MARILE DICȚIONARE PARALELA 45

AUREL SASU

DICŢIONARUL BIOGRAFIC AL LITERATURII ROMÂNE

DBLR

A - L

PARALELA

SUMAR

COLABORATORI

Mircea ANGHELESCU	M. A.
Georgeta ANTONESCU	G. A.
Mircea BERCEANU	M. B.
Ştefan BORBÉLY	Şt. B.
Corin BRAGA	C. B.
Ioan BUDUCA	I. B.
Alexandru CĂLINESCU	Al. C.
Valentin CHIFOR	V. C.
Alexandru CISTELECAN	Al. Cs.
Paul CORNEA	P. C.
† Anton COSMA	A. C.
Daniel CRISTEA-ENACHE	D. C.-E.
Ion CRISTOFOR	I. C.
Doina CURTICĂPEANU	D. C.
Eugen DORCESCU	E. D.
Dinu FLĂMÂND	D. F.
Niculae GHERAN	N. G.
† Livia GRĂMADĂ	L. G.
Sara IERCOȘAN	S. I.
Gelu IONESCU	G. I.
† Monica LAZAR	M. L.
Nicolae MANOLESCU	N. M.
Mircea MARTIN	M.M.
Nicolae MECU	N. Mc.
Dumitru MICU	D. M.
Dan C. MIHĂILESCU	D. C. M.
Ioan MILEA	I. Ml.
Ioan MOLDOVAN	I. Md.
Cornel MORARU	C. M.
Mircea MUTHU	M. Mt.
Elena NEAGOE	E. N.
Nicolae OPREA	N. O.
Liviu PAPADIMA	L. Pp.
† Marian PAPAHAGI	M. P.
Gheorghe PERIAN	Gh. P.
Irina PETRAȘ	I. Pt.
† Ioana Em. PETRESCU	I. Em. P.
† Liviu PETRESCU	L. P.
† Alexandru PIRU	Al. P.
Petru POANTĂ	P. P.
Ion POP	I.P.
Mircea POPA	M. Pp.
Vasile POPOVICI	V. P.
Maria PROTASE	M. Pr.
Ilie RAD	I. R.
Cornel ROBU	C. R.
Eugen SIMION	E. S.
Ion SIMUȚ	I. S.
Virgil STANCIU	V. S.
Elena TACCIU	E. T.
Manuela TĂNĂSESCU	M. T.
† Radu G. ȚEPOSU	R. G. Ț.
Ion VARTIC	I. V.
Mariana VARTIC	M. V.
† Mircea ZACIU	M. Z.
Rodica ZAFIU	R. Z.

PREFAȚĂ

Proiectul unui *Dicționar biografic al literaturii române* a fost anunțat în presa literară și în publicații de mare tiraj după încheierea seriei de patru volume ale *Dicționarului scriitorilor români* (1995-2002; primele două, în colaborare cu Mircea Zaciu și Marian Papahagi, ultimele două, împreună cu *Dicționarul esențial,* editate singur). A fost o invitație publică adresată scriitorilor (celor din emigrație inclusiv) de a sprijini realizarea unei lucrări de referință, gândite a continua, completa documentar și a depăși prin substanțiala îmbogățire a cuprinsului sinteza abia încheiată (rămasă cu înregistrarea informației la anul 1989!).

Nu ascund c-a existat o grabă, cred justificată, de a duce la bun sfârșit într-un timp record (doi ani) un proiect atât de complex și de asemenea anvergură. Mai întâi, fiindcă în ultimul deceniu lexicografia literară a fost invadată, periculos și agresiv, de un amatorism care a accentuat ideea de improvizație și nedeplinătate a literaturii române. Ne aflăm încă într-o nefericită perioadă de tranziție dominată, în cultură mai ales, de inițiative arbitrare, paralele, de orgolii reciclate, management defectuos și o înțelegere meschin-conjuncturală a problemelor grave de interes național. Ne risipim într-o ridicolă peticărie cu nedorite consecințe asupra puterilor creatoare ale mai multor generații. Panorame construite din recenzii, note de lectură adunate sub pompoase titluri de istorii literare, *Who's who*-uri satisfăcând contra-cost vanități postmoderne, monografii și cărți de interviuri scrise sub incidența unui reciproc beneficiu globalist, bătălia surdă, în contribuții regionale, pentru arondarea scriitorilor patrimoniului local (împreună cu impiegați, agronomi, globe-trotteri, lăutari, interpreți și antrenori), iată pe scurt sumara topografie a unui fals exercițiu de libertate și a unui înșelător efort de integrare.

Dacă se adaugă patosul grafomaniei, vânzarea la pachet a onorurilor publice și a certificatelor de excelență, editurile care funcționează după norma serviciului la domiciliu și înmulțirea fără precedent a meritelor conferite de organizații familiale, avem imaginea aproape completă a multor demersuri literare fracturate, întâmplătoare și strict utilitare.

Nu e mai puțin adevărat că dificultățile au fost amplificate și de felul în care scriitorii înșiși au înțeles să participe la utopia unei cărți. Neobișnuit, în general, cu disciplina sintezei, scriitorul român preferă datelor exacte ficțiunea iar criteriului de transparență, barocul unei imaginații peste care nu rareori se suprapun sfidarea și indiferența. El își abreviază, prin urmare, titlurile, citează din memorie, își transformă în roman biografia, schimbă numele de instituții cu altele fantasmagorice, crede în dictatura efemerului și e selectiv după obiceiul pământului.

Dicționarul biografic (însumând 2301 de nume) e cel mai complet, ca număr de autori, între lucrările de lexicografie literară publicate în ultimul deceniu și jumătate. El nu și-a propus totuși să fie un inventar absolut nici al scriitorilor, nici al operei lor, atâta vreme cât accesul la arhive, colecții

și biblioteci (cazul autorilor din emigrație) e încă limitat, dificil, de cele mai multe ori imposibil. În țară, pe de altă parte, seriile critice s-au întrerupt ori au fost reluate în versiuni lipsite de credibilitate, sumare aglutinări de texte pentru uzul și/sau în beneficiul unei piețe lipsite de discernământ.

Am evitat și tentația de a contabiliza totul (reeditări în colecții școlare anonime, broșuri de pedagogie politică sau acțiuni de popularizare culturală) doar de dragul epuizării unor preocupări cu implicații mai degrabă sociale. Aducerea la zi a informației (1990-2003) a presupus un imens efort documentar nu lipsit de renunțări și insuccese, datorate în principal proastei difuzări a cărții și lipsei de comunicare între spații de rău înțeleasă autarhie culturală. E inutil să spun că verificarea și completarea acestei informații au fost făcute *în biblioteci,* deopotrivă pentru clasici și contemporani (răspunsurile la chestionar ale celor din urmă, în foarte multe cazuri lacunare și evazive, suportând același regim de control bibliografic). Unii și-au imaginat pervers că astfel de lucrări sunt simple operațiuni de transcriere, uitând că în afara bibliotecii, vorba lui Umberto Eco, nu există altă dovadă a adevărului și a greșelii.

Întâia grijă a fost, evident, să nu lipsească din *Dicționar* numele importante ale literaturii române contemporane (cei mai tineri scriitori incluși în carte aparțin generației '90). Absența câtorva li se datorează în exclusivitate, fie prin refuz, fie prin răspunsuri care țineau de „ora 25" a finalizării proiectului. În cazul unor autori a căror prezență am considerat-o necesară în paginile lucrării, mi-am permis, în ciuda tăcerii lor, să apelez la surse deja existente pentru redactarea prezentării. Cât privește scriitorii exilați, expatriați, autoexilați etc., *Dicționarul* nu reconstituie întreaga istorie a dramei, a biografiei ca destin, a atâtor brutale pierderi de identitate sau reintegrări târzii în ritmul firesc al literaturii române. Sub aparența lor neutră, datele biografice absolute și cronologia operei vorbesc de la sine despre agonia și extazul postbelic al scriitorului român.

O ultimă precizare: *Dicționarul biografic* a fost realizat fără contribuția vreunei instituții române de cultură. De la simpla corespondență cu sutele de autori, până la tehnoredactare, iconografie, cercetarea documentară, listarea întregului material (mai multe mii de pagini) și transpunerea cărții pe suport electronic, totul s-a făcut prin efort financiar propriu.

O parte dintre articole, cu adăugirile și îndreptările necesare, au fost reproduse, sub semnătură, din *Dicționarul scriitorilor români*. Toate celelalte, în număr de 820, aparțin semnatarului acestei prefețe: (A. S.).

*

Structura unui articol e cea impusă de specificul lucrării: o sinteză biografică, plus bibliografia, constând din două secțiuni: operă/traduceri și referințe critice (informația e înregistrată până la 1 ianuarie 2004). Dimensiunea articolului a depins de volumul informației. *Dicționarul biografic* este precedat de o Bibliografie generală (Enciclopedii. Dicționare; Istorii literare; Studii de istorie și critică literară; Volume de interviuri). N-au fost reproduse în acest capitol monografiile de scriitori, prezente obligatoriu în partea de referințe.

*

Mulțumesc tuturor celor care au răspuns chestionarului în timp util. Mulțumiri călduroase doamnelor Niculina Dârgău, Monica Lazăr, Elena Monica Lupaș, Éva Maister, Liliana Miclăuș, Olimpia Oprea, Agota Pop, Adriana Székely și Daniela Tudor de la Biblioteca Centrală Universitară

„Lucian Blaga” din Cluj, pentru amabile înlesniri documentare și pentru binevoitorul ajutor acordat în faza de pregătire a lucrării. Aceeași caldă recunoștință domnișoarei Anna-Maria Boldescu. Dificila sarcină a tehnoredactării și-a asumat-o doamna Eva Mladin. Îi mulțumesc pentru pasiune și pentru dăruirea exemplară. Neprețuit a fost spijinul domnului Gheorghe Tașnadi în procurarea și reproducerea unor părți din materialul ilustrativ al cărții. Cei dintâi martori ai proiectului abia schițat au fost Sorinica Lupu, Florentin Iancu, Ioan Vițalariu și Ion Dodiță, rezidenți în Statele Unite. Le mulțumesc și pe această cale pentru dragostea și prietenia lor. Un început de secretariat științific a asigurat lucrării, până la plecarea din țară, Carmina Popescu. Îi mulțumesc pentru toate ceasurile dedicate acestui vis comun. Speciale mulțumiri se cuvin lui Lucian Pricop pentru ireproșabila colaborare în perioada pregătirii pentru tipar a cărții.

Întreaga mea gratitudine poetului Călin Vlasie, directorul Editurii Paralela 45, pentru generoasa inițiativă a publicării *Dicționarului*.

Cluj, 10 iunie 2006 *AUREL SASU*

ABREVIERI

Acad. = Academia
acad. = academician
apr. = aprilie
arh. = arhivă (~ e)
art. = articol (~ e)
asoc. = asociație (~ ii)
aug. = august
bibl. = bibliotecă
c. = circa
cap. = capitol (~ e)
colab. = colaborare, colaborări
col. = colecție (~ ii)
com. = comună (~ e)
conf. univ. = conferențiar universitar
cf. = confer
dec. = decembrie
doc. = document (~ e)
dr. = doctor
ed. = ediție (~ ii)
ex. = exemplu (~ e)
f. a. = fără an
febr. = februarie
f. l. = fără loc
ian. = ianuarie
iun. = iunie
iul. = lulie
jud. = județ
lb. = limbă (~ i)
m. = mort
mart. = martie
ms = manuscris (~ e)
n. = născut
nov. = noiembrie
nr. = număr
oct. = octombrie
orig. = original (~ e, i)
pref. = prefață
prof. = profesor (~ i)
prof. univ. = profesor universitar
pseud. = pseudonim (~ e)
reed. = reeditare (~ i)
reg. = regiune (~ i)
rev. = revistă (~ e)
SF = *science fiction*
sec. = secol (~ e)
sept. = septembrie
s. n. = sublinierea noastră
soc. = societate, societăți
tom. = tomul
trad. = traducere (~ i)
Univ. = Universitatea
urm. = următoare (pagini)
vol. = volum (~ e)

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

ENCICLOPEDII • DICȚIONARE

Valeriu Anghel, Alexandru Deșliu, *Vocație și destin. 600 fișe portret pentru un tablou spiritual istoric al județului Vrancea,* 2000

Mircea Anghelescu, coordonator, *Dicționar de termeni literari,* 1976 (ed. nouă, 1994)

idem, coordonator, *Literatura română. Dicționar de opere,* 2003

Nae Antonescu, coordonator, *Reviste românești de cultură din Transilvania interbelică,* 1999

I. Bejenaru, *Dicționarul botoșănenilor,* 1994

Olimpia Berca, *Dicționar al scriitorilor bănățeni* (1940-1990), 1996

Aquilina Biräescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni* (1945-1999). *Dicționar bibliografic,* 2000

Victoria I. Bitte, Tiberiu Chiș, Nicolae Sârbu, coordonatori, *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin,* 1998

S. Bornemisa, *Almanahul scriitorilor de la noi,* 1911

Toader Buculei, *Prezențe brăilene în spiritualitatea românească. Mic dicționar enciclopedic,* 1993

Eugen Budău, *Scriitori băcăuani,* 2001

Nicolae Busuioc, *Dicționarul scriitorilor ieșeni contemporani,* 1997 (ed. II, *Scriitori și publiciști ieșeni contemporani,* 2002)

G. Caliga, *Almanahul dicționar al presei din România și al celei românești de pretutindeni,* 1926

I. C. Chițimia, Al. Dima, coordonatori, *Literatura română.* Dicționar cronologic, 1979

Iurie Colesnic, *Basarabia necunoscută.* Personalități basarabene, I-IV, 1993-1994

I. Constantinescu, I. Deaconescu, *Poeți olteni contemporani,* 1982

Ana Cosma, *Scriitori români mureșeni,* 2000

Stan V. Cristea, *Județul Teleorman. Dicționar biobliografic,* 1996

Ștefan Cucu, Corina Apostoleanu, *Literatura în Dobrogea. Dicționar biobliografic,* I-II, 1997-1999

Iordan Datcu, Sabina Stroescu, *Dicționarul folcloriștilor.* Folclorul literar românesc, I, 1979

Iordan Datcu, *Dicționarul folcloriștilor,* Folclorul muzical, coregrafic și literar românesc, II, 1983

idem, *Dicționarul etnologilor români,* I-II, 1998

C. Diaconovici, *Enciclopedia română,* I, 1898; II, 1901; III, 1904

Dicționar enciclopedic, I (A-C), 1993; II (D-G), 1996; III (H-K), 1999; IV (L-N), 2001

Dicționarul scriitorilor arădeni de azi, ed. realizată de Iulian Negrilă, 1997

Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Dan Mănucă, Al. Teodorescu, Leon Volovici, Remus Zăstroiu, coordonare și revizie științifică, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900,* 1979 (ed. II, 2002)

Puiu Enache, *Scriitori și reviste la Pontul Euxin,* 1997

Enciclopedia română (Minerva), 1929

Cornel Galben, *Personalități băcăuane,* I-II, 2000-2003

Mircea Ghițulescu, coordonator, *100 cei mai mari scriitori români,* 2003

Ioan Godea, *Etnologia română contemporană. Lexicon bibliografic-ilustrat,* 2002

Dan Grigorescu, coordonator, *Bibliografia esențială a literaturii române. Scriitori, reviste, concepte,* 2003

I. Hangiu, *Dicționar al presei literare românești* (1790-1982), 1987 (ed. II, revizuită și completată: *Dicționarul presei literare românești,* 1790-1990, 1996)

Axenia Hogea, *Personalia. Dicționar biobliografic,* 2000

Gheorghe Jurma, *Mic dicționar al personalitătilor cultural-științifice din Caraș-Severin,* 1976

I. Lascu, M. Barbu, M. Boboc, I. Velica, *Dicționarul scriitorilor din Vale* [Valea Jiului], 1999

Silvia Lazarovici, *Dicționarul scriitorilor botoșăneni* (1945-2000), 2000

Ion Bogdan Lefter, *Romanian Writers of the '80s and '90s.* A Concise Dictionary, 1999

idem, coorodnator, *Scriitori români din anii '80-'90. Dicționar biobliografic,* I (A-F), II (G-O), III (P-Z), 2000-2001

Gheorghe Luchescu, *Din galeria personalităților timișene,* 1996

Ionel Maftei, *Personalităti ale științei, culturii și artei românești,* 1968

idem, *Personalități ieșene,* I, 1972; II, 1975; III, 1978; IV, 1982; V, 1995; VI, 1996; VII, 1997; VIII, 2000

Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc* (1945-1989), 2003

Adrian Marino, *Dicționar de idei literare,* I (A-G), 1973

Mic dicționar enciclopedic, 1972 (ed. II, 1978; ed. III, 1986)

I. M. Mihai, *Scriitori din Maramureș,* 2003

Mihail Mihailide, *Medici-scriitori și publiciști români. Dicționar biobliografic,* 2001 (ed. II, 2003)

Al. Mirodan, *Dicționar neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română,* I (A-C), Tel Aviv, 1986; II (D-F), Tel Aviv, 1997

Florin Muscalu, *Dicționarul scriitorilor și publiciștilor vrânceni de la origini până în anul 2000,* 1999

Valeriu Nicolescu, *Buzău – Râmnicu Sărat. Oameni de ieri, oameni de azi,* I-II, 2001

Al. Oprescu, *Scriitori buzoieni,* 1980

Constantin Pangrati, *Dicționarul oamenilor de seamă din județul Neamț,* 1999

Mihai-Dan Pavelescu, coordonator, *Dicționar SF,* 1999

Dimitrie Păcurariu, coordonator, *Literatura română.* Scriitori, reviste, curente, 1979

Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români,* 1996

Irina Petraș, *Literatura română contemporană,* 1994

idem, *Panorama criticii literare românești. 1950-2000: critici și istorici literari, teoreticieni, eseiști, esteticieni. Dicționar ilustrat,* 2001

V. Petrescu, Serghie Paraschiva, *Dicționar de literatură al județului Dâmbovița,* 1998

Petre Petria, *Vâlcea. Oameni de știință, cultură și artă,* 1996

P. Poantă, *Dicționar de poeți. Clujul contemporan,* 1999

Ion Pop, coordonator, *Dicționar analitic de opere literare românești,* I (A-D), 1998; II (E-L), 1999; III (M-P) 2001; IV (Q-Z), 2003

Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană,* 1971 (ed. II, 1977)

Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea",* 1940

Enache Puiu, *Scriitori și reviste la Pontul Euxin,* 1997

Maria Razba, *Personalități hunedorene. Oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport* (secolele XV-XX), 2000

Georgeta Răduică, Nicolin Răduică, *Dicționarul presei românești* (1731-1918), 1995

Ileana Roman, Tudor Rățoi, coordonatori, *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți,* 2003

Aurel Sasu, *Dicționarul scriitorilor români din Statele Unite și Canada,* 2001

Emil Satco, Ion Pânzar, *Dicționar de literatură* (Bucovina), 1993

idem, *Personalități bucovinene,* VIII, 1997

Emil Satco, *Bucovina. Contribuții cultural-științifice. Dicționar IX,* 2000

Scriitori de la Tomis, catalog bibliografic realizat de Ovidiu Dunăreanu, în colab. cu Corina Apostoleanu și Victor Corches, 1997 (ed. revăzută și adăugită, 2000)

Scriitori israelieni de limbă română, 1998

Scriitori de limbă română din Israel. Generația contemporană, bibliografie întocmită de Emanuel Aczél, 2003

Al. Stănescu, *Dicționar al oamenilor de cultură, artă și știință din județul Teleorman,* 1993

Mihail Straje, *Dicționar de pseudonime,* 1973

Teodor Tanco, *Academia Română: 1866-1996. Academicieni năsăudeni și bistrițeni,* 1996

idem, *Dicționar literar (1639-1997) al județului Bistrița-Năsăud. Autori. Publicații. Societăți,* 1998

Laura Temian, Otilia Marinescu, Ana-Maria Brezovski, *Autori maramureșeni. Dicționar biobliografic,* 2000

Stelian Vasilescu, *Oameni din Bihor* I (1940-2000), 2002

George Vulturescu, *Cultură și literatură în ținuturile Sătmarului. Dicționar 1700-2000,* 2000

Mircea Zaciu, în colab. cu Marian Papahagi și Aurel Sasu, coordonare și revizie științifică, *Scriitori români,* 1978

Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicționarul scriitorilor români,* I (A-C), 1995; II (D-L), 1998; III (M-Q), 2001; IV (R-Z), 2002

ISTORII LITERARE

Gh. Adamescu, *Istoria literaturii române,* 1914

V. Alexandrescu-Urechia, *Schițe de istoria literaturei române,* I, 1885

Gh. Alexici, *Geschichte der Rumänischen Literatur,* 1906

N. I. Apostolescu, *Istoria literaturii române moderne,* I (1821-1866) – II (1866-1900), 1913-1916

E. Barbu, *O istorie...* = Eugen Barbu, *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origini până în prezent,* 1975

Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești,* 1974

I. Bianu, *Curs de istoria literaturii române,* 1925

G. Bogdan-Duică, *Istoria literaturii române moderne.* Întâii poeți munteni, 1923

Virgil Brădățeanu, *Istoria literaturii dramatice românești și a artei spectacolului,* 1966 (alte ed., 1972; 1982)

M. Bucur, *Istoriografia...* = Marin Bucur, *Istoriografia literară românească,* 1973

idem, coordonator, *Literatura română contemporană,* I, 1980

Alexandru Busuioceanu, *Istoria literaturii române: compendiu,* 1998

Gh. Cardaș, *Pagini de istorie literară românească,* I, 1927

idem, *Istoria literaturii românești de la origini până la zilele noastre,* 1938

N. Cartojan, *Istoria...,* I, II, III = N. Cartojan, *Istoria literaturii române vechi,* I, 1940; II, 1942; III, 1945 (ed. II, 1980)

G. Călinescu, *Istoria...* = G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent,* 1941 (ed. II, 1980; ed. III, 1982; ed. IV, 1993)

idem, *Istoria literaturii române.* Compendiu, 1945 (ed. II, revăzută, 1946; ed. III, 1968; ed. IV, 1983; ed. V, 1994)

G. Călinescu, I. Vitner, Ov. S. Crohmălniceanu, *Istoria literaturii române,* I-II, 1954-1955

Mihai Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii din Basarabia,* 1996 (ed. II, 1997)

Ștefan Ciobanu, *Istoria literaturii române vechi,* 1947 (ed. II, 1989)

Ș. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...* = Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, *Istoria literaturii române moderne,* I, 1944 (ed. II, 1971; ed. III, 1985)

Șerban Cioculescu, *Curs de istoria literaturii române moderne,* 1947

C. Ciopraga, *Lieratura...* = *Literatura română între 1900-1918,* 1970

Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I, II, III = Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale,* I, 1972; II, 1974; III, 1975 (prima ed. a vol. I, 1967)

Ov. Densusianu, *Istoria limbei și literaturei române* (curs litografiat), 1897-1898

idem, *Istoria literaturei române contemporane* (curs litografiat), I-II, 1899-1901

idem, *Literatura română modernă,* I-III, 1920-1933 (ed. II, 1985)

Aron Densușianu, *Istoria limbei și literaturei române,* 1885 (ed. II, 1894)

Mihail Dragomirescu, *Istoria literaturii române în secolul XX* (1900-1910), 1934

Gabriel Drăgan, *Istoria literaturii române,* 1934 (ed. IV, revăzută și adăugită, 1946)

N. Drăganu, *Histoire de la littérature roumaine de Transylvanie, des origines à la fin du XVIII-e siècle,* 1938

Zoe Dumitrescu-Bușulenga, coordonator, *Istoria literaturii române.* Studii, 1979

Mircea Ghițulescu, *Istoria dramaturgiei române contemporane,* 2000

P. Haneș, *Istoria literaturii românești,* 1924 (ed. II, 1927; ed. III, 1931)

idem, *Histoire de la littérature roumaine,* Paris, 1934

G. Ibrăileanu, *Istoria literaturii române moderne,* 1926

I. L. R. … = *Istoria literaturii române,* I, 1964; II, 1967; III, 1973 (ed. II, revăzută, I, 1970; II, 1972; III, 1973)

N. Iorga, *Istoria… XVIII,* I, II = N. Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea,* I-II, 1901 (ed. II, 1969)

idem, *Istoria literaturii religioase până la 1688,* 1904

N. Iorga, *Istoria…,* I, II, III = N. Iorga, *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea. De la 1821 înainte.* În legătură cu dezvoltarea culturală a neamului, I, 1907; II, 1908; III, 1909 (ed. II, 1983)

N. Iorga, *Ist. lit. rom. …,* I, II, III = N. Iorga, *Istoria literaturii românești,* I, 1925; II, 1926; III, 1933 (ed. II, 1985)

N. Iorga, *Ist. Intr. sint.* = N. Iorga, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică,* 1929 (ed. II, 1977; ed. III, 1985; ed. IV, 1988)

idem, *Ist. lit. cont.,* I-II = N. Iorga, *Istoria literaturii românești contemporane.* I *Crearea formei* (1867-1890); II *În căutarea fondului* (1890-1934), 1934 (ed. II, 1985)

Istoria teatrului în România, I, 1965; II, 1971; III, 1975

G. Ivașcu, *Istoria…* = G. Ivașcu, *Istoria literaturii române,* I, 1969

I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi.* Partea I-IV, 1962 (ed. II, 1969)

Ivan Lăzăriciu, *Istoria literaturii române,* 1884

Const. Loghin, *Istoria literaturii române,* 1926 (ed. II, revăzută, 1941)

idem, *Istoria literaturii române din Bucovina.* 1775-1918, 1926

Const. Loghin, S. Drimmer, *Geschichte der Rumänischen Literatur,* 1934

E. Lovinescu, *Istoria civilizației române moderne.* I *Forțele revoluționare,* 1924; II *Forțele reacționare,* 1925; III *Legile formației civilizației române,* 1925 (alte ed., 1972; I-III, 1992)

E. Lovinescu, *Istoria…,* I, II, III, IV, V, VI = E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane,* I, 1926; II, 1926; III, 1927; IV, 1928; V, 1928; VI, 1929 (ed. II, *Scrieri,* IV-V, 1973; alte ed.: I-II, 1973; I-III, 1981-1989)

idem, *Istoria literaturii române contemporane.* 1900-1937 (ed. II, *Scrieri,* 1975; ed. III, 1989)

Gino Lupi, *Novocento Letterario romeno* (litografiat), Milano, 1965-1966

idem, *La letteratura romena,* Milano, *1968*

Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române,* I, 1990 (ed. II, 1997)

D. Micu, *Istoria…* = D. Micu, *Istoria literaturii române.* 1900-1918, I-II, 1964-1965

D. Micu, *Început…* = D. Micu, *Început de secol.* 1900-1916, 1970

idem, *Scurtă istorie a literaturii române,* I *De la începuturi până la primul război mondial,* 1994; II *Perioada interbelică. Poezia contemporană,* 1995; III *Perioada contemporană. Proza,* 1996; IV *Perioada contemporană. Dramaturgia,* 1997

Dumitru Micu, *Literatura română în secolul al XX-lea,* 2000

D. Micu, N. Manolescu, *Literatura română de azi,* 1965

V. Mîndra, *Istoria literaturii române. Evoluția genului dramatic.* Partea I. Secolul XIX; Partea II. *Perioada 1900-1918,* 1977

idem, *Istoria literaturii dramatice românești.* I *De la începuturi până la 1890,* 1985

B. Munteano, *Panorama…* = B. Munteano, *Panorama de la littérature roumaine contemporaine,* 1938

George Munteanu, *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici,* 1980

D. Murărașu, *Istoria literaturii române,* 1940 (ed. IV, 1946)

Ion Nădejde, *Istoria limbei și literaturei române,* 1886

I. Negoițescu, *Istoria literaturii române,* I, 1991

Iulian Negrilă, *Istoria presei,* 1997

T. Opriș, *O istorie a debuturilor literare,* 1991

Ramiro Ortiz, *Letteratura romena,* Roma, 1941

Pálfi Endre, *A román irodalom története,* Budapesta, 1961

Giorge Pascu, *Istoria literaturii și limbii române din secolul al XVI-lea,* 1921

idem, *Istoria literaturii române din secolul al XVII-lea,* 1922

idem, *Istoria literaturii române din secolul al XVIII-lea,* I-III, 1926-1927

Al. Philippide, *Introducere în istoria limbii și literaturii române,* 1888

Al. Piru, *Literatura…* = Al. Piru, *Literatura română veche,* 1961 (ed. II, 1962; ed. III, 1970)

Al. Piru, *Panorama…* = Al. Piru, *Panorama deceniului literar românesc. 1940-1950,* 1968

idem, *Istoria literaturii române,* I-II, 1970

Al. Piru, *Lit. rom. prem.* = Al. Piru, *Literatura română premodernă,* 1964

Al. Piru, *Poezia…,* I, II = Al. Piru, *Poezia românească contemporană. 1950-1975,* I-II, 1975

idem, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* 1977

idem, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi,* 1981

Gh. Pop, G. Weigand, *Abriss der Geschichte der Rumänischen Sprache und Literatur,* Berlin, 1908

Vasile Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române și scriitorilor ei de la început și până astăzi în ordine cronologică,* I-II, 1875-1876 (ed. II, 1982)

Marian Popa, *Geschichte der Rumänischen Literatur,* 1980

idem, *Istoria literaturii române, de azi pe mâine,* I-II, 2001

Ștefan N. Popa, *O istorie a literaturii române din Voivodina,* 1997
D. Popovici, *La Littérature…* = D. Popovici, *La Littérature roumaine à l'époque des Lumières,* 1945 (versiune românească în *Studii literare,* I, 1972)
Lucian Predescu, *Istoria literaturii române de la începuturi până astăzi,* 1939 (ed. IV)
Sextil Pușcariu, *Istoria literaturii române,* 1930 (ed. III, 1936; ed. nouă, 1987)
I. Rotaru, *O istorie…,* I, II, III = I. Rotaru, *O istorie a literaturii române,* I, 1971; II, 1972; III, 1987 (ed. II, I-VI, 1994-2001)
idem, *Literatura română veche,* 1981
Mircea Scarlat, *Istoria poeziei românești,* I-III, 1982-1986
Dan Smântânescu, Mircea Streinul, *Istoria literaturii române,* 1945
Ioan Dimitrie Suciu, *Literatura bănățeană de la începuturi până la Unire* (1852-1918), 1940
Barbu Theodorescu, *Istoria bibliografiei române,* 1972 (ed. II)
R. G. Țeposu, *Istoria tragică și grotescă a întunecatului deceniu literar nouă,* 1993 (ed. II, 2002)
L. Ulici, *Literatura română contemporană.* I *Promoția '70,* 1995

STUDII DE ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Ioan Adam, *Planetariu,* 1984
idem, *Inelele lui Saturn,* 1998
Gabriela Adameșteanu, *Obsesia politicii,* 1995
Diana Adamek, *Trupul neîndoielnic,* 1995
idem, *Castelul lui Don Quijote,* 2002
idem, *Transilvania și verile cu polen. Clujul literar în anii '90,* 2002
F. Aderca, *Idei și oameni,* 1922
idem, *Mic tratat de estetică* sau *Lumea văzută estetic,* 1934
idem, *Contribuții…,* I, II = F. Aderca, *Contribuții critice,* I-II, 1983-1988
idem, *Oameni și idei,* 1983
George Alboiu, *Un poet printre critici,* 1979
Mihaela Albu, *Citind la New York scriitori români,* 2002
George Alexe, *Diorame și eseuri.* Teologice și literare, 1996
Lucian Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977
Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinși,* 1983
idem, *Din spumele mării.* Pagini despre religie și cultură, 1995

Al. Andriescu, *Disocieri,* 1973
idem, *Relief contemporan.* Scriitori și cărți, 1974
idem, *Studii de filologie și istorie literară,* 1997
Adrian Anghelescu, *Creație și viață,* 1978
idem, *Vârstele lui Proteu,* 1984
idem, *Vedere dinspre Eyub.* Evocări istorice și literare, 1986
Mircea Anghelescu, *Preromantismul românesc până la 1840,* 1971
idem, *Literatura română și Orientul,* 1975
idem, *Scriitori și curente,* 1982
idem, *Lectura operei,* 1986
idem, *Textul și realitatea,* 1988
idem, *Cămașa lui Nessus,* 2000
Sorin Antohi, *Utopica: studii asupra imaginarului social,* 1991
idem, *Civitas imaginalis.* Istorie și utopie în cultura română, 1994
idem, *Exercițiul distanței: discursuri, societăți, metode,* 1998
Nae Antonescu, *Scriitori uitați,* 1980
idem, *Reviste literare conduse de Liviu Rebreanu,* 1985
idem, *Revista „Jurnalului literar”,* 1999
idem, *Reviste din Transilvania,* 2001
idem, *Scriitori și reviste literare din perioada interbelică,* 2001
Ion Apetroaie, *Literatură și reflexivitate,* 1996
idem, *Portrete și comentarii critice,* 1997
N. I. Apotolescu, *Studii.* Literatură, estetică, filologie, 1904
idem, *L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine,* 1909
idem, *Studii și portrete literare,* 1983
Virgil Ardeleanu, *Însemnări despre proză,* 1966
idem, *Proza poeților,* 1969
idem, *A „urî”, a „iubi”.* Puncte de reper în proza actuală, 1971
idem, *Opinii.* Prozatori și critici, 1975
idem, *Mențiuni*, 1978
idem, *Jurnal*, 1989
Leon Baconski, *Marginalii critice și istorico-literare,* 1968
A. E. Baconsky, *Colocviu critic,* 1957
idem, *Poeți și poezie,* 1963

N. Balotă, *Euphoriaon*, 1969
idem, *Literatura absurdului,* I-II, 1970
idem, *Labirint*, 1970
idem, *Lupta cu absurdul,* 1971
idem, *Umanități*, 1973
N. Balotă, De la „Ion”… = N. Balotă, *De la „Ion” la Ioanide,* 1974
idem, *Arte poetice ale secolului XX,* 1976
N. Balotă, *Universul…* = N. Balotă, *Universul prozei,* 1976
idem, *Arta lecturii,* 1978
idem, *Mapamond literar,* 1983
iem, *Calea, adevărul și viața.* Meditații religioase, 1995
Cezar Baltag, *Paradoxul semnelor,* 1996
Nicolae Baltag, *Polemos*, 1978
Marian Barbu, *Romanul de mistere în literatura română,* 1981
idem, *Aspecte ale romanului contemporan,* 1995
Fănuș Băileșteanu, *Abside*, 1979
idem, *Refracții*. Prozatori români contemporani, 1980
idem, *Eseuri*, 1982
idem, *Aorist,* 1988
idem, *Personalități culturale românești,* 1998
G. Băjenaru, *Între sublim și tragic. Eseuri literare*, 1998
idem, *Cititor în exilul creator*, 2001
I. D. Bălan, *Delimitări critice,* 1964
idem, *Valori literare,* 1966
idem, *Condiția creației,* 1968
idem, *Cuvintele au cuvântul,* 1971
idem, *Țara omeniei,* 1983
idem, *Pietre pentru templul lor,* 1985
idem, *Repere critice,* 1988
Andrei Băleanu, *Realism și metaforă în teatru,* 1965
idem, *Teatrul modern la răscruce?,* 1969
idem, *Arta transfigurării,* 1983
Simion Bărbulescu, *Comentarii critice,* 1969
idem, *Profiluri literare contemporane,* 1987
Valeriu Bârgău, *Generația '80: precursori și urmași,* 1999

Ovidiu Bârlea, *Efigii,* 1987
Nicolae Bârna, *Comentarii critice,* 2002
Ileana Berlogea, *Teatrul românesc. Teatrul universal*, 1983
idem, *Teatrul și societatea contemporană.* Experiențe dramatice și scenice ale anilor ‘60-’80, 1985
idem, *Teatrul românesc în secolul XX,* 2000
Marin Beșteliu, *Realismul literaturii fanastice,* 1975
idem, *Imaginația scriitorilor romantici,* 1978
Ion Biberi, *Thanatos,* 1936 (ed. II, 2000)
idem, *Études sur la littérature roumaine contemporaine,* 1937
idem, *Poezia, mod de existență,* 1968
idem, *Eseuri,* 1971
idem, *Essai sur la condition humaine,* 1973
idem, *Permanențele clepsidrei. Încercare asupra întrebărilor ultime,* 1981
idem, *Eseuri și foiletoane critice,* 1982
idem, *Eseuri literare, filosofice și artistice,* 1982
idem, *Ultimele eseuri,* 1985
G. Bogdan-Duică, *Studii și articole,* 1975
Lidia Bote, *Simbolismul românesc,* 1966
Octav Botez, *Pe marginea cărților.* Scriitori români și străini, 1923
idem, *Figuri și note istorico-literare,* 1944
idem, *Scrieri*, 1977
Dan Botta, *Limite și alte eseuri,* 1996
Radu Boureanu, *Văzuți în oglinda timpului,* 1987
Corin Braga, *10 studii de arhetipologie,* 1999
Mircea Braga, *Sincronism și tradiție,* 1972
idem, *Conjuncturi și permanențe,* 1976
idem, *Destinul unor structuri literare,* 1979
idem, *Istoria literară ca pretext,* 1982
idem, *Când sensul acoperă semnul,* 1985
idem, *Recursul la tradiție,* 1987
idem, *Decupaj în sens.* Propuneri de istorie literare, 1997
idem, *Epoca marilor clasici,* 2001
idem, *Replieri interpretative,* 2003
Savin Bratu, *Cronici*, I-II, 1957-1958
idem, *Ipoteze și ipostaze. Pentru o teorie a istoriei literare*, 1973
idem, *Fundamentele criticii literare*, I, 1974

Savin Bratu, Zoe Dumitrescu, *Contemporanul și vremea lui*, 1959
Virgil Brădățeanu, *Drama istorică națională,* 1966
idem, *Comedia în dramaturgia românească,* 1970
idem, *Întâlnire cu capodopera,* 1973
idem, *Profiluri*, 1973
idem, *Viziune și univers în noua dramaturgie românească,* 1977
I. Breazu, *Literatura Transilvaniei*, 1944
idem, *Studii de literatură română și comparată,* I-II, 1970-1973
Nicolae Breban, *Riscul în cultură,* 1997
idem, *Spiritul românesc în fața unei dictaturi,* 1999
Marin Bucur, *Poezie – destin – dramă,* 1982
Septemiul Bucur, *Banchetul lui Lucullus*. Pagini de critică literară, 1978
Gh. Bulgăr, *Cultură și limbaj,* 1986
Al. Busuioceanu, *Figuri și cărți,* 1922
idem, *Ethos*, 1941
Leo Butnaru, *Umbra ca martor,* 1991
idem, *Lampa și oglinda,* 2001
Traian Cantemir, *Studii de literatură,* 1983
D. Caracostea, *Expresivitatea limbii române,* 1942
idem, *Critice literare,* I-II, 1943-1944
idem, *Poezia tradițională română,* I-II, 1969
idem, *Studii critice,* 1982
idem, *Scrieri alese,* I-II, 1986-1988
Ion Caraion, *Duelul cu crinii,* 1972
idem, *Jurnal*. *Literatură și contraliteratură,* I, 1980
idem, *Tristețe și cărți,* 1995
N. Carandino, *De la „Electra" la „Dama cu camelii"*. Itinerar patetic, 1971
idem, *Autori, piese și spectacole,* 1973
idem, *Radiografii teatrale,* 1976
idem, *De la o zi la alta*. Memorii, 1979
idem, *Teatrul așa cum l-am văzut*. 1935-1945, 1986
Mihai Cazacu, *Triptic-dilemă,* 1983
idem, *Aproximări literare,* 1985
idem, *Sinteză și originalitate în cultura românească (între Apus și Răsărit),* 1990
Ștefan Cazimir, *Nu numai Caragiale,* 1984
idem, *De la Ion Ghica la G. Baronzi,* 1984
idem, *Alfabetul de tranziție,* 1986

Liviu Călin, *Portrete și opinii literare,* 1972
idem, *Recitind clasicii,* 1975
Alexandru Călinescu, *Perspective critice,* 1978
Al. Călinescu, *Biblioteci* = Alexandru Călinescu, *Biblioteci deschise,* 1980
idem, *Interstiții,* 1998
G. Călinescu, *Principii de estetică,* 1939 (alte ed., 1968; 1974; 1996)
idem, *Cronicile optimistului,* 1964
idem, *Estetica basmului,* I-II, 1965
idem, *Studii și comunicări*, 1966
idem, *Studii și cercetări de istorie literară,* 1966
idem, *Ulysse*, 1967
idem, *Universul poeziei,* 1971
idem, *Literatura nouă,* 1972
idem, *Gâlceava înțeleptului cu lumea.* Pseudojurnal de moralist, I-II, 1973-1974
idem, *Însemnări și polemici,* 1988
idem, *Pagini de estetică,* 1990
idem, *Cronici literare și recenzii,* I-II, 1992
Matei Călinescu, *Aspecte literare,* 1965
idem, *Eseuri despre literatura modernă,* 1970
idem, *Conceptul moern de poezie.* De la romantism la simbolism, 1972
idem, *Fragmentarium*, 1973
idem, *Cinci fețe ale modernității: modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, 1995
Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc,* 1999
Hristu Cândroveanu, *Alfabet liric,* 1974
idem, *Poeți și poezie,* 1980
idem, *Printre poeți,* 1983
H. Cândroveanu, *Literatura…* = Hristu Cândroveanu, *Literatura română pentru copii,* 1988
idem, *Aromânii ieri și azi.* Cultură, literatură, probleme, perspective, 1995
D. Cesereanu, *Permanențe ale criticii,* 1968
idem, *Ipostaze*, 1970
Ruxandra Cesereanu, *Călătorie spre centrul infernului. Gulagul în conștiința românească,* 1998
idem, *Panopticum. Tortura politică în secolul XX,* 2001
idem, *Imaginarul violent al românilor,* 2003
I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor,* 1982

Ilarie Chendi, *Foiletoane*, 1904
idem, *Impresii*, 1908
idem, *Schițe de critică literară,* 1924
idem, *Pagini de critică literară,* 1969
idem, *Scrieri*, I-II, 1988-1989
Valentin Chifor, *Între real și imaginar,* 1999
idem, *Caleidoscop critic,* 1996
Ioan Chindriș, *Chipuri din hronicul neamului,* 1977
idem, *Figuri de cărturari,* 1987
idem, *Naționalismul modern: eseuri infidele,* 1996
idem, *Memoriale: 100 de evocări istorice,* 1998
idem, *Cultură și societate în contextul Școlii Ardelene,* 2001
I. Chinezu, *Pagini de critică*, 1969
Dumitru Chioar, *Poetica temporalității,* 2000
I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească,* 1968
idem, *Probleme de bază ale literaturii române vechi,* 1972
Aura Christi, *Fragmente de ființă,* 1998
idem, *Labirintul exilului,* 2000
N. Ciobanu, *Panoramic*, 1972
idem, *Critica în prima instanță.* Din cronica anului literar 1972, 1974
idem, *Incursiuni critice,* 1975
idem, *Însemne ale modernității*, I-II, 1977-1979
idem, *Întâlnire cu opera,* 1982
idem, *Între imaginar și fantastic în proza românească*, 1987
Valeriu Ciobanu, *Poporanismul.* Geneză, evoluție, ideologie, 1946
Corina Ciocârlie, *Gramatica personajului*, 1992
idem, *Fals tratat de disperare,* 1995
idem, *Femei în fața oglinzii,* 1998
Livius Ciocârlie, *Negru pe alb.* De la simbolul romantic la textul modern, 1979
idem, *Mari corespondențe,* 1981
idem, *Eseuri critice,* 1983
idem, *Paradisul derizoriu: jurnal despre indiferență,* 1993
idem, *Viața în paranteze.* Jurnal, 1995
Ș. Cioculescu, *Aspecte lirice…* = Șerban Cioculescu, *Aspecte lirice contemporane*, 1942
idem, *Varietăți critice,* 1966

Ș. Cioculescu, *Aspecte…* = Șerban Cioculescu, *Aspecte literare contemporane,* 1932-1947, 1972
idem, *Itinerar critic*, I, 1973; II, 1975; III, 1979; IV, 1984; V, 1989
idem, *Amintiri*, 1975 (ed. II, 1981)
idem, *Prozatori români.* De la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu, 1977
idem, *Poeți români*, 1982
idem, *Dialoguri literare,* 1987
C. Ciopraga, *Portrete și reflecții literare,* 1967
idem, *Personalitatea literaturii române*, 1973 (trad. franceză, 1975; trad. engleză, 1981)
idem, *Între Ulysse și Don Quijote.* Reflecții despre literatură, 1978
idem, *Propilee*. Cărți și destine, 1984
idem, *Amfiteatru cu poeți,* 1995
idem, *Perspective,* 2001
Al. Ciorănescu, *Teatrul românesc în versuri și izvoarele lui,* 1943
Al. Cistelecan, *Poezie și livresc,* 1987
idem, *Top ten (recenzii rapide),* 2000
Ion Cocora, *Privitor ca la teatru*, I-III, 1975-1982
Theodor Codreanu, *Complexul bacovian,* 2002
Val Condurache, *Fantezii critice,* 1983
idem, *Portret al criticului în tinerețe,* 1984
Ilie Constantin, *Despre poeți,* 1971
idem, *A doua carte despre poeți,* 1972
idem, *Complicitatea fertilă*, 1994
idem, *Lecturi împreună: pagini critice: 1967-1973,* 1998
Emilian I. Constantinescu, *Studii literare,* 1983
I. Constantinescu, *Moștenirea modernilor*, 1975
Pompiliu Constantinescu, *Mișcarea literară,* 1927
idem, *Opere și autori,* 1928
idem, *Critice*, 1933
idem, *Figuri literare,* 1939
P. Constantinescu, *Scrieri*, I, II, III, IV, V, VI = Pompiliu Constantinescu, *Scrieri*, I, 1967; II, 1969; III, 1969; IV, 1970; V, 1971; VI, 1972
idem, *Caleidoscop*, 1974
idem, *Poeți români moderni,* 1974
idem, *Romanul românesc interbelic,* 1977
idem, *Studii și cronici literare,* 1981
idem, *Figuri literare,* 1989

Daniel Corbu, *Intimitatea publică a poeziei,* 2002

idem, *Postmodernismul pe înțelesul tuturor,* 2003

Sanda Cordoș, *Literatura între revoluție și reacțiune.* Problema crizei în literatura română și rusă a secolului XX, 1999 (ed. II, 2002)

P. Cornea, *Studii…* = Paul Cornea, *Studii de literatură română modernă,* 1962

idem, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966

P. Cornea, *Originile…* = Paul Cornea, *Originile romantismului românesc.* Spiritul public, mișcarea ideilor și literatura între 1780-1840, 1972

idem, *Curs de istoria literaturii române moderne,* 1974

idem, *Oamenii începutului de drum,* 1975

idem, *Conceptul de istorie literară în cultura românească,* 1978

idem, *Regula jocului.* Versantul colectiv al literaturii, concepte, convenții, modele, 1980

idem, *Itinerar printre clasici,* 1984

idem, *Introducere în teoria lecturii,* 1988

idem, *Aproapele și departele,* 1990

C. Coroiu, *Tinerețea lui Gutenberg,* 1982

idem, *Dialog în actualitate,* 1985

Anton Cosma, *Romanul românesc și problematica omului contemporan,* 1977

idem, *Geneza romanului românesc,* 1985

A. Cosma, *Romanul…*, I, II = Anton Cosma, *Romanul românesc contemporan,* 1945-1985, I Realismul, II Metarealismul, 1989-1998

Ovidiu Cotruș, *Meditații critice,* 1983

Liana Cozea, *Prozatoare ale literaturii române moderne,* 1994

idem, *Cvartet cu prozatoare,* 1997

Sultana Craia, *Aventura memoriei,* 1983

idem, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985

idem, *Fețele orașului,* 1988

idem, *Vis și reverie în literatura română,* 1994

idem, *Francofonie și francofilie la români,* 1995

idem, *Îngeri, demoni și muieri: o istorie a personajului femeinin în literatura română,* 1999

Nicolae Crețu, *Constructori ai romanului,* 1982

Dan Cristea, *Un an de poezie* (februarie 1971 – februarie 1972), 1974

idem, *Arcadia imaginară,* 1977

idem, *Faptul de a scrie,* 1980

idem, *Versiune și subversiune: paradoxul autobiografiei,* 1999

Tudor Cristea, *Partea și întregul,* 1999

Valeriu Cristea, *Interpretări critice,* 1970
idem, *Domeniul criticii,* 1975
idem, *Alianțe literare,* 1977
idem, *Modestie și orgoliu,* 1984
idem, *Fereastra criticului,* 1987
idem, *A scrie, a citi,* 1992
Daniel Cristea-Enache, *Concert de deschidere,* 2001
Maria Luiza Cristescu, *Politici ale romanului românesc contemporan,* 2001
Ion Cristoiu, *Lumea literaturii,* 1986
Constantin Crișan, *Ieșirea din metaforă,* 1972
idem, *Memorial invers,* 1976
idem, *Confesiuni esențiale,* 1977
idem, *Nostalgia comunicării. Eseuri de sociologia literaturii,* 1978
idem, *Conversații de bunăvoință. Eseu despre adevăruri uitate,* 1980
idem, *Sociologie și bioestetică,* 1987
idem, *Repere pentru o sociofenomenologie a valorii literare,* 1989
Ov. S. Crohmălniceanu, *Cronici și articole,* 1953
idem, *Cronici literare* (1954-1956), 1957
Ov. S. Crohmălniceanu, *Lit. rom. expr.* = Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română și expresionismul*, 1971 (ed. II, 1978)
idem, *Pâinea noastră cea de toate zilele,* 1981
idem, *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură,* 1984
idem, *Al doilea suflu,* 1989
Ada D. Cruceanu, *Capete de pod,* 2001
Constantin Cruceru, *Dialog și stil oral în proza românească actuală,* 1985
Constantin Cubleșan, *Miniaturi critice,* 1969
idem, *Teatrul – istorie și actualitate,* 1979
idem, *Teatrul între civic și etic,* 1983
Dan Culcer, *Un loc geometric,* 1973
idem, *Citind sau trăind literatura*, 1976
idem, *Serii și grupuri.* Citind și trăind literatura, 1981
Doina Curticăpeanu, *Orizonturile…* = Doina Curticăpeanu, *Orizonturile vieții în literatura veche românească* (1520-1743), 1975
Virgil Cuțitaru, *Cărți și idei,* 1972
idem, *Spații*, 1981

S. Damian, *Încercări de analiză literară,* 1956
idem, *Direcții și tendințe în proza nouă,* 1963
idem, *Intrarea în castel.* Încercări de analiză a prozei, 1970
idem, *Fals tratat de psihologia succesului,* 1972 (ed. revăzută și adăugită, 1995)
idem, *Replici din burta lupului,* 1997
idem, *Aruncând mănușa,* 1999
Theodor Damian, *Roua cărților.* O hermeneutică teologică în context literar, 1998
Ilie Dan, *Contribuții*, 1978
idem, *Confluențe*, 1980
S. P. Dan, *Proza…* = Sergiu Pavel Dan, *Proza fantastică românească,* 1975
idem, *Povestirile în ramă: ipostaze universale și românești ale unor structuri,* 2001
I. Maxim Danciu, *Partea și întregul.* Liniamente în antropologia filosofică românească, 1994
idem, *În scorbura din oglindă*, 1997
N. Davidescu, *Aspecte…*, I, II = N. Davidescu, *Aspecte și direcții literare,* I-II, 1921-1924 (ed. II, 1975)
Anghel Demetriescu, *Opere*, 1937
Ov. Densusianu, *Opere*, IV, 1981
Aron Densușianu, *Cercetări literare,* 1887
idem, *Cercetări literare,* 1983
Romulus Diaconescu, *Spații teatrale,* 1979
idem, *Dramaturgi români contemporani,* 1983
idem, *Condiția umană în literatura postbelică,* 2001
Mircea A. Diaconu, *Poezia de la „Gândirea",* 1997
idem, *Instantanee critice,* 1998
idem, *Fețele poeziei. Fragmente critice,* 1999
idem, *„Iconar". Literatura și politica în Bucovina anilor '30,* 1999
idem, *Poezia postmodernă,* 2002
Al. Dima, *Aspecte și atitudini ideologice,* 1933
idem, *Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană,* 1936
idem, *Gândirea românească în estetică,* 1943
idem, *Studii de istorie a teoriei literare românești,* 1962
idem, *Principii de literatură comparată,* 1969 (ed. II, 1972)
idem, *Aspecte naționale ale curentelor literare internaționale.* Studii sintetice, 1975
idem, *Dezbateri critice,* 1977
Al. Dima, *Viziunea…* = Al. Dima, *Viziunea cosmică, în poezia românească,* 1982
G. Dimisianu, *Schițe de critică,* 1966

idem, *Prozatori de azi,* 1970
idem, *Valori actuale,* 1974
idem, *Nouă prozatori,* 1977
idem, *Opinii literare,* 1978
idem, *Lecturi libere,* 1983
idem, *Subiecte*, 1987
idem, *Repere*, 1990
idem, *Clasici români din secolele XIX și XX,* 1996
idem, *Lumea criticului,* 2000
idem, *Amintiri și portrete literare,* 2003
Daniel Dimitriu, *Ares și Eros,* 1978
idem, *Singurătatea lecturii*, 1980
Mircea Dinutz, *Popasuri critice,* 2001
Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I-III, 1979-1984
idem, *Butoiul lui Diogene. Eseuri despre omul din literatură,* 2003
idem, *Maiorescu și maiorescienii,* 2003
Caius Dobrescu, *Modernitatea ultimă,* 1998
idem, *Semizei și rentieri. Despre imaginarul burgheziei moderne,* 2001
idem, *Inamicul impersonal,* 2002
C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii critice,* I, 1890; II, 1891; III, 1897
C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii*, I, II, III, IV, V = C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii critice,* I, 1923; II, 1923; III, 1923; IV, 1925; V, 1927
idem, *Studii critice,* I-II, 1956
idem, Studii critice, 1957
idem, Studii critice, 1963
idem, *Studii critice*, 1967
idem, *Studii critice,* 1968
idem, *Asupra criticei.* Studii și articole, 1973
idem, *Studii critice,* I-II, 1976
idem, *Opere complete*, I, 1976; II, 1976; III, 1977; V, 1978; VI, 1979; VII, 1980; VIII, 1983
idem, *Critice.* Studii și articole, 1983
Șt. Aug. Doinaș, *Lampa lui Diogene,* 1970
idem, *Poezie și modă poetică*, 1972
idem, *Orfeu și tentația realului,* 1974
idem, *Lectura poeziei,* 1980
idem, *Mai mult ca prezentul,* 1996

M. Dolgan, *Literatura română postbelică,* 1998
Eugen Dorcescu, *Metafora poetică,* 1975
idem, *Embleme ale realității,* 1978
Mihai Dragolea, *În exercițiul funcțiunii.* Eseu despre Școala de la Târgoviște, 1992
idem, *Arhiva de goluri și plinuri.* Literatura fragmentară, 1998
Mihail Dragomireascu, *Dramaturgie română,* 1905
idem, *De la misticism la naționalism.* Cronice culturale, 1924
idem, *Știința literaturii,* I-II, 1926 (ed. II, 1928)
idem, *Critică*, I-II, 1927-1928
idem, *Semănătorism, poporanism, criticism,* 1934
idem, *Scrieri critice și estetice,* 1969
Mihai Drăgan, *Aproximații critice,* 1970
idem, *Reacții critice.* Studii de istorie și critică literară, 1975
idem, *Lecturi posibile,* 1978
idem, *Clasici și moderni,* 1987
Charles Drouhet, *Studii de literatură română și comparată,* 1983
Paul Dugneanu, *Universuri imaginare,* 1981
idem, *Forme literare,* 1993
idem, *Al doilea val. Generația Hyperion,* 2001
idem, *Incursiuni critice,* I-II, 2001-2003
Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Valori și echivalențe umanistice,* 1973
idem, *Periplu umanistic,* 1980
idem, *Itinerar prin cultură,* 1982
Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Iosif Sava, *Muzica și literatura,* I, 1986; II, 1987; III, 1994 (vol. I-II, ed. II, 1989)
Al. Duțu, *Coordonate ale culturii românești în secolul XVIII* (1700-1821), 1968
idem, *Explorări în istoria literaturii române,* 1979
idem, *Cărțile de înțelepciune în cultura română,* 1972
idem, *Sinteză și originalitate în cultura română* (1650-1848), 1972
idem, *Umaniști români și cultura europeană,* 1974
idem, *Cultură română și civilizație europeană,* 1978
idem, *Literatura comparată și istoria mentalităților,* 1982
idem, *Dimensiunea umană a istoriei: direcții în istoria mentalităților,* 1986
idem, *Ideea de Europă și evoluția conștiinței europene,* 1999
Pompiliu Eliade, *De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie,* 1898, (versiune românească, 1982)

Radu Enescu, *Critică și valoare,* 1973
idem, *Ab urbe condita.* Eseuri despre valoarea omului și umanismul valorilor, 1985
Florin Faifer, *Dramaturgia între clipă și durată,* 1983
idem, *Semnele lui Hermes: memorialistica de călătorie* (până la 1900) *între real și imaginar*, 1993
idem, *Cordonul de argint,* 1997
idem, *Efectul de prismă,* 1998
idem, *Faldurile Mnemosynei,* 1999
idem, *Pluta de naufragiu,* 2002
Vasile Fanache, *Întâlniri*, 1976
idem, *Eseuri despre vârstele poeziei,* 1990
Victor Felea, *Reflexii critice,* 1968
idem, *Poezie și critică,* 1971
idem, *Secțiuni*, 1974
idem, *Aspecte ale poeziei de azi,* I-III, 1977-1984
idem, *Prezența criticii,* 1982
Sergiu Filerot, *Reîntâlniri*, 1985
Florea Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975
idem, *Profiluri și structuri literare.* Contribuții la o istorie a literaturii române, 1986
Dinu Flămând, *Intimitatea textului,* 1985
Virgiliu Florea, *Prieteni români ai lui M. Gaster.* Cercul „Junimii" bucureștene, 1997
Nicolae Florescu, *Profitabila condiție.* Romanul aventurilor secrete, 1983
idem, *Itinerarii mirabile: proiecții ale imaginarului,* 1991
idem, *Istoriografia literaturii române vechi,* 1996
idem, *Întoarcerea proscrișilor: reevaluări critice ale literaturii exilului,* 1998
idem, *Noi cei din pădure,* 2000
idem, *Menirea pribegilor,* 2003
Mihai Gafița, *Fața ascunsă a lunii,* 1974
idem, *Flautul lui Marsyas,* 1977
idem, *Studii de istorie literară,* 1979
George Genoiu, *Subiecte teatrale,* 1987
Al. George, *Semne și repere,* 1971
idem, *La sfârșitul lecturii,* I, 1973; II, 1978; III, 1980; IV, 1993
idem, *Petreceri cu gândul și inducții sentimentale,* 1986
idem, *În istorie, în politică, în literatură,* 1997
idem, *Reveniri, restituiri, revizuiri,* 1999
idem *Alte reveniri, restituiri, revizuiri,* 2003

Paul Georgescu, *Încercări critice,* I-II, 1957-1958
idem, *Păreri literare,* 1964
P. Georgescu, *Polivalența…* = Paul Georgescu, *Polivalența necesară,* 1967
idem, *Printre cărți,* 1973
Mihai Dinu Gheorghiu, *Reflexe condiționate,* 1983
idem, *Scena literaturii: elemente pentru o sociologie a culturii românești,* 1987
Ovidiu Ghidirmic, *Poeți neoromantici,* 1985
idem, *Proza românească și vocația originalității,* 1988
idem, *Hermeneutica literară românească,* 1994
Ștefan Ion Ghilimescu, *Figuri ale romanului,* 1997
idem, *Figuri ale imaginarului poetic,* 1998
M. Ghițulescu, *O panoramă…* = Mircea Ghițulescu, *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane,* 1944-1984, 1984
Const. Giurescu, *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene,* 1906
idem, *Noi contribuțiuni la studiul cronicelor moldovene,* 1908
Alexandru V. Gâdei, *Studiu asupra cronicarilor moldoveni în secolul XVII,* 1898
Gheorghe Glodeanu, *Eseuri,* 1996
idem, *Poetica romanului românesc interbelic,* 1998
idem, *Dimensiuni ale romanului contemporan,* 1998
idem, *Incursiuni în literatura diasporei și a disidenței,* 1999
Aureliu Goci, *Romane și romancieri în secolul XX,* 2000
idem, *Geneza și structura poeziei românești în secolul XX,* 2001
Petru Mihai Gorcea, *Nesomnul capodoperelor,* 1976
idem, *Structuri și unitate în proza contemporană.* Eseu despre destinul literar al „generației șaizeci", 1982
Livia Grămadă, *Proza satirică românească din Transilvania.* 1840-1918, 1974
Elena Grigoriu, *Zorii teatrului cult în Țara Românească,* 1983
Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972
idem, *Idei și forme critice,* 1973
Gh. Grigurcu, *Poeți…* = Gh. Grigurcu, *Poeți români de azi,* 1979
Gh. Grigurcu, *Critici…* = Gh. Grigurcu, *Critici români de azi,* 1981
idem, *Între critici,* 1983
idem, *Existența poeziei,* 1986

Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...* = Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș*, 1989
idem, *Peisaj critic,* 1993
idem, *A doua viață,* 1997
idem, *Amurgul idolilor,* 1999
idem, *Poezie română contemporană,* I-II, 2000
P. V. Haneș, *Studii de literatură română,* 1910
idem, *Studii literare,* 1925
idem, *Scriitori basarabeni,* 1942
idem, *Studii de istorie literară,* 1970
Al. Hanță, *Ideea de patrie în literatura română,* 1976
idem, *Contemporanul* (1881-1891). O revistă așa cum a fost, 1983
idem, *Idei și forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985
Ion Hobana, *Science fiction,* I-II, 1983-1986
Ioan Holban, *Proza criticilor,* 1983
idem, *Profiluri epice contemporane,* 1987
idem, *Literatura subiectivă,* I, 1989
idem, *Salonul refuzaților,* 1995
Gh. Iancovici, *Incandescența și penumbrele,* 1983
Ion Ianoși, *Alegerea lui Iona,* 1974
idem, *Estetica*, 1978
idem, *Umanism: viziune și întruchipare.* Sensuri contemporane, 1978
idem, *Secolul nostru cel de toate zilele,* 1980
idem, *Nearta*, I-II, 1982-1985
idem, *Literatură și filosofie.* Interacțiuni în cultura română, 1986
idem, *Sublimul și spiritualitatea românească,* 1987
idem, *Opțiuni*, 1989
idem, *Moralități*. Idei inoportune, 1995
idem, *O istorie a filosofiei românești în relațiile ei cu literatura,* 1996
G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească,* 1909 (ed. II, 1922; ed. selectivă, 1970; altă ed., 1984)
idem, *Scriitori și curente,* 1909
idem, *Note și impresii,* 1920
idem, *După război,* 1921
G. Ibrăileanu, *Scriitori...* = G. Ibrăileanu, *Scriitori români și străini,* 1926
idem, *Scriitori și curente,* 1930
idem, *Studii literare,* 1930

G. Ibrăileanu, *Pagini alese,* 1957
idem, *Studii literare,* 1957
idem, *Studii literare,* 1962
idem, *Scriitori români și străini,* I-II, 1968
idem, *Studii literare,* 1968 (ed. II, 1976)
idem, *Campanii*, 1971
idem, *Studii și articole,* 1972
idem, *Spre roman.* Studii și articole, 1972
idem, *Opere*, I, 1974; II, 1975; III, 1976; IV, 1977; V, 1977; VI, 1978; VII, 1979; VIII, 1979; IX, 1980; X, 1981
idem, *Studii literare,* 1986
Sara Iercoșan, *Junimismul în Transilvania,* 1983
Virgil Ierunca, *Românește*, 1991
idem, *Dimpotrivă*, 1994
idem, *Semnul mirării,* 1995
Adriana Iliescu, *Literatorul.* Studiu critic, 1968
idem, *Reviste literare la sfârșitul secolului al XIX-lea,* 1972
idem, *Realismul în literatura română în secolul al XIX-lea,* 1975
idem, *Proza realistă în secolul al XIX-lea,* 1978
idem, *Poezia simbolistă românească,* 1985
Ion Iliescu, *Începuturile gândirii estetice în cultura românească,* 1968
idem, *Geneza ideilor estetice în cultura românească (secolele XVI-XIX),* 1972
Alexandra Indrieș, *Polifonia persoanei,* 1986
Elena Indrieș, *Dimensiunile poeziei române moderne,* 1989
Al. Th. Ionescu, *Aventura prozei scurte în anii '80,* 1995
Gelu Ionescu, *Romanul lecturii,* 1976
idem, *Orizontul traducerii,* 1981
Mariana Ionescu, *Artă și inspirație,* 1976
Radu Ionescu, *Principiile criticei,* 1862
Raicu Ionescu-Rion, *Datoria artei. Articole și studii de critică literară,* 1959
idem, *Arta revoluționară,* 1972
N. Iorga, *Schițe de literatură română,* I-II, 1893-1894
idem, *O luptă literară,* I-II, 1914-1916 (ed. II, I-II, 1979)
idem, *Pagini de critică de tinerețe,* I-II, 1968
idem, *Teatru și societate,* 1986

Mircea Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1974
idem, *Al doilea rond,* 1976
M. Iorgulescu, *Scriitori…* = Mircea Iorgulescu, *Scriitori tineri contemporani,* 1978
idem, *Firescul ca excepție,* 1979
idem, *Critică și angajare,* 1981
idem, *Ceara și sigiliul,* 1982
idem, *Prezent*, 1985
Silvian Iosifescu, *Probleme și opere contemporane,* 1954
idem, *Eroi și conflicte în dramaturgia actuală,* 1955
idem, *Drumuri literare,* 1957
idem, *În jurul romanului,* 1959 (ed. II, 1961)
idem, *Literatura de frontieră,* 1969 (ed. II, 1971)
idem, *Construcție și lectură,* 1970
idem, *Proză și luciditate,* 1974
idem, *Configurații și rezonanțe.* Un itinerar teoretic, 1973
idem, *Mobilitatea privirii.* Narațiunea în secolul al XIX-lea, 1976
idem, *Texte și întrebări,* 1979
idem, *Reverberații,* 1981
idem, *De-a lungul unui secol,* 1983
idem, *Descoperirea cunoscutului,* 1986
idem, *Trepte*, 1988
Carol Isac, *Permanențe în dramaturgie,* 1982
Ion Istrate, *Barocul literar românesc,* 1982
idem, *Relația epică,* 1998
idem, *Baroc și manierism: concurența literară a două concepte estetice,* 2000
Ion Itu, *Critică și strategie,* 1983
Victor Ivanovici, *Formă și deschidere,* 1980
idem, *Suprarealism și „suprarealisme” : Grecia, România, țările hispanice,* 1996
idem, *Repere în zigzag,* 2000
G. Ivașcu, *Confruntări literare,* I, 1966; II, 1986; III, 1988
idem, *Din istoria teoriei și criticii literare românești,* I, 1967
Marius Jucan, *Facinația ficțiunii sau despre retorica elipsei,* 1998
L. Kalustian, *Simple note,* I-IV, 1980-1985
Lazlo Alexandru, *Între Icar și Anteu*, 1996
idem, *Orient Expres*, 1999

Dan Laurențiu, *Eseuri asupra stării de grație,* 1976
I. D. Lăudat, *Personalități literare românești,* 1988
Barbu Lăzăreanu, *Glosar și comentarii de istoriografrie literară,* 1968
idem, *Cu privire la…,* 1971
Gheorghe Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică,* 1983
Liviu Leonte, *Prozatori contemporani,* I-II, 1984-1989
Cristian Livescu, *Scene din viața imagianră,* 1982
idem, *Voluptatea labirintului: glose la o hermeneutică a insolitului,* 1995
E. Lovinescu, *Critice*, I-II, 1909-1910
idem, *Critice*, I, 1915; II, 1915; III, 1915; IV, 1916; V, 1921; VI, 1921; VII, 1922; VIII, 1923 (ed. II, I, 1920; II, 1920; III, 1920; IV, 1920; V, 1921; VI, 1921; VII, 1923; VIII, 1923; ed. definitivă, I, 1925; II, 1926; III, 1928; IV, 1928; V, 1928; VI, 1929; VII, 1929; VIII, 1929; IX, 1929; X, 1929)
idem, T. *Maiorescu și contemporanii lui,* I-II, 1943-1944 (ed. II, 1974)
idem, *T. Maiorescu și posteritatea lui critică,* 1943
idem, *Texte critice,* 1968
idem, *Scrieri*, I, 1969; II, 1970; III, 1970; IV, 1973; V, 1974; VI, 1975; VII, 1978; VIII, 1980; IX, 1982
idem, *Critice*, I-II, 1979
idem, *Critice*, I-III, 1982
idem, *Opere*, I, 1982; II, 1983; III, 1983; IV, 1984; V, 1987; VI, 1988; VII, 1988, VIII, 1989; IX, 1992
idem, *„Sburătorul". Agende literare,* I-VI, 1993-2002
Monica Lovinescu, *Unde scurte.* Jurnal indirect, I 1978 (ed. II, 1990); II *Seismograme*, 1993; III *Posteritatea contemporană,* 1994; IV *Est-etice,* 1994; V *Pragul*, 1995; VI *Insula șerpilor,* 1996
Ion Lungu, *Școala ardeleană,* 1978 (ed. II, 1995)
Antoaneta Macovei, *Meditația lirică românească,* 1982
T. Maiorescu, *Critice*, I-III, 1908
idem, *Opere*, I-IV, 1978-1988
Liviu Malița, *Eu scriitorul.* Condiția omului de litere din Ardeal între cele două războaie mondiale, 1997
Mircea Mancaș, *Trecut și prezent în teatrul românesc,* 1979
Norman Manea, *Pe contur,* 1984
Florin Manolescu, *Poezia criticilor,* 1971
idem, *Literatura* SF, 1980
idem, *Litere în tranziție,* 1998
N. Manolescu, *Lecturi…* = Nicolae Manolescu, *Lecturi infidele,* 1966
N. Manolescu, *Metamorfozele…* = Nicolae Manolescu, *Metamorfozele poeziei,* 1968
idem, *Teme*, I, 1971; II, 1975; III, 1978; IV, 1983; V, 1984; VI, 1986; VII, 1988

N. Manolescu, *Arca…*, I, II, III = Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe*. Eseu despre romanul românesc, I-III, 1980-1983 (ed. II, 1991)
idem, *Despre poezie,* 1987
idem, *Dreptul la normalitate*. Discursul politic și realitatea, 1991
idem, *Cărțile au suflet,* 1995
idem, *Teme,* 2000
idem, *Cititul și scrisul,* 2002
idem, *Literatura română postbelică,* I, 2002
idem, *Lectura pe înțelesul tuturor,* 2003
Emil Manu, *Reviste românești de poezie,* 1972
idem, *Sinteze și antisinteze literare,* 1975
idem, *Eseu despre generația războiului,* 1978
idem, *Roza vânturilor.* Itinerare culturale, 1980
idem, *Sensuri moderne și contemporane,* 1982
idem, *Cafeneaua literară,* 1997
idem, *Generația literară a războiului,* 2000
Pompiliu Marcea, *„Convorbirile literare" și spiritul critic,* 1972
idem, *Lecturi fidele,* 1979
idem, *Varietăți literare,* 1982
idem, *Concordanțe și controverse,* 1983
idem, *Atitudini critice,* 1985
George Em. Marica, *Studii de istoria și sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea,* I-II, 1977-1978
Valentina Marin-Curticeanu, *Permanență și modernitate,* 1977
idem, *Critica și modelul,* 1986
George Marinescu, *Nuvela în literatura română,* 1928
Adrian Marino, *Introducere în critica literară,* 1968
idem, *Critica ideilor literare,* 1974
idem, *Prezențe românești și realități europene*. Jurnal intelectual, 1978
idem, *Biografia ideii de literatură,* I, 1991; II, 1992; III, 1994; IV, 1997
idem, *Politică și cultură*. Pentru o nouă politică română, 1996
Aurel Martin, *Poeți contemporani,* I-II, 1967-1971
idem, *Metonimii*, 1974
idem, *Acolade*, 1977
idem, *Paranteze*, 1981

Mircea Martin, *Generație și creație,* 1969
idem, *Critică și profunzime,* 1974
idem, *Identificări*, 1977
idem, *Dicțiunea ideilor,* 1981
idem, *Singura critică,* 1986
D. Martinescu, *Cronicari și cronici din Țările Române,* 1967
Pericle Martinescu, *Perspective literare,* 1973
idem, *Umbre pe pânza vremii,* 1985
idem, *Existențe și creații literare: evocări, portrete, conspectări,* 2001
idem, *Jurnal intermitent: 1945-1947, 1964-1984,* 2001
Ioan Massoff, *Teatrul românesc,* I, 1961; II, 1966; III, 1969; IV, 1972; V, 1974; VI, 1976; VII, 1978; VIII, 1981
idem, *Între viață și teatru: portrete, mărturii, profiluri,* 1985
Dan Horia Mazilu, *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea,* 1976
idem, *Cronicari munteni.* Câteva modele de retorică a povestirii, 1978
idem, *Literatura română în epoca Renașterii,* 1984
idem, *Proza oratorică în literatura română veche,* I-II, 1986-1987
idem, *Vocația europeană a literaturii române vechi,* 1991
idem, *Recitind literatura veche,* 1994
idem, *Literatura română barocă în context european,* 1996
idem, *Noi despre ceilalți.* Fals tratat de imagologie, 1999
idem, *O istorie a blestemului,* 2001
Constantin Măciucă, *Viziuni și forme teatrale,* 1983
idem, *Motive și structuri dramatice*, 1986
idem, *Teatrul și teatrele,* 1989
Dan Mănucă, *Scriitori junimiști,* 1971
idem, *Critica literară junimistă (1864-1885),* 1975
idem, *Argumente de istorie literară,* 1978
idem, *Lectură și interpretare: un model epic,* 1988
idem, *Analogii*. Constante ale istoriei literare românești, 1995
idem, *Perspective critice,* 1998
idem, *Principiile criticii literare junimiste (1864-1885),* 2000
Ioana Mărgineanu, *Teatrul și artele poetice,* 1986
Dumitru Micu, *Poporanismul și „Viața Românească”*, 1961
idem, *Literatura română la începutul secolului al XX-lea* (1990-1916). Publicații, grupări, curente, 1964
idem, *Romanul românesc contemporan.* 1944-1959. Realizări, experiențe, direcții de dezvoltare, 1965

Dumitru Micu, *Periplu*, 1974
idem, *„Gândirea" și gândirismul,* 1975
idem, *Lecturi și păreri,* 1978
idem, *Scriitori, cărți, reviste,* 1980
D. Micu, *Modernismul*... = Dumitru Micu, *Modernismul românesc,* I-II, 1984-1985
D. Micu, *Limbaje moderne*... = Dumitru Micu, *Limbaje moderne în poezia românească de azi,* 1986
idem, *Limbaje lirice contemporane,* 1988
idem, *În căutarea autenticității,* I-II, 1991-1994
Valentin F. Mihăescu, *Timp și mod,* 1983
idem, *Viciu nepedepsit,* 1992 (ed. II, 1994)
Mircea Mihăieș, *De veghe în oglindă,* 1988
idem, *Cartea eșecurilor.* Eseu despre rescriere, 1990
idem, *Cărțile crude.* Jurnalul intim și sinuciderea, 1995
Dan C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei,* 1988
idem, *Stângăcii de dreapta,* 1999
idem, *Scriitornicul,* 2001
Florin Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România,* I-II, 1976-1979
idem, *De la proletcultism la postmodernism,* 2000
Achim Mihu, *Meandrele adevărului,* 1983
I. Milea, *Sub semnul poeziei,* 1999
Marin Mincu, *Critice*, I-II, 1969-1971
idem, *Poezie și generație,* 1975
idem, *Repere*, 1977
idem, *Eseu despre textualitatea poetică,* 1981
idem, *Avangarda literară românească,* 1983
idem, *Eseu despre textul poetic,* I-II, 1986
idem, *Textualism și autenticitate,* 1993
idem, *Poeticitate românească postbelică,* 2000
Ilie Minea, *Letopisețele moldovenești scrise slavonește,* 1925
Simion Mioc, *Structuri literare,* 1981
idem, *Anamorfoză și poetică,* 1988
Florea Miu, *Semne*, 1983
Vicu Mîndra, *Însemnări despre literatură și teatru,* 1958
idem, *Incursiuni în istoria dramaturgiei române,* 1971
idem, *Jocul situațiilor dramatice. Principii, aplicații, analize,* 1978
idem, *Clasicism și romantism în dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983

Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983
Ovidiu Morar, *Avatarurile suprarealismului românesc,* 2003
Cornel Moraru, *Semnele realului,* 1981
idem, *Textul și realitatea,* 1984
idem, *Obsesia credibilității.* Prozatori, critici și eseiști contemporani, 1999
Cristian Moraru, *Ceremonia textului,* 1985
idem, *Poetica reflectării.* Încercare de arheologia mimezei, 1990
Mihai Moraru, *De nuptiis Mercurii et Philologiae*, 1997
Titus Moraru, *Fiziologia literară,* 1972
George Muntean, *Cercetări literare,* 1969
Cornel Munteanu, *Pamfletul ca discurs literar,* 1999
idem, *Lecturi neconvenționale,* 2003
George Munteanu, *Atitudini.* Studii și articole literare, 1966
idem, *Sub semnul lui Aristarc,* 1975
Romul Munteanu, *Farsa tragică,* 1970
idem, *Profiluri literare,* 1972
idem, *Jurnal de cărți,* I, 1973; II, 1979; III, 1982; IV, 1988; V, 1994; VI, 1996
idem, *Metamorfozele criticii europene moderne,* 1975 (ed. II, 1988; ed. III, 1998)
idem, *Lecturi și sisteme,* 1977
idem, *Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea,* I-III, 1981-1985 (ed. II, I-III, 1998)
idem, *Introducere în literatura europeană modernă,* 1996
idem, *Școala Ardeleană: studii literare,* 1997
idem, *Iluminismul și romantismul european: studii,* 1998
idem, *Literatura europeană modernă,* 2000
Mircea Muthu, *Orientări critice,* 1972
idem, *Lieratura română și spiritul sud-est european,* 1976
idem, *La marginea geometriei,* 1979
idem, *Alchimia mileniului,* 1989
idem, *Călcâiul lui Delacroix.* Interferențe culturale, 1996
idem, *Dinspre Sud-Est,* 1999
idem, *Balcanismul lieterar românesc,* I-III, 2002
idem, *Balcanologie,* I, 2002
Iulian Neacșu, *Introducere în poezie,* 1983
Tudor Nedelcea, *Geneza ideilor social-politice și filosofice în literatura română veche,* 1987

I. Negoițescu, *Scriitori moderni,* 1966
idem, *Însemnări critice,* 1970
idem, *Engrame*, 1975
idem, *Alte însemnări critice,* 1980
idem, *Scriitori contemporani,* 1994
idem, *Ora oglinzilor.* Pagini de jurnal, memorialistică și alte texte cu caracter confesiv, 1997
Eugen Negrici, *Expresivitatea involuntară,* 1977
idem, *Figura spiritului creator,* 1978
idem, *Imanența literaturii,* 1981
E. Negrici, *Introducere...* = Eugen Negrici, *Introducere în poezia contemporană,* 1985
idem, *Poezia medievală în limba română,* 1996
idem, *Sistematica poeziei,* 1998
idem, *Literatura română sub comunism,* I. *Proza;* II. *Poezia,* 2002-2003
Iulian Negrilă, *Scriitori tribuniști din perioada arădeană,* 1983
idem, *Însemnări despre scriitori,* 1987
Virgil Nemoianu, *Simptome*, 1969
idem, *Calmul valorilor,* 1971
idem, *Utilul și plăcutul.* Comentarii asupra literaturii și culturii, 1973
idem, *Arhipelag interior.* Eseuri memorialistice (1940-1975), 1994
idem, *Micro-Armonia.* Dezvoltarea și utilizarea modelului idilic în literatură, 1996
Vasile Netea, *De la Petru Maior la Octavian Goga,* 1944
G. C. Nicolescu, *Ideologia literaturii poporaniste,* 1937
idem, *Structură și continuitate,* 1970
Vasile Nicolescu, *Starea lirică,* I-II, 1975-1984
M. Nițescu, *Între Scylla și Caribda,* 1972
idem, *Repere critice,* 1974
idem, *Poeți contemporani,* 1978
M. Nițescu, *Atitudini...* = M. Nițescu, *Atitudini critice,* 1983
idem, *Sub zodia proletcultismului.* O carte cu domiciliu forțat forțat (1979-1995). *Dialectica puterii.* Eseu politologic, 1995
Darie Novăceanu, *Efectul oglinzii,* 1983
Ion Oarcăsu, *Opinii despre poezie,* 1956
idem, *Oglinzi paralele,* 1967
idem, *Prezențe poetice,* 1968
idem, *Destine și valori,* 1974

Marian Odangiu, *Romanul politic,* 1984
Al. Oprea, *Mișcarea prozei,* 1967
idem, *5 prozatori ilustri, 5 procese literare,* 1971
idem, *Mitul „faurului aburit”*. Excurs în atelierul prozatorilor români moderni, 1974
idem, *Incidențe critice,* 1975
idem, *Fața nevăzută a literaturii,* 1980
Nicolae Oprea, *Provinciile imaginare,* 1993
idem, *Opera și autorul,* 2001
idem, *Timpul lecturii: selecție de cronicar,* 2002
idem, *Literatura „Echinoxului”*, 2003
Dan Oprescu, *Etic-estetic în gândirea românească,* 1984
Tudor Opriș, *500 de debuturi literare,* 1991
idem, *Istoria debutului literar al scriitorilor români în timpul școlii* (1820-2000), 2000
Mircea Opriță, *Anticipația românească,* 1994
Z. Ornea, *Țărănismul.* Studiu sociologic, 1969
idem, *Junimismul.* Contribuții la studierea curentului, 1966
idem, *Sămănătorismul*, 1970 (ed. II, 1971)
idem, *Poporanismul*, 1972
idem, *Studii și cercetări,* 1972
idem, *Junimea și junimismul,* 1975 (ed. II, 1978)
idem, *Confluențe*, 1976
idem, *Curentul literar de la „Contemporanul”*, 1977
Z. Ornea, *Actualitatea...* = Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor,* 1985
idem, *Interpretări*, 1988
idem, *Înțelesuri*. Medalioane de istorie literară, 1994
idem, *Anii treizeci*. Extrema dreaptă românească, 1996
idem, *Medalioane*, 1997
Ramiro Ortiz, *Per la storia della cultura italiana in Romania,* 1916
Al. Peleologu, *Spiritul...* = Al. Paleologu, *Spiritul și litera*. Încercări de pseudo-critică, 1970
idem, *Bunul-simț ca paradox,* 1972
idem, *Simțul practic,* 1974
idem, *Ipoteza de lucru,* 1980
idem, *Alchimia existenței,* 1983
P. P. Panaitescu, *Începuturile și biruința scrisului în limba română,* 1965
idem, *Contribuții la istoria culturii românești,* 1971

Ovidiu Papadima, *Creatorii și lumea lor,* 1943
idem, *Scriitorii și înțelesurile vieții,* 1971
idem, *Ipostaze ale iluminismului românesc,* 1975
Liviu Papadima, *Literatură și comunicare.* Relația autor-cititor în proza pașoptistă și postpașoptistă, 1999
Marian Papahagi, *Exerciții de lectură,* 1976
idem, *Eros și utopie,* 1980
idem, *Critica de atelier,* 1983
idem, *Cumpănă și semn,* 1990
idem, *Fața și reversul,* 1993
idem, *Fragmente despre critică,* 1994
idem, *Interpretări pe teme date,* 1995
idem, *Rațiunea de a fi,* 1999
E. Papu, *Artă și imaginație,* 1939
idem, *Din luminile veacului,* 1967
idem, *Evoluția și formele genului liric,* 1968 (ed. II, 1972)
idem, *Fețele lui Ianus,* 1970
idem, *Clasicism și romantism,* 1973
idem, *Arta și umanul,* 1974
idem, *Studii și evocări,* 1974
idem, *Din clasicii noștri.* Contribuții la ideea unui protocronism românesc, 1977
idem, *Barocul ca tip de existență,* I-II, 1977
idem, *Existența romantică.* Schiță morfologică a romantismului, 1980
idem, *Orizonturi la început de veac,* 1982
idem, *Motive literare românești,* 1983
idem, *Thèmes fundamentaux dans la littérature roumaine,* 1983
idem, *Apollo sau ontologia clasicismului,* 1985
idem, *Despre stiluri,* 1986
idem, *Lumini perene.* Retrospecții asupra unor clasici români, 1989
D. Păcurariu, *Clasicismul românesc,* 1971
idem, *Clasicism și romantism.* Studii de literatură română modernă, 1973
idem, *Clasicism și tendințe clasice în literatura română,* 1979
D. Păcurariu, *Scriitori...*, I, II = D. Păcurariu, *Scriitori și direcții literare,* I-II, 1981-1984
idem, *Studii și evocări,* 1984
idem, *Teme, motive, mituri și metamorfoza lor,* 1990
idem, *Curente literare românești și context european: clasicism, baroc, rococo, romantism, realism, naturalism,* 1998

Ion Pecie, *Romancierul în fața oglinzii,* 1989
Gh. Perian, *Scriitori români postmoderni,* 1996
idem, *Pagini de critică și de istorie literară,* 1998
idem, *A doua tradiție: forme ale poeziei „naive” în literatura română până la Anton Pann,* 2003
Perpessicius, *Mențiuni*..., I, II, III, IV, V = Perpessicius, *Mențiuni critice,* I, 1928; II, 1934; III, 1936; IV, 1938; V, 1946
idem, *Itinerar sentimental,* 1932
idem, *Mențiuni de istoriografie literară și folclor,* I-III, 1957-1967
Perpessicius, *Alte mențiuni...,* I, II, III = Perpessicius, *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor,* I, 1961; II, 1964; III, 1967
idem, *Opere*, II, 1967; III, 1971; IV, 1971; V, 1972; VI, 1973; VII, 1975; VIII, 1978; IX, 1979; X, 1979; XI, 1980; XII, 1983
Perpessicius, *Lecturi*... = Perpessicius, *Lecturi intermitente,* 1971
idem, *Excurs sentimental*, 1973
idem, *Patru clasici* (Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu), 1974
idem, *Mențiuni critice* (Pagini alese), 1976
idem, *12 prozatori interbelici,* 1980
Perpessicius, *Scriitori*..., I, II, III, IV, V = Perpessicius, *Scriitori români,* I, 1986; II, 1986; III, 1989; IV, 1989; V, 1990
I. Pervain, *Studii de literatură română,* 1971
idem, *Secvențe preromantice,* 1999
Irina Petraș, *Un veac de nemurire: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Veronica Micle,* 1989
idem, *Literatura română contemporană.* Secțiuni, 1994
idem, *„Știința morții” : înfățișări ale morții în literatura română,* 1995 (ed. II, 2001)
idem, *Limba, stăpâna noastră: încercare asupra feminității limbii române,* 1999
idem, *Feminitatea limbii române: genosanalize,* 2002
N. Petrașcu, *Figuri literare contemporane,* 1893
idem, *Scriitori români contimporani,* I-IV, 1898
Camil Petrescu, *Teze și antiteze,* 1936
Ioana Em. Petrescu, *Configurații*, 1981
Liviu Petrescu, *Realite și romanesc,* 1969
idem, *Scriitori români și străini,* 1973
idem, *Romanul condiției umane,* 1979
idem, *Poetica postmodernismului,* 1996 (ed. II, 1998)
Ion Petrică, *Confluențe culturale româno-polone,* 1976

Mihail Petroveanu, *Pagini critice,* 1958
idem, *Profiluri lirice contemporane,* 1963
idem, *Studii literare,* 1966
idem, *Traiecte lirice,* 1974
Al. Philippide, *Considerații confortabile,* 1970
idem, *Puncte cardinale europene. Orizont romantic,* 1973
Dinu Pillat, *Mozaic istorico-literar*, 1969 (ed. II, revăzută și adăugită, 1971)
idem, *Itinerarii istorico-literare,* 1978
idem, *Portrete lirice,* 1936
idem, *Tradiție și literatură,* 1942
Monica Pillat, *Ieșirea din contur,* 1985
Ioan Pintea, *Admirații ortodoxe,* 2003
Al. Pintescu, *Literatură și eveniment,* 1983
idem, *Jocul dragostei și al hazardului,* 1994
Al. Piru, *Poeții Văcărești,* 1967
Al. Piru, *Panorama...* = Al. Piru, *Panorama deceniului 1940-1950,* 1968
idem, *Varia*, I-II, 1972-1973
idem, *Analize și sinteze critice,* 1973
idem, *Reflexe și interferențe,* 1974
Al. Piru, *Poezia...*, I, II = Al. Piru, *Poezia românească contemporană,* I-II, 1975
idem, *Permanențe românești,* 1978
idem, *Valori clasice,* 1978
idem, *Marginalia*, 1980
idem, *Debuturi*, 1981
idem, *Discursul critic,* 1987
Al. Piru, *Critici...* = Al. Piru, *Critici și metode,* 1989
Luca Pițu, *Naveta esențială,* 1991
idem, *Sentimentul românesc al urii de sine,* 1991
idem, *La cafeneaua hermeneutică.* Exerciții de recitire și sforțări de regândire, 1992
idem, *Însem(i)nările mgistrului din Cajvana,* 1992
idem, *Fragmente dintr-un discurs in(?)comod,* 1993
idem, *Eros, Doxa & Logos*, 1995
idem, *Ultima noapte de dragoste și întâia noapte de filosofie,* 1999
Gabriel Pleșea, *Scriitori români la New York.* Interviuri, fragmente, semnalările criticii, 1998

P. Poantă, *Modalităţi...* = Petru Poantă, *Modalităţi lirice contemporane,* 1974
idem, *Radiografii*, I-II, 1978-1983
idem, *Scriitori contemporani.* Radiografii, 1994
idem, *Cercul literar de la Sibiu,* 1997
idem, *Efectul „Echinox" sau despre echilibru,* 2003
Augustin Z. N. Pop, *Mărturia documentelor de la vechile tiparniţe româneşti la Nicolae Labiş,* 1985
I. Pop, *Avangardismul...* = Ion Pop, *Avangardismul poetic românesc,* 1969
I. Pop, *Poezia...* = Ion Pop, *Poezia unei generaţii,* 1973
idem, *Transcrieri*, 1976
I. Pop, *Lecturi...* = Ion Pop, *Lecturi fragmentare,* 1983
I. Pop, *Jocul...* = Ion Pop, *Jocul poeziei,* 1985
idem, *Avangarda în literatura română,* 1990 (ed. II, 2000)
idem, *Recapitulări*, 1995
idem, *Pagini transparente. Lecturi din poezia română contemporană,* 1997
idem, *Viaţă şi texte,* 2001
Const. M. Popa, *Replay,* 1980
idem, *Clasici şi contemporani,* 1987
iem, *Mişcarea literară paradoxistă,* 1992
Marian Popa, *Homo fictus.* Structuri şi ipostaze, 1969
idem, *Modele şi exemple,* 1971
idem, *Comicologia*, 1975
idem, *Forma ca deformare,* 1975
idem, *Competenţa şi performanţa,* 1982
Mircea Popa, *Spaţii literare,* 1974
idem, *Tectonica genurilor literare,* 1980
idem, *Convergenţe europene,* 1995
idem, *Aspecte şi interferenţe iluministe,* 1997
idem, *Reîntoarcerea la Ithaca.* Scriitori români din exil, 1998
idem, *Apropieri literare şi culturale româno-maghiare,* 1998
idem, *Figuri universitare clujene,* 2000
Const. Popescu, *Poeţi romantici români la început de drum,* 1986
Marian Popescu, *Teatrul ca literatură,* 1987
idem, *Drumul spre Ithaca: de la text la imagine scenică,* 1990
idem, *Oglinda spartă: despre teatrul românesc după 1989. Critică teatrală, polemici, puncte de vedere,* 1997

Titu Popescu, *Specificul național în doctrinele estetice românești,* 1977
idem, *Necesitatea esteticii,* 1979
idem, *Cărți cu ieșire la mare,* 1980
idem, *Arta ca trăire și interpretare,* 1982
idem, *Concepte și atitudini estetice,* 1983
idem, *Estetica paradoxismului,* 1995
idem, *Editoriale,* 2000
idem, *Din perspectiva exilului,* 2002
D. Popovici, *Cercetări de literatură română,* 1944
D. Popovici, *Romantismul*... = D. Popovici, *Romantismul românesc,* 1969 (ed. II, 1972)
D. Popovici, *Studii*..., I, II, III, IV, V, VI = D. Popovici, *Studii literare,* I, 1972; II, 1974; III, 1977; IV, 1980; V, 1988; VI, 1989
Vasile Popovici, *Eu, personajul,* 1988
idem, *Lumea personajului.* O sistematică a personajului literar, 1997
Al. Procopovici, *Introducere în studiul literaturii vechi,* 1912
Al. Protopopescu, *Volumul și esența,* 1972
idem, *Romanul psihologic românesc,* 1978 (ed. II, 2000; ed. III, 2002)
idem, *Un mileniu de copilărie,* 2000
Adrian Dinu Rachieru, *Orizontul lecturii.* Eseuri de sociologia literaturii, 1983
idem, *Vocația sintezei.* Eseuri asupra spiritualității românești, 1985
idem, *Elitism și postmodernism: postmodernismul românesc și circulația elitelor,* 2000
Sanda Radian, *Corelații între literatura română și literatura universală,* 1977
idem, *Măștile fabulei*. Etape de evoluție în literatura română, 1983
idem, *Portrete feminine în romanul interbelic,* 1986
Olimpia Radu, *Pagini de critică,* 1988
Alexandru Raicu, *Autografe. File de istorie literară,* 1983
idem, *Descoperirea păsării Sitela,* 1989
Lucian Raicu, *Structuri literare,* 1973
idem, *Critica, formă de viață,* 1976
idem, *Practica scrisului și experiența lecturii,* 1978
idem, *Printre contemporani,* 1980
idem, *Calea de acces,* 1982
L. Raicu, *Fragmente…* = Lucian Raicu, *Fragmente de timp,* 1984
idem, *Scene din romanul literaturii,* 1985
idem, *Scene, reflecții, fragmente,* 1994

Mihai Ralea, *Interpretări*, 1927
idem, *Comentarii și sugestii,* 1928
idem, *Perspective*, 1928
idem, *Atitudini*, 1931
idem, *Valori*, 1935
idem, *Înțelesuri*, 1943
idem, *Scrieri din trecut,* I-II, 1957-1958
idem, *Scrieri din trecut în literatură,* 1963
idem, *Portrete, cărți, idei,* 1966
idem, *Scrieri*, I, 1972; II, 1977; III, 1981; IV, 1988; V, 1988; VI, 1989
I. M. Rașcu, *32 opere din literatura română,* 1933
idem, *Convingeri literare,* 1937
idem, *Alte opere din literatura română,* 1938
Ion Horia Rădulescu, *Contribuții la istoria teatrului din Muntenia,* 1935
Aurel Rău, *Elogii,* 1968
idem, *Întâlniri cu scriitori,* 1976
idem, *Efigii*, 1989
idem, *Școli,* 2000
Valeriu Râpeanu, *Noi și cei dinaintea noastră,* 1966
idem, *Interferențe spirituale,* 1970
idem, *Pe drumurile tradiției,* 1973
idem, *Interpretări și înțelesuri,* 1975
idem, *Cultură și istorie,* I, 1979; II, 1981; III, 1989
idem, *Memoria și fețele timpului,* 1983
V. Râpeanu, *Scriitori…* = Valeriu Râpeanu, *Scriitori dintre cele două războaie mondiale,* 1986
idem, *Nu numai despre critici,* 1990
Cornel Regman, *Confluențe literare,* 1966
idem, *Cărți, autori, tendințe,* 1967
idem, *Cică niște cronicari…,* 1970
idem, *Selecție din selecție,* 1972
idem, *Colocvial*, 1976
idem, *Explorări în actualitatea imediată,* 1978
idem, *Noi explorări critice,* 1982

C. Regman, *De la imperfect…* = Cornel Regman, *De la imperfect la mai puțin ca perfect,* 1987
idem, *Dinspre „Cercul literar” spre „Optzeciști”*, 1997
idem, *Întâlniri cu clasicii,* 1998
Al. Rosetti, *Cronicarii români,* 1944
idem, *Câteva precizări asupra literaturii române,* 1972 (ed. II, 1985)
I. Rotaru, *Valori…*, I, II = Ion Rotaru, *Valori expresive în literatura română veche,* I-II, 1976-1983
idem, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri,* 1979
idem, *Literatura română veche,* 1981
idem, *Comentarii și analize literare,* 1992
Mirela Roznoveanu, *Lecturi moderne,* 1978
idem, *Civilizația romanului: arhitecturi epice,* 1991
Al. Ruja, *Valori lirice actuale,* 1979
idem, *Parte din întreg,* I-II, 1994-1999
idem, *Ipostaze critice,* 2001
idem, *Literatura română contemporană. Proza* I, 2002
Demostene Russo, *Studii critice,* 1910
idem, *Elenismul în România,* 1912
Aurelia Rusu, *Lecțiuni și convergențe,* 1984
Liviu Rusu, *Estetica poeziei lirice,* 1937 (ed. revăzută, 1969)
idem, *De la Eminescu la Blaga,* 1981
M. N. Rusu, *Utopica*, 1969
H. Sanielevici, *Încercări critice,* 1903
idem, *Cercetări critice și filosofice,* 1916 (ed. II, 1919; ed. III, 1925)
idem, *Noi studii critice,* 1920
idem, *Studii critice,* 1927
Aurel Sasu, *Progresii*, 1972
idem, *Retorica literară românească,* 1976
idem, *În căutarea formei,* 1979
idem, *Textul ipotetic,* 1984
idem, *Cultura română în Statele Unite și Canada,* I. *Presa*, 1993; II, *Nostalgia românească*, 1993; III, *Societățile culturale,* 2002
idem, *Breviter. Întâlniri cu mine însumi,* 2003
idem, *Comunitățile românești din Statele Unite și Canada,* 2003
Voichița-Maria Sasu, *Destinul ideilor literare,* 1996

Amza Săceanu, *Fața văzută și nevăzută a teatrului,* 1974
idem, *Teatrul în cetate,* 1974
idem, *Talia... Thaliei,* 1975
idem, *Teatrul și publicul,* 1977
idem, *Dialog la scenă deschisă,* 1979
idem, *Conexiuni teatrale,* 1981
idem, *Clasicii nu vor să îmbătrânească,* 1983
idem, *Teatrul ca lume,* 1985
Nicoleta Sălcudeanu, *Graffitti,* 1999
idem, *Patria de hârtie. Eseu despre exilul literar,* 2003
Al. Săndulescu, *Pagini de istorie literară,* 1966
idem, *Literatura epistolară,* 1972
idem, *Citind, recitind,* 1973
idem, *Continuități*, 1976
idem, *Portrete și analize literare,* 1982
idem, *Constelații literare,* 1998
Zaharia Sângeorzan, *Conversații critice,* 1980
idem, *Anotimpurile criticii,* 1983
Mihail Sebastian, *Întâlniri cu teatrul,* 1969
idem, *Eseuri, cronici, memorial,* 1972
Ana Selejan, *România în timpul primului război cultural.* I *Trădarea intelectualilor,* 1992
idem, *Literatura în totalitarism,* I (1949-1951), II (1952-1953), III (1954), 1994
Alexandru Sever, *Eseuri critice,* 1982
idem, *Iraclide: eseuri despre teatru și dramaturgie,* 1988
idem, *Inventarul obsesiilor circulare,* 1999
Valentin Silvestru, *Prezența teatrului,* 1968
idem, *Spectacole în cerneală,* 1972
idem, *Caligrafii pe cortină.* Cinci glose critice, 1974
idem, *Clio și Melpomena.* Prezența istoriei trecute și a celei actuale în universul literaturii dramatice și al scenei românești, 1977
idem, *Ora 19,30. Studii critice asupra teatrului dramatic din deceniul opt al secolului douăzeci,* 1983
idem, *Un deceniu teatral,* 1984
idem, *Umorul în literatură și artă.* Glose istorice și teoretice, 1988
Eugen Simion, *Orientări în literatura contemporană,* 1965

E. Simion, *Scriitori…*, I, II, III, IV = Eugen Simion, *Scriitori români de azi,* I, 1974; II, 1976; III, 1984; IV, 1989 (vol. I, ed. II, revăzută și completată, 1978)
idem, *Dimineața poeților.* Eseu despre începuturile poeziei române, 1980 (ed. II, 1995)
idem, *Întoarcerea autorului.* Eseu despre relația creator-operă, 1981 (ed. II, 1993)
idem, *Fragmente critice,* I-III, 1998-2000
idem, *Clasici români,* 2000
idem, *Ficțiunea jurnalului intim,* I-III, 2001
idem, *Genurile biograficului,* 2002
Dan Simonescu, *Încercări istorico-literare,* 1926
idem, *Contribuții (literatură română medievală),* 1984
Ion Simuț, *Diferența specifică,* 1982
idem, *Incursiuni în critica actuală,* 1994
idem, *Revizuiri*, 1995
idem, *Confesiunile unui opinioman,* 1996
idem, *Critica de tranziție,* 1996
idem, *Arena actualității: confidențe,* 2000
Dan Smântânescu, *Mișcarea sămănătoristă,* 1933
Dumitru Solomon, *Teatrul ca metaforă,* 1976
idem, *Dialog interior,* 1987
Marin Sorescu, *Ușor cu pianul pe scări,* 1985
Roxana Sorescu, *Interpretări*, 1979
idem, *Liricul și tragicul,* 1983
idem, *Lumea repovestită,* 2000
Vlad Sorianu, *Glose critice,* 1968
idem, *Contrapunct critic,* 1971
Octavian Soviany, *Textualism, postmodernism, apocaliptic,* 2000
Monica Spiridon, *Despre „aparența” și „realitatea” literaturii,* 1984
idem, *Melancolia descendenței.* Figuri și forme ale memoriei generice în literatură, 1989 (ed. II, 2000)
idem, *Apărarea și ilustrarea criticii,* 1996
idem, *Interpretarea fără frontiere,* 1998
C. Stănescu, *Cronici literare,* 1971
idem, *Poeți și critici,* 1972
idem, *Jurnal de lectură,* I, 1978; II, 1983; III, 1988
N. Steinhardt, *Între viață și cărți,* 1976
idem, *Incertitudini literare,* 1980

N. Steinhardt, *Escale…* = N. Steinhardt, *Escale în timp și spațiu* sau *Dincoace și dincolo de texte,* 1987
idem, *Prin alții spre sine,* 1988
idem, *Jurnalul fericirii,* 1991 (ed. II, 1994)
idem, *Monologul polifonic,* 1991
idem, *Cartea împărtășirii,* 1995
idem, *În genul lui Cioran, Noica, Eliade,* 1996
Petre Stoica, *Orașul-furnicar. Orașul în lirica românească,* 1982
idem, *Caligrafie și culori,* 1984
Simion Stolnicu, *Printre scriitori și artiști,* 1988
Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară,* 1938
idem, *Clasicii noștri,* 1943
Vl. Streinu, *Versificația…* = Vladimir Streinu, *Versificația modernă,* 1966
Vl. Streinu, *Pagini…*, I, II, III, IV, V = Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară,* I, 1968; II, 1971; III, 1974; IV, 1976; V, 1977
idem, *Poezie și poeți români,* 1983
D. I. Suchianu, *Aspecte literare,* 1928
idem, *Foste adevăruri viitoare. Studii literare,* 1978
idem, *Alte foste adevăruri viitoare,* 1983
Octavian Șchiau, *Cărturari și cărți în spațiul românesc medieval,* 1978
Geo Șerban, *Exegeze*, 1968
idem, *Ispita istoriei.* Investigații, precizări, demersuri metodologice, 1980
Ion Vasile Șerban, *Critica sociologică,* 1983
idem, *Literatură și societate*. Repere pentru interpretarea sociologică a literaturii, 1983
Alex. Ștefănescu, *Preludiu*, 1977
idem, *Jurnal de critic,* 1980
idem, *Între da și nu,* 1982
idem, *Dialog în bibliotecă,* 1984
idem, *Prim-plan,* 1987
idem, *Ceva care seamănă cu literatura,* 2003
Cornelia Ștefănescu, *Momente ale romanului,* 1973
O. Șuluțiu, *Pe margini de cărți,* 1938
idem, *Scriitori și cărți,* 1974
Elena Tacciu, *Trei poeți preeminescieni* (Cezar Bolliac, Ioan Catina și Alexandru Sihleanu), 1978
idem, *Romantismul românesc,* I, 1982; II, 1985; III, 1987
I. Tanoviceanu, *Contribuții la biografiile unora din cronicarii moldoveni,* 1905

Valentin Tașcu, *Incidențe*, 1975
idem, *Poezia poeziei de azi,* 1985
idem, *Studii literare,* 2002
Octavian C. Tăslăuanu, *Informații literare și culturale,* 1910
Grigore Tăușan, *Dincolo de cotidian. Opinii literare și filosofice,* 1934
idem, *Criterii și evocări,* 1935
idem, *Aspecte culturale.* Filosofi-scriitori, 1943
Teodor Tihan, *Apropierea de imaginar,* 1988
idem, *Umanități și valori,* 2000
idem, *Lecturi contemporane,* 2003
Sorin Titel, *Pasiunea lecturii,* 1976
idem, *În căutarea lui Cehov și alte eseuri,* 1984
Avram P. Todor, *Confluențe literare româno-maghiare,* 1983
Eugen Todoran, *Secțiuni literare,* 1973
Mircea Tomescu, *Istoria cărții românești,* 1968
Mircea Tomuș, *15 poeți,* 1968
idem, *Răsfrângeri*, 1973
idem, *Carnet critic,* 1969
idem, *Istorie literară și poezie,* 1974
idem, *Mișcarea literară,* 1981
idem, *Romanul romanului românesc,* I-II, 2000
Constantin Trandafir, *Dianmica valorilor literare,* 1983
idem, *Permanențe literare românești,* 1998
Constantin Trifu, *Cronica dramatică și începuturile teatrului românesc,* 1970
I. Trivale, *Cronici literare,* 1915 (ed. nouă, 1971)
Costin Tuchilă, *Cetățile poeziei,* 1983
idem, *Privirea și cadrul,* 1988
Eugenia Tudor, *Pretexte critice,* 1973
Eugenia Tudor-Anton, *Ipostaze ale prozei,* 1977
Maria-Ana Tupan, *Scenarii și limbaje poetice,* 1989
idem, *Scriitori români în paradigme universale,* 1998
idem, *Discursul modernist,* 2000
idem, *Discursul postmodern,* 2002
Gabriel Țepelea, *Studii de istorie și limbă literară,* 1970
idem, *Corelația limbă-literatură. Investigări despre clasici români,* 1971
idem, *Opțiuni și retrospective,* 1989

Gabriel Țepelea , *Pentru o nouă istorie a literaturii și culturii române vechi,* 1994
idem, *Rememorări de istorie, literatură și cultură națională,* 1994
idem, *Așteptând.* Pagini de jurnal, 1997
R. G. Țeposu, *Viața și opiniile personajelor,* 1983
Nicolae Țirioi, *Premise literare,* 1976
P. Țugui, *Amurgul demiurgilor,* 1998
Laurențiu Ulici, *Recurs*, 1971
idem, *Prima verba,* I-II, 1975-1978
idem, *Confort Procust,* 1983
idem, *Dubla impostură,* 1995
Mihai Ungheanu, *Campanii*, 1970
idem, *Pădurea de simboluri,* 1973
idem, *Arhipelag de semne,* 1975
idem, *Lecturi și rocade,* 1978
idem, *Exactitatea admirației,* 1985
idem, *Fiii risipitori.* Noi și secolul XX, 1988
idem, *Scriitorii de la miezul nopții,* 1996
idem, *Balansoarele istoriei literare,* 2003
Cornel Ungureanu, *La umbra cărților în floare,* 1975
idem, *Proză și reflexivitate,* 1977
idem, *Contextul operei,* 1978
idem, *Imediata noastră apropiere,* 1980
C. Ungureanu, *Proza…* = Cornel Ungureanu, *Proza românească de azi,* I, 1985
idem, *La vest de Eden.* Introducere în literatura exilului, 1995
idem, *Fragmente despre teatru,* 1997
idem, *Geografie literară,* 2002
idem, *Mitteleuropa periferiilor,* 2002
idem, *Geografia literaturii române, azi,* 2003
Tudorel Urian, *Proza românească a anilor '90,* 2000
idem, *Platou pe internet,* 2003
G. G. Ursu, *Memorialistica în opera cronicarilor,* 1972
Mircea Vaida, *Ospățul lui Trimalchio,* 1970
idem, *Mitologii critice,* 1978
Luisa Valmarin, *Studii de literatură română modernă și contemporană,* 1987
Ion Vartic, *Spectacol interior,* 1977
idem, *Modelul și oglinda,* 1982

Geo Vasile, *Proza românească între milenii,* 2001
idem, *Proza română între milenii. Dicționar de autor,* 2002
Marian Vasile, *Disocieri în teoria culturii și artei moderne,* 1975
idem, *Teoria literaturii,* 1996 (ed. II, 1997; ed. III, 1999)
idem, *Introducere în teoria genurilor literare,* 2000
idem, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988
Teodor Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1957 (ed. II, 1963)
idem, *Retrospective literare,* 1970
idem, *Comentarii literare,* 1971
idem, *Aspecte istorico-literare,* 1973
idem, *Prietenia literară,* 1975
idem, *Ecourile literare ale cuceririi independenței naționale,* 1976
idem, *Interferențe literare româno-franceze,* 1977
idem, *Scriitori și opere,* 1978
idem, *Epopeea națională în literatura română,* 1980
idem, *Clasici și contemporani,* 1982
idem, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985
idem, *Scriitori clasici și armata română,* 1986
idem, *Idei și idealuri literare,* 1987
idem, *Scriitori români și unitatea națională,* 1988
Cătălina Velculescu, *Cărți populare și cultura românească,* 1984
idem, *Între scriere și oralitate,* 1988
Stan Velea, *Paralelisme și retrospective literare,* 1974
idem, *Interferențe literare româno-polone,* 1989
Tudor Vianu, *Estetica*, I-II, 1934-1936 (ed. II revăzută, 1939; ed. III, 1945; ed. IV, 1968; ed. V, 1997)
idem, *Generație și creație.* Contribuții la critica timpului, 1939
idem, *Studii și portrete literare,* 1938
T. Vianu, *Arta…* = Tudor Vianu, *Arta prozatorilor români,* 1941 (alte ed.: I-II, 1966; 1973; 1977; 1981; 1988; 1991; 1996)
idem, *Trei critici români* (Titu Maiorescu, Mihail Dragomirescu, E. Lovinescu), 1944
idem, *Figuri și forme literare,* 1946
idem, *Literatura universală și literatura națională,* 1956
idem, *Studii de literatură română,* 1965
idem, *Studii de stilistică,* 1968
idem, *Scriitori români,* I-III, 1970

T. Vianu, *Opere*, I, 1971; II, 1972; III, 1973; IV, 1975; V, 1975; VI, 1976; VII, 1976; VIII, 1979; IX, 1980; X, 1982; XI, 1983; XII, 1985; XIII, 1987; XIV, 1990

idem, *Scrieri despre teatru,* 1977

idem, *Scriitori români din secolul XX,* 1979 (ed. II, 1986)

Virgil Vintilescu, *Secvențe literare.* Repere literare bănățene (1880-1917), 1987

idem, *Consemnări literare. Repere literare bănățene (de la începuturi până la 1880),* 1995

idem, *Scriitorii clasici și „Junimea”,* 1997

Constantin Vișan, *Semnături în contemporaneitate*, 1986

Ion Vitner, *Critica criticii,* 1949

idem, *Firul Ariadnei,* 1957

idem, *Meridiane literare,* 1960

idem, *Prozatori contemporani,* I-II, 1961-1962

idem, *Literatura în publicațiile socialiste și muncitorești* (1880-1900), 1966

Ion Vlad, *Descoperirea operei.* Comentarii de teorie literară, 1970

idem, *Între analiză și sinteză.* Repere de metodologie literară, 1970

idem, *Convergențe.* Concepte și alternative ale lecturii, 1972

idem, *Lecturi constructive,* 1975

I. Vlad, *Povestirea*… = Ion Vlad, *Povestirea. Destinul unei structuri epice,* 1976

idem, *Lectura: un eveniment al cunoașterii,* 1977

idem, *Lectura romanului,* 1983

idem, *Lectura prozei,* 1991

idem, *Aventura formelor.* Geneza și metamorfoza „genurilor”, 1996

idem, *În labirintul lecturii,* 1999

Alice Voinescu, *Întâlnire cu eroi din literatură și teatru,* 1983

L. Volovici, *Apariția scriitorului în cultura românească,* 1976

idem, *Ideologia naționalistă și „problema evreiască”*. Eseu despre formele antisemitismului intelectual în România anilor ‘30, 1995

Gh. Vrabie, *Gândirismul*, 1940

idem, *Folcloristica română,* 1968

Ileana Vrancea, *Confruntări în critica deceniilor IV-VII,* 1975

Iosif Vulcan, *Panteonul român,* 1869

Ioan Vultur, *Narațiune și imaginar,* 1987

M. Zaciu, *Masca*… = Mircea Zaciu, *Masca geniului,* 1967

idem, *Glose*, 1970

idem, *Colaje*, 1972

M. Zaciu, *Ordinea…* = Mircea Zaciu, *Ordinea și aventura,* 1973
idem, *Bivuac*, 1974
idem, *Lecturi și zile,* 1975
idem, *Lancea lui Achile,* 1980
idem, *Cu cărțile pe masă,* 1981
idem, *Viaticum*, 1983
idem, *Jurnal*, I, 1993; II, 1995; III, 1996; IV, 1998
idem, *Clasici și contemporani,* 1994
idem, *Scrisori nimănui,* 1996
idem, *Ca o imensă scenă deschisă, Transilvania…,* 1996
idem, *Departe/Aproape,* 1998
Henri Zalis, *Romantismul românesc. Eseu despre vârstele interioare ale curentului,* 1968
H. Zalis, *Aspecte și structuri neoromantice,* 1971
idem, *Scriitori pelerini,* 1973
idem, *Tensiuni lirice contemporane,* 1975
idem, *Estetica imperfecției.* Contribuții la studiul naturalismului românesc, 1979
Mihai Zamfir, *Proza poetica românească în secolul al XIX-lea,* 1971
idem, *Poemul românesc în proză,* 1981
M. Zamfir, *Cealaltă față…* = Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei,* 1988
idem, *Din secolul romantic,* 1989
Dan Zamfirescu, *Studii și articole de literară română veche,* 1967
idem, *Atitudini*, 1970
idem, *Spre noi înșine.* Eseuri despre problemele culturii române actuale, 1971
idem, *Contribuții la istoria literaturii române vechi,* 1981
idem, *Accente și profiluri* (1963-1983), 1983
Ion Zamfirescu, *Spiritualități românești,* 1941 (ed. II, 2001)
idem, *Probleme de viață, teorie și istorie teatrală,* 1974
idem, *Drama istorică universală și națională,* 1976
idem, *Oameni pe care i-am cunoscut,* 1987
idem, *Întâlniri cu oameni, întâlniri cu viața,* 1990
Paul Zarifopol, *Pentru arta literară,* 1934 (alte ed., I-II, 1971; I-II, 1997-1998)
idem, *Pagini de critică,* 1984
idem, *Eseuri*, I-II, 1988

VOLUME DE INTERVIURI

Gabriela Adameșteanu, *Obsesia politicii,* 1995
F. Aderca, *Mărturia…* = F. Aderca, *Mărturia unei generații,* 1929 (ed. II, 1967)
idem, *Contribuții critice,* I, 1983
Matei Alexandrescu, *Confesiuni literare,* 1971
Amintiri în dialog. Matei Călinescu – Ion Vianu, 1994
Amintirile Mitropolitului Antonie Plămădeală. Convorbiri cu D. Șeuleanu și Carmen Dumitriu, 1999
Liviu Antonesei, *1990: vremea în schimbare,* 1993
George Arion, *Interviuri*, I-III, 1979-1987 (vol. III: Dialogul continuă)
idem, *O istorie a societății românești în interviuri,* I-II, 1999
George Astaloș, *Fie pâinea cât de rea, tot mai bine-i la Paris,* 1996
Ioan-Pavel Azap, *Traveling,* 2003
Veronica Balaj, M. I. Vlad, *Interviuri cu Florentin Smarandache,* 1998
Camil Baltazar, *Evocări și interviuri literare,* 1974
Nicolae Băciuț, *Anotimpul probabil,* 1995
idem, *Curs și recurs,* 1997
idem, *Oglinzi paralele,* 1997
idem, *Babel după Babel,* 2000
idem, *N. Steinhardt. Între două lumi.* Convorbiri cu ~, *2001*
idem, *Zona liberă,* 2003
G. Bălan, *În dialog cu Emil Cioran,* 2003
Ștefan Bănulescu, Ilie Purcaru, *Colocvii*, 1964
Valeriu Bârgău, *Generație și creație,* 2003
Ion Biberi, *Lumea de mâine,* 1946
idem, *Orizonturi spirituale,* 1968
Ana Blandiana, Romulus Rusan, *Convorbiri subiective,* 1971
Ion Brad, *Monologuri paralele: Ion Brad – Monica Anton,* 1999
Nicolae Breban, *Confesiuni violente. Dialoguri cu Constantin Iftimie,* 1994
N. Busuioc, *Oglinzile cetății. Dialoguri ieșene,* I-IV, 1994-1996
Leo Butnaru, *Răspuns și răspunderi,* 1989
idem, *Spunerea de sine,* 1994
idem, *Prezența celuilalt,* 1997
Boris Buzilă, *Mărturii în amurg,* 1974

Viorel Cacoveanu, *Interviuri literare,* 2001
Liviu Cangeopol, *Ce-ar mai fi de spus. Convorbiri cu Dan Petrescu,* 1990 (ed. II, 2000)
Cecilia Caragea, *Dialog cu Cornel Nistorescu,* 2000
Virgil Carianopol, *Scriitori care au devenit amintiri,* I-II, 1973-1982
Dan Ciachir, *Pentru o ortodoxie realistă,* convorbiri cu R. D. Micu, 2002
Livius Ciocârlie, *„... pe mine să nu contați”*. Convorbiri cu M. Bențea, 2003
Al. Cistelecan, *11 dialoguri (aproape teologice),* 2003
Sorin Comoroșan, *România, societate cu răspundere limitată,* 1995
Ileana Corbea, Nicolae Florescu, *Biografii posibile,* I-III, 1973-1984
idem, *Convorbiri prin timp,* 2003
Daniel Corbu, *Generația poetică ‘80: portrete critice,* 2000
Doina Cornea, *Fața nevăzută a lucrurilor* (1990-1999) – dialog cu Rodica Palade, 1999
Constantin Coroiu, *Dialoguri literare,* I-II, 1976-1980
idem, *Mărturii în timp: dialoguri cu Walter M. Bacon Jr., Mihai Beniuc, Nicolae Breban, ...,* 1997
C. Coroiu, *Paralele inegale,* 2003
Augustin Cozmuța, *Interviuri,* 1995
Mihaela Cristea, *Despre realitatea iluziei*. De vorbă cu Henriette Yvonne Stahl, 1996
I. Deaconescu, *Dacă m-aș fi aruncat în Sena... Convorbiri cu Emil Cioran,* 2000
Mihail Diaconescu, *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă,* 2001
Romulus Diaconescu, *O lume a dialogului,* 1998
Dialoguri de seară (Părintele Galeriu, Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu, Sorin Dumitrescu), 1991
Ștefan Aug. Doinaș, *Templul memoriei. În dialog cu E. Șimandan,* 1998
Petru Novac Dolângă, *Mărturii și repere,* 1980
Ion Drăgănoiu, *Convorbiri de joi,* 1988
Constantin Dumitrache, *Conștiința artistică prin operă,* 1979
Ovidiu Dunăreanu, *Convorbiri pontice,* 1998
L. Gavriliu, *Interlocutori din secolul XX*, 2003
Ștefan I. Ghilimescu, *Convorbiri deschise,* 2003
Mircea Handoca, *Convorbiri cu și despre Mircea Eliade,* 1998
Ilarie Hinoveanu, *Convorbiri cu…,* 1974
Constantin Hrehor, *Iarba din roata amurgului,* 2001
idem, *Mierea din drumul pelinului,* 2001
idem, *Tămâie și exil,* 2002
Emil Hurezeanu, *Cutia neagră,* 1997
Marin Iancu, *Nevoia de modele. Interviuri pe teme de istorie literară,* 2003

C. Iftime, *Cu Ion Cristoiu prin infernul contemporan,* 1993
idem, *Confesiuni violente.* Dialoguri cu Nicolae Breban, 1994
Grigore Ilisei, *Cu George Lesnea prin veac,* 1977 (ed. II, 1996; ed. II, 2002)
idem, *O leacă de taifas,* 1998
idem, *Divanuri duminicale,* 2001
Eugen Ionescu, *Între viață și vis. Convorbiri cu Claude Bonnefoy,* 1999 (ed. II, 2002)
Întoarcerea acasă. Ștefan Aug. Doinaș în dialog cu E. Șimandan, 2003
Gloria Lăcătușu, *Zăpezile calde,* 1979
L. Leoneanu, *Portrete literare și politice,* 1935
Monica Lovinescu, *Întrevederi cu Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Ștefan Lupașcu și Grigore Cugler,* 1992
Toma George Maiorescu, *Dialog… cu secolul și oamenii lui,* 1967
Norman Manea, *Casa melcului,* 1999
V. Mangu, *De vorbă cu Iorgu Iordan,* 1982
Nicolae Manolescu, *Arhivele paradisului.* Un dialog cu M. Mihăieș, *1999*
Adrian Marino, *Al treilea discurs. În dialog cu S. Antohi,* 2001
Ioan Massoff, *Despre ei și despre alții,* 1973
Mărturisiri literare, organizate de D. Caracostea. 1932-1933, 1971
Radu Dorin Micu, *Pentru ortodoxia realistă. Convorbiri cu Dan Ciachir,* 2003
Mikó Ervin, *Întâlnire cu anul 2000,* 1989
Marin Mincu, *De ce scriu poezie…* (interviuri cu Traian T. Coșovei, Bogdan Ghiu, Angela Marinescu, Liviu Ioan Stoiciu etc.), 1996
Florea Miu, *Cuvinte și spațiu. Interviuri cu scriitori contemporani din Oltenia,* 2001
Grid Modorcea, *Literatură și cinematograf. Convorbiri cu D. I. Suchianu,* 1986
idem, *Tinerețe, amor, prostie.* Convorbiri necenzurate cu D. I. Suchianu, 1997
Florin Mugur, *Profesiunea de scriitor,* 1979
Gellu Naum, *Despre interior-exterior. Dialog cu Sanda Roșescu,* 2003
Fănuș Neagu, *La umbra crailor de ghindă. Convorbiri cu M. Ispirescu,* 2001
Virgil Nemoianu, *Tradiție și libertate,* 2001
idem, *Înțelepciunea calmă. Dialoguri în cyberspace cu R. Lazu,* 2002
Vasile Netea, *Interviuri literare,* 1972
idem, *Interviuri din literatura română,* 1983
M. Oprea, *Exerciții de memorie,* 2002
Ioana Orlea, *Ia-ți boarfele și mișcă.* Convorbiri cu Mariana Marin, *1991*

Al. Paleologu, *Minunatele amintiri ale unui ambasador al golanilor,* 1991
idem, *Sfidarea memoriei. Convorbiri cu Stelian Tănase, apr. 1988 – oct. 1989,* 1996 (2002)
idem, *Politețea ca armă,* 2000
Adrian Păunescu, *Sub semnul întrebării,* 1971; 1979
Gh. Pârja, *Sub podul lui Apolodor,* 1998
idem, *Dialoguri în Centrul Europei,* I-II, 2000-2003
Ovidiu Pecican, *O utopie tangibilă*. Convorbiri cu Nicolae Breban, 1994
Ioan Pintea, *Bucuria întrebării. Părintele Stăniloae în dialog cu Ioan Pintea,* 2002
Dorin Popa, *Convorbiri euharistice,* 1992
idem, *Cu părintele Galeriu, de la Geneză la Apocalipsă,* 2002
Nicolae Popa, *Perimetru sentimental,* 1980
Sânziana Pop, *Propuneri pentru paradis,* 1975
Florentin Popescu, *Amintirea care ne rămâne,* 2002
Nicolae Prelipceanu, *Dialoguri fără Platon,* 1976
George Pruteanu, *Pactul cu diavolul.* Șase zile cu petru Dumitriu, 1995
Ilie Purcaru, *Poezie și politică,* 1972
idem, *Literatură și națiune,* 1986
Alexandru Raicu, *Autografie*, 1983
Liviu Rebreanu, *Jurnal*, I, 1984
Vasile Rebreanu, Miron Scorobete, *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx,* I-II, 1979-1981
P. Roman, *Mărturii provocate. Convorbiri cu Elena Ștefoi,* 2002
Dona Roșu, *Ca un clopot sună lutul,* 1974
idem, *Cineva ne privește,* 1982
idem, *Clipe de viață pe alt continent,* 1985
Romulus Rusan, *O discuție la masa tăcerii și alte convorbiri subiective,* în colab. cu Ana Blandiana, 1976
Profira Sadoveanu, *Domniile lor domnii și doamnele,* 1937
idem, *Stele și luceferi,* 1969
idem, *Nostalgii intacte,* 1982
A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc…,* I, II, III, IV = Aurel Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc în interviuri,* I, 1985; II, 1986; III, 1988; IV, 1991
A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească…,* I, II, III, IV, V = Aurel Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească în interviuri,* I-II, 1995; III-IV, 1996; V, 1997
Zaharia Sângeorzan, *Monahul de la Rohia răspunde la 365 de întrebări incomode,* 1992 (ed. II, 2000)
Petru Sfetca, *Agora*, 1985
Sfidarea memoriei. Convorbiri: aprilie 1988 – octombrie 1989, Al. Paleologu – Stelian Tănase, 1996

Mariana Sipoș, *La ce folosește Parisul? Convorbiri cu Mioara Cremene,* 2000
Valeriu Stancu, *Francofonia – o punte a sincerității,* 1996
Florentin Smarandache, *Întreabă-mă să te întreb*, 1999
C. Stănescu, *Interviuri din tranziție,* 1996
Gabriel Stănescu, *Românii din lumea nouă. Valori native și adaptative la românii americani,* 2003
N. Steinhardt, *Primejdia mărturisirii.* Convorbiri cu Ioan Pintea, 1993
Robert Șerban, *Piper pe limbă,* 1999
E. Șimandan, *Dialoguri cu Ioan Alexandru,* 1993
Mihai Șora, *Mai avem un viitor? România la început de mileniu. Mihai Șora în dialog cu S. Antohi,* 2001
Cristula Ștefănescu, *Între admirație și iubire.* De vorbă cu Alexandru Ciorănescu, *2000*
Virgil Tănase, *România mea. Convorbiri cu Blandine Delafou,* 1996 (ed. franceză: *Ma Roumanie,* Paris, 1990)
Flavia Teoc, *Trestie și plumb,* 2001
idem, *Din capitala provinciei,* 2002
Transformări, inerții, dezordini: 22 de luni după 22 decembrie 1989. Andrei Pleșu și Petre Roman în dialog cu Elena Ștefoi, 2002
Dorin Tudoran, *Biografia debuturilor,* 1978
idem, *Onoarea de a înțelege,* 1998
Gabriel Țepelea, *Călătorie prin veac,* I-II, în dialog cu E. Șimandan, 1998-1999
D. Țepeneag, *Războiul literaturii române încă nu s-a încheiat*, 2000
idem, *Clepsidra răsturnată. Convorbiri cu I. Simuț,* 2003
Mihai Ungheanu, *Interviuri neconvenționale,* 1982
I. Valerian, *Cu scriitorii prin veac,* 1967
idem, *Chipuri din viața literară,* 1970

DICŢIONARUL BIOGRAFIC AL LITERATURII ROMÂNE

DBLR

A - L

A

AARON Vasile, n. 1770, com. Glogoveţ, jud. Alba – m. 1822, Sibiu. Traducător şi poet. Fiu de preot. Învaţă la Seminarul Teologic din Blaj, formându-şi o cultură clasică, apoi la Cluj, unde face studii juridice. Funcţionează ca jurat-procurator (avocat) pe lângă Consistoriul Ortodox din Sibiu, alcătuind, la 1805, un *Praxis al forumurilor bisericeşti,* prima lucrare legislativă în lb. română (în ms). Debutează editorial cu *Patimile şi moartea a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos* (1805). Versificator îndemânatic şi productiv, **A.** ilustrează, alături de Ioan Barac şi Dimitrie Ţichindeal, literatura Şcolii Ardelene.

OPERA: *Patimile şi moartea a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos,* Braşov, 1805 (ed. II, 1808); *Versuri veselitoare la ziua numelui excelenţii sale domnului Ioan Bob,* Sibiu, 1806; *Perirea a doi iubiţi, adecă: jalnica întâmplare a lui Piram şi Tisbe, cărora s-au adăogat mai pe urmă Nepotrivita iubire a lui Echo cu Narţis,* Sibiu, 1807; *Versuri veselitoare întru cinstea prealuminatului şi preasfinţitului domn Samuil Vulcan, Episcopului greco-catolicesc al Orădiei-Mare,* Sibiu, 1807; *Vorbire în verşuri de glume întră Leonat beţivul, om din Longobarda, şi întră Dorofata, muierea sa,* Sibiu, 1815; *Anul cel mănos,* Sibiu, 1820; *Istoria lui Sofronim şi a Haritei cei frumoase, fiicei lui Aristef, mai marelui din Milet,* Sibiu, 1821; *Scrieri literare inedite* (1820-1845), ed. îngrijită şi comentată de P. Cornea, A. Nestorescu, P. Costinescu, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria... XVIII,* II; Ov. Densusianu, *Literatura română modernă,* I, 1920; D. Simonescu, *O latură necunoscuă din activitatea lui Vasile Aaron,* 1940 (extras); D. Popovici, *Studii...,* I; Mircea Popa, *Două opere mai puţin cunoscute ale lui Vasile Aaron,* 1979 (extras). **(M. Pr.)**

ABĂLUŢĂ Constantin, n. 8 oct. 1938, Bucureşti. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Apostol Abăluţă, prof., şi al Mariei (n. Tabacu). Studii la Liceul „D. Cantemir" (absolvit în 1955) şi Institutul de Arhitectură din Bucureşti (1958-1961). A lucrat ca arhitect (1961-1969). După 1969, scriitor liber profesionist. Debut cu versuri în rev. *Luceafărul* (1958). Colab. la principalele rev. literare din ţară. Debut editorial cu vol. de versuri *Lumina pământului* (1964), urmat de *Piatra* (1968), *Psalmi* (1969), *Unu* (1970), *Piatra şi alte poezii* (1972), *Ewww/Errre* (1972), *Există* (1974), *Iubiri* (1976), *Călătorii* (1977), *Obiecte de tăcere* (1978), *Violenţa memoriei pure* (1980), *Aerul, mod de folosinţă* (1982), *Planor* (1983), *11 erezii* (1985), *Singurătatea ciclopului* (1988), *Aceleaşi nisipuri* (1995), *Marină într-un creier* (1995), *Singurătatea ciclopului* (antologie, 1995), *O lentilă pe masă/A Lens on the Table* (1997), *Drumul furnicilor* (1997), *Cârtiţa lui Pessoa* (1998), *Odăile* (2001). Apublicat şi vol. de proză: *Ultimele ştiri din planeta simetrică* (1980), *A sta în picioare* (1986), *Camera cu maşini de scris* (1997), *Mic manual de tăcere* (1998). A publicat un volum de teatru (*Terasa 2002,* 2002) şi antologia: *Poezia română după proletcultism: generaţia anilor '60 şi '70* (2000). Premiul „Napoli Ospite", Italia (1970); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1981); Premiul Uniunii Scriitorilor (1996; 2000; 2001). După debutul mai puţin semnificativ cu *Lumina pământului* (1964), **A.** a ajuns foarte repede la o formulă lirică proprie, situabilă în zona notaţiei de stări şi întâmplări cotidiene, a căror banalitate aparentă, amintind de universul „sărac" bacovian, se deschide spre insolit şi mister, inducând un fior de nelinişte, sugerat şi printr-o tehnică de sursă suprarealistă a asocierilor şocante, a devierilor neaşteptate ale discursului. Rezultă un lirism al solitudinii şi al absenţei, al oboselii de a fi într-un spaţiu „neantifer", în care insignifiantul este chemat

să semnifice şi să provoace, acumulând mărcile vidului, dându-le un fel de paradoxală pondere: un vers poate vorbi atunci despre „presiunea evenimentelor inexistente”. O notă de rafinament şi artificiu estetizant caracterizează toată poezia lui **A.**, foarte atentă la „caligrafia” imaginii, recurgând uneori la formula haiku-ului. În zona banalului devenit insolit şi tulburător se exersează şi prozatorul, în pagini nestrăine de fantezia livrescă a unui Borges şi de oniricul suprarealist. A tradus, singur sau în colab., din literatura franceză (Ch. Cros, S. Reichman, G. Augustin, Y. Broussard), americană (W. Stevens, F. O’Hara, W. S. Merwin), engleză (E. Lear, D. Thomas) şi portugheză (J. E. Mendes Camargo).

OPERA: *Lumina pământului*, pref. de Nina Cassian, Bucureşti, 1964; *Piatra*, versuri, Bucureşti, 1968; *Psalmi*, Bucureşti, 1969; *Unu*, Bucureşti, 1970; *Piatra şi alte poezii*, Bucureşti, 1972; *Ewww-Errre, versuri,* Bucureşti, 1972; *Există*, versuri, Bucureşti, 1974; *Iubiri*, versuri, Bucureşti, 1976; *Călătorii*, versuri, Bucureşti, 1977; *Obiecte de tăcere*, versuri, postfaţă de C. Tuchilă, Bucureşti, 1979; *Violenţa memoriei pure,* versuri, Bucureşti, 1980; *Ultimele ştiri din planeta simetrică*, Bucureşti, 1981; *Aerul, mod de folosinţă*, versuri, Bucureşti, 1982; *Planor*, versuri, Bucureşti, 1983; *11 erezii*, versuri, Bucureşti, 1985; *A sta în picioare,* Bucureşti, 1986; *Singurătatea ciclopului*, Bucureşti, 1988; *Singurătatea ciclopului*, versuri, antologie, pref. de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 1995; *Aceleaşi nisipuri,* Bucureşti, 1995; *Marină într-un creier*, versuri, Bucureşti, 1995; *O lentilă pe masă/A Lens on the Table*, haiku, ed. bilingvă, trad. în engleză de Gabriela Abăluţă, Constanţa, 1996; *Drumul furnicilor*, Bucureşti, 1997; *Camera cu maşini de scris*, Bucureşti, 1997; *La route des fourmis,* trad. în franceză de Annie Bentoiu, Bucureşti, 1997; *Celui qui sonne á ma porte* (cofret conţinând opt poezii, cu gravuri orig. de P. Authom), trad. în franceză de Annie Bentoiu şi C. Norac, Ecaussines, Belgia, 1998; *Singurătatea ciclopului*, Bucureşti, 1998; *Mic manual de tăcere,* Bucureşti, 1999; *Cârtiţa lui Pessoa*, versuri, Constanţa, 1999. *Poezia română după proletcultism: generaţia anilor ’60-’70,* antologie, Constanţa, 2000; *Odăile,* versuri, Bucureşti, 2001; *Terasa 2002,* teatru, Bucureşti, 2002; *Poémes primitifs,* ed. bilingvă, Bucureşti, 2003. Traduceri: Wallace Stevens, *Lumea ca meditaţie*, în colab. cu Şt. Stoenescu, pref. de Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1970; Dylan Thomas, *Viziune şi rugă,* în colab. cu Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1970; Edward Lear, *Rime fără noimă*, antologie în colab. cu Şt. Stoenescu, pref. de Şt. Stoenescu, postfaţă de ~. Bucureşti, 1973; Theodore Roethke, *Vorbe pentru vânt*, poezii alese, în colab. cu Şt. Stoenescu, cuvânt înainte de Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1973; Serge Fauchereau, *Introducere în poezia americană modernă,* în colab. cu Şt. Stoenescu, pref. şi tabel cronologic Şt. Stoenescu, notă biobibliografică de T. Vârgolici, Bucureşti, 1974; Charles Cros, *Poezii,* antologie şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1975; William S. Merwin, *Poemele deceniului şapte*, versuri alese, 1963-1973, în colab. cu Şt. Stoenescu, pref. şi tabel cronologic de Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1977; Franck O’Hara, *Meditaţii în imponderabil*, versuri, în colab. cu Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1980; S. Beckett, *Molloy. Texte de nefiinţă. Cum e. Mercier şi Camier,* nuvele, trad. în colab. cu Gabriela Abăluţă, Bucureşti, 1990; S. Beckett, *Malone murind*, Bucureşti, 1995; Carl Norac, *Născocind copilăria/l’Invention de l’enfance*, Bucureşti, 1999; Werner Lambersy, *Peisaj cu om gol în zăpadă/Paysage avec homme nu dans la neige*, Bucureşti, 1999; S. Reichmann, *Audienţă captivă,* Bucureşti, 1999; J. Eduardo Mendez Camargo, *Poezii,* în colab. cu I. Baran, Bucureşti, 1999; Ch. Baudelaire, *Paradisurile artificiale,* în colab. cu Gabriela Abăluţă, Bucureşti, 1999; S. Reichmann, *Podul Charles al Apocalipsei,* Bucureşti, 2000; Beatrice Libert, *Vâslaş fără ţărm,* în colab. cu Gabriela Abăluţă, Bucureşti, 2002; Yves Broussard, *Asta e,* Bucureşti, 2002; J. Lovichi, *Ultimele fortificaţii,* Bucureşti, 2002; G. Augustin, *Constanţa,* în colab. cu Gabriela Abăluţă, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Stănescu, în *Gazeta literară,* nr. 27, 1968; Maria Banuş, în *Argeş*, nr. 3, 1970; Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene*, 1970; I. Constantin, *Despre poeţi*, 1971; M. Tomuş, *Istorie literară şi poezie,* 1971; P. Poantă, *Modalităţi lirice contemporane*, 1973; D. Cristea, *Un an de poezie*, 1974; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice*, 1974; M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; Al. Piru, *Poezia...*, II; Dan Laurenţiu, *Eseu asupra stării de graţie*, 1976; M. Cantuniari, în *Contemporanul*, nr.

51, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; V. Cristea, în *România literară*, nr. 11, 1978; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1978; M. Niţescu, *Atitudini...*; S. Titel, în *România literară*, nr. 44, 1982; C. Tuchilă, *Cetăţile poeziei*, 1983; E. Negrici, *Introducere...*; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; N. Oprea, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 1986; Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 5, 1987; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 47, 1988; Fl. Mugur, în *România literară*, nr. 42, 1988; V. Ierunca, *Semnul mirării,* 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 21, 1996; G. Dimisianu, *ibidem,* nr. 37, 1998; I. Pop, *Pagini transparente*, 1997; idem, în *Vatra,* nr. 6, 1998; Gh. Grigurcu, în *Vatra*, nr. 6, 1998; idem, în *România literară*, nr. 23, 1999; Al. Cistelecan, în *Cuvântul*, mai 1999; idem, *Top-Ten,* 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 16, 2002; M. Ghiţulescu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 2002; T. Marius, în *Luceafărul,* nr. 18, 2003 (interviu). **(I. P.)**

ACHIŢEI Gheorghe, n. 14 febr. 1931, Căşăria, com. Dobreni, jud. Neamţ. Eseist şi estetician. Studii liceale la Arad, terminate în 1951, şi universitare (filologice) la Bucureşti (1959). Absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu” (1954). Dr. în filologie la Moscova, specializare în estetică şi istoria artei în Italia. Prof. univ. de estetică la Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu” din Bucureşti, al cărui rector este între 1970 şi 1976. A funcţionat în presă, ca redactor la *Contemporanul* şi *Tânărul scriitor,* redactor-şef adjunct la *Luceafărul* (1966-1968) şi redactor-şef la *Amfiteatru* (1968-1974), unde semnează sporadic şi cu pseud. Alec Chelaru. Debutează în ziarul *Flacăra roşie* din Arad (1951). A mai publicat în *Lupta de clasă, Era socialistă, Revista de filozofie, Viaţa Românească, Gazeta literară* etc. Publică, din necesităţi didactice, broşurile *Problema categoriilor estetice* şi *Frumosul şi valoarea estetică* (1968), dar abia cărţile următoare, *Ce se va întâmpla mâine?* (1972) şi *Artă şi speranţă* (1974) îl consacră. Cap. *Expansiunea contemporană a esteticului,* din tratatul de *Estetică* (1983), împreună cu *Consideraţiuni estetice,* din vol. colectiv *Audiovizual şi diaporama* (1983), se vor regăsi dezvoltate amplu în *Frumosul dincolo de artă* (1988). Studiile şi cărţile lui **A.** au contribuit la instituirea unui climat de deschidere în estetica românească postbelică.

OPERA: *Problema categoriilor estetice,* Bucureşti, 1968; *Frumosul şi valoarea estetică,* Bucureşti, 1968; *Ce se va întâmpla mâine?,* Studii de estetică, Bucureşti, 1972; *Artă şi speranţă,* Bucureşti, 1974; *Frumosul dincolo de artă,* Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Gr. Popa, în *Secolul 20,* nr. 4, 1973; Marian Popa, î*n Amfiteatru,* nr. 8, 1973; V. E. Maşek, în *Revista de filozofie,* nr. 6, 1973; Gh. Stroia, în *Era socialistă,* nr. 8, 1975; Gr. Smeu, în *România literară,* nr. 47, 1975; Gr. Popa, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1976. **(C. M.)**

ACSAN Ion, n. 7 febr. 1932, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Mihail Acsan, negustor, şi al Elenei (n. Sütö). Clasele primare, secundare şi liceale la Liceul „Sfântul Iosif” (1939-1948) şi la Liceul Clasic Mixt (1948-1951) din Bucureşti. Urmează simultan Facultatea de Filologie, secţia lb. clasice, a Univ. din Bucureşti şi Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu”, ambele absolvite în 1955. Redactor la secţia de scenarii a Centrului de Producţie Cinematografică Bucureşti (1955-1956), apoi la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1956-1969), lector (din 1970) la Editura Albatros (pensionat, 1990). Debutează cu versuri în *Scânteia tineretului* (1953), iar editorial, cu vol. de poezii *Primăvara cosmică* (1962); ulterior, s-a dedicat activităţii de traducător, tălmăcind (uneori integral şi pentru prima dată în româneşte) din Homer, Hesiod, Seneca, Terenţiu, Apollonios din Rhodos, din lirica japoneză, a Egiptului faraonic, ca şi din literaturile europene moderne. A colaborat la *Antologia literaturii maghiare* (I, 1965) şi la *Antologia de poezie rusă. Perioada clasică* (I-III, 1987). Din activitatea de traducător a rezultat o culegere de studii erudite (*Constelaţia corifeilor,*

1984) şi una de povestiri pentru copii (*Porumbeii Semiramidei,* 1988). A realizat, singur sau în colab., antologii de literatură universală (antică, orientală, modernă), adesea cu substanţiale trad. proprii (*Legende mitologice din opera poeţilor greci şi latini,* 1972; *Prometeu, erou al literaturii universale,* 1977; *Orfeu şi Euridice în literatura universală,* 1981; *Poezia de dragoste a lumii,* 1997). Colaborează la *Tânărul scriitor, Scrisul bănăţean, Iaşul literar, Gazeta literară, Tribuna* etc. A îngrijit şi prefaţat ed. din Homer, Vergiliu, Platon, Thomas Morus, Erasmus din Rotterdam şi Ovidius. Membru al Soc. române de haiku.

OPERA: *Primăvara cosmică,* versuri, pref. de E. Camilar, Bucureşti, 1962; *Constelaţia corifeilor* (*Orfeu – Amfion – Homer – Arhiloh – Sappho – Simonides – Empedocle*), Bucureşti, 1984; *Povestirile unui şoarece de bibliotecă,* Bucureşti, 1985; *Porumbeii Semiramidei.* Isprăvile unui şcolar din anticul Tomis, povestite de el însuşi, Bucureşti, 1988. Traduceri: Terenţiu, Seneca, *Teatru*, în colab. cu N. Teică, pref. şi note de E. Cizek, Bucureşti, 1966; *Viteazul Jumătate.* Basme populare din insulele malaieze Roti, Celebes, Borneo de Nord, povestite de ~, Bucureşti, 1966; *Poveşti nemuritoare,* alese şi prelucrate de ~, Bucureşti, 1967 (ed. II, 1974); *Din lirica japoneză*, în colab. cu D. Constantinescu, I. Olteanu etc., cuvânt înainte de V. Nicolescu, antologie şi note de ~, Bucureşti, 1970; Homer, *Imnuri. Războiul şoarecilor cu broaştele. Poeme apocrife,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1971; *Legende mitologice din opera poeţilor greci şi latini,* antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1972; Orfeu, *Imnuri,* cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1972; Seneca, *Medeea,* tragedie în cinci acte, Bucureşti, 1973; Goethe, *Poezii,* antologie, cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1974; *Poezia Egiptului faraonic*, în colab. cu I. Larian Postolache, cuvânt înainte şi note de C. Daniel, Bucureşti, 1974; Apollonios din Rhodos, *Argonauticele* (Epopeea argonauţilor), pref. şi note de ~, Bucureşti, 1976; *Faraonul Kheops şi vrăjitorii. Povestirile Egiptului antic,* pref. şi note în colab. cu C. Daniel, Bucureşti, 1977; *Prometeu, erou al literaturii universale,* antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1977; *Tanka – Haiku.* Antologie de poezie clasică japoneză, în colab. cu D. Constantinescu, Bucureşti, 1981 (altă ed., 2002); *Orfeu şi Euridice în literatura universală,* antologie, studiu introductiv şi note de ~, Bucureşti, 1981; *Tăbliţele de argilă. Scrieri din Orientul antic,* pref., cuvânt înainte şi note în colab. cu C. Daniel, Bucureşti. 1981; Hesiod, *Poeme,* pref., prezentări şi note de ~, Bucureşti, 1987; Apollonios din Rhodos, *Peripeţiile corabiei Argo,* trad., pref., tabel cronologic şi note de ~, Bucureşti, 1992; *Ţara cireşilor în floare.* Poezia Japoniei, antologie şi note de ~, Bucureşti, 1995; *Vrăjitorii faraonilor.* Poveşti orientale şi precolumbiene prelucrate de ~, Bucureşti, 1995; *Poezia de dragoste a lumii,* antologie de ~, Bucureşti, 1997; Flavius Josephus, *Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor,* trad. de G. Wolf şi ~, Bucureşti, 1997; Homer, *Imnuri,* trad., pref. şi note de ~, Bucureşti, 1998; Flavius Josephus, *Antichităţi iudaice,* trad. şi note de ~, I-II, Bucureşti, 2000-2001 (altă ed., 2002-2003); idem, *Autobiografie. Contra lui Apion,* trad. şi note de ~, Bucureşti, 2002; Al. Philo, *Viaţa lui Moise,* trad. şi note de ~, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Regman, în *Luceafărul,* nr. 20, 1962; T. Vârgolici, în *Gazeta literară,* nr. l, 1963; N. Balotă, în *România literară,* nr. 48, 1971; idem, *Umanităţi,* 1973; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Valori şi echivalenţe umanistice,* 1973; I. Vartic, în *Steaua,* nr. 8, 1978; D. Novăceanu, în *România literară,* nr. 11, 1982; H. Zalis, în *România literară,* nr. 35, 1982; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 3, 1985; F. Vasiliu, Brânduşa Steiciuc, *Interferenţe lirice,* 1989; D. P. Fuhrman, în *România literară,* nr. 37, 1999. **(I. R.)**

ACSINTEANU George, n. 13 iul. 1905, satul Panduri, com. Frumuşica-Acsintele, jud. Ialomiţa – m. 13 dec. 1987, Sibiu. Fiul lui Constantin Acsinteanu, dulgher, şi al Elenei (n. Costache Luca), ţărancă. Prozator. Şcoala primară în satul natal; liceul la Bucureşti, Călăraşi şi Odorhei; Facultatea de Litere şi Drept la Bucureşti şi Cernăuţi. Debutează în rev. *Ritmul vremii.* Colab. la *Falanga, Universul literar, Gândirea, Vremea, Convorbiri literare, Clipa, Universul, Dimineaţa, Cultura poporului, Ţara noastră, Ecoul, Orizonturi.*

A condus rev. *Pan* şi a fost, între 1926 şi 1930, secretar al cenaclului literar de pe lângă Institutul de Literatură şi Bibliografie condus de Mihail Dragomirescu. Corector la *Chemarea* şi *Facla,* secretar de redacţie la *Ilustraţiunea română.* Debut editorial cu romanul *Piatra neagră* (1930), prefaţat de Liviu Rebreanu; publică, în deceniul al patrulea, mai multe vol. de proză (*Povestiri pentru îngerii pământului,* 1932; *Convoiul flămânzilor,* 1935; *Prinţul Bărăganului,* 1935; *Copilul norilor,* 1936; *Escadrila albă,* 1937). Viaţă agitată, cu practicarea unor meserii nu o dată antipodice: ucenic tinichigiu, tipograf, învăţător, bibliotecar, redactor la *Ţara noastră,* secretar literar la Radiodifuziune, servitor la o cârciumă din Călăraşi, ataşat de presă, iar după 1944, văcar, referent tehnic la o gospodărie agricolă de stat şi consilier juridic la Tulcea şi Cernavodă.

OPERA: *Piatra neagră,* Bucureşti, 1930; *Povestiri pentru îngerii pământului,* Bucureşti, 1932; *Convoiul flămânzilor,* Bucureşti, 1935; *Prinţul Bărăganului,* Bucureşti, 1935; *Copilul norilor,* Bucureşti, 1936; *Escadrila albă,* Bucureşti, 1937; *Herculanele au răsărit din legendă.* Sibiu, 1939; *Rex Poeta Cotis,* poem dramatic în versuri, pref. de A. Rădulescu, Milano, 1976; *Piatra neagră. Convoiul flămânzilor,* romane, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1990.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* III; G. Călinescu, *Istoria...* . **(D. C. M.)**

ADAM Ioan, n. 26 nov. 1875, Vaslui – m. 18 mai 1911, Iaşi. Prozator. Provine dintr-o familie de ţărani. Şcoala elementară la Vaslui; Şcoala Normală „Vasile Lupu” din Iaşi (terminată în 1894), apoi învăţător în com. Curseşti, jud. Vaslui. Urmează cursurile Facultăţii de Drept din Bruxelles, unde obţine şi doctoratul în drept. Prof. de lb. română la Constanţa; magistrat la Călăraşi şi Tulcea. A debutat în *Adevărul ilustrat,* sub pseud. I. Blanc. Colab. la rev. *Viaţa, Foaia pentru toţi, Convorbiri literare, Sămănătorul, Luceafărul, Făt-Frumos, Viaţa literară şi artistică, Ramuri, Neamul românesc literar* etc. În 1905, împreună cu I. U. Soricu şi Daşcovici, scoate săptămânalul *Tribuna Dobrogei.* Este autorul mai multor nuvele şi romane de orientare sămănătoristă (*Flori de câmp,* 1900; *Rătăcire,* 1902; *Sybaris,* 1902). A tradus din Maupassant, a cărui violenţă conflictuală îl înrâureşte profund. Utilă, monografia *Constanţa pitorească* (1908) este un reflex vlahuţian tardiv.

OPERA: *Pe lângă vatră,* Bucureşti, 1900; *Flori de câmp,* Bucureşti, 1900; *Leagănul viselor,* poem dramatic, Bucureşti, 1902; *Rătăcire,* Bucureşti, 1902; *Sybaris,* Bucureşti, 1902; *Pe Dunăre,* Constanţa, 1904; *Teatru şcolar,* Bucureşti, f.a.; *Năzuinţa,* Bucureşti, 1908; *Constanţa pitorească,* Bucureşti, 1908; *Voia mării,* Bucureşti, 1909; *Aripi tăiate,* Bucureşti, 1910; *Din viaţă,* Bucureşti, 1910; *Vorbe de clacă,* Vălenii de Munte, 1910; *Înstrăinat,* Bucureşti, *1918*; *Mărire şi cădere,* Bucureşti, 1924; *Sub arşiţă,* Bucureşti, 1925; *Rătăcire. Sybaris,* Bucureşti, ed. de C. Mohanu, 1984. Traduceri: Maupassant, *Nuvele,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: *Luceafărul,* 16 iun. 1911 (autobiografie); E. Lovinescu, *Istoria...,* I; T. Vianu, *Arta...*; I. Breazu, *Literatura Transilvaniei,* 1944; D. Micu, *Istoria...,* II; E. Puiu, în *Tomis,* nr. 2, 1968; Z. Ornea, *Sămănătorismul,* 1971; C. Ciopraga, *Literatura...* **(M. Pp.)**

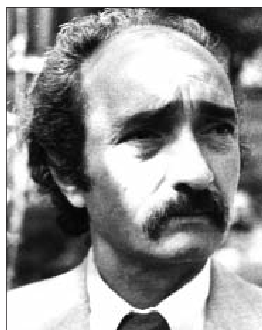

ADAM Ioan, n. 19 aug. 1946, Mediaş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Adam, tehnician feroviar, şi al Elisa-betei (n. Balteş), funcţionară. Urmează cursuri elementare la Şcoala medie nr. 1 din Mediaş (1953-1960); Liceul „Ştefan Ludwig Roth” (1960-1963) şi Liceul „Axente Sever” (1963-1964) din acelaşi oraş. Absolvent al Facultăţii de Filologie din Bucureşti (1969). Imediat după absolvire devine redactor la *Scânteia* (1969-1974); trece pentru o vreme ca şef la secţia culturală de la *Scânteia tineretului* (1974-1983) şi revine la *Scânteia* (1983-1988). Între 1988 şi 1991, redactor la Editura

Eminescu. Publicist-comentator la Secţia cultură a ziarului *Adevărul* (1991-1992); consilier parlamentar, publicist la săptămânalul *Parlamentul* (1992-1993), redactor-şef adjunct la *Vocea României* (1993-1996); realizator-coordonator de programe culturale la Radio România Tineret (1996-2002). Din 2001, prof. univ. la Univ. Româno-Canadiană din Braşov. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Ideologia literară a lui Duiliu Zamfirescu* (2000). Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Amfiteatru, Argeş, Contemporanul, Convorbiri literare, Cronica, Luceafărul, România literară, Steaua, Tribuna, Viaţa Românească* etc. A fost co-fondator al Cenaclului şi suplimentului literar-artistic „Confluenţe" (1981) al *Scânteii tineretului.* A preluat, de la vol. V, îngrijirea ed. Duiliu Zamfirescu, *Opere,* după moartea lui M. Gafiţa. Debutul în vol. se produce cu o *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu* (1979). Editează monografia *Duiliu Zamfirescu,* datorată lui G. C. Nicolescu, aducându-i completări şi rectificări bibliografice. A îngrijit şi realizat ed. cu destinaţie didactică din operele clasicilor (G. Călinescu, Ion Pillat, Gh. Brăescu) şi ale contemporanilor (Eugen Jebeleanu, M. R. Paraschivescu). Studiile care însoţesc aceste ed., împreună cu alte pagini de critică, alcătuiesc sumarul unui al doilea vol., *Planetariu* (1984). Îi urmează: *Bat clopotele pentru Basarabia* (publicistică, 1995), *Inelele lui Saturn* (eseuri, 1998), *Panteon regăsit. O galerie ilustră a oamenilor politici români* (2000), *Oglinda şi modelele. Ideologia literară a lui Duiliu Zamfirescu* (2001), *Proba exilului* (publicistică, 2002) şi *Parole în Balcania* (eseuri, 2003). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pe 1995 pentru vol. *Bat clopotele pentru Basarabia*; Premiul Asoc. culturale „Duiliu Zamfirescu" din Focşani (2002). Corectitudinea şi disciplina de studiu, vizibile în scrisul lui. **A.**, îşi găsesc împlinirea în domeniul istoriei literare, unde se refugiază de pe tărâmul publicisticii.

OPERA: *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu,* Bucureşti, 1979 (ed. II, revăzută şi adăugită, Focşani, 2002); *Planetariu,* eseuri, Bucureşti, 1984; *Bat clopotele pentru Basarabia,* în colab. cu Georgeta Adam, Bucureşti, 1995; *Inelele lui Saturn,* eseuri, Bucureşti, 1998; *Panteon regăsit. O galerie ilustră a oamenilor politici români,* Bucureşti, 2000; *Oglinda şi modelele. Ideologia literară a lui Duiliu Zamfirescu,* Bucureşti, 2001; *Proba exilului,* în colab. cu Georgeta Adam, Bucureşti, 2002; *Parole in Balcania,* eseuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: G. Bayo, *Revolta lui Arthur Rimbaud,* în colab. cu R. Adam, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: M. Ungheanu, în *Luceafărul,* 2 iun. 1976; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 27, 1976; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 38, 1976; D. Micu, în *Argeş,* nr. 4, 1979; A. Anghelescu, în *Tomis,* nr. 1, 1980; P. Marcea, în *Contemporanul,* nr. 6, 1980; L. Ulici, în *România literară,* nr. 4, 1980; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 2, 1980; H. Bădescu, în *Tribuna,* nr. 26, 1980; M. Coman, în *Steaua,* nr. 4, 1985; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 6, 1985; L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 2, 1990; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 305, 1996; D. Cristea-Enache, *ibidem,* nr. 473, 1998; Al. Săndulescu, *ibidem,* nr. 605, 2002; M. Cimpoi, în *Luceafărul,* nr. 11, 2002; M. Ghiţulescu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2002; T. Cristea, în *Litere,* 4, 2003. **(I. S.)**

ADAM Sergiu, n. 16 iul. 1936, com. Cosmeşti, jud. Galaţi. Poet şi prozator. Părinţii: Teodor Adam, preot, şi Ana (n. Popovici), muncitoare. Şcoala elementară în Frumuşelu. Absolvent al Liceului Internat „C. Negruzzi" (1954) şi al Facultăţii de Filologie-Istorie din Iaşi (1958). Prof. de lb. română în com. N. Bălcescu, jud. Bacău (1958-1962); metodist la Bibl. Regională Bacău (1962-1964); metodist cu probleme de literatură la Casa Regională a Creaţiei Populare Bacău (1964-1965). Din 1965, redactor la rev. *Ateneu* (redactor-şef între 1990 şi 2002). Debutează în *Flacăra Iaşului* (1953). Colaborează la *Luceafărul, România literară, Tribuna, Steaua, Convorbiri literare, Cronica, Echinox, Contemporanul, Familia.* Debut editorial cu vol. de versuri *Ţara de lut sau Scrisorile blândului şi însinguratului Sergiu Adam către mult*

prea iubita lui soaţă Doamna Otilia (1971), urmat de *Gravuri* (1976), *Iarna, departe...* (1976), *Ctitorii muşatine* (1976), *Chipuri şi voci* (1984), *Peisaj cu prinţesă* (1987), *Scrisori din ţara cocorilor albi* (1994), *Moartea avea ochi verzi* (2000) şi *Scrisori din ţara cocorilor albi* (antologie, 2001). Îngrijeşte ed. Mihail Sabin, *Despre apusul soarelui.* Premiul pentru debut la prima ed. a Festivalului literar-artistic „George Bacovia" din Bacău (1971); Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi pe 1985, 1995 şi 1996; Premiul Festivalului Internaţional de Poezie (Praga, 1982). Trad. din Rimma Kazakova, M. S. Kolesnikov ş.a.

OPERA: *Ţara de lut sau Scrisorile blândului şi însinguratului Sergiu Adam către mult prea iubita lui soaţă Doamna Otilia,* versuri, Bucureşti, 1971; *Gravuri,* versuri, Iaşi, 1976; *Iarna, departe...,* roman, Bucureşti, 1976; *Ctitorii muşatine,* Bucureşti, 1976; *Chipuri şi voci,* roman, Bucureşti, 1984; *Peisaj cu prinţesă,* versuri, Bucureşti, 1987; *Scrisori din ţara cocorilor albi,* versuri, Iaşi, 1994; *Moartea avea ochii verzi,* roman, Bucureşti, 2000; *Scrisori din ţara cocorilor albi,* antologie lirică, *Bucureşti,* 2001. Traduceri: Rimma Kazakova, *Brazii ninşi,* ed. selectivă şi pref. de ~, Iaşi, 1973; M. S. Kolesnikov, *Richard Sorge aşa cum a fost*, în colab. cu T. Ionescu, Iaşi, 1977.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* 12 nov. 1971; I. Pop, în Steaua, 15 dec. 1971; Al. Andriescu, *Disocieri,* 1973; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară,* 1982; I. Holban, în *Cronica,* nr. 16, 1985; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 21, 1985; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1985; L. Ulici, în *România literară,* 3 sept. 1987; C. M. Popa, în *Luceafărul,* 5 ian. 1988; E. Simion, *Scriitori…,* IV; A. Goci, în *Luceafărul,* 7 ian. 1989; D. Dimitriu, în *Adevărul literar şi artistic,* 21 mai 1995; V. Spiridon, în *Ateneu,* sept. 1995; Marilena Donea, *Sergiu Adam. 65.* Biobliografie, 2001; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 15, 2002; I. Hurjui, în *Cronica,* nr. 5, 2002; C. Ciopraga, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2002; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 7-8, 2002. **(A. S.)**

ADAMEK Diana (prenumele la naştere: Adriana Mioara), n. 26 apr. 1957, Baia Mare. Critic literar. Fiica lui Alexandru Adamek, dr. în economie, şi al Mariei (n. Mihalca). Şcoala generală şi liceul în oraşul natal; licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-franceză (1976-1980). Corector la ziarul *Pentru socialism* (1980-1982); muzeograf la Muzeul judeţean, secretar literar la secţia păpuşi şi referent literar la secţia dramă a Teatrului Dramatic din Baia Mare (1982-1989); redactor la rev. *Tribuna* (1989-1998); din 1998, lector, apoi conf. univ. la Catedra de literatură universală şi comparată a Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj. Dr. în filologie a Univ. din Cluj cu teza *Privirea, temă şi limbaj* (1997). Colab. la *Tribuna, Apostrof, Familia, Steaua, Euphorion.* Debutează în *Tribuna*. Debut editorial cu vol. *Trupul neîndoielnic* (1995). A mai publicat *Ochiul de Linx. Barocul şi revenirile sale* (1997), *Castelul lui Don Quijote* (2002), *Transilvania cu polen. Clujul literar în anii '90* (2002). A colaborat la vol. colectiv *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu* (1992). Ed. din Al. Ivasiuc (*Cunoaştere de noapte*, 1998). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1995; 2002).

OPERA: *Trupul neîndoielnic,* Bucureşti, 1995; *Ochiul de linx*. *Barocul şi revenirile sale*, Bucureşti, 1997; *Castelul lui Don Quijote,* Cluj-Napoca, 2002; *Transilvania şi verile cu polen. Clujul literar în anii '90,* Piteşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Carmen Varfalvi-Berinde, în *Apostrof,* nr. 10, 1995; Mihaela Ursa, în *Steaua,* nr. 7-8, 1995; I. Boldea, în *Luceafărul,* nr. 11, 1996; A. Ţion, în *Tribuna,* nr. 2-3, 1996; C. Crăciun, în *Familia,* nr. 7-8, 1996; Mihaela Ursa, în *Steaua,* nr. 7, 1997; I. Bălu, în *Apostrof,* nr. 10, 1999; Şt. Manasia, în *Tribuna,* nr. 18, 2003; Irina Petraş, în *Apostrof,* nr. 7-8, 2003; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 10-11, 2003. **(A. S.)**

ADAMESCU Gheorghe, n. 23 iul. 1869, Bucureşti – m. 4 mart. 1942, Bucureşti. Istoric literar şi bibliograf. Fiul Iui Andrei Adamovici, preot, şi al Angelinei (n. Teodorescu). Liceul „Sf. Sava” şi Facultatea de Litere din Bucureşti; specializare la Geneva şi Paris (École des Hautes Études şi École des Chartes). Debut editorial cu *Luptele pentru naţionalitate ale românilor în 1848* (1892). Prof. secundar, inspector general în învăţământul primar şi normal (1902); secretar general în Ministerul de Instrucţie Publică (1911); secretar de redacţie la *Albina* (1897-1916); subdirector la Institutul de Literatură şi Bibliografie condus de Mihail Dragomirescu. Membru corespondent al Acad. (1921); membru al Soc. Scriitorilor Români şi al Ateneului Român. Colab. la *Revista literară, Convorbiri literare, România, România literară, Satira, Tocila, Peleşul, Ritmul vremii, Anuarul Ateneului Român* etc. Autor al unor lucrări bibliografice importante, al unor contribuţii de istorie literară şi al unei *Istorii a literaturii române* (1914).

OPERA: *Luptele pentru naţionalitate ale românilor în 1848,* Bucureşti, 1892; *Noţiuni de istoria limbii şi literaturii româneşti,* Bucureşti, 1894; *Ideile politice ale cronicarilor,* Bucureşti, 1895; *Elocvenţa străină.* Discursuri celebre din Antichitate şi din timpurile moderne, adunate, orânduite şi adnotate, Bucureşti, 1896; *Din biografiile scriitorilor români,* Bucureşti, 1896; *Crestomaţie pentru istoria limbii şi literaturii româneşti,* Bucureşti, 1897; *Notiţă despre viaţa şi activitatea politică şi literară a lui Ion Ghica,* Bucureşti, 1897; *Manual de poetică pentru şcoalele româneşti,* Bucureşti, 1898; *Istoria literaturii române pentru şcoalele normale de învăţători şi învăţătoare,* Bucureşti, 1910 (ed. II, 1914; ed. III, 1915; ed. IV, 1920; ed. V, 1922; ed. VI, 1924); *Indicaţiuni bibliografice pentru literatura română, sec. XVI-XIX,* Bucureşti, 1912 (ed. II, 1914); *Istoria literaturii române,* Bucureşti, 1914 (ed. II, 1920); *Contribuţiune la bibliografia românească,* I-III, Bucureşti, 1921-1928; *Vasile Alecsandri ca poet al patriei.* Bucureşti, 1926; *Bibliografia şi organizarea unei bibliografii ştiinţifice la noi*, în vol. *Omagiu lui Mihail Dragomirescu,* Bucureşti, 1928; *Bibliografia României.* Buletin trimestrial al publicaţiilor din România şi din alte ţări relative la România. Cărţile din 1928. Periodicele din 1928, Bucureşti, 1928-1929; *Dicţionarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*, în colab. cu I. A. Candrea, Bucureşti, 1931; *Viaţa şi activitatea lui Spiru C. Haret,* Bucureşti, 1936; *Bibliografia romanului românesc*, în *Cele trei Crişuri,* nr. 11-12, 1937; *Istoria literaturii române,* Bucureşti, 1998; *Elocvenţa română,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: M. Seche, *Schiţă de istorie a lexicografici române,* 1969; B. Theodorescu, *Istoria bibliografiei române,* 1972. **(V. C.)**

ADAMEŞTEANU Gabriela, n. 2 apr. 1942, Târgu Ocna. Prozatoare. Fiica lui Mircea Adameşteanu, prof. de istorie, şi a Elenei (n. Predescu). Cursurile liceale la Piteşti (1956-1960), apoi studentă la Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1965). După câţiva ani de provizorat, redactor la Editura Enciclopedică Română (1968-1974), la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică (1974-1984) şi la Editura Cartea Românească (1984-1989). Din 1991, redactor-şef la rev. *22.* Debutează în rev. *Luceafărul* (1961), cu un fragment din romanul *Drumul egal al fiecărei zile*, publicat în vol. în 1975, distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor. Mai colaborează la *România literară, Vatra, Viaţa Românească* etc. A publicat în continuare, alternativ, proză scurtă (*Dăruieşte-ţi o zi de vacanţă,* 1979; *Vară – primăvară*, 1989) şi roman: *Dimineaţă pierdută* (1983) şi *Întâlnirea* (2003). Un scenariu după *Dimineaţă pierdută* a fost transpus de regizoarea Cătălina Buzoianu într-un spectacol memorabil la Teatrul Giuleşti (1988). Redactor-şef adjunct (din mart. 1990) şi redactor-

şef (din sept. 1991) al săptămânalului *22*, editat de Grupul pentru Dialog Social. O parte din noua activitate publicistică se regăseşte în vol. *Obsesia politicii* (1995), carte de interviuri cu personalităţi de primă linie ale opoziţiei democratice româneşti de după evenimentele dramatice din dec. 1989, de la Regele Mihai, Monica Lovinescu, V. Ierunca şi P. Goma, la C. Coposu, Al. Paleologu, Gabriel Liiceanu şi Andrei Pleşu. „Fragmente memorialistice" în vol. *Cele două Românii* (2002). Prezenţă mai degrabă discretă şi solitară, **A**. nu anunţa prin nimic angajarea atât de decisă în sfera politicului. Atitudinea morală consecventă din aceşti ani nu dăunează însă prestigiului prozatoarei, dimpotrivă, îi sporeşte credibilitatea. Tot ce a publicat **A**. până în prezent constituie o contribuţie de substanţă la paradigma prozei contemporane româneşti.

OPERA: *Drumul egal al fiecărei zile*, roman, Bucureşti, 1975 (ed. II, 1978; ed.III, 1991); *Dăruieşte-ţi o zi de vacanţă*, proză scurtă, Bucureşti, 1979 (ed. II, Piteşti, 2000); *Dimineaţă pierdută*, roman, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1991; ed. III, 1997; ed. IV, Iaşi, 2003); *Vară-primăvară*, proză scurtă, Bucureşti, 1989 (altă ed. cu titlul: *Dăruieşte-ţi o zi de vacanţă,* Piteşti, 2000); *Obsesia politicii*, Bucureşti, 1995; *Cele două Românii,* art. şi fragmente memorialistice, Iaşi, 2000; *Întâlnirea,* roman, Iaşi, 2003. Traduceri: Guy de Maupassant, *Pierre şi Jean*, în colab. cu Viorica Oancea, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1992); H. Branciotti, *Fără îndurarea lui Iisus,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba*, II, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; idem, *Critică şi angajare*, 1981; Cornel Moraru, *Semnele realului*, 1981; N. Ciobanu, *Întâlnire cu opera*, 1982; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate*, 1983; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe*, 1984; Al. George, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 8, 1984; L. Raicu, *România literară*, nr. 16, 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Cr. Livescu, în *Ateneu*, nr. 2, 1985; N. Băciuţ, în *Vatra*, nr. 4, 1985; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 39, 1989; idem, *Cumpănă şi semn*, 1991; E. Simion, *Scriitori..., IV;* I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, 1994; M. Barbu, *Aspecte ale romanului românesc contemporan,* II, 1995; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 4, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 41, 1997; idem, *ibidem,* nr. 11, 2001; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 49, 2001; E. Negrici, *Literatura*…; T. Urian, în *România literară,* nr. 28, 2003; Gh. Crăciun, în *Observator cultural,* nr. 154, 2003. **(C. M.)**

ADAMS-MUREŞANU Eugenia, n. 11 oct. 1913, Defiance, Ohio (Statele Unite). Poetă şi prozatoare. Fiica lui Nicolae Mărgineanu şi a Paraschivei (n. ?). Revenită în ţară cu mama sa, urmează cursuri de teologie la Sibiu (1947) şi de filologie la Cluj (1949). Colaborează la *Revista Fundaţiilor Regale, Luceafărul, Claviaturi, Viaţa ilustrată, Revista scriitorilor români* etc. Soţia filosofului D. D. Roşca (1956-1969). Arestată în 1950, eliberată în 1952, este din nou arestată între 1958 şi 1960. După 1971 se stabileşte în Statele Unite. Prezentă în antologia *Poezii din închisori,* culegere de Zahu Pană (Canada, 1982). Debutează în *Satul şi şcoala* (1933). Debut editorial cu placheta *Casa cu pitici* (1939).

OPERA: *Casa cu pitici,* versuri, Cluj, 1939; *Învierea fariseului Eleazar,* proză scurtă, Cluj, 1943; *V. Constantinescu*, album, Cluj, 1943; *La izvorul cu pietre albastre,* Bucureşti, 1967; *Sonete,* Bucureşti, 1968; *The Return of Snow White,* Statele Unite, 1977; *Assault of Eden,* Grand Rapids, Michigan, 1977; *Journey to Fairy-Land,* Statele Unite, 1978. Traduceri: *Cântarea Psalmilor,* pref. de Vintilă Horia, Madrid, 1986; Plinio Correa de Oliveira, *Revoluţie şi contrarevoluţie,* Bucureşti, 1995.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 43, 1967; M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 4, 1968; I. Oarcăsu, *ibidem,* nr. 4, 1969; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 2, 1969; O. Vuia, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), mart. 1983; I. Racoveanu, în *Origini (Romanian Roots),* Norcross, Georgia, nr. 33-34, 2000; A. Justin-Hossu, *ibidem,* nr. 41-42, 2000; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

ADĂMUŢ Anton, n. 4 oct. 1962, com. Butea, jud. Iaşi. Eseist. Fiul lui Ioan Adămuţ, inginer, şi al Antoniei (n. Lucaci). Studii elementare în com. natală (1969-1973); Liceul Internat „Costache Negruzzi" din Iaşi (1973-1981); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1982-1986) şi al Facultăţii de Teologie Romano-Catolică a Univ. din Bucureşti (1992-1997). Dr. în filosofie al Univ. din Iaşi cu teza *Substanţialismul lui Camil Petrescu. Origini antice şi sensuri moderne* (1995). Burse de studii şi documentare la Freiburg, Germania (1995) şi Lille, Franţa (1997). Prof. la Vaslui (1986-1990); asistent (1990-1993), lector (1993-1997), conferenţiar (1997-2002) şi prof. (din 2002) la Facultatea de Filosofie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi. Colab. la *Convorbiri literare, Dacia literară, Cronica, Ateneu, Timpul, Dilema, Revista de filosofie, Hermeneia* etc. A colaborat la vol. colective *Despre o anume educaţie* (1993), *Petre Botezatu. In memoriam* (1996), *Estetică şi moralitate* (1998), *Ştefan Lupaşcu: un gânditor pentru mileniul trei,* I (2001), *Limite ale interpretării* (2001), *Filosofie şi ştiinţe politice* (2002), *Interpretare & ideologie* (2003). Debutează în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi* (1986). Debut editorial cu eseul *Schiţă pentru o istorie subiectivă a filosofiei* (1994), urmat de *Filosofia substanţei* (1997), *Literatură şi filosofie creştină* (1997), *Filosofie* (1999) şi *Filosofia Sfântului Augustin* (2001). Pref./postfeţe la vol. de H. Bergson, A. Schopenhauer, W. Windelband, J. J. Rousseau etc. Premiul „Vasile Conta" al Acad. Române (1999).

OPERA: *Schiţă pentru o istorie subiectivă a filosofiei,* eseuri, Iaşi, 1994 (ed. II, augmentată, 1999); *Filosofia substanţei,* eseuri, Iaşi, 1997; *Literatură şi filosofie creştină,* eseuri, Iaşi, 1997; *Filosofie,* eseu, Iaşi, 1997 (ed. II, 1999); *Filosofia Sfântului Augustin,* eseuri, Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Marin, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi, 1997-1998; A. Ţăranu, în *Dilema,* nr. 365, 1999; W. Dancă, în *Dialog teologic,* nr. 8, 2001; R. Arsenie, în *Timpul,* nr. 12, 2001; C. Marin, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; Al. Baumgarten, în *Vatra,* nr. 4-5, 2003. **(A. S.)**

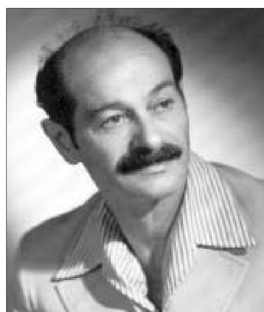
ADERCA Felix (numele la naştere: Zelicu Froim Adercu), n. 13/26 mart. 1891, com. Puieşti, jud. Vaslui – m. 12 dec. 1962, Bucureşti. Prozator, dramaturg, poet, eseist şi estetician. Primul dintre cei cinci copii ai lui Avram Adercu şi ai Deborei Froim (n. Iosub). Familie de negustori, originară – afirmă autorul – din Cehoslovacia. Şcoala primară la Puieşti; studii secundare neterminate, la Craiova (Liceul „Carol I"). Refuzat la *Sămănătorul* (1907) şi la *Ramuri* (1909), debutează propriu-zis, abia în 1913, la *Noua revistă română* (cu ciclul de versuri *Panteism* în nr. 16, 6 oct. 1913); deşi publicase până la acea dată, la Craiova, fără a reuşi să spargă anonimatul însă, nu mai puţin de cinci plachete de versuri, o încercare dramatică, precum şi (sub pseud. Oliver Willy) eseul polemic *Naţionalism? Libertatea de a ucide* (1910). O tentativă de stabilire la Paris (1913-1914) nu-i reuşeşte. Revine la Craiova, iar după război se stabileşte definitiv la Bucureşti, obţinând un post de funcţionar în Ministerul Muncii (1920-1940). A colaborat la *Flacăra, Ideea europeană, Vremea, Adevărul literar şi artistic, Realitatea ilustrată, Cuvântul liber, Contimporanul, Viaţa Românească, Universul literar, Facla, Izbânda, Avântul, Revista Fundaţiilor Regale, Democraţia, Bilete de papagal, Veac nou, Revista literară* etc. A editat (1923) rev. *Spre ziuă*; mai presus de toate, rămâne însă definitorie prezenţa sa la *Sburătorul*. În anii celui de-al doilea război mondial, **A.** a predat estetică la Colegiul pentru studenţii evrei al lui M. Onescu (1941-1944); după 1944, director al Învăţământului artistic în Ministerul Artelor, până la pensionare (1948). Izolat în ultimii ani ai vieţii, paralizat în urma unui accident de circulaţie, e răpus de o tumoare cerebrală, lăsând multe lucrări inedite. Opera sa cuprinde mai multe romane (*Domnişoara

din strada Neptun, 1921; *Ţapul,* 1921; *Moartea unei republici roşii,* 1924; *Omul descompus,* 1925; *Revolte,* 1945), nuvele (*Femeia cu carnea albă*, 1927), vol. de versuri, teatru, numeroase vol. de eseuri (cel mai reprezentativ este *Mic tratat de estetică*, 1929), precum şi cunoscuta carte de interviuri, *Mărturia unei generaţii* (1929).

OPERA: *Naţionalism? Libertatea de a ucide* (sub pseud. Oliver Willy), Craiova, 1910 (ed. II, *Personalitatea. Drepturile ei în artă şi viaţă*, pref. de C. Rădulescu-Motru, Bucureşti, 1922); *Motive şi simfonii*, Craiova, 1910; *Stihuri venerice*, Craiova, 1912; *Fragmente-Romanţe*, Craiova, 1912; *Prin lentile negre***,** Craiova, 1912; *Antractul*, paradox dramatic în 5 scene, Craiova, 1913; *Sânge închegat... note de război*, Craiova, 1915; *Domnişoara din strada Neptun*, roman, Bucureşti, 1921 (ed. II, pref. de T. Vianu, Bucureşti, 1945; ed. III, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1967; ed. IV, pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1982); *Ţapul*, roman, Bucureşti, 1921 (ed. II, *Mireasa multiplă* (*Ţapul*), Bucureşti, 1932; ed. III, *Zeul iubirii*, pref. de T. Vianu, Bucureşti, 1945; ed. IV, ed. de E. Pavel, Timişoara, 1991); *Idei şi oameni*, seria I, Bucureşti, 1922; *Floare de mac*, piesă în 3 acte, Craiova, 1923; *Sburătorul*, trei acte antiromantice, Iaşi, 1923 (ed. II, *Zburător cu negre plete* sau *Visul unei nopţi de mai*. Comedie lucidă în trei acte şi un prolog, cu muzică şi film, Bucureşti, 1974); *Moartea unei republici roşii*, roman, Bucureşti, 1924; *Omul descompus*, roman, Bucureşti, 1925 (ed. II, pref. de T. Vianu, Bucureşti, 1945), *Femeia cu carnea albă. Din carnetul intim al d-lui Aurel*, Bucureşti, 1927; *Mic tratat de estetică* sau *Lumea văzută estetic,* Bucureşti, 1929; *Mărturia unei generaţii,* interviuri, „măşti" de Marcel Iancu, Bucureşti, 1929 (ed. II, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1967; ed. III, pref. de M. Feraru, Bucureşti, 1983; altă ed., 2003); *Aventurile d-lui Ionel Lăcustă-Termidor*, roman, Bucureşti, 1932 (ed. II, pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1987); *Al doilea amant al doamnei Chatterley* (sub pseud. Clifford Moore), Bucureşti, 1933 (ed. II, 1991); *Oameni excepţionali*, Bucureşti, 1934 (ed. îngrijită şi prefaţată de V. Chifor, Cluj-Napoca, 1995); *1916*, roman, Bucureşti, 1936 (ed. şi pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1997); *Vreţi să descoperim America? Fantasticele călătorii ale lui Cristofor Columb*, Bucureşti, 1936 (ed. II, Bucureşti, 1947; altă ed., 2000); *Oraşele înecate*, Bucureşti, roman SF, 1936 (ed. II *Oraşele scufundate,* pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1966; ed. III, pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1982; ed. IV, pref. de M. Opriţă, Cluj-Napoca, 1993); *A fost odată un imperiu...,* roman, Bucureşti, 1939; *Întâia călătorie în jurul lumii*, Bucureşti, 1939 (ed. II, *Magelan. Întâia călătorie în jurul lumii,* Bucureşti, 1945); *Petru cel Mare, întâiul revoluţionar, constructorul Rusiei* (sub pseud. N. Popov), Bucureşti, 1940 (ed. şi pref. de H. Zalis, 2001); *Revolte*, roman, Bucureşti, 1945 (ed. II, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1967; ed. III, pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1987; altă ed., 1999); *Feeria baletelor. Convorbiri asupra formelor dansului*, Bucureşti, 1947; *C. Dobrogeanu-Gherea. Viaţa şi opera,* Bucureşti, 1947; *În valea marelui fluviu*, Bucureşti, 1955; *Amiralul oceanului Cristofor Columb,* Bucureşti, 1957 (ed. II, Bucureşti, 1963); *Patru ciudate întâmplări*, Bucureşti, 1957; *Jurnalul lui Andrei Hudici*, Bucureşti, 1958; *Un călăreţ pierdut în stepă. Din vremea lui Petru cel Mare*, Bucureşti, 1961; *Murmurul cuvintelor,* versuri (1913-1923), ed. de M. Aderca, pref. de E. Barbu, Bucureşti, 1971; *Răzvrătirea lui Prometeu*, Bucureşti, 1974; *Teatru*, ed. şi pref. de M. Aderca, Bucureşti, 1974; *Contribuţii critice*, vol. I-II, ed. şi pref. de M. Feraru, Bucureşti, 1983 – 1988; *Oameni şi idei*, ed. şi pref. de M. Aderca, note de V. Chifor, Cluj-Napoca, 1983; *Zeul iubirii (Ţapul),* roman. *Femeia cu carnea albă,* nuvele, ed. îngrijită de H. Zalis, Bucureşti, 1993; *Oameni excepţionali,* jurnal intim, ed. şi pref. de V. Chifor, Cluj-Napoca, 1995. Traduceri: H. Barbusse, *Prăpădul*, Bucureşti, 1921; J. de Lacretelle, *Silbermann,* Bucureşti, 1923; R. Rolland, *Umilă viaţă eroică. Precursorii*, Bucureşti, 1924; G. Brandes, *Balzac şi Stendhal,* Bucureşti, 1926; Şt. Zweig, *Adoraţie,* Bucureşti, 1926; B. Björnson, *Mâinile mamei,* Bucureşti, 1926; K. Čapek, *R.U.R.*, Bucureşti, 1927; Fr. Torberg, *Bacalaureatul elevului Gerber*, Bucureşti, 1931; J. Knittel, *Drum în noapte,* Bucureşti, 1931 (altă ed., Craiova, 1994); Adrienne Thomas, *Caterina soldat,* Bucureşti, 1923; Vicki Baum, *Grand-Hotel,* Bucureşti, 1933; V. Margueritte, *Camaradele*, Bucureşti, 1934; Vicki Baum*, Tintin*, Bucureşti, 1935; S. A., *Petersburg*, Bucureşti, 1935;

H. Barbusse, *Focul*, Bucureşti, 1935; Rosamond Lehmann, *Pulbere,* 1935; A. Munthe, *Cartea de la San Michele*, Bucureşti, 1935; L. Madelin, *Danton*, Bucureşti, 1938; G. F. Dàuli, *Roata,* Bucureşti, 1945; J. Steinbeck, *Nopţi fără lună,* Bucureşti, 1945; Vicki Baum, *Antract,* Bucureşti, 1946; M. Ilin, *De 100.000 de ori de ce?,* în colab., Bucureşti, 1947; E. E. Kisch, *Doctorul Becker la porţile raiului,* Bucureşti, 1955.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice*, VII, IX; idem, *Istoria...,* I, IV; idem, *Ist. lit. cont.;* idem, *Memorii,* II; idem, *Scrieri*, II, IV, V; Perpessicius, *Repertoriu critic*; 1925; idem, *Menţiuni...,* I-V; idem, *Opere*, II, IV, V, VII; P. Constantinescu, *Mişcarea literară,* 1927; idem *Opere,* 1928; idem, *Scrieri,* I-III; G. Călinescu, *Istoria...;* idem, *Istoria literaturii române. Compendiu,* 1945 (ed. II, revăzută, 1946; ed. III, 1968); idem, *Ulysse*, 1967; Vl. Streinu, *Pagini...,* II; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; idem, *Lit. rom. expr.;* Al. Piru, *Panorama...*; idem *Varia*, I, 1972; V. Râpeanu, *Interferenţe spirituale*, 1970; H. Zalis, *Aspecte şi structuri neoromantice*, 1971; I. Trivale, *Cronici literare*, 1971; I. Negoiţescu, în *Steaua*, nr. 3, 1974; Valentina Marin Curticeanu, *Permanenţă şi modernitate*, 1977; Al. Protopopescu, *Romanul psihologic românesc*, 1978; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice*, 1980; B. Fundoianu, *Imagini şi cărţi*, 1980; M. Anghelescu, în *Transilvania*, nr. 8, 1983; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 35, 1983; C. Cubleşan, *Teatrul*..., 1983; I. Adam, *Planetariu*, 1984; L. Kalustian, *Simple note*, IV, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*; I. H. Cândroveanu, *Literatura*, 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988; T. Tihan, *Apropierea*..., 1988; Marian Vasile, *Conceptul*..., 1988; I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române*, I, 1991; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 2-3, 1991; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 36, 1993; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române*, II, 1995; V. Chifor, *Caleidoscop critic*, 1996; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 26, 1996; nr. 29, 1997; nr. 1, 1998; nr. 37, 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 30; 31, 1999; V. Chifor, în *Familia,* nr. 10, 1999; M. Aderca, *F. Aderca şi problema evreiască,* 1999; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 12, 2002. **(C. R.)**

ADERCA Marcel, n. 26 ian. 1920, Craiova. Traducător. Fiul lui Felix Aderca şi al Rifcăi (n. Penchas). Şcoala elementară (1927-1930) şi Liceul „Gh. Lazăr” (1931-1938) din Bucureşti. Urmează Colegiul pentru studenţii evrei (1941-1944), apoi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1945). Cursuri la Institutul de Studii Politice şi Administrative din capitală (1948-1949). Redactor la Editura „Cartea Rusă” (1945-1948); şeful serviciului publicaţii la Direcţia Presei din Ministerul Afacerilor Externe (1949-1952); asistent universitar la Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1949-1953); redactor la Editura pentru Literatură Universală (1953-1975). Colab. la *România literară, Viaţa Românească, Manuscriptum, Steaua.* Debut editorial cu trad. romanului *Husarul de pe acoperiş,* de Jean Giono (1966). Printr-o îndelungată şi rodnică activitate de traducător exclusiv din lb. franceză, **A.** a contribuit la difuzarea valorilor literaturii şi culturii europene în lb. română.

OPERA: *F. Aderca şi problema evreiască,* Bucureşti, 1999. Traduceri: J. Giono, *Husarul de pe acoperiş,* pref. de C. Ciopraga, Bucureşti, 1966; San Lazzaro: Modigliani, *Portrete,* Bucureşti, 1966; R.-J. Moulin: Cézanne, *Naturi moarte,* Bucureşti, 1966; Velásquez, *Antologie de texte,* selecţie şi cronologie de V. Florea, Bucureşti, 1966; J. Rewald, *Cézanne*. *Peisaje,* Bucureşti, 1967; Cécile Goldscheider, *Rodin*. *Perioada 1840-1886,* Bucureşti, 1967; idem, *Rodin*. *Perioada 1886-1917,* Bucureşti, 1968; E. Ionescu, *Teatru,* I *Ucigaş fără simbrie,* Bucureşti, 1968; R. Gary, *Prima dragoste, ultima dragoste,* pref. de R. Munteanu, Bucureşti, 1968; H. Perruchot, Gauguin, *Tahiti,* Bucureşti, 1968; E. Lafuente Ferrari, *Velásquez*. *Infanţi şi infante,* Bucureşti, 1968; J. E. Muller, *Klee*. *Figuri şi măşti,* Bucureşti, 1969; idem, *Pictura modernă,* IV *De la cubişti la primii abstracţi,* Bucureşti, 1969; H. Chevalier, *Pictura modernă.* V *Pictura abstractă,* Bucureşti, 1969 (ed. II, 1987); N. Kazantzakis, *Alexis Zorba,* Bucureşti, 1969 (altă ed. cu titlul: *Zorba Grecul,* 1999); E. Ionescu, *Teatru,* I

Victimele datoriei. Tabloul, Bucureşti, 1970; Camus, *Teatru,* I *Cei drepţi,* Bucureşti, 1970 (altă ed., 1996); A. Allais, *Să fim sobri!,* pref. de Marian Popa, Bucureşti, 1971; P. Legay, *Furtună la Tobruk,* Bucureşti, 1971; A. Maurois, *Prometeu sau Viaţa lui Balzac,* Bucureşti, 1972; H. Charrière, *Papillon,* I-II, pref. de M. Morariu, Bucureşti, 1972 (trad. revăzută şi completată de P. Popescu, 1991); E. Ionescu, *Jocul de-a măcelul,* Bucureşti, 1973; Em. Roblès, *Pledoarie pentru un răzvrătit,* 1973; H. Bazin, *Preafericiţii de pe Insula Dezolării,* note de ~, Bucureşti, 1974; G. Durand, *Structurile antropologice ale imaginarului,* pref. de R. Toma, Bucureşti, 1977 (altă ed., 2000); J. Romains, *Oameni de bunăvoinţă,* V *Trufaşii,* Bucureşti, 1979; J. P. Gawlik, *Examenul,* piesă jucată la Teatrul Naţional „I. L. Caragiale", stagiunea 1979/1980.

REFERINŢE CRITICE: N. Carandino, *Autori, piese şi spectacole* (*1966-1970*)*,* 1973; Al. Balaci, *Studii şi note literare,* 1979; V. Chifor, *Felix Aderca sau vocaţia experimetului,* 1996. **(A. S.)**

ADRIAN Ion Veniamin, n. c. 1837, com. Mihăileni, jud. Botoşani – m. 14 aug. 1875, Botoşani. Poet şi prozator. Absolvent al Acad. Mihăilene din Iaşi (1856). Prof. de istorie şi geografie la Dorohoi, Galaţi şi Botoşani. Debut în ziarul *Libertatea Dunării* din Galaţi (1858), publicaţie unionistă pe care a condus-o. A mai condus, la Iaşi, rev. satirică *Bondarul* (1861-1862). Revizor şcolar pentru jud. Iaşi, Botoşani, Dorohoi şi Suceava (din 1864). Prof. şi director al Gimnaziului din Botoşani (1868-1869); director al Prefecturii jud. Botoşani şi al Poliţiei oraşului; deputat (1870-1871); preşedinte al Camerei de Comerţ din Botoşani şi Dorohoi. A redactat şi ziarul *Independentul* (1862) din Botoşani şi a colaborat la *Steaua Dunării* şi la *Lumina* lui B. P. Hasdeu. Poet unionist şi satiric în formula Alecsandri – Hasdeu.

OPERA: *Din versurile lui I. V. Adrian.* Canţonete. Suvenire şi suspine. Fabule, Botoşani, 1871; *Din scrierile umoristice ale lui I. V. Adrian,* Botoşani, 1874; *Postulachi Slujbulescu,* Botoşani, 1874.

REFERINŢE CRITICE: M. Eminescu, în *Curierul de Iaşi,* nr. 8, 1877; I. Negruzzi, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1876; N. Iorga. *Istoria...,* III; B. P. Hasdeu, *Scrieri,* II, 1937; Ileana Turuşancu, în *Limbă şi literatură,* vol. II, 1957. **(Al. P.)**

AGÂRBICEANU Ion, n. 12 sept. 1882, com Cenade, jud. Alba – m. 28 mai 1963, Cluj. Prozator. Fiul lui Nicolae Agârbiceanu, pădurar din Agârbiciu, jud. Sibiu, şi al Anei (n. Olariu), din Cenade. Şcoala primară în satul natal (1888-1901), unde îşi ia şi bacalaureatul. Facultatea de Teologie din Budapesta (1901-1904); continuă studiile universitare la Facultatea de Litere, secţia lb. clasice, istorie şi română (1904-1905). Activează în soc. studenţeşti „Salba" şi „Petru Maior" din capitala Ungariei. După debutul (cu poezii puţin semnificative) în *Unirea* din Blaj (1899), adevărata intrare în literatură şi-o face prin colaborarea la *Luceafărul* (1902), unde devine principalul prozator al grupării. Debut editorial cu vol. *De la ţară* (1905). Renunţând la continuarea studiilor filologice, obţine o parohie în Munţii Apuseni, în com. Bucium-Şasa (1906-1910); apoi trece paroh la Orlat, lângă Sibiu (1910-1916). Colaborează la rev. *Ramuri, Viaţa Românească, Neamul românesc, Cosânzeana* etc. Membru marcant al „Astrei" şi unul dintre fondatorii S.S.R. După războiul mondial, petrecut în refugiu în Moldova şi Rusia, se stabileşte la Cluj (1919), unde desfăşoară o fecundă activitate literară, culturală şi socială, ocupând şi diverse funcţii politice şi ecleziastice. Membru al Acad. Române, ales la propunerea lui S. Puşcariu. Conduce temporar cotidianul *Patria* (1919-1927) şi rev. *Transilvania* (1928-1929), întemeiază rev. *Tribuna* (1938-1940). Culegerile de povestiri, schiţe şi nuvele (*De la ţară,* 1905; *În întuneric,* 1910; *Două iubiri,* 1910; *Popa Man,* 1920; *Chipuri de ceară,* 1921; *Spaima,* 1922), romanele din aceşti ani (*Arhanghelii,* 1914; *Legea trupului,* 1926; *Legea minţii,* 1927; *Dolor,* 1930; *Domnişoara Ana,* 1942; *Vâltoarea,* 1944) tind să cuprindă realitatea românească într-o vastă cronică. Prospecţiunea trecutului îl preocupă intens în anii celui de-al doilea război mondial, petrecuţi la Sibiu (1940-1945). Revenit la Cluj, reintră – după o relativă eclipsă – în viaţa literară; ales membru de onoare al Acad. (1955); prezent în rev. cu proze scurte, fragmente, art. pe teme diverse; reia ciclul *Amintirilor* (1940) şi editează câteva vol. noi,

pregătind, totodată, textul revizuit al *Operelor* (serie inaugurată în 1962). Înscris într-o tradiţie distinctă, **A.** cultivă o proză încărcată de substanţă umană, de intuiţii psihologice şi etice surprinzătoare. Scrutarea ironică, sceptică a unor realităţi sociale îl îndepărtează simţitor de intenţia subiectivă moralizatoare, prin prevalenţa faptelor şi experienţei de viaţă încorporată în fabulaţia epică. Stil fără strălucire, adesea neglijent, alteori îmbibat cu un farmec narativ direct, care este şi al oralităţii şi al curentului liric subteran ce-i străbate întreaga operă. Premiul naţional pentru proză (1927).

OPERA: *De la ţară,* Budapesta, 1905; *În clasa cultă*, Vălenii-de-Munte, 1909; *Două iubiri,* Vălenii-de-Munte, 1910; *În întuneric,* Bucureşti, 1910; *Arhanghelii*, roman din viaţa românilor ardeleni, Sibiu, 1914; *Luncuşoara în Păresemi*, Bucureşti, 1920; *Popa Man*. Povestire după o legendă, Bucureşti, 1920; *Ceasuri de seară*, Bucureşti, 1921; *Chipuri de ceară,* Bucureşti, 1921; *Trăsurica verde,* Bucureşti, 1921; *Spaima,* Craiova, 1922; *Dezamăgire,* Bucureşti, 1924; *Legea trupului*. Povestea unei vieţi, Bucureşti, 1926; *Legea minţii*. Povestea altei vieţi, Bucureşti, 1927; *Stana*, Cluj, 1929; *Biruinţa*, [Bucureşti], 1930; *Dolor*. Zbuciumul lui Ilarie Bogdan, Craiova, 1930; *Răbojul lui Sf. Petru*, Bucureşti, 1934; *Sectarii,* Bucureşti, 1938; *Licean... odinioară*, Bucureşti, 1939 (ed., pref. şi glosar de A. Sasu, Cluj, 1972); *Amintirile,* Bucureşti, 1940; *Jandarmul*. O mare dramă în Maramureş, Bucureşti, 1941; *Domnişoara Ana*, Bucureşti, 1942; *În pragul vieţii. Vremuri şi oameni. Lume nouă,* Bucureşti, 1943; *Vâltoarea,* Sibiu, 1944; *Din copilărie.* Chipuri şi povestiri, Bucureşti, 1956; *Din munţi şi din câmpii,* Bucureşti, 1957; *File din cartea naturii,* Bucureşti, 1959; *Faraonii,* Bucureşti, 1961; *Opere*, studiu introductiv de Mircea Zaciu, I – XVII, Bucureşti, 1962-2002; *Strigoiul*, Bucureşti, 1968; *Din pragul marii treceri*, ed. îngrijită de G. Pienescu, pref. de I. Simuţ, Cluj-Napoca, 1978; *Povestiri,* antologie, postfaţă şi bibliografie de A. Sasu, Bucureşti, 1979; *Fefeleaga şi alte povestiri*, ed. îngrijită şi postfaţă de M. Zaciu, Cluj-Napoca 1981; *Nuvele*, I-II, ed. de G. Pienescu, antologie şi repere istorico-literare realizate în redacţie de M. Dascal, Bucureşti, 1982; *Schiţe şi nuvele*, antologie, pref. şi tabel cronologic de V. Molan, Bucureşti, 1983; *Nuvele*, postfaţă şi bibliografie de C. Cubleşan, Bucureşti, 1985; *Strigoiul*, repere istorico-literare realizate în redacţie de M. Dascal, ed. îngrijită de G. Pienescu, Bucureşti, 1985; *Nuvele*, ed. îngrijită şi postfaţă de G. Pienescu, Bucureşti, 1986; *Arhanghelii,* ed. îngrijită de G. Pienescu, Bucureşti, 1986; *Povestiri,* ed. îngrijită de G. Pienescu, Bucureşti, 1986 (altă ed., 2001); *Cartea legendelor,* ed. şi pref. de Mircea Popa, Cluj-Napoca, 1996; *Strigoiul*, ed. de G. Pienescu, Bucureşti, 1997; *Fefeleaga*, povestiri, antologie, pref., tabel cronologic şi crestomaţie critică de C. Mohanu, Timişoara, 1987; *Povestiri*, antologie, tabel cronologic, pref. şi note de P. Androne, Bucureşti, 1989; *O lacrimă fierbinte* (Cuvinte către Oastea Ţării), postfaţă de R. Creţu, Bucureşti, 1991; *Fefeleaga*, povestiri, Bucureşti, 1992; *Povestiri*, antologie, pref. şi tabel cronologic de C. Mohanu, Galaţi, 1993; *Fefeleaga,* schiţe şi nuvele, Bucureşti, 1994; *Licean... odinioară,* ed. îngrijită, tabel cronologic, referinţe critice şi bibliografie de M. Barbu, Craiova, 1994; *File din cartea naturii*, povestiri, Bucureşti, 1995; *File din cartea naturii*, selecţie şi redactare de Passionaria Stoicescu, Bucureşti, 1996; *Fefeleaga*, povestiri, Chişinău, 1997; *Arhanghelii,* ed., pref., curriculum vitae şi bibliografie de C. Mohanu, Bucureşti, 1998; *Amintirile,* studiu introductiv, tabel cronologic şi referinţe critice de Sanda Cordoş, Cluj-Napoca, 1998; *Faraonii şi alte povestiri din viaţa rromilor,* tabel cronologic de C. Regman, ed. de G. Pienescu, Bucureşti, 2000; *Jandarmul,* nuvele şi povestiri, ed. îngrijită de G. Pienescu, Bucureşti, 2001; *Frământări,* ed. de Mariana şi V. Iova, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Paşi pe nisip*, II, 1906; idem, *Critice*, I, 1925; N. Iorga, *Ist. lit. cont.;* Perpessicius, *Menţiuni...,* I, II, IV; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* I. Breazu, *Literatura Transilvaniei*, 1944; D. Vatamaniuc, *Ion Agârbiceanu*, 1955 (alte ed.: 1964; 1972); I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; Al. Piru, *Varia*, 1972; C. Regman, *Agârbiceanu şi demonii*, 1973; D. Vatamaniuc, *Ion Agârbiceanu. Bibliografie*, 1974; A. Sasu, *În căutarea formei*, 1979; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 38, 1982; P. Marcea, în *Scânteia*, nr. 12458, 1982; D. Micu, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1982; Ov. Papadima, în *Ateneu*, nr. 6, 1982; V. Popovici, în *Orizont*, nr. 38, 1982; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1982; M. Scarlat, în *România literară,* nr. 38, 1982;

E. Simion, în *Ramuri*, nr. 5, 1982; Doina Uricariu, în *România literară*, nr. 38, 1982; M. Zaciu, în *Scânteia*, nr. 12458, 1982; *Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu,* 1982; Mircea Popa, *Introducere în opera lui Ion Agârbiceanu*, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; L. Ciocârlie, *Eseuri critice*, 1983; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; M. Papahagi, *Critica de atelier*, 1983; I. Vlad, *Lectura romanului,* 1983; M. Zaciu, *Ion Agârbiceanu,* 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, IV, 1984; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...* I; H. Cândroveanu, *Literatura...;* Sultana Craia, *Feţele oraşului*, 1988; S. Mioc, *Anamorfoză şi poetică*, 1988; Perpessicius, *Scriitori...,* IV; I. Negoiţescu, în *Familia,* nr. 11, 1990; D. Vatamaniuc, în *Literatorul,* nr. 40, 1992; M. Zaciu, în *Tribuna,* nr. 21, 1993; Gh. Perian, în *Tribuna,* 9-15 ian. 1997; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 43, 1997; idem, *ibidem,* nr. 26, 1999; C. Regman, *Ultime explorări critice,* 2000; idem, *Agârbiceanu şi demonii,* ed. II, 2001; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 23, 2003; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 25; 26, 2003. **(M. Z.)**

AGOPIAN Ştefan, n. 16 iun. 1947, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ştefan Agopian, mic meseriaş, şi al Mariei (n. Sacoşan). Urmează Liceul „Iulia Hasdeu" (1961-1965) şi Facultatea de Chimie a Univ. Bucureşti din 1965 până în 1968, când este exmatriculat. Lucrează ca tehnician la I.S.P.I.F. – Bucureşti (1973-1983), apoi ca tehnoredactor la *România literară* (1983-1989), redactor la *Luceafărul*, serie nouă (1990-1994), şef de rubrică la secţia politică de la *Cotidianul* (1992-1993) şi director al Editurii Ararat, care funcţionează sub egida Uniunii Armenilor din România (1994-2000). Redactor la *Academia Caţavencu* (din 1997) şi redactor-şef la *Ziua literară* (din 2002). Bursier al Univ. Iowa din S.U.A. (aug. 1989 – ian. 1990). Debutează cu poezie în *Povestea vorbei* (1965) şi cu proză în *Luceafărul* (1971), iar editorial cu romanul *Ziua mâniei* (1979). Mai publică alte trei romane: *Tache de catifea* (1981), *Tobit* (1983) – Premiul C.C. al U.T.C. şi premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti, şi *Sara* (1987) – Premiul rev. *Amfiteatru* pentru „cea mai bună scriere beletristică a anului", la care se adaugă vol. de provestiri *Manualul întâmplărilor* (1984) – Premiul Uniunii Scriitorilor, *Însemnări din Sodoma* (1993) şi *Fric* (2003). Colab. la vol. colective *Competiţia continuă* (1994), *Generaţia '80 în proza scurtă* (1998) şi *Romanian Fiction of the '80s and '90s* (1999). Colaborează la *Luceafărul*, unde, din 1990, deţine incisiva rubrică „Momos" (zeul grec al ironiei, zeflemelii şi bârfei), la *România literară, Tribuna, Steaua, Orizont*, iar după '89 este prezent în *22, Dreptatea, Dilema, Cuvântul, L&I, Cotidianul, Contemporanul, Arc*. Autor dificil de clasificat, continuând tradiţia prozei noastre artiste, **A**. cultivă cu predilecţie naraţiunea fantastă, cu sugestii filtrate din romanul de aventuri de tip picaresc. Proiectând personaje imaginare într-o lume de aparentă reconstituire istorică, ficţiunea şi farmecul scriiturii, stilul senzual şi catifelat absorb toate detaliile de analiză şi de document, real sau livresc.

OPERA: *Ziua mâniei*, roman, Bucureşti, 1979; *Tache de catifea*, roman, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1995; ed. III, 1999); *Tobit,* roman, Bucureşti, 1983; *Manualul întâmplărilor,* povestiri, Bucureşti, 1984 (ed. II, 1993); *Sara*, roman, Bucureşti, 1987 (ed. II, 1991); *Tobit,* roman, Deutsch von Hauser Sandin, Bucureşti, 1989; *Însemnări din Sodoma (Portret al artistului murind)*, povestiri, Bucureşti, 1993; *Republica pe eşafod,* teatru, Bucureşti, 2000 (premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti); *Fric,* proze, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: S. Titel, în *România literară*, nr. 14, 1981; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 36, 1981; L. Ulici, în *România literară*, nr. 36, 1981; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 16, 1983; I. Buduca în *Amfiteatru*, nr. 9, 1983; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 21, 1984; M. Muthu, în *Steaua*, nr. 9, 1984; D. R. Popa, în *Tribuna României*, nr. 273, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; D. Culcer, în *Vatra*, nr. 11, 1986; D. C. Mihăilescu, în *România literară*, nr. 24, 1986; D. Flămând, în *Tribuna României,* nr. 345, 1987; Carmen Muşat, *Perspective asupra romanului românesc postmodern*, 1988; I. Negoiţescu, în *Luceafărul*, nr. 14, 1990; D. Popa, în *Convorbiri literare*, nr. 22, 1991; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*,

nr. 7, 1992; R. G. Ţeposu, *Istoria tragică şi grotescă a întunecatului deceniu nouă*, 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Monica Lovinescu, *Unde scurte*, III, 1994; M. Barbu, *Aspecte ale romanului românesc contemporan,* II, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 41, 1995; I. Simuţ, *Critica de tranziţie*, 1996; Adriana Bittel, în *România literară*, nr. 37, 1996; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 2, 1997; P. Creţia, în *Arc*, nr. 8-10, 1999; idem, în *Cuvântul,* nr. 8-10, 1999; Ruxandra Ivănescu, *Ştefan Agopian,* 2000; C. Popa, în *Observator cultural,* nr. 73, 2001; D. C. Mihăilescu, în *Ziarul de duminică,* nr. 10, 2001; Gh. Crăciun, în *Observator cultural,* nr. 137, 2002; Roxana Răcaru, în *România literară,* nr. 51; 52, 2002; E. Negrici, *Literatura*...; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 684, 2003; C. Popa, în *România literară,* nr. 36, 2003; Maria-Ana Tupan, în *Luceafărul,* nr. 25, 2003. **(C. M.)**

ALBALA Radu, n. 20 febr. 1924, Bucureşti – m. 10 mai 1994, Bucureşti. Traducător, critic şi istoric literar, prozator. Fiul lui Iacob Albala, comerciant cerealist, şi al Anei-Erna (n. Teodoru). Studii liceale în Bucureşti. Licenţiat în drept şi absolvent al Facultăţii de Litere, secţia filologie clasică, din Bucureşti. A profesat avocatura până în 1948, când a fost exclus din barou. Un stagiu de câţiva ani la Bibl. Acad. (angajat iniţial pentru fondul de ms latine) i-a redeşteptat o dragoste de tinereţe, aceea pentru cultura şi literatura noastră veche. Redactor la Editura Litera. Debut cu o trad., în *Extemporal*, rev. Liceului „Mihai Eminescu" (Bucureşti, 1936); Alte trad., *Singurătate* şi *Mahala*, două schiţe (ibidem, 1939). Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Teatrul* (unde a semnat constant cronica dramatică). S-a afirmat ca istoric literar cu vol. *Antim Ivireanul şi vremea lui* (1962). Criterii documentare şi estetice prezidează antologia *Bucureştii în literatură* (1962). Activitate intensă ca traducător: traduce şi prefaţează *Romanţul comic* de Paul Scarron, *Cruci de lemn* de Roland Dorgèles, *Servitute şi grandoare de ostaş*, romanul lui Alfred de Vigny, mai traduce, uneori în colab., din V. Axionov, Ehrenburg, Raymond Quéneau, Casanova, Rainer Maria Rilke, Maxime Delamare. Este autorul versiunii româneşti *Viaţa lui Constantin Cantemir* de Dimitrie Cantemir şi al textelor din vol. *Proză istorică latină.* A îngrijit ed. din opera lui A. Pann, G. Sion, P. Ispirescu. Scrie libretul *Anton Pann sau Povestea vorbii* (în colab.) pentru Opereta din Bucureşti (1963) şi numeroase scenarii şi comentarii pentru Sahia-Film. Trezeşte admiraţia criticii cu vol. de povestiri *Desculţe* (1984) şi *Făpturile paradisului* (1987).

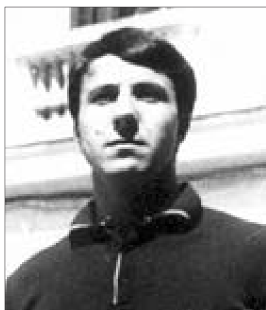
OPERA: *Antim Ivireanul şi vremea lui,* Bucureşti, 1962; *Bucureştii în literatură,* texte alese şi adnotate, cu un cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1962; *Proză istorică latină*, trad. de ~, Bucureşti, 1962, (ed. II, 1964); Paul Scarron, *Romanţul comic*, pref., trad. şi note de ~, Bucureşti, 1967; Rainer Maria Rilke, *Auguste Rodin* (în colab.), Bucureşti, 1970; Casanova, *Memorii*, trad. de ~, Bucureşti, 1970 (altă ed., 1994); Raymond Quéneau, *Amicul meu Pierrot*, trad. de ~, 1971; Alfred de Vigny, *Servitute şi grandoare de ostaş*, trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1971; Roland Dorgèles, *Cruci de lemn*, trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1972; Dimitrie Cantemir, *Opere. Viaţa lui Constantin Cantemir*, text stabilit şi tradus din limba latină de ~, Bucureşti, 1973; *Desculţe*, trei povestiri, Bucureşti, 1984; *Făpturile paradisului* (Desculţe vechi şi noi), Bucureşti, 1987; *Femeia de la miezul nopţii şi alte povestiri desculţe,* Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Gazeta literară*, nr. 15, 1960; C. Ciopraga, în *Iaşul literar*, nr. 8, 1960; G. Muntean, în *Contemporanul*, nr. 11, 1963; Lidia Bote, în *Tribuna*, nr. 24, 1963; M. Sorescu, în *Scânteia*, nr. 5621, 1963; Al. Rosetti, în *Scânteia*, nr. 6090, 1963; P. Creţia, *Epos şi logos,* 1981; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 38, 1984; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 37, 1984; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 4, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 3, 1985; idem, în *Tribuna*, nr. 21, 1987; E. Simion, în *România literară*, nr. 22, 1987; N. Steinhardt, *Escale...;* M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 22, 1987; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 19, 1994; Ioana Pârvulescu, *ibidem,* nr. 9-10, 1995; I. Holban, *ibidem,* nr. 17, 2003. **(C. M.)**

ALBIŞOR Emil, n. 25 mai 1954, com. Izimşa, jud. Mehedinţi. Poet. Fiul lui Pantelie Albişor, inspector bancar, şi al Elenei (n. Dumitrescu), educatoare. Studii elementare (1961-1969) şi liceale (1969-1973) la Vânju Mare; licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1974-1978; licenţa, 1979) şi al Facultăţii de Drept, secţia fără frecvenţă (1980-1985). Director al Casei de cultură din Vânju Mare (1979-1992); din 1993, ofiţer activ în cadrul Ministerului de Justiţie. Colab. la *Ateneu, Amfiteatru, Luceafărul, Familia, Vatra, Caligraf, Tomis* etc. Debutează în ziarul *Viitorul* (1969). Debut editorial cu vol. de poezie *Călătorind* (1990), urmat de alte şase culegeri lirice (*Companía de sunete,* 1995; *Arcane,* 1997; *Omul dual,* I, 2001; *Alchimia surâsului,* 2001; *Cântec dus,* 2001; *Nunţile,* 2002).

OPERA: *Călătorind,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 1990; *Compania de sunete,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 1995; *Arcane,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Alchimia surâsului,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Cântec dus,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Nunţile,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002. **(A. S.)**

ALBOIU George, n. 6 iul. 1944, com. Roseţi, jud. Ialomiţa. Poet. Fiul lui Ion Alboiu şi al Floricăi (n. Dima), ţărani. Absolvă Liceul „Nicolae Bălcescu" din Călăraşi (1963) şi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1967). Funcţionar la Asoc. Scriitorilor din Bucureşti. Debutează cu versuri în *Luceafărul* (1964); în vol., cu *Câmpia eternă* (1968). Colaborează la *Luceafărul, România literară, Viaţa Românească, Convorbiri literare, Steaua, Tribuna, Amfiteatru* etc. Poezie cu puternice elemente expresioniste, într-o viziune arhaică, de sorginte rurală, al cărei primitivism îl celebrează. Vol.: *Cel pierdut* (1969), *Edenul de piatră* (1970), *Drumul sufletului* (1970), *Gloria lacrimei* (1971), *Cumplita apoteoză* (1973), *Stâlpi* (1974), *Poeme* (1975), *Poemele câmpiei* (1978), *Aventura continuă* (1980), *Metoda şoimului* (1981), *Hora mică* (1985), *Turnir* (1987), *Roata lumii* (1994). O antologie reprezentativă este *Câmpia eternă* (1984). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979).

OPERA: *Câmpia eternă,* Bucureşti, 1968; *Cel pierdut,* Bucureşti, 1969; *Edenul de piatră.* Bucureşti, 1970; *Drumul sufletului,* Bucureşti, 1970; *Joc în patru,* Bucureşti, 1970; *Gloria lacrimei,* Bucureşti, 1971; *Cumplita apoteoză,* Bucureşti, 1973; *Stâlpi,* Bucureşti, 1974; *Poeme,* Bucureşti, 1975; *Cântarea României,* Bucureşti, 1977; *Poemele câmpiei,* Bucureşti, 1978; *Un poet printre critici,* Bucureşti, 1979; *Aventura continuă,* Bucureşti, 1980; *Metoda şoimului,* Bucureşti, 1981; *Antologia poeţilor tineri,* Bucureşti, 1982; *Câmpia eternă,* postfaţă de C. Tuchilă, Bucureşti, 1984; *Hora mică,* Bucureşti, 1985; *Turnir,* Bucureşti, 1987; *Roata lumii,* versuri, Bucureşti, 1994; *Câmpia eternă,* pref. de V. F. Mihăescu, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; C. Stănescu, *Poeţi şi critici,* 1972; I. Constantin, *Despre poeţi,* 1972; idem, *A doua carte despre poeţi,* 1973; P. Poantă, *Modalităţi...*; D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; H. Cândroveanu, *Alfabet liric,* 1974; E. Simion, *Scriitori...*, I; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; M. Iorgulescu, *Al doilea rond,* 1976; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; Al. Ruja, *Valori lirice actuale,* 1979; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; Al. Horia, în *Luceafărul,* nr. 35, 1985. **(Al. Cs.)**

ALBU Florenţa, n. 1 dec. 1934, satul Floroaica, jud. Ialomiţa – m. 3 febr. 2000, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Ion Albu şi a Mariei (n. Simon), ţărani. Licenţiată a Facultăţii de Filologie, secţia română-franceză, a Univ. din Bucureşti (1957). După un stagiu ca reporter la ziarul *Scânteia tineretului* (1963-1964), devine redactor la rev. *Viaţa Românească* (din 1964), unde se ocupă îndeosebi de sectorul de poezie. Frecventează, între

1953 şi 1955, Cenaclul „D. Th. Neculuţă”. Debutul publicistic în *Tânărul scriitor* (1954) şi, editorial, cu vol. *Fără popas* (1961), încadrându-se în tematismul liricii deceniului al şaselea. În continuare, renunţă la o formulă sau alta, urmând evoluţia firească a liricii autohtone. Surprinzător de productivă (*Intrare în anotimp,* 1964; *Fata Morgana,* 1966; *Măşti de priveghi,* 1968; *Himera nisipurilor,* 1969; *Austru,* 1971; *Elegii,* 1973; *Ave, noemvrie,* 1975; *Întoarceri,* 1977; *Roata lumii,* 1977; *65 de poeme,* 1978; *Umbră arsă,* 1980; *Epitaf,* 1981; *Poem în Utopia,* 1983; *A fi – fire,* 1984; *Terase,* 1985; *Efectul de seră,* 1987; *Kilometrul Unu,* 1988; *Anno Domini,* 1991; *Aurolac,* 1997; *Lotrioare,* 1998; *Petrecere,* 1998) poeta are totuşi puţin succes la critica literară. A mai publicat *Câmpia soarelui* (1962), reportaje. Are meritul de a-l fi descoperit (în 1969) pe scriitorul ţăran Toader Hrib, a cărui *Cronică de la Arbore* a editat-o. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1980).

OPERA: *Fără popas,* Bucureşti, 1961; *Câmpia soarelui,* Bucureşti, 1962 (ed. II, 1971); *Constanţa,* Bucureşti, 1962; *Intrare în anotimp,* Bucureşti, 1964; *Fata Morgana,* Bucureşti, 1966; *Măşti de priveghi,* Bucureşti, 1968; *Himera nisipurilor,* Bucureşti, 1969; *Poeme,* Bucureşti, 1969; *Arborele vieţii,* Bucureşti, 1971; *Austru,* Bucureşti, 1971; *Petrecere cu iarbă,* Bucureşti, 1973; *Elegii,* Bucureşti, 1973; *Ave, noemvrie,* Bucureşti, 1975; *Întoarceri,* Bucureşti, 1977; *Roata lumii,* Bucureşti, 1977; *65 de poeme,* Bucureşti, 1978; *Umbră arsă,* Bucureşti, 1980; *Epitaf,* Bucureşti, 1981; *Poem în Utopia,* Bucureşti, 1983; *A fi – fire,* Bucureşti, 1984; *Banchet autumnal,* Bucureşti, 1984; *Terase,* Bucureşti, 1985; *Efectul de seră,* Bucureşti, 1987; *Kilometrul Unu,* Bucureşti, 1988; *Anno Domini* (inedite: 1970-1989), Bucureşti, 1991; *Banchetul autumnal.* Însemnări de călătorie, Cluj-Napoca, 1992; *Zidul martor: pagini de jurnal,* Bucureşti, 1994; *Aurolac,* poeme, Bucureşti, 1997; *Lotrioare,* poeme, Bucureşti, 1998; *Petrecere,* versuri, Bucureşti, 1998; *Scara ce nu duce nicăieri,* Bucureşti, 2001.

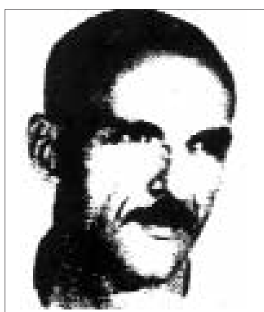
REFERINŢE CRITICE: M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; V. Atanasiu, în *România literară,* nr. 18, 1982; N. Steinhardt, *Critică...*; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 35, 1983; E. Simion, *Scriitori....* III; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 36, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; C. Regman, *De la imperfect...;* Gh. Grigurcu, în *Steaua,* nr. 11, 1991; Irina Petraş, în *Tribuna,* nr. 48, 1991; idem, în *Adevărul,* nr. 531, 1991; V. Spiridon, în *Luceafărul,* nr. 36, 1992; Eugenia Tudor Anton, în *România literară,* nr. 1, 1992; L. Raicu, *ibidem,* nr. 3, 1993; Ioana Pârvulescu, *ibidem,* nr. 12, 1995; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 13, 1995; Virgil Ierunca, în *România literară,* nr. 20, 1996; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* nr. 41, 1996; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 46, 1997; I. Boldea, în *Vatra,* nr. 1, 1998; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 2, 1998; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 4, 1999; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 6, 2000. **(P. P.)**

ALBU Mihaela (numele la naştere: Popescu), n. 10 iun. 1947, Craiova. Eseist şi critic literar. Fiica lui Mihai Popescu-Pavelui, prof., şi a Eleonorei (n. Constantinescu), contabilă. Şcoala generală (1961) şi liceul (1965), la Craiova. Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română (1970) şi a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-engleză (1978). Prof. în com. Baldovineşti, jud. Olt (1970-1973), apoi la Balş (1973-1974); asistent, lector şi conferenţiar la Facultatea de Filologie a Univ. din Craiova, Catedra de literatură română (1975-1999). Visiting professor la Columbia University, New York, Statele Unite (1999-2002). Din 1996, director al Cursurilor internaţionale de vară de la Univ. din Craiova. Dr. în filologie cu teza *Coordonate etice şi artistice în romanul românesc din deceniul al VIII-lea* (1983). În 1999 se stabileşte în Statele Unite. Redactor-şef la rev. *Lumină lină / Gracious Light,* New York (din 2000). Colab. la *Ramuri, Vatra, Hyperion, Convorbiri literare, Luceafărul, Contemporanul, Contrafort, Origini* etc. Debutează în *Ramuri* (1975). Debut editorial cu studiul monografic *Ion Biberi. Suferinţă şi cunoaştere* (1994). A mai publicat două vol. de critică literară (*Relatare / reprezentare. De ce avem roman,* 1997; *Citind la New York scriitori români...,* 2002) şi un vol. de poezii (*Între două porţi,* 2002).

OPERA: *Ion Biberi. Suferinţă şi cunoaştere,* studiu monografic, Craiova, 1994; *Relatare / reprezentare. De ce avem roman,* studiu critic, Craiova, 1997; *Citind la New York scriitori români…,* eseuri, pref. de M. A. Diaconu, Botoşani, 2002; *Între două porţi,* versuri, pref. de G. Alexe, New York, 2002.

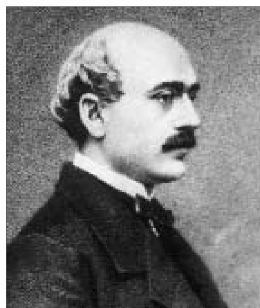
REFERINŢE CRITICE: Ov. Ghidirmic, în *Cuvântul libertăţii,* 19 iun. 1994; Suzanne Cataldi, în *URAM Journal,* nr. 1, 1997; J. Parvulesco, în *Contralittérature,* nr. 4, 2000; I. Boldea, în *Astra,* nr. 11-12, 2002; G. Alexe, în *Contemporanul,* nr. 41, 2002; L. Alecsa, în *Hyperion,* nr. 4, 2002; M. Barbu, în *Lamura,* nr. 11-13, 2002; Anca Roşu, în *Meridianul românesc* (Statele Unite), 4 dec. 2002; Mirela Roznoveanu, *ibidem,* mai 2002. **(A. S.)**

ALDULESCU Radu, n. 29 iun. 1954, Bucureşti. Prozator. Liceul la Bucureşti (absolvit în 1973). Muncitor la Întreprinderile „Policolor”, „23 August”, pe şantierul „Casa Republicii” şi la tipografia „Universul” din capitală. Colaborează la *România literară, Luceafărul, Contrapunct, ArtPanorama* etc. Debutează în *SLAST* (1986). Debut editorial cu romanul *Sonată pentru acordeon* (1993). Alte vol.: *Îngerul încălecat* (1994), *Amantul colivăresei* (1994) şi *Istoria eroilor unui ţinut de verdeaţă şi răcoare* (1997). Premiul Uniunii Scriitorilor (1993); Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1994).

OPERA: *Sonată pentru acordeon,* roman, Bucureşti, 1993; *Îngerul încălecat,* Bucureşti, 1994; *Amantul colivăresei,* roman, Bucureşti, 1994; *Istoria eroilor unui ţinut de verdeaţă şi răcoare,* Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 203, 1994; Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 37, 1994; Ioana Pârvulescu, *ibidem,* nr. 49-50, 1994; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* VI, 1996; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 388, 1997; D. C. Mihăilescu, în *22,* nr. 22, 1998. **(A. S.)**

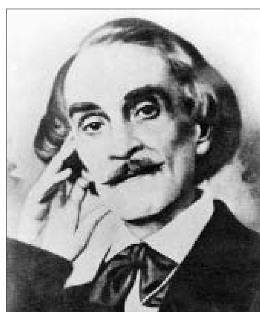
ALECSANDRI Vasile, n. 14 iun. 1818 (1819? 1821?), Bacău – m. 22 aug. 1890, Mirceşti, jud, Iaşi. Poet, prozator şi dramaturg. Provine dintr-o familie boierească de curând ridicată la o poziţie de oarecare însemnătate; fiu al medelnicerului Vasile Alecsandri (ajuns mai târziu vornic) şi al Elenei (n. Cozoni). A studiat în casa părintească cu călugărul maramureşean Gherman Vida şi la pensionul francez al lui Cuénim (1828-1834), apoi, între 1834 şi 1839, la Paris, unde se consacră mai ales literaturii, după câteva încercări nereuşite în domeniul medicinei, în cel juridic şi cel ingineresc. După înapoierea în Moldova, participă la toate iniţiativele tovarăşilor săi de generaţie: director al Teatrului din Iaşi împreună cu C. Negruzzi şi M. Kogălniceanu (1840-1842), colaborator la *Dacia literară* (1840) şi *Foaie ştiinţifică şi literară* (*Propăşirea*, 1844, din al cărei comitet de redacţie face parte), redactor şi proprietar al *României literare* (1855). Alte colab. la *Bucovina, Albina românească, Zimbrul, Steaua Dunării, Convorbiri literare, Columna lui Traian, Revista contimporană.* A luat parte la mişcarea revoluţionară de la 1848 din Moldova, redactând unul din documentele ei programatice (*Protestaţie în numele Moldovei, a omenirei şi a lui Dumnezeu*) şi a petrecut un an de exil în Franţa (1848-1849). Înapoiat în ţară, ia parte la luptele pentru Unirea Principatelor, se numără printre devotaţii lui Al. I. Cuza şi e trimis de acesta în Franţa, Italia şi Anglia, pentru a determina marile puteri să recunoască faptul dublei sale alegeri (1861). Deputat şi ministru în mai multe rânduri, e ministru al României la Paris între 1885 şi 1890. Ca scriitor, a debutat în 1840, cu nuvela *Buchetiera de la Florenţa*, publicată în *Dacia literară*, şi cu pieseta *Farmazonul din Hârlău*, jucată pe scena secţiei româneşti a teatrului ieşean (tipărită în 1841 în broşură). După câteva încercări în lb. franceză, ca poet de lb. română apare pentru prima dată în 1843 în *Calendar pentru poporul românesc.* Scrierile sale (*Opere complete,* I-XI, 1875-1890) – poezii lirice şi epice (*Doine şi lăcrămioare,* 1853; *Ostaşii noştri,* 1878), proză memorialistică şi de ficţiune (*Salba literară,* 1857), comedii, drame, monoloage comice (*Repertoriu*

dramatic, 1852) – sunt în multiple sensuri reprezentative pentru timpul în care a trăit. Dovadă şi marele succes de scenă al dramaturgului (*Farmazonul din Hârlău,* 1840; *Modista şi cinovnicul,* 1841; *Chiriţa în Iaşi sau Două fete şi-o neneacă,* 9 apr. 1850, Teatrul Naţional din Iaşi; *Despot Vodă,* 30 sept. 1879, Teatrul Naţional din Bucureşti; *Fântâna Blanduziei,* 24 mart. 1884, Teatrul Naţional din Bucureşti; *Ovidiu,* 9 mart. 1885, Teatrul Naţional din Bucureşti). **A.** e un scriitor inspirat de marile probleme ale epocii şi, în acelaşi timp, un artist subtil, observând lumea înconjurătoare fără scepticism, dar şi fără exagerate iluzii, tinzând în domeniul expresiei spre o senină clasicitate. Pastelurile, o parte din legende şi proza memorialistică au rezistat cu succes trecerii timpului.

OPERA: *Farmazonul din Hârlău,* Iaşi, 1841; *Modista şi cinovnicul*, Iaşi, 1841; *Iorgul de la Sadagura sau nepotu-i salba dracului*, Iaşi, 1844; *Creditorii*, Iaşi, 1845; *Un rămăşag*, Iaşi, 1846; *Piatra din casă*, Iaşi, 1847; *Nunta ţărănească*, Iaşi, 1850; *Teatru românesc. Repertoriul dramatic al dlui~,* I, Iaşi, 1852; *Poezii poporale. Balade (Cântece bătrâneşti) adunate şi îndreptate,* I-II, Iaşi, 1852-1853; *Doine şi lăcrămioare* 1842-1852, Paris, 1853 (ed. II, Iaşi, 1863); *Les doïnas. Poésies moldaves de ~,* trad. de I. E. Voinesco, Paris, 1853 (ed. II, 1855); *Potpuri literar*, Iaşi, 1854 (în colab. cu M. Millo); *Ballades et chants populaires de la Roumanie (Principautés Danubiennes),* Paris, 1855; *Păcală şi Tândală,* Iaşi, 1857; *Cetatea Neamţului sau Sobieţki şi plăieşii români,* Iaşi, 1857; *Salba literară,* Iaşi, 1857; *Zgârcitul risipitor*, Iaşi, 1863; *Rusaliile în satul lui Cremene*, Iaşi 1863; *Lipitorile satului. Ultrademagogul şi ultraretrogradul,* Iaşi, 1863; *Poezii populare ale românilor adunate şi întocmite,* Bucureşti, 1866; *Millo director sau mania posturilor*, Cernăuţi, 1867; *Harţă răzăşul*, Iaşi, 1871; *Boieri şi ciocoi*, Bucureşti, 1874; *Opere complete. Poezii,* I-III, *Teatru*, I-IV, *Proză*, Bucureşti, 1875-1876; *Ostaşii noştri*, Bucureşti, 1878; *Despot Vodă*, Bucureşti, 1880 (altă ed., 1884; 1890); *Les bonnets de la comtesse*, Bucureşti, 1882; *Grammaire de la langue roumaine* par V. Mircesco, 1886; *Opere complete: Poezii* (1 vol.), *Proză* (1 vol.), *Teatru* (5 vol.), Bucureşti, 1903-1909; *Scrisori,* I, publicaţie îngrijită de Il. Chendi şi E. Carcalechi, Bucureşti, 1904; *Lettres inédites du poète roumain... à Edouard Grenier* publiées avec une introduction et des notes par Georges Cazier, Paris, 1911; *Corespondenţă*, ed. îngrijită şi note de Marta Anineanu, cu o pref. de G. C. Nicolescu, Bucureşti, 1960; *Teatru*, I-II, ed. îngrijită de G. Pienescu, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1961 – 1962 (ed. II, 1973); S*crisori. Însemnări*, ed. îngrijită, note şi indici de Marta Anineanu, Bucureşti, 1964; *Opere*, I, *Poezii*, text stabilit şi variante de G. C. Nicolescu şi Georgeta Rădulescu-Dulgheru, studiu introductiv, note şi comentarii de G. C. Nicolescu, Bucureşti, 1965; III, *Poezii populare*, text stabilit de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, studiu introductiv, note şi comentarii, variante de Gh. Vrabie, Bucureşti, 1978; *Opere*, I-VI, text ales şi stabilit, note şi comentarii de G. C. Nicolescu şi Georgeta Rădulescu-Dulgheru, studiu introductiv de G. C. Nicolescu, Bucureşti, 1966-1979; VII, text ales şi stabilit, note şi comentarii de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, indice şi glosar de Gh. Chivu, Bucureşti, 1981; VIII-X, ed. îngrijită, trad., note şi indici de Marta Anineanu, Bucureşti, 1981-1985; *Proză*, Bucureşti, 1983; *Comedii*, Bucureşti, 1984; *Doine. Lăcrămioare. Suvenire. Mărgăritărele,* Bucureşti, 1984; *Mioriţa*, Iaşi, 1984; *Pasteluri*, Bucureşti, 1984; *Proza*, I-II, Bucureşti, 1984; *Teatru*, Bucureşti, 1984; *Poezii*, Bucureşti, 1985; *Comedii şi drame*, Cluj-Napoca, 1986; *Dridri*, Bucureşti, 1987; *Poezii*, Bucureşti, 1987; *Iaşii în Carnaval*, Bucureşti, 1988; *Poezii alese,* antologie şi repere istorico-literare de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, Bucureşti, 1990; *Despot Vodă,* ed. critică, tabel cronologic şi referinţe de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, Bucureşti, 1993; *Poezii*, antologie, pref. şi repere critice de N. Manolescu, Bucureşti, 1993; *Proză*, vol. I-II, pref. de Sanda Radian, tabel cronologic de C. Regman, ed. îngrijită de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, Bucureşti, 1994; *Poezii*. *Despot Vodă,* antologie şi tablou sinoptic de I. Nistor, Bucureşti, 1995; *Doine şi lăcrimioare. Mărgăritărele. Pasteluri. Legende. Ostaşii noştri,* antologie, cronologie şi referinţe critice de C. Mohanu, Bucureşti, 1996; *Chiriţa în Iaşi sau Două fete ş-o neneacă. Chiriţa în provincie. Despot Vodă,* postfaţă de Al. Piru, antologie, tabel cronologic şi aprecieri critice de C. Mohanu, Bucureşti, 1996; *Muntele de foc,* dramaturgie şi proză, Chişinău, 1996; *Înşiră-te mărgărite.* Poezii, poezii populare, Chişinău, 1996; *Poezii*, postfaţă, tabel cronologic şi

referinţe critice de A. Goci, Bucureşti, 1997; *Proză,* ed. îngrijită şi selectată de H. Grămescu, Craiova, 1998; *Poezii*, ed. îngrijită şi selectată de H. Grămescu, Craiova, 1998; *Jurnalul unei iubiri: ~ şi Elena Negri* (iun. 1846 – mai 1847), Bucureşti, 1998; *Cele mai frumoase poezii,* Bucureşti, 1999 (altă ed., 2001); *Ostaşii noştri,* Iaşi, 1999; *Antologie de comedie românească,* ed. şi selecţie de E. Blajan, Bucureşti, 2001; *Chiriţa în provincie,* comedii şi cânticele comice, Bucureşti, 2002; *Legende şi pasteluri,* Bucureşti, 2002; *Poezii,* Bucureşti, 2002; *Despot Vodă. Fântâna Blanduziei,* Bucureşti, 2003; *Istoria unui Galbăn,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. C. Ollănescu, *Vasile Alecsandri*, 1894; N. Petraşcu, *Vasile Alecsandri*, 1894; N. Iorga, *Istoria...,* II-III; G. Bogdan-Duică, V*asile Alecsandri, admiratori şi detractori*, 1924; Ch. Drouhet, *Vasile Alecsandri şi scriitorii francezi*, 1924; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri, povestea unei vieţi,* 1926; E. Rădulescu-Pogoneanu, *Viaţa lui Vasile Alecsandri*, 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; Marta Anineanu, *Catalogul corespondenţei lui Vasile Alecsandri*, 1957; P. Cornea, *Studii de literatură română modernă*, 1962; G. C. Nicolescu, *Viaţa lui Vasile Alecsandri*, 1962 (ed. II, 1966; ed. III, 1975); G. Călinescu, *Vasile Alecsandri*, 1965; M. Ruffini, *V. Alecsandri e Venezia*, 1966; *I. L. R.,* II, G. Ivaşcu, *Istoria...;* I. Rotaru, *O istorie...,* I; Al. Săndulescu, *Literatura epistolară*, 1972; Al. Ciorănescu, *Vasile Alecsandri*, 1973; I. Roman, *Vasile Alecsandri. Orientări şi repere*, 1973; M. Anghelescu, *Literatura română şi Orientul*, 1975; I. Negoiţescu, *Engrame*, 1975; Doina Curticăpeanu*, Vasile Alecsandri prozator (portretul memorialistului)*, 1977; Al. Piru, *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, 1978; E. Ghiţulescu, *Vasile Alecsandri*, 1979; P. Cornea, *Regula jocului*, 1980; M. Ghiţulescu, *Alecsandri şi dublul său*, 1980; M. Platon, *Vasile Alecsandri, poeţii felibri şi „Cântecul gintei latine”,* 1980; *Studii şi articole despre opera lui Vasile Alecsandri*, 1980; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, I, 1982; Al. Dima, *Viziunea...;* Al. Săndulescu, *Portrete...;* A. Densuşianu, *Cercetări literare*, 1983; Ch. Drouhet, *Studii de literatură română şi comparată*, 1983; Sara Iercoşan, *Junimismul în Transilvania,* 1983; M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; P. Cornea, *Itinerar printre clasici*, 1984; N. Manolescu, *Teme* 5, 1984; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european*, 1984; V. Mîndra, *Istoria...,* I; M. Anghelescu, *Lectura operei*, 1986; Gh. Bulgăr, *Cultură şi limbaj,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, 1986; Perpessicius, *Scriitori...,* II, M. Drăgan, *Clasici şi moderni*, 1987; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Iosif Sava, *Muzica şi literatura*, II, 1987; D. Caracostea, *Scrieri alese*, II, 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic* V, 1989; E. Papu, *Lumini perene*, 1989; Doina Curticăpeanu, în *Steaua,* nr. 7, 1990; N. Manolescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-2, 1991; idem, în *România literară,* nr. 38; 39; 40-41, 1991; Al. Piru, *Surâzătorul Alecsandri*, 1991; Elena Dunăreanu, *Vasile Alecsandri.* Bibliografie sibiană, 1991; *Vasile Alecsandri comentat de Gh. Mitrache,* 1995; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 19, 1995; Florentina Costache, în *România literară,* nr. 24, 1999; N. Manolescu, *Poeţi romantici,* 1999. **(G. A.)**

ALEXANDRESCU Grigore, n. 22 febr. 1814 (?), Târgovişte. – m. 25 nov. 1885, Bucureşti. Poet. Născut într-o familie modestă, la Târgovişte, loc de pelerinaj mitic pentru primii poeţi moderni. Tatăl, Mihai Alexandrescu, era vameş şi vistiernic, mama, Maria (n. Fusea), cobora dintr-o familie de mici boieri. Studiază la Sf. Sava, uimindu-şi colegii prin cunoştinţele în literaturile clasice (elina şi franceza). E găzduit, între alţii, de Tache Ghica (tatăl memorialistului) şi de Heliade, care-l ajută să debuteze (1832); curând însă un conflict aprig va izbucni între protector şi protejat, separându-i pentru totdeauna. În 1834, **A.** intră în armată ca praporcic, dar, după o scurtă trecere, puţin agreabilă, pe la vama din Focşani, îşi înaintează demisia şi acceptă un post de slujbaş la Secretariatul Statului. În 1840 e arestat pentru trei luni, probabil sub învinuirea de complicitate cu participanţii la conjuraţia lui M. Filipescu. De aici înainte, viaţa poetului curge fără peripeţii, biografului revenindu-i să consemneze un *cursus honorum* puţin semnificativ; membru al Asoc. Literare a României (1846); redactor al *Poporului suveran*, în timpul Revoluţiei de la 1848, însă doar câteva nr. (15-29) şi

mai mult formal; clucer (1853), director al Eforiei Spitalelor Civile (1854), director al Cultelor (1859), membru al Comisiei Centrale de la Focşani (1860). La 29 mai 1860, **A.** se căsătoreşte cu Raluca Stamatin, dar după câţiva ani e lovit de o boală mintală neiertătoare, pricinuită, după unele versiuni, de otrăvirea cu beladonă. Obligat să se retragă din viaţa publică şi să abandoneze activitatea literară, reluată intermitent şi cu rezultate neconcludente în momentele de remisiune, **A.** va supravieţui încă 25 de ani. Debutează în *Curierul românesc,* cu poezia *Miezul nopţii* (1832). A lăsat o operă de întindere redusă, dar de o vertebraţie acut personală în câmpul romantismului românesc: cinci vol. de versuri (*Eliezer şi Neftali*, 1832; *Poezii,* 1838; *Poezii,* 1842; *Suvenire şi impresii, epistole şi fabule,* 1847; *Meditaţii, elegii, epistole, satire şi fabule,* 1863), dintre care ultimele trei sunt culegeri de edite şi inedite, un *Memorial* al călătoriei întreprinse în 1842 la mănăstirile oltene, câteva colaborări publicistice fără continuitate şi un nr. restrâns de trad. şi imitaţii după Florian, Voltaire şi Tasso etc. Colaborează la *Propăşirea, Album ştiinţific şi literar, România literară, Buciumul românesc* etc. Spirit reflexiv şi analitic, deprins să se interogheze, refractar certitudinilor comune, **A.** creează în două registre, aparent etanşe, în realitate exprimând acelaşi conflict al poetului cu sine însuşi şi cu lumea: în meditaţii, tonul e elegiac, lamartinean, iar confesiunea alternează cu dispoziţiile contradictorii ale eului, polarizat când de nădejde, când de îndoială; în fabule şi epistole apare omul de lume, spiritual, afabil, denunţând cu ironie şi fină disimulaţie impostura care triumfă în viaţa socială şi falsele prezumţii ale cugetului. Pe ambele planuri, poetul a dat compuneri memorabile, intrate în patrimoniul literaturii noastre clasice, şi a fixat un tipar stilistic de mare rezonanţă în epocă.

OPERA: *Eliezer şi Neftali*, Bucureşti, 1832; *Poezii,* Bucureşti, 1838; *Poezii,* Iaşi, 1842; *Suvenire şi impresii, epistole şi fabule,* Bucureşti 1847; *Meditaţii, elegii, epistole, satire şi fabule,* Bucureşti, 1863; *Scrieri în versuri şi proză,* ed. de I. Bianu şi I. Ghica, Bucureşti, 1893; *Opere complete,* cu o pref. de G. Coşbuc, Bucureşti, 1902; *Poezii alese*, ed. îngrijită şi pref. de E. Gârleanu, Bucureşti, 1907; *Poezii alese*, ed. îngrijită de M. Dragomirescu, Bucureşti, 1921; *Opere complete. Poezii şi proză*, ed. îngrijită de G. Baiculescu, Bucureşti, 1940; *Poezii,* comentate de V. Ghiacioiu, Craiova, 1940 (ed. II, f.a.); *Opere*, ed. critică, note, variante şi bibliografie de I. Fischer, studiu introductiv de Silvian Iosifescu, I, Bucureşti, 1957 (ed. II, studiu introductiv de I. Roman, Bucureşti, 1972); *Poezii. Memorial de călătorie,* ed. îngrijită de I. Fischer, pref. de Pompiliu Marcea, Bucureşti, 1961; *Versuri şi proză,* text stabilit şi note de I. Fischer, studiu introductiv şi note finale de Fl. Mihăilescu, Bucureşti, 1968; *Fabule,* Bucureşti, 1968; *Poezii,* antologie şi postfaţă de D. Micu, text stabilit de I. Fischer, Bucureşti, 1970; *Poezii. Proză,* text stabilit de I. Fischer, antologie şi repere istorico-literare de M. Anghelescu, Bucureşti, 1977 (ed. II, 1985); *Satire şi fabule*, Bucureşti, 1983; *Poezii. Proză,* antologie, pref. şi tabel cronologic de C. Mohanu, Bucureşti, 1985; *Fabule,* tabel cronologic, pref., note şi bibliografie de Sanda Radian, Bucureşti, 1986; *Poezii,* Timişoara, 1987; *Satiră duhului meu.* Suvenire şi impresii, meditaţii, elegii, epistole şi satire, fabule, memorial de călătorie, antologie, pref., tabel cronologic şi aprecieri critice de C. Mohanu, Galaţi, 1993; *Satire şi fabule*, Craiova, 1993 (altă ed., 1995); *Umbra lui Mircea. La Cozia*, poezii alese, ed. îngrijită de I. Fischer, Bucureşti, 1994; *Elegii. Epistole şi satire. Fabule. Memorial de călătorie,* ed. de C. Mohanu, Bucureşti, 1995; *Satire şi fabule,* ed. de H. Grămescu, Craiova, 1997; *Fabule,* pref. de M. Anghelescu, Bucureşti, 1998; *Fabule,* postfaţă, tabel cronologic şi aprecieri critice de C. Mohanu, Galaţi, 1999; *Fabule,* poezie şi proză, Bucureşti, 2002; *Satire şi fabule,* Bucureşti, 2002. Traduceri: *Eliezer şi Neftali,* Bucureşti, 1832 (trad. din Florian); Voltaire, *Alzira sau Americanii,* Bucureşti, 1835; idem, *Meropa,* Bucureşti, 1847; E. Laboulaye, *Poveşti albastre,* Bucureşti, 1872; *Scrieri în versuri şi proză,* Bucureşti, 1893 (trad. din Béranger, Byron şi Lamartine).

REFERINŢE CRITICE: I. Ghica, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1886; I. Găvănescul, *Meditaţiile lui Grigore Alexandrescu*, 1896; G. Bogdan-Duică, în *Convorbiri literare,* 1900; Pompiliu Eliade, în *Revue des Deux Mondes,* 1904 t. XXIX; N. Iorga, *Istoria...,* II; E. Lovinescu, *Grigore Alexandrescu,* 1910 (ed. III, 1928); O. Densusianu, *Literatura...*; Charles Drouhet, în *Omagiul lui Ion Bianu*, 1927; M. Dragomirescu, *Critice,* II, 1928; P. Zarifopol, *Pentru arta literară*, 1934; I. M. Raşcu, *Alte opere din literatura română*, 1938; T. Vianu, *Arta...,* G. Călinescu, *Istoria...,* Ş. Cioculescu, Vl. Streinu,

T. Vianu, *Istoria...;* Perpessicius, *Alte menţiuni de istoriografie literară şi folclor*, 1961; G. Călinescu, *Gr. M. Alexandrescu,* 1962; S. Iosifescu, *Grigore Alexandrescu,* 1965; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; D. Popovici, *Romantismul...*; P. Cornea, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 1, 1969; D. Păcurariu, *Clasicismul românesc,* 1971; L. Gáldi, *Introducere în istoria versului românesc,* 1971; M. Anghelescu, *Introducere în opera lui Gr. Alexandrescu,* 1973; *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc (1830-1870),* 1976; E. Simion, *Dimineaţa poeţilor*, 1980; H. Bădescu, *Grigore Alexandrescu – Parada măştilor*, 1981; Al. Dima; *Viziunea...;* P. Marcea, *Varietăţi literare*, 1982; G. Călinescu, O*pere*, XVII, 1983; A. Densuşianu, *Cercetări literare,* 1983; Charles Drouhet, *Studii de literatură română şi comparată*, 1983; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983; P. G. Bârlea, *Pe urmele lui Grigore Alexandrescu*, 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985; Perpessicius, *Scriitori...,* I, 1986; C. Popescu, *Poeţi romantici români la început de drum,* 1986; Luisa Valmarin, *Studii de literatură română modernă şi comparată*, 1987; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea*, 1988; D. Caracostea, *Scrieri alese*, II, 1988; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 33, 1990; M. Anghelescu, în *Jurnalul literar,* nr. 4, 1990; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române de la început până la primul război mondial,* 1994; M. Zamfir, în *Dilema,* nr. 58, 1994; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 22, 1994. **(P. C.)**

ALEXANDRESCU Matei, n. 30 apr. 1906, Târgovişte – m. 5 nov. 1979, Bucureşti. Poet. Tatăl, Constantin Alexandrescu, şef de gară, mama, Maria (n. Popescu). Studii la Câmpulung şi la Liceul „Enăchiţă Văcărescu” din Târgovişte. Absolvent al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1931). Debut în rev. Liceului „Enăchiţă Văcărescu” şi în *Universul literar* (1926). Redactor la rev. *Propilee literare* (l931-1942); secretar de redacţie la ziarul *Seara* (1942-1946). Publică vol. *În insula unde-nfloreau coralii* (1931), *Leagăn de îngeri* (1935), *Jocul cuvintelor* (1939), *Vămile văzduhului* (1942) şi îngrijeşte antologia *Ardealul cântat de poeţi* (1943). Funcţii administrative la Ministerul de Interne, Ministerul Propagandei, la Parlament şi la Cooperativa „Dealul Spirii”, până în 1966. Din 1948 se retrage deliberat din viaţa literară; revine în 1970, cu vol. de sonete *Donna Sixtina* (1970), *Confesiuni literare* (1971), *Catarg* (l973).

OPERA: *În insula unde-nfloreau coralii,* Târgovişte, 1931; *Leagăn de îngeri,* Bucureşti, 1935 (ed. II, 1939); *Jocul cuvintelor,* Bucureşti, 1939; *Vămile văzduhului,* Bucureşti, 1942; *Donna Sixtina,* Bucureşti, 1970; *Confesiuni literare.* Dialoguri, Bucureşti, 1971; *Catarg,* pref. de O. Papadima, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: C. Theodorescu, în *Facla,* 26 oct. 1932; P, Constantinescu, în *Vremea,* nr. 405, 1935; Perpessicius, *Menţiuni...,* IV; G. Ivaşcu, în *Jurnalul literar,* nr. 12, 1939; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Micu, *„Gândirea” şi gândirismul,* 1975. **(I. P.)**

ALEXANDRESCU Sorin, n. 18 aug. 1937, Bucureşti. Critic şi teoretician literar. Provine dintr-o familie de intelectuali. Nepot al lui Mircea Eliade. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1959). Asistent şi lector univ. la Catedra de literatură comparată a aceleiaşi facultăţi (până în 1975). Discipol al lui T. Vianu (ale cărui opere le editează, în colab. cu Matei Călinescu şi Gelu Ionescu), al lui Al. Rosetti şi Mihai Pop. Demonstrează de timpuriu propensiuni spre aspectele teoretice ale receptării literare. Susţinută activitate publicistica. Prefaţează vol. de George Eliot, Elsa Triolet, Henry James, John Updike, Mircea Eliade, René Wellek, traduce (singur sau în colab.) din George Meredith şi John Ruskin. Debut editorial cu monografia *William Faulkner* (1969; Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică), operă-model, teză de doctorat la originile sale, ce îmbină analiza sistemică a fenomenului

literar, cu unele abordări mai aride, prelungite în scheme structurale şi ecuaţii. Versiunea ulterioară, tehnicizată, a acestui vol., publicată la Paris (1971), este evaziv primită de specialişti. Coautor al vol. *Analize literare şi stilistice* (1967, cu I. Rotaru), *Romanul realist în secolul al XIX-lea* (1971, cu Dan Grigorescu) şi al antologiei *Poetică şi stilistică. Orientări moderne* (1972, cu Mihail Nasta), unde semnează şi o substanţială *Introducere în poetica modernă.* Prof. invitat la Univ. din Amsterdam (1969), conf. (1974), se stabileşte definitiv în Olanda (1975), preluând, aici, şi prerogativele de prof. de semiotică şi literatură română (1980). Fondator al Asoc. Olandeze de Semiotică şi al unui Institut de Cercetări de Semiotică, Filosofie şi Arte, al cărui director este. Conduce rev. *International Journal of Romanian Studies.* Migrând de la o primă fază comparatistă spre zonele mai rarefiate ale semioticii şi poeticii, **A.** rămâne, în spaţiul literaturii române, autorul unui vol. fundamental, de referinţă, în care rigoarea elegantă a universitarului tinde la exhaustivitate, proiectând un autor fabulos, W. Faulkner, pe marile versante de energie ale literaturii universale.

OPERA: *Biblioteca Academiei R.P.R.*, în colab., Bucureşti, 1965; *Analize literare şi stilistice*, în colab. cu I. Rotaru, Bucureşti, 1967; *William Faulkner,* Bucureşti, 1969 (ed. revizuită, în lb. franceză, Paris, 1971); *Romanul realist în secolul al XIX-lea*, în colab. cu D. Grigorescu, Bucureşti, 1971; *Paradoxul român,* eseuri, Bucureşti, 1998; *Privind înapoi, modernitatea,* eseuri, Bucureşti, 1999; *La modernité à l'Est: 13 aperçus sur la littérature roumaine,* Piteşti, 1999; *Identitate în ruptură: mentalităţi româneşti postbelice,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: D. Sergiu, în *Orizont,* nr. l, 1968; Mihaela Schileru, în *Colocvii,* nr. 2, 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 36, 1969; Ilina Grigorovici, în *Luceafărul*, nr. 40, 1969; Ioana Creţulescu, în *Viaţa Românească,* nr. l, 1970; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 52, 1971; L. Angelescu, în *Studii de literatură universală,* vol. XVII, 1972; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 2, 1972; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 17, 1973; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 22, 1974; M. Pop, în *Luceafărul,* nr. 4, 1974; P. Schveiger, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 2, 1976; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 27, 1996; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 50, 1998; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 9, 1999; Monica Lovinescu, în *România literară,* nr. 27, 1999; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 9, 1999; Monica Spiridon, *ibidem,* nr. 4, 1999; Al. Zub, în *Dacia literară,* nr. 32, 1999; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 15, 2001; S. Marcus, în *Observator cultural,* nr. 20-26; 23-29, 2002. **(Şt. B.)**

ALEXANDRESCU-URECHIA Vasile, n. 15 febr. 1834, Piatra Neamţ – m. 22 nov. 1901, Bucureşti. Istoric, prozator şi dramaturg. Fiul lui Alexandru Popovici, clucer, judecător la Tribunalul din Piatra Neamţ, şi al Eufrosinei (n. Manoliu). Studii cu D. Xenopol în casele lui D. Stan, la pensionul elveţianului Ballif de la Oşlobeni, la şcoala preparandială de la „Trei Ierarhi", la Acad. Mihăileană (unde i se dă numele de Alexandrescu) şi, între 1855 şi 1857, la Paris, unde îşi ia bacalaureatul, fiind înmatriculat şi la Facultatea de Litere, fără a obţine însă licenţa. Întors în ţară, e asesor la Tribunalul din Iaşi, prof. la Gimnaziul Central, apoi prof. de istorie şi literatură clasică şi română la Facultatea de Filosofie. Din 1864, e prof. la Catedra de istorie şi literatură română a Univ. din Bucureşti. Director în minister şi, de două ori (1860; 1881-1882), ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice. Membru al Soc. Literare Române încă de la înfiinţare (1866), vicepreşedinte şi preşedinte al secţiei istorice, preşedinte al secţiei literare, vicepreşedinte al Acad. Române. În 1857, la Paris, redactează hebdomadarul unionist *Opiniunea.* A colaborat la *Zimbrul, România literară, Steaua Dunării, Românul, Albina Pindului, Familia, Convorbiri literare, Literatorul, Revista nouă, Viaţa, Universul, Universul literar* etc. A condus sau a făcut parte din conducerea periodicelor *Zimbrul şi Vulturul, Ateneul Român, Adunarea naţională, Informaţiunile bucureştene, Revista contimporană, Revista literară şi ştiinţifică.* Întemeietor al Ateneului din Iaşi şi, alături de C. Esarcu, al celui din Bucureşti, preşedinte al Soc. Macedo-Române, preşedinte al Ligii pentru Unitatea Culturală a

tuturor Românilor. Deputat şi senator de Covurlui, a donat liceului din Galaţi bibl. şi col. sa de documente şi antichităţi. Lucrarea sa *Istoria şcoalelor de la 1800-1864* (I-IV, 1892-1901) a fost premiată de Acad. Română. Scrierile sale rămân până azi nepreţuite surse documentare (*Şcoalele săteşti în România,* 1868; *Schiţe de istoria literaturii române,* 1885; *Istoria românilor,* I-XIII, 1891-1902). Ca scriitor, **A.-U.** se distinge mai ales prin talentul de evocator al epocilor revolute, materializat în câteva drame istorice destul de reuşite (*Teatru. Drame,* 1878) şi într-o serie de povestiri şi legende bazate pe tradiţii populare sau pe interpretarea convingătoare a unor documente de arhivă.

OPERA: *Grinda de aur sau Previderea unui părinte bun,* Iaşi, 1851 (ed. III, 1897); *Mozaic de novele, cugetări, piese şi poezii,* Iaşi, 1854; *Schiţări de literatură română,* Iaşi, 1859; *O vorbă despre literatura desfrânată ce se încearcă a se introduce în societatea română,* Iaşi, 1863; *Femeia română dupre istorie şi poezie,* Bucureşti, 1865; *Balul mortului,* Bucureşti, 1865; *De clasicism, romantism şi realism,* Bucureşti, 1865; *Despre fabule în genere şi în speciale despre Cichindeal,* Bucureşti, 1866; *Despre elocinţa română,* Bucureşti, 1867; *Poezia în faţa politicei,* Bucureşti, 1867; *Patria română,* Bucureşti, 1868; *Şcoalele săteşti în România.* Istoricul lor de la 1830-1867, Bucureşti, 1868; *Oda la Elisa,* Bucureşti, 1869; *Fidanţata imperatorelui,* Bucureşti, 1870; *Opere complete,* seria A, I *Teatru. Drame,* Bucureşti, 1878; seria A, II *Comedii. Scenete,* Bucureşti, 1878; seria B, I *Conferinţe şi discursuri,* Bucureşti, 1878; seria B, II *Discursuri academice,* Bucureşti, 1882; seria D, I *Didactica,* Bucureşti, 1883; seria E, I *Novele. Cugetări. Foiletoane. Bibliografii. Varia,* Bucureşti, 1883; seria B, II *Memorii prezentate Academiei Române în 1887-1888,* Bucureşti, 1889; *Schiţe de istoria literaturei române,* Bucureşti, 1885; *Autografele lui Varlaam Mitropolitul,* Bucureşti, 1889; *Arhimandritul Vartolomei Măzăreanul* (*1720-1780*)*,* Bucureşti, 1889; *George Asaki,* Bucureşti, 1890; *Miron Costin,* Craiova, 1891; *Legende române,* Bucureşti, 1891 (ed. III, 1896; ed. IV, 1904; publicate de I. H.-Rădulescu, 1934); *Istoria românilor,* I-XIII, Bucureşti, 1891-1902; *Istoria şcoalelor de la 1800-1864,* I-IV, Bucureşti, 1892-1901; *Alecsandri la Mirceşti,* Bucureşti, 1894; *Cum am cunoscut pe Alecsandri,* Bucureşti, 1894; *Domnia lui Ioan Caragea. 1812-1818,* Bucureşti, 1898; *Din domnia lui Ioan Caragea,* Bucureşti, 1900; *Din domnia lui Alexandru Calimach,* Bucureşti, 1901; *Societatea sub I. G. Caragea,* Bucureşti, 1901; *Cum era odineoară. Legende,* Bucureşti, 1901; *Popa care ştie carte şi Ion Isteţul,* Braşov, 1911; *Ghemul vieţii,* Orăştie, 1919; *Căsătoria stricată,* Bucureşti, f.a.; *Cronicele noastre,* Bucureşti, f.a.; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref., de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962; *Scrieri literare,* ed., pref., note, glosar, bibliografie de Al. George, Bucureşti, 1976.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică,* I, 1875; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; Şt. C. Ioan, R. Rosetti, Const. Prodan, *Comemorarea vechilor ateneişti V. A. Urechia şi Al. Odobescu,* 1936; Şt. Meteş, *Din relaţiile şi corespondenţa poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi,* 1939; Al. Iordan, *Bibliografia scrierilor lui V. A. Urechia,* 1942; T. Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1963; V. Brădăţeanu, *Drama istorică naţională,* 1966; idem, *Comedia în dramaturgia românească,* 1970; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramaturgia românească* (*1816-1918*)*,* 1973; Al. George, *La sfârşitul lecturii,* I, 1973; M. Drăgan, *Reacţii critice,* 1973; V. Goia, *V. A. Urechia,* 1979; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic,* 1988. **(G. A.)**

ALEXANDRU Ioan (numele la naştere: Ion Şandor), n. 25 dec. 1941, Topa Mică, jud. Cluj. – m. 16 sept. 2000, Bonn (Germania). Poet. Fiul lui Ioan Şandor şi al Valeriei (n. Cozar), ţărani. Studii la Liceul „G. Bariţiu" din Cluj (1958-1962) şi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1962) şi Bucureşti (1964-1968). Asistent la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (din 1968). Bursier în Germania (1968-1972), unde îl studiază pe Heidegger. Călătorii în Franţa, Grecia, Israel etc. Dr. în litere (1973), cu teza *Patria lui Pindar şi Eminescu*. Debut în *Tribuna* (1960), cu poezii. Colaborează la

majoritatea publicaţiilor literare cu poeme, note, comentarii, confesiuni. Debutează editorial cu vol. *Cum să vă spun* (1964). Cărţile următoare (*Viaţa deocamdată*, 1965; *Infernul discutabil*, 1967; *Vămile pustiei*, 1969, până la seria *Imnelor*) îl vor impune definitiv printre poeţii de frunte ai generaţiei sale. Pe lângă vol. orig. a realizat şi trad. din R. M. Rilke (*Scrisori către un tânăr poet, Însemnările lui Malte Laurids Brigge*), Pindar (*Ode*) şi o trad. a *Cântării cântărilor*, din lb. ebraică (1977). Vitalismului exuberant sau viziunii tulburi a unui univers mitizat, din prima perioadă, i se va opune mai târziu atitudinea „ascetică", spiritualizată, a unui căutător de absolut. Premiul Uniunii Scriitorilor (1965); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1981).

OPERA: *Cum să vă spun,* Bucureşti, 1964; *Viaţa deocamdată*, Bucureşti, 1965; *Infernul discutabil*, Bucureşti, 1967; *Vină*, Bucureşti, 1968; *Vămile pustiei,* Bucureşti, 1969; *Poeme,* Bucureşti, 1970; *Imnele bucuriei*, Bucureşti, 1973; *Imne* (1964-1973), Bucureşti, 1975; *Imnele Transilvaniei*, Bucureşti, 1976 (ed. II, 1978); *Iubirea de patrie*, Cluj-Napoca, 1978; *Imnele Moldovei,* Bucureşti, 1980; *Imnele Ţării Româneşti*, Bucureşti, 1981; *Poezii/Poesie* trad. în lb. italiană de G. Lăzărescu, pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1981; *Pământ transfigurat*, pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1982; *Imnele iubirii*, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1984); *Iubirea de patrie*, II, Bucureşti, 1985; *Imnele Putnei*, Bucureşti, 1985; *Imnele Maramureşului*, Bucureşti, 1988; *Bat clopotele în Ardeal*, Bucureşti, 1991; *Căderea zidurilor* sau *Adevărul despre Revoluţie,* Vălenii de Munte, 1993. Traduceri: Pindar, *Ode*, I-III, ed. îngrijită, note şi comentarii de M. Nasta, Bucureşti, 1974-1977; *Cântarea Cântărilor*, studiu introductiv de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, note şi comentarii de ~, Bucureşti, 1977; R. M. Rilke, *Scrisori către un tânăr poet*, în colab. cu Ulvine Alexandru, postfaţă de A. Lillin, Timişoara, 1977.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, *Orientări în literatura română contemporană,* 1965; M. Martin, *Generaţie şi creaţie,* 1969; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; I. Pop, *Poezia...,* P. Poantă, *Modalităţi...,* M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; E. Simion, *Scriitori...,* I; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Niţescu, *Poeţi contemporani,* 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi,* 1979; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1979; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; Al. Dima, *Viziunea...,* M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; Marian Popa, *Competenţa şi performanţa*, 1982; H. Cândroveanu, *Printre poeţi*, 1983; P. Poantă, *Radiografii*, II, 1983; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi*, III, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog în bibliotecă,* 1984; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor*, 1985; M. Braga, *Când sensul acoperă semnul*, 1985; C. Coroiu, *Dialog în actualitate,* 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; M. Iorgulescu, *Prezent,* 1985; E. Negrici, *Introducere...;* V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; D. Micu, *Limbaje moderne...;* S. Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane,* 1987; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; Al. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; I. Negoiţescu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1990; Al. Ruja, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-3, 1990; E. Şimandan, *Dialoguri cu Ioan Alexandru,* Arad, 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori*...; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române,* II, 1995; I. Bălu, *Ioan Alexandru,* 2001; idem, în *Contemporanul,* nr. 8, 2002; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 648, 2003. **(I. P.)**

ALEXANDRU Oltea (numele la naştere: Epureanu), n. 22 iun. 1930, Cernăuţi, Bucovina – m. 1991, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Emil Epureanu, avocat, prieten cu M. Ralea şi Ionel Teodoreanu, şi a Ştefaniei (n. Hotinceanu), învăţătoare. Şcoala primară, liceul (absolvit în 1948) şi Facultatea de Filologie (licenţa în 1952) la Bucureşti. Debut în presa cotidiană cu un reportaj de la Bumbeşti-Livezeni, *Bucuria muncii.* Redactor la rev. *Femeia* şi *Căminul* (1948-1950), apoi la *Săteanca,* până în 1970, când se pensionează. Debutează editorial târziu, cu romanul *Racul* (1970), afirmându-şi preferinţa pentru analizele unor stări de conştiinţă. Analiza psihologică e corelată cu experimentarea unor noi tehnici narative în *Veghea bătrânei doamne Gall* (1973) şi *Casa Emilianei* (1975). Alte romane: *„Niciodată toamna..."* (1977), *Sertarul cu medalii* (I, 1980), *Cărarea îngustă* (1983).

OPERA: *Racul,* roman, Bucureşti, 1970; *Veghea bătrânei doamne Gall,* roman, Bucureşti, 1973; *Casa Emilianei,* roman, Bucureşti, 1975;

„Niciodată toamna...”, roman, Bucureşti, 1977; *Sertarul cu medalii,* I *Vama Arsă,* roman, Bucureşti, 1980; *Cărarea îngustă,* roman, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 32, 1970; Al. I. Friduş, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1970; Dana Dumitriu, în *Argeş,* nr. 6, 1973; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 19, 1973; V. Cristea, în *România literară,* nr. 31, 1973; Val. Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 21, 1973; idem, *ibidem,* nr. l, 1976; S. Titel, în *România literară,* nr. 5, 1976; Silvia Udrea, în *Vatra,* nr. 6, 1976; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 12, 1980; idem, *ibidem,* nr. 15, 1984. **(D. C. M.)**

ALEXANDRU Radu F. (numele la naştere: Radu Alexandru Feldman), n. 12 iul. 1943, Bucureşti. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Isidor Feldman, funcţionar, şi al Irenei (n. Grosfeld). Nepotul lui I. Peltz. Studii secundare începute la Liceul „Gheorghe Lazăr” şi terminate la „Dimitrie Bolintineanu”, în oraşul natal (1956-1960). Tot aici, Facultatea de Matematică (1960-1965) şi Facultatea de Filosofie (1969-1974). Prof. de matematică în Bucureşti (1965-1970), redactor la rev. *Cutezătorii* (1970-1974) şi la Animafilm, unde lucrează până în 1989. A debutat cu două schiţe în *Gazeta literară* (1967), iar ca dramaturg, cu piesa *Umbrele zilei,* jucată la Teatrul „V. I. Popa” din Bârlad (l974). E autorul scenariului de film *La capătul liniei.* Colab. la *Gazeta literară, Luceafărul, România literară, Teatrul, Cinema.* Prozator de notaţie psihologică în *Cu faţa spre ceilalţi* (1971), **A.** e un dramaturg al înfruntărilor în piesele din vol. *O şansă pentru fiecare* (1980), *Buna zi de mâine* (1980) şi *Candidul* (1983). Conflictul predilect se consumă între autenticitatea conştiinţei şi intransigenţa legii sociale. Dezbaterea e, cel mai adesea, un mod de a revela interioritatea.

OPERA: *Cu faţa spre ceilalţi,* Bucureşti, 1971; O *şansă pentru fiecare,* Bucureşti, 1980; *Buna zi de mâine,* Bucureşti, 1980; *Candidul,* Bucureşti, 1983; *Mlaştina,* Bucureşti, 1992; *Nimic despre Hamlet,* Bucureşti, 1995; *Gimnastica de dimineaţă,* publicistică, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: S. Damian, *Fals tratat despre psihologia succesului,* 1972: M. Iorgulescu *Scriitori...*; V. Parhon, în *Teatrul,* nr. 1, 1989; V. Silvestru, în *România literară,* nr. 5, 1989; Ileana Lucaciu, în *Săptămâna,* nr. 12, 1989; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 44-45, 1992; Romaniţa Constantinescu, în *România literară,* nr. 36, 1992; S.-V. Popa, în *Literatorul,* nr. 37, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 29, 1996. **(R. G. Ţ.)**

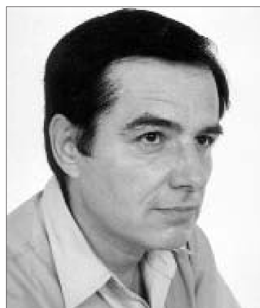
ALEXE George, n. 26 nov. 1925, com. Smârdan, jud. Buzău. Poet şi eseist. Fiul lui Constantin Alexe şi al Viţei (n. Şerban), agricultori. Şcoala primară la Smârdan (1933-1937); urmează Seminarul Teologic „Chesarie Episcopul” din Buzău (1937-1945). Studiile începute la Facultatea de Teologie a Univ. din Bucureşti (1945-1948), le continuă la Institutul Teologic de Grad Universitar din capitală (1948-1949). Titlul tezei de licenţă, pregătită sub îndrumarea prof. Dumitru Stăniloae, *Cultul inimii lui Iisus la romano-catolici şi combaterea ei*. Între 1951 şi 1955, frecventează cursurile de doctorat în teologie, secţia sistematică, specialitatea principală teologia fundamentală şi istoria religiilor, secundar teologia dogmatică. Urmează studii speciale de muzicologie şi muzică bizantină cu prof. şi compozitorul Nicolae Lungu. Redactor la Editura Institutului Biblic de Misiune Ortodoxă (1957-1959); bibliotecar şi cercetător la Bibl. Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (1960-1965); inspector general patriarhal şi cercetător în Departamentul Relaţii Externe Bisericeşti al Patriarhiei Române (1966-1969). În 1969 se stabileşte în Canada, apoi, din 1971, în Statele Unite. Studiază la College of Applied Arts and Technology din Waterloo, Ontario, Canada (1970). Urmează, între 1986 şi 1991, cursurile prin corespondenţă la The Ambassador College Bible din Pasadena, California. Din 1969, lucrează la Departamentul publicaţiilor Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române din Statele Unite şi Canada (Detroit, Michigan; din 1976, e secretarul

Departamentului). Reprezentant al Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române la Conferinţa permanentă a Episcopilor ortodocşi canonici din America, în „Educational Commission” (1975-1977; 1981-1982) şi „Ecumenical and Theological Commission” (1978-1980; 1983-1998). După stabilirea în Statele Unite, îşi continuă, prin Arhiepiscopia Misionară Ortodoxă Română, activitatea teologică, artistică şi editorială începută, în 1948, în sectorul cultural al Arhiepiscopiei Bucureştilor. E permanent ajutat de soţia sa Ruxandra Didi Alexe (n. Ursu), licenţiată a Institutului de Arte Plastice din Bucureşti, Facultatea de Artă Decorativă, Secţia Imprimeuri Textile (1957) şi a Şcolii de pictură bizantină bisericească de pe lângă Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române (1958). Împreună au înfiinţat şi condus Soc. Corală şi Culturală „România” din Detroit, Michigan (1971-1994), iniţiind o vastă acţiune de valorificare a tradiţiei naţionale în cadrul numeroaselor concerte de colinde şi muzică bisericească bizantină, conferinţe pe teme de istorie şi spiritualitate ortodoxă, expoziţii de artă şi comemorări. Între 1974 şi 1988, susţine rubricile de religie ortodoxă şi cultură la postul de radio şi televiziune româno-american din Detroit, Michigan. A conferenţiat la simpozioane, congrese şi colocvii internaţionale organizate în Statele Unite, Canada şi Austria: *Romanian Ritual of Colinda* (Wayne State University, 1974), *The Romanian Orthodox Church and the War of Independence* (Kent State University, 1977), *Christian Essence of the Romanian Humanism* (San Francisco, California, 1979), *Viena în folclorul românesc* (Viena, 1983), *Theologie et spiritualité orthodoxe dans le folklore roumain* (Toronto & Hamilton, Ontario, Canada, 1984), *Ethnicity and Autocephaly of the Romanian Christianity* (Viena, 1985). După 1990, prezintă mai multe comunicări (*Thraco-Roman Distinctiveness of Byzantine and Romanian Christianity*, 1990; *The Thracian Origin of Byzantine and Romanian Sacred Music*, 1991; *Thraco-Roman Realities of the Byzantine Empire and the Eastern Romanity*, 1992; *St. Basile the Great of Cappadocia in Romanian Folklore*, 1993; *Eastern Romanity and Western Romanity on the Eve of the Byzantine Empire Collapse,* 1994) la Congresul Internaţional de Studii Medievale de pe lângă Western Michigan University, Kalamazoo, Michigan. A conferenţiat în Universităţi americane despre marii scriitori români: *Tudor Arghezi în literaturile romanice* (The University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, 1980), *Sadovenian Humanism* (The University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, 1980), *American Celebration of a Great Romanian Poet: Vasile Voiculescu* (The University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, 1984); *Toward a Theologic Interpretation of Mihai Eminescu* (International Institute of Metropolitan Detroit, 1985). A colaborat la reviste din ţară (*Biserica Ortodoxă Română, Studii teologice, Ortodoxia, Glasul bisericii, Mitropolia Olteniei, Mitropolia Banatului, Telegraful român, Revista teologică, Tribuna, Argeş, Ateneu*), din Statele Unite (*Credinţa*, Detroit, Michigan; *Calendarul „Credinţa”, România pretutindeni*, New York; *America*, Cleveland, Ohio; *Calendarul „America”; Acţiunea românească*, New York; *Adevărul*, Detroit, Michigan; *Universul liber*, Hollywood, California; *Lumea liberă românească*, New York; *Micromagazin,* New York; *Lupta*, Providence, Rhode Island; *Lumină lină / Gracious Light,* New York; *New York Spectator,* New York), Germania (*Observator*, München; *Almanahul Capelei Române „Mihail Sturdza”*, Baden Baden), Canada (*Adevărul*, Hamilton, Ontario; *Tricolorul*, Toronto, Ontario; *Luceafărul*, Montreal, Québec), Franţa, (*Le Courriere roumaine*, Paris), Austria (*Unirea*, Viena; *Almanahul Parohiei Ortodoxe Române din Viena*) şi Anglia (*The Altar*, Londra). Între 1970 şi 1976 este editor asociat şi business manager al rev. *Credinţa* (Detroit, Michigan), purtătoarea de cuvât a Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe din America, apărută din 1952 (editor, din 1966, arhideacon Bartolomeu Valeriu Anania). Publicaţia încurajează dialogul intercreştin, chemând la înţelegere, frăţietate şi împreună-lucrare pentru refacerea unităţii de credinţă, în duhul dragostei şi al solidarităţii de neam. Publică eseuri de cultură şi teologie dogmatică, trad. proză (Victor Papilian) şi poezie (V. Voiculescu, L. Blaga, Tudor Arghezi, Nicu Caranica, Valeriu Anania, Virgil Carianopol etc.). Semnează cronica literară la volume de Vintilă Horia, George Uscătescu, Pamfil Şeicaru, Ştefan Baciu, Vasile Vasilachi, Ana Blandiana etc. Din 1971, până în 1975, este editor, împreună cu arhimandritul Bartolomeu Valeriu Anania, al *Calendarului Ortodox „Credinţa”* (Detroit, Michigan). A înfiinţat şi editat rev.

Comuniunea românească (1973-1984), la Detroit, Michigan, şi *Vestitorul românesc*, Kitchener-Waterloo, Ontario, Canada (1969-1970). Scopul celei dintâi e primenirea harică prin deschiderea către universal şi divinitate („sinea cea mai adâncă a neamului" revelată prin aceleaşi aspiraţii intime, istorice şi culturale); a doua răspundea unor nevoi de ordin spiritual, bisericesc şi ortodox al românilor din provincia canadiană Ontario. *Comuniunea românească* e o probă de solidaritate etnică pe pământ american; publică poezie (L. Blaga, Ion Vinea, V. Voiculescu, Tudor Arghezi, Dan Botta, Nichifor Crainic, Ioan Alexandru, Dumitru Ichim, Cristina Tacoi etc.), proză (Romulus Rusan), teatru (Valeriu Anania), articole de teologie şi istorie (Dumitru Stăniloae, Constantin C. Giurescu, Virgil Cândea), eseuri despre scriitori români. George Alexe susţine rubrica permanentă „Diorame critice". Debutează în revista *Muguri* din Buzău (1940/1941), cu povestirea *Un vis*. Debut editorial cu volumul de versuri *Ţărmul dinspre cer* (1991). E autorul volumului *Diorame şi eseuri*. Teologice şi literare (1996). Membru în Asoc. Naţională a Scriitorilor Profesionişti din America (The National Writers Association, Aurora, Colorado) şi în The Society for Romanian Studies in America (Huntington, Indiana).

OPERA: *Ţărmul dinspre cer*, versuri, Washington, DC, 1991 (ed. II, 1993); *Diorame şi eseuri*. Teologice şi literare, Washington, 1996.

REFERINŢE CRITICE: Valeriu Anania, în *Credinţa* (Detroit, Michigan), nr. 1, 1970; Mircea Tomuş, în *Transilvania*, nr. 8, 1983; ***, *ibidem*, nr. 3, 1990; George Munteanu, în *Opinia*, nr. 588, 1992; Gheorghe I. Drăgulin, în *Vestitorul*, nr. 72, 1992; Gheorghe C. Ionescu, *Lexicon al celor care de-a lungul veacurilor s-au ocupat cu muzica de tradiţie bizantină în România*, 1994; Gheorghe I. Drăgulin, *Iubite-voi, Doamne!* Pagini de publicistică religioasă, 1995; Theodor Damian, în *Lumină lină* (New York), nr. 5, 1996; George Băjenaru, *Între sublim şi tragic*. Eseuri literare, însemnări, convorbiri, 1998 (reprodus din *Meridianul românesc*, Anaheim, California, 14-20 august, 1998); Aurel Sasu, în *Lumină lină / Gracious Light* (New York), nr. 4, 2000; Mihaela Albu, *ibidem*; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

ALEXIU Lucian (pseud. lui Lucian Blaga), n. 2 febr. 1950, Timişoara. Poet şi eseist. Fiul lui Gheorghe Blaga şi al Elenei (n. Gărău), muncitori. Studii elementare la Timişoara; în acelaşi oraş urmează Liceul „C. Diaconovici Loga" (1965-1969) şi Facultatea de Filologie, secţia română-franceză (licenţa în 1974). Stagiu de perfecţionare la Institutul de Înalte Studii Umaniste din Avignon, Franţa (1974). Şeful subredacţiei din Timişoara a rev. *Amfiteatru* şi *Viaţa studenţească* (1972-1975); redactor-şef adjunct al rev. *Forum studenţesc* (1972-1974). Redactor la Editura Facla (1977-1978); referent literar la Filiala din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1980-1983); secretar literar (1983-1989), apoi redactor (din 1990) la rev. *Orizont;* preşedinte, director general al Editurilor Hestia (fondată în 1991) şi Anthropos (fondată în 1995); din 1992, membru în Consiliul Uniunii Scriitorilor din România (membru în Comitetul Director, din 2001). A editat rev. *Proxis* (1991). Iniţiază, la Editura Hestia, în trad. lui S. Dănilă, publicarea *Operelor complete* ale lui Fr. Nietzsche, după ed. în cincisprezece vol. de G. Colli şi M. Montinari. Colaborează la *Orizont, Tribuna, Amfiteatru, Familia, Vatra, România literară, Luceafărul, Observator cultural, Viaţa Românească, Ramuri* etc. Prezent în antologiile *Efigii* (1968), *Casa Faunului/The Faun's House* (1995) etc. Debutează în *Orizont* (1965). Debut editorial cu *Ideografii lirice contemporane* (1977). A publicat vol. de poezie (*Ecorşeu,* 1977; *Grupul nominal,* 1997; *Istoria naturală şi alte poeme,* 1997; *Cornetul cu îngheţată al lui Polifem,* 1999; *Eseu asupra colinei cu ulmi,* 2000; *Legăturile primejdioase,* 2003) şi eseuri (*Pretendenţii la coroană. Poeţi români din secolul XX,* 2000). A îngrijit o ed. din R. Fabian (*Răsucirea,* 1985). Trad. din W. Kohlhaase, E. Zimmer, S. Ignjatovici, Marchizul de Sade, Ilse Hehn, Zirnida Hippius, Ž. Komlenac, G. Djordjevici, Katarina Kostici, S. Rakitici etc. Premiul rev. *Amfiteatru* (1975); Premiul Uniunii Scriitorilor (1977); Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1999).

OPERA: *Ideografii lirice contemporane,* studii critice, Timişoara, 1977; *Ecorşeu.* Poeme inedite (1968-1990), Timişoara, 1997; *Îndreptar de navigaţie pentru uzul somonului albinos,* Timişoara, 1997 (trad. în franceză, engleză, italiană şi germană, 1997); *Grupul nominal (7 formule de exorcizare a verbului),* poeme, Timişoara, 1997; *Istoria naturală şi alte poeme,* Timişoara, 1999; *Pretenţii la coroană. Poeţi români din secolul XX,* eseuri, Timişoara, 2000; *Eseu asupra colinei cu ulmi.* Poeme (1969-1999), postfaţă de R. Săplăcan, Timişoara, 2000 (ed. II, bibliofilă, cu o pref. de V. Ivanovici, 2001); *L'art de la séduction,* trad. de Maria Ţenchea, Timişoara, 2002; *Legături primejdioase,* poeme, postfaţă de I. Pop, Bucureşti, 2003. Traduceri: W. Kohlhaase, E. Zimmer, *Prânz în patru,* Bucureşti, 1991; S. Ignjatovici, *Cronicar, insurgent alchimist,* Panciova, Iugoslavia, 1991; *Marchizul de Sade, Filosofia în budoar,* în colab. cu A. Băleanu, Timişoara, 1993; Ilse Hehn, *Maimuţele din Nikko,* în colab. cu C. Gurău, Timişoara, 1993; Zinaida Hippius, *Jurnal petersburghez,* în colab. cu P. Ivanov, Timişoara, 1996; Ž. Komlenac, *Când se pornesc zidurile,* în colab. cu S. Gvozdenovici, Timişoara, 1996; N. Koljevici, *Temele patriei. Politică şi literatură,* în colab., Timişoara, 1997; *Porumbelul de argilă,* poeţi sârbi din România, în colab., Bucureşti, 1998; G. Djordjevici, *Pământ risipit,* în colab. cu S. Gvozdenovici, Timişoara, 1998; *Nordul sârbesc,* poeţi sârbi din secolul XX, în colab. cu S. Gvozdenovici, Timişoara, 1999; Katarina Kostici, *Ucigaşii de cuvinte,* în colab. cu S. Gvozdenovici, Timişoara, 2000; S. Rakitici, *Urmaşul singuratic,* în colab. cu I. Muncian, Timişoara, 2002; S. Gvozdenovici, *Şcoala de seară,* Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 10, 1978; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 28, 1978; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; L. Ulici, *Prima verba,* III, 1991; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 6, 1998; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 12, 1998; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2000; Simona-Grazia Dima, în *Contemporanul,* nr. 41, 2001; Olimpia Berca, *Lecturi provinciale,* 2003. **(A. S.)**

AL-GEORGE Ion, n. 27 mart. 1891, Sângeorz-Băi – m. 9 ian. 1957, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Leon Al-George şi al Mariei (n. Al-George), agricultori. Frate cu Vasile Al-George şi unchiul lui Sergiu Al-George. Şcoala elementară în localitatea natală; Gimnaziul Superior Fundaţional din Năsăud (1902-1907). După 1910, se refugiază în România, în 1911 fiind student la Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti. Funcţionează ca bibliotecar la Bibl. Fundaţiei Universitare „Regele Carol I" (1913-1940), perioadă în care a tradus, din lb. franceză, *Istoria romană* de Th. Mommsen, precum şi opera integrală a lui Sofocle, ambele lucrări rămânând în ms. Debutează cu versuri în *Convorbiri literare,* fiind remarcat de Duiliu Zamfirescu, care va întocmi, în termeni elogioşi, un raport de premiere a primului său vol. de poezii, *Aquile* (1913), în urma căruia autorul împarte premiul „Demostene Constantinide" al Acad. cu D. D. Pătrăşcanu, E. Lovinescu şi M. I. Chiriţescu. A mai publicat vol. de elegii *Domus taciturna* (1916) şi piesa de teatru, în versuri, *Sapho* (1915). Marcat de un destin dramatic (în 1941 îi moare în război unicul fiu), în 1953 îi scrie lui G. Călinescu, pe un ton disperat, că „se sufocă de mizerie şi boală" şi că „nu-i mai rămâne decât ştreangul". Colab. la *Convorbiri literare, Sburătorul, Văpaia, Spicul, Gândirea* şi, cu trad. (din Bion, Moschus, Cleanthes, Pindar, Sapho, Michelangelo), la *Flacăra, Revista politică şi literară*, *Propilee literare* etc. Vocaţie lirică modestă, **Al-G.** a cultivat cu ostentaţie virtuţile clasicismului latin, din care „a sorbit mai mult înveliş decât substanţă" (D. Murăraşu).

OPERA: *Aquile,* Câmpina, 1913; *Sapho,* comedie antică în două acte, în versuri, Bucureşti, 1915; *Domus taciturna,* Bucureşti, 1916.

REFERINŢE CRITICE: D. Zamfirescu, în *Analele Academiei Române,* seria II, tom. XXXVI, 1913-1914; G. T.[opîrceanu], în *Viaţa Românească,* nr. 4-5, 1916; T. A.[rghezi], în *Cronica,* nr. 61-62, 1916; E. Lovinescu, *Istoria...,* III; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; N. Lascu, *Clasicii antici în România,* 1974; T. Tanco, *Virtus Romana Rediviva,* IV, 1981. **(I. R.)**

AL-GEORGE Sergiu, n. 13 sept. 1922, Târgu Mureş – m. 9 nov. 1981, Bucureşti. Orientalist, eseist şi traducător. Fiul lui Vasile Al-George şi al Antoninei (n. Donos), funcţionară. Nepotul lui Ion Al-George. Liceul „Matei Basarab" la Bucureşti (1939); tot aici, Facultatea de Medicină, terminată în 1949. Medic O.R.L. în Bucureşti, practician cu reputaţie, autor de studii de specialitate, cu cercetări în domeniul imunologiei. Acuzat de „uneltire împotriva ordinii sociale" pentru lectura şi difuzarea unor texte de M. Eliade, C. Noica şi E. Cioran, este închis între 1958 şi 1964, împreună cu un grup de remarcabili intelectuali (C. Noica, Al. Paleologu, N. Steinhardt, Al. Zub ş.a.). Membru fondator (1956) şi vicepreşedinte (1976) al Asoc. de Studii Orientale din România, a participat la diferite congrese de orientalistică, a predat un curs liber de cultură şi civilizaţie veche indiană la Univ. din Bucureşti. A colaborat la vol. *Filosofia limbajului din antichitate până în secolul al XVIII-lea* (în texte şi studii, 1983), coordonat de Lucia Wald, a prefaţat trad. *Imnuri vedice* (1969). Eseist (*Arhaic şi universal,* 1981), traducător (*Filosofia indiană în texte,* 1971), cercetător în domeniul filosofiei culturii (*Limbă şi gândire în cultura indiană,* 1976), cu o foarte largă arie de cunoaştere, originalitate şi capacitate de expresie.

OPERA: *Limbă şi gândire în cultura indiană,* Bucureşti, 1976; *Arhaic şi universal,* Bucureşti, 1981 (ed. II, 1997); *Selected Papers on Indian Studies,* with the collaboration of A. Roşu, Bucharest, 1994. Traduceri: *Filosofia indiană în texte. Bhagavad-Gita. Sămkhya-Kărîkă. Tarkasămgraha,* studiu introductiv, notiţe introductive şi note de ~, Bucureşti, 1971; *Bhagavad-gita,* trad. din lb. sanscrită de ~, Bucureşti, 1992 (altă ed. 1994); *Corespondenţa Sergiu Al-George (1992-1981),* Bucureşti, 1999; *Samkhya-Karika. Tarka-Samraha,* trad. din sanscrită, note şi comentarii de ~, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Al. Paleologu, în *România literară,* nr. 47, 1981; M. Handoca, în *România literară,* nr. 48, 1981; A. Dumitriu, în *Ramuri,* nr. 4, 1982; C. Baltag, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1982; Al. Paleologu, *Alchimia existenţei,* 1983; R. Bercea, în vol. *Sanskrit outside India,* 1984; M. Handoca, în *România literară,* nr. 30, 1984; A. Pleşu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1992; Amita Bhose, în *Literatorul,* nr. 49, 1992; Nadia Anghelescu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1992; A. Acterian, în *Contemporanul,* nr. 44, 1993; Dorina Al-George, *Şocul amintirilor,* 1994; Ara Alexandru Şişmanian, în *Vatra,* nr. 6; 7; 8, 1998; Anca Manolescu, în *Dilema,* nr. 368, 2000. **(M. A.)**

AL-GEORGE Vasile, n. 24 febr. 1895, Sângeorz-Băi – m. 18 mart. 1960, Bucureşti. Poet, publicist şi traducător. Fiul Iui Leon Al-George şi al Mariei (n. Al-George), agricultori. Frate cu Ion Al-George şi tatăl lui Sergiu Al-George. Urmează liceul la Năsăud şi Blaj. În 1912 se stabileşte la Bucureşti, unde absolvă Conservatorul de Artă Dramatică. Licenţiat în drept. După terminarea Şcolii de Ofiţeri de la Botoşani, participă ca voluntar la primul război mondial, rămânând invalid în urma luptelor de la Mărăşeşti. Funcţionar, cu intermitenţe, la Ministerul Instrucţiunii şi la Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale (1914-1940). Publică primele versuri în *Musa someşană* şi *Foaia interesantă* din Orăştie (1910), colaborând apoi la *Cosânzeana, Luceafărul* (Budapesta), *Flacăra, Arta*, în general la toate rev. literare ce apăreau înainte de primul război mondial. Traduce din Longfellow, D. Merejkovski, dar mai ales din literatura maghiară (Petöfi Sandor, Ady Endre, Babits Mihály, Szép Ernö, Jókai Mór). După Marea Unire revine la Cluj, în 1920 fiind redactor-şef al gazetei *Glasul libertăţii* şi redactor la ziarul *Voinţa.* În 1921 pleacă la Târgu Mureş, ca director al Casei Cercuale a Asigurărilor Sociale. Aici editează ziarul *Mureşul,* pentru ca în anii 1927 şi 1928 să-l găsim director al gazetei săptămânale *Astra,* din acelaşi oraş. Debutează editorial cu vol. de versuri orig. şi trad. *Pământ* (1922). A mai colaborat la *Ţara noastră, Societatea de mâine, Cele trei Crişuri, Gândirea, Flacăra, Ramuri, Familia, Evoluţia* etc.

ALMAŞ

OPERA: *Pământ,* poezii, Cluj, 1922. *Traduceri:* Jókai Mór, *Îngerul vărsării de sânge,* Bucureşti, 1916.

REFERINŢE CRITICE: E. Naghiu, în *Vatra,* nr. 2, 1935; *Documente literare,* I, 1971; T. Tanco, *Virtus Romana Rediviva,* IV, 1981. **(I. R.)**

ALMAŞ Dumitru (pseud. lui Dumitru Ailincăi), n. 19 oct. 1908, satul Negreşti, com. Dobreni, jud. Neamţ – m. 12 mart. 1995, Bucureşti. Prozator şi istoric. Părinţii: Ion Ailincăi şi Maria (n. Cojocariu), agricultori. Şcoala elementară în satul natal (1915-1921); Liceul „Petru Rareş" din Piatra Neamţ (1921-1928); Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1928-1933); licenţiat în istorie-geografie (1933). Prof. univ. dr. în istorie (1972). Debutul scriitoricesc în *Anuarul Liceului „Petru Rareş"* din Piatra Neamţ, cu *O excursie pe Retezat,* semnată Dumitru Ailincăi. Întâia nuvelă, *Moartea culegătorului de fluturi,* a apărut în rev. *Azi* (1939). Debutează editorial cu viaţa romanţată a lui *Miron Costin* (I-II, 1939), urmată de numeroase romane cu subiect mitico-eroic (*Meşterul Manole,* 1941) sau de inspiraţie istorică (*Neculai Milescu-Spătarul,* 1954; *Mihai Vodă Viteazul,* 1966; *Fraţii Buzeşti,* I-III, 1971-1977). Publică *Povestiri istorice pentru copii şi şcolari* (I-III, 1982-1984), evocări şi portrete de eroi naţionali. Alte romane: *Necunoscuta de la Suceviţa* (1982), *Oana* (1986). Din 1935, lucrează în presă, ca redactor şi secretar de redacţie la *Zorile* (1935-1937) şi *Lumea românească* (1937-1938). Înfiinţează, în 1948, la Piatra Neamţ Cercul literar „Slova Nouă". Redactor-şef la *Magazin istoric,* de la apariţie până în 1969. Colaborează la *Contemporanul, Albina, Magazin, Familia, Argeş, Ateneu, Iaşul nou, Veac nou.* Premiul Soc. Scriitorilor Români (1942); Premiul de Stat (1954).

OPERA: *Miron Costin,* I-II, Bucureşti, 1939 (ed. II, 1973); *Meşterul Manole,* Bucureşti, 1941 (ed. II, 1942); *Acolo, în Filioara,* Bucureşti, 1943; *Ne cheamă pământul,* Bucureşti, 1946; *Neculai Milescu-Spătarul,* Bucureşti, 1954; *Alei, codrule fârtate...,* Bucureşti, 1956; *Făclia s-a aprins,* Bucureşti, 1957; *Freamătul luminii*, în colab. cu M. Mancaş, Bucureşti, 1958; *Cetatea de pe stânca verde,* Bucureşti, 1959; *Căderea Bastiliei.* Revoluţia burgheză din Franţa (1789-1794), Bucureşti, 1959; *Bălcescu, democrat-revoluţionar,* Bucureşti, 1962; *Trandafirul roşu,* Bucureşti, 1963; *Fluieraşul şi alămâia,* Bucureşti, 1963; *Vestea cea mare,* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1967); *Un om în furtună,* Bucureşti, 1965 (ed. II, 1983); *Nord contra Sud.* Războiul civil din Statele Unite ale Americii (1861-1865), Bucureşti, 1965; *Fata de la Cozia,* Bucureşti, 1966; *Vânătoarea lui Dragoş,* Bucureşti, 1966; *Mihai Vodă Viteazul,* Bucureşti, 1966; *Eroi au fost, eroi sunt încă,* Bucureşti, 1968 (ed. II, 1983); *Viaţa-i frumoasă, băieţi!,* Bucureşti, 1968 (ed. II, 1983); *Arcaşul Măriei sale,* Bucureşti, 1968; *Diamantul negru,* Bucureşti, 1968; *Fraţii Buzeşti,* I-III, Bucureşti, 1971-1977; *Decebal, eroul strămoşilor, strămoşul eroilor,* Bucureşti, 1972; *Curtea Veche din Bucureşti*, în colab., Bucureşti, 1974; *Cheia inimii,* Bucureşti, 1977; *Drum de glorie şi de luptă,* Bucureşti, 1978; *Inorogul cel înţelept.* Evocare istorică, în douăsprezece episoade, a vieţii lui Dimitrie Cantemir, Bucureşti, 1981; *Popasuri la vetrele istoriei româneşti,* partea I, Bucureşti, 1981; *Necunoscuta de la Suceviţa,* Bucureşti, 1982; *Povestiri istorice pentru copii şi şcolari,* I-III, Bucureşti, 1982-1984; *Voievodul fără teamă şi fără prihană,* Bucureşti, 1984; *Itinerare patriotice*, în colab., Bucureşti, 1985; *Oana,* Bucureşti, 1986; *Povestiri istorice,* Bucureşti, 1987; *Român Grue Grozavul,* Bucureşti, 1987; *Vetre de istorie românească,* Bucureşti, 1988; *Voltaire istoric,* în colab. cu Angela Banciu, Bucureşti, 1994; *Povestiri istorice,* Bucureşti, 1994 (altă ed., 1996); *Cântarea nevăzutelor privighetori,* roman, Bucureşti, 1995; *Romania in World War II* (1941-1945), în colab. cu I. Alexandrescu şi E. Ardeleanu, Bucureşti, 1997; *Povestiri istorice pentru copii şi şcolari,* Bucureşti, 2001; *Istoria Basarabiei. De la începuturi până în 2003,* în colab. cu I. Scurtu, A. Gosu…, ed. III, Bucureşti, 2003.

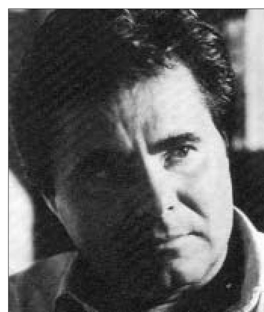
REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; G. Genoiu, în *Ateneu,* nr. 5, 1974; D. Chirilă, în *Familia,* nr. 4, 1974; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; H. Cândroveanu, *Literatura...* . **(A. S.)**

ALMĂJAN Ion Marin (pseud. lui Ion Marin), n. 16 nov. 1940, com. Dalboşeţ, jud. Caraş-Severin. Fiul lui Petru Lala, miner, şi al Ioanei (n. Marin), muncitoare; adoptat de bunicii Călin şi Sofia Marin. Şcoala primară la Dalboşeţ şi Bozovici (1947-1954), apoi liceul din Anina (1954-1956) şi Liceul „C. Diaconovici Loga" din Timişoara (1956-1960). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara, secţia română-germană (1960-1965). Redactor (1966-1969), şef secţie de cultură (1969-1973) şi redactor-şef adjunct (1973-1979) la ziarul *Drapelul roşu.* Director al Editurii Facla (1979-1989), bibliotecar la Bibl. Judeţeană Timiş (1989-1991), publicist comentator la ziarul *Renaşterea bănăţeană* (1991-2001) şi director la Direcţia pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural a jud. Timiş (din 2001). Debutează în *Scrisul bănăţean* (1962), iar editorial, cu o culegere de povestiri, *Sunt dator cu o durere* (1970). Colaborează la *Orizont, Luceafărul, România literară* etc. Interesat de documentul psihologic (*Spune-mi, unde duce acest drum?,* 1972), alcătuind o monografie epică a satului bănăţean (*Neîmpăcaţi în mânie,* 1974), atras în egală măsură de viaţa redacţională (*Sentimentul puterii,* 1976) sau evocând, în *Tornada* (1980), evenimente dramatice din istoria noastră interbelică, **A.** rămâne înscris în perimetrul unei geografii specifice, a Banatului contemporan. Alte romane: *În afara gloriei* (1994) şi *Mătuşa mea Maria Theresia* (2003). Autor al unui volum de eseuri (*Vremea hahalerelor,* 1998).

OPERA: *Sunt dator cu o durere,* proză scurtă, Bucureşti, 1970; *Spune-mi, unde duce acest drum?,* roman, Bucureşti, 1972; *Neîmpăcaţi în mânie,* roman, Bucureşti, 1974; *Sentimentul puterii,* roman, Bucureşti, 1976; *Tornada,* Bucureşti, 1980; *Întoarcerea spre asfinţituri,* roman, Bucureşti, 1984; *În afara gloriei,* roman, Timişoara, 1994; *Vremea hahalerelor,* eseuri, Timişoara, 1998; *Mătuşa mea Maria Theresia,* roman, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere,* 1980; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 7, 1985; R. Enescu, în *Familia,* nr. 3, 1985; T. Popescu, în *Transilvania,* nr. 4, 1985; H. Zalis, în *Flacăra,* nr. 3-4, 1995; Al. Ruja, în *Paralela 45* (supliment cultural al ziarului *Renaşterea bănăţeană*), 22 mai 1995; I. Arieşanu, în *Semenicul,* nr. 2, 1996; Ada D. Cruceanu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2000. **(M. Mt.)**

ALMĂJAN Slavco, n. 10 mart. 1940, Oreşaţ, Voivodina (Serbia). Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Mirco Almăjan, agricultor, şi al Mariei (n. Mărilă). Liceul la Vârşeţ (absolvit în 1960); a urmat Facultatea de Filosofie din Novi Sad (1960-1963). Redactor la Radio Novi Sad, secţia română (1964-1974), apoi la Televiziunea Novi Sad, secţia literară (1974-1976); redactor-şef al rev. *Lumina* (1977-1981); adjunct al secretarului provincial pentru ştiinţă, învăţământ şi cultură, Voivodina (1981-1986); preşedintele Asoc. Scriitorilor din Voivodina (1988); redactor-şef al Editurii Libertatea (1988-1991), apoi director ad-interim al Casei de Presă şi Editură Libertatea (1993-1995); preşedintele Soc. de lb. română din Voivodina (1990) şi preşedintele Centrului pentru un dialog deschis – „Argos" din Novi Sad (din 2002). Redactor fondator al rev. *Poezia* (Novi Sad, 1968) şi *Art Plus* (1998, Novi Sad). La New York, unde a locuit un an, ia parte la înfiinţarea săptămânalului *Romanian Journal* (1997). Colab. la *Lumina* (Panciova), *Polja* (Novi Sad), *Art Plus* (Novi Sad), *Savremenic* (Belgrad), *Odjek* (Saraievo), *Orizont, Secolul 20, Cronica* etc. Debutează în rev. *Lumina* (1957). Debut în dramaturgie cu *Ninsoarea din oglindă* (teatru la microfon, Belgrad, 1989). Debut editorial cu vol. de versuri *Pantomimă pentru o după-amiază de duminică* (trad. în lb. sârbă, 1968). În continuare a publicat poezie (*Bărbatul în stare lichidă,* 1970; *Ruš/Ruine,* în lb. sârbă, 1971; *Casa deşertului,* 1971; *Liman trei,* 1978; *Labirintul rotativ,* 1983; *Mutaţia punctului,* 1986; *Post-restant în arhipelag,* 1999), eseuri (*Metagalaxia minoritară,* 1996), proză scurtă (*Pianul cu păianjeni,* 1991), roman

(*Noaptea de hârtie,* 1971) şi literatură pentru copii (*Piticii au uitat să crească,* 1987; *Antistress show,* 1996). Autor al antologiei *Din lirica iugoslavă* (1973; în colab cu A. Dumbrăveanu). A scris scenarii şi a regizat filme documentare şi artistice de scurt metraj (*Primul sat naiv din lume; Ştiri despre argilă; O mansardă a coborât în stradă; Piramidele Banatului* etc.). Trad. din M. Antič şi V. Dimitrijevič. Premiul „Lumina" pentru poezie (1969) şi pentru roman (1970); Premiul „Octombrie" (Novi Sad, 1974); Carta oraşului Novi Sad (1984); Insigna de Aur (Belgrad, 1996); Premiul „Cartea anului" pentru vol. *Metagalaxia minoritară* (Novi Sad, 1996); Premiul Salonului de Carte, Iaşi (2001).

OPERA: *Pantomimă pentru o după-amiază de duminică,* versuri, trad. în lb. sârbă, Novi Sad, 1968; *Bărbatul în stare lichidă,* versuri, Panciova, 1970; *Ruš / Ruine,* versuri, în lb. sârbă, Novi Sad, 1971; *Casa deşertului,* versuri, Panciova, 1971; *Noaptea de hârtie,* roman, Panciova, 1971; *Din lirica iugoslavă,* antologie, în colab. cu A. Dumbrăveanu, pref. de M. Tomuş, Bucureşti, 1973; *Vara cailor,* proverbe poetice, Panciova, 1974; *Liman trei,* versuri, Panciova, 1978; *Labirintul rotativ,* versuri, Panciova, 1983; *Mutaţia punctului,* versuri, Panciova, 1986; *Piticii au uitat să crească,* versuri, pentru copii, Panciova, 1987; *Poeme,* pref. de M. Ungheanu, Craiova, 1988; *Efectul contrastelor,* cuvânt înainte de I. Flora, Novi Sad, 1989; *Pianul cu păianjeni,* proză scurtă, Novi Sad, 1991; *Călăreţul din Babilon,* versuri, Timişoara, 1996; *Antistress show. Extraordinarul la răscrucea drumurilor imaginare,* versuri pentru copii, Novi Sad, 1996; *Metagalaxia minoritară. Cartea stărilor spectrale,* eseuri, Novi Sad, 1996 (altă ed., Iaşi, 1998); *Post-restant în arhipelag,* versuri, Novi Sad, 1999; *Ieşirea din clepsidră,* versuri, cuvânt înainte de N. Ciobanu, Belgrad, 2000; *Dresura stelei de mare,* proză, Belgrad, 2000; *Deliciosul destin minoritar,* eseuri, Belgrad, 2000 (ed. adăugită Timişoara, 2002); *Regina spicului de grâu sau Viaţa paralelă a Mariei Bălan,* Iaşi, 2003; *Hacienda cu beladone,* eseu de imagologie, Panciova – Craiova, 2003; *Ieşirea din clepsidră,* versuri, Iaşi, 2003. Traduceri: M. Antič, *Şuviţa blondă,* Novi Sad, 1990; V. Dimitrijevič, *Drepturile omului în zona de nesiguranţă,* în colab. cu Rujiţa Almăjan, Panciova, 2000; *Abecedarul multiculturalităţii,* Novi Sad, 2002.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Familia,* nr. 11, 1970; R. Flora, în *Literatura română din Voivodina. Panorama unui sfert de veac (1946-1970),* 1971; D. Cristea, în *România literară,* nr. 28, 1978; D. Tudoran, în *Orizont,* nr. 28, 1978; I. Mircea, în *Transilvania,* nr. 6, 1978; P. Stoica, în *Secolul 20,* nr. 2-3, 1978; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 31, 1978; I. Deaconescu, în *Ramuri,* nr. 8, 1979; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 46, 1982; E. Dorcescu, în *Luceafărul,* nr. 17, 1985; G. Stănescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1985; M. Ungheanu, în *Lumina* (Panciova), nr. 9, 1989; M. Odangiu, *Alternativa labirintului,* 1990; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 47, 1990; Şt. N. Popa, *O istorie a literaturii române din Voivodina,* 1997; V. Barbu, *La prima lectură,* 2001; M. Cimpoi, *Centrul şi marginea,* 2002. **(A. S.)**

ALMOSNINO George, n. 17 iul. 1936, Bucureşti – m. 24 nov. 1994, Bucureşti. Poet. Fiul lui Leon Almosnino şi al Lucreţiei (n. ?). Liceul „Gheorghe Şincai" din Bucureşti (absolvit în 1954); Facultatea de Istorie (absolvită în 1959). Debut cu zece poezii, sub pseud. George Aliman, în *Povestea vorbei* (1966), supliment literar al rev. *Ramuri,* coordonat de M. R. Paraschivescu. Debut editorial cu vol. de versuri *Laguna* (1971), urmat de alte cărţi de poezie: *Nisipuri mişcătoare* (1979), *Omul de la fereastră* (1982), *Poeme din fotoliul verde* (1984) şi *Marea linişte* (1995).

OPERA: *Laguna,* versuri, Bucureşti, 1971; *Nisipuri mişcătoare,* versuri, Bucureşti, 1979; *Omul de la fereastră,* versuri, Bucureşti, 1982; *Poeme din fotoliul verde,* versuri, Bucureşti, 1984; *Marea linişte,* Bucureşti, 1995.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *România literară,* nr. 7, 1971; D. Flămând, în *Luceafărul,* nr. 9, 1971; Fl. Mugur, în *Steaua,* nr. 9, 1980; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* nr. 5, 1980; C. Abăluţă, în *Contemporanul,* nr. 26, 1980; A. Roman, în *România literară,* nr. 33, 1980; L. Antonesei, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1982; Gh. Grigurcu, în

România literară, nr. 23, 1985; idem, *Existenţa poeziei,* 1986; Fl. Mugur, *Schiţe despre fericire,* 1987; C. Abăluţă, în *Contemporanul,* nr. 36-37, 1997; O. Soviany, *ibidem,* nr. 20-23, 2002; M. V. Buciu, *ibidem,* nr. 5, 2003. **(M. P.)**

ALTERESCU Simion (numele la naştere: Ierusalim), n. 3 mai 1921, Constanţa – m. 1995, Israel. Teatrolog. Fiul lui Aron Ierusalim, mic comerciant, şi al Clarei (n. ?). Liceul la Constanţa şi Bucureşti (1932-1940). Urmează, cu întreruperi, Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1940-1945). Redactor la *România liberă* (1944-1946), secretar de redacţie la *Lumea* (1945-1946) şi la Radio România Liberă (1946-1947), redactor responsabil al rev. *Rampa* (1946-1948), inspector general în Ministerul Artelor, la Direcţia generală a teatrelor (1948-1951), prim-redactor la *Contemporanul* (1948-1952), prof. şi şef de Catedră la Institutul de Teatru „I. L. Caragiale" (1949-1964), cercetător ştiinţific principal la Institutul de Istoria Artei al Acad. (din 1951). Dr. în istoria artei (1971), cu teza *Arta actorului în teatrul românesc din epoca modernă.* Debutează în rev. *Orizont* (1944), condusă de Saşa Pană, cu critică teatrală, activitatea sa ulterioară fiind consacrată în întregime teatrului. Redactor responsabil al tratatului *Istoria teatrului în România* (I-III, 1965-1973), redactor la vol. *Teatrul în România după 23 August 1944* (1959). În calitate de coordonator (alături de I. Zamfirescu) al vol. *Teatrul românesc contemporan. 1944-1974* (1975), este distins cu Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. Autor al monografiei *Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (1852-1952),* scrisă în colab. cu Florin Tornea (1955), şi al vol. *Actorul şi vârstele teatrului românesc* (1980). Traduce, în colab., din B. Bednâi, A. Surov, T. Trifonova; ed. din I. L. Caragiale, Al. Kiriţescu. Colab. la *România literară, Contemporanul, Scânteia, Rampa, Studii şi cercetări de istoria artei* etc.

OPERA: *Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (1852-1952*), în colab. cu Fl. Tornea, pref. de acad. G. Oprescu, Bucureşti, 1955; *Teatrul românesc contemporan. 1944-1974,* coordonatori ~ şi I. Zamfirescu, Bucureşti, 1975; *Actorul şi vârstele teatrului românesc,* Bucureşti, 1980; *An Abridged History of Romanian Theatre,* edited by ~, contributors: ~, L Cazaban, Anca Costa-Foru ş.a., Bucureşti, 1983. Traduceri: A. Surov, *Cale liberă,* piesă în patru acte, în colab. cu M. Lazăr, Bucureşti, 1949; T. Trifonova, *I. Ehrenburg*, în colab. cu P. Solomon, Bucureşti, 1954; B. Bednâi, *Fetele,* roman, în colab. cu T. Ţopa, Bucureşti, 1963.

REFERINŢE CRITICE: Ileana Berlogea, în *România literară,* nr. 32, 1980; C. Isac, în *Teatrul,* nr. 11, 1980; S. Vasilescu, în *Orizont,* nr. 46, 1980. **(I. R.)**

ALUI GHEORGHE Adrian, n. 6 iul. 1958, satul Topoliţa, com. Grumăzeşti, jud. Neamţ. Poet şi prozator. Fiul lui Constantin Alui Gheorghe, funcţionar agricol, şi al Mariei (n. Silea). Cursuri primare şi gimnaziale în satul natal (1965-1973); urmează Şcoala profesională de chimie, în cadrul Grupului Şcolar Chimie din Piatra Neamţ (1973-1976), apoi Liceul „Calistrat Hogaş" din acelaşi oraş (1976-1981). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi, secţia română-latină (1986). Chimist la C.F.S. Săvineşti (1976-1978); miner la Petrila – Lonea (1979-1980); prof. la Ţibucani, Pipirig şi Piatra Neamţ (1981-1989); redactor la ziarul *Ceahlăul* (1990) şi consilier cultural la Inspectoratul pentru Cultură al jud. Neamţ (1990-1991; 1993-1996; 2000-2003; între 1996 şi 2000, consilier şef); director al Complexului Muzeal Neamţ (1991-1993); din 2000, director al rev. de cultură şi arte *Antiteze* şi consilier teritorial la Direcţia pentru cultură şi patrimoniu al jud. Neamţ. Dr. al Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi cu teza *Tinereţe fără bătrâneţe şi sentimentul tragic al timpului* (2003). Participă la cursul despre dialogul intercultural în soc. multiculturale (Stockholm, 1994). Colab. la *România literară, Convorbiri literare, Cronica, Tribuna, Ateneu, Euphorion, Orizont, Ramuri, Viaţa Românească, Luceafărul* etc. Membru fondator al rev. *Antiteze* (1990, împreună cu A. Dumitraşcu, D. Corbu, C. Livescu, E. Nicolae), al Grupului de la Durău şi al rev. *Caietele de la Durău* (1995), al Editurii Aleph (1994-1999), al Asoc. culturale

„Conta" şi al Editurii Conta (2002). A iniţiat şi organizat Colocviile naţionale de poezie şi critică de la Neamţ (1992-2003), concursul naţional de poezie „Aurel Dumitraşcu" (1994-2003), Bienala de artă plastică „Lascăr Viorel" (Piatra Neamţ, începând cu 1997) şi, din acelaşi an, Tabăra naţională de artă plastică „Nicolae Tonitza" (la Durău şi Piatra Neamţ). Debutează în rev. *Cronica* (1975). Debut editorial cu vol. de versuri *Ceremonii insidioase* (1985). Alte culegeri lirice: *Poeme în alb-negru* (1987), *Intimitatea absenţei* (1992), *Cântece de îngropat pe cei vii* (1993); *Fratele meu, străinul* (1995), *Supravieţuitorul şi alte poeme* (1997), *Complicitate* (1998), *Îngerul căzut* (2001), *Autoexecuţia* (2002) şi *Gloria milei* (2003). Proză scurtă în *Titanic şvaiţer* (1997), *Goliath* (1999), *Bătrânul şi Marta* (2002). Autor al vol. de pamflete *România pe înţelesul tuturor* (2003). A îngrijit ed. din opera postumă a lui A. Dumitraşcu. Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1993; 1994; 1998; 1999); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1999); Premiul rev. *Ateneu* (2000); Premiul Ministerului Culturii (2002); Premiul Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Ceremonii insidioase,* versuri, Iaşi, 1985; *Poeme în alb-negru,* Iaşi, 1987; *Intimitatea absenţei,* versuri, Piatra Neamţ, 1992; *Cântece de îngropat pe cei vii,* versuri, Piatra Neamţ, 1993; *Fratele meu, străinul,* versuri, Iaşi, 1995; *Titanic şvaiţer,* proză scurtă, postfaţă de L. I. Stoiciu, Iaşi, 1997; *Supravieţuitorul şi alte poeme,* Botoşani, 1997; *Complicitate,* versuri, Iaşi, 1998; *Goliath,* proză scurtă, Iaşi, 1999; *Îngerul căzut,* versuri, postfaţă de V. Spiridon, Iaşi, 2001 (ed. II, 2003); *Autoexecuţia,* versuri, Iaşi, 2002; *Bătrânul şi Marta,* un roman şi câteva povestiri, Iaşi, 2002; *România pe înţelesul tuturor,* pamflete, Piatra Neamţ, 2003; *Gloria milei,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1986; C. Livescu, în *Cronica,* nr. 17, 1986; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 7, 1988; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 2, 1988; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* nr. 34, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 51-52, 1998; I. Holban, *ibidem,* nr. 29, 1999; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1999; V. Spiridon, în *Poesis,* nr. 8-9, 2000; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 5, 2002; Al. Cistelecan, în *Cuvântul,* nr. 10, 2002. **(A. S.)**

AMARU Bogdan (pseud. lui Alexandru Pârâianu), n. 6 apr. 1907, satul Budele, jud. Vâlcea – m. 27 oct. 1936, satul Budele, jud. Vâlcea. Prozator, dramaturg şi eseist. Fiul lui Nicolae Pârâianu şi al Anei (n. ?). Şcoala primară în Nenciuleşti; Liceul „Al. Lahovary" din Râmnicu Vâlcea (1920-1928), întrerupt şi absolvit în particular din cauza lipsei de mijloace. Slujbaş la Episcopia Râmnicului şi a Noului Severin. Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1928-1929), părăsită pentru secţia dramatică a Conservatorului din Bucureşti (absolvită în 1933). Frecventează Cenaclul Sburătorul al lui E. Lovinescu. Face parte din Compania Masca, sub conducerea lui G. M. Zamfirescu. Colaborează la *Cadran, Tot, Adevărul, Dimineaţa, Cuvântul liber, Facla, Rampa, Societatea de mâine, Umanitatea, Viaţa literară, Vremea, Reporter.* Opera sa apare în vol. postum *Goana după fluturi* (1973). A mai semnat Elias Schwartzman.

OPERA: *Goana după fluturi,* cuvânt înainte de G. Gibescu, ed. îngrijită şi note bibliografice de M. Handoca, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Memorii,* III, 1937; G. M. Zamfirescu, *Mărturii în contemporaneitate,* 1938; E. Jebeleanu, *Din veacul XX,* 1956; D. Mitrana şi M. Curticeanu, în *Echinox,* nr. 8, 1974; I. Adam, în *Săptămâna,* nr. 17, 1974; Elena Omet, *Viaţa şi scrierile lui Bogdan Amaru,* 1977; D. Mitrana, *Bogdan Amaru,* 1982; D. Mitrana, *„Cazul" Bogdan Amaru.* Evocări confraterne, 2000. **(M. Pp.)**

AMIRAS Alexandru, n. c. 1680, Izmir (Turcia) – m. c. 1740, Iaşi. Diplomat şi istoric, supranumit Emirul, **A.** a fost interpretul regelui Carol al XII-lea al Suediei la Varniţa, lângă Tighina, mare uşier şi căminar sub Mihai Racoviţă, mehmendar (însoţitor) al solilor poloni Bekerski şi Popiel la Poartă, mare sluger şi postelnic sub Grigore al II-lea Ghica, traducător în greceşte al *Cronicii anonime a Moldovei* (*1661-1729*).

OPERA: *Cronica şederii în Bender a lui Carol al XII-lea, regele Suediei,* ed. de N. Iorga, în vol. *Studii şi documente cu privire la istoria românilor,* IX, 1905; *Cronica anonimă a Moldovei* (*1661-1729*), ed. critică şi studiu introductiv de D. Simonescu, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria... XVIII,* I; V. Mihordea, în *Balcania,* vol. V, 1942; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* 1977. **(Al. P.)**

ANANIA Valeriu, n. 18 mart. 1921, com. Glăvile, jud. Vâlcea. Poet, dramaturg şi prozator. Fiul lui Vasile Anania, mic negustor de ţară, apoi muncitor ITB, şi al Anei (n. Mărgăritescu). Şcoala elementară în com. natală (1927-1933); Seminarul Central din Bucureşti (1933-1941); cursuri de diferenţă şi bacalaureatul la Liceele „Dimitrie Cantemir" şi „Mihai Viteazul" (1942-1943); studii superioare de teologie la Bucureşti, Cluj şi Sibiu (1941-1948); studii incomplete de medicină şi muzică la Cluj (1945-1946). Stareţ al Mănăstirii Topliţa (iul.-dec. 1947); intendent al Palatului patriarhal (1948-1949); inspector patriarhal pentru învăţământul bisericesc (1949-1950); asistent la Catedra de istorie bisericească universală a Institutului Teologic Universitar din Bucureşti (1950-1951); decan al Centrului de îndrumări misionare şi sociale a clerului, Curtea de Argeş (1951-1952); director al Bibl. Patriarhale, Bucureşti (1952-1958; 1964-1965). Între 1965 şi 1976 e director al Cancelariei eparhiale, director al Departamentului publicaţiilor şi reprezentant al relaţiilor interbisericeşti, redactor al rev. şi almanahului *Credinţa,* în cadrul Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române din America şi Canada (Detroit, Statele Unite). Director al Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti (1976-1982). Retras la Mănăstirea Văratec (1982-1993). Din 1993, arhiepiscop al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului. Colaborează la rev. de teologie *(Ortodoxia, Biserica Ortodoxă Română, Studii teologice, Telegraful român, Mitropolia Olteniei, Glasul Bisericii, Renaşterea, Credinţa* (Detroit), *Vestitorul Ortodoxiei, Deisis* (Regensburg), *Candela Moldovei*) şi literatură (*Vremea, Convorbiri literare, Gazeta literară, Tribuna, Amfiteatru, Caiete critice, Ateneu, Magazin istoric, Destin* (Madrid), *Vatra, Steaua, Revista de istorie şi teorie literară*). La Detroit, editează singur caseta de literatură *Noi.* Ca director al Institutului Biblic iniţiază traducerea marilor lucrări din patristica orientală şi occidentală, editate în col. „Părinţi şi scriitori bisericeşti"; iniţiază, de asemenea, col. „Arta creştină în România" şi „Biblioteca teologică". Între nov. 1943 şi apr. 1944 execută şase luni de lagăr, în urma unei condamnări politice. Ca student al Univ. din Cluj, conduce greva studenţească antirevizionistă şi anticomunistă (iun. 1946). Urmează mai multe arestări, apoi i se fixează domiciliu obligatoriu la Topliţa. În 1958 este condamnat politic la 25 de ani de muncă silnică pentru „uneltire contra ordinei sociale"; închis în aresturile Securităţii, de la Jilava, Piteşti şi Aiud. Este eliberat după şase ani şi două luni (1964) prin decret general de graţiere. Debutul poetic în rev. *Ortodoxia* (1935), cu poezia *Pământ şi cer.* Debut în dramaturgie (1938) cu scenariul radiofonic în versuri *Jocul fulgilor,* în regia lui Atanasie Mitric. Piese jucate: *Mioriţa* (Teatrul „Barbu Delavrancea" din Bucureşti, 1967/1968; Piteşti, 1970); *Meşterul Manole* (Teatrul „Al. Davila" din Piteşti, 1969/1970; Bucureşti, 1969); *Steaua Zimbrului* (Teatrul Dramatic din Baia Mare, 1973/1974), *Hoţul de mărgăritare* (Turda, 1992). Debut editorial cu poemul dramatic *Mioriţa* (1966). Paralel cu activitatea de dramaturg, adunată în vol. *Poeme cu măşti* (1972) şi *Greul pământului* (I-II, 1982), publică mai multe vol. de poezii (*Geneze*, 1971; *Istorii agrippine,* 1976; *File de acatist,* 1976; *Anamneze*, 1984; *Imn Eminescului*, 1992; *Poeme alese,* 1998), romanul *Străinii din Kipukua* (1979), o carte de memorii (*Rotonda plopilor aprinşi*, 1983) şi alta de povestiri (*Amintirile peregrinului Apter*, I, 1990). Eseuri, studii, scrisori pastorale şi istorie bisericească în vol. *Pro memoria. Acţiunea catolicismului în România interbelică* (1992), *Din spumele mării. Pagini despre religie şi cultură* (1995), *Pledoarie pentru istoria neamului* (1995), *Atitudini* (1999), *De dincolo de ape* (2000) şi *Apa cea vie a Ortodoxiei* (2002). În 2001 publică monumentala versiune a Bibliei, diortosită după Septuaginta, moment de referinţă în istoria credinţei, limbii şi culturii româneşti. Pe durata elaborării

vastei opere de erudiţie s-au tipărit ed. din *Noul Testament* (1993; ed. II, 1995), *Cartea lui Iov* (1996), *Pentateuhul* sau *Cele cinci cărţi ale lui Moise* (1997), *Cartea Psalmilor* sau *Psaltirea profetului şi regelui David* (1998), *Cântarea cântărilor* (1998), *Cartea profetului Isaia* (1999), *Cartea profetului Ieremia* (1999), *Poezia Vechiului Testament* (2000), *Cartea profetului Iezechiel* (2000), *Cartea profetului Daniel* (2000) şi *Apocalipsa Sfântului Ioan* (2002). Premiul de dramaturgie al Uniunii Scriitorilor (1982); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (1995); Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1996); Premiul „Opera Omnia" al Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (2001).

OPERA: *Mioriţa*, poem dramatic în cinci acte, cu o *Predoslovie* de T. Arghezi, Bucureşti, 1966 (ed. IV, postfaţă de L. Petrescu, Cluj-Napoca, 1999); *Meşterul Manole*, dramă în cinci acte, în versuri, Bucureşti, 1968; *Du-te vreme, vino vreme!,* poem dramatic, Bucureşti, 1969; *Păhărelul cu nectar*, fantezie dramatică în versuri, Bucureşti, 1969 (ed. II, Cluj-Napoca, 2003); *Geneze*, versuri, Bucureşti, 1971; *Steaua Zimbrului*, cinci acte în versuri, 1971; *Poeme cu măşti*, teatru, Bucureşti, 1972; *File de acatist*, Detroit, 1976 (ed. II, Bucureşti, 1981; ed. III, Cluj-Napoca, 1996); *Istorii agrippine*, versuri, Bucureşti, 1976; *Străinii din Kipukua*, roman, Bucureşti, 1979 (ed. II, Cluj-Napoca, 2003); *Greul pământului*. O pentalogie a mitului românesc, I-II, 1982; *Rotonda plopilor aprinşi*, memorialistică, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1995); *Anamneze*, versuri, Bucureşti, 1984; *Amintirile peregrinului Apter*, I, povestiri, Bucureşti, 1990 (ed. II, Cluj-Napoca, 2000); *Cerurile Oltului*, scoliile arhimandritului Bartolomeu la imaginile fotografice ale lui Dumitru F. Dumitru, Râmnicu Vâlcea, 1990 (ed. II, Bucureşti, 1998); *Imn Eminescului*, în nouăsprezece cânturi, Bucureşti, 1992; *Pro memoria*. Acţiunea catolicismului în România interbelică, Bucureşti, 1992; *Hoţul de mărgăritare* (Întoarcerea fiului risipitor), parabolă în patru acte, Cluj-Napoca, 1993 (ed. II, 2001); *Din spumele mării*. Pagini despre religie şi cultură, ed. îngrijită şi postfaţă de S. Frunză, Cluj-Napoca, 1995; *Pledoarie pentru istoria neamului,* eseuri teologice şi literare, Craiova, 1995; *Clujul universitar al generaţiei 1946 în memoriile lui Valeriu Anania,* memorii, Cluj-Napoca, 1966; *Poeme alese,* pref. de L. Petrescu, Cluj-Napoca, 1998; *Atitudini,* studii şi conferinţe, Cluj-Napoca, 1999; *De dincolo de ape,* pagini de jurnal, Cluj-Napoca, 2000; *Apa cea vie a Ortodoxiei,* cuvântări, art. şi scrisori pastorale: 1993-2001, Cluj-Napoca, 2002; *Bilder vom Reich Gottes. Ikonen und Fresken rümänischer Klöster,* exegeză iconografică, Germania, 2002; *Atelier biblic. Caiete de lucru,* Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: *Biblia* sau *Sfânta Scriptură,* versiune diortosită după Septuaginta, redactată şi adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, sprijinit pe numeroase alte osteneli, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Însemnări critice*, 1970; N. Carandino, *Autori, piese şi spectacole* (1966-1970), 1973; I. Zamfirescu, *Drama istorică universală şi naţională,* 1976; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească*, 1977; M. Mancaş, *Trecut şi prezent în teatrul românesc,* 1979; Gh. Ciompec, *Motivul creaţiei în literatura română*, 1979; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 28, 1982; G. Muntean, în *România literară*, nr. 22, 1982; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 2, 1983; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1983; Ş. Cioculescu, în *Ramuri*, nr. 8, 1983; I. Niculescu, în *Teatrul*, nr. 5, 1985; M. Ghiţulescu, în *Steaua*, nr. 11-12, 1992; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* I; G. Alexe, *Diorame şi eseuri*, 1996; Doina Curticăpeanu, în *Steaua,* nr. 2-3, 1997; D. Ciachir, în *Renaşterea,* nr. 7-8, 1999; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 1, 1999; M. Petean, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2000; M. Scorobete, în *Renaşterea,* nr. 4, 2000; M. Mircea, *ibidem*; *Logos,* 2001; C. Ciopraga, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 653, 2003. **(A. S.)**

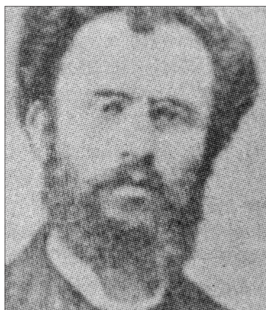

ANCA George, n. 12 apr. 1944, satul Ruda, com. Budeşti, jud. Vâlcea. Poet şi eseist. Fiul lui Ion Anca, contabil, şi al Elisavetei (n. Grigorescu). Şcoala primară în satul natal (1950-1953), apoi Şcoala medie Găeşti (1953-1961); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1961-1966). Bursă de specializare la Univ. din Roma, Italia (1973). Dr. în

filologie al Univ. din Bucureşti, cu teza *Baudelaire şi poeţii români. Corespondenţe ale spiritului poetic* (1974). Reporter la Radiodifuziunea Română (1967-1969); redactor la rev. *Colocvii* (1969-1971); inspector în Ministerul Învăţământului (1971-1976); lector la Facultatea de Ziaristică din Bucureşti (1976-1977); lector la University of New Delhi, India (1977-1984; 2002-2003); director al Bibl. Centrale a Institutului Politehnic (1984-1987) şi director general al Bibl. Pedagogice Naţionale, Bucureşti (din 1988). Prof. asociat la Univ. din Oradea şi Târgovişte. Colab. la *Luceafărul, Viaţa Românească, Contemporanul, Gazeta literară, Credinţa* (Detroit, Statele Unite), *Indian Literature* (New Delhi, India) etc. Prezent în antologiile *O sută de poeţi* (1967) şi *Casa de sub pădure* (1967). Editează rev. *The Milky Way,* New Delhi, India (1979), *Latinitas,* New Delhi, India (1982-1984), *Liber* (1989), *Bibliotheca Indica* (1996) şi *Trivium* (2003). Debutează cu poezia *Continuitate,* în *Luceafărul* (1961). Debut editorial cu vol. de versuri *Invocaţii* (1968). A semnat şi Gheorghe Anca.

OPERA: *Invocaţii,* poezie, Bucureşti, 1968; *Eres,* roman, Bucureşti, 1970; *Poemele părinţilor,* poezie, Bucureşti, 1976; *10 Indian Poems,* poezie, New Delhi, 1978; *Good luck, Radha* (engleză), teatru, New Delhi, 1979; *Ek shanti,* poezie, New Delhi, 1981; *De rerum Aryae,* poezie, New Delhi, 1982; *Upasonhind,* poezie, New Delhi, 1982; *Ardhanarishwara* (engleză, hindi, sanscrită), poezie, New Delhi, 1982; *Mantre,* poezie, New Delhi, 1982; *Sonhind* (engleză), poezie, New Delhi, 1982; *Parinior,* roman, New Delhi, 1982; *India. Memorii la mijlocul vieţii,* proză, New Delhi, 1982; *Sonet,* poezie, New Delhi, 1984; *XII by Horace Gange,* teatru, New Delhi, 1984; *50 doine lui Ilie Ilaşcu,* poezie, Bucureşti, 1994; *The Buddha* (engleză), roman, Bucureşti, 1994; *Indoeminescology* (engleză), eseuri, Bucureşti, 1994; *Doina cu variaţiuni,* poem, Bucureşti, 1995; *Haos, temniţă şi exil la Eminescu, Cotruş, Gyr şi Stamatu,* eseu, Bucureşti, 1995; *Articles on Education* (engleză), eseu, Bucureşti, 1995; *Manuscrisele de la Marea Vie,* eseuri, Bucureşti, 1996; *Doine în dodii,* poezie, Bucureşti, 1997; *Maica Medeea la Paris,* roman (primul din seria de nouă vol. *ApoKalipsa indiană*), Bucureşti, 1997; *Miongdang,* proză, Bucureşti, 1997; *Lumea fără Coloana lui Brâncuşi* (română, engleză), pamflet, Bucureşti, 1997; *Templu în elicopter,* teatru, Bucureşti, 1997; *Teatru sub clopot,* teatru, Bucureşti, 1997; *Ion Iuga în India,* proză, Bucureşti, 1997; *Waste* (engleză), poezie, Bucureşti, 1998; *Sub clopot* (română, engleză) proză, Bucureşti, 1998; *Beauty and Prison* (engleză), eseu, Bucureşti, 1998; *Decasilab,* poezie, Bucureşti, 1999; *Pelasgos,* proză, Bucureşti, 1999; *From Thaivilasa to Cosmic Library* (engleză), eseu, Bucharest/Bangkok, 1999; *Ramayanic Ahimsa* (engleză), Bucharest, New Delhi, 1999; *Balada Calcuttei,* poezie, Bucureşti, 2000; *Sonete thailandeze,* poezie, Bucureşti, 2000; *Orientopoetica,* poezie, Bucureşti, 2000; *Malta versus Trinidad,* poezie, Bucureşti, 2000; *Aesthetic Anthropology* (engleză), eseu, Bucharest/Williamsburg, 2000; *Mamma trinidad,* poezie, Bucureşti, 2001; *Frica de Orient,* roman, Bucureşti, 2001; *Buddha şi Colonelul,* roman, Bucureşti, 2001; *Furnici albe,* roman, Bucureşti, 2001; *Poeston. Edgar Poe nemainăscut în Boston,* pamflet, Bucureşti, 2001; *Baudelaire şi poeţii români. Corespondenţe ale spiritului poetic,* eseu, Bucureşti, 2001; *Edgar, who does (not) need libraries* (engleză), eseu, Bucharest/Boston, 2001; *Dodii,* poezie, Bucureşti, 2002; *La Gioia,* roman, Bucureşti, 2002; *Sanskritikon,* proză-poezie-traduceri, Bucureşti, 2002; *În recunoaştere,* roman, Bucureşti, 2003; *Măslinii din Uffizi,* roman, Bucureşti, 2003; *Prima ultima,* selecţie, Bucureşti, 2003; *Transbudhvana and other poems* (engleză), poezie, Bucureşti, 2003; *In Search of Joy* (engleză), eseu, Bucharest/Firenze, 2003. Traduceri: G. Rodari, *Gramatica fanteziei,* Bucureşti, 1978; Kalidasa, *Norul vestitor,* New Delhi, 1983; Jayadeva, *Gitagovinda,* New Delhi, 1983; M. Leblanc, *Arsene Lupin. Cele opt bătăi de orgoliu,* Bucureşti, 1992; F. Brădescu, *Lumea stranie a lui Eugen Ionescu,* Bucureşti, 2000.

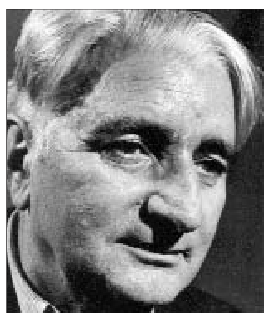
REFERINŢE CRITICE: N. Baltag, în *Contemporanul,* 11 oct. 1968; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 26, 1970; G. Alexe, în *Credinţa* (Detroit, Statele Unite), nr. 1, 1971; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1974; Dana Dumitriu, în *România literară,* 10 iun. 1976; P. Romoşan, în *Tribuna,* 7 oct. 1976; I. Alexandru, în *Flacăra,* 24 iun. 1983; I. St. Lazăr, în *Vâlcea literară,* 7 aug. 1994; C. Mateescu, *Jurnal indian,* 2002; *Despre George Anca,* 2003. **(A. S.)**

ANDERCO HONORODEANU Ioan Artemie, n. 16 febr. 1853, Borşa – m. aug. 1877, Borşa. Poet şi memorialist. Cel mai mare dintre cei opt copii ai lui Alexie Anderco, preot, protopop al Vişeului de Sus, paroh al Borşei, şi al Anei (n. Mihaly), înrudită cu influenta familie maramu-reşană Mihaly de Apşa. Tatăl era om de acţiune, gospodar luminat, iubitor de ştiinţă şi cultură, ctitor de şcoală, deţinătorul unei mari biblioteci, autorul unor studii de popularizare a ştiinţei şi al unei monografii a Borşei, publicată fragmentar de Iosif Vulcan în *Familia* (1870). **A. H.** începe învăţătura în familie, o continuă la şcoala din sat, la cea germană din Vişeul de Sus şi, în lb. maghiară, la Colegiul Reformat din Sighet (absolvit în 1871). În 1866-1867 învaţă la Gimnaziul Piariştilor din Cluj şi începe să-şi redacteze jurnalul în lb. maghiară. În urma unui concurs, Soc. Transilvania din Bucureşti, condusă de Al. Papiu Ilarian, îi acordă, în 1871, cu unanimitate de voturi, o bursă anuală de o sută patruzeci de galbeni, pentru a urma cursurile Facultăţii de Medicină din Torino, unde, pe lângă studiile de specialitate, strălucite, **A. H.** e pasionat de filologie şi istorie naţională. Călătoreşte, subvenţionat şi de tatăl său, prin Italia, România (1873), Franţa, Belgia (1876). Moare de ftizie, acasă, înaintea primirii atestatului de studii. Scrierile sale, redactate, după 1871, în lb. română, rămase în ms, au fost popularizate de Elie Dăianu, protopop al Clujului, publicist şi editor, începând din 1905, şi editate în parte de N. Iorga (1934). S-au păstrat versuri, o masivă corespondenţă, notiţe universitare, conspecte de filologie şi istorie, o gramatică a lb. române, jurnalul, cuprins în opt caiete, descrise la începutul secolului, din care mai sunt cunoscute cele din 1872, 1873 (păstrate în col. Dăianu, apoi Culcer) şi 1876 (tipărite de N. Iorga).

OPERA: *Un student în străinătate acum o jumătate de veac. Maramurăşanul Artemie Anderco. Jurnalul său,* introd. de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1934.

REFERINŢE CRITICE: I. G., în *Familia,* nr. 50, 1904; E. Dăianu, în *Luceafărul,* nr. 2, 1905; *Testamentul lui Artemie Anderco,* publicat de E. Dăianu, în *Luceafărul,* nr. 13-14, 1905; E. Dăianu, în *Astra,* nr. 12, 1907; A. Koman, *Documente istorice maramureşene,* f.l., f.a.; I. Curticăpeanu, în *Studii,* nr. l, 1966; D. D. Panaitescu, *Carnet inactual,* 1970; M. Ursuţiu, *Arhive familiale,* I Arhiva Anderco de Homorod, Catalog, Bibl. Acad., Cluj, Secţia Arhiva istorică, 1972; I. Holban, *Literatura subiectivă,* I, 1989. **(D. Cl.)**

ANDREESCU N. Ladmiss (prenumele la naştere: Nicolae), n. 4 febr. 1907, Râmnicu Vâlcea – m. 2000. Prozator. Provine dintr-o familie de funcţionari. Urmează cursurile unei şcoli tehnice aeronautice (1927) şi Liceul Teoretic din Dumbrăveni, Facultatea de Litere din Bucureşti (1933-1935) şi, paralel, cursuri de aerodinamică. Carieră în aviaţie: maistru de escadrilă. Debutează cu poezie în rev. *Şoimii* din Târgu Mureş. Editează, în colab., rev. *Lanuri,* la Mediaş. Colaborează la *Convorbiri literare, Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Debut editorial cu vol. de eseuri *Semne şi mituri* (1937). Proză inspirată din mediul aviaţiei, cu incidente şi drame din timpul războiului; predilecţie pentru sondajele fantasticului şi abisalului, în proze inspirate din lumea ţărănească: *Ochiul din neguri* (1943; Premiul Soc. Scriitorilor Români), *Între două femei* (1943), *Necunoscuţii* (1969), *Carnet de zbor* (1973), *Pe un cer de foc şi luptă* (1981).

OPERA: *Semne şi mituri,* Mediaş, 1937; *În ţara cerului,* Bucureşti, 1939; *Ochiul din neguri,* Bucureşti, 1943; *Între două femei,* Bucureşti, 1943; *Pilot de vânătoare,* Bucureşti, 1968; *Necunoscuţii,* pref. de O. Papadima, Bucureşti, 1969; *Carnet de zbor,* Bucureşti, 1973; *Pe un cer de foc şi luptă.* Aviatorul Vasile Scripcaru, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 8, 1969; T. Popescu, în *Tribuna,* nr. 6, 1970. **(M. Z.)**

ANDRIESCU Alexandru, n. 12 ian. 1926, com. Valea Seacă, jud. Iaşi. Critic şi istoric literar, filolog. Fiul lui Vasile Andriescu şi al Mariei (n. Samson), învăţători. Absolvent al Liceului „Ştefan cel Mare” din Suceava (bacalaureat în 1947); licenţiat în filologie la Iaşi (1951). Prof. la Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi (decan din 1985); lector la Univ. din Dijon (1968-1971). Director al Institutului de Lingvistică din Iaşi. Debutează cu o recenzie în *Iaşul nou* şi, concomitent, cu un art. filologic în rev. *Cum vorbim* (1950). Colab. la *Limba română, Luceafărul, România literară, Manuscriptum, Cronica* (în redacţie, între 1966 şi 1968), *Convorbiri literare* etc. A publicat vol. *Disocieri* (1973), *Relief contemporan* (1974), *Stil şi limbaj* (1977), *Limba presei româneşti în secolul al XIX-lea* (1979), cuprinzând orientarea autorului către probleme de filologie română, de stilistică şi de istorie literară, dar şi spre critica actualităţii literare. A editat opera lui Gib I. Mihăescu (I-IV, 1976-1980) şi studiile de istoria limbii române literare ale lui Gh. Ivănescu (1989).

OPERA: *Disocieri,* Iaşi, 1973; *Relief contemporan,* Iaşi, 1974; *Stil şi limbaj,* Iaşi, 1977; *Limba presei româneşti în secolul al XIX-lea,* Iaşi, 1979; *Studii de filologie şi istorie literară,* Iaşi, 1997.

REFERINŢE CRITICE: H. Hatzfeld – Y. Le Hir, *Essai de Bibliographie critique de Stylistique française et romaine* (*1955-1960*), Paris, 1961; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 12, 1975; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 11, 1975; L. Ulici, *Prima verba,* I, 1976. **(C. M.)**

ANDRIESCU Radu, n. 9 iun. 1962, Iaşi. Poet şi prozator. Fiul lui Alexandru Andriescu, scriitor, şi al Corneliei-Ana (n. ?). Licenţiat al Facultăţii de Filologie al Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi, secţia engleză-franceză (1982-1986). Prof. la Paşcani, apoi carieră didactică la Facultatea de Litere a Univ. din Iaşi (din 1993). Redactor la *Timpul.* Colab. la *Convorbiri literare, Luceafărul, România literară, Poesis, Contrafort, Echinox, Dacia literară* etc. Prezent în antologiile *Streiflicht* (Germania, 1994), *City of Dreams and Whispers* (1998) etc. Debutează în *Convorbiri literare* (1977). Debut editorial cu vol. de poezie *Oglinda la zid* (1992). Premiul rev. *Poesis* (1992); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1998).

OPERA: *Solstiţii*, vol. colectiv, Iaşi, 1985 (poemul în proză: *Întinderi*); *Oglinda la zid,* versuri, Iaşi, 1992; *Uşa din spate,* versuri, Iaşi, 1994; *Sfârşitul drumului, începutul călătoriei*, versuri, Iaşi, 1998; *Eu şi câţiva prieteni,* versuri, Iaşi, 1999.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *Luceafărul*, nr. 25, 1990; Luminiţa Urs, în *Steaua*, nr. 4-5, 1994; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 12, 1999; A. Bodiu, în *Obervator cultural*, nr. 52, 2001. **(A. S.)**

ANDRIEŞ Andi, n. 3 iun. 1934, Iaşi. Dramaturg. Fiul lui Nicolae Andrieş şi al Luizei (n. Lelescu), prof. Studii secundare la Liceul „August Treboniu Laurian” din Botoşani (1945-1951); Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi (1951-1955). Redactor la *Iaşul literar* (1954-1971), redactor-şef adjunct la *Cronica* (1971-1979), preşedinte al Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă din Botoşani (1979-1981), director al Editurii Junimea din Iaşi (1981-1990; 1993-1997). Director general al Teatrului Naţional din Iaşi (1994-1996). Debutează în ziarul *Clopotul* din Botoşani (1949). Debut editorial cu vol. de versuri

Urcuş (1959), după care se afirmă ca dramaturg. Întâia piesă reprezentată (la Televiziunea Naţională, 1960) este *Postul de pe strada Rareş.* Au urmat: *Vecinii soarelui* (1960), *Mâna de oţel* (1961), *Verbul galben* (1968), *Interludiu* (1968), *Duet* (1970), *Vârsta zero* (1972), *M-am jucat într-o zi* (1978) etc. În 1973 publică vol. de teatru *Inerludiu.* A colaborat la *Iaşul literar, Cronica, Convorbiri literare, Luceafărul Contemporanul, Ateneu, Tribuna.* Premiul naţional „Vasile Alecsandri” pentru piese într-un act (1959); Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1973).

OPERA: *Urcuş,* versuri, Bucureşti, 1959; *Postul de radio de pe strada Rareş,* 1959; *Vecinii soarelui,* 1960; *Mâna de oţel,* piesă într-un act, Bucureşti, 1961; *Oaspetele fără nume,* 1963; *Instanţa de duminică,* 1965; *În apropierea momentului,* 1966; *Interludiu,* teatru, Bucureşti, 1973; *Ochii şi lumea,* memorialistică, Iaşi, 1974; *Neştiuta strălucire,* Iaşi, f.a.

REFERINŢE CRITICE: V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 3, 1983; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 23, 1984; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 23, 1984; H. Zilieru, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1984. **(D. C. M.)**

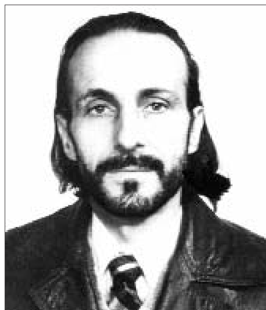

ANDRIŢOIU Alexandru, n. 8 oct. 1929, Vaşcău – m. 1 oct. 1996, Bucureşti. Poet, traducător şi scenarist. Fiul lui Nicolae Andriţoiu, frizer, şi al Ştefaniei (n. Todan). Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuş (absolvit în 1948); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1949-1951); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu” (1951). Debut în ziarul *Lupta Ardealului* din Cluj (1949); debut editorial cu vol. *În Ţara Moţilor se face ziuă* (1953; Premiul de Stat). Până în 1965, redactor la *Contemporanul, Luceafărul, Gazeta literară, Viaţa militară* etc.; redactor-şef al rev. *Familia* (din 1965). A publicat mai multe vol. de versuri: *Dragoste şi ură* (1957), *Deceniul primăverii* (1958), *Cartea de lângă inimă* (1959), *Porţile de aur* (1959), *Constelaţia lirei* (1963), *Vârful cu dor* (1964), *Simetrii* (1970; Premiul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste), *Euritmii* (1972), *Aur* (1974), *Pe drumul meu* (1974), *Poeme noi* (1984), *Versuri* (1987); în 1985 îi apare antologia *Constelaţia lirei,* cu o pref. de Eugen Simion. Trad. din poezia clasică (*Din lirica elină,* 1968, în colab. cu Dimos Rendis; *Din lirica latină,* 1964) şi modernă (maghiară, rusă, vietnameză, franceză etc.); a dat două cărţi de reportaje şi însemnări de călătorie (*Curcubeu peste Carpaţi,* 1987; *Prin „Ţara dimineţilor liniştite”,* 1989) şi a elaborat mai multe scenarii de film (*Şah la rege, Cine va deschide uşa, Elixirul tinereţii*). Poemele lui **A.** plutesc în cantabilitate şi adoptă ritmuri prozodice diverse, vibrând de o sensibilitate jubilatorie şi cultivând ceremonia erotică rafinată, de o senzualitate levantină. Traseul poeziei e cuprins între euforie şi melancolie, ambele incluse într-o atmosferă rarefiată existenţial, dar bogată în conotaţii livreşti.

OPERA: *În Ţara Moţilor se face ziuă,* versuri, Bucureşti, 1953; *Dragoste şi ură,* versuri, Bucureşti, 1957; *Deceniul primăverii,* Bucureşti, 1958; *Porţile de aur,* versuri, Bucureşti, 1958; *Cartea de lângă inimă,* versuri, Bucureşti, 1959; *File de cronică,* versuri, Bucureşti, 1962; *Constelaţia lirei,* versuri, Bucureşti, 1963; *Mărţişor,* Bucureşti, 1964; *Vârful cu dor,* versuri, Bucureşti, 1964; *Versuri,* Bucureşti, 1968; *Simetrii,* versuri, Bucureşti, 1970; *Euritmii,* versuri, Bucureşti, 1972; *Avram Iancu,* antologie, Bucureşti, 1972; *Aur,* versuri, Bucureşti, 1974 (*Aur/Or,* versiune franceză de Sorina Bercescu, Bucureşti, 1982); *Pe drumul meu,* versuri, Bucureşti, 1974; *Poeme noi,* Bucureşti, 1984; *Constelaţia lirei,* pref. de E. Simion, Bucureşti, 1985; *Versuri,* Timişoara, 1987; *Curcubeu peste Carpaţi.* Însemnări de călătorie prin România şi China, Bucureşti, 1987; *Două flori, două surori,* Bucureşti, 1988; *Prin „Ţara dimineţilor liniştite”,* Bucureşti, 1989. Traduceri: I. Utkin, *Versuri,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1959; *Din lirica latină,* note de ~, Bucureşti, 1964; A. S. Puşkin, *Versuri,* ed. bilingvă, în colab. cu M. Banuş ş.a., Bucureşti, 1964; *Antologia literaturii maghiare,* Bucureşti, 1966; *Din lirica elină,* în colab. cu D. Rendis, cuvânt înainte de E. Papu, Bucureşti, 1968; N. Zidarov, *Versuri,* în colab. cu I. Brad şi I. Horea, Bucureşti, 1971; Dang Trân-Con, Doan Thi-Diem, *Plângerea femeii după bărbatul ei plecat în război,* cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1974;

Antologie de poezie canadiană de limbă franceză, în colab. cu Ursula Şchiopu, cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1976; *Antologie de poezie vietnameză clasică şi contemporană*, în colab. cu Liliana Blajovici-Liciu, pref. de ~, Bucureşti, 1980; R. M. Rilke, *Poemele franceze,* pref. de ~, Timişoara, 1984; To Huu, *Poeme,* Bucureşti, 1987; Horváth Imre, *Noi doi în oglindă,* pref. de ~, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: A. Martin, *Poeţi contemporani,* II, 1971; I. Constantin, *Despre poeţi,* 1972; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi...*; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; Al. Piru, *Poezia...,* II; I. Negoiţescu, *Engrame,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; Al. Ruja, *Valori lirice actuale,* 1979; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; D. Micu, *Limbaje lirice contemporane,* 1988; E. Simion, *Scriitori...,* IV; F. Neagu, în *Literatorul,* nr. 41, 1996; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 10, 1996; D. Chirilă, *ibidem,* nr. 10, 1999; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 32, 2002; idem, *ibidem,* nr. 25, 2003. **(Al. Cs.)**

ANDRONACHE Vasile, n. 10 oct. 1936, com. Sineşti, jud. Vâlcea. Poet. Fiul lui Ion Andronache şi al Mariei (n. Popescu), agricultori. Liceul la Petroşani, apoi doi ani la o şcoală postliceală de chimie. Laborant chimist. A debutat cu poezie în *Luceafărul* (1963). A publicat vol. de versuri *Ochi înnoptat* (1971), *Texte de fiinţă* (1974), *Poeme* (1978), *Stelăria* ([I], 1981), *Metafora umană* (1982), *Stalactitele dorului* (1983), *Stelăria* (II, 1986), *Poezii* (1989), *Stelăria* (1997). Colaborează la *Amfiteatru, Luceafărul, România literară, Ramuri, Flacăra.*

OPERA: *Ochi înnoptat,* versuri, Bucureşti, 1971; *Texte de fiinţă,* versuri, Bucureşti, 1974; *Poeme,* Bucureşti, 1978; *Stelăria,* versuri, [I]-II, Bucureşti, 1981-1986; *Metafora umană,* versuri, Bucureşti, 1982; *Stalactitele dorului,* versuri, Bucureşti, 1983; *Poezii,* Bucureşti, 1989; *Stelăria,* Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: A. Goci, în *România literară,* nr. 30, 1979; G. Alboiu, în *Luceafărul,* nr. l, 1982; C. Călinescu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1983; Adriana Iliescu, în *România literară,* nr. 13, 1983. **(I. C.)**

ANDRONESCU Şerban C., n. 18 febr. 1924, Bucureşti – m. dec. 2004, New York (Statele Unite). Istoric al culturii, eseist şi traducător. Fiul lui Cristea Andronescu, avocat, şi al Elenei (n. ?). Primele clase primare la British Institute din capitală (absolvite în 1939), după care urmează Liceul „Dimitrie Cantemir” din acelaşi oraş (bacalaureatul în 1942). Licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti (1946); paralel, frecventează cursurile Facultăţii de Litere, engleză, estetică şi literatură (1942-1945). Obţine Diplome Supérieur d'Études Françaises, la Sorbona III, Paris (1971) şi, în acelaşi an, Master of Arts la Brooklyn College din New York, cu lucrarea: *Dispositions visuelles du vers français*. Dr. la City University of New York (1973), cu teza *Essay on the Aesthetics of French Visual Poetry (Essai sur l'esthétique de la poésie visuelle française).* Între 1947 şi 1968 e scriitor liber profesionist (membru al Fondului literar al Uniunii Scriitorilor). În 1969 se stabileşte în Statele Unite, după câţiva ani petrecuţi în Franţa. Îşi desfăşoară activitatea la American Institute for Writing Research, conferenţiind, în acelaşi timp, la diverse Univ. şi colegii americane. În prelegeri şi art. a formulat teoria „analogiilor estetice” (combinaţie între două arte complementare, de pildă a timpului şi spaţiului) specifice secolului XX şi, esenţial, diferite de toate celelalte structuri figurative din perioadele anterioare. Concluzia e că astfel de analogii caracterizează ultima sută de ani (în arte şi literatură), la fel cum clasicismul caracteriza secolul al XVII-lea, enciclopedismul, secolul al XVIII-lea, romantismul, realismul şi impresionismul, secolul al XIX-lea. A semnalat caracterele clasice (categoria sublimului) în literatura populară (balade, basme şi legende), argumentând că promovarea culturii române la scară

universală nu se poate face decât prin recunoaşterea şi cultivarea valorilor fundamentale ale identităţii de neam, limbă, credinţă şi tradiţii păstrate de veacuri în spaţiul carpato-dunărean. În acest sens, două studii reprezentative sunt: *Pentru o definiţie a termenului de „român” (Europa şi neamul românesc*. Foaia mişcării române pentru unitatea Europei, nr. 245, 1992) şi *Elements of Romanian (Moldavian) Identity (Romanian Civilization*, nr. 3, Winter, 1995-1996). În ţară a colaborat la *Studia bibliologica, Magazin istoric, Flacăra, Contemporanul, Gazeta literară, Revista bibliotecilor* etc. După 1989, publică în *Noua revistă română* şi *Curierul românesc*. Cu sprijinul financiar al Univ. Wisconsin, Milwakee, editează *Bye Cadmos*. A Journal of Aesthetic Analogies (1974-1978). Editează la New York, începând cu 1982, rev. *New York Spectator*, subintitulată, din 1989, a Quarterly of Culture and Tradition. În paginile ei semnează poezii: George Uscăteascu, Ioan Alexandru, Corneliu Vadim Tudor; proză: Eugen A. Giurgiu (*Secretul Adei*, nr. 8, 1983); studii, art. şi comentarii critice: Şerban C. Andronescu (*Usque ad finem hoc et nec ultra*, un eseu despre Constantin Virgil Gheorghiu, nr. 25-26, 1987), Vasile Haţegan (*Archbishop Valerian D. Trifa*, nr. 23-24, 1987), George Uscătescu (*Integrarea politică şi culturală a Europei de Est,* nr. 43, 1991), Eugen Lozovan etc. În nr. 27-30 (1988), respectiv 37-38 (1990) se publică două texte inedite de C. Noica: *Rugaţi-vă pentru Alexandru* („anii de calvar din închisoare”) şi *Un nou model de universalitate. George Uscătescu – opera lui*. Un alt art. despre George Uscătescu, tot de C. Noica, apare în nr. 28 (1988), reprodus din *Filosofia oggi* (nr. 3, 1987). Din *Agora* (nr. 3-4, 1986) se reproduce un interviu acordat de E. Cioran lui Otto Manheimer. Sunt prezente, în paginile revistei, nume de prestigiu din Franţa (Constantin Virgil Gheorghiu, René Huygue), Statele Unite (Zbigniew Brzezinski, John Gardner, John Cheever), Spania (George Uscătescu), Canada şi Italia. Este autor al unei lucrări de sinteză (*Cadmos*. *Scurtă istorie a scrisului,* 1966), al unui manual de *Tehnica scrierii academice* (1997) şi al unui eseu dedicat *Analogiilor estetice* (1998). *Who's Who in Romanian America* (1976) este până astăzi o importantă sursă documentară privind viaţa cultural-spirituală, politică şi socială a comunităţii româneşti din Statele Unite. În 1995 publică „eseul personal” despre mareşalul Ion Antonescu (*Glorie, adversitate, infamie*). A tradus din Thor Heyerdahl, Herman Melville, Brian Fawcett, Peter Freuchen, Henry Gilbert, Irving Stone, Dorris Lessing şi James Cook. Membru în mai multe Soc. (Modern Language Association of America; American Association of University Professors) şi Acad. (Académie Européenne des Arts, Belgia; Academia Oamenilor de Ştiinţă din România). Dr. of Divinity (honoris causa) la Trinity Research Center, Madras, India şi preşedinte al Filialei americane a Acad. Oamenilor de Ştiinţă din România, înfiinţată la New York (1997). Membru în PEN Club International (Writers in Exile).

OPERA: *Cadmos. Scurtă istorie a scrisului*, cuvânt înainte de Emil Condurachi, Bucureşti, 1966; *Romanian-English Dictionary*, New York, 1969; *Who's Who in Romanian America*, New York, 1976; *Glorie, adversitate, infamie*. Eseu personal despre Mareşalul Ion Antonescu, New York, 1995; *Tehnica scrierii academice*, Bucureşti, 1997; *Analogii estetice*. Teoria spaţiului-timp în arte şi literatură, Bucureşti, 1998. Traduceri: Thor Heyerdahl, *Expediţia Kon-Tiki*. Cu pluta pe Oceanul Pacific, traducere de ~, Bucureşti, 1959; *Călătoriile căpitanului Cook,* în româneşte de ~, Bucureşti, 1959; Herman Melville, *Moby Dick sau Balena Albă*, în româneşte de ~, cu o pref. de Eugen Schileru, Bucureşti, 1962 (altă ed. 1993); Brian Fawcett, *Călătorie neterminată*, în româneşte de ~, Bucureşti, 1963; Peter Freuchen, *Vânătorii din Golful Melville,* trad. de ~, Bucureşti, 1963; Henry Gilbert, *Robin Hood*, ed. II, în româneşte de ~, Bucureşti, 1965; Irving Stone, *Jack London*, în româneşte de ~, prefaţă de D. Mazilu, Bucureşti, 1965; Dorris Lessing, *Tainele noastre nu-s de vânzare*, în româneşte de ~, Bucureşti, 1966; James Cook, *În jurul lumii. Călătoriile căpitanului Cook*, I-II, trad., tabel cronologic şi note de ~, pref. de Radu Tudoran, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: Anca Noje, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

ANDRU Vasile (numele la naştere: Andrucovici), n. 22 mai 1942, com. Bahrineşti, Bucovina. Prozator. Părinţii: Teodor Andrucovici şi Ecaterina (n. Păun), agricultori. Şcoala elementară în satele Muşeniţa şi Bainet (1949-1956); liceul la Siret (1956-1958) şi la Rădăuţi (1958-1960); Facultatea de Filologie, secţia franceză-română, a Univ. din Iaşi (1960-1965). Prof. la Liceul „Ştefan cel Mare" din Suceava (1965-1967); asistent la Institutul Pedagogic din Suceava (1967-1974). Din 1975, redactor la *Viaţa Românească.* Şeful Secţiei de proză al Asoc. scriitorilor din Bucureşti (ales la Conferinţa din 1990). Din anii '80 cercetează practica isihastă, participând la mai multe simpozioane de spiritualitate şi istorie a religiilor (Paris, Atena, Montreal, India). Din 1990, coordonează Centrul Naţional de practică isihastă din Bucureşti. Face două călătorii la Muntele Athos (1997; 1998) şi stagii de pregătire sapienţială în Italia, Franţa, India, Polinezia (Pacificul de Sud) şi Australia. Debutează în *România literară* (1969). Debut editorial în 1970, cu vol. de povestiri *Iutlanda posibilă,* urmat de alte vol. de povestiri şi romane: *Mireasa vine cu seara* (1973), *Mirele* (1975), *Arheologia dorinţelor* (1977), *Noaptea împăratului* (1979), *O zi spre sfârşitul secolului* (1983), *Turnul* (1985), *Progresia Diana* (1987), *Muntele Calvarului* (1991), *Un univers cu o singură ieşire* (1997), *Cel mai îndepărtat Paradis* (2001). Eseuri: *Viaţă şi semn* (1989). Colab. la *România literară, Luceafărul, Tribuna, Convorbiri literare, Vatra, Viaţa Românească*. Vol. de memorialistică: *Memoria textului* (1992), *India văzută şi nevăzută* (1993), *Istorie şi taină la Sf. Munte Athos* (2001), *Întâlniri cu maeştri şi vizionari* (2001) şi *Yaatra. Jurnal în India* (2002). Premiul internaţional Balcania (2000) pentru romanul *Păsările cerului.*

OPERA: *Iutlanda posibilă,* Bucureşti, 1970; *Mireasa vine cu seara,* Bucureşti, 1973; *Mirele,* Bucureşti, 1975; *Arheologia dorinţelor,* Bucureşti, 1977; *Noaptea împăratului,* Bucureşti, 1979; *O zi spre sfârşitul secolului,* Bucureşti, 1983; *Turnul,* Bucureşti, 1985; *Progresia Diana,* Bucureşti, 1987; *Viaţă şi semn,* Bucureşti, 1989; *Muntele Calvarului,* roman, Bucureşti, 1991; *Memoria textului,* memorialistică, Bucureşti, 1992; *India văzută şi nevăzută,* memorialistică, Bucureşti, 1993 (ed. adăugită, 2000); *Terapia destinului,* Iaşi, 1994 (ed. revăzută, 1997); *Un univers cu o singură ieşire,* proză scurtă, Bucureşti, 1997; *Mistici din Carpaţi şi alţi oameni slăviţi din istoria mântuirii,* Chişinău, 1998 (ed. adăugită, 2000); *Păsările cerului,* roman, Bucureşti, 1999; *Psihoterapie isihastă,* Chişinău, 2000; *Cel mai îndepărtat paradis,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 2001; *Istorie şi taină la Sf. Munte Athos,* Bucureşti, 2001; *Întâlniri cu maeştri şi vizionari,* Piteşti, 2001; *Yaatra. Jurnal în India,* Bucureşti, 2002; *Isihasmul sau meşteşugul liniştirii,* Chişinău, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 52, 1983; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1984; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 41, 1985; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; L. Ţăranu, în *Cronica,* nr. 16, 1985; C. Vişan, *Semnături în contemporaneitate,* 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; I. Holban, în *Cronica,* nr. 9, 1988; A. D. Rachieru, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1988; C. Crişan, în *Steaua,* nr. 1, 1989; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 10, 1989; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 41, 1989; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 16, 1991; D. Stanca, în *Viaţa Românească,* nr. 10-11, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 4, 1995; Maria Ana Tupan, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 1996; idem, *ibidem,* nr. 12, 2001; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 27, 2002. **(A. S.)**

ANESTIN Victor, n. 17 sept. 1875, Bacău – m. 5 nov. 1918, Bucureşti. Romancier şi memorialist. Fiul lui Ion Anestin şi al Mariei (n. ?), actori. Liceul absolvit la Craiova (1892). Debutează în ziaristică la *Curierul Olteniei* (1892), după ce în liceu editase rev. literară *Freamătul.* Prima carte publicată de **A.** este totodată primul roman ştiinţifico-fantastic cunoscut din

literatura română (*În anul 4000 sau O călătorie la Venus,* 1899). Audiază intermitent cursuri ale Facultăţii de Litere şi Filosofie din Bucureşti, fiind totodată corector, reporter, redactor şi secretar de redacţie la diverse ziare din capitală – c. treizeci –, până la sfârşitul vieţii (printre care: *Apărarea naţională, Patriotul, Ţara, Vremea, Dimineaţa, Adevărul, Viitorul, Minerva, Universul*). Sub pseud. Lică, a publicat, în rev. *Veselia,* schiţe umoristice. Şi-a legat numele mai ales de seria a doua (1912-1916) a *Ziarului ştiinţelor populare şi al călătoriilor.* Decisivă pentru opţiunile şi formaţia lui **A.** a fost lectura, încă din liceu, a cărţilor de astronomie populară, semnate de Camille Flammarion; va traduce apoi asiduu din acesta, îi dedică un „studiu critic" (1902), pune sub auspiciile lui Soc. Astronomică Română „Camille Flammarion", înfiinţată de el în 1907; la rându-i, astronomul francez îl ajută cu cărţi şi aparatură, îl propune ca membru în Société Astronomique de France şi îi deschide calea colab. la rev. *L'Astronomie, English Mechanics, The Nature* (Anglia), *Monthly Register* (SUA) etc. A întemeiat şi condus rev. *Orion* (1907-1912), prima publicaţie periodică de astronomie din România, când în tot restul lumii mai apăreau doar unsprezece astfel de rev. Împreună cu chimistul Constantin I. Istrati, **A.** a întemeiat Univ. Populară din Bucureşti (1912), iar împreună cu matematicianul Gheorghe Ţiţeica şi cu fizicianul Ştefan Hepites a fondat Soc. Prietenii Ştiinţei (1913). A înfiinţat col. de popularizare Bibl. „Ştiinţa pentru toţi" (1916). A publicat peste treizeci de vol., cele mai multe de astronomie, a tradus c. douăzeci de cărţi (cunoştea şapte lb. străine). Cu două săptămâni înainte de a muri, a iniţiat o nouă rev. de popularizare, *Ştiinţa tuturor.* Prin scrierile SF (*În anul 4000 sau O călătorie la Venus*; *O tragedie cerească,* 1914; *Puterea ştiinţei sau Cum a fost „omorât" Războiul European,* 1916), **A.** este „primul autor specializat de literatură ştiinţifico-fantastică din România" (Fl. Manolescu).

OPERA: *În anul 4000 sau O călătorie la Venus.* Roman original, Bucureşti, 1899 (ed. şi pref. de C. Robu, Cluj-Napoca, 1986, mai cuprinde *O tragedie cerească* şi publicistică literară; altă ed., 2003); *Camille Flammarion.* Biografia. Flammarion filosof, artist şi savant. Studiu critic, Bucureşti, 1901; *Haralamb Lecca, autor dramatic.* Studiu critic, Bucureşti, 1902; *Pământenii şi marţienii,* Bucureşti, 1908; *Stelele.* Noţiuni populare de astronomie, Bucureşti, 1909; *Cucerirea aerului. Baloane şi aeroplane. Aventuri aeriene,* Bucureşti, 1909; *Vine cometa Halley,* Bucureşti, 1909; *Ce sunt cometele?,* Bucureşti, 1910; *Planeta Marte,* Bucureşti, 1910; *Giordano Bruno.* Viaţa şi opera lui, Bucureşti, 1911; *Newton şi atracţiunea universală,* Bucureşti, 1911; *În lumea spiritelor.* Istoria manifestaţiunilor spiritiste, după scriitorii spiritişti moderni, Bucureşti, 1911; *Venus diurna,* Torino, 1911; *Observaţiuni astronomice. Planeta Venus în 1911,* comunicare prezentată la Acad. Română, Bucureşti, 1912; *Cometele, eclipsele şi bolizii ce s-au observat în România între 1386 şi 1853, după manuscrise şi documente,* comunicare prezentată la Acad. Română, Bucureşti, 1912; *Romanul Cerului.* Astronomie pentru toţi, Bucureşti, 1912; *Povestea Cerului,* Bucureşti, 1912; *Eclipsele sau întunecimile de Soare şi de Lună,* Bucureşti, 1912; *Die Kalenderreform in den Staaten der griechischen Kirche,* Riga, 1912; *Cum să înveţi stelele.* Cu 28 hărţi cereşti în text, Bucureşti, 1913 (ed. II, 1920); *Studii astronomice.* I *Răsăritul şi apusul astrelor. Observaţiuni astronomice pentru marinari,* II *Calea Laptelui şi construcţia Universului,* III *Povestea celei mai frumoase stele, Sirius. Paralaxele stelelor. Cum se găsesc constelaţiile pe cer?,* Bucureşti, 1913-1915; *O tragedie cerească.* Poveste astronomică, Bucureşti, 1914; *Eclipsele de soare,* Bucureşti, 1914; *Ce trebuie să citim,* Bucureşti, 1915; *Căpitanul Scott la Polul Sud,* Bucureşti, 1915; *Femeile învăţate,* Bucureşti, 1915; *Ştiinţa şi morala,* conferinţă, Bucureşti, 1915; *Viaţa şi opera lui William Herschel,* Bucureşti, 1915; *Viaţa şi invenţiunile lui Edison, Sir Humphry Davy, Michael Faraday, Henry Cavendish, James Clerk Maxwell,* Câmpina, 1915; *Poveşti astronomice,* Bucureşti, 1916; *Povestea ştiinţei,* Bucureşti, 1916; *Puterea ştiinţei sau Cum a fost „omorât" Războiul European.* Poveste fantastică, Câmpina, 1916; *Eroii ştiinţei.* Viaţa lui Tom Edward – cismarul cel învăţat. Omul care a răpit fulgerul din cer – Benjamin Franklin, 1706-1790, Ampère, Pierre Louis Frederic Sauvage, Jean Henri Fabre, Câmpina, 1916; *Cutremurele de pământ. Cutremurele din România,* Câmpina, 1916; *Minunile naturei. Razele X şi radiul,* prelucrare după Ch. R. Gibson şi Ramsay, Câmpina, 1916; *Visele. Visele prevestitoare,* prelucrare după

Flammarion, Câmpina, 1916; *Povestea vulcanilor,* prelucrare după St. Meunier, Flammarion şi Guillemin, Câmpina, 1916; *Se va stinge Soarele? Soarele după astronomia modernă,* Câmpina, 1916; *Amintiri din teatru,* Bucureşti, 1918; *Călătorii extraordinare.* Doi mari aventurieri – Vasco Nuńez de Balboa şi Fernand Cortez, prelucrare după Cortambert, Bucureşti, 1920; *Viaţa şi opera celebrilor exploratori Livingstone, Stanley, Cook, Speke, Raleigh, Nansen şi Nordenskjöld,* prelucrări după B. K. Gregory, R. Cochrane, J. Hanning Speke, M. T. Yates, M. B. Synge, Bucureşti, 1921; *Viaţa anecdotică a învăţaţilor iluştri Tycho Brahe, Joseph Priestley, William Herschel, John Dalton, Julius Robert Mayer, Meyer – Urania, Claude Bernard, Lord Kelvin, Charles Darwin,* Bucureşti, f.a.; *Viaţa şi opera lui D'Alembert,* Bucureşti, f.a.; *Stele noi,* Bucureşti, f.a.; Traduceri: Agnes Clerke, *Istoria astronomiei,* f.l., f.a.; *Ce e viaţa?* Studii ştiinţifice populare, Bucureşti, 1907; *Fenomenele spiritismului,* Bucureşti, 1907; *Ce e cerul?* Astronomie populară, Bucureşti, 1908; Shakespeare, *Hamlet,* Bucureşti, 1908; idem, *Othello,* Bucureşti, 1908; idem, *Macbeth,* Bucureşti, 1909; idem, *Regele Lear,* Bucureşti, 1909; H. Macpherson-Jun., *Astronomie populară,* Bucureşti, 1909; C. Flammarion, *Cataclismul din Martinica,* Bucureşti, 1910; Clara Tschudi, *Tinereţea Mariei Antoaneta,* I-II, Bucureşti, 1910 (ed. II, 1916); Ch. Lanne Poor, *Sistemul solar. Luna, Pământul şi Soarele,* I-II, Bucureşti, 1911; G. Le Bon, *Naşterea şi moartea materiei.* Studiu filosofic, Bucureşti, 1912; Ch. R. Gibson, *Povestea unui electron,* Bucureşti, 1914; Messerschmidt, *Fizica astrelor,* Bucureşti, 1914; J. Nickl, *Culminarea astrelor,* Bucureşti, f.a.; H. Poincaré, *Mecanica cea nouă,* Bucureşti, 1914; Sv. Arrhenius, *Evoluţia lumilor,* Bucureşti, 1914; P. Lindenberg, *Carol I, Regele României,* pref. de G. de Dubour, Bucureşti, 1915; Sir W. Crookes, *În lumea fantomelor,* Bucureşti, 1916; Lord Macaulay, *Frederic cel Mare,* Bucureşti, 1918.

REFERINŢE CRITICE: L. Florin, în *Revista ştiinţifică „V. Adamachi",* nr. l, 1921; *Ziarul ştiinţelor populare şi al călătoriilor,* nr. 48 (omagial), 1924; I. M. Ştefan şi V. Ionescu Vlăsceanu, *Momente şi figuri din istoria astronomiei româneşti,* 1968; I. Hobana, *Vârsta de aur a anticipaţiei româneşti,* 1969; Fl. Manolescu, *Literatura SF,* 1980; I. Hobana, *Science fiction,* I, 1983; S. Antohi, în *Cronica,* nr. 9,1987; C. Robu, în *Foundation. The Review of Science Fiction,* Londra, nr. 40, 1987. **(C. R.)**

ANGELESCU Silviu, n. 24 ian. 1945, Bucureşti. Critic literar şi prozator. Fiul lui Paraschiv Angelescu, prof. şi preot, şi al Elenei (n. Popescu). Studii elementare, medii şi gimnaziale la Pitaru, Vlăsceni şi Răcari (1952-1963); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1967-1972). Între 1967 şi 1972 lucrează ca muncitor, apoi ca prof. suplinitor de lb. română la Crevedia Mare şi Găişeni. Asistent (din 1972) şi lector la Facultatea de Lb. şi Literatura Română (din 1973). Director adjunct în Direcţia de Relaţii Externe a Ministerului Educaţiei şi Învăţământului (mart.-nov. 1990). Din dec. 1990, vicepreşedinte executiv al Fundaţiei Culturale Române. Dr. în filologie (1972), cu teza *Tipare portretistice în epica orală şi cultă,* publicată cu titlul *Portretul literar* (1985). Debut în *Analele Universităţii din Bucureşti* (1977). Colab. la *Cahiers roumains d'études littéraires, Limbă şi literatură, Limba şi literatura română* etc. cu art. şi studii pe teme de istorie literară şi folclor. A publicat, singur sau în colab. cu Octav Păun, culegeri de folclor (*Folclor din Dâmboviţa,* 1981; *Legende populare româneşti,* 1983; *Basme, cântece bătrâneşti şi doine,* 1989), însoţindu-le de studii introductive. În romanul *Calpuzanii* (1987), bine primit de critica literară, valorifică ironic procedeul romantic al „manuscrisului găsit", ca pretext pentru o savuroasă, pitorească şi esopică istorie plasată în vremea lui Nicolae Mavrogheni. Premiul „G. Călinescu" al criticii (1985); Premiul „Ion Creangă" al Acad. (1988).

OPERA: *Portretul literar,* Bucureşti, 1985; *Calpuzanii,* Bucureşti, 1987 (ed. II, 1999); *Petre Georgescu Delafras. Viaţa şi opera,* Bucureşti, 1999; *Mitul şi literatura,* eseuri, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 32, 1985; Roxana Sorescu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1986; E. Simion, în *România literară,* nr. 39, 1986; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 48,

1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 7, 1988; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 8, 1988; Ş. Foartă, în *Orizont,* nr. 10, 1988; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 19, 1988; D. Mareş, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1989; Al. Piru, *Critici şi metode,* 1989. **(M. P.)**

ANGHEL Dimitrie, n. 16 iul. 1872, com. Corneşti, jud. Iaşi – m. 13 nov. 1914, Iaşi. Poet, prozator şi traducător. Al treilea fiu al lui Dimitrie Anghel (aromân de origine, deputat liberal, arendaş şi moşier, cel care a introdus „plugul cu abur" şi cultura orezului în ţara noastră, scăpătat în ultima parte a vieţii) şi al grecoaicei Erifilia (n. Leatris). Copilăria la Iaşi şi la moşia din Corneşti; şcoala primară la Institutul din Caracaş şi la Liceul pedagogic condus de Al. Lambrior (1879-1883). Continuă cursurile la Institutele Unite şi la Gimnaziul „Alexandru cel Bun" din Iaşi, abandonate în 1889. Din această perioadă datează un caiet de versuri de factură eminesciană, din care Gherea îi publică două poezii în *Contemporanul* (1890). În anii ce urmează călătoreşte mult: întâi în Italia (unde ia cu sine pe poetul Ion Păun-Pincio), apoi, la Paris (unde s-a aflat la studii, împreună cu fraţii săi, între 1893 şi 1902), în Italia, Elveţia, Spania şi Franţa. Fără titluri de studii, revine în ţară în 1902; îndeplineşte funcţii administrative în Dobrogea (1906-1907), iar din 1911 este inspector la Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, după ce fusese o vreme referent la Casa Şcoalelor. Poetul se legase de timpuriu (1887) de mişcarea socialistă, frecventase cenaclul lui Neculai Beldiceanu, era prezent în publicistică (*Adevărul, Adevărul literar, Lumea nouă, Viaţa, Povestea vorbei, Literatură şi artă română, Pagini literare, Viaţa literară şi artistică, Viaţa Românească, Viaţa Socială, Revista democraţiei sociale, Ramuri, Flacăra, Rampa ş. a.)*. Colaborator la *Sămănătorul* (din 1902), ajunge membru în redacţie şi, după retragerea lui Iorga, chiar în comitetul ei de redacţie (1906-1908). Între 1909 şi 1910 editează împreună cu Mihail Sadoveanu, St. O. Iosif şi Ilarie Chendi, rev. *Cumpăna*; în 1903 debutează în vol. cu *Traduceri din Paul Verlaine* (în colab. cu St. O. Iosif), iar în 1905 îi apare primul vol. orig. de poezii, *În grădină*, urmat, în 1909, de *Fantazii*, precum şi de mai multe vol. de proză (*Povestea celor necăjiţi*, 1911; *Fantome,* 1911; *Oglinda fermecată,* 1912; *Triumful vieţii,* 1912; *Steluţa,* 1913). Temperament impulsiv, înclinat spre extreme, **A.** este însă, în acelaşi timp, tentat să cultive prietenia literară: scrie în colab. cu St. O. Iosif teatru poetic (*Legenda funigeilor,* 1907; *Cometa,* 1908), poem istoric (*Carmen saeculare,* 1909), proză (*Cireşul lui Lucullus,* 1910; *Portrete,* 1910) şi creează, împreună cu poetul ardelean, pseud. de succes A. Mirea, sau traduce din Ibsen, Dumas, Fr. Halm, Théodore de Banville; colaborează şi cu Leon Feraru, Victor Eftimiu sau I. Minulescu. Aceeaşi fire atrasă de boemă sau aventură explică şi legătura sentimentală cu Natalia Negru, soţia lui Iosif. Căsnicia ce urmează e întretăiată de crize de gelozie; în 1914, după o asemenea scenă, **A.** îşi răneşte soţia şi încearcă apoi să se sinucidă. Moare câteva săptămâni mai târziu. Cantonată într-o zonă literară de tranziţie, opera lui **A.** (mai cu seamă proza) îşi dovedeşte, la relectură, modernitatea şi îngăduie astăzi o depăşire a înţelegerii scriitorului doar ca „poet al florilor" prin redimensionarea aportului său la „europenizarea" literaturii române.

OPERA: *În grădină,* poem, Bucureşti 1905, *Legenda funigeilor,* poem dramatic în trei acte, Iaşi, 1907 (ed. nouă, 1909, în colab. cu St. O. Iosif); *Cometa*, comedie în trei acte în versuri, Bucureşti, 1908 (ed. II, 1912, în colab. cu St. O. Iosif); *Caleidoscopul lui A. Mirea*, Bucureşti, I, 1908; II, 1910 (în colab. cu St. O. Iosif); *Carmen saeculare,* poem istoric în două părţi, Bucureşti, 1909 (în colab. cu St. O. Iosif; ed. II, 1929); *Fantazii*, Bucureşti, 1909; *Cireşul lui Lucullus*, proză, Bucureşti, 1910 (în colab. cu St. O. Iosif); *Povestea celor necăjiţi,* fantazii şi portrete, Bucureşti, 1911; *Fantome,* Bucureşti, 1911; *Le cérisier de Lucullus*, Paris, 1911-1912; *Oglinda fermecată,* fantazii, Bucureşti, 1912; *Triumful vieţii,* fantazii şi portrete, Bucureşti, 1912; *Steluţa*, fantazii şi paradoxe, Bucureşti, 1913; *Războiul*, prolog în versuri, Bucureşti, 1913 (în colab. cu Victor Eftimiu); *Poezii.* Opere complete, ed. de C. D. Anghel, Bucureşti, 1922; *Proză.* Opere complete, ed. de C. D. Anghel, Bucureşti, 1924; *Poezii,* ed. îngrijită, bibliografie şi pref. de D. Murăraşu, Bucureşti, 1946; *Caleidoscopul lui A. Mirea,* ed.

îngrijită, cuvânt înainte şi bibliografie de M. Dragomirescu, Bucureşti, 1956 (ed. II, 1957); *Poezii şi proză*, ed. îngrijită şi note bibliografice de M. Dragomirescu, cuvânt înainte de V. Râpeanu, Bucureşti, 1957; *În grădină,* poezii şi proză, ed. îngrijită de A. Rusu, pref., tabelul bibliografic, temele de Margareta Iordan, Bucureşti, 1963; *Poezii,* originale, trad. şi opere în colab...., ed., pref., tabelul cronologic, nota asupra ed., bibliografie de M. I. Dragomirescu, Bucureşti, 1968; *Corespondenţă*, St. O. Iosif, Dimitrie Anghel, Natalia Negru, M. Sadoveanu, N. Iorga, C. Sandu-Aldea, Virgil Cioflec, Ilarie Chendi, ed. îngrijită, note şi cuvânt înainte de H. Oprescu, Bucureşti, 1969; *Poezii şi proză*, text stabilit de M. I. Dragomirescu, Bucureşti, 1972; *Caleidoscopul lui A. Mirea,* ed. îngrijită, pref., tabel cronologic şi note de I. Roman, Bucureşti, 1974; *Proză,* text îngrijit, pref. şi tabel cronologic de M. I. Dragomirescu, Bucureşti, 1975; *Cireşul lui Lucullus*, ed. îngrijită şi note de I. Roman, Bucureşti, 1976; *Versuri şi proză,* ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de E. Marinescu, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1989); *Legenda funigeilor,* poem dramatic în trei acte, ilustraţii de Adriana Mihăilescu, Bucureşti, 1981; D. Anghel şi St. O. Iosif, *Scrieri I-II*, ed. îngrijită, studiu introductiv şi comentarii de I. Roman, Bucureşti, 1982; *Oglinda fermecată.* Poezii şi proză, postfaţă şi bibliografie de V. Atanasiu, Bucureşti, 1983; *Versuri,* ed. îngrijită de T. Opriş, Bucureşti, 1996; *Lumini de curcubeie,* versuri, ed. îngrijită de A. Metea, Timişoara, 1997; *În grădină. Fantazii. Oglinda fermecată,* ed., postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de T. Vârgolici, Bucureşti, 1999. Traduceri: *Din Paul Verlaine,* Bucureşti, 1903 (în colab. cu St. O. Iosif); Henric Ibsen, *Poezii,* Bucureşti, 1906 (trad. în colab. cu St. O. Iosif); R. de Flers şi G. A. Caillavet, *Amorul veghează,* Bucureşti, [1909]; Al. Dumas-tatăl, *Strigoiul Carpaţilor,* Bucureşti, 1909 (trad. în colab. cu St. O. Iosif); Fr. Halm, *Camoéns*, poem dramatic într-un act, Bucureşti, 1910 (trad. în colab. cu St. O. Iosif); Th. de Banville, *Gringoire*, comedie într-un act, Bucureşti, 1910 (trad. în colab. cu St. O. Iosif); Oscar Wilde, *Pescarul şi sufletul său,* cu un studiu asupra lui Oscar Wilde, de C. Stere, Bucureşti, 1911 (ed. II, 1915); La Fontaine, *Fabule,* Bucureşti, 1929; altă ed., 2002 (trad. în colab. cu St. O. Iosif); *Victor Hugo, Albert Samain, Charles Guerin, Henri Bataille, Henri de Régnier,* tălmăciţi în limba românească de D. Anghel şi I. Minulescu, Bucureşti, 1935.

REFERINŢE CRITICE: N. Davidescu, *Aspecte...,* II; E. Lovinescu, *Critice,* III; idem, *Memorii,* I, 1930; idem, *Istoria...,* III; T. Vianu, *Arta...;* G. Călinescu, *Istoria...;* Ş. Cioculescu, *Dimitrie Anghel*, 1945; D. Panaitescu – Perpessicius, în *Limbă şi literatură,* VII, 1963; T. Vârgolici, *Dimitrie Anghel,* 1966; V. Ardeleanu, *Proza poeţilor,* 1968; S. Puşcariu, *Călare pe două veacuri,* 1968; Georgeta Horodincă, *Dimitrie Anghel. Portret în evantai,* 1972; C. Ciopraga, *Literatura...,* D. Micu, *Început...; D. Anghel,* studiu, antologie, tabel cronologic şi bibliografie de M. I. Dragomirescu, 1982; P. Marcea, *Varietăţi literare.* 1982; Ş. Cioculescu, *Introducere în opera lui D. Anghel,* 1983; M. I. Dragomirescu, în *Analele Universităţii din Bucureşti. Limba şi literatura română,* tom XXXII, 1983; Ş. Cioculescu în *Manuscriptum,* nr. 2, 1983; M. Zamfir, în *Analele Universităţii din Bucureşti. Limba şi literatura română,* tom. XXXII, 1983; D. Micu, *Modernismul...,* I; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* II, 1984; Adriana Iliescu, *Poezia simbolistă românească*, 1985; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, I. Sava, *Muzica şi literatura*, II, 1987; M. I. Dragomirescu, *Dimitrie Anghel*, 1988; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...;* Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 10, 1991; V. Durnea, în *Cronica,* nr. 16, 1992; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 394, 1997; Gh. Perian, în *Vatra,* nr. 5, 1998; Z. Ornea, în *Dilema,* nr. 377, 2000. **(M. P.)**

ANGHEL Paul, n. 1931, com. Răcătău, jud. Bacău – m. 4 oct. 1995, Bucureşti. Prozator, eseist şi dramaturg. Fiul lui Vasile Anghel şi al Anei (n. ?), învăţători. Liceul „Ferdinand" din Bacău; Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu". Redactor la *Contemporanul*; redactor-şef la *Tribuna României* (1972-1974). Activitate gazetărească la *Scânteia,* apoi de susţinere pe linie publicistică a grupului protocronist de la *Luceafărul.* Debutează cu un poem în *România liberă* (1947); debut editorial cu romanul *Şapte inşi*

într-o căruţă (1961). Autor de reportaje şi tablete (*Victoria de la Oltina,* 1961; *Arpegii la Siret,* 1964; *Recitind o ţară,* 1972; *Efemeride,* 1972; *O clipă în China,* 1978), semnatar al unor cărţi pentru copii (*Sfaturile motanului Grigore,* 1969; *Mor-Mor şi fetiţa portocalie,* 1969), eseist preocupat de descoperirea permanenţelor culturii române (*Arhivă sentimentală,* 1968; *Nouă arhivă sentimentală,* 1975), dramaturg ilustrând drama istorică (*Teatru,* l 972; Premiul „I. L. Caragiale" al Acad.). Colab. la *Contemporanul, Gazeta literară, România literară, Luceafărul, Viaţa Românească, Teatrul, România liberă, Steaua* etc. Ca romancier e interesat de formula prozei de reconstituire, bazată deopotrivă pe document şi ipoteză ficţională (ciclul romanesc *Zăpezile de acum un veac,* 1977-1988). **A.** reprezintă ipostaza creatorului care abordează fără aprehensiuni cele mai variate genuri, într-un şantier beletristic imprevizibil. Traducător, realizator de antologii, reporter politic.

OPERA: *Şapte inşi într-o căruţă,* Bucureşti, 1961; *Victoria de la Oltina,* Bucureşti, 1961; *Arpegii la Siret,* Bucureşti, 1964; *Arhivă sentimentală,* Bucureşti, 1968; *Sfaturile motanului Grigore,* Bucureşti, 1969; *Mor-Mor şi fetiţa portocalie,* Bucureşti, 1969; *Alfabet sonor,* Bucureşti, 1972; *Efemeride,* Bucureşti, 1972; *Convorbiri culturale,* Bucureşti, 1972; *Teatru,* Bucureşti, 1972; *Nouă arhivă sentimentală,* Bucureşti, 1975; *Scrisoare de la Rahova,* Bucureşti, 1977; *O clipă în China,* Bucureşti, 1978; *Te Deum la Griviţa,* Bucureşti, 1978 (altă ed., 2001); *Noaptea otomană,* Bucureşti, 1979; *Săptămâna patimilor,* Bucureşti, 1979; *Fluviile,* Bucureşti, 1980 (altă ed., 1996); *Ieşirea din iarnă,* Bucureşti, 1981 (altă ed., 1996); *Noroaiele,* Bucureşti, 1982; *Zăpezile,* Bucureşti, 1984; *Cutremurul,* Bucureşti, 1986; *Întoarcerea morţilor,* Bucureşti, 1987; *Ieşirea la mare,* Bucureşti, 1988; *O istorie posibilă a literaturii române. Modelul magic,* Timişoara, 2002. Traduceri: H. Bergman, *Markurell din Wadköping*, în colab. cu V. Munteanu, Bucureşti, 1964; R. Alberti, *Crângul pierdut.* Cărţile I şi II de *Memorii*, în colab. cu D. Alistar, note de A. Ionescu, Bucureşti, 1966.

REFERINŢE CRITICE: I. Lungu, *Itinerar critic,* 1965; G. Dimisianu, *Schiţe de critică,* 1966; C. Stănescu, *Cronici literare,* 1971; R. Popescu, *Cronici dramatice,* 1974; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; idem, *Jurnal de lectură,* 1978; M. Muthu, *La marginea geometriei,* 1979; F. Băileşteanu, în *Steaua,* nr. 8, 1980; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1980; I. Holban, în *Cronica,* nr. 15, 1980; E. Papu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1980; C. Ungureanu, în *Tribuna,* nr. 12, 1980; C. Veleriu, în *Cronica,* nr. 13, 1981; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 44, 1981; P. Marcea, în *Contemporanul,* nr. 21, 1981; F. Băileşteanu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1982; G. Genoiu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 4, 1982; Val Condurache, *Fantezii critice,* 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; P. Marcea, *Concordanţe şi controverse,* 1983; L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european,* 1984; G. Genoiu, *Subiecte teatrale,* 1987; F. Băileşteanu, *Aorist,* 1988; I. Holban, în *Cronica,* nr. 9, 1988; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 9, 1989; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 41, 1989; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1990; C. Vlasie, în *Argeş,* nr. 11-12, 1990; D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 20, 1993; B. T. Arghezi, în *Steaua,* nr. 10-11, 1995; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 271, 1995; I. Bădescu, în *Sociologie românească,* nr. 1-2, 1995; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 18, 2001; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2003. **(M. Pp.)**

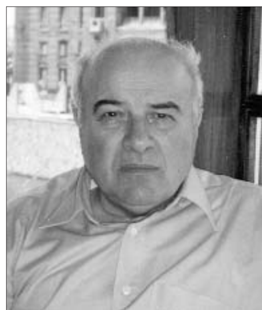

ANGHEL Petre, n. 3 febr. 1944, Băileşti, jud. Dolj. Poet, prozator şi eseist. Părinţii: Ion Anghel şi Anica (n. Panea), muncitori. Şcoala elementară şi liceul la Băileşti (1950-1962); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1964-1965) şi Bucureşti (1965-1969). Dr. în filologie (1978). Debutează în *Amfiteatru* (1967). Autor a două vol. de versuri (*Duhul pământului,* 1971; *Davidiada,* 1998), al unui studiu de istorie şi critică literară (*Mihai Ralea, vocaţia eseului,* 1973)

şi al mai multor romane de observaţie socială (*Fratele nostru Emanuel,* 1976; *Prindeţi vulpile,* 1978; *Şcoala pedepselor,* 1978; *Lupii la stână,* 1978; *Sita lui Mamona,* 1980; *Dincolo de iubire,* 1982; *Întoarcerea fiilor risipitori,* 1982 etc.). Colab. la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Cronica, Convorbiri literare, Orizont, Ramuri, Tribuna României* şi *Flacăra.* Redactor la Radioteleviziunea Română.

OPERA: *Duhul pământului,* Bucureşti, 1971; *Mihai Ralea, vocaţia eseului*, Bucureşti, 1973; *Fratele nostru Emanuel,* Bucureşti, 1976; *Prindeţi vulpile,* Bucureşti, 1978; *Şcoala pedepselor,* Iaşi, 1978; *Lupii la stână,* Bucureşti, 1978; *Sita lui Mamona,* Bucureşti, 1980; *Dincolo de iubire,* Iaşi, 1982; *Întoarcerea fiilor risipitori,* Bucureşti, 1982; *Oaspeţii bătrânului Catul,* Bucureşti, 1984; *Moştenitorul,* Bucureşti, 1986; *Dealul viilor,* Bucureşti, 1988; *Zodia vărsătorului de plumbi,* Bucureşti, 1989; *Fermece pentru copii (din fermecate farmacii),* versuri, Bucureşti, 1993; *Davidiada,* versuri, Bucureşti, 1998; *Etic şi estetic,* Bucureşti, 2000; *Au mai păţit-o şi alţii: un decameron romanesc,* antologie, Bucureşti, 2001; *Sociolingvistica română,* Bucureşti, 2001; *Comunicare transculturală. Influenţa literaturii sapienţiale asupra literaturii române,* Bucureşti, 2003; *Stiluri şi metode de comunicare,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *Luceafărul,* nr. 45, 1976; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 7; 8, 1978; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 32, 1978; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* II, 1979; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1979; V. Cristea, în *România literară,* nr. 18, 1979; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 4, 1979; M. Zaciu, în *Steaua,* nr. 10, 1980; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 48, 1980; V. Cuţitaru, *Spaţii,* 1981; P. Dugneanu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1981; M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 25, 1981; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; I. Holban, în *Cronica,* nr. 19, 1983; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 37, 1983; M. Braga, în *Transilvania,* nr. 3, 1985; C. M. Popa, *Clasici şi contemporani,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; S. V. Popa, în *România literară,* nr. 38, 1990. **(A. S.)**

ANGHELESCU Adrian, n. 2 febr. 1940, Câmpulung. Critic şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Anghelescu, funcţionar, şi al Eugeniei (n. Suicescu). Şcoala elementară nr. 1 din Câmpulung Muscel (1948-1955). Absolvent al Liceului „Dinicu Golescu” din oraşul natal (1955-1959) şi al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1959-1964). Între 1964 şi 1971 a fost redactor la secţia literară a ziarului *Scânteia,* în 1972 a lucrat ca instructor la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, iar din 1973 la Editura Eminescu, şef de secţie (1973-1975), redactor-şef (1975-1991) şi redactor principal (1991-1995). Redactor la Editura Fundaţiei Culturale Române (1995); redactor la Soc. Română de Televiziune (1995-1996). A întocmit ed. riguroase, însoţite de documentate şi pertinente studii critice, din opera lui Traian Chelariu, G. M. Cantacuzino (*Izvoare şi popasuri,* 1977; *Pătrar de veghe,* 1977), N. Iorga (*Istoria românilor prin călători,* 1981) şi a prefaţat vol. de T. Arghezi, M. Sadoveanu, Galaction, M. Sebastian, Ion Pillat, I. L. Caragiale ş.a.; unele din aceste texte sunt publicate în vol. de studii şi eseuri *Creaţie şi viaţă* (1978) şi *Vedere dinspre Eyub* (1986). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti (1988). Interesului pentru barocul european (*Vârstele lui Proteu,* 1984) îi corespunde şi cercetarea aplicată din *Barocul în proza lui Arghezi* (1988).

OPERA: *Creaţie şi viaţă,* Bucureşti, 1978; *Vârstele lui Proteu,* Bucureşti, 1984; *Vedere dinspre Eyub,* Bucureşti, 1986; *Barocul în proza lui Arghezi,* Bucureşti, 1988; *Gânduri în asfinţit,* jurnal de idei, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *Contemporanul,* nr. 46, 1978; S. Titel, în *România literară,* nr. 49, 1978; Alex. Ştefănescu, în *Tomis,* nr. 4, 1978; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 49, 1978; N. Steinhardt, în *Steaua,* nr. 2, 1979; M. Zaciu, *Lancea lui Ahile,* 1980; I. Adam, *Planetariu,* 1984; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 15, 1985; L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 4, 1985; E. Papu, în *Contemporanul,* nr. 27, 1987; M. Iorgulescu, în

România literară, nr. 16, 1987; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *ibidem,* nr. 26, 1988; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 11, 1988; M. Braga, în *Transilvania,* nr. 2, 1989; Al. Piru, *Critici*... **(M. Z.)**

ANGHELESCU Mircea (prenumele la naştere: Ştefan Mircea), n. 12 mart. 1941, Bucureşti. Fiul lui Enache Anghelescu, medic, şi al Georgetei (n. Bogdan), prof. Absolvent al Liceului „I. L. Caragiale" din Bucureşti (1957) şi al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1962). Dr. în filologie (1970). Prof. la Univ. din Bucureşti (din 1992), vicepreşedinte al Fundaţiei Culturale Române (1994-2003), vicepreşedinte al Asoc. de Literatură Comparată din România (din 1998); prof. la Urziceni (1962-1963), paleograf la Bibl. Centrală de Stat (1963-1967), secretar ştiinţific al Soc. de Ştiinţe Filologice (1967-1971), cercetător ştiinţific principal la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" al Acad. (1971-1992), al cărui director cu delegaţie a fost între 1991 şi 1994. Debut critic în *Contemporanul* (1961). Colab. la *Gazeta literară, România literară, Limbă şi literatură, Synthesis* (redactor-şef 1990-1997), *Revista de istorie şi teorie literară, Revue de littérature comparée* etc. Istoric literar interesat de aspectele sociologice ale fenomenului, în special din sec. XIX, şi comparatist, cu stagiu de specializare în Statele Unite (Bloomington, 1981, cu H. H. H. Remak). Debut editorial în 1971, cu teza de doctorat *Preromantismul românesc,* urmat de alte vol. proprii (*Introducere în opera lui Gr. Alexandrescu,* 1973; *Literatura română şi Orientul,* 1975; *Scriitori şi curente,* 1982; *Ion Heliade Rădulescu,* 1986; ed. nouă, 2001; *Introducere în opera lui P. Ispirescu,* 1987; *Textul şi realitatea,* 1988; *Clasicii noştri,* 1996; *Cămaşa lui Nessus,* 2002), precum şi de numeroase ed. din autori clasici şi moderni (D. Golescu, D. Ralet, N. Filimon, M. Gaster, D. Caracostea ş.a.). Colaborator la mai multe dicţionare literare, din ţară şi din străinătate, coordonator al unui *Dicţionar de termeni literari* (1976; ed. nouă, 1994), la vol. de studii şi comunicări apărute în ţară şi străinătate. Colaborator la vol. *Scriitori români. Mic dicţionar* (1978), *Dicţionarul scriitorilor români,* I-IV (1995-2002) şi *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2000). Premiul Uniunii Scriitorilor (1983) şi Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. (1986).

OPERA: *Catalogul corespondenţei lui Barbu Delavrancea*, Bucureşti, 1967; *Preromantismul românesc*, Bucureşti, 1971; *Introducere în opera lui Gr. Alexandrescu*, Bucureşti, 1973; *Literatura română şi Orientul*, Bucureşti, 1975; *Dicţionar de termeni literari,* în colab., Bucureşti, 1976 (altă ed., 1994); *Scriitori şi curente*, Bucureşti, 1982; *Călători români în Africa*, antologie, Bucureşti, 1983; *Lectura operei*, Bucureşti, 1986; *Ion Heliade Rădulescu: o biografie a omului şi a operei*, Bucureşti, 1986; *Introducere în opera lui Petre Ispirescu*, Bucureşti, 1987; *Textul şi realitatea*, Bucureşti, 1988; *Clasicii noştri*, Bucureşti, 1996; *Paris: oameni şi locuri*, Bucureşti, 1999; *Cămaşa lui Nessus,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Echilibrul între antiteze. Heliade – o biografie,* Bucureşti, 2001. Traduceri: Abderrahman aş-Şaraqawi, *Visuri de copil*, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Varia*, 1972; E. Todoran, în *Orizont*, nr. 11, 1974; M. Muthu, *La marginea geometriei*, 1979; F. Karlinger, în *sterreichische Zeitschrift für Volkskunde*, XXXVIII, 1984; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 28, 1987; Ioana Em. Petrescu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1988; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 45, 1988; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 16, 1989; D. Mănucă, în *Luceafărul*, nr. 40, 1990; P. Cornea, *Semnele vremii*, 1995; L. Ulici, *Literatura română contemporană*, 1995; Roxana Sorescu, în *Luceafărul*, nr. 8, 1997; M. Zamfir, în *România literară*, nr. 14, 1997; Al. Săndulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 11-12, 1997; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 559, 2001; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 55, 2001; P. Cernat, *ibidem,* nr. 48, 2001; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2002; E. Manu, în *Luceafărul,* nr. 14, 2002; T. Urian, în *România literară,* nr. 45, 2003. **(P. C.)**

ANTEMIREANU Alexandru (numele la naştere: Damian), n. 1 aug. 1877, com. Tomşani, jud. Prahova – m. 29 iun. 1910, Bucureşti. Poet, prozator şi critic literar. Fiul lui Antemir Damian, preot, înscris la şcoala primară din Urlaţi, i se schimbă numele după prenumele tatălui. Urmează liceul la Ploieşti, apoi Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, unde audiază cursurile lui T. Maiorescu. Publicistica, practicată intens pentru a-şi asigura existenţa, îl acaparează, silindu-l să abandoneze studiile. Debutează la cotidianul *Ţara* (1895), de unde, remarcat de N. Filipescu, e atras la ziarul conservator *Epoca.* Redactează rubrica „Tribuna literară", apoi devine secretar de redacţie. După studii la Paris şi München revine în ţară şi îşi continuă activitatea publicistică la ziarele *Apărarea naţională, Românul, Conservatorul,* unde redactează rubricile literare. Este redactor la *Epoca literară* şi fondator, în 1898, împreuna cu St. O. Iosif, al rev. *Floare albastră.* Colaborează cu art. politice, foiletoane literare, trad., versuri, schiţe, nuvele, cronici literare, dramatice, recenzii la *Convorbiri literare, Litere – ştiinţe – arte, Noua revistă română, Povestea vorbei, Revista literară, Revista poporului, Revista ilustrată, Secolul.* Iscăleşte cu diferite pseud.: Lys, Hyalmar, Elvira Santorino, Alan Damian, Demeter, Emir, Lysandros, Pollux, Seraficus, Ulys, Vindex, Zara, Zaratustra. Hărţuit de griji materiale, împovărat de corvoada ziaristicii, **A.** trăieşte în mediul boem al cafenelelor bucureştene, sfârşind foarte tânăr, răpus de tuberculoză. Traducător din H. Ibsen, poet şi romancier (*Din vremea lui Căpitan Costache,* 1937), încearcă să-şi realizeze în critica literară (*Încercări critice. Junimea şi roadele ei,* 1905) vocaţia unui deschizător de drum.

OPERA: *Încercări critice. Junimea şi roadele ei,* Bucureşti, 1905; *Zâna de pe tărâmul florilor,* Braşov, 1911; *Păpuşică, păpuşică...* Basme româneşti, Bucureşti, 1927; *Din vremea lui Căpitan Costache,* ed. îngrijită şi pref. de Apriliana Medianu, Bucureşti, 1937. Traduceri: H. Ibsen, *Strigoii,* Iaşi, 1897.

REFERINŢE CRITICE: S. Sanielevici, în *Adevărul de joi,* nr. 10; 11, 1898; N. Davidescu, în *Familia,* nr. 1-2, 1927; G. Tutoveanu, în *Scrisul nostru,* nr. 3; 11, 1929; idem, *ibidem,* nr. l-2, 3-4, 5-6, 9-10, 1930; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; D. Karnabatt, *Bohema de altădată,* 1944; M. Sadoveanu, *Opere,* XVI, 1959; M. Anghelescu, *Adevărul literar şi artistic,* nr. 688, 2003. **(L. G.)**

ANTIM Ivireanul, n. c. 1650, Iviria – m. 1716, Turcia. Mitropolit, tipograf, caligraf, desenator, lucră-tor în broderie, sculptor, traducător, predicator. Fiul lui Ioan şi al Mariei. Nu se ştie mai nimic des-pre viaţa lui **A**. dinainte de venirea în Ţara Românească. După propria mărturisire era ivirean (georgian) şi după Del Chiaro (care l-a cunoscut bine) fusese de tânăr rob la turci. A fost eliberat din robie de către Patriarhia din Constantinopol sau de către comunitatea georgiană. Se pare că e adus în Ţara Românească de către Constantin Brâncoveanu, ca tipograf, şi aici se călugăreşte, schimbând numele mirean Andrei, cu cel de Antim. Ştie limbile greacă, slavonă, turcă, arabă. Anul primei atestări incontestabile a prezenţei sale în Bucureşti este 1691, când primeşte şi conducerea tipografiei. În 1694 îl găsim la Snagov unde întemeiază un important centru tipografic cu literă diferită pentru mai multe lb. În 1696 este egumen al Snagovului. Revine în Bucureşti, în 1701, preocupându-se, în principal, de tipografia Mitropoliei până în 1705. Între 1705 şi 1708 este episcop al Râmnicului unde pune bazele tipografiei din localitate. E preocupat şi de educarea preoţilor, întocmind o *Învăţătură pe scurt pentru taina pocăinţei* (1705), prima lucrare de acest fel din literatura noastră bisericească. După cum se vede, activitatea tipografică e impresionantă. **A**. e mai mult îndrumător, dar se ocupă personal de realizarea grafică a cărţilor, care e de o mare frumuseţe. Scrie pref., întocmeşte versuri omagiale, traduce şi mai ales sprijină puternic ortodoxia, tipărind în greacă, turcă, arabă, slavonă (printre care şi o gramatică) şi trimiţând utilaj tipografic în Georgia, cu litere turnate chiar de el. De numele lui se leagă izbânda definitivă a lb.

române în biserică. În 1708, este chemat în scaunul de mitropolit al Ungrovlahiei; cu această ocazie rosteşte o cuvântare care va prefaţa apoi toate manuscrisele *Didahiilor*. Din 1709 datează lucrarea, rămasă în ms şi dedicată lui Constantin Brâncoveanu, *Chipurile Vechiului şi Noului Testament,* care este ilustrată de mâna lui **A**. cu un număr de peste cinci sute de imagini. O operă de compilaţie care foloseşte *Biblia, Cronografele*, lucrări istorice şi apocrife, tradiţia populară este *Cronograful ilustrat*, la fel rămasă în ms, ca şi faimoasele *Didahii*, rostite în această perioadă şi tipărite mult mai târziu, predici care-i vor asigura locul în istoria literară. Continuă să îndrume activitatea tipografică şi să se ocupe de educarea preoţilor alcătuind două lucrări: *Învăţătură bisericească* (1710) şi *Capete de poruncă la toată ceata bisericească* (1714). Mereu activ, **A**. se va strădui să ridice şi să înzestreze mănăstirea care-i poartă numele şi pentru care va lăsa *Aşezământul Mănăstirii Antim*, de fapt testamentul său. Dar, de pe noua poziţie de mitropolit, **A**. va face şi politică şi nu numai una strict bisericească (se va opune vehement intenţiilor lui Hrisant Notara de a subordona total Ierusalimului mănăstirile închinate din Ţara Românească). Mereu împotriva turcilor şi de partea Cantacuzinilor va susţine până la capăt, în 1711, intervenţia Ţării Româneşti alături de moldoveni şi ruşi, mâniindu-l pe foarte prudentul diplomat care era Brâncoveanu. Se găseşte la un pas de demitere, dar în urma a două celebre scrisori de apărare îşi păstrează scaunul. Conflictul lui Nicolae Mavrocordat îi va fi însă fatal. Fiindcă a susţinut partida boierească antiotomană în timpul războiului turco-austriac din 1716, domnul îl pârăşte Patriarhiei din Constantinopol care-l acuză pe **A**. de revoluţie, răscoală, folosirea de meşteşuguri sataniceşti şi magie. Sentinţa este de caterisire şi surghiun la Mânăstirea Sf. Ecaterina din peninsula Sinai, însă pe drum e ucis şi trupul îi e aruncat într-un afluent al Mariţei, Tungia.

OPERA: *Învăţătură besericească la cele mai trebuincioase şi mai de folos pentru învăţătura preoţilor,* Târgovişte, Sf. Mitropolie, 1710; *Capete de poruncă la toată ceata Besericească.* Pentru ca să păzească fieştecarele din Preoţi şi din Diaconi deplină şi cu cinste datoria Hotarului său, Târgovişte, 1714; *Predice făcute pe la praznice mari...*, publicate după manuscrisul de la 1781 de prof. I. Bianu, cu notiţe biografice despre mitropolitul Ungrovlahiei Antim Ivireanul, de P.S.S. Episcopul Melchisedec, 1886; *Didahiile ţinute în Mitropolia din Bucureşti,* 1709-1716, publicate şi corectate de C. Erbiceanu, cu o pref. asupra manuscriptelor mitropolitului Antim Ivireanul, cu notiţe biografice de P.S.S. Episcopul Melchisedec, I-II, 1888-1889; *Predicile ţinute la Mitropolia din Bucureşti* (1709-1716), ed. nouă [pref. de N. Iorga], 1911; *Predici,* pref. şi indice de cuvinte de P. V. Haneş, Bucureşti, 1915; *Predici,* ed. critică, studiu introductiv şi glosar de G. Ştrempel, Bucureşti, 1962; *Opere,* ed. şi studiu introductiv de G. Ştrempel, Bucureşti, 1972; *Didahii*, pref. de F. Faifer, Bucureşti, 1983; *Didahiile ţinute în Mitropolia din Bucureşti,* Bucureşti, 1988; *Opere,* ed. de G. Ştrempel, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: E. Picot, *Notice, biografique et bibliografique sur l'imprimeur Anthime d'Ivir.,* 1886; S. Puşcariu, *Istoria literaturii române,* 1930; N. Cartojan, Istoria..., III, 1945, R. Albala, *Antim Ivireanul şi vremea lui,* 1962; M. Ruffini, *Il metropolita valacco Antim Ivireanul,* 1966; N. Iorga, *Istoria...,* I, 1969; E. Negrici, *Antim, logos şi personalitate,* 1971; D. H. Mazilu, *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea,* 1976; Fanny Djindjihaşvili, *Antim Ivireanul cărturar umanist,* 1982; I. Rotaru, *Valori...,* II; D. H. Mazilu, *Proza oratorică în literatura română veche,* 1987; N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, I, 1990; D. H. Mazilu, în *Luceafărul,* nr. 35, 1990; C. Popescu, în *Studii teologice,* nr. 1, 1991; C. Staicu, *ibidem,* nr. 3-4, 1992; Doina Curticăpeanu, în *Steaua,* nr. 11-12, 1996; Georgeta Antonescu, *ibidem,* nr. 9, 1998; Elvira Sorohan, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 559, 2001; I. Vicovan, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi.* Teologie, 2002. **(M. T.)**

ANTOHI Sorin, n. 20 aug. 1957, Târgu Ocna. Eseist şi traducător. Fiul lui Nicolae Antohi şi al Anetei (n. Tătaru), învăţători. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi, secţia engleză-franceză (1981). Redactor la rev. *Dialog*; prof. la Liceul industrial din Negreşti, jud. Vaslui (1984-1988); cercetător la Institutul de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol" din Iaşi (1988-1990); cursuri de

specializare la École des Hautes Études en Sciences Sociales (1990-1992); director general (1990) şi consilier în Ministerul Învăţământului (1991). Bursier în Statele Unite, Germania şi Franţa. Colab. la *Viaţa Românească, Revista de istorie şi teorie literară, Euresis, Contrapunct, Echinox* etc. A colaborat la vol. colective *La Revolution française et les Roumains* (1989), *Cultură şi societate* (1991), *Romania versus Romania* (1996) etc. A coordonat vol. *Dialog şi libertate. Eseuri în onoarea lui Mihail Şora* (1997) şi *Ioan Petru Culianu. Omul şi opera* (2003). Debut editorial cu vol. *Utopica. Studii asupra imaginarului social* (1991). Trad. (în colab.) din A. Beçanson, P. Manent, Katherine Vérdery etc.

OPERA: *Utopica. Studii asupra imaginarului social,* Bucureşti, 1991; *Civitas imaginalis. Istorie şi utopie în cultura română,* Bucureşti, 1994 (ed. II, revăzută, 1999); *Exerciţiul distanţei. Discursuri, societăţi, metode,* Bucureşti, 1997 (ed. II, 1998); *Stigmate et utopie. Imaginaire culturel et realité politique dans la Roumanie moderne,* trad. de Claude Karnoouh şi Mona Antohi, Paris, 1998; *Al treilea discurs. Cultură, ideologie şi politică în România*. Adrian Marino în dialog cu ~, Iaşi, 2001; *Oglinzi retrovizoare. Istorie, memorie şi morală.* Alexandru Zub în dialog cu ~, Iaşi, 2002; *Efecte secundare, istorie, cultură politică*, Iaşi, 2003. Traduceri: A. Besançon, *Anatomia unui spectru. Economia politică a socialismului real,* în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 1992; idem, *Confuzia valorilor. Criza ideologică a Bisericii,* în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 1992; P. Manent, *Istoria intelectuală a liberalismului.* Zece lecţii, în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 1992 (ed. II, 2003); Katherine Vérdery, *Compromis şi rezistenţă. Cultura română sub Ceauşescu,* în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 1994; M. Şora, *Despre dialogul interior,* în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 1995; idem, *Mai avem un viitor?,* în colab. cu Mona Antohi, Iaşi, 2001; A. Besançon, *Dilemele mântuirii. Criza Bisericii Catolice*, în colab. cu Mona Antohi, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Pavel, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1992; O. Soviany, în *Universul cărţii,* nr. 5, 1992; Monica Spiridon, în *Observator cultural,* nr. 67, 2001; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 24, 2001; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 9-10, 2001; A. Marino, în *Observator cultural,* nr. 76, 2001; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 564, 2001; D. Cristea-Enache, *ibidem*, nr. 611, 2002. **(A. S.)**

ANTON Costache (prenumele la naştere: Costachi), n. 27 iul. 1930, satul Ungheni, jud. Iaşi. Prozator. Fiul lui Grigore Anton şi al Mariei (n. Popa), ţărani. Clasele elementare în satul natal (1937-1941). Urmează apoi Liceul comercial „Gheorghe Mârzescu" din Iaşi (1941-1949) şi un an la Facultatea de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1949-1950); cursul de scenarii la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică din Bucureşti (1950-1951). Debut cu o povestire în *Iaşul nou* (1950). Redactor la Studioul de Filme Bucureşti (1951-1955), la Editura Tineretului (1956), la Televiziune (1957-1960) şi la *Scânteia pionierului* (1964-1967); redactor principal la rev. pentru copii *Cutezătorii* (1967-1990). Colab. la *Gazeta literară, Tânărul scriitor, Luminiţa, Cravata roşie.* Autor de povestiri şi romane (*Lună beată,* 1962; *Liniştea,* 1965; *Despărţirea de jocuri,* 1969; *Ochii aurii ai Roxanei,* 1972; *Dimineţile lungi,* 1976; *Vacanţa,* 1981; *Întâlniri paralele,* 1986; *În lunga noapte,* 1990; *Castelul din vis,* 1991 şi *Ţarcul,* 2002). Premiul Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor (1969; 1981); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii şi tineret (1972); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1976).

OPERA: *Nelinişte în detaşament,* Bucureşti, 1956; *Seri albastre,* I-II, roman, Bucureşti, 1960-1964 (ed. IV, 1985); *Colegi de clasă,* Bucureşti, 1961; *Lună beată,* Bucureşti, 1962; *Liniştea,* roman, Bucureşti, 1965; *Despărţirea de jocuri,* Bucureşti, 1969; *Ochii aurii ai Roxanei,* Bucureşti, 1972; *Neuitatele vacanţe,* Bucureşti, 1974; *Dimineţile lungi,* roman, Bucureşti, 1976; *În soarele de april,* Bucureşti, 1977; *Vacanţa,* Bucureşti, 1981 (ed. II, 1988); *Întâlniri paralele,* roman, Bucureşti, 1986; *În lunga noapte,* roman, Bucureşti, 1990; *Castelul din vis,* proză scurtă, Bucureşti, 1991; *Ţarcul,* roman, Bucureşti, 2002.

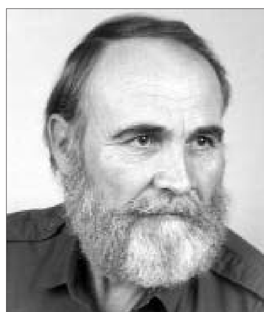
REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *Contemporanul,* nr. 14, 1960; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 22, 1976; V. Cristea, în *România literară,* nr. 21, 1976; C. Stănescu, î*n Scânteia tineretului,* nr. 8444, 1976; E. Simion, în *Luceafărul,* nr. 52, 1977; V. Chifor, în *Steaua,* nr. 11, 1981; S. Titel, în *România literară,* nr. 37, 1981; Rodica Florea, în *România literară,* nr. 14, 1982; Victoria Dimitriu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1982; V. Cristea, în *România literară,* nr. 16, 1987; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1987; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 19, 1991; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1991, Ana Dobre, în *Luceafărul,* nr. 18, 2003. **(A. C.)**

ANTONESCU Georgeta (prenumele la naştere: Zoe Georgeta), n. 18 dec. 1937, Cluj. Istoric literar. Fiica lui Caius Antonescu şi a Floricăi (n. Mazilu), medici. Şcoala elementară la Sibiu (1944-1945), Lipova (1945-1949) şi Cluj (1949-1951). Studii liceale (1951-1954) şi universitare (Facultatea de Filologie-Istorie-Filosofie, 1954-1958) la Cluj. Asistent (1958-1965), lector (1965-1980), conf. univ. (din 1980) la Facultatea de Litere a Univ. „Babeş-Bolyai" din Cluj. Dr. în filologie cu o teză despre Aron Densuşianu (1971). A debutat în *Buletinul cercurilor ştiinţifice studenţeşti* din Cluj (1956-1957). Colab. la *Acta Musei Devensis, Sargetia, Limbă şi literatură, Limba şi literatura română, Manuscriptum, Pro didactica, Revista de istorie şi teorie literară, Revista de pedagogie, Studia Universitatis „Babeş-Bolyai", Tribuna, Vatra* etc. A colaborat la vol. colective: *Istoria literaturii române,* I-II, 1964-1968 (vol. I, ed. II, 1970); *Semiotica şi poetica,* I-III, 1984-1987; *Studii literare. Din istoria presei culturale şi literare,* 1987; *Centenar Eminescu. 1889-1989.* Vol. omagial, 1989; *Potret de grup cu Ioana Em. Petrescu,* 1991; *Stilistică – poetică semiotică,* 1992; *Dicţionarul scriitorilor români,* I-IV, 1995-2002; *Dicţionar analitic de opere literare româneşti,* I-IV, 1998-2003; *Cercetarea literară azi,* 2000; *Dicţionar esenţial al scriitorilor români,* 2002. Autoarea unei monografii despre *Aron Densuşianu* (1974) şi a unei *Introduceri în opera lui Ion Codru Drăguşanu* (1983). A îngrijit şi prefaţat ed. din Aron Densuşianu şi Francisc Hossu Longin.

OPERA: *Aron Densuşianu,* Cluj-Napoca, 1974; *Curs de istoria literaturii române moderne,* partea I, în colab., Cluj-Napoca, 1974 (ed. II, 1978); *Istoria literaturii române.* Epoca veche, în colab., Cluj-Napoca, 1975 (ed. II, 1978); *Istoria literaturii române.* Epoca premodernă, în colab., Cluj-Napoca, 1981; *Introducere în opera lui Ion Codru Drăguşanu,* Bucureşti, 1983; *Alexandru Lăpuşneanul de Costache Negruzzi,* studiu şi antologie, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; Mircea Popa, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1974; N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 4, 1975; Ioana Em. Petrescu, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai",* seria Philologia, tom. XV, 1975; L. Ulici, *Prima verba,* I, 1976; T. Vârgolici, *Epopeea naţională în literatura română,* 1980; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 27, 1983; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 2, 1984; G. Istrate, în *Cronica,* nr. 5, 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 47, 1985; Rodica Florea, în *Limbă şi literatură,* nr. 38, 1985; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 30, 1996; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 27, 1996; M. Crihană, în *Limbă şi literatură,* nr. 3, 1996. **(S. I.)**

ANTONESCU Mihai, n. 2 mai 1951, Turnu Severin. Prozator, poet şi eseist. Mama: Ioana Antonescu. Studii elementare în com. Husnicioara şi Turnu Severin; în acelaşi oraş, Şcoala de arte populare, secţiile regie şi teatru-actorie (1978-1979). Colab. la *Luceafărul, Ramuri, Viaţa Românească, Orizont, Origini* etc. A fondat Cenaclul „Patria", Drobeta Turnu Severin (1978-1980), şi Soc. literară „Cogaion", Bucureşti (1992-1997). Debutează în *Mehedinţiul literar '77,* cu proza *Sticla de şampanie.* Debut editorial cu romanul *Cinci căpitani* (1988). Premiul rev. *Luceafărul* (1998).

OPERA: *Cinci căpitani,* roman, Bucureşti, 1988; *Filosoful din Arind,* roman, Bucureşti, 1994; *Jurnal din casa diavolului,* roman, Bucureşti, 1994; *Ca frunza şi ca iarba primăverii,* roman, Bucureşti, 1995; *Ultimul pandur,* roman, Bucureşti, 1996; *Memoria semnelor,* eseuri, Piteşti, 1997; *Poemele de seară,* Bucureşti, 1998; *Viitorul în genunchi,* roman, Bucureşti, 1998; *Poeme de dor şi de sabie,* Bucureşti, 1999; *Dalai Mi,* roman, Drobeta Turnu Severin, 2000; *Batakanda,* roman, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Poemele clandestine,* Bucureşti, 2003; *Al treilea izvor,* roman, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Mladin, în *România literară,* 19-25 oct. 1994; L. Chişu, în *Literatorul,* 3-10 febr. 1995; C. Călinescu, în *Lumea românească,* 10-23 iun. 1997; I. Costache, *Ultima oră,* 12 mai 1998; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* 2 mai 2001. **(A. S.)**

ANTONESCU Nae (prenumele la naştere: Ioan), n. 18 dec. 1921, com. Terebeşti, jud. Satu Mare. Istoric literar. Fiul lui Ioan Antonescu şi al Mariei (n. Suciu). Şcoala Normală la Oradea şi Bucureşti; Facultatea de Filosofie şi Litere la Cluj; Acad. de înalte Studii Economice la Bucureşti. Prof. de lb. şi literatura română şi director la Şcoala generală din Terebeşti. După debutul în *Ogorul sătmărean* (1940), colaborează la *Adevărul, Ateneu, Convorbiri literare, Familia, Limbă şi literatură, Luceafărul* (*Sibiu*), *Steaua, Transilvania, Tribuna, Viaţa Românească* etc. Iniţiator al unor publicaţii pedagogice sătmărene. A semnat şi cu pseud. I. A. Terebeşti, Nae Tarabă, Silviu Alexe şi Titus Clemente. Autor al unor studii despre *Scriitori uitaţi* (1980) şi despre presa literară (*Reviste literare conduse de Liviu Rebreanu,* 1985; *Revista „Jurnalul literar",* 1999; *Scriitori şi reviste literare din perioada interbelică,* 2001; *Reviste din Transilvania,* 2001).

OPERA: *Scriitori uitaţi,* Cluj-Napoca, 1980; *Reviste literare conduse de Liviu Rebreanu,* Bucureşti, 1985; *Revista „Jurnalul literar",* Iaşi, 1999; *Scriitori şi reviste literare din perioada interbelică,* Iaşi, 2001; *Reviste din Transilvania,* Oradea, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 13, 1981; M. Zaciu, în *Steaua,* nr. 4, 1981; M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 5, 1981; Rodica Florea, în *Limbă şi literatură,* vol. IV, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 47, 1985; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 47, 1985; Gh. Bulgăr, în *România literară,* nr. 38, 1985; G. Bădărău, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1999; I. Buzaşi, în *România literară,* nr. 24, 1999; Gr. Scarlat, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1999 (interviu); idem, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 2001; I. Buzaşi, *ibidem,* nr. 11, 2001; V. Stoleru, *ibidem,* nr. 1-2, 2003. **(S. I.)**

ANTONESCU Venera (prenumele la naştere: Venera-Tatiana), n. 15 mai 1926, Slatina, jud. Olt. Poetă şi eseistă. Fiica lui Toma Antonescu, inginer, şi a Agripinei (n. Cristescu), prof. A absolvit Liceul teoretic de fete din Slatina (1945); licenţiată a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1949); diplomat în lb. şi literatura franceză (1956). Prof. în satul Spineni-Vineţi, jud. Olt (1949-1950); preparator, asistent şi lector la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti, Catedra de literatură universală şi comparată (1950-1983). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Cuplul tragic Ifigenia-Electra în teatrul francez şi german* (1973). Colab. la *Antologia poeziei franceze de la Rimbaud până azi* (1974-1975) şi *Simbolismul european* (1983). Debutează în suplimentul literar al *Gazetei Oltului* (1942). Debut editorial cu vol. de poezie *Stelele lui Filoctet* (1969). Alte culegeri lirice: *Dincolo de coclauri* (1979), *Umblet subţire* (1986), *Aud înfrunzire* (1998), *Descântec în brumă* (2001) şi *Zorilor zăbranic* (2003). Eseuri în vol. *Esenţe antice în configuraţii moderne* (1973). A tradus din Laforgue, P. Valéry, J. Prévert, Fr. Nietzsche, H. von Hofmannsthal, H. Ibsen etc.

OPERA: *Stelele lui Filoctet,* versuri, Bucureşti, 1969; *Esenţe antice în configuraţii moderne,* eseuri, Bucureşti, 1973; *Dincolo de coclauri,* versuri,

Bucureşti, 1979; *Umblet subţire,* versuri, Bucureşti, 1986; *Aud înfrunzire,* versuri, Bucureşti, 1998; *Descântec în brumă,* antologie lirică, cu o precuvântare-confidenţă a autoarei şi un *Cuvânt de suflet în loc de prefaţă* de Mia Dumitriu-Mihalache, Iaşi, 2001; *Zorilor zăbranic,* versuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: *Antologia poeziei franceze de la Rimbaud până azi,* Bucureşti, 1974-1975 (trad. din Lagorgue, Valéry, René-Guy Cadou, J. J. Romains, J. Prévert); H. von Hofmannsthal, *Poezii,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1981; *Simbolismul european,* Bucureşti, 1982 (trad. din Laforgue, Maeterlinck, Nietzsche, Dauthendey, Mombert); H. Ibsen, *Împărat şi galilean,* Bucureşti, 1994.

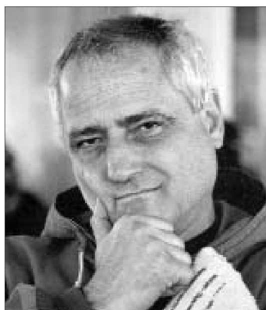
REFERINŢE CRITICE: I. Caraion, în *România literară,* 2 apr. 1970; Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 24, 1970; E. Manu, în *Luceafărul,* 4 apr. 1970; D. C. Mihăilescu, în *Luceafărul,* 19 mart. 1980; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* 22 mai 1981; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 11, 1981; Geo Vasile, în *Viaţa Românească,* nr. 10-11, 1999; idem, în *Arca,* nr. 7-9, 2000; idem, *Poezia română între milenii,* 2002. **(A. S.)**

ANTONESEI Liviu, n. 25 apr. 1953, com. Vlădeni, jud. Iaşi. Poet şi eseist. Fiul lui Dimitrie Antonesei, economist, şi al Anei (n. Măriuţă), asistentă medicală. Liceul Naţional din Iaşi (1972); Facultatea de Psihologie-Sociologie din acelaşi oraş (absolvită în 1976). Între 1976 şi 1979, psiholog-terapeut la Centrul Logopedic Interşcolar din Iaşi şi prof. de logică la Liceul Pedagogic; între 1979 şi 1989, cercetător la Centrul de Ştiinţe Socio-Umane al Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi. În perioada studiilor universitare este legat de mediul rev. studenţeşti ieşene (redactor-şef adjunct la *Opinia studenţească,* 1975-1976; 1980-1983). Debutează aproape concomitent în *Dialog* şi în *Opinia studenţească* (1974), cu poezii, art. şi eseuri. În 1981 este unul dintre iniţiatorii Cercului Alma Mater-Dialog; face parte, de asemenea, împreună cu Dan Petrescu, Mihai Dinu Gheorghiu şi Luca Piţu din grupul Sigma. Colaborează la *Dialog, Opinia studenţească, Echinox, Cronica, România literară, Convorbiri literare, Steaua, Transilvania, Luceafărul* cu eseuri, publicistică, poezie; publică studii de specialitate în *Revista de filosofie, Revue roumaine de sciences sociales, Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"* din Iaşi etc. Colaborează la diverse vol. colective de studii (*Cultură şi societate,* 1985, coordonat de Al. Zub; *L. Blaga. Cunoaştere şi creaţie,* 1987, coordonat de D. Ghişe; *Cunoaştere şi acţiune,* coordonat de P. Ioan, 1988 etc.), dar se impune prin *Semnele timpului* (1988) – eseuri, şi *Pharmakon* (l989) – poezie. Alte vol.: *Căutarea căutării* (versuri, 1990), *1990: vremea în schimbare* (1993), *Jurnal din anii ciumei: 1987-1989* (1995), *O prostie a lui Platon: intelectualii şi politica* (1997), *Apariţia Eonei* (1999) etc. **A.** este unul din numele importante ale generaţiei '80.

OPERA: *Semnele timpului.* Opinii, dialoguri, Iaşi, 1988; *Pharmakon,* Bucureşti, 1989; *Căutarea căutării,* versuri, Iaşi, 1990; *1990: vremea în schimbare,* interviuri, Iaşi, 1993; *Jurnal din anii ciumei: 1987-1989. Încercări de sociologie spontană,* Iaşi, 1995; *Paideia: fundamentele culturale ale educaţiei,* Iaşi, 1996; *O prostie a lui Platon: intelectualii şi politica,* Iaşi, 1997; *Apariţia Eonei şi celelalte poeme de dragoste culese din arborele Gnozei,* Botoşani, 1999; *O introducere în pedagogie: dimensiunile axiologice şi transdisciplinare ale educaţiei,* Iaşi, 2002; *Check Point. Charlie.* Şapte povestiri fără a mai socoti şi prefaţa, Iaşi, 2003. Traduceri: L. Şestov, *Noaptea din Grădina Ghetsimani. Privilegiaţii şi dezmoşteniţii istoriei,* trad. de ~ şi Gabriela Gavril-Antonesei, Iaşi, 1995.

REFERINŢE CRITICE: C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1983; D. Chioaru, în *Transilvania,* nr. 6, 1984; D. Popa, în *Cronica,* nr. 41; 42, 1990; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 3, 1990; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 7, 1991; Gh. Vidican, *ibidem,* nr. 3, 1991; Gh. Perian, în *Tribuna,* nr. 18, 1991; D. Popa, în *Contemporanul,* nr. 40, 1991; I. Holban, în *Cronica,* nr. 13, 1991; Şt. Borbély, în *România literară,* nr. 31, 1991; T. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 29, 1991; M. Dragolea, în *Vatra,* nr. 3, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 3-4, 2001; T. Urian, în *România literară,* nr. 19, 2003. **(M. P.)**

ANTONIE Aurel, n. 20 oct. 1947, com. Castranova, jud. Dolj. Fiul lui Dumitru Antonie, activist P.C.R., şi al Mariei (n. Ionescu). Clasele elementare la Calafat (1954-1957) şi Craiova (1957-1961); Liceul „N. Bălcescu” din Craiova (1957-1961); absolvent al Acad. de Studii Economice din Bucureşti (1965-1971). Economist la Administraţia financiară a jud. Mehedinţi (1971-1972), Întreprinderea judeţeană de construcţii montaj, Mehedinţi (1972), Electroputere, Craiova (1973-1974), C.A.P. Mihăiţa, jud. Dolj (1974); muncitor la Întreprinderea de maşini-unelte, Târgu Jiu (1986-1990). Redactor-şef la rev. *Columna* (1990), apoi redactor la diverse publicaţii din Târgu Jiu (*Obiectiv gorjean, Actualitatea Gorjului, Tribuna educaţiei).* Colab. la *Luceafărul, Viaţa Românească, Tribuna, Ramuri, Echinox* etc. Prezent în antologiile *Arc peste timp* (1977), *Gorjul literar* (1978) şi *Sud-Vest* (1998). Debutează în *Luceafărul* (1975). Debut editorial cu vol. *Mozaicul* (1983). Premiul rev. *Ramuri* (1986).

OPERA: *Mozaicul,* proză scurtă, Craiova, 1983; *Scrisoare către animale mici,* roman, Craiova, 1986.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* 24 mart. 1983; R. Săplăcan, în *Orizont,* 29 apr. 1983; Gh. Crăciun, în *Astra,* nr. 4, 1984; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* 24 mai 1986; C. M. Popa, *ibidem,* 5 iul. 1986; I. Holban, în *Cronica,* 24 oct. 1986; V. Podoabă, în *Familia,* nr. 7, 1987. **(A. S.)**

ANTONIU Ion, n. 2 dec. 1934, com. Sătmărel, jud. Satu Mare. Poet. Studii elementare începute la Bucureşti (1941-1945), continuate la Oradea şi Cluj (1947-1948); absolvent al Liceului nr. 2 din Cluj (1948-1953). Licenţiat al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, secţia pictură (1958-1964; după alte două experienţe „universitare” eşuate, prima din motive de sănătate, la acelaşi Institut, 1955, a doua din motive politice, la Facultatea de Filologie, 1957). Prof. la diverse licee din Cluj şi la Casa Pionierilor (1966-1968); prof. la Liceul de Arte Plastice (din 1969), apoi asistent la Facultatea de Construcţii a Institutului Politehnic, secţia de arhitectură (1973-1983, când secţia se desfiinţează); din 1984, liber profesionist. Colab. cu poezie, micro-eseuri şi cronică plastică la *Tribuna, Steaua, Almanahul „Tribuna”, Napoca Universitară, Literatorul* etc. Redactor-şef al rev. *Noesis* (1966-1968). Prezent în antologiile *Zbor neîntrerupt* (1967), *Dimineaţa patriei* (1968), *Vârsta de aur* (1974), *Poeţi clujeni contemporani* (1997), *Antologia pădurii* (1999) etc. Debutează în *Steaua* (1963). Debut editorial abia în 1997 cu vol. de versuri *Chiron* sau *Răni permanente*.

OPERA: *Chiron sau Răni permanente,* versuri, Cluj-Napoca, 1997; *Xinesis*, versuri, Cluj-Napoca, 1997; *Eonda fragila sau Triumful lui Proteu,* versuri, Cluj-Napoca, 1999.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, *Dicţionar de poeţi. Clujul contemporan,* 1999. **(A. S.)**

APETROAIE Ion, n. 11 ian. 1937, satul Lişna, com. Suharău, jud. Botoşani – m. 24 aug. 1997, Iaşi. Critic şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Apetroaie şi al Mariei (n. Calistru), ţărani. Clasele primare în satul natal (1944-1948); gimnaziul la Pomârla (1948-1949) şi Suharău (l 949-1951); Liceul de băieţi „Grigore Ghica Voievod” din Dorohoi (bacalaureatul în 1954). Un an (1954-1955) este învăţător, după care urmează Facultatea de Filologie, secţia română, a Univ. din Iaşi (1955-1960). Preparator, asistent (1960-1970), lector (l970-1972; 1976-1978), conf. (din 1978) la Catedra de literatură română şi comparată a Facultăţii de Filologie din Iaşi; lector de lb. şi civilizaţie românească la Univ. „Paul Valéry” din Montpellier şi la Sorbona (1972-1976). Dr. în filologie (1974) cu o teză despre V. Voiculescu. Secretar de redacţie la *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza”* din Iaşi (din 1977). Debutează în *Iaşul literar* (1960) cu două comentarii critice, iar editorial, cu monografia *V. Voiculescu* (1975). Studii şi art. despre literatura română din primele patru decenii ale sec. al XX-lea, în *Orfeu şi Aristarc* (1982). Aforisme în *Cartea de înţelepciune* (1996) şi două vol. de eseuri

(*Literatură şi reflexivitate,* 1996; *Portrete şi comentarii critice,* 1997). A îngrijit şi prefaţat ed. din I. Al. Brătescu-Voineşti, D. Caracostea, G. Bacovia şi a publicat numeroase studii în vol. colective din ţară şi străinătate. Colaborează la *Iaşul literar, Ateneu, Gazeta literară, Convorbiri literare, Cronica, Steaua, Tribuna, Tomis, Ramuri, Orizont, Studii şi cercetări ştiinţifice, Săptămâna* etc.

OPERA: *V. Voiculescu,* Bucureşti, 1975; *Orfeu şi Aristarc,* Iaşi, 1982; *Carte de înţelepciune,* aforisme, Iaşi, 1996; *Literatură şi reflexivitate,* eseuri, Iaşi, 1996; *Portrete şi comentarii critice,* eseuri, Galaţi, 1997.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 37, 1975; M. Drăgan, în *Cronica,* nr. 13, 1976; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 32, 1976; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 5, 1982; D. Mănucă, în *Cronica,* nr. 17, 1982; C. Trandafir, în *Ateneu,* nr. 2, 1983; Al. Săndulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1983; I. Lazăr, în *Ateneu,* nr. 2, 1997; C. Ciopraga, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1997. **(I. R.)**

APOLZAN Mioara (numele la naştere: Popescu), n. 12 mai 1944, Stoeneşti, jud. Vâlcea. Critic şi istoric literar. Fiica lui Vespasian Popescu şi a Elvirei (n. Petrescu), contabili. Şcoala elementară la Sibiu (1951-1958); Liceul „Gheorghe Lazăr" din acelaşi oraş (1958-1962); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1962-1967). Cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" (1967-1986). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Dezbateri ideologice şi realizări literare în Revista Fundaţiilor Regale* (1980). Colab. la *Revista de istorie şi teorie literară, România literară, Luceafărul, Steaua* etc. A colaborat la vol. colective: *Reviste progresiste româneşti interbelice* (1972), *Dicţionar de termeni literari* (1976), *Literatura română contemporană.* I. *Poezia* (1980), *Ceasuri de seară cu Agârbiceanu* (1982), *Literatur Rumäniens. 1944-1980* (1983), *Atitudini şi polemici în presa literară interbelică* (1984) şi *Bibliografia I. L. Caragiale,* I-II (1997). Debutează în *Revista de istorie şi teorie literară* (1968). Debut editorial cu vol. *Casa ficţiunii. Romane şi romancieri din deceniul opt* (1979), urmat de *Aspecte de istorie literară. Destinul unei publicaţii: Revista Fundaţiilor Regale* (1983) şi *Carte de identitate,* proză scurtă, memorialistică (1993). A tradus, în colab., din M. Denuzière. Premiul Uniunii Scriitorilor (1980).

OPERA: *Reviste progresiste româneşti interbelice,* coautor, Bucureşti, 1972; *Dicţionar de termeni literari,* coautor, Bucureşti, 1976; *Casa ficţiunii. Romane şi romancieri în deceniul opt,* Cluj-Napoca, 1979; *Literatura română contemporană.* I. *Poezia,* coautor, Bucureşti, 1980; *Ceasuri de seară cu Agârbiceanu,* coautor, Bucureşti, 1982; *Literatur Rumäniens. 1944-1980,* coautor, Berlin, 1983; *Aspecte de istorie literară. Destinul unei publicaţii: Revista Fundaţiilor Regale,* Bucureşti, 1983; *Atitudini şi polemici în presa literară interbelică,* coautor, Bucureşti, 1984; *Carte de identitate,* proză scurtă, memorialistică, Bucureşti, 1993; *Bibliografia I. L. Caragiale,* I-II, coautor, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 40, 1979; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 40, 1979; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 48, 1979; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 10, 1980; M. Scarlat, în *Contemporanul,* nr. 18, 1983; Dan C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 9, 1983; Al. Săndulescu, în *România literară,* nr. 34, 1983; Monica Spiridon, în *Ramuri,* nr. 10-12, 1993; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 30, 1993; M. Anghelescu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1994. **(A. S.)**

APOSTOLESCU N.[icolae] I., n. 3 mai 1876, Alexandria – m. 2 nov. 1918, Piteşti. Critic şi istoric literar, comparatist. Fiul lui Iancu Apostolescu, negustor, şi al Polixeniei (n. ?). Începe şcoala (1883) în oraşul natal şi o termină la Bucureşti, la Liceul „Gheorghe Lazăr" (bacalaureatul în 1895); urmează Facultatea de Litere şi Filosofie din capitală, obţinând, în 1899,

licenţa *magna cum laude.* Prof. la Liceul „I. C. Brătianu” din Piteşti (1899-1918); din 1905, bursier la Paris, unde îşi trece doctoratul de stat cu o teză despre influenţa romanticilor francezi asupra poeziei româneşti, condusă de Emile Faguet (1909). Ţine cursuri de lb. şi literatură română la École des Langues Orientales Vivantes din Paris (1908-1909). În 1911 este numit inspector al Cercurilor culturale şi bibliotecilor din administraţia Casei Şcoalelor. Colab. la *Literatură şi artă română* (cronicar literar între 1904 şi 1910), *Revista de istorie, arheologie şi filologie, Noua revistă română,* la ziarul *Steagul* (unde susţine rubrica „Însemnări literare”, 1915-1916). În afară de teza de doctorat, a mai publicat un vol. de *Studii* (1904), o cercetare despre prozodia românească (*L'Ancienne versification roumaine,* 1909) şi o *Istorie a literaturii române moderne* (I-II, 1916). Cu puţin înaintea morţii, fusese numit prof. de lb. şi literatura franceză la Univ. din Iaşi, dar nu mai apucă să-şi ia postul în primire. **A.** este iniţiatorul metodei comparatiste de tip sorbonard în cercetarea literară românească.

OPERA: *Studii.* Literatură, estetică, filologie, Bucureşti, 1904; *L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine,* Paris, 1909; *L'Ancienne versification roumaine,* Paris, 1909; *Poezia munţilor,* Piteşti, 1916; *Istoria literaturii române moderne,* I-II, Bucureşti, 1916; *Studii şi portrete literare,* ed. de I. M. Dinu, Cluj-Napoca, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Vl. Streinu, *Versificaţia...*; B. Theodorescu, *Istoria bibliografiei române,* 1972; V. Voia, *N. I. Apostolescu – historien de la littérature comparée*, în vol. *Le comparatisme roumain,* 1982; I. M. Dinu, *Nicolae I. Apostolescu: omul şi opera,* 1983; S. I. Nicolaescu, în *Argeş,* nr. 4, 1983; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 5, 1983; V. Goia, în *Steaua,* nr. 9, 1983; idem, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”,* seria Philologia, tom. XXVIII, 1983; M. Anghelescu, *Lectura operei,* 1986; Dan Grigorescu, *Introducere în literatura comparată.* I. *Teoria,* 1991 (ed. II, 1997); F. Faifer, în *Dacia literară,* nr. 32, 33, 1999. **(M. A.)**

ARAMĂ Horia, n. 4 nov. 1930, Iaşi. Prozator, eseist şi poet. Fiul lui Iancu Aramă şi al Roxanei (n. Goldu), funcţionari. Liceul „Emil Racoviţă” din Bucureşti (1953-1957); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu” (absolvită în 1954); Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1968-1969; neterminată). Angajat al Radiodifuziunii Române (1950-1952); redactor la *Luminiţa* (1954-1967), *Cutezătorii* (1967-1989) şi *Star 2001* (1989-1994). Debutează în 1950 cu versuri pentru copii, gen cultivat şi în vol. *Păsări călătoare* (1955), *Fumul, ploaia, un ţânţar şi-o pereche de-ochelari* (1957), *De la om la om* (1960), *Scări la stele* (1965). Afirmat ulterior ca autor de literatură fantastică şi *science fiction* prin vol. de proză scurtă *Moartea păsării-săgeată* (1966), *Cosmonautul cel trist* (1967), *Pălăria de pai* (1974), *Jocuri de apă* (1975), *Dincolo de Paradis* (1983) şi romanele *Dumnezeu umbla desculţ* (1968), *Ţărmul interzis* (1972), *Verde Aixa* (1976), *Cetatea Soarelui* (1978). Captivat de utopie ca gen literar, dar şi ca himeră a istoriei umane, **A.** îi consacră trei vol. de eseuri: *Colecţionarul de insule* (1981), *Insulele fericite* (1986) şi *O insulă în spaţiu* (1991). Colaborator constant al col. Povestiri ştiinţifico-fantastice (1964-1972), a mai publicat în rev. *Teatrul, Viaţa Românească, România literară, Contemporanul, Echinox* etc., precum şi în publicaţiile pentru copii şi tineret. Singur sau în colab., a tradus din A. şi P. Barto, Tollás Júlia, Jiri V. Svoboda, Vasil Stoianov, Szabó Magda, Lucjan Wolanowski şi a îngrijit culegerea de versuri pentru copii, *Cea mai veselă grădină* (1962). Premiul Uniunii Scriitorilor (1967).

OPERA: *Păsări călătoare,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1955; *Fumul, ploaia, un ţântar şi-o pereche de-ochelari,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1957; *De la om la om,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1960; *Scări la stele,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1965; *Moartea păsării-săgeată,* proză scurtă, Bucureşti, 1966; *Cosmonautul cel trist,* proză scurtă, Bucureşti, 1967; *Dumnezeu umbla*

desculţ, roman, Bucureşti, 1968; *Ţărmul interzis,* Bucureşti, 1972; *Pălăria de pai,* proză scurtă, Bucureşti, 1974; *Jocuri de apă,* proză scurtă, Bucureşti, 1975; *Verde Aixa,* roman, Bucureşti, 1976; *Cetatea Soarelui,* roman, Bucureşti, 1978; *Colecţionarul de insule,* eseuri, Bucureşti, 1981; *Dincolo de Paradis,* proză scurtă, Bucureşti, 1983; *Insulele fericite,* eseuri, Bucureşti, 1986; *O insulă în spaţiu,* eseuri, Bucureşti, 1991; *Egocentrism,* versuri, Bucureşti, 2000; *Planeta celor doi sori,* povestiri, Bucureşti, 2003. Traduceri: A. şi P. Barto, *Fetiţa plângăreaţă,* Bucureşti, 1955; J. V. Svoboda, *Cântece din Praga,* Bucureşti, 1958; V. Stoianov, *Zumbai Aum,* Bucureşti, 1959; Szabó Magda, *Spuneţi-i Zsófiei,* I, în colab. cu E. Hadai, Bucureşti, 1974; L. Wolanowski, *Adio, bumerang. Australia de ieri şi de azi*, în colab. cu T. Holban, Bucureşti, 1977; D. Brin, *Poştaşul,* Bucureşti, 1993; P. Barbet, *Distrugeţi Roma!,* Bucureşti, 1994; P. Bellemare, J.-F. Nahmias, *Marile crime ale istoriei. Enigme şi erori judiciare,* Bucureşti, 1997 (altă ed., 1999).

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *România literară,* nr. 30, 1974; A. Rogoz, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1974; Al. Tănase, în *România literară*, nr. 39, 1983; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 19, 1985; Al. Tănase, *Filosofia ca poesis sau dialogul artelor,* 1985; F. L. Danila, în *Temps – Tôt,* nr. 32, 1994; M. Opriţă, *Anticipaţia românească,* 1994; E. Kleiner, Angela Vlaicu, în *Utopian Studies,* nr. 2, 1997. **(C. R.)**

ARBORE Grigore (pseud. lui Grigore Popescu), n. 11 iun. 1943, com. Pietroşiţa, jud. Dâmboviţa. Poet, eseist şi critic de artă. Fiul lui Grigore Popescu şi al Mariei (n. Cârstoiu), ţărani. Liceul la Târgovişte. Absolvent al Facultăţii de Istorie, secţia istorie veche şi arheologie (1965), şi al Institutului de Arte Plastice „N. Grigorescu”, secţia istoria şi teoria artei (1970), ambele din Bucureşti. Studii de specializare la Pisa, Italia (1973-1975). Dr. în istoria artei (Pisa, 1975) şi în filologie (Bucureşti, 1981). Debut cu poezii în *Luceafărul* (1963), prezentat de Mihu Dragomir; debut editorial cu *Exodul* (1967), urmat de vol. de poezii *Cenuşa* (1969), *Auguralia* (1972), *Poeme* (1974), *Averse* (1976), *Stolul de argint* (1979), *Retrageri* (1982) şi *Din toate părţile* (1984). Este autorul unor eseuri de istoria artei şi a culturii (*Chagall,* 1971; *Michelangelo,* 1973; *Piero della Francesca,* 1974; *Futurismul,* 1975; *Giovanni Bellini,* 1978; *Cetatea ideală în viziunea Renaşterii,* 1978; *Forma ca viziune,* 1984). A lucrat ca redactor la mai multe publicaţii şi rev. (*Scânteia, Luceafărul, Scânteia tineretului*). Din 1975 până la stabilirea în Italia (1987), a fost redactor la *Amfiteatru* şi *Viaţa studenţească.* În Italia, după provizoratul începutului, devine consilier la Consiglio Nazionale delle Ricerche. Egală cu sine şi aproape fără evoluţie, poezia lui **A.** invocă abstracţiile într-o ceremonie ce tinde spre problematizare, forţând textul să acopere cu o plastică a concretului ideea ce-l premerge.

OPERA: *Exodul,* versuri, Bucureşti, 1967; *Cenuşa,* versuri, Bucureşti, 1969; *Auguralia,* versuri, Bucureşti, 1972; *Chagall,* Bucureşti, 1972; *Poeme,* Bucureşti, 1974; *Piero della Francesca,* Bucureşti, 1974; *Futurismul,* Bucureşti, 1975; *Averse,* versuri, Bucureşti, 1976; *Cetatea ideală în viziunea Renaşterii.* Eseu asupra tipologiei formelor urbane, Bucureşti, 1978; *Bellini,* Bucureşti, 1978; *Stolul de argint,* versuri, Bucureşti, 1979; *Retrageri,* versuri, postfaţă de P. Dugneanu, Bucureşti, 1982; *Forma ca viziune,* Bucureşti, 1984; *Din toate părţile,* versuri, Bucureşti, 1984; *Paul Vasilescu,* Bucureşti, 1987. Traduceri: J. Ph. Minguet, *Estetica rococoului*, în colab. cu Smaranda Roşu, Bucureşti, 1973; A. Tabucchi, *Piaţa Italiei,* Bucureşti, 1981; E. Garin, *Umanismul italian,* Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, în *Familia,* nr. 11, 1967; Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 48, 1969; Al. Piru, *Poezia...*, II; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; G. Alboiu, *Un poet printre critici,* 1979; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 8, 1979; Gh. Grigurcu, în *Argeş,* nr. 4, 1983; D. Flămând, în *Viaţa studenţească,* nr. 13, 1983; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 17, 1983; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986. **(Al. Cs.)**

ARCADE L. M. (pseud. lui Leonid Mămăligă), n. 13 iul. 1921, Vaslui – m. 4 dec. 2001, Paris. Prozator. Fiul lui Mina Mămăligă, ofiţer, şi al Semproniei (n. Terfaloga). Şcoala primară începută la Lugoj şi terminată la Lipcani (Bucovina); gimnaziul şi liceul la Lipcani şi Lugoj (bacalaureatul în 1940); Facultatea de Drept din Bucureşti (licenţa în 1944); trei ani la Facultatea de Filosofie a Univ. bucureştene, fără a-şi lua a doua licenţă. În 1946 primeşte o bursă de studii la Paris, din partea guvernului francez. Urmează cursurile pentru economie politică şi drept public, fără a-şi lua însă şi titlul. Din 1947 se consideră exilat. Director literar adjunct (1949-1950) al Editurii pariziene Pavois; director comercial (1951-1952) şi director (până în 1976) la soc. comercială Colos-Rex-Rotary. Debutează în 1943 cu art. *Cele două Europe*, în *Vremea,* unde continuă să publice şi alte art. în pagina economică. În 1946, în *Dreptatea,* polemică cu G. Călinescu, pe marginea procesului mareşalului I. Antonescu. În Occident, publică la majoritatea publicaţiilor româneşti. A editat *Caietele Inorogului,* cinci vol., cu colab. lui M. Eliade şi H. Stamatu. Amfitrion al celui mai cunoscut cenaclu românesc din străinătate, găzduit în casa sa din Neuilly-sur-Seine, în apropierea Parisului. Debut editorial cu *Poveste cu ţigani* (1965), urmat de *Revoluţie culturală* (1983). Proza lui **A.** are rafinamentul lingvistic al unui calofil şi savoarea oralităţii povestitorilor sudici.

OPERA: *Poveste cu ţigani*, în *Caietele Inorogului,* Paris, 1965; *Revoluţie culturală*, în *Caietele Inorogului,* Paris, 1983; *Poveste cu ţigani,* Bucureşti, 1996; *Revoluţie culturală,* Bucureşti, 1996; *Teatru,* Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: Gr. Nandriş, în *România,* New York, 1966; A. Scrima, în *Prodromos,* Freiburg, nr. 6, 1967; I. Negoiţescu, în *Limite,* Paris, 1983; idem, *Scriitori contemporani,* 1994. **(I. S.)**

ARCAN Sofia (numele la naştere: Arcan-Ştefănescu), n. 14 ian. 1917, Moldova Nouă, jud. Caraş-Severin – m. 27 mai 1992, Timişoara. Prozatoare. Studii liceale. A colaborat la *Universul literar, Vremea, Reporter, Fruncea, Duminica, Scrisul bănăţean, Orizont, Iaşul literar, Familia* etc. Debutează în *Fruncea* (Timişoara, 1935). Debut editorial cu romanul *Iana hoinara* (1943). Alte romane: *Neştiutele noastre iubiri* (1975), *Singură în bătaia lunii* (1977), *Vara suferinţelor* (1980), *Joc întrerupt* (1986), *Ora ireală* (1996). Colab. la vol. colective *Glasul cetăţii* (1986) şi *Crinul. Cofetărie pentru doamne* (1997). Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1975).

OPERA: *Iana hoinara,* roman, Timişoara, 1943; *Neştiutele noastre iubiri,* roman, Timişoara, 1975; *Singură în bătaia lunii,* roman, Timişoara, 1977; *Vara suferinţelor,* roman, Timişoara, 1980; *Joc întrerupt,* roman, Timişoara, 1986; *Ora ireală,* roman, Timişoara, 1996.

REFERINŢE CRITICE: P. Constantinescu, în *Vremea,* 5 dec. 1943; M. Chirnoagă, în *Viaţa,* 30 nov. 1943; S. Dima, în *Orizont,* nr. 9, 1961; L. Alexiu, *ibidem,* nr. 40, 1975; N. Barbu, în *Cronica,* nr. 45, 1975; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1976; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 45, 1977; A. Leon, în *Cronica,* nr. 26, 1978; N. Bârna, în *România literară,* nr. 18, 1981; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 5, 1982; idem, *ibidem,* nr. 46, 1985; idem, *ibidem,* nr. 35, 1986; A. D. Rachieru, *ibidem,* nr. 48, 1986; I. Holban, în *Cronica,* nr. 7, 1987; Al. Ruja, în *Luceafărul,* nr. 30, 1988; Olimpia Berca, în *Orizont,* nr. 17, 1989; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; Cornelia Ştefănescu, în *Jurnalul literar,* nr. 5-8, 1996; idem, în *Orizont,* nr. 8, 1996. **(A. S.)**

ARCHIP Ticu (prenumele la naştere: Sevastia), n. 4 ian. 1891, Târgovişte – m. 31 mart. 1965, Bucureşti. Prozatoare şi autoare dramatică. Fiica lui Grigore Archip, ofiţer, şi a Elisei (n. Mainge). Licenţiată a Facultăţii de Matematică din capitală (1913), unde funcţionează ca asistentă, apoi ca prof. la Liceul de Fete „Regina Maria". În 1921, la Teatrul Naţional i

se reprezintă piesa *Inelul,* publicată în 1922. Membră fidelă a Cenaclului Sburătorul, din 1924, colaborează la *Cetatea literară, Tiparniţa literară, Reporter, Vremea* etc. Între 1926 şi 1928 face parte din comitetul de redacţie al *Revistei scriitoarelor şi scriitorilor români,* unde şi publică, în 1930, un fragment din piesa *Gură de leu,* jucată la Teatrul Naţional în 1935. Debutează editorial cu vol. de nuvele *Colecţionarul de pietre preţioase* (1926), urmat de *Aventura* (1929). După război, publică nuvela *Patul fraţilor* (1949) şi primele două vol. din trilogia romanescă *Soarele negru,* respectiv *Oameni* (1946) şi *Zeul* (l949). A tradus din J. Conrad, Al. Dumas, O. Wilde, J. Verne, M. Gorki ş.a. Influenţată de opera Hortensiei Papadat-Bengescu, apreciata de E. Lovinescu şi încurajată de Camil Petrescu, care îi recomandă să abordeze romanul, **A.** rămâne în literatura noastră prin nuvelistică. Creionând procese sufleteşti complexe, autoarea utilizează tehnica clarobscurului cu inserţia elementului fantastic.

OPERA: *Inelul,* Bucureşti, 1922; *Colecţionarul de pietre preţioase,* Bucureşti, 1926; *Luminiţa,* Bucureşti, 1928; *Aventura,* Bucureşti, 1929 (ed. îngrijită de Maria S. Muthu, pref. de M. Muthu, Cluj-Napoca, 1979); *Soarele negru,* I *Oameni,* II *Zeul,* Bucureşti, 1946-1949 (ed. II, îngrijită de C. Mohanu, pref. de Eugenia Tudor Anton, 1983); *Patul fraţilor,* Bucureşti, 1949. Traduceri: L. N. Tolstoi, *Opere,* I *Copilăria. Adolescenţa. Tinereţea*, în colab. cu Maria Vlad, Bucureşti, 1953; I. Tifonov, *Studenţii*, în colab. cu I. Frunză, Bucureşti, 1953; Al. Dumas, *Cei trei muşchetari,* I-II, în colab. cu M. Fanny Lehrer, Bucureşti, 1956 (alte ed.: 1959; 1964; 1993; 2002); V. Lacis, *Patria pierdută*, în colab. cu I. Block, Bucureşti, 1957; J. Verne, *Uimitoarele peripeţii ale domnului Antifer*, în colab. cu Mimi Westfried, Bucureşti, 1959 (ed. II, trad. de ~, Bucureşti, 1970); J. Conrad, *Lord Jim,* pref. de M. Bogdan, Bucureşti, 1964 (ed. II, 1985); H. Scherfig, *Primăveri irosite*, în colab. cu V. Munteanu, Bucureşti, 1964; O. Wilde, *Prinţul fericit şi alte povestiri,* pref. de Vl. Colin, Bucureşti, 1960 (alte ed.: 1967; 1976; 1982; 1996); J. Conrad, *Inima întunericului,* Piteşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* II; F. Aderca, *Mărturia...*; E. Lovinescu, *Memorii,* II, 1932; Al. Piru, *Panorama...*; Vl. Streinu, *Pagini...*, II; I. Valerian, *Chipuri din viaţa literară,* 1970; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; L Rotaru, *O istorie...,* II; Al. Protopopescu, *Volumul şi esenţa,* 1972; G. Şerban, *Ispita istoriei,* 1980; F. Aderca, *Contribuţii...,* I-II; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; A. Cosma, *Romanul...,* I; C. Munteanu, în *Tribuna,* nr. 5, 1991; Liana Cozea, în *Steaua,* nr. 6, 1995. **(M. Mt.)**

ARCU Constantin, n. 24 febr. 1956, satul Flămânzi, com. Flămânzi, jud. Botoşani. Prozator. Fiul lui Costache Arcu şi al Nataliei (n. Stanciuc), agricultori. Studii elementare la Flămânzi (1962-1970); Liceul pedagogic din Botoşani (1970-1975); licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1978-1982). Avocat în baroul Rădăuţi (1982-1986); judecător la Judecătoria din acelaşi oraş (1986-1996); judecător la Tribunalul din Suceava (1996-2001) şi la Curtea de Apel (din 2001); conferenţiar la Univ. „Ştefan cel Mare" din Suceava. Dr. în drept al Univ. din Iaşi (2000). Colab. la *Opinia studenţească, Convorbiri literare, Vatra, Cronica, Luceafărul, Steaua, Familia, Astra* etc. Debutează în *Opinia studenţească* (1981). Debut editorial cu vol. de povestiri *Cenuşa zilei* (1995). Autor al romanelor *Omul şi fiara* (1996) şi *Faima de dincolo de moarte* (2001). Premiul Soc. Scriitorilor Bucovineni (1996; 2002); premiul Fundaţiei Culturale a Bucovinei (1996).

OPERA: *Cenuşa zilei,* proză, pref. de L. Antonesei, Chişinău, 1995; *Omul şi fiara,* roman, postfeţe de A. D. Rachieru şi G. Muntean, Iaşi, 1996; *Noiembrie la Drenthe,* memorial de călătorie, în colab. cu I. Beldean şi I. Cozmei, Suceava, 1999; *Faima de dincolo de moarte,* roman, postfaţă de M. A. Diaconu, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1996; Fl. Lazăr, în *Steaua,* nr. 11-12, 1996; S. Bărbulescu, în *Contemporanul,* nr. 42, 1999; M. A. Diaconu, *ibidem,* nr. 29-30, 2002; Th. Codreanu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; idem,

în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 2002; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 5, 2002; S. Bărbulescu, în *Contemporanul,* nr. 25, 2002. **(A. S.)**

ARDELEANU Carol, n. 16 mart. 1883, Bucureşti – m. 23 nov. 1949, Bucureşti. Prozator. Studii sumare (cursul inferior al liceului). Debutează în *Viaţa literară şi artistică* (1907); debut editorial cu vol. de schiţe şi povestiri *Rusia revoluţionară* (1918). Atât nuvelele (*Pe străzile Iaşului,* 1920; *Rochia albă,* 1921; *În regatul nopţii,* 1923), cât şi romanele (*Diplomatul, tăbăcarul şi actriţa,* 1926; *Am ucis pe Dumnezeu,* 1929; *Casa cu fete,* 1931; *Viermii pământului,* 1933; *Pescarii,* 1934; *Viaţă de câine,* 1937) îşi păstrează astăzi un interes în primul rând documentar. A colaborat la *Universul literar, Flacăra, Luceafărul, Cuvântul liber, Vremea, Sburătorul.* I. Valerian îl considera „cea mai autentică figură de boem". Premiul Soc. Scriitorilor Români (1926).

OPERA: *Rusia revoluţionară,* Iaşi, 1918; Pe *străzile Iaşului,* Bucureşti, 1920; *Rochia albă,* Bucureşti, 1921; *În regatul nopţii,* Bucureşti, 1923; *Casa vechiturilor,* Bucureşti, 1923; *Diplomatul, tăbăcarul şi actriţa,* Bucureşti, 1926 (ed. II, 1928; ed. nouă, îngrijită şi pref. de H. Zalis, 1972); *Am ucis pe Dumnezeu,* Bucureşti, 1929; *Casa cu fete,* Bucureşti, 1931 (altă ed., Constanţa, 1999); *Viermii pământului,* Bucureşti, 1933 (ed. II, 1948); *Pescarii,* Bucureşti, 1934; *Domnul Tudor,* Bucureşti, 1934 (ed. II, 1937); *Viaţă de câine,* Bucureşti, 1937; *O crimă. Toţi la fel şi nici unul ca altul,* Bucureşti, 1943.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* I, III, V; E. Lovinescu, *Istoria...,* V; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; Violeta Ştefănescu, în *Tomis,* nr. 8, 1999. **(A. S.)**

ARDELEANU Virgil, n. 5 febr. 1932, Târgu Mureş. Critic literar. Fiul lui Gheorghe Ardeleanu şi al Mariei (n. Zamfir). Şcoala primară la Alba Iulia (1939-1943); Liceul „Mihai Viteazul" din acelaşi oraş (1943-1947), continuat la Liceul „George Bariţ" din Cluj (1947-1951). Licenţiat în lb. şi literatura română al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1955). Între 1956 şi 1959, bibliotecar la Bibl. Centrală Universitară din Cluj; redactor (din 1959), redactor-şef adjunct (1971-1994) la rev. *Steaua,* unde şi debutează (1959) cu critică literară. Colab. la *Tribuna, Viaţa Românească, Gazeta literară, Luceafărul, Convorbiri literare, Familia, Transilvania.* În 1966 publică prima carte, *Însemnări despre proză,* urmată de *Proza poeţilor* (1969), *„A urî", „a iubi"* (1971), *Opinii* (1975), *Menţiuni* (1978) şi *Jurnal* (1989), publicat parţial în rev. *Transilvania.* Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1972). Specializat în analiza prozei româneşti moderne, **A.** s-a făcut remarcat prin caracterul tranşant al aprecierilor sale.

OPERA: *Însemnări despre proză,* Bucureşti, 1966; *Proza poeţilor,* Bucureşti, 1969; *„A urî", „a iubi".* Puncte de reper în proza actuală, Cluj, 1971; *Opinii.* Prozatori şi critici, Cluj-Napoca, 1975; *Menţiuni,* Cluj-Napoca, 1978; *Jurnal,* Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 24, 1966; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; T. Tihan, în *Cronica,* nr. 33, 1971; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 6, 1972; M. Drăgan, *Reacţii critice,* 1973; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 27, 1975; M. Zaciu, *Lecturi şi zile,* 1975; Al. Dobrescu, *Foiletoane,* I, 1979; V. Gherghel, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1983; N. Prelipceanu, în *Tribuna,* nr. 36, 1983; I. Simuţ, în *România literară,* nr. 33, 1990; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 5, 1990; Fl. Faifer, în *Cronica,* nr. 3, 1990. **(M. P.)**

ARETZU Paul (numele la naştere: Areţu), n. 29 mai 1949, Caracal, jud. Olt. Poet. Fiul lui Ştefan Areţu, funcţionar, şi al Floricăi (n. Ionescu). Absolvent al Liceului „Ioniţă Asan" din Caracal (1967); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din

Craiova (1973). Prof. de lb. franceză în com. Osica de Sus, jud. Olt (1972-1986); prof. de lb. şi literatura română la Şcolile generale nr. 4 şi 5 din Caracal (1986-1990), apoi la Colegiul Naţional „Ioniţă Asan" (din 1990). Colab. la *Ramuri, Luceafărul, Transilvania, Vatra, Viaţa Românească, Ziua literară* etc. Membru fondator al ziarelor *Romanaţiul liber* (1989) şi *Solidaritatea* (1990). Debutează cu poezie în *Facla,* rev. liceului din Caracal (versurile au apărut apoi în antologia şcolară *Vârsta visurilor,* 1968). Debut editorial în vol. colectiv *Zboruri lirice* (1988). Au urmat *Carapacea cu sunete* (1996), *Orbi în Paradis* (1999), *Diapazonul de sânge* (2000) şi *Cartea psalmilor* (2003).

OPERA: *Insomnia cuvintelor,* în vol. *Zboruri lirice,* Editura *Scrisul Românesc,* Craiova, 1988; *Carapacea cu sunete,* versuri, Bucureşti, 1996; *Orbi în Paradis,* versuri, Bucureşti, 1999; *Diapazonul de sânge,* versuri, Bucureşti, 2000; *Cartea psalmilor,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Negrici, în *SLAST,* 17 ian. 1987; Alex. Ştefănescu, în *Zig-Zag,* nr. 214, 1994; N. Ţone, în *Viaţa Românească,* nr. 4-5, 1998; B. Demetrian, în *Ramuri,* nr. 7-8, 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 29, 2001. **(A. S.)**

ARGEŞANU Constantin, n. 17 sept. 1892, com. Ştefăneşti, jud. Argeş – m. 19 ian. 1964, Bucureşti. Prozator şi poet. Liceul la Piteşti, apoi Şcoala Militară; în 1914 e sublocotenent. Ia parte, în primul război mondial, la luptele din 1917. Ulterior, urmează Şcoala de Pilotaj (1920-1922) la Tecuci, predă cursuri la Şcoala de Aviaţie, urcă în ierarhia militară, ajungând la gradul de colonel. În timpul dictaturii antonesciene e scos din cadrele armatei. Activitate sporadică în presa literară. Vol. de debut, *Cântecele tavernei* (1922) – versuri, trece neobservat. A mai publicat povestiri şi schiţe umoristice (*Ţambalul lui Chiran,* f.a.), o dramă în versuri (*Ferdinand Catolicul*, în colab., 1929) şi a tradus din literatura rusă.

OPERA: *Cântecele tavernei,* versuri, Bucureşti, 1922; *Ferdinand Catolicul,* dramă în versuri, în colab. cu Al. Bibescu, Bucureşti, 1929; *Pilot fără noroc.* Amintiri dintr-un jurnal de zbor. Schiţe umoristice, Bucureşti, 1958; *Povestiri,* Bucureşti, 1961; *Ţambalul lui Chiran.* Schiţe umoristice, Bucureşti, f.a.; *Drumuri albastre.* Însemnările unui pilot, Bucureşti, f.a.. Traduceri: N. Virta, *Bătălia Stalingradului*, în colab., Bucureşti, 1949; Wanda Wasilewska, *Când se face lumină*, în colab., Bucureşti, 1949; A. P. Cehov, *Nuvele*, în colab., Bucureşti, 1949; *Antologia poeţilor decembrişti. 1826-1951*, în colab., Bucureşti, 1951; B. Gorbatov, Vl. Alexeev, *Bătălia pentru cărbune*, în colab., Bucureşti, 1951; I. Dick, *Şuvoiul de foc*, în colab., Bucureşti, 1952; V. S. Grossman, *Nuvele*, în colab., Bucureşti, 1952; A. V. Colţov, *Poezii alese,* Bucureşti, 1953; Vl. Matov, *În taigaua Narâmului*, în colab., Bucureşti, 1953; K. M. Simonov, *Tovarăşi de arme*, în colab., Bucureşti, 1954; idem, *Suvorov,* Bucureşti, 1955; S. N. Sergheev-Censki, *Epopeea Sevastopolului*, în colab., Bucureşti, 1955; Al. Iaşin, *Aliona Pomina*, în colab., Bucureşti, 1956; *Blestemul cailor,* povestiri, Râmnicu-Vâlcea, 2003.

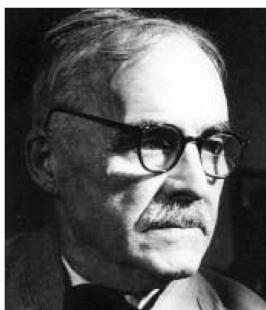
REFERINŢE CRITICE: *Prezenţe militare în ştiinţa şi cultura românească,* 1982. **(C. A. M.)**

ARGHEZI Baruţu T. (pseud. lui Iosif Theodorescu), n. 28 dec. 1925, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Tudor Arghezi, scriitor, şi al Paraschivei (n. Burda). Studii liceale la Bucureşti (1934-1942); absolvent al Institutului de Cultură Fizică (1948-1952). Prof. de educaţie fizică în capitală (1953-1960), apoi redactor (până în 1974) la Editura de Stat pentru Literatură şi la rev. *Argeş* şi *Albina.* În 1974 se stabileşte în Elveţia, lucrând ca specialist în bioenergetică. A fost arestat şi deţinut, fără proces, la Jilava (1948-1949). Debutează editorial cu vol. de proză scurtă *Veniţi la joc* (1955), urmat de *Jocuri pentru pionieri* (1960), *Familia mea* (1967), *Povestiri din Mărţişor* (1995), *Drumuri şi răspântii* (1998), *Pomul vieţii* (1999), *Vorbiri-convorbiri argheziene* (2003) etc. A înfiinţat, la Arad, Fundaţia de Artă şi Cultură „Doina şi Baruţu T. Arghezi" (2000), cu o importantă donaţie de cărţi din biblioteca personală din Elveţia.

OPERA: *Veniţi la joc,* proză scurtă, Bucureşti, 1955; *Jocuri pentru pionieri,* proză scurtă, Bucureşti, 1960; *Ghici?,* proză scurtă, Bucureşti, 1963; *Înaintea uitării,* Bucureşti, 1966 (ed. II, adăugită, 2000); *Familia mea,* proză scurtă, Bucureşti, 1967; *Paşi prin lume,* Bucureşti, 1967; *Nopţi de argint, nopţi de mister,* proză scurtă, Bucureşti, 1970; *Povestiri din Mărţişor,* Oradea, 1995; *Întârzieri în noapte,* versuri, Oradea, 1997; *Vers-à-travers,* versuri în lb. franceză, Oradea, 1997; *Drumuri şi răspântii,* proză scurtă, Oradea, 1998; *Dincolo de zare,* proză scurtă, Oradea, 1998; *Pomul vieţii,* proză scurtă, Lausanne, 1999; *Note şi comentarii,* Timişoara, 1999; *Duhovnicească, Psalmi. Testament* (de T. Arghezi), comentarii critice, Cluj-Napoca, 2001; *Kinergia,* Arad, 2003; *Vorbiri-convorbiri argheziene,* Arad, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Davidescu, în *Familia,* nr. 9, 1998. **(A. S.)**

ARGHEZI Tudor (pseud. lui Ion Theodorescu), n. 23 mai 1880, Bucureşti – m. 14 iul. 1967, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Nicolae Theodorescu, militar, mic funcţionar, comerciant; identitatea mamei, până azi controversată: din actul de naştere copilul e declarat a fi al Mariei (n. Niţescu), din mărturii cola-terale, adevărata mamă ar fi Rozalia Agresi. Copilărie nefericită, după proprii mărturisiri, repetate. Şcoala primară „Petrache Poenaru" din capitală. Gimnaziul „D. Cantemir" (1891-1896), neterminat. Debutează în ziarul lui Al. Macedonski, *Liga Ortodoxă* (1896), cu poezia *Tatălui meu*, semnată Ion Theo. Colaborează, sub numele Ion Th. Arghezi, la *Revista modernă, Viaţa nouă.* Tehnician la Fabrica de zahăr din Chitila (1897-1899); în 1899 se retrage la mănăstirea Cernica, novice, apoi ieromonah, sub numele de Iosif; diacon la Mitropolia Bucureşti (1900-1905, când se retrage din cin). În acelaşi an, se naşte fiul său Eliazar (viitorul artist fotograf Elie Lothar, 1905-1968) din legătura cu prof. Constanţa Zissu. Tot în 1905, **A.** solicită mitropolitului Iosif Gheorghian sprijinul pentru o călătorie de studii „într-o ţară catolică". Pleacă la Fribourg, Elveţia („canton catolic, republică de mănăstiri"), găzduit la o mănăstire a Cordelierilor, frecventând asiduu biblioteca şi audiind cursuri la Univ. din Geneva. În timpul şederii în Elveţia (1905-1910), urmează şi o şcoală de meserii, lucrând în atelier „dinţi de aur, inele, capace de ceasornice"; dese călătorii în Franţa (Paris, Dijon) şi în Italia (Roma, Messina). Reintrodus în circuitul literar, în absenţă, de către N. D. Cocea, la *Viaţa socială* (1910), unde-i apare *Rugă de seară*, al doilea manifest poetic, după articolul *Vers şi poezie* din rev. *Linia dreaptă* (1904), editată împreună cu V. Demetrius şi Galaction. Întors în ţară, începe colaborarea cu *Facla, Viaţa Românească, Rampa* etc., cu versuri, pamflete, polemici, cronici dramatice şi plastice. Traduce *Amintiri din casa morţilor* de Dostoievski. Redactor (1913-1914) la ziarul *Seara*. Conduce, alături de Galaction, rev. *Cronica* (1915-1916), susţinând campania neutralităţii. În 1916 se căsătoreşte cu Paraschiva Burda (n. 1890), originară din Bucovina, cu care va avea doi copii: Domnica (Mitzura) şi Iosif (Baruţu). În timpul ocupaţiei germane, colaborează la *Gazeta Bucureştilor (Bukarester Tageblatt)*, *Scena*, activitate pentru care e condamnat, în procesul ziariştilor colaboraţionişti din 1918, alături de Slavici. Deţinut la Văcăreşti. Graţiat (1919), prin intervenţia lui N. Iorga. Colaborează la *Hiena, Adevărul literar şi artistic, Lumea, Gândirea, Lamura, Clipa, Ramuri, Ţara noastră, Integral, Contimporanul, Cuvântul, Clopotul* etc. Conduce rev. *Cugetul românesc* (1922-1924) şi ziarul *Naţiunea* (1923), „foaia intelectualităţii", unde publică şi *Amintirile ierodiaconului Iosif*. Apariţia *Cuvintelor potrivite* (1927, Premiul S.S.R.) marchează consacrarea poetului, până atunci cunoscut mai mult în medii literare restrânse. Editează, într-o concepţie grafică originală, rev. *Bilete de papagal* (1926-1929; 1930; 1937-1938; 1945), unde lansează câţiva poeţi tineri de valoare. Vol. *Flori de mucigai* (1931) adânceşte controversa critică iscată în jurul poeziei sale. Paralel, **A.** cultivă proza poematică şi foiletonistă („tableta", „biletul") în rev. şi vol. (*Icoane de lemn,* 1929; *Poarta neagră,* 1930; *Cartea cu jucării,* 1931; *Tablete din Ţara de Kuty,* 1933; *Ce-ai cu mine, vântule?,* 1937) sau romanele – (*Ochii Maicii Domnului,* 1934; *Cimitirul Buna-Vestire,* 1936 şi *Lina,* 1942), distilând unele elemente autobiografice. În 1934, *ex aequo* cu

Bacovia, i se acordă Premiul Naţional pentru poezie. *Cărticică de seară* (1935) şi *Hore* (1939) orientează spre noi surse lirismul poetului, a cărui personalitate contradictorie se defineşte şi mai pregnant în „ediţiile definitive" de *Versuri* (1936, 1940, 1943). În timpul celei de-a doua conflagraţii, deţine o rubrică intitulată „Bilete de papagal" la ziarul *Informaţia zilei,* unde publică şi pamfletul *Baroane* (30 sept. 1943), pentru care e arestat şi internat în lagărul de la Târgu Jiu. După 1945, febrilă activitate publicistică la *Adevărul, Jurnalul de dimineaţă, Torţa* şi diferite rev. Premiul Naţional pentru literatură (1946) îi aduce o confirmare a imensului prestigiu. Unele art., ca şi poeziile din vol. *Una sută una poeme* (1947) devin pretextul unor atacuri reînnoite ce-i aduc renegarea şi punerea sub interdicţie a operei. Tentativa de împăcare cu oficialitatea (1955) se produce prin alegerea în Acad. şi MAN (1957; tot atunci, Premiul de Stat), paralel cu elogiile publice la vol. *1907 – peizaje* (1955) şi *Cântare omului* (1957). În 1962 începe editarea seriei de Sc*rieri*, proiectată în peste 60 de vol. Ultimele plachete: *Frunze* (1961), *Poeme noi* (1963), *Cadenţe* (1964), *Silabe* (1965), *Ritmuri* (1966), *Litanii* (1967) şi *Noaptea* (1967) înmănunchează stihuri inedite, unele trimiţând însă la etape de creaţie anterioare. Premiul internaţional „Herder" (1965); în acelaşi an, ales membru al Acad. Sârbe de Ştiinţe şi Arte. După moartea soţiei (1966), poetul suportă tot mai greu povara senectuţii şi se stinge la 14 iul. 1967, fiind înmormântat alături de Paraschiva, în grădina casei din Mărţişor. A tradus din La Fontaine (*Fabule*), Krîlov (*Fabule*), Gogol (*Suflete moarte*), Kuprin (*Moloh*), France (*În floarea vieţii*), Molière (*Mizantropul, Avarul, Georges Dandin*), Saltîkov-Scedrin (*Povestiri*) ş. a. **A.** rămâne, probabil, cea mai frapantă personalitate a literaturii noastre interbelice, unul din marii poeţi ai veacului al XX-lea, un înnoitor al verbului (în lirică şi proză), realizatorul celei mai originale sinteze între tradiţie şi modernitate.

OPERA: *Cuvinte potrivite*, Bucureşti, 1927 (ed. II, 1928); *Icoane de lemn,* Bucureşti, 1929; *Poarta neagră,* Bucureşti, 1930; *Flori de mucigai,* Bucureşti, 1931; *Cartea cu jucării*, Bucureşti, 1931 (reeditată în 1943; 1948; 1958); *Tablete din ţara de Kuty*, Bucureşti, 1933; *Ochii Maicii Domnului*, roman, 1934, (reeditat sub titlul *Poem,* 1970); *Cărticică de seară*, Bucureşti, 1935; *Cimitirul Buna-Vestire*, roman, Bucureşti, 1936 (reeditat cu subtitlul *Poem,* 1968); *Versuri*, ed. definitivă îngrijită de autor, Bucureşti, 1936 (ed. II, 1940; III, ed. iarăşi adăugită, 1943); *Ce-ai cu mine, vântule?*, Bucureşti, 1937; *Hore*, Bucureşti, 1939; *Lina*, roman, Bucureşti, 1942 (ed. II, 1943; alte ed.: 1965; 1980); *Eminescu,* Bucureşti, 1943, 1973; *Manual de morală practică*, Iaşi, 1946; V*ersuri alese*, Bucureşti, 1946; *Bilete de papagal*, Bucureşti, 1946; *Una sută una poeme*, Bucureşti, 1947; *Prisaca*, Bucureşti, 1954 (reeditare, 1976); *Pagini din trecut*, Bucureşti, 1955 (ed. II adăugită, 1956); *1907 – peizaje*, Bucureşti, 1955; *Cântare Omului*, Bucureşti, 1956; *Din drum...,* Bucureşti, 1957, *Stihuri pestriţe,* Bucureşti, 1957, (ed. II, 1960); *Lume veche, lume nouă,* Bucureşti, 1958; *Versuri,* pref. de M. Beniuc, Bucureşti, 1959; *Tablete de cronicar*, cu o pref. de Paul Georgescu, Bucureşti, 1960; *Versuri*, cuvânt înainte de M. Ralea, Bucureşti, 1960; V*ersuri*, Bucureşti, 1961; *Frunze,* Bucureşti, 1961; *Cu bastonul prin Bucureşti,* Bucureşti, 1961; *Scrieri,* I-XXXIX, Bucureşti, 1962 -1994; *Poeme noi*, Bucureşti, 1963; *Cadenţe,* Bucureşti, 1964; *Silabe,* Bucureşti, 1965; *Răzleţe,* Bucureşti, 1965; *Versuri lungi,* pref. şi note de D. Micu, Bucureşti, 1965; *Ritmuri,* Bucureşti, 1966; *Litanii,* Bucureşti, 1967; *Noaptea,* Bucureşti, 1967; *Teatru,* Bucureşti, 1968; *Frunzele tale,* Bucureşti, 1968; *Crengi,* Bucureşti, 1970; XC, Bucureşti, 1970; *Poezii*, ed. ilustrată de Ligia Macovei, Bucureşti, 1970; *Poezii,* antologie şi pref. de N. Manolescu, bibliografie de I. Nistor, Bucureşti, 1971; *Frânturi,* Bucureşti, 1971; *Din pragul casei,* Bucureşti, 1972; *Poeme noi*, cu un cuvânt înainte de Al. Piru, Craiova, 1972; *Versuri şi proze*, pref. de Graziela Ştefan, Bucureşti, 1973; *Călătorie în vis,* Bucureşti, 1973; *Poemele ţărânii*, ed. întocmită şi cuvânt înainte de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1973; *Pensula şi dalta*, ed. de G. Pienescu, Bucureşti, 1973; *Stihuri*, ed. şi pref. de Al. Piru, Craiova, 1974; *Povestirile boabei şi ale fărâmei*, vol. îngrijit de Mitzura şi B. Arghezi, Cluj, 1974; *Poezie filosofică*, antologie, pref., note şi bibliografie de Elena Zaharia Filipaş, tabel cronologic de G. Pienescu, Bucureşti, 1976; *Cuvinte potrivite,* versuri. Postfaţă şi bibliografie de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 1977; *Versuri*, cu o pref. de Al. Piru, Craiova, 1980; *Versuri* I-II, ed. şi postfaţă de G. Pienescu, Bucureşti, 1980 (ed. II, 1985); *Desluşiri,* ed. de Mitzura Arghezi, Bucureşti, 1980; *50 de poeme. În versuri şi proză*, ed. bilingvă româno-

franceză, trad. şi note de Annie Bentoiu, pref. de E. Simion, Bucureşti, 1981; *Tudor Arghezi. Autoportret prin corespondenţă*, prezentat de B. Cioculescu, Bucureşti, 1982; *Cimitirul Buna-Vestire*, Bucureşti, 1983; *Poeme în proză*, Bucureşti, 1985; *Animale mari şi mici,* Bucureşti, 1986; *Cântare Omului,* Bucureşti, 1986; *10 căţei,* Bucureşti, 1986; *Zmeu,* Bucureşti, 1986; *Arte poetice,* Bucureşti, 1987; *Ochii Maicii Domnului – Cimitirul Buna-Vestire – Lina*, Cluj-Napoca, 1987; *Sunetul dinlăuntru*, Bucureşti, 1987; *Versuri,* ed. de Maria Scarlat, 1988; *Subiecte,* proză, antologie, postfaţă şi bibliografie de Mariana Ionescu, Bucureşti, 1990; *Prisaca*, versuri, Bucureşti, 1990; *De-abia plecaseşi,* versuri, selecţie de Mitzura Arghezi, Chişinău, 1991; *Drumul cu poveşti*, versuri şi proze, Bucureşti, 1991; *Poezii,* pref. de T. Vârgolici, antologie, tabel cronologic şi selecţia referinţelor critice: I. Chiriac, Bucureşti, 1992; *Manual de morală practică*, pref. de Ş. Cioculescu, ed. de Simona Cioculescu, Bucureşti, 1993; *Cartea cu jucării,* ed. îngrijită de T. Radu, Bucureşti, 1993 (altă ed., 2003); *Scrieri,* I-III, Bucureşti, 1994-2003; *Testament. Psalmi,* Bucureşti, 1994; *Între două nopţi*, antologie şi pref. de I. Simuţ, Bucureşti, 1994; *Cuvinte potrivite/Wohlgefügte Worte*, pref. de P. Schuster, selecţie şi note asupra ed. de I. Acsan, trad. de O. Kahlau, Zoltán Franyo, O. Pastior, A. Margul-Sperber, Bucureşti, 1996; *Cuvinte potrivite*, texte alese, schiţă bibliografică, pref. de I. Apetroaie, Iaşi, 1997; *Cimitirul Buna-Vestire*, ed. îngrijită, pref. şi curriculum vitae de Mitzura Arghezi, Bucureşti, 1997; *Eminescu,* ed., postfaţă şi referinţe critice de L. Gavriliu, Bucureşti, 2000; *Opere,* I-IV, ed., tabel cronologic şi bibliografie de Mitzura Arghezi şi T. Radu, Bucureşti, 2000-2003; *Versuri,* Bucureşti, 2002. Traduceri: A. I. Kuprin, *Moloh,* trad. în colab. cu R. Vasilescu, Bucureşti, 1951; Krîlov, *Fabule,* Bucureşti, 1952 (ed. II, 1957; ed. III, 1961); M. S. Scedrin, *Povestiri,* trad. în colab. cu O. Păunescu, Bucureşti, 1952; A. France, *În floarea vieţii,* Bucureşti, 1953; N. V. Gogol, *Suflete moarte,* trad. în colab. cu I. Ţăranu, I. Linde şi R. Donici, Bucureşti, 1954 (ed. II, 1955; ed. III, 1963; ed. IV, 1969; ed. V, 1987); La Fontaine, *Fabule,* Bucureşti, 1954 (ed. II, 1955); Molière, *Opere,* III-IV (*Mizantropul; George Dandin sau Soţul păcălit; Avarul; Domnul de Paurceaugnac*), Bucureşti, 1956-1958; idem, *Comedii,* pref. de N. N. Condeescu, Bucureşti, 1964; idem, *Mizantropul,* Bucureşti, 1972; idem, *Teatru,* în colab., Bucureşti, 1973; F. M. Dostoievski, *Amintiri din casa morţilor,* Bucureşti, 1991; N. V. Gogol, *Suflete moarte,* trad. de ~, în colab. cu I. Ţăranu, I. Linde şi R. Donici, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: N. Davidescu, *Aspecte...;* E. Lovinescu, *Critice*, IX; idem, *Istoria...,* III; M. Ralea, *Perspective,* 1928; D. Caracostea, *Prolegomena argheziana*, 1937; P. Constantinescu, *Tudor Arghezi,* 1940; idem, *Scrieri...,* I; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* Ş. Cioculescu, *Introducere în poezia lui Tudor Arghezi*, 1946; idem, *Varietăţi critice***,** 1966; M. Ralea, *Scrieri din trecut. În literatură,* 1958; Ov. S. Crohmălniceanu, *Tudor Arghezi*, 1960; M. Petroveanu, *Tudor Arghezi, poetul,* 1961; T. Vianu, *Tudor Arghezi, poet al omului*, 1961; D. Micu, *Opera lui Tudor Arghezi. Eseu despre vârstele interioare*, 1965; idem, *Tudor Arghezi*, 1972; S. Alexandrescu, *Studii de poetică şi stilistică*, 1966; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; Vl. Streinu, *Versificaţia...;* idem, *Pagini...;* Al. Piru, *Panorama...;* Alexandru George, *Marele Alpha*, 1970; I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* 1970; N. Manolescu, *Teme*, 1971; Matei Călinescu, *Conceptul modern de poezie*, 1972; E. Simion, *Scriitori...,* I, II; I, Negoiţescu, *Engrame,* 1975; Al. Piru, *Poezia...,* I; Emil Manu, *Tudor Arghezi: Cadenţe*, 1977; Al. Bojin, *Fenomenul arghezian*, 1976; N. Balotă, *Opera lui Tudor Arghezi*, 1979 (ed. II, 1997); Ilie Guţan, *T. Arghezi. Imaginarul erotic*, 1980; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; F. D. Vidrasku, *Tudor Arghezi,* 1980; *Tudor Arghezi Centenary 1880-1980* (ed. în engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, română); *Tudor Arghezi interpretat de...,* 1981; Mariana Ionescu, *Ochiul ciclopului. T. Arghezi prozatorul,* 1981; *L-am cunoscut pe Tudor Arghezi*, 1981; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 47, 1982; idem, în *Manuscriptum*, nr. 1; 2, 1982; în *România literară*, nr. 9; 33; 47; 48; 49; 50, 1982; M. N. Rusu, în *Amfiteatru,* nr. 11, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 16; 17, 1982; I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor*, 1982; Marian Popa, *Competenţa şi performanţa*, 1982; L. Kalustian, *Simple note*, II, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; V. Anania, *Rotonda plopilor aprinşi*, 1982; L. Ciocârlie, *Eseuri critice*, 1982; G. Dimisianu, *Lecturi libere,* 1983; N. Manolescu, *Arca..., III, 1983;* V. F. Mihăescu, *Timp şi mod,* 1983; I. Pop, *Lecturi...;* M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; I. Adam, *Planetariu*, 1984; C. Ciopraga, *Propilee*, 1984; Dorina Grăsoiu,

„Bătălia" Arghezi, 1984; D. Micu, *Modernismul...,* I, II; Emilia Parpală, *Poetica lui Arghezi*, 1984; R. Petrescu, *A treia dimensiune*, 1984; Ş. Cioculescu, *Argheziana*, 1985; D. Flămând, *Intimitatea textului*, 1985; O. Ghidirmic, *Poeţi neoromantici*, 1985; I. Pop, *Jocul poeziei*, 1985; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; M. Ungheanu, *Exactitatea admiraţiei*, 1985; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* III; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; A. Anghelescu, *Barocul în proza lui Arghezi,* 1988; H. Cândroveanu, *Literatura pentru copii*, 1988; Sultana Craia, *Feţele oraşului*, 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; Dan. C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei*, 1988; S. Mioc, *Anamorfoză şi poetică*, 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, V, 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...;* M. Muthu, *Alchimia mileniului*, 1989; Perpessicius, *Scriitori...,* IV; Şt. Borbély, *Grădina magistrului Thomas,* 1995; I. Sârbu, *Proza artistică a lui Tudor Arghezi,* 1995; N. Rotund, *Tudor Arghezi,* prozatorul, 1996; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 24, 1996; B. T. Arghezi, în *Steaua*, nr. 4-6; 8, 1997; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 27, 1997; B. T. Arghezi în *Steaua,* nr. 1, 1998; A. Goci, *Arghezi între infinituri. Eseu despre religiozitatea omului necredincios,* 1998; Gh. Bulgăr, *Trei scriitori clasici: Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mircea Eliade,* 1998; P. Ţugui, *Arghezi necunoscut: zbuciumul vieţii şi zidirea operei,* 1998; idem, *Amurgul demiurgilor: Arghezi, Blaga, Călinescu,* 1998; M. Cărtărescu, *Postmodernismul românesc,* 1999; M. Beşteliu, *Tudor Arghezi – poet religios,* 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 7; 8, 1999; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 44, 1999; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 1, 1999; C. M. Spiridon, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2000; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 9, 2000; G. Pienescu, *ibidem,* nr. 2, 2000; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 646, 2002; Al. George, *ibidem,* nr. 606, 2002; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 44; 45, 2002; Al. Cerna-Rădulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 644; 646, 2003; G. Pienescu, *ibidem,* nr. 662; 663; 664; 665, 2003; N. Gheran, *ibidem,* nr. 655; 684, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 26, 2003; Grid Modorcea, *Sfânta treime a poeziei româneşti,* 2003. **(M. Z.)**

ARGINTARU C.[onstantin], n. 14 aug. 1894, com. Pleniţa, jud. Dolj – m. 23 mai 1936, Cluj. Poet şi publicist. Fiul lui Ion Stoian şi al Elisabetei Argintaru, agricultori. Clasele primare în com. natală; Şcoala Normală din Craiova. Participă, ca ofiţer al Regimentului 7 Vânători la primul război mondial, rămânând invalid în urma luptelor de la Mărăşeşti. Cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul". Debutează editorial în 1926, cu broşura *Monumentul durerii*, în care fostul combatant se ridică în apărarea invalizilor, a orfanilor şi văduvelor din războiul de reîntregire naţională. Director al rev. *Hyperion* (1932-1935) şi al editurii cu acelaşi nume, din Cluj. Colaborează la *Hyperion, Luceafărul literar şi critic, Abecedar* etc. Raportate la tendinţele novatoare ale poeziei interbelice, poemele din vol. *Agonia soarelui* (1930), *Vin ţiganii* (1934), *Viaţa pietrelor* (1935), *Setea norilor* (1935) păstrează un timbru desuet, cu accente discursiv-patetice.

OPERA: *Monumentul durerii,* pref. de A. C. Cuza, Cluj, 1926; *Agonia soarelui.* Cartea întâia de poeme, Cluj, 1930 (ed. II, 1931; ed. III, 1933); *Vin ţiganii,* poem, cu gravuri în lemn de M. Olinescu, Cluj, 1934; *Viaţa pietrelor,* poeme, Cluj, 1935; *Setea norilor.* Cartea a treia de poeme, Cluj, 1935.

REFERINŢE CRITICE: G. Popa, în *Lanuri,* nr. 6, 1934; G. Călinescu, *Istoria...* . **(I. R.)**

ARGINTESCU-AMZA N.[icolae], n. 22 sept. 1904, Galaţi – m. 7 sept. 1973, Bucureşti. Critic de artă, traducător şi eseist. Fiul lui Savel Argintescu şi al Elenei (n. Popescu). Ardelean pe linie maternă, adaosul onomastic Amza era menit a sublinia această descendenţă. Absolvent al Facultăţii de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1930). Între 1930 şi 1932, prof. de filosofie, după care va lucra sub îndrumarea lui D. Gusti, colaborând la realizarea a două filme documentare, *Drăguş* (1931) şi *Probleme sociale* (1939), şi elaborând studiul *Problema gustului popular* (1932). Între 1932 şi 1939, studii de specializare în estetică, psihologie, istoria artelor şi muzeologie la Berlin, Dresda, München, Paris, Londra, Amsterdam etc. Colab. la *Azi, Revista Fundaţiilor Regale, Viaţa Românească, Flacăra, Arta plastică, Lumină şi coloare, Semnalul, Gazeta literară,*

Contemporanul, Secolul 20; titular al cronicii plastice la rev. *Bis* (1943-1944), *Democraţia* (l945-1946), *Veac nou* (1947-1949). În 1943-1944, consilier al *Revistei Fundaţiilor Regale*; în 1945, consilier la secţia de artă populară a rev. *Albina.* Între 1955 şi 1958, ţine numeroase conferinţe pe teme literare şi plastice, iar după 1965 semnează pref. la cataloage de expoziţii, cronici de artă şi mai ales trad.

OPERA: *Problema gustului popular,* Bucureşti, 1932; *Vermeer.* Un mare poet al realismului olandez, Bucureşti, 1967; *Lucian Grigorescu,* Bucureşti, 1969; *Expresivitate, valoare şi mesaj plastic,* Bucureşti, 1973. Traduceri: Vl. Maiakovski, *Teatru. Misterul Buf,* Bucureşti, 1954; Moličre, *Opere,* I *Şcoala bărbaţilor,* Bucureşti, 1955; *Poezia germană modernă.* De la Ştefan George la Enzensberger, I-II, în colab., Bucureşti, 1967; A. Rimbaud, *Scrieri alese*, în colab. cu P. Solomon, Bucureşti, 1969; Fr. Schiller, *Teatru. Hoţii,* Bucureşti, 1969; C. Pavese, *Poeme,* Bucureşti, 1971; *Poeţi ai expresionismului*, în colab. cu P. Stoica, Bucureşti, 1971.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 35, 1973; D. Dancu, în *Arta,* nr. 10, 1973; A. Pleşu, în *Studii şi cercetări de istoria artei,* tom. XXI, 1974. **(D. C. M.)**

ARICESCU Constantin D., n. 18 mart. 1823, Câmpulung – m. 18 febr. 1886, Bucureşti. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Dimitrie Aricescu, serdar, şi al Elenei (n. Chiliaşu). Studii în oraşul natal, la Şcoala Grecească, în familie şi la Şcoala Românească, continuate la Bucureşti, la Colegiul „Sf. Sava" (1837-1844). După absolvire, lucrează câteva luni ca ajutor de inginer, apoi obţine un post modest de copist la Vistierie (din 1847). Mai târziu va fi redactor şi administrator la ziarele *Românul, Buciumul* şi *Pressa,* director al Arhivelor Statului, al Domeniilor Statului şi al Imprimeriei Statului (1869-1870; 1871-1876), revizor şcolar în jud. Ilfov şi Vlaşca şi în Bucureşti. A debutat în 1846, în *Curierul românesc,* cu poezia *Adio la Colegiul Naţional Sf. Sava* (*La corpul profesoral*); în acelaşi an îi apare şi primul vol. de versuri, *Câteva ore de colegiu.* A colaborat la *Foaie pentru minte, inimă şi literatură, Pruncul român, Românul, Zimbrul, Trompeta Carpaţilor, Pressa* etc. A participat la manifestările anului revoluţionar 1848 în Câmpulung; fervent susţinător al Unirii, secretar al Comitetului Unionist din Câmpulung şi deputat în Divanul ad-hoc din 1857. Versificator prolific şi cu intenţii nobile, dar fără har poetic, dramaturg de ocazie, totuşi nu lipsit de o anume pricepere în mânuirea dialogului, **A.** e mai interesant ca prozator, mai puţin prin ambiţiosul roman *Misterele căsătoriei* (I-III, 1861-1886), construcţie stufoasă şi neomogenă, cât mai ales prin lucrările istorice (între care se distinge *Istoria revoluţiunei române de la 1821,* 1874) şi prin memorialistica, uneori naivă şi emfatică, scrisă însă cu nerv şi demonstrând pe alocuri reale calităţi de pamfletar.

OPERA: *Câteva ore de colegiu,* Bucureşti, 1846; *Florica,* Bucureşti, 1847; *Arpa română,* Bucureşti, 1852; *Istoria Câmpulungului, prima reşedinţă a României,* I-II, Bucureşti, 1855-1856; *Lyra,* Bucureşti, 1858; *Esplicarea alegoriilor din „Arpa română" cum şi pasagele şterse de cenzură din această operă,* Bucureşti, 1859; *Procesul şi esilul meu la Snagov,* Bucureşti, 1859; *Şoimul Cârpacilor.* Poezii istorice, Bucureşti, 1860; *Trâmbiţa Unirii şi Sărbătoarea naţională* (*9 octombrie 1857 şi 24 ianuarie 1859*)*.* Scene politice în versuri, Bucureşti, 1860; *Misterele căsătoriei,* I-III, Bucureşti, 1861-1886; *Despotismul şi constituţia.* Estract din mai multe opere politice, Bucureşti, 1861; *România sub prinţul Bibescu. 1842-1848,* Bucureşti, 1862; *Protest la opiniunea publică contra legei de presă,* Bucureşti, 1862; *Chestiunea proprietăţii dezbătută de proprietari şi plugari la 1848,* Bucureşti, 1862; *Reforma legii electorale,* Bucureşti, 1862; *Procesul meu pentru „Oda la Grecia",* Bucureşti, 1863; *Strigoiul din Fanar,* Bucureşti, 1863; *Capii revoluţiunei române de la 1848 judecaţi prin propriile lor acte,* I, Bucureşti, 1866; *Dizolvarea camerei elective sau Dare de seamă către alegători,* Bucureşti, 1866; *Înalta Curte de Justiţie împotriva opiniei publice,* Bucureşti, 1866; *Dare de seamă către alegătorii mei din colegiul II, districtul Muscel,* Bucureşti, 1867; *Politica d. Ioan Ghica ex-bey de Samos,* Bucureşti, 1870; *Sora Agapia sau Călugăria şi căsătoria,* Bucureşti, 1871; *Flori de la Tuşnad,*

Bucureşti, 1872; *O preîmblare pe munţi sau Lumea reală şi lumea ideală,* Bucureşti, 1872; *Carbonarii,* Bucureşti, 1873; *Condica de venituri şi cheltuieli a vistieriei de la leatul 7202-7212* (*1694-1704*), Bucureşti, 1873; *Corespondinţa secretă şi acte inedite ale capilor revoluţiunii române de la 1848,* I-III, Bucureşti, 1873-1875; *Istoria revoluţiunei române de la 1821,* 1-II, Craiova, 1874; *Acte justificative la „Istoria revoluţiunei române de la 1821",* Craiova, 1874; *Indice de documentele aflate în Arhiva Statului şi nepublicate încă,* I-II, Bucureşti, 1874-1876; *Dialog politic între generalul Tell şi d. A.,* Bucureşti, 1875; *O escursiune pe munţi,* Bucureşti, 1878; *Cântul lebedei.* Poezii, Bucureşti, 1884; *D-nu Bolliac candidat de drept al partitei naţionale pentru alegerile de deputaţi,* Bucureşti, f.a.; *Flori şi fluturi.* Poezii (nepublicate), Bucureşti, 1900; *Şoimul Carpaţilor,* reproducere după textul chirilic de maior Ch. Fluture, Galaţi, 1939; *Bătălia de la Călugăreni între Mihai Viteazul şi Sinan Paşa* (întâmplată la 13 august 1595), Braşov, f.a.; *Patrie şi libertate,* II, ed. îngrijită şi pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1958; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962; *Scrieri alese,* ed. îngrijită de D. Simonescu şi P. Costinescu, pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1982; *Istoria revoluţiunii de la 1821,* ed., cuvânt înainte, note, indice şi bibliografie de Vl. Osiac, I. Patroiu, Dinica Ciobotea, Craiova, 1996; *Memoriile mele,* ed. şi bibliografie de L. Petreanu, Bucureşti, 2002. Traduceri: X. de Maistre, *Călătorie împrejurul camerei mele,* Bucureşti, 1856; [Autor necunoscut], *Octav,* Bucureşti, 1856.

REFERINŢE CRITICE: E. Procopiu, *C. D. Aricescu,* 1900; N. Iorga, *Istoria...,* II, III; G. Călinescu, *Istoria...*;, V. Maciu, *Activitatea istoriografică a lui C. D. Aricescu,* 1957; T. Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1963; G. Călinescu, *Studii şi cercetări de istorie literară,* 1966; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; I. Rotaru, *O istorie...,* I; D. Popovici, *Studii...,* II; I. Rotaru, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri,* 1979; M. Barbu, *Romanul de mistere în literatura română,* 1981; M. N. Rusu, î*n Amfiteatru,* nr. 4, 1983; Aug. Z. N. Pop, *Mărturia...*; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985. **(G. A.)**

ARIEŞAN Claudiu T.[eodor], n. 1 iun. 1963, Timişoara. Eseist. Fiul lui Ion Arieşanu, scriitor, şi al Valeriei Ileana (n. Tomoiagă), prof. Studii elementare la Timişoara (1970-1978); Colegiul naţional „C. Diaconovici Loga" (1978-1980) şi Colegiul Naţional Bănăţean din acelaşi oraş (1980-1982); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1983-1987). Prof. la Miercurea-Ciuc (1987-1989) şi la Colegiul Naţional Bănăţean (1990); preparator (1990), asistent (1992), lector (1996) şi conferenţiar (din 2003) la Facultatea de Litere, Istorie şi Teologie a Univ. de Vest din Timişoara, Catedra de lb. clasice. Dr. în filologie al Univ. din Timişoara cu teza *Hermeneutica umorului simpatetic în critica românească până în secolul al XIX-lea* (1998). Colab. la *Limbă şi literatură, Revista de pedagogie, Analele Universităţii de Vest din Timişoara, Orizont* etc. Debutează în *Forum studenţesc* (1986). Debut editorial cu vol. *Hermeneutica umorului simpatetic* (999). Trad. din Lactantius şi Tertulian. Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1999); Premiul Salonului Naţional de Carte, Timişoara (2000).

OPERA: *Hermeneutica umorului simpatetic. Repere pentru o comicologie românească,* eseuri, Timişoara, 1999; *Între surâs şi rugăciune. Modele culturale în comicologia clasică şi patristică,* eseuri, Timişoara, 2003. Traduceri: Lactantius, *De mortibus persecutorum (Despre morţile persecutorilor),* ed. bilingvă, trad., studiu introductiv şi comentarii de ~, Timişoara, 2000; Tertulian, *Despre idolatrie şi alte scrisori morale,* ed., studiu introductiv şi coordonarea trad. de ~, trad. de E. Constantinescu, A. Crângoiu Perde, F. Leucuţia şi G. Radu, Timişoara, 2001.

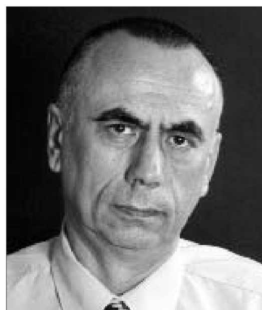
REFERINŢE CRITICE: M. Borcilă, în *Steaua,* nr. 8-9, 1999; Rodica Zafiu, în *România literară,* nr. 47, 1999; M. Lazurca, în *Orizont,* nr. 4, 2000; Al. Ruja, *ibidem,* nr. 12, 2000; C. Bădiliţă, în *Connaissance des Péres de l'Eglise,* nr. 85, 2002; Val. Panaitescu, *Humorul (Sinteză istorico-teoretică),* I, 2003. **(A. S.)**

ARIEŞANU Ion, n. 8 sept. 1930, Ocna Mureş. Prozator. Fiul lui Iosif Arieşanu, lăcătuş mecanic, şi al Elenei (n. Popa). Şcoala primară în oraşul natal (1938-1943); Liceul „Samuil Vulcan din Beiuş (1943-1944), apoi Liceul „Mihai Viteazul" din Turda (1944-1951). Licenţiat în lb. şi literatura română al Univ. din Cluj (1955). A fost asistent universitar, apoi redactor la ziare şi la rev. *Orizont* din Timişoara (redactor-şef până în 1982). Colab. la *România literară, Luceafărul, Steaua, Familia, Convorbiri literare, Astra.* Debut cu poezii, în ziarul *Făclia* din Cluj (1952). A publicat vol. de proză scurtă şi nuvele (*Anii adolescenţei,* 1962; *Vară târzie,* 1967; *Lumină stranie,* 1981), reportaje literare (*Amintiri de pe planeta pământ,* 1973; *Lumini peste Apuseni,* 1974; *Respiraţia liberă,* 1979) şi romane (*O complicată stare de fericire,* 1967; *Vraja sau transformarea miraculoasă a lucrurilor,* 1971; *Prietenul pe care-l caut pretutindeni,* 1975; *O pasăre în iarnă,* 1986; *Lumina de la capătul nopţii,* 1987).

OPERA: *Anii adolescenţei,* Bucureşti, 1962; *Trenul albastru,* Bucureşti, 1965; *Vară târzie,* Bucureşti, 1967; *O complicată stare de fericire,* Bucureşti, 1967 (ed. II, 1978); *Vraja sau transformarea miraculoasă a lucrurilor*, roman, Bucureşti,1971; *Primiţi puţină duioşie?,* Bucureşti, 1972; *Amintiri de pe planeta pământ,* Bucureşti, 1973; *Lumini peste Apuseni,* Bucureşti, 1974; *Prietenul pe care-l caut pretutindeni.* Din însemnările unui profesor de ţară, Bucureşti, 1975; *Respiraţie liberă,* Timişoara, 1979; *Lumină stranie,* Timişoara, 1981; *O pasăre în iarnă,* Timişoara, 1986; *Lumina de la capătul nopţii,* Timişoara, 1987; *Toamna, casa şi păunii,* Timişoara, 1996; *Cei buni mor cei dintâi,* roman, Timişoara, 1998; *Cruci de lemn,* Timişoara, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 21, 1967; S. Titel, în *România literară,* nr. 7, 1972; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 21, 1975; V. Ardeleanu, *Menţiuni,* 1978; A. Cosma, *Romanul...*, I. **(A. C.)**

ARION George, n. 5 apr. 1946, Tecuci. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Arion, prof., şi al Aglaei (n. Motaş), învăţătoare. Liceul la Bucureşti (absolvit în 1964); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1966-1970), după un an la Facultatea de Energetică (1964-1965). Debutează cu poezii în *Contemporanul* (1966). Colaborează la *România literară, Contemporanul, Vatra, Suplimentul literar-artistic al Scânteii tineretului* (unde publică fragmente dintr-un roman), uneori cu pseud. George Mareş. Între 1970 şi 1974 este redactor la *Revista bibliotecilor.* Din 1974 este redactor la rev. *Flacăra,* unde colaborează cu numeroase interviuri, eseuri şi reportaje. Debut editorial cu vol. de poezii *Copiii lăsaţi singuri* (1979). A mai publicat vol. de versuri (*Amintiri din cetatea nimănui,* 1980; *Traversarea,* 1997), *Interviuri* (1979; 1982; 1987; *O istorie a societăţii româneşti în interviuri,* I-II, 1999), eseul *Alexandru Philippide sau Drama unicităţii* (1982), publicistică (*Viaţa unui preşedinte de regat,* 1997; *Linişte! Corupţii lucrează pentru noi,* 2003) şi romane de factură poliţistă (*Atac în bibliotecă,* 1983; *Profesionistul. Ţintă în mişcare,* 1985; *Trucaj*, 1986; *Pe ce picior dansaţi? Misterele din fotografie,* 1991; *Nesfârşita zi de ieri,* 1997; *Detectiv fără voie,* 2001; *Spioni în arşiţă,* 2003). Premiul Uniunii Scriitorilor (1995; 1999); Premiul Ministerului de Interne (1999).

OPERA: *Copiii lăsaţi singuri,* Craiova, 1979; *Interviuri,* [I], Bucureşti, 1979; *Amintiri din cetatea nimănui,* Bucureşti, 1980; *Alexandru Philippide sau Drama unicităţii,* Bucureşti, 1982 (ed. II, 2001); *Interviuri,* II, Bucureşti, 1982; *Atac în bibliotecă,* Bucureşti, 1983; *Profesionistul. Ţintă în mişcare,* Bucureşti, 1985; *Trucaj,* Bucureşti, 1986; *Dialogul continuă.* Interviuri, III, Bucureşti, 1987; *Pe ce picior dansaţi? Misterele din fotografie,* romane, Bucureşti, 1991; *Crimele din Barintown,* povestiri, Bucureşti, 1995; *Nesfârşita zi de ieri,* roman, Bucureşti, 1997; *Traversarea,* versuri, Bucureşti, 1997; *Viaţa sub un preşedinte de regat; 1990-1996,* Bucureşti, 1997; *Uite, cine nu vorbeşte,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1997; *O istorie a societăţii*

româneşti în interviuri, I-II, Bucureşti, 1999; *Anecdote şi întâmplări cu haz,* Bucureşti, 2000; *Detectiv fără voie,* roman, Bucureşti, 2001; *Cameleonul,* roman, Bucureşti, 2001; *Anchetele unui detectiv singur,* povestiri, Bucureşti, 2003; *Spioni în arşiţă,* roman, Bucureşti, 2003; *Linişte! Corupţii lucrează pentru noi,* publicistică, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Orizont,* nr. 12, 1979; idem, în *România literară,* nr. 48, 1979; Alex. Ştefănescu, în *Contemporanul,* nr. 7, 1980; L. Ulici, în *România literară,* nr. 30, 1980; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 17; 34, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 36, 1982; R. Cârneci, în *Ateneu,* nr. 6, 1985; Al. Andriţoiu, în *Contemporanul,* nr. 20, 1985; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu,* 1989; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* 11-17 oct. 1995; T. Urian, în *Cuvântul,* nr. 10, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 13, 1996; idem, *ibidem,* nr. 17, 1997; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 16, 1998; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2000; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003. **(A. S.)**

ARISTIA Costache (numele la naştere: Constantin Chiriacos Aristia), n. 1800, Bucureşti – m. 18 apr. 1880, Bucureşti. Actor şi traducător. Fiu al unui grec căzut eroic la Missolonghi, va lupta el însuşi ca eterist la 1821. Învaţă la Şcoala Grecească din Bucureşti. Remarcat ca elev-actor pe scena de la Cişmeaua Roşie (1817), este trimis de domniţa Ralu Caragea la Paris, spre a studia arta lui J. Fr. Talma. Îşi desăvârşeşte studiile la Acad. Ioniană din Corfu. Prof. de greacă şi franceză la Colegiul „Sf. Sava", de mimică şi declamaţie la Şcoala Dramatică a Soc. Filarmonice, la a cărei fondare colaborează (1833). Debutează cu trad. *Saul* de Alfieri (1836); a mai tradus din Homer şi Plutarh. Restrânsă, opera orig. se compune din versuri (*Prinţul român,* 1843) şi istorioare morale (*Săteanul creştin sau Partea morală din Foaia satului,* 1853). Membru al Frăţiei, participant activ la Revoluţia de la 1848, **A.** se integrează total generaţiei paşoptiste. Prin cea mai valoroasă parte a ei, activitatea sa ilustrează etapa de pionierat a mişcării teatrale din Ţara Românească.

OPERA: *Prinţul român,* Bucureşti, 1843; *Săteanul creştin sau Partea morală din Foaia satului,* Bucureşti, 1853. Traduceri: *Din operile lui Alfieri,* I *Saul,* [II], *Virginia,* Bucureşti, 1836; Omer, *Iliada,* cu o *Disertaţie asupra naşterei şi vieţei lui Omer,* Bucureşti, 1837; Plutarh, *Paralela sau vieţele bărbaţilor iluştri,* I, Bucureşti, 1857; Omer, *Iliada,* cu o *Disertaţie despre hexametrul antic helen şi modern românesc şi ceva despre limbă,* Bucureşti, 1858; *Biblia sacră,* I-III, Bucureşti, 1859.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* I; Ana Maria Popescu şi Alex. Machedon, *Costache Aristia,* 1967. **(M. Pr.)**

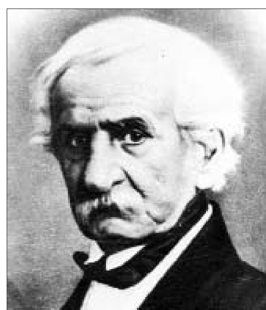

ARSENE Arthur Maria (numele la naştere: Arthur Leibovici), n. 18 oct. 1907, Bucureşti – m. 23 oct. 1975, Bucureşti. Prozator. Şcoala primară la Cernavodă (1914-1916) şi Bucureşti (1916-1918). Frecventează, în Bucureşti, un curs gimnazial particular, pe care nu-l termină. Este practicant de birou (1919-1921) în capitală, funcţionar comercial la Cluj (1922-1924) şi Bucureşti (1925-1929), lucrător în portul Giurgiu (1930-1940). Domiciliu forţat împreună cu soţia (Maria Arsene) şi fiul (1941-1944). Administrator, casier, achizitor de abonamente la *România liberă* (1944). Înfiinţează şi conduce Editura Continent (1946-1947). Între 1947 şi 1953 este redactor la *Frontul plugarilor,* iar între 1953 şi 1967, redactor la *Flacăra.* Colaborează la publicaţiile antifasciste *Cuvântul liber* şi *Bluze albastre,* cu pamflete şi povestiri ce vor forma conţinutul vol. *Iuda* (1936), *Camaradul Ştrul* (1938) şi *Nu sunt cu dreapta* (1938). Cunoaşte închisoarea, unele cărţi îi sunt confiscate din tipografie, altele arse de legionari. După 1945 publică povestiri (*Caiet de dictando,* 1966), nuvele (*Pasageri în noapte,* 1966) şi romane (*Hotel Ambasador,* 1967; *Los,* 1968; *O.K.,* 1971; *Struma,* 1972).

OPERA: *Iuda,* Bucureşti, 1936; *Camaradul Ştrul,* Bucureşti, 1938; (cu pseud. Maria Axente) *Nu sunt cu*

dreapta, Bucureşti, 1938; (cu pseud. M. Axente) *Pinocchio în împărăţia jucăriilor,* Bucureşti, 1945: *Povestea unui bob de lacrimă,* Bucureşti, 1945; *Războiul „sfânt" pentru dreptate şi cruce abia începuse,* Bucureşti, 1946; (cu pseud. Maria Axente) *O anchetă de altădată,* Bucureşti, 1946; *Pinocchio detectiv,* Bucureşti, 1948; *Lupul,* Bucureşti, 1948; *Naşul,* Bucureşti, 1949; *Oameni şi fapte*, în colab. cu V. Adrian, Bucureşti, 1954; *Oamenii nu vor să moară,* Bucureşti, 1954; *Un tovarăş vine astă-seară,* Bucureşti, 1956; *Vremuri şi semne,* Bucureşti, 1960; *Soarele răsare în zori,* Bucureşti, 1962; *Preludii,* Bucureşti, 1962; *Intermezzo,* Bucureşti, 1964; *Pasageri în noapte,* pref. de M. R. Paraschivescu, Bucureşti, 1966; *Caiet de dictando,* Bucureşti, 1966; *Hotel Ambasador,* pref. de Gh. Dinu, Bucureşti, 1967; *Los,* postfaţă de T. Teodorescu-Branişte, Bucureşti, 1968; *Pianoforte,* Bucureşti, 1969; *În afară de luni,* Bucureşti, 1969; *Către orele 12 din zi şi din noapte,* Bucureşti, 1971; *O.K.,* Bucureşti, 1971; *Eroii nu au vârstă,* Bucureşti, 1972; *Struma,* Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: M. R. Paraschivescu, *Prefaţă* la *Pasageri în noapte,* 1966; Gh. Dinu, *Prefaţă* la *Hotel Ambasador,* 1967; T. Teodorescu-Branişte, *Postfaţă* la *Los,* 1968. **(A. S.)**

ASACHI Gheorghe, n. 1 mart. 1788, Herţa, Bucovina – m. 12 nov. 1869, Iaşi. Cărturar, poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Lazăr sau Leon Asachievici, preot, şi al Elenei (n. Ardeleanu). Învaţă la Lemberg (1796-1804), astronomia la Viena (1805-1808), arheologia şi epigrafia la Roma (1808-1812), unde adânceşte literatura italiană şi ia lecţii de poetică, apoi de pictură şi sculptură în atelierele lui Keck şi Canova. Aici o cunoaşte pe Bianca Milesi, pe care o va iubi cu o dragoste statornică. Versifică iniţial în italieneşte (1809-1812), publicând întâiul sonet în *Giornale del Campidoglio* (1811). Din aceiaşi ani datează şi primele poezii în lb. română; între ele, *Cătră Italia* (1809 sau 1812). În 1812 revine la Iaşi şi se consacră unei activităţi culturale intense; în deceniul al patrulea ajunge personalitatea proeminentă a Moldovei. Agent diplomatic al Moldovei la Viena (1822-1827). Referendar al şcolilor (1827-1849), edifică un adevărat sistem de învăţământ, în frunte cu Acad. Mihăileană (1835); prezidează începuturile teatrului (primul spectacol, 1816; Conservatorul Filodramatic, 1836); fondează rev. *Albina românească* (1829) şi tipolitografia Albina (1832), unde îi apar, la date diferite, trad., iar în 1836 primele vol. orig.: *Culegere de poezii* şi *Fabule alese*. Director al Arhivelor Statului din Iaşi (1831-1849). Devenind adversar al Revoluţiei şi al Unirii, după 1848 **A**. încetează de a mai fi spiritul rector al vieţii intelectuale. Izolat, îşi continuă, dar fără ecou, activitatea literară, tipărind nuvelistica (iniţial în lb. franceză, 1859, ulterior în lb. română, 1867). Ultimul an al vieţii este marcat de un gest simbolic: la optzeci şi unu de ani, bătrânul cărturar ia drumul Galiţiei şi achiziţionează ms lui Budai-Deleanu (inclusiv *Ţiganiada*), rămase la Lemberg. Dublată de un mare număr de trad. şi imitaţii, creaţia orig. a lui **A**. este inegală: mult superioară dramelor (*Petru Rareş*, 1853; *Elena Dragoş*, 1863; *Turnul Butului*, 1863) şi nuvelelor istorice (*Nouvelles historiques de la Moldo-Roumanie*, 1859), poezia (*Culegere de poezii*, 1836) constituie cea mai autentică manifestare a clasicismului în etapa literară premodernă.

OPERA: *Culegere de poezii*, Iaşi, 1836 (ed. II, adăugită, 1854; ed. III, 1863); *Fabule alese*, Iaşi, 1836; *Petru Rareş*, dramă istorică în patru părţi, Iaşi, 1853; *Ţiganii,* idilă cu cântece, Iaşi, 1856; *Nouvelles historiques de la Moldo-Roumanie,*Iassy, 1859 (ed. II, 1863; ed. III, *Nuvele istorice a României*, Iaşi, 1867; *Nuvele istorice*, studiu, indice de cuvinte şi forme de P. V. Haneş, Bucureşti, 1915; *Elena Dragoş*, dramă istorică orig., Iaşi, 1863; *Turnul Butului*, dramă orig., Iaşi, 1863; *Voichiţa de Roumanie,* dramă orig. istorică, Iaşi, 1863; *Poezii,* Vălenii de munte, 1908; *Poezii,* ed. de D. Murăraşu, Bucureşti, 1945; *Scrieri literare*, I-II, ed. îngrijită, pref., note şi glosar de N. A. Ursu, Bucureşti, 1957; *Opere*, I-II, ed. critică şi pref. de N. A. Ursu, Bucureşti, 1973-1981; *Leucaida lui Alviro Corintio-Dacico* (Gh. Asachi). Studii şi documente, trad., ed., pref. şi studiu de G. Sorescu, Bucureşti, 1974 (ed. II, revăzută şi completată, 1991); *Opere, I-II*, ed. şi pref. de E. Levit, Chişinău, 1991; *Ruxandra Doamna,* nuvele istorice, pref. şi bibliografie de D. N. Mazilu, Bucureşti, 1992; *Cântul cignului,* versuri, teatru, nuvele istorice, tabel cronologic de I. Chiriac, Chişinău, 1997. Traduceri: I. Kaidanov, *Istoria*

imperiii rosiene, I-II, Iaşi, 1832-1833; F. Romani, *Norina,* Iaşi, 1838; Aug. von Kotzebue, *Fiul pierdut,* Iaşi, 1839; idem, *Pedagogul,* Iaşi, 1839; Florian, *Mirtil şi Hloe,* Iaşi, 1850; *Opere,* I-II, Bucureşti, 1873-1981 (trad. din Anacreon, Petrarca, Marţial, Boileau, Lamartine, V. Hugo, Schiller, Dante etc.).

REFERINŢE CRITICE: *Autobiografia lui Gheorghe Asachi,* 1890; N. Iorga, *Istoria...*, II; Ov. Densusianu, *Literatura română modernă*, I, 1920; P. V. Haneş, *Studii literare*, 1925; E. Lovinescu, *Gh. Asachi*, 1927; D. Caracostea, *Izvoarele lui Gh. Asachi,* 1928; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria*...; F. Levit, *Gh. Asachi*, 1966; *I.L.R.,* II; D. Popovici, *Romantismul...*; G. Sorescu, *Gh. Asachi*, 1970; P. Cornea, *Originile...*; V. Mîndra, *Istoria literaturii române. Evoluţia genului dramatic,* 1977; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983; M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; Roxana Sorescu, în *Limbă şi literatură*, vol. IV, 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1985; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzică şi literatură*, I, 1986; C. Popescu, *Poeţi romantici români la început de drum,* 1986; M. Mitu, în *Limbă şi literatură,* vol. IV, 1987; M. Zamfir, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1988; C. Simionescu, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi.* Filosofie, 1990; P. Cornea, *Aproapele şi departele*, 1990; N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, I, 1990; I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române,* I, 1991; *Gheorghe Asachi. Studii,* 1992; N. Manolescu, *Poeţi romantici,* 1999; T. Vârgolici, *Portrete şi analize literare,* 2001. **(M. Pr.)**

ASTALOŞ George, n. 4 oct. 1933, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiu de funcţionar. A urmat Liceul „Sf. Andrei" din capitală (bacalaureatul în 1951) şi Şcoala Militară de Ofiţeri. Carieră militară până la gradul de căpitan. Demisionează în 1964, pentru a se dedica literaturii. Debut cu poezie în rev. şcolară *Falanga* (1948); debut editorial cu *Trei piese într-un act* (1969), urmat de vol. de poezii *Şodron* (1970). Piesa *Vin soldaţii* a fost montată în 1968 pe scena Teatrului „Casandra" din Bucureşti, chiar în timpul invadării Cehoslovaciei de către sovietici. Textul, împreună cu alte piese, a apărut în 1970: *Vin soldaţii şi alte piese* (Premiul Uniunii Scriitorilor). La Congresul Pen-Clubului, ţinut în Iugoslavia (1970), Pierre Emmanuel de la Acad. Franceză îi acordă o bursă la Paris, unde scriitorul se stabileşte ulterior, obţinând cetăţenia franceză (1976). Conduce (din 1972) rev. plurilingvă de artă şi literatură *Nouvelle Europe.* Publică în paginile ei numeroase cronici, art. critice etc. Optează pentru lb. franceză, în care scrie poezie, teatru, proză, eseu. Publică vol. bilingv (italiană-română) de poezie *La lingua del canarino* (1974); poezie franceză, *Bordel à merde* (1975); eseul *La pluridimensionnalité du théâtre* (1976); poezie, versiune italo-franceză *Aqua mater* (1984); în franceză: *Symétries* (poezie, 1986). Eseurile sale au apărut în diverse rev. din Franţa, Italia, Belgia, Canada, Luxemburg, Germania, Olanda, Iugoslavia şi SUA. După 1990, publică în româneşte vol. de versuri (*Poeme retorice,* 1991; *Ecuaţia tăcerii,* 1996; *Aqua mater,* 1997), interviuri (*Fie pâinea cât de rea, tot mai bine-i la Paris,* 1996), eseuri (*Utopii,* 1997), memorialistică (*Exil: memoriile unei memorii,* 2003) şi teatru (*Politikon,* 1996). Fondator al „teatrului intruziunii", **A.** este autorul mai multor piese bazate pe o estetică a paradoxului şi minidrame, reunite sub genericul „teatru-revolver", unele reprezentate pe scene din Europa, Canada, SUA.

OPERA: *Şodron,* Bucureşti, 1970; *Vin soldaţii şi alte piese,* pref. de Al. Paleologu, Bucureşti, 1970; *Poeme retorice* (interzise: 1958-1968), pref. de P. Răileanu, Bucureşti, 1991 (altă ed., 2000); *O rugăciune de prisos,* monolog dramatic, Craiova, 1994; *Ecuaţia tăcerii,* versuri, Bucureşti, 1996; *Fie pâinea cât de rea, tot mai bine-i la Paris.* Interviuri: 1989-1994, Bucureşti, 1996; *Politikon,* teatru politic, Bucureşti, 1996; *Chants de révolte / Cânturi de revoltă,* Oradea, 1997; *Aqua mater,* poeme, Oradea, 1997; *Utopii,* eseuri, urmate de confesiuni biografice, Bucureşti, 1997; *Magma,* American version by R. Bogue, Bucureşti, 1998; *Spectre lyrique:* anthologie de poésie roumaine contemporaine, Bucarest, 2000; *Versant lyrique:* sélection anthologique de la poésie bassarabienne contemporaine, Bucarest, 2000; *Ceainăria de argint,* feerie scenică floral-spaţială, Bucureşti, 2001; *Si le fise m'était conté: autofiction epistolaire*, Bucarest, 2001; *Die Spur des Exiles,* Bucureşti, 2001;

Excelenţa sa sportul, breviare şi interviuri, Bucureşti, 2001; *Racines lyrique:* sélection anthologique de la poésie bucovienne, Bucarest, 2002; *Robespierre,* tragicomédie historique en deux actes, Bucarest, 2002; *Héritage lyrique:* sélection anthologique de la poésie israélienne d'expression roumaine, Bucarest, 2002; *Pe muche de şuriu: cânturi de ocnă,* tr. din franceză de Ileana Cantuniari, Bucureşti, 2002; *Dérriere les barreaux* – anthologie de poésie: écrite par les détenus politiques roumains, trad. şi adaptare franceză de ~, Bucureşti, 2003; *Exil: memoriile unei memorii,* Bucureşti, 2003; *Herr Hauptmann: l'invraisemblable épopée guerrière d'un marginal juif de génie,* autofiction romanesque, Bucarest, 2003.

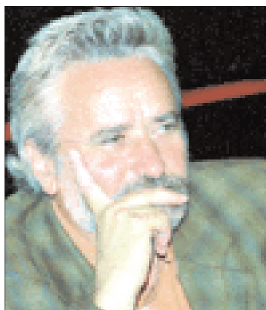
REFERINŢE CRITICE: I. Constantin, în *România literară,* nr. 46, 1970; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 50, 1970; Ileana Berlogea, în *Teatrul azi,* nr. 11, 1991; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 35, 1991; T. Popescu, în *Steaua,* nr. 10-15, 1995; Grete Tartler, în *Luceafărul,* nr. 30, 1996; T. Popescu, în *Steaua,* nr. 6, 1996; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1996; M. Diaconu, *ibidem,* nr. 6, 1997; M. Ursachi, *ibidem,* nr. 10, 1997; C. M. Spiridon, *ibidem,* nr. 7, 1997 (interviu); A. Zanca, în *Vatra,* nr. 11, 1998 (interviu); Dana Puiu, în *Tomis,* nr. 4-5, 2000; *George Astaloş – 70 ani.* Poetul, prozatorul, dramaturgul, 2003. **(A. S.)**

AVĂDANEI Ştefan, n. 14 dec. 1946, satul Păuşeşti, com. Dumeşti, jud. Iaşi. Traducător şi eseist. Fiul lui Gheorghe Avădanei, agricultor, şi a Anicăi (n. ?). Şcoala elementară în satul natal, apoi studii gimnaziale şi liceale la Liceul „C. Negruzzi" din Iaşi (1953-1964); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi, şecţia engleză-română (1964-1969). Din 1969, carieră didactică la aceeaşi Facultate (decan între 1992 şi 1998); din 1998, prorector. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Dezvoltări complementare: poeţi – critici americani din secolul XX* (1978). Bursier Fulbright la Cleveland State University, Ohio, Statele Unite (1984-1985); prof. şi cercetător rezident ACLS (American Council of Learned Societies) la Yale University, Connecticut, Statele Unite (1992-1993). Colab. la rev. literare din ţară, Statele Unite, Canada şi Marea Britanie. Debutează în *Cronica* (1968). Debut editorial cu vol. *Eminescu şi literatura engleză* (1982); debut ca traducător cu *Poeme* de G. G. Byron (1972). Alte vol.: *A Poetics of American Fiction* (1988), *Teme şi imagini americane* (1990), *North American Literary History* (1993), *La început a fost metafora* (1994), *66 de poeţi americani – dicţionar* (1997), *Introduction to Poetics,* I-II (1999-2002) şi *Acolada atlantică* (2001). A colaborat la vol. colectiv *Terminologie poetică şi retorică* (1994). A tradus, în colab., din H. D. Thoreau, G. Eliot şi G. Steiner.

OPERA: *Eminescu şi literatura engleză,* Iaşi 1982; *A Poetics of American Fiction,* Iaşi, 1988; *Teme şi imagini americane,* Iaşi, 1990; *North American Literary History,* Iaşi, 1993; *La început a fost metafora,* Iaşi, 1994; *Terminologie poetică şi retorică,* coautor, Iaşi, 1994; *Dezvoltări complementare: poeţi – critici americani din secolul XX,* Iaşi, 1994; *66 de poeţi americani – dicţionar,* Iaşi, 1997; *Introduction to Poetics,* I-II, Iaşi, 1999-2002; *Acolada atlantică,* Iaşi, 2001. Traduceri: *46 Romanian Poets in English,* antologie, Iaşi, 1973; H. D. Thoreau, *Walden,* în colab. cu Al. Pascu, Iaşi, 1973; G. Eliot, *Felix Holt. Radicalul,* în colab. cu Al. Pascu, Iaşi, 1973; L. Blaga, *Poemele luminii/Poems of Light,* ed. bilingvă românoengleză, în colab. cu d. Eulert şi M. Bogdan, Bucureşti, 1976 (Chapel Hill, North Carolina, 1983); Const. Ciopraga, *The Personality of Romanian Literature,* Iaşi, 1981; *Contemporary East European Poetry,* trad. şi pref. pentru poeţii români, Ann Arbor, Statele Unite, 1983 (London, 1995); G. Steiner, *După Babel,* în colab. cu V. Negoiţă, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, în *Ateneu,* nr. 11, 1983; M. Scarlat, în *Contemporanul,* nr. 15, 1983; A. Corbea, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi,* III, Literatură, 1984; C. Coroiu, *Dialog în actualitate,* 1985; C. L. Cuţitaru, în *Observator cultural,* nr. 121, 2002. **(A. S.)**

AVRAMESCU Lucian, n. 14 aug. 1948, com. Sângeru, jud. Prahova. Poet. Fiul lui Maximilian Avramescu, merceolog, şi al Virginiei (n. Breslaşu), învăţătoare. Şcoala elementară în com. natală (1955-1962); liceul teoretic din Vălenii de Munte (1962-1966), apoi Facultatea de Horticultură din Bucureşti şi Craiova (1966-1971; specialitatea arhitectură peisageră). A urmat cursuri postuniversitare de jurnalistică la Bucureşti (1973-1974). Redactor la ziarul *Orizont* din Râmnicu-Vâlcea (1971-1978); şef de secţie şi redactor-şef adjunct la *Scânteia tineretului* (1978-1989). A condus Cenaclul „Serbările *Scânteii tineretului*" (1980-1985) şi suplimentul literar-artistic SLAST (1986-1989). Din 1991, director general al Agenţiei de ştiri A. M. Press; vicepreşedinte al Clubului Român de Presă (din 2003). Bursă de specializare în probleme de interferenţe cultural-europene (Italia, 1985). Colab. la *România literară, Luceafărul, Amfiteatru, Orizont, Ramuri, Contemporanul* etc. Debut editorial cu vol. de *Poeme* (1975), urmat de *Stele pe dealuri* (1976), *Un liber albatros* (1978), *Ei, aş! Spunea poetul…* (1979), *Nu cer iertare,* I-III (1981-1985), *Bună seara, iubito,* I-II (1986-2000). A mai publicat însemnări de călătorie (*Transplantul de albastru,* 1976) şi tablete cu iz pamfletar (*Ciorne,* 2002). Premiul C.C. al U.T.C. şi al Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Ei, aş! Spunea poetul…* (1979).

OPERA: *Poeme,* Bucureşti, 1975; *Stele pe dealuri,* versuri, Craiova, 1976; *Transplantul de albastru,* însemnări de călătorie, Bucureşti, 1976; *Un liber albatros,* versuri, Bucureşti, 1978; *Ei, aş! Spunea poetul…,* Bucureşti, 1979; *Nu cer iertare,* I-III, Bucureşti, 1981-1985; *Această generaţie,* poeme traduse în lb. greacă de L. Ziogas, Atena, 1985; *Bună seara, iubito,* I-II, versuri, Bucureşti, 1986-2000; *Ciorne,* tablete, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 2, 1976; Dana Dumitriu, *ibidem,* nr. 17, 1976; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 10, 1976; D. Laurenţiu, *ibidem,* nr. 33, 1976; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 34, 1976; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul,* 2 febr. 1980; Adriana Iliescu, în *România liberă,* 12 febr. 1980; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* 6 iul. 1980; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* 14 mart. 1981; E. Manu, în *România literară,* nr. 2, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 10, 1982; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 42, 1985; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 30, 1987; Al. Piru, în *România literară,* nr. 36, 1988; P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 32, 1988; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 4, 1990. **(A. S.)**

AVRAMESCU Tiberiu, n. 16 mart. 1933, Timişoara. Istoric literar şi editor. Fiul lui Gheorghe Avramescu, ofiţer-inginer, şi al Zenaidei (n. Avramescu), contabilă. Şcoala primară în com. Tunari, jud. Ilfov (1940-1944); Liceul „Cantemir Vodă" (1944-1951), apoi Facultatea de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1951-1955). Redactor la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1955-1959); şeful redacţiei Biblioteca pentru toţi (E.S.P.L.A., 1959; Editura pentru Literatură, 1960-1969; Editura Minerva, 1969-1974); şef de serviciu, apoi lector principal la Centrala editorială (1974-1989); director general, Direcţia carte din Ministerul Culturii (1990); redactor-şef, apoi director al Editurii Minerva (1990-2001); din 2001, cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" din Bucureşti. Colab. la *Tânărul scriitor, Gazeta literară, Luceafărul, Viaţa Românească, România literară, Contemporanul, Adevărul literar şi artistic* etc. Debutează în *Tânărul scriitor* (1955). Debut editorial cu vol. *Constantin Mille. Tinereţea unui socialist* (1973), urmat de *„Adevărul" – mişcarea democratică şi socialistă. 1895-1920* (1982). A publicat ed. din I. A. Bassarabescu, Izabela Sadoveanu, C. Bacalbaşa; pref. la scrieri de I. Slavici, Al. Davila, B. Şt. Delavrancea şi St. O. Iosif. Autor a două antologii: *Începuturile teatrului românesc* (1963) şi *Amintiri literare despre vechea mişcare socialistă* (1975). Premiul de excelenţă al Asoc. Editorilor din România (2000).

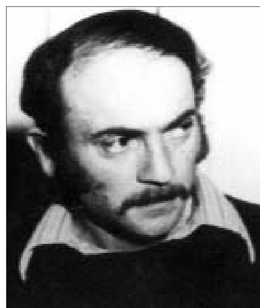
OPERA: *Începuturile teatrului românesc,* antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1963; *Constantin Mille. Tinereţea unui socialist,* Bucureşti, 1973; *Amintiri literare despre vechea mişcare socialistă,* antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1975; *„Adevărul" – mişcarea democratică şi socialistă. 1895-1920,* studiu de istorie a presei, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: V. Râpeanu, în *Contemporanul,* nr. 8, 1974; Z. Ornea, *Confluenţe,* 1976; Ş. Cioculescu, în *România literară,* 8 apr. 1976; idem, *ibidem,* nr. 19, 1981; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 16, 1983; idem, *Actualitatea clasicilor,* 1985; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 14, 1988; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 12, 1988; idem, *ibidem,* nr. 6, 1994; idem, *Înţelesuri,* 1994; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 4, 1994; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 205, 1994; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 13, 1997; S. Pânzaru, în *Literatura şi arta,* nr. 19, 1998; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 595, 2001; idem, *ibidem,* nr. 609, 2002. **(A. S.)**

AXINTE URICARIUL, n. c. 1670, com. Scânteia, jud. Iaşi – m. c. 1733. Cronicar. Fiul jupânesei Candachia; numele tatălui nu se cunoaşte, nici numele de familie, supranumele Uricariul provenind de la funcţia pe care a îndeplinit-o cea mai mare parte a vieţii. Probabil de origine socială modestă, a fost pisar de cancelarie, apoi uricar la Logofeţie, însărcinat şi cu operaţii de hotărnicie, câştigând cu timpul şi oarecare proprietăţi rurale. La porunca domnitorului Nicolae Mavrocordat a copiat letopiseţele mai vechi ale Moldovei şi a redactat, pe baza unor acte şi documente oficiale şi din arhiva personală a acestuia, cronica celei de a doua domnii a sale în Moldova (1711-1716). Cronica, restrânsă ca întindere în timp, este în schimb bogată în date de amănunt, situează evenimentele autohtone în context sud-est european şi realizează, prin fluenţa povestirii şi varietatea pitorească a vocabularului, o imagine destul de pregnantă a vieţii moldovene la începutul sec. al XVIII-lea.

OPERA: *A doua domnie a lui Neculai Mavrocordat V. V. în Moldova* (*1711-1716*), în vol. M. Kogălniceanu, *Cronicele României sau Letopiseţele Moldaviei şi Valahiei,* I, Bucureşti, 1872; *De a doa domnia lui Nicolae Alexandru Vodă* (*văleat 7220*), în vol. I. Şt. Petre, *Axintie Uricariul,* Bucureşti, 1944; *Cronica paralelă a Ţării Româneşti şi a Moldovei,* ed. critică şi studiu introductiv de G. Ştrempel, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga. *Istoria... XVIII,* I; C. I. Giurescu, *Contribuţiuni la studiul cronicelor moldovene* (*Nicolae Costin, Tudosie Dubău, Vasile Dămian*), 1907; G. Pascu, *Istoria literaturii române din secolul al XVIII-lea,* I, 1926; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Şt. Petre, *Axintie Uricariul,* 1944; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; *I. L. R.,* I; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi,* III, 1968; D. Velciu, în *Limbă şi literatură,* nr. 3-4, 1990; St. S. Gorovei, în *Cronica,* nr. 15, 1993. **(G. A.)**

AZAP Gheorghe, n. 26 iul. 1939, com. Ticvaniu Mic, jud. Caraş-Severin. Poet. Fiul lui Gheorghe Azap, tâmplar, şi al Elenei (n. Cătana). Absolvent al liceului seral din Anina. Vopsitor la întreprinderea de Construcţii Reşiţa (1959-1961); expeditor la Forestiera Orşova (1962-1963); voiajor comercial la întreprinderea Dinamo din Timişoara (1963-1964); învăţător suplinitor (1964-1965); pictor de firme la Anina (1970-1971); muncitor necalificat la Întreprinderea Minieră Anina (din 1972), revine la gospodăria ţărănească din Ticvaniu Mic. Debutează cu poezie în ziarul *Drapelul roşu* din Timişoara (1958); adevăratul debut îl consideră însă **A.** însuşi apariţia unui grupaj de poeme în *România literară* (1972), recomandat de Geo Dumitrescu. În 1973, primul pas spre debutul editorial, când Anghel Dumbrăveanu îl include în antologia *Uneori zborul.* Debut editorial cu vol. *Maria* (1975), primit favorabil de critică. Mai publică: *Roxana, Roxana, Roxana* (1978; Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara), *Bocceluţa cu plăpânde* (1977), *Eţetera* (1979), *Cântece ştrengăreşti* (1981), *Cuibuşorul nostru de nicicând* (1982)*, Ultimul exemplar* (1987); *Tereremul ocarinei* (1995), *Vreo carte* (1995) şi *Una sută de catrene drese-n damf de damigene* (2001).

AZAP

OPERA: *Maria.* O caterincă zbuciumată, Timişoara, 1975; *Bocceluţa cu plăpânde,* Bucureşti, 1977; *Roxana, Roxana, Roxana,* Bucureşti, 1978; *Eţetera,* Timişoara, 1979; *Cântece ştrengăreşti,* Bucureşti, 1981; *Cuibuşorul nostru de nicicând,* Timişoara, 1982; *Ultimul exemplar,* Bucureşti, 1987; *Tereremul ocarinei,* versuri, Timişoara, 1995; *Vreo carte (curriculum vitae),* versuri, Timişoara, 1995; *Una sută de catrene drese-n damf de damigene.* Pagini din viaţa mea cu popas lângă canea, Reşiţa, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; *L.* Ulici, *Prima verba,* II, 1978; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; E. Simion, *Scriitori...,* III; M. M. Deleanu, în *Transilvania,* nr. 5, 1985; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; A. Pantea, în *Vatra,* nr. 3, 1998; Ada Cruceanu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1999; I. Bota, *Tânguitoarea cantilenă şi erosul purificator.* Eseu asupra poeziei lui Gheorghe Azap, 1999. **(C. R.)**

AZAP Ioan-Pavel (prenumele la naştere: Pavel Ion), n. 15 mai 1967 (în acte: 20 mai 1967), satul Ticvaniul-Mic, com. Ticvaniul-Mare, jud. Caraş-Severin. Poet. Fiul lui Pavel Azap şi al Mariei (n. Stângu), ţărani. Şcoala generală în satul natal (1973-1976) şi Oraviţa (1976-1981); liceul de matematică-fizică din Oraviţa (1981-1985); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Cluj (1990-1995). Tehnician la C.A.P. Ticvaniul-Mic (1988-1989); redactor la ziarul *Mesagerul transilvan* din Cluj (1992-1997); funcţionar la R.A.D.E.F. Romaniafilm, Filiala Cluj (1995-1996); redactor la săptămânalul *Informaţia* (1997); editor de texte la *Transilvania jurnal* (2000-2002); referent literar la Centrul judeţean de conservare şi valorificare a tradiţiei şi creaţiei populare, Cluj (2000-2003); din 2003, redactor la rev, *Tribuna.* Colab. la *Orizont, Steaua, Tribuna, Cronica, Cele trei Crişuri, Astra* etc. Prezent în antologiile *Caietul cu poeţi* (1996), *Poeţi clujeni contemporani. Caietul cu poeţi, II* (1997); *Poezia părinţilor noştri,* I (2002). Debutează în *Orizont* (1985). Debut editorial cu vol. de poezie *Autoportret cu mască* (1993), urmat de *Funigei* (1997) şi *Poeme de cinci stele* (2002). Interviuri cu regizori români de film în *Traveling* (2003).

OPERA: *Autoportret cu mască,* versuri, postfaţă de C. Cubleşan, Cluj-Napoca, 1993; *Funigei,* versuri, Cluj-Napoca, 2002; *Poeme de cinci stele,* Cluj-Napoca, 2002; *Bărbi,* epigrame, pref. de V. Gogea, Cluj-Napoca, 2002; *Traveling,* interviuri, I, Cluj-Napoca/Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Serghie, în *Adevărul de Cluj,* 2-4 oct. 1993; I. Bota, în *Timpul* (Reşiţa), 4 febr. 1994; C. Teutişan, în *Tribuna,* nr. 8, 1994; I. Pop, în *Adevărul de Cluj,* 17 oct. 2002; D. Mureşan, în *Tribuna,* nr. 20, 2003; C. Groza, în *Poesis,* nr. 10-12, 2003. **(A. S.)**

B

BABEŢI Adriana, n. 12 nov. 1949, Oradea. Eseistă, prozatoare şi traducătoare. Fiica lui Alexandru Simlovici şi a Mariei (n. ?). Liceul la Timişoara; licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1972). Redactor şi secretar de redacţie la rev. *Orizont* (din 1972); prof. la Catedra de literatură română şi comparată a Facultăţii de Litere din Timişoara. Coordonează, împreună cu C. Ungureanu, Centrul de studii comparate central-europene „A treia Europă". Burse de specializare în Franţa (Ecole Normale Supérieure; UNESCO, Paris) şi Statele Unite (Univ. din Bloomington, Indiana; Univ. Catolică, Washington, DC; Univ. din New Orleans; Univ. din Seattle). Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Secolul 20, Caiete critice, Familia, Echinox, Orizont, Vatra, Dialog* etc. Debutează în *Amfiteatru* (1969). Debut editorial cu romanul *Femeia în roşu* (1990; în colab. cu M. Mihăieş şi M. Nedelciu). A publicat vol. de eseuri *Bătăliile pierdute: Dimitrie Cantemir* (1998), *Dilemele Europei Centrale* (1998), *Despre arme şi litere* (1999) şi *Arahne şi pânza* (2002). Împreună cu C. Ungureanu a editat antologiile *Europa Centrală. Nevroze, dileme, utopii* (1997), *Europa Centrală. Memorie, paradis, apocalipsă* (1998), *Sacher-Masoch* (1999), iar în colab. cu Delia Şepeţean-Vasiliu vol. *Pentru o teorie a textului. Antologie „Tel-Quel". 1960-1971* (1980). Trad. din R. Barthes, Barbey d'Aurevilly şi A. Michnik (în colab.). Premiul Uniunii Scriitorilor (1990; 998); Premiul rev. *Sfera politicii* (1997).

OPERA: *Femeia în roşu,* roman retro, Bucureşti, 1990 (în colab. cu M. Mihăieş şi M. Nedelciu); *Bătăliile pierdute: Dimitrie Cantemir. Strategii de lectură,* Timişoara, 1998; *Dilemele Europei Centrale,* Timişoara, 1998; *Despre arme şi litere,* Iaşi, 1999; *Introducere în geografia literară a Europei Centrale,* Timişoara, 1999; *Arahne şi pânza,* Timişoara, 2002. Traduceri: *Pentru o teorie a textului. Antologie „Tel Quel" (1960 1971),* introducere, antologie, trad. de ~ şi Delia Şepeţean-Vasiliu, Bucureşti, 1980; R. Barthes, *Romanul scriiturii,* antologie, selecţie şi trad. de ~ şi Delia Şepeţean-Vasiliu, Bucureşti, 1987; Barbey d'Aurevilly, *Dandysmul,* studiu introductiv şi selecţia antologiei, Iaşi, 1995; A. Michnick, *Scrisori din închisoare şi alte eseuri,* în colab. cu M. Mihăieş, Iaşi, 1997.

REFERINŢE CRITICE: L. Ciocârlie, în *Orizont,* nr. 7, 1981; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Contrapunct,* nr. 4, 1991; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1991; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 22, 1991; Tania Radu, în *Contrapunct,* nr. 18, 1991; Gabriela Omăt, în *Viaţa Românească,* nt. 6-7, 1992; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 1, 1996; O. Soviany, în *Contemporanul* nr. 3, 1997; Monica Spiridon, în *România literară,* nr. 1, 1999; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 139, 2002; Alex. Leo Şerban, în *Dilema,* nr. 513, 2003; Iulia Popovici, în *România literară,* nr. 16, 2003. **(A. S.)**

BABOI Stelian, n. 12 sept. 1938, satul Mânzaţi, com. Iveşti – Tutova, jud. Vaslui – m. 31 mai/1 iun. 2004, Iaşi. Prozator şi eseist. Studii liceale la Braşov (1953-1956), apoi Facultatea de Filosofie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1957-1962). Prof. la Liceul Electromotor din Timişoara; metodist la Casa Tineretului din Iaşi; redactor la *Flacăra Iaşului*; director la Casei de creaţie Iaşi; prof. la Liceul „Dumitru Mangeron" din acelaşi oraş; lector univ. la Institutul Agronomic; conf. univ. la Univ. „Mihai Eminescu" şi „Mihail Kogălniceanu" din Iaşi. Debutează în *Iaşul literar* (1956). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *În bătaia soarelui* (1967), urmat de *Prima iubire* (1976) şi *Convorbire târzie* (1990). A mai publicat

romanele *Priveghiul profeţilor* (2001) şi *Iubirea pe pământ* (2003). Autor al vol. de eseuri *Cutremurătoarele adevăruri despre om şi lume* (2001) şi *Spiritualitatea morală a poporului român* (2002). A scris drama în două părţi *Visul,* jucată pe scena Teatrului Naţional „Vasile Alecsandri" din Iaşi (1969). Premiul rev. *Iaşul literar* (1964); Premiul rev. *Convorbiri literare* (2001); Premiul „Vasile Pogor" al Primăriei Municipiului Iaşi (2001).

OPERA: *În bătaia soarelui,* proză scurtă, Bucureşti, 1967; *Prima iubire,* proză scurtă, Iaşi, 1976; *Convorbire târzie,* proză scurtă, Iaşi, 1990; *Priveghiul profeţilor,* roman, Iaşi, 2001 (ed. II, 2003); *Cutremurătoarele adevăruri despre om şi lume,* eseuri, Iaşi, 2001; *Iubirea pe pământ,* roman, Iaşi, 2002; *Spiritualitatea morală a poporului român,* Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Drăgan, *Aproximaţii critice,* 1970; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1976; V. Cuţitaru, *Spaţii,* 1981; D. Corbu, în *Dacia literară,* nr. 41, 2001; C. Aldoamnei, *ibidem,* nr. 48, 2003; V. Iancu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2003. **(A. S.)**

BABU Ovidia, n. 30 sept. 1932, Silistra, jud. Durostor (azi în Bulgaria). Poetă. Fiica lui Nicolae Babu, funcţionar B.N.R., şi al Angelei (n. Cicani). Liceul ortodox din Giurgiu şi Colegiul Naţional „Gh. Lazăr" din Bucureşti; licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1951-1955). Asistent universitar la aceeaşi Facultate, Catedra de istoria literaturii române (1955-1978). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Dacii în conştiinţa romanticilor noştri* (1978), publicată cu acelaşi titlu în 1979. Colab. la *Luceafărul, Gazeta literară, România literară, Literatorul* etc. Debutează în *Luceafărul* (1967). Debut editorial cu vol. de *Poeme. Răsfeluritele creşteri* (1971). Alte culegeri lirice: *Fără chip* (1982), *Îmblânzirea miracolului* (1987), *Stup împietrit* (1999) şi *Ajunul tăcerii* (2002).

OPERA: *Poeme. Răsfeluritele creşteri,* Bucureşti, 1971; *Dacii în conştiinţa romanticilor noştri,* Bucureşti, 1979; *Fără chip,* versuri, Bucureşti, 1982; *Îmblânzirea miracolului,* versuri, Bucureşti, 1987; *Stup împietrit,* versuri, Bucureşti, 1999; *Ajunul tăcerii,* versuri, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene,* 1970; Ioana Lipovanu, în *Tribuna,* nr. 25, 1972; M. Coman, în *Luceafărul,* 14 apr. 1979; D. Păcurariu, în *Cronica,* nr. 34, 1979; D. Micu, în *Limbă şi literatură,* II, 1980; Maria Spalas, în *Luceafărul,* nr. 14, 2000; E. Manu, *ibidem*; N. Prelipceanu, în *România liberă,* 7 ian. 2001; D. Stanea, *ibidem,* 30 mart. 2003. **(A. S.)**

BACALBAŞA Anton, n. 21 febr, 1865, Brăila – m. l oct. 1899, Bucureşti. Ziarist, prozator şi traducător. Fiul lui Costache Telescu, şeful Poliţiei din Brăila, şi al Anetei (n. Bobescu). Este înfiat de un unchi, staroste de băcani („bacalbaşă"), de unde-şi va lua şi numele. După trei clase gimnaziale, exmatriculat, se înrolează în armată, dar, bolnav de ftizie, o părăseşte. Devine unul dintre militanţii pasionaţi ai mişcării socialiste, oratorul şi gazetarul ei cel mai popular în epocă. Debutează la *Literatorul* (1882), cu schiţa *Justiţie.* Colaborează susţinut la presa socialistă: *Drepturile omului, Dezrobirea, Munca, Lumea nouă* etc.; lucrează în diverse redacţii (*Gazeta muncitorului. Democraţia socială, Adevărul* etc.); conduce, împreună cu I. L. Caragiale, *Moftul român* (1893); editează rev. *Moş Teacă* (1895); traduce din Maupassant, Turgheniev, Jókai Mór, Hector France ş.a. Cooptat în Consiliul General al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, demisionează în 1895 şi trece la conservatori (în 1899 e ales deputat conservator de Ilfov). Format sub influenţa politică şi estetică a grupării de la *Contemporanul,* B. rămâne în literatură ca un prozator satiric, mai ales prin *Moş Teacă. Din cazarmă* (1893), vol. urmat în 1895 de schiţele *Din viaţa militară.*

OPERA: *Moş Teacă. Din cazarmă,* Bucureşti. 1893; *Arta pentru artă,* Bucureşti, 1894; *Din viaţa militară,* Bucureşti, 1895; *Pardon,* în colab., Bucureşti, 1899; *Scrieri alese,* I-II, text ales şi stabilit, studiu introductiv, note şi bibliografie de V. Ene, Bucureşti, 1965; *Moş Teacă. Din viaţa militară,* Iaşi, 1989; *Moş Teacă,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria*...; idem, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* nr. 1-4, 1952; C. Ciopraga, în *Iaşul literar,* nr. 1, 1953; T. Vârgolici, în *Gazeta literară,* nr. 32, 1957; V. Ene, *Anton Bacalbaşa,* 1975; idem, în *Cântarea României,* nr. 3, 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989. **(M. Pr.)**

BACIU Angela, n. 14 mart. 1970, Brăila. Poetă. Fiica lui George Baciu şi a Lizetei Damian (n. Susanu). A absolvit Liceul pedagogic „C. Negri” din Galaţi; licenţiată a Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti. Prof. de lb. română şi drept între 1990 şi 1998; director artistic la Trustul de Presă „Prima pagină” şi ziarul *Opinia* (1997-1999); redactor-şef al rev. *Antares* (1999-2001); redactor la rev. *Porto-Franco* din Galaţi (din 2001). Colab. la *Amfiteatru, Convorbiri literare, Familia, Poesis, Tomis, Ateneu, Luceafărul* etc. Debutează în *Amfiteatru* (1987), cu o prezentare de R. G. Ţeposu. Debut editorial cu vol. de versuri *Fragmente dintr-o cavatină* (1994), urmat de *Ce departe e iubirea aceea* (1995), *Maci în noiembrie* (1997), *Sentimente captive* (1997), *Trei zile din acel septembrie* (2003) şi *Dragostea ca o mângâiere de fiară* (2003). Autoare a unui vol. de publicistică: *Mărturii la sfârşit de veac* (2000). A semnat şi Angela Baciu-Moise.

OPERA: *Fragmente dintr-o cavatină,* versuri, prezentare de I. Chiric, Galaţi, 1994; *Ce departe e iubirea aceea,* versuri, Galaţi, 1995; *Maci în noiembrie,* versuri, Cluj-Napoca, 1997; *Sentimente captive,* versuri, prezentare de R. G. Ţeposu, Galaţi, 1997; *Mărturii la sfârşit de veac,* publicistică, I, Galaţi, 2000; *Trei zile din acel septembrie,* versuri, postfaţă de L. Ulici, Cluj-Napoca, 2003; *Dragostea ca o mângâiere de fiară,* versuri, prezentări de I. Rotaru şi C. Trandafir, Galaţi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Trandafir, în *Ateneu,* nr. 7, 1997; V. Sterom, în *Cronica,* nr. 8, 2000; B. Ulmu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2003. **(A. S.)**

BACIU Ştefan, n. 29 oct. 1918, Braşov – m. 7 ian. 1993, Honolulu, Hawaii (Statele Unite). Poet, eseist şi traducător. Căsătorit cu poeta Mira Simian. Fiul lui Ioan Baciu, prof., şi al Elisabetei (n. Sager). Clasele primare la Şcoala săsească şi (ultimele două) la „Andrei Mureşianu” din Braşov. Tot la Braşov urmează Liceul „Andrei Şaguna” (1929-1937), unde îi are prof. pe E. Cioran (logică şi filosofie), Octav Şuluţiu (franceză), Fabiu Sânjoan (botanică-geografie), Daniel Ganea (lb. română) şi Ioan Baciu, tatăl scriitorului (lb. germană). Licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti (1937-1941). A fost coleg cu Al. Paleologu, Traian Lalescu şi Victoraş Popescu. Ataşat de presă al Legaţiei române la Berna, Elveţia (1946). În 1948 demisionează din post, solicită azil politic şi pleacă în Brazilia (1949), la Rio de Janeiro. E redactor al paginii internaţionale şi colaborator al influentului ziar *Tribuna de Imprensa* din capitala Braziliei. Activitatea publicistică îl consacră şi-i permite să călătorească în aproape toate ţările Americii Latine. Între 1962 şi 1964 e prof. de literatură hispano-americană la University of Washington din Seattle (Statele Unite). În 1964 se stabileşte în Hawaii, prof. de literatură şi civilizaţie hispano-americană la Univ. din Honolulu. În ţară a fost secretar de redacţie la *Gândirea* (1941-1944) şi redactor la *Universul, Universul literar, Rampa, Bis, Arta nouă, Duminica, Informaţia zilei* şi *Libertatea*. A colaborat la *Braşovul literar, Abecedar, Manifest, Cuvântul liber, Pagini literare, Viaţa literară, Glasul Bucovinei, Lanuri, Progres şi cultură, Răboj, Frize, Gând românesc, Start* şi *Stilet* (ultimele două scoase de el). După 1989, e prezent în numeroase rev. (*Apostrof, România literară, Familia, Ramuri, Astra* etc.) cu versuri, memo-rialistică, trad. şi corespondenţă. Începând cu 1965, editează la Honolulu (Hawaii) rev. *Mele*. Carta International de Poesia/International Poetry Letter (în română, spaniolă, engleză şi franceză). Publicaţia apare „de două, trei ori pe an”, punând în practică teoria „poeziei în libertate” (fără control şi fără frontiere). Debutează cu poezia *Eu* în rev. *Răboj* (1933); în

acelaşi an publică, în revista *Klingsor,* din Braşov, poezii traduse în lb. germană. Debut editorial cu *Poemele poetului tânăr* (1935), urmat de alte numeroase vol. de versuri în lb. română (*Poeme de dragoste*, 1936; *Micul dor*, 1937; *Drumeţ în anotimpuri,* 1939; *Căutătorul de comori*, 1939; *Cetatea lui Bucur*, 1940; *Lanterna magică*, în colab. cu Traian Lalescu, 1943; *Muzica sferelor*, 1943; *Cântecul mulţimii*, 1944; *Caiet de vacanţă*, 1945; *Analiza cuvântului dor*, 1951; *Poemele poetului pribeag*, 1963; *Ukulele*, 1967; *Cartea de cetire pentru tablourile lui Jacques Hérod*, 1967; *Strada Dogari*, 1967; *Recitind pe Ion Barbu,* 1968; *Poemele poetului Ştefan Baciu*, 1972; *A se ceti cu peria de dinţi*, 1974; *Bilanţul celui din urmă averescan*, 1976; *Neîmpliniri*, 1976; *Şcoala primară „Andrei Mureşianu”*, 1976; *Inginerul Malagambist în Insula Oahu*, 1978; *Palmierii de pe Dealul Melcilor*, 1980; *Poemele poetului singur*, 1981; *Ichiu-gogola sau numai pentru braşoveni*, 1983), spaniolă (*Sandino*, 1968; *Sanblanza y explicacion de Latinoamerica*, 1968; *La Compania Ltda*, 1970; *Poemas Chapines*, 1971; *Pasaporte y Pańuelo*, 1972; *Nasserismo*, 1973; *El que pierde gana*, 1978; *Un Rumano en el Istmo*, 1984), portugheză (*Aula de Solidão*, 1953; *Dois Guatemaltecos*, 1957; *Carioca Honorario*, 1982), engleză (*Ukulele*, 1972) şi germană (*Ein Rumäne aus Rio de Janeiro*, 1974). Co-autor la vol. *13 poeţi*, 1937 (cu Ovid Caledoniu, Virgil Carianopol, Const. Virgil Gheorghiu, Gherghinescu-Vania, Vintilă Horia, Simion Stolnicu etc.). A tradus în lb. română *25 de poeme din Georg Trakl* (1938), *América* de Raul Otero Reiche (1952) şi *Poeţi latino-americani de azi* (1969). Autor al vol. de memorii: *Aron Cotruş: omul şi poetul* (1964), *Franctiror cu termen redus* (1968), *Sub Tâmpa în Honolulu* (1973), *Călătorii* (1974), *Mira* (1979), *Praful de pe tobă* (1980) şi *Microportrete* (1984). Cărţi de memorialistică în lb. portugheză: *Bucareste – Estação Norte* (1961) şi *Lavradio 98* (1982). A tradus poezie română în lb. spaniolă (*Poetas Rumanos*, 1969) şi *11 + 11 poetas rumanos contemporáneas* (1976) şi poezie hispano-americană în lb. germană. A publicat mai multe vol. de eseuri în lb. spaniolă şi portugheză (*Servindo á Poesia*, 1953; *Poesia vida e morte de Azarías H. Pallais,* 1956; *Una continente em busca de una doutrina*, 1959; *Don Sal*, 1960; *Cortina de ferro sobre Cuba*, 1961; *168 Horas de poesía, 7 dias en Nicaragua*, 1965; *Urmuz*, 1978; *Surrealismo Surrealistas*, 1983 etc.). Premiul Fundaţiei pentru Literatură şi Artă şi Premiul Soc. Scriitorilor Români pentru vol. de debut *Poemele poetului tânăr* (1935); Meritul Cultural cu grad de comandor (Condecoracion de Honor al Mérito Cultural en el grado de comendador) acordat de Ministerul Educaţiei şi Culturii din Bolivia (1991).

OPERA: *Poemele poetului tânăr*, Bucureşti, 1935; *Poeme de dragoste*, Oradea, 1936; *Micul dor*, versuri, Braşov, 1937; *13 poeţi* (Ştefan Baciu, Ovid Caledoniu, Virgil Carianopol, Const. Virgil Gheorghiu, Gherginescu-Vania, Vintilă Horia, Ion Aurel Manolescu, Petre Paulescu, Teodor Scarlat, Ştefan Stănescu, Simion Stolnicu, Gh. Tuleş, E. Ar. Zaharia), Bucureşti, 1937; *Drumeţ în anotimpuri*, versuri, Iaşi, 1939; *Căutătorul de comori*, versuri, Bucureşti, 1939; *Cetatea lui Bucur*, versuri, Bucureşti, 1940; *Lanterna magică,* versuri, Bucureşti, 1941 (în colab. cu Traian Lalescu); *Muzica sferelor*, versuri, Bucureşti, 1943; *Cântecul mulţimii*, versuri, Bucureşti, 1944; *Caiet de vacanţă*, versuri, Râmnicu-Vâlcea, 1945; *Analiza cuvântului dor*, versuri, Valle Hermoso, Sierras de Cordoba, Argentina, 1951; *Aula de Solidão*, versuri, Rio de Janeiro, 1953; *Servindo á Poesia*, eseu, Rio de Janeiro, 1953; *Poesia vida e morte de Azarías H. Pallais*, eseu, Rio de Janeiro, 1956; *Dois Guatemaltecos*, versuri, Rio de Janeiro, 1957; *Una continente em busca de una doutrina,* eseu, Rio de Janeiro, 1959; *Ideias e partidos politicos na Argentina*, eseu, Rio de Janeiro, 1960; *Don Sal*, eseu, Rio de Janeiro, 1960; *Cortina de hierro sobre Cuba*, eseu, Buenos Aires, 1961; *Cortina de ferro sobre Cuba*, eseu, Rio de Janeiro, 1961; *Bucareste – Estação Norte*, Rio de Janeiro, 1961; *Carioca Honorário*, versuri, Pernambuco, 1962; *César Vallejo, poeta comunista*, Rio de Janeiro, 1962; *Barrazza*, eseu, Mexico, 1963; *Juan Bosch: del exilio a la presidencia,* Buenos Aires, 1963 (ed. II, Santo Domingo, 1963); *Poemele poetului pribeag*, Mexico, 1963; *Aron Cotruş: omul şi poetul*, eseu, München, 1964; *168 Horas de poesía, 7 dias en Nicaragua*, Managua, Nicaragua, 1965; *Manuel Bandeira de corpo inteiro*, Rio de Janeiro, 1966; *Juan Bosch: un hombre solo,* Madrid, 1967; *Ukulele*, versuri, Madrid, 1967; *Carte de cetire*

pentru tablourile lui Jacques Hérod, versuri, Honolulu, Hawaii, 1967; *Strada Dogari,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1967; *Recitind pe Ion Barbu,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1968; *Sandino,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1968; *Semblanza y explicacion de Latinoamérica,* Hollywood, California, 1968; *Franctiror cu termen redus,* memorialistică, Honolulu, Hawaii, 1968; *La Compania Ltda,* versuri, Hollywood, California, 1970; *Ramón Villeda. Morales. Ciudadano de América*, San José, Costa Rica, 1970; *Poemas Chapinas,* Honolulu, Hawaii, 1971; *Poemele poetului Ştefan Baciu,* Madrid, 1972; *Pasaporte y Pańuelo,* versuri, Managua, Nicaragua, 1972; *Ukulele,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1972; *Nasserismo,* versuri, California, 1973; *Sub Tâmpa în Honolulu,* memorialistică, Honolulu, Hawaii, 1973; *A se ceti cu peria de dinţi,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1974; *Călătorii*, Madrid, 1974; *Ein Rumäne aus Rio de Janeiro,* Honolulu, Hawaii, 1974; *Bilanţul celui din urmă averescan,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1976; *Neîmpliniri,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1976; *Şcoala primară „Andrei Mureşianu”,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1976; *Costa Rica en seis espejos,* San José, Costa Rica, 1976; *Urmuz*, Mexico, 1976; *El que pierde gana,* versuri, Léon, Nicaragua, 1978; *Urmuz, l'anarchico,* Italia, 1978 (traduzione di Gaspare Mancuso); *Inginerul Malagambist în Insula Oahu,* Honolulu, Hawaii, 1979; *Mira,* Honolulu, Hawaii, 1979; *Surrealismo Latinoamericano: preguntas y respuestas,* Cruz del Sur, Valparaiso, Chile, 1979; *Palmierii de pe Dealul Melcilor,* versuri, Honolulu, Hawaii, 1980; *Poemele poetului singur,* Honolulu, Hawaii, 1980; *Praful de pe tobă. Memorii 1918-1946,* Honolulu, Hawaii, 1980; *Jean Charlot. Estridentista Silencioso*, Mexico, 1982; *Lavradio 98*, Rio de Janeiro, 1982; *Ichiugogola sau numai pentru braşoveni,* Honolulu, Hawaii, 1983; *Surrealismo Surrealistas*, Mexico, 1983; *Un Rumano en el Istmo*, Xalapa, Veracruz, Mexico, 1984; *Microportrete,* memorialistică, Honolulu, 1984; *Centroamericanos*, San José, Costa Rica, 1986; *Tristán Marof de cuerpo entero,* La Paz, Bolivia, 1987; *Poemele poetului tânăr*, Bucureşti, 1991; *Un braşovean în arhipelagul Sandwich Hawaii,* Bucureşti, 1994; *Însemnările unui om fără cancelarie,* Bucureşti, 1996; *Mira*, memorialistică, Bucureşti, 1998; *Biografia cuvântului dor,* antologie de Ioana Baciu Mărgineanu, Braşov, 1998; *Poemele poetului singur,* Norcross, Georgia, Statele Unite, 2002. Traduceri: *25 de poeme din Georg Trakl,* Iaşi, Editura Frize, 1938; Waldemar Bonsels, *Albina Maia şi păţaniile ei,* trad. de ~, Bucureşti, 1943; Raul Otero Reiche, *América*, Rio de Janeiro, Cercul cultural „Andrei Mureşianu”, 1952; *Poeţi latino-americani de azi,* Freiburg, Germania, 1969; *Poetas Rumanos*, Los Angeles, California, 1969; *11 + 11 poetas rumanos contemporáneos,* León, Nicaragua, 1976.

REFERINŢE CRITICE: Constantin Fântâneru, în *Universul literar,* nr. 21, 1938; idem, *ibidem*, nr. 6, 1939; idem, *ibidem*, nr. 49, 1940; Pompiliu Constantinescu, *Scrieri*, I, 1967; N. Manolescu, *Metamorfozele...*; Dumitru Micu, *„Gândirea” şi gândirismul,* 1975; Constantin Eretescu, în *Lupta* (Providence, Statele Unite), 1 febr. 1989 (reprodus în *România literară*, nr. 18, 1990); Gabriel Stănescu, în *Apostrof*, nr. 5-7, 1990 (interviu); Constantin Eretescu, în *Familia*, nr. 10, 1990 (interviu); Mircea Popa, în *Poesis*, nr. 4-5, 1990; idem, în *Steaua*, nr. 10, 1990; *Bibliography of Ştefan Baciu,* Honolulu, 1992; *Apostrof*, nr. 2, 1992 (bibliografia operei lui Ştefan Baciu); Marta Petreu, *ibidem* (interviu); Nicolae Oprea, în *Calende*, nr. 8-9, 1992; I. Cremer, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 150, 1993; Constantin Eretescu, *ibidem* (interviu); Doina Uricariu, în *România literară,* nr. 3, 1993; Arşavir Acterian, în *România literară,* nr. 3, 1993; Monica Potcoavă, în *Ramuri*, nr. 3, 1993; Alexandru Ruja, în *Orizont,* nr. 5, 1993; Saviana Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 191, 1993; *Literatura diasporei.* Antologie comentată, alcătuită de Florea Firan şi Constantin M. Popa, 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 3, 1995; P. Martinescu, *ibidem,* nr. 14-15, l995; G. Şerban în *Luceafărul,* nr. 16, 1995; M. Anghelescu, *ibidem,* nr. 24, 1995; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 2, 1996; George Alexe, *Diorame şi eseuri*. Teologice şi literare, 1996; Titus Andronic, în *Tribuna*, nr. 12, 1997; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 3, 1997; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 34, 1998; O. Soviany, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 1999; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 9, 2003. **(A. S.)**

BACONSKI Leon, n. 4 mai 1928, com. Lencăuţi, jud. Hotin, Basarabia. Istoric şi critic literar. Fiul lui Eftimie Baconsky, preot, şi al Liubei (n. Marian). Frate cu A. E. Baconsky. Clasele primare în com. Drepcăuţi-Hotin (1935-1940), Liceul „Ion Creangă" din Bălţi (1943-1944), continuat la „Al. Lahovary" din Râmnicu-Vâlcea (absolvit în 1951); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (licenţa în 1955), la care apoi a predat literatura română actuală (1955-1989). Şef al Catedrei de literatură română, comparată şi teorie literară (1982-1985). Lector de lb. şi civilizaţie română la Univ. Paris IV (Sorbona) şi la Institutul Naţional de Lb. şi Civilizaţii Orientale din cadrul Univ. Paris III (1974-1975; 1976-1977). A debutat cu critică în *Steaua* (1954), publicând ulterior numeroase comentarii critice şi studii istorico-literare, cele mai multe în aceeaşi revistă, în *Tribuna* şi în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai",* incidental colaborând şi la *Gazeta literară, Contemporanul, Luceafărul, Secolul 20, Astra* etc. Colab. la vol. colective: *Literatura în actualitate* (1971), *Studii literare. Din istoria presei culturale şi literare româneşti* (1987); *Dicţionar analitic de opere literare româneşti,* I-IV (1998-2003). A publicat ed. din Stejar Ionescu şi Gib. I. Mihăescu. A tradus din Prosper Mérimée, Marcel Brion, Maurice Rheims ş.a., singur sau în colab. Autor al unui vol. *de Marginalii critice şi istorico-literare* (1968).

OPERA: *Marginalii critice şi istorico-literare,* Bucureşti, 1968. Traduceri: P. Mérimée, *Cronica domniei lui Carol al IX-lea,* note de ~, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1968; ed. III, 1978); M. Brion, *Rembrandt*, în colab. cu Rodica Baconski, Bucureşti, 1975; J.-M. Casal, *Civilizaţia Indusului şi enigmele ei*, în colab. cu Rodica Baconski, Bucureşti, 1978; M. Reims, *Infernul curiozităţii,* I-II, note şi pref. în colab. cu Rodica Baconski, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 4, 1969; A. Martin, în *România liberă,* nr. 7613, 1969; M. Petroveanu, în *Steaua,* nr. 5, 1969; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 35, 1969; M. Zaciu, în *Tribuna,* nr. 19, 1971; T. Popescu, în *Astra literară,* nr. 1, 1972; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 40, 1973; Doina Uricariu, în *România literară,* nr. 49, 1989. **(C. R.)**

BACONSKY A. E. (prenumele la naştere: Anatol Emilian), n. 16 iun. 1925, com. Cofa-Hotin – m. 4 mart. 1977, Bucureşti. Poet, eseist, prozator, traducător. Fiul lui Emilian Baconsky şi al Liubei (n. Marian). Frate cu Leon Baconski. Liceul la Chişinău şi Râmnicu-Vâlcea (absolvit 1946). Între 1946 şi 1949 frecventează cursurile Facultăţii de Drept a Univ. din Cluj. Debut în ziarul *Tribuna nouă* (1954); debut editorial în 1950, cu vol. *Poezii*, indistinct în peisajul epocii. Nici în *Copiii din Valea Arieşului* (1951), *Cântece de zi şi noapte* (1954), *Două poeme* (1956) nu se relevă încă un timbru orig. Ca redactor-şef (1953-1959) al rev. *Almanahul literar*, devenită apoi *Steaua*, şi alături de ceilalţi poeţi stelişti, **B.** duce în epocă o susţinută luptă pentru legitimarea lirismului. La cel dintâi Congres al scriitorilor (1956) atacă într-o faimoasă cuvântare câteva din poncifele dogmatice majore ale proletcultismului, dezicându-se şi de propria creaţie anterioară. Într-adevăr, cu *Fluxul memoriei* (1957) şi *Dincolo de iarnă* (1957), **B.** renunţă la poezia conjuncturală, lirismul său devine confesiv, variantă de pastel spiritualizat, cunoscută în acea vreme şi admisă sub titulatura „poezie de notaţie". Modernismul temperat se exprimă cu eleganţă şi în vol. *Imn către zorii de zi* (1962), *Fiul risipitor* (1964), sugestivă rămânând pentru această etapă din poezia lui **B.** antologia *Fluxul memoriei* (1966). Prin *Cadavre în vid* (1969) şi în excepţionalul vol. postum *Corabia lui Sebastian* (1978), poezia lui **B.** se radicalizează pe latura socială. Proza barocă din *Echinoxul nebunilor şi alte povestiri* (1967) constituie şi ea un moment important în biografia scriitorului. Eseurile despre scriitori români şi, mai ales, cele despre curente şi scriitori din literatura universală, acestea

din urmă reunite în ed. completă *Meridiane* (1969), impun un cunoscător plurivalent şi un subtil teoretician. Însemnările de călătorie din *Remember* (1969) întregesc profilul unui spirit receptiv, investigator de varii zone culturale. Prodigios traducător, **B.** a impus mai întâi antologii din Quasimodo, Carl Sandburg, Lundkvist, apoi a realizat *Panorama poeziei universale contemporane* (1972), masivă şi orgolioasă selecţie din poeţii secolului XX, comparabilă cu cele mai faimoase antologii de aiurea. **B.** este şi autorul competent al unor studii despre pictură, a îngrijit sau prefaţat albumele *Ţuculescu, Botticelli, Ghiaţă*. A deţinut rubrici de succes la *Contemporanul*, *Magazin,* un foileton săptămânal la *Die Welt*, în ultima parte a vieţii. A fost tradus în numeroase lb. A lăsat postum romanul parabolic *Biserica neagră*, apărut întâi în trad. germană (în R. F. G.), precum şi alte ms, desene, laviuri, guaşe. **B.** reprezintă un tip de intelectual cu puternic discernământ artistic, o conştiinţă neliniştită şi gravă. Opera de maturitate este ferm conturată, deşi cutremurul de pământ de la 4 mart. 1977 a curmat o vigoare creatoare ce prevestea încă o interesantă evoluţie. Premiul Uniunii Scriitorilor pe 1969 şi 1972.

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1950; *Copiii din Valea Arieşului,* Bucureşti, 1951 (ed. II, 1954); *Cântece de zi şi noapte,* Bucureşti, 1954; *Două poeme,* Bucureşti, 1956; *Fluxul memoriei,* Bucureşti, 1957 (ed. II, 1964); *Dincolo de iarnă,* Bucureşti, 1957; *Colocviu critic,* Bucureşti, 1957; *Călătorii în Europa şi Asia,* Bucureşti, 1960, *Versuri,* Bucureşti, 1961; *Imn către zorii de zi,* Bucureşti, 1962; *Poeţi şi poezie*, Bucureşti, 1963; *Versuri,* pref. de M. Petroveanu, Bucureşti, 1964; *Fiul risipitor,* Bucureşti, 1964; *Meridiane,* Bucureşti, 1965 (ed. II, 1969); *Echinoxul nebunilor şi alte povestiri,* Bucureşti, 1967; *Remember,* I-II, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1977); *Cadavre în vid,* Bucureşti, 1969; *Ţuculescu*, Bucureşti, 1972; *Botticelli* (ilustraţii la) *Divina Comedie,* Bucureşti, 1977; *Corabia lui Sebastian,* Bucureşti, 1978; *Fluxul memoriei,* ed., pref. şi tabel cronologic de M. Braga, Bucureşti, 1987; *Itinerarii plastice,* antologie de Ş. Stati, pref. de Petre Stoica, Bucureşti, 1987; *Botticelli*, Bucureşti, 1989; *Biserica neagră,* roman, ed. îngrijită şi câteva lămuriri de P. Ţugui, Bucureşti, 1995; *Poezii*, cuvânt înainte de M. Martin, Bucureşti, 1996; *Fluxul memoriei*, poezii, Chişinău, 1997; *Biserica neagră şi alte proze*, Bucureşti-Chişinău, 1997; *L'Eglise noir,* trad. de S. Richard, pref. de Al. Călinescu, Bucureşti – Paris, 1997. Traduceri: *Poeţi clasici coreeni,* antologie, Bucureşti, 1960; A. Lundkvist, *Versuri,* Bucureşti, 1963; *Mahabharata,* Bucureşti, 1964; J. Semprun, *Marea călătorie,* Bucureşti, 1964; C. Sandburg, *Versuri,* Bucureşti, 1966; S. Quasimodo, *Poezii,* Bucureşti, 1968; *Panorama poeziei universale contemporane (1900-1950),* Bucureşti, 1972; O. Elytis, *Iar ca sentiment un cristal,* în colab. cu N. Carandino, Al. Căprariu…, Cluj-Napoca, 1980.

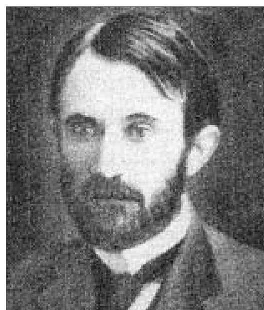
REFERINŢE CRITICE: C. Regman, *Cică nişte cronicari...,* 1970; V. Felea, *Poezie şi critică,* 1971; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; N. Ciobanu, *Panoramic,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi...;* M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; M. Iorgulescu, *Al doilea rond,* 1976; *9 pentru eternitate,* 1977; D. Flămând, în *România literară,* nr. 52, 1978; P. Stoica, *Amintirile unui fost corector,* 1982; Ş. Foarţă, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul,* 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; I. Pop, *Lecturi...,* 1983; E. Simion, *Scriitori..., III,* 1984; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări,* 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; O. Ghidirmic, *Proza românească şi vocaţia originalităţii,* 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; Olimpia Radu, *Pagini de critică literară,* 1988; M. Martin, în *România literară,* nr. 6, 1989; I. Negoiţescu, *Scriitori…*; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 38, 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 5, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 19, 1996; C. Braga, în *Steaua*, nr. 7, 1997; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 5, 2000; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 10, 2001; C. Popa, în *România literară,* nr. 40, 2002; E. Negrici, *Literatura…*; B. Tibor, *Eplorări în poezia lui A. E. Baconsky,* 2002; I. Constantin, în *România literară,* nr. 24, 2003; Diana Câmpan, *Gâtul de lebădă.* Utopiile răsturnate şi confesiunile mascate ale lui A. E. Baconsky, 2003. **(D. F.)**

BACONSKY Teodor, n. 14 febr. 1963, Bucureşti. Eseist. Fiul lui A. E. Baconsky, scriitor, şi al Ioanei (n. Postică). Absolvent al Liceului „Zoia Kosmodemianskaia” (1981) şi licenţiat al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Bucureşti (1986). Cursuri de doctorat (antropologie religioasă şi istorie comparată a religiilor) la Univ. Sorbona, Paris (1991-1994). Bursier al Colegiului „Noua Europă” (1995-1996). Corector la Istitutul Biblic (1987-1989); redactor la rev. *Biserica Ortodoxă Română* şi *Glasul Bisericii*; consilier în Ministerul Culturii (1990); redactor-şef al Departamentului „Viaţa spirituală” din Televiziunea Română (1996-1997); ambasadorul României la Vatican, pe lângă Sfântul Scaun, în Republica San Marino şi la Ordinul suveran Militar de Malta (1997-2001). Din 2001, director general în Ministerul Afacerilor Externe. Colab. la *Biserica Ortodoxă Română, Studii teologice, Renaşterea, Mitropolia Olteniei, Glasul bisericii, România literară, Contrapunct, Vatra, Cuvântul, Dilema, Transilvania,* la rev. teologice din Franţa şi Italia etc. Debut editorial cu vol. *Le Rire de Pères. Essai sur le rire dans la patristique grecque* (1996).

OPERA: *Le Rire de Pères. Essai sur le rire dans la patristique grecque,* Paris, 1996 (în româneşte: *Râsul patriarhilor. O antologie a deriziunii în patristica răsăriteană,* Bucureşti, 1996); *Iacob şi îngerul. 45 de ipostaze ale faptului religios,* Bucureşti, 1996; *Ispita binelui. Eseuri despre urbanitatea credinţei,* Bucureşti, 1999; *Puterea schismei. Un portret al creştinismului răsăritean,* Bucureşti, 1999; *Roma caput mundi. Un ghid subiectiv al Cetăţii eterne,* în colab. cu H. Bernea, Bucureşti, 2001; *Dumitru Stăniloae sau paradoxul teologiei.* Centenar 1903-2003, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Pruteanu, în *Dilema*, nr. 186, 1996; Dan Stanca, în *România liberă*, 14 ian. 2000; Anca Manolescu, în *Dilema*, nr. 364, 2000; Luminiţa Marcu, în *România literară,* nr. 7, 2000; R. Lazu, în *Orizont*, nr. 10, 2000; Şt. Nicolae, în *România literară*, nr. 5, 2002. **(A. S.)**

BACOVIA George (pseud. lui Gheorghe Vasiliu), n. 4/17 sept. 1881, Bacău – m. 22 mai 1957, Bucureşti. Poet. Tatăl, Dimitrie Vasiliu, comerciant la Bacău; mama Zoiţa (n. Langa). Urmează Şcoala de băieţi nr. 1 (1889-1894), Gimnaziul „Principele Ferdinand” (1894-1898) şi liceul (absolvit în 1903) în oraşul natal. Se înscrie la Facultatea de Drept a Univ. din Iaşi (1903) şi se retrage în 1905. Se reînscrie în 1907 şi îşi încheie studiile universitare în 1911. Plăteşte zece ani cotizaţiile de avocat la baroul din Bacău, fără să profeseze. Suplinitor în câteva rânduri, şef de birou, copist, ajutor contabil, referent bibliotecar, obţine, în 1932, o pensie din partea S.S.R. şi, din 1940, de la Casa de pensii a scriitorilor; în 1955, Consiliul de Miniştri îi acordă o pensie de onoare. Debut în *Literatorul* (1899) cu poezia *Şi toate*, semnată V. George. Format în mediul simbolist. Primele lecturi: Eminescu, Şt. Petică, Maurice Rollinat, Al. Macedonski; frecventează cenaclul macedonskian (1903-1904). Din 1907 colaborează la rev. *Versuri* (devenită *Versuri şi proză*) a lui I. M. Raşcu, iar din 1912 la *Flacăra*. Scoate, la Bacău, rev. *Orizonturi noi* (1915) şi *Ateneul cultural* (1925). Vol. de debut: *Plumb*, 1916 (premiat de Ministerul Artelor în 1923). Premiul pentru poezie al S.S.R. (1925); Premiul Naţional pentru poezie (1934) *ex aequo* cu T. Arghezi. Alte vol.: *Scântei galbene* (1926), *Cu voi* (1930), *Comedii în fond* (1936), *Stanţe burgheze* (1946). Din 1933 se stabileşte în Bucureşti. O mai veche nevroză (prima internare în 1914) îl sileşte la o viaţă, în general, retrasă. În 1947, este sărbătorit la Bacău pentru 65 de ani de viaţă şi 50 de ani de activitate literară. Opera i se reeditează începând din 1956 şi 1957. În 1956, la 75 de ani, nr. omagiale de rev. şi Ordinul Muncii clasa I. Descoperit de Macedonski, **B.** se impune cu dificultate, dată fiind originalitatea absolută a poeziei lui. În 1922, E. Lovinescu este reticent până la a crede poezia lui **B.** fără artă. Mai receptivi se dovedesc un timp poeţii. Vol. *Poezii* în 1929 (cuprinzând *Plumb* şi *Scântei galbene*) inaugurează, de fapt, receptarea critică propriu-zisă, dar G. Călinescu nu-l consideră un mare poet. Abia ulterior se impune **B.** în ochii

criticilor, şi numele lui este tot mai des asociat cu al scriitorilor moderni. Simbolist prin formaţie, **B. î**şi depăşeşte epoca, aparţinând poeziei române moderne ca unul dintre marii precursori.

OPERA: *Plumb*, Bucureşti, 1916 (ed. II, Bacău, 1921); *Scântei galbene*, Bacău, 1926; *Bucăţi de noapte*, Bucureşti, 1926; *Poezii*, Bucureşti, 1929 (cuprinde primele două vol.); *Cu voi*, Bucureşti, 1930; *Poezii*, Bucureşti, 1934 (cu o pref. de Adrian Maniu); *Comedii în fond*, Bucureşti, 1936; *Opere*, Bucureşti, 1944; *Stanţe burgheze*, 1946; *Poezii,* cu o pref. de E. Jebeleanu, Bucureşti, 1956; *Scrieri alese*, cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1961; *Plumb. Versuri şi proză,* ed. îngrijită de I. Nistor; cu o pref. de N. Manolescu, Bucureşti, 1965; *George Bacovia,* trad. de Aurel G. Boeşteanu, pref. de N. Manolescu, Paris, 1968; *Stanţe târzii*, Bucureşti, 1972; *Opere*, pref., antologie, note, biografie de M. Petroveanu, text stabilit, variante de Cornelia Botez, Bucureşti, 1978; *Plumb,* ed. centenar, îngrijită de R. Vulpescu, Bucureşti, 1983; (ed. II, 1987); *Versuri şi proză*, pref. de Mircea Anghelescu, Bucureşti, 1985 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1987); *Poemă în oglindă*, Bucureşti, 1988, *Versuri şi proză*, pref. de I. Apetroaie, ed. îngrijită, postfaţă, tabel cronologic, note, repere critice şi bibliografie de I. Nistor, Bucureşti, 1990; *Poezii,* antologie de Al. Condeescu, pref. de P. Dugneanu, Galaţi, 1991; *Opere,* ed. de M. Petroveanu şi Cornelia Botez; studiu introductiv de I. Simuţ, Bucureşti, 1994; *Versuri,* ed., pref., tabel cronologic, selecţie, aprecieri critice şi analize literare de Fl. Popescu, Bucureşti, 1996; *Poezii*, ed. întocmită şi prefaţată de T. Opriş, cu un tabel cronologic de Gabriel Bacovia, Bucureşti, 1996; *Plumb*, texte alese, schiţă biografică, studiu introductiv de Th. Codreanu, Iaşi, 1997; *Plumb/Plomb*, trad. în lb. franceză de Odile Serre, Piteşti, 1998; *Plumb*. Poezii. Proză, ed. critică, postfaţă, tabel cronologic, note, comentarii, referinţe istorico-literare, indici şi bibliografie de I. Nistor; pref. de M. Anghelescu, Bucureşti, 1998; *Poezii,* ed. şi pref. de T. Opriş, tabel cronologic de Gabriel Bacovia, Bucureşti, 1999; *Plumb,* poezii, Chişinău, 2001; *Opere,* ed. îngrijită de M. Coloşenco, Bucureşti, 2001; *Plumb,* ed. îngrijită, tabel cronologic şi aprecieri critice de Elisabeta Lasconi, Bucureşti, 2001; *Plumb de iarnă/Lead of Winter,* ed. bilingvă româno-engleză, Norcross, GA (Statele Unite), 2002; *Poemi scelti/Poeme alese,* Bucureşti, 2002; *Poezii/Versek,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, C*ritice*, VII, IX (reluat în *Scrieri*, I); N. Davidescu, A*specte...;* I. Valerian, în *Viaţa literară*, nr. 53, 1927; idem., *ibid*., nr. 107, 1929; Perpessicius, *Menţiuni...,* I, III; Vl. Streinu, *Pagini...;* G. Călinescu, *Istoria...;* V. Netea, în *Vremea*, nr. 701, 1943; T. Vianu, *Figuri şi forme literare*, 1946 (reluat în *Opere*, III, 1973); A. E. Baconsky, *Colocviu critic*, 1957; Agatha Gr. Bacovia, *Bacovia. Viaţa poetului*, 1962; V. Felea, *Dialoguri despre poezie*, 1965; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; N. Manolescu, *Lecturi*...; P. Constantinescu, *Scrieri*, I, 1967; I. M. Raşcu, *Amintiri şi medalioane,* 1967; M. Tomuş, *15 poeţi*, 1968; M. Petroveanu, *Bacovia,* 1969 (ed. II, 1972); D. Micu, *Început...,* 1970; Gh. Grigurcu, *Bacovia, un antisentimental*, 1974; Al. Raicu, *Luminile oglinzilor,* 1974; M. Papahagi, *Exerciţii de lectură,* 1976; I. Caraion, *Bacovia. Sfârşitul continuu,* 1977; Gh. Pătrar*, Bacovia şi Bacăul*, 1977; D. Flămând, *Bacovia*, 1979; D. Dimitriu, *Bacovia*, 1982; Ioana Creţulescu, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1982; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 3, 1982; L. Ulici, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1982; M. Marcian, în *Luceafărul*, nr. 30; 42, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; L. Raicu, *Calea de acces*, 1982; N. Manolescu, *Teme*, IV, 1983; P. Marcea, *Concordanţe*..., 1983; V. F. Mihăescu, *Timp şi mod*, 1983; M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; C. Ciopraga, *Propilee*, 1984; Alexandra Indrie*ş, Alternative bacoviene*, 1984; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, II, 1984; D. Flămând, *Intimitatea textului*, 1985; Adriana Iliescu, *Poezia simbolistă românească*, 1985; Cristian Moraru, *Ceremonia textului*, 1985; I. Pop, *Jocul poeziei*, 1985; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; Gh. Bulgăr, *Cultură şi limbaj*, 1986; Alexandra Indrieş, *Polifonia persoanei*, 1986; N. Manolescu, *Despre poezie*, 1987; M. Scarlat, *Bacovia*, 1987; D. C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei*, 1988; S. Mioc, *Anamorfoză şi poetică*, 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, V, 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...;* S. Marcus, *Invenţie şi descoperire*, 1989; M. Muthu, *Alchimia mileniului*, 1989; Perpessicius, *Scriitori...,* IV, 1989; V. Fanache, *Poezia lui Bacovia*. Ruptura de utopia romantică şi afirmarea spiritului modern, 1995 (ed. II, 2000); Rodica Zafiu, *Poezia simbolistă românească,* 1996;

N. Manolescu, în *România literară,* nr. 21, 1997; N. Creţu, în *Cronica*, nr. 2, 1997; Gh. Perian, în *Vatra*, nr. 2, 1997; L. Hanganu, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1999; R. Petrescu, *G. Bacovia,* 1999; C. Călin, *Dosarul Bacovia.* I. Eseuri despre om şi epocă, 1999; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 20; 34; 36, 2000; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 8, 2000; C. D. Zeletin, în *Ateneu,* nr. 8, 2001; A. Popescu, *ibidem*; I. B. Lefter, *Bacovia – un model al tranziţiei,* 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 20, 2001; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 41; 43-44, 2002; I. Holban, în *România literară,* nr. 50, 2002; Elvira Sorohan, în *Ateneu,* nr. 9, 2003; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 4, 2003; Th. Codreanu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2003. **(N. M.)**

BAGHIU Vasile, n. 5 dec. 1965, satul Mastacăn, com. Borleşti, jud. Neamţ. Poet. Fiul lui Vasile Gh. Baghiu şi al Ecaterinei (n. ?). A absolvit Liceul sanitar din Bacău (1984) şi Şcoala sanitară postliceală din Piatra Neamţ (1993). Asistent medical la Sanatoriul antituberculos „Bisericani” (1984-1990), apoi în Laboratorul de toxicologie al Centrului de Medicină Preventivă Neamţ (1990-1997). Din 1997, lucrează în Direcţia de Sănătate Publică Neamţ. Bursier „Henrich Böll” (2002). Colaborează la *România literară, Familia, Amfiteatru, Luceafărul, Poesis, Vatra, Convorbiri literare, Cronica, Cotidianul* etc. A frecventat Cenaclul „Universitas” condus de M. Martin. Debutează în *Ateneu* (1983). Debut editorial cu vol. de versuri *Gustul înstrăinării* (1994), urmat de *Rătăcirile Doamnei Bovary* (1996), *Febra* (1998), *Maniera* (1998), *Fantoma sanatoriului* (2001) şi *Himerus alter in Rheinland* (2003). Premiul rev. *Poesis* (1995; 1998).

OPERA: *Gustul înstrăinării,* versuri, Iaşi, 1994; *Rătăcirile Doamnei Bovary,* versuri, Bucureşti, 1996; *Febra,* versuri, Bucureşti, 1998; *Maniera,* versuri, Constanţa, 1998; *Fantoma sanatoriului,* antologie de poezie, pref. de N. Ţone, postfaţă de N. Coande, Bucureşti, 2001; *Himerus alter in Rheinland,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D.-S. Boerescu, în *Luceafărul,* nr. 1, 1995; Roxana Sorescu, *ibidem,* nr. 30, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 9, 1995; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 27, 1996; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 47, 1998; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 3, 1999; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1999; C. Livescu, *ibidem,* nr. 9, 2003. **(A. S.)**

BAICULESCU George, n. 1 apr. 1900, satul Rubla, com. Bălţaţi, jud. Buzău – m. 6 sept. 1972, Bucureşti. Bibliograf şi istoric literar. Fiul lui Pavel Baiculescu, învăţător, şi al Mariei (n. Ştefănescu). Şcoala primară în satul natal şi în Râmnicu-Sărat; liceul la Râmnicu-Sărat; Facultatea de Litere şi Filosofie la Bucureşti (1925). Debut poetic în *Liga Deşteptarea* (1916). Debut editorial cu antologia de poezie populară *Cântece de dragoste din toate ţinuturile locuite de români* (1924). A funcţionat la Bibl. Acad. ca bibliotecar (1922-1941), director (1941-1949), şef de sector şi şef de secţie, consultant ştiinţific (din 1965). A condus rev. *Zori de zi* (1920). Redactor intern la *Propilee literare,* redactor extern la *Adevărul literar, Călăuza bibliotecarului.* Colab. la *Universul literar, Convorbiri literare, Gândirea, Adevărul literar şi artistic, Rampa, Cele trei Crişuri, Flacăra, Ramuri, Năzuinţa, Adevărul, Mişcarea literară, Viaţa literară, Societatea de mâine, Falanga, Ritmul vremii, Neamul românesc, Universul, Dimineaţa, Revista Fundaţiilor Regale, Contemporanul* etc. A mai semnat G. B., Radu Buzescu, George Freamăt. B. a continuat, în buna tradiţie a lui I. Bianu, marile repertorii bibliografice, instrumente de documentare naţională, fiind concomitent editor şi istoric literar (*Drama istorică în teatrul lui Vasile Alecsandri,* 1937; *Ioan Eliade-Rădulescu,* 1939; *Nicolae Filimon, iniţiatorul romanului românesc,* 1940 etc.).

OPERA: *Cântece de dragoste din toate ţinuturile locuite de români,* Cluj, 1924; *Biblioteca Academiei Române. Creşterea colecţiunilor. 1916-1919,* Bucureşti, 1929; *Biblioteca Academiei Române. Buletin bibliografic lunar, 1932,* Bucureşti, 1932; *Teatrul românesc acum o sută de*

ani, în colab. cu I. Massoff, pref. de P. I. Prodan, Bucureşti, 1935; *Drama istorică în teatrul lui Vasile Alecsandri,* Craiova, 1937; *Ioan Eliade-Rădulescu.* Omul şi opera, Bucureşti, 1939; *Horaţiu în literatura română,* Bucureşti, 1939; *Nicolae Filimon, iniţiatorul romanului românesc,* Bucureşti, 1940; *Bibliografia scrierilor lui N. Bălcescu*, în vol. *Articole şi referate despre N. Bălcescu*, în colab., Bucureşti, 1953; *Marx, Engels, în literatura română*, în colab., Bucureşti, 1956; *P. Poni.* Biobibliografie, în colab., Bucureşti, 1957; *Vasile Pârvan.* Biobibliografie, în colab., Bucureşti, 1957; *Echos ibériques et hispano-americains en Roumanie.* Bibliographie littéraire sélective, în colab., Bucureşti, 1959; *Tchékhov en Roumanie, 1895-1960.* Bibliographie littéraire sélective, în colab., Bucureşti, 1960; *Istoricul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. 1867-1967,* Bucureşti, 1968; *Publicaţiile periodice româneşti* (Ziare, gazete, reviste), II Catalog alfabetic: 1907-1918. Supliment: 1790-1906, în colab., Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: B. Theodorescu, *Istoria bibliografiei române,* 1972. **(V. C.)**

BALACI Alexandru, n. 12 iun. 1916, com. Aurora, jud. Mehedinţi – m. 5 mart. 2002, Bucureşti. Critic şi istoric literar, traducător. Fiul lui Constantin Balaci, subofiţer, şi al Mariei (n. Păvălan). Căsătorit cu Anca Balaci. Studii la Liceul „Traian" (1923-1927) şi la Colegiul Naţional din Craiova (1927-1934), în a cărui rev., *Înmuguriri,* debutează (1932). Urmează Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1934-1938); anii 1938-1941, în care e custode al bibl. de italiană, sunt ocupaţi cu intense lecturi. Doctorat în 1943, cu o teză despre Pascoli, publicată în anul următor (*Giovanni Pascoli în neoclasicismul italian,* 1944). Între 1941 şi 1945, serviciu militar (este grav rănit). În anii studenţiei, B. cunoaşte mişcarea universitară de stânga şi intră în cercul rev. *Cadran* (colab. între 1938 şi 1941); la editura rev. publică placheta de versuri *Dolores* (1941), debutul său în vol. După război este lector de lb. franceză la Acad. de Studii Economice din Bucureşti (1946-1948); din 1948, conf., apoi prof. la Univ. din Bucureşti, şef al Catedrei de lb. romanice (din 1958), ocupând şi funcţii administrative (decan al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română, 1960-1962; prorector al Univ. din Bucureşti, 1962-1965). În perioada 1952-1959, redactor-şef la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă. Membru corespondent al Acad. (1965). Vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă (1965-1969). Între 1969 şi 1973, director la Accademia di Romania din Roma, activitate consemnată într-un *Jurnal italian* (1973). Din 1981, vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor (după ce condusese mai mulţi ani secţia de trad. a Asoc. Scriitorilor din Bucureşti şi fusese membru al Biroului Uniunii Scriitorilor). Membru al unor soc. şi acad. străine (Accademia Tiberina, Accademia Letteraria Italiana-Arcadia, Accademia Internazionale di Propaganda Culturale, Accademia del Dialogo, Société Européenne de Culture, Union Culturelle Européenne, Asoc. Internaţională a Criticilor şi Istoricilor Literari) şi prof. onorific al Institutului European de Ştiinţe Umaniste din Urbino. A fost preşedinte al Asoc. Române pentru Naţiunile Unite (din 1974) şi vicepreşedinte al Federaţiei Mondiale a Organizaţiilor pentru ONU (din 1979). Din 1939, colaborează la numeroase ziare şi rev.: *Cadran, Universul literar, Studii italiene, Ramuri, Revista literară, Revista Fundaţiilor Regale, Flamura, Gazeta literară, Analele Universităţii din Bucureşti, Secolul 20, Revista de filologie romanică şi germanică, Steaua, Studii de literatură universală, Luceafărul, Viaţa Românească* (membru în colegiul de redacţie, ocupând şi funcţii de conducere), *Lumea, Săptămâna culturală, Albina, Contemporanul, Teatrul, România liberă, Viaţa studenţească, România literară, Ateneu, Tribuna, Amfiteatru, Cinema, România pitorească,* precum şi la publicaţii din străinătate (*Le Monde, Breve, La Provincia, Il Dramma* – membru în colegiul de redacţie). A condus rev. *Studii de literatură universală.* Abundentă activitate publicistică ocazională în ziare şi în rev. social-politice. B. are o vastă operă de italienist, materializată în cursuri universitare, dicţionare, antologii, culegeri de studii (*Studii italiene,* I-IV, 1958-1968; *Studii şi note literare,* 1981), trad. (Manzoni, Verga, Pirandello, Bontempelli, Ungaretti, Quasimodo, Pratolini, Parise ş.a.), într-un comentariu la *Divina Commedia* (1954-1957) şi, mai ales, într-o suită de monografii (*Giosuè Carducci,* 1947; *Dante*

Alighieri, 1966; *Francesco Petrarca,* 1968; *Niccolo Machiavelli,* 1969; *Giacomo Leopardi,* 1972; *Alessandro Manzoni,* 1974; *Ludovico Ariosto,* 1975; *Giovanni Boccaccio,* 1976; *Ugo Foscolo,* 1978; *Torquato Tasso,* 1981). Premiul Tor Margana (1971); Premiul Etna-Taormina (1977); medaliile oraşelor Roma, Salerno, Perugia, Sulmona; Medalia de aur decernată de Accademia del Dialogo; comandor al Ordinului Meritul Republicii Italia; Marele Cordon al Ordinului Phönix (Grecia); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1978).

OPERA: *Dolores,* Bucureşti, 1941; *Giovanni Pascoli în neoclasicismul italian,* Bucureşti, 1944; *Giosuè Carducci,* Bucureşti, 1947; Dante Alighieri, D*ivina Comedie* (*Infernul, Purgatoriul, Paradisul*), I-III, trad. de G. Coşbuc, studiu introductiv şi comentariu de ~, Bucureşti, 1954-1957; *Studii italiene,* I-IV (II, *Noi studii italiene*), Bucureşti, 1958-1968; *Storia della letteratura italiana* (*Duecento – Trecento*), Bucureşti, 1962; *Storia della letteratura italiana* (*Cinquecento. Seicento*), Bucureşti, 1962; *Michelangelo*, în colab. cu G. Oprescu şi D. Hăulică, Bucureşti, 1964; *Universitatea din Bucureşti*, în colab. cu I. Ionaşcu, Bucureşti, 1964; *Studii despre Dante*, în colab., Bucureşti, 1965; *Dante Alighieri,* Bucureşti, 1966 (ed. II, 1969; versiune italiană, 1967; versiune engleză, New York, 1968; altă ed., 1995); *Francesco Petrarca,* Bucureşti, 1968; *Niccolo Machiavelli,* Bucureşti, 1969; *Mic dicţionar italian-român,* Bucureşti, 1969; *Mic dicţionar român-italian,* Bucureşti, 1969; *Giacomo Leopardi,* Bucureşti, 1972 (ed. II, 1998); *Jurnal italian,* Bucureşti, 1973; *Alessandro Manzoni,* Bucureşti, 1974; *Ludovico Ariosto,* Bucureşti, 1974; *Giovanni Boccaccio,* Bucureşti, 1976; *Ugo Foscolo,* Bucureşti, 1978; *Studii şi note literare,* Bucureşti, 1979; *Andrea Mantegna,* album, Bucureşti, 1980; *Itinerare paralele,* Bucureşti, 1981; *Torquato Tasso,* Bucureşti, 1982; *Tiepolo,* album, Bucureşti, 1982; *Sinteze umaniste,* Bucureşti, 1984; *Luigi Pirandello,* Bucureşti, 1986; *În fluxul spiritualităţii,* Bucureşti, 1987; *Pictura veneţiană în secolul XVIII,* Bucureşti, 1988; *Vittorio Alfieri,* Bucureşti, 1989. Traduceri: H. Jara, *Lupta pentru pace,* Bucureşti, 1953; S. Micheli, *Adevărul,* Bucureşti, 1955; Molière, *Preţioasele ridicole,* Bucureşti, 1955; V. Pratolini, *Metello,* Bucureşti, 1957; A. Manzoni, *Logodnicii,* Bucureşti, 1961 (ed. II, 1966; ed. III, 1971; ed. IV, 1985); G. Ungaretti, *Versuri*, în colab. cu M. R. Paraschivescu, Bucureşti, 1963 (ed. II, 1968); L. Pirandello, *Şalul negru,* Bucureşti, 1966; G. Ungaretti, *Versuri,* ed. bilingvă, în colab. cu M. R. Paraschivescu, Bucureşti, 1968; G. Parise, *Crematoriul din Viena,* Bucureşti, 1973; G. Ungaretti, *Carnetul bătrânului,* Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Tribuna,* nr. 41, 1958; E. Simion, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1959; G. Lăzărescu, în *Revista de filologie romanică şi germanică,* nr. l, 1960; D. Vrânceanu, în *Gazeta literară,* nr. 11, 1964; Ş. Cioculescu, în *Gazeta literară,* nr. 19, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 16, 1969; Al. Piru, în *România literară,* nr. l, 1969; Ana Blandiana, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1970; Gh. Anca, în *Tribuna şcolii,* nr. 78, 1973; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 46, 1973; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 15, 1974; Mihaela Şchiopu, în *Synthesis,* nr. l, 1974; F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; Mihaela Şchiopu, în *Synthesis,* nr. 2, 1976; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Secolul 20,* nr. 6, 1977; idem, în *România literară,* nr. 31, 1980; E. Papu, în *Secolul 20,* nr. 6, 1977; idem, în *Scânteia,* 24 apr. 1980; A. Ionescu, în *Amfiteatru,* nr. 8, 1981; I. Jianu, în *Orizont,* nr. 28, 1982; N. Manolescu, în *Ateneu,* nr. 6, 1982; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 19,1982; Gr. Arbore, în *Viaţa studenţească,* nr. 3, 1983; Ileana Corbea-N. Florescu, *Biografii posibile,* III, 1984; Monica Antonescu, în *Steaua,* nr. 3, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 28, 1986; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 12, 1997; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 12, 2002; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 12, 2002; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 11, 2002. **(M. P.)**

BALACI Anca (numele la naştere: Anca Magdalena Udişteanu), n. 14 febr. 1932, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Minodor Udişteanu şi a Mariei (n. Paraipan). Soţia lui Al. Balaci. Absolventă a Liceului Clasic Mixt (1950) şi licenţiată a Facultăţii de Filologie, secţia lb. clasice a Univ. din Bucureşti (1954). Prof. la Acad. Militară (1954-1957); redactor şi şef de secţie la Editura Ştiinţifică (1957-1969). Debutează cu o trad. din Bougainville (1961), urmată de altele,

din Max Gallo, José Cabanis, Alain Decaux, Jean Orieux, Paolo Monelli; tipăreşte un *Mic dicţionar mitologic greco-roman* (1966), vol. de povestiri mitologice (*Pygmalion,* 1969; *Povestiri de pe Mediterana,* 1976; *Urechile lui Midas,* 1979; *Clelia,* 1983), însemnări de călătorie (*Cetăţi şi himere,* 1975) şi romane (*Vacanţă în Olimp,* 1981; *Drum bun, Simina!,* 1987). Colaborează la *România literară, Contemporanul, Flacăra, Limba română, Steaua* etc.

OPERA: *Mic dicţionar mitologic greco-roman,* Bucureşti, 1966 (ed. II, 1969; alte ed., 1992; 1997; 2002); *Pygmalion.* Povestiri mitologice, Bucureşti, 1969; *Cetăţi şi himere.* Italia de la Tarquinia la Siracuza, cuvânt înainte de Fr. Gligora, fotografii de D. E. Grigorescu, Bucureşti, 1975; *Povestiri de pe Mediterana,* Bucureşti, 1976; *Urechile lui Midas,* Bucureşti, 1979; *Vacanţă în Olimp,* Bucureşti, 1981; *Clelia.* Evocări din istoria legendară a Romei, Bucureşti, 1983; *Drum bun, Simina!,* Bucureşti, 1987; *Nefertiti,* Bucureşti, 2001. Traduceri: (sub numele Anca Udişteanu) L. de Bougainville, *Călătorie în jurul lumii. 1766-1769,* Bucureşti, 1961; A. de Saint-Exupéry, *Le Petit Prince,* cuvânt introductiv, note şi vocabular de ~, Bucureşti, 1964; Pytheas, *Însemnări de călătorie.* Prezentate şi comentate de Ferdinand Lallemand, Bucureşti, 1965; M. Gallo, *Italia lui Mussolini*, în colab. cu P. B. Marian, pref. de Gh. N. Cazan, Bucureşti, 1969; J. Cabanis, *Hărţile timpului. Jocurile nopţii. Bătălia de la Toulouse,* pref. de I. Vitner, Bucureşti, 1969; A. Decaux, *Dosarele secrete ale istoriei,* pref. de Vl. Zaharescu, Bucureşti, 1970; P. Mac Orlan, *Suflete în ceaţă. Bandera,* pref. de AI. Sincu, Bucureşti, 1972; J. Orieux, *Talleyrand. Sfinxul neînţeles*, în colab. cu L. Altbuch şi G. Popescu-Telega, cuvânt înainte de C. Mureşan, Bucureşti, 1974; P. Monelli, *O aventură în secolul întâi,* I-II, în colab. cu Al. Balaci, Bucureşti, 1977; H. de Monfreid, *Cimitirul elefanţilor.* Bucureşti, 1979; G. Andreotti, *Statele Unite ale Americii văzute de aproape,* trad. în colab. cu Al. Balaci, Bucureşti, 1991; Anna Rinonapoli, *Cavalerii lui Tau: „Opreşte” şi moartea se opri,* trad. în colab. cu al. Balaci, Bucureşti, 1993.

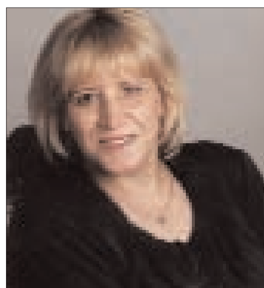
REFERINŢE CRITICE; C. Ţoiu, în *România literară,* nr. 23, 1975; V. Mazilescu, în *România literară,* nr. 30, 1977; E. Manu, în *România literară,* nr. 36, 1981; idem, *ibidem,* nr. 35, 1984. **(I. R.)**

BALAHUR Paul, n. 17 apr. 1953, Timişoara. Poet şi publicist. Fiul lui Petru Balahur şi al Alexandrinei (n. Popovici). Studii: Facultatea de Filosofie (absolvită în 1976) şi Facultatea de Drept (absolvită în 1982). Debutează în rev. *Cronica* (1968) şi editorial cu vol. *Anotimpul corăbiilor* (1974), urmat de *Făt-Frumos din grai* (1976), *Nopţile de zburător* (1977), *Călătorie cu dirijabilul* (1980), *Ce oră bate în univers* (1983), *O ploaie de aripi* (1985), *Mierle în poligon* (1989). Redactor la rev. *Cronica* din Iaşi. Paralel cu activitatea poetică desfăşoară şi o activitate publicistică, semnând cu pseud. Petru Bogdan. Colaborează la *Cronica, Convorbiri literare, Luceafărul, Amfiteatru* etc. Premiul Festivalului „Nicolae Labiş” (1971); Premiul Festivalului „Mihai Eminescu” (1974); Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1976).

OPERA: *Anotimpul corăbiilor,* Iaşi, 1974; *Făt-Frumos din grai,* Bucureşti, 1976; *Nopţile de zburător,* Iaşi, 1977; *Călătorie cu dirijabilul,* Iaşi, 1980; *Ce oră bate în univers,* Bucureşti, 1983; *O ploaie de aripi,* Iaşi, 1985; *Mierle în poligon,* Iaşi, 1989.

REFERINŢE CRITICE: D. Tudoran, în *Luceafărul,* nr. 2, 1977; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 49, 1977; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 6, 1981; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 15, 1981; R. Săplăcan, în *Tribuna,* nr. 25, 1981; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 23, 1985; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1985; Elena M. Câmpan, în *Dialog,* nr. 133, 1989; S. Radu, *Ateneu,* nr. 7, 1990. **(M. B.)**

BALAJ Veronica, n. 7 oct. 1952, Târgu Mureş. Poetă şi prozatoare. Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara. Până în 1989, instructor la Centrul de Îndrumare a Creaţiei Populare din jud. Timiş; redactor la Studioul de radio Timişoara. Colab. la *Orizont, Familia, Contemporanul* etc. Debut editorial în vol. colectiv *În*

căutarea timpului prezent (1989). A tradus (în colab.) din G. Stenfort.

OPERA: *În căutarea timpului prezent,* vol. colectiv, Editura Facla, Timişoara, 1989; *Valsul muzelor*, Timişoara, 1989; *Jurnal de Timişoara,* reportaje, Timişoara, 1991; *Ne tirez plus,* Bruxelles, 1992; *Parisul fără mine,* reportaje, Timişoara, 1992; *Paris sans moi,* Angoűlème, Franţa, 1992; *Sărbători amânate,* roman, Timişoara, 1993; *Ploua la Troia,* proză scurtă, Timişoara, 1995; *Vara himerelor,* roman, Timişoara, 1996; *Cu îngerul la arat/Ploughing with the Angel,* ed. bilingvă, Timişoara, 1997; *Legenda din Ţara Moţilor,* Timişoara, 1997; *Crinul – cofetărie pentru doamne.* Prozatoare timişorene contemporane, în colab., Timişoara, 1997; *Interviuri cu Florentin Smarandache,* Târgovişte, 1998; *Ritualuri de scrib/The Rituals of the Scribe,* versuri, ed. bilingvă, Timişoara, 1999; *Ca feneaua anticarului/Le Café du bouquiniste,* versuri, ed. bilingvă, Bucureşti, 1999; *Şcoala din pavilionul cu soare,* Timişoara, 2000; *Baltazara,* Timişoara, 2001; *Băutori de nepăsări/Sippers of Indolence/Bouveurs de nonchalance,* Timişoara, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Odangiu, în *Orizont*, nr. 8, 1989; D. Laurenţiu, în *Zburătorul*, nr. 1-3, 1994; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; O. Soviany, în *Contemporanul*, nr. 51-52, 1996; A. D. Rachieru, în *Luceafărul*, nr. 46, 1996; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 11, 1997; Rodica Draghincescu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1998; S. Bărbulescu, *ibidem*, nr. 9, 2000; Olimpia Berca, în *Contemporanul*, nr. 21, 2002. **(A. S.)**

BALOTĂ Anton, n. 17 ian. 1901, Piteşti – m. 24 oct. 1971, Bucureşti. Filolog şi eseist. Şcoala primară şi studiile secundare în capitală, unde îşi trece şi bacalaureatul (în 1918). După studii de istorie şi filologie la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (1919-1922), rămâne asistent la catedra de slavistică a aceleiaşi Univ. (1923-1925). Dr. în slavistică şi albaneză la Belgrad (1925). Prof. secundar la Miercurea-Ciuc (1926-1929), la Colegiul Militar „Nicolae Filipescu" de la Mănăstirea Dealu (1931-1936) şi la Bucureşti. Referent ştiinţific la Institutul de Istorie al Acad. (1950-1952) şi membru al Asoc. Slaviştilor din România (1961-1971). Debut în rev. *Arhiv* din Belgrad (1924). A mai colaborat la *Ethos, Gândirea, Convorbiri literare, Limbă şi literatură, Revista de etnografie şi folclor, Revista Fundaţiilor Regale, Romano-slavica* etc. Lucrările mai importante aparţin lingvisticii (*La nasalisation et le rothacisme dans les langues roumaine et albanaise,* 1926; *L'ouverture des syllabes et l'origine de la nasalisation en albanais,* 1927; *Noi contribuţiuni la studiul nazalizării şi rotacismului,* 1928; *Albanica,* I, 1936) şi folcloristicii (*Eposul popular iugoslav,* 1935; numeroase studii şi art. risipite în publicaţii de specialitate). O menţiune aparte se cuvine pentru eseul *Satul, izvor de viaţă românească* (1938). Eminent filolog, cu deschidere largă spre eseu şi ideologia socială românească, **B.** îşi încheie cariera prin cercetări în domeniul baladei româneşti şi sud-dunărene.

OPERA: *Reci slovenskog porekla i rumunska nazalizacija,* teză de doctorat, Bucureşti, 1925; *La nasalisation et le rothacisme dans les langues roumaine et albanaise,* Bucureşti, 1925; *L'ouverture des syllabes et l'origine de la nasalisation en albanais,* Bucureşti, 1927; *Noi contribuţiuni la studiul nazalizării şi rotacismului,* Bucureşti, 1928; *Borisav Stancovici, prozator sârb,* Bucureşti, 1934; *Ivo Vojnovici, dramaturg iugoslav.* Studiu şi pagini alese. Bucureşti, *1935*; *Eposul popular iugoslav*, în colab. cu R. Gyr, Bucureşti, 1935; *Pe drumuri albaneze,* Bucureşti, 1935; *Albanica.* Introducere în studiul filologiei albaneze, I, Bucureşti, 1936; *Marginalii la „Istoria românilor" de C.C. Giurescu,* Bucureşti, 1936; *Mihai Viteazul după dl P. P. Panaitescu,* Bucureşti, 1936; *Satul, izvor de viaţă românească,* Bucureşti, 1938 (ed. II, 1941); *Le problème de la continuité.* Contributions linguistiques, Bucureşti, 1941.

REFERINŢE CRITICE: P. Pandrea, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 707, 1934; A. Fochi, în vol. *Recherches comparées du folklore sud-est européen,* 1972; R. Flora, în *Libertatea,* Pancevo, nr. 3, 1972; D. Simonescu, în *Actele simpozionului dedicat reciprocităţilor iugoslavo-române în domeniul literaturii populare,* Pancevo, 1972. **(C. M.)**

BALOTĂ Nicolae, n. 26 ian. 1925, Cluj. Eseist şi critic literar. Fiul avocatului Gheorghe Balotă şi al Adelei (n. Dragoman). Studii liceale la Cluj şi Sibiu (1935-1943). Absolvent al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1947). Arestat, în 1949, o jumătate de an; arestat din nou şi deferit justiţiei în 1956, condamnat la şapte ani închisoare – a trecut prin majoritatea închisorilor comuniste – i se adaugă doi ani domiciliu obligatoriu la Lăteşti (în Bărăgan). Debutează în *Revista Cercului literar* din Sibiu (1945). Asistent la Facultatea de Litere şi Filosofie din Cluj (1946-1949), cercetător ştiinţific la Filiala clujeană a Institutului de Lingvistică al Acad. (1950-1954) şi la Centrul de Documentare din Bucureşti (1954-1955). Cercetător şi şef de secţie la Institutul „G. Călinescu" din Bucureşti (după 1970). Predă cursuri de lb. şi literatura română la univ. din München, Tours şi Paris. Debut în critică, cu vol. *Euphorion* (1969). A publicat numeroase vol. de eseuri, studii critice şi istorico-literare: *Urmuz* (1970), *Lupta cu absurdul* (1971), *De la „Ion" la Ioanide* (1974), *Introducere în opera lui Al. Philippide* (1974), *Universul prozei* (1976), *Arta lecturii* (1978), *Opera lui Tudor Arghezi* (1979), *Romanul românesc în secolul XX* (1997), *Literatura franceză: de la Villon în zilele noastre* (2001). Bun cunoscător al literaturii universale, deţine timp de câţiva ani o rubrică de comentariu al trad. la rev. *România literară*; comentator, de asemenea, al literaturii maghiare din România, căreia îi consacră o panoramă istorică (*Scriitori maghiari din România,* 1981). Memorialistică în *Caietul albastru* (I-II, 1998). Premiul Acad. (1971) şi al Uniunii Scriitorilor (1974; 1998). **B**. este un eseist cu o solidă formaţie filosofică şi un critic de orientare clasică, adaptată la metodele moderne de lectură.

OPERA: *Din spuma mărilor*, Bucureşti, 1946; *Euphorion*, Bucureşti, 1969; *Labirintul*, Bucureşti, 1970; *Urmuz*, Cluj, 1970 (ed. II, revăzută şi adăugită, Timişoara, 1997); *Lupta cu absurdul*, Bucureşti, 1971; *Despre pasiuni*, Bucureşti, 1971; *Umanităţi*, Bucureşti, 1973; *De la „Ion" la Ioanide*, Bucureşti, 1974; *Introducere în opera lui Al. Philippide*, Bucureşti, 1974 (altă ed., 1999); *Jacob Burckhardt, un umanist modern*, Bucureşti, 1974; *Arte poetice ale secolului XX*, Bucureşti, 1976; *Universul prozei*, Bucureşti, 1976; *Arta lecturii*, Bucureşti, 1978; *Opera lui Tudor Arghezi*, Bucureşti, 1979 (altă ed., 1997); *Scriitori maghiari din România*, Bucureşti, 1981; *Mapamond literar*, 1983; *Parisul e o carte,* eseuri, Bucureşti, 1994; *Calea, adevărul şi viaţa*. Meditaţii religioase, Bucureşti, 1995 (altă ed., Cluj-Napoca, 1999); *Romanul românesc în secolul XX*, Bucureşti, 1997; *Arte poetice ale secolului XX*. Ipostaze româneşti şi străine, Bucureşti, 1997; *Caietul albastru,* I-II, jurnal, Bucureşti, 1998 (ed. II, 2000); *Literatura franceză: de la Villon în zilele noastre,* Cluj-Napoca, 2001. Traduceri: J. Burckhardt, *Arta Renaşterii*, I-II, Bucureşti, 1969 (în colab.); M. Jourcenar, *Piatra filosofală,* Bucureşti, 1999.

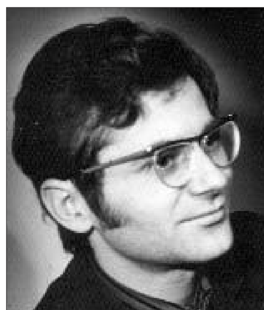
REFERINŢE CRITICE: M. Ungheanu, *Campanii*, 1970; M. Niţescu, *Repere critice*, 1974; A. Martin, *Metonimii*, 1974; G. Dimisianu*, Valori actuale,* 1974; I. D. Bălan, *Artă şi ideal*, 1975; I. Negoiţescu, *Engrame*, 1975; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne*, 1975; I. Vlad, *Lecturi constructive*, 1975; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; C. Regman*, Explorări în actualitatea imediată*, 1978; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, 1979; S. Titel, în *România literară,* nr. 13, 1982; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; M. Niţescu*, Atitudini*, 1983; S. Titel, *În căutarea lui Cehov*, 1984; I. Oarcăsu, în *Tribuna,* nr. 9, 1985; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 1995; idem, în *România literară,* nr. 50, 1996; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1998; B. Cioculescu, în *Luceafărul*, nr. 46, 1998; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 18, 1999; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 4, 1999; *Nicolae Balotă.* Volum omagial, 2000; I. Zubaşcu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2000 (interviu); O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 10-11, 2000; Pavel Dora, *ibidem,* nr. 4, 2000; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 3; 5, 2002; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 6; 7; 8, 2003. **(I. B.)**

BALŞ Teodor (pseud. lui Emilian Bălăşescu), n. 9 febr. 1924, Bucureşti – m. 27 iul. 1983, Bucureşti. Poet. Fiul lui Dumitru Bălăşescu, funcţionar, şi al Mariei (n. ?). Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Debut, cu semnătura Emil Bălăşescu, în *Mugurul,* rev. elevilor de la Liceul „Mihai Viteazul". Colaborează la *Târgoviştea* (1941), *Ancheta, Fapta* şi la majoritatea rev. din ţară, după debutul editorial din 1957, cu poemul *1907*, reluat ulterior în variante augmentate în vol. antologic *Pasărea de sunet* (1975) şi, respectiv, *Satul din pământ* (*1917*)*.* Două vol. de versuri patriotice (*Poarta soarelui,* 1964; *Poeme,* 1965) preced lirica interiorizată din *Nord* (1970) şi baladele livreşti din *Noaptea corridei* (1976), ultimele în descendenţa lui Federico García Lorca. A condus Cenaclul literar „D. Th. Neculuţă" (1953-1956); şeful secţiei poezie la Casa Centrală a Creaţiei Populare (1954-1956); redactor la *Luceafărul* (1958-1962; 1972-1982), *Gazeta literară* şi *România literară* (1962-1972). A tradus din literatura spaniolă şi a editat, în colab., antologia de „folclor contemporan", *Pe-un picior de plai* (1957).

OPERA: *1907*, Bucureşti, 1957; *Poarta soarelui,* Bucureşti, 1964; *Poeme,* Bucureşti, 1965; *Nord,* Bucureşti, 1970; *Pasărea de sunet,* Bucureşti, 1975; *Noaptea corridei,* Bucureşti, 1976; *Satul din pământ.* Secvenţe din marea răscoală. Bucureşti, 1977; *Noaptea corridei,* versuri, Timişoara, 1998. Traduceri: F. García Lorca, *Carte de poeme*, în colab. cu V. C. Berceanu, Bucureşti, 1958 (altă ed., 1994); idem, *Nunta însângerată*, în vol. *4 piese de teatru,* Bucureşti, 1958; Lope de Vega, *Mofturile Belissei* şi *Vitejiile Belissei*, în vol. *Comedii,* Bucureşti, 1962; F. García Lorca, *Poeme,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1968; M. Hernández, *Poeme,* Bucureşti, 1968; *Garoafe roşii.* Poezia Comunei din Paris, în colab. cu A. Covaci, I. Marinescu, Veronica Porumbacu, Bucureşti, 1971; M. Cervantes de Saavedra, *Asediul Numanciei*, în vol. *Teatru*, în colab. cu Ileana Georgescu şi S. Mărculescu, Bucureşti, 1971; Lope de Vega, *Comedii* (*Vitejiile Belisei*)*,* trad. de ~, Bucureşti, 1972; F. García Lorca, *Romancero ţigan şi alte poeme,* tabel cronologic şi note de ~, Bucureşti, 1977.

REFERINŢE CRITICE: A. Martin, *Poeţi contemporani,* 1967; D. Laurenţiu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1971; Al. Piru, în *România literară,* nr. 6, 1975; Mirela Roznoveanu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1975; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 32, 1976; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 30, 1976; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 32, 1976; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 48, 1976; C. Trandafir, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1977; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1983; C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1983; Al. Cerna-Rădulescu, în *România literară,* nr. 31, 1983. **(Şt. B.)**

BALTAG Cezar, n. 26 iul. 1939, com. Mălineşti – Hotin – m. 26 mai 1997, Bucureşti. Poet. Fiul lui Porfirie Baltag, preot, şi al Margaretei (n. Alexandrescu). Studii liceale la Piteşti (absolvite în 1955); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1955-1960). Redactor la rev. *Gazeta literară* (până în 1968) şi *Luceafărul* (aici ca redactor-şef adjunct, 1968-1974). Redactor la rev. *Viaţa Românească.* Colab. la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Tribuna* etc. Debut editorial cu placheta *Comuna de aur* (1960). Vol. următor, *Vis planetar* (1964) anunţă maturizarea poetului şi găsirea timbrului propriu. Fondul sentimental, înclinaţia spre reveria calmă şi senină generează o poezie muzicală, punând mare preţ pe calitatea rostirii şi perfecţiunea desenului imagistic, trăsături ce se accentuează în *Răsfrângeri* (1966), *Monada* (1968) şi *Odihnă în ţipăt* (1969). *Şah orb* (1971), suită de texte la limita dintre eseu şi poem, întreprinde o explorare a straturilor profunde ale limbajului poetic, avându-şi „modelul" în practicile magic-folclorice şi în vechile cărţi de înţelepciune. Dimensiunea ludică şi pitorească a lirismului este exploatată în

Madona din dud (1973), în timp ce *Unicorn în oglindă* (1975) continuă itinerarul marcat de *Odihnă în ţipăt* în universul de descendenţă barbiană al „oglinzii”, traducând obsesia fundamentală a întregii creaţii a lui **B.**, care e cunoaşterea unor bănuite esenţe ale lucrurilor. Îndeosebi prin ultimele vol., *Dialog la mal* (1985), *Euridice şi umbra* (1988), *Chemarea numelui* (1995), *Ochii tăcerii* (1996), lirica lui **B.** se înscrie astfel în aria unei meditaţii, prin poezie, asupra condiţiei poeziei. A tradus, printre altele, *Istoria ideilor şi credinţelor religioase* de M. Eliade. Premiul Uniunii Scriitorilor (1966; 1973; 1995).

OPERA: *Comuna de aur*, pref. de P. Georgescu, Bucureşti, 1960; *Vis planetar*, Bucureşti, 1964; *Răsfrângeri*, Bucureşti, 1965; *Monada,* Bucureşti, 1968; *Odihnă în ţipăt*, Bucureşti, 1969; *Şah orb*, Bucureşti, 1971; *Madona din dud*, Bucureşti, 1973; *Unicorn în oglindă*, Bucureşti, 1975; *Poeme*, Bucureşti, 1981; *Dialog la mal*, Bucureşti, 1985; *Euridice şi umbra*, Bucureşti, 1988; *Chemarea numelui,* poeme, Bucureşti, 1995; *Ochii tăcerii*, poeme, Bucureşti, 1996; *Paradoxul semnelor,* eseuri, Bucureşti, 1996; *Liniştea versului,* sonete, Bucureşti, 1997; *Chemarea numelui/L'Appel du nom,* trad. din limba română de A. Paruit, Odile Serre şi I. Constantin, cuvânt înainte de M. Anghelescu, Bucureşti, 1999. Traduceri: Stavros Deligiorgios, *Arhitectura narativă a Decameronului*, Bucureşti, 1979; Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, I-III, Bucureşti, 1981–1988 (alte ed.: I-II, 1991; I-III, Chişinău, 1992; I-II, Bucureşti, 1999); idem, *Dicţionar al religiilor,* în colab. cu P. Culianu, Bucureşti, 1993; idem, *Nostalgia originilor*. Istorie şi semnificaţie în religie, Bucureşti, 1994; idem, *Şamanismul şi tehnicile arhaice ale extazului,* Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, *Orientări în literatura contemporană,* 1965; idem, *Scriitori...,* I; III; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1966; M. Martin, *Generaţie şi creaţie,* 1969; I. Pop, *Poezia...;* P. Poantă, *Modalităţi...;* Al. Piru, *Poezia...;* idem, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...;* M. Niţescu, *Poeţi contemporani*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...;* V. Atanasiu în *România literară,* nr. 3, 1982; D. C. Mihăilescu, în *Echinox*, nr. 1-2, 1982; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 4, 1985; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 18, 1985; L. Raicu, în *România literară*, nr. 19, 1985; R. G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 27, 1985; P. Poantă, în *Tribuna*, nr. 25, 1985; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 8, 1985; I. Pop, în *Steaua*, nr. 6, 1985; D. Micu, *Limbaje moderne...;* Al. Cistelecan, *Poezia...;* V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi*, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; Maria-Ana Tupan, *Scenarii şi limbajele poetice*, 1989; A. Popescu, în *Steaua*, nr. 10-11, 1995; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 8, 1996; Fl. Mihăilescu, în *Steaua*, nr. 1, 1997; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1997; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 23, 1997; N. Breban, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1997; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 4, 1997; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 15, 1997; M. A. Diaconu, *Cezar Baltag,* 2001; Tatiana Rădulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 9-10, 2001; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 3, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 32, 2002; I. Constantin, *ibidem,* nr. 47, 2003. **(I. P.)**

BALTAG Nicolae, n. 6 dec. 1940, Piteşti – m. 20 febr. 1975, Bucureşti. Critic literar. Fiul lui Porfirie Baltag, preot, şi al Margaretei (n. Alexandrescu). Frate cu Cezar Baltag. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1966). Lucrarea de licenţă, *Concepţia despre poezie a lui Ion Barbu,* publicată postum (1978), cu titlul *Polemos.*

OPERA: *Polemos,* Bucureşti, 1978, ed. de Gh. Istrate, cuvânt înainte de E. Simion.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Debuturi,* 1979; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii,* 1983. **(Al. P.)**

BALTAG Radu (pseud. lui Rudolf Bernhardt), n. 1890, Franţa – m. 1938, Paris (Franţa). Prozator. Debut în rev. *Literatură şi artă română* (1907); în vol., cu *Feciorul şi alte nuvele* (1910). Colab. la *Convorbiri literare, Convorbiri critice, Revista idealistă, Prezentul* etc., uneori cu pseud. R. B., Adrian Baltag, Rudolf, Rudy. În 1910 se stabileşte la Paris, unde face publicistică sub pseud. Claude Rodolphe Bernhard; scrie două romane de oarecare răsunet, *Le Gigantesque. Roman d'un arbre* şi *L'Heure finale* (*Méditations*), semnate Adrien le Corbeau; în ţară trimite corespondenţe pariziene la *Luceafărul, Societatea de mâine, Tribuna* (Arad), sub pseud. Adrian Corbul. A tradus din Balzac şi Mérimée. Scriitor din sfera sămănătorismului, cu unele note de naturalism.

OPERA: *Feciorul şi alte nuvele,* Bucureşti, 1910. Traduceri: P. Mérimée, *Carmen,* Bucureşti, 1908; H. de Balzac, *Moş Goriot,* Bucureşti, 1909.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, *Schiţe de critică literară,* 1924. **(M. L.)**

BALTAZAR Camil (pseud. lui Leibu Goldstein), n. 25 aug. / 7 sept., 1902, Focşani – m. 27 apr. 1977, Bucureşti. Poet. Fiul lui Herman Fischer Goldstein, chiristigiu din Târgu-Neamţ. Patru clase de liceu în particular la Brăila şi Focşani. O vreme a fost frizer, apoi gazetar. Debut în *Sburătorul* (1921), după ce fusese respins tot acolo (1919). Lucrează în redacţia acestei rev. apoi scoate, împreună cu Petru Comarnescu, *Tiparniţa literară* (1928-1929). Secretar de redacţie la *România literară* a lui Liviu Rebreanu; redactor la *Săptămâna muncii intelectuale şi artistice, Reporter, Vremea literară, Călăuza artelor* (1948-1949), *Albina* (1949-1950), *Gazeta literară* (1954-1957). Inspector general la Ministerul Artelor; responsabil (din 1952) al Serviciului de presă şi propagandă din Ministerul Industriei Alimentare şi redactor al buletinului *Industria alimentară*. Autor, între 1923 şi 1939, a opt vol. de versuri şi al unei culegeri de inedite (*Vecernii,* 1923; *Flaute de mătase,* 1923; *Reculegeri în nemurirea ta,* 1925; *Biblice,* 1926; *Strigări trupeşti lângă glesne*, 1927; *Cina cea de taină,* 1929; *Poeme vechi şi noi*, 1931; *Întoarcerea poetului la uneltele sale*, 1934; *Tărâm transcendent,* 1939). Publică între 1947 şi 1976 alte şase vol. de poezii şi încă cinci culegeri retrospective, precum şi cinci vol. de art. critice şi note de drum (*Austria,* 1963), amintiri şi evocări (*Contemporan cu ei,* 1962; *Evocări şi dialoguri literare*, 1974). Supralicitat, la început, de o anumită parte a criticii, rămâne în audienţă şi după 1944, dar retrospectivele sale nu trezesc aproape nici un ecou. A tradus din Thomas Mann, Franz Werfel, Heinrich Mann, Ludwig Renn, Iakob Wassermann, D. H. Lawrence, Pearl Buck, Frank Baum, Bernard Shaw, Erich Maria Remarque, John Knittel ş.a.

OPERA: *Vecernii,* Bucureşti, 1923; *Flaute de mătase,* Bucureşti, 1923; *Reculegeri în nemurirea ta,* Bucureşti, 1925; *Biblice,* Bucureşti, 1926; *Strigări trupeşti lângă glesne,* Bucureşti, 1927; *Cina cea de taină,* Bucureşti, 1929; *Poeme vechi şi noi,* Bucureşti, 1931 (ed. II, 1948); *Întoarcerea poetului la uneltele sale,* Bucureşti, 1934; *Tărâm transcendent,* Bucureşti, 1939; *Magda Isanos, poeta luptătoare,* Bucureşti, 1946; *Scriitor şi om,* Bucureşti, 1946; *Poeme de zodie nouă,* Bucureşti, 1947; *Nespus mi-i dragă fiinţa omenească,* Bucureşti, 1956, (ed. II: *Mi-i dragă fiinţa omenească,* 1971); *Versuri,* Bucureşti, 1957; *Contemporan cu ei,* Bucureşti, 1962; *Austria,* Bucureşti, 1963; *Soare pe zăpezi,* Bucureşti, 1965; *Întoarcerea poetului la uneltele sale,* pref. de P. Georgescu, Bucureşti, 1967; *Reculegeri în nemurirea ta,* Bucureşti, 1972; *Soare pe culmi,* cuvânt înainte de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1972; *Violoncel solar,* Bucureşti, 1972; *Glorie iubirii,* Bucureşti, 1972; *Evocări şi dialoguri literare,* Bucureşti, 1974; *Nobleţea plaiului natal,* Bucureşti, 1979. Traduceri: *Antologia prozatorilor ruşi contemporani,* Bucureşti, 1929; Thomas Mann, *Moartea la Veneţia,* Bucureşti, 1930 (ed. II, f.a.); Jakob Wassermann, *Cazul Maurizius*, roman, I-II, Bucureşti, 1930; Ludwig Renn, *Măcelul,* Bucureşti, 1931; Franz Werfel, *Cazul judecătorului Sebastian,* Bucureşti, 1931; Else Jerusalem, *Felinarul roşu – Cărăbuşul sfânt*, roman, I-II, Bucureşti, 1934; D. H. Lawrence, *Fii şi amanţi,* Bucureşti, 1935; Heinrich Mann, *Vânătoarea*

dragostei, trad. de ~, în colab. cu I. Răcăciuni, Bucureşti, 1935; John Knittel, *Via Mala,* Bucureşti, 1946; Thomas Mann, *Patimile şi măreţia maeştrilor,* Bucureşti, 1946 (altă ed., 1972); John Knittel, *Thérèse Etienne,* Bucureşti, 1947; E. M. Remarque, *Iubeşte pe aproapele tău,* Bucureşti, 1948; Octave Aubry, *Maria Walewska: marea iubire ascunsă a lui Napoleon,* Bucureşti, f.a. (altă ed., 1992); Pearl S. Buck, *Mama. Romanul unei chineze,* Bucureşti, f.a.; H. Mann, *Ura. Istoria Germaniei contemporane,* Bucureşti, f.a.; Alia Rachmanova, *Fabrica de oameni noi,* Bucureşti, f.a.; Frank L. Baum, *Vrăjitorul din Oz,* trad. de ~, în colab. cu Josefina Baltazar, Bucureşti, 1982 (altă ed., 1993); Octave Aubry, *Maria Walewska: marea iubire ascunsă a lui Napoleon*, Bucureşti, 1992; Jakob Wassermann, *Cazul Maurizius*, Bucureşti, 1993; Frank L. Braun, *Vrăjitorul din Oz,* trad. în colab. cu Josefina Baltazar, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice,* VII, IX; idem, *Istoria...,* III; idem, *Memorii,* II; idem, *Ist. lit. rom. cont.,* 1937; Perpessicius, *Menţiuni,* I, IV; P. Constantinescu, *Scrieri...,* I; Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 7, 1934; Vl. Streinu, *Pagini...,* II; G. Călinescu, *Istoria...;* M. Sebastian, *Eseuri, cronici, memorial,* 1972; idem, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 10, 1939; Al. O. Teodoreanu, *Tămâie şi otravă,* I, 1934; *Scrisori către Camil Baltazar,* 1965; Al. Piru, *Panorama...;* Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; F. Aderca, *Contribuţii...,* II, 1988; H. Zalis, în *Literatorul,* nr. 5, 1992; I. Deleanu, în *Contemporanul,* nr. 4, 2001; P. Dumitriu,în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 642, 2002; N. Gheran, *ibidem,* nr. 690, 2003. **(Al. P.)**

BANCIU Paul Eugen, n. 30 nov. 1943, Botoşani. Prozator. Fiul lui Paul Banciu, jurist, şi al Elenei (n. Bălan). Şcoala generală din Alba Iulia (1950-1957); Liceul „Mihai Viteazul" din acelaşi oraş, continuat la Hunedoara (1957-1961). Urmează Facultatea de Arte Plastice a Univ. din Timişoara (1961-1964), apoi Facultatea de Filosofie a Univ. din Cluj (1968-1974). Între 1964 şi 1968 este inspector la Inspectoratul pentru Cultură al reg. Hunedoara; redactor, şef de secţie culturală, secretar general de redacţie şi redactor-şef adjunct la ziarul *Unirea* din Alba Iulia (1968-1972); secretar general de redacţie la rev. *Orizont* (din 1972) şi director al Bibl. Judeţene Timiş (din 1992). A colaborat la *Tribuna, Cronica, Luceafărul, Vatra, Familia, România literară, Orizont, Convorbiri literare, Contemporanul* etc. A scris scenarii pentru filme artistice: *Femeia din Ursa Mare* (1982), *Vară târzie* (1988), *Casa de pânză* (1995) şi *Remora* (1996). Debutul în *Orizont,* cu proză scurtă (1972). Autor al romanelor *Casa Ursei mari* (1978), *Reciful* (1979), *Sărbătorile* (1981), *Zigguratul* (1982), *Muflonul* (I-II, 1986-1988), *Casa de pânză* (1995), *Demonul discret* (1996), *Noaptea strigoilor* (1996), *Remora* (1998), *Marii fericiţi* (2000). Vol. de eseuri: *Picătura de cucută* (1997), *Infinitul rău* (2001) şi *Grădina lui Epicur* (2003). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1978); Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1981; 1995); Premiul Uniunii Scriitorilor (1982).

OPERA: *Casa Ursei mari,* Cluj-Napoca, 1978; *Reciful,* Timişoara, 1979; *Sărbătorile,* Bucureşti, 1981; *Zigguratul,* Bucureşti, 1982; *Muflonul,* I-II, Timişoara, 1986-1988; *Casa de pânză,* roman, Timişoara, 1995; *Demonul discret,* roman, Timişoara, 1996; *Nopatea strigoilor,* roman, Timişoara, 1996; *Picătura de cucută,* eseuri, Iaşi, 1997; *Remora,* roman, Timişoara, 1998; *O călătorie cu aero-planul peste muntele erodat,* proză scurtă, Timişoara, 1999; *Marii fericiţi,* roman, Bucureşti, 2000; *Infinitul rău,* eseuri, Timişoara, 2001; *Grădina lui Epicur,* eseuri, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 6, 1979; L. Ulici, în *România literară,* nr. 11, 1979; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr. 15, 1979; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 27, 1979; V. Chifor, în *Steaua,* nr. 7, 1979; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 21, 1981; E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 38, 1982; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr.2, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 11, 1983; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; A. D. Rachieru, *în Luceafărul,* nr. 15, 1985; Al. Ruja, în *Luceafărul,* nr. 11, 1987; Cornel Ungureanu, în *Orizont,* nr. 52, 1987; A. Goci, în *Luceafărul,* nr. 1989; R. Cernătescu, în *Luceafărul,* nr. 24, 1995; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 5, 1996; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 5, 1996; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 1,

1997; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 39, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 49, 1998; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 10, 1998; Ioana Gafton, în *Cronica,* nr. 2, 1999; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 37, 2002. **(A. S.)**

BANDRABUR Ionel, n. 22 apr. 1922, Panciu, jud. Vrancea. Prozator. Fiul lui Haralambie Bandrabur, podgorean, şi al Anghelinei (n. Căprucean). Şcoala primară în oraşul natal (1929-1933); Liceul „Unirea" din Focşani (1933-1941); Facultatea de Filosofie şi Litere a Univ. din Cluj, aflată în refugiu la Sibiu (1941-1945; licenţa în filosofia culturii cu L. Blaga). A participat la şedinţele Cercului literar de la Sibiu. Ziarist independent la *Tribuna nouă* din Cluj (1945-1948), după care practică diferite îndeletniciri: om de serviciu, legător de cărţi, tipograf, electrician şi contabil. Între 1957 şi 1984, anul pensionării, prof. la Liceul „Ioan Slavici" din Panciu. Colab. la *Jurnalul literar, Viaţa Basarabiei, Iaşul literar, Convorbiri literare, Viaţa Românească, România literară, Steaua, Tribuna, Ateneu, Cronica* etc. Debutează în *Jurnalul literar* (1939). Debut editorial cu vol. de versuri *Vrăjitorul de cuvinte* (1940). Revine în actualitatea literară abia după trei decenii cu proză scurtă (*Fântâna iadului,* 1971; *Cândva, de demult,* 1991), romane (*Fiul primarului,* 1976; *Hoinăreala,* 1980; *Hanu Trăsnit,* 1984; *Un student de altădată,* 1987; *Viaţa prea scurtă,* 1992; *Mă numesc Eva,* 1996; *Flămândul,* 1996; *Ora astrală a României,* 1997; *Gloria,* 1999; *Tomiţa şi şapte femei,* 2000) şi vol. de aforisme (*Banchetul dragostei,* 1998; *Paradisul evident,* 2001; *Voluptatea de a scrie,* 2003; *Matusalem,* 2003). A tradus din E. Cioran (*Viaţa Românească,* nr. 6, 1983).

OPERA: *Vrăjitorul de cuvinte,* versuri, Bolgrad, 1940; *Fântâna iadului,* povestiri, Bucureşti, 1971; *Fiul primarului,* roman, Bucureşti, 1976; *Hoinăreala,* roman, Bucureşti, 1980; *Hanu Trăsnit,* roman, Bucureşti, 1984; *Un student de altădată,* roman, Iaşi, 1987; *Cândva, de demult,* povestiri, Galaţi, 1991; *Viaţa prea scurtă,* roman, Bucureşti, 1992: *Mă numesc Eva,* roman, Deva, 1996; *Flămândul,* roman, Bucureşti, 1996; *Ora astrală a României,* roman, Focşani, 1997; *Banchetul dragostei,* aforisme, Focşani, 1998; *Gloria,* roman, Focşani, 1999; *Tomiţa şi şapte femei,* roman, Iaşi, 2000; *Paradisul evident,* aforisme, Iaşi, 2001; *Voluptatea de a scrie,* aforisme, Iaşi, 2003; *Matusalem,* aforisme, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, în *Luceafărul,* nr. 24, 1972; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 9, 1972; C. Popel, în *Cronica,* nr. 9, 1972; V. Ardeleanu, *Opinii,* 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 22, 1977; I. Lungu, în *Tribuna,* nr. 2, 1981; S. Titel, în *România literară,* nr. 5, 1981; V. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 15, 1985; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1987; M. Dinutz, în *Revista V,* nr. 1, 1990. **(A. S.)**

BANEA Gheorghe, n. 14 febr. 1891, com. Măcin, jud. Tulcea – m. 19 dec. 1967, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Sandu Banea şi al Aniţei (n. ?), ţărani. Şcoala primară la Măcin (absolvită în 1904); Liceul „Nicolae Bălcescu" din Brăila (bacalaureatul în 1912); licenţiat în litere, specialitatea lb. română şi filologie romanică (1919). Prof. la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu (1919-1922), la Liceul „Mihai Eminescu" din Bucureşti (1936-1939), la Seminarul Cernica (1937) şi la Gimnaziul Naţional „Sf. Sava" din Bucureşti (1939-1952). Prof. emerit, mare mutilat de război, decorat cu Steaua României în grad de Cavaler şi Crucea comemorativă a războiului din 1916, cu baretele Dobrogea. A colaborat la *Revista Fundaţiilor Regale* şi la *Universul literar.* Premiul „I. Heliade-Rădulescu" al Acad.; Premiul Comitetului dobrogean „I. N. Roman" (1938), pentru romanul *Zile de lazaret.* Autor al unui vol. de memorialistică (*Vin apele,* 1940).

OPERA: *Zile de lazaret.* Jurnal de captivitate şi spital, Bucureşti, 1938; *Vin apele.* Schiţe şi amintiri dobrogene, Bucureşti, 1940; *Muşchetarii în Balcani,* ed. şi pref, de A. Sasu, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1938; G. Potra, în *Lumea*

românească, nr. 332, 1938; H. Liman, în *Lumea românească,* nr. 353,1938; T. Mateescu, în *Ramuri,* nr. 4, 1938; O. Papadima, în *Gândirea,* nr. 5, 1938; M. Sebastian, în *Muncă şi voie bună,* nr. 16, 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967. **(A. S.)**

BANTAŞ Andrei, n. 30 nov. 1930, Iaşi – m. 17 ian. 1997, Bucureşti. Traducător. Fiul lui Mihail Bantaş, prof., şi al Angelicăi-Corina (n. Constantinescu). Liceul „C. Negruzzi" din Iaşi, apoi Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti (absolvit în 1947); Facultatea de Filologie, secţia engleză-franceză, a Univ. din Bucureşti (1947-1951). Debutează cu trad. de poezie în rev. şi editorial cu tălmăcirea unui roman de James Greenwood (1956). A publicat trad. din W. Collins, A. J. Cronin, Samuel Butler, W. S. Maugham, Anne Brontë, W. M. Thackeray, J. B. Priestley ş. a. A editat şi tradus în lb. engleză antologii de eseuri româneşti contemporane (1979), balade populare româneşti (1980) şi poezie contemporană (1985), unele în colab. Premiul Uniunii Scriitorilor (l 978).

OPERA: *Didactica traducerii,* în colab. cu Elena Croitoru, Bucureşti, 1999. Traduceri: W. Collins, *Piatra lunii,* Bucureşti, 1962; A. J. Cronin, *Sub stele,* Bucureşti, 1965; S. Butler, *Şi tu vei fi ţărână,* Bucureşti, 1967; W. S. Maugham, *Robie,* Bucureşti, 1970; Anne Brontë, *Necunoscuta din Wildfell Hall,* Bucureşti, 1974; W. M. Thackeray, *Virginienii,* Bucureşti, 1975; Fr. Păcurariu, *The Labyrinth*, în colab., Bucureşti, 1977; M. Eminescu, *Poems*, în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1978; *Romanian Essaysts of Today*, în colab., Bucureşti, 1979; J. B. Priestley, *Prieteni de nădejdie,* Bucureşti, 1980; *Romanian Popular Balads,* Bucureşti, 1980; T. Arghezi, *Poems,* Bucureşti, 1983; Willa Cather, *Casa profesorului,* Bucureşti, 1983; Th. Hardy, *Micile ironii ale vieţii,* Bucureşti, 1984; *Like Diamonds in the Coal Asleep: Selections from 20th Century Romanian Poetry*, în colab., Bucureşti, 1985; W. S. Maugham, *Ce mică e lumea*, în colab., Bucureşti, 1985; J. M. Barrie, *Peter Pann şi Wendy*, în colab., Bucureşti, 1987; C. Marlowe, *Teatru*, în colab, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Ioana Ieronim, în *Secolul 20,* nr. 1-2, 1975; V. Stanciu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 3, 1977; Maria-Ana Tupan, în *România literară,* nr. 49, 1990; idem, în *Luceafărul,* nr. 4, 1997; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 25, 2001. **(V. S.)**

BANTAŞ Ioana (pseud. Elenei Mustaţă), n. 10 nov. 1937, Clocociov-Slatina – m. 7 dec. 1987, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Ion Mustaţă, gestionar pe şantiere de locuinţe, şi a Mariei (n. Neaţă), muncitoare. Soţia lui Cezar Baltag. Studii elementare şi liceale la Piteşti (1945-1955); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1955-1960). Prof. de lb. română (1960-1965; din 1974); redactor la rev. *Colocvii* (1966-1967); educatoare (1971-1972). Debut în rev. *Tânărul scriitor* (1957). Vol. de poezie: *Memorie de iulie* (1966), *Poarta spre vid* (1969), *Vertebra lui Yorick* (1970), *Scrisori către Orfeu* (1972), *Dimineaţa Primigeniei* (1980). Proză scurtă în rev. *Luceafărul* (1969; 1972; 1975). Poeme traduse în antologii: *Modern Poetry in Translation* (London, 1974); *Romanian Poems* (Bucureşti, 1982); *100 Years of Romanian Poetry* (Iaşi, 1982). Poetă discretă a miracolului vieţii inepuizabile, dar şi a spaimei de singurătate şi vid, obsedată de formele „destrămării sinelui" şi ale „degradării exteriorităţii".

OPERA: *Memorie de iulie,* pref. de Al. Piru, Bucureşti., 1966; *Poarta spre vid,* Bucureşti, 1969; *Vertebra lui Yorick,* Bucureşti, 1970; *Scrisori către Orfeu,* Bucureşti, 1972; *Dimineaţa Primigeniei,* Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *România literară,* nr. 36, 1969; D. Anghelescu, în *Iaşul literar,* nr. 12, 1969; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 23, 1973; idem, *ibidem,* nr. 14. 1980; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1980. **(D. C.)**

BANUŞ Maria (prenumele la naştere: Marioara), n. 10 apr. 1914, Bucureşti – m. 14 iul. 1999, Bucureşti. Poetă, eseistă, prozatoare, traducătoare. Fiica lui Max Banuş, contabil, apoi director la agenţia din str. Carol a Băncii Marmorosch-Blank, şi a Anettei (n. Marcus). Din pricina sănătăţii şubrede, începe şcoala primară în particular, dând examene la Şcoala din str. Lucaci (1920–1923); liceul la Institutul „Pompilian" (1923–1931); urmează apoi două facultăţi, Drept şi Litere, la Univ. din Bucureşti (1931-1934). Debut timpuriu, cu poemul *14 ani*, în *Bilete de papagal* (1928), semnând Marioara Banuş. Studentă, îi apar (1932) versuri şi trad. din Rilke, Rimbaud etc. în rev. *Azi* a lui Zaharia Stancu; directorul publicaţiei îi schimbă prenumele în Maria. Debut editorial cu vol. *Ţara fetelor* (1937), întâmpinat cordial de critică. Publică un vol. de *Poeme*, selecţie şi trad. din Rilke (1939), după care îşi încetează activitatea editorială, implicată în lupta ilegală antifascistă, evocată în jurnalul din care publică fragmente în 1977, sub titlul *Sub camuflaj*. După război, intră în publicistică (colab. la *Gazeta literară, Contemporanul, Steaua, Viaţa Românească* ş.a.), publică vol. *Bucurie* (1949), *Despre pământ,* (1954), *Ţie-ţi vorbesc, Americă* (1955), *Se arată lumea* (1956), reprezentative pentru angajarea într-un program oficial, al realismului socialist. Aceste scrieri i-au adus premii şi medalii, o recunoaştere publică însoţită de intrarea în manuale, trad. în diverse limbi ş.a. Tot în această etapă tălmăceşte, la rândul ei, poezie „angajată": Neruda, Nazim Hikmet, Vapţarov, fără a abandona însă valorile clasice majore: Shakespeare, Puşkin, Goethe ş.a., din care dă versiuni remarcabile. În aceeaşi manieră cu vol. precedente, care i-au adus şi comentariul elogios al criticii conjuncturale (D. Micu, dar şi Tudor Vianu), se înscriu şi plachetele următoare: *Torentul* (1957), *Poezii* (1958), *Magnet* (1962), *Metamorfoze* (1963), *Diamantul* (1965). O ruptură dramatică se produce în conştiinţa scriitoarei după această dată, determinând nu doar o severă revizuire a opţiunilor politice, dar şi exemplul necruţător al propriei condiţii de artist. Vol. ce urmează acestui moment, începând cu *Tocmai ieşeam din arenă* (1967), *Portretul din Fayum* (1970), *Oricine şi ceva* (1972) şi până la *Orologiu cu figuri* (1984) sau *Carusel* (1989) accentuează, pe lângă unele motive predilecte, un univers intim profund marcat, a cărui expresie tragică şi ludică dau măsura adevărată a lirismului său. A mai scris scurte proze de evocare, eseuri şi confesiuni în vol. *Himera* (1980), precum şi câteva piese de teatru – *Ziua cea mare* (1951), *Oaspeţi de la mansardă* (1978), nesemnificative. Antologii din poezia romantică germană (1969), din poezia austriacă modernă (1970), din poezia de dragoste a lumii (1974; 1987). Premiul „G. Coşbuc" al Acad. (1949); Premiul de Stat (1951), Premiul special al Uniunii Scriitorilor (1986); Premiul Internaţional Herder (1989).

OPERA: *Ţara fetelor,* Bucureşti, 1937; *Bucurie*, Bucureşti, 1949; *Fiilor mei*, poem, Bucureşti, 1949; *Ziua cea mare*, teatru, Bucureşti, 1951; *Bucureşti, oraş iubit*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1953; *Versuri alese*, Bucureşti, 1953; *Despre pământ,* Bucureşti, 1954; *Îndrăgostiţii*, piesă în trei acte, Bucureşti, 1954; *Ţie-ţi vorbesc, Americă!*, Bucureşti, 1955; *Se arată lumea!*, Bucureşti, 1956; *Torentul*, Bucureşti, 1957; *La porţile raiului*, Bucureşti, 1957; *Poezii*, cuvânt înainte de S. Iosifescu, Bucureşti, 1958; *Poezii*, cuvânt înainte de T. Vianu, Bucureşti, 1961; *Prin oraşul cu minuni,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1961; *Magnet*, Bucureşti, 1962; *Metamorfoze*, Bucureşti, 1963; *Diamantul*, poem, Bucureşti, 1965; *Tocmai ieşeam din arenă*, Bucureşti, 1967; *Portretul din Fayum*, Bucureşti, 1970; *Scrieri,* I-III, Bucureşti, 1971-1978; *Noru' visătoru' şi amicii săi*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1971; *Oricine şi ceva*, Bucureşti, 1972; *Sub camuflaj. Jurnal 1943-1944*, Bucureşti, 1978; *Scrieri* (vol. III, *Oaspeţi de la mansardă*, teatru), Bucureşti, 1978; *Himera*, Bucureşti, 1980; *Noiembrie, inocentul*, Bucureşti, 1981; *Orologiu cu figuri,* Bucureşti, 1984; *Carusel*, Bucureşti, 1989; *Fiesta*, Bucureşti, 1990; *Demon între paranteze/Demon in Brackets,* Bucureşti – Chester–Spring, 1994. Traduceri: R. M. Rilke, *Poeme*, Bucureşti, 1939; W. Shakespeare*, Hamlet,* în colab., Bucureşti, 1948; A. S. Puşkin, *Poezii*, Bucureşti, 1949; Robert Browning, *Cântăreţul vrăjitor*, Bucureşti, 1953 (ed. II, 1982); Pablo Neruda, *Strugurii şi vântul*, Bucureşti, 1956; *Antologia poeziei bulgare*, în colab., Bucureşti,

1956; *Antologia poeziei latino-americane,* în colab., Bucureşti 1961; Pablo Neruda, *Poeme noi*, Bucureşti, 1963; J. W. Goethe*, Poezii şi poeme,* în colab., Bucureşti, 1964; *Din poezia de dragoste a lumii,* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1965); R. M. Rilke*, Versuri,* Bucureşti, 1966; *Poezia germană modernă de la Ştefan George la Enzensberger,* I-II, în colab., Bucureşti, 1967; *Poezia austriacă modernă de la Rainer Maria Rilke până în zilele noastre*, în colab., Bucureşti, 1970; A. Frénaud, *Cu ură, dragostea mea, poezia,* Bucureşti, 1970; P. O. Ekström, *N-a dansat decât o vară,* în colab. cu P. Banuş, Bucureşti, 1971; L. Gustafsson, *O dimineaţă în Suedia*, în colab., Bucureşti, 1972; A. Strindberg, *Visul*, în colab., Bucureşti, 1972, Selma Lagerlöf, *Charlotte Lövensköld*, în colab., Bucureşti, 1972; *Din poezia de dragoste a lumii,* I-II, Bucureşti, 1974; (ed. II, 1987); A. Bosquet, *Note pentru o singurătate*, Bucureşti, 1977; *Duhuri peste ape. Tălmăciri din lirica universală,* Bucureşti, 1981; J. W. Goethe, *Opere. Poezia*, în colab., Bucureşti, 1982; L. L. Alvarez, *Poeme,* în colab. cu Cristina Hăulică, pref. de Dan Hăulică, Cluj-Napoca, 1991; Alain Bosquet, *Zbuciumul lui Dumnezeu,* Bucureşti, 1993; J. W. Goethe, *Poezii,* Timişoara, 1994; P. Verlaine, *O sută de poeme,* Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...;* D. Micu, *Maria Banuş*, 1956; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; D. Cristea, *Un an de poezie*, 1974; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte*, 1974; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice*, 1975; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; Al.Cistelecan, în *Familia*, nr. 3, 1982; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 8, 1982; I. Pop, *Lecturi fragmentare*, 1983; C. Crişan, în *Orizont*, nr. 23, 1983; G. Arion, în *Flacăra*, nr. 24, 1983; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi*, III, 1984; L. Raicu, *Fragmente...*, 1984; E. Simion, *Scriitori...,* III, 1984; D. Micu, *Modernismul...*, II, 1985; D. Mureşan, în *Vatra*, nr. 6, 1985; Doina Uricariu, în *România literară*, nr. 17, 1985; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; H. Cândroveanu*, Literatura...,* 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 40, 1990; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 21, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 31, 1999; P. Solomon, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 609, 2002; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 12, 2002. **(I. P.)**

BARAC Ioan, n. 1776, com. Alămor, jud. Sibiu – m. 18 iul. 1848, Braşov. Traducător şi poet. Fiul preotului Ioan Barac. Studii juridice la Cluj. Funcţionează ca dascăl la Şcoala Românească din Şcheii Braşovului, apoi ca interpret pentru lb. română la Primăria oraşului Braşov. Editează *Foaia Duminecii* (1837), prima rev. ilustrată din Transilvania. Debut editorial cu *Istorie despre Arghir cel Frumos şi despre Elena cea Frumoasă şi pustiită crăiasă* (1801), una din cărţile cele mai citite şi gustate în prima jumătate a sec. al XIX-lea, difuzată într-un mare număr de ed. Autor al uneia din primele versiuni româneşti ale tragediei lui Shakespeare, *Hamlet* (prin intermediarul german al lui Schröder). Publică opt vol. (1836-1840) din celebra col. de poveşti arabe *O mie şi una de nopţi,* prelucrări după *Till Eulenspiegel, Lúdas Matyi* etc.; încercări orig.: *Adevărul, Cercul timpului* etc. În pref., vehiculează interesante idei literare, în spiritul unei estetici premoderne. **B.** este un poet popular nu numai în versificaţie, ci şi în concepţie. Deosebit de laborios şi de mare faimă în epocă, el reprezintă, alături de Vasile Aaron şi D. Ţichindeal, literatura Şcolii Ardelene.

OPERA: Traduceri: *Istorie despre Arghir cel Frumos şi despre Elena cea Frumoasă şi pustiită crăiasă,* Sibiu, 1801 (ed. II, Braşov, 1809; *Arghir şi Elena,* ed. îngrijită de P. V. Haneş, Bucureşti, 1925; *Istoria prea frumosului Arghir şi a prea frumoasei Elena cea măiastră şi cu părul de aur,* pref. de Lucia Popescu, Bucureşti, 1954); *Risipirea cea de pre urmă a Ierusalimului,* Braşov, 1821; *O mie şi una de nopţi.* Istorii arabiceşti sau Halima, I-VIII, Braşov, 1836-1840; *Toată viaţa, isteţiile şi faptele minunatului Tilu Buhoglindă,* Braşov, 1840 (ed. II, 1846); *Naşterea şi toată viaţa minunatului Piticot de un cot şi cu barbă cu tot,* Braşov, 1842; *Cei trei fraţi gheboşi sau Trei bărbaţi şi o muiere,* Braşov, 1843; *Traghedia lui Samson, în cinci perdele,* Sibiu, 1859 (ed. II, 1864); *O paradigmă a leneşului Pipelea Gâscariu mult curioasă în stihuri alcătuită,* cu biografie de N. Iorga, Arad, 1916.

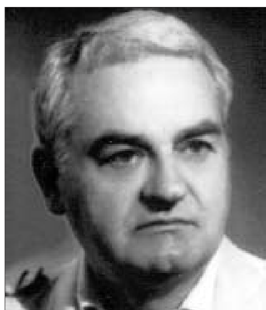
REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria... XVIII,* II; Ov. Densusianu, *Literatura română modernă,* I, 1920; I. Colan, *Viaţa şi opera lui Ioan Barac,* 1928; G. Bogdan-Duică, *Ioan Barac.* 1933; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Piru, *Lit. rom. prem.*; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Popovici, *Studii...,* I; D. Caracostea, *Scrieri alese,* II, 1988. **(M. Pr.)**

BARANGA Aurel (numele la naştere: Leibovici), n. 20 iun. 1913, Bucureşti – m. 10 iun. 1979, Bucureşti. Dramaturg şi poet. Fiul lui Jean Leibovici, funcţionar comercial, şi al Paulinei (n. ?). Bacalaureatul la Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti (1931); absolvent al Facultăţii de Medicină din Bucureşti (1938). Debut în *Bilete de papagal* (1929). În 1930-1931, împreună cu Gherasim Luca, editează rev. *Alge.* Colaborează la *Unu.* În 1933 îi apare vol. în tonuri avangardiste *Poeme cu orbi.* Între 1934 şi 1940 colaborează cu reportaje, pamflete, cronici dramatice la *Facla, Cuvântul liber, Reporter, Azi, Lumea românească.* După 1944, intră în redacţia ziarului *România liberă,* lucrează la Radiodifuziunea Română (1945), *Urzica* (redactor-şef între 1949-1979), Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (1949-1953; 1958-1961), *Viaţa Românească.* Publică un vol. de reportaje, *Ninge peste Ucraina* (1945), şi vol. de versuri *Marea furtună* (1946), în care persistă încă elemente avangardiste. Debutează în dramaturgie, răspunzând „comenzii sociale", cu comedia *Bal în Făgădău* (1946); se impune însă prin comedia *Mielul turbat* (1954), în care apare tipul de personaj specific teatrului său, reluat în *Adam şi Eva* (1963), *Sfântul Mitică Blajinu* (1966), *Opinia publică* (1967), *Interesul general* (1971). Piesa politică *Viaţa unei femei* (1975) este o psihodramă, în care eroina îşi înscenează trecutul, jucându-şi propriul rol. *Jurnal de atelier* (1978)*,* o selecţie din însemnările intime întinse pe parcursul a treizeci de ani şi rescrise din perspectiva deceniului al optulea, conţine date despre geneza şi elaborarea pieselor sale, fragmente de artă poetică, notaţii autobiografice, crochiuri ale unor personalităţi artistice şi portrete acide de nomenclaturişti, creionate cu cinismul celui care a fost, în acelaşi timp, un beneficiar al multor privilegii. În pragul morţii însă, declanşându-se procesul de autoculpabilizare, **B.** adresează, în 1978, Colocviului Naţional de Literatură Dramatică, o scrisoare în care recunoaşte eşecul unei anumite părţi a creaţiei lui, cu „manechine manipulate" şi „personaje minuţios machiate", desfigurând, conform unui „rudimentar concept estetic", realitatea reflectată. Premiul de Stat (1954); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (l975).

OPERA: *Poeme cu orbi,* Bucureşti, 1933; *Ninge peste Ucraina,* Bucureşti, 1945 (ed. II, 1946); *Bal în Făgădău,* Bucureşti, 1946; *Marea furtună,* Bucureşti, 1946; *Sufletu' arendăşoaiei,* Bucureşti, 1949; *Vocea Americii,* Bucureşti, 1949; *Voinţa de pace a popoarelor nu poate fi înfrântă,* Bucureşti, 1951; *Pentru fericirea poporului*, în colab. cu N. Moraru. Bucureşti, 1951; *Bulevardul Împăcării,* Bucureşti, 1952; *Pamflete,* Bucureşti, 1952; *Cântecul libertăţii,* Bucureşti, 1953; *Teatru* (*Iarbă rea. Pentru fericirea poporului*, în colab. cu N. Moraru, *Bulevardul Împăcării*)*,* Bucureşti, 1953; *Mielul turbat,* Bucureşti, 1954 (ed. revăzută, 1963); *Arcul de triumf,* Bucureşti, 1955; *Recolta de aur,* Bucureşti, 1957; *Reţeta fericirii sau despre ceea ce nu se vorbeşte,* Bucureşti, 1957; *Teatru,* I-II, Bucureşti, 1959; *Fii cuminte, Cristofor!,* Bucureşti, 1965; *Comedii* (*Bulevardul Împăcării. Mielul turbat. Reţeta fericirii. Siciliana*)*,* Bucureşti, 1967; *Poezii,* Bucureşti, 1968; *Opinia publică.* 5 comedii, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1971; *Teatru,* I-II *Comedii,* III *Drame,* Bucureşti, 1971; *Tipuri şi tertipuri,* Bucureşti, 1971; *Poezii,* Bucureşti, 1973; *Teatru,* Bucureşti, 1973; *Simfonia patetică,* Bucureşti, 1974; *Teze şi paranteze,* Bucureşti, 1974; *Alge,* Bucureşti, 1975; *Viaţa unei femei,* Bucureşti, 1976; *Fabule,* Bucureşti, 1977; *Satirice,* Bucureşti, 1977; *Teatru,* I-II, Bucureşti, 1978; *Jurnal de atelier,* Bucureşti, 1978; *Interesul general,* Bucureşti, 1982; *Teatru,* cuvânt înainte de Tr. Şelmaru şi un portret al dramaturgului de V. Râpeanu, Bucureşti, 1989. Traduceri: V. Kataev, *O zi de odihnă*, în colab.. Bucureşti, 1948; Lope de Vega, *Cavalerul din Olmedo*, în colab., Bucureşti, 1949; J. P. Sartre, *Adevărul, numai adevărul,* Bucureşti, 1957; Molière, *Opere,* IV, în colab., Bucureşti, 1958; I. Ehrenburg, *Pipa comunardului*, în colab., Bucureşti, 1965.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; V. Silvestru, *Prezenţa teatrului,* 1968; I. Maniţiu, *Gong,* 1968; V. Râpeanu, *Interferenţe spirituale,* 1970; idem, *Pe drumurile tradiţiei,* 1973; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; *Aurel Baranga interpretat de...,* 1981; I. Vartic, *Modelul şi oglinda,* 1982; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; Sanda Radian, *Măştile fabulei,* 1983; V. Râpeanu, *Memoria şi feţele timpului,* 1983; V. Silvestru, *Ora 19,30,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; Antoaneta Tănăsescu, *Destin teatral: A. Baranga,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...* I; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 16, 2001; M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 11, 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 14, 2003. **(I. V.)**

BARBORICĂ Corneliu, n. 5 apr. 1931, Turnu Severin, jud. Mehedinţi. Prozator, eseist şi traducător. Fiul lui Gheorghe Barborică, cizmar, şi al Elisabetei (n. Mardale), croitoreasă. Şcoala primară (1937-1941) şi Liceul „Traian" din Turnu Severin (1941-1949); între 1949 şi 1950 urmează Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti, apoi studii continuate la Univ. „Jan Amos" din Bratislava şi la Univ. „Carol" din Praga (1950-1955). Asistent (1955-1957) şi lector (1957-1971) la Facultatea de Lb. şi Literatura Română, Catedra de slavistică, a Univ. din Bucureşti; conferenţiar (1971-1990) şi prof. (din 1990) în cadrul Institutului de Lb. şi Literaturi Străine; decan al Facultăţii de Lb. şi Literaturi Slave a Univ. din Bucureşti (1971-1975). A participat la cursurile de vară ale Univ. din Belgrad (1971), Zagreb (1972) şi Skopje (1975). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Opera lui Karel Čapek* (1970). Colab. la *Secolul 20, Viaţa Românească, Romanoslavica, Adevărul literar şi artistic,* la rev. literare din Cehia şi Slovacia. În 1978 inaugurează seria publicaţiei literare anuale *Variácie* a slovacilor din România. Debutează în rev. *Kulturny život* din Bratislava (1954). Debut editorial cu studiul monografic *Karel Čapek* (1971). Ca traducător debutează cu *Satul de lemn* de F. Hečko (1959). A publicat romane (*Crima de la km 99,*1998; *Ciclopul,* 2001), proză scurtă (*Poetul şi ciorile,* 2002) şi eseuri (*Studii de literatură comparată,* 1987; *Utopie şi antiutopie,* 1998). Autor al unei *Istorii a literaturii slovace* (1976; reeditată în 1999) şi a unei *Antologii de lirică slavă premodernă* (2003; în colab. cu Octavia Nedelcu). Trad. din F. Hečko, Vl. Mináč, M. Urban, B. Hrabal, I. Krasko, J. Mukařovský, V. Šikula ş.a. A publicat povestiri şi versuri în lb. slovacă, semnate cu pseud. Andrej Severini. Premiul „P. O. Hviezdoslav" acordat de Ministerul Culturii din Republica Slovacă (1974); Premiul Naţional acordat de Guvernul Republicii Slovace (1991).

OPERA: *Karel Čapek,* studiu monografic, Bucureşti, 1971; *Istoria literaturii slovace,* Bucureşti, 1976 (ed. revizuită, 1999); *Dicţionar slovac-român,* în colab. cu Monica Breazu, Bucureşti, 1978; *Dicţionar român-slovac,* în colab. cu Monica Breazu, Bucureşti, 1979; *Studii de literatură comparată,* Bucureşti, 1987; *Crima de la km 99,* roman, Bucureşti, 1998; *Utopie şi antiutopie,* eseuri, Bucureşti, 1998; *Ciclopul,* roman, Bucureşti, 2001; *Poetul şi ciorile,* proză scurtă, Bucureşti, 2002. Traduceri: F. Hečko, *Satul de lemn,* Bucureşti, 1959; V. Mináč, *Cu vântul în faţă,* Bucureşti, 1962; J. Glazarova, *Aşteptare,* Bucureşti, 1964; M. Urban, *Biciul viu,* Bucureşti, 1969; J. Nižnánsky, *Fântâna dragostei,* Bucureşti, 1971 (semnată cu pseud. Ion Cârmaciu); B. Hrabal, *Toba spartă,* Bucureşti, 1971; I. Krasko, *Nox et solitudo,* Bucureşti, 1973; J. Mukařovský, *Studii de estetică,* Bucureşti, 1974; V. Šikula, *Acalmie,* Bucureşti, 1977; *Lirica slovacă de la începuturi până azi,* Bucureşti, 1978; *Confesiuni pe un papirus,* poezie slovacă din România, Bucureşti, 1991; I. Krasko, *Zeu poezii,* Bucureşti, 1992; L. Ballek, *Vieţi irosite,* în colab. cu Heliana Ianculescu, Bucureşti, 1999; V. Šikula, *Cu Rozarka,* Nădlac, 2000; L. Ballek, *Poşta din sud,* Nădlac, 2000; B. Hrabal, *Flecarii,* Nădlac, 2000; idem, *Trenuri cu prioritate,* Nădlac, 2000; idem, *Vreţi să vedeţi Praga de aur?,* Nădlac, 2000; I. Krasko, *Nox et solitudo,* ed. bilingvă româno-slovacă, Nădlac, 2001; *Lirica slovacă de la începuturi până azi,* ed. II revăzută şi adusă la zi, Nădlac, 2001; M. Urban,

Lângă moara din deal, Nădlac, 2002; *Antologie de lirică slovacă premodernă,* în colab. cu Octavia Nedelcu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 38, 1987; A. Kovács, în *România literară,* nr. 32, 1988. **(A. S.)**

BARBU Eugen, n. 20 febr. 1924, Bucureşti–m. 7 sept. 1993, Bucureşti. Prozator, dramaturg, eseist şi poet. Provine dintr-o familie de muncitori (tatăl, Nicolae Barbu, tâmplar la C.F.R.). Studii primare, secundare şi liceale la Bucureşti (1931-1943). Se înscrie la Facultatea de Drept (1943), la care renunţă pentru Şcoala de ofiţeri de jandarmi (1943-1945). Frecventează cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie (din 1945) fără a ajunge la licenţă. Jucător de fotbal şi antrenor, apoi corector şi revizor la Casa Scânteii. Redactor-şef la rev. *Luceafărul* (1962-1968), *Săptămâna* (1970-1989). Debutează sub pseud. Eugen Rabé şi Eugen Baraba în *Epigrama, Păcală, Veselia* (1943-1945), scrie, apoi, la *Fapta* (din 1946). Frecventează cenaclul „Sburătorul” (1946). Director fondator al rev. *România Mare* (1990). Colaborează la toate rev. importante din ultimii treizeci de ani: *Gazeta literară, Luceafărul, România literară, Steaua,* pe lângă *Săptămâna*, unde deţine un foileton, sau, mai târziu, *Suplimentul literar al Scânteii tineretului* etc., precum şi ziarele din capitală, cu o publicistică deosebit de diversă (de la cronica sportivă, la artic. polemic sau politic, de la reportaj la notele de călătorie, de la cronica literară la „cursivul” jurnalistic curent), fragmente de roman, schiţe, nuvele etc. După debutul editorial, ca nuvelist, cu *Gloaba* (1955), şi după scrierile cu subiect fotbalistic (*Balonul e rotund*, 1956; *Unsprezece,* 1956), apare romanul *Groapa* (1957), unul din vârfurile literaturii române contemporane, refăcut mereu până la ed. definitive din 1963 şi 1982. Romanului îi succed câteva vol. de nuvele (*Oaie şi ai săi*, 1958; *Patru condamnaţi la moarte,* 1959; *Prânzul de Duminică*, 1962; *Martiriul Sfântului Sebastian*, 1969; *Miresele*, 1975) şi diverse vol. de reportaje, note de călătorie, jurnale, versuri (*Osânda soarelui*, 1968), eseuri (*Măştile lui Goethe*, 1967) etc., dar, mai ales, romane aspirând la alcătuirea unor fresce sociale (*Şoseaua Nordului,* 1959; *Facerea lumii,* 1964) sau, dimpotrivă, dictate de gustul pentru descrierea unei lumi fanariote fabuloase şi baroce (*Principele,* 1969; *Săptămâna nebunilor*, 1981), situate valoric în apropierea cărţii care l-a consacrat. Romanul *Incognito* (4 vol., 1975-1980) a stârnit aprinse discuţii polemice. Acuzat de plagiat, **B.** ripostează cu aşa-zisa formulă a „romanului-colaj”, stârnind cel mai mare scandal literar din literatura română postbelică. **B.** este şi autorul unei *Istorii* „polemice şi antologice” a literaturii române, proiectată în mai multe vol., din care a apărut doar primul (1975), dedicat poeziei. În 1979, iniţiază seria *Caietelor Principelui*, ajunsă la şapte vol. până în 1981. A scris mai multe scenarii (în colab.) pentru filme de lung metraj şi seriale T.V. (adaptări după opere literare sau filme de acţiune), a tradus din opera lui Panait Istrati, cu care mărturiseşte că avea vădite afinităţi, şi a stilizat trad. întreprinse în colab. din Dostoievski, Thomas Mann, Faulkner, Priestley, H. Cobb ş.a. Membru al Acad. R.S.R. (din 1974). Premiul „I. Creangă” al Acad. (1969); Premiul Uniunii Scriitorilor (1975); Premiul internaţional „Herder” (1978). Cărţile lui **B.**, de o derutantă diversitate a genurilor şi stilurilor, se adună într-o operă inegală valoric ce trece de la capodopera stilistică şi expresivă la derizoriul romanului „popular”, ilustrând o personalitate contradictorie, de mari ambiţii scriitoriceşti (varietatea însăşi a genurilor o atestă), în care talentul literar se întâlneşte cu veleităţile cele mai diferite.

OPERA: *Gloaba,* Bucureşti, 1955; *Tripleta de aur,* Bucureşti, 1956; *Balonul e rotund,* Bucureşti, 1956; *Unsprezece,* Bucureşti, 1956; *Pe-un picior de plai*, Bucureşti, 1957; *Groapa,* Bucureşti, 1957 (ed. definitivă 1963; 1982; 1986); *Oaie şi ai săi,* Bucureşti, 1958; *Patru condamnaţi la moarte,* Bucureşti, 1959; *Să nu-ţi faci prăvălie cu scară,* Bucureşti, 1959; *Şoseaua Nordului,* Bucureşti, 1959; (ed. refăcută, I-II, 1965; 1969); *Cât în şapte zile,* Bucureşti, 1960; *Tereza,* Bucureşti, 1961; *Prânzul de Duminică,* Bucureşti, 1962; *Facerea lumii,* Bucureşti, 1964; *Jurnal,* Bucureşti, 1966; *Măştile lui Goethe,* Bucureşti, 1967; *Labyrintul,* Bucureşti, 1967; *Vânzarea de frate,* Bucureşti, 1968; *Osânda soarelui,* Bucureşti, 1968; *Martiriul Sfântului Sebastian,* Bucureşti, 1969; *Principele,*

București, 1969 (altă ed., 1994); *Foamea de spațiu,* București, 1969; *Jurnal în China,* București, 1970; *Cu o torță alergând în fața nopții,* București, 1972; *Caietele Principelui,* I-VII, Cluj (I), București, 1972-1981; *Războiul undelor,* în colab. cu N. P. Mihail, București, 1974; *Incognito*, I-IV, București, 1975-1980; *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origini până în prezent. Poezia contemporană,* București, 1975; *Miresele,* București, 1975; *Săptămâna nebunilor,* București, 1981 (ed. II, 1985); *Șoseaua Nordului*, I-II, pref. M. Ungheanu, București, 1989; *Groapa,* ed. revăzută, text definitiv, București, 1993 (altă ed., 1995); *Săptămâna nebunilor,* roman, București, 1996; *Groapa,* ed. revăzută, text definitiv, București, 1997 (altă ed., 2000); *Nuvele,* pref. de Elisabeta Lăsconi, București, 2001; *Vânzarea de frate,* roman, București, 2003; *Ianus,* roman, ed. îngrijită de Marga Barbu, București, 2003; *Jurnal,* București, 2003; *Săptămâna nebunilor,* ed. îngrijită de C. V. Tudor și M. Ungheanu, București, 2003; *Principele,* ed. îngrijită de C. V. Tudor și M. Ungheanu, București, 2003.

REFERINȚE CRITICE: D. Micu–N. Manolescu, *Literatura română de azi,* 1965; E. Simion, *Orientări în literatura contemporană,* 1965; idem, *Scriitori...,* I, 1974; N. Ciobanu, *Nuvela și povestirea contemporană,* 1967; idem, *Panoramic,* 1973; V. Cristea, *Interpretări critice,* 1970; V. Râpeanu, *Convergențe,* 1973; A. Martin, *Metonimii,* 1974; E. Manu, *Eugen Barbu interpretat de ~,* București, 1974; M. Muthu, *Literatura română și spiritul sud-est european,* 1976; Al. Piru, *Istoria...*; M. Zaciu, *Lancea lui Ahile,* 1980; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1981; E. Papu, în *Flacăra,* nr. 4, 1982; C. Stănescu, în *Scânteia*, nr. 12. 270, 1982; M. Tomuș, în *Transilvania,* nr. 2, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 3, 1982; Marian Popa, *Competența și performanța*, 1982; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; I. Vlad, *Lectura..,* 1983; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, III, 1984; L. Leonte, *Prozatori contemporani,* I, 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; P. Marcea, *Atitudini critice,* 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I, 1985; A. Săceanu, *Teatrul ca lume,* 1985; M. Sorescu, *Ușor cu pianul pe scări,* 1985; C. Ungureanu, *Proza...,* I; C. Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane,* 1987; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan,* 1987; Luiza Valmarin, *Studii de literatura română modernă și comparată,* 1987; I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi,* 1988; C: Stănescu, *Jurnal de lectură,* III, 1988; T. Tihan, *Apropierea...*; L. Leonte, *Prozatori contemporani,* II, 1989; I. Pecie, *Romancierul în fața oglinzii,* 1989; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 39, 1996; Al. George, în *Adevărul literar și artistic,* nr. 593, 2001; H. Gârbea, în *Contemporanul,* nr. 24, 2001; E. Negrici, *Literatura…*; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 15, 2002; Alex. Ștefănescu, în *România literară,* nr. 33; 34, 2002; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar și artistic,* nr. 653, 2002; N. Gheran, *ibidem,* nr. 681, 2003. **(C. A. M.)**

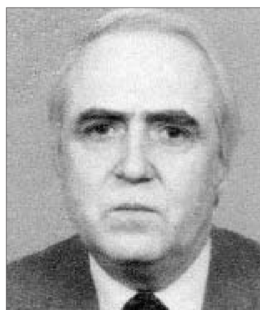
BARBU Ion (pseud. lui Dan Barbilian), n. 19 mart. 1895, Câmpulung Muscel – m. 11 aug. 1961, București. Poet. Unicul fiu al magistratului Constantin Barbilian și al Smarandei (n. Șoiculescu), fiică de procuror. Pseud. care l-a făcut celebru în poezie este, de fapt, numele originar al familiei, transformat printr-o latinizare curentă. După tradiția familiei, părintele acelui zidar Ion Barbu, evocat de poet, era un român macedonean. Studiile elementare și gimnaziale la Câmpulung Muscel, Dărmănești (Bacău), Stâlpeni (Argeș), Pitești și din nou Câmpulung (1902-1910), datorită deselor mutări ale tatălui său, judecător de pace. Urmează liceul la București („Gh. Lazăr”, „Mihai Viteazul”, 1910-1914); demonstrează de pe acum deosebite aptitudini de matematician, fiind remarcat ca atare de D. Țițeica, cu ocazia unui concurs al *Gazetei matematice* (1912). Din 1914 student la Facultatea de Științe din București, dar în perioada intrării României în război (1916-1918) abandonează temporar studiile pentru a-și satisface stagiul militar, în Moldova. După întoarcere, și după ce-și ia licența (1921), obține o bursă de doctorat în Germania. Tânărul, care debutase deja în poezie, duce în „țara șvabă” o existență boemă, plină de aventuri și experiențe diverse (a cărei amintire este păstrată într-un excepțional schimb de scrisori cu bunul său prieten Tudor Vianu) și nu izbutește să-și ia doctoratul (revine în țară în 1924). După un stagiu de un an petrecut ca prof. suplinitor la Giurgiu (1925),

ajunge asistentul prof. Ţiţeica (1926), sub conducerea căruia îşi ia doctoratul (1926) cu o teză despre *Reprezentarea canonică a adunării funcţiilor hipereliptice*. După 1930, activitatea ştiinţifică ocupă un loc central în preocupările sale, materializându-se într-un mare nr. de lucrări, apreciate de specialişti ca având o deosebită originalitate. Din 1932 este conf. univ., acest an fiind considerat de **B**. ca marcând o mai completă „aclimatizare matematică". Participă la Congresul internaţional de matematică de la Praga (1934), conferenţiază la univ. celebre: Hamburg şi Göttingen (1936), Münster şi Viena (1938), iar în 1942 ajunge prof. titular la catedra de algebră. Algebra şi geometria sunt disciplinele în care continuă să publice şi să-şi demonstreze strălucita vocaţie de om de ştiinţă (cu numele său sunt indicate aşa-zisele „spaţii Barbilian" în geometrie). Rămâne prof. univ. până în anul morţii (1961). În 1950 i se decernase premiul „Gh. Lazăr" al Acad. (pentru matematică). Poetul debutase devreme (1918), cu poezia *Fiinţa*, în *Literatorul* lui Al. Macedonski. De la începutul unei intense activităţi de creaţie este marcat de contactul cu cenaclul şi rev. *Sburătorul*. E. Lovinescu, care îl şi semnalează (1919) cititorilor ca pe un „poet nou" îi publică în rev. mai multe poeme de factură parnasiană, de care **B.** se va dezice ulterior, neincluzându-le în vol. *Joc secund* (1930), singurul publicat de poet în timpul vieţii (dacă nu se consideră vol. nefericit ilustrata plachetă *După melci*, 1921). Până la data apariţiei vol., **B.** era cunoscut prin poeziile şi art. apărute în *Sburătorul*, în *Contimporanul* lui Vinea, în *Viaţa Românească, Umanitatea, Hiena, Revista română, Cuget românesc* ş. a., prin prezenţa în *Antologia poeţilor de azi,* 1925, alcătuită de I. Pillat şi Perpessicius. După apariţia vol., care îl consacră drept unul din cei mai însemnaţi poeţi moderni, încheie, practic, o activitate de creaţie şi publicistică relativ intensă, ce a marcat epoca prin caracterul ei adesea polemic (sunt celebre ieşirile poetului împotriva lui E. Lovinescu, T. Arghezi, dar şi atacurile la adresa lui Vl. Streinu, Ş. Cioculescu sau E. Jebeleanu, care nici ei nu l-au cruţat în replicile lor). În ultimii ani ai vieţii, lucrează la o trad. (neterminată) a tragediei shakespeariene *Richard al III-lea*. Caracterizat adesea drept „obscur" în poezie, **B.** este, de fapt, un poet solar, iar ermetismul versurilor sale reprezintă o încercare neegalată până azi de esenţializare extremă a liricii. „Dificila libertate" a poeziei este astfel lecţia poetică exemplară a unuia dintre cei mai mari scriitori români.

OPERA: *După melci,* ilustraţii de M. Teişanu, Bucureşti, 1921; *Joc secund*, Bucureşti, 1930; *Ochean,* cu un cuvânt înainte de Al. Rosetti şi L. Călin, Bucureşti, 1964; *Joc secund*, ed. îngrijită şi cu cuvânt înainte de Al. Rosetti şi L. Călin, Bucureşti, 1966; *Pagini de proză*, ed., studiu introductiv şi note de D. Pillat, Bucureşti, 1968; *Versuri şi proză*, ed. îngrijită şi pref. de D. Pillat, Bucureşti, 1970 (ed. II, 1984); *Poezii*, ed. îngrijită de R. Vulpescu, Bucureşti, 1970; *Poezii*, antologie, postfaţă şi bibliografie de G. Gibescu, Bucureşti, 1979; *Pagini inedite*, ed. îngrijită de Gerda Barbilian, V. Protopopescu, V. Gh. Vodă, cuvânt înainte de acad. Gh. Mihoc, Bucureşti, 1981; *Joc secund/Juego segundo*, edición bilingüe rumano-espańola, traducción de V. Ivanovici y Omar Lara, prólogo de V. Ivanovici, Bucureşti, 1981; *Ion Barbu în corespondenţă*, I, ed. îngrijită de Gerda Barbilian şi N. Scurtu, note şi indici de N. Scurtu, Bucureşti, 1982; *Nadir latent/Nadir latent*, traduction et préface par P. Miclău, Bucureşti, 1985; *Joc secund,* versuri, ed. bibliofilă îngrijită de R. Vulpescu, Bucureşti, 1986; *Poezii. Proză. Publicistică*, ed. îngrijită de D. Pillat, antologie de M. Dascal, repere istorico-literare realizate de M. Dascal şi Maria Rafailă, Bucureşti, 1987; *Versuri şi proză*, antologie, pref., tabel cronologic şi bibliografie de M. Coloşenco, Bucureşti, 1991; *Riga Crypto şi lapona Enigel*, versuri şi proză, ed. îngrijită, cronologie şi referinţe critice de I. Datcu, Bucureşti, 1995; *Poeme/Poèmes*, traduit du roumain par C. Frosin, Bucureşti, 1995; *Joc secund,* ed. de Sanda Vârjoghe, Bucureşti, 1995; *Lăsata şi ridicarea secului,* caricaturi, Bucureşti, 1996; *Poeme,* antologie, text stabilit şi aparat critic de M. Coloşenco, Bucureşti, 1997; *Opere*, I, *După melci. Joc secund*; II. *Versuri parnasiene şi de circumstanţă, autografe, laude şi satire amicale,* pref., stabilirea textului şi aparat critic de M. Coloşenco, Cluj-Napoca, 1997-1999; *Poezii şi proză,* Galaţi, 1999; *Opere,* I-II, ed. de M. Coloşenco, Bucureşti, 2000; *Poezii,* Bucureşti, 2003. Traduceri: W. Shakespeare, *Viaţa şi moartea regelui Richard al III-lea,* ed. îngrijită de R. Vulpescu, Bucureşti, 1964.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice*, VI, IX; F. Aderca, *Mărturia unei generaţii,* 1929; E. Lovinescu, *Memorii,* II, 1931; E. Ionescu, *Nu*, 1934; T. Vianu, *Ion Barbu,* 1935; Perpessicius, *Menţiuni...*

III; B. Munteanu, *Panorama de la littérature roumaine contemporaine*, 1938; G. Călinescu, *Istoria...;* Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...,* G. St. Andone, *Istoria matematicii în România*, II, 1966; N. Manolescu, *Lecturi...;* Vl. Streinu, *Versificaţia...;* S. Alexandrescu–I. Rotaru, *Analize literare şi stilistice,* 1967; Const. Ciopraga, *Portrete şi reflexii literare,* 1967; P. Constantinescu, *Scrieri,* I; A. Martin, *Poeţi contemporani*, I, 1967; I. Valerian, *Cu scriitorii prin veac*, 1967; B. Nicolescu, *Cosmologia „Jocului secund”*, 1968; C. Fl. Pavlovici, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1968; M. Tomuş, *15 poeţi,* 1968; Al. Rosetti, *Cartea albă,* 1968; M. Mincu, *Critice*, I, 1969; D. Pillat, *Ion Barbu*, 1969 (ed. II, 1982); M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; M. Călinescu, *Eseuri despre literatura modernă,* 1970; V. Cristea, *Interpretări critice,* 1970; Al. Paleologu, *Spiritul şi litera*, 1970; M. Mincu, *Critice,* II, 1971; M. Niţescu, *Între Scylla şi Caribda*, 1971; L. Ulici, *Recurs*, 1971; M. Călinescu, *Conceptul modern de poezie*, 1972; Al. Piru, *Varia,* 1972; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* 1973; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; D. Micu, *Periplu,* 1974; Gerda Barbilian, *Ion Barbu. Amintiri,* 1975; M. Papahagi, *Exerciţii de lectură*, 1976; *Ion Barbu interpretat de...,* 1976; I. Pop, *Transcrieri*, 1976; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; M. Mincu, *Repere,* 1978; D. Teodorescu, *Poetica lui Ion Barbu*, 1978; Gerda Barbilian, *Ion Barbu. Amintiri,* ed. II, 1979; M. Papahagi, *Eros şi utopie*, 1980; Ş. Foarţă, *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu,* 1980; Ioana Em. Petrescu, *Configuraţii,* 1981; M. Scarlat, *Ion Barbu. Poezie şi deziderat,* 1981; M. Mincu, *Ion Barbu. Eseu despre textualizarea poetică*, 1981; Ioana Em. Petrescu, în *Cahiers roumains d’études littéraires*, nr. 1, 1982; Ş. Cioculescu, *Poeţi români,* 1982; I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor,* 1982; Al. Dima, *Viziunea...,* Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 5, 1983; M. Coloşenco, în *Manuscriptum,* nr. 1, 1983; idem, *ibidem,* nr. 3, 1983; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; I. Neacşu, *Introducere în poezie,* 1983; M. Papahagi, *Critica de atelier*, 1983; C. Trandafir, *Dinamica...,* 1983; Vlad Alexandrescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1984; N. Manolescu, în *Steaua,* nr. 6, 1984; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua*, nr. 2, 1984; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; Mandic György, *Ion Barbu. „Gest închis”,* 1984; Gerda Barbilian, Sorin Popescu, în *Manuscriptum*, nr. 1, 1985; Ş. Cioculescu, în *Flacăra,* nr. 3, 1985; M. Coloşenco, în *Manuscriptum,* nr. 1, 1985; S. Popescu, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1985; P. Ţugui, în *Limbă şi literatură*, vol II, 1985; D. Micu, *Modernismul...* II; Ion Pop, *Jocul...;* Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 41, 1986; M. Coloşenco, în *Manuscriptum*, nr. 3, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 40, 1986; idem, *ibidem*, nr. 41, 1986; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua,* nr. 8, 1986; M. Scarlat, I*storia...,* III; N. Manolescu, *Despre poezie,* 1987; F. Aderca, *Contribuţii...,* II; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; D. C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei,* 1988; M. Coloşenco, *Ion Barbu – Dan Barbilian,* 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...;* S. Marcus, *Invenţie şi descoperire,* 1989; Maria-Ana Tupan, *Scenarii şi limbaje poetice,* 1989; Ioana Em. Petrescu, *Ion Barbu şi poetica postmodernismului*, 1993; C. Baltag, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4; 7-8, 1995; B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 9-10, 1995; Radu Gyr, *Calendarul meu,* 1996; D. Vighi, în *România literară,* nr. 22, 1996; Al. Ruja, în *Orizont*, nr. 7, 1998; C. Ţoiu, în *România literară,* nr. 12, 1998; L. Grăsoiu, în *Luceafărul*, nr. 43, 1999; M. Mincu, *Ion Barbu: eseu despre textualizarea poetică,* 2000, D. Cristea-Enache, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2000; E. Manu, în *Familia,* nr. 7-8, 2001; C. Ariton, în *Convorbiri literare,* nr. 2; 3; 4; 5, 2001; M. Coloşenco, în *Dacia literară,* nr. 44, 2002; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 653; 654, 2003. **(M. P.)**

BARBU Marian, n. 29 sept. 1939, satul Mileşti, jud. Dolj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Constantin Barbu şi al Elenei (n. Viezuină), ţărani. Clasele primare în satul natal; gimnaziul în centrul de comună Izvor; Liceul „Fraţii Buzeşti” din Craiova. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1959-1964). Carieră didactică la Craiova. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Romanul de mistere în literatura română* (1976). Colab. la *Contemporanul, Vatra, Caiete critice, Luceafărul, România literară, Steaua, Ramuri, Familia, Orizont, Convorbiri literare* etc. A editat rev. lunară *Meridian* (1990-1992); din 2000, redactor-şef al rev. trimestriale *Lamura.* Debutează în *Ramuri* (1965), cu o recenzie la micromonografia *Liviu Rebreanu* de Al. Piru. Debut editorial cu un

vol. despre *Romanul de mistere în literatura română* (1981). I-au urmat *Aspecte ale romanului românesc contemporan,* I-II (1993-1995), *Simbolistica poeziei lui Ion Barbu* (1997), *Ipostaze şi metastaze ale discursului oficial* (2000) şi *Trăind printre cărţi,* I-II (2001-2002). A mai publicat patru romane (*Oraşul la ora amintirilor,* 1984; *Câmpia nu este singură,* 1986; *Aproapele nostru trădează,* 1992; *Colonelul de la ghiol,* 1996), un vol. de proză scurtă (*Fuga de sub model,* 2002) şi altul de povestiri pentru copii (*Brazii din Poiana Soarelui,* 1998). Autor al ciclului de versuri *Septembrie, fată tătară* din *Caietul debutanţilor* (Editura Albatros, 1979). Ed. din I. M. Bujoreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, G. Galaction, I. Agârbiceanu, B. Delavrancea, S. Dan, R. Dianu, Tr. Demetrescu. A realizat o antologie de proză scurtă (*Învingătorul lui Napoleon,* 1999).

OPERA: *Romanul de mistere în literatura română,* Craiova, 1981 (ed. II, revăzută şi adăugită, 2003); *Oraşul la ora amintirilor,* roman, Craiova, 1984; *Câmpia nu este singură,* roman, Craiova, 1986; *Aproapele nostru trădează,* roman, Craiova, 1992; *Aspecte ale romanului românesc contemporan,* I-II, Craiova, 1993-1995; *Colonelul de la ghiol,* roman, Craiova, 1996; *Simbolistica poeziei lui Ion Barbu,* Craiova, 1997; *Reexaminări critice,* Craiova, 1997; *Brazii din Poiana Soarelui,* povestiri pentru copii, Craiova, 1998; *Ipostaze şi metastaze ale discursului oficial,* eseuri, Craiova, 2000; *Trăind printre cărţi,* I-II, Petroşani, 2001-2002; *Fuga de sub model,* proză scurtă, Craiova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Zaciu, în *Steaua,* nr. 11, 1981; G. Muntean, în *România literară,* nr. 27, 1982; D. Milcu, în *Literatorul,* nr. 34, 1993; Fl. Miu, în *Ramuri,* nr. 12, 1985; C. M. Popa, *ibidem,* nr. 9, 1987; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 29-31, 1994; idem, *ibidem,* nr. 7, 1996; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 6, 1996; Gh. Glodeanu, în *Archeus,* nr. 1, 1998; N. Cârlan, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1998; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 10, 1998; R. Voncu, în *Contemporanul,* nr. 23, 1999; Gh. Glodeanu, *ibidem,* nr. 24, 2002. **(A. S.)**

BARBU N.[icolae], n. 15 dec. 1921, Iaşi – m. 22 mai 1985, Iaşi. Istoric literar. Urmează Liceul Naţional, apoi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (licenţa în 1946). Prof. între 1946 şi 1955; redactor la ziarele *Moldova nouă* şi *Opinia;* redactor-şef adjunct la *Iaşul literar* şi *Convorbiri literare* (1954-1963); din 1966, redactor-şef adjunct la *Cronica.* A colaborat la *Iaşul literar, Cronica, Tribuna, Steaua, Luceafărul, Ateneu, Orizont, Gazeta literară* etc. Debutează în rev. *Curier ieşean* (1941). Debut editorial cu monografia *Matei Millo* (1963). Studii de critică şi istorie literară în vol. *Sine ira...* (1971) şi *Noi şi clasicii* (1975). A publicat *Dicţionarul actorilor Teatrului Naţional din Iaşi dintre 1816-1976* (1976) şi vol. *Momente din istoria teatrului românesc* (1977). Autor al vol. de critică teatrală *Antract* (1979).

OPERA: *Matei Millo,* monografie, Bucureşti, 1963; *Aglae Pruteanu,* monografie, Bucureşti, 1965; *Sine ira...,* critică şi istorie literară, Iaşi, 1971; *Noi şi clasicii,* critică şi istorie literară, Bucureşti, 1975; *Dicţionarul actorilor teatrului Naţional „Vasile Alecsandri”, Iaşi. 1816-1976,* în vol. *Teatrul Naţional Iaşi. 160 de ani de teatru românesc. 1816-1976,* Iaşi, 1976; *Momente din istoria teatrului românesc,* Bucureşti, 1977; *Antract,* critică teatrală, Iaşi, 1979. Traduceri: M. Brandy, *Contesa Walewska şi Napoleon,* în colab. cu T. Tiba, Iaşi, 1973.

REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, în *Iaşul literar,* nr. 7, 1963; B. Buzilă, în *România liberă,* nr. 6542, 1965; T. Tihan, în *Steaua,* nr. 6, 1971; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 26, 1971; Marian Popa, în *Săptămâna,* nr. 27, 1971; I. Cazaban, în *Contemporanul,* nr. 39, 1973; D. Mutaşcu, în *Săptămâna,* nr. 469, 1979; Şt. Oprea, în *Cronica,* nr. 23-24, 1996. **(A. S.)**

BARBU Vasile, n. 6 sept. 1954, Uzdin, Voivodina (Iugoslavia). Poet. Fiul lui Moisă Barbu şi al Liviei (n. Neda), ţărani. Studii medii. Redactor-şef al buletinului *Cumpăna* din Uzdin (1985-1988); redactor-şef al publicaţiei *Tibiscus* şi al editurii cu acelaşi nume (din 1990); secretar general al comunităţii românilor din Iugoslavia (1990-1996); preşedintele Soc. literar-artistice „Tibiscus” din Uzdin (din 1990) şi

vicepreşedinte al Consiliului Naţional al românilor din Serbia şi Muntenegru (din 2003); redactor-şef al rev. *Scărpinatu* (1992-1996) şi *Unirea* (1994-1998); copreşedinte al Asoc. Scriitorilor în grai bănăţean din Voivodina (2002). Colab. la *Lumina* (Novi Sad), *Libertatea* (Panciova), *Cuvântul românesc* (Vârşeţ), *Tribuna, Vatra, Arca, Heliopolis, Paralela 45, Cronica* etc. Prezent în antologiile *Atâtea lumi de vise, de câmpuri şi de flori* (1990), *Botezul câmpiei cu lacrimi de mătase* (1994), *Satira şi umorul la românii de Voivodina* (2001), *Norul sărută câmpia* (2003) etc. În 1994 iniţiază Festivalul internaţional de poezie „Drumuri de spice" de la Uzdin (Banatul sârbesc). Debutează în *Informaţia Uzdinului* (1972). Debut editorial cu monografia *Activitatea corală la Uzdin. 1885-1990* (1990). A publicat în continuare vol. de poezie (*Refugii în visele fecioarelor,* 1991; *Aici totul e dor,* 1993; *Drumuri de spice,* 1996; *Bătătorind drumurile ploilor,* 1997 etc.), publicistică (*Drumurile noastre,* 1999) şi interviuri (*Continente cu dragoste,* 1998). Între 1997 şi 2002 a îngrijit mai multe vol. din seria *Oameni de seamă ai Banatului.*

OPERA: *Activitatea corală la Uzdin. 1885-1990,* monografie, Covăciţa, 1990; *Refugiu în visele fecioarelor,* versuri, Reşiţa, 1991; *Cu faţa la perete,* aforisme, Uzdin, 1992; *Aici totul e dor,* versuri, Uzdin/Timişoara, 1993; *Lacrimă la o margine de aşteptare,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 1995; *Drumuri de spice,* versuri, Chişinău/Bucureşti, 1996; *Bătătorind drumul ploilor,* versuri, Timişoara, 1997; *În zodia bordeiului,* versuri, antologie de autor, Iaşi, 1998; *Drumurile noastre,* publicistică, Uzdin/Timişoara, 1999; *Sărbătorile bisericii noastre străbune,* Uzdin/Panciova, 1999; *Catapetesme regăsite în sângerarea cuvintelor,* versuri, Timişoara, 2000; *Năloagă în fondroc,* poezii în grai bănăţean, Uzdin/Caransebeş, 2001; *Ultima noapte de păcat,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Cele mai frumoase poezii,* Drobeta Turnu Severin, 2002; *Dintotdeauna am murit singur,* versuri, Panciova/Budisava, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Catinca Agache, *Metafore româneşti din Iugoslavia,* 1998; Vasa Barbu, *La prima lectură,* 2001; M. Cimpoi, *Critice,* 2002; Fl. Copcea, I. Sârbulescu, *Scurtă istorie a poeziei româneşti din Voivodina,* 2002; Fl. Copcea, *Însingurarea zeilor,* 2003. **(A. S.)**

BARCAROIU Constantin, n. 24 ian. 1895, Bucureşti – m. 21 apr. 1974, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Gheorghe Georgescu, muncitor, şi al Mariei (n. Barcaroiu). După terminarea gimnaziului (1916), urmează cursurile Acad. de Muzică şi Artă Dramatică din Bucureşti, continuate (1923-1926), la Conservator, clasa de dramă şi comedie a lui C. I. Nottara. Carieră de actor: peste două sute de roluri, în diverse teatre din Bucureşti şi provincie. Din 1949, angajat al Teatrului de Stat din Reşiţa. Debutul în rev. *Răsăritul* (1924), cu poezia *Glasuri lăuntrice.* A mai colaborat cu versuri la *Ecoul, Familia, Gând şi faptă, Revista literară, Neamul românesc, Flamura roşie* etc. Redactor la *Capitala, România, Curentul artelor* şi *Răsăritul,* unde publică şi reportaje cu caracter social. Debut editorial cu vol. *Florile roşii* (1934), poeme în proză. Versurile şi le adună în plachetele *Frânturi de suflet* (1935), *Cetatea mea* (1939), *Pe drumuri însorite* (1944) şi *Mama* (1948). Unicul său roman, *Periferie* (1935), a cunoscut un notabil succes de public. **B.** e un spirit al contrastelor, marcat de conflictul între ideal şi real. Sentimental în poezie, el cultivă în proză lirismul şi duritatea specifice evocatorilor mahalalei (G. M. Zamfirescu, Bogdan Amaru ş.a.).

OPERA: *Florile roşii,* Bucureşti, 1934; *Periferie,* Bucureşti, 1935 (ed. II, 1942); *Frânturi de suflet,* Bucureşti, 1935; *Cetatea mea,* Bucureşti, 1939; *Pe drumuri însorite,* Bucureşti, 1944; *Mama,* Bucureşti, 1948.

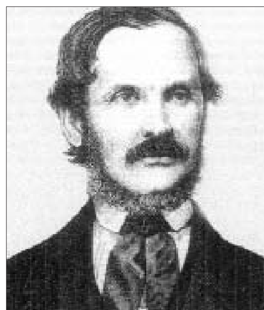
REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; I. Rotaru, *O istorie...,* II. **(C. M.)**

BARDAN Vasile, n. 28 febr. 1947, com. Valea-Seacă, jud. Bacău. Poet. Fiul lui Neculai Bardan şi al Victoriei (n. Chiorcea), ţărani. Şcoala generală în com. natală (1954-1961); Liceul „George Bacovia" din Bacău (1961-1965); Facultatea de Filologie, la Institutul de trei ani din Bacău (1965-1967), apoi la Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi, fără frecvenţă (1968-1972); Facultatea de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti, secţia franceză (1973-1978); cursuri de biblioteconomie în capitală (1988-1989). Prof. în localităţile Fundoaia, Pânceşti şi Valea-Seacă, jud. Bacău (1968-1974); abandonează învăţământul şi se angajează gestionar şi funcţionar economic la Centrala industriei confecţiilor, Bucureşti (1974); referent de specialitate la I.C.E. CONFEX (1982-1984); din 1984, bibliotecar principal la bibl. sindicală a C.I.C.B. (după 1989, APACA). Colab. la *Caiete critice, Ateneu, Amfiteatru, Steaua, Transilvania* etc. Debutează în *Ateneu* (1966). Debut editorial cu vol. de poezii *Gravitaţia tăcerii* (1989). Alte vol. de versuri: *Noaptea gravitaţiei* (1994), *Gravitonia* (1995), *Poezia şi foamea* (1997), *Poezia după Auschwitz* (1998) şi *Omul probabil* (2000). Autor al studiului monografic *Ioanid Romanescu în apărarea poeziei* (1997). Premiul rev. *Familia* (1987).

OPERA: *Gravitaţia tăcerii,* versuri, pref. de I. Romanescu, Bucureşti, 1989; *Noaptea gravitaţiei,* versuri, cuvânt introductiv de M. Ciobanu, Bucureşti, 1994; *Gravitonia,* versuri, postfaţă de C. Sorescu, Bucureşti, 1995; *Poezia şi foamea,* poeme-eseu, Bucureşti, 1997; *Ioanid Romanescu în apărarea poeziei,* studiu monografic, Iaşi, 1997; *Poezia după Auschwitz,* versuri, pref. de I. Adam, Bucureşti, 1998; *Omul probabil,* versuri, antologie de autor, pref. de D. Cristea-Enache, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1982; Al. Piru, în *SLAST,* nr. 22, 1989; Al. Ruja, în *Luceafărul,* nr. 32, 1989; O. Soviany, în *Contemporanul,* 6 apr. 1995; D. Cristea-Enache, în *Caiete critice,* nr. 8-10, 1997; P. Silvestru, *Carte de citire,* 2002. **(A. S.)**

BARIŢ George, n. 12 mai 1812, com. Jucul de Jos, jud. Cluj – m. 20 apr. 1893, Sibiu. Istoric şi publicist. Fiul lui Ioan Pop Bariţ, preot, şi al Anei Rafila (n. Cornea). Tatăl lui Ieronim G. Bariţiu. A studiat la Şcoala Maghiară Unitariană din Trăscău (azi Remetea, 1820-1824), la Gimnaziul din Blaj (1824-1827), la Liceul Piariştilor din Cluj (1827-1831), unde termină umanioarele şi filosofia, şi din nou la Blaj (1831-1835), unde urmează teologia. Prof. la Blaj şi Braşov, întemeietor, în 1838, al *Foii pentru minte, inimă şi literatură* şi al *Gazetei de Transilvania* şi, în 1878, al *Observatorului,* a condus, între 1868 şi 1889, *Transilvania.* Unul dintre principalii întemeietori ai Astrei, secretar (1861-1887) şi preşedinte al ei (1888-1893), membru fondator al Soc. Literare Române (1866), e ales preşedinte al Acad. Române (1893). Ca publicist, debutează o dată cu *Foaie literară* (1838), primele sale scrieri literare publicate fiind „versurelele" reunite sub titlul *Înstreinaţii*, în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură* (1838). **B.** a desfăşurat şi o remarcabilă activitate politică în timpul revoluţiei de la 1848 şi în toată jumătatea a doua a sec. al XIX-lea, în lupta românilor ardeleni pentru apărarea drepturilor naţionale. Contribuţia sa principală se înscrie însă în domeniul publicisticii (pe teme economice, politice, sociale, istorice, pedagogice, literare etc.), fiind unul dintre cei mai înzestraţi ziarişti români ai veacului. *Părţi alese din istoria Transilvaniei pre două sute de ani din urmă* (I-III, 1889-1891), cuprinzând şi numeroase elemente memorialistice, constituie un important izvor pentru cunoaşterea evenimentelor de la 1848.

OPERA: *Cuvântare scolasticească la ecsamenul de vară în şcoala românească din Braşov în Cetate,* Braşov, 1837; *Deutsch-rumänische Wörterbuch. Dicţionariu german-român,* I-II, în colab. cu G. Munteanu, Braşov, 1853-1854; *Dicţionariu unguresco-românesc. Magyar-román szótár,* Braşov, 1869; *Istoria regimentului al II românesc grăniţiar transilvan,* Braşov, 1874; *Catechismul calvinesc impus clerului şi poporului românesc sub domnia principilor Georgiu Rákoczy I şi II,* Sibiu,

1879; *Părţi alese din istoria Transilvaniei pre două sute de ani din urmă,* I-III, Sibiu, 1889-1891; *Două drame familiare.* Lectură pentru tinerimea de sexul femeiesc, Sibiu, 1891; *Studii şi articole,* pref. de I. Lupaş, Sibiu, 1912; *Articole literare,* ed. şi pref. de V. Netea, Bucureşti, 1959; *Scrieri social-politice,* studiu şi antologie de V. Cheresteşiu, C. Mureşan, G. Em. Marica, Bucureşti, 1962; *Viaţa şi ideile lui George Bariţiu,* studiu introductiv şi antologie de R. Pantazi, Bucureşti, 1964; *George Bariţ şi contemporanii săi,* I-IX, coordonatori Şt. Pascu şi I. Pervain, Bucureşti, 1973-1993; *Părţi alese din istoria Transilvaniei pe 200 de ani în urmă, I-III,* ed., comentarii şi indici de Şt. Pascu şi Fl. Salvan, Bucureşti, 1993-1995.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* I-III; N. Bănescu, *Gheorghe Bariţ,* 1910; O. Boitoş, *Întâiele călătorii în Apus ale lui Gheorghe Bariţiu,* 1947; V. Netea, *George Bariţiu,* 1966; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; G. Em. Marica, *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* 1969; D. Popovici, *Romantismul...*; I. Pervain, *Studii de literatură română,* 1970; I. Rotaru, *O istorie...,* I; G. Em. Marica, *Studii de istoria şi sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea,* I-II, 1977-1978; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...*; M. Anghelescu, *Lectura operei,* 1986; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989. **(G. A.)**

BARIŢIU Ieronim G., n. 7 aug. 1848, Braşov – m. 6 mart. 1899, Sibiu. Publicist şi traducător. Fiul lui George Bariţ şi al Mariei (n. Velisar). A urmat Gimnaziul Românesc din Braşov (1860-1864) şi Gimnaziul German de Stat din Sibiu (1864-1866); Facultatea Juridică din Sibiu (1866-1868). În 1868 pleacă la Viena pentru studii economice şi juridice (neterminate). Audiază cursurile lui von Ihering, Lorenz von Stein, R. Zimmermann, Luis Neumann ş.a., fiind coleg cu M. Eminescu. Împreună cu acesta, participă activ la întemeierea Soc. România Jună (1871) şi la pregătirea serbărilor de la Putna (1871), comitetul de organizare avându-l ca secretar. Din capitala austriacă, **B.** e corespondent de presă la *Românul* şi *Semănătorul* (Bârlad), între 1870 şi 1874, semnând cu pseud. Camil, Lucreţiu etc. Întors la Braşov (l874), e funcţionar la Fabrica de zahăr de la Zărneşti, iar din 1878, mutat la Sibiu, redactor la bisăptămânalul *Observatorul,* editat de tatăl său. Din 1880, arhivar şi secretar al Băncii Albina, paralel cu activitatea de redactor. A mai colaborat la *Rândunica, Familia, Transilvania, Gazeta Transilvaniei, Minerva* (Bistriţa), *Telegraful român* etc. Marcat de un dezechilibru psihic tot mai grav, moare într-o casă de boli nervoase din Sibiu.

OPERA: *Din zbuciumul veacului.* Scrieri literare, sociale şi politice, text stabilit, studiu introductiv, note şi bibliografie de B. Ţincu, cuvânt înainte de V. Netea, Cluj-Napoca, 1982. Traduceri: Stugau [Aug. von Schmidt], *Arta de a trăi,* Braşov, 1893.

REFERINŢE CRITICE: N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1983. **(M. Z.)**

BARNOSCHI D.[imitrie] V.[asiliu], n. 5 oct. 1884 – m. 29 mai 1954, Bucureşti. Prozator. Descendent, atât pe linie paternă (printr-un Basilius Barnoschie), cât şi pe linie maternă (prin Andrei Fărcăşanu, ispravnic de Roman) al unor luptători cărvunari, cărora le dedică romanul *Conspiraţia Dărmănescului* (1936). Dr. în drept al Univ. din Bucureşti, cu teza *Interdependenţa socială în dreptul civil* (1912). A funcţionat ca avocat şi, scurt timp, ca prof. univ. suplinitor. A condus *Revista critică* (de drept), *Revista cercului de studii conservatoare, Cărvunarii* şi rev. franceză *Ronsard.* Pe lângă unele art. polemice (iscălite cu anagrama C. S. Bihoran), pe lângă o serie de conferinţe pe teme sociologice sau juridice, unele publicate (*Dreptul ginţilor în 1914, Salvaţi elita*), pe lângă câteva trad., nu însă literare (E. Coué, *Stăpânirea de sine,* 1927; O. S. Marden, *Minunile gândului...,* 1928), a publicat lucrări juridice, note de călătorie (*Ahileion Nudist-Palace,*

1931), nuvele (*A suta necredinţă,* 1932) şi mai multe romane, cele mai importante grupate în două cicluri, *Zorile izbăvirii* – istorie a francmasoneriei româneşti la începuturile sec. al XIX-lea, şi *Mărturisirea trupului* – combinaţie de satiră socială şi „nouă etică", întemeiată freudist (1933).

OPERA: *Reacţiune...,* Bucureşti, 1918; *Constituţia Moldovei de la 1822. Originele democraţiei române. „Cărvunarii",* Iaşi, 1922; *Cărvunarii.* Poveste istorică. 1923-1927, Bucureşti, 1928; *Neamul Coţofenesc,* Bucureşti, 1930; *Ahileion Nudist-Palace,* Bucureşti, 1931; *Nudismul,* Bucureşti, 1933; *Răfuieli boiereşti. A suta necredinţă. Işlicul fruntăşit,* Bucureşti, 1932; *Mărturisirea trupului,* Bucureşti, 1933; *Rumilia,* Bucureşti, 1934; *Conspiraţia Dărmănescului,* Bucureşti, 1936; *Calea împărătească. Un adevăr şi o himeră. Et in Arcadia ego,* Bucureşti, 1938; *Moşierii şi a doua lor chemare,* Bucureşti, 1940; *Stăvilare. Se aleg apele,* Bucureşti, 1942; *Sarea pământului,* Bucureşti, 1943; *Conspiraţia Dărmănescului. Cărvunarii.* Poveste istorică. 1823-1827, cuvânt înainte de Ş. Cioculescu şi o scrisoare de Perpessicius, ed. îngrijită de V. Iova, Bucureşti, 1982. Traduceri: E. Coué, *Stăpânirea de sine,* Bucureşti, 1927; O. S. Marden, *Minunile gândului...,* Bucureşti, 1928; I. Sulacov, *Însemnările unui flămând,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; Perpessicius, *Menţiuni...,* III, IV; G. Călinescu, *Istoria...*; *Documente literare,* I, 1971; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I. **(I. Em. P.)**

BARONZI George A.[nton] (prenumele la naştere: Gheorghe), n. 20 oct. 1828, Brăila – m. 28 mai 1896, Bucureşti. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Anton Baronţi sau Baronschi şi al Iuliei (n. ?). Tatăl, de origine greacă (cu numele de familie iniţial Ctena), era avocat. Nu avem date despre împrejurările în care şi-a făcut studiile, a îndeplinit însă, de-a lungul vieţii, o serie de funcţii care presupun oarecare cunoştinţe juridice: şef de masă la Departamentul de Interne, preşedinte al Tribunalului Dâmboviţa, director de prefectură în jud. Vlaşca, Covurlui, Ialomiţa, director al Arestului Curţilor din Craiova. Poligraf abundent şi tenace, şi-a început cariera scriitoricească către mijlocul deceniului al cincilea, cu drama *Eleonora* (1844), probabil o prelucrare, şi cu poezia *Vîziunea,* publicată în *Curierul românesc* (1845). A făcut numeroase trad. din Al. Dumas-tatăl şi fiul, E. Sue, W. Scott, George Sand, F. Guizot şi şi-a încercat puterile proprii în aproape toate genurile: poezie lirică, epică şi satirica, nuvelă, roman, comedie, dramă istorică. Dramaturgia sa (*Matei Basarab sau Dorobanţi şi Seimeni,* 1858 etc.) e în general facilă, dar nu lipsită de o anume vervă; poezia, anodină în cea mai mare parte, izbuteşte în câteva bucăţi epice (*Romana,* 1847; *Daciada,* 1890) şi mai ales în cele satirice; romanele (*Misterele Bucureştilor,* I-III, 1862-1864; *Muncitorii statului,* f.a.), cu o intrigă complicată şi contorsionată înadins, fac totuşi dovada asimilării unor învăţăminte din activitatea de traducător şi a unor capacităţi reale de observaţie în zona lingvistică şi de moravuri.

OPERA: *Eleonora,* Bucureşti, 1844; *Romana,* Bucureşti, 1847; *Cugetările singurătăţii.* Bucureşti, 1847; *Potpuri literar,* Bucureşti, 1852; *Nopturnele,* Bucureşti, 1853; *Matei Basarab sau Dorobanţi şi Seimeni,* Bucureşti, 1858; *Corbea Haiducul,* Bucureşti, 1859; *Danubianele,* Bucureşti, 1859; *Zânele Carpaţilor,* Bucureşti, 1860; *O farsă din zilele noastre,* Focşani, 1860; *Impresiuni din carnavalul 1861,* Focşani, 1861; *Heptameron,* Focşani, 1861; *Legenda României,* Bucureşti, 1862; *Misterele Bucureştilor,* I-III, Bucureşti, 1862-1864; *Orele dalbe,* Bucureşti, 1864; *Satire,* Bucureşti, 1867; *Fabule alese,* Bucureşti, 1868; *Călătoria printre secolii istorici,* Bucureşti, 1870; *Opere complecte,* I *Limba română şi tradiţiunile ei,* Brăila, 1872; *Amor – Patria şi Dumnezeu după poeţii indiani,* Galaţi, 1874 (ed. II, *Patria şi Dumnezeu,* Călăraşi, 1881); *Vocabular de 2000 termini, idiotisme, locuţiuni, proverbi şi alte dificultăţi ale limbei franceze traduse în echivalentele lor din limba română,* Galaţi, 1874; *Opere poetice,* I *Legende şi balade,* Galaţi, 1876; *Nătărăii,* Galaţi, 1876; *Ecouri poetice,* Galaţi, 1877; *O scenă dintr-o mie,* Galaţi, 1877; *Lumea se dă pe gheaţă,* Galaţi, 1877; *Sergentul rănit,* Galaţi, 1877; *Alestar,* Galaţi,

1878; *Ordinea zilei,* Galaţi, 1879; *Batista Veleli sau Răzbunarea poporului,* Galaţi, 1879; *Femeile noastre,* Galaţi, 1880; *Drapelul sângerat,* Galaţi, 1880; *Dama de cupă,* Galaţi, 1880; *Nebunia de la Plevna. Gornistul şi turcul sau Tichia dracului,* Galaţi, 1880; *O luptă între fiare,* Galaţi, 1880; *Tinerel sau Păstorul domn,* Călăraşi, 1881; *Yavana şi Nurvady,* ed. II, Călăraşi, 1881; *Emblema maternităţii,* Călăraşi, 1881; *Barba lui Ştefan cel Mare,* Craiova, 1882; *Comedia stelelor,* Craiova, 1882; *Palatul fermecat sau Crucea şi sfoara,* Bucureşti, 1883; *Biciul lui Dumnezeu,* Bucureşti, 1884; *Cheia de aur,* Bucureşti, 1884; *Confidenţele unui om de inimă,* Bucureşti, 1885; *Caritatea în costum de carnaval,* Bucureşti, 1887; *Daciada,* Brăila, 1890; *Mina Haiduceasa, fata codrilor,* Bucureşti, 1894; *Fântâna zânelor,* Bucureşti, 1896; *Wogg-Jersey şi umbra sa,* f.l., f.a.; *Muncitorii statului,* Galaţi, f.a.; *Contrabandiştii sau ochire asupra contrabandei şi fraudelor din Galaţi,* Galaţi, f.a.; *Pasărea măiastră,* Vălenii de Munte, 1909; *Poezii alese,* pref. de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1909; *Patrie şi libertate,* II, ed. îngrijită şi pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1958; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962; *Epopei naţionale,* ed. îngrijită, pref. şi note de T. Vârgolici, Bucureşti, 1979. Traduceri: J. F. Romani, *Lucreţia Borgia,* muzica de G. Donizetti, Bucureşti, 1845; S. S. Cammarano, *Lucia de Lamermoor,* Bucureşti, 1845; Al. Dumas, *Castelul Brâncovenesc. Carnavalul Veneţiei. Visul unei vieţi omeneşti,* Bucureşti, 1852; G. Sand, *Orbul,* Bucureşti, 1853; idem, *Dominoul roşu,* Bucureşti, 1853; idem, *Metella,* Bucureşti, 1853; E. Sue, *Mathilde sau memoriile unei fete june,* I-IV, Bucureşti, 1853-1854; Al. Dumas-fiul, *Dama cu mărgăritari,* I-II, Bucureşti, 1854; idem, *Iacobinii şi girondinii,* Bucureşti, 1855; idem, *Isaak Lakedem,* I-IV, Bucureşti, 1855-1856; idem, *Lena şi ziua fără mâine,* Bucureşti, 1855; G. Sand, *Lacul dracului,* Bucureşti, 1855; W. Scott, *Richard Inimă de Leu sau Talismanul,* Bucureşti, 1856; idem, *Fidanţata de Lamermoor,* Bucureşti, 1856; Fr. Guizot, *Istoria civilizaţiunii în Europa.* De la căderea Imperiului roman până la Revoluţia franceză, I-V, Bucureşti, 1856; Al. Dumas, *Cei patruzeci şi cinci,* I-III, Bucureşti, 1856-1857; Fr. Guizot, *Istoria civilizaţiunii din Francia,* I-III, Bucureşti, 1856-1859; Al. Dumas, *Contele de Monte Cristo,* I-VIII, Bucureşti, 1857-1858; idem, *Maria Stuart,* Bucureşti, 1858; idem, *Marchiza de Brinvilliers,* Bucureşti, 1858; R. Picard, *Album internaţional cuprinzând descripţiunea ceremonialelor religioase ale tuturor naţiilor*, în colab. cu M. Wertheimer, I-VI, Bucureşti, 1870-1874.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria*..., III; G. Călinescu, *Istoria*...; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria*...; Perpessicius, *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* I, 1957; T. Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1963; G. Călinescu, *Studii şi cercetări de istorie literară,* 1966; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria*...; I. Rotaru, *O istorie...,* I; Cornelia Ştefănescu, *Momente ale romanului,* 1973; D. Pillat, *Itinerarii istorico-literare,* 1978; I. Rotaru, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri,* 1979; T. Vârgolici, *Epopeea naţională în literatura română,* 1980; M. Barbu, *Romanul de mistere în literatura română,* 1981; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic,* 1988; V. Tudoriu Grünwald, *Precursori ai poeziei eminesciene. G. Baronzi,* 1988. **(G. A.)**

BART Jean (pseud. lui Eugeniu P. Botez), n. 28 nov. 1874, com. Burdujeni, jud. Botoşani – m. 12 mai 1933, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Panait Botez, general, şi al Smarandei (n. Nastasachi). Frate cu Octav Botez. Fostul elev al lui Ion Creangă urmează, la Iaşi, două clase gimnaziale (1887-1889), apoi Şcoala Fiilor de Militari (1889-1894), Şcoala de Ofiţeri din capitală (1894-1896) şi Şcoala de Aplicaţie a Marinei de la Galaţi (absolvită în 1896). Locotenent la Divizia de Mare (1902-1903), căpitan la Divizia de Dunăre (1907-1908), comisar maritim la Sulina, apoi comandor, **B.** simpatizant al *Contemporanului* şi al grupării socialist-poporaniste, este membru fondator al *Revistei maritime* (1900), ia parte la întemeierea Ligii Navale Române, iar ca director general în

Ministerul Muncii, activează în cadrul Asistenţei Sociale. Membru corespondent al Acad. (1922). Debutează în publicistica socialistă cu art. *D. Vlahuţă să ne dumerească* (*Munca,* 1894, semnat Gh. Rot... Iaşi), iar ca prozator, cu povestirea *Iapa căpitanului* (*Lumea nouă literară şi ştiinţifică,* 1896, cu pseud. Trotuş). Colaborează la *Viaţa Românească, Adevărul literar, Pagini literare* etc. După vol. de debut, *Jurnal de bord* (1901), închinat călătoriilor pe mare, urmează nuvelele din *Datorii uitate* (1916). Publică *Prinţesa Bibiţa* (1923), *Peste Ocean* (1926), în sfârşit, romanul *Europolis* (1933) – adevărată monografie epică a portului Sulina. Premiul Acad. (1916; 1921); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1924). Fără să fie un nume de prim-plan, **B.** creează „schiţa marină" şi „jurnalul de bord", încetăţenind în literatura noastră poezia vieţii maritime.

OPERA: *Jurnal de bord.* Schiţe marine şi militare, Bucureşti, 1901 (ed. II, 1916; ed. III, 1921, pref. şi note de V. Ene, 1965; postfaţă şi bibliografie de M. Braga, 1981; altă ed., 2002); *Datorii uitate.* Documente omeneşti. Nuvele, Bucureşti, 1916 (ed. II, Iaşi, 1921; ed. III. Bucureşti, 1928); *În cuşca leului,* Bucureşti, 1916; *Prinţesa Bibiţa,* Bucureşti, 1923; *În Deltă...,* Bucureşti, 1925; *Peste Ocean.* Note dintr-o călătorie în America de Nord, Bucureşti, 1926; *Însemnări şi amintiri,* Bucureşti, 1928; *O corabie românească. Nava-şcoală bricul „Mircea",* Bucureşti, 1931; *Pe drumuri de apă.* Bucureşti, 1931; *Europolis,* Bucureşti, 1933 (ed. II, pref. de G. Călinescu, 1933; ed. III, pref. de G. Călinescu, 1939; pref. de G. Ivaşcu, ed. îngrijită de C. Mohanu, 1962; pref. de O. Botez, ed., note *şi* tabel cronologic de C. Mohanu, 1971; pref. şi note de V. Ene, 1982; postfaţă şi bibliografie de F. Băileşteanu, 1985; pref. de A. Goci, 1993); *Schiţe marine. Scrieri alese,* ed. îngrijită, pref. şi note de Sanda Radian, Bucureşti, 1960; *Schiţe marine,* ed. îngrijită, pref., note şi glosar de C. Mohanu, Bucureşti,1968; *Scrieri,* I *Jurnal de bord. Datorii uitate. În Deltă.... Peste Ocean,* II *Schiţe marine, din lumea porturilor. Europolis. Însemnări şi amintiri. Din periodice,* ed., note şi bibliografie de C. Mohanu, Bucureşti, 1974-1979; *Europolis şi trei nuvele,* Bucureşti, 1985; *Jurnal de bord. Schiţe marine din Lumea porturilor,* ed., postfaţă şi tabel cronologic de T. Vârgolici, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* IV: idem, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; H. Sanielevici, *Cercetări critice şi filozofice,* 1968; D. Micu, *Început...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; Sevastia Bălăşescu, în *Limba şi literatură,* vol. XXV, 1970; O. Papadima, *Scriitorii şi înţelesurile vieţii,* 1971; Z. Ornea, *Poporanismul,* 1972; Perpessicius, *Opere,* VI, 1973; G. Ibrăileanu, *Opere,* II, 1975, III, 1976, VI, 1978; Tr. Cantemir, *Studii de literatură,* 1983; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; F. Băileşteanu, *Aorist,* 1988; Sultana Craia, *Feţele oraşului,* 1988; Fl. Faifer, în *Cronica,* nr. 33, 1990; C. Mohanu, *Jean Bart. Viaţa şi opera,* 2001; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2002. **(M. Mt.)**

BASARAB Neagoe, n. cca 1482 – m. 1521. Probabil fiul nelegitim al lui Ţepeluş şi al Neagăi, căsătorită apoi cu Pârvu Craiovescu, care îl şi adoptă. Este „fiul sufletesc" al patriarhului Nifon, unul dintre cei mai culţi oameni ai vremii. Mare postelnic şi apoi mare comis în Ţara Românească, ajunge domn în 1512, cu ajutorul boierilor Craioveşti. Se căsătoreşte cu Despina Miliţa, descendentă din familia de despoţi a Brancovicilor şi din Cantacuzinii bizantini. În timpul relativ scurtei sale domnii, **B**. se va arăta un mare ctitor (culmea operelor arhitecturale va fi faimoasa mânăstire de la Curtea de Argeş), un sprijinitor al faptelor de cultură (din porunca lui, Gavril, protosul Athosului, scrie *Viaţa lui Nifon*), dorind să redeştepte la curtea Ţării Româneşti ceva din strălucirea apusă a Bizanţului. Opera pe care a lăsat-o, *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, scrisă în slavonă, ne aduce imaginea unui gânditor politic, a unui poet de mare erudiţie, dominând, până la apariţia marilor cronici, literatura noastră veche.

OPERA: *Învăţăturile bunului şi credinciosului domn al Ţării Româneşti Neagoe Basarab vvd. către fiul său Theodosie vvd.*, ed. de Ioan Eclesiarhul, Bucureşti, 1843; *Învăţăturile lui*

Neagoe Vodă (Basarab) către fiul său Theodosie, pref. de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1910; *Învăţăturile lui Neagoe Basarab, domnul Ţării Româneşti* (1512-1521), versiunea greacă, editată şi însoţită de o introducere şi trad. în româneşte de V. Grecu, Bucureşti, 1942; *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, text ales şi stabilit de Florica Moisil şi D. Zamfirescu, cu o nouă trad. a orig. slavon de G. Mihăilă, studiu introductiv şi note de D. Zamfirescu, Bucureşti, 1970; *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie,* ed. facsimilată, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom.,* I; N. Cartojan, *Istoria...*, Ş. Cioculescu, *Ist. lit. rom. vechi*; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; P. P. Panaitescu, *Contribuţii la istoria culturii româneşti*, 1971; D. Zamfirescu, *Neagoe Basarab şi Învăţăturile către fiul său Theodosie. Probleme controversate,* 1973; M. Muthu*, Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; D. H. Mazilu, *Literatura română în epoca Renaşterii,* 1984; idem, *Proza oratorică în literatura română veche,* II, 1987; Lector, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 353, 1997. **(M. T.)**

BASCOVICI Şerban (numele la naştere: Şerban-Vasile Bascovitz), n. 1 ian. 1891, Bucureşti- m. 19 mart. 1968, Bucureşti. Poet. Fiul lui Gheorghe Bascovitz şi al Ecaterinei (n. ?). Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti. Funcţionar la Ministerul Muncii. Debutează cu versuri la rev. lui Ov. Densusianu, *Viaţa nouă* (1906), colaborând constant până în 1916. A mai colaborat la *Convorbiri critice, Literatorul, Flacăra, Sburătorul, Grădina Hesperidelor, Cugetul românesc, Revista Fundaţiilor Regale, Universul literar, Gândirea* etc. Debut editorial cu vol. *Destăinuiri* (1937). Premiul Soc. Scriitorilor Români (1938; 1941). Simbolist delicat, autor al unei poezii fără mari probleme şi gravităţi, de o melancolie uşoară, fluidă. A tradus din Baudelaire, Hugo, F. de Croisset, Moličre, Maxence van der Meersch, Jean Giono, Jules Renard ş.a. Înainte de moarte, pregătise pentru tipar un vol. memorialistic (*Amintirile uitării*).

OPERA: *Destăinuiri,* Bucureşti, 1937. Traduceri: Ch. Baudelaire, *Florile răului,* Bucureşti, 1940; F. de Croisset, *Doamna din Malacca,* Bucureşti, 1942; H. Ardel, *A visat o fată,* Bucureşti, 1943; J. Giono, *Să-mi rămână bucuria.* Bucureşti, 1943 (ed. II, în colab. cu M. Gafton, 1971); M. Van der Meersch, *Trupuri şi suflete,* I-II, Bucureşti, 1944; Cl. Vautel şi R. Escholier*, Împăratul cu ochi albaştri,* Bucureşti, 1946.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, III; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; *Poeţi de la Vieaţa nouă,* 1968; D. Micu, *Început...*; C. Ciopraga, *Literatura....* **(R. Z.)**

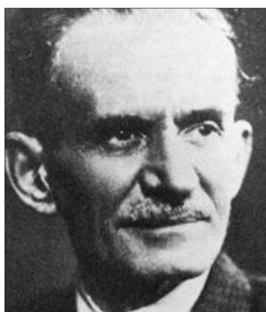

BASSARABESCU I.[on] A.[lexandru], n 17 dec. 1870, Giurgiu – m. 27 mart. 1952, Ploieşti. Prozator. Al şaselea din cei şapte copii ai pitarului Alexandru Bassarabescu, coleg de clasă la Colegiul „Sf. Sava"cu Nicolae Bălcescu şi Ion Ghica, primar al oraşului Giurgiu la data naşterii lui **B.**; mama: Elisabeta-Eliza (n. Starostescu). Scăpătând, familia se mută la Bucureşti (1877), unde **B.** urmează cursurile Colegiului „Sf. Sava" (1884-1891), apoi pe cele ale Facultăţii de Litere (1891-1896). Debutează în rev. şcolară *Mugurul* (1888). Colab. la *România literară, Generaţia nouă, Românul literar, Revista nouă. Convorbiri literare, Sămănătorul, Luceafărul, Ramuri, Flacăra* etc. Primul vol. (*Nuvele,* 1903), urmat, vreme de câteva decenii, de alte culegeri de proză scurtă (*Vulturii,* 1907; *Norocul,* 1907; *Nenea,* 1916; *Moş Stan,* 1923; *Pe drezină,* 1924; *Un om în toată firea,* 1927; *Domnu Dincă,* 1928). Prof. de geografie la Focşani (1896) şi (din 1897), până la sfârşitul vieţii, la Ploieşti. Pentru scurt timp, inspector al artelor (1911), inspector al învăţământului primar (1912), prefect de Prahova (1918) şi senator (1926-1927). Premiul Soc. Scriitorilor Români (l926); Premiul Naţional pentru proză (1930); Premiul Acad. (1908; 1920). Membru corespondent al Acad. (1909). În colab. cu Vasile V. Haneş a publicat *Antologia scriitorilor români* (1931); a întocmit şi manuale şcolare (1926; 1930). Sub titlul *Ovidiu Şicană* (1908), a tradus şi

localizat farsa medievală franceză *La Farce de maistre Pierre Pathelin.* A tradus din A. Daudet, G. Courteline şi a scris şi în lb. esperanto.

OPERA: *Nuvele,* Bucureşti, 1903; *Vulturii,* Bucureşti, 1907 (ed. II, 1925); *Norocul*, Bucureşti, 1907; *Ovidiu Şicană,* farsă într-un act şi trei tablouri, Ploieşti, 1908 (ed. II, 1942); *Noi şi vechi,* Bucureşti, 1909; *Nenea,* Bucureşti, 1916; *Un dor împlinit,* Bucureşti, 1919 (ed. II, 1927); *Moş Stan,* Bucureşti, 1923 (ed. II, 1937; ed. IV, 1943); *Schiţe şi nuvele,* Bucureşti, 1923; *Spre Slatina,* Bucureşti, 1924; Pe *drezină,* Bucureşti, 1924; *Un om în toată firea,* Bucureşti, 1927 (ed. şi pref. de T. Avramescu, 1968); *Domnu Dincă,* Bucureşti, 1928; *Două epoci din literatura română,* comunicare academică, Bucureşti, 1928; *Opere complete,* I-II, Bucureşti, 1939-1940; *O scrisoare necunoscută din epoca Unirii Principatelor* (Sofia Hrisoscoleo), Bucureşti, 1940; *Proză,* Bucureşti, 1942; *Lume de ieri. Amintiri vesele şi duioase,* Bucureşti, 1943 (pref. de Al. Piru, 1958); *Schiţe şi nuvele,* pref. de Zoe Dumitrescu, Bucureşti, 1953; *Schiţe şi nuvele,* pref. de S. Milorian, Bucureşti, 1955; *Pe drezină,* pref. de G. Dimisianu, Bucureşti, 1963; *Scrieri alese,* ed. şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1966; *Nuvele şi schiţe.* Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice,* I, 1909; R. Boteanu, *Biografia familiei Boteanu,* 1921; N. Davidescu, *Aspecte...*, I; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; T. Vianu, *Arta...*; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vârgolici, *Doi nuvelişti,* 1965; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; O. Botez, *Scrieri,* 1977; M. Mănescu, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1982; S. Bărbulescu, în *Contemporanul,* nr. 16, 2000. **(C. R.)**

BATZARIA N.[icolae], n. 20 nov. 1874, Cruşevo, Macedonia – m. 28 ian. 1952, Bucureşti. Prozator şi publicist. A urmat şcoala primară la Cruşevo, Liceul Român din Bitolia şi doi ani Facultatea de Litere şi Drept din Bucureşti. Prof. la Cruşevo, la Gimnaziul din Ianina şi la Liceul din Bitolia; inspector şcolar al vilaetelor Coşova şi Salonic. Participant la revoluţia Junilor turci, parlamentar turc la Constantinopol (1908) şi ministru al Lucrărilor Publice în guvernul „Junilor turci" (1913); semnatar al tratatului de pace de la Londra, care a lichidat ultimele rămăşiţe ale Turciei europene (1913). În timpul războiului se retrage în Elveţia (1916). După război, e senator în guvernul Averescu (1920). A condus multe rev. şi ziare aromâneşti, înfiinţând, la Salonic, primul ziar aromânesc, *Deşteptarea* (1908). Debutează în rev. *Şezătoarea* din Fălticeni (1903). Colab. la *Sămănătorul, Ovidiu, Arhiva, Gândul nostru, Flacăra.* După ce a fost un timp la *Adevărul* şi *Dimineaţa* şi a condus rev. *Dimineaţa copiilor,* unde semna Moş Nae, a trecut redactor la *Universul* (1936); a condus şi rev. *Universul copiilor.* A mai semnat Ali-Baba, N. Macedoneanu şi Dinu Pivniceru. Cunoscut azi mai mult ca un talentat creator de literatură pentru copii (seria *Haplea, Coana Frosa, Plici şi Plum, Rilă Iepurilă, Lir şi Tibişir, Bucuria copiilor,* 1922; *Clopotul fermecat,* 1925; *Uitucilă,* 1939; *Inelul pierdut,* f.a.), **B.** a mai scris schiţe, scurte povestiri, anecdote, romane pentru copii (*Jertfa Lilianei,* 1930; *Sărmanul Adrian,* 1941; *Răpirea celor două fetiţe,* 1943); trad. şi localizări (*Genoveva de Brabant,* 1945; *Winnie-the-Pooh,* f.a. etc.). A redactat (în colab.) şi diferite manuale şcolare. Cu o opera întinsă, deşi inegală, şi cu o viaţă de legendă, nescutită de suferinţe şi nedreptăţi, **B.** a răzbit în literatura română cu umorul său înţelept şi darul unui povestitor oriental.

OPERA: *Părăvulii.* Anecdote populare, Bucureşti, 1901 (ed. II, 1904; ed. III, 1923); *De la fraţii de departe,* Oradea Mare, 1921; *Raportul comisiunii parlamentare asupra anchetei făcută în Basarabia,* Bucureşti, 1921; *Spovedanii de cadâne.* Nuvele din viaţa turcească, Bucureşti, 1921; *Turcoaicele,* Iaşi, 1921; *Bucuria copiilor.* Poveşti cu haz, Craiova, 1922; *Sărmana Leila.* Roman din viaţa cadânelor, Bucureşti, 1922 (ed. II, 1925); *Colina îndrăgostiţilor.* Schiţe şi nuvele din viaţa orientală, Bucureşti, 1923; *Clopotul fermecat,* Bucureşti, 1925; *Haplea la Bucureşti,* desene de Iordache şi Geo, Bucureşti, 1928 (ed. II, 1929); *Plici şi Plum,* Bucureşti, 1928; *Inelul pierdut,* Bucureşti, 1929; *Miţu Miţişor şi Sosoiu Sosolici.* Minunatele întâmplări a doi pisoi, Bucureşti, 1929; *Haplea.* Alte păţanii şi năzdrăvănii. Bucureşti, 1930 (ed. II, 1979); *Haplea în străinătate,* Bucureşti, 1930; *Jertfa Lilianei,* adaptare după Schmid. Bucureşti, 1930;

Haplea la şcoală, Bucureşti, 1932; *Unchiul meu Adam,* Bucureşti, 1934; *Anecdote,* orig. şi transpunere în limba literară de ~, introd. de T. Papahagi, Bucureşti, 1935; *În ţara copiilor trântori,* Bucureşti, 1938; *Ştrengărelu,* Bucureşti, 1938; *Mica Robinson,* Bucureşti, 1939; *Uitucilă.* Pozne şi boroboaţe, Bucureşti, 1939; *Regina din insula piticilor.* Bucureşti, 1940; *Copilul nimănui,* Bucureşti, 1941; *Haplea.* Păţanii din tinereţe, Bucureşti, 1941; *Sărmanul Adrian,* Bucureşti, 1941; *Lacrimile mamei,* Bucureşti, 1942; *Mimina.* Scrisorile unei pisici, Bucureşti, 1942; *Porumbiţa şi Timofte,* Bucureşti, 1942; *Tiriplic cel norocos,* Bucureşti, 1942; *Coana Frosa.* Viaţa şi aventurile ei, 1943; *În căutarea norocului,* adaptare după Schmid, Bucureşti, 1943; *Poveştile papagalului,* Bucureşti, 1943; *Răpirea celor două fetiţe,* Bucureşti, 1943; *De toate şi frumoase,* Bucureşti, 1944; *Fetiţa schimbată,* Bucureşti, 1944; *La plimhare-n zi cu soare,* Bucureşti, 1944; *Poveşti de aur,* Bucureşti, 1944 (ed. II, 1987); *Genoveva de Brabant,* Bucureşti, 1945; *Maimuţica,* Bucureşti, 1945; *Poveşti de aur,* Bucureşti, 1968 (ed. nouă, 1979); *Buchete de poveşti pentru copiii cuminţi,* Bucureşti, f.a.; *Cartea bucuriei.* Bucureşti, f.a.; *Cartea mea.* Bucureşti, f.a.; *Coana Frosa la Bucureşti,* Bucureşti, f.a.; *Comoara cu poveşti alese printre cele mai frumoase de la diferite popoare,* Bucureşti, f.a.; *Copiii cu părul de aur* şi *Scufiţa Roşie în ţara zânelor,* Bucureşti, f.a.; *Copilul crescut în peşteră,* Bucureşti, f.a.; *Cutia cu jucării,* Bucureşti, f.a.; *Din lumea Islamului. Turcia junilor-turci,* pref. de N. Iorga, Bucureşti, f.a.; *Fel de fel de vieţuitoare ce nu fac vreo supărare.* Bucureşti, f.a.; *În închisorile turceşti.* Brăila, f.a.; *În tinereţe sau la bătrâneţe?,* Bucureşti, f.a.; *Lir şi Tibişir,* Bucureşti, f.a.; *Martinică şi Puky,* localizare după *Winnie-the-Pooh* de A. A. Milne, Bucureşti, f.a.; *România văzută de departe,* Bucureşti, f.a.; *Păpuşica,* Bucureşti, f.a.; *Prima turcoaică,* Bucureşti, f.a.; *Priveşte şi citeşte,* Bucureşti, f.a.; *Rilă Iepurilă,* Bucureşti, f.a.; *Trandafirul mării şi alte povestiri din „O mie şi una de nopţi" şi de la alte popoare povestite pentru tineret.* Bucureşti, f.a.; *Părăvulii,* Syracuse, 1989; *Poveşti de aur,* Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; Gh. Adamescu, *Contribuţiuni la bibliografia românească,* III, 1928; N. Iorga, *O viaţă de om aşa cum a fost,* II, 1934; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Bucur, *Istoriografia...*; H. Cândroveanu, *Literatura....* **(C. M.)**

BAŢU-ICHIM Florica, n. 13 apr. 1945, Bucureşti. Poetă. Căsătorită cu poetul Dumitru Ichim. Fiica lui Temistocle Baţu, croitor, şi a Victoriei (n. Pană). Este al şaptelea copil dintr-o familie de aromâni. Tatăl născut în Pleasa (Albania); mama, născută în Beala de Sus (Iugoslavia), a publicat mai multe cărţi în dialectul aromân. Urmează Liceul „Gh. Şincai" din capitală (1958-1963). Licenţiată a Acad. de Ştiinţe Economice din Bucureşti, secţia finanţe-credit (1963-1968). Între 1968 şi 1974 este inspector de credite la Banca Agricolă. În 1974 se stabileşte în Canada. Codirector (1975-1985) al emisiunii bilunare de informaţii şi cultură românească, difuzată la postul de televiziune GRCT-TV, Cable 4 din Kitchener, Ontario. Colaborează la *Amfiteatru, Luceafărul, Urzica, Almanahul „Urzica", Cadran, Revista scriitorilor români* (München, Germania), *Credinţa* şi *Calendarul „Credinţa"* (Detroit, Ohio, Statele Unite), *Solia* (Jackson, Michigan, Statele Unite), *Comuniunea românească* (Detroit, Ohio, Statele Unite), *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), *Luceafărul românesc* (Montréal, Québec, Canada), *Vestitorul român-canadian, Rădăcini* şi *Orpheus* (Kitchener, Ontario, Canada) etc. Debutează în *Urzica* (1963), cu o epigramă semnată, dintr-o greşeală de tipar, Florica Boţu. Debut editorial cu vol. de poezii *Mesagerul alb* (1970; cu o pref. de Ion Caraion). Alte culegeri de versuri: *Oglinzi* (1975), *Seara lumească* (1978), *Poezii pentru copii* (1979), *Valea nopţii*, în vol. colectiv *Agape* (1982), *Poezii pentru copii* (1983) şi *Petala infinitului alb* (2001). Autoare a unui volum de poeme în proză (*Vinerea Mare*, 1975) şi a două cărţi de proză confesivă (*Bolnav de cancer în Medjugorje*, 1989 şi *La porţile disperării, începutul speranţei...*, 1994).

OPERA: *Mesagerul alb*, versuri, cu o pref. de Ion Caraion, Bucureşti, 1970; *Oglinzi*, versuri, Kitchener, Ontario, 1975; *Vinerea Mare*, poeme în proză, Kitchener, Ontario, 1977; *Seară lumească*, versuri, Kitchener, Ontario, 1978; *Poezii pentru copii*, Kitchener, Ontario, 1979; *Valea nopţii,* în vol. colectiv *Agape*, Kitchener, Ontario, 1982 (alte două

secţiuni ale cărţii sunt semnate de Nicolae Novac, *Încrustări în bancă*, şi Dumitru Ichim, *Planeta Ichtys*); *Bolnav de cancer în Medjugorje*, Kitchener, Ontario, Canada, 1989; *Poezii pentru copii*, Bucureşti, 1993; *La porţile disperării, începutul speranţei*..., cu o pref. de Valeriu Anania, Cluj-Napoca, 1994 (ed. II, 1996); *Poeme din Grădina Luminii*, versuri pentru copii, Kitchener, Ontario, Canada, 2000; *Petala infinitului alb,* versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Rădulescu, în *Rădăcini* (Kitchener, Ontario, Canada), nr. 102, 1992; George Băjenaru, în *Clipa* (California, Statele Unite), nr. 121, 1993; Ion Murgeanu, în *Curierul românesc,* nr. 12, 1994; Mihaela Moisin, în *Rădăcini*, nr. 132, 1995; George Băjenaru, *Între sublim şi tragic.* Eseuri literare, însemnări, convorbiri, 1998 (reprodus din *Clipa*, California, Statele Unite, nr. 121, 1993); G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator*, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BĂCIUŢ Nicolae, n. 10 dec. 1956, Chintelnic, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet. Fiul lui Grigore Băciuţ şi al Mariei (n. Măgheruşan). Studii elementare în satul natal (1963-1969) şi Bistriţa (1969-1971); Liceul „Liviu Rebreanu” din acelaşi oraş (1971-1975). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-engleză (1978-1982). Membru al grupării „Echinox” şi redactor, apoi secretar de redacţie al rev. (1978-1982). Prof. la Găleşti, jud. Mureş (1982-1983); redactor la rev. *Vatra* (1983-2003); corespondent al Televiziunii Române, Departamentul emisiunilor informative (1991-2003); redactor-şef al Editurii Tipomur din Târgu Mureş (1991-2003); redactor-şef al rev. *Mondo bussines* (1995); redactor cultural la cotidianul *Cuvântul liber* (din 1999); director al rev. *Alpha* (1990); secretar de redacţie la rev. *Societatea încotro?* (1995-1997); director la rev. *Gura lumii* (1997-1999); redactor-şef al rev. *Teatru-n teatru* (1998) şi *Ambasador* (1996-2003). Din 2001, director al Direcţiei Judeţene pentru Cultură, Culte şi Patrimoniul Cultural Naţional Mureş. Bursier în Statele Unite (1990). Colab. la *Vatra, Steaua, Tribuna, Astra, Convorbiri literare, Luceafărul, Flacăra, Transilvania, Poesis* etc. Debutează cu publicistică în ziarul *Ecoul* din Bistriţa şi cu poezie în rev. *Zări senine* a Liceului „Liviu Rebreanu” din acelaşi oraş (1975). Debut editorial cu vol. de versuri *Muzeul de iarnă* (1986), urmat de *Memoria zăpezii* (1989), *Nostalgii interzise* (1991), *Casa cu idoli* (1996), *Manualul de ceară* (2001), *Poduri de umbră* (2001), *Solstiţiu la Echinox* (2002) şi *Alb pe alb* (2003). A mai publicat vol. de interviuri (*Anotimpul probabil,* 1995; *Curs şi recurs,* 1997; *Oglinzi paralele,* 1997; *Babel după Babel,* 2000; *Aproape departe,* 2001; *N. Steinhardt. Între două lumi,* 2001; *Zona liberă,* 2003), jurnale de călătorie (*America, partea nevăzută a lunii,* 1994; *A doua Americă,* 1996; *Muntele Athos din Muntele Athos,* 2003), publicistică (*Şi aşa mai departe,* 1997) şi literatură pentru copii (*Jocuri încrucişate,* 1990; *Lina lumina,* 1999). Autor al antologiei de poezie târgumureşeană *Ceasul de flori* (2001). Premiul rev. *Luceafărul* (1979; 1981); Premiul Filialei din Târgu Mureş a Uniunii Scriitorilor (1996; 1999; 2000).

OPERA: *Muzeul de iarnă,* versuri, Cluj-Napoca, 1986; *Memoria zăpezii*, versuri, Bucureşti, 1989; *Jocuri încrucişate,* versuri pentru copii, 1990; *Nostalgii interzise,* versuri, Târgu Mureş, 1991; *America, partea nevăzută a lunii,* jurnal de călătorie, *Târgu Mureş,* 1994; *Anotimpul probabil,* interviuri, Târgu Mureş, 1995; *Casa cu idoli,* versuri, Târgu Mureş, 1996; *A doua Americă,* jurnal de călătorie, Târgu Mureş, 1996; *Şi aşa mai departe,* publicistică, Târgu Mureş, 1997; *Curs şi recurs,* interviuri, Târgu Mureş, 1997; *Oglinzi paralele,* interviuri, Târgu Mureş, 1997; *Lina lumina,* versuri pentru copii, Târgu Mureş, 1999; *Babel după Babel,* interviuri, Târgu Mureş, 2000; *Manualul de ceară,* versuri, Târgu Mureş, 2001; *Poduri de umbră/Hidak az árnyékok felett,* versuri, ed. bilingvă româno-maghiară, trad. de Tóth István, Târgu Mureş, 2001; *N. Steinhardt. Între două lumi,* convorbiri cu ~, Cluj-Napoca, 2001; *Ceasul de flori,* antologie de poezie târgumureşeană, Târgu Mureş, 2001; *Solstiţiu la Echinox,* versuri, Târgu Mureş, 2002; *Zona liberă,* interviuri, Târgu Mureş, 2003; *Alb pe alb,* versuri, Târgu Mureş, 2003; *Muntele Athos din Muntele Athos,* jurnal, Târgu Mureş, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 46, 1986; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 7, 1986; N. Steinhardt, în *Tribuna,* nr. 50, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 48, 1986; Constanţa Buzea, în Amfiteatru, nr. 5, 1987; G. Dorian, în *Ateneu,* nr. 4, 1987; E. Nistor, în *Orizont,* nr. 52, 1988; T. T. Coşovei, *Pornind de la un vers,* 1990; V. Bârgău, *Generaţia '80,* 1999; T. T. Coşovei, *Hotelul Urmuz,* 2000; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 2002. **(A. S.)**

BĂDĂUŢĂ Alexandru, n. 14 iun. 1901, com. Zâmbreasca, jud. Teleorman – m. 18 mai 1983, Bucureşti. Prozator, memorialist şi eseist. Fiul lui Constantin Bădăuţă şi al Elenei (n. Popescu), agricultori. Şcoala primară în com. natală; Liceul „I. C. Brătianu" din Piteşti (1912-1921); cursuri la École de Versailles (Paris); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1930). Debut poetic în rev. *Nufărul* din Alexandria, cu poema-pastel *Morarul* (1919); debut editorial cu eseul *Beethoven* (1927). Funcţionar la Ministerul Finanţelor (1922-1925) şi la Ministerul Propagandei (şef de serviciu, director, secretar general). Secretar de redacţie la *Cugetul românesc, Viaţa literară, Buletinul cultural* (1925-1928), *Gândirea* (1928-1931). Colab. la *Ramuri, Universul literar, Gândirea, România literară, Cele trei Crişuri, Preocupări literare, L'Europe orientale* (*Paris*), *Cuvântul literar şi artistic, Ţara de jos, România pitorească* etc. Întemeietor al cinematografiei documentare româneşti şi al Oficiului Naţional de Turism; organizator şi comisar al mai multor expoziţii româneşti în străinătate; autor de albume şi ghiduri: *România* (în colab., 1933), *Arta populară românească* (1936), *Guide de la Roumanie* (1940; Premiul Acad.), *Munţii României* (1942) etc. Eseistul se afirmă la început în critică (*Note literare,* 1928), apoi în evocarea peisajului românesc (*Privelişti româneşti,* 1932), în care excelează talentul său descriptiv. Prozatorul se afirmă abia la bătrâneţe, prin pagini de ficţiune, dar mai cu seamă prin memorialistică (*O carte trăită,* 1977).

OPERA: *Beethoven,* Bucureşti, 1927*, Note literare,* Bucureşti, 1928; *Privelişti româneşti,* Bucureşti, 1932; *Guide balneo-climatique de la Roumanie,* Bucureşti, 1932; *Argeş,* Craiova, 1932; *România,* Natură, clădiri, viaţă populară, în colab. cu K. Hierschi, pref. de O. Goga, Leipzig, 1933 (versiune engleză, franceză, germană); *Ustilling an Rumensk Folkekunst og Reiseliv. Arta populară românească,* pref. de Th. B. Kieland, introd. de J. Bojer, Oslo, 1936. *Â travers la Roumanie,* Bruxelles, 1936; Preziosi, *Bucureşti în 1869,* Bucureşti, 1936; *Les Roumains.* Paris, 1937; *Vestiges archéologique de Roumanie,* Paris, 1937; *Leş monuments historiques de Roumanie,* Paris, 1937; *România la lucru.* Bucureşti, 1940 (versiune franceză, Bucureşti, 1940); *Guide de la Roumanie,* Bucureşti, 1940; *Munţii României,* Craiova, 1942; *Icoane argeşene,* Bucureşti, 1944; *O carte trăită,* pref. de G. Muntean, Bucureşti, 1977; *Privelişti româneşti,* cuvânt înainte de Ş. Cioculescu, postfaţă de M. Dumitrescu, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Vrabie. *Gândirismul,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Sadoveanu, *Opere,* XIV, 1958; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; G. Muntean, în *România literară,* nr. 21, 1983. **(V. C.)**

BĂDESCU Horia, n. 24 febr. 1943, com. Aref, jud. Argeş. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Bădescu, învăţător, şi al Elenei (n. Petcu). Şcoala generală în com. natală (1950-1957), apoi Liceul „Vlaicu Vodă" din Curtea de Argeş (1957-1960); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1963-1968). Redactor al Studioului de Radio Cluj (1968-1985); funcţionar la Comitetul de Cultură al jud. Cluj (1985-1987). Director al Teatrului Naţional din Cluj (1987-1990) şi director al Radioteleviziunii Cluj (22 dec. 1989 – dec. 1994). Director adjunct (1994-1997) şi director (1997-1999) al Centrului Cultural Român din Paris. Din 2001, consilier cultural al Ambasadei României la Paris. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Poezia şi sacrul* (1997). Colab. la *Tribuna, Steaua,*

Vatra, Familia, Cronica, Ateneu, Convorbiri literare, România literară, Luceafărul, Poesis, Apostrof, Viaţa Românească, Le Journal des poètes (Belgia), *Marginales* (Belgia), *Phéatique* (Franţa), *Sud* (Franţa) ş.a. Membru fondator al Cenaclului „Echinox" (1967) şi al Soc. Culturale „Lucian Blaga" (vicepreşedinte, 1990-1992 şi preşedinte, 1992-1994). Debut în *Tribuna* (1964). Debut editorial cu vol. *Marile Eleusii* (1971), urmat de *Nevăzutele Urse* (1975), *Cântece de viscol* (1976), *Ascunsa trudă* (1979), *Recurs la singurătate* (1982), *Starea bizantină* (1983), *Apărarea lui Socrate* (1985), *Anotimpurile* (l987); *Furcile caudine* (1991), *Lieduri* (1992), *Fierul spinilor* (1995), *Ronsete* (1995), *Ziua cenuşii* (2002). Autor al eseurilor critice *Magda Isanos. Drumul spre Eleusis* (1975) şi *Grigore Alexandrescu, Parada măştilor* (1981), ambele în formula „par lui-même". Mai temerar în eseul *Meşterul Manole sau imanenţa tragicului* (1986), **B.** discută categoria tragicului din perspectiva interpretării date de D. D. Roşca şi G. Liiceanu, detectând în balada românească un fond mistic, unul istoric şi unul tragic. Prozatorul a dat două romane: *Joia patimilor* (1981), plasat în Transilvania anului 1918, cu ţesătura de conflicte specifice, şi *Zborul gâştei sălbatice* (1989), roman de dragoste ce reia, în alt registru, motivul recurent al poeziei, eros/thanatos. Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1977; 1981; 1992); Premiul rev. *Argeş* (1986) şi al rev. *Poesis* (1990); Premiul Acad. Române (1991).

OPERA: *Marile Eleusii,* versuri, Cluj, 1971; *Nevăzutele Urse,* versuri, Cluj-Napoca, 1975; *Magda Isanos. Drumul spre Eleusis,* Bucureşti, 1975; *Cântece de viscol,* Bucureşti, 1976; *Anonimus,* versuri, postfaţă de P. Poantă, CIuj-Napoca, 1977; *Ascunsa trudă,* versuri, Bucureşti, 1979; *Grigore Alexandrescu. Parada măştilor,* Bucureşti, 1981; *Joia patimilor,* Bucureşti, 1981 (ed. II, 1993); *Recurs la singurătate,* versuri, Bucureşti, 1982; *Starea bizantină,* versuri, Cluj-Napoca, 1983; *Apărarea lui Socrate,* versuri, Bucureşti, 1985; *Meşterul Manole sau imanenţa tragicului,* Bucureşti, 1986; *Anotimpurile,* versuri, Cluj-Napoca, 1987; *Zborul gâştei sălbatice,* Bucureşti, 1989; *Ferestre,* tablete, Bucureşti, 1990; *Furcile caudine,* versuri, Bucureşti, 1991; *Lieduri,* versuri, Cluj-Napoca, 1992; *Fierul spinilor,* versuri, Cluj-Napoca, 1995; *Ronsete,* versuri, Cluj-Napoca, 1995; *Ieşirea din Europa,* tablete, Cluj-Napoca, 1996; *Poezie şi sacru,* eseu, Cluj-Napoca, 1997; *Les syllogismes du chemin,* versuri, Amay – Belgique, 1999; *Ziua cenuşii,* versuri, Bucureşti, 2000; *La mémoire de l'Etre – la poésie et le sacré,* eseu, trad. de G. Bayo şi ~, pref. de M. Camus, Paris, 2000; *Abattoires du silence,* poeme, Rochefort du Gard, France, 2001; *La salle d'attente/Sala de aşteptare,* versuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: H. Cornelus, *Îmblânzitorul de himere,* trad. şi pref. de ~, Cluj-Napoca, 1991; M. Quaghebeur, *Tăceri şi semne,* trad. şi pref. de ~, Cluj-Napoca, 1992; E. de Sadeleer, *Vulnerat omnes ultima necat,* trad. şi pref. de ~, Cluj-Napoca, 1993; D. Daguet, *La proba cuvântului,* trad. şi pref. de ~, Cluj-Napoca, 1993; G. Bayo, *Exod/Exode,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1997; H. de Broqueville, *Strania voluptate a matematicii literare,* Bucureşti, 1998; F. Coffinet, *Călătorie pe continentul veghind/Marche sur le continent en veille,* Troyes, 1998; W. Lambersy, *Jurnalul unui ateu provizoriu/Journal d'un athée provisoire,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 2000; G. Bayo, *În golful tăcerii/In der bucht der stille/Dans la baie du silence,* Rimbach, Germania, 2001; H. de Broqueville, *Uraho, mai trăieşti?,* pref. de P. de Boisdeffre, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, *Modalităţi...*; D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; C. Regman, *Explorări în actualitatea imediată,* 1978; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; Al. Ruja, *Valori lirice actuale,* 1979; G. Alboiu, *Un poet printre critici,* 1979; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; Grete Tartler, *Melopoetica,* 1984; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; E. Simion, *Scriitori...,* IV; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 24, 1985; idem, *ibidem,* nr. 44, 1987; idem, *ibidem,* nr. 12, 1989; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 9, 1990; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 20, 1990; idem, *ibidem,* nr. 45, 1991; I. Holban, în *Cronica,* nr. 24, 1991; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 5, 1992; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 1, 1992; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 7, 1993; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 10, 1993; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 6, 1993; L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 1-2, 1996; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1997; I. Holban, *ibidem,* nr. 4, 2002; I. Adam, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 655, 2003; Ioama Bot, în *Contemporanul,* nr. 9, 2003. **(A. S.)**

BĂDESCU Ioniţă Scipione, n. 15 mai 1847, com. Răştolţ, jud. Sălaj – m. 4 oct. 1904, Botoşani. Poet şi publicist. Fiul protopopului Ion Bădescu. Studiile liceale la Oradea, Blaj şi Beiuş, iar cele superioare la Budapesta, Bucureşti, Iaşi şi Viena (a urmat Literele şi Filosofia, precum şi Acad. Comercială). Prieten cu Eminescu încă de la Blaj, membru al Soc. Orientul, apoi al Junimii. A lucrat în redacţiile ziarelor *Curierul de Iaşi, Pressa, Trompeta Carpaţitor, Timpul,* a întemeiat şi condus ziarele *Noul Curier român* (1871-1873) şi *Curierul român* (1886-1904). A fost revizor şcolar în jud. Neamţ, Suceava, Botoşani şi Dorohoi şi director al Şcolii Normale din Galaţi; în cele din urmă se stabileşte ca funcţionar în Botoşani. Poet încă din timpul liceului (a debutat în 1864, în *Aurora română* din Pesta), a colaborat la *Albina, Concordia, Convorbiri literare, Familia, Foaia Societăţii pentru Literatura şi Cultura Română în Bucovina* etc. A scris versuri erotice şi patriotice în gustul vremii, fără a depăşi însă nivelul mediocrităţii (*Poezii,* 1868; *Coroana României,* 1881). Cele mai izbutite sunt poeziile în stil popular, **B.** fiind de altfel şi culegător de folclor.

OPERA: *Poezii,* Pesta, 1868; *Coroana României,* Bucureşti, 1881.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică,* II, 1876; Vl. Şardin, *Din trecutul Botoşanilor. Figuri dispărute,* 1929; E. Potoran, *Poeţii Bihorului,* 1934; V. Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene,* 1944. **(G. A.)**

BĂDESCU Irina (prenumele la naştere: Irina Mihaela), n. 4 nov. 1938, Cluj. Eseistă şi traducătoare. Fiica lui Radu Bădescu, matematician, prof. univ., şi a Irenei (n. Grozdea). Urmea-ză Şcoala franceză (1945-1947), apoi Şcoala elementară Floreasca (1953) şi Liceul „I. L. Caragiale" din Bucureşti (absolvit în 1956). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, specialitatea franceză (1961). Preparator la Institutul Pedagogic din Bucureşti (1962-1964); preparator (1964-1966), asistent (1966-1973), lector (1973-1990), conferenţiar şi prof. (din 2000) la Facultatea de Filologie, Catedra de franceză, a Univ. din Bucureşti. Între 1992 şi 2000, şeful Catedrei de franceză a Facultăţii de Lb. şi Literaturi Străine. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Pour une pragmatique de la littérature. La Réception de Rousseau en France. 1750-1800* (1979), publicată sub titlul *L'oeuvre, le texte et ses ailleurs. Essai de méthode. La réception de Rousseau en France. 1750-1800* (1999). Burse de specializare la Centro Internazionale di Semiotica e Linguistica, Urbino, Italia (1972)şi la Université Laval, Québec, Canada (1994); bursieră a Colegiului Noua Europă (1995); bursă de specializare oferită de Guvernul federal al Canadei (2002). Colab. la *Studii de literatură universală, Cahiers de linguistique théorique et appliquée, Cahiers roumaine d'études littéraires, Synthesis* etc. Codirector al Asoc. române de studii franceze (din 1992) şi preşedinte executiv al Soc. române pentru studierea secolului al XVIII-lea (din 1995). A organizat colocvii naţionale şi internaţionale (*Semiotică şi poetică,* 1974; *Voltaire, Rousseau şi epoca Luminilor,* 1978; *Bicentenar Diderot,* 1978; *Bicentenarul Revoluţiei franceze,* 1989; *Le français langue seconde,* 1993; *Corps culturels,* 1998). Debutează în *Studii de literatură universală* (1964). Autoare a unor cursuri de literatură şi civilizaţie franceză dedicate secolului XVIII. A colaborat la dicţionarul de *Scriitori francezi* (1978). A scris pref./postfeţe, note, comentarii şi cronologii la vol. de A. Maurois, Fr. Mauriac, A. Rimbaud, G. de Nerval, B. d'Aurevilly, Marivaux, M. Brion, Rousseau, Anne Hébert, S. Mercier, M. Tournier etc. Trad. din G. de Nerval, A. Maillet, Hélène Cixous, Fr. Bonardel ş.a.

OPERA: *Cours de littérature française. Le XVIIIe siècle,* I, Bucureşti, 1975; *Cours de littérature et civilisation française. Le XVIIIe siècle,* II, Bucureşti, 1978; *L'oeuvre, le texte et ses ailleurs. Essai de méthode. La réception de Rousseau en France (1750-1800),* Bucureşti, 1999. Traduceri: G. de Nerval, *Aurélia,* Bucureşti, 1975; B. d'Aurevilly, *Diabolicele,* Bucureşti, 1975; *La culture roumaine à l'époque des Lumières,* coordonator R. Munteanu, trad. în colab., Bucureşti, 1982; V. Voiculescu, *Récits,* Bucureşti, 1984; G. Poulet, *Metamorfozele cercului,* în colab. cu Angela Martin, Bucureşti, 1987; A. Maillet, *Pelaghia – Căruţa,* Bucureşti, 1989; B.-H. Lévy, *Barbaria cu*

chip uman, București, 1992; E. Ionescu, *Jurnal în fărâme,* Bucureşti, 1993; M. Tournier, *Meteorii,* Bucureşti, 1995; E. Cioran, *Demiurgul cel rău,* Bucuresti, 1996; G. Durand, *Figuri mitice şi chipuri ale operei,* Bucuresti, 1998; H. Cixous, *Înăuntru,* Bucureşti, 1999; Catherine Durandin, *Trădarea,* Bucureşti, 1999; F. Bonardel, *Filosofia alchimiei,* în colab. cu Ana Vancu, Iaşi, 1999; G. Bachelard, *Poetica spaţiului,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. Martin, în *România literară,* nr. 25, 1979; Anca Christodorescu, în *Analele Universităţii Bucureşti. Limbi şi literaturi străine,* 1984; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 5, 1985; M. Mihăieş,în *Orizont,* nr. 15, 1987; Cezar Tabarcea, în *România literară,* nr. 37, 1992; B. Ghiu, în *Dilema,* nr. 113, 1995; D. C. Mihăilescu, în *22,* nr. 52, 1996; Tania Radu, în *Cotidianul (Litere, Arte, Idei),* nr. 12, 1996. **(A. S.)**

BĂIEŞU Ion (pseud. lui Ion Mihalache), n. 2 ian. 1933, satul Aldeni, com. Cernăteşti, jud. Buzău – m.21 sept. 1992, New Jersey (SUA). Prozator şi dramaturg. Fiul lui Ion Mihalache şi al Auricăi (n. Cârciu), agricultori. Tatăl se ocupa şi cu vânătoarea. Copilărie mizeră, evocată cu umor negru. Şcoala primară în satul natal, continuată în satul vecin, Poponeţi; Liceul Comercial din Buzău (1944-1951). Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu". Începe studii universitare de filosofie şi drept pe care le continuă la Facultatea de Filologie (absolvită în 1961). Redactor la *Albina* (1952), *Scânteia tineretului* (1954-1964), redactor-şef la *Amfiteatru* (1965-1968). Debut cu versuri în *Viaţa Buzăului* (1951). Debut editorial cu vol. de schiţe *Necazuri şi bucurii* (1956). Colab. la *România literară, Luceafărul, Amfiteatru, Urzica, Viaţa Românească* etc. Povestirea *Cei din urmă* (1959) îl menţine încă în zona de influenţă a lui Marin Preda, cel din *Desfăşurarea.* Talentul orig. al lui B. se afirmă mai liber în schiţa umoristică, câştigând cu vol. *Sufereau împreună* (1965) în substanţă şi în stilul colocvial foarte personal, care-l şi împinge către dramaturgie. *Preşul, Alibi, În căutarea sensului pierdut, Escrocii în aer liber* etc., sunt comediile ce-l consacră. Descendenţa caragialiană e vizibilă, dar B. îi adaugă unele accente noi, mai cu seamă în drame: *Chiţimia, Iertarea, Dresoarea de fantome, Jocul, Autorul e în sală.* Dramaturgul e preocupat mai ales de mecanismul alienării, de problema fericirii şi a demnităţii individului în relaţie cu semenii săi. Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. (1971); Premiul Uniunii Scriitorilor (1968; 1973; 1979); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1978); Premiul Asoc. Cineaştilor pentru scenariile filmelor *Mere roşii* (1977) şi *Omul care ne trebuie* (1978). Scriitorul atinge maxima popularitate prin serialul televizat *Iubirea e un lucru foarte mare* (1967), al cărui cuplu, Tanţa şi Costel (magistral interpretat de actorii Coca Andronescu şi Octavian Cotescu), prefigurează satira limbii de lemn. Alte vol.: *Pompierul şi opera* (1980), *Umorul la domiciliu* (1981), *Vederea* (1983), *Autorul e în sală* (1987), *Întâmplări trăite de alţii* (1987), *Acceleratorul* (1990), *Tristeţea vânzătorului de sticle goale* (1992). Culegeri de teatru: *Boul şi viţeii* (1982), *Teatru* (2003) şi romanele *Balanţa* (1985), *Un activist al suferinţei* (1991).

OPERA: *Necazuri şi bucurii,* Bucureşti, 1956; *Cei din urmă,* Bucureşti, 1959; *Noaptea cu dragoste,* Bucureşti, 1962; *Oameni cu simţul humorului,* Bucureşti, 1964; *Sufereau împreună,* Bucureşti, 1965 (ed. II, 1967; ed. III, revăzută, 1971); *Iubirea e un lucru foarte mare,* Bucureşti, 1967; *Umor,* Bucureşti, 1970; *Teatru,* Bucureşti, 1970; *Preşul,* Bucureşti, 1970; *Fotbalul – joc de bărbaţi,* Bucureşti, 1971; *La iarbă albastră,* Timişoara, 1973; *Cine sapă groapa altuia,* Bucureşti, 1974; *Chiţimia,* Bucureşti, 1975; *Pompierul şi opera,* Bucureşti, 1976; *Fiul satului,* Bucureşti, 1976; *În căutarea sensului pierdut,* Bucureşti, 1979; *Dragoste bolnavă,* Bucureşti, 1980; *Umorul la domiciliu,* Bucureşti, 1981; *Boul şi viţeii,* Bucureşti, 1982; *Vederea,* Bucureşti, 1983; *Balanţa,* Bucureşti, 1985 (alte ed., 1990; 1993); *Autorul e în sală,* Bucureşti, 1987; *Întâmplări trăite de alţii,* Bucureşti, 1987; *Acceleratorul,* proză scurtă, Bucureşti, 1990; *Un activist al suferinţei,* roman, Bucureşti, 1991; *Tristeţea vânzătorului de sticle goale. 55 de povestiri vesele,* Bucureşti, 1992; *Ţara lui Papură Vodă,* proză scurtă, Bucureşti, 1996; *Nu muriţi din întâmplare,* ed. de R. Băieşu, Bucureşti, 2003; *Teatru,* ed. de R. Băieşu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, *Schiţe de critică,* 1966; V. Brădăţeanu, *Comedia în dramaturgia românească,* 1970; C. Stănescu, *Cronici literare,* 1971; N. Ciobanu, *Panoramic,* 1972; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1972; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1979; E. Simion, în *România literară,* nr. 52, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 46, 1982; V. Silvestru, *Ora 19,30,* 1983; idem, în *Vatra,* nr. 3, 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; G. Dimisianu, *Lecturi libere,* 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; A. Băleanu, *Arta transfigurării,* 1983; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1983; M. Popescu, în *Contemporanul,* nr. 6, 1983; R. Diaconescu, în *Ramuri*, nr. 5, 1983; Al. Dobrescu, *Foiletoane,* III, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; A. Săceanu, *Teatrul ca lume,* 1985; E. Simion, în *Flacăra,* nr. 11, 1985; E. Manu, în *Contemporanul, nr.* 15, 1985; V. Cristea, în *România literară,* nr. 15, 1985; N. Prelipceanu, în *Tribuna,* nr. 21, 1985; T. Popescu, în *România literară,* nr. 26, 1985; C. Ungureanu, *Proza...*, I; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 33, 1990; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 28; 46, 1990; R. Băieşu, în *Literatorul,* nr. 41, 1992; E. Simion, în *Literatorul,* nr. 49, 1992; I. Naghiu, în *Luceafărul,* nr. 37, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 30, 1992; D. Chirilă, în *Familia,* nr. 3, 1993. **(A. S.)**

BĂILEŞTEANU Fănuş (prenumele la naştere: Ştefan), n. 21 iul. 1947, com. Sălcuţa, jud. Dolj. Critic literar. Fiul lui Constantin Băileşteanu şi al Floarei (n. Bosa), agricultori. Şcoala elementară în com. natală (1954-1961); Liceul „Fraţii Buzeşti" din Craiova (1961-1965); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1965-1970). Lector la Centrala Cărţii (1970-1971); instructor la Direcţia Literaturii şi Publicaţiilor din Comitetul Culturii şi Educaţiei Socialiste (1971-1981); cercetător la Muzeul Literaturii Române şi redactor la rev. *Manuscriptum* (din 1981). A debutat cu o recenzie în rev. *Vatra* (1971); debut editorial în 1973, cu vol. antologic *M. Sadoveanu interpretat de...* (antologie, pref., note). În 1977, publică *Introducere în opera lui Mihail Sadoveanu.* Urmează vol. de art. *Abside* (1979), *Refracţii* (1980), *Eseuri* (1982), *Aorist* (1988). Autor a două studii monografice despre *Grigore Vieru* (1995) şi *Marin Sorescu* (1998). A prefaţat şi îngrijit ed. din T. Arghezi, Al. Macedonski, G. M. Zamfirescu, Tudor Măinescu, Jean Bart. Din 1979, cooptat în colectivul de realizare a ed. critice M. Sadoveanu.

OPERA: *Introducere în opera lui Mihail Sadoveanu,* Bucureşti, 1977 (ed. II, 2001); *Abside,* Bucureşti, 1979; *Refracţii,* Bucureşti, 1980; *Eseuri,* Cluj-Napoca, 1982; *Aorist,* Bucureşti, 1988; *Grigore Vieru.* Omul şi poetul, Bucureşti, 1995; *Marin Sorescu.* Studiu monografic, Bucureşti, 1998; *Personalităţi culturale româneşti din străinătate,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 6, 1974; idem, *ibidem,* nr. 28, 1977; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 46, 1977; N. Mecu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1980; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; I. Buzaşi, în *Tribuna,* nr. 14, 1995; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 284, 1995; idem, *ibidem,* nr. 591, 2001; S. Bărbulescu, în *Luceafărul,* nr. 12, 2002. **(M. Pp.)**

BĂJENARU George, n. 4 nov. 1938, com. Tunari, jud. Ilfov, dintr-o familie de ţărani. Tatăl, Dumitru Dinu, zis Băjenaru, mama Constantina (n. ?). Şcoala elementară în com. natală (1945-1952); obţine diploma de învăţător, în urma absolvirii Şcolii pedagogice mixte nr. 3 din Bucureşti (1952-1956). Între 1961 şi 1964 urmează Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de trei ani, iar între 1966 şi 1971, Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (îşi va lua licenţa cu o monografie a rev. *Gând românesc*). Curs post-

universitar de ziaristică la Acad. „Ştefan Gheorghiu" (1972-1973). A fost învăţător în com. Tunari (1960-1963), apoi prof. la Liceul Angroindustrial din Brăneşti (1974-1978) şi la Liceul de Meteorologie din Bucureşti (1978-1980). Debutează în ziarul *Steagul roşu* (1969), publicat de Ana Blandiana. În 1975 câştigă premiul de poezie „Dimitrie Bolintineanu" şi tipăreşte primul ciclu de versuri în *Luceafărul*. Părăseşte ţara în 1980 şi, după aproape doi ani petrecuţi în Germania, se stabileşte în Statele Unite (1982). Lucrează la importanta revistă din Boston, *The Christian Science Monitor* (1983-1995). Colaborează la *Lumea liberă românească* (New York), *Cuvântul românesc* (Hamilton, Canada), *Românul liber* (Londra), *Luceafărul românesc* (Montréal, Canada), *ARA Journal* (Davis, California), *Universul* (Hollywood, California), *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia), *Meridianul românesc* (Anaheim, California), *Lumină lină/Gracious Light* (New York) etc. În *The Christian Science Monitor* publică, pe lângă poezii, un lung serial intitulat *Scrisori din exil*. După 1989, colaborează la *România literară* şi *Limba română* din Chişinău. În *Cuvântul românesc* (nr. iun.-oct. 1997) polemizează cu detractorii lui Eminescu (*Eminescu e batjocorit. Să-l apărăm!*). Debutează editorial cu vol. de poezii, fabule şi proză *În umbra nimănui* (1988). A mai publicat două culegeri de versuri: *Restless Planet/Tulburătoarea lume* (1993) şi *O lumină* (1999). Eseuri în vol. *Între sublim şi tragic* (1998) şi *Ctitor în exilul creator* (2001). Este prezent în antologiile *To Be a Man.* In Search for the Deep Masculine (edited by Keith Thompson, Los Angeles, 1991, cu poezia *The Man of the Fields*), *Beyond the Stars* (The National Library of Poetry, Cynthia A. Stevens, Editor, Owings Mills, Maryland, 1995; cu poezia *From Our Eyes*) şi *Best Poems of '90s* (The National Library of Poetry, Howard Ely, Editor, Owings Mills, Maryland, 1996; cu poezia *Reflection*).

OPERA: *În umbra nimănui.* Poezii, fabule, proză, cu o pref. (*Ora crepusculară*) de Nicolae Iliescu, New York, 1988; *Restless Planet/Tulburătoarea lume*, versuri, cu o introducere de Leonard Nathan, Washington, D.C., 1993; *Între sublim şi tragic*. Eseuri literare, însemnări, convorbiri, Bucureşti, 1998; *O lumină*. Poezii de la Dumnezeu, cu o *Postfaţă* de Marian Gh. Simion, Bucureşti, 1999; *Ctitor în exilul creator,* eseuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Dumitru Ichim, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), mart. 1989; idem, *ibidem*, febr. 1994; Ronald Bogue, în *American-Romanian Academy Journal* (Davis, California), nr. 19, 1994; George Teodor, în *Lumea liberă românească* (New York), nr. 266, 1994; Cristiana Stoicuţ, în *Curierul naţional*, 29 sept. 1994; Ion Dumbrăveanu, în *Literatură şi artă* (Chişinău), nr. 5, 1995; Nicolae Raţă-Dumitru, în *Cuvântul românesc*, iun. 1995; Alexandru Bantoş, în *Limba română* (Chişinău), nr. 33-34, 1997 (interviu); Marian Gh. Simion, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 20 febr.; 27 febr.; 6 mart. 1999; idem, în *Cuvântul românesc*, febr.; mart. 1999; Valentin Buzlea, în *Al cincilea anotimp*, ian. 1999 (reprodus în *Rădăcini*, Kitchener, Ontario, Canada, nr. 162, 1999); A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BĂLAN Cristian Petru, n. 27 iun. 1936, Sibiu. Poet şi prozator. Fiul lui Tănase Bălan, prof., şi al Margaretei (n. Vasilescu). Şcoala elementară, începută în 1942 la Ceptura, judeţul Prahova, e continuată în comuna Scăieni, acelaşi jud., apoi la Liceul „Sf. Petru şi Pavel" din Ploieşti, la Şcoala generală nr. 5 din aceeaşi localitate şi din nou la Scăieni, ultima clasă (1950). Absolvent al Liceului teoretic „I. L. Caragiale" din Ploieşti (1950-1954). Urmează cursurile Facultăţii de Zootehnie a Institutului Agronomic „N. Bălcescu" din Bucureşti (1954-1956); licenţiat al Facultăţii de Litere, secţia română-istorie, a Univ. din capitală (1959-1964). Între 1957 şi 1959 e prof. suplinitor la Bertea, Boldeşti-Seciu, jud. Prahova, apoi prof. de lb. română şi istorie la Boldeşti-Scăieni (jud. Prahova) şi Ploieşti (1959-1985). În 1986 se stabileşte în Statele Unite. Studii la „Harry S. Truman College" din Chicago (1986-1989). Tutor la acelaşi colegiu (1987-1988), apoi editor la „Romanian Missionary Society" din Wheaton,

Illinois (1988-1991). Din 1993, este operator-traducător la compania Floreal Transworld Delivery-FTD din Downers Grove, Illinois. Operator transmiţător la Compania Telefonică Fonetel din Chicago (2001-2002). Colaborează la rev. din ţară (*Magazin, Luceafărul, Magazin istoric*), din Statele Unite (*Lumea liberă românească, Micro Magazin, Universul, Meridianul românesc, Apa vie, Luminătorul*) şi din Canada (*Cuvântul românesc, Luceafărul*). A colaborat la Posturile de radio „Vocea Americii" şi „Europa Liberă". Debutează în *Flamura Prahovei* (Ploieşti), cu versuri (1956). Debut editorial cu romanul „convertirii la credinţă" *Dincolo de curcubeu* (1992). A publicat în continuare vol. de poezii (*Amplificările tăcerii*, 1993; *Nestinsa lumină*, 1993; *Visuri cosmice*, 1997), aforisme şi cugetări (*Cioburi de cristal,* 1996), scenarii cinematografice (*Desperation Aboard*, 1993; *Geniu sublim. Eminescu,* 1996), lucrări dedicate regimului totalitar (*Un dicţionar al eroilor căzuţi victime ale comunismului în România*, 1993; *Dicţionarul criminalilor politici comunişti din România*, 1993) şi romane (*Zborul destinului,* 2003; *Oaspeţii din Elizeu,* 2003). Este şi autorul unui *Dicţionar al partidelor politice din România* (1992). A scris studiul introductiv la vol. de poezii *Stropi de rouă* de Vasile Militaru (Chicago, 1994).

OPERA: *Stropi de rouă*, poezii pentru copii, Chicago, 1987 (vol. colectiv); *Dicţionarul partidelor politice din România*, Chicago, 1992; *Dincolo de curcubeu*. Un roman al convertirii la credinţă, Chicago, 1992; *Dicţionarul criminalilor politici din România*, Glen Ellyn, Phoenix, 1993; *Un dicţionar al eroilor căzuţi victime ale comunismului în România*, Chicago, 1993; *Nestinsa lumină*, poeme religioase, Washington, D.C., 1993; *Viaţa lui Iisus Hristos*. Prezentată în secvenţe cronologice, San Francisco, 1993; *Desperation Aboard*. The Boat Vietnamese People, screenplay, Chicago, 1993; *Amplificările tăcerii*, poeme, New York, 1993 (ed. II, 1997); *Visuri cosmice*. Poeme spaţiale, Hollywood, 1994; *Cioburi de cristal.* Maxime şi cugetări miscelanee, cu o pref. de M. N. Rusu, Glen Ellyn, Phoenix, 1996; *Geniu sublim (Eminescu)*. Scenariu cinematografic, Chicago, 1996; *Zborul destinului,* roman, Bucureşti, 2003; *„Vagabond" pe mapamond,* Glen Ellyn, Phoenix, 2003; *Oaspeţii din Elizeu,* roman, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: George Băjenaru, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 6 mart. 1998; ***, *ibidem*, 24 apr. 1998 (art. reprodus în *Românii în ştiinţa şi cultura occidentală*, Davis, California, 1992); Ioan Dan, în *Meridianul românesc*, 18 sept. 1998; George Băjenaru, *Între sublim şi tragic*. Eseuri literare, însemnări, convorbiri, 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator,* 2001. **(A. S.)**

BĂLAN Eugen, n. 21 oct. 1904, Focşani – m. 4 apr. 1968, Bucureşti. Prozator. Tatăl, ofiţer de carieră, moare în luptele de la Turtucaia. Urmează Liceul Militar din Craiova şi, absolvind Şcoala Politehnică, se dedică ingineriei până la sfârşitul vieţii. Activitatea sa literară, lipsită de continuitate, are două perioade distincte de afirmare: debutul, în 1941, cu romanul *Într-o duminecă de august* (Premiul Soc. Scriitorilor Români), succedat de o nouă apariţie editorială abia peste un sfert de secol. Debutul surprinde prin maturitate, siguranţa frazei şi a construcţiei simple, dar si prin absenţa exerciţiilor prealabile care să-l anunţe. Fostul inginer reia scrisul abia după pensionarea din 1965, cu schiţe şi nuvele, încercare, fără îndoială, dramatică prin voinţa târzie de a alcătui o operă. Scriitorul nu se voia autorul unei singure cărţi. Reîntoarcerea la literatură echivalează cu un nou debut.

OPERA: *Într-o duminecă de august,* Bucureşti, 1941 (postfaţă de Mariana Vartic, Cluj-Napoca, 1991); *Exerciţii,* postfaţă de L. Cursaru, Bucureşti, 1970.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; Perpessicius, *Opere,* IX, 1979; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu,* 1989; Nae Antonescu, în *Steaua,* nr. 12, 1991; M. Moga, în *Luceafărul,* nr. 10, 1992; Irina Petraş, în *Tribuna,* nr. 13, 1992; I. Simuţ, în *România literară,* 30 ian. 1992. **(I. S.)**

BĂLAN Ion, n. 21 ian. 1909, com. Hârşeni, jud. Braşov – m. 24 dec. 1979, Bucureşti. Poet. Fiul lui Mihai Bălan şi al Mariei (n. ?), agricultori. Studii de drept la Bucureşti. Student, îşi începe activitatea literară debutând în rev. *Abecedar.* Editorial, debutează cu vol. de nuvele *Floarea roşie. În* 1941,

îi apare vol. de poezii *Febre cereşti.* A fost redactor la rev. *Dacia,* apoi funcţionar la diferite instituţii şi ministere şi redactor la Editura Scânteia. Colaborează la *Gând românesc, Universul literar, Revista Fundaţiilor Regale, Lumea românească, Viaţa Românească, România literară, Orizont, Convorbiri literare, Steaua, Albina, Luceafărul* etc. În 1970, adunându-şi poemele risipite prin rev. şi adăugându-le celor din placheta de debut, realizează o retrospectivă lirică în selecţie proprie, intitulată tot *Febre cereşti.*

OPERA: *Febre cereşti,* Bucureşti, 1941 (ed. nouă, pref. de A. D. Munteanu, 1970).

REFERINŢE CRITICE: N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 8, 1970; Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 11, 1970. **(I. Ml.)**

BĂLAN Ion Dodu (numele la naştere: Ioan Bălan), n. 5 oct. 1929, com. Vaidei, jud. Hunedoara. Istoric şi critic literar. Fiul lui Ioan Bălan şi al Anei (n. Pavel), ţărani. Începe liceul la Orăştie (1941-1948), terminându-l la Bucureşti (bacalaureatul în 1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1953). Carieră universitară: asistent (1954-1959), lector (1959-1967), conf. (1968-1969), prof. (din 1970) la Catedra de literatură universală, apoi la cea de literatură română (1984-1990). Rector al Univ. din Bucureşti (1989-1990). Dr. în filologie (1968). Lector la Univ. din Toulouse (1967-1969). Vicepreşedinte al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste (1969-1977). Membru-supleant (1969-1979), apoi membru plin (1979-1989) al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Debut în rev. *Avântul* şi *Viaţa Românească* (l953); în vol., cu studiul *Influenţe folclorice în poezia noastră actuală* (1955). Intrând de tânar şi în publicistică, e redactor la *Viaţa Românească* (1953-1959), la *Tânărul scriitor, Luceafărul* (redactor-şef adjunct, 1961-1967). A publicat vol. de art., recenzii şi studii literare (*Delimitări critice,* 1964; *Valori literare,* 1966; *Condiţia creaţiei,* 1968; *Cuvintele au cuvântul,* 1971; *Ethos şi cultură sau vocaţia tinereţii,* 1972; *Artă şi ideal,* 1975; *În focarul timpului,* 1977; *Constelaţii diurne,* 1979; *Pietre pentru templul lor,* 1985; *Repere critice,* 1988), monografii istorico-literare (*Octavian Goga,* 1966; *Aron Cotruş,* 1981; *Ioan Slavici sau Roata de la Carul Mare,* 1985), plachete de versuri. A îngrijit şi/sau prefaţat/postfaţat ed. de folclor, antologii de poezie patriotică, ed. din Octavian Goga (1963; 1965; 1967; 1970; 1972; 1976; 1978), George Coşbuc (1962; 1964), Ioan Slavici (1963), Aron Cotruş (1978; 1985) ş.a. Premiul „B. P. Hasdeu” al Acad. (1971); Premiul Uniunii Scriitorilor (1974).

OPERA: *Influenţe folclorice în poezia noastră actuală.* Bucureşti, 1955; *Delimitări critice,* Bucureşti, 1964; *Octavian Goga,* Bucureşti, 1966 (versiune franceză, Bucureşti, 1970; ed. II, 1971; ed. III, 1975); *Valori literare,* Bucureşti, 1966; *Condiţia creaţiei.* Portrete, Bucureşti, 1968; *Cuvintele au cuvântul,* Iaşi, 1971; *Ethos şi cultură sau vocaţia tinereţii,* Bucureşti, 1972; *La politique culturelle en Roumanie,* Paris, 1974 (versiunea engleză, 1981); *Copilăria unui Icar,* Bucureşti, 1974 (ed. II, 1976; ed. III, 1982); *Artă şi ideal,* Bucureşti, 1975; *În focarul timpului.* Bucureşti, 1977; *Neliniştea fântânii.* Bucureşti, 1978; *Constelaţii diurne,* Bucureşti, 1979; *Resurecţia unui poet: Aron Cotruş,* Bucureşti, 1981 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1994); *Arbori pentru veşnicii,* Bucureşti, 1981; *Ţara omeniei,* Bucureşti, 1983; *Ioan Slavici sau Roata de la Carul Mare,* Bucureşti, 1985; *Pietre pentru templul lor.* Evocări, studii literare, articole, Bucureşti, 1985; *Peisaj interior,* Bucureşti, 1986; *Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu,* Bucureşti, 1986; *Repere critice.* Bucureşti, 1988; *Momente ale liricii româneşti din secolul XX,* Bucureşti, 2000; *Istoria literaturii române.* Epoca veche şi premodernă, Bucureşti, 2001 (ed. II, 2003).

REFERINŢE CRITICE: Ileana Corbea-N. Florescu, *Biografii posibile,* I, 1973; A. Martin, *Metonimii,* 1974; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 48, 1974; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 13, 1981; P. Marcea, în *Luceafărul,* nr. 27, 1981; L. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 6, 1982; E. Manu, în *Contemporanul,* nr. 16, 1983; T. Vârgolici, în *România literară,* nr. 22, 1985; G. Gană, în *Contemporanul,* nr. 27, 1985; C. Stănescu, *Jurnal de lectură,* 1988; Al. Piru, *Critici...* ; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 18, 2001; Mircea Popa, în *România literară,* nr. 44, 2003. **(C. R.)**

BĂLĂCESCU Costache, n. 20 ian. 1800, Bucureşti – m. 29 febr. 1880, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiul lui Ioan Bălăcescu, clucer, şi al Mariei (n. ?). Provine dintr-o familie de mici boieri şi a făcut carieră funcţionărească, fiind ocârmuitor în diferite jud. A debutat cu poezia *Primăvara,* în *Curierul românesc* (1844), sub auspiciile lui Heliade-Rădulescu, care i-a publicat câteva scrieri şi în vol. Membru al Soc. Filarmonice, al Asoc. Literare a României (din 1843) şi al Comisiei Teatrale (în 1866). Autor de poezii lirice, anecdote versificate, epigrame, satire şi fabule, a rămas cunoscut mai ales prin satira *Fă-mă, tată, să-ţi semăn sau Căftănitul de ţară la Bucureşti* (1838, publicată în 1860 cu titlul *Fă-mă tată, să-ţi semăn sau Generaţia actuală din generaţia trecută*), nemiloasă critică la adresa moravurilor şi a instituţiilor publice regulamentare, şi prin comedia *O bună educaţie* (1845), în care înfăţişează conflictul de mentalităţi între generaţii şi obţine reuşite efecte comice prin transferul de registre stilistice.

OPERA: *O bună educaţie.* Poezii şi fabule, Bucureşti, 1845; *Fă-mă, tată, să-ţi semăn sau Generaţia actuală din generaţia trecută,* Bucureşti, 1860; *Fă-mă tată să-ţi semăn sau Generaţia actuală din generaţia trecută. Câteva fabule*, în vol. I. Eliade-Rădulescu, *Poezii inedite.* Bucureşti, 1860; *Culegere de fabule,* Bucureşti, 1895; *Poezii,* I-II, precuvântare de I. Suchianu, Bucureşti, 1898; *Fabule alese,* I, Vălenii de Munte, 1910; *Primii noştri dramaturgi,* ed. îngrijită şi glosar de Al. Niculescu, antologie, studiu introductiv şi note biografice de Fl. Tornea, Bucureşti, 1956; *Antologia fabulei româneşti,* ed. şi pref. de Sanda Radian, Bucureşti, 1961.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* II; G. Călinescu, *Istoria...*; Perpessicius, *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* I, 1957; I. Massoff, *Teatrul românesc.* I, 1965; *Istoria teatrului în România,* I, 1961; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Popovici, *Romantismul...*; *I. L. R.,* II; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983. **(G. A.)**

BĂLĂEŢ Dumitru, n. 8 nov. 1935, satul Buzeşti, com. Crasna, jud. Gorj. Poet şi eseist. Fiul lui Dumitru Bălăeţ, picher, şi al Elenei (n. Seceleanu). Şcoala primară în satul natal (1943-1947); urmează trei clase de gimnaziu la Săcelu (1947-1950), apoi Şcoala Pedagogică din Târgu Jiu (1950-1954); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1959). Prof. de lb. şi literatura română la Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu” (1959-1966). Inspector la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste (1968-1973). Lector la Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor (1973-1977). Dr. în filologie (1973), cu teza *Radu Ionescu. 1834-1872* (*Studiu monografic asupra vieţii şi operei*). Debutează cu versuri în *Luceafărul* (1960). Autorul mai multor vol. de versuri (*Topos Atopos,* 1969; *Scuturile,* 1971; *Ce rămâne,* 1974; *Augustele iubiri,* 1976; *Glasuri,* 1978; *În căutarea lui Trophonius,* 1982; *Odihna pe prund,* 1983), publicistică (*Din Parlament către pământul ţării,* 1989; *De la Eminescu la societatea muncii,* 1995; *Din vremea lui Vindetot,* 2002), eseuri (*Eterna regăsire,* 1979; *Regăsirea continuă,* 1986) şi al unei monografii (*Radu Ionescu, un fiu al fantasiei,* 1985). A publicat ed. critice din N. Georgescu-Tistu, Radu Ionescu şi Al. Depărăţeanu, fiind şi autorul primei ed. critice Ilarie Chendi (I-II, 1988-1989). A descoperit şi publicat romanul *Catastihul amorului şi La gura sobei,* datând din 1865, al cărui autor pare a fi criticul Radu Ionescu. Colaborează la *Contemporanul, România literară, Revista bibliotecilor, Îndrumătorul cultural, Luceafărul, Viaţa Românească, Cronica, Familia.*

OPERA.: *Topos Atopos,* Bucureşti, l969; *Scuturile,* Bucureşti, 1971; *Ce rămâne,* Bucureşti, 1974; *Augustele iubiri,* Craiova, 1976; *Glasuri,* Bucureşti, 1978; *Eterna regăsire,* Bucureşti, 1979; *În căutarea lui Trophonius,* Bucureşti, 1982; *Odihna pe prund,* Bucureşti, 1983; *Radu Ionescu, un fiu al fantasiei,* Bucureşti, 1985; *Regăsirea continuă,* Craiova, 1986; *Din Parlament către pământul ţării,* stenograme, însemnări, articole, Râmnicu Vâlcea, 1989; *De la Eminescu la societatea muncii: o extraordinară privire prin*

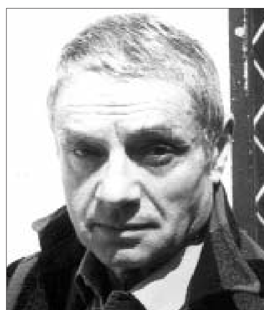
Eminescu asupra problemelor de azi ale ţării, Târgu Jiu, 1995; *Trăiri şi fragmente,* Bucureşti, 1996; *Din vremea lui Vindetot,* consemnări şi intervenţii parlamentare: 1996-2000, Călăraşi, 2000; *Ţara lui Dromohete,* versuri, Călăraşi, 2000; *Sub clopotele Bucovinei,* poeme, Bucureşti, 2002; *Din jurnalul de zi şi de noapte,* Craiova, 2003; *Civilizaţia de bibliotecă: unde ne aflăm şi unde ar trebui să ajungem,* Călăraşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *România literară,* nr. 37, 1971; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; Al. Piru, *Poezia...,* II; F. Băileşteanu, în *România literară,* nr. 22, 1977; R. G. Ţeposu, în *România literară,* nr. 17, 1979; A. Goci, în *România literară,* nr. 51, 1982; C. Sorescu, în *Săptămâna,* nr. 600, 1982; H. Cândroveanu, *Printre poeţi,* 1983; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 38, 1984; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1985. **(I. R.)**

BĂLĂI Emil, n. 27 mart. 1945, Rodna, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet. Fiul lui Florea Bălăi, oficiant sanitar, şi al Elisabetei (n. Sângeorzan). Studii elementare în oraşul natal (1951-1958), apoi liceul la Năsăud (1958-1962). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1963-1968). După absolvire, prof. de lb. şi literatura română la Şcoala generală „Florian Porcius” din Rodna (director coordonator în perioada 1970-1976 şi 1990-2001). Îndrumă cenaclul elevilor din Rodna şi editează rev. *Izvoraşul.* Colab. la *Tribuna, Steaua, Zburătorul, Minerva* etc. A colaborat la vol. colective *Bistriţa-Năsăud. Studii şi cercetări etnografice* (1977) şi *Centenar Liviu Rebreanu. 1885-1985* (1986). Debutează în *Tribuna* (1980). Debut editorial cu vol. de versuri *Îngerul curgerii* (1993), urmat de *Suflet – kilometrul zero* (2001). A publicat, în colab., vol. *Rodna. Pagini de monografie* (1996). Din 2002, redactor al suplimentului trimestrial, social şi de cultură *Rodna veche* (editat de rev. *Târgoviştea*).

OPERA: *Îngerul curgerii,* versuri, Bistriţa, 1993; *Suflet – kilometrul zero,* versuri, Cluj-Napoca, 2001; *Rodna. Pagini de monografie. Ipostaze istorice, geografice, lingvistice şi culturale,* în colab. cu Rodica Bălăi, M. Mureşianu şi S. L. Mureşianu, Timişoara, 1996.

REFERINŢE CRITICE: C. Cotuţiu, în *Răsunetul,* nr. 942, 1993; O. Nuşfeleanu, în *Didactica nova,* nr. 2, 1993; A. Horvath, în *Steaua,* nr. 12, 1993; Gh. Suciu, în *Zburătorul,* nr. 1-3, 1994; Doina Drăgan, în *Heliopolis,* nr. 1-3, 1997; G. Moldovan, în *Răsunetul,* nr. 2986, 2001; C. Cotuţiu, *ibidem,* nr. 3049, 2001. **(A. S.)**

BĂLĂIŢĂ George (prenumele la naştere: Gheorghe), n. 17 apr. 1935, Bacău. Prozator. Fiul lui Gheorghe Bălăiţă, funcţionar comercial, şi al Constanţei (n. Popa). Şcoala primară la Bacău şi Gura Teghii (1942-1946). Liceul la Bacău (1946-1953). Urmează Institutul de Cultură Fizică din Bucureşti (1953-1955), de unde se retrage. Între 1955 şi 1956 urmează Institutul Politehnic din Galaţi, Facultatea de Chimie Alimentară. Din 1960, student al Facultăţii de Filologie, secţia lb. şi literatură română, a Univ. din Iaşi (licenţa, 1969). Desenator tehnic, prof. suplinitor, instructor metodist. Debut în presă, cu reportaj, în ziarul *Steagul roşu*, Bacău (1958), cu proză în *Luceafărul* (1960). Debutează editorial cu vol. *Călătoria* (1964), proze scurte tradiţionale, tributare unui moment literar tezist. Se reţine schiţa *Tatăl, băiatul şi o zână de lut.* Din 1964, redactor, apoi redactor-şef adjunct al rev. băcăuane *Ateneu.* În 1979 se mută la Bucureşti, ca secretar al Uniunii Scriitorilor. Din 1981 director al Editurii Cartea Românească. Bursier al Univ. din Iowa-City (S.U.A., 1981). Înfiinţează şi conduce rev. *Litere* (1990-1991); redactor-şef la rev. *Arc* (1991-1997). Din 1997, director la CopyRo. *Conversând despre Ionescu* (1966) şi *Întâmplări din noaptea soarelui de lapte* (1968), vol. de proze scurte, sunt texte care prefigurează, prin exploatarea percepţiei infantile sau prin tehnicile de banalizare a absurdului, hiperestezia specifică romanelor. *Lumea în două zile* (1975) descrie două feţe ale realului în unitatea lor contradictorie, domesticul şi demonicul, din punctul de observaţie privilegiat al cumpenei, observare nu de dincolo de existenţă, ci în numele ei. Cu *Ucenicul neascultător* (1977), se încearcă ridicarea personajelor în zona mitului sau măcar a legendei, prin frecvente referiri la literatură, tradiţii, basme, prin parafraze şi citate încorporate, livresc, uneori ostentativ. Premiul Uniunii Scriitorilor

(1975); Premiul „I. Creangă” al Acad. (1978); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1994).

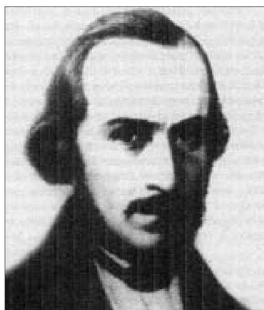
OPERA: *Călătoria,* proză scurtă, Bucureşti, 1964; *Conversând despre Ionescu*, proză scurtă, Bucureşti, 1966; *Întâmplări din noaptea soarelui de lapte*, proză scurtă, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1999); *Lumea în două zile*, roman, Bucureşti, 1975 (ed. II, 1985; ed. III şi IV, 1993; ed. V, 1998; ed. VI, 2002); *Ucenicul neascultător*, roman, Bucureşti, 1977; *A világ két napban* (*Lumea în două* zile), tr. de K. Papp László, Budapesta, 1977; *Der ungehorsame* (*Ucenicul neascultător*), trad. de Ilse Lauer, Bucureşti, 1982; *Nopţile unui provincial,* eseuri, Iaşi, 1983; *Svetot vo dva dena (Lumea în două zile),* tr. de D. Dimcev, Skopje, 1984; *Gulliver în ţara nimănui,* eseuri, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: D. Culcer, *Citind sau trăind literatura*, 1976; C. Ungureanu, *Proză şi reflexivitate*, 1977; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan*, 1977; I. Vlad, *Lectura, un eveniment al cunoaşterii*, 1977; G. Dimisianu, *Nouă prozatori*, 1977; P. Georgescu, *Volume,* 1978; M. Iorgulescu, *Firescul, ca excepţie*, 1979; Mioara Apolzan, *Casa ficţiunii*, 1979; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice*, 1980; Cornel Moraru, *Semnele realului*, 1981; D. Culcer, *Serii şi grupuri*, 1981; P. M. Gorcea, *Structură şi mit în proza contemporană,* 1982; I. Simuţ, *Diferenţa specifică*, 1982; I. Apetroaie, în *Ateneu*, nr. 4, 1982; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 4, 1982; R. G. Ţeposu, în *România literară*, nr.15, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; N. Manolescu, *Arca...*, III; I. Vlad, *Lectura romanului,* 1983; Val. Condurache, *Portret...*, 1984; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; L. Raicu, *Fragmente...,* 1984; E. Simion, *Scriitori...*, III; M. Braga, *Când sensul acoperă semnul*, 1985; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I, 1985; C. Ungureanu, *Proza...*, 1985; S. Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane* 1987; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; Monica Spiridon, *Melancolia descendenţei*, 1989; I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; Corina Ciocârlie, *Gramatica personajului*, 1992; idem, *Hestia,* 1995; D. Ştefănescu, *Sensul şi imaginea,* 1997; Corina Ciocârlie, *Femei în faţa oglinzii,* 1998; A. Cosma, *Romanul...,* II; Gh. Glodeanu, *Dimensiuni ale romanului contemporan,* 1998; C. Ungureanu, *O enciclopedie romanescă*, 1998; M. Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, 1999; Roxana Sorescu, *Lumea repovestită,* 2000; Maria Luiza Cristescu, *Politici ale romanului contemporan,* 2001; E. Negrici, *Literatura...* **(D. Cl.)**

BĂLĂNOIU Emilian, n. 5 nov. 1939, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Gheorghe Bălănoiu, inginer, şi al Paraschivei (n. Rădulescu). Urmează Liceul „Nicolae Bălcescu” (bacalaureatul în 1956), apoi Acad. Tehnică Militară (absolvită în 1962). Din 1968, prof. în învăţământul preuniversitar (Colegiul Tehnic „Edmond Nicolau”). Debutează în *Luceafărul* (1969). Debut editorial cu vol. de schiţe şi nuvele *Adam* (1969). În continuare a publicat proză scurtă (*Analiză pentru şansele Iuliei,* 1985) şi romane (*Absenţi la dragoste,* 1970; *Copilăria, adolescenţa şi tinereţea lui Nicolae Ostia,* 1971; *Iubeşte tu,* 1978 (ed. II, 1995); *Eristikon,* 1983; *Peste toate înălţimile,* 1987; *Portret de femeie. Rugăminte fierbinte,* 2003).

OPERA: *Adam,* proză scurtă, Bucureşti, 1969; *Absenţi la dragoste,* trei microromane, Bucureşti, 1970; *Copilăria, adolescenţa şi tinereţea lui Nicolae Ostia,* roman, Bucureşti, 1971; *Iubeşte tu,* roman, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1995); *Eristikon,* roman, Bucureşti, 1983; *Analiză pentru şansele Iuliei,* proză scurtă, 1985; *Peste toate înălţimile,* roman, Bucureşti, 1987; *Portret de femei. Rugăminte fierbinte,* romane, Bucureşti, 2003.

FREFERINŢE CRITICE: L. Raicu, în *România literară,* nr. 14, 1969; Dana Dumitriu, *ibidem,* nr. 15, 1970; P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 32, 1970; Alex. Ştefănescu, în *Scânteia tineretului,* 5 aug. 1971; C. Stănescu, *ibidem*; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1974; V. Ardeleanu, în *Steaua*, nr. 3, 1979; Rodica Florea, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1979; N. Georgescu, în *Luceafărul,* nr. 40, 1983; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1983; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 8, 1986; L. Ulici, în *România literară,* nr. 6, 1988; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 5, 2003; B. Popescu, în *Caiete critice,* nr. 12, 2003. **(A. S.)**

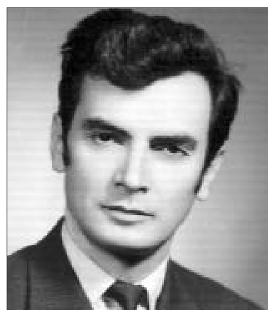

BĂLCESCU Nicolae, n. 29 iun. 1819, Bucureşti – m. 29 nov. 1852, Palermo. Istoric şi prozator. Fiul pitarului Barbu sin Petre Căpitanul şi al Zincăi (n. Bălcescu). Provine dintr-o familie din mica boierime munteană, cu oarecare stare la început, ruinată după evenimentele din 1821. **B**. a luat mai întâi lecţii particulare cu un arhimandrit grec şi cu J. A. Vaillant, şi-a continuat apoi studiile la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti, unde se împrieteneşte cu I. Ghica. După o scurtă carieră militară, curmată de participarea, în 1840, la complotul lui D. Filipescu şi de un an de detenţie la Mănăstirea Mărgineni, se dedică studiilor istorice şi activităţii revoluţionare, fiind unul dintre întemeietorii societăţii secrete „Frăţia". Debutează cu studiul *Puterea armată şi arta militară. De la întemeierea Principatului Valahiei şi până acum*, publicat în *Foaia ştiinţifică şi literară (Propăşirea)* din Iaşi (1844). Scoate, împreună cu Aug. Tr. Laurian, revista *Magazin istoric pentru Dacia* (1845-1848). În anii 1846-1848 se află la Paris, unde se consacră studiilor istorice (îl audiază pe J. Michelet la „Collège de France") şi activităţii politico-naţionale în rândurile „Societăţii Studenţilor Români" din capitala Franţei. În primăvara lui 1848, după ce asistă la revoluţia din Paris, **B**. se înapoiază în patrie, unde se numără printre principalii promotori şi organizatori ai mişcării muntene, contribuind şi la redactarea documentului ei programatic, *Proclamaţia de la Islaz*. Pentru câteva zile e ministru de externe, apoi secretar al Guvernului Provizoriu, ocupându-se de problemele de propagandă, de organizarea Comisiei proprietăţii şi susţinând necesitatea unei opoziţii ferme faţă de duşmanii interni şi externi ai revoluţiei. După înăbuşirea mişcării, **B**. trece în Transilvania, unde încearcă, fără succes, să realizeze o înţelegere între revoluţionarii români şi cei maghiari, apoi se stabileşte în Franţa (1849), unde depune continue eforturi pentru organizarea emigraţiei şi informarea marilor puteri cu privire la ţelurile şi năzuinţele românilor. Îşi continuă studiile istorice, în anii exilului lucrând, mai ales, la opera sa capitală *România supt Mihai Voievod Viteazul* (apărută postum, în 1878). Încetează din viaţă la Palermo (1852) într-o cameră a hotelului „Alla Trinacria". Este înmormântat în groapa comună a cimitirului mănăstirii Cappucinilor. **B**. este unul dintre întemeietorii istoriografiei noastre moderne, influenţat de istoricii romantici, mai ales de J. Michelet şi C. Cantù. Prin operele sale el nu realizează numai o lărgire şi o aprofundare a orizontului de studiu, care înglobează de aici înainte istoria instituţiilor sociale, economice şi politice, ci şi o sinteză viabilă a ştiinţei cu sensibilitatea artistică, ceea ce face să fie revendicat în egală măsură şi de istoria literară.

OPERA: *Puterea armată şi arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei până acum*, Iaşi, 1844; *Cuvânt preliminariu despre izvoarele istoriei românilor*, Bucureşti, 1845; *Drepturile românilor către Înalta Poartă*, Bucureşti, 1848; *Question économique des Principautés Danubiennes*, Paris, 1850; *Istoria românilor supt Mihai-Vodă Viteazul urmată de scrieri diverse*, precuvântare şi note de A. I. Odobescu, Bucureşti, 1878 (ed. II, 1887); *Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul*, Bucureşti, 1902 (ed. II, 1910; ed. III, 1929; ed. IV, 1937; ed. V, 1942); *Patru studii istorice*, editate şi însoţite de o schiţă biografică şi bibliografică de P. P. Panaitescu, Bucureşti, 1928; *Scrieri istorice*, ed. îngrijită şi introducere de P. P. Panaitescu, Craiova, 1930 (ed. II, 1939); *Opere*, t. I, ed. critică adnotată cu o introducere de G. Zane, Bucureşti, 1940; t. II, ed. îngrijită şi introducere de C. Zane şi Elena Zane, Bucureşti, 1948; *Opere complete*, I, studiu biobibliografic, pref. şi glosar de S. Semedrescu, II, ed. îngrijită de L. Predescu, Bucureşti, 1940 – 1944; *Opere*, I-II, Bucureşti, 1953; *Opere alese*, I-II, ed. îngrijită de A. Rusu cu o introducere de Gh. Georgescu-Buzău, Bucureşti, 1960; *Corespondenţă, scrisori, memorii, adrese, documente, note şi materiale,* Bucureşti, 1962; *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, ed. îngrijită de A. Rusu, postfaţă de G. C. Nicolescu, Bucureşti, 1967; *Privire asupra stării de faţă, asupra trecutului şi viitorului patriei noastre*, ed. de Cornelia Bodea, Bălceşti pe Topolog, 1970; *Scrieri alese*, ed. îngrijită de A. Rusu, pref. de P. Cornea, cronologie de H. Nestorescu-Bălceşti, Bucureşti, 1973; *Opere,* I-IV, ed. critică de G. Zane şi Elena G. Zane, 1974-1990; *Românii supt Mihai Voievod*

Viteazul, ed. îngrijită de A. Rusu, Bucureşti, 1977 (1982); *Puterea armată şi arta militară la români*, studiu introductiv, selecţia textelor şi glosar de A. Ghermanschi, Bucureşti, 1990; *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, pagini alese, ed., cronologie şi referinţe critice alcătuite de A. Rusu, Bucureşti, 1996 (altă ed., 2002); *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, Chişinău, 1998; *Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...*, II, III; P. P. Panaitescu, *Contribuţii la o biografie a lui N. Bălcescu*, 1923; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; idem, *Probleme de stil şi artă literară,* 1955; Gh. Georgescu-Buzău, *N. Bălcescu*, 1956; P. Cornea, *Studii...*; A. Oţetea, *Nicolae Bălcescu*, 1967; *I. L. R.*, II; D. Berindei, *N. Bălcescu,* 1969; G. Ivaşcu, *Istoria...*; *Studii despre N. Bălcescu*, 1969; I. Rotaru, *O istorie...* I; H. Nestorescu-Bălceşti, *Nicolae Bălcescu. Contribuţii biobibliografice*, 1971; D. Popovici, *Studii...*, II; G. Zane, *N. Bălcescu. Opera. Omul. Epoca,* 1975 (ed. II, 1977); Al. Bistriţeanu, *Teorie şi inspiraţie folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri*, 1977; Fănică N. Gheorghe, *Martirul Bălcescu.* Evocare romanţată, 1978; V. Stan, *Nicolae Bălcescu,* 1978; Ioana Em. Petrescu, *Configuraţii*, 1981; D. Berindei, *Pe urmele lui Nicolae Bălcescu*, 1984; N. Nestorescu-Bălceşti, *Nicolae Bălcescu. Urme în bronzul istoriei*, 1988; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic*, 1988; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 38, 1997; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 4, 1998; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 579, 2001; Al. Zub, în *Dacia literară,* nr. 47, 2002. **(G. A.)**

BĂLU Ion, n. 20 oct. 1933, com. Poiana Câmpina, jud. Prahova. Critic şi istoric literar. Fiul lui Titi Bălu, maistru, şi al Anei (n. Nică). Studii la Liceul „D. Barbu Ştirbey" din Câmpina (absolvit în 1952); Facultatea de Filologie şi Facultatea de Ştiinţe Juridice ale Univ. din Bucureşti. Prof. la Liceul „N. Grigorescu" din Câmpina. Dr. în filologie (1969). Debutează cu un art. de critică literară, în *Contemporanul* (1963). Debut editorial, cu G. *Călinescu. Eseu despre etapele creaţiei* (1970), primit contradictoriu de către critică. Colab. la *Viaţa Românească, Steaua, Gazeta literară, Luceafărul, România literară* etc. Vol. G. *Călinescu* (1975), *Viaţa lui G. Călinescu* (1981), *Opera lui G. Călinescu* (2001) sau *Cezar Petrescu* (1972), *Marin Preda* (1976), *Nicolae Labiş* (1982), *Lucian Blaga* (1986), *Viaţa lui Lucian Blaga,* I-IV (1995-1999) şi *Opera lui Lucian Blaga* (1997) afirmă un critic tenace şi un istoric literar descriptiv, de formaţie pozitivistă, mai puţin dotat pentru subtilităţile de profunzime ale interpretării, dar nu o dată incomod în afirmaţii. A îngrijit ed. şi antologii din G. Ibrăileanu (l968; 1976), G. Călinescu (1983; 1987), N. Labiş (1983), Lucian Blaga (1984), M. Sadoveanu (1987), Emil Gârleanu (1988).

OPERA: *C. Călinescu. Eseu despre etapele creaţiei.* Bucureşti, 1970; *Cezar Petrescu,* Bucureşti, 1972; G. *Călinescu.* Biobibliografie, Bucureşti, 1975; *Marin Preda,* Bucureşti, 1976; *Viaţa lui C. Călinescu,* Bucureşti, 1981 (altă ed., 1994); *Nostalgia absolutului,* Bucureşti, 1981; *Nicolae Labiş,* Bucureşti, 1982; *Lucian Blaga,* Bucureşti, 1986; *Viaţa lui Lucian Blaga,* I-IV, Bucureşti, 1995-1999; *Opera lui Lucian Blaga,* Bucureşti, 1997; *Istoria literaturii române,* I., Ploieşti, 1998 (altă ed., 2001); *Ioan Alexandru,* antologie comentată, Bucureşti, 2001; *Opera lui G. Călinescu,* Bucureşti, 2001; *„Moromeţii" de Marin Preda,* Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Engrame,* 1975; D. Micu, *G. Călinescu. Între Apollo şi Dionyssos,* 1979; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 7, 1982; Al. Piru, în *Contemporanul,* nr. 13, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 8; 9, 1982; Z. Sângeorzan, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 1, 1991; G. Dimisianu, în *România literară,* 3 ian. 1991; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 271, 1995; idem, *ibidem,* nr. 368, 1997; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 25, 1997; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 2, 1998; Dan Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002. **(Şt. B.)**

BĂNCILĂ Vasile, n. l ian. 1897, Brăila – m. 10 iun. 1979, Bucureşti. Eseist. Fiul lui Neculai I. Băncilă, viticultor, şi al Elenei (n. Chiriac). Şcoala primară şi liceul la Brăila (1908-1916), întrerupt la izbucnirea primului război mondial, când pleacă voluntar pe front şi e grav rănit (decorat cu Medalia Victoria şi Ordinul „Mihai Viteazul"). După încheierea păcii, reia firul studiilor, înscriindu-se la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1918-1922); licenţa *magna cum laude î*n filosofie (1922). Specializare la Paris (1925-1927; 1929-1930). Prof. de filosofie la Şcoala Normală din Brăila şi la Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti. Debutează cu eseuri în *Ideea europeană* (1924) şi *Gândirea* (1926), ultimul debut fiind mai concludent, prelungit cu o colab. susţinută în paginile rev. (1926-1939). Alte colab. la *Universul literar, Când românesc, Revista de filosofie, Arhiva pentru ştiinţă şi reformă socială, Revista generală a învăţământului, Satul şi şcoala, Ethos, Fântâna darurilor, Analele Brăilei, Relief dunărean, Vox studentium* (Geneva), *Tribuna, Steaua, Vatra, Secolul 20, Orizont, Luceafărul, Tribuna României* etc. Unele studii i-au apărut în vol. omagiale închinate lui V. Pârvan, Rădulescu-Motru etc. Acestor două personalităţi le va dedica analize speciale în vol. *Doctrina personalismului energetic a dlui C. Rădulescu-Motru* (1937) şi *Tragicul lui Pârvan şi tragicul modern* (1937). Cu mai bogate tangenţe literare, fiind şi o primă încercare monografică asupra unuia dintre marii creatori contemporani, este eseul *Lucian Blaga energie românească,* publicat în mai multe numere din *Gând românesc* (1937) şi ulterior în vol. (1938). Problematica filosofică, antropologică, pedagogică, etica şi estetica se îmbină la **B.** cu preocupări de etnologie, filosofia culturii şi a religiei, relevând o gândire sistematică şi novatoare. **B.** preconizează un necesar proces de „autohtonizare" prin întoarcerea la „izvoare", încadrându-se până la un punct între teoreticienii grupării gândiriste. Structură reflexivă, profund cunoscător al fenomenului etnic românesc, **B.** a fost un eseist de vocaţie, înzestrat cu un real talent literar (ilustrat şi de vol. postume, *Portrete şi semnificaţii,* 1987; *Aforisme şi para-aforisme,* I-II, 1993-1994; *Filosofia vârstelor,* 1997; *Artă şi cunoaştere,* 2002).

OPERA: *C. Rădulescu-Motru, pedagog,* Bucureşti, 1932; *Literatură şi puritate,* Cluj, 1934; *Teoreticism,* Cluj, 1934; *Erocraţie şi pedagogie,* Buzău, 1937; *Doctrina personalismului energetic a dlui C. Rădulescu-Motru,* Bucureşti, 1937; *Tragicul lui Pârvan şi tragicul modern,* Brăila, 1937; *Lucian Blaga energie românească,* Cluj, 1938 (ed., adnotări, notă asupra ed. şi tabel bibliografic de Ileana Băncilă, Timişoara, 1995); *Semnificaţia Ardealului,* Bucureşti, 1944; *Portrete şi semnificaţii,* ed. îngrijită şi adnotată de Ileana Băncilă, Bucureşti, 1987; *Aforisme şi para-aforisme: omul şi existenţa,* I-II, ed. de Ileana Băncilă, Timişoara, 1993-1994; *Iniţierea religioasă a copilului,* Brăila, 1994; *Copilărie şi miracol brăilean,* Brăila, 1996; *Duhul sărbătorii,* ed. de Ileana Băncilă, Bucureşti, 1996; *C. Rădulescu Motru,* Constanţa, 1997; *Filosofia vârstelor,* introducere şi ed. de Ileana Băncilă, Bucureşti, 1997; *Corespondenţa Vasile Băncilă – Basil Munteanu,* ed. de Z. Bălan, Brăila, 1997; *Religia iubirii şi Pestalozi,* Constanţa, 1998; *Artă şi cunoaştere,* ed. de Dora Mezdrea, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Florian, în *Convorbiri literare,* nr. 57, 1925; N. Bagdasar, *Istoria filosofiei româneşti,* 1940; Şt. Bârsănescu, *Istoria pedagogiei româneşti,* 1941; I. Zamfirescu, *Spiritualităţi româneşti,* 1941; L. Pătrăşcanu, *Curente şi tendinţe în filosofia românească,* 1944; Ov. S. Crohmălniceanu, *Lucian Blaga,* 1963; V. Fanache, *„Gând românesc" şi epoca sa literară,* 1973; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; B. Munteanu, *Corespondenţe,* Paris, 1979; *Istoria filosofiei româneşti,* II, 1980; Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea,* 1980; D. D. Panaitescu, în *Steaua,* nr. 6, 1981; M. Mâciu, în *Jurnalul literar,* nr. 22, 1990; I. Cristofor, în *Tribuna,* nr. 8, 1994; Simona Cioculescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1995; Al. George, în *Luceafărul,* 7 febr. 1996; Al. Surdu, în *Revista de filosofie,* nr. 1-2, 1997; Dora Mezdrea, în *Literatorul,* nr. 8-28, 1998; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1998; G. Istrate, în *Convorbiri*

literare, nr. 11, 1998; V. Dumitru, *Vasile Băncilă şi educaţia religioasă,* 2002; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 693, 2003. **(D. U.)**

BĂNESCU Florin, n. 30 mart. 1939, com. Armeniş, jud. Caraş-Severin – m. 10 iul. 2003, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Marcu Bănescu, preot, prof., şi al Brânduşei (n. Imbrea). Liceul la Timişoara (absolvit în 1955); Facultatea de Medicină din acelaşi oraş (absolvită în 1962). Lucrează ca medic la Cogealac, Jurilovca şi Babadag (1962-1964); specializare în medicina muncii la Bucureşti (1964-1965), apoi medic secundar la Medgidia şi Constanţa (1965-1969) şi medic specialist în medicina muncii la Hunedoara (1969-1971). Din 1971, medic primar la Direcţia de Sănătate Publică din Arad. Colaborează la *Orizont, România literară, Luceafărul, Viaţa Românească, Tribuna, Steaua, Convorbiri literare, Apostrof, Vatra, Familia, Arca* etc. Redactor la *Aradul literar şi artistic* şi preşedinte al Cenaclului Uniunii Scriitorilor din Arad. Debutează cu povestirea *Duminecă la tropice* în *Orizont* (1968), iar editorial, cu vol. de nuvele *Să arunci cu pietre în soare* (1974). Publică mai multe romane şi vol. de povestiri: *Anotimp al ninsorilor albastre* (1975), *Seminţele dimineţii* (1976), *Ierni peste tei* (1978), *Tangaj* (1980), *Portocale pentru vinovaţi* (1982), *Calendar pe o sută de ani* (1982), *Moara de apă* (1984), *Drumul Gugulanilor* (1987), *La Trei Ape* (1988), *Oameni şi lupi, biserici şi tei* (1995), *Despre arta burlanieră* (1997), *Calendar pe o sută de ani* (2000). A tradus în colab. cu Ondrej Stefanko din V. Sikula, A. Hykich, P. V. Vilikovsky, B. Hrabal, L. Tatzky, I. Rakus, M. Urban, M. Predubila. Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1980); Premiul Filialei din Arad a Uniunii Scriitorilor (1995; 1997).

OPERA: *Să arunci cu pietre în soare,* povestiri, Bucureşti, 1974; *Anotimp al ninsorilor albastre,* Bucureşti, 1975; *Seminţele dimineţii,* Bucureşti, 1976; *Ierni peste tei,* Bucureşti, 1973; *Orele oraşului Arad*, în colab. cu V. Dan, Carolina Ilica, C. Marandiuc, Gh. Schwartz, H. Ungureanu, Bucureşti, 1978; *Tangaj,* Bucureşti, 1980; *Portocale pentru vinovaţi,* Bucureşti, 1982; *Calendar pe o sută de ani,* povestiri, Timişoara, 1982; *Moara de apă,* povestiri, Timişoara, 1984; *Drumul Gugulanilor,* Timişoara, 1987; *La Trei Ape,* povestiri, Bucureşti, 1988; *Oameni şi lupi, biserici şi tei,* povestiri, Arad, 1995; *Despre arta burlanieră,* povestiri, Arad, 1997; *Muşchetarii Câmpiei de Vest,* I-II, Nădlac, 2000-2003; *Calendar pe o sută de ani,* povestiri, Arad, 2000. Traduceri: V. Sikula, *Maistorii,* în colab. cu O. Stefanko, Timişoara, 1983; A. Hykich, *Adoraţi regina,* în colab. cu O. Stefanko, Timişoara, 1991; *Taina lui Pavol Hron,* antologie de proză scurtă slovacă, I-II, în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 1999; P. V. Vilikovsky, *Calul la etaj, orbul în Vrable,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2000; B. Hrabal, *Barbarul tandru,* în colab, cu O. Stefanko, Nădlac, 2000; idem, *Prea zgomotoasa singurătate,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2001; idem, *Acest oraş este în grija locuitorilor săi,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2001; L. Tatzky, *Cerşetorii,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2001; I. Rakus, *Morminte dunărene,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2001; B. Hrabal, *Maşinuţa,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2002; M. Urban, *Bătrâneţe*, în colab, cu O. Stefanko, Nădlac, 2002; M. Prebudila, *Un rezervist fără piele de rezervă,* în colab. cu O. Stefanko, Nădlac, 2002.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 28, 1974; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 46, 1975; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr. 14, 1976; S. Titel, în *România literară,* nr. 14, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; I. Buduca, în *Familia,* nr. 2, 1979; S. Titel, în *România literară,* nr. 34, 1982; idem, *În căutarea lui Cehov,* 1984; C. Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; M. Odaugiu, *Romanul politic,* 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; Tr. Ungureanu, în *România literară,* nr. 35, 1985; Gh. Mocuţa, în *Orizont,* nr. 8, 1987; Gh. Mocuţa, în *Vatra,* nr. 2, 1990; Ov. Pecican, în *Tribuna,* nr. 35, 1991; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; Gh. Mocuţa, *La răspântia scriiturii,* 1996; V. Chirilă, în *Familia,* nr. 5, 1998; Al. Ruja, *Parte din întreg,* II, 1999; Ada Cruceanu, *Capete de pod,* 2001; Gh. Mocuţa, *Pe aceeaşi arcă,* 2001. **(A. S.)**

BĂNULESCU Daniel, n. 31 aug. 1960, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Bănulescu şi al Constanţei (n. Voican). A absolvit Facultatea de Foraj a Institutului de Petrol şi Gaze din Ploieşti (1988). A frecventat Cenaclul „Universitas" condus de M. Martin. Debutează în rev. *Convingeri comuniste* cu placheta de poezie *Ziua în care am fost publicat* (1987). Debut editorial cu vol. de versuri *Te voi iubi pân' la sfârşitul patului* (1993). Alte vol.: *Te pup în fund, Conducător iubit!* (1994), *Balada lui Daniel Bănulescu* (1997), *Cei şapte regi ai oraşului Bucureşti* (1998) şi *Republica Federală Daniel Bănulescu* (2000). Este prezent în antologiile *Sfâşierea lui Morfeu* (1994) şi *Romanian Poets of the '80s and '90s* (1999). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1998); Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1998).

OPERA: *Te voi iubi pân' la sfârşitul patului,* versuri, Bucureşti, 1993 (ed. II, 2002); *Te pup în fund, Conducător iubit!,* Bucureşti, 1994; *Balada lui Daniel Bănulescu* (culeasă şi prelucrată de el însuşi), Bucureşti, 1997; *Cei şapte regi ai oraşului Bucureşti,* roman, Bucureşti, 1998; *Republica Federală Daniel Bănulescu. Statul de Nord şi Statul de Sud,* cuvânt înainte de Z. Ornea, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: D.-S. Boerescu, *Climatul temperat continental şi harta sinoptică a poeziei recente,* 1987; L. Ulici, în *Luceafărul,* nr. 7, 1994; Ruxandra Cesereanu, în *Steaua,* nr. 7-8, 1994; O. Soviany, în *Contemporanul* nr. 50, 1997; Gh. Glodeanu, *Dimensiuni ale romanului contemporan,* 1998; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 3, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 16, 1998; N. Bârna, în *Viaţa Românească,* nr. 9-10, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 47, 1998; idem, *ibidem,* nr. 29, 2000; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 676, 2003. **(A. S.)**

BĂNULESCU Ştefan, n. 8 sept. 1926, com. Făcăieni, jud. Ialomiţa – m. 25 mai, 1998, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ion Bănulescu şi al Elenei (n. Diamandescu), agricultori. Urmează şi absolvă cursurile Liceului „Ştirbey-Vodă" din Călăraşi, secţia filologică română-latină (1938-1945). Studii juridice la Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1945-1948), Şcoala de literatură „Mihai Eminescu" (în 1950), apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1952). Debutează cu un eseu despre nuvelistica lui Gogol în rev. *Viaţa Românească* (1949), iar editorial cu un volum de reportaje, *Drum în câmpie* (1960), în col. „Luceafărul", cu o prezentare de E. Camilar. Redactor la *Gazeta literară* (1954-1960) şi la *Luceafărul* (1960-1961; redactor-şef, 1968-1971). În continuare, reporter şi ziarist. Colaborează la rev. *Contemporanul, Tribuna, Steaua, România literară, Familia,* cu nuvele (începând de prin 1963), povestiri, reportaje şi eseuri, cele mai multe pe teme literar-culturale. O parte vor fi adunate în volumele: *Colocvii*, interviuri şi colaje publicistice, 1964 (în colab.); *Iarna bărbaţilor,* nuvele (1965), adevăratul debut al prozatorului; *Scrisori provinciale* (1976), suită de povestiri şi eseuri epistolare, inegale ca valoare. Placheta de versuri *Cântece de câmpie* (1968) e ataşată ulterior la ed. definitivă a nuvelelor, ca „documente lirice ale spiritualităţii personajelor" (1979). Ed. II a nuvelelor (1966) omite *Iarna bărbaţilor*, iar la ed. III (1971) se adaugă *Vieţi provizorii* şi *Casa cu ecouri târzii. Cartea de la Metopolis* (1977) este primul vol. al tetralogiei *Cartea Milionarului* (din care urmau să mai apară *Cartea Dicomesiei, Sfârşit la Metopolis* şi *Epilog în oraşul Mavrocordat*). Bursier la Univ. din Urbino (1966), la Univ. din Iowa City, *Internaţional Writing Program* (1971-1972) şi bursier invitat la Akademie der Künste (Berlinul de Vest), în cadrul programului D.A.A.D. – Deutscher Akademischer Austauschdienst (1983). În 1988, începe publicarea, în rev. *Viaţa Românească,* a primelor fragmente din *Memoriile unui tânăr.* Vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor (1968-1972; 1990-1994). Ample fragmente din

Cartea de la Metopolis apar în rev. germană *Literatur im technischen Zeitalter* (Berlinul de Vest), în 1980, iar la „Literarisches Coloquium-Editionen” se editează culegerea de proză scurtă intitulată *Verspätetes Echo (Ecoul întârziat)*, în 1984. Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1965; 1976; 1977; 1996). Autor al unei epici arhetipale, cu tendinţă vădită spre fantastic şi parabolă, **B**. este adeptul cărţii unice, care închide în sine un univers imaginar distinct, de o severă arhitectură a simbolurilor şi sugestiilor tragice livreşti.

OPERA: *Drum în câmpie*, reportaje, Bucureşti, 1960; *Colocvii. Artistul şi epoca*, în colab. cu I. Purcaru, Bucureşti, 1964; *Iarna bărbaţilor*, nuvele, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1966; ed. revăzută şi adăugită, 1971; ed. definitivă, 1979; cu pref. şi notă biobibliografică de G. Dimisianu, 1991); *Cântece de câmpie*, versuri, Bucureşti, 1968 (ed. II, *Addenda* la *Iarna bărbaţilor*, 1979); *Dunărea*, Bucureşti, 1969; *Scrisori provinciale,* Bucureşti, 1976; *Cartea Milionarului,* I *Cartea de la Metopolis*, Bucureşti, 1977; *Scrisori din provincia de Sud-Est sau O bătălie cu povestiri,* Bucureşti, 1994; *Cartea de la Metopolis*, Bucureşti, 1995 (ed. III, 1999); *Un regat imaginar,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1997; *Elegii la sfârşit de secol,* eseu, Bucureşti, 1999.

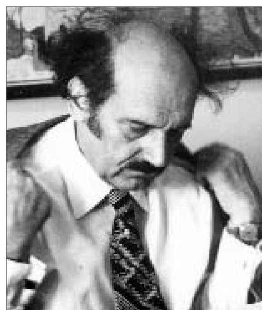
REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; G. Dimisianu, *Prozatori de azi,* 1970; Perpessicius, *Lecturi intermitente*, 1971; L. Raicu, *Structuri literare*, 1973; E. Simion, *Scriitori...*, I; S. P. Dan, *Proza fantastică românească*, 1975; N. Balotă, *Universul prozei*, 1976; I. Vlad, *Povestirea*, 1976; G. Dimisianu, *Nouă prozatori,* 1977; C. Regman*, Explorări în actualitatea imediată*, 1978; R. G. Ţeposu, în *România literară*, nr. 40, 1980; P. Dugneanu, în *Luceafărul*, nr. 31, 1982; I. B. Lefter, în *Echinox*, nr. 5-7, 1982; I. Vartic, *Modelul şi oglinda*, 1982; N. Manolescu, *Arca lui Noe*, III, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate*, 1983; R. G. Ţeposu*, Viaţa şi opiniile personajelor*, 1983; I. Vlad, *Lectura romanului*, 1983; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe,* 1984; L. Raicu, *Fragmente de timp*, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog în bibliotecă*, 1984; Monica Pillat, *Ieşirea din contur*, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc în interviuri...*, I; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; C. Ungureanu, *Proza...;* G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; Ov. Ghidirmic, *Proza românească şi vocaţia originalităţii*, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu,* 1989; Monica Spiridon*, Melancolia descendenţei*, 1989; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 42, 1996; I. Adam, *Inelele lui Saturn*, 1998; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 22, 1998; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 21, 1998; Monica Spiridon, în *Luceafărul*, nr. 21, 1998; M. Cărtărescu, *Postmodernismul românesc,* 1999; N. Manea, în *Familia,* nr. 4, 2000; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 17, 2000; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 20, 2001; Georgeta Horodincă, în *Observator cultural,* nr. 58, 2001; idem, *Ştefan Bănulescu sau ipostazele scrisului*, 2002; Mihai Florea, în *România literară,* nr. 18, 2003. **(C. M.)**

BĂNUŢ A.[urel] P.[aul], n. 23 oct. 1881. com. Cohalm (azi Rupea), jud. Braşov – m. 28 iul. 1970, Braşov. Prozator. Fiul lui Paul Bănuţ, judecător, şi al Mariei (n. Comşa). Tatăl, fiu de plugari, studiază dreptul cu sprijinul material al lui Aron Pumnul, intră în magistratură şi moare tânăr (1883). Mama, fiică a parohului Ion Popa Comşa din Copăcel, se stinge timpuriu, de tuberculoză (1888), boală care avea să-i secere şi pe fraţii lui **B.** Rămas orfan, e crescut de bunicul matern. Şcoala primară la Copăcel şi Făgăraş; gimnaziul la Făgăraş şi Blaj (unde termină şi liceul, luând bacalaureatul în 1899). Urmează studii de drept la Univ. din Cluj, Budapesta, Berlin. Dr. în ştiinţe politice (1925); dr. în drept (1928) al Universităţii din Cluj. Student, întemeiază cu banii proprii revista *Luceafărul,* al cărei prim editor şi redactor responsabil a fost în 1902-1903, după care o trece în proprietatea lui O. Goga şi O. Tăslăuanu. Debut în revista *Poporul român* din Budapesta (1904). Colaborează la *Gazeta Transilvaniei, Luceafărul, Tribuna* etc. Studii la Conservatorul din Bucureşti (comedie şi regie), între 1905 şi 1908. Director artistic al Soc. pentru Fond de Teatru Român din Braşov, până în 1914. Întemeiază şaizeci şi patru de comitete

teatrale-filiale ale soc. în diverse localităţi din Transilvania. Avocat, înscris în baroul Ilfov şi Oradea, nu profesează. După primul război mondial, director al Direcţiei Propagandei Culturale în Ministerul Artelor (1925-1927); director al Teatrului de Vest din Oradea (1928); inspector în Direcţia Educaţiei Poporului de sub conducerea lui Liviu Rebreanu (1930-1931); în mai multe rânduri prefect etc.; din 1940, pensionar al Soc. Scriitorilor Români, îşi adună schiţele umoristice antebelice în vol. *Tempi passati* (1931). Amintiri şi evocări despre Aurel Vlaicu, Petre Liciu, N. Iorga, I. L. Caragiale, G. Coşbuc, O. Goga, parte adunate în vol. *Oameni de ispravă* (1939). **B.** este un umorist în prelungirea ironiei lui Codru-Drăguşanu, cultivând şi comicul de limbaj, parodiere a ardelenismelor în maniera inaugurată de I. L. Caragiale.

OPERA: *Achim „Filăru”. Despre lume şi oameni.* Monolog în jargon. Braşov, 1913 (ed. III, cu titlul *Achim „Filăru” despre una-alta.* Monolog în dialect din Târnava-Mare, Sighişoara, 1925; ed. IV, 1926); *Elocvinţa frackelui Ladislau. Cartea părintelui Reteveiu,* schiţe în dialect, Sibiu, 1923; *Lămurirea ucenicilor. Raportul docintelui ambulant în penziunea Ierofteiu Cucu despre activitatea Comitetului Teatral din Ardeal şi în jur,* schiţe umoristice, Sighişoara, 1924; *Eroii din „Hinterland”,* schiţe umoristice, Sighişoara, 1925; *Gheorghe Cârţan,* schiţe umoristice, Sibiu, 1927; *Tempi passati.* Umor şi satiră din Ardealul de ieri, Bucureşti, 1931; *Oameni de ispravă,* Sibiu, 1939; *George Dima.* Contribuţii la cunoaşterea vieţii şi operii sale. Bucureşti, 1955; *Tempi passati. Umor şi satiră. Evocări*, pref. de M. Zaciu, Bucureşti, 1965; *Scrieri. Umor şi satiră. Curriculum vitae. Tempi passati. Piese de teatru, Evocări,* ed. şi pref. de Petronela Negoşanu, Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Zaciu, *Masca...*; I. Agârbiceanu, *Meditaţie în septembrie,* 1971; V. Netea, în *Luceafărul,* nr. 8, 1982. **(M. Z.)**

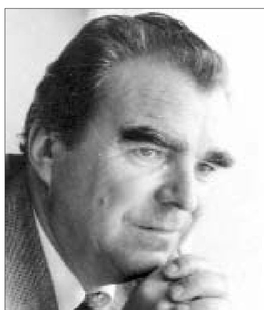

BĂNUŢĂ Ion, n. 7 nov. 1914, com. Siliştea, jud. Argeş – m. 30 dec. 1986, Bucureşti. Poet. Fiul lui Dumitru Bănuţă şi al Radei (n. Georgescu), agricultori. Şcoala de Arte şi Meserii (absolvită în 1933); liceul, în particular; Facultatea de Filosofie, secţia ziaristică, a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1959). Debut cu reportaje, în ziarul *Presa liberă* (1961). Debut editorial cu *Cetatea tăcerii* (1946). Colaborează la *Viaţa Românească, România literară, Tomis, Cronica, Familia, Astra.* Ca muncitor la Uzinele Griviţa, participă la grevele din 1933; conduce apoi ziarul *Presa liberă*; arestat în 1941. După 1944, a fost primul preşedinte al Sindicatului Ziariştilor din Banat. Director al Editurii pentru Literatură; redactor-şef la rev. *Albina* (*din* 1969). Publicând într-o primă etapă câteva vol. de versuri angajate (*Izvoare,* 1956; *La hotarul dintre lumi,* 1960; *Scrisoare către anul 2000,* 1963), **B.** se dedică, în continuare, unei construcţii vaste, *Olimpul Diavolului,* concepută în zece vol. a o mie şi unu poeme. Premiul „M. Eminescu” al Acad. (1963).

OPERA: *Cetatea tăcerii.* Timişoara, 1946; *Izvoare,* Bucureşti, 1956; *La hotarul dintre lumi,* Bucureşti, 1960; *Am rechemat iubirea,* Bucureşti, 1962; *Scrisoare către anul 2000,* Bucureşti, 1963; *Versuri,* cuvânt înainte de G. Călinescu, Bucureşti, 1963; *Lacrima Diavolului,* Bucureşti, 1965; *Olimpul Diavolului. Panorama efemeridelor,* Bucureşti, 1967; *Olimpul Diavolului. Panorama templului meu,* Bucureşti, 1968; *Panorama sărutului,* Bucureşti, 1969; *Olimpul Diavolului. Panorama focului albastru,* Bucureşti, 1972; *Olimpul Diavolului. Panorama iubirii zugravului,* Bucureşti, 1974; *După flori,* Bucureşti, 1975; *Olimpul Diavolului. Panorama duhului meu,* Bucureşti, 1976; *Panorama-n dor de domnişoara Pogany,* Bucureşti, 1977; *Olimpul Diavolului. Panorama-n sălcii plângătoare.* Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; D. Micu, în *România literară,* nr. 9, 1969; Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 16, 1970;

Perpessicius, *Lecturi...*; H. Cândroveanu, în *România literară,* nr. 5, 1977; D. Udrea, în *Orizont,* nr. l, 1977; Al. Balaci, în *Scânteia,* nr. 12167, 1981; Ş. Cioculescu, în *Ramuri,* nr. 7, 1981; R. Cârneci, în *Luceafărul,* nr. 44, 1981; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 30, 1981; N. Gheran, în *Tribuna şcolii,* nr. 18, 1981. **(M. B.)**

BĂRAN Tudor, n. 8 iun. 1933, satul Cerăt, com. Pojogeni, jud. Gorj. Prozator. Fiul lui Gheorghe Băran şi al Anei (n. Pielea), agricultori. Studii elementare în satul natal (1940-1948); Şcoala Medie Tehnică Horticolă din Curtea de Argeş (1948-1952); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1960-1965); între 1959 şi 1961 urmează cursuri de ziaristică la Acad. de Studii Social-Politice. Agronom, şase luni, la IAS Pipera (1952); redactor la ziarul *Steagul roşu* (1956-1959); între 1952 şi 1955 îşi satisface stagiul militar), apoi redactor la *Era socialistă* (1961-1970). Activist al C. C. al P.C.R. pentru probleme de uniuni de creaţie, edituri, teatre şi instituţii de cultură centrale (1970-1989); redactor-şef al ziarului *Glasul României* (1992-1994). Colab. la *Familia, Convorbiri literare, România literară, Contemporanul, Tribuna, Orizont* etc. Debutează în *Luceafărul* (1968). Debut editorial cu vol. de nuvele *Destine sentimentale* (1973). Autor a două piese de teatru: *Familia* (difuzată la TVR, 1968) şi *Dreptul de a fi mamă* (reprezentată o singură dată la Teatrul din Arad, 1982, în regia lui Vlad Mugur). A publicat mai multe romane (*Mândra,* 1976; *Casa destinelor,* 1978; *Turnul cicloanelor,* 1978; *Călăreţul alb,* 1981; *Restaurant-expres,* 1981; *Rug pentru eternitate,* 1984; *Şantierul,* 1988) şi un vol. de reportaje (*Reflexele timpului,* 1977). A susţinut rubrici permenente la Radio Bucureşti (1974-1976) şi la rev. *Săptămâna* (1974-1975) şi *Albina.*

OPERA: *Destine sentimentale,* nuvele, Iaşi, 1973; *Mândra,* roman, Craiova, 1976; *Reflexele timpului,* reportaje, Bucureşti, 1977; *Casa destinelor,* roman, Bucureşti, 1978; *Turnul cicloanelor,* roman, Cluj-Napoca, 1978; *Călăreţul alb,* roman, Bucureşti, 1981; *Restaurant-expres,* roman, Bucureşti, 1981; *Rug pentru eternitate,* roman, Timişoara, 1984; *Şantierul,* roman, Cluj-Napoca, 1988.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *România literară,* nr. 30, 1975; P. Marcea, *ibidem,* nr. 37, 1978; M. Coman, în *Luceafărul,* nr. 17, 1978; Fl. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986; E. Manu, în *România literară,* nr. 48, 1989; I. D. Bălan, *ibidem,* nr. 1, 1989; C. Tuchilă, în *Steaua,* nr. 3, 1989. **(A. S.)**

BĂRAN Vasile, n, 20 ian. 1931, com. Pojogeni, jud. Gorj. Prozator. Fiul lui Gheorghe Băran şi al Anei (n. Pielea), agricultori. Studii elementare în com. natală (1937-1944), apoi Şcoala Tehnică Financiară din Târgu Jiu (1944-1948); redactor la ziarul militar *Scutul patriei* din Cluj (1952-1954; în 1951 fusese încorporat la Regimentul 13 Vânători de munte, Caransebeş). Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu", secţia de ziaristică. Debut cu reportaje în *Gorjul liber* şi cu proză în *Luceafărul* (1960). Redactor la Agerpres, *Scânteia tineretului, Scânteia,* la secţia de scenarii a Studioului Cinematografic Bucureşti, secretar de redacţie la *România literară* (1969-1993). Prezent în majoritatea rev. şi almanahurilor cu schiţe umoristice, proză, tablete. Vol. pentru copii: *Săgeata albă* (l969), *Berbecul zburător* (1971), *Insula manechinelor* (1975), *Ambarcaţiunea eroică* (1976) sunt didactice şi moralizatoare. Reportaje: *Pe drumul fericirii* (1961), *Gospodăria colectivă – izvor de bunăstare şi belşug* (1961), *Contemporani cu viitorul* (1962), *Cartea-proverbelor* (1973), *O.R.A.* (1976), *R.I.T.M.* (1978), fără interes dincolo de semnificaţia sociologică a ditirambilor oficiali. Abordând romanul, **B.** devine de o prolificitate uluitoare, fără să treacă însă de nivelul atins în cea mai realizată carte a sa, *Cuptorul de ars cărămidă* (1971), cu adevărat savuroasă prin pitorescul ei oltenesc. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Diamantul viu* (1978).

OPERA: *Pe drumul fericirii.* Bucureşti, 1961; *Gospodăria colectivă – izvor de bunăstare şi belşug,* Bucureşti, 1961; *Contemporani cu viitorul,* Bucureşti, 1962; *Uluitoarea dispariţie a unui cap liniştit,* Bucureşti, 1965; *O raită prin pădurea de întâmplări,* Bucureşti, 1966; *Duminica lucrurilor,* Bucureşti, 1968; *Întâmplări din primul vis,* Bucureşti, 1968; *Număraţi până la unu,* Bucureşti, 1969; *Săgeata albă,* Bucureşti, 1969; *Plecarea râului spre fluviu,* poeme în proză, Bucureşti, 1970; *Microsioane satirice*, Cluj, 1971; *Berbecul zburător.* Bucureşti, 1971; *Cuptorul de ars cărămidă,* Bucureşti, 1971; *Ancheta,* Bucureşti, 1972; *Cartea proverbelor,* Bucureşti, 1973; *Cocorii de iarnă,* Bucureşti, 1973; *Cascada,* Bucureşti, 1974; *Călcâiul lui Achile,* Iaşi, 1974; *Insula manechinelor,* Bucureşti, 1975; *O.R.A.,* Bucureşti, 1976; *Ambarcaţiunea eroică,* Bucureşti, 1976; *R.I.T.M.,* Bucureşti, 1978; *Diamantul viu,* Bucureşti, 1978; *Pământul plat,* Bucureşti, 1979; *I.M.N. Impresii, microsioane, notaţii,* Bucureşti, 1981; *Cavalerii de pe coastă,* Bucureşti, 1982; *Roata şi soarele,* Bucureşti, 1982; *Pluta meduzei,* Craiova, 1982; *Comedia lui Sisif,* povestiri, Bucureşti, 1982; *Limpezirea fântânii.* Bucureşti, 1984; *Raniţa grea a iubirii.* Bucureşti, 1985; *Plecarea cavalerilor,* Bucureşti, 1986; *Recucerirea dragostei,* Bucureşti, 1987; *Nevăzutele războaie,* Bucureşti, 1989; *Aceşti scriitori minunaţi şi conştiinţele lor zburătoare,* Bucureşti, 1992; *Noaptea Mokshanalei,* povestiri ţigăneşti, Bucureşti, 1995; *Mierea din nevasta altuia,* roman, Bucureşti, 1997; *Regina moartă,* roman, Bucureşti, 1998; *Dracula, adolescentul blestemat,* roman, Bucureşti, 1999; *De la Lenuţa Petrescu la Elena Ceauşescu,* roman, Bucureşti, 2001; *Itinerar brâncuşian,* roman biografic, Bucureşti, 2001; *Ţepeş, fiul Dragonului,* roman, Bucureşti, 2002; *Monografii istorice. Romanii. Attila. Ad Mediam,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, *Prozatori de azi,* 1970; idem, *Valori actuale,* 1974; F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; I. Câmpeanu, în *Contemporanul,* nr. 29, 1981; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 30, 1982; Ov. Ghidirmic, în *Ramuri,* nr. 11, 1983; G. Dimisianu, *Lecturi libere,* 1983; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 42, 1992. **(R. G. Ţ.)**

BĂRBUCEANU Constantin, n. 17 oct. 1923, com. Ceptura, jud. Prahova – m. 1997, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Panait Bărbuceanu, maistru mecanic, şi al Virginiei (n. Popescu). Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” din Ploieşti (absolvit în 1940); Facultatea de Petrol şi Gaze (neterminată). Maistru sondor (1948-1961); funcţionar la PECO Bucureşti (1961-1967); funcţionar la Fondul Literar al Uniunii Scriitorilor (din 1971). Debut în 1963, cu romanul de factură poliţistă *Bârlogul lupilor,* urmat de *Ceaţa* (1968), *Femei singure* (1969), *Gentlemanul şchiop* (1970), *Expresul de noapte* (1975), *Samsarul* (1975), *Casa păcatelor* (1980), *Ultima spovedanie* (1985).

OPERA: *Bârlogul lupilor,* Bucureşti, 1963; *Ceaţa,* Bucureşti, 1968; *Femei singure,* Bucureşti, 1969; *Gentlemanul şchiop,* Iaşi, 1970; *Expresul de noapte,* Bucureşti, 1975; *Samsarul,* Bucureşti, 1975; *Casa păcatelor,* Bucureşti, 1980; *Ultima spovedanie,* Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, în *Gazeta literară,* nr. 23, 1968; M. Constantinescu, în *România literară,* nr. 8, 1975; A. Goci, în *România literară,* nr. 17, 1975; M. Constantinescu. în *România literară,* nr. 22, 1980; C. Tuchilă, î*n Luceafărul,* nr. 29, 1980; C. Petrescu, în *Convorbiri literare, nr.* l, 1985. **(M. Z.)**

BĂRBULESCU Radu (prenumele la naştere: Radu Florian), n. 27 ian. 1952, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Gheorghe Bărbulescu, ofiţer, şi al Silviei Delly. Şcoala primară şi Liceul „Iulia Hasdeu” din Bucureşti; studii de politologie la „Hochschule für Politik” din München, Germania (1986-1999). Între 1972 şi 1980 lucează la diferite întreprinderi din ţară. În 1981 se stabileşte în Germania; diverse ocupaţii: traducător, monitor şi crainic la Radio „Europa Liberă” (1983-1995), zeţar, tipograf, corector şi traducător la Editura Ion Dumitru, redactor la *Săptămâna müncheneză* (1985-1988), redactor la *Românul liber* (Londra, 1985) şi *Apoziţia* (1986-1991); din 1991, angajat al Bibl. Municipale din München; proprietar şi director al Editurii Radu Bărbulescu (din 1988). Colab. la *Arca, Luceafărul, Curierul românesc, Apoziţia, Săptămâna müncheneză, Curentul* (München) etc. Prezent în

antologiile *Ivirea astrelor* (1979), *Spicele adâncului* (1980), *Hearts on Fire,* IV (1987), *Calendar liric '94* (1993), *Zuagroaste* (1995), *Postwendend Pfefferland* (1996), *Raumfahrt/Călătorie spaţială* (1998), *Europeni la noi acasă* (1998), *22 de martori la destin* (2000) etc. Este redactor-coordonator al vol. *Ocrotiţi în străinătate. Scriitori români din München. 1944-2000* (Constanţa, 2000). Fondator, editor şi director al rev. *Observator* (1988) şi *Archenoah* (1994); membru fondator al Asoc. Scriitorilor Români şi Germani, Bavaria (1999). Debutează în antologia lirică *Ivirea astrelor* (1979). Debut editorial cu vol. de versuri *Vânătoare de iele* (1981). A publicat poezie (*Quasimodo,* 1983; *Quetzalcoatl* (1985), *Dansul efemeridelor* (1990), *Statu-quo* (1999), proză (*Cavalerii râsului,* în colab., 1987; *Europa, dragostea mea,* 1993) şi eseuri (*Români în diaspora,* 1989; *Calea de aur,* 1990; *Reforme în doi peri,* 1990). A tradus din D. B. Funderburk, Ursula Haas, R. Stauffer, G. Bailetti etc. Premiul Filialei din Constanţa a Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *Vânătoare de iele,* versuri, Bucureşti, 1981; *Quasimodo,* versuri, ed. bilingvă româno-engleză, München, 1983; *De râsu' lu' mânzu',* satire şi epigrame, München, 1984; *Quetzalcoatl,* versuri, München, 1985; *Cavalerii râsului,* proză umoristică, în colab. cu I. Dan, München, 1987; *Români în diaspora,* eseuri, München, 1989; *Calea de aur. Opt articole despre democraţie,* eseuri, München, 1990 (altă ed., 1992); *Dansul efemeridelor,* versuri, München, 1990; *Reforme în doi peri,* eseuri, München, 1990 (altă ed., 1992); *Europa, dragostea mea,* memorial de călătorie, postfaţă de T. Popescu, München, 1993; *Geborgenheit in der Fremde. 1944-1994,* München, 1994; *Off is nicht gleich Out,* proză scurtă, în colab. cu M. Pielmier, München, 1997; *Gli intelectuali rumeni e l'Occidente oggi,* München, 1998; *Die gute Fee vom Rathausturm,* proză scurtă, München, 1998; *Statu-quo,* versuri, Constanţa, 1999; *Mapuachikotl,* proză scurtă, München, 2001; *Istros-Kallatis-Tomis,* München, 2002; *Irrfahrt durch Arkadien,* versuri, München, 2003. Traduceri: D. B. Funderburk, *Un ambasador american între Departamentul de Stat şi clanul Ceauşescu,* München, 1989; I. Raţiu, *Moscova sfidează întreaga lume,* Londra, 1990 (ed. II, Timişoara, 1992); Ursula Haas, *Gedichte/Versuri,* München, 1998; R. Stauffer, *Gedichte/Versuri,* München, 1998; Ursula Haas, Carla Kraus, Ursula Heinze de Lorenzo, *Trei poete de limbă germană,* München, 1999; G. Bailetti, *Un soldato da solo/Ein soldat alleine/Un soldat singur,* München, 2001.

REFERINŢE CRITICE: A Zanca, în *Vatra,* nr. 10, 1998; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 1998; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 3, 2000; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2001; Gh. Mocuţa, *Pe aceeaşi arcă,* 2001. **(A. S.)**

BĂRGĂUANU Gheorghe, n. 17 aug. 1896, satul Lunca, com. Filipeni, jud. Bacău – m. 7 aug. 1964, Bucureşti. Poet. Fiul lui Grigore Bărgăuanu şi al Domnicăi (n. Cucu), agricultori. Şcoala primară în satul natal (1902-1908); Liceul Internat din Iaşi (1908-1916), absolvit ca şef de promoţie. Urmează o şcoală militară, participă la primul război mondial ca sublocotenent în rezervă. Licenţiat al Facultăţii de Drept din Iaşi (1921). Înscris în barou, practică avocatura, apoi intră în magistratură: judecător la Tribunalul din Iaşi, consilier la Curtea de Apel, judecător la Tribunalul Militar. Debut cu poezia *Ţara mea*, în ziarul *România* (1913). în 1943, stabilit la Bucureşti, e secretar general la Ministerul Justiţiei (1944-1945) şi consilier la Curtea Supremă (1948). Colaborator şi secretar de redacţie la *Viaţa Românească* (1920-1929), unde, sub îndrumarea directă a lui G. Ibrăileanu, re-debutează cu poezia *Carăle cu grâu* (1920). A publicat un singur vol., *Pământ şi soare* (1927). Vol. postum, *Anotimpuri* (1980).

OPERA: *Pământ şi soare,* Iaşi, 1927; *Anotimpuri,* Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; M. D. Gheorghiu, în *Revista Liceului Internat „C. Negruzzi",* nr. 3-4, 1971; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; I. Dănilă, în *Ateneu,* nr. 8, 1996; C. Ciopraga, în *Dacia literară,* nr. 26, 1997. **(I. Ml.)**

BĂRNUŢIU Simion, n. 21 iul. 1808, com. Bocşa Română, jud. Sălaj – m. 16 mai 1864, pe valea Almaşului, în drum spre com. natală. Jurist, filosof şi estetician. Fiul lui Ion Bărnuţiu, învăţător, şi al Anei (n. Oros). A început şcoala la Şimleu (1817-1820), continuând la Liceul Piariştilor din Careii Mari (1820-1825) şi la Blaj, unde urmează filosofia şi teologia (1825-1829). Prof. la liceul din Blaj şi notar consistorial (1829-

1845), intră în conflict cu episcopul I. Lemeni, fiind destituit, după care reîncepe studiile juridice la Sibiu (1845-1848), Viena (1849-1852) şi Pavia (1852-1854), unde îşi ia şi doctoratul. A jucat un rol important ca ideolog al revoluţiei de la 1848 în Transilvania, fiind vice-preşedinte al Adunării de pe Câmpia Libertăţii şi preşedinte al Comitetului Naţional Român. Oratoria sa, cu reale calităţi literare, îl face celebru prin cele două discursuri ţinute la Blaj, în mai 1848, rămase până astăzi modele ale genului. În 1854 se stabileşte la Iaşi, mai întâi ca prof. de logică la gimnaziu, apoi de filosofie şi drept la univ. Autor al unor cursuri de drept public şi privat, de pedagogie, logică şi psihologie, a predat la Iaşi şi primul curs universitar de estetică, având ca izvor principal lucrările lui W. T. Krug, prelucrate şi detaliate de pe poziţii proprii.

OPERA: *Raporturile românilor cu ungurii şi principiele libertăţei naţiunali,* Viena, 1852; *Dreptul public al românilor,* Iaşi, 1867; *Dreptul naturale privat,* Iaşi, 1868; *Dreptul naturale public,* Iaşi, 1870; *Pedagogia,* Iaşi, 1870; *Psihologia empirică şi logica,* Iaşi, 1871; *Discurs ţinut în Câmpia Libertăţii din Blaj, 1848,* Sibiu, 1902; *Discursul ţinut în catedrala din Blaj la 2/14 mai 1848,* Bucureşti, 1909; *Românii şi ungurii.* Discurs rostit în catedrala Blajului 2/14 mai 1848, introducere şi comentar de G. Bogdan-Duică, Cluj, 1924; *Discursul de la Blaj* şi *Scrieri de la 1848,* ed. de I. Chindriş, Cluj-Napoca, 1990; *Istoria filosofiei,* ed. de I. Chindriş, I. Isac şi M.-T. Racoviţan, Bucureşti, 2002. Traduceri: W. T. Krug, *Estetica,* ed. şi pref. de I. Iliescu, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: G. Bogdan-Duică, *Viaţa şi ideile lui Simion Bărnuţiu,* 1924; P. Pandrea, *Filosofia politico-juridică a lui Simion Bărnuţiu,* 1935; D. D. Roşca, *Europeanul Bărnuţiu,* 1944; E. Hodoş, *Din corespondenţa lui Simion Bărnuţiu şi a contemporanilor săi,* 1944; R. Pantazi, *Simion Bărnuţiu,* 1967; *I. L. R.,* II; I. Iliescu, *Geneza ideilor estetice în cultura românească* (*secolele XVI-XIX*), 1972; G. Em. Marica, *Studii de istoria şi sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea,* I, 1977; D. Cesereanu, în *Tribuna,* nr. 23, 1978: D. Mutaşcu, în *Săptămâna*, nr. 391, 1978; R. Pantazi, în *Contemporanul,* nr. 23, 1978; C. Albu, *Simion Bărnuţiu,* 1985; G. Maior, în *Luceafărul,* nr. 18, 1990; N. Florescu, în *Jurnalul literar,* nr. 37, 1990; C. Mureşanu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2003. **(G. A.)**

BĂSSĂRĂBEANU Ştefan (pseud. lui Victor Crăsescu), nr. 16 oct. 1849, Chişinău – m. 1918, Slănic (Prahova). Prozator. Studii la Seminarul din Chişinău (până în 1872), apoi la Univ. din Odesa. Participă la cercurile anarhiste şi narodnice ale lui Bakunin. Exilat în Elveţia (1872), întreprinde o călătorie în SUA. Întors din emigraţie, întemeiază, alături de A. Frunze, F. Codreanu şi C. Ursu, „Cercul Narodnic” din Chişinău. Arestat (1879), dispare probabil în cursul anchetei judiciare şi se stabileşte în România. E unul dintre membrii fondatori ai Soc. „Prutul”, împreună cu Gr. Creţu-Creţeanu, Moise Pascu şi Nicolae Zubcu Codreanu. Absolvă Facultatea de Medicină din Bucureşti. Ca scriitor, se integrează grupării de la rev. *Contemporanul,* la care debutează cu schiţa *Legea lui Lynch* (1883). Director şi, în ultimul an, redactor la rev. *Amicul copiilor* (1891-1895). Colab. la presa socialistă (*Drepturile omului, Dezrobirea, Lumea nouă* ş.a.), dar şi la *Revista nouă, Viaţa literară* etc. Publică patru vol. de *Schiţe şi nuvele* (1893), urmate de romanul *Ovreiul* (1897). Orientate în sens realist, vol. sale prezintă notele caracteristice prozei de la *Contemporanul.*

OPERA: *Schiţe* şi *nuvele,* I-IV, Bucureşti, 1893; *Ovreiul,* Bucureşti, 1897; *Opere alese,* studiu introductiv de F. Levit, îngrijirea textului, note şi comentarii de A. Kidel, Chişinău, 1960.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Cardaş, *Poeţii şi prozatorii basarabeni până la Unire,* 1937; Savin Bratu, Zoe Dumitrescu, *Contemporanul şi vremea lui,* 1963; G. C. Nicolescu, *Curentul literar de la Contemporanul,* 1966; *I. L. R.,* III; I. Rotaru, *O istorie…,* I. **(M. Pr.)**

BÂRGĂU Valeriu, n. 7 mart. 1950, satul Mileştii de Jos, com. Parincea, jud. Bacău. Poet şi prozator. Fiul lui Neculai Bârgău, funcţionar, şi al Valeriei (n. Roşu). Şcoala generală în satul natal (1957-1961), apoi în satul Văleni, com. Horgeşti (1961-1964); după absolvirea Liceului teoretic nr. 2 din Hunedoara, urmează Şcoala Militară de Infanterie şi Intendenţă Sibiu, a Ministerului

Forţelor Armate. Între 1970 şi 1972, cadru activ al M.F.A. la Comandamentul Diviziei 67 din Brăila (exclus din rândul cadrelor active pentru contestarea Tezelor din iunie); muncitor la Combinatul Siderurgic Hunedoara (1972-1978); inspector principal la Consiliul Popular al jud. Hunedoara (1978-1985); şef birou secretariat-administrativ la I.M.P. Hunedoara – Deva; din 1990, redactor-şef al ziarului *Călăuza*; director al editurii omonime şi al rev. *Constelaţia Dragonului* (1992-1995) şi *Ardealul literar şi artistic* (din 1995); din 2000, director al tipografiei „Floarea soarelui" din Deva. Colab. la *Luceafărul, România literară, Tribuna, Steaua, Familia, Vatra, Convorbiri literare, Viaţa Românească* etc. Debutează în revista *Ateneu* (1971). Debut editorial cu vol. de versuri *Floarea soarelui sau Mâna de lucru* (1978). alte culegeri lirice: *Epistolele tânărului Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab* (f.a.), *Alfabetul straniu în care vă vorbesc* (1980), *Tulburarea naturii* (1982), *Plantele din fereastră* (1984), *Noima de aur* (1986), *Sfârşitul lumii* (1992) şi *Apocalipsa după Valeriu* (1996). A publicat vol. de reportaje (*Jurnal de uzină,* 1981; *Steaua de pământ,* 1985), eseuri (*Generaţia '80: precursori şi urmaşi,* 1999) şi interviuri (*Generaţie şi creaţie,* 2003). Autor al romanelor *Utopia profesorului Dunca,* în colab. (1982) şi *Semne particulare* (1988). Premiul rev. *Luceafărul* (1975); Premiul *Scânteii tineretului* (1977); Premiul C.C. al U.T.C. (1978); Premiul rev. *Tribuna*(1987).

OPERA: *Floarea soarelui sau Mâna de lucru,* versuri, Bucureşti, 1978; *Epistolele tânărului Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab,* Deva, f.a.; *Alfabetul straniu în care vă vorbesc,* versuri, Bucureşti, 1980; *Jurnal de uzină,* reportaj, Bucureşti, 1981; *Tulburarea naturii,* versuri, Timişoara, 1982; *Utopia profesorului Dunca,* roman, în colab. cu N. Chirică, Bucureşti, 1982; *Plantele din fereastră,* versuri, Bucureşti, 1984; *Steaua de pământ,* reportaje, Bucureşti, 1985; *Noima de aur,* versuri, Bucureşti, 1986; *Poezii în zori,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1988; *Semne particulare,* roman, Timişoara, 1988; *Sfârşitul lumii,* versuri, Deva, 1992; *Apocalipsa după Valeriu,* versuri, Timişoara, 1996; *Generaţia '80: precursori şi urmaşi,* eseuri, Deva, 1999; *Generaţie şi creaţie,* inrterviuri, Deva, 2003.

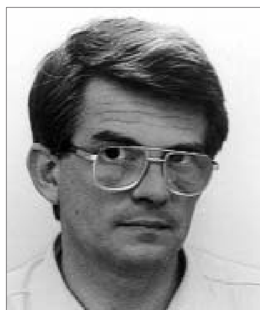
REFERINŢE CRITICE: I. Caraion, în *Luceafărul,* nr. 12, 1978; A. D. Rachieru, în *Astra,* nr. 11, 1978; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* 1979; Mara Nicoară, în *România literară,* nr. 28, 1983; L. Ulici, în *România literară,* nr. 39, 1986; Olimpia Berca, în *Orizont,* nr. 45, 1986; E. Dorcescu, *ibidem,* nr. 2, 1987; I. Holban, în *Cronica,* nr. 35, 1988; H. Zalis, în *România literară,* nr. 48, 1988; I. O. Rudeanu, în *Ardealul literar şi artistic,* nr. 6, 1999; Tr. T. Coşovei, în *Adevărul,* 25 mart. 2000. **(A. S.)**

BÂRLEA Ovidiu, n. 13 aug. 1917, satul Bârleşti, com. Mogos, jud. Alba – m. 7 ian. 1990, Cluj-Napoca. Folclorist şi prozator. Fiul lui Ioan Urs Bârlea, agricultor, şi al Mariei (n. Costinaş). Şcoala primară în Micleşti şi Bârleşti (1924-1928); gimnaziul în Baia de Arieş (1928-1929); Liceul Militar din Târgu Mureş (1929-1937); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, secţia filologie modernă (1942). Şef de birou în Departamentul Naţionalităţilor (1948-1949). Şef de lucrări (1949-1951), conf. (1951-1953), cercetător, şeful sectorului literar al Institutului de Folclor din Bucureşti (1953-1969). Publică primele culegeri de folclor în rev. *Satul* (1933). Debutează cu studiul *Procesul de creaţie al baladei populare române*, în *Revista Fundaţiilor Regale* (1941). Colaborează la *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Analele Universităţii din Timişoara, Limbă şi literatură, Revista de folclor, Anuarul de folclor, Sociologie românească, Steaua, Tribuna, Orizont, Flacăra, Ateneu, România literară, Deutsches Jahrbuch für Volkskunde.* Autor a numeroase antologii şi al unor lucrări de sinteză dedicate problemelor metodologice ale disciplinei folclorice (*Metoda de cercetare a folclorului,* 1969; *Poetică folclorică,* 1979). Proză de observaţie socială în vol. de povestiri *Urme pe piatră* (l974) şi în romanele *Şteampuri fără apă* (1979), *Drumul de pe urmă* (1999) şi *Se face ziuă,* romanul anului 1848 (2001). Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. (1974).

OPERA: *Antologie de proză populară epică,* I-III, Bucureşti, 1966; *Folclorul în Ţiganiada lui I. Budai-Deleanu*, în vol. *Studii de folclor şi literatură,* Bucureşti, 1967; *Poveştile lui Creangă,* Bucureşti, 1967; *Metoda de cercetare a folclorului,* Bucureşti, 1969; *Tipologia folclorului. Din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu*, în colab. cu I. Muşlea, Bucureşti, 1970; *Problemele tipologiei folclorice*, în colab. cu D. Caracostea, Bucureşti, 1971; *Istoria folcloristicii româneşti,* Bucureşti, 1974; *Urme pe piatră,* Bucureşti, 1974; *Mică enciclopedie a poveştilor româneşti,* Bucureşti, 1976; *Poetică folclorică,* Bucureşti, 1979; *Şteampuri fără apă,* Bucureşti, 1979; *Folclorul românesc,* I-II, Bucureşti, 1981-1983; *Eseu despre dansul popular românesc.* Bucureşti, 1982; *Efigii,* Bucureşti, 1987; *Folklore. Historical Survey, Folkloric Customs, Life Cycle and the Rites of Passage* (*Birth, Weddings, Funerals*)*, Magic and Other Types of Custom, Fantasy, Riddles and Children's Folklore*, în *The Encyclopedia of Religions,* V, Editor in Chief, M. Eliade, New York – London, 1987; *Drumul de pe urmă,* roman, Cluj-Napoca, 1999; *Se face ziuă,* romanul anului 1848, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Andraşoni, în *Tribuna,* nr. 29, 1966; N. Nicolescu*,* în *Ateneu,* nr. 12, 1967; N. Bot, în *Steaua,* nr. l, 1967; P. Ruxăndoiu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 1, 1967; I. Datcu, în *Orizont,* nr. 8, 1967; F. Karlinger, în *Österreichischer Zeitschrift für Volkskunde,* Band 70, 1967; V. Rusu, în *Gazeta literară,* nr. 15, 1967; N. Constantinescu, în *Gazeta literară,* nr. 49,1967; M. Tomuş, în *Steaua,* nr. 1, 1968; Hanni Markel, în *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde,* Band 14, 1968; R. Răutu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 2, 1968; I. Datcu, în *Orizont,* nr. 3, 1968; G. Muntean, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1970; R. Niculescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1970; R. Răutu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr.4, 1970; V. Florea*,* în *Steaua,* nr. 10, 1971; Viorica Nişcov şi Helga Stein, în *Fabula,* Heft 2/3, 1971; L. Ulici, *Prima verba,* 1975; I. Taloş, în *Steaua,* nr. 6, 1976; I. Datcu, în *Orizont,* nr. 2, 1977; Hanni Markel, în vol. K. Ranke, *Enzyklopädie des Märchens,* Band 2, 1977; I. Taloş, în *Cahiers roumaines d'études littéraires,* nr. l, 1977; N. Bot, în *Cahiers roumaines d'études litteraires,* nr. l, 1977; N. Bot, în *Anuarul de folclor,* vol. II, 1981, vol. III-IV, 1983; I. Datcu, *Dicţionarul folcloriştilor,* II, 1983; I. Cuceu, în *Anuarul de folclor,* vol. III-IV, 1983; I. H. Ciubotaru, în *Anuarul de lingvistică şi istorie literară,* vol. XXIX, 1983-1984; Al. Dobre, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 1, 1987; P. Drogeanu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1987; I. Nijloveanu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 5-6, 1987; I. Datcu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 5-6, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 15, 1987. **(V. F.)**

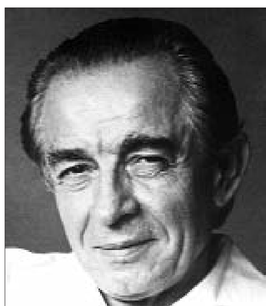

BÂRNA Nicolae (prenumele la naştere: Nicolae-Grigore), n. 11 oct. 1950, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Vlaicu Bârna, licenţiat în litere, poet, şi al Elenei (n. Nopcea), funcţionară. Şcoala elementară (1957-1965) şi Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti (1965-1969). Studii superioare la Facultatea de Lb. Romanice, Clasice şi Orientale, secţia franceză-română, a Univ. din Bucureşti (1969-1973). Documentarist la Centrul de perfecţionare a cadrelor din comerţul exterior (1973-1975); traducător, apoi redactor de rubrică la Redacţia publicaţiilor pentru străinătate (1975-1995); redactor la rev. *Caiete critice* (din 1992) şi cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" din Bucureşti (din 1995). Între 1995 şi 1997, cadru didactic asociat la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti. Dr. în filologie cu teza *Tematică rurală în viziuni moderne* (1999). Colab. la *Viaţa Românească, Luceafărul, Steaua, România literară, Tribuna, Familia, Apostrof, Revue Roumaine* etc. Debutează în *Viaţa Românească* (1972). Debut editorial cu studiul monografic *Ţepeneag. Introducere într-o lume de hârtie* (1998), urmat de vol. *Comentarii critice* (2002). A tradus din E. Cioran, *Silogismele amărăciunii* (1992). Ed. din I. L. Caragiale (*Opere,* I-II, în colab. cu S. Ilin şi C. Hârlav, 2000), L. Dimov (*Versuri,* 2000) şi D. Ţepeneag (*Prin gaura cheii,* integrala prozei scurte, 2001). A publicat o antologie a *Avangardismului literar românesc* (2003). Premiul „Titu Maiorescu" al Acad. Române (2002).

OPERA: *Ţepeneag. Introducere într-o lume de hârtie,* studiu critic, Bucureşti, 1998; *Comentarii*

critice, eseuri, Bucureşti, 2002; *Avangardismul literar românesc,* antologie, Bucureşti, 2003. Traduceri: E. Cioran, *Silogismele amărăciunii,* Bucureşti, 1992 (alte ed., 1996; 2002).

REFERINŢE CRITICE: N. Oprea, în *Calende,* nr. 1-5, 1998; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 26, 1998; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 438, 1998; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 40, 1998; Diana Adamek, în *Apostrof,* nr. 12, 1998; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 10, 2002; Elena Vlădăreanu în *Cotidianul,* nr. 286, 2002; D. Perşa, în *Tomis,* nr. 1, 2003. **(A. S.)**

BÂRNA Vlaicu (prenumele la naştere: Vlaicu Victor Virgil), n. 4 dec. 1913, satul Crişan, com. Ribiţa, jud. Hunedoara – m. 11 mart. 1999, Bucureşti. Poet. Fiul lui Ioan Bârna şi al Mariei (n. Pavel), ţărani. Termină Liceul „Avram Iancu" din Brad (bacalaureatul în 1932), apoi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1932-1936). Secretar de redacţie la rev. *Azi,* redactor la *Rampa, România* (sub direcţia lui Cezar Petrescu, 1938-1939), la cotidianul *Ardealul,* apoi reprezentant de presă la Ministerul Propagandei şi Ministerului Afacerilor Străine (1941-1947) redactor la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1949-1951), consilier literar la Radiodifuziunea română (1951-1966), redactor la *Viaţa Românească* (1968-1974) şi secretar literar la Uniunea Scriitorilor (1972-1976). A editat şi condus publicaţiile: *Arta* (1941; devenită *Arta nouă,* 1942-1943) şi *Galeria* (1941-1943). A fecventat Cenaclul „Sburătorul, cu deosebire între 1933 şi 1935. Debutează cu versuri în *Azi, Viaţa literară* şi *Litere* (1934), iar editorial, cu vol. de versuri *Cabane albe* (1936). Colaborează la *Revista Fundaţiilor Regale, Familia, Universul literar, Gazeta literară, România literară, Steaua* etc. În timpul războiului, redactează bilunarul *Câmpia Libertăţii* (1944), publicaţie de protest împotriva fascismului şi a Dictatului de la Viena. Evocarea unui ev mediu transilvan, dominat de peisajul montan şi de istoria zbuciumată a moţilor, la care se adaugă celebrarea noilor realităţi sociale sunt coordonatele poeziei sale de la *Brume* (1940), trecând prin culegerea retrospectivă *Cupa de aur* (1970) sau *Patria mea, plai al Mioriţei* (1977). Autor a două romane istorice pentru *tineret* (*Romanul Caterinei Varga,* 1961; *Când era Horia împărat,* 1962). A tradus din Go-Mo-Jo, A. Mickiewicz, H. Heine, V. Hugo ş.a. Premiul „Ion Pavelescu" pentru sonet (1934); Premiul „M. Eminescu" al Acad. (1977).

OPERA: *Cabane albe,* Bucureşti, 1936; *Brume,* Sighişoara, 1940; *Turnuri,* Bucureşti, 1945; *Minerii din satul lui Crişan,* Bucureşti, 1949; *Tulnice în munţi,* Bucureşti, 1950; *Cerbul roşu,* Bucureşti, 1956; *Romanul Caterinei Varga,* Bucureşti, 1961; *Când era Horia împărat.* Bucureşti, 1962; *Arcul aurorii,* Bucureşti, 1962; *Ceas de umbră,* Bucureşti, 1966; *Pământ al patriei,* Bucureşti, 1970; *Cupa de aur,* pref. de T. Stoica, Bucureşti, 1970; *Corabia de fum,* Bucureşti, 1971; *Auster,* Bucureşti, 1973; *Grăunţele timpului,* Bucureşti, 1976; *Patria mea, plai al Mioriţei,* Bucureşti, 1977; *Sandala lui Empedocle,* Bucureşti, 1980; *Poligonul de tir,* Bucureşti, 1984; *Monotonia metronomului,* Bucureşti, 1985; *Cântece despre ţară,* Cluj-Napoca, 1987; *Între Capşa şi Corso,* memorialistică, Bucureşti, 1998. Traduceri: Go-Mo-Jo, *Scrieri alese,* în colab. cu Anda Boldur, Bucureşti, 1955; A. Mickiewicz. *Poezii*, în colab. cu M.R. Paraschivescu şi V. Teodorescu, Bucureşti, 1957; M. Gubelman, *Un erou legendar: G. M. Lazo*, n colab. cu Olga Cruşevan, Bucureşti, 1960; Din Ni, *Fata cu părul cărunt*, în colab. cu Nataşa Gheorghiu, Bucureşti, 1960; M. Zarudnij, *Curcubeul*, în colab. cu Lilly Irimescu, Bucureşti, 1960; Luisa Carnes, *Juan Caballero*, în colab. cu M. Ioanovici, Bucureşti, 1964; J. Icaza, *Copiii văzduhului*, în colab. cu D. Mihail, Bucureşti, 1965; G. Markov, *Tatăl şi fiul*, în colab. cu E. Mircea, Bucureşti, 1965; K. Ciornâi, *Generaţia a treia* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1967; T. Dimitriev, *Vârtejul verde*, în colab. cu I. Porumbaru, Bucureşti, 1970; W. Shakespeare, *Nevestele vesele din Windsor. Cum vă place,* în colab. cu V. Teodorescu, Bucureşti, 1981 (altă ed., 1985); V. Hugo, *Pedepsele,* în colab. cu D. Botez, Radu Boureanu…, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: P. Constantinescu, *Scrieri...,* I; G. Călinescu, *Literatura nouă,* 1972; Al. Piru, *Panorama...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, II; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; V. Nistor, în *Steaua,* nr. 12, 1976; V. Cristea, în *România literară,* nr. 5, 1977; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 37, 1980; E. Vasilescu, în *Scânteia,* nr. 11896, 1980; N. Steinhardt, în

Convorbiri literare, nr. 11, 1980; idem, *Critică...*; idem, în *Steaua,* nr. 2, 1985; H. Ţugui, în *Convorbiri literare,* nr. l, 1985; E. Manu, în *România literară,* nr. 10, 1985; G. Stănescu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1986; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 12, 1987; E. Manu, în *România literară,* nr. 50, 1988; N. Steinhardt, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 11, 1999; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 463, 1999; Al. Săndulescu, *ibidem,* nr. 476, 1999; D. Cristea-Enache, *ibidem,* nr. 477, 1999; L. Grăsoiu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2000; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 18, 2000. **(M. Mt.)**

BÂRSAN Zaharia, n. 11 ian. 1878, Braşovul-Vechi – m. 13 dec. 1948, Cluj. Dramaturg şi prozator. Fiul lui Zaharie Bârsan, mic proprietar agricol, şi al Mariei (n. Vlădăreanu). După studii gimnaziale la Braşov (1895), absolvă Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti, clasa C. I. Nottara (1901). Deşi angajat la Teatrul Naţional din Bucureşti (1901), efectuează numeroase turnee, devenind, între 1903 şi 1913, marele animator al vieţii teatrale din Transilvania. E primul director al Teatrului Naţional din Cluj (1919-1927; 1931-1933; 1934-1936). A interpretat, într-o manieră romantic-incantatorie, marile roluri tragice ale dramaturgiei universale: Oedip, Hamlet, Regele Lear, Macbeth, Karl Moor, Ruy Blas etc. Debutează cu versuri în *Convorbiri literare* (1897), creaţia sa poetică adunată în vol. *Visuri de noroc* (1903) şi *Poezii* (1907; 1924), fiind impregnată de elemente romantice şi sămănătoriste. Influenţa ideologiei sămănătoriste transpare în vol. de proză *Ramuri* (1906) şi *Nuvele* (1909). Sectorul reprezentativ al creaţiei sale îl constituie dramaturgia: melodrama *Sirena* (jucată în 1910), în care destinul artistului inadaptabil se intersectează cu acela al unei „dame cu camelii" autohtone, drama *Se face ziuă* (1914), dedicată răscoalei lui Horea, poemele dramatice *Trandafirii roşii* (1915) şi *Domnul de rouă* (1938). Remarcabil e, prin valoarea literară şi documentară, memorialul *Impresii de teatru din Ardeal* (1908).

OPERA: *Visuri de noroc,* Bucureşti, 1903; *Ramuri*, Budapesta, 1906; *Poezii,* Bucureşti, 1907; *Impresii de teatru din Ardeal,* Arad, 1908; *Nuvele,* Bucureşti, 1909; *Sirena. Jurământul,* Beiuş, 1912; *Se face ziuă,* Bucureşti, 1914; *Trandafirii roşii,* Bucureşti, 1915; *Ca mâini va bate ceasul!,* Bucureşti, 1915; *Poemul Unirii,* Sibiu, 1922; *Nuvele,* Bucureşti, 1923; *Poezii,* Bucureşti, 1924; *Domnul de rouă,* Bucureşti, 1938; *Scrieri,* antologie şi pref. de C. Simionescu, text stabilit şi bibliografie de Aurora Pârvu, Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, *Impresii,* 1908; E. Lovinescu, *Istoria...,* III; R. Stanca, *Ştefan Braborescu,* 1965; A. Buteanu, *Teatrul românesc în Ardeal şi Banat,* f.a.; J. Ceuca, *Zaharia Bârsan,* 1978; I. Lazăr, în *Teatrul,* nr. l, 1979; C. Nistor, în *Orizont,* nr. 5, 1979; M. Gherman şi D. Munteanu, în *Astra,* nr. 10, 1982; V. Silvestru, *Un deceniu teatral,* 1984; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* I. **(I. V.)**

BÂRSILĂ Mircea, n. 19 oct. 1952, satul Cârciu, com. Văgiuleşti, jud. Gorj. Poet şi eseist. Fiul lui Aurel Bârsilă, ţăran înstărit, şi al Elenei (n. Ardeiu). Clasele primare în satul natal, continuate la Şcoala generală din com. Văgiuleşti; Liceul teoretic din localitatea Grădinari, jud. Caraş-Severin, apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Timişoara (1974-1978). Între 1976 şi 1978 a fost preşedintele Cenaclului literar „Pavel Dan" al Centrului Univ. din Timişoara. Prof. în localitatea Independenţa, jud. Călăraşi (1978-1983) şi în com. Văgiuleşti, jud. Gorj (1983-1984); metodist la Centrul de îndrumare şi conservare a creaţiei populare din Călăraşi (1984-1985); şeful Inspectoratului interjudeţean Piteşti al Uniunii Compozitorilor din România (1985-1991); director al Casei de cultură din Curtea de Argeş (1991-1993). Din 1993, redactor la rev. *Calende*; secretar literar la Teatrul „Al. Davila" (din 1995) şi conf. univ. la Facultatea de Litere a Univ. din Piteşti (din 1998). Dr. în filologie al Univ. din Timişoara cu teza *Dimensiunea ludică a poeziei lui Nichita Stănescu* (2000). Colab. la *Luceafărul, Amfiteatru, Poesis, Ziua literară* etc. Debutează în ziarul *Flamura* din Reşiţa (1968). Debut editorial cu vol. de versuri *Obrazul celălalt al lunii* (1982), urmat

de *Argint galben* (1988), *Scutul lui Perseu* (1993), *O linie aproape neagră* (2000) şi *Acordeonul soarelui* (2001). Eseuri în *Fecioara divină şi cerbul* (1999) şi *Dimensiunea ludică a poeziei lui Nichita Stănescu* (2001). Premiul rev. *Argeş* (1989); Premiul rev. *Poesis* (2001); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2002). A folosit şi pseud. Mircea Silă.

OPERA: *Obrazul celălalt al lunii,* versuri, Bucureşti, 1982; *Argint galben,* versuri, 1988; *Scutul lui Perseu,* versuri, Piteşti, 1993; *Fecioara divină şi cerbul,* eseuri, Piteşti, 1999; *O linie aproape neagră,* versuri, Bucureşti, 2000; *Un ligne presque noir,* ed. bilingvă româno-franceză, trad. de Linda Maria Baros, Bucureşti, 2001; *Acordeonul soarelui,* versuri, Bucureşti, 2001; *Dimensiunea ludică a poeziei lui Nichita Stănescu,* Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 10, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 30, 1982; N. Diaconu, în *Ramuri,* nr. 3, 1984; Radu G. Ţeposu, în *Amfiteatru,* nr. 1, 1985; V. Cristea, în *România literară,* nr. 43, 1989; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 3, 1989; Al. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 49, 1993; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 16, 2001; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2001; A. Alui Gheorghe, *ibidem,* nr. 6, 2001; L. Scurtu, în *Familia,* nr. 1, 2001. **(A. S.)**

BELCIU Maya (prenumele la naştere: Marioara), n. 22 mai 1926, Lugoj, jud. Timiş Prozatoare. Fiica lui Tiberiu Belciu, contabil, şi a Alexandrinei (n. Siminescu). Clasele primare la Cireaşa, jud. Caraş-Severin, şi Caransebeş (1932-1933); gimnaziul din Caransebeş (1936-1939), apoi Pensionul francez „Ecaterina Urziceanu” din Craiova (1939-1941); studii liceale la Liceele „Notre Dame” (1941-1943) şi „Carmen Sylva” (1943-1944), din Timişoara; doi ani la Facultatea de Medicină din Cluj (1944-1946), apoi Acad. de Muzică şi Artă Dramatică din acelaşi oraş (absolvită în 1948). Între 1948 şi 1953 este angajată a Teatrului Naţional din Cluj; în 1953 se transferă la Brăila, de unde pleacă la Timişoara (1957-1961), apoi la Teatrul „Barbu Delavrancea” din Bucureşti (1961); redactor de teatru şi cinema la Editura Meridiane (1961-1972). Colab. la *Luceafărul, Gazeta literară, Viaţa Românească, România literară* etc. Debutează în rev. *Ţara visurilor noastre* (1942), cu pseud. Maia Bistra. Debut editorial cu vol. de nuvele *Blana de focă* (1966). În continuare a publicat proză scurtă (*Moartea Centaurului,* 1970) şi romane (*A unsprezecea poruncă,* 1969; *La cules de vipere,* 1978; *Dionys Sărmanu,* 1984; *Vin americanii?,* 1998). A tradus, în colab., din F. Hoyle. Până în 1989 semnează Maia Belciu.

OPERA: *Blana de focă,* proză scurtă, Bucureşti, 1966 (ed. II, 2002); *A unsprezecea poruncă,* roman, Bucureşti, 1969; *Moartea Centaurului,* roman, Bucureşti, 1970; *La cules de vipere,* roman, Bucureşti, 1978; *Dionys Sărmanu,* roman, Bucureşti, 1984; *Vin americanii?... destin amânat,* roman, Bucureşti, 1998. Traduceri: F. Noyle, *A de la Andromeda,* în colab., cu D. Hurmuzescu, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Bugariu, în *Astra,* nr. 5, 1966; Al. Săndulescu, în *Gazeta literară,* nr. 41, 1966; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 15, 1969; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 40, 1970; Mirela Roznoveanu, în *Tomis,* nr. 11, 1970; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 16, 1979; Cornelia Ştefănescu, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1979; C. Ungureanu, *ibidem,* nr. 36, 1979; idem, în *Orizont,* nr. 19, 1979; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 18, 1985; Cornelia Ştefănescu, *ibidem,* nr. 22, 1986; B. Cioculescu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1999; idem, *ibidem,* nr. 21, 2001; G. Dimisianu, *ibidem,* nr. 6, 2003. **(A. S.)**

BELDEANU Ion, n. 22 aug. 1939, Zamostea, jud. Suceava. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan Beldeanu, mort pe front, şi al Olimpiei (n. Irimescu). Şcoala generală din Zamostea (absolvită în 1952), apoi Liceul pedagogic din Rădăuţi (absolvit în 1956). A urmat Şcoala postliceală de biblioteconomie din Bucureşti (1957-1959). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a

Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1966); cusuri postuniversitare de ziaristică la Bucureşti (1984-1985). Prof. la Şcoala generală Voivodeasa – Suceviţa (1957-1958); bibliotecar metodist şi bibliotecar şef la Bibl. regională Suceava (1961-1966). Din 1966, lucrează în presă: corespondent teritorial al ziarului *Scânteia tineretului,* al Agenţiei AGERPRES, apoi al Agenţiei ROMPRES; din 1990, redactor-şef al rev. *Bucovina literară.* Membru fondator al Cenaclului din Suceava al Uniunii Scriitorilor şi al publicaţiei *Pagini bucovinene* (1981-1989); membru fondator şi preşedinte (din 1995) al Soc. Scriitorilor Bucovineni; membru fondator şi vicepreşedinte (din 1994) al Fundaţiei Culturale a Bucovinei. Colab. la *Ateneu, Cronica Convorbiri literare, Luceafărul, Familia, Viaţa Românească, Contemporanul, Poesis, Dacia literară* etc. Debutează în *Ateneu* (1964). Debut editorial în vol. colectiv *Caiet de poezie* (1973). A publicat în continuare vol. de versuri (*Mirele pâinii,* 1976; *Bună seara, frumoasă poveste,* 1981; *Armura solară,* 1983; *Lecţia de melancolie,* 1987; *Seminţe eterne,* 1990; *Proba mea de viaţă,* 1995; *Ceaiul de după execuţie,* 1999; *Realitatea are chipul tău,* 2002), proză scurtă (*După amiaza unei amintiri,* 1985; *O dimineaţă pentru fiecare,* 1998), publicistică (*Albastrul de Bucovina,* 1979; *Iarba iubirii,* 1986; *Bucovina care ne doare,* I-II, 1996-2001) şi romanul *Glontele de cucută* (2001). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1997; 2003); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1999); Premiul rev. *Ateneu* (2001); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2000). A semnat şi cu pseud. Ioanid Deleanu.

OPERA: *Mirele pâinii,* versuri, Bucureşti, 1976; *Albastru de Bucovina,* publicistică, Bucureşti, 1979; *Bună seara, frumoasă poveste,* versuri, Iaşi, 1981; *Armura solară,* versuri, Bucureşti, 1983; *După amiaza unei povestiri,* proză scurtă, Iaşi, 1985; *Lecţia de melancolie,* versuri, Cluj-Napoca, 1987; *Iarba iubirii,* publicistică, Iaşi, 1986; *Seminţe eterne,* versuri, Bucureşti, 1990; *Proba mea de viaţă,* versuri, Iaşi, 1995; *Bucovina care ne doare,* I-II, publicistică, Iaşi, 1996-2001; *O dimineaţă pentru fiecare,* proză scurtă, Iaşi, 1998; *Ceaiul de după execuţie,* versuri, Timişoara, 1999; *Glontele de cucută,* roman, Timişoara, 2001; *Realitatea are chipul tău,* versuri, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 15, 1977; L. Ulici, în *România literară,* nr. 17, 1977; M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1978; C. Pricop, *ibidem,* nr. 12, 1981; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 5, 1982; Z. Sângeorzan, în *România literară,* nr. 38, 1984; A. D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 39, 1988; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 12, 1995; M. A. Diaconu, în *Poesis,* nr. 12, 1995; I. Holban, în *România literară,* nr. 9, 1999; Th. Codreanu, în *Viaţa Românească,* nr. 11-12, 1998; V. Sorianu, *Literatura noastră cea de toate zilele,* 2002; Th. Codreanu, *Complexul bacovian,* 2002. **(A. S.)**

BELDICEANU Neculai, n. 26 oct. 1844, com. Preuteşti, jud. Suceava – m. 2 febr. 1896, Iaşi. Poet. Fiul lui Nicolae Beldicean, judecător, descendent al unei familii de mici boieri. Tatăl lui Nicolae N. Beldiceanu. Urmează cursurile Acad. Mihăilene din Iaşi. Specializat în istorie, funcţionează ca prof. la Fălticeni, Botoşani şi Iaşi. Paralel, întreprinde cercetări de arheologie, numismatică şi epigrafie, fiind ales membru al Acad. de Ştiinţe din Berlin. Debutează cu versuri în *Lumina* (1863). Colaborează la *Convorbiri literare, Contemporanul, Evenimentul literar, Arhiva* etc.; editează rev. *Cultura* (1883), fondează Cercul Literar (1888-1889) şi activează în cadrul Soc. Ştiinţifice şi Literare din Iaşi. Membru al Junimii, fascinat de geniul liric eminescian, **B.** iniţial urmează climatul de creaţie junimist în poezie (*Poezii,* 1893), pentru a se orienta ulterior spre alte impulsuri, receptate din contactul cu gruparea de la *Contemporanul* şi din contaminarea lirismului cu universul ştiinţelor (*Poezii,* 1914).

OPERA: *Tala.* Nuvelă contimporană, Iaşi, 1882; *Antichităţile de la Cucuteni.* Schiţă arheologică, Iaşi, 1885; *Epitaful aflat la Buneşti,* Iaşi, 1888; *Elemente de istoria românilor,* I-III, Iaşi, 1893-1894; *Poezii,* Iaşi, 1893; *Doine,* Iaşi, 1893; *Poezii,* Bucureşti, 1914; *Poeţii Contemporanului,* ed. îngrijită de Gh. Vărzaru, Bucureşti, 1956.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; G. Călinescu, *Istoria...*; G. G. Ursu, *N. Beldiceanu,* 1961; *I. L. R.,* III. **(M. Pr.)**

BELDICEANU Nicolae N., n. 15 mai 1881, com. Rădăşeni, jud. Suceava – m. 9 iun. 1923, Sibiu. Prozator. Fiul lui Neculai Beldiceanu şi al Aglaei (n. Lateş). Studii la Liceul Naţional din Iaşi. Coleg şi prieten cu Mihail Sadoveanu, cu care traduce ulterior *Întâmplări de vânătoare* de Turgheniev. Debut editorial cu vol. *Chipuri de la mahala* (1905). Colaborează la *Sămănătorul, Viaţa Românească, Viaţa socială, Flacăra, Luceafărul, Însemnări literare* etc. Cu unele inserţii sămănătoriste şi poporaniste, opera lui **B.** (*Chipuri de la mahala,* 1905; *Cea dintâi iubire,* 1906; *Maica Melania,* 1909; *Povestiri mărunte,* 1909; *La un han, odată...,* 1911; *Neguri,* 1911; *Chilia dragostei,* 1913; *Fetiţa doctorului,* 1914; *Fântâna balaurului,* 1921; *Ospăţul,* 1921) pune în evidenţă prezenţa unui evocator sentimental, de un romantism naiv, cu rare momente de adevărată artă.

OPERA: *Chipuri de la mahala,* Bucureşti, 1905; *Cea dintâi iubire,* Bucureşti, 1906; *Maica Melania,* Bucureşti, 1909; *Povestiri mărunte,* Bucureşti, 1909; *Taină,* Bucureşti, 1909; *La un han, odată...,* Bucureşti, 1911; *Neguri,* Bucureşti, 1911; *Chilia dragostei,* Bucureşti, 1913; *Fetiţa doctorului,* Bucureşti, 1914; *Fântâna balaurului,* Povestire de război, Bucureşti, 1921; *Ospăţul,* Bucureşti, 1921; *Între Prut şi Nistru,* Bucureşti, 1922.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria....* IV; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...* **(M. Pr.)**

BELDIMAN Alexandru, n. 1760, Huşi – m. 1826, Iaşi. Poet şi traducător. Fiul lui Gheorghe Beldiman, aparţinând unei vechi familii boiereşti. Prin cea de a doua căsătorie, B. ajunge cumnat cu Costache Conachi. Om instruit, ocupă diferite funcţii, până la aceea de vornic. Prezent în viaţa politică şi culturala a Moldovei, debutează cu *Moartea lui Avel,* tălmăcită după Salomon Gessner (1818). De altfel, cunoaşterea lb. greacă şi franceză, ca şi a spiritului epocii, îl îndrumă spre o vastă activitate de traducător. În vreme ce opera orig., redusă în esenţă la proză rimată (*Tragodia sau mai bine a zice Jalnica Moldovii întâmplare după răzvrătirea grecilor 1821*) şi la un mic număr de poezii lirice (*Stihuri făcute la Tazlău în vremea închiderii mele acolo, în anul 1824, aprilie 20* şi *Stihuri alcătuite de răposat postelnic Alecul Beldiman,* publicate în 1981), apare anacronică, plasându-l în lumea literară veche, tălmăcirile (din Voltaire, Florian, Abatele Prévost, Metastasio, Regnard ş.a., precum şi prima trad. direct din lb. greacă a lui Homer), având alţi indici valorici, se integrează noii mişcări culturale iluministe, situându-l în plină contemporaneitate.

OPERA: *Eterie sau Jalnicile scene prilejuite în Moldavia din răzvrătirile grecilor prin şeful lor Alesandru Ipsilanti, venit din Rusia la anul 1821...,* ed. de banul şi cavaleriul Alecu Balica, Iaşi, 1861; *Tragodia sau mai bine a zice Jalnica Moldovii întâmplare după răzvrătirea grecilor,* 1821 şi *Stihuri făcute la Tazlău în vremea închiderii mele acolo, anul 1824, aprilie 20*, în vol. M. Kogălniceanu, *Cronicele României sau Letopiseţele Moldovei şi Valahiei,* III, Bucureşti, 1874; *Stihuri alcătuite de răposat postelnic Alecul Beldiman*, în vol. *Scrieri literare inedite* (*1820-1845*), Bucureşti, 1981. Traduceri: Chr. A. Rückert, *Învăţătură sau povăţuire pentru facerea pânii cei de obşte,* Iaşi, 1818; S. Gessner, *Moartea lui Avel,* Buda, 1818; Florian, *Istoria lui Numa Pompilie, al doilea craiu al Romii,* Iaşi, 1820; Voltaire, *Tragodia lui Orest,* Buda, 1820; J. Fr. Régnard, *Menegmi sau Fraţâi cei de gemine,* în *Arhiva,* III, 1892.

REFERINŢE CRITICE: I. Ionnescu-Gion, în *Revista nouă,* nr. 2, 1889; N. Iorga, *Istoria... XVIII,* II; idem, *Ist. lit. rom.,* III; Ov. Densusianu, *Literatura română modernă,* II, 1921; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Piru, *Lit. rom. prem.*; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Popovici, *Studii...,* I; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985. **(M. Pr.)**

BELIMACE Constantin, n. iul. 1848, Mulovişte, Macedonia – m. 1932, Bitolia, Macedonia. Poet. Fiul lui Taşcu Belimace, aromân de origine. Învaţă în com. natală şi la o şcoală sârbească din Belgrad. Stabilit în 1873 la Bucureşti, a deschis un restaurant, frecventat de studenţi, mai ales sud-dunăreni, şi de scriitori. În atmosfera de entuziasm patriotic şi naţional de după războiul de independenţă, compune, printre cei dintâi în dialect aromân, primele sale poezii: *Cucotul* (*Cocoşul*) şi *Dimândarea părintească* (*Porunca părintească*), apărute în *România* şi, respectiv, în *Voinţa naţională,* iar apoi, alături de altele, în *Cartea de alegere* (citire) a lui Andrei Bagav (1887). Participă la înfiinţarea unor asoc. (Soc. de Cultură Macedo-Română, „Lumina") şi la redactarea unor periodice (*Fraţil'ea într'u dreptate, Macedonia* etc.). Colaborează la *Fraţil'ea, Grai bun, Lumina, Peninsula Balcanică, Românul de la Pind,* la diverse calendare şi almanahuri. Reîntors în Macedonia, a fost intendent al Liceului Internat Român din Bitolia. În timpul primului război mondial a fost doi ani ostatic în Bulgaria.

OPERA: T. Papahagi, *Antologie aromânească,* Bucureşti, 1922; *Antologie lirică aromână,* selecţie de texte, transpunere şi cuvânt înainte de H. Cândroveanu, Bucureşti, 1975; *Poezii*, în vol. T. Papahagi, *Grai, folklor, etnografie,* ed. îngrijită şi pref. de V. Rusu, Bucureşti, 1981; *Un veac de poezie aromână,* introd. şi prezentările autorilor de H. Cândroveanu, ed. şi note de Kira Iorgoveanu, transpuneri de H. Cândroveanu şi Kira Iorgoveanu, Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: P.[ericle] P.[apahagi], în *Familia,* nr. 2, 1904; S. Ţovaru, în *Almanahul aromânesc,* 1928; I. Foti, în *Universul literar,* nr. 18, 1929; Th. Capidan, *Aromânii,* 1932; S. Ţovaru, *Problema şcoalei româneşti din Balcani,* 1934; C. Bacalbaşa, *Bucureştii de altădată,* I, 1935. **(S. I.)**

BELLU Pavel, n. 14 mart. 1920, satul Vrăniuţ, com. Răcăjdia, jud. Caraş-Severin – m. 9 ian. 1988, Cluj-Napoca. Poet şi prozator. Părinţii, Pavel Bellu şi Ruja (n. Peia), ţărani. Şcoala elementară la Vrăniuţ şi Oraviţa (1927-1931), liceul la Oraviţa (1931-1939). Studiază trei ani la Şcoala de Ofiţeri din Bucureşti (1941-1943) şi un an la Şcoala de administraţie din Sibiu (1948). După încheierea războiului, urmează Facultatea de Filosofie din Cluj (1946-1948). Licenţiat în filosofia culturii, estetică şi sociologie (1948). Ofiţer de administraţie în diverse garnizoane (Caransebeş, Timişoara, Sibiu, Cluj, 1943-1955); paralel cu cariera militară, prof. de lb. română şi psihologie în Cluj (1949-1954). Secretar literar al Teatrului Naţional din Cluj (1955-1959); trecut la „munca de jos", şef de coloană la Trustul Regional de Construcţii Cluj (1959-1964), apoi director al Filialei Judeţene Cluj a Fondului Plastic (1965-1968). Debutează cu poezia *Un trandafir*, în *Luceafărul din* Timişoara (1936). Colaborează la *Universul literar, Vremea, Societatea de mâine, România literară, Claviaturi, Steaua, Tribuna, Orizont.* A publicat versuri (*Candelabre albastre,* 1936; *Flori de piatră,* 1940; *Elogiu simplităţii,* 1967; *Arhitectura gândului,* 1977; *Lebăda solară,* 1984) şi romane (*Fericita jale a Cumbriei,* 1978; *Focul rece,* 1982). Eseul *Blaga – în marea trecere* (1970) este, în parte, rezultatul mai multor ani petrecuţi în apropierea poetului.

OPERA: *Candelabre albastre,* pref. de A. Cosma, Timişoara, *1936*; *Flori de piatră,* Timişoara, 1940; *22 poeme,* pref. de V. Birou, Timişoara, 1944; *Elogiu simplităţii,* Bucureşti, 1967; *Blaga – în marea trecere,* Bucureşti, 1970; *Iancu şi Pajura. Capul din fântână,* Reşiţa, 1972; *Avram Iancu,* Bucureşti, 1972; *Arhitectura gândului,* Cluj-Napoca, 1977; *Fericita jale a Cumbriei,* Timişoara, 1978; *Focul rece,* Timişoara, 1982; *Lebăda solară,* CIuj-Napoca, 1984.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, în *Steaua,* nr. 11, 1967; N. Ţirioi, *Premise literare,* 1976; I. Cocora, *Privitor ca la teatru,* 1977; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 11, 1977; C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere,* 1980; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985. **(A. S.)**

BENADOR Ury (pseud. lui Simon Moise Grinberg), n. 1 mai 1895, com. Mihăileni, jud. Botoşani – m. 23 nov. 1971, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Moise Fridl, scriitor de lb. idiş, şi al Libei (n. Schmidt). **B.** este un autodidact. Debutează în 1924, la *Lumea* din Iaşi, cu o piesă într-un act, inclusă ulterior în vol. *5 acte* (1925), debutul editorial. Frecventează Cenaclul Sburătorul, obţine Premiul Asoc. Criticilor Dramatici şi Muzicali din România (1924), colaborează la *Viaţa Românească. Lumea literară, Rampa, Revista Fundaţiilor Regale, Albina, Gazeta literară* etc. În 1939 participă la Congresul Intelectualilor pentru Pace de la Paris. A făcut parte din primul comitet de conducere al Uniunii Scriitorilor (1948). Până în 1955, secretar al Teatrului Evreiesc de Stat. Intenţia de a cuprinde într-o frescă mediul social şi moral al soc. evreieşti din România primei jumătăţi a veacului nostru caracterizează proza documentară şi de analiză a lui **B.**: *Ghetto veac XX* (1934), *Hilda* (1936), *„Gablonz". Magazin Universal* (1961) etc.

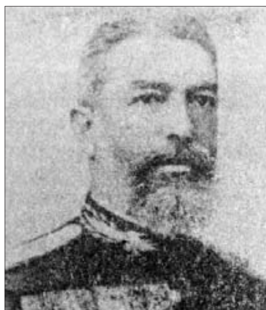
OPERA: 5 *acte,* Brăila, 1925; *Ghetto veac XX,* Bucureşti, 1934 (ed. II, 1948; ed. III, 1974); *Subiect banal. Appassionata,* Bucureşti, 1935; *Hilda,* Bucureşti, 1936; *Preludiu la Beethoven* (*Preludiu la Beethoven. Final. Final grotesc*)*,* Bucureşti, 1940; *„Gablonz". Magazin Universal,* Bucureşti, 1961, (ed. II, 1973); *Beethoven – Omul,* Bucureşti, 1964; *Opere,* I, Bucureşti, 1968; *Subiect banal,* pref. de G. Dimisianu, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră,* 1966; P. Constantinescu, Scrieri, I, 1967; Gh. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică,* 1983; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 21, 1985; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; A. Cosma, *Romanul...*, I; D. Vighi, în *Vatra,* nr. 8, 1996; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 25, 1998; V. Durbacă, în *Dacia literară,* nr. 35, 1999. **(M. Mt.)**

BENEŞ V.[ilhelm], n. 27 febr. 1907, Târgu Jiu – m. 22 apr. 1960, Bucureşti. Prozator şi critic de artă. Fiul lui Gotlieb Beneş, ceramist ceh, stabilit în România la începutul sec., şi al Emmei (n. Hübner), de origine germană. Studii secundare la Târgu Jiu şi Craiova. Funcţionar la Bucureşti. Se mută la Braşov şi apoi la Cluj, unde urmează cursurile Acad. de Arte Frumoase. Prof. de desen, ziarist şi cronicar plastic (1929-1940). În 1940 se stabileşte la Bucureşti. Membru în conducerea Casei Şcoalelor; face ziaristică şi lucrează un timp ca redactor tehnic la Editura de Stat. Colab. la *Gazeta ilustrată, Meşterul Manole, Pagini literare, Familia, Gând românesc, Revista Fundaţiilor Regale, Gândirea.* Debut în rev. *Hyperion* din Cluj (1932), iar editorial, cu *Pinacoteca „V. Cioflec" din Cluj* (1938). Proză fantastică, publicată în vol. *Hanul roşu* (1939) şi *Semn rău* (1943). Arestat şi deţinut după 1950, apoi eliberat, reintră în viaţa literară. Membru al Uniunii Artiştilor Plastici (din 1956). Primul cronicar de artă plastică specializat în Transilvania după război şi, alături de Oskar Walter Cisek, cel mai autorizat comentator de artă din această perioadă. Studii despre arta greacă şi romană, asupra artei egiptene şi a celei expresioniste, despre Michelangelo, Rodin, Hokusai, Van Gogh, Mestrovici, Grigorescu ş.a. Monografii despre *D. Ghiaţă* (1957) *şi Donatello* (1957). A tradus din Lion Feuchtwanger, *Goya sau Drumul spinos al cunoaşterii* (1957). Critic de artă cu reputaţie consolidată în cercurile de specialitate, nu s-a manifestat decât sporadic în literatură, unde rămâne unul dintre exponenţii consecvenţi ai bizarului macabru, din grupul continuatorilor români ai modalităţii fantastice poeşti.

OPERA: *Bouquet, Raffet şi Lancelot cu 56 reproduceri.* Desene privitoare la Principatele Române din Colecţia „G. Sion", Cluj, 1934; *Îngerul alb.* Poveşti, Bucureşti, f.a.; *Pinacoteca „V. Cioflec" din Cluj,* Cluj, 1938; *Hanul roşu.* Nuvele, Sighişoara, 1939 (ed. îngrijită de I. Maxim, Craiova, 1983); *Semn rău.* Nuvele fantastice, Bucureşti, 1943; *Donatello,* Bucureşti, 1957; *D. Ghiaţă,* Bucureşti, 1957; *Hanul roşu,* povestiri, Craiova, 1983. Traduceri: L. Feuchtwanger, *Goya sau Drumul spinos al cunoaşterii.* Bucureşti, 1957 (ed. II, 1959; ed. III, 1962; ed. IV, 1970).

REFERINŢE CRITICE: H. Zalis, *Aspecte şi structuri neoromantice,* 1971; Mircea Popa, *Spaţii literare,* 1974; S. P. Dan, *Proza fantastică românească,* 1975. **(D. C.)**

BENGESCU-DABIJA George, n. 30 iun. 1844, Bucureşti – m. 13 ian. 1916, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiul lui Titus Bengescu şi al Louisei Salviny von Uffmann, de origine austriacă. După căsătoria cu Sofia Dabija, devotată colaboratoare, care i-a „poleit" versurile, îşi adaugă numele de familie al soţiei. Unchiul Hortensiei Papadat-Bengescu. Rămas orfan de tată, intră în armată la cincisprezece ani. După studii militare în Austria şi Franţa, face o frumoasă carieră, avansând până la gradul de general. Predă la Şcoala Superioară de Război, timp de cinci ani, cursul de administraţie generală şi publică diverse lucrări de specialitate. Este senator de Fălciu, membru al Junimii şi colaborator la *Convorbiri literare,* cu versuri şi piese de teatru. Semnează şi cu pseud. G. Bradu, Glonţ sau cu iniţialele numelui, **B. D.** E preocupat de cultivarea lb. şi de valorificarea resurselor ei populare, de reorganizarea teatrului, în sensul promovării direcţiei naţionale, pe linia inaugurată de Alecsandri, Hasdeu ş.a. Debutează în 1870, cu vodevilul *Amorul unchiului,* după E. Sue, în care e distribuită Matilda Cugler-Poni. Scrie librete pentru spectacole de operetă şi îmbogăţeşte repertoriul orig. cu piese comice şi drame: *Radu III cel Frumos* (1875), *Cucoana Nastasia Hodoronc* (1877), *Pygmalion, regele Feniciei* (1886) etc.

OPERA: *O palmă la bal mascat*, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1871; *Radu III cel Frumos,* Iaşi, 1875; *Cucoana Nastasia Hodoronc*, în *Convorbiri literare,* nr. 2-4, 1877; *30 august 1877*, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1878; *Drepturile ovreilor,* Iaşi, 1879; *Olteanca, Iaşi,* 1880; *Pygmalion, regele Feniciei,* Bucureşti, 1886 (ed. II, 1986); *Amilcar Barca, generalisim al Cartaginei,* Bucureşti, 1894; *Cuminţenia fetelor,* Bucureşti, 1894; *D-ale teatrului* (*de ce nu avem autori*), în *Familia,* nr. 3, 1894; *Conferinţe administrative,* Bucureşti. 1895; *Asupra teatrului*, în *Literatură şi artă română,* nr. 1, 1897; *Silvina Doamna,* în *Literatură şi artă română,* nr. 4-6, 1897; *Limba română, apropo de o artistă dramatică*, în *Literatură şi artă română,* nr. 1, 1898; *Criza şi armata,* Bucureşti, 1901; *Crimă sau virtute,* reprezentată la Teatrul Naţional în stagiunea 1907/1908; *Mustrare de cuget,* Bucureşti, 1913; *Scrisoare către Iacob Negruzzi*, în *Convorbiri literare,* nr. 6-8, 1932. Traduceri: Ch. Nuitter şi E. Tréfeu, *Princesa de Trebizund,* Iaşi, 1875; Clairville, Siraudin şi Koening, *Versurile din „Fata mamei Angot",* Iaşi, 1875.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică,* II, 1876; N. C. Quintescu, *„Pygmalion", „Fata de la Cozia" şi „Lăpuşneanu",* 1887; T. T. Burada, *Istoria teatrului în Moldova,* II, 1922; *Studii şi documente literare,* IV, 1933; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Ciorănescu, *Teatrul românesc în versuri şt izvoarele lui,* 1943: Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T Vianu, *Istoria...*; I. Massoff, *Teatrul românesc,* II, 1966; D. Mănucă, *Scriitori junimişti,* 1971; *I. L. R.,* III; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramaturgia românească* (*1816-1918*), 1973; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986. **(L. G.)**

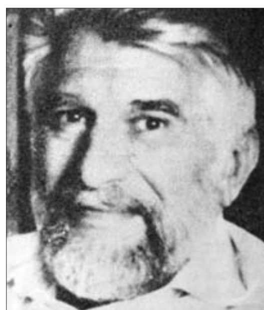
BENIUC Mihai, n. 20 nov. 1907, com. Sebiş, jud. Arad – m. 24 iun. 1988, Bucureşti. Poet, prozator, dramaturg, traducător şi eseist. Fiul lui Atanasie Beniuc şi al Veselinei, ţărani. Urmează cursurile şcolii primare maghiare din satul natal, apoi pe cele ale Liceului „Moise Nicoară" din Arad (1921-1928), unde îl are prof. pe poetul Al. T. Stamatiad. Debutează în revista liceului, *Laboremus* (1926), cu o trad. din Thomas Moore, urmată de o poezie proprie, în *Falanga* lui M. Dragomirescu (1927, cu pseud. Tudor Arsenie), şi de o altă poezie în *Bilete de papagal* (1928). Termină liceul ca elev particular. Venirea la Cluj, ca student al secţiei de psihologie a Univ., inaugurează o perioadă de intense cercetări ştiinţifice, în detrimentul cercetărilor literare. Frecventează totuşi cenaclul lui Victor Papilian, colaborând şi la rev. *Abecedar* (Brad), *Pagini literare* (Turda)*, Gând românesc* (Cluj). Licenţiat în psihologie, filosofie şi sociologie al Univ. din Cluj (1931). Beneficiind de o bursă, obţinută în calitate

de şef de promoţie, pleacă la Hamburg, unde lucrează sub îndrumarea psihologului şi biologului J. von Uexküll, colab. materializată prin publicarea în lb. germană a unor studii de psihologie animală. Dr. în ştiinţe psihologice al Univ. din Cluj (1934), cu *Învăţare şi inteligenţă la animale*. Primul specialist român în psihologia animală şi comparată. Preparator la Institutul de Psihologie din Cluj (1932-1938), asistent (1943), apoi conf. univ. (1943-1946). Consilier cultural la Moscova (1946-1948), secretar, prim-secretar şi preşedinte al Uniunii Scriitorilor (1949-1965), deputat în Marea Adunare Naţională, acad., prof. univ. la Facultatea de Filosofie (secţia psihologie) din Bucureşti, (1965-1974). Debut editorial în 1938 (cu sprijinul lui N. D. Cocea), cu vol. de poezii *Cântece de pierzanie*, urmat la scurt timp de *Cântece noi* (1940), *Oraşul pierdut* (1943), *Poezii* (1943) etc. Colab. la vol. III al *Istoriei filosofiei moderne* (1938), cu art. despre J. von Uexküll, W. U. von Stern şi M. Driech, şi la majoritatea rev. din ţară. Poet-cetăţean, **B.** scrie poezii, nuvele (*Ură personală*, 1955), romane (*Pe muche de cuţit,* 1959; *Dispariţia unui om de rând,* 1963; *Explozie înăbuşită,* 1971), teatru (*În Valea Cucului*, 1959; *Întoarcerea,* 1962), axate cu preponderenţă pe o problematică socială. Neobosit traducător din lirica universală (Apollinaire, József Atilla, Karel Jonckheere ş. a.). Marele premiu al Uniunii Scriitorilor pe 1981. În ultimii ani ai vieţii, deşi se surdinizează în parte ostilitatea masivă care-l înconjoară, cade în desuetudine, văzându-şi declinul cu ochii, experienţă amară, din care va ieşi o poezie cu inflexiuni elegiace, autojustificative, întreruptă pe alocuri prin tresăririle de orgoliu ale celui ce nu mai are puterea să lovească: **B.** e reprezentativ, astfel, şi ca exemplu semnificativ al degradării unui mit.

OPERA: *Cântece de pierzanie,* poeme, Sighişoara, 1938; *Cântece noi*, Sighişoara, 1940; *Oraşul pierdut,* Bucureşti, 1943; *Poezii,* Bucureşti, 1943; *Un om aşteaptă răsăritul,* Bucureşti, 1946; *Versuri alese,* Bucureşti, 1949; *Cântec pentru tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej,* Bucureşti, 1951; *Steaguri*, poeme, Bucureşti, 1951; *Cântec despre oastea lui Igor, fiul lui Sveatoslav, nepotul lui Oleg,* Bucureşti, 1951 (ed. II, 1953; ed. III, 1959); *O seamă de poeme,* Bucureşti, 1953; *Despre poezie,* Bucureşti, 1953; *Frăţia dintre poporul român şi minorităţile naţionale,* Bucureşti, 1954 (ed. în lb. maghiară şi germană, 1954); *În frunte comuniştii,* poem, Bucureşti, 1954; *Mărul de lângă drum,* versuri, Bucureşti, 1954; *Partidul m-a-nvăţat,* versuri, Bucureşti, 1954; *Păcală slugă la primar,* Bucureşti, 1955; *Trăinicie,* versuri, Bucureşti, 1955; *Ură personală*, nuvele, Bucureşti, 1955; *Versuri alese*, I-II, Bucureşti, 1955; *Azimă,* versuri, Bucureşti, 1956; *Poezii,* Bucureşti, 1956; *Poezia noastră,* Bucureşti, 1956; *Călătorii prin constelaţii,* versuri, Bucureşti, 1957; *Cu tineretul spre viitor,* Bucureşti, 1957; *Inima bătrânului Vezuv,* Bucureşti, 1957; *Meşterul Manole,* cronici şi studii literare (1934-1957), ed. îngrijită şi pref. de S. Bratu, Bucureşti, 1957; *Cu un ceas mai devreme,* versuri, Bucureşti, 1959; *În Valea Cucului,* Bucureşti, 1959; *Pe muche de cuţit,* roman, I, Bucureşti, 1959; *Poezii,* Bucureşti, 1959; *Cântecele inimii,* Bucureşti, 1960; *Poezii,* pref. de S. Bratu, Bucureşti, 1960; *Culorile toamnei,* versuri, Bucureşti, 1962; *Întoarcerea,* piesă în şapte tablouri, Bucureşti, 1962; *Mărul de lângă drum,* versuri, pref. de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1962; *Poezii,* Bucureşti, 1962; *Dispariţia unui om de rând,* roman, Bucureşti, 1963; *Pe coardele timpului,* Bucureşti, 1963; *Cu faruri aprinse,* versuri, Bucureşti, 1964; *Colţi de stâncă,* Bucureşti, 1965; *Zi de zi,* versuri, Bucureşti, 1965; *Munţii Apuseni,* text de acad. ~, Bucureşti, 1966; *Poezii,* Bucureşti, 1966; *Alte drumuri,* poezii, Bucureşti, 1967; *Mozaic,* versuri, Bucureşti, 1968; *Ce simt şi percep animalele,* Bucureşti, 1968; *Inima-n zale,* Bucureşti, 1969; *Poezii, 1938-1968,* Bucureşti, 1969; *Lumini crepusculare,* versuri, Bucureşti, 1970, Hedy Loffler, *Budapesta,* text de ~, Bucureşti, 1970. *Psihologie animală comparată şi evolutivă,* 1970; *Lenin şi literatura.* Culegere de studii de Ş. Cioculescu, ~, ş. a., Bucureşti, 1970; *Etape,* versuri, Cluj, 1971; *Explozie înăbuşită,* roman, Bucureşti, 1971; *Arderi,* versuri, Bucureşti, 1972; *Poezia militantă,* eseuri, Bucureşti, 1972; *Scrieri,* I-VIII, Bucureşti, 1972-1979; *Turn de veghe,* Bucureşti, 1972; *Un bătrân către un tânăr cărturar,* Bucureşti, 1973; *Pământ!... Pământ!...,* versuri, Bucureşti, 1973; *Poezii,* antologie, tabel cronologic şi bibliografie de I. Nistor, pref. de V. Fanache, Bucureşti, 1973; F*ocuri de toamnă,* versuri, Bucureşti, 1974; *Rămâne pururi vatra,* poezii, Bucureşti, 1974; *Patrula de noapte,* poeme, Bucureşti, 1975; *Ţara amintirilor,* Bucureşti, 1976;

Aurul regelui Midas, fabule, Bucureşti, 1977; *Dialog,* versuri, Bucureşti, 1978; *Vă las ca frunza,* versuri, Timişoara, 1978; A*jun de răscoală,* Bucureşti, 1979; *Elegii,* Bucureşti, 1979; *Lupta cu îngerul,* Bucureşti, 1980; *75 poeme,* Bucureşti, 1982; *Apele se revarsă în mare,* versuri, Bucureşti, 1982; *Filon de aur,* versuri, Bucureşti, 1984; *Iarna magnoliei,* versuri, Bucureşti, 1984; *Cântec neîntrerupt,* antologie de proză patriotică alcătuită de Domniţa Ştefănescu, pref. de ~, Bucureşti, 1984; *Horea,* poem dramatic, Bucureşti, 1986; *În voia vântului,* versuri Bucureşti, 1987; *Vlăsia mea,* versuri, Bucureşti, 1987; *Cântece şi descântece de pierzanie,* Bucureşti, 1998; *Ultima scrisoare de dragoste,* ed. de I. Adam, 1999; *Sub patru dictaturi,* ed. de I. Cristoiu şi M. Suciu, pref. de I. Cristoiu, Bucureşti, 1999. Traduceri: *Cântec despre oastea lui Igor,* Bucureşti, 1951 (ed. II, 1953; ed. IV, 1959); G. Apollinaire, *Poeme,* Bucureşti, 1963; Karel Jonckheere, *Poeme,* trad. şi cuvânt înainte de~, Bucureşti, 1965; François Mauriac, *Thérèse Desqueyroux,* trad. şi note de Emma şi ~, Bucureşti, 1966, în colab. cu I, Mihăileanu, Bucureşti, 1967; József Atilla, *Poezii/Versek,* ed. bilingvă, în româneşte de ~, cu un cuvânt înainte al autorului, Bucureşti, 1967, (ed. II, 1975); Guillaume Apollinaire, *Poeme-Poèmes* ed. bilingvă, în româneşte de ~, Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; Al. Piru, *Panorama...;* V. Fanache, *Poezia lui Mihai Beniuc,* 1972; Al. Piru, în *România literară,* nr. 7; 8; 9; 1973; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 28, 1973; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 35, 1973; O. Şuluţiu, *Scriitori şi cărţi,* 1974; E. Simion, *Scriitori...,* I; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 21, 1974; Al. Piru, *Poezia...;* M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 50, 1975; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 48, 1975; Dana Dumitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1977; A. Sasu, în *Steaua,* nr. 11, 1977; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 35, 1979; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 40, 1979; V. Felea, în *Tribuna*, nr. 42, 1979; Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi,* 1979; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la început până azi*, 1981; Al. Andriţoiu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1982; V. Cristea, în *România literară,* nr. 51, 1982; I. Rotaru, *Ateneu,* nr. 6, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 48, 1982; I. Rotaru, *O istorie...*, III; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 50, 1997; G. Ţepelea, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 44, 1999; V. Fanache, *Lecturi sub vremuri,* 2000; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 515, 2000; N. Gheran, *ibidem,* nr. 646, 2002; Alex. Ştefănescu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2003. **(Şt. B.)**

BERBECARU Valentin, n. 24 febr. 1927, Bucureşti – m. 27 ian. 1988, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ion Berbecaru, funcţionar superior la Banca Naţională, şi al Iuliei (n. Mihăilescu). Şcoala elementară la Bucureşti (1934-1938); cursul inferior la Colegiul „Sf. Sava"; Liceul „Gh. Lazăr" din acelaşi oraş (1938-1947). Urmează doi ani (1947-1949) Facultatea de Ştiinţe Juridico-Administrative. După o încercare nereuşită de a-şi relua studiile (1950), frecventează diferite şcoli serale şi de reciclare pentru activitatea de contabil şi administrator. E secretar şi lector la o unitate de învăţământ din Ministerul Telecomunicaţiilor (1952-1953); contabil la Gospodăriile Agricole de Stat din Ceptura, Dumbrăveni şi Rupea (1953-1959); administrator la Institutul Politehnic din Bucureşti (1959-1962); şef de depozit la Întreprinderea de Laboratoare Geologice (1962-1965); director de hotel la Complexul turistic Capitol (1976-1977). Debutează în *Gazeta literară* (1964). Debut editorial cu *Banchetul* (1967). Autor al vol. de nuvele şi povestiri *Trinitate confidenţială* (1968) şi *Provincia sufletelor* (1985) şi al romanelor *Suplinitor* (1971), *Şah etern* (1971), *Războiul lui Vasile Vodă Cannano* (1978), *Serdarul podinilor* (1982) şi *Judele păstorilor* (1986). Colaborează la *Viaţa Românească, Luceafărul, Tomis, Tribuna* etc.

OPERA: *Banchetul,* Bucureşti, 1967; *Trinitate confidenţială.* Bucureşti, 1968; *Suplinitor,* Bucureşti, 1971; *Şah etern,* Bucureşti, 1971; *Războiul lui Vasile Vodă Cannano,* Bucureşti, 1978; *Serdarul podinilor.* Bucureşti, 1982; *Provincia sufletelor,* Bucureşti, 1985; *Judele pastorilor,* Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Gazeta literară,* nr. 27, 1967; Magdalena Popescu, în *Gazeta*

literară, nr. 25,1968; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1971; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 8, 1972;Val Condurache, în *Cronica*, nr. 14, 1972; H. Zalis, în *Viaţa Românească,* nr. 7,1972; B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 12, 1979. **(A. S.)**

BERCA Olimpia (numele la naştere: Olimpia-Octavia Şerban), n. 5 iun. 1933, com. Poieni, jud. Cluj. Critic şi teoretician literar. Fiica lui Gheorghe Şerban, funcţionar, şi a Elisabetei (n. Buciuman). Şcoala primară „Spiru Haret" (1940-1944) şi Liceul „Carmen Sylva" din Timişoara (1944-1952). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara, secţia română-germană (1958-1963). Între 1963 şi 1997, cercetător ştiinţific la Filiala din Timişoara a Acad. Române. Dr. în filologie cu teza *Teoria versului românesc. Privire istorică* (1976). Colab. la *Scrisul bănăţean, Orizont, Contemporanul, Limbă şi literatură, Limba română* etc. A colaborat la vol. colective *Studii de limbă şi stil* (1973), seria *Limbaj poetic şi versificaţie în secolul al XIX-lea* (1975-1984), *Filologie XX* (1977), *Academia şi Banatul* (1988) etc. Debutează în *Scrisul bănăţean* (1963). Debut editorial cu *Poetici româneşti* (1976). Alte vol.: *Dicţionar istoric de rime* (1983), *Dicţionar al scriitorilor bănăţeni* (1996), *Lecturi provinciale* (2003) şi *Despre maeştri* (2003). Ed. critice din C. Diaconovici Loga (în colab.), G. Coşbuc, M. Eminescu, I. Creangă, I. L. Caragiale şi C. Negruzzi. A tradus din R. Jaccard, J. Dorsay şi A. Le Gall.

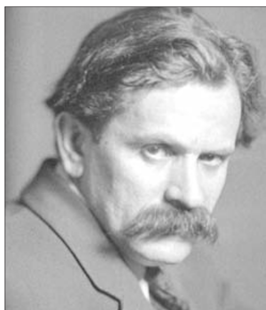
OPERA: *Poetici româneşti,* Timişoara, 1976; *Dicţionar istoric de rime,* Bucureşti, 1983; *Dicţionar al scriitorilor bănăţeni,* Timişoara, 1996; *Lecturi provinciale,* eseuri, Timişoara, 2003; *Despre maeştri,* eseuri, Timişoara, 2003. Traduceri: R. Jaccard, *Nebunia,* Timişoara, 1994; J. Dorsay, *Motanul negru,* Timişoara, 1994; A. Le Gall, *Anxietate şi angoasă,* Timişoara, 1995.

REFERINŢE CRITICE: Al. Graur, în *România literară,* nr. 14, 1974; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 42, 1976; L. Ulici, în *România literară,* nr. 38, 1976; Al. Graur, în *România literară,* nr. 28, 1984; D. Vlăduţ, în *Orizont,* nr. 48, 1986; Al. Ruja, *Parte din întreg,* II, 1999; Diana Zărie, *Scriitori şi lingvişti timişoreni,* 2000. **(A. S.)**

BERCEANU Patrel (preud. lui Petre Berceanu), n. 19 apr. 1951, Băileşti, jud. Dolj. Poet şi eseist. Fiul lui Nicolae Berceanu şi al Mariei (n. ?), muncitori. Absolvă Liceul teoretic din Băileşti (1971), apoi Şcoala Tehnică de Telecomunicaţii din Bucureşti (1974); licenţiat al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale", secţia teatrologie-cinematografie (1980). Frecventează Cenaclul „Amfiteatru". Secretar literar al Teatrului Naţional din Craiova, director al Teatrului „Colibri" şi prof. la Facultatea de Litere a Univ. din Craiova (secţia de actorie). Colab. la *Ramuri, Luceafărul, Amfiteatru, Vatra, Familia, Tribuna, Viaţa Românească, Teatrul* etc. Este prezent în antologiile *Young Poets of a New Romania* (1991) şi *The Children of Romania* (1995). Debutează în *Preludiu,* supliment literar şi artistic al *Scânteii tineretului* (1969). Debut editorial cu vol. de versuri *Sentimentul baricadei* (1976). Alte culegeri lirice: *Poeme în mărime naturală* (1983), *Întâmplarea cea mare* (1984), *Lacrimi civile* (1991) şi *Planetă de poet* (2003). Premiul rev. *Luceafărul* (1974); Premiul rev. *Amfiteatru* (1976; 1980); Premiul rev. *Ramuri* (1984); Premiul C.C. al U.T.C. (1984); Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1991).

OPERA: *Sentimentul baricadei,* versuri, Craiova, 1976; *Poeme în mărime naturală,* versuri, Craiova, 1983; *Întâmplarea cea mare,* versuri, Bucureşti, 1984; *Lacrimi civile,* versuri, Craiova, 1991; *Noi povestiri după piesele lui Shakespeare,* în colab. cu Doina Pologea, Bucureşti, 1992; *Titus Andronicus – monografia unui eveniment teatral,* Craiova, 1997; *Planetă de poet,* versuri, Craiova, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1977; L. Ulici, *Prima verba,* 1978; G. Popescu, în *Ramuri,* nr. 12, 1981; Alex. Ştefănescu, în *Tribuna,* nr. 26, 1984; M. Ghica, în *Transilvania,* nr. 9, 1985; E. Simion, în *Ramuri,* nr. 3, 1985; C. M. Popa, *Clasici şi contemporani,* 1987; V. Spiridon, în *Poesis,* nr. 12, 1992; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 8, 1995. **(A. S.)**

BERCOVICI Konrad, n. 22 iun. 1882, Galaţi – m. 27 dec. 1961, New York (Statele Unite). Prozator şi dramaturg. Tatăl se ocupa cu creşterea şi vânzarea cailor; mama, de o rară frumuseţe, era o mare cititoare de romane senzaţionale („Se identifica cu eroina fiecărui roman citit.”). Urmează primele clase elementare la o şcoală germană, particulară. În 1888, se mută cu familia la Brăila, unde „intră în slujbă” la Soc. de maşini agricole „Stadecker”. Are suficient timp pentru lectură („În nopţile lungi de iarnă puteam să citesc în voie”) şi, mai mult, prin natura meseriei, călătoreşte des la ţară, unde cunoaşte îndeaproape viaţa ţăranilor şi, deopotrivă, a ţiganilor de pe moşiile boiereşti. Într-o zi face drumul pe jos de la Brăila la Galaţi, însoţind o ceată de ţigani (va cânta apoi cu ei la o nuntă ţărănească). Puţin înaintea sfârşitului de secol, familia părăseşte ţara şi, după o scurtă şedere la Bruxelles, se stabileşte la Paris. Konrad Bercovici se înscrie la Université Populaire din fobourgul St. Antoine, unde conferenţiau pe teme de literatură, economie, filosofie şi ştiinţă Anatole France, Jean Jaurès, Bergson şi prinţul P. Kropotkin. Paralel, urmează cursuri muzicale şi lucrează mai întâi într-o fabrică de mobilă, apoi ca vopsitor, la vopsirea turnului Eifel. În capitala Franţei, se căsătoreşte cu o româncă şi, la douăzeci şi doi de ani, pleacă în Statele Unite. Aici e, pe rând, muncitor într-un atelier de flori artificiale, într-o companie de spălat geamurile, într-o uzină mecanică şi, în sfârşit, nituitor pe şantierul celebrului pod ce leagă New Yorkul de Brooklyn. Scurte perioade de timp e miner şi comis voiajor. „Căram în spinare tablouri grele prinse de curele. Ani de zile, după aceea, purtam încă pe spate urmele curelelor.” Când nu poate lucra în New York, în lunile de iarnă, se angajează prof. de armonie la Univ. din Jamestown („Am stat doi ani acolo şi m-am plictisit de moarte.”). Tot armonie va preda şi în Canada, la Montréal (unde rămâne până în 1917). Revine în Statele Unite şi după apariţia primei cărţi (*Crimes of Charity,* 1917) se hotărăşte să devină scriitor. Pentru cea dintâi povestire în engleză (*Brothers and Sisters*), apărută în cotidianul socialist *Call*, primeşte cinci dolari. Publică săptămânal în *New York World* şi, la sfârşit de an, îşi adună prozele în vol. „*New York World* s-a îmbogăţit de pe urma mea, iar eu nu primeam aproape nimic, căci semnasem o hârtie, fără măcar s-o citesc, în care declarasem că n-am nici o pretenţie.” Va colabora, în continuare, la *Evening Post*, care-i triplează onorariul. Colaborează, de asemenea, la publicaţii de lb. idiş („Scriam despre păsări şi flori, copii, grădini, stele şi copaci.”). O încercare de a-l traduce şi edita pe Balzac în idiş eşuează, în condiţiile unei situaţii materiale extrem de precare: e funcţionar la o organizaţie caritabilă, vatman, zugrav şi paznic de noapte. Într-o zi se ataşează unui grup de ţigani români şi călătoreşte împreună cu ei prin New Jersey şi Pennsylvania. În 1914, soţia se întoarce în Franţa. Konrad Bercovici efectuează, abia în 1923, un turneu prin mai multe capitale din Europa: Paris, Madrid, Londra, Berlin şi Roma. A fost prieten cu cei mai de seamă artişti şi scriitori ai timpului: Charlie Chaplin, Paul Maurand, Jean Lorain, Karel Čapek, Joseph Conrad, James Joyce, Julien Green, Martha Bibescu, Henri Barbusse, Theodore Dreiser, Knut Hamsun etc. În 1930 vizitează România; e primit cu simpatie şi cu admiraţie colegială, pentru opera de inspiraţie românească şi pentru contribuţia la cunoaşterea literaturii române în Statele Unite. Editează antologia de proză scurtă (*Best Stories of the World*, 1925), în sumarul căreia se află şi I. L. Caragiale, cu *O făclie de Paşte*, alături de Anatole France, Balzac, Tolstoi, Edgar Allan Poe, Cehov etc. Publică numeroase vol. de povestiri (*Dust of New York*, 1919; *Ghitza and Other Romances of Gipsy Blood*, 1921; *Love and the Gipsy*, 1923; *Singing Winds*, 1923; *Iliana*, 1924; *The Volga Boatman*, 1926; *The Story of the Gipsies*, 1928), memoriale de călătorie (*Nights Abroad*, 1926), romane (*The Marriage Guest*, 1925; *Main Entrance*, 1932), biografii romanţate (*Alexander*, 1928; *That Royal Lover*, 1931; *Savage Prodigal*, 1948), teatru (*Costa's Daughter*, 1923) şi istorie politică (*The Incredible Balkans*, 1932). Mai multe povestiri au fost ecranizate. Asemenea lui Panait Istrati, Konrad Bercovici a îmbrăcat în lb. străină trecutul, legendele, pitorescul şi tradiţiile româneşti. Le-a făcut cunoscute lumii, fiindcă le-a înţeles, le-a preţuit şi le-a iubit. Iată ce scria în 1932: „Nimeni nu e mai îndreptăţit decât mine să vorbească despre România. E ţara în care m-am născut. Nu mi-a fost niciodată ruşine de acest lucru. Am fost adeseori mâhnit pentru felul în care este guvernată. Dar n-am încetat să-mi iubesc ţara de origine: lb. ei, oamenii ei, folclorul, tradiţiile, munţii, râurile şi văile ei”. Despre ce avea să urmeze, avertiza

în 1941: „Ne aflăm în zorii unei mari bătălii, o bătălie care va decide dacă vom trăi în mai mare demnitate ca oameni sau în mai josnică mizerie ca sclavi”.

OPERA: *Crimes of Charity*. With an Introduction by John Reed, New York, 1917; *Dust of New York,* New York, 1919; *Ghitza and Other Romances of Gipsy Blood,* New York, 1921; *Costa's Daughter*, teatru, Chicago, 1923; *Murdo*, New York, 1923; *Love and the Gipsy,* London, 1923; *Singing Winds*. Stories of Gipsy Life, New York, 1923 (alte ed., 1924; 1925; 1926; 1970); *Around the World in New York,* New York, London, 1924; *Iliana*. Stories of a Wandering Race, New York, 1924; *Best Stories of the World*. Edited with an Introduction by Boston, 1925; *On New Shore,* New York, 1925; *The Marriage Guest*, roman, New York, 1925; *Nights Abroad.* With illustrations by E. H. Suydam, New York, London, 1926 (alte ed., 1926; 1927; 1928); *The Volga Boatman,* New York, 1926; *Alexander*. A Romantic Biography, New York, 1928 (ed. V, în lb. franceză, *La vie d'Alexandre le Grand*, Paris, Gallimard, 1931); *The Story of the Gipsies*. Illustrated by Charlotte Lederer, New York, 1928; *For a Song,* New York, 1931; *Manhattan Side-Show,* New York, London, 1931; *That Royal Lover,* New York, 1931; *Against the Sky,* New York, 1932; *Main Entrance*, roman, New York, 1932; *The Incredible Balkans,* New York, 1932; *It's the Gipsy in Me,* New York, 1941; *The Exodus,* New York, 1947; *Savage Prodigal*, New York, 1948; *Gipsies: their Life, Love and Legends,* New York, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Vasile Savel, în *Universul literar*, nr. 40, 1926; Sell., în *Rampa*, nr. 3790, 1930 (interviu); idem în *America*, nr. 241, 1930; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BERINDEANU Florin, n. 1 apr. 1957, Bucureşti. Critic literar şi eseist. Fiul lui Gheorghe Berindeanu, tehnician, şi al Corneliei (n. Waschpusch), contabilă. Şcoala elementară nr. 111 (clasele I-IV) şi nr. 79, actualmente I.O.R. (clasele V-VIII), între 1964 şi 1972, în capitală. Urmează Liceul umanist nr. 39 din acelaşi oraş (1972-1977). Licenţial al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1978-1982). Prof. de română şi latină în satul Progresu, jud. Călăraşi (1982-1986); prof. suplinitor de română, italiană şi latină la Liceele I.O.R., nr. 39 şi „Zoia Kosmodemianskaia” din Bucureşti (1986-1990). Redactor la rev. *Contrapunct* (1990-1992) şi asistent suplinitor la Catedra de teoria literaturii a Facultăţii de Litere din Bucureşti (1990-1992). În 1994 se stabileşte în Statele Unite. Instructor asistent de literatură comparată la University of Georgia, Athens (1994-1999); din 1999, instructor de italiană la aceeaşi Univ. Colaborează cu eseuri, recenzii şi trad. la *Amfiteatru, Viaţa studenţească, România literară, Orizont, Contrapunct, Cahiers roumains d'études littéraires, Viaţa Românească, Luceafărul, Arta, The Comparatist* (Richmond, Virginia, Statele Unite), *Literary Research* (London, Canada) etc. Debutează cu *O scrisoare inedită a lui Benedetto Croce către Mihail Dragomirescu* în *Limba şi literatura română* (nr. 2, 1981). A editat un volum din scrierile lui D. C. Ollănescu-Ascanio (*Poezii. Teatru. Proză*, 1988). A tradus din italiană *Familia Rosselli* de Aldo Rosselli şi a scris pref. versiunii româneşti din *Fals Faust sau Reţetar revăzut şi reîntregit* de Margers Zarins (1988; trad. de Denisa Fejes).

OPERA: D. C. Ollănescu-Ascanio, *Poezii. Teatru. Proză*, ed., pref. şi note de ~, Bucureşti, 1988. Traduceri: Aldo Rosselli, *Familia Rosselli*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1992.

REFERINŢE CRITICE: A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

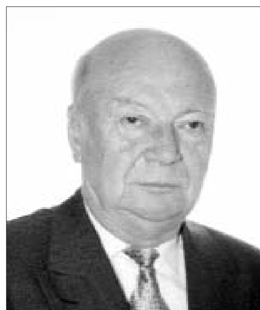

BERLOGEA Ileana (numele la naştere: Bărbulescu), n. 16 aug. 1931, com. Jidvei, jud. Alba. Istoric literar şi teatrolog. Fiica lui Ilie Bărbulescu, învăţător, şi a Irinei (n. Kerekes). Studii liceale începute la Blaj (1941), terminate la Cluj (1949); înscrisă la Facultatea de Drept (1949-1950) din Cluj, întrerupe aceste studii pentru a urma Institutul de Artă Teatrală şi

Cinematografică din Bucureşti (1950-1954). În 1954 lucrează la rev. *La Roumanie d'aujourd'hui,* apoi îşi începe cariera universitară ca prof. de istoria literaturii universale la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică din Bucureşti (ajungând şi decan la această instituţie). Doctorat la Institutul „Lunacearski" din Moscova, cu o teză despre *Dramaturgia rusă pe scenele româneşti până în 1944* (1964). Burse de studii în Germania (1971) şi SUA (1974-1975). Autoare a unor studii de istoria teatrului (*Teatrul medieval european,* 1970; *Istoria teatrului universal. Antichitatea. Evul mediu. Renaşterea,* 1981) şi a unor lucrări monografice despre *George Storin* (1965), *Pirandello* (1967), *Agatha Bârsescu* (1972) şi *Liviu Ciulei* (1998). Despre universalitatea teatrului românesc (prezenţa dramaturgiei româneşti peste hotare) şi despre unele probleme ale limbajului literar-dramatic (rolul regizorului în teatrul contemporan, contribuţii ale şcolii regizorale româneşti), în vol. *Teatrul românesc. Teatrul universal* (1983), *Teatrul şi societatea contemporană* (1985), *Teatrul românesc în secolul XX* (2000). Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. (1975).

OPERA: *George Storin,* Bucureşti, 1965; *Pirandello.* Bucureşti, 1967; *G. B. Shaw în România,* Bucureşti, 1968; *Teatrul medieval european,* Bucureşti, 1970; *Agatha Bârsescu,* Bucureşti, 1972; *Teatrul american de azi.* Călătorie teatrală prin Statele Unite, Cluj-Napoca, 1978; *Istoria teatrului universal. Antichitatea. Evul mediu. Renaşterea,* Bucureşti, 1981; *Teatrul românesc. Teatrul universal.* Confluenţe, Iaşi, 1983; *Teatrul şi societatea contemporană.* Experienţe dramatice şi scenice ale anilor '60-'80, Bucureşti, 1985; *Liviu Ciulei: regizor pe patru continente,* Bucureşti, 1998; *Liviu Ciulei: Director on Four Continents,* Bucureşti, 2000; *Teatrul românesc în secolul XX,* Bucureşti, 2000; *Privire spre teatrul de pretutindeni,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Maria Vodă Căpuşan, în *Tribuna,* nr. 41, 1978; M. Vasiliu, în *Familia,* nr. 3, 1982; N. Barbu, în *Cronica,* nr. 29, 1983; Natalia Stancu, în *Teatrul,* nr. l, 1984; G. Genoiu, în *Ateneu*, nr. 6, 1985; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 2, 1999. **(D. C. M.)**

BEŞTELIU Marin, n. 7 iun. 1939, satul gura Văii, com. Podari, jud. Dolj. Critic literar. Fiul lui Atanasie Beşteliu şi al Anicăi (n. Dârju), ţărani. Şcoala generală în com. Podari (1946-1953); Şcoala medie tehnică de exploatare CFR (1953-1957); licenţiat a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1960-1965). Prof. la Liceul teoretic din Rovinari, jud. Gorj (1965-1966), apoi preparator (1966-1968), asistent (1968-1970), lector (1970-1978), conferenţiar (1978-1989) şi prof. (din 1990) la Facultatea de Filologie a Univ. din Craiova (prodecan, 1973-1977; decan, nov. 1989 – ian. 1990); din 1990, prorector al Univ. din Craiova. Conferenţiar la Univ. „Paul Valéry" din Montpellier, Frnţa (1978-1980). Dr. în filologie al Univ. din Craiova cu teza *Elemente fantastice în romantismul românesc* (1973). Colab. la *Ramuri, Vatra, Familia, Scrisul românesc, Lamura, Colocvium* etc. Din 2001, director al rev. *Colocvium.* Debutează în *Ramuri* (1969). Debut editorial cu un vol. despre *Realismul literaturii fantastice* (1975). I-au urmat: *Imaginaţia scriitorilor romantici* (1978), *Alexandru Macedonski şi complexul modernităţii* (1984) şi *Tudor Arghezi – poet religios* (1999). Ed. din V. Voiculescu şi Al. Macedonski. Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (2001); Premiul rev. *Mozaic* (2001).

OPERA: *Realismul literaturii fantastice,* Craiova, 1975; *Imaginaţia scriitorilor romantici,* Craiova, 1978; *Alexandru Macedonski şi complexul modernităţii,* Craiova, 1984; *Tudor Arghezi – poet religios,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1975; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 51, 1975; C. Stănescu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1975; B. Constantin, în *Ramuri,* nr. 1, 1979; M. D. Gheorghiu, în *România literară,* nr. 17, 1979; Ov. Ghidirmic, în *Ramuri,* nr. 11, 1984; Fl. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986. **(A. S.)**

BEURAN Grigore, n. 3 nov. 1924, satul Răşina, com. Ţicleni, jud. Gorj – m. 23 febr. 1999, Cluj-Napoca. Prozator. Tatăl, George Beuran, învăţător şi publicist, editează, la Lipova, săptămânalul *Tineretul învăţătoresc* (1935-1944); mama, Ioana (n. Gogonea). Şcoala primară la Lipova (1931-1935); gimnaziul (1935-1939) şi Liceul Comercial (1940-1944) în aceeaşi localitate; Facultatea de Drept a Univ. din Cluj (1944-1948). Debutează cu epigrame în *Tineretul învăţătoresc* (1943), semnate Valeriu Beuran. Debut editorial cu vol. de povestiri *Ochi adânci* (1962). Colaborează la *Tribuna, Almanahul literar, Steaua, Scrisul bănăţean, Cronica, Astra, Orizont.* Alte vol.: *În Valea Mureşului* (1964), *Cifrul Petre Petrescu* (1968), *Regăsire* (1968), *Ora 23* (1970), *Triplul mister* (1974); *Evadarea* (1976), *Ancora n-a fost aruncată la timp* (1979). Autor al unei piese într-un act, *Coţofana* (1964), şi al unor scenarii radiofonice inspirate din actualitate.

OPERA: *Ochi adânci,* pref. de D. Isac, Bucureşti, 1962; *În valea Mureşului,* Bucureşti, 1964; *Cifrul Petre Petrescu,* Bucureşti, 1968; *Regăsire,* Bucureşti, 1968; *Ora 23,* Bucureşti, 1970; *Triplul mister.* Fals roman poliţist în 14 capitole, Bucureşti, 1974; *Evadarea,* Cluj-Napoca, 1976; *Ancora n-a fost aruncată la timp,* Cluj-Napoca, 1979.

REFERINŢE CRITICE: Marian Popa, în *Luceafărul,* nr. 15, 1968; D. Florea-Rarişte, în *Cronica,* nr. 42, 1976; P. Petru, în *Steaua,* nr. 10, 1977; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 12, 1979; N. Irimie, în *Steaua,* nr. 2, 1999. **(A. S.)**

BEZA Marcu, n. 30 mai 1882, Vlahoclisura, Macedonia – m. 30 mai 1949, Bucureşti. Istoric literar şi prozator de origine aromână. Urmează şcoala primară la Vlahoclisura, liceul la Bitolia şi cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, unde este remarcat de către T. Maiorescu. Urmează un an dreptul la Constantinopol, studiază apoi la univ. din Londra şi Oxford. Consul general la Londra (1910-1930) şi prof. de lb. şi literatură română la Univ. din Londra, în aceeaşi perioadă. Consul general la Ierusalim (1940) şi consilier cultural la legaţia româna din Londra (1940-1947). Colaborează la *Convorbiri literare, Boabe de grâu* etc. Autor al unor apreciate nuvele şi povestiri scrise în dialect, cu care şi debutează editorial (*De la noi,* 1903), **B.** evocă şi în romanele sale, concepute ciclic (*Ruva,* f.a.; *Între două lumi,* f.a.; *Calea destinului,* 1938; *Necunoscuta,* 1939), drama istorică a aromânilor. A fost întemeietor al Centrului român al Pen-Clubului şi membru corespondent al Acad. (1923), în cadrul căreia face o serie de comunicări despre bibl. mănăstireşti din Orientul ortodox, editate ulterior sub forma unei cărţi de mare interes ştiinţific, *Urme româneşti în Răsăritul Ortodox* (1935). **B.** a contribuit în acelaşi timp la cunoaşterea, peste hotare, a culturii noastre naţionale, înlesnind, pe de altă parte, pătrunderea la noi a unor valori literare engleze.

OPERA: *De la noi* [în dialect], Bucureşti, 1903; *Graiu Bun.* Calendar aromânesc [în dialect], Bucureşti, 1909; *Pe drumuri.* Din viaţa aromânilor, Bucureşti, 1914; *Romantismul englez.* Bucureşti, f.a.; *Papers on the Roumanian People and Literature,* Londra, 1920; *Zidra. Gardana. The Dead Pool,* London, New York, 1921; *O viaţă,* roman, Bucureşti, 1921 (versiune engleză, *Doda,* London, 1925); *Ruva. Între două lumi,* cu reproduceri după călători vechi englezi, Bucureşti, f.a.; *Romanul englez contimporan,* Bucureşti, 1928; *Paganism in Romanian Folklore,* London, 1928; *Shakespeare in Roumania,* London, 1931; *Din alte ţări.* Studii şi impresii, Bucureşti, 1933; *Biblioteci mănăstireşti la Muntele Athos,* Bucureşti. 1934; *Lands of Many Religions. Palestine, Syria, Cyprus and Mount Sinai,* London, 1934; *Urme româneşti în Răsăritul Ortodox,* Bucureşti, 1935 (ed. II, 1937); *Calea destinului,* roman, Bucureşti, l938; *Cartea cu amintiri.* Bucureşti, 1938; *Din Anglia.* Însemnările unui literat, Iaşi, f.a.; *Vechi legături cu Anglia,* Bucureşti, 1938; *Necunoscuta,* roman, Bucureşti, 1939; *Origin of the Roumanians,* Worchester – London, 1941; *The Rumanian Church,* London, 1943; *Heritage of Byzantium,* London, 1947; *Antologie lirică aromână,* selecţie de texte, transpunere şi cuvânt înainte de H. Cândroveanu, Bucureşti, 1975; *Antologie de proză aromână,* selecţie de texte, transpunere şi prezentare de H. Cândroveanu, Bucureşti, 1977; *Pe tărâmuri biblice,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Em. Bucuţa, în *Gândirea,* nr. 4, 1929; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; M. Ralea, *Scrieri,* II, 1977; Perpessicius, *Opere,* VIII, 1978. **(M. Mt.)**

BEZDECHI Ştefan, n. 24 apr. 1886, Ploieşti – m. 25 mart. 1958, Cluj. Filolog şi traducător. Provine dintr-o familie de mici meseriaşi de origine aromână. Şcoala primară la Ploieşti, Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din acelaşi oraş (1907); absolvent al Facultăţii de Litere din Bucureşti (1911), unde e unul dintre elevii preferaţi ai lui V. Pârvan. La recomandarea acestuia pleacă la Berlin (1915-1916) pentru specializare în studiile clasice. În timpul primului război mondial se refugiază în Danemarca; învaţă daneza, norvegiana şi suedeza, lb. din care va şi traduce, semnând, uneori, cu pseud. Tiberiu Boldur, folosit şi în unele articole. Reîntors în ţară, este numit agregat stagiar (1919) la Univ. din Cluj. În 1923 şi 1924 face o călătorie de studii la Roma. Din 1926 e prof. titular la catedra de lb. şi literatura greacă a Univ. clujene. Dr. al Univ. din Bucureşti, cu teza *De Demosthenis in Philippum oratione, quarta.* Debutează editorial cu *Aristofan şi contemporanii săi* (1922). Director al Seminarului de Filologie Clasică şi decan al Facultăţii de Litere şi Filosofie din Cluj (1932-1933); director al Institutului de Studii Clasice (1932-1934). Activitatea ştiinţifică a lui **B**. cuprinde lucrări publice în lb. română, latină, franceză şi germană în rev. *Dacoromania, Anuarul Institutului de Studii Clasice, Ephemeris Dacoromana, Propilee literare, Transilvania, Gând românesc, Luceafărul, Symposion, Acropole* (Paris)*, Societatea de mâine* etc. Premiul Acad. (1930) pentru trad. *Tristelor* lui Ovidiu. Reprezentant de seamă al ştiinţei filologice româneşti, **B**. a desfăşurat o muncă de adevărat pionierat, îmbogăţind literatura şi cultura noastră cu marile valori ale clasicismului antic. A mai tradus (în vol. separate, în antologii sau în periodice) din Hesiod, Platon, Aristofan, Euripide, Homer, Xenofon ş.a.

OPERA: *Aristofan şi contemporanii săi*, Bucureşti, 1922; *Gânduri şi chipuri din Grecia veche*, Cluj, 1927; *Nicolaus Olahus*. Primul umanist de origine română, Aninoasa-Gorj, 1939; *Nonnos şi Ovidiu*, Sibiu, 1941; *Gânduri şi chipuri din lumea antică*, ed. îngrijită, pref., note şi comentarii de Veronica Mocanu, postfaţă de N. Lascu, Cluj-Napoca, 1980 (altă ed., 2001). Traduceri: Lucian din Samosata, *Dialoguri şi conferinţe,* în colab. cu E. Bezdechi, studiu introductiv de ~, Bucureşti, 1922; Marc Aureliu, *Către sine însuşi,* pref. de ~, Bucureşti, 1922 (altă ed., 1999); Platon, *Dialoguri,* în colab. cu E. Bezdechi, pref. de ~, Bucureşti, 1922; L. Holberg, *Trei comedii*, pref. de ~, Bucureşti, 1922; Aristophanes, *Norii*, Bucureşti, 1924 (ed. nouă, în colab. cu D. Botez, pref. de C. I. Balmuş, 1955); Lucian din Samosata, *Dialogurile morţilor şi dialogurile zeilor*, pref. de ~, Bucureşti, 1924; Euripide, *Bacantele. Alceste. Ciclopul*, pref. de ~, Bucureşti, 1925; *Bucăţi alese din opera Sfântului Athanasie cel Mare,* pref. de ~, Cluj, 1925; Xenofon, *Apologia lui Socrate. Ospăţul. Din viaţa lui Socrate*, pref. de ~, Bucureşti, 1925; Aristophanes*, Păsările*, Arad, 1926; *Antologia liricilor greci,* pref. de ~, Cluj, 1927; *Sportul la eleni*, antologie, în colab. cu E. Bezdechi, pref. de ~, Cluj, 1930; Hesiod*, Lucrări şi zile*. Calendarul plugarului, pref. de ~, Cluj, 1930 (ed. nouă, *Munci şi zile*, Bucureşti, 1957); Ovidiu, *Tristia. Scrisori din Tomis*, pref. de ~, Cluj, 1930; *Antologia poeziei greceşti. 1830-1930,* pref. de ~, Cluj, 1936; *Scrieri alese ale Sfântului Ioan Gură de Aur*, I-II, pref. de ~, Râmnicul-Vâlcii, 1937-1938; Ioan Chrisostom, *Predici despre pocăinţă şi despre Sfântul Vavila,* pref. de ~, Sibiu, 1938; Platon, *Fedru*, pref. de ~, Aninoasa, 1939; idem, *Protagoras şi Lysis*, pref. de ~, Sibiu, 1941; idem, *Menon, Euthydemus*, pref. de ~, Sibiu, 1943; idem, *Euthyfron. Menexen*, pref. de ~, Sibiu, 1943; idem, *Hippias Maior*, pref. de ~, Sibiu, 1943; idem, *Alcibiade*, I-II, pref. de ~, Bucureşti, 1943; idem, *Parmenide*, cuvânt înainte de ~, Sibiu, 1943; Plutarh, *Despre mânie, Despre liniştea sufletească. Despre limbuţie,* pref. de ~, Sibiu, 1943; Aristophanes, *Plutus,* pref. de ~, Sibiu, 1944; Aristotel*, Statul atenian*, pref. de ~, Bucureşti, 1944; Platon*, Symposion*, pref. de ~, Bucureşti, 1944; Euripide, *Hipolit,* pref. de ~, Sibiu, 1944; Platon, *Sofistul*, pref. de ~, Bucureşti, 1945; Th. Morus*, Utopia*, trad. din lb. latină de Elefterie şi ~, Bucureşti, 1958 (altă ed., 2001); Erasmus, *Elogiul nebuniei sau cuvântare*

despre lauda prostiei, studiu introductiv de C. I. Botez, Bucureşti, 1959; Aristotel, *Metafizica*, studiu introductiv şi note de D. Bădărău, Bucureşti, 1965; Platon, *Scrisori. Dialoguri suspecte. Dialoguri apocrife,* trad., introducere şi note de ~, Bucureşti, 1996; idem, *Legile,* trad. de ~, Bucureşti, 1999; *Sf. Atanasie cel Mare. Viaţa Sfântului Atanasie cel Mare urmată de cele mai frumoase predici,* studiu introductiv de ~, Bucureşti, 2000; Platon, *Banchetul şi alte dialoguri,* trad. de ~ şi C. Papacostea, pref. de I. Acsan, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Bănescu, în *Byzantion*, vol. II, 1924; idem, *ibidem*, vol. III, 1926; H. Jacquier, în *Steaua*, nr. 4, 1958; E. Sperantia, *Figuri universitare*, 1967; I. Clopoţel, *Amintiri şi portrete*, 1973; N. Lascu, *Clasicii antici în România*, 1974; Ş. Cioculescu, *Amintiri*, 1975; P. L. Geone, în *Byzantion*, vol. XLVI, 1976; T. Naum, în *Tribuna*, nr. 49, 1976; L. Blaga, *Fiinţa istorică*, 1977; M. Muthu, *Alchimia mileniului*, 1989. **(M. Mt.)**

BIBERI Ion, n. 21 iul. 1904, Turnu Severin – m. 27 sept. 1990, Bucureşti. Prozator, eseist şi critic literar. Fiul lui Constantin Biberi, comandor, şi al Elisei (n. Gayraud). Gimnaziul şi Liceul Militar din Craiova (1914-1921); Facultatea de Medicină din Bucureşti, paralel cu Facultatea de Litere şi Filosofie. Medic primar psihiatru. Dr. în medicină şi chirurgie. Debut în rev. *Orizontul,* editată de A. A. Luca, cu art. *Un gigant al imperiului solar: Iupiter* (1919). Debut literar în prima serie a *Biletelor de papagal,* cu proze scurte, preţuite de T. Arghezi. Colab. la *Revista română, Kalende, Viaţa Românească, Tinereţea, Lumea, Gazeta literară, Ramuri.* Literatură scrisă din perspectiva omului de ştiinţă, interesat de motivaţia psihică a experienţelor umane, de zonele abisale ale subconştientului. Romancier modernist (*Proces,* 1935), nuvelist (*Oameni în ceaţă,* 1937), **B.** este autorul unor monografii (*Lev N. Tolstoi,* 1947; *Tudor Vianu,* 1966; *Ion Sava,* 1974), portrete literare, eseuri (*Poezia, mod de existenţă,* 1968; *Argonauţii viitorului,* 1971; *Essai sur la condition humaine,* 1973; *Eros,* 1974), lucrări de estetică literară, dialoguri, interviuri (*Lumea de mâine,* 1945; *Orizonturi spirituale,* 1968), antologii (*Nuvela romantică germană,* 1968) şi numeroase studii de specialitate. Premiul „Techirghiol-Eforie" (1935); Premiul Fundaţiilor Regale pentru eseu (1936); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1938); Premiul special al Uniunii Scriitorilor (1979).

OPERA: *Contribuţiuni la definiţia naţionalismului,* conferinţă, Bucureşti, 1928; *Proces,* roman, Bucureşti, 1935; *Thanatos,* Bucureşti, 1936 (ed. definitivă cu titlul: *Viaţa şi moartea în evoluţia universului,* 1971; pref. de C. Bălăceanu-Stolnici, 2000); *Oameni în ceaţă,* proză scurtă, Craiova, 1937; *Études sur la littérature roumaine contemporaine,* Paris [Bucureşti], 1937; *Funcţiunile creatoare ale subconştientului,* Bucureşti, 1938 (ed. definitivă cu titlul: *Visul şi structurile subconştientului,* 1970); *Cercuri în apă,* Bucureşti, 1939; *Critica literară şi „noua structură",* Bucureşti, 1939; *Bruegel, ciudatul,* Bucureşti, 1940 (ed. II, 1967; ed. III, 1969); *Individualitate şi destin,* I-II, Bucureşti, 1945; *Lumea de mâine,* Bucureşti, 1945 (ed. II, 2001); *Profiluri literare franceze,* Bucureşti, 1945; *Un om îşi trăieşte viaţa,* Bucureşti, 1946; *Lev N. Tolstoi.* Omul şi opera, Bucureşti, 1947; *Tudor Vianu,* Bucureşti, 1966; *Hanibal,* Bucureşti, 1967; *Pieter Bruegel cel Bătrân,* Bucureşti, 1967; *Orizonturi spirituale.* Dialoguri, Bucureşti, 1968; *Poezia, mod de existenţă,* Bucureşti, 1968; *Oameni în ceaţă. Proces,* pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1969; *Arta de a trăi,* Bucureşti, 1970; *Argonauţii viitorului,* Bucureşti, 1971; *Eseuri,* Bucureşti, 1971; *Arta de a scrie şi de a vorbi în public,* Bucureşti, 1972; *Arta suprarealistă.* Privire critică, Bucureşti, 1973; *Essai sur la condition humaine,* Bucureşti, 1973; *Eros,* Bucureşti, 1974; *Lumea de azi,* Iaşi, 1980; *Eseuri literare, filosofice şi artistice,* Bucureşti, 1982; *Eseuri şi foiletoane critice,* Bucureşti, 1982; *Destinul Ad'sei,* Bucureşti, 1983; *Luminile capricornului,* Bucureşti, 1983; *Ultimele eseuri,* Bucureşti, 1985. *Traduceri*; J. Eichendorf, *Din amintirile unui Pierde-vară,* Bucureşti, 1946; Voltaire, *Candide,* Bucureşti, 1947; L. N. Tolstoi, *Hagi Murad*, în colab. cu M. Calmâcu, Bucureşti, 1951; *Nuvela romantică germană,* I-II, antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: O. Şuluţiu, în *Familia,* nr. 13, 1935; Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 7, 1935; G. Călinescu, *Istoria...*; E. Simion,

în *România literară,* nr. 48, 1969; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 3, 1969; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 5, 1980; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 41, 1981; P. Vlad, în *Flacăra,* nr. 42, 1982; Mihaela Albu, în *Ramuri,* nr. 7, 1982; B. Cornel, în *Orizont,* nr. 20,1982; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 18, 1982; H. Zalis, în *Transilvania,* nr. 6, 1982; Mihaela Albu, *Ion Biberi,* 1982; Gr. Smeu, în *România literară,* nr. l, 1983; C. Zărnescu, în *Steaua*, nr. 12, 1982: A. Dumitriu, în *Forum,* nr. 2, 1983; FI. Lupescu, în *Astra,* nr. 2, 1983; E. Manu, în *Contemporanul,* nr. 13, 1983; Fl. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 17, 1983; A. Martin, în *Viaţa militară,* nr. 5, 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; C. Vişan, *Semnături în contemporaneitate,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; H. Zalis, în *Luceafărul,* nr. 22, 1991; idem, în *Contemporanul,* nr. 49-50, 2000; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 10, 2002; M. Stoian, în *România literară,* nr. 49, 2002; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 615, 2002. **(D. U.)**

BIBESCU Martha, n. 28 ian. 1889, Bucureşti – m. 28 nov. 1973, Paris (Franţa). Prozatoare. Fiica lui Ion Lahovari, diplomat, preşedinte al Senatului, ministru de externe, şi a Smarandei Emma (n. Mavrocordat), strănepoată a domnitorului Constantin Mavrocordat. Soţia lui George-Valentin Bibescu (1905), nepot al domnitorului obligat să abdice la 1848, văr primar cu Anna de Noailles şi cu Elena Văcărescu, promotorul aviaţiei noastre civile, preşedintele Federaţiei Aeronautice Internaţionale. Educaţia împlinită la o mănăstire din Belgia. Şederi la Paris şi în Normandia, alternate cu întoarceri la Mogoşoaia, Comarnic şi Posada. Călătorii la Londra, Cairo, Ispahan, Constantinopol, Roma, Stockholm, Moscova, Madrid etc. Debut cu *Les huit paradis* (1908), premiat de Acad. Franceză. Legături intelectuale cu Marcel Proust (*Au bal avec Marcel Proust,* 1911), Anatole France (*Une visite à la Béchellerie,* 1925), Paul Valéry, Jean Cocteau, Francis Jammes, Franşois Mauriac, André Maurois, Max Jacob, R. M. Rilke, Maurice Baring. Corespondenţă cu Paul Claudel (*Échanges avec Paul Claudel,* 1972), Barrès, Cocteau, Anna de Noailles, Vasile Pârvan (*Corespondenţă şi acte,* 1973), G. Oprescu. Colab. la *Revista Fundaţiilor Regale, Convorbiri literare, Revue des deux mondes* etc. A mai semnat cu pseud. Lucile Decaux. Membră a Acad. Regale din Belgia (1955), ca succesoare a Annei de Noailles şi predecesoare a lui Mircea Eliade. Premiul Le Métais Larvière al Acad. Franceze, pentru întreaga operă (1966). Cărţi editate în Franţa, România, Statele Unite. Romane (între care *Isvor, le Pays des Saules,* I-II, 1923, o consacră), memorii (*La Nymphe Europe. Mes vies antérieures,* 1960), însemnări de călătorie, însumând peste treizeci de vol. şi peste o sută de art. şi eseuri reprezintă o operă-frescă a societăţii europene pe durata a şase decenii.

OPERA: *Les huit paradis,* Paris, 1908 (Bucureşti, 1946); *Au bal avec Marcel Proust,* Paris, 1911 (trad. şi pref. de T. Ionescu, Cluj-Napoca, 1976; trad. de Florica Grecescu, Bucureşti, 1998); *Alexandre Asiatique ou l'histoire du plus grand bonheur possible,* Paris, 1913; *Une fille de Napoléon,* Paris, 1921 (trad. de Andreea Gheorghiţoiu, Bucureşti, 1993); *Isvor, le Pays des Saules,* I-II, Paris, 1923 (London, 1924; Bucureşti, 1937; trad. de Anca Maria Christodorescu, Bucureşti, 2000); *Le Perroquet Vert,* Paris, 1924 (ed. II, 1928; altă ed., 1998); *Une visite à la Béchellerie,* Paris, 1925; *Catherine-Paris,* 1927 (trad. de Maria Brăescu şi Gh. Lăzărescu, Bucureşti, 1996); *Une victime royale: Ferdinand de Roumanie,* Aberville, 1927; *Noblesse de robe.* Paris, 1928; *La maison du bon Dieu,* Paris, 1929; *Quatre Portraits essai,* Paris, 1929; *Jour d'Egypte,* Paris, 1929; *Royal Portraits,* New York, f.a.; *Pages de Bukovine et de Transylvanie,* Paris, 1930; *Croisade pour l'anémone,* Paris, 1931; *Le destin de Lord Thomson of Cardington,* Paris, 1932 (Bucureşti, 1935; trad.. de V. Zincenco, Bucureşti, 2002); *Lettres d'une fille inconnue de Napoléon,* Paris, 1935; *Le rire de la Naïade,* Paris, *1935*; *Égalité,* Paris, *1935*; *Images d'Épinal,* Paris, 1937; *Katia ou le démon bleu du tsar Alexandre,* Paris, 1938 (sub pseud. Lucile Decaux; în româneşte, Bucureşti, 1990; 1991); *Feuilles de calendrier,* Paris, 1939; *La Turquoise,* Paris, f.a.; *Le Voyageur voilé,* Paris, 1949; *Laure de Sade, Duchesse de Guermantes,* Paris, 1950; *La vie d'une amitié,* I-III,

Paris, 1951-1957; *Churchill ou Le Courage,* Paris, 1956; *Elizabeta II,* Paris, 1957; *La Nymphe Europe,* I *Mes vies antérieures.* Mémoires, Paris, 1960; *Échanges avec Paul Claudel.* Nos lettres inédites, Paris, 1972 (trad. de Maria Brăescu şi Gh. Lăzărescu, Bucureşti, 1992); *Jurnal politic.* Ianuarie 1939 – ianuarie 1941, studiu introductiv şi trad. de C. Popişteanu şi N. Minei, Bucureşti, 1979; *Jurnal: 1915,* trad., note şi index de V. Zincenco, cuvânt înainte de I. Bulei, Bucureşti, 2001; *Jurnal berlinez: 1938,* Bucureşti, 2001. Cu pseud. Lucile Decaux: *Marie Walewska,* Paris, 1936; *Charlotte et Maximilien,* Paris, 1937; *Louison,* Paris, 1938; *Loulou, prince imperial.* Paris, 1938; *Céline,* Paris, f.a.; *Pont-l-Abîme,* Paris, 1947.

REFERINŢE CRITICE: Camil Petrescu, *Teze şi antiteze,* 1936; M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; Ş. Cioculescu, *Amintiri,* 1975; *Academie Royale de Langue et de Littérature Franşaise. Séance publique du 19 février 1977, Réception de M. Eliade,* Bruxelles, 1977; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* III, 1979; Al. Paleologu, *Ipoteze de lucru,* 1980; L. Kalustian, în *Flacăra,* nr. 6-8, 1982; idem, *Simple note,* II, 1982; E. Manu, în *Manuscriptum,* nr. 1, 1982; P. Marcea, în *Contemporanul,* nr. 25, 1982; Maria Brăescu, *Interferenţe româneşti în opera Marthei Bibescu,* 1983; I. Toderaşcu, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A.D. Xenopol",* nr. 2, 1985; M. Bucur, în *Manuscriptum,* nr. 1-2, 1990; Eugenia Tudor Anton, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1990; C. Popişteanu, în *Magazin istoric,* nr. 1; 2; 4, 1995; B. Cioculescu, în *Jurnalul literar,* nr. 21-24, 1998; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 48-50, 2001; I. Bulei, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 644, 2002; Cornelia Ştefănescu, în *România literară,* nr. 17, 2003. **(D. C.)**

BILCIURESCU Alexandru (prenumele la naştere: Gheorghe Alexandru), n. 13 dec. 1901, Paris (Franţa) – m.?, Bucureşti. Poet, prozator şi publicist. Provine dintr-o veche familie de intelectuali. Tatăl, Alexandru Bilciurescu, avocat; mama, Alice (n. Ionescu-Mihăeşti), nepoata pictorului Anton Chladek. Dr. în ştiinţe juridice, cu teza *Asigurarea asupra vieţii* (1930). Secretar, înainte de 1944, în biroul de avocatură al tatălui său. Redactor la *Timpul, Era nouă, Bilete de papagal, Poporul* şi *Timpul familiei.* Colaborează la *Sburătorul, Convorbiri literare, Universul literar, Adevărul literar şi artistic, Rampa, Revista avocaţilor, Jurnalul avocaţilor, România nouă, Curierul artelor, Cinema, Urzica* etc. A semnat şi cu pseud. Alexis Bihoreanu, V. Iru, Mircea Robu, Banul Mărăcine, dr. Bemol etc. Colaborator la Radiodifuziunea Română, redacţia pentru străinătate, *Glasul patriei*. Debut editorial cu vol. de poezii *Morţii* (1922), urmat de mai multe culegeri de versuri (*Fii fericirea mea!,* 1923; *Zoologice,* 1941; *Thalassa,* 1941; *Zăpada mieilor, 1944*; *Lacrimile pământului,* 1944; *Acropole,* 1945), romane (*Stafiile dragostei,* 1929, în colab.; *Cavalerii verticali,* 1932, în colab.; *Doamna Casanova,* 1932, în colab.; *Fecioare la licitaţie,* 1933, în colab.; *Fata cu păr de lup,* 1934; *Tichia de mărgăritar,* 1935; *Rumba dragostei,* 1935, în colab.; *Cine a ucis?,* 1936, în colab.; *Paraziţii tacâmului,* 1938, în colab.; *Vampirul, 1938*; *Vitriol,* 1939; *Femeia din noroi,* 1939; *Vagabondul sentimental,* 1939; *Pentru o femeie,* 1943) şi povestiri pentru copii (*Pozne şi năzbâtii,* 1933; *Dorel pleacă în lume,* 1939). Premiul Acad. (1941), pentru vol. *Thalassa* şi *Zoologice.*

OPERA: *Morţii,* Bucureşti, 1922; *Fii fericirea mea!,* Bucureşti, 1923; *Stafiile dragostei*, în colab. cu Dr. Ygrec, Sărmanul Klopstock şi Alexis Nour, Bucureşti, 1929; *Cavalerii verticali,* în colab. cu I. Jianu, Bucureşti, 1932; *Doamna Casanova,* în colab. cu M. Toneghin, Bucureşti, 1932; *Fecioare la licitaţie,* în colab. cu M. Toneghin, Bucureşti, 1933; *Pozne şi năzbâtii,* Bucureşti, 1933; *Fata cu păr de lup,* Bucureşti, 1934; *Tichia de mărgăritar,* Bucureşti, 1935; *Rumba dragostei,* în colab. cu M. Toneghin, Bucureşti, 1935; *Cine a ucis?,* în colab. cu G. M. Amza, Bucureşti, 1936; *Paraziţii tacâmului,* în colab. cu M. Toneghin, Bucureşti, 1938; *Vampirul,* Bucureşti, 1938; *Vitriol,* Bucureşti, 1939; *Femeia din noroi,* Bucureşti, 1939; *Vagabondul sentimental,* Bucureşti, 1939; *Dorel pleacă în lume,* Bucureşti, 1939; *Zoologice,* Bucureşti, 1941; *Thalassa,* Bucureşti, 1941; *I. Gr. Perieţeanu, poet al mării.* Bucureşti, 1942; *Pentru o femeie,* Bucureşti, 1943; *Marea şt muzica,* Bucureşti, 1943; *Camöens, cavalerul mării.* Bucureşti, 1943; *Zăpada mieilor,* Bucureşti, 1944; *Lacrimile pământului,* Bucureşti, 1944; *Acropole,*

Bucureşti, 1945; *Cristofor Columb, conchistadorul lumii noi,* Bucureşti, 1946; *Mercenarele dragostei,* I-II, Bucureşti, 1947; S. Albu, *Cu vioara prin lume.* Amintiri repovestite de ~, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: Claudia Millian, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 104, 1922; C. Panaitescu, în *Facla,* nr. 564, 1932; Al. Robot, în *Rampa,* nr. 4481, 1932; P. Dinu, în *Azi,* nr. 1, 1933; T. Scarlat, în *Revista scriitoarelor şi scriitorilor români,* nr. 1-2, 1933; Al. Robot, în *Rampa,* nr. 4785, 1933; P. Daniel, în *Epoca,* nr. 1489, 1934; Izabela Sadoveanu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 727, 1934; T. Scarlat, în *Naţionalul nou,* nr. 150, 1934; M. Tonegaru, în *Epoca,* nr. 1789, 1935; A. Străuţ, în *Naţionalul nou,* nr. 233, 1935; M. Gr. Constantinescu, în *Universul,* nr. 213, 1935; R. Demetrescu, în *Pagini literare,* nr. 8-9, 1935; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 914, 1938; H. Stanca, în *Symposion,* nr. 4-5, 1939. **(A. S.)**

BILEŢCHI Nicolae, n. 12 mart. 1937, com. Oprişeni, jud. Rădăuţi, plasa Siret (regiunea Cernăuţi). Critic literar. Fiul lui Vasile Bileţchi şi al Elenei (n. Haisuc), ţărani. Şcoala elementară în com. natală (1944-1951); studii medii în satul Tereblecea, raionul Hliboca (1951-1954); licenţiat al Facultăţii de Filologie romano-germanică a Univ. din Cernăuţi (1954-1959). Prof. de lb. şi literatura română în satul natal (1959-1961); cercetător ştiinţific (1961-1964), doctoratura la Institutul de Literatură Universală „M. Gorki" din Moscova (1964-1967); cercetător ştiinţific principal (din 1967). Din 1995, prof. universitar (predă la Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă" şi la Univ. de Stat din Chişinău). Dr. în filologie la Institutul de Literatură Universală „M. Gorki" din Moscova cu teza *Literatura popoarelor U.R.S.S. Elementul epic şi liric în dramaturgia moldovenească* (1968); dr. habilitat în filologie cu teza *Literatura popoarelor U.R.S.S. Romanul moldovenesc. Probleme ale constituirii şi evoluţiei genului: anii 1920-1970* (1986). Colab. la *Viaţa Basarabiei, Nistru, Literatura şi arta, Sud-Est* etc. A colaborat la vol. colective *Literatura şi contemporaneitatea* (1982), *Căutări artistice ale literaturii moldoveneşti din anii '70 – '80* (1987), *Istoria literaturii moldoveneşti,* III, (1990), *Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări* (1998), *Identitatea limbii şi literaturii române în perspectiva globalizării* (2002), *Orientări artistice şi stilistice în literatura contemporană,* I-II (2003) şi *Limba şi literatura română în spaţiul etnocultural dacoromânesc şi în diaspora* (2003). Debutează în rev. *Cultura* (1962). Debut editorial cu vol. *Elemente epice şi lirice în dramaturgia moldovenească* (1972; în lb. rusă).

OPERA: *Elemente epice şi lirice în dramaturgia moldovenească,* Chişinău, 1972; *Consemnări critice,* Chişinău, 1976; *Considerări şi reconsiderări literare,* Chişinău, 1983; *Romanul şi contemporaneitatea,* Chişinău, 1984.

REFERINŢE CRITICE: M. Dolgan, *Responsabilitatea cuvântului critic,* 1987; T. Roşca, în vol. *Orientări artistice şi stilistice în literatura contemporană,* II, 2003. **(A. S.)**

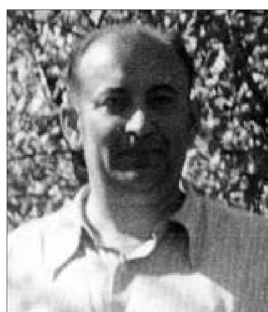

BIRĂESCU Traian Liviu, n. 19 iul. 1924, Timişoara – m. 8 ian. 1998, Timişoara. Critic literar şi prozator. Fiul lui Traian Biräescu, publicist, şi al Emiliei (n. Bojin), institutoare. Facultatea de Litere şi Filosofie (licenţa în filosofie, 1948) şi Facultatea de Drept (absolvită în 1948) a Univ. din Cluj. Dr. în literatură comparată (1974). Debut cu un eseu despre Niccolo Machiavelli în rev. *Vremea* din Timişoara (1946). Colab. la *Scrisul bănăţean, Generaţii, Tribuna, Cronica, Orizont, Transilvania, Steaua, Contemporanul, Analele Universităţii din Timişoara* etc. Cadru didactic la Univ. timişoreană. A publicat studii de literatură comparată: *Condiţia romanului* (1971), *Căile eseului* (1976), *Proust azi* (1979), *Compendiu de literatură universală comparată,* I-II (1997-1999), cu implicaţia unor interesante puncte de vedere teoretice moderne. Autor al unor romane: *Echinox de toamnă* (1981), *Pomul cunoaşterii* (1983), *Calea amintirilor* (1986).

OPERA: *Condiţia romanului,* Cluj, 1971; *Căile eseului,* Timişoara, 1976; *Proust azi,* Timişoara,

1979; *Echinox de toamnă*, Timişoara, 1981; *Pomul cunoaşterii,* Timişoara, 1983; *Calea amintirilor,* Timişoara, 1986; *Compendiu de literatură universală comparată,* I-II, Bucureşti, 1997-1999.

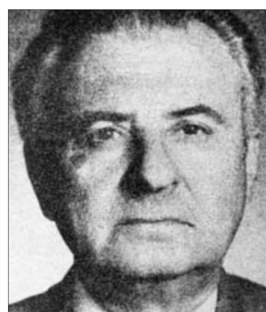
REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 1, 1977; I. Istrate, în *Steaua*, nr. 2, 1977; S. Titel, în *România literară,* nr. 29, 1979; Armanca Brânduşa, în *Orizont,* nr. 34, 1981; A. D. Rachieru, în *Orizont,* nr. 42, 1983; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(I. C.)**

BIROU Virgil, n. 11 mai 1903, com. Tigvaniul Mare, jud. Caraş-Severin – m. 22 apr. 1968, Timişoara. Prozator. Fiul lui Iuliu Birou, învăţător, şi al Ioanei (n. Zară); tatăl scria manuale şcolare şi colabora la ziarele provinciale. Şcoala primară în com. natală şi la Ujszéntes (1910-1914); liceul la Lugoj (1914-1916) şi Oraviţa (1916-1920). După absolvirea Facultăţii de Mine din Timişoara (1924-1930), inginer la Serviciul Tehnic al Primăriei oraşului (1934-1938); inginer la Uzina Electrică a aceluiaşi oraş (1938-1965). Debut cu publicistică în săptamânalul *Vrerea* din Timişoara (1932), devenind unul dintre principalii colaboratori cu art. sociale şi economice. Membru (1936) şi preşedinte al Soc. Scriitorilor Români din Banat (1941-1944), înfiinţează o col. editorială sub egida acesteia. În 1941 organizează prima expoziţie a cărţii, artelor plastice şi grafice din Banat. Debutează editorial cu vol. de reportaje *Oameni şi locuri din Caraş* (1940), publicând apoi culegerea *Poezia nouă bănăţeană* (1944), nuvela *Oglinda lui Moş Ion Stăvan* (1946) şi opera sa cea mai realizată, romanul *Lume fără cer* (1947), inspirat din viaţa minerilor, pe lângă alte lucrări de mai mică importanţă.

OPERA: *Oameni şi locuri din Căraş,* Timişoara, 1940 (ed. nouă, 1943; ed. îngrijită şi pref. de N. Ţirioi, 1982); *Crucile de piatră de pe Valea Căraşului,* Timişoara, 1941; *Năzuinţe şi realizări, etape din viaţa culturală bănăţeană,* Timişoara, 1941; *Poezia nouă bănăţeană,* Timişoara, 1944; *Oglinda lui Moş Ion Stăvan,* Timişoara, 1946; *Lume fără cer,* Bucureşti, 1947 (ed. nouă, 1957; Timişoara, 1972); *Drumuri şi popasuri bănăţene,* Bucureşti, 1962; *Răzbunarea lui Stolojan,* Timişoara, 1997; *Revoluţia de la 1848 în Caraş,* ed. de C. Juan-Petroi, Timişoara, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Ţirioi, *Premise literare,* 1976; C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere,* 1980; Alex. Mihai, în *Orizont,* nr. 28, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 43, 1982; Ada D. Cruceanu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2000. **(I. C.)**

BISTRIŢIANU Alexandru (numele la naştere: Bistriţeanu), n. 7 sept. 1911, Tecuci – m. 3 iul. 1976, Bucureşti. Istoric literar şi folclorist. Fiul lui Ion Bistriţeanu, prof. de literatură română, şi al Eugeniei (n. Stavri). Şcoala primară la Tecuci; liceul la Lugoj, unde înfiinţează rev. elevilor, *Primăvara Banatului.* Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1933). Între 1933 şi 1935, asistent al lui Mihail Dragomirescu; prof. de liceu (1935-1955) şi asistent al lui N. Cartojan (1942-1944). Din 1955, cadru didactic la Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice, Institutul Pedagogic şi Facultatea de Filologie (decan în 1962-1963); conf. univ.; şef de secţie la Institutul de Istorie Literară şi Folclor, secretar de redacţie al rev. *Limbă şi literatură* (1954-1963); redactor-şef al rev. *Limbă şi literatură română pentru elevi*; lector de lb. română la Lyon (1966-1970). Debut editorial cu *Doi scriitori bănăţeni: Victor Vlad Delamarina şi Ioan Popovici-Bănăţeanul* (1943). A colaborat la *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor, Limbă şi literatură* cu lucrări intrate (în parte) în vol. *Teorie şi inspiraţie folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri* (teză de doctorat, susţinută în preziua morţii şi publicată postum, 1977). Împreună cu C. Boroianu publică o *Introducere în studiul literaturii* (1968). A colaborat la redactarea *Gramaticii limbii române* a Acad.

OPERA: *Doi scriitori bănăţeni: Victor Vlad Delamarina şi Ioan Popovici-Bănăţeanul,* Craiova, 1943; *Vasile Alecsandri şi bănăţenii,* Bucureşti, 1946; *Introducere în studiul literaturii*, în colab. cu C. Boroianu, Bucureşti, 1968; *Teorie şi inspiraţie folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri,* Bucureşti, 1977.

REFERINŢE CRITICE: Al. Dima, în *Cronica,* nr. 42,1977; I. Datcu-Sabina C. Stroescu, *Dicţionarul folcloriştilor,* I, 1979. **(L. Pp.)**

BITTEL Adriana, n. 31 mai 1946, Bucureşti. Prozatoare. Părinţii: Lazăr Bittel, funcţionar, şi Alice (n. Margulius), avocată. Şcoala elementară (1955-1960) şi Liceul „M. Sadoveanu" (1960-1964) în capitală. Licenţiată a Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1970). Corector, apoi redactor la *România literară* (din 1970). Debut cu proză în *Gazeta literară* (1963); debut editorial cu vol. de „caligrafii poematice" (I. Holban), *Lucruri într-un pod albastru* (1980). Colaborează la *România literară, Contemporanul, Argeş, Luceafărul, Echinox.* Alte vol.: *Somnul după naştere* (1984), *Iulia în iulie* (1986), *Fototeca* (1989) şi *Întâlnire la Paris* (2001).

OPERA: *Lucruri într-un pod albastru.* Bucureşti, 1980; *Somnul după naştere,* Bucureşti, 1984; *Iulia în iulie,* Bucureşti, 1986; *Fototeca,* Bucureşti, 1989; *Întâlnire la Paris,* unsprezece povestiri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Maria Banuş, în *România literară,* nr. 43, 1980; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1980; L. Ulici, în *România literară,* nr. 28, 1980; I. Holban, în *Cronica,* nr. 37, 1984; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1984; E. Simion, în *România literară,* nr. 14, 1984; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* nr. l, 1985; Smaranda Cosmin, î*n Luceafărul,* nr. 17, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 12, 1987; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; Monica Lovinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1990; M. Dragolea, în *Steaua,* nr. 6, 1990; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 22, 1990; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 9, 1990; Gh. Perian, în *Vatra,* nr. 6, 1990; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 17, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 8, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 617, 2002. **(M. Mt.)**

BLAGA Iosif, n. 1 iul. 1864, Lancrăm – Sebeş – m. 2 iun. 1937, Braşov. Teoretician literar şi estetician. Unchiul lui Lucian Blaga. Studiază la liceele din Sebeş şi Alba lulia, unde îşi ia bacalaureatul în 1884, apoi teologia, între 1884 şi 1887, la Seminarul Românesc din Sibiu, iar din 1887, literele la Univ. din Budapesta, obţinând în 1891 diploma de dr. în filosofie, cu teza *Problema atenţiei din punct de vedere psihologic şi pedagogic.* Funcţionează ca prof., apoi ca director al Liceului „Andrei Şaguna" din Braşov; este, între 1901 şi 1912, secretar al Soc. pentru Fond de Teatru Român. Călătoriile în Norvegia, Suedia şi Franţa (l916-1919) sunt un prilej de propagandă pentru cauza Transilvaniei şi a ţării ocupate de nemţi. La Stockholm face parte din Comisia Presei, iar la Paris colaborează la alcătuirea hărţii etnografice a Transilvaniei, în calitate de membru al Consiliului Naţional al Unităţii Românilor. Întors la Braşov în 1919, funcţionează ca inspector-şef al regiunii a V-a şcolare (1924-1925). În 1924 e hirotonisit protopop al Braşovului. **B.** este o prezenţă şi în viaţa politică şi culturală: senator de Săcele, vicepreşedinte al Senatului, membru al Congresului Naţional, al Astrei, al Consiliului Metropolitan etc. Exceptând câteva lucrări didactice, oratorice sau de psihologie, interesează istoria teoriei literare româneşti prin *Teoria dramei* (1899) şi *Din estetica tragicului* ([I-II], 1900-1901).

OPERA: *A Figyelem problémája psichologiai és pedagogiai szempontból,* teză de doctorat, Budapest, 1891; *Teoria dramei.* Cu un tractat introductiv despre frumos şi artă, Braşov, 1899 (ed., studiu introductiv, note şi glosar de S. Duicu, Craiova, 1995); *Din estetica tragicului,* [l-II], Sibiu, 1900-1901; *Discurs comemorativ,* Braşov, 1900; *Analize psihologice,* Braşov, 1902; *Excursiunea şcolară în Italia,* Braşov, 1907; *Societatea pentru Fond de Teatru Român şi domnul Zaharia Bârsan,* Braşov, 1907; *Itinerarul şi programul excursiunii de studii în Italia,* Braşov, 1907; *Virgil Oniţiu,* Braşov, 1916.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Pop, în *Convorbiri literare,* nr. 10-11, 1899; b., în *Transilvania,* nr. 1-2,

1899; C. D. Ollănescu, în *Familia,* nr. 39, 1900; Ax. Banciu, în *Ţara Bârsei,* nr. 4-5, 1937; L. Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor,* 1965; Gr. Tr. Pop, în *Ramuri,* nr. 12,1971; Gh. Lăzărescu, în *România literară,* nr. 51, 1972; *Cărturari braşoveni* (*sec. XV-XX*). 1972; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramaturgia românească* (*1816-1918*)*,* 1973. **(L. G.)**

BLAGA Lucian, n. 9 mai 1895, Lancrăm, jud. Alba – m. 6 mai 1961, Cluj. Poet, dramaturg şi filosof. Fiul preotului Isidor Blaga şi al Anei (n. Moga) de origine aromână. Nepotul lui Iosif Blaga. Studii primare la Lancrăm şi la şcoala germană din Sebeş-Alba, urmate de Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov. Seminarul Teologic la Sibiu (1914-1917), unde se înscrie pentru a evita înrolarea în armata austro-ungară. Absolvent al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Viena (doctoratul, în 1920, cu teza *Kultur und Erkenntniss*). Intrând în diplomaţie este, succesiv, ataşat de presă şi consilier la legaţiile României din Varşovia (1926), Praga (1927), Berna (1928-1932; 1937-1938) şi Viena (1932-1937); ministru plenipotenţiar la Lisabona (1938-1939). În 1936 este ales membru al Acad. Române (discursul de recepţie: *Elogiul satului românesc*, 1937). Prof la Catedra de filosofia culturii a Univ. din Cluj, creată special pentru el (1939-1948). Destituit, după reforma învăţământului, devine cercetător la Institutul de Istorie şi Filosofie din Cluj (1949-1953) şi la Secţia de istorie literară şi folclor a Acad., filiala Cluj (1953-1959). Membru fondator al rev. *Gândirea*, redactor la *Cultura, Banatul, Patria, Voinţa.* În 1943 editează la Sibiu rev. *Saeculum*. A debutat cu versuri în ziarul *Tribuna* (Arad, 1910). Alte colab. la: *Românul, Gazeta Transilvaniei, Convorbiri literare, Pagini literare* (Arad), *Glasul Bucovinei, Luceafărul, Viaţa Românească, Adevărul literar şi artistic, Cuvântul, Universul literar, Societatea de mâine, Gând românesc, Ţara, Revista Fundaţiilor Regale, Steaua, Contemporanul* etc. Inaugurată cu *Poemele luminii* (1919), opera poetică antumă a lui **B.** cuprinde, până în 1943, încă şase vol. – *Paşii profetului* (1921), *În marea trecere* (1924), *Lauda somnului* (1929; Premiul S.S.R.), *La cumpăna apelor* (1933), *La curţile dorului* (1938), *Nebănuitele trepte* (1943), – la care se adaugă versurile, în majoritate postume, din ciclurile *Vârsta de fier. 1940-1944, Cântecul focului, Corăbii cu cenuşă, Ce aude unicornul.* Poezie a marilor elanuri vitaliste proiectate la scară cosmică şi a identificării eului cu universul elementar (în primele vol.), lirica lui **B.** cunoaşte o evoluţie marcată de drama „tristeţii metafizice" a omului problematic înstrăinat de „tainele" universului şi năzuind spre regăsirea echilibrului originar, sub semnul unui „mit al reintegrării" într-o ideală „geografie mitologică". La rândul său, dramaturgia blagiană – de la „misterul păgân" *Zamolxe* (1921), la *Tulburarea apelor* (1923), *Meşterul Manole* (1927), *Cruciada copiilor* (1930), *Avram Iancu* (1934) etc. – pune frecvent în ecuaţie elementaritatea existenţei cu aspiraţia spre absolut, miticul cu istoricul. Foarte vastă e şi opera filosofului, organizată în patru trilogii (a cunoaşterii, a culturii, a valorilor şi trilogia cosmologică), alcătuind un sistem în care cugetarea pură comunică substanţial cu „gândirea mitică". Câteva culegeri de aforisme şi eseuri rotunjesc, alături de memorialistica din *Hronicul şi cântecul vârstelor* (editat postum, 1965) şi de romanul autobiografic tipărit în 1990 sub titlul *Luntrea lui Caron*, imaginea uneia dintre cele mai complexe personalităţi ale culturii române moderne.

OPERA: *Poemele luminii*, Sibiu, 1919 (ed. II, Bucureşti, 1919); *Pietre pentru templul meu*, Sibiu, 1919 (ed. II, 1920); *Paşii profetului*, Cluj, 1921; *Zamolxe*, mister păgân, Cluj, 1921; *Cultură şi cunoştinţă*, Cluj, 1922; *Tulburarea apelor*, dramă, Cluj, 1923; *Filosofia stilului*, Bucureşti, 1924; *În marea trecere,* Cluj, 1924; *Feţele unui veac*, Arad, 1925; *Daria*, dramă în patru acte, Cluj, 1925; *Fapta*, joc dramatic (cuprinde şi *Învierea*, pantomimă în patru tablouri), Bucureşti, 1925; *Fenomenul originar,* Bucureşti, 1925; *Ferestre colorate,* însemnări şi fragmente, Arad, 1926; *Meşterul Manole*, dramă în cinci acte, Sibiu, 1927; *Lauda somnului,* Bucureşti, 1929; *Daimonion*, Cluj, 1930; *Cruciada copiilor*, Sibiu, 1930; *Eonul dogmatic,* Bucureşti, 1931; *Cunoaşterea luciferică,* Sibiu, 1933; *La cumpăna apelor,* Sibiu, 1933; *Censura transcendentă*, încercare metafizică, Bucureşti, 1934; *Avram Iancu*, dramă într-un prolog şi trei faze, Sibiu, 1934 (ed. II, 1942); *Orizont şi stil,*

Bucureşti, 1936; *Spaţiul mioritic,* Bucureşti, 1936 (ed. II, 1937); *Geneza metaforei şi sensul culturii*, Bucureşti, 1937 (altă ed., 1994); *La curţile dorului,* Bucureşti, 1938; *Artă şi valoare,* Bucureşti, 1939; *Diferenţialele divine*, Bucureşti, 1940; *Despre gândirea magică*, Bucureşti, 1941; *Poezii,* ed. definitivă, Bucureşti, 1942; *Opera dramatică*, I-II, Sibiu, 1942; *Religie şi spirit*, Sibiu, 1942; *Ştiinţă şi creaţie,* Sibiu, 1942; *Nebănuitele trepte,* Sibiu, 1943; *Trilogia cunoaşterii*, Bucureşti, 1943; *Arca lui Noe*, Sibiu, 1944; *Trilogia culturii,* Bucureşti, 1944 (ed. II, 1969); *Discobolul,* aforisme şi însemnări, Bucureşti, 1945; *Trilogia valorilor,* Bucureşti, 1946; *Despre conştiinţa filosofică*, I-II, Cluj, 1947 (ed. II, îngrijită de Dorli Blaga şi I. Maxim, cuvânt înainte de H. Wald, Timişoara, 1974); *Din lirica universală,* tălmăciri, Bucureşti, 1957; *Poezii,* cuvânt înainte de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1962; *Hronicul şi cântecul vârstelor*, ed. îngrijită şi cuvânt înainte de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1973; ed. selectivă 1984); *Poezii*, ed. îngrijită şi introducere de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1966; *Versuri*, ed. îngrijită şi pref. de A. Rău, Bucureşti, 1966; *Antologie de poezie populară,* ed. îngrijită de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1966; *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, ed. îngrijită de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1966; *Poezii*, ed. îngrijită şi adăugită de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1967; *Zări şi etape*, text îngrijit şi bibliografie de Dorli Blaga, pref. de D. Ghişe, Bucureşti, 1968; *Poezii*, I-II, ed. îngrijită de G. Ivaşcu, pref. de M. Tomuş, tabel cronologic de D. Andraşoni, Bucureşti, 1968; *Experimentul şi spiritul matematic*, pref. de Călina Mare, Bucureşti, 1969; *Teatru*, ed. şi pref. de E. Todoran, Bucureşti, 1970; (ed. II, 1971): *Scrieri despre artă,* pref. de D, Micu, antologie, studiu introductiv şi note de E. Manu, Bucureşti, 1970; *Nouăzeci de poezii/Novanta liriche*, trad. italiană de Mariano Baffi, pref. de E. Papu, Bucureşti, 1971; *Isvoade*, eseuri, conferinţe, art., ed. îngrijită de Dorli Blaga şi P. Nicolau, pref. de G. Gană, Bucureşti, 1972; *În marea trecere/En el gran correr*, trad. spaniolă şi cuvânt înainte de D. Novăceanu, Bucureşti, 1972; *Poezie. Teatru. Proză autobiografică*, I-II antologie, pref. şi bibliografie de G. Gană, Bucureşti, 1972 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1980); *Ceasornicul de nisip*, ed. îngrijită, pref. şi bibliografie de Mircea Popa, Cluj-Napoca, 1975; *Opere*, I-XII, ed. îngrijită de Dorli Blaga, cuvânt înainte de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1974-1995; *Poeme/Gedichte*, versiune germană şi cuvânt înainte de Wolf Aichelburg, Bucureşti, 1974; *Poeme/Poèmes*, trad. franceză şi cuvânt înainte de Veturia Drăgănescu-Vericeanu, pref. de E. Simion, Bucureşti, 1974; *Ce aude unicornul*, antologie şi postfaţă de E. Simion. Bucureşti, 1975; *Nebănuitele trepte/Nehozennye stupini*, trad. rusă de Iuri Kojevnikov, pref. de V. Cristea, Bucureşti, 1975; *În marea trecere/The Great Transition,* trad. engleză de Roy Mac-Gregor Hastie, cuvânt înainte de I. D. Bălan, Bucureşti, 1975; *Poemele luminii/Poems of Light*, trad. engleză de Don Eulert, Şt. Avădanei, M. Bogdan, pref. de C. Ciopraga, introducere de Don Eulert, Bucureşti, 1975; *Aspecte antropologice*, ed. îngrijită şi pref. de I. Maxim, Timişoara, 1976; *Poeme/Poemy,* trad. slovacă de I. Codreanu, pref. de L. Raicu, Bucureşti, 1976; *Încercări filosofice*, ed. îngrijită şi bibliografie de A. Ilica, pref. de V. Colţea, Timişoara, 1977; *Elanul insulei*, aforisme şi însemnări, pref., text stabilit şi note de G. Gană, ed. îngrijită de Dorli Blaga şi G. Gană, Cluj-Napoca, 1977; *Meşterul Manole*, Bucureşti, 1977; *Poemele luminii/Les Poèmes de la lumière*, trad. franceză de P. Miclău, pref. de R. Munteanu, Bucureşti, 1978; *Poemele luminii/Pesnite na svetlosta,* trad. macedoneană de Taşco Sarov, pref. de Şt. Aug. Doinaş, Bucureşti, 1979; *Poeme/Gedichte*, trad. germană de Ruth Herrfurth, pref. de G. Gană, cuvânt înainte de R. Herrfurth, Bucureşti, 1980; *Mirabila sămânţă/A milagrosa semente,* trad. portugheză de Micaela Slăvescu, pref. de G. Gană, Bucureşti, 1981; *Poeme/Poiemata*, trad. greacă de Dimos Rendis Ravanis, pref. de A. Martin, Bucureşti, 1981; *Poezii*, ed. îngrijită de I. Nistor, Bucureşti, 1982; *Opere*, I-VI, ed. critică şi studiu introductiv de G. Gană, Bucureşti, 1982-1997; *Meşterul Manole*, pref. de Maria Sittner-Prică, Bucureşti, 1983; *Teatru*, I-II, antologie de M. Dascal, ed. de Dorli Blaga, Bucureşti, 1984; *Poezii*, postfaţă şi bibliografie de Cristian Moraru, Bucureşti, 1986; *Cunoaştere şi creaţie*, Bucureşti, 1987; *Teatru*, I-II, pref. de G. Gană, Bucureşti, 1987; *Peisaj şi amintire*, Bucureşti, 1988; *Corespondenţă*, A-F, ed. îngrijită, note şi comentarii de M. Cenuşă, Cluj-Napoca, 1989; *Eloge du village roumain*, Paris, 1989; *Luntrea lui Caron*, roman, ed. îngrijită de Dorli Blaga şi M. Vasilescu, notă asupra ed. de Dorli Blaga, postfaţă

de M. Vasilescu, 1990 (ed. II, 1998); *Hronicul şi cântecul vârstelor*, postfaţă de I. Holban, Bucureşti, 1990; *Poemele luminii*, ed. şi pref. de G. Gană, Bucureşti, 1991; *Despre gândirea magică*, cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1992; *Paşii profetului*, selecţie de Leo Butnaru, Chişinău, 1992; *Ecce tempus*, poezie politică, Bucureşti, 1992; *Vederi şi istorie*, ed. şi pref. de Mircea Popa, Galaţi, 1992; *Curs de filosofie a religiei*, ed. de Dorli Blaga, Ch. Nasta şi Gh. Pişcoci-Dănescu, Cluj-Napoca, 1994; *Hronicul şi cântecul vârstelor,* poeme, proză, Bucureşti, 1995; *Poemele luminii,* ed. de Al. Condeescu, Bucureşti, 1995; *Antologie de poezie populară/Volks dichtung,* eine Anthologie, ed. şi trad. de A. Greive, Gerda Schüler şi I. Taloş, studiu introductiv de I. Taloş, Bucureşti, 1995; *Opere*, I-II, I, text îngrijit, studiu introductiv, tabel cronologic şi comentarii de G. Gană, II, text îngrijit, note şi comentarii de Dorli Blaga şi P. Nicolau, studiu introductiv de I. Holban, Chişinău, 1995; *Meşterul Manole*, cu un comentariu de C. Ciopraga, Iaşi, 1995; *Din activitatea diplomatică*, I-III, rapoarte, articole, scrisori, cereri, telegrame, cuvânt înainte, note, postfaţă şi indici de nume de P. Ţugui, Bucureşti, 1995; *Opera poetică*, cuvânt înainte de E. Simion, pref. de G. Gană, Bucureşti, 1995; *De amicitia.* Corespondenţă cu I. Breazu, carte gândită şi alcătuită de M. Curticean, Cluj-Napoca, 1995; *Opere,* I-II, Chişinău, 1995; *Poemele luminii. Lysets digte. Poèmes de la lumière. I carmi della luce*, trad. daneză de Povl Skarup, trad. franceză de T. Barbulesco, trad. italiană de E. Lozovan, cuvânt înainte de E. Lozovan, biografie de T. Barbulesco, Aalborg, 1996; *Gândire magică şi religie,* Bucureşti, 1996; *Trilogia valorilor.* I. *Ştiinţă şi creaţie;* II. *Gândire magică şi religie;* III. *Artă şi valoare,* Bucureşti, 1996; *Poezii/Poésies,* versiunea în lb. română de J. Poncet, Bucureşti, 1997; *Trilogia cosmologică,* Bucureşti, 1997; *În marea trecere,* poezii, teatru, Chişinău, 1997; *Experimentul şi spiritul matematic,* Bucureşti, 1998; *Poeme alese/Poemes choisis,* trad. de A. G. Boeşteanu, Mireille Bounet şi A. Camente, selecţia poemelor de I. Acsan, Bucureşti, 1998; *Poezii aleapti,* ed. de H. Cândroveanu, Bucureşti, 2000; *Corespondenţă de familie,* Bucureşti, 2000; *Complete Poetical Works of Lucian Blaga,* Iaşi, Oxford, Portland, 2001; *Aforisme,* text stabilit şi îngrijit de Monica Manu, Bucureşti, 2001; *De profundis,* versek/*De profundis,* poezii, în tălmăcirea lui Ferenc Lengyel, Cluj, 2002; *Nebănuitele trepte,* texte alese: filosofie, poezie, teatru, proză, ed. îngrijită de Monica Manu, Bucureşti, 2002; *Poezii/Carmina,* Arad, 2002; *În marea trecere/Au fil du grand parcours,* Piteşti, 2003; *Strofe de-a lungul anilor/Stanzas Along the Years,* Bucureşti, 2003. Traduceri: H. Marti, *Intermezzo românesc*, Bucureşti, 1930; J. W. Goethe, *Faust,* Bucureşti, 1955; *Din lirica universală*, Bucureşti, 1957; Lessing, *Opere*, I-II, Bucureşti, 1958; *Din lirica engleză*, Bucureşti, 1970.

REFERINŢE CRITICE: T. Vianu, *Masca timpului*, 1926; E. Lovinescu, *Istoria...;* II, III, VI; P. Constantinescu, *Opere şi autori*, 1928; T. Vianu, *Studii şi portrete literare*, 1938; C. Fântâneru, *Poezia lui Lucian Blaga şi gândirea mitică*, 1940; Gr. Tăuşan, *Contribuţii filosofice şi literare,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...;* Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...;* Ov. S. Crohmălniceanu, *Lucian Blaga*, 1963; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; D. Micu, *Lirica lui Lucian Blaga,* 1967; N. Balotă, *Euphorion*, 1969; I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* 1970; Al. Paleologu, *Spiritul...*; M. Bucur, *Lucian Blaga. Dor şi eternitate,* 1971; Nicoletta Corteanu-Loffredo, *Profili di estetica europea: Lucian Blaga, G. Bachelard, Carl G. Jung,* 1971; M. Călinescu, *Conceptul modern de poezie*, 1972; B. Gruia, *Blaga inedit. Amintiri şi documente,* 1974; M. Vaida, *L. Blaga, afinităţi şi izvoare*, 1975; Alexandra Indrieş, *Corola de minuni a lumii,* 1975; I. Negoiţescu, *Engrame,* 1975; G. Gană, *Opera literară a lui L. Blaga*, 1976; Şt. Aug. Doinaş, *Lectura poeziei,* 1980; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; Alexandra Indrieş, *Sporind a lumii taină. Verbul în poezia lui L. Blaga*, 1981; I. Pop, *Lucian Blaga – universul liric*, 1981; E. Todoran, *Lucian Blaga, mitul poetic,* I-II, 1981; M. Vaida, *Pe urmele lui Lucian Blaga,* 1982, I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor,* 1982; C. Coroiu, *Tinereţea lui Guttenberg,* 1982; Al. Dima, *Viziunea...,* 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I-II, 1983; V. Anania, *Rotonda plopilor aprinşi,* 1983; O. Cotruş, *Meditaţii critice,* 1983; A. Mihu, *Meandrele adevărului,* 1983; I. Neacşu, *Introducere* în poezie, 1983; I. Pop, *Lecturi...,*; Al. Teodorescu, *L. Blaga şi cultura*

populară românească, 1983; C. Trandafir, *Dinamica valorilor literare,* 1983; D. C. Mihăilescu, *Dramaturgia lui Lucian Blaga*, 1984; V. Nicolescu, *Starea lirică*, II, 1984; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; Ov. Ghidirmic, *Poeţi neoromantici,* 1985; D. Micu, *Modernismul...,* II, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...,* 1985; Lelia Rugescu, *Cu Lucian Blaga*, 1985; E. Todoran, *Lucian Blaga, mitul dramatic,* 1985; I. Bălu, *Lucian Blaga,* 1986; I. Ianoşi, *Literatură şi filosofie,* 1986; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* III, 1986; Ov. Bârlea, *Efigii,* 1987; I. Oprişan, *Lucian Blaga printre contemporani,* 1987 (ed. II, 1995); N. Steinhardt, *Escale...,* 1987; D. C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei,* 1988; S. Mioc, *Anamorfoză şi poetică,* 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; P. Zarifopol, *Eseuri,* I, 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; Gh. Grigurcu, *De la Eminescu...*; I. Holban, *Literatura subiectivă*, I, 1989; Elena Indrieş, *Dimensiuni ale poeziei române moderne,* 1989; Al. Piru, *Critici...*; M. Zaciu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-2, 1989; D. Stăniloae, *Poziţia d-lui Lucian Blaga faţă de creştinism şi ortodoxie*, 1993; Const. I. Turcu, *Lucian Blaga şi fascinaţia diplomaţiei*, 1995; I. Bălu, *Viaţa lui Lucian Blaga*, I-III, 1995-1997; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române*, II, 1995; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...*, I; C. Baltag, *Paradoxul semnelor*, 1996; M. Zaciu, *Ca o imensă scenă, Transilvania,*1996; idem, *Scrisori nimănui*, 1996; M. Cimpoi, *Lucian Blaga*, 1997; I. Bălu, *Opera lui Lucian Blaga,* 1997; S. Al.-George, *Arhaic şi universal.* India în conştiinţa românească, 1998; C. Moraru, *Lucian Blaga – convergenţe între poet şi filosof,* 1998; C. Braga, *Lucian Blaga: geneza luminilor imaginare,* 1998; Doina Modola, *Insurgentul Lucian Blaga şi teatrul,* 2000; M. Muthu, *Blaga – dimensiuni răsăritene,* 2002; I. Mariş, *Experimentul blagian între tradiţie şi modernitate,* 2002; I. Bălu, în *Contemporanul,* nr. 28; 29-30, 2002; M. Coloşenco, în *Dacia literară,* nr. 44, 2002; D. Micu, *Lucian Blaga – autofăurirea prin logos,* 2003; Şt. Aug. Doinaş, *Evocări,* 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 22, 2003; R. Windisch, în *Limbă şi literatură,* nr. 3-4, 2003; Grid Modorcea, *Sfânta treime a poeziei româneşti,* 2003. **(I. P.)**

BLANDIANA Ana (pseud. Otiliei-Valeria Coman), n. 25 mart. 1942, Timişoara. Poetă şi prozatoare. Fiica preotului Gheorghe Coman şi a Otiliei (n. Diacu). Soţia lui Romulus Rusan. Mama, originară dintr-o familie de ţărani din com. Blandiana (jud. Alba) de unde pseud. scriitoarei. Liceul la Oradea (1955-1959); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1962-1967). Redactor la *Viaţa studenţească* şi *Amfiteatru* (1968-1974); bibliotecar la Institutul „N. Grigorescu” din Bucureşti (1975-1977); redactor la Uniunea Scriitorilor (1977-1979). Între dec. 1973 şi mai 1974, bursă de studii (International Writing Program) la Univ. din Iowa City (SUA). Bursieră la Univ. din Heidelberg (1991) şi Berlin (1993). Din 1990, preşedintă a PEN-Clubului Român; membră fondatoare (nov. 1990), preşedintă şi vicepreşedintă a Alianţei Civice (1991-1996); membră fondatoare şi preşedintă a Fundaţiei Academia Civică – Memorialul Sighet. Debut în *Cravata roşie* (1954), reînnoit în *Tribuna* (1959). Absentă din paginile rev. literare între 1960 şi 1963, având interdicţie de publicare, reintră în publicistică în 1964, la *Contemporanul*, unde deţine ani de zile rubrici permanente: *Antijurnal, Corespondenţe*; trece apoi la *România literară*, cu rubrica *Atlas*. Debut editorial cu placheta *Persoana întâia plural* (1964). Se impune printre poeţii cei mai reprezentativi ai epocii, cu vol. *Călcâiul vulnerabil* (1966) şi *A treia taină* (1969), caracteristice spiritului generaţiei căreia îi aparţine, prin meditaţia asupra condiţiei etice a omului situat în faţa unor opţiuni decisive. Acestei poezii a tensiunii între puritatea ideală, dublată de o luciditate neconcesivă, şi precaritatea condiţiei biologice, îi urmează, prin vol. *Octombrie, noiembrie, decembrie* (1972), *Somnul din somn* (1977) şi *Ochiul de greier* (1981) sau *Ora de nisip* (1983), *Stea de pradă* (1985), un lirism al calmei împăcări, al melancoliei regăsirii ritmurilor elementare ale existenţei peste care se insinuează însă, mai ales în *Stea de pradă*, o acută stare de nelinişte prelungită în *Arhitectura valurilor* (1990), *La cules de îngeri* (1998) şi *Soarele de apoi* (2000). **B.** abordează cu o surprinzătoare maturitate

compoziţională şi stilistică proza fantastică (*Cele patru anotimpuri*, 1977) şi nuvela parabolică, cu adresă etico-politică manifestă (*Proiecte de trecut*, 1982), afirmându-se şi în domeniul romanului, prin „contrautopia” *Sertarul cu aplauze* (1992). Culegerile *Calitatea de martor* (1970), *Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie* (1976), *Cea mai frumoasă dintre lumile posibile* (1978), *Coridoare de oglinzi* (1984) şi *Autoportret cu palimpsest* (1986), *Geniul de a fi* (1998), *Ghicitul în mulţimi* (2000), adună tablete, eseuri, însemnări de călătorie. Versuri pentru copii în *Întâmplări din grădina mea* (1980), *Alte întâmplări din grădina mea* (1983), *Întâmplări de pe strada mea* (1988), *Întâmplări fără Arpagic pentru cititorul cel mic* (1991) şi *Cartea albă a lui Arpagic* (1998). În colab. cu Romulus Rusan, a publicat vol. de interviuri cu personalităţi ale culturii româneşti: *Convorbiri subiective* (1972) şi *O discuţie la Masa Tăcerii* (1977). Ciclul de poeme din rev. *Amfiteatru* (1985) declanşează conflictul dintre poetă şi Putere, acutizat în 1988 prin versurile din vol. *Întâmplări de pe strada mea*, care-i aduc poetei o nouă interdicţie de a publica. Totuşi, în 1989, îi apare o culegere antologică de *Poezii*, cu o pref. de E. Simion. Premiul Uniunii Scriitorilor (1970; 1977; 1982; 2001) şi al Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1982); Premiul „M. Eminescu” al Acad. (1970); Premiul Internaţional „Herder” (1982); Premiul rev. Luceafărul (1999); Premiul „Vilenica”, Ljubliana (2002).

OPERA: *Persoana întâia plural,* versuri, pref. de N. Manolescu, Bucureşti, 1964; *Călcâiul vulnerabil,* versuri, Bucureşti, 1966; *A treia taină,* versuri, Bucureşti, 1969; *Cincizeci de poeme,* Bucureşti, 1970; *Calitatea de martor,* Bucureşti, 1970 (ed. II, 1971); *Octombrie, noiembrie, decembrie,* versuri, Bucureşti, 1972; *Convorbiri subiective,* în colab. cu Romulus Rusan, Bucureşti, 1972; *Poezii,* Bucureşti, 1974; *Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie,* Bucureşti, 1976; *Somnul din somn,* versuri, Bucureşti, 1977; *Cele patru anotimpuri,* nuvele, Bucureşti, 1977 (altă ed., 2001); *O discuţie la Masa Tăcerii,* în colab. cu Romulus Rusan, Bucureşti, 1977; *Cele mai frumoase poezii,* cu o pref. de Al. Philippide, Bucureşti, 1978; *Cea mai frumoasă dintre lumile posibile,* Bucureşti, 1978; *Întâmplări din grădina mea,* versuri, Bucureşti, 1980; *Ochiul de greier,* versuri, Bucureşti, 1981; *Proiecte de trecut,* Bucureşti, 1982; *Alte întâmplări din grădina mea,* Bucureşti, 1983; *Ora de nisip,* versuri, Bucureşti, 1983; *Coridoare de oglinzi,* Bucureşti, 1984; *Stea de pradă,* versuri, Bucureşti, 1985; *Autoportret cu palimpsest,* Bucureşti, 1986; *Oraşe de silabe,* Bucureşti, 1987; *Întâmplări de pe strada mea,* versuri, Bucureşti, 1988; *Poezii,* Bucureşti, 1989; *Arhitectura valurilor*, versuri, Bucureşti, 1990; *100 de poeme*, Bucureşti, 1991; *Poeme fără Arpagic pentru cititorul cel mic,* Bucureşti, 1991; *Sertarul cu aplauze*, roman, Bucureşti, 1992 (ed. II, 1998; ed. III, 2002); *Imitaţie de coşmar*, nuvele, Bucureşti, 1995; *În dimineaţa de după moarte*, Bucureşti, 1996; *La cules de îngeri,* poeme, 1998; *Cartea albă a lui Arpagic*, poezii pentru copii, 1998; *Geniul de a fi,* eseuri, 1998; *Balanţa cu un singur taler,* poeme/*Die Waage mit einer einzigen Schale,* gedichte/*La balance à un seul plateau,* poèmes/*The Balance Scale with a Single Pan,* poems, Bucureşti, 1998; *Sorele de apoi,* versuri, Bucureşti, 2000; *Ghicitul în mulţimi,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Cine sunt eu.* Un sfert de secol de întrebări, Cluj-Napoca, 2001. Traduceri: M. de Ghelderode, *Povestiri crepusculare,* Bucureşti, 1973; S. Heaney, *Poeme,* în *Flăcări himerice,* Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: M. Martin, *Generaţie şi creaţie,* 1969; A. Martin, *Poeţi contemporani,* II, 1971; I. Pop, *Poezia unei generaţii*, 1973; P. Poantă, *Modalităţi...;* M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; Al. Piru, *Poezie...,* II; M. Iorgulescu, *Scriitori...;* Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi*, 1979; M. Niţescu, *Poeţi contemporani*, 1979; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1980; M. Zaciu, *Lancea lui Achile,* 1980; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 21, 1981; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 6, 1981; V. Cristea, în *România literară*, nr. 25, 1981; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 30, 1981; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 30, 1981; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 21, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 11, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 39, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; I. Pop, *Lecturi...,* 1983; L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 10, 1983; E. Manu, în *Contemporanul*, nr. 10, 1983; Tr. Ştef, în *Familia*, nr. 3, 1983; N. Steinhardt, în *Familia*, nr. 5, 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; L. Raicu, *Fragmente...,* 1984; C. Regman, în *România literară,* nr. 5, 1984; I. Pop, în *Steaua*, nr. 12, 1984; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr.

42, 1984; idem, *ibidem,* nr. 44, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; Doina Uricariu, în *România literară*, nr. 1, 1985; D. Micu, *Limbaje...,* 1986; Al. Cistelecan, *Poezie...,* 1987; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; C. Regman, *De la imperfect...,* 1987; H. Cândroveanu, *Literatura...,* 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; Olimpia Radu, *Pagini de critică,* 1988; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 20, 1989; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 17, 1990; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 14, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 42, 1991; Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 23, 1992; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 41, 1992; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, 1994; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române,* II, 1995; M. Zaciu, *Scrisori nimănui*, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 15, 1997; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 3, 1997; Ileana Corbea, în *Jurnalul literar,* nr. 5-6, 1998; S. Damian, în *România literară,* nr. 8, 1999; O. Soviany, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2000; I. Boldea, *Ana Blandiana,* 2000; Gh. Grigurcu, *Poezie română contemporană,* 2000; idem, în *România literară,* nr. 12, 2001; A. Marino, în *Cuvântul,* mart. 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 21, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 590, 2001; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 11, 2002; N. Manolescu, *Literatura română postbelică (Lista lui Manolescu),* I, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 685, 2003; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 43, 2003. **(I. P.)**

BLECHER Max, n. 8 sept. 1909, Botoşani – m. 31 mai 1938, Roman. Prozator şi poet. Fiul unui negustor. Gimnaziul „Roman-Vodă" din Roman. Urmează medicina la Paris; în 1928 se îmbolnăveşte de tuberculoză osoasă (morbul lui Pott). Internat în diferite sanatorii din Franţa, Elveţia şi România, dar tratamentele sunt ineficiente. Spre sfârşit, se retrage la Roman unde se stinge din viaţă la numai douăzeci şi nouă de ani. Debutează cu schiţe în *Bilete de papagal* (1930). Simpatizează cu suprarealismul, fără să adere la vreo grupare anume, şi cu filosofia existenţialistă. Corespondează, printre alţii, cu Geo Bogza, M. Sebastian, André Gide, M. Heidegger, I. Voronca. Bolnav fiind, a fost ajutat de Geo Bogza şi S. Pană. Colaborează sporadic şi nesistematic la rev. pariziene *Le Surréalisme au service de la révolution, Les Feuilles inutiles* şi la *Bilete de papagal, Adam, Azi, Frize, Vremea, Viaţa Românească* ş. a. cu proză scurtă, cronici plastice, recenzii şi trad. Semnează şi cu pseud. Mihail Bera, In-Interim. În proza sa (*Întâmplări în irealitatea imediată,* 1936; *Inimi cicatrizate,* 1937), **B.** amplifică un accident clinic personal la rang de experienţă ontologică, ridicând sentimentul la viziune, fiziologia la filosofie.

OPERA: *Corp transparent,* Bucureşti, 1934; *Întâmplări în irealitatea imediată,* Bucureşti, 1936; *Inimi cicatrizate,* Bucureşti, 1937; *Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate,* antologie şi pref. de D. Pillat, Bucureşti, 1970; *Vizuina luminată (Poezii. Prose. Publicistică. Arhivă),* ed. întocmită şi cuvânt introductiv de S. Pană, Bucureşti, 1971; *Inimi cicatrizate. Întâmplări în irealitatea imediată,* ed. îngrijită, pref. şi *curriculum vitae* de T. Vârgolici, Bucureşti, 1995; *Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate. Vizuina luminată. Corp transparent. Corespondenţa,* pref. de R. G. Ţeposu, ed., tabel cronologic şi referinţe de C. M. Popa şi N. Ţone, Craiova, 1999.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Ist. lit. cont.;* G. Călinescu, *Istoria...;* P. Constantinescu, *Scrieri...,* I; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; D. Pillat, *Mozaic istorico-literar,* 1969; Al. Protopopescu, *Volumul şi esenţa,* 1972; M. Sebastian, *Eseuri. Cronici. Memorial,* 1972; I. Şerbu, *Vitrina cu amintiri,* 1973; N. Balotă, *De la „Ion"...;* C. Baltazar, *Evocări şi dialoguri literare,* 1974; O. Şuluţiu, *Proza fantastică românească,* 1975; I. Negoiţescu, *Engrame,* 1975; Perpessicius, *Opere*, VII, 1975; L. Raicu, *Critica – formă de viaţă,* 1976; C. Regman, *Colocvial,* 1976; Eugenia Tudor Anton, *Ipostaze ale prozei* 1977; Al. Protopopescu, *Romanul psihologic românesc,* 1978; S. Iosifescu, *Reverberaţii,* 1981; N. Manolescu, în *Familia*, nr. 1; 2; 3, 1982; N. Florescu, P*rofitabila condiţie,* 1983; G. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică, 1983;* N. Manolescu, *Arca...,* III; R. G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor,* 1983; A. Sasu–Mariana

Vartic, *Romanul...,* I; Alexandra Indrieş, *Polifonia persoanei,* 1986; Sultana Craia, *Feţele oraşului,* 1988; M. Zamfir, *Cealaltă faţă....;* R. G. Ţeposu, *Suferinţele tânărului Blecher*, 1996; G. Dimisianu, în România literară, nr. 18, 1997; *M. Blecher mai puţin cunoscut: corespondenţă şi receptare critică,* 2000. **(R. G. Ţ.)**

BODISCO Antoaneta (numele la naştere: Iordache), n. 17 ian. 1916, Piteşti. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Marin Iordache, ofiţer, şi a Floricăi (n. Rusu). Liceul la Piteşti (bacalaureatul în 1933); Facultatea de Litere şi Filosofie, specialitatea latină şi greacă, a Univ. din Bucureşti, specialitatea latină şi greacă (1933-1937); licenţa în latină (1939). Redactor la Direcţia Studii şi Documentare a Ministerului Propagandei Naţionale (1940-1942); şef de secţie la Ministerul Culturii (1943), de unde e detaşată la Institutul Român din Madrid (1943-1946), până la închiderea acestuia, în urma ruperii relaţiilor diplomatice între România şi Spania. Exil în Spania (1946-1962), trăind din ore particulare, colab. sporadice la Radio Madrid şi în presa spaniolă. Căsătorită cu diplomatul balt Bodisco, exilat şi el prin dispariţia ţărilor baltice după 1944. După moartea soţului, se stabileşte la München (1962-1964), lucrând la Radio Europa Liberă, secţia română, ca secretară. Trece la Köln, în 1964, şi lucrează, până la pensionare (1977), la Deutschlandfunk, redacţia română, ca traducătoare şi crainică. Debut în lb. română cu poezii în rev. *Îndreptar* din München (1953). Figurează în antologia lui Vintilă Horia, *Poezia româneasca nouă* (1956). Publică în lb. spaniolă romanul *Un puerto en el Mar Negro,* debutul său absolut (1946), netradus în lb. română. Lirica sa românească e sever selectată de autoare în vol. *La Apus de cuvânt* (1970). Colab. la rev. româneşti din Occident: *Libertatea românească* (Madrid), *Caiete de dor* (Paris), *Fiinţa românească* (Paris), *Limite* (Paris), *Îndreptar* (München), *Apoziţia* (München), *Revista scriitorilor români* (München) etc., cu poezii, nuvele, eseuri. Colab. la rev. spaniole *Ayer y hoy* (Toledo) şi *Revista literaria de Cádiz.* A tradus din Properţiu, poet pe care l-a şi comentat.

OPERA: *Un puerto en el Mar Negro,* Madrid, 1946; *La Apus de cuvânt,* desene şi ilustraţii de E. şi T. Drăguţescu, Roma, 1970.

REFERINŢE CRITICE: Sanda Stolojan, în *Limite,* Paris, nr. 8, 1971; Gr. Filitti, în *La Nation Roumaine* (Paris), 1971. **(M. Z.)**

BODIU Andrei, n. 27 apr. 1965, Baia Mare, jud. Maramureş. Poet, prozator şi critic literar. Fiul lui Anatolie Bodiu, inginer, dr. în chimie, şi al Yvonnei (n. Chefeneux), inginer. Liceul „Unirea" din Braşov (1979-1983); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1984-1988). Dr. în filologie al Univ. din Timişoara (2001). Prof. în com. Apaţa, jud. Braşov (1988-1990); redactor la rev. *Interval* (1990-1992; redactor-şef, din 1998); prof. la Şcoala Normală din Braşov (1992-1994); asistent (1994-1997), lector (1997-2003) şi conferenţiar (din 2003) la Facultatea de Litere a Univ. „Transilvania" din Braşov (din 2000, şef al Catedrei de lb. şi literatura română). Bursier National Forum Foundation, Washington, DC (1992). Colab. la *Observator cultural, Vatra, România literară, Familia, Poesis, Dialog, Echinox, Cuvântul, Euphorion* etc. Prezent în *Antologia poeziei generaţiei '80* (1993; 2002) şi în cea a generaţiei '90 (*Sfâşierea lui Morfeu,* 1995). Debutează în *Dialog* (1994). Debut editorial în vol. colectiv *Pauză de respiraţie* (1991). Premiul Filialei din Braşov al Uniunii Scriitorilor (1992); Premiul rev. *Poesis* (1994); Premiul ASPRO (2001).

OPERA: *Pauză de respiraţie,* versuri, în colab. cu C. Dobrescu, Simona Popescu şi M. Oprea, Bucureşti, 1991; *Cursa de 24 de ore,* versuri, Timişoara, 1994; *Romanian Poets of the '80s and '90s,* antologie, în colab. cu R. Bucur şi Georgeta Moarcăs, Piteşti, 1999; *Studii pe viaţă şi pe moarte,* versuri, postfaţă de N. Manolescu, Piteşti, 2000; *Mircea Cărtărescu,*monografie, Braşov, 2000; *Direcţia optzeci în poezia română,* Piteşti, 2000; *Jurnalexpress Europa 2000,* jurnal de călătorie,

pref. de I. B. Lefter, Piteşti, 2001; *George Coşbuc,* monografie, Braşov, 2002; *Junii 03. Antologia tinerilor prozatori braşoveni,* în colab. cu C. Dobrescu şi Al. Muşina, Braşov, 2002; *Bulevardul eroilor,* roman, postfaţă de I. B. Lefter, Piteşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 12, 1991; idem, în *Luceafărul,* nr. 9, 1994; C. Dobrescu, în *Vatra,* nr. 1-2, 1995; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 1-2, 1995; I. Boldea, *Metamorfozele textului,* 1996; Ov. Moceanu, *Experienţa lecturii,* 1997; M. Cărtărescu, *Postmodernismul românesc,* 1999; R. Bucur, *Poeţi optzecişti (şi nu numai) în anii '90,* 2000; Gh. Grigurcu, *Poezia română contemporană,* I-II, 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 4, 2001. **(A. S.)**

BODIU Aurel, n. 9 iul. 1949, Borşa, jud. Bihor. Poet. Fiul lui Traian Bodiu, agricultor, şi al Mariei (n. Meşter). Şcoala generală în satul natal (1955-1959), continuată la Liceul „E. Gojdu" din Oradea (1959-1966); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1971-1975). Prof. de lb. şi literatura română la Liceul industrial nr. 3 din Cluj-Napoca 1975-1996); inspector şcolar de specialitate la Inspectoratul Judeţean Cluj (1996-2001), apoi lector la Univ. „Avram Iancu" (din 2002). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Obiceiuri legate de schimbarea anului* (1986). Colab. la *Echinox, Tribuna, Vatra* şi *Renaşterea.* A colaborat la vol. *Portul tradiţional românesc din judeţul Cluj* (2002) şi *Portul popular maghiar din judeţul Cluj* (2003). Debutează în rev. *Echinox* (1973). Debut editorial cu vol. de versuri *Verdele amiezilor târzii* (1955). Alte culegeri lirice: *Păstorul de sfincşi* (1996) şi *Ceaţă pe muzică veche* (2000). A publicat studii de etnologie şi antropologie (*Rituri şi ritmuri solare,* 1998; *Convergenţa universaliilor,* 2000).

OPERA: *Verdele amiezilor târzii,* versuri, Cluj-Napoca, 1995; *Păstorul de sfincşi,* versuri, postfaţă de I. Cristofor, Cluj-Napoca, 1996; *Rituri şi ritmuri solare,* studii de etnologie, Cluj-Napoca, 1998; *Ceaţă pe muzică veche,* versuri, Cluj-Napoca, 2000; *Convergenţa universaliilor,* studii de antropologie, postfaţă de Tr. Vedinaş, Cluj-Napoca, 2000.

REFERINŢE CRITICE: I. Cristofor, în *Tribuna*, nr. 31-32, 1996; Anca Noje, în *Steaua*, nr. 2, 1999. **(A. S.)**

BODNĂRESCU Samson, n. 27 iun. 1840, satul Voitinel, com. Gălăneşti, jud. Suceava – m. 3 mart. 1902, com. Pomârla, jud. Botoşani. Poet şi dramaturg. Fiul lui Alexandru Bodnar şi rudă cu Miron Bodnărescu, episcop catolic de Lemberg. Liceul la Rădăuţi şi Cernăuţi (bacalaureat în 1865); studii universitare la Iaşi, Viena şi Berlin. Dr. în filosofie cu o teză despre *Laokoon*-ul lui Lessing, susţinută la Univ. din Giessen (1870). Bibliotecar şi prof. la Iaşi, director al Liceului „Başotă" din Pomârla. Junimist, prieten cu Mihai Eminescu şi colaborator, încă din 1867, al *Convorbirilor literare.* Autor de tragedii (*Rienzi,* 1868; *Lăpuşneanu-vodă,* 1884 etc.) şi de poezii scrise, în majoritatea lor, între 1865 şi 1869 şi publicate în vol. (*Din scrierile lui Bodnărescu*) doar în 1884.

OPERA: *Rienzi,* Iaşi, l868; *Lăpuşneanu-vodă,* Cernăuţi, 1884; *Reminescenţe din Putna,* Iaşi, 1869; *Din scrierile lui Bodnărescu,* Cernăuţi, 1884; *Scrieri,* ed. de A. Petrescu şi P. Lăzărescu, pref. de A. Petrescu, Bucureşti, 1968: *Puterea şi inima sau Roman şi Viorica*, în vol. *Documente literare junimiste,* ed. şi pref. de D. Mănucă, Iaşi, 1973.

REFERINŢE CRITICE: T. Maiorescu, *Critice,* I, 1908; L. Bodnărescu, în *Deşteptarea,* nr. 16, 1902; Il. Chendi, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1902; G. Panu, *Amintiri de la „Junimea" din Iaşi,* I-II, 1908-1910; I. Negruzzi, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1924; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; Maria Simionescu, în *Adevărul literar şi artistic,* 29 mai 1938; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; I. D. Marian, în *Limbă şi literatură,* vol. VII, 1965; A. Petrescu, în *Limbă şi literatură,* vol. XII, 1968; Eugenia Oprescu, în vol. *Studii de istorie a literaturii române,* 1968; D. Mănucă, *Scriitori junimişti,* 1971; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramaturgia românească (1816-1918),* 1973; *I. L R.,* III; Al. Bardieru, în *Ateneu,* nr. 3, 1983; V. Mîndra, *Istoria...*, I. **(I. Em. P.)**

BODUNESCU Ion (numele la naştere: Bodunu) n. 16 mart. 1933, com. Cărbuneşti, jud. Gorj. Prozator. Fiul lui Pătru Bodunu şi al Nicoliţei (n. Codreş), ţărani. Studii elementare în com. natală (1940-1947); şcoala profesională Sadu-Gorj (1948-1951); Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova (1954-1957); licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti (1959-1964). Strungar la Uzinele Sadu – Gorj (1951-1952); pedagog la Centrul şcolar profesional Târgu-Jiu (1952-1953); militar activ, cu grad de ofiţer M. I. (1953-1990). Lector şi decan al Facultăţii de Drept al Univ. „Omega-Lux” din Bucureşti (1992-1994); conf. univ., decan al Facultăţii de Drept a Univ. „Decebal-Hercules”, Herculane (din 2001). Dr. în drept internaţional al Univ. din Bucureşti cu teza *Flagelul terorismului internaţional* (1975). Colab. la *Lumea, Ramuri, Studii de drept* etc. Debutează în cotidianul *Înainte* din Craiova (1967). Debut editorial cu romanul *Revelion 214* (1973). Alte romane: *Piraţii în acţiune* (1974), *Povestea Micaporei* (1979), *Marşul cormoranilor* (1985), *Drumul Tupşanilor,* I-III (1986-1988), *Casa din pădure* (1995), *Punga,* I-III (2002). Proză scurtă în *Inspectorul şef* (I-III, 1979-1983) şi eseuri politice (*Păguboşii,* 1996). A publicat lucrări de specialitate în domeniul dreptului internaţional public şi privat.

OPERA: *Revelion 214,* roman, Craiova, 1973; *Descifrarea unei istorii necunoscute,* I-III, 1973-1975; *Piraţii în acţiune,* roman, Craiova, 1974; *Călătorie în Marea Antilă,* jurnal, Craiova, 1975; *Flagelul terorismului internaţional,* Bucureşti, 1978; *Povestea Micaporei,* roman, Bucureşti, 1979); *Inspectorul şef,* proză scurtă, I-III, Bucureşti, 1979-1983; *Marşul cormoranilor,* roman, Bucureşti, 1985; *Diplomaţia românească în slujba independenţei,* I-V, Iaşi, 1978-1988; *Drumul Tupşanilor,* roman, I-III, Cluj-Napoca, 1986-1988; *Casa din pădure,* roman, Târgu-Jiu, 1995; *Păguboşii,* eseuri politice, Târgu-Jiu, 1996; *O lume cu patru lumi,* Târgu-Jiu, 1997; *Punga,* I-III, roman, Alexandria, 2002; *Terorismul – fenomen global,* Alexandria, 2002.

REFERINŢE CRITICE: R. Cojocaru, în *Ramuri,* nr. 7, 1973; N. Stoe, în *Astra,* nr. 9, 1973; A. Silvestri, în *România literară,* nr. 36, 1975; R. Diaconescu, în *Ramuri,* nr. 7, 1976; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 16, 1978; A. Silvestri, în *Luceafărul,* 28 nov. 1981; T. Nedelcea, în *Ramuri,* nr. 12, 1982; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 17, 1983; N. Ciachir, în *Contemporanul,* nr. 13, 1988; I. D. Bălan, în *România literară,* nr. 13, 1988; R. Cojocaru, în *Orizont,* nr. 8, 1989. **(A. S.)**

BOERESCU Dan-Silviu, n. 28 mart. 1963, Bucureşti. Eseist şi critic literar. Fiul lui Marcel Boerescu şi al Mariei (n. Leahu), asistenţi medicali. Şcoala generală (1969-1977) şi Liceul „Gh. Şincai” din Bucureşti (1977-1981). Urmează Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic (1982-1983), apoi Facultatea de Filologie, secţia română-engleză, a Univ. din Bucureşti (1984-1988). Prof. la Roşiori de Vede (1988-1990); redactor-şef la Editura Phoenix (1990-1996); redactor la Muzeul Literaturii Române (1996-1999); director al rev. *ArtPanorama* (1997-1999); din 1999, director al rev. *Playboy*. Colab. la *Amfiteatru, Tomis, Vatra, Transilvania, Luceafărul, Familia, Cuvântul, Euphorion, Steaua, Convorbiri literare, Ramuri* etc. Debutează în *Amfiteatru* (1985). Debut în dramaturgie cu *Regele jazzului,* teatru radiofonic, Radio România (1991). Debut editorial cu vol. *Climatul temperat-continental şi harta sinoptică a poeziei recente* (1988). Alte vol.: *La noapte, pe Strada Toamnei* (1993), *Doamna Ovary* (1993), *Sfâşierea lui Morfeu* (1994), *O slăbiciune pentru pisici* (1997), *Păcatele tinereţilor* (1999). A publicat mai multe antologii de proză scurtă: *Chef cu femei urâte* (1997), *Iubiri subversive* (1998), *Plaja nudiştilor* (1999), *Don Quijote, prostituata şi alte personaje* (2000) şi *România SF 2001* (2001). Autor al unei *Mici antologii a poeziei române* (1998). Premiul rev. *Amfiteatru* (1986); Premiul rev. *Poesis* (1990; 1997); Premiul rev. *Luceafărul* (1991); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1997); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1997); Premiul rev. *Tomis* (1997).

OPERA: *Climatul temperat-continental şi harta sinoptică a poeziei recente,* Bucureşti, 1988; *La noapte, pe Strada Toamnei,* Bucureşti, 1993; *Doamna Ovary. Dicţionar antologic '90,* Bucureşti, 1993; *Sfâşierea lui Morfeu,* Bucureşti, 1994; *O slăbiciune pentru pisici. Ficţiuni critice,* Bucureşti, 1997; *Chef cu femei urâte.* Cele mai bune povestiri 1995-1996, antologie, selecţie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 1997 (trad. în lb. germană, 1998); *Mica antologie a poeziei române,* selecţie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 1998; *Iubiri subversive.* Cele mai bune povestiri 1997, antologie, selecţie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 1998; *Plaja nudiştilor.* Cele mai bune povestiri 1998, antologie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 1999; *Păcatele tinereţilor,* critică literară, Constanţa, 1999; *Don Quijote, prostituata şi alte personaje...* Cele mai bune povestiri 1999, antologie, selecţie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 2000; *România SF 2001,* antologie, selecţie, pref. şi aparat critic de ~, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 1, 1988; idem, în *Luceafărul,* nr. 9, 1994; Angela Marinescu, în *Vatra,* nr. 11-12, 1996 (interviu); Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 30, 1997; C. Livescu, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1997; I. Simuţ, în *România literară,* nr. 29, 1997; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 48, 1998; D. C. Mihăilescu, în *22,* nr. 20, 1998; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 39, 1998; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 12, 1999; Geo Vasile, în *România literară,* nr. 1, 2000. **(A. S.)**

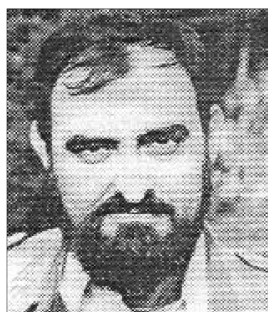

BOERIU Eta (numele la naştere: Margareta Caranica), n. 23 febr. 1923, Turda – m. 13 nov. 1984, Cluj-Napoca. Traducătoare şi poetă. Fiica lui Ion Caranica, prof., şi a Sevastiei (n. Capidan), ambii de origine aromână. Soră cu Nicu Caranica. Liceul la Cluj (l933-1940) şi Sibiu (1940-1941); licenţiată a Facultăţii de Litere şi Filosofie din Cluj-Sibiu (1941-1945). Participă, între 1944 şi 1949, la şedinţele Cercului Literar de la Sibiu. Prof. de liceu (1945-1947), asistentă universitară la Catedra de lb. italiană a Univ. din Cluj (1949-1951), bibliotecară la Facultatea de Filologie (1951), preparatoare la Institutul de Lingvistică al Acad. (1951-1952), bibliotecară la Institutul de Arte Plastice (1953-1955), asistentă (1956-1958), apoi lector (1963-1978) la Conservatorul „Gh. Dima" din acelaşi oraş. Debutează cu trad. integrală a *Decameronului* lui Boccaccio (1957), iar ca poetă, în *Tribuna* (1963); colab. la *Steaua, Viaţa Românească, România literară, Secolul 20, Vatra, Transilvania, Orizont, Familia,* Patru vol. de versuri (*Ce vânăt crâng,* 1971; *Dezordine de umbre,* 1973; *Risipă de iubire,* 1976; *Miere de întuneric,* 1980), două fiind postume – *La capătul meu de înserare* (1985) şi *Din pragul frigului* (1999). A tradus opere capitale de Dante, Petrarca, Castiglione, Michelangelo, Leopardi, Verga, Moravia, Pavese, Vittorini, alcătuind şi o antologie a poeziei italiene (1980). Premiul Uniunii Scriitorilor (1966; 1974; 1980); Medalia de Aur a oraşului Florenţa şi a Uniunii Florentine, pentru trad. operei lui Dante (1970); Premiul Monselice şi Medalia Fundaţiei Cini, Monselice (1974); titlul de Cavaliere Ufficiale dell'Ordine Al Merito della Repubblica Italiana pentru întreaga activitate (1979). Traducătoare excepţională a capodoperelor literare italiene, **B.** este totodată o poetă a erosului, a senzaţiilor obscure, a visceralului, în versuri livreşti de mare densitate, cu accente ermetice prelungind la noi anumite experienţe expresive ale liricii italiene.

OPERA: *Ce vânăt crâng,* Cluj, 1971; *Dezordine de umbre,* Cluj, 1973; *Risipă de iubire,* Bucureşti, 1976; *Miere de întuneric,* Cluj-Napoca, 1980; *La capătul meu de înserare,* pref. de Şt. Aug. Doinaş, Cluj-Napoca, 1985; *Din pragul frigului statornic,* antologie lirică (1971-1984), pref. de Gh. Grigurcu, Piteşti, 1999. Traduceri: Giovanni Boccaccio, *Decameronul,* I-II, cuvânt înainte de Al. Balaci, Bucureşti, 1957 (ed. II, 1963; ed. III, 1966; ed. IV, 1975; ed. V, 1978; alte ed., 1993; 2000); C. Pavese, *Tovarăşul,* pref. de E. Schileru, Bucureşti, 1960; G. Verga, *Mastro don-Gesualdo,* pref. de Nina Faşon, Bucureşti, 1964; A. Moravia, *Indiferenţii,* Bucureşti, 1965; Dante Alighieri, *Divina Comedie,* note şi comentarii de Al. Duţu şi T. Pârvulescu, Bucureşti, 1965 (ed. II, studiu introductiv şi comentarii de Al. Balaci, 1971; ed. III, 1982; alte ed., 1994; 2001; 2003); Baldesar Castiglione, *Curteanul,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1967; Francesco Petrarca, *Rime,*

antologie, note şi tabel cronologic de ~, cuvânt înainte de Al. Balaci, Cluj, 1970; E. Vittorini, *Erica şi fraţii săi. Garibaldina,* cu o notă de încheiere a autorului, Bucureşti, 1970; Francesco Petrarca, *Cantonierul,* note şi tabel cronologic de ~, Cluj-Napoca, 1974; Michelangelo, *Rime,* ed. bilingvă, selecţie, cuvânt înainte şi note de ~, Cluj-Napoca, 1975; *Comedia Renaşterii italiene.* Teatru, antologie, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1979; *Antologia poeziei italiene.* Secolele XIII-XIX, Bucureşti, 1980; Giacomo Leopardi, *Cânturi/Canti,* ed. bilingvă, Cluj-Napoca, 1981; *Trinacria.* Poeţi sicilieni contemporani, Timişoara, 1984.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, în *Contemporanul,* nr. 8, 1966; P. Soldati, în *Il Veltro,* nr. 6, 1966; E. Papu, în *Orizont,* nr. 10, 1967; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 49, 1970; M. Tomuş, în *Steaua,* nr. 19, 1971; N. Balotă, în *România literară,* nr. 38, 1976; P. Poantă, *Radiografii,* 1978; Şt. Aug. Doinaş, *Lectura poeziei,* 1980; Al. Căprariu, în *Steaua,* nr. 11, 1984; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; M. Papahagi, în *Transilvania,* nr. l, 1985; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; idem, *De la Mihai Eminescu...* ; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* nr. 24, 1991; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 2, 1993; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 50, 1994; Helga Tepperberg, *ibidem,* nr. 5-6, 1994; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; I. Pop, în *Tribuna,* nr. 50, 1994; Şt. Aug. Doinaş, *ibidem,* nr. 11-12, 1994; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 1995; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 44, 1999. **(M. P.)**

BOGDAN Dan, n. 2 dec. 1948, com. Bilciuşeşti, jud. Dâmboviţa. Prozator. Fiul lui Constantin Bogdan, magistrat, şi al Eugeniei (n. ?), analist programator. Studii elementare şi liceul la Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti (1972). Avocat în Baroul Bucureşti (1972-2003). Colab. la *Luceafărul, Viaţa Românească, România liberă, SLAST* etc. Debutează cu poezia *Ne dai viaţa,* în *Contemporanul* (1973). Debut editorial cu schiţe umoristice, *Relaxare* (1979). A publicat proză scurtă (*Personaje în cristalin,* 1987) şi romane (*Meşterul rătăcitor,* 1982; *Scorpionul de Durago,* 1991; *Cloaca,* 1992; *La coadă la mortadella,* 1993; *Peisaj cu fluturi şi scorpion,* 1996; *Dincolo de ultima colină,* 2002). A scris teatru radiofonic (*Control inopinat,* 1985; *Transfer cu rămăşag,* 1986). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1996).

OPERA: *Relaxare,*schiţe umoristice, Bucureşti, 1979; *Meşterul rătăcitor,* două micro-romane, Bucureşti, 1982; *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza,* eseu, în colab. cu V. Ştirbu, Bucureşti, 1985; *Personaj în cristalin,* proză scurtă, Bucureşti, 1987; *Pe urmele lui Ion Ghica,* eseu, Bucureşti, 1988; *Scorpionul de Durango,* roman, Bucureşti, 1991 (ed. II, 1998); *Cloaca,* roman, Bucureşti, 1992; *La coadă la mortadella,* roman, Bucureşti, 1993; *În aşteptarea redeşteptării,* convorbiri cu I. Raţiu, Bucureşti, 1994; *Crepuscul la Heidelberg,* în colab. cu V. Ştirbu, Bucureşti, 1995; *Peisaj cu fluturi şi scorpion,* roman, Bucureşti, 1996; *Ion Ghica,* Bucureşti, 2000; *Dincolo de ultima colină,* roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Dana Dumitriu, în *România literară,* 22 ian. 1987; H. Gârbea, în *Luceafărul,* 20 mart. 1991; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* 2 mai 1991; P. Damian, în *Dreptatea,* 3 febr. 1994; D.-S. Boerescu, în *Curentul,* 17 iul. 1998; H. Gârbea, în *Luceafărul,* 13 ian. 1999; D. Matală, în *Universul cărţii,* nr. 11-12, 2002. **(A. S.)**

BOGDAN Elvira (pseud. Mariei Moldoveanu), n. 13 sept. 1904, Bucureşti – m. 3 mai 1987, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Gheorghe Moldoveanu, institutor, şi a Eugeniei (n. Popovici). Absolvă liceul la Bucureşti (1928) şi Facultatea de Litere şi Filosofie (1931) tot în capitală, după care urmează cursuri de specializare la Paris; diplomă a Sorbonei (1934). Prof. la diverse licee (1932-1940), funcţionară la Direcţia Presei (1940-1946), bibliotecară la Ministerul Sănătăţii (1948-1952), translatoare la Comitetul Geologic (1952-1956). A debutat cu art. în ziarele *Adevărul* şi

Dimineaţa (1928). Redactor la *Neamul românesc pentru popor* (1931) şi directoare a rev. feministe *Mariana* (1942-1944), Colab. la diverse rev. pentru copii şi la ziarul *Timpul.* A semnat cu pseud. Alice Basarab, cu care şi debutează editorial (*Talismanul de safir,* 1931); cu acelaşi pseud. semnează vol. *Vieţi minunate* (1939), *Fii fericită, Doamnă* (1942), *Castelele Loarei* (1947). Alte vol.: *Domniţa Ruxandra* (1969), *Aurora, mireasa soarelui* (1969), *Mirela cu vocea de aur* (1982), o recomandă ca autoare a unor bune povestiri pentru tineret. Membră a numeroase soc. cultural-literare străine, care i-au acordat şi unele premii, distincţii.

OPERA: (cu pseud. Alice Basarab) *Talismanul de safir,* pref. de N. Iorga, Bucureşti, 1931 (ed. II, 1968; ed. III, 1978; ed. IV, 1985); (cu pseud. Alice Basarab) *Vieţi minunate.* Bucureşti, 1939; (cu pseud. Alice Basarab) *Fii fericită, Doamnă,* Bucureşti, 1942; (cu pseud. Alice Basarab) *Castelele Loarei,* Bucureşti, 1947; *Domniţa Ruxandra,* pref. de V. Eftimiu, Bucureşti, 1969 (ed. II, 1983; ed. III, 1988); *Aurora, mireasa soarelui,* Bucureşti, 1969; *Prin Italia, patria artei,* Bucureşti, 1976; *Mirela cu vocea de aur,* Bucureşti, 1982; *Le grand amour de la princesse Rouxandra,* Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: Al. Balaci, *Jurnal italian,* 1973; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 24, 2001. **(A. C.)**

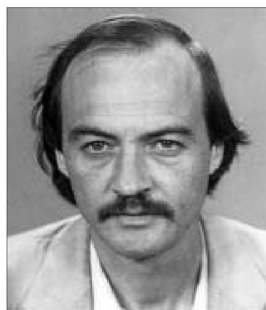

BOGDAN-DUICĂ Gh.[eorghe], n. 21 dec. 1865, Braşov – m. 21 sept. 1934, Braşov. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ioan Bogdan, mic funcţionar şi comerciant, şi al Elenei (n. Munteanu). Din cei cincisprezece copii ai familiei, câţiva au ajuns nume cunoscute: Ioan Bogdan, istoric, prof. univ., Ştefan Bogdan, prof. univ. la Facultatea de Farmacie din Bucureşti, Alexandru Bogdan, filolog, Aurel Bogdan, general. Dintre surori, Ecaterina Bogdan va deveni a doua soţie a lui N. Iorga. Şcoala primară şi Liceul „Andrei Şaguna" la Braşov. Din această perioadă datează primele încercări poetice (viitorul critic e puternic marcat de lecturile din G. Coşbuc şi de întâlnirea cu *Poeziile populare* ale lui Alecsandri). Traduce, încă în clasa a VI-a, din Schiller, îl pasionează Lessing şi Gervinius. Studii la Budapesta (1885) şi Jena (1886). Îşi continuă pregătirea istorică şi filologică la Viena (1887-1888), audiind cursurile lui Zimmermann, Fr. Brentano şi Hoffmann. Licenţiat în istorie al Univ. din Bucureşti (1897). Prof. suplinitor la Liceul „Andrei Şaguna", de unde e îndepărtat pe motiv că nu era „creştin bisericos". Debutează în *Gazeta Transilvaniei* (1881). Colaborează la *Tribuna, Convorbiri literare, România jună, Societatea de mâine, Şcoala modernă.* În 1893-1894, conduce *Gazeta Bucovinei*, încercând să impună la Cernăuţi noua direcţie maioresciană. Prof. la Focşani şi Galaţi, apoi la Gimnaziul „D. Cantemir" şi la Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti. Editează, în 1913, cu Virgil Arion şi Vasile Pârvan, rev. *Românismul,* care apără politica naţională a românilor ardeleni. În 1916 e deportat la Săveni şi la Troian (Bulgaria), unde rămâne în detenţie nouă luni. Prof. univ. şi întâiul decan al Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj (1919). Cursul ţinut în primii ani formează materia *Istoriei literaturii române moderne. Întâii poeţi munteni* (1923). Membru al Acad. (1919). Premiul Naţional de critică şi istorie literară (1925). Desfăşoară o exemplară activitate didactică până în anul morţii. Autor al unor informate monografii culturale despre Gheorghe Lazăr, Simion Bărnuţiu şi Eftimie Murgu.

OPERA: *Petru Maior,* Cernăuţi, 1893; *Canoanele şi politica,* Sibiu, 1895; *Despre Grigore Alexandrescu,* Bucureşti, 1900; *Istoria ţărănismului,* I *Viaţa şi opera întâiului ţărănist român: Ion Ionescu de la Brad* (*1818-1891*)*,* Craiova, 1921; *Istoria literaturii române moderne. Întâii poeţi munteni,* Cluj, 1923; *Gheorghe Lazăr,* Bucureşti, 1924; *Viaţa şi ideile lui Simion Bărnuţiu,* Bucureşti, 1924; *Viaţa şi opera lui Gheorghe Lazăr,* Bucureşti, 1924; *Ioan Barac,* Bucureşti, 1933; *Eftimie Murgu,* Bucureşti, 1937; *Studii şi articole,* ed. îngrijită, note şi pref. de D. Petrescu, Bucureşti, 1975; *Mihai Eminescu.* Studii şi articole, ed. îngrijită, pref., note şi bibliografie de Ecaterina Vaum, Iaşi, 1981. Traduceri: A. Matthias, *Pedagogia practică pentru şcoalele secundare,* pref. de ~, Bucureşti, 1907; Fr. Hebbel, *Inelul lui Ghighes,* Bucureşti, 1923; R. Wahl, *Liceul universal.* Cluj, 1934; Savitri,

Povestire indică din Mahabharata, Vălenii de Munte, 1940.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...*, I; E. Lovinescu, *Istoria....* II; *În memoria lui G. Bogdan-Duică,* 1935; V. Netea, *Viaţa şi opera lui Gheorghe Bogdan-Duică,* 1940; E. Sperantia, *Figuri universitare,* 1967; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; I. Breazu, *Studii de literatură română şi comparată,* II, 1973; D. Petrescu, *G. Bogdan-Duică,* 1978; F. Aderca, *Contribuţii...,* II; G. Ţepelea, *Opţiuni şi retrospective,* 1989; Dan Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 9; 10, 1996; I. Negrilă, în *Steaua,* nr. 2, 1992; G. Istrate, *ibidem,* nr. 11, 1999. **(A. S.)**

BOGDĂNESCU Simion (pseud. lui Ioan Puflea), n. 27 oct. 1951, satul Hupca, com. Bogdăneşti, jud. Vaslui. Poet şi eseist. Fiul lui Gheorghe Puflea, cantonier, şi al Mariei (n. Mihoc). Clasele primare în satul natal, continuate la Unţeşti; liceul la Bârlad; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1973-1977). Prof. la Odorheiul Secuiesc (1977-1984; 1985-1992); redactor la ziarul *Informaţia Harghitei* din Miercurea-Ciuc (1984-1985); din 1992, prof. la Liceul „Mihai Eminescu" din Bârlad. Colab. la *Dacia literară, Convorbiri literare, Cronica, Astra, Literatura şi arta, Academia bârlădeană* etc. Redactor la rev. *Prometeu descătuşat* (1993-1995), *Academia bârlădeană* şi *Paşi spre infinit.* Debutează în rev. liceului din Bârlad, *Aripi tinere* (1961). Debut editorial cu vol. de versuri *Totem interior* (1991). Alte culegeri lirice: *Dioptrii* (1992), *Adio somnoroasă* (1994), *Obscure* (1996), *Elegii fără timp* (1997), *Apa vie şi smiceaua de măr* (1999), *Şoc* (2000) şi *Oracol scufundat* (2003). Autor al vol. de eseuri *Spic de idei* (2002).

OPERA: *Totem interior,* versuri, Braşov, 1991; *Dioptrii,* versuri, Braşov, 192; *Adio somnoroasă (spleen călugăresc),* versuri, cu o schiţă bibliografică de D. Drăgan, Braşov, 1994; *Obscure,* versuri, Iaşi, 1996; *Elegii fără timp,* versuri, Iaşi, 1997; *Apa vie şi smiceaua de măr,* versuri, Bârlad, 1999; *Şoc,* versuri, Iaşi, 2000; *Spic de idei,* eseuri, Iaşi, 2002; *Oracol scufundat,* versuri, pref. de Th. Codreanu şi I. Gălăţeanu, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Th. Codreanu, în *Literatorul,* nr. 23, 1993; R. Voinescu, în *Contrapunct,* nr. 4, 1995; L. Vasiliu, în *Dacia literară,* nr. 28, 1998; C. Parfene, în *Bârladul,* nr. 9, 1998; A. Costache, în *Tribuna învăţământului,* nr. 572-573, 2001; idem, *ibidem,* nr. 708-709, 2003. **(A. S.)**

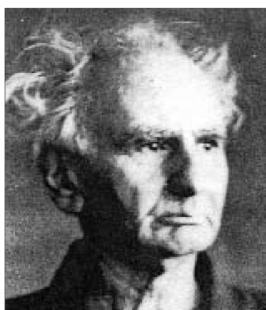

BOGREA Vasile, n. 6 oct. 1881, com. Târnauca, jud. Dorohoi – m. 8 sept. 1926, Viena (Austria). Filolog, poet şi traducător. Fiul lui Arghirie Bogrea, funcţionar, grec de origine, şi al Agripinei (n. Mihăilescu). Urmează Liceul „Başotă" din Pomârla; bacalaureatul la Iaşi, în 1902; licenţiat *magna cum laude* în Litere şi Filosofie, la Iaşi, în 1906. Suplinitor al lui G. Ibrăileanu la Liceul Internat; prof. la Piatra Neamţ. În 1910, pleacă la Berlin pentru doctorat; deşi face studii serioase cu Willamo-witz-Moellendorf, Morf, Norden, izbucnirea războiului îl împiedică să obţină titlul şi revine în ţară (1914). Prof. la Univ. din Cluj (1919). Minat de o boală îndelungată, moare în urma unei intervenţii chirurgicale. Opera sa a apărut postum (*Pagini istorico-filologice,* 1971; *Sacra via,* 1973). Filolog de excepţională rigoare, atingând istoria literaturii în mai multe zone ale activităţii sale, B. a militat pentru un umanism modern şi conştient asumat, într-o publicistică inspirată.

OPERA: *În amintirea lui Anastasie Başotă,* Vălenii de Munte, 1916; *Pagini istorico-filologice,* ed. îngrijită, studiu introductiv de M. Borcilă şi I. Mării, pref. de C. Daicoviciu, Cluj, 1971; *Sacra via.* Pagini literare şi publicistică, ed. îngrijită, note şi bibliografie de M. Borcilă şi V. M. Ungureanu, cuvânt înainte de T. Naum, Cluj, 1973.

REFERINŢE CRITICE: I. E. Naghiu, *Biobibliografia lui Vasile Bogrea.* (*1881-1926*)*,* 1937; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* III, 1936; Al. Teodorescu, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1976; Al. Rosetti, *Călătorii şi portrete,* 1977; H. Mihăescu, în *Memoriile Secţiei de Ştiinţe Filologice.* Literatură şi artă, tom. III,

1981; D. Pop, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”,* seria Philologia, tom. U, 1983; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1991; I. Mării, în *Tribuna,* nr. 26, 1993; M. Papuc, în *Dacia literară,* nr. 33, 1999. **(M. A.)**

BOGZA Geo, n. 6 febr. 1908, Ploieşti – m. 14 sept. 1993, Bucureşti. Fiul antreprenorului Alexandru Bogza şi al Elenei Rhea Silvia (n. Georgescu). Frate cu Radu Tudoran. Şcoala primară la Ploieşti (1915-1919); Şcoala de Marină din Galaţi şi Constanţa (1921-1925). În 1928, scoate la Câmpina rev. *Urmuz*, „vitrină de artă nouă” (cinci nr.). Articolul program exaltă „naşterea constructivismului şi celorlalte isme dinamice, necesare vieţii noastre ameninţate cu îngheţul”. Unul din idolii tinerei grupări e T. Arghezi, „cioplitor solidar de cuvinte vechi cu înţelesuri noi”. La programul avangardist al publicaţiei aderă T. Tzara, Şt. Roll, I. Voronca, şi Al. Tudor-Miu („*Urmuz* a apărut pentru a bătători drumurile deschise acum patru ani de *75 HP*”). Majoritatea art. şi poeziilor aparţin lui **B**., colaborator, de asemenea, la *Bilete de papagal, unu* şi *cucu Prahovei* (un „satelit” al *Biletelor de papagal*, scos de Al. Tudor-Miu). Debut editorial cu *Jurnal de sex* (1929), urmat de *Poemul invectivă* (1933). Pentru acesta din urmă, scriitorul e condamnat şi închis de două ori la Văcăreşti (1934 şi 1937, ultima dată „la plângerea Acad. Române”). În ziarul *Tempo* apare *Ioana Maria. 17 poeme* (1937). În acelaşi an pleacă în Spania, de unde trimite pentru *Lumea românească* ciclul de reportaje-confesiune *Tragedia poporului basc.* Alte colab. la *Cuvântul liber, Vremea, Radical, Revista română, Lumea, Frize, Azi, Revista Fundaţiilor Regale, Gazeta literară, România literară, Luceafărul, Tribuna, România liberă, Scânteia* şi *Contemporanul* (colab. săptămânală, începută, în 1966, cu tableta *Avionul şi căprioara*). În *Revista nouă* (1941) şi *Viaţa Românească* (1944) publică fragmente din *Cartea Oltului*. Dă strălucire reportajului prin vol. *Ţări de piatră, de foc şi de pământ* (1939), *Ţara de piatră* (1946), *Oameni şi cărbuni în Valea Jiului* (1947). În 1945 apar vol. *Cântece de revoltă, de dragoste şi moarte* („scrise în epoca haotică şi prerevoluţionară a anilor 1930”) şi *Cartea Oltului* („un monument al demnităţii umane”). Urmează *Porţile măreţiei* (1951), *Anii împotrivirii* (1953), *Meridiane sovietice* (1953), *Tablou geografic* (1954). O selecţie din publicistica anilor 1944-1956, în *Pagini contemporane* (1957). După *Paznic de far* (1974), **B**. publică antologia unei jumătăţi de secol de poezie în *Orion* (1978). Alt vol.: *Spania în inima şi conştiinţa mea* (1981), *Ca să fii om întreg* (1984), *Jurnal de copilărie şi adolescenţă* (1987), *Trapeze* (1994) şi *Eu sunt ţinta.* Geo Bogza în dialog cu Diana Turconi (1996). Membru al Acad. Române (1955); membru în Consiliul Naţional pentru Apărarea Păcii (1955); Erou al Muncii Socialiste (1971). Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor (1978). Născută din disperare, opera de grandioasă viziune a lui **B**. este un vast repertoriu de revolte împotriva violenţei şi de extaze provocate de frumuseţea veşnică a lumii şi a omului.

OPERA: *Jurnal de sex*, poeme, Bucureşti, 1929; *Poemul invectivă*. Cu amprentele digitale ale autorului, 1933; *Ioana Maria*. 17 poeme, Bucureşti, 1937; *Ţări de piatră, de foc şi de pământ*, reportaje, Bucureşti, 1939; *Cântec de revoltă, de dragoste şi moarte,* Bucureşti, 1945; *Cartea Oltului,* Bucureşti, 1945; *Pe urmele războiului în Moldova*, 1945; *Ţara de piatră,* Bucureşti, 1946; *Oameni şi cărbuni în Valea Jiului*, reportaje, Bucureşti, 1947; *Sfârşitul lui Iacob Onisia*, nuvelă, Bucureşti, 1949; *Începutul epopeii,* reportaje, Bucureşti, 1950; *Porţile măreţiei*, reportaje, Bucureşti, 1951; *Şantierul de la cumpăna apelor,* reportaje, Bucureşti, 1951; *Trei călătorii în inima ţării*, reportaje, Bucureşti, 1951; V*estitoarea furtunii*, Bucureşti, 1951; *Anii împotrivirii*, reportaje, pamflete, articole. 1934-1939, cuvânt înainte de I. Vitner, Bucureşti, 1953; *Meridiane sovietice,* reportaje, Bucureşti, 1953 (ed. II, 1956); *Tablou geografic,* reportaje, Bucureşti, 1954 (ed. II, 1956; ed. III, 1960); *Ciu-Yuan. Henri Fielding. Walt Whitman,* Bucureşti, 1955; *Scrieri în proză*, I-V, Bucureşti, 1955-1960; *Pagini contemporane.* 1944-1956, Bucureşti, 1957; *Tăbăcarii şi lumea petrolului,* Bucureşti, 1957; *O sută şaptezeci şi cinci de minute la Mizil,* fişe literare, povestiri, pamflete, pref. de G. Dimisianu, Bucureşti, 1968; *Ţara de piatră.* Confesiune despre vitregia naturii şi a istoriei, Bucureşti, 1971; *Privelişti şi sentimente,* reportaje, Bucureşti, 1972; *Tablou geografic,* reportaje, pref. de M. Martin, tabel cronologic de C. Popescu, Bucureşti, 1973; *Paznic de far,* poeme, Bucureşti, 1974; *Cartea Oltului.* Statuia unui râu, Bucureşti, 1976; *Orion,* poeme, Bucureşti, 1978; *Cartea Oltului.* Statuia unui

râu, referinţe bibliografice de Antoaneta Tănăsescu, Bucureşti, 1979; *Poezii şi poeme/Poésies et poèmes*, ed. bilingvă româno-franceză, trad. de Ileana Vulpescu, pref. de Şt. Aug. Doinaş, Bucureşti, 1979; *Privelişti şi sentimente*, reportaje, pref., tabel cronologic şi referinţe bibliografice de Antoaneta Tănăsescu, Bucureşti, 1979; *Spania în inima şi conştiinţa mea*, Bucureşti, 1981; *Ca să fii om întreg*, Bucureşti, 1984; *Cartea Oltului*. Statuia unui râu, Bucureşti, 1985; *Jurnal de copilărie şi adolescenţă*, Bucureşti, 1987; *Basarabia, ţară de pământ*, Bucureşti, 1991; *Trapeze,* cu o pref. de V. Cristea, Bucureşti, 1994; *Eu sunt ţinta*. 18 iulie 1992 – 14 septembrie 1993, Snagov – Spitalul Elias. Geo Bogza în dialog cu Diana Turconi, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: I. Voronca, *A doua lumină,* 1930; I. Boz, *Cartea cu poeţi*, 1934; G. Călinescu, *Istoria...*; B. Elvin, Geo Bogza, 1955; S. Iosifescu, *Drumuri literare*, 1957; M. Petroveanu, *Pagini critice*, 1958; P. Georgescu, *Încercări critice*, 1959; Perpessicius, *Alte menţiuni...*, III; G. Dimisianu, *Schiţe de critică*, 1966; P. Constantinescu, *Scrieri*, I; Ov. S. Crohmălniceanu*, Literatura...*, I; Al. Piru*, Panorama...*; I. Pop, *Avangardismul...*; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; I. Vlad, *Convergenţe*, 1972; E. Simion, *Scriitori...*, I; *Geo Bogza interpretat de...*, 1976; M. Zaciu, *Lancea lui Ahile*, 1980; N. Steinhardt, *Geo Bogza – un poet al Efectelor, Exaltării, Grandiosului, Solemnităţii, Exuberanţei şi Patetismului*, 1982; H. Cândroveanu*, Printre poeţi,* 1983; D. Scărlătescu, *Geo Bogza*, 1983; L. Leonte, *Prozatori contemporani,* I, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog în bibliotecă,* 1984; D. Flămând, *Intimitatea textului,* 1985; M. Iorgulescu, *Prezent,* 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988; N. Steinhardt, *Prin alţii spre sine*, 1988; Ov. S. Crohmălniceau, *Al doilea suflu*, 1989; I. Holban, *Literatura subiectivă,* I, 1989; L. Leonte*, Prozatori,* II, 1989; E. Simion, în *Literatorul*, nr. 6, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 11, 1996; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 12, 1996; P. Cernat, în *România literară,* nr. 4, 1998; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Caiete critice,* nr. 1, 1999; Geo Şerban, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 504, 2000; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 20; 21, 2000; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 25, 2001; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003; Şt. Aug. Doinaş, *Evocări,* 2003. **(A. S.)**

BOIAGI Mihail G., n. 1780, Buda (Ungaria) – m. 3 febr. c. 1842, Buda (Ungaria). Filolog, aromân de origine. Stabilit la Viena, predă lecţii de neogreacă. Transpune în dialectul aromân *Evangheliile* (ms pierdut), *Parabola fiului rătăcitor* (1819) şi *Lumea închipuită* (1821) după *Orbis pictus* a lui Comenius. Tipăreşte la Viena o *Gramatică macedo-română* şi, în 1821, o *Scurtă gramatică neogrecească*, în lb. germană.

OPERA: *Grumatiki romaniki itoi macedonovlahiki. Romanische oder Macedonowlachische Sprachlehre,* Viena, 1813 (ed. de D. Bolintineanu, Bucureşti, 1863; ed. de P.Papahagi, 1915); *Kurzgefasste neugriechische Sprachlehre,* Viena, 1821 (ed. II, 1823); I. C. Massim, *Repede idee de gramatica macedorumânească.* Bucureşti, 1862; *Gramatica aromanica macedonovlahă,* editsie fapta di V. G. Barba, Freiburg, 1988.

REFERINŢE CRITICE: D. Bolintineanu, *Călătorii la românii din Macedonia şi Muntele Atos sau Santa-Agora,* 1863; T. Cipariu, *Principia de limbă şi de scriptură,* 1864; E. Picot, *Les Roumains de Macédoine,* 1875; *Albumul macedo-român,* 1880; A. Danker, în *Zweiter Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache,* 1895; P. Papahagi, *Scriitori aromâni în secolul al XVIII-lea,* 1909; idem, *Din trecutul cultural al aromânilor,* 1912; T. Capidan, *Macedoromânii. Etnografie, istorie, limbă,* 1942; idem, *Limbă şi cultură,* 1943; Al. Piru, *Lit. rom. prem.*; D. Popovici, *Studii...*, I; A. Nasta, în *România literară,* nr. 14, 1977; Matilda Caragiu-Marioţeanu, în *Revue Roumaine de linguistique,* mart.-apr. 1990. **(L. G.)**

BOICULESI Valeria, n. 12 iun. 1919, com. Andrieşeni, jud. Iaşi – m. 6 dec. 1984, Bucureşti. Poetă şi traducătoare. Fiica lui Constantin Matcaboji, învăţător, şi a Elisabetei (n. ?). A absolvit Şcoala Normală din Iaşi, apoi Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" din Bucureşti (1952). Educatoare, redactor la Editura Tineretului şi la rev. *Luminiţa* şi *Arici Pogonici.* Debutează în pagina de literatură şi artă a ziarului *Lupta poporului* din Suceava (1948). Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Cronica,*

Luceafărul, Contemporanul etc. Debut editorial cu vol. de versuri pentru copii *Din însemnările unei şcolăriţe* (1954).

OPERA: *Din însemnările unei şcolăriţe,* versuri, Bucureşti, 1954; *Fete în uniformă,* versuri, Bucureşti, 1956; *Zi cu soare,* versuri, Bucureşti, 1957. *Ina Mădălina,* Bucureşti, 1959; *Hai, urcaţi-vă, zorele,* Bucureşti, 1960; *Un oaspete drag,* Bucureşti, 1960; *Cântecul paşilor,* Bucureşti, 1962; *Zburaţi, hulubii mei,* Bucureşti, 1963; *Fântâni albastre,* versuri, Bucureşti, 1964; *Fluturaşi poznaşi,* Bucureşti, 1965 (altă ed., 1966); *Martinel sportiv,* Bucureşti, 1966 (altă ed., 1967); *Cântece de lună,* versuri, Bucureşti, 1967; *Cri-cri-cri,* Bucureşti, 1967 (altă ed., 1968); *Fănel şi briceagul albastru,* Bucureşti, 1968; *Prispa cu statui,* versuri, Bucureşti, 1969; *Învăţăm să numărăm,* Bucureşti, 1970; *Cartea păpuşii,* Bucureşti, 1970; *Ora singură,* versuri, Bucureşti, 1972; *Sora soarelui frumoasă,* Bucureşti, 1973; *Eu şi Papă-lapte,* Iaşi, 1974; *Şoapta vântului,* versuri, Bucureşti, 1978; *Lutana,* versuri, 1979. Traduceri: A. Barto, *Fratele cel mic,* Bucureşti, 1956; E. Trutneva, *Glasuri dragi,* Bucureşti, 1957.

REFERINŢE CRITICE: V. Mazilescu, în *Gazeta literară,* nr. 50, 1967; C. Baltazar, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1968; Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 2, 1970; Magda Ursache, în *Cronica,* nr. 19, 1973; T. Tretinescu, în *România literară,* nr. 3, 1973; A. Ciurunga, în *România literară,* nr. 3, 1980. **(A. S.)**

BOITOR George (prenumele la naştere: Ioan Gheorghe), n. 1 nov. 1934, com. Supurul de Jos, jud. Satu Mare – m. 18 mai 1976, lângă Ploieşti (se sinucide, aruncându-se sub roţile unui tren). Poet. Fiul lui Ioan Boitor, agricultor, şi al Mariei (n. Pop). Clasele primare în satul natal; gimnaziul la Zalău; Şcoala Medie Tehnica de Administraţie Economică din acelaşi oraş (absolvită în 1954); Şcoala de Impiegaţi de Mişcare CFR din Dej (absolvită în 1955). Între 1955 şi 1959 ocupă diverse funcţii în cadrul CFR, la Ulmeni, Letea, Feldru, Buru, Teiuş, Coşlariu; casier în gara Baia Mare (1959-1961), mutat apoi la punctul de expediţie camionaj Câmpina, de unde demisionează în 1962, intrând în redacţia rev. *Astra.* Debutează cu poezie la „Poşta redacţiei”, în rev. *Luceafărul* (1959), sub pseud. Geo Anella Boitor, fiind remarcat de Dan Deşliu. Colaborează la *Luceafărul, Scrisul bănăţean, Tribuna, Tomis, Echinox* etc. A publicat două vol. de versuri (*Scara de apă,* 1969; *Testament provizoriu,* 1974), lăsând în ms poezii şi proză (romanul *Alberia*). Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1969).

OPERA: *Scara de apă,* Bucureşti, 1969; *Testament provizoriu,* Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *România literară,* nr. 40, 1969; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 12, 1969; C. Hârlav, în *Tribuna,* nr. 7, 1975; Ov. Moceanu, în *Astra,* nr. l, 1975; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 27, 1975; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Olos, în *România literară,* nr. 51-52, 1998; G. Vulturescu, în *Contemporanul,* nr. 14, 2002. **(I. R.)**

BOITOŞ Olimpiu, n. 2 apr. 1903, com. Blăjel, jud. Sibiu – m. 2 apr. 1954, Cluj. Istoric literar. Fiul lui Ioan Rău Boitoş şi al Aureliei (n. Marian), ţărani. Studii secundare la Blaj şi Sibiu; licenţa (1925) şi doctoratul (1932) la Facultatea de Litere şi Filosofie din Cluj. Membru al Şcolii Române din Franţa (1928-1930). Bibliotecar-şef la Bibl. Centrală Universitară din Cluj; prof, la Acad. Comercială Braşov-Cluj; colaborator al Institutului de Lingvistică al Acad., filiala Cluj; secretar de redacţie la *Gând românesc* (1933-1936); redactor la *Luceafărul* (1941-1944). După debutul la *Dacia Traiană* (1921), a colaborat *la Anuarul Institutului de Istorie Naţională, Convorbiri literare, Cosânzeana, Dacoromânia, Familia, Gazeta ilustrată, Gazeta Transilvaniei, Gând românesc. Luceafărul, Revista Fundaţiilor Regale, Studii literare* etc. Secretar al Secţiunilor ştiinţifice-literare ale Astrei, membru în Société d’Histoire Littéraire de la France, membru în comitetul Asoc. Scriitorilor Români din Ardeal.

Premiul „Gh. Asachi” al Acad. (1941). A mai semnat B & B (împreună cu Ion Breazu, la *Societatea de mâine*), Ion Filimon, S. Florea, Olimpiu Boitoş-Reu. Contribuţii importante la studiul raporturilor româno-franceze (*Paul Bataillard et la Révolution roumaine de 1848,* 1930; *Biografiile româneşti ale lui Ubicini,* 1932).

OPERA: *Activitatea lui Slavici la „Tribuna” din Sibiu,* Cluj, 1927; *Paul Bataillard et la Révolution roumaine de 1848,* extras din *Mélanges de l'École Roumaine en France* (1929), Paris, 1930; *Une correspondance française concernant le Congrès de Berlin* (*1878*)*,* Bucureşti, 1931; *Biografiile româneşti ale lui Ubicini.* Teză de doctorat, Cluj, 1932; *Contribuţii la istoria misiunii lui A. Paniu în Apus* (*1864*)*,* Cluj, 1935; (cu pseud. Ion Filimon) *Povestiri istorice.* Din trecutul românesc al Clujului, Sibiu, 1935; *Raporturile românilor cu Ledru-Rollin şi radicalii francezi în epoca revoluţiei de la 1848,* Bucureşti, 1940; I. Ghica, *Amintiri din pribegia după 1848. Noi scrisori către Vasile Alecsandri,* I-III, Craiova, 1940; *Progresul cultural al Transilvaniei după Unire,* Sibiu, 1942 (versiune franceză, Bucureşti, 1944); *Întâiele călătorii în Apus ale lui George Bariţiu,* Sighişoara, 1947; *Delimitări între graiuri şi limba literară,* Sighişoara, 1947; I. Ghica, *Scrisori către Vasile Alecsandri,* I-II, introd., note, vocabular şi index de ~, f. l., 1947.

REFERINŢE CRITICE: A. Martin, *Comentarii critice,* 1942; V. Fanache, *„Gând românesc” şi epoca sa literară,* 1973; *Activitatea ştiinţifică a Universităţii din Cluj-Napoca.* 1979-1973. Bibliografie selectivă. Auxiliaria, 1974. **(S. I.)**

BOJAN Mariana, n. 16 iun. 1947, Câmpia Turzii. Poetă. Fiica lui Avram Bojan, ceasornicar, şi a Mariei (n. Mureşan). Şcoala elementară la Câmpia Turzii (1955-1961), apoi liceul din acelaşi oraş (1962-1964), continuat la Liceul de Arte Plastice din Cluj (1964-1966). Muzeograf restaurator-pictură (1973-1977) şi muzeograf restaurator principal (1977-1985) la Muzeul de Artă din Cluj. Din 1985, pictor şi scriitor liber profesionist. Bursă de specializare în restaurare – pictură la Muzeul Regal al Patrimoniului din Bruxelles (1978). Debut cu poezie în rev. *Tribuna* (1963). Colab. la *Echinox, Steaua* etc. Expoziţii personale de pictură şi participări la expoziţii de grup, mai ales la Cluj-Napoca. Debut editorial cu vol. *Elegie pentru ultimul crâng* (1976), urmat de *Judecătorul de păpuşi* (1980) şi de ciclul *Phantasticonul* (*Haina de cânepă,* 1983; *Phantasticonul şi alte poeme,* 1987). Alte vol. de versuri: *Expertul şi păsările* (1996), *Arta înfocării,* antologie (2001) şi *Epistole din Piaţa Norilor* (2003). Autoare a unui vol. de proză scurtă: *Ultima noapte a Sheherezadei* (1993) şi a unui microroman (*Dansul câinilor,* 2003). Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj-Napoca (1981, 1994, 2002); Premiul pentru pictură al rev. *Tribuna* (1987).

OPERA: *Elegie pentru ultimul crâng,* versuri, Cluj-Napoca. 1976; *Judecătorul de păpuşi,* versuri, Cluj-Napoca, 1980; *Haina de cânepă. Phantasticonul,* versuri, Cluj-Napoca, 1983; *Phantasticonul şi alte poeme,* Cluj-Napoca, 1987; *Ultima noapte a Sheherezadei,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1993; *Expertul şi păsările,* versuri, Cluj-Napoca, 1996; *Arta înfocării,* antologie lirică, Cluj-Napoca, 2001; *Epistole din Piaţa Norilor,* versuri, Cluj-Napoca, 2001; *Dansul câinilor,* microroman, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 7, 1977; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 21, 1977; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 22, 1977: L. Ulici, în *România literară,* nr. 22, 1977; I. Pop, în *România literară,* nr. 17, 1980; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; L. Ulici, în *România literară,* nr. 25, 1985; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; M. Papahagi, în *Steaua*, nr. 10, 1987; Ioana Bot, în *Steaua,* nr. 10-11, 1994; Maria Genescu, în *România literară,* nr. 19, 1994; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1997; Nicoleta Sălcudeanu, în *Vatra,* nr. 4, 1998; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 45, 1999; idem, în *Apostrof,* nr. 5, 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 36, 2001. **(A. S.)**

BOJÂNCĂ Damaschin T., n. 18 oct. 1801, satul Gârlişte, com. Gornca, jud. Caraş-Severin – m. 17 aug. 1869, com. Dumbrăveni, jud. Suceava. Istoric şi filolog. Fiul lui Matei Bojâncă, preot. Studii elementare la Preparandia din Arad (1813-1814), la liceele piariste din Timişoara (1820-1821) şi Seghedin (1822-1823), apoi la Academia de Drept din Oradea (1824-1826), continuată la Pesta (obţine diploma de avocat în 1829). „Jurat avocat în Crăimea Ungariei şi alăturatele ei părţi", redactor la *Biblioteca românească* a lui Zaharia Carcalechi, corector la Tipografia Univ. din Buda. În 1833 se stabileşte în Moldova, unde va îndeplini, alături de funcţia permanentă de jurisconsult, şi pe aceea de rector al Seminarului de la Socola şi apoi de prof. la Acad. Mihăileană; în 1860-1861 e ministru de justiţie. A colaborat la tălmăcirea din neogreacă a *Codului lui Calimah* şi a alcătuit două cursuri destinate învaţământului superior, pe care le propune, în 1844, spre publicare: *Dritul ţivil roman* şi *Dritul ţivil al Moldovei, împreună cu proţedura.*

OPERA: *Animadversio in Dissertationem Hallensem sub titulo: Erweiss dass die Walachen nicht Römischer Abkunft sind,* Pesta, 1827; *Respundere dezgurzătoare la cârtirea cea din Halle în anul 1823 sub titula: Erweiss dass die Walachen nicht Römischer Abkunft sind* (*adecă Arătare, cum că românii nu sunt viţă de romani*) *de C. consiliar de *** făcută,* Pesta, 1828; *Istoria romanilor*, în *Biblioteca românească,* I-IV, 1829-1830; *Istoria lumii pe scurt de la zidirea lumii până în anu acesta*, în *Biblioteca românească,* II-IV, 1829-1830; *Viaţa lui Dimitrie Cantemir, domnului Moldovei şi prinţip în Împărăţia rusească*, în *Biblioteca românească,* I, 1929; *O istoriuţă care este tipărită în limba nemţească în Calendariul de la Casovia în anul 1828*, în *Biblioteca românească,* II, 1829; *Istoria lui Radu Şerban prinţipului Ţării Româneşti din familia Basarabilor, carele au domnit de la anul 1602 până la 1610*, în *Biblioteca românească,* III, 1830; *Vestitele fapte şi perirea lui Mihai Viteazul, principului Ţării Româneşti*, în *Biblioteca românească,* III-IV, 1830; *Diregătoriul bunei-creştere spre îndreptarea multor părinţi şi bun-folosul tinerimei române,* Buda, 1830; *Anticile romanilor acum întâia oară româneşte scrise,* I-II, Buda, 1832-1833; *Curs de drept penal* (litografiat), *Curs de drept roman* (litografiat), Iaşi, f.a.; *Scrieri. De la idealul luminării la idealul naţional,* studiu introductiv, selecţie de texte şi note de N. Bocşan, Timişoara, 1978.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Ungureanu, *Jurisconsultul Damaschin T. Bojinca* (*1802-1869*)*,* 1930; T. Topliceanu*, Damaschin Bojânca,* 1933; L. Ghergariu, *Preocupările etnografice şi folcloristice ale lui Damaschin T. Bojânca,* 1963; L Taloş, *Începuturile interesului pentru folclorul românesc în Banat,* 1964; *I. L. R.,* II; V. Ţârcovnicu, *Contribuţii la istoria învăţământului românesc din Banat* (*1780-1918*)*,* 1970; D. Popovici, *Studii...*, I. **(I. Em. P.)**

BOLDAN Emil, n. 15 ian. 1909, Focşani. Istoric literar. Fiul lui Vile Boldan, mic comerciant, şi al Paulinei (n. Lebeanu). Şcoala primară la Focşani; liceul la Focşani şi Bucureşti; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1932). Debut cu proză în *Bilete de papagal* (1928), cu pseud. Emil Sarval. Debut editorial cu vol. *Alecu Russo* (1948). Carieră didactică (prof. secundar din 1934; prof. univ. din 1948); decan (1953-1954); rector al Institutului de Lb. Străine (1954-1955), al Institutului Pedagogic Bucureşti (1955-1959); secretar general al Soc. de Ştiinţe Istorice şi Filologice (1960-1968); redactor-şef adjunct la *Gazeta învăţământului* (1951-1953); redactor responsabil adjunct la *Limbă şi literatură* (1960-1971). Colab. la *Bilete de papagal, Zodiac, Adevărul, Dimineaţa, Lupta, Adevărul literar şi artistic, Universul literar, Facla, Viaţa Românească, Contemporanul, Gazeta literară, Luceafărul, România literară, Limbă şi literatură* etc. **B.** s-a risipit în studii şi cercetări de largă accesibilitate, ca îngrijitor şi prefaţator de ed. (din Miron Costin, Alecu Russo, Costache Negri) sau ca autor de cărţi şcolare. A coordonat un *Dicţionar de terminologie literară* (1970).

OPERA: *Alecu Russo.* Omul, opera, comentarii, Bucureşti, 1948; *Noţiuni de teoria literaturii. Genul liric,* Bucureşti, 1950; *Dicţionar de terminologie literară,* sub coordonarea ~, Bucureşti, 1970.

REFERINŢE CRITICE: C. Crişan, în *Luceafărul,* nr. 3, 1967; A. Pippidi, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. l, 1968; P. V. Haneş, *Studii de istorie literară,* 1970; C. Coroiu, în *Cronica,* nr. 16, 1970; M. Anghelescu, în *Limbă şi literatură,* vol. III, 1978; P. Martinescu, în *România literară,* nr. 24, 1980; Em. Condurachi, în *Contemporanul,* nr. 44, 1980. **(V. C.)**

BOLDEA George, n. 16 mai 1905, com. Mercheaşa, jud. Braşov – m. 9 dec. 1934, Cluj. Poet. Fiul lui Abraham Boldea şi al Bucurei (n. Pilei), agricultori. Licenţiat în litere şi filosofie la Univ. din Bucureşti (1929); în perioada studiilor a fost custode al bibl. facultăţii; frecventează cenaclul lui Mihail Dragomirescu. Carieră didactică. Debut cu *Pastel de sară* în *Cosânzeana* (1923). Colab. la *Năzuinţa, Convorbiri literare, Datina, Gând românesc* etc. Împreună cu Emil Giurgiuca întemeiază la Brad rev. *Abecedar* (1933). Vol. *Soliloquii* apare postum (1938). Autor al unei poezii bucolice şi erotice elegiace, dar de tonalitate minoră, prelungire anacronică a sămănătorismului.

OPERA: *Soliloquii,* pref. de E. Giurgiuca, Sibiu, 1938; *Versuri,* antologie şi cuvânt înainte de N. Antonescu, Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Breazu, *Literatura Transilvaniei,* 1944: I. Apostol Popescu, *Literatura ardeleană nouă,* 1944; I. Chinezu, *Pagini de critică,* 1969; R. Brateş, *Oameni din Ardeal,* 1973; V. Fanache, *„Gând românesc" şi epoca sa literară,* 1973; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980. **(M. L.)**

BOLDEA Iulian, n. 2 mart. 1963, Luduş, jud. Mureş. Critic literar. Fiul lui Iulian Boldea, şef de tren, şi al Elenei (n. Branea). Liceul „Al. Papiu-Ilarian" din Târgu Mureş (absolvit în 1981). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1989). Operator în industria lemnului (1981-1985); prof. în învăţământul secundar (1989-1997); redactor al rev. *Vatra* (din 1997) şi *Târnava* (din 1994); lector la Univ. Ecologică „Dimitrie Cantemir" (1994-1997) şi la Acad. de Artă Teatrală din Târgu Mureş (1996-1999); din 1997, lector, conferenţiar, apoi prof. (2003) la Facultatea de Ştiinţe şi Litere a Univ. „Petru Maior" din Târgu Mureş (şef de Catedră între 1998 şi 1999; prodecan, din 1999). Dr. al Univ. din Cluj cu teza *Faţa şi reversul textului: I. L. Caragiale şi Mateiu I. Caragiale* (1996). În perioada studiilor universitare, redactor la rev. *Echinox* (redactor-şef adjunct, 1987-1989). Debutează în *Flacăra* (1981). Debut editorial cu vol. de versuri *Carte de vise* (1994). În continuare publică vol. de eseuri şi critică literară: *Metamorfozele textului* (1996), *Faţa şi reversul textului* (1998), *Dimensiuni critice* (1998), *Timp şi temporalitate în opera lui Eminescu* (2000), *Ana Blandiana* (2000), *Simbolism, modernism, tradiţionalism, avangardă* (2002), *Poezia clasică şi romantică* (2002) şi *Scriitori români contemporani* (2002). A colaborat la vol. colective *Un destin istoric: Biserica Română Unită* (1999), *Întoarcerea învinsului* (2001) şi *Portret de grup cu Laurenţiu Ulici* (2002). A publicat, în colab., o monografie a *Liceului „Alexandru Papiu-Ilarian" la 75 ani* (1994). Premiul rev. *Poesis* (1994); Premiul Filialei din Târgu Mureş a Uniunii Scriitorilor (1996; 1998; 2000).

OPERA: *Carte de vise,* versuri, pref. de Al. Cistelecan, Timişoara, 1994; *Metamorfozele textului. Orientări în literatura română de azi,* Târgu Mureş, 1996; *Faţa şi reversul textului. I. L. Caragiale şi Mateiu I. Caragiale,* Târgu Mureş, 1998; *Dimensiuni critice,* Târgu Mureş, 1998; *Timp şi temporalitate în opera lui Eminescu,* Târgu Mureş, 2000; *Ana Blandiana,* antologie comentată, Braşov, 2000; *Simbolism, modernism, tradiţionalism, avangardă,* Bucureşti, 2002; *Poezia clasică şi romantică,* Târgu Mureş, 2002; *Scriitori români contemporani,* Târgu Mureş, 2002.

REFERINŢE CRITICE: C. Moraru, în *Vatra,* nr. 4, 1995; C. Stamatoiu, în *Tribuna,* nr. 18, 1995; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 51-52, 1997; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 9-22, 1997; Mihaela Zamfir, în *Vatra,* nr. 358, 2001; C. Stamatoiu, în *Dacia literară,* nr. 45, 2002; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 48-52, 2002. **(A. S.)**

BOLDUR Anda (numele la naştere: Esmeralda Boldur-Lăţescu), n. 8 iun. 1924, Sibiu – m. 4 sept. 1996, Bucureşti. Traducătoare şi scenaristă. Fiica lui Ion Boldur-Lăţescu, ofiţer, şi a Marinei (n. Stroici), poetă. Soţia lui Mihnea Gheorghiu. Liceul „Oltea Doamna" din Iaşi; Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti. Debutează în 1943 cu poezia *Amintire*, în *Revista tineretului* din Iaşi. Redactor-traducător la *Revue roumaine* şi *La Roumanie d'aujourd'hui* (1948-1951); redactor la Agerpres (1952); secretar de redacţie la rev. *Muzica* (1953). Membră a Soc. Europene de Cultură (Veneţia) şi a Soc. Les amis de Paul Claudel (Paris). Trad. din literaturile franceză şi rusă.

OPERA: P. Claudel, *Proteu*, în *Secolul 20,* nr. 3, 1967; *Vis de ianuarie*, în *Teatrul,* nr. 8, 1978; *Rembrandt*, în *Almanahul „Gong",* 1983; *Sfârşit de octombrie*, în *Teatrul,* nr. 6, 1985. Traduceri: Beaumarchais, *Nunta lui Figaro,* Bucureşti, 1946; A. P. Cehov*, Nuvele,* I-II, Bucureşti, 1950-1952; N. Gogol, *În noaptea de ajun,* Bucureşti, 1952; A. Gaidar, *Ţinuturi îndepărtate,* Bucureşti, 1953; B. Gorbatov, *Donbas,* Bucureşti, 1953; L. N. Tolstoi, *Prizonierul din Caucaz,* Bucureşti, 1953; Go-Mo-Jo, *Scrieri alese*, în colab. cu V. Bârna, Bucureşti, 1955; B. Polevoi, *Aurul,* Bucureşti, 1956; Stendhal, *Mănăstirea din Parma,* Bucureşti, 1960; H. Malot, *Singur pe lume.* Bucureşti, 1961; Simone de Beauvoir, *Amintirile unei fete cuminţi,* Bucureşti, 1965; E. Albee, *Cui i-e frică de Virginia Woolf?*, în vol. *Teatrul american contemporan,* Bucureşti, 1967; M. Gorki, *Nuvele*, în colab., Bucureşti, 1966; W. Manchester, *Moartea unui preşedinte,* Bucureşti, 1968; T. Williams, *Menajeria de sticlă*, în vol. *Teatru,* Bucureşti, 1978; Beaumarchais, *Bărbierul din Sevilla. Nunta lui Figaro,* trad. de ~ şi V. Lipatti, Bucureşti, 1995; A. P. Cehov, *Stepa şi alte pustiuri,* Iaşi, 2001; idem, *Logodnica şi alte povestiri,* Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: R. Popescu, în *România liberă,* 16 febr, 1967; V. Silvestru, în *Contemporanul,* 24 febr. 1967; Eva Sârbu, în *Cinema,* nr. 5, 1979. **(V. S.)**

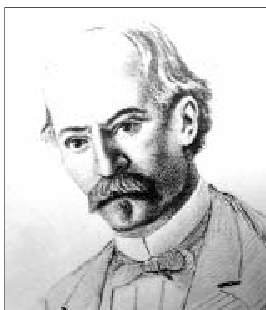

BOLDUREANU Ioan-Viorel, n. 12 febr. 1950, Topolovăţu Mare, jud. Timiş. Prozator şi eseist. Fiul lui Ioan Boldureanu şi al Viorícăi (n. Dragosin), ţărani. Şcoala generală în com. natală (1957-1965); Liceul „Coriolan Brediceanu" din Lugoj (1965-1969); Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1969-1973) şi al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj (1976-1981). Prof. de lb. şi literatura română la Slatina (1973-1974); asistent (1974-1989, Catedra pentru studenţi străini), apoi lector (1990-1996) şi conferenţiar (1996-2003) la Catedra de literatură română şi comparată a Facultăţii de Litere, Filosofie şi Istorie din Timişoara. Dr. în filosofie al Univ. din Timişoara cu teza *Folcloristica bănăţeană şi ideologia Şcolii Ardelene* (1985). Lector de lb. română la Univ. „Ján Komensky" din Bratislava, Slovacia (1993-1995). Colab. la *Forum studenţesc, Orizont, Viaţa Românească, Signum* (Germania) etc. Debutează în *Forum studenţesc* (1980), cu povestirea *Maria* (semnată: Ion Topoloveanu). Debut editorial în vol. colectiv *Povestiri de la marginea Câmpiei* (1984). A publicat vol. de proză scurtă *Întoarcerea lui Tosu* (2000), romanul *Casa şi memoria lui Avram Procator* (1999) şi eseuri (*Eseu despre creativitatea spiritului,* 1997; *Credinţe şi practici magice,* 2001; *Folcloristică şi etnologie – conexiuni, interferenţe, perspectivă,* 2003). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1983); Premiul rev. *Orizont* (1983; 1984).

OPERA: *Povestiri de la marginea Câmpiei,* vol. colectiv, Editura Facla, Timişoara, 1984; *Legendele Maicii Domnului. I. Naşterea Maicii Domnului,* repovestite pentru copii, Timişoara, 1990; *Cultura românească din Banat, secolul al XIX-lea,* Timişoara, 1994; *Beregsău Mare,* monografie, Timişoara, 1996; *Eseu despre creativitatea spiritului. Surse arhaice pentru aisthesis,* Bucureşti, 1997; *Casa şi memoria lui Avram Procator,* roman, Timişoara, 1999; *Întoarcerea lui Tosu,* proză scurtă, Bucureşti, 2000; *Credinţe şi practici magice. Eseu despre orizontul mental tradiţional,* Timişoara, 2001; *Nepoţî lui Moş Costa,* comedie (în dialect

bănăţean), Timişoara, 2003; *Universul legendei. Eseu despre orizontul mental tradiţional,* Timişoara, 2003; *Folcloristică şi etnologie – conexiuni, interferenţe, perspectivă,* Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Arieşanu, în *Orizont,* nr. 25, 1983; T. Urian, *ibidem,* 7 sept. 1984; Al. Condeescu, în *Luceafărul,* nr. 23, 1986; P. M. Haş, în *Arca,* nr. 1-3, 2000. **(A. S.)**

BOLINTINEANU Dimitrie, n. 1825 (1819?), com. Bolintinul din Vale, jud. Ilfov – m. 20 aug. 1872, Bucureşti. Poet. Fiul aromânului Enache Cosmad, negustor, arendaş, apoi funcţionar, şi al Anicăi (n. Bolintineanu). Rămas orfan de mic, este crescut de o mătuşă, la Bucureşti, unde învaţă la Şcoala de la Colţea, apoi la Colegiul Sf. Sava. Din 1840, copist la Secretariatul Statului. Debutează în *Curier de ambe sexe* (1842) cu elegia *O fată tânără pe patul morţii*, care-i aduce celebritatea. Membru al „Frăţiei” şi al „Asociaţiei Literare” (din 1843), este trimis cu o bursă a asoc. (1846-1848) la Paris, unde urmează cursurile de la Collège de France (printre prof.: Jules Michelet, E. Quinet, Ph. Chasles) şi activează în cadrul „Societăţii Studenţilor Români”. În timpul Revoluţiei din 1848 este membru în Comisia de Propagandă şi redactor-şef al ziarului *Popolul suveran*. Exilat după revoluţie, stă la Paris până în 1851 (editează aici *Albumul pelerinilor români*). Călătoreşte prin Europa, Asia Mică, Egipt (*Călătorii în Palestina şi Egipt*, 1856; *Călătorii pe Dunăre şi în Bulgaria*, 1858), poposind la românii macedoneni (*Călătorii la românii din Macedonia şi Muntele Athos sau Santa-Agora*, 1863). Repatriat (1857), scoate ziarul unionist *Dâmboviţa* (1858) şi desfăşoară, ca ministru şi consilier intim al lui Cuza, o activitate politică de modernizare a statului român. Ministru secretar de stat la Departamentul Trebilor Străine şi ad-interim la Departamentul Controlului în guvernul prezidat de Ştefan Golescu (1861); ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice în guvernul prezidat de M. Kogălniceanu (1863-1864). După 1866, se retrage din viaţa politică, a cărei orientare o cenzurează în satire (*Nemesis, Eumenidele, Ielele, Menadele*) şi o comentează în lucrări de proză politică romantică şi democratică (1869). În ultimii ani ai vieţii, ameninţat de mizerie şi boală, scrie enorm, în toate genurile: epopee (*Traianida*, 1870), poem dramatic (*Conrad*, 1867), romane (*Manoil*, 1855; *Elena,* 1862), drame „historice”, biografii romanţate, azi ilizibile. Ca poet, se face cunoscut şi în străinătate cu vol. *Brises d'Orient*, lansat elogios de Ph. Chasles şi bine primit de criticii francezi (printre care şi Th. de Banville).

OPERA: *Colecţie din poesiile domnului ~*, Bucureşti, 1847; *Cântece şi plângeri*, edate sub îngrijirea D. G. Sion, Iaşi, 1852; *Les Principautés Roumaines*, Paris, 1854; *Manoil*. Roman naţional, Iaşi, 1855; *Poesiile vechi şi noue...*, edate sub îngrijirea lui D. G. Sion, Bucureşti – Iaşi, 1855-1856; *Călătorii în Palestina şi Egipt*, cu o pref. de G. Sion, Iaşi, 1856; *Călătorii pe Dunăre şi în Bulgaria*, Bucureşti, 1858; *Legende sau basme naţionale în versuri*, Bucureşti, 1858; *Melodii române*, Bucureşti, 1858; *Vizita domnitorului Principatelor Unite la Constantinopole*, Bucureşti, 1860; *Elena.* Roman original de datine politico-filosofic, Bucureşti, 1862; *Călătorii la românii din Macedonia şi Muntele Athos sau Santa-Agora*, Bucureşti, 1863; *Poezii... atât cunoscute, cât şi inedite*, vol. I-II, Bucureşti, 1865; *Brises d'Orient. Poésies roumaines* (traduites par l'auteur lui-même), précédées d'une préface de M. Philarète Chasles, Paris, 1866; *Florile Bosforului,* Bucureşti, 1866; *Conrad*, poemă în patru cânturi şi note explicative, Bucureşti, 1867; *Poezii din tinereţe nepublicate încă*, Bucureşti, 1869; *Traianida*. Poemă epică naţională, Bucureşti, 1870; *Poezii*, culegere ordinată de chiar autorul, cu o pref. de G. Sion..., I-II, Bucureşti, 1877; *Călătorii*, I-II, ed. de P. Haneş, Bucureşti, 1915; *Scrieri alese*, ed. de D. Popovici, Craiova, 1940; *Opere alese*, I-II, studiu introductiv de D. Păcurariu, text stabilit de Rodica Ocheşanu şi Gh. Poalelungi, Bucureşti, 1961; *Călătorii*, I-II, ed. de I. Roman, Bucureşti, 1968; *Poezii*, pref. D. Păcurariu, Bucureşti, 1971; *Opere*, I-XI, ed. îngrijită, tabel cronologic, note şi comentarii de T. Vârgolici, studiu introductiv de P. Cornea, Bucureşti, 1981-1989; *Poezii alese*, ed. îngrijită, antologie şi repere istorico-literare de T. Vârgolici, Bucureşti, 1984; *Călătorii,* postfaţă şi bibliografie de T. Vârgolici, Bucureşti, 1987;

Manoil. Elena, postfaţă şi bibliografie de T. Vârgolici, Bucureşti, 1988; *Legende istorice*, Bucureşti, 1989; *Legende istorice*, postfaţă şi bibliografie de Gabriela Omăt, Bucureşti, 1991; *Manoil. Elena*, ed. îngrijită, pref. şi curriculum vitae de T. Vârgolici, Bucureşti, 1993; *Legende istorice*, postfaţă, referinţe critice şi tabel cronologic de T. Vârgolici, Bucureşti, 1995; *Legende istorice,* tabel cronologic de T. Vârgolici, Chişinău, 1997; *Bolintineanu şi copiii*, ed. îngrijită de B. Crăciun, Iaşi, 1998; *Legende istorice. Basme,* selecţie şi redactare de Passionaria Stoicescu, Bucureşti, 2001; *Călătorii la românii din Macedonia şi Muntele Athos sau Santa-Agora,* ed. îngrijită de C. Stoenescu, Giurgiu, 2002; *Legende istorice,* Bucureşti, 2002; *Legende istorice şi basme,* Bucureşti, 2003. Traduceri: Herodot, *Istoria lui...* Cartea I, Bucureşti, 1859; V. Hugo, *Mizerabilii,* I-III, în colab. cu A. Zanne şi M. Costiescu, Bucureşti, 1862-1864; *Poezii din tinereţe nepublicate încă,* Bucureşti, 1869 (trad. din Teocrit, Bion); *Scrieri alese,* Bucureşti, 1940 (trad. din Anacreon, Sapho şi Horaţiu).

REFERINŢE CRITICE: G. Popescu, *Dimitrie Bolintineanu, viaţa şi operile sale*, 1876; Anghel Demetriescu, în *Revista literară (Literatorul)*, nr. 9; 11; 12; 14; 17; 18; 19, 1885; idem, în *Analele literare*, nr. 2, 1886; N. Iorga, *Istoria XIX...*, II, III; G. Pavelescu, *Dimitrie Bolintineanu şi opera sa*, 1913; N. Petraşcu, *Dimitrie Bolintineanu*, 1932; I. G. Dimitriu, *Poetul neamului, D. Bolintineanu. Viaţa şi opera*, 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Popovici, *Dimitrie Bolintineanu*, 1942; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; I. Roman, *Dimitrie Bolintineanu*, 1962; D. Păcurariu, *D. Bolintineanu*, 1962 (ed. II, 1969); G. Călinescu, *Studii şi comunicări*, 1966; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; G. Ivaşcu, *Istoria...*; T. Vârgolici, *Dimitrie Bolintineanu şi epoca sa,* 1971; idem, *Introducerea în opera lui Dimitrie Bolintineanu*, 1972; N. Stănescu, *Cartea de recitire*, 1972; D. Popovici, *Studii literare, II (Romantismul românesc)*, 1974; *D. Bolintineanu interpretat de...*, 1974; *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc (1830-1870),* 1976; D. Păcurariu, Claude Pichois, *O carte şi şapte personaje*, 1976; Gh. Macarie, *Sentimentul naturii în proza românească a secolului XIX*, 1978; D. Păcurariu, *Clasicism şi tendinţe clasice în literatura română*, 1979; I. Rotaru, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri*, 1979; Ovidia Babu-Buznea, *Dacii în conştiinţa romanticilor noştri,* 1979; E. Simion, *Dimineaţa poeţilor*, 1980; Ioana Em. Petrescu, *Configuraţii*, 1981; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, I, 1982; Al. Dima, *Viziunea...*, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; A. Densuşianu, *Cercetări literare*, 1983; Ch. Drouhet, *Studii de literatură română şi comparată,* 1983; R. G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor*, 1983; Şt. Cazimir, *Nu numai Caragiale*, 1984; P. Zarifopol, *Pagini de critic*, 1984; D. Păcurariu, *Scriitori şi direcţii literare*, II, 1984; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 33, 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din veacul al XIX-lea*, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...*; Elena Tacciu, *Romantismul românesc*, II, 1985; T. Vârgolici, *Idei şi idealuri literare*, 1987; Sultana Craia, *Feţele oraşului,* 1988; Z. Ornea, *Interpretări*, 1988; T. Vârgolici, *Scriitori români şi unitatea naţională*, 1988; Ioana Em. Petrescu, *Eminescu şi mutaţiile poeziei româneşti,* 1989; T. Vârgolici, în *Luceafărul,* nr. 13, 1990; Al. Piru, în *Literatorul,* nr. 40, 1992; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1992; D. Micu, în *Caiete critice,* nr. 10-12, 1992; R. Cernătescu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1994; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 366; 381; 395, 1997; Gabriela Ursache, în *România literară,* nr. 33, 2002. **(I. Em. P.)**

BOLLIAC Cezar, n. 25 mart. 1813, Bucureşti – m. 25 febr. 1881, Bucureşti. Poet şi publicist. Fiul doctorului Anton Bogliaco şi al Zincăi (n. Kalamogdartis), crescut de cel de al doilea soţ al mamei, Petrache Peretz. Îşi începe studiile cu un dascăl grec şi le continuă la Colegiul „Sf. Sava", după ce încercase, în 1830, o scurtă carieră militară. Câmpineanu (căruia îi va rămâne devotat toată viaţa şi Heliade Rădulescu, în relaţie cu care va evolua de la stimă la violentă inimiciţie) îl introduc în Soc. Filarmonică. În 1836 scoate *Curiosul*, efemeră dar interesantă rev. magazin, în care publică art. entuziaste despre

Victor Hugo şi Shakespeare, trad. din Doamna de Staël şi sfaturi practice gospodăreşti. Bănuit că ar fi participat la conspiraţia lui D. Filipescu din 1840, e arestat şi surghiunit la schitul Poiana Mărului (care devine, în viziunea patetică şi exagerată din epistola *La Maior Ion Voinescu II*, o „capişte druidă", populată cu „eremiţi turbând"). Colaborează la rev. lui Bariţ şi Heliade şi e, din 1843, membru al „Frăţiei". Figură proeminentă a Revoluţiei de la 1848, **B**. îşi începe exilul în Transilvania, unde militează, prin gazeta sa *Expatriatul* (Braşov, 1849) şi prin acţiuni diplomatice, pentru unirea românilor şi a ungurilor sub stindardul revoluţiei. În 1850 e la Paris, unde desfăşoară o intensă activitate propagandistică în favoarea Unirii Principatelor (colaborează la *Revista română*, editează ziarul *Buciumul*) şi se preocupă de studii arheologice şi numismatice. După repatriere (1857), acţiunea lui politică (în care a renunţat la accentele socialist-utopice din prima tinereţe, adică la ideea desfiinţării familiei şi a proprietăţii, dar a rămas credincios democratismului burghez paşoptist) e susţinută de o publicistică excepţională prin calitate şi întindere: colaborează la *Românul, Naţionalul, Dâmboviţa, Reforma* etc. şi editează *Buciumul* (1862), devenit, din 1865, *Trompeta Carpaţilor*. Dintre numeroasele funcţii culturale pe care le îndeplineşte (director al Arhivelor Statului în 1864, inspector al muzeelor, membru al Soc. Geografice Române, membru de onoare al unor soc. franceze: Société de Géographie Comparée, Société Française de Numismatique et d'Archéologie), cea de preşedinte al Comitetului Arheologic din Bucureşti (1869) îi dă posibilitatea de a continua, oficial, cercetările care l-au pasionat toată viaţa şi pe care, convins de „misia arheologiei" de a dezvălui istoria dacilor (în spiritul „dacismului" paşoptist), le-a practicat cu mult entuziasm şi oarecare diletantism, sever cenzurat de Odobescu în *Fumuri arheologice scornite din lulele preistorice de un om care nu fumează* (1873). **B**. şi-a adunat operele literare în mai multe vol. (*Operile lui ~. Meditaţii*, 1835; *Din poeziile lui ~*, 1843; *Poesii noue,* 1847; *Poezii*. *Renaşterea României*, 1857), alcătuindu-şi în timpul vieţii o singură *Culegere de mai mulţi articoli* (1861), partea cu adevărat importantă a activităţii sale reprezentând-o tocmai publicistica literară şi politică.

OPERA: *Operile lui ~. Meditaţii*, Bucureşti, 1835; *Din poeziile lui ~,* Bucureşti, 1843; *Poesii noue*, Bucureşti, 1847; *Topographie de la Roumanie*, Paris, 1856; *Poezii – Renaşterea României*, Paris, 1857; *Culegere de mai mulţi articoli*..., Bucureşti, 1861: *Călătorie arheologică în România*, Bucureşti, 1861; *Monastirile din România (Monastirile închinate),* Bucureşti, 1862; *Monastirile din România (Monastirile zise Brâncoveneşti),* Bucureşti, 1863; *Excursiune arheologică din anul 1869*, Bucureşti, 1869; *Opere*, I-II, ed. de A. Rusu, introducere de G. Munteanu, Bucureşti, 1956; *Scrieri, I-II,* pref. de M. Scarlat, ed., note şi bibliografie de A. Rusu, Bucureşti, 1983; *Articole literare. Cronici dramatice. Articole politice. Arheologie,* Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* I, II, III;D. Popovici, în *Viaţa Românească*, nr. 11-12, 1929; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Popovici, *Cezar Bolliac. Romantism şi socialism în definiţia poeziei*, 1944; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; Ov. Papadima, *Cezar Bolliac,* 1966; *I. L. R.*, II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; I. Rotaru, *O istorie...*, I; M. Zamfir, *Proza poetică românească în secolul al XIX-lea,* 1971; Elena Tacciu, *Trei poeţi preeminescieni*, 1978; Gh. Macarie, *Sentimentul naturii în proza românească a secolului XIX*, 1978; Ovidia Babu-Buznea, *Dacii în conştiinţa romanticilor noştri*, 1979; M. Zamfir, *Poemul românesc în proză*, 1981; Elena Tacciu, *Romantismul românesc*, I, 1982, M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, I, 1982; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 3, 1984; M. Scarlat, *Introducere în opera lui Cezar Bolliac*, 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la* Titu Maiorescu, 1985; Elena Tacciu, *Romantismul românesc,* II, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...*; M. Sorescu, în *Revista de Istorie şi Teorie Literară*, nr. 1, 1986; Const. Popescu, *Poeţi romantici români la început de drum*, 1986; M. Spiridon, în *Limbă şi literatură,* nr. 1-2, 2000. **(I. Em. P.)**

BOLOŞ Ion, n. 20 mai 1949, com. Fărcaşa, jud. Maramureş. Prozator. Liceul la Baia Sprie (absolvit în 1967), apoi Şcoala tehnică post-liceală din Satu Mare (1967-1968); licenţiat al Facultăţii de Medicină Generală a Institutului Medico-Farmaceutic din Cluj (1974). Medic în com. Săuca (1974-1978), Tăşnad (Dispensarul Întreprinderii I. P. L., 1978-1980; Spitalul orăşenesc, 1982-1987;

Policlinica şi Spitalul municipal, 1987-1988) şi Satu Mare (Spitalul judeţean, din 1992). Specializare în medicină internă, la Clinica medicala I (1982-1987) şi în cardiologie, la Institutul Inimii din Cluj (1989-1990). Colab. la *Steaua, Tribuna, România literară, Luceafărul, Amfiteatru, Vatra, Echinox, Contemporanul* etc. Debutează în *Luceafărul* (1968). Debut editorial cu romanul *Fântâna vulturilor* (1978). Alte romane: *Întoarcerea fiilor* (1982), *Călători ca apele* (1986), *Iubeşte-ţi clipa* (1991) şi *Despre societatea vitelor eroine* (1996). Autorul vol. de povestiri *Vizitele necunoscutei* (1983).

OPERA: *Fântâna vulturilor,* roman, Cluj-Napoca, 1978; *Întoarcerea fiilor,* roman, Cluj-Napoca, 1982 (ed. II, 1985); *Vizitele necunoscutei,* proză scurtă, Bucureşti, 1983; *Călători ca apele,* roman, Cluj-Napoca, 1986; *Iubeşte-ţi clipa,* roman, Cluj-Napoca, 1991; *Despre societatea vitelor eroine,* roman, Cluj-Napoca, 1996.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 42, 1978; V. Podoabă, în *Familia,* nr. 2, 1979; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 37, 1986; Gh. Glodeanu, în *Familia,* nr. 12, 1986; Al. Pintescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1987; Diana Tihu, în *Tribuna,* nr. 19, 1992; V. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 11-12, 1997 **(A. S.)**

BONCIU H.[aimovici], n. 19 mai 1893, Iaşi – m. 27 apr. 1950, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Carol Haimovici şi al Ghizelei (n. Nadler). Urmează clasele primare şi liceul la Bucureşti, unde familia se mutase de la Iaşi. Studii (neterminate), poate simplu audient, la Facultatea de Litere a Univ. din Berlin. Înainte şi imediat după primul război mondial, frecventează, la Berlin şi Viena, cercurile de avangardă artistică, îndeosebi expresioniştii. După G. Călinescu, ar fi debutat la *Rampa* şi *Cortina* (1912); după alte surse, la ziarul *Viitorul* (1914); consultând colecţiile periodicelor respective, nici una din aceste informaţii nu se confirmă. Mai probabil a debutat în *Scena* (1918). Colaborează la *Viitorul, Scena, Rampa, Adevărul literar şi artistic.* După 1923, îşi răreşte mult colab. în presă (este totuşi prezent cu profesiuni de credinţă sau iniţiază în 1937, în rev. *Azi,* o anchetă despre moralitate în artă). Probabil ultima prezenţă publicistică e în 1947, când doreşte să revină în actualitate, accidental şi tardiv, la *Revista literară* a lui M. R. Paraschivescu. Debut editorial cu vol. de poeme şi trad. *Lada cu năluci* (1932), urmat de culegeri similare: *Eu şi Orientul* (1933), *Poemele către Ead* (1933, transpuneri după Anton Wildgans, poet şi dramaturg austriac marcat de expresionism). După căsătoria, în 1924, cu Gabriela Kimpel, dobândeşte avantaje materiale, se retrage din mişcarea literară, duce o existenţă burgheză ca proprietar al unui magazin de perdele şi umbrele pe strada Şelari din Bucureşti. Notorietatea neaşteptată i-o creează cele două romane experimentale: *Bagaj* (1934) şi *Pensiunea doamnei Pipersberg* (1936), comentate divers de Anton Holban, P. Constantinescu, G. Călinescu, M. Sebastian ş.a. Acuzat de pornografie, asemenea lui T. Arghezi, Geo Bogza sau Mircea Eliade, i se intentează un proces de presă (1937), care stârneşte reacţia de apărare a numeroşi confraţi, printre aceştia aflându-se şi E. Lovinescu. Proiecta încă două romane: *Şarpele cu ochelari* şi *Parada elefanţilor,* pe care le-a anunţat, dar care n-au mai apărut. Publică în schimb două vol. de versuri: *Brom* (1939) şi *Reqviem* (1945), încheindu-şi cariera în aceeaşi tonalitate tematică sumbră în care şi-a început-o. **B.** rămâne unul dintre interesanţii (şi puţinii) prozatori români de avangardă. A îmbogăţit printr-o experienţă artistică notabilă proza absurdului exemplificată de Urmuz. S-a bucurat de prietenia şi aprecierea lui Anton Holban, pentru felul în care a ştiut să fructifice literatura de analiză, pusă în contact cu alte tendinţe moderniste. Bun cunoscător al boemei vieneze, varianta austriacă a expresionismului şi-a răsfrânt influenţa asupra operei sale, dându-i o intensă culoare de sarcastic, oniric şi grotesc.

OPERA: *Lada cu năluci,* Bucureşti, 1932; *Eu şi Orientul,* Bucureşti, 1933; *Bagaj,* Bucureşti, 1934; *Eu şi Orientul.* Douăzeci şi cinci de poeme, Bucureşti, f.a.; *Pensiunea doamnei Pipersberg,* Bucureşti, 1936 (ed. îngrijită, pref. şi note de Mioara Apolzan, Cluj-Napoca, 1984); *Brom,* Bucureşti, 1939; *Reqviem,* Bucureşti, 1945. Traduceri: A. Wildgans, *Poemele către Ead,* Bucureşti, 1933.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Lit. rom. expr.*; idem, *Literatura...*, I; Mioara Apolzan, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1983; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; F. Aderca, *Contribuţii...*, I. **(I. S.)**

BORBÉLY Ştefan, n. 31 oct. 1953, Făgăraş, jud. Braşov. Eseist, critic şi istoric literar. Fiul lui Borbély Károly, lăcătuş mecanic, şi al Annei, (n. Gáll), operator foto. Şcoala generală la Făgăraş (1960-1968); Liceul „Radu Negru” din acelaşi oraş, secţia umanistă (1968-1972); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-engleză (1972-1976). Prof. de lb. engleză la Târgu Mureş (1976-1981); corector la rev. *Igaz Szó* (1981-1990); asistent (din oct. 1990), lector (din 1992) şi conferenţiar (din 2000) la Catedra de literatură română, comparată, teoria literaturii şi folclor a Facultăţii de Litere din Cluj, colectivul de literatură comparată (Catedra de literatură universală, din 2002). Bursier FEIE, The English Centre of Pen, Londra (1990); bursier Fulbright la Indiana University, Bloomington, Statele Unite (1992); bursier al Colegiului „Noua Europă”, Bucureşti (1996-1997; 1998-2001; 2003); Visiting Scholar la Columbia University, New York (1997), The Institute for Psychohistory, New York (1999; 2000), St. John’s College, Oxford, Anglia (1999) şi University of North Carolina at Chapel Hill, Statele Unite (2001). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Relaţia eroic-antieroic ca paradigmă de cultură şi civilizaţie* (1999), publicată sub titlul: *De la Herakles la Eulenspiegel. Eroicul* (2001). Colab. la *Echinox, Caietele Echinox, Vatra, Familia, Apostrof, Observator cultural, Viaţa Românească, Euphorion* etc. A colaborat la vol. *Liviu Rebreanu după un veac* (1985), *Portret de grup cu Ioana M. Petrescu* (1991), *Competiţia continuă. Generaţia ‘80 în texte teoretice* (1994; 1999), *Dicţionarul scriitorilor români,* I-IV (1995-2002), *Revenirea în Europa* (1996), *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2000), *Dicţionar analitic de opere literare româneşti,* I-IV (1998-2003), *Insula. Despre izolare şi limite în spaţiul imaginar* (1999), *Culture of the Time of Transformation,* Poznan, Polonia (1999), *New Europe College Yearbook 1996-1997* (2000), *Mircea Eliade, „La ţigănci”, în cinci interpretări* (2001), *Întoarcerea învinsului. Întâlniri cu Mircea Zaciu* (2002) etc. Membru al redacţiei (1974-1976) şi director, împreună cu C. Braga, al rev. *Echinox* (1993-2000); din 2000, co-director (în acelaşi tandem) al *Caietelor Echinox.* Este titularul Filialei pentru România a IPA (International Psychohistorians’ Association din New York) şi primul care a introdus la noi psihoistoria în rândul disciplinelor academice. A iniţiat şi coordonat vol. *Experienţa externă* (2001). Debutează în *Echinox* (nr. 4, 1974), cu un eseu despre Eminescu. Debut editorial cu vol. *Grădina magistrului Thomas* (1995), urmat de *Xenograme* (1997), *Visul lupului de stepă* (1999), *De la Herakles la Eulenspiegel. Eroicul* (2001), *Opoziţii constructive* (2002), *Matei Călinescu* (2003), *Cercul de graţie* (2003) şi *Proza fantastică a lui Mircea Eliade. Complexul gnostic* (2003). Ed. din C. Fântâneru (*Interior,* 1981) şi A. Pop (*Telejurnalul de la Cluj,* în colab., 2000). Pref./postfeţe la scrieri din I. L. Stoiciu, I. Vădan, A. Popescu, Flavia Teoc, Ana Antonescu şi Gh. Izbăşescu. Trad. din Rácz Gyözö şi G. M. Tamás. Autorul primei trad. româneşti (în colab.) al celebrului eseu *Sfârşitul istoriei?* de Francis Fukuyama (*Apostrof,* nr. 3-4, 1992). Premiul Uniunii Scriitorilor (1995); Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1995); Premiul rev. *Familia* (1995); Premiul rev. *Poesis* (1997); Premiul ASPRO (2000); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2000); Premiul „I. Negoiţescu” al Fundaţiei Culturale Apostrof (2002).

OPERA: *Grădina magistrului Thomas,* eseuri, Bucureşti, 1995; *Xenograme,* eseuri, Oradea, 1997; *Visul lupului de stepă,* eseuri, Cluj-Napoca, 1999; *De la Herakles la Eulenspiegel. Eroicul,* Cluj-Napoca, 2001; *Opoziţii constructive,* eseuri, Cluj-Napoca, 2002; *Matei Călinescu,* monografie, Braşov, 2003; *Cercul de graţie,* eseuri, Piteşti-Bucureşti, 2003; *Proza fantastică a lui Mircea Eliade. Complexul gnostic,* Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: G. M. Tamás, *Idola tribus,* în colab. cu M. Tabacu, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Perian, în *Echinox,* nr. 1-3, 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 24-25, 1995; Ioana Pârvulescu, *ibidem,* nr. 37, 1995; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 10, 1995; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 4, 1997; Diana Adamek, în *Apostrof,* nr. 11, 1997; D. C. Mihăilescu, în *22,* nr. 48, 1999; Irina Petraş, în *Apostrof,* nr. 6, 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 10, 2001; Corin Braga, în *Piaţa literară,* nr. 1, 2001; A. Marino, în *Observator cultural,* nr. 82, 2001; idem, *ibidem,* nr. 153, 2003; A. Simuţ, în *Echinox,* nr. 4-6, 2003. **(A. S.)**

BOSTAN Grigore Constantin, n. 4 mai 1940, com. Budineţ, jud. Storojineţ – m. 17 nov. 2004, Cernăuţi. Poet şi prozator. Fiul lui Constantin Bostan şi al Mariei (n. Gheorghian), ţărani. Studii elementare în com. natală, medii în com. Cireş, raionul Storojineţ, regiunea Cernăuţi; liceul pedagogic din Cernăuţi (1954-1958); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cernăuţi (1960-1965). Asistent la Univ. din Cernăuţi, Catedra de literatură universală (1965-1974), conferenţiar la Catedra de filologie română (1975-1989) şi prof. la Catedra de filologie română şi clasică (din 1989; şef al Catedrei, din 1979). Specializare la Univ. „M. Lomonosov" din Moscova (1972). Dr. în ştiinţe filologice la Institutul de Literatură Universală al Acad. de Ştiinţe a U. R. S. S. (1987). Colab. la *România literară, Poesis, Dacia literară, Cronica, Vatra, Tribuna, Steaua, Familia, Literatura şi arta* etc. Prezent în vol. colective *Poeţi din Bucovina* (1996), *Poezia pădurii* (1998), *Eterna iubire* (1999), *Antologia poeţilor români din Bucovina* (2002) etc. Debutează în *Cultura Moldovei* (1961). Debut editorial cu vol. de versuri *Cântece de drum* (1982). Alte culegeri lirice: *Revenire* (1990), *Cetatea de sus* (1994), *Dincolo de vârstă* (1996), *Poem bucovinean* (1998), *Cronograme în piatră* (2003). Autor al romanului-eseu *O evadare din Eterna-1* (2001) şi al mai multor studii de folclor comparat. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2000).

OPERA: *Sărbători populare,* schiţe etnografice, în colab., Ujgorod, 1972; *Cântece de drum,* versuri, Ujgorod, 1982; *Graiul şi folclorul românesc din Transcarpatia,* în colab., Moscova, 1985; *Corelaţie tipologică şi contracte folclorice,* în lb. rusă, Chişinău, 1985; *Relaţii folclorice româno-ruso-ucrainene în zonele limitrofe. Studii de folclor comparat,* în lb. rusă, Moscova, 1987; *Mihai Eminescu,* în lb. română şi ucraineană, Cernăuţi, 1989; *Folclor din Ţara Fagilor. Studii şi texte,* Chişinău, 1992; *Cetatea de sus,* versuri, Hliboca-Cernăuţi, 1994; *Universitatea din Cernăuţi. Pagini de istorie. 1875-1995,* în colab., în lb. ucraineană, Cernăuţi, 1995; *Literatura română din Bucovina,* în colab. cu Lora Bostan, Cernăuţi, 1996; *Dincolo de vârstă,* versuri, pref. de E. Simion, postfaţă de A. D. Rachieru, Timişoara, 1996; *Poem bucovinean,* versuri, Cernăuţi, 1998; *Poezia populară românească în spaţiul carpato-nistrean,* Iaşi, 1998; *Glanz und Elend der Peripherie,* eseuri, în lb. germană, în colab., Berna-Berlin, 1998; *Pagini de literatură română,* compendiu/antologie, în colab. cu Lora Bostan, Cernăuţi, 2000; *Lexicon de literatură universală şi comparată,* în colab., Cernăuţi, 2001; *O evadare din Eterna-1,* roman eseu, Cernăuţi, 2003; *Literatura română din Bucovina,* studii, în colab. cu Lora Bostan, Cernăuţi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. D. Rachieru, *Poeţi din Bucovina,* 1996; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. 1966-1999,* 1999; M. Cimpoi, *Critice,* II, 2002; Şt. Hostiuc, în *Septentrion literar,* nr. 2-3; 4-5, 2003. **(A. S.)**

BOŞCA Teodor, n. 5 febr. 1922, Cluj – m. 9 oct. 1987, Cluj-Napoca. Traducător şi dramaturg. Fiul lui Ştefan Boşca şi al Mariei (n. Matei). Studiile primare şi liceale la Cluj (1929-1940) şi Orăştie (1940-1941), cele universitare la Cluj-Sibiu (1941-1945); licenţiat în filologie modernă. Prof. în învăţământul mediu (1945-1961) şi conf. univ. (din 1961) la Cluj, predând cursuri de lb. latină, lb. romanice şi literatură comparată. Dr. în filologie cu o teză despre Ugo Foscolo (1975). Debutează în *Făclia* şi *Tribuna,* cu art. de literatură universală şi cu trad. În anii '60, scrie mai multe piese pentru teatrul de

amatori (premiul II la Concursul de teatru scurt „Vasile Alecsandri”, 1961), unele puse în scenă la Cluj, Târgu Mureş, Timişoara, altele rămase în ms (*Judecata,* 1964; *Curcubeul negru,* 1969). În anii ‘70 se dedică exclusiv trad. din literatura universală. Colab. la *Tribuna, Steaua, Echinox* şi *Transilvania.* Pentru traducerea *Sonetelor* lui Shakespeare i se conferă Premiul Uniunii Scriitorilor (1974). *Poezia trubadurilor* (1980) e cea mai reprezentativă panoramă românească a liricii medievale occidentale. A lăsat în ms o importantă antologie a poeziei preromantice şi romantice, la care lucrase în ultimii ani ai vieţii.

OPERA: *Stupii cu pricina,* piesă într-un act, Cluj, 1962; *Când ghitara-i de prisos,* piesă în două părţi, Bucureşti, 1963. Traduceri: Fr. Antal, *Clasicism şi romantism,* Bucureşti, 1971; W. Shakespeare, *Sonete,* ed. bilingvă, Cluj-Napoca, 1974; *Poezia trubadurilor provensali, italieni, portughezi, a truverilor şi a minnesängerilor în versiune originală şi în traducerea lui ~,* Cluj-Napoca, 1980.

REFERINŢE CRITICE: I. Ardeleanu, în *România liberă,* 8 apr. 1964; M. Tomuş, în *Făclia,* 25 oct. 1969; L. Petrescu, în *Tribuna,* nr. 22, 1974; N. Balotă, în *România literară,* nr. 27, 1974; A. Bantaş, *România literară,* nr. 9, 1975; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 50, 1980; M. Ivănescu, în *Transilvania,* nr. 1, 1981; I. Pulbere, în *Steaua,* nr. 4, 1981; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 43, 1987. **(M. P.)**

BOT Ioana (numele în acte: Both), n. 3 mai 1964, Cluj. Eseistă şi critic literar. Fiica lui Nicolae Bot, etnolog, şi al Mariei-Livia (n. Croitoru), lingvist. Şcoala primară şi gimnaziul la Cluj (1970-1978); Liceul de filologie-istorie „Ady-Şincai” din acelaşi oraş (1978-1982). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-franceză (1982-1986). Prof. de lb. şi literatura română la Gherla (1986-1989), apoi la Liceul „Emil Racoviţă” din Cluj-Napoca (1989-1990). Asistent (din 1990), lector (1994) şi conferenţiar (din 2000) la Catedra de literatură română, comparată şi teorie literară a Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj. Burse de studii şi specializare la Lappeenranta, Finlanda (1992), Zürich, Elveţia (1994-1995), Geneva (1998) şi Roma, Italia (1999-2000). Bursă „New Europe College”, Bucureşti (1997-1998). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *D. Caracostea, teoretician şi critic literar* (1997). Colab. la *Echinox, Tribuna, România literară, Dilema, Steaua, Vatra, Secolul 20, Studia Universitatis Napocensis* etc. A colaborat la vol. colective *Rebreanu după un veac* (1985), *Dicţionar analitic de opere literare româneşti* (I-IV, 1998-2003), *Who's Who in Contemporary Women's Writing* (2001), *Experienţa externă* (2001) şi *Letteratura rumena. Geografia e storia*. Editează, în colab. cu Diana Adamek, vol. *Portret de grup cu Ioana M. Petrescu* (1991); coordonează vol. *Mihai Eminescu – poet naţional român. Istoria şi anatomia unui mit cultural* (2001). Debutează în *Echinox* (1982). Debut editorial cu vol. *Eminescu şi lirica românească de azi* (1990), urmat de *Trădarea cuvintelor* (1997), *D. Caracostea, teoretician şi critic literar* (1999) şi *Poezia patriotică românească* (2001). A editat vol. postume ale Ioanei Em. Petrescu (Cursul *Eminescu,* 1991; 1993; *Eminescu. Poet tragic,* 1994; *Molestarea fluturilor interzisă,* 1998; *Modernism/Postmodernism. O ipoteză,* 2003). Trad. din Marianne Mesnil, Asia Popova, L. Jenny, Ch. Mauron. Premiul rev. *Tribuna* (1987); Premiul Uniunii Scriitorilor (1990); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1992); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1999).

OPERA: *Eminescu şi lirica românească de azi,* Cluj-Napoca, 1990; *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu,* în colab. cu Diana Adamek, Cluj-Napoca, 1991; *Dicţionar finlandez-român,* Helsinki, 1993; *Trădarea cuvintelor,* eseuri, Bucureşti, 1997; *D. Caracostea, teoretician şi critic literar,* studiu monografic, Bucureşti, 1999 (ed. II, revăzută şi adăugită, Cluj-Napcoa, 2001); *Poezia patriotică românească,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Ioana Em. Petrescu, în *Tribuna,* nr. 24, 1990; I. Simuţ, în *România literară,* nr. 31, 1990; Şt. Borbély, *Xenograme,* 1997; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 31, 2000; M. Vasilescu, în *Limba şi literatura română,* nr. 4, 2001; Irina Petraş, în *Apostrof,* nr. 1-2, 2002; P. Cernat, în *Observator cultural,* nr. 10, 2002; Al.

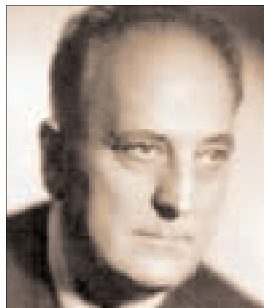
Cistelecan, în *Vatra,* nr. 372-373, 2002; Mihaela Ursa, în *Steaua,* nr. 4-5, 2003; P. Poantă, *Efectul Echinox sau despre echilibru,* 2003. **(A. S.)**

BOTEZ Alice (prenumele la naştere: Alisa), n. 22 sept./5 oct. 1914, Slatina, jud. Olt – m. 27 oct. 1985. Prozatoare. Fiica lui Constantin Botez şi a Elenei. Studii de Logică şi Psihologie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1933-1938). Debut publicistic în 1937; între 1940-1941, susţine cronica literară la rev. *Vremea.* Debut editorial cu romanul *Iarna Fimbul* (1968); naraţiunea urmăreşte destinele împletite ale câtorva familii de foarte veche obârşie (Duca, Vatarzi şi Delasena), accentele fiind puse asupra unor tulburătoare repetiţii. Roman de factură poetică, *Pădurea şi trei zile* (1970) desfăşoară o viziune ontologică totalizatoare, aceea a unei „păduri a substanţei universale"; sentimentul apartenenţei la Marele Tot îl are mai cu seamă unul dintre eroi, Luca. *Dioptrele sau Dialog la zidul caucazian* (1975) este un poem dramatic, ce evocă participarea prinţului Dimitrie Cantemir la campania caucaziană a ţarului Petru I, din sept. 1722. Acţiunea se desfăşoară simultan pe două planuri: pe de o parte, într-un plan exterior şi obiectiv, pe de altă parte, într-un plan al conştiinţei protagonistului, al „reflexiei în oglindă", al memoriei şi al judecăţii. *Emisfera de dor* (1979), roman istoric, îşi plasează subiectul în anii imediat următori campaniilor victorioase ale lui Traian în Dacia; dar adevăratul protagonist trebuie socotit totuşi Hadrianus (viitorul împărat), cel care se străduieşte să convertească istoria în mit, conform unui scenariu al „mesagerului dac" şi al „întemeierii". *Eclipsa* (1979) este mai curând un roman politic, o parabolă inspirată în multe privinţe de *Posedaţii* lui Dostoievski. *Insula albă* (1984) reuneşte o serie de scurte povestiri, de o factură, în general, impresionistă; pentru eroii acestei naraţiuni, aparenţa realităţii se dovedeşte adeseori a fi mai importantă decât însăşi realitatea. Premiul Uniunii Scriitorilor (1979).

OPERA: *Iarna Fimbul*, Bucureşti, 1968 (altă ed., 1998); *Pădurea şi trei zile*, Bucureşti, 1970; *Dioptrele sau Dialog la zidul caucazian,* Bucureşti, 1975; *Emisfera de dor*, Bucureşti, 1979; *Eclipsa*, Bucureşti, 1979; *Insula albă*, Bucureşti, 1984; *Cartea realităţilor fantastice,* jurnal, ed. îngrijită de F. Anton, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: S. Damian, *Intrarea în castel,* 1970; V. Ardeleanu, *A „urî", a „iubi"*, 1971; L. Petrescu, *Scriitori români şi străini,* 1973; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 33, 1979; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 39, 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; I. Bogdan Lefter, în *România literară*, nr. 24, 1985; Tia Şerbănescu, în *România literară,* nr. 51, 1986; A. Acterian, în *Manuscriptum,* nr. 1-4, 1993; Liana Cozea, în *Familia,* nr. 7-8, 1993; Roxana Răcaru, în *Observator cultural,* nr. 100, 2002. **(L. P.)**

BOTEZ Demostene, n. 2 iul. 1893, com. Truşeşti, jud. Botoşani – m. 18 mart. 1973, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Anghel Botez, preot, şi al Ecaterinei (n. Chirica), fiică de preot. Primele două clase le face în satul natal, pe atunci numit Hulub. Este trimis apoi la şcoală la Botoşani (1900), ulterior la Iaşi, mai întâi la liceu particular, pe urmă la Liceul Internat, absolvit în 1912. Obţine licenţa în Drept (1915). Debut în rev. ieşeană *Arhiva* (1911). Întors de pe front publică placheta *Munţii* (1918), prefaţată de G. Ibrăileanu, pentru care i se acordă Premiul literar „Adamache" al Acad. Practică avocatura mai multe decenii la Iaşi şi Bucureşti. Pătrunde încă din perioada liceului în cercul literar al *Vieţii Româneşti*. Pentru o scurtă perioadă editează, în 1919, rev. *Însemnări literare*. Susţinută activitate publicistică în presa interbelică de stânga. Poeziile din primele vol. (*Floarea pământului,* 1920; *Povestea omului,* 1922; *Zilele vieţii,* 1927; *Cuvinte de dincolo*, 1934; *Pământ şi om,* 1942) îmbină notele idilice, tradiţionaliste cu stări sufleteşti şi motive simboliste. După 1945, **B.** abordează teme ocazionale (*Oameni în lumină,* 1956; *Bucuria tinereţii,* 1957; *Carnet,* 1961 ş. a.). Deputat, acad.,

redactor-şef şi, mai târziu, director, al noii serii a rev. *Viaţa Românească*. A fost, interimar, preşedinte al Uniunii Scriitorilor (1964-1965). Poezia din tinereţe este semnificativă pentru definirea laturii sentimentale a simbolismului românesc.

OPERA: *Munţii,* Iaşi, 1918; *Floarea pământului,* Iaşi, 1920; *Povestea omului,* Iaşi, 1922; *Zilele vieţii,* Bucureşti, 1927; *Roman perpetuu,* Bucureşti, 1928; *Ghiocul,* Bucureşti, 1931; *În căutarea mea,* Bucureşti, 1933; *Cuvinte de dincolo,* Bucureşti, 1934; *Înălţarea la cer,* Bucureşti, 1937; *Comedia umană,* Bucureşti, 1940; *Pământ şi om,* Bucureşti, 1942; *Lumea cea mică,* Bucureşti, 1945; *Obsesia,* Bucureşti, 1946; *Oameni de lut,* Bucureşti, 1948; *Floarea soarelui,* Bucureşti, 1953; *Sfredeluş,* Bucureşti, 1953; *Hoţu şi Pachiţa,* Bucureşti, 1954; V*ersuri alese,* Bucureşti, 1955; *Oameni în lumină,* Bucureşti, 1956; *Curcubeu peste Dunăre,* Bucureşti, 1956; *Picu şi Gheorghiţă,* Bucureşti, 1956; *Bucuria tinereţii,* Bucureşti, 1957; *Prin ani,* Bucureşti, 1958; *Lanterna magică,* Bucureşti, 1959; *Carnet,* Bucureşti, 1961; *Scriitori, carte, cititor,* Bucureşti, 1961; *Povestirile maistrului Petrache despre sărbătoarea colectivizării,* Bucureşti, 1962; *Prin U.R.S.S.,* Bucureşti, 1962; *Noaptea luminată,* Bucureşti, 1962; *Oglinzi,* Bucureşti, 1963; *Amintiri despre oameni şi religie,* Bucureşti, 1963; *Şantier,* Bucureşti, 1964; *Document,* Bucureşti, 1964; *Însemnările lui Andrei Chirică,* Bucureşti, 1964; *Povestea greierului,* Bucureşti, 1964; *Hoinăreli prin natură* (în colab. cu Ionel Pop), Bucureşti, 1965; *Chipuri şi măşti,* Bucureşti, 1965; *În faţa timpului,* Bucureşti, 1967; *Povestea brazilor şi a hârtiei,* Bucureşti, 1967; *Aproape de pământ,* Bucureşti, 1968; *Fapte diverse,* Bucureşti, 1969; *Na' greu' pământului,* Bucureşti, 1970; *Memorii,* I-II, Bucureşti, 1970–1973; *Povestea mărgicăi,* Bucureşti, 1970; *Scrieri,* I-IV, Bucureşti, 1971–1973; *Patria şi oamenii ei,* Bucureşti, 1972; *Tramvaiul de noapte,* Bucureşti, 1973. Traduceri: G. Flaubert, *Doamna Bovary,* Bucureşti, 1973 (altă ed., 1995); Mme de La Fayette, *Principesa de Clèves*, Bucureşti, 1992; R. Raymond, *Diavolul în corp*, Bucureşti, 1992; R. Radiguet, *Înlănţuit de diavol,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III, IV...; Perpessicius, *Menţiuni...,* II; G. Călinescu, *Istoria...;* Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...;* idem, *Varietăţi critice,* 1966; P. Constantinescu, *Scrieri...;* C. Ciopraga, *Portrete şi reflecţii literare,* 1967; Al. Piru, *Panorama...;* N. Manolescu, *Metamorfozele...;* Al. Dima, *Viziunea...*; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; S. Bărbulescu, *D. Botez, viaţa ca roman trăit,* 1983; Profira Sadoveanu, în *România literară,* nr. 12, 1983; Ioana Creţulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1983; M. Mancaş, în *Cronica,* nr. 17, 1983; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; Alexandra Indrieş, *Polifonia persoanei,* 1986; H. Cândroveanu, *Literatura...*; Lenuţa Drăgan, *Demostene Botez* (1893-1973), bibliografie, 1996; N. Turtureanu, în *Dacia literară,* nr. 39, 2000; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 10, 2003. **(D. F.)**

BOTEZ I. (prenumele la naştere: Ioan Iancu), n. 20 mart. 1872, com. Măcăreşti, jud. Iaşi – m. 14 febr. 1947, Bucureşti. Istoric literar şi eseist. Provine dintr-o familie de agricultori. Frate cu C. Botez (amândoi, colaboratori ai lingvistului Al. Philippide la *Dicţionarul limbii române*). Urmează Liceul Naţional din Iaşi, apoi Facultatea de Litere şi Filosofie, licenţiat *cum laude.* Studii de specializare la University College din Londra (1908-1911). Prof. de engleză la Liceul Naţional, Liceul Internat, Şcoala Comercială Superioară, Seminarul Pedagogic Universitar din Iaşi. Conf., apoi prof. la Catedra de lb. şi literatura engleză a Univ. ieşene (din 1915). De trei ori decan al Facultăţii de Litere şi Filosofie. Membru fondator, împreună cu C. Stere şi G. Ibrăileanu, al rev. *Viaţa Românească* (1906). Fondator şi director al Băncii Iaşilor, timp de cincisprezece ani; un deceniu a fost preşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie din Iaşi; deputat şi senator liberal (1908-1933), cu intermitenţe. Debutează în primul nr. al *Vieţii Româneşti* (1906), cu o „cronică pedagogică" şi recenzii. Istoric literar şi comparatist, preocupat de cultura engleză, a publicat vol. despre civilizaţia Angliei: *Din civilizaţia engleză* (1912), *Aspecte din civilizaţia engleză* (1915), *Hamlet în tragedia shakespeareană* (1925), *King Lear şi concepţia dramatică a teatrului shakespearean* (1927). Cercetarea unor relaţii româno-engleze, în *Studii şi observaţii* (1914), precum şi a altor interferenţe culturale, nu şi-au pierdut valoarea.

OPERA: *Din civilizaţia engleză,* Iaşi, 1912; *Studii şi observaţii,* Iaşi, 1914; *A Short Survey on the Neolatins of the Near East,* Iaşi, 1914; *Aspecte din civilizaţia engleză,* Iaşi, 1915 (ed. V, 1945);

Hamlet în tragedia shakespeareană, Iaşi, 1925; *King Lear şi concepţia dramatică a teatrului shakespearean,* 1927. Traduceri: A. Strindberg, *Nuvele,* Craiova, 1916.

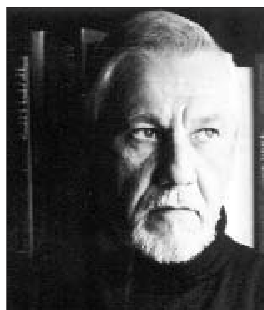
REFERINŢE CRITICE: P. Comarnescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 7, 1945; idem, *ibidem,* nr. 5, 1947; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1966. **(V. S.)**

BOTEZ Ioachim, n. 14 iun. 1884, com. Bistricioara, jud. Neamţ – m. 12 iun. 1956, Bucureşti. Prozator. Provine dintr-o familie săracă. Absolvă Liceul „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti, în ciuda privaţiunilor şi umilinţelor de tot felul. Se întreţine lucrând ca învăţător la ţară; scutit de serviciul militar, rămâne în Bucureşti în timpul războiului (ziarist, prof.). Datele despre studiile superioare sunt nesigure: ar fi urmat Facultatea de Litere şi Filosofie. După război e învăţător şi prof. în diferite oraşe ale ţării (de la Mizil la Suceava). Debutul cu o snoavă în *Foaia populară* (l899). A colaborat la diferite publicaţii, în special la *Curentul.* Existenţă discretă, activitatea profesională neimplicându-1 în miezul problematic al literaturii interbelice. Este acesta, probabil, motivul pentru care critica i-a primit aproape festiv debutul cu *Însemnările unui belfer* (I-II, 1935-1939). E. Lovinescu îl anunţa ca „mare prozator", Pompiliu Constantinescu îi stabilea filiaţii cu Costache Negruzzi, Ion Ghica, Ion Creangă, Calistrat Hogaş, respinse însă de G. Călinescu, ce consideră prozele sale doar „bine intenţionate, jurnalistic erudite şi sentimentale la modul filistin". La intersecţia între evocare, anecdotică şi memorialistică pur şi simplu sunt vol. *Schiţe şi însemnări din şcoala de ieri şi de azi* (1953), *După o jumătate de veac* (1954), *De azi şi de demult* (1955), *Prin Bucureşti odinioară şi astăzi* (1956). A tradus din Verlaine, Daudet, De Coster, Maxim Gorki, Ştefan Zweig.

OPERA: *Însemnările unui belfer,* I-II, Bucureşti, l935-1939 (ed. şi pref. de P. Poantă, Cluj-Napoca, 1974); *Schiţe şi însemnări din şcoala de ieri şi de azi,* Bucureşti, 1953; *După o jumătate de veac,* Bucureşti, 1954; *De azi şi de demult,* Bucureşti, 1955; *Prin Bucureşti odinioară şi astăzi,* Bucureşti, 1956. Traduceri: L. Frank, *Deasupra prăpastiei,* Bucureşti, 1928; F. Herczeg, *Când femeile se plictisesc,* Bucureşti, 1928; V. I. Nemirovici-Dancenko, *Ocnaşul,* Bucureşti, 1928; F. Saar, *Sălbateca,* Bucureşti, 1928; H. Eulenberg, *Taina femeilor,* Bucureşti, 1929; M. Gorki, *Cerşetorii,* Bucureşti, 1929; G. Reuter, *Femeia cu picioare de capră,* Bucureşti, 1929; St. Zweig, *Ochii fratelui veşnic,* Bucureşti, 1929; J. Bührer, *Anarhistul,* Bucureşti, 1930; A. Konstantinov, *Bai Ganiu*, în colab. cu T. Călin, Bucureşti, 1955; A. Daudet, *Minunatele isprăvi ale lui Tartarin de Tarascon,* Bucureşti, 1956 (ed. II, 1960; ed. III, 1964); Br. Nuşici, *Opere alese*, în colab. cu D. Gămulescu şi P. Martinescu, Bucureşti, 1957; De Coster, *Legenda şi aventurile lui Ulenspiegel,* Cluj-Napoca, 1975 (ed. nouă, Bucureşti, 1986); P. Verlaine, *Închisorile mele,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITCE: G. Călinescu, *Istoria...*; G. Lupi, *Novecento letterario romeno,* 1965-1966; P. Constantinescu, *Scrieri*, I, I967; P. Poantă, *Radiografii,* 1978; Perpessicius, *Opere,* VII, 1975; VIII, 1978; Fl. Faifer, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1997. **(P. P.)**

BOTEZ Mihai (prenumele la naştere: Mihai Horia), n. 18 nov. 1940, Bucureşti – m. 11 iul. 1995, Washington, DC (Statele Unite). Eseist. Absolvă Liceul „Sf. Sava" în 1958; licenţiat al Facultăţii de Matematică a Univ. din Bucureşti (1963). În 1966 obţine titlul de dr. în matematică la Institutul de Matematică al Acad. Române. Cercetător la Institutul de Matematică, apoi la Centrul de Statistică Matematică al Acad. (1963-1967); şeful Catedrei de economie la Centrul de aplicaţii matematice în organizarea şi conducere întreprinderilor CEPECA (1967-1970); director al Departamentului de studii pentru viitor al Univ. din Bucureşti (1970-1974) şi director al Laboratorului de cercetări prospective (1970-1977); director al

Centrului internaţional de metodologie a studiilor asupra viitorului şi dezvoltării, cu sediul în Bucureşti (1974-1976). În 1976 obţine o bursă la Centrul internaţional „Woodrow Wilson" din Washington, DC. Publică în presa occidentală art. de condamnare a regimului totalitar din România şi critică vehement regimul comunist în scrisori deschise difuzate la Postul de radio „Europa Liberă". Destituit din vechile funcţii, e obligat să accepte alte ocupaţii: analist programator (1978-1981), apoi matematician la Secţia de studiul sistemelor (1981-1987). În 1987 e transferat director la Centrul regional de calcul din Tulcea. Bursier din nou la Centrul internaţional „Woodrow Wilson" din Washington, DC (1987-1988). În 1988 se stabileşte în Statele Unite. Membru asociat al Institutului Hoover, Univ. Stanford (1988) şi membru al Institutului de Studii avansate de la Univ. Bloomington, Indiana (1988); cercetător asociat la Univ. Stanford (1988-1991). Între 1991 şi 1993 este preşedintele firmei de consultanţă internaţională „Future Impact" din Santa Barbara, California; ambasador, reprezentant permanent al României la ONU (1993) şi ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al României în Statele Unite, la Washington, DC (1994-1995). Colaborează la *Dilema, Orizont, România literară, 22, Curierul românesc, Cuvântul, Adevărul literar şi artistic* etc. A publicat vol. de specialitate, studii şi art. în domeiul statisticii matematice, al teoriei probabilităţii, modelării sistmelor sociale, cercetării prospective şi al elementelor de prognoză. Este autor al mai multor vol. de eseuri despre intelectualitatea europeană, comunismologie şi problemele democraţiei (*Românii despre ei înşişi,* 1992; *Intelectualii din Europa de Est*, 1993; *Dilemele speranţei*, 1994; *Lumea a doua*, 1997).

OPERA: *Românii despre ei înşişi*. O cercetare de comunismologie prospectivă, eseuri, Bucureşti, 1992; *Intelectualii din Europa de Est*. Intelectualii est-europeni şi statutul naţional-comunist, eseuri, Bucureşti, 1993; *Dilemele speranţei*, eseuri, Bucureşti, 1994; *Lumea a doua*. Introducere în comunismologia structurală, eseuri, postfaţă de Doina Uricariu, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Stelian Tănase, în *22*, nr. 46, 1990 (interviu); Gabriela Adameşteanu, în *România literară,* nr. 3, 1991 (interviu); Vasile Popovici, în *Orizont*, nr. 18, 1992 (interviu); Carol Sebestyen, în *Cuvântul*, nr. 43, 1992 (interviu); *22*, nr. 43, 1992 (dialog: Andrei Pleşu, Mihai Botez, Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu etc.); Ilie Traian, în *Curierul românesc*, nr. 23-24, 1992 (interviu); idem, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 143; 144; 145, 1992 (interviu); Gabriela Adameşteanu, în *22*, nr. 22; 23, 1993 (interviu); Elena Ştefoi, în *Dilema*, nr. 23, 1993 (interviu); Ion Murgeanu, în *Curierul românesc*, nr. 7, 1993; Gabriela Adameşteanu, în *22*, nr. 17, 1994 (interviu); A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BOTEZ Octav, n. 15 mai 1884, Iaşi – m. 25 sept. 1943, Iaşi. Critic şi istoric literar. Fiul lui Panait Botez, general, şi al Smarandei (n. Nastasachi). Frate cu Jean Bart. Clasele primare la şcoala din Sărărie; Liceul Naţional şi Facultatea de Litere din Iaşi (1901-1906). Prof. secundar între 1909 şi 1913; examen de capacitate în franceză şi filosofie (1909). Dr. în filosofie cu teza *A. D. Xenopol, teoretician şi filosof al istoriei* (1923); docent (1930). Conf. (1927) şi prof. la Univ. din Iaşi (1936-1943), urmând lui G. Ibrăileanu la Catedra de istoria literaturii române moderne. Debutează în *Arhiva* lui A. D. Xenopol (1904). Colaborează la *Arhiva* şi la alte rev. ieşene, mai ales la *Viaţa Românească,* din cercul căreia face parte. Cronicile publicate aici sunt adunate în vol. de debut, *Pe marginea cărţilor* (1923), dar **B.** rămâne un critic ocazional, atras mai mult de problemele istoriografiei literare (*Figuri şi note istorico-literare,* 1944).

OPERA: *Pe marginea cărţilor.* Scriitori români şi străini, Iaşi, 1923; *Alexandru Xenopol, gânditor.* Consideraţiuni generale, Iaşi, 1925; *Alexandru Xenopol, teoretician şi filosof al istoriei,* Bucureşti, 1928; *Copilul în literatura română. Începutul nuvelei româneşti*, în vol. *Cursuri libere de vară,* Soroca, 1935; *În jurul teoriei genurilor literare.* Observaţii estetico-critice, Iaşi, 1930; *Naturalismul în opera lui Delavrancea,* Bucureşti, 1936; *Raport privitor la proclamarea de „doctor honoris causa"*

a d-lui M. Sadoveanu, în vol. Mihail Sadoveanu, *Culegere de povestiri,* cu note biografice de Profira Sadoveanu şi studii de G. Bogdan-Duică şi ~, Craiova, 1939; *Titu Maiorescu şi locul lui în cultura românească,* Iaşi, 1940; *Figuri şi note istorico-literure.* Bucureşti, 1944; *Scrieri,* ed. îngrijită de I. Dan, pref. de Z. Sângeorzan, Iaşi, 1977.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, II: I. Şiadbei, în *Kalende,* nr. 10-l1, 1943; A. *Marino*, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 1, 1944; Al. Piru, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 3, 1944; M. Sevastos, *Amintiri de la „Viaţa Românească",* 1956; I. Teodoreanu, *Masa umbrelor,* 1957; Elena Piru, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1966; G. Călinescu, *Ulysse,* 1967; I. D. Lăudat, în *Cronica,* nr. 39, 1968: C. Ciopraga, *Literatura...*; A. Leon, *Umbre,* II, 1972: I. Maftei, *Personalităţi ieşene,* 1972; N. Antonescu, în *Cronica,* nr. 31, 1973; I. D. Lăudat, în *Cronica,* nr. 23, 1974; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; M. Mancaş, în *România literară,* 8 mart. 1995. **(M. Pp.)**

BOTTA Dan, n. 26 sept. 1907, Adjud – m. 13 ian. 1958, Bucureşti. Poet şi eseist. Frate cu poetul şi actorul Emil Botta. Fiul medicului Theodor Botta şi al Aglaiei (n. dei Franceschi), directoare de orfelinat. Tatăl este descendentul unei vechi familii transilvănene a cărei nobilitate a fost confirmată de Christofor Báthory (în 1579), înrudită cu episcopul Ioan Bob, coautor la *Supplex libellus valachorum*. Amestecat în luptele pentru dreptate naţională ale românilor ardeleni. Theodor Botta se refugiază în Moldova, după ce termină studii de medicină la Viena; medic C. F. R. la Adjud, ia parte la campania din 1916-1918; moare în 1921. Mama, fiică a unui corsican, Francesco Maria dei Franceschi, stabilit în Moldova în 1872, tehnician la Fabrica de zahăr de la Sascut. **B.** urmează şcoala primară la Adjud, cursurile liceale la Focşani (liceul „Unirea" până în 1921) şi la Bucureşti (Colegiul „Sf. Sava", 1921-1923), studii universitare la Bucureşti, (1923-1927), de Litere (greacă şi latină) şi Drept, promovând şi Institutul de Educaţie Fizică al ANEF (1927), o nostalgie, poate, după idealul omului antic. În anii studenţiei colaborează la rev. *Calendarul* şi *L'Indépendance Roumaine*, publicând art. despre literatură, plastică şi muzică. Va mai colabora la *Rampa, Gândirea, Vremea* şi *La Nation Roumaine*, iar în 1941 va întemeia, împreună cu E. Giurgiuca şi Oct. C. Tăslăoanu, rev. *Dacia.* Participă la simpozioanele grupării „Criterion"; în 1943 este cooptat în comitetul de redacţie, iar din 1938 face parte din comitetul de direcţie al *Enciclopediei României*, sub conducerea sociologului D. Gusti. Debut editorial cu vol. de poezii *Eulalii* (1931, premiul SSR), singurul publicat în timpul vieţii, ciclurile *Rune, Epigrame, Cununa Ariadnei* şi *Poem în curs* fiind publicate postum (1968). Lirica sa este incantatorie şi savantă, principial antiromantică, plină de invenţiuni lingvistice, în linia purismului european şi autohton. Cu multe idei originale, într-o imaginaţie lirică a limbajului, sunt şi eseurile sale asupra creaţiei în general şi asupra filosofiei culturii noastre în special: *Limite* (1936, premiul SSR) şi *Charmion sau Despre muzică* (1941); după poet rămân şi feeriile dramatice *Comedia fantasmelor, Alkestis, Deliana, Soarele şi luna, Sărmanul Dionis*. A tradus *Balade şi alte poeme* de François Villon (1956). Din 1944 până în 1958 a fost preocupat de pregătirea unei lucrări filologice asupra fondului tracic al lb. române (*Roma – Threicia*).

OPERA: *Eulalii,* Bucureşti, 1931; *Limite,* Bucureşti, 1936; *Alkestis*, dramă în trei acte, Bucureşti, 1939; *Cazul Blaga*, Bucureşti, 1941; *Charmion sau Despre muzică,* Bucureşti, 1941; *Scrieri*, I-IV, ed. îngrijită de Dolores Botta, cu un studiu introductiv de I. Biberi şi o postfaţă de E. Schileru, Bucureşti, 1968; *Poeme,* Bucureşti, 1995; *Unduire şi moarte,* Iaşi, 1995; *Limite şi alte eseuri*, ed. îngrijită de Dolores Botta, cuvânt înainte de Al. Paleologu, Bucureşti, 1996; *Roma-Threicia: o încercare de etimologie a limbii române,* ed. de Dolores Botta, Bucureşti, 1999. Traduceri: Shakespeare, *Opere*, I. *Regele Ioan*, Bucureşti, 1955; José Maria Ferreira de Castro, *Oile Domnului,* Bucureşti, 1955 (altă ed., în *Opere complete,* III, 1984); François Villon, *Balade şi alte poeme*, prezentare de T. Arghezi, Bucureşti, 1956; E. A. Poe, *Scrieri alese*, I-II, trad. de I. Vinea (proza), E. Gulian şi ~ (poezia), studiu introductiv

de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1963; idem, *Scrieri alese*, trad. de I. Vinea, M. Dragomir, C. Vonghizas (proza), E. Gulian şi ~ (poezia), studiu introductiv de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1969; ed. III, 1979); Euripide, *Troienele,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...;* G. Călinescu, *Istoria...;* P. Constantinescu, *Scrieri*, I, 1966; N. Manolescu, *Metamorfozele poeziei*, 1968; Vl. Streinu, *Pagini de critică literară*, I, 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; Al Dima, *Viziunea...;* Alexandra Indrieş, în *Orizont*, nr. 21, 1983; idem, *Polifonia persoanei,* 1986; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu....*; V. Ierunca, în *Caiete critice,* nr. 1-2, 1990; idem, în *Jurnalul literar,* nr. 5-8, 1994; H. Stamatu, *ibidem*; E. Schileru, *ibidem*; L. Alexiu, în *Orizont*, nr. 12, 1995; E. Manu, în *Luceafărul*, nr. 47, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 6, 1997; E. Manu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1998; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 9, 2001; G. Roitroti, *Dan Botta între poiesis şi aistesis,* 2001. **(P. P.)**

BOTTA Emil, n. 15 sept. 1911, Adjud – m. 24 iul. 1977, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Theodor Botta, medic, şi al Aglaiei (n. dei Franceschi, de origine corsicană), directoare de orfelinat. Frate cu Dan Botta. Clasele primare la Adjud şi Cluj; la cincisprezece ani fuge de acasă pentru a deveni actor; trăieşte o vreme în provizorat (în 1927 ocupă o slujbă măruntă la Institutul de Statistică). Urmează Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti (1929-1932). Peregrinări pe la diferite teatre din capitală şi din provincie; actor al Teatrului Naţional din Bucureşti, pe scena căruia realizează memorabile interpretări: Werther (într-o dramatizare după Goethe), Iago (în *Othello*) şi *Macbeth* de Shakespeare, *Unchiul Vania* de Cehov, Ion în *Năpasta* de I. L. Caragiale etc. Pelicula cinematografică îi păstrează faciesul eteric, halucinat şi torturat, privirea de hipnotică intensitate: *Se aprind făcliile* (1939), *Viaţa nu iartă* (1958), *Erupţia* (1958), *Când primăvara e fierbinte* (1960), *S-a furat o bombă*, (1961), *Poveste sentimentală* (1961), *Paşi spre lună*, 1963), *Pădurea spânzuraţilor*, (1964), *Răscoala* (1965), *De-aş fi... Harap Alb* (1965), *Şah la rege*, (1965), *Dacii* (1966), *Faust XX* (1966), *Subteranul* (1967), *Columna* (1968), *Mastodontul*, (1975), *Premiera* (1976); o menţiune aparte pentru un rol antologic: profesorul Paveliu din *Reconstituirea* (1969); banda magnetică îi păstrează vocea indescriptibilă şi inimitabilă care, recitând versuri proprii sau ale altor poeţi, avea darul de a le insufla un straniu fior oracular. Ca actor, **B**. a fost distins cu Premiul de Stat şi cu titlul de Artist emerit. Ca poet, a debutat cu poezia *Strofă ultimă* în *Bilete de papagal* (1929). O colab. de relativă continuitate la *Vremea* (1936) este fructificată în vol. de debut, *Întunecatul April* (1937); o altă prezenţă, ceva mai îndelungată (1939-1942), în pag. rev. *Universul literar*, îi furnizează, în bună parte, materia celui de-al doilea vol. de versuri, *Pe-o gură de rai* (1943). Urmează o tăcere de aproape trei decenii, după care ciclul inedit *Vineri (Versuri,* 1971) şi vol. *Un dor fără saţiu* (1976) adună roadele unui anotimp târziu al creaţiei, cu nimic mai prejos decât cel iniţial, căruia-i aparţine şi proza din *Trântorul* (1938). Premiul Fundaţiilor Regale (1937); Premiul „M. Eminescu” al Acad. (1967).

OPERA: *Întunecatul April*, Bucureşti, 1937; *Trântorul*, Bucureşti, 1938 (ed. II, 1967, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu); *Pe-o gură de rai*, Bucureşti, 1943; *Poezii*, pref. de P. Comarnescu, Bucureşti, 1966; *Versuri*, Bucureşti, 1971; *Poeme*, Bucureşti, 1974; *Un dor fără saţiu*, Bucureşti, 1976 (ed. II, 1978); *Poezii,* ed. de Aurelia Batali, Bucureşti, 1979; *Scrieri*, I-II, *Versuri*, ed. de Ioana Diaconescu, pref. de Al. Piru; III, *Proză şi publicistică*, ed. şi pref. de Doina Uricariu, Bucureşti, 1980-1987; *Un dor fără saţiu*, versuri, antologie, postfaţă şi bibliografie selectivă de Doina Uricariu, Bucureşti, 1991; *Trântorul,* proză, ed. de Ileana Mălăncioiu, Bucureşti, 1993; *Poezii,* Bucureşti, 1998.

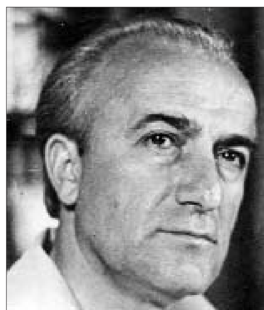
REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Ulysse*, 1967; Al. Piru, *Panorama...*; P. Constantinescu, *Scrieri*, I, 1967; C. Regman, *Cărţi, autori, tendinţe*, 1967; Vl. Streinu, *Pagini...*, I; N. Manolescu, *Metamorfoze...*; D. Pillat, *Mozaic istorico-literar*, 1969; A. Martin, *Poeţi contemporani*, II, 1971; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, II; Şt. Aug. Doinaş, *Orfeu şi tentaţia realului*, 1974; E. Simion, *Scriitori...*, I; M. Iorgulescu,

Rondul de noapte, 1974; Al. Piru, *Poezia...*, I; I. Pop, *Transcrieri*, 1976; N. Baltag, *Polemos*, 1978; C. M. Ionescu, *Palimpseste*, 1979; Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi*, 1979; Perpessicius, *Opere*, X, 1979; Ileana Mălăncioiu, în *Tribuna*, nr. 27, 1979; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 2, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; I. Pop, *Lecturi...*; Doina Uricariu, *Apocrife despre Emil Botta,* I, 1984; R. C. Cristea, *Emil Botta. Despre frontierele inocenţei,* 1984; Cristian Moraru, *Ceremonia textului*, 1985; I. Pop, *Jocul...; Emil Botta interpretat de...*, 1986; N. Carandino, *Teatrul aşa cum l-am văzut*, 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988; D. C. Mihăilescu, *Întrebările poeziei*, 1988; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 12, 1995; Tatiana Rădulescu, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1997; Doina Uricariu, *Ecorseuri,* ed. II, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 10-11, 2003. **(C. R.)**

BOTTEA Horia, n. 3 mart. 1891, Râmnicu Vâlcea – m. 22 iun. 1948, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Anton Bottea, avocat, autor de lucrări juridice, şi al Mariei (n. Zugrăvescu). A urmat Liceul Francez din Bucureşti, unde a fost coleg cu actorul Puiu Iancovescu, şi Facultatea de Drept din acelaşi oraş (licenţa în 1914). Judecător la Pătârlagele; în 1916, refugiat la Iaşi, până în 1918. A fost întreaga sa viaţă magistrat. În 1909 debutează la rev. *Junimea* din Râmnicu Vâlcea. Vol. de poezii *Game* (1938) îl înscrie printre poeţii ermetici. A colaborat la *Junimea, România ilustrată, Cronica, Hiena, Chemarea, Bilete de papagal, Strada, Convorbiri literare, Symposion, Prepoem, Claviaturi, Tribuna literară.* Poet minor, situat la periferia mişcării româneşti de avangardă.

OPERA: *De minimis...,* Târgovişte, 1919; *Game,* Bucureşti, 1938; *Game şi pendulări,* cu o evocare de G. Bogza şi patru scrisori inedite ale Iui T. Arghezi către autor, postfaţă de I. Radu-Nandra, ed. îngrijită de Z. Macovei şi I. Radu-Nandra, Cluj-Napoca, 1983.

REFERINŢE CRITICE: M. Bogdan, în *Tribuna culturală,* nr. 501, 1942; V. Gherghinescu, în *Astra*, nr. 12, 1968; Z. Macovei, în *Lucrări ştiinţifice,* Filologie, 1971; idem, în *Buletin de informare şi documentare a cadrelor didactice,* nr. 2, 1976; G. Bogza, în *România literară,* nr. 16, 1983; N. Antonescu, în *România literară,* nr. 8, 1984; Rodica Zafiu, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1984; G. Bogza, *Ca să fii om întreg,* 1984. **(V. P.)**

BOUREANU Radu, n. 9 mart. 1906, Bucureşti – m. 5 sept. 1997, Bucureşti. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Eugeniu Boureanul şi al Jeannei (n. Michel), prof., de origine franceză. Studii la liceele „Mihai Viteazul" şi „Matei Basarab" din Bucureşti şi, particular, la Bazargic. A absolvit Acad. de Muzică şi Artă Dramatică din Bucureşti, clasa Luciei Sturdza Bulandra (1931). Debutează cu poezie în *Ritmul vremii* (1927). Colab. la *Gândirea, Vremea, Adevărul literar şi artistic, Bilete de papagal* etc. Ia parte, cu Zaharia Stancu, la înfiinţarea rev. *Azi* (1932). Debut editorial cu vol. de versuri *Zbor alb* (1933). Actor la Teatrul Naţional din Bucureşti, între 1929 şi 1931. Îşi reia activitatea de actor în perioada 1945-1947; în 1947 o întrerupe definitiv, din motive de sănătate. Conduce rev. de turism şi artă *România* (1936-1940). Pentru lucrările sale de pictură şi grafică obţine Premiul Salonului Oficial (1942; 1946). După 1944 este prim-consilier de presă şi redactor-şef al rev. *Viaţa Românească* (1967-1974), concepând şi dirijând suplimentul *Caiet de poezie* al acesteia. De la vol. de debut remarcat de Pompiliu Constantinescu, activitatea poetică a lui **B.** este extrem de bogată, fiind răsplătită cu Premiul Soc. Scriitorilor Români (1933; 1936; 1939; 1943) şi Premiul Bienalei internaţionale de poezie de la Knoke le Zoute, Belgia (1970). Vol. de *Scrieri* (I-IV, 1972-1979) oferă prilejul retrospectivei asupra unei creaţii evoluând de la nota tradiţionalistă (*Zbor alb,* 1933; *Golful sângelui,* 1936; *Cai de Apocalips,* 1942) la lirismul vocaţiei civile şi sociale (*Sângele popoarelor,* 1948; *Cântare cetăţii lui Bucur,* 1959 etc.). Ca prozator, publică romane (*Enigmaticul Baikal,* 1937; *Ceaşca,* 1956; *Frumosul Principe Cercel,* 1978), nuvele cu subiect exotic (*Üstuné sau Colina goală,* 1965) şi biografia romanţată a Spătarului Milescu (1936). S-a bucurat de succes şi activitatea sa de dramaturg: piesa *Lupii* (1952) e încununată cu Premiul de Stat, iar poemul dramatic *Satul fără dragoste* (1955), cu cel al Uniunii

Scriitorilor. A tradus cu fineţe din Alexandr Blok, E. Verhaeren, Pablo Neruda, Robert Goffin, Michelangelo, Lev Tolstoi, Nguyén Du, Méliusz Jozsef ş.a. Eseistica şi activitatea de publicist jalonează cariera literară a lui B., ajuns prin vol. de versuri *Frumuseţile oarbe* (1982)*, Oceanul întrebărilor* (1985), *Snop de fulgere* (1985) şi *Dulce uragan* (1989) la o elevată treaptă a maturităţii artistice, a unei conştiinţe poetice care, înscriindu-se în aria unei multiforme activităţi intelectuale, s-a manifestat ca o „cronică uriaşă a sensibilităţii umane".

OPERA: *Zbor alb,* versuri, Bucureşti, 1933; *Fata din umbră,* Bucureşti, 1935; *Golful sângelui,* versuri, Bucureşti, 1936; *Viaţa Spătarului Milescu,* Bucureşti, 1936; *Enigmaticul Baikal,* Bucureşti, 1937; *Cai de Apocalips,* versuri, Bucureşti, 1942; *Sângele popoarelor,* versuri, Bucureşti, 1948: *Fâlfâie steagul roşu peste sat,* poem, după A. Nedogonov, Bucureşti, 1949; *Lupii,* piesă în patru acte şi şase tablouri, Bucureşti, 1952; *Cazul Bennet,* piesă în trei acte şi şase tablouri, în colab. cu H. Deleanu, Bucureşti, 1954; *Fata de pe Mureş,* piesă într-un act şi două tablouri, Bucureşti, 1954; *Satul fără dragoste,* poem dramatic, Bucureşti, 1955; *Ceaşca,* Bucureşti, 1956; *Umbra stelelor,* versuri, Bucureşti, 1957; *Cântare cetăţii lui Bucur,* Bucureşti, 1959; *Moartea morilor de vânt,* versuri, Bucureşti, 1961; *Versuri,* cuvânt înainte de I. Vitner, Bucureşti, 1961; *Între Marea Albă şi Marea Neagră.* Note de călătorie, Bucureşti, 1964; *Inima desenată,* versuri, Bucureşti, 1964; *Üstuné sau Colina goală,* Bucureşti, 1965; *Cheile somnului,* versuri, Bucureşti, 1967; *Cocoşi de vânt,* Bucureşti, 1968; *Solara noapte,* versuri, Bucureşti, 1969; *Vioara cosmică,* pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1969; *Piramidele frigului,* versuri, Bucureşti, 1971; *Mâinile orelor,* versuri, Bucureşti, 1971; *Funia de nisip.* Bucureşti, 1972; *Scrieri,* I-IV, Bucureşti, 1972-1979; *Ce oră e în lume,* versuri, Bucureşti, 1973; *Harap Alb,* basm în versuri, după I. Creangă, Bucureşti, 1974; *Hans Holbein,* album, Bucureşti, 1975; *Planeta curată,* Bucureşti, 1975; *Frumosul Principe Cercel,* Bucureşti, 1978; *Planeta nebunilor,* Bucureşti, 1979; *La nord de Aldébaran/Au nord d'Aldébaran,* trad. franceză de Gina Argintescu-Amza, cuvânt înainte de Al. Balaci, Bucureşti, 1981; *Frumuseţile oarbe,* Bucureşti, 1982; *Edgar Degas,* album. Bucureşti, 1983; *Oceanul întrebărilor,* Bucureşti, 1985; *Snop de fulgere,* Bucureşti, 1985; *Văzuţi în oglinda timpului,* memorialistică, Bucureşti, 1987; *Dulce uragan,* Bucureşti, 1989; *Prizonierul norilor,* versuri, Bucureşti, 1996. Traduceri: M. Constantin-Weyer, *Trecutul domnului Monge,* Bucureşti, 1937; H. de Monfreid, *Aventuri de mare,* Bucureşti, 1944; L. N. Tolstoi, *Prizonierul din Caucaz,* Bucureşti, 1948; A. Blok, *Poeme,* Bucureşti, 1949; Karinthy Frigyes, *Zidarii,* Bucureşti, 1952; A. N. Ostrovski, *Fata de zăpadă,* piesă în patru acte şi un prolog, Bucureşti, 1954; idem, *Kozma Zaharici Minin Suhorok,* cronică dramatică în versuri, cinci acte, Bucureşti, 1956; idem, *Voievodul* (*Visul de pe Volga*)*,* comedie în cinci acte, Bucureşti, 1958; E. Verhaeren, *Poeme alese,* Bucureşti, 1960; Méliusz Jozsef, *Cât cuprind cu ochii. Poeme* (*1931-1960*), în colab. cu E. Giurgiuca, Bucureşti, 1962; *Poeţi flamanzi,* antologie, în colab., Bucureşti, 1965; P. Neruda, *Poeme,* pref. de ~, 1965; Nguyén Du, *Kin van Kieu,* poem naţional vietnamez, Bucureşti, 1967; *Nuvele din Flandra*, în colab.. Bucureşti, 1968: *Antologie de poezie belgiană de limba franceză,* Bucureşti, 1968; R. Goffin, *Versuri,* Bucureşti, 1970; H. Claus, *Apropo de Dédé,* Bucureşti, 1974; *Mihai Eminescu în critica italiană,* texte alese, în colab., Iaşi, 1977; V. Hugo, *Pedepsele,* în colab. cu Vl. Bârna, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, II; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* II, 1980; Al. Balaci, în *România literară,* nr. 11, 1981: L. Baconsky, în *Steaua,* nr. 3, 1981; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 34, 1982; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1982; E. Simion, în *România literară,* nr. 28, 1982; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 37, 1983; F. Neagu, în *Flacăra,* nr. 19, 1983; I. Cristofor, în *Steaua,* nr. l, 1984; D. R. Popa, în *România literară*, nr. 19, 1984; Al. Balaci, în *Contemporanul,* nr. 24, 1985; Al. Paleologu, în *Secolul 20,* nr. 7-9, 1985; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 26, 1985; idem, în *România literară,* nr. 24, 1986; V. Lipatti, în *România literară,* nr. 10, 1986; Gh. Tomozei, în *Contemporanul,* nr. 11, 1986; E. Manu, în Adevărul literar şi artistic, nr. 328, 1996; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* nr. 11-12, 1997; Vl. Bârna, în *România literară,* nr. 37, 1997; Fl. Faifer, în *Teatrul*

azi, nr. 10-11, 1997; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2002. **(D. C. M.)**

BOUREANUL Eugeniu, n. 18 febr. 1885, Tecuci – m. 28 nov. 1971, com. Poenari, jud. Ilfov. Prozator. Fiul lui Gheorghe Boureanul, general, inginer diplomat la Schaffhausen (Germania), şi al Zoiţei (n. Galery). Tatăl lui Radu Boureanu. Licenţiat în drept, litere şi filosofie la Univ. din Iaşi. Dr. în filosofie la Bologna (Italia). Avocat, ziarist, prof., funcţionar la Iaşi şi Bucureşti. Între 1935 şi 1944 lucrează la Radiodifuziune, unde ajunge director. Debutează în *Sămănătorul* (1905) şi, în vol., cu *Povestiri din copilărie* (1905). Colab. la *Flacăra, Neamul românesc, Floarea darurilor, Drum drept, Adevărul literar şi artistic, Arhiva, Evenimentul* etc. Publică mai multe vol. de schiţe şi povestiri: *Povestiri de pe dealuri* (1926), *Povestiri de prin văi* (1928), *Omul fără noroc* (1931), romanul *Cel din urmă erou* (1943) etc. În urma unei lungi călătorii de studii, din ţările scandinave în nordul Africii şi până în Ceylon, India apuseană şi nordică etc., scrie un memorial de călătorie, *De la Thule la Taprobana* (1969), editat fragmentar. Trad. din Oscar Wilde, Gérard de Nerval, Goethe, Maupassant, Jack London, Lev Tolstoi. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1926).

OPERA: *Povestiri din copilărie,* Bucureşti, 1905; *Povestea lăcrămioarei,* Iaşi, 1907 (ed. II, 1908); *Îndrumar în organizarea şi administrarea bibliotecilor,* Bucureşti, 1913; *O istorie din alte vremuri,* Bucureşti, 1921; *Într-o noapte de vară.* Bucureşti, 1922; *Comoara logofătului,* Bucureşti, l922; *Mitologia Eddelor,* Bucureşti, 1922; *Sufletul ruinelor,* Bucureşti, 1923; *Lupii,* Bucureşti, 1925; *Sărmanii oameni,* Bucureşti, 1925; *Povestiri de pe dealuri,* Bucureşti, 1926; *Povestiri de prin văi,* Bucureşti, 1928; *Reflecţii şi paradoxe,* Bucureşti, 1928; *Omul fără noroc,* Bucureşti, 1931; *Cel din urmă erou,* Bucureşti, 1943; *Oameni de demult,* Bucureşti, 1966; *Hatmanul Tomşa,* Bucureşti, 1968; *Vijelia,* Bucureşti, 1969; *De la Thule la Taprobana,* Bucureşti, 1969. Traduceri: J. London, *Fiul lupului,* Bucureşti, 1929; Guy de Maupassant, *Misterul,* Bucureşti, 1929; *idem, Răzbunarea mamei,* Bucureşti, 1929; L. Tolstoi, *Prizonierul din Caucaz şi alte povestiri,* Bucureşti, 1929; J. W. Goethe, *Povestea vulpoiului şiret.* Bucureşti, 1931; O. Wilde, *Casa cu rodii,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* II; Al. Bădăuţă, *Note literare,* 1928; M. Alexandrescu, *Confesiuni literare,* 1971; C. Ciopraga, *Literatura....* **(A. C.)**

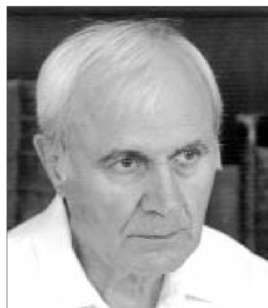

BOZ Lucian, n. 9 nov. 1908, Hârlău – m. 2003, Sidney, Australia. Critic, eseist şi publicist. Fiul lui Mendel Boz şi al Clarei (n. Sapina). Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti; un an de doctorat economic, întrerupt de ocupaţia germană, la École Pratique de Hautes Études din Paris. Debut în rev. *Premiera,* cu un „portret" *Walt Whitman* (1927). Colaborează la *Facla, Mişcarea, Tiparniţa literară, Cuvântul liber, unu. Zodiac, Discobolul, Capricorn, Adevărul, Dimineaţa, Jurnalul, Viaţa Românească, Excelsior* (Paris), *Dimanche Illustré* (Paris). Secretar de redacţie al rev. *Contimporanul* (1930-1931). A mai semnat Vasile Cernat. În 1932 şi 1933 publică *Ulise,* cea mai matură din rev. juvenile ale deceniului al patrulea, după remarca lui G. Călinescu. Debutează editorial cu *Eminescu. Încercare critică* (1932), extras dintr-un studiu mai amplu. *Cartea cu poeţi* (1935) conturează profilul distinct al unuia dintre cei mai avizaţi critici de poezie. În 1939 e acreditat corespondent la Paris al *Jurnalului* lui T. Teodorescu-Branişte. Face cronică diplomatică pentru agenţia americană United Press în Franţa. După eliberarea din lagărul de la Drancy, se repatriază, în 1944. În 1945 tipăreşte reportajul *Franţa 1938-1944.* În 1951 se stabileşte la Sydney, în Australia. Acolo îşi publică într-un tiraj restrâns (cincizeci de exemplare), în editură proprie, contribuţiile eminesciene. Membru al Pen-Clubului (din 1937) şi al Australian Journalists Association.

OPERA: *Eminescu. Încercare critică,* Bucureşti, 1932; *Cartea cu poeţi.* Bucureşti, 1935; *Franţa 1938-1944,* Bucureşti, 1945; *Masca lui Eminescu*

urmată de Eminescu. Încercare critică şi încheiată de Critica literară despre eseul meu, Sydney, 1979 (fotocopiat); *Moartea abstractă şi alte trei nuvele,* cu desene de Perahim, Sydney, 1980 (fotocopiat); *Anii literari '30.* Cronici, eseuri şi medalioane critice, cu un portret al autorului şi un desen de Marcel Iancu, Sydney, 1981 (fotocopiat); *O săptămână a poeziei,* Sydney, 1981 (fotocopiat); *Piatra de încercare,* roman, Bucureşti, 2000; *Scrisori din exil.* Lucian Boz în corespondenţă cu Şt. Baciu, E. Cioran, M. Eliade, E. Ionescu, C. Noica, N. Steinhardt, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 617, 1932; idem, *ibidem,* nr. 744, 1935; idem. *Istoria...*; idem, *Ulysse,* 1967; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Vl. Streinu, *Pagini...,* I; Perpessicius, *Opere,* VII. 1975; C. Crăciun, în *România literară,* nr. 4, 1982; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 51, 1993; C. Crişan, în *Juranlul literar,* nr. 1-4, 1995; N. Florescu, *ibidem*; B. Brezianu, *ibidem*; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 22, 1996; idem, în *Steaua,* nr. 6, 1996; idem, în *Apostrof,* nr. 7-8, 1996; idem, *ibidem,* nr. 3; 4, 1997; idem, *ibidem,* nr. 3, 1998; idem, în *Familia,* nr. 2, 1998; idem, în *Steaua,* nr. 2-3, 1998; idem, în *România literară,* nr. 33; 39, 2003; B. Brezianu, *ibidem,* nr. 27, 2003. **(V. C.)**

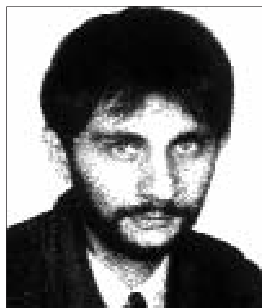

BRAD Ion,
n. 8 nov. 1929, com. Pănade, jud. Alba. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Traian Brad şi al Corneliei (n. Bârna), agricultori. Şcoala primară în satul natal. Liceul la Blaj (1940-1948), unde îşi dă şi bacalaureatul; Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1948-1952). Debutează în rev. *Gând tineresc* din Alba Iulia (1947). Colaborează la *Lupta Ardealului, Almanahul literar* (redactor, 1950-1953), *Steaua, Flacăra, Viaţa Românească, Cravata roşie* (redactor-şef, 1956-1958), *Luceafărul* (redactor, 1958-1960), *Scânteia tineretului* (redactor, 1960-1962), *Gazeta literară* (redactor, 1965-1966), *Contemporanul* etc. A condus filiala clujeană a Uniunii Scriitorilor (1953-1955); secretar al Uniunii Scriitorilor (1962-1965); vicepreşedinte al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste (1968-1973); ambasador al României în Grecia (1973-1982); director în Ministerul de Externe (1982-1984); director al Teatrului „C. I. Nottara" din Bucureşti (1984-1990); director al Editurii Demiurg (din 1992). Debut editorial cu vol. *Cincisutistul* (1952). După numeroase plachete, poezia sa se individualizează şi primeşte accente mai profunde o dată cu vol. *Ecce tempus* (1968), *Orga de mesteceni* (1970), *Zăpezile de acasă* (1972), *Noapte cu privighetori* (1973), *Templul dinafară* (1975). Lirismul său se cristalizează deplin în *Transilvane cetăţi fără somn* (1977). O severă retrospectivă, alcătuită de autor, îi defineşte profilul poetic în *Ora întrebărilor* (1979). **B.** este un continuator al filonului poeziei ardelene interbelice, cu asimilarea creatoare a experienţei lui Lucian Blaga şi adaptarea meditaţiei etico-filosofice la interogaţiile vremii noastre. Romancier în formula realismului tradiţional, urmărind devenirea unei familii ţărăneşti în zgomotul şi furia istoriei: *Descoperirea familiei* (1964), *Ultimul drum* (1975), *Raiul răspopiţilor* (1978). Autor al scenariilor de film: *Ultima noapte a singurătăţii,* în colab. cu Al. Brad (1976), *Drumuri în cumpănă,* în colab. cu Al. Brad (1978), *Flăcări pe comori* (1986) şi *Umbrele soarelui,* în colab. cu M. Veroiu (1987). Traduce din poeţi sovietici, bulgari, maghiari, greci ş.a. Premiul „G. Coşbuc" al Acad. (1958); Premiul Uniunii Scriitorilor (1971); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1977).

OPERA: *Cincisutistul,* Bucureşti, 1952; *Cu sufletul deschis,* Bucureşti, 1954; *Balada împuşcaţilor,* Bucureşti, 1955; *Cântecele pământului natal,* Bucureşti, 1956; *Orele cântatului, cu copiii satului,* Bucureşti, 1956; *Cu timpul meu,* Bucureşti, 1958; *Să citim cu voce tare.* Bucureşti, 1960; *Mă uit în ochii copiilor,* Bucureşti, 1962; *În luna mai,* Bucureşti, 1963; *Descoperirea familiei,* Bucureşti, 1964; *Fântâni şi stele.* Bucureşti, 1965; *Eroii fabulelor,* Bucureşti, 1965; *Fiica Dunării şi a mării,* Bucureşti, 1966; *Ecce tempus.* Bucureşti, 1968; *Orga de mesteceni.* Bucureşti, 1970; *Cele patru anotimpuri,* Bucureşti, 1970; *Poeme,* Bucureşti, 1970; *Zăpezile de acasă,* Bucureşti, 1972; *Emil Isac, un tribun al ideilor noi,* Cluj, 1972; *Noapte cu privighetori,* Bucureşti, 1973; *Ultimul drum,* Bucureşti, 1975 (ed. revăzută şi

adăugită, postfaţă de autor, 1982); *Templul dinafară,* Cluj-Napoca, 1975; *Transilvane cetăţi fără somn,* Bucureşti, 1977; *La zei acasă sau o călătorie lirică prin Elada,* Bucureşti, 1976; *Raiul răspopiţilor,* Bucureşti, 1978; *Ora întrebărilor,* Bucureşti, 1979; *Războiul cunoaşterii,* ilustraţii de C. Piliuţă, Bucureşti, 1979; *Muntele catârilor,* Bucureşti, 1980; *Cartea zodiilor,* Bucureşti, 1982; *Leagănul mării,* Bucureşti, 1983; *Audienţă la consul. Nu pot să dorm,* Bucureşti, 1984; *Întâlnire periculoasă,* Bucureşti, 1985; *Romanul de familie,* I-III, Bucureşti, 1986; *Oracole,* Bucureşti, 1987; *Proces în recurs,* Bucureşti, 1988; *Rădăcinile cerului,* pref. de Irina Petraş, Bucureşti, 1989; *Vase de Tanagra,* versuri, Bucureşti, 1993; *Icoana nevăzută,* versuri, Bucureşti, 1996; *Muntele,* roman, Bucureşti, 1996; *O carte pentru toţi românii – catolicism şi ortodoxie românească,* Cluj-Napoca, 1997; *Al doilea suflet,* versuri, Bucureşti, 1999; *Monologuri paralele: Ion Brad – Monica Anton,* Bucureşti, 1999; *Ambasador la Atena.* Secvenţele începutului, Bucureşti, 2001; *Mamei, dincolo,* versuri, Bucureşti, 2002; *Avatarurile democraţiei* (din ciclul „Ambasador la Atena"), Bucureşti, 2002; *Elogiul nechibzuinţei* (din ciclul „Ambasador la Atena"), Bucureşti, 2002; *În umbra zeilor* (din ciclul „Ambasador la Atena"), Bucureşti, 2003; *Dialog epistolar: Mircea Zaciu-Ion Brad,* Bucureşti, 2003; *„Veniţi de luaţi lumină",* antologie aniversară a generaţiei de la 1848, Blaj, 2003. Traduceri: Létay Lajos, *Casă nouă,* Bucureşti, 1959; N. Zidarov, *Versuri*, în colab. cu Al. Andriţoiu şi I. Horea, Bucureşti, 1971; Ch. Xanthopoulos-Palamas, *Călătorie pe Dunăre*, în colab. cu D. Nicolae, Bucureşti, 1975; E. Averoff-Tossitza, *Alegorii pentru vârstnici şi copii*, în colab. cu D. Nicolae, Bucureşti, 1976; N. Kranidiotis, *Antologie lirică*, în colab. cu Aniţa Augustopoulos-Juncan, Bucureşti, 1976; Ioanna Tsatsos, *Poeme,* Bucureşti 1976 (ed. II, 1979); C. Tsatsos, *Aforisme şi cugetări*, în colab. cu D. Nicolae, Bucureşti, 1977; O. Elytis, *Variaţiuni pe o rază*, în colab. cu Ecaterina Sismanoglu şi D. Rendis. Bucureşti, 1980; *Melancolia Egeei.* Poeţi greci contemporani, selecţie şi prezentări de ~, Bucureşti, 1987; N. Kranidiotis, *Urmaşii lui Prometeu,* în colab. cu Lia Brad-Chisacof, Şt. Stupca, Bucureşti, 1994; V. Rigas, *Scrieri revoluţionare,* în colab. cu Cristina Băcanu, Bucureşti, 1999; *Poeţi greci contemporani,* antologie, trad. şi prezentare de ~, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Contemporanul,* 20 febr. 1959; Al. Philippide, *Studii şi portrete literare,* 1963; G. Călinescu. *Literatura nouă,* 1972; V. Râpeanu, *Pe drumurile tradiţiei,* 1973; Al. Piru, *Poezia...*, II; M. Zaciu*, Alte lecturi şi alte zile,* 1978; P. Poantă, *Radiografii,* 1978; D. Micu, în *România literară,* nr. 45, 1979; M. Zaciu, *Lancea lui Achile,* 1980; idem, *Cu cărţile pe masă,* 1981; N. Ciobanu, *Întâlnirea cu opera,* 1982; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; Ileana Corbea-N. Florescu, *Biografii posibile,* III, 1984: V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985: P. Marcea, *Atitudini,* 1985, I. Rotaru, *O istorie...,* III; F. Băileşteanu, *Aorist*, 1988; A. Cosma, *Romanul...*, I. D. Micu, *Limbaje lirice contemporane,* 1988; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* II, 1988; I. Buzaşi, în *Tribuna,* nr. 51, 1993; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 10-11, 1994; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 42-45, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 33, 1996; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 373, 1997; idem, *ibidem,* nr. 511, 2000; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003. **(M. Z.)**

BRAGA Corin, n. 12 ian. 1961, Baia Mare. Eseist, prozator şi critic literar. Fiul lui Mircea Braga, prof. univ., scriitor, şi al Rodicăi Braga (n. Besoiu), scriitoare. Căsătorit cu Ruxandra Cesereanu. Studii elementare şi secundare la Baia Mare şi Sibiu (1968-1976); tot la Sibiu, Liceul „Andrei Lazăr", apoi „Octavian Goga" (1976-1980); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1981-1985). Prof. la Liceul „Andrei Mureşanu" din Bistriţa (1985-1988); referent literar la Teatrul de Stat din Sibiu (1988-1990); cercetător-asistent la Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară „Sextil Puşcariu" din Cluj, Secţia de istorie literară; asistent (1991-1994), lector (1994-1999) şi conferenţiar (din 1999) la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj, Catedra de literatură comparată (şeful Catedrei, din 2003). Burse de cercetare la Praga, Republica Cehă (1992), Madrid, Spania

(1992), Barcelona, Spania (1998); cursuri de vară la Univ. din Santiago de Compostela, Spania (1992) şi la Univ. din Atena, Grecia (1995); bursă de excelenţă la Univ. Sorbona – Paris IV (2000). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Lucian Blaga. Geneza luminilor imaginare* (1997). Director al rev. *Echinox* (1994-2000) şi al *Caietelor Echinox* (din 2001); director fondator al Centrului de cercetare a imaginarului din cadrul Facultăţii de Litere (din 2002). Colab. la *Apostrof, Cahiers roumains d'études littéraires, Contrapunct, Echinox, Familia, Poesis, Revista de istorie şi teorie literară, Steaua, Tribuna, Transilvania* etc. A colaborat la vol. colective *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu* (1991), *Eonul Blaga. Întâiul veac* (1997), *Dicţionar analitic de opere literare româneşti* (I-III, 1998-2001), *Experienţa externă* (2001), *Dicţionarul scriitorilor români* (III-IV, 2001-2002), *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2000) etc. Debutează în *Echinox* (1980). Debut editorial în vol. colectiv *Doisprezece prozatori* (1988). A publicat două romane (*Noctambulii*, 1992; *Hidra,* 1966), eseuri critice despre *Nichita Stănescu* (1993) şi *Lucian Blaga* (1998), un jurnal de vise (*Oniria,* 1999) şi vol. *Studii de arhetipologie* (1999). Trad. din W. R. Bion, A. Samuels, B. Shorter, F. Plaut. Ed. critică din L. Dimov şi D. Ţepeneag (*Momentul oniric,* 1997). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1993); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1997).

OPERA: *Doisprezece prozatori,* vol. colectiv de debut, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1988; *Noctambulii,* roman, Cluj-Napoca, 1992; *Nichita Stănescu. Orizontul imaginar,* Sibiu, 1993; *Hidra,* roman, Sibiu, 1996; *Lucian Blaga. Geneza luminilor imaginare,* Iaşi, 1998; *Oniria. Jurnal de vise* (1985-1995), Piteşti, 1999; *Studii de arhetipologie,* Cluj-Napoca, 1999. Traduceri: *Spiritul în afara trupului.* Dosar alcătuit de Fulviu Frigator (pseud.), Sibiu, 1993; W. R. Bion, *Gânduri secunde. Lucrări selectate de psihanaliză,* trad. în colab. cu Carmen Bujdei şi Fl. V. Vlădescu, New York, 1993; *Spiritul după moarte.* Dosar alcătuit de Luiza Textoris (pseud.), Sibiu, 1993; A. Samuels, B. Shorter, F. Plaut, *Dicţionar critic al psihologiei analitice jungiene,* Binghamton – Cluj, 1995; *Puterile spiritului.* Dosar alcătuit de Adela şi Anir Margus (pseud.), Sibiu, 1996.

REFERINŢE CRITICE: M. Dragolea, în *Vatra,* nr. 10, 1992; Laura Pavel, în *Apostrof,* nr. 1-2, 1993; Sanda Cordoş, în *Echinox,* nr. 1-3, 1994; I. Pop, în *Steaua,* nr. 4-5, 1994; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 38, 1994; Şt. Borbély, în *Apostrof,* nr. 8-9, 1994; Sanda Cordoş, în *Steaua,* nr. 11-12, 1996; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1998; Fl. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 2, 1999; V. Cubleşan, în *Apostrof,* nr. 9, 1999; Emilia David, în *Observator cultural,* nr. 3, 2000; Al. Th. Ionescu, în *Calende,* nr. 5-8, 2001; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002. **(A. S.)**

BRAGA Mircea, n. 27 aug. 1938, Sibiu. Eseist şi critic literar. Fiul Iui Gheorghe Braga, mecanic auto, şi al Mariei (n. Schneider). Studii elementare la Sibiu (1945-1952), Liceul „Gheorghe Lazăr" din acelaşi oraş (1952-1955) şi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1955-1960). Prof. (1960-1962), redactor la ziarul *Pentru socialism* (1962-1966), instructor cultural (1966-1968) şi director al Teatrului Dramatic (1968-1970) din Baia Mare. Între 1970 şi 1974, director al Teatrului de Stat din Sibiu. Preşedinte al Comitetului pentru Cultură al jud. Sibiu (1974-1979), redactor la rev. *Transilvania* (1979-1990), director al Casei de Presă şi Editură „Transpres" (1990-1995). Din 1991, director al Editurii Imago din Sibiu. Prof. la Univ. din Alba Iulia (din 1995). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *V. Voiculescu.* Studiu critic (1984). Debut în *Steaua* (1966). A colaborat la *Tribuna, Familia, România literară, Vatra, Limbă şi literatură, Revista de istorie şi teorie literară, Teatru* etc. Primele două cărţi, *Sincronism şi tradiţie* (1972) şi *Conjuncturi şi permanenţe* (1976), sunt culegeri de studii şi art., unitare tematic. Vol. următor, *Destinul unor structuri literare* (1979), depăşeşte metoda conspectelor şi cercetarea teoretică de principiu. Comentariul eseistic se aplică de astă dată la structuri concrete, atestate deopotrivă istoric şi axiologic. O reuşită tentativă de raportare a creaţiei lui V. Voiculescu la problematica tradiţionalismului românesc o constituie vol.

V. Voiculescu în orizontul tradiţionalismului (1984). După un fel de jurnal-fragmentarium critic, *Când sensul acoperă semnul* (1985), **B.** sintetizează toate cercetările sale mai vechi pe tema tradiţiei şi modernismului în *Recursul la tradiţie. O propunere hermeneutică* (1987). Alte vol.: *Pe pragul criticii* (1992), *Decupaj în sens* (1997), *Cultura – o utopie asumată?* (2000), *Epoca marilor clasici* (2001), *Critică şi poetică literară* (2002), *Caragiale şi obsesia „umbrei”* (2002), *Teorie şi metodă* (2002) şi *Replieri interpretative* (2003). Autorul s-a mai remarcat prin studiile introductive la ed. din operele lui M. Sadoveanu, Eminescu, Slavici, Romulus Cioflec, Oscar Lemnaru, O. Goga, Ion Creangă, Pavel Dan, Jean Bart, V. Eftimiu, N. D. Cocea, A. E. Baconsky. Premiul Asoc. Scriitorilor din Sibiu (1982).

OPERA: *Sincronism şi tradiţie,* Cluj, 1972; *Conjuncturi şi permanenţe,* Cluj-Napoca, 1976; *Destinul unor structuri literare,* Cluj-Napoca, 1979; *Istoria literară ca pretext,* Cluj-Napoca, 1982; *V. Voiculescu în orizontul tradiţionalismului,* Bucureşti, 1984; *Când sensul acoperă semnul,* Bucureşti, 1985; *Recursul la tradiţie. O propunere hermeneutică,* Cluj-Napoca, 1987; *Pe pragul criticii,* Sibiu, 1992; *Decupaj în sens: propuneri de istorie literară,* Sibiu, 1997; *Cultura – o utopie asumată?,* Sibiu, 2000; *Epoca marilor clasici,* Sibiu, 2001; *Critică şi poetică literară,* Sibiu, 2002; *Caragiale şi obsesia „umbrei”,* Sibiu, 2002; *Teorie şi metodă,* eseu despre izvoarele aventurii metodologice moderne, Sibiu, 2002; *Replieri interpretative,* Sibiu, 2003.

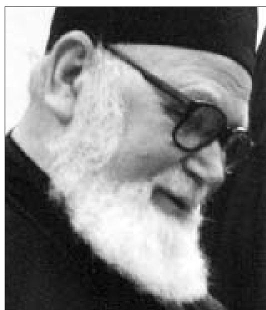
REFERINŢE CRITICE: M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 52, 1972; M. Tomuş. în *Transilvania,* nr. 6, 1976; Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1979; A. Sasu, în *Tribuna,* nr. 6, 1980; M. Angheleseu, în *România literară,* nr. 43, 1982; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 8, 1983; Gh. Glodeanu, în *Tribuna,* nr. 50, 1984; Maria Vodă Căpuşan, în *Tribuna,* nr. 38, 1985; L. Grăsoiu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1985; C. Trandafir, în *Steaua,* nr. 6, 1985; Al. Piru, *Critici....*; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 15, 1993; T. Popescu, în *Observator* (München), nr. 2-3, 1994; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 35-36, 1997; C. Rogozanu, în *România literară,* nr. 40, 2000; I. Mariş, în *Transilvania,* nr. 2, 2001. **(C. M.)**

BRAGA Rodica, n. 28 iun. 1938, Alba Iulia. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Traian Besoiu, brutar, şi a Rafilei (n. Roşiu), tehnician dentar. Şcoala elementară (1945-1952) şi Liceul de fete (1952-1955) la Alba Iulia. Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1955-1960). Prof. de lb. şi literatura română la Baia Mare (1960-1963); bibliograf principal la Bibl. Institutului Pedagogic de trei ani din acelaşi oraş (1963-1967); din 1967, liber profesionistă. Colab. la *Tribuna, Vatra, Transilvania, Luceafărul, România literară, Discobolul, Saeculum, Arhipelag* etc. Debutează în *Tribuna* (1971). Debut editorial cu vol. de povestiri *Sângele alb al pietrelor* (1972). Premiul Filialei din Sibiu a Uniunii Scriitorilor (1979).

OPERA: *Sângele alb al pietrelor,* povestiri, Bucureşti, 1972; *Nisipul memoriei,* roman, Bucureşti, 1978; *Dincolo de dragoste,* roman, Bucureşti, 1979; *Eternităţi de o clipă,* povestiri, Bucureşti, 1982; *Singurătatea pământului,* roman, Bucureşti, 1985; *Commentarius perpetuus,* versuri, în colab. cu M. Ivănescu, Cluj-Napoca, 1986; *Prietenii lui Arthur,* literatură pentru copii, Bucureşti, 1986; *Maia,* roman, Bucureşti, 1988; *Împăratul vrăjitor,* literatură pentru copii, Sibiu, 1990; *Ce povestesc icoanele?,* literatură pentru copii, Sibiu, 1991; *Fluturele negru,* roman, Sibiu, 1994; *Nelinişte a cuvintelor,* versuri, Sibiu, 1995; *A doua nelinişte,* versuri, Sibiu, 1997; *Stacojiu,* versuri, Sibiu, 2000; *Şi va fi ziua a opta,* roman, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 15, 1979; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 27, 1980; Al. Piru, *Debuturi,* 1981; D. C. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 8, 1982; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 9, 1983; T. Popescu, în *Contemporanul,* nr. 17, 1986; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 6, 1986; E. Simion, în *România literară,* nr. 7, 1987; E. Manu, *ibidem,* nr. 32, 1989; R. Munteanu, în *Jurnal de cărţi,* VI, 1996; H. Gârbea, în *ArtPanorama,* nr. 3, 1997; Irina Petraş, *Cărţile deceniului 10,* 2003. **(A. S.)**

BRAGA Roman, n. 4 apr. 1922, satul Condriţa, jud. Lăpuşna (Basarabia). Teolog şi eseist. Fiul lui Cosma Braga şi al Mariei (n. Ostapu), agricultori. Şcoala elementară în satul natal (1929-1933); urmează apoi Seminarul monahal Cernica (1934-1940) şi Seminarul Teologic din Chişinău (1940-1943). Licenţiat al Facultăţii de Teologie a Univ. din Bucureşti (1943-1947). Călugăr, servind biserica ortodoxă română în ţară, în Brazilia şi în Statele Unite. Este arestat şi închis în perioada 1948-1953 şi 1959-1964. Preot la Catedrala din Iaşi (1953-1959), la Negreşti-Oaş şi la Sârbi (Oradea), 1964-1968. Între 1969 şi 1971 e preot paroh la São Paulo, Brazilia. Din 1972, serveşte două mănăstiri ortodoxe din Statele Unite: The Orthodox Monastery of the Transfiguration (înfiinţată în 1968 la Ellwood City, Pennsylvania) şi The Orthodox Monastery of the Dormition (înfiinţată în 1987 la Rives Junction, Michigan). Debutează în *Calendarul „Credinţa”* din São Paulo, Brazilia (1970), cu impresii de misionar (*Cruzeiro do sul*). Debut editorial cu volumul de eseuri şi cuvinte de învăţătură creştină *Pe drumul credinţei* (1995); textele au fost publicate iniţial în *Solia* (Jackson, Michigan), *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), *Lumină lină/Gracious Light* (New York), *Drum* (Pittsburgh, Pennsylvania), *Calendarul „Credinţa”* (São Paulo, Brazilia) şi *Calendarul „Solia”* (Detroit, Michigan). Următoarele două vol. sunt tipărite în acelaşi an (1996): *On the Way of Faith* şi *Exploring the Inner Universe* (cu importante pagini documentare despre *Rugul aprins*). A editat o antologie din poezia închisorilor: *Voi n-aţi fost cu noi în celulă* (São Paulo, Brazilia, 1972).

OPERA: *Pe drumul credinţei*. Texte omagiale oferite de prelaţi, prieteni şi savanţi români, plus Colecţia de texte antologice, prima ed. Dormition of Mother of God, Orthodox Monastery (Rives Junction, Michigan), 1995 (ed. îngrijită de colegiul de redacţie al editurii); *On the Way of Faith*, Dormition of Mother of God, Orthodox Monastery (Rives Junction, Michigan), 1996; *Exploring the Inner Universe*. Joy. – The Mistery of Life, with an Interview by Dinu Cruga, First English Edition, Dormition of Mother of God, Orthodox Monastery (Rives Junction, Michigan), 1996.

REFERINŢE CRITICE: A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

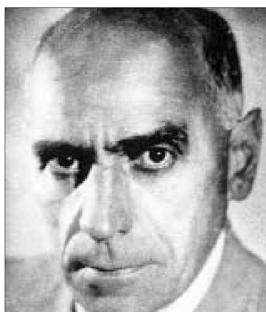

BRAHAŞ Cornel (pseud. lui Ionel Viţu), n. 8 mai 1950, com. Poiana, jud. Galaţi – m. 23 nov. 2005, Brătăşeşti, jud. Galaţi. Poet şi prozator. Fiul Georgetei Viţu. Studii liceale. Colab. la *Astra, Luceafărul, Adevărul, Cronica română* etc. Debutează în rev. *Astra* (1966). Debut editorial cu vol. de versuri *Întors* (1972). Alte culegeri lirice: *Odihnă la câmp* (1979), *Caiet cu poezii* (1981), *Penultimele poeme de dragoste* (1982), *Sfârşit de vânătoare* (1988), *Poezii fără mijloace* (1990), *Poeme de dragoste şi speranţă* (1992), *Poezii foarte frumoase* (1993), *Cu moartea pre moarte călcând* (1995), *Poezii din capul meu* (1998) şi *Lapsus vulgata* (2003). A mai publicat romane (*Până la capăt şi mai departe,* I-II, 1986-1989; *Morţii nu mai ştiu drumul spre casă,* 1990; *Mocăneştii, oamenii dracului,* 1994; *Despre morţi numai bine,* 1996; *2004 Anno Domini,* 2003; *Fiecare moare singur,* 2003), reportaje (*23 de ore pentru destinul României,* 1984), memorialistică (*Jurnal dactilografiat,* 1998) şi eseuri politice (*Organizarea dreptei româneşti într-un partid politic ultramodern,* 1996). Premiul C. C. al U.T.C. (1971).

OPERA: *Întors,* versuri, Bucureşti, 1972; *Odihnă la câmp,* versuri, Bucureşti, 1979; *Caiet cu poezii,* versuri, Bucureşti, 1981; *Penultimele poeme de dragoste,* Bucuresti, 1982; *24 de ore pentru destinul României,* reportaj, Bucureşti, 1984; *Până la capăt şi mai departe,* I-II, roman, Bucureşti, 1986-1989; *Sfârşit de vânătoare,* versuri, Bucureşti, 1988; *Morţii nu mai ştiu drumul spre casă,* roman, Bucureşti, 1990; *Poezia fără mijloace,* versuri, Bucureşti, 1990; *Poeme de dragoste şi speranţă,* versuri, Bucureşti, 1992; *Poezii foarte frumoase,* versuri, Bucureşti, 1993; *Mocăneştii, oamenii*

dracului, roman, Bucureşti, 1994; *Cu moartea pre moarte călcând,* poem, Bucureşti, 1995; *Despre morţi numai de bine,* roman, Bucureşti, 1996; *Organizarea dreptei româneşti într-un partid politic ultramodern,* eseu politic, Bucureşti, 1996; *Jurnal dactilografiat,* jurnal, Bucureşti, 1998; *Poezii din capul meu,* versuri, antologie de autor, Bucureşti, 1998; *Lapsus vulgata,* versuri, Bucureşti, 2003; *2004 Anno Domini,* roman, Bucureşti, 2003; *Fiecare moare singur,* roman, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: *D. Dimitriu,* în *Convorbiri literare,* nr. 14, 1973; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 15, 1973; P. Dugneanu, *ibidem,* nr. 15, 1979; Dinu Flămând, în *Amfiteatru,* nr. 6, 1981; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* nr. 44, 1983; A. Silvestri, în *Săptămâna,* nr. 25, 1985; L. Ulici, în *România literară,* nr. 8, 1987; N. Oprea, în *Vatra,* nr. 4, 1989; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 3, 1989; L. Chişu, în *Literatorul,* nr. 36, 1993. **(A. S.)**

BRAN-LEMENY Ioan-Alexandru, n. 16 sept. 1886, Braşov – m. 2 apr. 1954. Poet. Fiul lui Nicolae de Lemeny, dr. în drept la Viena, şi al Minervei (n. Caravia). Şcoala primară la Braşov; primele clase liceale la „Andrei Şaguna", clasa a V-a în particular, clasele a VI-a şi a VIII-a la Liceul German „Honterus" (bacalaureatul în 1906). În acelaşi an intră în Regimentul 2 Husari, la Arad; în 1907 se înscrie la Facultatea de Drept din Budapesta; termină studiile la Cluj, paralel cu un stagiu la Univ. din Viena, unde audiază cursuri de lb. germană şi filosofie. Dr. al Univ. din Cluj (1921). Între 1911 şi 1914, avocat şi ziarist la Braşov. În 1914 se mută la Brăila, apoi la Bucureşti, iar în timpul ocupaţiei germane, refugiat la Iaşi, e mobilizat la cenzura militară, apoi la Ministerul de Război (serviciul statistic); redactor la publicaţiile Marelui Cartier General. Revine la Braşov în 1919, ca magistrat şi notar. Obligat să demisioneze din magistratură din cauza art. *Anarhia de la justiţia din Braşov,* publicat în *Adevărul.* Translator la Primăria din Braşov (până în 1932), apoi avocat şi ziarist. Membru al Soc. Scriitorilor Români şi al Sindicatului Presei din Ardeal şi Banat (din 1930). Colaborează la *România viitoare, Dimineaţa, Patria, Braşovul literar şi artistic* (semnând şi cu pseud. Idel, A. Postol, Il., I.L., Dr. L., I.Al., B.L.), *Telegraful român, Flacăra, Tribuna, Şcoala şi familia, Arhivele Olteniei, Românul, Ţara Bârsei, Klingsor, Lanuri* etc. Întemeiază la Braşov rev. *Ritmuri* (cu I. Focşeneanu, 1929-1930, devenită *Braşovul literar şi artistic* sub conducerea lui Cincinat Pavelescu, 1931-1935) şi *Prometeu* (1934-1939). Traduce din Goethe, Ady Endre ş.a. Autor de poezie patriotică şi pasteluri în tonalitatea specifică lirismului ardelean al epocii (*Poezii,* 1914; *Talaz,* 1933; *Traista mea,* 1941).

OPERA: *Poezii,* pref. de G. Coşbuc, Bucureşti, 1914; *Lacrimi şi clocot,* Bucureşti, 1916; *Deutschlands Wiedergeburt,* pref. de H. Mann, Braşov, 1923; *Ancore,* Braşov, 1926; *Talaz,* Braşov, 1933; *Traista mea,* Braşov, 1941.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Opere,* VII, 1975. **(M. L.)**

BRANIŞTE Valeriu, n. 10 ian. 1869, com. Cincul Mare, jud. Braşov – m. 1 ian. 1928, Lugoj. Gazetar şi memorialist. Fiul lui Moise Branişte, primpretor, şi al Mariei (n. Vlad). Studii: Liceul German din Sibiu (1879-1887) şi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Budapesta (1887-1891); licenţiat în lb. şi literatura maghiară şi germană; doctoratul în 1891. Debutează cu art. în *Revista filologică maghiară,* iar editorial, cu teza de doctorat despre Andrei Mureşianu (în lb. maghiară, 1891). Prof. la Braşov (1891-1893), predă lb. şi literatura maghiară (obligatorie în liceele româneşti transilvănene, din 1883). Din 1893, se consacră ziaristicii: preia redacţia *Tribunei* (1893); fondează şi conduce *Dreptatea* la Timişoara (1894-1895), *Patria* la Cernăuţi (1897-1900), *Drapelul* la Lugoj (1901-1919) etc. În lumina celor patru mii de art. politice din publicaţiile sale bănăţene (*De la Blaj la Alba Iulia,* 1980) şi a corpusului de *Corespondenţă* (I-III, 1985-1989), **B.** apare ca unul dintre tribunii

generaţiei dintre Memorandum (1892) şi Marea Unire (1918). Activitatea în slujba idealului naţional românesc îi aduce din partea autorităţilor austro-ungare întemniţarea la Vác (1894) şi Seghedin (1893; 1918). Joacă un important rol în realizarea Unirii din 1918; deţine resortul cultelor şi învăţământului în Consiliul Dirigent; contribuie decisiv la fondarea univ. româneşti din Cluj (1919). Membru de onoare al Acad. Române (1919). Memorialist înzestrat cu spontaneitate şi umor în evocarea luptelor politice şi culturale ale primei generaţii tribuniste în *Amintiri din închisoare* (1972; 2002) şi *Oameni, fapte, întâmplări* (1980).

OPERA: *Mureşianu András,* Budapest, 1891; *Societatea teatrală „G. A. Petculescu*”, Braşov. 1902; *Pagini răzleţe,* Braşov, 1902; *Tabla de la Lugoj,* Lugoj, 1903; *Cântăreţii noştri la Bucureşti,* Lugoj, 1908; *Ciprian Porumbescu,* Lugoj, 1908; *Alesandru de Mocsony,* Braşov, 1910; *Coriolan Brediceanu,* Lugoj, 1911; *George Pop de Băseşti,* Cluj, 1923; *Andrei baron de Şaguna,* Bucureşti, 1923; *Amintiri din închisoare,* studiu introductiv de M. Constantinescu, Al. Porţeanu, ed. îngrijită şi note de Al. Porţeanu, Bucureşti, 1972; *Oameni, fapte, întâmplări,* pref. de D. Vatamaniuc, note şi comentarii de Valeria Căliman şi S. Polverejan, Cluj-Napoca, 1980; *De la Blaj la Alba Iulia,* ed. îngrijită de Valeria Căliman şi Elena Simionescu, cuvânt înainte de M. Muşat, Timişoara, 1980 (ed. II, 2003); *Corespondenţă,* I-III, cuvânt introductiv de acad. Şt. Pascu, ed. îngrijită, note şi comentarii de Valeria Căliman şi Gh. Iancu, Cluj-Napoca, 1985-1989; *Scrisori din închisoare* (Seghedin, 1918), ed. de Valeria Căliman şi Gh. Iancu, Reşiţa, 1996; *În slujba Bucovinei, în slujba neamului românesc,* art. politice, ed. şi studiu introductiv de I. Cocuz, suceava, 1998; *Corespondenţă,* I-IV, ed. îngrijită de Valeria Căliman, Gh. Iancu (I-III), Gh. Iancu, Valeria Căliman şi St. Mânduţ (IV), Cluj-Napoca, 1985-2001; *Amintiri din închisoare: însemnări contimporane şi autobiografice,* selecţie, notă asupra ed. şi tabel cronologic de L. Petreanu, Bucureşti, 2002 (se reproduce textul ed. din 1972).

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Oameni cari au fost,* II, 1935; *Omagiu lui Valeriu Branişte,* 1968; I. Clopoţel, în *Argeş,* nr. 7, 1968; M. N. Rusu, în *Amfiteatru,* nr. 8, 1980; I. V. Cocuz, în *Suceava,* nr. 9, 1982; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 23, 1990; I. Sava, în *Contemporanul,* nr. 29, 1992. **(M. Pr.)**

BRATEŞ Radu (pseud. lui Gh. I. Biriş), n. 16 mart. 1913, com. Ciugud, jud. Alba – m. 11 iul. 1973, Blaj. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan Biriş şi al Anei (n. Păcurar), agricultori. Şcoala primară în com. natală (1919-1923); Liceul „Sf. Vasile” din Blaj (1923-1930); Facultatea de Litere a Univ. din Cluj, specialitatea lb. română şi latină (1930-1934). Student, lucrează la Muzeul Limbii Române al lui S. Puşcariu. Frecventează cenaclul lui V. Papilian şi şezătorile Astrei. Prof. de liceu la Blaj (1935-1948); şef de lucrări la Institutul de Lingvistică din Cluj (1949-1952). Arestat şi deţinut la Canal (Poarta Albă, Peninsula, Valea Neagră), între 1952 şi 1954, fără sentinţă judecătorească. Prof. la Hăpria, Cistei Mihalţ şi Teiuş (1955-1973). Debut cu o poezie în gazeta blăjeană *Unirea poporului* (1928), sub pseud. G. B. Târnăveanu, utilizat şi pentru alte colab. între 1928 şi 1930, la *Unirea poporului* şi la rev. pentru elevi a lui Vl. Corbasca, *Limba română.* Student, colaborează la *Abecedar, Pagini literare, Gândirea, Gând românesc* şi *Blajul,* cu poezii, proză şi publicistică, adoptând pseud. Radu Braleş. Unul dintre întemeietorii rev. *Blajul* (1934). Colab. la *Dacoromania, Unirea, Cultura creştină, Transilvania, Convorbiri literare, Viaţa, Revista Fundaţiilor Regale. Steaua, Tribuna, Gazeta literară, Vatra, Luceafărul etc.* Între 1940 şi 1942, conduce rev. *Mlădiţe* a elevilor Liceului „Sf. Vasile” din Blaj; între 1946 şi 1948, redactor al gazetei *Unirea poporului.* Debut editorial cu broşura *Ioan Axente Sever şi timpul său* (1931). Evocarea istoriei şi a spiritualităţii ardeleneşti e continuată prin vol. *Aspecte din viaţa Blajului* (1942) şi *Oameni din Ardeal* (1973). Ca poet, figurează în antologia lui Emil Giurgiuca, *Poeţi tineri ardeleni* (1940), poemele sale, risipite prin rev., fiind adunate în vol. postum *Cântece de pe coline* (1974), cea mai mare parte a creaţiei rămânând însă în ms.

OPERA: *Ioan Axente Sever şi timpul său,* Cluj, 1931; *Aspecte din viaţa Blajului,* Blaj, 1942; *Oameni din Ardeal,* Bucureşti, 1973; *Cântece de pe coline,* pref. de V. Taşcu, Cluj-Napoca, 1974.

REFERINŢE CRITICE: D. Neda, în *Cultura creştină,* nr. 7-9, 1942; O. Suluţiu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 5, 1943; Monica Lazăr, *Pavel Dan,* 1967; V. Fanache, *„Gând românesc" şi epoca sa literară,* 1973; N. Albu, în *Unirea,* nr. 1674, 1973; idem, în *România literară,* nr. 28, 1973; N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 16, 1973; I. Brad, în *Contemporanul,* nr. 30, 1973; I. Buzaşi, în *Tribuna,* nr. 30, 1973; idem, *Poarta inimii,* 1975; P. Dan, *Ultimul capitol,* 1976; I. Buzaşi, în *Izvoare de lumină,* dec., 1979. **(L. Pp.)**

BRATOLOVEANU Liviu (prenumele la naştere: Vasile Gheorghe), n. 8 aug. 1912, Turnu Severin – m. 13 iul. 1983, Bucureşti. Prozator. Al şaselea copil al lui Gheorghe I. Bratoloveanu, negustor podgorean, şi al Zoei (n. Nicolau). Liceul Comercial (1926-1929), Liceul Teoretic (1929-1931) şi o şcoală de administraţie (1929-1931). Debutează la cincisprezece ani, cu proză scurtă, semnată Vasile Gh. Bratoloveanu, în *Dimineaţa copiilor* (1927). Mai colaborează, elev fiind, la rev. umoristică brăileană *Mama dracului,* la *Copiii noştri* (1929)*, Universul copiilor, Veselia* etc., cu schiţe, povestiri, basme, versuri, fabule, rebusistică. Între 1931 şi 1938, angajat la ziarul *Nădejdea* (*Mehedinţeanul*)*,* pe care-l redactează aproape în întregime în 1935 şi 1936. Debut editorial cu vol. de poezii *Manifest* (1935). Lucrează în cadrele CFR la Turnu Severin, Bucureşti, Turda, apoi din nou la Bucureşti (1942-1943). Colaborează în tot acest timp *la Adevărul, Calendarul, Clopotul, Dacia rediviva, Dimineaţa, Duminica, Fapta, Facla, Gorjanul, Lumea românească, Provincia, Realitatea ilustrată, România, Universul, Vremea, Lupta CFR, Munca CFR* (redactor-şef), *Fapta* (redactor, 1944-1945). În 1946 îi apare vol. I, *Morarul,* din trilogia *Oameni la pândă,* urmat, la mare distanţă, de vol. II, *Pelagră* (1975) şi *Reptila* (l 975), după o culegere de proze scurte, *Soarele din fereastră* (1967). În 1949, membru în primul comitet de conducere al Uniunii Scriitorilor, secretar adjunct, responsabil al secţiei de proză, responsabil al filialelor din provincie etc. A mai lucrat la Comisia Controlului de Stat; şef al serviciului de presă în Direcţia Generală CFR; din 1956, secretar literar la Teatrul Muncitoresc CFR; funcţionar la întreprinderea Cinematografică Bucureşti (până în 1967, când se pensionează). Înainte de moarte, îi mai apare romanul *Bunica studiază dreptul* (1982). A lăsat în ms, între alte vol. de nuvele şi romane, vol. III, *Omul din întuneric,* din ciclul *Oameni la pândă.*

OPERA: *Manifest,* Turnu Severin, 1935; *Eu şi Dunărea,* Craiova, 1940; *Oameni la pândă,* I *Morarul,* Bucureşti, 1946 (ed. II, 1947; ed. III, 1971); *Soarele din fereastră.* Bucureşti, 1967; *Pelagră,* Bucureşti, 1975; *Reptila,* Cluj-Napoca, 1975; *Bunica studiază dreptul,* Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, *Romanul românesc contemporan* (*1944-1949*)*,* 1965; Al. Piru, *Panorama...*; V. Cristea, în *România literară,* nr. 31, 1975; V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 20, 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 23, 1975; idem, *ibidem,* nr. 33, 1976; N. Oprea, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1976; Al. Raicu, în *România literară,* nr. 29, 1983; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(M. Z.)**

BRATU Savin (numele la naştere: Raul Baraş), n. 15 mai 1925, Roman – m. 4 mart. 1977, Bucureşti. Critic, istoric şi teoretician literar. Fiul lui Filip Baraş, angajat al Teatrului Naţional din Iaşi, şi al Perlei (n. ?). Şcoala primară, gimnaziul şi studii liceale la Iaşi (Liceul Naţional şi în particular); Facultatea de Litere la Iaşi şi Bucureşti (1945-1950). Început de carieră militară, abandonată. Carieră didactică la Univ. din Bucureşti (conferenţiar la Catedra de teoria literaturii şi literatură comparată). Dr. în filologie (1969). Debut în *Moldova liberă* din Iaşi (1945). Colaborează la *Pygmalion, Naţiunea, Revista literară, Tinereţea, Gazeta literară, Tânărul scriitor, Viaţa Românească, Contemporanul* etc. Redactor la *Gazeta literară.* Debut cu broşura *Cum participă tineretul sovietic la întrecerile socialiste* (1949), urmată de *Vasile Roaită* (1949). A publicat vol. *Eroul timpurilor noastre în proza din ultimii ani* (1955), *Moştenirea lui Ibrăileanu* (1955), *Cronici* (I-II, 1957-1958), *Contemporanul şi vremea sa* (1959, în colab. cu Zoe Dumitrescu), *Ibraileanu, omul* (1959), *Mihail*

Sadoveanu (1963), *Ion Creangă* (1969), *Ipoteze şi ipostaze* (1973), *De la Sainte-Beuve la noua critică* (1974), pe parcursul cărora evoluează de la cadrele schematice ale criticii proletcultiste la monografia critică şi la sinteza teoretică. A prefaţat şi a tradus antologii din opera lui Albert Thibaudet (1966), Sainte-Beuve (1967) şi André Gide (1970) şi a îngrijit o ed. a corespondenţei lui M. Sadoveanu (în colab.). Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. (1963).

OPERA: *Cum participă tineretul sovietic la întrecerile socialiste,* Bucureşti, 1949; *Vasile Roaită,* 1949 (ed. II, 1950; ed. III, 1951); *Moştenirea lui Ibrăileanu,* Bucureşti, 1955; *Eroul timpurilor noastre în proza din ultimii ani,* Bucureşti, 1955; *Cronici,* I-II, Bucureşti, 1957-1958; *Ibrăileanu, omul,* Bucureşti, 1959; *Contemporanul şi vremea sa*, în colab. cu Zoe Dumitrescu, Bucureşti, 1959; *Mihail Sadoveanu.* O biografie a operei, Bucureşti, 1963; *Ion Creangă,* Bucureşti, 1969; *Analiză şi interpretare. Orientări în critica literară contemporană*, în colab., Bucureşti, 1972; *Ipoteze şi ipostaze.* Pentru o teorie a istoriei literare, Bucureşti, 1973; *Fundamentele criticii literare,* I *De la Sainte-Beuve la noua critică,* Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Păreri literare,* 1964; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 28, 1969; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1969; AI. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1974; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 8, 1974; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 17, 1974; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 12, 1974; *9 pentru eternitate,* 1978; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România,* II, 1979; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 650, 2003. **(M. P.)**

BRĂDĂŢEANU Virgil, n. 4 mart. 1927, Suceava. Teatrolog. Fiul lui Nicolae Brădăţeanu, inginer agronom, şi al Virginiei (n. Popovici), funcţionară. Clasele primare la Râmnicu Sărat; Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuţi (bacalaureatul în 1946); licenţiat al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti (1950). Carieră didactică la acelaşi Institut, începând din 1950; decan al Facultăţii de Teatru şi Cinematografie; redactor-şef al emisiunilor cultural-artistice ale Televiziunii (1957-1961; 1964-1967); vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă (1967-1968); preşedinte al Comitetului de Cultură şi Artă al Municipiului Bucureşti. Debutează în *Contemporanul* (1951), cu cronici şi eseistică teatrală. Cu excepţia eseurilor despre artă din *Întâlnire cu capodopera* (1973), a medalioanelor din *Titani ai Renaşterii* (1985) şi a notelor de călătorie din *Sub soarele sudului* (1975), toate lucrările lui **B.** sunt consacrate istoriei teatrului românesc, fie că e vorba de monografii dedicate unor actori (*Grigore Manolescu,* 1959; *Sonia Cluceru,* 1963; *Constantin I. Nottara,* 1966; *Profiluri,* 1973), fie de lucrări de sinteză (*Drama istorică naţională,* 1966; *Istoria literaturii dramatice româneşti şi a artei spectacolului,* I-III, 1966-1982; *Comedia în dramaturgia românească,* 1970; *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977), unele din acestea având o destinaţie didactică. Dr. în filologie cu teza *Constantin I. Nottara* (1966). Colaborează la *Contemporanul, Cântarea României, Ateneu, Teatrul, Scânteia, România liberă, Scânteia tineretului, Revue d'Histoire du Théâtre* etc.

OPERA: *Grigore Manolescu,* Bucureşti, 1959; *Sonia Cluceru,* Bucureşti, 1963; *Constantin I. Nottara,* Bucureşti, 1966; *Drama istorică naţională.* Perioada clasică, Bucureşti, 1966; *Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „Ion Luca Caragiale"*, în colab. cu G. D. Loghin şi R. A. Petrescu, Bucureşti, 1966; *Istoria literaturii dramatice româneşti şi a artei spectacolului.* De la începuturi până la sfârşitul secolului al XIX-lea, I-III, Bucureşti, 1966-1982; *Comedia în dramaturgia romanească,* Bucureşti, 1970; *Întâlnire cu capodopera,* Bucureşti, 1973; *Profiluri.* Mari actori români, I, Bucureşti, 1973; *Sub soarele sudului.* Posibil itinerar în vetre de cultură, Bucureşti, 1975; *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* Bucureşti, 1977; *Titani ai Renaşterii,* Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: E. Sperantia, în *Steaua,* nr. 7, 1959; C. Crişan, în *Luceafărul,* nr. 32, 1966; O. Gheorghiu, în *Contemporanul,* nr. 15, I967; Despina Tomescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3. 1970; R. Diaconescu, în *Săptămâna,* nr. 332, 1977; Ileana Berlogea, în *Era socialistă,* nr.

8,1979; Tr. Blajovici, în *Familia,* nr. 10, 1979; G. Genoiu, în *Ateneu,* nr. l, 1986: idem, *Subiecte teatrale,* 1987. **(I. R.)**

BRĂESCU Gheorghe, n. 29 ian. 1871, Iaşi – m. 15 mart. 1949, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Alexandru Brăescu, arendaş, şi al Mariei (n. Zaharia). Elev la Institutele Unite din Iaşi (1880-1886) şi la Şcoala Fiilor de Militari din aceeaşi localitate (1886-1889). Urmează la Nancy (Franţa) cursurile unei şcoli de subingineri (1889-1890), părăsite pentru a se înrola în Legiunea Străină (1890). După doi ani petrecuţi în Alger, denunţă contractul militar, începe, dar abandonează, Şcoala de Agricultură din Gänsendorf (Germania). Revenit în ţară, intră voluntar în armată (1893). După trei ani de stagiu militar, se angajează cu gradul de plutonier (1896). Şcoala de Ofiţeri de Infanterie (1897-1899). Sublocotenent (1899), locotenent (1905), căpitan (1910) în garnizoana Calafat. Maior (1915). Peregrinări, unele cu caracter disciplinar, la Bârlad, Fălticeni etc. Inspector de studii la Şcoala de Ofiţeri de Infanterie (1912-1915). În această calitate, semnează prima sa carte, *Educaţia socială a naţiunii armate* (1914). În anii primului război mondial, participă la lupte pe frontul din Transilvania şi este grav rănit. La Bucureşti i se amputează braţul drept (1916). În capitala ocupată de trupele germane, refuzând să semneze angajamentul că nu va mai ridica mâna împotriva armatei imperiale, este făcut prizonier şi trimis în Germania, unde va fi internat, consecutiv, în lagărele de la Stralsund, Breesen şi Neisse. Acolo începe să scrie proză umoristică, citind la şezătorile prizonierilor. Întors în ţară după Pacea de la Buftea, devine colaborator asiduu al lui N. Iorga, care îi facilitează apariţia, la Iaşi, a foii *Pregătirea militară* (1918), ca supliment al ziarului *Neamul românesc.* În 1918 părăseşte cadrele active ale armatei (ulterior va fi ridicat la gradul de colonel şi apoi de general în retragere). În acelaşi an, debutează editorial cu vol. *Vine doamna şi domnul gheneral,* retras din librării din cauza multelor greşeli de tipar. Stabilindu-se la Bucureşti, editează rev. *Pregătirea* (1918-1919), în care, printre numeroasele art. politice, publică şi schiţe satirice, anticazone. Este remarcat şi consacrat de E. Lovinescu, criticul considerându-l a fi creatorul celei mai autentice proze satirice în descendenţa caragealiană. Numeroasele sale schiţe şi nuvele – tipărite cu precădere în *Sburătorul,* apoi în *Cugetul românesc, Spre ziuă, Adevărul literar şi artistic, Revista vremii politice, Rampa, Năzuinţa, Mişcarea literară, Universul literar, Banatul, Realitatea ilustrată, Dimineaţa, Cuvântul liber, Magazin, Bilete de papagal* – vor fi adunate în vol. *Maiorul Boţan* (1921, o reluare a cărţii de debut), *Cum sunt ei...* (1922), *Doi vulpoi* (1923), *Schiţe umoristice* (1923), *Schiţe vesele* (1924), *Un scos din pepeni* (1926), *Alte schiţe vesele* (1928), care, laolaltă, reprezintă un moment major al prozei satirice româneşti. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1923; 1930).

OPERA: *Educaţia socială a naţiunii armate.* Viitorul ofiţer în şcoală, în armată şi în societate. Bucureşti, 1914; *Vine doamna şi domnul gheneral,* Iaşi, 1918; *Maiorul Boţan,* Bucureşti, 1921; *Cum sunt ei...*, Bucureşti, 1922; *Doi vulpoi,* Bucureşti, 1923; *Schiţe umoristice,* Bucureşti, 1923; *Nuvele,* Bucureşti, 1924; *Schiţe vesele,* Bucureşti, 1924; *Un scos din pepeni,* Bucureşti, 1926; *Moş Belea,* Bucureşti, 1927; *Schiţe alese,* Bucureşti, 1927; *Alte schiţe vesele,* Bucureşti, 1928; *La clubul decavaţilor,* Bucureşti, 1929; *Conaşii,* Bucureşti, 1935; *Amintiri,* Bucureşti, 1937; *Primii şi ultimii paşi,* Bucureşti, 1939; *Margot,* Bucureşti, 1942; *Opere alese,* I-II, studiu introductiv, text ales şi stabilit, bibliografie de N. Gheran, Bucureşti, 1963; *Toasturi cazone,* ed., tabel cronologic, crestomaţie critică de S. Mioc, Timişoara, 1985; *Unde stă norocul,* antologie, postfaţă şi bibliografie de I. Adam, Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: M. Sadoveanu, în *Însemnări literare,* nr. 8, 1919; E. Lovinescu, în *Sburătorul,* nr. 32,1919; Camil Petrescu, în *Revista vremii politice, literare, economice,* nr. 9, 1923; E. Lovinescu, *Critice,* VIII, 1923; F. Aderca, în *Mişcarea literară,* nr. 22, 1925; E. Lovinescu, *Istoria...*, IV; Perpessicius, *Menţiuni...,* III; G. Călinescu, *Istoria...*; B. Elvin, în *Gazeta literară,* nr. 35, 1956; L. Raicu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1956; N. Gheran, *Gh. Brăescu,* 1962; Ş. Cioculescu,

Varietăţi literare, 1966; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; S. Iosifescu, *Reverberaţii,* 1981; F. Aderca, *Contribuţii...*, I-II; idem, *Oameni şi idei,* 1983; D. Micu, în *Literatorul,* nr. 8-9, 1996. **(N. G.)**

BRĂTESCU-VOINEŞTI

Ioan Alexandru, n. 1 ian. 1868, Târgovişte – m. 14 dec. 1946, Bucureşti. Prozator. Al doilea din cei patru copii ai boiernaşului Alexandru Brătescu, fiu de pitar, şi al Alexandrinei, fiica maiorului paşoptist Ion Voinescu. Copilărie în mediul patriarhal din Târgovişte şi la moşia Brăteşti. Şcoala primară la Târgovişte (1875-1879), îşi continuă studiile la pensionul Cocorăscu, apoi liceul („Sf. Sava") la Bucureşti (1879-1883). Debut (neconfirmat documentar) în rev. *Armonia* din Târgovişte (1883) cu o poezie; mai probabil cel din rev. *România* (1887) cu nuvela *Dolores*, sprijinit de Al. Vlahuţă. Înscris la Facultatea de Medicină (1889-1890), o abandonează în favoarea studiilor juridice. Paralel, audiază cursul de logică şi istoria filosofiei predat de T. Maiorescu; intră în cercul „Junimii" bucureştene. Începe colab. la *Convorbiri literare* (1890). După obţinerea licenţei (1892), judecător la Bucureşti, Piteşti, Craiova şi Târgovişte, apoi avocat. Călătorii în Anglia, Franţa, Italia, în tovărăşia lui Maiorescu. În 1903, neacceptând modificările propuse de Maiorescu la nuvela *Neamul Udreştilor* (publicată ulterior în *Voinţa naţională*), se îndepărtează de „Junimea", orientându-se spre gruparea *Vieţii Româneşti*. Debut editorial cu *Nuvele şi schiţe* (1903), vol. amplificat şi reeditat sub titlul *În lumea dreptăţii* (1906), urmat de *Întuneric şi lumină* (1912), după care creaţia cedează pasul activităţii publicistice adunate în vol. *În slujba păcei* (1919). Colab. la *Dacia* şi *Lamura* (1918-1919), rev. conduse împreună cu Al. Vlahuţă, iar după moartea acestuia, singur (1919-1922). Intră în viaţa politică, este prezent până în 1940 în toate legislaturile parlamentare; secretar general al Camerei Deputaţilor (1914-1940). Membru al Acad. (1918). Între 1920 şi 1940 publică rar: *Rătăcire* (1923), *Firimituri* (1929), *Cu undiţa* (1933), *Din pragul apusului* (1935). Manuale şcolare, în colab. (1920-1932). După 1937 alunecă în atitudini profasciste, teoretizate în opuscule programatice: *Huliganism?* (1938), *Strigăte de alarmă în chestia evreiască* (1940), *Germanofobie?* (1942). Evocator al dezagregării boierimii patriarhale şi a lumii umile, de mici funcţionari provinciali, **B.-V.** este creatorul tipurilor de inadaptabili, suflete impregnate de candoare, lezate în contactul cu brutalitatea mediului burghez, incapabile să reziste impactului cu minciuna şi injustiţia. Materia nuvelelor şi schiţelor, deşi romantică, este tratată într-o tonalitate clasică, directă, simplă, adesea confesivă. Participarea simpatetică, la destinele narate dă prozei lui o intensă coloratură lirică, explicându-i farmecul şi popularitatea.

OPERA: *Despre reprezentarea minorităţii.* Teză pentru licenţă, Bucureşti, 1892; *Nuvele şi schiţe,* Bucureşti, 1903; *În lumea dreptăţii,* Iaşi, 1906 (ed. definitivă, aproximativ a 15-a, 1943); *Pe marginea cărţilor,* cuvântare, Bucureşti, 1911; *Întuneric şi lumină,* Iaşi, 1912 (ed. definitivă, aproximativ a 15-a, 1943); *Sorana,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1915, în colab. cu A. de Herz (următoarele ed. vor omite semnătura lui A. de Herz; ed. II 1920; ed. III, neidentificată; ed. IV, 1929); *În slujba păcei. Scrisori,* Bucureşti, 1919 (ed. II, 1925; ed. III, 1941); *Rătăcire.* Nuvele. Schiţe. Scrisori, Bucureşti, 1923 (ed., III, „definitivă" 1943); *O operă de mare valoare*, comunicare academică asupra piesei *Păcatul* de Lucreţia Petrescu, Bucureşti, 1924 (apărută şi ca pref. în 1924 şi 1940); *Firimituri,* Bucureşti, 1929 (ed. IV, „definitivă" 1943); *Cu undiţa,* îndreptar metodic pentru pescarii amatori, Bucureşti, 1933 (ed. II, 1934; ed. III, 1940); *Din pragul apusului.* Gânduri – Amintiri, Bucureşti, 1935 (ed. II, 1940; ed. III „definitivă", 1943); *Huliganism?,* Bucureşti, 1938; *Strigăte de alarmă în chestia evreiască,* Bucureşti, 1940; *Germanofobie?,* Bucureşti, 1942; *Originea neamului românesc şi a limbei noastre,* Bucureşti, 1942 (ed. II, 1943); *Întuneric şi lumină. În lumea dreptăţii,* ed. şi pref. de M. Gafiţa, Bucureşti, 1957; *Întuneric şi lumină,* ed. de A. Rusu, pref. şi tabel cronologic de M. Gafiţa, Bucureşti, 1963; *Întuneric şi lumină,* ed. de A. Rusu, pref. şi note finale de I. Apetroaie, Bucureşti, 1971; în culegerea *Scrisori către Ibrăileanu,* Bucureşti, II, 1971, 93 de scrisori, 1906-1928; *Nuvele. Povestiri,* Iaşi, 1985; *Puiul.*

Povestiri, ed. de C. Popescu, Bucureşti, 1991; *Întuneric şi lumină. În lumea dreptăţii*, Bucureşti, 1994; *Opere* I, ed. îngrijită, note şi comentarii de T. Vârgolici, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1994; *Niculăiţă Minciună*, Craiova, 1995; *Opere alese,* Bucureşti, 1995. *Întuneric şi lumină*, ed. şi tabel biobibliografic de N. Nistor, Bucureşti, 1997; *În lumea dreptăţii. Intuneric şi lumină,* ed., postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de T. Vârgolici, Bucureşti, 1998. Traduceri: Emil Augier*, Guérin Notarul*, Bucureşti, 1909.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Paşi pe nisip,* II, 1906; T. Maiorescu*, Critice*, III, 1908; G. Ibrăileanu, *Scriitori şi curente,* 1909; I. Trivale, *Cronici literare,* 1914; D. Caracostea, *Poetul Brătescu-Voineşti,* 1921; M. Ralea, *Perspective,* 1928; E. Lovinescu, *Critice*, IV, 1928; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Z. Stancu, *Secolul omului de jos,* 1947; M. Zaciu, *Masca...;* D. Pillat, în vol. colectiv *Studii de istorie a literaturii române. De la C. A. Rosetti la G. Călinescu,* 1968; H. Sanielevici, *Cercetări critice şi filosofice,* 1968; Vl. Streinu, *Pagini...,* I; E. Lovinescu, *Scrieri,* I, 1969; Const. Ciopraga, *Literatura...;* D. Micu, *Început...;* Al. Piru, *Analize şi sinteze critice,* 1973; *Ioan l. Brătescu-Voineşti. Bibliografie selectivă,* Biblioteca Municipală Târgovişte, 1973; G. Ibrăileanu, *Opere,* I, 1974; II, 1975; III, 1976; L. Kalustian, *Simple note,* II, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; Const. Kiriţescu, *Portrete. Oameni pe care i-am cunoscut,* 1985; P. Marcea, *Atitudini critice,* 1985; D. Caracostea, *Scrieri alese,* I, 1986; N. Steinhardt, *Prin alţii spre sine,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească....,* I; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 26, 1995; D. Mănucă, *Instroducere în opera lui I. Al. Brătescu-Voineşti,* 1997; *Viaţa şi opera, în imagini,* 1998. **(M. Z.)**

BREAZU Ion, n. 4 apr. 1901, com. Mihalţ, jud. Alba – m. 11 mai 1958, Cluj. Istoric şi critic literar. Fiul lui Victor Breazu şi al Floarei (n. Cernău), agricultori. Şcoala primară în satul natal; liceul la Blaj (1913-1919), ultima clasă la Orăştie, unde îşi dă şi bacalaureatul (1920); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1920-1924), unde a fost studentul Iui G. Bogdan-Duică, S. Puşcariu, N. Drăgan, I. Lupaş; licenţa în lb. şi literatura română, secundar istorie (1924). Între 1924 şi 1926 e redactor la *Societatea de mâine,* arhivar suplinitor la Arhivele Statului din Cluj, prof. suplinitor. La propunerea Iui Bogdan-Duică, e trimis ca bursier la Şcoala Română de la Paris (1926-1928), unde întreprinde studiul relaţiilor româno-franceze. Debut editorial cu *Edgar Quinet et les Roumains* (1928). Întors în ţară, lucrează la Muzeul Limbii Române de sub direcţia lui S. Puşcariu (asistent la fonetică experimentală, şef al secţiei bibliografice şi al bibl., apoi administrator, 1940-1945). Doctoratul *magna cum laude,* cu teza *Edgar Quinet şi românii* (1931). Continuă cercetările comparatiste cu *Jules Michelet şi românii* (1935), lucrare premiată de Acad. (1937), în urma raportului lui N. Iorga. Secretar al Astrei (1936-1945). Conf. la Univ. din Cluj-Sibiu (1943) şi prof. la Univ. din Cluj (1955-1958). Colaborează la numeroase ziare, cu art. şi cu studii, comentarii literare, cronici, la rev. *Societatea de mâine, Cosânzeana, Boabe de grâu, Revue de Transylvanie, Dacoromania, Gând românesc* (membru în comitetul de direcţie), *Transilvania* (conduce rev. între 1941 şi 1945), *Studii literare, Steaua, Tribuna* etc. În vol. *Literatura Transilvaniei* (1944), adună „fragmente” ale unei viziuni istorice asupra fenomenului (temeiuri populare, continuă osmoza cu celelalte provincii româneşti, relaţiile literaturii ardelene cu mişcarea generală de idei, teatrală şi de presă, afirmarea valorilor moderne).

OPERA: *Edgar Quinet et les Roumains,* Paris, 1928: *Viaţa literară românească în Ardealul de după Unire,* Cluj, 1934; *Jules Michelet şi românii,* Bucureşti, 1935; *Literatura „Tribunei”,* I *Proza,* Bucureşti, 1936; *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire,* Cluj, 1937; *Antologie română*, în colab. cu S. Puşcariu, Halle, 1938; *Mama, copilul şi căminul familiar în poezia românească,* Sibiu, 1943; *Literatura Transilvaniei.* Studii, articole, conferinţe, Bucureşti, 1944; *Curs de istoria literaturii române moderne* (*Eminescu şi Caragiale*)*,* Cluj, 1950 (litografiat); *Studii de literatură română şi comparată,* ed. îngrijită de M. Curticeanu, I-II, Cluj, 1970-1973; *De amicitia. Lucian Blaga – Ion Breazu,* corespondenţa, carte gândită şi alcătuită de M. Curticeanu, Cluj-Napoca, 1995.

REFERINŢE CRITICE: M. Zaciu, *Masca...*; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 50, 1973; M. Curticeanu, în *Tribuna,* nr. 19, 1973; M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 3, 1974;

I. Vlad, *Lecturi constructive,* 1975; V. Fanache, *Întâlniri,* 1976; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 20, 1981; Ov. Bârlea, *Efigii,* 1987; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 18, 1991; V. Fanache, *ibidem*; G. Scridon, în *Steaua,* nr. 4-5, 1996; N. Antonescu, *ibidem*; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 10, 1996; G. Istrate, în *Dacia literară,* nr. 42, 2001. **(M. Z.)**

BREBAN Nicolae, n. 1 febr. 1934, Baia Mare. Prozator. Fiul lui Vasile Breban, preot greco-catolic, şi al Olgăi Constanţa Esthera (n. Böhmler). Şcoala primară şi Liceul „Coriolan Brediceanu" la Lugoj (1941-1951); exmatriculat în penultima clasă, absolvă, la fără frecvenţă, Liceul „Oltea Doamna" din Oradea (1952). Studii de filosofie întrerupte (1953-1954). Urmează Facultatea de Filologie din Cluj (1955-1956), abandonată după numai un an. Schimbă diferite ocupaţii: un an funcţionar la Oradea, un an şi şase luni strungar la Uzinele „23 August", doi ani şofer la garajul Ministerului de Finanţe; apoi membru al C.C. al P.C.R. (1968) şi redactor-şef al *României literare* (1970 – 1973). Vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor din România (din 2001). Debut în *Viaţa studenţească* (1957) cu schiţa *Doamna din vis,* în vol. cu romanul *Francisca* (1965). Colaborează la *Gazeta literară*, *Contemporanul*, *România literară*, *Luceafărul*, *Steaua*, *Contemporanul – ideea europeană*, *Apostrof*, *Orizont* etc. Succes de critică şi largă notorietate cu romanele *În absenţa stăpânilor* (1966), *Animale bolnave* (1968)*,* care stă la baza scenariului după care se toarnă filmul *Câmpiile verzi*, în regia autorului, şi *Îngerul de gips* (1973). Aflat în dizgraţia oficialităţilor, scoate cu dificultate *Bunavestire* (1977), stârnind reacţii şi dispute critice ascuţite, însă romanul consacră un mare prozator. Cu domiciliu dublu, în ţară şi străinătate, până la evenimentele din decembrie 1989 mai publică doar două romane: *Don Juan* (1981) şi *Drumul la zid* (1984), acesta din urmă conceput ca un „poem epic". Din anul 1990, director la *Contemporanul – ideea europeană*, unde ţine o vreme, număr de număr, un incitant editorial despre *Riscul în cultură.* Prezenţă activă în viaţa literară postdecembristă, marcată şi de apariţia romanelor *Pândă şi seducţie* (1991), *Amfitrion*, 1994 (I, *Demonii mărunţi*; II, *Procuratorii*; III, *Alberta*) şi *Ziua şi noaptea* (1998). Mai publică un vol. de poeme, *Elegii parisiene* (1992) datate 15 iun. '86 – 15 iun. '87 şi două volume de convorbiri (*O utopie tangibilă,* 1994 şi *Confesiuni violente,* 1995). Premiul „I. Creangă" al Acad. (1965); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1968; 1977; 1994; 1999); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1994). Romancier de vădită forţă imaginativă, creator de tipuri violent „atipice" şi cupluri memorabile de personaje, deşi inegal şi adesea prolix, nelipsit nici de oscilaţii de ordin moral şi politic, **B.** este unul dintre cei mai caracteristici prozatori ai literaturii noastre.

OPERA: *Francisca*, roman, Bucureşti, 1965 (ed. II, revăzută, 1967; ed. III, 1971); *În absenţa stăpânilor*, roman, Bucureşti, 1966 (altă ed., 1996); *Animale bolnave*, roman, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1969; ed. III, Iaşi, 1992; ed. IV, Bucureşti, 2000); *Îngerul de gips*, Bucureşti, 1973 (altă ed., 1997); *Bunavestire*, roman, Iaşi, 1977 (ed. II, 1994; ed. III, cu o pref. de N. Manolescu, 1998; ed. IV, cu o pref. de Laura Pavel, Piteşti, 2001); *Don Juan*, roman, Bucureşti, 1981 (ed. integrală, 1996; ed. III, Iaşi, 2003); *Drumul la zid*. Poem epic, Bucureşti, 1984; *Pândă şi seducţie*, Cluj-Napoca, 1991; *Elegii parisiene*, Cluj-Napoca, 1992; *Opere,* I-III, Iaşi, 1992; *Amfitrion*, I – *Demonii mărunţi*, II – *Procuratorii*, III – *Alberta*, Bucureşti, 1994; *O utopie tangibilă*. Convorbiri cu ~, antologie de O. Pecican, Bucureşti, 1994; *Confesiuni violente*, roman, Bucureşti, 1995; *Riscul în cultură*, Iaşi, 1997; *Spiritul românesc în faţa unei dictaturi*, eseuri, Bucureşti, 1998 (ed. II, 2000); *Teatru*, Bucureşti, 1998; *Ziua şi noaptea,* roman, Bucureşti, 1998 (ed. II, 1999); *Stricte amintiri literare,* publicistică, Cluj-Napoca, 2001; *Voinţa de putere (Ziua şi noaptea,* II), roman, Cluj-Napoca, 2001; *Sensul vieţii. Memorii,* I, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. Martin, *Generaţie şi creaţie*, 1969; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; I. Negoiţescu, *Însemnări critice*, 1970; G. Dimisianu*, Prozatori de azi*, 1970; V. Cristea, *Interpretări critice*, 1970; V. Ardeleanu, *„A urî", „a iubi"*, 1971; Liviu Petrescu, în *România literară*, nr. 7, 1971; C. Stănescu, *Cronici literare*, 1971; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 40, 1973;

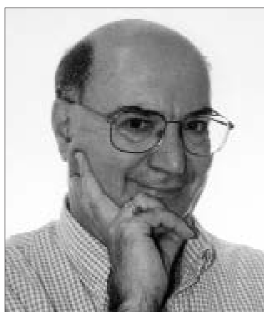
M. Ungheanu, *Arhipelag de semne*, 1975; V. Cristea, *Domeniul criticii*, 1975; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 24, 1977; G. Arion, în *Flacăra*, nr. 24, 1977; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 28, 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan*, 1977; E. Simion, *Scriitori...* I (ed. II, revăzută şi completată, 1978); N. Steinhardt, *Incertitudini literare*, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; C. Moraru, *Semnele realului*, 1981; G. Arion, în *Flacăra*, nr. 6, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 3, 1982; Al. Piru, în *Contemporanul*, nr. 20, 1982; M. Sorescu, în *Ramuri*, nr. 2, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 10, 1982; C. Crişan, în *Ateneu*, nr. 11, 1983; Val Condurache, *Fantezii critice*, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate*, 1983; N. Manolescu, *Arca...*, III; M. Niţescu, *Atitudini...*; R. G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor*, 1983; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, III, 1984; M. Andreescu, în *Ramuri*, nr. 10, 1984; N. Steinhardt, în *Steaua*, nr. 11, 1984; I. Vlad, în *Steaua*, nr. 12, 1984; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; C. Ungureanu, *Proza românească...*, I; I. Holban, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1985; idem, *Profiluri epice contemporane*, 1987; A. Cosma, *Romanul...*, I; I. Pecie, *Romancierul în faţa oglinzii*, 1989; Monica Spiridon, *Melancolia descendenţei*, 1989; Despina Neagoe, în *Steaua*, nr. 1, 1990; N. Prelipceanu şi Şt. Agopian, în *Luceafărul*, nr. 11, 1990 (interviu); I. Cocora, în *Literatorul*, nr. 6, 1991 (interviu); Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 41, 1991; Ileana Mălăncioiu, în *22*, nr. 37, 1991; Dorin Popa, în *România literară*, nr. 45, 1991 (interviu); M. Dragolea, în *Familia*, nr. 1, 1992; Ov. Pecican, în *Steaua*, nr. 1, 1992; Gh. Mocuţa, în *Arca*, nr. 1, 1992; V. Spiridon, în *Ateneu*, nr. 2, 1992; D. Serghie, în *Tribuna*, nr. 18, 1992 (interviu); R. Munteanu, în *Literatorul*, nr. 10, 1992; A. Grigor, în *Literatorul*, nr. 10, 1992; G. Vulturescu, în *Poesis*, nr. 10-11, 1992; I. Mureşan, în *Tribuna*, nr. 3, 1993; Laura Pavel, în *Apostrof*, nr. 10-11-12, 1993; S.-D. Cristea, în *Steaua*, nr. 7-8, 1994; Tania Radu, în *Litere, Arte, Idei*, nr. 13, 1995 (supl. în *Cotidianul*, nr. 83, 1995); Fl. Ardelean, în *Familia*, nr. 2, 1995; Paul Goma, în *Familia*, nr. 3, 1995; L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 3, 1995; G. Dimisianu, C. Dobrescu, S. Sora, G. Pruteanu, în *România literară*, nr. 45, 1995; M. V. Buciu, *Breban. Eseu despre stratagemele supravieţuirii narative*, 1996; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 47, 1997; R. Munteanu, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1998; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 19, 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 28, 1999; N. Balotă, în *Contemporanul,* nr. 4, 1999; G. Dimisianu, în *Lumea criticului,* 2000; S. Damian, în *România literară,* nr. 16, 2000; idem, în *Contemporanul,* nr. 19, 2000; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 5, 2000; Şt. Aug. Doinaş, în *Contemporanul,* nr. 19, 2000; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 41; 43; 44, 2000; idem, în *Familia,* nr. 5, 2000; L. Maliţa, *Nicolae Breban,* 2001; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 8, 2001; Dora Pavel, în *Observator cultural,* nr. 54, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 6, 2001; E. Negrici, *Literatura…*; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 14; 16, 2002; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 4; 18, 2003; Irina Petraş, *Cărţile deceniului 10,* 2003. **(C. M.)**

BRESLAŞU Marcel (pseud. lui Marcel Bresliska), n. 19 sept. 1903, Bucureşti – m. 29 sept. 1966, Bucureşti. Poet. Liceul „Spiru Haret” (1916-1920); Conservatorul (1920-1925) şi concomitent Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1925). Contacte cu organizaţiile de stânga (din 1936). Prof. la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale”(1949-1960); redactor-şef la *Secolul 20* (1961-1966). Debutează cu trad. în *Adevărul literar şi artistic* (1921); debut editorial cu vol. *Cântarea cântărilor* (1938), „texte pe un pretext biblic”. După 1945, se afirmă ca autor de fabule (*Nişte fabule mici şi mari pentru mari şi mici,* 1946; *Fabule,* 1954; *Alte „nişte fabule” mici şi mari pentru mari şi mici,* 1962), poezii de propagandă (*Poeme pentru un ziar de perete,* 1948; *Griviţa Roşie,* 1949), versuri pentru copii şi trad. din literatura universală (Rostand, Heine, Paul Fort, Albert Samain). Fost elev la Schola Cantorum din Paris, a compus lieduri, lucrări corale, oratoriul *Cântarea cântărilor.* Premiul de Stat (1957; 1962).

OPERA: *Cântarea cântărilor,* Bucureşti, 1938; *Nişte fabule mici şi mari pentru mari şi mici,* Bucureşti, 1946; *Poeme pentru un ziar de perete,* Bucureşti, 1948; *Griviţa Roşie,* Bucureşti, 1949 (ed. II, 1958); *Cântec de leagăn al Doncăi,* Bucureşti, 1953 (ed. II, 1957); *Fabule,* Bucureşti, 1954 (ed. II, 1958); *În târg la Iaşi 1917,* Bucureşti, 1955; *Poezii,* Bucureşti, 1955; *Bucuroşi de oaspeţi,* Bucureşti, 1957; *Ce-o să fie Bondocel,* Bucureşti, 1957; *Dialectica poeziei sau cântece despre cântec,* Bucureşti, 1957; *Bondocel îşi alege o meserie,* Bucureşti, 1958; *Schimbul de mâine,* Bucureşti, 1959; *Poezii,* Bucureşti, 1959; *Alte „ nişte fabule" mici şi mari pentru mari şi mici,* Bucureşti, 1962; *Dialectica poeziei şi nişte fabule,* pref. de R. Popescu, Bucureşti, 1962; *Partidul,* Bucureşti, 1962; *O nouă poveste a vorbei,* Bucureşti, 1963; *Versuri,* antologie, cuvânt înainte, fişă biobibliografică de Al. Chiriacescu, Bucureşti, 1973; *Zodiac,* Bucureşti, 1973. Traduceri: K. Ciukovski, *Spăl de rup,* Bucureşti, 1949; B. Brecht, *Viaţa lui Galilei*, în colab. cu Emma Beniuc, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: E. Luca, *Poezia lui Marcel Breslaşu,* 1958; P. Georgescu, *Încercări critice,* II, 1958; Al. Piru, *Panorama...*; M. Gafiţa, în *Tomis,* nr. 15, 1973; G. Şerban, în *Secolul 20,* nr. 10, 1973; Sanda Radian, *Măştile fabulei,* 1983; H. Cândroveanu, *Literatura...* . **(I. Md.)**

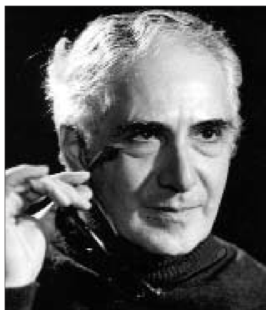

BREZIANU Andrei (prenumele la naştere: Petre Andrei Iosif), n. 14 nov. 1934, Bucureşti. Prozator, eseist şi traducător. Fiul lui Barbu Brezianu, scriitor, şi al Adinei (n. Assan). Liceul Francez (1945-1948) şi Liceul „I. L. Caragiale" din capitală (1948-1952). Studii la Facultatea de Filologie, secţia lb. clasice, a Univ. din Bucureşti (1953-1954), apoi la Institutul Teologic Romano-Catolic din Alba-Iulia (1954-1956) şi Iaşi (1956-1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, specialitatea lb. şi literatura engleză (1964-1969). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Swift în traducere şi receptare românească* (1981). Muncitor necalificat la Trustul Sovromconstrucţie, Fundeni (1952); presator gablonz la Cooperativa Arta Lemnului (1960), apoi la Cooperativa Arta Aplicată (1960-1964); redactor la *Secolul 20* (1970-1985). În 1985 traduce piesa *Cum vă place* de W. Shakespeare, jucată pe scena teatrului „C. I. Nottara", stagiunea 1985/1986. În acelaşi an, la recomandarea cunoscutului istoric al culturii G. Steiner, obţine o bursă („Fellow Commoner") la Churchil College, Univ. din Cambridge. În 1986 se stabileşte în Statele Unite. Cu un an înainte (1985) fusese Researcher Associate la Catholic University of America din Washington, D.C., Departamentul de literatură comparată. Redactor-şef (1986-1991) şi director (1991-2001) la Serviciul român al Postului de radio „Vocea Americii" din Washington, D.C. Colab. la *Tribuna, Secolul 20, România literară, Luceafărul, 22, Dilema, Magazin istoric, Agora* (cu prima trad. românească a piesei *Democraţia* de J. Brodsky) şi la *Meridian,* Statele Unite (cu eseuri sub genericul *Etimologii)*. A predat cursuri de literatură universală şi comparată la Catholic University of America (1990-1991), stiluri jurnalistice şi mass-media la Univ. din Cluj (1998) şi cultură instituţională şi publicistică la Univ. Liberă Internaţională din Chişinău (1998; 1999). Debutează în *Tribuna* (1967). Debut editorial cu vol. de eseuri *Odiseu în Atlantic* (1977). Autor al romanelor *Ieşirea la ţărmuri* (1978) şi *Castelul romanului* (1981). În 1982, publică al doilea vol. de eseuri, *Translaţii,* apoi *The Historical Dictionary of the Republic of Moldova* (2000). Este co-autor la lucrearea *Romania. A Case in Dynastic Communism* (1989). Colaborează cu trad. şi prezentări critice la antologia *Eseul englez,* I-II, întocmită de V. Nemoianu (1975). Realizează ed. *Scrisori din Războiul independenţei. Maior Eftimie Ulescu, 1877-1878* (1977); editează, în colab., vol. *Laureaţii Premiului Nobel pentru literatură* (1983). Traduce din J. Swift, E. Segal, R. Stone, K. Assimakopoulos şi Th. Kempis. Pref. la trad. din J. London şi Th. Nashe; pref., în colab. cu M. Popescu, la vol. *Poems* de M. Eminescu, în trad. engleză a lui Corneliu M. Popescu (1978). A tradus în engleză din poezia lui E. Jebeleanu (*Groapa cu lei/The Lion's Den,* 1979). Premiul Uniunii Scriitorilor (1978).

OPERA: *Odiseu în Atlantic,* eseuri, Cluj-Napoca, 1977; *Ieşirea la ţărmuri,* roman, Bucureşti, 1978; *Castelul romanului,* roman, Bucureşti, 1981; *Translaţii,* eseuri, Cluj-Napoca, 1982; *The Historical Dictionary of the Republic of Moldova,* New Jersey and London, 2000. Traduceri: J. Swift, *Povestea unui poloboc,* studiu introductiv şi note de

~. Bucureşti, 1971; E. Segal, *Poveste de iubire,* Bucureşti, 1971 (ed. II, Ploieşti, 1991); J. Swift, *Jurnal pentru Stella. 1710-1713,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1973; S. Geist, *Brâncuşi,* Bucureşti, 1973; R. Stone, *Sala oglinzilor,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1974; E. Jebeleanu, *Groapa cu lei/The Lion's Den,* cuvânt înainte de L. Raicu, Bucurelti, 1979; K. Assimakopoulos, *Onoruri în Sparta,* în colab. cu Ketty Sismanoglu, Bucureşti, 1983; J. Swift, *Călătoriile lui Gulliver. Povestea unui poloboc şi alte satire,* în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1985; Th. a Kempïs, *Imitatio Christi,* Bucureşti, 1992 (ed. II, 1995).

REFERINŢE CRITICE: N. Carandino, în *Steaua,* nr. 5, 1977; V. Cristea, în *România literară,* nr. 18, 1977; V. Stanciu, în *Steaua,* nr. 11, 1977; S. Titel, în *România literară,* nr. 4, 1977; A. Bantaş, în *Revue Roumaine,* nr. 8, 1978; Şt. Borbély, în *Vatra,* nr. 2, 1978; M. Ivănescu, în *Transilvania,* nr. 1, 1978; L. Ulici, în *România literară,* nr. 5, 1978; A. Bantaş, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 2, 1979; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* 1979; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 37, 1979; S. Titel, în *România literară,* nr. 4, 1980; Dana Dumitriu, *ibidem,* nr. 39, 1981; N. Steinhardt, în *Steaua,* nr. 11, 1981; Al. Călinescu, în *Conrvorbiri literare* nr. 8, 1982; I. Holban, în *Cronica,* nr. 3, 1982; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 41, 1982; V. Stanciu, în *Steaua,* nr. 11, 1982; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 1, 1983; L. Ulici, în *România literară,* nr. 52, 1989; I. Holban, în *Cronica,* nr. 16, 1990; C. Ivănescu, *Pentru Marin Preda,* 1996; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BREZIANU Barbu, n. 18 mart. 1909, Bucureşti. Poet, traducător, istoric şi critic de artă. Fiul lui Barbu Brezianu, magistrat, şi al Ioanei (n. Ulescu). Tatăl lui Andrei Brezianu. Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti (bacalaureat în 1928); Facultatea de Drept din acelaşi oraş (licenţa în 1932). Debut în presă cu texte despre Mateiu I. Caragiale, L. Blaga ş.a., în *Ultima oră* (1928); în acelaşi an, primele poezii, în rev. *Vlăstarul,* a Liceului „Spiru Haret". Colaborează la *Contemporanul, Meridian, Revista Fundaţiilor Regale, Viaţa Românească, Studii şi cercetări de istoria artei, Tribuna. Secolul 20, Manuscriptum, Les Lettres franşaises, Art Journal* etc. Atras de domenii diverse, arte plastice, muzică, literatură, scenariu de film, studiile şi art. lui **B.** au ca obiect mari personalităţi ale culturii româneşti: C. Brâncuşi, G. Enescu, N. N. Tonitza, N. Grigorescu, Mihail Sadoveanu, N. Iorga. A tradus epopeea finlandeză *Kalevala* (1942) şi alte opere din literaturile franceză, engleză, rusă. A editat *Corespondenţa* lui N. N. Tonitza (l978). Poet, se afirmă cu vol. *Nod ars* (1930), integrându-se în climatul efervescent al liricii interbelice, urmat de *Zăvor fermecat* (1947). Premiul Comisiunii Române pentru Cooperare Intelectuală (1938, pentru trad. *Kalevalei*); Premiul „I. Andreescu" al Acad. (1976); Premiul Uniunii Artiştilor Plastici pentru critică (1977).

OPERA: *Nod ars,* Bucureşti, 1930; *Zăvor fermecat,* Bucureşti, 1947; *Nicolae Grigorescu,* Bucureşti, 1959; N. N. Tonitza, *Desenul alfabetului viu pentru copiii mici şi copiii bătrâni,* pref. de T. Arghezi, text de ~, Bucureşti, 1960; *Tonitza,* Bucureşti, 1967 (ed. II, 1986); *Opera lui Constantin Brâncuşi în România,* Bucureşti, 1974 (ed. revăzută şi adăugită, 1976); *Jaf în dragoste,* proză scurtă, Bucureşti, 1993; *Brâncuşi şi România,* Bucureşti, 1998; *Desferecare,* versuri, Bucureşti, 1998. Traduceri: *Kalevala, ţară de viteji,* introd. de I. M. Sadoveanu, Bucureşti, 1942; R. Byrd, *Singur,* Bucureşti, 1942; M. V. Necichina, *Decembriştii*, în colab. cu A. Chirilă, Bucureşti, 1950; A. Corneiciuc, *Frontul. Adevărul*, în vol. *Teatru,* Bucureşti, 1951; I. Mazuruk, *Aviaţia noastră*, în colab, cu G. Tatus. Bucureşti, 1955; Molière, *Pisălogii*, în vol. *Opere,* I, Bucureşti, 1955; S. Antonov, *Povestiri*, în colab. cu M. Kardaş, Bucureşti, 1956; Balzac, *Opere,* IV, Bucureşti, 1958; Ch. Nodier, *Trilby.* în colab. cu Micaela Slăvescu, Bucureşti, 1973; R. Stone, *Sala oglinzilor,* Bucureşti, 1974; *Kalevala,* repovestită de ~, cuvânt înainte de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1974; II. Voronca, *Interviul*, în colab. cu Irina Fortunescu şi I. Pop, Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: P. Comarnescu, în *Ultima oră,* 16 iul. 1929; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Piru, *Panorama...*; L. Boz, în *Jurnalul literar,* nr. 25-28; 29-32, 1994; C. Regman, *ibidem,* nr. 13-16, 1994;

B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 19, 1994; P. Şuşară, *ibidem,* nr. 16, 1999; Adriana Bittel, *ibidem,* nr. 9, 1999; P. Şuşară, *ibidem,* nr. 12, 2002. **(M. B.)**

BRUMARU A.[urel] I.[on], n. 2 apr. 1943, com. Strâmtura, jud. Maramureş. Eseist. Fiul lui Ion Brumaru, învăţător, şi al Paraschivei (n. Chiuzbăianu), diriginte PTT. Şcoala elementară în com. natală (1950-1957); Liceul „Dragoş Vodă" din Sighetu Marmaţiei (1957-1961); studii întrerupte la Facultatea de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj, secţia defectologie (1961-1962); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti, secţia psihologie (1962-1966). Redactor (1969-1987), secretar general de redacţie (1987-1989; 1995-1996) şi redactor-şef (1990-1994; 1996-2001) la rev. *Astra.* Din 2001, lector la Univ. Româno-Canadiană, Catedra de filosofia culturii din Braşov. Director al Editurilor Supergraph şi Ermetic (din 2001). Colab. la *Gazeta literară, Contemporanul, Tribuna, Ramuri, Vatra, Familia, Transilvania, România literară, Luceafărul, Amfiteatru, Lumină lină, Origini* etc. Prezent în vol. colective *O zi, un om, un fapt* (1972), *Omagiu lui Brâncuşi* (1976), *Pelerinaj la Beethoven* (1977), *Patrimoniul Constantin Noica* (1992), *Brâncuşi, artist-filosof* (2001) etc. A editat săptămânalele *Libertate cu dreptate* (1990), *Opoziţia* (1990) şi *Dialog* (1990-1991), toate în colab. Debutează în *Gazeta literară* (1965). Debut editorial cu vol. *Literatură şi cunoaştere* (1975; în colab. cu M. Nadin), urmat de *Masca Princepelui* (1977), *Fiinţă şi loc* (1990), *Pariul cu legenda* (1995), *Despre fiinţa românească* (2002), *Repere ale gândirii româneşti* (2002; în colab.). A îngrijit ed. din P. Ţuţea (*Reflecţii religioase asupra cunoaşterii,* 1992; *Proiectul de tratat,* 1992). Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1995; 2002).

OPERA: *Literatură şi cunoaştere,* eseuri, în colab. cu M. Nadin, Bucureşti, 1975; *Masca Princepelui,* eseu, Cluj-Napoca, 1977; *Fiinţă şi loc,* eseu, Cluj-Napoca, 1990; *Pariul cu legenda sau Viaţa lui Petre Ţuţea aşa cum a fost ea,* eseu, cu o prezentare de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 1995; *Despre fiinţa românească,* eseu, cu o prezentare de A. Marino, Bucureşti, 2002; *Repere ale gândirii româneşti,* eseuri, în colab. cu V. Gogea, prezentare de Al. Surdu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: C. Moraru, în *Astra,* nr. 2, 1977; Al. Piru, *Debuturi,* 1981; D. Culcer, *Serii şi grupuri,* 1981; L. Ulici, *Prima verba,* III, 1991; A. Marino, în *Jurnalul literar,* nr. 31-34, 1991; I. Itu, *Cronici de tranziţie,* 2002; idem, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003. **(A. S.)**

BRUMARU Emil, n. 1 ian. 1939, com. Bahmutea, jud. Tighina, Basarabia. Poet. Fiul lui Grigore Brumaru, funcţionar CFR şi al Elisabetei (n. Trelea), învăţătoare. Liceul Naţional din Iaşi (absolvit în 1955) şi Facultatea de Medicină din acelaşi oraş (absolvită în 1963). Medic la Dolhasca (1963-1975); între 1975 şi 1983, fără slujbă; corector, redactor şi apoi redactor şef-adjunct la rev. *Convorbiri literare* (1983-1995). Debutează cu poezii în rev. *Luceafărul* (1966) şi editorial cu plachetele *Versuri* şi *Detectivul Arthur* (1970). Alte vol. de versuri: *Julien Ospitalierul* (1974), *Cântece naive* (1976), *Adio, Robinson Crusoe* (1978), *Dulapul îndrăgostit* (1980), *Ruina unui samovar* (1983), *Dintr-o scorbură de morcov* (1998). Două vol. din *Opera poetică,* în 2003. Deţine în rev. *România literară* rubrica „Cerşetorul de cafea" pe care poetul, deloc interesat în ultimii ani de prezenţa editorială, o transformă într-un spaţiu de totală libertate pentru spiritul său poetic alexandrin. Colab., de-a lungul timpului, la mai toate rev. literare importante din ţară. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut. Poet de o candoare lirică deopotrivă nativă şi mimată, complicându-şi cu bună ştiinţă şi rafinată artă reveriile, **B**. proiectează un univers liric de o frapantă originalitate, în care jocul sentimental şi imageria cea mai baroc-ludică se întâlnesc în sfera imponderabilă a „cântecului naiv".

OPERA: *Versuri*, Bucureşti, 1970; *Detectivul Arthur*, Bucureşti, 1970; *Julien Ospitalierul,*

Bucureşti, 1974; *Cântece naive*, Bucureşti, 1976; *Adio, Robinson Crusoe*, Bucureşti, 1978; *Dulapul îndrăgostit*, Bucureşti, 1980; *Ruina unui samovar*, Bucureşti, 1983; *Dintr-o scorbură de morcov,* versuri, Bucureşti, 1998; *Opera poetică,* I-II, Chişinău, 2003; *Fluturii din pandişpan,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Printre cărţi,* 1973; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; V. Cristea, *Domeniul criticii*, 1975; M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*, 1978; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*, 1979; Şt. Aug. Doinaş, *Lectura poeziei,* 1980; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; Val Condurache, *Fantezii critice*, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; Al. Dobrescu, *Foiletoane,* III, 1984; E. Negrici, *Introducere...*, 1985; I. Pop, *Jocul...*, 1985; Al. Călinescu, *Biblioteci...*, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc*, 1987; Fl. Mugur, *Schiţe despre fericire*, 1987; N. Manolescu, *Despre poezie*, 1987; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 28, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 45, 1998; idem, în *România literară,* nr. 1, 1999; R. Pallade, în *Observator cultural,* nr. 84, 2001; N. Creţu, în *Convorbiri literare,* nr. 1; 2, 2001; O. Morar, *ibidem,* nr. 1, 2002; Rodica Ilie, *Emil Brumaru,* 2003; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 44, 2003; E. Galaicu-Păun, în *Observator cultural,* nr. 196, 2003 (interviu). **(I. Md.)**

BRUNEA-FOX F. (pseud. lui Filip Brauner), n. 18 ian. 1898, Roman – m. 12 iun. 1977, Bucureşti. Reporter, jurnalist şi traducător. Fiul lui Simcha Brauner şi al Leiei (n. Gelbert). Studii liceale şi universitare (un an) la Bucureşti. Debutează cu pseud. Pan, în rev. *Versuri şi proză* (1915). Colaborează la *unu* şi *Integral* cu poeme şi schiţe suprarealiste, la *Absolutio, Arena, Zări senine, 75 H. P., Punct, Adam, Reporter, Mântuirea, Izbânda, Jurnalul de dimineaţă, România liberă, Scânteia, Viaţa Românească, Flacăra, Magazinul, Viaţa militară, Contemporanul, România literară, Veac nou, Presa noastră, La Roumanie d'aujourd'hui, Îndrumătorul cultural.* Corespondent al ziarelor *Lasso* (Argentina) şi *Mobo* (Japonia). Se dedică reportajului, devenind cunoscut prin textele publicate în *Dimineaţa, Adevărul, Jurnalul,* ulterior adunate în vol. *Oraşul măcelului* (1944) şi în vol. postume *Reportajele mele. 1927-1938* (1979) şi *Memoria reportajului* (1985). După 1944, redactor la *Îndrumătorul cultural.* Îşi ia pseud. – ca reporter pasionat – de la jurnalele de actualităţi ale firmei Fox-Movieton. A semnat şi Filip Brunea, Fox, Mac, Potomac, Pan. A mai publicat *Porturi dunărene* (1957) şi *Hârca piratului* (1965). A determinat naşterea unui stil al reportajului gazetăresc-literar, sub incidenţa căruia s-au format Geo Bogza, precum şi câţiva scriitori afirmaţi în deceniul al şaptelea. A tradus din P.-L. Courier, Pierre Daninos, Lion Feuchtwanger, R. L. Stevenson, Gabriel Chevalier ş.a.

OPERA: *Cinci zile printre leproşi,* pref. de Dr. Ygrec, Bucureşti, 1929; *Oraşul măcelului,* Bucureşti, 1944 (altă ed., 1997); *Porturi dunărene,* Bucureşti, 1957; *Hârca piratului.* Bucureşti, 1965; *Reportajele mele. 1927-1938,* cuvânt înainte, note, antologie şi ed. îngrijită de Lisette Daniel-Brunea, Bucureşti, 1979; *Memoria reportajului,* antologie alcătuită şi îngrijită de Lisette Daniel-Brunea, pref. de D. C. Mihăilescu, Bucureşti, 1985. Traduceri: L. Feuchtwanger, *Războiul evreilor,* Bucureşti, 1945 (altă ed., 1992); R. L. Stevenson, *Comoara din insulă,* Bucureşti, 1954 (ed. II, 1961; ed. III, 1966; ed. IV, 1983; ed. V, 1987; alte ed., 1992; 1994); P.-L. Courier, *Pamflete,* Bucureşti, 1960; A. Stil, *Prăbuşirea,* Bucureşti, 1961; P. de la Torriente-Brau, *Aventurile eroului necunoscut cuban*, în colab., Bucureşti, 1961; G. Chevalier, *Clochemerle,* Bucureşti, 1964; O. J. Cardoso, *Calul de mărgean*, în colab., Bucureşti, 1964; P. Daninos, *Un oarecare domn Blot,* Bucureşti, 1966; B. Danielsson, *Terry pe urmele lui Kon-Tiki,* Bucureşti, 1970; G. Berger, *Omul modern şi educaţia sa*, în colab., Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: St. Roll, în *unu,* nr. 3, 1928; I. Vinea, în *Curentul,* 7 mart. 1930; Gh. Dinu, în *Presa noastră,* nr. 3, 1968; G. Macovescu, în *Contemporanul,* nr. 7, 1968; Felicia Antip, în

Flacăra, 14 iun. 1969; Sânziana Pop, în *Luceafărul,* nr. 18, 1972; G. Bogza, în *Contemporanul,* nr. 4, 1973; G. Ivaşcu, în *România literară,* nr. 5, 1973; C. Ţoiu, în *România literară, nr.* 2, 1974; Sânziana Pop, *Propuneri pentru paradis,* 1975; G. Macovescu, *Farmecul pământului,* 1977; R. Popescu, în *România literară,* nr. 24, 1977; I. Grigorescu, în *Era socialistă,* nr. 6, 1979; idem, *ibidem,* nr. 12, 1982; G. Macovescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1983; D. Burlacu, în *Steaua,* nr. 4, 1986; Z. Ornea. *Interpretări,* 1988; Z. Ornea, în *România literară,* 24 ian. 1991; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 516, 2000. **(D. C. M.)**

BUCINSCHI Petre, n. 13 iul. 1951, com. Nehoiu, jud. Buzău. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Bucinschi, concert maistru la teatrul de Operă şi Balet din Braşov, şi al Amaliei (n. Molin), prof. Absolvă Liceul de muzică şi artă plastică din Braşov, apoi Institutul de Artă Plastică din Bucureşti. A lucrat la I. C. S. Textile-Încălţăminte din Braşov, vitrinier decorator (1973-1992) şi şef atelier reclamă publicitară (1980-1992). Colab. la *Convorbiri literare, Poesis, Poezia, Astra, Lumină lină* (New York), *Gazeta de Transilvania* etc. Debutează în *Astra* (1996). A publicat vol. de poezie (*Cu şi fără retină,* 1997; *Căutări sub pleoapa întunericului,* 1998; *Transmisiune în direct,* 1998; *Fascinaţia realităţii,* 1999; *Un strigăt, o chemare,* 2000 etc.), proză (*Viaţa şi sufletul unei vitrine,* 1999; *Clipe decupate,* 2000) şi eseuri (*Prin nisipul clepsidrei,* 2001).

OPERA: *Cu şi fără retină,* versuri, pref. de M. D. Ştefănescu, Braşov, 1997; *Căutări sub pleoapa întunericului,* pref. de A. I. Brumaru, Braşov, 1998; *Transmisiune în direct,* versuri, pref. de I. Topolog Popescu, Braşov, 1998; *Fascinaţia realităţii,* versuri, pref. de N. Stoie, Braşov, 1999; *Între cer şi pământ,* versuri, ed. bilingvă româno-engleză, pref. de A. I. Brumaru, Braşov, 1999; *Viaţa şi sufletul unei vitrine,* proză, cuvânt înainte de Fl. Smarandache, Braşov, 1999; *Un strigăt, o chemare,* versuri, cuvânt înainte de Mihaela Malea Stroe, Braşov, 2000; *Clipe decupate,* proză, cuvânt înainte de Mihaela Malea Stroe şi A. I. Brumaru, Braşov, 2000; *Prin nisipul clepsidrei,* eseuri, cuvânt înainte de L. Comşia, Braşov, 2001; *Aripi de porumbei,* versuri, pref. de A. I. Brumaru, Braşov, 2002.

REFERINŢE CRITICE: A. I. Brumaru, în *Gazeta de Transilvania,* nr. 2210, 1997; L. Comşia, *ibidem,* nr. 2478, 1998; Mihaela Malea Stroe, în *Astra,* nr. 6, 1999; V. Sterom, în *Gazeta de Transilvania,* nr. 2602, 2001; A. I. Brumaru, în *Poesis,* nr. 137-138, 2001; D. Munteanu, în *Gazeta de Transilvania,* nr. 3600, 2002; idem, *ibidem,* nr. 3900, 2003. **(A. S.)**

BUCIU Marian-Victor, n. 4 febr. 1954, com. Nicolae Titulescu, jud. Olt. Prozator şi eseist. Fiul lui Victor Buciu, metalurgist, şi al Didei (n. ?), presatoare. Studii elementare în com. natală şi la Slatina (1961-1969); Liceul „Ion Minulescu" din Slatina (1969-1973), apoi Şcoala de comerţ exterior (1974-1975) şi Facultatea de Filologie a Univ. din Craiova (1977-1981). Dr. în litere al Univ. din Craiova cu teza *Romanul lui N. Breban* (1993). Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Apostrof, Jurnalul literar, Luceafărul, Literatorul, Observator cultural, România literară, Ramuri, Steaua, Viaţa Românească, Vatra* etc. Debutează în rev. *Amfiteatru* (1974), cu fragmentul de roman *Miezul nopţii.* Debut editorial cu romanul *Concendiu fără plată* (1980).

OPERA: *Concediu fără plată,* roman, Bucureşti, 1980; *Pe scări, deasupra lumii,* Craiova, 1987; *Celălalt Arghezi. Eseu de poetica retorică a prozei,* Craiova, 1995; *Breban. Eseu despre stratagemele supravieţuirii narative,* Craiova, 1996; *Ionesco. Eseu despre onto-retorica literaturii,* Craiova, 1996; *E. M. Cioran. Despărţirea continuă a Autorului cel Rău. Eseu despre onto-retorica textului cioranian,* Craiova, 1996; *Onto-retorica lui I. L. Cragiale,* eseu, Craiova, 1997; *Ţepeneag. Între onirism, textualism, postmodernism,* Craiova, 1998; *Promptuar. Lecturi post-totalitare,* Craiova, 2001; *„Animale bolnave" de N. Breban*, eseu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: B. Demetrian, în *Ramuri,* nr. 4, 1982; I. Buzera, *ibidem,* nr. 10, 1995; G. Coşoveanu, în *Analele Universităţii din Craiova.* Seria ştiinţe filologice, nr. 1-2, 1996; D. C. Mihăilescu, în *Cotidianul,* 22 ian. 1996; C. M. Popa, în *Ramuri,* nr. 10, 1997; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 7-8, 1998; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 3, 1999; C. M. Popa, în *Ramuri,* nr. 10, 2001. **(A. S.)**

BUCŞA Petre, n. 11 mart. 1919, satul Deleni, com. Petreştii de Jos, jud. Cluj – m. 9 mai 2006, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui Petre Bucşa şi al Mariei (n. Belu), agricultori. Liceul la Turda (1931-1935); Şcoala Normală din Abrud (1936), terminată la Deva (1941); studii de drept la Univ. din Cluj (licenţa în 1954). Prof., şef al Secţiei de învaţământ Cluj (1954-1960); lector la Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice (l956-1958); director de liceu (1962-1972); director al Teatrului Naţional din Cluj-Napoca (1972-1980). Debut cu poezie în *Luceafărul* din Sibiu (1941). Debut editorial cu vol. *Cetini mohorâte* (1943). Alte vol.: *De n-ar veni noaptea...* (1969), *Ceremonii* (1978), *Cutremurul cuvintelor* (1982), *Însoritele izvoare* (1989), *Trecând prin anotimpuri* (1990), *Când cocorii uitară să mai cânte* (1998), *Cad negurile* (1999). Colab. La *Universul literar, Ardealul, Pagini literare, Tribuna, Steaua, Luceafărul, România literară* etc. A tradus, în colab., romanul *Stiletul* de A. Râbakov(1953).

OPERA: *Cetini mohorâte,* Zlatna, 1943; *De n-ar veni noaptea....* Bucureşti, 1969; *Ceremonii,* Cluj-Napoca, 1978; *Cutremurul cuvintelor,* Cluj-Napoca, 1982; *Dincolo de uitare,* Cluj-Napoca, 1984; *Mereu iubirea,* Bucureşti, 1988; *Însoritele izvoare,* Bucureşti, 1989; *Trecând prin anotimpuri,* versuri, pref. de P. Poantă, Bucureşti, 1990; *Când cocorii uitară să cânte,* Cluj-Napoca, 1998; *Cad negurile,* versuri, Cluj-Napoca, 1999. Traduceri: A. Râbakov, *Stiletul*, în colab., Bucureşti, 1953.

REFERINŢE CRITICE: V. Fanache, în *Tribuna,* nr. 38,1969; D. Micus în *România literară,* nr. 39, 1969; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 17, 1978; L. Ulici, în *România literară,* nr. 34, 1978; V. Taşcu, în *Contemporanul,* nr. 19, 1985; idem, *Poezia poeziei de azi,* 1985; R. Săplăcan, în *Orizont,* nr. 9, 1989; D. Micu, în *România literară,* nr. 11, 1989; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 26, 1990; M. Opriţa, în *Tribuna,* nr. 13-14, 1994. **(I. R.)**

BUCUR Marin, n. 12 dec. 1929, com. Podul Rizii, jud. Dâmboviţa – m. 5 febr. 1994, Bucureşti. Istoric literar, eseist şi prozator. Fiul lui Florea Bucur şi al Stanei (n. Eftimie), ţărani. Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (absolvit în 1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1949-1953). Îşi începe cariera sub îndrumarea lui G. Călinescu, care-l angajează, încă de student, la Institutul de Istorie şi Teorie Literară. Dr. în filologie cu o teză despre C. A. Rosetti (1969). Cercetător ştiinţific, apoi şef de sector la acelaşi institut. Asistent univ. şi redactor la *Luceafărul.* Publică, începând din 1953, art. în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor.* Anterior mai publicase în *Viaţa Românească* (1950) şi *Gazeta literară.* Două stagii de specializare în Franţa (1966; 1968) îi prilejuiesc editarea unor interesante *Documente inedite din arhivele franceze privitoare la români în secolul al XIX-lea* (I, 1969), a căror valoare istorică o întrece pe cea literară. A mai publicat o amplă antologie de „documente şi scrisori de epocă (1846-1874)” din arhive franceze, ce ilustrează relaţiile între *Jules Michelet şi revoluţionarii români* (1982). Prof. invitat al Univ. din Bochum (Germania), timp de şase luni (1977-1978). Autor al unor solide lucrări istorico-literare (*Ovid Densusianu,* 1967; *C. A. Rosetti,* 1970; *Istoriografia literară românească,* 1973; *Opera vieţii. O biografie a lui I. L. Caragiale,* I-II, 1989-1994), **B.** semnează şi pagini de critică interpretativă şi eseu (*La apa Vavilonului,* 1971; *Lucian Blaga. Dor şi Eternitate,* 1971; *Poezie – destin – dramă,* 1982; *B. Fundoianu/Benjamin Fondane – Priveliştile poeziei,* 1985). Coautor şi coordonator al unor lucrări colective (*Bibliografia I. L. Caragiale,* I-II, 1997), editor al *Caietelor Mihai Eminescu* (I-VI, 1972-1985). Numeroase ed. din

Mihai Eminescu, Camil Petrescu, L. Rebreanu, I. L. Caragiale, C. A. Rosetti, I. Ghica, T. Vianu ş. a.

OPERA: *Zi de vară până-n seară,* Bucureşti, 1966; *Ovid Densusianu,* Bucureşti, 1967; *Documente inedite din arhivele franceze privitoare la români în secolul al XIX-lea,* I, Bucureşti, 1969; *C. A. Rosetti.* Mesianism şi donquijotism revoluţionar, Bucureşti, 1970; *La apa Vavilonului,* Bucureşti, 1971; *Lucian Blaga. Dor şi Eternitate,* Bucureşti, 1971; *Istoriografia literară românească.* De la origini până la G. Călinescu, Bucureşti, 1973; *Poezie – destin – dramă,* eseuri, 1982; *Jules Michelet şi revoluţionarii români, în documente şi scrisori de epocă* (*1846-1874*), Cluj-Napoca, 1982; *B. Fundoianu/Benjamin Fondane – Priveliştile poeziei,* Bucureşti, 1985; *Opera vieţii. O biografie a lui I. L. Caragiale,* I-II, Bucureşti, 1989-1994; *De voi uita de tine, Ierusalime. Ţara Sfântă şi Cărţile Sacre în literatura română,* antologie de ~ şi Victoria Ana Tăuşan, Bucureşti, 1996; *I. L. Caragiale. Lumea operei,* Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: M. Ungheanu, *Campanii,* 1970; E. Manu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1971; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 21, 1973; M. Zaciu, în *Tribuna,* nr. 23, 1973; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 3, 1983; Cr. Moraru, în *Luceafărul,* nr. 24, 1983; Rodica Florea, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1984; Fl. Faifer, în *Cronica,* nr. 3, 1991; L. Grăsoiu, în *Ateneu,* nr. 5, 2002; Şt. Badea, în *România literară,* nr. 3, 1994; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 633, 2002; Şt. Badea, în *România literară,* nr. 38, 2003. **(C. R.)**

BUCUR Romulus, n. 11 mai 1956, Arad. Poet. Părinţii: Constantin Bucur şi Sari (n. Izsák), funcţionari. Şcoala generală la Arad (1963-1971); Liceul „Ioan Slavici” din acelaşi oraş (1971-1975); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1976-1980). Prof. la Arad (1980-1990); redactor (1990-1992), apoi redactor-şef adjunct (din 1992) al rev. *Arca*; din 1997, lector la Univ. „Transilvania” din Braşov. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *O cercetare asupra raporturilor dintre vizual şi auditiv în poezia modernă* (2003). Colab. la *Amfiteatru, Apostrof, Arca, Ateneu, Calende, Contrafort, Echinox, Familia, Orizont, Poesis, Vatra, Steaua, România literară* etc. Este prezent în *Antologia poeziei româneşti* (1993), *Competiţia continuă* (1994), *O mie şi una de poezii româneşti* (1997), *Antologia poeziei româneşti culte* (1998), *Streiflicht* (1994) şi *Gefärlicher Serpentinen* (1998). Debutează în *România literară* (1978). Debut editorial în vol. colectiv de versuri *Cinci* (1982), urmat de *Greutatea cernelii pe hârtie* (1984), *Literatură, viaţă* (1989), *Dragoste & bravură* (1995), *Cântecel(e),* fast-food poems, Piteşti, 1998. Autor al vol. de eseuri *Poeţi optzecişti (şi nu numai) în anii ’90* (2000). A tradus (în colab.) din C. Royet-Journoud, L. Silveira şi J. Le Carré. Premiul Uniunii Scriitorilor (1986); Premiul Filialei din Arad a Uniunii Scriitorilor (1996; 1999; 2001); Premiul ASPRO (1999; 2003); Premiul „Frontiera Poesis” (2002).

OPERA: *Cinci,* vol. colectiv de poezie, Bucureşti, 1982; *Greutatea cernelii pe hârtie,* versuri, Bucureşti, 1984; *Literatură, viaţă,* versuri, Bucureşti, 1989; *Dragoste & bravură,* versuri, Timişoara, 1995; *Cântecel(e),* fast-food poems, Piteşti, 1998; *Poeţi optzecişti (şi nu numai) în anii ’90,* eseuri, Piteşti, 2000. Traduceri: C. Royet-Journoud, *Dragoste în ruine. Doliul perioadă de invazie,* trad. în colab. cu I. Moldovan, Al. Muşina şi C. Popa, Timişoara, 1994; L. Silveira, *Partea neagră a părţii albe,* trad. în colab. cu I. Moldovan, Al. Muşina şi C. Popa, Satu Mare, 1997; J. Le Carré, *Micuţa toboşăreasă,* trad. în colab. cu Mihaela Stroescu, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 44, 1982; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 40, 1982; D. Novăceanu, în *România literară,* nr. 7, 1983; M. Niţescu, *Atitudini critice,* 1983; N. Steinhardt, *Critică la persoana întâi,* 1983; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 12, 1984; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 8, 1985; E. Simion, *Sfidarea retoricii,* 1985; C. Moraru, în *Amfiteatru,* nr. 5, 1985; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 17, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; M. Mihăieş, în

Orizont, nr. 44, 1989; E. Simion, *Scriitori…,* IV; I. Stratan, în *Arca,* nr. 2, 1990; Mihaela Ursa, în *Apostrof,* nr. 10, 1995; Gh. Perian, *Scriitori români postmoderni,* 1996; I. Boldea, în *Luceafărul,* nr. 32, 1997; Al. Cistelecan, *Top-Ten,* 2000; Rodica Draghincescu, *Tangouri pe trambulină,* 2001; Ion Pop, *Viaţă şi text,* 2001; M. A. Diaconu, *Poezia postmodernă,* 2002. **(A. S.)**

BUCUR Septimiu, n. 28 mart. 1915, com. Gâmbuţ, jud. Mureş – m. 7 mai 1964, Târgu Mureş. Critic literar şi eseist. Fiul lui Iulius Bucur, prof., şi al Veturiei (n. Lazăr). Şcoala primară şi liceul la Târgu Mureş; Facultatea de Litere şi Filosofle a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1938). Debutează în *Gândirea* (1935), ca student, rămânând un fidel colaborator al grupării. A mai colaborat la *România, România literară, Gând românesc* etc., în special între 1937 şi 1940, cu cronici şi recenzii la lucrări de filosofie semnate de Lucian Blaga, C. Noica, Tudor Vianu, P. P. Negulescu, şi cu eseuri. Din 1941 e consilier de presă la legaţia română din Budapesta; deportat de Gestapo în 1944, împreună cu personalul diplomatic român, ajunge în Germania şi Elveţia, de unde se întoarce în ţară în 1945. Destituit din Ministerul Afacerilor Externe (în 1946), şomer, ocupă ocazional funcţia de prof. la diferite şcoli generale din Târgu Mureş, până în 1954; între 1954 şi 1962, muncitor pe un şantier din Copşa Mică; între 1962 şi 1964, traducător la rev. Institutului Medico-Farmaceutic din Târgu Mureş, *Orvosi Szemle.* Interdicţii de semnătură. Continuă totuşi să scrie eseuri şi comentarii literare care, împreună cu textele din perioada interbelică, vor apărea postum în vol. *Banchetul lui Lucullus* (1978).

OPERA: *Banchetul lui Lucullus,* ed. şi pref. de S. Duicu, Cluj-Napoca, 1978.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975. **(L. Pp.)**

BUCUROIU Valeriu, n. 17 iun. 1934, com. Cărpiniştea-Beceni, jud. Buzău – m. 31 ian. 1980, Bucureşti. Poet. Fiul lui Filip Bucuroiu şi al Elenei (n. ?), ţărani. Facultatea de Filologie-Pedagogie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1957). Prof. de liceu în Bucureşti, ocupă concomitent unele funcţii în aparatul de partid şi de stat. Între 1968 şi 1971, vicepreşedinte al Comitetului pentru Cultură şi Artă al Municipiului Bucureşti. Între 1971 şi 1980, activist la Comitetul Central al Partidului Comunist Român. Colab. la *România literară, Steaua, Luceafărul, Orizont, Viaţa Românească, Familia, Săptămâna.* Debut cu poezie în *România literară* (1969). Debut editorial cu vol. de epigrame *Floreta de argint* (1973). Vol. *Ascensor pentru cuvinte* (1975), *Dimineaţa apelor* (1976), *O fiinţă* (1977), *Centurile de siguranţă* (1979), *Zidit în fereastră* (1984) dezvăluie un poet ironic şi patetic.

OPERA: *Floreta de argint,* pref. de Nichita Stănescu, Bucureşti, 1973; *Ascensor pentru cuvinte,* Bucureşti, 1975; *Dimineaţa apelor,* Bucureşti, 1976: *O fiinţă,* Bucureşti, 1977; *Centurile de siguranţă,* Bucureşti, 1979; *Zidit în fereastră,* Bucureşti, 1984. Traduceri: V. A. Slepţov, *Vremuri grele,* Bucureşti, 1974; R. I. Rozdestvenski, *Poeme,* pref. de M. Iorgulescu. Bucureşti, 1976; O. Mandelştam, *Silentium,* pref. de R. Munteanu. Bucureşti, 1980; idem, *Versuri,* Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, *Radiografii,* 1978; Al. Condeescu, în *Luceafărul,* nr. 29. 1979; Dana Dumitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 14, 1973; L. Papadima, în *Tribuna României,* nr. 284, 1985. **(I. C.)**

BUCUŢA Emanoil (numele la naştere: Popescu), n. 27 iun. 1887, Bolintin-Deal, jud. Giurgiu – m. 7 oct. 1946, Bucureşti. Prozator şi poet. Fiul lui Ioniţă Popescu, sufragiu, şi al Rebecăi-Elena (n. Bucuţa). Absolvă Liceul „Sf. Sava" (1907), terminând, tot la Bucureşti studii universitare de germanistică (1911). Debutează cu proză în *Universul ilustrat* (1903). În 1912 şi

1913 se află la Berlin pentru doctorat, dar renunţă din lipsă de mijloace materiale; aici ţine un jurnal intim, intitulat *Mozaic.* Devine un animator activ al vieţii culturale interbelice. Director în Ministerul Muncii (1922), la Fundaţia Culturală (1925) şi la Casa Şcoalelor (1931-1944); secretar general în Ministerul Cultelor şi Artelor (1932-1933); redactor-şef al rev. *Graiul românesc* (1927-1929) şi *Boabe de grâu* (1930-1935). A colaborat la *Drum drept, Ideea europeană, Gândirea, Ramuri, Viaţa Românească.* Participă la conferinţele interbalcanice (1930-1932), e delegat la congresele Pen-Clubului (1927-1933). Membru corespondent al Acad. (1941). „Literatul a fost dat la o parte de cultural", observă cu amărăciune el însuşi. Editorial, debutează cu vol. de versuri *Florile inimii* (1920), G. Călinescu remarcând că „e întâiul intimist în sensul propriu al cuvântului, un poet care-şi cântă micul univers casnic". Romane: *Fuga lui Şefki* (1927; Premiul Soc. Scriitorilor Români, 1928), *Maica Domnului de la mare* (1930), *Capra neagră* (1938). Eseuri şi publicistică despre „pământ şi oameni de la noi" ori „din alte părţi", despre „arta cărţii şi arte plastice", „cultură socială", în vol. *Crescătorul de şoimi* (1928) şi *Pietre de vad* (I-IV, 1937-1944). A lăsat în ms un jurnal masiv.

OPERA: *Florile inimii,* Bucureşti, 1920; *Românii dintre Vidin şi Timoc,* Bucureşti, 1923; *Românii din Bulgaria,* Bucureşti, f.a.; *Legătura roşie,* Bucureşti, 1925 (ed. II, 1938); *Biblioteci şi publicaţii muncitoreşti.* Bucureşti, 1926; *Fuga lui Şefki,* Bucureşti, 1927; *Crescătorul de şoimi,* Bucureşti, 1928; *Maica Domnului de la mare.* Bucureşti, 1930; *Balcic,* Craiova, 1931; *Biblioteca satului,* Bucureşti, 1936; *Pietre de vad,* I-IV, Bucureşti, 1937-1944; *Capra neagră,* Bucureşti, 1938; *Populaţie românească de apă,* Bucureşti, 1938; *Sufletul de la graniţe,* Bucureşti, 1940; *Il Danubio romeno,* Bucarest, 1941; *Muzeul Brukenthal din Sibiu,* Bucureşti, 1943; *Basmele Crivăţului,* Bucureşti, 1943; *Românii din Timoc,* Bucureşti, 1944; *George Vâlsan după zece ani,* Bucureşti, 1945; *Basme ruseşti,* Bucureşti, 1946; *Scrieri,* I-II, ed. îngrijită de Lucia Borş-Bucuţa şi Violeta Mihăilă, studiu introductiv de Perpessicius, Bucureşti, 1971-1977; *Oraşe şi locuri de artă româneşti: Balcic,* Bucureşti, 2003. Traduceri: Okakura Kakuzo, *Cartea ceaiului,* Bucureşti, 1927; Goethe, *Versuri,* Bucureşti, 1932.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* I, II; B. Munteano, *Panorama...*; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* I, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu. *Literatura...*, I; I. Chinezu, *Pagini de critică,* 1969; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; A. Sasu, *Progresii,* 1972; D. Micu, „*Gândirea" şi gândirismul,* 1975; Vl. Streinu, *Pagini...*, IV; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european,* 1976; I. Vartic, *Spectacol interior,* 1977; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; A. P. Todor, *Confluenţe literare româno-maghiare,* 1983; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 9, 1998. **(I. V.)**

BUDAI-DELEANU Ion, n. 6 ian. 1760 (?), com. Cigmău, jud. Hunedoara – m. 24 aug. 1820, Lemberg. Poet. Primul din cei zece copii ai preotului unit Solomon Budai din Cigmău. Studiile elemen-tare în satul natal, conti-nuate la Gimnaziul din Blaj (1770-1777). În nov. 1777 este înscris la Facultatea de Filosofie din Viena, obţinând, la începutul anului următor, o bursă la „Colegiul Sf. Barbara". Ca bursier îşi încheie studiile de filosofie şi le continuă (până în 1783) cu studii teologice. La „Barbareum", se află în raza de influenţă a prefectului de studii Samuil Micu şi a colegilor de seminar Gheorghe Şincai şi Petru Maior. Scurtă vreme prefect de studii la Blaj, revine, la sfârşitul anului 1784, la Viena, urmând, se pare, cursurile Facultăţii de Drept. Se întreţine funcţionând ca psalt la biserica Sf. Barbara şi copist cu ziua la cancelaria Consiliului Aulic de Război (de fapt, traducător), funcţie cerută de realizarea politicii iluministe a lui Iosif al II-lea. Pe lângă o *Carte trebuincioasă pentru dascălii şcoalelor de jos* (1786), traduce codul civil şi codul penal; tot el tălmăceşte, la Lwow, noul cod penal (1807) şi noul cod civil (1812). În 1787 devine secretar, iar în 1796 consilier la Forum Nobilium din Lwow. O absenţă de şase luni de la tribunalul din Lwow (1790-1791) a dat naştere ipotezei că **B.-D**. s-ar fi putut afla în acest timp în Transilvania şi ar fi putut contribui la elaborarea *Supplex*-ului. I s-au mai atribuit două importante lucrări cu caracter politic: o *Combatere* anonimă a comentariilor lui Eder la *Supplex*. (*Wiederlegung der zu Klausenburg über die Vorstellung der Walachischen Nation herausgekommenen Noten*), care dovedeşte

depăşirea ideologiei *Supplex*-ului în sensul unei gândiri revoluţionare şi a unei concepţii istorice moderne, şi un memoriu confidenţial în favoarea naţiunii române adresat împăratului în anul 1804. Ca răspuns la o solicitare oficială, întocmeşte memoriul *Kurzgefasste Bemerkungen über Bukowina,* de fapt o monografie a regiunii. În linia preocupărilor generale ale Şcolii Ardelene, depăşindu-şi însă contemporanii prin orizont cultural şi prin modernitatea concepţiei, **B.-D.** a lăsat în ms o bogată operă istorică (*De originibus populorum Transylvaniae*), lingvistică (*Temeiurile gramaticii româneşti*, cu o primă redactare în latină, din 1812, *Fundamenta grammatices linguae romaenicae*; *Dascălul românesc pentru temeiurile gramaticii româneşti*) şi lexicografică (un *Lexicon românesc-nemţesc*, început încă la Viena, fragmente din proiectatele dicţionare german-român, francez-român, latin-român, român-latin, român-francez şi dintr-un dicţionar de neologisme, Lexicon pentru cărturari). Dacă prin opera sa istorică şi lingvistică, subordonată ideii de unitate naţională, **B.-D.** împlineşte, modernizându-l, programul cultural iluminist al Şcolii Ardelene, prin opera sa poetică (poemul neterminat *Trei viteji* şi, mai ales, *Ţiganiada*) el depăşeşte acest program şi nu dă literaturii române moderne doar un punct de pornire, ci şi prima ei capodoperă, comparabilă cu creaţii europene de valoare universală.

OPERA: *Ţiganiada sau Tabăra ţiganilor*, în *Buciumul român* al lui T. Codrescu, Iaşi, I, 1875; II, 1877; *Ţiganiada.* Publicată în forma definitivă din 1800-1812, cu introducere, indice de nume şi glosar de Gh. Cardaş, Bucureşti, 1925; *Trei viteji*, ed. de Gh. Cardaş, Bucureşti, 1927; *Ţiganiada*, ed. de J. Byck, studiu introductiv de I. Oană, Bucureşti, 1953; *Trei viteji*, ed. şi glosar de J. Byck, pref. de I. Oană, Bucureşti, 1956; *Scrieri inedite*, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii de I. Pervain, Cluj, 1970; *Scrieri lingvistice*, text stabilit şi glosar de M. Teodorescu, introducere şi note de I. Gheţie, Bucureşti, 1970; *Opere,* I-II, ed. critică de Fl. Fugariu, studiu introductiv de Al. Piru, Bucureşti, 1974-1975; *Excerptum ex opera manuscripto Temistocle,* în *Manuscriptum*, nr. 4, 1979 (prezentare de Claudia Dimiu); *Ţiganiada,* repere istorico-literare alcătuite în redacţie de A. Rusu, ed. îngrijită de Fl. Fugariu, Bucureşti, 1985; *De originibus populorum Transylvaniae. Despre originile popoarelor din Transilvania,* I-II, ed. de L. Gyémant, Bucureşti, 1991; *Ţiganiada* sau *Tabăra ţiganilor,* într-o recitire de Ş. Codrin, Cluj-Napoca, 1994; *Ţiganiada*, tabel cronologic, comentariu, texte alese şi bibliografie selectivă de A. Gh. Olteanu, Bucureşti, 1995; *Ţiganiada,* Timişoara, 1999; *Ţiganiada,* ed. îngrijită de J. Byck, Bucureşti, 2002; *Tziganiada ou Le Campement des Tsiganes,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Densuşianu, *Cercetări literare*, 1887; Ov. Densusianu, *Literatura*..., I; N. Iorga, *Ist. Intr. sint.*; Al. Ciorănescu, în *Cercetări literare*, II, 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Popovici*, La Littérature*...; idem, *Studii literare*, IV, 1948; P. Cornea, *Studii*...; Al. Piru, *Lit. rom. prem.*; I. Gheţie, *Opera lingvistică a lui Ion Budai-Deleanu*, 1966; L. Protopopescu, *Noi contribuţii la biografia lui Ion Budai-Deleanu,* 1967; Ov. Bârlea, în *Studii de folclor şi literatură,* 1967; G. Ivaşcu, *Istoria...; Limbă şi literatură*, vol. XVII, 1970 (nr. omagial); I. Pervain, în *Tribuna*, nr. 31, 1970; D. Prodan, *Încă un Supplex Libellus românesc. 1804*, 1970; I. Pervain, *Studii de literatură română*, 1971; L. Gáldi, *Introducere în istoria versului românesc,* 1971; M. Mitu, în *România literară*, nr. 22, 1971; Ioana Em. Petrescu, *Ion Budai-Deleanu şi eposul comic*, 1974; Ov. Papadima, *Ipostaze ale iluminismului românesc*, 1975; L. Volovici*, Apariţia scriitorului în cultura românească,* 1976; M. Vaida, *Ion Budai-Deleanu*, 1977; I. Lungu, *Şcoala Ardeleană*, 1978; D. Păcurariu, *Clasicism şi tendinţe clasice în literatura română*, 1979; I. Rotaru, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri*, 1979; *I. Budai-Deleanu interpretat de...*, 1980; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi*, 1981; I. Istrate, *Barocul literar românesc*, 1982; M. Anghelescu, *Scriitori şi curente*, 1982; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, I, 1982; Elvira Sorohan, *Introducere în opera lui Budai-Deleanu*, 1984; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 15, 1984; M. Sorescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1984; P. Caraman, *Pământ şi apă. Contribuţie etnologică la studiul simbolicei eminesciene,* 1984; R. Munteanu, în *Cahiers Roumains d'Etudes*

Littéraires, nr. 3, 1985; G. I. Tohăneanu, în *Orizont*, nr. 24, 1985; idem, în *Limbă şi literatură,* vol. IV, 1985; A. Cosma, *Geneza romanului românesc*, 1985; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1985; D. Panaitescu-Perpessicius, *Scriitori români*, 1986; Gh. Bulgăr, *Cultură şi limbaj poetic*, 1986; Alexandra Indrieş, *Polifonia persoanei*, 1986; Alex. Ruja, în *Orizont*, nr. 5, 1999; M. Muthu, *Oameni şi fapte din secolul al XVIII-lea românesc,* 1999; Gh. I. Tohăneanu, *Neajungerea limbii. Comentarii la „Ţiganiada" lui I. Budai-Deleanu,* 2001; C. Ţoiu, în *România literară,* nr. 45, 2003; I. Constantin, *ibidem,* nr. 16, 2003. **(I. Em. P.)**

BUDUCA Ioan, n. 3 iun. 1952, com. Socodor, jud. Arad. Eseist şi critic literar. Fiul lui Vasile Buduca şi al Floarei (n. ?), ţărani. Urmează Liceul „Ioan Slavici" din Arad (bacalaureatul în 1971); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj; redactor, în timpul studenţiei, la rev. *Echinox* (1973) şi *Napoca universitară* (1974-1975). Prof. la Chişinău-Criş (1975-1978), redactor la *Viaţa studenţească* şi *Amfiteatru* (1978-1989); după 1990, a lucrat la *Cuvântul* (director din 2002) şi la *Cotidianul*. A colaborat la *Dicţionarul scriitorilor români* (I-IV, 1995-2002). Debutează în *Echinox* (1973). Debut editorial cu vol. de eseuri *După Socrate* (1988).

OPERA: *După Socrate. Eseuri despre spiritul ironic în literatură,* Bucureşti, 1988; *Războiul nevăzut. Cartea Apocalipsei, pentru copii,* Bucureşti, 1994; *Şi a fost seară şi a fost dimineaţă. Eseuri de spionaj cosmologic,* Iaşi, 1997; *Doamne, Dumnezeule, ce caută Ceauşescu ăsta în rai?,* Timişoara, 1997; *Noua Atlantidă,* eseuri, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *România literară,* nr. 39, 1988; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 39, 1988; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 11, 1988; Al. Cistelecan, în *Echinox*, nr. 1-3, 1994; idem, în *Vatra*, nr. 10, 1995; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 8, 1997; N. Breban, în *Contemporanul*, nr. 39, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 58, 2000. **(A. S.)**

BUESCU Victor, n. 9 nov. 1911, com. Coţofenii din Faţă, jud. Dolj – m. 5 iun. 1971, Lisabona (Portugalia). Clasicist şi traducător. Fiul lui Gheorghe Buescu şi al Elenei (n. Constantinescu), agricultori. Şcoala primară în com. natală (1918-1922); Liceul „Carol I" din Craiova (1922-1929), trecând bacalaureatul (1929) cu cea mai mare medie din ţară; Facultatea de Litere, secţia lb. clasice, a Univ. din Bucureşti (l929-1934); licenţă *magna cum laude.* Debutează cu art. rebusistice (1929); adevăratul debut are loc cu studii de specialitate, în *Revista clasică* (1934). Participă la săpăturile arheologice de la Histria. Între 1934 şi 1938, la Paris, frecventează École des Hautes Études. Elev al lui A. Ernout şi J. Marouzeau, este apreciat şi de Mario Roques şi J. Boutičre, obţinând, în paralel, lectoratul de lb. română. Revenit în ţară, funcţionează ca asistent (1938-1939; 1940-1943) la Catedra de lb. latină a Univ. din Bucureşti; în 1940, serviciul militar la Şcoala de Ofiţeri de Rezervă din Ploieşti. În 1941, susţine la Bucureşti teza de doctorat, lucrată încă în Franţa, cu titlul *Les „Aratéa" de Cicéron,* text stabilit, tradus şi comentat în lb. franceză, apărută în 1941 şi inclusă ulterior de filologul Georg Olms în planul de reeditare anastatică a celor mai importante opere de filologie clasică din ultimul secol. În 1943 e numit lector de lb. română la Lisabona, inaugurând de fapt acest lectorat şi, o dată cu el, studiile de romanistică în Portugalia. În 1946 lectoratul este desfiinţat, dar **B.** continuă să ţină cursuri libere până când, cu puţin timp înainte de moarte, meritele sale sunt, în fine, recunoscute, şi este numit prof. auxiliar de lb. şi cultură română la Facultatea de Litere a Univ. din Lisabona. Activitate ştiinţifică în domeniul filologiei clasice şi romanice; participă la diverse congrese internaţionale (Congresul de Toponimie şi Antroponimie, Bruxelles, 1949; Congresul Ovidianum, Sulmona, 1959; Colocviul Eminescu, Veneţia, 1964; Congresul de Studii Mediteraneene, Malta, 1969). Studiile sale se pot întâlni în *Revista clasică* (Bucureşti), *Revue des Études Latines*

(Paris), *Humanitas* (Coimbra), *Revista da Faculdade de Letras* (Lisabona), *Euphrosyne* (Lisabona) şi în vol. academice omagiale (*Mélanges J. Marouzeau*) sau de acte (*Actes et Memoires du III-e Congrčs International de Toponymie et d'Anthroponimie,* Bruxelles; *Atti del Convegno Internazionale Ovidiano* etc.), ca şi într-o serie de publicaţii de filologie romanică din Paris, Uppsala, Roma, Freiburg, Leuven, Madrid, Lisabona etc. Contribuţiile în domeniul studiilor clasice le adună în vol. *Problèmes de critique et d'histoire textuelle* (1942). În acelaşi domeniu dă şi o *Introduçao à cultura clássica* (1970) şi *Hespéria. Antologia de cultura greco-latina* (1964). Vastă activitate de traducător al literaturii române în Portugalia (*Contos romenos,* 1943; *Novos contos romenos,* 1946; poezia lui M. Eminescu, 1950; *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă, 1947; opere de Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, M. Sadoveanu, I. Al. Brătescu-Voineşti, Gib I. Mihăescu, Ionel Teodoreanu ş.a.). Un *Dicionário de Romeno-Portuguęs,* rămas neterminat, a fost dus la bun sfârşit şi publicat de soţia sa, Leonor Maria Carvalhão, în colab. cu Mihaela Mancaş şi Mihai Zamfir (1977). Un „Fond V. Buescu" de ms şi lucrări a fost constituit de familie la Bibl. Acad. Române. A lăsat în ms şi un vol. de versuri, intitulat *Atol.*

OPERA: Cicéron, *Les Aratéa,* texte établi, traduit et commenté par ~, Bucarest-Paris, 1941 (ed. II, Hildesheim, 1966); *Problèmes de critique et d'histoire textuelle,* Bucarest-Paris, 1942 (ed. II, anastatică, Hildesheim, 1970); *Introduşão à cultura clássica,* Lisboa, 1970; *Dicionário de romeno-portuguęs,* coordenado por ~, Porto, 1977; *Alte poeme,* Bucureşti, 1999. Traduceri: *Contos romenos,* antologie şi trad. în colab., Porto, 1943; L. Rebreanu, *A Floresta dos Enforcados,* Lisboa, 1945; *Novos contos romenos,* antologie şi trad. în colab., Porto, 1946; Cezar Petrescu, *A Sinfonia Fantástica,* pref. de ~, Lisboa, 1946; L Creangă, *Recordaçőes de infância,* pref. de ~, Lisboa, 1947; M. Eminescu, *Poesias/Poezii,* selecşão, prefácio e notas por ~, Lisboa, 1950 (altă ed., 2000); *Hespéria. Antologia de cultura greco-latina,* antologie, pref. şi note de ~, Lisboa, 1964; P. Istrati, *Os Cardos do Baragan,* pref. şi note de ~, Lisboa.

REFERINŢE CRITICE: J. de Pina Martins, *A Victor Buescu. Homenagem,* extras din *Arquivos do Centro Cultural Portuguęs,* IV, Fundaşão Calouste Gulbenkian, Paris; E. Papu, în *Tribuna României,* nr. 22, 1973; M. Zamfir, în *Tribuna României,* nr. 24, 1973; I. Pătraşcu, în *Rebus,* nr. l, 1976; Al. Niculescu, în *România literară,* nr. 16, 1978; V. Turculescu, în *Buletin rebusist,* nr. 4, 1980; Vintilă Horia, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 2000. **(M. P.)**

BUGARIN Grigore, n. 2 iun. 1909, com. Ohabiţa, jud. Caraş-Severin – m. 9 sept. 1960, Timişoara. Poet. Fiul lui Ion Bugarin şi al Mariei (n. Ursu), agricultori. Şcoala primară în com. natală; gimnaziul şi Şcoala Normală la Caransebeş (1922-1928). Învăţător şi revizor şcolar la Caransebeş, Lugoj, Timişoara. Debutează cu versuri la rev. *Semenicul* din Lugoj (1930), iar editorial, cu placheta *Simfonia rustică* (1935). Colaborează la *Acţiunea, Avântul. Banatul, Fruncea, Luceafărul, Banatul literar, Cuvântul satelor, Hotarul, Lanuri, Societatea de mâine, Gând românesc* etc. A mai editat vol. *Cântece de seară* (1936), *Cântarea dragostei* (1937), *Amiaz liniştit* (1939), *Împăratul* (1939), *Cântecele mele* (1980). Prolific, a lăsat în ms numeroase alte încercări literare, inclusiv în teatru.

OPERA: *Simfonia rustică,* Timişoara, 1935; *Cântece de seară,* Timişoara, 1936; *Cântarea dragostei,* Timişoara, 1937; *La nana'n vale.* Poezii în grai bănăţean, Timişoara, 1937; *Florile satului,* Lugoj, 1937; *Amiaz liniştit,* Lugoj, 1939; *Împăratul.* Poem, Timişoara, 1939; *Ano, Ano, lugojano.* Versuri în grai bănăţean, selecţie, prezentări, introd. de G. Ţepelea, 1974; *Cântecele mele,* Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: T. Al. Munteanu, în *Vremea,* nr. 631, 1941; I. Th. Ilea, *Mărturisirile unui anonim,* 1974; C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere,* 1980. **(V. P.)**

BUGARIU Voicu (prenumele la naştere: Voicu Teofil), n. 7 iul. 1939, com. Vâlcele, jud. Covasna. Prozator şi critic. Fiul lui Ioan-Gheorghe Bugariu, funcţionar superior, şi al Silviei (n. Caşaş). Termină liceul la Braşov (1953-1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1959-l964), unde şi debutează, la *Iaşul literar* (1965). Funcţionează la Rupea ca prof., apoi la Braşov, ca redactor la ziarul *Drum nou* (1965-1966) şi la rev. *Astra* (1965-1974). Redactor la rev. *Luceafărul* din Bucureşti (1974-1992); între 1990 şi 1994, corespondent al postului de radio „Deutsche Welle" din Köln (Germania). Dr. al Univ. din Iaşi cu teza *Opera lui Marin Preda* (1981). *Vocile Vikingilor* (1970) marchează debutul editorial, *iar Incursiuni în literatura de azi* (1971) adună o parte din publicistică. *Sfera* (1973) şi *Lumea lui Als Ob* (1981) reafirmă un autor de literatură *science fiction,* aceasta în paralel cu activitatea de critic şi istoric literar, fructificată în monografia despre *Zaharia Stancu* (1974) şi în *Analogon* (1981). Romane (unele semnate cu pseud. Paul Antim şi Roberto R. Grant): *Sfera* (1973), *Dispariţia unui contabil* (1977), *Balaban şi statuia* (1981), *Literaţii se amuză* (1983), *Curajul* (1985), *Coborâre în ape* (1986), *Platforma* (1988), *August – decembrie* (1990), *Un Casanova călătoreşte spre iad* (1992), *Zeul apatiei* (1998), *Animalul de beton* (1999), *Visul lui Stephen King* (2003). Premiul Asoc. Scriitorilor din Braşov (1971); Premiul „Statueta de Argint" la Conferinţa Internaţională a autorilor de literatură SF, Poznan, Polonia (1973).

OPERA: *Vocile Vikingilor,* Bucureşti, 1970; *Incursiuni în literatura de azi,* Bucureşti, 1971; *Sfera,* Bucureşti, 1973; *Zaharia Stancu,* Bucureşti, 1974; *Patria şi cuvântul.* Eseu despre expresivitate şi elocinţă, Bucureşti, 1977; *Dispariţia unui contabil,* roman, Bucureşti, 1977 (sub pseud. Paul Antim); *Balaban şi statuia,* roman, Bucureşti, 1981 (sub pseud. Paul Antim); *Lumea lui Als Ob,* Bucureşti, 1981; *Analogon,* Bucureşti, 1981; *Cuvintele unei călătorii,* Iaşi, 1981; *Literaţii se amuză,* Bucureşti, 1983; *Curajul,* Bucureşti, 1985; *Coborâre în ape,* Bucureşti, 1986; *Platforma,* Bucureşti, 1988; *August-decembrie,* roman, Braşov, 1990; *Un Casanova călătoreşte spre iad,* roman, 1992 (sub pseud. Paul Antim); *Zeul apatiei,* roman, Braşov, 1998 (sub pseud. Roberto R. Grant); *Animalul de beton,* roman, Braşov, 1999 (sub pseud. Roberto R. Grant); *Visul lui Stephen King,* roman, Braşov, 2003.

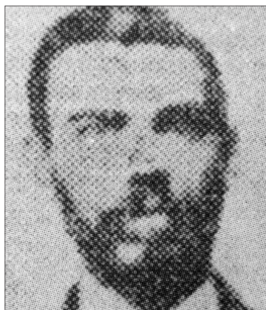
REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Astra,* nr. 12, 1971; idem, în *România literară,* nr. 5, 1974; M. Nadin, *Astra,* nr. 3, 1974; S. Nicolaescu, în *Argeş,* nr. 7, 1974; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1983; Alex. Ştefănescu, în *Flacăra,* nr. 35, 1991; C. Robu, în *Tribuna,* nr. 9-20, 2001. **(A. S.)**

BUJOR Paul, n. 20 iul. 1862, Bereşti – m. 15 mai 1952, Bucureşti. Prozator. Fiul unui modest slujbaş. Urmează liceul la Bârlad, unde locuieşte împreună cu Al. Vlahuţă, de care îl apropie aceeaşi admiraţie entuziastă pentru poezia lui M. Eminescu. Îşi trece bacalaureatul la Bucureşti şi îşi începe studiile universitare la Paris (1887-1890). Intră în legătură cu mişcarea socialistă, devenind membru al unui cerc socialist. Se mută la Univ. din Geneva, unde lucrează sub îndrumarea lui C. Vogt, strânge legăturile cu socialiştii şi audiază conferinţele lui Plehanov. Revine în ţară cu titlul de dr. în ştiinţele naturii (1891) şi este numit asistent la Laboratorul de Fiziologie din Bucureşti. Ocupă prin concurs postul de prof. la Univ. din Iaşi, unde funcţionează patru decenii, până la pensionare (1936), desfăşurând o bogată activitate ştiinţifică în domeniul biologiei şi zoologiei. Este şi director al Institutului de Morfologie Animală al Univ. ieşene. Publică lucrări de specialitate în lb. română şi franceză. Senator al Univ. (1914-1916), preşedinte al Senatului şi deputat. Membru al Acad. (1948). Colaborează la *Arta, Curentul nou, Lupta, Noua revistă română, Revista literară şi ştiinţifică* (secretar de redacţie), *Sămănătorul* etc. În *Viaţa Românească,* al cărei director a fost până în 1907, i se publică *Suflete chinuite* şi *Măcar o lacrimă.* Autor al unor vol. de nuvele (*Mi-a cântat cucu-n faţă,* 1910; *Îndurare,* 1938) şi memorialistică (*Amintiri de A. Vlahuţă şi I. L. Caragiale,* 1938).

OPERA: *Mi-a cântat cucu-n faţă,* Bucureşti, 1910; *Amintiri de A. Vlahuţă şi I. L. Caragiale,* Bucureşti, 1938; *Îndurare,* Bucureşti, 1939; *Scrieri alese,* Bucureşti, 1951. Traduceri: K. Kautzky, *Bazele socialdemocraţiei.* Bucureşti, 1911; *Războiul occidental şi socialdemocraţia,* Bucureşti, 1914; *Cum s-a prăpădit ţara,* Bucureşti, 1918.

REFERINŢE CRITICE: M. Dragomirescu, *De la misticism la raţionalism,* Bucureşti, 1925; E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...*; *Contribuţii la istoria dezvoltării Universităţii din Iaşi. 1860-1960,* II, 1960; L. Kalustian, *Simple note,* II, 1982; Mariana Boar şi L. Boar, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1986. **(L. G.)**

BUJOREANU Ioan M., n. 3 aug. 1834, Bucureşti – m. 1 aug. 1899, Bucureşti. Prozator, dramaturg şi publicist. Fiul lui Mihalache Bujoranul, pitar, şi al Raliţei sau Ralu (n. Lupoianul). Provine dintr-o familie de mici boieri înstăriţi. A făcut studii la pensioane particulare din Bucureşti şi la Colegiul „Sf. Sava", ocupând apoi diferite slujbe, cum ar fi: corespondent al Oficiului Statistic, referent la Ministerul de Interne, director de prefectură, redactor şi subdirector al *Monitorului oficial*; a practicat şi avocatura. A debutat în 1853 în *Vestitorul românesc,* cu trad. nuvelei *Celestina* de Florian. A colaborat la *Anunţătorul român* şi la *Satyrul* lui B. P. Hasdeu. Traducător din Boccaccio, Florian şi Paul de Kock, a alcătuit o *Colecţiune de legiuirile României vechi şi noi* (I-III, 1873-1885), a scris comedii şi canţonete comice nu lipsite de vervă şi spirit de observaţie, dar a rămas cunoscut mai ales prin romanul *Mistere din Bucureşti* (I-II, 1862), în care, prin intermediul unei intrigi tenebroase şi complicate, propagă idealuri sociale umanitare şi chiar democratice, pe urmele curentului iniţiat de E. Sue.

OPERA: *Fata sub epitrop.* Comedie în un act cu cântece, Bucureşti, 1855; *Momente de distracţie sau Bune aventuri,* Bucureşti, 1857; *Teatru,* Bucureşti, 1857; *Revederea Moldovei cu România subt Alecsandru Ioan I în 1859,* Bucureşti, 1859; *Mistere din Bucureşti,* I-II, Bucureşti, 1862 (ed. îngrijită, note, glosar şi bibliografie de M. Barbu, pref. de Şt. Cazimir, 1984); *Judecata lui Brânduş.* Comedie în trei acte, Bucureşti, 1864; *Degradarea instituţiunei statistice şi abuzuri statistico-tipografice comise de D. I. Petrescu şi Cnie,* Bucureşti, 1866; *Cauza nedreptăţilor făcute în numirea funcţionarilor administrativi şi propunere pentru un proiect de lege de admisibilitate, înaintare şi destituire a acestor funcţionari,* Bucureşti, 1866; *Mizeriile din districtul Vlaşca sau despotism, abuzuri, ilegalităţi,* Bucureşti, 1867; *Itinerariul funcţionarilor administrativi,* Bucureşti, 1870; *Cod comunal,* Bucureşti, 1871; *Colecţiune de legiuirile României vechi şi noi care s-au promulgat până la finele anului 1870,* I-III, Bucureşti, 1873-1885; *Legi, regulamente, tratate, convenţii etc. emanate de la Ministerul de Externe,* editor ~, Bucureşti, 1885; *Zulufenblum sau Drepturile ebreilor.* Canţonetă-satiră, Bucureşti, 1879; *O floare la Plevna.* Romanţă, Bucureşti, 1880; *Zapciu.* Canţonetă-satiră, Bucureşti, 1881; *Bătăuşii.* Tablou de moravuri, Bucureşti, 1894; *Codicele de comerciu,* Bucureşti, f.a.; *Ebrei în România,* Bucureşti, 1885; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962. Traduceri: Florian, *Trei novele,* Bucureşti, 1853; P. de Kock, *Lăptăriţa din Montfermeil,* Bucureşti, 1855; idem, *Madelena,* Bucureşti, 1857; *Cunoştinţe folositoare.* Traducţiuni şi prelucrări, I-II, Bucureşti, 1865-1866.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1963; G. Călinescu, *Studii şi cercetări de istorie literară,* 1966; G. Ivaşcu, *Istoria...*; I. Rotaru, *O istorie...,* I; *I. L. R.,* III; Cornelia Ştefănescu, *Momente ale romanului,* 1973; D. Pillat, *Itinerarii istorico-literare,* 1978; N. Manolescu, *Arca...,* I; M. Barbu, *Romanul de mistere în literatura română,* 1981; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; Gh. Bulgăr, în *România literară,* nr. 32, 1985; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic,* 1988; G. Antonescu, în *Limbă şi literatură,* I, 1995. **(G. A.)**

BULAT Virgil, n. 24 febr. 1940, com. Răduleni, jud. Soroca, Basarabia. Poet şi traducător. Fiul lui Ion Bulat şi al Eufrosinei (n. Bâlici), învăţători. Familia se refugiază la Balş, lângă Craiova, din faţa ocupaţiei sovietice. Şcoala primară la Balş (1946-1953); liceul la Arad (1953-1956), paralel cu Şcoala de Arte Plastice. În 1956 se înscrie la Politehnica din Timişoara, Facultatea de Chimie Industrială, dar e arestat. Deţinut politic (1956-1964), condamnat la doisprezece ani muncă silnică pentru „crimă de uneltire contra ordinii sociale"; detenţii la Deva, Jilava, Stoeneşti, Gherla. După eliberare, urmează Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj-Napoca (1964-1969). După absolvire, documentarist la Institutul de Filosofie-Psihologie al Acad. (1970-1972) şi redactor la Editura Dacia din Cluj (din 1972). Debut în 1965, în *Tribuna.* Colab. la *Tribuna, Steaua, Tribuna României* etc. Debut editorial cu trad. romanelor lui Anatole France, *Revolta îngerilor* şi *Zeilor le e sete* (1978). A publicat vol. de poezie originală: *Nocturnalia* (1985), *Dragonul spre ziuă* (1988), *Synopsis* (1999) ş. a. Trad. din opera Annei de Noailles şi a lui Marcel Proust.

OPERA: *Nocturnalia,* Cluj-Napoca, 1985; *Dragonul spre ziuă,* Bucureşti, 1988; *Synopsis,* poeme, Oradea, 1999; *Patimile tânărului Ioan în Arcadii,* Cluj-Napoca, 2000; *Mezopunct/Mesopoint,* ed. bilingvă, Oradea, 2002. Traduceri. A. France, *Revolta îngerilor,* Cluj-Napoca, 1978; idem, *Zeilor le e sete,* Cluj-Napoca, 1978; Anna Brâncoveanu de Noailles, *Umbra zilelor,* Cluj-Napoca, 1982; idem, *Cartea vieţii mele,* Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: N. Steinhardt, *Incertitudini literare,* 1981; Irina Mavrodin, în *România literară,* nr. 19, 1983; N. Steinhardt, *Escale...*; P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 28, 1985; N. Steinhardt, în *Steaua,* nr. 7, 1985; idem, în *România literară,* nr. 16, 1986; I. Cercel, în *Echinox,* nr. 3, 1986; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 32, 1986; C. Zărnescu, în *Contemporanul,* nr. 25,1986; P. Poantă, în *Tribuna României,* nr. 388, 1989; N. Steinhardt, în *Familia,* nr. 4, 1989; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 5, 1990; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 48, 2000; Al. Sfârlea, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2001; M. Cimpoi, în *Luceafărul,* nr. 7, 2002. **(P. P.)**

BUMBEŞTI George V., n. 1 dec. 1919, Bucureşti – m. 8 mart. 2002, Statele Unite. Eseist, poet şi prozator. Fiul lui Victor D. Bumbeşti, director de scenă la Teatrul Naţional, şi al Violei (n. Petrescu). Şcoala primară, începută la „Sfinţii Voevozi" din capitală, e terminată în com. Samarineşti, judeţul Mehedinţi. Absolvent al Colegiului Naţional „Sf. Sava" (1938). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1942). Titlul lucrării de licenţă: *Logica lui Hegel*. Dr. al Univ. „Sorbona" (1972), cu teza *L'intégration des Noirs aux États Unis*. Redactor la ziarul *Viitorul* (1944-1946). Secretar de Legaţie la Paris (1946-1947). Redactor la Postul de Radio din capitala Franţei (1949-1954). În 1960 se stabileşte în Statele Unite. Redactor-şef la Postul de Radio „Vocea Americii"; între 1972 şi 1980, şeful emisiunilor pentru România. Colaborează la *Gândirea, Kalende, Curentul literar, Preocupări literare, Revista scriitorilor români, Fiinţa românească, Drum* (Pittsburgh, Statele Unite) etc. Debut editorial cu un eseu despre *Filosofia kabalei – metafizica* (1942). A publicat, în continuare, vol. de exegeză filosofică (*Sfârşitul omului nou*, 1943; *Logica lui Hegel*, 1944; *Valoarea idealului,* 1946), versuri (*A doua poartă*, 1981; *Poemele lui Algedon*, 1987), schiţe critice (*Mereu umbrele*..., 1997) şi povestiri (*Cenuşa amintirilor,* 1997). Autor al romanului *Cerul era putred* (1949). George V. Bumbeşti e un moralist preocupat de problema regăsirii şi restaurării libertăţii omului.

OPERA: *Filosofia kabalei – metafizica*, Bucureşti, 1942; *Sfârşitul omului nou*. Încercare asupra prejudecăţilor contimporane, Bucureşti, 1943; *Logica lui Hegel*, Bucureşti, 1944; *Valoarea idealului*, Bucureşti, 1946; *Cerul era putred*, roman, Valle Hermosa (Argentina), 1949 (ed. II, Cluj-Napoca, 2003); *A doua poartă*, versuri, Pittsburgh, Pennsylvania (Statele Unite), 1981; *Poemele lui Algedon*, versuri, Pittsburgh, Pennsylvania (Statele

Unite), 1987; *Cenuşa amintirilor,* povestiri, Aalborg, Danemarca, 1997; *Mereu umbrele...*, schiţe de portret, Aalborg, Danemarca, 1997.

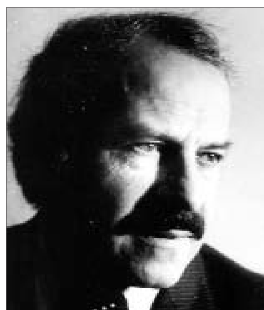
REFERINŢE CRITICE: A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BUNARU Eugen (pseud. lui Eugen Barbeş), n. 4 ian. 1945, Timişoara. Poet. Fiul lui Mihail Barbeş, prof. de lb. şi literatura română, şi al Misircăi (n. Popa), absolventă de Conservator. Liceul „V. Babeş" din Timişoara (bacalaureatul în 1962); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1968). Prof. în diverse localităţi din jud. Timiş: Ianova (1969-1970), Berini (1970-1971), Sinersig (1971-1972), apoi pedagog/prof. suplinitor la Liceul industrial nr. 8 (1972-1980) şi la Liceul industrial nr. 9 (1980-1991; din 1991, bibliotecar). Colab. la *România literară, Orizont, Forum studenţesc, Amfiteatru, Contrapunct, Vatra, Familia, Poesis* etc. Prezent în antologiile *Casa Faunului* (1996) şi *Poeţi şi prozatori din Timişoara anilor '80 şi '90* (1997). Debutează în *Forum studenţesc* (1979). Debut editorial cu vol. de poezii *Alegerea surâsului* (1981), urmat de *Datorii nocturne* (1985), *Fragment de tăcere* (1991), *Ochiul postum* (1994), *Travestire în transparenţa unei zile* (1996) şi *Nobleţea din aer* (1996). A îngrijit şi prefaţat antologia de poezie *Dintr-o respiraţie* (2002). Premiul rev. *Orizont* (1986); Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1999); Premiul Salonului Naţional de Carte, Timişoara (1999).

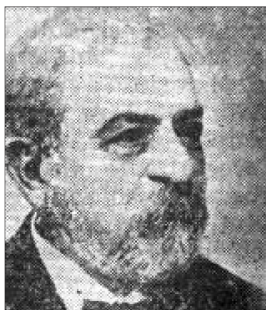
OPERA: *Alegerea surâsului,* versuri, Bucureşti, 1981; *Datorii nocturne,* versuri, Bucureşti, 1985; *Fragment de tăcere,* versuri, Timişoara, 1991; *Ochiul postum,* versuri, Timişoara, 1994; *Travestire în transparenţa unei zile,* Timişoara, 1996; *Nobleţea din aer,* versuri, Timişoara, 1999.

REFERINŢE CRITICE: D. Vighi, în *Forum studenţesc,* nr. 7, 1980; idem, *ibidem,* nr. 1, 1982; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 30, 1982; idem, *ibidem,* nr. 25, 1985; V. Popovici, în *Cronica,* nr. 47, 1988; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 32, 1990; C. Ungureanu, *ibidem*; M. Mihăieş, *ibidem*; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 6, 1995; Rodica Draghincescu, în *Poesis,* nr. 6-7, 1996; Al. Ruja, *Parte din întreg,* II, 1999; R. Şerban, *Piper pe limbă,* 1999. **(A. S.)**

BURAC Andrei, n. 17 aug. 1937, Cârnăţeni, jud. Tighina. Poet, prozator şi dramaturg. Tatăl: Dorofei Burac, agricultor. Şcoala elementară în satul natal (1952); urmează Colegiul de Medicină din oraşul Tighina (absolvit în 1955), apoi Facultatea de Medicină din Chişinău (licenţa în 1964) şi Institutul de Literatură „M. Gorki" din Moscova (1977). Medic chirurg la Căuşeni (1964-1967) şi Chişinău (1968-1975). Colab. la *Cultura Moldovei, Nistru, Literatura şi arta, România literară, Luceafărul, Tribuna* etc. Debutează în *Cultura Moldovei* (1964). Autor al mai multor piese de teatru (*Moartea de după prânz; Primăvara în doi, Fântâna Anghelinei, Spovedania* etc.) puse în scenă în Republica Moldova şi în alte ţări. A publicat vol. de poezie (*Ispita înfloririi,* 1970; *Culegători în amurg,* 1977; *Orizont vertical,* 1990; *Cu toată fiinţa, spre altundeva,* 1998), teatru (*Primăvara în doi,* 1991) şi proză (*Întoarcerea lui Traian,* 1990). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1987); Premiul UNESCO pentru dramaturgie (2000).

OPERA: *Ispita înfloririi,* versuri, pref. de Gr. Vieru, Chişinău, 1970; *Perpetuelele bucurii,* publicistică, Chişinău, 1976; *Culegători în amurg,* versuri, postfaţă de M. Cimpoi, Chişinău, 1977; *Orizont vertical,* versuri, Chişinău, 1990; *Întoarcerea lui Traian,* proză, Chişinău, 1990; *Primăvara în doi,* teatru, Chişinău, 1991; *Cu toată fiinţa spre altundeva,* versuri, Chişinău, 1998. **(A. S.)**

BURADA Teodor T., n. 3 oct. 1839, Iaşi – m. 17 febr. 1923, Iaşi. Istoric al teatrului şi folclorist. Fiul lui Teodor Burada, vornic, şi al Mariei (n. Isăccescu). Studii la Acad. Mihăileană, la Facultatea de Drept din Iaşi (1860-1861), apoi la Paris, unde absolvă Conservatorul de Muzică (1863) şi Facultatea de Drept (1865). Debutează în propria-i publicaţie, *Almanahul muzical,* cu studiul *Conservatorul de Muzică din Iaşi* (1875). Membru al Junimii (1878), activează, mai ales în cadrul Soc. Ştiinţifice şi Literare din Iaşi, mulţi ani ca preşedinte (1903-1906; 1908-1914). Colab. la *Convorbiri literare, Arhiva* (condusă de el), *Revista pentru istorie, arheologie şi filologie, Românul* etc. Magistrat (1866-1871); prof. la Conservatorul de Muzică din Iaşi (1877-1901). Membru corespondent al Acad. (1887). Risipită în mare parte în rev., opera lui B. surprinde prin multitudinea formelor de manifestare a personalităţii sale intelectuale. Interesează istoria literară mai ales prin *Istoria teatrului în Moldova* (I-II, 1915-1922), *O călătorie în Dobrogea* (1880), monografie folclorică, prin culegerile de folclor şi prin *Amintirile* sale.

OPERA: *Ius Romanum,* thèse, Paris, 1865; *O călătorie în Dobrogea,* Iaşi, 1880 (ed. îngrijită şi pref. de M. Bucur, Bucureşti, 1962); *Despre crestăturile plutaşilor pe cherestele şi alte semne doveditoare de proprietate la români,* Iaşi, 1880; *Datinile poporului român la înmormântări,* Iaşi, 1882; *O călătorie la Muntele Athos,* Iaşi, 1884; *Cercetări asupra Conservatorului Filarmonic-Dramatic din Iaşi. 1836-1838,* Iaşi, 1888; *Cercetări despre şcoalele româneşti din Turcia,* Bucureşti, 1890; *O călătorie în satele româneşti din Istria,* Bucureşti, 1891; *O călătorie în satele româneşti din gubernia Kerson,* Iaşi, 1893; *Cântecul lui Mihai Viteazul la românii din Bithinia* (*Asia Mică*)*,* Iaşi, 1893; *Condica şireţilor.* O veche instituţie juridică, Iaşi, 1895; *O călătorie la românii din Moravia,* Iaşi, 1894; *Cercetări despre românii din insula Veglia,* Iaşi, 1895; *O călătorie la românii din Silezia austriacă,* Iaşi, 1896; *O călătorie la românii din gubernia Kamenitz-Podolsk* (*Rusia*)*,* Iaşi, 1906; *O călătorie la vlahii* (*românii*) *din Kraina, Croaţia şi Dalmaţia,* Iaşi, 1908; *Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei,* Bucureşti, 1911; *Istoria teatrului în Moldova,* I-II, Iaşi, 1915-1922 (ed. îngrijită şi pref. de I. C. Chiţimia, 1975); *Opere,* I-IV, ed. critică de V. Cosma, Bucureşti, 1974-1980; *Puncte extreme ale spaţiului etnic românesc*, ed. şi pref. de I. Oprişan, Bucureşti, 2003.

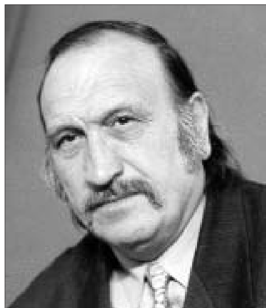
REFERINŢE CRITICE: V. Cosma, *Teodor Burada,* 1962; I. C. Chiţimia, *Folclorişti şi folcloristică românească,* 1968; *I.L.R.,* III; I. Datcu, Sabina C. Stroescu, *Dicţionarul folcloriştilor,* I, 1979. **(M. Pr.)**

BURERIU Lucian (prenumele la naştere: Erwin Lucian), n. 22 nov. 1942, Lugoj. Poet şi prozator. Fiul lui Romulus Bureriu, maistru forestier, şi al Carolinei (n. Jankowszky-Soos-Planinger). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1965). Debut în *Scrisul bănăţean* (1960). Debut editorial cu vol. de versuri *Afectivităţi conştiente* (1968), urmat de *Concert pentru mâna stângă* (1978), *Viaţa refolosibilă* (1983), culegeri de proze scurte, un al doilea vol. de poezii, *Marele solstiţiu* (1989) şi un roman (*Uraganul de fier,* 1996). Colaborează la *România literară, Orizont, Luceafărul.* Redactor la rev. *Orizont.*

OPERA: *Afectivităţi conştiente.* Bucureşti, 1968; *Concert pentru mâna stângă,* Timişoara, 1978; *Viaţa refolosibilă,* Timişoara, 1983; *Marele solstiţiu,* Timişoara, 1989; *Uraganul de fier,* roman, Timişoara, 1996; *Republica Bănăţeană,* memorii, Timişoara, 2003 (carte pe CD).

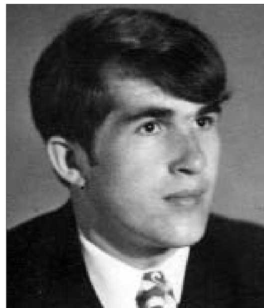
REFERINŢE CRITICE: C. Baltazar, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1968; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 10, 1968; D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 31, 1968; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 16, 1979; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1997. **(A. S.)**

BURICEA Aurel, n. 27 oct. 1943, com. Ulmu, jud. Brăila. Poet. Fiul lui Manole Buricea, negustor, şi al Mariei (n. Condruz). Şcoala generală în com. natală (1960-1957); Liceul „Vasile Alecsandri" din Galaţi, primele două clase, continuate la Liceul „Nicolae Iorga" din Brăila (bacalaureatul 1962); licenţiat al Facultăţii de Matematică din Galaţi (1966). Învăţător (1962-1966), apoi prof. (din 1966) şi director coordonator (1980-1989) la Şcoala generală din com. Ulmu; din 1990, director al Editurii Danubiu din Ulmu. Colab. la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Tribuna, Astra, Familia, Tomis, Literatorul, Literatura şi arta* etc. Prezent în antologiile *Bărăgan câmpia soarelui* (1987) şi *Cartea Dunării* (1997). Debutează în rev. *Argeş* (1968). Debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Albatros (1977). A publicat vol. de poezie *Sarea neagră a nopţilor* (1979), *Clopote de magneziu* (1981), *Elegii nocturne* (1988), *Poeme de dragoste* (1990), *Axiome sacre* (1977), *Sonete pascale* (1999), *Haiku* (2001) şi *Povestea unui suflet* (2002). Eseuri în *Arhivele cerului* (2001).

OPERA: *Caietul debutanţilor,* vol. colectiv de poezie, Editura Albatros, Bucureşti, 1977; *Sarea neagră a nopţilor,* versuri, postfaţă de F. Neagu, Cluj-Napoca, 1979; *Clopote de magneziu,* versuri, Bucureşti, 1981; *Elegii nocturne,* Cluj-Napoca, 1988; *Poeme de dragoste,* Galaţi, 1990; *Axiome sacre,* eseuri, poezii, Brăila, 1997; *Sonete pascale,* Ulmu, 1999; *Arhivele cerului,* eseuri, Ulmu, 2001; *Haiku,* versuri, Ulmu, 2001; *Povestea unui suflet,* versuri, postfaţă de N. Georgescu, Ulmu, 2002.

REFERINŢE CRITICE: P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 49, 1979; Gh. Pituţ, *ibidem,* nr. 14, 1980; L. Ulici, în *România literară,* nr. 5, 1980; D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 45, 1981; D. Laurenţiu, *ibidem,* nr. 4, 1982; Gh. Pituţ, *Locuri şi oameni,* 1982; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni,* 1985; Th. Vârgolici, în *România literară,* nr. 5, 1989; Gh. Grigurcu, în *Dreptatea,* nr. 387, 1991; S. Bărbulescu, în *Contemporanul,* nr. 29, 1999; L. Ulici, în *Literatorul,* nr. 11-12, 2002. **(A. S.)**

BURLACU Alexandru, n. 8 iun. 1954, satul Cervonâi Iar (fosta com. Chitai), raionul Chilia, regiunea Odesa (Sudul Basarabiei). Fiul lui Gh. Burlacu şi al Mariei (n. Râjală), ţărani. Şcoala de opt ani în satul natal (1961-1969); Şcoala pedagogică din oraşul Cahul (1969-1973); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1973-1977). Cercetător ştiinţific la Institutul de Literatură şi Folclor al Acad. de Ştiinţe a Moldovei (1977-1995); din 1995, şeful Catedrei de literatură română şi comparată a Univ. din Chişinău (conferenţiar, 1998; prof., 2003). Dr. în filologie (1986). Colab. la *Literatura şi arta, Nistru, Basarabia, Contrafort, Viaţa Românească, Convorbiri literare, Caiete critice, România literară* etc. A colaborat la vol. colective *Literatura şi contemporaneitatea* (1982), *Literatura şi arta Moldovei,* I-II (1985-1986), *Căutări artistice ale literaturii moldoveneşti din anii '70-'80* (1987), *Istoria literaturii moldoveneşti,* I-III (1990), *Literatura română postbelică* (1998), *Identitatea limbii şi literaturii române în perspectiva globalizării* (2002), *Lumini moderatoare. Legături literar-spirituale între Moldova (Basarabia) şi Ardeal* (2002), *Orientări artistice şi stilistice în literatura contemporană,* I-II (2003). Debutează în *Literatura şi arta* (1980). Debut editorial cu antologia *Scriitori de la „Viaţa Basarabiei"* (1990; în colab.). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1998; 2000); Premiul rev. *Viaţa Basarabiei* (2003).

OPERA: *Scriitori de la „Viaţa Basarabiei",* antologie, în colab. cu Alina Ciobanu, Chişinău, 1990; *Critica în labirint. Studii şi eseuri,* Chişinău, 1997; *Mişcarea literară din Basarabia anilor '30. Atitudini şi polemici,* Chişinău, 1999; *Proza basarabeană: fascinaţia modelelor,* Chişinău, 1999; *Poezia basarabeană şi antinomiile ei,* Chişinău, 2001; *Tentaţia sincronizării. Eseu despre literatura română din Basarabia. Anii '20-'30,* pref. de M. Cimpoi, Timişoara, 2002; *Literatura română din Basarabia. Anii '20-'30,* Chişinău, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Apetroaie, în *Cronica,* 3 mai 1991; A. D. Rachieru, în *Poesis,* nr.

10, 1991; I. Ciocanu, *Reflecţii şi atitudini,* 1992; V. Vasilache, în *Contrafort,* nr. 10-11, 1997; E. Iordache, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1998; Alina Ciobanu, în *Literatura şi arta,* 23 sept. 1999; N. Bileţchi, *ibidem,* 7 sept. 2000; M. Cimpoi, A. D. Rachieru, Ana Bantoş, Alina Ciobanu-Tofan, I. Ciocanu, Th. Codreanu, M. Dolgan, în *Viaţa Basarabiei* nr. 2, 2002; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 2003. **(A. S.)**

BURLACU Doru George, n. 16 sept. 1957, Făgăraş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Burlacu şi al Iuliei (n. Glodeanu), contabili. Şcoala generală (1964-1967) şi liceul (1968-1976) la Făgăraş. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1978-1982). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Titu Maiorescu în receptarea criticii contemporane* (1963-1993), susţinută în 1996. Prof. în com. Lisa, jud. Braşov (1982-1990), apoi la Făgăraş (1990-1994). Din 1994, cercetător la Institutul de Lingvistică şi Istorie literară „Sextil Puşcariu" din Cluj. A fondat rev. *Pagini literare,* Făgăraş (1990). Specializare la Université Libre de Bruxelles, Belgia (1981). Colab. la *Steaua, Vatra, Tribuna, România literară, Literatorul* etc. Debutează în *Steaua* (1985). Debut editorial cu vol. *Revenirea la Maiorescu. 1963-1993* (1997), urmat de *Voci ale literaturii* (1998) şi *Glose la „neaşezare". Ipostaze literare ale ethosului românesc* (2002). A tradus (în colab.) din L. Delaby.

OPERA: *Revenirea la Maiorescu (1963-1993),* Cluj-Napoca, 1997; *Voci ale literaturii,* eseuri, Cluj-Napoca, 1998; *Glose la „neaşezare". Ipostaze literare ale ethosului românesc,* eseuri, Cluj-Napoca, 2002. Traduceri: L. Delaby, *Şamanii tunguşi,* în colab. cu Liliana Burlacu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Prelipceanu, în *România liberă,* nr. 2347, 1997; H. Poenar, în *Steaua,* nr. 4-5, 1998; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1998; D. Milcu, în *Literatorul,* nr. 29, 1998; C. Cubleşan, în *Curierul de Cluj,* nr. 155, 1998; Al. Goldiş, în *Steaua,* nr. 7-8, 2003. **(A. S.)**

BURNAR Ion, n. 24 oct. 1947, Dragomireşti, jud. Maramureş. Poet. Părinţii: Vasile Burnar, ţăran, şi Anuţa (n. Zubaşcu), ţesătoare. Şcoala generală în Săliştea de Sus, jud. Maramureş; Liceul teoretic din Borşa (1961-1966); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1967-1973). Prof. la liceul din Borşa (1971-1976); secretar literar-muzical (1976-1979) şi director adjunct (1979-1980) al Asnamblului artistic profesionist „Maramureşul" din Baia Mare; prof. la Liceul nr. 3 (1980-1985), apoi instructor cultural la Trustul de construcţii Maramureş, din acelaşi oraş (1985-1987); redactor la *Dialog-Măiastra* şi *Babylon de Maramureş* (1989-1993); şef al biroului de presă pentru Maramureş şi Satu Mare al *Evenimentului zilei* (1993-1997); şef de secţie la ziarul *Clipa* (1993-1996), redactor-şef al rev. *Archeus* (1996-2000) şi redactor la *Informaţia zilei* din Baia Mare (2000-2003). Colab. la *România literară, Luceafărul, Cronica, Tribuna, Ateneu* etc. Prezent în antologiile de poezie *Questions at the Turn of the Millenium* (1984), *Les jeunes poetes roumains* (1983), *Pământule de-acasă* (1983), *Dor de lumină* (1997), *Poezia cetăţii* (2002) şi *Pe o coajă de vocală* (2003). Debutează în *Cronica* (1973). Debut editorial cu vol. de versuri *Memorandum liric* (1982). Alte vol.: *Viaţa la ţară cu şi fără Tănase Scatiu* (1984), *Gâlceva Scopului cu Mijloacele* (1998), *... aici Provincialul! ... aştept Mitropoliţii!* (2000), *Adunarea şi scăderea punctelor cardinale* (2003). Premiul Uniunii Scriitorilor (1983); Premiul C. C. al U.T.C. (1983).

OPERA: *Memorandum liric,* versuri, Bucureşti, 1982; *Viaţa la ţară cu şi fără Tănase Scatiu,* versuri, postfaţă de L. Ulici, Bucureşti, 1984; *Gâlceava Scopului cu Mijloacele,* versuri, postfaţă de L. Ulici, Bucureşti, 1998; *... aici Provincialul! ... aştept Mitropoliţii,* postfaţă de T. Alexa, Baia Mare, 2000; *Adunarea şi scăderea punctelor cardinale,* Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 21, 1982; C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1982; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1982; C. Livescu, în *Cronica,* nr. 50, 1982; C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1983; V. F. Mihăescu, *ibidem,* nr. 42, 1984; L. Ulici, *Prima verba,* III, 1998; V. R. Ghenceanu, *Dreptul la singurătate,* 2001. **(A. S.)**

BUSUIOC Nicolae, n. 12 aug. 1939, satul Fereşti, jud. Vaslui. Bibliograf şi istoric literar. Fiul lui Ioan Busuioc, funcţionar, şi al Zenoviei (n. Vădănescu). Studii elementare în satul natal; Liceul „M. Kogălniceanu" din Vaslui (1954-1959); licenţiat al Facultăţii de Biologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1960-1965). Prof. în învăţământul gimnazial (1965-1967); ziarist la *Flacăra Iaşului* (1967-1970) şi la *Vremea nouă* din Vaslui (1970-1974); bibliograf pirncipal (1975-1989) şi director (1990-2001) al Bibl. Judeţene „Gh. Asachi" din Iaşi. Studii de documentare şi specializare în biblioteconomie în Danemarca (1994) şi Franta (1995). Co-director al rev. *Biblos* (1994-2000). Debutează în *Cronica* (1972). Debut editorial cu vol. de dialoguri *Oglinzile cetăţii* (1993), primul dintr-o serie de alte trei publicate între 1994 şi 1996. Eseuri în *Cartea ca regăsire a lumii* (1999), *Iaşii dintre milenii* (2001) şi *Saloanele naturii* (2003). Autor al unui dicţionar biobliografic (*Scriitori ieşeni contemporani,* 1997; ed. II, 2002). Premiul rev. *Cronica* (1994); Premiul Asoc. bibliotecarilor din România (2001); Premiul Bibliotecii Naţionale din Republica Moldova (2002).

OPERA: *Oglinzile cetăţii. Dialoguri ieşene,* I-III, Iaşi, 1993-1996; IV. *Oglinzile cetăţii. Dialoguri la Chişinău,* Chişinău, 1996; *Fascinaţii. Drumuri şi cărţi,* pref. de I. Holban, Iaşi, 1995; *La pas prin Paris,* note de călătorie, Iaşi, 1997; *Scriitori ieşeni contemporani.* Dicţionar biobliografic, Iaşi, 1997 (ed. II, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani,* 2002); *Semnele înţelepciunii. Schiţă eseistică de istorie a cărţii,* Iaşi, 1998; *Cartea ca regăsire a lumii,* eseuri, Timişoara, 1999; *Jurnalul unei biblioteci,* Chişinău, 2001; *Iaşii dintre milenii,* eseuri şi interviuri, Iaşi, 2001; *Saloanele naturii,* eseuri, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Leon, *Cafeaua de dimineaţă,* 1995; N. Turtureanu, *Cuvinte încrucişate,* 1996; E. Vasilescu, în *Biblioteca,* nr. 8, 1998; C. Dram, în *Cronica,* nr. 2, 1998; Val Condurache, *Exerciţii de îndoială,* 1999; C. Galben, în *Ateneu,* nr. 6, 2000; V. Grigoraş, *Fragmente de spiritualitate românească,* 2001; H. Zilieru, *Mirii paradisului pierdut,* 2001; Valentina Lupu, în *Biblioteca,* nr. 2, 2002; D. Jumara, în *Dacia literară,* nr. 44, 2002; L. Papuc, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2002. **(A. S.)**

BUSUIOCEANU Alexandru, n. 10 ian. 1896, Slatina – m. 23 mart. 1961, Madrid (Spania). Eseist, poet şi traducător. Fiul lui Alexandru Busuioceanu şi al Alexandrinei (n. ?). Tatăl Oanei Busuioceanu. Liceul la Ploieşti (absolvit în 1914); Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1914-1916; 1918-1920). Conduce rev. *Lumina nouă* (1915-1916), împreună cu T. Vianu, M. Ralea şi T. Teodorescu-Branişte. În 1916 pleacă voluntar pe front. Redactor la *Luceafărul, Lamura* şi *Dacia* (1918-1920); în refugiu, la Iaşi, editează ziarul *Arena* (1918). Prof. în învăţământul secundar la Cluj (1920), s-a numărat printre fondatorii *Gândirii* (1920). A mai colaborat la *Drum drept, Solia, Revista critică, Universul literar.* Studii de estetică şi istoria artei la Viena (1920-1922) şi Roma (1923-1925); doctorat *magna cum laude* la Bucureşti, cu teza *Un ciclu de fresce din sec. al XI-lea: Sant' Urbano alla Caffarella* (1925). Membru fondator al Asoc. Ziariştilor Profesionişti (1920); membru al Soc. Scriitorilor Români (1920); consilier al Editurii Cultura Naţională (1922-1923); secretar al Pen-Clubului Român (1923). Între 1925 şi 1945, carieră în învăţământ şi cultură: la Institutul de Cooperaţie Culturală de pe lângă Soc. Naţiunilor, organizând congresul de la Varşovia (1926); docent (1929), conf. (1938) şi prof. univ. (1938-1940) la Acad. de Arte Frumoase din Bucureşti; participă la congrese internaţionale de istoria artei (Paris, 1927; Bruxelles, 1930; Stockholm, 1933; Berna, 1936; Londra, 1939); comisar sau organizator de expoziţii (Olanda, 1930; Belgia, 1935; Paris, 1937; Milano, 1940); întemeiază col. de monografii de istoria artei „Apollo" (1929-1937); funcţionar la Ministerul Propagandei (1940-1942); prof. de lb. şi literatură română la Madrid (1942); consilier cultural la

legaţia română din Madrid (1942), conduce Institutul Român de Cultură din Madrid (1942-1945). După 1945, stabilit în Spania, predă lb. română la Univ., e redactor la rev. *Insula* (din 1948), activitatea sa devenind predominant literară: participă la congrese de poezie (1952; 1954), e ales membru în soc. literare, publică în *La Espadaña, Escorial, Platero,* primeşte premiul „Juan Valera" (1954) şi tipăreşte vol. de versuri *Poemas patéticos* (1948), *Inominada luz* (1949), *Proporción de vivir* (1954). Redactat între anii 1945 şi 1947, studiul *Zamolxis sau mitul dacic în istoria şi legendele spaniole* a fost publicat postum, în 1985, după ce apăruse fragmentar în rev. *Destin* (1952), *Îndreptar* (1952), *Oriente* (1953), *Secolul 20* (1977), *Magazin istoric* (1978) şi *Luceafărul* (1979). A îngrijit ed. din opera lui Gr. Alexandrescu (1925), A. I. Odobescu (1932), a tradus din Tagore (1922) şi W. Whitman (1925), a publicat numeroase studii de istoria artei (pictura italiană medievală, El Greco, Andreescu, Iser), adunate postum în vol. *Scrieri despre artă* (l980). În eseistica şi critica românească rămâne prin vol. *Figuri şi cărţi* (1922) şi *Ethos* (1941; Premiul Soc. Scriitorilor Români), care atestă, pe lângă orizontul său estetic şi critic, o fuziune de spirit tradiţionalist şi europeism ce-l singularizează între eseiştii *Gândirii.*

OPERA: *Figuri şi cărţi,* Bucureşti, 1922; *Pârvan gânditorul,* Bucureşti, 1933 (ed. II, 1934); *Ethos,* Bucureşti, 1941; *Poemas patéticos,* Madrid, 1948; *Inominada luz,* Madrid, 1949; *Don Juan Valera y Lucia Paladi,* Madrid, 1952; *Proporción de vivir,* Madrid, 1954; *Utopia getică,* Madrid, 1954; *Opt poeme din ciclul „Nenumita lumină",* trad. de G. Ciorănescu, introd. de Al. Ciorănescu, Paris, 1963; *Scrieri despre artă,* pref. de I. Frunzetti, trad. de Oana Busuioceanu, note de Th. Enescu şi V. I. Stoichiţă, Bucureşti, 1980; *Zamolxis sau mitul dacic în istoria şi legendele spaniole,* ed. îngrijită de D. Sluşanschi, evocare de E. Battisti, Bucureşti, 1985; *Istoria literaturii române.* Compendiu/*Literatura rumana.* Compendio, trad. de Irina Dogaru, ed. de N. Florescu, Bucureşti, 1998; *Caietele de miezul nopţii.* Jurnal (1939-1957), ed., note, trad. şi pref. de C. Popescu-Cadem, Bucureşti, 2001; *Un roman epistolar al exilului românesc*: corespondenţa (1942-1950), ed., note, trad. şi introducere de Liliana Corobea, Bucureşti, 2003. Traduceri: R. Tagore, *Naţionalismul,* pref. de N. Crainic, Bucureşti, 1923.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; G. Ciorănescu, *Un poète roumain en Espagne: Alexandru Busuioceanu,* Paris, 1962; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; G. Ciorănescu, în *Revista scriitorilor români,* München, nr. 19, 1982; I. Lăcustă, în *Magazin istoric,* nr. 1; 2; 4, 1995; N. Florescu, în *Jurnalul literar,* nr. 23-26; 43-48, 1997; Dan Grigorescu, *ibidem,* nr. 13-14, 1998; I. Pop, în *România literară,* nr. 13-14, 1999; C. Popescu – Cadem, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 2000. **(M. P.)**

BUSUIOCEANU Oana, n. 10 nov. 1933, Bucureşti. Traducătoare, critic literar şi prozatoare. Fiica lui Alexandru Busuioceanu şi a Liei (n. Iliescu), prof. de pian. Şcoala Medie Tehnică Sportivă din Braşov (1949-1952); Facultatea de Filologie, secţia italiană-spaniolă a Univ. din Bucureşti (1953-1958). Debutează cu trad., în 1961, iar din 1968, publică schiţe orig. şi art. în *Astra, Magazin istoric, Secolul 20.* Paleograf la Bibl. Acad.; documentarist la Bibl. Univ. din Bucureşti. După 1982, se stabileşte în Spania.

OPERA: *Romanul occidental contemporan,* cercetare bibliografică, colectiv condus de ~, Bucureşti, 1967; *Probleme actuale ale democraţiei,* cercetare bibliografică, în colab., Bucureşti, 1968. Traduceri: R. Guiraldes, *Don Segundo Sombra,* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1980); B. Ibánez, *Casa blestemată. Intrusul.* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1969); A. Fogazzaro, *Mică lume de altădată,* note şi pref. de ~, Bucureşti, 1967; Don Juan Manuel, *Cartea de pilde a contelui Lucanor şi a lui Patronio,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1970; Dante Alighieri, *Opere minore*, în colab. cu Francisca Băltăceanu, T. Bărbulescu ş.a., comentarii de V. Cândea, Şt. Aug. Doinaş ş.a., Bucureşti, 1971; V. Pandolfi, *Istoria teatrului universal,* I-IV, în colab. cu Lia Busuioceanu, pref. de O. Drimba, Bucureşti, 1971; F. Sacchetti, *O sută de snoave,* pref. de ~, Bucureşti, 1972; Garcilaso de la Vega el Inca, *Regeştile cronici ale incaşilor,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1974; G. P. Bellori, *Vieţile pictorilor, sculptorilor şi*

arhitecţilor moderni, I-II, pref. de Viorica Guy Marica, note de ~, Bucureşti, 1975; Fausta Cialente, *Ca vântul pe nisip,* pref. de ~, Bucureşti, 1975; Fr. Guicciardini, *Cronici. Maxime. Amintiri,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1978; J. Martorell şi Marte Joan de Galba, *Tirante el Blanco,* selecţie şi note de ~, pref. şi tabel cronologic de A. Ionescu, Bucureşti, 1978; P. Aretino, P. Pino şi L. Dolce, *Secolul de aur al picturii veneţiene,* note şi indici de ~, antologie, pref. şi texte introductive de V. I. Stoichiţă, Bucureşti, 1980: Gian Paolo Lomazzo, *Manierism. Artă şi teorie* (*Ideea templului picturii, Ideea pictorilor, sculptorilor şi arhitecţilor*), comentarii şi indice de ~, pref. şi texte introductive de V. I. Stoichiţă, Bucureşti, 1982; A. Palomino, *Viaţa celor mai iluştri pictori şi sculptori spanioli,* trad. de ~ şi A. Ionescu, Bucureşti, 1992. **(M. B.)**

BUŞNEAG Elis (prenumele la naştere: Elisabeta), n. 31 mart. 1926, com. Aninoasa, jud. Gorj. Traducătoare. Fiica lui Avram Buşneag, agricultor, şi a Mariei (n. ?). Şcoala primară în com. natală (1932-1936), apoi Liceul „Elena Cuza" din Craiova (1936-1944). A urmat Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, specialitatea lb. şi literatura franceză (1944-1948). Bibliotecă la Aşezămintele culturale „Nicolae Bălcescu" din capitală (1948-1950); redactor la Editura pentru Literatură şi Artă (1950-1969) şi redactor principal la Editura Eminescu (1969-1983). Debutează în *Revista noastră* a Liceului „Elena Cuza" din Craiova (1941). Debut editorial cu o trad. din W. Bossert (*Copacul cel bătrân,* 1962). Alte trad., din B. Clavel, Fr. Mauriac, G. Apollinaire, J. Cayrol, A. Maurois, H. de Regnier, Al. Dumas etc.

OPERA: Traduceri: W. Bossert, *Copacul cel bătrân,* Bucureşti, 1962; B. Clavel, *Călătoria tatălui,* Bucuresti, 1968; Fr. Mauriac, *Genitrix. Misterul Frontenac,* pref. de N. Balotă, Bucureşti, 1969; idem, *Sărutul dat leprosului,* Bucureşti, 1970; B. Clavel, *Fructele iernii,* Bucureşti, 1971; Fr. Mauriac, *Sfârşitul nopţii,* pref. de Irina Mavrodin, Bucureşti, 1972; idem, *Pustiul dragostei,* Bucureşti, 1973; M. Rheims, *Viaţă de artist,* Bucureşti, 1975; B. Clavel, *Stăpânul fluviului,* Bucureşti, 1975; G. Apollinaire, *De la Ingres la Picasso,* Bucureşti, 1976; Xavier de Montépin, *Lumină în amurg,* Bucureşti, 1977; J. Cayrol, *Adevărurile Caterinei,* Bucureşti, 1979; Y. Gandon, *Domnule Miracle,* Bucureşti, 1981; A. Maurois, *Cei trei Dumas,* Bucureşti, 1982; Y. Gandon, *Înflăcărata Egle,* Bucureşti, 1983; H. de Balyac, *Adio,* Bucureşti, 1985; H. de Regnier, *Văpaia,* Bucureşti, 1988; Régine Andry, *O fată singură,* Bucureşti, 1988; Al. Dumas, *Mâna providenţei,* 1993; Brigitte Bardot, *Memorii,* Bucureşti, 1998. **(A. S.)**

BUTARIU Miron, n. 30 oct. 1905, satul Bodeşti, jud. Arad – m. 15 apr. 1992, Los Angeles, California (Statele Unite). Memorialist. Fiul lui Traian şi al Anei (n. Moţica). Tatăl a fost peste douăzeci de ani primarul satului Bodeşti. „Casa în care m-am născut era din lemn, acoperită cu paie. Avea două odăi, pardosite cu pământ bătut." La doisprezece ani, părinţii îl trimit la Şcoala confesională din Hălmagiu. Din 1917, urmează Gimnaziul Ortodox Român din Brad, jud. Hunedoara; bacalaureatul la Liceul „Moise Nicoară" din Arad, în 1925. „Timp de trei ani, mama a cărat în spinare, mergând, de cele mai multe ori, pe jos, merinde pentru fiul ei, sperând ca el să aibă o viaţă mai bună." Se înscrie la Facultatea de Chimie din Cluj pe care, după aproape un an, o abandonează, pentru a studia Dreptul, la Univ. din acelaşi oraş (licenţa în 1929). Dr. în ştiinţe juridice (1932) cu teza *Sistemele de valoare democratică.* Funcţionar la biroul juridic al lui Ioan Giurgiu din Cluj (1925-1927) şi la biroul juridic al lui Mihai Necula din Hălmagiu (1927-1928); funcţionar la Banca „Victoria" din Arad, secţia contencios, între 1928 şi 1929. Începând cu 1932, e numit avocat definitiv în baroul din Arad. Avocat la Banca „Victoria" (1932-1938). În 1938 îşi deschide propriul său birou juridic, până în 1947, când barourile de avocaţi sunt desfiinţate prin lege. Avocat al domeniilor Mocsonyi (1939-1947), al Băncii de Credit Român S. A. Arad (şeful contenciosului, 1943-1947), al domeniilor

regale de la Săvârşin (1944-1946) şi al Întreprinderii „Armătura" din Arad (1943-1947). Membru, din 1929, şi jurisconsult, între 1944 şi 1947, al Partidului Naţional Ţărănesc din Arad. Între 1946 şi 1947, susţine apărarea mai multor colegi de partid arestaţi în mod abuziv. În 1947, este el însuşi arestat, sub acuzaţia de complot împotriva statului, şi deţinut în aresturile închisorilor din Arad, Craiova şi Bucureşti. Eliberat, scapă fugind mai întâi în Munţii Apuseni, apoi la Timişoara şi Satu Mare, de unde trece clandestin frontiera în Ungaria, cu o barcă pe râul Someş. „Momentul de coşmar pe care l-am trăit ani de zile." După un scurt popas la Budapesta (dec. 1947-ian. 1948), trece graniţa în Austria. Locuieşte la Linz şi Salzburg până în decembrie 1948, când pleacă la Paris, unde rămâne până în sept. 1951. La Salzburg, e reprezetant al ziarului *La nation roumaine* din Paris; membru fondator al Asoc. avocaţilor români din exil şi al Asoc. românilor liberi din Franţa. În 1951, imigrează în Statele Unite. Se stabileşte la New York (1951-1974); în 1974 se mută la Los Angeles, în California. Urmează şase luni o şcoală de contabilitate, după ce ajunge la concluzia că „un fost avocat în România, apoi funcţionar la Europa Liberă şi comentator la Vocea Americii... nu însemnau nimic pentru lumea de rând sau lumea profesională normală americană". O scurtă perioadă de timp, e contabil la firma „Horwath & Horwath" din New York (pierde postul după numai şase săptămâni). De la înfiinţare (1954), până în 1972 lucrează în serviciul Adunării Naţiunilor Europene Captive. În exilul american, e membru şi secretar al Asoc. Românilor Liberi din Statele Unite şi Canada (1951-1953), membru şi casier al Fundaţiei „Iuliu Maniu" (1954-1974) şi membru în Consiliul Episcopal (1960-1966). Participă la activitatea parohiilor ortodoxe „Sf. Dumitru" din New York şi „Sfânta Treime" din Los Angeles, sprijină acţiunile organizaţiilor având ca ţel înfrăţirea, păstrarea tradiţiei şi cultivarea lb. române şi asistă, ca delegat, la numeroase conferinţe, seminarii, convenţii şi congrese dedicate problemelor refugiaţilor politici. E prezent în toate organismele menite să susţină şi să consolideze exilul românesc: Comitetul Naţional Român (înfiinţat în 1949, la Washington, DC, de Generalul Nicolae Rădescu, Grigore Gafencu, Alexandru Creţianu, Constantin Vişoianu, Nicolae Caranfil etc.), Asoc. româno-americană pentru ajutorarea refugiaţilor (înfiinţată de Episcopia Ortodoxă Română şi Liga Societăţilor Românilor Americani, 1968-1974), Ajutorul românesc (susţinut, din 1948, de aviatori americani foşti prizonieri în România, în al doilea război mondial), Adevărul despre România şi Soc. Academică Română (fondată, în Italia, de Monseniorul Octavian Bârlea; Societatea îşi ţine Congresul din 1968 la Washington, DC). A publicat reportaje, comentarii politice, art. aniversare, impresii de lectură şi memorialistică în presa din Statele Unite (*America, Unirea, Universul, Calendarul „America", Solia, România*), Canada (*Cuvântul românesc*), Franţa (*Cronica românească, Lupta*) şi Grecia (*Vocea libertăţii*). Scrie două art. despre Mircea Eliade (*Cuvântul românesc*, apr. 1983; *America,* 15 mai 1986) şi unul despre George Coşbuc, la centenarul naşterii poetului (1966). E autorul vol. *O viaţă de om. Note autobiografice* (1991). A vizitat din nou România, după o absenţă de patruzeci şi trei de ani, în 1990. „Toţi aceşti ani am purtat cu mine, peste mări şi ţări, acel paradis pierdut care a fost România Mare." A semnat şi cu pseud. Moise Banea, Mircea Mureşan şi Mihai Bodea.

OPERA: *O viaţă de om. Note autobiografice,* ediţie apărută sub îngrijirea lui Ion Manea, Los Angeles, 1991.

REFERINŢE CRITICE: George Băjenaru, în *Lumea liberă românească* (New York), nr. 164, 1991; idem, în *Românul liber* (Londra), nr. 3, 1992; idem, în *ARA Journal* (Davis, California), 1992; idem, *Între sublim şi tragic*. Eseuri literare, însemnări, convorbiri, 1998 (reprodus din *Lumea liberă românească*, New York, nr. 179, 1992; *Românul liber*, Londra, nr. 3, 1992); G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator*, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

BUTNARU I.[on] C., n. 4 dec. 1918, Huşi, jud. Suceava – m. 21 iul. 1995, Boston, Massachusetts (Statele Unite). Prozator şi memorialist. Fiul lui Marcu Butnaru, mic comerciant, şi al Anei (n. ?). Urmează liceul la Huşi; licenţiat al Facultăţii de Istoria Artei. În timpul celui de al doilea război mondial, fiind scos din armată, a petrecut aproape patru ani pe diferite şantiere de construcţii din ţară. A fost consilier la Aşezămintele Culturale, consilier în Ministerul Culturii (1948-1956), secretar literar, regizor şi director al Circului de Stat (1956-1960) şi redactor la Editura pentru Turism din Bucureşti (1971-1974). În 1976, se stabileşte în Statele Unite. Lucrează la Boston University, departamentul de contabilitate (1978-1988). A conferenţiat despre teatrul clasic italian (Commedia dell'Arte) la „School for the Arts" în cadrul Univ. Boston (1988-1990) şi despre holocaust, la aceeaşi Univ. A fost consultat în legătură cu secţia românească de la Holocaust Memorial Museum din Washington, DC, în faza de organizare a instituţiei. Colaborări la Urzica (*Dulceaţa de cireşe amare*, schiţă, nr. 14, 1957), *Magazin (Buster Keaton-clovnul*, nr. 555, 1968; *Când La Goulue era dresoare,* nr. 562, 1968; *O femeie clovn: Yvette Spiessert*, nr. 571, 1968; *Cea mai veche clădire destinată circului*, nr. 574, 1968; *Un clovn uitat: Toni Mărculescu*, nr. 583, 1968; *Şcoala fiarelor. Dresajul,* nr. 599; 600, 1969; *Urmează... triplul salt*, nr. 623, 1969; *Mirajul circului*, nr. 658, 1970; *Primăvara la circ*, nr. 707, 1971), *Sportul* (despre marele acrobat Traian Lupu), *Informaţia Bucureştiului* (cronica spectacolelor de circ), *Săptămâna, Contemporanul, Romania Today* (nr. 4, 1958, despre marele artist de circ Victor Mono Ciacanica) şi *Echo* din Copenhaga (un istoric al circului din România, în primele trei numere din 1969). Debutează editorial cu nuvela *Dreptatea nu-i pe ceia lume* (1950), urmată de vol. *Călătorie în lumea circului.* Din istoria circului în România (1967), *Din carnetul unei maimuţe*. Întâmplări petrecute în menajeria noastră (1969) şi *Triplu salt mortal*. Oameni, fapte şi întâmplări din lumea circului (1972). După stabilirea în Statele Unite, publică: *Holocaustul uitat*. Consideraţiuni istorice, politice şi sociale cu privire la antisemitismul românesc (1985), *Moise Cop şi lumea lui...* Din carnetul unui emigrant (1988), *The Silent Holocaust*. Romania and the Jews (1992) şi *Waiting for Jerusalem*. Surviving the Holocaust in Romania (1993). Un fragment din *The Silent Holocaust* a apărut în rev. franceză *Passages* (1992), în trad. lui H. Carasso. Autor al mai multor scenarii de film dedicate unor artişti şi spectacole din lumea circului.

OPERA: *Dreptatea nu-i pe ceia lume*, nuvelă, Bucureşti, 1950; *Călătorie în lumea circului*. Din istoricul circului în România, pref. de Mihnea Gheorghiu, postfaţă de Tristan Remy, Bucureşti, 1967; *Din carnetul unei maimuţe.* Întâmplări petrecute în menajeria noastră, Bucureşti, 1969; *Triplu salt mortal*. Oameni, fapte şi întâmplări din lumea circului, Bucureşti, 1972 (Un fragment din capitolul: *În arenă apare clovnul,* reprodus în Norman Manea, *Anii de ucenicie ai lui August Prostul*, Bucureşti, 1979, p. 380-381); *Holocaustul uitat*. Consideraţiuni istorice, politice şi sociale cu privire la antisemitismul românesc, cu o pref. de Alexandru Şafran, şef rabin al Genevei, fost şef rabin al României, Tel Aviv, 1985; *Moise Cop şi lumea lui...* Din carnetul unui emigrant, Tel Aviv, 1988; *The Silent Holocaust.* Romania and the Jews, foreword by Elie Wiesel, New York-Westport, Connecticut-London, 1992; *Waiting for Jerusalem*. Surviving the Holocaust in Romania, New York-Westport, Connecticut-London, 1993.

REFERINŢE CRITICE: Veress Zoltán, în *Utunk*, nr. 3, 1968; Alecu Popovici, în *Informaţia Bucureştiului*, nr. 4813, 1969; E. Comanescu, *ibidem*, nr. 4926, 1969; ***, în *Luceafărul*, 14 mart. 1970; Mircea Iorgulescu, în *Luceafărul*, nr. 31, 1972; Adriana Fianu, în *România literară*, nr. 38, 1972; Ion Pascu, în *Astra*, nr. 8, 1972; George Roşianu, în *Micromagazin* (New York), 10 aug. 1995; ***, în *The Jewish Advocate*, 11-17 aug. 1995; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

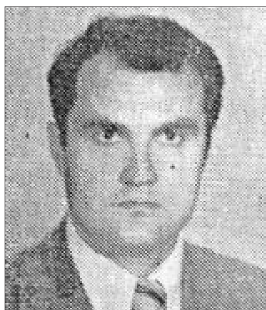

BUTNARU Leo, n. 5 ian. 1949, com. Negureni, jud. Orhei, Basarabia. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Teodor Butnaru, mecanizator, şi al Anastasiei (n. Munteanu). După studii elementare în com. natală (1955-1963), urmează. Şcoala medie din com. Chiţcani, jud. Orhei (1963-1964), continuată la Chişinău (1964-1965) şi la Şcoala medie din com. Ciocâlteni, jud. Orhei (1966-1967). Licenţiat la Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău, secţia jurnalistică (1967-1972). Constructor, electrician şi ajutor de contabil (1965-1966); redactor, apoi şef de secţie la ziarul *Tinerimea Moldovei* (1971-1972; 1974-1977); între 1972 şi 1974 îşi satisface serviciul militar; redactor (1978-1980) şi şef de secţie (1983-1989) la *Literatura şi arta*; redactor la *Noutăţi editoriale* (1981-1983); consilier la Colegiul pentru traduceri al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1989-1990); vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1990-1993); director al Editurii Uniunii Scriitorilor (1994-1996); redactor-şef al rev. *Moldova* (1996-1997); din 1998, secretar al Filialei din Chişinău a Uniunii Scriitorilor din România. Colab. la *Contrafort, Luceafărul, România literară, Vatra, Convorbiri literare, Steaua, Poesis,* la rev. din Rusia, Germania, Bulgaria, Iugoslavia etc. Prezent în numeroase antologii de poezie: *De dragoste* (Chişinău, 1978), *Tineri poeţi din Moldova* (Tbilisi, 1982), *Pagini de poezie din Moldova* (Tbilisi, 1984), *Poezia naturii* (Chişinău, 1991), *O mie şi una poezii româneşti* (Bucureşti, 1997), *Metafore româneşti din Basarabia* (Iaşi, I-II, 1998-2000), *Iubire de metaforă* (Chişinău, 2001) etc. Debutează în ziarul *Tinerimea Moldovei* (1967). Debut editorial cu vol. de versuri *Aripă în lumină* (1976). A publicat vol. de poezie (*Sâmbătă spre duminică,* 1983; *Formula de politeţe,* 1985; *Duminici lucrătoare,* 1988; *Şoimul de aur,* 1991; *Iluzia necesară,* 1993; *Puntea de acces,* 1993; *Carantina maşinii de scris,* 1997; *Vieţi neparalele,* 1997; *Drumul spre rai,* 1998; *Gladiatorul de destine,* 1998; *Iluzia necesară,* antologie, 1998; *Identificare de adresă,* 1999; *Lamentaţia Semiramidei,* 2000; *Strictul necesar,* 2002; *Pe lângă ştreang, steag şi înger,* 2003), proză scurtă (*De ce tocmai mâine-poimâine?,* 1990; *Îngerul şi croitoreasa,* 1998), eseuri (*Umbra ca martor,* 1991; *Lampa şi oglinda,* 2001), interviuri (*Răspuns şi răspundere,* 1989; *Spunerea de sine,* 1994; *Prezenţa celuilalt,* 1997), memorialistică (*Student pe timpul rinocerilor,* 2000) şi literatură pentru copii. Trad. din A. Ghennadi, V. Hlebnikov, Turgheniev, I. A. Bunin etc. A tradus din poezia norvegiană, filipneză (*Floare-albastră! Floare-albastră!,* Chişinău, 1986), suedeză, finlandeză, lituaniană (*Iubire şi speranţă,* Chişinău, 1986) şi rusă (*Cristalul din inimă,* Chişinău, 1989). Premiul rev. *Luceafărul* (1992); Premiul Saloanelor de Carte de la Cluj (1994) şi Chişinău (1995; 1998; 2003); Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1994; 1998); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1998); Premiul Naţional al Republicii Moldova (2002).

OPERA: *Aripă în lumină,* versuri, pref. de Gh. Vodă, Chişinău, 1976; *Sâmbătă spre duminică,* versuri, Chişinău, 1983; *Formula de politeţe,* versuri, pref. de Gh. Vodă, Chişinău, 1985; *Duminici lucrătoare,* versuri, Chişinău, 1988; *Răspuns şi răspunderi,* interviuri, Chişinău, 1989; *Papucei cu felinare,* versuri pentru copii, Chişinău, 1989; *De ce tocmai mâine, poimâine?,* proză scurtă, Chişinău, 1990; *Umbra ca martor,* eseuri, Chişinău, 1991; *Şoimul de aur,* versuri, Chişinău, 1991; *La desfrunzirea brăduţilor,* proză şi teatru pentru copii, Chişinău, 1991; *Iluzia necesară,* versuri, pref. de I. Romanescu, Iaşi, 1993; *Puntea de acces,* versuri, Chişinău, 1993; *Spunerea de sine,* interviuri, Chişinău, 1994; *Prezenţa celuilalt,* interviuri, Chişinău, 1997; *Carantina maşinii de scris,* versuri, ed. manuscris, Chişinău, 1997; *Vieţi neparalele,* versuri, Alba Iulia, 1997; *Gladiatorul de destine,* versuri, Bucureşti, 1998; *Îngerul şi croitoreasa,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1998; *Drumul spre rai,* versuri, Alba Iulia, 1998; *Iluzia necesară,* versuri, antologie, Bucureşti, 1998; *Identificare de adresă,* versuri, Timişoara, 1999; *Student pe timpul rinocerilor,* jurnal 1969-1972, Chişinău, 2000; *Lamentaţia Semiramidei,* versuri, Timişoara, 2000; *Arlechinul şi delfinul,* versuri pentru copii, Chişinău, 2001; *Lampa şi oglinda,* eseuri, Chişinău, 2001; *Ceasornicul din măr,* proză

pentru copii, Deva, 2002; *Strictul necesar,* versuri, Chişinău, 2002; *Cu ce seamănă norii,* proză şi teatru pentru copii, Chişinău, 2003; *Pe lângă streang, steag şi înger,* versuri, Chişinău, 2003. Traduceri: A. Ghennadi, *Chipul vânt,* Nădlac, 2003; V. Hlebnikov, *Ochii din orbitele rănilor,* Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Hostiuc, în *Nistru,* nr. 2, 1977; V. Gârneţ, în *Literatura şi arta,* nr. 15, 1990; C. Galben, în *Ateneu,* nr. 11-12, 1991; M. Cimpoi, în *România literară,* nr. 2, 1993; I. Romanescu, în *Literatura şi arta,* nr. 34, 1993; C. Ciopraga, în *Dacia literară,* nr. 12, 1994; V. Ciobanu, în *Contrafort,* nr. 12, 1997; Evelina Oprea, în *Vatra,* nr. 12, 1998; *L. Butnaru. Biobliografie,* 1998; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 23, 1999; I. Roşioru, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1999; idem, *ibidem,* nr. 9, 2000; G. Dorian, *ibidem,* nr. 9, 2001; Gh. Grigurcu, *Poezia română contemporană,* I, 2001. **(A. S.)**

BUZAŞI Ion, n. 11 apr. 1943, com. Mintiu Gherlii, jud. Cluj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ioan G. Buzaşi, învăţător, şi al Ravecăi (n. Paşcu). Studii elementare în com. natală (1949-1956); Liceul „Ana Ipătescu” din Gherla (1956-1960). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1960-1965). Prof. la Grupul Şcolar Forestier din Blaj (1965-1982); prof. (1982-1997) şi director la Liceul Pedagogic „Gh. Şincai” (1997-1998), apoi director al Colegiului Naţional „Inochentie Micu Klein” (1998-2001) din acelaşi oraş; prof. şi director al Colegiului Univ. de Institutori „Gh. Şincai”. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Andrei Mureşanu* (1982). Colab. la *Tribuna, Steaua, Vatra, România literară, Viaţa Românească, Adevărul literar şi artistic, Poesis, Familia* etc. A colaborat la vol. IV şi IX din *Bariţ şi contemporanii săi* (1978; 1995). Debutează în ziarul *Făclia* din Cluj (1963). Debut editorial cu studiul monografic *Andrei Mureşanu* (1988). Cercetări de istorie literară circumscrise geografiei culturale a Transilvaniei: *Eminescu şi Blajul* (1994), *Andrei Mureşanu. Biografia Imnului Naţional* (1996), *Eminescu şi Transilvania* (1997), *Scriitorii români şi Blajul* (1998), *Eminescu. Studii şi articole* (1999), *Eminescu. Radiografii transilvane* (2000) şi *Andrei Mureşanu. Poetul Revoluţiei de la 1848* (2003). Antologii: *Povestitori ardeleni* (1974), *Preot deşteptării noastre, semnelor vremii profet,* poezii închinate lui A. Mureşanu (1991), *Câmpia libertăţii în literatură* (1998), *Învăţătorii în literatura română* (1998) şi *Amintiri despre Pavel Dan,* în colab. (2003). Ed. şi pref./postfeţe la vol. de T. Cipariu, A. Mureşanu, Al. Lupeanu-Melin, Al. Ciura, Şt. Manciulea, I. Ilieşiu, E. Precup etc. Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1990); Premiul Despărţământului Astra Blaj (1994) şi Braşov (1996).

OPERA: *Andrei Mureşanu,* studiu monografic, Bucureşti, 1988; *Eminescu şi Blajul,* Bucureşti, 1994; *Andrei Mureşanu. Biografia Imnului Naţional,* Bucureşti, 1996; *Eminescu şi Transilvania,* Alba Iulia, 1997; *Scriitorii români şi Blajul,* Bucureşti, 1998; *Eminescu. Studii şi articole,* Reşiţa, 1999; *Literatura pentru copii,* Bucureşti, 1999; *Eminescu. Radiografii transilvane,* în colab., Alba Iulia, 2000; *Literatura pentru copii,* în colab., Bacău, 2000; *Andrei Mureşanu. Poetul Revoluţiei de la 1848,* Alba Iulia, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 8, 1989; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 5, 1989; C. Munteanu, în *Familia,* nr. 2, 1990; N. Irimie, în *Tribuna,* nr. 14, 1993; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 3, 1995; Th. Codreanu, în *Tribuna,* nr. 39-40, 1997; Fl. Lazăr, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; I. Brad, în *Astra blăjeană,* nr. 1, 2003. **(A. S.)**

BUZDUGAN Ion (numele la naştere: Ivan Alex. Buzdâga), n. 9 mart. 1887, com. Brânzenii Noi, jud. Bălţi – m. 27 ian. 1967, Bucureşti. Poet, folclorist şi publicist. Fiul lui Alexandru Buzdâga şi al Ecaterinei (n. ?), ţărani. Studii secundare la Seminarul Pedagogic din Bairamcea; studii agricole, de drept şi literatură la Gore Gorki, Cameniţa şi Moscova; studii universitare la

Iaşi. Dr. în economie politică al Univ. din Cernăuţi. Debutează înainte de Unire (1918) şi colaborează la *Adevărul literar şi artistic, Ardealul, Basarabia literară, Curentul nou, Cuvântul moldovenesc, Convorbiri literare, Cugetul românesc, Drum drept, Flacăra, Gândirea, Gând românesc, Lamura, Luceafărul, Pagini basarabene, Pământ şi voie, Pleiada, România nouă, Sburătorul, Universul literar, Viaţa Românească etc.* Contribuie la fondarea gazetei *Ostaşul moldovean.* Semnează şi cu pseud. N. (sau Nică) Romanaş, I. Câmpeanu, B. Cogâlnic, Ion Câmpeanu, I. Dumbrăveanu, B. I. Alion. Îşi reuneşte versurile în vol. *Miresme din stepă* (1922), *Ţara mea* (1928), *Păstori de timpuri* (1937). Culegeri de folclor: *Cântece din Basarabia. 1916-1921* (1921), *Cântece din Basarabia. 1905-1916* (1928). Traducător din literatura rusă. Membru fondator al Soc. Scriitorilor din Basarabia, membru al Soc. Scriitorilor Români şi al Uniunii Scriitorilor din România.

OPERA: *Cântece din Basarabia. 1916-1921,* Chişinău, 1921; *Miresme din stepă,* Bucureşti, 1922; *Cântece din Basarabia. 1905-1916.* Cartea a II-a, Craiova, 1928; *Ţara mea.* Poeme. 1918-1928, Craiova, 1928; *Păstori de timpuri,* Bucureşti, 1937. Traduceri: (cu pseud. B. I. Alion) M. Gorki. *Fata şi moartea,* Bucureşti, 1962; A. S. Puşkin, *Evgheni Oneghin,* pref. de Perpessicius, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937. **(L. G.)**

BUZEA Constanţa, n. 29 mart. 1941, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Petrache Buzea, funcţionar, şi a Alexandrinei (n. Nica). Studii liceale la Bucureşti (1954-1957); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1963-1969). Redactor la rev. *Amfiteatru* şi *Viaţa studenţească* (din 1973). A debutat cu versuri la rev. *Tânărul scriitor* (1957). Debut editorial cu vol. *De pe pământ* (1963). Îndeosebi cărţile următoare o impun pe **B.** printre poeţii de frunte ai generaţiei sale, ca reprezentantă a unui lirism grav, dominat de sentimentul erotic; subiectul liric evoluează de la ipostaza de „simplă femeie îndrăgostită", mărturisindu-şi echilibrat împlinirea şi situându-se, ca atare, „la ritmul naturii", până la aceea a fiinţei care trăieşte cu o intensitate dramatică agonia erosului, într-un registru foarte diversificat al stărilor sufleteşti (*La ritmul naturii,* 1966; *Norii,* 1968; *Agonice,* 1970; *Coline,* 1970; *Sala nervilor,* 1971; *Răsad de spini,* 1973; *Pasteluri,* 1974; *Ape cu plute,* 1975; *Limanul orei,* 1976; *Ploi de piatră,* 1979; *Umbră pentru cer,* 1981; *Cină bogată în viscol,* 1983; *Planta memoria,* 1985; *Cheia închisă,* 1987; *Pietre sălbatice,* 1988; *Ultima Thule,* 1990; *Pastelul amoros,* 1998; *Roua plural,* 1999 ş. a.). Este şi autoarea unor cărţi pentru copii. Premiul Uniunii Scriitorilor (1972); Premiul „Mihai Eminescu" al Acad. (1974).

OPERA: *De pe pământ,* pref. de Mihu Dragomir, Bucureşti, 1963; *La ritmul naturii,* Bucureşti, 1966; *Norii,* Bucureşti, 1968; *Agonice,* Bucureşti, 1970; *Coline,* Bucureşti, 1970; *Aventurile extraordinare ale lui Hap-Pap,* în colab. cu A. Păunescu, Bucureşti, 1970; *Cărticica de doi ani,* Bucureşti, 1970; *Sala nervilor,* Bucureşti, 1971; *Leac pentru îngeri,* Bucureşti, 1972; *Cărticica de trei ani,* Bucureşti, 1972; *Răsad de spini,* Bucureşti, 1973; *Pasteluri,* Bucureşti, 1974; *Cărticica de patru ani,* Bucureşti, 1974; *Ape cu plute,* Bucureşti, 1975; *Limanul orei,* Bucureşti, 1976; *Poeme,* cuvânt înainte de E. Simion, Bucureşti, 1977; *Ploi de piatră,* Bucureşti, 1979; *Umbră pentru cer,* Bucureşti, 1981; *Cărticică de cinci ani,* Bucureşti, 1983 (ed. II, 1988); *Cină bogată în viscol,* Bucureşti, 1983; *Planta memoria,* Bucureşti, 1985; *Cheia închisă,* Bucureşti, 1987; *Pietre sălbatice,* Bucureşti, 1988; *Ultima Thule,* sonete, 1990; *Zgomotocicleta,* Bucureşti, 1996; *Foşnet fabulos,* Timişoara, 1997; *Pelerinaj,* Bucureşti, 1997; *Pastelul amoros,* versuri, Timişoara, 1998; *Start la şevalet,* Bucureşti, 1998; *Pretext de conversaţie,* Timişoara, 1999; *Roua plural,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Martin, *Generaţie şi creaţie,* 1969; P. Poantă, *Modalităţi...*; I. Pop, *Poezia...*; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; Al. Piru, *Poezia...,* II; E. Barbu, *O istorie...*; N. Baltag, *Polemos,* 1978; E. Simion, *Scriitori...,* I; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; I. Buduca, în *România literară,* nr. 31, 1982; A. Martin, în *Contemporanul,* nr. 14, 1982; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1982; V. Cristea, *Modestie şi*

orgoliu, 1984; L. Raicu, *Fragmente...*; D. Micu, *Limbaje moderne...*; C. Regman, *De la imperfect...*; H. Cândroveanu, *Literatura...*; L. Ulici, în *România literară,* nr. 5; 6, 1990; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 17-18, 1991; Maria-Ana Tupan, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1991; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 11, 1991; I. Negoiţescu, în *Scriitori contemporani,* 1994; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 9-10, 1998; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 10, 1999; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 12, 2001. **(I. P.)**

BUZINSCHI Corneliu (prenumele la naştere: Carol), n. 25 febr. 1937, Bacău – m. 27 mai 2001, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Vasile Buzinschi, ofiţer de administraţie, şi al Anetei (n. Paladi). Licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Iaşi, secţia psihologie-pedagogie (1955-1960). Prof. la Gura Văii, jud. Bacău (1960-1962), metodist la Bibl. Judeţeană (1962-1963) şi la Casa de creaţie din Bacău (1963-1965); prof. la Liceul pedagogic din acelaşi oraş (1965-1968); redactor la Editura Tineretului şi la Editura Ion Creangă (1968-1974); în 1974 se pensionează medical şi lucrează, cu ora, ca defectolog la diferite şcoli speciale din Bucureşti. Colab. la *Tribuna, Luceafărul, Gazeta literară, Cronica, România literară, Scrisul bănăţean* etc. Debutează în *Tribuna* (1962). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Secvenţe dintr-o margine de lume* (1965). Cu puţine excepţii (povestirile din *Ochiul alb al visului,* 1969; *Porunca cea mare,* 1970; *Noaptea umbrelor,* 1998; *Noaptea uşilor deschise,* 1999), publică doar romane: *Strigătul* (1967), *Sfinţii se vând cu bucata* (1967), *Numiţi-mă Varahil* (1969), *Nuanţa albastră a morţii* (1971), *Hoţii de vise* (1972), *Păcală şi Tândală* (1973), *Viaţa noastră cea de toate zilele* (1973), *Ulise trece pe Strada Mare* (1974), *Duhul pământului* (1976), *Contemporanii* (1978), *Aventuri cu Varahil* (1996). Premiul Uniunii Scriitorilor (1972).

OPERA: *Secvenţe dintr-o margine de lume,* proză scurtă, 1965; *Strigătul,* roman, Bucureşti, 1967; *Sfinţii se vând cu bucata,* roman, Bucureşti, 1967; *Ochiul alb al visului,* proză scurtă, Bucureşti, 1969; *Numiţi-mă Varahil,* roman, Bucureşti, 1969; *Porunca cea mare,* proză scurtă, Bucureşti, 1970; *Nuanţa albastră a morţii,* roman, Bucureşti, 1971; *Hoţii de vise,* roman, Bucureşti, 1972; *Păcală şi Tândală,* roman, pref. de O. Papadima, Bucureşti, 1973 (ed. definitivă, 1997); *Viaţa noastră cea de toate zilele,* roman, Iaşi, 1973; *Ulise trece pe Strada Mare,* roman, Bucureşti, 1974; *Duhul pământului,* roman, cuvânt înainte de C. Ciograga, Bucureşti, 1976; *Contemporanii,* roman, Bucureşti, 1978; *Aventuri cu Varahil,* roman, Bucureşti, 1996; *Noaptea umbrelor,* proză scurtă, Bucureşti, 1998; *Noaptea uşilor deschise,* proză scurtă, postfeţe de Al. Protopopescu şi G. Anca, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: D. Ursuleanu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1966; M. Drăgan, în *Cronica,* nr. 18, 1966; Al. Andriescu, *ibidem,* 20 mai 1967; Adriana Mitescu, în *Gazeta literară,* 27 iul. 1967; Marian Popa, în *Luceafărul,* 21 oct. 1967; M. Drăgan, în *Cronica,* nr. 47, 1967; S. Pop, în *Informaţia Bucureştiului,* nr. 5129, 1970; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 9, 1973; H. Cândroveanu, în *Contemporanul,* nr. 36, 1973; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 43, 1976; E. Simion, în *Luceafărul,* nr. 44, 1976; M. Coman, în *România literară,* nr. 41, 1978; Gh. Grigurcu, în *Orizont,* nr. 9, 1987; A. Jicu, în *Ateneu,* nr. 4, 2003. **(A. S.)**

BUZNEA George, n. 23 apr. 1903, Satul Nou, com. Vetrişoaia, jud. Vaslui – m. 13 sept. 1976, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Gheorghe Buznea şi al Domnicăi (n. Bejan), agricultori. Deşi se consideră autodidact, **B.** a urmat, cu intermitenţe, studii liceale şi universitare la Huşi, Iaşi şi Bucureşti; a frecventat şi Institutul Italian din Brăila. Debutează cu versuri în rev. *Falanga* (1927). Secretar, redactor şi colaborator permanent al rev. *Luceafărul literar şi artistic* din Brăila (1929-1932), din a cărei grupare făcea parte şi Perpessicius; redactor-şef al cotidianului *Expresul* (1929-1930), din acelaşi oraş; bibliotecar la Bibl. comunală Brăila (1930-1940) şi şef de serviciu (1940-1945) la Cooperativa „Filmul Românesc" (1940-1945); membru fondator şi director la Filmul Olteniei (1946-1948). Colaborează la *Universul literar, Universul copiilor, Ritmuri, Pământul, Ancheta,*

Analele Brăilei, Viaţa Românească, Tomis, Astra, România literară etc. A editat, în colab., rev. *Relief dunărean,* la Brăila. Autor al vol. de poezii *Omagiu Elladei şi eroilor săi* (1930), *Aripi în azur* (1935), *Flăcări* (1935), al unui amplu poem dedicat lui M. Eminescu (*Povestea Lui...,* 1939), al unei monografii consacrate Brăilei. A tradus *Divina Comedie* a lui Dante (*Infernul,* 1975; *Purgatoriul,* 1978).

OPERA: (cu pseud. Valentin Boldur) *Omagiu Elladei şi eroilor săi,* Brăila, 1930; *Aripi în azur.* Epopeea văzduhului. Versuri pentru zburători, Brăila, 1935 (ed. amplificată, *Epopeea aripei,* 1936); *Flăcări,* Brăila, 1935; *Epopeea pământului românesc,* Bucureşti, 1937; *Brăila prin veacuri şi în zilele noastre.* Contribuţiuni monografice la viitoarea istorie a Brăilei, în colab. cu S. Constantinescu, Brăila, 1937; *Povestea Lui...,* Bucureşti, 1939. Traduceri: Dante, *Divina Comedie. Infernul,* note şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1975; idem, *Divina Comedie. Purgatoriul,* note de ~, cuvânt înainte de Al.Balaci, Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1970; E. Papu, în *Cadran,* mart. 1972; Al. Balaci, în *Ramuri,* nr. 8, 1975; Ş. Cioculescu, în *Flacăra,* nr. l, 1976; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 5; 26, 1976; V. Macarie, în *Cronica,* nr. 5, 1998; idem, în *Dacia literară,* nr. 48, 2003. **(I. R.)**

BUZURA Augustin, n. 22 sept. 1938, com. Berinţa, jud. Maramureş. Prozator. Fiul lui Ilie Buzura şi al Anei (n. Miclea); tatăl muncitor, mama ţărancă. După studii liceale la Baia-Mare (1951-1955), urmează cursurile Facultăţii de Medicină Generală din Cluj, absolvită în 1964, cu specializare în psihiatrie. Este secretar responsabil de redacţie şi, din 23 dec. 1989, redactor-şef la rev. *Tribuna*, în pag. căreia a şi debutat (1960). Din 1990, preşedinte al Fundaţiei Culturale Române. Membru al Acad. Române (1992). Debutează editorial cu vol. de povestiri *Capul Bunei Speranţe* (1963). După încă o culegere de povestiri şi nuvele (*De ce zboară vulturul?,* 1966), se consacră în exclusivitate romanului, dobândind o rapidă şi largă recunoaştere din partea criticii şi a publicului. *Absenţii* (1970), *Feţele tăcerii* (1974), *Orgolii* (1977), *Vocile nopţii* (1980), *Refugii* (1984), *Drumul cenuşii* (1988), *Recviem pentru nebuni şi bestii* (1999), configurează o problematică, un univers literar şi o suită de modalităţi caracteristice; romane ale unor cazuri de conştiinţă, aceste cărţi urmăresc în egală măsură şi implicaţiile sociale, istorice şi politice ale devenirii colective, astfel încât se realizează, în fiecare, o densă pânză epică, în cuprinsul căreia sondajul analitic dus până la cele mai profunde straturi ale existenţei, cronica de moravuri şi reconstituirea unor destine individuale se întrepătrund şi fuzionează indestructibil. Premiul Uniunii Scriitorilor (1970; 1974; 1980). Premiul Acad. (1977). **B.** este unul dintre cei mai reprezentativi romancieri din literatura română postbelică; vol. de publicistică *Bloc notes* (1981) şi *Tentaţia risipirii* (2003) conţin mărturisiri şi atitudini semnificative pentru spiritul nonconformist al scriitorului.

OPERA: *Capul Bunei Speranţe,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1963; *De ce zboară vulturul?,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1966; *Absenţii,* roman, Cluj, 1970 (ed. II, 1990; ed. III, 1999); *Feţele tăcerii,* Bucureşti, 1974 (ed. II, 1991; ed. II, 1994; ed. III, 1996); *Orgolii,* roman, Cluj-Napoca, 1977 (ed. II, 1985); *Vocile nopţii,* roman, Bucureşti, 1980 (ed. II, 1993; ed. III, 1997; ed. IV, 1999); *Bloc-notes,* Cluj-Napoca, 1981; *Refugii (Zidul morţii),* Bucureşti, 1984; *Drumul cenuşii (Zidul morţii, II),* Bucureşti, 1988; *Refuges*, trad. din lb. română de Ancuţa Vultur şi P. Nadaban, Bucureşti, 1993; *Recviem pentru nebuni şi bestii,* Bucureşti, 1999; *Drumul cenuşii,* Bucureşti, 2000; *Tentaţia risipirii,* eseuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Ardeleanu, *A „urî”, a „iubi”,* E. Simion, *Scriitori...,* I; L. Petrescu, *Scriitori români şi străini,* 1973; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1974; I. Vlad, *Lecturi constructive,* 1975; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; G. Dimisianu, *Nouă prozatori,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...;* C. Regman, *Explorări în actualitatea imediată,* 1978; D. Culcer, *Serii şi grupuri,* 1981; M. Zaciu, *Cu cărţile pe masă,* 1981; I. Apetroaie, în *Ateneu,* nr. 2, 1982; Ileana Mălăncioiu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1982; P. Marcea, în *Luceafărul,* nr. 44, 1982; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 18, 1982; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr.

32, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul,* 1982; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară,* 1982; G. Dimisianu, *Lecturi libere,* 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; Gh. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică,* 1983; M. Niţescu, *Atitudini*, 1983; N. Steinhardt, *Critică...,* 1983; L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; I. Vlad, *Lectura...,* 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu,* 1984; N. Manea, *Pe contur,* 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 44, 1984, idem, *ibidem,* nr. 45, 1984; L. Raicu, *Fragmente...,* 1984; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; C. Ungureanu, *Proza...,* I; Cornel Moraru, în *Vatra,* nr. 20, 1985; N. Băciuţ, în *Vatra,* nr. 3, 1985; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; I. Holban, *Profiluri...,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 38, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu,* 1989; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 9, 1989; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 23, 1995; idem, *ibidem*, nr. 9, 1997; idem, *ibidem*, nr. 38; 39, 1998; idem, *ibidem*, nr. 24, 1999; idem, ibidem nr. 18, 2001 (interviu); T. Sărăcuţ-Comănescu, *Augustin Buzura.* Biobibliografie, 2001; I. Simuţ, *Augustin Buzura,* 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 7, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 588, 2001; Sanda Cordoş, *Literatura între revoluţie şi reacţiune,* 2002; E. Negrici, *Literatura…*; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 14, 2002 (interviu); T. Urian, în *România literară,* nr. 24, 2003. **(M. P.)**

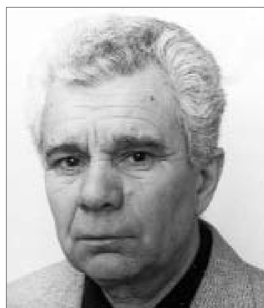
C

CABA Olga, n. 23 mai 1913, com. Valeva, Bucovina – m. 20 iul. 1995, Sebeş, jud. Alba. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Augustin Caba, inspector şcolar, şi a Mariei (n. Kadar), învăţătoare. Liceul Comercial de Fete din Oradea (absolvit în 1929); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (licenţa în 1934). Prof. de lb. engleză la Botoşani, Focşani, Oradea, Bucureşti, Sebeş (1936-1958), cu o întrerupere de un an (1952-1953), reprezentând perioada de detenţie în penitenciarele Mislea şi Văcăreşti. Debut cu poezie în rev. *Abecedar* (1933). Colab. la *Gândirea, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Debut în vol. cu *Vacanţă sentimentală în Scoţia* (1944), urmat de o absenţă din literatură timp de un sfert de sec., ca formă de protest. Revine în 1970, cu o plachetă de *Poezii,* urmată de romanele *Cumpăna din cetate* (1977), *Pasul alăturea* (1979), *Totaliter Aliter* (1982) şi *Zodia vărsătorului de apă* (1988), precum şi de un vol. de *Nuvele fantastice* (1984).

OPERA: *Vacanţă sentimentală în Scoţia,* Bucureşti, 1944; *Poezii,* Cluj, 1970; *Cumpăna din cetate,* Bucureşti, 1977; *Pasul alăturea,* Bucureşti, 1979; *Totaliter Aliter,* Bucureşti, 1982; *Nuvele fantastice,* Bucureşti, 1984; *Zodia vărsătorului de apă,* Bucureşti, 1988; *Teatru,* comedii, ed. îngrijită de M. Cenuşă, Alba-Iulia, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 18, 1970; Al. Dobrescu, în *Cronica,* nr. 33, 1970; I. Oarcăsu, în *Tribuna,* nr. 20, 1970; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 6, 1970; I. Maxim, în *Orizont,* nr. l, 1978; M. Tomuş, în *Transilvania,* nr. 4, 1985; I. Negoiţescu, în *Steaua,* nr. 3; 4, 1990; Liana Cozea, în *Familia,* nr. 12, 1992; idem, în *Steaua,* nr. 3-4, 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; N. Caranica, în *Jurnalul literar,* nr. 9-24, 1996. **(I. R.)**

CACOVEANU Viorel, n. 5 aug. 1937, Cluj. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Viorel Cacoveanu, cazangiu la Atelierele CFR, şi al Martei (n. Cordoş). Bacalaureatul la Liceul „George Bariţiu" din Cluj (1954). Începe studii politehnice (1954-1955), întrerupte pentru cele de matematică şi fizică (1955-1957), abandonate şi acestea în favoarea Facultăţii de Filologie din oraşul natal (1957-1962). Redactor la ziarul *Făclia* (1962-1987) şi la rev. *Steaua* (1987-1997), din Cluj-Napoca. Primul art. îi apare în *Sportul popular* (1955), iar prima povestire, *Romanul cu filele albe*, în *Steaua* (1961). După un vol. de anchete sociale (*Fata care spune Da!,* 1970), publică mai multe romane de factură poliţistă (*Blondele întotdeauna trişează...,* 1971; *Un coniac pentru o fată,* 1973; *Morţii nu mint niciodată,* 1975; *Cu moartea între patru ochi,* 1977), o carte de reportaje şi interviuri (*Someşul Cald,* 1974) şi câteva culegeri de schiţe şi povestiri (*Singurătatea unei femei frumoase,* 1980; *Aprobare pentru un tango,* 1982; *O dimineaţă de luni,* 1985). S-a afirmat şi ca dramaturg, prin piese de actualitate (*Sentinţă pentru martori,* Teatrul Naţional din Cluj, 1977; *Anotimpul speranţei,* Teatrul de Nord din Satu Mare, 1979; *Valsul de la miezul nopţii,* Teatrul Naţional din Cluj-Napoca, 1982; *Mă propun director,* Teatrul de Stat din Reşiţa, 1982; *Seneca sau sfârşitul unei iubiri,* Teatrul Naţional din Cluj, 1988). Colaborează la *Făclia, Tribuna, Steaua, Transilvania, Vatra, Convorbiri literare* etc. Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1983; 1996; 2000).

OPERA: *Fata care spune Da!,* Bucureşti, 1970; *Blondele întotdeauna trişează...,* Cluj, 1971; *Un coniac pentru o fată,* Cluj, 1973; *Someşul Cald,* Cluj-Napoca, 1974; *Morţii nu mint niciodată,* Cluj-Napoca, 1975; *Cu moartea între patru ochi,* Cluj-Napoca, 1977; *Singurătatea unei femei frumoase,* Cluj-Napoca, 1980; *Aprobare pentru un tango,* Cluj-Napoca, 1982 (ed. II, 1997); *Ultima aventură,* Bucureşti, 1982; *O dimineaţă de luni,* Cluj-Napoca,

1985; *Sfatul medicului,* proză scurtă, Bucureşti, 1990; *Jocul,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1991; *Şi Caragiale e cu noi,* proză satirică, Cluj-Napoca, 1991 (ed. II, 2002); *Seneca sau sfârşitul unei iubiri,* teatru, Bucureşti, 1995; *Drumul spre Europa,* schiţe şi povestiri umoristice, Cluj-Napoca, 1996; *Înmormântare via F. M. I.,* schiţe umoristice, Cluj-Napoca, 2000; *Interviuri literare,* Slobozia, 2001; *Teatru,* I-II, Cluj-Napoca, 2001-2003; *Pomana porcului electoral,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Familia,* nr. 8, 1970; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 23, 1973; C. Cubleşan, *Teatrul – istorie şi actualitate,* 1979; G. Genoiu, *Teatrul de toate zilele,* 1980; I. Cocora, *Privitor ca la teatru,* III, 1982; V. Silvestru, în *România literară,* nr. 2, 1983; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 2, 1983; S. Vasilescu, în *Familia,* nr. 7, 1983; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 15, 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...;* P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 52, 1985; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 9, 1986; C. Cubleşan, în *Adevărul literar şi artistic,* 28 iul. 1991; Ov. Pecican, în *Tribuna,* nr. 40, 1992; Fl. Al. Ţene, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1999; Şt. Cazimir, în *Adevărul literar şi artistic,* 23 mai 2000. **(I. R.)**

CAÏR George, n. 23 sept. 1876, Bucureşti – m. 23 iun. 1924, Bucureşti. Prozator şi poet. Absolvă Liceul „Sf. Sava" (1895) şi îşi ia licenţa în drept la Bucureşti (1899). Practică avocatura ca particular şi ca avocat al statului. Debutează cu versuri în *Foaia pentru toţi* (1897), iar editorial, cu vol. de schiţe şi nuvele *Urmaşii Romei* (1904). Colaborează la *Convorbiri literare, Adevărul literar şi artistic, Povestea vorbei, Facla, Floare albastră, Flacăra, Viaţa.* Publică vol. de schiţe (*Ca fulgu la vânt,* 1906; *Patimi,* 1918; *Tainele lor,* 1920; *Nevroză,* 1924), nuvele (*Finci,* 1922; *Într-un mirador,* 1922) şi poezii (*Din lumea gândurilor,* 1906; *Amurg,* 1921). Scrie versuri umoristice, sub pseud. Jorj de Riac.

OPERA: *Divorţul în dreptul roman şi român,* teză de licenţă, Bucureşti. 1899; *Urmaşii Romei,* nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1904; *Din lumea gândurilor,* Bucureşti, 1906; *Ca fulgu la vânt,* Bucureşti, 1906 (ed. II, 1922); *Farmec,* Bucureşti, 1914 (ed. II, 1922); *Spre zări albastre.* Proză şi poezii, Bucureşti, 1915; *Dorina.* Însemnările unei fete sincere, Bucureşti, 1916; *Traista lui Adonis.* Scrisori de pe lumea cealaltă. Poem fantastic, Bucureşti, 1916; *Patimi,* Bucureşti, 1918; *Tainele lor,* Bucureşti, 1920; *Amurg.* Poezii şi frângurele, Bucureşti, 1921; *Ce-a zis Saadi,* nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1922; *Finci,* Bucureşti, 1922; *Într-un mirador,* Bucureşti, 1922; *Nevroză,* Bucureşti, 1924.

REFERINŢE CRITICE: V. Panta, în *Universul,* nr. 216, 1920; St. M., în *Viitorul,* nr. 3986, 1921; G. Călinescu, *Istoria....* **(M. V.)**

CALAMANCIUC Gheorghe, n. 7 febr. 1945, satul Mihoreni, raionul Herţa, regiunea Cernăuţi. Poet şi dramaturg. Fiul lui Ilie Calamanciuc şi al Catincăi (n. Pădurariu), agricultori. Şcoala elementară în satul natal; studiile medii la Mogoşeşti, raionul Herţa; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Institutului de Stat „Al. Russo" din Bălţi (1963-1970; cu o întrerupere de trei ani pentru satisfacerea serviciului militar). Colab. la *Orizont, Literatura şi arta, Viaţa Basarabiei, Semn, Teatrul azi, Cronica* etc. Debutează în rev. *Pedagogul* (1969), cu două poeme: *Meditaţie în toamnă* şi *Baladă carpatină.* Debut în dramaturgie cu piesa *Izvorul cu blesteme,* pusă în scenă la Teatrul „Ginta Latină" din Chişinău (1991). Alte piese reprezentate: *Împăratul îmbrobodit* (1993), *Mărul fermecat* (1995), *Ucigaşii mamei, ucigaşi* (1995), *Deea – fecioara din lacrima cerbului* (1997), *Ultima noapte de mileniu cu un copil îmbătrânit* (1998), *Harap Alb* (2001), *Împăratul de paie* (2003). Debut editorial cu vol. de teatru *Ultima noapte de mileniu cu un copil îmbătrânit* (1998).

OPERA: *Ultima noapte de mileniu cu un copil îmbătrânit,* teatru, Chişinău, 1998; *Deea – fecioara din lacrima cerbului,* basme pentru copii, Chişinău, 1998; *Ispita înecului,* teatru, Chişinău, 2000; *Poemele repaosului,* pref. de N. Leahu, Chişinău, 2001.

REFERINŢE CRITICE: M. Ciobanu, în *Sud-Est,* nr. 1-2, 1998; P. Proca, în *Literatura şi arta,* 12 oct. 2000; Lucia Ţurcanu, în *Semn,* nr. 1-2, 2001; Gr. Chiper, în *Contrafort,* nr. 7-8, 2002; Elisabeta Pop, în *Teatrul azi,* nr. 1-2, 2002. **(A. S.)**

CALEDONIU Ovid (pseud. lui Jean-Florea Georgescu), n. 22 mart. 1914, Bucureşti – m. 15 ian. 1974, Tecuci. Poet. Fiul lui Tănase Georgescu şi al Varvarei (n. ?), funcţionari. Licenţiat al Facultăţii de Teologie (1939) şi al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1944). Debutează cu poezie în rev. *Pegas*. Între 1939 şi 1943 editează, împreună cu Miron Suru, rev. *Meşterul Manole.* Colab. la *Universul literar, Însemnări ieşene, Revista Fundaţiilor Regale, Bobi, Mansarda, Gândirea, Vremea, România literară, Convorbiri literare* etc. Marcat de evenimentele tragice ale celui de al doilea război mondial, se retrage la Tecuci, ca prof. de lb. şi literatura română (1944-1967). Debut editorial cu vol. de poeme *Endymion* (1937), urmat de *Vrăjitorul apelor* (1942) şi de antologia *13 poeţi – 13 poezii de dragoste* (1943). După război, duce o existenţă discretă, departe de mediile literare, izbutind să scoată un singur vol., *Pasărea de foc* (1973). Moare, lăsând mai multe ms de poezii (*Amiază absolută, Ultima stea, Lângă mesteceni* etc.). Solitar delicat, hipersensibil, **C.** caligrafiază unele „suave incantaţii" de o subtilă extracţie blagiană.

OPERA: *Endymion,* Bucureşti, 1937; *Vrăjitorul apelor,* Bucureşti, 1942; *13 poeţi – 13 poezii de dragoste,* cu 13 portrete de N. Rădulescu, Bucureşti, 1943; *Pasărea de foc,* Iaşi, 1973.

REFERINŢE CRITICE: Al. Raicu, în *România literară,* nr. 4, 1974. **(Şt. B.)**

CALLIMACHI Scarlat, n. 20 sept. 1896, Bucureşti – m. 2 iun. 1975, Bucureşti. Poet, dramaturg şi publicist. Descendent din familia de boieri moldoveni Callimachi. Fiul lui Alexandru Callimachi şi al Mariei (n. ?). Licenţiat în drept la Paris. Director, în 1924 şi 1925, al rev. *Punct.* Colab. la revistele lui N. D. Cocea, *Facla* şi *Chemarea.* Director al ziarului antifascist *Glasul nostru* din Botoşani şi al ziarului *Clopotul,* organ al Comitetului Antifascist din România, apărut tot la Botoşani, în 1933 şi 1934. Comunist ilegalist, supranumit Prinţul Roşu, a făcut un an de închisoare, la Miercurea-Ciuc, Caracal şi Târgu-Jiu, pentru pamfletul *Căderea Babilonului.* Director al Muzeului Româno-Rus (1948-1963). Poezia sa adunată în vol. *Frunze* (1921), *Tăceri imobile* (1921), *Alb şi negru* (1926) şi *Erotice* (1933), n-a convins; art. de ziar au valoare de document pentru perioada antebelică.

OPERA: *Frunze,* Bucureşti, 1921; *Tăceri imobile,* Bucureşti, 1921; *Alb şi negru,* Bucureşti, 1926; *Erotice,* Bucureşti, 1933; *Din cărţi vechi,* Bucureşti, 1946; *Pagini inedite despre Moldova.* Însemnările unui călător străin din I-a parte a veacului al XIX-lea, Bucureşti, 1947; *Scurtă prezentare a unor documente inedite de la Muzeul Româno-Rus privind legăturile româno-ruse,* Bucureşti, 1949; *Căderea Babilonului,* pref. de E. Jebeleanu, Bucureşti, 1956; *Un călător prin U.R.S.S.,* Bucureşti, 1960; *Dimitrie Cantemir.* Viaţa şi opera în imagini, Bucureşti, 1966; *Ritmuri de clopote,* Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; Ov. S. Crohmălniceanu, *Lit. rom. expr.*; D. Tudoran, *Biografia debuturilor,* 1978. **(Al. P.)**

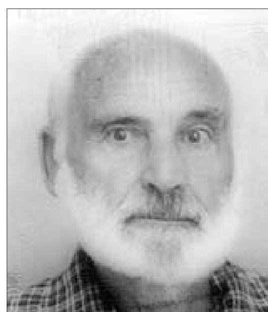
CAMILAR Eusebiu, n. 7 oct. 1910, com. Udeşti, jud. Suceava – m. 27 aug. 1965, Bucureşti. Prozator, poet şi traducător. Fiul lui Ion Camilar şi al Nastasiei (n. Motrici), ţărani. Căsătorit cu Magda Isanos. Urmează Şcoala Populară din Udeşti (1918-1923), apoi trei ani la Liceul „Ştefan cel Mare" din Suceava (1923-1926). Autodidact, duce multă vreme o viaţă mizeră, lucrând ca salahor, muncitor agricol, brutar, spălător de rufe, uşier etc. Reuşeşte totuşi să facă studii universitare la Iaşi. Debutează la şaisprezece ani, cu un poem, în rev. *Moldova literară,* editată de Soc. Literară Tinerimea, din Mihăileni. Prima apariţie editorială este placheta de versuri *Chemarea cumpenelor* (1937), după care cultivă nuvela şi romanul. *Cordun* (1942), *Prăpădul Solobodei*

(1943), *Avizuha* (1945), *Turmele* (1946) circumscriu o primă etapă de creaţie, centrată pe nostalgia unui trecut imemorial şi pe viziunea stranie, deseori tragică despre satul bucovinean, înfăţişat în dimensiune baladescă. În 1945, dramatizează, în colab. cu Magda Isanos, romanul *Crăişorul* de L. Rebreanu, sub titlul *Focurile.* Colaborează la *Lumea, Iaşul, Licăriri, Revista Fundaţiilor Regale, Vremea, Contemporanul, Gazeta literară* etc. Romanele *Negura* (I-II, 1949-1950) şi *Temelia* (1951) prezintă didacticist şi cu efecte retorice evenimente de răscruce istorică. Din această perioadă datează un jurnal, publicat postum (*Cartea de piatră,* 1981). Tipăreşte numeroase povestiri pentru copii şi tineret. Membru al Acad. (1948). Premiul Soc. Scriitorilor Români (1943); Premiul Fundaţiilor Regale (1945); Premiul „I. Creangă” al Acad. (1949); Premiul de Stat (1951). A repovestit *1001 de nopţi* (I-IV, 1961-1963) şi a tradus din Eschil, Kalidasa, Li Tai Pe, Gogol şi Gorki. Prolific, recunoscându-şi în M. Sadoveanu un model artistic, **C.** rămâne în literatură prin evocarea expresionistă a satului tradiţional.

OPERA: *Chemarea cumpenelor,* Bucureşti, 1937 (ed. II, selectivă, 1975); *Cordun,* Bucureşti, 1942 (ed. nouă, Iaşi, 1988); *Prăpădul Solobodei,* Iaşi, 1943; *Avizuha,* Bucureşti, 1945; *Răfuiala,* moment dramatic, Bucureşti, 1945; *Focurile,* dramă, în colab. cu Magda Isanos, Bucureşti, 1945; *Turmele,* Bucureşti, 1946; *Cartea de cântece,* poezii populare, Bucureşti. 1946; *Valea Hoţilor,* Bucureşti, 1948; *Negura,* l-II, Bucureşti, 1949-1950 (ed. definitivă, 1961); *Temelia,* Bucureşti, 1951; *Pe drumul belşugului,* Bucureşti, 1951; *Râpa Oarbei,* Bucureşti, 1951; *Întâmplări de pe Călmăţui,* Bucureşti, 1952; *Dreptul în viaţă,* Bucureşti, 1953; *Livezile tinere,* Bucureşti, 1954; *Pasărea de foc,* Bucureşti, 1954; *Istoria lui Decebal,* Bucureşti, 1954; *Împărăţia soarelui,* Bucureşti, 1955; *Poarta furtunilor,* Bucureşti, 1955; *Prin Ţara de Sus,* Bucureşti, f.a.; *Mitriţă, feciorul Dumitriţei,* Bucureşti, 1956; *Inimi fierbinţi,* Bucureşti, 1956; *Valea Albă,* dramă în versuri, Bucureşti, 1957; *Cartea poreclelor,* Bucureşti, 1957; *Cel din urmă apostol,* Bucureşti, 1957; *Nopţi udeştene,* Bucureşti, 1960; *Povestiri eroice,* Bucureşti, 1960 (alte ed., 1990; Chişinău, 1993); *Pământul zimbrului,* Bucureşti, 1962; *Poezii,* Bucureşti, 1964; *Farmecul depărtărilor,* Bucureşti, 1966; *Viforul,* povestiri, Bucureşti, 1966; *Clopote în amurg,* Bucureşti, 1969; *Avizuha* (*Turmele. Cordun. Avizuha, Valea Hoţilor*), Bucureşti, 1971; *Călăreţul orb,* ed. şi pref. de C. Călin, Bucureşti, 1975; *Cartea de piatră,* ed., note şi pref. de C. Călin, Cluj-Napoca, 1981; *Lisimachos şi Dromichetes.* Bucureşti, 1982; *Stejarul din Borzeşti,* Bucureşti, 1983; *Povestiri eroice,* Bucureşti, 1985. Traduceri: N. V. Gogol, *Însemnările unui nebun,* studiu introductiv de E. Schileru, Bucureşti, 1945; L. Soloviev, *Minunata istorie a lui Nastratin-Hogea*, în colab. cu Magda Isanos, Bucureşti, 1945 (altă ed., 2002); (A. S.) Puşkin, *Fata căpitanului,* Bucureşti, 1946 (ed. II, revăzută, Bucureşti, 1949; ed. IV, 1955; ed. V, 1959); A. N. Tolstoi, *Povestiri ruseşti,* Bucureşti, 1947; M. Gorki, *Foma Gordeev,* Bucureşti, 1949; N. V. Gogol, *Povestiri,* în colab. cu Ada Steinberg, Bucureşti, 1953; A. S. Puşkin, *Povestirile răposatului Ivan Petrovici Belchin,* în colab. cu Gh. Solcănescu, Bucureşti, 1954; *As-Ma, fata ecoului.* Cuvânt cu cuvânt tălmăcită din lb. chineză de Ciu-Tsu-Di, trad. liberă de ~, Bucureşti, 1955; *Din poezia chineză clasică,* Bucureşti, 1956; *Basme chineze clasice,* Bucureşti, 1956; N. V. Gogol, *Opere,* III, *Nuvele,* în colab. cu Ada Steinberg şi R. Donici, Bucureşti, 1956; *1001 de nopţi.* Basme arabe povestite de ~, I-IV, Bucureşti, 1956-1963 (ed. II, 1961; ed. nouă, 1968; altă ed., 2003); Ovidiu, *Tristele,* cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1957; Aeschylus, *Perşii. Cei şapte contra Tebei,* pref. de M. Nasta, Bucureşti, 1960; Li Tai Pe, *Poezii,* Bucureşti, 1961; N. V. Gogol. *Mantaua. Povestiri din Petersburg,* în colab. cu Ada Steinberg şi R. Donici, pref. de Tatiana Nicolescu, Bucureşti, 1962; A. S. Puşkin, *Dama de pică,* pref. şi tabel cronologic de Gh. Barbă, Bucureşti, 1963 (ed. IV, *Dama de pică şi alte povestiri,* 1972; altă ed., 1998); Kalidasa, *Sakuntala.* Dramă sanscrită cu o invocaţie, două prologuri, un antract şi şapte acte, Bucureşti, 1964; Ovidius, *Epistole din exil,* pref., note şi indice de T. Vasilescu, Bucureşti, 1966; Li-Tai-Pe, *Pavilionul de porţelan,* Timişoara, 1994; *Nopţile Sheherezadei,* repovestite de ~, Bucureşti, 1995; Eschil, *Perşii,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: O. Şuluţiu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. l, 1943; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; N. Ciobanu, *Nuvela şi povestirea contemporană,* 1967; Al. Piru, *Panorama...*; C. Călin, în *Ateneu,* nr. 8,1971; R. Vulpescu, în

Manuscriptum, nr. l, 1971; D. Florea-Rarişte, în *Cronica,* nr. 35, 1975; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1975; V. Silvestru, în *Familia,* nr. 10, 1975; Doina Mercheş, *Eusebiu Camilar.* Bibliografie, Iaşi, 1976 (multigrafiat); I. Al. Angheluş, în *Cronica,* nr. 51, 1981; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 47, 1981; idem, *Itinerar critic,* IV, 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; H. Cândroveanu, *Literatura...*; G. Ivaşcu. *Confruntări literare,* III, 1988; N. Cârlan, în *Literatorul,* 29 ian. 1993; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 15, 2000; idem, *ibidem,* nr. 20, 2001; M. R. Mocanu, *ibidem,* nr. 40, 2001. **(M. Mt.)**

CAMPUS Eugen (prenumele la naştere: Iosef Eugen), n. 5 febr. 1915, Bucureşti. Eseist. Fiul lui Iacob Campus, contabil, şi al Rozei (n. Aduth). Clasele primare la Evangelische Schule din Bucureşti (1921-1925); Liceul „Matei Basarab" din acelaşi oraş (1925-1932). Studiile universitare la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1932-1934) şi la Univ. ebraică din Ierusalim (1934-1936; licenţa la Bucureşti, 1936). Specializare în lb. franceză la Institut du Pantheon, Paris (1936). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Formaţiunea spirituală a lui Dobrogeanu-Gherea* (1948). Prof., apoi director al Şcolii de băieţi a comunităţii israeliţilor de rit spaniol din Bucureşti (1936-1948); prof. la Colegiul „Sf. Sava" (1948-1958); redactor la *Viaţa Românească* (1950-1958); conferenţiar la „Şcoala de Literatură". În 1960 se stabileşte în Israel. Prof. de lb. franceză la Liceul „Gheula" din Tel Aviv (1960-1961), la Liceul din Ramle-Lud (1961-1981) şi la Liceul „Ohel Shem" din Ramat Gan (1960-1999). Colab. la *Contemporanul, Viaţa Românească, Vatra, Tribuna, Apostrof,* la rev. în lb. ebraică (*Keset, Moznaim, Mahbarot*) şi în lb. română (*Viaţa noastră, Semnalul, Izvoare, Minimum*) din Israel. A colaborat la vol. colective *Generaţia de sacrificiu* (Tel Aviv, 1981), *Mica enciclopedie a alialei române* (Tel Aviv, 1987), *Generaţia confruntărilor* (Bucureşti, 1997), *Scriitori israelieni de limbă română* (Bucureşti, 1998), *Întâlniri la Ierusalim* (2001). Debut editorial cu studiul critic *Literatura pentru copii* (1939). Contribuţii de istorie literară în vol. *N. D. Cocea, un maestru al pamfletului literar* (1956) şi *Deschizând noi orizonturi* (I-II, 2001). Autor al unor manuale de lb. franceză. Ed. din A. Bacalbaşa şi N. D. Cocea.

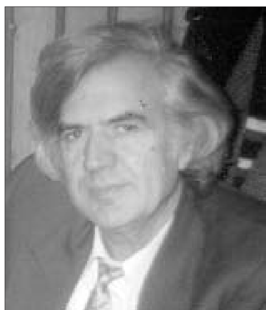
OPERA: *Literatura pentru copii,* studiu critic, Bucureşti, 1939; *Peştera Regelui David,* legende cu teme din folclorul ebraic, Bucureşti, 1942; *Istoria evreilor în epoca răsăriteană,* Bucureşti, 1944; *Vântule, tâlharule,* Bucureşti, 1942; *Istoria evreilor în epoca apuseană,* Bucureşti, 1944; *Fiii exilului,* studiu critic, Bucureşti, 1944; *Un experiment pedagogic: încadrarea copilului în viaţă,* Bucureşti, 1945; *N. D. Cocea, un maestru al pamfletului literar,* studiu critic, Bucureşti, 1956; *Deschizând noi orizonturi,* I-II, însemnări critice, Bucureşti, 2001. **(A. S.)**

CANCICOV Georgeta Mircea (numele la naştere: Maria Jurgea), n. 29 mai 1899, com. Godineşti, jud. Bacău – m. 16 apr. 1984, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Petre Jurgea, descendent al unei familii de răzeşi, şi a Elenei (n. Crăiescu). Soţia lui Mircea Cancicov, avocat şi om politic. Studii liceale la Paris, apoi literele, la Sorbona. În particular, studiază vioara cu George Enescu. Colaborează la *Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, Universul literar, Adevărul literar şi artistic, Ateneu, România literară, Luceafărul.* Prozatoare de evidentă originalitate în *Poeni* (1938), jurnal din lumea satului natal, amplificat în *Moldovenii* (*1938*) şi *Dealul Perjilor* (1939). Poemele în proză din *Cântare timpului* (1940), povestirile din *Îndrăgostitele* (1939) şi *Pustiuri* (1942), romanul *Amurg* (1967), precum şi nuvelele din *Călătorul* (1971) îmbină autenticitatea observaţiei tabloului sociologic al mediului arhaic cu savoarea fonetică şi pitorescul lexical. Formată în ambianţa literaturii realiste, prozatoarea descinde din tradiţia epicii moldoveneşti, reprezentată de N. Gane, I. Negruzzi, I. Creangă, M. Sadoveanu şi I. I. Mironescu.

OPERA: *Un vis,* Bucureşti, f.a.; *Moldovenii.* Din viaţa satului meu, Bucureşti, 1938; *Poeni.* Din viaţa satului meu, Bucureşti, 1938; *Dealul Perjilor,* Bucureşti, 1939; *Pustiuri,* Bucureşti, 1942 (ed. nouă, 1969); *Amurg,* Bucureşti, 1967; *Călătorul,* Bucureşti, 1971; *Poeni. Moldovenii,* postfaţă de G. Gană, Bucureşti, 1972; *Îndrăgostitele,* pref. de I. Vlad, Bucureşti, 1975; *Povestiri,* Bucureşti, 1979; *Din viaţa văilor,* Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 37, 1971; S. Titel, în *România literară,* nr. 39, 1971; V. Cristea, în *România literară,* nr. 21, 1975; Tr. Cantemir, î*n Ateneu,* nr. 3,1976; Mariana Filimon, în *Ateneu,* nr. 1, 1979; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 5, 1979; M. Dinutz, în *Ateneu,* nr. 4, 1980; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; Liana Cozea, în *Familia,* nr. 1, 1992; idem, în *Steaua,* nr. 3, 1992; I. Ilieş, în Ateneu, nr. 8, 1997; Eugenia Tudor-Anton, în *România literară,* nr. 21, 1999; Alina Niţu, în *Ateneu,* nr. 1, 2002; V. D. Scurtu, în *Ateneu,* nr. 2, 2002. **(D. C.)**

CANGE Radu (pseud. lui Gheorghe Răducan), n. 1 aug. 1943, satul Brăiliţa, com. Piua-Petrii, jud. Ialomiţa. Poet. Fiul lui Pavel Răducan, muncitor, şi al Dobriţei (n. ?). Între 1959 şi 1962 urmează o şcoală profesională şi se califică în meseria de tâmplar de mobilă. Practică diferite meserii (tâmplar, hamal, telegrafist) ajungând apoi tehnician şi asistent în cercetare la un Institut cu profil hidrotehnic. Absolvent al Liceului „Matei Basarab" din Bucureşti. Funcţionar. Colab. la *România literară, Luceafărul, Viaţa Românească, Cronica, Convorbiri literar, Poesis, Contemporanul, Ateneu* etc. Debutează în *Luceafărul.* Debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Albatros (1982). A publicat vol. de versuri *Un Bărăgan apropiat* (1989), *Sufletul în palmă* (1995), *Râsete în infern* (1998) şi *Un poem pentru cel care vine* (2003).

OPERA: *Caietul debutanţilor,* vol. colectiv, versuri, Editura Albatros, Bucureşti, 1982; *Un Bărăban apropiat,* versuri, Bucureşti, 1989; *Sufletul în palmă,* versuri, Bucureşti, 1995; *Râsete în infern,* versuri, Bucureşti, 1998; *Un poem pentru cel care vine,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 7, 1985; Doina Todorovici, în *Luceafărul,* nr. 9, 1996; Geo Vasile, *ibidem,* nr. 43, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 47, 1998. **(A. S.)**

CANGEOPOL Liviu (numele la naştere: Cangiopol), n. 28 mart. 1954, Iaşi. Eseist. Fiul lui Valeriu Cangiopol, inginer mecanic, şi al Mariei (n. Gheorghiu), lucrător comercial. Urmează Liceul „Dimitrie Cantemir" (1969-1971), apoi „Mihai Eminescu" (1971-1973) din acelaşi oraş. Studii la Facultatea de Litere a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1981-1983). Operator audio şi video la Cooperativa „Constructorul", la Opera, Filarmonica şi Palatul Culturii din Iaşi (1981-1985). Participă la mişcarea de rezistenţă deschisă anticomunistă, iniţiată la Iaşi, în 1988, de Dan Petrescu. În 1989, se stabileşte în Statele Unite. Comentator politic la *Lumea liberă românească* din New York (1989-2002). Cursuri la Plaza Business Institute din New York, secţia contabilitate şi sistem informaţional (1999-2001) şi la University of Phoenix Atlanta (din 2002). Colaborează la revistele *Agora* (Philadelphia, Statele Unite), *Dialog, Opinia studenţească, Luceafărul, Contrapunct* şi la Posturile de radio „BBC", „Europa liberă" şi „Vocea Americii". La *Lumea liberă românească* susţine rubrica săptămânală de comentarii politice „Bazarul valah". Din 2002, colaborator permanent la *New York Magazin.* Debutează cu proză scurtă în *Dialog* (1978). Debut editorial cu volumul *Ce-ar mai fi de spus*. Convorbiri libere într-o ţară ocupată (1990), în colab. cu Dan Petrescu.

OPERA: *Ce-ar mai fi de spus*. Convorbiri libere într-o ţară ocupată, în colab., Bucureşti, 1990.

REFERINŢE CRITICE: Virgil Leon, în *Apostrof*, nr. 3-4, 1990; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

CANTACUZINO Alexandru, n. c. 1811 – m. 1884, Atena (Grecia). Prozator. Fiul lui Alexandru Cantacuzino şi al Elisabetei (n. Daragan). Descendent dintr-o familie boierească atestată în Moldova pe timpul domnitorului Vasile Lupu. Bunicul său, Matei, a imigrat în Rusia în 1791; tatăl a fost şambelan al ţarului şi a participat la mişcarea eteristă din 1821. Înapoiat în ţară, împreună cu un frate, **C.** a fost prieten cu V. Alecsandri şi I. Ghica; unionist convins, în timpul domniei lui Al. I. Cuza a ocupat posturile de ministru al cultelor (1861-1863), ministru de externe şi de finanţe (l862-1863); începând din 1863, e consilier la Curtea de Casaţie. Singura sa operă literară este începutul de roman *Serile de toamnă la ţară,* apărut în *România literară* (1855), dacă nu cumva tot lui îi aparţine şi culegerea de versuri *Erotikon hartafilakion,* apărută la Atena, în 1877, sub semnătura Alexandru Cantacuzino. Prozator înzestrat cu darul evocării pitoreşti, cu îndemânarea construirii unei povestiri şi ştiinţa frazei poetice şi învăluitoare, a lăsat unul din textele de referinţă ale începuturilor romanului românesc.

OPERA: *Soluţia legală a chestiunii rurale,* Galaţi, 1861; *Răspunsul adresat d. redactor al ziarului „Românul" spre întâmpinarea la Corespondenţa Anonimului S... din Iaşii, inserată în nr. 33 a acelui ziar,* Iaşi, 1862; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962; *Serile de toamnă la ţară,* ed., pref., note şi glosar de Livia Grămadă, Cluj, 1973.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* III; T. Vârgolici, *Începuturile romanului românesc,* 1963; M. Zaciu, *Masca...*; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Popovici, *Romantismul...*; N. Manolescu, *Arca...,* I; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic,* 1988. **(G. A.)**

CANTACUZINO **Constantin Stolnicul**, n.c. 1640, Târgovişte – m. 7 iun. 1716, Istanbul (Turcia). Istoric şi umanist. Fiul lui Constantin Cantacuzino, postelnic, şi al Elinei, fiica domnitorului Radu Şerban. Provine dintr-o familie boierească ce a jucat un important rol politic în Ţara Românească în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea, care a dat trei domnitori şi, de-a lungul timpului, mai mulţi cărturari. A studiat în ţară, la Istanbul (1665-1667) şi la Padova (1667-1669), formându-şi o vastă şi serioasă cultură umanistă, întemeiată pe buna cunoaştere a limbilor elină, greacă şi latină. În timpul domniei lui Şerban Cantacuzino, dar mai ales sub Constantin Brâncoveanu şi Ştefan Cantacuzino, a jucat un rol politic important, dirijând orientarea externă a principatului muntean în direcţia unei treptate şi prudente îndepărtări de Imperiul Otoman şi a apropierii de Austria şi Rusia. Datorită acestei atitudini, a fost ucis de turci, împreună cu fiul său, domnitorul Ştefan Cantacuzino. A întreţinut corespondenţă diplomatică şi pe teme culturale cu importante personalităţi ale timpului (Hrisant Notara, Ioan Cariofil, regele Ian Sobieski, împăraţii Iosif I şi Petru cel Mare, generalul Marsigli, Nicolae Milescu, David Corbea ş.a.) şi a colaborat cu trad. efective sau în calitate de consultant la elaborarea unor tălmăciri de lucrări religioase ale fraţilor Şerban şi Radu Greceanu (între ele şi Biblia tipărită la Bucureşti, în 1688), contribuind astfel la procesul de îmbogăţire şi mlădiere a lb. române scrise. A tipărit la Padova, în 1700, o hartă a Ţării Româneşti, destinată cârmuitorilor politici şi negustorilor străini. Opera sa fundamentală este însă *Istoria Ţării Rumâneşti întru care să cuprinde numele ei cel dintâi şi cine au fost lăcuitorii ei atunci şi apoi cine o au mai descălecat şi ce au stăpânit până şi în vremile de acum cum s-au tras şi stă*, începută în timpul domniei lui Şerban Cantacuzino (1678-1688), rămasă neterminată. În ea, Stolnicul **C.** analizează în spirit critic problema izvoarelor istoriografiei naţionale, precum şi problemele principale ale originii poporului român: romanitatea, comunitatea de origine şi continuitatea populaţiei româneşti în

Dacia, situând istoria naţională într-o perspectivă filosofică mai generală.

OPERA: *Fragment dintr-o cronică pre scurt a românilor*, în vol. *Istoria Moldo-României*, I, editor G. Ioanid, Bucureşti, 1858; în vol. M. Kogălniceanu, *Cronicile României sau Letopiseţele Moldovei şi Valahiei*, I, Bucureşti, 1872; *Operele lui ~*, ed. de N. Iorga, Bucureşti, 1901; *Istoria Ţării Rumâneşti,* ed. şi pref. de N. Cartojan şi D. Simonescu, Craiova, 1944; *Cronicari munteni*, I, Bucureşti, 1961; *Istoria Ţării Rumâneşti,* în vol. *Cronicari munteni*, I, pref. şi tabel cronologic de D. H. Mazilu, ed, îngrijită de M. Gregorian, Bucureşti, 1984; *Istoria Ţării Rumâneşti,* ed. critică, studiu întroductiv de D. Mioc şi E. Stănescu, Bucureşti, 1991; *Istoria Ţării Rumâneşti,* Chişinău, 1997.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria..., XVIII,* I-II; R. Ortiz, *Per la storia della cultura italiana in Romania*, 1916; G. Pascu, *Istoria literaturii române din secolul al XVII-lea,* 1922; N. Iorga, *Ist. lit. rom.,* I-II; S. Puşcariu, *Istoria literaturii române*, 1930; N. Cartojan şi R. Ortiz, *Lo stolnic Cantacuzino.* Un grande erudito romeno a Padova, 1943; N. Cartojan, *Istoria...*, III; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi,* II, 1963; C. Dima-Drăgan, *Biblioteca unui umanist român: Constantin Cantacuzino Stolnicul,* 1967; *I. L. R.,* I; C. Dima-Drăgan, Livia Bacâru, *Constantin Cantacuzino Stolnicul*, 1970; V. Cândea, *Stolnicul între contemporani*, 1971; M. Rezlescu, *Stolnicul Constantin Cantacuzino*, Bibliografie, 1972; M. Ruffini, *Biblioteca Stolnicului Constantin Cantacuzino*, 1973; Al. Duţu, *Umaniştii români şi cultura europeană*, 1974; D. H. Mazilu, *Cronicarii munteni*, 1978; V. Cândea, *Raţiunea dominantă,* 1979; R. Ş. Ciobanu, *Pe urmele stolnicului Constantin Cantacuzino*, 1982; I. Rotaru, *Valori...*, II; D. Oprescu, *Etic – estetic în gândirea românească,* 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1985; P. Cernavodeanu, în *Revista arhivelor,* nr. 53-60, 1990; idem, în *Magazin istoric,* nr. 1; 2, 1992; S. Ghiţă, în *Revista de filosofie,* nr. 5-6, 1996; Rodica Zafiu, în *România literară,* nr. 7, 2002. **(G. A.)**

CANTACUZINO G.[eorge] M.[athei], n. 23 mai 1899, Viena (Austria) – m. 1 nov. 1960, Iaşi. Eseist, estetician şi memorialist. Fiul lui Nicolae B. Cantacuzino, diplomat. Prin sânge ori prin alianţă, este înrudit cu domnitorul Barbu Ştirbey, cu Martha Bibescu, Anna de Noailles-Brâncoveanu, Theodor Pallady, Puvis de Chavannes, Théodore Chassériaux. Liceul la Montreux şi Lausanne (Elveţia), bacalaureatul la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti (1916). În primul război mondial se înrolează voluntar, participă la luptele din Carpaţii Orientali (1917-1918). În 1919 pleacă în Franţa, cu intenţia de a studia pictura. Urmează cursurile la École des Beaux-Arts (1920-1929), elev al pictorului fauvist Othon Friesz. Chiar înaintea obţinerii diplomei (1929), se lansează în mediul arhitectural de acasă prin lucrările de restaurare a palatului de la Mogoşoaia (1920) şi proiectul băncii Chrissoveloni (1923) din Bucureşti, începuturi ale unei cariere prodigioase (clădiri publice, hoteluri, vile, reşedinţe etc.). Eseistul se afirmă cu o *Introducere la studiul arhitecturii* (1926), urmată de *Palladio* (1928), mic studiu scris la Paris şi Vicenza, după o minuţioasă cercetare a monumentelor vestitului artist italian. O primă expoziţie de pictură, la Bucureşti (1931), îl consacră în noua mişcare plastică interbelică. Colaborează la *Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, L'Architecture* (Paris), *Revista istorică română* etc. Întemeiază rev. *Simetria* (1939). Prof. suplinitor de istoria şi teoria arhitecturii (1942-1948). Arestat şi deţinut, fără proces, între 1949 şi 1953. După ieşirea din închisoare se mută la Iaşi. Restaurator şi catalogar la Direcţia Monumentelor Istorice (1953-1956). Vol. *Arcade, firide şi lespezi* (1932), *Izvoare şi popasuri* (1934) şi *Pătrar de veghe* (1938) adună meditaţiile sale despre arhitectura şi arta românească veche şi notele unei fascinante călătorii în Orientul Mijlociu. Un dicţionar de termeni şi noţiuni de artă românească şi universală a rămas neterminat. Pasionată pledoarie umanist-patriotică în *Despre o estetică a reconstrucţiei* (1947). **C.** reface în spaţiu modern profilul clasic odobescian, prezenţa sa iradiantă în mişcarea artistică interbelică

fiind salutată de Arghezi, Perpessicius, Camil Petrescu, Mihail Sebastian. El este o „conştiinţă estetică totală” (G. Călinescu).

OPERA: *Introducere la studiul arhitecturii,* Bucureşti, 1926; *Palladio*, în lb. franceză, Bucureşti, 1928; *Arcade, firide şi lespezi,* Bucureşti, 1932; *Izvoare şi popasuri,* Bucureşti, 1934 (antologie, studiu introductiv, tabel cronologic, note şi bibliografie de A. Anghelescu, 1977; altă ed., Iaşi, 1999); *Lumina românească,* Bucureşti, 1937; *Pătrar de veghe,* Bucureşti, 1938 (ed. îngrijită, pref. şi note de A. Anghelescu, Cluj-Napoca, 1977); *Despre o estetică a reconstrucţiei,* Bucureşti, 1947 (altă ed., 2001); *Scrieri,* Paris, 1987; *Scrisorile către Simon,* ed. de Ileana Corbea, pref. de N. Florescu, Cluj-Napoca, 1993. *Traduceri:* Vitruviu, *Despre arhitectură*, în colab. cu Gr. Ionescu şi Tr. Costa, Bucureşti, 1964.

REFERINŢE CRITICE: T. Arghezi, în *Mişcarea,* nr. 46, 1931; M. Sebastian, în *România literară,* nr. 22, 1932; Camil Petrescu, în *România literară, nr.* 87, 1933; Perpessicius, *Opere,* V, 1972; R. Patrulius, în *Arhitectura,* nr. 4; 5, 1975; M. Zaciu, *Lancea lui Achile,* 1980; A. Anghelescu, *Vedere dinspre Eyub,* 1986. **(M. Z.)**

CANTACUZINO Ioan, n. 20 ian. 1757, Istanbul (Turcia) – m. 3 iul. 1828, Kantakuzinka (Rusia). Poet şi traducător. Fiul lui Răducanu-Cantacuzino şi al Ecaterinei (n. Mavrocordat). Praporgic la cincisprezece ani într-un regiment rusesc de grenadiri. Luat în 1774 de banul Mihai Cantacuzino în Rusia, revine în ţară în 1784; nu stă însă decât patru ani, plecând, în 1788, în Austria şi stabilindu-se, în 1791, definitiv în Rusia, unde dobândeşte gradul de polcovnic de husari. Retras din armată în 1796, obţine titlul de cneaz şi o moşie pe malul drept al Bugului, unde a întemeiat aşezarea Kantakuzinka. Ar fi avut legături cu mişcarea eteristă, prin Odessa. Este posibil ca eteriştii să fi adus în ţară vol. său de poezii, tipărit mai târziu, probabil de Anton Pann.

OPERA: *Poezii noă,* f.l., 1796; *Poezia română clasică,* I, ed. de Al. Piru şi I. Şerb, Bucureşti, 1970; *Poezii nouă,* ed. îngrijită de A. Nestorescu, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: N. Bălcescu, în *Magazin istoric pentru Dacia,* 1845; Gh. Ivănescu, în *Iaşul nou,* nr. 3-4, 1953; Gh. Ivănescu şi N. A. Ursu, în *Studii şi cercetări ştiinţifice,* nr. 1-2, 1959; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* 1977. **(Al. P.)**

CANTACUZINO Scarlat, n. 6 iun. 1874, Bucureşti – m. 8 aug. 1949, Bucureşti. Poet şi eseist. Fiul lui Adolf Cantacuzino, magistrat, şi al Ecaterinei (n. Iarca). Provine dintr-o familie cu veche tradiţie politică şi culturală în Ţara Românească. A urmat studiile primare la Bucureşti, cele liceale şi Facultatea de Drept la Paris. Ataşat, secretar, apoi consilier de ambasadă la Paris, Bruxelles şi Haga, a fost însărcinatul cu afaceri al României în Franţa în 1918. Poet de lb. franceză (a semnat Charles-Adolphe Cantacuzène), a publicat numeroase vol. de poezii, poeme, eseuri, studii de istorie literară şi art., fiind preocupat mai ales de câteva figuri marcante ale sec. al XVIII-lea: Frederic II, prinţul de Ligne, Rivarol. A colaborat la *Mercure de France, Journal des Débats, Le Figaro, Le Manuscrit Autographe* etc. Poezia sa, apreciată de Mallarmé, Valéry, R. de Gourmont, ţesătură savantă şi diafană totodată, demonstrează o remarcabilă stăpânire a subtilităţilor lb. franceze.

OPERA: *Les sourires glacés,* Paris, 1896; *Les douleurs cadettes,* Paris, 1897; *Les chimères en danger,* Paris, 1898; *Cinglons les souvenirs et cinglons les rêves!... L'automne fatidique et coquet. Les cœurs en partance,* Paris, 1900; *Sonnets en petit deuil,* Paris, 1901; *Litanies et petits états d'âme.* Poèmes, Paris, 1902; *Remember,* Paris, 1903; *Les Grâces inemployées,* Paris, 1904; *L'âme de Monsieur de Nion,* Amsterdam, 1905; *Poussières et falbalas.* Vers. Paris, 1905; *Synthèse attristèe de Paris. Suivie d'une Lettre à M. Max Nordau* et *d'un Dialogue avec le Prince de Ligne,* Paris, 1906; *Les retrouvailles,* Paris, 1908; *Esprit de Charles-Adolphe Cantacuzène,* Amsterdam, 1909; *Larmes fouettées. Suivies du dernier dialogue,* Paris, 1911; *Les adorables coïncidences.* Poésies, Paris, 1912; *Amour de Juliette,* Paris, 1913; *Mes brouillards de*

roses. Sonnets, Paris, 1914; *La rose du centenaire.* Contribution à la commemoration du feld-maréchal Charles Joseph de Ligne, La Haye, 1914; *Hypotyposes, aléas et alinéas,* Paris, 1916; *Les réalités roses,* Paris, 1918; *Précipité de suavités,* Paris, 1924; *Les automnes complémentaires,* Paris, 1928, *L'au-dela el l'en-deça,* Paris, 1931; *Essai anthologique. Eclat de conversation Ch.-A. Cantacuzène,* Paris, 1932; *Prince de Ligne,* notice de ~, Paris, 1934; *Frédéric II,* Paris, 1935; *Fragments* (*Esprit de Charles Adolphe*), Paris, 1938; *Les derniéres aurores.* Poésies, Paris, 1938; *Nouveaux fragments* (*Esprit du sičcle, Mémoires* etc.). *Suivis des Incidents mélancoliques,* Paris, 1940.

REFERINŢE CRITICE: H. Dubly, *Le prince poète au jardin des lettres françaises.* Charles-Adolphe Cantacuzène et son oeuvre, 1929; G. Călinescu, *Istoria...*; M. C. Roco, în *România literară,* nr. 10, 1979; idem, în *Ramuri,* nr. 4, 1979. **(G. A.)**

CANTEMIR Antioh, n. 10 sept. 1709, Istanbul (Turcia) – m. 11 apr. 1744, Paris (Franţa). Poet. Fiul mezin al lui Dimitrie Cantemir şi al Casandrei, fiica lui Şerban Cantacuzino. Educat de Ivan Ilinski, studiază mai târziu cu savanţii străini D. Bernoulli, Bilfinger, Baier, Gross, invitaţi în Rusia să constituie Acad. de Ştiinţe. Înainte de a împlini douăzeci de ani traduce *Lettre d'un Sicilien à un de ses amis contenant une agréable critique de Paris et des Français,* o compilaţie a psalmilor şi cronica lui Constantin Manasses; în 1729 compune o satiră. Tipăreşte, la Petersburg, o versiune a operei lui Fontenelle, *Entretiens sur la pluralité des mondes.* Ambasador al Rusiei la Londra (1730). Tălmăciri din Horaţiu (epistolele), Cornelius Nepos, Iustin, Anacreon (odele), Epictet (*Morala*), Montesquieu (*Scrisori persane*), Algarotti (*Dialoguri asupra luminii*). Misiune diplomatică la Paris (1738). Corespunzând începuturilor poeziei culte ruse, opera sa literară aparţine luminilor şi ilustrează o ipostază din cele mai reprezentative pentru Europa la începutul veacului al XVIII-lea.

OPERA: *Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir,* trad. din ruseşte de A. Donici şi C. Negruzzi, Iaşi, 1844 (ed. II, 1858); *Stihuri*, în româneşte de V. Teodorescu, studiu introductiv de P. Cornea, Bucureşti, 1966 (ed. II, 1979).

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* nr. 7, 1954; *Antioh Cantemir despre munca literară,* 1957; Cornelia Cârstea, *Antioh Cantemir,* 1984; P. Păltănea, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol",* nr. 1, 1989; P. Cernavodeanu, în *Magazin istoric,* nr. 9, 1998; D. A. Lăzărescu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2001; Gh. Barba, în *Luceafărul,* nr. 21, 2003. **(D. C.)**

CANTEMIR Dimitrie, n. 26 oct. 1673, Iaşi – m. 21 aug. 1723, Dimitrievka (Rusia). Prozator, istoric, filosof şi umanist. Fiul lui Constantin Cantemir, domn al Moldovei (1685-1693), şi al Anei (n. Bantăş), provenind dintr-o familie de boiernaşi. Tatăl lui Antioh Cantemir. Tânărul principe învaţă la Iaşi, supravegheat de dascălul Ieremia Cacavelas, şi scrie, până la 1700, *Divanul, Metafizica* şi *Logica.* Ostatic la Poartă, îşi continuă studiile la Acad. Grecească a Patriarhiei din Constantinopol. Aici a trăit, cu întreruperi, mai bine de douăzeci de ani, cunoscând lumea musulmană, vechea înţelepciune arabă, credinţele şi lb. orientale; a studiat istoria, teologia, folclorul mahomedan, devenind primul nostru orientalist; pătrunde în mediul ambasadelor puterilor străine, întâlnindu-i pe trimişii regelui Ludovic al XIV-lea, ai ţarului Rusiei şi ai Republicii olandeze. Participă, în oastea turcească, la asediul cetăţii Petravaradin şi la luptele de la Zenta (1697). Se căsătoreşte cu fiica lui Şerban Cantacuzino, Casandra. Alcătuieşte *Tratatul de muzică turcească* (1703) şi *Istoria hieroglifică* (1705). Ajungând domn al Moldovei (1710), încearcă statornicirea unui stat centralizat domnesc. Tratatul de alianţă cu Petru cel Mare (Luţk, 1711) şi proclamaţia către toată ţara (1711) stau la baza concepţiei politice dezvoltate ulterior în

Descrierea Moldovei. În urma înfrângerii de la Stănileşti (1711), părăseşte ţara, stabilindu-se în Ucraina (1711-1719), apoi la Petersburg (1719-1723). Ministru şi sfetnic al ţarului Petru I în perioada reformelor; redactează, impulsionat de Leibniz, *Descrierea Moldovei*, pe baza căreia e ales membru al Acad. din Berlin (1714), la propunerea filosofului german; paralel, *Istoria Imperiului Otoman* (1716), tradusă în lb. engleză (Londra, 1734; 1736), franceză (Paris, 1743), germană (Hamburg, 1745). În 1720 se recăsătoreşte (Casandra murise în 1712) cu cneaghina Trubeţkoi. Ia parte la expediţia ţarului la Marea Caspică (1722), scrie *Sistema religiei muhammedane* (1722) şi *Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor* (versiunea latină terminată în 1717, din cea românească doar tom. I, redactat între 1717 şi 1722). Moare la reşedinţa sa de la Dimitrievka, în vârstă de cincizeci de ani. Înmormântat la Moscova, osemintele i-au fost aduse în ţară şi reînhumate la Biserica „Trei Ierarhi" din Iaşi (1935). Cel mai de seamă cărturar din perioada veche a literaturii noastre, precursor al Şcolii Ardelene, **C.** este, după G. Călinescu, „Lorenzo de'Medici al nostru".

OPERA: *Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea* sau *Giudeţul sufletului cu trupul*, Iaşi, 1698; *Scrisoarea Moldovei*, mănăstirea Neamţ, 1825 (reeditată în 1868, cu o *Precuvântare* de T. Boldur-Lăţescu); *Hronicul romano-moldo-vlahilor*, tom I-II, Iaşi, 1835-1836; *Descrierea Moldaviei, Precuvântare* de C. Negruzzi, ed. II, Iaşi, 1851; *Operele principelui ~,* tom I *Descriptio Moldaviae*. Cu charta geografică a Moldaviei şi un facsimil, Bucureşti, 1872; tom II *Descrierea Moldaviei*, tradusă din textul original latinesc aflat în muzeul asiatic al Acad. imper[iale] ştiinţifice de la St. Petropole. Cu charta geografică a Moldaviei şi un facsimil, Bucureşti, 1875; tom III *Istoria Imperiului Otoman*. Creşterea şi scăderea lui. Cu note instructive, trad. română de Jos. Hodosiu, Bucureşti, 1876; tom IV Partea a doua a istoriei osmane care cuprinde scăderea imperiului osman de la domnia lui Mohamed IV până la domnia lui Ahmed III, adecă de la anul 1683 până la anul 1712, Bucureşti, 1876; tom V Partea I *Evenimentele Cantacuzinilor şi Brâncovenilor*; Partea II *Divanul*, publicate şi însoţite cu o pref. şi un glosar de G. Sion, Bucureşti, 1878; tom VI *Istoria ieroglifică. Compendiolum universal logices institutionis*, Bucureşti, 1883; tom VII *Vita Constantini Cantemyrii cognomento Senis, Moldaviae principis. Collectanea orientalia,* publicate după manuscrisele din biblioteca muzeului asiatic din St. Petersburg, Bucureşti, 1883; tom VIII *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor,* publicat de pe originalul manuscript al autorului de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti, 1901; *Din hronicul romano-moldo-vlahilor*, Bucureşti, 1896; *Descrierea Moldovei*, pref. de I. N., Bucureşti, 1909; *Descrierea Moldovei*, cu o notiţă introductivă, note explicative, un portret şi o chartă de M. Nicolescu, Bucureşti, 1909; *Descrierea Moldovei*, trad. de pe originalul latinesc de G. Pascu, Bucureşti, 1923; *Viaţa lui Constantin Vodă Cantemir,* text latin revăzut şi trad. românească de N. Iorga, Bucureşti, 1925 (ed. nouă, 1943); *Despre Coran*, după copia latinească de la Acad. Română, acum mai întâi tălmăcit şi tipărit în româneşte de I. Georgescu, Cernăuţi, 1927; *Lupta dintre inorog şi corb* (Roman alegoric). Pe înţelesul tuturor, cu o pref. şi note de Em. C. Grigoraş, Bucureşti, 1927; *Metafizica*, din latineşte de N. Locusteanu, cu o pref. de Em. C. Grigoraş, Bucureşti, 1929; *Poveşti*, publicate cu o pref. şi note explicative de Em. C. Grigoraş, Bucureşti, 1933; *Sentenţii*, publicate după categorii, cu un vocabular mai ales pentru uzul şcolar de Em. C. Grigoraş, Bucureşti, 1933; *Descrierea Moldovei*, trad. de G. Pascu, Bucureşti, 1933 (ed. II, revăzută şi completată cu indice, 1938); *Descrierea Moldovei*, tradusă de Gh. Adamescu, Bucureşti, 1935 (ed. II, 1941); *Descrierea Moldovei,* trad. (din germană) de P. Pandrea, cu o pref. de C. I. Gulian, Bucureşti, 1956; *Viaţa lui Constantin Cantemir*, în româneşte de R. Albala, Bucureşti, 1960; *Descrierea Moldovei*, pref. şi note de C. Măciucă, Bucureşti, 1961 (ed. II, 1965; ed. III, 1967; ed. III, 1978); *Istoria ieroglifică*, I-II, ed. îngrijită şi studiu introductiv de P. P. Panaitescu şi I. Verdeş, Bucureşti, 1965; *Divanul*, ed. îngrijită şi studiu introductiv de V. Cândea, Bucureşti, 1969; *Descrierea Moldovei*, trad. după originalul latin de Gh. Guţu, introd. de Maria Holban, comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de V. Mihăilescu, indice de Ioana Constantinescu, cu o notă asupra ed. de D. M. Pippidi, Bucureşti, 1973; *Istoria ieroglifică*, ed. ilustrată de Simona Runcan, postfaţă de I. Verdeş, Bucureşti, 1973; *Melanholia neasemuitului inorog*. Povestiri exemplare din *Istoria ieroglifică*, selecţia textelor, pref., note şi

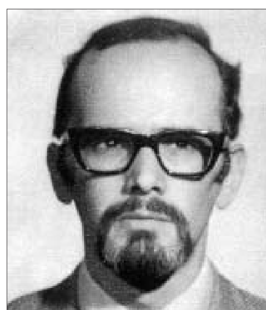
glosar de Doina Curticăpeanu, Cluj, 1973; *Viaţa lui Constantin Cantemir*, text stabilit şi trad. de R. Albala, introd. de C. C. Giurescu, Bucureşti, 1973; *Opere complete* (ed. critică publicată sub îngrijirea lui V. Cândea), IV *Istoria ieroglifică*, text stabilit şi glosar de Stela Toma, pref. de V. Cândea, studiu introductiv, comentariu, note, bibliografie şi indici de N. Stoicescu, Bucureşti, 1973; I *Divanul*, ed. îngrijită, studiu introductiv şi comentarii de V. Cândea, text grecesc de Maria Marinescu-Himu, Bucureşti, 1974; III *Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane*, trad., studiu introductiv, note şi comentarii de V. Cândea, text rus îngrijit de Anca Irina Ionescu, Bucureşti, 1987; IX *De antiquis et hodiermis Moldaviae nominibus* şi *Historia Moldo-Vlahia*, pref. de V. Cândea, ed. critică, trad., introd., note de Dan Sluşanski, Bucureşti, 1983; *Descrierea Moldovei*, postfaţă şi bibliografie de Magdalena Popescu, Bucureşti, 1973 (alte ed.: 1976, 1986); *Istoria ieroglifică*, antologie, tabel cronologic, pref. şi note de I. Verdeş, Bucureşti, 1977; *Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane*, trad., studiu introductiv şi comentarii de V. Cândea, Bucureşti, 1977; *Istoria ieroglifică*, I-II, ed. îngrijită, note, glosar de I. Verdeş şi P. P. Panaitescu, pref. şi tabel cronologic de Al. Duţu, Bucureşti, 1978 (ed. II. 1983); *Descrierea Moldovei*, pref. şi tabel cronologic de L. Maniu, Bucureşti, 1981; *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, text ales şi stabilit, tabel cronologic, pref. şi note de Stela Toma, Bucureşti, 1981; *Istoria ieroglifică*, postfaţă de Elvira Sorohan, Iaşi, 1988; *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor*, ed. studiu introductiv, note şi comentarii de P. Cernovodeanu, transcriere, trad. şi indici de E. Lazea, Bucureşti, 1995; *Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii*, trad., din lb. latină de D. Sluşanschi, studiu introductiv, note de Al. Surdu, Bucureşti, 1995; *Scrieri,* Galaţi, 1996; *Scurtă povestire: stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare* (1717 şi 1718), Bucureşti, 1996; *Descrierea Moldovei*, Chişinău, 1997; *Istoria ieroglifică*, ed. îngrijită de P. P. Panaitescu şi I. Verdeş, studiu introductiv de Adriana Babeţi, Bucureşti, 1997; *Istoria ieroglifică,* Bucureşti, 1998 (alte ed., 1999; 2001); *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman,* textul original latin în formă finală revizuită de autor, cu o introducere de V. Cândea, Bucureşti, 1999; *Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor,* I, ed. îngrijită, glosar şi indice de Stela Toma, Bucureşti, 1999; *Incrementorum et decrementorum Aulae Otomanicae sive Aliothmannicae Historia a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae Libri tres,* ed. de D. Sluşanschi, Timişoara, 2002; *Sentenţii: maxime şi cugetări din „Istoria ieroglifică”,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; P. P. Panaitescu, *Dimitrie Cantemir*, 1958; D. Bădărău, *Filosofia lui Dimitrie Cantemir*, 1964; P. Vaida, *Dimitrie Cantemir şi umanismul*, 1972; Manuela Tănăsescu, *Despre Istoria ieroglifică*, 1970; M. Anghelescu, *Literatura română şi Orientul*, 1975; Doina Curticăpeanu, *Orizonturile...*; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; E. Negrici, *Expresivitatea involuntară*, 1977; E. Papu, *Din clasicii noştri*, 1977; *Dimitrie Cantemir interpretat de...*, 1977; Elvira Sorohan, *Cantemir în Cartea ieroglifelor*, 1978; A. Sasu, *În căutarea formei*, 1979; M. Muthu, *La marginea geometriei*, 1979; Tr. Cantemir, *Studii de literatură,* 1983; C. Ciopraga, *Propilee*, 1984; D. Oprescu, *Etic-estetic în gândirea românească*, 1984; A. Cosma, *Geneza romanului românesc*, 1985; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1986; M. Anghelescu, *Lectura operei*, 1986; I. Ianoşi, *Literatură şi filosofie*, 1986; Ecaterina Ţarălungă, *Dimitrie Cantemir.* Contribuţii documentare, 1989; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*. V, 1989; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 5, 1996; N. A. Ursu, în *Cronica*, nr. 4, 1997; D. Moldovanu, *Dimitrie Cantemir. Între Orient şi Occident,* 1997; A. Rău, în *Steaua*, nr. 1, 1997; G. Mihăilă, în *România literară*, nr. 43, 1999; C. Salavăstru, în *Revista de filosofie,* nr. 3-4, 2000; Şt. Pomian, *Preocupări de doctrină creştină şi islamică la Dimitrie Cantemir,* 2000; M. Constantin, *în* Revista de filosofie, *nr. 3-4, 2000; Şt. Afloroafei, ibidem*; D. H. Mazilu, *Dimitrie Cantemir un prinţ al literelor,* 2001; D. Moldovanu, *Dimitrie Cantemir între umanism şi baroc,* 2002; G. Mihailescu, *Universul baroc al „Istoriei hieroglifice”.* Între retorică şi imaginar, 2002; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 11, 2002; Al. Zub, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2003; Elvira Sorohan, *ibidem,* nr. 12, 2003. **(D. C.)**

CANTONIERU Niculae (pseud. lui Niculae Niculescu), n. 1905, Giurgiu – m. 13 oct. 1935, Giurgiu. Prozator. Absolvent al liceului militar, a activat ca ofiţer până în 1933, când iese la pensie cu grad de locotenent, din cauza bolii (tuberculoză). În 1934 şi 1935 trăieşte la Braşov. Debutează în rev. *Foc tânăr* din Roman (1933). Colaborează la *Braşovul literar, Arc, Adevărul literar şi artistic, 13, Pământul.* A redactat şi condus, împreună cu Aurel Marin şi Mihail Chirnoagă, rev. *Frize.* Unicul vol. tipărit este *Întâmplări omeneşti* (1934). Au rămas neterminate romanele *Omul cu inima în palmă, Amintirile unui copil de familie proastă* şi *Regimentul nr. 3,* din ultimul publicând fragmente în rev. A semnat şi cu pseud. N. K. A fost un polemist de temut. Socotit „prozator autentic, de îndreptăţite nădejdi" (N. Antonescu), **C.** este astăzi un scriitor pe nedrept uitat.

OPERA: *Întâmplări omeneşti,* Braşov, 1934.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Baciu, în *Pământul,* nr. 114, 1935; *Front literar,* nr. 7 (omagial), 1936; M. Chirnoagă, în *Tribuna,* nr. 696, 1943; M. Ilovici, *Negativismul tinerei generaţii,* 1934; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980. **(C. M.)**

CANTUNIARI Mihai (prenumele la naştere: Mihai Dan), n. 14 febr. 1945, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Ion Cantuniari, inginer, şi al Mariei (n. Zamfirescu). A absolvit Liceul „Matei Basarab" (1959-1962) şi Facultatea de Lb. Romanice, Clasice şi Orientale, secţia spaniolă, a Univ. din Bucureşti (1962-1967). Debutează cu poezii în *Luceafărul* (1973). Corector la Editura Meridiane (1967-1968); redactor de lb. franceză la Editura Acad. (1968-1972); redactor de lb. spaniolă la Editura Enciclopedică Română (1972-1975); bibliotecar la Bibl. Centrală de Stat (1975) şi redactor la Uniunea Artiştilor Plastici (1975-1976). Între 1977 şi 1983, cercetător ştiinţific la Institutul de Lingvistică din Bucureşti. Colaborează la *România literară, Tomis, Steaua* etc. cu poezii şi trad. Debut editorial cu *Poezii* (1977), urmat de *Ultramar* (1978), ambele vol. conţinând poeme reflexive, manieriste, cu numeroase trimiteri livreşti. *Plante carnivore* (1980) aduce un reviriment în creaţia sa, prin renunţare la rigorile prozodiei şi o mai lucidă percepţie a realului. Alte vol. de versuri: *Amadeus* (1983) şi *Cavalerul cu mâna pe piept* (1984). Trad. din Omar Lara, Cesar Vallejo şi Mario Vargas Llosa. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979; 1984); Premiul Uniunii Scriitorilor (1983; 1992); Ordinul „Al Merito por Servicios Distinguidos" în grad de comandor, Republica Perú (1987).

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1977; *Ultramar,* Bucureşti, 1978; *Plante carnivore,* Bucureşti, 1980; *Nova,* Bucureşti, 1980; *Amadeus,* Bucureşti, 1983; *Cavalerul cu mâna pe piept,* Bucureşti, 1984. Traduceri: C. Vallejo, *Heralzii negri,* precuvântare şi note de ~, Bucureşti, 1979 (altă ed., 1992); O. Lara, *Insule plutitoare/Islas flotantes,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1980; M. Vargas Llosa, *Războiul sfârşitului lumii,* Bucureşti, 1986 (alte ed., 1999; 2002); idem, *Conversaţie la „Catedrală",* Bucureşti, 1988 (altă ed., 1998); idem, *Cine l-a ucis pe Palomino Molero,* Bucureşti, 1991 (altă ed., 2003); idem, *Istoria lui Mayta/Domnişoara din Tacna,* Bucureşti, 1992; F. Pessoa, *Păstorul de turme,* ed. portughezo-spaniolă-română, Craiova, 1992; Al. Ciorănescu, *Cuţitul verde,* în colab. cu Ileana Cantuniari, Bucureşti, 1993; V. Horia, *Un mormânt în cer,* în colab. cu Tudora Şandru-Olteanu, Bucureşti, 1994; V. Horia, *Recucerirea descoperirii Americii,* Bucureşti, 1996; M. V. Llosa, *Lituma în Anzi,* Bucureşti, 1997; idem, *Pantaléon şi vizitatoarele,* Bucureşti, 1998; Ch. Yannaras, *Libertatea moralei,* Bucureşti, 2002; J. Marías, *Perspectiva creştină,* Bucureşti, 2003; M. V. Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier,* Bucureşti, 2003; J. Marsé, *Cozi de şopârlă,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 30, 1978; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 12, 1980; C. Tuchilă, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1980; idem, în *Luceafărul,* nr. 21, 1985; I. Cristofor, în *Steaua,* nr. 3, 1985; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 38, 1985; idem, *Existenţa poeziei,* 1986; E. Lasconi, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 677, 2003; C. Coroiu, ibidem, nr. 684, 2003. **(A. S.)**

CAP-BUN Marina (numele la naştere: Dumitrache), n. 17 oct. 1962, Hunedoara. Eseistă. Fiica lui Ionel Dumitrache şi a Ilenei (n. Meszaros). Liceul „Mircea cel Bătrân" din Constanţa (1977-1981); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-engleză (1982-1986). Prof. la Liceul „Mircea cel Bătrân" (1990-1992); asistent (1992-1994), apoi lector (din 1994) la Facultatea de Litere şi Teologie a Univ. „Ovidius" din Constanţa. Bursă Fulbright la University of Washington din Seattle, Statele Unite (2001-2002). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Real şi fantastic în opera lui I. L. Caragiale* (1998). Colab. la *România literară, Limbă şi literatură, Viaţa Românească, Observator cultural, Tomis, Origini, Analele ştiinţifice ale Universităţii „Ovidius"* etc. Membru fondator şi redactor-şef adjunct al rev. *Agora* (2001); redactor la rev. *Paradigma* (2002). Debutează cu poezie, în *Tomis* (1982). Debut editorial cu eseul *Oglinda din oglindă. Studiu despre opera lui I. L. Caragiale* (1998). Trad. (în rev) din J. Donne, G. Herbert şi J. Brodal.

OPERA: *Oglinda din oglindă. Studiu despre opera lui I. L. Caragiale,* Constanţa, 1998; *Între absurd şi fantastic. Incursiuni în apele mirajului,* Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 49, 1998; I. Roşioru, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1999; M. Mincu, în *Paradigma,* nr. 1, 2001; Şt. Cucu, în *Tomis,* nr. 10, 2001; V. Corcheş, în *Agora,* nr. 3, 2001. **(A. S.)**

CAPŞA Liviu, n. 16 aug. 1954, com. Spanţov, jud. Călăraşi. Poet. Fiul lui Sava Capşa, inginer agronom, şi al Mariei (n. Semaca). Licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Bucureşti (1982). Consilier juridic la Cooperativa meşteşugărească Olteniţa (1983-1987), Primăria oraşului Olteniţa (1987-1993), Direcţia pentru cultură Călăraşi (1993-2001) şi S. C. Agro Chirnogi (2001-2003). Colab. la *Calende, Tomis, Convorbiri literare, Amphion, Luceafărul* etc. Membru fondator al rev. *Sud.* Debutează în *Flacăra* (1975). Debut editorial cu vol. de parodii *Hipodromul cailor de mare* (1993). A publicat poezii (*Victoria cotidiană,* 1994; *Noi, sudiştii,* 1995; în colab.; *Mesaje pe robot,* 1999; *Parodii optzeciste,* 2000; *Noi parodii optzeciste,* 2001; *Sinucidere cu crini,* 2002) şi note de călătorie (*Evadarea din vis,* 1996; *Balcania, mon amour,* 2001).

OPERA: *Hipodromul cailor de mare,* parodii, Piteşti, 1993; *Victoria clandestină,* versuri, Piteşti, 1994; *Noi, sudiştii,* versuri, în colab. cu M. Lupşanu, pref. de D. Cristea, Piteşti, 1995; *O fantastică pădure,* versuri pentru copii, Călăraşi, 1995; *Evadarea din vis,* note de călătorie, Călăraşi, 1996; *Poezii din lumea basmelor,* versuri pentru copii, Călăraşi, 1997; *Animale combinate, adunate într-o carte,* versuri pentru copii, Călăraşi, 1998; *Mesaje pe robot,* versuri, Bucureşti, 1999; *Parodii optzeciste,* Piteşti, 2000; *Noi parodii optzeciste,* Piteşti, 2001; *Balcania, mon amour,* note de călătorie, Călăraşi, 2001; *Sinucidere cu crini,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Tudorovici, în *Contemporanul,* nr. 51-52, 1993; G. Grigore, în *Calende,* nr. 1, 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 45, 2000; H. Gârbea, în *Luceafărul,* nr. 36, 2000; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 2, 2000; Catrinel Popa, în *Observator cultural,* nr. 39, 2000. **(A. S.)**

CARACOSTEA Dumitru, n. 10 mart. 1879, Slatina – m. 2 iun. 1964, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Nicolae Caracostea, magistrat, şi al Eufrosinei (n. Bichan), prof. de lb. franceză. Prin tată era de origine aromână. Şcoala primară şi prima clasă de liceu, la Slatina; continuă şi termină studiile liceale în Capitală, la Colegiul „Sf. Sava" (1900); urmează, din 1900, cu întreruperi, cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1908), unde este elevul lui Titu Maiorescu, I. Bianu şi Ov. Densusianu. Influenţa acestora este hotărâtoare asupra formării sale ştiinţifice. În 1909 obţine o bursă de studii la Viena, unde va lucra sub conducerea

directă a lui W. Meyer-Lübke. În 1913 susţine două doctorate: unul în filosofie, celălalt în filologie romanică. O dată cu izbucnirea războiului (1914) se întoarce în ţară. Între 1914 şi 1925 este prof. de liceu; din 1920 predă cursuri şi la Univ. din Bucureşti, mai întâi ca docent la catedra lui Ion Bianu, apoi, din 1930, ca prof. titular la catedra de istorie a literaturii române moderne şi folclor. Prin strădaniile sale, în 1933 ia fiinţă Institutul de Istorie Literară şi Folclor, sub patronajul căruia va apărea, între altele, seria de „mărturisiri literare" ale unor scriitori români contemporani. În 1938 este ales membru al Acad., fiind o vreme şi preşedinte al secţiei literare. În timpul războiului (1941-1944) este director al Fundaţiilor Regale pentru Literatură şi Artă. Condamnat în lotul demnitarilor politici şi miniştrilor din guvernele dinaintea lui 1944; arestat în 1950 şi deţinut la închisoarea din Sighet până în 1955, fără a fi judecat. A colaborat la *Adevărul literar şi artistic, Convorbiri literare, Drum drept, Flacăra, Gândirea, Langue et littérature, Mitteilungen des Rumänische Instituts und der Universität* (Viena), *Revista Fundaţiilor Regale, Viaţa nouă, Viaţa Românească* etc. Activitatea literară şi ştiinţifică a lui **C.** se desfăşoară cu predilecţie în două direcţii: studiile de folclor (*Mioriţa în Moldova, Muntenia şi Oltenia*, 1924) şi exegeza operei eminesciene (*Arta cuvântului la Eminescu*, 1938; *Creativitatea eminesciană*, 1943). Lucrările sale asupra baladei populare (*Balada poporană română*, 1932-1933) fundamentează o nouă metodă de cercetare, aceea a geografiei folclorice. Comentariile eminesciene se disting prin dubla perspectivă pe care o urmează: una dinamică (geneza poemelor) şi alta statică (arta cuvântului).

OPERA: *Poetul Brătescu-Voineşti*, Bucureşti, 1921; *Mioriţa în Moldova, Muntenia şi Oltenia*, Bucureşti, 1924; *Izvoarele poemei „Luceafărul"*, Bucureşti, 1926; *Personalitatea lui Eminescu*, Bucureşti, 1926; *Un mare critic român modernist: domnul Eugeniu Lovinescu*, Bucureşti, 1927; *Izvoarele lui G. Asaki*, Bucureşti, 1928; *Lenore*. O problemă de literatură comparată şi folclor, Bucureşti, 1929; *Opera lui Mihai Eminescu*, Bucureşti, 1931-1932; *Balada poporană română*, Bucureşti, 1932-1933; *Prolegomena argheziană*, Bucureşti, 1937; *Arta cuvântului la Eminescu*, Bucureşti, 1938 (ed. îngrijită, note, addenda bibliografică şi indice de nume de Nina Apetroaie, studiu introductiv de I. Apetroaie, Iaşi, 1980); *Simbolurile lui Eminescu*, Bucureşti, 1939; *Semnificaţia lui Titu Maiorescu*, Bucureşti, 1940; *Expresivitatea limbii române*, Bucureşti, 1942; *Creativitatea eminesciană*, Bucureşti, 1943 (ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de I. Apetroaie, Iaşi, 1987); *Critice literare*, I-II, Bucureşti, 1943-1944; *Poezia tradiţională română*, I-II, ed. îngrijită de D. Şandru, pref. de Ov. Bârlea, Bucureşti, 1969; *Studii eminesciene*, ed. îngrijită şi note de I. Dumitrescu, pref. de G. Munteanu, Bucureşti, 1975; *Studii critice*, ed. îngrijită, pref., tabel cronologic şi bibliografie de Ov. Bârlea, Bucureşti, 1982; *Scrieri alese*, I-II, ed. îngrijită, pref. şi note de M. Anghelescu, 1986-1988; *Arta cuvântului la Eminescu,* Bucureşti, 1992; *Expresivitatea limbii române,* cuvânt înainte şi index de I. Dan, Iaşi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; E. Lovinescu, *T. Maiorescu şi posteritatea lui critică*, 1943; D. Popovici, *Eminescu în critica şi istoria literară românească*, 1947; Ov. Bârlea, în *Revista de etnografie şi folclor*, nr. 6, 1964; I. Dumitrescu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 3, 1966; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, I, 1976; L. Petrescu, *Scriitori români şi străini*, 1978; T. Popescu, *D. Caracostea – un critic modern*, 1987; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 28, 1987; O. Papadima, în *Luceafărul*, nr. 7, 1987; Ov. Bârlea, *Efigii*, 1987; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea*, 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; I. Datcu, în *Steaua*, nr. 4-6, 1997; L. Chişu, *Activitatea lingvistică a lui Dumitru Caracostea,* 1998; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 500, 2000; Ioana Bot, *D. Caracostea, teoretician şi critic literar,* ed. II, 2001; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 654, 2003; A. Tudurachi, în *Limbă şi literatură,* nr. 1-2, 2003. **(L. P.)**

CARAGHIAUR Eugen (prenumele la naştere: Eugen Eni), n. 15 aug. 1923, Ceadâr-Lunga, jud. Tighina, Basarabia. Poet. Fiul lui Ştefan Caraghiaur, prof. de matematică, şi al Alexandrei (n. Serghie von Weidenbaum), prof. de lb. franceză. Bunicul dinspre mamă era lituanian de origine germană, iar bunica româncă din satul Moldovanskoe, în Caucaz. Studii elementare începute în satul Cărpineni, jud. Lăpuşna (1928),

continuate în orăşelul Căuşani, jud. Tighina (1929-1930) şi încheiate la Calafat, jud. Dolj (1931); urmează Liceul „Independenţa" din Calafat (1932-1936), primele patru clase, cu examenul de capacitate susţinut la Colegiul „Carol I" din Craiova, clasele a V-a şi a VI-a la Liceul „Cuza Vodă" din Huşi (1936-1938), apoi Liceul „Alecu Russo" din Chişinău (1938-1940; 1942-1943; şcoala secundară de lb. rusă între 1940 şi 1941). Absolvent al Şcolii Tehnice din Timişoara, Facultatea de Electro-Mecanică şi Mine-Metalurgie (1943-1948). Condamnat la moarte, ca opozant al regimului totalitar, scapă totuşi trecând Dunărea în Iugoslavia. Frecventează cursuri serale la Univ. din Roma şi obţine diploma de inginer geolog-prospector la Şcoala Naţională Superioară de geologie aplicată şi prospecţiuni miniere din Nancy, Franţa (1950). În 1950 se stabileşte în Canada, unde-şi exersează cu succes profesiunea: inginer geolog-minier la Val-Dor, Québec (1951-1953), geolog prospector minier (1954-1956), inginer consultant în explorări miniere şi prospecţiuni (cabinet privat, la Montréal, 1958-1968), în sfârşit, preşedinte fondator şi director general al întreprinderii Montréal-Fuels Ltd. şi al întreprinderii Petro-Montréal Inc. (1968-1978). Lucrează în domeniul imobiliar (1979-1985) şi în domeniul promovării tehnologiei de vârf (1986-1989). Fondator al rev. creştine *Datina străbună*, al cărei preşedinte şi animator a fost între 1973 şi 1977. Preşedinte al Congresului Canadian-Român, secţiunea canadiană; fondator al Uniunii Moldovenilor din Exil; preşedintele Partidului Naţional Canadian (a candidat la alegerile federale din 1962 şi 1965, şi la cele provinciale din 1970). Fondator şi animator al programului de televiziune „Tele Roumanie" din Montréal, Québec (1984-1990); fondator al programului de radio românesc (1961), coordonat, până în 1995, de Ion Ţăranu (Montréal, Québec). Colaborează cu poezii, art. politice şi eseuri economice la rev. şi publicaţii periodice din Canada (*Tricolorul*, Toronto; *Ecouri româneşti,* Toronto), Statele Unite (*New York Spectator; Mioriţa,* New York; *Gândire şi artă*, Detroit; *Comuniunea românească,* Detroit; *Acţiunea românească,* New York; *Credinţa,* Detroit), Anglia (*The Reminder*, Londra; *Convergenţe româneşti*, Londra; *Panopticum Press*, Londra); Italia (*Noi tracii,* Milano; *Europa şi neamul românesc*, Roma); Suedia (*Candela*), România (*Mitropolia Banatului, Tribuna României*), Moldova (*Patria tânără, Literatura şi arta*) etc. Debutează în rev. *ARC* (Montréal, Canada, 1956). Debut editorial cu vol. de versuri *Poeme din Canada* (1977). Alte cărţi de poezie: *Poeme de dor* (1978), *Gând şi suflet* (1980), *Poeme de toamnă* (1980), *Mărturisiri rimate* (1980), *Cântare Canadei* (1981), *Poeme de suflet* (1981), *Speranţe* (1981), *Fulgii sufletului* (1981), *Iernatice stihuri* (1981), *Suflet basarabean* (1982), *Revolte* (1982), *Bocete* (1982), *Stropi de lumină* (1983), *Flori de iarnă* (1983), *Epigrame* (1984), *Cântare inimii* (1984), *Speranţe şi hotare* (1984), *Poezii* (1986), *Psalmi* (1986), *Şoaptele inimii* (1986), *Cântări iubirii* (1991) etc. Autorul unei sinteze despre Evul Mediu românesc (*Prinţii cumanilor*, 1994) şi al unei istorii romanţate a perioadei 1918-1989 (*Vise şi tentaţii*, 1997). A colaborat la vol. colective *American-Romanians Defend Romania's Integrity and Its Independence* (editat de Felix Dubneac, Detroit, Michigan, 1977) şi *Pământuri româneşti* (editat de Nicole Lupan, Bruxelles, 1984). În 1987, împreună cu alţi intelectuali, redactează şi trimite şefilor de state *Manifestul* politic al Uniunii Moldoveneşti din Exil, prin care se solicita imperativ încetarea regimului de hegemonie sovietică în teritoriile româneşti ocupate prin forţă. Membru de onoare al Soc. Pro-Basarabia şi Bucovina. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2000). Semnează şi Eugen Enea Caraghiaur.

OPERA: *Credit social. Democratie active*, studiu politic, Montréal, 1961; *Poeme din Canada,* Montréal, 1977; *Poeme de dor,* Montréal, 1978; *Visuri şi realităţi*, versuri, Montréal, 1979; *Gând şi suflet,* versuri, Montréal, 1980; *Poeme de toamnă,* Montréal, 1980; *Mărturisiri rimate*, versuri, Montréal, 1980; *Cântare Canadei*, versuri, Montréal, 1981; *Poeme de suflet,* Montréal, 1981; *Speranţe*, versuri, Montréal, 1981; *Fulgii sufletului*, versuri, Montréal, 1981; *Iernatice stihuri,* Montréal, 1981; *Suflet basarabean*, versuri, Roma, 1982; *Revolte,* versuri, Montréal, 1982; *Bocete*, versuri, Montréal, 1983; *Stropi de*

lumină, versuri, Montréal, 1983; *Flori de iarnă*, versuri, Montréal, 1983; *Epigrame,* Montréal, 1984; *Cântare inimii*, versuri, Montréal, 1984; *Speranţe şi hotare*, versuri, Montréal, 1984; *Envols*, versuri, ed. franceză, Montréal, 1985; *Poezii,* Montréal, 1986; *Psalmi,* Montréal, 1986; *Şoaptele inimii*, versuri, Montréal, 1986; *Funigei*, versuri, Montréal, 1986; *Cântece de departe*, I-II, Montréal, 1987; *Oglinzi,* versuri, Montréal, 1989; *Glasnosti*, versuri, Montréal, 1989; *Perestroica*, versuri, Montréal, 1989 (în acelaşi an, versiunea franceză); *Arta succesului*, versuri, Montréal, 1990; *Meteoriţi*. Poeme din Canada, pref. de Ioan Adam, în loc de postfaţă (un dialog cu autorul) de Georgeta Adam, Deva, 1990; *Hymne à l'amour/Cântări iubirii,* versuri, ed. bilingvă, pref. de Mihail Gheorghe Cibotaru, Chişinău, 1991; *Prinţii cumanilor*, postfaţă de Constantin Dumitrache, Craiova, 1994; *Vise şi tentaţii,* istorie romanţată, Bucureşti, 1997; *Caleidoscopul amarului,* roman, Bucureşti, 1999; *La răscrucea destinului,* roman, Bucureşti, 1999; *Sub teasc,* roman, pref. de M. Cimpoi, Bucureşti, 2000; *Păienjeniş,* roman, pref. de M. Cimpoi, Bucureşti, 2001; *Flori de Brumar/Fleures Brumantes,* versuri, ed. bilingvă româno-franceză, pref. de A. Ciocanu, Bucureşti, 2001. Traduceri: Gaston Miron, *Mersul iubirii/Marche à l'amour,* Montréal, 1982.

REFERINŢE CRITICE: Iosif Constantin Drăgan, în *Tricolorul* (Toronto, Canada), nr. 2, 1982; ***, *ibidem,* mai-iun. 1983; ***, în *Tribuna României*, nr. 248, 1983; George Filip, în *Mincinosul* (Elmhurst, New York), nr. 8, 1985; Mihai Morăraş, în *Glasul naţiunii* (Moldova), 17 apr. 1991; Anatol Ciocanu, *ibidem,* 9 mai 1991; Longin Popescu, în *Curierul românesc*, nr. 4, 1992; ***, în *Timpul*, 1 dec. 1993; Ion Popescu, în *Gorjeanul*, 17 nov. 1993; ***, în *Jurnalul de Dolj*, 9 aug. 1993; Elena Cruceru, în *Magazin* (Slatina), 4 oct. 1993; Constantin Dumitrache, în *Jurnalul de Craiova*, nr. 2; 3; 4, 1993; Doina Drăguţ, în *Jurnalul de Dolj*, 28 mart. 1994; Anatol Ciocanu, în *Patria tânără* (Moldova), nr. 38, 1995; D. Horomnea, în *Jurnalul naţional,* 23 iun. 1997 (interviu); M. Cimpoi, în *Literatura şi arta,* 17 dec. 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

CARAGIALE I.(on) L.(uca), n. 30 ian. 1852, satul Haimanale (azi I. L. Caragiale), jud. Dâmboviţa – m. 22 iun. 1912, Berlin (Germania); reînhumat în cimitirul Bellu din Bucureşti. Dramaturg şi prozator. Fiul lui Luca Caragiale şi al Ecaterinei (n. Karaboa). Nepotul lui Costache Caragiali şi al lui Iorgu Caragiali. Tatăl lui Mateiu I. Caragiale şi al lui Luca I. Caragiale. Urmează clasele primare şi Şcoala Domnească la Ploieşti (1860-1864) şi următoarele patru clase în particular şi la Gimnaziul „Sfinţii Petru şi Pavel" din acelaşi oraş (1864-1867). Între 1868 şi 1870 frecventează cursurile Conservatorului din Bucureşti, clasa de declamaţie şi mimică, avându-l ca prof. pe unchiul său, dramaturgul Costache Caragiali. În 1870 renunţă la postul de copist pe care îl ocupa la Tribunalul Prahova şi se angajează ca al doilea sufleor şi copist la Teatrul Naţional din Bucureşti. În această perioadă, începe să publice în gazetele politice şi umoristice de orientare liberală *Ghimpele, Telegraful, Asmodeu*, şi este girant responsabil la *Alegătorul liber* (1875-1876) sau corector la *Unirea democratică* (1876-1877). Între 1877 şi 1881, colaborează cu art., reportaje, note sau trad. la ziarul politic al junimiştilor, *Timpul*, şi tot acum frecventează şedinţele Junimii, în rev. căreia îşi va publica, alături de M. Eminescu şi I. Creangă, principalele piese de teatru (*O noapte furtunoasă*, 1879; *Conu Leonida faţă cu Reacţiunea*, 1880; *O scrisoare pierdută*, 1885; *D-ale carnavalului*, 1885; *Năpasta*, 1890). În 1879 face prima călătorie în străinătate, la Viena, ca invitat al lui Titu Maiorescu. În 1881 este revizor şcolar în districtele Suceava şi Neamţ, de unde se mută, la cerere, în 1882, în circumscripţia Argeş-Vâlcea. Ca funcţionar la Regia Monopolurilor, în 1884, o cunoaşte pe Maria Constantinescu. Din această legătură se va naşte Mateiu I. Caragiale. În stagiunea 1888/1889, **C.** este director general al teatrelor, calitate în care se ilustrează, în ciuda şicanelor sistematice, ca un foarte exigent regizor şi organizator. În anul 1889 se căsătoreşte cu fiica arhitectului Gaetano Burelly, Alexandrina. Tot în cursul anului 1889, apare la Editura Socec primul vol. al lui **C.**, *Teatru*, prefaţat

de Titu Maiorescu, prin studiul său din 1885, *Comediile d-lui I. L. Caragiale*. Urmează mai multe vol., broşuri şi pliante, care, împreună cu *Calendarul Claponului* (1878), *Calendarul Moftului român* (1902) şi cu principalele gazete editate de **C.**, singur sau în colab. (*Claponul,* 1877; *Naţiunea română,* 1877; *Bobârnacul*, 1878-1879; *Moftul român,* 1893; 1901-1902; *Vatra,* 1884-1903), alcătuiesc cea mai complexă ofertă făcută de un scriitor clasic român circuitelor de difuzare literară şi publicului. În ciuda acestei activităţi prodigioase, care ar fi trebuit să-l consacre încă din timpul vieţii, lui **C.** i s-a refuzat sistematic acreditarea socială sau culturală, aşa încât, după un şir de decepţii care culminează cu scandalosul proces al plagiatului (1901-1902), inventat de obscurul scriitor Caion, şi după câteva proiecte nerealizate de a se muta la Sibiu (1891), la Braşov (1892) sau la Cluj (1904), scriitorul se stabileşte cu familia la Berlin, în primăvara anului 1905. Încercase până atunci să se opună numeroaselor obstrucţii prin gesturi spectaculoase (iniţiativele comerciale ca berar sau ca mandatar al restaurantului din gara Buzău) şi printr-un complicat joc al alianţelor politice cu junimiştii, cu liberalii şi conservatorii, trecând de la *Timpul*, la *Voinţa naţională* (1885), *Constituţionalul* (1889), *Gazeta poporului* (1895), *Ziua* (1895) sau *Epoca* (1896-1897), dar, învins de fiecare dată, a recurs la soluţia extremă, a exilului voluntar, căruia i-a acordat o semnificaţie ultimativă. De la Berlin, unde continuă să scrie, îmbogăţind literatura română cu câteva din capodoperele ei narative (*Kir Ianulea, Calul Dracului*), **C.** surprinde pe toată lumea, făcând cea mai completă şi mai radicală analiză politică a momentului, în studiul *1907. Din primăvară până-n toamnă,* publicat parţial şi în rev. vieneză *Die Zeit*. În vara anului 1908 se angajează într-o ultimă acţiune politică mai importantă, alături de Take Ionescu, liderul Partidului Conservator-Democrat, o formaţiune politică proaspăt înfiinţată, dar şi această experienţă se încheie printr-o decepţie. A murit la Berlin, după ce respinsese ideea jubileului de şaizeci de ani, organizat în ţară.

OPERA: *Teatru*, pref. de T. Maiorescu, Bucureşti, 1889; *Năpasta*, Bucureşti, 1890; *Note şi schiţe*, Bucureşti, 1892; *Păcat... O făclie de Paşte. Om cu noroc*, Bucureşti, 1892; *Teatru*, Iaşi, 1894; *Schiţe uşoare*, Bucureşti, 1896; *Culisele chestiunii naţionale*, Bucureşti, 1896; *Notiţe şi fragmente literare*, Bucureşti, 1897; *Schiţe*. Traduceri şi originale, Iaşi, 1897; *Sfânt-Ion*. Baladă haiducească, Bucureşti, 1897; *Momente*, Bucureşti, 1901; *Două bilete pierdute,* Bucureşti, 1901; *Mitică,* Bucureşti, 1902; *1907. Din primăvară până-n toamnă,* Bucureşti, 1907; *Opere complete*, I-III, Bucureşti, 1908; *Schiţe nouă*, Bucureşti, 1910; *Reminiscenţe,* Bucureşti, 1915; *Abu-Hasan,* Bucureşti, 1915; *Culegeri postume,* Iaşi, 1920; *Versuri,* Bucureşti, 1922; *Teatru*, I-II, precuvântare de Al. Davila, Bucureşti, 1922; *Momente,* I-II, pref. de E. Lovinescu, Bucureşti, 1928; *Opere*, I-VII, ed. îngrijită de P. Zarifopol şi Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1930-1942; *Teatrul*, introd. şi note de D. Murăraşu, Craiova, 1931; *Nuvele, povestiri, note critice,* I-II, ed. comentată de M. Paulian şi T. D. Măruţă, Craiova, 1936; *Opere alese*, I-II, schiţă bibliografică, analize, note de Sc. Struţeanu, Bucureşti, 1940; *Nuvele nouă*, introducere şi studiu de D. Mărăcineanu, Bucureşti, 1944; *Momente, schiţe, amintiri*, ed. îngrijită de Gh. Adamescu, Bucureşti, 1946; *Poezii*, ed. îngrijită de D. Murăraşu, Bucureşti, 1946; *Opere*, I-III, pref. de S. Iosifescu, Bucureşti, 1950; *Opere*, I-IV, ed. îngrijită de Al. Rosetti, Ş. Cioculescu şi L. Călin, Bucureşti, 1959-1964; *Scrisori şi acte*, ed. îngrijită şi pref. de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1963; *Fabule, satire, parodii*, ed. îngrijită de L. Călin, Timişoara, 1972; *Opere alese*, I-II, antologie şi pref. de M. Preda, Bucureşti, 1972; *Teatru*, pref şi bibliografie de G. Dimisianu, Bucureşti, 1973; *Teatru*, ed. îngrijită de Al. Rosetti, Ş. Cioculescu şi L. Călin, repere de istorie literară de Mioara Apolzan, Bucureşti, 1976; (ed. II, 1982); *Momente*, antologie, postfaţă şi bibliografie de A. Anghelescu, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1986); *Schiţe şi povestiri/Sketches and Stories,* ed. bilingvă, versiunea engleză de E. Tappe, Cluj-Napoca, 1979; *Nuvele*, ed. de V. Vintilescu, Timişoara, 1984; *Momente şi schiţe*, antologie de L. Călin, pref. de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, 1986; *La Hanul lui Mânjoală*, pref. de G. Dimisianu, Bucureşti, 1987; *Restituiri*, ed. de M. Bucur, Cluj-Napoca, 1986; *Temă şi variaţiuni*, ed. şi pref. de I. Vartic, Cluj-Napoca, 1988; *Momente, schiţe, povestiri*, ed. şi pref. de Virginia Carianopol, Bucureşti, 1991; *Nuvele şi povestiri,* ed. de Sanda Radian, Bucureşti, 1991; *Făt-Frumos cu Moţ în Frunte*, Craiova, 1991; *Abu-Hasan*, poveste orientală, Bucureşti, 1992; *Momente*, Bucureşti,

1992; *O făclie de Paşti,* ed. de Th. Codreanu, Galaţi, 1992; *O scrisoare pierdută*, Galaţi, 1993; *Despre lume, artă şi neamul românesc*, selecţia textelor şi cuvânt înainte de D. C. Mihăilescu, Bucureşti, 1994; *Scrieri alese,* teatru, nuvele, momente, schiţe, ed. de A. Shermanski, Braşov, 1994; *La Hanul lui Mânjoală,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1994; *Momente*, selecţie şi studiu introductiv de G. Dimisianu, Bucureşti, 1994; *Teatru*, Bucureşti, 1995; *Calul dracului şi alte povestiri*, ed. şi cuvânt înainte de Virginia Carianopol, Bucureşti, 1995; *Comediile lui I. L. Caragiale*, introducere, comentariu, dosar critic, note şi bibliografie comentată de L. Papadima, Bucureşti, 1996; *Momente*, ed. şi studiu introductiv de I. Vartic, note de Mariana Vartic, Cluj-Napoca, 1997; *Nimic fără Dumnezeu*, art. şi note critice, cu o pref. de Al. Paleologu, ed. de R. Codrescu, Bucureşti, 1997; *Momente şi schiţe*, ed. de H. Grămescu, Craiova, 1997; *Comedii,* Chişinău, 1997; *Proză,* Bucureşti, 1997; *Publicistică şi corespondenţă,* studiu introductiv de D. C. Mihăilescu, ed. îngrijită de M. Duţă, Bucureşti, 1999; *Versuri.* Stanţe elegiaco-satirice, gogoşi ritmate, parodii, epigrame, fabule, ode umoristice, Cluj-Napoca, 1999; *Opere,* I-III, studiu introductiv şi cronologie de Şt. Cazimir, Bucureşti, 2000; *Politice,* studiu introductiv de V. Fanache, ed. îngrijită, tabel cronologic şi referinţe critice de T. Vedinaş, Cluj-Napoca, 2000; *Opere,* I-IV, I. *Proza literară;* II. *Teatru. Scrieri despre teatru;* III. *Publicistică;* IV. *Corespondenţă,* ed. îngrijită de St. Ilin, N. Bârna şi C. Hârlav, Bucureşti, 2000-2002; *Kir Ianulea.* Poveşti, povestiri, evocări, parodii, anecdote şi snoave populare, ed. şi pref. de St. Ilin, Bucureşti, 2001; *Cele mai frumoase pagini,* Bucureşti, 2001; *Antologie de comedie românească,* ed. îngrijită, tabel cronologic şi selecţie de referinţe critice de E. Blajan, Bucureşti, 2001; *O scrisoare pierdută/Der verlorene Brief,* trad. din româneşte de Mite Kremnitz, pref. de O. Şchiau, Bucureşti, 2002; *Opere alese,* teatru, proză, publicistică/*Ausgewählte Werke,* ed. bilingvă de M. Albastru, Bucureşti, 2002; *Basme/Marchen,* ed. bilingvă de M. Albastru, Bucureşti, 2002; *Boul şi viţelul,* ed. bibliofilă de I. Iliescu, Timişoara, 2002; *Corespondenţa,* ed. de St. Ilin şi C. Hârlav, Bucureşti, 2002; *Un lettre perdu,* Tg. Jiu, 2002; *Mitică,* antologie/anthologie, ed. bilingvă, Bucureşti, 2002; *Momente şi schiţe,* Bucureşti, 2002; *Proza, fantastică/Phantastische Prosa,* ed. bilingvă de M. Albastru, Bucureşti, 2002; *Opere,* teatru, proză, versuri, ed. de M. Duţă, Bucureşti, 2003; *O scrisoare pierdută. O noapte furtunoasă. Conu Leonida faţă cu reacţiunea,* ed. de E. Circiu, Bucureşti, 2003; *Publicistica.* Politică şi… delicatese, ed. şi prefaţă de Viola Vancea, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Dobrogeanu-Gherea, în *Contemporanul,* nr. 10; 11; 12, 1885; idem, în *Drepturile omului*, nr. 89, 1885; C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii...*, I-II; N. Iorga, în *Adevărul*, nr. 1155, 1892; H. Sanielevici, *Încercări critice*, 1903; P. Eliade, *Causeries littéraires*, I-III, 1903; T. Maiorescu, *Critice*, III, 1908; G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească,* 1909; E. Lovinescu, *Critice*, II, 1910; III, 1915; H. Petra-Petrescu, *Ion Luca Caragiale Leben und Werke*, 1911; G. Ibrăileanu, *Note şi impresii*, 1920; Sc. Struţeanu, *Încercare critică asupra comicului dramatic la Caragiale*, 1924; G. Ibrăileanu, *Scriitori...*; idem*, Studii literare*, 1930; P. Zarifopol, *Artişti şi idei literare române*, 1930; Anna Colombo, *Vita e opere di Ion Luca Caragiale*, 1934; M. Ralea, *Valori*, 1935; P. Constantinescu, *Figuri literare*, 1938; B. Iordan şi L. Predescu, *Caragiale. Tragicul destin al unui mare scriitor*, 1939; Ş. Cioculescu, *Viaţa lui I. L. Caragiale*, 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; G. Călinescu, în *Jurnalul literar*, nr. 2, 1947; S. Iosifescu, *Caragiale*, 1951; *Studii şi conferinţe cu prilejul centenarului lui I. L. Caragiale*, 1952; E. Ionescu, *Notes et contre-notes*, 1962; P. Martin*, Ion Luca Caragiale*. Bibliografie de recomandare, 1964; I. Roman, *Caragiale*, 1965; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră,* 1966; C. Regman, *Confluenţe literare*, 1966; idem, *Cărţi, autori, tendinţe,* 1967; M. Zaciu, *Masca...*; B. Elvin, *Modernitatea clasicului Caragiale*, 1967; Şt. Cazimir, *Caragiale. Universul comic*, 1967; Perpessicius, *Scriitori*, II, 1967; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1967; I. Negoiţescu*, Însemnări critice*, 1970; Al. Paleologu*, Spiritul...*; Al. George*, Semne şi repere,* 1971; S. Iosifescu*, Dimensiuni caragialiene*, 1972; *Amintiri despre Caragiale*, 1972; Al. Paleologu, *Bunul simţ ca paradox*, 1972; *I.L.R.*, III; Al. George, *La sfârşitul lecturii*, I-III, 1973-1980; M. Ungheanu, *Pădurea de simboluri*, 1973; Eric. D. Tappe*, Ion Luca Caragiale*, 1974; I. Constantinescu, *Caragiale şi începuturile teatrului*

european modern, 1974 (ed. II, 2003); *I. L. Caragiale interpretat de...*, 1974; M. Zaciu, *Lecturi şi zile*, 1975; V. Cristea, *Domeniul criticii*, 1976; Al. Călinescu, *Caragiale sau vârsta modernă a literaturii*, 1976; *Studii despre opera luiI. L. Caragiale*, 1976; Ş. Cioculescu, *Viaţa lui I. L. Caragiale, Caragialiana*, 1977; M. Tomuş, *Opera lui I. L. Caragiale*, I, 1977; V. Cristea, *Alianţe literare*, 1977; Al. Piru, *Valori clasice,* 1978; V. Mîndra, *Jocul situaţiilor dramatice*, 1978; M. Ungheanu*, Lecturi şi rocade*, 1978; V. Silvestru, *Elemente de caragialeologie*, 1979; L. Ciocârlie, *Mari corespondenţe*, 1981; Maria Vodă Căpuşan*, Despre Caragiale*, 1982; I. Vartic, *Modelul şi oglinda,* 1982; N. Ciobanu, *Întâlnire cu opera*, 1982; C. Coroiu, *Tinereţea lui Gutenberg*, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; Ileana Berlogea, *Teatrul românesc. Teatrul universal*, 1983; Val Condurache, *Fantezii critice*, 1983; C. Cubleşan*, Teatrul între civic şi etic*, 1983; G. Dimisianu*, Lecturi libere*, 1983; Sara Iercoşan*, Junimismul în Transilvania*, 1983; S. Iosifescu, *De-a lungul unui secol*, 1983; Fl. Manolescu, *Caragiale şi Caragiale*, 1983; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983; A. Săceanu*, Clasicii nu vor să îmbătrânească*, 1983; V. Silvestru, *Ora 19,30,* 1983; M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; Şt. Cazimir, *Nu numai Caragiale*, 1984; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; V. Fanache, *Caragiale*, 1984; I. Cazaban, *Caragiale şi interpreţii săi*, 1985; V. Mîndra, *Istoria...*, I; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura*, I, 1986; N. Iorga*, Teatru şi societate*, 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, II, 1988; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; M. Drăgan, *Clasici şi moderni*, 1987; V. Vintilescu, *Secvenţe literare*, 1987; F. Aderca*, Contribuţii...*, II; F. Băileşteanu, *Aorist*, 1988; Şt. Cazimir, *I. L. Caragiale faţă cu kitschul*, 1988; Il. Chendi, *Scrieri*, I-II, 1988-1989; Sultana Craia, *Feţele oraşului*, 1988; M. Iorgulescu, *Eseu despre lumea lui Caragiale*, 1988; M. Ungheanu, *Fiii risipitori,* 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; P. Zarifopol, *Eseuri*, I, 1988; M. Bucur*, Opera vieţii. O biografie a luiI. L. Caragiale*, I, 1989; M. Sorescu, în *Literatorul*, nr. 9, 1992; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 29, 1995; Al. George, în *Luceafărul*, nr. 6, 1996; G. Dimisianu, *Clasici români din secolele XIX şi XX*, 1996; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 20, 1996; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 2, 1998; Marina Cap-Bun, *Oglinda din oglindă*, 1998; I. Tătaru, *Itinerar caragialian*, 1998; V. Popovici, în *Orizont*, nr. 5, 1998; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 11-12, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 40, 1998; Ş. Foarţă, *Caragialeta,* 1998; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească*, nr. 10-11, 1999; Liviu Papadima, *Caragiale, fireşte,* 1999; C. Cubleşan, *Caragiale în conştiinţa critică,* 1999; I. Tătaru, *I. L. Caragiale şi Prahova,* 2000; idem, *Menţiuni caragialiene,* 2000; Iolanda Sterpu, *Structura şi funcţiile dialogului în opera lui I. L. Caragiale,* 2000; Carmen Georgeta Şoimu, *I. L. Caragiale – strategii ale comunicării,* 2000; B. Ulmu, *Mic dicţionar Caragiale,* 2001; Sergiu Ailenei, *Infernul balcanic,* 2001; G. Negrea, *Anti-Caragiale,* 2001; Gh. Filip, *Cavalerii comicei figuri,* 2001; Şt. Cazimir, *Caragiale redivivus,* 2002; A. Goci, *„Fenomenul Caragiale" şi reîncarnările virtuale,* 2002; I. Vartic, *Clanul Caragiale,* 2002; Dorina Grăsoiu, *Caragiale în presa vremii,* 2002; I. Iliescu, *Ion Luca Caragiale în panteonul presei,* 2002; Maria Vodă Căpuşan, *Caragiale?,* 2002; *Dicţionarul personajelor lui Caragiale,* 2002; I. Derşidan, *Nordul Caragialian,* 2002; Marta Petreu, *Filosofia lui Caragiale,* 2003; Georgeta Stanciu, *I. L. Caragiale. Arhitectura comicului,* 2003; C. Stamatoiu, *„Caragialumea" – matrice şi prefigurare,* 2003; *Caragiale: tentaţia Nordului.* Studii şi articole, 2003. **(F. M.)**

CARAGIALE Luca I.[on], n. 2 iul. 1893, Bucureşti – m. 7 iun. 1921, Bucureşti. Poet. Fiul lui I. L. Caragiale şi al Alexandrinei (n. Burelly). Frate cu Mateiu I. Caragiale. Ideea bizară a părintelui fu de a da fiului său o educaţie particulară. Copilărie şi adolescenţă petrecute la Berlin, unde îşi însoţeşte familia în exilul voluntar, până la moartea tatălui (1912). Prietenia cu I. D. Gherea îşi găseşte expresia în micul roman libertin *Nevinovăţiile viclene* (*Viaţa Românească,* 1911). Textul, acuzat de pornografie, îl pune în dificultate pe G. Ibrăileanu, dar P. Zarifopol

îi ia apărarea cu argumente spirituale. Colab. la *Viaţa Românească, Flacăra, Sburătorul, Cuvântul liber, Hiena.* Poeziile, organizate în cicluri (*Efigiile înfiorate,* 1916; *Dintr-un oraş de munte,* 1916-1921; *Chipurile sulemenite,* 1917; *Izvorul vrajei,* 1917; *Jocul oglinzilor,* 1921), au rămas inedite. Înaintea morţii sale pretimpurii, **C.** pregătise pentru tipar ms *Jocul oglinzilor.* A tradus din Villon, E. A. Poe (*Corbul*) şi Knut Hamsun (*Pan*). Apreciat în epocă pentru rafinamentul culturii şi al sensibilităţii sale lirice, **C.** surprinde prin modernitate, anticipaţie şi inventivitate verbală.

OPERA: *Nevinovăţiile viclene*, în colab. cu I. D. Gherea, Bucureşti, 1969; *Jocul oglinzilor,* versuri publicate şi inedite, pref. de B. Cioculescu, Bucureşti, 1972.

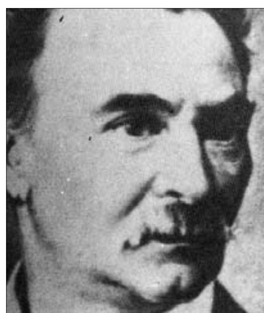
REFERINŢE CRITICE: Em. Bucuţa, în *Ideea europeană,* nr. 67, 1921; E. Lovinescu, *Critice,* VII, 1922; G. Călinescu, *Istoria*...; Ş. Cioculescu, *Viaţa lui I. L. Caragiale. Caragialiana,* 1977. **(M. Z.)**

CARAGIALE Mateiu Ion, n. 25 mart. 1885, Bucureşti – m. 17 ian. 1936, Bucureşti. Prozator şi poet. Fiul natural al lui I. L. Caragiale şi al Mariei Constantinescu. Între 1896 şi 1903 studiază la Colegiul „Sf. Gheorghe" din Bucureşti (înclinaţii spre istorie şi heraldică). Înscris la Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1903) şi Berlin (1904), este transferat din nou de I. L. Caragiale la Univ. bucureşteană (1905), unde îşi dă câteva examene (între 1906 şi 1909), fără a-şi termina studiile. În 1907 face o nouă călătorie la Berlin, menţionată mai târziu în *Remember*. Din 1910 începe să lucreze la *Craii de Curtea-Veche*, iar din 1911, la *Remember*. Debutează, datorită lui I. L. Caragiale, în *Viaţa Românească* (1912), cu un grupaj de poeme din viitorul vol. *Pajere*. Şef de cabinet la Ministerul Lucrărilor Publice (1912-1914); şef al biroului presei externe din Ministerul de Interne (1919-1921). Se căsătoreşte, în 1923, cu Marica Sion. În 1924 apare *Remember* (publicat mai întâi în *Viaţa Românească*, 1921). Romanul *Craii de Curtea-Veche*, publicat în *Gândirea* (1926-1928), apare în 1929 (Premiul S.S.R.). Al doilea roman al trilogiei proiectate, *Sub pecetea tainei,* publicat fragmentar (1930 şi 1933) în *Gândirea*, a rămas neterminat. Al treilea roman al ciclului, *Soborul ţaţelor*, conceput din 1929, a rămas în stare de proiect. Din 1933, **C.** se înstrăinează treptat de literatură, tot mai interesat, cum reiese din *Jurnalul* său, de o reformă radicală a vieţii sale. Definitivează totuşi două lucrări de heraldică, *În chestia unei aberaţii* (1930) şi *O contribuţie heraldică la istoria Brâncovenilor* (1935), ultimul studiu fiind o adevărată proză artistică. Proiectează, în 1935, o monografie despre contele von Hoditz, care-l atrage prin extravaganţă şi artificiu. Postum, apare vol. de poeme *Pajere* (1936), suită de portrete fals istorice, în manieră parnasiană, mizând, cum a observat E. Lovinescu, pe expresivităţi plastice şi sonore şi pe poanta ultimei terţine.

OPERA: *Remember,* Bucureşti, 1924; *Craii de Curtea-Veche,* Bucureşti, 1929; *Pajere,* ed. îngrijită de Marica M. Caragiale, notiţă bibliografică de Perpessicius şi un portret de M. Iancu, Bucureşti, 1936; *Opere,* ed. îngrijită şi prefaţată de Perpessicius, Bucureşti, 1936; *Craii de Curtea-Veche,* cu 14 ilustraţii de G. Tomaziu, Bucureşti, 1945; *Craii de Curtea-Veche,* ed. îngrijită şi prefaţată de Perpessicius, Bucureşti, 1965; *Mateiu I. Caragiale – un personaj. Dosar al existenţei,* vol. coordonat şi prefaţat de Al. Oprea, Bucureşti, 1979; *Pajere. Aigles royaux*, trad. de R. Vulpescu, Bucureşti, 1983; *Pajere. Remember. Craii de Curtea-Veche. Sub pecetea tainei,* Bucureşti, 1988; *Craii de Curtea-Veche*, pref. de V. Râpeanu, Galaţi, 1994; *Opere*, ed., studiu introductiv şi note de B. Cioculescu, Bucureşti, 1994; *Sub pecetea tainei*, ed. concepută şi îngrijită de M. Papahagi, cu o pref. de N. Manolescu şi o postfaţă de I. Vartic, Cluj-Napoca, 1994; *Craii de Curtea-Veche. Sub pecetea tainei*, studiu introductiv de V. Râpeanu, Bucureşti, 1996; *Pajere. Remember. Craii de Curtea-Veche. Sub pecetea tainei*, Chişinău, 1997; *Craii de Curtea-Veche*, texte alese, schiţă biografică, notă introductivă, referinţe bibliografice, documentar, aprecieri critice, îndreptar analitic şi index terminologic de Lidia Bodea, Iaşi, 1998; *Opere,* ed., studiu introductiv, note, variante şi comentarii de B. Cioculescu, Bucureşti, 2001; *Remember/Remember. Craii de Curtea Veche/Die Vier vom Alten Hof,* versiune bilingvă de M. Albastru, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* III; E. Lovinescu, *Istoria...* IV; Vl. Streinu, *Pagini...,* I; T. Vianu, *Studii şi portrete literare,* 1938; P. Constantinescu, *Figuri literare,* 1938; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...;* idem, *Varietăţi critice* 1966; G. Călinescu, *Ulysse,* 1967; P. Georgescu, *Polivalenţa...;* Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura*, I; L. Petrescu, *Realitate şi romanesc,* 1969; M. Călinescu, *Eseuri despre literatura modernă* 1970; T. Vârgolici, *Mateiu I. Caragiale,* 1970; Al. George, *Semne şi repere,* 1971; M. Niţescu, *Între Scylla şi Charibda,* 1972; Ş. Cioculescu, *Caragialiana,* 1974; M. Zaciu, *Lecturi...;* D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; Vl. Streinu, *Pagini...,* IV; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european,* 1976; Ş. Cioculescu, *Viaţa lui I. L. Caragiale. Caragialiana,* 1977; O. Cotruş, *Opera lui Mateiu I. Caragiale,* 1977 (ed. II, 2001); I. Vartic, *Spectacol interior,* 1977; C. M. Ionescu, *Palimpseste,* 1979; M. Muthu, *La marginea geometriei,* 1979; M. Papahagi, *Eros şi utopie,* 1980; Al. George, *Mateiu I. Caragiale,* 1981; V. Lovinescu, *Al patrulea hagialâc,* 1981; N. Manolescu, *Arca...,* III; N. Steinhardt, *Critică...;* Radu G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor,* 1983; Ov. S. Crohmălniceanu, *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură, 1984;* M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* II, 1984; *Mateiu Caragiale, interpretat de...,* 1985; N. Manolescu, *Teme,* VI, 1986; Al. Călinescu, *Biblioteci...;* Ş. Cioculescu, *Caragialiana,* 1987; idem, *Dialoguri literare,* 1987; N. Steinhardt, *Escale...;* M. Anghelescu, *Textul şi realitatea,* 1988; Sultana Craia, *Feţele oraşului,* 1988; O. Ghidirmic, *Proza...;* Olimpia Radu, *Pagini de critică,* 1988; N. Steinhardt, *Prin alţii spre sine,* 1988; M. Zamfir, *Cealaltă faţă...,* 1988; M. Muthu, *Alchimia mileniului,* 1989; Gh. Perian, în *Vatra*, nr. 6, 1995; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1995; T. Popescu, în *Steaua*, nr. 1-2, 1996; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1-2; 11-12, 1997; I. Boldea, *Faţa şi reversul textului. Ion Luca Caragiale şi Mateiu I. Caragiale,* 1998; B. Cioculescu, în *România literară*, nr. 46, 1999; Maria Subi, în *Limbă şi literatură,* nr. 3-4, 2000; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2001; C. Ciopraga, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 2001; N. Breban, în *România literară,* nr. 3, 2001; S. Ailenei, *Infernul balcanic,* 2001; I. Iovan, *Mateiu Caragiale: portretul unui dandy român,* 2002; Gh. Glodeanu, *Poetica misterului în opera lui Mateiu Caragiale,* 2003; Matei Călinescu, *Mateiu I. Caragiale: recitiri,* 2003. **(I. V.)**

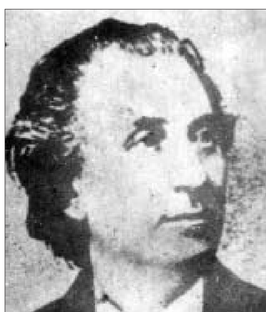

CARAGIALI Costache, n. 29 mart. 1815, Bucureşti – m. 13 febr. 1877, Bucureşti. Dramaturg, poet şi prozator. Fiul lui Ştefan Caragiali, grec de origine, credincer la Curtea domnitorului Ioan Gh. Caragea, şi al Mariei (n. Nestor). Unchiul lui I. L. Caragiale şi frate cu Iorgu Caragiali. A studiat la Acad. Grecească din Bucureşti şi la Şcoala de Mimică şi Declamaţie a Soc. Filarmonice (1835-1838). A debutat ca actor în 1835, într-un rol din *Alzira* lui Voltaire, şi ca scriitor, cu vol. *Scrieri* (1840). între 1838 şi 1841 şi în 1843-1844, la Botoşani şi Iaşi, ca actor şi regizor, joacă un rol important în organizarea teatrului românesc; în aceeaşi perioadă colaborează la *Albina românească, Foaie pentru minte, inimă şi literatură* şi *Curierul românesc.* În 1845 reface trupa dramatică românească din Bucureşti, iar în 1852 e primul director-concesionar al Teatrului cel Mare. În 1855 abandonează cariera teatrală, la care revine doar cu intermitenţe. Actor patetic şi grandilocvent, de factură romantică, a scris poezie şi proză de acelaşi gen, nu deosebit de valoroasă. Numai unele din piesele sale de teatru sunt publicate în timpul vieţii (*O repetiţie moldovenească sau Noi şi iar noi,* 1845; *O soarč la mahala sau Amestec de dorinţe,* 1847; *Biciuirea cometului de la 1^{iu} iunie 1857,* 1857); unele texte dramatice sunt adaptări sau prelucrări, altele s-au pierdut (*Dezertorul sau sluga isteaţă,* 1845). Compuse cu real simţ al scenei, comediile sale înfăţişează cu vervă moravurile vremii sau vicisitudinile tinerei scene româneşti. **C.** este şi memorialist (*Teatru naţionale în Ţara Românească,* 1867). În *Dreptatea popolului judece pe fraţii Caragiali* (1848) îşi explică sentimentele faţă de revoluţie (la care n-a participat direct).

OPERA: *Scrieri,* Iaşi, 1840; *O repetiţie moldovenească sau Noi şi iar noi,* Iaşi, 1845 (ed. nouă, Vălenii de Munte, 1908); *O soarč la mahala sau Amestec de dorinţe,* Bucureşti, 1847; *Dreptatea*

popolului judece pe fraţii Caragiali, Bucureşti, 1848; *Biciuirea cometului de la 1iu iunie 1857,* Bucureşti, 1857; *Teatru naţionale în Ţara Românească,* Bucureşti, 1867; *Primii noştri dramaturgi,* ed. îngrijită şi glosar de Al. Niculescu, antologie, studiu introductiv şi note biobibliografice de Fl. Tornea, Bucureşti, 1956.

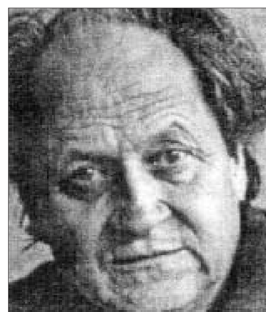
REFERINŢE CRITICE: I. Diacu Xenofon, *Viaţa şi opera unui nedreptăţit: Costache Şt. Carageale, primul director al Teatrului Naţional din Bucureşti,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; Fl. Tornea, *Un artist cetăţean. Costache Caragiale,* 1954; I. Massoff, *Teatrul românesc,* I, 1961; *Istoria teatrului în România,* I, 1965; G. Călinescu, *Studii şi cercetări de istorie literară,* 1966; G. Ivaşcu, *Istoria...*; *I. L. R.,* II; I. Rotaru, *O istorie...,* I; V. Brădăţeanu, *Profiluri,* I, 1973; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983. **(G. A.)**

CARAGIALI Iorgu, n. c. 1826 – m. 8 febr. 1894. Dramaturg. Fiul lui Ştefan Caragiali, grec de origine, credincer la Curtea domnitorului Ioan Gh. Caragea, şi al Mariei (n. Nestor). Unchiul lui I. L. Caragiale şi frate cu Costache Caragiali. Studiază la Şcoala de Muzică a Cadeţilor şi debutează ca actor, în 1845, în trupa fratelui său. Primele scrieri publicate sunt *Cometul sau Astronomul voiajor* (1857) şi *Jelbariu* (1857). Amintirea personalităţii lui **C.** s-a păstrat mai ales datorită nepotului său, I.L. Caragiale, care i-a creionat un portret de neuitat în *Din carnetul unui vechi sufleor* (1881). Cu propria trupă de actori, din care a făcut parte şi M. Eminescu, a jucat în Bucureşti şi, mai ales, în oraşele de provincie. A scris cântecele comice în maniera lui V. Alecsandri, mult inferioare modelului, comedii-vodevil şi chiar drame cu „foc bengal”, multe rămase în ms (*Cântecul românilor la primirea în Bucureşti a prinţului lor Alexandru-Ioan I*, 1859; *Cântecul deputaţilor şi al desperatului,* 1871). Unele comedii prevestesc, prin personaje şi dialog, teatrul lui I. L. Caragiale.

OPERA: *Cometul sau Astronomul voiajor,* Bucureşti, 1857; *Jelbariu,* Bucureşti, 1857; *Surdul,* Bucureşti, 1857; *Cântecul românilor la primirea în Bucureşti a prinţului lor Alexandru-Ioan I,* Bucureşti, 1859; *Moş Trifoi sau Cum ţi-i aşterne aşa-i dormi,* Bucureşti, 1859; *Degeraţii de la Bobotează sau Sfâşierea plăpomii,* Bucureşti, 1861; *Aş voi şi nu pociu sau Frica păzeşte pepenii,* Bucureşti, 1861; *Nu e pentru cine se găteşte, ci pentru cine se nimereşte,* Bucureşti, 1866; *Martirii Candiei,* Bucureşti, 1867; *Cântecul deputaţilor şi al desperatului,* Bucureşti, 1871; *Poveţele lui Mihai Bravul către români la monumentul său,* Bucureşti, 1874.

REFERINŢE CRITICE: I. Massoff, *Teatrul românesc,* I, 1961; II, 1966; *Istoria teatrului în România,* I, 1965; G. Călinescu, *Studii şi cercetări de istorie literară,* 1966; M. Apostol, *Iorgu Caragiale* (*1826-1894*)*,* 1986. **(G. A.)**

CARAION Ion (pseud. lui Stelian Diaconescu), n. 24 mai 1923, satul Ruşavăţ, com. Vipereşti, jud. Buzău – m. 21 iulie 1986, Lausanne (Elveţia). Poet, eseist şi traducător. Clasele primare la Râmnicu-Sărat (1930-1934); Liceul „B. P. Hasdeu” din Buzău (1934-1942), unde editează pe speze proprii, împreună cu Al. Lungu, rev. de poezie *Zarathustra* (1940-1941); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1948). A debutat în 1939, cu versuri şi recenzii, în *Universul literar* şi *Curentul literar*; vol. de debut, *Panopticum*, (1943), e urmat de alte două vol. de versuri: *Omul profilat pe cer* (1945) şi *Cântece negre* (1946). Antifascist activ în anii războiului, redactor la ziarele *Timpul* şi *Ecoul*, participă în 1944 la fondarea şi apariţia legală a ziarului comunist *Scânteia*, fiind concomitent şi secretar de redacţie al ziarului *Scânteia tineretului*, de unde demisionează după numai câteva luni. Colaborator al lui G. Călinescu în redacţia rev. *Lumea* (1945). Iniţiator, împreună cu Virgil Ierunca al rev. pentalingve *Agora* (1947). Îngrijitor al *Caietelor de poezie* ale *Revistei Fundaţiilor Regale*

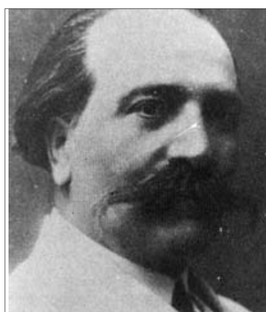
(1946-1947); consilier de presă în Ministerul Artelor şi Cultelor (1944-1946); redactor la vechea editură Cartea Românească în ultimul an al existenţei acesteia (1948). Arestat şi condamnat din motive politice (1950-1955; 1958-1964), condamnat la moarte în 1958, **C.** a executat unsprezece ani de detenţie la Canal, în închisorile de la Jilava, Gherla şi Aiud, în minele de plumb de la Cavnic şi Baia Sprie etc. Eliberat în 1964, revine în viaţa literară după o absenţă de aproape două decenii, o dată cu vol. de versuri *Eseu* (1966), urmat, în 1969, de culegerea retrospectivă *Necunoscutul ferestrelor*, distinsă cu Premiul „Mihai Eminescu" al Acad. Mai primise, anterior, Premiul Editurii Forum pentru vol. *Omul profilat pe cer* (1945) şi Premiul Uniunii Scriitorilor, pentru trad. vol. *Antologia orăşelului Spoon River* de Edgar Lee Masters (1968). Publică în anii '70, numeroase vol. de versuri, care-l impun în prim-planul poeziei româneşti a timpului: *Cârtiţa şi aproapele* (1970), *Deasupra deasuprelor* (1970), *Cimitirul de stele* (1971), *Selene şi Pan* (1971), *Munţii de os* (1972), *Frunzele în Galaad* (1973), *Poeme*, (1974), *Lacrimi perpendiculare* (1978), *Interogarea magilor* (1978) etc. De factură foarte personală este şi eseistica poetului, cuprinsă în vol. *Duelul cu crinii* (1972), *Enigmatica nobleţe* (1974), *Pălărierul silabelor* (1976), *Bacovia. Sfârşitul continuu* (1977), *Jurnal* (I, 1980). **C.** şi-a mai înscris numele – ca antologator, traducător, prefaţator – şi pe pagina de titlu a unor antologii reprezentative pentru poezia romandă (1972), franceză (I-III, 1974-1976), canadiană (1978) şi americană (1979). În afara trad. (din zeci de autori) incluse în antologiile deja amintite, **C.** a mai semnat trad. (multe din ele însoţite şi de pref.) din opera lui Marcel Aymé, Honoré de Balzac, Marietta Şahighian, Al. Dumas, Sherwood Anderson, Antoine de Saint-Exupéry, Ryunosuke Akutagawa, Anna Ahmatova, Ezra Pound, Raymond Queneau ş.a. A mai semnat pref. la vol. de Georg Scherg, Mihai Crama, Tudor Arghezi. Era redactor la rev. *România literară*, când, în vara anului 1981, în urma unor „ameninţări şi atacuri şovine, inseriate pe luni de zile", este silit să părăsească ţara, „luând la 58 de ani drumul pribegiei, cu soţia, copilul meu şi două valize". Stabilit în Elveţia, la Lausanne, editează aici rev. *2 plus 2* (1983), *Don Quichotte* şi *Correspondances* (col. de poeme şi eseuri în şase lb., similară rev. *Agora*); mai colaborează la Radio Londra şi la rev. *Limite* (Paris), *Dialog* (Dietzenbach), *Săptămâna müncheneză, Contrapunct* (München), *Curentul* (München), *Jalons* (Chambourg-sur-Indre), *Cuvântul românesc* (Suedia), *Uomini e libri* (Milano), *Izvoare* (Israel), *Revista mea* (Israel), *Gazette de Genève, Tribune de Genève, American Romanian Academy Journal* (SUA), *Tribune-dimanche* (Elveţia), *Écriture* (Elveţia), *Le Figaro* (Paris), *PEN Internationale* (Paris), *Le journal des poètes* (Belgia), *Neue Europe* (Luxemburg), *Grandive* (New York), *Repères* (Paris), *L'Echo sentimentale* (Elveţia) etc. În străinătate, **C.** a scris versuri în lb. română şi franceză, eseuri şi comentarii literare, pamflete social-politice antitotalitare (*Insectele tovarăşului Hitler*, 1982). Calomniat şi injuriat în ţară (în rev. *Săptămâna*), poetul era, în aceiaşi ani '80, comentat şi elogiat în străinătate de nume ilustre ale poeziei contemporane, tradus în lb. franceză şi engleză, omagiat postum la Sorbona (1988). După 1989, versurile din exil au putut fi publicate şi în ţară (vol. *Apa de apoi*, 1991).

OPERA: *Panopticum*, Bucureşti, 1943; *Omul profilat pe cer*, Bucureşti, 1945; *Cântece negre*, Bucureşti, 1946; *Eseu*, Bucureşti, 1966; *Dimineaţa nimănui*, Bucureşti, 1967; *Necunoscutul ferestrelor*, ed. retrospectivă, Bucureşti, 1969; *Cârtiţa şi aproapele*, Bucureşti, 1970; *Deasupra deasuprelor*, Bucureşti, 1970; *Masa tăcerii*. Simposion de metafore la Brâncuşi, antologie şi pref. de ~, Bucureşti, 1970; *Cimitirul din stele*, Bucureşti, 1971; *Selene şi Pan*, Bucureşti, 1971; *Munţii de os*, Bucureşti, 1972; *Duelul cu crinii*, Bucureşti, 1972; *Frunzele în Galaad*, Cluj, 1973; *Poeme,* ed. selectivă, pref. de E. Manu, Bucureşti, 1974; *Enigmatica nobleţe*, Bucureşti, 1974; *Marta – fata cu poveşti în palme*, Bucureşti, 1974; *Lied, das in der Flöte blieb (Cântec rămas în fluier)*, versiune germană de G. Scherg, Bucureşti, 1974; *Pălărierul silabelor*, Bucureşti, 1976; *O ureche de dulceaţă şi-o ureche de pelin*, Bucureşti, 1976; *Bacovia. Sfârşitul continuu*, Bucureşti, 1977 (ed. II, 1979); *Lacrimi perpendiculare,* ed. retrospectivă, pref. de M. Petroveanu, Bucureşti, 1978; *Interogarea magilor*, Bucureşti, 1978; *Lucrurile de dimineaţă*, Bucureşti, 1978; *Cântecul Singurei/Le chant de l'Unique*, ed. bilingvă, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1979; *Jurnal*, I. Literatură şi contraliteratură, Bucureşti, 1980;

Dragostea e pseudonimul morţii, Bucureşti, 1980; *Poems*, versiune engleză de Marguerite Dorian şi Elliot B. Urdang, Ohio, 1981; *Insectele tovarăşului Hitler*, München, 1982; *L'Am-Stram-Gramité*, počmes, versiune franceză de G.-E. Clancier, Vahé Godel, H. Liman, J. Malrieu, R. Marteau, J. Mitaud, Danielle Obadia, A. Rappaport, J.-C. Renard, P. O. Soussouev, J.-P. Valotton, Lausanne, f.a.; *La terre a mangé ses fontaines*, poèmes choisis et adaptés par Vahé Godel, 1985; *Apa de apoi*. Versuri din exil, ed. şi postfaţă de E. Manu, Bucureşti, 1991; *Greşeala de a fi/The Error of Being*, trad. engleză de Marguerite Dorian şi E. B. Urdang, Bucureşti-London-Boston, 1994; *Tristeţe şi cărţi*, eseuri, ed. şi pref. de E. Manu, Bucureşti, 1995; *Postume*, ed. şi postfaţă de E. Manu, Bucureşti, 1995; *Cimitirul din stele*, versuri, ed. îngrijită de E. Manu, Bucureşti, 1995; *Exil interior,* poeme din exil, Bucureşti, 1997; *Dragostea e pseudonimul morţii,* versuri, Chişinău, 1997; *Jurnal,* II, Bucureşti, 1998; *Ultima bolgie. Jurnal III,* Bucureşti, 1998; *Poezii arestate,* ed. şi pref. de N. Ţone, Bucureşti, 1999; *Scrisori către Nicholas Catanoy,* ed. de Maria Pal, Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: M. Aymé, *Poveştile motanului*, Bucureşti, 1947; H. de Balzac, *Istoria măririi şi decăderii lui César Birotteau*, Bucureşti, 1949; Vera Ketlinskaia, *Bărbăţie,* în colab. cu Maria Z. Vlad, Bucureşti, 1949; I. A. Goncearov, *Oblomov,* după trad. lui I. Frunză, Bucureşti, 1949; Marietta Şahighian, *Hidrocentrala*, Bucureşti, 1949; Al. Dumas, *Doamna de Montsoreau*, I-II, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1968); Sh. Anderson, *Sunt un nătărău. Moartea în pădure. Alb sărac,* pref. de ~, Bucureşti, 1966; A. de Saint-Exupéry, *Pământ al oamenilor*, pref. de ~, Bucureşti, 1967; R. Akutagawa, *Rashomon*, Bucureşti, 1968; E. L. Masters, *Antologia orăşelului Spoon River*, Bucureşti, 1968; G. Rovani, *O sută de ani*, I-II, Bucureşti, 1968; E. Faure, *Funcţia cinematografului*, Bucureşti, 1971; P. Emmanuel, *Poeme*, în colab. cu Şt. Aug. Doinaş, Bucureşti, 1972; G.-E. Clancier, *De-a pururea şi-o zi*, Bucureşti, 1972; D. Defoe, *Căpitanul Singleton*, Bucureşti, 1972; idem, *Colonelul Jack*, Bucureşti, 1972; *Cinci poeţi romanzi*, pref. şi note de~, Bucureşti, 1972; Anna Ahmatova, *Versuri*, cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1974; Mary Webb, *Hazel, fata pământului*, Bucureşti, 1974; *Antologia poeziei franceze de la Rimbaud până azi*, I-III, în colab. cu Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1974-1976; E. Pound, *Cantos şi alte poeme*, Bucureşti, 1975; M. Lowry, *La poalele vulcanului*, Bucureşti, 1978; *Poeţi canadieni contemporani* (de limbă engleză), pref. şi antologie de ~, Bucureşti, 1978; R. Queneau, *Artă poetică,* pref. de ~, Bucureşti, 1979; W. Ruyslick, *Rezervaţia*, pref. şi tabel cronologic de ~, Bucureşti, 1979; *Antologia poeziei americane*, alcătuită de ~, Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; I. Negoiţescu, *Însemnări critice*, 1970; V. Felea, *Poezie şi critică*, 1971; Perpessicius, *Lecturi...*; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; P. Poantă, *Modalităţi...*; L. Raicu, *Structuri literare*, 1973; E. Simion, *Scriitori...*, I; Al. Piru, *Poezia...*, I; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; I. Negoiţescu, *Analize...*; C. Regman, *Colocvial*, 1976; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977; M. Preda, *Viaţa ca o pradă*, 1977; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului*, 1978; M. Niţescu, *Poeţi contemporani*, 1978; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; Z. Sângeorzan, *Conversaţii critice*, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; M. Alhau, Guy de Bosschère, M. Butor, A. Chedid, P. Dhainaut, Margueritte Dorian, A. Silva Estrada, A. Frénaud, D. Escobar Galindo, V. Gerbasi, V. Godel, E. Humeau, O. Ibrahimoff, J. Mansour, Pierrette Micheloud, Janine Mitaud, Xuân Phúo, M. Pietri, R. Pinget, J.-C. Renard, J. Rousselot, R. Sanesi, Madeleine Santschi, E. B. Urdang, J.-P. Valotton, în *Hommage à Ion Caraion*, Lausanne, 1984; G. Tomaziu, M. Alhau, P. Bertholet, G. de Bosschčre, J.-L. Cornuz, G.-E. Clancier, B. Dolingher, Marguerite Dorian, H. Georgescu, S. Golopenţia, O. Ibrahimoff, J. P. Grin, J.-G. Lossier, H. Liman, J. Mitaud, Christiane Mestas, J.-P. Mestas, V. Mănuceanu, M. Pietri, Madeleine Santschi, Cornelia Vissarion-Mănuceanu, R. G. Tavernier, P. O. Soussouev, D. Tudoran, în *Dialog,* Dietzenbach, sept. 1987 (nr. omagial); I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; *Caiete critice*, nr. 1-2, 1996 (nr. omagial); N. Manolescu, în *România literară*, nr. 47, 1997; E. Manu, în *România literară*, nr. 17, 1997; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 1-2, 1998; idem, în *România literară*, nr. 11, 1998; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 13-14; 1999; G. Şerban, în *România literară*, nr. 49, 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 13-14, 1999;

E. Manu, *Ion Caraion,* 1999; C. D. Zeletin, în *Ateneu,* nr. 1; 2, 2000; M. Pelin, *„Artur". Dosarul Ion Caraion,* 2001; V. Mureşan, în *Familia,* nr. 10, 2001; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 7, 2002; Alex, Ştefănescu, în *România literară,* nr. 11, 2003; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 674, 2003. **(C. R.)**

CARAIVAN Virgil, n. 12 febr. 1879, com. Şuletea, jud. Vaslui – m. 1966. Prozator. Fiul lui Neculai Caraivan, învăţător, şi al Smarandei (n. ?). Şcoala primară la Şuletea: gimnaziul la Bârlad; liceul la Piatra-Neamţ (terminat în 1900); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Drept a Univ. din Bucureşti (1903). Debutează în *Noua revistă română,* cu studiul *Ritmul muncii în poeziile populare* (1901). Debut editorial cu vol. de „poveşti şi snoave" *La şezătoare* (1907), urmat de *Poveşti* (1908), *Doamna Ilina* (1909), *Movila roşie* (1913), *La gura sobei* (1924) etc. A editat ziarul *Tribuna* (1903), rev. *Răzeşul* (1926) şi *Documente răzăşeşti* (1932). A colaborat la *Luceafărul, Sămănătorul, Floarea darurilor, Ion Creangă* etc. Membru fondator al Soc. Scriitorilor Români, al cărei casier a fost începând din 1908. După 1933 se retrage la ţară şi este înregistrat ca agricultor. Activitatea sa de scriitor rămâne eterogenă. A tradus din Gogol, din folclorul universal (*Poveşti de pretutindeni,* 1908; *Poveşti franceze,* 1909; *Poveşti corsicane,* 1910) şi a publicat col., azi greu reperabilă, „Basme şi legende streine".

OPERA: *La şezătoare.* Poveşti şi snoave, Bucureşti, 1907 (ed. II, 1922; ed. III, 1927); *Poveşti de pretutindeni,* Bucureşti, 1908; *Poveşti,* Bucureşti, 1908; *Doamna Ilina,* Bucureşti, 1909; *O delegaţie de răzeşi în capitală sau istoricul unui sat moldovenesc,* Bucureşti, 1911; *Movila roşie,* Bârlad, 1913; *Snoave,* Bârlad, f.a.; *La gura sobei.* Poveşti şi snoave, Bârlad, 1924; *Aliman voinicul,* Bucureşti, 1928; *Bătălia de la Mărăşeşti,* Bârlad, 1929; *Memoriu de activitate ostăşească în războiul de întregire,* Bârlad, 1934; *Când a fost întemeiată „Societatea Scriitorilor Români". Inginerul Tiberiu Irimie. Amintiri* (*1875-1937*)*,* Bârlad, 1939. Traduceri: *Poveşti de pretutindeni,* Bucureşti, 1908 (ed. III, 1926); *Poveşti franceze,* Bucureşti, 1909; *Poveşti corsicane,* Bucureşti, 1910.

REFERINŢE CRITICE: I. I. S., în *Revista idealistă,* vol. I, 1908; *Calendarul bibliotecii enciclopedice Socec,* 1909; Gh. Adamescu, *Contribuţiune la bibliografia românească,* III, 1928. **(C. A. M.)**

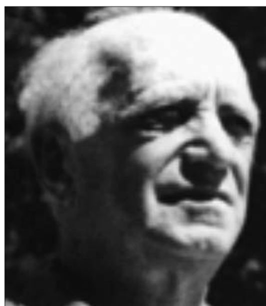
CARAMAN Petru, n. 14 dec. 1898, com. Vârlezi, jud. Galaţi – m. 9 ian. 1980, Iaşi. Folclorist şi etnograf. Fiul lui Neculai Caraman, ţăran răzeş, şi al Elenei (n. Miron). Şcoala primară în Vârlezi (1903-1909); elev bursier la Liceul Internat „Costache Negruzzi" din Iaşi (1909-1917), unde are străluciţi prof., ca Vasile Bogrea, Calistrat Hogaş, Augustin Scriban, o vreme şi pe Iorgu Iordan, a căror influenţă se va răsfrânge, foarte probabil, asupra orientării sale viitoare. Student al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. Mihăilene din Iaşi, secţia filologie modernă (1918-1921), având ca prof. mari personalităţi ale culturii româneşti: G. Ibrăileanu, Al. Philippide, Ilie Bărbulescu, Traian Bratu, Ion Petrovici, Dimitrie Gusti, Orest Tafrali. Licenţiat *magna cum laude* (1921) şi absolvent al Seminarului Pedagogic Universitar din Iaşi (1922). Examen de capacitate în specialităţile lb. latină şi, respectiv, lb. română (l923), lecţia sa de probă, *Răspândirea poeziei populare,* ţinută la Liceul „Sf. Sava", făcând o deosebită impresie asupra lui Ov. Densusianu, membru în comisie. Prof. secundar la Cernăuţi (1923-1925). Studii de specializare în slavistică la Univ. din Varşovia, Lvov şi Cracovia (1925-1928). Debutează în rev. *Arhiva* (1926), cu *Ştiri despre români şi despre orientul Europei din pragul veacului XIV* (*1308*). Dr. în litere şi filosofie, specialitatea etnografie, al Univ. din Cracovia, cu teza *Obrzed Koledowania u Slowian i u Rumunów. Studjum porównawcze* (1928), publicată de Acad. Poloneză (1933). Excursii de studii la Praga, Viena, Belgrad, Zagreb, Sarajevo, Ljubljana (1928-1929) şi Atena (1929). Prof. secundar la Bucureşti

(1929-1934; 1938); director al Institutului Român din Sofia (1934-1937); conf. (1938-1941) şi prof. (1941-1947) de slavistică la Univ. din Iaşi, ca succesor al lui Ilie Bărbulescu. Obligat de împrejurări, se retrage, vreme de peste trei decenii, „în asceza orgolioasă (şi exemplară!) a studiului şi scrisului", devenind, în ciuda atâtor adversităţi, unul dintre cei mai prolifici învăţaţi români, după cum o dovedeşte bogata sa moştenire ştiinţifică, care însuma, la moartea sa, aproximativ şase mii de pag. dactilografiate. A colaborat la *Lud Slowianski* (Cracovia), *Anuarul Arhivei de Folclor, Buletinul Institutului de Filologie Română „Al. Philippide", Zalmoxis, Însemnări ieşene, Balcania, Dacoromania* (Freiburg – München), *Tomis, Etnografski i folkloristicini izsledvaniia* (Sofia), *Anuarul de folclor, Anuar de lingvistică şi istorie literară, Revista de istorie şi teorie literară.* Prof. de slavistică, **C.** optează, ca principală direcţie de cercetare, pentru folclorul şi etnografia comparată, demersurile sale etnologice vizând nu o dată literatura şi istoria literară românească.

OPERA: *Substratul mitologic al sărbătorilor de iarnă la români şi slavi.* Contribuţie la studiul mitologiei creştine, în vol. *Omagiu profesorului Ilie Bărbulescu,* Iaşi, 1931; *Obrzed Koledowania u Slowian i u Rumunów.* Studjum porównawcze, Cracovia, 1933; *Datinile româneşti în limba franceză.* Contribuţie critică asupra folclorului român în străinătate, Bucureşti, 1934; *Magia populară ca sursă de inspiraţie pentru poezia cultă*, în vol. *Elogiu folclorului românesc,* antologie şi pref. de O. Păun, text îngrijit de Maria Mărdărescu şi O. Păun, Bucureşti, 1969; *Descolindatul în Sud-Estul Europei.* Partea I, în *Anuarul de folclor,* vol. II, Cluj-Napoca, 1981; *Literatură populară,* antologie, introd., note, indici şi glosar de I. H. Ciubotaru, în *Caietele Arhivei de folclor,* III, Iaşi, 1982; *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare.* Studiu de folclor comparat, ed. îngrijită de Silvia Ciubotaru, pref. de Ov. Bârlea, Bucureşti, 1983; *Pământ şi apă.* Contribuţie etnologică la studiul simbolicei eminesciene, ed., pref., note şi indice de Gh. Drăgan, Iaşi, 1984; *Studii de folclor,* I-III, ed. îngrijită de Viorica Săvulescu, studiu introductiv şi tabel cronologic de I. Datcu, Bucureşti, 1987-1995; *De la spiritul de orientare la spiritul critic axat pe tradiţia autohtonă: reflecţii asupra concepţiei despre specificul etnic în literatură, ca emanaţie a sursei folclorice,* Bucureşti, 1994; *Descolindatul în Orientul şi Sud-Estul Europei,* studiu de folclor comparat, ed. îngrijită şi postfaţă de I. H. Ciubotaru, Iaşi, 1997; *Studii de etnografie şi folclor,* ed. de O. Bârlea şi I. H. Ciubotaru, Iaşi, 1997; *Studii de etnologie,* studiu introductiv şi tabel cronologic de I. Datcu, ed. de Viorica Săvulescu, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: D. Macrea, în *Dacoromania,* vol. VII, 1931-1933; D. Caracostea, *Balada poporană română,* 1932-1933; N. Iorga, în *Revista istorică,* nr. 7-9, 1933; P. P. P.[anaitescu], în *Revista istorică română,* vol. III, 1933; Ov. Densusianu, în *Grai şi suflet,* vol. VI, 1933-1934; P. Caraman (autorecenzie), în *Buletinul Institutului de Filologie Română „Al. Philippide",* vol. I, 1934; H. H. Stahl, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1934; V. Gr. Chelaru, în *Arhiva,* nr. 3-4, 1934; S. Pop, în *Ţara Bârsei,* nr. 4, 1934; A. Brückner, în *Zeitschrift für Slavische Philologie,* vol. XI, 1934; M. Eliade, în *Vremea,* nr. 414, 1935; Th. Capidan, în *Revue internationale des études balkaniques,* tom. I, 1936; Hr. Vakarelski, în *Revue internationale des études balkaniques,* tom. I, 1936; I. Licea, în *Revista vremii,* nr. 5-6, 1936 (reluat în vol. *Cântecele ostăşeşti din vremea războiului, cu o scurtă privire asupra folclorului român,* 1936); M. Eliade, în *Cuvântul,* nr. 3182, 3183, 1938; G. Pascu, în *Revista critică,* nr. 4, 1938; Ov. Bârlea, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 6, 1941; D. Caracostea, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 12, 1942; idem, *ibidem,* nr. 8, 1943; H. Brauner, în *Studii. Revistă de ştiinţă, filosofie, arte,* nr. l, 1948; Al. I. Amzulescu, *Balade populare româneşti,* I, 1964; Gh. Vrabie, *Balada populară română,* 1966; idem, *Folcloristica română,* 1968; A. Fochi, *Recherches comparées de folklore sud-est européen,* 1972; I. Taloş, *Meşterul Manole,* 1973; Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; Tr. Herseni, *Forme străvechi de cultură poporană românească. Studiu de paleo-etnografie a cetelor de feciori din Ţara Oltului,* 1977; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* 1977; Gh. Ivănescu, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1977-1978; I. Datcu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 2, 1978; Al. I. Amzulescu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 2, 1979; I. D. Lăudat, în *Biserica ortodoxă română,* nr. 3-4, 1979; R. Vulcănescu, *Dicţionar de etnologie,* 1979; I. Datcu – Sabina C. Stroescu, *Dicţionarul folcloriştilor,* I, 1979; I. Datcu, în *România literară,* nr. 3, 1980; M. Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han,* 1980; I.

Muşlea, în *Anuarul de folclor,* 1980; I. D. Lăudat, în *Buletinul Societăţii de Ştiinţe Filologice,* 1980; idem, în *Cronica,* nr. 12, 1980; A. Vraciu, în *Limbă şi literatură,* vol. III, 1980; idem, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza”,* Lingvistică, tom. XXVI, 1980; I. D. Lăudat, în *Ethnologica,* 1981; I. H. Ciubotaru, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1979-1980; M. Fotea, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1981-1982; R. Răutu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. l, 1983; Al. Teodorescu, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1983-1984; I. Datcu, *Dicţionarul folcloriştilor,* II, 1983; Ov. Bârlea, *Efigii,* 1987; R. Ivăncescu, în *Anuarul Arhivei de folclor,* 1984-1986; A. Stoian, în *Anuarul Arhivei de folclor,* 1984-1986; I. Şeuleanu, în *Steaua,* nr. 12, 1987; I. Datcu, în *Anuarul Arhivei de folclor,* vol. VIII-X, 1987-1989; Z. Sângeorzan, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1991; I. Datcu, în *România literară,* nr. 51-52, 1998; idem, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; I. Şeuleanu, *ibidem,* nr. 1, 1999; P. Ursache, în *Dacia literară,* nr. 32, 1999. **(V. F.)**

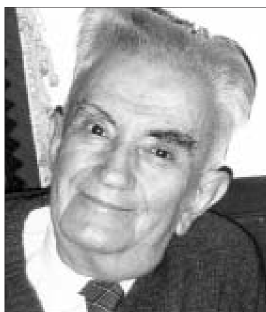

CARANDINO N. (prenumele la naştere: Nicolae Haralambie), n. 20 iul. 1905, Brăila – m. 17 febr. 1996, Bucureşti. Ziarist, cronicar plastic şi dramatic, traducător, memorialist. Fiul lui Gherasim Carandino, medic, şi al Elenei (n. Morache). A folosit în presa vremii numeroase pseud.: Ajax, Ali-Baba, Antipater, Argoman, Aster, Cara-Onid, N. Grecu, Kalvincar (cu Ion Vinea şi L. Kalustian, la *Facla*) etc. Liceul „N. Bălcescu” din Brăila (1923); licenţă în drept la Bucureşti (1926) şi trei ani studii de doctorat la Paris. Debutează în Franţa, la rev. *1930* (1930). Prim-redactor la *Facla* (1930-1938); redactor sau colaborator ocazional la *Credinţa, Lumea românească, Reporter, Azi, Floarea de foc, Dimineaţa, Curentul* etc; redactor-şef la *Rampa* (1942-1945) şi *Bis* (1941-1942); vicepreşedinte al Uniunii Ziariştilor Profesionişti (1938-1944). Publică, în 1939, *Viaţa de glorie şi de pasiune a marii cântăreţe Darclée.* Internat în lagărul de la Târgu-Jiu (1942). Director al Teatrului Naţional din Bucureşti şi director general al teatrelor şi operelor (1945). După 1944, redactor-şef şi director la *Dreptatea* (1945-1947). Arestat în 1947, anchetat, judecat în cadrul procesului fruntaşilor Partidului Naţional-Ţărănesc, în frunte cu Iuliu Maniu şi I. Mihalache, şi condamnat, în acelaşi an, la şase ani temniţă grea. A fost deţinut în realitate nouă ani în închisoare la Galaţi, Sighet şi Bucureşti. Domiciliu forţat până în 1962, în Bărăgan, la Bumbăcari şi Rubla. Revine în presă, de unde lipsise aproape nouăsprezece ani, cu numeroase cronici teatrale, plastice, literare şi cu trad. Publică lucrările orig. *De la Electra la Dama cu Camelii* (1971), *Autori, piese şi spectacole* (1973), *Actori de ieri şi de azi* (1973), *Radiografii teatrale* (1976), *Teatrul aşa cum l-am văzut* (1986), prima parte a memoriilor (*De la o zi la alta,* I, 1979) şi trad. din lb. greacă şi franceză. Memoriile de după 1944 au circulat ca samizdat în mediile literare din ţară, fiind publicate pentru prima oară în vol. la editura Dreptatea din New York, sub titlul *Zile de istorie* (1986).

OPERA: *Viaţa de glorie şi de pasiune a marii cântăreţe Darclée,* Bucureşti, 1939; *De la Electra la Dama cu Camelii,* Bucureşti, 1971; *Autori, piese şi spectacole,* Bucureşti, 1973; *Actori de ieri şi de azi,* Cluj, 1973; *Radiografii teatrale,* Bucureşti, 1976; *De la o zi la alta,* I, Bucureşti, 1979; *Teatrul aşa cum l-am văzut* (1935-1945), Bucureşti, 1986; *Nopţi albe, zile negre,* memorialistică, Bucureşti, 1992; *Rezistenţa – prima condiţie a victoriei.* Articole politice apărute în *Dreptatea* (1944-1947), antologie, introducere, note şi comentarii de P. Lăzărescu, postfaţă de V. Râpeanu, Bucureşti, 2000. Traduceri: M. Raval, *Istoria Parisului,* Bucureşti, 1942; Sophocles, *Electra,* Bucureşti, 1971; idem, *Antigona. Electra,* pref. de N. Balotă, Bucureşti, 1974; Ioanna Tsatsos, *Jurnal de ocupaţie,* Bucureşti, 1980; E. Averoff-Tossitza, *Când zeii ne binecuvântau,* cuvânt înainte de R. Munteanu, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 34, 1971; I. Vartic, în *Tribuna,* nr. 39, 1971; N. Barbu, în *Cronica,* nr. 35, 1973; A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 9, 1973; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 39, 1973; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 10, 1979; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1979; M. Iorgulescu, în *Teatrul,* nr. 12, 1979; E. Simion, în *România literară,* nr. 37, 1979; B. Ţincu, în *Transilvania,* nr. 10, 1979; Al. George, *La sfârşitul lecturii,* III, 1980; C. Coroiu,

Tinereţea lui Gutenberg, 1982; G. Genoiu, *Subiecte teatrale,* 1987; Al. Piru, *Critici...*; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 20, 1992; M. Zaciu, în *Familia,* nr. 5-6, 1993; Eugenia Tudor Anton, în *Jurnalul literar,* nr. 9-24, 1996; Fl. Popescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 315, 1996; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 6, 1999; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 633; 634, 2002. **(I. C.)**

CARANICA Nicu, n. 18 ian. 1911, Bitolia, Macedonia – m. 19 iun. 2002, Paris. Poet, dramaturg şi eseist. Fiul lui Ion Caranica, prof., şi al Sevastiei (n. Capidan), sora filologului Theodor Capidan. Frate cu Eta Boeriu. Şcoala primară şi liceul la Turda (1919-1928); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1928-1932); un an de studii în Franţa, la Univ. Catolică din Lille (elev al lui Henri Pierre Simon); licenţa cu teza *La critique plastique de Baudelaire* la Cluj, specialitatea franceză, secundar română (1932); al doilea an de studii în Franţa (1935-1936), la Paris (École Normale Supérieure), unde pregăteşte o teză de doctorat despre critica totală (plastică, muzicală şi literară) a lui Baudelaire (neterminată). Prof. la Turda, Zălau şi Cluj (1936-1940); colab. la *Dicţionarul limbii române,* coordonat de S. Puşcariu, în 1940; în acelaşi an, numit ataşat de presă la Roma. Rechemat în ţară în 1941, nu revine; asistent pe lângă prof. Ramiro Ortiz, la Institutul de Filologie Romanică al Univ. din Padova (1943-1945). Din 1950 se mută la Paris, unde e membru la Centre Roumain de Recherches, Sorbona. Debut cu pastelul *Vara*, în rev. *Propilee literare,* la şaisprezece ani (1927). Debutul în vol. cu *Poeme şi Imnuri* (1940). Colab. la *Herald, Gând românesc, Abecedar, Gândirea, Revista Fundaţiilor Regale, Curentul literar*; în străinătate, la *Caiete de dor, Anotimpuri, Semne, Destin, Limite, Ethos, La Nation Franşaise, Quinta Generazione* (Bologna), *La panarie* (Udine), *Kurier der Bochumer Gesellschaft für rumänische Sprache u. Literatur* (Bochum), *Jeune Afrique, Steaua* etc. Prezent în antologia *Tineri poeţi ardeleni* a lui Emil Giurgiuca (1940), în *Antologia poeţilor români în exil* a lui Vintilă Horia (1950) şi în *Poezia românească nouă* (1956). În străinătate, publică vol. *Povestea foamei* (1965), *Naşterea tragediei* (1968), *Mouvement irréversible* (1972), *Anul 1940* (1981). Numeroase piese de teatru în lb. franceză. Un amplu studiu în lb. italiană asupra operei poetice a lui Mario Luzi.

OPERA: *Poeme şi Imnuri,* Sighişoara, 1940; *Povestea foamei,* Madrid, 1965; *Naşterea tragediei,* Madrid, 1968; *Mouvement irréversible,* Paris 1972; *Anul 1940,* Paris, 1981 (altă ed., Bucureşti, 1997); *Les Aroumains,* Besancon, 1990; *La lotta con l'angello,* teatru, trad. din franceză de Vera Passeri Pignoni, Roma, 1992; *Noapte şi iar noapte,* poeme, Târgu Mureş, 1994; *Capire Luzi,* eseu, Roma, 1995; *Esculap al sufletului românesc,* publicistică, Bucureşti, 1997; *Cartea anilor,* poeme, Bucureşti, 2000; *Chemarea mare,* poeme, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: D. Vrânceanu, în *Curentul literar,* nr. 59, 1940; V. Ierunca, în *Destin,* Madrid, nr. 15, 1966; Yvonne Rossignon, în *Revista scriitorilor români,* München, nr. 5, 1966; Vera Passeri Pignoni, în *Cittŕ di vita,* nr. 3, 1973; G. Uscătescu, *Cultura y vanguardia,* 1973; V. Horia, în *Revista scriitorilor români,* München, nr. 20, 1983; A. Rău, în *Steaua,* nr. 10, 1991; Maria Vodă-Căpuşan, *ibidem*; H. Stanca, în *Jurnalul literar,* nr. 21, 1995; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 6, 1995; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 17-20, 1996; idem, *ibidem,* nr. 19-20, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 33, 1998; idem, *ibidem,* nr. 4, 1999; M. Luzi, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2001. **(M. Z.)**

CARDAŞ Gheorghe, n. 1 apr. 1899, com. Drăguşeni, jud. Suceava – m. 1984, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Gheorghe Cardaş şi al Amaliei (n. Camondo); provine dintr-o familie de intelectuali. Şcoala primară la Topile, Siliştea şi Drăguşeni; liceul la Fălticeni (1913-1915), Bucureşti (1915-1916) şi Roman (1917-1921); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1924); a urmat cursuri de specializare în istoria literaturii române la Bucureşti şi în literatură comparată la Paris (1926-1927).

Funcţionar superior la Bibl. Acad. (1921-1933); prof. secundar la Bucureşti (1932-1943); cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie al Acad. (1950-1953). Deţinut la Jilava şi Gherla (1958-1964). A debutat în 1916, în rev. *Ion Creangă* din Bârlad, publicând texte folclorice. Redactor la *Mişcarea literară* (1924-1925), *Albina* (1921-1941) şi *Revista Liceului Internat* din Buftea (1934-1939). A colaborat la *Adevărul literar şi artistic, Boabe de grâu, Convorbiri literare, Cugetul românesc, Făt-Frumos, Manuscriptum, Mitropolia Olteniei, Neamul românesc pentru popor, Prietenii istoriei literare, Revista de etnografie şi folclor, Revista istorică, Revista macedo-română, Universul literar, Vestitorul satelor, Viaţa Românească* etc. Autor al unui compendiu de istorie a literaturii române şi a numeroase antologii, alcătuite cu discernământ şi probitate filologică, şi-a consacrat o bună parte din activitate istoriei literare documentare; are meritul deosebit de a fi publicat pentru prima oară varianta a doua a *Ţiganiadei* (1925) şi poemul *Trei viteji* (1928) de I. Budai-Deleanu. A îngrijit culegeri de documente, singur (*Documente literare,* I-II, 1971-1973) sau în colab. cu I. Torouţiu (*Studii şi documente literare,* I, 1931), ed. din poeziile lui B. P. Hasdeu, din poveştile lui I. Creangă şi P. Ispirescu, a alcătuit numeroase antologii, prefaţându-le cu studii aplicate.

OPERA: *Pagini de istorie literară românească.* Scriitori vechi, I, Arad, 1927; *Ion Budai-Deleanu.* Viaţa şi opera lui, Bucureşti, 1928; *Călători apuseni la românii din Peninsula Balcanică,* Bucureşti, 1930; *Sfârşitul veacului al XVIII-lea în ţările noastre, după descrierea călătorului Heinrich von Reimers,* Bucureşti, 1930; *Biblioteci vechi româneşti,* Bucureşti, 1930; *Arta bizantină,* Bucureşti, 1930; *Tratat de bibliografie,* Bucureşti, 1931; *Studii şi documente literare,* I Junimea, în colab. cu I. E. Torouţiu, Bucureşti, 1931; *Fabula în literatura românească,* I-II, antologie şi studiu, Bucureşti, 1934-1937; *Poeţii şi prozatorii Ardealului până la Unire* (*1800-1918*), antologie şi studiu, Bucureşti, 1936; *Bucureştii de altădată cântat de poeţi,* antologie, Bucureşti, 1936; *Poeţii munteni până la Unire* (*1787-1859*), antologie şi studiu, Bucureşti, 1936; *Poeţii moldoveni până la Unire* (*1673-1859*), antologie şi studiu, Bucureşti, 1937; *Poeţii şi prozatorii Basarabiei până la Unire* (*1812-1918*), antologie şi studiu, Bucureşti, 1937; *Poeţii şi prozatorii Bucovinei până la Unire* (*1787-1859*), antologie şi studiu, Bucureşti, 1937; *Poezia românească. De la origine până în zilele noastre* (*1673-1937*), I-II, antologie şi studiu, Bucureşti, 1937; *Istoria literaturii româneşti.* De la origine până în zilele noastre, Bucureşti, 1938; *Viaţa lui Mihai Eminescu* (*1850-1889*), Bucureşti, 1939; *Introducere în literatură.* Formele literare, în colab. cu N. N. Creţu şi C. Fierăscu Bucureşti, 1940; *Odiseia celui mai vechi manuscris inedit al cronicii lui Grigore Ureche,* Craiova, 1970; *Cele mai vechi oraţii de nuntă tipărite,* Bucureşti, 1971; *Documente literare,* I-II, ed. de ~, Bucureşti, 1971-1973; *Poezii cu formă fixă,* ed. îngrijită, pref., note şi bibliografie de ~, Bucureşti, 1973. Traduceri: V. Ştefanovici Karadžici, *Cântece populare sârbeşti,* pref., ed. îngrijită şi note de ~, Bucureşti, 1977.

REFERINŢE CRITICE: B. Theodorescu, *Istoria bibliografiei române,* 1972; N. Scurtu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1983; O. Păun, în *România literară,* nr. 21, 1983. **(G. A.)**

CARIANOPOL Virgil, n. 29 mart. 1908, Caracal – m. 6 apr. 1984, Bucureşti. Poet. Fiul lui Grigore Carianopol, funcţionar de tribunal, şi al Atenei (n. Popescu). Clasele primare (1916-1920) şi primele două clase secundare (1920-1922) la Liceul „Ioniţă Asan” din Caracal; după ce fuge de acasă în două rânduri (prima dată la paisprezece ani), este trimis prin constrângere paternă la o şcoală militară de artificieri, la Bucureşti (1924-1930), devenind specialist în fabricarea de pulberi şi explozivi. Renunţă însă la cariera armelor şi urmează, ca student audient, cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1934-1938). Lucrează ca angajat civil în diverse servicii ale armatei (arsenal, cenzură etc.). A debutat în 1928, la rev. *Vraja.* A mai semnat cu pseud. V. Olteanu, V. Jianu, V. Călugăru, V. Cariopol, Vicar. Primul vol., *Flori de spin* (1931), urmat la scurte intervale de altele două, *Virgil Carianopol* (1933) şi *Un ocean, o frunte în exil* (1934), configurează în evoluţia

poetului o primă fază, avangardistă. Faza următoare (*Scrisori către plante,* 1936, Premiul Soc. Scriitorilor Români; *Carte pentru domniţe,* 1937; *Frunzişul toamnei mele,* 1938; *Scară la cer,* 1940) marchează trecerea spre un tradiţionalism gândirist. O decantare a propriului lirism, cu stilizarea unor mai vechi motive şi cristalizarea inflexiunilor elegiace, congenere vocii lui **C.**, într-o melancolică melopee a efemerităţii viului, în vol. *Cântece de amurg* (1969), *Viorile vârstei* (1972), *Lirice* (1973), *Elegii şi elegii* (1974), *Lumini pentru dragostea mea* (1978), *Cântec la plecarea verii* (1981) etc. A scris şi memorialistică: *Scriitori care au devenit amintiri* (I-II, 1973-1982).

OPERA: *Flori de spin,* Bucureşti, 1931; *Virgil Carianopol,* Bucureşti, 1933; *Un ocean, o frunte în exil,* Bucureşti, 1934; *Scrisori către plante,* Bucureşti, 1936; *Carte pentru domniţe,* Bucureşti, 1937; *Frunzişul toamnei mele,* Bucureşti, 1938; *Scară la cer,* Bucureşti, 1940; *Poeme de pe front,* Bucureşti, 1942; *Versuri,* ed. retrospectivă, pref. de O. Papadima, Bucureşti, 1967; *Cântece de amurg,* Bucureşti, 1969; *Cântece româneşti,* Bucureşti, 1970; *Viorile vârstei,* Bucureşti, 1972; *Ştergar românesc,* Bucureşti, 1973; *Lirice,* Craiova, 1973; *Scriitori care au devenit amintiri,* I, Bucureşti, 1973; II, Craiova, 1982 (ed. de Virginia Carianopol, Bucureşti, 1999); *Elegii şi elegii,* Bucureşti, 1974; *Arcaşul lui Ştefan,* proză pentru copii, Bucureşti, 1976; *Clopoţei şi prichindei,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1977; *Cântece olteneşti,* Craiova, 1977; *Lumini pentru dragostea mea,* Bucureşti, 1978; *Viorile vârstei,* ed. selectivă, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1978; *Peisaj românesc,* Bucureşti, 1979; *Copilul cu inima de aur,* povestiri istorice pentru copii, Bucureşti, 1980; *Copilul şi Ţara,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1981; *Cântec la plecarea verii,* Bucureşti, 1981; *Scară la cer,* ed. retrospectivă, pref. de C. Stănescu, Bucureşti, 1983; *Cântece pentru mama,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1984; *La ceasul de taină,* ed. şi pref. de Virginia Carianopol, Craiova, 1986.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; C. Cubleşan, *Miniaturi critice,* 1969; A. Martin, *Poeţi contemporani,* II, 1971; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 14; 15; 16, 1973; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; Al. Piru, *Poezia...,* I; E. Simion, *Scriitori...,* IV; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1998; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 411, 1998; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 20, 2002. **(C. R.)**

CARPOV Maria, n. 8 oct. 1930, Bucureşti. Teoretician literar şi traducătoare. Fiica lui Ion Nae şi a Victoriei (n. ?). Liceul nr. 4 (1942-1950), apoi Facultatea de Filologie din Bucureşti (licenţa în 1955). Carieră didactică începută la aceeaşi facultate, continuată la Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi. Dr. în filologie cu teza *La Langue des œuvres de Paul Scaron* (1969). Colab. la *România literară, Steaua, Cronica, Contemporanul, Timpul* etc. Debut editorial cu vol. *Introducere în semiologia literaturii* (1978). Premiul Uniunii Scriitorilor (1990).

OPERA: *Introducere în semiologia literaturii,* Bucureşti, 1978; *Captarea sensurilor.* Coordonate analitice, Bucureşti, 1987; *Sfidarea normei. Paul Scarron – maestrul genului burlesc*, studii lingvistice, Iaşi, 1995; *Prin text, dincolo de text,* Iaşi, 1999. Traduceri: F. Bérenice, *Renaşterea italiană,* I-II, Bucureşti, 1969; A. Furétière, *Romanul burghez,* Bucureşti, 1971; G. Tallement des Réaux, *Istorioare*, Bucureşti, 1972; P. Courthion, *Curente şi tendinţe în arta secolului XX,* Bucureşti, 1973; A. J. Greimas, *Despre sens. Eseuri semiotice,* Bucureşti, 1975; Voltaire, *Corespondenţă*, antologie, trad. şi aparat critic, Bucureşti, 1978; Ch. du Marsais, *Tratat despre tropi,* Bucureşti, 1981; J.-B. du Bos, *Cugetări critice despre poezie şi pictură,* Bucureşti, 1983; Ch. Sorel, *Isprăvile hazlii ale lui Francion,* Bucureşti, 1983; P. Zumthor, *Încercare de poetică medievală,* Bucureşti, 1983; J. Le Goff, *Pentru un alt Ev Mediu. Valori umaniste în cultura şi civilizaţia Evului Mediu,* I-II, Bucureşti, 1986; Saint-Simon, *Memorii*, Bucureşti, 1990; E. Le Roy Ladurie, *Montaillou, sat occitan de la 1294 la 1324,* I-II, Bucureşti, 1992; Ch. Duhamel, *Anastasia*, Cluj-Napoca, 1995; J. Le Goff, *Naşterea Purgatoriului,* Bucureşti, 1995; P. Mérimée, *Tamango*, Bucureşti, 1998; P. Zumthor, *Babel sau nedesăvârşirea*, Iaşi, 1998; P. Veyne, *Cum se scrie istoria,* Bucureşti, 1999; G. Duby, *Doamnele din*

veacul al XII-lea, Bucureşti, 2000; A. La Cocque, P. Ricœur, *Cum să înţelegem Biblia,* Iaşi, 2002; N. Djuvara, *Între Orient şi Occident,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Balea, în *Steaua*, nr. 10, 1976; Irina Mavrodin, în *România literară*, nr. 19, 1978; S. Duicu, în *Ramuri*, nr. 2, 1979; C. Moraru, în *Vatra*, nr. 9, 1979; Monica Spiridon, în *România literară,* nr. 37, 1988; D. Dimitriu, în *Cronica*, nr. 7, 1991 (interviu); I. B. Lefter, în *Contrapunct*, nr. 18, 1991; C. Spiridon Maria, în *Cronica*, nr. 7, 1992; Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 25, 1998; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 47, 1998. **(A. S.)**

CARTIANU Ana (prenumele la naştere: Ana Sofia), n. 19 febr. 1908, Bucureşti – m. 24 apr. 2001, Bucureşti. Traducătoare şi eseistă. Fiica lui Alexandru Tomescu, funcţionar în Ministerul Învăţământului, şi a Anei (n. Rizu), prof. Şcoala primară în particular; liceul la Şcoala Centrală de Fete din Bucureşti; studii universitare la Bedford College din Londra (l928-1932); licenţiată a Facultăţii de Litere, secţia engleză, a Univ. din Cernăuţi (1934). Dr. în ştiinţe filologice la Univ. din Bucureşti (1947). Carieră universitară: asistentă (din 1936), lector (din 1949), conf. (din 1957), prof. (din 1965); şefa Catedrei de lb. şi literatura engleză (1948-1970). Debutează în 1955, cu trad. în lb. engleză a unor nuvele de Ioan Slavici. Alte trad. din Ispirescu şi Creangă. Autoare a unui *Dicţionar al literaturii engleze* (1970, în colab. cu I. A. Preda). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru trad. din literatura română (l973).

OPERA: *Dicţionar al literaturii engleze*, în colab. cu I. A. Preda, Bucureşti, 1970; *Eseuri de literatură engleză şi americană,* Cluj, 1973. Traduceri: I. Slavici, *Short Stories,* Bucureşti, 1955; P. Ispirescu, *The Tales and Stories,* London, 1970; idem, *Youth Everlasting and Life Without End,* Bucureşti, 1973; I. Creangă, *Memories of My Boyhood*, în colab. cu R. C. Johnston, Bucureşti, 1978 (altă ed., Sibiu, 1995); *Romanian Folk Tales,* Bucureşti, 1979; *Romanian Fantastic Tales,* Bucureşti, 1981; *History and Legend in Romanian. Short Stories and Tales*, Bucureşti, 1983; V. Voiculescu, *Tales of Fantasy and Magic,* Bucureşti, 1986; Mircea Eliade, *Mystic Stories: the Sacred and the Profane,* Bucureşti, 1992.

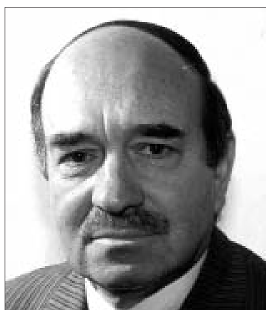
REFERINŢE CRITICE: V. Stanciu, în *Steaua,* nr. 15, 1973; M. Bogdan, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 1, 1975; I. A. Preda, în *Secolul 20,* nr. 6, 1979; M. Haşeganu, în *Synthesis,* nr. l, 1974. **(V. S.)**

CARTOJAN Nicolae, n. 4 dec. 1883, com. Călugăreni-Uzunu, jud. Giurgiu – m. 20 dec. 1944, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Anghel Cartojan şi al Mariei (n. Petrescu). Liceul „Sf. Sava" (absolvit în 1902); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, student al lui I. Bianu (absolvită în 1906). Se îndreaptă de timpuriu spre studiul literaturii române vechi şi spre cercetarea ms. din Bibl. Acad., unde lucrează o vreme (1906-1912), funcţionând în acelaşi timp ca prof. secundar. După o specializare la Berlin (1912-1914), îşi trece doctoratul cu o teză despre *„Alexandria" în literatura românească* (1920) şi este numit asistent la catedra lui I. Bianu (1921); conf. (1923) şi prof. titular al catedrei de istoria literaturii române vechi (1930). Membru al Acad. (1941). După mai multe studii pregătitoare, publică lucrarea *Cărţile populare în literatura românească* (I-II, 1929-1938), minuţioasă investigare a unor texte rămase în cea mai mare parte inedite; erudiţia, buna metodă filologică şi meticulozitatea cercetărilor i-au permis sistematizarea unui uriaş material referitor la cărţile populare, aproape necercetate până la el, într-o sinteză ale cărei linii generale rămân valabile şi astăzi şi care i-a adus o reputaţie internaţională bine meritată (membru al Medieval Academy of America din 1929; colaborator al lui Van Tieghem la *Répertoire chronologique des litératures modernes*; Dr. *honoris causa* al Univ. din Padova, 1942). Între 1940 şi 1945 apar primele trei din cele patru vol. proiectate ale *Istoriei literaturii române vechi*. Este fondatorul cercetării moderne a literaturii române vechi.

OPERA: *„Alexandria” în literatura românească,* Bucureşti, 1920; *„Alexandria” în literatura românească*. Noi contribuţii*,* Bucureşti, 1922; *Legendele Troadei în literatura veche românească,* Bucureşti, 1925; *Breve storia della letteratura romena*, Roma, 1926; *„Fiore di virtů” în literatura românească,* Bucureşti, 1928; *Cărţile populare în literatura românească*, I Epoca influenţei sud-slave, II Epoca influenţei greceşti*,* Bucureşti, 1929-1938 (ed. II, I-II, 1974, postfaţă de M. Moraru); *Istoria literaturii române vechi*, I-III*,* Bucureşti, 1940-1945 (ed. II, 1980, pref. de D. Zamfirescu, postfaţă de D. Simonescu); *Mihail Kogălniceanu*. Activitatea literară*,* Bucureşti, 1942; *Discursul de recepţie* (postum; neterminat, publicat de G. Mihăilă), în *Manuscriptum*, nr. 2, 1984; *Istoria literaturii române vechi*, pref. de D. Horia Mazilu, bibliografii finale de D. Simonescu, ed. îngrijită de Rodica Rotaru şi A. Rusu*,* Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: E. Turdeanu, în *Buletinul Institutului român din Sofia*, nr. 1, 1941 (reluat în vol. *Études de littérature roumaine,* Leiden, 1985); D. Simonescu, în *Revista istorică română,* fascicula 2, 1945; I. C. Chiţimia, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 3, 1966; N. Florescu, în *România literară*, nr. 49, 1983; D. Simonescu, în *România literară*, nr. 49, 1983; I. Zamfirescu, *Oamenii pe care i-am cunoscut*, 1987, G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988; N. Florescu, *Nicolae Cartojan regăsind drumul spre Padova,* 2001; Alex. Niculescu, în *România literară,* nr. 5, 2002. **(M. A.)**

CASIMCEA Mircea Ioan, n. 4 nov. 1936, Casimcea, jud. Tulcea. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Ioan şi al Dumitrăi (n. Bucăţică), învăţători. Şcoala primară în com. Dulgheru şi Gura Dobrogei (1944-1948); gimnaziul în com. Cogealac, apoi la Constanţa (1948-1951); urmează Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân” din acelaşi oraş (1951-1954) şi Institutul de Biblioteconomie din Bucureşti (1957-1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1968). Bibliograf, bibliograf principal, bibliotecar şef şi director al Bibl. raionale/municipale din Turda (1959-1974); preşedinte al Comitetului de Cultură şi Artă al municipiului Turda (1975-1989); secretar literar şi director al Teatrului de Stat din Turda (1990-1999). Colab. la *Tribuna, Steaua, Luceafărul, Cetatea culturală, Bucovina culturală* etc. A colaborat la vol. colective *Pagini turdene* (1969), *Doisprezece prozatori* (1988) şi *Teodor Murăşanu, un poet care a trăit demult* (1998). Debutează în *Tribuna* (1967). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Colonia* (1982), urmat de *Oameni în tren* (1997), *Poemul fără sfârşit* (1998), *Recursul Pandorei* (1999), *Întâmplări la Calostra* (2000), *Călătorii nemaiauzite* (2001) şi *La nunta moşilor* (2001).

OPERA: *Colonia,* proză scurtă, Bucureşti, 1982; *Oameni în tren,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1997; *Poemul fără sfârşit,* versuri, aforisme, Cluj-Napoca, 1998; *Recursul Pandorei,* eseuri, Bucureşti, 1999; *Întâmplări la Calostra,* proză scurtă, Bucureşti, 2000; *Călătorii nemaiauzite,* povestiri pentru adolescenţi, Bucureşti, 2001; *La nunta moşilor,* proză fantastică, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Zărnescu, în *Tribuna,* nr. 45, 1982; I. Lungu, în *Steaua,* nr. 4, 1983; Gh. Glodeanu, în *Tribuna,* nr. 37, 1988; D. Grădinaru, în *România literară,* nr. 38, 1988; A. Ţion, în *Steaua,* nr. 7, 1997; Rodica Mureşan, în *Bucovina literară,* nr. 7-9, 1999; A. Ţion, în *Tribuna,* nr. 9-10, 1999; idem, în *Luceafărul,* nr. 28, 2000; idem, *ibidem,* nr. 4, 2002. **(A. S.)**

CASSIAN Nina (prenumele la naştere: Renée-Annie), n. 27 nov. 1924, Galaţi. Poetă, traducătoare şi prozatoare. Fiica lui Iosif Cassian-Mătăsaru, funcţionar comercial, traducător, şi a Janei (n. Şmilovici). Şcoala primară şi Liceul „Principesa Elena” din Braşov, până în 1935, când familia se stabileşte la Bucureşti; continuă studiile secundare la Institutul Pompilian (bacalaureatul în 1942). Ia, în acelaşi timp, lecţii de desen cu G. Loevendal şi M. H. Maxy, de actorie cu Beate Fredanov şi Al. Finţi, de pian şi compoziţie muzicală cu Th. Fuchs, Paul

Jelescu, Mihail Jora şi Constantin Silvestri; acestea din urmă vor fi apoi continuate cu Alfred Mendelsohn, Leon Klepper, Constantin Bugeanu şi Dan Baciu. Studii de filologie (neterminate) la Univ. din Bucureşti. Debutează în ziarul *Ecoul* (1944), cu trad. din Georges Rodenbach şi Christian Morgenstern, semnate cu pseud. Maria Veniamin. Redactor la *Rampa* (1947-1948) şi redactor-şef adjunct la *Urzica* (1948). Colaborează la *Rampa, Scânteia, România liberă, România literară, Orizont, Lumea, Adevărul literar şi artistic* etc. Debut poetic în *România liberă* (1945). Debut editorial cu vol. de versuri *La scara 1/1* (1947). În continuare publică numeroase culegeri lirice (*Sufletul nostru*, 1949; *An viu – nouă sute şi şaptesprezece*, 1949; *Tinereţe*, 1953; *Versuri alese*, 1955; *Vârstele anului*, 1957; *Dialogul vântului cu marea*, 1957; *Spectacol în aer liber*, 1961; *Sărbătorile zilnice*, 1961; *Poezii*, 1962; *Să ne facem daruri*, 1963; *Disciplina harfei*, 1965; *Sângele*, 1966; *Destinele paralele*, 1967; *Ambitus*, 1969; *Recviem*, 1971; *Marea conjugare*, 1971; *Loto-Poeme*, 1971; *Suave*, 1977; *De îndurare*, 1981; *Numărătoarea inversă*, 1983; *Jocuri de vacanţă*, 1983 etc.), cărţi pentru copii (*Nică fără frică*, 1950; *Ce-a văzut Oana*, 1952; *Prinţul Miorlau*, 1957; *Botgros, căţel fricos*, 1957; *Aventurile lui Trompişor*, 1959; *Încurcă-lume,* 1961; *Curcubeu*, 1962; *Întâmplări cu haz*, 1969; *Roşcată ca arama şi cei şapte şoricei*, 1985 etc.) şi trad. din Vl. Maiakovski, M. Isakovski, K. Ciukovski, Molière, Margarita Aligher, Iannis Ritsos, Dimos Rendis, Christian Morgenstern, Paul Celan, Bertolt Brecht etc. A tradus din Shakespeare *Furtuna*, în colab. cu Radu Nichita Rappaport (1979) şi *Visul unei nopţi de vară* (1991), ambele reprezentate la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra”, în regia lui Liviu Ciulei. A scris teatru pentru păpuşi (*Elefănţelul curios*, 1967; *Ninigra şi Aligru,* 1969; *Pisica de una singură,* 1974). Compune *Sonata pentru pian şi vioară* (prezentată la Ateneul Român, în 1948), lieduri pe versuri de Eminescu, *Fascinaţii tonale* pentru douăsprezece corzi soliste, executate de A. Popa la Radiodifuziunea Română, *Vivarium* pentru zece respiraţii, prezentat la Sala Dalles, *Variatio perpetue,* cvintet executat la Ateneul Român, *Clarinetul fermecat,* prezentat la Carnegie Hall (Statele Unite) etc. În 1985 se stabileşte în Statele Unite, unde publică vol. de poezii *Call Yourself Alive?* (1988), *Life Sentence* (1990), *Cheerleader for a Funeral* (1992), *Take My Word for It* (1998). Premiul de Stat pentru vol. *Nică fără frică* (1950); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Povestea a doi pui de tigru numiţi Ninigra şi Aligru* (1969). Alte pseud.: Ana Varga, Nic. Hortensia (în *Rampa*, 1947-1948) şi Constantin Adam (în colab. cu Mihu Dragomir, *Viaţa Românească*).

OPERA: *La scara 1/1*, versuri, Bucureşti, 1947; *Sufletul nostru*, versuri, Bucureşti, 1949; *An viu – nouă sute şi şaptesprezece*, versuri, Bucureşti, 1949; *Nică fără frică*, basm în versuri, Bucureşti, 1950; *Ce-a văzut Oana*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1952; *Horea nu mai este singur*, versuri, Bucureşti, 1952; *Tinereţe*, versuri, Bucureşti, 1953; *Florile patriei*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1954; *Versuri alese*, Bucureşti, 1955; *Vârstele anului*, versuri, Bucureşti, 1957; *Dialogul vântului cu marea*, versuri, Bucureşti, 1957; *Prinţul Miorlau*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1957; *Botgros, căţel fricos*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1957; *Chipuri hazlii pentru copii*, versuri, Bucureşti, 1958; *Aventurile lui Trompişor*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1959; *Inverno (Iarna)*, versuri, traducere în italiană de Antonio Uccello, Roma, 1960; *Spectacol în aer liber.* O monografie a dragostei, versuri, Bucureşti, 1961; *Sărbători zilnice*, versuri, Bucureşti, 1961; *Încurcă-lume*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1961; *Poezii*, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1962; *Curcubeu*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1962; *Să ne facem daruri*, versuri, Bucureşti, 1963; *Îl cunoaşteţi pe Tică?*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1964; *Disciplina harfei*, versuri, Bucureşti, 1965; *Sângele*, versuri, Bucureşti, 1966; *Destinele paralele*, versuri, Bucureşti, 1967; *Uită-l este... uită-l nu e*, piesă pentru copii, Bucureşti, 1967; *Ambitus*, versuri, Bucureşti, 1969; *Povestea a doi pui de tigru numiţi Ninigra şi Aligru*, poveste în versuri, Bucureşti, 1969; *Întâmplări cu haz*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1969; *Cronofagie. 1944-1969*, versuri, Bucureşti, 1970; *Recviem*, versuri, Bucureşti, 1971; *Marea conjugare*, versuri, Cluj, 1971; *Atât de grozavă şi adio. Confidenţe fictive,* Bucureşti, 1971 (ed. II, *Confidenţe fictive. Atât de grozavă şi adio şi alte proze*, Bucureşti, 1976); *Loto-Poeme,* Bucureşti, 1971; *Spectacol în aer liber*. O altă

monografie a dragostei, versuri, Bucureşti, 1974; *Între noi copiii*, Bucureşti, 1974; *O sută de poeme*, selecţia autoarei, în colab. cu Şerban Foarţă, Bucureşti, 1975; *Suave*, versuri, Bucureşti, 1977; *Virages/Viraje*, versuri, trad. în lb. franceză de autoare, în colab. cu E. Guilleviè şi Lily Denis, Bucureşti, 1978; *De îndurare*, versuri, Bucureşti, 1981; *Blue Apple (Mărul albastru)*, trad. în lb. engleză de Eva Feiler, New York, 1981; *Lady of Miracles,* versuri, trad. de Laura Schiff, Bucureşti, 1982; *Numărătoarea inversă*, versuri, Bucureşti, 1983; *Jocuri de vacanţă*, versuri şi proză, Bucureşti, 1983; *El sangre (Sângele)*, trad. în lb. spaniolă de Micaela Rădulescu, Bucureşti, 1983; *Roşcată ca arama şi cei şapte şoricei*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1985; *Lady of Miracles,* trad. de Laura Schiff, Berkley, 1988; *Call Yourself Alive?*, versuri, trad. în lb. engleză de Brenda Walker şi Andreea Deletant, Londra, 1988 (ed. II, 1989); *Life Sentence*. Selected Poems, Edited and with an Introduction by William Jay Smith, New York and London, 1990 (Translators: Richard Wilbur, Stanley Kunitz, Carolyn Kiser, Nina Cassian, Andreea Deletant, Petre Solomon, Cristian Andrei etc.); *Cheerleader for a Funeral*. Translated by Brenda Walker with the author, London & Boston, 1992; *Cearta cu haosul,* versuri şi proză (1945-1991), Bucureşti, 1993; *Desfacerea lumii: 1984-1996*, versuri, Bucureşti, 1997; *Take My Word for It*, versuri, New York, 1998; *Something Old, Something New,* poeme, cu desene ale autoarei, Tuscaloosa, Alabama, 2002; *Memoria ca zestre.* Cartea I: 1948-1953, 1975-1979, 1987-2003; Cartea II: 1954-1985, 2003-2004, Bucureşti, 2003-2004. Traduceri: Vl. Maiakovski, *Ce să fiu*, Bucureşti, 1951; M. Isakovski, *Poezii alese*, Bucureşti, 1951; Vl. Maiakovski, *Calul năzdrăvan*, Bucureşti, 1952; idem, *Iată o cărticică în dar, despre moarte*, *despre far,* Bucureşti, 1953; idem, *Pe fiecare filă, un elefant, o cămilă*, Bucureşti, 1953; A. Barto, *Sărbătoarea ta*, Bucureşti, 1953; Vl. Maiakovski, *Copiilor*, Bucureşti, 1953; K. Ciukovski, *Poveşti*, Bucureşti, 1956 (ed. II, 1959; ed. III, 1963); Molière, *Mizantropul*, Bucureşti, 1956 (ed. II, 1966); idem, *Femeile savante*, Bucureşti, 1958 (ed. II, 1974); Margarita Aligher, *Zoia*, Bucureşti, 1958; Iannis Ritsos, *Arhitectura copacilor*, Bucureşti, 1959; K. Ciukovski, *Puişorul*, Bucureşti, 1959; D. Rendis, *Legenda lacului*, Bucureşti, 1963; Iannis Ritsos, *A patra dimensiune*, Bucureşti, 1964; D. Rendis, *Poezii*, Bucureşti, 1966; B. Brecht, *Versuri*, Bucureşti, 1966; Christian Morgenstern, *Cântece de spânzurătoare*, Bucureşti, 1970; Paul Celan, *Versuri*, în colab. cu Petre Solomon, Bucureşti, 1973; H. Kahlau, *Fluxul lucrurilor*, Bucureşti, 1974; Molière, *Femeile savante*, Bucureşti, 1974; E. Guilleviè, *Poeme*, Bucureşti, 1977; I. Manger, *Balada evreului care a ajuns de la cenuşiu la albastru*, trad. în colab. cu I. Bercovici, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Traian Şelmaru, *Pe drumul culturii,* 1952; Perpessicius, *Alte menţiuni...*, I, 1961; E. Simion, *Orientări în literatura contemporană*, 1965; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; A. Martin, *Poeţi contemporani*, II, 1971; Şt. Aug. Doinaş, *Poezie şi modă poetică*, 1972; I. Caraion, *Duelul cu crinii*, 1972; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; Al. Andriescu, *Disocieri*, 1973; L. Raicu, *Structuri literare*, 1973; P. Poantă, *Modalităţi...*, 1974; V. Felea, *Structuri literare*, 1974; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; I. Negoiţescu, *Engrame*, 1975; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977; Emil Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*, 1979; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; E. Simion, *Scriitori...*, III, 1984; I. Pop, *Jocul poeziei*, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; C. Regman, *De la imperfect...*, 1987; N. Steinhardt, *Escale...*, 1987; Gabriel Pleşea, *Scriitori români la New York*, 1998; Geo Şerban, în *România literară*, nr. 49, 1999; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; I. Rad, în *România literară,* nr. 15, 2001 (interviu); D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 1-2, 2002; P. Solomon, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 609, 2002; Al. Leo Şerban, în *Dilema,* nr. 535, 2003; T. Urian, în *România literară,* nr. 6, 2003; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 13, 2003; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 692; 694, 2003. **(A. S.)**

CASSIAN-MĂTĂSARU I.[osif], n. 25 febr. 1896, Galaţi – m. 4 mai 1981, Bucureşti. Traducător. Fiul lui Samuel Cassian, comerciant, şi al lui Fany (n. Seidner). Tatăl Ninei Cassian. Studii secundare la Galaţi, apoi carieră de funcţionar comercial. Debutează în 1921 şi colaborează, în special cu

poezie, la *Adevărul literar şi artistic, Cuvântul liber, Bilete de papagal, Viaţa Românească.* Renunţă la scris pentru o bună perioadă şi revine în arena literară abia după 1944, ca traducător din poezia şi proza de expresie germană.

OPERA: Traduceri: E. Wittstock, *Fiul vizitiului,* Bucureşti, 1957; O. W. Cisek, *Tătăroaica,* Bucureşti, 1958; Ciao Su Li, *Întâmplări din Sanlivan*, în colab. cu I. Chişinevschi, Bucureşti, 1961; Anna Seghers, *Hotărârea,* Bucureşti, 1962; G. Weisenborn, *Clădit pe nisip,* Bucureşti, 1963; H. C. Andersen, *Crăiasa zăpezii*, în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1978; ed. III, 1988); H. Heine, *Poezii,* Bucureşti, 1965; J. Roth, *Marşul lui Radetzky,* Bucureşti, 1966; Gertrud Gregor, *Sălcii,* Bucureşti, 1967; *Nuvela romantică germană,* I-II, în colab., Bucureşti, 1968; *Proza austriacă modernă,* I-II, în colab., Bucureşti, 1968; E. T. A. Hoffmann, *Elixirele diavolului,* Bucureşti, 1970; F. J. Bulhardt, *Clipe şi locuri,* Bucureşti, 1972; L. Feuchtwanger, *Balada spaniolă*, în colab. cu E. Deutsch, Bucureşti, 1973 (altă ed., 1992); E. Kästner, *Trusă lirică de prim ajutor,* Bucureşti, 1978; H. C. Andersen, *Basme*, în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1986; idem, *Degeţica,* în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1992; idem, *Poveşti,* în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1992; idem, *Moş Ene,* în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1995; L. Feuchtwanger, *Evreica din Toledo,* în colab. cu E. Deutsch, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 20, 1981. **(V. S.)**

CASSVAN Sarina, n. 3 ian. 1894, Bacău – m. 8 ian. 1978, Bucureşti. Prozatoare şi traducătoare. Soţia lui Ion Pas. Urmează Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Debutează în publicistică în 1912, iar editorial în 1913, cu vol. *Crezul ocnaşului.* Colaborează la *Revista copiilor şi a tinerimii, Adevărul literar şi artistic, Lupta, Cuvântul literar, Dimineaţa, Scena, Rampa, Femeia, Gazeta literară, Contemporanul.* Între 1929 şi 1933 activează la Paris-Press cu corespondenţe din România. În 1933 editează rev. *1933-1934.* Fondatoare a Asoc. Gândirea Europeană, pe care o conduce timp de opt ani, sub patronajul Elenei Văcărescu, bucurându-se de concursul unor proeminente personalităţi române şi străine. Datorită asiduei activităţi literare şi de propagandă culturală în străinătate, devine membră în Société des Auteurs Dramatiques şi în Académie Féminine des Lettres. În afară de nuvele şi romane, a scris foarte multă literatură pentru copii, precum şi o biografie romanţată a lui Dimitrie Cantemir (*Între pană şi spadă,* 1963). *30 de zile în studio* (1933) este unul din primele vol. de reportaje româneşti. Piese de teatru: *Măştile destinului* (jucată la Teatrul Naţional din Iaşi şi la Teatrul „Albert I" din Paris, publicată în *Revue Mondiale*), *Una sau mai multe femei, Calvar.* Piese pentru copii: *Niţă, Nuţa şi Lăbuş, În ţara trântorilor,* jucate la teatrele din Iaşi şi Bucureşti. A întocmit şi tradus antologia *Contes roumains d'écrivains contemporains* (1931). Autoare a numeroase trad. din literatura universală.

OPERA: *Crezul ocnaşului,* Bucureşti, 1913; *Între artă şi iubire,* Bucureşti, 1918; *Carnavalul vieţii,* Bucureşti, 1921; *Săptămâna unei îndrăgostite,* Bucureşti, 1924; *Trupul care îşi caută sufletul.* Reportaj sentimental, Bucureşti, 1932; *30 de zile în studio.* Reportaj trăit în lumea filmului, Bucureşti, 1933; (cu pseud. Un anonim) *S.O.S.* Bucureşti, 1935; *Bombonel şi Totonel,* Bucureşti, 1936; *Tiki şi Riki,* Bucureşti, 1936; *Femeia şi cătuşele ei,* Bucureşti, 1946; *Pit şi Pitulice,* Bucureşti, 1946; *Evadare,* Bucureşti, 1947; *Între pană şi spadă,* Bucureşti, 1963; Traduceri: W. Hauff, *Cerşetoarea de la Podul artelor,* Bucureşti, 1913; E. Bellamy, *În anul 2000,* Bucureşti, 1920; R. Cramer, *Iarna,* Bucureşti, 1921; K. Immermann, *Carnavalul şi somnambula,* Bucureşti, 1921; *Căsuţa lebedei şi alte povestiri pentru copii,* Bucureşti, 1922; *Aventurile unui mic bucureştean,* prelucrare după A. de Bréhat, Bucureşti, 1923; *Măriuca,* prelucrare după Spielhagen, Bucureşti, 1923; M. Gorki, *Printre străini,* Bucureşti, 1923; A. Schwartz, *Siluete de femei.* Femeile în opera lui Emile Zola, Bucureşti, 1923; J. Verne, *Mathias Sandorf*, în colab. cu I. Pas, Bucureşti, 1923; idem, *Mihail Strogoff*, în colab. cu I. Pas, Bucureşti, 1923; *Fluierul fermecat şi alte poveşti minunate pentru*

copii, Bucureşti, 1924 (ed. II, 1957); B. Kellermann, *Tunelul,* Bucureşti, 1924; H. C. Andersen, *Povestiri,* Bucureşti, 1925; M. Gorki, *Mama*, în colab. cu I. Pas, Bucureşti, 1925; H. Mann, *Nevinovata,* Bucureşti, 1926; H. C. Andersen, *Alte poveşti minunate,* Bucureşti, 1927; V. Garşin, *Floarea roşie,* Bucureşti, 1927; L. Tolstoi, *Ana Karenina*, în colab. cu I. Pas, Bucureşti, 1928; St. Zweig, *Scrisoarea unei necunoscute,* Bucureşti, 1929; *Contes roumains d'écrivains contemporaines,* pref. de Comtesse de Noailles, Paris, 1931; *Să povestim.* Istorioare colorate, Bucureşti, 1932; *Ivan fecior de ţăran şi Zmeul Zmeilor,* Bucureşti, 1953; *Drum fără popas,* Bucureşti, 1960 (ed. II, 1975); Th. Sivasankara Pillai, *Doi pumni de orez,* Bucureşti, 1963; C. Pineau, *Poveşti de nu se mai ştie când,* Bucureşti, 1964; E. Orzeszkowa, *Marta*, în colab. cu J. Wulin, Bucureşti, 1965; E. Zola, *„La Paradisul femeilor",* Bucureşti, 1968 (altă ed., I-II, 1992); Ch. Perrault, *Poveşti cu zâne,* Bucureşti, 1981 (altă ed., 1995); idem, *Cele mai frumoase basme,* Băile Govorei, 1994; idem, *Motanul încălţat,* Bucureşti, 1991 (altă ed., 1997).

REFERINŢE CRITICE: I. Totu, în *Viitorul,* nr. 7259, 1932; Cezar Petrescu, în *Curentul,* nr. 1515, 1932; P. Constantinescu, în *Vremea,* nr. 237, 1932; M. Sevastos, î*n Adevărul literar şi artistic,* nr. 598, 1932; Erasm, în *Credinţa,* nr. 434, 1935; P. Manoliu, în *Azi,* nr. 3, 1935; C. Panaitescu, în *Facla,* nr. 1297, 1935; I. Peltz, în *Era nouă,* nr. 659, 1946; Perpessicius, în *Jurnalul de dimineaţă,* nr. 648, 1947; D. Micu, *Romanul românesc contemporan* (*1944-1949*)*,* 1959; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; H. Cândroveanu, *Literatura....* **(M. V.)**

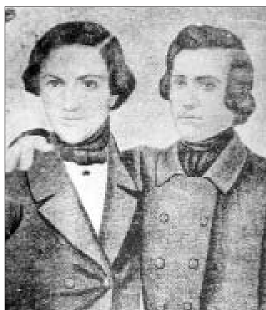

CATANOY Nicholas (pseud. lui Nicolae Cătănoiu), n. 10 nov. 1925, Braşov. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Nicolae Cătănoiu, comerci-ant, şi al Annei (n. Priester). „Crescut în acest mediu, într-o grădiniţă mixtă de limbă germană şi maghiară, cu studii româneşti ulterioare, am descoperit culori, expresii şi ecouri în toată transparenţa şi prospeţimea fiecărei limbi." Şcoala elementară la Braşov (1932-1936); studii liceale în acelaşi oraş (1936-1944). Participă „în anii războiului şi câţiva ani după 1944" la cenaclul soţilor Gherghinescu-Vania, frecventat sporadic de Tudor Arghezi, Lucian Blaga, I. Minulescu, Vl. Streinu, Miron Radu Paraschivescu, Ionel Teodoreanu şi Şerban Cioculescu. Începe să scrie la doisprezece ani, puţin timp după tragica moarte a mamei, îndrumat în lectura poeţilor romantici (Novalis, Kleist, Hölderlin, Gérard de Nerval, Baudelaire) de Radu D. Rosetti, un prieten intim al familiei. Trimite versurile diferitelor rev. literare (între ele *Universul literar*); „ecouri puţine", notează mai târziu autorul, „imbolduri de a continua şi mai sporadice". Urmează medicina la Cluj (1947-1952); paralel, frecventează cursuri de filosofie. Medic la Predeal, Tohan şi Bucureşti (1952-1962). În 1962 se stabileşte în Canada, unde profesează în continuare medicina între 1962 şi 1970. Este medic-pilot în Nigeria şi Venezuela (1971-1972). Revine în Europa, lector la Editura Seuil, Paris (1972) şi medic în Germania (1973-1990). Colaborează la rev. din ţară (*Steaua*, *Luceafărul*, *Tribuna*, *Gazeta literară*, *Astra*, *Familia*, *Literatorul*, *Jurnalul literar*, *Ateneu*, *Vatra*), din Canada (*Wascana Review*, *Canadian Forum*, *Prism International*), Statele Unite (*Poetry*, *World Literature Today*), Franţa (*Jalons*, *Jointures*, *Froissart*, *Cahiers de Poésie*), Belgia (*Marginales*), Luxemburg (*New Europe*), Elveţia (*Correspondance*), Grecia (*Kastalis*), India (*Poetry*), Noua Zeelandă (*Mentalities*) etc. Debut editorial cu vol. de versuri cvadrilingv (engleză, franceză, spaniolă şi română) *Hic et nunc* (1968), urmat de *Flux alb* (1970), *Circumstances* (1971), *The Fidlehead Republic* (1979), *Walum Olum*. Cântecele şi proverbele indienilor din America de Nord (1981), *Around the World in Eighty Days* (1983), *Ni debout, ni assis* (1984), *Thursday of July* (1985), *Tu pourrais reveiller la lumière qui sépare* (1986), *L'Ancre et le Cyclone* (1987; în colab. cu J. P. Mestas), *Woher Wohin Warum* (1988), *L'Autre versant de la nuit* (1989), *Ein Schritt aus dem Schatten* (1989), *Amanita Muscaria* (1989), *Flüstern und Schrein* (1990), *Amarante* (suivi de *L'Orchidée carnassičre* et *The Lightning Snake*; 1992), *Requiem pour Sandy* (1992), *Notes on a Prison Wall* (1994), *Surâsul Pandorei* (1996),

Debuturi netimbrate (1997), *Indian Summer* (1999) şi *Avenue Teutonia* (1999). A editat antologia *Modern Romanian Poetry*, cuvânt înainte de Irvyng Layton (Oakville, Ontario, Canada, 1977). Este prezent în antologiile lirice *Volvox* (Port Clemens, Canada, 1971), *Ärzte Lyrik Heute* (Marquarstein, Germania, 1975), *Înţelegând zăpada* (Bucureşti, 1977), *Voices International* (Madras, India, 1982), *Jalons* (Paris, 1983) şi *Das Miteinander Leben* (Frankfurt, Germania, 1995). Din 1970, este membru asociat al grupului L-A-N-G-U-A-G-E, iniţiat în anii '68-'70, la New York, de poeţii Bruce Andrew şi Charles Bernstein. Programul grupului era influenţat de noile direcţii în cercetările lingvistice şi teoria limbajului reprezentate de R. Jacobson, R. Barthes şi J. Starobinski. Înrâurire puternică are asupra poetului Ezra Pound (descoperit în Canada, în 1962) şi urmaşii lui: Robert Duncan, Charles Olson, Louis Zukovsky. După 1972, când revine în Europa, descoperă poezia franceză, mai ales pe Jean Claude Renard, „un fel de Blaga francez", apropiat de „sondările introspective, pe portative şi pe tensiuni de puritate". Premiul Robert-Lucien Geeraert pe 1992, pentru vol. *Requiem pour Sandy*. Spirit universal, mânat mereu de un „impuls aventurier", în 1980, după o călătorie în Nepal, scriitorul botezat greco-catolic, acceptă budismul ca soluţie de suprimare a vanităţii, în parte născută şi din „rătăcirile erudiţiei". Membru în PEN-Clubul canadian şi în International Poets Academy (Madras, India). Premiul internaţional de poezie Expo-1967 (Montréal).

OPERA: *Hic et nunc*, prozo-poeme, în engleză, franceză, spaniolă şi română, New York, 1968; *Flux alb*, versuri, Fredericton, Canada, 1970; *Circumstances*, prozo-poeme, Victoria, Canada, 1971; *The Fidlehead Republic*, prozo-poeme, Ottawa, Canada, 1979; *Walum Olum*. Cântecele şi proverbele indienilor din America de Nord, în româneşte de Virgil Teodorescu şi Petronela Negoşanu, cu o *Introducere* de ~, Cluj-Napoca, 1981; *Around the World in Eighty Days,* prozo-poeme, Madras, India, 1983; *Ni debout, ni assis,* poeme, Paris, 1984; *Thursday of July,* prozo-poeme, Paris, 1985; *Tu pourrais reveiller la lumičre qui sépare,* Paris, 1986; *L'ancre et le Cyclone,* poeme, în colab. cu Jean Paul Mestas, Paris, 1987; *Woher Wohin Warum*, aforisme, Fritzlar, Germania, 1988; *L'Autre versant de la nuit,* Hédencourt, 1989; *Ein Schritt aus dem Schatten,* jurnal, Fritzlar, Germania, 1989; *Amanita Muscaria,* jurnal şi aforisme, Paris, 1989; *Flüstern und Schrein,* versuri, Fritzlar, Germania, 1990; *Amarante* suivi de *L'Orchideé carnassière* et *The Lightning Snake,* prozo-poeme, în franceză şi engleză, Paris, 1992; *Requiem pour Sandy,* versuri, Valencennce, 1992; *Notes on a Prison Wall.* A Memoir/A Poem, postfaţă de Cynthia Messenger, Vancouver, Canada, 1994; *Surâsul Pandorei*, aforisme, cu o pref. (*Un sceptic bine temperat*) de Gheorghe Crăciun, Piteşti, 1996; *Debuturi netimbrate,* versuri, cu o pref. (*Un peregrin planetar*) de Dumitru Micu, Cluj-Napoca, 1997; *Indian Summer*, roman, Piteşti, 1999; *Avenue Teutonia*, prozo-poem, Paris, 1999; *Tablele lui Zalmoxis,* Cluj-Napoca, 2001; *Recviem pentru Sandy,* versuri, ed. bilingvă franceză-română, trad. de Loredana English, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Mira Baciu, în *The French Review*, nr. 1, 1971; Richard Dauenhauer, în *World Literature Today*, Spring 1980; Sanda Golopenţia, în *Lupta/The Fight* (Providence, Statele Unite), nr. 76, 1987; Constantin Crişan, în *Steaua*, nr. 11-12, 1990; Pierre Descamps, în *La Gazette*, nr. 28-29, 1991; Gheorghe Crăciun, în *Steaua*, nr. 7-8, 1994; Ion Cristofor, în *Tribuna*, nr. 25-28, 1994 (interviu; reprodus în *Litterae*, Toronto, Ontario, Canada, ian.-febr. 1995); Virgil Nemoianu, în *World Literature Today*, Winter 1995; Stancu Ilin, în *Jurnalul literar*, nr. 9-24, 1996; Dumitru Micu, în *Literatorul*, nr. 29, 1996; Marius Dragomir, în *Bună ziua, Braşov*, 25 mart. 1997; Alexandru Ţion, în *Transilvania Express*, 31 ian. 1997; Ion Cristofor, în *Tribuna*, nr. 28-29, 1997; Daniel Ştefan Pocovnicu, în *Ateneu*, nr. 7, 1998; Ion Cristofor, în *Tribuna*, nr. 11-13, 1998; Andrei Zanca, în *Vatra,* nr. 7, 1998 (interviu); Daniel Pişcu, în *Bună ziua, Braşov,* apr.-mai 1999; Ion Cristofor, în *Curierul*, nr. 220, 1999; Daniel Pişcu, în *Monitorul,* 17 mart. 2000; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; M. Magda Maftei, în *Viaţa Românească,* nr. 10-11, 2002; G. Vulturescu, în *Poesis,* nr. 1-2, 2002; I. Caraion, *Scrisori către Nicholas Catanoy,* 2003; I. Cristofor, *Nicholas Catanoy sau Avatarii unui peregrin,* 2003. **(A. S.)**

CATINA Ion, n. 20 oct. 1827, Bucureşti – m. 29 iul. 1851, Bucureşti. Poet şi jurnalist. Fiul lui Alexe Catina, cafegiu grec. Figură de paşoptist romantic, byronian, ftizic, lansat de I. Heliade-Rădulescu şi considerat geniu de contemporani ca C. D. Aricescu, Al. Pelimon, Gr. H. Grandea, redescoperit de Al. Macedonski şi G. Călinescu. Cel din urmă îi şi dedică nuvela *Catina damnatul,* un portret de erou romantic, iar Camil Petrescu îl include ca personaj în romanul său despre N. Bălcescu. Debut în *Curierul românesc,* la şaptesprezece ani, cu vol. *Poezii* (1846), urmat de drama *Zoe* (1847).

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1846; *Zoe,* Bucureşti, 1847.

REFERINŢE CRITICE: I. Heliade-Rădulescu, în *Curierul românesc,* nr. 37, 1845; C. D. Aricescu, *Memoriile mele,* Arhivele Statului, ms 807, f. 43-50; idem, *O preîmblare pe munţi sau Lumea reală şi lumea ideală,* 1872; N. Iorga, *Istoria...,* I.; D. Popovici, *Studii...,* II; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Graur, în *Limbă şi literatură,* vol. XIV, 1964; Elena Tacciu, *Trei poeţi preeminescieni,* 1978. **(E. T.)**

CAVADIA Mircea, n. 6 oct. 1950, com. Voineasa, jud. Vâlcea. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Nicolae Cavadia, inginer silvic, şi al Elisabetei (n. Turturea). Şcoala generală la Râmnicu-Vâlcea şi Brăila; Liceul industrial de construcţii la Deva şi Bacău; licenţiat al Facultăţii de Drept din Bucureşti (1979). A fost tehnician proiectant, apoi consilier juridic la UJCAP din Brăila (1982-1990); din 1990, redactor principal, redactor-şef adjunct şi redactor-şef la cotidianul *Timpul* din Reşiţa. Colab. la *Luceafărul, Literatorul, Convorbiri literare, Moftul român* etc. Prezent în antologiile *Epigrame alese* (1985), *Ştiinţa supravieţuirii* (1998), *Epigramiştii din Banat* (2000), *Umorul reformei, reforma umorului* (2000). Membru fondator al rev. *Avertisment* (1990), *Harababura* (1996) şi al Editurii *Timpul* din Reşiţa. Debutează cu o schiţă în ziarul *Înainte* (1972). Debut în dramaturgie cu piesa *Deturnări, escrocherii şi alte multe măgării,* pusă în scenă la Teatrul din Reşiţa (stagiunile 1992/1993; 1993/1994). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Vulpea* (1990). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (2001).

OPERA: *Vulpea,* proză scurtă, Bucureşti, 1990; *Şarpele gol,* proză scurtă, Reşiţa, 1995; *Cine ai fost dumneata, Valentin Silvestru?,* memorialistică, Reşiţa, 1997; *Legea lui Cavadia privind accelerarea statului,* schiţe satirice, Reşiţa, 1998; *Alinierea planetelor,* roman, Reşiţa, 1999; *Privighetoarea arsă,* roman, Reşiţa, 2000; *Pământ de flori,* teatru, Reşiţa, 2001; *Epistolar cu trei proşti,* corespondenţă, în colab. cu A. Gagniuc şi B. Ulmu, Reşiţa, 2001.

REFERINŢE CRITICE. E. Simion, în *România literară,* nr. 25, 1991; A. D. Rachieru, în *Meridianul Timişoara,* nr. 28, 1991; I. Bota, în *Timpul* (Reşiţa), 18 dec. 1993; idem, *ibidem,* 13 oct. 1995; L. Chişu, în *Literatorul,* nr. 4, 1996; I. Cocora, în *Timpul,* 21 mai 1999; A. M. Buricea, în *Monitorul de Brăila,* 14 ian. 2000; Şt. Cazimir, în *Adevărul literar şi artistic,* 4 dec. 2001; A. Grigor, *Căruţa lui Moromete,* 2001; I. B. Ulmu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; L. Chişu, *Accente,* 2003. **(A. S.)**

CAVARNALI Vladimir, n. 10 aug. 1910, Bolgrad, jud. Ismail, Basarabia – m. 20 iul. 1966, Bucureşti. Poet. Fiul lui Hristofor Cavarnali şi al Varvarei (n. ?). Membru în comitetul de conducere al rev. *Bugeacul* din Bolgrad (1935-1940), unde probabil şi debutează; redactor al rev. literare *Moldavia*; membru fondator al Soc. Scriitorilor din Basarabia (1939), din al cărei comitet de conducere a făcut parte. A colaborat la *Viaţa Basarabiei, Poetul, Itinerar, Albina, Front literar, Curentul literar, Festival* (Silistra). Debutează cu vol. *Poezii* (1934). În 1939, publică al doilea vol. de poezii, *Răsadul verde al inimii stelele de sus îl plouă.* Premiul Scriitorilor Tineri al Fundaţiilor Regale (1934). După 1944, publică trad., mai ales din literatura rusă şi sovietică (Saltâkov-Şcedrin, Gorki, M. Bulatov, V. Oseeva ş.a.); a dat şi o versiune românească a poemului finlandez *Kalevala.* Poet al sentimentelor puternice, afirmate răspicat şi fără de modernitate.

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1934; *Răsadul verde al inimii stelele de sus îl plouă,* Bolgrad, 1939. Traduceri: M. Bulatov, *Gâşte-lebede.* Culegere de poveşti populare ruseşti, de cântece şi ghicitori,

Bucureşti, 1945; M. Gorki, *Mama,* Bucureşti, 1947 (ed. II, revăzută, 1948; ed. III, 1949; Vârşeţ, 1950); V. Oseeva, *Vasioc Trubaciov şi prietenii săi,* Bucureşti, 1950; Anna Brodele, *Marta*, Bucureşti, 1954; M. E. Saltâkov-Şcedrin, *Opere,* VII *În lumea cumpătării şi acurateţei,* Bucureşti, 1964.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria....* **(C. A. M.)**

CAZABAN Alexandru, n. 6 oct. 1872, Iaşi – m. 24 mai 1966, Bucureşti. Prozator. Fiul lui François Cazaban, de origine franceză. Termină Liceul Naţional din Iaşi (1895), apoi se înscrie la o şcoală de arhitectură pe care o abandonează. Corector la *Românul*, învăţător rural, desenator tehnic, agent veterinar, funcţionar la serviciul de poduri şi şosele, reintră în gazetărie cu sprijinul lui Al. Vlahuţă şi Barbu Delavrancea. În 1898, redactează, la Iaşi, rev. *Bolta rece,* publicând anecdote şi povestiri hazlii. Debutează cu schiţe satirice în *Moş Teacă,* rev. lui Anton Bacalbaşa. Colaborează cu proză scurtă la cea de-a doua serie a *Moftului român* scos de I. L. Caragiale, la *Zeflemeaua, Revista literară, Flacăra, Viaţa Românească, Luceafărul, Universul, Adevărul* etc. Autor de nuvele, schiţe şi povestiri adunate în vol. *Deştept băiat!* (1904), *Chipuri şi suflete* (1908), *Oameni cumsecade* (1911), *Între femeie şi pisică* (1913), *Păcatul sfinţiei sale* (1915), *Dureri neînţelese* (1917), *Între frac şi cojoc* (1922), *Văzute şi auzite* (1958) etc. şi al romanului *Un om supărător* (1924), **C.** rămâne un evocator al vieţii provinciale şi, într-un desen mai aspru, al lumii rurale. Vânător pasionat, a cultivat şi proza cu subiecte cinegetice (*Povestiri vânătoreşti,* 1939). Premiul Naţional pentru proză (1937).

OPERA: *Bolta rece,* Iaşi, 1899, *Încurcă-lume,* Bucureşti, 1903; *Deştept băiat!,* Bucureşti, 1904 (ed. nouă, 1961); *Cutreierând,* Bucureşti, 1905; *Chipuri şi suflete,* Bucureşti, 1908; *Băiatul lui Moş Turcu,* Bucureşti, 1908; *Oameni cumsecade,* Bucureşti, 1911; *Tovarăşul de drum,* Bucureşti, 1912; *Rozica,* Bucureşti, 1913; *Între femeie şi pisică,* Bucureşti, 1913; *Ce nu se poate spune,* Bucureşti, 1915; *Păcatul sfinţiei sale,* Bucureşti, 1915; *De sufletul nemţilor,* Bucureşti, 1916 (ed. II, 1920); *Dureri neînţelese,* Bucureşti, 1917; *Doamna de la Crucea Roşie,* Bucureşti, 1919; *La umbra unui car,* Bucureşti, 1920; *Între frac şi cojoc,* Bucureşti, 1922; *Departe de oraş,* Bucureşti, f.a.; *Moş Trăscău,* Bucureşti, f.a.; *Un om supărător,* Bucureşti, 1924; *Pasărea rătăcită,* Bucureşti, 1929; *Domnul Iorga are haz,* Bucureşti, 1932; *Povestiri vânătoreşti,* Bucureşti, 1939; *Grija stăpânului,* Bucureşti, 1955; *Din vremea aceea...*, Bucureşti, 1951; *Văzute şi auzite,* Bucureşti, 1958; *Chipuri şi suflete,* ed. îngrijită şi pref. de I. Dan, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; T. Vianu, *Arta...*; D. Micu, *Istoria...,* II; C. Ciopraga, *Literatura....* **(M. Mt.)**

CAZAN Ion, n. 15 oct. 1928, satul Bentu, com. Gălbinaşi, jud. Buzău. Prozator. Fiul lui Ştefan Cazan, agricultor, şi al Ioanei (n. Dinu), Studii primare în satul natal (1935-1942), liceale la Şcoala Tehnică Industrială Militară Auto din Buzău, Craiova şi Timişoara (1942-1948). Urmează Conservatorul de Muzică şi Artă Dramatică, secţia teatru (actorie), din Timişoara (1947-1950), anul IV la Institutul de Teatru şi Artă Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti (1950-1951). Instructor artistic la Sfatul Popular al raionului 1 Mai, Bucureşti (1951); inspector-şef cu problemele învăţământului artistic la Comitetul pentru artă (Ministerul Culturii); vânzător la O.C.L. Aprozar Dorohoi, jud. Botoşani (1955-1956); instructor la Casa de cultură din Botoşani (1956-1957), apoi director la Muzeul memorial „Mihai Eminescu" din Ipoteşti; director şi prof. la Şcoala Populară de Artă (1958-1965); redactor la Întreprinderea Cinematografică (1965-1970); redactor la ziarul *Zori noi* (1970-1971; 1973-1974), şef serviciu la Centrul de librării (1971-1973; 1975-1989) şi director al Ansamblului artistic „Ciprian Porumbescu" din Suceava (1974-1975). A colaborat la *Ateneu, Convorbiri literare, Cronica, Literatorul, Orizont, Bucovina literară, România*

literară, Steaua, Tribuna etc. Din 1991, membru în colegiul de redacţie al rev. *Bucovina literară.* Debut editorial cu vol. de proză scurtă *În faţa uşii* (1981), urmat de *Confidenţă în parcul oraşului* (1982), *Pana de cauciuc* (1984), *Invitaţia a fost refuzată cu plăcere* (1994), *Nu trebuia s-o sărut pe Iulia* (1997) şi *Dihorul din grădina lui Laur* (1999).

OPERA: *În faţa uşii,* proză scurtă, Bucureşti, 1981; *Confidenţă în parcul oraşului,* proză scurtă, Bucureşti, 1982; *Pana de cauciuc,* proză scurtă, Iaşi, 1984; *Invitaţia a fost refuzată cu plăcere,* proză scurtă, Iaşi, 1994; *Nu trebuia s-o sărut pe Iulia,* proză scurtă, Galaţi, 1997; *Dihorul din grădina lui Laur,* proză scurtă, Iaşi, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Mariana Codruţ, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1981; I. Holban, în *Cronica,* nr. 1, 1982; V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 1-2, 1982; V. Nistor, în *Steaua,* nr. 2, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 45, 1982; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 30, 1982; M. Vasile, în *Luceafărul,* nr. 6, 1983; I. Holban, în *Cronica,* nr. 40, 1984; V. Nistor, în *Steaua,* nr. 4, 1985; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* 14 mart. 1995; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1998; Rodica Mureşan, în *Luceafărul,* 6 mai 1998. **(A. S.)**

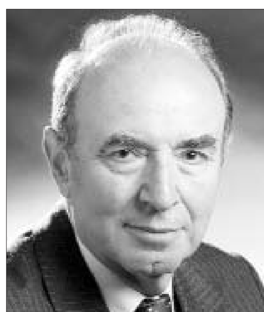

CAZIMIR Otilia (pseud. Alexandrei Gavrilescu), n. 12 febr. 1884, satul Cotu Vameşului, com. Horia, jud. Neamţ – m. 8 iun. 1967, Iaşi. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Gheorghe Gavrilescu şi a Ecaterinei (n. Petrovici). Studii medii şi liceale la Iaşi; tot aici urmează cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie, renunţând să-şi dea examenul de licenţă. Debutează cu versuri în *Viaţa Românească* (1912), rev. căreia îi rămâne colaboratoare fidelă. Debutează editorial cu vol. de poezii *Lumini şi umbre* (1923), urmat de *Fluturi de noapte* (1926) şi *Cântec de comoară* (1931). Colab. la *Însemnări ieşene, Adevărul literar şi artistic, Lumea, Bilete de papagal, Iaşul nou, Iaşul literar, Orizont, Gazeta literară, Cronica* etc. Publică vol. de proză *Din întuneric. Fapte şi întâmplări adevărate. Din carnetul unei doctorese* (1928), *Grădina cu amintiri şi alte schiţe* (1929), *În târguşorul dintre vii...* (1939) şi romanul *A murit Luchi...* (1942). Premiul Acad. (1927); Premiul Femina (1928); Premiul Naţional pentru poezie (1937); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1942). **C.** este o autoare consacrată în genul literaturii pentru copii (*Jucării,* 1938; *Baba Iarna intră-n sat,* 1954). Şi-a strâns amintirile în vol. *Prietenii mei scriitori...* (1960). Poezia de după 1944 este adesea debitoare clişeelor literaturii dogmatice. A tradus din literatura franceză (Maupassant), rusă şi sovietică (Gorki, Kuprin, Cehov, Fedin, Gaidar ş.a.). Poezia sa reprezentativă, considerată ca fiind „tipic feminină", a fost bine definită de E. Lovinescu drept „graţioasă şi minoră".

OPERA: *Lumini şi umbre,* Iaşi, 1923; *Unchiul din America,* Iaşi, 1924; *Fluturi de noapte,* Bucureşti, 1926 (altă ed., Timişoara, 1995); *Din întuneric. Fapte şi întâmplări adevărate* (*Din carnetul unei doctorese*), Bucureşti, 1928 (ed. II, 1956); *Grădina cu amintiri şi alte schiţe,* Bucureşti, 1929; *Licurici.* Cronici fanteziste şi umoristice, Bucureşti, 1930; *Cântec de comoară,* Bucureşti, 1931; *Jucării,* Bucureşti, 1938 (altă ed., Iaşi, 1996); *Poezii,* Bucureşti, 1939; *În târguşorul dintre vii...,* Bucureşti, 1939; *A murit Luchi...,* Bucureşti, 1942 (ed. II, 1966); *Catinca şi Catiuşa, două fete din vecini,* Bucureşti, 1948; *Stăpânul lumii,* Bucureşti, 1948; *Alb şi negru,* Bucureşti, 1949; *Baba Iarna intră-n sat,* Bucureşti, 1954 (alte ed.: 1972; 1985; 2001); *Albumul cu poze,* Bucureşti, 1957; *Versuri,* pref. de C. Ciopraga, Bucureşti, 1957; *Poezii,* Bucureşti, 1959; *Prietenii mei scriitori...*, Bucureşti, 1960; *Partidului de ziua lui,* Bucureşti, 1961; *Poezii* (*1923-1963*)*,* pref. de C. Ciopraga, Bucureşti, 1964; *Cele mai frumoase poezii,* cuvânt înainte de C. Ciopraga, Bucureşti, 1965; *Scrieri în proză,* I-II, studiu introductiv de C. Ciopraga, Iaşi, 1971-1972; *Inscripţii pe marginea anilor,* ed. îngrijită şi pref. de G. Sanda, Iaşi, 1973; *Scrieri despre teatru,* ed. îngrijită, pref. şi note de G. Sanda, Iaşi, 1978; *Pentru tine primăvara...,* versuri, Bucureşti, 1996; *Pentru cei mai mititei,* versuri, Craiova, 2003. Traduceri: M. Bulatov, *Gâşte călătoare,* Bucureşti, 1948; K. D. Uşinski, *Baba iarna face pozne,* în colab. cu E. Vinea, Bucureşti, 1948; A. I. Kuprin, *Sulamita,* Bucureşti, 1948; M. Gorki, *Întreprinderile Artamonov,* în colab. cu M. Baras, Bucureşti, 1949; L. Kassil, *Sub semnul lui Marte,* în colab. cu Xenia Stroe, Bucureşti, 1949; S. Marşak, *Puişorii în cuşcă,*

în colab. cu A. Ivanovski, Oradea, 1949; Vera Panova, *Tovarăşi de drum,* Bucureşti, 1948 (ed. II, 1949); M. Bubennov, *Mesteacănul alb,* I-II, în colab. cu E. Vinea, Bucureşti, 1949-1954; M. Auezov, *Abai,* în colab. cu A. Ivanovski, Bucureşti, 1950; K. A. Fedin, *O vară neobişnuită,* în colab. cu Tatiana Berindei, Bucureşti, 1950; idem, *Primele bucurii,* în colab. cu Tatiana Berindei, Bucureşti, 1951; Galina Nikolaeva, *Secerişul,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1951; M. Slonimski, *Inginerii,* în colab. cu St. Siclodi, Bucureşti, 1951; V. P. Kataev, *Pentru puterea sovietelor,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1954; A. N. Tolstoi, *Calvarul*, în colab. cu Gh. Stere, Bucureşti, 1954; A. P. Gaidar, *Opere,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1955; idem, *Timur şi băieţii lui,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1955; Galina Nikolaeva, *Povestea Nastei Kovşova,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1955; A. P. Gaidar, *Poveste despre secretul militar,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1956; idem, *Ceaşca albastră,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1956; idem, *Ciuk şi Ghek,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1956; S. Mihalkov, *Unchiul Stiopa,* Bucureşti, 1956; M. Postupalskaia, *Aur curat,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1956; K. A. Fedin, *Opere,* VI *Sanatoriul Arktur,* în colab. cu Izabella Dumbravă (ed. nouă, 1964); *Primele bucurii,* în colab. cu Tatiana Berindei, Bucureşti, 1957; L. Leonov, *Lăcustele,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1957; A. Conan Doyle, *O lume dispărută,* în colab. cu Rodica Nenciulescu, Bucureşti, 1958 (ed. II, 1990; ed. III, 1995); A. P. Cehov, *Opere,* VI-VII, XII, în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1957-1958, 1963; V. G. Korolenko, *Povestea unui contemporan,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1958 (ed. II, 1970); V. P. Kataev, *Livada din stepă,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1959; A. P. Gaidar, *Şcoala,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1960; idem, *Piatra cea fierbinte,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1961; Guy de Maupassant, *O viaţă,* Bucureşti, 1961 (ed. II, 1970; ed. III, 1992); idem, *Opere,* în colab. cu R. Malcoci şi Lucia Demetrius, Bucureşti, 1966; R. Nemcová, *Vârtelniţa de aur,* în colab. cu Livia Storescu şi T. Ionescu-Nişcov, Bucureşti, 1967; A. N. Tolstoi, *Calvarul,* I-III, în colab. cu Gh. C. Stere, Bucureşti, 1967; E. L. Voynich, *Tăunul,* în colab. cu N. Gumă, Bucureşti, 1992; P. Cehov, *Criza de nervi. Stepa,* Bucureşti, 1995; idem, *Un duel,* în colab. cu N. Grama, Anda Boldur…, Bucureşti, 1999; idem, *Stepa şi alte povestiri,* în colab. cu Anda Boldur, Natalia Radovici…, Bucureşti, 2001; idem, *Logodnica şi alte povestiri,* în colab. cu Anda Boldur, Alice Gabrielescu…, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; Perpessicius, *Menţiuni...,* I, III; G. Ibrăileanu, *Studii literare,* 1930; G. Călinescu, *Istoria...*; Vl. Streinu, *Pagini...*; A. Martin, *Poeţi contemporani,* II, 1971; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; L. Kalustian, *Simple note,* II, 1982; G. Sanda, *Otilia Cazimir,* 1984; Al. Raicu, *Descoperirea păsării Sitela,* 1989; *Viaţa şi opera în imagini,* 1996; I. Maftei, în *Cronica,* nr. 6, 1997; G. Istrate, *ibidem*; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 369, 1997; idem, în *Dacia literară,* nr. 32, 1999; R. Tatarucă, *ibidem,* nr. 40, 2003. **(Gh. P.)**

CAZIMIR Şt.[efan] (numele la naştere: Casimir Ştrul), n. 10 nov. 1932, Iaşi. Istoric literar şi eseist. Fiul lui Ştrul Ştrul, medic, şi al Feigăi (n. Blumenfeld), prof. Studii elementare (1939-1943) şi liceale (1943-1951) la Piatra Neamţ. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1951-1955). Cadru didactic la aceeaşi Facultate: preparator (1955-1957), asistent (1957-1965), lector (1965-1970), conferenţiar (1970-1989) şi prof. (1990-2001). Dr. în filologie, cu teza *Aspecte ale comicului la Caragiale* (1967). Debut cu versuri la *Ziarul copiilor* (1943). Debutul editorial cu antologia comentată *Pionierii romanului românesc* (1962). Publică mai multe vol. consacrate lui I. L. Caragiale (*Caragiale. Universul comic,* 1967; *I. L. Caragiale faţă cu kitschul,* 1988) sau contextului istorico-literar caragialian (*Nu numai Caragiale,* 1984; *Caragiale e cu noi,* 1997; *De ce, nene Iancule?,* 1998; *Caragiale recidivus,* 2002). Un vol. consacrat lui M. Eminescu, *Stelele cardinale* (1975), urmează unei cercetări despre *Tensiunea lirică* (1971). Literatura sec. trecut e văzută într-o optică originală în *Alfabetul de tranziţie* (1986). Autor de antologii (*Amintiri despre Caragiale,* 1972; *Antologia umorului liric,* 1977; *Drumuri şi zări,* în

colab., 1982), pref. şi ed. din I. L. Caragiale, N. Gane, Barbu Delavrancea, C. D. Aricescu, I. M. Bujoreanu, N. Filimon ş.a. Colab. la *Viaţa Românească, Steaua, România literară, Luceafărul, Revista de istorie şi teorie literară* etc.

OPERA: *Pionierii romanului românesc,* antologie, Bucureşti, 1962 (ed. II, 1973); *Caragiale. Universul comic,* Bucureşti, 1967; *Tensiunea lirică,* Bucureşti, 1971; *Amintiri despre Caragiale,* antologie şi pref. de ~, Bucureşti, 1972; *Stelele cardinale.* Eseu despre Eminescu, Bucureşti, 1975; *Antologia umorului liric,* Bucureşti, 1977; *Drumuri şi zări.* Antologia prozei româneşti de călătorie, Bucureşti, 1982; *Pygmalion.* Eseu de mitologie comparată, Bucureşti, 1982; *Nu numai Caragiale,* Bucureşti, 1984; *Alfabetul de tranziţie,* Bucureşti, 1986; *I. L. Caragiale faţă cu kitschul,* Bucureşti, 1988; *Pentru contra,* Bucureşti, 1991; *Râsete în Parlament,* Bucureşti, 1994; *Alfabetul de tranziţie.* Jurnal de tranziţie, 1996; *Caragiale e cu noi!,* Bucureşti, 1997; *De ce, nene Iancule?,* Bucureşti, 1998; *Stele cardinale,* Reşiţa, 1999; *Honeste scribere,* Bucureşti, 2000; *Caragiale recidivus,* Bucureşti, 2002; *Potcoave de purici,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 14, 1967; M. Ungheanu, *Campanii,* 1970; D. Flămând, în *Luceafărul,* nr. 18, 1971; Al. Piru, în *România literară,* nr. 28, 1971; Al. Dobrescu, în *Cronica,* nr. 28, 1971; Fl. Mihăilescu, în *Ramuri,* nr. 7, 1971; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 28, 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 36, 1975; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 44, 1984; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. l, 1985; Gh. Grigurcu, în *Steaua,* nr. 4, 1985; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1987; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 6, 1987; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 52, 1988; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1989; Gh. Grigurcu, în *Steaua,* nr. 4, 1989; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1989; I. B. Lefter, în *Contrapunct,* nr. 8, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 1, 1999; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 573, 2001; D. Cristea-Enache, *ibidem,* nr. 615, 2002; G. Radu, *ibidem,* nr. 645, 2002; T. Urian, în *România literară,* nr. 35, 2003; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 189, 2003. **(A. S.)**

CĂLDĂRARU Emilia, n. 7 aug. 1931, Tulcea – m. 12 ian. 1988, Bucureşti. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Boris Căldăraru, subofiţer, şi a Ecaterinei (n. Grenadier), funcţionară. Primele patru clase la Tulcea (1938-1942); Liceul „Spiru Haret” din acelaşi oraş (absolvit în 1950); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu” din Bucureşti (1950-1952). Redactor la *Arici Pogonici* (1951), la Editura pentru Literatură Politică (1952-1954) şi la *Gazeta literară* (1954-1956); referent literar la Ministerul Culturii, secţia teatre de păpuşi (1956-1960) şi la Teatrul pentru Copii şi Tineret din Bucureşti (1960-1963). Între 1967 şi 1979 este redactor la *Luminiţa.* Debutează cu o povestire în *Arici Pogonici* (1950) şi cu versuri în *Contemporanul* (1950); debut editorial cu vol. de reportaje *Muncitoare ale zilelor noastre* (1955). Publică vol. de versuri (*În grădină,* 1960; *Aripioare de smalţ,* 1967; *Rouă,* 1974; *Pionierie, ani de bucurie,* 1976) şi povestiri pentru copii (*Râdea mesteacănul,* 1965; *Ursuza,* 1969; *Lângă păsări, lângă vânt,* 1978), precum şi culegerea de povestiri moralizatoare „pentru părinţi”, *Puntea de aur* (1974). I s-au jucat piese de teatru pentru cei mici (*Bună dimineaţa, mâine!,* 1965; *O fetiţă şi jumătate în ţara lucrurilor neterminate,* 1977). Tot pentru acelaşi public a colaborat la trad. a două vol. de teatru (primul incluzând două piese de Dimos Rendis, al doilea cuprinzând texte de autori sovietici), precum şi a unui vol. de versuri din literatura bulgară (*Lumea culorilor,* 1982). Colaborează la *Gazeta literară, Tânărul scriitor, Contemporanul, Cutezătorii, Luminiţa, Arici Pogonici* etc. După stagiul îndelung în domeniul literaturii pentru copii, **C.** şi-a diversificat registrul poetic, evoluând spre un lirism confesiv, din care nu lipsesc accentele de nelinişte şi interogaţie (*Seară de suflet,* 1971; *Miracol regăsit,* 1974; *La confluenţa sentimentelor,* 1975; *Semnul luminii,* 1980; *Ringul de umbre,* 1982).

OPERA: *Muncitoare ale zilelor noastre,* Bucureşti, 1955; *În grădină,* Bucureşti, 1960; *Râdea mesteacănul,* ilustraţii de S. Bălaşa, Bucureşti, *l965*;*Bună dimineaţa, mâine!,* piesă de teatru pentru

tineret, în colab. cu Natalia Gheorghiu, jucată la Teatrul „Ion Creangă”, stagiunea 1965/1966; *Aripioare de smalţ,* Bucureşti, 1967; *Ursuza,* Bucureşti, 1969; *Seară de suflet,* Bucureşti, 1971; *Rouă,* Bucureşti, 1974; *Miracol regăsit,* Bucureşti, 1974; *Puntea de aur.* Opiniile unei mame, Bucureşti, 1974; *La confluenţa sentimentelor,* Cluj-Napoca, 1975; *Pionierie, ani de bucurie,* Bucureşti, 1976; *O fetiţă şi jumătate în ţara lucrurilor neterminate,* piesă pentru teatrul de păpuşi, jucată la Timişoara, stagiunea 1977/1978, şi Sibiu, stagiunea 1980/1981; *Lângă păsări, lângă vânt,* Bucureşti, 1978; *Semnul luminii,* Cluj-Napoca, 1980; *Ringul de umbre,* Bucureşti, 1982; *Galaxia cu mure,* povestiri, Bucureşti, 1990. Traduceri: *Piese de teatru pentru copii,* în colab. cu Irina Popescu, Bucureşti, 1961; N. Zidarov, Ana Aleksandrova, I. Milcev, *Lumea culorilor,* în colab. cu C. Velichi, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: D. Săraru, în *Luceafărul,* nr. 10, 1966; M. Constantinescu, în *România literară,* nr. 30, 1975; D. Tudoran, în *Luceafărul,* nr. 34, 1975; H. Ţugui, în *Cronica,* nr. 20, 1979; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 18, 1981; Ioana Diaconescu, în *România literară,* nr. 40, 1982; idem, *ibidem,* nr. 6, 1988. **(I. R.)**

CĂLIN Alex. Amalia (numele la naştere: Alexandra Călin), n. 16 dec. 1945, com. Ionel, jud. Timiş. Poetă. Fiica lui Constantin Călin, comerciant, şi a Constanţei (n. Diaconu). Urmează Şcoala Medie Tehnică de Contabilitate din Sebeş (1959-1965); licenţiată a Acad. de Studii Economice din Bucureşti, secţia fără frecvenţă (1967-1971). Economistă la Întreprinderea de hoteluri din capitală (1971-1975) şi la Direcţia „Alimentara”, sector VI (1975-1983). În 1983 se stabileşte în Statele Unite. Participă la şedinţele cenaclului literar „Mihai Eminescu” din New York şi la mişcarea literară din jurul rev. *Lumină lină (Gracious Light)*, editată de poetul Theodor Damian. Colaborează la *New York Magazin* (New York), *Romanian Journal* (New York), *Meridianul românesc* (Anaheim, California), *Lumină lină* (New York) etc. Debutează editorial cu vol. de versuri *Ne an* (1997), urmat de *Un-Year* (1998; în colab.), antologia bilingvă româno-engleză *Măr rătăcit* (1999), *Necklace of Oxygen (Salbă de oxigen,* 1999), *Eşti eu* (2001) şi *Amurgul durerii* (2002). Poeziile i-au fost traduse în lb. engleză de Mihai Vinereanu.

OPERA: *Ne an*, versuri, cu o *Întâmpinare* de Veronica Balaj, Timişoara, 1997; *Un-Year*, versuri, trad. în lb. engleză şi *Introducere* de Mihai Vinereanu, New York, 1998 (în colab. cu Geo D’Orval, Alexandrina Isac, Lucia Olaru-Nenati, Irina Orzeanu, Cristian Pietra, Margaret Wilmont şi Pamela Young); *Măr rătăcit*, versuri, ed. bilingvă româno-engleză, trad. şi *Cuvânt înainte* de Mihai Vinereanu, New York, 1999 (vol. cuprinde câteva poezii traduse din *Ne an* şi versiunea engleză a celor din *Un-Year*); *Necklace of Oxygen (Salbă de oxigen)*, versuri, trad. şi pref. de Pamela Ionescu, New York, 1999 (vol. cuprinde versiunea engleză a unor poezii din *Măr rătăcit*, plus poezii din *Ne an*, netraduse în *Un-Year*); *Eşti eu,* versuri, pref. de D. R. Popa, New York, 2001; *Amurgul durerii,* versuri, antologie de autor, pref. de A. Sasu, New York, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Virgilia Sanda Vârjoghe, în *Heliopolis*, nr. 10-12, 1997; Rodica Opreanu, în *Minerva*, nr. 74-75, 1997; ***, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 24 oct. 1997 (interviu); Constantin Buiciuc, în *Actualitatea*, 8 ian. 1998; Şt. Munteanu, în *Poesis,* nr. 1-2, 1998; Constantin Robescu, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 5 febr. 1999; Victor Rusu, *ibidem*, 22 mai 1999; George Pietraru, în *Romanian Journal* (New York), 28 ian. 1999; Mihai Vinereanu, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 2 oct. 1999; George Băjenaru, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), ian. 2000; idem, *Cititor în exilul creator,* 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; T. Ursu, în *Lumea liberă* (New York), nr. 707, 2002; I. Pop, în *Steaua,* nr. 8-9, 2002; Mihaela Albu, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California), 18 ian. 2003; I. Traian, în *Luceafărul,* 16 iul. 2003. **(A. S.)**

CĂLIN Liviu, n. 10 sept. 1930, Craiova – m. 17 mart. 1994, Bucureşti. Poet, critic şi istoric literar. Fiul lui Aureliu Călin, ofiţer, şi al Laurei (n. Petrescu), prof., fiica gazetarului Dimitrie E. Petrescu. Şcoala primară la Bucureşti (1937-1938; 1940-1941) şi Craiova (1938-1940); Liceul „Gh. Şincai" din Bucureşti (1941-1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia lb. şi literatura română (licenţa în 1953). Citeşte versuri în cenaclul literar din Craiova, condus de Elena Farago (1945-1947). A ocupat diverse funcţii redacţionale la Editura pentru Literatură; redactor-şef la Editura Eminescu (1970-1974); lector la Centrala Editurilor. Debutează cu un ciclu de versuri în *Revista elevilor* (1947). După debutul editorial cu vol. de poeme *Spirale* (1965), continuă să publice poezii, adunate în vol. *Ochiul adâncului* (1968), *Identitate* (1970), *Suflet în spaţiu* (1973), *Ferigă sub stâncă* (1975), *Uimitorul răstimp* (1977), *Rug de septembrie* (1979), *Sărbătoarea nimănui* (1980), *Flacăra zăpezii* (1981), *Noaptea cailor* (1984), *Umbra focului* (1986). În paralel cu exerciţiul liric, desfăşoară o activitate de critic şi istoric literar, concretizată în vol. de studii *Portrete şi opinii literare* (1972), *Recitind clasicii* (1975), în monografia *Camil Petrescu în oglinzi paralele* (1976). A îngrijit sau prefaţat ed. din opera lui E. Barbu, Ion Barbu, Al. Macedonski, Elena Farago, Al. Rosetti, G. Călinescu ş.a. Autorul ed. critice I. L. Caragiale (în colab. cu Ş. Cioculescu şi Al. Rosetti) şi Camil Petrescu (în colab. cu Al. Rosetti). A scris romanul *Frica de duminică* (1982). Premiul „M. Eminescu" al Acad. (1980).

OPERA: *Spirale,* Bucureşti, 1965; *Ochiul adâncului,* Bucureşti, 1968; *Identitate,* Bucureşti, 1970; *Portrete şi opinii literare,* Bucureşti, 1972; *Suflet în spaţiu,* Bucureşti, 1973; *Ferigă sub stâncă,* Bucureşti, 1975; *Recitind clasicii,* Iaşi, 1975; *Camil Petrescu în oglinzi paralele,* Bucureşti, 1976; *Uimitorul răstimp,* Bucureşti, 1977; *Rug de septembrie,* Bucureşti, 1979; *Sărbătoarea nimănui,* Bucureşti, 1980; *Flacăra zăpezii,* Bucureşti, 1981; *Frica de duminică,* Bucureşti, 1982; *Noaptea cailor,* Bucureşti, 1984; *Umbra focului,* Bucureşti, 1986; *Umbra focului,* versuri, selecţie şi îngrijirea ed. de Elena Ghirvu, Bucureşti, 2001.

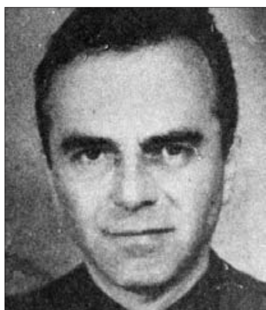
REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; Al. Piru, *Poezia...,* II; Gh. Grigurcu. *Poeţi...*; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; Al. George, *La sfârşitul lecturii,* II, 1978; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* III, 1979; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. l, 1983; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 9, 1983; H. Cândroveanu, *Printre poeţi,* 1983; M. Scarlat, în *România literară,* nr. 28, 1984; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(I. R.)**

CĂLIN Vera, n. 17 febr. 1921, Bucureşti. Eseistă şi traducătoare. Absolventă a Liceului „Domniţa Ileana" din Bucureşti (1947). Redactor la Editura de Stat (1946); şefa secţiei de trad. la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1948); asistent (1949), lector (1950), conferenţiar, apoi prof. la Facultatea de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti, Catedra de Literatură universală şi comparată. Prof. invitat la Univ. din Ottawa, Canada (1973). În 1976 se stabileşte în Statele Unite. Debut editorial cu vol. *Un prieten al celor asupriţi: Charles Dickens* (1950). Autoare a antologiei de *Proză umoristică engleză* (1960; ed. revăzută şi adăugită, 1967). A tradus din Ch. Dickens, R. Rolland, J. Swift, Th. Hardy, D. Defoe, W. M. Thackeray, S. Lewis, A. Maltz, A. Maurois etc.

OPERA: *Un prieten al celor asupriţi: Charles Dickens,* Bucureşti, 1950; *Articole de critică,* Bucureşti, 1954; *Furtună în cancelarie,* comedie, în colab. cu S. Iosifescu, Bucureşti, 1956; *Pornind de la clasici,* eseuri, Bucureşti, 1957; *Byron,* trad. citatelor de P. Solomon, M. Banuş şi V. Teodorescu, Bucureşti, 1961; *Curentele literare şi evocarea istorică,* Bucureşti, 1963; *Metamorfozele măştilor comice. Procedee, motive, modalităţi,* Bucureşti, 1966; *Alegoria şi esenţele. Structuri alegorice în literatura veche şi nouă,* Bucureşti, 1969; *Romantismul,* Bucureşti, 1970 (ed. revăzută şi adăugită, 1975); *Omisiunea elocventă. Preliminarii la o retorică a elipsei,* Bucureşti, 1973; *Târziu. Însemnări californiene. 1986-1996,* Bucureşti, 1997. Traduceri: J. Swift, *Călătoriile lui Gulliver,*

Bucureşti, 1947; W. Shakespeare, *Hamlet,* în colab. cu M. Banuş, Bucureşti, 1948; Ch. Dickens, *Marile speranţe,* Bucureşti, 1949 (alte ed., I-II, 1962; I-II, 1968; 1969; 1992); R. Rolland, *Inimă vrăjită,* I-II, în colab. cu I. Iosifescu, Bucureşti, 1949 (altă ed., I-II, 1964); A. Maltz, *Aşa stau lucrurile,* Bucureşti, 1953; V. G. Belinschi, *Pagini alese,* în colab., Bucureşti, 1953; A. Maltz, *Vine circul,* în colab. cu E. B. Marian, Bucureşti, 1954; Ch. Dickens, *Nicholas Nickleby,* I-II, Bucureşti, 1960; R. Wuhl, *Tichia înţelepciunii,* Bucureşti, 1962; S. Lewis, *Elmer Gantry,* Bucureşti, 1962; A. Maurois, *Thanatos Palace Hotel,* Bucureşti, 1963; D. Defoe, *Întâmplările fericite şi nefericite ale vestitei Moll Flanders,* Bucureşti, 1964 (alte ed., 1970; 1992); R. Rolland, *Călătorie în ţara muzicii,* în colab. cu S. Iosifescu, Bucureşti, 1964; W. M. Thackeray, *Cartea snobilor,* Bucureşti, 1964; Th. Hardy, *Jude neştiutul,* I-II, Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 26, 1969; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 8, 1969; Ileana Verzea, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1971; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 48, 1973; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1974; C. Ţoiu, în *România literară,* nr. 44, 1994. **(A. S.)**

CĂLINESCU Al.[exandru], n. 5 oct. 1945, Iaşi. Critic literar şi poetician. Fiul lui Cicerone Călinescu şi al Luciei Mioara (n. Vartic), prof. A urmat şcoala medie şi Facultatea de Filologie, secţia franceză, la Iaşi, luându-şi licenţa în 1967. Cadru didactic la aceeaşi facultate. Stagiu de specializare în Franţa. Din 1972, coordonează rev. studenţească de cultură *Dialog*. Rubrici permanente în *Cronica* şi *Convorbiri literare.* Colaborează *la România literară, Viaţa Românească, Luceafărul, Cahiers roumains d'études littéraires* etc. A debutat în 1972, cu vol. *Anton Holban – Complexul lucidităţii.* În aceeaşi serie, publică peste patru ani vol. *Caragiale sau vârsta modernă a literaturii.* În 1978 îi apare vol. *Perspective critice,* urmat de *Biblioteci deschise* (1986) şi *Interstiţii* (1998). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1972). Promotor al poeticii la noi şi, în genere, al cercetărilor de ultimă oră din spaţiul francez, **C.** ştie să îmbine cu inteligenţă teoria cu analiza pe text, să facă din demersul interpretativ o practică teoretică.

OPERA: *Anton Holban – Complexul lucidităţii,* Bucureşti, 1972; *Caragiale sau vârsta modernă a literaturii,* Bucureşti, 1976 (ed. II revăzută, pref. de I. Vlad, Iaşi, 2000); *Perspective critice,* Iaşi, 1978; *Biblioteci deschise,* Bucureşti, 1986; *Interstiţii,* Iaşi, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, *Domeniul criticii,* 1975; L. Raicu, *Critica formă de viaţă,* 1976; C. Regman, *Explorări în actualitatea imediată,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România,* II, 1979; Al. Dobrescu, *Foiletoane,* III, 1984; M. Martin, *Singura critică,* 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 11, 1987; I. Pop, în *Steaua,* nr. 5, 1987; Al. Piru, *Critici...*; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 2, 1999; D. Croitoru, *ibidem,* nr. 10, 1999; I. Stanomir, în *Luceafărul,* nr. 2, 1999; C. Coroiu, în *Dacia literară,* nr. 43, 2001; I. Buzera, în *Observator cultural,* nr. 113, 2002. **(M. M.)**

CĂLINESCU Alexandru, n. 13 febr. 1907, Focşani – m. 6 sept. 1937, Sinaia. Poet. A urmat şcoala primară şi liceul în oraşul natal. Tot aici a lucrat ca funcţionar până la sfârşitul vieţii. A debutat cu vol. *Declin* (1934), cuprinzând versuri de influenţă bacoviană, urmat de *Mări moarte* (1937). Colab. la *Bilete de papagal, Gândirea, Universul literar, Adevărul literar şi artistic, Azi, Frize, Junimea literară.* A editat la Focşani rev. literară *13* (1934-1935). A lăsat în ms un vol. de versuri, *Incinerări,* o suită de nuvele, *Colţuri de piatră,* şi un roman scris în colab. cu Pavel Nedelcu: *Destrămare.*

OPERA: *Declin,* Focşani, 1934; *Mări moarte,* Focşani, 1937.

REFERINŢE CRITICE: E. Ionescu, în *Reporter,* nr. 50, 1934; Şt. Baciu, în *Front literar,* nr. 4-6,

1937; M. Chirnoagă, în *Pământ,* nr. 174-176, 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Micu, *„Gândirea” şi gândirismul,* 1975; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980. **(Gh. P.)**

CĂLINESCU George (prenumele la naştere: Gheorghe), n. 19 iun. 1899 Bucureşti – m. 12 mart. 1965, Otopeni-Bucureşti. Critic, istoric literar, poet şi prozator. Fiul Mariei Vişan din Dobroteasa – Olt, înfiat la 8 ani, de familia Constantin Călinescu din Iaşi. Şcoala primară la Iaşi (1906-1908) şi Bucureşti (1908-1910), gimnaziul („Gh. Şincai”) şi liceul („Gh. Lazăr”) la Bucureşti (1910-1916). În timpul războiului îşi continuă studiile liceale la Iaşi (bacalaureatul, la Bucureşti, 1918). Facultatea de Litere (1919-1923) în Bucureşti. Studii, în continuare, la Şcoala Română din Roma (1923-1928). Publică două memorii asupra propagandei catolice în ţările române (*Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldavia dei secoli XVII e XVIII,* 1925 şi *Altre notizie sui missionari cattolici nei paesi romeni,* 1930). Prof. de liceu la Timişoara (1928) şi Bucureşti (1928-1935). Colaborează la rev. *Roma* (1924-1926, condusă de Ramiro Ortiz), *Universul literar* (director Perpessicius), *Viaţa literară, Sburătorul, Gândirea* şi scoate singur *Sinteza* (1927) şi *Capricorn* (1930). Din 1933, codirector al rev. *Viaţa Românească,* cu M. Ralea. Dr. în litere (1936) al Univ. din Iaşi, cu o teză despre ms eminescian *Avatarii faraonului Tlà.* Conf. univ. (1937) de estetică şi critică literară la Facultatea de Litere din Iaşi. În 1939 scoate, la Iaşi, *Jurnalul literar*, foaie de critică şi istorie literară. Din 1945, prof. de istoria literaturii române moderne la Facultatea de Litere din Bucureşti. Membru al Acad. (1949). A dirijat periodicele *Tribuna poporului* (1944), *Lumea* (1945), şi *Naţiunea* (1946), *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor* (1952), rev. Institutului de Istorie Literară şi Folclor, pe care l-a condus din 1949 până la sfârşitul vieţii. Călătorie în Uniunea Sovietică (1948), raportată în *Kiev, Moscova, Leningrad* (1949), şi în R. P. Chineză (*Am fost în China nouă*, 1953). Rechemat prof. onorific la Facultatea de Litere din Bucureşti (1961). A publicat monografii: *Viaţa lui Mihai Eminescu* (1932), *Opera lui Mihai Eminescu,* I-V (1934-1936), *Viaţa lui Ion Creangă* (1938), *N. Filimon* (1959) şi *Gr. M. Alexandrescu* (1962), o monumentală *Istorie a literaturii române de la origini până în prezent* (1941), un compendiu de *Istoria literaturii române* (1945), studii, conferinţe şi eseuri: *Principii de estetică* (1939), *Impresii asupra literaturii spaniole* (1946), romane: *Cartea nunţii* (1933), *Enigma Otiliei* (1938), *Bietul Ioanide* (1953), *Scrinul negru* (1960), versuri: *Poesii* (1937), *Lauda lucrurilor* (1963), teatru: *Şun sau calea neturburată* (1943), efemeride: *Cronicile optimistului* (1964).

OPERA: *Alcuni missionari cattolici nella Moldova dei secoli XVII e XVIII,* Roma, 1925; *Altre notizie sui missionari cattolici nei paesi romeni,* Roma, 1930; *Viaţa lui Mihai Eminescu,* Bucureşti, 1932 (ed. III, cu aparat critic, 1938; ed. V, 1964; alte ed.: Bucureşti, 1995; Chişinău, 1998; ed. de I. Mărunţelu, Bucureşti, 2000; ed. de Ileana Mihăilă, Bucureşti, 2002); *Cartea nunţii,* roman, Bucureşti, 1933; *Opera lui Mihai Eminescu,* I Filosofia teoretică. Filosofia practică, Bucureşti, 1934; II-III Descrierea operei, Bucureşti, 1935; IV-V Cadrul psihic. Cadrul fizic. Tehnica. Analiza. Eminescu în timp şi spaţiu, Bucureşti, 1936; *Poesii,* Bucureşti, 1937; *Enigma Otiliei,* I-II, Bucureşti, 1938; *Viaţa lui Ion Creangă,* Bucureşti, 1938; (ed. II, 1964); *Principii de estetică,* Bucureşti, 1939 (ed. critică de Al. Piru, Craiova, 1974; postfaţă de L. Leonte, Iaşi, 1996); *Istoria literaturii române de la origini până în prezent,* Bucureşti, 1941; (ed. II revăzută şi adăugită, ed. îngrijită de Al. Piru, 1982; alte ed.: Craiova, 1993; 1994; Oneşti, 1998; I-IV, Bucureşti, 1998-1999; Chişinău, 2001); *Şun sau calea neturburată,* mit mongol, Bucureşti, 1943 (ed. II, 1953); *Istoria literaturii române. Compendiu,* Bucureşti, 1945 (ed. II, 1948; ed. III, cu o postfaţă de Al. Piru, 1968; ed. de M. Duţă, 1994); *Impresii asupra literaturii spaniole,* Bucureşti, 1946 (ed. II, Bucureşti, 1965); *Trei nuvele,* Bucureşti, 1949; *Kiev, Moscova, Leningrad,* Bucureşti, 1949; *Bietul Ioanide,* roman, Bucureşti, 1953 (ed. II, 1965); *Am fost în China nouă,* Bucureşti, 1955; *Studii şi conferinţe,* Bucureşti, 1956; *Nicolae Filimon,* Bucureşti, 1959; *Scrinul negru,* roman, Bucureşti,

1960; *Gr. M. Alexandrescu,* Bucureşti, 1962; *Lauda lucrurilor,* poezii, Bucureşti, 1963; *Cronicile optimistului,* Bucureşti, 1964; *Teatru,* Bucureşti, 1965; *Estetica basmului,* Bucureşti, 1965; *Vasile Alecsandri,* Bucureşti, 1965; *Opere,* I (*Cartea nunţii*), Bucureşti, 1965; II *(Poezii)*, Bucureşti, 1965; III-IV (*Enigma Otiliei*), Bucureşti, 1966; V-VI (*Bietul Ioanide*), Bucureşti, 1967; VII-VIII (*Scrinul negru*), Bucureşti, 1968; IX (*Şun, Teatru*), Bucureşti, 1971; X (*Nuvele, alte poezii, Horaţiu, opere traduceri*), Bucureşti, 1976; XI (*Viaţa lui Mihai Eminescu*), Bucureşti, 1969; XII-XIII (*Opera lui Mihai Eminescu,* ed. revăzută), Bucureşti, 1969; 1970; XIV (*Ion Creangă*), Bucureşti, 1972; XV (*Principii de estetică. Istoria literaturii române,* compendiu), 1979; XVI (*Impresii asupra literaturii spaniole.* Studii şi conferinţe), Bucureşti, 1971; XVII (*N. Filimon. Gr. M. Alexandrescu*), Bucureşti, 1983; *I. Eliade Rădulescu şi şcoala sa,* ed. de Al. Piru, Bucureşti, 1966; *Studii şi cercetări de istorie literară,* cu o pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1966; *Studii şi comunicări,* ed. de Al. Piru, Bucureşti, 1966; *Scriitori străini,* ed. de V. Nicolescu şi A. Marino, Bucureşti, 1967; *Ulysse,* ed. de G. Şerban, Bucureşti, 1967; *Scrieri despre artă,* I-II, ed. de G. Muntean, Bucureşti, 1968; *Universul poeziei,* antologie şi postfaţă de Al. Piru, Bucureşti, 1971; *Texte social-politice. 1944-1965*, cu o pref. de Gh. Matei şi Gh. Ţugui, Bucureşti, 1971; *Literatura nouă,* ed. şi pref. de Al. Piru, Craiova, 1972; *Însemnări de călătorie,* ed. şi pref. de G. Muntean, Bucureşti, 1973; *Gâlceava înţeleptului cu lumea* (Cronica mizantropului şi optimistului, 1928-1949), I-II, ed. de G. Şerban, Bucureşti, 1973-1974; *Corespondenţa lui G. Călinescu cu Al. Rosetti* (1935-1951), Bucureşti, 1977; *Scrinul negru* şi *Dosarele Scrinului negru,* ed. de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, 1977; *Mihai Eminescu. Studii şi articole*, ed. îngrijită, postfaţă şi bibliografie de Maria şi C. Teodorovici, Iaşi, 1978; *Scrisori şi documente*, ed. îngrijită de N. Scurtu, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1979; *Avatarii faraonului Tlà*, ed. îngrijită, pref. şi bibliografie de M. Papahagi, Bucureşti, 1982; *Scrinul negru,* I-II, repere istorico-literare alcătuite de A. Rusu, Bucureşti, 1982; *Cartea nunţii,* Bucureşti, 1983; *Enigma Otiliei,* Bucureşti, 1983; *Istoria literaturii române,* compendiu, Bucureşti, 1983; *Viaţa lui Mihai Eminescu,* Bucureşti, 1983; *Aforisme şi reflecţii,* ed. de I. D. Pârvănescu şi Al. Stănciulescu Bârda, pref. de I. C. Chiţimia, Bucureşti, 1984; *Enigma Otiliei,* Bucureşti, 1984; *Corespondenţa lui Al. Rosetti cu G. Călinescu,* prezentată de L. Călin, Bucureşti, 1984; *Călinescu şi contemporanii săi* (corespondenţă), I-II, Bucureşti, 1984-1987; *Aproape de Elada,* selecţie şi comentarii de G. Şerban, Bucureşti, 1985; *Opera lui Mihai Eminescu,* I-IV, Bucureşti, 1985; *Bietul Ioanide,* Bucureşti, 1986; *Poezii. Teatru. Nuvele,* Bucureşti, 1986; *Viaţa lui Mihai Eminescu,* Bucureşti, 1986; *Ion Creangă,* Bucureşti, 1987; *Enigma Otiliei,* Bucureşti, 1988; *G. Călinescu. Însemnări şi polemici,* Bucureşti, 1988; *Cartea nunţii,* Timişoara, 1989; *Ion Creangă,* Bucureşti, 1989; *Viaţa lui Mihai Eminescu. Ion Creangă: viaţa şi opera,* Chişinău, 1989; *Oglinda constelată*, ed. îngrijită şi pref. de I. Oprişan, Bucureşti, 1990; *Cronici literare şi recenzii*, I-II, ed. de A. Rusu, note şi comentarii de I. Bălu şi A. Rusu, Bucureşti, 1992; *Lauda lucrurilor.* Poezii 1927-1965, text stabilit de M. Duţă, ed. integrală după ms, Bucureşti, 1992; *Cartea nunţii*, Bucureşti, 1993; *Opere*, I-IV, text îngrijit, note, comentarii şi variante de N. Mecu, studiu introductiv de I. Bălu, Bucureşti, 1993-2002; *Bietul Ioanide*, I-III, pref. şi tabel cronologic de I. Bălu, ed. îngrijită de A. Rusu, Bucureşti, 1995; *Viaţa lui Mihai Eminescu*, Bucureşti, 1995 (alte ed., Chişinău, 1997; 1998); *Scrinul negru*, pref. de E. Simion, curriculum vitae şi bibliografie de C. Mohanu, Bucureşti, 1996; *Enigma Otiliei*, tabel cronologic, repere critice şi postfaţă de Carmen Dobre, Bucureşti, 1998; *Cartea nunţii,* pref. de M. Tomuş, Bucureşti, 1998; *Curs de poezie,* ed., postfaţă şi indice de nume de E. Manu, Bucureşti, 1998; *Fals jurnal,* întocmit şi prefaţat de E. Simion, Bucureşti, 1999; *Oglinda constelată,* text îngrijit şi pref. de I. Oprişan, ed. II, revizuită şi augmentată, Bucureşti 1999; *Cartea nunţii,* Bucureşti, 2000; *Bietul Ioanide,* I-II, Bucureşti, 2001-2002; *Cartea nunţii,* Bucureşti, 2003; *Principii de estetică,* ed. de Al. Piru, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* VI; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane.* 1900-1937, 1937; Perpessicius, *Menţiuni...,* IV; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; P. Constantinescu, *Scrieri...,* II; I. Bălu, *G. Călinescu, eseu despre etapele creaţiei*, 1970; I. Negoiţescu, *Însemnări*

critice, 1970; S. Damian, *G. Călinescu – romancier. Eseu despre măştile jocului,* 1971 (ed. II revăzută şi adăugită, 1974); *G. Călinescu,* interpretat de..., 1971; V. Alecu, *Opera literară a lui G. Călinescu,* 1974; I. Bălu, *G. Călinescu,* bibliografie, 1975; V. Nicolescu, *Starea lirică,* 1975; N. Balotă, *De la „Ion”...;* Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I, III; E. Simion, *Scriitori...,* II; M. Ungheanu, *Lecturi şi rocade,* 1978; Al. Piru, *Permanenţe româneşti,* 1978; D. Micu, *G. Călinescu. Între Apollo şi Dyonisos,* 1979; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice*, 1980; M. Zaciu, *Lancea lui Ahile,* 1980; G. Jalbă, *Romanul lui Călinescu,* 1980; M. Papahagi, *Eros şi utopie,* 1980; I. Bălu, *Viaţa lui G. Călinescu,* 1981 (ed. II, 1994); M. Martin, *G. Călinescu şi „complexele” literaturii române,* 1981 (ed. II, 2002); Melania Livadă, *G. Călinescu poet şi teoretician al poeziei*, 1982; *Le comparatisme roumain,* 1982; C. Coroiu, *Tinereţea lui Gutenberg,* 1982; *De la N. Filimon la G. Călinescu,* 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul,* 1982; P. Marcea, *Varietăţi literare,* 1982; O. Cotruş, *Meditaţii critice,* 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; N. Manolescu, *Teme 4,* 1983; V. F. Mihăescu, *Timp şi mod,* 1983; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii,* 1983; Radu G. Ţeposu, *Viaţa...,* 1983; I. Vlad, *Lectura romanului,* 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; C. Ciopraga, *Propilee,* 1984; Cornel Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; V. Nicolescu, *Starea lirică,* II, 1984; D. Păcurariu, *Scriitori...,* II; C. Coroiu, *Dialog în actualitate,* 1985; O. Ghidirmic, *Poeţi neoromantici,* 1985; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; M. Ungheanu, *Exactitatea admiraţiei,* 1985; M. Anghelescu, *Lectura operei,* 1986; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; N. Manolescu, *Teme 6,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; Sultana Craia, *Feţele oraşului,* 1988; N. Manolescu, *Teme 7,* 1988; Olimpia Radu, *Pagini de critică literară,* 1988; N. Steinhardt, *Prin alţii spre sine,* 1988; T. Tihan, *Apropierea...,* 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; V. Alecu, *G. Călinescu şi „Jurnalul literar”,* 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...,* 1989; Al. Piru, *Critici...,* 1989; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 37, 1995; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 3, 1995; S. Damian, *La ora 12, ziua: eseu despre romanele lui G. Călinescu,* 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 17, 1996; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 1, 1997; Gh. Grigurcu, *A doua viaţă*, 1998; I. Vartic, în *România literară*, nr. 49, 1999; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 24, 1999; *G. Călinescu în conştiinţa literară a contemporanilor*, 1999; idem, *G. Călinescu printre contemporani,* 1999; I. Oprişan, *G. Călinescu. Spectacolul personalităţii,* 1999; M. Cărtărescu, *Postmodernismul românesc,* 1999; V. Ionescu, *Comicul comentariului călinescian,* 2000; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 503; 517; 518, 2000; I. Bădescu, *Enciclopedia valorilor reprimate. Războiul împotriva culturii române,* 2000; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 554; 563; 564; 565; 568, 2001; I. Bălu, *Opera lui G. Călinescu,* 2001; M. Tânjală, *Teatrul lui G. Călinescu,* 2002; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 607; 609; 610; 615, 2002; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 7, 2002; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 6; 7, 2003; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 671; 672; 673; 675, 2003; Gh. Grigurcu, în *Jurnalul literar,* nr. 7-12, 2003; Irina Mavrodin, în *Convorbiri literare,* nr. 1; 2; 3, 2003. **(Al. P.)**

CĂLINESCU Matei, n. 15 iun. 1934, Bucureşti. Critic şi istoric literar, comparatist, poetician, poet şi prozator. Fiul lui Radu Călinescu, inginer, şi al Dorei (n. Vulcănescu). Şcoala primară la Bucureşti (1941-1943), continuată la Şcoala „Jules Javet” din Craiova (1943-1944); liceele „Sf. Iosif” (1944-1945), „Gh. Lazăr” (1945-1947) şi „Titu Maiorescu” (1947-1952) din Bucureşti; Facultatea de Filologie, secţia engleză, a Univ. din Bucureşti (1952-1957). Corector (1958-1959) şi redactor (1959-1963) la *Gazeta literară;* redactor la *Viaţa Românească* (1963-1972); asistent, ulterior lector la Catedra de literatură universală şi comparată a Univ. din Bucureşti (1963-1972). În 1973 obţine o bursă Fulbright în SUA, unde se stabileşte, devenind prof. asociat, iar din 1979, prof. titular la Univ. din Bloomington, Indiana. Dr. în ştiinţe filologice, cu o

lucrare despre *Conceptul modern de poezie* (1972). Debut în presă în *Gazeta literară* (1958); debut editorial cu studiul critic *Titanul şi Geniul în poezia lui Eminescu* (1964). Publică vol. de eseuri şi cronici literare, unele încununate cu premii sau distincţii: *Aspecte literare* (1965), *Eseuri critice* (1967), *Eseuri despre literatura modernă* (1970), *Clasicismul european* (1971; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti), *Conceptul modern de poezie* (1972; Premiul Acad.), *Fragmentarium* (1973). Acestora li se adaugă câteva vol. de versuri (*Semn*, 1968; *Versuri*, 1970; *Umbre de apă,* 1972), precum şi o proză-eseu, care s-a bucurat de un frumos ecou *(Viaţa şi opiniile lui Zacharias Lichter*, 1969; Premiul Uniunii Scriitorilor). Pref. şi studii introductive la vol. de N. D. Cocea, Ion Minulescu, J. B. Priestley, E. A. Poe, D. H. Lawrence, Samuel Butler, Saşa Pană, Arnold Hauser şi o antologie a nuvelei fantastice (1970). A alcătuit ed. T. Vianu în colab. cu Sorin Alexandrescu şi Gelu Ionescu (1971) şi antologii din opera lui I. Minulescu şi din literatura clasică (*Clasicismul*, I-II, 1969). După stabilirea în SUA, publică poezie în diverse rev. americane: *New Letters* (1976), *Correspondances* (1982) şi *2 plus 2* (1983), dar se afirmă îndeosebi prin activitatea sa de poetician, cu lucrări consacrate modernismului şi postmodernismului în lb. engleză: *Faces of Modernity: Avant-Garde, Decadence, Kitsch* (1977), *Five Faces of Modernity:Modernism, Avant-Garde, Decadence, Kitsch, Postmodernism* (1987) şi (editor, împreună cu Douwe W. Fokkema) *Exploring Postmodernism* (1988). În ultimii ani, s-a dedicat unor studii de poetică a lecturii. Este redactor consultant la *Yearbook of Comparative and General Literature*, membru al colegiului redacţional al unor importante case de editură, unde coordonează colecţii de specialitate (Series of Studies in Comparative Literature, la John Benjamins Company; Series of Comparative Literature, la Catholic University of America Press; Series of Romanian Thought and Literature in Translation, la Ohio State University Press).

OPERA: *Titanul şi Geniul în poezia lui Eminescu*, Bucureşti, 1964; *Aspecte literare*, Bucureşti, 1965; *Eseuri critice*, Bucureşti, 1967; *Semn*, Bucureşti, 1968; *Viaţa şi opiniile lui Zacharias Lichter*, Bucureşti, 1969 (ed. II, 1971, ed. III, 1995); *Eseuri despre literatura modernă*, Bucureşti, 1970; *Versuri*, Bucureşti, 1970; *Clasicismul european*, Bucureşti, 1971; *Clasicism, baroc, romantism*, în colab. cu G. Călinescu, A. Marino, T. Vianu, Cluj, 1971; *Umbre de apă*, Bucureşti, 1972; *Conceptul modern de poezie*, Bucureşti, 1972; *Fragmentarium*, Cluj, 1973; *Faces of Modernity: Avant-Garde, Decadence, Kitsch*, Bloomington, 1977; *Five Faces of Modernity: Modernism, Avant-Garde, Decadence, Kitsch, Postmodernism*, Durham, N. C., 1987 (ed. II, 1988); *Amintiri în dialog*, în colab. cu I. Vianu, Bucureşti, 1994 (ed. II, 1998); *Cinci feţe ale modernităţii: modernism, avangardă, decadenţă, kitsch, postmodernism*, trad. de Tatiana Pătrulescu şi R. Ţurcanu, postfaţă de M. Martin, Bucureşti, 1995; *Conceptul modern de poezie: de la romantism la avangardă,* cu un *Argument* al autorului, postfaţă de I. B. Lefter, Piteşti, 2002; *Despre Ioan P. Culianu şi Mircea Eliade.* Amintiri, lecturi reflecţii, Iaşi, 2002; *A citi, a reciti,* Iaşi, 2003; *Portretul lui M.,* Iaşi, 2003; *Mateiu I. Caragiale: recitiri,* 2003. Traduceri: Ch. F. Ramuz, *Aimé Pache, pictor din Vaud,* în colab. cu I. Băieşu, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Gazeta literară*, nr. 5, 1966; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 2, 1966; Al. Piru, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1966; C. Regman, în *Luceafărul*, nr. 23, 1966; P. Georgescu, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1967; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 9, 1967; M. Martin, în *Amfiteatru*, nr. 17, 1967; L. Raicu, în *Gazeta literară*, nr. 15, 1967; Al. Călinescu, în *Iaşul literar*, nr.1, 1968; P. Popescu, în *România literară*, nr. 9, 1968; Al. Călinescu, în *Iaşul literar,* nr. 10, 1969; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1969; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 26, 1969; R. Enescu, în *Familia*, nr. 9, 1969; E. Papu, în *România literară*, nr. 51, 1969; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 29, 1969; Al. Piru, în *Ramuri*, nr. 7, 1969; P. Popescu, în *Luceafărul*, nr. 20, 1969; L. Raicu, în *România literară*, nr. 8, 1969; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; M. Tomuş, în *Steaua*, nr. 9, 1969; Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene*, 1970; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 20, 46, 1970; R. Enescu, în *Familia*, nr. 5, 1970; Fl. Manolescu, în *România literară*, nr. 12, 1970; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 18, 1970; L. Petrescu, în *Tribuna*, nr. 21, 1970; P. Poantă, în *Echinox*, nr. 6-7, 1970; L. Raicu, în *România literară*, nr. 50, 1970; M. Tomuş, în *Tribuna*, nr. 52, 1970; C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 48, 1971; R. Enescu,

în *Familia*, nr. 12, 1971; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 49, 1971; Fl. Manolescu, în *România literară*, nr. 45, 1971; Fl. Mugur, în *Argeş*, nr. 10, 1971; L. Raicu, în *România literară*, nr. 50, 1971; L. Ulici, în *România literară*, nr. 25, 1971; Alexandra Indrieş, în *Orizont*, nr. 3, 1972; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 19, 1972; M. Papahagi, în *Steaua*, nr. 17, 1973; W. Sypher, în *The Sewance Review,* Spring, 1978; M. Orvell, în *Journal of Aesthetics and Art Criticism,* Winter, 1979; Ch. Russel, în *Yearbook of Comparative Literature*, 28, 1979; S. Connor, în *The Modern Language Review*, nr. 1, 1988; B. McHale, în *Poetics Today*, nr. 3, 1988; Ingeborg Hoesterey, în *Yearbook of Comparative Literature*, 37, 1988; idem, în *German Quaterly*, nr. 4, 1989; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 6, 1992; Şt. Borbély, în *Apostrof*, nr. 11, 1992; V. Ivanovici, Letiţia Guran, Gh. Grigurcu, A. Marino, Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 4, 1995; Monica Spiridon, în *Luceafărul*, nr. 40, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 30, 1995; I. Bogdan Lefter, în *Observator cultural,* nr. 121, 2002; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 641; 642, 2002; T. Urian, în *România literară,* nr. 46, 2003; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 168, 2003; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 28; 29, 2003; Şt. Borbély, *Matei Călinescu,* 2003. **(L. P.)**

CĂLUGĂRU Alice (numele la naştere: Alice Ştefania Stănescu Călugăru), n. 4 iul. 1886, Paris (Franţa) – m. 1924 (?), probabil Elveţia. Poetă. Fiica lui Ştefan Stănescu Călugăru, ofiţer, şi a Mariei (n. Carabella). Liceul la Bucureşti (bacalaureat în 1907), colegă de promoţie cu G. Topârceanu. Publică versuri de timpuriu, în *Sămănătorul* (1903) şi *Dumineca* (1905). Singurul vol. publicat, *Viorele* (1905). Colaborează la *Analele literare, politice, ştiinţifice, Viaţa literară, Luceafărul, Ramuri, Convorbiri literare, Viaţa Romanească* etc. După 1908, se mută la Paris, unde se căsătoreşte (1921) cu scriitorul Louis Constant Edgar Müller. În Franţa, semnează cu pseud. Alice Orient. În 1914, participă cu poezia *Les perles* la concursul literar Femina, obţinând premiul al doilea. Pribegeşte împreună cu soţul ei prin Belgia, America de Sud. Moare de ftizie. Personaj misterios, cu predestinare tragică, poeta poate fi identificata în aventuroasa Lilis din romanul parţial autobiografic *La tunique verte* (1924). În lirică, prin simţirea modernă, prin acuitatea senzorială şi factura imaginilor, anticipează poezia interbelică.

OPERA: (cu pseud. Alice Orient) *Viorele,* Bucureşti, 1905; *La tunique verte,* Paris, 1924; *Versuri,* ed. de Ecaterina Săndulescu, introd. de D. Micu, Bucureşti, 1968; *Scrieri* (*Viorele. Tunica verde,* trad. de V. T. Spânu), ed. îngrijită, pref., note, comentarii, bibliografie de P. Ţugui, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; Ecaterina Săndulescu şi Margareta Miller-Verghy, *Evoluţia scrisului feminin in România,* 1935; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Piru, *Critici...*; C. Popescu-Cadem, în *Manuscriptum,* nr. 3, 1984; C. Ciopraga, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1986; Maria Platon, *Alice Călugăru, o poetă pe nedrept uitată,* 2001. **(D. C.)**

CĂLUGĂRU Ion (pseud. lui Ştrul Leiba Croitoru), n. 14 febr. 1902, Dorohoi – m. 22 mai 1956, Bucureşti. Prozator, dramaturg şi gazetar. Provine dintr-o familie strâmtorată, de mici meşteşugari evrei (tatăl era croitor şi cârpaci de straie ţărăneşti). Frustrările copilăriei, în mediul închis al mahalalei evreieşti semirurale pe care anumite târguri din nordul Moldovei au găzduit-o cândva, îl vor marca structural. Remarcându-se în cursul claselor primare urmate la Şcoala Israelito-Română din Dorohoi printr-o agerime a minţii ieşită din comun, va putea urma gimnaziul, tot la Dorohoi, graţie ajutorului bănesc acordat de către comunitatea evreiască din localitate. În 1919 pleacă la Bucureşti împreună cu Saşa Pană, prieten şi coleg,

unde amândoi se înscriu la Liceul „Matei Basarab”, pe care însă **C.** nu-l va termina, în ciuda înlesnirilor oferite de către prof. său de latină, E. Lovinescu; acestuia, **C.** îi mai datorează, pe lângă o slujbă în redacţia *Sburătorului,* şi „asceticul pseudonim” pe care şi-l va inaugura în 1920, în paginile rev., cu o recenzie la cartea lui A. Dominic, *Revolte şi răstigniri*; anterior mai semnase B. Croitoru câteva note în *Mântuirea.* Editorial debutează în 1923, cu vol. de povestiri *Caii lui Cibicioc,* an în care ar mai fi publicat şi câteva broşuri „pentru popor”, cuprinzând istorii cu haiduci, semnate Moş Ion Popescu, „în vârstă de 84 de ani” (apud Saşa Pană). Abandonarea şcolii nu va fi fost străină de atracţia spre anturajul faimosului în epocă Al. Bogdan-Piteşti. În lipsa datelor documentare obiective, circumstanţele şi atmosfera pot fi aproximativ reconstituite – printr-o fatal neconcordantă retroversiune din registrul ficţiunii –, confruntând versiunea lui **C.** din romanul *Don Juan Cocoşatul* (1934), unde Alexandru Bogdan-Piteşti figurează ca personaj sub numele de Alexandru Lăpuşneanu, cu versiunea lui Ion Vinea din romanul *Lunatecii,* unde **C.** însuşi apare, la rândul său, într-o prea puţin complezentă postură de *homo fictus:* Ion Străinul din fragmentul *Camera leoparzilor* (*Viaţa Românească,* 1937), devenit, în 1965, la apariţia editorială, Iacob Diaconu (*Praznicul calicilor*). Afiliat grupurilor avangardiste de la *Contimporanul, unu, Integral* etc., scrie totodată şi la *Cuvântul* lui Nae Ionescu, în a cărui redacţie era angajat. Intrând în contact de timpuriu cu mişcarea socialistă, va revendica ulterior şi participarea la acţiuni din ilegalitate ale Partidului Comunist Român, drept care, după război, a fost redactor la *Scânteia,* colaborând la rev. centrale şi devenind o figură de prim-plan a vieţii literare din anii ’50. Premiul de Stat (1951).

OPERA: *Caii lui Cibicioc.* Schiţe fără umor, Bucureşti, 1923; (cu pseud. Ion Popescu) *Haiducul Codau, moartea poterelor, bucuria vădanelor.* Culegere frumoasă cu cântece, Bucureşti, 1923; (cu pseud. Moş Ion Popescu) *Haiducul Hărăluţă-Prostul din Ceata neagră,* Bucureşti, 1923; (cu pseud. Ion Popescu) *Dracul în capcană sau prinderea satanei celei cu 7 nume,* Bucureşti, 1923; (cu pseud. Ion Popescu) *Moara dracilor sau haiducul călugăr.* Poveste găsită într-un schit, Bucureşti, 1924; *Paradisul statistic,* Bucureşti, 1926; *Abecedar de povestiri populare,* Bucureşti, 1930; *Omul de după uşă,* Bucureşti, 1931; *Charlot,* Bucureşti, 1933; *Don Juan Cocoşatul.* Oameni cari se pregătesc de moarte din cea dintâi zi a vieţii, Bucureşti, 1934; *Erdora,* Bucureşti, 1934; *De la cinci până la cinci,* Bucureşti, 1936; *Copilăria unui netrebnic,* Bucureşti, 1936 (ed. II, revăzută, 1954; ed. III, pref. de D. Cesereanu, 1962; altă ed., 1996); *Trustul,* Bucureşti, 1937 (ed. II, revăzută, 1956); *Scriitorii libertăţii.* A. Tolstoi, Vl. Maiakovski, I. Ehrenburg, L. Aragon, R. Rolland, M. Gorki, N. Ostrovski, Bucureşti, 1945; *Ion şi Salomeia.* Scenariu dramatic, Bucureşti, 1947; *Lumina primăverii,* Bucureşti, 1948 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1955); *Am dat ordin să tragă,* Bucureşti, 1948; *Măseaua stricată,* Bucureşti, 1949; *Clownul care gândeşte.* Scenariu de comedie dramatică în douăsprezece tablouri şi o postfaţă, Bucureşti, 1949; *Oţel şi pâine,* Bucureşti, 1951 (ed. II, 1955; ed. III, 1960); *Casa şoarecilor.* Schiţe fără umor şi nuvele din periodice, 1921-1947, ed. de Saşa Pană, Bucureşti, 1958; *Paradisul statistic,* ed. şi pref. de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, 1971. Traduceri: F. M. Dostoievski, *Visul unui om ridicul. Jurnalul unui scriitor,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Memorii,* II, 1932; idem, *Istoria...,* IV; Perpessicius, *Menţiuni...,* III, IV; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Cronici şi articole,* 1953; D. Micu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1954; S. Damian, *Încercări de analiză literară,* 1956; S. Bratu, *Cronici,* I, 1957; I. Vitner, *Firul Ariadnei,* 1957; idem, *Meridiane literare,* 1960; P. Georgescu, *Păreri literare,* 1964; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Al. Piru, *Panorama...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Lit. rom. expr*; idem, *Literatura...,* I; M. Sebastian, *Eseuri, cronici, memorial,* 1972; E. Luca, *Demers critic,* 1973; S. Pană, *Născut în ‘02,*1973; I. Negoiţescu, *Analize...*; B. Fundoianu, *Imagini şi cărţi,* 1980; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; F. Aderca, *Contribuţii...,* II; H. Cândroveanu, *Literatura...*; A. Cosma, *Romanul...,* I; Cornelia Ştefănescu, în *Jurnalul literar,* nr. 23-26, 1993; idem, *ibidem,* nr. 17-18, 1998; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 20, 2001; Iulia Deleanu, *ibidem,* nr. 17, 2002. **(C. R.)**

CĂPRARIU Al.[exandru], n. 20 dec. 1929, Cluj – m. 4 febr. 1988, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui Alexandru Căprariu, funcţionar, şi al Mariei (n. Rusu). Absolvent al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Cluj (1952); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1951-1952), de unde este exmatriculat pentru lecturi interzise (Arghezi ş.a.). Debutează în *Almanah literar* (1949). Colab. *la Steaua, Tribuna, Contemporanul, România literară, Luceafărul* etc. Redactor la *Tribuna* (1957-1969); director al Editurii Dacia de la întemeiere, 1969, până în 1986, când e obligat să se transfere la rev. *Tribuna,* unde rămâne până la sfârşitul vieţii. Debut editorial cu vol. de versuri *Orizonturi* (1963), urmat de *Cercurile dragostei* (1966), care propun un lirism discret, solar-meditativ, ferit în general de clişeele epocii. Abandonând o vreme lirica, scrie foiletoane critice (*Jurnal literar,* 1967), cronici sportive, note de călătorie. Reîntors la poezie cu *Mica autobiografie* (1975), urmată de *Marea autobiografie* (1979). Îndeosebi cu *Ochii de pretutindeni* (1981) şi cu *Ierbarul cu amintiri* (1984), *Asfinţiturile zilnice* (1985) şi cu antologia de autor apărută în preajma morţii, *Reîntoarcerea menestrelului* (1988), fără să-şi modifice structural formula, **C.** îşi îmbogăţeşte substanţial universul liric prin explorarea problematicii vieţii interioare în confruntarea acesteia cu lumea contemporană. Premiul Uniunii Scriitorilor (1975); Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1979). **C.** e un poet cu deosebite disponibilităţi, coborând nu fără vervă în viaţa străzii, apoi retrăgându-se în spaţiul reveriei, al elegiacului meditativ, al parabolicului şi ironiei ingenue: o mobilitate care provine dintr-o bogată dispoziţie temperamentală, stilizată prin lectură.

OPERA: *Orizonturi,* Bucureşti, 1963; *Cercurile dragostei,* Bucureşti, 1966; *Jurnal literar,* Bucureşti, 1967; *Povestea cu mielul, clopoţelul şi copăcelul,* Bucureşti, 1968; *Mica autobiografie,* Bucureşti, 1975; *În timp ce pământul se învârte,* Cluj-Napoca, 1976; *Marea autobiografie,* Bucureşti, 1979; *Primăvară scandinavă,* Cluj-Napoca, 1980; *Ochii de pretutindeni,* Cluj-Napoca, 1981; *Ierbarul cu amintiri,* Cluj-Napoca, 1984; *Asfinţiturile zilnice,* Cluj-Napoca, 1985; *Cicatricile penumbrei,* Bucureşti, 1987; *Reîntoarcerea menestrelului,* Cluj-Napoca, 1988; *Corespondenţa,* ed. de Oana Cătina, Bucureşti, 2000.

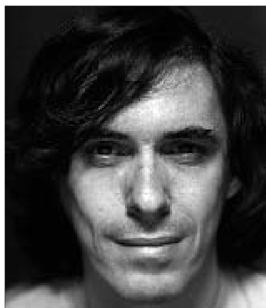
REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Alte menţiuni...*, III; V. Felea, *Poezie şi critică,* 1971; P. Poantă, *Modalităţi...*; idem, *Radiografii,* I-II, 1978-1983; N. Steinhardt, *Critică...*; H. Cândroveanu, în *România literară,* nr. 35, 1983; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; V. Felea, în *Tribuna,* nr. l, 1985; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. l, 1985; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 4, 1985; Z. Sângeorzan, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 5, 1989; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 2-3, 1991; M. Scorobete, în *Tribuna,* nr. 8, 1993; Tr. Filip, în *Tribuna,* nr. 23-24, 1996; A. Pop, în *Steaua,* nr. 2-3, 1998. **(P. P.)**

CĂPUŞAN Cornel (prenumele la naştere: Corneliu), n. 21 apr. 1933, Oradea. Eseist. Fiul lui Ilie Căpuşan şi al Mariei (n. Vén), funcţionari. Studii primare la Beiuş, jud. Bihor (1940-1944); urmează Liceul „Emanoil Gojdu" din Oradea (1945-1948), apoi Şcoala Medie Tehnică de Comerţ din acelaşi oraş (1948-1952). Bibliotecar la Bibl. Judeţeană Oradea (1956); şef de cabinet (1956-1957), aistent (1957-1966), lector (1966-1976) şi conferenţiar (1976-1998) la Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj. Bursă de documentare la Moscova şi Leningrad (1966). Dr. al Univ. din Cluj cu teza *Tema imortalizării în poezia Renaşterii* (1973). A colaborat la *Steaua* şi *Tribuna.* Debutează in *Scrisul bănăţean* (1950). Debut editorial cu vol. *Orfeu. Motivul permenenţei în lirica Renaşterii* (1978), urmat de *Imagini ale lumii* (1987). A tradus din F. Garcia Lorca.

OPERA: *Orfeu. Motivul permanenţei în lirica Renaşterii,* Cluj-Napoca, 1978; *Imagini ale lumii,* eseuri, Cluj-Napoca, 1987.

REFERINŢE CRITICE: I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 35, 1978; M. David, în *Echinox,* nr. 8-9, 1978; L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 6, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 18, 1987; V. Voia, în *Studia,* Philologia, nr. 2, 1988. **(A. S.)**

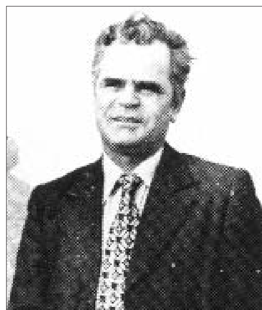

CĂRTĂRESCU Mircea, n. 1 iun. 1956, Bucureşti. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Constantin Cărtărescu, economist şi ziarist, şi al Mariei (n. Badislav). A urmat cursurile Liceului „Dimitrie Cantemir" (1971-1975) şi ale Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1976-1980). Între 1980 şi 1989, prof. la Şcoala generală nr. 4 din Bucureşti. În 1989 devine redactor al rev. *Caiete critice*, iar din 1990 este asistent (în prezent conferenţiar) la Facultatea de Litere din Bucureşti. Dr. în litere al Univ. din Bucureşti, cu o teză despre *Postmodernismul românesc* (1999). A debutat, cu poeme, în *România literară* (1978), după ce s-a remarcat în „Cenaclul de Luni" (condus de N. Manolescu), pe care l-a frecventat de la înfiinţare până la desfiinţare (1977-1983). A mai frecventat şi cenaclul „Junimea" (condus de Ovid. S. Crohmălniceanu), între 1976 şi 1990. A debutat editorial în 1980, cu *Faruri, vitrine, fotografii* (Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut), publicând apoi următoarele vol. de poeme: *Aer cu diamante* (colectiv, 1982), *Poeme de amor* (1983), *Totul* (1985), *Levantul* (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1990), *Dragostea* (Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, 1994), *Dublu CD* (1998), *Plurivers* (2003) şi *Cincizeci de sonete* (2003). Ca prozator, debutează în antologia *Desant '83* (1983), continuând apoi cu nuvelele din *Visul* (Premiul Acad., 1989; republicate, integral, sub titlul *Nostalgia* în 1993) şi cu romanele *Travesti* (Premiul Asoc. Scriitorilor Profesionişti din România, 1994) şi *Orbitor,* I-II (Premiul ASPRO şi Premiul rev. *Cuvântul*, 1996; 2002). În 1992 publică eseul arhetipal despre poezia eminesciană *Visul chimeric*. În 1990 a fost invitatul Univ. Iowa, SUA, în cadrul programului „International Writers Program", iar în 1992 a urmat cursurile Seminarului de Studii Culturale din Stuttgart, Germania. Între 1994 şi 1996 a predat literatura română la Univ. din Amsterdam, ca prof. invitat. În 1995 i se decernează Premiul rev. *Ateneu* pentru poezie. În 1996 a fost bursier al Fundaţiei Rockfeller (Italia) şi al Colegiului Noua „Europă". Bursier la „Collegium Budapest", Ungaria (2000) şi bursier „DAAD", Germania (2002). Conduce, din 1993, cenaclul „Litere", al Facultăţii de Litere din Bucureşti. Prezent cu poeme în antologii străine (*Quinze poètes roumains*, Paris, 1990; *Young Poets of a New Romania*, Londra, 1993), M. Cărtărescu a stârnit un deosebit interes ca prozator: *Le Rêve*, Paris, 1992 (tradus de Helene Lenz) a fost nominalizat atât pentru Premiul Médicis, cât şi pentru „Premiul pentru cea mai bună carte străină" şi cel al Uniunii Latine. Alte trad.: *Lulu*, Paris, 1993 (tot în trad. Helenei Lenz), *El Sueno*, Barcelona, 1992 (trad. de Pilar Gilart Gorina), *Travestie*, Amsterdam, 1995 (trad. de Jan Willem Bos). Prim-poet (chiar dacă contestat) şi prim-poetician al generaţiei '80, **C.** este unul dintre cei mai ofensivi promotori ai postmodernismului. Poezia sa, barocă, opulentă, debordând de inventivitate, recuperează realul şi biografia, contingenţa şi persoana, într-un proiect imaginativ feeric ce transformă notaţia brută în viziune. Discursuri de entuziasm imaginativ în limita concretului, poeziile folosesc ironia şi autoironia, parodia şi pastişa nu ca pe elemente deconstructive, ci ca pe un contrapunct dialectic al suflului acumulativ. Nuvelele şi romanele sale se bazează pe „continuum-ul realitate-halucinaţie-vis", trecând nonşalant din descripţia şi evocarea realiste în sondajul oniric ori în fantast, în spectrografia subliminală ori suprareală.

OPERA: *Faruri, vitrine, fotografii,* poeme, Bucureşti, 1980; *Aer cu diamante* (Mircea Cărtărescu, Traian T. Coşovei, Florin Iaru, Ion Stratan), cu o pref. de N. Manolescu, Bucureşti, 1982; *Poeme de amor*, cu o postfaţă de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1983; *Desant '83*. Antologie de proză scurtă scrisă de autori tineri, cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1983; *Totul*, versuri, Bucureşti, 1985; *Visul*, nuvele, Bucureşti, 1989; *Levantul*, versuri, Bucureşti, 1990; *Visul chimeric*. Subteranele poeziei eminesciene, Bucureşti, 1991; *Nostalgia*, Bucureşti, 1993 (ed. IV, 2003); *Travesti*, roman, Bucureşti, 1994 (ed. II, 2002); *Dragostea*, poeme (1984-1987), Bucureşti,

1994; *Orbitor. I. Aripa stângă*, II. *Corpul,* roman, Bucureşti, 1996-2002; *Dublu CD*, versuri, Bucureşti, 1998; *Levantul,* versuri, Bucureşti, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Bucureşti, 1999; *Jurnal,* Bucureşti, 2001; *Enciclopedia zmeilor,* carte pentru copii, Bucureşti, 2002; *Pururi tânăr, înfăşurat în pixeli,* publicistică, Bucureşti, 2003; *Plurivers,* poeme, Bucureşti, 2003; *Cincizeci de sonete,* Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 3, 1981; G. Arion, în *Flacăra*, nr. 44, 1982; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 8, 1982; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 20, 1982; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 1, 1982; M. Niţescu, *Atitudini*, 1983; I. Buduca, în *Amfiteatru*, nr. 5, 1983; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 21, 1983; C. Alboiu, în *Luceafărul*, nr. 22, 1983; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 6, 1983; M. Iorgulescu, în *România liberă*, nr. 12017, 1983; N. Steinhardt, în *Orizont*, nr. 27, 1983; V. Bălănică, în *Tomis*, nr. 7, 1983; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1983; Gh. Grigurcu, în *Steaua*, nr. 8, 1983; I. Pop, *Jocul poeziei*, 1985; R. G. Ţeposu, în *Amfiteatru*, nr. 1, 1985; Gh. Perian, în *Vatra*, nr. 6, 1985; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 37, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; N. Steinhardt, *Escale...*, 1987; A. Pantea, în *Vatra*, nr. 12, 1987; D. Micu, *Limbaje lirice contemporane*, 1988; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi*, IV, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 43, 1989; Al. Piru, în *SLAST*, nr. 45, 1989; R. G. Ţeposu, *O istorie tragică şi grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 34, 1995; idem, *ibidem*, nr. 5, 1997; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 5, 1997; nr. 5, 20, 1999; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 25, 1999; M. Martin, în *România literară*, nr. 32, 1999; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 1, 1999; V. Popovici, în *Orizont*, nr. 1, 1999; L. Ciocârlie, în *Orizont*, nr. 1, 1999; D. Corbu, *Generaţia poetică '80: portrete critice,* 2000; A. Bodiu, *Mircea Cărtărescu,* 2000; S. Alexandrescu, *Vineri,* nr. 27, 2000; C. T. Popescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 576, 2001; Angela Marinescu, *ibidem,* nr. 582, 2001; M. Iovănel, *ibidem,* nr. 604, 2002; E. Negrici, *Literatura*...; C. Moraru, în *Observator cultural,* nr. 177, 2003; M. Ianuş, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 666; 670; 693, 2003. **(Al. Cs.)**

CÂNDROVEANU Hristu, n. 5 febr. 1928, com. Babuc, jud. Durostor. Critic literar şi poet. Fiul lui Stere Cândroveanu şi al Zoricăi (n. Bracea). Şcoala primară în satul G-ral Praporgescu (1935-1939); liceul la Silistra, Călăraşi, Tulcea şi Timişoara (1939-1948); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1948-1952). Prof. la Crucea (azi Vâlcele), Corlăteşti (1952-1961) şi Ploieşti (1963-1969); cronicar literar la rev. *Tomis* (1969-1970); redactor la *Tribuna şcolii* (1970-1971); consilier la Direcţia Literară a Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste (1970-1974); redactor-şef al rev. *Livres roumains* (din 1974). Debutează cu schiţa *Norocul*, în *Flamura Prahovei* din Ploieşti (1959). Colab. la *Almanahul literar, Astra, Ateneu, Contemporanul, Convorbiri literare, Cronica, Luceafărul, Orizont, Ramuri, România literară, Tribuna, Viaţa Românească* etc. Debut editorial cu *Poeme* (1973), urmat de mai multe vol. de critică: *Alfabet liric* (1974), *Poeţi şi poezie* (1980), *Printre poeţi* (1983), de lucrarea *Literatura română pentru copii* (1988) şi de romanul *Marea serenităţii* (I-II, 1996). A mai publicat prelucrări folclorice în versuri şi proză pe motive aromâneşti, adresate mai ales copiilor (*Poveşti de la miazăzi,* 1976; *Trei balade aromâne,* 1980; *Ore de aur,* 1983). Prin ele şi prin cele cinci antologii (*Antologie lirică aromână,* 1975; *Antologie de proză aromână,* 1977; *Un veac de poezie aromână,* 1985, în colab. cu Kira Iorgoveanu; *Antologia poeziei străine în grai aromân,* 2000; *Antologia poeziei române clasice şi moderne în grai aromân,* 2003), precum şi prin culegerea de versuri proprii, *Nihadz* (1980), **C.** îşi manifestă preocuparea susţinută de promovare a literaturii scrise în dialectul aromân. A editat un *Caleidoscop aromân,* I-III, 1998-1999 (altă ed., I-II, 2000).

OPERA: *Poeme,* Bucureşti, 1973; *Alfabet liric,* Bucureşti, 1974; *Porni racheta,* Bucureşti, 1974; *Nihadz.* Poeme aromâne, Bucureşti, 1980; *Printre poeţi,* Cluj-Napoca, 1983; *Literatura română pentru copii.* Scriitori contemporani, Bucureşti, 1988; *Aromânii ieri şi azi.* Cultură, literatură, probleme,

perspective, Craiova, 1995; *Cinci balade aromâne,* Bucureşti, 1996; *Marea serenităţii,* I-II, roman, Bucureşti, 1996; *Părmithi di ńiadzădzuă,* Bucureşti, 1997; *Antologia poeziei străine în grai aromân,* Bucureşti, 2000; *Carte de vacanţă pentru aromâni,* I-II, Bucureşti, 2001-2002; *Antologia poeziei române clasice şi moderne în grai aromân,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Contemporanul,* nr. 18, 1973; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 37, 1980; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 9, 1980; C. Moraru, în *Luceafărul,* nr. 28, 1983; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 10, 1984; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 41, 1985; C. Moraru, în *Steaua,* nr. 9, 1986; N. Saramandu, în *Limbă şi literatură,* vol. II, 1986; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 8, 1988; M. Muthu, în *Jurnalul literar,* nr. 5-6, 1998; Amalia Voicu, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2003. **(S. I.)**

CÂRJA Ion, n. 25 mart. 1922, Whitman, Logan County, West Virginia (Statele Unite) – m. 8 mai 1977, New York. Prozator. Fiul unor emigranţi români din Ardeal; tatăl, miner; mama, proprietară a unei pensiuni („boarding house") pentru muncitori, se trăgea din familia Cândreştilor, înrudită cu Avram Iancu. În 1927, părinţii se întorc în ţară şi se stabilesc în comuna Mihai Viteazul, jud. Turda (astăzi jud. Cluj). Urmează, doi ani, Şcoala Normală din Târgu Mureş, apoi Liceul „Regele Ferdinand" din Turda, absolvit în 1942. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj; dr. în drept al aceleiaşi Univ., cu teza *Încercări asupra revizuirii conceptului de democraţie în secolul XX* (1949). În 1945 bătuse cu piciorul peste treizeci de kilometri de la Turda la Cluj pentru a asista la retrocedarea oficială a oraşului autorităţilor române. „Clujul mi-a infiltrat în suflet viziunea istorică a prefacerilor sociale şi naţionale – contactul direct şi zguduitor cu dimensiunile dramei secolului nostru din toate punctele de vedere". La îndemnul lui Victor Papilian, urmează (un an) cursuri la Facultatea de Medicină. Se bucură, în timpul studiilor universitare, de prietenia şi aprecierea unor renumiţi profesori: Eugeniu Sperantia, D. D. Roşca, Aurelian Ionaşcu şi George Sofronie. E remarcat şi preţuit de Lucian Blaga, I. Agârbiceanu, mitropolitul Nicolae Bălan, episcopul Nicolae Colan şi cardinalul Iuliu Hossu. Cu cel dintâi se întâlneşte în 1948; de Sf. Ioan, marele poet petrece câteva zile în comuna Mihai Viteazul (părea „complet abătut"). În 1943 e arestat trei săptămâni pentru critici aduse regimului antonescian (este eliberat la intervenţia lui N. I. Herescu). Elev fiind, colaborează la *Gazeta de la Turda* (1940-1944) cu art. politice (*Ajutorul legionar*, nr. 23, 1940), reportaje (*Cheile Turului*, nr. 161, 1943; *Viaţa şcolară la Lupşa*, nr. 207, 1944), recenzii (*Cetini mohorâte* de Petre Bucşa, nr. 162, 1943), comentarii critice (*Funcţiunea culturală a „Gazetei de la Turda"*, nr. 200, 1944) şi note (*Închinare la un mormânt*, nr. 100, 1942). Participă, astfel, alături de ceilalţi colaboratori (Vasile Copilu-Cheatră, Teodor Murăşanu, Ioan Lupaş etc.) la încurajarea localismului creator şi la „intensificarea vieţii spirituale româneşti" în Ardeal. Colaborează, de asemenea, la rev. *Abecedar*, aflată între 1933 şi 1934 sub direcţia poetului Teodor Murăşanu. Împreună cu Ion Cârja, semnează în paginile publicaţiei Emil Giurgiuca, George Boldea, Grigore Popa, Pavel Dan şi Mihai Beniuc. După război, trăieşte „vremuri de groază şi halucinaţie", martor al fărădelegilor şi crimelor sistemului totalitar postbelic. E, mai întâi, arestat în 1944, apoi, din ordinul Tribunalului din Cluj, în 1946 („răpit de pe stradă"), e acuzat de atitudine ostilă faţă de regimul sovietic. Pentru evitarea celei de a treia arestări (1948), pleacă la rudele din Apuseni şi ia contact, în mare taină, cu membrii grupului de rezistenţă, ceea ce-i aduce o nouă condamnare de cinci ani fără două zile (1950-1954). Între capetele de acuzare: „contacte directe şi de ajutorare a organizaţiilor teroriste-paramilitare din munţi". E obligat să suporte „regimul de exterminare fizică" din penitenciarele de la Turda, Cluj, Aiud, Canalul Dunăre-Marea Neagră şi Gherla. La ultima arestare din 1959 e învinuit de „crimă împotriva clasei muncitoare, comisă prin activitatea de presă în timpul când era elev de liceu şi student". Va fi eliberat din detenţie abia în 1964, în urma amnistierii generale a deţinuţilor politici. În 1965 părăseşte ţara şi se stabileşte în

Statele Unite. Începând cu 1968 este „caseworker" la Departament of Social Services of the City of New York, obţinând, între timp, şi diploma în Serviciul Social de la Fordham University. Columbia University din New York îi recunoaşte titlul de doctor în ştiinţe juridice. În 1970 înfiinţează Consiliul Naţional Român, un fel de „Sfat al naţiunii române libere din afara hotarelor ţării". Împreună cu Nicolae Cârja, editează (din 1971) *Acţiunea românească (The Romanian Action)*, organul de presă al Consiliului şi purtătorul de cuvânt al rezistenţei politice româneşti din exilul american (în numărul 1, 1971, se publică un patetic *Manifest-chemare* la unitate şi colaborare pentru eliberarea neamului, victimă a oportunismului politic şi a aventurii doctrinare). Debutează editorial cu vol. de povestiri *Cremene în apa vremii* (1941), cu o pref. de Paul Lucian. În Statele Unite publică trei cărţi de memorialistică: *Întoarcerea din infern*, I-II (1969-1972) şi *Canalul morţii* (1974; ed. românească, 1993). A scris pref. vol. de nuvele *Poveste cu doi morţi* de Virgil Petrişan (1946). A lăsat în ms mai multe vol. de povestiri (*Misterele Harlemului; Cartea iubirilor din Mituria; Prigoana*) şi romanul în trei părţi *Înverşunarea* (I. *Vâltoarea*; II. *Urgia*; III. *Cărări*). A fost membru al Asoc. Scriitorilor Americani (din 1976). A semnat şi I. Cârja-Făgădaru.

OPERA: *Cremene în apa vremii*, povestiri, pref. de Paul Lucian, Turda, 1941 (vol. semnat I. Cârja-Făgădaru); *Întoarcerea din Infern* I. *Amintirile unui deţinut din închisorile României bolşevizate. Cruzimi, masacre şi bestialităţi necunoscute*, Madrid, 1969; II. *Crima împotriva demnităţii omului*, New York, 1972; *Canalul morţii* (1949-1954), New York, 1974 (ed. II, Bucureşti, 1993).

REFERINŢE CRITICE: Nicolae Bârsan, în *Acţiunea Românească* (New York, Statele Unite), nr. 23, 1977; Mircea Eliade, *ibidem*; Iacob Stan, *ibidem*; Alexandru Raţiu, *ibidem* (în acelaşi nr. mai semnează: Nicolae Cârja, Tiberiu Humiţa, Irimie Burz, Vasile Gurău, George Augustin, Petrică Mureşanu, George Alexe, Maria Z. Sabău, Iosif C. Drăgan şi Eugen I. Călin); George Alexe, *Diorame şi eseuri*. Teologice şi literare, Washington, DC, 1996; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

CÂRLOVA Vasile, n. 4 febr. 1809, Buzău – m. 18 sept. 1831, Craiova. Poet. Fiul lui Ioniţă Cârlova, ispravnic, şi al Sevastiţei (n. Lăcusteanu). Învaţă la Târgovişte, cu dascălul Rafail, şi la şcoala luiIoan Mitilineu. Trad. *Hero şi Leandru*, din poezia lui Musaios şi primul act din *Zaïre* de Voltaire indică cele două lb. şi cele două literaturi care-i erau familiare. Marcat de *Ruinurile Târgoviştii* şi patronat de I. Heliade-Rădulescu, debutul poetic în *Curierul românesc* (1830) echivalează cu consacrarea literară. La scurt timp după înrolarea în oştirea naţională (1831), este răpus de boală. Concentrată doar în cinci poezii, experienţa sa literară este totuşi atât de semnificativă încât se constituie în veritabilul început al liricii române moderne.

OPERA: *Poezii*, Bucureşti, 1906; *Poezii*, cu un studiu de P. V. Haneş, Bucureşti, 1935; *Poeziile lui ~*, ed. îngrijită de P. I. Papadopol, Bucureşti, 1942;*Primii noştri poeţi*, Bucureşti, 1954; *Ruinurile Târgoviştii*, ed. îngrijită şi pref. de M. Sorescu, Craiova, 1975.

REFERINŢE CRITICE: Ov. Densusianu, *Literatura română modernă*, II, 1921; C. Bogdan-Duică*, Istoria literaturii române moderne*, 1923, G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; G. Ibrăileanu, *Scriitori...*; D. Popovici, *Romantismul...*; N. Stănescu*, Cartea de recitire*, 1974; Virginia Muşat, *Vasile Cârlova,* 1981; C. Popescu, *Poeţi romantici români la început de drum*, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 29, 1990; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 338; 1996; N. Manolescu, *Poeţi romantici,* 1999. **(M. Pr.)**

CÂRNECI Magda, n. 28 dec. 1955, com. Gârleni, jud. Bacău. Poetă şi eseistă. Fiica lui Radu Cârneci, scriitor, şi a Emiliei (n. Romaniuc), inginer silvic. Şcoala generală la Bacău (1962-1970); Liceul „Vasile Alecsandri" din acelaşi oraş (1970-1972), continuat la „N. Tonitza" din Bucureşti (1972-1974). Licenţiată a Institutului de Arte Plastice „N. Grigorescu"

din Bucureşti, secţia de istoria şi teoria artei (1974-1978). Specializare postuniversitară pe lângă Institutul de Istoria Artei (1978-1979); Diplôme d'Etudes Approfondies la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris (1990-1991; tot aici, studii doctorale, 1991-1997). Dr. în istorie (istoria artei) la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales din Paris cu teza *Discours du pouvoir – discours de l'image: l'art roumain pendant le régime comuniste*. Muzeograf la Muzeul Naţional de Artă (1979-1981); cercetător ştiinţific (1981-1989; 1993-2001) şi director (1990-1992) al Institutului de Istoria Artei; director al Departamentului de arte vizuale din Ministerul Culturii (1990); preşedinte al Grupului pentru Dialog Social (1992-1993). Din 2001, lector de lb. şi literatura română la INALCO (Institut Naţional de Langues et Civilisations Orientales) din Paris. În acelaşi se stabileşte în Franţa. Bursă de doctorat, Paris (1990-1992); bursă de creaţie a Uniunii Scriitorilor din Norvegia (1992); burse de cercetare în Statele Unite (1993; 1998), Franţa, Paris (1994) şi Cehia, Praga (1995); bursă a Colegiului „Noua Europă", Bucureşti (1996); bursă postdoctorală Fulbright, Statele Unite (1999-2000). Colab. la rev. din ţară (*Observator cultural, România literară, Apostrof, Vatra, Luceafărul, Orizont, Familia, Euphorion, Contrapunct* etc.) şi din străinătate (*Visions International,* Statele Unite; *Orte,* Elveţia; *Poetry Ireland Review,* Irlanda; *Orient Express,* Anglia; *Action Poétique,* Franţa etc.). A colaborat la vol. colective (*Dictionary of Modern Eastern Europe,* 2000; *Dictionary of Literary Biography,* 2000; *Encyclopedia of Eastern Europe,* 2000 etc.) şi la antologii de poezie (*Incertitudes. Anthologie de la poésie roumaine,* Québec, 1992; *1001 de poezii româneşti,* 1997; *Poezia română actuală,* II, 1998; *Antologia poeziei române de la origini până în prezent,* I-II, 1998; *Antologia poeziei româneşti culte,* 1998; *Antologia pădurii,* I-V, 1999; *Twenty Romanian Poets for the Twentieth-First Century,* Norcross, 1999; *Romanian Poets of the '80s and '90s,* 1999; *Strong. 28 de poete din România,* 1999; *O antologie a poetelor din România,* 2000; *Deliruri şi delire. O antologie a poeziei onirice româneşti,* 2000; *Poetes roumains contemporains,* 2000; *Speaking în Silence. Prose Poets of Contemporary Romania,* 2001 etc.). Debutează în *România literară* (1978, sub pseud. Magdalena Ghica). Debut editorial cu vol. de poeme *Hipermateria* (1980). Vol. publicate: *Ion Ţuculescu* (1984), *O tăcere asurzitoare* (1985), *Lucian Grigorescu* (1989), *Haosmos* (1992), *Arta anilor '80. Texte despre postmodernism* (1996), *Psaume* (1997), *Poeme/Poems* (1999), *Art of the 1980s in Eastern Europe* (1999), *Poeme politice* (2000), *Artele plastice în România. 1945-1989* (2000) şi *Poetrix. Texte despre poezie şi alte eseuri* (2002). A tradus din A. Lance şi Chr. Merrill. Premiul rev. *Ateneu* (1986); Premiul Uniunii Artiştilor Plastici (1997). Până în 1989 a semnat Magdalena Ghica.

OPERA: *Hipermateria,* versuri, Bucureşti, 1980; *Ion Ţuculescu,* album, Bucureşti, 1984; *O tăcere asurzitoare,* versuri, Bucureşti, 1985; *Lucian Grigorescu,* album, Bucureşti, 1989; *Haosmos,* versuri, Bucureşti, 1992; *Arta anilor '80. Texte despre postmodernism,* Bucureşti, 1996; *Psaume,* Marseille, 1997; *Art of the 1980s in Eastern Europe. Texts on Postmodernism,* Bucharest, 1999; *Poeme/Poems,* Bucharest, 1999; *Poeme politice,* Botoşani, 2000; *Artele plastice în România. 1945-1989,* Bucureşti, 2000; *Poetrix. Texte despre poezie şi alte eseuri,* Piteşti, 2002; *Haosmos şi alte poeme,* antologie 1980-2000, Piteşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 5, 1981; D. Cristea, în *Luceafărul,* 11 apr. 1981; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 9, 1981; M. Mincu, în *România literară,* nr. 32, 1986; N. Manolescu, în *Ateneu,* nr. 12, 1986; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 9, 1986; N. Steinhardt, în *Contemporanul,* nr. 16, 1986; E. Simion, în *România literară,* nr. 21, 1989; Andreea Deciu, *ibidem,* nr. 41, 1992; Irina Petraş, în *Literatorul,* nr. 17, 1993; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* V, 1994; I. Pop, în *Vatra,* nr. 11-12, 1994; Gh. Perian, *Scriitori români postmoderni,* 1996; M. A. Diaconu, *Poezia postmodernă,* 2002. **(A. S.)**

CÂRNECI Radu, n. 14 febr. 1928, satul Valea lui Lal, com. Pardoşi, jud. Buzău. Poet. Fiul lui Nicolae Cârneci şi al Dochiei-Stanca (n. Clinciu), ţărani. Studii elementare în com. Mărgăriteşti (1935-1942); liceul teoretic din Râmnicu Sărat (1942-1948), apoi Facultatea de Silvicultură din Braşov (1949-1954). Inginer de cercetare la Ocolul Silvic Braşov (1954) şi

la Staţiunea experimentală silvică din Hemeiuşi-Bacău (1955-1956). Inginer-şef al Ocolului Silvic. Fântânele, Bacău (1958-1960), preşedinte al Comitetului de Cultură şi Artă Bacău (1960-1964), apoi redactor-şef, al rev. *Ateneu* (1964-1972). Între 1972 şi 1976, secretar al Uniunii Scriitorilor; publicist-comentator, apoi şef al secţiei de cultură şi artă la *Contemporanul* (1976-1990). Director fondator al rev. *Neamul românesc* (1990); din 1991, director al Editurii Orion; director al rev. *Ariel* (1995-1996). A editat antologiile *Poezia pădurii* (1998; I-IV, 2001) şi *Cinegetica* (I-II, 2003). Debut în ziarul *Zori noi* (1950). Debut editorial cu placheta de versuri *Noi şi soarele* (1963). Colab. la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Steaua, Tribuna, Ateneu, Convorbiri literare, Astra, Ramuri, Cronica, Tomis, Familia* etc. Vol. ulterioare, printre care *Orgă şi iarbă* (1966), *Grădina în formă de vis* (1970), *Heraldica iubirii* (1975), *Un spaţiu de dor* (1980), *Sonete* (1983), *Pasărea de cenuşă* (1986), propun imaginea unui poet „senzual şi ceremonios, discursiv şi melodramatic, spontan şi necenzurat", care „mai crede încă în forţa naturală a poeziei" (P. Poantă), pornind cu o lirică vitalistă şi solară şi ajungând la un lirism virtuoz şi artizanal, de mare disponibilitate formală, centrat pe tema iubirii şi chiar la „un panerotism liric" (R. Enescu). A tradus din creaţia lui L. S. Senghor şi Baudelaire. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1971); Premiul „M. Eminescu" al Acad. (1979).

OPERA: *Noi şi soarele,* Bucureşti, 1963; *Orgă şi iarbă,* Bucureşti, 1966; *Umbra femeii,* Bucureşti, 1968; *Iarba verde, acasă,* Bucureşti, 1968; *Centaur îndrăgostit,* Bucureşti, 1969; *Grădina în formă de vis,* Bucureşti, 1970; *Cântând dintr-un arbore,* Iaşi, 1971; *Oracol deschis,* Bucureşti, 1971; *Banchetul,* Cluj, 1973; *Cântarea cântărilor,* Bucureşti, 1973 (ed. II, 1994); *Horă de vulturi,* Bucureşti, 1974; *Heraldica iubirii* (1963-1973), Bucureşti, 1975; *Nobila stirpe,* Bucureşti, 1976; *Psalmii lui Zamolxe,* Bucureşti, 1976; *Temerile lui Orfeu,* Bucureşti, 1978; *Hora anotimpurilor,* Bucureşti, 1979; *Un spaţiu de dor,* 1980; *Timpul judecător,* Bucureşti, 1980; *Ca muntele-n amiază,* Bucureşti, 1981; *Sonete,* Bucureşti, 1983; *Pasărea de cenuşă,* Bucureşti, 1986; *Clipa eternă,* pref. de R. Enescu, Bucureşti, 1988; *Dorador,* sonete, ed. bilingvă româno-franceză, Bucureşti, 1997; *Heraldica iubirii,* antologie lirică, pref. de R. Enescu, Bucureşti, 1999; *Pasărea Fântână,* antologie lirică, pref. de M. Cimpoi, Bucureşti, 2000. Traduceri: L. S. Senghor, *Jertfe negre,* cu un cuvânt al autorului către cititorii români, pref. de ~, Bucureşti, 1969; S. Kosovel, *Extazul morţii,* Bucureşti, 1975; L. S. Senghor, *Hostie noires,* poèmes/*Jertfe negre,* poeme, choix, prèface, traduction èt notes/selecţie, pref., trad. şi note de ~, Bucureşti, 1976; Kh. Gibran, *Poeme,* pref. de ~, Bucureşti, 1983 (alte ed., 1991; 1998; 2000); L. S. Senghor, *De la negritudine la civilizaţia universului,* cu un cuvânt al autorului, în colab. cu M. T. Biju, Bucureşti, 1986; Ch. Baudelaire, *Florile răului,* ed. integrală, Chişinău, 1991 (ed. selectivă, 1996); J. Joubert, *Omul de nisip,* Bucureşti, 1991; J. Chessex, *Elegiile lui Yorick,* Bucuresti, 1995; L. S. Senghor, *Totem,* Bucureşti, 1996; D. Augustini, *Dulci elegii,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1972; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi...*; D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* II, 1979; Ecaterina Ţarălungă, în *Ateneu,* nr. 8, 1982; idem, în *Contemporanul,* nr. 23, 1984; D. R. Popa, în *România literară,* nr. 23, 1984; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 11, 1987; I. B. Lefter, în *Contemporanul,* nr. 39, 1987; R. Sorescu, în *România literară,* nr. 7, 1988; I. Holban, în *Cronica,* nr. 8, 1988; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; E. Simion, în *Literatorul,* nr. 40, 1992; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 2, 1998; A. Rău, în *Steaua,* nr. 2-3, 1998; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 8, 1999; idem, *ibidem,* nr. 8, 2000; M. Cimpoi, în *Contemporanul,* nr. 12, 2002; *Radu Cârneci 75,* 2003. **(A. S.)**

CELARIANU Mihail, n. 1 aug. 1893, Bucureşti – m. 1985, Bucureşti. Poet şi prozator. Al treilea din cei opt copii ai lui Constantin Celarianu, ofiţer, şi ai Antoanetei (n. Pricup). Studii medii şi liceale la Bucureşti şi Brăila. Urmează cursul tehnic la Conservatorul din Bucureşti, în vederea realizării unei cariere în muzica vocală, la care a renunţat. Petrece doi ani la

Paris (1912-1914) pentru a studia medicina, de unde se întoarce din cauza războiului (anii respectivi fiind evocaţi în *Femeia sângelui meu,* 1936, roman considerat de autor „aproape în întregime autobiografic”, care va fi acuzat, la apariţie, de imoralitate). Participă voluntar la primul război mondial, ca infanterist, apoi urmează Şcoala de Bombardieri de la Pipera, devenind trăgător aerian. Războiul îi va inspira piesa de teatru *Drapelul* (jucată la un Ateneu popular din Oneşti), precum şi un extins episod din romanul *Diamant verde* (1940). Funcţionar la Ministerul Artelor şi Cultelor (1923-1929), la direcţia condusă de Ion Minulescu, anii aceştia oferindu-i materia pentru romanul *Polca pe furate* (1934), roman tipărit la recomandarea lui M. Sebastian; bibliotecar, apoi referent la Ministerul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale (1929-1944), unde este coleg de birou cu F. Aderca; secretar general al Uniunii Scriitorilor Democraţi (1944-1949). Căsătorit cu Nina Macedonski, fiica poetului Al. Macedonski, din a cărui creaţie va pregăti pentru tipar vol. *Poezii alese* (1920). Debutează cu versuri, la vârsta de treisprezece ani, în rev. *Duminica* (1906), primul vol., *Poeme şi proză,* apărând în 1913, când poetul se afla la Paris. Frecventează Terasa Oteteleşeanu şi, la sugestia lui T. Vianu, Cenaclul Sburătorul, condus de E. Lovinescu. A mai publicat două cărţi pentru copii (*Zâna izvorului sănătăţii*, în colab. cu Jean Bart şi Dr. Ygrec, 1936; *Isprăvile lui Stan cel cuminte,* 1939), precum şi vol. de schiţe umoristice *Noaptea de fericire* (1944). A tradus din Balzac, B. Polevoi (în colab.), E. Romazières ş.a. Colaborează la *Sburătorul, Universul literar, Flacăra, Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, România literară* etc. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1929; 1935; 1939); Premiul „M. Eminescu” al Acad. (1966). Susţinător, în perioada interbelică, al romanului de analiză în formele sale satirice şi, mai ales, erotice, **C.** rămâne în conştiinţa literară ca reprezentant al simbolismului în variantă elegiacă şi senzual-erotică (*Drumul,* 1928; *Flori fără pace,* 1938).

OPERA: *Poeme şi proză,* Bucureşti, 1913; *Drumul,* Bucureşti, 1928; *Polca pe furate,* Bucureşti, 1934 (ed. II, Craiova, 1983); *Femeia sângelui meu,* Bucureşti, 1936 (altă ed., 1991); *Zâna izvorului sănătăţii*, în colab. cu Jean Bart şi Dr. Ygrec, Bucureşti, 1936; *Flori fără pace,* Bucureşti, 1938; *Isprăvile lui Stan cel cuminte,* Bucureşti, 1939; *Diamant verde,* Bucureşti, 1940 (ed. II, pref. de V. Fanache, 1973); *Noaptea de fericire,* Bucureşti, 1944; *Inima omenească,* pref. de Perpessicius, Bucureşti, 1966. Traduceri: E. Romazières, *Sângele care strigă,* Bucureşti, f.a.; H. de Balzac, *Magazinul „La Motanul cu mingea”,* Bucureşti, 1949; B. Polevoi, *Noi, oamenii sovietici,* în colab. cu Izabella Dumbravă, Bucureşti, 1949.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; Perpessicius, *Menţiuni...,* II; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Vl. Streinu, *Pagini...,* I; I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* 1970; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Al. Philippide, *Scrieri,* IV, 1978; Al. Raicu, *Autografe,* 1983; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Al. Raicu, în *Contemporanul,* nr. 23, 1985; F. Aderca, *Contribuţii...,* II; Sanda Diaconescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 641, 2002. **(I. R.)**

CENUŞĂ Zina (pseud. Zinoviei Tarlapan), n. 4 aug. 1948, satul Bocşa, jud. Bălţi (Republica Moldova). Prozatoare. Fiica lui Vasile Cenuşă şi a Elenei (n. Diaconu), ţărani. Şcoala primară în satul natal (1955-1958), continuată la Căzăneşti, raionul Teleneşti (1958-1963), apoi în oraşul Cahul (1963-1966); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău, secţia ziaristică (1966-1971). Redactor la Comitetul de Stat pentru radio şi televiziune Chişinău (1971-1974); redactor la Editurile Lumina (1974-1977), Literatura artistică (1977-1990) şi Ago Temporis (1990-1993); şef serviciu la Departamentul de Stat al Limbilor (1993-1994); din 1997, inspector de specialitate la Primăria municipiului Cluj-Napoca. Colab. la *Literatura şi arta, Basarabia, Contrafort, Tribuna, Apostrof, Familia* etc. Debutează în ziarul *Tinerimea Moldovei* (1966). Debut editorial în antologia *Dintre sute de catarge* (1975).

OPERA: *Dintre sute de catarge,* vol. colectiv de proză scurtă, Chişinău, 1975; *Semnele de taină,* proză scurtă, pref. de I. Burghiu, Chişinău, 1985; *Om de bunăvoie,* proză scurtă, Chişinău, 1988; *Jur pe pământ,* proză scurtă, Chişinău, 1990; *Cincizeci*

de nuvele triste, Chişinău, 1996; *Abel, fratele meu...,* proză scurtă, pref. de Şt. Melancu, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Rusu, în *Moldova literară,* 26 febr. 1997; Mircea Popa, în *Adevărul de Cluj,* 23 iul. 2002. **(A. S.)**

CERANU Nina, n. 17 dec. 1948, satul Flămânda, com. Gogoşu, jud. Mehedinţi. Prozatoare. Liceul la Turnu Severin; licenţiată a Facultăţii de Automatizări şi Calculatoare (1968) şi a Facultăţii de Jurnalistică din Timişoara (2001). Director al rev. *Orient latin* şi al Editurii *Eubeea* din acelaşi oraş. Debut editorial cu vol. de nuvele *Întoarcere cu bucurie* (1983). Premiul Uniunii Scriitorilor (2001).

OPERA: *Întoarcere cu bucurie*, proză scurtă, Bucureşti, 1983; *Câmpie însorită,* roman, Timişoara, 1988; *Singurătate în doi,* roman, Timişoara, 1993; *Cimitirul nevolnicilor,* roman, Timişoara, 1994; *Viaţa la Ithaca,* proză scurtă, Timişoara, 1995; *Umbra Iscarioteanului*, roman, Timişoara, 1996; *Cartea morţilor,* roman, Timişoara, 1998; *Americanul*, roman, Timişoara, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Secheşan, în *Orizont*, nr. 9, 1989; Mihaela Ursa, în *Steaua*, nr. 1-2, 1994; Fl. A. Ţene, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1998; idem, în *Ateneu*, nr. 9, 2002. **(A. S.)**

CERNA Dumitru (pseud. lui Dumitru Bobină), n. 11 mai 1955, com. Cerna, jud. Tulcea. Poet. Fiul lui Ilie Bobină, funcţionar, şi al Stoianei (n. Dinoglu). Şcoala elementară în com. natală; Liceul pedagogic din Tulcea, continuat la Liceul industrial de transporturi din Cluj; licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Cluj. Redactor la rev. *Vatra românească* (1991); inspector protocol, relaţii mass-media (1992-1995) şi şef birou cultură, culte, învăţământ, sănătate, sport-turism (1996-1998) la Primăria municipiului Cluj-Napoca; şef birou relaţii la Consiliul local (1998-2003), Primăria municipiului Cluj-Napoca; redactor-şef la *Curierul Primăriei* (1995) şi redactor-şef adjunct al rev. *Noesis* (2000); din 2002, redactor-şef al rev. *Grai* din Bistriţa. Colab. la *Tribuna, Steaua, Apostrof, Cetatea culturală* etc. A colaborat la *Caietul cu poeţi,* I-III (1996-1998), *Poezie adevărată* (1999), *Negură şi soare* (2000). A editat vol. omagial *Crişan Mircioiu. 85* (1999). Debutează în *Tribuna* (1987). Debut editorial cu vol. de versuri *Cireşe amare* (1993), urmat de *Poeme translucide* (1996), *Sceptic de rezervă* (1997), *Pasărea Ibis şi agresorul* (1998), *Poeme dobrogene* (1999), *Trist. Poeme bonsai* (2000), *Între două pustiuri* (2001) şi *Dumicatul de pelin* (2003). Autorul unei ed. din P. Cerna (2001). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1993; 1998); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1996; 1998; 2000); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (1999).

OPERA: *Cireşe amare,* versuri, Cluj-Napoca, 1993; *Poeme translucide,* versuri, Cluj-Napoca, 1996; *Sceptic de rezervă,* versuri olografe, pref. de P. Poantă, Cluj-Napoca, 1997; *Pasărea Ibis şi agresorul,* versuri, Cluj-Napoca, 1998; *Poeme dobrogene/Poèmes dobroudgeus,* ed. bilingvă româno-franceză, trad. de Rodica Lucia Crişan, Cluj-Napoca, 1999; *Trist. Poeme bonsai,* Cluj-Napoca, 2000; *Între două pustiuri,* versuri, pref. de Irina Petraş, Cluj-Napoca, 2001; *Dumicatul de pelin. Poeme dobrogene,* versuri, pref. de P. Poantă, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Constantin, în *Steaua,* nr. 8-9, 1993; Fl. A. Ţene, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1998; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 16, 2000; idem, *Feminitatea limbii române,* 2002. **(A. S.)**

CERNA Panait (pseud. lui Panait Stanciof), n. 25 sept. 1881, com. Cerna, jud. Tulcea – m. 26 mart. 1913, Leipzig (Germania). Poet. Fiul lui Panait Stanciof, învăţător, şi al Mariei (n. Taşcu). Şcoala primară la Cerna (1888-1893); Liceul „N. Bălcescu” din Brăila (1893-1900); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1906). Dr. al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Leipzig, cu teza *Die Gedankenlyrik* (1913).

Debutează cu poezia *Trecut*, după Lenau, în *Foaie interesantă* (1897). Întâia poezie orig. (*Orientale*), în rev. *Carmen* (1898). Colaborează la *Sămănătorul, Convorbiri literare, Convorbiri critice* etc. Încurajat de N. Iorga, elogiat superlativ de Mihail Dragomirescu, susţinut de T. Maiorescu (iniţiativei sale i se datorează bursa de studii în Germania, pentru pregătirea poetului în vederea ocupării unei catedre universitare), **C.** se stinge prematur, la scurt timp după susţinerea tezei de doctorat. Lasă în urmă o încercare de estetică (disertaţia pentru doctorat) asupra poeziei de idei, două interesante studii datând din 1909, unul despre *Faust* al lui Goethe, al doilea despre Eminescu, trad. din Lenau, Byron, Goethe (*Prometeu*), V. Hugo, Baudelaire (*Albatrosul*) etc. şi un număr restrâns de poezii, majoritatea cuprinse într-un vol. apărut în 1910 (*Poezii*).

OPERA: *Eminescu,* în *Convorbiri literare*, iun. 1909; *Faust,* în *Convorbiri literare*, mart.; oct. 1909; *Poezii,* Bucureşti, 1910; *Die Gedankenlyrik,* Halle, 1913; *Floare şi genune*, ed., pref. şi tabel cronologic de V. Râpeanu, Bucureşti, 1968; *Lirica de idei*, trad. şi cuvânt înainte de M. Găiseanu, Bucureşti, 1974; *Eminescu. Faust,* studii, ed. îngrijită şi note de D. Cerna, postfaţă de P. Poantă, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare*, 1915; G. Ibrăileanu, *Note şi impresii*, 1920; M. Dragomirescu, *Critică*, I, 1927; E. Lovinescu, *Istoria...*, III; idem. *Memorii*, I, 1930; P. Zarifopol, *Artişti şi idei literare române*, 1930; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; M. Camilucci*, La via e l'opera di Panait Cerna*, 1935; G. Călinescu, *Istoria...;* I. Pillat, *Tradiţie şi literatură*, 1942; Al. Săndulescu, *Pagini de istorie literară*, 1966; D. Micu, *Început*...; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră*, 1966; P. Constantinescu*, Scrieri*, II, 1967; L. Kalustian, *Simple note*, III, 1983; M. Scarlat*, Istoria poeziei româneşti*, II, 1984; Magda Ursache, în *Anuarul Universităţii „Al. I. Cuza"*. Literatura, tom. 31, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; Ş. Cioculescu, *Dialoguri literare*, 1987; idem*, Itinerar critic*, V, 1989; *Panait Cerna. 120 de ani de la naştere* (1881-2001), 2001; M. Dopcea, în *Tomis,* nr. 12, 2001; Şt. Zăvoiu, *ibidem,* nr. 9, 2001. **(I. Em. P.)**

CERNA-RĂDULESCU Al.[exandru], n. 10 ian. 1920, com. Stăneşti, jud. Vâlcea – m. 21 aug. 1990, Bucureşti. Poet, eseist şi traducător. Fiul lui Gheorghe P. Cerna, învăţător, şi al Elvirei-Ecaterina (n. Rădulescu). Liceul la Râmnicu-Vâlcea şi Craiova (bacalaureatul în 1940); studii universitare de drept, litere şi filosofie, întrerupte din cauza războiului. Debutează concomitent în două publicaţii opuse ca orientare estetică: *Cuget clar* şi *Azi* (1930). A muncit, în anii de început, la mai multe periodice; a întemeiat şi condus, printre altele, *România viitoare* (1944), suprimată după cinci numere de cenzura militară, iar prim-redactorul trimis pe front, *Arta liberă* şi *Tribuna românească*; a făcut parte din grupările redacţionale de la *Albatros* (1941), *Argeş, Oltul* din Slatina, *România literară* (secretar general de redacţie, 1968-1970). Primele plachete de versuri, *Încrustări p-un strop de rouă* (1934) şi *Sunt ţăran* (1937) devansează cu câţiva ani debutul propriu-zis, recunoscut de autor. Culegerea de pamflete şi art. *Spionaj şi trădare în umbra crucii* a apărut oarecum tardiv, în 1948, iar o selecţie din versurile reprezentative, de-abia în 1978 (*Înainte de proverbe*). Ecou favorabil a avut trad. comediilor lui Ariosto şi a poemelor lui Baudelaire. Vol. care-l scoate pe drept cuvânt din anonimat este *Arbori din ţara promisă* (1972).

OPERA: (cu pseud. Al. Delacerna) *Încrustări p-un strop de rouă,* Râmnicu Vâlcea, 1934; (cu pseud. Al. Delacerna) *Sunt ţăran,* Craiova, 1937; *Spionaj şi trădare în umbra crucii,* Bucureşti, 1948; *Arbori din ţara promisă,* Bucureşti, 1972; *Înainte de proverbe,* Bucureşti, 1978; *Ultima invazie,* Bucureşti, 1996. Traduceri: Ariosto, *Comedii,* în colab. cu Şt. Crudu, Bucureşti, 1974; idem, *Lădiţa. Lena. Substituţii. Vrăjitorul,* în colab. cu Şt. Crudu, Bucureşti, 1982.

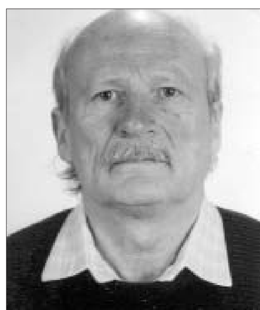
REFERINŢE CRITICE: *Publicaţii progresiste româneşti interbelice,* 1972; P. Vintilă, *101 picături de cerneală,* 1973; M. Preda, *Viaţa ca o pradă,* 1977; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978. **(C. R.)**

CERNEŢ Laurenţiu (pseud. lui Laurenţiu Mircea Bobleanţă), n. 11 mai 1931, com. Cerneţi, jud. Mehedinţi. Prozator. Fiul lui Victor Bobleanţă, preot, şi al Teodorei (n. Tudorănescu). Şcoala primară la Cerneţi (1938-1942); Liceul Militar „D. A. Sturdza" din Craiova (1942-1943); Liceul „Traian" din Turnu Severin (1945-1949); Liceul Seral Mixt din Timişoara (1950-1951). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1968-1973). Funcţionar la CFR paisprezece ani, om de serviciu, apoi contabil şi verificator de venituri. Debutează în rev. *Scrisul bănăţean* cu schiţa *Ana* (1958). Debut editorial cu vol. *Omul de un milion* (1966), urmat de mai multe romane, vol. de schiţe şi nuvele, literatură pentru copii (*Experienţele lui Ionete,* 1967; *Arşiţa,* 1968; *Câteva luni de trăit,* 1971; *Aventurile unui mincinos,* 1974; *Draga noastră preşedintă. Bărbatul la 30 de ani,* 1976; *Un car de suflet,* 1977; *Mic dicţionar de subiecte comice,* 1979; *Idei-de-gata,* 1981; *Moda jurnalelor,* 1982; *Primul trimestru,* 1983; *Salt în mâine,* 1984; *Peştişorul Geo şi ceilalţi,* 1986; *Iubiri paralele,* 1987; *Cartierul sonor,* 1989). Colaborează la *Orizont, Tribuna, Cronica, Urzica.* Redactor la rev. *Orizont.* Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1978; pentru vol. *Iubirea, Chiajna şi eu. Mărirea şi decăderea lui Alior Sfoiag* şi *Amintiri inventate*).

OPERA: *Omul de un milion,* pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1966; *Experienţele lui Ionete,* Bucureşti, 1967; *Arşiţa,* Bucureşti, 1968; *Câteva luni de trăit,* Bucureşti, 1971; *Aventurile unui mincinos,* Timişoara, 1974; *La un pas de centrul pământului.* Chipuri şi suflete din Valea Jiului, în colab. cu D. Dem. Ionaşcu, Bucureşti, 1975; *Draga noastră preşedintă. Bărbatul la 30 de ani,* Bucureşti, 1976; *Un car de suflet,* Timişoara, 1977; *Iubirea, Chiajna şi eu. Mărirea şi decăderea lui Alior Sfoiag,* Bucureşti, 1978; *Amintiri inventate,* Bucureşti, 1978; *Mic dicţionar de subiecte comice,* Timişoara, 1979; *Idei-de-gata,* Bucureşti, 1981; *Moda jurnalelor,* Bucureşti, 1982; *Primul trimestru,* Timişoara, 1983; *Salt în mâine,* Bucureşti, 1984; *Peştişorul Geo şi ceilalţi,* Timişoara, 1986; *Iubiri paralele,* Timişoara, 1987; *Cartierul sonor,* Bucureşti, 1989; *Privind peste umăr,* roman, Bucureşti, 1990; *Ludice,* versuri, Turnu Severin, 1997; *Jocul de-a Robinson,* Bucureşti, 1997; *Via Domnului,* roman, Timişoara, 1999.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 36, 1966; Marian Popa, în *Gazeta literară,* nr. 38, 1966; Magdalena Popescu, în *Gazeta literară,* nr. 33, 1968; Al. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 52, 1971; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 43, 1974; S. Titel, în *România literară*, nr. 40, 1976; C. Ungureanu, în *România literară,* nr. 14, 1979; idem, în *Orizont,* nr. 39, 1982; R. Ciobanu, în *Transilvania,* nr. 4, 1983; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 20, 1983; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 21, 1985; A. Cosma, *Romanul...*; *Olimpia Berca,* în *Orizont,* nr. 27, 1990; C. Ungureanu, *ibidem,* nr. 22, 1991; C. Tuchilă, în *Universul cărţii,* nr. 1, 1992; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1998. **(A. S.)**

CESEREANU Domiţian, n. 11 ian. 1935, satul Copru, com. Cătina, jud. Cluj. Critic literar. Fiul lui Vasile Cesereanu, preot greco-catolic, şi al Veturiei (n. Mureşan). Studii primare în satul natal (1941-1945), apoi la Liceul „Al. Odobescu" din Bistriţa (1945-1951) şi la Colegiul „George Coşbuc" din Năsăud (1951-1953); absolvent al Facultăţii de Filologie, secţia română-franceză, a Univ. din Bucureşti, (1958). Prof. în com. Răchiţele, jud. Cluj (1952-1953). Redactor la *Tribuna* (1959-1960; 1964-1997); secretar literar la Teatrul Naţional din Cluj (1960-1964); redactor la Filiala din Cluj a Editurii Tineretului (1966-1969). Debutează cu recenzii şi cronici la Radio Bucureşti şi în rev. *Viaţa Românească* (1958). Colaborează la *Steaua, Gazeta literară, România literară, Luceafărul, Convorbiri literare, Scrisul bănăţean, Scânteia, Revue roumaine* etc. Contribuie la realizarea vol. colectiv *Folclor din Transilvania* (1962). Trei vol. de critică:

Arghezi şi folclorul (1966), *Permanenţe ale criticii* (1968), *Ipostaze* (1970) şi un vol. de poezii: *Celălalt* (1982).

OPERA: *Arghezi şi folclorul,* Bucureşti, 1966; *Permanenţe ale criticii,* Bucureşti, 1968; *Ipostaze,* Cluj, 1970; *Celălalt,* Cluj-Napoca, 1982.

REFERINŢE CRITICE: C. Crişan, în *Ateneu,* nr. 11, 1966; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 4, 1969; Al. George, *Marele Alpha,* 1970; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 6, 1969; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 50, 1970; M. Tomuş, în *Tribuna,* nr. 47, 1970; M. Ungheanu, în *România literară,* nr. 47, 1970; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1971; M. Drăgan, *Reacţii critice,* 1973; M. Tomuş, *Răsfrângeri,* 1973; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 8, 1983; M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 20, 1983; P. Poantă, în *Steaua,* nr. l, 1985. **(M. P.)**

CESEREANU Ruxandra, n. 17 aug. 1963, Cluj. Poetă, prozatoare şi eseistă. Fiica lui Domiţian Cesereanu, scriitor, şi al Aurorei (n. Mitrică), prof. de franceză. Căsătorită cu Corin Braga. Studii elementare (1969-1973) şi secundare (1973-1977) la Cluj; Liceul de Coregrafie şi Liceul de Ştiinţe ale Naturii din acelaşi oraş (1977-1981); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1981-1985). Prof. la Liceul industrial din Năsăud, Liceul „Liviu Rebreanu" şi Şcoala generală nr. 4 din Bistriţa (1985-1988); prof. la Şcoala generală din Avrig, jud. Sibiu (1988); redactor la Direcţia de difuzare a filmelor din Transilvania, Cluj (1989-1991); din 1991, redactor la rev. *Steaua*; lector la Facultatea de Ştiinţe Politice, Catedra de jurnalism (din 2002). Bursă de cercetare la Univ. Cenral Europeană, Praga (1992); bursă de cercetare oferită de Fundaţia Soros (1995); bursă de vară la Univ. din Atena (1995) şi bursă Fulbright la Univ. Columbia din New York (1999-2000). Din 2002, director de program în cadrul Centrului de cercetare a imaginarului de la Facultatea de Litere din Cluj. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Infernul concentraţionar reflectat în conştiinţa românească modernă* (1997). Colab. la *Apostrof, Contrafort, Contrapunct, Convorbiri literare, Echinox, Familia, Orizont, România literară, Steaua, Viaţa Românească, Transilvania, Tribuna* etc. Prezentă în antologiile *Alpha '85* (1985), *Transilvanian Voices* (1997), *Gefahrliche Serpentinen* (1998), *BESTiarium* (1998), *Romanian Poets of the '80s and '90s* (1999), *Strong. 28 de poete din România* (1999), *Poètes roumains contemporains* (2000). A colaborat la vol. colective *Prezenţe feminine. Studii despre femei în România* (2000), *Analele Sighet 9* (2001), *Împovăraţi de moştenirea Securităţii şi Stasi/Die Erblast von Stasi and Securitate* (2002), *Curente şi tendinţe în jurnalismul contemporan* (2003), *Poetică muzicală în convorbiri* (2003), *Violenţa. Aspecte psihosociale* (2003) etc. Debutează în *Tribuna* (1981). Debut editorial în vol. colectiv de poezie *Alpha '85* (1985). A publicat vol. de poezie (*Grădina deliciilor,* 1993; *Zona vie,* 1993; *Cădere deasupra oraşului,* 1994; *Oceanul Schizoidian,* 1998; *Trupul-Sufletul,* 1998; *Femeia-crucit,* 1999; *Veneţia cu vene violete,* 2002), romane (*Călătorie prin oglinzi,* 1989; *Tricephalos,* 2002), proză scurtă (*Purgatoriile,* 1997) şi eseuri (*Călătorie spre centrul infernului,* 1998; *Panopticum,* 2001; *Imaginarul violent al românilor,* 2003). Autoarea unei antologii a poeziei onirice româneşti (*Deliruri şi delire,* 2000). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1994; 1998; 2001); Premiul rev. *Poesis* (1997); Premiul „Ion Negoiţescu" al rev. *Apostrof* (1998).

OPERA: *Alpha '85,* vol. colectiv de poezie, Bucureşti, 1985; *Călătorie prin oglinzi,* roman, Cluj-Napoca, 1989; *Grădina deliciilor,* versuri, Cluj-Napoca, 1993; *Zona vie,* versuri, Cluj-Napoca, 1993; *Cădere deasupra oraşului,* versuri, Sibiu, 1994; *Purgatoriile,* povestiri, Bucureşti, 1997; *Oceanul Schizoidian,* versuri, Timişoara, 1998; *Călătorie spre centrul infernului. Gulagul în conştiinţa românească,* eseu, Bucureşti, 1998; *Trupul-Sufletul,* versuri, ed. bibliofilă de C. Stegerean, 1998; *Femeia-cruciat,* versuri, antologie de autor, Cluj-Napoca, 1999; *Panopticum. Tortura politică în secolul XX,* eseu, Iaşi, 2001; *Veneţia cu vene violete. Scrisorile unei curtezane*, versuri, Cluj-Napoca, 2002; *Tricephalos,* roman, Cluj-Napoca, 2002; *Imaginarul violent al românilor,* eseu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Cristofor, în *Tribuna,* nr. 49, 1990; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* nr. 30-31, 1993; O. Soviany, în *Apostrof,* nr. 9, 1993; idem, în *Contemporanul,* nr. 40, 1994; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 21, 1995; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 4, 1995; V. Mureşan, în *Poesis,* nr. 100, 1998; Aura Christi, *Fragmente de fiinţă,* 1998; M. Mincu, *Poezia română actuală,* III, 1999; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 9, 1999; A. Marino, în *Cuvântul,* nr. 3, 1999; Monica Lovinescu, în *România literară,* nr. 46, 1999; Gh. Grigurcu, în *Poezia română contemporană,* I, 2000; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002; A. Marino, în *Observator cultural,* nr. 106, 2002; Şt. Borbély, în *Apostrof,* nr. 4, 2003; D. C. Mihăilescu, în *Ziarul de duminică,* 7 febr. 2003; M. Iorgulescu, în *22*, nr. 676, 2003. **(A. S.)**

CETEA Doina (pseud. Doinei Bendorfeanu), n. 25 nov. 1942, satul Cetea, com. Borod, jud. Bihor. Poetă. Fiica lui Emil Bendorfeanu, preot, şi a Iustinei (n. Butiri), învăţătoare. Şcoala primară în satul natal (1949-1953); clasele gimnaziale şi bacalaureatul la Liceul „Mihai Eminescu" din Satu Mare (1953-1960); Institutul Tehnic de Drumuri şi Poduri din Cluj (1960-1963). Tehnician constructor la Consiliul Popular din aceeaşi localitate (1963-1984); secretar literar la Asoc. Scriitorilor din Cluj-Napoca (din 1985). Debutează în *Steaua* cu un grupaj de poezii (1965). Ataşate peisajului tradiţional, vol. de versuri (*Culorile începutului,* 1968; *Cutremurul albastru,* 1973; *Ziua şi noaptea cuvintelor,* 1977; *În faţa luminii,* 1981; *Agave,* 1985; *Corabia de cristal,* 1987; *Magica întâlnire,* 1989; *Triunghiul Bermudelor,* 1992) denotă o „sensibilitate reală, tipic feminină, prin acel amestec între orgoliul senzualităţii şi umilinţa în faţa marilor probleme" (P. Poantă). Este autoarea mai multor vol. de povestiri pentru copii (*Iataganul şi alte povestiri,* 1988; *Misterul din Lacul Nuferilor,* 1990; *Poiana Nălucilor,* 1997; *Binoclul Motanului Potifar,* 2002) şi a unui vol. de proză scurtă (*Taximetrul roşu,* 2002). A publicat romanul pentru adolescenţi: *Vremea lui Gelu* (2003). Colab. la *Steaua, Tribuna, Argeş, Luceafărul, Familia, Ramuri, Vatra, România literară* etc. Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1993; 2000); Premiul Uniunii Scriitorilor (literatură pentru copii, 2000; 2003).

OPERA: *Culorile începutului,* Bucureşti, 1968; *Cutremurul albastru,* Cluj, 1973; *Ziua şi noaptea cuvintelor,* Cluj-Napoca, 1977; *În faţa luminii,* Cluj-Napoca, 1981; *Agave,* Cluj-Napoca, 1985; *Corabia de cristal,* Cluj-Napoca, 1987; *Iataganul şi alte povestiri,* Bucureşti, 1988; *Magica întâlnire,* Cluj-Napoca, 1989; *Misterul din Lacul Nuferilor,* povestiri pentru copii, Bucureşti, 1990; *Triunghiul Bermudelor,* versuri, Cluj-Napoca, 1992; *Poiana Nălucilor,* povestiri pentru copii, Cluj-Napoca, 1997; *Taximetrul roşu,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 2002; *Binoclul motanului Potifar,* povestiri pentru copii, Cluj-Napoca, 2002; *Vremea lui Gelu,* roman pentru adolescenţi, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 32, 1968; D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 37, 1968; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 16, 1973; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* II, 1980; V. Taşcu, în *Tribuna,* nr. 10, 1982; I. Radu-Nandra, în *Făclia,* nr. 12032, 1985; C. Vâlcu, în *Tribuna,* nr. 11, 1991; Irina Petraş, în *Literatorul,* nr. 18, 1993; I. Cristofor, în *Steaua,* nr. 6, 1993; I. Cocora, în *Tribuna,* nr. 7, 1993, Olimpia Iacob, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 2000; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 11, 2000. **(I. R.)**

CHEIE-PANTEA I.[osif] (numele la naştere: Iosif Cheie), n. 9 apr. 1939, com. Denta, jud. Timiş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ion Cheie, muncitor, şi al Evei (n. Pantea), ţărancă. Şcoala primară la Denta (1946-1950); şcoala generală din Denta (1950-1953), apoi liceul la Timişoara (1953-1956); Institutul Pedagogic de cinci ani din Timişoara (1957-1962) şi Scuola Normale Superiore din Pisa (1970-1972). Preparator (1962-1967), asistent (1967-1970), lector (1970-1990), conf. (1990-1992) şi prof. (din

1992) la Facultatea de Filologie a Univ. din Timişoara. Dr. în filologie cu teza *Eminescu şi Leopardi* (1975). Debutează în rev. *Orizont,* cu studiul *Imagini ale revoluţionarului paşoptist în „Geniu pustiu"* (1964). După ce-şi publică teza de doctorat (*Eminescu şi Leopardi,* 1980), îi apare vol. *Palingeneza valorilor* (1982), cuprinzând eseuri consacrate unor scriitori clasici români. Alte vol.: *Literatură şi existenţă* (1998), *Repere eminesciene* (1999) şi *De la Eminescu la Nichita Stănescu* (2002). A prefaţat o ed. din proza lui M. Eminescu. Colaborează la *Analele Universităţii din Timişoara, Orizont, Limbă şi literatură, Revista de istorie şi teorie literară, Synthesis, Steaua, Cronica* etc.

OPERA: *Eminescu şi Leopardi.* Afinităţi elective, Bucureşti, 1980; *Palingeneza valorilor,* Timişoara, 1982; *Literatură şi existenţă,* Timişoara, 1998; *Repere eminesciene,* Timişoara, 1999; *De la Eminescu la Nichita Stănescu,* Timişoara, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Todoran, în *Orizont,* nr. 28, 1980; I. Constantinescu, în *Ateneu,* nr. 143, 1980; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua,* nr. l, 1981; M. Drăgan, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1981; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 46, 1982; S. Duicu, în *Tribuna,* nr. 31, 1983; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 4,1983; Cr. Moraru, în *Luceafărul,* nr. 31, 1983; A. Codoban, în *Scânteia tineretului,* nr. 10761, 1984; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 2, 1999; Dan Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2000; D. Vighi, în *Luceafărul,* nr. 2, 2000; S. Ailenei, în *Cronica,* nr. 6, 2001; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 2, 2003; Irina Marin, în *România literară,* nr. 7, 2003. **(I. R.)**

CHELARIU Traian, n. 21 iul. 1906, satul Hatna, com. Dărmăneşti, jud. Suceava – m. 4 nov. 1966, Bucureşti. Poet, prozator, eseist şi dramaturg. Fiul lui Grigore Chelariu, lucrător ceferist, şi al Rahilei (n. ?). Şcoala primară în Măriţei, Iţcani, Suceava şi Bautsch-Budišov (Moravia); studii liceale (1919-1926) şi universitare, de litere şi filosofie (1926-1930), la Cernăuţi; licenţiat în filosofie al Univ. din Cernăuţi (1930); studii de specializare, ca bursier al Acad. Române, la École Roumaine de la Fontenay-aux-Roses (1931-1933) şi la Şcoala Română din Roma (1933-1934). Dr. în filosofie al Univ. din Cernăuţi cu *teza Aspecte finaliste şi biologice în pozitivismul lui David Hume* (1937). Debutează cu versuri în rev. *Floarea soarelui* (1926). Colab. cu versuri, proze, art. şi studii literare, filosofice, psihologice şi pedagogice la *Junimea literară, Glasul Bucovinei, Făt-Frumos, Universul literar, Orientări, Convorbiri literare, Revista Fundaţiilor Regale, Bilete de papagal, Lanuri, Dacia rediviva* etc. A făcut parte din redacţia rev. *Glasul Bucovinei* (redactor-şef, 1934-1940), *Junimea literară* (secretar de redacţie, 1938-1940)*, Orientări* (1942-1943), *Universul literar* (1943-1944). Debut editorial cu vol. de versuri *Exod* (1933), urmat de *Aur vechi* (1936), *Cântece de leagăn* (1936), *Versuri de după-amiază* (1940), *Balade şi strofe răzleţe* (1943) şi de eseurile din *Zaruri* (1936) şi *Pietre la care mă-nchinai* (1937). Postum, au apărut încă trei vol. de versuri, un vol. de proză, *Necunoscuta* (1972), şi un vol. de *Teatru* (1976), precum şi o selecţie din jurnalul *Zilele şi umbra mea* (1976).

OPERA: *Exod,* Cernăuţi, 1933; *Proze pentru anul inimii,* Cernăuţi, 1934; *Aur vechi,* Cernăuţi, 1936; *Cântece de leagăn,* Mediaş, 1936; *Zaruri,* Cernăuţi, 1936; *Pietre la care mă-nchinai,* Cernăuţi, 1937; *Psihologia aplicată în lumina câtorva imperative umane şi româneşti,* Cernăuţi, 1937; *Lucian Blaga şi „Glasul Bucovinei",* Cernăuţi, 1938; *Casă pe nisip,* Cernăuţi, 1940; *Versuri de după-amiază,* Cernăuţi, 1940; *Dulcile cuvinte,* Cernăuţi, 1940; *Balade şi strofe răzleţe,* Cernăuţi, 1943; *Scrieri lirice,* ed. îngrijită şi pref. de E. Manu, prezentare de Al. Dima, Bucureşti, 1970; *Necunoscuta,* cuvânt înainte de M. H. Simionescu, ed. îngrijită de Ecaterina Chelariu, Bucureşti, 1972; *Scrieri lirice – Sonete pentru tine,* cuvânt înainte de E. Barbu, Bucureşti, 1973; *Zilele şi umbra mea,* ed. şi cuvânt înainte de C. Popescu, Iaşi, 1976; *Teatru,* antologie şi pref. de A. Anghelescu, Bucureşti, 1976*, Poezii în vers alb,* ed. şi pref. de C. Popescu, Iaşi, 1983; *În căutarea Atlantidei,* ed. de Doina Florea şi Cornelia Popescu, Cluj-Napoca, 1989.; *Strada Lebedei nr. 8,* pagini de jurnal, pref. de M. A. Diaconu, Bucureşti, 2002; *În căutarea Atlantidei* (fragmente noi), ed. de M. A. Diaconu, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; D. Micu,

„Gândirea” şi gândirismul, 1975; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1985; Fl. Faifer, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1999; M. A. Diaconu, *Mişcarea de la „Iconar”,* 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 46, 2002. **(Gh. P.)**

CHELARU Marius (numele la naştere: Chelariu), n. 30 aug. 1961, Negreşti, jud. Vaslui. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Petrea Chelariu şi al Mariei (n. Spiridon), învăţătoare. Studii gimnaziale şi liceul la Iaşi; licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Economice a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1990). Redactor la rev. *Timpul* (1990) şi *Cronica* (1991-1993); redactor (1993-1998), redactor-şef (1998-1999) şi director (1999-2000) al Editurii Junimea; din 2000, director-fondator al Editurilor Sakura şi Parnas; director executiv la Editura *Timpul* (din 2001). Redactor la rev. *Poezia.* Colab. la *Convorbiri literare, Hyperion, Cronica, Poezia, Luceafărul, Unu, Tomis* etc. Co-fondator al Editurii Moldopres din Paşcani (2000). Debut editorial cu vol. de versuri *Pelerinul* (1996). A publicat vol. de poezie, poeme haiku şi tanka (*Două kakemono închipuite din ţara unde înfloreşte spiritul limbii,* 1996; *Femei,* 1997; *Alt fel de sinucidere,* 1998; *Chiriaşul timpului,* 1999; *Amanţii iluziei,* 1999; *La descălecatul prezentului,* 2000; *Sayonara,* 2000), eseuri (*Japonia, ţara unde înfloreşte spiritul limbii,* 1996; *Salmoxis versus Zamolxis,* 2001) şi romanul *Tai Ping* (2001).

OPERA: *Pelerinul,* versuri, Iaşi, 1996; *Două Kakemono închipuite din ţara unde înfloreşte spiritul limbii,* poeme haiku şi tanka, Iaşi, 1996; *Japonia, ţara unde înfloreşte spiritul limbii,* eseuri, Iaşi, 1996; *Femei,* versuri, Iaşi, 1997; *Alt fel de sinucidere,* versuri, Iaşi, 1998; *Chiriaşul timpului,* versuri, Iaşi, 1999; *Amanţii iluziei,* versuri, Iaşi, 1999; *La descălecatul prezentului,* versuri, Iaşi, 2000; *Sayonara,* haiku, ed. bilingvă româno-engleză, Iaşi, 2000; *Salmoxis versus Zamolxis,* eseuri, Iaşi, 2000; *Tai Ping,* roman, Iaşi, 2001; *Abraham şi muntele nebun sau lumea lui AltFaust,* Iaşi, 2001; *Nume care au schimbat lumea,* dicţionar, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: G. Bădărău, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1997; idem, *ibidem,* nr. 5; 12, 1999; I. Roşioru, *ibidem,* nr. 1, 2000. **(A. S.)**

CHENDI Ilarie, n. 14 nov. 1871, com. Dârlos, jud. Sibiu – m. 23 iun. 1913, Bucureşti. Critic literar. Fiul lui Vasile Chendi, preot, şi al Elizei (n. Hodoş); înrudit după mamă cu Al. Papiu-Ilarian şi Nerva Hodoş. Clasele primare la Bandul de Câmpie, cele liceale la Gimnaziul Evanghelic German din Mediaş (1883-1884) şi Sighişoara (1884-1891). După absolvirea Seminarului Teologic din Sibiu (1891-1893), urmează Facultatea de Litere a Univ. din Budapesta (1894-1897), unde este şi preşedintele secţiei literare a Soc. „Petru Maior” şi redactor al rev. *Rosa cu ghimpi.* Lucrează în redacţia *Enciclopediei române* de sub conducerea lui Corneliu Diaconovici, la Sibiu, iar în 1898, părăsind facultatea, în redacţia *Tribunei poporului,* la Arad. În toamna aceluiaşi an se mută la Bucureşti. Bibliotecar la Acad. Română. Debutul literar cu proză, în rev. manuscrisă *Musa* de la Sibiu (1892), iar în vol., cu nuvela *S-au dus în ţară* (1893). Colaborează la *Telegraful român, Tribuna, Minerva, Rândunica, Familia, Revista Orăştiei, Bunul econom, Foaie literară, Convorbiri literare, Noua revistă română, Curierul literar, Sămănătorul, Voinţa naţională, Luceafărul.* Devine unul dintre principalii susţinători ai curentului sămănătorist, înţeles în sensul continuităţii tradiţiei realismului popular al *Tribunei* şi nu în direcţia Iorga, de care se şi desparte, înfiinţând *Viaţa literară* (1906), *Viaţa literara şi artistică* (1907) şi *Cumpăna* (1909), ultima condusă împreună cu M. Sadoveanu, Iosif şi D. Anghel. Face parte din primul comitet al Soc. Scriitorilor Români (1909), fiind unul dintre iniţiatori. Zdruncinat nervos, îşi pune capăt zilelor. Primii ani ai sec. îi aduseseră consacrarea ca istoric literar (*Începuturile ziaristicii noastre,* 1900; *Zece ani de mişcare literară în Transilvania,* 1901), dar opera sa importantă e formată din vol. de critică literară *Preludii* (1903), *Foiletoane* (1904), *Fragmente* (1905), *Impresii* (1908), *Portrete*

literare (1911) şi *Schiţe de critică literară* (1924). **C.** este întâia voce critică autentică pe care Transilvania o dă scrisului românesc, foiletonist pasionat şi polemist redutabil.

OPERA: *S-au dus în ţară,* Sibiu, 1893; *Începuturile ziaristicii noastre* (1789-1795), Orăştie, 1900; *Zece ani de mişcare literară în Transilvania* (1890-1900), Oradea, 1901; *Preludii.* Articole şi cercetări literare, Bucureşti, 1903 (ed. II, 1905); *Foiletoane,* Bucureşti, 1904 (ed. II, 1925); *Fragmente.* Informaţiuni literare, Bucureşti, 1905; *Impresii,* Bucureşti, 1908 (ed. II, 1924); *Portrete literare,* Bucureşti, 1911; *Schiţe de critică literară,* Bucureşti, 1924; *Pagini de critică literară,* ed. îngrijită, introd., note şi bibliografie de V. Netea, Bucureşti, 1969; *Scrieri,* I-VI, ed. îngrijită de D. Bălăeţ, Bucureşti, 1988-2003; *Eminescu şi vremea sa,* ed. de V. Voncu, Bucureşti, 1999. Traduceri: H. Ibsen, *Ziua învierii*, în colab., Orăştie, 1900; H. Sudermann, *Ioan Botezătorul,* în colab. cu C. Sandu, Orăştie, 1901.

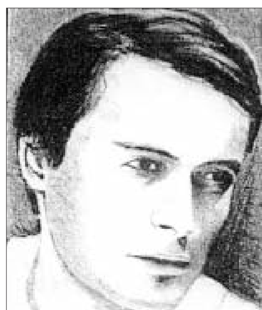
REFERINŢE CRITICE: V. Savel, *Opera lui Ilarie Chendi,* 1906; E. Lovinescu, *Critice,* I, 1909; Gh. Adamescu, *Istoria literaturii române,* 1914; N. Davidescu, *Aspecte...*, I; E. Lovinescu, *Istoria...,* II; O. Goga, *Precursori,* 1930; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; V. Netea, *Figuri ardelene,* 1945; V. Eftimiu, *Portrete şi amintiri,* 1965; D. Micu, *Istoria...,* II; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; C. Ciopraga, *Literatura...*; I. Rotaru, *O istorie...,* II; Mircea Popa, *Ilarie Chendi,* 1973; D. Micu, *Început...*; G. Bogdan-Duică, *Studii şi articole,* 1975; O. Botez, *Scrieri,* 1977; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 29, 1990. **(M. Pp.)**

CHESARIE DE RÂMNIC, n. c. 1735, Bucureşti – m. 9 ian. 1780, Râmnicu-Vâlcea. Cărturar, tipograf şi traducător. Fiul lui Anghelache Halepliu, din Bucureşti, provenind dintr-o familie de origine arabă, din Alep; străbunicul său, Hagi Gheorghe Halepliu, stabilit probabil de curând în ţară, semna încă arăbeşte în acte la sfârşitul sec. al XVII-lea. Călugărit în 1761, la Bucureşti, lucrează în tipografia mitropolitană; în 1769 era protosinghel, în 1770 însoţeşte la Petersburg delegaţia trimisă la Curtea Ecaterinei a II-a. Episcop de Râmnic în 1773, moare, probabil, otrăvit. **C.** este, înainte de orice, un filosof al istoriei, primul iluminist din Ţara Românească, un gânditor înzestrat cu talent poetic.

OPERA: Prefeţele la Simeon, arhiepiscop de Tesalonic, *Voroavă de întrebări şi răspunsuri,* Bucureşti, 1765, şi la mineele pe lunile oct., nov., dec., ian., febr. şi mart., Râmnicu-Vâlcea, 1776-1780, reproduse în vol. Bianu-Hodoş, *Bibliografia românească veche,* II, Bucureşti, 1910, şi ultimele, parţial, în vol. Al. Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII,* Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: D. Popovici, *La Littérature...*; M. Manolache, în *Biserica Ortodoxă Română,* nr. 1-2, 1966; M. Anghelescu, în *Limbă şi literatură,* vol. XVI, 1968; Al. Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII,* 1968; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* 1977. **(M. A.)**

CHICET Isidor, n. 20 oct. 1956, satul Şcheia, com. Al. I. Cuza, jud. Iaşi. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Dumitru Chicet, funcţionar, şi al Agnesei (n. Ghergut), ospătar. Şcoala generală la Petroşani (1965-1972); Liceul de Artă din Piteşti (1972-1975); Institutul de Mine din Petroşani (1977-1982). Prof. suplinitor la Şcoala de Muzică din Petroşani (1975-1976); inginer prelucrare minereuri neferoase la Flotaţia Rodna (1982-1983); inginer şef de secţie şi marketing la Orşova/Valea Cernei (1983-1994); librar la Drobeta Turnu Severin (1994-1997); director la Centrul Judeţean de Creaţie Populară Mehedinţi (1997-2002). Colab. la *Convorbiri literare, Orizont, Luceafărul, Vatra, Ramuri, Contrapunct* etc. Din 1998, editează rev. de cultură şi tradiţie populară *Răstimp.* Debutează în *Convorbiri literare* (1985). Debut editorial în vol. colectiv de proză *În căutarea timpului prezent* (1989). A publicat vol. de povestiri (*Măgura cu fagi,*

1991; *Ultimul refugiu,* 2002), teatru (*Iosua,* 1995; *Cetatea interzisă,* 1999; *A doua Venire,* 2001), un romanţ balcanic (*Înmulţirea greierilor,* 1997) şi memorialistică (*Transfug la Orşova,* 1996). Piesa *Cetatea interzisă* a fost reprezentată la Teatrul Dramatic „I. D. Sârbu" din Petroşani (2000). A tradus (în colab.) din B. Oliviero. Autorul unei microantologii de poezie religioasă anonimă (*Floare de crin,* 2003). Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *În căutarea timpului prezent,* proză, vol. colectiv, Editura Facla, Timişoara, 1989; *Iosua,* teatru, prezentare de T. Dima şi C. M. Spiridon, Petroşani, 1995 (ed. bilingvă româno-engleză, trad. de Ioana Fruntelată, Craiova, 2003); *Transfug la Orşova,* carte-document, Iaşi, 1996; *Înmulţirea greierilor,* romanţ balcanic, cu o prezentare de Ş. Foarţă, Timişoara, 1997; *Clopotele dinspre ziuă,* eseuri, Drobeta Trunu Severin, 1998; *Cetatea interzisă,* teatru, ed. bilingvă româno-franceză, trad. de V. Şonea şi P. Laillet, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Homo Carpaticus,* eseuri, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Călătorie către Sfânta Maria,* jurnal de călătorie, Drobeta Turnu Severin, 2000; *A doua Venire,* teatru, ed. bilingvă româno-engleză, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Ultimul refugiu,* povestiri montane, prezentare de A. Puslojici, Drobeta Turnu Severin, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 11, 1985; M. Odangiu, *ibidem,* nr. 2, 1989; Doina Jela, în *Tomis,* nr. 4, 1989; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1996; B. Ulmu, *ibidem,* nr. 12, 1999; I. Arieşeanu, în *Orizont,* nr. 6, 2001; A. Popescu, în *Ramuri,* nr. 5-6, 2001; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2002; D. Murariu, în *Orient latin,* nr. 3, 2002. **(A. S.)**

CHICHERE Ion, n. 11 dec. 1954, satul Fizeş, com. Berzovia, jud. Caraş-Severin –m. 13/14 sept. 2004, ?. Poet. Fiul lui Aurel Chichere şi al Elenei (n. Beşir). După absolvirea liceului din Gătaia (1973), a urmat o şcoală de telecomunicaţii la Caransebeş (1976). Electromecanic la PTTR Reşiţa (1974-1989). Redactor al rev. *Semenicul* (din 1989). Colaborează la *Steaua, Tribuna, Apostrof, Convorbiri literare, Contrapunct, Luceafărul, Contemporanul, Viaţa Românească, Poesis, Vatra* etc. Debutează în *Orizont* (1971). Debut editorial în vol. colectiv *Argonauţii* (Editura Facla, 1986). A publicat vol. de poezie: *Poemele vesele şi triste scrise prin cârciumi comuniste* (1990), *Şansa hârtiei* (1993), *Aprilie negru* (1994), *Viziuni* (1996), *Abisaliile* (1997), *Oglinda de antracit* (1997), *Podul spadei* (1998), *Clopotul de smaragd* (1998), *Fizeş* (1999), *Cartea de beton* (1999). Prezent în antologiile: *Vârste de lumină* (1974), *Oraşul cu poeţi* (1995), *Casa Faunului* (1996), *Canticles from Banat* (2000), *Cap şi pajură* (2000) şi *Cartea dintr-o zi* (2003). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1991).

OPERA: *Argonauţii,* vol. colectiv de poezie, Editura Facla, Timişoara, 1986; *Poeme vesele şi triste scrise prin cârciumi comuniste,* versuri, Reşiţa, 1990; *Şansa hârtiei,* versuri, Reşiţa, 1993; *Aprilie negru,* versuri, Timişoara, 1994; *Viziuni,* versuri, Timişoara, 1996; *Abisaliile,* versuri, Timişoara, 1997; *Oglinda de antracit,* versuri, Timişoara, 1997; *Podul spadei,* versuri, Timişoara, 1998; *Clopotul de smaragd,* versuri, Reşiţa, 1998; *Fizeş,* versuri, Timişoara, 1999; *Cartea de beton,* versuri, Timişoara, 1999; *Cap şi pajură,* versuri, Reşiţa, 2000; *Cartea dintr-o zi,* versuri, Reşiţa, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 36, 1986; H. Gârbea, în *Luceafărul,* nr. 10, 1991; Gh. Tomozei, în *Literatorul,* nr. 10, 1992; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994; L. Vasiliu, în *Dacia literară,* nr. 16, 1995; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 4, 1995; R. G. Ţeposu, în *Cuvântul,* nr. 6, 1997; N. Oprea, în *Vatra,* nr. 3, 1998; G. Dorian, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2000; M. A. Diaconu, în *Contemporanul,* nr. 25, 2002; A. Bodiu, în *Observator cultural,* nr. 147-148, 2002. **(A. S.)**

CHIFOR Valentin (prenumele la naştere: Valentin-Valer), n. 7 mart. 1939, Tg. Lăpuş, jud. Maramureş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Valer Chifor, contabil, şi al Paulinei (n. Marcovici). Şcoala primară, gimnaziul şi liceul la Tg. Lăpuş (1946-1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie din Cluj (1958-1963). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Felix Aderca*

(1977). Preparator (1963-1964), şef de cabinet (1964-1966), asistent (1966-1970), lector (1970-1987) la Institutul de Învăţământ Superior (şeful Catedrei de lb. şi literatură română, 1974-1987), apoi conferenţiar (1992-2000) şi prof. (din 2000) la Facultatea de Litere a Univ. din Oradea. A colaborat la *Dicţionarul scriitorilor români,* I-IV (1995-2002) şi la vol. colective: *Caragiale. Tentaţia Nordului* (2003), *Proceedings,* II, 2003 (lucrările Congresului XXVII al Acad. Româno-Americane) etc. Colab. la *Familia, Echinox, Tribuna, Steaua, România literară, Convorbiri literare, Analele Universităţii din Oradea, Cele trei Crişuri* etc. Debutează în ziarul *Crişana* din Oradea (nr. 128, 1964), cu art. *Cultura lui Eminescu.* Debut editorial cu vol. *Caleidoscop critic* (1996). Ed. din F. Aderca (*Oameni şi idei,* 1983; *Oameni excepţionali. Jurnal intim,* 1995). A editat antologia Festivalului Inernaţional de Poezie, Oradea, *Vise într-o linişte sumeriană* (1999).

OPERA: *Caleidoscop critic,* studii şi eseuri, Oradea, 1996; *Felix Aderca sau vocaţia experimentului,* monografie, Cluj-Napoca, 1996; *Între real şi imaginar,* studii şi eseuri, Oradea, 1999.

REFERINŢE CRITICE: I. Ţepelea, în *Unu,* nr. 9, 1995; I. Derşidan, *ibidem,* nr. 9-10, 1996; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 26, 1996; Gr. Scarlat, în *Steaua,* nr. 6, 1996; O. Blaga, în *Crişana Plus,* nr. 3, 1997; Al. Sfârlea, în *Al cincilea anotimp,* nr. 3, 1998; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 1, 1998; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 30-31, 1999; M. Chelu, în *Familia,* nr. 1, 2001; Z. Ornea, *Polifonii,* 2001; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 632, 2002. **(A. S.)**

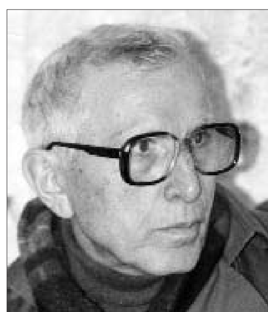

CHIFU Gabriel, n. 22 mart. 1954, Calafat. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Chifu, avocat, şi al Angelei (n. Pompiliu). Şcoala elementară la Calafat (1961-1968) şi Băileşti (1968-1969); Liceul „N. Bălcescu" din Craiova (1969-1973); Facultatea de Electronică, secţia automatizări şi calculatoare, a Univ. din Craiova (1974-1979). Inginer electronist la întreprinderea Electroaparataj din Bucureşti (1979-1981), apoi la Petroşani (1981-1982) şi Craiova (din 1982); redactor (1985-1989), redactor-şef adjunct (1990-1991) şi redactor-şef (din 1991) la rev. *Ramuri*. Secretar al Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1990-1995; 1997- şi în prezent). După versuri publicate în rev. *Licăriri* a liceului, debutează efectiv în *România literară* (1972), sub auspiciile lui Geo Dumitrescu. Debut editorial într-o notă subtil blagiană, cu vol. *Sălaş în inimă* (1976), urmat de *Realul eruptiv* (1979) şi *O interpretare a purgatoriului* (1982), care propun o voce proprie, orig., preocupată programatic de lirica filosofică. Următoarele vol. de versuri, *Lamura* (1983; Premiul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist; Premiul Asoc. Scriitorilor din Craiova), *Omul neţărmurit* (1987), *Povestea ţării latine din Est* (1994), *La marginea lui Dumnezeu* (1998) şi *Bastonul de orb* (2003), bine primite de critică, marchează o bifurcaţie în preocupări, romanele *Unde se odihnesc vulturii* (1987), *Valul şi stânca* (1989), indicând firesc tranziţia de la un gen la altul, pe coordonatele aceleiaşi substanţe spirituale care îmbină problematizarea provinciei (pregnantă în epocă) cu deschiderile spre existenţial şi filosofic, preluate de la marile modele. Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1994); Premiul Uniunii Scriitorilor (1976; 1997; 1998).

OPERA: *Sălaş de inimă,* Bucureşti, 1976; *Realul eruptiv,* Bucureşti, 1979; *O interpretare a purgatoriului,* Bucureşti, 1982; *Lamura,* Bucureşti, 1983; *Omul neţărmurit,* Craiova, 1987; *Unde se odihnesc vulturii,* Bucureşti, 1987; *Valul şi stânca,* Craiova, 1989; *Povestea ţării latine din Est,* versuri, Bucureşti, 1994; *La marginea lui Dumnezeu,* versuri, Bucureşti, 1998; *Maratonul învinşilor,* roman, Bucureşti, 1997; *Cartograful puterii,* roman, Bucureşti, 2000; *Povestirile lui Cesar Leofu,* roman, Bucureşti, 2002; *Bastonul de orb,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, în *Familia,* nr. 10, 1974; G. Dimisianu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1974; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 2, 1975; idem, *ibidem,* nr. 11, 1976; I. Pecie, în *Ramuri,* nr. 12, 1983; F. Miu, *Semne,* 1983; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Ramuri,* nr. 8, 1987; M. Iorgulescu, în *Ramuri,* nr. 8, 1987; I. B. Lefter, în *România literară,* nr. 41, 1987; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu,* 1989; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 21, 1990; G. Dimisianu, în *Ramuri,* nr. 7, 1990; C. Ungureanu, în *Ramuri,* nr. 3, 1998; G. Dimisianu, în *România*

literară, nr. 9, 1998; Ana-Maria Tupan, în *Luceafărul,* nr. 4, 1999; D. Cristea, în *Ramuri,* nr. 2, 1999; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1999; B. Cioculescu, în *Luceafărul,* nr. 14, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 672, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 12, 2003; Ana-Maria Tupan, *ibidem,* nr. 659, 2003; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 1, 2003. **(Şt. B.)**

CHIHAIA Pavel, n. 23 apr. 1922, Corabia. Prozator, dramaturg, istoric al artelor şi eseist. Fiul lui Ion Chihaia, funcţionar, însoţitor de vagoane poştale, şi al Elenei (n. Crăciunescu), croitoreasă. Orfan de mamă de la vârsta de patru ani, este adoptat de familia unui unchi, funcţionar la Primăria din Constanţa. Liceul „Mircea cel Bătrân" din Constanţa (1933-1941), oraş unde îşi tipăreşte primele schiţe în publicaţia şcolară *Revista noastră* (1939); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1941-1945). Student, publică schiţe şi cronici de artă plastică, în *Ecoul, Timpul, Fapta, Capitala,* şi nuvele, în *Timpul familiei* şi *Universul literar.* Adevăratul debut poate fi considerat nuvela *Poteca de argint,* apărută în *Universul literar* (1945), sub girul lui Petru Comarnescu, care îi favorizează şi angajarea ca impiegat la Direcţia generală a teatrelor (1945-1947). În 1945 îi apare piesa *La farmecul nopţii* (Premiul Scriitorilor Tineri al Fundaţiilor Regale), iar în 1947 romanul *Blocada,* prima parte a unei „suite dobrogene", trilogie ce nu depăşeşte stadiul de proiect. Scos de la Direcţia teatrelor pentru simpatiile sale naţional-ţărăniste, în 1946 intră în organizaţia „Mihai Eminescu", alături de preotul catolic M.-A. Barral, de Vl. Streinu, Ş. Cioculescu, Const. Tonegaru, Iordan Chimet, Teohar Mihadaş, Dinu Pillat, Gh. şi Lucia Fratostiţeanu. Între 1948 şi 1960, arestat de două ori şi eliberat din lipsă de probe. Obligat să-şi câştige existenţa ca zidar (1952-1953), caloriferist, figurant la Teatrul „C. I. Nottara" şi la Teatrul Tineretului (1953-1956), hărţuit de autorităţi, încheie în primă redactare romanul *Hotarul de nisip* (rămas în ms) şi începe romanul *Toragai* (din trilogia *Suită dobrogeană*), neterminat. Angajat cercetător la Institutul de Istoria Artei, secţia artă medievală (1958-1978), realizează aici studii despre istoria culturii şi artei. Călătorii de studii la Geneva, Florenţa, Paris (1971). Doctorat la Sorbona (1973), cu teza *Sfârşit şi început de ev,* publicată în 1977. Stabilit în Germania (1978), ocupă postul de consilier de educaţie la Liceul Francez din München (1979-1995). Publică studii în *Buletinul Institutului Român* (Freiburg), în *Limite*, *Curentul, Observator, Lumea liberă,* colaborând cu cronici radiofonice la Europa Liberă. Editează câteva lucrări de amploare: *Tradiţii răsăritene şi influenţe occidentale în Ţara Românească* (1983), *Immortalité et décomposition dans l'art du Moyen Âge* (1988); *Ţara Românească între Bizanţ şi Occident* (1995), *Orizont medieval* (1996). În 1998 publică sub titlul *Artă medievală,* în cinci vol., întreaga operă privind evoluţia mentalităţilor în Evul Mediu occidental şi românesc.

OPERA: *La farmecul nopţii,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1945; *Blocada,* Bucureşti, 1947 (ed. II, Cluj-Napoca, 1991; ed. III, 1994); *Din cetăţile de scaun ale Ţării Româneşti,* Bucureşti, 1974; *De la „Negru Vodă" la Neagoe Basarab.* Interferenţe literar-artistice în cultura românească a evului de mijloc, Bucureşti, 1976; *Sfârşit şi început de ev.* Reprezentări de cavaleri la începuturile Renaşterii, Bucureşti, 1977; *Tradiţii răsăritene şi influenţe occidentale în Ţara Românească,* München, 1983 (ed. II, Bucureşti, 1993); *Immortalité et décomposition dans l'art du Moyen Âge,* Madrid, 1988; *Faţa cernită a libertăţii.* 20 de convorbiri la Europa Liberă, Bucureşti, 1991 (ed. II, 1992); *Mărturisiri din exil,* Iaşi, 1994; *Treptele nedesăvârşirii,* Iaşi, 1994 (ed. II, 1997); *Lecturi despre Ţările Române în Evul Mediu,* Aalborg – Danemarca, 1995; *Itinerarii artistice,* Aalborg – Danemarca, 1995; *Ţara Românească între Bizanţ şi Occident,* Iaşi, 1995; *Orizont medieval,* Aalborg – Danemarca, 1996; *Artă medievală,* I-V, Bucureşti, 1998; *Legendele unei lumi posibile,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: P. Comarnescu, în *Universul literar,* nr. 6, 1945; A. Marino, în *Viaţa Românească,* 1 ian. 1946; I. Caraion, în *Lumea,* nr. 16, 1946; D. Micu, în *Caiete critice,* vol. l, 1957; Al. Piru, *Panorama...*; P. Constantinescu, *Caleidoscop,* 1974; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; A. Marino, în *Jurnalul literar,* nr. 42, 1990; L. Ulici, în *România liberă,* nr.

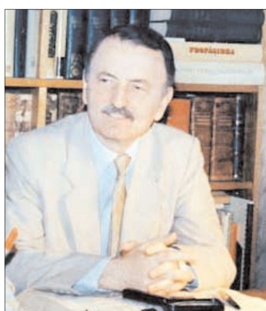
14580, 1991; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 4, 1992; V. Igna, în *Jurnalul literar,* nr. 9-12, 1992; G. Ionescu, în *Dialog,* nr. 31-34, 1992; Doina Jela, în *Contemporanul,* nr. 11, 1993 (interviu); Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 15, 1994; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* 28 dec. 1994; Al. Vlad, în *Vatra,* nr. 38-39, 1995; O. Pecican, în *Vatra,* nr. 6, 1995; Al. Cistelecan, *ibidem*; C. Moraru, *ibidem*; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-2, 1998; N. Florescu, *ibidem*; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 1, 1998; B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 26, 1999; V. Ierunca, în *Jurnalul literar,* nr. 13-14, 2000; N. Florescu, *ibidem,* nr. 5-10, 2001; T. Popescu, în *Curierul românesc,* nr. 3, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 41, 2001; V. Igna, *Subteranele memoriei,* 2002; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 7, 2003. **(C. R.)**

CHIMET Iordan, n. 18 nov. 1924, Galaţi – m. 23 mai 2006, Bucureşti. Eseist, prozator, poet, scenarist şi traducător. Fiul lui Aurel Chimet, grefier, şi al Paraschivei (n. Ţăranu). Şcoala primară (1932-1935) şi Liceul „Vasile Alecsandri" (1936-1944) la Galaţi. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie (1944-1949) şi al Facultăţii de Ştiinţe Juridice (1950-1954) din Bucureşti. Debut în rev. *Vremea* (1943). A mai colaborat la *Veselia, Gluma, Epigrama* (cu pseud. Iordan C. Galaţi, Giordano Rossi), *Revista Fundaţiilor Regale, Revista româno-americană, Caiete de poezie* ale *Revistei Fundaţiilor Regale, Gazeta literară, Secolul 20* etc. Colaborarea la *Dreptatea* (1947) îi aduce ulterior interdicţia de semnătură, pâna în 1964. În *Revista româno-americană,* alt motiv de punere la index, îi apare ciclul de poeme dedicate exilului, inclus în vol. abia în 1968. Între 1964 şi 1968, redactor la *Gazeta literară* şi, un an, la televiziune. După 1970, nu a mai fost angajat nicăieri. Debut editorial cu *Western. Filmele Vestului îndepărtat* (1966). Comentator pasionat şi avizat al artei cinematografice, în continuare, cu *Comedia burlescă* (1967) şi *Eroi, fantome, şoricei* (1970), cinefilia lui **C.** se manifestă şi prin realizarea eseurilor pentru televiziune *Baladă în piatră* (1966) şi *Baladă pentru vechiul drum* (1968), difuzate prin Interviziune şi achiziţionate în Marea Britanie, Japonia, Polonia, Noua Zeelandă. A scris scenarii pentru filmul de animaţie, între care *Carnavalul,* după *Fetiţa cu chibrituri* a lui Andersen (1972), distins cu premii la festivalurile de la Teheran, Barcelona şi Veneţia. Autor al vol. pentru copii *Câte-o gâză, câte-o floare, câte-un fluture mai mare* (1970) şi al romanului-basm *Închide ochii şi vei vedea Oraşul* (1970; Premiul Uniunii Scriitorilor), care, tradus în limba germană, îi va împrumuta subiectul lui Michael Ende pentru o piesă în versuri, cu aceeaşi eroină – Elli –, transpusă şi în celebrul film *Poveste fără sfârşit.* Eseuri: *Un portret al Americii* (1976) şi *America Latină, sugestii pentru o galerie sentimentală* (1984), din care capitole disparate au fost traduse în Argentina, Mexic şi Venezuela. În acelaşi an, la Praga, *Eroi, fantome, şoricei* primeşte premiul pentru cea mai bună carte străină tradusă. A tradus (în colab.) *Poeme* de O. Elitis (1980). Premiul Uniunii Scriitorilor din Cehoslovacia (1984).

OPERA: *Western. Filmele Vestului îndepărtat,* Bucureşti, 1966; *Comedia burlescă,* Bucureşti, 1967; *Lamento pentru peştişorul Baltazar,* Bucureşti, 1968; *Câte-o gâză, câte-o floare, câte-un fluture mai* mare, Bucureşti, 1970 (ed. II, 1974); *Eroi, fantome, şoricei,* Bucureşti, 1970; *Închide ochii şi vei vedea Oraşul,* Bucureşti, 1970 (ed. definitivă, 1979); *Cele 12 luni ale visului.* O antologie a inocenţei, Bucureşti, 1972; *Baladă pentru vechiul drum,* Bucureşti, 1976; *Grafica americană.* Un portret al Americii, Bucureşti, 1976; *America Latină, sugestii pentru o galerie sentimentală,* Bucureşti, 1984; *Dreptul la memorie,* I-IV, Cluj-Napoca, 1992-1993; *Exil,* Bucureşti, 1994; *Momentul adevărului,* Cluj-Napoca, 1996; *Împreună cu Elli în Imaginaria* (cuprinde *Închide ochii şi vei vedea Oraşul de* ~ şi *Povestea saltimbacilor,* piesă de M. Ende), pref. de M. H. Simionescu, Bucureşti, 1999; *Dosar Mihail Sebastian,* antologie, Bucureşti, 2001; *Ieşirea din Labirint,* Bucureşti, 2002; *Cică nişte cronicari duceau lipsă de şalvari,* Bucureşti, 2002. Traduceri: O. Elitis, *Poeme*, în colab. cu T. Ziguras, Cluj-Napoca, 1980; M. Ende, *Poveste fără sfârşit,* Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 39, 1968; V. Cristea, în *România literară,* nr. 2, 1969; M. Ungheanu, în *România literară,* nr. 3, 1971; E. Papu, în *România literară,* nr. 28, 1971; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 32, 1972; Veronica Porumbacu, în *Contemporanul,* nr. 33, 1972; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1977; idem, *Incertitudini literare,* 1980; S. Titel, în *România literară,* nr. 11, 1980; H. Cândroveanu, *Literatura...*; Fl. Manolescu, în *Steaua,* nr. 2; 3; 4, 1993; S. Vieru, în *Arc,* nr. 3-4, 1994; M. H. Simionescu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-16, 1994; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 22, 1997; I. Stanomir, în *Luceafărul,* nr. 29, 1999; P. Cernat, în *Observator cultural,* nr. 59, 2001; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 7; 8, 2002. **(D. Cl.)**

CHINDRIŞ Ioan, n. 21 mart. 1938, satul Sânmiclăuş, com. Moftin, jud. Satu-Mare. Istoric literar. Fiul lui Ioan Chindriş şi al Mariei (n. Bârsan), ţărani. Şcoala elementară în satul natal (1945-1949); gimnaziul şi Liceul „Vasile Lucaciu" din Carei (1949-1955); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1957-1962). Reporter, redactor şi realizator de emisiune la Studioul de radioteleviziune din Cluj (1962-1985); din 1985, cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie „George Bariţ" din acelaşi oraş. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Modalităţi paşoptiste în cultura românească: ideologia istorică a lui Alexandru Papiu Ilarian* (1976). A colaborat la *Revista de istorie şi teorie literară, Manuscriptum, Anuarul Institutului de Istorie din Cluj, Acta Musei Napocensis, Vatra, Familia, Steaua, Tribuna* etc. Membru fondator al Editurii Argus (1990-1998). Debutează în ziarul *Pentru socialism,* Baia Mare (1957). Colab. la vol. colective *Ştefan Meteş la 85 de ani* (1972), *Memorandumul românilor* (1994), *Blajul şi amintirea Revoluţiei* (1998), *Revoluţia de la 1848 în Europa Centrală* (2000) etc. Debut editorial cu vol. *Corespondenţa lui Alexandru Papiu-Ilarian,* I-II, în colab. cu I. Pervain (1972). În continuare a publicat eseuri şi contribuţii documentare de istorie culturală: *Alexandru Papiu-Ilarian şi Academia Română* (1973), *Chipuri din hronicul neamului* (1977), *Ideologia revoluţionară a lui Alexandru Papiu-Ilarian* (1983), *Figuri de cărturari* (1987), *Naţionalismul modern* (1996), *Memoriale 100* (1998), *Simion Bărnuţiu* (1999), *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene* (2001) şi *Transilvanica* (2003). A editat, în colab., seria de documente literare *George Bariţ şi contemporanii săi,* I-IX (1973-1993). Ed. critice din N. Pauleti, S. Bărnuţiu, S. Micu, P. Maior, T. Ciapariu ş.a. Coordonator al ed. jubiliare a *Bibliei de la Blaj 1795* (2000; Medalia „Jubilaeum A. D. 2000" din partea Papei Ioan Paul al II-lea). Premiul „Nicolae Iorga" al Acad. Române (1978).

OPERA: *Corespondenţa lui Alexandru Papiu-Ilarian,* I-II, în colab. cu I. Pervain, Cluj, 1972; *Alexandru Papiu-Ilarian şi Academia Română,* Cluj, 1973; *Chipuri din hronicul neamului,* portrete literare, Bucureşti, 1977; *Ideologia revoluţionară a lui Alexandru Papiu-Ilarian,* Bucureşti, 1983; *Figuri de cărturari,* eseuri, Bucureşti, 1987; *Naţionalismul modern,* studii, Cluj-Napoca, 1996; *Memoriale 100,* portrete şi eseuri literare, Cluj-Napoca, 1998; *Simion Bărnuţiu. Suveranitate naţională şi integrare europeană,* Cluj-Napoca, 1999; *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene,* studii, Cluj-Napoca, 2001; *Transilvanica,* eseuri, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *Luceafărul,* nr. 44, 1972; D. Micu, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1972; M. Zaciu, în *Steaua,* 1-15 oct. 1972; V. Nemoianu, în *Familia,* nr. 2, 1973; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 25, 1975; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 39, 1983; Al. Zub, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"* din Iaşi, 1984; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 38, 1985; I. Buzaşi, *ibidem,* nr. 38, 1987; I. Bizău, în *Renaşterea,* nr. 2, 2001; R. Câmpeanu, *Biserica Română Unită cu Roma între istorie şi istoriografie,* 2003. **(A. S.)**

CHINEZU Ion, n. 15 aug. 1894, com. Sântana de Mureş, Târgu Mureş – m. 10 dec. 1966, Bucureşti. Critic literar şi traducător. Fiul lui Ion Chinezu şi al Anei (n. Hosu), ţărani. Şcoala în satul natal; Liceul Catolic din Târgu-Mureş; Facultatea de Teologie din Blaj şi Facultatea de Litere a Univ. din Budapesta şi din Bucureşti. Licenţa la Bucureşti, în 1920, în filologie română şi romanică. Prof. de lb. română la Liceul „Al. Papiu-Ilarian" din Târgu-Mureş (1920-1925) şi la Liceul „G. Bariţiu" din Cluj (1925-1940). Colaborator la câteva din lucrările Muzeului Limbii Române din Cluj (*Dicţionarul limbii române, Atlasul lingvistic al României,* bibliografiile *Dacoromaniei*). Dr. în litere la Univ. din Cluj, cu teza *Aspecte din literatura maghiară ardeleană. 1919-1929* (1930). Bursier la Sorbona (1930-1932). A editat, împreună cu V. Papilian, rev. *Darul vremii* (1930) şi a condus cea mai prestigioasă rev. transilvăneană interbelică, *Gând românesc* (1935-1940), iniţiind totodată şi ciclul de conferinţe „Energii ardelene". Asistent onorific la Catedra de istoria culturii româneşti a Univ. din Cluj, creată în 1931 pentru O. Goga. După 1940, mutat la Bucureşti, lucrează în diplomaţie, la Ambasada română din Budapesta. În ultimele luni ale anului 1944, e deportat de nazişti în Germania. Revine în ţară în 1945, dedicându-se mai ales activităţii de traducător. Între 1949 şi 1964 a tradus un număr impresionant de vol. de nuvele, romane şi piese de teatru din literatura maghiară clasică şi contemporană, pe care le-a semnat cu pseudonimele P. Mureşanu, Andrei Aldea şi Alexandru Aldea. A colaborat la *Mureşul, Dacoromania, Erdély Helikon, Societatea de mâine, Boabe de grâu, Revista Fundaţiilor Regale* etc. A luptat pentru impunerea în conştiinţa literară a scrisului lui Pavel Dan şi a scriitorilor transilvăneni mai tineri din perioada interbelică, fiind un avizat interpret de literatură românească şi străină. A excelat în domeniul raporturilor literare româno-maghiare.

OPERA: *Aspecte din literatura maghiară ardeleană. 1919-1929,* Cluj, 1930; *Poezii patriotice,* antologie, în colab. cu I. Breazu, Cluj, 1958; *Pagini de critică,* Bucureşti, 1969. Traduceri: Mikszáth *Kálmán, Două alegeri în Ungaria,* Bucureşti, 1951; Ana Seghers, *Morţii rămân tineri,* Bucureşti, 1952; Moricz Zsigmond, *Haiducul îşi joacă murgul,* Bucureşti, 1952 (ed. II, 1962); Fehér Clara, *Insula cutremurelor,* Bucureşti, 1952; Veres Péter, *Încercarea,* Bucureşti, 1953; Sütő András, *Pornesc oamenii,* Bucureşti, 1953; idem, A *şaptea bucurie*, în colab., Bucureşti, 1954; Horváth István, *Brazdă peste haturi,* Bucureşti, 1954; Jókai Mór, *Crăişorii,* Bucureşti, 1955; Veres Péter, *Nevasta rea,* Bucureşti, 1955; Asztalos István, *Jóska,* Bucureşti, 1957; Kovács György, *Buchetul,* Bucureşti, 1957; Ferencz László, *Umbra,* Bucureşti, 1957; Korda *István, Drumul cel mare,* Bucureşti, 1958; Szemlér Ferenc, *Muntele cu trei cocoaşe,* Bucureşti, 1959; Kovács György, *Fata din Ojdula,* Bucureşti, 1960; Sütö András, *Aripă de rândunică,* Bucureşti, 1960; Mikó Ervin, *Asalt în ţara stufului,* Bucureşti, 1961; Mikszáth Kálmán, *Căsătorie ciudată,* Bucureşti, 1961; Szemlér Ferenc, *Solstiţiul,* Bucureşti, 1961; Moricz Zsigmond, *Rubedeniile. Un om fericit,* Bucureşti, 1962 (ed. II, 1964); Szász János, *Primii şi ultimii,* Bucureşti, 1963; Th. Mann, *Casa Buddenbrock,* Bucureşti, 1972 (alte ed., I-II, 1993; 1997); Sütö András, *Cei dintâi şi cei din urmă,* I-III, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: Al. Philippide, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 512, 1930; N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 12, 1966; V. Băncilă, în *Tribuna,* nr. 39, 1969; Al. Dima, în *Tribuna,* nr. 39, 1969; H. Jaquier, în *Tribuna,* nr. 39, 1969; E. Papu, în *România literară,* nr. 40, 1969; V. Gherghinescu, în *Astra,* nr. 6, 1969; O. Şireagu, în *Tribuna,* nr. 39, 1969; I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* 1970; V. Niţu, în vol. *Profiluri mureşene,* I, 1971; Doina Graur; B. Ţincu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1972; V. Fanache, *„Gând românesc" şi epoca sa literară,* 1973; idem, *Întâlniri,* 1976; N. Antonescu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1977; B. Munteanu, *Corespondenţe,* 1979; Mircea Popa, în *Almanah Tribuna,* 1978; Ov. Bârlea, în *Steaua,* nr. 11, 1984; idem, *Efigii,* 1987; G. Ţepelea, *Opţiuni şi retrospective,* 1989; N. Caranica, în *Steaua,* nr. 7-8, 1994; M. Cenuşă, în *Tribuna,* nr. 38, 1994; Mircea Popa, *ibidem*; *Ion Chinezu: relief în posteritate,* 1999. **(M. Pp.)**

CHIOARU Dumitru, n. 19 oct. 1957, com. Sângătin, jud. Sibiu. Poet şi eseist. Fiul lui Dumitru Chioaru şi al Mariei (n. ?), ţărani. Şcoala generală în com. natală (1964-1970) şi Sibiu (1970-1972); Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu (1972-1976); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-franceză (1976-1980). Redactor al rev. *Echinox.* Între 1980 şi 1990, prof. la diverse şcoli generale şi licee din Piatra-Neamţ, Agnita, Cisnădie şi Sibiu. Redactor-şef (1990-1992; 2001-2003) şi redactor (1992-2001) al rev. *Euphorion* din Sibiu; lector (1992-2000), apoi conferenţiar (din 2000) la Facultatea de Litere a Univ. din Sibiu. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Timp şi poezie* (1998; publicată sub titlul *Poetica temporalităţii,* 2000). Colab. la *Transilvania, Echinox, Steaua, Tribuna, Viaţa Românească, România literară, Contrapunct, Convorbiri literare, Vatra, Familia, Poesis, Apostrof, Euphorion* etc. Prezent în *O mie şi una poezii româneşti,* X (1997), *Antologia poeziei româneşti de la origini până azi,* I-II (1998) şi *Antologia poeţilor ardeleni contemporani* (2003). Debutează în *Transilvania* (1976). Debut editorial cu vol. de versuri *Seară adolescentină* (1982), urmat de *Secolul sfârşeşte într-o duminică* (1991), *Noaptea din zi* (1994), *Radiografiile timpului* (1998) şi *Vara de fosfor* (2002). Premiul Uniunii Scriitorilor (1983); Premiul Festivalului naţional de poezie, Piatra Neamţ (1991); Premiul Filialei din Sibiu a Uniunii Scriitorilor (1999; 2001; 2003).

OPERA: *Seară adolescentină,* versuri, Bucureşti, 1982; *Secolul sfârşeşte într-o duminică,* versuri, Bucureşti, 1991; *Noaptea din zi,* versuri, Sibiu, 1994; *Radiografiile timpului,* versuri, antologie, Botoşani, 1998; *Poetica temporalităţii,* eseu, Cluj-Napoca, 2000; *Vara de fosfor,* versuri, antologie, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 15, 1982; L. Ulici, *ibidem,* nr. 29, 1982; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1982; T. T. Coşovei, *Pornind de la un vers,* 1990; Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 8, 1991; idem, în *Calende,* nr. 11, 1991; D. C. Mihăilescu, în *Cotidianul,* nr. 26, 1991; I. Guţan, în *Tribuna* (Sibiu), 16 oct. 1992; I. Holban, în *Cronica,* nr. 6, 1992; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 12, 1993; M. A. Diaconu, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 1999; I. Milea, *Sub semnul poeziei,* 1999; Irina Petraş, în *Apostrof,* nr. 3, 1999; idem, în *Contemporanul,* nr. 7, 2000; R. Bucur, *Poeţi optzecişti (şi nu numai) în anii '90,* 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 38, 2002; N. Oprea, *Timpul lecturii,* 2002; idem, *Literatura Echinoxului,* I, 2003; D. Bogdan Hanu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2003. **(A. S.)**

CHIPER Grigore, n. 15 apr. 1959, satul Copanca, raionul Slobozia (Republica Moldova). Poet. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău. Carieră didactică universitară în acelaşi oraş; redactor al rev. *Contrafort.* Colab. la *Vatra, Poesis, Contrafort* etc. Publică vol. de poezie (*Abia tangibilul,* 1990; *Aici, în falset,* 1991; *Perivada albastră,* 1997) şi proză scurtă (*Violoncelul şi alte voci,* 2000). Prezent în antologia *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene* (1995) şi în vol. *Une Anthologie de la poésie Moldave* (1996). Premiul Ministerului Învăţământului din Republica Moldova (1991); Premiul „Uniunii Latine", Paris (1997); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1997).

OPERA: *Abia tangibilul,* versuri, Chişinău, 1990; *Aici, în falset,* versuri, Chişinău, 1991; *Perivada albastră,* versuri, Bucureşti, 1997; *Violoncelul şi alte voci,* proză scurtă, Timişoara, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Mariana Codruţ, în *România literară,* nr. 38, 1991; I. Adam, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 375, 1997; I. Baicus, în *Observator cultural,* nr. 58, 2001; A. Bodiu, *ibidem,* nr. 101, 2002. **(A. S.)**

CHIRA Minerva, n. 19 febr. 1953, com. Negreni, jud. Cluj. Poetă. Fiica lui Teodor Chira, muncitor CFR, şi a Anei (n. Avram). Studii la Liceul Pedagogic „Gheorghe Lazăr" din Cluj (1968-1973). Colab. la *Steaua, Vatra, Luceafărul, Poesis, Convorbiri literare, Contemporanul, Viaţa Românească, Origini* etc. Prezentă în antologiile *Cărări spre oameni* (1982), *Flacăra vieţii* (1987),

Day after Night (2000) etc. Debutează în *Steaua* (1986). Debut editorial cu vol. de poezie *Manual de târâre* (1992).

OPERA: *Manual de târâre,* versuri, pref. de Ana Blandiana, Oradea, 1992; *Fosforescenţa putregaiului,* versuri, Cluj-Napoca, 1995; *Poemele absenţei,* versuri, Cluj-Napoca, 1996; *Leandrii Greciei,* versuri, Cluj-Napoca, 1999; *Cântecul lumânării,* versuri, Cluj-Napoca, 2000; *RamaDaNu,* versuri, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Moldovan, în *Familia,* nr. 3, 1993; D.-Silviu Boerescu, în *Poesis,* nr. 2, 1994; Şt. Borbély, *ibidem,* nr. 4-5, 1996; T. Popescu, în *Argo* (Bonn), nr. 16, 1997; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1998; Irina Petraş, în *Contemporanul,* 23 mart. 2000; H. Gârbea, în *Contemporanul,* nr. 18, 2001. **(A. S.)**

CHIRESCU Aurel, n. 11 sept. 1911, Craiova. Poet. Fiul lui Dumitru Chirescu, ofiţer, şi al Eleonorei (n. Groşeanu). Şcoala primară în com. Trişcu; liceul la Craiova şi Bucureşti; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1929-1934), absolvită *magna cum laude*; student al lui N. Cartojan, Ov. Densusianu, Mihail Dragomirescu, T. Vianu, Al. Rosetti ş.a. Din 1935, prof. la diferite licee bucureştene. A debutat, elev fiind, în rev. şcolară *Amicii culturii,* pe care o edita singur; debutul propriu-zis în rev. *Arhivele Olteniei* (1928). Debut în vol. cu *Finister* (1939; Premiul Scriitorilor Tineri al Fundaţiilor Regale). Între 1933 şi 1935 editează rev. *Litere,* cu oarecare ecou în epocă. Colaborează la *Gândirea, Revista Fundaţiilor Regale, Universul literar, România literară, Convorbiri literare* etc. Înainte de încheierea războiului, mai publică vol. *Stinsa oglindire* (1943; Premiul Acad.), *Ospăţul de taină* (1944), pentru a reveni în literatură abia în anii ’70, prin *Finister 2* (1970), *Metafore* (1971), *Pasarea de cenuşă* (1972), *Brâncuşi* (I-II, 1972-1974) etc.

OPERA: *Finister,* Bucureşti, 1939; *Stinsa oglindire,* Bucureşti, 1943; *Ospăţul de taină,* Bucureşti, 1944; *Atlasul liric al poeziei româneşti contemporane*, în colab. cu M. Alexandrescu şi I. Frunzetti, Bucureşti, 1944; *Făt-Frumos din lacrimă,* basm versificat după Eminescu, Bucureşti, 1945; *Finister 2,* Bucureşti, 1970; *Metafore,* cuvânt înainte de Al. Philippide, Bucureşti, 1971; *Pasărea de cenuşă,* Bucureşti, 1972; *Brâncuşi, Poeme/Poèmes,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1972; *Brâncuşi, Interferenţe/Interférences,* II, ed. bilingvă, Bucureşti, 1974; *Genarul,* poveste după M. Eminescu, Bucureşti, 1974; *Supliciile,* poeme, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 12, 1972. **(C. A. M.)**

CHIRIAC Ion, n. 5 oct. 1941, satul Carcalău, jud. Bacău. Poet. Fiul lui Gheorghe Chiriac şi al Catrinei (n. Axinoiu), ţărani. Şcoala primară în satul natal, liceul la Târgu Ocna (bacalaureatul în 1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1964). Redactor la *Flacăra Iaşului* (1967), *Scânteia tineretului* (1967-1969), secretar al comitetului Judeţean U.T.C. Iaşi, director al Casei de cultură a studenţilor din acelaşi oraş, activist al Comitetului Judeţean P.C.R. Iaşi. Cursuri la Facultatea de Ziaristică a Acad. „Ştefan Gheorghiu” (1986-1988). După 1990, muzeograf la Complexul Muzeistic din Iaşi. Colab. la *Cronica, Ateneu, Luceafărul, Amfiteatru, Ramuri* etc. Debutează în *Iaşul literar* (1961). Debut editorial cu vol. de versuri *Ce se numeşte toamnă* (1968). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1982).

OPERA: *Ce se numeşte toamnă,* versuri, Bucureşti, 1968; *Răsărit de fată mare,* versuri, Bucureşti, 1970; *Lumina pământului,* versuri, Iaşi, 1973; *Nopţi cu Ştefan cel Mare,* versuri, Iaşi, 1974; *Liniştea dintre nori,* versuri, Iaşi, 1977; *Elegiile inimii,* versuri, Iaşi, 1979; *Exact aşa vor cânta privighetorile,* versuri, Iaşi, 1982; *Cenuşa de pe inimă,* versuri, Iaşi, 1984; *Plopi fără soţ,* versuri, Iaşi, 1987; *A treia noapte după răstignire,* versuri, Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Drăgan, în *Cronica*, nr. 15, 1966; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1970; D. Dimitriu, *ibidem*, nr. 21, 1973; L. Leonte, în *Cronica*, nr. 31, 1973; V. Mazilescu, în *România literară,* nr. 51, 1974; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1977; L. Leonte, în *Cronica*, nr. 42, 1977; N. Turtureanu, *ibidem*, nr. 48, 1979; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1980; Val Condurache, *ibidem*, nr. 1, 1985; I. Holban, *ibidem*, nr. 5, 1988; I. V. Fintiş, în *Poesis*, nr. 7-8, 1992. **(A. S.)**

CHIRILĂ George, n. 13 nov. 1941, satul Blăgeşti, jud. Bacău. Poet. Fiul lui Gheorghe Chirilă şi al Olimpiei (n. ?), ţărani. Liceul „Petru Rareş" din Piatra-Neamţ (bacalaureatul în 1959) şi Facultatea de Filosofie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1964). Asistent la aceeaşi facultate (1964-1966), prof. la Roznov (1966-1967), redactor la Televiziunea Română (1968-1971), la Editura Minerva (1971-1974), la *Contemporanul* (1975-1990), la ziarul *Pentru patrie* (1990-1992). Între 1993 şi 1996 a fost director general al Consiliului Naţional al Audiovizualului, apoi redactor la *Cronica română*. A editat „antologia de poezie românească a păcii", *Nu ucideţi pasărea albă* (1985). Debutează în ziarul *Flacăra* din Piatra Neamţ (1955). Debut editorial cu vol. de versuri *Agora* (1968).

OPERA: *Agora*, versuri, 1968; *Orientalia*, versuri, Cluj, 1970; *Fiul*, versuri, Iaşi, 1972; *Semnul unei corăbii,* versuri, Bucureşti, 1973; *Masca Diotimei,* versuri, Bucureşti, 1975; *Dăinuim*, versuri, Bucureşti, 1976; *Cu poezii şi nuci în buzunare,* Bucureşti, 1980; *Solia*, versuri, Bucureşti, 1980; *Portretul focului,* versuri, Bucureşti, 1983; *Mic tratat de melancolie*, versuri, Bucureşti, 1984; *Peisaj de vânătoare,* versuri, Bucureşti, 1987; *Un delfin, trei copii şi mai multe peripeţii,* Bucureşti, 1988; *La ceas de mirări,* versuri, Bucureşti, 1991; *Sonete*, Bucureşti, 1996; *Într-o barcă de fildeş,* versuri, Bucureşti, 1996; *Cenuşă în unduire,* versuri, Bucureşti, 1998; *Fântâna din lacrimă,* versuri, Bucureşti, 1999; *Între ironic şi imaginar,* studiu monografic M. Sorescu, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *România literară,* nr. 11, 1969; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1970; idem, *ibidem*, nr. 15, 1972; idem, *ibidem*, nr. 18, 1973; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 30, 1975; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1976; H. Zalis, în *Contemporanul*, nr. 9, 1981; L. Ulici, în *România literară,* nr. 14, 1986; Cleopatra Lorinţiu, în *Luceafărul*, nr. 22, 1988; S. Bărbulescu, în *Astra*, nr. 4, 1989. **(A. S.)**

CHIRIŢĂ Constantin, n. 12 mart. 1925, com. Ibăneşti, jud. Vaslui – m. 14 nov. 1991, Bonn-Königswinter (Germania), înmormântat la Poiana-Ţapului. Prozator. Fiul lui Ion Chiriţă şi al Clarei (n. Marinescu), învăţători. Liceul la Bârlad; studii politehnice (neterminate) la Bucureşti. După o perioadă biografică neclară (marginal, luptător de circ, sportiv), intră în presă ca redactor la *Scânteia,* apoi la *Luceafărul,* parcurgând, după 1970, treptele ierarhiei administrative scriitoriceşti: secretar al Asoc. Scriitorilor din Bucureşti, vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor (1977-1988). În 1988 se stabileşte în Germania, urmându-şi familia. Debut editorial cu vol. de nuvele *Matei Ion a cucerit viaţa* (1949), scris în maniera proletcultistă a momentului şi urmat de alte scrieri cu tematică muncitorească: *Întâlnirea* (I-II, 1959), *Oţelul* (1960), *Pasiuni* (1964). Scris între 1956 şi 1968, romanul pentru tineret *Cireşarii* i-a adus consacrarea şi o întinsă popularitate în epocă. Reluat, revizuit, compus în final din cinci vol. (I *Cavalerii florii de cireş*; II *Castelul fetei în alb*; III *Roata norocului*; IV *Aripi de zăpadă*; V *Drum bun, Cireşari!),* romanul a cunoscut numeroase ed. Paralel, publică ciclul de factură poliţistă *Trilogia în alb: Trandafirul alb* (1966), *Pescăruşul alb* (1969), *Îngerul alb* (1969). A mai publicat o dramă, nesemnificativă, *Adâncimi* (1974), romanele *Livada* (1979) şi *Romantica* (1986), nerelevante. Premiul Uniunii Scriitorilor (1965; 1966; 1971; 1974).

OPERA: *Matei Ion a cucerit viaţa,* Bucureşti, 1949; *Oameni din oraşul nostru,* Bucureşti, 1951; *Cireşarii,* Bucureşti, 1956; *Castelul fetei în alb.* A doua aventură a Cireşarilor, Bucureşti, 1958; *Întâlnirea,* I-II, Bucureşti, 1959 (ed. revăzută, 1971); *Oţelul,* Bucureşti, 1960; *Drum bun, Cireşari!,* Bucureşti, 1963; *Pasiuni,* Bucureşti, 1964 (ed. ne varietur, 1973); *Roata norocului,* Bucureşti, 1965; *Trandafirul alb,* Bucureşti, 1966; *Teroarea neagră,* Bucureşti, 1968 (în 1972, *Cavalerii florii de cireş*); *Teroarea albă,* Bucureşti, 1968 (1972, *Aripi de zăpadă*; 1976); *Pescăruşul alb,* Bucureşti, 1969; *Îngerul alb,* Bucureşti, 1969 (1974, ed. II, reunificată a *Trilogiei în alb:* I *Trandafirul alb,* II *Pescăruşul alb,* III *Îngerul alb*); *Cireşarii,* I-V, I *Cavalerii florii de*

cireş, II *Castelul fetei în alb,* III *Roata norocului,* IV *Aripi de zăpadă,* V *Drum bun, Cireşari!*, Bucureşti, 1972); *Adâncimi,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1974; *Livada,* Bucureşti, 1979; *Romantica,* Bucureşti, 1986; *Cireşarii,* I-V, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *Contemporanul,* nr. 42, 1959; I. Vitner, *Prozatori contemporani,* II, 1962; M. Novicov, *Literatura şi viaţa,* 1965; Marian Popa, *în Luceafărul,* nr. 25, 26, 1967; N. Stănescu, în *Contemporanul,* nr. 45, 1971; D. Cristea, în *România literară,* nr. 16, 1976; Eugenia Tudor Anton, *Ipostaze ale prozei,* 1977; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 22, 1979; Al. Balaci, în *Contemporanul,* nr. 11, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 3, 1985; G. Tomozei, în *Contemporanul,* nr. 11, 1985; H. Cândroveanu, *Literatura...*; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 21, 1996; *Constantin Chiriţă. Omagiu,* 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 9, 2003. **(I. R.)**

CHIRNOAGĂ Mihail, n. 19 nov. 1913, com. Poduri, jud. Bacău – m. 1 dec. 1948, Bucureşti. Prozator şi critic. Fiul lui Gheorghe Chirnoagă, învăţător, şi al Olimpiei (n. Şova). Absolvent al Liceului Militar din Iaşi (1931) şi al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din acelaşi oraş (1942). Debut editorial cu vol. de nuvele *Carte de dragoste* (1935). În 1937, tipăreşte un mic studiu despre *Alexandru Călinescu, poet al tristeţii,* urmat de romanul *Logodna* (1940). A editat şi condus la Braşov rev. literară *Frize* (1934-1938). A mai colaborat la *Jurnalul literar, Viaţa, Universul literar, Tribuna Transilvaniei, 13, Meşterul Manole, Braşovul literar, Însemnări ieşene.* Art. critice sunt publicate postum (*Basoreliefuri,* 1977).

OPERA: *Carte de dragoste,* Braşov, 1935; *Alexandru Călinescu, poet al tristeţii,* Călăraşi, 1937; *Logodna,* Bucureşti, 1940; *Basoreliefuri,* ed. îngrijită şi pref. de Gh. Perian, Cluj-Napoca, 1977.

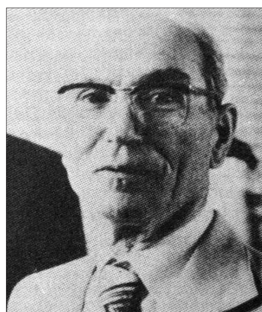
REFERINŢE CRITICE: *G.* Călinescu, *Istoria...*; *Ş.* Cioculescu, în *România literară,* nr. 3, 1978; Adina Ştefania, în *România literară,* nr. 38, 2003. **(Gh. P.)**

CHITIC Paul Cornel, n. 17 mart. 1944, Bucureşti. Dramaturg. Fiul lui Vasile Chitic şi al Cristianei (n. Georgescu), funcţionari. După ce absolvă Şcoala Medie de Arte Plastice (1962), frecventează cursurile Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1970). Lucrează o vreme în redacţia *Revistei muzeelor şi monumentelor*; din 1982, redactor la rev. *Teatrul.* Debutează în rev. *Amfiteatru* (1966). Colaborează, mai ales cu fragmente dramatice şi critică teatrală şi de artă, la *Arta, Tribuna, Argeş, Vatra, România literară, Orizont, Teatrul* etc. Debutul în vol., cu *Teatru* (1970), urmat de *Mârâiala* (1982). Şi-a strâns eseurile în vol. *Teatrul obiectelor* (1981). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1970); Premiul Uniunii Scriitorilor (1978).

OPERA: *Teatru,* Bucureşti, 1970; *Teatrul obiectelor,* Iaşi, 1981; *Mârâiala,* Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, *Critică şi angajare,* 1981; V. Silvestru, în *România literară,* nr. 15, 1981; M. Ghiţulescu, în *Teatrul,* nr. 7-8, 1981; V. Ciucă, în *România literară,* nr. 24, 1982; C. Mihai, în *Teatrul,* nr. 10, 1982; R. A. Roman, în *România literară,* nr. 8, 1982; M. Vasiliu, în *Familia,* nr. 10,1982; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; M. Ghiţulescu, în *Steaua,* nr. 3, 1983; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1983; M. Popescu, în *Contemporanul,* nr. 10, 1983; R. C. Cristea, în *România literară,* nr. 15, 1983; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 3, 1985. **(A. C.)**

CHIŢIMIA I.[on] C.[onstantin], n. 22 mai 1908, com. Albuleşti, jud. Mehedinţi – m. 19 febr. 1996, Bucureşti. Istoric literar şi folclorist. Fiul lui Constantin Chiţimia, agricultor, şi al Mariei (n. Popescu). Liceul „Traian” din Turnu Severin, absolvit în 1930; licenţiat în litere la Bucureşti (1934); studii de specializare la Varşovia (1934-1938). Dr. în litere cu o teză despre

Grigore Ureche (1948). Prof. la Univ. din Bucureşti până la pensionare (1973), şef al Catedrei de lb. polonă şi ucraineană; şef de secţie la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu”, de la înfiinţare. Membru corespondent al Acad. de Ştiinţe Sociale şi Politice; membru al Asoc. Internaţionale de Literatură Comparată, al Soc. Internaţionale pentru Cercetarea Naraţiunilor Populare etc.; vicepreşedinte al Soc. de Ştiinţe Filologice (din 1968). Premiul „B. P. Hasdeu” al Acad. (1968). Cercetător al literaturii române vechi (*Cronica lui Ştefan cel Mare,* 1939; *Probleme de bază ale literaturii române vechi,* 1972), al folclorului şi al relaţiilor dintre acestea (*Folclorişti şi folcloristică românească,* 1968; *Folclorul românesc în perspectivă comparată,* 1971). Coordonator (în colab. cu Al. Dima) al dicţionarului cronologic *Literatura română* (1979).

OPERA: *Cronica lui Ştefan cel Mare,* Bucureşti, 1939 (ed. II, 1942); *Folclorişti şi folcloristică românească,* Bucureşti, 1968; *Folclorul româneasc în perspectivă comparată,* Bucureşti, 1971; *Probleme de bază ale literaturii române vechi,* Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; M. Mitu, în *Romanoslavica,* 1984; Cătălina Velculescu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 3, 1988; S. Velea, *Interferenţe literare româno-polone,* 1989; Cătălina Velculescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-4, 1996. **(M. A.)**

CHIVU Gheorghe, n. 2 dec. 1912, com. Chirnogeni, jud. Constanţa – m. oct. 1986, Sighet. Poet. Fiul lui Dobre Chivu şi al Dumitrei (n. Panduru), agricultori. Şcoala primară şi secundară la Constanţa, unde urmează, din 1926, cursurile Seminarului Teologic, continuate la Dorohoi şi încheiate la Galaţi (1934). Între 1934 şi 1940 urmează Acad. de Arte Frumoase din Bucureşti, secţia pictură, ca elev al lui Camil Ressu. Studii de specializare în Italia (1937). Debutează cu poezii în *Luceafărul* (1938). Frecventează Cenaclul Sburătorul. În 1943, desenator tehnic la Ministerul Aerului. După 1944, prof. de desen la Medgidia (1945-1946), Oradea, Şimleul-Silvaniei (1946-1948) şi Sighetu-Marmaţiei (1948-1974). Colaborează la *Claviaturi, Tribuna, Familia, Tomis, Astra, Steaua, România literară* etc. Premiul Scriitorilor Tineri al Fundaţiilor Regale, împreună cu Mihail Crama (1946). Debut editorial cu vol. *Zumbe* (1966). Alte vol.*: Apocrife* (1969), *Metope* (1972), *Cantoria* (1980), *Brazde străbune* (1984).

OPERA: *Zumbe,* Bucureşti, 1966; *Apocrife,* Bucureşti, l969; *Metope,* Bucureşti, 1972; *Cantoria,* Bucureşti, 1980; *Brazde străbune,* Cluj-Napoca, 1984.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 7, 1970; M. Blaga, în *Familia,* nr. 2, 1985. **(M. B.)**

CHRISTI Aura (pseud. Aureliei Potlog), n. 12 ian. 1967, Chişinău (Republica Moldova). Poetă, eseistă, prozatoare şi traducătoare. Fiica lui Semion Potlog, ofiţer în trupele aviaţiei de elită, şi a Liubei (n. Caraman). A absolvit Liceul teoretic român-francez (1984) şi Univ. de Stat din Chişinău (1990), obţinând licenţa în jurnalism. Redactor la *Tineretul Moldovei* (1988) şi redactor-şef (din 1991) la rev. de cultură *Galaxia Gutenberg.* În 1993 se stabileşte la Bucureşti. Redactor, apoi redactor-şef adjunct (1999-2001) şi redactor-şef (din 2002) la *Contemporanul.* Călătorii documentare în Rusia, Franţa, Austria, Ungaria, Germania etc. Debutează în *Tineretul Moldovei* (1983). Debut editorial în antologia *Dintre sute de catarge* (1990). Publică vol. de versuri (*De partea cealaltă a umbrei,* 1993; *Împotriva mea,* 1995; *Ceremonia orbirii,* 1996; *Valea regilor,* 1996; *Nu mă atinge,* 1997; *Ultimul zid,* 1999; *Crini imperiali,* 1999; *Elegii Nordice,* 2002; *Şoptirea/Geflüster,* 2002), eseuri (*Fragmente de fiinţă,* 1998; *Labirintul exilului,* 2000), proză (*Vulturi de noapte,* 2001) şi trad. (A. Ahmatova, V. Voronţov). Premiul Ministerului Culturii (1993); Premiul Acad. Române (1996); Premiul Uniunii Scriitorilor (1997); Premiul „Ion Şugariu”, Germania (1998); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1998); Premiul rev. *Tomis* (2001).

OPERA: *De partea cealaltă a umbrei,* versuri, Bucureşti, 1993; *Împotriva mea,* versuri, Bucureşti, 1995; *Ceremonia orbirii,* versuri, Bucureşti, 1996; *Valea regilor,* versuri, Bucureşti, 1996; *Nu mă atinge,* versuri, antologie, Bucureşti, 1997 (ed. II, 1999); *Fragmente de fiinţă,* eseuri, Bucureşti, 1998; *Ultimul zid,* versuri, Bucureşti, 1999; *Crini imperiali,* versuri, ed. bilingvă româno-engleză, trad. de Antuza Genescu, Timişoara, 1999; *Labirintul exilului,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Vulturi de noapte (Sculptorul),* proză, Cluj-Napoca, 2001; *Elegii Nordice,* versuri, Cluj-Napoca, 2002; *Şoptirea/Geflüster,* versuri, ed. bilingvă româno-germană, trad. de Chr. W. Schenk şi Simone Reicherts-Schenk, Katellaun, 2002. Traduceri: Anna Ahmatova, *Poezie şi destin,* Piteşti, 2001; V. Voronţov, *România,* Bucurşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ivănescu, în *Lanterna magică,* nr. 15-16, 1993; E. Istodor, în *România literară,* nr. 37, 1993; V. Gârneţ, în *Contrafort,* dec. 1995; I. Necula, în *Observator cultural,* nr. 170, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 20, 1996; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 37, 1996; M. Stepan, în *Arca,* nr. 4-6, 1996; L. Vasiliu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1998; Gina Modoranu, *ibidem,* nr. 7, 1998; G. Dorian, *ibidem,* nr. 10, 1999; M. A. Diaconu, *ibidem,* nr. 3, 2000; M. Mincu, *Poeticitate românească postbelică,* 2000; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 9, 2000; Tatiana Rădulescu, *Labirintul exilului,* nr. 11, 2001; Tr. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 1-2, 2002; M. Barbu, în *Ramuri,* nr. 9, 2002. **(A. S.)**

CIACHIR Dan, n. 17 sept. 1951, Bucureşti. Poet şi eseist. Fiul lui Nicolae Ciachir, conf. univ., şi al Valeriei (n. Bazăverde), lector universitar. A studiat la Liceele „Mihail Sadoveanu", „Gheorghe Şincai" şi „G. Călinescu" din Bucureşti (bacalaureatul în 1970); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-italiană (1975). Liber profesionist. Colab. la *Luceafărul, România literară, Convorbiri literare, Orizont, Steaua, Argeş, Săptămâna, Tomis, Cuvântul, Ortodoxia, Biserica Ortodoxă Română* etc. Debutează în *Luceafărul* (1968). Debut editorial cu vol. de poeme *Muzică şi memorie* (1984). În continuare publică eseuri (*Gânduri despre Nae Ionescu,* 1994; *Cronica ortodoxă,* I-III, 1994-1999; *Luciditate şi nostalgie,* 1996; *Ofensivă ortodoxă,* 2002), literatură memorialistică, interviuri (*Pentru o ortodoxie realistă,* 2002) şi trad. (Pavese, Pasolini, Ungaretti, Saba).

OPERA: *Muzică şi memorie,* poeme, Bucuresti, 1984; *Gânduri despre Nae Ionescu,* eseuri, Iaşi, 1994 (ed. II, Cluj-Napoca, 2001); *Cronica ortodoxă,* eseuri, I-III, Iaşi, 1994-1999; (ed. definitivă îngrijită de M. Platon, 2001); *Luciditate şi nostalgie,* eseuri, Iaşi, 1996 (ed. II, Cluj-Napoca, 1999); *Ofensivă ortodoxă,* eseuri, pref. de S. Dumitrescu, Bucureşti, 2002; *Pentru o ortodoxie realistă.* Convorbiri cu ~, realizate de pr. prof. R. D. Micu, Bucureşti, 2002; *Când o epocă moare,* evocări, Bucureşti, 2003. Traduceri: *Lirică italiană contemporană,* Timişoara, 1997.

REFERINŢE CRITICE: R. G. Ţeposu, în *România literară,* nr. 31, 1994; Mihaela Ursa, în *Steaua,* nr. 1-2, 1994; M. Diaconu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 1995; I. Pintea, *Însoţiri în Turnul Babel,* 1996; R. G. Ţeposu, în *Cuvântul,* nr. 11, 1997; M. Platon, în *Teologie şi haiduci,* 1998; O. Soviany, în *Cuvântul,* nr. 11, 1999; D. C. Mihăilescu, în *Ziarul de duminică,* 19 oct. 2001; M. Platon, *Fără îndoială,* 2001; Şt. Agopian, în *Academia Caţavencu,* nr. 12, 2002; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 18; 19, 2002; idem, *ibidem,* nr. 36, 2003; T. Urian, *România literară,* nr. 21, 2003; D. C. Mihăilescu, în *Ziarul de duminică,* 30 mai, 2003. **(A. S.)**

CIMPOEŞU Petru, n. 20 ian. 1952, Vaslui. Prozator. Fiul lui Sterea Cimpoeşu şi al Aureliei (n. Lazăr), ţărani. Şcoala generală în com. Puşcaşi (1959-1967); Liceul „Mihail Kogălniceanu" din Vaslui (1967-1971), apoi Institutul de Petrol şi Gaze din Ploieşti (1971-1976). Inginer la IFLGS Bucureşti şi la diverse schele de foraj din Moineşti (1976-1980); inginer prof. la Liceul „G. Bacovia" din Bacău (1980-1986)

şi la Liceul industrial de petrol din Moineşti (1986-1987); inginer la Întreprinderea de execuţie şi exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare din Bacău (1987-1990); director al Centrului de librării (1990-1992) şi al Teatrului de Animaţie din acelaşi oraş (1992-1996); editor-coordonator la Televiziunea locală „Symbol” (1996-1998); din 1998, inginer la PETROM, sucursala PECO Bacău. Colab. la *Ateneu, Vatra, Convorbiri literare, Familia, România literară, Contrapunct* etc. Prezent în vol. *Generaţia ’80 în proza scurtă* (1998). A editat antologia *Visând o corabie* (1983). Debutează în rev. *Ateneu* (1981). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Amintiri din provincie* (1983). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1983; 1994; 2000); Premiul C.C. al U.T.C. (1985); premiul rev. SLAST (1986); Premiul rev. *Ateneu* (1996); Premiul rev. *Cuvântul* (2001); Premiul Uniunii Scriitorilor (2001).

OPERA: *Amintiri din provincie,* proză scurtă, Iaşi, 1983; *Firesc,* roman, Bucureşti, 1985; *Erou fără voie,* roman, Bacău, 1994; *Un regat pentru o muscă,* poveste pentru copii, Botoşani, 1995; *Povestea Marelui Brigand,* roman, Cluj-Napoca, 2000; *Simion liftnicul. Roman cu îngeri şi moldoveni,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Călin. în *Ateneu,* nr. 5, 1984; L. Ulici, în *România literară,* nr. 16, 1984; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1984; I. Simuţ, în *Steaua,* nr. 7, 1985; V. Crstea, în *România literară,* 14 nov. 1985; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; V. Cristea, *A scrie, a citi,* 1992; Şt. Agopian, în *Academia Caţavencu,* nr. 29, 2001; N. Bârna, în *Caiete critice,* nr. 1-6, 2001; A. Bodiu, în *Observatorul cultural,* nr. 100, 2002; Sanda Cordoş, în *Vatra,* nr. 11-12, 2003; N. Bârna, în *Apostrof,* nr. 3; 4, 2003. **(A. S.)**

CIMPOI Mihai, n. 3 sept. 1942, com. Larga, jud. Hotin. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ilie Cimpoi şi al Anei (n. ?), agricultori. Urmează şcoala medie în com. natală (1949-1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1960-1965). Redactor la rev. *Nistru* (1965-1972), redactor (1974; 1977; 1982) la Editurile Cartea Moldovenească şi Literatura artistică; secretar literar al Teatrului Naţional din Chişinău (1982-1983); redactor la Enciclopedia *Literatura şi arta Moldovei* (1984-1985); secretar literar la Teatrul liric „Al. Mateevici” (1986-1987); secretar (din 1987) şi preşedinte (din 1991) al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova. Membru de onoare al Acad. Române (1991); membru titular al Acad. de Ştiinţe a Moldovei (1992); membru al Uniunii Scriitorilor din România şi al Organizaţiei Mondiale a Scriitorilor (PEN). Debutează în *Moldova socialistă* (1960). Debut editorial cu vol. *Mirajul copilăriei* (1968), urmat de *Disocieri* (1969), *Alte disocieri* (1971), *Profiluri literare* (1972), *Cicatricea lui Ulysse* (1982), *Întoarcerea la izvoare* (1985), *Creaţia lui Druţă în şcoală* (1986), *Dumineca valorilor* (1989), *Basarabia sub steaua exilului* (1994) şi *Sfinte firi vizionare* (1995). Este autorul mai multor vol. închinate vieţii şi operei lui Mihai Eminescu: *Narcis şi Hyperion* (1979), *Căderea în sus a Luceafărului* (1993), *Spre un nou Eminescu* (1995), *Eminescu regăsit* (1998), *Plânsul Demiurgului* (1999) şi *Esenţa fiinţei* (2003). Două eseuri monografice despre Brâncuşi (2001) şi *Duiliu Zamfirescu* (2002). În 1996 publică *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia,* cu un motto din Ovidiu („Când mi-am pierdut eu ţara, atunci mi-a fost pieirea”), altul din Călinescu („Literatura română este una şi indivizibilă”) şi, în sfârşit, al treilea din A. Mateevici („N-avem două limbi şi două literaturi, ci numai una”), toate ilustrând dimensiunea istorică a tragediei unei culturi, a înstrăinării şi a întoarcerii ei la identitatea spirituală a începuturilor. Un poem critic îi este dedicat lui *Lucian Blaga,* în 1997. Premiul rev. *Ateneu* (1991); Premiul de Stat al Republicii Moldova (1994); Premiul Uniunii Scriitorilor (1997); Premiul rev. *Convorbiri literare* (2002).

OPERA: *Mirajul copilăriei,* Chişinău, 1968; *Disocieri,* Chişinău, 1969; *Alte disocieri,* Chişinău, 1971; *Profiluri literare,* Chişinău, 1972; *Focul sacru,* Chişinău, 1975; *Narcis şi Hyperion,* Chişinău, 1979 (alte ed.: 1985; *Eminescu, poet al fiinţei,* Iaşi, 1994); *Cicatricea lui Ulysse,* Chişinău, 1982; *Întoarcerea la izvoare,* eseu despre Grigore Vieru, Chişinău, 1985; *Creaţia lui Ion Druţă în şcoală,* Chişinău, 1986; *Dumineca valorilor,* Chişinău, 1989; *Spre un nou Eminescu.* Dialoguri cu eminescologi şi traducători din întreaga lume, Chişinău, 1993 (ed. II, Bucureşti, 1995); *Căderea în sus a Luceafărului,* eseuri, Galaţi, 1993; *Basarabia sub steaua exilului,* Bucureşti,

1994; *Sfinte firi vizionare,* eseuri, Chişinău, 1995; *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia,* Chişinău, 1996 (ed. II, revizuită şi adăugită, 1997; ed. III, 2002); *Lucian Blaga.* Paradisiacul. Luciferricul. Mioriticul, poem critic, 1997; *Mărul de aur.* Valori româneşti în perspectivă europeană, Bucureşti, 1998; *Eminescu regăsit: o reconstituire a unor momente esenţiale din biografia poetului prin noi documente şi călătorii,* Bucureşti, 1998; *Plânsul Demiurgului. Noi eseuri despre Eminescu,* Iaşi, 1999; *Eminescu. Mă topesc în flăcări.* Dialoguri cu eminescologi din lume, Chişinău, 1999 (ed. II, cu titlul: *Eminescu. Mă topesc în flăcări.* Dialoguri cu eminescologi în perspectiva mileniului III, 2000); *Cumpăna cu două ciuturi. Carte despre fiinţa românească,* Timişoara, 2000; *La Pomme d'or,* eseuri, Chişinău, 2001; *Fierăria lui Iocan,* Bucureşti, 2001; *Brâncuşi – poet al ne-sfârşirii,* Chişinău, 2001; *Critice,* I-III, Craiova, 2001-2003; *Duiliu Zamfirescu între natură şi idee,* Focşani, 2002; *Esenţa fiinţei. (Mi)teme şi simboluri existenţiale eminesciene,* Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Z. Ornea, în *România literară,* nr. 8, 1995; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 29, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 18, 1996; B. Cioculescu, în *Luceafărul*, nr. 23, 1997; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 1997; I. Rotaru, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1998; C. Ciopraga, în *Viaţa Românească,* nr. 10-11, 2000; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2001; L. Grăsoiu, *ibidem,* nr. 8, 2002; *Mihai Cimpoi.* Bibliografie, 2002; V. Stoleru, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2003; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 2003; V. Zbârciog, *Mihai Cimpoi sau dreapta cumpănă românească,* 2003. **(A. S.)**

CINCA Silvia, n. 15 iun. 1934, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Ştefan Niculescu, muncitor, şi a Alexandrinei (n. Moşu). Clasele primare şi gimnaziale în Bucureşti (1941-1948). Urmează Şcoala Pedagogică nr. 2 (1948-1952), apoi Şcoala de Statistică (1953-1954) din capitală. Absolventă a Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" (1955-1960; examen de licenţă, 1962). Redactor la Radiodifuziunea Română, direcţia culturală (1962) şi la Televiziune (1970-1973). Din 1973 îşi urmează soţul la noul loc de muncă, în Grecia. Se stabileşte în Statele Unite în 1977. Frecventează cursuri de English Composition la Texas University din Dallas (1978-1979) şi de Creative Writing la Northern Virginia Community College, Anandale, Virginia (1979-1980). Începând cu 1980, producător la Radio Europa Liberă (Washington, DC.). Înfiinţează, în 1986, Moonfall Publishing, Inc., devenită apoi Moonfall Press. Editura a publicat autori americani şi scriitori români din diasporă (George Alexe, Alexandra Roceric, Eugenia Uşeriu, George Băjenaru), preluând, după 1990, şi difuzarea pe piaţa americană a unor cărţi apărute în ţară. Urmează, prin corespondenţă, Ambassador Bible College din Los Angeles, California (1993-1994). Colaborează la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Cinema, Cronica, Tribuna, Micromagazin* (Los Angeles, California), *Lumea liberă românească* (New York) şi *Luceafărul Românesc* (Montréal, Canada). Debutează cu proză în rev. *Ateneu* (1965). Debut editorial cu vol. de schiţe şi povestiri *Pisica şi vorbele* (1966). O nouă culegere de proză scurtă (*Spargeţi oglinzile*, 1969) este urmată, în 1971, de povestirea pentru copii *Trenul fără staţii* şi de romanul *Zăpada nevăzută* (1973). Tot în această perioadă închină o micromonografie popularului actor francez („omul în căutarea fericirii") Jean Gabin (1969). După schiţa *Dialog cu nimeni* a fost realizat filmul pentru televiziune *Dialog* (1972). Tăcerea de aproape un deceniu şi jumătate e întreruptă abia în 1985, mai întâi printr-o antologie de texte vechi în versiune engleză (*The Night of the Rising Dead*), apoi prin apariţii care se succed în ritm de cascadă (treisprezece volume în zece ani): romane (*Comrade Dracula*, 1988; *Scream*, 1990; *Himera*, 1996; *Arşiţă texană*, 1998; *Hoot of the Owl in Dracula's Castle*, 1998), povestiri (*Oceanul*, 1993; *Pădurea îngerilor*, 1998) şi proză eseistică (*Homo Spiritus*, 1988; *Radiografii pentru iubire*, 1991; *Radiografii pentru succes,* 1993; *Gabriel vorbeşte din împărăţia spiritului*, 1996; *Gabriel revine din împărăţia spiritului*, 1997; *Fascinaţia misterelor*, 1998). E tot mai evident că prozatoarea se depărtează cu nostalgie de real, atrasă iremediabil de prototipul libertăţii evanghelice şi de paradigma

iubirii universale. Glosa morală se substituie progresiv observaţiei sociale, restituind evenimentului aura de metaforă vie şi de profunzime convertită în meditaţie şi reverie. Alături de alte nume din Canada, Statele Unite, Anglia, Coreea de Sud, Nigeria, Sri Lanka şi Tailanda, e prezentă, cu schiţa *The Uncle*, în volumul *Short Stories International* (1994). Premiul ARA (American Romanian Academy) pe 1988, pentru vol. *Comrade Dracula* şi *Homo Spiritus*; Premiul Rom-Fest Canada, pe 1992, pentru vol. *Radiografii pentru iubire*; Premiul Memos (Iaşi, Contact Internaţional) pe 1993, pentru vol. *Radiografii pentru succes*.

OPERA: *Pisica şi vorbele*, schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1966; *Spargeţi oglinzile*, povestiri, Bucureşti, 1969; *Jean Gabin*, monografie, Bucureşti, 1969; *Trenul fără staţii*, povestire pentru copii, Bucureşti, 1971; *Zăpadă nevăzută,* roman, Bucureşti, 1973; *The Night of the Rising Dead*, short stories, Lawrenceville, Virginia, 1985; *Comrade Dracula*, a novel, Washington, D.C., 1988; *Homo Spiritus. Journey of our magic*, foreword by Mary E. Boylen, Washington, D.C., 1988; *Scream,* a novel, Independence, Missouri, 1990; *Radiografii pentru iubire*, proză eseistică, ed. II, prezentare de Gabriel Dimisianu şi George Astaloş, Washington, D.C. – Bucureşti, 1992 (prima ed. în lb. engleză: Washington, D.C., 1991); *Oceanul*, proză scurtă, prezentări de Mircea Iorgulescu şi M. N. Rusu, Washington, D.C. – Bucureşti, 1993; *Radiografii pentru succes*, proză eseistică, pref. de M. N. Rusu, Iaşi, 1993; *Gabriel vorbeşte din împărăţia spiritului,* reflecţii morale, Bucureşti, 1996; *Himera*, roman, cuvânt înainte de Ion Ţugui, Bucureşti, 1996; *Gabriel revine din împărăţia spiritului*, reflecţii morale, Iaşi, 1997; *Arşiţă texană*, roman, Bucureşti, 1998 (semnat cu pseud. Roberta King); *Fascinaţia misterelor (Gabriel 3)*, reflecţii morale, Bucureşti, 1998; *Hoot of the Owl in Dracula's Castle*, a novel, Washington, D.C., 1998; *Pădurea îngerilor. O poveste americană,* Bucureşti, 1998; *Poarta succesului,* Bucureşti, 1999; *Schimbarea*, nonficţiune, *Cuvânt înainte* de Iordan Chimet, Bucureşti, 2000; *Lovitura*, nonficţiune, Bucureşti, 2000 (pe copertă: *Între destin şi Dumnezeu. Lovitura*).

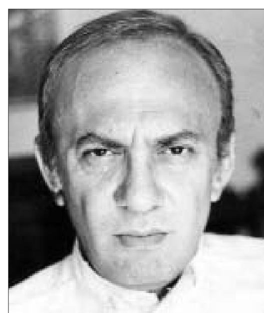
REFERINŢE CRITICE: Magdalena Popescu, în *România literară*, nr. 17, 1969; Tudor Nicolescu, în *Cronica*, nr. 32, 1969; Aureliu Goci, în *România literară*, nr. 24, 1973; Mircea Iorgulescu, în *Luceafărul*, nr. 19, 1973; George Ursu (George Alexe), în *Universul liber* (Hollywood, California), nr. 29, 1989; idem, în *Micromagazin* (New York), nr. 253, 1989; George Penteleu, în *Micromagazin,* mart. 1989; Jean Ştefanov, *ibidem*; Andriana Fianu, în *România literară*, 10 mai 1990; George Alexe, în *Lupta* (Providence, Rhode Island), nr. 140, 1990; George Teodor (George Alexe), în *Lumea liberă românească* (Rego Park, New York), nr. 80, 1990; Radu Bărbulescu, în *Observator* (München, Germania), nr. 1, 1990; Dumitru Ichim, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), iul. 1991; George Alexe, în *Observator* (München, Germania), nr. 4, 1991; idem, în *Lumea liberă românească* (New York), nr. 140, 1991; idem, în *Luceafărul românesc* (Montréal, Canada), nr. 11, 1991; Miron Butariu, în *Universul liber,* nr. 155, 1991; M. N. Rusu, în *Micromagazin* (Los Angeles, California), 18 mart. 1993; George Teodor (George Alexe), în *Lumea liberă românească*, nr. 242, 1993; Titu Popescu, în *Curierul Românesc*, nr. 9, 1993; Ion Murgeanu, în *Curierul Românesc*, nr. 4-5, 1995; George Teodor (George Alexe), în *Lumea liberă românească,* nr. 335, 1995; Romulus Zaharia, în *Jurnalul ARA* (Davis, California), 1995; George Teodor (George Alexe), în *Micromagazin* (Los Angeles, California), 17 oct. 1996; Gabriela Marin-Thornton, în *Meridianul Românesc* (Anaheim, California), nr. 34, 1997; Alexandru Sfârlea, în *Al cincilea anotimp*, nr. 7, 1998; George Alexe, în *Meridianul Românesc,* nr. 73, 1998; George Băjenaru, în *Luceafărul românesc,* nr. 92, 1998; George Alexe, în *Meridianul Românesc,* nr. 103, 1999; idem, în *Luceafărul românesc,* 9 apr. 1999; Constantin Eretescu, în *Rădăcini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia), nr. 11-12 (41-42), 2000; George Băjenaru, în *Meridianul Românesc,* nr. 170, 2000; George Alexe, în *Lumină lină/Gracious Light* (New York), nr. 3, 2000; G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator*, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

CIOBANU Constantin Th., n. 19 febr. 1939, satul Tisa, com. Sănduleni, jud. Bacău. Poet. Fiul lui Toader Ciobanu şi al Mariei (n. Dumitru), ţărani. Studii elementare la Verşeşti (1946-1950) şi Livezi (1950-1953); liceul la Bacău (1953-1957); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1962). Prof. la Liceele „Gr. C. Moisil" (1962-1963) şi „D. Cantemir" (1963-2001) din Oneşti; preşedintele Filialei Oneşti a Soc. de Ştiinţe Filologice (1974-1981); preşedinte al Comitetului Municipal de Cultură şi Artă Oneşti (1969-1974); preşedinte-fondator al Fundaţiei Naţionale „G. Călinescu" (din 1991). Colab. la *Ateneu, Steaua, Cronica, Luceafărul, Convorbiri literare, Contemporanul, România literară, Tribuna, Ramuri, Viaţa Românească* etc. Fondator şi organizator al Colocviilor *Zilele culturii călinesciene* (din 1969) şi redactor-şef al rev. *Jurnalul literar* (serie nouă), editată la Oneşti din 1966. A iniţiat şi coordonat (din 1962) Cenaclul literar „G. Călinescu" (ulterior Cenaclul literar-artistic „G. Călinescu", apoi „Junimea Nouă") şi Soc. culturală „G. Călinescu" (1972-1991), devenită, din 1991, Fundaţia Naţională „G. Călinescu". Prezent în antologiile *O sută de poeţi* (1967), *Jurnalul literar* (1969), *Gândind ode patriei* (1977) şi *Poezia pădurii* (1999). Debutează în suplimentul literar al ziarului *Steagul roşu* din Bacău (1956). Debut editorial cu vol. de poezii *Cetatea de inimă* (1972), urmat de *Porţile lui septembrie* (1979), *Infranord* (1981), *Inscripţii pe drumul rotund* (1989), *Creangă, craiul semnelor* (1995), *Înger în gerunziu* (1998) şi *Pasul pe nu* (2000). Ed. şi pref. la scrieri de R. Drăghici, G. Călinescu şi Maria Cantacuzino-Enescu. Premiul rev. *Ateneu* şi al Festivalului naţional „George Bacovia" (1999).

OPERA: *Cetatea de inimă,* versuri, Bucureşti, 1972; *Porţile lui septembrie,* versuri, Bucureşti, 1979; *Infranord,* versuri, Iaşi, 1981; *Inscripţii pe drumul rotund,* versuri, Bucureşti, 1989; *Creangă, craiul semnelor,* versuri, Iaşi, 1995; *Înger în gerunziu,* versuri, prezentare de M. Cărtărescu, Bucureşti, 1998; *Pasul pe nu,* versuri, Oneşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: I. Caraion, în *Ateneu,* nr. 2, 1967; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* 6 oct. 1979; C. Crişan, în *România liberă,* 3 iul. 1980; Al. Piru, în *Cronica,* nr. 33, 1980; A. Goci, în *Scânteia tineretului,* 24 mai 1982; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 21, 1982; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 6, 1982; Al. Piru, în SLAST, nr. 41, 1989; D. Ichim, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Canada), febr. 1992; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 5, 1999; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2001; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 3, 2002. **(A. S.)**

CIOBANU Mircea, n. 13 mai 1940, Bucureşti – m. 23 apr. 1996, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Gheorghe Sandu, constructor şi al Mariei (n. Răportaru). Absolvent al Liceului „D. Cantemir", apoi al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi şi Bucureşti (1959-1964). Debut în *Tribuna* (1959), cu poemul *La porţile luminii.* Debut editorial cu vol. de versuri *Imnuri pentru nesomnul cuvintelor* (1966). Redactor la Editura Pentru Literatură (1967-1969), la „Cartea Românească", de la înfiinţarea acesteia (1970) şi la Editura Eminescu (după 1989). Colab. la *România literară, Tribuna, Ramuri.* **C.** n-a putut accepta limitele genului literar cu care a debutat şi care l-a impus ca poet important al generaţiei sale (*Imnuri pentru nesomnul cuvintelor*, 1966; *Patimile,* 1968; *Etica,* 1971; *Cele ce sunt,* 1974; *Versuri,* 1982; *Vântul Ahab,* 1984; *Viaţa lumii,* 1989). Nevoia de a-şi comunica meditaţiile asupra condiţiei umane a făcut din **C.** un autor de naraţiuni parabolice (*Martorii,* 1968; 1973; *Tăietorul de lemne,* 1974), epopei biblic-arhetipale (*Cartea fiilor,* 1970) şi epistole eseistic poematice (*Epistole,* 1969; *Armura lui Thomas şi alte epistole,* 1971). Romanul ciclic *Istorii*, I-V (1977-1986), încorporează experienţa de până aici, autorul rămânând fidel sistemului său de simboluri. Premiul Uniunii Scriitorilor (1977; 1981; 1991; 1993).

OPERA: *Imnuri pentru nesomnul cuvintelor,* Bucureşti, 1966; *Patimile,* Bucureşti, 1968 (ed. revizuită, 1973); *Epistole,* Bucureşti, 1969; *Cartea*

fiilor, Bucureşti, 1970 (ed. II, 1998); *Etica,* Bucureşti, 1971; *Armura lui Thomas şi alte epistole,* Bucureşti, 1971; *Cele ce sunt,* Bucureşti, 1974; *Tăietorul de lemne,* Bucureşti, 1974; *Istorii,* I, Bucureşti, 1977; *Istorii,* II, Bucureşti, 1978; *Patimile,* Bucureşti, 1979; *Istorii,* III, Bucureşti, 1981; *Versuri,* Bucureşti, 1982; *Istorii,* IV, Bucureşti, 1983; *Vântul Ahab,* versuri, Bucureşti, 1984; *Marele scrib*, pref. de Magdalena Popescu, Bucureşti, 1985; *Istorii,* V, Bucureşti, 1986; *Martorii. Epistole. Tăietorii de lemne,* pref. de C. Ungureanu, notă bibliografică de E. Lungu, Bucureşti, 1988; *Viaţa lumii,* Bucureşti, 1989; *Patimile,* versuri, Bucureşti, 1991; *Nimic fără Dumnezeu*. Noi convorbiri cu Mihai I al României, Bucureşti, 1992; *Tânărul bogat.* Istorii, Bucureşti, 1993; *Poeziile creştinilor români,* Bucureşti, 1994; *În faţa neamului meu.* Convorbiri cu Mihai I al României, Iaşi, 1995; *Convorbiri cu Mihai I al României,* Bucureşti, 1997; *Anul tăcerii,* poezii, Bucureşti, 1997; *La capătul puterilor.* Însemnări pe cartea lui Iov, Bucureşti, 1997; *Istorii,* I-III, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene,* 1970; S. Damian, *Intrarea în castel,* 1970; D. Cristea*, Un an de poezie,* 1974; L. Raicu*, Critica, formă de viaţă,* 1976; D. Culcer*, Citind sau trăind literatura,* 1976; idem*, Serii şi grupuri,* 1981; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1981; Elena Tacciu, în *Steaua,* nr. 10, 1981; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 4, 1982; E. Negrici, în *Tribuna,* nr. 38, 1982; D. Flămând, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1982; P. Georgescu, în *România literară,* nr. 2; 39, 1982; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1982; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 7, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 38, 1982; Irina Mavrodin, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 4, 1982; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară,* 1982; A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 4, 1983; Gr. Smeu, în *România literară,* nr. 19, 1983; E. Simion, în *România literară,* nr. 28, 1983; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 29, 1983; C. Tuchilă, *Cetăţile poeziei,* 1983; L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; I. Vlad, *Lectura romanului, 1983;* Val Condurache, *Portret...;* E. Simion, *Scriitori...,* III; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 14, 1985; E. Negrici, *Introducere...*; M. Mihăieş, în *România literară,* nr. 21, 1985; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; D. Micu, *Limbaje moderne...;* Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; Olimpia Radu, *Pagini de critică literară,* 1988; Ion Pecie, *Romancierul în faţa oglinzii;* M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 37, 1989; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Şt. Aug. Doinaş, în *România literară,* nr. 17, 1996; E. Negrici, *ibidem,* nr. 50, 1997; C. Braga, în *Steaua,* nr. 9, 1998; C. Hrehor, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 2001; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 42; 48-52, 2002; E. Negrici, *Literatura…* **(E. T.)**

CIOBANU Nicolae, n. 4 aug. 1931, satul Băluşeşti, com. Dochia (azi Girov), jud. Neamţ – m. 27 nov. 1987, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Constantin Ciobanu şi al Anei (n. Sava), ţărani. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1957). Dr. în filologie. Redactor la *Scrisul bănăţean* şi *Orizont* (1958-1963); lector la Univ. din Timişoara (1963-1968), unde predă literatura română contemporană; redactor la Televiziune (1969); redactor la rev. *Luceafărul* (din 1970); din 1985 până la sfârşitul vieţii, director al Muzeului Literaturii Române. Debutează cu recenzii şi art. la *Gazeta literară* (1956), colaborând apoi mai ales la *Scrisul bănăţean* şi *Orizont* (1957-1969), unde semnează şi cu pseud. Nic. C. Sava, Valentin Ganea, şi la *Luceafărul* (din 1970), unde susţine succesiv cronica literară, rubricile „Retrospective" sau „Cartea de debut" şi publică lungi seriale de art. (ultimul, din 1979, despre proza fantastică românească). Activitate relativ intensă de istoric literar (ed. din opera lui Topârceanu, St. O Iosif şi Ionel Teodoreanu). În 1979, publică antologia de proză scurtă *De la Constantin Negruzzi la Pavel Dan.* Vol. de critică şi istorie literară (*Nuvela şi povestirea contemporană,* 1967; *Ionel Teodoreanu,* 1970; *Panoramic,* 1972; *Critica în primă instanţă,* 1974; *Incursiuni critice,* 1975; *Însemne ale modernităţii,* I-II, 1977-1979; *Întâlnire cu opera,* 1982; *Eminescu,* 1984; *Între imaginar şi fantastic în proza românească,* 1987).

OPERA: *Nuvela şi povestirea contemporană,* Bucureşti, 1967; *Ionel Teodoreanu.* Viaţa şi opera, Bucureşti, 1970; *Panoramic,* Bucureşti, 1972; *Critica în primă instanţă,* Bucureşti, 1974; *Incursiuni critice,* Timişoara, 1975; *Însemne ale modernităţii,* I-II, 1977-1979; *Întâlnire cu opera,* Bucureşti, 1982; *Eminescu.* Structurile fantasticului narativ, Iaşi, 1984; *Între imaginar şi fantastic în proza românească,* Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 7, 1967; E. Simion, în *Luceafărul,* nr. 49, 1970; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1973; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 7, 1975; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1975; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. l, 1975; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1979; D. Cristea, *Faptul de a scrie,* 1980; I. Buduca, în *Amfiteatru,* nr. 1, 1980; D. C. Mihăilescu, în *Cronica,* nr. 27, 1980; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 11, 1983; V. F. Mihăescu, în *Scânteia,* nr. 12641, 1983; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 18, 1983; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 4, 1983; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua,* nr. l, 1985; Al. Piru, *Critici...* **(M. P.)**

CIOBANU Radu, n. 8 mart. 1935, Timişoara. Prozator. Fiul lui Silviu Ciobanu, avocat, şi al Dorinei (n. Demian). Absolvent al Liceului „C. D. Loga" din Timişoara (l953); Facultatea de Agronomie (1954-1958; neterminată) şi Facultatea de Filologie, secţia română, a Univ. din Cluj (absolvită în 1964). Prof. la Dobra (1964-1965), Hunedoara (1965-1972) şi, temporar, metodist la Casa Creaţiei Populare din Deva (1967-1968). Din 1972, scriitor profesionist. Din 1998, director al rev. *Arhipelag* din Deva. Debut cu schiţa *Băiatu*, în *Scrisul bănăţean* (1958). Debut editorial cu vol. de nuvele *După-amiaza bătrânului domn* (1970). Autor a numeroase romane, printre care: *Crepuscul* (1971), *Treptele Diotimei* (1973), *Nemuritorul albastru* (1976), *Vămile nopţii* (1980), *Călăreţul de fum* (1984), *Casa fericiţilor* (1986), *Arhipelagul* (1987), *Roata lumii* (1988). Colab. la rev. *Orizont, România literară, Steaua, Astra, Ateneu, Convorbiri literare, Luceafărul, Vatra* etc. Cultivând iniţial romanul social, **C.** manifestă ulterior interes susţinut pentru romanul istoric, pe care îl abordează nu sub aspect evenimenţial, eroic şi aventuros, ci ca pe un spaţiu de meditaţie asupra ideii de impact al destinului uman cu istoria. Alegându-şi personajele centrale din galeria de personalităţi istorice ori culturale ale ţării (Petru Rareş, Horea, Miron Costin), scriitorul nu urmăreşte atât reconstituirea documentară – deşi utilizează documentele istorice –, cât proiectarea asupra unor epoci şi evenimente revolute a unei problematici actuale. Premiul Uniunii Scriitorilor (1971).

OPERA: *După-amiaza bătrânului domn,* Bucureşti, 1970; *Crepuscul,* Bucureşti, 1971 (ed. II, 1992); *Zilele,* Bucureşti, 1972; *Treptele Diotimei,* Bucureşti, 1973; *Dreptul de a începe,* Bucureşti, 1974; *Poveşti pentru trei seri,* Timişoara, 1975; *Nemuritorul albastru,* Bucureşti, 1976; *Ultima vacanţă,* Bucureşti, 1977; *Vămile nopţii,* Bucureşti, 1980; *Linia şi sfera,* Bucureşti, 1982; *Heralzii,* Bucureşti, 1983; *Călăreţul de fum,* Bucureşti, 1984 (ed. II, 1994); *Casa fericiţilor,* Bucureşti, 1986; *Arhipelagul,* Timişoara, 1987; *Roata lumii,* Bucureşti, 1988; *Mic dicţionar de cultură religioasă,* Timişoara, 1994 (ed. II, revăzută, 2003); *Dicţionarul rostirilor biblice,* Timişoara, 1996; *Jurnal. 1980-1984,* Timişoara, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Vaida, în *Luceafărul,* nr. 2, 1973; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 40, 1973; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 10, 1974; N. Balotă, în *Luceafărul,* nr. 45, 1977; Mirela Roznoveanu, în *Transilvania,* nr. 2, 1978; I. Holban, în *Cronica,* nr. 33, 1980; Doina Uricariu, în *Transilvania,* nr. 12, 1982; L. Valea, *în Ateneu,* nr. 2, 1983; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 2, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 43, 1983; M. Petrişor, în *România literară,* nr. 46, 1983; I. Holban, în *Cronica,* nr. 48, 1983; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; V. Chifor, în *Tribuna,* nr. 25, 1984; I. Lungu, în *Steaua,* nr. 4, 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; L. Ulici, în *România literară,* nr. 26, 1987; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 15, 1988; M. Braga, în *Transilvania,* nr. 1, 1989; A. D. Rachieru, în *Meridianul Timişoara,* nr. 5-6, 1993; Ov. Petca, în *Tribuna,* nr. 18, 1995;

A. D. Rachieru, în *Arhipelag,* nr. 1-2, 2000; Carmen Neamţu, în *Arca,* nr. 4-6, 2000. **(I. Md.)**

CIOBANU Ştefan, n. 1883, com. Talmaz, jud. Tighina, Basarabia – m. 28 febr. 1950, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Nicolae Ciobanu şi al Nataliei (n. ?). Tatăl lui Valeriu Ciobanu. Provine dintr-o familie de răzeşi. Liceul la Chişinău (absolvit în 1905), paralel cu Şcoala Normală; Facultatea de Litere, secţia slavistică, a Univ. din Kiev (1907-1911), absolvită *magna cum laude*; specializare la Petersburg şi Moscova. Între 1912 şi 1915, publică în rev. ruseşti (în care a şi debutat) studiile despre *Mitul lui Arachne în legenda Maicii Domnului, Legende româneşti despre Maica Domnului* etc., culminând cu vol. *Dosoftei, mitropolitul Moldovei, şi activitatea lui literară* (1915). Cunoscător al arhivelor din Kiev, Moscova şi Petersburg, a publicat studii importante despre relaţiile culturale româno-ruse în perioada medievală (*Dimitrie Cantemir în Rusia,* 1925; *Din legăturile culturale româno-ucrainene,* 1938). Membru al Acad. (1918), cu discursul de recepţie intitulat *Contribuţii privitoare la originea şi moartea lui Dosoftei* (1919). Prof. secundar (1917-1928); prof. la Facultatea de Teologie a Univ. din Chişinău (1926-1938) şi la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1939-1949). A colaborat la *Cuvântul moldovenesc, Renaşterea Moldovei, Revista istorică română, Anuarul Comisiei Monumentelor Istorice, Analele Academiei Române* etc. **C.** este şi autorul unor lucrări de sinteză (unele, la origine, cursuri universitare) asupra originilor culturii şi lb. române (*Începuturile scrisului în limba românească,* 1941; *Introducere în istoria literaturii române,* 1944; *Istoria literaturii române vechi,* 1947).

OPERA: *Dosoftei, mitropolitul Moldovei, şi activitatea lui literară* (în lb. rusă), Kiev, 1915 (versiune românească de Şt. Berechet, Iaşi, 1918); *Dimitrie Cantemir în Rusia,* Bucureşti, 1925; *Din legăturile culturale româno-ucrainene,* Bucureşti, 1938; *Începuturile scrisului în limba românească,* Bucureşti, 1941; *Introducere în istoria literaturii române.* Orientări metodologice, Bucureşti, 1944; *Istoria literaturii române vechi,* Bucureşti, 1947 (ed. îngrijită, note şi pref. de D. H. Mazilu, 1989; 2002); *Basarabia: populaţia, istoria, cultura,* trad. în lb. română de Alexandrina Grigorescu, Bucureşti, 1992; *Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă,* Chişinău, 1992; *Unirea Basarabiei: studii şi documente cu privire la mişcarea naţională din Basarabia în anii 1917-1918,* Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: M. Bucur, *Istoriografia...*; N. Stoicescu, în *Enciclopedia istoriografiei româneşti,* 1978; M. Diaconescu, în *Luceafărul,* nr. 31, 1990; I. C. Chiţimia, în *Jurnalul literar,* nr. 45-48, 1993; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 662, 2003. **(Al. P.)**

CIOBANU Valeriu, n. 4 apr. 1917, Chişinău – m. 21 dec. 1966, Bucureşti. Istoric literar, folclorist şi poet. Fiul lui Ştefan Ciobanu. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1940); studii de specializare în Franţa (1942). Dr. în litere al Univ. din Bucureşti cu teza *Poporanismul. Geneză, evoluţie, ideologie* (1945). Asistent la Catedra de istoria literaturii române a Univ. din Bucureşti (1942-1949), condusă de D. Caracostea şi ulterior de G. Călinescu; cercetător ştiinţific principal la Institutul de Istorie Literară şi Folclor (1949-1966). Colaborează la rev. *Cadran, Litere şi arte, Jurnalul literar, Gândirea, Lumea, Viaţa Românească, Limbă şi literatură, Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor, Revista de folclor* etc. Studii de istorie literară despre scriitori români (Al. Depărăţeanu, Al. Vlahuţă, Tudor Pamfile), despre simboliştii francezi, despre scriitorii ruşi şi sovietici, despre relaţiile literare româno-ruse (*Ecoul creaţiunii lui Turgheniev în literatura română, Nuveliştii ruşi în România: V. Garşin şi V. Korolenko, Dostoievski în România*), precum şi despre concordanţele între folclorul românesc, folclorul ucrainean şi folclorul rus (*Jertfa zidirii la ucraineni şi ruşi, Lumea bâlinelor, A. I. Iaţimirski şi folclorul român*). A

publicat două monografii: *Poporanismul. Geneză, evoluţie, ideologie* (1946) şi *Hortensia Papadat-Bengescu* (1965); poeziile au fost publicate în vol. postum *Fiul lunii* (1969).

OPERA: *Poporanismul. Geneză, evoluţie, ideologie,* 1946; *Hortensia Papadat-Bengescu,* 1965; *Fiul lunii,* 1969; *Haina de brumă,* Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: D. Pillat, *Itinerarii istorico-literare,* 1978; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 662, 2003. **(Al. P.)**

CIOBANU Vitalie, n. 4 mai 1964, Floreşti, jud. Soroca (Republica Moldova). Prozator şi eseist. Fiul lui Ioan Ciobanu, prof. de lb. şi literatura română, şi al Agafiei (n. Odobescu), prof. de chimie. Studii medii în oraşul Floreşti (1971-1981); licenţiat al Facultăţii de Jurnalism a Univ. din Chişinău (1981-1986). Redactor, apoi redactor-şef adjunct la Editura Hyperion (1986-1994); din 1994, redactor-şef la rev. *Contrafort.* Burse de specializare şi cercetare la Praga, Cehia (1999; 2000, 2001). Colab. la *Contrafort, România literară, Observator cultural, Steaua, Convorbiri literare, Apostrof, Viaţa Românească, Literatura şi arta* etc. A colaborat la vol. *Momentul adevărului* (1996). Debutează în rev. *Nistru,* cu un fragment de roman (1981). Debut editorial cu romanul *Schimbarea din strajă* (1991). Autor al vol. de eseuri *Frica de diferenţă* (1999). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1991; 2001); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1999).

OPERA: *Schimbarea din strajă,* roman, Chişinău, 1991; *Frica de diferenţă,* eseuri, Bucureşti, 1999; *Valsul pe eşafod,* jurnal de călătorie, Chişinău, 2001.

REFERINŢE CRITICE: V. Gârneţ, în *Literatura şi arta,* nr. 14, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 6, 2000; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 38, 2000; D. Pop, în *Steaua,* nr. 5-6, 2000; V. Romanciuc, în *Luceafărul* (Chişinău), 8 dec. 2000; V. Protopopescu, în *Art-Hoc,* nr. 19, 2002. **(A. S.)**

CIOCANU Anatol, n. 3 iun. 1940, com. Mălăieşti, jud. Bălţi (Republica Moldova). Poet şi traducător. Fiul lui Haralampe Ciocanu şi al Catincăi (n. ?), ţărani. Şcoala medie în com. Şaptebani, jud. Bălţi (absolvită în 1957); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1962). Redactor la *Moldova socialistă* (1961-1966) şi *Moldova* (1966-1990). Între 1992 şi 2000, corespondent special al rev. *Glasul naţiunii* la Bucureşti; colaborator al Muzeului Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu" din Chişinău. Debut editorial cu vol. de versuri *Sărutul soarelui* (1965). Alte culegeri lirice: *An neobişnuit* (1967), *Firul Ariadnei* (1970), *Cântece de-acasă* (1970), *Semnele iubirii* (1973), *Sonetele câmpiei* (1975), *Alte cântece de-acasă* (1978), *Veşnic renaşte* (1981), *Turnul de pază* (1988), *Vârsta teiului* (1988), *Spicul şi steaua* (1990), *Flori de tei deasupra noastră* (1995), *Rugă de ostatec* (1998), *Poemele durerii* (2000), *Cântecele mântuirii* (2001), *Blestemele nobleţii* (2002) şi *Toga iluziei* (2003). A tradus din poezia franceză şi italiană. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1998; 2001); Premiul Naţional al Republicii Moldova.

OPERA: *Sărutul soarelui,* versuri, Chişinău, 1965; *An neobişnuit,* versuri, Chişinău, 1967; *Firul Ariadnei,* versuri, Chişinău, 1970; *Cântece de-acasă,* versuri, Chişinău, 1970; *Semnele iubirii,* versuri, Chişinău, 1973; *Sonetele câmpiei,* versuri, Chişinău, 1975; *Alte cântece de-acasă,* Chişinău, 1978; *Veşnic renaşte,* versuri, Chişinău, 1981; *Turnul de pază,* versuri, Chişinău, 1988; *Vârsta teiului,* versuri, Chişinău, 1988; *Spicul şi steaua,* antologie de autor, Chişinău, 1990; *Flori de tei deasupra noastră,* versuri, Bucureşti, 1995; *Rugă de ostatec,* versuri, Bucureşti, 1998; *Poemele durerii,* versuri, Bucureşti, 2000; *Cântecele mântuirii,* versuri, Bucureşti, 2001; *Blestemele nobleţii,* versuri, Timişoara, 2002; *Toga iluziei,* versuri, Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. Cimpoi, *Portrete literare,* 1972; E. Botezatu, *Poezia meditativă moldovenească,* 1978; Th. Damian, în *Lumină lină*

(New York), nr. 3, 2000; C. Ghincea, în *Confluenţe,* nr. 10, 2001; A. D. Rachieru, în *Literatura şi arta,* 10 sept. 2002; G. Ciobotaru, în *Luceafărul* (Chişinău), 10 apr. 2002; Th. Codreanu, în *Literatura şi arta,* mai 2003. **(A. S.)**

CIOCÂLTEU V.[intilă], n. 12 apr. 1890, com. Pleniţa, jud. Dolj – m. 1947, Bucureşti. Poet. Provine dintr-o familie de intelectuali. Absolvent al Facultăţii de Medicină din Bucureşti, a profesat ca medic şi prof. univ. Debut în *Gândirea* (1925); debut editorial cu vol. *Adânc împietrit* (1932). Colab. la *Viaţa Românească, Mişcarea literară, Flamura, Viaţa literară* etc. Poet tradiţionalist, cultivând pastelul şi lirica erotică, într-o expresie voit primitivă (*Poezii,* 1934).

OPERA: *Adânc împietrit,* Craiova, 1932; *Poezii,* Bucureşti, 1934; *Adânc împietrit,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937*, 1937; Gh. Cardaş, *Istoria literaturii româneşti de la origini până în zilele noastre,* 1938; G. Călinescu, *Istoria...*; O. Papadima, *Creatorii şi lumea lor,* 1943; *I. L. R.,* I; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; I. Rotaru, *O istorie...,* II; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; C. D. Zeletin, în *România literară,* nr. 6, 2002. **(M. L.)**

CIOCÂRDIA-MATILA Dimitrie, n. 10 ian. 1798, satul Săcueni, jud. Dâmboviţa – m. 1 ian. 1860, Bucureşti. Poet şi publicist. Praporgic în armata naţională, în 1830, e membru în Soc. Filarmonică a lui I. Heliade-Rădulescu, aghiotant domnesc, destituit, în 1843, de Gheorghe Bibescu în urma unui pamflet (*Neamului românesc, preaplecată plângere*). În 1847-1848 e cârmuitor al jud. Ialomiţa. Procuror în procesul intentat de guvernul provizoriu ofiţerilor contrarevoluţionari. Proscris după 1848, e luptător pentru Unire (*Ce se cuvine să cerem de la Adunarea ad-hoc,* 1856; O *aruncătură de ochi asupra Unirii Principatelor Române,* 1857) şi participă la Congresul de Pace de la Bruxelles. Virulentă critică a moravurilor contemporane în *O aruncătură de ochi asupra administraţiei Valahiei de la 1849 la 1859* (1857).

OPERA: *Adresa recunoscătoare la plecarea prinţului Ştirbei din Principat,* ed. M. N. Rusu, în *România literară,* nr. 31, 1973; *Ce se cuvine să cerem de la Adunarea ad-hoc,* Paris, 1856 (republicat de M. N. Rusu, în *România literară,* nr. 4, 1974); *Privire asupra trecutului şi prezentului Principatelor Moldo-Române,* 1857; (sub semnătura Un român din Bucureşti) *O aruncătură de ochi asupra Unirii Principatelor Române,* 1857; (sub semnătura Un român) *O aruncătură de ochi asupra administraţiei Valahiei de la 1849 la 1859,* 1857.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, în *România literară,* nr. 31, 1973; N. Carandino, în *Almanahul literar*, 1974; C. Ştefănescu, în *Viaţa studenţească,* nr. 4, 1974. **(Al. P.)**

CIOCÂRLAN I.[on], n. 12 iul. 1874, com. Străoane, jud. Vrancea – m. 1942. Prozator. Absolvent al Şcolii Normale din Iaşi (1895). Învăţător. Debut în *Sămănătorul* (1902), cu pseud. Mărioara Florian; debut editorial cu vol. *Pe plai* (1903). Colab. la *Epoca, Viaţa Românească, Luceafărul, Drum drept, Ramuri* etc., semnând şi Mărioara F. Vol. *Traiul nostru* (1906), *Inimă de mamă* (1908), *Vis de primăvară* (1909), *Fără noroc* (1914), *La vatră* (1925), *Flămânzii* (f.a.) conţin nuvele, schiţe şi povestiri. A mai publicat romanele *Du-te, dor...* (1936) şi *Tainele munţilor* (1940). Scriitor melodramatic şi idilizant, inspirându-se mai ales din realitatea rurală.

OPERA: *Pe plai,* Bucureşti, 1903 (ed. II, 1909); *Traiul nostru,* Budapesta, 1906 (ed. II, Bucureşti, 1911); *Inimă de mamă,* Bucureşti, 1908 (ed. II, 1911); *Vis de primăvară,* Bucureşti, 1909; *Fără noroc,* Bucureşti, 1914; *La vatră,* Bucureşti, 1925; *Flămânzii,* Bucureşti, f.a.; *Du-te, dor...,* Bucureşti, 1936; *Tainele munţilor,* Bucureşti, 1940.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, *Foiletoane,* 1904; S. Puşcariu, *Cinci ani de mişcare literară,* 1909; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; Z. Ornea, *Sămănătorismul,* 1970; N. Iorga, *O luptă literară,* I-II, 1979; L. Kalustian,

Simple note, III, 1983. **(M . L.)**

CIOCÂRLIE Corina, n. 13 oct. 1963, Timişoara. Eseistă. Fiica lui Livius Ciocârlie, scriitor, şi a Constanţei (n. Bălan), prof. univ. Liceul „C. Diaconovici Loga" din oraşul natal. Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1986). Prof. la Slobozia şi Timişoara, apoi redactor la Editura Eminescu. În 1991 se stabileşte în Belgia, apoi în Luxemburg. Dr. în filologie cu teza *Hermeneutica răului în literatura română* (1991). Prof. la Alianţa Franceză şi redactor la Editura Phi din Luxemburg. Colab. la *Orizont, Euresis, Revista de istorie şi teorie literară, Nouveaux cahiers de l'Est* (Paris), *Cahiers luxembourgeois, Le Jeudi* (Luxemburg) etc. Debutează în *România literară* (1985). Debut editorial cu vol. *Pragmatica personajului* (1992). Premiul Uniunii Scriitorilor (1992); Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1995).

OPERA: *Pragmatica personajului,* eseuri, Bucureşti, 1992; *Fals tratat de disperare,* eseuri, Timişoara, 1995; *Femei în faţa oglinzii,* eseuri, Cluj-Napoca, 1998; *Un Miroir aux alouettes. Dictionnaire de la pensée nomade,* Luxemburg, 1999; *Un Histoire sans fin. Dialogues avec Frank Hoffmann,* Luxemburg, 2000.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 11, 1993; Monica Spiridon, în *Viaţa Românească,* nr. 4-5, 1993; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 7, 1993; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 10, 1995; Şt. Borbély, *Xenograme*, 1997; Diana Adamek, în *Apostrof*, nr. 11, 1998; Doina Curticăpeanu, în *Familia*, nr. 11, 1998; Adriana Babeţi, în *România literară,* nr. 34, 1999; C. Rogozanu, *ibidem*, nr. 17, 1999. **(A. S.)**

CIOCÂRLIE Livius, n. 7 oct. 1935, Timişoara. Critic şi teoretician literar, prozator. Fiul prof. Simion Ciocârlie şi al Corneliei (n. Băcilă), învăţătoare. Şcoala de aplicaţie de pe lângă Şcoala Normală din Timişoara (1942-1946); Liceul „Constantin Diaconovici Loga" (1946-1950) şi Liceul Clasic (1950-1953) din acelaşi oraş. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română, secţia franceză, a Univ. din Bucureşti (1953-1958). Prof. de lb. franceză la Şcoala Medie nr. 3 (1958-1959), muzeograf la Muzeul Regional al Banatului (1959-1963), asistent la Institutul Pedagogic (1963-1967), apoi lector (1970), conferenţiar (1981) şi prof. (1990-1997) la Facultatea de Litere a Univ. de Vest din Timişoara. Dr. în filologie franceză (1975). Bursier la École Pratique des Hautes Études din Paris (1972-73). Lector de lb. şi literatura română la Univ. din Bordeaux, Franţa (1990-1994). Debutează în *Orizont* şi în *Analele Univ. din Timişoara* (1966). Debut editorial cu vol. *Realism şi devenire poetică în literatura franceză,* foarte bine primit de către critică (1974; Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor). Eseist remarcabil, preocupat cu precădere de literatură universală, continuă cu *Negru şi alb* (1979; Premiul Uniunii Scriitorilor), *Mari corespondenţe* (1981) şi *Eseuri critice* (1983; Premiul Uniunii Scriitorilor). Înainte de a fi definitiv fixat într-o formulă, surprinde lumea literară publicând trei spectaculoase vol. în proză, *Un Burgtheater provincial* (1984), *Clopotul scufundat* (1988), *&Comp* (2003), transcrieri romaneşti de sorginte autobiografică, proiectate pe ecranul mai vast al unui mit regional. Autoreflexivitatea domină şi perioada de după 1990, marcată prin trei vol. fragmentare, de jurnal: *Fragmente despre vid* (1992), *Paradisul provizoriu. Jurnal despre indiferenţă* (1993), *Viaţa în paranteză (Jurnal 1965-1977)*, din 1995, distins cu Premiul pentru literatură al Fundaţiei Soros „Pentru o Societate Deschisă", şi *Trei într-o galeră* (1998). Eseuri memorialistice: *Cap şi pajură* (1997) şi *De la Sancho Panza la Cavalerul Tristei Figuri* (2001; Premiul Uniunii Scriitorilor). Autor bipolar, **C.** s-a distins superlativ în eseistică respectiv în proză, vectorii ce unesc cele două tărâmuri fiind universalismul, stilul elegant, melancolic, autodizolvant, şi tandreţea ironiei, luând în vizor, cu precădere, propriul orgoliu. Sintetic: **C.** e, prin scris şi prin prezenţele sale publice, un pregnant profesionist al modestiei.

OPERA: *Realism şi devenire poetică în literatura franceză,* Timişoara, 1974; *Negru şi alb.* De la simbolul romantic la textul modern, Bucureşti, 1979; *Mari corespondenţe*, Bucureşti,

1981; *Eseuri critice*, Timişoara, 1983; *Un Burgtheater provincial*, Bucureşti, 1984; *Clopotul scufundat*, roman, Bucureşti, 1988; *Fragmente despre vid*, eseu memorialistic, Bucureşti, 1992; *Paradisul derizoriu*. Jurnal despre indiferenţă, Bucureşti, 1993; *Viaţa în paranteză* (Jurnal 1965-1977), Timişoara, 1995; *Cap şi pajură*, Bucureşti, 1997; *Trei într-o galeră*. Jurnal de lăsare la vatră, Cluj-Napoca, 1998; *Caietele lui Cioran*, Craiova, 1999; *De la Sancho Panza la Cavalerul Tristei Figuri,* eseu memorialistic, Iaşi, 2001; *„... pe mine să nu contaţi”,* convorbiri cu M. Benţea, Piteşti, 2003; *&Comp,* roman, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 51, 1974; Val. Panaitescu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1975; Al. Călinescu, *Perspective critice*, 1978; Marcel Pop-Corniş, în *Orizont*, nr. 37, 1980; Ş. Foarţă, în *Orizont*, nr. 32, 1981; M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare*, nr. 10, 1981; E. Simion, în *România literară*, nr. 3, 1982; M. Coman, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1982; N. Manolescu, în *Steaua*, nr. 2, 1982; idem, în *România literară*, nr. 15, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate*, 1983; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 17, 1983; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 23, 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 5, 1985; M. Mincu, în *Amfiteatru*, nr. 8, 1985; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 30, 1988; I. Holban, *Literatura subiectivă,* I, 1989; L. Raicu, în *Orizont*, nr. 10, 1995; M. Zaciu*, ibidem*; V. Popovici, *ibidem*; I. Pop, în *Vatra*, nr. 3, 1996; Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 1, 1997; idem, *ibidem*, nr. 6, 1998; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 5, 1998; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1998; idem, în *România literară*, nr. 16; 46, 1999; V. Baghiu, I. Boldea, Nicoleta Sălcudeanu, Ruxandra Ivăncescu, în *Vatra*, nr. 2, 1999; S. Damian, *aruncând mănuşa,* 1999; Ruxandra Ivăncescu, *O nouă viziune asupra prozei contemporane,* 1999; I. Negoiţescu, *Scriitori români,* 2000; G. Dimisianu, *Lumea criticului,* 2000; M. Mincu, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 2000; I. Pop, *Viaţă şi texte,* 2001; D. Ţepeneag, *Destin cu Popeşti,* 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 23; 24, 2002; N. Breban, în *Familia,* nr. 7-8, 2003; Şt. Borbély, *Cercul de graţie,* 2003; T. Urian, în *România literară,* nr. 25, 2003; Gh. Crăciun, în *Observator cultural,* nr. 149-150, 2003. **(Şt. B.)**

CIOCULESCU Barbu (prenumele la naştere: Barbu Nicolae), n. 10 aug. 1927, Montrouge (Franţa). Poet şi prozator. Fiul lui Şerban Cioculescu şi al Mariei (n. Iovițoiu), prof. de lb. română şi franceză. Liceul „Gh. Lazăr” şi Colegiul „Sf. Sava” din Bucureşti (1942-1946); din 1947, studii la Facultatea de Drept (1947-1951; 1954-1957) şi la cea de Litere şi Filosofie din Bucureşti – întrerupte); absolvent al Facultăţii de Drept (1957). În 1952 a urmat Şcoala de normatori drumuri şi şosele din Bucureşti. Normator la Gospodăria Economică Sportivă din Bucureşti (1953-1956), corector la Editura pentru Literatură (1955-1957), normator la Cooperativele „Presajul” şi „Camionul” din capitală (1957-1962). Între 1962 şi 1965, redactor la *Luceafărul,* apoi cercetător la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” (1965-1988); secretar de redacţie la *Revista de istorie şi teorie literară* (1965-1971). Debutează cu versuri în rev. *Claviaturi* din Braşov (1943). Colab. la *Kalende, Steaua, Viaţa Românească, Revista de istorie şi teorie literară, Luceafărul, România literara* etc. După ce un vol. de versuri, rămas nepublicat, fusese distins cu Premiul pentru poezie „Ion Minulescu” (1947), **C.** debutează editorial cu *Cerc deschis* (1966), urmat de *Media luna* (1970), *Poemii* (1974), *Navigând, navigând* (1998), vol. de nuvele *Palatul de toamnă* (1976), *Grădini în podul palmei* (2000) şi culegerea de studii *Lecturi de vară, lecturi de iarnă* (2003). Ed. critice din C. Tonegaru, Luca Ion Caragiale, Mateiu I. Caragiale, R. Gyr. Corespondenţa argheziană inedită e publicată în vol. *Tudor Arghezi. Autoportret prin corespondenţă* (1982). Premiul Uniunii Scriitorilor (1994).

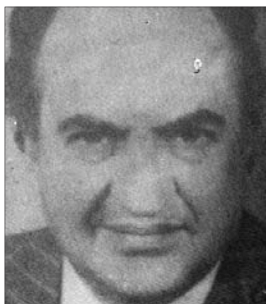
OPERA: *Cerc deschis,* Bucureşti, 1966; *Media luna,* Bucureşti, 1970; *Poemii,* Bucureşti, 1974; *Palatul de toamnă,* Bucureşti, 1976; *Navigând, navigând,* versuri, Bucureşti, 1998; *Grădini în podul palmei,* nuvele, Bucureşti, 2000; *Lecturi de vară, lecturi de iarnă,* eseuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: B. Stoker, *Dracula,* în colab. cu Ileana Verzea, Bucureşti, 1992; A. France, *Cele şapte neveste ale lui Barbă Albastră,* Bucureşti, 1993; E. Ionesco, *Căutarea intermitentă,* Bucureşti, 1994; J. Tardieu, *La persoana întâi,* Bucureşti, 1994; J. B. Livingstone, *Crimă la Cambridge,* Bucureşti, 1995; A. F. Bürger, *Aventurile*

baronului Münchausen, Bucureşti, 1996 (ed. II, 2002); A. Finkielkraut, *Umanitatea pierdută,* Bucureşti, 1997; G. Simenon, *Mânia lui Maigret,* Bucureşti, 1998; idem, *Nebunul din Bergerac,* Bucureşti, 1998; Ramuz, *Farinet sau banii falşi,* Bucureşti, 1998; idem, *Dacă soarele nu s-ar mai întoarce,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, în *Steaua,* nr. 7, 1966; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; I. Vartic, în *Tribuna,* nr. 39, 1970; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 31, 1974; M. Petroveanu, în *Viaţa Românească,* nr.4,1975; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1977; idem, *ibidem,* nr. 2, 1983; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 32, 1997; L. Butnaru, în *Contemporanul,* nr. 22, 1998 (interviu); Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 5, 1999; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 9, 2001; G. Arion, în *România literară,* nr. 9, 2003 (interviu); Al. George, în *Luceafărul,* nr. 46-47, 2003. **(A. S.)**

CIOCULESCU Eugenia (numele la naştere: Evghenia Şafirov) n. 3 mai 1907, com. Viniţa (Ucraina). Traducătoare. Fiica lui Naum Şafirov, farmacist, şi a Malvinei (n. ?). Soţia lui Radu Cioculescu. Se stabileşte în România în 1921. Urmează Conservatorul de Muzică din Bucureşti (absolvit în 1925). Îndată după absolvire, angajată la Opera Română din Capitală (1925-1927); specializare la Paris (1927-1930); din nou cântăreaţă a Operei din Bucureşti (1930-1949). A tradus diverse lucrări tehnice din lb. rusă, germană, engleză, franceză. Trad. literare din Cocteau. A sprijinit munca de traducător din Proust a soţului său, continuând, după dispariţia lui, să dea cu puteri proprii tălmăcirea ultimelor vol.

OPERA: Traduceri: M. Proust, *În căutarea timpului pierdut,* IV-X, în colab. cu R. Cioculescu, Bucureşti, 1968-1971; XI-XIII, Bucureşti, 1974-1977. **(M. Z.)**

CIOCULESCU Radu, n. 20 febr. 1901, Turnu Severin – m. 9 ian. 1961, în închisoarea din Dej. Eseist şi traducător. Fiul lui Nicolae Cioculescu, inginer naval, şi al Constanţei (n. Milloteanu). Frate cu Şerban Cioculescu. Căsătorit cu Eugenia Cioculescu. Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti; Facultatea de Chimie a Univ. din Cluj; cursuri de pian la Conservatorul din Viena. Întors în ţară, ocupă diverse funcţii în instituţii muzicale: subdirector al Operei Române din Bucureşti (sub directoratul lui Ionel Perlea, 1930); director adjunct al Filarmonicii (1934); administrator delegat al Radiodifuziunii Române (1944-1946); inspector în Ministerul Artelor (1946-1948, sub ministeriatul lui M. Ralea şi Ion Pas); consilier artistic la Opera din Bucureşti (1945-1947); secretar al Centrului Român al Pen-Clubului (1936-1940). În 1933, a pregătit, împreună cu Paul Zarifopol, primul număr al *Revistei Fundaţiilor Regale,* unde a rămas redactor şi secretar de redacţie sub conducerea succesivă a rev. de către Paul Zarifopol, Camil Petrescu şi Al. Rosetti. Pentru atitudinea sa antifascistă, internat în lagărul de la Târgu-Jiu (1941-1942), apoi trimis disciplinar pe frontul de est, până în 1943. Arestat şi întemniţat în 1949, fără nici o vină, moare în închisoare. A colaborat la *Gândirea, Adevărul literar şi artistic, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Bun cunoscător al lb. franceză, germană, engleză, a tradus din Marcel Proust, Choderlos de Laclos, A. Maurois, J. Wassermann, Ch. Dickens, W. Deeping.

OPERA: Traduceri: W. Deeping, *Sorel şi fiul,* Bucureşti, f.a.; M. Jelusich, *Don Juan – Cele şapte păcate de moarte,* Bucureşti, f.a.; J. Wassermann, *Viaţa lui Stanley,* Bucureşti, 1935 (ed. II, 1939); A. Maurois, *Dialoguri asupra comandantului,* Bucureşti, 1940; M. Proust, *În căutarea timpului pierdut,* I (*Swann,* 1945) – IV, V-X, în colab. cu Eugenia Cioculescu, cuvânt înainte de T. Vianu, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1968-1971 (vol. V-VI, Iaşi, 1991); Choderlos de Laclos, *Prietenii primejdioase,* Bucureşti, 1946.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *România literară,* nr. 2, 1976; B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 2, 2001; N. Balotă, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 559, 2001. **(M. Z.)**

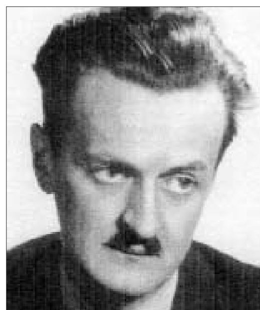

CIOCULESCU Simona, n. 17 apr. 1944, Dobreni, jud. Giurgiu (numele la naştere: Cristina, Alexandra Simona Popescu) Traducătoare. Fiica lui Aurel Popescu, teolog, şi a Elenei (n. Popescu), prof. Căsătorită cu Barbu Cioculescu. Şcoala primară (1950-1954) şi Liceul „Gheorghe Şincai" (1955-1961), la Bucureşti. Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi

Literaturi Slave a Univ. din Bucureşti, secţia cehă (1961-1966). Cercetător la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" (1966-1975); din 1976, cercetător ştiinţific la Muzeul Literaturii Române. Bursă de specializare la Praga (1969) şi Paris (1985). Colab. la *Revista de istorie şi teorie literară, Manuscriptum, România literară, Luceafărul, Jurnalul literar, Contempo-ranul.* A colaborat la vol. *Probleme de literatură universală şi comparată* (1970) şi *Studii de literatură universală şi comparată* (1970; 1971). A colaborat la vol. X (1993), XI (1994), XII (1984), XIII (1985), XV (1993), XVI (1989) din ed. naţională a *Operelor* lui M. Eminescu. Debutează în *Revista de istorie şi teorie literară* (1970). Debut editorial cu trad. romanului ceh *Domnul Theodor Mundstock* de L. Fuks (1973). Alte trad. din V. P. Barovicka, G. Simenon, E. Ionescu, Al. Ciorănescu. Ed. din I. Minulescu, T. Arghezi, L. Blaga, I. Barbu, Al. Rosetti, M. Eminescu, V. Voiculescu, Ş. Cioculescu şi I. L. Caragiale. Premiul Uniunii Scriitorilor (1996); Medalia jubiliară „Mihai Eminescu" (2000).

OPERA: Traduceri: L. Fuks, *Domnul Theodor Mundstock,* trad. şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1973; idem, *Cazul consilierului de poliţie,* Bucureşti, 1981; V. P. Borovicka, *Cifruri strcit secrete,* Bucureşti, 1984; E. Ionesco, *Prezent – trecut, trecut – prezent,* Bucureşti, 1993 (ed. II, 2003); G. Simenon, *Şcoala crimei,* Bucureşti, 1993; E. Ionescu, *Între vis şi viaţă. Convorbiri cu Claude Bonnfoy,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 291, 1995; G. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 23, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 32, 1998; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 9, 1998; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 13-14; 30, 1999; P. Dugneanu, în *Literatorul,* nr. 1-4, 2002; Constandina Brezu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2002; Roxana Răcaru, în *România literară,* nr. 3, 2003; Iulia Popovici, *ibidem,* nr. 17, 2003; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 18, 2003. **(A. S.)**

CIOCULESCU Şerban, n. 7 sept. 1902, Bucureşti – m. 25 iun. 1988, Bucureşti. Critic, istoric literar şi memorialist. Fiul lui Nicolae Cioculescu, inginer naval, şi al Constanţei (n. Millotea-nu). Frate cu Radu Ciocu-lescu. Tatăl lui Barbu Cioculescu. Institutul Schewitz-Thierrin şi Liceul „Traian" din Turnu Severin (1913-1920); Facultatea de Litere şi Filosofie (1920-1923) şi Facultatea de Drept (neterminată) a Univ. din Bucureşti; filologie romanică la Sorbona şi la École Pratique des Hautes Études (1926-1928). Colab. la *Săptămâna muncii intelectuale şi artistice, Vremea, Vitrina literară, Sepia, România literară* (a lui L. Rebreanu), *Revista Fundaţiilor Regale, Lumea, Viaţa Românească, Gazeta literară, România literară* (rubrica „Breviar"), *Ramuri Argeş, Cahiers roumains d'études littéraires, Manuscriptum, Flacăra*. A editat rev. *Viaţa universitară* şi *Kalende*, alături de Vl. Streinu, P. Constantinescu şi Tudor Şoimaru. Prof. secundar la Găeşti (1924-1935) şi Bucureşti (până în 1946); carieră universitară la Facultatea de Litere a Univ. din Iaşi (1946-1948) şi la Institutul Pedagogic din Piteşti (1963-1965); prof. şi şef de catedră la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1965-1974); redactor-şef la *Viaţa Românească* (1965-1967); director general al Bibl. Acad. (1967-1974). Membru al Acad. (1974). Debutează în *Facla literară* (1923), unde N. D. Cocea îi încredinţează cronica literară. Titular al cronicii literare la *Adevărul*, unde avusese iniţial ambiţia să facă gazetărie politică (1928-1937). Debut editorial în 1935, cu *Corespondenţa dintre I. L. Caragiale şi Paul Zarifopol*, completată, în 1964, cu *Documente inedite*. Continuă publicarea ed. de *Opere* a lui I. L. Caragiale, începută în 1930 de Paul Zarifopol (IV-VII, 1938-1942). Publicistica literară e tipărită în vol. *Aspecte lirice contemporane* (1942), *Aspecte literare contemporane* (1972) şi *Itinerar critic* (I-V, 1973-1989). În 1945 îşi tipăreşte teza de doctorat, monografia *Dimitrie Anghel*. În 1946 editează o excelentă *Introducere în poezia lui Tudor Arghezi*. Împreună cu Vl. Streinu şi T. Vianu publică vol. I din *Istoria literaturii române moderne*

(1944), căreia îi adaugă, în 1947, *Literatura militantă*. Diverse vol. de referinţă îi consacră lui I. L. Caragiale: *Viaţa lui I. L. Caragiale* (1940), *I. L. Caragiale* (1967), *Caragialiana* (1974). Îngrijeşte, cu Al. Rosetti şi Liviu Călin, *Opere* de I. L. Caragiale (I-III, 1959-1965, ed. critică). Scoate singur un vol. de *Scrisori şi acte* (1963). În 1971, publică *Medalioane franceze*, în 1977, vol. selectiv *Prozatori români*, urmat, în 1982, de vol. *Poeţi români*. Îngrijeşte o ed. din *Peregrinul transilvan* de Ion Codru-Drăguşanu (1942). Redactor responsabil al vol. al III-lea din tratatul *Istoria literaturii române*. Epoca marilor clasici (1973). Pref. şi studii introductive la vol. de Tudor Şoimaru, Mariana Dumitrescu, Ionel Pop, Lucian Blaga, Aurel Baranga, Ion Biberi ş.a. Memorialist (*Amintiri*, 1973). Adept al judecăţii obiective şi impersonale, al criticii intelectualiste şi estetice, spirit raţionalist dublat de un moralist redutabil, **C.** este considerat o autoritate în peisajul criticii şi istoriei literare moderne şi contemporane. Premiul Uniunii Scriitorilor (1972); Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor (1981).

OPERA: *Viaţa lui I. L. Caragiale*, Bucureşti, 1940 (ed. II, 1971; ed. III, 1972; ed. nouă, 1986); *Aspecte lirice contemporane*, Bucureşti, 1942; *Istoria literaturii române moderne*, I, în colab. cu Vl. Streinu şi T. Vianu, Bucureşti, 1944 (ed. II, 1985); *Dimitrie Anghel*. Viaţa şi opera, Bucureşti, 1945; *Introducere în poezia lui Tudor Arghezi*, Bucureşti, 1946 (ed. revăzută, 1971); *Curs de istoria literaturii române moderne.* Literatura militantă, 1947; *Varietăţi critice*, Bucureşti, 1966; *I. L. Caragiale*, Bucureşti, 1967; *Medalioane franceze*, Bucureşti, 1971; *Aspecte literare contemporane*, 1932-1947, Bucureşti, 1972; *Itinerar critic*, I-V, Bucureşti, 1973-1989; *Amintiri*, Bucureşti, 1973 (ed. II, 1981); *Caragialiana*, Bucureşti, 1974 (ed. nouă, 1987); *Viaţa lui I. L. Caragiale. Caragialiana*, Bucureşti, 1977; *Prozatori români.* De la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu, Bucureşti, 1977; *Poeţi români*, Bucureşti, 1982; *Introducere în opera lui Dimitrie Anghel*, Bucureşti, 1983; *Introduction à la poésie de Tudor Arghezi*, Bucureşti, 1983; *Argheziana*, Bucureşti, 1985; *Eminesciana*, Bucureşti, 1985; *Dialoguri literare*, Bucureşti, 1987; *Viaţa lui Caragiale,* ed. de B. Cioculescu, Bucureşti, 2001; *„Ciocoii vechi şi noi” de Nicolae Filimon,* Cluj-Napoca, 2001; *Caragialiana,* ed. îngrijită de B. Cioculescu, Bucureşti, 2003. Traduceri: Stendhal, *Lucien Leuwen. Roşu şi alb*, Bucureşti, 1962.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Şt. Bănulescu şi I. Purcaru, *Colocvii,* 1964; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; Vl. Streinu, *Pagini...*, II; Al. Piru, *Panorama...*; D. Cesereanu, *Ipostaze*, 1970; L. Călin, *Portrete şi opinii literare*, 1972; Gh. Grigurcu, *Idei şi forme critice*, 1973; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne*, 1975; E. Simion, *Scriitori...*, I; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, III; I. Vlad, *Lecturi constructive*, 1975; C. Regman, *Colocvial*, 1976; Sevastia Bălăşescu, *Contribuţii la o bibliografie critică – Şerban Cioculescu.* Opera în periodice, I (1923-1947), 1977; M. Ungheanu, *Lecturi şi rocade*, 1978; Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea*, 1980; Gh. Grigurcu, *Critici...*; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 27, 1982; M. Anghelescu, în *Contemporanul*, nr. 37, 1982; I. Biberi, în *România literară*, nr. 37, 1982; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 37, 1982; Al. Paleologu, în *România literară*, nr. 37, 1982; R. Enescu, în *Familia*, nr. 9, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 37, 49, 1982; E. Simion, în *România literară*, nr. 39, 1982; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 53, 1982; P. Marcea, în *Limba şi literatura română*, nr. 4, 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; V. Râpeanu, *Memoria şi feţele timpului*, 1983; S. Mioc, în *Orizont*, nr. 1, 1983; Alex. Ştefănescu, în *Tomis,* nr. 2, 1983; B. Buzilă, în *România liberă,* nr. 11996, 1983; Al. Piru, în *Ateneu*, nr. 5, 1983; I. Adam, *Planetariu*, 1984; C. Ciopraga, *Propilee*, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog...*; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; Dana Dumitriu, în *Ramuri*, nr. 7, 1985; *Şerban Cioculescu, interpretat de...*, 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; Al. Piru, *Critici...*; G. Dimisianu, *Clasici români din secolele XIX şi XX*, 1996; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 37, 1997; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4 1997; E. Manu, în *România literară*, nr. 22, 1998; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 560, 2001; Al. Săndulescu, *ibidem,* nr. 611, 2002; E. Manu, *ibidem,* nr. 636, 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 35, 2002; Gh. Grigurcu, *ibidem;* B. Cioculescu, *ibidem*; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 648; 681, 2003;

T. Vârgolici, *ibidem,* nr. 666, 2003; Doina Hanganu-Bumbăcescu, *ibidem,* nr. 657, 2003; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2003. **(A. S.)**

CIOFLEC Romulus, n. 23 mart. 1882, com. Araci, jud. Covasna – m. 13 nov. 1955, Bucureşti. Prozator şi publicist. Provine dintr-o familie de ţărani. După absolvirea Şcolii Normale din Câmpulung (1901), funcţionează doi ani ca învăţător la Chiojdeanca, ale cărei realităţi îi vor inspira romanul postum *Boierul* (1957); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1914); studiază un an la Berlin, beneficiind de o bursă (1920). Debutează editorial cu vol. de schiţe şi povestiri *Doamne, ajută-ne!* (1907). În 1911 devine, pentru doi ani, la cererea lui Vasile Goldiş, prim-redactor la ziarul *Românul* din Arad. Prof. la Pomârla, Chişinău, Timişoara şi Bucureşti. Prieten cu Panait Istrati. A publicat vol. de povestiri şi nuvele (*Lacrimi călătoare*, 1920; *Români din secuime,* 1942), note de călătorie (*Pe urmele Basarabiei,* 1927; *Cutreierând Spania,* 1928; *Sub soarele polar,* 1930), precum şi romanele *Vârtejul* (1937; Premiul „Ion Heliade Rădulescu" al Acad.), *Pe urmele destinului* (1943) şi *Boierul* (1957).

OPERA: *Doamne, ajută-ne!,* Bucureşti, 1907; *Lacrimi călătoare,* Iaşi, 1920; *Pe urmele Basarabiei.* Note şi impresii din revoluţia rusească, Bucureşti, 1927; *Cutreierând Spania.* Impresii de călătorie, Bucureşti, 1928 (ed. II, îngrijită, cuvânt înainte şi note de N. Jula, Bucureşti, 1988); *Sub soarele polar.* Impresii şi peripeţii din voiajul unor salvaţi de la naufragiu de spărgătorul Krasin, Bucureşti, 1930; *Vârtejul,* Bucureşti, 1937 (ed. II, pref. şi notă asupra ed. de M. Braga, Cluj-Napoca, 1979); *Români din secuime,* Bucureşti, 1942; *Pe urmele destinului.* O goană în jur de sine însuşi, I-II, Bucureşti, 1943 (ed. II, îngrijită şi cuvânt înainte de M. Braga, Cluj-Napoca, 1985); *Boierul,* Bucureşti, 1957 (ed. II, cuvânt introductiv de Perpessicius, ed. îngrijită şi text stabilit de M. Braga, Cluj-Napoca, 1988); *Epistolar Panait Istrati – Romulus Cioflec,* în *Manuscriptum,* nr. 1, 1970; *Trei aldămaşe,* Bucureşti, 1970; *Moarte cu bucluc,* piesă în trei acte, Sf. Gheorghe, 1998. Traduceri: E. M. Remarque, *Camarazii,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, în *Viaţa literară şi artistică,* nr. 20,1907; M. Sevastos, în *Viaţa Românească,* nr. l, 1921; Perpessicius, *Menţiuni...*, III; T. Vârgolici, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1957; Perpessicius, *Alte menţiuni...,* II; M. Braga, *Istoria literară ca pretext,* 1982; S. Teodorescu, în *România literară,* nr. 13, 1982; Lucia Demetrius, în *România literară,* nr. 41, 1983; M. Braga, în *Manuscriptum,* nr. 2,1984; S. Teodorescu, în *Contemporanul,* nr. 12,1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I. **(I. R.)**

CIOPRAGA Constantin, n. 12 mai 1916, Paşcani. Critic şi istoric literar. Fiul lui Constantin Ciopraga, agricultor, şi al Elenei (n. Nistor). Clasele primare (1923-1927) şi gimnaziale (1927-1932) la Paşcani. Liceul „Nicu Gane" din Fălticeni (1933-1937); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (1937-1942). În 1939-1940, stagiul militar la Şcoala de Ofiţeri de Rezervă din Bacău; 1941, pe front, din 1942 până în 1946, prizonier. Prof. la Seminarul teologic „Veniamin Costachi" din Iaşi (1947-1949); prof. la „Liceul Mixt" din Paşcani (1947-1949). Din 1949, cadru didactic la Facultatea de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi: lector (din 1951), conferenţiar (din 1957), prof. (din 1962). Şeful Catedrei de literatură română şi comparată (1963-1983). Între 1959 şi 1962 lector de lb. română la Paris. O vreme, rector al Institutului Pedagogic din Suceava (1962-1965). Dr. al Univ. din Bucureşti (1956); dr. docent la Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1968). Director la rev. *Cronica* (1966-1970). A debutat cu proză în rev. *Luminiţa* din Paşcani (1931). Activitatea de istoric literar, începută cu monografia *Calistrat Hogaş* (1960), continuă cu studii de acelaşi gen, consacrate lui G. Topârceanu (1966), M. Sadoveanu (1966; 1981), Hortensia Papadat-Bengescu (1973), M. Eminescu (1990) sau

cu sinteze de istorie literară: *Literatura română între 1900 şi 1918* (1970), *Personalitatea literaturii române* (1973). Unele cărţi sunt culegeri de studii critice: *Portrete şi reflecţii literare* (1967), *Între Ulysse şi Don Quijote* (1978), *Propilee* (1984) şi *Perspective* (2001). Autor al unui vol. de memorii (*Caietele privitorului tăcut,* 2001). Colab. la *Convorbiri literare, Cronica, Tribuna, Steaua, România literară* etc. Interesante confesiuni asupra experienţei biografice şi spirituale în *Transilvania*, intitulate *Între biografie şi meditaţie* (1982). Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1973; 1978); Premiul Uniunii Scriitorilor (1985; 1987); Premiul rev. *Convorbiri literare* (2001) şi *Ateneu* (2001). Îngrijeşte ed., critice din opera lui C. Hogaş, Mihai Codreanu şi G. Ibrăileanu, prefaţează reeditări din scrierile clasicilor şi ale contemporanilor. Îşi încearcă puterile creatoare în poezie (*Ecran interior*, 1975) şi în roman (*Nisipul*, 1989), mai mult pentru a face demonstrativ proba călinesciană de eşec al criticului în celelalte genuri. În spiritul criticii universitare tradiţionale, exegetul îşi cenzurează elanurile speculative, în scopul maximei fidelităţi faţă de textul analizat, se pliază după cum opera i-o cere, obedient faţă de intenţiile ei, mărturisite sau transparente.

OPERA: *Calistrat Hogaş,* Bucureşti, 1960; *G. Topârceanu,* Bucureşti, 1966; *Mihail Sadoveanu,* Bucureşti, 1966; *Portrete şi reflecţii literare,* Bucureşti, 1967; *Literatura română între 1900 şi 1918,* Iaşi, 1970; *Hortensia Papadat-Bengescu,* Bucureşti, 1973; *Personalitatea literaturii române,* Iaşi, 1973 (versiune franceză, 1985; versiune engleză, 1981; ed. revizuită şi adăugită, 1997); *Ecran interior*, versuri, Iaşi, 1975; *Între Ulysse şi Don Quijote*, Iaşi, 1978; *Mihail Sadoveanu.* Fascinaţia tiparelor originare*,* Bucureşti, 1981; *Propilee*. Cărţi şi destine, Iaşi, 1984; *Nisipul,* roman, Bucureşti, 1989; *Poezia lui Eminescu*. Arhetipuri şi metafore fundamentale, Iaşi, 1990; *Amfiteatru cu poeţi,* Iaşi, 1995 (ed. II, revăzută, 2001); *Caietele privitorului tăcut,* memorii, Iaşi, 2001; *Perspective,* studii critice, Iaşi, 2001; *Baltagul. Privire critică,* Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. D. Bălan, *Artă şi ideal*, 1975; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; G. Dimisianu, *Opinii literare*, 1978; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, 1979; I. Constantinescu, în *Cronica*, nr. 20, 1981; M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1981; L. Leonte, în *Cronica*, nr. 20, 1981; I. Simuţ, în *Steaua*, nr. 10, 1981; C. Trandafir, în *Ateneu*, nr. 2, 1982; Z. Sângeorzan*, Anotimpurile criticii,* 1983; V. Avram, în *Transilvania*, nr. 12, 1984; P. Marcea, *Atitudini critice*, 1985; G. Ţepelea, în *România literară*, nr. 12, 1985; C. Călin, în *Ateneu*, nr. 3, 1985; S. Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane*, 1987; L. Leonte, în *Cronica*, nr. 10-11, 1996; Catinca Agache, *ibidem*, nr. 12, 1996; A. Husar, în *Steaua*, nr. 4-5, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 4, 1996; M. Cimpoi, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1999; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 620, 2002; V. Iancu, în *România literară,* nr. 34, 2003 (interviu); C. Parascan, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2003. **(I. S.)**

CIORAN Emil, n. 8 apr. 1911, com. Răşinari, jud. Sibiu. – m. 29 iun. 1995. Eseist şi filosof. Fiul lui Emilian Cioran, preot, consilier mitropolitan, şi al Elvirei (n. Comaniciu). Şcoala primară în satul natal; Liceul „Gh. Lazăr” (1921-1928); studii de filosofie la Univ. din Bucureşti (1928-1931). În 1931 începe colab. la *Gândirea, Cuvântul, Calendarul, Pagini literare, Discobolul, Azi* etc. Prof. de filosofie la Liceul „Andrei Şaguna” din Braşov (1936-1937). În 1938 primeşte o bursă din partea statului francez şi se stabileşte apoi la Paris, unde continuă să publice în lb. franceză. Debut editorial cu eseul filosofic *Pe culmile disperării* (1934; Premiul Scriitorilor Tineri al Fundaţiilor Regale). A publicat ulterior vol. *Cartea amăgirilor* (1936), *Schimbarea la faţă a României* (1936), *Lacrimi şi sfinţi* (1937), impunând un stil eseistic caracterizat prin discursul fragmentar, abrupt, prin concentrarea meditaţiei până la forma aforistică, înrudită cu procedeul lui Lucian Blaga din *Discobolul* şi *Elanul insulei.* Integrându-se în cultura franceză, **C.** a publicat mai multe vol. de eseuri şi comentarii paraliterare, despre idei şi probleme existenţiale: *Précis de décomposition* (1949), *Syllogismes de l'amertume* (1952), *La tentation d'exister* (1956), *Histoire et*

Utopie (1960), *La Chute dans le Temps* (1964), *Le mauvais démiurge* (1969), *De l'inconvénient d'être né* (1972), *L'Avenir du Passé. Utopie et Littérature* (1973), *Écartelement* (1981), *Exercices d'admiration* (1986), *Aveux et Anathèmes* (1987). **C.** evoluează în toate aceste ipostaze către o poziţie filosofică stoică, preocupată de problema suferinţei şi a răului. Interesul strict literar al meditaţiei sale vizează dezbaterea istorică a conceptului de utopie literară (edenul, epoca de aur, insulele fericite, Atlantida etc.), comentariile sale în jurul romanului, ale jurnalului intim, multe înrudite cu atitudinea camilpetresciană. **C.** este, în acelaşi timp, un excepţional interpret al unora din capodoperele artelor plastice şi muzicii universale. Considerat ca un continuator al eseisticii lui Paul Valéry (de unde şi reacţia sa polemică în micul eseu *Valéry face à ses idoles*, 1970), **C**. este unanim apreciat pentru virtuţile majore ale stilului clasic al discursului său.

OPERA: *Pe culmile disperării*, Bucureşti, 1934 (alte ed.: 1998; 2000); *Cartea amăgirilor*, Bucureşti, 1936; *Schimbarea la faţă a României*, Bucureşti, 1936; *Lacrimi şi sfinţi*, Bucureşti, 1937 (alte ed.: 1998; 2001); *Eseuri*, antologie, trad. şi cuvânt înainte de M. Morariu, Bucureşti, 1988; *Revelaţiile durerii,* ed. îngrijită de Marina Vartic şi A. Sasu, Cluj-Napoca, 1990; *Antropologia filozofică*, ed. şi pref. de C. Barbu, Craiova, 1991; *Tratat de descompunere*, trad. de Irina Mavrodin, Bucureşti, 1992 (alte ed.: 1996; 2002); *Ispita de a exista*, în româneşte de E. Marcu, Bucureşti, 1992 (ed. II, 1997; 2002); *Istorie şi utopie*, trad. de E. Marcu, Bucureşti, 1992 (ed. II, 1997; altă ed., 2002); *Exerciţii de admiraţie*, trad. de E. Marcu, Bucureşti, 1993 (ed. II, 1997; 2003); *Amurgul gândurilor,* Bucureşti, 1994 (alte ed.: 1996; 1998; 2001); *Conştiinţa ca fatalitate,* Bucureşti, 1994; *Mărturisiri şi anateme,* Bucureşti, 1994 (altă ed., 2003); *Căderea în timp*, trad. de Irina Mavrodin, Bucureşti, 1994 (ed. II, 1998; ed. III, 2003); *Despre neajunsul de a te fi născut*, trad. de Fl. Sicoie, Bucureşti, 1995 (alte ed.: 1998; 2003); *12 scrisori de pe culmile disperării însoţite de 12 scrisori de bătrâneţe şi alte texte*, Cluj-Napoca, 1995; *Demiurgul cel rău*, trad. de E. Marcu, Bucureşti, 1995 (ed. II, 2003); *Scrisori către cei de-acasă*, ed. note şi indici de D. C. Mihăilescu, trad. de Tania Radu, Bucureşti, 1995; *Sfârtecare,* trad. de V. Russo, Bucureşti, 1995 (ed. II, 1998; III, 2003); *Cartea amăgirilor*, Bucureşti, 1996 (ed. III, 2000); *Cioran şi muzica,* ed. de V. Zografi, Bucureşti, 1996; *Ţara mea. Fragmente din corespondenţă şi convorbiri*, trad. de G. Liiceanu, Bucureşti, 1996; *Silogismele amărăciunii*, trad. de N. Bârna, Bucureşti, 1996 (altă ed., 2002); *Îndreptar pătimaş,* Bucureşti, 1997 (altă ed., 2001); *Antologia portretului.* De la Saint-Simon la Tocqueville, trad. şi note de P. Creţia, Bucureşti, 1997 (altă ed., 2003); *Despre Dumnezeu*, ed. de V. Zografi, Bucureşti, 1997; *Caiete* (1957-1972), I-III, trad. de E. Marcu şi V. Russo, Bucureşti, 1999; *Scrisori din tinereţe,* ed. îngrijită de Al. Condeescu, Bucureşti, 1999; *Caietul de la Talamanca.* Ibiza 31 iulie – 25 august 1966, text ales şi prezentat de Verena von der Heyden – Rynsch, trad. din franceză de E. Marcu, Bucureşti, 2000; *Carnet pour stenographie. Carnet pentru stenografie,* transcriere şi trad. de Traiana Necşa, trad. în lb. franceză, introducere şi note de Eugene von Herbeck, Sibiu, Leuven, 2000; *Dacă m-aş fi aruncat în Sena.* Convorbiri, Bucureşti, 2000; *Evreii – un popor de solitari,* trad. de Irina Mavrodin, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...,* P. de Boisdeffre, G. Picon, *Panorama de la nouvelle littérature française*, 1976; I. Bandrabur, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1983; idem, în *Tribuna*, nr. 2, 1985; M. Barbu, în *Steaua*, nr. 11, 1986; M. Braga, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 1, 1987; idem, *Recursul la tradiţie*, 1987; N. Manolescu, *Teme*, VII, 1988; E. Simion, în *Literatorul* nr. 11, 1992; *Convorbiri cu Cioran*, 1993; I. Maxim Danciu, *Partea şi întregul*, 1994; Carmen-Ligia Rădulescu, *Emil Cioran: conştiinţa ca fatalitate,* 1994; C. Ungureanu, *La vest de Eden*, 1995; C. Baltag, *Paradoxul semnelor*, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 6, 25, 1996; idem, *A doua viaţă*, 1997; *Pro şi contra E. Cioran: între idolatrie şi pamflet*, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 36, 1999; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 46; 47, 1999; Livius Ciocârlie, *Caietele lui Cioran,* 1999; W. Kluback, *Ispitele lui Cioran,* 1999; Fl. Ioniţă, *Viaţa şi opera lui E. Cioran,* 1999; I. Deaconescu, *Cioran sau Mântuirea prin negare,* 1999; Marta Petreu, *Un trecut deocheat sau „Schimbarea la faţă a României",* 1999; G. Ontelus, *Emil Cioran, un exeget al Căderii,* 2000; I. Deaconescu, *Dacă m-aş fi aruncat în Sena… Convorbiri cu Emil Cioran,* 2000; I. Vartic, *Cioran naiv şi sentimental,* 2000;

Alexandra Laignel – Lavastine, *Cioran. Eliade. Ionescu. L'oubli du fascisme,* 2000; V. Protopopescu, *Cioran în oglindă.* Încercare de psihanaliză, 2003; A. Acterian, *Cioran. Eliade. Ionescu,* 2003; Şt. Aug. Doinaş, *Evocări,* 2003; I. Necula, *Cioran – de la identitatea popoarelor la neantul valah,* 2003; Simona Modreanu, *Cioran sau Rugăciunea interzisă,* 2003; G. Bălan, *În dialog cu Emil Cioran,* 2003. **(D. C. M.)**

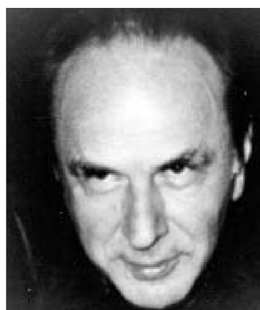

CIORĂNESCU Alexandru, n. 15 nov. 1911, com. Moroeni, jud. Dâmboviţa – m 19 nov. 1999, Santa Cruz de Tenerife. Istoric literar, comparatist, prozator, poet şi dramaturg. Fiul lui Ion Ciorănescu, învăţător, şi al Ecaterinei (n. Teodorescu). Frate cu Ioan I. Ciorănescu şi cu George Ciorănescu. Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti; Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, absolvită în 1933, o dată cu Şcoala de Arhivistică şi Paleografie. Elev la École Roumaine de la Fontenay-aux-Roses (1934-1939), trece doctoratul de stat la Paris, cu o teză despre *Ariosto în Franţa* (1938). Debutează în rev. şcolară *Vlăstarul* (1926). Colab. la *Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, Studii italiene, Revue de littérature comparée, Universul literar, Diogène, Ethos* etc. Debut editorial cu un studiu critic despre Alexandru Depărăţeanu (1936). Consilier cultural al ambasadei române de la Paris (1940; 1945-1946); lector de lb. română la Univ. din Lyon (1937-1940); director literar al Editurii Contemporane (1942-1945); director al Teatrului Municipal din Bucureşti (1944-1945); inspector general al artelor (1943-1946); director al rev. *Universul literar* (1944-1945). Întors la Paris, e destituit din funcţiile oficiale româneşti (1946); devine secretar al rev. *Le livre* (1947-1948); cercetător la Centre National de la Recherche Scientifique (1948); prof. de literatură franceză la Univ. din La Laguna (Tenerife, Spania) din 1948; *visiting professor* la Bahia Blanca, Bordeaux, Londra, Oxford. Romanist de reputaţie internaţională, a publicat lucrări esenţiale de istorie literară românească şi de literatură comparată, atât în domeniul teoriei (*Principios de literatura comparada*, 1964), cât şi în cel aplicat (asupra relaţiilor literaturii române cu literaturile franceză şi italiană a celei italiene şi spaniole cu cea franceză etc.), de lexicologie (*Diccionario etimologico rumano*, 1958-1966; *Los hispanismos en el francés clásico*, 1987), de bibliografie (bibliografia literaturii franceze din sec. al XVI-lea – al XVIII-lea), studii şi culegeri de documente de istorie română, balcanică, franceză şi spaniolă, a cercetat, prezentat şi tradus în lb. franceză textele rămase de la Columb, al cărui biograf şi analist a devenit (*Colón y Canarias*, 1959; *La primera biografia de Cristóbal Colón*, 1960; *Colón humanista*, 1967 etc.). Autor al unor studii de autoritate asupra literaturii spaniole din „secolul de aur" şi a reflexelor sale în spaţiul european (*El Barroco o el descubrimiento del drama*, 1957; *Le masque et le visage*, 1983), al unor cercetări monografice asupra utopiei, a temelor ruinelor, timpului, a Insulelor Canare în literatură etc., **C.** este, în acelaşi timp, şi scriitor (romancier, poet, dramaturg) şi virtuoz traducător, din lb. franceză în română, din lb. italiană şi spaniolă în franceză, din lb. engleză în spaniolă etc., unul dintre cei mai completi şi mai interesanţi oameni de litere pe care ţara noastră i-a dat culturii europene.

OPERA: *Alexandru Depărăţeanu*, Bucureşti, 1936; *L'Arioste en France, des origines à la fin du XVIII-ème siècle,* I-II, Paris, 1939 (ed. II, Torino, 1963); *Vie de Jacques Amyot d'après des documents inédits*, Paris, 1941; *La tradition historique et l'origine des Roumains*, Bucureşti, 1942; *Teatrul românesc în versuri şi izvoarele lui*, Bucureşti, 1943; *La Roumanie vue par les étrangers*, Bucureşti, 1944; *Literatură comparată.* Studii şi schiţe, Bucureşti, 1944; *Atlantic*, versuri, Santa Cruz de Tenerife, 1950; *Biografie pentru rândunele*, versuri, Santa Cruz de Tenerife, 1952; *Estudios de literatura espanola y comparada*, La Laguna, 1954; *Au revoir, Monsieur l'Ange,* teatru, Paris, 1954; *Don Carlos de Viana*, dramă în patru acte, Paris, 1954; *El Barroco o el descubrimiento del drama*, La Laguna, 1957 (versiune română de F. Tureacu, Cluj-Napoca, 1980); *Bibliographie de la littérature française du XVI-e siècle,* Paris, 1959; *Le couteau vert*, roman, Paris, 1963 (versiune germană, 1965; versiune românească de Ileana şi Mihai Cantuniari, Bucureşti, 1993); *Principios de*

literatura comparada, La Laguna, 1964; *Bibliographie de la littérature française du XVII-e siècle,* Paris, 1967; *Colón humanista*. Estudios de humanismo atlántico, Madrid, 1967; *Bibliographie de la littérature française du XVIII-e siècle,*Paris, 1972;*Vasile Alecsandri*, New York, 1973; *Bibliografia franco-española. 1600-1715*, Madrid, 1977; *Historia de Santa Cruz de Tenerife*, Santa Cruz, 1978; *Ion Barbu*, New York, 1981; *Le masque et le visage*. Du baroque espagnol au classicisme français, Genève, 1983; *Santa Cruz, primavera y poesía*, Santa Cruz de Tenerife, 1986; *José de Archieta, escritor*, La Laguna, 1987; *Care Daniel?,* roman, Bucureşti, 1995; *Amintiri fără memorie*, Bucureşti, 1995; *Ion Barbu*, Bucureşti, 1996; *Viitorul trecutului*. Utopie şi literatură, trad. din lb. franceză de Ileana Cantuniari, Bucureşti, 1996; *Principii de literatură comparată*, trad. de Tudora Şandru Mehedinţi, Bucureşti, 1997; *Eminescu sub fiorul timpului,* cuvânt înainte de N. Florescu, Bucureşti, 2000; *Paiaţa tristă,* povestiri, trad. de Simona Cioculescu, Bucureşti, 2002; *Dicţionarul etimologic al limbii române,* ed. îngrijită şi trad. din lb. spaniolă de Tudora Şandru-Mehedinţi şi Magdalena Popescu-Marin, Bucureşti, 2002. Traduceri: J. Moréas, *Stanţe*, Bucureşti, 1945; Dante, *La Divine Comédie*, introduction et notes, Genève, 1964.

REFERINŢE CRITICE: A. Marino, în *Ramuri,* nr. 9, 1969; M. Bucur, *Istoriografia...*; M. G. Popescu, în *Scripta Valachica*, vol. IV, 1972; M. Anghelescu, în *România literară*, nr. 23, 1983; A. Răuţă, în *Cuvântul românesc*, Hamilton (Canada), ian., 1984; *Alexandru Ciorănescu: l'homme et l'oeuvre*, 1991; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 25, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 2, 1996; V. Spinei, în *Cronica*, nr. 21-22, 1996; Tudora Şandru Mehedinţi, în *România literară*, nr. 49, 1999; M. G. Popescu, Şt. I. Ghilimescu, *Dinastia de cărturari a Ciorăneştilor,* 2000; Cristula Ştefănescu, *Între admiraţie şi iubire.* De vorbă cu Alexandru Ciorănescu, 2000; A. Marino, în *Jurnalul literar,* nr. 15-18, 2000; Cristina Balinte, *ibidem,* nr. 5-10, 2001; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 647, 2002; idem, în *România literară,* nr. 2, 2003; Farkas J., *ibidem,* nr. 11, 2003 (interviu). **(M. A.)**

CIORĂNESCU George, n. 19 mart. 1918, com. Moroeni, jud. Dâmboviţa – m. 6 febr. 1993, München (Germania). Poet, prozator şi tradu-cător. Fiul lui Ion Ciorănescu, învăţător, şi al Ecaterinei (n. Teodorescu). Frate cu Ioan I. Ciorănescu şi cu Alexandru Ciorănescu. Studii liceale la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti (bacalaureat în 1936); studiază ştiinţele politice la Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1940; licenţa în drept în 1941). Dr. în ştiinţe politico-economice al Univ. din Cluj (1946). Membru al Institutului de Ştiinţe Administrative din Bucureşti (1946). Licenţiat în filosofie al Univ. din Bucureşti (1947). Asistent (1947) la Şcoala Politehnică din Bucureşti. Unul dintre fondatorii organizaţiei federaliste europene Nouvelles Équipes Internationales (Roma, 1948), devenită Union Internationale des Démocrates Chrétiens. Stabilit în Occident, este secretar (1951-1955), apoi secretar general (1957-1958) şi consilier (1958) al Fundaţiei Regale Universitare „Carol I" din Paris; redactor-şef (1955-1957; 1958-1965) la Radio Europa Liberă din München, unde exercită şi funcţia de vicedirector al departamentului românesc (1965-1970); cercetător principal la secţia de cercetări a acestui post de radio (1982-1984). Membru în Fédération Internationale des Journalistes din Bruxelles (1964); membru asociat în Conseil Fédéral du Mouvement Européen din Bruxelles (1980), în Fondation de l'Avenir din Paris (1982), al Acad. Româno-Americane (din 1986) şi membru fondator al Institut für Rumänienforschung din München. Cavaler al Ordinului de Malta (din 1982). Debutează cu poezie în rev. Colegiului „Sf. Sava" (1935), pe care o şi redactează (1935-1936). Principalele sale preocupări se orientează timp de mai multe decenii spre probleme de drept, administraţie, politologie, economie politică şi istorie. Prestigios specialist în probleme româneşti, participă în foruri internaţionale la dezbaterea unor chestiuni legate de soarta ţărilor din Răsăritul european (România îndeosebi) şi de viitorul Europei. Publică numeroase studii în rev. *La Nation Roumaine* (Paris), *Revue des Études Roumaines* (Paris), *East Europe* (New York),

Unirea (Cleveland), *Sécurité européenne* (Paris), *Destine* (Madrid), *Revista scriitorilor români* (München), *Apoziţia* (München) etc., consacrate unor probleme controversate privind istoria românilor (figura lui Iancu de Hunedoara, a lui Nicolae Olahus, bătălia de la Baia, personalitatea lui D. Cantemir, soarta Bucovinei şi a Basarabiei – despre care a scris o carte fundamentală, *Bessarabia,* 1985 –, a ţărănimii supuse colectivizării forţate, relaţiile românilor cu Imperiul Otoman etc.). O parte a activităţii şi-o consacră literaturii, fondând la München cenaclul şi revista *Apoziţia* (1969). Debut editorial cu vol. de versuri *Ystud* (1950), urmat de alte plachete: *Codicil* (1952), *Poeme fără răspuns* (1952), *Poeme prea târzii* (1954), *Morior ergo sum* (1981) şi *Catrene definitorii diezate* (1987). A colaborat la *Biographisches Lexikon Südosteuropa* (1972-1974), cu art. despre oameni politici români, şi la *Kindler Literatur Lexikon* (1968-1972), cu art. despre I. Agârbiceanu, D. Bolintineanu, P. Ispirescu, I. Teodoreanu ş.a. A dat câteva contribuţii critice şi istorico-literare referitoare la Al. Busuioceanu (*Revista scriitorilor Români,* 1982) şi Ion Barbu (*Apoziţia,* 1974; 1986-1988), a scris nuvele, impresii de călătorie, eseuri şi a tradus din Shakespeare, T. S. Eliott, A. Machado, precum şi din creaţia lirică spaniolă a lui Al. Busuioceanu.

OPERA: *Ystud.* Poeme amare, gravuri de Iliu, Paris, 1950; *Codicil,* Paris, 1952; *Poeme fără răspuns,* Paris, 1952; *Poeme prea târzii,* Paris, 1954; *Canare,* Paris, 1961; *Miguel,* Paris, 1961; *Un počte roumain en Espagne: Al. Busuioceanu,* Paris, 1962; *Un român prin Grecia,* Paris, 1967; *Morior ergo sum,* ilustraţii de Radu, München, 1981; *Bessarabia.* Contested Land Between East and West, München, 1985; *Catrene definitorii diezate,* München, 1987. *Traduceri.* F. García Lorca, *Bocet pentru Ignacio Sánchez Mejías,* Paris, 1959; A. Machado, *Câmpiile Soriei,* Paris, 1960; Al. Busuioceanu, *Opt poeme din ciclul Nenumita lumină,* Paris, 1963; W. Shakespeare, *Pătimaşul pelerin,* cu desene de E. Drăguţescu, Paris, 1966; *Mai aproape de îngeri,* antologie din lirica religioasă, München, 1986; *Metaerotism imaginar,* versuri, München, 1990; *Românii şi ideea federalistă,* ed. de Georgeta Penela Filitti, Bucureşti, 1996; *Basarabia, pământ românesc,* ed. de Crisula Ştefănescu şi M. Cazacu, Bucureşti, 2002; *Basarabia, pământ românesc disputat între Est şi Vest,* trad. din engleză de M. Cazacu, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: P. Chihaia, în *Apoziţia,* München, nr. 8-9, 1982-1985; N. Catanoy, în *World Literature Today,* vol. 57, nr. 3, 1983; I. Negoiţescu, în *Familia,* nr. 11, 1991; P. Chihaia, în *România literară,* nr. 11, 1993; Ioana Pârvulescu, *ibidem,* nr. 22, 1993; N. Stroescu-Stănişoară, în *Jurnalul literar,* nr. 11-12, 1993; Viorica Nişcov, în *România literară,* nr. 1, 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 39, 1999; Şt. Delureanu, *Geneza Europei comunitare,* 1999. **(M. Z.)**

CIORĂNESCU Ioan I., n. 27 mai 1905, com. Moroeni, jud. Dâmboviţa – m. 18 oct. 1926, com. Geoagiu, jud. Hunedoara. Poet şi traducător. Fiul lui Ion Ciorănescu, învăţător, şi al Ecaterinei (n. Teodorescu). Frate cu Alexandru Ciorănescu şi cu George Ciorănescu. Urmează cursurile liceelor bucureştene „Mihai Viteazul" şi „Spiru Haret"; în 1925 se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie, secţia franceză şi italiană, a Univ. din Bucureşti, dar, bolnav de tuberculoză, nu reuşeşte să termine primul an de studii. Debutează la rev. pentru copii şi tineret *Lumea copiilor, Universul copiilor, Foaia tinerimii* (1920). În 1924 a fondat şi, până în 1925, a condus rev. şcolară *Vlăstarul.* Între 1922 şi 1926 a colaborat şi la *Adevărul literar, Viaţa literară, Cuvântul literar, Gândirea, Universul literar, Foaia vremii,* cu poezii orig. şi trad. În 1924, debut editorial cu trad. tragediei *Esther* de Racine. Trad., risipite prin rev., apar postum, în vol. *Antologia poeziei franceze* (1937). Publică vol. *Poveşti în versuri* (1925) şi *Prichindel* (1925). Postum, apare şi vol. *Vestiri* (1937). Au rămas în ms trad. tragediei shakespeariene *Macbeth* şi alte tălmăciri din literatura universală.

OPERA: *Poveşti în versuri,* Bucureşti, 1925; *Prichindel.* Versuri pentru copii, Bucureşti, 1925; *Vestiri.* Versuri, pref. de T. Vianu, Bucureşti, 1937; *Vestiri. Antologia poeziei franceze,* cuvânt înainte

de Al. Philippide, prezentare de T. Vianu, Bucureşti, 1980. Traduceri: Racine, *Estera,* Bucureşti, 1923; *Antologia poeziei franceze*, Bucureşti, 1937.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria*...; I. Rotaru, *O istorie*..., II. **(C. A. M.)**

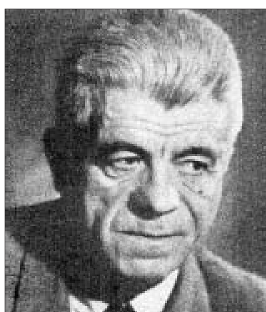

CIPARIU **Timotei**, n. 21 febr. 1805, satul Pănade, com. Sâncel, jud. Alba – m. 3 sept. 1887, Blaj. Cărturar şi filolog. Fiu al lui Iacob Ţipar şi al Salomiei (n. Frăţilă), ţărani. Urmează gimnaziul şi cursul filosofic (1816-1822), apoi Seminarul Teologic (1822-1825) la Blaj, unde se formează în cultul Şcolii Ardelene; îşi desăvârşeşte pregătirea intelectuală ca autodidact. Se consacră carierei didactice, în şcolile Blajului (1825-1873); prof. de lb. română şi filosofie la gimnaziu şi seminar, director al gimnaziului (1854-1873), autor de cărţi teologice, educative etc. şi manuale: *Compendiu de gramateca limbei române* (1855), *Elemente de filosofie* după W. T. Krug (I-II, 1861-1863), trad. ce propune filosofia kantiană etc. Preot greco-catolic, canonic, vicar, prepoziu mitropolitan; proprietar de tipografie şi editor (1833-1866) de cărţi, gazete, rev., răspândite la românii de pretutindeni; organizează (în jurul lui 1830), cu G. Bariţ ş.a., spectacole teatrale, susţinute de elevii blăjeni; joacă un rol de prim-plan în revoluţia de la 1848 în Transilvania. Debutează editorial cu *Ecloga pastorală* (1833); colaborează la *Foaie literară, Foaie pentru minte, inimă şi literatură, Gazeta de Transilvania* etc.; editează *Organul luminărei*, prima rev. scrisă integral cu litere latine (1847-1848), *Învăţătorul poporului* (1848), *Arhiv pentru filologie şi istorie* (1867-1872). Membru fondator (1861) şi primul vicepreşedinte al Astrei (din 1878); membru activ al Soc. Germane de Orientalistică de la Berlin; membru fondator (1866) şi vicepreşedinte al Soc. Academice Române (din 1867). Dimensiune supremă a paşoptismului cultural în Transilvania, activitatea sa îi conferă în epocă o prestanţă şi o autoritate morală absolute; icoana lui postumă e învăluită încă în luminile legendei. Primul mare lingvist român şi cel mai important reprezentant al latinismului, **C.** a dat o operă de sinteză: *Principia de limbă şi de scriptură* (1847-1848), *Elemente de limbă română după dialecte şi monumente vechi* (1854), *Crestomaţie sau Analecte literare* (1858), *Gramatica limbei române* (I *Analitica*, 1869, premiată de Soc. Academică Română; II *Sintetica*, 1877), *Despre limba romnă. Suplement la Sintactică* (1877). Erudit şi poliglot, umanist de mărime europeană, înrudit prin formaţie şi vocaţie filologică cu B. P. Hasdeu, **C.** ilustrează, alături de acesta, tradiţia enciclopedică, prelungită de la D. Cantemir la M. Eliade.

OPERA: *Ecloga. Întru mărirea Măriei Sale... Domnu D. Ioan Lemenyi...*, Blaj, 1833; *Extract de ortografie cu litere latineşti,* Blaj, 1841; *Principia de limbă şi de scriptură,* în *Organul luminărei*, nr. LVI-LXI, LXIII, 1847-1848 (ed. II, 1866); *Elemente de limbă română după dialecte şi monumente vechi,* Blaj, 1854; *Ştiinţa S. Scripture*, Blaj, 1854; *Acte şi fragmente latine româneşti pentru istoria bisericei române,* Blaj, 1855; *Compendiu de gramateca limbei române*, Blaj, 1855; *Crestomaţie sau Analecte literare din cărţile mai vechi şi nouă româneşti, tipărite şi manuscrise, începând de la secolul XVI până la al XIX,* cu *Notiţă literară*, Blaj, 1858; *Elemente de poetică, metrică şi versificaţiune*, Blaj, 1860; *Începutul creştinărei la români,* Blaj, 1866; *Gramateca limbei române,* I *Analitica,*II *Sintetica*, Bucureşti, 1869-1877; *Despre limba română. Suplement la Sintactică,* Blaj, 1877; *Început de autobiografie*, ed. de Şt. Manciulea, Blaj, f.a.; *Călătorie în Muntenia la 1836,* în *Prietenii istoriei literare*, vol. I, 1931; *Jurnal*, ed. îngrijită, pref., note şi glosar de Maria Protase, Cluj, 1972; *Poezii,* ed., antologie, pref. şi note de N. Albu, Cluj-Napoca, 1976; *Băile de la Media, 18/30 mai 1858,* în *Manuscriptum*, nr. 3, 1976; *G. Bariţ şi contemporanii săi*, IV, Bucureşti, 1978; *Discursuri,* ed. îngrijită, antologie şi glosar de Şt. Manciulea şi I. Buzaşi, pref. şi bibliografie de I. Buzaşi, Cluj-Napoca, 1984; *Opere*, I, ed. îngrijită de Carmen-Gabriela Pamfil, introd. de G. Istrate, Bucureşti, 1987; *Timotei Cipariu.* Corespondenţă primită, ed. îngrijită de L. Botezan, I. Botezan şi Ileana Cuibus, Bucureşti, 1992; *Pagini literare,* antologie, postfaţă, bibliografie şi glosar de I. Buzaşi, Bucureşti, 1999. Traduceri: W. T. Krug, *Elemente de filosofie*, I-II, Blaj, 1861-1863.

REFERINŢE CRITICE: I. Raţiu, *Timotei Cipariu*, 1905; N. Iorga, *Istoria...*, I-III, Ov. Densusianu,

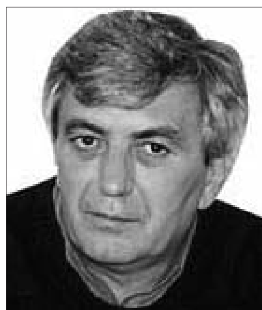
Literatura română modernă, III, 1933; Şt. Manciulea, *Timotei Cipariu şi Academia Română*, 1941; idem, *Contribuţii noi la viaţa şi activitatea lui T. Cipariu*, 1942; idem, *Timotei Cipariu şi Astra*, 1943; M. Guboglu, în *Limbă şi literatură*, vol. III, 1957; Mioara Avram, în *Limba română*, nr. 5, 1966; S. Jakó, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, 1967; *I. L. R.,* II; I. Breazu, *Studii de literatură română şi comparată,* I, 1970; I. Pervain, *Studii de literatură română,* 1971; I. Muşlea, *Cercetări etnografice şi de folclor*, 1971; I. Botezan şi Al. Matei, *Arhiva personală Timotei Cipariu*, 1982; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985; M. Anghelescu, *Lectura operei*, 1986; J. Hajós, *Timotei Cipariu şi filosofia*, 1987; V. Niţu şi Tr. Vedinaş, *Timotei Cipariu*, 1988; I. Holban, *Literatura subiectivă*, I, 1989; Mircea Popa, *Timotei Cipariu, Ipostazele enciclopedismului*, 1993; Mircea Popa, *Timotei Cipariu: ipostazele enciclopedistului*, 1993. **(M. Pr.)**

CIPRIAN George (pseud. lui Gheorghe Constantin-Constantinescu), n. 14 iun. 1883, Buzău – m. 7 mai 1968, Bucureşti. Dramaturg şi prozator. Termină Liceul „Gh. Lazăr" din Bucureşti (1902), fiind coleg cu Urmuz, care-l va influenţa profund. Licenţiat în drept şi litere. În 1907 absolvă şi Conservatorul de Artă Dramatică (clasa Nottara), fiind angajat la Teatrul Naţional din Craiova (1907), apoi la Teatrul Naţional din Bucureşti (1908). Ca actor, are predilecţie pentru rolurile malefice: Richard al III-lea, Macbeth, Franz Moor, Gregers Werle din *Raţa sălbatică,* Krogstad din *O casă de păpuşi*, Engstrand din *Strigoii*, Jean din *Domnişoara Julia*, Jack Spintecătorul din *Cutia Pandorei*, Rogojin din *Idiotul*, Kleşci din *Azilul de noapte*, Sbilţ din *Patima roşie* etc. Jocul său de scenă se bazează pe modalităţi de expresie sumbre şi violente, **C.** având predispoziţii temperamentale pentru rolurile naturiste ori expresioniste, pentru personajele torturate de procese de conştiinţă. Debutul literar şi-l face cu un fragment din *Omul cu mârţoaga* în rev. *Sinteza* (1927). Comedia aceasta, jucată tot în 1927, e o piesă despre credinţa în predestinare; a fost reprezentată şi la Berlin (1929), Praga (1930), Berna (1932) şi Paris (1937, de Compania Pitoëff). Ideea predestinării şi aceea a înclinaţiei histrionice a umanului se adâncesc în romanul *Soţ or făr' dă* (1936) şi în comediile *Capul de răţoi* (1940) şi *Un lup mâncat de oaie* (1947). Comedia *Nae Niculaie* (1928) e o parabolă pacifistă, partea a treia a piesei devenind apoi o creaţie, independentă: comedia *Ioachim – fiul poporului* (1966). Vol. de memorialistică *Cutia cu maimuţe* (1942) şi *Măscărici şi mâzgălici* (1958) evocă etapele formării sale spirituale, având valoare documentară prin schiţarea unor profiluri actoriceşti.

OPERA: *Omul cu mârţoaga*, Bucureşti, 1927; *Nae Niculae,* Bucureşti, 1928; *Soţ ori făr' de,* Bucureşti, 1936; *Capul de răţoi,* Bucureşti, 1940; *Cutia cu maimuţe,* Bucureşti, 1942; *Măscărici şi mâzgălici*, Bucureşti, 1958; *Scrieri,* I-II, pref. de P. Pintilie, Bucureşti, 1965; *Ioachim – fiul poporului*, în rev. *Manuscriptum,* nr. 3, 1973; *Omul cu mârţoaga,* Bucureşti, 1983; *Scrisori către Dumitru Trancă,* ed. de Marcela Chiriţă, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: S. Froda, în *Rampa,* nr. 2913, 1927; P. Şeicaru, în *Cuvântul*, nr. 891, 1927; O. Şuluţiu, în *Gândirea,* nr. 5, 1941; G. Călinescu, *Istoria...;* G. Banu, în *Teatrul,* nr. 8, 1966; Al. Piru, *Panorama*...; V. I. Popa, *Scrieri despre teatru,* 1969; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* III; I. M. Sadoveanu, *Scrieri,* V, 1978; I. Massoff, *Teatrul românesc*, VII-VIII, 1978-1981; I. Vartic, *Modelul şi oglinda*, 1982; N. Carandino, *Teatrul aşa cum l-am văzut,* 1986; A. Sasu – Mariana Vartic, Dramaturgia..., I; Anca Maria-Rusu, în *Dacia literară,* nr. 36, 1998. **(I. V.)**

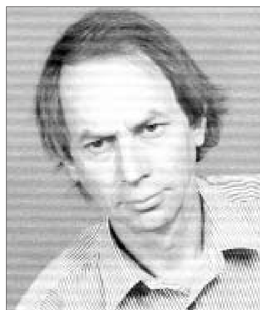

CISTELECAN Al.[exandru], n. 2 dec. 1951, Aruncata, com. Suatu, jud. Cluj. Eseist şi critic literar. Fiul lui Alexandru Cistelecan şi al Matei (n. Baciu), ţărani. Şcoala generală în satul natal (1958-1966); Liceul „Ady-Şincai" din Cluj (1966-1970); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-italiană (1970-1974). Prof. la Cehu Silvaniei, jud. Sălaj (1974-1975); metodist la Casa

de cultură orăşenească din Oraşul Dr. Petru Groza (Ştei), jud. Bihor (1975-1980); metodist la Casa municipală de cultură Oradea (1980-1987); redactor (1987-1993) şi redactor-şef adjunct (din 1993) la rev. *Vatra* din Târgu-Mureş; lector de literatură română contemporană la Univ. „Transilvania" din Braşov (1994-2000); din 2001, conferenţiar la Univ. „Petru Maior" din Târgu-Mureş. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Ion Pillat şi pillatismul* (2000). Colab. la *Echinox, Familia, Vatra, Luceafărul, Orizont, Euphorion, Tomis, Cultura* etc. A colaborat la vol. *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu* (1991), *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice* (1994), *Politica nell'Est* (1995), *Dicţionarul scriitorilor români* (I-IV, 1995-2002), *Europeni la noi acasă* (1998), *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2000), *Întoarcerea învinsului. Întâlniri cu Mircea Zaciu* (2001), *Provincia 2000* (2002) şi *Provincia 2001* (2003). Redactor-coordonator al rev. *Provincia,* Cluj (2000-2003). Debutează în *Echinox* (1993). Debut editorial cu *Poezie şi livresc* (1987), urmat de alte două vol. de eseuri (*Celălalt Pillat,* 2000; *Top Ten,* 2000), micromonografia *Mircea Ivănescu* (2003) şi *11 dialoguri (aproape teologice),* 2003. Premiul rev. *Familia* (1994); Premiul rev. *Ateneu* (1995); Premiul rev. *Discobolul* (1999); Premiul ASPRO (2001); Premiul Uniunii Scriitorilor (2001); Premiul rev. *Cuvântul* (2001); Premiul Filialei din Târgu-Mureş a Uniunii Scriitorilor (2001); Premiul rev. *Tomis* (2001).

OPERA: *Poezie şi livresc,* critică literară, Bucureşti, 1987; *Celălalt Pillat,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Top Ten,* critică literară, Cluj-Napoca, 2000; *Mircea Ivănescu. Micromonografie,* Braşov, 2003; *11 dialoguri (aproape teologice),* Târgu-Lăpuş, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 27, 1987; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 28, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 28, 1987; R. Enescu, în *Familia,* nr. 8, 1987; Gh. Grigurcu, *ibidem*; I. Pop, în *Steaua,* nr. 8, 1987; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 10, 1987; I. Pop, în *România literară,* nr. 1, 2001; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 2, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 15, 2001; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 6, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 3, 2003; T. Urian, *ibidem,* nr. 44, 2003; C. M. Popa, în *Ramuri,* nr. 3-4, 2003. **(A. S.)**

CIUBAN Gavril, n. 10 iul. 1951, Vişeu de Sus, jud. Maramureş. Poet şi prozator. Fiul lui Gavrilă Ciuban, pădurar, şi al Mariei (n. Bumbac). Şcoala elementară în Vişeu de Sus (1958-1966); şcoala profesională pentru revizori CFR, Buzău (1966-1969); liceul la Caracal, jud. Olt (1969-1973). Colab. la *România literară, Luceafărul, Cronica, Tribuna, Familia, Transilvania* etc. A colaborat la vol. colective *Nord '75* (1975), *Caietele Măiastra* (1982), *Un sfert de veac de poezie* (1998), *Umbra noastră Cuvântul* (2003). Fondator al Cenaclului literar „Alexandru Deiac" din Vişeu de Sus (1995). Debutează în *Cronica* (1975). Debut editorial cu vol. de poeme *Cultivatorul de pietre şi tandra dihanie* (1992), urmat de *Fântâna cu ghinturi* (1996), *Poeme* (2000) şi ed. bilingvă româno-italiană *Est* (2002). Autorul vol. de proză scurtă şi poeme *Versuri din proză* (2000). Premiul rev. *Lueafărul* (1982); Premiul rev. *România literară* (1985); Premiul Salonului de Carte, Cluj (1993); Premiul Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *Cultivatorul de pietre şi tandra dihanie,* versuri, Cluj-Napoca, 1992; *Fântâna cu ghinturi,* versuri, Sighetu-Marmaţiei, 1996; *Versuri din proză,* proză scurtă şi poeme, Baia Mare, 2000; *Poeme,* antologie de autor, Cluj-Napoca, 2000; *Est,* versuri, ed. bilingvă româno-italiană, pref. de I. Flora, trad. italiană de Gabriela Lungu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 46, 1992; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1993; T. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 8, 1993; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 2000; L. Perţa, în *Familia,* nr. 9, 2001. **(A. S.)**

CIURA Alexandru, n. 15 nov. 1876, Abrud – m. 2 mart. 1936, Cluj. Prozator şi publicist. Provine dintr-o veche familie de preoţi din Ţara Moţilor, participanţi la revoluţia din 1848, alături de Avram Iancu. Liceul la Blaj şi Sibiu (1894); studii teologice şi filologice la Budapesta (1894-1902); licenţa cu o teză despre *Eminescu şi Coşbuc* (1903). Debut cu un foileton în rev. sibiană *Tribuna* (1895). Debut editorial cu vol. de schiţe şi „efemeride" *Visuri trecute* (1903). Primul redactor-şef (1902-1903) al rev. *Luceafărul,* apărută la Budapesta, colaborator asiduu până la suprimarea publicaţiei (1914). A mai colaborat la *Lupta* (Budapesta), *Cosânzeana, Familia, Revista politică şi literară, Pagini literare, Gând românesc, Societatea de mâine.* Conduce *Unirea* din Blaj (1918), transformată de el în „ziar naţional cotidian", factor activ în pregătirea Adunării de la Alba Iulia. Semnează şi cu pseud. Al., Alfa, Simin, Petronius, Pribeag etc. Prof. la Liceul Arhiepiscopesc din Blaj (1913-1918); director la Liceul „Gh. Bariţiu" din Cluj până la sfârşitul vieţii. Intensă activitate culturală în cadrul Astrei. În vol. de proză *Icoane* (1906), *Amintiri* (1911), *În război* (1915), *Sub steag strein* (1920) etc., evocă lumea primitivă a Apusenilor, frământările generaţiei tinere de intelectuali români ardeleni, suferinţele războiului, într-o manieră tradiţională, apropiată de temele şi stilul lui Agârbiceanu.

OPERA: *Visuri trecute,* Blaj, 1903; *Eminescu şi Coşbuc.* Note comparative, Blaj, 1903; *Educaţia vechilor elini,* Blaj, 1905; *Icoane,* Budapesta, 1906; *Amintiri. Schiţe şi nuvele,* pref. de Oct. C. Tăslăuanu, Orăştie, 1911; *Foiletoane* (1907-1910), Beiuş, 1912; *În război,* Blaj, 1915; *Fraţii.* Povestiri din război, Arad, 1916; *Scrisoare în cealaltă lume.* Schiţe de război, Arad, 1917; *Sub steag strein.* Schiţe şi povestiri din Ardeal. 1915-1916, Bucureşti, 1920; *Iscariot.* Schiţe, Arad, 1925; *Homunculus,* Bucureşti, f.a.; *Scrieri alese,* ed. îngrijită de A. Millea, pref. de M. Zaciu, Bucureşti, 1966; *Povestire pe scurt a vieţii lui Avram Iancu,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare,* 1915; I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire,* 1937; Perpessicius, *Lecturi...* **(M. Z.)**

CIUREA Doina, n. 20 febr. 1938, Constanţa – m. 1999, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Ioan Ciurea, tehnician, comandor de aviaţie, şi a Mariei (n. Ostroveanu), prof. Soţia lui Nichita Stănescu (1962-1981). Şcoala elementară şi liceul la Bucureşti; Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1952-1954); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1957). Debutează cu versuri în *Viaţa Românească* (1952). Colaborează cu proza scurtă şi eseuri la *Tânărul scriitor, Gazeta literară, România literară, Contemporanul, Luceafărul, Tomis* etc. Debut editorial cu vol. de schiţe *Dialog despre eroare* (1969). Alte vol., *Tu, care treci pe aici* (1973), *Schiţe bucureştene* (1975), romanele *O lacrimă de privit* (1970), *Neliniştitul iunie* (1979), *Ion Ion* (1991), precum şi vol. de eseuri *Descifrări* (1977) dau imaginea unei creaţii elaborate, nuanţată în observaţie şi idei.

OPERA: *Dialog despre eroare,* Bucureşti, 1969; *O lacrimă de privit,* Bucureşti, 1970; *Tu, care treci pe aici,* Bucureşti, 1973; *Schiţe bucureştene,* Bucureşti, 1975; *Descifrări,* Bucureşti, 1977; *Neliniştitul iunie,* Bucureşti, 1979; *Ion Ion,* roman, Bucureşti, 1991; Traduceri: Soseki Natsume, *Zbuciumul inimii,* în colab. cu Elena Suzuki, Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, *Scriitori...*; S. Titel, *Pasiunea lecturii,* 1976; Victoria Dimitriu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-16, 1995; C. Călinescu, în *Contemporanul,* nr. 3, 2001. **(I. C.)**

CIUREZU D.[umitru], n. 7 nov. 1897, com. Pleniţa, jud. Dolj – m. 5 ian. 1978, Sibiu. Poet. Al patrulea copil al lui Ion Ciurezu şi al Anicăi (n. Potârcă), agricultori. Urmează clasele primare în com. natală (1904-1908), gimnaziul la Colegiul Naţional din Craiova (1908-1912) şi cursul superior la Liceul „Alexandru Lahovari" din Râmnicu-Vâlcea,

întrerupt din cauza războiului. Mobilizat (1916-1918), participă, ca sublocotenent, la luptele de la Oituz-Cireşoaia (1917). Lăsat la vatră în 1918, îşi continuă studiile liceale în particular (bacalaureatul în 1920); urmează Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, fiind coleg cu Ş. Cioculescu, Vl. Streinu şi P. Constantinescu. Debutează cu poezia *Peisaj şi suflet* în *Viaţa studenţească* (1921), iar editorial cu vol. *Răsărit* (1927; Premiul „Dr. C. Păcurariu-Bianu" al Acad.), dedicat lui O. Goga. Pentru al doilea vol., *Pământul luminilor mele* (1940), obţine Premiul „Ion Heliade-Rădulescu" al Acad. Va mai publica poemul ciclic *Cununa Soarelui* (1942). Director, timp de cincisprezece ani, al rev. *Albina* (fondată de Spiru Haret), unde a iniţiat col. de popularizare „Biblioteca Albina"; a îngrijit şi prefaţat două lucrări: Petre Ispirescu, *Isprăvile şi viaţa lui Mihai Viteazul* (1939) şi Grigore Ureche şi Simion Dascălu, *Din Letopiseţul Ţării Moldovei* (1939). În 1944 se stabileşte la Sibiu şi funcţionează un timp, cu sprijinul lui M. Sadoveanu, la Filiala din Cluj a Acad. Române, secţia Sibiu. Conform unei dezvăluiri datorate lui Z. Stancu (şi consemnată de Florin Mugur în vol. *Vârstele raţiunii. Convorbiri cu Paul Georgescu,* 1982), **C.** ar fi adevăratul autor al romanului *Mitrea Cocor,* semnat de M. Sadoveanu. Colaborează la *Foaia tinerimii, Ţara noastră, Societatea de mâine, Gândirea, Revista scriitoarelor şi scriitorilor români, Viaţa Românească, Propilee literare, Muzică şi poezie, Azi, Ramuri, Transilvania, Tribuna* etc. A lăsat în ms vol. *Oierii, Sus, la nunta stelelor* şi *Inelul minunilor.* Reprezentant tipic al tradiţionalismului interbelic în varianta sa oltenească, **C.** este creatorul unei poezii exuberant-vitaliste şi bucolic-tradiţionaliste, hrănită din folclor, rusticitate, datină creştină, trecut voievodal, haiducie şi limbaj regionalist.

OPERA: *Răsărit,* Craiova, 1927; *Pământul luminilor mele,* Bucureşti, 1940; *Cununa Soarelui,* Bucureşti, 1942 (ed. II, cuvânt înainte de Al. Piru, Bucureşti, 1971).

REFERINŢE CRITICE: O. Goga, în *Ţara noastră,* nr. 48, 1924; Perpessicius, în *Mişcarea literară,* nr. 27, 1925; M. Ralea, *Perspective,* 1928; Al. Philippide, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1929; N. Iorga, *Ist. lit. cont,* II; E. Lovinescu, *Istoria...,* III; P. Comarnescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 10, 1940; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Vl. Streinu, *Pagini...,* II; N. Manolescu, *Metamorfozele....*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; G. Nistor, în *Steaua,* nr. 8, 1983; P. Ţugui, în *Ramuri,* nr. 11, 1983. **(I. R.)**

CIURUNGA Andrei (pseud. lui Robert Eisenbraun), n. 28 oct. 1920, Cahul, Basarabia – m. 6 aug. 2004, Bucureşti. Poet. Fiul lui Hermann Eisenbraun, prof. de lb. germană, dintr-o familie de colonişti germani din sudul Basarabiei, şi al Margaretei (n. Mariş). Şcoala primară la Cahul; liceul la Cahul şi Bolgrad (absolvit în 1939). Debutează în 1932, la rev. Liceului „Ion Voievod" din Cahul, *Îndrumarea tinerimii,* cu o poezie închinată Unirii Principatelor. Debut editorial, tot ca elev, cu placheta de versuri *Melancolie* (1936). Stabilit după război la Brăila (1944-1949), lucrează la publicaţiile *Expresul, Ancheta* şi *Înainte,* din localitate. În 1949 pleacă la Bucureşti, fiind angajat de Mihai Beniuc la rev. *Flacăra.* În 1950 este arestat pentru plachetele de versuri *Cântece de dor şi de război* (1944) şi *Poeme de dincoace* (1947). Deţinut la Canal (1950-1954), compune mental şi pune în circulaţie orală, din om în om, versuri al căror autor va rămâne o vreme neidentificat (şi ca atare eliberat la expirarea sentinţei). Între 1954 şi 1958 locuieşte la Bucureşti, unde lucrează ca om de serviciu, portar, magaziner de şantier, contabil, pedagog de liceu etc. Având interdicţie de semnătură, publică totuşi sub pseud. Radu Calomfir, Matei Scutaru, Nicu Grădinaru etc. în *Rebus* şi *Urzica.* Identificat, în 1958, ca autor al versurilor „de la Canal" care continuau să circule oral printre foştii deţinuţi, este din nou arestat şi condamnat la optsprezece ani muncă silnică, din care execută numai şase (în Balta Brăilei şi la Gherla), fiind pus în libertate în 1964, o dată cu mulţi alţi deţinuţi politici. **C.** a semnat până în 1946 cu pseud. Robert Cahuleanu, adoptat şi ca nume civil („pentru că toată instrucţia şi simţirea mea erau

românești"); sub această semnătură și-a publicat primele vol. de versuri și a colaborat la *Bugeacul* (Bolgrad), *Graiul satelor* (Cahul), *Basarabia literară, Raza, Cuvânt moldovenesc* (toate trei din Chișinău), *Bacăul, Curentul literar, Prepoem, Vremea, Revista literară,* fiind și redactor la publicațiile *Basarabia, Basarabia literară, Raza, Expresul, Ancheta, Înainte* (Brăila). Pseud. Andrei Ciurunga datează din 1946, când, somat de autorități să-și schimbe numele (întrucât „Cahulul nu mai este la noi"), își alege la întâmplare, din cartea de telefon, acest nume, cu care va semna în *Flacăra, Contemporanul, Îndrumătorul cultural, Viața Românească, Argeș, Licurici, Ateneu, Ramuri, Tomis, Tribuna, Vatra, Apărarea patriei, Viața militară, Urzica, Rebus, Arici Pogonici, Luminița, Cutezătorii, Cadran, Cronica* etc. și sub care va publica, de asemenea, după două decenii de absență din actualitatea literară în care reintră în 1966, o poezie apărută în rev. *Familia.* Vol. de versuri: *Decastihuri* (1968), *Vinovat pentru aceste cuvinte* (1972), *Argumente împotriva nopții* (1976), *Echivalențe* (1978), *Gestul împăcării* (1983), *Poemele cumplitului canal* (1992), *Lacrimi pentru Basarabia* (1995), *Poeme din iad pentru îngeri* (1996), *Ceasuri fără minutare* (1996), *Poeme cu urme de gratii* (1996), *Poeme* (2001) ș.a. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995).

OPERA: *Melancolie,* Cahul, 1936; *În zodia cumpeniei,* Bolgrad, 1939; *Poemele dezrobirii,* Chișinău, 1943; *Cântece de dor și de război,* Chișinău, 1944; *Poeme de dincoace,* Brăila, 1947; *Nuntă cu cimilituri,* București, 1967; *Decastihuri,* București, 1968; *Vinovat pentru aceste cuvinte,* București, 1972; *Argumente împotriva nopții,* București, 1976; *Micul meu atlas,* versuri pentru copii, București, 1976; *Echivalențe,* București, 1978; *Gestul împăcării,* București, 1983; *Toată țara-i școala mea,* București, 1989; *Memorii optimiste,* București, 1992; *Poemele cumplitului canal,* Craiova, 1992; *Lacrimi pentru Basarabia,* versuri, București, 1995 (ed. II, 2001; ed. III, 2002); *Poeme din iad pentru îngeri,* București, 1996; *Ceasuri fără minutare,* poeme din închisoare, București, 1996; *Versuri pentru Ina,* București, 1996; *N-aveți un surâs în plus,* versuri, București, 1996; *Poeme cu umbre de gratii,* București, 1996; *Versuri cu cimilituri,* București, 1997; *Poeme,* antologie, București, 2001.

REFERINȚE CRITICE: N. Crainic, în *Gândirea,* nr. 3, 1944; D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 22, 1968; C. Baltazar, în *Viața Românească,* nr. 11, 1968; idem, *ibidem,* nr. 7, 1972; Ș. Cioculescu, în *România literară,* nr. 27, 1972; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 47, 1972; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 40, 1976; Al. Piru, *Poezia...,* I; H. Cândroveanu, în *Săptămâna,* nr. 439, 1979; B. Cioculescu, în vol. *Literatura română contemporană,* I. *Poezia,* 1980; H. Țugui, în *Cronica,* nr. 24, 1992; H. Gârbea, în *Luceafărul,* nr. 25, 1993; I. Andreiță, în *Tribuna,* nr. 29-32, 1994 (interviu). **(C. R.)**

CIZEK Eugen (prenumele la naștere: Eugen Antoniu), n. 24 febr. 1932, București. Istoric literar. Fiul lui Alexandru Cizek, funcționar, și al Virginiei (n. Bălescu). Liceul Clasic Mixt din București (absolvit în 1951); studii de filologie clasică la Univ. din București (licența în 1955). Dr. în filologie la aceeași univ. (1968); *docteur-ès-lettres* al Univ. din Lyon (1973). Cadru didactic la univ. bucureșteană. Membru în Société des Études Latines (Paris). Premiul „T. Cipariu" al Acad. (1982); Premiul ADELF al Asoc. Scriitorilor de Lb. Franceză (Paris, 1982). Istoric al literaturii și culturii antichității din perspectivă modernă, **C.** a dat un studiu de sinteză despre *Evoluția romanului antic* (1970) și câteva substanțiale monografii despre personalități ale antichității latine (*Seneca,* 1972; *Néron,* 1982; *Claudiu,* 2000). A coordonat *Romano-Dacica: izvoarele antice ale istoriei României,* I-II (1994-2001).

OPERA: *Evoluția romanului antic,* București, 1970; *Seneca,* București, 1972; *L'époque de Néron et ses controverses idéologiques,* Leyden, 1972; *Tacit,* București, 1974; *Structures et idèologie dans „Les vies des douze Césars" de Suètone,* București-Paris, 1977; *Epoca lui Traian,* București, 1980; *Néron,* Paris, 1982; *Secvență romană,* București, 1986; *Istoria literaturii latine,* I-II, București, 1994; *Istoria în Roma antică: teoria și poetica genului,* București, 1998; *Mentalități și instituții politice*

romane, trad. în lb. română de I. Câmpeanu, Bucureşti, 1998; *Essay sur un théorie de l'histoire,* Bucureşti, 1998; *Claudiu,* Bucureşti, 2000. Traduceri: Seneca, *Apokokyntosis.* Petroniu, *Satyricon,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1967 (alte ed., 1991; 1995); P. Grimal, *Civilizaţia romană,* note de ~, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: P. Grimal, în *Révue des études latines,* 1972; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 38, 1974; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 38, 1986; Al. Piru, *Critici...*; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 647, 2002; Ioana Costa, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2003. **(M. A.)**

CLAUDIAN Alexandru, n. 8 apr. 1898, Cernavodă – m. 16 oct. 1962, Bucureşti. Sociolog al literaturii şi poet. Fiul lui Floru Claudian, general, şi al Eufimiei (n. Cernătescu). Îşi dă bacalaureatul la Bucureşti (1918), absolvind tot aici Facultatea de Litere şi Filosofie (1922). Debutează cu versuri în rev. *Curentul nou* (1920); în continuare, unele din poeziile sale vor fi semnate cu pseud. Anton Costin. Colaborează la *Facla literară, Viaţa literară, Pasul vremii, Jurnalul literar, Viaţa Românească, Şantier, Minerva, Revista de filosofie, Gândul vremii, Revista română, Iaşul literar.* Din 1929, funcţionează la Univ. din Iaşi, fiind şi dr. în filosofie al acestei univ. (1930). În 1937-1938 se află la Paris, ca bursier al statului francez. Din 1941, îi urmează lui Petre Andrei ca titular al Catedrei de sociologie şi etică. Între 1954 şi 1960, după eliberarea din detenţia politică, este cercetător la filiala ieşeană a Acad. Reprezentant al şcolii sociologice ieşene, continuator, cum observă Traian Herseni, al lui Ştefan Zeletin, **C.** preconizează, în *Cercetări filosofice şi sociologice* (1935), analiza socio-istorică a sistemelor filosofice. Metoda este concretizată în *Colectivismul în filosofia lui Platon* (1936) şi *Originea socială a filosofiei lui Auguste Comte* (1936). *Cunoaştere şi suflet* (1940) conţine elemente ale unei sociologii a cunoaşterii, iar *Antisemitismul şi cauzele lui sociale* (1945) este o schiţă sociologică a fenomenului respectiv. Au rămas în ms două lucrări ample de sociologia literaturii, dedicate teatrului clasic francez, respectiv prozei franceze a secolului al XIX-lea (fragmente au apărut în 1957-1958 în *Iaşul literar* şi în *Studii şi cercetări ştiinţifice*). Postum, îi apare vol. selectiv *Senin* (1972), care cuprinde o lirică intelectualistă, cu o problematică ironic-filosofică.

OPERA: *Cercetări filosofice şi sociologice,* Iaşi, 1935; *Originea socială a filosofiei lui Auguste Comte,* Bucureşti, 1936; *Colectivismul în filosofia lui Platon,* Iaşi, 1936; *Cunoaştere şi suflet,* Iaşi, 1940; *Antisemitismul şi cauzele lui sociale,* Bucureşti, 1945 (ed., studiu introductiv şi note de C. Schifirneţ, 2000); *Senin,* ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de C. Crişan, cuvânt înainte de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: Tr. Herseni, *Sociologia românească,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; Vl. Krasnosseschi, *Alexandru Claudian şi sociologia erorii,* 1972; Al. Piru, în *România literară,* nr. 49, 1972; I. Lotreanu, în *Săptămâna,* nr. 98, 1972; A. Baranga, în *Săptămâna,* nr. 101, 1972; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 3, 1973; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 36, 1973; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* II, 1976; A. Codoban, *Repere şi prefigurări,* 1982; I. Zamfirescu, *Oamenii pe care i-am cunoscut,* 1987; C. Crişan, în *Contemporanul,* nr. 11, 1993; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 30, 2001. **(I. V.)**

CLIUC Vitalie, n. 19 iun. 1925, Chişinău. Poet. Fiul lui Vasile Cliuc şi al Mariei (n. Chiru), funcţionari. Şcoala primară la Chişinău (1932-1946); Liceul „Alecu Russo" din acelaşi oraş (1936-1939), apoi Liceul Internat „Costache Negruzzi" din Iaşi (1939-1944). Urmează Şcoala de ofiţeri de artilerie de la Piteşti (1944-1946). Carieră militară (până la gradul de colonel) la Timişoara, Beiuş, Arada, Predeal, Râmnicu-Sărat, Sîhlea, jud. Vrancea şi Bucureşti. Colab. la *România literară, Contemporanul, Flacăra, Luceafărul, Ateneu, Transilvania* etc. Debutează în ziarul *Glasul armatei* (1946). Debut editorial cu vol. de versuri *Cu pânzele întinse* (1957), urmat de *Geneza luminii* (1968), *Straja a doua* (1970), *Amfore* (1972), *Glasul armelor* (1976), *Cupa de aur* (1991), *Dansul Walkiriilor* (1998), *Bodyguard la Caracalla* (2003) etc.

OPERA: *Cu pânzele întinse,* versuri, Bucureşti, 1957; *Geneza luminii,* versuri, Bucureşti, 1968;

Straja a doua, versuri, Bucureşti, 1970; *Amfore,* versuri, Bucureşti, 1972; *Glasul armelor,* versuri, Bucureşti, 1976; *Acornion,* poem dramatic, Bucureşti, 1982; *Chemarea azurului,* proză scurtă, Bucureşti, 1983; *Cupa de aur,* versuri, Bucureşti, 1991; *Dansul Walkiriilor,* versuri, Bucureşti, 1998; *Bodyguard la Caracalla,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Martin, în *Tânărul scriitor,* nr. 2, 1957; M. Ichim, în *Viaţa Buzăului,* nr. 454, 1969; Fl. Muscalu, în *Milcovul,* 1 mart. 1970; Fl. Manolescu, în *România literară,* 15 mai 1970; Al. Propopescu, în *Tomis,* nr. 6, 1970; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* 18 nov. 1972; D. Mutaşcu, în *Săptămâna,* nr. 8, 1983; Al. Ţion, în *Astra,* nr. 2, 1984. **(A. S.)**

CLOPOŢEL Ion, n. 10 nov. 1892, com. Poiana Mărului, jud. Braşov – m. 23 aug. 1986, Bucureşti. Publicist, sociograf şi memorialist. Fiul lui Ion Clopoţel şi al Susanei (n. Lăzăroiu). Studii secundare la Braşov (1903-1912); studii universitare la Cluj, Budapesta şi Viena (licenţiat în litere – filologie romanică – şi filosofie). Debutează în 1911, la ziarul *Românul* din Arad, unde V. Goldiş îl angajează redactor intern. În 1917 e numit prof. la Caransebeş. La sfârşitul aceluiaşi an e închis la Seghedin, împreună cu fruntaşii mişcării naţionale a românilor transilvăneni. Eliberat sub presiunea evenimentelor revoluţionare din 1918, participă la tratativele în vederea unirii Transilvaniei cu România şi la Marea Adunare de la 1 dec. 1918 din Alba Iulia. Redactor-şef al foilor ardelene *Gazeta Transilvaniei, Patria* şi *Şoimul,* redactor pentru Transilvania al ziarelor bucureştene *Adevărul*, *Dimineaţa, Libertatea* şi al rev. *Lumea nouă, Pagini literare, Societatea de mâine* (1924-1945); colaborator la *Luceafărul.* Semnează şi cu pseud. L. Ardelean, I. Bobei, Dumitru Corvinul, Euphraste, Traian Huniade, I. Poenaru, Dr. Titus Popa, Teofrast, Theophraste, I. Săgeată, Horia Trandafir etc. Preşedinte al Sindicatului Presei Române (1920-1936), pune bazele celui dintâi cămin al ziariştilor. Fondează Bibl. Ziaristică şi *Almanahul presei române* (1926). După 1944 este inspector general al învăţământului muncitoresc, rector al Univ. Libere din Braşov, director al Bibl. Centrale Universitare din Bucureşti. Autor al unei *Antologii a scriitorilor români de la 1821 încoace* (I-IV, 1917-1918) şi al unor lucrări memorialistice: *Frământările unui an. 1918* (1919), *Amintiri şi portrete* (1975). Premiul Uniunii Scriitorilor (1975); Premiul special al Uniunii Scriitorilor (1982).

OPERA: *Însemnări pe răboj.* Jertfe româneşti în războiul neamurilor, Arad, 1916; *Antologia scriitorilor români de la 1821 încoace,* I-IV, Arad, 1917-1918 (ed. II, 1924-1928); *Frământările unui an. 1918,* Sibiu, 1919; *Lupta pentru democraţie în România,* Braşov, 1921; *Revoluţia din 1918 şi Unirea Ardealului cu România,* Cluj, 1926; *Direcţia realismului social-economic,* Cluj, 1926; *Două săptămâni în Cehoslovacia,* Cluj, 1926; *Cum trăiesc 40.000 de moţi,* Cluj, 1928; *Sociografie românească,* Cluj, 1928; *În jurul creditului agricol,* Cluj, 1930; *Social-democraţia şi problemele României contimporane,* Cluj, 1931; *Un program de culturalizare a satelor,* Cluj, 1933; *Figuri reprezentative la noi* (*Vasile Goldiş*)*,* Cluj, 1934; *Social-democraţia în statele dunărene şi balcanice,* Bucureşti, 1935; *Organizarea culturală regională.* Sensibilitatea morală faţă de Astra transilvăneană, Bucureşti, 1936; *Zootehnizarea micei proprietăţi agrare,* Bucureşti, 1936; *Al. Papiu-Ilarian în faţa problemelor româneşti contemporane,* Alba Iulia, 1939; *Satele răzleţe ale României.* Habitatul resfirat din munţii transilvani şi bănăţeni. Studiu de sociologie rurală, Alba Iulia, 1939; *Urmările convieţuirii multiseculare cu saşii din Transilvania,* Alba lulia, 1941; *Dinastia română a Corvinilor.* 500 de ani de la cruciadele lui Iancu Huniade, Lugoj, 1942; *Educaţia socială şi politică a tineretului muncitoresc.* Contribuţiune la un manual pentru uzul şcolilor de ucenici, Cluj, 1946; *Educaţia tineretului socialist*, în *Buletinul Ministerului Muncii,* 1946; *Originile, dezvoltarea şi desăvârşirea limbii române literare,* Bucureşti, 1970; *Amintiri şi portrete,* Timişoara, 1975.

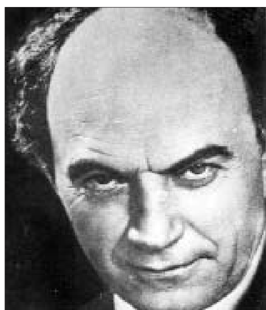
REFERINŢE CRITICE: Gh. Cătană, în *România literară,* nr. 49, 1972; Al. Raicu, în *România literară,* nr. 46, 1982; G. Cuşnarencu şi N. Iliescu, în *Contemporanul,* nr. l, 1983; Al. Raicu, în *Luceafărul,* nr. 36, 1986. **(L. G.)**

COBAN Nicolae, n. l oct. 1915, com. Sudarca, jud. Soroca, Basarabia. Poet. Fiul lui Vasile Coban, ţăran, şi al Domnicăi (n. Bliuc). Studii la liceele „A. D. Xenopol” şi „Ion Creangă” din Soroca şi Bălţi (1927-1934); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (absolvită în 1937). După stagiul militar, lucrează ca redactor şi secretar de redacţie de noapte la publicaţiile serviciului de gazete din Ministerul Informaţiilor (1941-1944). A debutat cu versuri în rev. *Cuget moldovenesc* (1933). Colab. la *Chemarea, Luptătorul, Basarabia, Raza, Cuvânt moldovenesc, Orientări, Flori de stepă, Viaţa, Solidaritatea, Cuget clar, Viaţa Basarabiei, Bucovina, Basarabia literară, Revista Fundaţiilor Regale, Universul literar, Convorbiri literare* etc. Seria primelor patru vol. de versuri, *Carte de început* (1935), *Casa de pe Prut* (1939), *Cântece de acasă* (1941), *Sfârşitul nord* (1944), este reluată după o întrerupere de un sfert de veac prin *Proteus la mal* (1969) şi *În memoria substanţei* (1972). După această dată, este regăsit în colectivul de editare a vol. IX şi XI din *Opere* de L. Rebreanu.

OPERA: *Carte de început,* Bucureşti, 1935; *Casa de pe Prut,* Chişinău, 1939; *Cântece de acasă,* Bucureşti, 1941; *Sfârşitul nord,* Chişinău, 1944; *Proteus la mal,* Bucureşti, 1969; *În memoria substanţei,* Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: D. Smântânescu şi M. Streinu, *Istoria literaturii române,* 1941. **(N. G.)**

COCEA N.[icolae] D.[imitrie], n. 29 nov. 1880, Bârlad, jud. Vaslui – m. 1 febr. 1949, Bucureşti. Prozator, eseist, dramaturg şi traducător. Fiul lui Dimitrie Cocea, militar de carieră, şi al Cleopatrei (n. Nicorescu). Şcoala primară la Bârlad şi apoi în oraşele de garnizoană ale tatălui său; intern la Colegiul „Sf. Sava” din Bucureşti, îl cunoaşte (1892) pe Grigore Pişculescu (Gala Galaction de mai târziu); din 1897 formează cu acesta şi cu Arghezi un trio nedespărţit. Studii universitare de drept la Paris (din 1899), încheiate la Bucureşti (1903). Judecător la Panciu, Fierbinţi (Ilfov), Brăila; dat afară din magistratură (1906) din cauza unor art. ireverenţioase la adresa ministrului justiţiei, publicate în *Adevărul*. Simpatizant socialist din anii parizieni, colaborează la presa socialistă şi muncitorească, militează pentru organizarea unor sindicate; arestat la Brăila, este închis două luni (Buzău, 1907). Participant la congresul socialist de la Stuttgart (1907), delegat şi raportor la congresul de reconstituire a PSDR (1910). Din 1910 director la *Viaţa socială* şi *Facla*; riscă un proces de lèse-majestate (1912) datorită unei violente campanii antimonarhice. Pleacă în Italia (1911), trimiţând art. la *Dimineaţa*, strânse în vol. în acelaşi an (*Spre Roma,* 1911). Între 1911 şi 1913, conduce şi *Rampa*. Partizan al angajării de partea Antantei, e la Iaşi în perioada ocupaţiei germane şi apoi (1917) la Petrograd, unde publică ziarul *L'Entente*. Reîntors în ţară e arestat la Negreşti (1917). După eliberare conduce ziarele *Omul liber* şi apoi *Chemarea*, suprimat mereu şi mereu reînviat sub alte denumiri: *Chemarea roşie, Torţa, Facla, Revolta, Clopotul* (1918-1927). Deputat în parlament (1920). Din 1923 reapare *Facla*, însoţită de *Facla literară*; noua campanie antimonarhică, urmată de un proces de lèse-majestate, soldat pentru **C.** cu un an şi jumătate de închisoare la Craiova. În 1930 director la *Era nouă*; între 1937 şi 1938 conduce revista *Reporter*. **C.** debutase literar (pseud. Nelly) în 1897 în *Foaia interesantă* a lui Coşbuc, iar în vol. în 1898 cu schiţele din *Copil din flori* şi romanul *Poet-Poetă*. În anii '30 apar toate scrierile importante ale autorului: *Vinul de viaţă lungă* (1931), *Fecior de slugă* (1932), *Pentr-un petec de negreaţă* (apoi *Andrei Vaia*), (1934), *Nea Nae* (1935), multe scrise la Sighişoara, unde petrece lungi perioade. Director al ziarului *Victoria* (1944-1946); director general al teatrelor (1944); multe însărcinări obşteşti. Lista publicaţiilor la care a colaborat sau pe care le-a condus e impresionantă (*Foaia interesantă, Dezrobirea, România muncitoare, Viaţa Românească, Minerva, Viaţa socială, Adevărul, Rampa, Omul liber, Dimineaţa, Chemarea, Reporter, Facla, Pagini libere, Cuvântul liber, Viitorul social, Literatură şi artă română,*

Contimporanul, Viaţa literară, România literară etc.). Figură de primă mărime a jurnalisticii româneşti, în interiorul căreia a creat un stil, neîntrecut în ce priveşte vehemenţa şi forţa polemicii, **C.** este cunoscut astăzi mai ales prin pamfletele sale, deşi a scris romane, schiţe, nuvele, memorialistică şi teatru, de inegală valoare.

OPERA: *Poet-Poetă,* roman cu o pref. de Gr. Pişculescu, Bucureşti, 1898; *Copil din flori,* Bucureşti, 1898 (ambele semnate Nelly); *Spre Roma.* Note de călătorie, Bucureşti, 1911; *Ignoranţă,* Bucureşti, 1924; *Vinul de viaţă lungă,* cu un portret inedit de M. Iancu, Bucureşti, 1931; (ed. III, 1946); *Fecior de slugă,* roman Bucureşti, 1932; (ed. II, 1933); *Pentr-un petic de negreaţă,* roman, Bucureşti, 1934; (ed. III, cu titlul *Andrei Vaia*, Bucureşti, 1936); *Nea Nae,* roman, Bucureşti, 1935; *Pamflete antidinastice,* Bucureşti, 1949; *Pamflete,* Bucureşti, 1956; *Pamflete şi articole. Vinul de viaţă lungă şi alte scrieri,* ed. îngrijită de Aurelia Bârlă, Bucureşti, 1960; *Viţelul de aur*. Articole şi pamflete, antologie şi pref. de I. Mihuţ, Bucureşti, 1960; (ed. nouă, 1964); *Vinul de viaţă lungă.* Nuvele şi schiţe. Note de călătorie. Amintiri, ed. alcătuită şi îngrijită de Elena Beram, pref. de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, 1963; *Jurnal,* ed. îngrijită de Al. Gh. Savu, Bucureşti, 1970; *Scrieri,* I-II, text ales şi stabilit, studiu introductiv, note şi bibliografie de V. Ene, Bucureşti, 1969-1970; *Teatru,* texte stabilite adnotate şi prefaţate de N. Florescu, Bucureşti, 1973; *Fecior de slugă,* roman, cu o pref. de M. Braga, Bucureşti, 1988; *Vinul de viaţă lungă,* nuvele şi schiţe, tabel cronologic şi bibliografie critică de Doina Babeu, Timişoara, 1989. Traduceri: Anatole France*, Thaïs,* trad. de ~, Bucureşti, 1916; (ed. nouă, 1928; ed. modernă, Bucureşti, 1967; altă ed., 1991); Sutton Wane*, Călătoria cea mare,* comedie stranie în trei acte şi patru tablouri, trad. de ~, Bucureşti, 1946; Marguerite Audoux, *Maria Clara,* trad. de ~, cu o pref. de O. Mirabeau, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...;* G. Galaction, *Oameni şi chipuri din veacul meu,* 1955; E. Jebeleanu, *Din veacul XX,* 1956; D. Micu, *Literatura...;* I. Peltz, *Cum i-am cunoscut,* 1964; V. Ene, *N. D. Cocea,* 1966; G. Gană, în *Teatrul,* nr. 12, 1973; Ş. Cioculescu, *Amintiri,* 1975; N. Carandino, *De la o zi la alta,* 1979; G. Galaction, *Jurnal,* I, 1973; II, 1977; III, 1980; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 20, 1982; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983*;* V. Silvestru, *Un deceniu teatral,* 1984; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I. **(M. P.)**

COCORA Ion (numele la naştere: Blagoe), n. 14 nov. 1938, com. Greoni, jud. Caraş-Severin. Poet şi cronicar dramatic. Fiul lui Păun Blagoie, ţăran, şi al Carolinei (n. Cocora), muncitoare. Studii elementare la Greoni (1946-1950) şi Reşiţa (1951-1954); urmează Şcoala Medie Sanitară din Timişoara şi Arad (1954-1958); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1958-1963). Metodist la Casa creaţiei populare a regiunii Cluj (1963-1968); consilier cu probleme de teatru la Comitetul de Cultură al jud. Cluj (1968-1970); redactor la rev. *Tribuna* (1970-1995), unde semnează săptămânal, timp de peste două decenii, cronica teatrală; redactor-şef adjunct la rev. *Literatorul* (1992-1998); din 1995, director la Theatrum Mundi din Bucureşti. În 2003 înfiinţează Editura Palimpsest. Colab. la *Tribuna, Steaua, România literară, Viaţa Românească, Contemporanul, Orizont, Convorbiri literare, Luceafărul, Poesis, Cafeneaua literară, Ateneu* etc. Prezent în antologiile *Fluturi, păsări, cai…* (1983), *Arte poetice* (2000) etc. Între 1985 şi 1988 editează almanahul *Spectacol.* Debutează în *Steaua* (1958), mentori: A. E. Baconsky şi A. Gurghianu. Debut editorial cu vol. de versuri *Palimpsest* (1969). Alte culegeri lirice: *Dezlegare de chaos* (1973), *Suveranitate lăuntrică* (1975), *Inventatorul de numere* (1976), *Plantede dincolo* (1983) şi *Ar mai fi de trăit* (2003). A publicat cronici teatrale în vol. *Privitor ca la teatru,* I-IV (1975-2003). Ed. din T. Caragiu (*Poeme şi alte confesiuni,* 1979), G. Naum (*Exact în acelaşi timp,* 2003) şi I. Alexandru (*Amintirea poetului,* 2003). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1973; 1975); Premiul UNITER (1990); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2003).

OPERA: *Palimpsest,* versuri, Bucureşti, 1969; *Dezlegare de chaos,* versuri, Cluj, 1973; *Suveranitate lăuntrică,* versuri, Bucureşti, 1975;

Privitor ca la teatru, cronici teatrale, I-IV, Cluj-Napoca, 1975-2003; *Inventatorul de numere,* versuri, Cluj-Napoca, 1976; *Plante de dincolo,* versuri, Cluj-Napoca, 1983; *Ar mai fi de trăit,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *România literară,* nr. 24, 1969; P. Poantă, în *Echinox,* nr. 5-6, 1969; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; idem, *Aspecte ale poeziei de azi,* I, 1977; D. Laurenţiu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1977; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; C. Ivănescu, în *Tribuna,* nr. 10, 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; G. Alboiu, *Un poet printre critici,* 1979; Al. Cistelecan, în *Orizont,* nr. 49, 1983; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; G. Genoiu, *Subiecte teatrale,* 1987. **(A. S.)**

CODREANCA Lidia, n. 18 iul. 1954, Sineşti, raionul Ungheni (Republica Moldova). Poetă şi prozatoare. Şcoala medie în Sineşti (absolvită în 1971); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1976). Dr. în filologie cu o teză despre *Funcţionarea limbii române în instituţiile de învăţământ laic din Basarabia. 1812-1918* (2001). Lucrează la Facultatea de Filologie a Univ. din Chişinău, Catedra de Filologie clasică (1976-1982; 1992-2003); redactor la rev. *Steluţa* (1982-1992). Debutează în rev. *Moldova* (1978). A publicat vol. de povestiri pentru copii (*Crai Nou,* 1984; *Zăpada mieilor,* 1987; *Calul lui Făt-Frumos,* 1988; *Sania cu zurgălăi,* 2002). Autoarea vol. de versuri *Elegii de Parnas* (1994). Prezentă în antologiile *Moment poetic* (1995), *Ecouri poetice din Basarabia* (1998), *Antologia poeziei de dragoste* (1999) şi *Iubire de metaforă* (2001). Premiul Salonului Internaţional de Carte, Chişinău (2003).

OPERA: *Crai Nou,* povestiri pentru copii, Chişinău, 1984; *Zăpada mieilor,* proză scurtă, Chişinău, 1987; *Calul lui Făt-Ftumos,* povestiri pentru copii, Chişinău, 1988; *Elegii de Parnas,* versuri, Chişinău, 1994; *Primul meu dicţionar,* în colab., Bucureşti-Chişinău, 1994; *Sania cu zurgălăi,* povestiri pentru copii, Chişinău, 2002; *Sociolingvistica.* Mic dicţionar terminologic, Chişinău, 2002; *Limba română în Basarabia (1812-1918),* studiu sociolingvistic, Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Mazilu, în *Nistru,* nr. 10, 1984; V. Nastasiu, în *Femeia Moldovei,* nr. 11, 1987; V. Senic, în *Tineretul Moldovei,* 13 mai 1991; G. Furdui, în *Moldova literară,* 19 iul. 1995; M. Vaculovschi, în *Literatura şi arta,* 27 iul. 1995; M. Gafton, în *Ţara,* nr. 56, 2002; idem, în *Flux,* nr. 23, 2003. **(A. S.)**

CODREANU Mihai, n. 25 iul. 1876, Iaşi – m. 23 oct. 1957, Iaşi. Poet. Fiul lui Mihail Costache Codreanu, magistrat şi prof. de lb. latină, şi al Nataliei (n. Mârzescu), inspectoare. Studii liceale (1887-1894) la Iaşi, Bacău şi Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Drept a Univ. din Iaşi (1896-1900); în paralel, audiază cursuri de medicină, filosofie şi filologie; Conservatorul din Iaşi, clasa de declamaţie (1897-1899); studii de specializare în arta dramatică, la Paris (1900). În 1905 este lovit de o afecţiune incurabilă, ereditară, a vederii, care îi va interzice tot restul vieţii să scrie şi să citească; sonetele, care îl impun în poezia română, sunt concepute şi cizelate în memorie, apoi dictate în formă definitivă. Prof. suplinitor (1914), apoi titular (1920-1938) la Conservatorul de Muzică şi Artă Dramatică din Iaşi; director (1932) şi rector (1933-1939) al aceleiaşi instituţii; director al Teatrului Naţional din Iaşi (1919-1923); inspector general al teatrelor (1924). Membru corespondent al Acad. (1942); Cavaler al Acad. Franceze (1921); Medalia Bene merenti, clasa I (1914); Premiul „Năsturel Herescu” al Acad. (1915); Premiul Direcţiei Generale a Teatrelor (1919); Marele Premiu Naţional pentru poezie (1925); Ordinul naţional al Legiunii de Onoare din Franţa (1929); Ordinul Muncii, clasa I (1956). A debutat cu versuri în *Lumea ilustrată* (1891); primul vol., *Diafane*, îi apărea în 1901, urmat de *Din când în când* (1903), *Statui* (1914), *Cântecul deşertăciunii* (1921), *Turnul de fildeş* (1929), *Statui*. *Sonete şi evadări din sonet* (1939). Redactor la diferite ziare ieşene: *Noutatea şi Propaganda* (1897-1898), *Mişcarea* (1909). În 1908, face parte din grupul fondator al Soc. Scriitorilor Români. Colab. la *Viaţa, Evenimentul, Viaţa Românească, Flacăra, Convorbiri literare, Adevărul literar şi artistic, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Decisiv în consacrarea lui **C.** a fost sprijinul *Vieţii Româneşti*, a cărei editură i-a publicat vol. *Statui*. O dată cu mutarea revistei în Capitală, apare în loc *Însemnări ieşene* (1936), al cărei codirector (alături de Mihail Sadoveanu), începând din 1937, este **C.** Efigia posterităţii ni-l păstrează printre figurile intrate în legendă ale Iaşilor de altădată.

OPERA: *Puterea părintească în dreptul roman şi român*, teză de licenţă, Iaşi, 1900; *Diafane*, Iaşi, 1901; *Din când în când*. Poezii (1901-1903), Iaşi, 1903; *Statui*. Sonete, Iaşi, 1914; *Cântecul deşertăciunii*, Iaşi, 1921; *Turnul de fildeş*, Bucureşti, 1929; *Statui. Sonete şi evadări din sonet*, ed. definitivă, îngrijită de autor, Bucureşti, 1939; *Sonete*, postfaţă de Al. O. Teodoreanu, Bucureşti, 1957; *Scrieri*, I-II, ed. de C. Ciopraga şi I. Dan, Bucureşti, 1969; *Blestemat la neuitare,* antologie de L. Vasiliu, Timişoara, 1996. Traduceri: J. Richepin, *Martira*, dramă în cinci acte în versuri, Bucureşti, 1903; E. Rostand, *Prinţesa-ndepărtată*, piesă în patru acte în versuri, Bucureşti, 1903; idem*, Cyrano de Bergerac*. Comedie eroică în cinci acte în versuri, Iaşi, 1920.

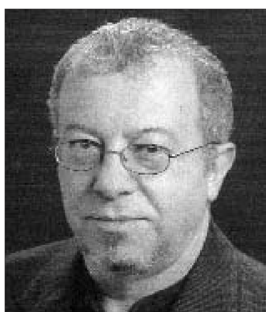
REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi*, Portrete literare*, 1911; E. Lovinescu*, Critice*, III, 1915; N. Davidescu, *Aspecte...*, I; O. Botez, *Pe marginea cărţilor*, 1923; G. Ibrăileanu, *Scriitori...*; E. Lovinescu, *Istoria...*, II; M. Raşcu*, Convingeri literare*, 1937; Profira Sadoveanu, *Domniile lor domnii şi doamnele*, 1937; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...*; Vl. Streinu, *Literatura română contemporană,* 1943; M. Sevastos, *Amintiri de la „Viaţa Românească"*, 1966; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Il. Chendi, *Pagini de critică*, 1969; C. Ciopraga*, Literatura...*; D. Micu, *Început...*; A. Leon, *Umbre*, I, 1970; Vl. Streinu, *Pagini...*, V; Margareta Dolinescu, *Parnasianismul*, 1979; L. Kalustian, *Simple note*, II, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...*, I; A. Voica, *Etape în afirmarea sonetului românesc,* 1996; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 18-19, 2002. **(C. R.)**

CODREANU Theodor (prenumele la naştere: Toader), n. 1 apr. 1945, satul Sârbi, com. Banca, jud. Vaslui. Prozator şi critic literar. Fiul lui Iordachi Codreanu, ţăran, şi al Tincăi (n. Gheorghiu). Şcoala primară în satul natal (1952-1956); gimnaziul în satul Unţeşti, jud. Vaslui (1956-1959); liceul la Bârlad (1959-1963). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1964-1970). Prof. la Şcoala generală Orgoeşti, com. Bogdăneşti, jud. Vaslui (1963-1972; director, din 1966); prof. la Dodeşti, com. Viişoara, jud. Vaslui (1973-1975), apoi la Liceul agroindustrial din Huşi (1975-1978); din 1978, prof. la Liceul „Cuza Vodă" din Huşi. Dr. în filologie al Univ. „Ovidius" din Constanţa cu teza *„Complexul Bacovia" şi bacovianismul* (2000). Colab. la *România literară, Convorbiri literare, Cronica, Steaua, Tribuna, Viaţa Românească, Revista de istorie şi teorie literară, Literatorul* etc. A colaborat la vol. colective *Din lumina unui veac. Liceul Industrial „Cuza Vodă", Huşi. 1889-1989* (1989), *Alte convorbiri despre Perpessicius* (1993), *Istoria Huşilor* (1995), *Eminescu – pe mine mie redă-mă* (1999) etc. Debutează în *România literară* (1969) cu art. *Moştenire culturală sau… dezmoştenire?* Debut în proză în *Convorbiri literare* (1970). Debut editorial cu romanul *Marele zid* (1981). Următorul roman: *Varvarienii* (1998). A publicat vol. de studii şi eseuri critice: *Eminescu – dialectica stilului* (1984), *Modelul ontologic eminescian* (1992), *Provocarea valorilor* (1997), *Dubla sacrificare a lui Eminescu* (1997), *Eseu despre Cezar Ivănescu* (1998), *Controverse eminesciene* (2000), *Fragmentele lui Lamparia* (2002), *„Complexul Bacovia"* (2002), *Basarabia sau drama sfâşierii* (2003) şi *Eminescu – martor al Adevărului* (2003). Ed. din I. L. Caragiale, G. Bacovia şi G. Munteanu. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1993); Premiul rev. *Literatura şi arta* (1993); Premiul Naţional „Mihai Eminescu", Suceava (1999); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Marele zid,* roman, Iaşi, 1981; *Eminescu – dialectica stilului,* eseu, Bucureşti, 1984; *Modelul cosmologic eminescian,* eseu, Galaţi, 1992; *Provocarea valorilor,* eseuri, Galaţi, 1997; *Dubla sacrificare a lui Eminescu,* eseuri, Galaţi, 1997 (ed. II revăzută şi adăugită, pref. de Zoe Dumitrescu–Buşulenga, Braşov, 1999; ed. III, Chişinău, 1999); *Varvarienii,* roman, Galaţi, 1998; *Eseu despre Cezar Ivănescu,* Târgovişte, 1998; *Controverse eminesciene,* studii şi eseuri, Bucureşti, 2000; *Fragmentele lui Lamparia,* aforisme şi microeseuri, Craiova, 2002; *„Complexul Bacovia",* studiu monografic, Iaşi, 2002; *Basarabia sau drama sfâşierii,* eseu critic şi politic, Chişinău, 2003; *Eminescu – martor al Adevărului,* eseuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1981; E. Todoran, în *Transilvania,* nr. 6, 1984; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1984; D. C. Mihăilescu, în *România literară,* nr. 24, 1984; E. Papu, în *Contemporanul,* nr. 25, 1984; Al. Piru, în *Flacăra,* nr. 24, 1985; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua,* nr. 1; 12, 1985; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 7, 1986; M. Cimpoi, *Căderea în sus a Luceafărului,* 1993; C. Trandafir, în *Steaua,* nr. 6, 1995; I. Filipciuc, *Înspre alt Eminescu,* 1999; Şt. Munteanu, *Fulguraţii eminescologice,* 2000; N. Georgescu, *Moartea antumă a lui Eminescu,* 2002; M. Diaconescu, în *Argeş,* nr. 15, 2002; idem, în *Familia,* nr. 3-4, 2003; N. Rusu, în *Literatura şi arta,* nr. 22, 2003. **(A. S.)**

CODRESCU Andrei (pseud. lui Andrei Ivanovitch Goldmutter), n. 1946, Sibiu. Poet, prozator şi eseist. Studii elementare şi liceale în oraşul natal. După propria mărturisire, începe să scrie sub influenţa poeţilor „subversivi" ai anilor '60 (Lucian Blaga, Tristan Tzara şi alţii, citiţi „pe sub masă"). În *Luceafărul* şi *Gazeta literară* publică versuri semnate Andrei Steiu; colaborează la *Steaua*, cu poezii „aproape religioase" (va utiliza în poezie „sunetul şi imaginile vieţii cotidiene" abia mai târziu, după lectura lui Ted Berrigan, Anne Waldman, Lewis Warsh, Michael Stephens şi Paul Blackburn). În 1965 se stabileşte în Statele Unite. „Când am venit în America, aveam deja vreo patru ani vechime ca poet şi aveam convingerea vocaţiei mele." Trece mai întâi prin Roma („unde erau demonstraţiile războiului din Vietnam"), ajunge la Detroit, apoi pleacă la New York, în Lowery Side, „unde se aflau poeţii şi inima lumii hipi de pe Coasta de Est". Îşi face, prin urmare, din „metafora exilului o condiţie de viaţă", ajungând după numai câţiva ani („pe la începutul anilor şaptezeci") să scrie, să gândească şi să viseze în engleză (la început, spune plastic autorul, „am vorbit cu gesturi"). Din spirit de aventură străbate cu autostopul America de la New York la San Francisco, în 1970. Din 1983, susţine cronica editorială în *Baltimore Sun* şi la National Public Radio. Din acelaşi an editează rev. *Exquisite Corpse.* A Journal of Letters & Life. Predă literatură engleză, poezie şi ficţiune la Louisiana State University din Daton. Colab. la *Nuovo Newsweekly* (Indianapolis), *Everybody's News* (Cincinatti) şi *The New York Times*. Scenarist şi realizator al filmului *The Road Scholar*, difuzat în 1994. După 1989, i se traduc poezii, proză şi eseuri în *Apostrof, România literară, Contrapunct, Orizont, Calende* şi *22*. Debutează editorial cu vol. de versuri *Licence to Carry a Gun*. Alte cărţi de poezie: *The History of the Growth of Heaven* (1971), *the, here, what, where* (1972), *Secret Training* (1973), *A Serious Morning* (1973), *Grammar and money* (1973), *A Motel Suite for Jan & Anselm* (1976), *The Lady Painter* (1977), *The Marriage of Insult & Injury* (1977), *For the Love of a Coat* (1978), *Necrocorrida* (1980), *Diapers on the Snow* (1981), *Selected Poems. 1970-1980* (1983), *Comrade Past & Mister Present* (1986), *Belligerence* (1991), *Alien Candor*. Selected Poems. 1970-1985, 1996 (ed. bilingvă româno-engleză: *Candoare străină*. Poeme alese. 1970-1996, 1997). A mai publicat vol. de eseuri (*Craving for Swan*, 1987; *Raised by Puppets. Only to be Killed by Research*, 1989; *The Disappearance of the Outside*, 1990; *The Muse is Allways Half-dressed in New Orleans and Other Essays,* 1993; *Zombification*, 1994; *The Dog with the Chip in His Neck,* 1996), proză (*Why I Can't Talk on the Telephone*, 1971; *The Repentance of Lorraine*, 1976; *Monsieur Teste in America & Other Instances of Realism*, 1987; *The Blood Countess*, 1995) şi vol. de memorii (*The Life and Times of an Involuntary Genius*, 1976; *In America's Shoes*, 1983; *The Hole in the Flag*. A Romanian Exile's Story *of Return and Revolution*, 1991; *Road Scholar – Coast to Coast Late in the Century*, 1993). A tradus în engleză din poezia lui Lucian Blaga (*At the Court of Yearning*, Ohio State University Press, 1989). A editat vol. *American Poetry since 1970: Up Late*, New York and London (1987) şi *American Poets Say Goodbye to the 20th Century*, New York and London, 1996 (în colab. cu Laura Rosenthal). A mai semnat şi cu pseud. Maria Parfenie.

OPERA: *Licence to Carry a Gun*, versuri, Chicago, 1970; *Why I Can't Talk on the Telephone*, proză, Kingdom Kum Press, 1971; *The History of the Growth of Heaven*, versuri, New York, 1971 (ediţia II, 1973); *the, here, what, where,* versuri, Istmus Press, 1972; *Secret Training*, versuri, Grape Press, 1973; *A Serious Morning*, versuri, Santa Barbara, California, 1973; *grammar and money*, versuri, Berkeley, California, 1973; *The Life and Times of an Involuntary Genius,* memorialistică, New York, 1975 (altă ed., 2001); *A Motel Suite for Jan & Anselm*, versuri, Stone Post Art, 1976; *The Repentance of Lorraine*, roman, Pocket Books, 1976; *The Lady Painter*, versuri, Boston, 1977; *The Marriage of Insult & Injury*, versuri, Boston, 1977; *For Love of a Coat*, versuri, Boston, 1978; *Necrocorrida*, versuri, Los Angeles, 1980; *Diapers on the Snow*, versuri, Ann Arbor, Michigan, 1981; *Selected Poems. 1970-1980*, New York, 1983; *In America's Shoes*, eseuri, San Francisco, 1983; *Comrade Past & Mister Present,* versuri, Minneapolis, 1986; *A Craving for Swan*, eseuri, Columbus, 1987; *Monsieur Teste in America & Other Instances of Realism,* proză, Minneapolis, 1987 (în româneşte: *Domnul Teste în America şi alte momente realiste*, trad. de Traian Gărduş şi Lăcrămioara Chivu Stoie, îngrijirea ed. şi pref. de Nicolae Stoie, în loc de postfaţă – *În loc de politică* – de Ioan Petru Culianu, Cluj-Napoca, 1993); *Raised by Puppets. Only to be Killed by Research*, eseuri, Reading, Massachusetts, 1989; *The Disappearance of the Outside.* A Manifesto for Escape, eseuri, Reading, Massachusetts, 1990 (ed. II, 2001; în româneşte: *Dispariţia lui „Afară”*. Un manifest al evadării, trad. de Ruxandra Vasilescu, pref. de Ioan Petru Culianu, Bucureşti, 1995); *Belligerence,* versuri, Minneapolis, 1991; *The Hole in the Flag. A Romanian Exile's Story of Return and Revolution*, memorialistică, New York, 1991; *The Muse is Allways Half-Dressed in New Orleans and Other Essays,* eseuri, New York, 1993; *Road Scholar. Coast to Coast Late in the Century*, eseuri, New York, 1993; *Zombification*. Stories from National Public Radio, New York, 1994; *The Repentance of Lorraine,* roman, New York, 1994; *Messiah*, roman, New York, 1995; *The Blood Countess*, roman, New York, 1995 (altă ed., 1996; în româneşte: *Contesa sângeroasă*, trad. de Cornelia Bucur, Bucureşti, 1997); *The Dog with the Chip in His Neck*. Essays from National Public Radio and Elsewhere, New York, 1996; *Alien Candor*. Selected Poems 1970-1985, Santa Rosa, California, 1996 (ed. bilingvă româno-engleză: *Alien Candor/Candoare străină*. Poeme alese 1970-1996, selecţie şi trad. de Ioana Ieronim, Bucureşti, 1997); *Hail, Babylon!: In Search of the American City at the End of the Millenium*, New York, 1998; *A Bar in Brooklyn*. Novellas & Stories 1970-1978, Santa Rosa, 1999; *Ay, Cuba! A Socio-Erotic Journey,* New York, 1999; *The Devil Never Sleep and Other Essays,* New York, 2000; *Cassanova in Bohemia,* a novel, New York, 2002; *It Was Today.* New Poems, Minneapolis, 2003. Traduceri: *For Max Jacob,* Berkeley, California, 1974; *At the Court of the Yearning*. Poems by Lucian Blaga, Columbus, 1989.

REFERINŢE CRITICE: Marcel Cornis-Pope, în *Sagetrieb*, nr. 1, 1987; Denisa Comănescu, în *Contrapunct*, nr. 28, 1991; Gabriel Stănescu, în *Vatra,* nr. 9, 1991; Adriana Babeţi, în *Orizont*, nr. 10, 1992; Ioan Morar, în *România literară*, nr. 14, 1993; *Autobiography & Postmodernism*, edtiat de Kathleen Ashley, Leigh Gilmore şi Gerald Peters, Amherst, 1994; D. Lee, *Andrei Codrescu: A Bibliography,* 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 19, 1995; Dumitru Radu Popa, în *România liberă*, 18 sept. 1995; Emanuel Tânjală, Dan Cristian Turturică, *„România” de la New York la Los Angeles*, 1997; Viorica Rusu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 378, 1997; A. Petrovici, în *Vatra,* nr. 4, 1998; R. Collins, în *Melus,* nr. 3, 1998; I. Stanomir, în *Luceafărul,* nr. 20, 1999; Ioana Avădani, în *Xavier Review,* nr. 1, 2000; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; Carmen Firan, în *Dilema,* nr. 474, 2002. **(A. S.)**

CODRESCU Theodor, n. 1 apr. 1819, Iaşi – m. 23 mart. 1894, Iaşi. Traducător şi prozator. Provine din familia unui preot. Primele cunoştinţe de carte le-a căpătat la şcoala de la „Trei Ierarhi”, de unde trece la Şcoala Publică din Galaţi (1832-1835); absolvent al Acad. Mihăilene (1838), elev al lui Damaschin Bojincă. Prof. de lb. franceză şi istorie al acestei acad.

(1848-1853); cenzor al publicaţiilor din Moldova; director al Arhivelor Statului din Iaşi (1856). A publicat manuale de lb. franceză (*Mică gramatică franceză pentru învăţătura tinerimii moldo-române,* 1841) şi de istorie, intens folosite în epocă, dicţionare (*Dicţionarul francez-român,* I-II, 1859; *Dicţionar german-român,* I-II, 1875; *Dicţionarul inimei,* 1851), precum şi douăzeci şi cinci de vol. de documente istorice, sub titlul *Uricariul sau colecţiune de diferite acte,* fapt pentru care a fost ales membru corespondent al Acad. (1886). A înfiinţat, împreună cu Gh. Săulescu, T. Stamati, P. Casimir, D. Gusti ş.a., tipografia Buciumul român, prin intermediul căreia a sprijinit Unirea; abil gazetar, a fost redactor la ziarele *Zimbrul* (1850), *Foiletonul Zimbrului* (1855), *Buciumul român* (1875), în ultimul tipărind pentru prima dată epopeea *Ţiganiada* de Ion Budai-Deleanu. Publică trad. din lb. franceză în *Albina românească, Icoana lumei* etc. A scris note de călătorie (*O călătorie la Constantinopoli,* 1844) şi piese de teatru în formula lui Gh. Asachi (*Soldatul prujitor,* 1846; *Plăieşul, logofăt mare,* 1876).

OPERA: *O călătorie la Constantinopoli,* Iaşi, 1844; *Soldatul prujitor,* Iaşi, 1846; *Plăieşul, logofăt mare.* Mozaic istoric şi literar, Iaşi, 1876 (ed. II, versiune italiană de C. Th. Codrescu). Traduceri: Chr. von Schmid, *Istoria tânărului Enric de Aizenfels sau Modul cum învaţă un copil răpit din leagăn de către tâlhari a cunoaşte pe Dumnezeu,* Iaşi, 1838; Contesa Dash, *Mihail Cantemir moldovanul,* Iaşi, 1851; (Autor necunoscut), *Zamfira.* Episod din Levant. *Solitarul,* Iaşi, 1852; Harriet Beecher-Stowe, *Coliba lui Moşu Toma sau Viaţa negrilor în sudul Statelor Unite din America,* pref. de M. Kogălniceanu, I-II, Iaşi, 1853; E. Scribe, H. Berthoud, A. des Essarts, P. de Kock, Al. Dumas, *Foiletonistul cuprinzătoriu de feliurite nuvele,* Iaşi, 1853.

REFERINŢE CRITICE: C. H. Niculescu, *O dramă românească reprezentată la Napoli în 1879,* 1942; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; D. Ivănescu, în vol. *Figuri de arhivişti,* 1971; I. Maftei, *Personalităţi ieşene,* 1972. **(Al. P.)**

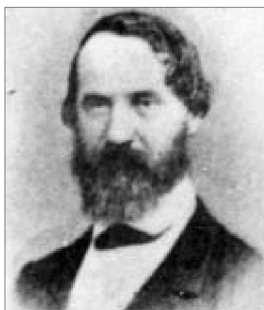

CODRIN Şerban (pseud. lui Şerban Ioan Denk/Denca; în perioada 1958-1968 a purtat numele de Şerban Petrovici), n. 10 mai 1945, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiul lui Adolf Gheorghe Denk, ingier silvic, deţinut politic (1949-1955; 1957-1964), şi al Serenei (n. ?), funcţionar, deţinut politic (1949). Şcoala generală în com. Ceahlău, jud. Neamţ (1952-1954), Valea-Rea (Livezi), jud. Bacău (1954-1955) şi la Şcoala medie mixtă nr. 1 din Bacău (1955-1958); urmează o şcoală de ucenici (1958), apoi Liceul „Dimitrie Bolintineanu" din Bucureşti (1959-1963); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1963-1968). Prof. suplinitor la Şcoala generală din com. Giurgeni, jud. Ialomiţa (1970-1976); director al Bibl. judeţene Ialomiţa (1976-1982; 1997-2001; bibliotecar, din 2001), prof. suplinitor în com. Bucu, Ialomiţa (1982), apoi în Slobozia (1982-1990); consilier la Inspectoratul pentru Cultură, Ialomiţa (1990-1994) şi director al Centrului Cultural „Ionel Perlea" din Ialomiţa (1994-1997). Colab. la *Contemporanul, Luceafărul, Contrapunct, Poesis, Steaua, Tomis, Arca, Vatra* etc. Prezent în antologiile *O sută de catarge* (1997) şi *Haiku sans frontiers* (Canada, 1998). A editat antologia scriitorilor din Ialomiţa, *Călător în Arcadia* (2000) şi *Personalia,* un dicţionar al personalităţilor ialomiţene (2002). Editor al rev. *Orion* (1995-1998) şi *Micul Orion* (1995-1996) din Slobozia. Debutează în *Luceafărul* (1964). Debut în dramaturgie la Teatrul „Casandra" din Bucureşti cu piesa *Roata* (1983). Debut editorial cu vol. *Imnuri către soare* (1982). Premiul „Al. T. Stamatiad" al Soc. Române de Haiku (1996).

OPERA: *Imnuri către soare,* Bucureşti, 1982; *Întemeietorii,* teatru, prezentare de Alex. Ştefănescu, Bucureşti, 1984 (altă ed., adăugită, 2003); *Între patru anotimpuri,* versuri, pref. de Fl. Vasiliu, Bucureşti, 1994 (trad. în lb. franceză şi engleză de C. Frosin şi Şt. Benea, Bucureşti, 1994); *Dincolo de tăcere,* versuri, pref. de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 1994 (tred. în lb. franceză şi engleză de C. Forsin şi Şt. Benea, Bucureşti 1994); *Ion-Budai Deleanu, „Ţiganiada": un poem în proză,*

Cluj-Napoca, 1994; *Carte dintr-un exil interior,* versuri, pref. de Th. Codreanu, Slobozia, 1997; *O sărbătoare a felinarelor stinse,* versuri, pref. de Fl. Vasiliu, postfeţe de D. Radu şi D. Alexandru, Bucureşti, 1997; *Missa requiem,* versuri, Slobozia, 1998 (tred. în lb. engleză de Karin Ciurea, Slobozia, 1998); *Marea tăcere,* versuri, antologie definitivă, postfaţă de D. Alexandru, Slobozia, 2001; *Testamentul din Strada Nisipuri,* poem în proză, prezentare de N. Ţone, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE. G. Alboiu, în *Luceafărul,* 11 sept. 1982: L. Ulici, în *România literară,* 23 oct. 1982; St. Vasilescu, în *Familia,* nr. 1, 1986; D. Sibii, în *Arca,* nr. 1, 1995; Gh. Dobre, în *Tomis,* nr. 6, 2001; Violeta Basa, *Merii în floare,* 2003. **(A. S.)**

CODRU-DRĂGUŞANU Ion, n. 9 nov. 1818, satul Drăguş, com. Viştea, jud. Braşov – m. 26 oct. 1884, Sibiu. Prozator. Fiul lui Adam Plăiaş Codru sau Adam al lui German (scriitorul însuşi va semna la început Ioanne Germaniu Codru) şi al Asineftei (n. Trîmbiţaş). Se trage dintr-o familie de ţărani grăniceri, înnobilată pe vremea Susanei Lorantfi. A studiat la şcoala din sat, la Şcoala Grănicerească Germană din Viştea de Jos şi a urmat un semestru la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti, fiind însă mai mult un autodidact. Plecat din Transilvania în 1835, între 1838 şi 1846 face mai multe călătorii în Europa, după care funcţionează ca institutor la Ploieşti (1846-1848) şi îndeplineşte diverse funcţii administrative în Transilvania, culminând cu cea de vicecăpitan al districtului Făgăraş (1863-1880). Participant la revoluţia de la 1848 în Ţara Românească, deputat de Haţeg în Dieta de la Sibiu (din 1863), secretar al Comitetului Şcolar Grăniceresc (1880-1884), vicepreşedinte al Despărţământului Făgăraş al Astrei. Prima sa lucrare tipărită este un *Cuvânt scolastic,* apărută în ziarul *Universul* (1848). A mai colaborat la *Foaie pentru minte, inimă şi literatură, Concordia, Albina, Telegraful român, Federaţiunea, Gazeta Transilvaniei, Familia, Transilvania*. Reputaţia sa literară a fost întemeiată de *Peregrinul transelvan* (1865), unul dintre cele mai interesante jurnale de călătorie ale epocii postpaşoptiste.

OPERA: *Rudimentele gramaticei române*. Estrase din Tentamen criticum, cu adaos de regule simple şi diverse anotăciuni pentru uzul şcolarilor începători, Bucureşti, 1848; *Regulamente pentru vătăşii şi decurii proieptate a se introduce în comunităţile districtului Ţării Făgăraşului*, Sibiu, 1864; *Peregrinul transelvan sau Epistole scrise den ţere straine unui amic în patrie, de la anul 1835 până închisive 1848*, I, Sibiu, 1865; *Banditul fără voie*, Graz, f.a.; *Călătoriile unui român ardelean în ţară şi în străinătate (1835-1844) („Peregrinul transilvan")*, ed. prefăcută în stilul literar de astăzi de C. Onciu, tipograf, cu o pref. de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1910 (ed. II, 1923); *Peregrinul transilvan*, ed. îngrijită de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1942; *Peregrinul transilvan*, ed. îngrijită şi pref. de R. Munteanu, Bucureşti, 1956; *Peregrinul transilvan (1835-1848)*, ed. îngrijită, pref., itinerar biobibliografic, note şi glosar de C. Albu, Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: Cl. Isopescu, *Il viaggiatore transilvano Ion Codru Drăguşanu e l'Italia*, 1930; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; N. N. Condeescu, *Ion Codru-Drăguşanu şi Franţa*, 1946; *I.L.R.*, II; I. Rotaru, *O istorie...*, I; H. Zalis, *Scriitori pelerini*, 1973; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, II, 1976; Georgeta Antonescu, *Introducere în opera lui Ion Codru Drăguşanu,* 1983; A. Cosma, *Geneza romanului românesc,* 1985; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea*, 1988; D. Mănucă, *Lectură şi interpretare: un model epic,* 1988. **(G. A.)**

CODRUŢ Mariana (numele oficial: Mariana Pricop), n. 1 nov. 1956, satul Prisăcani, jud. Iaşi. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Neculai Găină şi a Nataliei (n. Ursu), ţărani. Şcoala generală în satul natal (1963-1971); Liceul industrial „Victoria" (1971-1976) şi Facultatea de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1977-1981). Prof. de lb. şi literatura română în satul

Comarna, jud. Iaşi (1981-1984); secretar literar al Teatrului Naţional „Vasile Alecsandri" (1984-1990); redactor la rev. *Convorbiri literare* şi *Sud-Est* (1990); din 1993, redactor la Editura Univ. Colab. la *Dialog*, *Opinia studenţească, Convorbiri literare, Cronica, România literară, Vatra, Apostrof, Dilema* etc. Prezentă în antologiile *O mie şi una de poezii româneşti* (1997), *Antologia poeziei româneşti culte* (1998), *City of Dreams and Whispers* (1998), *Gefährliche Serpentinen* (1998), *Strong* (1999), *CLUB 8 poetry* (2001) etc. Debutează în *Cronica* (1976). Debut editorial cu vol. de versuri *Măceşul din magazia de lemne* (1982). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1997).

OPERA: *Măceşul din magazia de lemne,* versuri, Iaşi, 1982; *Schiţă de autoportret*, versuri, Iaşi, 1986; *Tabieturile nopţii de vară,* versuri, Bucureşti, 1989; *Existenţă acută,* versuri, Bucureşti, 1994; *Casa cu storuri galbene,* roman, Iaşi, 1997 (în lb. germană: *Das Haus mit den gelben Gardinen,* trad. de Michael Astner, 1998); *Blanc*, versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 1, 1983; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1983; Gh. Grigurcu, în *SLAST*, 27 sept. 1986; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 38, 1986; A. Marino, în *Tribuna*, 27 mai 1986; V. Cristea, în *România literară*, nr. 39, 1989; Tr. T. Coşovei, în *Contemporanul*, nr. 50, 1991; N. Danilov, în *Contrafort*, nr. 3, 1995; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul*, nr. 1-2, 1995; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 11, 1998; A. Patraş, în *România literară,* nr. 15, 2000; Victoria Luţă, în *Observator cultural,* nr. 55, 2001; M. A. Diaconu, în *Contemporanul*, nr. 1-4, 2003. **(A. S.)**

COJA Ion, n. 22 oct. 1942, Constanţa. Dramaturg şi prozator. Fiul lui Ion Coja, muncitor, şi al Elenei (n. Licoi). Şcoala primară şi Liceul „Mircea cel Bătrân", în oraşul natal; Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1965). Din 1966, la Catedra de lingvistică generală a aceleiaşi facultăţi. Dr. al Univ. din Bucureşti (1978). Debutează în literatură cu vol. de teatru *Jucătorul de table* (1971). A mai publicat romanele *Carnaval la Constanţa* (1978), *Salonul de reanimare* (2001), piesa istorică *Credinţa* (1980) şi o suită de documente privind *Holocaustul în România* (2002). Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. (1980).

OPERA: *Jucătorul de table,* Bucureşti, 1971; *Carnaval la Constanţa,* Bucureşti, 1978; *Credinţa,* Bucureşti, 1980; *Pagini pestriţe,* Bucureşti, 1986; *Legionarii noştri,* Bucureşti, 1997 (ed. II, 2001); *Papa Ioan Paul al II-lea şi România,* Bucureşti, 1999; *Salonul de reanimare,* roman, Bucureşti, 2001; *Holocaust în România?* Suită de documente şi mărturii adunate şi comentate de ~, Bucureşti, 2002; *Îndreptarea îndreptarului ortografic, ortoepic şi de punctuaţie,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 15, 1979; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 53, 1979; L. Ulici, în *România literară,* nr. 10, 1979; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 49, 1980; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; Al. Graur, în *România literară,* nr. 31, 1983; I. Buduca, în *Contemporanul,* nr. 8, 1999; T. Wexler, în *Observator cultural,* nr. 141, 2002. **(I. B.)**

COJOCARU Mircea, n. 27 iul. 1938, Cernăuţi, Bucovina. Prozator. Fiul lui Pantelimon Cojocaru, fotograf, şi al Domnicăi (n. Solcan). Liceul „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti (absolvit în 1959). Practică diverse profesiuni: mecanic auto, laborant electrotehnic, fotograf. Debutează în rev. *Cronica* (1967); debut editorial cu romanul *Minciuna* (1969). Mai publică romanele *Ramayana* (1970), *Înapoi la Savina* (1975), *Risipa* (1979).

OPERA: *Minciuna,* Bucureşti, 1969; *Ramayana.* Roman zadarnic, Bucureşti, 1970; *Înapoi la Savina,* Bucureşti, 1975; *Risipa,* Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, *Prozatori de azi,* 1970; S. Damian, *Intrarea în castel,* 1970; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 32, 1996. **(I. B.)**

COJOCARU Romulus, n. 9 aug. 1934, com. Punghina, jud. Mehedinţi. Poet şi prozator. Fiul lui Aristică Cojocaru şi al Elenei (n. Coandă), ţărani. Liceul „Traian" (1945-1950), apoi Şcoala Pedagogică din Turnu Severin (1950-1954); Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1957-1961). Învăţător în com. natală (1954-1957), apoi avocat la Turnu Severin. Debut publicistic în *Luceafărul,* cu poezia *Recoltă* (1960), iar în vol., cu *Punct căzut* (1969). Continuă să scrie o poezie de notaţie, cu uşoare inflexiuni meditative (*Poeme,* 1975; *Vorbele vântului,* 1981), sau de reconstituire istorică (*Flori de mac,* 1977), ca să abordeze apoi, cu oarecare dexteritate, romanul poliţist (*Apărătorul se apără,* 1974; *Apărătorul în derută,* 1979; *Apărătorul acuză,* 1981) sau pe cel de comediografie ţărănească (*Ristea împărat,* 1984; *Nunta,* 1986; *Părinţii,* 1989). Alte vol.: *Noaptea lupilor* (1993), *Pasărea albă* (1997), *Cuibul de rândunică* (1998), *Drumul mirilor* (1999), *Telurice* (2001) etc. Colaborează la *Luceafărul, Tribuna, Orizont, Cronica, Ramuri, România literară, Convorbiri literare* etc. Premiul Asoc. Scriitorilor din Craiova (1977; 1981; 2001); Premiul Uniunii Scriitorilor (1984).

OPERA: *Punct căzut,* Bucureşti, 1969; *Apărătorul se apără,* Cluj-Napoca, 1974; *Poeme,* Bucureşti, 1975; *Flori de mac,* Craiova, 1977; *Clar de pământ,* Bucureşti, 1979; *Apărătorul în derută,* Timişoara, 1979; *Vorbele vântului,* Bucureşti, 1981; *Apărătorul acuză,* Craiova, 1981; *Stihuri,* Bucureşti, 1982; *Ristea împărat,* Craiova, 1984; *Împăraţii,* Bucureşti, 1985; *Nunta,* Bucureşti, 1986; *Întoarcerea,* Bucureşti, 1987; *Poveste de dragoste,* Bucureşti, 1988; *Părinţii,* Bucureşti, 1989; *Apărătorul şi zeiţa,* roman, Craiova, 1992; *Femeia precum un şarpe,* roman, Craiova, 1992; *Noaptea lupilor,* roman, Bucureşti, 1993; *Pasărea albă,* Timişoara, 1997; *Cuibul de rândunică,* roman, Bucureşti, 1998; *Megaluza,* roman, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Duminica mirilor,* Timişoara, 1999; *Dumnezeul ispitei,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Ţâţă de mâţă,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Gura lumii,* roman, I-IV, Drobeta Turnu Severin, 2000; *Carmen,* roman, Drobeta Turnu Severin, 2000; *Telurice,* versuri, Craiova, 2001; *Dans,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Ghiare şi colţi,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Vetuste,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Truisme,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Cuvintele, sângele meu,* versuri, Craiova, 2001; *Bastardul,* roman, Craiova, 2002; *Rime,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Elena,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Prin lacrimă,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Singur,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Neodihnă,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Din dragoste,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Răstimp,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *1907,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Rime repetate,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Fobie,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Baliverne,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Cadran,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Nimicuri,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Tărăşenii,* proză scurtă, Drobeta Turnu Severin, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. R. Popescu, în *Orizont,* nr. 16, 1977; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 43, 1979; E. Manu, în *Pentru patrie,* nr. 6, 1979; D. Rebreanu, în *Tribuna,* nr. 23, 1974; Mirela Roznoveanu, în *Luceafărul,* nr. 20, 1977; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 30, 1977; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 1, 1978; G. Suru, în *Orizont,* nr. 39, 1975; D. Micu, în *România literară,* nr. 44, 1969; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 21, 1979; E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 14, 1981; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 48, 1982; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 6, 1984; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 19, 1985; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 39, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 5, 1987; Barbu Cioculescu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1997; S. Bărbulescu, *ibidem,* nr. 43, 1998; *Despre Romulus Cojocaru,* 2002. **(M. Pp.)**

COLESNIC Iurie, n. 12 aug. 1955, satul Dereneu, raionul Călăraşi (Republica Moldova). Poet şi eseist. Fiul lui Vsevolod Colesnic şi al Liubăi (n. Scurtu), învăţători. Studii elementare şi medii în satul natal (1972); a absolvit Institutul Politehnic din Chişinău, Facultatea de Matematică (1973-1978). Bursă de specializare în Germania (1995). Învăţător în satul

Buda (1972-1973); referent la Soc. „Ştiinţa” din Chişinău (1979-1980); prof. de tehnologie specială la ŞTP-10 din acelaşi oraş (1980-1983); corector şi redactor la *Scânteia leninistă* (1985-1986); redactor-şef, apoi director al Studioului cinematografic „Animafilm” (1987-1991); director al Centrului muzeografic „Mihail Kogălniceanu” (1991-1995); din 1997, membru al Consiliului cultural al municipiului Chişinău şi director al Complexului muzeistic „Chişinău”. Redactor-şef al rev. *Strategia civică* (1999), *Universul credinţei* (1999) şi *Conştiinţa naţională* (2001). Directorul Editurii Universitas (1991-1993), al Editurii Enciclopedice „Gh. Asachi” (1993-1995) şi al Editurii Museum (din 1995). Din 1996, directorul Casei Cărţii „Mitropolit Petru Movilă”. Colab. la vol. colective *Fapte trecute şi basarabeni uitaţi* (1992), *Scurtă istorie a cărţii româneşti* (1994), *Chişinău. Enciclopedie* (1997), *Patrimoniul Cultural al Republicii Moldova* (1999), *Femei din Moldova. Enciclopedie* (2000) şi *Dicţionar – antologie de istorie şi teorie literară* (2000). Debutează în rev. *Nistru* (1977). Debut editorial cu vol. de versuri pentru copii *Puiul îndrăzneţ* (1980). În acelaşi gen a mai publicat *Ţara cu luceferi* (1986), *Învăţ să zbor* (1992) şi *Necazul ariciului* (1996). Poezii în *Arta memoriei* (1987), *Arheologii interioare* (1991) şi *Spirala lui Arhimede* (1994). Autor al vol. de eseuri *Doina dorurilor noastre* (1990) şi al unui dicţionar de personalităţi basarabene (*Basarabia necunoscută,* I-IV, 1993-2002). Ed. din N. Iorga, L. Donici, R. Cioflec, Şt. Ciobanu, Gh. Bezviconi, S. Grossu, A. Ciurunga, C. Stere, Z. Arbore, P. Halippa etc. Premiul Asoc. bibliofililor din Moldova (1990; 1997); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1993; 1997; 2000); Premiul Salonului Naţional de Carte, Iaşi (1997) şi Chişinău (1998; 2002).

OPERA: *Puiul îndrăzneţ,* versuri pentru copii, Chişinău, 1980; *Ţara cu luceferi,* versuri pentru copii, Chişinău, 1986; *Arta memoriei,* versuri, Chişinău, 1987; *Doina dorurilor noastre,* eseuri, Chişinău, 1990; *Arheologii interioare,* versuri, Chişinău, 1991; *Învăţ să zbor,* versuri pentru copii, Chişinău, 1992; *Basarabia necunoscută. Personalităţi basarabene,* I-IV, Chişinău, 1993-1994; *Necazul ariciului,* versuri pentru copii, Chişinău, 1996; *Sfatul Ţării.* Enciclopedie, Chişinău, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Maria Popa, în *Curierul de Nord,* nr. 14, 1992; E. Lungu, în *Literatura şi arta,* nr. 2, 1994; I. Brad, în *Informaţia Bucureştilor,* nr. 45, 1994; C. Mareş, în *Românul liber,* nr. 11, 1995; I. Dron, în *Mesagerul,* nr. 48, 1997; idem, *ibidem,* nr. 32, 1998; Al. Mihăilă, *Target,* 2000; I. Ciocanu, *Dincolo de literă,* 2002; T. Ţopa, *Condamnaţi la zbucium,* 2002. **(A. S.)**

COLIN Vladimir (prenumele la naştere: Jean), n. 1 mai 1921, Bucureşti – m. 6 dec. 1991, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Lazăr Colin, funcţionar, şi al Ellei (n. Pauker). Liceul „Cantemir Vodă” (absolvit în 1944); Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (1944-1945), abandonată „din pricina activităţii politice, care îmi lua tot mai mult timp”. Activist al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist şi redactor la Editura C.C. al U.T.C. (1945-1946); redactor la Radio (1946-1947) şi la *Revista literară* (1947-1948); secretar general de redacţie la *Flacăra* (1948-1950); redactor (din 1958) şi secretar general de redacţie (din 1970 până la pensionare) la *Viaţa Românească.* În 1984, suferă un accident vascular cerebral, pierzându-şi capacitatea de a scrie. Debutează în ziarul *Victoria*, cu poemul *Manifest* (1944), semnat Ştefan Colin. „Un prim şi probabil ultim volum de poezii”: *27 poeme* (1947). Numeroase scrieri proletcultiste, irelevante, în anii ’50. Afirmat mai întâi ca autor de basme (*Basme,* 1953; Premiul de Stat), apoi ca autor de literatură fantastică (*Pentagrama*, 1967; *Un peşte invizibil,* 1970; *Imposibila oază,* 1984), **C.** excelează mai ales în *science fiction,* mai precis în *science fantasy,* fiind cel mai tradus peste hotare dintre scriitorii care ilustrează acest gen în România: vol. de povestiri *Viitorul al doilea* (1966), *Dinţii lui Cronos* (1975), miniromanul *Babel* (1978) etc. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti pentru vol. *Capcanele timpului* (1972), care include şi *Divertisment pentru vrăjitoare*; acelaşi premiu pentru romanul *Babel* (1978). Trei premii EUROCON, conferite la reuniunile Soc. Europene de Science Fiction

(SESF); Medalia de aur (1976) la Poznan (Polonia); Premiul Europa pentru cel mai bun roman (1980) la Stresa (Italia), pentru *Babel* (1978); Marele Premiu la San Marino pentru întreaga operă (1989); Premiul Provincia di Trento, conferit de Univ. din Padova (Italia), pentru creaţia în domeniul basmului (1980). A tradus din Jules Verne, André Gide, Gérard Klein ş.a.; este autorul unei antologii de *science fiction* francez contemporan (*Un pic de neant,* 1970); a fost, la rândul lui, tradus în numeroase lb., dar mai ales în lb. franceză.

OPERA: *27 poeme,* Bucureşti, 1947; *Flăcări între cer şi apă,* Bucureşti, 1950; *Pânzele vremii,* Bucureşti, 1951; *În spatele frontului,* Bucureşti, 1951; *Cormoranul pleacă pe mare,* Bucureşti, 1951; *Soarele răsare în Deltă,* Bucureşti, 1951; *Basme,* Bucureşti, 1953 (ed. II, 1955; ed. III, 1959; ed. IV, 1967; ed. V, revizuită de autor, 1979); *Nemaipomenita bătălie dintre Papură-Împărat şi Pintilie,* Bucureşti, 1953; *Toroiman,* basm popular prelucrat, Bucureşti, 1954; *Problemele şi drumurile basmului cult,* Bucureşti, 1955; *Torpilorul roşu,* piesă în două acte, Bucureşti, 1955; *Poveştile celor trei mincinoşi,* Bucureşti, 1956; *Zece poveşti pitice...,* Bucureşti, 1957; *Basmele Omului,* Bucureşti, 1958 (ed. II, 1962; ed. III, 1979; vol. *Basme,* ed. V); *Întoarcerea pescăruşului,* Bucureşti, 1959 (ed. II, 1961); *Legendele Ţării lui Vam.* O mitologie a Omului, Bucureşti, 1961 (ed. II, 1974; ed. III, 1986; *Legends from Vamland,* Iaşi, 2001); *A zecea lume,* Bucureşti, 1964; *Viitorul al doilea,* Bucureşti, 1966 (ed. II, revizuită, 1975, în vol. *Dinţii lui Cronos*); *Povestea scrisului.* Enciclopedie ilustrată pentru copii şi tineret, Bucureşti, 1966; *Pentagrama,* Bucureşti, 1967 (*Le pentagramme,* Bruxelles, 1972); *Dincolo de zidul de neon,* Bucureşti, 1968; *Un peşte invizibil* şi *20 de povestiri fantastice,* Bucureşti, 1970; *Poveşti de buzunar,* Bucureşti, 1971; *Capcanele timpului,* Bucureşti, 1972; *Les Dents de Chronos,* nouvelles, Paris, 1974; *Dinţii lui Cronos,* Bucureşti, 1975; *Les meilleures histoires de science-fiction roumaine* présentées par ~, Bruxelles, 1975; *Grifonul lui Ulise,* Bucureşti, 1976; *Babel,* Bucureşti, 1978 (Paris, 1982); *Timp cu călăreţ şi corb,* Bucureşti, 1979; *Imposibila oază.* Proze fantastice, Bucureşti, 1984; *Xele, motanul din stele.* O uluitoare aventură povestită pe îndelete în nouă capitole complete, Bucureşti, 1984; *Şase brăţări pentru gleznă,* Bucureşti, 1987. Traduceri: Vl. Maiakovski, *Poemul lui Octomvrie,* Bucureşti, 1945 (ed. II, 1949); P. P. Erşov, *Căluţul cocoşat,* Bucureşti, 1948 (ed. II, 1954; ed. III, 1979); A. Culeşov, *Comuniştii,* Bucureşti, 1950; *Antologia poeziei sovietice,* Bucureşti, 1955; A. Verdet, *Pasărea şi barajul,* Bucureşti, 1958; P. Jean de Béranger, *Cântece alese,* Bucureşti, 1958; Gh. Vitez, *Prepeliţa,* Bucureşti, 1958; *Basmele popoarelor Asiei*, în colab. cu R. Maier, Bucureşti, 1963; C. Tillier, *Unchiul meu Benjamin,* Bucureşti, 1964; J. Verne, *Castelul din Carpaţi,* pref. de ~, Bucureşti, 1967 (ed. II, 1980; altă ed., 1999); A. Gide, *Paludes. Prometeu rău înlănţuit,* pref. de ~, Bucureşti, 1969; *Un pic de neant.* Antologie a anticipaţiei franceze contemporane, Bucureşti, 1970; *Padişahul şi vizirul*, în colab. cu V. Bageacu, 1971; G. Klein, *Planeta cu şapte măşti,* pref. de ~, Bucureşti, 1975; J. Brunner, *Răbdarea timpului*, în colab. cu J. Pascal, pref. de ~, Bucureşti, 1981 (altă ed., 1994).

REFERINŢE CRITICE: E. Papu, în *Luceafărul,* nr. 12, 1972; Veronica Porumbacu, în *Luceafărul,* nr. 49, 1972; idem, în *România literară,* nr. 5, 1972; S.P. Dan, *Proza...*; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Secolul 20,* nr. 10-11, 1975; S. Iosifescu, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1975; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 31,1975; I. Marcoş, în *Tribuna,* nr. 37, 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 42, 1976; M. Petroveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1976; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 11, 1978; S. Titel, în *România literară,* nr. 22, 1978; V. Cristea, în *România literară,* nr. 11, 1980; S. Iosifescu, în *România literară,* nr. 47, 1980; F. Manolescu, *Literatura S.F.,* 1980; A. Rogoz, în *România literară,* nr. 21, 1981; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele,* 1981; C. Robu, în *Almanah Anticipaţia,* 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; H. Cândroveanu, *Literatura...*; Eugenia Tudor Anton, în *România literară,* nr. 50, 1991; N. Bârna, în *Literatorul,* nr. 38, 1993. **(C. R.)**

COLORIAN Alexandru, n. 18 mart. 1896, Bucureşti – m. oct. 1971, Bucureşti. Poet. Licenţiat în drept. Debutează, elev fiind, în rev. *Sărbătoarea eroilor* (1913), pe care o redactează în colab. cu câţiva colegi, sub îndrumarea lui Eugeniu Sperantia. Redactor la ziarul *Îndreptarea* (1924-1929). Colab. la *Versuri şi proză, Viaţa nouă, Universul literar, Tribuna avocaţilor, Lumea militară, Decalog* etc. A alcătuit o antologie a poeţilor de la *Viaţa nouă* (1968) şi câteva ed. din opera lui M. Eminescu (*Poezii,* 1940; *Poezii postume*, în colab. cu Al. Iacobescu, 1940; *Proză literară,* 1943), însoţindu-le de studii introductive. Poetul se afirmă cu plachetele *Simple fantezii pentru toamnă* (1926), *Preludii în zori* (1928), *1917. Poeme de război* (1936), *Inscripţii pentru Balcic* (1937), *Exil* (1938), *Stampe italice* (1939) etc.

OPERA: *Simple fantezii pentru toamnă,* Bucureşti, 1926; *Preludii în zori,* Bucureşti, 1928; *1917. Poeme de război,* Bucureşti, 1936; *Inscripţii pentru Balcic,* Bucureşti, 1937; *Exil,* Bucureşti, 1938; *Stampe italice,* Bucureşti, 1939; *Poema eternă,* Bucureşti, 1941; *Poeme alese,* Bucureşti, 1942; *Poeme. Medalioane lirice,* Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, *Început...*; idem, *Scriitori, cărţi, reviste,* 1980; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* II, 1984; D. Micu, *Modernismul...,* I. **(I. Em. P.)**

COMAN Mihai, n. 26 mart. 1953, Făgăraş. Folclorist şi etnolog. Fiul lui Tiberiu Coman şi al Silviei (n. Săvuleanu), medici. Şcoala primară şi liceul la Făgăraş (1960-1972); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1972-1976). Prof. în Bucureşti (până în 1983), apoi redactor la *Scânteia tineretului* (secretar de redacţie, 1987-1989); cadru didactic la Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării (conferenţiar, 1990-1995; prof. din 1995). Autor al unui *Manual de jurnalism* (1997), apărut în mai multe ed. (I-II, 1999; I-II, 2000; I-II, 2001). Debut editorial cu vol. *Izvoare mitice* (1980).

OPERA: *Izvoare mitice,* Bucureşti, 1980; *Scara soarelui. Schiţe pentru o frescă mitologică,* Bucureşti, 1983; *Mitos şi epos. Studii asupra transformărilor narative,* Bucureşti, 1985; *Mitologie populară românească,* I-II, Bucureşti, 1986-1988; *Vieţuitoarele pământului şi ale apei,* Bucureşti, 1986; *Vieţuitoarele văzduhului,* Bucureşti, 1988; *Punctul şi spirala,* Bucureşti, 1991; *Bestiarul mitologic românesc*, Bucureşti, 1996; *Introducere în sistemul mass-media,* Iaşi, 1999; *Mass-media: mit şi ritual. O perspectivă antropologică,* Iaşi, 2003; *Mass-media în România post-comunistă,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. C. Mihăilescu, în *Luceafărul*, nr. 37, 1980; Şt. Borbély, în *Vatra*, nr. 2, 1981; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 49, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 48, 1986; V. Cristea, în *România literară,* nr. 1, 1987; Ioana Bot, în *Tribuna*, nr. 40, 1988; R. G. Ţeposu, în *Amfiteatru*, nr. 11, 1989; M. Muthu, *Cântecul lui Leonardo,* 1995; I. Datcu, în *România literară,* nr. 41, 1997. **(A. S.)**

COMARNESCU Petru, n. 23 nov. 1905, Iaşi – m. 27 nov. 1970, Bucureşti. Eseist, critic literar şi de artă, traducător. Fiul funcţionarului Petru Comarnescu şi al Elenei (n. Cernătescu), institutoare. Şcoala primară şi Liceul Naţional la Iaşi, apoi Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti şi Şcoala de Ofiţeri de Artilerie din Craiova. Licenţiat în drept (1928), litere şi filosofie (1929) la Univ. din Bucureşti. Bursier în S.U.A. (1929-1931). Dr. în filosofie al Univ. Southern California (1931) cu teza *The Nature of Beauty and Its Relations to Goodness*, tradusă în româneşte cu titlul *Kalokagathon (*1946). În colab. cu C. Noica, M. Polihroniade şi I. Jianu scoate rev. *Acţiune şi reacţiune* (1929-1930) şi, împreună cu C. Baltazar, *Tiparniţa literară* (1931). Bursier la Geneva (1932). Secretar al Grupării Univ. pentru Soc.

Naţiunilor (1931-1937), debutează editorial cu vol. *Homo americanus* (1933) şi *Zgârie-Norii New York-ului* (1933). Inspector al teatrelor la Direcţia Generală a Teatrelor (1933-1950); redactor la Editura Fundaţiei, apoi la E.S.P.L.A. (1934-1951); redactor la *Politica* (1926-1928), *Rampa* (1926-1927), *Ultima oră* (1928-1929), *Vremea* (1932-1938), *Revista Fundaţiilor Regale* (1934-1947), *Timpul* (1942-1947), *Naţiunea* (1948-1949), *Universul* (1949-1952). Considerat şeful generaţiei de la *Criterion* (C. Noica, M. Vulcănescu, M. Eliade, M. Sebastian, Dan Botta), grupare al cărui iniţiator este, **C.** e foarte activ în publicistică fiind numit, în 1966, comisar al României la Bienala de la Veneţia (expoziţia Ţuculescu). În toată această perioadă publică monografii şi studii de istoria artei, consacrate *Magdalenei Rădulescu* (1946), *Şirato* (1946), *Octav Băncilă* (1954), *Ion Ţuculescu* (1967), *C-tin Brâncuşi, mit şi metamorfoză în sculptura contemporană* (1972) ş.a. Prefaţează şi traduce vol. din Th. Dreiser, Jack London, O'Neill, Alain Fournier, Ch. Brontë, Defoe ş.a. şi lucrează la masivul său jurnal, din care s-au publicat postum *Chipurile şi priveliştile Europei* (I-II, 1980) şi *Jurnal* (1931-1937) (1994). Publicist strălucit, cu contribuţii memorabile în domeniul criticii de artă şi memorialist ce rămâne să fie încă descoperit **C.** ilustrează ipostaza omului de cultură nefixat într-un domeniu anume, deşi estetica, memorialistica şi critica de artă înregistrează contribuţii de referinţă.

OPERA: *Homo americanus*, Bucureşti, 1933; *Zgârie-norii New York-ului*, Bucureşti, 1933; *America văzută de un tânăr de azi*, Bucureşti, 1934; *Chipurile şi priveliştile Americii*, Bucureşti, 1940 (ed. II, 1970); *Kolakagathon*, trad. de Ruxandra Oteteleşeanu, Bucureşti, 1946 (ed. II, 1985); *Magdalena Rădulescu*, Bucureşti, 1946; *Şirato*, Bucureşti, 1946; *America. Lume nouă – viaţă nouă. 1930-1947*, Bucureşti, 1947 (cu pseud. Anton Coman); *Octav Băncilă*, Bucureşti, 1954; *A. Baltazar*, Bucureşti, 1956; *Benjamin Franklin*, Bucureşti, 1957; *Viaţa şi opera lui Rembrandt van Rijn*, Bucureşti, 1957; *N. Grigorescu*, Bucureşti, 1959; *Ştefan Luchian*, Bucureşti, 1960 (ed. rev. şi adăugită, 1965); *Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei*, Bucureşti, 1961; *Ion Jalea*, Bucureşti, 1962; *N. N. Tonitza*, Bucureşti, 1962; *Ion Sava*, cuv. înainte de T. Arghezi, Bucureşti, 1966; *Ion Ţuculescu*, Bucureşti, 1967; *Témoignages sur Brancusi*, în colab. cu M. Eliade şi I. Jianou, Paris, 1967; *Deineka*, Bucureşti, 1968; *Lascăr Viorel*, Bucureşti, 1968; *The Rumanian and the Universal in Brancusi's Work*, London, 1970; *Brâncuşi, mit şi metamorfoză în sculptura contemporană*, Bucureşti, 1972; *Confluenţe ale artei universale*, Bucureşti, 1972; *Scrieri despre teatru*, Iaşi, 1977; *Chipurile şi priveliştile Europei* I-II, ed. îngrijită de T. Filip, Cluj-Napoca, 1980; *Kalokagathon*, ed. îngrijită de D. Grigorescu şi Fl. Toma, Bucureşti, 1985; *O'Neil şi renaşterea tragediei*, Cluj-Napoca, 1986; *Dreptul la memorie* (în lectura lui Iordan Chimet), III-IV, Cluj-Napoca, 1992-1993; *Jurnal* (1931-1937), Iaşi, 1994; *Mărturii despre Brâncuşi,* Tg. Jiu, 1997 (ed. II, 2001); *Pagini de jurnal,* Bucureşti, 2003; *Un călător al solitudinii.* Antologie de texte critice, Bucureşti, 2003. Traduceri: T. E. Lawrence, *Cei şapte stâlpi ai înţelepciunii,* Bucureşti, 1937 (altă ed., 1993); E. O'Neill, *Straniul interludiu,* Bucureşti, 1939; D. Defoe, *Viaţa şi nemaipomenitele aventuri ale lui Robinson Crusoe,* Bucureşti, 1943 (alte ed. cu titlul: *Robinson Crusoe,* 1956; 1958; 1961; 1964; 1969; 1970; 1971; 1991; 1994); E. O'Neill, *Din jale se întrupează Electra,* în colab. cu Margareta Sterian, Bucureşti, 1944 (ed. II, 1945); T. B. Somerville, *Marinarul Will. Adevărata povestire a unor întâmplări petrecute între 1805 şi 1811,* în colab. cu Getta Nicoleanu, Bucureşti, 1946; G. B. Shaw, *Discipolul diavolului,* Bucureşti, 1946; E. O'Neill, *Drame din marea dragoste,* Bucureşti, 1947; B. Pristley, *Inspectorul de poliţie,* în colab. cu M. Văianu, Bucureşti, 1947; H. Fast, *Lupta lui Albert Parsons,* în colab. cu M. Văianu, Bucureşti, 1949; A. I. Herzen, *Povestiri,* în colab. cu Izabella Dumbravă, Bucureşti, 1954; N. Gorceakov, *Lecţiile de regie ale lui K. S. Stanislavski,* în colab. cu I. V. Costin, Bucureşti, 1955; N. Abalkin, *Sistemul lui Stanislavski şi teatrul sovietic,* în colab. cu Al. Constantinov, Bucureşti, 1955; G. B. Shaw, *Pygmalion,* Bucureşti, 1955; O. Ciornâi, *Opera lui Sneghin,* în colab. cu Sv. Ionescu, Bucureşti, 1955; M. Twain, *Opere,* II. *Un Yankeu la curtea regelui Arthur,* în colab. cu E. B. Marian, Bucureşti, 1955 (alte ed., 1961; 1975; 1986); III. *Nuvele;* IV. *Viaţa pe Mississippi,* Bucureşti, 1955-1958; N. Cernâşevski, *Ce-i de făcut?,* în colab. cu A. Ivanovski,

Bucureşti, 1956; H. Fast, *Silas Timberman,* Bucureşti, 1956; G. Uspenski, *Moravurile de pe Uliţa Rastereaeva,* în colab. cu A. Chişinevski, Bucureşti, 1956; W. Scott, *Rob Roy,* Bucureşti, 1957; W. Burchett, *Corespondent în URSS,* Bucureşti, 1962; P. Abrahams, *În calea trăznetului,* Bucureşti, 1963; G. B. Shaw, *Cezar şi Cleopatra,* Bucureşti, 1963; M. Twain, *Bancnota de un milion de lire,* în colab. cu E. B. Marian şi P. Solomon, Bucureşti, 1964; idem, *Viaţa pe Mississippi,* Bucureşti, 1964; R. E. Sherwood, *Pădurea împietrită,* în vol. *Teatru american contemporan,* Bucureşti, 1967; E. O'Neill, *Teatru,* I-III, în colab. cu Margareta Sterian şi Const. Popescu, Bucureşti, 1968.

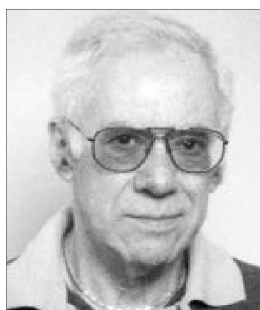
REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Viaţa literară*, nr. 100, 1929; M. Eliade, în *Oceanografie*, 1934; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Sebastian, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 7, 1940; I. Biberi, *Lumea de mâine*, 1945; V. Râpeanu, în *Luceafărul*, nr. 11, 1967; Al. Piru*, Panorama deceniului literar românesc*, 1940-1950, 1968; P. Ţugui, în *Ramuri*, nr. 4, 1977; N. I. Barbu, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1978; C. Noica, în *Steaua*, nr. 12, 1978; Z. Ornea, *Tradiţie şi modernitate în deceniul al treilea*, 1980; M. Zaciu, în *Transilvania*, nr. 2, 1981; B. Brezianu, în *Cronica*, nr. 5, 1981; V. Râpeanu, *Memoria şi feţele timpului*, 1983; E. Manu*, Spaţiu etern*, 1985; Al. Duţu, în *România literară*, nr. 36, 1986; Al. George, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1986; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 16, 1986; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 12, 1987; I. Jianu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 3-4, 1989; V. Bârna, în *Steaua*, nr. 10-11, 1995; C. Cubleşan, *ibidem;* M. Handoca, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 518, 2000. **(M. Mt.)**

COMĂNESCU Denisa, n. 4 febr. 1954, Buzău. Poetă. Fiica lui Caton Comănescu, avocat, şi a Elenei (n. Tomescu). A absolvit Facultatea de Lb. şi Literatura Română, secţia română-engleză, a Univ. din Bucureşti (1977). Debutează cu poezie în *România literară* (1974). În 1977-1978, translator la Chimimportexport Bucureşti; din 1978, redactor la Editura Univers. Colaborează cu poezie la *Luceafărul, România literară, Steaua, Tribuna* etc. Premiul rev. *Luceafărul* pentru poezie (1978). *Izgonirea din paradis* (1979; Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut) impune prin gravitatea lirismului, a transcrierii nesofisticate a stărilor ieşirii din vârsta adolescenţei. A mai publicat vol. *Cuţitul de argint* (1983), *Barca pe valuri* (1987) şi trad. din poezia engleză contemporană.

OPERA: *Izgonirea din paradis,* Bucureşti, 1979; *Cuţitul de argint,* Bucureşti, 1983; *Barca pe valuri,* Bucureşti, 1987; *Urma de foc,* Botoşani, 1999. Traduceri: *Trei poeţi englezi contemporani: Fleur Adcock, Alan Brownjohn, Jon Silkin*, în colab., cuvânt înainte de M. Ivănescu, Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *România literară,* nr. 51, 1979; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 42, 1979; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 10, 1979; V. Cristea, în *România literară,* nr. 47, 1983; P. Poantă în *Steaua,* nr. 11, 1983; R. C. Cristea, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1984; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 49, 1987; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 9, 1988; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 15, 1988; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 9, 1999; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 2000. **(I. C.)**

COMOROŞAN Sorin (prenumele la naştere: Sorin Nicolae Titus), n. 17 iul. 1927, com. Teregova, jud. Caraş-Severin. Prozator şi eseist. Fiul lui Aurelian Comoroşan, judecător, şi al Elenei (n. ?). Studii elementare în com. natală; liceale la Caransebeş şi Timişoara. Facultatea de Medicină la Cluj şi Bucureşti; Facultatea de Biologie a Univ. din Bucureşti. Doctorate în medicină (1952) şi biochimie (1956) la Bucureşti; în chimie-fizică la Cluj (1964). Cercetător asociat (microbiologie) la Institutul „Cantacuzino" (1952-1954) şi la Centrul de Studii Chimice al Acad. de Ştiinţe (1954-1956); prof. asistent (1955-1960), prof. asociat (1960-1975) şi prof. titular de biochimie şi biofizică (din 1975) la Facultatea de Medicină din Bucureşti. Şef departament al laboratoarelor clinice de la Spitalul Clinic Fundeni

(1960-1990). Lector invitat la Univ. din Pennsylvania, Johnson Research Foundation, Philadelphia, Statele Unite (1970-1971) şi la Centrul de Biologie Teoretică, Buffalo, New York (1971); prof. invitat la Univ. din Tennessee, Memphis (biochimie), California, San Francisco (biofizică), Berkeley (fizică teoretică), Miami, Florida (fizico-chimie), Buenos Aires, Argentina (biomatematică şi filosofia ştiinţei), Santiago, Chile (ştiinţe interdisciplinare). Colab. la *Contemporanul, Luceafărul, Viaţa Românească, Convorbiri literare, Origini* etc. Debutează în *Contemporanul* (1989). Debut editorial cu *Exerciţii de naivitate* (1993). A publicat romane (*Oglinzile sparte,* 1997; *Literatura, povestea unei ficţiuni,* 1998; *Nedespărţirea de Borges,* 2000; *Hearst II,* 2001) şi proză scurtă (*Treisprezece metamorfe,* 1996*).* Autor a numeroase lucrări ştiinţifice în domeniul biologiei teoretice, a interacţiunii moleculare şi a medicinii pulsatile electromagnetice. Membru de onoare al Acad. Române (1992).

OPERA: *Exerciţii de naivitate.* Prolegomena pentru o cosmologie a spiritualităţii umane, eseuri, Bucureşti, 1993; *România, societate cu răspundere limitată,* convorbiri, Bucureşti, 1995; *Treisprezece metamorfe,* proză scurtă, Bucureşti, 1996 (ed. II, *Treisprezece – plus cinci metamorfe,* Timişoara, 2002); *Oglinzile sparte. Roman de gânduri,* Bucureşti, 1997; *Literatura, povestea unie ficţiuni,* roman, Bucureşti, 1998; *Nedespărţirea de Borges,* roman, Bucureşti, 2000; *Hearst II,* roman, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: A. Ionescu, în *Cotidianul,* 11 dec. 1997; idem, în *Luceafărul,* nr. 14, 1998; S. Bărbulescu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1999; Geo Vasile în *Viaţa medicală,* nr. 11-17, 2000; Cornelia Ştefănescu, în *Jurnalul literar,* nr. 19-24, 2000; C. V. Negoiţă, în *Contemporanul,* nr. 44, 2001; Elena Vlădăreanu, în *Cotidianul,* 30 nov. 2001; L. I. Stoiciu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2001; O. Soviany, în *Luceafărul,* nr. 33, 2001; A. D. Rachieru, *ibidem,* nr. 1, 2002. **(A. S.)**

CONACHI Costache, n. 14 sept. 1778, com. Ţigăneşti, jud. Galaţi – m. 4 febr. 1849, com. Ţigăneşti, jud. Galaţi. Poet. Fiu de mare boier, educat cu grijă „în familie”, dar şi la Şcoala domnească”, intră de timpuriu în cariera administrativă, suind treptele până la cele mai înalte demnităţi: ispravnic de Tecuci (1806), vornic de poliţie al Iaşilor (1814-1818), coresponsabil al Visteriei, cap al Departamentului Afacerilor Străine (1823-1827), mare logofăt al Dreptăţii (1831-1833). Ia parte la redactarea *Regulamentului organic*; candidează, fără succes, la tronul Moldovei (1834). Deşi unul dintre cei mai mari proprietari din Moldova, **C.** este un adept al filosofiei luminilor, pe care o interpretează în termeni moderaţi, accentuând necesitatea schimbărilor treptate, fără ruperea de tradiţie. Poet reprezentativ al epocii, compune cântece de lume (larg difuzate prin intermediul lăutarilor), elegii (în care-şi cântă iubirea contrariată pentru Zulnia) ocazionale, un mic tratat de prozodie, o serie de sonete satirice pentru păpuşerii. Pe lângă numeroase imitaţii din mica poezie neoclasică franceză, **C.** traduce o serie de opere semnificative pentru ideologia luminilor, aparţinând lui Pope (*Încercare de voroavă asupra omului*), Marmontel, M-me Cottin (romanul *Mathilda, I–III, 1844*), Pierre d'Herbigny (*Privire politicească a Evropii din anul 1825*) etc. Scriitor popular în epocă deşi de circulaţie manuscrisă, rafinat şi original, **C.** rămâne unul dintre cei mai autentici reprezentanţi ai fazei de tranziţie care precede explozia romantică dintre 1830 şi 1840.

OPERA: *Poezii.* Alcătuiri şi tălmăciri, ed. îngrijită de N. Ionescu, Iaşi, 1856 (ed. II, îngrijită de M. Pompiliu, pref. de Caterina Vogoride-Conachi, introducerea *Schiţe din viaţa şi familia logofătului Conachi,* de Em. Vogoride-Conachi, Iaşi, 1887); *Poezii,* ed. îngrijită de I. Pillat, Bucureşti, 1942; *Scrieri alese*, ed., pref., glosar şi bibliografie de Ecaterina şi Al. Teodorescu, Bucureşti, 1963; *Visul amorului (alegerea ochilor sau cine-i amorul?),* Iaşi, 2000. Traduceri: M-me Cottin, *Mathilda,* I–III, trad. de ~; Iaşi, 1844.

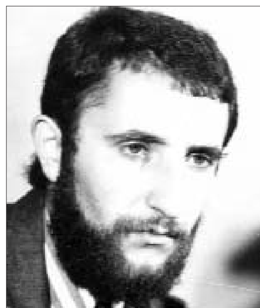
REFERINŢE CRITICE: G. Sion, în *Revista contimporană,* nr. 1; 2, 1873; G. Bogdan-Duică, în *Convorbiri literare,* nr. 1; 2; 4, 1903; C. Botez, în

Viaţa Românească, nr. 9, 1906; Gh. T. Kirileanu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1909; G. Ibrăileanu, *Epoca Conachi,* curs editat de C. Stănescu şi T. Măruţă, 1920 (ed. II, în G. Ibrăileanu, *Opere*, VII, 1979); N. Iorga, în *Revista istorică*, nr. 4-6, 1921; N. Cartojan, *Contribuţii privitoare la originile liricii româneşti în Principate*, 1927; Ch. Drouhet, în *Viaţa Românească,* nr. 1-3, 1930; I. M. Raşcu, *Alte opere din literatura română,* 1938; G. Călinescu, *Istoria...;* D. Popovici, în *Studii literare*, I, 1942; idem, *La littérature...;* G. Călinescu, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* nr. 1, 1954; N. A. Ursu, în *Iaşul literar,* nr. 9, 1960; P. Cornea, *Studii...;* Al. Teodorescu, în *Revista arhivelor,* nr. 2, 1963; Al. Piru, *Lit. rom. prem...;* Al. Hanţă, în *Ramuri*, nr. 1, 1970; M. Anghelescu, *Preromantismul românesc,* 1971; D. Păcurariu, *Clasicismul românesc,* 1971; P. Cornea, *Originile...;* Ov. Papadima, *Ipostaze ale iluminismului românesc,* 1975; P. Cornea, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 1, 1976; Roxana Sorescu, în vol. *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc,* 1976; E. Simion, *Dimineaţa poeţilor,* 1980; P. Păltănea, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1982; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; Charles Drouhet, *Studii de literatură română şi comparată,* 1983; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985; Şt. Andronache, *Costache Conachi,* 2000; P. Păltânea, *Neamul logofătului Costache Conachi,* 2001; I. Necula, în *Contemporanul,* nr. 21, 2002; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 682, 2003; H. Bomher, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2003. **(P. C.)**

CONDIESCU N.[icolae] M.[atei], n. 2 oct. 1880, Craiova – m. 15 iun. 1939, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Matei Condiescu, ofiţer, şi al Mariei (n. Panu). Studii la Liceul Militar din Craiova şi militare superioare la Bucureşti. Înaintează în ierarhia armatei până la gradul de general, îndeplinind, în această calitate, şi funcţia de aghiotant regal al lui Carol al II-lea. Debut editorial cu vol. de poezii *Din lacrămi* (1899). Colab. la *Gândirea, Năzuinţa, Cugetul românesc, Ramuri, Scrisul românesc, Viaţa literară, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Membru în comitetul de conducere al rev. *Gândirea* (1923-1924). Preşedinte al Soc. Scriitorilor Români (1936-1939). Membru al Acad. (1938). După două vol. de călătorii, *Peste mări şi ţări* (I-II, 1922-1923), **C.** se afirmă ca prozator cu *Conu Enake* (1928) şi *Însemnările lui Safirim* (1936).

OPERA: *Din lacrămi,* Craiova, 1899; *Peste mări şi ţări,* I-II, Bucureşti, 1922-1923; *Conu Enake,* Craiova, 1928; *Schiţe,* Bucureşti, 1936; *Însemnările lui Safirim,* I, Bucureşti, 1936 (ed. II, îngrijită, postfaţă, note şi bibliografie de O. Lohon, cuvânt înainte de Al. Piru, Craiova, 1983).

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Valerian, *Chipuri din viaţa literară,* 1970; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi,* 1981; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 582, 2001. **(Gh. P.)**

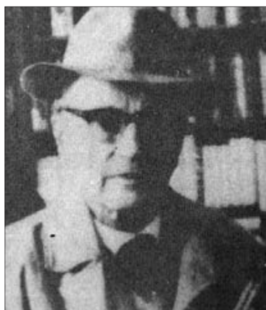

CONDURACHE Val[eriu], n. 2 aug. 1950, Iaşi. Critic literar. Liceul la Iaşi, unde urmează şi Facultatea de Filologie, secţia franceză. După absolvire, prof. de franceză, apoi consultant artistic la Teatrul Naţional din Iaşi. Debut cu poezii în *Familia* (1967). Colab. la *Convorbiri literare, Alma Mater, Cronica,* unde deţine o vreme cronica literară. A publicat şi proză în rev. A semnat şi cu pseud. C. Valerian, Valeriu Vlad. Debut editorial cu vol. *Fantezii critice* (1983). A publicat în continuare eseuri (*Portret al criticului în tinereţe,* 1984; *Exerciţii de îndoială,* 1999) şi vol. de versuri (*La Belle époque,* 1992; *Semnele şi înfăţişarea,* 1995; *Domnişoara cu nefericirea la tâmple,* 2002).

OPERA: *Fantezii critice,* Iaşi, 1983; *Portret al criticului în tinereţe,* Bucureşti, 1984; *La Belle époque,* versuri, Iaşi, 1992; *Semnele şi înfăţişarea,* versuri, Iaşi, 1995; *Exerciţii de îndoială,* eseuri, Iaşi, 1999; *Domnişoara cu nefericirea la tâmple,* versuri, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1983; I. Holban, în *Cronica,* nr. 43, 1983; L. Ulici, în *România literară,* nr. 41, 1983; M. D. Gheorghiu, în *Cronica,* nr. 43, 1984; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 6, 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 42, 1984; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 2, 1984; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr.

2, 1986; I. Buduca, în *Amfiteatru,* nr. 2, 1987; D. Popa, în *Contemporanul,* nr. 44; 45, 1991 (interviu); T. T. Coşovei, *ibidem,* nr. 43, 1992; I. Holban, în *Cronica,* nr. 12, 1992; D. Chirilă, în *Familia,* nr. 7-8, 1999; C. Livescu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1999; I. Holban, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 2000; idem, în *Dacia literară,* nr. 50, 2003. **(N. M.)**

CONSTANT Eugen (pseud. lui Eugen Constantinescu), n. 25 oct. 1890, Craiova – m. 27 febr. 1975, Craiova. Poet, prozator, dramaturg şi publicist. Fiul lui Dumitru Constantinescu, mic meseriaş, şi al Eufrosinei (n. Ghindeanu). Frate cu Paul Constant şi cu Savin Constant. Absolvent al Şcolii Superioare de Comerţ din Craiova. Expert contabil, prof. la Şcoala Industrială de ucenici şi la Liceul Comercial „Gh. Chiţu"; secretar literar al Teatrului Naţional din Craiova. Debut cu sonetul *La datorie*, în *Acţiunea română din* Iaşi (1917). Debut editorial cu vol. *Oglinzi aburite* (1919), urmat de *Galerii de ceară* (1924), *Amurg prin vitralii* (1926), *Poezii* (1926, vol. realizat împreună cu fraţii săi, Paul şi Savin Constant), *Cu dalta pe lespezi* (1928), *Punte peste veacuri* (1929), *Socluri devastate* (1933), *Crater scufundat* (1936), *Sărutul însingurărilor* (1940), *Melancolii sub arcade florale* (1942), *Elanuri răstignite* (I, 1943), romanul *Condicar de lume nouă* (1935) şi vol. de jurnalistică literară şi politică *Încrustări în rama bibliotecii* (I-II, 1930-1940) şi *Lumini la orizont* (1937). A editat rev. *Strigătul oltean* (1924), *Provincia literară* (1932-1934, împreună cu Paul Constant), *Condeiu* (1938-1942). Participă la fondarea ziarului *Înainte* (1944). Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Ramuri, Universul literar, Convorbiri literare, Datina, Cele trei Crişuri, Bilete de papagal, Clipa, Familia, Flamura, Slove, Meridian, Pagini literare* etc.

OPERA: *Oglinzi aburite,* Craiova, 1919; *Galerii de ceară,* Craiova, 1924; *Poezii*, în colab. cu Paul şi Savin Constant, Craiova, 1926; *Cu dalta pe lespezi,* Craiova, 1928; *Punte peste veacuri,* Craiova, 1929; *Încrustări în rama bibliotecii,* Craiova, I-II, 1930-1940; *Socluri devastate,* Craiova, 1933 (ed. II, 1935); *Condicar de lume nouă,* Craiova, 1935; *Crater scufundat,* Turnu Măgurele, 1936 (ed. II, 1939); *Lumini la orizont,* Craiova, 1937; *Versuri,* Craiova, 1937; *Sărutul însingurărilor,* Craiova, 1940; *Melancolii sub arcade florale,* Focşani, 1942; *Elanuri răstignite.* Poeme definitive, I, Craiova, 1943; *Poezii. Articole,* cuvânt înainte de M. Cruceanu, Bucureşti, 1964; *Gravuri şi rezonanţe,* Bucureşti, 1967; *Vibraţii republicane,* Craiova, 1973; *Pagini alese,* Craiova, 1974; *Evocări,* postfaţă de D. Novăceanu, Craiova, 1980.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, III; Perpessicius, *Menţiuni...,* III; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Iliescu, *La cocoşul spânzurat,* 1968; M. Cruceanu, *De vorbă cu trecutul,* 1973; J. Constantinescu şi I. Deaconescu, *Poeţi olteni* (*1944-1980*)*,* 1982; Fl. Faifer, în *Apostrof,* nr. 1-2, 1998. **(V. C.)**

CONSTANT Paul (pseud. lui Paul Constantinescu), n. 29 ian. 1895, Craiova – m. 9 nov. 1981, Sibiu. Poet şi prozator. Fiul lui Dumitru Constantinescu, mic meseriaş, şi al Eufrosinei (n. Ghindeanu). Frate cu Eugen Constant şi cu Savin Constant. Absolvent al Şcolii Superioare de Comerţ din Craiova. Funcţionar bancar la Craiova şi Caracal; învăţător suplinitor. După ce absolvă Şcoala Militară de Ofiţeri, carieră militară la Sibiu. Debut poetic cu *Visul unei nopţi de vară*; debut în proză cu o schiţă umoristică, în rev. *Veselia* (1911). Debut editorial cu vol. *Poezii* (1926, realizat împreună cu fraţii săi, Eugen şi Savin Constant). Editează, în colab., *Vremea* (1928) şi *Provincia literară* (1932-1934, împreuna cu Eugen Constant). Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Convorbiri literare, Ramuri, Luceafărul, Datina, Pagini literare, Universul literar, Tribuna, Viaţa Românească, Urzica* etc. Membru fondator al grupării sibiene Thesis.

OPERA: *Poezii*, în colab. cu Eugen şi Savin Constant, Craiova, 1926; *Monografia judeţului Romanaţi*, în colab., Craiova, 1928; *Ceasuri ostenite,* Caracal, 1930; *Măşti pentru muzeu,* Caracal, 1931 (ed. II, 1970); *În litera legii.* Schiţe şugubeţe, Sibiu, 1933; *Zugrăveli.* Schiţe şi povestiri,

Craiova, 1935; *Râia,* Craiova, 1936 (ed. II, 1942; ed. III, 1945); *Oameni cu cioc.* Schiţe umoristice, Craiova, 1939; *Mărturisirile unui inculpat.* Schiţe pentru timp urât, Sighişoara, 1940; *Iancu Jianu,* Bucureşti, 1940 (ed. II, 1969); *Haiducii,* Bucureşti, 1957; *Tudor Vladimirescu,* Bucureşti, 1960; *Stâlpi de foc.* Povestiri din zilele revoluţiei din 1848, Bucureşti, 1967; *Volburi peste veacuri,* Bucureşti, 1973; *Primăvară, focuri şi gloanţe,* Bucureşti, 1973; *Colivia cu sticleţi.* Întâmplări din vremea gramofonului, ed. îngrijită şi pref. de G. Nistor, Timişoara, 1977.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; V. Eftimiu, *Spovedanii,* f.a.; T. Iliescu, *La cocoşul spânzurat,* 1968; M. Alexandrescu, *Confesiuni literare,* 1971; N. Pop, *Perimetru sentimental,* 1980; Fl. Faifer, în *Apostrof,* nr. 5, 1998. **(V. C.)**

CONSTANT Savin (pseud. lui Dumitru Constantinescu), n. 12 aug. 1902, Craiova – m. 25 oct. 1928, com. Recea, jud. Braşov. Poet şi prozator. Fiul lui Dumitru Constantinescu, mic meseriaş, şi al Eufrosinei (n. Ghindeanu). Frate cu Eugen Constant şi cu Paul Constant. Studii la Liceul „Carol I" din Craiova; Facultatea de Litere şi Facultatea de Drept din Bucureşti (licenţa în 1928). Asistent al lui M. Dragomirescu la Catedra de estetică literară; funcţionar în Ministerul Agriculturii şi Domeniilor. Debut editorial cu ciclul poetic *Idoli de humă* – în vol. *Poezii,* 1926, realizat împreună cu fraţii săi, Paul şi Eugen Constant). Colaborează la *Adevărul literar şi artistic, Ritmul vremii, Falanga, Flacăra, Ramuri, Năzuinţa, Cele trei Crişuri* etc. Un accident feroviar îi curmă prematur, la douăzeci şi şase de ani, destinul literar. În afara versurilor, a lăsat două culegeri de schiţe şi nuvele, o micromonografie consacrată unei poete necunoscute (Alexandrina Mihăescu) şi o piesă de teatru (*Comoara fermecată,* reprezentată scenic). Puţinele pagini rămase atestă certe virtuţi literare: un poet suav al condiţiei umile şi un prozator cu vocaţie umoristico-satirică.

OPERA: *Poezii*, în colab. cu Eugen şi Paul Constant, Craiova, 1926; *Autentice.* Schiţe vesele, Arad, 1926; *Viaţa şi opera poetei Alexandrina Mihăescu,* Bucureşti, 1927; *Pata de cerneală,* Bucureşti, 1928; *Versuri,* Craiova, 1935.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; Perpessicius, *Menţiuni...*, III; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Iliescu, *La cocoşul spânzurat,* 1968; E. Constant, *Evocări,* 1980. **(V. C.)**

CONSTANTIN Ilie, n. 16 febr. 1939, Bucureşti. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Stan Constantin, muncitor textilist, şi al Raliţei (n. Constantinescu), taxatoare de tramvai. Studii la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti (1953-1956); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1956-1961). Redactor la *Scânteia* (1962-1965), la Studiul Cinematografic Bucureşti (1965-1967) şi la rev. *Luceafărul* (1968-1973). În 1973 se stabileşte la Paris. Redactor la o rev. a Ministerului francez al Apărării, după ce a exercitat o vreme diferite profesiuni. Dr. al Institutului Naţional de Lb. şi Civilizaţii Orientale din Paris (1991), cu teza *La Complicité fertile, poètes roumains. 1951-1973.* Debut cu versuri în *Tânărul scriitor* (1956). Colab. la *Gazeta literară, Viaţa Românească, Luceafărul, Tribuna, Contemporanul, Iaşul literar, Cronica, Orizont, Vatra, Steaua* etc. După stabilirea în Franţa, colaborează la *Cahiers de l'Est, Ethos, Limite, Revista scriitorilor români.* Debut editorial cu vol. *Vântul cutreieră apele* (1960), cu o prezentare de Al. Philippide. A mai publicat vol. *Desprinderea de ţărm* (1964), *Clepsidra* (1966), *Bunavestire* (1968), *Coline cu demoni* (1971), *Celălalt* (1972), *Plata luntraşului* (1998), *În altă parte* (I-II, 2000-2002) etc. Prozator spumos şi sentimental-duios în romanul *Tinerii noştri bunici* (1967). *Câinele înlăcrimat* reuneşte proze cu caracter autobiografic (1970), apreciate de critică. O culegere de note, însemnări, jurnal de călătorie şi comentarii de filme şi spectacole e *Vacanţa* (1973). A tradus intens din poeţii Peninsulei Italice, adunându-şi tălmăcirile în două antologii din lirica lui E. Montale (1967) şi U. Saba (1970) şi în vol. *Cântecele altora* (1972): Cavalcanti, Foscolo, Saba, Cardarelli, Ungaretti, Montale, Quasimodo, Accrocca ş.a. Două vol. de „însemnări despre poeţi şi cărţi de poezie, scrise între 1967-1971": *Despre poeţi* (1971) şi *A doua carte despre poeţi* (1972). Vol. publicate în lb. franceză: *L'Ailleurs* (versuri, 1983), *Rivages antérieurs* (versuri, 1986), *La chute vers le zénith* (proză, 1989; Grand Prix de la Jeunesse de la Société des Gens des Lettres de

France), *Le lettré-barbare* (1994). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie (1970).

OPERA: *Vântul cutreieră apele,* pref. de Al. Philippide, Bucureşti, 1960; *Desprinderea de ţărm,* Bucureşti, 1964; *Clepsidra,* Bucureşti, 1966; *Tinerii noştri bunici,* Bucureşti, 1967 (ed. II, 1970); *Bunavestire,* Bucureşti, 1968; *Fiara,* Bucureşti, 1969; *Câinele înlăcrimat,* Bucureşti, 1970; *Despre poeţi,* Bucureşti, 1971; *Coline cu demoni,* Bucureşti, 1971; *Celălalt,* Bucureşti, 1972 *Despre prozatori şi critici,* Cluj, 1972; *A doua carte despre poeţi,* Bucureşti, 1973; *Vacanţa,* Bucureşti, 1973; *L'Ailleurs,* versuri, Paris, 1983; *Rivages antérieurs,* versuri, Paris, 1986; *La Chute vers le zénith,* proză, Paris, 1989 (în româneşte: *Căderea spre zenit,* Bucureşti, 1996); *Complicitatea fertilă,* Cluj, 1994; *Le lettré barbare,* versuri, Paris, 1994; *Desprinderea de ţărm,* versuri, Bucureşti, 1995; *Le marchand de sabres/Neguţătorul de săbii,* versuri, Oradea, 1997; *Plata luntraşului,* versuri, Bucureşti, 1998; *Lecturi împreună,* eseuri, Bucureşti, 1998; *La rădăcinile depărtării/Aux racines du lointain,* versuri, Bucureşti, 1999; *Plecarea prin luptă,* eseuri, Bucureşti, 1999; *Exorcism în şoaptă,* proză, Botoşani, 1999; *Limba imperiului/La langue de l'empire,* versuri, Bucureşti, 2000; *De aproape şi de departe,* eseuri, Bucureşti, 2000; *În altă parte,* poeme, I-II, Bucureşti, 2000-2002; *Dublul ochean,* eseuri, Bucureşti, 2001; *Intransigenţă în harem,* cronici de film, Bucureşti, 2002; *Mulţimea. Singurătate,* versuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: E. Montale, *Poezii,* Bucureşti, 1967; U. Saba, *Cantonierul,* Bucureşti, 1970; M. de Micheli, *Avangarda artistică a secolului XX,* Bucureşti, 1970; *Cântecele altora,* antologie de poezie italiană, Iaşi, 1972; *Poeţi români/Poètes roumains* (1951-1973), I-II, antologie şi trad. de ~, Bucureşti, 1995-1996; *Cântecele altora,* din lirica italiană a sec. XX, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, în *Gazeta literară,* nr. 8, 1967; Ş. Foarţă, în *Orizont,* nr. 3, 1967; L. Raicu, în *Gazeta literară,* nr. 42, 1967; C. Baltag, în *Amfiteatru,* nr. 33, 1968; I. Caraion, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1968; Al. Piru, în *Ramuri*, nr. 7, 1970; Al. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 48, 1970; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 19, 1970; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 50, 1971; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 4, 1971; Al. Piru, în *Ramuri,* nr. 6, 1971; I. Pop, *Poezia...*; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 17, 1991; Al. Călinescu, *ibidem,* nr. 36, 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 9-10, 1995; D. Chioaru, în *Apostrof,* nr. 10, 1995; M. Zamfir, în *Vatra,* nr. 2, 1996; V. Ierunca, în *Vatra,* nr. 2, 1996; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 11-12, 1996; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 11; 12, 1997; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 33, 1998; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 44, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 35; 36, 1999; Al. Cistelecan, *Top-ten,* 2000; D. Cristea-Enache, *Concert de deschidere,* 2001; N. Oprea, în *Ziua literară,* 12 mai 2003; Mihaela Ioan, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2003 (interviu); Georgeta Drăghici, în *România literară,* nr. 38, 2003. **(I. P.)**

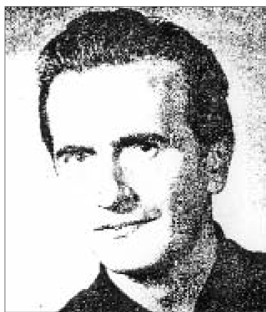

CONSTANTIN Theodor, n. 21 nov. 1910, Brăila – m. 29 aug. 1975, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Gheorghe Constantin, secretar avocaţial, şi al Mariei-Anastasia (n. Spyros Romano). După studiile liceale terminate la Galaţi (1931), absolvă Facultatea de Filosofie a Univ. din Cernăuţi (1937). Debutează în rev. *Luceafărul literar şi artistic* din Brăila (1930), iar editorial, cu vol. de versuri *Stanţe pentru nemurirea altora* (1934). Colaborează la *Relief dunărean, Junimea literară, Frize, Pagini literare, Universul literar, Revista Fundaţiilor Regale.* Corector la Editura Cugetarea (1933-1946); director în Ministerul Culturii (1952-1955) şi la Editura Ştiinţifică (1955-1958); redactor-şef la Editura Tineretului (1958-1960). Vol. de nuvele *Vrăjitoarea* (1939) şi romanul *Casa cu neguri* (1946) prezintă cazuri psihice bizare. S-a dedicat apoi romanului poliţist, organizat în genere în cicluri, *La miezul nopţii va cădea o stea* (1957) marcând resurecţia genului în literatura română.

OPERA: *Stanţe pentru nemurirea altora,* Cernăuţi, 1934; *Vrăjitoarea,* Bucureşti, 1939; *Casa cu neguri,* Bucureşti, 1946; *Sfat cu făpturile basmului,* Bucureşti, 1955; *La miezul nopţii va cădea o stea,* Bucureşti, 1957 (ed. V, 1989); *Fiul lui Monte Cristo,* Bucureşti, 1958; *Se destramă noaptea,* Bucureşti, 1959; *Urmărirea abia începe,* Bucureşti, 1961; *Ultima rafală,* Bucureşti, 1962; *Casa de pe colină,* Bucureşti, 1964; *A doua repriză,* Bucureşti, 1964; *Căpitanul de cursă lungă,* Bucureşti, 1965; *Doamna în mov,* Bucureşti, 1966;

Enigma „Profesor Rebegea”, Bucureşti, 1966; *Adevărul despre Luca Cristogel,* Bucureşti, 1967; *Şi a fost din nou dimineaţă,* Bucureşti, 1967; *Cum a murit Claudiu Azimioară,* Bucureşti, 1968; *Johnny Boambă,* Bucureşti, 1968; *Balthazar soseşte luni,* Bucureşti, 1970; *Mătrăguna contra Monseniorului,* Bucureşti, 1970; *Doamna cu voaletă din Balt-Orient-Expres,* Bucureşti, 1971; *Astă-seară, relache,* Bucureşti, 1971; *Muntele morţii,* Bucureşti, 1972; *Crizanteme pentru Erna,* Bucureşti, 1973; *Magdalena de la miezul nopţii,* Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Tinereţea,* nr. 45, 1946; D. Micu – N. Manolescu, *Literatura română de azi,* 1965; Al. Piru, *Panorama...*; P. Martinescu, în *România literară,* nr. 14, 1979; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; H. Cândroveanu, *Literatura...* **(I. V.)**

CONSTANTINESCU Dan, n. 6 febr. 1921, Hunedoara. Poet şi traducător. După obţinerea licenţei în filosofie la Univ. din Cluj, se stabileşte, ca prof., în oraşul natal. Activitate literară începută târziu: debutul din 1965, în rev. *Tribuna,* e continuat prin colab. cu poezii şi trad. la rev. *România literară, Secolul 20, Gazeta literară, Viaţa Românească, Steaua, Tribuna, Familia, Astra, Ateneu, Orizont, Ramuri, Neue Literatur.* Colaborează cu trad. din Eduard Mörike, Clemens Brentano, R. M. Rilke, Gottfried Benn, Nietzsche, Konrad Weise, Else Lasker-Schüller, Peter Hille, Karl Wolfskehl, Reich Arendt, Hermann Broch, Rudolf Kassner, Felix Braun la o serie de antologii (*Poezia germană modernă,* I-II, 1967; *Antologia poeziei romantice germane,* 1968; *Proza austriacă modernă,* 1968; *Poeţi ai expresionismului,* 1971), publică o selecţie în româneşte din versurile lui Oskar Pastior (1968), dar se impune mai cu seamă prin versiunile sale din Rilke, apărute în colab. în 1966 şi, ulterior, într-o antologie independentă (*Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu,* 1978). Vol. de debut în poezie (*Unde,* 1969) cuprinde, în ultima sa secţiune, câteva „tuşuri pentru răsăritul îndepărtat”, amplu completate în antologiile *Din lirica japoneză* (1970), *Haiku. Lirică niponă* (I-V, 1974; Premiul Asoc. Scriitorilor din Braşov), *Tanka-Haiku* (1981). A mai tradus din Paul Claudel (în colab. cu I. Caraion) şi din poezia elină. Ca poet, mai publică vol. *Vatră* (1978). După 1982 se stabileşte în Germania. Prin versiunile din literaturile germană şi austriacă şi mai ales din Rilke şi din poezia japoneză, poate fi socotit unul dintre traducătorii români importanţi.

OPERA: *Unde,* Bucureşti, 1969; *Vatră,* Bucureşti, 1978. *Traduceri:* R. M. Rilke, *Versuri,* în colab., Bucureşti, 1966; *Poezia germană modernă,* I-II, antologie, pref. şi note de P. Stoica, Bucureşti, 1967; O. Pastior, *Versuri,* Bucureşti, 1968; *Antologia poeziei romantice germane,* Bucureşti, 1968; *Proza austriacă modernă*, în colab., Bucureşti, 1968; *Din lirica japoneză*, în colab., Bucureşti, 1970; *Poeţi ai expresionismului,* alegerea textelor, pref. şi note de P. Stoica, 1971; *Haiku. Lirică niponă* (Secolul XVI-XX), I-V, cuvânt înainte şi note de ~, ilustraţii şi prezentare grafică de E. Chendea, Bucureşti, 1974; R. M. Rilke, *Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu,* pref. de E. Papu, desene de V. Kazar, Bucureşti, 1978; *Tanka-Haiku.* Antologie de poezie clasică japoneză, în colab. cu I. Acsan, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: E. Papu, în *Secolul 20,* nr. 9, 1968; V. Gherghinescu, în *Astra,* nr. 6, 1970; Flaviu Damian [D. Flămând], în *Steaua,* nr. 11, 1970; N. Balotă, în *România literară,* nr. 37, 1974; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 7, 1975; C. Robu, în *Steaua,* nr. 11, 1974; C. Baltag, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1974; Al. Covaci, în *Orizont,* nr. 39, 1974. **(M. P.)**

CONSTANTINESCU Emilian I., n. 29 dec. 1894, Râmnicu-Sărat – m. 17 ian. 1977, Bucureşti. Critic literar. Fiul lui Iordache Constantinescu şi al Demetrei (n. Ionescu). Şcoala primară (1902-1906) şi Gimnaziul „Vasile Boerescu” (1906-1910), în oraşul natal; Liceul „Unirea” din Focşani (1910-1914). Între 1910 şi 1912, publică în rev. liceului primele

încercări critice. În 1914, se înscrie la Facultatea de Litere şi la Facultatea de Drept din Bucureşti. Adevăratul debut critic în *Anale literare* (1922). Carieră în învăţământ, la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti şi la Râmnicu Sărat, unde editează *Foaia Râmnicului.* Asistentul lui M. Dragomirescu la Catedra de estetică şi de literatură română (1921-1923; 1924-1925; 1934). În 1923 şi 1924, prof. de liceu la Oradea. Îşi susţine doctoratul în 1931, cu studiul critic *Anarhismul poetic* (1932; Premiul Acad.). Prof. în Bucureşti, la Liceul „Dimitrie Cantemir". Colaborează *la Buletinul Institutului de Literatură* condus de M. Dragomirescu, *Convorbiri literare, Cele trei Crişuri, Buletinul medico-terapeutic, Archives de neurologie, Steaua, Viaţa Românească* etc.

OPERA: *Anarhismul poetic,* Bucureşti, 1932; *Studii literare,* ed. îngrijită, pref. şi note de C. Popescu, postfaţă de Ş. Cioculescu, Cluj-Napoca, 1983.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 599, 1932; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; Perpessicius, *Menţiuni...,* IV; B. Munteano, *Panorama...*; M. Alexandrescu, *Confesiuni literare,* 1971; Gh. Cardaş, *Documente literare,* I, 1971; M. Bucur, *Istoriografia...*; V. Chifor, în *Familia,* nr. 2, 1984. **(V. C.)**

CONSTANTINESCU I.[oan], n. 21 sept. 1938, com. Rogojeni, jud. Galaţi – m. 3 ian. 2002, Iaşi. Critic şi teoretician literar. Fiul lui Pavel Constantinescu, funcţionar, şi al Verei (n. Taşacov). Şcoala elementară la Rogojeni şi Bârlad (1944-1951); liceul la Bârlad (1951-1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1956-1961). A urmat cursuri la Institut für Theaterwissenschaft din München (1970-1971). Dr. în filologie (1973). Asistent (1961-1970), lector (1970-1978) şi conf. univ. (din 1978) la Catedra de literatură română şi comparată a Facultăţii de Filologie din Iaşi. Lector de lb. şi literatura română la Univ. din München şi Augsburg (1981-1984). Din 1985, stabilit în Germania. Debut editorial cu vol. *Caragiale şi începuturile teatrului european modern* (1974), urmat de culegerea de eseuri *Moştenirea modernilor* (1975) şi de o ambiţioasă *Introducere în literatura clasică* (1978).

OPERA: *Caragiale şi începuturile teatrului european modern,* Bucureşti, 1974; *Moştenirea modernilor,* Iaşi, 1975; *Introducere în literatura clasică,* Iaşi, 1978; *Caragiale, Facetten seines Werkes,* Augsburg, 1984; *Eminescu. Im Europäischen Kontext,* Augsburg-München, 1988.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 30, 1974; M. Drăgan, în *Cronica,* nr. 49, 1974; Al. Săndulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1974; M. Tomuş, în *Transilvania,* nr. 9, 1974; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 37, 1975; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori...* **(M. I.)**

CONSTANTINESCU Mircea, n. 18 iul. 1945, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Gheorghe Constantinescu şi al Elenei (n. Dobrescu). Termină Liceul „N. Bălcescu" din Târgovişte (1952-1963); absolvent de filologie al Institutului Pedagogic din Bucureşti (1963-1966); între 1967 şi 1972, urmează cursurile Facultăţii de Filosofie, secţia sociologie, a Univ. din Bucureşti. Sociolog la uzina „Danubiana" din Bucureşti (1972-1973), instructor la Casa de Cultură a sectorului cinci (1977-1982); lucrător comercial la Centrul de librării din capitală (1983-1985); corector la *Contemporanul* (1987-1988); director al rev. *Universul familiei* (1990-1991); şef de secţie la *Universul Bucureştilor* (1992-1993). Din 1993, consilier expert la Consiliul Naţional al Audiovizualului. Debutează cu versuri în *Amfiteatru* (1966). Scrie proză scurtă (*Ciudăţenii de familie,* 1968; *Smog*, 1971; *Aleargă pentru viaţa ta,* 1985) şi romane (*Cancerul blond,* 1970; *Amurgul levantinilor,* I-II, 1978-1980; *Îşi amintea de Casablanca,* 1984; *Au fost odată ca niciodată,* 1987; *Când toca la Radu Vodă,* 1992; *Români, vă ordon să staţi la coadă,* I-II, 1997; *Impozit pe viaţă,* 1998; *Te rog mai trăieşte puţin,* 1998; *După Bucureşti, potopul,* 2002; *Stand-by,* 2002). *Triumful lui Făt-Frumos* (1979) este un eseu-dezbatere

asupra basmului românesc. Premiul rev. *Amfiteatru* pentru debut (1968); Premiul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist (1979).

OPERA: *Ciudăţenii de familie,* Bucureşti, 1968; *Cancerul blond,* Bucureşti, 1970; *Smog,* Bucureşti, 1971; *Cum îndemult Bucureştii petreceau,* Bucureşti, 1977; *Amurgul levantinilor.* Cronica unor familii, I (1877-1917) – II (1918-1948), Bucureşti, 1978-1980; *Triumful lui Făt-Frumos.* O lectură comparată a basmului Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte, Bucureşti, 1979; *Îşi amintea de Casablanca,* Bucureşti, 1984; *Aleargă pentru viaţa ta,* Bucureşti, 1985; *Au fost odată ca niciodată,* Bucureşti, 1987; *Când toca la Radu Vodă,* roman documentar, Bucureşti, 1992; *Români, vă ordon să staţi la coadă,* I-II, roman, Bucureşti, 1997; *Impozit pe viaţă,* roman, Bucureşti, 1998; *Te rog mai trăieşte puţin,* roman, Bucureşti, 1998; *Vedeta.* Eseu în psihosociologia multimedia, Bucureşti, 2001; *După Bucureşti, potopul,* roman documentar, Bucureşti, 2002; *Stand-by,* roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Magdalena Popescu, în *România literară,* nr. 6, 1968; D. Cristea, în *Amfiteatru,* nr. 36, 1968; N. Balotă, în *România literară,* nr. 23, 1971; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 45, 1974; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1977; M. Scarlat, în *România literară,* nr. 30, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; D. C. Mihăilescu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1979; S. Titel, în *România literară,* nr. 32, 1981; V. Bugariu, *Analogon,* 1981; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 37, 1985; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Adriana Iliescu, în *România literară,* nr. 51, 1986; D. Filipescu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1987; L. Ulici, în *România literară,* nr. 23, 1988; M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 12, 1995 (interviu); G. Rusu, în *Luceafărul,* nr. 12, 1999; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 1, 2003; C. Măgură, în *România literară,* nr. 2, 2003. **(A. S.)**

CONSTANTINESCU Ovidiu, n. 28 mart. 1914, Bucureşti – m. 16 dec. 1993, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Dumitru Constantinescu, funcţionar, şi al Theodorei (n. Constantinescu). Liceul „Sf. Sava" (absolvit în 1932); studii filologice la Univ. din Bucureşti. Colab. la *Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, Vremea, Curentul familiei, Bis* etc. Debutează editorial cu romanul *Sfârşit de spectacol* (1941). Autor al romanelor *Oamenii ştiu să zâmbească* (1946), *Menestrelii regelui Ludovic* (1980), *Luna şi mânzul sălbatic* (1982), *Toamna când se scutură castanii* (1991), precum şi al nuvelelor adunate în vol. *Valse hésitation* (1970) şi *Strada infinitului* (1974). A tradus din Stendhal, Romain Rolland, Colette, Maurice Druon, Jules Verne, din literatura rusă (Dostoievski, Repin, Taras Şevcenco), din alte literaturi (F. Cooper, Alejo Carpentier ş.a.). A publicat un vol. de medalioane critice, *Portrete de artişti* (1984).

OPERA: *Sfârşit de spectacol,* Bucureşti, 1941; *Oamenii ştiu să zâmbească,* Bucureşti, 1946; *Valse hésitation,* Bucureşti, 1970; *Strada infinitului.* Bucureşti, 1974; *Menestrelii regelui Ludovic,* Bucureşti, 1980; *Luna şi mânzul sălbatic,* Bucureşti, 1982; *Portrete de artişti,* Bucureşti, 1984; *Toamna când se scutură castanii,* roman, Bucureşti, 1991; *Poesis,* sonete, Bucureşti, 1999; *Aurore şi genuni,* versuri, Bucureşti, 2001; *Columnele sonetului,* Bucureşti, 2002. Traduceri: E. Malţev, *Din toată inima*, în colab. cu W. Cohn, Bucureşti, 1948; V. Ohotnikov, *În lumea cercetărilor,* în colab. cu Ada Cerchez, Bucureşti, 1952; Marie Spetova, *Familia Vojacik*, în colab. cu P. Popa, Bucureşti, 1952; K. Zolotovskij, *Meşterii din fundul apelor*, în colab. cu M. Căciulanu, Bucureşti, 1953; V. Laţis, *Spre ţărmuri noi*, în colab. cu Natalia Stroe, Bucureşti, 1953; K. Fedin, *Opere,* I-II *Oraşe şi ani*, în colab. cu Ada Steinberg, Bucureşti, 1954; A. Stil, *Floarea de oţel,* Bucureşti, 1954; I. E. Repin, *Amintiri dragi*, în colab. cu Maria Bistriţeanu, Bucureşti, 1955; Anna Seghers, *Primul pas*, în colab. cu S. Sanin, Bucureşti, 1955; A. Guljaski, *Satul Vedrovo*, în colab. cu T. Călin, Bucureşti, 1955; M. Dib, *Algeria,* Bucureşti, 1957; N. Dubov, *Orfanul*, în colab. cu E. Bandrabur, Bucureşti, 1958; R. Rolland, *Viaţa lui Beethoven,* Bucureşti, 1959; I. E. Repin, *Edecarii de pe Volga*, în colab. cu Maria Bistriţeanu, Bucureşti, 1960; M. Druon, *Marile familii,* Bucureşti, 1961; T. Şevcenco, *Viaţă de artist şi alte nuvele*, în colab. cu R. Vasilescu-Albu, Bucureşti, 1961; J. J. Manauta, *Odiseo*, în colab., Bucureşti, 1962; F. Cooper, *Vânătorul de cerbi,* Bucureşti, 1962; F. M. Dostoievski, *Fraţii Karamazov,* I-II, în colab. cu Izabella Dumbravă, Bucureşti, 1965; A. Carpentier,

Secolul luminilor, I-II, în colab. cu Maria Ioanovici, Bucureşti, 1965; Stendhal, *Nuvele*, în colab. cu D. Albulescu, Bucureşti, 1967; A. Dumas, *Cei patruzeci şi cinci,* I-II, Bucureşti, 1968; Colette, *Hoinara. Duo,* Bucureşti, 1969 (altă ed., 1994); J. Verne, *Robur cuceritorul. Stăpânul lumii,* Bucureşti, 1970; V. Hugo, *Anul 93,* Bucureşti, 1972; A. Dumas, *Ascanio,* Bucureşti, 1973; J. M. Barrie, *Peter Pan şi Wendy,* în colab. cu A. Bantaş, Bucureşti, 1995.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; N. Balotă, *Universul...*; A. Cosma, *Romanul...,* I; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 9, 1991; idem, în *Familia,* nr. 1, 1993; A. Voica, în *Dacia literară,* nr. 41, 2001. **(I. Em. P.)**

CONSTANTINESCU Pompiliu, n. 17 mai 1901, Bucureşti – m. în noaptea de 9/10 mai 1946, Bucureşti. Fiul lui Ion Constantinescu, funcţionar vamal şi al Vasilicăi (n. Tatu). Şcoala elementară (1908-1912) şi cursul secundar (1912-1920) la Bucureşti (clasa I în particular, clasele II-IV la Liceul „Mihai Viteazul” şi clasele V-VII la Seminarul Pedagogic Universitar). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1924). Este numit asistent al lui M. Dragomirescu, la Catedra de estetică literară, însă refuză să-şi ia doctoratul cu o lucrare despre *Critica lui T. Maiorescu*. Prof. suplinitor la Colegiul „Sf. Sava” (1925); prof. titular provizoriu de lb. română la Câmpina (1926); prof. la Bucureşti (1930-1945). Între 1925 şi 1928 colaborează la *Mioriţa, Ritmul vremii, Mişcarea literară, Zburătorul* şi *Viaţa literară.* Debut editorial cu vol. *Mişcarea literară* (1927), urmat de *Opere şi autori* (1928), *Critice* (1933), *Figuri literare* (1938) şi studiul monografic *Tudor Arghezi* (1940). Culegerea de *Eseuri critice* apare postum (1947). Împreună cu Vl. Streinu, Ş. Cioculescu şi T. Şoimaru scoate rev. *Kalende*, seria II (1928-1929). Redactor şi cronicar literar la *Vremea* (1930-1938). Colaborează la rev. umoristică *La zid* a lui Ion Anestin (semnează cu pseud. Pyrhon). Colaborează, începând cu 1939, la *Revista Fundaţiilor Regale*. Scrie *Postfaţa* şi efectuează corecturile (1943) la monogrfia lui E. Lovinescu*, Titu Maiorescu şi contemporanii lui*. Din 1945, până la sfârşitul vieţii, susţine cronica literară la „Radio Bucureşti”. Timp de un deceniu (1948-1957), opera lui **C.** este intezisă. Vol. *Scrieri alese* (1967) şi seria de *Scrieri* (şase vol., 1967-1972) readuc în actualitate numele unuia din cei mai importanţi critici români ai perioadei interbelice. Premiul Soc. Scriitorilor Români pentru vol. *Critice* (1933); acelaşi premiu pentru vol. *Tudor Arghezi* (1940).

OPERA: *Mişcarea literară*, Bucureşti, 1927; *Opere şi autori*, Bucureşti, 1928; *Critice*, Bucureşti, 1933; *Figuri literare*, Bucureşti, 1938; *Tudor Arghezi*, Bucureşti, 1940; *Eseuri critice*, Bucureşti, 1947; *Scrieri alese,* ed. îngrijită şi prefaţată de L. Voita, Bucureşti, 1967; *Scrieri*, I-VI, ed. îngrijită de Constanţa Constantinescu, cu o pref. de V. Felea, Bucureşti, 1967-1972; *Studii şi cronici literare*, antologie şi pref. de V. Bibicioiu, Bucureşti, 1974; *Poeţi români moderni*, antologie, postfaţă şi bibliografie de I. Lotreanu, Bucureşti, 1974; *Caleidoscop*, ed. îngrijită de Constanţa Constantinescu, notă editorială de M. Gafiţa, Bucureşti, 1974; *Romanul românesc interbelic*, Bucureşti, 1977; *Studii şi cronici literare*, pref. şi tabel cronologic de C. Regman, Bucureşti, 1981; *O catedră Eminescu*, Iaşi, 1987; *Figuri literare*, Bucureşti, 1989; *Tudor Arghezi*, tabel cronologic de D. Micu, ed. îngrijită de Margareta Feraru, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*; idem, *Scrieri*, II; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; Vl. Streinu, *Pagini...*, II; T. Arghezi, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1966; N. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 44, 1971; Al. Piru, *Varia*, II, 1973; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 30, 1977; Melania Livadă*, Pompiliu Constantinescu. „Un Saint-Just al opiniei critice”*, 1981; M. Zaciu, în *Steaua*, nr. 12, 1981; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; F. Aderca, *Contribuţii...*, II; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; V. Ierunca, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1995; P. Martinescu, în *România literară,* nr. 19, 1996; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 19, 2001; Gh. Grigurcu, *ibidem;* Gabriela Ursachi, *ibidem,* nr. 20, 2001. **(A. S.)**

CONSTANTINESCU Titel (prenumele la naştere: Constantin), n. 17 febr. 1927, Râmnicu Sărat, jud. Buzău – m. 13 mai 1999, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Constantin Constantinescu, pictor de biserici, şi al Ioanei (n. Moldoveanu). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia lb. şi literatura franceză (1947-1952) şi al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti, secţia regie de film (1964-1968). Redactor (1952-1958) şi regizor artistic (1968-1997) la Radioteleviziunea (Radiodifuziunea) Română. Colab. la *Gazeta literară, Viaţa Românească, Iaşul literar, Universul copiilor* etc. Prezent în vol. colective *Noapte bună copii,* I (1998) şi *Teatrul Naţional Radiofonic,* II (1998). Debutează în *Universul copiilor* (1942). Debut editorial cu vol. *Poveşti* (1950). Autor de scenarii radiofonice şi piese pentru teatrele de păpuşi.

OPERA: *Poveşti,* Bucureşti, 1950; *Ne jucăm,* versuri, Bucureşti, 1951; *Ţapul, vulpea şi lupul,* povestiri, Bucureşti, 1955; *Prietenii mei cei mici,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1958; *Greierul casei,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1959; *S-au întors graurii,* roman pentru copii, Bucureşti, 1960; *Copii în august,* versuri, Bucureşti, 1962; *Trei căsuţe, trei drumuri,* povestiri, Bucureşti, 1953; *Fetiţa, soarele şi cocostârcul,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1965; *Dacă deschid uşa,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1966; *Peşti în copaci,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1968; *Numărătoare,* Bucureşti, 1969; *Omul de zăpadă,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1971; *Peripeţiile lui Moty,* versuri, Bucureşti, 1973; *Ultimul om de zăpadă,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1975; *Abecedarul din iarbă,* roman pentru copii, Bucureşti, 1979; *La umbra cailor sălbatici,* versuri, Bucureşti, 1984; *Vacanţă cu lebădă,* roman, Bucureşti, 1985; *La revedere elefant,* Bucureşti, 1989; *Frica şi alte spaime. Jurnal* (1978-1989), postfaţă de V. Frunză, Bucureşti, 1996; *Moda de toamnă,* versuri, pref. de Al. Săndulescu, Ploieşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: D. Solomon, în *Teatrul,* nr. 2, 1968; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 45, 1996; idem, *ibidem,* nr. 2, 2000; Miruna Mureşan, în *Universul cărţii,* nr. 7, 2000; T. Cristea, *Efigii,* 2001. **(A. S.)**

COPILU-CHEATRĂ V.[asile], n. 5 apr. 1912, Vulcan-Petroşeni. Poet si prozator. Fiul lui Copilu Ioan a lui Cheatră, miner şi agricultor, şi al Iulianei (n. Todor). Şcoala primară în com. Iara (1919-1924); Liceul de Băieţi din Turda (1925-1929); Şcoala Normală de învăţători din Cluj, (1929-1932); Liceul „Gh. Bariţiu" din Cluj (1933-1937). Învăţător în Albac (1934-1938). Şcoala Normală Superioară de pe lângă Univ. din Cluj (1939-1940); Acad. Pedagogică din Bucureşti (1940-1942); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1944-1946). Debutează cu povestirea *O zi de vacanţă* în *Arieşul* din Turda (1926). Debut editorial cu *Cartea moţului* (1937). Alte vol. de versuri: *Cântece cu căluşul în gură* (1942), *Viaţa lângă cer* (1943), *Bună dimineaţa, Ţară* (1945) şi *Iara* (1989). Colab. la *Gând românesc, Universul literar, Curentul literar, Blajul, Familia, Luceafărul, Revista Fundaţiilor Regale, Symposion, Astra, Tribuna, Steaua, România literară, Vatra.* Împreună cu Ioan Popa-Zlatna şi I. V. Munteanu editează, la Zlatna, gazeta săptămânală *Detunata* (1943-1944), având ca program apărarea drepturilor moţilor. Alcătuieşte culegeri de poezii populare închinate memoriei lui Avram Iancu: *Cântece* (1968), *Cântecele Iancului* (1972) şi *Iancule, ce mândru eşti* (1972). Premiul Asoc. Scriitorilor din Braşov (1981).

OPERA: *Cartea moţului,* Mediaş, 1937; *Cântece cu căluşul în gură,* Bucureşti, 1942; *Viaţa lângă cer,* Zlatna, 1943; *Bună dimineaţa, Ţară,* Cluj, 1945; *Cântecul moţilor,* pref. de I. D. Bălan, Bucureşti, 1981; *Iara*, Cluj-Napoca, 1989.

REFERINŢE CRITICE: D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Breazu, *Literatura Transilvaniei,* 1944; I. Al. Barbu, în *Astra,* nr. 3, 1981; N. Ţirioi, în *Orizont,* nr. 46, 1981; Al. Husar, în *Astra,* nr. 4, 1982; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; I. Buzaşi, în *Tribuna,* nr. 7, 1991 (interviu). **(A. S.)**

CORBEA Andrei (pseud. lui Andrei Hoisie), n. 15 dec. 1951, Iaşi. Eseist şi traducător. Fiul lui Beno Hoisie şi al Silviei (n. Korber), medici. Urmează Liceul „C. Negruzzi" din Iaşi. Licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia germană-română (1974) şi al Facultăţii de Istorie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1979). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti (1988). Redactor şi redactor-şef adjunct al rev. *Dialog*; prof. de lb. germană în Iaşi (1974-1980); între 1980-1982, cercetător la Centrul de Lingvistică şi Istorie Literară din acelaşi oraş; din 1982, carieră didactică la Univ. din Iaşi (prof. din 1995). Bursier al Fundaţiei „Alexander von Humboldt" la Univ. din Konstanz (1986; 1987; 1991-1992). Colab. la *Cahiers roumain d'études littéraires, Secolul 20, Revista de istorie şi teorie literară, Steaua, România literară, Contemporanul, Cronica, Contrapunct, Convorbiri literare* etc. A colaborat la vol. colective *Culture and Society* (1994), *Rumänische-Deutsche Interferenzen* (1986), *Literaturkritik. Anspruch und Wirklichkeit* (1990), *Expressionismus in Österreich* (1994), *Les Littératures de langue allemande en Europe Centrale* (1998) etc. A editat vol. *Johann Wolfgang Goethe. 1832-1982* (1982), *Interferenţe culturale româno-germane* (1986), *Interferenţe culturale româno-germane. Franz Kafka* (1988), *Interferenţe lingvistice şi literare,* în colab. (1990), *Kulturlandschaft Bucovina* (1990), *Metropole und Provinzen in Alt-Österreich,* în colab. (1996), *Jüdischer Städterbild Czernowitz* (1998), *Paul Celan. Biographie und Interpretation/Biographie et interprétation* (2000). Debutează în *Alma Mater* (1971). Debut editorial cu vol. *Ego*, *Alter, Alter Ego* (1993). Trad. din H. R. Jauss, Th. W. Adorno etc. Premiul „Herder" (1998); Premiul „Jacob-und-Wilhelm-Grimm" (2000). A semnat şi Andrei Corbea-Hoisie.

OPERA: *Ego, Alter, Alter Ego,* Iaşi, 1993; *Despre „teme". Explorări în dimensiunea antropologică a literaturii,* Iaşi, 1995; *Paul Celan şi „meridianul" său. Repere vechi şi noi pe un atlas central-european,* Iaşi, 1998. Traduceri: H. R. Jauss, *Hermeneutică literară şi experienţă estetică,* Bucureşti, 1983; Valeriu Marcu, *Machiavelli,* Bucureşti, 1993; Mirjam Korber, *Deportiert. Jüdische Überlebens – schicksale aus Rumänien 1941-1944,* Konstanz, 1993; Th. W. Adorno, *Minima Moralia,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: A. Marino, în *Tribuna*, nr. 15, 1984; idem, *ibidem*, nr. 26, 1987; I. Negoiţescu, în *Apostrof*, nr. 1, 1992; L. Antonesei, în *Convorbiri literare,* nr. 9-10, 1993; D. C. Mihăilescu, în *Cotidianul (Litere, Arte & Idei),* nr. 41, 1993; V. Nemoianu, în *Comparatist*, nr. 19, 1995; Monica Spiridon, în *Luceafărul*, nr. 30, 1995; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 42, 1998; Diana Adamek, în *Apostrof*, nr. 2, 1999; H. Zalis, în *Contemporanul*, nr. 4, 2002; M. Mincu, în *Cotidianul*, nr. 3168, 2002. **(A. S.)**

CORBEA Dumitru (pseud. lui Dumitru Cobzaru până în 1945, când e legalizat ca nume), n. 6 sept. 1910, com. Sârbi, jud. Botoşani – m. 26 mart. 2002, Bucureşti. Poet şi prozator. Părinţii, Dumitru Cobzaru şi Ecaterina (n. Filipescu), ţărani. Şcoala elementară în com. natală (absolvită în 1925); cursul inferior la Liceul „Laurian" din Botoşani (1929); Şcoala Superioară de Comerţ din acelaşi oraş (1935). Arestat (1937; 1940) şi deferit Curţii Marţiale, este achitat. Debutează editorial cu placheta *Poezii patriotice* (1929). În continuare, publică numeroase vol. de versuri (*Război,* 1937; *Nu sunt cântăreţ de stele,* 1940; *Poezii,* 1945; *Hrisovul meu,* 1947; *Pentru inima ce arde,* 1955; *Poezii,* 1962), însemnări de călătorie (*De peste mări şi ţări,* 1959), romane (*Singura cale,* 1946; *Aşa am învăţat carte,* 1955; *Primejdia,* 1976), proză autobiografică (*Puntea,* 1963; *Bădia,* 1966; *Sufletul cuvintelor* 1984) şi memorii (*Memorii,* 1982; *Mărturisiri,* 1987). Frecventează Cenaclul Sburătorul. Colaborează la *Cuvântul liber, Dreptatea, Viaţa Românească, Vremea, Azi, Contemporanul, Flacăra, Iaşul literar, România literară, Tribuna, Albina.* Autor al evocării istorice *Bălceştii* (1948) şi

al scenariului de film *Barbu Lăutaru* (1954). Însemnări de călătorie, conferinţe, art. şi reportaje în vol. *Anotimpuri* (1956) şi *Ritm şi viteză* (l980).

OPERA: *Poezii patriotice,* Botoşani, 1929; *Sânge de ţăran,* pref. de D. Botez, Bucureşti, 1936; *Război,* pref. de C. Rădulescu-Motru, Bucureşti, 1937; *Acuz,* Bucureşti, 1937; *Nu sunt cântăreţ de stele,* Bucureşti, 1940; *Poezii,* Bucureşti, 1945; *16 milioane,* Bucureşti, 1945; *Scrisori de pe front*, în colab., Bucureşti, 1945; *Torentele,* Bucureşti, 1945; *Singura cale,* Bucureşti, 1946; *Balade,* Bucureşti, 1946; *Hrisovul meu,* Bucureşti, 1947; *Bălceştii,* Bucureşti, 1948; *Doftana.* Baladă, Bucureşti, 1949; *Balada celor patru mineri,* Bucureşti, 1949; *Anii tineri,* Bucureşti, 1951; *Versuri alese,* Bucureşti, 1954; *Barbu Lăutaru,* Bucureşti, 1954; *Pentru inima ce arde,* Bucureşti, 1955; *Aşa am învăţat carte,* Bucureşti, 1955 (ed. revăzută, 1957; ed. nouă, 1959); *Anotimpuri.* Articole, conferinţe şi reportaje, Bucureşti, 1956; *Recruţii,* Bucureşti, 1956; *De peste mări şi ţări,* Bucureşti, 1959 (ed. adăugită, 1960); *Nu sunt cântăreţ de stele.* Versuri (1936-1960), Bucureşti, 1960; *Poezii,* pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1962; *Povestind copiilor,* Bucureşti, 1962; *Puntea,* Bucureşti, 1963; *Bădia,* Bucureşti, 1966; *Conştiinţa poetului,* Bucureşti, 1966; *Aşa am învăţat carte. Recruţii. Puntea. Bădia,* Bucureşti, 1968; *De peste mări şi ţări. Bălceştii. Barbu Lăutaru. Anotimpuri,* Bucureşti, 1969; *Sânge de ţăran.* Poezii, cuvânt înainte de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1972; *Patima dreptăţii,* Bucureşti, 1973 (ed. revăzută şi îndreptată de autor, cuvânt înainte de I. Brad, tabel cronologic de T. Păcuraru, 1988); *Primejdia,* Bucureşti, 1976; *Ritm şi viteză.* Articole şi reportaje, Bucureşti, 1980; *Memorii,* Bucureşti, 1982; *Sufletul cuvintelor,* Bucureşti, 1984; *Mărturisiri,* Bucureşti, 1987; *Fabule,* 2000.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Catană, în *Argeş,* nr. 8, 1972; M. Novicov, în *România literară,* nr. 28, 1973; A. Şorobetea, în *Steaua,* nr. 9, 1973; Perpessicius, *Opere,* VII, 1975, XI, 1980; G. Macovescu, *Vârstele timpului,* 1977; Al. Raicu, în *România literară,* nr. 40, 1980; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 9, 1983; B. Buzilă, în *România liberă,* nr. 11942, 1983; Ecaterina Ţarălungă, în *România literară,* nr. 31, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 33, 1983; A. Martin, în *România literară,* nr. l, 1985; E. Manu, în *România literară,* nr. 36, 1985; L. Grăsoiu, în *Jurnalul literar,* nr. 5-10, 2002. **(A. S.)**

CORBU Daniel (numele la naştere: Tănase), n. 7 apr. 1953, Târgu-Neamţ. Poet şi eseist. Fiul lui Ioan Tănase şi al Casandrei (n. Vâju). Studii primare în satul Vânători–Neamţ (1968), după care urmează o şcoală profesională de chimie la Piatra Neamţ (1968-1971); liceul la Roznov (1971-1975); din 1976, student la Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1983; între oct. 1976 şi iun. 1977 îşi satisface stagiul militar). Frecventează „Cenaclul de Luni” condus de N. Manolescu. Se stabileşte la Târgu Neamţ, unde organizează, începând cu 1984, Colocviile naţionale de poezie. Consilier la Inspectoratul pentru Cultură al jud. Neamţ (1990-1994). Urmează cursuri de management cultural la Bruxelles (1992). Fondează la Piatra Neamţ Casa de Editură „Panteon” (1993) şi rev. cu acelaşi nume (1996). Se mută la Iaşi (1998), unde e muzeograf, în cadrul Muzeului Literaturii Române, la Bojdeuca din Ţicău şi redactor la Editura Junimea (din 2000). Fonează (2003) gruparea poetică neoavangardistă şi rev. *Feed-back.* Debutează în rev. şcolară *Valenţe,* din Piatra-Neamţ (1971); debut în dramaturgie cu piesa *Trenul care aduce dragostea,* jucată la Teatrul „Act” (1986). Debut editorial cu vol. de versuri *Intrarea în scenă* (1984). În continuare a publicat poezie (*Plimbarea prin flăcări,* 1988; *Preludii pentru trompetă şi pentru pereţi,* 1992; *Documentele haosului,* 1993; *Spre fericitul nicăieri,* 1995; *Cântece de amăgit întunericul,* 1996; *Manualul bunului singuratic,* 1997; *Duminica fără sfârşit,* 1998; *Cartea urmelor,* 2001); proză scurtă (*Omul suspendat,* 2001) şi eseuri (*Generaţia poetică ’80,* 2000; *Intimitatea publică a poeziei,* 2002; *Postmodernismul pe înţelesul tuturor,* 2003). A tradus din E. Cioran, R. Barthes, E. Jabés, A. Daudet. Premiul C.C. al U.T.C. (1984); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1993); Premiul rev. *Poesis* (1993).

OPERA: *Intrarea în scenă,* versuri, Bucureşti, 1984; *Plimbarea prin flăcări,* versuri, Bucureşti,

1988; *Preludii pentru trompetă şi pentru pereţi,* versuri, Târgu-Neamţ, 1992; *Documentele haosului,* versuri, Bucureşti, 1993; *Spre fericitul nicăieri,* versuri, Târgu-Neamţ, 1995; *Cântece de amăgit întunericul,* versuri, Timişoara, 1996; *Manualul bunului singuratic,* versuri, Bucureşti, 1997; *Duminica fără sfârşit,* versuri, Botoşani, 1998; *Generaţia poetică '80: portrete critice,* Iaşi, 2000; *Cartea urmelor,* versuri, Iaşi, 2001; *Omul suspendat. Douăzeci şi una de fantasmagorii de blue-jazz,* Iaşi, 2001; *Intimitatea publică a poeziei,* eseuri, Iaşi, 2002; *Postmodernismul pe înţelesul tuturor,* eseuri, Iaşi, 2003; *Documentele haosului,* versuri, antologie de autor, Iaşi, 2003. Traduceri: A. Daudet, *Aventurile miraculoase ale lui Tartarin din Tarascon,* trad. de Lidia şi ~, Iaşi, 1992.

REFERINŢE CRITICE: M. Lazăr, în *Steaua,* nr. 9, 1983; G. Dorian, în *Ateneu,* nr. 2, 1985; M. Mincu, în *România literară,* nr. 24, 1985; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 7, 1988; N. Danilov, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1988; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 5, 1988; M. Dinutz, în *Ateneu,* nr. 6, 1989; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 11-12, 1992; D.-S. Boerescu, în *Luceafărul,* nr. 19, 1994; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 2, 1995; M. A. Diaconu, în *Luceafărul,* nr. 17, 1997; L. Apetroaie, în *Dacia literară,* nr. 44, 2002; V. Spiridon, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2003. **(A. S.)**

CORCHEŞ Victor, n. 5 aug. 1934, satul Velichioi (Goruni), com. Carvăn, jud. Constanţa – m. 21 febr. 2004, (?). Prozator. Fiul lui Nicolae Corcheş şi al Ivancăi (n. Stancu), agricultori. Şcoala primară în satul natal (1940-1944); gimnaziul la Ostrov, jud. Constanţa (1946-1949); Şcoala medie hidrotehnică din Constanţa (1949-1953); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1960-1965). A urmat Şcoala populară de artă din Constanţa, secţia dirijori de cor (1961-1962). Desenator tehnic la S. N. Constanţa (1953-1954); statistician în cooperaţie (1956-1957); prof. în localităţile Canlia (1957-1959), Cumpăna (1970-1974) şi Constanţa (1974-1999); director de cămin cultural (Canlia, 1959-1962) şi de şcoală (Zorile, 1962-1965); inspector şcolar, şeful Secţiei învăţământ şi cultură a Sfatului Popular din Adamclisi, jud. Constanţa (1965-1968). Colab. la *Tomis, România literară, Orizont, Literatorul, Agora* etc. A colaborat la dicţionarul biobliografic *Scriitori de la Tomis* (1997). A editat rev. *Thalatta* (1994) şi *Citius, Altius, Fortius* (1996); co-fondator şi redactor-şef al rev. *Agora* (din 2001). Debutează în *Tomis* (1969). Debut editorial cu vol. *Patru povestiri* (1984). A publicat proză scurtă (*Jurnalul domnişoarei Codruţa,* 1993; *Mânzul fantomă,* 1999) şi romane (*Foamea şi setea,* 1995; *Anticolocvii,* 1996; *Torentul,* 2001). Ed. din D. Stelaru, A. Dumitrescu, C. Crima şi G. Duma. Premii la Saloanele de Carte Slobozia (2002), Oradea (2002) şi Constanţa (2002).

OPERA: *Patru povestiri,* proză scurtă, Bucureşti, 1984; *Orizonturi lirice dobrogene,* antologie, în colab. cu G. Voşloban, Constanţa, 1984; *Jurnalul domnişoarei Codruţa,* proză scurtă, Constanţa, 1993; *Foamea şi setea,* roman, Constanţa, 1995; *Anticolocvii,* roman, Constanţa, 1996; *Mânzul fantomă,* proză scurtă, Constanţa, 1999; *Torentul,* roman, Constanţa, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *Luceafărul,* 21 iul. 1984; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 10, 2000; C. Miu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2001; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 574, 2001; Geo Vasile, în *România literară,* nr. 31, 2001; B. Deşliu, *Momente şi portrete,* 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 4, 2002; Şt. Cucu, *Portrete literare,* 2002. **(A. S.)**

CORDOŞ Sanda (numele la naştere: Sanda-Maria), n. 2 aug. 1966, com. Bistra, jud. Alba. Critic şi istoric literar. Fiica lui Alexa Cordoş, tehnician constructor, şi a Sofiei (n. Râştei), funcţionară. Şcoala generală în com. Răcătău, jud. Cluj, Remeţi, jud. Bihor şi Gilău, jud. Cluj; Liceul „Ady-Şincai" din Cluj-Napoca (absolvit în 1984). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-latină (1988). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Literatura crizei şi criza literaturii în veacul al XX-*

lea. Excurs în literatura română şi rusă (2000). Prof. la Şcoala generală din Bodoc, jud. Covasna (1988-1990); preparator (1990), asistent (1992) şi lector (din 1998) la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj. Bursă a Centrului de studii „Ezzio Aletti", Roma (1994). Colab. la *Echinox, Vatra, Apostrof, Familia, Steaua, Tribuna, Adevărul literar şi artistic.* A colaborat la vol. colective *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu* (1991) şi *Dicţionar analitic de opere literare româneşti* (I-IV, 1998-2003). Debutează în *Echinox* (1985). Debut editorial cu vol. *Literatura între revoluţie şi reacţiune. Problema crizei în literatura română şi rusă a secolului XX* (1999), urmat de micromonografia *Alexandru Ivasiuc* (2001) şi *În lumea nouă* (2003). Pref. la ed. din I. Agârbiceanu (*Amintirile,* 1998) şi M. Nedelciu (*Proza scurtă,* 2003). Premiul „Ion Negoiţescu" al Fundaţiei Culturale Apostrof (2000).

OPERA: *Literatura între revoluţie şi reacţiune. Problema crizei în literatura română şi rusă a secolului XX,* Cluj-Napaoca, 1999 (ed. II, 2002); *Alexandru Ivasiuc,* micromonografie, antologie de texte comentată, dosar de receptare critică, Braşov, 2001; *În lumea nouă,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Simuţ, în *Cuvântul,* nr. 3, 2000; Mihaela Ursa, I. Pop, Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 4, 2000; O. Mircean, în *Steaua,* nr. 4, 2000; Ruxandra Ivănescu, în *Observator cultural,* nr. 51, 2001; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 3, 2002; M. A. Diaconu, în *Contrafort,* nr. 3-4, 2003; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* 11 mart. 2003; M. Iorgulescu, în *22*, nr. 691, 2003; Şt. Borbély, *Cercul de graţie,* 2003. **(A. S.)**

CORDUN Miron (pseud. lui Gheorghe Cârstea), n. 16 nov. 1935, com. Priseaca, jud. Olt – m. 10 dec. 1997, Piteşti. Poet. Fiul lui Ion Cârstea şi al Floarei (n. Nicolaescu), ţărani. Liceul „Radu Greceanu" din Slatina (1950-1954); Şcoala de Activişti Culturali la Bucureşti (1959-1961). Metodist la Casa Creaţiei Populare din Piteşti (1961-1972); redactor la rev. *Argeş* (1972-1974); activist cultural la Centrul de librării din acelaşi oraş (din 1976). Debutează, publicat de Mihu Dragomir, cu poezii semnate Gheorghe Cristea Nicolescu, în *Luceafărul* (1959). Primele poezii semnate cu pseud. Miron Cordun sunt cele din placheta *Edict* (1970). Colab. la *România literară, Argeş, Luceafărul, Tribuna, Iaşul literar.* După debutul editorial propriu-zis, cu vol. *Curtea Veche* (1972), **C.** şi-a menţinut formula în *Serbări* (1975) şi *Duminica pe drumuri* (1978), combinând atmosfera fantast-crepusculară cu misterul malefic, într-un limbaj arhaizant, adesea cantabil, voit preţios. Tot astfel, în vol. *Bacovii* (1982), *Cartea cu dragoste* (1985) şi *Urmările* (1987).

OPERA: *Edict,* Piteşti, 1970; *Curtea Veche,* Bucureşti, 1972; *Serbări,* Bucureşti, 1975; *Duminica pe drumuri,* Bucureşti, 1978; *Bacovii,* Bucureşti, 1982; *Cartea cu dragoste,* Bucureşti, 1985; *Urmările,* Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 47, 1975; S. Nicolaescu, în *Cronica,* nr. 44, 1975; N. Oprea, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1975; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 9, 1983; Gh. Grigurcu, în *Argeş,* nr. 11, 1983; idem, *Existenţa poeziei,* 1986; Fl. Mugur, *Schiţe despre fericire,* 1987. **(R. G. Ţ.)**

CORESI Diaconul, n. ? – m. 1583. Editor şi tipograf. Format la tiparniţa târgoviştească a lui Dimitri Liubavici prin ucenicul acestuia, Oprea Logofătul, al cărui învăţăcel, la rândul lui, se pare că a fost. Cu acesta din urmă scoate un *Octoih mic slavonesc*, în 1557, la Braşov. Aici se şi stabileşte în anul 1559, aducând, prin tipărituri în lb. română şi slavonă, un spor de eficienţă şi strălucire centrului de cultură românească Şcheii Braşovului.

OPERA: *Octoih mic slavonesc*, Braşov, 1557; *Întrebare creştinească*, Braşov, 1559; *Tetraevangheliar românesc*, Braşov, 1561; *Lucrul sfinţilor apostoli*, Braşov, 1563; *Tâlcul evangheliilor. Molitvenic românesc*, Teiuş sau Aiud, 1567-1568; *Psaltirea românească*, Braşov, 1570; *Liturghierul românesc*, Braşov, 1570; *Pravila sfinţilor oteţi*, Braşov, 1570-1580; *Psaltirea slavo-română*, 1577; *Cartea ce se cheamă ev (anghe)lie cu învăţătură de în tuspatru ev(anghe)liştii aleasă şi de în multe dum (n)ezeeşti scripturi*, Braşov, 1581; *Tâlcul Evangheliilor şi molitevnic* (sic!) *românesc,* studiu introductiv de I. Gheţie, ed. de Vl. Drimba, Bucureşti, 1998.

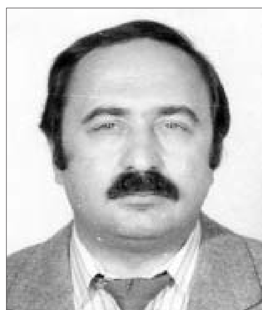
REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom.*, I; N. Cartojan, *Istoria...*, I; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Oprescu, *Etic şi estetic în gândirea românească*, 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maioresu*, 1985; Tr. Vedinaş, *Coresi*, 1985; D. H. Mazilu, *Proza oratorică în literatura română veche*, II, 1987. **(M. T.)**

CORLACIU Ben[edict], n. 6 mart., 1924, Galaţi – m. 16 iun. 1981, Paris. Poet şi prozator. Fiul lui Neculai Corlaciu şi al Rozaliei (n. ?). Studii primare şi liceale la Bucureşti, unde absolvă şi Facultatea de Litere şi Filosofie (1947). Corector la ziarul *Timpul*; redactor la *Frontul plugarilor* şi *Flacăra*; responsabil cultural al Casei Scriitorilor din Bucureşti (1965-1968); coordonator al *Almanahului literar* editat de Uniunea Scriitorilor (1968-1970). În anii '70 părăseşte definitiv ţara, stabilindu-se în Franţa. Membru al grupării din jurul rev. *Albatros,* alături de Geo Dumitrescu, Dinu Pillat (1941); membru al Soc. Scriitorilor Români (1944). Debut în *Albatros.* Colab. la *Vremea, Timpul, Revista Fundaţiilor Regale.* Debut editorial cu vol. *Tavernale* (1941), urmat de *Pelerinul serilor* (1942), *Arhipelag* (1943), *Manifest liric* (1945; Premiul Editurii Forum), ilustrând o poezie tipică pentru „generaţia războiului": atitudine de frondă spectaculară, de ecou avangardist, dar şi cu accente din simbolismul bacovian. Poza romantică a damnării, revolta socială, fantezismul ironic îl apropie de colegii de generaţie: Geo Dumitrescu, D. Stelaru, C. Tonegaru, I. Caraion. Poetul reapare abia în 1969, cu vol. antologic *Poezii,* ce cuprinde, alături de primele cicluri, şi o amplă suită intitulată *Postumele* (1945-1967), atestând distanţarea faţă de poezia-manifest şi evoluţia spre formule mai interiorizate ale lirismului. Legătura de profunzime cu versurile debutului se realizează o dată cu vol. *Poeme florivore* (1972), care trebuia să poarte titlul *Explozia sertar,* cenzurat atunci, dar admis ca atare în masiva antologie *Starea de urgenţă* (1972). Ultimul vol. de versuri publicat de **C.** este *Arcul biologic* (1974). Prozatorul a publicat romanul *Moartea lângă cer* (1946), urmat, în perioada proletcultistă, de nuvele şi reportaje tributare convenţionalismului epocii (*La trântă cu munţii,* 1949; *Candidatul,* 1950; *Timpii de aur,* 1951; *Pâinea păcii,* 1951; *Noaptea de la Ipoteşti. Două episoade,* 1957), apoi de romanele *Cazul doctor Udrea* (1959), *Baritina* (1965, reluat în 1972 sub titlul *Când simţi că moare vântul*).

OPERA: *Tavernale,* Bucureşti, 1941; *Pelerinul serilor,* Bucureşti, 1942; *Arhipelag,* Bucureşti, 1943; *Manifest liric,* Bucureşti, 1945; *Moartea lângă cer,* Bucureşti, 1946 (ed. II, 1967); *La trântă cu munţii,* Bucureşti, 1949; *Candidatul,* Bucureşti, 1950; *Timpii de aur,* Bucureşti, 1951; *Pâinea păcii,* Bucureşti, 1951; *Noaptea de la Ipoteşti. Două episoade,* Bucureşti, 1957; *Cazul doctor Udrea,* Bucureşti, 1959 (ed. II, 1968; ed. III, 1971); *Baritina,* Bucureşti, 1965 (ed. II: *Când simţi că moare vântul,* 1972); *Poezii,* pref. de L. Ulici, Bucureşti, 1969; *Poeme florivore,* Bucureşti, 1972; *Starea de urgenţă,* Bucureşti, 1972; *Strigoaica şi casa nebună,* Bucureşti, 1973; *Arcul biologic,* Cluj-Napoca, 1974. *Traduceri:* Isadora Duncan, *Viaţa mea*, în colab. cu Geo Dumitrescu, Bucureşti, 1946; Szeberenyi Lehel, *Se urnesc munţii*, în colab. cu Fr. Munteanu, Bucureşti, 1954; A. de Saint-Exupéry, *Micul Prinţ,* Bucureşti, 1961 (alte ed., 1992; 1998); L. Negruzzi, *Extraordinarele aventuri ale lui Rodolphe Durant. Gangsterul. Politicianul,* cu o scrisoare colegială de B. C., în colab. cu Dana Konya, Bucureşti, 1974.

REFERINŢE. CRITICE: P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Al. Piru, *Panorama...*; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972. **(I. P.)**

CORLAN Ion, n. 17 oct. 1949, com. Godineşti, jud. Gorj. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Virgil Corlan, şofer, şi al Silviei (n. ?). Şcoala generală în com. natală; Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova; Facultatea de Medicină Generală din Timişoara (1973). Medic în com. Moţătei, jud. Dolj (1973-1976), la Timişoara (1976-1979), Caransebeş şi Arad (din

1992, medic primar interne, şef secţie medicală la Spitalul Municipal). Colab. la *Orizont* şi *Arca.* Debutează în *Orizont* (1967). Debut în dramaturgie cu piesa *Nunta,* pusă în scenă la Teatrul de Stat din Arad, (stagiunea 2001/2002). Debut editorial cu romanul *Desfrâu* (1994). Premiul Filialei din Arad a Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *Desfrâu,* roman, Timişoara, 1994; *Nunta,* teatru, Timişoara, 1996; *Şansa. Se duce soarele,* teatru, Timişoara, 1999; *Eroarea Principelui,* teatru, postfaţă de Fl. Bănescu, Timişoara, 2000; *Povestea nebunilor,* roman, postfaţă de C. Ungureanu, Arad, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Bănescu, în *Arca,* nr. 7-9, 1995; Gh. Mocuţa, *Pe aceeaşi arcă,* 2001; V. Dan, în *Orizont* (Arad), nr. 1722, 2003; P. M. Haş, în *Arca,* nr. 7-9, 2003. **(A. S.)**

CORNEA Andrei, n. 3. apr. 1952, Bucureşti. Eseist şi traducător. Licenţiat al Facultăţii de Istoria şi Teoria Artei a Institutului „Nicolae Gricorescu" şi a Facultăţii de Lb. Clasice a Univ. din Bucureşti. Bursă DAAD (Germania, 1981); bursier al Fundaţiei „Cini" (Italia, Veneţia, 1986); bursier „Fulbright" (1991) şi al Colegiului „Noua Europă" (Bucureşti, 1995). Redactor la Postul de radio BBC (Londra, 1999-2000); cercetător la Institutul de Studii Orientale. Colab. la *Viaţa Românească, Amfiteatru, Dilema, Observator cultural, Euphorion, Contrapunct, 22,* etc. Debutează în rev. Liceului „Sf. Sava" din Bucureşti (1970). Debut editorial cu vol. *De la Portulan la vederea turistică* (1977). Premiul ASPRO (1996).

OPERA: *De la Portulan la vederea turistică.* Ilustratori străini şi realităţi româneşti în secolele XVIII-XIX, Bucureşti, 1977; *Primitivii picturii româneşti moderne,* Bucureşti, 1980; *Mentalităţi culturale şi forme artistice în epoca romano-bizantină (300-800),* Bucureşti, 1984 (ed. II, sub titlul: *Ecclesiocraţia*, 1998); *Scriere şi oralitate în cultura antică,* Bucureşti, 1988 (ed. II, 1994); *Penumbra,* eseuri, Bucureşti, 1991 (ed. II, Iaşi, 1998); *Platon. Filosofie şi cenzură*, Bucureşti, 1995; *Maşina de fabricat fantasme,* Bucureşti, 1995; *Turnirul Khazar. Împotriva relativismului contemporan,* Bucureşti, 1997 (ed. II, 2003); *Cuvintele fără frontiere sau Despre trădarea anticilor de către moderni de-a lungul, de-a latul şi de-a dura vocabularului de bază,* Iaşi, 2002. Traduceri: *Hermeias filosoful, comentariu la „Phaidros" de Platon*, în Platon, Opere, IV, Bucureşti, 1983; Platon, *Republica*, în Platon, Opere, V, Bucureşti, 1986; Platon, *Philebos*, în Platon, Opere, VII, Bucureşti, 1993; Aristoteles, *Metafizica*, trad., comentarii şi note, Bucureşti, 2001; Plotinus, *Opere*, I, trad., lămuriri preliminare şi note, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 10, 1978; idem, *ibidem*, nr. 2, 1989; M. Mihăieş, în *Familia*, nr. 4, 1989; M. Dragolea, în *Vatra*, nr. 8, 1989; Irina Marin, în *România literară,* nr. 21, 2003; L. Andreescu, în *Observator cultural,* nr. 175, 2003. **(A. S.)**

CORNEA Aureliu, n. 1897, Iaşi – m. 11 apr. 1930. Prozator. După clasele primare fuge de acasă. Inconformist, refuzând instrucţia organizată, este un autodidact. Face lungi peregrinări prin ţară şi străinătate (Grenoble, Marsilia, Lyon), revenind, cu intermitenţe, la Iaşi, unde locuiau, probabil, părinţii. Debutează cu proză epistolară în *Sinteza,* publicând în primele trei numere (1927), cu sprijinul lui G. Călinescu, directorul rev., care va exercita de-a lungul scurtei vieţi a prozatorului hoinar un protectorat generos. Intenţiona să publice un vol. cu titlul *Memoriile unui derbedeu,* dar, în afara colab. la diferite rev. (*Viaţa literară, Universul literar, Gândirea*), nu-i apare decât o broşură, *Odaia ambulantă* (1929), cu două nuvele.

OPERA: *Odaia ambulantă,* Bucureşti, 1929; *Flori de întuneric,* ed. îngrijită, texte alese, dosar critic de A. Silvestri şi I. Groşan, Cluj-Napoca, 1978.

REFERINŢE CRITICE: [G. Călinescu], în *Viaţa literară,* nr. 63, 1927; idem, în *Sinteza,* nr. 3-4, 1927; Pentapolin [Perpessicius], în *Universul literar,* nr. 25, 1927; G. Călinescu, *Istoria...*; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* II, 1979. **(I. S.)**

CORNEA George (pseud. lui Gh. I. N. Popa), n. 1892, Bârlad – m. 1925. Prozator. Ofiţer de carieră, căpitan. Se sinucide la treizeci şi trei de ani din pricini obscure. Trecerea sa prin lumea literară a fost puţin remarcată. Datele biografice sunt lacunare, lipsind până şi evocările lui în memorialistica epocii. De asemenea, critica a înregistrat sumar prezenţa acestui prozator de factură expresionistă. Marcate puternic de experienţa primei conflagraţii mondiale, nuvelele din vol. *Simfonia morţii* (1920) şi romanul *Nebunia lumii* (1924) se plasează în imediata vecinătate a experienţelor epice ale lui Gib I. Mihăescu, G. M. Zamfirescu, Hortensia Papadat-Bengescu. Tematic, dar şi prin tragismul destinelor, **C.** e înrudit cu Liviu Rebreanu din *Pădurea Spânzuraţilor.*

OPERA: *Simfonia morţii,* Bucureşti, 1920; *Nebunia lumii,* Bucureşti, 1924.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* I; G. Călinescu, *Istoria...*; G. Lupi, *Novecento letterario romeno,* 1966. **(D. C.)**

CORNEA Paul, n. 3 nov. 1924, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Leon Constantin Luca, tehnician în arte grafice, şi al Goldei (n. Goldenberg). Studii liceale şi universitare la Bucureşti; licenţiat în litere şi filosofie (1948). Director general în Ministerul Culturii (1953-1964); cercetător (din 1965) şi şef de sector la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu”, în 1949 începe cariera sa didactică la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, unde ajunge prof. Dr. în filologie (1971). Ministru adjunct al Învăţământului (1990); şef de catedră, apoi decan al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1992-1996). Vicepreşedinte al Asoc. Internaţionale de Literatură Comparată (1991-1997); preşedintele Asoc. de Literatură Comparată din România (din 1998). Participă la diverse congrese internaţionale la Budapesta, Montréal, New York etc. Debutează cu art. în *Studentul român* (1946), iar editorial cu *Studii de literatură română modernă* (1962). Colaborează la *Gazeta literară, Contemporanul, Viaţa Românească, Revista de istorie şi teorie literară* etc. Iniţiază şi conduce (din 1967) seria de *Documente şi manuscrise literare* (ajunsă, în 1968, la vol. V). A coordonat vol. *Reviste literare româneşti în secolul al XIX-lea* şi *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc* (1979); a publicat antologii de texte (*Gândirea românească în epoca paşoptistă,* I-II, 1969, în colab.; *I. Heliade Rădulescu interpretat de..., 1980*); a prefaţat ed. facsimilată a rev. *Propăşirea* (1980) şi ed. din opera scriitorilor V. Alecsandri, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, B. P. Hasdeu, D. Bolintineanu, I. Creangă, Duiliu Zamfirescu, N. Filimon, I. L. Caragiale ş.a. *Regula jocului* (1980) îi conferă, la noi, merite de pionierat în sociologia literaturii, iar *Introducere în teoria lecturii* (1988) atestă disponibilităţile sale pentru teoria literară. Exegeza istorico-literară (*Anton Pann*, 1964; *De la Alecsandrescu la Eminescu*, 1966; *Originile romantismului românesc*, 1972; *Oamenii începutului de drum*, 1975; *Itinerar printre clasici,* 1984; *Aproapele şi departele,* 1990; *Semnele vremii,* 1995), trasează evoluţia lui **C.** de la *Studii de literatură română modernă*, prin comparatism, istoria ideilor, tematism, sociologia literaturii, la perspectiva complexă şi modernă din ultimele vol. Opere de erudiţie şi talent, situate consecvent în avangarda istoriei literare, ele vizează sincronizarea ritmurilor acesteia cu circuitele contemporaneităţii, prin deschiderea spre orizonturile teoretice şi metodologice moderne. Premiul „B. P. Hasdeu” al Acad. (1972); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1973); Officier des Palmes Académiques (1998).

OPERA: *Studii de literatură română modernă,* Bucureşti, 1962; *Anton Pann,* Bucureşti, 1964; *De la Alecsandrescu la Eminescu,* Bucureşti, 1966; *Originile romantismului românesc,* Bucureşti, 1972; *Oamenii începutului de drum,* Bucureşti, 1975; *Conceptul de istorie literară în cultura românească,* Bucureşti, 1978; *Regula jocului,* Bucureşti, 1980; *Căi şi perspective în sociologia contemporană a romanului*, în vol. *De la N. Filimon la G. Călinescu,* Bucureşti, 1982; *Itinerar printre clasici,* Bucureşti, 1984; *Introducere în teoria lecturii,* Bucureşti, 1988 (ed. II, Iaşi, 1998); *Aproapele şi departele,* Bucureşti, 1990; *Introduzione alla Teoria della lettura*, Firenze, 1993; *Semnele vremii,* Bucureşti, 1995.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *Gazeta literară*, nr. 47, 1962; T. Arghezi, în *Contemporanul*, nr. 9, 1965; P. Georgescu, în *Contemporanul*, nr. 23, 1972; Al. Piru, în *România literară*, nr. 1, 1973; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 1, 1973; idem*, ibidem*, nr. 15, 1978; Ioana Em. Petrescu, în *Steaua*, nr. 5, 1981; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 6, 1981; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 44, 1984; idem*, Prezent*, 1985; Ioana Em. Petrescu, în *Limbă şi literatură*, vol. II, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 35, 1988; Al. Piru, *Critici...*; Monica Spiridon, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1991; L. Grăsoiu, în *Luceafărul*, nr. 1, 1996; Monica Spiridon, în *România literară*, nr. 3, 1996; Roxana Sorescu, în *Luceafărul*, nr. 21; 22, 1996; N. Mecu, în *Viaţa Românească*, nr.1-2, 1997; V. Neuman, în *Orizont*, nr. 4, 1999; *Cercetarea literară azi.* Studii dedicate prof. ~, 2000; Dan Mănucă, în *Limbă şi literatură,* nr. 1-2, 2000; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2000; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 650, 2003; G. Arion, în *România literară,* nr. 15, 2003. **(M. Pr.)**

CORNIŞ-POP Marcel, n. 14 febr. 1946, Arad. Critic, teoretician literar şi traducător. Fiul lui Gheorghe Cornîş-Pop, prof. de lb. şi literatura română, redactor, împreună cu I. Ardeleanu, al rev. de educaţie culturală, profesională şi de afirmare naţională *Şcoala noastră* (Zalău, 1939-1949; primul an de apariţie, 1924), şi al Sidoniei (n. Bogdan), bibliotecară şi administrator de şcoală, autoare de povestiri pentru copii, rămase nepublicate. Urmează Liceul „Emil Racoviţă” din Cluj (1959-1963). Licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia engleză a Univ. din acelaşi oraş (1963-1968); cursuri de vară la Oxford University, Anglia (iul.-aug. 1966); cursuri postuniversitare de vară la University of Birmingham, Anglia (iul.-aug. 1971). Între 1969 şi 1977 e asistent universitar la Catedra de engleză a Univ. din Timişoara; lector universitar la Catedra de lb. germanice a aceleiaşi Univ. (1977-1983). În 1983 se stabileşte în Statele Unite. Lector Fulbright la University of Northern Iowa, Iowa, Statele Unite, Departamentul de engleză (1983-1986; prof. adjunct, 1986-1987); Andrew W. Mellon Fellow, la Harvard University, în specialitatea literatură comparată (1987-1988); conferenţiar (1988-1991) şi prof., începând cu 1991 (şef de Catedră, din 2001), la Virginia Commenwealth University, Richmond, Virginia, Departamentul de engleză. Fellow-in-Residence la Institutul Olandez de Studii Avansate în ştiinţele umanistice şi sociale (NIAS), Wassenaar (1999-2000). Dr. în filologie al Univ. din Timişoara (1979), cu o teză de literatură comparată (*De la Herman Melville la Thomas Wolfe. Poetica romanului american epopeic-simbolic*). Debutează în rev. *Steaua* (nr. 10, 1960), cu art. *Herman Melville. Profil critic*. Debut editorial cu vol. *Anatomia balenei albe. Poetica romanului american epopeic-simbolic* (1982), urmat de *Hermeneutic Desire and Critical Rewriting. Narrative Interpretation in the Wake of Poststructuralism* (1991), *The Unfinished Battles. Romanian Postmodernism Before and After* 1989 (1996) şi *Narrative Innovation and Cultural Rewriting in the Cold War Era and After* (2001). A editat, împreună cu Ronald Bogue, vol. *Violence and Mediation in Contemporary Culture* (1996). Un prim volum de *Critică şi simptomatologie*, anterior debutului editorial, cuprinzând eseuri de literatură contemporană, a fost, de mai multe ori, amânat de Editura Facla din Timişoara şi respins, în cele din urmă, din motive politice. Acelaşi destin l-a avut trad. romanului *Toţi oamenii regelui* de Robert Penn Warren şi selecţia din poezia lui Allen Ginsberg, tradusă împreună cu Petru Ilieşu. Publică, în schimb, două cursuri universitare: *Modern English Poetry: A Critical and Historical Reader* (Timişoara, 1975) şi *De la W. Carlos Williams la Charles Olson.* Înnoiri în lirica contemporană (Timişoara, 1983). Colaborează cu studii, comentarii şi cronici la rev. de specialitate din ţară, Statele Unite, Spania şi Germania: *Analele Universităţii din Timişoara (Coordonate ontologice şi morale la Herman Melville*, 1970; *Redescoperirea ambianţei sociale şi politice în poezia americană contemporană,* 1971; *Paterson: poetica eposului american*, 1976; *Funcţiile retoricii figurative în romanele lui Herman Melville şi Thomas Wolfe*, 1978), *Studii de literatură română şi comparată (Note privind o*

teorie sistematică a istoriei literare, 1976; *Moştenirea lui Herman Melville. Poetica romanului american contemporan,* 1980; *Paradigma melvilleană şi noul roman american*, 1980), *Caiet de semiotică (A Classification of the Interpreter/Reflector in Modern Fiction*, 1981; *Confession and Narrative in Marin Preda's „Most Beloved Man on Earth",*1983), *Caiete critice (Lumea ca spaţiu intertextual sau despre cronotopul romanului modern*, nr. 12, 1981), *Cahiers roumains d'études littéraires (Confession and Narrative in Marin Preda's „Most Beloved Man on Earth"*, nr. 4, 1982; republicat în *Caiet de semiotică*, 1983; *Romanian Poetry in an Age of Translation*, nr. 1, 1983), *The European Studies Journal (The Disobeying Apprentice as Storyteller: Contemporary Romanian Metafiction*, nr. 1-2, 1984; *A Rediscovered Circuit: The Romanian Literary Avant-Garde in Postwar Europe*, nr. 1, 1986; *Reader-Oriented Criticism and the Interpretation of Narratives: Reflections on a Henry James Workshop,* nr. 2, 1989), *South Eastern Europe (A Long Rehearsed Revolution of Sensibility: Postmodernism and the Romanian Avant-Garde*, nr. 2, 1984), *Anglo-American Sudies,* Spania *(Shifting Roles in the Symbolic Scenario of the 1960's: Hero and Narrator in Ken Kessey's Fiction*, nr. 2, 1985), *Critique: Studies in Contemporary Fiction (Marin Preda and the New Poetics of Political Fiction*, nr. 2, 1986; *Narrative Dis/articulation and The Voice of the Closet Complex in Raymond Federman's Fiction*, nr. 2, 1988), *Mioritza. A Journal of Romanian Studies,* Rochester University (*In the Indefinite Space Between Theories: On Translating Romanian into English*, 1986; *Translation as a Supplementary Space: an Experiment with Anghel Dumbrăveanu Poem: „Faţa străină a nopţii" in Five English Versions,* Robert J. Ward, coauthor, 1988), *Sagetrieb (Escape into New Languages: the Avant-Garde Ideals and Constrraints of Andrei Codrescu's Poetry*, nr. 1, 1987), *Symposium (Narration Across the Totalistic Gap: On Recent Romanian Fiction*, nr. 1, 1989), *Journal of Narrative Technique (Poststructuralist Narratology and Critical Writing: A Figure in the Carpet Workshop*, nr. 2, 1990), *ARA Journal,* Davis, California (*Aesthetics as a Reconstructive Cultural Tool: New Version of an Interpretive Narrative in Recent Romanian Criticism,* 1991; *Ethnocultural Conflict and Mediation in Post-Totalitarian Europe*, 1993), *Pichon Notes (Systemic Transgression and Cultural Rewriting in Pinchon's Fiction*, 1991), *College Literature (Literary Theory and the Glasnost Phenomenon: Ideological Reconstruction in East European Critical Thought*, nr. 1, 1994; *Introduction: Critical Theory and the Sociocultural Opening in Eastern Europe,* ibidem), *Style (From Cultural Provocation to Narrative Cooperation: Innovative Uses of the Second Person in Raymond Federman's Fiction*, nr. 3, 1994), *The Comparatist (Comparatism in Polysystemic Perspective,* May 1996; *New Locations for Comparative Studies,* May 1998), *Text. Zeitschrift für literaturen*, Germania (*Postcomunist Romanian Literature and Culture*, volumul I, 1998), *Yearbook of Comparative and General Literature, Canadian Review of Comparative Literature, Poetics Today, World Literature Today* etc. Colaborează la rev. literare din ţară şi din Statele Unite: *Steaua, Orizont, Ateneu, Amfiteatru, Vatra, Romanian Review, Secolul 20, The North American Review, Contemporary Literary Criticism, The American Book Review, Euphorion, Romanian Roots (Origini)* etc. Publică studii teoretice, art. despre scriitori români şi străini în vol. colective: *Sémiotique roumaine* (1981), *Methods II: Methodologies in Modern Language Teaching* (1985), *Semiotics 1985* (1986), *Semiotics 1986* (1987), *Semiotics 1987* (1988), *Semiotics. Mimesis and Power* (1991), *Benet's Reader's Encyclopedia of American Literature* (1991), *Encyclopedia of World Literature in the 20th Century*, vol. V (1993), *Narrative and Culture* (1993), *Violence and Mediation in Contemporary Culture* (1996), *International Postmodernism: Theory and Literary Practice* (1996), *Dictionary of Literary Biography,* vol. 220 şi 232 (2000), *Becket and the Political* (2001) etc. Este co-editor al vol. *A Comparative History of the Literatures of East Central Europe: Cultural Junctures and Disjunctures in the 19th and 20th Centuries* (1997); editor al rev. *The Comparatist*, Journal of the Southern Comparative Literature Association (1991-1998); membru fondator şi editor pentru secţiunea de critică literară al rev. *The European Studies Journal,* University of Northern Iowa (1984-1998); co-editor al rev. de poezie tradusă

Micromegas (1984-1987). În ţară a editat rev. *Forum studenţesc* (1969-1974), fiind co-editor al *Studiilor de literatură română şi comparată* şi al *Caietelor de semiotică* ale Univ. din Timişoara (1979-1983). A tradus din J. D. Salinger (*Nouă povestiri*, 1971), Thomas Wolfe (*Priveşte înger către casă*, 1977), Kurt Vonnegut, Jr. (*Fii binecuvântat domnule Rosewater* sau *Nu strica orzul pe gâşte,* 1980), Dylan Thomas (*Fiicele Rebecăi*, 1982) şi Ken Kessey (*Zbor deasupra unui cuib de cuci*, 1983). A redactat postfaţa şi tabelul cronologic la vol. de poezii al lui Lucian Blaga, *At the Court of Yearning*, în trad. lui Andrei Codrescu (Columbus, 1989). A editat vol. de poezii *Iarna imperială* de Anghel Dumbrăveanu (1986). Primele vol., până la stabilirea în Statele Unite, le-a semnat Marcel Pop-Corniş; a semnat şi Marcel Cornis-Pope (în Statele Unite). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru trad. (1975); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică (1982); Phoenix Award (Council of Editors of Learned Journals), New York (1996).

OPERA: *Modern Fiction,* curs, Timişoara, 1981; *Anatomia balenei albe*. Poetica romanului american epopeic-simbolic, Bucureşti, 1982; *De la W. Carlos Williams la Charles Olson. Înnoiri în lirica americană contemporană,* coordonator, Timişoara; *Hermeneutic Desire and Critical Rewriting*. Narative Interpretation in the Wake of Poststructuralism, London, 1991 (în lb. română: *Tentaţia hermeneutică şi rescrierea critică,* trad. de Corina Tiron, Bucureşti, 2001); *Violence and Mediation in Contemprary Culture,* edited by Ronald Bogue and ~, New York, 1996; *The Unfinished Battles*. Romanian Postmodernism Before and After 1989, Iaşi, 1996; *Narrative Innovation and Cultural Rewriting in the Cold War Era and After,* New York and London, 2001. Traduceri: J. D. Salinger, *Nouă povestiri,* Bucureşti, 1971; Ion Brad, *The Outlying Temple (Templul dinafară)*, traducere în engleză de ~, Cluj-Napoca, 1975; Thomas Wolfe, *Priveşte înger către casă*. Istorie a vieţii îngropate, trad. şi prefaţă de ~, Bucureşti, 1977; Kurt Vonnegut, Jr., *Fii binecuvântat domnule Rosewater* sau *Nu scrica orzul pe gâşte*, trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1980; Dylan Thomas, *Fiicele Rebecăi*, trad., pref. şi notă biobliografică de ~, Timişoara, 1982; Ken Kessey, *Zbor deasupra unui cuib de cuci*, trad. şi pref. ~, Bucureşti, 1983; Dorin Tudoran, *Optional future*, trad. în lb. engleză de ~, Daphne, Al., 1988 (ed. II, Bucureşti, 1997); Anghel Dumbrăveanu, *The Tear of Time (Lacrima timpului)*, Translation into English by ~, Oradea, 1997; P. Ilieşu, *Romania. Post Scriptum,* în colab. cu Johanna Weltzenbach-Marcu, Timişoara, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Petru Poantă, *Radiografii*, I, 1978; Dan Grigorescu, în *Contemporanul*, nr. 25, 1980; Gelu Ionescu, *Orizontul traducerii*, 1981; Livius Ciocârlie, în *Orizont*, nr. 19, 1982; Mihai Dinu Gheorghiu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1982; Ştefan Avădanei, în *Cronica*, nr. 10, 1982; Cornel Ungureanu, în *Orizont*, nr. 12, 1982; Paul Dugneanu, în *Luceafărul*, nr. 11, 1982; Constantin Crişan, în *Contemporanul*, nr. 35, 1982; Irina Mavrodin, în *România literară,* nr. 20, 1982; Mircea Mihăieş, în *Familia*, nr. 4, 1982; idem, în *Orizont*, nr. 31, 1983; Vasile Dan, în *Vatra*, nr. 4, 1983; Sorin Titel, în *România literară,* nr. 35, 1983; Mircea Mihăieş, în *Orizont,* nr. 5, 1984; Virgil Nemoianu, în *American Studies International*, 1984; Roxana Sorescu, în *România literară,* nr. 29, 1986; Ioana Bot, în *Tribuna*, nr. 20, 1986; Mircea Mihăieş, în *Orizont*, nr. 21, 1986; Cristian Moraru, în *Romanian Review*, nr. 4, 1990; Adrian Marino, în *Jurnalul literar*, nr. 50-51, 1990; Dorin Tudoran, în *ARA Journal*, 1991; Cristian Moraru, în *Contrapunct*, nr. 38, 1991; idem, în *Contrapunct*, nr. 3, 1992; Pia Brânzeu, în *Orizont*, nr. 3, 1994; Ileana Orlich, în *International Fiction*, nr. 1-2, 1994; H. Ruthrof, în *Semiotica*, nr. 1, 1994; Mihai Spăriosu, în *The Canadian Review of Comparative Literature*, nr. 2, 1995; Monica Spiridon, în *România literară,* nr. 4, 1997; Jeanine Teodorescu-Regier, în *World Literature Today*, nr. 3, 1997; Adam Sorkin, în *Romanian Civilization*. A Journal of Romanian and East Central European Studies, nr. 2, 1997; Christian Moraru, în *The American Book Review*, nr. 3, 1998; Monica Spiridon, *Interpretarea fără frontiere,* 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; C. L. Cuţitaru, în *Observator cultural,* 9-15 oct. 2001; B. McHale, în *The Compratist,* May 2003; A. Katz, în *American Book Review,* January-February 2003. **(A. S.)**

COROAMĂ-STANCA Sorana, n. 24 ian. 1921, Chişinău. Autoare dramatică. Fiica prof. univ. Gheorghe Plăcinţeanu şi a Clemansei (compozitoarea Mansi Barberis). Căsătorită cu Dominic Stanca (numele Coroamă, din prima căsătorie cu economistul Sextil Coroamă). Studii superioare la Politehnica „Gh. Asachi" din Iaşi (1946) şi la Institutul de Teatru „I. L. Caragiale" din Bucureşti (1949), unde va fi cadru didactic între 1948 şi 1958; asistent director de scenă la Teatrul Municipal Bucureşti (1948-1950). Acum are loc debutul ca regizor artistic, mai întâi la Teatrul Studenţesc cu *Cerere în căsătorie* de Cehov, apoi la Teatrul Municipal cu piesa pentru copii *Mic, pitic inimă de voinic* de L. Sebastian; regizor artistic şi prim regizor artistic la Teatrul „Constantin Nottara" (1950-1959). Din motive politice, în 1959 este scoasă din teatru şi din viaţa publică până în 1965 (în tot acest timp, cooperatoare la Cooperativa „Arta aplicată" din Bucureşti; repusă în toate drepturile abia în 1970). În 1965, reîncadrată regizor artistic, apoi prim regizor artistic la Teatrul Naţional din Iaşi, de unde se transferă la Teatrul Mic din Bucureşti (1969-1978); director şi regizor artistic al Teatrului „Ion Vasilescu" (1978-1983); director al Teatrului de Operetă (1990-1992); prof. la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj, secţia de teatru (1992-1995); consilier artistic la Theatrum Mundi (1995-1996); prof. la Univ. „Hyperion" din Bucureşti (1996-2000). Ca regizor, a pus în scenă peste două sute de spectacole în mai multe oraşe din ţară (între cele mai importante: *Micii burghezi* de M. Gorki; *Nepoţii gornistului,* dramatizare după Cezar Petrescu; *Vrăjitoarele din Salem* de A. Miller; *Soţul ideal* de O. Wilde; *Hotel Astoria* de A. Stein; *Anton Pann* de L. Blaga; *Noaptea iguanei* de T. Williams; *Hora domniţelor* de R. Stanca; *Zadarnice chinuri de iubire* de W. Shakespeare; *Raţa sălbatică* de Ibsen; *Profesiunea doamnei Warren* de B. Shaw; *Surorile Boga* de H. Lovinescu; *Roata de foc* de Dominic Stanca etc.). A regizat spectacole de teatru TV şi Radio, cu piese de B. Şt. Delavrancea, I. L. Caragiale, G. M. Zamfirescu, Lucia Demetrius, Dominic Stanca, H. Lovinescu, M. Gorki, Pirandello etc. Scenarist la filmul *Afacerea Protar* (după M. Sebastian) şi co-scenarist la filmele *Năică, Amintiri din copilărie* (după I. Creangă) şi *Mândrie.* Ca autoare dramatică i s-au pus în scenă piesele: *Un anotimp fără nume* la Teatrul Naţional din Bucureşti (1987) şi *Seara cu dans* la Teatrul Naţional din Cluj (1986). A publicat vol. de teatru *Dansul tinerilor lupi* (1983). Ed., în colab., din D. Stanca (*Timp scufundat,* 1981; 1999; *Un ceas de hârtie,* 1984; 1999). Premiul de Stat (1953); Premiul ATM (1984); Premiul UNITER (1998).

OPERA: *Dincolo de porţi,* piese într-un act, Bucureşti, 1970; *Dansul tinerilor lupi,* teatru, Bucureşti, 1983; *'Nainte! Muzica!,* piesă în două tablouri, în vol. colectiv *Zodia fericirii,* Bucureşti, 1986; *Zbor deasupra munţilor albi,* piesă într-un act, în vol. colectiv, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: V. Silvestru, *Spectacole în cerneală,* 1972; idem, *Caligrafii pe cortină,* 1974; A. Strihan, *Contururi scenice,* 1975; A. Băleanu – C. Băltăreţu, *Cultura spectacolului teatral,* 1976; Şt. Oprea, *Martor al Thaliei,* 1979; R. Diaconescu, *Spaţii teatrale,* 1979; G. Genoiu, *Teatrul de toate zilele,* 1980; V. Silvestru, *Ora 19,30,* 1983; idem, *Un deceniu teatral,* 1984. **(A. S.)**

COROIU Constantin, n. 6 oct. 1943, com. Ţifeşti, jud. Vrancea. Eseist şi critic literar. Fiul lui Vasile Coroiu, agricultor, şi al Anicăi (n. ?). Şcoala generală în com. natală (1950-1957); Liceul „Unirea" din Focşani (1957-1961); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1962-1967). Curs postuniversitar de jurnalistică la Acad. „Ştefan Gheorghiu" (1972). Redactor la Studioul din Iaşi al Radioteleviziunii Române şi Radio Bucureşti; publicist comentator la ziarul *Adevărul* şi redactor al rev. *Adevărul literar şi artistic.* Colab. la *Convorbiri literare, Cronica, Dacia literară, Saeculum, România literară, Ateneu* etc. Debutează în *Viaţa studenţească* (1965). Debut editorial cu *Dialoguri literare,* I, 1976 (vol. II, 1980). A publicat vol. de interviuri (*Mărturii în timp,* 1997; *Paralele inegale,*

2003) şi eseuri (*Tinereţea lui Gutenberg,* 1982; *Dialog în actualitate,* 1985; *Paradisul perisabil,* 2003). Premiul rev. *Ateneu* (2003).

OPERA: *Dialoguri literare,* I-II, Bucureşti, 1976-1980; *Tinereţea lui Gutenberg,* eseuri, Bucureşti, 1982; *Dialog în actualitate,* eseuri, Iaşi, 1985; *Mărturii în timp,* interviuri, Bucureşti, 1997; *Paradisul perisabil,* eseuri, Iaşi, 2003; *Paralele inegale,* interviuri, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1983; D. Dimitriu, în *Scânteia,* nr. 12699, 1983; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 17, 1986; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1986; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 417, 1998; D. Dimitriu, în *Ateneu,* nr. 5, 1998; I. Holban, în *Ziua literară,* nr. 66, 2003; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 660, 2003; Al. George, *ibidem,* nr. 692; 693, 2003. **(A. S.)**

COSAŞU Radu (pseud. lui Oscar Rohrlich), n. 29 oct. 1930, Bacău. Prozator. Fiul lui Isac Rohrlich, contabil, şi al Melaniei (n. Wassermann). Liceul la Bucureşti (1940-1948); un an de studii la Facultatea de Litere (1948-1949); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1952-1953). Redactor la *Scânteia tineretului* (1949), frezor la Uzinele Timpuri Noi (1950), şi din nou redactor la *Scânteia tineretului* (1953-1956), fiind concediat, după ce a lansat teoria „adevărului integral" la Congresul Tinerilor Scriitori (1956); reporter la *Revista elevilor* (1948-1949), unde şi debutează (1948); redactor la rev. *Cinema* (1968-1987). Din 1993, redactor la *Dilema* şi *Dilema veche.* Deţine temporar rubrici fixe la rev. *România literară, Tribuna, Flacăra,* precum şi la ziarele *Sportul* şi *Informaţia Bucureştiului*, uneori semnând cu pseud. Belphegor. Debut editorial cu vol. *Servim Republica Populară Română* (1952), sub pseud. Radu Costin. După câteva cărţi fără un relief deosebit, se afirmă cu un vol. de proză satirică, *Maimuţele personale* (1968), şi cu un gen eseistico-publicistic de factură foarte personală în *Un august pe un bloc de gheaţă* (1971), *Alţi doi ani pe un bloc de gheaţă* (1974), *Ocolul pământului în 100 de ştiri* (1974), *Cinci ani cu Belphegor* (1975), *O vieţuire cu Stan şi Bran* (1981), unde domeniile sale predilecte, politica, sportul, cinematograful şi implicaţiile lor poetice sunt explorate într-un stil spiritual-efervescent. Ca prozator, cultivă genul simili-memorialistic, narând, sub forma unor scurte nuvele, „anii săi de formare" din obsedantul deceniu: *Supravieţuiri* (I-II, 1973-1977), *Meseria de nuvelist* (1980), *Ficţionarii* (1983), *Logica*, (1985), *Cap limpede* (1989). Este şi autorul pieselor de teatru *Mi se pare romantic* (1961) şi *Scurt program cu bosanove* (1966). Alte vol.: *Mătuşile din Tel Aviv* (1993), *O supravieţuire cu Oscar* (1997), *InSISIFicarea la noi, pe Boteanu* (1998); *Autodenunţuri şi precizări* (2001), *Rămăşiţele mic burgheze* (2002), *Armata mea de cavalerie* (2003). Premiul „Ion Creangă" al Acad. (1973); Premiul Uniunii Scriitorilor (1971; 1981; 1986); Premiul Comunităţii evreieşti din România (2000); Premiul Asoc. Mondiale a Evreilor de origine română, Tel Aviv (2001).

OPERA: (cu pseud. Radu Costin) *Servim Republica Populară Română,* Bucureşti, 1952; *Opiniile unui pământean,* Bucureşti, 1957; *Energii,* Bucureşti, 1960; *Lumină!,* Bucureşti, 1961; *Nopţile tovarăşilor mei,* Bucureşti, 1962; *A înţelege sau nu,* Bucureşti, 1965; *Omul de 33 de ani scapă,* Bucureşti, 1966; *Maimuţele personale,* Bucureşti, 1968; *Un august pe un bloc de gheaţă,* Bucureşti, 1971; *Viaţa în filmele de cinema,* Bucureşti, 1971; *Supravieţuiri*, I-II*,* Bucureşti, 1973-1977; *Alţi doi ani pe un bloc de gheaţă,* Bucureşti, 1974; *Ocolul pământului în 100 de ştiri,* Bucureşti, 1974; *Cinci ani cu Belphegor,* Bucureşti, 1975; *Poveşti pentru a-mi îmblânzi iubita,* Bucureşti, 1978; *Meseria de nuvelist (Supravieţuiri*, III*),* Bucureşti, 1980; *O vieţuire cu Stan şi Bran,* Bucureşti, 1981; *Ficţionarii (Supravieţuiri*, IV*),* Bucureşti, 1983; *Logica (Supravieţuiri*, V*),* Bucureşti, 1985; *Sonatine*. Portrete, schiţe, tragedii*,* Bucureşti, 1987; *Cap limpede (Supravieţuiri*, VI*),* Bucureşti, 1989; *Mătuşile din Tel Aviv,* Bucureşti, 1993; *O supravieţuire cu Oscar,* Bucureşti, 1997; *InSISIFicarea la noi, pe Boteanu,* Bucureşti, 1998;

Oameni cu care aş muri de gât, Bucureşti, 2000; *Autodenunţuri şi precizări, plus câteva note informative, o addenda şi spovedania unui convins,* Bucureşti, 2001; *Rămăşiţele mic burgheze,* proză, Bucureşti, 2002; *Armata mea de cavalerie,* proză, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Dana Dumitriu, în *Argeş*, nr. 7-8, 1973; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 23, 1973; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 23, 1973; M. Iorgulescu, în *Luceafărul*, nr. 29, 1973; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne*, 1975; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă*, 1976; D. Culcer, *Citind sau trăind literatura*, 1976; V. Cristea, *Domeniul criticii*, 1976; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 6, 1978; M. Ivănescu, în *Transilvania*, nr. 2, 1978; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 9, 1978; V. Ardeleanu, în *Steaua*, nr. 12, 1978; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 9, 1978; M. Zamfir, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1978; I. Ianoşi, *Secolul nostru cel de toate zilele*, 1980; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1980; C. Moraru, în *Vatra*, nr. 5, 1981; I. B. Lefter, în *Familia*, nr. 6, 1982; I. Holban, în *România literară*, nr. 9, 1982; L. Raicu, în *România literară*, nr. 13, 1982; Fl. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 29, 1983; M. Iorgulescu, în *România liberă*, nr. 12047, 1983; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; E. Simion, *Scriitori...*, III; L. Raicu, *Fragmente...*; C. Moraru, *Textul şi realitatea*, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; Adriana Popescu, în *Teatrul*, nr. 7-8, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 50, 1985; C. Ungureanu, *Proza...*, I; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 8, 1998; N. Zăinescu, în *Viaţa Românească*, nr. 4-5, 1998; H. Zalis, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 593, 2001; Fl. Constantiniu, *ibidem,* nr. 598, 2001; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 2001; S. Damian, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 607; 608, 2002; I. Ianoşi, în *Apostrof,* nr. 10, 2002; Sanda Cordoş, *ibidem,* nr. 12, 2002; Carmen Muşat, în *Observator cultural,* nr. 141, 2002; P. Cernat, *ibidem,* nr. 198, 2003; Iulia Popovici, în *România literară,* nr. 42, 2003. **(M. Z.)**

COSMA Anton, n. 4 mai 1940, com. Tiur, jud. Alba – m. 17 nov. 1991, Târgu Mureş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Augustin Cosma, notar, şi al Aureliei (n. Berghian). Şcoala elementară şi liceul la Blaj; Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (absolvită în 1963). Prof. de lb. şi literatura română la Dumbrăveni. Debut publicistic în *România literară* (1969). Debut editorial ca editor şi prefaţator al vol. Ioan Slavici, *Romanele vieţii* (1977). Colab. la *Vatra* (redactor din 1981), *Tribuna, Transilvania, România literară, Steaua, Astra, Familia, Revue roumaine, Cahiers roumaine d'études littéraires, Igaz Szó.* Cartea care l-a consacrat ca istoric şi critic literar a fost *Romanul românesc şi problematica omului contemporan* (1977), urmată de sintezele *Geneza romanului românesc* (1985; Premiul Asoc. Scriitorilor din Târgu Mureş) şi *Romanul românesc contemporan. 1945-1985* (I, Realismul, 1989; II, *Metarealismul,* 1998). Au rămas în ms poezii, piese de teatru şi diferite proiecte editoriale.

OPERA: *Romanul românesc şi problematica omului contemporan,* Cluj-Napoca, 1977; *Geneza romanului românesc,* Bucureşti, 1985; *Romanul românesc contemporan. 1945-1985,* I (*Realismul*) – II (*Metarealismul*), Bucureşti, 1989 – Cluj-Napoca, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *Luceafărul,* nr. 45, 1978; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 28, 1978; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 13; 14, 15, 1980; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 39, 1985; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 36, 1989; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 51, 1989; D. Culcer, în *Vatra,* nr. 8, 9, 1985; C. Sorescu, în *Suplimentul literar al Scânteii tineretului,* nr. 45, 1985; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 12, 1991; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 11, 1991; idem, *ibidem,* nr. 2, 1999. **(C. M.)**

COSMA Flavia (prenumele la naştere: Flavia Geta), n. 5 iun. 1938, Oradea. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Gheorghe Cosma, avoct, şi a Anei (n. Teoran), educatoare. Studii elementare la Şcoala nr. 36 din Bucureşti (1944-1951; cu întrerupere) şi la Oradea (1945-1946; 1947-1948). Urmează Liceul de Fete Ortodox din capitală (1951-1952) şi Liceul mixt din Beiuş (1952-1954). Licenţiată a Facultăţii Electro-Energetice a Institutului Politehnic din Bucureşti (1955-1961). Absolventă a Şcolii Populare de Artă, clasa actorie (1962-1964). Inginer stagiar la „Electronica" din Bucureşti (1961-1964); regizor tehnic la Radiodifuziunea Română (1964-1973). În 1976 se stabileşte în Canada. Între 1976 şi 1979 e responsabilă „mastering department" la Ciuram Inc. Montréal/Toronto; din 1979, inginer de sunet la CFMT Television din Toronto. Regizor şi producător independent de filme documentare, începând cu 1990. Din acelaşi an e preşedinta Asoc. pentru Democraţie în România cu sediul la Toronto (Canada). Colaborează la rev. din ţară (*Ramuri, Literatorul*), Franţa (*Limite*, Paris), Canada (*Liberté,* Montréal; *Writ*, Toronto) şi Statele Unite (*Drum*, Pittsburgh; *Poetry East,* Chicago; *Lips*, New York; *Modern Poetry in Translation*). Debut editorial cu vol. de povestiri pentru copii *Fairy Tales* (1990), urmat de *47 Poems* (1992), *Păsări şi alte vise* (1997), *Cină cu demoni* (1999), *Amar de primăvară* (2003), *Fata Morgana* (2003) şi romanul *The Fire that Burns Us* (1996). Documentarul pentru televiziune: *Romania, a Century at the Crossroads* a obţinut The Canadian Scene National Award (1991); Richard Wilburn Poetry in Translation Prize A.L.T.A. (1989) pentru *47 Poems*, în trad. lui Don D. Wilson.

OPERA: *Fairy Tales*. Translated from Romanian with Don D. Wilson, Toronto, Ontario (Canada), 1990; *47 Poems*. Translated from Romanian by Don D. Wilson, Foreword by Rainer Schulte, Lubbock, Texas (Statele Unite), 1992 (ed. bilingvă); *The Fire that Burns Us,* Don D. Wilson's English version, Canton Connecticut, 1996; *Păsări şi alte vise*, versuri, Bucureşti, 1997; *Cină cu demoni*, versuri, Bucureşti, 1999; *Amar de primăvară,* versuri, Bucureşti, 2003; *Fata Morgana. Poems,* Lewiston, New York, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Marcel Cornis-Pope, în *World Literature Today*, nr. 4, 1993; L. Perţa în *Familia,* nr. 9, 2000; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

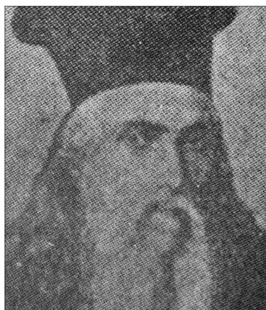

COSMA Mihail (pseud. lui Cosma Moise), n. 14 iul. 1922, Ploieşti – m. 28 ian. 1978, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan Moise şi al Dariei (n. ?). Studii de filosofie şi drept la Univ. din Bucureşti (licenţa în 1945). Redactor la ziarele *Scânteia* (1945), *Tinereţea* (1946-1947), *Vestea nouă* (1946-1948), *România liberă* (1947-1951) şi la Studioul Cinematografic „Al. Sahia" (1951-1953). Debutează cu versuri în *Universul literar* (1939). Colab. la *Vremea, Dacia rediviva* (semnate M. I. Cosma), *Lumea, Naţiunea, Vrerea, Revista literară, Flacăra, România literară* etc. Debut editorial cu vol. *Geode* (1944). Alte vol.: *Pâinea pădurii* (1945; Premiul Editurii Forum), *Inefabila Arcadie* (1969), *Baladele vânătorului de balene* (1972), *Iubire perenă* (1974), *Trandafirul şi infinitul* (1976). Proză ştiinţifico-fantastică în *Cantonierul galactic* (1971). Versuri pentru copii: *Joc de fluturi* (1969), *Circul feeric* (1973), *Panerul cu licurici* (1976). Trad. din literatura rusă (Turgheniev, Maiakovski).

OPERA: *Geode,* Bucureşti, 1944; *Pâinea pădurii,* Bucureşti, 1945; *Inefabila Arcadie,* Bucureşti, 1969; *Joc de fluturi,* Bucureşti, 1969; *Cantonierul galactic,* Bucureşti, 1971; *Baladele vânătorului de balene,* Bucureşti, 1972; *Circul feeric,* Bucureşti, 1973; *Iubire perenă,* Bucureşti, 1974; *Panerul cu licurici,* Bucureşti, 1976; *Trandafirul şi infinitul,* Bucureşti, 1976. *Traduceri: Z.* Aleksandrova, *Ursuleţul meu,* Bucureşti, 1955; A. Şişkina, *Despre analiza psihologică în proza*

postbelică, în colab. cu G. Corenco, Bucureşti, 1956; I. S. Turgheniev, *Opere,* VII *Nuvele şi povestiri*, în colab. cu Ştefana Velisar-Teodoreanu şi Izabella Dumbravă, Bucureşti, 1957; idem, *Opere,* VIII *Nuvele şi povestiri*, în colab. cu Rose Hefter şi B. Dumitru, Bucureşti, 1957; I. S. Turgheniev, *Prima iubire. Fum,* în colab. cu Ştefana Velisar-Teodoreanu şi M. Sevastos, Bucureşti, 1971; idem, *Un cuib de nobili. Prima iubire. Apele primăverii,* Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; S. Pană, în *Luceafărul,* nr. 18, 1971; P. Constantinescu, *Scrieri,* V, 1972; N. Ţirioi, în *Orizont,* nr. 8, 1977; L. Baconski, în *Steaua,* nr. l, 1980; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003. **(I. P.)**

COSTACHE Veniamin, n. 20 dec. 1768, com. Roşieşţi, jud. Vaslui – m. 18 dec. 1846, mănăstirea Slatina, jud. Suceava. Cărturar, traducător şi poet. Fiul lui Grigore Costache, mare boier, şi al Mariei (n. Cantacuzino). Învaţă la Iaşi, în familie, şi la Acad. Domnească; în 1784 se călugăreşte la Huşi. Egumen al Mănăstirii „Sf. Spiridon" din Iaşi (1784); episcop de Huşi (1792) şi Roman (1796); mitropolit al Moldovei (1803) sub domnia lui Alexandru Moruzi. Lipseşte din Iaşi între 1806 şi 1812 (retras la Neamţ) şi 1821 şi 1823, refugiat de fiecare dată din pricina evenimentelor politice (războiul ruso-turc, mişcarea eteristă). Participă la redactarea Regulamentului Organic (1828). În 1842 se retrage la mănăstirea Slatina, unde rămâne până la moarte. Împreună cu Gh. Asachi, **C.** este organizatorul şcolii în lb. naţională şi al învăţământului superior din Moldova. Dă un nou avânt tipografiei mitropolitane, traducând şi tipărind, el însuşi, peste cincizeci de lucrări din lb. greacă. Încercările sale poetice rămân modeste.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Viaţa şi faptele mitropolitului Veniamin Costachi,* 1907; idem, *Ist. lit. rom.,* III. **(M. T.)**

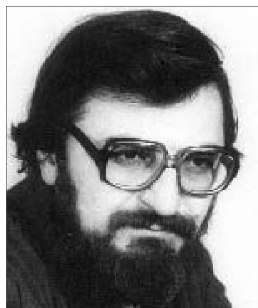

COSTESCU Dan (prenumele la naştre: Silviu Dan), n. 7 aug. 1928, Slobozia, jud. Ialomiţa – m. 23 oct. 2002, New Jersey (Statele Unite). Prozator şi dramaturg. Fiul lui Aurel Romeo Costescu, magistrat, şi al Dudicăi (n. Dinescu), învăţătoare. Şcoala primară la Câmpulung Moldovenesc. Urmează prima clasă de liceu la Cernăuţi (1940), unde e surprins de ocupaţia rusească. Îşi continuă studiile la Bucureşti (bacalaureatul în 1947). Se înscrie (1947), concomitent, la Acad. Comercială şi la Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti. Un an frecventează, în paralel, ambele instituţii şi optează, în final, pentru Facultatea de Drept (licenţa în 1952). Din 1952, redactor la Studioul de Radio Bucureşti, unde mai colaborase în timpul studiilor universitare ca membru în Comitetul de organizare a emisiunilor pentru tineret şi-i avusese colegi, printre alţii, pe Octav Pancu-Iaşi, Paul Hurmuzescu şi Ecaterina Oproiu. Din 1953, după desfacerea contractului de muncă din cauza „dosarului", rămâne doar colaborator permanent. E arestat în 1961, anchetat şi condamnat la doi ani închisoare. Motivul: uneltire împotriva ordinii sociale (în realitate, cauza era intenţia, deconspirată prin obişnuitul sistem informativ, de a scrie o carte presupusă a fi un atac la adresa regimului totalitar). La data arestării, era deja de mai mult timp membru al Uniunii Scriitorilor. Condamnat, prin sentinţă, pentru huliganism politic. Pe durata anchetei e reţinut în Bucureşti (Uranus), apoi trimis în lagărul de muncă de la Văcăreşti. Este eliberat în 1963. Tehnician de construcţii la ICRAL, apoi, timp de douăzeci de ani, şef de şantier, după o prealabilă specializare la locul de muncă. Pe parcursul anilor a mai colaborat sporadic la radio şi televiziune. În 1984 se stabileşte în Statele Unite. E, o scurtă perioadă, muncitor constructor, împreună cu o echipă de tineri întâlniţi întâmplător la New York. Între 1985 şi 1986 e redactor la ziarul *Universul* (New York), apoi la rev. *Micromagazin* (1986-1988). Din 1988, împreună cu Cornel Dumitrescu, George Pietraru şi Andrei Bardescu (director

delegat, 1988-1989), editează săptămânalul independent *Lumea liberă* (New York). Începând cu 1990, singurii editori rămân Dan Costescu şi Cornel Dumitrescu (titlul publicaţiei se schimbă în *Lumea liberă românească).* Obiectivele noului periodic sunt unirea forţelor exilului, promovarea schimbului civilizat de opinii, atenuarea divergenţelor şi „formarea unei conştiinţe naţionale”, capabile să creeze şi să susţină mişcarea de rezistenţă împotriva represiunilor politice din ţară. De-a lungul anilor, *Lumea liberă* a reuşit să strângă în paginile sale semnăturile celor mai importanţi scriitori ai diasporei române (Ştefan Baciu, Vintilă Horia, George Ciorănescu, Ioan Petru Culianu, Ion Negoiţescu, Virgil Nemoianu, Dorin Tudoran, Vladimir Tismăneanu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Gelu Ionescu, Paul Goma, Pavel Chihaia, Mirela Roznoveanu, M. N. Rusu, Ioan Ioanid etc.) iar, după 1989, a scriitorilor din ţară (Adrian Marino, Nicolae Manolescu, Octavian Paler, Al. Paleologu, M. Mihăieş, Stelian Tănase). **C.** publică art., eseuri, memorialistică şi proză (*Noaptea cea mai lungă*, nr. 110, 1990; *Unde eşti, Mirela*, nr. 115, 1990). A colaborat la *Universul, Micromagazin, Libertatea, Ecoul României* (toate din Statele Unite). A colaborat, de asemenea, la Postul de Radio „Europa Liberă”, cu analize şi comentarii pe teme de imigraţie, cultură şi libertatea conştiinţei. Debutează în *Universul copiilor*; participă, în timpul studiilor liceale, la cenaclul condus de N. Batzaria. Debut editorial cu romanul *Pavel Dogaru* (1955). În acelaşi an publică povestirea *În sat la noi* (în colab. cu Grigore Anghel), urmată de comedia într-un act *Las', că vine Nuţă!* (1961; în colab. cu Alexandru Adrian). În ţară, s-a bucurat de prietenia lui Nicolae Labiş, Titus Popovici şi Francisc Munteanu.

OPERA: *Pavel Dogaru*, roman, Bucureşti, 1955; *În sat la noi,* povestire, Bucureşti, 1955 (în colab. cu Grigore Anghel); *Las', că vine Nuţă!*, comedie într-un act, Bucureşti, 1961 (în colab. cu Alexandru Adrian).

REFERINŢE CRITICE: Vera Cordonescu, în *Tomis*, nr. 10, 1992 (interviu); A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

COSTIN Calistrat (prenumele la naştere: Costinel), n. 30 ian. 1942, Bacău. Poet şi prozator. Fiul lui Alexandru Costin, subofiţer, şi al Emiliei (n. Bălăiţă). Şcoala generală (1949-1956) şi liceul (1956-1960) la Bacău; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1960-1965). Asistent universitar la Institutul Pedagogic din Târgu-Mureş (1965-1968); redactor la *Informaţia Harghitei* din Miercurea Ciuc (1968-1972); redactor la *Ateneu* (1972-1974; 1985-1989); bibliograf la Bibl. judeţeană Bacău (1974-1976); asistent universitar la Institutul de Învăţământ Superior din Bacău (1976-1979); secretar literar şi director la Teatrul de Animaţie, Bacău (1979-1985; 1997-2003); director al teatrului „Bacovia” (1989-1996; 2000-2003); consilier cultural la Consiliul judeţean Bacău (1996-1997). Colab. la *Tribuna, Orizont, Ateneu, Cronica, Convorbiri literare, Luceafărul, Steaua, Vatra, Contrapunct, Tomis* etc. Debutează cu poezie în *Tribuna* (1969). Debut editorial cu vol. de versuri *Planete* (1974). Premiul rev. *Ateneu* (1998).

OPERA: *Planete,* versuri, Iaşi, 1974; *Augusta lumină,* versuri, Bucureşti, 1976; *Elementul lume,* versuri, Bucureşti, 1978; *La răspântii,* roman, Iaşi, 1979; *Satiră duhurilor mele,* versuri, Bucureşti, 1980; *Arşiţa,* roman, Iaşi, 1981; *Declinul elegiei,* versuri, Bucureşti, 1983; *Scrisori,* versuri, Bucureşti, 1988; *O anume fericire,* roman, Iaşi, 1989; *Uite viaţa, nu e viaţa!,* versuri, Iaşi, 1992; *Zodiacul în doi peri,* umor, Iaşi, 1995; *Lume, lume şi iar lume,* umor, Bucureşti, 1997; *Închis pentru inventar,* versuri, Bacău, 1998; *De viaţă, de moarte, de lume,* versuri, Bacău, 2000; *Umor la gura ţevii,* Cluj-Napoca, 2001; *Soare cu dinţi,* versuri, Bacău, 2002; *Şi totuşi... nu se mişcă!,* versuri, Bacău, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Coman, în *Luceafărul,* nr. 37, 1978; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 4, 1979; I. B. Lefter, în *Luceafărul,* nr. 27, 1980; C. Livescu, în *Ateneu,* nr. 12, 1988; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 11, 1998; S. Bărbulescu, în *Luceafărul,* 12 apr. 2000; I. Arieşanu, în *Orizont,* 20 oct. 2001. **(A. S.)**

COSTIN Miron, n. 1633 – m. 1691. Cronicar şi poet. Fiul lui Ion sau Iancu Costin, hatman, şi al Saftei (n. Scoarţeş), nepoată a domnitorului Miron Barnovschi şi înrudită cu familiile boiereşti Balica şi Movilă. Tatăl lui Nicolae Costin. Politica filo-polonă a tatălui îi aduce încă din copilărie indigenatul (1638) şi titlul de nobil polon. Îşi face studiile în Polonia, la Colegiul Iezuit din Bar (1647-1652), mutat o vreme la Cameniţa (1648– 1650). Demonstrarea în operele sale a originii romane a poporului nostru şi a latinităţii lb. române se datorează, în mare parte, şi cunoştinţelor istorice şi lingvistice dobândite aici. Întors în ţară (c. 1652 – 1653), devine mare dregător şi diplomat, căutând să influenţeze viaţa politică a Moldovei. Mare vornic de Ţara de Sus (1667); mare vornic de Ţara de Jos (1669); mare logofăt (1675 – 1683). Debutează cu versuri despre primul descălecat al Moldovei, tipărite în *Psaltirea în versuri* a lui Dosoftei (1673), traduce *Istoria Ardealului* după L. Toppeltin (1672 -1674). Tot din această perioadă datează, probabil, poemul *Viaţa lumii*. În 1675, redactează *Letopiseţul Ţării Moldovei de la Aaron Vodă încoace*; în 1677 scrie în lb. polonă, *Cronica Ţărilor Moldovei şi Munteniei*, cunoscută sub titlul *Cronica polonă*. După asediul Vienei, Duca Vodă şi boierii moldoveni, care se aflaseră alături de turci, sunt duşi prizonieri în Polonia. **C.** este găzduit în castelul de vânătoare al lui Jan Sobieski, de la Daszow, unde redactează *Istorie în versuri polone despre Moldova şi Ţara Românească (Poema polonă)*, dedicată acestuia, poemă care, prin talentul de versificator al lui **C.**, merită un loc în istoria literaturii polone. În 1685, Constantin Cantemir, noul domn, îl recheamă în ţară; aici scrie *De neamul moldovenilor* (1686 – 1691). Între timp, conflictul inevitabil între domn, care încheiase un tratat secret de alianţă cu Habsburgii, şi **C.**, partizan al cauzei polone, se adânceşte, ducând în final la decapitarea marelui cărturar. Cronicar umanist şi patriot, **C.** a demonstrat cu argumente de bun simţ, dar şi ştiinţifice, unitatea şi originea romană a poporului român. Mai mult decât Grigore Ureche el este primul nostru scriitor autentic, atât prin intenţionalitate – *Viaţa lumii* fiind o încercare beletristică menită a dovedi capacitatea lb. române de a se exprima în versuri –, cât mai ales, prin rezultate – *Letopiseţul* şi bună parte din *De neamul moldovenilor* conţinând excelente pagini de proză. Moralist şi bun psiholog, **C.** rămâne un model de conştiinţă trează prin încrederea fără margini în cuvântul scris, prin responsabilitatea pe care o simte faţă de cititor şi de posteritate.

OPERA: *Letopiseţul Ţării Moldovei*, I, ed. de M. Kogălniceanu, Iaşi, 1852; *Opere complete*, I-II, după manuscrise, cu variante şi note, cu o recensiune a tuturor codicelor cunoscute până astăzi, bibliografie, biografia lui Miron Costin, un glosariu lucrat de d. L. Şăineanu, portrete, facsimile, diverse de V. A. Urechiă, Bucureşti, 1886-1888; *Letopiseţul Ţării Moldovei*, ed. critică de P. P. Panaitescu, Bucureşti, 1944; *Opere*, ed. critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice şi glosar de P. P. Panaitescu, Bucureşti, 1958; *Opere alese (Letopiseţul Ţării Moldovei. De neamul moldovenilor. Viaţa lumii*), texte stabilite, studiu introductiv, note şi glosar de L. Onu, Bucureşti, 1967; *Letopiseţul Ţării Moldovei. De neamul moldovenilor*, Iaşi, 1984; *Viaţa lumii*, pref. de D. H. Mazilu, ed., text stabilit, studiu introductiv, note, variante bibliografice, glosar şi indice de nume de S. Vârjoghe, Galaţi, 1991.

REFERINŢE CRITICE: Ov. Densusianu, *Istoria literaturii române,*1898-1899; N. Iorga, *Ist. lit. rom.*, I; idem, *Ist. Intr. sint.*; N. Cartojan, *Istoria...*, II; Şt. Ciobanu, *Istoria literaturii române vechi,* 1947; G. Călinescu, *Istoria...*; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; G. Ursu, *Memorialistica în opera cronicarilor*, 1972; E. Negrici, *Naraţiunea în cronicile lui Gr. Ureche şi Miron Costin*, 1972; D. Velciu*, Miron Costin*, 1973; Doina Curticăpeanu, *Orizonturile...*; I. Rotaru, *Valori...*, I; M. Scarlat, *Introducere în opera lui Miron Costin*, 1976; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară*, 1981; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; D. Oprescu, *Etic-estetic în gândirea românească*, 1984; Elena Linţa, în *Manuscriptum*, nr. 4, 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1985; M. Ungheanu, *Exactitatea admiraţiei*, 1985; I. Ianoşi, *Literatură şi filosofie*, 1986; Perpessicius, *Scriitori...*, I; D. H. Mazilu, *Proza oratorică în literatura română veche*, II, 1987; D. Mănucă, *Analogii*, 1995; D. Velciu, *Miron Costin.* Raporturile literaturii cu contemporaneitatea şi

posteritatea sa istoriografică, 1995; D. H. Mazilu, *Cronicari moldoveni,* 1997; R. Iftimovici, *În slujba lui Esculap şi a Sfântului Francisc*, 1998. **(M. T.)**

COSTIN Nicolae, n. 1660 – m. 1712. Cronicar. Fiul mijlociu al lui Miron Costin şi al Ilenei (n. Movilă). Învaţă la Şcoala Iezuită din Iaşi, cu Renzi. Ştia perfect lb. latină, slavonă, polonă şi greacă. Continuă studiile în Polonia, la Lemberg. În timp ce mergea la Constantinopol să-şi aducă logodnica, fiica domnitorului Constantin Duca, survine moartea cumplită a tatălui său, poruncită de domnitorul Constantin Cantemir. Este arestat pe drum şi închis, împreună cu fraţii săi, Ioniţă şi Pătraşcu, în beciul Curţii domneşti. Constantin Duca îl face hatman; sub Antioh Cantemir, fuge la Curtea lui Constantin Brâncoveanu. În a doua domnie a acestuia, se ajunge la o relativă înţelegere între cele două familii. Nicolae Mavrocordat îl preţuieşte în mod deosebit în primul rând pentru neobişnuita lui erudiţie. Este mare vornic de Ţara de Jos şi chiar caimacam, împreună cu Antohie Jora şi Ioan Buhuş. **C.** ambiţiona să-şi întreacă părintele, încadrând istoria ţării sale în istoria universală, prin *Letopiseţul Ţării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601,* realizat în două redactări, una către domn, alta către cititor, rămasă neterminată. La cererea lui Nicolae Mavrocordat, continuă cu *Letopiseţul Ţării Moldovei. 1709-1711,* de asemenea neterminat, prima parte având caracter oficial, iar a doua narând liber domnia lui Dimitrie Cantemir. **C.** a conceput şi o replică în lb. română a *Ceasornicului domnilor* de spaniolul Antonio de Guevara (primul roman occidental tradus la noi), utilizând versiunea latină a lui J. Wanckelius. Tălmăcitorul are iniţiativa inspirată de a lăsa doar trei părţi din patru, de a păstra optzeci şi unu de capitole din o sută cincizeci şi trei, totul într-o exprimare armonioasă, încercând să urmeze modelul latin.

OPERA: în vol. M. Kogălniceanu, *Cronicele României sau Letopiseţele Moldovei şi Valahiei,* II, Bucureşti, 1872; *Letopiseţul Ţării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601,* ed. îngrijită de I. St. Petre, Bucureşti, 1942; *Letopiseţul Ţării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601 şi de la 1709 la 1711,* ed., studiu introductiv, note, comentarii, indice şi glosar de C. A. Stoide şi I. Lăzărescu, pref. de G. Ivănescu, Iaşi, 1976; *Scrieri,* I-II, Chişinău, 2003. Traduceri: A. de Guevara, *Ceasornicul domnilor,* ed. critică şi studiu introductiv de G. Ştrempel, Bucureşti, 1976.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom.,* III; N. Cartojan, *Istoria...,* III; Şt. Ciobanu, *Istoria literaturii române vechi,* 1947; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; D. Oprescu, *Etic-estetic în gândirea românească,* 1984; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,* 1985; Perpessicius, *Scriitori...,* I. **(M. T.)**

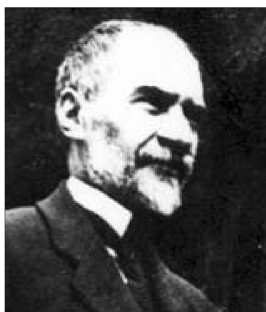

COSTINESCU Florin (prenumele la naştere: Florin-Victor), n. 16 mai 1938, Slobozia, jud. Ialomiţa. Poet. Fiul lui Victor Costinescu şi al Mariei (n. Manolache), prof. Studii elementare şi liceale (Liceul „Unirea”) în Turnu-Măgurele, jud. Teleorman (1945-1955). Licenţiat al Facultăţii de Istorie a Univ. din Bucureşti (1959-1964). Redactor şi şef de secţie la diverse cotidiene: *Steagul roşu* (1965-1968), *Teleormanul* (1968-1971) şi *Munca* (1971-1972). După un stagiu la *Satul socialist* (1973), redactor şi publicist comentator la *Contemporanul* (1973-1990). După 1990, până la pensionare (1999) lucrează la rev. *Eco, Alternative* şi la Agenţia Naţională de Presă – Rompres (redactor-şef adjunct). Între 1994 şi 1995, redactor la rev. *Cultura naţională* şi consilier în Ministerul Culturii. Colab. la *România literară, Amfiteatru, Contemporanul, Ateneu, Cronica, Ramuri, Orizont, Flacăra, Caiete critice* etc. Colaborează la vol. colective cu proză (*Cinstire patriei,* 1972) şi poezie (*Pădurea de semne,* 1974; *E scris pe tricolor unire,* 1980; *Pământ etern,* 1982; *Nu ucideţi pasărea albă,* 1985; *Poezia pădurii,* 1994; *Poezii pestriţe pentru băieţi şi fetiţe,* 1995). Debutează în *Luceafărul* (1959). Debut editorial cu vol. de versuri *Adierea tărâmului* (1972). Alte culegeri lirice: *Ramura de veşnicie* (1974), *Numărătoarea de aştri* (1977), *Totdeauna iubirea* (1979), *Marele semn al mirării* (1980), *Ochii pământului* (1984), *Imperiul de corali* (1986), *Cercul şi inocenţa* (1987), *Naşterea zilei* (1989), *La umbra Corintului* (1995) şi *101 poezii* (2002). Vol. de versuri pentru copii: *Călătoriile lui Bogdan Năzdrăvan* (1978), *Cum se dau nume copiilor* (1983), *Concursul de şotron* (1987), *Cele patru*

păsări ale zilei (1991), *Cine l-a văzut pe zdreanţă* (1991) şi *Ronţăilă e cu noi* (1995). A îngrijit vol. *101 poezii* de Z. Stancu (2003).

OPERA: *Adierea tărâmului,* versuri, Bucureşti, 1972; *Ramura de veşnicie,* versuri, Bucureşti, 1974; *Numărătoarea de aştri,* versuri, Bucureşti, 1977; *Călătoriile lui Bogdan Năzdrăvan,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1978; *Totdeauna iubirea,* versuri, Bucureşti, 1979; *Marele semn al mirării,* versuri, Bucureşti, 1980; *Până la galben,* trad. în lb. rusă, pref. de I. Adam, Biblioteca „România", nr. 12, 1981; *Cum se dau nume copiilor,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1983; *Ochii pământului,* versuri, Bucureşti, 1984; *Imperiul de corali,* versuri, Bucureşti, 1986; *Cercul şi inocenţa,* versuri, Bucureşti, 1987; *Concursul de şotron,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1987; *Naşterea zilei,* versuri, Bucureşti, 1989; *Cele patru păsări ale zilei,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1991; *Cine l-a văzut pe zdreanţă,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1991; *La umbra Corintului,* versuri, Bucureşti, 1995; *Ronţăilă e cu noi,* versuri pentru copii, Galaţi, 1995; *101 poezii,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Câmpeanu, în *Contemporanul,* nr. 22, 1983; Dim. Rachici, în *România literară,* nr. 22, 1984; L. Ulici, *ibidem,* nr. 21, 1984; H. Zalis, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1984; M. Braga, în *Familia,* nr. 10, 1986; P. Dugneanu, în *Contemporanul,* nr. 32, 1986; S. Bărbulescu, în *România literară,* nr. 21, 1988; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1988; H. Cândroveanu, în *România literară,* nr. 16, 1989; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 39, 1989; L. Chişu, în *Literatorul,* nr. 30, 1996. **(A. S.)**

COŞBUC George, n. 20 sept. 1866, com. Hordou, jud. Bistriţa-Năsăud – m. 9 mai 1918, Bucureşti. Poet şi traducător. Al optulea copil al preotului Sebastian Coşbuc şi al Mariei (n. Avram). Începe clasele elementare la Hordou, peregrinează prin Salva şi Telciu, pentru ca apoi să-şi desăvârşească primele studii, inclusiv gimnaziul, la Năsăud (1876-1884), unde se familiarizează cu lb. şi literaturile clasice, precum şi cu germana. Începe să se manifeste ca poet şi traducător în cadrul soc. şcolarilor «Virtus romana rediviva», unde publică primele încercări modeste în rev. sa, *Musa someşană*. După terminarea gimnaziului, se înscrie la Facultatea de Filosofie şi Litere a Univ. din Cluj, pe care o abandonează (1887). În acelaşi an are loc adevăratul său debut cu *Filosofii şi plugarii*, în *Tribuna* din Sibiu, condusă de Ioan Slavici. Ulterior avea să fie la Sibiu (din 1887), trăind în atmosfera tribunistă, poate cel mai rodnic moment al vieţii sale. Aici publică *Nunta Zamfirei* (1889), poezie primită cu entuziasm de către T. Maiorescu. Va trece în curând Carpaţii, urmând un drum de glorie literară. În 1893 debutează editorial cu vol. *Balade şi idile*. În 1896 îi apare o a doua carte, *Fire de tort*, după care, o perioadă destul de lungă, se va dedica unei prodigioase activităţi de animator cultural şi traducător: ia iniţiativa editării unor publicaţii de interes major în istoria literaturii noastre: *Vatra, Sămănătorul, Viaţa literară.* Lucrează la trad. câtorva capodopere ale literaturii universale: *Eneida, Odiseea, Divina Comedie, Sacontala.* În 1899 publică lucrările în proză: *Războiul nostru pentru neatârnare* şi *Povestea unei coroane de oţel*. În 1900 este ales membru corespondent al Acad. Române. Suflul poetic nu s-a epuizat încă: în 1902 editează *Ziarul unui pierde-vară*, iar în 1904, *Cântece de vitejie*. Paralel, munceşte enorm la realizarea versiunii româneşti a *Divinei Comedii*, pentru care face şi o călătorie de studii în Italia. În 1915 îi moare într-un accident unicul fiu, Alexandru, şi poetul intră în eclipsă, reeditând tragicul destin al lui Hasdeu.

OPERA: *Balade şi idile,* Bucureşti, 1893; *Fire de tort,* Bucureşti, 1896; *Versuri şi proză,* Caransebeş, 1897; *Povestea unei coroane de oţel,* Bucureşti, 1899; *Războiul nostru pentru neatârnare povestit pe înţelesul tuturor,* Bucureşti, 1899; *Ziarul unui pierde-vară,* Bucureşti, 1902; *Dintr-ale neamului nostru,* Bucureşti, 1903; *Crestomaţie pentru toţi românii,* Bucureşti, 1904; *Cântece de vitejie,* Bucureşti, 1904 (antologie, tabel cronologic, pref. şi bibliografie de N. Constantinescu, 1981; 1985); *Balade culese de ~,* I-II, Bucureşti, 1913; *Poezii,* pref. de D. Micu, Bucureşti, 1953; *Comentarii la Divina Comedie,* I–II, text stabilit, trad. şi studiu introductiv de Al. Duţu şi T. Pârvulescu, cuvânt înainte de Al. Balaci, Bucureşti, 1963–1965; *Fire de tort, Cântece de vitejie,* I–II, pref. de M. Tomuş, Bucureşti, 1966; *Opere alese,* I–VIII, ed. îngrijită şi pref. de G. Scridon, Bucureşti, 1966–1988; *Poezii alese,* antologie şi pref. de L. Ulici, Bucureşti,

1979; *Poezii/Poems,* ed. îngrijită de P. Poantă, trad. de L. Leviţchi, pref. de Const. Cubleşan, ed. bilingvă, Bucureşti, 1980; *Poezii,* I-II, Bucureşti, 1982; *Balade şi idile. Fire de tort*, Bucureşti, 1983; *Zările de farmec pline,* Sibiu, 1983; *Iarna pe uliţă,* Bucureşti, 1984; *Poezii,* Cluj-Napoca, 1984; *Cântece de vitejie,* Bucureşti, 1985; *Elementele literaturii poporale,* Cluj-Napoca, 1986; *Versuri,* Timişoara, 1986; *Poezii,* Bucureşti, 1987; *Poezii,* I-II, Bucureşti, 1988; *Nunta Zamfirei,* Bucureşti, 1989. *Poezii*, ed. şi pref. de D. Micu, Bucureşti, 1991; *Cântece de vitejie şi alte poezii*, pref. de C. Trandafir, Galaţi, 1991;*Poezii*, tablou sinoptic de M. Nistor, Bucureşti, 1994; *Balade şi idile. Fire de tort. Ziarul unui pierde-vară. Cântece de vitejie*, antologie, tabel cronologic şi referinţe critice de C. Mohanu, Bucureşti, 1997; *Poezii*, ed. de Em. Galaicu, Chişinău, 1998; *Balade şi idile,* ed. şi fişă biobliografică de H. Grămescu, Craiova, 1998; *Poezii,* ed. de Ana Daniela Budică, Bucureşti, 1998; *Cartea celor doi zbârliţi şi-a mai multor alţi pârliţi,* Bucureşti, 1999 (ed. II, 2003); *Cele mai frumoase pagini,* Bucureşti, 2001. Traduceri: P. Vergilius Maro, *Aeneis*, Bucureşti, 1896; Byron, *Mazeppa*, Craiova, 1896; *Antologie sanscrită*, Craiova, 1897 (ed. îngrijită şi cuvânt înainte de S. E. Demetrian, Bucureşti, 1966); Kalidasa, *Sacontala*, Bucureşti, 1897; Dante Alighieri, *Divina Comedie*, I *Infernul*, II *Purgatoriul*, III *Paradisul,* ed. îngrijită şi comentată de R. Ortiz, Bucureşti, 1925-1932 (ed. îngrijită şi pref. de Al. Balaci, 1954-1957); Homer, *Odiseea*, I-II, ed. îngrijită de I. Sfetea şi Şt. Cazimir, Bucureşti, 1966; Vergilius, *Eneida*, ed. îngrijită şi pref. de Stella Petecel, Bucureşti, 1980; *Kalidasa,* Bucureşti, 1999 (altă ed., Târgovişte, 2000); Dante Alighieri, *Divina Comedie,* I. *Infernul,* II. *Purgatoriul,* III. *Paradisul,* ed. îngrijită şi comentată de R. Ortiz, Iaşi, 2000; idem, *Divina Comedie,* ed. şi comentarii de C. Balmuş, Chişinău, 2001; idem, *Purgatoriul,* ed. şi comentarii de Al. Balaci, Bucureşti, 2002; idem, *Paradisul,* ed. şi comentarii de Al. Balaci, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii critice,* III, 1897; E. Lovinescu*, Critice,* III; I. Slavici*, Amintiri,* 1924; N. Iorga*, Ist. lit. rom. Intr. sint...;* G. Călinescu*, Istoria...;* Vl. Streinu*, Clasicii noştri,* 1943; L. Rebreanu*, Amalgam,* 1943; D. Micu*, George Coşbuc,* 1966; D. Vatamaniuc*, G. Coşbuc. O privire asupra operei literare*, 1967; G. Scridon, *Ecouri literare universale în poezia lui G. Coşbuc,* 1969; I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* 1970; O. Şuluţiu, *Introducere în poezia lui G. Coşbuc,* 1970; A. Fochi, *G. Coşbuc şi creaţia populară,* 1971; I. Rotaru, *O istorie...;* D. Păcurariu, *Clasicismul românesc,* 1971; M. Zaciu, *Colaje,* 1972; P. Poantă, *Poezia lui G. Coşbuc,* 1976; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; L. Valea, *Coşbuc în căutarea universului liric,* 1980; *G. Coşbuc interpretat de...,* 1982; Al. Dima, *Viziunea...,* 1982; V. Poenaru, în *Limbă şi literatură,* nr. 4, 1982; Constandina Breazu, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1982; F. Aderca, *Oameni şi idei,* 1983; I. D. Bălan, *Ţara omeniei,* 1983; Ch. Drouhet, *Studii de literatură română şi comparată*, 1983; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, II, 1984; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; P. Marcea, *Atitudini critice,* 1985; Aug. Z. N. Pop, *Mărturia documentelor de la vechile tiparniţe româneşti la Nicolae Labiş,* 1985; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; L. Valea, *Pe urmele lui George Coşbuc,* 1986; V. Vintilescu, *Secvenţe literare,* 1987; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...,* 1989; A. Rău, *Efigii,* 1989; P. Poantă, *George Coşbuc, poetul,* 1994; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 22, 2001; A. Bodiu, *George Coşbuc,* 2002; G. Scridon, *Viaţa lui George Coşbuc,* 2003; T. Tanco, *George Coşbuc în viaţă şi în documente,* 2003. **(P. P.)**

COŞOVEI Traian, n. 24 mart. 1921, com. Somova, jud. Tulcea – m. 16 iul. 1993, Bucureşti. Prozator, poet şi reporter. Fiul lui Ion Coşovei, pescar din Delta Dunării, şi al Anei (n. Oprea). Tatăl lui Traian T. Coşovei. Liceul la Tulcea (terminat în 1943). În 1947 îşi ia licenţa în litere şi filosofie la Bucureşti. Prof. la Vinţu de Jos, timp de doi ani. Debutează în rev. *Lumea* (1945). Debut editorial cu nuvela *La Taliane* (1950), inspirată din viaţa şi obiceiurile pescarilor din Deltă. Proza (*Prietenie,* 1951; *Împărăţia vânturilor,* 1954; *Uriaşul preludiu,* 1955; *Stelele dimineţii,* 1964; *Oda zilnică,* 1970; *Mai fericiţi decât Ulise,* 1974; *Dobrogea de aur,* 1978; *Farmecul genezei,* 1979) şi poezia lui **C.** (*Oceanul,* 1962; *Când mă grăbeam spre mare,* 1967; *Lauda*

fluviului, 1974; *Tuturor drumurilor,* 1974) sunt o sinteză de contemplaţie, jubilaţie, patetism şi idilism realizată prin conjugarea nostalgiei cu optimismul reformator. Un vol. de reportaje: *Uriaşul preludiu* (1955). Premiul „Al. Sahia" al Acad. (1955).

OPERA: *La Taliane,* Bucureşti, 1950; *Prietenie,* Bucureşti, 1951; *Împărăţia vânturilor,* Bucureşti, 1954; *Sub cerul liber,* Bucureşti, 1954; *Uriaşul preludiu,* Bucureşti, 1955; *Farmecul genezei,* Bucureşti, 1956; *Dimensiuni. Peisaj sovietic,* Bucureşti, 1957; *Dobrogea de aur,* Bucureşti, 1958; *Cântec să crească băiatul,* Bucureşti, 1959; *Semnul din larg,* Bucureşti, 1960; *Oceanul,* Bucureşti, 1962; *Râul porni mai departe,* Bucureşti, 1962; *Stelele dimineţii,* Bucureşti, 1964; *Firul de iarbă,* Bucureşti, 1965; *Tânărul meu Ulise,* Bucureşti, 1966; *Când mă grăbeam spre mare,* Bucureşti, 1967; *Pe urmele voastre,* Bucureşti, 1967; *Informaţia ereditară,* Bucureşti, 1969; *Prietenă cu focul şi cu apa,* Bucureşti, 1969; *Oda zilnică,* Bucureşti, 1970; *O colibă sub fereastra ta,* Bucureşti, 1971; *Fata cu părul lung,* Bucureşti, 1972; *Lauda fluviului,* Bucureşti, 1974; *Mai fericiţi decât Ulise,* Bucureşti, 1974; *Tuturor drumurilor,* Bucureşti, 1974; *La ţărmul cu lună,* Bucureşti, 1977; *Dobrogea de aur,* Bucureşti, 1978; *Farmecul genezei,* Bucureşti, 1979; *Tropaeum Traiani,* Bucureşti, 1982; *Banchetul toamnei,* Bucureşti, 1984; *Când cerul se schimbă,* Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: E. Camilar, *Cărţile săgetătorului,* 1957; S. Bratu, *Cronici,* II, 19-58; L Vitner, *Prozatori contemporani,* II, 1962; C. Regman, *Cărţi, autori, tendinţe,* 1967: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 42, 1983; I. Bălu, în *România literară,* nr. 3, 1985. **(R. G. Ţ.)**

COŞOVEI Traian T., n. 28 nov. 1954, Bucureşti. Poet. Fiul lui Traian Coşovei, scriitor, şi al Mariei (n. Urdăreanu). Studii elementare la Bucureşti (1961-1969); primul an de liceu la Liceul „Mircea cel Bătrân" din Constanţa (1969-1970), continuat la Liceul nr. 23 (actualmente „Jean Monet") din capitală (1970-1973). Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română din Bucureşti (1974-1979). A participat la Cenaclul de Luni, condus de N. Manolescu. Prof. în satul Traian, com. Cerna, jud. Tulcea (1978); corector la întreprinderea Publiturism (1979); redactor la *Almanahul literar* şi la *Almanahul copiilor* (1983-1986); redactor la *Viaţa Românească* (1986-1990); redactor la *Contemporanul* (1990-1994); publicist comentator la ziarele *Azi, Azi – feţele culturii, Evenimentul zilei, Zig-zag, Expres Magazin* (1990-1996). Din 1996, angajat al Muzeului Literaturii Române din Bucureşti. Debutează în *România literară* (1978). Debut editorial cu vol. *Ninsoare electrică* (1979). A publicat în continuare vol. de versuri (*Cruciada întreruptă,* 1982; *Poemele siameze,* 1983; *În aşteptarea cometei,* 1986; *Rondul de noapte,* 1987; *Bătrâneţile unui băiat cuminte,* 1994; *Mickey Mouse e mort,* 1994; *Ioana care rupe poeme,* 1996; *Patinează sau crapă,* 1997; *Percheziţionarea îngerilor,* 1998; *Lumină la frigider,* 1998; *Mahalaua de azi pe mâine,* 2000; *Institutul de glasuri,* 2002; *Vânătoarea pe capete,* 2002), proză scurtă (*Les années folles du socialisme,* în colab. cu Ştefania Coşovei, 2000) şi eseuri (*Pornind de la un vers,* 1990; *Hotel Urmuz,* 2000). Colaborează la *România literară, Luceafărul, Echinox, Amfiteatru, Suplimentul literar al „Scânteii tineretului"* etc. Nonconformist şi ironic, **C.** a evoluat cu timpul spre o poezie discursivă. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1979); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1994); Premiul Acad. Române (1996).

OPERA: *Ninsoare electrică,* Bucureşti, 1979 (ed. II, cu pref. de N. Breban şi G. Grigurcu, 1998); *1, 2, 3 sau...,* Bucureşti, 1980; *Aer cu diamante,* în colab., Bucureşti, 1982; *Cruciada întreruptă,* Bucureşti, 1982; *Poemele siameze,* Bucureşti, 1983; *În aşteptarea cometei,* Bucureşti, 1986; *Rondul de noapte,* Bucureşti, 1987; *Pornind de la un vers,* eseuri, Bucureşti, 1990; *Bătrâneţile unui băiat cuminte,* versuri, Constanţa, 1994; *Mickey Mouse e mort,* versuri, Bucureşti, 1994; *Ioana care rupe poeme,* versuri, Bucureşti, 1996; *Patinează sau crapă,* versuri, Botoşani, 1997; *Percheziţionarea îngerilor,* versuri, Bucureşti, 1998; *Lumină de la frigider,* versuri, Bucureşti, 1998; *Bună dimineaţa, Vietnam,* versuri, pref. de M. Cărtărescu, Deva, 1999; *Hotel Urmuz,* eseuri, Deva, 2000; *Mahalaua de azi pe mâine,* versuri, în colab. cu D. M. Cipariu, pref. de N. Ţone, Bucureşti, 2000; *Les années folles du socialisme,* în colab. cu Ştefania Coşovei,

Bucureşti, 2000; *Pisica neagră, pisica moartă,* versuri, în colab. cu B. O. Popescu, pref. de Fl. Iaru, Bucureşti, 2001; *Institutul de glasuri,* antologie, lirică, postfaţă de Dan Cristea, Bucureşti, 2002; *Vânătoarea pe capete,* versuri, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 34, 1979; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 43, 1979; idem, *ibidem,* nr. 50, 1980; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 47, 1980; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 11, 1980; Fl. Mugur, în *Tribuna,* nr. 32, 1980; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 3, 1980; G. Alboiu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1982; D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 8, 1982; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 38, 1982; V. Leon, în *Echinox,* nr. 3-4, 1984; I. Buduca, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1984; R. G. Ţeposu, în *Amfiteatru,* nr. l, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 52, 1986; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 52, 1986; V. F. Mihăescu, î*n Luceafărul,* nr. 41, 1987; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 10, 1991; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 7, 1995; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 40-41, 1997; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1997; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 30, 1997; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 11, 1999; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 2001; Elena Vlădureanu, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 2001; Dan Cristea, în *România literară,* nr. 4, 2002; M. Chivu, *ibidem,* nr. 23, 2003. **(I. Ml.)**

COTOVU Sandra (numele la naştere: Constanţa Oancea), n. 9 ian. 1898, Hârşova – m. 17 iul. 1987, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Costache Oancea, mare proprietar şi exportator de cereale, şi a Mariei (n. Găitan). Şcoala primară la Hârşova; absolventă a Liceului „Notre-Dame de Sion” din Bucureşti (1916). În 1921, se căsătoreşte cu inginerul Virgil Cotovu, director general al porturilor, căruia i se datoresc planurile de sistematizare a porturilor Constanţa, Midia şi Mangalia. Debutează la *Însemnări ieşene,* cu schiţa *A trecut vântul pe lângă noi* (1936), iar editorial cu romanul *Jocuri de apă* (1938). Colab. la *Viaţa Românească, Adevărul literar şi artistic, Ziarul nostru.* Vol.: *Divorţul Marianei şi alte schiţe* (1941), *Fascinaţie* (1943), *Vijelie* (1947). Militantă feministă, ţine conferinţe şi publică art. pe această temă. Călătorii în Europa şi în Orient.

OPERA: *Jocuri de apă,* pref. de G. Topârceanu, Bucureşti, 1938; *Divorţul Marianei şi alte schiţe,* Bucureşti, 1941; *Fascinaţie,* Bucureşti, 1943; *Vijelie, Bucureşti,* 1947 (pref. de Mariana Vartic, 1985).

REFERINŢE CRITICE: M. Sevastos, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 946, 1939; N. I. Popa, în *Însemnări ieşene,* nr. 5, 1939; T. Păunescu-Ulmu, în *Ramuri,* nr. 11-12, 1943; G. Putneanu, î*n Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 1, 1944; I. B., în *Kalende,* nr. 1-2, 1944; N. Papatanasiu, în *Drapelul,* nr. 693, 1947; E. Puiu, în *Tomis,* nr. 3-4, 1982; Constanţa Călinescu, în *Tomis,* nr. 5, 1985. **(M. V.)**

COTRUŞ Aron, n. 2 ian. 1891, comuna Hăşag (azi Loamneş), jud. Târnava Mare (azi jud. Sibiu) – m. 1 nov. 1961, Long Beach, California (Statele Unite). Poet. Fiul preotului Aron Cotruş şi al Anei (n. Isăilă). Şcoala primară, începută în comuna natală, e continuată în localitatea Lupu. Se înscrie la Liceul „Sf. Vasile” din Blaj (1903), de unde se transferă, în 1908, la Liceul „Andrei Şaguna” din Braşov (mai exact, fusese eliminat din liceul blăjean, după apariţia poeziei *Tisa* în rev. *Ramuri* din Craiova, 1908). În 1910 e în Bucureşti, în căutarea unui post la una din marile publicaţii ale capitalei (dintr-o scrisoare adresată lui Iorga, la 19 iun. 1910, rezultă că solicitase angajarea la *Neamul românesc*). Între 1911 şi 1913, urmează cursurile Facultăţii de Litere a Univ. din Viena (două semestre), întrerupte din cauza lipsei mijloacelor materiale. În capitala Austriei, participă la Jubileul de patruzeci de ani al Soc. Academice „România Jună”. Revenit în ţară, intră redactor la ziarul *Românul* din Arad, în 1913, apoi la *Gazeta de*

Transilvania (1915). „De atunci, voind-nevoind, am rămas credincios gazetăriei." În 1916 e înrolat în armata austro-ungară, la Regimentul 50 infanterie Alba Iulia. E trimis pe frontul italian, trece la aliaţi, e reţinut un timp în lagărul de prizonieri de la Resana, apoi se înscrie în Legiunea Română. Lucrează la Legaţia română din Roma, urmând, în paralel, cursuri de italiană şi spaniolă la Institutul de Lb. Străine „Berlitz School". În 1918 face parte din Comisia Interaliată de la Padova (Oficiul de Presă şi Propagandă) şi editează săptămânalul de front *Neamul românesc*. Conduce (1919-1920) Serviciul de propagandă al Legaţiei române din Roma. Revine la Arad (1920) şi îşi reia activitatea la *Românul*; primăria oraşului îl numeşte inspector al Teatrului local, în 1921. Director al rev. ilustrate, literare, artistice şi sociale *Banatul* din Timişoara (1927-1928); coordonează „Biblioteca semănătorului", col. a Editurii Librăriei Diecezane din Arad, unde-şi publică el însuşi un vol. de *Versuri*, în 1925. În 1928 este ales preşedintele Sindicatului de Presă din Ardeal şi Banat. Începând cu 1 ian. 1929, este numit ataşat de presă pe lângă Ambasada română din Italia, având ca sediu oraşul Milano (îşi încheie activitatea în 1930). Ataşat de presă la Varşovia, între 1931 şi 1936; şef al Serviciilor de presă de pe lângă Legaţiile României din Madrid şi Lisabona (1939-1944). Este ales preşedinte al Cercului Român pentru Uniunea Latină din Spania (1953); din 1954, e director al ziarului *Carpaţii* din Madrid. În 1956 pleacă în Statele Unite la invitaţia Uniunii şi Ligii societăţilor româno-americane; în 1957 solicită viză de stabilire definitivă şi rămâne peste Ocean, fără să-şi mai poată realiza visul de a se întoarce în ţară, unde spera să închidă ochii „pentru totdeauna". Îi va închide într-un spital din Los Angeles, rupt „de străbuni, de părinţi", cum anticipase deja într-o poezie. Debutează în *Luceafărul* (1908). Colaborează la *Ramuri, Românul, Pagini literare, Cosânzeana* şi la majoritatea rev. de cultură ale exilului. Debut editorial cu vol. de *Poezii* (1911). În plachetele următoare, ceea ce Perpessicius numea voinţă de „afirmare etnică şi socială" se accentuează: *Săbătoarea morţii* (1914-1915), 1915; *Neguri albe* (1920), *România* (1920), *Versuri* (1925), *În robia lor* (1926), *Strigăt pentru depărtări* (1927), *Cuvinte către ţăran* (1928), *Mâine* (1928), *Printre oameni în mers* (1933), *Horia* (1935), *Ţara* (1937), *Peste prăpastii de potrivnicie* (1938), *Minerii* (1939), *Rapsodie valahă* (1940), *Rapsodie dacă* (1942), *Drumuri prin furtună* (1951), *Între Volga şi-ntre Mississippi* (1956). În România, după peste trei decenii de uitare, o primă antologie de *Versuri* apare în 1978, sub îngrijirea lui Ovidiu Cotruş, nepot al poetului. În acelaşi an, la Madrid, se publică un volum de *Opere complete*, cu o pref. (*Aron Cotruş în eternitate*) de Nicolae Roşca. *Poezii* (I-II, 1991) şi *Peste prăpastii de potrivnicie* (1995), ambele ed. datorate lui Alex. Ruja, deschid seria reconsiderărilor critice ale unuia din marii poeţi ardeleni. Poezia i-a fost tradusă în spaniolă, portugheză, polonă, maghiară şi germană. Vol. scrise direct în lb. spaniolă: *Poemas de Montserrat* (Madrid, 1951) şi *Canto a Ramon Llull* (Palma de Mallorca, 1952). Premiul Soc. Scriitorilor Români pentru volumul *Versuri* (1925); Premiul Soc. Scriitorilor Români pentru vol. *Rapsodie dacă* (1942).

OPERA: *Poezii*, Orăştie, 1911; *Sărbătoarea morţii* (1914-1915), versuri, Arad, 1915 (altă ed., Bucureşti, f.a.); *Neguri albe*, versuri, Alba Iulia, 1920 (ed. II, 1921); *România*, poemă, Braşov, 1920 (ed. II, Arad, 1922); *Versuri*, Arad, 1925 (ed. II, Arad, 1928); *În robia lor*, versuri, Arad, 1926 (ed. II, 1927); *Strigăt pentru depărtări,* versuri, Timişoara, 1927; *Cuvinte către ţăran,* versuri alese, Arad, 1928; *Mâine*, versuri, Craiova, 1928 (ed. II, revizuită şi întregită, Cluj, 1928); *Printre oameni în mers*, versuri, Sosnoviec, Polonia, 1933; *Horia*, versuri, Varşovia, 1935 (ed. II, Brad, 1935; ed. IV, Bucureşti, 1937; ed. XXV, Bucureşti, 1938; ed., Bucureşti, 1984), *Ţara*, versuri, Bucureşti, 1937; (ed. II, Lisabona, Portugalia, 1940); *Maria Doamna*, poem, Bucureşti, 1938; *Peste prăpastii de potrivnicie*, poemă, Bucureşti, 1938; *Eminescu*, poem, Bucureşti, 1939; *Minerii*, versuri, Bucureşti, 1939; *Rapsodie valahă*, versuri, Madrid, 1940 (ed. II, Bucureşti, 1941; ed. III, Madrid, 1954); *Rapsodie dacă*, versuri, Bucureşti, 1942; *Drumuri prin furtună*, versuri, Madrid, 1951; *Poemas de Montserrat*, Madrid, 1951; *Canto a Ramon Llull*, Palma de Mallorca, 1952; *Rapsodie iberică*, edición bilingüe, version libre del rumano, 1954; *Între Volga şi-ntre Mississippi*, versuri, Madrid, 1956; *Opere complete*, ed. şi pref. (*Aron Cotruş în eternitate*) de Nicolae Roşca, Madrid, 1978; *Versuri*, antologie de Ovidiu Cotruş, pref. de Ion Dodu Bălan, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1985); *Poezii*, I-II, ed., notă asupra ed.,

tabel cronologic şi bibliografie de Alex. Ruja, Timişoara, 1991; *Peste prăpastii de potrivnicie*, versuri, ed., pref. şi tabel cronologic de Alex. Ruja, Bucureşti, 1995; *Opere,* I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv, note, comentarii şi variante de Al. Ruja, Bucureşti, 1999-2002.

REFERINŢE CRITICE: Nichifor Crainic, în *Gândirea*, nr. 10, 1928; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 637, 1933; Nichifor Crainic, în *Gândirea*, nr. 1; 3, 1933; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937*, 1937; Nichifor Crainic, în *Gândirea*, nr. 4, 1937; Ov. Papadima, *ibidem*, nr. 6, 1938; Petru Comarnescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 12, 1940; Vl. Streinu, *ibidem*, nr. 4, 1940; G. Călinescu, *Istoria...*, 1941; Ov. Papadima, *Creatorii şi lumea lor*, 1943; Francisco Sureda Blanes, *Aron Cotruş – rapsod al latinităţii*, Palma de Mallorca, 1946; Perpessicius, *Opere*, II, 1967; Nicolae Manolescu, *Metamorfozele poeziei*, 1968; Al Piru, *Panorama...*, 1968; Perpessicius, *Opere*, VI, 1973; I. Breazu, *Studii de literatură română şi comparată*, II, 1973; *Manuscriptum*, nr. 4, 1974 (autobiografia poetului, trimisă, în 1925, lui G. Bogdan-Duică); Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I, 1974; D. Micu, *„Gândirea" şi „gândirismul"*, 1975; Victor Jeglinschi, în *Analele Universităţii Bucureşti*. Filologie, 1975; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română şi expresionismul*, 1978; I. Datcu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1978; Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea*, 1980; Ion Caraion, *Jurnal*, 1980; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* 1980; I. D. Bălan, *Resurecţia unui poet. Aron Cotruş*, 1981 (ed. II, 1994); M. N. Rusu, în *Almanahul Coresi*, 1984; Daniela Mariano, *ibidem*, 1985; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...*, 1989; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; Elena Indrieş, *Dimensiuni ale poeziei române moderne,* 1989; Mircea Popa, în *Poesis*, nr. 1, 1991; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, 1994; *Literatura diasporei.* Antologie comentată, alcătuită de Florea Firan şi Constantin M. Popa, 1994; I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; I. Cristofor, în *Tribuna*, 27 ian.–1 febr. 1995; Ştefan Stoenescu, în *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia), nr. 1-2, 1997; Ion Cristofor, în *Tribuna*, nr. 32-52, 1998; idem, în *Steaua,* nr. 10, 1988; Mircea Popa, în *Manuscriptum*, nr. 2, 1998; idem, în *Discobolul*, nr. 4, 1998; Ion Cristofor, în *Tribuna,* nr. 9-10, 1999; I. Buzaşi, în *Aevărul literar şi artistic,* nr. 505; 510, 2000; idem, *ibidem,* nr. 578; 597, 2001; Aurel Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; I. Bălu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 2001; I. Cristofor, *Aron Cotruş între revoltă şi rugăciune,* 2003. **(A. S.)**

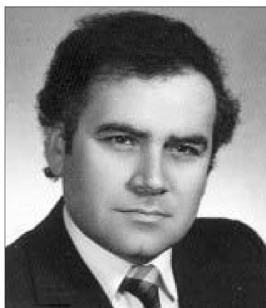

COTRUŞ Ovidiu, n. 24 febr. 1926, Oradea – m. 12 sept. 1977, Cluj-Napoca. Eseist şi critic literar. Fiul lui Sabin Cotruş, prof. de geografie, şi al Claudiei (n. Popa). Nepotul lui Aron Cotruş. Liceul la Oradea şi Arad (bacalaureatul în 1944); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1944-1948). Arestat după 1950, e victima unui proces politic soldat cu o detenţie până în 1964. În 1965 reintră în viaţa literară ca redactor la rev. *Familia* (până în 1972). O gravă maladie pune capăt prematur unei ascensiuni literare ce se anunţa spectaculoasă. Debut în rev. *Societatea de mâine* din Arad (1943); **C.** consideră însă drept adevăratul său debut versurile şi recenziile din *Revista Cercului Literar* din Sibiu (1945), sub pseud. Ovidiu Sabin. A mai colaborat la *Secolul 20, Luceafărul, Orizont.* Debut editorial postum, cu monografia *Opera lui Mateiu I. Caragiale* (1977), urmată de *Meditaţii critice* (1983), vol. de studii despre autori români şi străini. A luat parte la câteva manifestări culturale internaţionale în Iugoslavia, Franţa (Decada despre Bernanos de la Cerisy-la-Salle, 1969), Spania, Canada, publicând, cu aceste ocazii, intervenţii şi comunicări în rev. străine. În ultimii ani de viaţă pregătea un vol. antologic şi o culegere de interviuri cu André Malraux, Jean Grosjean, Pierre Emmanuel, Georges Poulet, J. Madaule, E. Coşeriu, L. Gáldi, Carlo Tagliavini ş.a.

OPERA: *Opera lui Mateiu I. Caragiale*, Bucureşti, 1977 (ed. II, Piteşti, 2001); *Meditaţii critice*, ed. îngrijită şi studiu introductiv de Şt. Aug. Doinaş, Bucureşti, 1983; *Dialoguri,* Bucureşti, 1999; *Titu Maiorescu şi cultura română,* ed. de C. Ungureanu, Cluj-Napoca, 2000.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, *Reflecţii critice,* 1969; R. Enescu, în *Familia*, nr. 9, 1977;

C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 37, 1977; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 40, 1977; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Luceafărul*, nr. 44, 1977; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 47, 1977; M. Tomuş, în *Transilvania*, nr. 11, 1977; M. Iorgulescu, în *România liberă*, nr. 11970, 1983; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 20, 1983; Z. Sângeorzan, în *Cronica*, nr. 25, 1983; C. Livescu, în *Contemporanul*, nr. 30, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 34, 1983; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 37, 1983; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1983; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; Şt. Aug. Doinaş, C. Ungureanu, E. Ştefănescu, Fl. C. Popovici, în *Orizont*, nr. 6, 1999; C. Ungureanu, în *Familia,* nr. 11-12, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 23, 2001; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 2001. **(G. I.)**

COTUŢIU Cornel, n. 15 febr. 1945, Beclean, jud. Bistriţa-Năsăud. Fiul lui Nicolae Cotuţiu, muncitor, şi al Elenei (n. Bătinaş). Prozator. Şcoala primară, gimnaziul şi liceul în localitatea natală (1951-1962); licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj (1963-1968). Prof. la Hrip (1968), Călata, Izvoru Crişului, Călăţele (1968-1974), Nuşeni, Bozieş (1974-1975) şi Beclean (1975-1985); inspector la Inspectoratul Şcolar Judeţean (1985-1989). Revine la Catedra din Beclean (1990). În 1997, consilier-şef al Inspectoratului pentru Cultură Bistriţa-Năsăud. Debutează în rev. *Tribuna,* cu povestirea *Luna* (1964). Colab. la *Tribuna, Steaua, Vatra, Convorbiri literare, Familia.* Debut editorial cu vol. de nuvele *În căutarea altui final* (1978), urmat de romanele *Opt zile pentru totdeauna* (1982), *Şarpele albastru* (1989) şi *Ce rămâne* (2001). Alte vol.: *Taifas în purgatoriu* (1995), *Am fost pe lumea cealaltă* (2000) şi *Cărăbuşii de sub pernă* (2001). Premiul Filialei din Târgu Mureş a Uniunii Scriitorilor (1995).

OPERA: *În căutarea altui final,* Cluj-Napoca, 1978; *Opt zile pentru totdeauna,* Cluj-Napoca, 1982; *Şarpele albastru,* Cluj-Napoca, 1989; *Taifas în purgatoriu,* publicistică, Cluj-Napoca, 1995; *Am fost pe lumea cealaltă,* jurnal de călătorie, Bistriţa, 2000; *Cărăbuşii de sub pernă.* Mozaic de tristeţi cotidiene, Bistriţa, 2001; *Ce rămâne,* roman, Cluj-Napoca, 2002; *Clubul Saeculum* – 21 de ipostaze, vol. colectiv, Bistriţa, 2002.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 46, 1978; T. D. Savu, în *Tribuna,* nr. 46, 1978; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1978; G. Şerban, în *Orizont,* nr. 8, 1979; R. Săplăcan, în *Tribuna,* nr. 10, 1979; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 7, 1983; I. Holban, în *Cronica,* nr. 34, 1983; N. Georgescu, în *Luceafărul,* nr. 36, 1983; H. Pătraşcu, în *Flacăra,* nr. 37, 1983; N. Antonescu, în *Steaua,* nr. 9, 1983; D. R. Popescu, *Galaxia Grama,* 1984; N. Steinhardt, *Escale...*; A. Cosma, *Romanul...,* I; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 3, 1990; Nae Antonescu, *ibidem,* nr. 1-2, 1996; A. D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 18, 1996; O. Nuşfeleanu, în *Contemporanul,* nr. 39, 1996; G. Moldovan, în *Tribuna,* nr. 42, 1996 (interviu); O. Nuşfelean, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2000; I. Buzaşi, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 603, 2002. **(A. S.)**

COVACI Aurel, n. 13 febr. 1932, Oradea – m. 18 mai 1993, Bucureşti. Traducător. Fiul lui Vasile Covaciu (numele la naştere: Lupu), gardian public, apoi plutonier de miliţie, şi al Eufemiei (n. Hoduţ). Studii liceale la Beiuş şi Oradea (1942-1950); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1951-1953; 1954-1958) şi, după unificarea acesteia cu Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti, student aici, până în 1958, când, fiind arestat, întrerupe studiile fără a obţine licenţa. Redactor la *Contemporanul* şi *Flacăra* (1951-1954); muncitor necalificat la o întreprindere de construcţii din Bucureşti (1959-1960); interpret de lb. engleză la Întreprinderea Danubiana (1961-1963); organizator de turism la Oficiul Naţional de Turism (1963-1964). Debutează ca poet în ziarul *Crişana* din Oradea (1950); publicarea trad. poemului *Ţara Muravia* de A. Tvardovski (1954) deschide, după apariţia în rev. a câtorva trad. în colab. cu Al. Andriţoiu (1951-1955),

seria apariţiilor editoriale ale lui **C.** În 1965 publică trad. poemului *Lusiada* de Camões (în urma unei intervenţii favorabile a lui T. Vianu), urmată, într-un ritm impresionant, de versiuni româneşti din Yeats, Giambattista Basile, Tasso, Keats, Quevedo, Marina Ţvetaeva, Corrado Alvaro, Milton, José Hernández, José Castillo, Ernesto Sábato, José Martí, Carl Sandburg, Corneille, Lope de Vega, Byron ş.a. A colaborat la diferite antologii şi la trad. versurilor în versiuni româneşti ale unor vol. de Fritz Martini, Albert Béguin ş.a. De mai multe ori membru în consiliul de conducere al Uniunii Scriitorilor, secretarul secţiei de trad. şi literatură universală a Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (din 1973). Premiul Uniunii Scriitorilor (1971); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1975).

OPERA. Traduceri: A. T. Tvardovski, *Ţara Muravia,* Bucureşti, 1954; K. Simonov, *Versuri alese,* Bucureşti, 1955; *Antologia poeziei sovietice*, în colab., Bucureşti, 1955; Luis de Camões, *Lusiada,* cuvânt introductiv de O. Drimba, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1977); W. B. Yeats, *Versuri,* pref. de M. Miroiu, Bucureşti, 1965 (altă ed., 1996); G. Basile, *Pentameronul sau povestea poveştilor,* pref. de P. Creţia, Bucureşti, 1967; T. Tasso, *Ierusalimul eliberat,* I-II, pref. de O. Drimba, Bucureşti, 1969; J. Keats, *Versuri,* cuvânt înainte de E. Papu, Bucureşti, 1969 (altă ed., 2000); Fr. de Quevedo y Villegas, *Don Pablos Buscón şi alte povestiri,* pref. şi tabel cronologic de C. M. Ionescu, Bucureşti, 1970; idem, *Versuri,* pref. de C. M. Ionescu, Bucureşti, 1970; Marina Ţvetaeva, *Poezii*, în colab. cu I. Covaci, pref. de A. E. Baconsky, Bucureşti, 1970; W. C. Williams, *Poeme,* Bucureşti, 1971; C. Alvaro, *Întâlniri de dragoste,* I-II, Bucureşti, 1971; G. Diaz-Plaja, *Federico García Lorca.* Opera lui şi influenţa ei asupra poeziei spaniole, trad. de V. Athanasiade, tălmăcirea versurilor de ~, Bucureşti, 1971; J. Hernández, *Martín Fierro,* pref. de E. Papu, Bucureşti, 1972; J. Milton, *Paradisul pierdut,* pref. şi tabel cronologic de P. Solomon, Bucureşti, 1972; O. R. Castillo, *Jertfa sărutului,* pref. şi antologie de ~, Bucureşti, 1973; P. Neruda, *Mătasea şi metalul,* Bucureşti, 1973; E. Sábato, *Despre eroi şi morminte,* cuvânt înainte de D. Novăceanu, Bucureşti, 1973 (alte ed., 1996; 1997; 1999; 2003); *Antologie de poezie neerlandeză* (*olandeză şi flamandă*), în colab., pref. de G. Striveling, Despre limba neerlandeză, K. Jonckheere, Bucureşti, 1973; Tirso de Molina, *Seducătorul din Sevilla şi musafirul de piatră,* Bucureşti, 1973; J. Martí, *Versuri,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1974; E. A. Baratynskij, *Lirice,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1974; D. Kugultinov, *Asemeni soarelui,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1975; Tirso de Molina, *Teatru,* pref. de A. Ionescu, Bucureşti, 1975; *Antologia umorului spaniol*, în colab., pref. de P. Al. Georgescu, Bucureşti, 1975; A. Neto, *Sfinţenia speranţei,* Bucureşti, 1977; Chr. M. Wieland, *Oberon*, în colab. cu Laura Dragomirescu, pref. şi tabel cronologic de D. Grigorescu, Bucureşti, 1978; C. Sandburg, *Oamenii, da, oamenii,* Bucureşti, 1981; P. Corneille, *Teatru,* Bucureşti, 1983; Lope de Vega, *Teatru,* Bucureşti, 1983; Byron, *Opere,* I-IV, în colab. cu P. Solomon şi V. Teodorescu, Bucureşti, 1985-1990; J.A. Goytisolo, *Paşii vânătorului,* Bucureşti, 1986; *Împlinire.* Florilegiu de poezie lituaniană contemporană, Bucureşti, 1988; S. Sjostrand, *Cel mai îndepărtat liman,* Sibiu, 1993; H. Miller, *Tropicul Cancerului,* în colab. cu Carmen Patac, Bucureşti, 1997; Fr. de Quevedo y Villegas, *Visul infernului,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 19, 1994; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 7-8, 1994; Dan Grigorescu, în *România literară,* nr. 19, 1994; C. Crişan, în *Arc,* nr. 1-2, 1994; Micaela Ghiţulescu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1998; G. Goffette, în *Contemporanul,* nr. 5, 2003. **(M. P.)**

COVACI Ion, n. 30 ian. 1940, Oradea. Traducător. Fiul lui Vasile Covaci, subofiţer de poliţie, şi al Eufimiei (n. ?). A urmat Liceul „Emanoil Gojdu”, apoi Şcoala Tehnică Sanitară din Oradea; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi. A fost bibliotecar (1956), factor poştal (1957) şi asistent de farmacie (1963-1964); redactor „Agerpres” (1960-1989) şi redactor-şef „Rompres” (1990-1992); între 1992 şi 2000, director al Editurii FFPress. Colab. la

Familia, Cronica, Contemporanul, Luceafărul, România literară, Porto-Franco etc. Debut cu un grupaj de poezii în *Contemporanul* (1966). Trad. din Al. Grin, E. Evtuşenco, C. Aitmatov, I. Ziedonis, Al. Soljeniţân etc. În 2002 publică singurul vol. original de poezii, *Trident.* Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1977); Premiul rev. *Familia* (1994); Premiul rev. *Porto-Franco* (2003).

OPERA: *Trident,* versuri, Bucureşti, 2002. Traduceri: Al. Grin, *Fugara pe ape,* Bucureşti, 1971; *Peştera duhurilor din muntele de la Soare-Apune,* antologie de proză chineză antică, Bucureşti, 1971; A. Voznesenski, *Umbra sunetului,* Bucureşti, 1973; E. Evtuşenko, *Poezii,* Bucureşti, 1974; *Poemul lunii,* antologie de poezie chineză clasică, Bucureşti, 1975; I. Ziedonis, *Epifanii,* eseuri, Bucureşti, 1975; K. Balmont, *Sub cerul nordului,* Bucureşti, 1975; *Din cântecele Chinei antice,* Bucureşti, 1976; Ivan Kovaci, *Fruntea singurătăţii,* Bucureşti, 1980; *Trei poeţi din Tang: Li-Tai-pe, Van Vei, Du Fu,* Bucureşti, 1980; A. Pisemski, *La cumpăna veacului,* Bucureşti, 1981; I. Ziedonis, *Labirinturi,* Bucureşti, 1981; *Şalmugra,* antologie de proză SF, Bucureşti, 1981; M. Ancearov, *Crângul de cimişir,* Bucureşti, 1982; C. Aitmatov, *O zi mai lungă decât veacul,* în colab. cu Denisa Fejes, Bucureşti, 1982; *Poeţi letoni contemporani,* Bucureşti, 1987; I. Stadniuk, *Războiul,* I-III, Bucureşti, 1987; I. Ziedonis, *Basme multicolore,* în colab. cu Denisa Fejes, Bucureşti, 1988; Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie,* Bucureşti, 1989; Al. Soljeniţân, *Arhipelagul Gulag,* I-II, Bucureşti, 1998; I. Kotlearevskyi, *Eneida,* în colab. cu A. Covaci, Bucureşti, 2001; I. Franco, *Poeme alese,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *România literară,* 29 apr. 1976; idem, *ibidem,* 23 nov. 1978; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* 30 oct. 1981; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 10, 1982; Marie-Louise Semen, în *Luceafărul,* 10 iul. 2002; N. Stoie, în *Gazeta de Transilvania,* 8 febr. 2003; Ana-Maria Brezuleanu, în *Orizont,* 20 mart. 2003. **(A. S.)**

COZEA Liana, n. 21 dec. 1944, Beiuş, jud. Bihor. Eseistă şi critic literar. Fiica lui Teodor Cozea şi a Iuliei (n. Ciordaş), funcţionari. Liceul la Oradea (absolvit în 1962). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia lb. şi literatură română (1967) şi secţia română-engleză (1981). Dr. al Univ. din Cluj cu teza *Prozatoare ale literaturii române moderne* (1993), publicată în 1994. Corector la rev. *Familia* (1968-1969); bibliograf la Bibl. Institutului Pedagogic de trei ani (1969-1982), apoi filolog principal la Institutul de Subingineri din Oradea (1972-1989); din 1989, lector, conferenţiar şi prof. la Facultatea de Litere a Univ. din Oradea. Colab. la *România literară, Apostrof, Steaua, Vatra, Familia.* Debutează în *Familia* (1968). Autoarea vol. de eseuri *Cvartet cu prozatoare* (1997), *Portretul unei doamne* (2000) şi *Exerciţii de admiraţie şi reproş* (2002). Premiul rev. *Familia* (1999); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2002).

OPERA: *Prozatoare ale literaturii române moderne,* eseuri, Oradea, 1994; *Cvartet cu prozatoare,* eseuri, Oradea, 1997; *Portretul unei doamne,* eseu critic Dana Dumitriu, Piteşti, 2000; *Exerciţii de admiraţie şi reproş: Hortensia Papadat-Bengescu,* Piteşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 37, 1994; D. Marcu (D. Micu), în *Literatorul,* nr. 43, 1994; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 46, 1998; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 23, 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 9, 2000; C. Ungureanu, în *Familia,* nr. 7-8, 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 20, 2002; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 6, 2002; Grete Tartler, în *Ziua literară,* 30 sept. 2002; M. Miheţ, în *Familia,* nr. 11-12, 2002. **(A. S.)**

COZMUŢA Augustin Ioan, n. 14 nov. 1944, Cerneşti, jud. Maramureş. Eseist şi critic literar. Fiul lui Valer Cozmuţa şi al Terezei (n. Cozmuţa), ţărani. Studii elementare la Cerneşti (1951-1958), liceale la Târgu Lăpuş (1958-1962); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1962-1967). Din 1968,

prof. şi ziarist la Baia Mare. Colab. la *Tribuna, Steaua, Familia, Astra, Ateneu, Archeus, Nord literar* etc. Prezent în vol. colective *Nord statornic* (1973), *Veghe în septentrion* (1977), *Popas în Hiperboreea* (1980), *Caietele Măiastra* (1982), *Portret de grup cu Laurenţiu Ulici* (2002). Debutează în *Tribuna* (1967), Debut editorial cu vol. de interviuri *Punct de trecere* (1995). Membru fondator al rev. *Archeus* (1995) şi *Nord literar* (2003).

OPERA: *Punct de trecere,* interviuri, Baia Mare, 1995; *Punct de vedere,* publicistică, Baia Mare, 2000; *Coasta Pacifică. Jurnal californian,* Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. Spânu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1996; A. Ţion, în *Tribuna,* nr. 22, 1996; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 6, 1996; D. Grădinaru, în *Contemporanul* nr. 7, 1997. **(A. S.)**

CRAIA Sultana, n. 17 mart. 1948, com. Mihail Kogălniceanu, jud. Constanţa. Critic literar. Fiica lui Zisula Craia, de origine aromână, şi a Tasiei (n. ?). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1971). Redactor la *Livres roumains* şi *Deşteptarea,* redactor-şef la *Universul cărţii,* apoi cercetător la Bibl. Naţională. Colab. la *Luceafărul, Convorbiri literare, Ramuri* etc. Debutează în *România literară* (1971). Debut editorial cu vol. *Aventura memoriei*, un eseu despre opera lui Z. Stancu (1983).

OPERA: *Aventura memoriei,* Bucureşti, 1983 (ed. II, *Zaharia Stancu* sau *Aventura memoriei,* Târgovişte, 2002); *Orizontul rustic în literatura română,* Bucureşti, 1985; *Feţele oraşului,* eseuri, Bucureşti, 1988; *Vis şi reverie în literatura română,* Bucuresti, 1994; *Francofonie şi francofilie la români,* Bucureşti, 1995; *Cartea cu poeme,* Bucureşti, 1996 (ed. II, 1997); *Un altfel de Goe,* Bucureşti, 1999; *Îngeri, demoni şi muieri. O istorie a personajului feminin în literatura română,* Bucureşti, 1999; *Teoria comunicării,* Bucureşti, 2000; *Dicţionar de comunicare*, Bucureşti, 2001; *Comunicare şi mass-media,* Bucureşti, 2003; *Tehnici de comunicare şi informare,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. C. Mihăilescu, în *Contemporanul*, nr. 33, 1983; Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 10, 1983; E. Papu, în *Luceafărul*, nr. 42, 1985; R. G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 16, 1986; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 292, 1995; idem, *ibidem*, nr. 624, 2002. **(A. S.)**

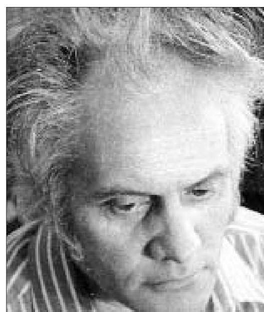

CRAINIC Nichifor (numele la naştere: Ion Dobre), n. 24 dec. 1889, com. Bulbucata, jud. Giurgiu – m. 21 aug. 1972, Bucureşti. Eseist şi poet. Fiul lui Nedelea Dobre şi al Stanei (n. ?), agricultori. Studii la Seminarul Teologic Central (1904-1912) şi Facultatea de Teologie (1912-1916) din Bucureşti; studii de specializare în filosofie şi teologie la Viena (1920-1922). Consilier cultural la Fundaţia Culturală Principele Carol (1922-1927) şi la Fundaţia Regele Mihai (1927-1930). Prof. la Facultăţile de Teologie din Chişinău (1926-1931) şi Bucureşti (1932-1944). Ministru al Propagandei Naţionale (1940-1941). Debutează, ca elev în clasa a III-a, la rev. şcolară ieşeană *Spre lumină* (1907), semnând Ion Dobre. Debut editorial cu vol. de poeme *Şesuri natale* (1916), semnat Nichifor Crainic, care, în 1926, devine numele său legal. Poeziile din vol. ulterioare: *Zâmbete în lacrimi* (1916), *Darurile pământului* (1920), *Cântecele patriei* (1925), *Ţara de peste veac* (1931) se înscriu pe linia unui tradiţionalism cu tot mai puternice accente de ortodoxism. Colaborator la *Gândirea*, codirector, alături de Cezar Petrescu (din 1926), apoi director (1928-1944) al rev., impunându-se ca principalul doctrinar al ortodoxismului gândirist. Rodul acestui militantism ideologic vor fi vol. de eseuri *Puncte cardinale în haos* (1936) şi *Ortodoxie şi etnocraţie* (1938). Ca filosof şi teolog, **C.** ambiţionează în primul rând să dea o interpretare creştină fenomenului cultural; cea mai cunoscută lucrare a sa în acest domeniu este *Nostalgia paradisului* (1940), la origine un curs universitar. A tradus şi prezentat poezia lui R. Tagore, R. M. Rilke, Chr. Richter, E. Verhaeren ş.a. Premiul Naţional pentru poezie (1930). Membru al Acad. (1940) în locul rămas vacant după moartea lui O. Goga. Dr. *honoris causa* al Univ. din Viena (1940). După război, suferă o lungă detenţie în închisoarea de la Aiud (1947-1962). În ultimii ani de viaţă lucrează ca

redactor, apoi redactor-şef la rev. *Glasul Patriei* (1962-1968), unde semnează şi cu pseud. Radu Miroslav. Premiul Naţional de poezie (1930).

OPERA: *Şesuri natale,* Craiova, 1916; *Zâmbete în lacrimi*, Bucureşti, 1916; *Icoanele vremii*, Bucureşti, 1919; *Darurile pământului*, Bucureşti, 1920; *Privelişti fugare*, Bucureşti, 1921; *Cântecele patriei*, Bucureşti, 1925; *Ţara de peste veac*, Bucureşti, 1931; *Puncte cardinale în haos*, Bucureşti, 1936; *Ortodoxie şi etnocraţie*, Bucureşti, 1938; *Irineu Mihălcescu, omul şi opera*, Bucureşti, 1939; *Nostalgia paradisului*, Bucureşti, 1940; *Germania şi Italia în scrisul meu de la 1932 încoace*, Bucureşti, 1940; *Elogiul lui Octavian Goga*, Bucureşti, 1941; *Anul 1840,* în *Analele Academiei Române*, seria III, Bucureşti, 1941; *Unsere oekumenische Heimat*, Bucureşti, 1941; *Iisus*, Wiesbaden, 1956; *Memorii*, I-II, Bucureşti, 1991-1996; *Sfinţenia – împlinirea umanului*, curs de teologie mistică (1935-1936), ed. de T. Paraschiv, Iaşi, 1993; *Nostalgia paradisului*, ed. şi studiu introductiv de D. Stăniloaie, postfaţă şi note de Magda Ursache şi P. Ursache, Iaşi, 1994; *Puncte cardinale în haos*, ed. de Magda Ursache şi P. Ursache, pref. de P. Ursache, Iaşi, 1996; *Pribeag în ţara mea.* Mărturii din închisoare, Bucureşti, 1996; *Ortodoxie şi etnocraţie.* Cu o anexă: *Programul Statului Etnocratic,* Bucureşti, 1997; *Ţara peste veac*, poezii antume (1916-1944), ed. şi notă biobibliografică de Ioana Cracă, Bucureşti, 1997; *Dostoievski şi creştinismul*, Cluj-Napoca, 1998; *Poezii*, antologie, postfaţă, tabel cronologic, bibliografie şi referinţe critice de A. Goci, Bucureşti, 1998; *Spiritualitatea poeziei româneşti,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Al. Busuioceanu, *Figuri şi cărţi*, 1922; E. Lovinescu, *Critice*, IX, 1923; N. Iorga, *Ist. lit. cont.*, II; B. Munteano, *Panorama...*; Perspessicius, *Menţiuni...*, IV; T. Vianu, în *Gândirea*, nr. 4, 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Caracostea*, Critice literare*, II, 1944; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1967; VI, 1972; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I, II; D. Micu*, „Gândirea” şi gândirismul*, 1975; Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea*, 1980; Ş. Cioculescu, *Argheziana*, 1985; M. Braga, *Recursul la tradiţie*, 1987, F. Aderca, *Contribuţii...*, II; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 30, 1997; idem*, ibidem*, nr. 13, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară*, 19, 1998; idem, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1998; I. Buzaşi, în *România literară*, nr. 49, 1999; Laura Bădescu, *Retorica poeziei religioase a lui Nichifor Crainic,* 2000; H. Vintilă, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 2000; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 514, 2000; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 6, 2001; E. Manu, în *Luceafărul,* nr. 9, 2002; G. R. Bogdan, în *Observator cultural,* nr. 199-200, 2003. **(L. P.)**

CRAMA Mihail (pseud. lui Eugen Enăchescu Pasad), n. 1 ian. 1923, Cetatea Albă, Basarabia – m. 17 apr. 1994, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Mihail Enăchescu, medic militar, şi al Mariei (n. Pasad), soră medicală. Liceul Militar din Iaşi şi Liceul „N. Bălcescu” din Brăila (absolvit în 1941). Primele poezii şi art. publicate în ziarele locale *Ancheta, Cuvântul, Facla, Expresul* (1939). Licenţiat în drept al Univ. din Bucureşti (1945), după ce abandonase cursurile unei şcoli de ofiţeri de jandarmi. Consilier juridic în Ministerul Justiţiei; consultant juridic, şef al secţiei civile de la Tribunalul Suprem. Colaborează la *Vremea, Claviaturi, Adonis, Prepoem, Revista Fundaţiilor Regale, Caiet de poezie* etc.; citeşte în Cenaclul Sburătorul; aderă la gruparea scriitorilor din jurul rev. *Kalende.* Debut editorial cu vol. *Decor penitent* (1947; Premiul Fundaţiilor Regale). După două decenii de tăcere, revine în actualitatea literară cu plachetele de versuri *Dincolo de cuvinte* (1967), *Determinări* (1970), *Codice* (1974), *Ianuarii* (1976), toate reluate integral, alături de vol. de debut şi de ciclul de inedite *Decor penitent II*, în vol. *Împărăţia de seară* (1979; Premiul „M. Eminescu” al Acad.) Publică romanul (cu aparenţe autobiografice, dar cu miză filosofică) *Singurătatea din urmă* (1986). Alte vol. de versuri: *Trecerea* (1981) şi *Dogma* (1984; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti).

OPERA: *Decor penitent,* Bucureşti, 1947; *Dincolo de cuvinte,* Bucureşti, 1967; *Determinări,* Bucureşti, 1970; *Codice,* Bucureşti, 1974; *Ianuarii,* Bucureşti, 1976; *Împărăţia de seară,* ed. retrospectivă, pref. de I. Caraion, Bucureşti, 1979; *Trecerea,* Bucureşti, 1981; *The Realm of Dusk/Împărăţia de seară,* ed. bilingvă, trad. de Charlotte Margaret

Dear, pref. de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1984; *Dogma,* Bucureşti, 1984; *Singurătatea din urmă*, postf. de M. N. Rusu, Bucureşti, 1986; *Intrarea în legendă*, versuri, studiu introductiv de M. N. Rusu, Bucureşti, 1990; *Copil la Curţile Romane*, Bucureşti, 1995; *Cina cea mare*, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: I. Negoiţescu, *Scriitori moderni,* 1966; Al. Piru, *Panorama...*; I. Caraion, *Duelul cu crinii,* 1972; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; Al. Piru, *Poezia...,* I; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; idem, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; M. Iorgulescu, *Critică şi angajare,* 1981; E. Simion, *Scriitori...,* III; M. Iorgulescu, *Prezent,* 1985; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987. **(C. R.)**

CRĂCIUN Gheorghe, n. 8 mai 1950, com. Tohanu Vechi, jud. Braşov. Prozator. Fiul lui Ştefan Crăciun, inginer, şi al Mariei (n. Letcă), funcţionară. Studii secundare la Sighişoara (absolvite în 1969); Facultatea de Filologie, secţia română-engleză, a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1973). Ca student, frecventează cenaclul Junimea, condus de Ov. S. Crohmălniceanu, şi editează rev. manuscrisă *Noii* (1971-1973), împreună cu M. Nedelciu, Gh. Iova, Ioan Flora, Gh. Ene, I. Lăcustă, C. Stan. Prof. la Nereju (1973-1974) şi la Tohan-Blocuri (din 1974). Debut cu versuri în *Luceafărul* (1971), urmat de colab. cu poezie, proză, publicistică, eseu la *Amfiteatru, Vatra, Luceafărul, Astra, Braşovul literar şi artistic, Echinox, Forum studenţesc, Opinia studenţească, Viaţa Românească, România literară, Caiete critice.* A prefaţat o ed. a romanului *Balaurul* de Hortensia Papadat-Bengescu, a colaborat la vol. aniversar *Liviu Rebreanu după un veac.* Reprezentant de frunte al noului val de prozatori ai anilor ’80. A publicat romane (*Acte originale. Copii legalizate,* 1982; *Compunere cu paralele inegale,* 1988; *Frumoasa fără corp,* 1993), vol. de eseuri (*Structuri deschise,* 1996; *Cu garda deschisă,* 1997; *În căutarea referinţei,* 1998; *Experimentul literar românesc postbelic,* în colab., 1998; *Reducerea la scară,* 1999; *Aisbergul poeziei moderne,* 2002; *Doi într-o carte,* 2003) şi proză scurtă (*Mecanica fluidului,* 2003). A alcătuit antologiile *Competiţia continuă. Generaţia ’80 în texte teoretice* (1994) şi *Generaţia ’80 în proza scurtă,* în colab. (1998). A tradus din S. Fauchereau şi A. Mouss. Premiul Uniunii Scriitorilor (1983); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995; 2003); Premiul ASPRO (1997; 2002).

OPERA: *Acte originale. Copii legalizate.* Variaţiuni pe o temă în contralumină, Bucureşti, 1982; *Compunere cu paralele inegale,* Bucureşti, 1988; *Frumoasa fără corp,* roman, Bucureşti, 1993; *Competiţia continuă. Generaţia ’80 în texte teoretice,* antologie, Piteşti, 1994 (ed. II, 1999); *Cu garda deschisă,* eseuri, Iaşi, 1997; *Structuri deschise,* eseuri, Braşov, 1996; *Introducere în teorie literaturii,* Bucureşti, 1997 (ed. II, 2003); *Experimentul literar românesc postbelic,* în colab. cu Monica Spiridon şi I. B. Lefter, Piteşti, 1998; *În căutarea referinţei,* eseuri, Piteşti, 1998; *Generaţia ’80 în proza scurtă,* antologie, în colab., Piteşti, 1998; *Reducerea la scară,* eseuri, Piteşti, 1999; *Aisbergul poeziei moderne,* eseuri, Piteşti, 2002; *Doi într-o carte, fără a-l mai socoti pe autorul ei.* Fragmente cu Radu Petrescu şi Mircea Nedelciu, eseuri, Piteşti, 2003; *Mecanica fluidului,* proză scurtă, Bucureşti, 2003. Traduceri: S. Fauchereau, *Deplasări,* ed. bilingvă, Piteşti, 1996; A. Mouss, *Modernitatea,* în colab., Piteşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 18, 1983; I. Holban. în *Cronica,* nr. 3, 1983; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 9, 1983; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 12, 1983; M. Nedelciu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1983; N. Steinhardt, în *Steaua,* nr. 8, 1983; N. Manea, *Pe contur,* 1984; C. Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; Adriana Dafir, în *Luceafărul,* nr. 50, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 14, 1988; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 35, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 45-46, 1994; V. Alexandru, în *Vatra,* nr. 42-44, 1995; M. Papahagi, în *Euresis,* nr. 1-2, 1995; Monica Spiridon, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-4, 1996; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 49, 1998; Mihaela Ursu, *Gheorghe Crăciun,* 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 7-8, 2001; E. Negrici, *Literatura…*; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2003; L. Ciocârlie, în *Familia,* nr. 5, 2003; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr. 165-166, 2003. **(A. S.)**

CRĂCIUNESCU Ioana, n. 13 nov. 1950, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Ion Crăciunescu, inginer constructor, şi a Leontinei (n. Moraru). Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti (1965-1969); Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică (1969-1973). De la absolvire până la stabilirea în străinătate (1989), actriţă la Teatrul „C. I. Nottara" din Capitală. S-a afirmat şi în cinematografie, prin rolul Anei din ecranizarea romanului *Ion* de Liviu Rebreanu. Debutează în *România literară* (1968), iar în vol., cu *Scrisori dintr-un câmp cu maci* (1977). Colaborează la *România literară, Luceafărul, Vatra, Steaua, Ramuri, Tribuna, Transilvania, Viaţa Românească* etc. A mai publicat vol. *Duminică absentă* (1980), *Supa de ceapă* (1981), *Iarnă clinică* (1983), *Maşinăria cu aburi* (1984), *Caietul cu adnotări* (1988). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1981). În afara oricărui convenţionalism retoric, poezia ei atestă intuiţia exacta a realităţii psihice imaginate şi un dezinvolt meşteşug al limbajului conversaţional, apt să comunice cu vibraţie emotivă conţinuturi sufleteşti irepetabile.

OPERA: *Scrisori dintr-un câmp cu maci,* Bucureşti, 1977; *Duminică absentă,* Bucureşti, 1980; *Supa de ceapă,* Cluj-Napoca, 1981; *Iarnă clinică.* Bucureşti, 1983; *Maşinăria cu aburi,* Bucureşti, 1984; *Caietul cu adnotări,* Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1977; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 34, 1977; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 21, 1977; L. Raicu, în *România literară,* nr. 46, 1980; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1980; M. Martin, în *Contemporanul,* nr. 14, 1982; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 29, 1983; C. Livescu, în *Convorbiri literare,* nr. l, 1984; P. Poantă, *Radiografii.* II, 1983; idem, în *Steaua,* nr. l, 1984; Grete Tartler, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1984; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 26, 1985; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 384, 1997; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 1998; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 18, 1998; Marinela Ţepuş, *ibidem,* nr. 28, 2003 (interviu). **(D. C.)**

CRĂSESCU Victor, n. 16 oct. 1849, Chişinău, Basarabia – m. 1918, Slănic. Prozator. Tatăl lui Sergiu Cujbă. Studii la Seminarul din Chişinău (până în 1872), apoi la Univ. din Odessa; absolvă Facultatea de Medicină din Bucureşti. Participă la cercurile anarhiste şi narodnice ale lui Bakunin. Exilat în Elveţia (1872), întreprinde o călătorie în SUA. Întors din emigraţie, întemeiază, alături de A. Frunză, F. Codreanu şi C. Ursu, Cercul Narodnic din Chişinău. Arestat în 1879, dispare probabil în cursul anchetei judiciare şi se stabileşte în România. E unul dintre membrii fondatori ai Soc. Prutul, împreună cu Gr. Creţu-Creţeanu, Moise Pascu şi Nicolae Zubcu-Codreanu. Ca scriitor, se integrează grupării din jurul rev. *Contemporanul,* unde debutează cu schiţa *Legea lui Lynch* (1883). A mai semnat şi cu pseud. Ştefan Băsărăbeanu. Director şi, în ultimul an, redactor la rev. *Amicul copiilor* (1891-1895). Colab. la presa socialistă (*Drepturile omului, Dezrobirea, Lumea nouă* etc.*), la Revista nouă, Viaţa literară* etc. Publică patru vol. de *Schiţe şi nuvele* (1893), urmate de romanul *Ovreiul* (1899). Orientate în sens realist, vol. sale prezintă notele caracteristice prozei de la *Contemporanul.*

OPERA: *Schiţe şi nuvele,* I-IV, Bucureşti, 1893 (ed. II, pref. de S. Cujbă, Bucureşti, 1926); *Contribuţiuni la studiul pediatriei populare.* Credinţi şi obiceiuri relativ la pediatrie la locuitorii din Dobrogea, Bucureşti, 1895; *Ovreiul,* Bucureşti, 1899; *Al treisprezecelea urs.* Din viaţa vânătorilor din Carpaţi, Bucureşti, 1911; *Roadele vitejiei. Cum a căpătat Sarichioiul vie.* Bucureşti, 1913 (ed. nouă, *Cum a căpătat Sarichioiul vie,* 1924); *Din viaţa pescarilor dobrogeni,* Bucureşti, 1923; *Opere alese,* Chişinău, 1960; *Opere,* studiu introductiv de F. Levit, îngrijirea textului, note şi comentarii de A. Kidel, Chişinău, 1974.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Cardaş, *Poeţii şi prozatorii Basarabiei până la Unire* (*1812-1918*),

1937; S. Bratu-Zoe Dumitrescu, *Contemporanul şi vremea lui,* 1963; G. C. Nicolescu, *Curentul literar de la Contemporanul,* 1966; *I.L.R.,* III; I. Rotaru, *O istorie...,* I. **(M. Pr.)**

CRĂSNARU Daniela, n. 14 apr. 1950, Craiova. Poetă. Fiica lui Petre Crăsnaru, farmacist, şi a Victoriei (n. Dancău). Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova (1965-1969); absolventă a Facultăţii de Filologie a Univ. din Craiova (1973). Debutează în *Ramuri* (1967). Debut editorial cu *Lumină cât umbră* (1973), urmat de vol. *Spaţiul de graţie* (1976), *Arcaşii orbi* (1978), *Crângul hipnotic* (1979), *Vânzătorul de indulgenţe* (1981), *Marele premiu* (1983), *Niagara de plumb* (1984), *Emisferele de Magdeburg* (1987), *Fereastra în zid* (1988). A mai publicat povestiri (*Pluta răsturnată,* 1990) şi versuri pentru copii (*Poezii – jucării pentru cei mai mici copii,* 2001). Redactor la Editura Eminescu. Premiul Uniunii Scriitorilor (1979).

OPERA: *Lumină cât umbră,* Bucureşti, 1973; *Spaţiul de graţie,* Bucureşti, 1976; *Arcaşii orbi,* Bucureşti, 1978; *Crângul hipnotic,* Bucureşti, 1979; *Vânzătorul de indulgenţe,* Bucureşti, 1981; *Şaizeci şi nouă de poezii de dragoste,* Bucureşti, 1982 (altă ed., 1995); *Cartea pentru fata Gu, o fetiţă cum eşti tu,* Bucureşti, 1982; *Marele premiu,* Bucureşti, 1983; *Niagara de plumb,* Bucureşti, 1984; *Poezii-jucării pentru cei mai mici copii,* Bucureşti, 1985; *Emisferele de Magdeburg,* Bucureşti, 1987; *O poveste cu mult soare despre cum te faci tu mare,* Bucureşti, 1987; *Fereastra în zid,* Craiova, 1988.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* 1976; Al. Piru, *Poezia...*; P. Poantă, *Radiografii,* I-II, 1978-1983; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; D. Cristea, *Faptul de a scrie,* 1980; M. Iorgulescu, *Critică şi angajare,* 1981; D. Flămând, în *Amfiteatru,* nr. 3, 1983; L. Raicu, în *România literară,* nr. 7, 1983; A. Popescu, în *Tribuna,* nr. 9, 1983; C. Moraru, în *Viaţa studenţească,* nr. 10, 1983; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 14, 1983; Florea Miu, *Semne,* 1983; H. Cândroveanu, *Printre poeţi,* 1983; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 10, 1985; V. Cristea, în *România literară,* nr. 13, 1985; Mariana Ionescu, în *Contemporanul,* nr. 31, 1985; I. Pop, în *Steaua,* nr. 8, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 43, 1987; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; I. Pop, în *Steaua,* nr. 3, 1989; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 10, 1991; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 1, 1991; Eugenia Tudor Anton, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1991; N. Turtureanu, în *Cronica,* nr. 27, 1991 (interviu); M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 2, 1995; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 44, 1998. **(I. P.)**

CREANGĂ Ion, n. 10 iun. 1839, satul Humuleşti (azi Ion Creangă), jud. Neamţ – m. 31 dec. 1889, Iaşi. Prozator. Fiul lui Ştefan a Petrei Ciobotariul şi al Smarandei Creangă, „răzeşi fără pământuri". După o copilărie lipsită de griji, începe şcoala în satul natal (1847), întreruptă după numai un an, dar continuată la Broşteni (1849), Târgu-Neamţ (1853-1854) şi Fălticeni, la şcoala de „catiheţi" (1854), unde apare înscris cu numele Ion Creangă în loc de Ion Ştefănescu. Străbunicul dinspre mamă se numea tot Ion Creangă. În 1859 este hirotonisit diacon la Iaşi, după ce absolvise cu un an înainte cursul inferior al Seminarului de la Socola, început în 1855. Se înscrie la Facultatea de Teologie (1860), fără a mai apuca s-o frecventeze, aceasta desfiinţându-se. Din 1864 urmează cursurile Şcolii Normale Vasiliene de la „Trei Ierarhi", unde-l va avea ca director pe T. Maiorescu; remarcat de acesta, devine institutor încă din anul al doilea de studii. Curând intră în conflict cu autorităţile bisericeşti, vrând să modernizeze clerul. Suspendat atât ca diacon, cât şi ca institutor (1872), trăieşte o vreme numai din veniturile debitului de tutun, pentru care capătă de îndată brevetul trebuitor funcţionării. Este primit în învăţământ în 1874, după ce între timp se despărţise definitiv de soţie. Câştigă preţuirea lui Eminescu, atunci revizor şcolar, care-l introduce la Junimea. Ca pedagog, împreună cu alţi colegi, publică manuale pentru clasele primare: *Metodă nouă de scriere şi cetire pentru uzul clasei I primariă* (1868),

Învăţătoriul copiilor (1871), *Povăţuitoriu la cetire prin scriere după sistema fonetică* (1876); aici apar primele povestiri, lipsite de intenţie artistică: *Inul şi cămeşa, Poveste, Pâcală, Acul şi barosul, Ursul pâcâlit de vulpe* (începând cu ed. din 1874). Debutul propriu-zis are loc în *Convorbiri literare* (1875), cu *Soacra cu trei nurori*. Până în 1878, sunt publicate şi celelalte poveşti, citite toate în cenaclul Junimea, unde autorul era gustat pentru anecdotele corosive, spuse „pe uliţa mare". Tot o anecdotă glumeaţă, deşi n-a ieşit aşa, voia să fie şi cunoscuta nuvelă *Moş Nichifor Coţcariul* (1877). Urmează, în aceeaşi rev., *Amintiri din copilărie*, opera sa capitală, dedicată Liviei Maiorescu, fiica ilustrului critic: primele două părţi în 1881, iar a treia, în 1882. După îmbolnăvirea lui Eminescu, se simte şi mai singur. Participă sporadic la Cercul Literar fondat de Neculai Beldiceanu, unde citeşte partea a patra a *Amintirilor* (1888), publicată postum (*Scrierile lui Ion Creangă*, II, 1892). Au mai rămas de la el două bucăţi licenţioase, delicios pornografice, *Povestea Poveştilor* şi *Povestea lui Ionică cel prost*. Practic, cariera literară a lui **C.** se încheiase în 1883, însumând abia opt ani. Moare în acelaşi an cu marele său prieten, în noaptea de Anul Nou. Fără Eminescu şi fără existenţa Junimii, **C.** n-ar fi devenit vreodată scriitor. Umorul şi jovialitatea care-l caracterizau în orice împrejurare îl împăcau oricum cu viaţa. Dar scrisul său umple o frustrare. Când boala, epilepsia („pedepsia"), i se agravează, pur şi simplu nu mai scrie. G. Călinescu, în inegalabila monografie pe care i-o dedică, face din el un personaj, o legendă. E posibil ca, la un moment dat, autorul însuşi să fi început să emuleze cu eroii săi, să trăiască adică la fel ca isteţii şi uriaşii poveştilor. Îşi exhiba uneori cu plăcere rolul până la bufonerie, ca în cearta de pomină cu socrul sau la adunările Junimii, dar nu o făcea ca un actor. Avea, ca orice ţăran, darul natural al disimulării, iar scrisul îl chinuia cumplit, tocmai pentru că ştia că „e treabă de gust, nu de silinţă". Un glas mai presus de el „îi striga vorbele şi el scria, ştergea şi scanda frazele ca un Flaubert al Humuleştilor" (G. Călinescu). Adevărul e că un artist precum **C.** se iveşte o singură dată în istoria unui popor, şi atunci numai într-un moment de graţie. Este fără îndoială genial, ca orice scriitor despre care se poate spune că are simţul genial instinctiv al limbii şi al etosului popular nealterat. Opera sa este expresia uimitoare a bunului-simţ şi a unui suflet elementar, încremenit în formule neschimbătoare, eterne. În totul, un spectacol de măreţie simplă inanalizabilă.

OPERA: *Scrierile lui Ion Creangă*, I-II, Iaşi, 1890-1892; *Opere complete*, I-V, biografie de Grig. I. Alexandrescu, cu portretul şi pref. autorului, Bucureşti, 1902; *Opere complete*, pref. de Il. Chendi şi St. O. Iosif, Bucureşti, 1902; *Opere complete*, I-III, studiu biografic de E. Lovinescu, Bucureşti, 1928; *Opere complete*, pref., listă de cuvinte şi ed. revăzută de G. T. Kirileanu, Bucureşti, 1932; *Opere*, ed. critică, note, variante şi glosar de G. T. Kirileanu, Bucureşti, 1939; *Poveşti. Amintiri. Anecdote şi istorioare*, ed. îngrijită de I. Creţu, Bucureşti, 1939; *Poveşti*, ed. îngrijită de L. Rebreanu, ilustraţii de Th. Kiriakoff, Bucureşti, 1940; *Opere complete*, introd. de C. Botez, pref. şi listă de cuvinte de G. T. Kirileanu şi Il. Chendi, Bucureşti, 1942; *Opere*, ed. îngrijită, pref. şi glosar de G. Călinescu, desen de C. Baba, Bucureşti, 1953; *Opere*, ed. îngrijită de G. T. Kirileanu, Bucureşti, 1957; *Pagini alese*, ed. îngrijită de G. T. Kirileanu, pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1959; *Amintiri, poveşti, povestiri*, ed. îngrijită de G. T. Kirileanu, pref. de Al. Piru, 1960; *Opere/ uvres*, ed. bilingvă, îngrijită şi pref. de G. Călinescu, Bucureşti, 1963; *Poveşti, amintiri, povestiri*, ed. îngrijită de I. Iordan şi Elisabeta Brâncuş, Bucureşti, 1964 (alte ed.: 1975; 1978; 1983); *Opere*, I-II, ed. îngrijită de I. Iordan şi Elisabeta Brâncuş, introd. de I. Iordan, Bucureşti, 1970; *Amintiri din copilărie*, postfaţă de M. Tomuş, Bucureşti, 1971; *Poveşti. Amintiri din copilărie. Povestiri. Varia. Corespondenţă*, Bucureşti, 1972; *Poveşti*, postfaţă şi bibliografie de A. Isac, Bucureşti, 1974; *Amintiri din copilărie*, pref., tabel cronologic, note, bibliografie şi glosar de G. I. Tohăneanu şi I. Funeriu, Bucureşti, 1976; *Amintiri din copilărie. Poveşti şi povestiri*, ed. îngrijită şi pref. de I. Rotaru, Bucureşti, 1977 (ed. II, 1984); *Poveşti şi povestiri*, postfaţă şi bibliografie de M. Braga, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1987); *Poveşti, amintiri,* postfaţă de P. Cornea, Bucureşti, 1982 (ed. II, 1985); *Poveşti, povestiri, amintiri*, cuvânt înainte de Domnica Filimon, Bucureşti, 1987; *Poveşti, amintiri, povestiri*, pref. şi tabel cronologic de Al. Piru, Bucureşti, 1989; *Povestea lui Ionică cel Prost* (poreclit şi *Irimieă*). *Povestea poveştilor*, studiu introductiv de P. Anghel, Bucureşti, 1990; *Poveşti şi povestiri*, Timişoara, 1990; *Povestea lui Harap-Alb.*

Amintiri din copilărie, ed. de I. Iordan şi Elisabeta Brâncuş, Bucureşti, 1991; *Povestea lui Harap-Alb*, Chişinău, 1991; *Fata babei şi fata moşneagului*, Bucureşti, 1992; *Poveşti, amintiri, povestiri*, Chişinău, 1992; *Amintiri, poveşti, povestiri*, Bucureşti, 1994; *Scrieri alese*, ed. de A. Ghermanschi, Braşov, 1994; *Amintiri din copilărie*, studiu introductiv şi comentarii de I. Dună, Bucureşti, 1996; *Poveşti. Amintiri din copilărie. Povestiri*, Chişinău, 1996; *Poeveşti. Amintiri. Povestiri,* studiu introductiv de C. Regman, Bucureşti, 1999; *Opere,* Bucureşti, 2000 (reproduce textul ed. din 1970); *Amintiri din copilărie,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice*, IX, 1923; G. Ibrăileanu, *Scriitori...*; J. Boutičre*, La vie et l'oeuvre de Ion Creanga*, 1930 (versiune românească, 1976); L. Predescu, *Ioan Creanga – viaţa şi opera*, I-II, 1932; N. Ţimiraş, *Ion Creangă*, 1933; N. Iorga*, Ist. lit. cont.,* I; idem, *Oameni cari au fost*, I, 1934; G. Ivaşcu, *I. Creangă*, 1937; V. Gheţea, *Ion Creangă – pedagog şi învăţător*, 1938; G. Călinescu, *Viaţa luiIon Creangă*, 1938; B. Munteano*, Panorama...*; I. Diaconu*, Sensuri şi aspecte la Ion Creangă*, 1938; Cora Valescu-Hurmuz, *Opera lui Ion Creangă*, 1938; Gh. Ungureanu, *Din viaţa lui Creangă. Documente inedite*, 1940; G. T. Kirileanu*, De-ale lui Creangă*, 1940; L. Morariu, *Creangă*, 1940; M. Ispir, *Ion Creangă*, 1941; T. Vianu, *Arta...*; G. Călinescu, *Istoria...*; Vl. Streinu, *Clasicii noştri*, 1943; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; P. Manoliu, *Creangă*, 1944; L. Morariu, *Crengene*, 1944; B. Lăzăreanu, *Ion Creangă*, 1947; M. Sadoveanu, *Evocări*, 1954; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Ion Creangă*, 1963; Ş. Cioculescu, *Varietăţi critice*, 1966; N. Manolescu, *Lecturi*...; V. Ardeleanu, *Însemnări despre proză*, 1966; Ov. Bârlea, *Poveştile lui Creangă*, 1967; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1967; S. Bratu, *Ion Creangă*, 1968; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; M. Tomuş, *Carnet critic,* 1969; G. I. Tohăneanu, *Stilul artistic al lui I. Creangă,* 1969; Vl. Streinu*, Ion Creangă*, 1971; Al. Dima, *Arta populară şi relaţiile ei*, 1971; I. Rotaru*, O istorie...*, I; Al. Piru, *Varia*, II, 1973; idem, *Analize şi sinteze critice*, 1973; M. Gafiţa, *Faţa ascunsă a lunii*, 1974; G. Munteanu, *Introducere în opera lui Ion Creangă*, 1976; *Ion Creangă interpretat de*..., 1977; M. Apostolescu, *Ion Creangă între marii povestitori ai lumii*, 1978; P. Rezuş, *Ion Creangă. Între mit şi adevăr*, 1981; I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor*, 1982; I. Holban, *Ion Creangă – spaţiul memoriei*, 1984; Irina Petraş, *Un veac de nemurire: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Veronica Micle*, 1989; V. Lovinescu, *Creangă şi Creanga de aur*, 1989; V. Cristea, *Despre Creangă*, 1989; T. Tanco, *Lumea transilvană a lui Ion Creangă,* 1989 (ed. II, 1999); *Destinul unui clasic,* studii, 1990; D. Furtună, *Cuvinte şi mărturii despre Ion Creangă*, 1990; A. Rău, *În poveşti cu Ion Creangă*, 1994; G. Munteanu, în *Luceafărul*, nr. 35, 1995; C. Regman, *Ion Creangă: o biografie a operei*, 1995; C. Trandafir, *Ion Creangă: spectacolul lumii,* 1996; C. Parascan, *Povestea vieţii lui Ion Creangă,* 1996; Doina Curticăpeanu, în *Steaua*, nr. 1, 1997; V. Cristea, *Dicţionarul personajelor lui Creangă*, Bucureşti, 1999; G. Dimisianu, *Lumea criticului,* 2000; Roxana Sorescu, *Lumea repovestită,* 2000; B. Ulmu, *Ion Creangă, dramaturg fără voie,* 2001; Gh. Tohăneanu, *Stilul artistic al lui Ion Creangă,* 2001; I. Popescu-Sireteanu, *Amintiri despre Ion Creangă,* ed. II, 2001; G. Niţu, *Miracolul Ion Creangă,* 2001; C. Parascan, *Eminescu şi Ion Creangă la „Junimea",* 2002; Dan Grădinaru, *Ion Creangă,* 2002; I. Iliescu, *Ion Creangă. Trei studii,* 2002; M. A. Diaconu, *Ion Creangă. Nonconformism şi gratuitate,* 2002; Al. Dobrescu, *Butoiul lui Diogene,* 2003; C. Parascan, *Preoţia lui Creangă,* 2003; V. Iluca, *Un humuleştean la Iaşi,* 2003; I. Guţan, *Ion Creangă. Treptele receptării operei,* 2003. **(C. M.)**

CREMENE Mioara (pseud. Mariei Elena Huzum; născută Gorea), n. 6 sept. 1923, Bucureşti. Poetă, prozatoare, eseistă şi autoare dramatică. Fiica lui Alexandru Samoil Gorea, avocat, şi a Ernei (n. Brădişteanu). Studii liceale la Bucureşti; licenţă în spihologie şi pedagogie la Univ. din Bucureşti, apoi în actorie şi direcţie de scenă la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale". Reporter şi cronicar dramatic la *Contemporanul;* din 1950, redactor-şef adjunct la *Arici-Pogonici;* redactor la *Gazeta literară* (din 1958). În 1969, pleacă în

Franţa, la invitaţia Centrului de Cercetări Audiovizuale şi scrie scenariul pentru filmul *Metropoème,* distins la Cannes (1970). Realizase deja în ţară, în colab. cu Sergiu Huzum, mai multe filme „d'art et d'essai" premiate la diferite festivaluri internaţionale (*Biografie,* 1964; *Pietenul meu, poetul,* 1968;... *prin Vrancea,* 1969). Colab. la *Tribuna poporului, Fapta, Rampa, Contemporanul* etc. Autoare a numeroase vol. de literatură pentru copii (debut editorial cu *Povestea scânteii,* 1951). Publică poezie (*Bună dimineaţa lume,* 1958; *Adevărul şi inima,* 1964; *Versuri de spus cu ghitara,* 1967; *Počmes byzantins,* 1987; *Počms en exil/Poeme în exil,* 1994), teatru (*Mălina şi trei ursuleţi,* 1951; *Trestiile de aur,* 1955; *Băieţelul din Ţara Gheţurilor,* 1961; *Penthesileea la Troia,* în colab., 1996), proză scurtă (*Poveşti de-odinioară,* 1958; *Livada cu poveşti,* 1964; *Magazinul de mirese,* 1966), romane (*Mărimea şi decăderea Planetei Globus,* 1968; *Le dernier Prince des Carpates,* în colab., 1981; *Charmes d'amour en Roumanie,* în colab., 1981) şi eseuri (*A doua iniţiere a lui Condorcet,* 1989; *Întâlnirea cu o femeie excepţională: Doamna Helvetius,* 1994 etc.). A publicat *Cel dintâi text al Declaraţiei Drepturilor Omului,* cu semnăturile autorilor ei (1989). Alte scenarii cinematografice: *Allée des Brouillards,* despre pictorul Maurice Utrillo (1983) şi *Sfidarea Styxului,* despre poetul Gherasim Luca (1994). Preşedinţă a Asoc. franceze „L'Expression Latine" (înfiinţată în 1979). Premiul Uniunii Scriitorilor (1969). A semnat şi Doina Dor.

OPERA: *Povestea scânteii,* Bucureşti, 1951; *Mălina şi trei ursuleţi,* teatru, Bucureşti, 1951; *Primăvara noastră,* Bucureşti, 1954; *La noi la gospodărie,* Bucureşti, 1954; *Trestiile de aur,* teatru, Bucureşti, 1955; *Poveşti de-odinioară,* Bucureşti, 1958; *Bună dimineaţa, lume,* versuri, Bucureşti, 1958; *Băieţelul din Ţara Gheţurilor,* teatru, Bucureşti, 1961; *Poezii pentru toate orele,* Bucureşti, 1962; *Livada cu poveşti,* Bucureşti, 1964; *Trenuleţul,* Bucureşti, 1964; *Adevărul şi inima,* versuri, Bucureşti, 1964; *Magazinul cu mirese,* proză scurtă, Bucureşti, 1966; *Poze mari şi poze mici,* Bucureşti, 1966; *Versuri de spus cu ghitara,* Bucureşti, 1967; *Oraşul Dirlidong,* versuri, Bucureşti, 1968; *Mărirea şi decăderea planetei Globus,* roman, Bucureşti, 1968; *9 + 1. Poèmes et traductions du roumain,* Paris, 1980; *Le dernier Prince des Carpates,* roman, în colab. cu A. Cremene, Paris, 1981 (semnat Doina Dor); *Charmes d'amour en Roumanie,* roman, în colab. cu A. Cremene, Paris, 1981 (semnat Doina Dor); *La cuisine de nos grannds-mères roumaines,* Paris, 1983 (semnat Doina Dor); *Poèmes byzantins,* Paris, 1987; *A doua tinereţe a lui Condorcet,* Paris, 1989; *Ludovic al XVI-lea a fost ori nu francmason?,* Paris, 1989; *Întâlnirea cu o femeie excepţională: Doamna Helvetius,* Paris, 1994; *Poèmes en exil/Poeme în exil,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1994; *Odioasa crimă din Carpatia,* roman, Bucureşti, 1995; *Penthesileea la Troia,* teatru, în colab. cu A. Cremene, Bucureşti, 1996; *Dicţionar iniţiatic al Ordinelor Cavalereşti,* Bucureşti, 1998; *La ce foloseşte Parisul? Evocări şi dileme din exil,* convorbiri cu Mariana Sipoş, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 3, 1993; Mariana Sipoş, *ibidem,* nr. 27, 1995. **(A. S.)**

CREŢAN Gabriela, n. 7 dec. 1955, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Ioan Creţan şi a Eugeniei (n. Jescu), funcţionari. Studii primare şi gimnaziale în Bucureşti (1962-1970); Liceul „Gheorghe Şincai" (1970-1974); licenţiată a Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti, secţia psihologie (1975-1979). Prof. defectolog la Şcoala ajutătoare din com. Fierbinţi, jud. Ialomiţa (1979-1982); sociolog la Institutul de Proiectare şi Construcţii Tipizate (I. P. C. T.), între 1982 şi 1985; psiholog la Centrul de medicină sportivă din Bucureşti (1985-1990); din 1990, cercetător ştiinţific principal la Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei din Bucureşti. Colab. la *Steaua, Luceafărul, România literară, Viaţa Românească, Contrapunct, Vatra, Contemporanul, Convorbiri literare, Poezia* etc. Debutează în *Luceafărul* (1981). Debut editorial cu vol. de versuri *Mic tratat despre arta trădării* (1994). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2000).

OPERA: *Mic tratat despre arta trădării,* versuri, Bucureşti, 1994; *Comedii nupţiale,* versuri,

Bucureşti, 1998; *Soare din Macbeth,* versuri, 1999; *Infern cu floarea soarelui,* versuri, antologie de autor, pref. de C. Ivănescu, postfaţă de O Soviany, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1984; idem, *ibidem,* nr. 10, 1987; M. Ciobanu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 107, 1992; Şt. I. Ghilimescu, în *Luceafărul,* nr. 19, 1995; M. Cristea, în *Contrapunct,* nr. 6, 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 12, 1999; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 16, 1999; idem, în *Luceafărul,* nr. 25, 2000; Aura Christi, *Labirintul exilului,* 2000; Gh. Grigurcu, *Poezia română contemporană,* 2000; O. Soviany, *Textualism, postmodernism, apocaliptic,* I, 2000. **(A. S.)**

CREŢEANU George, n. 29 sept. 1829, Bucureşti – m. 6 aug. 1887, Constanţa. Poet şi publicist. Fiul lui Zamfirache Creţeanu, paharnic, şi al Mariei (n. Samurcaş). A studiat la Colegiul „Sf. Sava" şi a urmat literele şi dreptul la Paris (1848-1853). A debutat în 1847, în *Curierul românesc,* cu notaţii satirice în proză şi câteva cronici teatrale, iar ca poet, în aceeaşi publicaţie, în 1848, cu *Cântarea barzilor la mormântul bătrânului Mircea.* S-a numărat printre redactorii rev. *Junimea română,* apărută în capitala Franţei, în 1851, şi a colaborat la principalele publicaţii paşoptiste şi postpaşoptiste: *Patria, România literară, Steaua Dunării, Trompeta Carpaţilor* etc. Unionist convins, a fost magistrat şi de două ori ministru în primii ani ai domniei lui Al. I. Cuza. Membru de onoare al Acad. (1882). Poeziile sale, adunate în două vol. în timpul vieţii (*Melodii intime,* 1855; *Patrie şi libertate,* 1879), au mai ales o tematică patriotică, dar abordează şi alte teme, curente la scriitorii generaţiei: erotica pasionată sau madrigalescă, epica moralist-pilduitoare, fabula cu aluzii la defecte general-umane, meditaţia cu privire la soarta lumii şi a omenirii şi la menirea poetului în societate etc.

OPERA: *Melodii intime,* Bucureşti, 1855; *Patrie şi libertate,* Bucureşti, 1879; *Poezii alese,* pref. de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1909; *Patrie şi libertate,* II, ed. îngrijită şi pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1958; *Mărturii despre unire,* antologie de V. Ene, Bucureşti, 1959; *Poezia română clasică,* II, antologie de Al. Piru şi I. Şerb, Bucureşti, 1970; *Patrie şi libertate,* ed. de Rodica Rotaru, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Al. I. Şonţu, *George Creţeanu,* 1888; N. Iorga, *Istoria...,* III; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, *Varietăţi critice,* 1966; *I. L. R.,* II; G. Şerban, *Exegeze,* 1968; Roxana Sorescu, în vol. *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc,* 1976; Şt. Cazimir, *Nu numai Caragiale,* 1984. **(G. A.)**

CREŢIA Petru, n. 21 ian. 1927, Cluj – m. 15 apr. 1997, Bucureşti. Eseist, poet şi traducător. Fiul lui Aurel Creţia, funcţionar, şi al Călinei (n. Humiţa). Şcoala primară la Cluj. Studiile liceale începute la Cluj (Liceul „Gh. Bariţiu") sunt continuate, după 1940, la Bucureşti (Liceul „Spiru Haret"), trecându-şi bacalaureatul în 1945. Absolvent de studii clasice la catedra de resort a Univ. din Bucureşti (1951). Asistent, apoi lector la Catedra de lb. clasice a Univ. din Bucureşti (1952 – 1971); cercetător la Institutul de filosofie din Bucureşti (1971 – 1975); cercetător, apoi cercetător ştiinţific principal III la Muzeul Literaturii Române (1975 – 1993). Din 1993, pensionar şi, prin cumul, director onorific şi cercetător principal la Centrul Naţional de Studii „M. Eminescu" din Ipoteşti. Debutează în presă, în 1947, în *Naţiunea*, cu art. *Sensul morţii la Poe*. Debut editorial târziu cu *Norii* (1979, ed. definitivă 1996) – Premiul Uniunii Scriitorilor. Colaborează la rev.: *România literară*, *Manuscriptum*, *Viaţa Românească*, *Revista de filosofie*. Alte cărţi publicate: *Epos şi logos* (1981), comentarii de literatură comparată şi filosofie; *Poezia* (1983), *Pasărea Phoenix* (1986); *Oglinzile* (1993) şi *Luminile şi umbrele sufletului* (1995) – proză eseistică; *Catedrala de lumini. Homer. Dante. Shakespeare* (1997), studii de hermeneutică literară despre *Iliada* şi *Odiseea*, *Divina Commedia*,

Furtuna. Este cunoscut prin trad. din Platon (*Banchetul*, *Phaidon*, *Menon* şi în colab. *Hippias minor* şi *Euthyphron*), Plutarh, Longos, Ovidiu (*Metamorfoze*, în colab.), Appian, Dante (*De vulgari eloquentia*, *Epistulae*, *Eglogae*), Francesco Colonna, precum şi din scriitori moderni: Emilio Cecchi, Massimo Bontepelli, Adriano Tilgher (*Viaţa şi nemurirea în viziunea greacă*), Margueritte Yourcenar (*Povestiri orientale*, 1993 – Premiul Uniunii Scriitorilor; *Alexis* şi *Creierul negru al lui Piranesi*), Imre Toth (*Palimpsest*), F. Bluche, Virginia Woolf, T. S. Eliot, J. Wain, E. Cioran (*Antologia portretului*). Împreună cu C. Noica şi Gabriel Liiceanu îngrijeşte ed. operelor lui Platon în româneşte (1976 – 1993). Din *Biblie* a tradus cinci cărţi, text atestat de exegeza modernă, însoţindu-l de comentarii: *Iov*, *Ecleziastul*, *Iona*, *Ruth* şi *Cântarea Cântărilor* (1995). Intensă activitate legată de Eminescu (1977–1993): stabilirea textului şi a variantelor pentru volumele VII– XVI ale ed. critice integrale, continuarea ed. Perpessicius; studiul introductiv, notele şi comentariile la vol. VIII, *Teatru*; corecţiuni şi amendări la *ed. princeps* Maiorescu; vol. *Teatru. Decebal. Cornul lui Decebal. Alexandru Lăpuşneanu*, 1990, cu analize critice; vol. *Constelaţia Luceafărului*, *Sonetele, Scrisorile*, text stabilit şi comentat, 1994; a îngrijit *Poezii inedite*, vol. special 1, 1991 al rev. *Manuscriptum*. Premiul „Timotei Cipariu” al Acad. Române pentru vol. VII din seria *Opere* Eminescu. Spirit rafinat şi erudit, de formaţie clasicizantă, receptiv totodată la noua sensibilitate poetică şi filosofică modernă, **C.** este una din figurile emblematice ale scrisului românesc contemporan.

OPERA: *Norii*, Bucureşti, 1979 (ed. definitivă 1996); *Epos şi logos*, Bucureşti, 1981; *Poezia*, Bucureşti, 1983; *Pasărea Phoenix*, Bucureşti, 1986; *Oglinzile*, Bucureşti, 1993; *Luminile şi umbrele sufletului*, Bucureşti, 1995; *Norii,* culegere de impresii, Bucureşti, 1996; *Catedrala de lumini. Homer.Dante.Shakespeare*, Bucureşti, 1997; *În adâncile fântâni ale mării.* Poemele Ofeliei C., 1997; *Testamentul unui eminescolog,* Bucureşti, 1998; *Eseuri morale,* Bucureşti, 2003; *Infernul terestru. Petru Creţia despre Edgar Allen Poe,* Bucureşti, 2003. Traduceri: Ovidiu, *Metamorfoze,* Bucureşti, 1959 (în colab.); M. Bontempelli, *Oameni în timp*, Bucureşti, 1968; Virginia Woolf, *Doamna Dalloway*, Bucureşti, 1968; Longos, *Dafnis şi Cloe*, Bucureşti, 1970; J. Wain, *Nuvele, povestiri*, Bucureşti, 1970; Dante Alighieri, *Opere minore*, Bucureşti, 1971 (în colab.); Virginia Woolf, *Eseuri*, Bucureşti, 1972; idem, *Valurile*, Bucureşti, 1973; Emilio Cecchi, *Peşti roşii*, Bucureşti, 1973; T. S. Eliot, *Eseuri*, Bucureşti, 1974; Platon, *Opere*, I-VII, Bucureşti, 1976 – 1993 (în colab.); *Romanul grec*, I, Bucureşti, 1980 (în colab.); Margueritte Yourcenar, *Povestiri orientale*, Bucureşti, 1993; idem, *Alexis*, Bucureşti, 1994; Plutarh, *Demetrios şi Antoniu*, Bucureşti, 1994; Imre Toth, *Palimpsest*, Bucureşti, 1995; Adriano Tilgher, *Viaţa şi nemurirea în viziunea greacă,* Bucureşti, 1995; F. Bluche, *Vorbe istorice celebre*, Bucureşti, 1995; Platon, *Banchetul*, Bucureşti, 1995; *Iov, Ecleziastul, Iona, Ruth, Cântarea cântărilor*, Bucureşti, 1995; J. Duquesne, *Iisus,* în colab. cu S. Mărculescu, Bucureşti, 1995; Margueritte Yourcenar, *Creierul negru al lui Piranesi*, Bucureşti, 1996; E. Cioran, *Antologia portretului. De la Saint-Simon la Tocqueville*, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Georgeta Horodincă, în *România literară*, nr. 52, 1979; Şt. Aug. Doinaş, în *Viaţa Românească*, nr. 2, 1980; Gh. Grigurcu, în *Steaua*, nr. 9, 1980; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 47, 1980; L. Ulici, în *România literară*, nr. 17, 1980; M. Tomuş, în *Transilvania*, nr. 2, 1980; M. Zamfir, în *Luceafărul*, nr. 10, 1980; L. Antonesei, în *Convorbiri literare*, nr. 3, 1980; M. Ivănescu, în *Transilvania*, nr. 12, 1981; Maria Mailat, în *Vatra*, nr. 1, 1981; M. Zamfir, *Poemul românesc în proză*, 1981; idem, în *România literară*, nr. 2, 1982; Ecaterina Ţarălungă, în *Contemporanul*, nr. 25, 1983; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 25, 1983; Cristian Livescu, în *Steaua*, nr. 12, 1983; Adriana Babeţi, în *Orizont*, nr. 39, 1985; M. Braga, *Când sensul acoperă semnul*, 1985; Tia Şerbănescu, în *România liberă*, nr. 23, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; idem, în *România literară*, nr. 52, 1986; M. Farcaş, în *Vatra*, nr. 12, 1986; M. Zamfir, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1987; V. Leon, în *Tribuna*, nr. 22, 1987; M. V. Buciu, în *Ramuri*, nr. 6, 1987; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 6, 1988; M. Dragolea, în *Vatra*, nr. 8, 1991; A. Pippidi, în *22*, nr. 7, 1991; V. Bârsan, în *22,* nr. 7, 1991; E. Ionescu, în *Contrapunct*, nr. 8, 1991; M. Mincu, *Textualism şi autenticitate*, 1993; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 32, 1996; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 3, 1997; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 16, 1999; N. Manolescu; *ibidem,* nr. 1, 1999; I. Savitescu, în *Cronica,* nr. 1, 2000; Şt. Munteanu, în *Ateneu,* nr.

11, 2001; P. Vaida, în *România literară,* nr. 34, 2002; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 47, 2003; N. Georgescu, *ibidem,* nr. 7, 2003. **(C. M.)**

CREŢU Ion (numele la naştere: Ion Gheorghe Oancea Creţu), n. 20 oct. 1893, com. Bălţaţi, jud. Iaşi – m. 18 ian. 1970, Bucureşti. Istoric literar. Şcoala primară în com. natală; Seminarul „Nifon" din Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Filosofie şi Litere a Univ. din Bucureşti. Redactor la ziarul *Patria* din Cluj; prof. de lb. română la Tecuci, Râmnicu-Sărat şi la Liceul „Gh. Lazăr" din Bucureşti. Editează, împreună cu Radu Petre, o sumară antologie de proză românească pentru uz şcolar (*Lecturi literare,* 1925), o *Antologie literară,* în colab. cu J. Byck (1947) şi manuale de lb. şi literatura română, împreună cu Al. Rosetti (între 1935 şi 1947). Editează texte din Creangă (1939), Eminescu (*Opere,* I-IV, 1939; *Opera politică,* 1941), Ibrăileanu (I-II, 1968) şi scrie biografii: *Viaţa lui Eliade* (1939) şi *Mihai Eminescu* (1968).

OPERA: *Viaţa lui Eliade,* Bucureşti, 1939; C. *Ibrăileanu. Restituiri literare,* I-II, Bucureşti, 1968; *Mihai Eminescu.* Biografie documentară, Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: M. Bucur, *Istoriografia...*; Al. Piru, *Varia,* II, 1973. **(L. Pp.)**

CREŢULESCU Ioana (prenumele la naştere: Ioana Maria), n. 28 iun. 1943, Bucureşti. Critic literar. Fiica lui Ion Fotino, prof. univ., şi a Beatricei (n. Hrubes). Facultatea de Lb. şi Literatura română a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1969). Debutează cu un art. de critică literară în *Viaţa Românească* (1969), apoi redactor al aceleiaşi rev. Colab. la *România literară, Viaţa Românească, Secolul 20, Luceafărul, Argeş* etc. Două studii complementare privind critica psihanalitică, publicate în acelaşi an (1972). În două vol. colective, anunţă debutul editorial independent al autoarei, care se produce în 1974, cu *Mutaţiile realismului.* A mai semnat cu pseud. Cristina Ioanid. Preocupată de aspectele teoretice ale criticii literare, practică o critică preponderent descriptivă, rod al unor conspecte de lectură conştiincios întocmite.

OPERA: *Critica psihanalitică*, în vol. *Analiză şi interpretare,* Bucureşti, 1972; *Critica psihică şi psihocritica*, în vol. *Estetica filosofică şi ştiinţele artei,* Bucureşti, 1972; *Mutaţiile realismului,* Bucureşti, 1974; *Traduceri:* J. Miró, *Culoarea visurilor mele.* Convorbiri cu Georges Raillard, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: Mariana Ionescu, în *Cronica,* nr. 4, 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 4, 1975; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 2, 1975; L. Ulici, în *România literară,* nr. 8, 1975; idem, *Prima verba,* I, 1976. **(Şt. B.)**

CREVEDIA N. (pseud. lui Nicolae Ion Cârstea), n. 24 nov. 1902, com. Crevedia Mare, jud. Ilfov – m. 5 nov. 1978, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Cârstea şi al Floarei (n. Antonescu), ţărani. Cursuri liceale, întrerupte din pricina războiului (mobilizat ca telefonist la Primăria din satul natal), terminate la „Sf. Sava", în 1925. În 1923 şi 1924, funcţionar la Ministerul de Război. Studii de slavistică la Univ. din Bucureşti. Membru al echipelor de cercetare sociologică de sub conducerea lui D. Gusti. După supliniri efemere în învăţământ, devine ziarist profesionist, colaborând la *Curentul, Epoca, Mişcarea* şi fiind redactor principal la cotidienele de extremă dreaptă *Calendarul* şi *Porunca vremii,* apoi director la *Sfarmă Piatră* (1940). Ataşat de presă la Sofia (1940-1946), unde redactează pentru rev. bulgară *Serdika* un nr. închinat culturii române şi publică un vol. despre *Cultura românească şi centrul ei: Bucureştii* (1943). Funcţionar la Institutul de Inframicrobiologie (1955-1956), la Institutul de Lingvistică al Acad. (1957), redactor la *Glasul Patriei* (1957-1972). Debut în 1924, la *Cultul eroilor noştri.* Colab. la *Gândirea, Rampa, Calendarul, Vremea, Adevărul literar şi artistic, Viaţa literară, Bilete de papagal, Azi, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Debut editorial cu vol.

Epigrame (1930), urmat de poeziile adunate în vol. *Bulgări şi stele* (1933), *Maria* (1938), *Dă-mi înapoi grădinile* (1939), antologia de autor *Versuri* (1968) şi ineditele din *Vinul sălbatic* (1977). Vol. de proză *Bacalaureatul lui Puiu* (1933), *Dragoste cu termen redus* (1934) şi *Buruieni de dragoste* (1936) atestă umorismul lui **C.** cu dispoziţia sa pentru comic şi satiră. A publicat, în colab. cu A. C. Calotescu-Neicu, *Antologia epigramei româneşti* (1933) şi, singur, antologia *Epigramişti români de ieri şi de azi* (1975). Şi-a creat de la început o faima egală de poet orgolios de provenienţă rurală în stil de bravadă şi de prozator înclinat spre grivoazerie. Lirismul său se purifică treptat şi se tempereazǎ pe linia unui autentic tradiţionalism ţărănesc. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1934).

OPERA: *Epigrame,* Bucureşti, 1930; *Antologia epigramei româneşti*, în colab. cu A. C. Calotescu-Neicu, Bucureşti, 1933; *Bulgări şi stele,* Bucureşti, 1933; *Bacalaureatul lui Puiu,* Bucureşti, 1933; *Dragoste cu termen redus,* Bucureşti, 1934; *Buruieni de dragoste,* Bucureşti, 1936; *Maria*, Bucureşti, 1938; *Dă-mi înapoi grădinile,* Bucureşti, 1939; *Versuri,* Bucureşti, 1968; *Epigramişti români de ieri şi de azi,* Bucureşti, 1975; *Vinul sălbatic,* Bucureşti, 1977.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Perpessicius, *Opere,* IV, 1971; VI, 1973; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, II; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 13, 1975; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 221, 1975; idem, *ibidem,* nr. 338, 1977; I. Maxim, în *Orizont,* nr. 29, 1977. **(Al. P.)**

CRIMCA Anastasie, n. c. 1550, Suceava – m. 19 ian. 1629. Cărturar şi imnograf. Fiul lui Ioan Crimca, negustor, şi al Cristinei (n. ?), înrudită cu puternica familie Stroici. Pe numele mirean Ilie, s-a călugărit, probabil în 1587, la mănăstirea Putna. Egumen al mănăstirii Galata (1588), episcop de Rădăuţi sub Mihai Viteazul (1600), episcop de Roman (din 1606), mitropolit al Moldovei (din 1608 până la sfârşitul vieţii, cu o întrerupere, între 1617 şi 1619, sub Radu Mihnea, când s-a opus închinării mănăstirilor către Sfântul Munte). Ctitor al primului spital urban, în 1619, la Suceava; creatorul unei şcoli de caligrafie şi pictură la ctitoria sa, mănăstirea Dragomirna. Ilustrator şi copist de cărţi de cult, este ultimul animator al şcolii slavone. Se cunosc nouă manuscrise ale lui **C.** (*Tetraevanghel* şi *Evanghelie,* din 1609; două *Liturghiere* şi un *Apostol,* din 1610, ultimul păstrat la Bibl. Imperială din Viena; *Tetraevanghel* din 1614; *Liturghier* şi *Psaltire* din 1616; un *Apostol* din 1619).

REFERINŢE CRITICE: P. Partenie, *Mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei,* 1907; Sirarpie der Nersessian, în vol. *Mélanges offerts à M. Nicolas Iorga,* 1933; E. Turdeanu, în *Revue des études slaves,* fascicula 1-4, 1952; I. Lupaş, în *Mitropolia Moldovei,* nr. 1-2, 1961; G. Popescu-Vâlcea, *Anastasie Crimca,* 1972. **(Al. P.)**

CRISTACHE Nicolae, n. 5 nov. 1939, Brăila, Prozator şi reporter. Fiul lui Ion Cristache, tâmplar, şi al Mihaicăi (n. Zamfir). Şcoala primară şi Liceul „N. Bălcescu" (până în 1947) la Brăila, apoi Liceul la „I. L. Caragiale" din Bucureşti (bacalaureat în 1957); Facultatea de Comerţ Exterior din Bucureşti (1958-1963). Stagiar la Prodexport (1963-1965); activist al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, secţia externe (1965-1970); redactor la *Tânărul leninist* (1970-1972); redactor (din 1972) şi secretar de redacţie (până în 1981) la rev. *Flacăra.* Debut în *Luceafărul* cu povestirea *Plaja* (1975). Colab. la *Informaţia Bucureştiului, Urzica, Luceafărul, Astru, Flacăra* etc. cu proză, reportaje, cronici de film. Debutează editorial în 1979, în dublă ipostază, de prozator şi reporter, cu vol. *Magazinul de mărunţişuri* şi *Viaţa pentru toţi,* continuând, simetric, cu alte două romane (*Încadrat în muncă, doresc eternitate,* 1982; *Bulgăre de nisip,* 1986) şi două culegeri de anchete şi reportaje (*Vinovaţii nu ştiu nimic,* 1981; *Recurs la morală,* 1984). Proza lui

C. îmbină relatarea concisă, funcţională, cu parabola morală nu lipsită de intenţii demonstrative.

OPERA: *Viaţa pentru toţi,* Iaşi, 1979; *Magazinul de mărunţişuri,* Bucureşti, 1979; *Vinovaţii nu ştiu nimic,* Bucureşti, 1981; *Încadrat în muncă, doresc eternitate,* Bucureşti, 1982; *Recurs la morală,* Bucureşti, 1984; *Bulgăre de nisip,* Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 48, 1979; V. F. Mihăescu, în *Flacăra,* nr. 28, 1980; L. Ulici, în *România literară,* nr. 22, 1980; M. Chelu, în *Familia,* nr. l, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 5, 1983; G. Pruteanu, în *Contemporanul,* nr. l, 1985; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1985; A. Cosma, *Romanul...,* I; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 38, 1996. **(R. G. Ţ.)**

CRISTEA Corina, n. 15 febr. 1933, Roşiori de Vede. Prozatoare. Fiica lui Gheorghe Cristea, judecător, şi a Mariei (n. Francu), prof. Studii elementare la Braşov (1944-1951) şi Liceul teoretic nr. 1 de fete (1951-1954) din acelaşi oraş. Urmează un semestru numai Institutul Forestier din Braşov, apoi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1955-1961; licenţa în 1962, din cauza exmatriculării, în ultimul an, pentru atitudine duşmănoasă faţă de regim). Prof. de lb. engleză la o şcoală generală, apoi la Liceul „Spiru Haret” din Bucureşti (1963-1966). Colab. la *Luceafărul, România literară, Tribuna, Viaţa Românească, Ramuri* etc. Debut în *Luceafărul* cu *Alba Roza* (1967). Debut editorial cu *Prietena mea Si* (1969). Proză lirică, de introspecţii psihologice, în vol. *Castanii roşii, parfumaţi şi naivi* (1970), *Eternitatea e după colţ* (1972), *Scadenţa* (1972), *Goana după vânt* (l974) şi *Emigrant în singurătate* (1998).

OPERA: *Prietena mea Si,* Bucureşti, 1969; *Castanii roşii, parfumaţi şi naivi,* roman, Bucureşti, 1970; *Eternitatea e după colţ,* Bucureşti, 1972: *Scadenţa,* roman, Bucureşti, 1972; *Goana după vânt,* roman, Bucureşti, 1974; *Emigrant în singurătate,* roman, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1974; Viola Vancea, în *România literară,* nr. 36, 1972; C. Ungureanu, în *Tribuna,* nr. 18, 1973; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1975; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1975; idem, *Portret al criticului în tinereţe,* 1984. **(D. C. M.)**

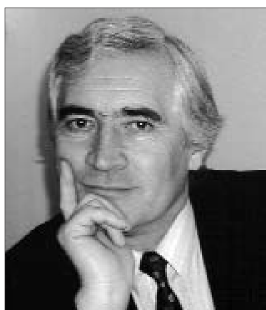

CRISTEA Dan, n. 10 nov. 1942, Bucureşti. Critic literar. Fiul lui Neagu Cristea, funcţionar, şi al Mariei (n. Manea). Şcoala primară şi Liceul „Gh. Lazăr” (absolvit în 1960) la Bucureşti; Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Bucureşti (1960-1965). Redactor la publicaţiile pentru străinătate, apoi la rev. *Argeş, Amfiteatru, Luceafărul* (până în 1984). Debut cu un art. în *Contemporanul* (1964); în vol., cu *Un an de poezie* (1974). Colab. la *Amfiteatru, Luceafărul, România literară, Viaţa Românească* etc. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică, pentru vol. *Faptul de a scrie* (1980). În 1984, se stabileşte în Grecia şi în 1985, în SUA. Membru al Programului Scriitoricesc Internaţional al Univ. din Iowa-City (1986); din 1986, intră într-un program PGD la University of Iowa-City; din 1987, Teacher-Assistant la English Department; specializare în literatura americană, franceză şi teorie critică a Univ. (Departamentul de Literatură Comparată), cu disertaţia *Vision and Subversion: Autobiographies of Franklin, Adams, Michel Leiris.* Director al Editurii Cartea Românească. Premiul „Galliard” al Univ., pentru eseu în literatura medievală. După plecarea din ţară, colab. la *Agora, Sud-East European Studies.* Participă la conferinţele MLA în New-York, Chicago cu comunicări despre Gellu Naum, suprarealismul românesc, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* a lui G. Călinescu.

OPERA: *Un an de poezie,* Bucureşti, 1974; *Arcadia imaginară,* Bucureşti, 1977; *Faptul de a scrie,* Bucureşti, 1980; *Versiune şi subversiune. Paradoxul autobiografiei,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Critici...*; S. Preda, în

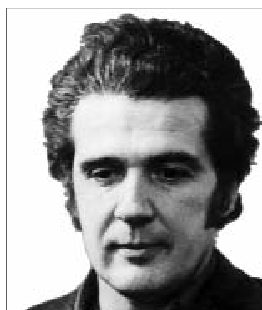
Tineretul liber, nr. 29, 1990 (interviu); D. Laurenţiu, în *Luceafărul,* nr. 44, 1992; N. Creţu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2000; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 46, 2002. **(M. I.)**

CRISTEA Tudor (prenumele la naştere: Dorel), n. 10 dec. 1945, Grindu, jud. Ialomiţa. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Ilie Cristea, subofiţer de jandarmi, apoi funcţionar, şi al Claudiei (n. Buzinovski). Şcoala elementară la Jugureni (1952-1959); Şcoala medie mixtă din Găeşti (1959-1963); studii întrerupte la Institutul Pedagogic din Câmpulung (1963), apoi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1965-1970). Prof. de franceză-română la Institutul Special de Reeducare a minorilor, Găeşti (1970-1974); prof. la Liceul industrial nr. 1 (1974-1990) şi la Liceul „Vladimir Streinu” din acelaşi oraş (din 1990). Colab. la *România literară, Argeş, Luceafărul, Tomis, Tribuna, Contrapunct* etc. Din 2000, conduce rev. lunară de cultură *Litere,* cu redacţia la Găeşti şi Târgovişte. Debutează în *Argeş* cu poezia *Cântec de nuntă,* semnată Dorel Cristea (1968). În aceeaşi rev. publică ciclul de poezii *Copacul îngândurat* (1972), sub numele George Buzinovski. Debut editorial cu vol. de versuri *Astru natal* (1976), semnat Tudor Cristea. Alte culegeri lirice: *Ţintă vie* (1979), *Tablou cotidian* (1983), *Conturul speranţei* (1987), *Alter ego* (2001). Autor al unui roman (*Porţile verii,* 1989) şi al vol. de eseuri (*Partea şi întregul,* 1999). Ed. critică din E. Jebeleanu (*Poezii,* 1990). Premiul SLAST pentru critică literară (1984).

OPERA: *Astru natal,* versuri, Bucureşti, 1976; *Ţintă vie,* versuri, Bucureşti, 1979; *Tablou cotidian,* versuri, Bucureşti, 1983; *Conturul speranţei,* versuri, Bucureşti, 1987; *Porţile verii,* roman, Bucureşti, 1989; *Partea şi întregul,* eseuri critice, Târgovişte, 1999; *Alter ego,* versuri, Târgovişte, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 12, 1977; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1977; Alex. Ştefănescu, în *Scânteia tineretului,* nr. 8677, 1980; Al. Piru, *Debuturi,* 1981; V. Atanasiu, în *SLAST,* nr. 19, 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 12, 1988; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 31, 1989; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 51, 1989; Şt. I. Ghilimescu, *Figuri ale romanului,* 1997; Mariana Ionescu, în *Universul cărţii,* nr. 4-5, 2001; G. Geacăr, în *Litere,* nr. 6, 2001; Simona-Graţia Dima, în *Universul cărţii,* nr. 5-6, 2002. **(A. S.)**

CRISTEA Valeriu, n. 15 ian. 1937, Arad – m. 22 mart. 1999, Bucureşti. Critic literar. Fiul lui Petru Cristea, funcţionar la Poştă, şi al Nadejdei (n. Gheorghiev). Clasele primare, începute la Galaţi, le continuă la Cluj, la Şcoala de aplicaţie. Urmează Liceul „George Bariţiu” din acelaşi oraş, apoi se înscrie la Facultatea de Mecanică (1954), pe care o abandonează după nici un an, pentru Facultatea de Filologie (în 1956 se transferă la Bucureşti). În 1959 este exmatriculat într-o şedinţă publică de mascare, lucrează (1960) pe şantier ca muncitor necalificat şi obţine licenţa în 1962. Prof. la Gruiu, jud. Ilfov (1963-1964), redactor la *Gazeta literară* (1964-1968), apoi la *România literară* (1968-1990). Redactor-şef la *Caiete critice* (1990-1998). Face parte din comitetul director al rev. *Literatorul,* de la înfiinţarea acesteia (1991). Debut în *Gazeta literară* (1962). Debut editorial cu vol. *Interpretări critice* (1970). Colaborează la *România literară, Argeş* şi *Cronica*. Activitatea foiletonistică este dublată de studii şi eseuri: *Tânărul Dostoievski* (1971), *Pe urmele lui Don Quijote* (1974), *Introducere în opera lui Ion Neculce* (1974), *Domeniul criticii* (1975), *Alianţe literare* (1977), *Spaţiul în literatură* (1979), *Dicţionarul personajelor lui Dostoievski* (1983), *Modestie şi orgoliu* (1984), *Fereastra criticului* (1987), *Despre Creangă* (1989), *A scrie, a citi* (1992), *Dicţionarul personajelor lui Creangă,* I (1996; ed. completă, 1999). Cercetările sale se bucură de toate libertăţile foiletonismului, farmecul lor de lectură fiind susţinut de inteligenţa interpretării şi a formulării critice. Excelente pagini memorialistice în *După amiaza de sâmbătă* (1988)

şi *Bagaje pentru paradis* (1997). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1974); Premiul Uniunii Scriitorilor (1979; 1983). Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. Române (1989).

OPERA: *Interpretări critice*, Bucureşti, 1970; *Tânărul Dostoievski*, Bucureşti, 1971; *Pe urmele lui Don Quijote*, Bucureşti, 1974; *Introducere în opera lui Ion Neculce*, Bucureşti, 1974; *Domeniul criticii*, Bucureşti, 1975; *Alianţe literare*, Bucureşti, 1977; *Spaţiul în literatură*, Bucureşti, 1979 (ed. II, îngrijită de Doina Cristea, cu o pref. de G. Dimisianu, 2003); *Dicţionarul personajelor lui Dostoievski*, I-II, Bucureşti, 1983-1995; *Modestie şi orgoliu*, Bucureşti, 1984; *Fereastra criticului*, Bucureşti, 1987; *După amiaza de sâmbătă*, Bucureşti, 1988; *Despre Creangă*, Bucureşti, 1989 (ed. II, 1994); *A scrie, a citi*, Cluj-Napoca, 1992; *Tânărul Dostoievski,* Bucureşti, 1993; *Dicţionarul personajelor lui Creangă.* I. *Columna amintirilor,* Bucureşti, 1996; *Bagaje pentru paradis*, Bucureşti, 1997; *Dicţionarul personajelor lui Creangă*, Bucureşti, 1999 (ed. completă, asimilând şi materia vol. din 1996).

REFERINŢE CRITICE: C. Stănescu, *Poeţi şi critici*, 1972; L. Petrescu, *Scriitori români şi străini*, 1973; E. Simion, *Scriitori...*I; M. Niţescu, *Repere critice*, 1974; G. Dimisianu, *Valori actuale*, 1974; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă*, 1976; Al. Călinescu, *Perspective critice*, 1978; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, 1979; M. Zaciu, *Lancea lui Achile*, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; M. Mincu, în *Amfiteatru*, nr. 3, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; G. Dimisianu, *Lecturi libere*, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate*, 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii*, 1983; L. Raicu, *Fragmente...*; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 12, 1987; idem, *ibidem*, nr. 43, 1988; I. Pop, în *Steaua*, nr. 12, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; I. Holban, *Literatura subiectivă*, I, 1989; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 39, 1990; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 8, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 47, 1995; idem, *ibidem*, nr. 7, 1996; idem, *ibidem*, nr. 2, 1997; G. Dimisianu, *ibidem*, nr. 49, 1997; E. Simion, în *Caiete critice,* nr. 4, 1999; N. Bârna, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 2000; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 510, 2000; C. Olăreanu, *ibidem,* nr. 511, 2000; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 14, 2001; idem, *ibidem,* nr. 4, 2002; I. Bălu, în *Contemporanul,* nr. 18-19, 2002. **(A. S.)**

CRISTEA-ENACHE Daniel, n. 19 mart. 1974, Bucureşti. Eseist şi critic literar. Fiul lui Titu-Marius Enache, economist, şi al Anei-Luminiţa (n. Gheţu), meteorolog. Părinţii adoptivi, Valeriu Cristea, critic literar, şi Adriana-Doina (n. Enache), prof. Studii elementare (1980-1988) şi liceale la Bucureşti (1989-1992). Licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti, secţia română-engleză (1992-1996). Masterat în literatura română modernă şi contemporană (1996-1997). Corector la *Contemporanul* (1994-1996); redactor la rev. *Caiete critice* (1996-1999); asistent de cercetare la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" (1997-2002); secretar general de redacţie (1999-2003) şi director (din 2003) la Editura Fundaţiei Culturale Române (devenită Institutul Cultural Român); din 2000, asistent la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, Catedra de literatură română; redactor asociat la *Adevărul literar şi artistic* (din 2003). Colab. la *Viaţa Românească, Contemporanul, România literară, Caiete critice, Apostrof, Vatra, Luceafărul* etc. A colaborat la *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2001), *Dicţionarul scriitorilor români* (vol. IV, 2002) şi *Literatura română. Dicţionar de opere* (2003). Debutează în *Contemporanul* (1995). Debut editorial cu vol. de critică şi istorie literară *Concert de deschidere* (2001). Convorbiri cu Ileana Mălăncioiu în *Recursul la memorie* (2003). Pref. la vol. de V. Bardan, Erica Jong, G. V. Stoenescu, Ileana Mălăncioiu, Gabriela Matei, Geo Dumitrescu şi P. Sălcudeanu. A publicat, în colab. cu E. Moangă, antologia *Tudor Vianu în conştiinţa criticii* (1997). Câştigător al concursului de eseuri *Anul 2000 – Aniversarea a 500 de ani de la descoperirea Braziliei* (eseul a fost publicat în vol. *Prezenţa României în istoria Braziliei,* 2002). Premiul de debut al *României literare* (2002); Premiul Uniunii

Scriitorilor (2002); Premiul „Titu Maiorescu” al Acad. Române (2003).

OPERA: *Concert de deschidere,* pref. de C. Stănescu, Bucureşti, 2001; Ileana Mălăncioiu, *Recursul la memorie.* Convorbiri cu ~, Iaşi, 2003.

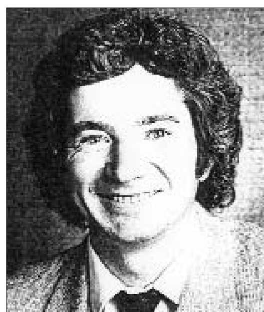
REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, în *Ramuri,* nr. 4; 5-6, 2002; M. Iorgulescu, în *22*, nr. 16, 2002; Irina Petraş, în *Apostrof,* nr. 6, 2002; M. Mincu, în *Ziua literară,* nr. 27, 2002; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2002; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 11-12, 2002; E. Simion, în *Caiete critice,* nr. 1-2, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 697, 2003. **(A. S.)**

CRISTESCU Maria Luiza, n. 19 iul. 1943, Bucureşti – m. 14 iun. 2002, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Constantin Cristescu, meseriaş, şi a Mariei (n. Găvrilaş). Studii medii la Liceul „Gheorghe Lazăr” (1957-1961); Facultatea de Filologie, secţia română-spaniolă, a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1966). Redactor la *Scânteia* (1966), apoi la *Amfiteatru* (1966-1969), unde îi apar primele proze. Debut editorial cu romanul *Capriciu la plecarea fratelui iubit* (1967). Alte romane: *Dulce Brigitte* (1969), *Nu ucideţi femeile* (1970), *Aşteptare* (1973), *Tutun de Macedonia* (1976), *Figuranţii* (1979), *Vacanţa* (1981), *Necuviinţa* (1984), *Privilegiu* (1987), *Iadul meschin* (1996). A publicat vol. de povestiri *Castelul vrăjitoarelor* (1973) şi *Îngeri maculaţi* (1990), un eseu despre Hortensia Papadat-Bengescu (1976) şi altul despre *Politici ale romanului românesc contemporan* (2003). Colab. la *România literară, Luceafărul, Steaua, Convorbiri literare, Vatra, Viaţa Românească* etc. cu proză, eseuri, interviuri, recenzii, art. Scrie o literatură care, fără să-şi refuze experimentul în planul compoziţiei şi al tratării personajului, se înscrie în ceea ce numim îndeobşte proza de analiză, cu accent evident pe problematizare şi pe relevarea crizelor de conştiinţă.

OPERA: *Capriciu la plecarea fratelui iubit,* Bucureşti, 1967; *Dulce Brigitte,* Bucureşti, 1969; *Nu ucideţi femeile,* Bucureşti, 1970; *Aşteptare,* Bucureşti, 1973; *Castelul vrăjitoarelor.* Nuvele medievale, Bucureşti, 1973; *Tutun de Macedonia,* Bucureşti, 1976; *Hortensia Papadat-Bengescu.* Portret de romancier, Bucureşti, 1976; *Roman din dragoste,* Bucureşti, 1977; *Figuranţii,* Bucureşti, 1979; *Vacanţa,* Bucureşti, 1981; *Necuviinţa,* Bucureşti, 1984; *Privilegiu,* Bucureşti, 1987; *Îngeri maculaţi,* proză scurtă, Bucureşti, 1990; *Iadul meschin,* roman, Bucuresti, 1996; *Prinţesele,* proză scurtă, Bucureşti, 1999; *Ascuţit ca tandreţea,* Bucureşti, 2000; *Politici ale romanului românesc contemporan,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1972; V. Ardeleanu, *Opinii*, 1975; N. Ciobanu, *Incursiuni critice,* 1975; V. Cristea, *Domeniul criticii,* 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori*...; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 44, 1979; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 8, 1982; E. Simion, în *România literară,* nr. 10, 1982; C. Crişan, în *Steaua,* nr. 7, 1983; M. Stănescu, în *Flacăra,* nr. 17, 1983; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe,* 1984; N. Manea, *Pe contur,* 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; D. Cristea, în *România literară,* nr. 7, 1985; E. Simion, în *Flacăra,* nr. 8, 1985; I. Holban, în *Cronica,* nr. 10, 1985; I. Urcan, în *Tribuna,* nr. 25, 1986; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; E. Simion, în *România literară,* nr. 18, 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; I. Holban, în *România literară,* nr. 13, 1988; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 43, 1988; I. Holban, în *Cronica,* nr. 27, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 19, 1990; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 44, 1997; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 15, 1998; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 13, 2001; M. R. Mocanu, *ibidem,* nr. 20, 2001; L. Grăsoiu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2002; M. V. Chivu, în *România literară,* nr. 37, 2002. **(I. Md.)**

CRISTIAN Flaviu, n. 25 iun. 1951, Cluj – m. 29 apr. 1999, San Diego, California (Statele Unite). Poet. Urmează şcoala elementară germană şi Liceul „Nicolae Bălcescu”, apoi un an (1971) la Facultatea de Matematică a Univ. din Cluj. În 1971 câştigă prin concurs o bursă pentru studiul informaticii la Grenoble, în Franţa, unde absolvă Institutul Politehnic, în 1976.

Între 1976 şi 1979 este cercetător asociat al Univ. din Grenoble, Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică; la aceeaşi Univ. îşi susţine doctoratul (1979), după care va lucra în Anglia, cercetător asociat la University of Newcastle upon Tyne (1979-1982), în domeniul sistemelor de calculatoare fiabile. În 1982 compania International Business Machines (IBM) îi oferă un post de crcetător la San Diego, California (rămâne aici până în iunie 1991). Participă la elaborarea mai multor sisteme fiabile de mare importanţă, cum ar fi sistemul de control al traficului aerian din Statele Unite, Anglia şi China. În 1988, corporaţia IBM îi acordă cea mai preţioasă distincţie pentru contribuţii remarcabile în acest domeniu de activitate: IBM Oustanding Technical Achivement Award. Susţine conferinţe şi predă cursuri în Europa, America de Nord, America Latină, Orientul Mijlociu şi Orientul Îndepărtat. După prima călătorie în Japonia (1980) va fi puternic influenţat de religia buddhismului zen ca eliberare de suferinţă. Din 1991, prof. la University of California din San Diego. După diagnosticarea cu cancer metastatic în 1994, perspectiva morţii îi reînnoieşte interesul pentru filosofia orientală şi poezie ca terapii ce pot duce la stări de linişte interioară şi acceptare cu seninătate a sfârşitului inevitabil. Debutează cu versuri în *Tribuna* (1971). Începând cu 1995 a publicat cicluri de poezii în *Luceafărul* (cu o prezentare de Ana Blandiana), *Vatra* şi *Familia*. Debut editorial cu vol. *52 de poeme* (1996). În 1998 a fost ales membru al Intitutului de Ingineri, Electricieni şi Electronişti (IEEE) din Statele Unite, cea mai prestigioasă organizaţie de acest fel, pentru „contribuţii fundamentale la teoria şi practica sistemelor fiabile". În acelaşi an publică ultimul vol. de poeme, *La răscruce de drumuri* (1998). Peste puţin timp, valul vieţii se va sparge „de lumina lichidă a soarelui": poetul nu va mai pune nici întrebări şi nu va mai da nici răspunsuri.

OPERA: *52 de poeme*, Bucureşti, 1996; *La răscruce de drumuri*, poeme, Leucadia, California, 1998; *La răscruce de drumuri*, poeme, cu două introduceri: *Moartea de drept dialectic* de Ion Mureşan şi *Etica seninătăţii* de Al. Cistelecan, Târgu-Mureş, 1999 (vol. mai cuprinde *Ultimul interviu* realizat de Letiţia Guran, şi *Flaviu Cristian par lui-même*).

REFERINŢE CRITICE: Ana Blandiana, în *Luceafărul*, nr. 33, 1995; Ion Mureşan, în *Vatra,* nr. 1, 1998; Letiţia Guran, *ibidem* (interviu); ***, în *România literară*, nr. 11, 1998; Miron Costin, Nicolae Constantinescu, în *Meridianul românesc* (Anaheim, California, Statele Unite), nr. 111, 1999; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

CRISTOFOR Ion (numele la naştere: Ioan Cristofor Filipaş), n. 22 apr. 1952, com. Geaca, jud. Cluj. Poet. Fiul lui Aurel Filipaş şi al Rozaliei (n. Trif), agricultori. A absolvit Liceul industrial energetic (1972) şi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj-Napoca (1976). Electromecanic la întreprinderea Electromontaj din Cluj (1972-1973); redactor al rev. *Echinox* (1974-1976); prof. de lb. franceză în com. Chiuieşti, jud. Cluj (1976-1977); librar, funcţionar la Centrul de Librării Cluj-Napoca (1977-1987); redactor la rev. *Tribuna* (1987-2002); director al Editurii Mesagerul (1997-1998) şi şef serviciu (din 1999) la Primăria Municipiului Cluj-Napoca. Redactor asociat la rev. *Bucovina literară* (1998-1999). Secretar de redacţie la *Cetatea culturală* (1999). Debuteză în *Familia,* cu poezia *Pace* (1970). Publică poezie, art. critice şi trad. în *Tribuna, Steaua, Echinox, Familia, Vatra, Ateneu, Convorbiri literare, Cronica, Ramuri, România literară, Jurnalul literar, Literatorul, Apostrof* etc. Debut editorial cu vol. de versuri *În odăile fulgerului* (1982). Următoarele vol. (*Cina pe mare,* 1988; *Marsyas,* 2001) impun un poet reflexiv şi grav, atent la rafinamentul expresiei. A mai publicat un studiu monografic despre *Aron Cotruş, exilatul* (1999), trei culegeri de eseuri (*Scriitori belgieni,* 2000; *Scriitori din Ţara Sfântă,* I-II, 2000-2002) şi interviuri (*Seneffe sau vocaţia dialogului,* 2000). A colaborat la *Dicţionarul scriitorilor români,* I-IV (1995-2002). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Aron Cotruş între revoltă şi rugăciune* (2001). Bursier al Centrului de perfecţionare a jurnaliştilor,

Paris (1990), al Centrului european de trad. literară din Seneffe, Belgia (1995; 1996; 1998) şi al Centrului internaţional de studierea teatrului de la Villeneuve-lez-Avignon, Franţa (2002). Bursă de manager în domeniul culturii, Danemarca (2001). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1999; 2000; 2001). A tradus din T. Arima, A. Jadot, P. Emond, Ph. Jones, L. Wouters ş.a.

OPERA: *În odăile fulgerului,* Cluj-Napoca, 1982; *Cina pe mare,* Cluj-Napoca, 1988; *Aron Cotruş, exilatul,* Cluj-Napoca, 1999; *Scriitori belgieni,* eseuri, Cluj-Napoca, 2000; *Scriitori din Ţara Sfântă,* I-II, eseuri, Cluj-Napoca, 2000-2002; *Seneffe sau vocaţia dialogului,* interviuri, Cluj-Napoca, 2000; *Marsyas,* versuri, Cluj-Napoca, 2001. Traduceri: Tahashi Arima, *Umbra lui Ulise,* Cluj-Napoca, 1996; A. Petre, *Izbitura luminii/Le heurt de la lumière,* ed. bilingvă, Cluj-Napoca, 1998; A. Jadot, *Kechup, maioneză, muştar,* Berlin, 1998; P. Emond, *Iubiri imposibile,* Bucureşti, 1999; Ph. Jones, *Fragmente de cer,* Cluj-Napoca, 2000; *Lecţia tenebrelor.* Poeţi belgieni de lb. franceză, Timişoara, 2000; Liliane Wouters, *Jurnalul scribului,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Steinhardt, în *Orizont,* nr. 39, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 39, 1982; Şt. Borbély, în *Vatra,* nr. 4, 1983; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* 1984; C. Moraru, în *Steaua,* nr. 9, 1984; M. Mincu, în *România literară,* nr. 26, 1987; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 10, 1988; I. Pop, în *Steaua,* nr. 11, 1988; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 42, 1988; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1989; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 1, 1989; N. Oprea, în *Argeş,* nr. 10, 1989; E. Simion, în *România literară,* nr. 8, 1990; N. Steinhardt, *ibidem,* nr. 10, 1990; Şt. Borbély, *Xenograme,* 1997; I. Pop, *Pagini transparente,* 1998; M. Mincu, *Poezia română actuală,* 1998; I. Mureşan, în *Ziarul de Cluj,* nr. 293, 1999; A. Popescu, în *Contrapunct,* nr. 3-4, 1999; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 11-12, 2001; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2002; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002; Irina Petraş, *Feminitatea limbii române,* 2002. **(A. S.)**

CRISTOIU Ion, n. 16 nov. 1948, com. Boloteşti, jud. Vrancea. Fiu de agricultori. Absolvent al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Cluj (1971), unde rămâne un an asistent, pentru a pleca apoi la Bucureşti, ca un predestinat al posturilor de conducere: redactor-şef adjunct la *Viaţa studenţească* şi *Scânteia tineretului* (1973-1987), redactor-şef al rev. *Teatru* (din 1987), *Zig-Zag* (1990), *Magazin Expres* (1990), director la *Cotidianul* (din 1998). Debut ocazional în publicistica estudiantină din capitală; ulterior, prezenţe mai consistente în *Echinox* (1970), al cărui redactor-şef adjunct este (1971-1972), şi *Luceafărul* (1971). Incomod prudent, lansează în *Viaţa studenţească* şi în *Suplimentul literar al „Scânteii tineretului”,* pe care l-a întemeiat şi condus (din 1982), o spectaculoasă lectură a literaturii noastre proletcultiste, sub titlul *Propuneri pentru o posibilă istorie a literaturii române contemporane,* unică pe ansamblul ei, dar semnificativă şi pentru oscilarea (între insurgenţă şi obedienţă) a unui ideolog pragmatic, înclinat mai degrabă către gruparea tradiţionaliştilor reuniţi în jurul lui Eugen Barbu, decât înspre aceea a contestatarilor de la *România literară.* A îngrijit ed. din Camil Petrescu (*Rapid Constantinopol – Bioram,* 1974; *Versuri. Nuvele,* 1985) şi din Marin Preda (*Scrieri din tinereţe,* 1987). Debut în descendenţa lui Marin Preda cu *Personaje de rezervă* (1985). A publicat în continuare vol. de critică *Lumea literaturii,* mai degrabă echilibrat decât subtil, proză scurtă care consacră un narator preponderent ironic, înclinat spre parabolă (în limitele timpului), fin cultivator al unor predispoziţii bonome, jucăuşe (*Povestitorii,* 1988; *Punct şi de la capăt,* 1991), pamflete politice (*Singur împotriva tuturor,* 1999) şi eseuri (*Un pesimist la sfârşit de mileniu,* 1999).

OPERA: *Personaje de rezervă,* Bucureşti, 1985; *Lumea literaturii,* Bucureşti. 1986: *Povestitorii,* Bucureşti, 1988; *Punct şi de la capăt,* Bucureşti, 1991; *Veselia generală,* Bucureşti, 1992; *Lumea văzută de un român rupt în fund,* Bucureşti, 1996; *Singur împotriva tuturor: pamflete politice 1990-1999,* Bucureşti, 1999; *Un pesimist la sfârşit de secol,* eseuri, Bucureşti, 1999.

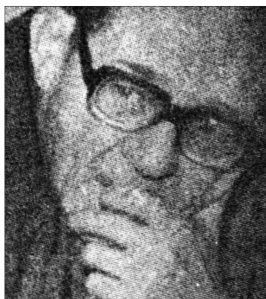
REFERINŢE CRITICE: M. Mincu, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1985; Alex. Ştefănescu, în *Flacăra,* nr. 17, 1985; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 18, 1985; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 3, 1986; Gh. Grigurcu, în *Steaua,* nr. 9, 1986; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 21, 1986; I. Buduca, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1988; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 11, 1988; N. Rotaru, în *Argeş,* nr. 6, 1988; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 45, 1991; I. Holban, în *Cronica,* nr. 27, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 43, 1993; C. Iftimie, *Cu Ion Cristoiu prin infernul contemporan,* 1993; T. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 45, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 48, 1996; idem, *ibidem,* nr. 13-14, 1999; idem, *ibidem,* nr. 44, 2003. **(Şt. B.)**

CRIŞAN Constantin, n. 21 nov. 1939, Târgu Neamţ – m. 29 oct. 1996, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Aurel Crişan, inginer geometru, şi al Ecaterinei (n. Rogin). Liceul „Petru Rareş" din Piatra-Neamţ (bacalaureatul în 1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1960). Debutează în *Limbă şi literatură* cu studiul *Contribuţii la cunoaşterea limbii şi stilului lui Tudor Arghezi* (1961). Prof. la Urziceni (1960-1963); corespondent la Institutul Român pentru Relaţii Culturale cu Străinătatea (1964-1967); redactor la Radiodifuziune; şef al redacţiei literare a Televiziunii (1967-1970); redactor la *Revue Roumaine.* Dr. în filologie cu teza *Preliminarii la o sociologie a literaturii comparate* (1974). Preocupări de poetică şi de sociologie a literaturii, în vol. *Ieşirea din metaforă* (1972), *Eseu despre personalitate* (1972), *Confesiuni esenţiale* (1977), *Nostalgia comunicării* (1978), *Conversaţii de bunăvoinţă* (1980), *Sociologie şi bioestetică* (1987), *Repere pentru o sociofenomenologie a valorii literare* (1989). Este autorul unui jurnal de călătorie, *Memorial invers* (1976). A tradus, singur sau în colab., lucrări de R. Escarpit, Victor Sivetidis, Jean Coutsocheras, Eugen Cizek, Ahille Emilianides şi Mircea Dinescu (în lb. franceză). A îngrijit şi prefaţat ed. din Al. Claudian, Urmuz. Colaborează la *Steaua, România literară, Tribuna, Contemporanul, Viaţa Românească,* precum şi la reviste de poetică şi stilistică din străinătate.

OPERA: *Literatura română în lume.* Eseu asupra biografiei externe a literaturii române, în colab. cu V. Crăciun, cuvânt înainte de P. de Boisdeffre, Bucureşti, 1969; *Ieşirea din metaforă,* Bucureşti, 1972; *Eseu despre personalitate,* Bucureşti, 1972; *Memorial invers,* Bucureşti, 1976; *Confesiuni esenţiale.* Eseuri de sociologie a literaturii, Bucureşti, 1977; *Nostalgia comunicării.* Eseuri de sociologie a literaturii, Cluj-Napoca, 1978; *Conversaţii de bunăvoinţă.* Eseu despre adevăruri uitate, Bucureşti, 1980; *Sociologie şi bioestetică,* Bucureşti, 1987; *Repere pentru o sociofenomenologie a valorii literare,* Bucureşti, 1989; *Eseu despre moartea viguroasă: 13 epistole către Dumnezeu,* Bucureşti, 1996; *Eminescu versus Dumnezeu sau Blestemul în genunchi. Incercare asupra sintaxei logice,* Bucureşti, 1999. Traduceri: R. Escarpit şi colectiv, *Literar şi social.* Elemente pentru o sociologie a literaturii, pref. de ~, Bucureşti, 1974; V. Sivetidis, *Dumneavoastră, Românie,* versuri, în colab. cu Georgeta Caba şi M. Ciobanu, Bucureşti, 1975; R. Escarpit, *De la sociologia literaturii la teoria comunicării.* Studii şi eseuri, cuvânt înainte al autorului, antologie, studiu introductiv, note, revizia textelor, tabel cronologic şi glosar terminologic de ~, Bucureşti, 1980; J. Coutsocheras, *Cu aripa şi tridentul*, în colab. cu A. Rados, cuvânt înainte al autorului, pref. de R. Munteanu, Bucureşti, 1980; A. Emilianides, *Povestiri cipriote*, în colab. cu Sanda Chiose-Crişan, cuvânt înainte de V. Cândea, studiu introductiv de ~, Iaşi, 1982; M. Dinescu, *À votre disposition,* traduit et adapté en français par Marc Rombaut et ~, avec une préface de R. Munteanu, Bucarest, 1982; E. Cizek, *Secvenţă romană.* Mijlocul secolului I al erei noastre, în colab. cu Sanda Chiose-Crişan, pref. de E. Condurachi, Bucureşti, 1986.

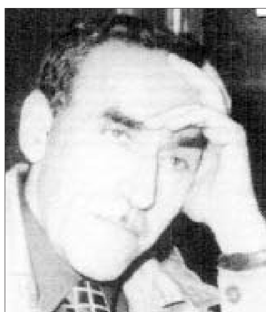
REFERINŢE CRITICE: Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 40, 1977; M. Coman, în *Luceafărul* nr. 19, 1978; M. Scarlat, în *România literară,* nr. 37, 1978; Elena Tacciu, în *Steaua,* nr. 10, 1980; Al. Dobrescu, *Foiletoane,* II, 1982; D. Flămând, în *Viaţa studenţească,* nr. 23, 1985; T. Tihan, *Apropierea...*; V. Versescu, în *Ateneu,* nr. 10-12, 1990; G. Chirilă, în *Literatorul,* nr. 46, 1996; C. Constantin, în *Ateneu,* nr. 1, 1997; L. Stroe, *ibidem,* nr. 7, 1997; A. T. Dimitrescu, în *Contemporanul,* nr. 13, 1998. **(I. R.)**

CRIŞAN Nicolae (prenumele la naştere: Ioan Niculae), n. 10 oct. 1923, Târgu Mureş – m. 13 iun. 1999, Bucureşti. Prozator şi sculptor. Fiul lui Nicolae Crişan, militar, şi al Anei (n. Comes). Liceul început la Târgu Mureş şi terminat la Timişoara (1943); între 1943 şi 1946 urmează o şcoală de arte decorative, la Timişoara, şi Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu" din Bucureşti (absolvit în 1952). Autor al unei monografii-album despre *Romul Ladea* (1968). Angajat, cu întreruperi, ca funcţionar la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste şi, din 1973, la casele de filme, apoi la Centrala România Film. Debutează în *Viaţa Românească* (1960). Colab. la *Contemporanul, România literară, Luceafărul* etc. Autor al romanelor *Caietele cunoscuţilor mei* (1964), *Noaptea aşteptărilor* (1966), *Voievozi fără morminte* (1979; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti), *Ţiganii, mit şi realitate* (1999) şi al vol. de povestiri *Aventuri în deltă* (1976).

OPERA: *Caietele cunoscuţilor mei,* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1971); *Noaptea aşteptărilor,* Bucureşti, 1966; *Aventuri în deltă,* Bucureşti, 1976; *Voievozi fără morminte,* Bucureşti, 1979; *Ţiganii, mit şi realitate,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *Gazeta literară,* nr. 5, 1965; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 11, 1979; V. Chifor, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1980; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 9, 2003. **(A. C.)**

CROHMĂLNICEANU Ov. S. (pseud. lui Moise Cahn), n. 16 aug. 1921, Galaţi – m. 28 apr. 2000, Berlin. Critic şi istoric literar, prozator. Fiul lui Lazăr Cahn şi al Estherei (n. Leibovici), funcţionari. Urmează şcoala primară şi Liceul „V. Alecsandri" la Galaţi (1931–1939); studii la Politehnica din Bucureşti (1939–1940), întrerupte; după 1944, reia cursurile, obţinând diploma de inginer constructor (1947). Debut publicistic în *Ecoul*, cu un medalion critic dedicat lui Vachel Lindsay (1944). Redactor la *Contemporanul* (1947–1951), la Editura Didactică şi Pedagogică (1951–1953), la *Viaţa Românească* (1953–1962; redactor-şef între 1956 şi 1962); redactor-şef adjunct la *Gazeta literară* (1963–1966); prof. la Facultatea de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti până la pensionare. Între 1944 şi 1965, colaborează cu recenzii, eseuri comentarii de actualitate la *Lumea, Orizont, Contemporanul, Viaţa Românească, Gazeta literară, Luceafărul* etc. O parte din cronicile publicate acum este adunată în vol. *Cronici şi articole* (1953) şi *Cronici literare* (1957). Sunt de semnalat, de asemenea, şi două încercări teoretice de mici dimensiuni: *Despre originalitate* (1955) şi *Pentru realismul socialist* (1960). Specialist în literatura română din perioada interbelică, **C.** a avut o contribuţie majoră la rezolvarea pozitivă a unor probleme ale moştenirii literare, prin monografiile consacrate lui Liviu Rebreanu (1954), Tudor Arghezi (1960), Lucian Blaga (1963) şi pe această linie şi cursul său de *Istoria literaturii române între cele două războaie mondiale* (1964). După 1965, **C.** se dedică, pentru o vreme, aproape în exclusivitate, studiilor de istorie literară prin *Literatura română între cele două războaie mondiale* (I-III, 1967-1975) şi *Literatura română şi expresionismul* (1971; Premiul Uniunii Scriitorilor). Sub raportul concepţiei critice, **C.** a evoluat în direcţia unui pluralism al metodelor, ilustrativ în acest sens fiind îndeosebi vol. *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură* (1984). În deceniul al nouălea, criticul îşi leagă numele de afirmarea unei noi generaţii de prozatori („optzeciştii"), ale cărei începuturi le patronează în cadrul cenaclului studenţesc Junimea şi în numele căreia poartă o susţinută campanie, prin cronici şi comentarii critice, multe din ele adunate ulterior în vol. *Al doilea suflu* (1989). O altă culegere de cronici şi comentarii de actualitate, *Pâinea noastră cea de toate zilele* (1981), este răsplătită cu Premiul Uniunii Scriitorilor. Tot în deceniul al nouălea, **C.** îşi face debutul ca prozator, cu vol. de povestiri SF, *Istorii insolite* (1980; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti), urmat, la scurtă vreme, de o nouă culegere, *Alte istorii insolite* (1986). După 1990 publică un vol. de *Amintiri deghizate* (1994) şi altul despre *Cercul*

literar de la Sibiu şi influenţa catalitică a culturii germane (2000; în colab.). În încercările lui literare, **C.** pleacă de la convingerea că „specificul literaturii ştiinţifico-fantastice rezidă într-o logizare sistematică a imaginaţiei”. A alcătuit şi tradus, în colab. cu Ion Caraion, *Antologia poezei franceze de la Rimbaud până azi* (I-III, 1974–1976). În ciuda rolului pe care l-a avut în promovarea realismului socialist, **C.** rămâne unul dintre cei mai importanţi critici români de după război.

OPERA: *Cronici şi articole*, Bucureşti, 1953; *Liviu Rebreanu*, Bucureşti, 1954; *Despre originalitate*, Bucureşti, 1955; *Cronici literar*e. 1954-1956, Bucureşti, 1957; *Pentru realismul socialist*, Bucureşti, 1960; *Tudor Arghezi*, Bucureşti, 1960; *Lucian Blaga*, Bucureşti, 1963; *Curs de istoria literaturii române între cele două războaie mondiale (1920–1944),* I, Bucureşti, 1964; *Literatura română între cele două războaie mondiale*, I-III, Bucureşti, 1967–1975 (altă ed., I-II, 2003); *Antologia poeziei franceze de la Rimbaud până azi*, I-III, în colab. cu I. Caraion, Bucureşti, 1974–1976; *Literatura română şi expresionismul*, Bucureşti, 1971 (ed. II, 1978; ed. III, 2002); *Istorii insolite*, Bucureşti, 1980; *Pâinea noastră cea de toate zilele*, Bucureşti, 1981; *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură*, Bucureşti, 1984; *Alte istorii insolite*, Bucureşti, 1986; *Al doilea suflu*, Bucureşti, 1989; *Amintiri deghizate*, Bucureşti, 1994; *Un om pentru toate dialogurile,* Bucureşti, 2000; *Cercul literar de la Sibiu şi influenţa catalitică a culturii germane,* Bucureşti, 2000 (în colab. cu Heitmann Klaus); *Evreii în mişcarea de avangardă românească,* ed. şi pref. de Geo Şerban, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 50, 1971; V. Cristea, în *Argeş*, nr. 12, 1971; Al. Piru, în *România literară*, nr. 41, 1971; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 50, 1971; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 43, 1971; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 18, 1975; V. Cristea, *Domeniul Criticii*, 1975; M. Zamfir, în *Luceafărul*, nr. 51, 1975; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, II, 1979; Gh. Grigurcu, *Critici...*; E. Simion, în *Ramuri*, nr. 12, 1980; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 37, 1980; L. Raicu, în *România literară*, nr. 33, 1981; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 30, 1982; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu*, 1982; Dana Dumitriu, în *Viaţa Românească*, nr. 2, 1983; L. Raicu, *Fragmente...*; E. Simion, *Scriitori...*, III; P. Marcea, *Atitudini critice*, 1985; C. Vişan, *Semnături în contemporaneitate*, 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 17, 1987; Al. Piru, *Critici...*; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 29, 1989; Fl. Mihăilescu, în *Steaua*, nr. 6, 1995; I. B. Lefter, în *România literară*, nr. 32, 1996; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2000; M. Iorgulescu, în Dilema, nr. 378, 2000; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 517, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 28; 29, 2002; S. Damian, în *Contemporanul,* nr. 4, 2003; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 687, 2003; M. D. Gheorghiu, în *Observator cultural,* nr. 183, 2003. **(L. P.)**

CRUCEANU Ada D. (prenumele la naştere: Ada Mirela), n. 4 mai 1950, Sibiu. Eseistă şi traducătoare. Fiica lui Horaţiu Cruceanu, inginer agronom, şi a Letiţiei (n. Rău), educatoare. Studii elementare (1957-1965) şi liceale (1965-1969) la Sibiu. Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1969-1973). Dr. în filologie al Univ. de Vest din Timişoara cu teza *Feţele barocului. Barocul în literatura Banatului* (2001). Prof. la Socolari, jud. Caraş-Severin (1973-1975); bibliotecar-bibliograf la Bibl. Judeţeană „Paul Iorgovici” din Reşiţa (1975-1982); referent la Centrul judeţean Caraş-Severin de consevare şi valorificare a tradiţiei şi creaţiei populare (1982-1990); consilier la Inspectoratul pentru Cultură Caraş-Severin (1990-1996; 1999-2001); consilier la Casa de presă şi editură Media Star din Reşiţa (1996-1997); consilier-inspector la Consiliul Judeţean Caraş-Severin (1998-1999); director al Direcţiei pentru Cultură, Culte şi Patrimoniul Cultural Naţional al jud. Caraş-Severin; redactor al rev. *Reflex* din Reşiţa. Colab. la *Tribuna, Steaua, Familia, Contemporanul, Orizont, Convorbiri literare, Viaţa Românească* etc. Debutează în rev. Liceului nr. 3 din Sibiu, *Cibinium* (1968). Debut editorial cu un vol. despre *Radu Stanca – dramaturgul* (1992). Eseuri în *Porunca Fiului* (1997) şi *Capete de pod* (2001). A tradus din E. A. Robinson. Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1992; 2002).

OPERA: *Contribuţii la presa românească din Banat,* în colab., Reşiţa, 1979; *Radu Stanca – dramaturgul,* eseu, Timişoara, 1992; *Porunca Fiului,* eseu asupra prozei lui S. Titel, Timişoara, 1997; *Capete de pod,* eseuri, Timişoara, 2001. Traduceri: Gh. Costa, *Această iarbă a tainei/This Grass of Mistery,* tr. în lb. engleză, Timişoara, 1994; O. Doclin, *Climă temperat-continentală/Temperate Continental Climate,* trad. în lb. engleză, Timişoara, 1995; E. A. Robinson, *Tristram and Other Poems,* Timişoara, 1995; L. Alexiu, *Casa Faunului,* antologie de poezie, trad. în lb. engleză, Timişoara, 1995; *Timişoara. An Artistic. Monograph,* trad. în lb. engleză, în colab., Timişoara, 1999.

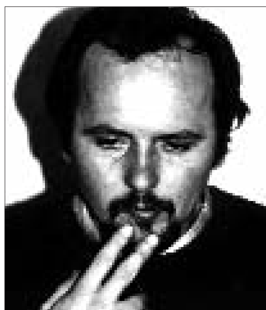
REFERINŢE CRITICE: A. D. Rachieru, în *Renaşterea bănăţeană,* nr. 813, 1992; Cornelia Ştefănescu, în *Jurnalul literar,* nr. 37-40, 1993; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 11, 1993; Al. Piru, în *Dimineaţa,* nr. 28, 1993; Mircea Popa, în *Literatorul,* nr. 9, 1994; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 7, 1998; V. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 5-6, 1999; Ludmila Rotăraş, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2001. **(A. S.)**

CRUCEANU Mihail, n. 13 dec. 1887, Iaşi – m. 7 iul. 1988, Bucureşti. Poet. Fiul lui Mihail Cruceanu, medic, şi al Ecaterinei (n. Petrovanu). Liceul la Ploieşti şi Piteşti, continuat apoi la Colegiul „Sf. Sava" (bacalaureatul în 1906) din Bucureşti, unde urmează şi univ., luându-şi licenţa în drept (1911) şi în litere şi filosofie (1913). Prof. la Alexandria, Craiova, Bucureşti etc. Debut cu versuri în *Revista literară* (1904). Frecventează Cenaclul Literatorul al lui Al. Macedonski, dar este mai ataşat de gruparea lui Ov. Densusianu de la *Viaţa nouă.* Debut editorial cu vol. *Spre cetatea zorilor* (1912). Între 1911 şi 1913, ia o serie de interviuri (în *Rampa*) lui Macedonski, Vlahuţă, Brătescu-Voineşti, D. Anghel, I. A. Bassarabescu, Ov. Densusianu, Mihail Dragomirescu ş.a. Colab. la *Farul, Viaţa nouă, Sărbătoarea eroilor, Versuri şi proză, Revista celorlalţi, Flacăra, Adevărul literar, Îndreptar, Românul, Zorile, Revista Fundaţiilor Regale, Luceafărul, Viaţa Românească, România literară* etc. În 1919 intră în mişcarea muncitorească şi devine membru al Partidului Comunist Român de la întemeierea acestuia, ocupând diferite funcţii în aparatul de conducere. Arestat şi închis în mai multe rânduri pentru activitate politică. După 1944, continuă să activeze pe tărâm social-politic. Prof. la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1950-1970); preşedinte al filialei bucureştene a Soc. de Ştiinţe Filologice. Poezia sa, de factură simbolistă, îl plasează între I. Minulescu şi G. Bacovia prin vol. *Altare nouă* (1915), *Fericirea celorlalţi* (1920), *Lauda vieţii* (1945), ultimul cu accente militantiste. Antologia *Versuri* (1968) restituie profilul unui poet integrat climatului şi expresiei începutului de veac XX. **C.** a încercat şi proză fantastică: *Povestiri pentru tine* (1924), remarcat de Perpessicius pentru stilul sigur şi accentul unui „lirism esenţial". Interesante evocări memorialistice în *De vorbă cu trecutul* (1973).

OPERA: *Spre cetatea zorilor,* Târgovişte, 1912; *Altare nouă,* Târgu Jiu, 1915; *Fericirea celorlalţi,* Craiova, 1920; *Povestiri pentru tine.* Schiţe şi nuvele fantastice, Bucureşti, 1924; *Lauda vieţii,* Bucureşti, 1945; *Poezii alese,* Bucureşti, 1957; *Versuri,* Bucureşti, 1968; *Al. Dobrogeanu-Gherea,* în colab. cu Fl. Tănăsescu, Bucureşti, 1971; *Pălării şi capete,* Bucureşti, 1972; *De vorbă cu trecutul,* Bucureşti, 1973; *Poeme alese,* Craiova, 1974; *Poeme,* Bucureşti, 1985; *Lauda vieţii,* ed. de F. Firan, Craiova, 1987; *Scrieri în proză,* ed. de C. Mohanu, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* II; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; M. Matei, în *Ramuri,* nr. 2, 1971; G. Muntean, în *România literară,* nr. 51, 1972; V. Bârlădeanu, în *Presa noastră,* nr. 8, 1974; Sanda Radian, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1975; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 33, 1978; L. Baconski, în *Steaua,* nr. 5, 1981; G. Cuşnarencu şi N. Iliescu, în *Contemporanul,* nr. 51, 1982; G. Macovescu, în *România literară,* nr. 51, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; D. Şerban, în *Steaua,* nr. 1, 1983; Gh. Chirilă, în *Contemporanul,* nr. 6, 1985; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988. **(I. Md.)**

CRUDU Dumitru, n. 8 nov. 1968, satul Flutura, Basarabia. Poet. Fiul lui Vasile Crudu şi al Mariei (n. ?), ţărani. Cursuri neterminate la Univ. din Chişinău (1985-1988) şi la Facultatea de Filologie a Univ. din Tbilisi (1989-1991). Licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe, secţia filologie, a Univ. din Braşov (1996). Iniţiază, împreună cu Marius Ianuş, mişcarea poetică a „fracturismului”, printr-un manifest publicat în *Paralela 45* (nr. 1-2, 1999). Prof. la Liceul Forestier din Codlea şi redactor la *Monitorul de Braşov.* Colab. la *Poesis, Vatra, Contrafort, Familia, Paralela 45, Arca* etc. Debutează în *Orizont* (1987). Debut editorial cu vol. de versuri *Falsul Dimitrie* (1987). Prezent în antologiile *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene* (1995), *Poezia română actuală* (1998), *Romanian Poets of the ’80s and ’90* (1999) etc. Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1994); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1994); Premiul ASPRO (1996).

OPERA: *Falsul Dimitrie,* versuri, Târgu Mureş, 1994; *E închis, vă rugăm nu deranjaţi,* Constanţa, 1994; *Şase cânturi pentru cei care vor să închirieze apartamente,* Piteşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Crăciun, în *Calende,* nr. 5, 1992; I. Boldea, în *Tribuna,* nr. 39-40, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 49, 1995; E. Galaicu-Păun, în *Vatra,* nr. 9, 1997. **(A. S.)**

CRUDU Tiberiu, n. 22 iun. 1882, com. Tudora, jud. Botoşani – m. 25 aug. 1952, Botoşani. Prozator. Provine dintr-o familie de ţărani. Şcoala primară în Tudora şi Botoşani; liceul la Botoşani; Facultatea de Istorie a Univ. din Iaşi (absolvită în 1908); specializare la Paris (1911-1912). Director al Şcolii Pregătitoare din Tudora, apoi al Şcolii Normale din Botoşani (1919-1934); inspector şcolar. Debutează cu proză în *Arhiva* (1905). Secretar de redacţie la *Revista Moldovei* (1921-1925). Colaborează la *Junimea literară* şi la alte publicaţii moldovene. Se afirmă pe tărâmul pedagogic şi al organizării şcolare, dând o bună monografie a Şcolii Normale de învăţători „M. Eminescu” din Botoşani şi (în colab.), o *Geografie* a aceluiaşi judeţ. În literatură, se integrează tendinţelor neosămănătoriste interbelice, publicând unele scrieri între literatură şi folclor (*De pe la noi ce-a fost odată,* 1925; *Sihăstria Sihlei,* 1933; *Spre sara lui Sfântu Vasile,* 1938), o nuvelă întinsă, *Vâltorile vieţii* (1926), şi două romane: *Lunatecii* (1929) şi *Momâia* (1947).

OPERA: *Un manifest către alegătorii Colegiului al doilea din Dorohoi,* Vălenii de Munte, 1914; *Consideraţii generale asupra politicii germane,* Bucureşti, 1915; *Ce au fost şi ce pot fi şcolile pregătitoare,* Botoşani, 1920; *De pe la noi ce-a fost odată,* Bucureşti, 1925 (ed. II, 1938; pref., tabel cronologic, bibliografie şi glosar de Manuela şi Gh. Macarie, Botoşani, 1997); *Vâltorile vieţii,* Cernăuţi, 1926; *Activitatea celor dintâi 7 ani ai Şcoalei Normale de învăţători „M. Eminescu” din Botoşani.* 1919-1926, Botoşani, 1928; *Lunatecii,* Cernăuţi, 1929 (ed. II, Botoşani, 1930); *Sihăstria Sihlei,* Bucureşti, 1933; *Geografia judeţului Botoşani*, în colab., Botoşani, 1936; *Spre sara lui Sfântu Vasile.* Obiceiuri din Nordul Moldovei, Cernăuţi, *1938*; *Momâia,* Bucureşti, 1947.

REFERINŢE CRITICE: D. Popescu, în *Clopotul,* nr. 197, 1947; C. Ş.[aban-] F.[ăgeţel], în *Ramuri*, nr. 4, 1929. **(M. Pp.)**

CUBLEŞAN Constantin, n. 16 mai 1939, Cluj. Prozator, dramaturg şi critic literar. Fiul lui Grigore Cubleşan, învăţător, şi al Iolandei (n. Popa-Zaharonski). Liceul început la Huedin şi terminat la Cluj (1955); Facultatea de Filologie, secţia lb. rusă, a Univ. din Cluj (licenţa în 1959). Dr. în filologie (1982) al aceleiaşi univ. cu teza *Opera literară a lui Delavrancea.* Redactor la Studioul de Radio Cluj (1959-1962) şi la *Tribuna* (1962-1972); redactor-şef la Editura Dacia (1972-1980); director al Naţionalului clujean (1980-1988); redactor-şef adjunct al rev. *Steaua* (1988-1999). Din 2002, prof. la Univ. din Alba Iulia. Debut cu poezie în ziarul

Făclia (1956). Debut editorial cu vol. de proză SF *Nepăsătoarele stele* (1968). Continuă în această formulă cu *Iarba cerului* (1974; Premiul Uniunii Scriitorilor), *Paradoxala întoarcere* (1978), *Suflete mecanice* (1992) şi *Galaxia termitelor* (1993). Colab. la *Tribuna, Steaua, România literară, Teatrul, Scânteia, Vatra, Transilvania, Contemporanul* etc. A mai publicat nuvele din viaţa militară (*Aproape de curcubeu,* 1972), romanele *Licheni* (1974), *Un gotic târziu* (1975), ciclul *Un anotimp pentru fiecare* (I *Sezonul crinilor roşii,* 1985; II *Porţi deschise,* 1986), *Balada neterminată* (1998). Comentarii critice publicate în rev. sunt adunate în vol. *Miniaturi critice* (1969); altele, consacrate teatrului, în *Teatrul – istorie şi actualitate* (1978) şi *Teatrul între civic şi etic* (1983). A publicat eseuri despre Barbu Delavrancea (1982), Ion Lăncrănjan (1993), Eminescu (1997; 2001; 2003), I. L. Caragiale (1999), Pavel Dan (1999), Liviu Rebreanu (2001) şi diverse ed. şi pref. la vol. de I. Vulcan, B. P. Hasdeu, V. Papilian. Autor al unor piese de teatru (*Teme provinciale,* 1987), precum şi al unor cărţi pentru copii (*Pensiunea „Margareta”,* 1982; *Iepurilă Varză-Dulce,* I-IV, 1984-1985; *Oraşul de cretă colorată,* 1986; *La foc de tabără,* 1989) etc. Volume de versuri: *Apropierea iernii* (1993), *Vârsta amintirilor* (1995), *Lumina din prăpastie* (1996), *În oglinzile timpului* (1997), *Meridiane lirice* (1998), *Templul cu vise* (1999) şi *Absent în Agora* (2001). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1980; 1999).

OPERA: *Nepăsătoarele stele,* Bucureşti, 1968; *Miniaturi critice,* Bucureşti, 1969; *Clopotele de apă,* Bucureşti, 1970; *Aproape de curcubeu,* Bucureşti, 1972; *Licheni,* Cluj-Napoca, 1974; *Iarba cerului,* Bucureşti, 1974; *Un gotic târziu,* Timişoara, 1975; *Umbra ulmilor tineri,* Cluj-Napoca, 1976; *Paradoxala întoarcere,* Bucureşti, 1978; *Teatrul – istorie şi actualitate,* Cluj-Napoca, 1979; *Viaţa şi încă o zi,* Bucureşti, 1980; *Pensiunea „Margareta”,* Bucureşti, 1982; *Opera literară a lui Delavrancea,* Bucureşti, 1982; *Teatrul între civic şi etic,* Cluj-Napoca, 1983; *Iepurilă Varză-Dulce,* I *Stăpânul pădurii,* II *Ursul slugă la castel,* III *O întâmplare neaşteptată,* IV *Carnavalul din pădure,* Bucureşti, 1984-1985; *Un anotimp pentru fiecare,* I *Sezonul crinilor roşii,* II *Porţi deschise,* Cluj-Napoca, 1985-1986; *Oraşul de cretă colorată,* Bucureşti, 1986; *Teme provinciale,* Bucureşti, 1987; *Baladă neterminată,* Cluj-Napoca, 1988; *La foc de tabără,* Bucureşti, 1989; *Sincere felicitări,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1991; *Suflete mecanice,* proză scurtă, Sibiu, 1992; *Apropierea iernii,* versuri, Namur, Belgia, 1993; *Galaxia termitelor,* roman, Sibiu, 1993; *Opera literară a lui Ion Lăncrănjan,* Alba Iulia, *1993; Eminescu în conştiinţa critică,* Bucureşti, 1994; *Vârsta amintirilor,* versuri, Cluj-Napoca, 1995; *Lumina din prăpastie,* versuri, Timişoara, 1996; *Eminescu în perspectivă critică,* Oradea, 1997; *În oglinzile timpului,* versuri, Namur, Belgia, 1997; *Meridiane lirice,* versuri, Cluj-Napoca, 1998; *Alfabetul glumeţ,* versuri pentru copii, Deva, 1998; *Băieţii cuminţi,* versuri pentru copii, Deva, 1998; *„Luceafărul” şi alte comentarii eminesciene,* Reşiţa, 1998; *Opera literară a lui Pavel Dan,* Bucureşti, 1999; *Caragiale în conştiinţa critică,* Oradea, 1999; *Templul cu vise,* versuri, Oradea, 1999; *Eminescu în orizontul criticii,* Piteşti, 2000; *Romancierul Rebreanu,* Bucureşti, 2001; *Absent din Agora,* versuri, Deva, 2001; *„Moara cu noroc” de Ioan Slavici,* Cluj-Napoca, 2001; *Eminescu în oglinzile criticii,* Cluj-Napoca, 2001; *Caligrafii „Caligrafului”,* eseuri, Drobeta Turnu Severin, 2002; *Eminescu în reprezentări critice,* Cluj-Napoca, 2002; *Dicţionarul personajelor din teatrul lui I. L. Caragiale,* coordonator, Cluj-Napoca, 2002; *Clasici şi moderni,* eseuri, Bucureşti, 2003; *N. Filimon,* micromonografie, Craiova, 2003.

REFERINŢE CRITICE: S. Titel, *Pasiunea lecturii,* 1976; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; I. Cocora, *Privitor ca la teatru,* III, 1982; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; I. Radu-Nandra, în *Făclia,* nr. 11954, 1985; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 42, 1988; L. Ulici, în *România literară,* nr. 11,

1988; A. Cosma, *Romanul...,* I; M. Popescu, în *România literară,* nr. 32, 1988; Irina Petraş, în *Vatra,* nr. 3, 1988; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 6, 1989; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002; Marina Cap Bun, *Lecturi critice,* 2003; T. Tihan, *Cu cărţile deschise,* 2003. **(I. R.)**

CUGLER-PONI Matilda, n. 2 apr. 1851, Iaşi – m. 9 sept. 1931, Iaşi. Poetă. Fiica lui Carol von Cugler, arhitect de origine austriacă, şi al Matildei (n. Hefner), de origine cehă; soţia filologului Vasile Burlă, apoi a chimistului Petru Poni. Educaţia îngrijită, cu prof. particulari, este desăvârşită prin lecturi întinse în literaturile franceză, germană, italiană, spaniolă, română. Debutează cu poezia *Unei tinere fete* (1867) în *Convorbiri literare,* unde publică până în 1893. Colaborează la *Familia, Columna lui Traian, Albina, Tribuna, Viaţa Românească etc.* **C.-P.** se integrează grupului primilor poeţi convorbirişti, autori de poezii sentimentale. Vol. reprezentativ: *Poezii* (1874). Alături de Veronica Micle, este o modestă precursoare a lirismului feminin.

OPERA: *Poezii,* Iaşi, 1874 (ed. II, 1883; ed. III, 1927); *Un tutor,* Oradea, 1881 (ed. II, 1914); *Fata stolerului,* Sibiu, 1884 (ed. II, 1886); *Sfântul Nicolae,* Sibiu, 1885 (ed. II, 1886; ed. III, 1912); *Povestiri adevărate,* Bucureşti, f.a.; *Scrieri alese,* ed. îngrijită de I. Nuţu, 1971.

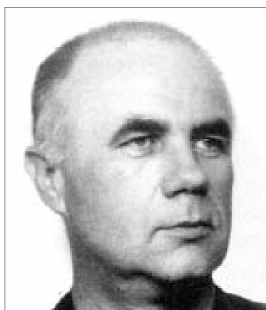
REFERINŢE CRITICE: T. Maiorescu, *Critice,* I, 1908; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* III, 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; *I. L. R.,* III. **(M. Pp.)**

CUJBĂ Sergiu Victor, n. 1879, Chişinău, Basarabia – m. 1937, Tighina, Basarabia. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Victor Crăsescu. Despre mamă nu se cunoaşte decât că e născută Hohenahten şi a fost naturalizată româncă. Copilăria şi-o petrece în refugiu, la Tulcea, Galaţi, Ploieşti, Sf. Gheorghe (în deltă), Bucureşti. Şcoala primară (1890), liceul (1894) şi Facultatea de Drept (1899) la Bucureşti. După obţinerea licenţei cu teza *Morala omului politic* (1900), profesează avocatura. În 1906 pleacă la Chişinău unde, împreună cu Pan Halippa, I. Inculeţ, C. E. Gavriluţă, Oatu, Al. Mateevici, pune bazele unei grupări naţionale democrate şi înfiinţează gazeta *Basarabia.* Ţine conferinţe despre poezia populară românească şi duce o propagandă intensă pentru organizarea şcolii româneşti, fapt care îi atrage, din partea autorităţilor ţariste, expulzarea. Întors la Bucureşti, conduce *Curierul băncilor populare şi al cooperativelor săteşti,* publicaţie editată de Centrala Băncilor Populare. După 1917, reîntors în provincia natală, reia activitatea culturală şi economică întreruptă brutal în 1907. Cu I. Buzdugan şi alţii înfiinţează Univ. Populară, un teatru pentru săteni şi organizează diverse manifestări culturale. În 1919, alături de I. Pelivan, Năstase ş.a., face parte din delegaţia trimisă la Paris, al cărei rol era să informeze opinia publică din străinătate asupra actului din 27 mart. 1918. Debutează la cincisprezece ani (1894), cu povestirea *Fluierul fermecat,* în *Amicul copiilor,* „ajustată" de I. L. Caragiale. Debut editorial cu vol. *Povestiri din copilărie* (1896), ilustrat de N. Vermont şi prefaţat de G. Coşbuc, urmat de vol. de versuri şi de poveşti în versuri, *Încoronarea* (1901), *Florin* (1902), *Patrie şi libertate* (1916), *Cântări basarabene* (1919), de scrieri dedicate lui Ştefan cel Mare (*Viaţa şi luptele lui Ştefan cel Mare,* 1904; *Chemarea lui Ştefan cel Mare,* f.a.) şi de scrieri în favoarea cooperaţiei. A colaborat la *Corespondenţa română, Epoca, Vatra* etc.

OPERA: *Povestiri din copilărie,* Bucureşti, 1896; *Morala omului politic,* teză de licenţă, Bucureşti, 1900; *Încoronarea.* Poemă, Bucureşti, 1901; *Florin.* Poveste în versuri, Braşov, 1902; *Viaţa şi luptele lui Ştefan cel Mare,* Bucureşti, 1904; *Zece mai* (*1881-1901*), Bucureşti, f.a.; *Biblioteca naţională ilustrată,* Bucureşti, 1914; *Patrie şi libertate.* Cântările întregirii, Bucureşti, 1916; *Cântări basarabene,* Chişinău, 1919; *Chemarea lui Ştefan cel Mare,* poemă în două acte, f.a.; *Cinstiţi pionieri ai cooperaţiei,* piesă cooperatistă în trei tablouri, Chişinău, 1928; *Îndemnuri şi pilduiri*

cooperatiste, Chişinău, 1928; *Unindu-ne învingem,* piesă de teatru, Chişinău, 1928; *Din minunile cooperaţiei,* Chişinău, 1929; *Fiul cămătarului sau micii cooperatori,* Chişinău, f.a.; *Imnuri de înfrăţire.* Stihuri cooperatiste, Bucureşti, 1930; *Între inimă şi pungă, cooperaţia e leacul,* Bucureşti, 1931; *Situaţia cooperaţiei în Basarabia,* Chişinău, f.a.

REFERINŢE CRITICE: *Anuarul Universităţii din Bucureşti,* 1899-1900; Gh. Cardaş, *Poeţii si prozatorii Basarabiei până la Unire* (*1812-1918*)*,* 1937; F. Levit, studiu introductiv, la vol. V. Crăsescu, *Opere,* Chişinău, 1960. **(N. G.)**

CULCER Dan, n. 15 iun. 1941, Sulina. Critic literar. Fiul lui Alexandru Victor Culcer, medic generalist, apoi prof. de anatomie artistică la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu" din Cluj, şi al Ersiliei (n. Guţu), prof. Şcoala elementară la Sighişoara şi Cluj; Liceul „Emil Racoviţă" din Cluj (absolvit în 1957); Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Cluj (1963). Debutează în *Luceafărul,* cu art. *O revistă satirică românească de acum o sută de ani: Tutti-Frutti* (1961). Debut editorial cu vol. *Un loc geometric* (1973), urmat de *Citind sau trăind literatura* (1976) şi *Serii şi grupuri* (1981). Colaborează la *România literară, Steaua, Echinox, Familia, Tribuna, Viaţa Românească, Ramuri, Luceafărul, Convorbiri literare, Cronica, Orizont, Amfiteatru, Igaz Szó, Ateneu,* precum şi la periodice din Ungaria (*Kortárs, Tiszatáj, Napjaink, Foaia noastră*)*,* Polonia (*Tydzien*) şi Iugoslavia (*Bratstvo*)*.* Preparator (1963-1966), apoi asistent (1969-1970) la Institutul de Teatru din Târgu Mureş; între 1966 şi 1969, doctorand al Univ. din Cluj. Redactor fondator al rev. *Vatra* (1971-1986). În 1987 se stabileşte în Franţa. Urmează cursuri de specializare în comunicarea politică la Institut Français de Presse (1988-1989); bursier la doctorat la Institut National de Langues et Civilisations Orientales (1988-1991). Diverse ocupaţii: om de menaj, vânzător de produse turistice, gardian şi administrator locţiitor la Fondation Internationale Cité Universitaire de Paris, preparator de comenzi la depozitele Hachette, traducător-interpret, asistent de montaj, machetist, consultant în comunicare, conferenţiar-jurnalist la Centre de formation et de perfectionnment des journalistes (1992-1993), jurnalist-cronicar la Radio France International, BBC, Radio Europa Liberă (1987-1989) etc. Din 1993, jurnalist secretar de redacţie, grafician şi formator Desktop publishing în Serviciul de Editură al Sindicatului CFDT Sante-sociaux din Paris. Interviuri şi art. în rev. româneşti din străinătate: *Dialog* şi *Curentul* (Germania), *Lupta* (Franţa). Membru al Asoc. sociologilor de lb. Franceză (1985). Participă la colocvii de sociologie şi colaborează la rev. franceze *Hermes* (Centre National de la Recherche Scientifique), *Les Nouveaux Cahiers de l'Est.* Trad. din Marcovitz Rodion şi Domokos Sámuel. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru trad. din literatura naţionalităţilor conlocuitoare (1975).

OPERA: *Un loc geometric.* Texte, Bucureşti, 1973; *Citind sau trăind literatura,* Cluj-Napoca, 1976; *Serii şi grupuri.* Citind şi trăind literatura, Bucureşti, 1981. *Traduceri:* R. Markovitz, *Garnizoana din Siberia,* Bucureşti, 1975; S. Domokos, *Octavian Goga.* Anii studenţiei, Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* I, 1976; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Critici...*; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 10, 1981; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 41, 1981; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 10,1981; L. Ulici, în *România literară,* nr. 47, 1981; I. Guţan, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1982; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; C. Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 2, 1992 (interviu). **(A. S.)**

CULIANU Ioan Petru, n. 5 ian. 1950, Iaşi – m. 21 mai 1991, Chicago (Statele Unite). Filosof al culturii, istoric al religiilor, eseist şi prozator. Fiul lui Sergiu-Andrei Culianu, prof. de matematică şi licenţiat în drept, şi al Elenei, chimistă, prof. la Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi. Şcoala primară, gimnaziul şi liceul în oraşul natal (1956-1967). Licenţiat al Facultăţii de Lb. Romanice şi Clasice a Univ. din Bucureşti (1967-1972), cu o teză despre *Marsilio Ficino şi filosofia Renaşterii italiene*. Bursier al Univ. din Perugia, Italia (1972); în 1973 se stabileşte în Italia şi obţine titlul de dr. la Univ. Catolică „Del Sacro Cuore" din Milano (1975); titlul tezei: *Gnosticismo e pensiero contemporaneo: Hans Jonas*, pregătită sub îndrumarea prof. Ugo Bianchi. Tot în 1975 pleacă în Statele Unite şi urmează, un semestru, cursuri postdoctorale cu Mircea Eliade, la Divinity School, Univ. din Chicago. Între 1976 şi 1986 este prof. de romanistică şi istoria religiilor la Univ. din Groningen, Olanda. În 1980 susţine al doilea doctorat la Sorbona, cu o lucrare despre experienţele extatice. În sfârşit, în 1987 obţine, tot la Sorbona, titlul de dr. de Stat în litere şi ştiinţe umane, cea mai înaltă distincţie profesională franceză. Este *visiting professor* la Chicago (din 1986) şi succesor la Catedră lui Mircea Eliade, după moartea, în acelaşi an, a marelui savant. Este asasinat la 21 mai 1991 în clădirea Facultăţii de Teologie a Univ. din Chicago. A colaborat la *Ethos (Mit şi simbol în poezia lui V. Voiculescu*, nr. 2, 1975), *Aevum*, Milano (*La „passione" di sophia nello gnosticismo in prospetiva storico-comparativa,* fascicolele I-II, 1977), *History of Religions (Ecology and Indo-Iranian Reconstruction*, nr. 2, 1982), *Aurores (Mircea Eliade et son œuvre. L'"Histoire vraie" du mythe*, nr. 38, 1982), *Kairos, Cahiers d'Histoire de Littératures Romanes, Agora* etc. A iniţiat, în ultimul an de viaţă, fiind şi redactor-şef, publicarea rev. *Incognita*. International Journal for Cognitive Studies in the Humanities. Remarcabilă e colab. la *Lumea liberă românească* din New York (1990), cu art. la rubrica „Scoptophilia" şi, din 1991, cu serialul *Cea mai proastă inteligenţă.* Colaborează la vol. colective *Gnosticisme et monde hellénistique*, Université Catholique de Louvain, Institut Orientaliste Louvain-la-Neuve, 1982 (cu studiul *Les Anges des peuples et la question des origines du dualisme gnostique)* şi *La Soteriologia dei Culti Orientali Nell'Imperio Romano*, Leiden, 1982 (cu studiul *La Grand Année et la Métempsychose: L'«ascension de l'âme» dans les mystères et hors des mystčres*). E autorul pref. *O lecţie de politică* la vol. *Domnul Teste în America şi alte momente realiste* de Andrei Codrescu (Cluj-Napoca, 1993). Debutează editorial cu un studiu critic despre *Mircea Eliade*, 1978 (versiune românească revăzută şi augmentată, 1995; altă ed. în 1998). A publicat în continuare exegeze de istorie şi filosofie a religiei: *Iter in Silvis* (1981), *Psichanodia* I. A Survey of the Evidence Concerning the Ascension of the Soul and Its Relevance, 1983 (în româneşte: *Psihanodia*, 1997), *Expériences de l'extase*. Extase, ascension et récit visionaire de l'Hellénisme au Moyen Age, 1984 (în româneşte: *Experienţe ale extazului*. Extaz, ascensiune şi povestire vizionară din elenism până în Evul Mediu, 1998), *Éros et magie à la Renaissance. 1484*, 1984 (în engleză: *Eros and Magic in the Renaissance. 1484,* 1986; în româneşte: *Eros şi magie în Renaştere. 1484*, 1994), *Gnosticismo e pensiero moderno* (1985), *La collezione di smeraldi*, povestiri, 1989 (în româneşte: *Pergamentul diafan*, 1993; altă ed. 1996), *Les Gnoses dualistes d'Occident*. Histoire et mythes, 1990 (în engleză: *The Tree of Gnosis*. Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism, 1992; în româneşte: *Gnozele dualiste ale Occidentului*, 1995 şi *Arborele gnozei*. Mitologie gnostică de la creştinismul timpuriu la nihilismul modern, 1998), *Dictionnaire de religions*, 1990, în colab. cu Mircea Eliade şi H. S. Wiesner (în româneşte: *Dicţionar al religiilor*, 1993) şi *Out of This World*, 1991 (în româneşte: *Călătorii în lumea de dincolo*, 1996). Autor al romanului *Hesperus* (1982). Membru al Acad. Americane a Religiilor, al Asoc. Internaţionale de Literatură Comparată şi al Asoc. italiene şi olandeze de studii religioase.

OPERA: *Mircea Eliade*, Assisi, 1978 (ed. revăzută şi augumentată, trad. de Florin Chiriţescu şi Dan Petrescu, cu o *Scrisoare de la Mircea Eliade* şi o postfaţă – *Culianu şi Eliade. Vestigiile unei iniţieri* –

de Sorin Antohi, Bucureşti, 1995; ed. II, revăzută, 1998); *Iter in Silvis*. Saggi scelti sulla gnosi e alteri studi, Messina, 1981; *Religione e Potere*, în colaborare cu G. Romanato şi G. M. Lombardo, Torino, 1981 (în româneşte: *Religie şi putere*, trad. de Magdalena Anghelescu şi Şerban Anghelescu, ed. îngrijită de Dan Petrescu, Bucureşti, 1996); *Hesperus*, roman, cu o *Prefaţă* de Mircea Eliade, 1982 (ed. II, Bucureşti, 1992; ed. III, 1998); *Psichanodia* I. *A Survey of the Evidence Concerning the Ascension of the Soul and Its Relevance*, Leiden, 1983 (în româneşte: *Psihanodia. O prezentare a dovezilor cu privire la ascensiunea celestă a sufletului şi la importanţa acesteia*, trad. din lb. engleză de Mariana Net, Bucureşti, 1997); *Expériences de l'extase*. Extase, ascension et récit visionaire de l'Hellénisme au Moyen Age, Paris, 1984 (în româneşte: *Experienţe ale extazului*. Extaz, ascensiune şi povestire vizionară din elenism până în Evul Mediu, cu o pref. de Mircea Eliade, trad. din lb. franceză de Dan Petrescu, cu o postfaţă de Eduard Ircinschi, Bucureşti, 1998); *Éros et magie à la Renaissance. 1484.* Avec une preface de Mircea Eliade, Paris, 1984 (în engleză: *Eros and Magic in the Renaissance*. Translated by Margaret Cook. With a foreword by Mircea Eliade, Chicago, 1986; în româneşte: *Eros şi magie în Renaştere. 1484*, trad. de Dan Petrescu, pref. de Mircea Eliade, postfaţă – *Imaginarul Renaşterii şi originile spiritului modern. Modelul Ioan Petru Culianu* – de Sorin Antohi, trad. textelor din lb. latină de Ana Cojan şi Ion Acsan, Bucureşti, 1994; altă ed., Iaşi, 2003); *Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas*, Roma, 1985; *La collezione di smeraldi,* racconti, Milano, 1989 (în româneşte: *Pergamentul diafan*, roman, trad. de Dan Petrescu după textul original aflat în posesia familiei intitulat *Le Rouleau diaphane*, Bucureşti, 1993; reprodus în vol.: *Pergamentul diafan. Ultimele povestiri*, cele din urmă scrise în colab. cu H. S. Wiesner, trad. de Mihaela Gliga, Mihai Moroiu şi Dan Petrescu, postfaţă de Dan-Silviu Boerescu, Bucureşti, 1996); *I mitti dei dualismi occidentali: dai sistemi gnostici al mondo moderno,* Milano, 1989; *Les Gnoses dualistes d'Occident*. Histoire et mythes, Paris, 1990 (în engleză, versiune complet revăzută: *The Tree of Gnoses*. Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism. Translated into English by H. B. Wiesner and the author, San Francisco, 1992; în româneşte: *Gnozele dualiste ale Occidentului*, trad. de Thereza Petrescu, cuvânt înainte al autorului, postfaţă – *Ioan Petru Culianu: o mathesis universalis* – de H.-R. Patapievici, Bucureşti, 1995; altă ed., Iaşi, 2002; *Arborele gnozei*. Mitologie gnostică de la creştinismul timpuriu la nihilismul modern, trad. de Corina Popescu, Bucureşti, 1998); *Dictionnaire de religions*, în colab. cu Mircea Eliade şi cu colab. lui H. S. Wiesner, Paris, 1990 (în româneşte: *Dicţionar al religiilor*, în colab. cu Mircea Eliade şi cu colab. lui H. S. Wiesner, trad. de Cezar Baltag, Bucureşti, 1993); *The Eliade Guide to World Religions*, with Hillary S. Wiesner, San Francisco, 1991; *Out of This World*. Other Wordly Journeys from Gilgamesh to Albert Einstein. Foreword by Lawrence E. Sullivan, Boston & London, 1991 (în româneşte: *Călătorii în lumea de dincolo*, ed. II, revăzută, trad. de Gabriela şi Andrei Oişteanu, pref. – *Ioan Petru Culianu. Călător în lumea de dincolo* – şi note de Andrei Oişteanu, cuvânt înainte de E. Sullivan, trad. de Sorin Antohi, Bucureşti, 1996; ed. III, 2002); *Pergmentul diafan. Ultimele povestiri*, cele din urmă scrise în colab. cu H. S. Wiesner, trad. de Mihaela Gliga, Mihai Moroiu şi Dan Petrescu, postfaţă – *Căinţa târzie a lui Ioan Petru Culianu sau Ultima aventură a scriitorului* – de Dan-Silviu Boerescu, Bucureşti, 1996; *Psihanodia,* Bucureşti, 1997; *Păcatul împotriva spiritului,* scrieri politice, Bucureşti, 1999; *Fantasmele nihilismului.* Secretul doctorului Eliade, Bucureşti, 2000; *Studii româneşti,* Bucureşti, 2000; *Arta fugii,* povestiri, Iaşi, 2002; *Jocurile minţii: istoria ieilor, teoria culturii, epistemologie,* Iaşi, 2002; *Iocari serio: ştiinţa şi arta în gândirea Renaşterii,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Gabriela Adameşteanu, în *22*, nr. 13, 1991 (interviu); Vladimir Tismăneanu, *ibidem,* nr. 21, 1991; Smaranda Vultur, în *Orizont*, nr. 22, 1991; Aurel Codoban, în *Tribuna*, nr. 26, 1991; *Cotidianul*. Suplimentul *Litere. Arte. Idei*, nr. 94, 1992 (semnează Andrei Pleşu, Paul Dugneanu, Şerban Anghelescu, Mihaela Cristea etc.); *Contrapunct*, nr. 23, 1992 (semnează Mircea Martin, Andrei Pleşu, Şerban Anghelescu, Paul Dugneanu); Doina Uricariu, în *România literară*, nr. 30, 1992; Andrei Oişteanu, în *22*, nr. 44-47, 1993; *Adevărul literar şi artistic*, nr. 199, 1994 (două scrisori inedite adresate lui Geo Dumitrescu, însoţite de o „prezentare redacţională"); Gh. Grigurcu, *A doua viaţă*, 1977; Ted Anton, *Eros, magie şi asasinarea profesorului Culianu*, 1997;

N. Gavriluţă, *Culianu, jocurile minţii şi lumile multidimensionale,* 2000; A. Pleşu, în *Observator cultural,* nr. 87, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; M. Călinescu, *Despre Ioan Culianu şi Mircea Eliade,* 2002; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 641; 642, 2002; *Ioan Petru Culianu: omul şi opera,* 2003. **(A. S.)**

CUNŢAN Maria, n. 7 febr. 1862, Sibiu – m. 23 nov. 1935, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Dimitrie Cunţan, preot-prof. Şcoala elementară şi Institutul de Lb. Străine, la Sibiu. Colaborează la *Convorbiri literare, Curierul literar, Foaia poporului, Flacăra, Luceafărul, Revista noastră, Revista scriitoarei, Sămănătorul, Sburătorul, Viaţa literară şi artistică.* Semnează şi cu pseud. Liliac şi Rim. Compune imitaţii după Heine, Lenau, traduce *Fecioara din Orléans* a lui Schiller. Opera orig. e strânsă în vol. *Poezii* (1901), *Poezii* (1905), *Din caierul vremii* (I-II, 1916).

OPERA: *Poezii,* Orăştie, 1901; *Poezii,* Bucureşti, 1905; *Din caierul vremii,* I-II, Bucureşti, 1916. *Traduceri:* F. Schiller, *Fecioara din Orléans,* Sibiu, 1909.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, *Preludii,* 1903; idem, *Cinci ani de mişcare literară* (*1902-1906*)*,* 1909; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* II, 1934; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...* **(L. G.)**

CURTA Eugen, n. 3 apr. 1959, satul Galtiu, com. Sântimbru, jud. Alba. Prozator. Fiul lui Traian Curta, electrician, şi al Zoiţei (n. Buia-Muntean). Şcoala primară în satul natal, şcoala generală în com. Sântimbru, apoi liceul din Cugir (1974-1978); licenţiat al Facultăţii de Electronică din Cluj, specializarea electronică şi telecomunicaţii (1979-1983). Analist programator la Oficiul de Calcul Romtelecom din Alba Iulia (din 1990, şef al Oficiului); secretar de redacţie al rev. *Discobolul.* Colab. la *Vatra, Familia, Calende, Steaua, România literară* etc. Debutează în rev. *Vatra* (1981). Debut editorial în antologia de proză *Debut '86* (1986). Premiul Filialei din Târgu Mureş a Uniunii Scriitorilor (1996; 2001).

OPERA: *Debut '86,* vol. colectiv de proză, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1986; *Din nou despre dragoste,* roman, Cluj-Napoca, 1991; *În absenţa unui personaj secundar,* roman, prezentare de M. Sin, Piteşti, 1993; *Anotimp pentru doi,* roman, cuvânt înainte de V. Podoabă, Târgu-Mureş, 1996; *Penultimul Don Juan,* roman, Alba Iulia, 1999 (ed. II, pref. de I. Nistor, 2003); *Trenul fără sfârşit,* roman, pref. de A. Pantea, Alba Iulia, 2001; *Iubita din vis,* roman, pref. de A. Pantea, Alba Iulia, 2003; *Misoginul îndrăgostit,* cuvânt înainte de Al. Vlad, Alba Iulia, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Moraru, în *Vatra,* nr. 10, 1992; I. Simuţ, în *România literară,* nr. 19, 1992; Nicoleta Ghinea, *ibidem,* nr. 19, 1993; Al. Th. Ionescu, în *Calende,* nr. 2, 1994; Diana Câmpan, în *Discobolul,* nr. 3, 1997; Nicoleta Sălcudean, *ibidem,* nr. 15-17, 1999; Nicoleta Ghinea, în *România literară,* nr. 10, 2000; I. Nistor, în *Discobolul,* nr. 67-69, 2003. **(A. S.)**

CURTICĂPEANU Doina (prenumele la naştere: Doina Maria), n. 15 febr. 1941, Sovata. Critic şi istoric literar. Fiica lui Alexandru Curticăpeanu, funcţionar, şi a Mariei (n. Suciu). Studii elementare la Telciu, Ilva Mică (1946-1953); liceul din Năsăud, Bistriţa (bacalaureatul în 1956); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (licenţa în 1963), unde îşi începe şi cariera didactică: preparator (1963-1966), asistentă (1966-1975), lector (1975-1990), conferenţiar (1990-1998), prof. (din 1999). Între 1991 şi 1993 lector la Universitá degli Studi „La Sapienza" di Roma. Debutează cu critică literară în *Studia Universitatis*

„Babeş-Bolyai” (1965). Dr. în filologie cu teza *Valori literare în opera cronicarilor* (1973). Colab. la *Steaua, Tribuna, Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”, Echinox, Euphorion, Discobolul* etc. Susţine rubrica de cronică literară la rev. *Familia* (din 1998). *Orizonturile vieţii în literatura veche românească* (1975), vol. de debut, atestă un spirit critic profund şi de mare fineţe, calităţi reconfirmate şi de următoarele două eseuri monografice, *Vasile Alecsandri – prozator* (1977) şi *Odobescu sau lectura formelor simbolice* (1982). A colaborat la *Dicţionarul scriitorilor români,* (I-IV (1995-2002) şi la *Dicţionarul esenţial al scriitorilor români* (2001). A îngrijit şi prefaţat ed. din D. Cantemir, Hortensia Papadat-Bengescu, B. P. Hasdeu şi Ioan Timuş. Premiul pentru critică literară al rev. *Familia* (2001).

OPERA: *Orizonturile vieţii în literatura veche românească.* 1520-1743, Bucureşti, 1975; *Vasile Alecsandri – prozator.* Profilul memorialistului, Bucureşti, 1977; *Odobescu sau lectura formelor simbolice,* Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: M. Constantin, în *Familia,* nr. 6, 1975; V. Fanache, în *Steaua,* nr. 8, 1975; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 19, 1975; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 39, 1975; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 33, 1975; Gh. Perian, în *Echinox,* nr. 66, 1975; Mircea Popa, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1977; I. Vlad, *Lectura: un eveniment al cunoaşterii,* 1977; M. Zaciu, *Alte lecturi şi alte zile,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 29, 1982; R. Ştefan, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1982. **(I. R.)**

CUSIN Adi (prenumele la naştere: Adolf Aristotel), n. 26 ian. 1941, Gleiwitz, Germania. Poet. Fiul lui Ion Cusin, funcţionar CFR, şi al Aureliei (n. Cobilanschi). Liceul (1956-1960) şi Facultatea de Filologie la Iaşi (l962-1967). Secretar literar la Teatrul pentru copii şi tineret din Iaşi (1967-1972), inspector la Direcţia Teatrelor din Bucureşti (1972-1975), secretar literar-muzical la Ansamblul „Ciprian Porumbescu” din Suceava (1975-1976), redactor la rev. *Flacăra* (1976-1980). Din 1980, publicist comentator la Redacţia revistelor pentru străinătate din Bucureşti. A debutat cu poezia *Foc* în *Iaşul literar* (1957). Colab. la *Luceafărul, Amfiteatru, Convorbiri literare, Cronica, Ateneu, Steaua, Literatura şi arta* (Chişinău) etc. Debut editorial cu vol. *A fi* (1968). A mai publicat vol. de versuri *Umbra punţilor* (1970), *Starea a treia* (1974) şi *Ţara somnului* (1994).

OPERA: *A fi,* Bucureşti, 1968; *Umbra punţilor,* Iaşi, 1970; *Starea a treia,* Iaşi, 1974; *Ţara somnului,* cuvânt înainte de V. F. Mihăescu, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene,* 1970; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 36, 1974; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; L. Ulici, în *România literară,* nr. 3, 1985; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 3, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 3, 1995; D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 2, 1995; C. Crişan, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1996. **(I. P.)**

CUŞNARENCU George, n. 27 ian. 1951, Dorohoi, jud. Botoşani. Prozator. Fiul lui Boris Cuşnarencu, funcţionar, şi al Elvirei (n. Starovic), prof. de istorie. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1977). Interpret de lb. engleză la Maşinexportimport din Bucureşti (1977-1980). Secretar de redacţie la rev. *Flacăra* (1980); secretar de redacţie (1983), secretar general de redacţie (1991) şi redactor-şef (din 1997) al rev. *Magazin*; secretar al secţiei de proză a Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1997); consilier al Ministrului Justiţiei (2001); redactor-şef al cotidianului *Cronica română* (2001-2002); redactor-şef al rev. *Literatorul* (2002-2003). Între 1973 şi 1977, a participat la şedinţele Cenaclului „Junimea” al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română, condus de Ov. S. Crohmălniceanu. Colab. la *Suplimentul literar al „Scânteii tineretului”, Luceafărul, Caiete critice, Viaţa Românească, ArtPanorama, ARC, Tribuna.* A colaborat la vol. colective *Desant* (1983), *Proza umoristică*

românească (1985), *Competiţia continuă* (1994), *Generaţia '80 în proza scurtă* (1998), *Iubiri subversive* (1998) şi *Plaja nudiştilor* (1999). Debutează în *Tribuna* (1976). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Tratat de apărare permanentă* (1983). În continuare, cu două excepţii (*Piaţa Aristotel,* 2001 şi *Colonia penitenciară oranj,* 2001) a publicat romane: *Tangoul memoriei* (1988), *Dodecaedru* (1991), *Ultimul Iisus, Magnificul* (1995), *Călătoria Luceafărului* (1997), *Requiem* (1998), *Trandafirul tăcerii depline* (1999), *Săptămâna Patimilor* (2001). Premiul rev. *Tribuna* (1987); Premiul Uniunii Scriitorilor (1984); Premiul C.C. al U.T.C. (1984); Premiul „Ion Creangă" al Acad. Române (1993); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1996); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1998).

OPERA: *Tratat de apărare permanentă,* proză scurtă, Bucureşti, 1983; *Tangoul memoriei,* roman, Bucureşti, 1988; *Dodecaedru,* roman Bucureşti, 1991; *Ultimul Iisus, Magnificul,* roman, Craiova, 1995; *Călătoria Luceafărului,* roman, Bucureşti, 1997; *Requiem,* roman, Bucureşti, 1998; *Trandafirul tăcerii depline,* roman, Bucureşti, 1999; *Colonia penitenciară oranj,* proză scurtă, Bucureşti, 2001; *Săptămâna Patimilor,* roman, Bucureşti, 2001; *Piaţa Aristotel,* povestiri, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 52, 1983; idem, *ibidem,* nr. 19, 1984; L. Ulici, *ibidem,* nr. 11, 1984; Gh. Crăciun, în *Astra,* nr. 2, 1984; R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 3, 1984; D. C. Mihăilescu, în *Contemporanul,* nr. 7, 1984; I. Holban, în *Cronica,* nr. 15, 1984; E. Simion, în *România literară,* nr. 18, 1988; R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 6, 1988; Florin Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 34, 1992; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 47, 1997; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 389, 1997; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 5-7, 1998; D.-S. Boerescu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1998; Roxana Răcaru, în *România literară,* nr. 33, 2002; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2003. **(A. S.)**

CUTASEVICI Gheorghe, n. 21 dec. 1938, com. Tartaul, jud. Cahul. Poet şi prozator. Fiul lui Sava Cutasevici, agricultor-mecanizator, şi al Armeniei (n. Zaharia). Studii elementare în Tartaul şi Ciobalaccia; Şcoala pedagogică din Cahul (1951-1956); licen-ţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău, secţia lb. şi literatura română (1960-1966): Prof. de lb. şi literatură română, director adjunct şi director la şcolile de opt ani din satele Lingura şi Tartaul (1956-1957; 1961-1967); redactor la Radiodifuziunea de Stat (1968); cercetător ştiinţific la Muzeul Republican de Istorie şi Studiere a Ţinutului Natal (1968-1969); colaborator, şef de secţie la *Viaţa satului* (1969-1976), *Literatura şi arta* (1977-1980), *Calea lui Octombrie* (din Ialoveni, 1984), *Învăţământul public* (1984-1985) şi *Chipăruş* (1990); redactor la Editurile Lumina şi Literatura artistică (1976-1977); instructor la Soc. „Prietenii cărţii" (1981-1984; 1986-1990); bibliotecar la Chişinău (1985-1986); consultant-traducător la Ministerul Economiei (1990-2001); directorul Editurii Labirint, fondată în 1993. Din 1997, editează rev. *Arta educaţiei.* Debutează în *Cultura Moldovei* (1958). Debut editorial cu vol. *Hora fulgilor* (1976). Au urmat: *Am să prind o zi de vară* (1977), *Hora luminii* (1980), *Noi suntem ca florile* (1995), *Cântec despre casa mea* (1996), *Poezii din cartea mării* (2003) etc. A tradus din V. Petkeavicus, A. Brinschi, L. Covaliova şi V. Solouhin. Premiul rev. *Cultura* (1968) şi *Femeia Moldovei* (1977). A semnat şi Jorj Distant.

OPERA: *Hora fulgilor,* Chişinău, 1976; *Am să prind o zi de vară,* Chişinău, 1977; *Hora luminii,* Chişinău, 1980; *Pe străduţa cu poveşti,* Chişinău, 1993; *Contacte nejustificate,* Chişinău, 1993 (semnat Jorj Distant); *Cântecul cu mingi frumoase,* Chişinău, 1994; *Noi suntem ca florile,* Chişinău, 1995; *Ghici, ce fel de nucă am,* Chişinău, 1996 (semnat Jorj Distant); *Cântec despre casa mea,*

Chişinău, 1996; *Evadarea sau prima evadare cu umbrele,* Chişinău, 1996; *Uite-aşa se trece vama,* Chişinău, 1997 (semnat Jorj Distant); *Nu mai plângeţi fiarelor,* Chişinău, 1999; *La Soroca în cetate,* Chişinău, 2002; *Viaţa mea-i o zi frumoasă,* Chişinău, 2002; *Poezii din cartea mării,* Chişinău, 2003. **(A. S.)**

CUŢITARU Virgil, n. 14 iun. 1937, Schitu Duca, jud. Iaşi. Critic literar. Fiul lui Petru Cuţitaru şi al Anei (n. Bogdan). Şcoala Normală „Vasile Lupu" din Iaşi (1951-1955); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1964). Lucrează la *Flacăra Iaşului,* apoi (din 1968) la Centrul Judeţean de Îndrumare a Creatiei Populare. Redactor, redactor-şef şi director al Editurii Junimea (1970-1990). Debutează în *Iaşul literar* (1963). Debut editorial cu vol. *Cărţi şi idei* (1972). Ed. din N. Labiş, M. Sadoveanu, T. Vianu, Cezar Petrescu. Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1983).

OPERA: *Cărţi şi idei,* Iaşi, 1972; *Spaţii,* Iaşi, 1981; *Metamorfozele lui Hyperion. Studii asupra poemei „Luceafărul",* Iaşi, 1983; *Eminescu despre sine,* Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Mănucă, în *Cronica*, nr. 45, 1981; V. Bugariu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1982; M. Drăgan, în *Cronica*, nr. 2, 1985; N. Turtureanu, *ibidem*, nr. 31, 1987; V. Talpalaru, *ibidem*, nr. 2, 1994. **(A. S.)**

D

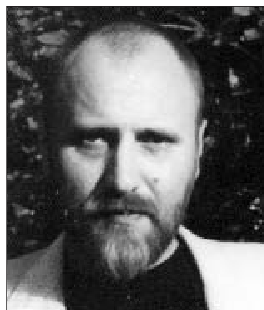

DABIJA Nicolae, n. 15 iul. 1948, Codreni, raionul Căinari, Basarabia. Poet, eseist şi traducător. Fiul ţăranului Trofim Ciobanu şi al Cristinei (n. Dabija). Poetul va lua numele mamei, provenită dintr-o familie care a dat mai mulţi preoţi, dintre care un unchi al poetului – stareţul Serafim Dabija şi preotul Nicodim Onu vor fi judecaţi în 1949 de NKVD şi condamnaţi, pentru „activitate antisovietică”, la câte 25 ani de închisoare. Şcoala primară în satul natal (1954-1958), gimnaziul la Săhăidac (1958-1962), iar liceul în oraşul Cimişlia (1962-1966). Începe în 1966 Facultatea de Ziaristică a Univ. de Stat din Chişinău, fiind exmatriculat în anul III pentru „activitate naţionalistă” şi reîncadrat în 1970 la Facultatea de Litere a aceleiaşi Univ. (absolvită în 1972). Debutează în *Tinerimea Moldovei*, în 1965, iar editorial în 1975, cu *Ochiul al treilea* (vol. distins cu Premiul Tineretului din R.S.S. Moldovenească). Redactor, între 1972 şi 1975, al secţiei pentru tineret a Televiziunii din Chişinău, apoi (1975-1984) şef al secţiei de poezie şi critică la revista *Nistru* (mai târziu – *Basarabia*), redactor-şef al rev. pentru tineret *Orizontul* (devenită *Columna*), între 1984 şi 1986, iar din 1986 redactor-şef al săptămânalului *Literatura şi arta*, organ al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova. Sub conducerea lui **D**., *Literatura şi arta* devine o rev. de militanţă naţională, luptând pentru impunerea limbii române, a alfabetului latin, a tricolorului, atingând, în 1990, un tiraj de 260.000 exemplare. A fost deputat în parlamentul sovietic (1989-1991) şi în parlamentul Moldovei (1990-1994). Este preşedintele Soc. „Limba noastră cea română”, al Asoc. Oamenilor de Ştiinţă, Cultură şi Artă din Republica Moldova şi vicepreşedinte al Partidului Forţelor Democratice. Cavaler al „Ordinului Republicii”, cea mai înaltă distincţie a Republicii Moldova, acordată poetului în 1996. Cu banii premiului pentru debut a săpat o fântână în satul natal, iar cu cei obţinuţi pentru toate celelalte premii a contribuit la rezidirea mănăstirii Zloţi, ctitorită de unchiul său Serafim Dabija. Colaborator la numeroase rev. şi ziare din România şi Republica Moldova *(Basarabia, Moldova, Glasul Naţiunii, Literatorul, România literară, Totuşi iubirea, Ateneu, Cronica, Adevărul literar şi artistic)*. Vol. din poemele sale au apărut în lb. rusă – *Versuri* (1985), şi *Şi a vorbit Pasărea de foc* (1990) – şi în lb. ucraineană (*Aripă sub cămaşă*, 1989), iar cicluri de poeme i s-au tradus în majoritatea lb. unionale, dar şi în engleză, spaniolă, franceză, persană, turcă, bulgară, sârbă etc. Poezia de debut a lui **D.** e una de exultanţă, senzuală şi discursivă. În vol. care au urmat (*Apă neîncepută*, 1980; *Zugravul anonim*, 1985; *Aripă sub cămaşă*, 1989; *Dreptul la eroare*, 1993; *Cerul lăuntric,* 1998), şi care sunt reluate fie în ed. îmbogăţite, fie în antologii, poetul uneşte linia confesivă cu lirica de tribun, dând un spaţiu tot mai mare vocaţiei militante, de suflu paşoptist. Aceeaşi militanţă e de regăsit şi în eseurile din *Pe urmele lui Orfeu* (1983), în studiul *Moldova de peste Nistru – vechi pământ strămoşesc* (1991) şi în cărţile pentru copii (*Domnia lui Ştefan cel Mare*, 1991, şi *Nasc şi la Moldova oameni*, 1992). A publicat manuale şcolare: *Daciada* (1991-1993) şi *Literatura română* (1988-1996). A primit, fie pentru creaţie, fie pentru activitatea sa de militant, numeroase premii (Premiul Festivalului Unional de poezie tânără, Moscova, 1976; Premiul rev. *Moldova*, 1977; Premiul Festivalului Internaţional de poezie tânără de la Stettin, fosta RDG, în 1982; Premiul Naţional al Republicii Moldova, pentru *Antologia poeziei vechi moldoveneşti* şi pentru literatura dedicată copiilor, în 1988; Premiul „Mihai Eminescu”, 1991; Premiul rev. *Ateneu* pentru poezie, 1992; Premiul „Ion Creangă” al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, pentru manualele de istorie *Daciada,* 1992; Premiul Fundaţiei „Nichita Stănescu”, 1992; Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru *Aripă sub cămaşă,* 1993; Premiul rev. *România Mare*, 1994; Premiul rev. şi al Cenaclului „Totuşi iubirea”, 1994; Premiul Bibliofililor, pentru

Dreptul la eroare, „cea mai citită carte a anului”, 1994; Premiul „Columna” al Accad. di Romania, Roma, 1994; Premiul „Mihai Eminescu” al Acad. Române, pentru *Dreptul la eroare*, 1995).

OPERA: *Ochiul al treilea*, Chişinău, 1975; *Poveste de când Păsărel era mic*, Chişinău, 1980; *Apă neîncepută*, Chişinău, 1980; *Pe urmele lui Orfeu,* eseuri, Chişinău, 1983 (ed. II, revăzută şi completată, 1990); *Zugravul anonim,* Chişinău, 1985; *Alte poveşti de când Păsărel era mic*, Chişinău, 1985; *Antologia poeziei vechi moldoveneşti*, Chişinău, 1988; *Aripă sub cămaşă*, Chişinău, 1989; *Domnia lui Ştefan cel Mare*, Chişinău, 1991; *Moldova de peste Nistru – vechi pământ strămoşesc,* Chişinău, 1991; *Aripă sub cămaşă,* selecţie de A. Andrieş, pref. de C. Ciopraga, Iaşi, 1991; *Nasc şi la Moldova oameni,* povestiri, Chişinău, 1992; *Mierla domesticită,* selecţie L. Butnaru, Chişinău, 1992; *Dreptul la eroare*, Chişinău, 1993; *Lacrima care vede,* Iaşi, 1994; *Oul de piatră*, Bucureşti, 1995; *Cerul lăuntric,* versuri, Chişinău, 1998; *Fotograful de fulgere,* versuri, pref. de E. Simion, tabel cronologic de I. Ciobanu, Bucureşti, 1998; *Între dragoste şi moarte,* Timişoara, 1998; *Poezia, bucuroasă tristeţe,* Timişoara, 1998; *Icoana spartă, Basarabia,* Craiova, 1998 (altă ed., 1999); *Harta noastră care sângeră. La Est de Vest,* Craiova, 2001; *Harta noastră care sângeră. Vai de capul nostru,* Craiova, 2001; *„Însemnări de pe front” (scrisori din Basarabia),* Craiova, 2002. Traduceri: Ata Atageanov, *Versuri*, Chişinău, 1980; Federico García Lorca, *Romancero ţigan,* Chişinău, 1983; A. Jukovski, *Poveşti*, Chişinău, 1983; Goethe, *Suferinţele tânărului Werther,* Chişinău, 1987.

REFERINŢE CRITICE: M. Dolgan, *Crez şi măiestrie artistică,* 1982; M. Cimpoi, în *Moldova*, nr. 8, 1988; C. Ciopraga*,* în *Cronica*, nr. 16, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 11, 1991; C. Ciopraga, în *Basarabia,* nr. 6, 1992; M. Cimpoi, *Basarabia sub steaua exilului*, 1994; E. Simion, în *Literatorul,* nr. 27-28, 1995; D. Micu, *Scurtă istorie a literaturii române,* II, 1995; M. Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 50, 1998; Maricica Cioclea, *Nicolae Dabija.* Biobibliografie, 1999. **(Al. Cs.)**

DAIAN Paul (pseud. lui Sergiu Filip), n. 4 aug. 1954, com. Crişcior, jud. Hunedoara. Poet. Fiul lui Vasile Filip şi a Martei (n. Roman). Absolvent al Liceului „Dimitrie Cantemir” din Bucureşti (1974). A practicat mai multe meserii, schimbând frecvent locurile de muncă. Aflat în conflict cu autorităţile (din 1977), este pedepsit cu închisoarea (în 1982) în urma unui protest la Uniunea Scriitorilor. O altă încercare de protest se soldează cu internarea în spitale psihiatrice (1986; 1987), urmată de îmbolnăvirea gravă, timp de trei ani. A debutat cu versuri în *Flacăra* (1972); debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Albatros (1984). Primul vol. personal este *Poeme sororale* (1987). Colab. la *Luceafărul, România literară, Contemporanul, Viaţa Românească.*

OPERA: *Poeme sororale,* cuvânt înainte de N. Manolescu, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 3, 1988; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 5, 1988; D. Chioaru, în *Transilvania,* nr. 8, 1988; M. Mincu, în *România literară,* nr. 23, 1988. **(I. P.)**

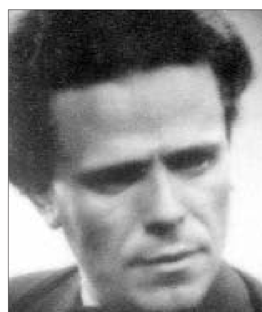

DAMASCHIN Dan (pseud. lui Damaschin Hărdăuţ), n. 10 ian. 1951, com. Prunişor, jud. Arad. Poet. Fiul lui Florian Hărdăuţ şi al Veturiei-Lucreţia (n. Bătrâna), ţărani. Studii elementare în com. natală (1958-1962), apoi gimnaziul (1962-1966) şi liceul teoretic din Sebiş (1966-1970). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1974). Liber profesionist (1974-1977), în urma refuzului de a se prezenta la post în învăţământ; muncitor necalificat (1977-1978) şi librar (1978-1988) la Centrul de librării din Cluj. Redactor (1988-1994) şi redactor-şef (1994-1998; 2002) la Editura Dacia; între 1998 şi 2001, directorul Filialei Cluj a Editurii Paralela 45.

Colab. la *Familia, Luceafărul, Tribuna, Steaua, România literară, Viaţa Românească, Euphorion, Poesis, Apostrof, Calende, Vatra* etc. A editat scrieri de I. Negoiţescu şi a publicat în versiune integrală *Revista Cercului Literar* (2002). În perioada studiilor a fost redactor al rev. *Echinox.* Debutează în rev. *Familia* (1968); debut editorial cu vol. *Intermundii* (1975), urmat de *Reculegeri şi alte poeme* (1981), *Trandafirul şi clepsidra* (1985), *A cincea esenţă* (1989); *Kaspar Hauser* (1991), *Autosfârşitul* (1995), *Cartea expierilor* (1996) şi *Îndurările* (2001). **D.** e un poet cultivat, aspirând spre o poezie ermetică şi metafizică, a vinei şi ispăşirii. Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1977; 1997; 2003); Premiul rev. *Poesis* (1996).

OPERA: *Intermundii,* versuri, Bucureşti, 1975; *Reculegeri şi alte poeme,* versuri, Bucureşti, 1981; *Trandafirul şi clepsidra,* versuri, Bucureşti, 1985; *A cincea esenţă,* versuri, Cluj-Napoca, 1989; *Kaspar Hauser,* versuri, Cluj-Napoca, 1991; *Autosfârşitul,* versuri, Oradea, 1995; *Cartea expierilor,* versuri, Bucureşti, 1996; *Îndurările,* versuri, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: E. Barbu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1976; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 2, 1976; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 12, 1976; Gh. Perian, în *Echinox,* nr. 5-6, 1976; M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1976; L. Ulici, *Prima verba,* II, 1978; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; I. Milea, în *Echinox,* nr. 3-4, 1982; N. Oprea, în *Argeş,* nr. 4, 1982; I. Oarcăsu, în *Tribuna,* nr. 27, 1982; C. Sorescu, în *Suplimentul literar-artistic al „Scânteii tineretului",* nr. 42, 1982; I. Arieşanu, în *Orizont,* nr. 21, 1986; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 5, 1986; M. Papahagi, în *România literară,* nr. 23, 1986; N. Oprea, în *Luceafărul,* nr. 36, 1986; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1986; L. Antonescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1986; I. Urcan, în *Vatra,* nr. 11, 1986; I. Oarcăsu, în *Steaua,* nr. 2, 1987; L. Ulici, în *România literară,* nr. 18, 1987; Z. Cârlugea, în *Luceafărul,* nr. 25, 1987; N. Oprea, în *Argeş,* nr. 7, 1989; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 9, 1989; V. Podoabă, în *Familia,* nr. 10, 1989; I. Pop, în *Steaua,* nr. 10, 1989; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 30, 1989; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 3, 1990; M. Papahagi, *Cumpănă şi semn,* 1990; I. Milea, în *Argeş,* nr. 2, 1990; V. Podoabă, în *Vatra,* nr. 4, 1992; P. Poantă, în *Vatra,* nr. 4, 1992; Diana Adamek, în *Tribuna,* nr. 10, 1992; idem, *ibidem,* nr. 48, 1996; C. Regman, în *Jurnalul literar,* nr. 33-38, 1996; Roxana Sorescu, în *Luceafărul,* nr. 47, 1996; C. Regman, *De la „Cercul literar" la „Optzecişti",* 1997; N. Oprea, în *Viaţa Românească,* nr. 11-12, 1997; I. Milea, *Sub semnul poeziei,* 1999; Irina Petraş, *Ştiinţa morţii,* II, 2001; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002; O. Soviany, în *Luceafărul,* nr. 21, 2003; N. Oprea, *Literatura „Echinoxului",* 2003. **(I. Ml.)**

DAMIAN Mircea (pseud. lui Constantin Mătuşa), n. 14 mart. 1899, com. Izvoru, jud. Olt – m. 16 iun. 1948, Bucureşti. Prozator şi publicist. Şcoala primară în satul natal, liceul la Slatina. Duce o existenţă dezordonată şi nomadă, trăind de pe o zi pe alta, peregrinând din oraş în oraş (Bistriţa, Dej, Bacău, Galaţi, Constanţa), întemeind sau colaborând la diverse publicaţii obscure. Se stabileşte în cele din urmă la Bucureşti; lucrează în câteva redacţii, întemeiază el însuşi şi conduce rev. *Vitrina literară* (1929-1934). Îşi consolidează o reputaţie de bun polemist. Se lansează şi în literatură, ca autor de povestiri umoristice; se bucură de o bună primire la Cenaclul „Sburătorul" (În *Istoria literaturii române contemporane* însă, aprecierile lui E. Lovinescu sunt cu mult mai moderate). Debutează editorial în 1929, cu vol. de schiţe umoristice *Eu sau frate-meu?!...*; acestei încercări i se vor adăuga, în acelaşi gen, alte două vol.: *Două şi-un căţel* (1933) şi *Bolşevicul* (1936), ultimul, de fapt, o retrospectivă. Alte lucrări se înscriu mai degrabă în categoria reportajului literar: *Celula nr. 13* (1932), *Bucureşti* (1935) şi *Rogojina* (1945), ultimele evocând perioada de detenţie a autorului la Văcăreşti pentru un delict de presă. Ca romancier, **D.** scrie îndeobşte o literatură învecinată cu jurnalul sau confesiunea: *De-a curmezişul* (1935) şi *Gheorghe I. Marin* (1937). Veleităţi de literatură de ficţiune are doar romanul *Om* (1936), o poveste de dragoste, destul de falsă, mai cu seamă în pasajele de poezie şi lirism. Spre sfârşitul vieţii, scriitorul se întoarce la

gazetărie, conducând ziarele *Bucureşti* (1941) şi *Fapta* (1945-1947). Premiul Soc. Scriitorilor Români (1933).

OPERA: *Eu sau frate-meu?!...,* Craiova, 1929 (ed. de Aurora Slobodeanu, pref. de D. Micu, Cluj-Napoca, 1976); *Celula nr. 13,* Bucureşti, 1932; *Două şi-un căţel,* Bucureşti, 1933; *De-a curmezişul,* Bucureşti, 1935; *Bucureşti,* Bucureşti, 1935; *Om,* Bucureşti, 1936; *Bolşevicul,* Bucureşti, 1936; *Gheorghe I. Marin,* Bucureşti, 1937 (ed. II, *Viaţa unui băiat de ţară,* 1936); *Rogojina,* Bucureşti, 1945.

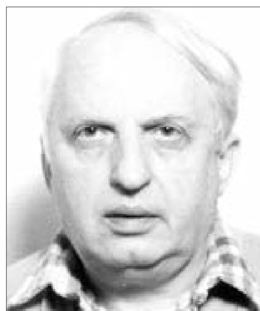
REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; idem, *Istoria literaturii române contemporane (1900-1937),* 1937; Perpessicius, *Menţiuni...,* III, IV; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 276, 1995; idem, în *Luceafărul,* nr. 36, 1996; Fl. Faifer, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1997; E. Manu, în *Contemporamul,* nr. 7, 2001. **(L. P.)**

DAMIAN Nicolae, n. 16 oct. 1939, com. Sîngătin, jud. Sibiu. Prozator. Fiul lui Nicolae Damian şi al Mariei (n. ?). Şcoala elementară (1946-1952), liceul (1953-1956) şi Facultatea de Medicină (absolvită în 1962) la Bucureşti. Medic psihiatru (1962-1965) şi cadru univ. la Institutul Medico-Farmaceutic din Bucureşti. Debutează cu proză în *Tribuna* (1965). Colab.la *România literară, Luceafărul, Contemporanul, Tribuna, Revista de psihiatrie* etc. În cadrul specialităţii, publică lucrarea *Terapie psihotropă* (1968), precum şi art. de popularizare (*Concepţia psihanalitică despre arta literară*). Debut editorial cu vol. de povestiri *Dimineţile bătrâne* (1969). **D.** foloseşte aici tehnici narative la modă în deceniul al şaptelea. Motivele prozelor sunt drame ale solitudinii, ale noncomunicării, ale absurdului, pe un fundal de o istoricitate programatic vagă. Preocupări de acelaşi ordin revin în romane, unde se accentuează şi se sistematizează: *Pribegi, noi visam* (1973), *Vara* (1976), *Macul galben* (1980).

OPERA: *Dimineţile bătrâne,* povestiri, Bucureşti, 1969; *Fete şi băieţi,* povestiri, Bucureşti, 1971; *Pribegi, noi visam,* roman, Bucureşti, 1973; *Vara,* roman, Bucureşti, 1976; *Macul galben,* roman, Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: S. Damian, *Intrarea în castel,* 1970; V. Cristea, *Interpretări critice,* 1970; Dana Dumitriu, în *Argeş,* nr. 7, 1971; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 14, 1973; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 7, 1976; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1976; V. Cristea, în *România literară,* nr. 33, 1976; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1976; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 44, 1976; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 17, 1980; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(D. Cl.)**

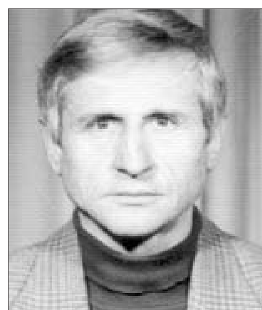

DAMIAN S. (pseud. lui Samuel Druckmann), n. 18 iul. 1930, Alba Iulia. Critic şi istoric literar. Fiul lui Carol Ludovic Druckmann şi al Pessiei (n. Abraham), funcţionari. Studii elementare la Bucureşti (1937-1941); Liceul „Cultura" (1941-1948) şi Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti (1948-1949). Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" şi Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1950-1955; examenul de stat în 1972). Redactor la *Contemporanul* (1951-1954), *Gazeta literară* (1954-1970), *România literară* (1970-1973); redactor-şef adjunct la *Luceafărul* (1973-1974); redactor la Studioul „Animafilm" (1974-1976). În 1976 se stabileşte în Germania, unde lucrează ca lector de lb. şi literatura română la Univ. din Heidelberg. Debutează în *Revista elevilor,* colaborând apoi la majoritatea publicaţiilor literare din ţară şi la rev. *Dialog* din Dietzbach (Germania), condusă de Ion Solacolu. După câteva lucrări mai puţin semnificative (*Generalitatea şi individualitatea ideii operei literare,* 1955; *Încercări de analiză literară,* 1956; *Direcţii şi tendinţe în proza nouă,* 1963), publică culegerea de eseuri critice *Intrarea în castel* (1970), urmată de un

vol. mai puţin izbutit, *Fals tratat despre psihologia succesului* (1972), şi de două lucrări de bun nivel critic şi teoretic: *G. Călinescu – romancier* (1971) şi *Duelul invizibil* (1977), ambele bine primite de critică. A mai publicat vol. *Scufiţa Roşie nu mai merge în pădure* (1994), *Replici din burta lupului* (1997), *Aruncând mânuşa* (1999) şi *Pivniţe, mansarde şi puţine trepte* (2002). A tradus din Bertolt Brecht, Heinrich Böll, Bruno Apitz, a prefaţat opere de scriitori ruşi (F. M. Dostoievski, K. A. Fedin) şi români (I. M. Sadoveanu, G. Călinescu, Gala Galaction, Zaharia Stancu, Maria Banuş ş.a.), precum şi *Jurnalul* Annei Franck. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică (1971).

OPERA: *Generalitatea şi individualitatea ideii operei literare,* Bucureşti, 1955; *Încercări de analiză literară,* Bucureşti, 1956; *Direcţii şi tendinţe în proza nouă,* Bucureşti, 1963; *Intrarea în castel.* Încercări de analiză a prozei, Bucureşti, 1970; *G. Călinescu – romancier.* Eseu despre măştile jocului, Bucureşti, 1971 (ed. revăzută şi adăugită, 1974; altă ed., sub titlul *La ora 12, ziua. Eseu despre romanele lui G. Călinescu,* 1995); *Fals tratat despre psihologia succesului,* Bucureşti, 1972 (ed. revizuită şi adăugită, 1995); *Duelul invizibil.* München XX sau puterea de anticipare a artei, Bucureşti, 1977 (ed. revăzută şi adăugită, 1996); *Scufiţa Roşie nu mai merge în pădure.* Controverse în jurul câtorva tropisme ale închiderii în cultură, Bucureşti, 1994; *Replici din burta lupului,* Bucureşti, 1997; *Aruncând mănuşa,* eseuri, Bucureşti, 1999; *Pivniţe, mansarde şi puţine trepte,* Bucureşti, 2002. Traduceri: B. Apitz, *Gol între lupi,* Bucureşti, 1961; H. Böll, *Casa văduvelor,* Bucureşti, 1965; B. Brecht, *Povestiri din calendar,* Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 46, 1970; P. Georgescu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1971; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 35, 1971; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 53, 1972; D. Pillat, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1972; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1973; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 39, 1974; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 395-396, 1997; I. Negoiţescu, *Dialoguri despre tăcere,* 1998; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 687, 2003. **(M. P.)**

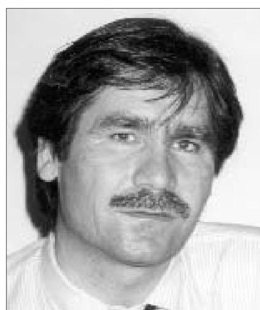

DAMIAN Ştefan, n. 24 febr. 1949, satul Hodoş-Bodrog, jud. Arad. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Nicolae Damian, agricultor, şi al Melaniei (n. Rachici). Şcoala elementară în localitatea natală (1956-1959); gimnaziul şi liceul la Zădăreni şi Pecica (1960-1967). Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-italiană (1967-1972). În perioada studiilor universitare este membru al grupării şi al redacţiei rev. *Echinox.* Corector la ziarul *Făclia* din Cluj (1972-1973); instructor la Casa de Cultură a municipiului Cluj-Napoca (1973-1980); activist la Comitetul de Cultură Cluj (1980-1982) şi la secţia de cultură a Comitetului Judeţean al Partidului Comunist Român din Cluj-Napoca (1983-1985); redactor la Editura Dacia din acelaşi oraş (din 1985). Lector la Univ. din Alba Iulia (1993-1996); lector (1996-2001) şi conferenţiar (din 2001) la Catedra de lb. şi literaturi romanice a Facultăţii de Litere din Cluj. Debutează cu versuri în *Tribuna* (1968). Colab. la *Steaua, Orizont, Amfiteatru, Vatra, Familia, Luceafărul* etc. Figurează în antologia de debut *Eu port această fiinţă* (1973). Debutul editorial cu vol. de nuvele *Portrete de familie* (1977) e urmat de alte patru cărţi de proză: romanele *Nunta* (1980), *Prisma* (1982), *Pisica de Eritreea* (1986) şi nuvelele din *Sfârşit de vară* (1984). Traduce din italiană (R. Certa, Grazia Deledda, O. Friggieri, M. Prisco, F. Tozzi, B. Rombi, M. Germinario, G. Cittadini, G. Stampa, S. Fava etc.), participă cu versuri proprii la antologia *Poeti romeni d'oggi,* editată la Palermo (1989); traduce în italiană poezia lui Petre Dinu Marcel (*Nel nome d'un fiore,* 1989) şi I. Deaconescu (*Prova di solitudine,* 1993). Premiul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist (1980).

OPERA: *Portrete de familie,* povestiri şi schiţe, Cluj-Napoca, 1977; *Nunta,* roman, Bucureşti, 1980; *Prisma,* roman, Cluj-Napoca, 1982; *Sfârşit de vară,* povestiri, Cluj-Napoca, 1984; *Pisica de Eritreea,* roman, Cluj-Napoca, 1986. Traduceri: R. Certa, *Surâsul Korei,* Timişoara, 1987; Grazia Deledda, *Cenuşă. Incendiu între măslini,* în colab. cu Lucia L. Drăganu, Cluj-Napoca, 1987; O. Friggieri,

Minciuna, Timişoara, 1988; M. Prisco, *Oglinda oarbă,* Timişoara, 1989; F. Tozzi, *Ferma. Cu ochii închişi. Egoiştii,* în colab. cu Ileana Damian, Cluj-Napoca, 1989; F. Tozzi, *Într-o seară lângă Tibru,* Craiova, 1991; L. Zinna, *Rugăciune pentru eliberatori,* Craiova, 1992; M. Prisco, *Zilele scoicii,* Timişoara, 1993; B. Rombi, *Versuri,* Craiova, 1994; I. Rossi, *Fuga di Icaro/Fuga lui Icar,* ed. bilingvă, Craiova, 1995; *Poesia ligure contemporanea/Poezie ligură contemporană,* în colab. cu B. Rombi, ed. bilingvă, Craiova, 1995; Clara Rubbi, *Zeiţa cu rodie,* Craiova, 1995; M. Morina, *Democraticon,* în colab. cu A. Rău, Craiova, 1995; B. Rombi, *L'arcano universo/Universul de taină,* ed. bilingvă, Craiova, 1996; E. Andrinoli, *Itinerari/Itinerarii,* Craiova, 1996; M. Contino, *Străfulgerări,* Bucureşti, 1997; Loredana Bogliun, *Istrianitudini,* Bucureşti, 1997; M. Germinario, *Omul fără vocaţie,* în colab. cu I. M. Damian, Cluj-Napoca, 1997; idem, *Pedeapsa cu moartea,* în colab. cu I. M. Damian, Cluj-Napoca, 1998; B. Musso, *Întoarcerea lui Adam,* Cluj-Napoca, 1998; F. De Nicola, *Neorealismul italian,* Cluj-Napoca, 1998; *Poesia piemontese contemporanea/Poezia piemonteză contemporană,* ed. bilingvă, în colab. cu B. Rombi, Cluj.Napoca, 1998; O. Friggieri, *Povestiri pentru o seară,* Bucureşti, 1999; B. Rombi, *Otto tempi per un presagio/Opt timpi pentru o presimţire,* ed. bilingvă, Piatra Neamţ, 1999; M. Germinario, *Omul: creaţie-vocaţie,* în colab. cu I. M. Damian, Cluj-Napoca, 1999; M. Coppi, *Studiare la morte/Să studiezi moartea,* Cluj-Napoca, 1999; G. Cittadini, *Ariel şi după,* Cluj-Napoca, 2000; R. Pazzi, *Apăsarea trupurilor,* Craiova, 2000; *Appoggiato ad un libro fiorito/Sprijinit pe o carte înflorită,* Piatra Neamţ, 2001; G. Stampa, *Sonetti d'amore/Sonete de iubire,* Cluj-Napoca, 2002; Isabella Mora, *Le Rime/Rimele,* Cluj-Napoca, 2002; *Dalla lama del giorno.* Poeti siciliani contemporanei/*De pe tăişul zilei.* Poeţi sicilieni contemporani, ed. bilingvă, Piatra-Neamţ, 2002; C. Rugger, *Canto silenzioso/Cântec tăcut,* Cluj-Napoca, 2003; Margherita Faustini, *Sul filo della parola/Pe firul cuvântului,* Cluj-Napoca, 2003; S. Fava, *Come se fossi viva/De parcă ai trăi,* Piatra Neamţ, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Marcoş, în *Tribuna,* nr. 48, 1977; T. D. Savu, *ibidem,* nr. 46, 1980; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 11, 1980; idem. *Radiografii,* II, 1983; idem. în *Tribuna,* nr. 36, 1984; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 11, 1984; Irina Petraş, în *Transilvania,* nr. 8, 1984; idem, în *Steaua,* nr. 7, 1987; Corina-Gabriela Badelita, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2002. **(P. P.)**

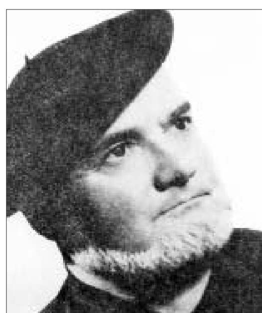
DAMIAN Theodor, n. 28 dec. 1951, Botoşani. Poet şi eseist. Fiul lui Gheoghe Damian, şef de depozit la Fabrica de confecţii din Botoşani şi al Dorei (n. Dumitriu). Şcoala generală în oraşul natal (1958-1966). Absolvent al Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamţ (1966-1971); licenţiat al Institutului Teo-logic de grad universitar din Bucureşti (1971-1975); urmează cursuri de doctorat, specialitatea teologie sistematică, la acelaşi Institut (1975-1978). Între 1973 şi 1978 este preot în parohiile din Ibăneşti şi Hăneşti, jud. Botoşani; din 1978 până în 1986 e protopop al Protopopiatului din Dorohoi şi preot paroh la Catedrala „Grigore Ghica" din localitate. Studii la Institutul Ecumenic din Bossey, Elveţia (1979-1980) şi la Universitatea din Lausanne (1980-1983). Înfiinţează şi conduce, în aceşti ultimi trei ani, parohia ortodoxă română „Sfinţii Trei Ierarhi" din Laussane. Între 1986 şi 1988 este secretar de redacţie la Editura Arhidiocezei din Sibiu pentru *Telegraful român* şi celelalte rev. metropolitane; în acelaşi timp, slujeşte la Catedrala oraşului. În 1988 se stabileşte în Statele Unite. Participă la programul de misiune ortodoxă al bisericii presbiteriene din Statele Unite (1988-1989); vizitează biserici în peste patruzeci de state americane, conferenţiind despre cultura şi spiritualitatea ortodoxă română. Urmează cursuri de masterat la Princeton University (1989-1990), obţine titlul de master în teologie (1990), apoi urmează cursuri de doctorat la Fordham University din New York (1990-1993). În 1993 obţine titlul de doctor al aceleiaşi Univ. cu teza *The Icons: Theological and Spiritual Dimensions According to St. Theodore of Studion* (conducători ştiinţifici ai lucrării: John Meyendorff şi Joseph T. Lienhardt). Dr. al Univ. din Bucureşti (Facultatea de Teologie) cu teza *Implicaţiile spirituale ale teologiei icoanei* (1999; conducător ştiinţific: profesorul Dumitru Radu). Din 1992, predă filosofie, etică şi sociologie la Audrey

Cohen College School for Human Services din New York, actualmente Metropolitan College of New York (titularizat în 1993). Fondator (mart. 1993) al Institutului Român de Teologie şi Spiritualitate Ortodoxă (The Romanian Institute of Orthodox Theology and Spirituality) şi preot paroh al bisericii „Sfinţii Petru şi Pavel" din New York. Din 1994, este membru în comitetul de redacţie al rev. *The Patristic & Byzantine Review*, iar din 1995, membru al Colegiului de consilieri ai Centrului Ecumenic de Cercetare „Iustinianum", din Portsmouth, Rhode Island. În 1995 predă cursul de istoria bisericii la Seminarul Teologic „Sf. Vladimir" din Crestwood, New York; coordonează, între 1996 şi 2003, filiala din Staten Island, New York, a Colegiului Metropolitan. Din 1999, coordonator al programului de masterat la acelaşi colegiu. Colaborează la *România literară, Luceafărul, Astra, Săptămâna, Heliopolis, Tribuna, Curierul românesc, Paralela 45, Convorbiri literare, Mitropolia Moldovei, Tomis, Gazeta de Transilvania, Almanahul „Coresi", Clopotul* (Botoşani)*, Gazeta de Botoşani, Monitorul de Botoşani, Telegraful român, Meridianul românesc* (Anaheim, California), *New York Magazin* (New York), *Romanian Journal (*New York), *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia), *Comuniunea românească* (Detroit, Ohio), *Credinţa* (Detroit, Ohio) etc. În timpul studiilor din Laussane (1980-1983) şi al activităţii pastorale în comunitatea românească din Elveţia editează rev. *Adusu-mi-am aminte* (publică, în paginile ei, art., exegeze teologice şi eseuri culturale scriitori şi prelaţi din ţară şi diaspora). Tot la Lausanne, în cadrul manifestărilor culturale româneşti, înfiinţează cenaclul literar „Mihai Eminescu", a cărui activitate se reia, după stabilirea în Statele Unite, la New York. Din 1994, editează anual în lb. engleză rev. *Symposium*, sub egida Institutului Român de Teologie şi Spiritualitate (The Romanian Institute of Orthodox Theology and Spirituality) din New York. Numerele sunt dedicate simpozioanelor teologico-ecumenice organizate în cadrul Institutului. Între temele abordate: *Worship and Identity in Our Contemporary Society, Quo Vadis Homo? Salvation and the Modern World, Divine Creation and Human Responsability in the Context of Contemporary Ecological Preocupations, Freedom and Responsability in Contemporary Society, Rediscovering God: The Relation Between God and Man and Its Significance for Our Life Today, The Theological Legacy of Fr. Dumitru Stăniloae and Its Ecumenical Actuality* etc. Participă la aceste dialoguri despre identitate, credinţă şi tradiţie teologi şi oameni de cultură americani şi reprezentanţi ai diasporei române din Statele Unite: Theodor Damian, Eugen Pentiuc, George Alexe, Şerban Andronescu, Constantin Tennyson, Benjamin Patterson, Dick Wechter, John A. Blackwell, Thomas E. Schirmer, Ronald G. Robertson etc. Începând cu 1996, editează rev. trimestrială de cultură şi spiritualitate românească *Lumină lină / Gracious Light,* continuatoare a *Buletinului* Institutului Român de Teologie şi Spiritualitate Ortodoxă, apărut între 1993 şi 1996. Rev. consacră principiile fundamentale ale identităţii etnice şi culturale „prin afirmarea valorilor tradiţiei şi ale credinţei noastre strămoşeşti". Programul e unul de comuniune sufletească, opus depersonalizării şi „pierderii în anonimat" (formula de integrare şi adaptare în societatea modernă, secularizată, e una de „unitate în diversitate"). Pe de altă parte, în simbolismul lui, titlul implică şi relaţia consubstanţială dintre toţi românii, prin apelul hristologic la salvare, speranţă şi iubire. Diversităţii tematice anunţate în primul număr („articole de teologie şi spiritualitate, scrierei din literatura patristică şi din cea clasică română şi universală, iconografie, articole cu caracter istoric, cultural, creaţii literare, proză şi poezie, recenzii de cărţi, informaţii culturale şi religioase") i se adaugă, în timp, contribuţiile de istorie literară, literatură memorialistică, retrospectivele critice, cronica de cenaclu, revista revistelor etc. Se publică versuri (Mihai Eminescu, V. Voiculescu, T. Arghezi, George Lesnea, Ioan Alexandru, Daniel Turcea, George Alexe, Gabriel Stănescu, Augustin Pop, Constantin Zisu, Lucia Olaru Nenati), proză (Romulus Zaharia), comentarii şi eseuri (M. N. Rusu, Theodor Damian, Constantin Miu). Remarcabile (şi documentar) sunt poeziile inedite ale lui Nichita Stănescu din colecţia lui M. N. Rusu (nr. 2-4, 1998 şi 1-2, 1999). Cronica literară e susţinută de Theodor Damian. Din 2001 editează rev. *Romanian Medievalia.* Debutează cu poezie şi proză în rev. *Adusu-mi-am aminte*, Laussane, Elveţia (1980); în ţară, debutează cu poezie în *Săptămâna* (1984). Debut editorial cu volumul de versuri bilingv *Liturghia Cuvântului (The Liturgy of the Word)*, 1989, urmat de alte cinci culegeri lirice (*Lumina Cuvântului*, 1995; *Dimineaţa învierii*, 1999; *Rugăciuni în infern,* 2000; *Calea împărăţiei,* 2000; *Ispita rănii,* 2001) şi două vol. de eseuri (*Roua cărţilor*, 1998; *Pasiunea textului,* 2003). Este autorul unei importante exegeze

teologice: *The Icons. Theological and Spiritual Dimensions According to St. Theodore of Studion*, 1993 (continuată de: *Implicaţiile spirituale ale teologiei icoanei,* 2003). A editat antologia *Eminescu 2000. Aniversări newyorkeze* (Botoşani 2000). A semnat şi cu pseud. Gheorghe Brehuescu.

OPERA: *Liturghia Cuvântului/The Liturgy of the Word,* versuri, ed. bilingvă româno-engleză, pref. de Leonard Cain, Klamath Falls, Oregon, 1989; *The Icons. Theological and Spiritual Dimensions According to St. Theodore of Studion*, Ann Arbor, University of Michigan, 1993 (altă ed., pref. de I. Bria, New York, 2002); *Lumina Cuvântului*, versuri, cu o pref. de Virginia Carianopol, Bucureşti, 1995; *Roua cărţilor*. O hermeneutică teologică în context literar, Bucureşti, 1998; *Dimineaţa Învierii*, versuri, Bucureşti, postfaţă de M. N. Rusu, 1999; *Rugăciuni în infern,* versuri, cu un *Cuvânt înainte* de Nicolae Manolescu, Botoşani, 2000; *Calea împărăţiei/The Door of the Kingdom,* ediţie bilingvă, Iaşi, 2000; *Ispita rănii,* versuri, pref. de G. Alexe, Cluj-Napoca, 2001; *Pasiunea textului,* eseuri, pref. de Doina Uricariu, Bucureşti, 2003; *Implicaţiile spirituale ale teologiei icoanei,* pref. de D. Radu, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, în *Contact International*, nr. 22-34, 1993; Gheorghe Istrate, în *Curierul românesc*, nr. 4-5, 1995; Georgică Manole, în *Actualitatea botoşăneană,* 23 iun. 1995; Narcisa Ştefan, *ibidem*, 29 aug. 1995; Ion Andreiţă, în *România liberă*, nr. 1667, 1995; Doina N. Drăgan, în *Heliopolis*, nr. 6-8, 1995; Lucia Olaru Nenati, în *Gazeta de Botoşani*, 13-14 apr. 1996; Ilie Traian, în *Curierul românesc*, nr. 9, 1996; Silvia Lazarovici, în *Gazeta de Botoşani*, 13 dec. 1996; Silvia Cinca, în *Meridianul românesc* (Statele Unite), 13 iun. 1997; Eugen Dorcescu, în *Paralela 45*, 10 iun. 1997; Lucia Olaru Nenati, în *Gazeta Vega*, 21 aug. 1997; Gabriel Stănescu, în *New York Magazin*, 30 oct. 1997; Veronica Bălaj, în *Tribuna*, 16 apr.-6 mai 1998 (interviu); idem, în *Paralela 45*, nr. 5, 1998; George Alexe, în *Lumină lină*, nr. 3, 1998; Lucia Olaru Nenati, în *Gazeta creştină*, 15-30 sept. 1998 (interviu); Lucian Alexa, în *Monitorul de Botoşani*, 30 ian. 1999; George Pietraru, în *Romanian Journal*, 4 febr. 1999; M. N. Rusu, în *New York Magazin,* 12 febr. 1999; idem, în *Meridianul românesc*, 13-19 febr. 1999; Doina Drăgan, în *Heliopolis*, ian.-mart. 1999; George Roşianu, în *Meridianul românesc*, 6 mart. 1999; M. N. Rusu, în *Meridianul românesc*, 27 mart. 1999; Vera Maria Neagu, în *Viaţa cultelor*, mart. 1999; Ilie Traian, în *Curierul românesc*, nr. 3, 1999; Sorin Apan, în *Astra*, nr. 4, 1999; George Ştefan, în *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia), nr. 33-34, 2000; A. Sasu, în *Tribuna,* nr. 1-4, 2001; idem, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator*, 2001; T. Popescu, în *Dorul,* ian. 2001; D. Ichim, în *Cuvântul românesc,* nr. 310, 2003. **(A. S.)**

DAN George, n. 10 febr. 1916, com. Cadievu, jud. Caliacra (azi în Bulgaria) – m. 5 ian. 1972, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Vasile Dan şi al Călinei (n. Duilaş). Liceul „Ştirbey-Vodă” din Călăraşi. După şapte ani petrecuţi în Marina Militară, obţine un brevet de ofiţer al Marinei Comerciale. În 1935 editează la Călăraşi rev. *Nenufar,* închinând un nr. lui Panait Istrati. Debut cu poezia *Cufundare,* semnată George Danubia, în *Revista scriitorilor români* (1936). A făcut parte din Cenaclul „Sburătorul” (1945-1949). Redactor la *România liberă* (1946-1948) şi *Flacăra* (1948-1949). Colab. la *România liberă, Flacăra, Gazeta literară, Familia, Ateneu,* la rev. efemere apărute în Călăraşi şi Silistra etc. Debut editorial cu vol. de balade şi poeme *Bună dimineaţa!* (1949), urmat de numeroase culegeri de versuri (*Flori de mare,* 1957; *Hamalii,* 1957; *Goarna şi sirena,* 1959; *Pui de lună,* 1960; *Corabia cu cincizeci de catarge,* 1966 etc.). În 1966 participă la Teheran, la Congresul Internaţional al iranologilor ca tălmăcitor din poezia persană clasică. A tradus din Saadi, Omar Khayyam, Firdousi, Tagore, M. K. Simonov, Serghei Mihalkov, Baudelaire, Verlaine şi E. A. Poe.

OPERA: *Bună dimineaţa!,* Bucureşti, 1949 (ed. îngrijită şi cuvânt înainte de M. Gafton, cu o însemnare de I. Vinea, 1976); *Decorat cu ordinul muncii,* Bucureşti, 1949; *Povestea tractorului de la minereu la brazdă,* în colab. cu N. Jianu, Bucureşti, 1949; *Rapsodia marinarilor,* poem, Bucureşti, 1954; *Dunăre, Dunăre...,* Bucureşti, 1955; *Flori de mare,* Bucureşti, 1957; *Hamalii,* Bucureşti, 1957; *Goarna şi*

sirena, Bucureşti, 1959; *Pui de lună,* Bucureşti, 1960; *Cântece de luptă,* Bucureşti, 1962; *Fildeşul negru,* Bucureşti, 1965; *Corabia cu cincizeci de catarge,* Bucureşti, 1966; *Din ochiul ciclonului,* postfaţă de I. Vinea, Bucureşti, 1968; *Fructe de mare,* Bucureşti, 1970; *Mater nostra,* Bucureşti, 1971; Traduceri: M. K. Simonov, *Pieteni şi duşmani,* Bucureşti, 1949; K. M. Staniukovici, *Povestiri marinăreşti,* în colab. cu Dina Haim, Bucureşti, 1955; S. Mihalkov, *Poezii,* Bucureşti, 1957; *Poeţi persani,* Bucureşti, 1963; Saadi, *Golestan. Povestiri,* note şi note biografice de ~, Bucureşti, 1964; R. Tagore, *Versuri,* cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1966; idem, *Poeme,* culegere întocmită de ~, cuvânt înainte de R. Boureanu, Bucureşti, 1967; idem, *Luna în creştere,* Bucureşti, 1968; Firdousi, *Şah-namè.* Culegere din epopeea persană întocmită şi tălmăcită de ~, cuvânt înainte de V. Cândea, Bucureşti, 1969; Omar Khayyam, *Catrene,* tălmăcite în versuri de ~, după text persan tradus de Şokufč Saidi, Bucureşti, 1972; *Privighetorile Persiei.* Antologie de poezie persană (secolele X-XX), pref. de V. Cândea, Bucureşti, 1971.

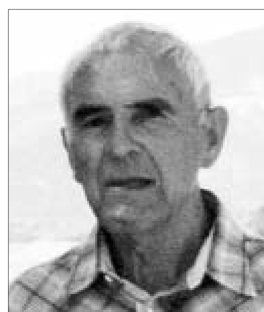
REFERINŢE CRITICE: I. Vinea, în *Evenimentul zilei,* nr. 1375, 1943; M. Gheorghiu, în *Săptămâna,* nr. 58, 1972; Gh. Tomozei, în *Argeş,* nr. 8, 1972. **(M. B.)**

DAN Ilie, n. 11 sept. 1938, com. Pîrteştii de Jos, jud. Suceava. Poet şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Dan şi al Veronicăi (n. ?). Studii elementare în com. natală (1945-1952). Absolvent al Liceului „Ştefan cel Mare" din Suceava (1955); licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Iaşi (1961). Inspector statistic de circumscripţie la Sfatul popular raional Gura Humorului, jud. Suceava (1955-1956), apoi asistent (1961-1969), lector (1970-1990), conferenţiar (1990-1994) şi prof. (1994-2001) la Catedra de lb. română a Facultăţii de Litere a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi. Dr. în filologie cu o teză de toponimie românească (1976). În 1975-1976 a predat lb., literatura şi civilizaţia română la Univ. din Aix-en-Provence (Franţa). A debutat ca lingvist în 1962, iar ca istoric literar în 1968, cu un studiu despre preocupările literare ale lui Sextil Puşcariu. Primul vol. de istorie literară, *Contribuţii* (1978), este urmat de *Confluenţe* (1980), de monografiile *I. I. Mironescu* (1982), *Anton Pann* (1989) şi de *Paşii memoriei* (2001). Debutul poetic cu placheta *Cumpăna gândului* (1981) e continuat cu vol. *Semnul zăpezii* (1984), *Furtuna unui anotimp* (1989), *Orga inimii* (2000) şi *Draperia de ceaţă* (2003). A colab. la *Argeş, Ateneu, Convorbiri literare, Cronica, Iaşul literar, Manuscriptum, Ramuri, Revue roumaine d'histoire.* A editat scrieri de I. I. Mironescu, M. Codreanu (în colab.), N. Gane, O. Botez, Al. Cazaban, D. D. Pătrăşcanu, Sextil Puşcariu.

OPERA: *Contribuţii,* Bucureşti, 1978; *Confluenţe,* Bucureşti, 1980; *Toponimie şi continuitate în Moldova de Nord,* Iaşi, 1980; *Cumpăna gândului,* poezii, Bucureşti, 1981; *I. I. Mironescu,* Iaşi, 1982; *Semnul zăpezii,* poezii, Bucureşti, 1984; *Furtuna unui anotimp,* poezii, 1989; *Anton Pann,* Bucureşti, 1989; *Orga inimii,* versuri, Timişoara, 2000; *Paşii memoriei.* Repere în istoria literaturii române, Bucureşti, 2001; *Altfel de martori,* Iaşi, 2002; *Mic dicţionar de literatură universală,* în colab. cu Anca Simireanu, Timişoara, 2003; *Draperia de ceaţă,* versuri, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: B. Constantin, în *Cronica,* nr. 20, 1978; Z. Sângeorzan, *ibidem,* nr. 13, 1981; L. Saizu, *ibidem,* nr. 51, 1981; Z. Sângeorzan, în *Flacăra,* nr. 8, 1983; I. Popescu-Sireteanu, în *Ateneu,* nr. 5, 1983; N. Antonescu, în *România literară,* nr. 24, 1983; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 2, 1985; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 5-7, 1991; I. Cozmei, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1998. **(N. Mc.)**

DAN Ioan, n. 29 iun. 1922, Deva, jud. Hunedoara. Prozator. Fiul lui Iona Dan, ţăran, apoi muncitor necalificat, şi al Elenei Carolina (n. Popa). Şcoala Normală din Sighet, primele trei clase (1934-1937); Şcoala Normală din Focşani, clasele a patra şi a cincea (1939-1941). Urmează Liceul nr. 39 din Bucureşti, la fără frecvenţă (1965-1968; bacalaureatul în 1968).

Diferite ocupaţii ocazionale: muncitor şi casier la cariera de piatră din Bucureşti (1941-1943), chelner la ospătăria „Cocea" de pe Calea Victoriei, funcţionar la un oficiu de vânzare a cărămizilor, muncitor calificat la Întreprinderea Chimică „Dealul Spirii", tehnician topometrist la Institutul de Proiectări Construcţii Maşini din capitală şi şef serviciu producţie la Cooperativa „Artizanatul Ilfov" din acelaşi oraş. În 1986 se stabileşte în Statele Unite, după doi ani petrecuţi la München, în Germania. A colaborat la Postul de Radio „Europa Liberă" cu proză scurtă (în lectura Ioanei Măgură). Debutează în *Luceafărul* (1960). Debut editorial cu vol. de povestiri *Locatarii din Strada Fecioarei* (1970), urmat de romanele: *Curierul secret* (1974), *Cavalerii* (1975), *Taina Cavalerilor* (1976), *Cavalerii Ordinului Basarab* (1977) şi *Stăpânii Golfului* (1981). În 1987 publică, în colab. cu Radu Bărbulescu, o culegere de schiţe umoristice (*Cavalerii râsului*). În rev. *Observator* (München, Germania) semnează, începând cu nr. 3 (1997), un *Jurnal de exil.*

OPERA: *Locatarii din Strada Fecioarei*, povestiri umoristice, Bucureşti, 1970; *Curierul secret,* roman, Bucureşti, 1974; *Cavalerii*, roman, Bucureşti, 1975; *Taina Cavalerilor*, roman, Bucureşti, 1976; *Cavalerii Ordinului Basarab,* roman, Bucureşti, 1977 (reeditat în două vol., München, Germania, 1985-1987); *Stăpânii Golfului,* roman, Bucureşti, 1981; *Cavalerii râsului*, proză scurtă, München, Germania, 1987 (în colab. cu Radu Bărbulescu); *Milionarii*, proză scurtă, Bucureşti, 2000; *Jurnal de exil*, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Al. Friduş, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1970; Mircea Constantinescu, în *România literară*, nr. 13, 1974; idem, în *România literară*, nr. 40, 1975; idem, în *România literară*, nr. 44, 1976; idem, în *România literară*, nr. 46, 1977; Paul Dugneanu, în *Luceafărul*, nr. 52, 1977; Aristide Popescu, în *Orizont*, nr. 45, 1977; Mircea Constantinescu, în *România literară,* nr. 3, 1982; Radu Bărbulescu, în *Observator* (München, Germania), nr. 3, 1997; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

DAN Pavel, n. 3 sept. 1907, com. Tritiul de Sus (azi Triteni) – m. 2 aug. 1937, Cluj. Prozator. Fiul lui Simion Dan şi al Mariei (n. Tescariu), ţărani săraci. Începe şcoala primară în 1914, cu Samoilă Gabor, caricaturizat în *Intelectualii*; asistă la răscoala ţăranilor din Ţigăreni, eveniment transpus în altă epocă, în *Iobagii*. Se înscrie la liceul românesc din Turda (1919); despre atmosfera orăşelului provincial scrie în *Întâlnire* şi *Vedenii din copilărie*. O singură figură luminoasă în aceşti ani: prof. T. Murăşanu, el însuşi scriitor şi redactor la *Pagini literare*, unde colaborează şi **D.** Elevul este preocupat de mari proiecte literare, rămase, din păcate, nerealizate (romanele *Mizerie* şi *Logodnica*; nuvela *O răzbunare sângeroasă*). Participă la activitatea Soc. de lectură „Titu Maiorescu"; din iniţiativa lui apare rev. *Fire de tort* (1925). În 1927 se înscrie la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj, specialitatea principală lb. română, secundar latina. Frecventează cenaclul lui Victor Papilian. Debutează în *Darul vremii* (1930), cu o recenzie la *Note şi impresii* de G. Ibrăileanu; în nr. 2 al aceleiaşi rev. îi apare nuvela *Ursita*. Din 1931, este bibliotecar şi pedagog la liceul din Turda, apoi prof. la Liceul „Sf. Vasile" din Blaj (1932). Publică mai multe povestiri în rev. *Blajul* (1934-1936): *Îl duc pe popa, Corigenţe, Întâlnire, La închisoare* etc. O singură proză*, Priveghiul*, apare în *Gândirea*. În 1936 câştigă concursul literar al *României noi*, cu nuvela *Iobagii*. Vol. de nuvele *Urcan bătrânul*, cu o introducere de I. Chinezu, apare postum, în 1938. Moartea, scrie O. Şuluţiu, în 1937, „a curmat apariţia unuia dintre cei mai mari scriitori români, în plină evoluţie". Mai circumspect, G. Călinescu, deplânge zborul frânt doar al „unui probabil puternic scriitor".

OPERA: *Urcan bătrânul*, nuvele, cu o introducere de I. Chinezu, Bucureşti, 1938; *Le père Urcan*, traduit du roumain par Gabrielle Cabrini et Eugčne Ionesco, Marseille, 1945; *Iobagii*, cu chipuri desenate de A. Jiquidi, Bucureşti, f.a.; *Scrieri alese*, ed. îngrijită şi prefaţată de F. Potra, 1956; *Urcan bătrânul*, nuvele, Bucureşti, 1960; *Scrieri*, ed. îngrijită şi studiu introductiv de C. Regman,

Bucureşti, 1965; *Vedenii din copilărie*, povestiri, Bucureşti, 1971; *Urcan bătrânul*, schiţe şi nuvele, antologie şi postfaţă de N. Balotă, Bucureşti, 1973; *Urcan bătrânul,* Bucureşti, 2002; *Stories,* trad. şi pref. de F. Nabadan, revised by Elaine Kleiner, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: O. Papadima, în *Gândirea*, nr. 8, 1934; M. Beniuc, în *Ţara nouă*, nr. 11, 1939; M. Sebastian, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 3, 1939; O. Şuluţiu, în *România literară*, nr. 1, 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; C. Regman, în *Revista Cercului Literar*, nr. 3, 1945; F. Potra, în *Almanahul literar*, nr. 10, 1955; R. Munteanu, în *Tânărul scriitor*, nr. 6, 1955; Şt. Aug. Doinaş, în *Contemporanul*, nr. 6, 1957; T. Murăşanu, în *Tribuna*, nr. 26, 1957; I. Vlad, în *Steaua*, nr. 3, 1957; M. Zaciu, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”*, seria filologie, fascicula 1, 1964; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; Monica Lazăr, *Pavel Dan*, 1967; N. Manolescu, *Lecturi infidele*, 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; I. Chinezu, *Pagini de critică*, 1969; N. Balotă, *De la „Ion”...*; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 20, 1977; C. Regman, în *Tribuna*, nr. 37, 1977; P. Motzan, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 3, 1978; V. Cristea, în *România literară*, nr. 40, 1979; S. Ilin, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 1, 1980; N. Florescu, *Profitabila condiţie,* 1983; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; I. Vlad, *Pavel Dan*. *Zborul frânt al unui destin,* 1986; I. D. Bălan, *Repere critice*, 1988; I. Holban, *Literatura subiectivă*, 1989; S. Velea, *Interferenţe literare româno-polone*, 1989; M. Muthu, *Călcâiul lui Delacroix*, 1996; C. Cubleşan, *Opera literară a lui Pavel Dan,* 2000. **(A. S.)**

DAN Sergiu (pseud. lui Isidor Sergiu Rottman), n. 29 dec. 1903, Piatra Neamţ – m. 13 mart. 1976, Bucureşti. Prozator şi traducător. Fiul lui Simon Rottman şi al Ghizelei (n. ?). Absolvent al Şcolii Superioare Comerciale. Debut jurnalistic la *Piatra socialistă* (1919) şi literar la *Cugetul românesc* (1922). Poeme în *Flacăra* şi *Chemarea* lui N. D. Cocea (1926). Debut editorial cu monografia *Viaţa minunată a lui Anton Pann* (1929), semnată împreună cu Romulus Dianu. Colab. la *Contimporanul, Universul literar, Bilete de papagal, Vremea, Revista Fundaţiilor Regale.* Trad. din Louis Aragon, Michel Droit, Maurice Druon, Anatole France, Vera Ketlinskaia, S. Podiacev, H. Perruchot, B. Polevoi, Eva Starikova, Elsa Triolet, Voltaire. Premiul Soc. Techirghiol-Eforie (1934); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1934). În proza sa – *Surorile Veniamin* (1935), *Roza şi ceilalţi* (1946), *Taina stolnicesei* (1958), *Tase cel Mare* (1968) – ironia paşnică imprimă oamenilor, evenimentelor, locurilor un „colorit cenuşiu” şi „un timbru lent”, proprii vieţii nediferenţiate.

OPERA: *Viaţa minunată a lui Anton Pann,* roman, în colab. cu R. Dianu, Bucureşti, 1929 (ed. II, *Nastratin şi timpul său,* 1934); *Dragoste şi moarte în provincie,* Bucureşti, 1931; *Arsenic,* Bucureşti, 1934; *Surorile Veniamin,* Bucureşti, 1935 (ed. revăzută, 1973); *Unde începe noaptea,* roman, Bucureşti, 1945; *Roza şi ceilalţi,* roman, Bucureşti, 1946; *Taina stolnicesei,* nuvelă, Bucureşti, 1958; *Tase cel Mare,* roman, Bucureşti, 1964 (ed. II, 1968); *Dintr-un jurnal de noapte,* Bucureşti, 1970; *Serviciul de noapte,* nuvele, ed. şi pref. de G. Gafiţa, Bucureşti, 1980. Traduceri: G. Flaubert, *Doamna Bovary,* Bucureşti, 1909 (ed. II, 1915; ed. III, f.a.); idem, *Salammbô,* Bucureşti, 1930; P. Benoit, *Prizonier în Germania,* Bucureşti, 1933; I. S. Turgheniev, *Duelistul,* Bucureşti, f.a.; Voltaire, *Fecioara din Orléans,* Bucureşti, 1955; idem, *Zeiţa de jad şi alte povestiri chinezeşti,* Bucureşti, 1956; E. V. Starikova, *Creaţia lui L. M. Leonov,* în colab. cu R. Hefter, Bucureşti, 1956; S. Podiacev, *Nuvele şi povestiri,* I-II, în colab. cu Ştefana Velisar-Teodoreanu şi Irina Andreescu, Bucureşti, 1957; J. K. Jerome, *Fantoma lui Whibley,* Bucureşti, 1957; L. Aragon, *Săptămâna patimilor,* Bucureşti, 1960; A. France, *Crima lui Sylvestre Bonnard,* Bucureşti, 1960; M. Haddad, *Ultima impresie,* Bucureşti, 1961; Theun de Vries, *Fata cu părul roşu,* în colab. cu H. R. Radian, Bucureşti, 1962; Vera Ketlinskaia, *Altfel nu face să trăieşti,* în colab. cu Vl. Cogan, Bucureşti, 1962; A. France, *Povestiri,* Bucureşti, 1963; Elsa Triolet, *Sufletul. Vârsta de Nylon,* Bucureşti, 1964; B. Polevoi, *Pe ţărmul sălbatic,* în colab. cu M. Cardaş, Bucureşti, 1964; L. Aragon, *Clopotele din Basel,* Bucureşti, 1965; idem.

Frumoasele cartiere, Bucureşti, 1966; H. Perruchot, *Viaţa lui Cézanne,* Bucureşti, 1967 (ed. II, 1969); L. Aragon, *Călătorii din imperială,* Bucureşti, 1969; M. Druon, *Regii blestemaţi,* I-III, Bucureşti, 1971; M. Droit, *Ostaşii din Pădurea Neagră,* Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Perpessicius, *Opere,* III, 1972; VII, 1975; XI, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; R. Boureanu, *Văzuţi în oglinda timpului,* 1987; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; Camelia Popa-Caracaleanu, *Proza lui Sergiu Dan,* 1999; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 21, 2001. **(D. C.)**

DAN Sergiu Pavel, n. 27 iun. 1936, Blaj. Critic şi istoric literar, eseist. Fiul lui Pavel Dan şi al Georginei (n. Giurgiu). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1957). Cadru didactic la Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (din 1964). Debutează cu un art. despre Gh. Bogdan-Duică în *Tribuna* (1964). Colaborează cu studii şi art. la *Steaua, Echinox, Revue Roumaine şi Vatra.* Pentru vol. de debut. *Proza fantastică românească* (1975), o amplificare a lucrării de doctorat, i se acordă Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu" al Acad. În vol. *Spiritul Romei* (1979) analizează opera lui Titus Livius, Tacitus şi Plinius cel Tânăr; preocupat de antichitatea latină în *Visul lui Scipio* (1983). Alte vol.: *Fiul Craiului şi Spânul* (1998) şi *Povestirile în ramă* (2001). A editat şi prefaţat opere de Dem. Theodorescu, Ion Minulescu şi Pavel Dan.

OPERA: *Proza fantastică românească,* Bucureşti, 1975; *Spiritul Romei.* O privire comparativă asupra gândirii politice şi faptei unui popor (Titus Livius, Cornelius Tacitus, Plinius cel Tânăr), Cluj-Napoca, 1979; *Visul lui Scipio.* Istoria Romei ca poveste filosofică, Cluj-Napoca, 1983; *Fiul Craiului şi Spânul,* eseuri, Cluj-Napoca, 1998; *Povestirile în ramă. Ipostaze universale şi româneşti ale unei structuri,* Cluj-Napoca, 2001 (ed. II, 2003).

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 38, 1975; L. Ulici, *ibidem,* nr. 48, 1975; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 51, 1975; M. Opriţă, în *Tribuna,* nr. 2, 1980; Veronica Mocanu, în *Steaua,* nr. 2, 1980; M. Iorgulescu, *Prezent,* 1985; N. Steinhardt, *Escale...*; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 47, 1998; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 2, 1999; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 2002; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 3-4, 2003. **(M. B.)**

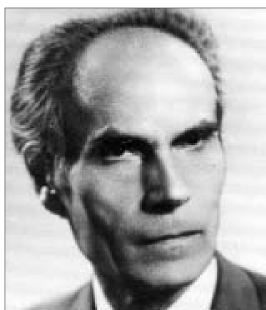

DAN Vasile, n. 8 mai 1948, com. Cheţani, jud. Mureş. Poet. Fiul lui Vasile Dan şi al Mariei (n. Maier), ţărani. Şcoala elementară în satul natal; Liceul „Gh. Bariţiu" din Cluj (absolvit în 1969); Institutul Pedagogic din Oradea (1969-1972). Prof. de lb. română la Crăieşti-Milăşel (1972-1973); corector la ziarul arădean *Flacăra roşie* (1973-1974; 1979-1980); metodist la Casa de Cultură din Lipova (1975-1979); redactor la rev. *Vatra* din Târgu Mureş (1981-1982), bibliotecar la Bibl. Medicală din Arad (1982-1989). Din 1990, redactor-şef, fondator al rev. *Arca.* Debutează cu poezii în rev. *Steaua* (1968); debut editorial cu vol. *Priveliştile* (1977), obţinând premiul la concursul de debut al Editurii Facla. A colaborat la *Steaua, Orizont, Vatra, Amfiteatru, Familia* etc. A mai publicat vol. de poeme *Nori luminaţi* (1979), *Scara interioară* (1980), *Arbore genealogic* (1981), *Întâmplări crepusculare şi alte poeme* (1984), *Elegie în grădină* (1987), *Drumul cu fiinţe* (1990), *Pielea poetului* (2000) şi *Carte vie* (2003). Premiul Filialei din Arad a Uniunii Scriitorilor (1997; 2000).

OPERA: *Priveliştile,* versuri, Timişoara, 1977; *Orele oraşului Arad,* reportaje literare, în colab., Bucureşti, 1978; *Nori luminaţi,* poeme, Bucureşti, 1979; *Scara interioară,* poeme, Timişoara, 1980; *Arbore genealogic,* poeme, Bucureşti, 1981; *Întâmplări crepusculare şi alte poeme,* Bucureşti, 1984; *Elegie în grădină,* poeme, Bucureşti, 1987; *Drumul cu fiinţe,* versuri, Bucureşti, 1990; *Un Li pe drumul mătăsii,* jurnal chinezesc, Arad, 1997 (ed. II,

revăzută, 2002); *Pielea poetului,* versuri, Arad, 2000; *Carte vie,* versuri, Arad, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* II, 1980; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr. 52, 1977; L. Alexiu, *ibidem,* nr. 41, 1978; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 9, 1980; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 12, 1981; I. B. Lefter, în *România literară,* nr. 32, 1981; L. Ulici, *ibidem,* nr. 25, 1986; M. Mihăieş, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1981; V. Popovici, în *Orizont,* nr. 7, 1988; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 3, 1990; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1991; H. Gârbea, în *Luceafărul,* nr. 6, 1991; V. Podoabă, în *Vatra,* nr. 9, 1991; N. Turtureanu, în *Cronica,* nr. 15, 1991; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 31, 1992; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 5, 1998; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2000; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 5, 2003; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 5; 22, 2003. **(C. M.)**

DANCIU Dimitrie, n. 6 oct. 1912, com. Săcel, jud. Maramureş – m. 3 iun. 1999, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui Vasile Danciu şi al Nastacăi (n. Peter), ţărani. Şcoala primară în Săcel (1921-1925); liceul la Vişeu de Sus (1925-1930) şi Iaşi (1930-1933); Şcoala de Arte şi Meserii la Bucureşti (1933-1936). În 1951 obţine diploma de inginer la Institutul de Căi Ferate din Bucureşti. Debutează în rev. *Scânteia* din Iaşi, cu schiţa *Lidia* (1934). În acelaşi an, la Bucureşti, publică în *Revista tinerimii* poeziile *Plutaşul* şi *Gând hain.* Debut editorial cu vol. *Solitudini* (1939). Colab. la *Raza literară, Prometeu, Ţara Bârsei, Gând românesc, Sympozion, Viaţa ilustrată, Convorbiri literare, Lanuri, Curentul literar, Familia, Luceafărul, Gândirea, Pagini literare, Tribuna, Steaua, Orizont.* redactează la Braşov, împreună cu V. Spiridonică, *Front literar,* rev. a „scriitorilor tineri" (1936-1939). Face parte din gruparea rev. *Lanuri* din Mediaş, editată de George Popa şi Mihail Axente. A îngrijit ed. din scrierile lui Ion Moldoveanu, George A. Petre şi – împreună cu Nae Antonescu – Romulus Demetrescu.

OPERA: *Solitudini,* poeme, Mediaş, 1939; *Poezii,* pref. de V. Fanache, Cluj, 1973.

REFERINŢE CRITICE: G. Popa, *Literatura ardeleană de azi,* 1939; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; V. Fanache, *Întâlniri,* 1976; Perpessicius, *Opere,* VIII, 1978; N. Antonescu, în *România literară,* nr. 41, 1987. **(A. S.)**

DANCIU I. Maxim (prenumele la naştere: Ion Maxim), n. 17 febr. 1948, Cluj. Eseist. Fiul lui Petre Danciu, economist, inginer agronom, şi al Mariei (n. Maxim), prof. Şcoala Generală şi liceul la Cluj (1955-1966); licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj, secţia filosofie (1967-1972). Redactor al rev. *Echinox* (1968-1972). Redactor la rev. *Transilvania* din Sibiu (1974-1977); instructor la Întreprinderea Cinematografică Cluj (1977-1978); funcţionar la Centrul de librării Cluj (1979-1980); instructor, apoi redactor la Uniunea Artiştilor Plastici, Filiala Cluj (1980-1990); redactor la cotidianul *Adevărul în libertate* (devenit *Adevărul de Cluj*), 1990; redactor principal şi secretar general de redacţie la *Tribuna* (1990-2002; din 2002, redactor-şef). Din 1994, lector, apoi conferenţiar la Facultatea de Ştiinţe Politice şi Administrative a Univ. din Cluj, secţia de jurnalism. Dr. în filosofie al Univ. din Cluj cu teza *Adevăr şi înţeles din perspectiva sociologiei cunoaşterii şi a antropologiei filosofice* (1997). Colab. la *Echinox*, *Tribuna*, *Steaua*, *Transilvania*, *Luceafărul*, *Discobolul* etc. A colaborat la vol. colective *D. D. Roşca în filosofia românească* (1979), *Teme hegeliene* (1982), *Cunoaştere şi acţiune* (1986), *Curente şi tendinţe în jurnalismul cotidian* (2003). Debutează în *Echinox* (1970). Debut editorial cu vol. *Partea şi întregul. Liniamente în antropologia filosofică românească* (1994). Alte vol.: *În scorbura din oglindă. Teme şi prefigurări în filosofia românească* (1997), *Adevăr şi interes din perspectiva sociologiei cunoaşterii şi a antropologiei filosofice* (2001), *Mass media,*

comunicare şi societate (2003). Ed. critice din E. Sperantia (*Contemplaţie şi creaţie estetică*, 1997; în colab.) şi G. Em. Marica (*Filosofia bunului simţ*, 1998; în colab.).

OPERA: *Partea şi întregul. Liniamente în antropologia filosofică românească*, Bucureşti, 1994; *În scorbura din oglindă. Teme şi prefigurări în filosofia românească*, Oradea, 1997; *Adevăr şi interes din perspectiva sociologiei cunoaşterii şi a antropologiei filosofice*, Cluj-Napoca, 2001; *Mass media, comunicare şi societate*, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Axinte, în *Echinox*, nr. 1-3, 1994; M. Muthu, în *Tribuna*, nr. 10, 1995; Gh. Cordoş, în *Steaua*, nr. 45, 1995; C. Cubleşan, în *Tribuna*, nr. 35, 1997; Diana Adamek, *ibidem*, nr. 41-42, 1997; V. Mureşan, în *Piaţa literară*, nr. 8, 2002; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen*, 2002; P. Poantă, *Efectul „Echinox" sau despre echilibrism*, 2003. **(A. S.)**

DANEŞ Tudor, n. 13 apr. 1943, Câineni, jud. Vâlcea – m. 24 febr. 1989, Cluj. Prozator. Liceul la Huedin; licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj, secţia psihopedagogie (1969). Prof.-psiholog la Şcoala specială pentru surzi din Carei (1969-1970) şi la Şcoala generală pentru surzi din Satu Mare (1974-1989); redactor la *Cronica sătmăreană* (1970-1974). Debut editorial cu *Pescuit de păstrăvi, vinerea* (1985), urmat de *Călătorul solitar* (1988). Premiul rev. *Tribuna* (1980).

OPERA: *Pescuit de păstrăvi, vinerea,* roman, Cluj-Napoca, 1985; *Călătorul solitar,* roman, Cluj-Napoca, 1988.

REFERINŢE CRITICE: M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 9, 1986; A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 11, 1986; C. Munteanu, în *Tribuna,* nr. 46, 1988; Gh. Glodeanu, *Dimensiuni ale romanului contemporan,* 1989; Nae Antonescu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1989; V. Savinescu, în *Vatra,* nr. 5, 1989. **(A. S.)**

DANIEL Paul (pseud. lui Daniel Paul Ionescu), n. 15 febr. 1920, Bucureşti – m. 7 oct. 1983, Bucureşti. Prozator. Tatăl, Ioan Ionescu, „conţopist de minister", era singurul ştiutor de carte (absolvise şapte clase) dintre cei doisprezece copii ai ţăranului sărac Ioniţă Ene, poreclit Pufulete. **D.** a copilărit în vechile mahalale bucureştene Delea Nouă, Popa Nan, Lucaci, pe urmele lui Delavrancea, Anton Pann, Petre Ispirescu, Theodor D. Sperantia, Gh. Brăescu. Studii liceale neterminate la Colegiul „Sf. Sava" şi paralel Şcoala Comercială (1921-1928). Adolescent, scoate rev. efemere *Ţânţarul* şi *Idealul tinerimii.* La şaptesprezece ani se călugăreşte la mănăstirea Cernica, unde se împrieteneşte cu Al. Sahia. Debut literar în *Bilete de papagal* (1928). Primeşte îndrumări de creaţie de la T. Arghezi, G. M. Zamfirescu, I. C. Vissarion şi B. Fundoianu (care era căsătorit cu sora lui, Rodica). Intră în presă, e corector, redactor, secretar de redacţie şi chiar redactor-şef la diverse ziare. Colab. la ziarele *Argus, Adevărul, Chemarea, Dimineaţa, Epoca, Jurnalul, Timpul* etc., precum şi la rev. *România literară, Vremea, Zodiac, Herald, Stânga, Cuvântul liber, Adevărul literar şi artistic, Universul literar, Vitrina literară, Gazeta literară, Luceafărul, Argeş, Ateneu* etc. A frecventat Cenaclul „Sburătorul" (1935-1943), fiind remarcat de E. Lovinescu. A citit aici majoritatea textelor care vor forma primele sale vol.: *Republica Barbă-Rasă* (1938) şi *Un sătul de viaţă* (1945). Călătorii în Iugoslavia, Cehoslovacia, Italia şi în Franţa, la Paris, unde se stabilise cumnatul său, B. Fundoianu; prin acesta leagă numeroase cunoştinţe în lumea artistică şi literară pariziană, împrietenindu-se între alţii, cu C. Brâncuşi şi Louis Jouvet. A mai publicat: *Stradă liniştită* (1958), vol. antologic din creaţia proprie, *Borsalino – veritabil* (1969) şi proză pentru copii: *Strada sabiei de lemn* (1980). A îngrijit vol. din opera lui B. Fundoianu, în colab. cu G. Zarafu. A mai semnat cu pseud. P. Damian, Paul Damian, P. Dan, Alexandru Colţea, Paul I. Daniel etc.

OPERA: *Republica Barbă-Rasă,* Bucureşti, 1938; *Un sătul de viaţă,* Bucureşti, 1945 (cu pseud.

Paul I. Daniel); *Stradă liniştită,* Bucureşti, 1958 (cu pseud. Paul I. Daniel); *Borsalino – veritabil,* Bucureşti, 1969; *Strata sabiei de lemn,* Bucureşti, 1980; Traduceri: R. Hall, *Fântâna singurătăţii,* Bucureşti, 1943; Cl. Sederholm, *Viaţa şi învăţăturile stareţului Leonid de la Optima,* Bacău, 1998; idem, *Stareţul Antonie de la Optima,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: E. Gulian, în *Facla,* 26 mart. 1939; Al. Philippide, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1939; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; ***, în *Luceafărul,* nr. 45, 1969. **(M. Z.)**

DANILOV Nichita, n. 7 apr. 1952, satul Climăuţi, jud. Suceava. Poet. Fiul lui Ivan Danilov şi al Nataliei (n. Ivanov), ţărani. Şcoala primară în satul natal; Liceul „M. Eminescu" din Iaşi (1967-1971), o şcoală postliceală de arhitectură (1971-1973) şi Facultatea de Ştiinţe Economice (1974-1978). Debutează cu poezie la *Convorbiri literare* (1977); debut editorial cu vol. *Fântâni carteziene* (1980). Colab. la *Viaţa Românească, Convorbiri literare, Luceafărul, Cronica, România literară, Tribuna, Dialog* etc. A mai publicat vol. *Câmp negru* (1982), *Arlechini la marginea câmpului* (1985), *Poezii* (1987), *Deasupra lucrurilor, neantul* (1990), *Mirele orb* (1995), *Nouă variaţiuni pentru orgă* (1999), *Suflete la second-hand* (2000), *Secol* (2002). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1980).

OPERA: *Fântâni carteziene,* Iaşi, 1980; *Câmp negru,* Bucureşti, 1982; *Arlechini la marginea câmpului,* Bucureşti, 1985; *Poezii,* Iaşi, 1987; *Deasupra lucrurilor, neantul,* versuri, Bucureşti, 1990; *Apocalipsa de carton.* Texte de frontieră, Iaşi, 1993; *Urechea de cârpă,* povestiri, Iaşi, 1993; *Mirele orb,* versuri, Iaşi, 1995; *Deasupra lucrurilor, neantul/Au dessus des choses, le néant,* ed. bilingvă de E. Marcu, Botoşani, 1997; *Nouă variaţiuni pentru orgă,* antologie lirică, pref. de M. Mihăieş, Iaşi, 1999; *Suflete la second-hand,* versuri, Bucureşti, 2000; *Secol,* antologie lirică, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *România literară,* nr. 33, 1980; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1980; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 52, 1980; M. Niţescu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1981; E. Simion, în *România literară*, nr. 41, 1982; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr.48, 1982; R. G. Ţeposu, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1982; M. D. Gheorghiu, *ibidem,* nr. 5, 1982; C. Livescu, în *Steaua,* nr. 2, 1983; D. Mureşan, în *Vatra,* nr. 3, 1983; D. Chioaru, în *Transilvania,* nr. 6, 1984; M. Mincu, în *România literară,* nr. 39, 1984; V. Cristea, *ibidem,* nr. 22, 1985; I. Holban, în *Cronica,* nr. 20, 1985; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 42, 1985; G. Pruteanu, în *Contemporanul,* nr. 17, 1985; Maria-Ana Tupan, în *Steaua,* nr. 8, 1985; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; E. Simion, în *România literară,* nr. 39, 1987; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; I. Holban, în *Cronica,* nr. 1, 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 3, 1994; A. D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 44, 1995; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1996; I. Holban, în *România literară,* nr. 42, 1996; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 10, 1996; Ruxandra Cesereanu, în *Steaua,* nr. 1-2, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 16, 1999; M. A. Diaconu, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2001. **(I. Ml.)**

DASCAL Mihai (pseud. lui Mihail Dascălu), n. 31 dec. 1946, com. Telega, jud. Prahova – m. 11 febr. 2004, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Nicolae Dascălu şi al Mariei (n. Ciută). Studii liceale la Câmpina; Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1972). Debut cu publicistică în *Viaţa studenţească* (1968) şi cu recenzii în *Viaţa Românească* (1969). Şef al secţiei de critică şi cronicarul literar al rev. *Universitas* (1969-1971). În 1972, timp de câteva luni, comentează cartea de poezie la *România literară.* Mai colab. la *Amfiteatru, Convorbiri literare, Cronica, Echinox, Luceafărul, Orizont, Revista de istorie şi teorie literară* etc. Redactor la Editura Minerva (din 1973), conduce col. de eseuri „Introducere în opera lui..." (din 1979) şi se numără printre fondatorii

seriei „Patrimoniu”, pentru care alcătuieşte adesea secţiunea „repere critice”. Iniţiază ed. critică a operei lui Cezar Petrecu şi îngrijeşte editarea unor romane ale acestuia, ale lui M. Eliade şi M. Sebastian.

OPERA: *Anatomia unui roman-pamflet,* în vol. Panait Istrati, *Ciulinii Bărăganului,* Bucureşti, 1977; *T. Vianu, critic al actualităţii literare,* în vol. T. Vianu, *Scriitori români din secolul XX,* Bucureşti, 1979; *„Străinul” din noi sau Cezar Petrescu şi mutaţiile prozei româneşti interbelice,* în vol. Cezar Petrescu, *Somnul. Simfonia fantastică,* Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 12, 1975; M. N. Rusu, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1975; Alex. Ştefănescu, în *România liberă,* nr. 12.848, 1986; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 2, 1986; O. Papadima, în *Contemporanul,* nr. 37, 1986. **(N. Mc.)**

DASCĂLU Crişu, n. 11 mai 1941, com. Balint, jud. Timiş. Poet şi poetician. Fiul lui Dimitrie Dascălu, funcţionar, şi al Ecaterinei (n. Ehlinger), muncitoare. Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj (bacalaureatul în 1959). În 1964 absolvă cursurile Facultăţii de Filologie, secţia română-germană a Univ. din Timişoara Cercetător ştiinţific la Centrul de Ştiinţe Sociale al Univ. din Timişoara. Dr. în filologie cu teza *Limbajul poetic românesc. O analiză din perspectiva textualizării* (1979). Debutează cu versuri în *Scrisul bănăţean* (1959). Colab. la *România literară, Ateneu, Ramuri* şi la rev. literare din Iugoslavia. Vol. de debut, *Mânie şi marmură* (1968), impune, aşa cum s-a remarcat, un poet deja format. Calităţi de teoretician în vol. *Dialectica limbajului poetic* (1986), *Mutaţii paradigmatice în limbajul poetic românesc* (1998), *Insurecţia respectuoasă* (2000) şi *Poezie şi limbaj* (2000). Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1978).

OPERA: *Mânie şi marmură,* versuri, Bucureşti, 1968; *Încercare asupra bucuriei,* versuri, Timişoara, 1978; *Stilurile nonartistice ale limbii române literare în secolul al XIX-lea. Structura imaginii în stilul ştiinţific,* în colab., Timişoara, 1982; *Dialectica limbajului poetic,* Timişoara, 1986; *Cicatricile bucuriei,* Timişoara, 1995; *Mutaţii paradigmatice în limbajul poetic românesc,* Bucureşti, 1998; *Insurecţia respectuoasă.* Eseu despre individul şi supraindividul poetic, Timişoara, 2000; *Poezie şi limbaj,* Timişoara, 2000.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *România literară,* nr. 14, 1979; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr. 29, 1979; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 42, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 45, 1986; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 46, 1986; A. D. Rachieru, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1997; D. Mănucă, *ibidem,* nr. 3, 2001. **(V. P.)**

DATCU Iordan, n. 10 iun. 1933, satul Băcăleşti, com. Călmăţuiu de Sus, jud. Teleorman. Folclorist şi istoric literar. Fiul lui Oprea Datcu şi al Radei (n. Lupu), ţărani. Şcoala primară la Băcăleşti (1940-1944); studii gimnaziale şi liceale la Roşiori de Vede (1944-1952); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1952-1957). Prof. de lb. şi literatura română la Crângeni (1957-1961) şi Băcăleşti (1961-1963); redactor la Editura pentru Literatură (1963-1969) şi la Editura Minerva (1969-1994); cercetător la Institutul de Filosofie (1994-1996) şi la Institutul de Istorie şi Teorie Literară din Bucureşti (din 1996). Debutează cu o recenzie la romanul *Calea Victoriei* de Cezar Petrescu, în *Tânărul scriitor* (1956). Dr. în filologie cu teza *Balada cultă românească* (1979). Preocupările din domeniu se concretizează, între altele, în antologia *Zburătorul. Balade culte româneşti* (1973). A colab. la *Anuarul Arhivei de Folclor, Argeş, Ateneu, Buletinul Societăţii de Ştiinţe Filologice, Cahiers roumains d'études littéraires, Contemporanul, Cronica, Datini, Gazeta literară, Limbă şi literatură, Luceafărul, Manuscriptum, Memoriile Secţiei de Ştiinţe Filologice, Literatură şi Arte, Mioriţa, Orizont, Revista de etnografie şi folclor, revista de istorie şi teorie literară, România literară, Steaua, Transilvania,*

Viaţa Românească etc. Cercetător şi editor, **D.** se axează în principal pe probleme de folclor şi istorie literară, realizând lucrări de referinţă pentru folcloristica şi etnologia românească (*Dicţionarul folcloriştilor,* I –; în colab. cu Sabina C. Stroescu – II, 1979-1983; *Dicţionarul etnologilor români,* I-III, 1998-2001; *Repere în etnologia românească,* 2002). Numeroase ed. îngrijite şi/sau prefaţate din baladele (*Toma Alimoş,* în colab., 1989), basmele şi poeziile populare româneşti; ed. îngrijite din scrierile lui I. Bârlea, Petru Bilţiu-Dăncuş, D. Stăncescu, D. Caracostea, A. Gorovei, Gr. G. Tocilescu ş.a. Premiul „Timotei Cipariu" al Acad. (1987).

OPERA: *Dicţionarul folcloriştilor,* I *Folclorul literar românesc,* în colab. cu Sabina C. Stroescu, pref. de O. Bârlea, Bucureşti, 1979; II *Folclorul muzical, coregrafic şi literar românesc,* 1983; *Dicţionarul etnologilor români,* I-III, Bucureşti, 1998-2001; *Introducere în opera lui Petru Caraman,* Bucureşti, 1999; *Un mit: Toma Alimoş,* Bucureşti, 1999; *Sub semnul Minervei,* Bucureşti, 2000; *Repere în etnologia românească,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *Orizont,* nr. 3, 1967; G. Muntean, în *Contemporanul,* nr. 2, 1969; O. Papadima, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1969; O. Bârlea, în *Orizont,* nr. 6, 1969; I. Şeuleanu, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai",* seria Philologia, fasc. 2, 1969; I. Taloş, în *Jahrbuch für Volksliedforschung,* 1970; O. Bârlea, în *Orizont,* nr. 5, 1971; Gh. Vrabie, în *Argeş,* nr. 7-8, 1973; M. Zaciu, *Ordinea şi aventura,* 1973; I. Oprişan, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1976; D. Florea-Rarişte, în *Steaua,* nr. 9, 1976; O. Văduva, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 1, 1977; S. Duicu, în *Vatra,* nr. 2, 1977; N. Bot, în *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei,* vol. IX, 1977; A. Fochi, în *Luceafărul,* nr. 1, 1978; H. Anger, în *Karpaten Rundschau,* nr. 4, 1979; V. Florea, în *Anuarul de lingvistică şi istorie literară,* 1979-1980; M. Coman, în *Luceafărul,* nr. 13, 1982; I. Cuceu, în *Anuarul de folclor,* 1983; P. H. Stahl, în *Études et Documents Balkaniques et Méditeraneens,* 1983; I. H. Ciubotaru, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1983-1984; G. Muntean, în *România literară,* nr. 38, 1984; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1985; A. Fochi, în *Ramuri,* nr. 8, 1985; T. Cantemir, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1985-1987; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 43, 1986; I. Şeuleanu, în *Steaua,* nr. 12, 1986; N. Constantinescu, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 2, 1987; S. Angelescu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1987; I. Cuceu, în *Anuarul de folclor,* vol. V-VII, 1987; V. Florea, *ibidem*; Ş. Cioculescu, *Dialoguri literare,* 1987; N. Constantinescu, în *Limbă şi literatură,* vol. II, 1988; Z. Ornea, *Interpretări,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; A. Martin, în *România literară,* nr. 9, 1989; I. Şeuleanu, în *Steaua,* nr. 7, 1993; Ov. Papadima, *ibidem*; P. Ursache, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1999; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 10, 2001; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 598, 2001; idem, *ibidem,* nr. 610, 2002; idem, *ibidem,* nr. 669; 692, 2003; P. Ursache, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2003. **(V. F.)**

DAUŞ Ludovic, n. 19 sept. 1873, Botoşani – m. 1953, Bucureşti. Prozator, dramaturg, poet şi traducător. Fiul lui Alfred Dauş, inginer, de origine cehă, şi al Mariei Negri, nepoata lui Costache Negri. Liceul la Botoşani, Fălticeni şi Bucureşti. Cele două oraşe moldovene vor trece drept cadru în proza viitorului romancier. Licenţa în drept, în capitală. A practicat avocatura. Personalitate activă în viaţa socială: deputat, senator, director al Imprimeriei Statului, director al Teatrului Naţional din Chişinău, preşedinte al Ateneului Român şi al Asoc. Presei din Basarabia, subdirector general al Soc. de Radiodifuziune. Debut cu poezii în *Revista nouă* a lui B. P. Hasdeu. Scriitor productiv, cu aceeaşi febrilitate caracteristică şi cetăţeanului (versuri: *În zări de foc,* 1915; *Drumul sângelui,* 1924; romane: *Străbunii,* 1900; *Duşmani ai Neamului,* 1904; *Iluzii,* 1908; *Drăceasca schimbare de piele,* 1927; *Asfinţit de oameni,* 1932; *O jumătate de om,* 1937; poeme dramatice: *Akmiutis,* 1898; *Blestemul,* 1904; *Doamna Oltea, mama lui Ştefan,* 1906; *Ioana,* 1942; nuvele: *Satana,* 1912; *Porunca toamnei,* 1943). La apariţia romanului *Străbunii,* anunţa o mulţime de proiecte. În repertoriul Teatrului

Naţional din Bucureşti figurau poemele dramatice *Eglé, Moş Crăciun, Akmiutis, Vis pierdut, Doamna Oltea, Vlad Ţepeş.* Opera sa dramatică, în cea mai mare parte în versuri, nu cuprinde titluri notabile. A tradus din Abatele Prévost, Swift, Moličre, Victor Hugo, E. T. A. Hoffmann, Conan Doyle, Balzac, Shakespeare, Flaubert, Fr. Coppée. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1938).

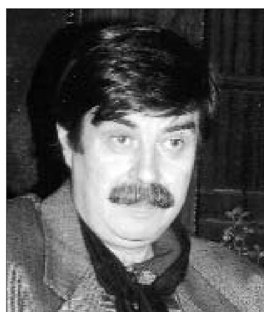
OPERA: *Spre moarte,* Bucureşti, 1897; *Pedepse. Caracterul şi natura lor,* teză de licenţă, Botoşani, 1897; *Akmiutis,* poem dramatic, Bucureşti, 1898; *Străbunii,* roman, Bucureşti, 1900; *Eglč,* poem dramatic, Bucureşti, 1901; *Patru săbii,* Bucureşti, 1902; *Blestemul,* tragedie, Bucureşti, 1904 (ed. II, 1909); *Duşmani ai Neamului,* roman, Bucureşti, 1904; *Doamna Oltea, mama şui Ştefan,* poem dramatic în versuri, Bucureşti, 1906 (ed. II, 1907); *Iluzii,* roman, Bucureşti, 1908; *Cumpăna,* Bucureşti, 1912; *Satana,* nuvele, Bucureşti, 1912; *În zări de foc,* poezii, Bucureşti, 1915; *Valea Albă,* poem dramatic, Bucureşti, 1919; *Drumul sângelui,* versuri, Bucureşti, 1924; *Drăceasca schimbare de piele,* roman, Bucureşti, 1927; *Vlad Ţepeş,* Bucureşti, 1930; *Asfinţit de oameni,* roman, Bucureşti, 1932; *O jumătate de om,* roman, Bucureşti, 1937; *Ioana,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1942; *Porunca toamnei,* nuvele, Bucureşti, 1943. Traduceri: Abatele Prévost, *Manon Lescaut,* Bucureşti, 1896; Molière, *Bolnavul închipuit,* Bucureşti, 1906; Swift, *Gulliver în Ţara piticilor,* Bucureşti, 1908 (altă ed., 2000); W. Mayer-Förster, *Vechiul Heidelberg,* Bucureşti, 1909; E. T. A. Hoffmann, *Povestiri fantastice,* Bucureşti, 1909; A. C. Doyle, *Spovedania unui medic,* Bucureşti, 1909; Flaubert, *Salammbô,* Bucureşti, 1913; idem, *Doamna Bovary,* Bucureşti, 1915; V. Hugo, *Regele petrece,* Bucureşti, 1924; Shakespeare, *Regele Lear,* Bucureşti, 1924; Contesa de Ségur, *Povestiri cu zâne,* Bucureşti, 1925; Balzac, *Eugenia Grandet,* Bucureşti, 1935; Fr. Swinerton, *Nocturna,* adaptare, Oradea, 1936; I. S. Turgheniev, *Duelistul,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Opere,* II, 1967; V, 1972; P. Constantinescu, *Scieri,* II, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; I. Bejenaru, în *Ateneu,* suplimentul *Caiete botoşănene,* nr. 6, 1984; Puia Florica Rebreanu, în *Manuscriptum,* nr. 3, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 20, 2001. **(I. S.)**

DAVID Dorian (prenumele la naştere: Dorian-Mircea), n. 27 mart. 1957, Bistriţa, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan David, tâmplar, şi al Leontinei (n. Pârja), muncitor. Şcoala generală şi Liceul teoretic (absolvit în 1976), la Bistriţa; licenţiat al Facultăţii de Mecanică (1980) şi al Facultăţii de Inginerie Electrică (2003) a Univ. „Ştefan cel Mare" din Suceava. Proiectant, tehnolog şi inginer diplomat la Intreprinderea de produse electrotehnice din Bistriţa. A editat rev. *Săptămâna* (1990) şi *Aha* (1990). Debutează în *Primii paşi,* rev. Liceului „A. Mureşanu" din Bistriţa (1973). Colaborează la vol. colectiv de poezie *Ascendenţă* (1975). Debut editorial cu vol. de versuri *Retorica ninsorii* (1993).

OPERA: *Retorica ninsorii,* versuri, Târgu Mureş, 1993; *Umilinţele*, versuri, Târgu Mureş, 1993; *Feţele personajului,* versuri, pref. de C. Moraru, Târgu Mureş, 1994; *Paradisele derizorii,* versuri, Târgu Mureş, 1995; *Jurnal iluzoriu,* proză, pref. de C. Moraru, 1999.

REFERINŢE CRITICE: I. Moise, în *Minerva,* nr. 29, 1993; O. Nuşfelean, în *Contemporanul,* nr. 9, 1994; L. Antonesei, *Convorbiri literare,* nr. 2-3, 1994; L. Ulici, în *România liberă,* 22 apr. 1994; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 15, 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 36, 1995; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 25, 1999; Anca-Maria Dobri, în *Gazeta de Transilvania,* 21 nov. 2001. **(A. S.)**

DAVID Ioan, n. 10 iul. 1951, satul Chesinţ, com. Zăbrani, jud. Arad. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan David, agricultor, şi al Elenei (n. Avram). Şcoala generală în satul natal (1958-1966); liceul la Lipova (1966-1970); licenţiat al Facultăţii de Fizică a Univ. din Timişoara (1970-1974). Prof. de fizică la Craiova (1974-1975); fizician, staţia pilot UTT Timişoara (1975-1980) şi fizician cercetare-învăţământ în domeniul laserilor la Facultatea de Mecanică a Univ. Politehnice din acelaşi oraş (1980-1996; din motive de sănătate, în 1996 se retrage din activitatea profesională). Colab. la rev. *Forum stundeţesc* şi

Orizont. Debutează în pag. acesteia din urmă (1979). Debut editorial cu vol. de versuri *Cuvinte posibile. Peste prag* (2002). A mai publicat romanul *Pe propria piele* (2003).

OPERA: *Cuvinte posibile. Peste prag*, versuri, Timişoara, 2002; *Pe propria piele*, roman, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D.-M. Buda, în *Vatra*, nr. 11-12, 2002; I. V. Boldureanu, în *Orient latin*, nr. 1-2, 2003. **(A. S.)**

DAVIDESCU Nicolae, n. 1 nov. 1886, Bucureşti – m. 12 iun. 1954, Târgu Ocna (?). Poet, prozator şi critic literar. Primul din cei patru copii ai inginerului Nicolae Davidescu şi ai Ecaterinei (n. Teodor). Copilăria la Cernavodă (1890-1895) unde primeşte primele noţiuni şcolare; şcoala primară la Râmnicu Vâlcea, gimnaziul la Slatina (familia sa locuieşte aici circa cincisprezece ani, începând din 1896), iar liceul la Bucureşti (diverse institute particulare). Lecturi din poeţi simbolişti francezi. În 1904 e prezentat lui Macedonski, căruia îi arată versuri ce aveau să intre în vol. *La fântâna Castaliei* (o parte din ele îi sunt furate de un oarecare Mikel Dan şi publicate de acesta sub numele său). În 1905 îl cunoaşte pe O. Densusianu (citeşte din simboliştii belgieni şi din Nietzsche). Debutează (1907) în *Vieaţa nouă* (anterior, 8 sept. 1905, publicase în *Prezentul* poezia *Adorare*). În 1905 (1906?) voluntar în Regimentul 3 Olt (Slatina). În 1909 familia se mută la Bucureşti; **D.** intră în cenaclul lui Mihail Dragomirescu (dar legăturile cu acesta se întrerup curând, pentru a deveni ulterior foarte proaste). După apariţia *Vieţii sociale* şi a *Faclei* (1910), intră în gruparea lui Cocea, Arghezi şi Galaction, frecventează un cerc socialist, citeşte din Marx, Lassalle, Kropotkin, dar şi din Renan, despre care va scrie. În 1911, pasionat de arhitectură, întreprinde o călătorie în Austria, Elveţia, Germania şi Franţa (iar după război în Germania, Serbia, Bulgaria). Înrolat, participă la campania din Bulgaria, fiind prizonier timp de un an (1913). Familia sărăceşte după primul război mondial; angajat, graţie lui C. Rădulescu-Motru, la Teatrul Naţional, devine (1919) gazetar la *Steagul*. Anii '20-'30 sunt cei mai fertili din activitatea sa; după 1935, degringoladă morală: scrie împotriva lui Arghezi şi, mai ales, a lui Caragiale (în viziunea sa, „ultimul ocupant fanariot") şi publică două opuscule cu caracter naţionalist: *Naţionalismul în presă* şi *Primejdia judaică* (1939). În 1949 este arestat şi condamnat la cinci ani închisoare (moare în detenţie, la Ocnele Mari). Semnătura sa dispare din presă după 1947. Până atunci colaborase însă (în afară de rev. deja amintite) la *Sămănătorul, Insula, Noua revistă română, Versuri şi proză, Teatrul, Convorbiri critice, Simbolul, Luceafărul, Flacăra, Viaţa Românească, Icoane maramureşene, Sburătorul, Propilee literare, Sinteza, Orizonturi noi, Naţionalul, Aurora, Cetiţi-mă, Mişcarea literară, Cuvântul liber, Adevărul literar şi artistic, Vremea, Muzică şi poezie, Universul, Revista Fundaţiilor Regale, Revista literară* ş. a. Vol. de debut, *La fântâna Castaliei* (1910), e urmat de *Inscripţii,* 1916 (ambele sunt reeditate la un loc în *Inscripţii,* 1922), de *Leagăn de cântece* (1929) şi de poemul ciclic *Cântecul omului* (şase vol. între 1927 şi 1944). În 1915 publică *Sfinxul*, nuvele şi povestiri, reeditate parţial ulterior, întregit şi definitivat sub titlul *Apocalips profan* (1941). Este şi autorul a trei romane (*Conservator & C-nia,* 1924; *Vioara mută* 1928 – Premiul Ministerului Artelor, 1929; *Fântâna cu chipuri,* 1933) şi al unor trad. din Villiers de l'Isle Adam (1911 şi 1915), Théophile Gautier (1911), Oscar Wilde (1916), Anatole France (1924?). A îngrijit ed. de poezie din I. C. Săvescu (1926) şi Şt. Petică (1938) şi a alcătuit o antologie de poezie parnasiană română (1943). Dar **D.** mai este şi autorul celor două vol. de *Aspecte şi direcţii literare* (1921; 1924) care îl consacră drept cel mai important critic al simbolismului românesc. Premiul S. S. R. (1924; 1926; 1929).

OPERA: *La fântâna Castaliei*, poezii, Bucureşti, 1910 (ed. II, 1914); *Iov,* două acte, Bucureşti, 1911; *Sfinxul,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1915; *Inscripţii,* versuri, Bucureşti, 1916; *Aspecte şi direcţii literare,* Bucureşti, 1921; *Inscripţii,* Bucureşti, 1922; *Ernest Renan,* Bucureşti, 1923; *Conservator & C-nia,* roman, Bucureşti, 1924; *Aspecte şi direcţii literare,* II, Bucureşti, 1924; *Crima din Strada Nopţii,* povestiri, Bucureşti, 1925; *Zâna din fundul*

lacului, povestiri, Bucureşti, f.a.; *Cântecul omului,* I, *Iudeea,* poem, Craiova, 1927; *Vioara mută,* roman, Bucureşti, 1928; *Leagăn de cântece,* Bucureşti, 1929; *Fântâna cu chipuri,* roman, Bucureşti, 1933 (ed. critică, note şi cronologie de C. Davidescu, pref. de Şerban Cioculescu, Craiova, 1990); *Helada,* poem, Bucureşti, 1936; *Evul Mediu,* poem, Bucureşti, 1937; *Naţionalismul în presă,* Bucureşti, 1939; *Primejdia judaică. Pagini de îndrumare românească,* Bucureşti, 1939; *Apocalips profan,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1941; *Renaşterea,* poem, Bucureşti, 1942; *Mărturisiri literare,* în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 10, 1942; *Din poezia noastră parnasiană,* Bucureşti, 1943; *Ţara Românească,* poem, Bucureşti, 1944; *Aspecte şi direcţii literare*, ed. şi pref. de Margareta Feraru, Bucureşti, 1975; *Poezii, teatru, proză,* ed., note şi bibliografie de Margareta Feraru, pref. de C. Ciopraga, Bucureşti, 1977. Traduceri: Villiers de l'Isle-Adam, *Nuvele,* trad. de ~, Bucureşti, 1910-1911; Théophile Gautier, *Arria Marcella,* trad. de ~, Bucureşti, 1911; Villiers de l'Isle-Adam, *Vestitorul,* trad. de ~, Bucureşti, 1915 (ed. II, f.a.); O. Wilde, *Parabole,* trad. de ~, Bucureşti, 1916 (ed. II, 1927); Anatole France, *Domnişoara Roxana,* trad. de ~, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III-IV; Perpessicius, *Menţiuni...,* II; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1969; Vl. Streinu, *Pagini...,* II; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; I. Trivale, *Cronici literare,* 1971; Perpessicius, *Opere,* VI, 1973; VII, 1975; C. Ciopraga, în *Cronica,* nr. 5, 1975; Ş. Cioculescu, *Viaţa lui I. L. Caragiale. Caragialiana,* 1977; F, Aderca, *Contribuţii...,* I; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* II, 1984; H. Zalis, în *Luceafărul,* nr. 44, 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; C. Davidescu, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1986; F. Aderca, *Contribuţii...,* II; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; C. Davidescu, în *Ramuri,* nr. 7, 1990. **(M. P.)**

DAVIDOGLU Mihail, n. 11 nov. 1910, Hârlău – m. 17 aug. 1987, Bucureşti, Dramaturg. Fiul lui Mihail Davidoglu, muncitor portuar, şi al Clarei (n. Kochen). Urmează Liceul Comunităţii Israelite din Galaţi (absolvit în 1929) şi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1932). Prof. de lb. latină (1932-1941); funcţionar în Ministerul Artelor (1945-1948); preşedinte al Comitetului de Cultură al sectorului I, Bucureşti; ocupă diverse funcţii la Uniunea Scriitorilor. Debut cu piesa radiofonică *Marinarul smirniot* (1936), impunându-se însă cu piesa *Omul din Ceatal* (scrisă în 1943, jucată în 1947). Alte drame: *Minerii* (1949, *Cetatea de foc* (1950), *Horia* (1955), *Ochii dragi ai bunicului* (1970), *Străbunul* (1971), *Platforma magică* (1973), *Cele trei Marii din vale, Noi, cei din vale, Din pragul veşniciei* (1983), *Suflete în furtună* (1986) etc. Premiul Acad. (1949); Premiul de Stat (1950; 1953); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1983).

OPERA: *Flăcăul de pe Ceanul Mare. Steagul celor de pe munte. Zăporul,* Bucureşti, 1948; *Omul din Ceatal,* dramă în trei acte (opt tablouri), Bucureşti, 1948; *Minerii,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1949; *Nunta,* comedie, Bucureşti, 1950; *De trei ori ca la brigadă,* comedie într-un act, Bucureşti, 1953; *În vizită,* comedie într-un act, Bucureşti, 1953; *Inimă vitează,* dramă într-un act (două tablouri), Bucureşti, 1954; *Teatru,* Bucureşti, 1954; *Oraşul în flăcări,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1955; *Horia,* dramă în patru acte (douăsprezece tablouri), Bucureşti, 1955; *Noi cei fără de moarte,* dramă într-un act, Bucureşti, 1956; *Nemaipomenita furtună,* dramă în două acte, Bucureşti, 1957; *Şomul,* schiţă dramatică într-un act, Bucureşti, 1958; *Teatru,* Bucureşti, 1959; *Trandafirul negru,* schiţă dramatică într-un act, Bucureşti, 1961; *Baba Dochia şi brigadierul,* schiţă dramatică într-un act, Bucureşti, 1962; *Piese într-un act,* Bucureşti, 1962; *Dansul fetelor şi echipajul D. 685,* Bucureşti, 1963; *Două fete şi-o comoară. Meşterul Adam şi ucenicii săi,* schiţe dramatice într-un act, Bucureşti, 1965; *Un om în noapte,* Bucureşti,

1965; *Pe drumul fără întoarcere al iubirii,* dramă într-un act, Bucureşti, 1967; *Tunelul,* schiţă dramatică într-un act, Bucureşti, 1969; *Teatru. Neamul Arjoca,* Bucureşti, 1972; *Platforma magică,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1973; *Cele trei Marii din vale. Noi, cei din vale. Din pragul veşniciei,* Bucureşti, 1983; *Suflete în furtună,* Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; I. Maniţiu, *Gong,* 1968; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 28, 1972; I. Zamfirescu, *Teatrul românesc contemporan,* 1975; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă....* **(I. V.)**

DAVILA Alexandru, n. 12 febr. 1862, com. Goleşti, jud. Argeş – m. 19 oct. 1929, Bucureşti. Dramaturg, prozator şi regizor. E fiul medicului Carol Davila şi al Anei (n. Racoviţă-Golescu). După studii gimnaziale la Institutul „V. A. Urechia" din Bucureşti (1873-1875), este înscris la Liceul „St. Louis" din Paris (1876-1880), fiind coleg cu Georges Feydeau (viitorul dramaturg). Aici cunoaşte pe Paul Verlaine şi pe Sarah Bernhardt. În 1881 este funcţionar la Ministerul de Externe, apoi ataşat de legaţie la Roma (1882) şi Bruxelles (1883). Debutează cu versuri în *Revista literară* a lui Macedonski (1885). Cu o trupă aristocrată de amatori, **D.** îşi regizează, în 1900, „blueta" *Le Cotillon*, el jucând rolul lui Jean Cantemir, *homme du monde*. În 1902 i se reprezintă drama istorică *Vlaicu-Vodă*, cu C. I. Nottara în rolul titular. În 1904, **D.** îşi regizează, în grădina palatului de la Cotroceni, „pantomima-balet" *Basmul cu domniţa din vis*; în aceeaşi perioadă lucrează la drama *Sutaşul Troian*, terminând poate primul act. Între 1905 şi 1908 e director al Teatrului Naţional din Bucureşti, impunând aici o viziune modernă asupra artei spectacolului. Ca director al Direcţiei Teatrelor, **D.** înscenează în 1906 la Arenele Romane spectacolul *Povestea neamului de la Traian la Carol I,* care ilustrează, în final, cei „patruzeci de ani de domnie glorioasă" ai regelui Carol. În 1909 înfiinţează „Compania Dramatică Davila", din care vor face parte cei mai străluciţi reprezentanţi ai tinerei generaţii de actori; pentru prima reprezentaţie a trupei, I. L. Caragiale scrie un fel de uvertură – instantaneul *Începem* (1909) – rolul Directorului fiind interpretat chiar de **D.** Între 1912 şi 1914 e, din nou, director al Teatrului Naţional. În 1913 se declanşează penibila discuţie în jurul lui *Vlaicu-Vodă,* **D.** fiind acuzat că ar fi sustras manuscrise ale lui Al. I. Odobescu. În urma atentatului unui alienat asupra lui (1915), **D.** rămâne paralizat. Îşi dictează amintirile şi opiniile despre teatru, ce vor fi incluse în două vol., cu titlul *Din torsul zilelor* (1928). În iun. 1929 i se acordă Premiul Naţional pentru poezie.

OPERA: *Le Cotillon.* Bluette, Bucureşti, 1900; *Vlaicu-Vodă*, Bucureşti, 1902; *Duda şi Mura,* Bucureşti, 1917; *Din torsul zilelor,* I-II, Bucureşti, 1928; *Vlaicu-Vodă,* Bucureşti, 1929; *Jurnal intim,* în *Manuscriptum*, nr. 1-4, 1972; *Corespondenţă inedită*, ed. îngrijită şi studiu introductiv de M. Manu Bădescu, Cluj, 1973; *Vlaicu-Vodă şi alte scrieri despre teatru,* pref. de Marian Popa, antologie, tabel cronologic şi bibliografie de D. D. Panaitescu, Bucureşti, 1975; *Vlaicu-Vodă,* text stabilit de I. Nistor, pref., tabel cronologic şi referinţe critice de C. Ciuchindel, Bucureşti, 1988; *Vlaicu-Vodă*, dramă în cinci acte, în versuri, ed. îngrijită, postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de T. Vârgolici, Bucureşti, 1997.

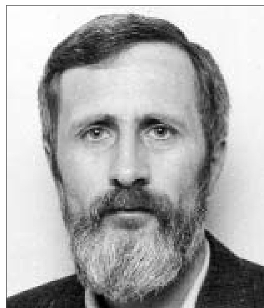
REFERINŢE CRITICE: M. Dragomirescu, *Critică,* II, 1928; Camil Petrescu, în *Universul,* 19 iul. 1928; H. Acterian, *Pretexte pentru o dramaturgie românească,* 1936; E. Lovinescu, *Istoria...,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; V. Eftimiu, *Oameni de teatru,* 1965; M. Vasiliu, *Alexandru Davila,* 1965; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1969; E. Lovinescu, *Scrieri,* I, 1969; D. Micu, *Început...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; I. Breazu, *Studii de literatură română şi comparată,* II, 1973; I. Massoff, *Despre ei şi despre alţii,* 1973; M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; N. Davidescu, *Aspecte..*; Marian Popa, *Forma ca deformare,* 1975; I. M. Sadoveanu, *Scrieri,* V, 1978; *Alexandru Davila interpretat de...,* 1982; I. Vartic, *Modelul şi oglinda,* 1982; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; I. Massoff, *Între viaţă şi teatru,* 1985; M. Manu Bădescu, *Alexandru Davila şi teatrul,* 1996; I. Niculescu, *Alexandru Davila,* 2001. **(I. V.)**

DĂNCIULESCU Sina (pseud. Eufrosinei Leonte), n. 20 sept. 1934, com. Ciupercenii Vechi, jud. Dolj. Poetă. Fiica lui Virgil Dănciulescu, inginer silvic, şi a Elenei (n. Boiangiu), prof. de menaj. Şcoala elementară la Băbeni (1942-1946), Râmnicu Vâlcea (1946-1947) şi Craiova (1947-1948); Liceul teoretic din Bistriţa-Vâlcea (1948-1949) şi Liceul „Elena Doamna" din Craiova (1949-1952); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1957). Dr. în filologie (1985). Prof. de lb. română la Rojişte-Dolj (1957); metodistă la Casa Regională a Creaţiei Populare din Craiova (1958-1960); asistent universitar la Institutul Pedagogic (1960-1966) şi la Univ. din Craiova (1966-1987). Colab. la rev. *Steaua, Scrisul bănăţean, Viaţa Românească, Iaşul literar, România literară, Ramuri, Analele Universităţii din Craiova* etc. Colab. în vol. colective *Sub semnul revoluţiei* (1959), *Caiete de poezie* (1964), *Patos contemporan* (1965), *Împlinire* (1966), *Continuitate* (1970), *46 scriitori în dialog cu judeţul Dolj* (1977), *Ramuri* – vol. jubiliar (1980), *Almanahul Ramuri* (1983). Debutează cu poezii în *Steaua* (1957); debut editorial cu vol. de versuri *Ploaie în aprilie* (1964). Alte vol. de poezii: *Horă de mână* (1968), *Sub umbrela mea roz* (1973), *Zilele una cu alta* (1982) şi *Cum* (1984). Autoare a unui studiu critic despre *Poetica minulesciană* (1986). Premiul Asoc. Scriitorilor din Craiova (1982).

OPERA: *Ploaie în aprilie,* pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1964; *Horă de mână,* Bucureşti, 1968; *Sub umbrela mea roz,* Craiova, 1973; *Zilele una cu alta,* Craiova, 1982; *Cum,* Craiova, 1984; *Poetica minulesciană.* Interpretări critice, Craiova, 1986; *Zilele una cu alta,* versuri, ed. definitivă, cu o postfaţă de C. M. Popa, Craiova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 36, 1964; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Luceafărul,* nr. 4, 1964; Veronica Porumbacu, în *România liberă,* nr. 6150, 1964; Ş. Foarţă, în *Orizont,* nr. 6, 1964; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 25, 1964; F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; Al. Piru, în *Ramuri,* nr. 7, 1975; C. M. Popa, *Replay,* 1980; I. Constantinescu, I. Deaconescu, *Poeţi olteni contemporani,* 1982; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986; Ileana Morărescu, în *Caiete critice,* nr. 8-9, 1995. **(I. C.)**

DĂNILĂ Nicolae-Dan, n. 28 iul. 1954, com. Şura Mică, jud. Sibiu. Poet şi traducător. Fiul lui Nicolae Dănilă şi al Elenei (n. Haras), prof. de ştiinţe naturale. Şcoala generală în com. natală (1961-1966); studii gimnaziale, apoi Liceul de Muzică şi Arte Plastice din Sibiu, secţia arte plastice (bacalaureatul în 1973). Decorator vitrinier la Întreprinderea Comercială din Sibiu (1974-1980); laborant (decorator) la Univ. din Sibiu (1980-1985); decorator la UJCOOP Sibiu (1985-1990). În 1990 se stabileşte în Germania. Redactor la rev. *Casa – Hermannstädter Wort* (1992-1998). Colab. la *Astra, Amfiteatru, Convorbiri literare, Familia, Vatra, Euphorion, Jurnalul literar, Observator* (München), *Dorul* (Aalborg, Danemarca), *Argo* (Bonn) etc. Debutează în *Transilvania* (1973). Debut editorial cu vol. de poezie *Dintr-un sertar* (1993). Premiul rev. *Origini* (2000).

OPERA: *Dintr-un sertar,* versuri, Sibiu, 1993; *Parcul salvat,* versuri, Sibiu, 1994; *Fals tratat despre seară,* versuri, Sibiu, 1998; *Poeme,* Leonberg, Germania, 2000. Traduceri: W. von Aichelburg, *Gedichte/Poezii,* ed. bilingvă, pref. de G. Scherg, Sibiu, 1996; Fr. Villon, *Balade,* pref. de A. Zanca, Sibiu, 1997; G. Scherg, *Sommerliches Divertimento/Divertisment estival,* ed. bilingvă, Leonberg, Germania, 1998; R. M. Rilke, *Versuri,* Sibiu, 1999; idem, *Poeme alese,* Sibiu, 2002.

REFERINŢE CRITICE: V. Chirilă, în *Familia,* nr. 10-11, 1995; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* febr.-mart. 1996; M. Posada, în *Poesis,* nr. 9-10, 1997; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* nr. 35-42, 1997; idem, *ibidem,* nr. 1-2, 1998; Al. Lungu, în *Argo,* nr. 17, 1998; Şt. Stoenescu, în *Origini,* nr. 29-30, 1999; G. Vulturescu, în *Poesis,* nr. 3-4, 2000; M. Barbu, *Trăind printre cărţi,* 2001. **(A. S.)**

DĂNILĂ Simion, n. 23 apr. 1943, com. Belinţ, jud. Timiş. Traducător. Fiul lui Ioan Dănilă şi al Paraschivei (n. Nov㬠cescu), ţărani. Şcoala primară şi elementară în com. natală (1950-1957); Liceul „Coriolan Brediceanu" din Lugoj (1957-1961); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara, secţia română-germană (1961-1966). Prof. la liceul din Belinţ, devenit din 1974 şcoală generală (1966-2000; directorul liceului 1970-1973; directorul şcolii generale, 1990-1996). Colab. la *Astra, Orizont, Familia, Luceafărul, Contemporanul* etc. A colaborat la vol. *Studii de dialectologie* (1984) şi *Studii de onomastică* (1987). Debutează în *Astra* (1968), cu trad. din Hölderlin. Debut editorial în antologia lirică *Niciodată toamna nu fu mai frumoasă* (1978). A tradus din Fr. Nietzsche, Fr. Wedekind, P. Jung etc.

OPERA: *Niciodată toamna nu fu mai frumoasă,* vol. colectiv de poezie, Timişoara, 1978. Traduceri: Fr. Nietzsche, *Poezii,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1980; Fr. Wedekind, *Teatru,* Bucureşti, 1982; Fr. Nietzsche, *Ştiinţa voioasă,* trad. versurilor, Bucureşti, 1994; *Cântecul nocturn al călătorului*. O antologie a liricii germane, ed. bilingvă, Timişioara, 1996; Fr. Nietzsche, *Opere complete,* I-IV, Bucureşti, 1998-2001; P. Jung, *Du meine Heimat, mein Banat!/O, vatra mea, o, drag Banat!,* Timişiara, 2001.

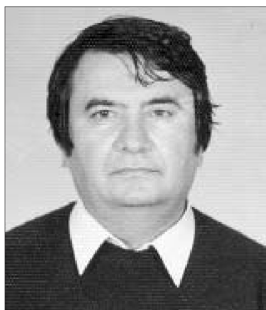
REFERINŢE CRITICE: G. Nistor, în *Transilvania,* nr. 5, 1979; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 42, 1980; D. Novăceanu, în *România literară,* nr. 44, 1980; C. Ungureanu, în *Contemporanul,* nr. 43, 1982; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 4, 1983; Grete Tartler, în *România literară,* nr. 2, 1997; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 11, 2000. **(A. S.)**

DÂNCU Vasile, n. 11 mai 1929, satul Runcu-Salvei, com. Salva, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet. Fiul lui Sebastian Dâncu şi al Zamfirei (n. Dumitru), ţărani, crescători de vite. Urmează şcoala primară din satul natal (1946-1950), apoi, mult mai târziu, clasele V-VIII la cursurile fără frecvenţă ale Liceului „George Coşbuc" din Năsăud (1967-1971). A fost toată viaţa lucrător al pământului („Nu am părăsit niciodată pentru mai mult de trei zile locul în care m-am născut") şi un autodidact cu bogate lecturi din literatura română şi universală („Am pretenţia că am citit, până în jurul anilor '74, tot ceea ce s-a scris şi s-a tradus în materie de poezie în limba română"). Lirica autorului este proba şi efectul acestei neobişnuite pasiuni a cititului. Colaborează la *Steaua, Tribuna, România literară, Minerva, Ecoul, Cadran* etc. Prezent în antologiile *10 poeţi ţărani* (1973; cu o pref. de Al. Philippide) şi *9 dimineţi* (1973). Debutează cu poezia *Cântec* în rev. *Albina* (1967). Debut editorial cu vol. de versuri *Cântece* (1974).

OPERA: *Cântece* (1966-1972), versuri, Cluj, 1974; *Gravuri lapidare (1973-1985),* versuri, Cluj-Napoca, 1990; *Simple propoziţii* (1986-2000), versuri, pref. de I. Mureşan, Cluj-Napoca, 2001.

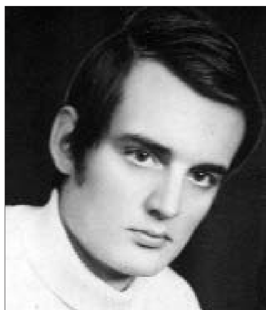
REFERINŢE CRITICE: V. Felea, în *Tribuna*, nr. 16, 1974; L. Ulici, în *România literară,* nr. 15, 1974; L. Alexiu, în *Orizont*, nr. 17, 1974; C. Stănescu, în *Luceafărul*, nr. 20, 1974; A. Şorobetea, în *Steaua*, nr. 5, 1974; C. Mircea, în *Familia*, nr. 7, 1974; I. Lotreanu, în *Săptămâna*, nr. 176, 1974; L. Ulici, *Prima verba*, I, 1975; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 33, 1976; D. R. Popescu, *Virgule*, 1978; M. Bucur, în *Literatura contemporană*, I. *Poezia*, 1980. **(A. S.)**

DEACONESCU Ion, n. 7 mart. 1947, com. Târgu Logreşti, jud. Gorj. Poet şi traducător. Fiul lui Marin Deaconescu, funcţionar, şi al Auricăi (n. Stănescu). Şcoala elementară în com. natală (1954-1961); Liceul „Tudor Arghezi" din Craiova (1961-1965); Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic din Craiova (1965-1968); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1972). Dr. în filologie cu teza *Proza română şi iugoslavă contemporană în context european* (1982). Prof. la şcoli generale din Mărgăriteşti (1968), Răcari (1969-1970), Craiova (1970), apoi la Grupul şcolar nr. 5 din Craiova (1971-1977). Asistent (1977-1991), lector (1992-1994), conf. univ. (1994-1997) şi prof. (din 1997) la Facultatea de Litere a Univ. din Craiova; din 1991, director al Editurii Europa; lector de lb. română la Univ. din Skopje, Novi Sad şi Belgrad (1984-1989). Colab. la *Ramuri, Steaua, Tribuna, Convorbiri literare, Manuscriptum, Secolul 20, Orizont, Lumina, Macedonia Review, Kulturen Jivot* din Iugoslavia, *Nouvelle Europe* din Luxembrug, *Balcanica* din Italia, *Il Mument* din Malta. Debutează cu poezia *Pastel,* în ziarul *Înainte* din Craiova (1968); debut editorial cu ciclul de versuri *Aparat de fotografiat sufletul,* în vol. colectiv *Unsprezece poeţi* (1981). A publicat în continuare vol. de poezii (*Vasule de brumă,* 1985; *Eternitatea clipei,* 1986; *Gramatica întâmplării,* 1991; *Retorica oglinzii,* 1995; *Grădina din pustiu,* 1997; *Roua întunericului,* 1997; *Sărbătoarea pierderii,* 2001; *Poeme,* 2001), eseuri (*George Bacovia sau Monologul pe mai multe voci,* 1996; *Cioran sau mântuirea prin negare,* 1998; *Arheologia lecturii,* 2001), romanul *Ademenirea* (1995), interviuri. Alcătuieşte, împreună cu Al. Căprariu, antologia poeţilor laureaţi ai Serilor de poezie de la Struga, Iugoslavia, intitulată *Poezie şi umanitate* (1986). Autor al antologiei *Poeţi olteni* (1982) şi al unor comprehensibile meditaţii critice despre poezia română din Iugoslavia (*Poezie şi epocă,* 1988). Trad. din Aţo Şopov, Petre Bakevski, Sreten Perovici şi Boris Vişinski. Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1998; 1999).

OPERA: *Aparat de fotografiat sufletul,* în vol. colectiv *Unsprezece poeţi,* Iaşi, 1981; *Strigătul memoriei,* poeme (în macedoniană), Skopje, 1985; *Vasul de brumă,* versuri, Bucureşti, 1985; *Eternitatea clipei,* versuri, Craiova, 1986; *Mască pentru voce,* poeme (în sârbo-croată), Cetinje, 1987; *Poezie şi epocă,* eseuri, Novi Sad, 1988; *Poezie şi umanitate,* eseu, Novi Sad, 1989; *Gramatica întâmplării,* versuri, Craiova, 1991; *Introducere în retorica juridică,* în colab. cu T. Sâmbrian, Craiova, 1992; *Retorica oglinzii,* versuri, Bucureşti, 1995; *Ademenirea,* roman, Craiova, 1995; *George Bacovia sau Monologul pe mai multe voci,* eseu, Iaşi, 1996; *Grădina din pustiu,* versuri, Craiova, 1997; *Roua întunericului,* versuri, Craiova, 1997; *Retorică,* Craiova, 1998; *Cioran sau mântuirea prin negare,* eseu, Craiova, 1998; *Dacă m-aş fi aruncat în Sena,* interviuri (cu E. Cioran), Craiova, 2000; *Sărbătoarea pierderii,* versuri, Bucureşti, 2001; *Arheologia lecturii,* eseuri, Craiova, 2001; *Poeme,* Turnu Severin, 2001; *Mărturisiri recuperate,* interviuri, Craiova, 2001; *Melancolia oglinzii,* jurnal, Craiova 2002. Traduceri: A. Şopov, *Naşterea cuvântului,* poezii, selecţie, pref. şi note de Tr. Nica, Cluj-Napoca, 1981; *Poezie şi umanitate,* antologie, introducere şi trad. de Al. Căprariu şi ~, cuvânt înainte de M. Matevski, Cluj-Napoca, 1986; P. Bakovski, *Poeme,* Craiova, 1989; S. Perovici, *Moara de vise,* poeme, Craiova, 1989; B. Vişinski, *Curcubeul,* roman, pref. de ~, Bucureşti, 1989; Florica Ştefan, *Experienţa nonpoetică,* Novi Sad, 1990; G. Astaloş, *Robespičre,* Drobeta Turnu Severin, 1991; M. Morina, *Morettimo,* Craiova, 2000; O. Friggieri, *Ritual în amurg,* Craiova, 2001; C. de Brito, *Caligrafii,* Craiova, 2001; E. de Andrade, *Ruinele amintirii,* Craiova, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Livescu, în *Cronica,* nr. 19, 1982; G. Muntean, în *România literară,* nr. 17, 1982; Ş. Cioculescu, *ibidem,* nr. 10, 1983; O. Ghidirmic, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1985; Al. Raicu, în *Ramuri,* nr. 8, 1985; M. Moga, în *Luceafărul,* nr. 46, 1991; D. Ovian, în *Ramuri,* nr. 9-10, 1992; I. Tănăsescu, în *Steaua,* nr. 4-5, 1995; Fl. Miu, în *Ramuri,* nr. 5-6, 1998; A. Stavilă, în *Convorbiri literare,* nr. 1; 10, 2000; C. Ţîrlea, în *Contemporanul,* nr. 6, 2001; M. Barbu, *ibidem,* nr. 46, 2002; C. Cubleşan, *Caligrafii „Caligrafului",* 2002. **(A. S.)**

DEAL Alexandru (pseud. lui Alexandru Hegheş), n. 17 mart. 1947, Arad. Prozator. Fiul lui Alexandru Hegheş, inginer agronom, şi al Profirei (n. Rusu). Şcoala Profesională de Arte şi Meserii şi Liceul de Arte Plastice din Timişoara (absolvit în 1965). A lucrat ca frezor şi strungar la Timişoara (1963-1966) şi corector la Tipografia Banatului, din acelaşi oraş (1968-1970). Debutează cu proză în rev. *Amfiteatru* (1965); debut editorial cu romanul *Nisip* (1968), urmat de *Laşii* (1971) şi *Anotimpul făgăduinţei* (1975). Colab. la *Luceafărul, România literară, Orizont* etc. Premiul rev. *Amfiteatru* pentru proză (1968); Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1971).

OPERA: *Nisip,* roman, Bucureşti, 1968; *Laşii,* roman, Bucureşti, 1971; *Anotimpul făgăduinţei,* roman, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE:M. Muthu, în *Steaua,* nr. 11, 1968; Alex. Ştefănescu, în *Astra,* nr. 6, 1971; N. Ciobanu, *Panoramic,* 1972; S. Titel, în *România literară,* nr. 42, 1975; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 21, 1985; I. D. Teodorescu, *ibidem,* nr. 42, 1985. **(L. Pp.)**

DELAVRANCEA Barbu (pseud. lui Barbu Ştefănescu), n. 2 apr. 1858, Bucureşti – m. 29 apr. 1918, Iaşi. Prozator şi dramaturg. Tatăl, Ştefan Tudorică Albu (zis şi Bălan sau Calalb), originar din Vrancea, se stabileşte întâi la Sohatu, sat de oieri vrânceni migraţi în Câmpia Dunării, apoi în mahalaua Delea Nouă din capitală, unde fostul clăcaş devine căruţaş şi staroste al cetelor ce cărau grânele la schela Olteniţa. Mama lui **D.**, Ioana (Ana, Eana, Iana), era fiica văduvei Stana din Postovari, sat de pe moşia familiei Filipescu. Copilărie în mediul semirural al mahalalei de „orzari”, cu tradiţii şi figuri patriarhale, evocate în *Bunicul, Bunica, Irinel, Odinioară*. Începe să înveţe cu dascălul Ion Pestreanu de la biserica Sf. Gheorghe Nou; în 1866, înscris la Şcoala sucursală, avându-l dascăl pe Spiridon Danielescu, care-l trece în catalog cu numele Stephanesku (din patronimicul Ştefan; **D.** n-a folosit niciodată acest nume, considerându-l artificial); cl. a III-a, urmată la Şcoala Domnească; în clasa a IV-a, îl are dascăl pe Ion Vucitescu, prototip al *Domnului Vucea*. În 1870 este la Gimnaziul „Gh. Lazăr” (un trimestru), apoi se mută la „Sf. Sava”, bursier, terminând liceul în 1877. Debut cu versuri în *România liberă*; debut editorial cu placheta *Poiana Lungă. Amintiri* (1878, semnată Barbu), poezie pastorală cu reminiscenţe din Vergiliu, Ovidiu, Depărăţeanu, Bolintineanu. Angajat în redacţia *României libere*, începe publicarea foiletoanelor *Zig-zag*, semnate cu pseud. Argus. Recomandat de fostul său prof. Anghel Demetriescu, ţine prelegeri la pensionul particular al Elenei Miller-Verghy. Paralel, înscris la Facultatea de Drept, îşi ia licenţa în 1882, cu teza *Pedeapsa, natura şi însuşirile ei* (tipărită în acelaşi an). Bursier la Paris (1882-1884), fără a-şi lua însă doctoratul; trimite corespondenţe de presă la *România liberă*, inclusiv cronici de la Saloanele de arte plastice. Întors în ţară, se înscrie în baroul Ilfov: reia activitatea de redactor-reporter la *România liberă* şi cea de prof. la Institutul Elenei Miller-Verghy şi la „Aşezământul Elisavetan” al fostului său prof. I. Limburg. Colab. la publicaţii socialiste: *Drepturile omului* (cu schiţa *Sorcova*), *Literatură şi şiinţă*; apoi la *Epoca, Evenimentul, Democraţia, Lupta, Revista nouă, Vieaţa, Viaţa Românească, Flacăra, Ziarul meu, Viitorul, Gazeta Transilvaniei, Românul, La Roumanie* (Paris), *România* (Iaşi, 1917) ş. a. Scoate rev. *Lupta literară* (1887, 2 nr.), apoi intră în redacţia *Revistei noi* a lui Hasdeu. Debut în proză cu vol. *Sultănica* (1885), al cărui succes încurajează creaţia prozatorului: *Trubadurul* (1887), *Paraziţii* (1892), *Între vis şi viaţă* (1893), *Hagi Tudose* (1903) ş. a. Avocat de renume, pledează în procese care-i aduc celebritatea (între care apărător al lui I. L. Caragiale împotriva calomniatorului Caion); darul său oratoric îl consacră ca artist al barei: „cuvintele zburau învălmăşite, icoanele ropoteau, frazele se desfăşurau şerpuitoare, deschizând privelişti largi: graiul românesc se lumina de o podoabă nebănuită” (E. Lovinescu). În 1907, călătorie în Grecia, Italia,

Egipt. Sub puternica impresie a răscoalelor ţărăneşti, proiectează două trilogii dramatice, din care o realizează doar pe cea inspirată din istoria Moldovei: *Apus de soare* (1909)*, Viforul* (1910)*, Luceafărul* (1910). Cea dintâi dramă a ciclului are un puternic succes de scenă şi de presă; ultimele două, violent controversate. Atras tot mai mult de teatru, **D.** dramatizează două din nuvelele sale: *Irinel* (1912) şi *Hagi Tudose* (1913), fără succes însă, scrie drama psihologică *A doua conştiinţă* (apărută postum, 1923) şi începe piesa *Războiul* (un fragment postum, publicat 1959). În 1912 este ales membru al Acad. şi rosteşte discursul de recepţie *Din estetica poeziei populare,* adevărată profesiune de credinţă estetică. În ultima perioadă a vieţii, **D.** şi-a pus întreaga energie uriaşă în slujba luptei naţionale. Prieten al militanţilor ardeleni pentru drepturi şi Unire, el pledează, în discursuri răsunătoare, cauza Transilvaniei şi intrarea României în război alături de puterile Antantei. Oratorul devine un tribun politic de factură telurică: „Când vorbeşte, glasul pare un vâjâit năpraznic de copaci care se frâng în bătaia aerului răscolit, tăiat din când în când de tunete înfiorătoare. Un asemenea copac bătut de vijelie pare întreg trupul său, când la tribună, oratorul Delavrancea se frământă, se îndoaie în ritmul vorbei sale vehemente. Chiar când zâmbeşte cu bunătate senină, râsul în ochii săi furtunateci pare o rază de soare ce se strecoară printre nouri negri” (P. Locusteanu). Moare la Iaşi, în refugiu, doborât de faptul că o mare parte a ţării se afla ocupată de invadatorii germani. **D.** rămâne un scriitor reprezentativ pentru climatul literar românesc de la răscrucea celor două secole: romantic prin temperament şi afinităţi estetice, el e atras de realismul observaţiei sociale şi de experimentalismul naturalist al investigaţiilor psihologice. Totodată, dezavuând prezentul corupt, e continuu fascinat de orizontul istoriei şi al sufletului popular. Orator de primă mărime („cel mai strălucit al României contemporane”, după aprecierea lui Titu Maiorescu însuşi), scriitorul se resimte în proza şi teatrul său de procedeele şi maniera retoricii; stilul său avântat, poetic şi patetic e ameninţat de artificiu şi desuetudine.

OPERA: *Poiana Lungă. Amintiri,* Bucureşti, 1878 (semnat Barbu); *Sultănica,* Bucureşti, 1885 (ed. II, 1908), semnat De la Vrancea; *Linişte,* novelă, Bucureşti, 1887; *Trubadurul,* Bucureşti, 1887; *Paraziţii,* Bucureşti, 1892 (ed. II, 1905), *Între vis şi viaţă,* Bucureşti, 1893 (ed. II, 1903; semnat Delavrancea); *Hagi Tudose.* Tipuri şi moravuri, Bucureşti, 1903; *Stăpânea odată...,* Bucureşti, 1909; *Apus de soare,* dramă în 4 acte, Bucureşti, 1909 (ed. II, 1912); *Viforul,* dramă în 4 acte, Bucureşti, 1910; *Luceafărul,* dramă în 5 acte, Bucureşti, 1910; *Linişte. Trubadurul. Stăpânea odată,* Bucureşti, 1911; *Irinel*, comedie în 3 acte, Bucureşti, 1912; *Din estetica poeziei populare,* Bucureşti, 1913; *Norocul dracului,* Bucureşti, 1916; *Războiul şi datoria noastră,* Bucureşti, 1916; *A doua conştiinţă,* piesă în 4 acte, Bucureşti, 1923; *Opere,* I-II, ed. îngrijită şi pref. de A. Martin, Bucureşti, 1954; *Nuvele şi povestiri,* I-II, pref. de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1956; *Scrieri alese,* I, *Proza*, ed. îngrijită de Elena Beram, pref. de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1958; *Nuvele şi povestiri,* ed. îngrijită şi pref. de Elena Savu, Bucureşti, 1960; *Opere,* I, Proza literară, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi variante, glosar şi bibliografie de Emilia Şt. Milicescu, Bucureşti, 1965; II, 1965; III, 1967; IV, 1967; V, 1969; VI, 1970; VII, 1970; VIII, 1971; IX, 1974; X, 1979; *Jurnal de război,* ed. îngrijită, cuvânt înainte şi note de Emilia Şt. Milicescu, Bucureşti, 1972; *Discursuri,* antologie, postfaţă şi bibliografie de Const. Călin, Bucureşti, 1977; *Paraziţii,* nuvele şi povestiri, pref. şi tabel cronologic de I. Buduca, Bucureşti, 1982; *Teatru,* postfaţă şi tabel cronologic de Doina Modola, Cluj-Napoca, 1982; *Teatru,* postfaţă şi bibliografie de C. Cubleşan, Bucureşti, 1983; *Nuvele*, Bucureşti, 1986; *Nuvele, povestiri,* antologie şi repere istorico-literare de M. Dascal, Bucureşti, 1987; *Palatul de cleştar,* pref. de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1987; *Domnul Vucea,* pref., selecţie şi aprecieri critice, tabel biobibliografic de G. Şovu, Bucureşti, 1989; *Sultănica*, nuvele şi povestiri, Chişinău, 1993; *Nuvele şi schiţe*, Bucureşti, 1993; *Apus de soare*, ed. îngrijită, pref., tabel cronologic şi selecţia referinţelor critice de Elena Chiric, 1993; *Chestiunea naţională*, ed. şi pref. de Emilia Şt. Milicescu, Bucureşti, 1993; *Opere alese*, ed. îngrijită, studiu introductiv, tabel cronologic, note, comentarii şi glosar de Emilia Şt. Milicescu, Chişinău, 1994; *Nuvele*, vol. îngrijit şi prezentat de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1996; *Teatru*, postfaţă şi tabel cronologic de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1996

(ed. II, 1997); *Nuvele. Teatru*, Bucureşti, 1997; *Vlaicu-Vodă*, dramă în cinci acte, în versuri, ed. îngrijită, postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de T. Vârgolici, Bucureşti, 1997; *Domnul Vucea*, nuvele, Bucureşti, 1998; *Nuvele,* Bucureşti, 2000; *Basme şi povestiri,* Bucureşti, 2001; *Apus de soare,* dramă în patru acte, Bucureşti, 2002; *Hagi Tudose,* Bucureşti, 2003; *Poveşti şi povestiri,* basme, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Epiloguri literare,* 1919; G. Ibrăileanu, *Note şi impresii,* 1920; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; Emilia Şt. Milicescu, *Delavrancea,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Emilia Şt. Milicescu, *Delavrancea.* Studiu bibliografic, 1959; Al. Săndulescu, *Delavrancea,* 1964; Idem, *Delavrancea,* 1970; *Delavrancea interpretat de...,* 1975; Emilia Şt. Milicescu, *Delavrancea,* 1975; C. Cubleşan, *Opera literară a lui Delavrancea,* 1982; Emilia Şt. Milicescu, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1982; I. Niculescu, în *Teatrul,* nr. 10; 11; 12, 1982; Al. Săndulescu, în *România literară,* nr. 15, 1983; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; M. Vătavu, *B. Şt. Delavrancea, luptător pentru unitatea naţională,* 1983; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european,* 1984; Emilia Şt. Milicescu, *Pe urmele lui Delavrancea,* 1986; Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viaţă,* 1987; Gh. Florescu, în *Cronica,* nr. 4, 1998; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 35, 1999; I. Boldea, în *Dacia literară,* nr. 43, 2001; L. Predescu, *Barbu Delavrancea,* f.a. **(M. Z.)**

DELAVRANCEA Cella, n. 15 dec. 1887, Bucureşti – m. 9 aug. 1991, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Barbu Delavrancea şi a Mariei (n. Lupaşcu). Talent precoce, dotată cu o rară sensibilitate pentru muzică, concertează de la o vârstă fragedă. Studii în familie, apoi la Conservatorul din Bucureşti, după care pleacă la Paris pentru a-şi desăvârşi arta interpretativă. Concertează în toată Europa, bucurându-se de o binemeritată celebritate, talentul ei fiind recunoscut şi de către G. Enescu, cu care are privilegiul să apară pe podium. Debut literar în *Bilete de papagal* (1929). Autoarea, pentru care literatura a însemnat întotdeauna un *violon d'Ingres,* îşi va relua colab. în presă abia în 1935, publicând critică muzicală şi note de expoziţie în *Le Moment, Muzică şi poezie, Cuvântul* (face vâlvă în epocă relaţia ei cu Nae Ionescu), *Curentul* etc., iar după 1947, în principalele rev. ale vremii (*Contemporanul, Gazeta literară, Secolul 20* etc.). Debutează editorial în 1946, în urma unui concurs al Editurii Cultura Naţională, cu vol. de nuvele *Vraja,* primit cu elogii de către Vl. Streinu. Perpessicius şi Şerban Cioculescu. Prof. de liceu la Bucureşti (1950-1954); din 1954 predă pianul la Conservator. *Arpegii în ton major* (1970) şi *Mozaic în timp* (1973) cuprind art., cronici dramatice, plastice şi muzicale publicate în perioada 1935-1970 în presa din capitală, cel de al doilea vol. incluzând şi o secţiune de note de călătorie şi de amintiri despre Barbu Delavrancea, I. L. Caragiale, Mateiu I. Caragiale şi Al. Vlahuţă. Romanul de dragoste *O vară ciudată* (1975) întregeşte arta unei prozatoare suave, care cultivă o atmosferă de înaltă spiritualitate, prelungită în inefabil şi muzical, tulburată pe alocuri de discrete furtuni lăuntrice. Cărţile de după 1980 apar prin devotamentul de editor al lui Valeriu Râpeanu: masivul vol. *Scrieri* (1982) antologhează, cu aparatul ştiinţific de rigoare, întreaga operă de până atunci, completată cu *Trepte muzicale* (1984), care grupează o serie de texte radiofonice din perioada 1942-1944, şi cu vol. memorialistic indirect *Dintr-un secol de viaţă* (1987), vestigiul memorabil al unei vieţi de o lungime incredibilă.

OPERA: *Vraja,* nuvele, Bucureşti, 1946 (alte ed., 1967; 1973); *Arpegii în ton major,* Bucureşti, 1970; *Mozaic în timp.* Impresii. Călătorii. Portrete. Amintiri, Bucureşti, 1973; *O vară ciudată,* roman, Bucureşti, 1975; *Scrieri,* Bucureşti, 1982; *Trepte muzicale,* Bucureşti, 1984; *Dintr-un secol de viaţă,* ed. îngrijită, studiu introductiv, note de V. Râpeanu, Bucureşti, 1987 (ed. II, 1989); *Scrisori către Filip Lahovary,* ed. bilingvă, trad. de D. Mateescu, cuvânt înainte de C. Mateescu, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Vl. Streinu, *Pagini...,* II; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; L. Călin, *Portrete şi opinii literare,* 1972; L. Kallustian, *Simple note,* III, 1983; V. Râpeanu, *Memoria şi feţele timpului,* 1983;

Z. Ornea, *Actualitatea...*; Liana Vozea, în *Familia,* nr. 8, 1991; I. Sava, în *Contemporanul,* nr. 1; 33, 1991; Liana Cozea, în *Steaua,* nr. 6, 1994; idem, în *Familia,* nr. 1, 1994; Gh. I. Bodea, în *Apostrof,* nr. 7-8; 9-10, 1996; C. Mateescu, în *Jurnalul literar,* nr. 23-26, 1997; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 454, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 22, 1999. **(Şt. B.)**

DELEANU Andrei Ion (pseud. lui Andrei Grünberg), n. 20 apr. 1903, Constanţa – m. 12 iun. 1980, Bucureşti. Traducător. Fiul lui Nathan Grünberg, comeriant, şi al Lizei (n. Golicher). Liceul „Mircea cel Bătrîn" din Constanţa; Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1922-1926). Lucrează ca avocat, secretar particular, şef de serviciu la Primăria Capitalei (1929-1934) şi funcţionar în industria turismului; din 1948, scriitor liber profesionist. Debutează în 1942 şi parcurge lent drumul de la cotraducător la traducător. A tradus din J. Conrad, J. B. Prietsley, W. Faulkner, Th. Mann ş.a. Membru în The Shakespeare Association of America din Washington D.C. şi în The International Shakespeare Association din Vancouver (1971).

OPERA: Traduceri: H. Cobb, *Cărările gloriei,* în colab. cu E. Babru, Bucureşti, 1961; H. Marchwitza, *Peter Kuriak şi urmaşii,* în colab. cu E. Babru, Bucureşti, 1962; J. B. Prietsley, *Fundătura îngerilor,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1963 (ed. II, 1965); W. Faulkner, *Nechemat în ţărână,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1963; idem, *Cătunul,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1967; idem, *Oraşul,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1967; idem, *Casa cu coloane,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1968; Th. Mann, *Doctor Faustus,* în colab. cu E. Barbu, Bucureşti, 1966 (ed. II, 1970; ed. III, 1975; ed. IV, 1995); J. Conrad, *Nostromo,* Bucureşti, 1969; idem, *Victorie,* Bucureşti, 1972; M. Innes, *Misterul manuscrisului,* Bucureşti, 1973; *Doamna brună din sonete,* Cluj-Napoca, 1978;

REFERINŢE CRITICE: A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 3, 1979; N. Balotă, în *România literară,* nr. 21, 1979; V. Stanciu, în *Steaua,* nr. 3, 1979; G. Gafiţa, *ibidem,* nr. 2, 1980; Şt. Stoenescu, în *Secolul 20,* nr. 7; 8; 9, 1980. **(V. S.)**

DELEANU Horia, n. 25 dec. 1919, Iaşi – m. 1998, Bucureşti. Critic de teatru şi dramaturg. Fiul lui Arnold Deleanu şi al Malvinei (n. Feller). Studii primare, gimnaziale şi liceale la Iaşi; Facultatea de Medicină din acelaşi oraş (1938-1940); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1946). Dr. în filologie (1971). Redactor la rev. *Veac nou* (1945-1953) şi *Teatrul* (1956-1958). Titular al Catedrei de istoria teatrului universal contemporan la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti (din 1950). Debut editorial cu vol. *Impresii literare sovietice* (1948), urmat de alte scrieri marcate mai mult sau mai puţin vizibil de tezism ideologic şi proletcultism: *Problemele realismului critic în literatură* (1951), *Aspecte din dramaturgia lui Gorki* (1954), *Triumful lui Goldoni* (1957), *Oraşe şi teatre. Germania, Italia '57* (1958), *Puncte de reper în dramaturgia occidentală contemporană* (1962), autorul numărându-se printre puţinii care pot călători în această perioadă. Începând cu *Istoria teatrului universal Contemporan* (I, 1963) demonstrează preocupări mai accentuate în direcţia unor sinteze şi spre studiul teatrului înţeles atât ca literatură, cât şi ca spectacol (*Regizorul şi teatrul,* 1968; *Dileme şi pseudolime teatrale,* 1972; *Teatru-antiteatru-teatru,* 1972; *Elogiu actorului,* 1982; *Nemurirea teatrului,* 1982; *Modernitatea teatrului,* 1983; *Elogiu regizorului,* 1985; *Arta regiei teatrale,* 1987; *Elogiu scenei,* 1988). Bogată activitate didactică şi publicistică în domeniul istoriei teatrului, inclusiv art. publicate în rev. din străinătate (URSS, Germania, Italia etc.) şi participări la colocvii şi simpozioane internaţionale A publicat şi teatru orig., fără ecou deosebit (*Dialog despre dragoste,* 1970) şi a tradus (singur sau în colab.) din A. Adamov, L. Feuchtwanger, I. Ehrenburg, L. Leonov, J. Aldridge, Vsevolod Vişnevski, A. N. Arbuzov ş.a.

OPERA: *Impresii literare sovietice,* Bucureşti, 1948; *Maiakovski,* studiu critic, Bucureşti, 1949; *Problemele realismului critic în literatură,* Bucureşti, 1951; *Aspecte din dramaturgia lui Gorki,* Bucureşti, 1954; *Triumful lui Goldoni,* Bucureşti, 1957; *Oraşe şi*

teatre. Germania, Italia ’57, Bucureşti, 1958; *Puncte de reper în dramaturgia occidentală contemporană,* Bucureşti, 1962; *Istoria teatrului universal contemporan,* I, curs universitar, Bucureşti, 1963; *Regizorul şi teatrul,* Bucureşti, 1968; *Dialog despre dragoste,* piese de teatru, Bucureşti, 1970; *Dileme şi pweudodileme teatrale,* Bucureşti, 1972; *Teatru-antiteatru-teatru,* Bucureşti, 1972; *Elogiu actorului,* Bucureşti, 1982; *Nemurirea teatrului,* Bucureşti, 1982; *Modernitatea teatrului,* Cluj-Napoca, 1983; *Elogiu regizorului,* Bucureşti, 1985; *Arta regiei teatrale,* Bucureşti, 1987; *Elogiu scenei,* Bucureşti, 1988; *Întâlniri memorabile,* Bucreşti, 1995; *Rebelul,* Bucureşti, 1998. Traduceri: J. Aldridge, *Al patruzeci şi nouălea stat,* piesă în cinci intermedii, în colab. cu M. Calmâc, Bucureşti, 1948; I. Ehrenburg, *Leul din piaţă,* comedie în cinci acte, Bucureşti, 1948; L. Leonov, *Un om obişnuit,* Bucureşti, 1958.

REFERINŢE CRITICE: Ileana Berlogea, în *Săptămâna,* nr. 88, 1972; M. Ghiţulescu, în *Steaua,* nr. 16, 1972; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1972; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 30, 1972; N. Barbu, în *Cronica,* nr. 35, 1982; M. Popescu, în *România literară,* nr. 22, 1982; M. Ghiţulescu, în *Steaua,* nr. 6, 1984; S. Duicu, în *Ramuri,* nr. 5, 1984; I. Ceuca, în *Tribuna,* nr. 38, 1984; G. Chirilă, în *Contemporanul,* nr. 44, 1985; B. Horasangian, în *România literară,* nr. 33, 1990. **(L. Pp.)**

DELEANU Liviu (pseud. lui Lipa Cligman), n. 8 febr. 1911, Iaşi – m. 1967, Chişinău. Poet. Fiul lui Sami Cligman, contabil, şi al Rozei (n.?). Studii liceale la Iaşi (1917-1927). Redactor la rev. *Vitrina literară* (1927) şi *Dimineaţa copiilor* (1929). În 1940 se stabileşte la Chişinău. Secretar literar al ansamblului „Doina” (1941-1944). Colab. la *Bilete de papagal*, *Adevărul literar şi artistic*, *Viaţa literară*, *Facla*, *Ultima oră*, *Rampa*, *Reporter*, *Dimineaţa*, *Viaţa Românească* etc. Debut editorial cu vol. *Oglinzi fermecate* (1927). Îşi adună bogata producţie lirică în două vol. de *Scrieri* (1976) şi unul de *Opere* (1991). Autor a trei piese de teatru: *Sirena* (reprezentată la Iaşi, 1927), *Buzduganul fermecat* (reprezentată la Chişinău, 1951; 1985) şi *Tinereţe fără moarte* (jucată la Chişinău, 1968). Inclus în mai multe antologii de poezie: *Poezia Moldovei* (1954), *Pe drumurile copilăriei* (1957), *Cartea poeziei* (1969), *De dragoste* (1975), *Constelaţia lirei* (1987) etc. A tradus din E. Blaghinina, V. Izmailov, I. Alexandrov, I. Razumovski, M. Zamahovskaia, Al. Brodski, A. Blok, M. I. Lermontov, I. A. Puşkin, A. Tolstoi, N. Nekrasov etc.

OPERA: *Oglinzi fermecate*, versuri, Iaşi, 1927; *Ceasul de veghe*, versuri, Bucureşti, 1937; *Glod alb*, versuri, Bucureşti, 1940; *Poezii pentru copii*, Chişinău, 1947; *Tinereţe fără moarte*, poem, Chişinău, 1950 (alte ed., 1957; 1962; 1967; 1971; 1975; 1981; 1987); *Buzduganul fermecat*, piesă de teatru, Chişinău, 1951 (alte ed., 1979; 1987); *Nepoţica o învaţă pe bunica*, versuri, Chişinău, 1951; *Vremuri noi*, versuri, Chişinău, 1952; *Mi-e drag să meşteresc*, versuri, Chişinău, 1953; *La noi în ogradă*, versuri, Chişinău, 1954; *Poezii şi poeme*, Chişinău, 1954; *Bucurii pentru copii*, versuri, Chişinău, 1956; *Cânturi de ieri şi de azi*, versuri, Chişinău, 1958; *Stihuri alese*, Chişinău, 1958; *Licurici pentru cei mici*, versuri, Chişinău, 1961; *Freamăt*, versuri, Chişinău, 1962; *Pic-pic-pic*, versuri, Chişinău, 1963 (altă ed., 1974); *Dragostea noastră cea de toate zilele*, versuri, Chişinău, 1966; *Versuri*, Chişinău, 1967; *Cartea dorului*, versuri, Chişinău, 1968; *De la mic la mare*, versuri, Chişinău, 1968; *Destăinuire*, versuri, Chişinău, 1970; *Ala-bala portocala*, versuri, Chişinău, 1972 (altă ed., 1984); *Scrieri*, I-II, versuri, Chişinău, 1976; *Strigăt din mină*, poem, Chişinău, 1976; *Cu cântări şi flori pe plai*, versuri, Chişinău, 1980; *Şi de n-ar fi cuvântul iubire*, versuri, Chişinău, 1981; *Chem cântecul*, versuri, Chişinău, 1982; *Ciocârlii printre copii*, versuri, Chişinău, 1987 (altă ed., 2000); *Mi-e drag*, versuri, Chişinău, 1988; *Opere*, versuri, Chişinău, 1991; *100 poezii de dragoste şi dor*, Chişinău, 1996; *Un vagon de jucării*, versuri, Chişinău, 1996; *Epigrame cu adresă*, Chişinău, 2000; *Răscolite tăceri*, versuri, Timişoara, 2001; *Zăpăcilă*, versuri, Chişinău, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Sejeanu, în *Rampa*, nr. 3911, 1931; E. Furtună, în *Lumea*, 25 mai 1931; G. Spina, în *Adevărul*, nr. 16356, 1937; Isabela Sadoveanu, în *Adevărul literar şi artistic*, 27 iun. 1937; G. Călinescu, *ibidem*, 12 sept. 1937; A. Vlad, în *Preocupări literare*, nr. 4, 1940; Al. Cosmescu, în

Tinerimea Moldovei, 21 mai 1967; A. Codru, *ibidem*, 19 ian. 1973; M. Dolgan, *Creaţia lui L. Deleanu în şcoală*, 1983; Gh. Vodă, în *Literatura şi arta*, 17 apr. 1997; M. Dolgan, *Literatura română postbelică*, 1998. **(A. S.)**

DEMETRESCU Romulus, n. 10 dec. 1892, Roman – m. 24 dec. 1972, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Şcoala primară în oraşul natal; Liceul Naţional din Iaşi (absolvit în 1913); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (1918). Dr. în filosofie cu teza *Teoria cunoaşterii în istorie* (1925). Prof. la Liceul „Petru şi Pavel" din Ploieşti, până în 1920, când absolvă şi Seminarul Pedagogic din Iaşi; prof. la Liceul „G. Bariţiu" şi al Seminarului Pedagogic din Cluj (1920-1940); asistent la Catedra de psihologie (din 1923) şi la Seminarul Pedagogic al Univ. din Cluj (din 1930); prof. la Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti (din 1940). Colab. la *Viaţa nouă, Cele trei Crişuri, Ramuri, Societatea de mâine, Transilvania, Abecedar, Însemnări ieşene, Familia, Preocupări literare, Pagini literare* etc. A publicat manuale pentru şcolile secundare: *Elemente de logică şi metodologie* (1922), *Tratat elementar de logică* (1922) şi *Limba română* (1946). Postum, apare vol. *Însemnări critice* (1979).

OPERA: *Elemente de logică şi metodologie,* Cluj, 1922; *Tratat elementar de logică,* Bucureşti, 1922 (ed. II, 1947); *Limba română,* pentru clasele I-IV de liceu, Bucureşti, 1946; *Însemnări critice,* ed. îngrijită de N. Antonescu şi D. Danciu, Cluj-Napoca, 1979.

REFERINŢE CRITICE: V. Fanache, în *Steaua,* nr. 3, 1980; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 41, 1980. **(A. S.)**

DEMETRESCU Traian (prenumele la naştere: Traian Rafael Radu), n. 3 nov. 1866, Craiova – m. 17 apr. 1896, Craiova. Poet, prozator şi publicist. Al doilea dintre cei şapte copii ai lui Radu Dimitriu, cârciumar, şi ai Ioanei Anica (n. ?). A urmat trei clase de gimnaziu (1879-1884) la Şcoala Centrală din Craiova. Autodidact. Remarcat de Al. Macedonski pentru poezia *Ploaie din senin* din *Vocea Oltului* (1882), acesta îi prefaţează şi primul vol. de *Poezii* (1885). Va mai publica şase, cu titluri semnificative: *Freamăte* (1887), *Amurg* (1888), *Cartea unei inimi* (1890), *Sensitive* (1894), *Acuarele* (1896), şi şase vol. de proză, dintre care două romane şi un vol. de note critice. Conduce publicaţiile *Amicul libertăţii* (1887) şi *Revista olteană* cu G. D. Pencioiu (1888-1890; 1892). A scris trei piese de teatru, *Alexandru Renea, Ofticoasa* (dramă în versuri) şi *N-aduce anul ce aduce ceasul,* pierdute. A tradus din François Coppée, autorul său preferat, Victor Hugo, Catulle Mendčs, A. de Musset, Byron. A luat parte la întemeierea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România (1893), colaborând la presa socialistă (*Munca, Lumea nouă),* la *Literatorul* şi la rev. asociate. În 1894 călătoreşte prin Austria, Bavaria şi Elveţia, căutându-şi sănătatea (era ftizic). Devenit popular prin versurile şi romanele lui, foarte citite la sfârşitul secolului trecut, anunţă în poezie pe G. Bacovia. A semnat şi cu pseud. Tradem.

OPERA: *Poezii,* pref. de Al. Macedonski, Craiova, 1885; *Freamăte,* poezii (1883-1886), Craiova, 1887; *Amurg,* poezii noi (1887-1888), Craiova, 1888; *Evoluţia în literatură,* conferinţă, Craiova, 1889; *Cartea unei inimi,* poezii, Craiova, 1890; *Săracii,* versuri, Craiova, 1890; *Profile literare,* Craiova, 1891; *Intim,* poeme în proză, nuvele, cu o scrisoare de A. Vlahuţă, Craiova, 1892; *Sensitive,* poezii, Bucureşti, 1894; *Iubita,* roman, Craiova, 1895; *Privelişti din viaţă,* Craiova, 1895; *Cum iubim,* roman, Craiova, 1896; *Simplu,* Craiova, 1896; *Nuvele postume,* Craiova, 1896; *Nuvele şi poezii,* Bucureşti, 1916; *Pagini alese,* pref. de M. Dragomirescu, Craiova, 1924; *Opere alese,* pref. de G. Şerban, Bucureşti, 1951; *Scrieri alese,* ed. îngrijită şi pref. de C. D. Papastate, Bucureşti, 1968; *Între vis şi realitate.* Antologie de poezii şi critică literară, pref. de Al. Macedonski, ed., tabel cronologic şi bibliografie de M. Barbu, Craiova, 1996.

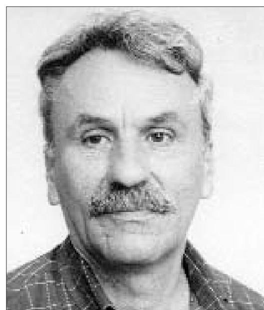
REFERINŢE CRITICE: R. Ionescu-Rion, *Scrieri literare,* 1895; N. Zaharia, *Traian Demetrescu,* 1910; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; E. Manu, *Traian Demetrescu,* 1956; C. D. Papastate, *Traian Demetrescu,* 1967; G. Ibrăileanu, *Opere,* V, 1977; X, 1981; I. Rotaru, *O istorie...,* I; *I. L. R.,* III; Al. Melian, *Traian Demetrescu,* 1983; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 18, 1993; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 2; 3, 2001. **(Al. P.)**

DEMETRIADE Mircea, n. 2 sept. 1861, Ocnele Mari – m. 11 sept. 1914, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiul actorului Costache Demetriade şi al Luxiţei (n. Saragea). Frate cu actorii Aristide Demetriade şi Aristizza Romanescu. După studii liceale întrerupte, urmează cursurile de declamaţie ale Conservatorului din Bucureşti. Debutează cu versuri în *Literatorul* (1880); debut editorial cu vol. *Fabule* (1883). Discipol al lui Al. Macedonski, tip al poetului boem, încadrat în atmosfera cafenelelor literare ale vremii, colab. la *Revista literară, Revista orientală, Telegraful român, Unirea, Românul, Naţionalul, Liga literară, Viaţa nouă, Generaţia nouă* etc. cu poezii (peste o mie cinci sute), teatru, trad., art. critice (importante cele din *Românul literar*), majoritatea nestrânse în vol. A semnat şi cu pseud. M. Demetriad, M. C. Dimitriade. A ilustrat printr-o poezie retorică, savant versificată, imagistica şi tematica romantică şi baudelairiană: demonism, geniu, ascensiune spirituală, *spleen* etc. (*Versuri,* 1884). Teatru pitoresc şi feeric (*Renegatul,* 1893; *Opere dramatice,* 1905; *Visul lui Ali,* 1913). Trad. din Nerval, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud.

OPERA; *Fabule,* Bucureşti, 1883; *Versuri.* 1880-1884, Bucureşti, 1884; *Făt-Frumos. Forme noi. Pygmalion. Din albumul ei.* Poezii, 1883-1888, Bucureşti, 1889; *Renegatul.* Melopee în trei acte, Bucureşti, 1893; *Opere dramatice,* Bucureşti, 1905; *Visul lui Ali.* Poemă fantastică în opt icoane, Bucureşti, 1913.

REFERINŢE CRITICE:G. Călinescu, *Istoria...*; N. Davidescu, *Din poezia noastră parnasiană,* 1943; Al. Ciorănescu, *Literatură comparată,* 1944; T. Vianu, *Figuri şi forme literare,* 1946; Al. Macedonski, *Opere,* II, 1966; Lidia Bote, *Antologia poeziei simboliste româneşti,* 1968; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramaturgia românească (1816-1918),* 1973; Margareta Dolinescu, *Parnasianismul,* 1979; D. Micu, *Modernismul...*, I; Adriana Iliescu, *Poezia simbolistă românească,* 1985; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 11, 1986; idem, *Textul şi realitatea,* 1988; Al. Dobrescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 646, 2002. **(R. Z.)**

DEMETRIAN Bucur, n. 22 iun. 1951, Craiova. Poet. Fiul lui Petre Demetrian şi al Mariei-Viorica (n. Ionescu), contabili. Şcoala generală (1958-1966) şi liceul (1966-1970) la Craiova; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Craiova (1970-1974). Prof. de lb. şi literatura română la Islaz, jud. Teleorman (1974-1978), Gangiova, jud. Dolj (1978-1979) şi Craiova (din 1979). Colab. la *Ramuri, Luceafărul, Convorbiri literare, Vatra, Familia, Poesis* etc. Debutează în *Ramuri* (1972). Debut editorial în antologia lirică *Cadran solar* (1986). Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1993; 1996; 2000).

OPERA: *Locuinţa poetului,* în vol. colectiv de poezie *Cadran solar,* Editura Scrisul românesc, Craiova, 1986; *Confesiuni,* Craiova, 1993; *Himera de hârtie,* Craiova, 1996; *Catedrala şi firul de iarbă,* Craiova, 1997; *Deodată căderea,* Craiova, 2000.

REFERINŢE CRITICE: M. Ghica, în *Ramuri,* nr. 8-9, 1993; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1998; C. M. Popa, *Noaptea lui Vincent,* 1998; G. Chifu, în *Ramuri,* nr. 9, 2000; D. Cristera, P. Aretzu, *ibidem,* nr. 5-6, 2001. **(A. S.)**

DEMETRIESCU Anghel, n. 5 oct. 1847, Alexandria – m. 18 iul. 1903, Karlsbad (Cehia). Critic literar şi publicist. Al treilea dintre cei nouă copii ai lui Dumitru Simion, boiangiu, şi ai Chrysantei (n. Velleanu). Şcoala primară şi şcoala reală la Alexandria; Liceele „Matei Basarab" şi „Sf. Sava" din Bucureşti; Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti. Studii istorice şi literare la Berlin (1878-1881). Prof. la Şcoala Macedo-Română (1866) şi la Liceul „Sf. Sava" (din 1869). Predă lb. greacă la Gimnaziul „Mihai Viteazul". Concurează, fără succes, cu Gr.-Tocilescu la Catedra de istorie antică a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Titu

Maiorescu, ministru al Instrucţiunii Publice, îl numeşte în Comitetul de conducere al Teatrului Naţional (director I. L. Caragiale). Prof. la Liceul „Gh. Lazăr" şi la Seminarul „Nifon" (1890-1898). Prof. la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1891-1892). Întocmeşte, la cererea lui Spiru Haret, un raport pe baza căruia se înfiinţează primele bibl. populare (1898). Colab. la *Foaia Societăţii pentru cultura poporului român, Tranzacţiuni literare şi ştiinţifice, Revista contimporană* (din al cărei comitet de redacţie face parte în 1870), *România liberă, Conservatorul, Revista literară, Naţiunea, Epoca literară, Convorbiri literare.* În *Literatură şi artă română* publică temeinice studii de estetică literară (1896-1902). Redactează sau traduce manuale şcolare: *Primele elemente de gramatică ellenă* (1872), *Versiuni şi teme asupra elementelor de gramatică ellena* (1872), *Elemente de geografie* (1873), *Convorbiri asupra istoriei naturale,* în colab. cu Şt. Michailescu (1876); traduce, din încredinţarea Acad. Române, *Istoria romană de la Nerone până la Alexandru Sever* de Dio Cassius (1878). Publică *Patru conferinţe* de Titu Maiorescu (1883), *Discursurile* lui Barbu Catargiu (1886) şi traduce din lb. engleză şi adnotează *Discursurile* Lordului Macaulay (1895). Membru corespondent al Acad. (1902). Premiul Acad. (1878).

OPERA: *Opere,* ed. îngrijită de O. Papadima, Bucureşti, 1937.

REFERINŢE CRITICE: N. Petraşcu, *Anghel Demetriescu,* 1931; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* I, 1934; Em. Bucuţa, *Biblioteca satului,* 1936; T. Maiorescu, *Însemnări zilnice,* I, 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; Perpessicius, *Menţiuni...*, IV; I. Breazu, *Studii de literatură română şi comparată,* II, 1973; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1978. **(A. S.)**

DEMETRIUS Lucia (prenumele la naştere: Lucia Aurora), n. 16 febr. 1910, Bucureşti – m. 29 iul. 1992, Bucureşti. Prozatoare, poetă, traducătoare şi autoare dramatică. Fiica lui Vasile Demetrius şi a Antigonei (n. Rabinovici). Şcoala Centrală „Maria Brâncoveanu" (1921-1928); licenţa în litere (1931) şi filosofie (1932); Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti, clasa Ion Manolescu (1928-1931). Face parte din Cenaclul „Sburătorul". Debutează pe scenă cu compania dramatică 13+1, înfiinţată de G. M. Zamfirescu. Părăseşte scena după un rol într-o piesă a lui F. Bruckner, pentru a reveni după cincisprezece ani ca autoare de teatru. Studiază estetica la Paris (din 1934). Funcţionară la birourile „Malaxa" (1936-1941); prof. la Conservatorul Muncitoresc (1944-1949); prim-secretar de presă la Ministerul Informaţiilor (1946-1949); regizoare la Sibiu, Braşov şi Bacău (1950-1952). A debutat cu art. şi fragmente literare în rev. *Rampa* şi *Adevărul literar şi artistic* (1933). Colab. la *Vremea,* la publicaţii cu orientare democratică, precum *Cuvântul liber*; publică cronici dramatice în *Rampa, Evenimentul.* Debutează editorial cu romanul *Tinereţe* (1936); romane sunt şi *Marea fugă* (1938), *Primăvara pe Târnave* (I-II, 1960-1963), *Lumea începe cu mine* (1968). În 1946 debutează ca autoare dramatică (*Turneu în provincie*); va deveni unul dintre dramaturgii cei mai prolifici, prin vol. de teatru *Cumpăna* (1949), *Vadul nou* (1951), *Premiera* (1952), *Oameni de azi* (1952), *Trei generaţii* (1956), *Vlaicu şi feciorii lui* (1959) etc., precum şi printr-un număr impresionant de piese într-un act. A publicat şi diverse vol. de nuvele (*Destine,* 1939; *Album de familie,* 1945; *Oglinda,* 1957; *Nunta Ilonei,* 1960; *Făgăduielile,* 1964; *La ora ceaiului,* 1970; *Întoarcerea la miracol,* 1974; *Te iubesc, viaţă,* 1984; *Plimbare în parcul liniştit,* 1987), note de călătorie (*Acuarele,* 1971) etc. A tradus din Shakespeare, Charles Perrault, Flaubert, V. Hugo, Balzac, Al. Dumas, I. S. Turgheniev, Maupassant, Stanislavski, Marcel Achard, Vitali Bianki, Ivan Bunin, Julien Green, Louis Bromfield ş.a. Premiul „Femina" (1936); Premiul de Stat (1951).

OPERA: *Tinereţe,* roman, Bucureşti, 1936; *Marea fugă,* roman, Bucureşti, 1938; *Destine,* nuvele, Bucureşti, 1939; *Intermezzo,* versuri, Braşov, 1939; *Album de familie,* nuvele, Bucureşti, 1945; *Flori de hârtie,* versuri, Bucureşti, 1947; *Cumpăna,* Bucureşti, 1949; *Premiera,* Bucureşti, 1952. Teatru (*Cumpăna. Vadul nou. Oameni de azi),* Bucureşti, 1952; *Egală în drepturi şi datorii,* Bucureşti, 1954; *Manea noastră prietenă,* Bucureşti, 1954; *O noapte grea,* Bucureşti, 1954; *Cetatea de pe Târnave,* reportaje, Bucureşti, 1955;

Cei de mâine („Atenţiune, copii!”), Bucureşti, 1956; *Oameni şi jivine,* Bucureşti, 1956; *Primăvara în noiembrie,* Bucureşti, 1956; *Trei generaţii,* Bucureşti, 1956; *Ultima Tauber,* Bucureşti, 1956; *Arborele genealogic,* Bucureşti, 1957; *Oglinda,* nuvele, Bucureşti, 1957; *Şi tu hotărăşti!,* Bucureşti, 1957; *Cei de mâine. Trei generaţii. Arborele genealogic,* Bucureşti, 1958; *Cei care rămân singuri,* Bucureşti, 1959; *O să fie nuntă mare,* Bucureşti, 1959; *Vlaicu şi feciorii lui,* Bucureşti, 1959 (ed. II, 1960); *Nunta Ilonei,* nuvele, Bucureşti, 1960; *Primăvara pe Târnave,* roman, I-II, Bucureşti, 1960-1963; *Întâmplare de la târg,* Bucureşti, 1962; *Limpezire,* Bucureşti, 1962; *Pădurea de sălcii,* Bucureşti, 1963; *Făgăduielile,* nuvele, Bucureşti, 1964; *Teatru,* Bucureşti, 1964; *O călătorie ciudată,* nuvele, Bucureşti, 1965; *Drumul izvoarelor,* Bucureşti, 1965; *Album de familie.* Nuvele alese (1935-1965), pref. de H. Zalis, Bucureşti, 1967; *Colocviu sentimental,* Bucureşti, 1967; *Ce aduc zorile,* nuvele, Bucureşti, 1968; *După prăpăd,* Bucureşti, 1968; *Lumea începe cu mine,* roman, Bucureşti, 1968; *Anotimpuri,* Bucureşti, 1970; *La ora ceaiului,* nuvele, Bucureşti, 1970; *Acuarele,* Bucureşti, 1971; *Scrisoare către fetele tinere,* Bucureşti, 1971; *Tinereţe,* nuvele, Bucureşti, 1971; *O femeie ca multe altele,* Bucureşti, 1972; Teatru (*Răscrucea fără fântână*), Bucureşti, 1972; *O poveste adevărată,* Bucureşti, 1973; *Sunt un pământean,* nuvele, Bucureşti, 1973; *Întoarcerea la miracol,* nuvele, Bucureşti, 1974; *Răspântiile,* nuvele, Bucureşti, 1976; *Întâlnire cu tinereţea,* nuvele, Bucureşti, 1977; *Trei generaţii,* Bucureşti, 1977; *Fericita călătorie,* Bucureşti, 1979; *Itinerarul iubirii,* Bucureşti, 1981; Triptic, I *Oglinzi aburite,* II *Portretele au coborât din rame,* III *Ultimul vlăstar,* Bucureşti, 1981-1984; *Te iubesc, viaţă!,* Bucureşti, 1984; *Plimbare în parcul liniştit,* Bucureşti, 1987. Traduceri: M. Achard, *Corsarul,* Bucureşti, 1942; V. Bianki, *Notăriţa,* în colab. cu Elena Culacov, Bucureşti, 1948; G. de Maupassant, *Bulgăre de seu,* Bucureşti, 1960, H. de Balzac, *Crinul din vale,* Bucureşti, 1967; idem, *O fiică a Evei,* Bucureşti, 1969; V. Hugo, *Mizerabilii,* în colab. cu T. Măinescu, Bucureşti, 1969 (ed. II, 1981; ed. III, 1985; altă ed., I-V, 1993); J. Green, *Miezul nopţii,* Bucureşti, 1970 (ed. II, 1972); G. de Maupassant, *Mont-Oriol,* Bucureşti, 1971; idem, *Nuvele şi schiţe,* Bucureşti, 1972; R. Barjavel, *Tarendol,* Bucureşti, 1974; G. Flaubert, *Educaţia sentimentală,* Bucureşti, 1976 (altă ed., 1991).

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; E. Lovinescu, *Aquaforte,* 1941; M. Alexandrescu, în *Gazeta literară,* nr. 34, 1959; S. Velea, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* nr. 2, 1960; A. Martin, în *Teatrul,* nr. 2, 1964; M. Dragu, în *Luceafărul,* nr. 8, 1964; Fl. Potra, în *Teatrul,* nr. 1, 1964; V. Ardeleanu, *Însemnări despre proză,* 1966; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Al. Piru, *Panorama...*; I. Şerbu, *Itinerarii critice,* 1971; S. Titel, în *România literară,* nr. 11, 1972; Ov. S. Corhmălniceanu, *Literatura...*, I; M. Sebastian, *Eseuri. Cronici. Memorial,* 1972; Ov. Constantinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1975; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; Al. Protopopescu, *Romanul psihologic românesc,* 1978; Al. Raicu, *Autografe,* 1983; Liana Cozea, în *Familia,* nr. 11, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; S. Titel, *În căutarea lui Cehov,* 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 1, 1986; I. Rotaru, în *România literară,* nr. 24, 1992. **(D. U.)**

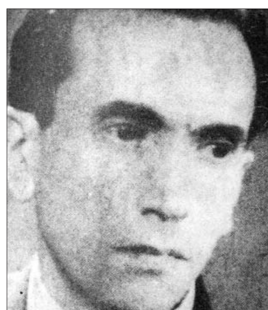
DEMETRIUS Vasile (pseud. lui Vasile Dumitrescu), n. 1 oct. 1878, Şcheii Braşovului – m. 15 mart. 1942, Bucureşti. Prozator, poet şi traducător. Fiul lui Dumitru Ogea, sobar, şi al Elisabetei (n. Bratu-Stinghe). Tatăl Luciei Demetrius. Numele i se schimbă la şcoală în Dumitrescu, iar ca scriitor, în 1899, va fi botezat Demetrius de către Gala Galaction. Şcoala primară şi trei luni de gimnaziu la Bucureşti; autodidact. Muncitor într-o fabrică de tricotaje, ajutor de măcelar, librar la C. Sfetea, corector la ziarul *Naţionalul,* chimist la o fabrică din Chitila, învăţător suplinitor în satul Vintilă Vodă, lângă Buzău, administrator al moşiei contelui Robert de Roma, în Ialomiţa, funcţionar la Domenii, iniţiator al col. „Căminul” (1916) şi director al „Bibliotecii

pentru toţi" (1923). Debutează ca poet în *Adevărul* lui C. Mille. În 1904 scoate împreună cu T. Arghezi rev. *Linia dreaptă.* O mare prietenie îl leagă de Arghezi, N. D. Cocea şi Galaction. Colab. la *Viaţa socială, Viitorul, Dimineaţa, Facla, Flacăra, Scena, Luceafărul, Sburătorul, Rampa* etc.; este autorul a numeroase trad. din Maupassant, Balzac, Merejkovski, Blasco Ibańez, Stendhal ş.a. Lipsită de originalitate este poezia din vol. *Versuri* (1901), *Trepte rupte* (1906), *Sonete* (1914), *Canarul mizantropului* (1916), *Fecioarele* (1925) şi *Cocorii* (1942). În schimb proza, cu deosebire romanele (*Tinereţea Casandrei,* 1913; *Oraşul bucuriei,* 1920; *Domnul colonel,* 1920; *Domnul deputat,* 1921), anticipează pe unele laturi ale lor realismul interbelic. A publicat şi câteva vol. de nuvele (*Puterea farmecelor şi alte nuvele,* 1914; *Cântăreaţa,* 1916; *Nuvele alese,* 1925 etc.). Premiul Acad. (1916); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1928).

OPERA: *Versuri,* Buzău, 1901 (ed. II, Bucureşti, 1929); *Trepte rupte,* versuri, Bucureşti, 1906; *Tinereţea Casandrei,* roman, Bucureşti, 1913 (ed. II, 1924); *Puterea farmecelor şi alte nuvele,* Bucureşti, 1914 (ed. II, *Puterea vrăjilor şi alte nuvele,* 1929); *Sonete,* Bucureşti, 1914; *Cântăreaţa,* nuvele, Bucureşti, 1916 (ed. II, 1928); *Canarul mizantropului,* versuri, Bucureşti, 1916; *Şcoala profesională „Arhiereul Gherasim",* Bucureşti, 1916 (ed. II, 1923); *Motanul ucigaş,* Bucureşti, 1918; *Dragoste neîmpărtăşită,* nuvele, Bucureşti, 1919 (ed. II, 1930); *Păcatul rabinului,* Bucureşti, 1920; *Strigoiul,* Bucureşti, 1920 (ed. II, 1929); *Oraşul bucuriei,* roman, Bucureşti, 1920; *Matei Dumbărău.* Urmarea şi sfârşitul romanului *Oraşul bucuriei,* Bucureşti, 1920; *Paradisul ruşinos (Oraşul bucuriei. Matei Dumbărău),* Bucureşti, 1920; *Domnul colonel.* Din epoca neutralităţii române, 1914-1916, roman, Bucureşti, 1920; *Domnul deputat,* roman, Bucureşti, 1921 (ed. nouă, 1957); *Pentru părerea lumii,* Bucureşti, 1921; *Vagabondul,* nuvele, Bucureşti, 1922 (ed. II, 1936); *Unchiul Năstase şi nepotul său Petre Nicodim,* Bucureşti, 1923; *Fecioarele,* versuri, Bucureşti, 1925; *Nuvele alese,* Bucureşti, 1925; *Norocul cucoanei Frosa,* Bucureşti, 1926; *Vieţi zdrobite,* Bucureşti, 1926; *Monahul Damian,* Bucureşti, 1928 (ed. II, 1933; ed. şi argument de C. Popescu, 1991); *Cocorii,* versuri, Bucureşti, 1942; *Versuri alese,* Bucureşti, 1943; *Nuvele,* pref. de I. Manole, Bucureşti, 1952; *Scrieri alese,* I-II, ed. îngrijită, pref. şi note de Margareta Feraru, Bucureşti, 1967; *Poezii,* ed. şi pref. de E. Manu, Bucureşti, 1984. Traduceri: G. de Maupassant, *Horla,* Bucureşti, 1914; H. de Balzac, *Neamul Marana,* Bucureşti, 1916; D. Merejkovski, *Moartea zeilor,* Bucureşti, 1916; B. Ibańez, *Floare de mai,* Bucureşti, 1919 (ed. II, 1937); idem, *Coliba fermecată,* Bucureşti, 1919; D. Merejkovski, *Leonardo da Vinci,* Bucureşti, 1920; idem, *Învierea zeilor,* Bucureşti, 1921 (ed. II, 1924); Stendhal, *Schitul din Parma,* Bucureşti, 1922; D. Merejkovski, *Petru cel Mare,* Bucureşti, 1923; idem, *Gioconda,* Brăila, 1924; B. Ibańez, *Flămânzii. La Horla,* Bucureşti, 1923; Ch. Dickens, *David Copperfield,* I-III, Bucureşti, 1929; Blasco Ibańez, *O tragedie de pomină,* Bucureşti, 1929 (ed. II, 1931); J. H. Fabre, *Minunile instinctului la gângănii. Păianjenul. Lăcusta verde,* Bucureşti, 1931; W. A. Hoffman, *O mireasă la loterie,* Bucureşti, f.a. (altă ed., 1992); Blasco Ibańez, *În pădurea de portocali,* Bucureşti, 1932; idem, *Don Rafael,* Bucureşti, 1937; W. Shakespeare, *Macbeth,* Bucureşti, f.a.; idem, *Hamlet,* Bucureşti, f.a.; H. Taine, *Despre Balzac şi despre Stendhal,* Bucureşti, f.a. *Povestiri şi poveşti pentru copiii deştepţi,* Bucureşti, 1940; H. de Balzac, *Jupân Cornelius,* Bucureşti, 1941; L. Bromfield, *Vin ploile,* I-II, Bucureşti, 1947; H. de Balzac, *Cornelius,* Bucureşti, 1992; L. Bromfield, *Blestemul dragostei,* Bucureşti, 1993; idem, *Un erou modern,* Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare,* 1915; N. Davidescu, *Aspecte...*; II; E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; Perpessicius, *Menţiuni...,* I; G. Călinescu, *Istoria...*; G. Galaction, *Oameni şi gânduri din veacul meu,* 1955; M. Sadoveanu, *Mărturisiri,* 1960; G. Galaction, *Opere alese,* II, 1961; D. Micu, *Început...*; V. Eftimiu, *Portrete şi amintiri,* 1965; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; C. Ciopraga, *Literatura...*; I. Peltz, *Amintiri din viaţa literară,* 1974; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; R. Boureanu, *Văzuţi în oglinda timpului,* 1987; I.

Chendi, *Scrieri,* II, 1989. **(M. Pp.)**

DEMETRU PAN George (pseud. lui Gheorghe Dumitru), n. 21 oct. 1911, Piatra Neamţ – m. 22 oct. 1972, Bucureşti. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Vasile Dumitru, plutaş, şi al Ecaterinei (n. ?). Liceul „Petru Rareş" din Piatra Neamţ, întrerupt după doi ani din cauza unei maladii şi abandonat. Debutează în rev. *Petrodava* din Piatra Neamţ (1932). Redactor la *Frontul plugarilor.* Funcţionează multă vreme ca bibliotecar. Colab. la *Cuvântul literar, Aşa, Azi, Şantier, Lumea românească* etc. Până să se decidă a fi în primul rând poet, **D.** a scris teatru (*Îngerul din butoi,* 1947; *Moş Ion Roată,* 1948), povestiri (*Ion poartă pacea-n desagă,* 1947; *Moş Simion dă bineţe tractoarelor,* 1948; *Ce şurubărea Manolache,* 1948; *Bate vînt de primăvară,* 1949; *Ca să trăiască pădurea,* 1949; *Ciotul,* 1950 etc.), a cules folclor nou (*Plugarii cântă Republica Populară,* 1948) şi a tradus din Jorge Amado, Pablo Neruda, M. Bedel, Lytton Strachery, Upton Sinclair ş.a. Autor al unei poezii umanitariste (*Umanitas,* 1962; *Iubirea iubirilor,* 1964; *Dincolo de mine însumi,* 1967; *Gingaşul Ariel,* 1968; *Ultima Thule,* 1970), **D.** a evoluat spre o poezie cerebrală, împinsă adesea până la ermetism (*Ultima Thule,* 1970).

OPERA: *Îngerul din butoi,* comedie într-un act, Bucureşti, 1947; *Ion poartă pacea-n desagă,* povestire, Bucureşti, 1947; *Moş Simion dă bineţe tractoarelor,* povestire, Bucureşti, 1948; *Ce şurubărea Manolache,* povestire, Bucureşti, 1948; *Moş Ion Roată,* reconstituire istorică într-un act, inspirată după I. Creangă, Bucureşti, 1948; *Bate vânt de primăvară,* povestire, Bucureşti, 1949; *Ca să trăiască pădurea,* povestire, Bucureşti, 1949; *Ciotul,* povestire, Bucureşti, 1950; *Umanitas,* poezii şi poeme, cuvânt înainte de P. Georgescu, Bucureşti, 1962; *Iubirea iubirilor,* poezii şi poeme, Bucureşti, 1964; *Dincolo de mine însumi,* poeme, Bucureşti, 1967; *Gingaşul Ariel,* poezii şi poeme, Bucureşti, 1968; *Ultima Thule,* poeme, Bucureşti, 1970. Traduceri: A. Ph. D'Ennery, *Cele două orfeline,* prelucrare, Bucureşti, 1943; L. Strachery, *Elisabeth şi Essex,* Bucureşti, 1942; M. Bedel, *Logodnică norvegiană,* Bucureşti, 1943; U. Sinclair, *Mocirla (Abatoarele din Chicago),* Bucureşti, 1945; J. Amado, *Pământ fără lege,* Bucureşti, 1948 (ed. II, 1949); idem, *Prima zi de grevă,* Bucureşti, 1949; Charlotte Brontë, *Mascarada,* Bucureşti, 1949; P. Neruda, *Să se trezească pădurarul,* Bucureşti, 1949; *Osman şchiopul şi alte povestiri ale scriitorilor turci,* în colab. cu Ala Petrescu, Bucureşti, 1956; Ed. Wallace, *Gentlemanul,* Bucureşti, f.a.; idem, *Misterul trenului de aur,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 27, 1963; Perpessicius, *Alte menţiuni...,* II, A. Sasu, în *Tribuna,* nr. 39, 1970; C. Baltazar, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1971; Al. Raicu, în *România literară,* nr. 4, 1972; ***, în *Contemporanul,* nr. 44, 1972. **(I. R.)**

DENCIU Ioan Dumitru, n. 1 sept. 1948, satul Ivănceşti, com. Boloteşti, jud. Vrancea. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Dumitru Denciu şi al Floarei (n. Buriteanu), ţărani. Şcoala primară în satul natal (1955-1959); şcoala generală în Făurei, com. Garoafa (1959-1962); liceul la Mărăşeşti (1962-1966); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti, secţia română-italiană (1966-1971). Prof. la Şcoala nr. 6 (1971-2001), apoi la Liceul Pedagogic „Spiru Haret" din Focşani (2001-2003). Redactor la *Revista V* (1991-1992), *Salonul literar* din Focşani şi *Amphitrion* din Râmnicu Sărat (1998-2000). Bursă la Univ. din Perugia, Italia (1994). Colab. la *România literară*, *Luceafărul*, *Familia*, *Vatra*, *Vrancea literară*, *Revista noastră*, *Saeculum* etc. Debutează în *Amfiteatru* (1968). Debut editorial cu romanul *Luminile zeiţei Bendis* (1983), urmat de alte două romane (*Identităţile lui Litovoi*, 1985; *Din adâncul irespirabilului*, 1998), un vol. de eseuri (*Rătăciri esenţiale*, 2002) şi altul de versuri (*A îmblânzi destinul*, 2003). Premiul rev. *Luceafărul* (1984).

OPERA: *Luminile zeiţei Bendis*, roman, Bucureşti, 1983; *Identităţile lui Litovoi*, roman, Bucureşti, 1985; *Din adâncul irespirabilului*, roman,

Focşani, 1998; *Rătăciri esenţiale*, eseuri, Bacău, 2002; *A îmblânzi destinul*, versuri, Bacău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară*, nr. 30, 1983; A. I. Brumaru, în *Astra*, nr. 10, 1983; D. R. Popa, în *Tribuna României*, nr. 254, 1983; Al. Condeescu, în *Luceafărul*, nr. 13, 1984; M. Dinutz, în *Contemporanul*, nr. 29, 1986; idem, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1999; idem, *Popasuri critice*, 2001. **(A. S.)**

DENSUSIANU Ovid, n. 29 dec. 1873, Satu-Lung – Săcele, jud. Braşov – m. 8 iun. 1938, Bucureşti. Poet, critic şi istoric literar. Fiul lui Aron Densuşianu, filolog, prof. la Univ. din Iaşi, şi al Elenei (n. Circa), de origine aromână. Pe linie paternă, descinde dintr-o veche familie de cărturari formaţi în tradiţia „luminilor” Şcolii Ardelene. Şcoala primară la Satu-Lung, Făgăraş şi Braşov. Studiile secundare la Liceul Naţional din Iaşi şi la Institutele Unite (ultima clasă, 1889). Bacalaureatul în 1890. Facultatea de Litere (Iaşi) unde este coleg cu G. Ibrăileanu. Licenţa *magna cum laude* (1892). Împreună cu tatăl şi cu unchiul său (Nicolae), scoate *Revista critică-literară* (1893-1897), de orientare antijunimistă. Prof. de liceu la Botoşani şi Focşani (1892-1893). Studii de specializare la Berlin, cu A. Tobler, şi la Paris (1893-1895), unde audiază cursurile lui G. Paris, A. Meillet şi J. Brunot. Diploma la École des Hautes Études (1896), cu lucrarea *La Prise de Cordres et de Sébille.* Prof. suplinitor la Catedra de istorie a lb. şi literaturii române a Univ. din Bucureşti (1897). Prof. titular (1901) şi şeful Catedrei de filologie romanică cu specială privire la lb. română (1902-1938). Membru corespondent al Acad. (1903); membru al Acad. (1918). Debut editorial cu *Aliteraţiunea în limbile romanice* (1895), urmată de *Rotacismul în dialectul istrian* (1897). La Paris, colaborează la *Romania*; editează, la Bucureşti, *Anuarul seminarului de istoria limbei şi literaturei române*, mai târziu rev. *Grai şi suflet* (1923-1938), paralel cu publicaţia literară *Vieaţa nouă* (1905-1925), tribună a curentului simbolist şi romanic preconizat de **D**. în poezia momentului. Publică o monumentală *Histoire de la langue roumaine*, I-II, Paris (1901-1938). Împreună cu I. A. Candrea redactează un *Dicţionar etimologic al limbii române*, 1907-1914 (neterminat); publică o colecţie de texte dialectale: *Graiul nostru. Texte din toate părţile locuite de români*, I-II (1906-1908), monografia *Graiul din Ţara Haţegului* (1915), precum şi antologii, studii de folclor: *Flori alese din cântecele poporului* (1920), *Viaţa păstorească în poezia noastră populară,* I-II (1922-1923), *Limba descântecelor* (1930-1934) ş. a. A creat Institutul de Filologie şi Folclor (1914). Istoric literar (*Literatura română modernă*, I–III, 1920-1933) şi critic de direcţie (*Sufletul latin şi literatura nouă*, 1922). Sub pseud. Ervin, **D**. se afirmă ca poet, publicând mai multe plachete între 1912 şi 1925, cărora li se adaugă câteva încercări dramatice (tot în versuri) neizbutite. Savant, erudit, creator de şcoală în domenii diverse (filologie, istorie literară, folcloristică), **D**. este un animator literar, spirit polemic, bătăios, vizând – înaintea lui E. Lovinescu – sincronizarea ritmurilor creaţiei româneşti, printr-o ieşire din provincialism şi rusticitare, în orizontul poeziei romanice, prin modernitate şi sensibilitate citadină.

OPERA: *Aymeri de Narbonne dans la chanson du pélérinage de Charlemagne*, Paris, 1896; *La Prise de Cordres et de Sébille,* Paris, 1896; *Un essai de ressurection littéraire*, Paris, 1899; *Poezia nouă*, în *Conferinţele „Vieţii nouă”*, I, Bucureşti, 1911; *Limanuri albe*, Paris, 1912; *Heroica*, Bucureşti, 1918; *Sub stânca vremei*, Bucureşti, 1919; *Flori alese din cântecele poporului,* Bucureşti, 1920; *Literatura română modernă*, I-III, Bucureşti, 1920-1933; *Salba clipelor*, Bucureşti, 1921; *Sufletul latin şi literatura nouă,* I-II, Bucureşti, 1922; *Viaţa păstorească în poezia noastră populară*, I-II, Bucureşti, 1922-1923; *Raze peste lespezi*, Paris, 1924; *În zorile vieţii*, Bucureşti, 1925; *Flori alese din cântecele poporului. Vieaţa păstorilor în poezia noastră populară. Folclorul: cum trebuie înţeles. Graiul din Ţara Haţegului,* ed. de M. Bucur, Bucureşti, 1966; *Opere*, I-V, ed. de B. Cazacu, V. Rusu şi I. Şerb, Bucureşti, 1968-1981; *Ideal şi*

îndemnuri, Cluj-Napoca, 1981; *Literatura română modernă,* studiu introductiv de I. Şerb, Bucureşti, 1985; *Histoire de la langue roumaine*, ed. critică şi note de V. Rusu, pref. de B. Cazacu, Bucureşti, 1997; *Scrieri literare,* Bucureşti, 1998; *Teoria şi estetica literară.* Pagini de jurnal, Bucureşti, 1998; *Flori alese din cântecele poporului/Florilege des chants populaires roumains,* ed. îngrijită de I. Şerb şi Florica Şerb, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Al. Busuioceanu, *Figuri şi cărţi*, 1921; Il. Chendi, *Schiţe de critică literară*, 1924; E. Lovinescu, *Istoria...*, II; Perpessicius, *Menţiuni...,* I; Al. Popescu-Telega, *Ovid Densusianu*, 1934; G. Giuglea, în *Dacoromania*, IX, 1936-1938; I. Iordan, în *Însemnări ieşene*, nr. 2, 1939; Al. Rosetti, *Ovid Densusianu*, 1939; N. Cartojan, *Amintirea profesorilor: Ovid Densusianu, D. Russo, St. Glixelli*, 1939; D. Şandru, *Ovid Densusianu filolog*, 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Bucur, *Ovid Densusianu*, 1967; D. Pop, în *Limbă şi literatură*, XIX, 1968; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1969; E. Lovinescu, *Scrieri*, I; C. Ciopraga*, Literatura...*; D. Micu, *Început...*; Fl. Manolescu, *Poezia criticilor*, 1971; M. Sebastian, *Eseuri, cronici, memorial*, 1972; O. Bârlea, în *Limbă şi literatură,* 1973; ***, *O. Densusianu. 100 de ani de la naştere,* Timişoara, 1973; ***, *Ovid Densusianu. – Omul şi opera. La împlinirea a 100 de ani de la naşterea lui*, 1973; M. Zaciu, *Ordinea...*; Aug. Z. N. Pop, *Ovid Densusianu. Fişier*, 1973; N. Cartojan, în *Manuscriptum*, nr. 3, 1974; I. C. Chiţimia, în *Limbă şi literatură*, II, 1974; ***, *Scrisori către Ovid Densusianu,* ed. îngrijită, note, tabel cronologic şi indici de L. Onu, I. Vârtosu şi Maria Parpală, sub redacţia lui L. Onu, 1979; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 2, 1981; idem, *ibidem*, nr. 36, 1981; B. Cazacu, în *Limbă şi literatură*, vol. 4, 1982; D. Murăraşu, în *Săptămâna*, nr. 619, 1982; O. Păun, în *Contemporanul,* nr. 27, 1982; C. Crişan, în *Flacăra*, nr. 32, 1983; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 52, 1984; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 50, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor*, 1985; M. Bucur, în *Transilvania*, nr. 12, 1988; L. Năstasă, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"*, nr. 1, 1989; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 13, 1990; Anca Calangiu, M. Vatan, Maria Negraru, *Ovid Densusianu* (1873-1938). Bibliografie, 1991; M. Buga, *Ovid Densusianu folclorist,* 2003. **(M. Z.)**

DENSUŞIANU Aron (pseud. lui Aron Pop), n. 19 nov. 1837, com. Densuş, jud. Hunedoara – m. 2/15 sept. 1900, Iaşi. Critic, istoric literar, folclorist şi poet. Fiul preotului Vizantie Pop şi al Sofiei (n. Popovici). Fratele istoricului Nicolae Densusianu şi tatăl lui Ovid Densuşianu. Şcoala Normală din Haţeg (1846-1848); gimnaziul la Blaj (1852-1860); Acad. de Drept din Sibiu (1860-1864). A debutat ca poet în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură* (1860) şi a colaborat cu poezii, studii critice, art. politice etc. la principalele periodice transilvănene ale vremii: *Amicul şcoalei, Concordia, Federaţiunea, Albina, Transilvania, Familia.* În 1874-1875 editează la Braşov ziarul politic *Orientul latin,* iar între 1893 şi 1897, la Iaşi, *Revista critică-literară.* Membru al Astrei; vicepreşedinte al secţiei din Iaşi a Ligii Culturale; membru corespondent al Acad. (1877). În Transilvania a profesat avocatura (1864-1880); în 1881 trece în România, stabilindu-se la Iaşi, ca prof. univ. de lb. şi literatura latină şi, în calitate de suplinitor, de istorie a literaturii române. Scriitor mediocru, deşi prolific şi ambiţios (a rămas de la el, printre altele, şi o epopee, *Negriada,* I-II, 1879-1884), **D.** a fost în primul rând critic şi istoric literar (*Aventuri literare,* 1881; *Cercetări literare,* 1887) cu o temeinică bază teoretică clasicizantă, studios, conştiincios şi erudit, interpret avizat al literaturii vechi şi al celei din epoca paşoptistă (*Istoria limbii şi literaturii române,* 1885), mai puţin sensibil însă la realizările literaturii contemporane şi opozant statornic al junimismului, ceea ce a făcut ca multă vreme contribuţia sa să fie neglijată sau chiar minimalizată.

OPERA: *Românii şi maghiarii,* Braşov, 1875; *Să ne cunoaştem! (Răspuns d-lui G. Bariţiu*), Braşov, 1879; *Negriada,* epopee naţională, I-II, Bucureşti, 1879-1884 (ed. nouă, pref. de Georgeta Antonescu, 1988); *Aventuri literare,* Bucureşti, 1881; *Câteva*

observări la raportul d-lui Nicolae Quintescu asupra „Negriadei” înaintat Academiei Române, Bucureşti, 1881; *Din razele coroanei,* ed. II, Bucureşti, 1881; *Arta poetică a lui Oraţiu.* Text latin cu note, în faţă cu trad. română în versuri şi ca pref. un studiu literar, Iaşi, 1882; *Din vocalismul latin şi român,* Iaşi, 1882; *Istoria limbii şi literaturii române,* Iaşi, 1885 (ed. II, 1894), (cu pseud. A. P. de Haţeg); *Principiile constituţiunii maghiare,* Iaşi, 1886; *Cercetări literare,* Iaşi, 1887; *Hore oţelite,* Bucureşti, 1892; *Valea vieţii,* versuri, Iaşi, 1892 (ed. II, 1893; ed. îngrijită, introducere, note şi glosar de Georgeta Antonescu, Cluj-Napoca, 1983); *Optum,* tragedie în cinci acte, ed. II, Bucureşti, 1897; *Epopei naţionale,* ed. îngrijită şi note de T. Vârgolici, Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* III; idem, *Ist. lit. cont.,* I; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; Fl. Manolescu, *Poezia criticilor,* 1971; M. Bucur, *Istoriografia...*; Georgeta Antonescu, *Aron Densuşianu,* 1974; M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; P. Cornea, *Conceptul de istorie literară în cultura românească,* 1978; T. Vârgolici, *Epopeea naţională în literatura română,* 1980; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 46, 1997; P. Florea, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 580, 2001; Al. Dobrescu, *Detractorii lui Eminescu,* 2002. **(G. A.)**

DENSUŞIANU Ovid-Aron, n. 22 mart., 1904, Bucureşti – m. 19 ian. 1985, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ovid Densusianu şi al Elenei (n. Bacaloglu). Şcoala primară la Colegiul „San Giuseppe” din Roma; liceul la Napoli şi Iaşi. Licenţiat în litere al Univ. din Bucureşti. Debut editorial cu romanul *Filosoful* (1926). Prof. de literatură franceză la Liceul Naţional din Iaşi (1927); secretar literar al Teatrului Naţional din Bucureşti (până în 1932); cercetător la Acad. (1958). Colab. la *Cele trei Crişuri, Universul literar* etc. În 1958, când se comemorau douăzeci de ani de la moartea tatălui său, este arestat şi încarcerat la Malmaison, de unde avea să ia drumul puşcăriilor până în 1964. Romane (*Stăpânul,* 1937; *Furtuna,* 1938) şi mici poeme în proză (*Amurguri pe culmi...,* 1940), scrierile lui **D.** valorifică o experienţă personală nu îndeajuns transfigurată artistic, dar propunând, compensatoriu, sinceritatea năzuinţelor şi generoase elanuri umanitare. A tradus din A. Beltramelli, B. Mussolini, Fr. Toussaint.

OPERA: *Filosoful,* Iaşi, 1926; *De-a lungul unei generaţii. Stăpânul,* Bucureşti, 1937; *De-a lungul unei generaţii. Furtuna,* Bucureşti, 1938; *Amurguri pe culmi...,* Bucureşti, 1940; *Franţa şi Germania.* O convorbire cu A. de Chateaubriand, urmată de o scrisoare către Mareşalul Pétain, Bucureşti, 1941; *Ce am văzut în Germania,* Bucureşti, 1942; *Ceaţă,* Bucureşti, 1943; Traduceri: A. Beltramelli, *Mussolini (L'uomo nuovo),* Bucureşti, 1939; B. Mussolini, *O viaţă (Vita di Arnaldo),* Bucureşti, 1939; idem, *Jurnalul meu din război.* XCMXV-MCMXVII, Bucureşti, 1940; Fr. Toussaint, *Cântece persane,* Bucureşti, 1947. **(D. C.)**

DEPĂRĂŢEANU Alexandru, n. 25 febr. 1834, Roşiori de Vede – m. 9 ian. 1865, Bucureşti. Poet şi dramaturg. Fiul lui Petru Depărăţeanu şi al Elisabetei (n. Altanlâu). A studiat la Roşiori de Vede şi la Bucureşti, la Colegiul „Sf. Sava”, iar între 1856 şi 1858 la Paris, fără a obţine însă vreun titlu universitar. Între 1860 şi 1865 a fost subprefect în plasele Teleorman şi Târgului; în 1864, deputat în Camera Legislativă. A colaborat la *Buciumul, Seculul, Naţionalul.* În 1861 îi apar două vol. de poezii, *Ciocoii vechi şi ciocoii noi* şi *Doruri şi amoruri,* în 1864, drama istorică *Grigorie Vodă – domnul Moldovei.* Se numără şi printre primii traducători în româneşte din lb. spaniolă (câteva texte din *Romancero,* pentru care găseşte echivalenţe convingătoare). Poezia lui, purtând toate semnele unei epoci de tranziţie şi suferind de incertitudinile lexicale ale unei lb. aflate sub impactul influenţei franceze, lasă să se întrevadă totuşi idei şi sonuri preeminesciene şi chiar presimboliste. Ca dramaturg (a scris pe lângă drama *Grigorie Vodă – domnul Moldovei,* 1864, şi o comedie, *Don Gulică sau pantofiorii miraculoşi,* 1853, publicată postum) dă dovadă de suficientă îndemânare scenică şi izbuteşte chiar frumoase secvenţe în stilul dramei romantice, comparabile cu realizările lui B. P. Hasdeu şi ale lui V. Alecsandri.

OPERA: *Ciocoii vechi şi ciocoii noi,* poezii, Bucureşti, 1861; *Doruri şi amoruri,* poezii, Bucureşti, 1861 (ed. II, I-II, 1896); *Grigorie Vodă – domnul Moldovei,* dramă în cinci acte şi în versuri (1777), Bucureşti, 1864 (ed. nouă, *Grigorie Vodă,* 1904); *Scrieri,* ed. îngrijită, pref., note şi bibliografie de D. Bălăeţ, Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: Gr. Andronescu, *Poeţii noştri,* I *Alexandru Depărăţeanu,* 1886; N. Iorga, *Istoria...*; N. I. Apostolescu, *L'influence des romantiques franşais sur la poésie roumaine,* 1909; Al. Ciorănescu, *Alexandru Depărăţeanu,* 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; *I. L. R.,* II; V. Mîndra, *Clasicism şi romantism în dramatrgia românească (1816-1918),* 1973; M. Beşteliu, *Imaginaţia scriitorilor romantici,* 1978; D. Bălăeţ, în *Luceafărul,* nr. 9, 1984; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 8, 1984; P. G. Lucescu, în *Buletinul Societăţii de Ştiinţe Filologice,* 1984; V. Mîndra, *Istoria literaturii dramatice româneşti,* I, 1985. **(G. A.)**

DERŞIDAN Ioan, n. 5 aug. 1948, com. Văşad, jud. Bihor. Eseist şi critic literar. Fiul lui Ioan Derşidan, ţăran, şi al Mariei (n. Miheş). Şcoala generală în com. natală (1955-1962); liceul din Marghita (1962-1966); urmează Institutul Pedagogic din Oradea (1966-1969), apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1969-1973). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Mateiu I. Caragiale – carnavalescul şi liturgicul operei* (1996). Prof. la Liceul Economic din Oradea (1975-1992). Lector (1992-1997), conferenţiar (1997-2002) şi prof (din 2002) la Facultatea de Litere a Univ. din Oradea (decan, din 2000). Colab. la *Familia*, *Cele trei Crişuri*, *Tribuna*, *Vatra*, *Viaţa Românească*, *Limbă şi literatură*, *Revista de lingvistică şi ştiinţă literară* etc. A coordonat vol. *Mihai Eminescu – dimensiunea romantică* (2002) şi *Caragiale – tentaţia Nordului* (2003). Debutează în rev. studenţilor orădeni *Gaudeamus* (1968). Debut editorial cu un vol. despre *Primatul textului* (1992). A mai publicat: *Tranziţii literare* (1995), *Mateiu I. Caragiale – crnavalescul şi liturgicul opere*i (1997), *Limba şi literatura română în şcoală* (1997), *Jurnal de casă* (1999), *Metodica predării limbii şi literaturii române* (1999), *Clasicii junimişti şi învăţământul* (2000), *Sărmanul Dionis* (2000), *Monologul dramatic eminescian* (2001), *Iconi şi literatură* (2002) şi *Nordul caragialian – periplul versiunilor* (2003). Ed., în colab., din E. Ar. Zaharia (*Poezii gotice Alborada*, 1998). Premiul rev. *Familia* (1997); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2002).

OPERA: *Primatul textului*, studii literare şi metodice, Oradea, 1992; *Tranziţii literare*, eseuri, Oradea, 1995; *Mateiu I. Caragiale – carnavalescul şi liturgicul operei*, Bucureşti, 1997; *Limba şi literatura română în şcoală*, Bucureşti, 1997; *Jurnal de casă*, Reşiţa, 1999; *Metodica predării limbii şi literaturii române*, Oradea, 1999 (ed. II, Cluj-Napoca, 2003); *Clasicii junimişti şi învăţământul*, Bucureşti, 2000; *Sărmanul Dionis*, eseu, Cluj-Napoca, 2000; *Monologul dramatic eminescian*, eseuri, Cluj-Napoca, 2001; *Iconi şi literatură*, Bucureşti, 2002; *Nordul caragialian – periplul versiunilor*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Cistelecan, în *Luceafărul*, nr. 36, 1992; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească*, nr. 11-12, 1997; D. C. Mihăilescu, în *22*, nr. 20, 1997; C. Cubleşan, *Eminescu în oglinzile criticii*, 2001; St. Vasilescu, *Oameni din Bihor* (1940-2000), 2002; D. Mănucă, în *Convorbiri literare*, nr. 3, 2003; Irina Petraş, în *Contemporanul*, nr. 1-4, 2003; C. Trandafir, în *Familia*, nr. 1, 2003. **(A. S.)**

DESSILA Octav, n. 4 dec. 1895, Bucureşti – m. 29 iul. 1976, Bucureşti, Prozator şi dramaturg. Fiul lui Iorgu Dessila, funcţionar la CFR, şi al Aristiţei (n. Gheorghiu). Absolvent al primei promoţii a Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu. Ofiţer. Debutează editorial cu romanul *Dragomir Valahul* (1927), urmat de *Zvetlana* (1930), *Bucureşti, oraşul prăbuşirilor* (1930), *Neastâmpăr* (1934), *Turbă* (1936), *Cartea cu minciuni* (1936), *Două chemări* (I-II, 1936), *Iubim* (I-III, 1941-1943), *Porţi fără număr* (I-II, 1946). A scris şi teatru (*Un om care dă palme vieţii,* 1938; *Mihai Viteazul,* 1967). Membru al Soc. Scriitorilor Români (1931-1948) şi al Uniunii

Scriitorilor (din 1967). Premiul Soc. Scriitorilor Români (1935); Premiul „I. Al. Brătescu-Voineşti" al Acad. (1937). Trilogia *Iubim* (1941-1943) urmează şi încheie succesul de public al romanelor sale. Republicarea ei într-o ed. revăzută (1970) nu reuşeşte să învie nici măcar atenţia cititorilor amatori de asemenea romane, ci confirmă caracterul caduc al producţiei sale literare.

OPERA: *Dragomir Valahul,* Bucureşti, 1927; *Zvetlana,* pref. de O. Goga, Bucureşti, 1930 (ed. VIII, 1944; altă ed.,1998); *Bucureşti, oraşul prăbuşirilor,* Bucureşti, 1930 (ed. II, 1947; ed. III, 1991); *Noroi,* Bucureşti, 1932 (ed. VI, 1946); *Neastâmpăr,* Bucureşti, 1934 (ed. VI, 1945); *Turbă,* Bucureşti, 1936 (ed. IV, 1943); *Două chemări,* I-II, Bucureşti, 1936 (ed. III, 1943); *Cartea cu minciuni,* Bucureşti, 1936; *Un om care dă palme vieţii,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1938; *Iubim,* I *Început de viaţă,* II *Sfârşit de viaţă,* III *Uităm prea repede,* Bucureşti, 1941-1943 (ed. nouă, I-III, 1970); *Porţi fără număr,* I-II, Bucureşti, 1946; *Mihai Viteazul. Călugăreni, Alba Iulia, Turda* (Trilogie dramatică), Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; I. Maniţiu, *Gong,* 1968; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I. **(V. P.)**

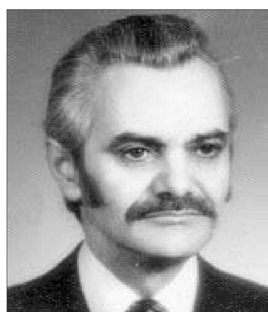

DEŞLIU Dan, n. 31 aug. 1927, Bucureşti – m. 4 sept. 1992, Neptun (Constanţa). Poet. Fiul lui Ştefan Deşliu, contabil la Compania Bulandra, apoi administrator al Teatrului Muncitoresc, şi al Elenei (n. Săndulescu). Studii liceale începute în Bucureşti, la „Matei Basarab"; devine apoi elev al Şcolii de Aeronautică de la Mediaş şi al Liceului Industrial şi de Construcţii din Bucureşti. Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti (clasa Mariei Filotti). Între 1946 şi 1948 este actor la Petroşani şi la Bucureşti şi face parte din redacţia rev. *Flacăra*. Redactor la *Scânteia*; redactor-şef la *Luceafărul (*1961-1962). Debutează în 1945, în *Lumea* lui G. Călinescu, cu sonetul *Paseri*, iar în vol. cu *Goarnele inimii* (1949). Laureat al Premiului de Stat (1949; 1950; 1951). În 1974, Premiul Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Cetatea de pe aer.* În 1978, Premiul Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Un haiduc pe bicicletă.* După ce, în deceniile 5-6, se afirmase rapid şi spectaculos ca poet reprezentativ al epocii, mult preţuit pentru poezia sa militantă, de cronică entuziastă a evenimentelor zilei (*Goarnele inimii,* 1949; *Lazăr de la Rusca,* 1949; *Minerii din Maramureş,* 1951; *Cântec de ruină,* 1957; *Ceva mai greu,* 1958 ş.a.), **D**. a încercat o schimbare de formulă prin orientarea către o lirică sceptic elegiacă, obsesivă, a regretului şi a neîmplinirii (*Cercuri de copac,* 1962; *Drumul spre Dikson,* 1969; *Cetatea de pe aer,* 1974).

OPERA: *Goarnele inimii*, Bucureşti, 1949; *Cântec pentru Legea cea Mare*, Bucureşti, 1949; *Lazăr de la Rusca*, Bucureşti, 1949; *Poezii. Cântec pentru slava lui Gheorghi Dimitrov*, Bucureşti, 1949; *În numele vieţii*, poeme, Bucureşti, 1950; *Minerii din Maramureş*, poem, Bucureşti, 1951; *Versuri alese*, Bucureşti, 1953; *Cuvânt despre sergentul Belate Alexandru*, Bucureşti, 1956; *Cântec de ruină*, poem, Bucureşti, 1957; *Ceva mai greu...*, versuri, Bucureşti, 1958; *Poeme*, Bucureşti, 1961; *Cercuri de copac*, versuri, Bucureşti, 1962; *Poezii*, Bucureşti, 1962; *Minunile de fiecare zi*, versuri, Bucureşti, 1964; *În poartă, Voinescu!,* Bucureşti, 1968; *Drumul spre Dikson*, Bucureşti, 1969; *Luminile arenei,* Bucureşti, 1969; *Regele X*, Bucureşti, 1969; *Din ţara lui Nu-mă-uita*, Bucureşti, 1970; *În bătălia pierdută*, versuri (1942-1969), Bucureşti, 1971; *Visul şi veghea*, Bucureşti, 1972; *Sângele-voinicului*, Bucureşti, 1973; *Cetatea de pe aer*, Bucureşti, 1974; *Premiera se amână*, Bucureşti, 1977; *Un haiduc pe bicicletă sau Contra timp şi spaţiu cu Marin Niculescu*, Iaşi, 1978; *Visul şi veghea*, cu o pref. de N. Manolescu, Bucureşti, 1980; *Pavăza putredă,* versuri, Bucureşti, 1981; *Roman imaginar*, versuri, Timişoara, 1991; *Un glonţ pierdut*, versuri, Bucureşti, 1991; *Versuri de tinichea.* Convorbiri cu Daniel Nicolescu, Bucureşti, 1998. Traduceri: L. Kristo, *Căluţul,* în colab. cu Irina Deşliu, Bucureşti, 1949; S. Marşak, *Teatru Vesel. Casa pisicii. Căsuţa din câmpie,* în colab. cu Irina Deşliu, Bucureşti, 1949; N. Kuceak, *Poezii,* în colab. cu V. Tulbure, Bucureşti, 1963; E. van Lustbader, *Ninja,* Ploieşti, 1992; *Incertitudes,*

antologie de poezie românească, selecţie şi trad. în lb. franceză de ~, Québec, 1992; M. Déon, *Un taxi mov*, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Păreri literare*, 1964; I. Oarcăsu, *Opinii despre poezie*, 1965; Al. Piru, *Panorama...*; P. Poantă, *Modalităţi...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; ***, *Literatura română contemporană*, I, *Poezia*, 1980; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, II, 1981; G. Dimisianu, *Lecturi libere*, 1983; Cornel Moraru, *Textul şi realitatea*, 1984; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 38, 1991; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* nr. 40, 1993; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 37, 1996; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 36, 1997; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 27, 1999. **(R. Z.)**

DEŞLIU Valentin, n. 9 oct. 1927, com. Glăvani, jud. Cetatea Albă, Basarabia – m. 25 apr. 1993, Bucureşti. Traducător şi poet. Fiul lui Dumitru Deşliu, învăţător, şi al Paraschivei (n. Balaban). Liceul la Ismail, Piteşti, Bucureşti şi Alexandria (bacalaureatul în 1946); Facultatea de Filologie, secţia lb. slave, a Univ. din Bucureşti (1972-1975). Specializare în lb. şi literatura bulgară la Univ. „Kliment Ohridschi" din Sofia. Pedagog şi prof. suplinitor la Şcoala de Agricultură din Dobrogostea; secretar la Primăria din Borleşti; şeful Secţiei de cultură şi artă a raionului Merişani; redactor la rev. *Urzica* (1951-1952) şi *Albina* (1952-1957); translator la Ministerul Învăţământului (1957-1962). Debutează cu versuri în *Urzica* (1951), iar editorial, cu povestirea *Cap administrativ,* inclusă în antologia *Satiră şi umor* (1954). Vol. de poezii: *Cântece uitate* (1971), *Chemarea pământului meu* (1972), *Strigătul tăcerii* (1974), *Pasăre fără somn,* (1975), *Sfere albastre* (1976). După 1960, traduce mult din literatura bulgară clasică şi contemporană, atât versuri, cât şi proză. Decorat cu Ordinul bulgar „Kiril şi Metodiu" cl. I (1966). Autor de manuale pentru şcolile cu lb. de predare bulgară. Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Secolul 20, Scânteia pionierului, Urzica* etc., precum şi la rev. din Bulgaria, Iugoslavia şi Estonia.

OPERA: *Cântece uitate,* cuvânt înainte de Şt. Aug. Doinaş, Bucureşti, 1971; *Chemarea pământului meu,* Bucureşti, 1972; *Strigătul tăcerii,* Bucureşti, 1974; *Pasăre fără somn,* Bucureşti, 1975; *Sfere albastre,* Bucureşti, 1976; *Ca să cresc mare şi voinic,* Bucureşti, 1980. Traduceri: *Pagini din proza bulgară,* în colab. cu C. Velichi şi Claudia Pătraşcu, Bucureşti, 1959; I. Gheşev, *Kremena le ştie pe toate,* piesă într-un act, în colab. cu At. Gospodinov, Bucureşti, 1959; K. Boianov Krastev, *În numele vieţii,* piesă într-un act, în colab. cu At. Gospodinov, Bucureşti, 1961; P. Spasov, *Hornarii albi,* povestiri, în colab. cu V. Chiriţă, Bucureşti, 1961; idem, *Rechinii...,* în colab. cu Claudia Pătraşcu, Bucureşti, 1962; P. Vejinov, *Întâmplarea de pe strada liniştită,* roman, în colab. cu V. Chiriţă, Bucureşti, 1962; P. Neznakomov, *Margaritka şi cu mine,* povestiri pentru copii, în colab. cu C. Anton, Bucureşti, 1965; A. Straşimirov, *Hora,* roman, pref. de ~, Bucureşti, 1966; *Ţane şi Zmeoaica,* basme populare macedonene povestite de ~, Bucureşti, 1967; Olivera Nikolova, *Zoki Poki,* povestiri pentru copii, Bucureşti, 1968; I. Volen, *Oamenii lui Dumnezeu,* povestiri, Bucureşti, 1969; *Din ţara trandafirilor,* lirică bulgară contemporană, în colab., Bucureşti, 1970; I. Cankar, *Dreptatea lui Jernej,* nuvelă, Bucureşti, 1973; G. Rajcev, *La periferia oraşului,* nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1973; E. Pelin. *Puterea necuratului,* în colab. cu Mihaela Deşliu, Bucureşti, 1978; *Tânăra proză bulgară,* antologie, în colab. cu Mihaela Deşliu, Bucureşti, 1978; M. Jovanovski, *Brumă pe florile de migdal,* pref. şi tabel cronologic de ~, Bucureşti, 1979; *Cornul de capră,* nuvele bulgare contemporane, antologie şi note în colab. cu Mihaela Deşliu, Bucureşti, 1981; A. Ingolic, *Dragoste interzisă,* pref. şi tabel cronologic în colab. cu Mihaela Deşliu, Bucureşti, 1981; *Lirică bulgară contemporană,* anologie, cuvânt înainte şi note bibliografice de ~, Bucureşti, 1981; Mira Mihelic, *Curcubeu peste oraş,* roman, Bucureşti, 1981; Şt. Mokrev, *Clienţii trattoriei,* nuvele şi povestiri, în colab. cu Mihaela Deşliu, Bucureşti, 1982; V. Podgoreac, *Sirma, căpitan de haiduci,*

roman, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *România literară,* nr. 37, 1971; M. Blaga, în *Cronica,* nr. 26, 1975; M. Constantinescu, în *România literară,* nr. 42, 1976. **(I. R.)**

DIACONESCU Ioana, n. 21 iul. 1948, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Ion Diaconescu şi a Iustinei (n. Vlad), prof. Urmează Liceul „Spiru Haret” din Bucureşti (bacalaureatul în 1965) şi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din acelaşi oraş (absolvită în 1971). Debutează în *Contemporanul* (1965); debut editorial cu vol. *Furăm trandafiri* (1967), urmat de *Jumătate zeu* (1970), *Adagio* (1973), *Taina* (1976), *Amiaza* (1978), *Ceaţă* (1978), *Poetica* (1981), *Vârtejul şi lumea* (1982), *Amintiri neverosimile* (1983), *Dumnealui, destinul* (198), *Uranus* (1985), *Herb* (1987), *Poemul cu părul alb* (1995), *Sunetul trupului meu* (1997), *Arcadia* (1999). Colab. la *Steaua, România literară, Luceafărul* etc. A îngrijit o ed. din scrierile lui Emil Botta. Scrie o poezie a stărilor contradictorii, oscilând între comunicarea frustă şi travestiul liric.

OPERA: *Furăm trandafiri,* Bucureşti, 1967; *Jumătate zeu,* Bucureşti, 1970; *Adagio,* Bucureşti, 1973; *Taina,* Cluj-Napoca, 1976; *Amiaza,* Bucureşti, 1978; *Ceaţa,* Bucureşti, 1978; *Poetica,* Bucureşti, 1981; *Vârtejul şi lumea,* Bucureşti, 1982; *Amintiri neverosimile,* Bucureşti, 1983; *Dumnealui, destinul,* Bucureşti, 1984; *Uranus,* Bucureşti, 1985; *Herb,* Bucureşti, 1987; *Poemul cu părul alb,* Bucureşti, 1995; *Sunetul trupului meu,* versuri, Timişoara, 1997; *Arcadia,* versuri, Bucureşti, 1999; *Poveste cu un vampir şi două pisici,* Bucureşti, 2001. Traduceri: Ana Kalandadze, *Duhul albastru,* în colab. cu Zaira Samharadze, Cluj-Napoca, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Poezia românească contemporană,* II, 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 51, 1981; A. Martin, în *Contemporanul,* nr. 14, 1982; D. R. Popa, în *România literară,* nr. 8, 1982; M. Scarlat, *ibidem,* nr. 26, 1982; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 20, 1984; L. Ulici, *ibidem,* nr. 40, 1984; N. Steinhardt, în *Ramuri,* nr. 9, 1984; Grete Tartler, *Metapoetica,* 1984; C. Moraru, în *România literară,* nr. 16, 1985; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1985; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1985; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 10, 1986; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 24, 1986; D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 11, 1995; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1997; L. Scurtu, în *Familia,* nr. 6, 2000; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 39, 2000; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1997. **(R. G. Ţ.)**

DIACONESCU Mihail, n. 8 nov. 1937, com. Priboieni, jud. Argeş. Prozator, critic şi istoric literar. Fiul lui Aurelian Diaconescu, preot şi învăţător, şi al Aureliei (n. Mârfu). Absolvent (1951) al Şcolii elementare din com. Vultureşti. Între 1951 şi 1954 urmează Şcoala Medie Tehnică de Arhitectură şi Construcţii Civile din Bucureşti, de unde se transferă la Liceul „Gh. Şincai” (bacalaureatul în 1955); Facultatea de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (absolvită în 1960). Prof. la Liceul „Şt. O. Iosif” din Rupea (1960-1964); muzeograf la Muzeul Regional Braşov (1964-1965) redactor la ziarul *Drum nou* din Braşov (1965); carieră universitară (1965-1985) la Institutul Pedagogic din Piteşti. Între 1972 şi 1975 e *gastdozent* la Univ. „Humboldt” din Berlin; cercetător ştiinţific principal (1985-1993) la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” şi conf. univ. (din 1993) la Univ. „Spiru Haret” din Bucureşti. Redactor fondator (1966-1969) şi director (2001-2003) al rev. *Argeş.* Dr. în filologie cu teza *Gib I. Mihăescu* (1972). Debutează în *Gazeta literară* cu un art. despre Galaction (1960). Colab. la *Argeş, Luceafărul, Astra, Cronica, România literară, Tribuna României* etc. Publică romane de actualitate: *Visele cu contururi precise* (1963) şi *Umbrele nopţii* (1980), monografia *Gib. I. Mihăescu* (1973) şi mai multe romane istorice: *Culorile sângelui* (1973), *Adevărul retorului Lucaci* (1977), *Marele cântec* (1980), *Speranţa* (1984), *Depărtarea şi timpul* (1986), *Sacrificiul* (1988), acestea din urmă ambiţionând, după propria mărturie, să realizeze „o fenomenologie epică a spiritului românesc în dezvoltarea sa istorică”.

Premiul rev. *Argeş* (1977).

OPERA: *Visele au contururi precise,* Bucureşti, 1963; *Culorile sângelui,* Bucureşti, 1973; *Gib I. Mihăescu,* Bucureşti, 1973; *Adevărul retorului Lucaci,* Bucureşti, 1977 (ed. II, Chişinău, 1991); *Marele cântec,* Bucureşti, 1980; *Umbrele nopţii,* Bucureşti, 1980; *Călătoria spre zei,* Bucureşti, 1982; *Speranţa,* Bucureşti, 1984; *Depărtarea şi timpul,* Bucureşti, 1986 (ed. II, Chişinău, 2003); *Marele cântec,* Bucureşti, 1987; *Sacrificiul,* Bucureşti, 1988 (ed. II, I-III, 1993); *Istorie şi valori,* eseuri, Bucureşti, 1994; *Prelegeri de estetica Ortodoxiei,* I-II, Galaţi, 1996; *Istoria literaturii dacoromane,* Bucureşti, 1999; *Farmecul dialecticii şi fenomenologia narativă,* interviuri, Bucureşti, 2001; *Antologie de literatură dacoromană,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 24, 1963; S. Titel, în *România literară,* nr. 7, 1978; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1978; Mirela Roznoveanu, în *Luceafărul,* nr. 9, 1978; M. Ungheanu, în *Scânteia,* nr. 11175, 1978; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 50, 1980; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 28, 1980; idem, *ibidem,* nr. 26, 1982; C. Ciopraga, în *România literară,* nr. 5, 1984; D. Drăgan, în *Astra,* nr. 4, 1984; I. Lungu, în *Steaua,* nr. 11, 1984; C. Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; I. Holban, în *Cronica,* nr. 4, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; Sultana Craia, în *Transilvania,* nr. 10, 1985; D. Micu, *ibidem,* nr. 12, 1986; Gh. Bulgăr, în *Contemporanul,* nr. 11, 1986; C. Stănescu, *Jurnal de lectură,* 1988; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 5, 1988; M. Vasile, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1991; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 2, 2000; Gh. Bulgăr, *Stil şi artă literară în proza lui Mihail Diaconescu,* 2001; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 677, 2003. **(I. R.)**

DIACONESCU Romulus, n. 2 oct. 1942, com. Bălăneşti, jud. Gorj. Prozator şi teatrolog. Fiul lui Sevastian Diaconescu, funcţionar, şi al Eleonorei (n. Pătrăşcoiu), ţărancă. Şcoala elementară la Bălăneşti (1949-1956); liceul la Târgu Jiu (1956-1960); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1960-1965). Colab. la *Tribuna, România literară, Luceafărul* etc. Redactor la ziarul *Înainte* (1966-1974) şi la rev. *Ramuri* (1974-1977; redactor-şef adjunct din 1977). Debutează cu cronică teatrală în *Viaţa studenţească* (1963); debut editorial cu vol. de reportaje *Timpul din ziduri* (1976). Încercând formula eseului (*Trebuia să se nască Brâncuşi,* 1982), **D.** se impune ca un avizat comentator de teatru cu vol. *Dramaturgi români contemporani* (1983) şi *Condiţia umană în dramaturgia postbelică* (2001). Romanele sale, proiectate într-un ciclu, restituie tipologia şi atmosfera din redacţia unui ziar de provincie *(Migraţii fără sezon,* 1984; *Neuitatele amurguri,* 1988), ori secvenţe din prima conflagraţie mondială (*De veghe pentru învingători,* I-II, 1987-1989). Exersând în mod constant cronica dramatică, **D.** române credincios naraţiunii de factură clasică. Premiul Uniunii Scriitorilor (1983).

OPERA: *Timpul din ziduri,* reportaje, Craiova, 1976; *Spaţii teatrale,* cronici dramatice, Craiova, 1979; *Trebuia să se nască Brâncuşi,* eseu, Bucureşti, 1982; *Dramaturgi români contemporani,* Craiova, 1983; *Migraţii fără sezon,* roman, Bucureşti, 1984; *De veghe pentru învingători,* I-II, roman, Bucureşti, 1987-1989; *Neuitatele amurgri,* roman, Craiova, 1988; *Cartea „ramurilor”,* Bucureşti, 1997; *O lume a dialogului,* inerviuri, Bucureşti, 1998; *Condiţia umană în literatura postbelică,* Craiova, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* II, 1978; I. Vartic, în *Ramuri,* nr. 3, 1980; M. Ghiţulescu, în *Tribuna,* nr. 10, 1980; C. Cubleşan, *ibidem,* nr. 7, 1984; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 28, 1984; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986; M. Beşteliu, în *Ramuri,* nr. 4, 1985; I. Purcaru, *Carte cu olteni,* 1988; Şt. I. Ghilimescu, în *Astra,* nr. 7, 1989; M. Beşteliu, în *Ramuri,* nr. 2, 1989; M. Moisă, în *Luceafărul,* nr. 32, 1998; Luminiţa Marcu, în *România literară,* nr. 16, 1999;

Roxana Sorescu, *ibidem,* nr. 37, 2002. **(M. Mt.)**

DIACONESCU Traian, n. 14 iul. 1939, satul Boghea, com. Bălceşti, jud. Vâlcea. Traducător. Fiul lui Savu Diaconescu şi al Mariei (n. Preoteasa), agricultori. Şcoala primară în satul natal (1946-1950); studii gimnaziale la Liceul „Ion Neculce" din Bucureşti (1950-1953), apoi liceul teoretic din Balş (1954-1957); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia lb. clasice (1958-1963). Preparator (1963-1965), asistent (1965-1970), lector (1970-1990), conferenţiar (1990-1992) şi prof. (din 1992) la Facultatea de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Ia; i, Catedra de lb. clasice şi romanice (şef de Catedră între 1990 şi 2000). Din 1980, preşedinte al Soc. de Studii Clasice din România, Filiala Iaşi. Dr. în filologie cu teza *Metaforă şi univers saturnalic în comedia lui Plautus* (1974). Burse de studii în Italia (1972; 2002), Germania (1985), Austria (1985), Grecia (1992; 1995; 2000), Spania (1994; 1998). Colab. la *Analele Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, Studii clasice, Iaşul literar, Convorbiri literare, Cronica, Luceafărul, Steaua, Dacoromania* etc. A colaborat la vol. *Antichitatea şi moştenirea ei spirituală,* I-II (1980-1990), *Istoria literaturii latine,* IV (1986) şi Horatius, *Opera omnia,* I-II (1980). Debutează în *Iaşul literar* (1965). Debut editorial cu trad. vol. *Fabule* de Esop (1972). Premiul „Francesco Petrarca", Avignon (1979); Premiul Acad. Române (1984). Ed. şi pref. la scrieri din M. Eminescu, T. Simenschy, Homer, Platon, Epictet şi Apuleius.

OPERA: *Metaforă şi univers saturnalic în comedia lui Plautus,* teză de doctorat, Iaşi, 1974. Traduceri: Esop, *Fabule,* trad. din lb. elenă, studiu introductiv şi note, Bucureşti, 1972; Seneca, *Tragedii,* I-II, trad. din lb. latină, studiu introductiv, note şi comentarii, Bucureşti, 1979-1984; I. Sommer, C. Schesaeus, *Scrieri alese. Poezie latină din epoca Renaşterii pe teritoriul României,* ed. bilingvă, trad., studiu introductiv, note şi comentarii, Iaşi, 1988; N. Milescu (Spătarul), *Enchiridion,* ed. bilingvă, trad., studiu introductiv, note şi comentarii, Iaşi, 1997; A. M. Graziani, I. Sommer, *Viaţa lui Despot Vodă. Proză latină din epoca Renaşterii despre români,* ed. bilingvă, Iaşi, 1998; *Poeţi latini postclasici* (sec. III-VI e.n.), antologie bilingvă, trad., studiu introductiv, medalioane, note şi comentarii, Iaşi, 2000; Petru Movilă, *Orthodoxia confessio fidei catholicae et apostolicae ecclesiae orientalis,* ed. bilingvă, trad., studiu introductiv, note şi comentarii, Iaşi, 2001; P. Syrus, *Sententiae/Cugetări,* ed. bilingvă, trad. şi studiu introductiv, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. V. Baran, în *Studii clasice,* X, 1973; idem. în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1980; D. Novăceanu, în *România literară,* nr. 4, 1980; M. Alexianu, în *Ateneu,* nr. 1, 1983; Gh. Bulgăr, în *România literară,* nr. 2, 1983; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1983; C. Simionescu, în *Ateneu,* nr. 5, 1988; G. Ţepelea, *Interpretări şi restituiri,* 1996; G. Bădărău, în *Luceafărul,* nr. 30, 1998; M. Bălan, în *Cronica,* nr. 6, 1998; Gh. Badea, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1999 (interviu); Dorina Tărnăuceanu, *ibidem,* nr. 11, 2003. **(A. S.)**

DIACONU Mircea A., n. 2 oct. 1963, com. Boroaia, jud. Suceava. Critic şi istoric literar. Fiul lui Aurel Diaconu şi al Ilenei (n. Tărăboanţă), agricultori. Studii primare la Orţeşti (1971-1974), generale (1974-1978) la Drăgăneşti, jud. Neamţ; Liceul „Calistrat Hogaş" din Piatra Neamţ (1978-1982); Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Suceava (1982-1986). Dr. în filologie al Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi cu teza *Mişcarea „Iconar" şi literatura română din Bucovina între cele două războaie mondiale* (1998), publicată cu titlul *Mişcarea „Iconar". Literatură şi politică în Bucovina anilor '30* (1999). Prof. la Odorheiul Secuiesc (1986-1990) şi la Liceul „Petru Rareş" din Suceava (1990-1993). Asistent (1993-1995), lector (1995-1998), conferenţiar (1998-2002) şi prof. (din 2002) la Facultatea de Litere a Univ. din Suceava. Colab. la *România literară*,

Contrafort, *Luceafărul*, *Viaţa Românea*scă, *Familia*, *Vatra*, *Contemporanul*, *Steaua*, *Cronica*, *Dacia literară*, *Convorbiri literare* etc. A colaborat la vol. colective *Limbaj şi comunicare* (I-II, 1995-1997), *Constantin Ciopraga. Dosarul unei existenţe* (2000) şi *Evocări Mihail Iordache* (2003). Debutează în *Pagini bucovinene* (1983). Debut editorial cu vol. *Poezia de la „Gândirea”* (1997), urmat de *Mircea Streinul. Viaţa şi opera* (1998), *Instantanee critice din timpul iluziei* (1998), *Feţele poeziei* (1999), *Cezar Baltag* (2000), *Poezia postmodernă* (2002) şi *Ion Creangă* (2002). Ed. din M. Iordache, M. Streinul, I. Vesper, S. Mehedinţi, L. Valea şi Tr. Chelariu. Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1998; 2000); Premiul Soc. Scriitorilor Bucovineni (1998); Premiul Frontiera „Poesis” (1998); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1999); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2001).

OPERA: *Poezia de la „Gândirea”*, Bucureşti, 1997; *Mircea Streinul. Viaţa şi opera*, pref. de C. Ciopraga, Rădăuţi, 1998; *Instantanee critice din timpul iluziei*, eseuri, Iaşi, 1998; *Mişcarea „Iconar”. Literatură şi politică în Bucovina anilor ’30*, Iaşi, 1999; *Feţele poeziei. Fragmente critice*, Iaşi, 1999; *Cezar Baltag*, micromonografie, Braşov, 2000; *Poezia postmodernă*, eseuri, Braşov, 2002; *Ion Creangă. Noncomformism şi gratuitate*, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Bălu, în *Apostrof*, nr. 10, 1997; Fl. Mihăilescu, în *Steaua*, nr. 9-10, 1997; Doina Curticăpeanu, în *Familia*, nr. 3, 1998; D. Micu, în *Caiete critice*, n. 5-8, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 20, 1998; C. Livescu, în *Convorbiri literare*, nr. 11, 1998; I. Bălu, în *Apostrof*, nr. 3, 1999; O. Morar, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1999; Roxana Răcaru, în *România literară*, nr. 16, 2000; D. Mănucă, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 2000; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 545, 2000; E. Iordache, *Cărţile pe masă*, 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia*, nr. 3, 2001; Sanda Cordoş, în *Vatra*, nr. 2-3, 2001; Mihaela Ursa, în *Steaua*, nr. 8-9, 2002; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 16-17, 2003; Irina Petraş, în *Contemporanul*, nr. 4, 2003; M. Iorgulescu, în *22*, nr. 682, 2003. **(A. S.)**

DIACONU Nicolae, n. 12 nov. 1947, satul Tunşi, com Ţicleni, jud. Gorj. Poet şi eseist. Fiul lui Ioan Diaconu, agricultor, şi al Mariei (n. Digă). Şcoala primară în satul natal (1955-1959); şcoala generală la Târgu Cărbuneşti (1959-1961) şi Ţicleni (1961-1962); Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu (1962-1966); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-italiană (1966-1971). Redactor la rev. *Echinox* (1970). Prof. la Iaccea, jud. Tulcea (1971-1972), Târgu Jiu (1986-1987; 1993-1994), Ţicleni (1987-1990) şi Rovinari (1991-1993); documentarist la Casa Corpului Didactic, jud. Gorj (1973-1995); redactor la rev. *Ramuri* (1990-1991) şi *Literatorul* (1993-1995); asistent la Facultatea de Filologie a Univ. din Craiova (1991-1992); inspector-şef la Inspectoratul de Cultură Gorj (1994-1996) şi inspector-consilier la Direcţia pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional Gorj (din 1996). Director-fondator al Editurii Fundaţiei Brâncuşi şi al rev. *Brâncuşi* din Târgu Jiu (1995). Colab. la *Ramuri*, *Luceafărul*, *Tomis*, *Steaua*, *Tribuna*, *Viaţa Românească* etc. Debutează în *Ramuri* (1968). Debut editorial cu vol. de versuri *Călătorie spre ceilalţi* (1976). Publică următoarea culegere lirică abia în 1990 (*Doar o trasncriere*). Eseuri de critică şi istorie literară: *În voia literaturii* (2000). Premiul rev. *Steaua* (1970); Premiul rev. *Ramuri* (1987).

OPERA: *Călătorie spre ceilalţi*, versuri, Craiova, 1976; *Doar o trasncriere*, versuri, Craiova, 1990; *Prima carte albă asupra capodoperei*, antologie, Târgu Jiu, 1996; *A doua carte albă asupra capodoperei*, antologie, Târgu Jiu, 2000; *În voia literaturii*, eseuri, Târgu Jiu, 2000; *Cel de al treilea destin al Casei Brâncuşi*, Târgu Jiu, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, în *Viaţa studenţească*, nr. 33, 1976; Ioana Dinulescu, în *Ramuri*, nr. 10, 1976; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 45, 1976; L. Ulici, în *România literară*, nr. 48, 1976; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 12, 1976; O. Soviany, în *Echinox*, nr. 11-12, 1976; I. Lotreanu, în *Săptămâna*, 25 febr. 1977; I. Purcaru, în *Ramuri*, nr. 4, 1977. **(A. S.)**

DIACONU Virgil, n. 28 nov. 1948, Râmnicu-Sărat, jud. Buzău. Poet. Fiul lui Gheorghe Diaconu şi al Elisabetei (n.?). Studii la Şcoala militară de ofiţeri, Sibiu (1967-1969), apoi la Şcoala Tehnică de proiectanţi auto, Colibaşi (absolvită în 1974). Proiectant la Arpechim Piteşti (1972-1989); între 1997 şi 2002, redactor responsabil al suplimentului literar-artistic *Săgetătorul*, al cotidianului *Argeş*: referent presă-publicaţii la Centrul cultural Piteşti (din 1999); redactor-şef adjunct al rev. *Cafeneaua literară* (din 2003). Colab. la *Vatra*, *Familia*, *Convorbiri literare*, *Luceafărul*, *Calende*, *Echinox*, *Tribuna*, *Flacăra* etc. Editează un singur nr. (1990) din rev. de cultură *Solstiţiu*, împreună cu M. Bârsilă şi A. Sibiceanu. A colaborat la vol. de eseuri dedicate operei lui Eminescu, *Chipurile poetului* (2001). Debutează în rev. *Argeş* (1968). Debut editorial cu vol. de poeme *Departele Epimenides* (1976). Au urmat: *Depărtarea lăuntrică* (1980), *Călătorie spre sine* (1984), *Discurs despre linişte* (1989), *Deasupra tenebrelor* (2001) şi *Opiu* (2002). Premiul rev. *Familia* (2003).

OPERA: *Departele Epimenides*, versuri Bucureşti, 1976; *Depărtarea lăuntrică*, versuri, Bucureşti, 1980; *Călătorie spre sine*, versuri, Bucureşti, 1984; *Discurs despre linişte*, versuri, Bucureşti, 1989; *Deasupra tenebrelor*, versuri, Piteşti, 2001; *Opium*, versuri, Piteşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: S. I. Nicolaescu, în *Argeş*, nr. 2, 1976; L. Ulici, *Prima verba*, II, 1978; Felicia Moşoianu, în *Argeş*, nr. 7, 1985; S. I. Nicolaescu, *ibidem*, nr. 6, 1987; M. Barbu, în *Săgetătorul*, nr. 19; 47, 1997; M. Bârsilă, *ibidem*, nr. 219, 2001; Gh. Mocuţa, în *Arca*, nr. 7-9, 2001; N. Oprea, în *Calende*, nr. 3-5, 2002; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 6, 2002; N. Prelipceanu, în *România liberă*, 25 iul. 2002; R. Vancu, în *Transilvania*, nr. 4, 2002; M. Ţic, în *Ardealul literar şi artistic*, nr. 1, 2003. **(A. S.)**

DIAMANDI Sterie, n. 22 aug. 1897, Aminciu (Meţova), Grecia – m. 11 iun. 1981, Bucureşti. Biograf şi eseist. Fiul lui Vasile Diamandi-Aminceanu, luptător pentru cauza aromânilor, autor al lucrării *Românii din Peninsula Balcanică* (1938). Şcoala primară la Aminciu; liceul, în limba română, la Salonic, Ianina, Bitolia şi Bucureşti. Absolvent *magna cum laude* al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1922). Preşedinte al Soc. Studenţilor Macedoneni. Prof. la Turnu Severin, Roman, Iaşi şi Bucureşti. A colab. la *Almanahul Şcolii Normale „Vasile Lupu”* din Iaşi, *Gândul vremii, Minerva, Vremea şcolii* etc. Debutează cu studiul *Contribuţia aromânilor în literatura neogreacă* în rev. *Peninsula Balcanică* (1923); debut editorial cu vol. *Galeria oamenilor politici* (1935), urmat de *Eroii revoluţiei ruse* (1937), *Galeria dictatorilor* (1938), *Oameni şi aspecte din istoria aromânilor* (1940), *Fiul lui Dumnezeu – Fiul Omului* (I-III, 1942-1943) şi *Arca lui Noe* (f.a.). În colab. cu Şt. Bârsănescu ş.a. a publicat un *Abecedar* (1932).

OPERA: *Abecedar,* în colab. cu Şt. Bârsănescu, Gh. Polcovnicu, I. Berliba şi N. Bălănescu, Craiova, 1932; *Galeria oamenilor politici,* Bucureşti, 1935 (alte ed., 1991; 1998); *Eroii revoluţiei ruse.* Lenin, Trotski, Stalin, Bucureşti, 1937 (ed. II, 1938); *Galeria dictatorilor,* Pilsudski, Atatürk, Mussolini, Salazar, Hitler, Bucureşti, 1938; *Oameni şi aspecte din istoria aromânilor,* Bucureşti, 1940; *Fiul lui Dumnezeu – Fiul Omului,* I-III, Bucureşti, 1942-1943; *Arca lui Noe,* eseuri, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: A. Balotă, în *Convorbiri literare,* nr. 1-3, 1936; C. G., *ibidem,* nr. 1-5, 1938; I. Dăianu, *ibidem,* nr. 6, 1940; D. P., în *Viaţa ilustrată,* nr. 4, 1944. **(S. I.)**

DIANU Romulus (numele la naştere: Dima), n. 22 mart. 1905, Bucureşti – m. 25 aug. 1975, Bucureşti. Prozator, publicist şi traducător. Fiul lui Gheorghe Dima, ceferist, rudă cu compozitorul Gh. Dima, şi al Virgiliei (n. Maiorescu), descendentă din familia lui Petru Maior. Şcoala primară la Murfatlar şi Bârlad; prin grija unchiului său, poetul G. Tutoveanu, urmează secţia clasică a Colegiului „Sf. Sava" din Bucureşti; în 1925 se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Debutează cu publicistică în rev. *Rampa* (1926); debut editorial cu biografia romanţată *Viaţa minunată a lui Anton Pann* (în colab. cu Sergiu Dan, 1929). În obişnuitul stil foiletonist al epocii scrie romanele *Adorata* (1930) şi *Nopţi la Ada-Kaleh* (1931). Intră în diplomaţie, fiind zece ani colaboratorul lui N. Titulescu şi acreditat pe lângă Liga Naţiunilor. În timpul celui de al doilea război mondial duce o susţinută activitate în presa oficială. După 1945 lucrează ca salahor, tăietor de lemne şi vânzător ambulant de cărţi, apoi devine pensionar al Uniunii Scriitorilor. A tradus din F. M. Dostoievski, Bertolt Brecht şi Georges Duhamel.

OPERA: *Viaţa minunată a lui Anton Pann,* în colab. cu S. Dan, Bucureşti, 1929 (ed. II, *Nastratin şi timpul său,* 1934); *Adorata,* roman, Bucureşti, 1930 (ed. II, Craiova, 1984); *Nopţi la Ada-Kaleh,* Bucureşti, 1931 (ed. nouă, 1970; altă ed., 1990); *Târgul de fete.* Simplă călătorie mintală, Bucureşti, 1933; *Trenul de Adjud,* piesă de teatru jucată la teatrul de Stat din Satu Mare, stagiunea 1970-1971; *Trandafiri de octombrie şi alte surâsuri,* Bucureşti, 1971; *Fauna bufonă.* Pseudozoologicon, I-II, Bucureşti, 1972-1975; *Fata de la Suza,* Bucureşti, 1982; *Esthera,* roman, pref. de P. Dugneanu, ed. de C. Popescu, Bucureşti, 1995; *Jurnal intim din timpul detenţiei comuniste,* Piteşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Menţiuni...,* II, III, IV; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I; D. Vrânceanu, *Materia literară şi idelurile ei,* 1976; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* III, 1979; Ioana Lipoveanu-Teodorescu, în *Tribuna,* nr. 11, 1980; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1982; Ileana Corbea – N. Florescu, *Biografii posibile,* III, 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 25, 1996; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 598, 2001; N. Gheran, *ibidem,* nr. 676, 2003. **(I. R.)**

DIANU Viorel, n. 16 iun. 1944, satul Bârsoiu, com. Stoileşti, jud. Vâlcea. Prozator. Fiul lui Alexandru Dianu şi al Ioanei (n. Căruţaşu). Şcoala elementară în satul natal (1951-1958); Liceul „Alexandru Lahovary" din Râmnicu Vâlcea (1958-1962); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1962-1968). Prof. în com. Nicolae Titulescu, jud. Olt (1968-1972), apoi la Colegiul Naţional „Radu Greceanu" din Slatina (1972-2002). Colab. la *Viaţa Românească, România liberă, Luceafărul, Contrapunct, Literatorul, Ramuri* etc. Debutează în ziarul *Secera şi ciocanul* din Piteşti (1960). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Revelaţie în do minor* (1979).

OPERA: *Revelaţie în do minor*, proză scurtă, Craiova, 1979; *Apoteoza meşterului,* proză scurtă, Bucureşti, 1984; *Suplinitorul,* roman, Bucureşti, 1986; *Crucea perpetuă,* roman, Bucureşti, 1995; *Înălţarea,* roman, Bucureşti, 1996; *Iubiri alese,* proză scurtă, Bucureşti, 1998 (ed. II, 2001); *Ochiul Demiurgului,* proză scurtă, Bucureşti, 1999; *Şapte care mai de care,* proză scurtă, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 42, 1979; I. Lascu, în *Ramuri,* nr. 5, 1987; C. Dumitrache, în *Luceafărul,* nr. 32, 1989; D.-S. Boerescu, *ibidem,* nr. 44, 1995; I. Stanomir, în *Luceafărul,* nr. 27, 1997; S. Bărbulescu, *ibidem,* nr. 17, 1999; H. Gârbea, *ibidem,* nr. 11, 2000. **(A. S.)**

DIMA Alexandru, n. 17 oct. 1905, Turnu Severin – m. 19 mart. 1979, Bucureşti. Estetician şi istoric literar. Fiul lui Al. Dima, muncitor CFR, şi al Terezei (n. ?). Liceul „Traian” din oraşul natal (1917-1925), unde debutează publicistic la rev. *Datina* (redactor, 1922-1934). Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, absolvită în 1929. Prof. în învăţământul secundar la Râmnicu-Vâlcea (1929) şi Sibiu (1931-1936). Conduce gruparea intelectuală sibiană „Thesis” (1932-1939), „înfăptuită din nevoia de a da sumbrei vieţi provinciale îndemnuri de mai înalte preocupări [...] şi în cadrul generalei acţiuni de înviorare a creaţiei culturale ardelene”. Gruparea şi-a făcut simţită prezenţa prin şedinţe intime, conferinţe ale membrilor ei, expoziţii de carte, prin seria de publicaţii (studii, buletine), în care **D**. a tipărit textul unei conferinţe despre Al. Odobescu (1935) şi un studiu despre George Coşbuc (1938). A lansat ideea localismului creator în rev. *Blajul* (1935). Studii de specializare la Berlin, München, Viena (1936-1939). Dr. în litere şi filosofie cu teza *Conceptul de artă populară*; vol. apărut în 1939, primeşte premiul Acad. Inspector şcolar la Sibiu (1938-1944). Carieră universitară la Iaşi (1945-1966), apoi la Bucureşti. Este succesorul lui G. Călinescu la conducerea Institutului de Teorie şi Istorie Literară al Acad. (1966-1973), perioadă în care conduce şi *Revista de istorie şi teorie literară*. Membru corespondent al Acad. din 1963. A coordonat colective ştiinţifice în elaborarea unor sinteze de interes naţional: *Istoria literaturii române,* II (1968), *Istoria şi teoria comparatismului în România* (1972, în colab. cu O. Papadima), *Dicţionar cronologic. Literatura română* (1979, împreună cu I. C. Chiţimia). A fost membru în Comitetul internaţional de redactare a *Istoriei comparate a literaturilor în limbi europene*. Începând cu studii de estetică: *Aspecte şi atitudini ideologice* (1933), *Motive hegeliene în scrisul eminescian* (1934), *Gândirea românească în estetică* (1943), *Domeniul esteticii* (1947) ş.a., **D**. s-a consacrat apoi comparatisticii (istorie, teorie şi aplicaţii): *Studii de istorie a teoriei literare româneşti* (1962), *Conceptul de literatură universală şi comparată* (1967), *Principii de literatură comparată* (1969), *Viziunea cosmică în poezia românească* (1982) ş.a.

OPERA: *Tradiţionalismul lui Mihail Eminescu*, Turnu Severin, 1929; *Aspecte şi atitudini ideologice*, Turnu Severin, 1933; *Motive hegeliene în scrisul eminescian*, Sibiu, 1934; *Al. Odobescu* (Privire sintetică asupra operei şi personalităţii), Sibiu, 1935; *Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană,* Bucureşti, 1936; *Fenomenul românesc sub noi priviri critice*, Craiova, 1938; *Cei mai rodnici ani ai vieţii lui George Coşbuc*, Sibiu, 1938; *Conceptul de artă populară*, Bucureşti, 1939; *Sibiu*, Bucureşti, 1940; *Afinităţi elective: Titu Maiorescu şi Goethe*, Bucureşti, 1940; *Gândirea românească în estetică*, Sibiu, 1943 (ed., pref., note şi referinţe de M. Muthu, Cluj-Napoca, 2003); *Probleme estetice*, Sibiu, 1943; *Drăguş, un sat din Ţara Oltului (Făgăraş)*, Bucureşti, 1945; *Domeniul criticii*, Bucureşti, 1947; *Concepţia despre artă şi literatură a lui G. Ibrăileanu,* Bucureşti, 1955; *Alecu Russo*, Bucureşti, 1957; *Studii de istorie a teoriei literare româneşti*, Bucureşti, 1962; *Conceptul de literatură universală şi comparată,* Bucureşti, 1967; *Principii de literatură comparată*, Bucureşti, 1969 (ed. II, 1972); *Arta populară şi relaţiile ei*, Bucureşti, 1971; *Aspecte naţionale ale curentelor internaţionale: studii sintetice*, Bucureşti, 1973; *Dezbateri critice*, Bucureşti, 1977; *Viziunea cosmică în poezia românească*, Iaşi, 1982; *Domeniul esteticii.* Privire sintetică introductivă, ed. îngrijită, studiu introductiv, tabel cronologic şi indice de nume de P. Ursache, Iaşi, 1998. Traduceri: *Epopeea lui Ghilgameş*, trad. de ~, Bucureşti, 1966; Paul van Tieghem, *Literatura comparată,* trad. de ~, Bucureşti, 1966; D. H. Lawrence, *Femei îndrăgostite,* trad. de ~, Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1969; Al. Piru, *Panorama...*; S. Bărbulescu, *Comentarii critice*, 1969; N. Balotă, *Labirint*, 1970; M. Bucur, *Istoriografia...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, III; Lenuţa Drăgan, *Al. Dima. Bibliografie*, 1976; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, 1979; V. Crăciun, în *Contemporanul*, nr. 17, 1985; T. Raveica, în *Cronica*, nr. 44, 1985; M. Drăgan, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza”*, III, Literatură, 1985; Antoaneta

Macovei, *ibidem*, 1986; P. Constantinescu, *O catedră Eminescu*, 1987; I. Zamfirescu, *Oameni pe care i-am cunoscut*, 1987; C. Ciopraga, în *Dacia literară,* nr. 49, 2003. **(I. S.)**

DIMA Nicholas (prenumele la naştere: Nicolae), n. 22 iul. 1936, com. Curcani, jud. Ilfov. Eseist. Fiul lui Ştefan Dima, tâmplar şi sculptor, restaurator de mobilă clasică, şi al Elenei (n. Zaman). Urmează Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti (1950-1954); studii întrerupte la Institutul Politehnic din capitală (1954-1956). Licenţiat al Facultăţii de Geografie-Geologie a Univ. din acelaşi oraş (1962-1967). Provine dintr-o familie care a respins fără ezitare comunismul. Fratele său petrece în detenţie zece ani din cei douăzeci la care fusese condamnat în 1954. El însuşi este exmatriculat politic din Facultate, în 1956. Încercarea eşuată de a părăsi ţara se soldează cu doi ani de închisoare la Timişoara, Aiud şi Gherla. Între 1967 şi 1968 este meteorolog la aeroportul Băneasa. În 1969 se stabileşte în Statele Unite. Obţine, în acelaşi an, diploma de Master of Arts la State University of New York din Albany şi titlul de dr. la Columbia University din New York (1975) cu teza *Consecinţele etnice ale politicii demografice a Uniunii Sovietice*. Prof. la William Patterson College din New Jersey (1973-1975) şi la John F. Kennedy Special Warfare Center and School de la Fort Bragg, North Carolina, Şcoala de comando a armatei terestre americane (1985-1988). Redactor la Postul de radio „Vocea Americii" (1975-1985; 1989-1999). Colaborează cu art., studii şi comentarii politice pe tema disputelor teritoriale în Europa de Sud-Est, efectele migraţiei etnice în fosta Uniune Sovietică, istoria Basarabiei şi Bucovinei, criza regimului comunist din România, diaspora română în Sud-Estul Europei şi noile obiective geopolitice ale Rusiei la *Buletinul Bibliotecii Române* din Freiburg, *Journal of Geography, Geographical Bulletin of India, Nationalities Papers, The Journal of Social, Political and Economic Studies, Eastern European Quarterly, Military Intelligence, Calendarul naţional ilustrat al românilor americani* (publicat de ziarul *America*), *The Mankind Quarterly, Stindardul* (München, Germania), *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), *Lumea liberă românească* (New York), *Micromagazin* (New York) etc. Debutează în *Stindardul*, München (1969) cu art. *Refugiaţii români din lagărul Traiskirchen* (semnat Nicolae Dunăreanu). Debut editorial cu antologia *Poeme din închisori* (1970; în colab. cu Vasile Posteucă şi Nicolae Novac). Alte vol.: *Amintiri din închisoare* (1974), *Bessarabia and Bucovina*. The Soviet-Romanian Territorial Dispute (1982; ed. revăzută, 1991; versiune românească, 1998), *The Soviet Union and Eastern Europe*. Selected Readings (1987), *Breaching Barriers of Cross-Cultural Communication* (1988; ed. II, 1990), *Journey to Freedom* (1990). A colaborat la vol. colective *The Soviet-West: Interplay Between Nationality and Social Organizations* (edited by Ralph C. Clenn, New York, 1975) şi *The Tragic Plight of a Border Area: Bassarabia and Bucovina* (edited by Maria Manoliu-Manea, California, 1983). În 1988 i se acordă Commanders Award for Public Service (distincţie pentru servicii deosebite aduse armatei americane ca prof.). A mai semnat Nicu Dima şi Nicolae Dunăreanu.

OPERA: *Poeme din închisori*, antologie, cu o pref. de Vasile Posteucă şi Nicolae Novac şi un cuvânt înainte (*În ţară, închisoarea cântă*) de ~, Madrid, 1970; *Amintiri din închisoare*, Hamilton, Ontario, Canada, 1974; *Bessarabia and Bucovina. The Soviet-Romanian Territorial Dispute*, New York, 1982 (ed. II, adusă la zi: *From Moldavia to Moldova. The Soviet-Romanian Territorial Dispute*, New York, 1991; versiunea românească a ultimei ed. completată cu două capitole noi: *Basarabia şi Bucovina în jocul geopolitic al Rusiei*, trad. de Corneliu Nicolescu, cuvânt înainte de Vasile Puşcaş, Chişinău, 1998); *The Soviet Union and Eastern Europe.* Selected Readings, Fort Bragg, North Carolina, 1987; *Românii din America,* în *Calendarul „America"* (Statele Unite), 1984; *Breaching Barriers of Cross-Cultural Communication*, Fort Bragg, North Carolina, 1988 (ediţia II: *Cross-Cultural Communication,* Washington, DC, 1990); *Journey to Freedom*, Washington, DC, 1990.

REFERINŢE CRITICE: Alexandru Nemoianu, în *Information Bulletin* (Jackson, Michigan, Statele Unite), nr. 3, 1991; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

DIMA Simion, n. 14 nov. 1930, satul Cumlăuş, com. Sântana, jud. Arad. Prozator. Fiul lui Ioan Dima, şef de tren şi al Mariei (n. Roman). Studii primare la Gurahonţ şi Vinga (1937-1941), liceale la Arad (1941-1949); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1949-1953). Redactor la *Contemporanul* (1953-1955), apoi, transferat la Timişoara, şeful secţiei de cultură al ziarului *Drapelul Roşu* (1955-1972; la acelaşi ziar, publicist comentator, din 1980); din 1972, director al Editurii Facla; publicist comentator la cotidianul *Renaşterea bănăţeană* (1990-1991). Colab. la *Scrisul bănăţean*, *Orizont*, *Luceafărul*, *România literară*, *Adevărul literar şi artistic* etc. Debutează în *Contemporanul* (1955). Debut editorial cu nuvele şi schiţe (*Urmele duc la Nera*, 1975). Publică vol. de proză scurtă (*Amintiri de astă-vară*, 1980; *Ecoul munţilor*, 1988), eseuri (*Puntea însorită*, 1981) şi romanul *Mielul negru* (1975). Autor (în colab.) al piesei pentru teatrul de păpuşi *Tică şi Nică în excursie*, pusă în scenă la Teatrul de Păpuşi din Timişoara (1961). Ed. din Camil Petrescu şi V. Vlad-Delamarina.

OPERA: *Urmele duc la Nera*, proză scurtă, Bucureşti, 1975; *Mielul negru*, roman, Cluj-Napoca, 1975; *Amintiri de astă-vară*, proză scurtă, Bucureşti 1980; *Puntea însorită*, eseuri, rememorări, Bucureşti, 1981; *Ecoul munţilor*, proză scurtă, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Al. Ruja, în *Orizont*, nr. 37, 1975; L. Alexiu, *ibidem*, nr. 23, 1976; S. Titel, în *România literară*, nr. 19, 1976; V. Rusu, în *Ramuri*, nr. 2, 1977; L. Petrescu, în *Steaua*, nov.-dec. 1978; M. Odangiu, în *Orizont*, nr. 47, 1979; C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere*, 1980; Carmen Odangiu, în *Orizont*, nr. 16, 1982; Fl. Bănescu, în *Familia*, nr. 1, 1982; A. D. Rachieru, în *Orizont*, nr. 7, 1998. **(A. S.)**

DIMA Simona-Grazia, n. 7 oct. 1958, Timişoara. Poetă. Fiica lui Simion Dima şi a Valentinei (n. Cocişiu), scriitori. Şcoala generală (1965-1969) şi Liceul de Arte Plastice din Timişoara (1969-1973); Colegiul Naţional „Constantin Diaconovici Loga” din acelaşi oraş (absolvit în 1978); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara, secţia engleză-română (1978-1982). Prof. în com. Variaş, jud. Timiş (1982-1983); traducător la Electromotor Timişoara (1983-1984); bibliotecară la Bibl. judeţeană Timiş (1984-1990); traducător la Institututl de Studii şi Proiectări Energetice, Bucureşti, filiala Timişoara (1990-2000; din 2000, la acelaşi Insitut, în Bucureşti); redactor la *Contemporanul* (2001-2002); din 2003, muzeograf la Muzeul Literaturii Române. Colab. la *Arca*, *Ateneu*, *Amfiteatru*, *Apostrof*, *Adevărul literar şi artistic*, *Contemporanul*, *Convorbiri literare*, *Cronica*, *Contrafort*, *Luceafărul*, *Orizont*, *Poesis*, *România literară*, *Vatra* etc. Prezentă în antologiile *Casa Faunului* (1995), *Zona. Prozatori şi poeţi timişoreni din anii ’80 şi ’90* (1997), *Gefährliche Serpentinen* (1998) şi *O antologie a poetelor din România* (2000). Debutează în *Almanahul literar* editat de Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1978). Debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Albatros (1983). A publicat vol. de versuri: *Educaţie liniştită* (1985), *Dimineţile gândului* (1989), *Scara lui Iacob* (1995), *Noaptea romană* (1997), *Focul matematic* (1997), *Confesor de tigri* (1998), *Ultimul etrusc* (2002), *Călătorii apocrife* (2002) şi *Dreptul rănii de a rămâne deschisă* (2003). A tradus din A. Osborne. Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor pentru vol. *Confesor de tigri* (1998).

OPERA: *Caietul debutanţilor*, vol. colectiv, Bucureşti, 1983; *Ecuaţie liniştită*, versuri, Bucureşti, 1985; *Dimineţile gândului*, versuri, Timişoara, 1989; *Scara lui Iacob*, versuri, Timişoara, 1995; *Noaptea romană*, versuri, Târgu Mureş, 1997; *Focul matematic*, versuri, Bucureşti 1997; *Confesor de tigri*, versuri, Botşani, 1998; *Ultimul etrusc*, versuri, Timişoara, 2002; *Călătorii apocrife*, versuri, Pieşti, 2002; *Dreptul rănii de a*

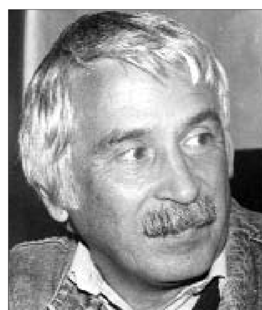
rămâne deschisă, versuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: A. Osborne, *Ramana Maharshi sau Calea cunoaşterii supreme*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Popovici, în *Orizont*, nr. 10, 1986; I. Holban, în *Convorbiri literare*, nr. 11, 1986; M. Mincu, în *România literară*, nr. 2, 1987; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 5, 1990; A. Popescu, în *Steaua*, nr. 7-8, 1995; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 10-12, 1995; V. Mureşan, în *Poesis*, nr. 10, 1997; Şt. Borbély, *ibidem*; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 2, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 25, 1998; I. Boldea, în *Luceafărul*, nr. 32, 1998; idem, în *Vatra*, nr. 7, 1999; Al. Lungu, în *Argo*, nr. 20, 1999; A. D. Rachieru, în *Contemporanul*, nr. 17, 2000; H. Zalis, în *Poesis*, nr. 5-6, 2003; R. Voinescu, în *Viaţa Românească*, nr. 6-7, 2003. **(A. S.)**

DIMA Valentina (numele la naştere: Cocişiu), n. 28 aug. 1932, Geaoagiu, jud. Hunedoara. Prozatoare. Fiica lui Ioan Cocişiu şi a Emiliei (n. Comloşan), funcţionari. Şcoala primară (1939-1943), studiile gimnaziale şi liceale (1939-1948) la Sânnicolaul Mare; Liceul sanitar din Timişoara (1948-1951); licenţiată a Facultăţii de Ziaristică a Univ. din Bucureşti (1951-1955). Redactor la ziarul *Drapelul roşu* (1955-1957; 1962-1972) şi la Studioul regional de radio din Timişoara (1957-1962); redactor la rev. *Orizont* (1972-1980; în 1980 se pensionează). Colab. la *Scrisul bănăţean*, *Tribuna*, *Familia*, *Transilvania*, *Cronica* etc. Prezentă în antologia *Crinul. Cofetărie pentru doamne. Prozatoare timişorene contemporane* (1997). Debutează în ziarul *Luptătorul bănăţean* (1952). A scris, în colab. cu S. Dima, piesa pentru teatrul de păpuşi *Tică şi Nică în excursie*, jucată pe scena Teatrului de Păpuşi din Tmişoara (1961). Debut editorial cu vol. de reportaje *Anotimp de aur* (1972). A publicat proză scurtă (*Stânca tarpeiană*, 1975; *În căutarea Penelopei*, 1978), versuri pentru copii (*Casa florilor*, 1976) şi romanul *Darul de nuntă* (1986). A tradus, în colab., din A. Müller-Guttenbrunn (*Micul şvab*, 1978). Între anii 1955 şi 1970 a semnat ca publicistă şi Valentina Cocişiu, Val. Cocişiu şi Valentina Cocişiu-Dima.

OPERA: *Anotimp de aur*, reportaje, pref de A. Dumbrăveanu, Timişoara, 1972; *Stânca tarpeiană*, proză scurtă, Bucureşti, 1975; *Casa Florilor*, versuri pentru copii, Timişoara, 1976; *În căutarea Penelopei*, proză scurtă, Bucureşti, 1978; *Darul de nuntă*, roman, Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: M. Pop Corniş, în *Orizont*, nr. 11, 1973; S. Titel, în *România literară*, nr. 26, 1975; Al. Ruja, în *Famlia*, nr. 9, 1975; Mira Preda, în *Transilvania*, nr. 8, 1977; D. Ciachir, în *Săptămâna*, nr. 415, 1978; Ş. Cioculescu, în *Flacăra*, nr. 43, 1979; Grete Tartler, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1979; M. Odangiu, în *Orizont*, nr. 38, 1986; E. Dorcescu, în *Convorbiri literare*, nr. 10, 1987; Olimpia Berca, în *Orizont*, nr. 31, 1989; Al. Ruja, *Parte din întreg*, 1994. **(A. S.)**

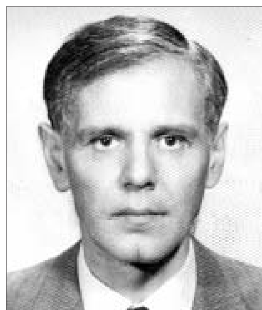

DIMISIANU Gabriel (numele la naştere: Anghel-Gabriel Dimisiano), n. 25 ian. 1936, Brăila. Critic literar. Fiul lui Iancu Dimisiano, librar, şi al Marioarei (n. Burtan). Şcoala primară nr. 4 din Brăila (1941-1946); Liceul „N. Bălcescu” din acelaşi oraş (1946-1953). După absolvirea Facultăţii de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Bucureşti (1958), lucrează ca redactor la *Gazeta literară* (1958-1964; 1965-1967; din 1968, redactor-şef adjunct), *Scânteia* (1964-1965), *Amfiteatru* (1967-1968, redactor-şef adjunct), *România literară* (redactor, 1984-1989; redactor-şef, 1990-1993; director adjunct din 1993). Debutează în *Gazeta literară*. Colaborează la *Contemporanul, Luceafărul, Flacăra, Convorbiri literare, Ramuri, Steaua, România liberă,* cu cronici, recenzii şi art. de atitudine critică, o parte dintre ele constituind materia vol. de debut, *Schiţe de critică* (1966), şi a altor cărţi (*Prozatori de azi*, 1970; *Valori actuale*, 1974; *Nouă prozatori*, 1977; *Opinii literare*, 1978; *Lecturi libere*, 1983; *Subiecte*, 1987; *Repere,* 1990; *Lumea criticului,*

2000), ce închid în ele activitatea unui observator atent al actualităţii literare, înclinat mai cu seamă spre analiza prozei româneşti contemporane. Autor al unui eseu monografic (*Introducere în opera lui Constantin Negruzzi,* 1984) şi al unui vol. de *Amintiri şi portrete literare* (2003). A prefaţat vol. din opera lui G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Ion Ghica, Titu Maiorescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, I. A. Bassarabescu, G. Brăescu, Camil Petrescu, Mircea Eliade, Geo Bogza, Majtényi Erik. Premiul Uniunii Scriitorilor pe 1977 (pentru vol. *Nouă prozatori*) şi pe 1983 (pentru vol. *Lecturi libere*); Premiul Filialei din Bucureşti a Uniunii Scriitorilor pe 2000.

OPERA: *Schiţe de critică*, Bucureşti, 1966; *Prozatori de azi*, Bucureşti, 1970; *Valori actuale*, Bucureşti, 1974; *Nouă prozatori*, Bucureşti, 1977; *Opinii literare*, Bucureşti, 1978; *Lecturi libere*, Bucureşti, 1983; *Introducere în opera lui Constantin Negruzzi*, Bucureşti, 1984; *Subiecte*, Bucureşti, 1987; *Repere*: *Pompiliu Constantinescu, Ş. Cioculescu, Perpessicius, Vl. Streinu,* Bucureşti, 1990; *Clasici români din secolele XIX şi XX,* Bucureşti, 1996; *Lumea criticului,* Bucureşti, 2000; *Amintiri şi portrete literare,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Foarţă, în *Orizont*, nr. 7, 1966; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 19, 1966; P. Georgescu, *Printre cărţi*, 1973; Gh. Grigurcu, *Idei şi forme critice*, 1973; L. Raicu, *Structuri literare,* 1973; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; E. Simion, *Scriitori...*, I; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1980; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 12, 1984; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 45, 1984; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1984; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 7, 1985; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 2, 1985; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 12, 1985; S. Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane*, 1987; Al. Săndulescu, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1997; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 12, 1997; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1997; C. Ţîrlea, în *Contemporanul,* nr. 12, 1999; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 2000; N. Motoc, în *Tomis,* nr. 12, 2000; D. Cristea-Enache, în *Concert de deschidere,* 2001; N. Manolescu, *Literatura română postbelică (Lista lui Manolescu),* 2001; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 576; 589; 591, 2001; C. Ţîrlea, în *Contemporanul,* nr. 31-35, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 685, 2003. **(M. P.)**

DIMITRIU Daniel, n. 17 iul. 1945, Simeria. Critic literar. Fiul lui Cristea Dimitriu, tehnician, şi al Mariei (n. Zaharuc). Licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia română-franceză, a Univ. din Iaşi (1968). Redactor la rev. *Convorbiri literare* din Iaşi. Debutează editorial cu vol. *Ares şi Eros* (1978). Colab. cu art. de critică literară, eseuri, cronici, recenzii la *Convorbiri literare, România literară, Luceafărul, Cronica, Ateneu, Argeş, Tribuna* etc. Vol. *Singurătatea lecturii* (1980), *Bacovia* (1981), *Introducere în opera lui Ion Minulescu* (1984), *Grădinile suspendate* (1988), *Nichita Stănescu* (1997), *Bacovia după Bacovia* (1998) şi activitatea sa de cronicar îl impun printre cei mai serioşi critici ai momentului actual. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1978); Premiul C.C. al U.T.C. (1981).

OPERA: *Ares şi Eros,* Iaşi, 1978; *Singurătatea lecturii,* Bucureşti, 1980; *Bacovia,* Iaşi, 1981; *Introducere în opera lui Ion Minulescu,* Bucureşti, 1984; *Grădinile suspendate.* Poezia lui Alexandru Macedonski, Iaşi, 1988; *Nichita Stănescu. Geneza poemului,* Iaşi, 1997; *Bacovia după Bacovia,* Iaşi, 1998.

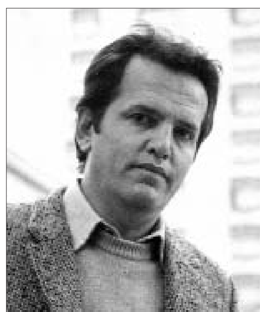
REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii,* II, 1979; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 48, 1981; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1981; M. D. Gheorghiu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1982; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; Tania Radu, în *Flacăra,* nr. 30, 1984; Al. Piru, *ibidem,* nr. 44, 1984; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1984; I. Holban, în *România literară,* nr. 5, 1985; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 11, 1985; Al. Piru, *Critici...*; D. Micu, în *Literatorul,* nr. 37-38, 1997; V. Spiridon, în

Ateneu, nr. 9, 1997; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 388, 1997; Maria-Ana Tupan, în *Luceafărul,* nr. 19, 1998; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 16, 1998; I. Pop, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1998; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1999. **(I. C.)**

DIMITRIU Paul, n. 21 mai 1920, Bucureşti. Eseist şi memorialist. Fiul lui Iorgu Dimitriu, economist, şi al Mariei (n. Bogdan). Şcoala primară la „Sf. Iosif" (1927-1931), liceul la Colegiul Naţional „Sf. Sava" din Bucureşti (1931-1939); studii universitare la Facultatea de Filosofie şi Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1939-1943), continuate la Albert-Ludwigs Universität din Freiburg, Germania (1968-1969) şi la Institut Européen des Hautes Études Internationales, Université de Nice, Franţa (1970-1971). Redactor la cotidianele *Viitorul* şi *Liberalul* (1944-1947); bibliograf şef-serviciu la Bibl. Acad. Române (1955-1958); bibliotecar la Institutul de Inframicrobiologie (1965-1967); documentarist la Institutul de Cercetări Juridice (1968-1969); lector universitar la Laboratorul de cercetări prospective al Univ. din Bucureşti (1970-1976). În 1977 se stabileşte în Franţa. Prof. univ. la Institutul European de Înalte Studii Intenaţionale al Univ. din Nisa (1977-1982). Între 1968 şi 1985 a susţinut cursuri, seminarii şi conferinţe la Univ. din Germania, Norvegia şi Belgia. Bursă a guvernului norvegian la International Peace Research Institute din Oslo (1969). Dr. în drept al Univ. din Bucureşti cu teza *Fundametele unei teorii a nulităţilor în dreptul penal* (1948). A colaborat la *Gândul nostru*, *Viaţa nouă*, *Contemporanul*, *Lumea*, *Contrapunct*, *Dilema*, *Tribuna* şi la publicaţii din Norvegia, Canada, Franţa şi Statele Unite. Colaborator la vol. colective *Les idéologies dans le monde actuel* (1971), *Europe 1980. L'avenir des relations intra-européennes* (1972), *Arta viitorului* (1979) şi *Global Civilisation in a Multicultural World* (1997). Ca fost membru al Partidului Liberal şi redactor al ziarelor *Viitorul* şi *Liberalul* a fost condamnat şi deţinut trei ani în lagărul Ghencea (1952-1955); condamnat politic la 16 ani de temniţă grea pentru „acţiuni împotriva regimului" (deţinut, între 1958 şi 1963, la Văcăreşti, Târgu Ocna, Galaţi şi Botoşani). Debutează în *Revista literară* a Colegiului Naţional „Sf. Sava" (1936). Debut editorial cu o lucrare de specialitate: *Puncte de vedere în dreptul public* (1942). A publicat vol. de eseuri (*Spre o nouă tehnică a libertăţii*, 1945; *Cercetările irenologice şi metodologia lor*, 1969; *Paradoxele politice*, 1994; *Contraargument*, 2001; *Povestiri din pragul noului mileniu*, 2001; *Şocul civilizaţilor sub zodia totalitară*, 2002) şi memorialistică (*Exerciţii de memorie*, I-II, 1992-1993). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1993).

OPERA: *Puncte de vedere în dreptul public*, eseuri, Craiova, 1942; *Spre o nouă tehnică a libertăţii*, eseuri, Bucureşti, 1945; *Cercetările irenologice şi metodologia lor*, Bucureşti, 1969; *Le contrôle de la constitutionalité dans des traîtés internationaux*, Nice, 1974; *Commentaires sur le crepuscule d'une civilisation*, München, 1987; *Exerciţii de memorie*, I-II, memorialistică, Bucureşti, 1992-1993; *Paradoxele politice*, eseuri, Cluj-Napoca, 1994; *Contraargument*, eseu, Bucureşti, 2001; *Povestiri din pragul noului mileniu*, eseuri, Bucureşti, 2001; *Şocul civilizaţiilor sub zodia totalitară*, eseu, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, 1991; Al. George, în *România literară*, nr. 11, 1992; Z. Ornea, *ibidem*, nr. 27, 1992; D. Mihail, în *Meridian*, 13 dec. 1993 (interviu); C. Naum (G. Bălăiţă), în *ARC*, nr. 1-2, 1994; Gabriela Dolgu, în *Caiete critice*, nr. 1-2, 1996; M. Oprea, în *România literară*, nr. 44, 2002 (interviu); Virginia Şerbănescu, în *Dorul* (Danemarca), nr. 160, 2003. **(A. S.)**

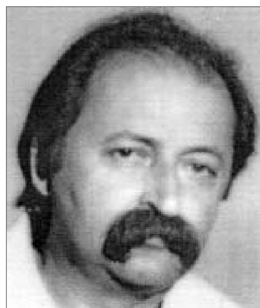

DIMITRIU Ştefan, n. 21 mai 1938, com. Ibăneşti (azi Alexandru Vlahuţă), jud. Vaslui. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Ştefan Dimitriu şi al Atenei (n. Coatu), învăţători. Şcoala elementară în satul natal (1944-1952); Liceul „I. L. Caragiale" din Ploieşti (1953-1955); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română din Bucureşti

(1962-1967). Muncitor la Brăila (1952), topograf la Intreprinderea de construcţii rafinării, Teleajen (1953-1955), muncitor la Trustul Regional de construcţii, Ploieşti (1955), apoi la Centrul de Librării şi difuzare a cărţii din acelaşi oraş (1955-1965); redactor la ziarul *Flamura Prahovei* (1956-1958); metodist la Bibl. Regională Ploieşti (1961-1962); între 1967 şi 2003, angajat al (Radio) Televiziunii Române (reporter, redactor, redactor-şef şi şef de departament). Colab. la *Luceafărul, Tribuna, Viaţa Românească, Contemporanul, Viaţa studenţească* etc. Membru fondator al Editurii Românul (1990-1993). Debutează cu poezie în *Flamura Prahovei* (1957). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Drumuri ca-n palmă* (1971). Autor de scenarii radiofonice şi scurt metraje artistice (*Zăpadă fierbinte,* 1999; *Exerciţii de libertate,* 2000; *Lövendal – baronul picturii româneşti,* 2002; *În căutarea lui Bacovia,* 2002; *Nichita Stănescu sau feţele diamantului,* 2003 etc.).

OPERA: *Drumuri ca-n palmă,* proză scurtă, Bucureşti, 1971; *Trapez,* roman, Bucureşti, 1972; *Ţara lui Skanderberg,* jurnal de călătorie, Bucureşti, 1973; *Dealuri la Prut,* evocări, Bucureşti, 1977; *Tinereţea lui Bogdan Irava,* roman, Bucureşti, 1987; *Turnul nebunilor,* roman, Bucureşti, 1993; *Steaua păgubaşilor,* teatru, pref. de R. Munteanu, Bucureşti, 2003. Traduceri: Maitreyi Devi, *Dragostea nu moare,* în colab. cu T. Handoca, Bucureşti, 1993; Fr. Wittel, *Freud. Viaţa, omul, opera,* Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: D. Flămând, în *Scânteia tineretului,* nr. 6935, 1971; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 48, 1972; Val Condurache, în *Cronica,* nr. 49, 1972; Tania Radu, în *Flacăra,* nr. 48, 1987; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 12, 1988; Roxana Sorescu, în *România literară,* nr. 1544, 1995; R. Munteanu, în *Azi,* nr. 858, 1995; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 43, 2003. **(A. S.)**

DIMOV Leonid, n. 11 ian. 1926, Ismail – m. 5 dec. 1987, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Naum Mordcovici şi al Nadejdei (n. Dimov). De la vârsta de trei ani, s-a stabilit, împreună cu bunicii, la Bucureşti. Studii la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti (bacalaureat în 1944). A urmat, fără să-şi încheie studiile, cursuri la Facultăţile de Litere şi Filosofie, Institutul de Teologie şi Facultăţile de Drept şi Biologie din Bucureşti. Înscris în Partidul Comunist Român în 1944, a fost exclus în 1950, după ce demisionase încă în 1945. A lucrat ca redactor la rev. *Studentul român*, apoi la Agerpres, la Institutul Româno-Sovietic şi la rev. *Arta plastică*. Arestat în 1958 pentru insulte la adresa lui Stalin, a fost eliberat din închisoarea Jilava, în 1959. A debutat în *Revista Colegiului „Sf. Sava",* în 1943. Reapare cu versuri abia în 1964, în rev. *Viaţa Românească*. Debut editorial cu vol. *Versuri* (1966). Reprezentant de frunte al onirismului, lansat în anii '70, pe care l-a şi teoretizat, **D.** continuă în mod creator direcţia „balcanismului" lui Ion Barbu din *Isarlâk,* fructificând şi experienţa suprarealistă (fără să cultive „dicteul automat"), într-o poezie de mare rafinament lingvistic, de o neobişnuită inventivitate imagistică, somptuos-barocă (*7 poeme,* 1968; *Pe malul Styxului,* 1968; *Carte de vise,* 1969; *Semne cereşti,* 1970; *Eleusis,* 1970, *Deschideri,* 1972; *La capăt,* 1974; *Litanii pentru Horia,* 1975; *Dialectica vârstelor*, 1977; *Tinereţe fără bătrâneţe,* 1978; *Spectacol*, 1979; *Veşnica reîntoarcere*, 1982). A tradus din R. M. Albérčs, M. Raymond, A. Belîi, A. Vesiolîi, C. Malaparte, G. B. Marino, M. I. Lermontov, G. de Nerval. Premiul Uniunii Scriitorilor (1979); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1968, 1977 şi 1982).

OPERA: *Versuri,* Bucureşti, 1966; *7 poeme,* Bucureşti, 1968; *Pe malul Styxului,* Bucureşti, 1968; *Carte de vise,* Bucureşti, 1969; *Eleusis*, în colab. cu Florin Pucă, Bucureşti, 1970; *Semne cereşti,* Bucureşti, 1970; *Deschideri,* Bucureşti, 1972; *A. B. C.,* Bucureşti, 1973; *Amintiri,* în colab. cu M. Ivănescu şi Florin Pucă, Bucureşti, 1973; *La capăt,* Bucureşti, 1974; *Litanii pentru Horia,* Cluj-Napoca,

1975; *Dialectica vârstelor,* Bucureşti, 1977; *Tinereţe fără bătrâneţe,* Bucureşti, 1978; *Spectacol,* Bucureşti, 1979; *Texte,* cu o pref. de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1980; *Veşnica reîntoarcere*, Bucureşti, 1982; *Carte de vis,* ed. de Marina Dimov, Bucureşti, 1991; *Baia*, versuri, Bucureşti, 1995; *Momentul oniric*, ed. îngrijită de C. Braga, Bucureşti, 1997 (în colab. cu D. Ţepeneag); *Versuri,* ed., postfaţă şi tabel cronologic de N. Bârna, Bucureşti, 2000; *Scrisori de dragoste* (1943-1954), ed. îngrijită, studiu introductiv, bibliografie şi note de C. Braga, Iaşi, 2003. Traduceri: R. M. Albérès, *Istoria romanului modern,* Bucureşti, 1968; M. Raymond, *De la Baudelaire la suprarealism*, Bucureşti, 1970; C. Malaparte, *Sodoma şi Gomora,* Bucureşti, 1970; G. B. Marino, *Florilegiu,* Bucureşti, 1976; M. I. Lermontov, *Poezii,* Bucureşti, 1977; G. de Nerval, *Poezii,* Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 19, 1969; V. Cristea, *Interpretări critice,* 1970; C. Regman, *Cică nişte cronicari...,* 1970; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi...*; L. Raicu, *Structuri literare,* 1973; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte*, 1974; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; Al. Piru, *Poezia...,* I; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; M. Niţescu, *Poeţi contemporani,* 1978; N. Baltag, *Polemos,* 1978; M. Muthu, *La marginea geometriei,* 1979; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele,* 1981; M. D. Gheorghiu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1982; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 10, 1982; C. Tuchilă, în *România literară*, nr. 13, 1982; E. Simion, în *România literară,* nr. 2, 1983; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; C. Tuchilă, *Cetăţile poeziei,* 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu,* 1984; E. Simion, *Scriitori...,* III; I. Pop, *Jocul...*; E. Simion, în *România literară,* nr. 2, 1986; G. Alboiu, în *Luceafărul,* nr. 5, 1986; G. Pruteanu, în *Cronica,* nr. 23, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; D. Micu, *Limbaje moderne...*; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; C. Regman, *De la imperfect...*; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu....*; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 13, 1996; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 45, 1997; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 47, 1997; C. Abăluţă, în *Luceafărul*, nr. 21, 1999; M. Mincu, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 1999; V. Mureşan, *Leonid Dimov,* 2000; N. Bârna, *Comentarii critice,* 2001; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 2001; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 4, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 583; 584, 2001; idem, *ibidem,* nr. 674, 2003; I. Constantin, în *România literară,* nr. 27, 2003; C. Braga, în *Familia,* nr. 7-8, 2003; I. B. Lefter, *5 poeţi,* 2003. **(I. P.)**

DINCĂ Dumitru Ion (prenumele la naştere: Dumitru), n. 15 iul. 1949, satul Clondiru, com. Ulmeni, jud. Buzău. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Dincă, muncitor ceferist, şi al Mariei (n. Gleveşanu). Şcoala generală în satul natal (1956-1960) şi la Buzău (1960-1963); liceul la Buzău (1963-1966) şi Mizil (1966-1967; bacalaureatul la Ploieşti, în 1967). A urmat Facultatea de Ziaristică a Univ. din Bucureşti (1970-1974) şi Acad. de Studii Economice (absolvită în 1989). Lăcătuş mecanic în Staţia CFR Buzău (1967-1968); prof. la Şcoala generală din Lapoş, jud. Prahova (1968-1969); corector (1969-1970), apoi redactor (1974-1975) la *Viaţa Buzăului*; secretar cu probleme de cultură la Comitetul judeţean UTC Buzău (1975-1978); redactor la *Scânteia tineretului* (1978-1990) şi publicist comentator la *Tineretul liber* (1990-1993); corespondent al Agenţiei Naţionale de Presă ROMPRESS (1993-2002). A fost redactor responsabil (1997-1998) al *Carnetului literar*, editat de Centrul de cultură „Ion Caraion" din Buzău. Bursă de specializare în Franţa (1977). Colab. la *Contemporanul*, *Amfiteatru*, *Luceafărul*, *România literară*, *Ateneu*, *Tribuna*, *Ramuri* etc. Debutează în *Viaţa Buzăului* (1965). Debut editorial cu vol. de versuri *Marea de voevod a bărbatului* (1976). Alte culegeri lirice: *Hiperpastoralia* (1986), *Arhipelag* (1989), *Tratat de graţiere provizorie* (1998), *Biblice* (1999) şi *Rugile* (2001). A publicat vol. de reportaje (*Piramidele Bărăganului*, 1983; *Locul de lângă inimă*, 1984; *Nevăzuta faţă a Tezaurului de la Pietroasa*, 1985), investigaţii documentare (*Odobescu – fatalitatea operei*, 1995; *Dosar „Morometţii II"*, 1996) şi romanul *Mai mult*

decât dragostea (1988). A îngrijit, în colab., o ed. din M. Eminescu (*Scrisorile*, 2000). Premiul C. C. al U. T. C. pentru publicistică (1984); Premiul de poezie al *Scânteii tineretului* (1987).

OPERA: *Marea de voevod a bărbatului*, versuri, Bucureşti, 1976; *Piramidele Bărăganului*, reportaje, Bucureşti, 1983; *Locul de lângă inimă*, reportaje, Bucureşti, 1984; *Nevăzuta faţă a Tezaurului de la Pietroasa*, reportaje, 1985; *Hiperpastoralia*, versuri, Bucureşti, 1986; *Mai mult decât dragostea*, roman, Bucureşti, 1988; *Arhipelag*, versuri, Bucureşti, 1989; *Odobescu – fatalitatea operei*, investigaţii documentare, Buzău, 1995; *Dosar „Moromeţii II"*, investigaţii documentare, Buzău, 1996; *Tratat de graţiere provizorie*, versuri, Bucureşti, 1998; *Biblice*, versuri, ed. bibliofilă, Buzău, 1999; *Rugile*, versuri, Buzău, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *Luceafărul*, nr. 20, 1976; L. Ulici, în *România literară*, nr. 24, 1976; C. Tuchilă, în *Luceafărul*, nr. 52, 1983; Fl. Popescu, *ibidem*, nr. 16, 1986; Al. Ruja, *ibidem*, nr. 46, 1987; D. Cristea-Enache, în *Caiete critice*, nr. 1-2, 1997; Geo Vasile, în *Luceafărul*, nr. 43, 1998; I. Roşioru, în *Convorbiri literare*, nr. 11, 2000; V. Sorianu, în *Ateneu*, nr. 8, 2002. **(A. S.)**

DINESCU Mircea, n. 11 nov. 1950, Slobozia. Poet. Fiul lui Ştefan Dinescu, muncitor metalurgist, şi al Aureliei (n. Badea), muncitoare. Liceul la Slobozia (1965-1969). Absolvent al Acad. „Ştefan Gheorghiu", Facultatea de Ziaristică (1979-1984). Angajat pe un post de portar la Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1972-1976), apoi redactor la rev. *Luceafărul* (1976-1982) şi *România literară* (1982-1989). În martie 1989 este dat afară din redacţia *României literare*, în urma publicării unui interviu antidictatorial în ziarul francez *Libération*, şi arestat la domiciliu. După 1989, preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România (până în 1993); editorialist (din 1990) la rev. *Academia Caţavencu*. A debutat în *Luceafărul*, cu poezia *Destin de familie* (1967). Debut editorial cu vol. *Invocaţie nimănui* (1971), care, împreună cu cartea următoare, *Elegii de când eram mai tânăr* (1973), ilustrează o primă etapă a creaţiei poetului: o poezie a exuberanţei juvenile, conturând un univers festiv-spectacular, luminos, de o mare mobilitate, într-un discurs liric cantabil, evidenţiind o neobişnuită inventivitate metaforică. *Proprietarul de poduri* (1976), *La dispoziţia dumneavoastră* (1979) şi *Democraţia naturii* (1981) aduc o schimbare importantă a registrului liric, în sensul apariţiei şi impunerii unei atitudini insurgente, polemice; limbajul cotidian, ironic şi sarcastic, marchează angajarea etică în confruntarea cu realităţile unei lumi groteşti şi absurde. Tonul dezinvolt, masca şi gesticulaţia de „circar" şi bufon, teribilismul adolescentin, înscenarea parodică, în tipare de bâlci „balcanic", „reportajul" ironic şi parabola disimulează superficial fondul grav-protestatar al acestei lirici, confirmat prin noi date în vol. *Exil pe o boabă de piper* (1983), *Rimbaud negustorul* (1984) şi *O beţie cu Marx* (1996). Respins de cenzură în 1988, vol. *Moartea citeşte ziarul* e tipărit în Olanda în vara anului 1989, în lb. română, prin grija lui Sorin Alexandrescu. Este punctul de vârf al angajării civice a poetului, printr-un discurs care, păstrându-şi datele fundamentale, aduce poezia în pragul acţiunii. Premiul Uniunii Scriitorilor (1971; 1976; 1981); Premiul Internaţional de Poezie (Rotterdam, 1989); Premiul Internaţional CET (Central European Time, Budapesta, 1998); Premiul Herder pentru Literatură (1999).

OPERA: *Invocaţie nimănui*, versuri, Bucureşti, 1971; *Elegii de când eram mai tânăr*, Bucureşti, 1973; *Proprietarul de poduri*, versuri, Bucureşti, 1976 (ed. II, 1978); *La dispoziţia dumneavoastră*, versuri, Bucureşti, 1978; *Teroarea bunului simţ*, cu o postfaţă de L. Raicu, Bucureşti, 1980; *Democraţia naturii*, Bucureşti, 1981; *Exil pe o boabă de piper*, versuri, Bucureşti, 1983; *Rimbaud negustorul*, versuri, Bucureşti, 1985; *Moartea citeşte ziarul*, versuri, Amsterdam, 1989 (ed. II, pref. de S. Alexandrescu, Bucureşti, 1990); *Poèmes,* Paris, 1989; *Ein Maulkorb fürs Gras*, Zürich, 1990; *O beţie cu Marx*, versuri, Bucureşti, 1996; *Pamflete vesele şi triste* (1990-1996), Bucureşti, 1996; *Fluierături în biserică*, antologie lirică, Bucureşti, 1998; *Mozaic umoristic,* Ploieşti, 1998; *Nelu Santinelu. Căprar la Cotroceni*, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Poezia...,* II; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1977;

P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*, 1979; Şt. Aug. Doinaş, *Lectura poeziei*, 1980; D. Dimitriu, *Singurătatea lecturii*, 1980; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, II, 1981; P. Poantă, *Radiografii*, II, 1981; M. Iorgulescu, *Critică şi angajare*, 1981; idem, *Ceara şi sigiliul*, 1982; G. Dimisianu, *Lecturi libere*, 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; Cornel Moraru, *Textul şi realitatea*, 1984; E. Simion, *Scriitori...,* III; Grete Tartler, *Melopoetica*, 1985; E. Negrici, *Introducere...*; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; D. Micu, *Limbaje moderne...*; C. Regman, *De la imperfect...*; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi*, IV, 1988; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 37, 1996; R. Munteanu, în *Luceafărul*, nr. 38, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 37, 1996; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 9, 1996; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 1997; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 5, 1999; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 21, 1999; P. Goma, în *Contemporanul,* nr. 38, 2001; N. Creţu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2002; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 48-52, 2002. **(I. P.)**

DINULESCU Dumitru, n. 27 aug. 1942, Bucureşti. Prozator, poet şi dramaturg. Fiul lui Dumitru Dinulescu, inginer, şi al Elenei (n. Butunoiu). Liceul „I. L. Caragiale" din Bucureşti (absolvit în 1960); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1960-1965) şi al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale", Facultatea de Teatru (1970-1973). Bibliograf la Bibl. regională „N. Iorga" din Ploieşti (1966-1968); metodist la Casa de Cultură a studenţilor din Bucureşti (1968); redactor la Televiziunea Română (1968-1970) şi la Radioteleviziune (1975-1977); asistent regie la Studioul cinematografic „Bucureşti", Buftea (1974); regizor artistic la TVR (1990-1997). Burse de specializare în Franţa şi Italia (1980-1981). Colab. la *Amfiteatru, Viaţa studenţească, Gazeta literară, România literară, Luceafărul, Viaţa Românească, Tribuna, Ateneu, Vatra* etc. Debutează în *Amfiteatru* (1966). Debut în dramaturgie cu piesa *Dresură de porumbei,* reprezentată la teatrul de Stat din Turda (1986), urmată de *Meandrele vieţii* (Teatrul „Victor Ion Popa" din Bârlad, 1989) şi *Casa cu ţoape* (Teatrul Naţional din Craiova, 2002; Teatrul „Al. Davila", Piteşti, 2003). Debut editorial cu vol. de povestiri *Robert calul* (1968). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979); Premiul Uniunii Scriitorilor (1985). Semnează şi Puşi Dinulescu.

OPERA: *Robert calul,* proză scurtă, Bucureşti, 1968; *Linda Belinda,* proză scurtă, Bucureşti, 1979; *Galaxia burlacilor,* roman, Bucureşti, 1980; *Eu şi Robert calul,* proză scurtă, Bucureşti, 1982; *Îngerul contabil,* roman, Bucureşti, 1985 (ed. II, 1998); *Romanul Sfintei Mogoşoaia,* roman, Bucureşti, 2001; *Poezii bestiale,* Bucureşti, 2002; *Bani de dus, bani de întors. Casa cu ţoape,* teatru, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 15, 1979; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 17, 1979; I. Holban, în *Cronica,* nr. 51, 1980; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 12, 1980; L. Raicu, în *România literară,* nr. 2, 1981; Dana Dumitriu, *ibidem,* nr. 11, 1986; Liana Cojocaru, în *Teatrul,* nr. 7-8, 1987; Gr. Tr. Popa, *Puşi contra Dumitru Dinulescu,* 2001; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 28, 2003. **(A. S.)**

DINULESCU Ioana, n. 3 iul. 1950, Craiova. Poetă. Fiica lui Dumitru Dinulescu, muncitor, şi a Elenei (n. Comisaru). Şcoala generală şi Liceul de Filologie-Istorie din Craiova (absolvit în 1969); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Craiova (absolvită în 1973). Prof. la Balş (1973-1975); redactor la rev. *Ramuri* (1975-1980), unde se ocupă de „cronica poeziei", şi la Studioul Teritorial de Radio Craiova (1980-1985); prof. la Casa Pionierilor din Craiova (1985-1989). Din 1989, realizator de programe culturale la Radio „Oltenia" din acelaşi oraş. Colab. la *România literară, Luceafărul, Cronica, Tribuna, Steaua, Orizont, Convorbiri literare.* Debut cu poezii în *Ramuri* (1971); debutul editorial cu vol. de versuri

Călătorii de recunoaştere (1982). Prin poemele cuprinse în *Legea şi visul* (1987), *Eu şi Lumina* (1988), *Cortina în faţa mării* (1994), *Steaua lui Ion* (1999), *Sufletul, această ficţiune* (1999), *Oraşul lui Heidegger* (2002) şi *Poeme* (2002), poeta coboară de la exultanţa senzorial candidă a debutului spre o melancolie difuză. Prezentă în vol. antologic *Romanian Poets* (Yowa City, 1977). Premiul rev. *Tribuna* (1979); Premiul rev. *Luceafărul* (1980); Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1995; 2000).

OPERA: *Călătorii de recunoaştere,* Craiova, 1982; *Legea şi visul,* Bucureşti, 1987; *Eu şi Lumina,* Craiova, 1988; *Cortina în faţa mării,* versuri, Craiova, 1994; *Steaua lui Ion,* versuri, Craiova, 1999; *Sufletul, această ficţiune,* versuri, Bucureşti, 1999; *Oraşul lui Heidegger,* versuri, Craiova, 2002; *Poeme,* versuri, Drobeta Turnu Severin, 2002.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 35, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 41, 1982; E. Simion, *ibidem,* nr. 49, 1982; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1982; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1982; V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 15, 1983; N. Manolescu, în *România liberă,* nr. 15, 1988; B. Demetrian, în *Ramuri,* nr. 3, 1989; C. M. Popa, *Clasici şi contemporani,* Craiova, 1987; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 14, 1996; M. Bârsilă, în *Calende,* nr. 3-4, 1997; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2000; B. Demetrian, în *Ramuri,* nr. 5, 2000; idem, *ibidem,* nr. 2, 2003; N. Oprea, în *Ziua literară,* nr. 16, 2003; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 38, 2003; G. Vasile, în *Contemporanul,* nr. 5, 2003. **(Al. Cs.)**

DINUŢ Titu, n. 6 oct. 1951, com. Şiseşti, jud. Mehedinţi. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Dinuţ şi al Tudorei (n.?), ţărani. Şcoala generală (1958-1966) şi liceul (1966-1970) în com. natală; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Institutului Pedagogic din Timişoara (1970-1975) şi a Univ. din Timişoara (1975-1979). Prof. la Liceul teoretic „Gheorghe Ionescu-Şiseşti", jud. Mehedinţi. Colab. la *Orizont*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *Familia*, *Ardealul literar şi artistic*, *Caligraf* etc. Debutează editorial cu vol. de povestiri istorice *Comandirul* (1981). A mai publicat romane (*Capcanele*, 1984; *Comoara lui Tudor*, 1998; *Fiul luminii*, 2001), aforisme (*Cât ai bate din amnar*, 1999; *Năpârci albastre*, 2002) şi două vol. de versuri (*Lacrimaşii*, 2000; *Poteca din pendul*, 2002). A colaborat la vol. colective *Ştafeta fanteziei* (1968), *Mehedinţiul literar şi artistic* (1981; 1983) şi *Şcoala Mehedinţiului* (1981; 1982).

OPERA: *Comandirul*, povestiri istorice, Bucureşti, 1981; *Capcanele*, roman, Bucureşti, 1984; *Comoara lui Tudor*, roman, Drobeta Turnu Severin, 1998; *Cât ai bate din amnar*, aforisme, Drobeta Turnu Severin, 1999; *Lacrimaşii*, versuri, Craiova, 2000; *Fiul luminii*, roman, Drobeta Turnu Severin, 2001; *Năpârci albastre*, aforisme, Craiova, 2002; *Poteca din pendul*, versuri, Craiova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. Condeescu, în *Luceafărul*, nr. 35, 1983; V. Rusu, în *Orizont*, 26 oct. 1984; S. Bărbulescu, în *Luceafărul*, 2 febr. 2000; Liana Fari, în *Ardealul literar şi artistic*, nr. 2-3, 2002; C. Cubleşan, în *Caligraf*, nr. 15, 2002; idem, *ibidem*, nr. 22, 2002; L. Perţa, în *Familia*, nr. 9, 2003. **(A. S.)**

DIONISIE Eclesiarhul (numele monahal al lui Dumitru), n. 1759, probabil la Pietrari-Vâlcea – m. 1820, Craiova. Cronicar. Provine dintr-o familie de origine modestă. Se călugăreşte la Tismana; la mănăstirile Hurezi, Cozia, Govora învaţă caligrafia. Preţuit pentru talentul de caligraf şi cunoştinţele sale de slavonă, turcă şi rusă, **D**. e adus la Episcopia Râmnicului în 1786, de către Episcopul Filaret, în funcţia de eclesiarh. Aici scrie condica Episcopiei în două tomuri. După ocuparea Ţării Româneşti de către austrieci (1788), pribegeşte împreună cu episcopul Filaret în Banat, Transilvania şi Ungaria. Se întoarce la Râmnic înaintea păcii de la Şiştov (1791). Prezenţa sa e consemnată la mănăstirile Sadova (1792), Jitianu (1793); între 1806 şi 1808 se află la Bucureşti, pentru ca, în 1813, să scrie pomelnicul mănăstirii Bucovăţ. Din 1814 se stabileşte la Craiova – aici şi redactează *Chronograful Ţărei Rumâneşti de la 1764 până la 1815,* – unde se stinge la finele lui 1820. Cronicar întârziat al ultimei perioade fanariote, memorialist ingenuu ce-şi plasează veacul între istorie şi legendă, **D**. încheie şcoala literară a cronicarilor munteni prevestind, în acelaşi timp, savoarea frazei lui Ion

Ghica ori spectacolul dramatic al lui I. L. Caragiale.

OPERA: *Chronograful Ţărei Rumâneşti de la 1764 până la 1815,* în *Tesaur de monumente istorice,* II, 1863 (ed. II, îngrijită şi pref. de C. S. Nicolăescu-Plopşor, 1934); *Hronograf (1764-1815)*, transcriere după orig., indice şi glosar de D. Bălaşa, studiu introductiv de D. Bălaşa şi N. Stoicescu, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria... XVIII*, II; G. Pascu, *Istoria literaturii române din secolul al XVIII-lea*, I, 1926; S. Puşcariu, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, 1930; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Păun, în *Analele Universităţii Bucureşti – ştiinţe sociale-filologie*, tom. VIII, 1959; Al. Piru, *Istoria...*, 1977; G. Ivaşcu, *Istoria...*; P. Cornea, *Originile...*; D. Popovici, *Studii...*, I; M. Muthu, *La marginea geometriei*, 1979; I. Rotaru, *Valori...*, II; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(M. Mt.)**

DOBOŞ Vasilian, n. 19 iun. 1953, Costeşti, jud. Vaslui. Poet. Absolvent al Liceului „Gh. Roşca Codreanu" din Bârlad şi al Şcolii de Poligrafie „Dimitrie Marinescu" din Bucureşti. Licenţiat al Acad. de Arte Plastice „G. Enescu" din Iaşi. Muzeograf la Muzeul Literaturii Române, Iaşi (din 1996) şi redactor-şef al Editurii Junimea (din 2000). Colab. la *Cronica, Convorbiri literare, Hyperion, Luceafărul, Steaua, Dacia literară* etc. Debut editorial cu vol. de versuri *Liniştea prin developare* (1996; Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor). A colaborat la albumele *Prin Iaşii de odinioară: Eminescu* şi *2000 de ani de creştinism.*

OPERA: *Liniştea prin developare*, versuri, Piatra Neamţ, 1996; *Dumnezeu în direct,* versuri, Iaşi, 1999; *Despărţirea de om,* versuri, Iaşi, 2001; *Turnul de pândă,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Vasiliu, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1996; D.-S. Boerescu, în *Lcueafărul*, nr. 19, 1996; N. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 3-4, 1997; G. Dorian, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1997; D. N. Zaharia, D. Corbu, *ibidem*, nr. 5, 1998; Th. Codreanu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2001; idem, în *Bucovina literară,* nr. 6, 2002; St. Baboi, în *Est*, nr. 32, 2002. **(A. S.)**

DOBRESCU Alexandru, n. 5 sept. 1947, Botoşani. Critic literar. Fiul lui Tache Dobrescu, pictor scenograf, şi al Anei (n. Bucur). Liceul „August Treboniu Laurian" din Botoşani (1954-1965); Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi (absolvită în 1970); în perioada studenţiei face parte din grupul rev. studenţeşti *Alma Mate.* Redactor la rev. *Cronica* (1970-1971) şi *Convorbiri literare* (1971-1990; redactor-şef între 1990 şi 1995); prof. la Liceul de Filologie şi Istorie „Mihai Eminescu" din Iaşi (1985-1990); director al Editurii Mydo Center (1995-1998); cercetător ştiinţific principal la Fundaţia Academică „Petre Andrei" (1998-2000) şi director al Muzeului Municipal din Iaşi (din 2000). Din 2003, prof. asociat al Univ. „Bacovia" din Bacău. Debutează în *Viaţa studenţească* şi *Alma Mater* (1969). Debut editorial cu vol. de *Foiletoane* (1979). Colab. la: *Cronica, Convorbiri literare, Steaua, Tribuna, Orizont, Familia, Ramuri, Viaţa Românească, România literară, Adevărul literar şi artistic, Luceafărul* etc. La *Convorbiri literare* a deţinut rubrica de critică a criticii, apoi cronica literară (proză şi poezie), scriind mereu cu franchețe şi curaj al opiniei. A publicat ed. din I. L. Caragiale, L. Rebreanu şi I. Creangă. A alcătuit vol. *Detractorii lui Eminescu* (2002) şi a coordonat un *Dicţionar de expresii şi locuţiuni româneşti* (1996). Cultivă foiletonul, încrezător în utilitatea jurnalismului literar: trei vol. de *Foiletoane* (1979-1984) cuprind majoritatea art. sale critice. Acelaşi stil nervos al analizei critice, fără intermediul metodelor sau al teoretizărilor, este adoptat şi în vol. *Introducere în opera lui Titu Maiorescu* (1988), *Ibrăileanu, nostalgia certitudinii* (1989), *Butoiul lui Diogene* (2003) şi *Maiorescu şi maiorescienii* (2003).

OPERA: *Foiletoane,* I-III, Iaşi, 1979-1984; *Introducere în opera lui Titu Maiorescu,* Bucureşti, 1988; *Ibrăileanu, nostalgia certitudinii,* Bucureşti, 1989; *Butoiul lui Diogene.* Eseuri despre omul din literatură, Timişoara, 2003; *Maiorescu şi maiorescienii,* eseuri, Bucureşti, 2003.

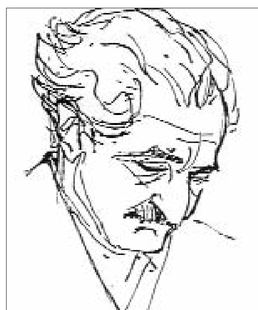
REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară,* nr. 35, 1979; Al. Piru, *Debuturi,*

1981; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 17, 1982; I. B. Lefter, în *Amfiteatru,* nr. 4, 1982; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 6, 1982; idem, *Între critici,* 1983; Val. Condurache, *Fantezii critice,* 1983; M. D. Gheorghiu, *Reflexe condiţionate,* 1983; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 49, 1984; F. Faifer, *ibidem,* nr. 51, 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 1, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 1, 1985; Al. Piru, în *Flacăra,* nr. 11, 1985; Val Condurache, în *Contemporanul,* nr. 38, 1985; C. Coroiu, *Dialog în actualitate,* 1985; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1988; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 32, 1988; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 35, 1988; Z. Ornea, în *Familia,* nr. 10, 1988; Al. Piru, *Critici...*; C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 4, 1990; D. G. Burlacu, *Revenirea la Maiorescu,* 1997; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 10, 2003; A. D. Rachieru, în *Bucovina literară,* nr. 7-8, 2003; Th. Codreanu, *Complexul Bacovia,* 2003. **(A. S.)**

DOBRESCU Caius, n. 22 ian. 1966, Braşov. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Aristide Dobrescu, economist, şi al Paulinei (n. Diaconu), asistent medical. Liceul „Andrei Şaguna" (1980-1982) şi „Unirea" (1982-1984) din Braşov; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-engleză (1984-1988). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Postmodernismul – un model teoretic. Din perspectiva unei definiţii deschise şi plurale a conceptului de „cultură burgheză"* (1999). Prof. la Făgăraş (1988-1990); redactor la rev. *Interval* (1990-1991); asistent (1991-1998), apoi lector (din 1998) la Facultatea de Filologie a Univ. din Braşov; între 1998 şi 1999, consilier al Ministerului Afacerilor Externe, director al Centrului pentru formare diplomatică şi relaţii internaţionale. Bursier „Herder" la Universitatea din Viena, Austria (1990-1991); bursier al Colegiului Noua Europă, Bucureşti (1995-1996); bursier la Budapest Collegium (1996-1997); bursă Fulbright la Univ. din Chicago, Statele Unite (2002). Colab. la *Dialog*, *Echinox*, *Contrapunct*, *Euresis*, *România literară*, *Vatra*, *Familia*, *Dilema*, *Poesis* etc. Prezent în antologiile *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice* (1999), *Romanian Poets of the '80s and the '90s* (1999) şi *Ich istein andrer is bang. Poesie aus Rumänien* (2000). Debutează în rev. *Dialog* (1988). Debut editorial în vol. colectiv de poezie *Pauză de respiraţie* (1991). A publicat vol. de versuri (*Efebia*, 1994; *Spălându-mi ciorapii*, 1999; *Deadevă*, 1998), eseuri (*Modernnitatea ultimă*, 1998; *Semizei şi rentieri*, 2001; *Inamicul impersonal*, 2002) şi romanul *Balamuc sau pionierii spaţiului* (1995). Premiul ASPRO (1993).

OPERA: *Pauză de respiraţie*, versuri, vol. colectiv (împreună cu Simona Popescu, A. Bodiu şi M. Oprea), Bucureşti, 1991; *Efebia*, versuri, Timişoara, 1994; *Spălându-mi ciorapii*, versuri, Constanţa, 1994; *Balamuc sau pionierii spaţiului*, roman, Bucureşti, 1995; *Deadevă*, versuri, Piteşti, 1998; *Modernitatea ultimă*, eseuri, Bucureşti, 1998; *Semizei şi rentieri. Despre imaginarul burgheziei moderne*, Bucureşti, 2001; *Inamicul impersonal*, eseuri, Piteşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Dialog*, nr. 103-104, 1984; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 10, 1991; Sanda Cordoş, în *Tribuna*, nr. 37, 1991; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 6-7, 1993; V. Podoabă, în *Vatra*, nr. 5, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 10, 1998; A. Popescu, în *Vatra*, nr. 3, 1998; M. Platon, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 1999; Luminiţa Marcu, în *România literară*, nr. 33, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 597, 2001; P. Cernat, în *Observator cultural*, nr. 101, 2002. **(A. S.)**

DOBRIAN Vasile, n. 3 sept. 1912, com. Rod, jud. Sibiu – m. 1998, Bucureşti. Poet şi pictor. Fiul lui Nicolae Dobrian, agricultor, şi al Anei (n. Aldea). Liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu; Acad. de Pictură din Bucureşti (1930-1934). Desenator la Institutul Central de Statistică (1939-1945); prof. la Şcoala Superioară de Artă din Bucureşti (1945-1949); prof. şi director de studii la Institutul de Artă (1949-1953) şi la Şcoala

Medie de Arte Plastice din Iaşi (1953-1956); secretar al Uniunii Ariştilor Plastici (1962-1966). Debut poetic în rev. *Şantier* (1934). Colab. la *Cuvântul liber, Drum, Societatea de mâine, Viaţa literară, Cadran, Gazeta Transilvaniei* etc. Debut editorial cu vol. *Steaua inimii* (1938), urmat de *Alfabetul sângelui* (1946), *Jocuri în filigran* (1946), *Umbra unei melancolii* (1947), cuprinzând poeme de inspiraţie suprarealistă. Îndatorate parţial aceleiaşi tehnici sunt şi vol. *Crepuscul intim* (1969) şi *Un anumit anotimp* (1977). Sub titlul *Personagii secrete din trecutul imediat* (1947) sunt tipărite câteva „medalioane" în stil urmuzian.

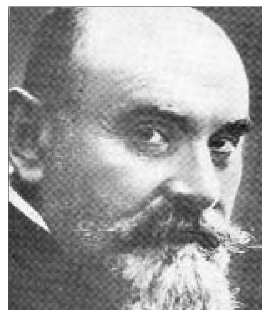
OPERA: *Steaua inimii,* versuri, Bucureşti, 1938; *Alfabetul sângelui,* versuri, Bucureşti, 1946; *Jocuri în filigran,* versuri, Bucureşti, 1946; *Umbra unei melancolii,* versuri, Bucureşti, 1947; *Personagii secrete din trecutul imediat,* Bucureşti, 1947; *Crepuscul intim,* versuri, Bucureşti, 1969; *Un anumit anotimp,* versuri, Bucureşti, 1977; *Arhipelag,* versuri, Bucureşti, 1989; *Gestul mâinii şi al memoriei,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: I. Şerbu, în *Dreptatea nouă,* 6 ian. 1947; V. Kernbach, în *Veac nou,* 11 ian. 1947; D. Micu, în *România literară,* nr. 36, 1969; I. Pop, *ibidem,* nr. 44, 1981; I. Pop, în *Familia,* nr. 5, 1990; E. Manu, în *Literatorul,* nr. 51-52, 1996; idem, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 644, 2002. **(I. P.)**

DOBRIDOR Ilariu (pseud. lui Constantin Iliescu Cioroianu), n. 31 oct. 1908, com. Dobridor, jud. Dolj – m. ian. 1968, Bucureşti. Poet şi ziarist. Fiul lui Florea Cioroianu şi al Mariei (n. ?). Liceul Militar din Craiova; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Debutează în *Ramuri* (1928). Face gazetărie la *Dreptatea, Ţărănismul* şi *Curentul.* Colab. la *Gândirea, Bilete de papagal, Viaţa Românească, Orizonturi noi, Pleiada, Familia, Gând românesc, Azi, Secolul, Adevărul, Datina* etc. Elegiac, poet al imaterialului (*Versuri,* 1934; *Vocile singurătăţii,* 1937), a făcut publicistică pe teme culturale şi politice de extrema dreaptă (*Organizarea minciunii,* I, 1937).

OPERA: *Versuri,* Craiova, 1934; *Problema tineretului,* Bucureşti, 1936; *Vocile singurătăţii,* Bucureşti, 1937; *Organizarea minciunii,* I, Bucureşti, 1937; *Decăderea dogmelor,* Bucureşti, 1941; *Dogmendekadenz,* Bucureşti, 1941; *Oameni ridicaţi din ţărănime,* Bucureşti, 1944; *Decăderea dogmelor. Cum au dizolvat evreii cultura europeană,* ed. şi studiu introductiv de R. Codrescu, Alba Iulia, 1999.

REFERINŢE CRITICE: S. Metzulescu, *Literile în ţara banilor,* 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. Papadima, *Creatorii şi lumea lor,* 1943. **(R. Z.)**

DOBROGEANU-GHEREA Constantin (pseud. lui Solomon Katz), n. 21 mai 1855, Slavianka (azi în Ucraina) – m. 7 mai 1920, Bucureşti. Critic literar. Provine, probabil, dintr-o familie de mici negustori. Şcoala primară în satul natal, gimnaziul la Ekaterinoslav; ca student audient al Facultăţii de Ştiinţe din Harkov (1872), intră în cercurile narodnice studenţeşti; urmărit de poliţia ţaristă, în mart. 1875 se refugiază, stabilindu-se la Iaşi. Îşi câştigă existenţa din îndeletniciri manuale (salahor, pietrar, pavator, fierar). Continuă activitatea politică participând la primele cercuri socialiste din Iaşi şi Bucureşti (unde se află în 1876). Depistat de poliţia ţaristă care însoţea trupele în războiul ruso-româno-turc din 1877, este răpit şi deportat la Mezen, lângă Oceanul Îngheţat de Nord, de unde reuşeşte să evadeze, peregrinând prin Norvegia, Anglia, Franţa, Austria, în sept. 1879 fiind din nou în România. Din 1882 a ţinut, în calitate de concesionar, restaurantul gării din Ploieşti. În 1890 obţinea cetăţenia română. Fruntaş al mişcării socialiste româneşti, a contribuit la editarea primelor publicaţii de orientare socialistă (*Basarabia,* 1879; *România viitoare,* 1880; *Contemporanul,* 1881); autor al unor importante lucrări politice şi de sociologie, propagator al ideilor marxiste. Principal autor al programului Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, a fost, de asemenea, unul dintre liderii mişcării muncitoreşti şi socialiste europene. Debutează în publicistica politică în 1883, sub pseud. Caius Gracchus, în ziarul *Emanciparea*, cu art. *Un răspuns d-lui prim-ministru Ioan C. Brătianu*, iar în literatură, cu art. *„Ştefan Hudici", schiţă dramatică de V. G. Morţun,* în rev. *Contemporanul* (1885). Principalele lui studii şi analize literare – *Personalitatea şi morala în artă*

(1886), *Asupra criticei* (1887), *Tendenţionismul şi tezismul în artă* (1887), *Eminescu* (1887), *I. L. Caragiale* (1890), *Asupra criticei metafizice şi ştiinţifice* (1893), *Materialismul economic şi literatura* (1895), *D. Panu asupra criticei şi literaturii* (1896), *Poetul ţărănimei* (1897) etc. – au fost adunate în trei vol. de *Studii critice* (1890-1897). **D.-G.** este considerat în critica românească întemeietorul metodei analitice şi cel dintâi teoretician literar marxist.

OPERA: *Studii critice,* I-III, Bucureşti, 1890-1897; *Din trecutul depărtat.* Un fragment din amintirile mele, Bucureşti, 1910; *Neoiobăgia.* Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare, Bucureşti, 1910; *Studii critice,* I-V, ed. îngrijită de B. Lăzăreanu, Bucureşti, 1923-1927; *Studii critice*, I-III, Bucureşti, 1925-1928; *Studii critice* I-II, ed. îngrijită de S. Bratu, Bucureşti, 1956; *Studii critice*, ed. îngrijită de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1963; *Studii critice,* ed. îngrijită, studiu introductiv, cronologie, bibliografia operei şi a referinţelor critice de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1967; *Corespondenţă,* ed., studiu introductiv, note de I. Ardeleanu şi M. Sorin, Bucureşti, 1972; *Asupra criticei,* antologie şi postfaţă de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1973; *Studii critice,* I-II, antologie, pref. şi tabel cronologic de Z. Ornea, Bucureşti, 1976; *Opere complete,* I-VIII, ed. îngrijită de un colectiv..., Bucureşti, 1976–1983; *Asupra criticei,* Bucureşti, 1983; *Critice,* postfaţă şi bibliografie de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: G. Ibrăileanu, *Note şi impresii,* 1920; H. Sanielevici, *Studii critice,* 1927; I. L. Caragiale, *Opere,* III, 1932; P. Constantinescu, *Figuri literare,* 1938; E. Lovinescu, *Titu Maiorescu,* 1940; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Pas, *În amintirea lor... C. Dobrogeanu-Gherea (ş. a.),* 1945; F. Aderca, *C. Dobrogeanu-Gherea. Viaţa şi opera,* 1947; I. Vitner, *Fronturile de luptă ale lui C. Dobrogeanu-Gherea,* 1949; G. C. Nicolescu, *Curentul literar de la „Contemporanul”,* 1966; E. Lovinescu, *Scrieri,* I, 1969; G. Ivaşcu, *Dobrogeanu-Gherea,* 1972; D. Hurezeanu, *Const. Dobrogeanu-Gherea,* 1973; P. Georgescu, *Printre cărţi,* 1973; M. Zaciu, *Lecturi...*; *Gherea interpretat de...,* 1975; Z. Ornea, *Curentul de la „Contemporanul”,* 1977; idem, *Confluenţe,* 1977; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; V. Vintilescu, *Polemica Maiorescu-Gherea. Implicaţii estetice şi literare,* 1980; Z. Ornea, *Viaţa lui Dobrogeanu-Gherea,* 1982; N. Ciobanu, *Întâlnirea cu opera,* 1982; C. Coroiu, *Tinereţea lui Gutenberg,* 1982; Z. Ornea, *Opera lui C. Dobrogeanu-Gherea,* 1983; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii,* 1983; I. V. Şerban, *Literatură şi societate,* 1983; Z. Ornea, *Actualitatea...*; M. Ungheanu, *Exactitatea admiraţiei,* 1985; I. Ianoşi, *Literatură...*; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; Perpessicius, *Scriitori...,* II; M. Drăgan, *Clasici şi moderni,* 1978; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 11, 1990; idem, în *Familia,* nr. 2, 1991; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 37, 1996; Z. Ornea, în *Dilema,* nr. 309, 1999; idem, *ibidem,* nr. 381, 2000; Marta Petreu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 620, 2002; M. Crihană, *Opera lui C. Dobrogeanu-Gherea,* 2003. **(M. I.)**

DOCLIN Octavian (pseud. lui Octavian Chisăliţă), n. 17. febr. 1950, com. Doclin. jud. Caraş-Severin. Poet. Fiul lui Ioan Chisăliţă şi al Mariei (n. Olaru). Studii elementare (1957-1965) în com. natală şi liceale (1965-1969) în com. Grădinari; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Institutului Pedagogic din Oradea (1972). Prof. la Bixad (1972-1977); referent literar la Centrul Judeţean Caraş-Severin al Creaţiei Populare (din 1977). Colab. la *România literară, Viaţa Românească, Familia, Tribuna, Steaua, Transilvania, Luceafărul, Contemporanul, Orizont* etc. Debutează în rev. *Vârste cărăşene* a Liceului din Grădinari (1968); cu pseud. consacrat semnează pentru prima dată poezia *Galilei* în rev. *Orizont* (1979); debut editorial cu vol. *Neliniştea purpurei* (1979), urmat de *Fiinţa tainei* (1981), *Muntele şi Iluzia* (1984), *Curat şi nebiruit* (1986), *Cu gândul la metaforă* (1989), *Ceasul de apă* (1991), *A te bucura în eroare* (1992), *Esau* (1997), *Poeme duminicale* (1998), *Dubla eroare* (1999) etc. Coautor al vol. de versuri *Ritmuri din Ţara lui Iovan Iorgovan* (1970), *Uneori zborul* (1973). Prezent în numeroase antologii de poezie patriotică: *Prinos* (1971), *Vibraţii* (1971), *Inscripţii în timp* (1983), *Lângă*

inima ţării (1983), *Fluturi, păsări, cai...* (1983), *Laudă patriei* (1984), *Nichita Stănescu – Frumos ca umbra unei idei* (1985), *Glasul cetăţii* (1986) şi *Mereu în inima ţării* (1987). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1992; 1996).

OPERA: *Nelinişţea purpurei,* Timişoara, 1979; *Fiinţa tainei,* Timişoara, 1981; *Muntele şi Iluzia,* Timişoara, 1984; *Curat şi nebiruit,* Bucureşti, 1986; *Cu gândul la metaforă,* Bucureşti, 1989; *Metafore gândite-n stil pentru când voi fi copil,* Reşiţa, 1991 (ed. II, 1999); *Ceasul de apă,* postfaţă de L. Alexiu, Timişoara, 1991; *A se bucura în eroare,* versuri, Timişoara, 1992; *În apărarea poemului scurt,* versuri, Timişoara, 1993; *Climă temperat continentală,* poeme/*Temperate Continental Climate,* poems, trad. în engleză de Ada D. Cruceanu, postfaţă de L. Alexiu, Timişoara, 1995; *Agresiunea literei pe hârtie,* versuri, Timişoara, 1996; *Esau,* versuri, postfaţă de A. D. Rachieru, Reşiţa, 1997; *47 Poeme despre viaţă, dragoste şi moarte,* Reşiţa, 1998; *47 poems about Life, Love and Death,* trad. în engleză de Ada D. Cruceanu, Reşiţa, 1998; *Poeme duminicale,* Reşiţa, 1998; *Între pereţi de plută* sau *Moartea după Doclin,* versuri, Timişoara, 1999; *Poemele dinaintea tăcerii,* Reşiţa, 1999; *Urma paşilor în vale,* versuri, Timişoara, 2001; *Nisip, ape de odihnă,* versuri, postfaţă de A. D. Rachieru, Timişoara, 2002; *Carte din iarna mea,* versuri, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 28, 1979; C. Hârlav, în *Tribuna,* nr. 13, 1980; V. Horj, în *Familia,* nr. 1, 1980; idem, *ibidem,* nr. 7, 1981; Al. Piru, *Debuturi,* 1981; N. Ciobanu, *Întâlnirea cu opera,* 1982; Gh. Pituţ, *Locuri şi oameni, întâmplări şi parabole,* 1982; P. Stoica, *Caligrafie şi culori,* 1984; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 15, 1984; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1985; M. Odangiu, în *România literară,* nr. 4, 1986; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 15, 1987; Olimpia Berca, *ibidem,* nr. 31, 1989; L. Ulici, în *România literară,* nr. 42, 1989; I. Cristofor, în *Steaua,* nr. 11-12, 1989; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 25, 1992; idem, *ibidem,* nr. 19, 1994; A. D. Rachieru, *ibidem,* nr. 30, 1996; G. Dorian, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1999; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 2000; G. Vulturescu, în *Poesis,* nr. 10-12, 2002; A. Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 2, 2003. **(I. C.)**

DOHI Alexandru, n. 4 iun. 1955, Sighetu-Marmaţiei, jud. Maramureş. Poet. Fiul lui Alexandru Dohi, sculptor, şi al Elenei (n. Pascu). Absolvent al Liceului de arte plastice din Cluj (1974). Prof. la Şcoala populară de arte din Sighetu-Marmaţiei. În 1986 se stabileşte în Suedia (liber profesionist). A colaborat la *România literară, Tribuna, Echinox, Steaua, Luceafărul, Apostrof, Poesis, Contrapunct, Vatra* etc. Debutează în *Tribuna* (1978). Debut editorial în vol. colectiv de poezie *Caietul debutanţilor* (Editura Albatros, 1983), urmat de *Cartea definiţiilor* (1993) şi *Calul de febră* (1995). Prezent în antologia *Un sfert de veac de poezie* (1998).

OPERA: *Caietul debutanţilor,* vol. colectiv de poezie, Editura Albatros, Bucureşti, 1983; *Cartea definiţiilor,* versuri, Cluj-Napoca, 1993; *Calul de febră,* versuri, Cluj-Napoca, 1995.

REFERINŢE CRITICE: Nora Iuga, în *România literară,* nr. 10, 1991; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 3, 1994; V. Mureşan, în *Poesis,* nr. 3, 1994; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 3, 1994; I. Burnar, în *Glasul Maramureşului,* nr. 87, 1997; Filip T. Marinela, *ibidem,* nr. 598, 1999; G. Dorian, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2001. **(A. S.)**

DOHOTARU Adrian, n. 2 apr. 1939, Oradea – m. 1 sept. 1995, München (Germania). Poet şi dramaturg. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj (1959). Redactor la *Viaţa studenţească* (1960-1968), *Amfiteatru* (1968-1974), unde ajunge şi redactor-şef adjunct, *Flacăra* (1973-1981; 1983-1985), *Viaţa cooperaţiei meşteşugăreşti* (1981-1983) şi Agerpres (din 1985). Autor a numeroase reportaje, foiletoane şi pamflete, **D.** şi-a strâns în vol. doar versurile (*Ora 24,* 1978; *Privire liberă,* 1980) şi o parte din producţia

dramatică (*Insomnie. Îndrăgostiţii de la ora nouă seara,* 1985), dramaturgia fiind, aşa cum declară într-un interviu, „un vis pentru care m-am pregătit îndelung în poezie şi gazetărie”. Atitudinea insurgentă şi vehemenţa moralistului caracterizează lirica, piesa de teatru şi art. de ziar.

OPERA: *Ora 24,* versuri, Bucureşti, 1978; *Privire liberă,* versuri, Bucureşti, 1980; *Insomnie. Îndrăgostiţii de la ora nouă seara,* teatru, Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: Ileana Lucaciu, în *Săptămâna,* nr. 42, 1982; A. Bădescu, în *Contemporanul,* nr. 17, 1982; V. Parhon, în *Familia,* nr. 12, 1982; R. Popescu, în *România liberă,* 6 ian. 1982; V. Silvestru, în *România literară,* nr. 2, 1983; C. Radu Maria, în *Teatrul,* nr. 1, 1983; C. Paraschivescu, *ibidem,* nr. 12, 1983; A. Mihalache, în *Teatrul azi,* nr. 1-2, 1997; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1997. **(M. Mt.)**

DOINAŞ Ştefan Augustin (pseud. lui Ştefan Popa), n. 26 apr. 1922, com. Caporal Alexa, jud. Arad – m. 25 mai 2002, Bucureşti. Poet, eseist şi traducător. Fiul lui Augustin Popa şi al Floriţei (n. Laza). Studii elementare în satul natal, apoi la Liceul „Moise Nicoară” din Arad (absolvit în 1941). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1948). A făcut parte, împreună cu I. Negoiţescu, R. Stanca, C. Regman, I. Olteanu, R. Enescu, O. Cotruş ş. a., din Cercul Literar de la Sibiu, fiind unul dintre semnatarii *Manifestului Cercului Literar*, publicat în *Viaţa* din 13 mai 1943. Debutează cu o poezie în *Jurnalul literar* (1939). În 1947, prezintă la un concurs vol. în manuscris *Alfabet poetic,* care este distins cu Premiul „E. Lovinescu”. După absolvirea facultăţii este prof. de lb. şi literatura română în satul natal (1948-1950), în Hălmagiu (1950-1953), Gurahonţ (1953-1955), apoi redactor la rev. *Teatrul* (1956-1957), corector la rev. *Lumea* (1963-1966), şi, din 1969, redactor la rev. *Secolul 20*. Din 1990, membru al Acad. Române. Colab. la *Viaţa Românească, Revista Cercului Literar* şi, ulterior, la majoritatea rev. literare şi de cultură din ţară. Debut editorial (neconcludent) cu vol. de poeme *Cartea mareelor* (1964). Atras la început de mişcarea de resurecţie a baladei, iniţiată de membrii Cercului Literar, **D.** părăseşte cu timpul această orientare neoromantică spre a se consacra în întregime unei poezii cerebrale, dominată de „modul intelectual al lirei”. Vol. de poezii (*Omul cu compasul,* 1966; *Seminţia lui Laokoon,* 1967; *Ipostaze,* 1968; *Alter ego,* 1970; *Ce mi s-a întâmplat cu două cuvinte,* 1972; *Versuri,* 1973; *Cai în ploaie,* 1974; *Papirus,* 1974; *Anotimpul discret,* 1975; *Alfabet poetic*, 1978; *Locuiesc într-o inimă,* 1978; *Hesperia,* 1979; *Poeme,* 1983; *Vânătoare cu şoim,* 1985; *Foamea de Unu,* 1987), eseurile (*Lampa lui Diogene,* 1970; *Poezie şi modă poetică,* 1972; *Orfeu şi tentaţia realului,* 1974; *Lectura poeziei,* 1980), trad. (între care ies în evidenţă cele din Goethe – *Faust* –, Hölderlin, Mallarmé, Gottfried Benn, Paul Valéry) pe care le-a publicat aparţin unui poet erudit şi raţionalist, înrudit structural cu T. S. Elliot şi Paul Valéry, şi unui *uomo universale* în descendenţa tradiţiei I. Pillat – Al. Philippide. Premiul „M. Eminescu” al Acad. (1968); Premiul Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă (1970); Premiul Uniunii Scriitorilor (1975; 1979); Premiul Special al Uniunii Scriitorilor (1982); Premiul European pentru Literatură, Iugoslavia (1990); Premiul Asoc. Scriitorilor Români din Israel (1997); Premiul naţional de poezie „Mihai Eminescu” (1997).

OPERA: *Cartea mareelor,* Bucureşti, 1964; *Omul cu compasul,* Bucureşti, 1966; *Seminţia lui Laokoon,* Bucureşti, 1967; *Ipostaze,* Bucureşti, 1968; *Alter ego,* Bucureşti, 1970; *Lampa lui Diogene,* studii şi eseuri, Bucureşti, 1970; *Ce mi s-a întâmplat cu două cuvinte,* Bucureşti, 1972; *Poezie şi modă poetică,* eseuri, Bucureşti, 1972; *Versuri,* Bucureşti, 1973; *Papirus,* Bucureşti, 1974; *Orfeu şi tentaţia realului,* eseuri, Bucureşti, 1974; *Poveşti cum altele nu-s,* Bucureşti, 1974; *Cai în ploaie/Pferde im Regen,* ed. bilingvă, trad. din lb. română de W. Aichelburg, Bucureşti, 1974; *Anotimpul discret,* Bucureşti, 1975; *Povestea celor zece fraţi,* Bucureşti, 1976 (ed. II, 1979); *Alfabet poetic,* Bucureşti, 1978; *Locuiesc într-o inimă,* Bucureşti, 1978; *Hesperia,* versuri, Bucureşti, 1979; *Lectura poeziei*, urmată de *Tragic şi demonic,* eseuri, Bucureşti, 1980; *Poeme,* Bucureşti, 1983; *Vânătoare cu şoim,* Bucureşti, 1985; *Foamea de*

Unu, poeme, Bucureşti, 1987; *Interiorul unui poem*, Bucureşti, 1990; *Născut în Utopia*, Bucureşti, 1992; *Măştile adevărului*, Bucureşti, 1992; *Arie şi ecou*, Cluj-Napoca, 1992; *Lamentaţii*, Bucureşti, 1993; *Aventurile lui Proteu*, Bucureşti, 1995; *Brutus şi fiii săi*, Bucureşti, 1996; *Alfabet poetic/Poetic Alphabet,* ed. bilingvă româno-engleză, Sibiu, 1996; *Mai mult ca prezentul*, eseuri, Craiova, 1996; *Eseuri,* Bucureşti, 1996; *Poeţi străini,* Bucureşti, 1997; *Psalmi*, Bucureşti, 1997; *Amor Universalis/Amor Universalis,* Gedichte, ed. bilingvă româno-germană, Bucureşti, 1997; *Ovidiu la Tomis*, Craiova, 1998; *Ad usum Delphini*, Bucureşti, 1998; *Templul memoriei,* Ştefan Aug. Doinaş în dialog cu E. Şimăndan, Arad, 1998; *Paradis-cocktail*, Timişoara, 1999; *Poeme/Poems,* ed. bilingvă româno-engleză, trad. de Cristina Tătaru, pref. de Grete Tartler, Piteşti, 2000; *Poeţi români,* Bucureşti, 2000; *T de la Trezor,* proze, Bucureşti, 2000; *Opere,* I-III, versuri, Bucureşti, 2000; *Evocări,* Bucureşti, 2003; *Arta dialogului,* Bucureşti, 2003; *Întoarcerea acasă.* Ştefan Aug. Doinaş în dialog cu E. Şimandan, 2003. Traduceri: Pavlo Tycina, *În orchestră cosmică,* versuri, în româneşte de ~, pref. de Şt. Bitan, Bucureşti, 1962; Emanuil Kazakievici, *Povestiri. Steaua. Doi în stepă. Inimă de prieten. La lumina zilei,* trad. de ~, Maria Roth, M. Spiridoneanu, V. Rădulescu, E. Barbu, P. Granea, Bucureşti, 1964; Werner Bossert, *Poezii,* în româneşte de ~, Bucureşti, 1965; Leonardo Sciascia, *Codicele egipţian,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1966; Rubén Darío, *Versuri alese,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1967; Giovanni Papini, *Un om sfârşit,* trad. de ~, Bucureşti, 1969; *Sunete fundamentale,* trad. din lirica universală de ~, Bucureşti, 1970; Pierre Emmanuel, *Poeme,* în colab. cu V. Nemoianu, Bucureşti, 1971; J. C. F. Hölderlin, *Poezii,* trad. de ~ şi V. Nemoianu, pref. de W. Aichelburg, Bucureşti, 1971; I. A. Bunin, *Versuri,* în româneşte de ~ şi Igor Block, Bucureşti, 1972; Stéphane Mallarmé, *Poezii,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti 1972; Gotfried Benn, *Poeme,* trad. de ~ şi V. Nemoianu, Bucureşti, 1973; Roberto Sanesi, *Alter ego şi alte ipoteze,* cuvânt înainte, trad. şi notă bibliografică de ~, Bucureşti, 1977; J. C. F. Hölderlin, *Hyperion*, trad. de ~; *Moartea lui Empedocle,* trad. de ~ şi V. Nemoianu, pref. de W. Aichelburg, tabel cronologic şi indice de ~; *Imnuri şi ode,* trad. de ~ şi V. Nemoianu, I-II, Bucureşti, 1977; Jorge Guillén, *Poeme*, trad. de ~ şi A. Ionescu, cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1980; Goethe, *Faust,* Partea I şi Partea II, trad., introducere, tabel cronologic, note şi comentarii de ~; *Goethe despre Faust,* trad. de H. Stanca, Bucureşti, 1982 (ed. nouă 1983); Paul Valéry, *Tânără Parcă*, în vol. lui M. Ghica, *Facerea poemului*, Craiova, 1985; Ciril Zlobec, *Prizonier al corpului,* trad. şi pref. de ~, Bucureşti, 1985; *Atlas de sunete fundamentale*, prezentări, trad. şi postfaţă de ~, Cluj-Napoca, 1988; Paul Valéry, *Poezii. Dialoguri. Poetică şi estetică*, trad. de ~ şi M. Ghica, Bucureşti, 1989; M. Buber, *Eu şi tu*, Bucureşti, 1991; Fr. Nietzsche, *Aşa grăit-a Zarathustra*, Bucureşti, 1994; M. Deguy, *Poeme*, în colab. cu A. Rău, V. Mazilescu şi D. Ţepeneag, Bucureşti, 1995; W. Goethe, *Viaţa-i un lucru bun*, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: A. Martin, *Poeţi contemporani,* I, 1967; II, 1971; V. Felea, *Poezie şi critică,* 1971; P. Poantă*, Modalităţi...*; L. Raicu*, Critica – formă de viaţă,* 1976; L. Alexiu*, Ideografii...*; M. Niţescu*, Poeţi contemporani,* 1978; C. Regman*, Explorări în actualitatea imediată,* 1978; E. Simion*, Scriitori...,* I; R. Enescu, în *Familia,* nr. 4, 1982; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1982; I. Ianoşi, în *România literară,* nr. 19, 1982; L. Papadima, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1982; L. Ulici, în *România literară,* nr. 17, 1982; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 11, 1983; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1983; Gh. Grigurcu*, Între critici,* 1983; Al. Paleologu*, Alchimia existenţei,* Bucureşti, 1983; I. Pop*, Lecturi fragmentare,* Bucureşti, 1983; Ov. Cotruş*, Meditaţii critice,* Bucureşti, 1983; G. Arion, *Interviuri*, 1983; Ştefan Borbély, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1985; A. Pleşu, în *România literară,* nr. 13, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 38, 1985; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; *Şt. Aug. Doinaş comentat de I. Mihuţ*, 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 40, 1995; Al. Cistelecan, în *Luceafărul*, nr. 7, 1996; Roxana Sorescu, în *Luceafărul*, nr. 17; 23; 28, 1997; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 16, 1997; idem, în *Viaţa Românească*, nr. 11-12, 1997; A. Popescu, în *Steaua*, nr. 4-6, 1997; Marin Mincu, în *Contemporanul,* nr. 36, 1999; M. Degy, în *Secolul 20,* nr. 10-12; 1-3, 1999/2000; C. D. Zeletin, în *Ateneu,* nr. 5, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 13, 2001; O. Soviany, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 2001; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 3, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 582, 2001 (interviu); Ioana Creţulescu, *Nivelele infrastilistice ale textului*

poetic la Ştefan Aug. Doinaş, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 16, 2002; C. Ţoiu, *ibidem*; Virgil Nemoianu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 687, 2003; Ioana Narcisa Creţu, *Valori stilistice în creaţia lui Ştefan Aug. Doinaş,* 2003; *Secolul 21,* nr. 1-6, 2003 (număr dedicat poetului). **(Şt. B.)**

DOLÂNGĂ Nicolae, n. 18 sept. 1942, Dalboşeţ, jud. Caraş-Severin. Poet. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara. Cercetător la Muzeul Banatului, secţia de etnografie, apoi redactor şi director adjunct la Studioul de Radio Timişoara. Colab. la *Orizont, Cronica, România literară, Tribuna, Steaua* etc. Prezent în antologia *Lirica timişoreană. 1944-1969* (1970). Debut editorial cu vol. de poezie *Ţărmul cuvântului* (1974).

OPERA: *Ţărmul cuvântului,* versuri, Timişoara, 1974; *Veghe solară,* versuri, Bucureşti, 1981; *Simple miracole,* versuri, Timişoara, 1981; *Cea mai frumoasă uitare,* versuri, Timişoara, 1986; *Ţara Nerei: mit şi pluralitatea timpului,* Bucureşti, 1995; *Orologii de iarbă,* versuri, Timişoara, 1998; *Pluralitatea timpului/Plurality of Time,* ed. bilingvă româno-engleză, trad. de Irina Kovacs, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* I, 1975; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 21, 1981; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 2, 1982; L. P. Bercea, în *Orizont,* nr. 52, 1986; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 1, 1987; Olimpia Berca, în *Orizont,* nr. 32, 1989; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994. **(A. S.)**

DOLFI Valentin, n. 3 aug. 1961, Râmnicu Vâlcea. Poet. Fiul lui Valentin Dolfi şi al Mariei (n. Cioc), funcţionari. Liceul din Râmnicu Vâlcea (1977-1981); cursuri de biblioteconomie (1993-1994). Bibliotecar la Bibl. orăşenească Băile Govora. Colab. la *Contrapunct, Echinox, Contemporanul, Luceafărul, Viaţa Românească, România literară, Vatra.* Prezent în antologia lirică *Streiflicht (Lumină laterală),* Kastellaun, Germania (1994). Debutează în *Flacăra* (1989). Debut editorial cu vol. *Tandem,* în colab. (1991).

OPERA: *Tandem,* versuri, în colab., Bucureşti, 1991; *Buncărul de hârtie,* versuri, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Alexandra Vrânceanu, în *România literară,* nr. 29, 1992; T. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 4, 1993; idem, în *Adevărul,* nr. 3053, 2000; D. Mureşan, în *Vatra,* nr. 1, 2000; O. Soviany, în *Luceafărul,* nr. 22, 2000; N. Coande, în *Ramuri,* nr. 3, 2000. **(A. S.)**

DONGOROZI I.[on], n. 4 ian. 1894, Tecuci – m. 20 mai 1975, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Dionisie Dongorozi şi al Ecaterinei (n. ?). Liceul la Galaţi; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti; Seminarul Pedagogic Universitar din Bucureşti. Debutează după primul război mondial, în rev. *Convorbiri literare.* A colab. la *Ramuri, Universul literar, Scrisul românesc, Rampa, Adevărul literar şi artistic* etc. Prof. la Craiova şi Bucureşti; director al Teatrului Naţional din Craiova (1926-1927); prefect al jud. Caraş (1931). Autor de manuale şcolare, în colab. cu Simion Mehedinţi. Proză scurtă de un pitoresc sămănătorist, în vol. *Cum s-a despărţit tanti Veronica* (f.a.), *Filimon Hâncu* (1924), *La hotarul dobrogean* (1924), *Signor Berthelotty* (1926), *Socoteli greşite* (1926), *Examen de bacalaureat* (1928), *Ancheta* (1930), *Ţucu* (1931), *Reprezentaţie de adio* (1932) şi *Belfer îndrăgostiti* (1934). Alte opere: *Castelul preutesei* (1943), *Chipuri de copii* (1944). Lipseşte peste un deceniu din vitrinele librăriilor, unde va reveni, dintr-o perspectivă ideologică adecvată timpurilor, cu *A deraiat un expres* (1957), *Vâltori* (I, 1958), *Stea de cinema* (1971).

OPERA: *Cum s-a despărţit tanti Veronica,* Craiova, f.a.; *Filimon Hâncu,* Bucureşti, 1924; *La hotarul dobrogean,* Craiova, 1924; *Surpriză,* Bucureşti, f.a.; *Însăilări,* Craiova, 1925; *Povestirile lui Dinu Costaki Stupcan,* Craiova, 1925; *Signor Berthelotty,* Arad, 1926; *Socoteli greşite,* Craiova, 1926; *Examen de bacalaureat,* Craiova, 1928;

Împăcare, Bucureşti, f.a.; *Amintiri,* Bucureşti, f.a.; *Ancheta,* Craiova, 1930; *Monumentul eroilor,* Bucureşti, 1931; *Ţucu,* Craiova, 1931; *Românii de peste hotare,* Craiova, f.a.; *Reprezentaţie de adio,* Craiova, 1932; *Belfer îndrăgostit,* Craiova, 1934; *Castelul preutesei,* Craiova, 1943; *Chipuri de copii,* Bucureşti, 1944; *A deraiat un expres,* Bucureşti, 1957; *Vâltori,* I, Bucureşti, 1958; *Escapada,* Craiova, f.a. (ed. nouă, Bucureşti, 1968); *Stea de cinema,* postfaţă de G. Muntean, Bucureşti, 1971. Traduceri: L. Davîdov, *Uriaşul din Ural,* în colab. cu P. Verbiţchi, Bucureşti, 1956; B. Galin, *O forţă minunată,* în colab. cu M. Friedman, Bucureşti, 1957.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* II, 1967; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; G. Muntean, în *România literară,* nr. 1, 1974. **(Gh. P.)**

DONICI Alexandru (Alecu), n. 1806, com. Bezin (azi Donici-Orhei, Republica Moldova) – m. 20 oct. 1865, Piatra Neamţ. Traducător şi fabulist. Fiul clucerului Dimitrie Donici şi al Elenei (n. Lambrino) şi nepotul renumitului „pravilist” Andronache Donici. Îşi face studiile la un pension din Petersburg, unde se familiarizează cu literatura rusă. În acelaşi loc absolvă şi şcoala de cadeţi, devenind, pentru scurt timp (1825-1826), ofiţer în armata rusă. După stabilirea la Iaşi (1835), apoi la Piatra-Neamţ (1841), intră în magistratură. Considerat de contemporani unul dintre cei mai de seamă literaţi, **D**. debutează la 1837 cu trad. poemului *Ţiganii* de Puşkin. Colaborează la *Dacia literară, Albina românească, Propăşirea, Zimbrul, România literară* ş.a. Opera care îl consacră este culegerea de *Fabule* (1840). Ea avea să devină titlul de referinţă al lui Eminescu pentru recunoaşterea şi definirea fabulistului:„Donici, cuib de-nţelepciune”.

OPERA: *Fabule*, Iaşi, 1840 (ed. II, 1842); *Fabule,* Chişinău, 1936; *Fabule*, Bucureşti, 1936; *Fabule*, ed. îngrijită de V. Ciobanu, cu o pref. de E. Boldan, Bucureşti, 1952 (ed. II, 1956; ed. III, 1958); *Fabule româneşti,* Bucureşti, 1998. Traduceri: A. S. Puşkin, *Ţiganii*, Bucureşti, 1837; *Satire şi alte poetice compuneri* de prinţul A. Cantemir, trad. în colab. cu C. Negruzzi, Iaşi, 1844 (ed. II, 1858); *Fabule*, pref. de C. Negruzzi, Bucureşti, f.a.; *Povestea fabulei*, pref. de C. Negruzzi, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...*, II; P. V. Haneş, *Histoire de la littérature roumaine*, 1934; G. Călinescu, *Istoria...*; G. Bogaci, I. Grecul, *Alexandru Donici*, 1966; *I. L. R.*, II; D. Popovici, *Studii...*, II; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* I, 1982; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983. **(M. Pr.)**

DONICI Leon (numele la naştere: Leonid Dobronravov), n. 5 iun. 1887, Chişinău – m. 26 mai 1926, Paris (Franţa). Prozator. Fiul lui Mihail Dobronravov, de origine rusă, secretarul Consistoriului din Chişinău, şi al Domnicăi (n. Donici). Descendent pe linie maternă al lui Alecu Donici. Urmează Şcoala parohială din Chişinău, Seminarul din Sankt Petersburg (absolvit în 1908) şi dreptul la Iurievsk şi Sankt Petersburg (absolvit în 1913). Debutează cu proză în rev. *Ruski palomnik (Pelerinul rus)* (1909). Alături de Maxim Gorki a redactat rev. *Sovremennik.* Colab. la rev. *Sovremennaia jizni, Russkaia provinţial'naia jizni'* şi la ziarul *Deni.* A frecventat faimoasa Soc. de Religie şi Filosofie din Sankt Petersbug, alături de D. Merejkovski, Alexei Remizov, Kartaşev şi I. Razumnik. Membru al Partidului Social Democrat din Sankt Petersburg, a fost timp de patru luni comisar onorific în zilele revoluţiei, numit de Kerenski. Între 1918 şi 1924 locuieşte la Chişinău şi Bucureşti, unde se împrieteneşte mai ales cu Adrian Maniu, care-l introduce în viaţa literară românească. Publică în *Ţara noastră, Flacăra, Gândirea, Cuvântul, Viaţa Românească, Adevărul literar şi artistic, Hiena, Limba română, Universul literar, Cugetul românesc, Societatea de mâine.* Chemat în 1924 de Gr. Alexinski, merge la Paris pentru a colabora la ziarul pro-românesc *Rodnaia zemlia.* Tot acolo organizează Asoc. Studenţilor Basarabeni, opusă Asoc. Emigranţilor Basarabeni a lui Racovski, ostilă

intereselor româneşti. Moare de tuberculoză în spitalul Saint-Louis din Paris, cu dorinţa de a fi îngropat în oraşul natal. Operele care l-au făcut cunoscut cititorului român sunt: *Revoluţia rusă* (1923), romanul *Noul seminar* (1929) şi vol. *Floare amară* (1930) – ultimele două traduse din ruseşte. Înainte de 1918 a mai scris, tot în lb. rusă, *Mon plaisir,* nuvelă apărută în rev. *Istoriceskii vestnik,* şi ampla povestire *Bolnavii* (vol. *Funingine şi fum*). La acestea s-au adăugat piesele *Tovarăşul Poliaev, Marchiza, Ultima şedinţă.* Scrie o carte împreună cu Leonid Andreev, *Slutul.* La Paris termină *Exilat* şi amplul roman *Stăpânul veacului* (pierdut aproape în întregime). Alte povestiri au rămas în ms. Memorialist onest al revoluţiei ruse şi prozator de mare înzestrare satirică **D.** rămâne un scriitor nerealizat, învins timpuriu de boală şi de vitregiile timpului.

OPERA: *Revoluţia rusă.* Amintiri, schiţe şi impresii, Bucureşti, 1923 (ed. de Rodica Pandele, 1996); *Noul seminar,* roman, trad. din ruseşte de G. M. Ivanov, pref. de A. Maniu, Bucureşti, 1929; *Floare amară,* trad. din ruseşte de G. M. Ivanov, Bucureşti, 1930; *Marele Archimedes,* proză şi publicistică, ed., tabel cronologic şi bibliografie de Ana-Maria Brezuleanu, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: G. Ibrăileanu, în *Viaţa Românească,* nr. 1; 2; 3, 1923; P. Şeicaru, *Cuvântul,* 12 iul. 1926; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* III, 1936; G. D. Dumitrescu, *Viaţa şi opera lui Leon Donici,* 1936; G. Bezviconi, *Scriitorul L. Donici,*1942; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 12, 1996; Ana-Maria Brezuleanu, în *România literară,* nr. 24, 1996; L. Grăsoiu, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1998; I. Savitescu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1999. **(C. M.)**

DONNA Gabriel (pseud. lui Nicolae R. Urdăreanu), n. 20 iun. 1877, Iaşi – m. 1944. Poet şi traducător. Liceul „Sf. Sava” din Bucureşti şi Liceul Militar din Craiova; Şcoala de Ofiţeri. În 1913 demisionează din armată cu gradul de căpitan, devenind inginer hotarnic. Preocupările lui constante sunt literatura şi astronomia. A debutat în 1898, în rev. *Viaţa nouă*. Colab. la *Convorbiri critice, Epoca, Hermes, Ileana, Literatorul, Noua revistă română, Universul literar* etc. Încadrat între parnasieni, autor al unei poezii pe teme astrale, cu puternice ecouri eminesciene. Traducător al *Sonetelor* lui Shakespeare. A publicat vol. *Câteva strofe* (1898), *Sonete Uraniei* (1902), *Marginalia* (1911), *Poeme romantice* (1942).

OPERA: *Câteva strofe,* Buzău, 1898; *Sonete Uraniei,* Bucureşti, 1902; *Marginalia,* Bucureşti, 1911; *Poeme romantice,* Bucureşti, 1942.

REFERINŢE CRITICE: N. Davidescu, *Din poezia noastră parnasiană,* 1943; D. Caracostea, *Critice literare,* II, 1944; Adriana Iliescu, *Poezia simbolistă românească,* 1985. **(R. Z.)**

DONOSE Vicenţiu, n. 6 febr. 1942, com. Bogdăneşti, jud. Vaslui – m. 17 iul. 2001, Iaşi. Prozator. Fiul lui Constantin Donose, prof., şi al Sofiei (n. Gâlea). Şcoala generală în com. natală şi Costeşti; liceul la Vaslui (1955-1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1963-1968). Metodist la Centrul de Îndrumare a Creaţiei Populare (1968-1977), redactor la Editura Junimea (1977-1990), bibliograf la Bibl. Judeţeană (din 1990). Debut editorial cu vol. de nuvele *Vara cu trei nebuni* (1970).

OPERA: *Vara cu trei nebuni,* proză scurtă, Iaşi, 1970; *Cetatea*, roman, Iaşi, 1972; *Insula cu amintiri de acasă,* roman, Iaşi, 1978; *Vremea lupilor,* roman, Iaşi, 1980; *Gura lumii,* roman, Iaşi, 1982; *Lăpuşneanu şi Patrupăcate,* roman, Iaşi, 1984; *Limpedele chip al dimineţii,* roman, Iaşi, 1986, *Justiţiar din alte lumi,* roman, Iaşi, 1998; *Gh. Asachi – 80. O istorie de suflet şi de minte,* în colab. cu N. Busuioc, Iaşi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 21, 1972; C. Hârlav, în *Steaua*, nr. 12, 1972; R. Mareş, în *Tribuna*, nr. 28, 1978; I. Holban, în *Cronica*, nr. 20, 1981; idem, *ibidem*, nr. 42; 1982; S. Sângeorzan, în *România literară,* nr. 35, 1985; I. Holban, în *Cronica*, nr. 40, 1986; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1999. **(A. S.)**

DORCESCU Eugen (pseud. lui Eugen Berca), n. 18 mart. 1942, Târgu Jiu. Poet şi critic literar. Fiul lui Eugen Berca şi al Alexandrei (n. Dorcescu), învăţători. Studii medii în oraşul natal şi la Liceul „Fraţii Buzeşti” din Craiova (absolvit în 1961); licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Timişoara (1966). Dr. în filologie cu teza

Structura metaforei în poezia română modernă (1975). Cercetător la Filiala din Timişoara a Acad. Române (1966-1984), redactor (din 1985), redactor-şef (1986-1989) şi director (1990) al Editurii Facla. Debutează cu proză în ziarul *Viitorul* din Turnu Severin (1969) şi cu versuri în rev. *Luceafărul* (1970). Colab. la *Viaţa Românească, Familia, Amfiteatru, Steaua, Orizont* etc. A publicat vol. de versuri *Pax magna* (1972), *Desen în galben* (1978), *Arhitectura visului* (1982), *Culegătorul de alge* (1985), *Epistole* (1990), *Cronică* (1993), *Abaddon* (1995), *Exodul* (2001), *Omul de cenuşă* (2002), *Elegii* (2003), cărţi pentru copii (*Dodoacă şi Biciuşcă,* 1986; *Castelul de calcar,* 1988; *Căsuţa fermecată,* 1989), precum şi vol. de teorie şi critică literară *Metafora poetic* (1975) şi *Embleme ale realităţii* (1978). A îngrijit, în colab., o ed. critică a *Gramaticii româneşti* a lui Diaconovici-Loga (1973), a colab. la *Noul atlas lingvistic pe regiuni* (1980) şi la *Dicţionar de epitete al limbii române* (1985). A tradus în versuri *Plasmii* (1993), *Eclesiastul* (1997) şi *Pildele* (1998). Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1983; 1994; 2001).

OPERA: *Pax magna,* Bucureşti, 1972; *Metafora poetică,* Bucureşti, 1975; *Desen în galben,* versuri, Timişoara, 1978; *Embleme ale realităţii,* Bucureşti, 1978; *Arhitectura visului,* versuri, Timişoara, 1982; *Culegătorul de alge,* versuri, Timişoara, 1985; *Dodoacă şi Biciuşcă,* Timişoara, 1986; *Castelul de calcar,* Bucureşti, 1988; *Căsuţa fermecată,* povestiri pentru copii, Iaşi, 1989; *Epistole,* poezie, Cluj-Napoca, 1990; *Cărarea din insulă,* proză fantastică, Timişoara, 1991; *Psalmii în versuri,* Timişoara, 1993 (ed. II, 1997); *Cronică,* poezie, Timişoara, 1993; *Piticul arămiu,* povestiri, Timişoara, 1995; *Abaddon,* versuri, Timişoara, 1995; *Eclesiastul în versuri,* Timişoara, 1997; *Pildele în versuri,* Timişoara, 1998; *Poezii despre şi pentru Raluca,* Timişoara, 1998; *Scrisori la un prieten,* eseu, Timişoara, 2000; *Exodul,* versuri, Timişoara, 2001; *Omul de cenuşă,* antologie lirică, pref. de A. D. Rachieru, bibliografie de Olimpia Berca, Timişoara, 2002; *Elegii,* Timişoara, 2003. Traduceri: M. Tardieu, *Maniheismul,* în colab. cu Olimpia Berca, Timişoara, 1995; P. Lotti, *Doamna Crizantema,* Timişoara, 1998.

REFERINŢE CRITICE: M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1972; M. Pop-Corniş, în *Orizont,* nr. 26, 1972; D. Flămând, în *Amfiteatru,* nr. 7, 1975; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1975; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 9, 1975; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 50, 1978; Brânduşa Armanca, *ibidem,* nr. 19, 1982; C. Marin, în *Familia,* nr. 7, 1982; P. Vălureanu, în *Tomis,* nr. 9, 1982; Adrian Iliescu, în *România literară,* nr. 1, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 5, 1984; L. Alexiu, *ibidem,* nr. 25, 1985; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* nr. 26, 1985; Felicia Moşoianu, în *Orizont,* nr. 34, 1986; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986; P. Miclău, în *Orizont,* nr. 2, 1988; Olimpia Berca, *ibidem,* nr. 33, 1989; C. Ungureanu, *ibidem,* nr. 34, 1990; Adriana Iliescu, în *România literară,* nr. 36, 1990; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 10, 1993; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 1-2, 1996; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 12, 1997; idem, *ibidem,* nr. 7, 2002; Rodica Opreanu, *Flux continuu,* 2002; Al. Ruja, *Literatura română contemporană,* I, 2002. **(A. S.)**

DORIAN Dorel, n. 6 mai 1930, Piatra-Neamţ. Dramaturg, prozator şi eseist. Fiul lui Mendel Iancovici, funcţionar, şi al Toniei-Margareta (n. Dorian). Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti (absolvit în 1948). Debut publicistic în *Tinereţea* (1946). Facultatea de Electrotehnică, specialitatea energetică, a Institutului Politehnic din Kiev (absolvită în 1953). Inginer pe şantierul termocentralei de la Paroşeni (1953-1956), va fructifica această experienţă în povestirile, mai mult reportaje, din vol. de debut *N-au înflorit încă merii* (1955), urmat, la numai un an, de stabilirea autorului în capitală, ca redactor la *Viaţa studenţească,* apoi la *Ştiinţă şi tehnică* (1956-1959). A mai lucrat la rev. *Tehnium* şi *Magazin*. Din 1995, redactor-şef la rev. *Realitatea evreiască.* După un debut editorial lipsit de răsunet, cu proze în care experienţa nemijlocită se exprimă mijlocit, turnată în tipare şi şabloane prefabricate, brevetate anterior de alţii şi utilizate pe scară largă în epocă, **D.** obţine un răsunător succes conjunctural cu piesa *Dacă vei fi întrebat...* (1959), urmată la scurt timp de *Secunda 58* (1960), scrisă de fapt înaintea celeilalte, şi ajungând astfel, pentru un interval de câţiva ani

(1959-1965), în prim-planul vieţii literare şi teatrale. Piesele următoare marchează la fel de rapid o curbă descendentă a interesului pentru autor, interes diminuat până la totala stingere în alţi numai câţiva ani.

OPERA: *N-au înflorit încă merii,* povestiri, Bucureşti, 1955; *Dacă vei fi întrebat...,* Bucureşti, 1959; *Secunda 58,* Bucureşti, 1960 (ed. II, 1963); *De n-ar fi iubirile...,* Bucureşti, 1961; *Ninge la Ecuator,* Bucureşti, 1973; *Oricât ar părea de ciudat,* Bucureşti, 1964; *Corigenţă la dragoste,* Bucureşti, 1967; *Joc dublu,* Bucureşti, 1968; *Miunciuni adevărate,* Bucureşti, 1969; *Teatru,* Bucureşti, 1969; *Teatru cu bile,* Bucureşti, 1970; *Ficţiuni pentru revolver şi orchestră,* povestiri, Bucureşti, 1970; *Dacă vei fi întrebat.... Joc dublu. Teatru cu bile,* Bucureşti, 1978; *Cu toată dragostea. Confesiune târzie,* Bucureşti, 1986; *Mileniul II, ultimul sfert de oră.* Ştiinţă şi educaţie în aventura cunoaşterii, Bucureşti, 1988; *Anchetatorul SF şi forţele oculte,* roman, Bucureşti, 1985; *Paranormal 2000: misterul care ne precede, uimirea care ne învăluie,* eseuri, Bucureşti, 1998; *Foc în Calea Văcăreşti,* evocare dramatică în două părţi, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: R. Popescu, *Cronici dramatice,* 1974; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 4, 1986; M. Constantinescu, în *România literară,* nr. 12, 1987; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 17, 1995; V. Bârlădeanu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 457, 2000. **(C. R.)**

DORIAN Emil (numele la naştere: Lustig), n. 16 febr. 1893, Bucureşti – m. 1956, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Herman Lustig şi al Ernestinei (n. Picher). Studii liceale şi universitare de medicină la Bucureşti. A profesat ca medic în capitală, având şi funcţii în comunitatea evreiască (redactează, de exemplu, *Raportul general asupra situaţiei comunităţii pe anul 1946).* De altfel, o bună parte din gazetăria sa este semnată cu pseud. Dr. Knox, Dr. Otorin, Dr. M. Prunk, Dr. Urzică, care pot fi întâlnite în *Cotidianul, Ziua, Adevărul literar şi artistic, Adam, Gândirea, Năzuinţa, Omul liber, Puntea de fildeş, Sburătorul, Şantier* etc. A debutat cu versuri semnate Castor şi Pollux în *Noua Revistă Română* (1912); debut editorial cu vol. de versuri *Cântece pentru Lelioara* (1923), urmat de *În pragul serii* (1924). Ulterior n-a mai scris decât versuri pentru copii (*Bună dimineaţa,* 1953), după ce cântase şi el „noile realităţi" (*Primăvară nouă,* 1948; *Steagurile inimii,* 1949). Ca prozator, s-a manifestat printr-o serie de romane cu problematică socială inspirate din mediul evreiesc autohton, precum *Profeţi şi paiaţe* (1931), *Vagabonzii* (1935), *Otrava* (1947) şi prin cărţi de popularizare şi vulgarizare a medicinei (*Misterele şi tehnica sexualităţii,* 1932; *Adevărurile sexualităţii,* 1932; *Femei şi doctori,* 1932). A alcătuit o culegere de texte despre istoria medicinei (*Din trecutul nostru ştiinţific,* 1955) şi a lăsat un interesant roman de observaţie socială, cu acţiunea plasată în lumea insectelor (*Memoriile greierului,* 1937). Trad. din H. Heine, Ed. Haraucourt, H. H. Ewers, Bodo Vildberg, E. Strinberg.

OPERA: *Cântece pentru Lelioara,* versuri, Bucureşti, 1923; *În pragul serii,* versuri, Bucureşti, 1924; *De vorbă cu bălanul meu,* Bucureşti, 1925; *Umorul evreiesc,* Bucureşti, 1926; *Profeţi şi paiaţe,* roman, Bucureşti, 1931; *1001 de calomnii pentru femei,* Bucureşti, 1932; *Misterele şi tehnica sexualităţii,* Bucureşti, 1932; *Ora sexuală,* Bucureşti, 1932; *Adevărurile sexualităţii,* Bucureşti, 1932; *Femei şi doctori,* Bucureşti, 1932; *Bărbaţi fără femei,* Bucureşti, 1933; *Cum să ne hrănim,* Bucureşti, 1934; *Manual complet pentru educaţia sexelor,* Bucureşti, 1934; *Vagabonzii,* roman, Bucureşti, 1935; *Memoriile greierului,* roman, Bucureşti, 1937; *Otrava,* roman, Bucureşti, 1947; *Raport general asupra situaţiei comunităţii pe anul 1946,* Bucureşti, 1947; *Primăvară nouă,* poezii pentru copii şi tineret, Bucureşti, 1948; *Steagurile inimii,* poezii, Bucureşti, 1949; *Din trecutul nostru ştiinţific,* Bucureşti, 1955; *Jurnal din vremuri de prigoană,* ed. de Marguerite Dorian, pref. de Z. Ornea, Bucureşti, 1996. Traduceri: H. Heine, *Sarcasm şi melancolie. Cartea cântecelor,* Bucureşti, 1924; E. Strinberg, *Fabule,* Bucureşti, 1925; Ed. Haraucourt, *Cealaltă,* Bucureşti, 1926; H.

H. Ewers, *Vrăjitoarea. Jurnalul unui om prefăcut în portocal,* Bucureşti, f.a.; B. Vildberg, *Cazul ciudat al doamnei Buroff,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice,* VII, 1922; S. Podoleanu, *60 de scriitori români de origină evreiască,* 1935; G. Călinescu, *Istoria...*; S. Albu, în *Gazeta literară,* 20 iun. 1957; I. Savitescu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1999. **(M. Pp.)**

DORIAN Gellu (pseud. lui Gheorghe Borfotină, devenit nume oficial în 1993), n. 13 oct. 1953, Botoşani. Poet, prozator, eseist şi dramaturg. Fiul lui Dumitru Borfotină, silvicultor, şi al Mariei (n. Robu). Şcoala generală în satul Coşula, judeţul Botoşani şi la Câmpulung Moldovenesc (1960-1968); Liceul „Dragoş Vodă" din Câmpulung Moldovenesc (întrerupt un an din motive de sănătate), continuat la Vatra Dornei şi Botoşani (bacalaureatul în 1973); studii abandonate la Institutul de Arte Plastice (1973). Librar (1977-1979), apoi bibliotecar la Bibl. judeţeană „Mihai Eminescu" din Botoşani (1979-1990); din 1990, referent de specialitate, literatură-teatru, la Centrul Judeţean al Creaţiei Populare, Botoşani. Redactor-şef al rev. *Hyperion – Caiete botoşănene* (din dec. 1989) şi preşedinte-fondator al Fundaţiei Culturale „Hyperion" din Botoşani (1997); redactor al Editurii Axa din acelaşi oraş, redactor-colaborator la *Cotidianul* (1991-1993) şi la *Evenimentul de Iaşi, Jurnalul de Botoşani, Curierul de Botoşani* şi *Monitorul de Botoşani* (1993-1996). Colab. la *România literară, Luceafărul, Viaţa Românească, Vatra, Familia, Convorbiri literare, Ateneu, Tribuna, Orizont, Lumină lină* (New York) etc. Prezent în vol. colective *Liniştea neliniştii* (1979), *Streiflight* (1994), *City of Dreams and Whispers* (1998), *O mie şi una de poezii româneşti* (1998), *Antologia poeţilor laureaţi,* Suceava (1998) şi *Eminescu 2000* (2000). Iniţiatorul Premiului Naţional de Poezie „Mihai Eminescu" (1991); organizatorul, din 1990, a Concursului Naţional de Poezie şi interpretare critică a operei eminesciene „Porni Luceafărul..." (ajuns, în 2002, la a XX-a ed.); co-fondator al Grupului de la Durău şi al rev. *Caietele de la Durău* (1995). Autor a două antologii: *Tineri poeţi români de dincolo de Styx* (1998) şi *Zece poeţi români laureaţi ai Premiului Naţional de Poezie „Mihai Eminescu"* 1991-2000 (2002). La Teatru de Păpuşi „Vasilache" din Botoşani i s-a pus în scenă piesa *Vis de Crăciun* (1991). Debutează în *România literară* (1972). Debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Eminescu (1974). A publicat vol. de poezie (*Poeme introductive,* 1986; *Elegiile după Rilke,* 1993; *În căutarea poemului pierdut,* 1995; *În absenţa iubirii,* 1996; *Poeme golăneşti,* 1997; *Infernul migrator,* 1997; *Poesia mirabilis,* 1999; *Singur în faţa lui Dumnezeu,* 2001; *Un poet la New York,* 2002; *Eranos,* 2003; *Kafeneaua Kafka,* 2003), teatru (*Caţavencii,* 2001), romane (*Scriitorul,* 1996; *Cartea fabuloasă,* 2003; *Sfârşitul sau momente din viaţa unui om falsificat,* 2003) şi reportajele-eseu, în colab., *Paşii Poetului* (1989). A îngrijit ed. din M. Eminescu (*Poezia folclorică, I-II, 2000) şi C. Dracsin (Poezii şi desene*, 2002). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1993; 1996; 2001); Premiul Soc. Scriitorilor Bucovineni (1993); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1993); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (1997); Premiul rev. *Poesis* (1998; 2000).

OPERA: *Caietul debutanţilor,* versuri, vol. colectiv, Editura Eminescu, Bucureşti, 1974; *Liniştea neliniştii,* versuri, în vol. colectiv *Poeţi botoşăneni,* Botoşani, 1979; *Esopia,* versuri, în *Caietul debutanţilor,* Editura Albatros, Bucureşti, 1984; *Poeme introductive,* versuri, Iaşi, 1986; *Paşii Poetului,* reportaj-eseu, în colab. cu E. Iordache, postfaţă de C. Ciopraga, Bucureşti, 1989 (ed. II, revăzută şi adăugită, 2000); *Elegiile după Rilke,* versuri, Iaşi, 1993; *În căutarea timpului pierdut,* versuri, Botoşani, 1995; *În absenţa iubirii,* versuri, antologie de autor, Timişoara, 1996; *Scriitorul,* roman, Timişoara, 1996; *Poeme golăneşti,* versuri, Bucureşti, 1997; *Infernul migrator,* versuri, Botoşani, 1997; *Tineri poeţi români de dincolo de Styx,* antologie, Iaşi, 1998; *Poesia mirabilis,* versuri, Iaşi, 1999 (ed. II, 2000); *Singur în faţa lui Dumnezeu,* poem, Timişoara, 2001; *Caţavencii,* teatru, Iaşi, 2001; *Un poet la New York,* versuri, Cluj-Napoca, 2002; *Eranos,* versuri, Iaşi, 2003; *Kafeneaua Kafka,* versuri, Bucureşti, 2003; *Cartea fabuloasă,* roman, Bucureşti, 2003; *Sfârşitul sau*

momente din viaţa unui om falsificat, roman, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 11, 1986; C. Livescu, în *Cronica,* nr. 48, 1986; M. Iordache, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1987; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 2, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 51-52, 1998; M. A. Diaconu, *Instantanee critice,* 1998; E. Galaicu-Păun, *Poezia după poezie,* 1999; D. Corbu, *Generaţia poetică '80: portrete critice,* 2000; N. Leahu, *Poezia generaţiei '80,* 2000; M. Iordache, *Singurătatea şi tristeţea oglinzilor,* 2001; Gh. Grigurcu, *Poezia română contemporană,* I, 2000; A. A lui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 2001; idem, *ibidem,* nr. 8, 2002; I. Holban, V. Spiridon, *ibidem,* nr. 10, 2003; C. Livescu, C. Dram, *ibidem,* nr. 11, 2003. **(A. S.)**

DOSOFTEI (numele monahal al lui Dimitrie Barila), n. 26 oct. 1624 – m. 13 dec. 1693, Zolkiew, azi Nestorov, Rusia. Cărturar, mitropolit al Moldovei. Se trage din părţile Sucevei, fără să fie exclusă o mai îndepărtată origine aromână a familiei. Ierodiacon la Mitropolia ieşeană, unde îl va fi cunoscut pe Varlaam, **D**. înaintează rapid în ierarhia ecleziastică: monah la mănăstirea Probota (1649) sub numele clerical Dositei, Episcop de Huşi (1658), Episcop de Roman (1659) şi Mitropolit al Moldovei (1671-1686), calitate în care – în faţa invaziei turceşti – se refugiază cu Ştefan Petriceicu în Polonia, unde rămâne până în 1675. Cunoscând elina, latina, slavona, poloneza şi ucraineana, traduce din slavonă şi prelucrează în româneşte *Psaltirea pre versuri tocmită* (Uniev, 1673). Este prima mare operă în versuri tipărită în româneşte. Ajutat de Nicolae Milescu şi de patriarhul Moscovei, **D**. aduce din Rusia, la Iaşi, o tipografie, unde tipăreşte principalele cărţi liturgice, unele traduse chiar de el: *Psaltirea slavo-română* (1680), *Viaţa şi petrecerea svinţilor* (I–III, 1682-1686), *Parimiile preste an* (1683). În 1686 este obligat să plece din nou în Polonia; regele Ioan al III-lea Sobiesky îi fixează domiciliul la Strij şi Zolkiew. Promovând introducerea lb. române în biserică şi depăşind, întâia oară la noi şi cu geniu poetic, modelul literaturii religioase canonice, **D**. rămâne „fondatorul poeziei române literare" (B. P. Hasdeu). Întemeietor de limbaj cult şi ficţiune literară, **D**. domină cultura românească de la sfârşitul veacului al XVII-lea.

OPERA: *Psaltirea de-nţăles [Psaltirea slavo-română],* Iaşi, 1680; *Molitvenic de-nţăles,* Iaşi, 1681 [la p. 3: *Cronologia domnilor Moldovei]*; *Viaţa şi petrecerea svinţilor*, I-III, Iaşi, 1682-1686; *Parimiile preste an*, Iaşi, 1683 [la p. 3: *Cronologia domnilor Moldovei*, cu mici modificări faţă de cea apărută în *Molitvenicul* din 1681]; *Octoih*, Iaşi, 1683 (lucrare neterminată); *Matei Cigalas, Hronograf al împăraţilor. Nouă adunare de istorii, începând de la faptul lumii până în anul ce-e 1686* (trad. din greceşte în româneşte, se păstrează în ms sec. XVIII-1732); în vol. M. Kogălniceanu, *Versuri pentru prea luminaţii şi slăviţii pomeniţii domni, de Dosoftei mitropolitul*, în *Cronicile României sau Letopiseţele Moldovei şi Valahiei*, a doua ed., tom III, Bucureşti, 1874, p. 526-529 *[Poemul cronologic despre domnii Moldovei* a apărut şi în *Cronici şi povestiri româneşti versificate*, studiu şi ed. critică de Dan Simonescu]; *Psaltirea în versuri publicată de pe manuscrisul original şi de pe ediţiunea de la 1673 de I. Bianu*, Bucureşti, 1887; *Psaltirea în versuri*, ed., studiu introductiv şi note de N. A. Ursu, Iaşi, 1974; *Opere*, I, *Versuri*, ed. critică de N. A. Ursu, studiu introductiv de Al. Andriescu, Bucureşti, 1978; *Poezie veche românească*, ed. M. Scarlat, 1985; *Opere poetice,* selecţie, comentariu şi postfaţă de P. Balmuş, Chişinău, 1989; *Psaltirea în versuri*, Chişinău, 1998; *Viaţa şi petrecerea sfinţilor,* text îngrijit, notă asupra ed. şi glosar de Rodica Frenţiu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: B. P. Hasdeu, în *Columna lui Traian*, nr. 44; 45; 49; 50; 54; 58; 61; 1870; Şt. Ciobanu, *Dosoftei mitropolitul Moldovei şi activitatea lui literară. Contribuţii la istoria literaturii româneşti şi a legăturilor româno-ruse literare din sec. al XVII-lea*, trad. din ruseşte de Şt. Berechet, Iaşi, 1918; Augustin Z. N. Pop, *Glosări la opera mitropolitului Dosoftei (1673-1686),* 1943; N. Cartojan, *Istoria literaturii...*, 1940-1945 (ed. II, 1980, ed. III, 1996); L. Gáldi, în *Studia Slavica*, tom

VI, 1960, fasc. 1-2; Al. Elian, în *Contemporanul*, nr. 21, 1967; G. Ivaşcu, *Istoria...*; Henryk Misterski, în *Romanoslavica* tom 17, 1970; Dan Simonescu, în *Manuscriptum,* III, nr. 3/8/1972 (se reproduce, într-o transcriere modernizată, de către R. Vulpescu, trad. integrală a *Prologului* la *Erofili*); I. C. Chiţimia, *Dosoftei, primul poet român de clasă europeană*, pref. la *Dosoftei (1624-1693),* biobibliografie, 1974; D. H. Mazilu, *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea,* 1976; I. Istrate, *Barocul literar românesc*, 1982; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti*, I, 1982; L. Onu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 2, 1984; N. A. Ursu, în *Limba română*, nr. 1, 1985; idem, *ibidem,* nr. 5, 1986; D. Bălăeţ, *Regăsirea continuă,* 1986; Al. Mareş, în *Limba română*, nr. 5; 6, 1987; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura*, II, 1987; D. H. Mazilu, *Introducere în opera lui Dosoftei,* 1997; D. Buciumeanu, *Dosoftei poetul. O hermeneutică a „Psaltirii în versuri”,* 2001; Mona Laura Manea, *Dosoftei: „Viaţa şi petrecerea sfinţilor”.* Studiu lingvistic, 2001; Elvira Sorohan, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2003. **(M. Mt.)**

DRAGHINCESCU Rodica, n. 29 nov. 1962, Buziaş, jud. Timiş. Fiica lui Pavel Draghincescu, mecanic, şi a Anei-Steluţa (n. ?). Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara, secţia franceză-română. Din 1992, cercetător ştiinţific la Filiala din Timişoara a Acad. Române. Colab. la *Orizont, Luceafărul, Vatra, Familia, Tribuna, Calende, Tomis, Ateneu* etc. Debutează în *Convorbiri literare* (1984). Debut editorial cu vol. de versuri *Aproape cald* (1993). A publicat poezie (*Fiecare avem sub pat nişte fotografii de care ne este ruşine*, 1995; *Obiect de lux ascuţit pe ambele părţi*, 1997; *Ah!* (1998), *Gâteau de terre,* 1999; *Eu-genia,* 2000), romane (*Craun*, 1999; *Distanţa dintre un bărbat îmbrăcat şi o femeie aşa cum e,* 1996) şi eseuri (*Tangouri pe trambulină*, 2001). Premiul rev. Tomis (1986; 1996); Premiul Uniunii Scriitorilor (1998); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (1998).

OPERA: *Aproape cald,* versuri, Bacău, 1993; *Fiecare avem sub pat nişte fotografii de care ne este ruşine,* versuri, Timişoara, 1995; *Distanţa dintre un bărbat îmbrăcat şi o femeie aşa cum e,* roman, Timişoara, 1996; *Obiect de lux ascuţit pe ambele părţi,* versuri, Bucureşti, 1997; *Ah!,* antologie de versuri, Bucureşti, 1998; *Gâteau de terre,* versuri, Bucureşti, 1999; *Craun*, proză, Pirteşti, 1999; *Eugenia,* versuri, Bucureşti, 2000; *Tangouri pe trambulină,* eseuri, Piteşti, 2001. Traduceri: Veronica Balaj, *Ne tirez plus!/Nu mai trageţi!,* Bruxelles, 1992.

REFERINŢE CRITICE: Aura Christi, în *Contemporanul*, nr. 35, 1994; L. Alexiu, în *Orizont*, nr. 13, 1994; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 5, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 12, 1995; idem, *ibidem*, nr. 39, 1996; A. Pantea, în *Apostrof*, nr. 1-2, 1997; Al. George, în *Luceafărul*, nr. 1, 1997; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 31, 1998; R. Munteanu, în *Luceafărul*, nr. 4, 1999; M. A. Diaconu, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2000; G. Dorian, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2001. **(A. S.)**

DRAGNEA Radu (pseud. lui Radu S. Popescu), n. 1893, com. Tătărăi, jud. Prahova – m. 1955. Eseist şi critic literar. Provine dintr-o familie de preoţi, cu ascendenţi în jud. Dâmboviţa şi Sibiu. Participă la primul război mondial, fiind rănit la Azuga (1916). Conduce săptămânalul *Solia* din Bucureşti (1916). Membru în comitetul Partidului Naţional Român (1919); prim-redactor al ziarului clujean *Patria* (1919-1920), la care colab. până în 1924; membru fondator al soc. anonime Literatura din Cluj (1920) şi al Sindicatului Presei din Ardeal (1920); contribuie la întemeierea rev. *Gândirea* (1921), colaborând de la primul ei nr. (face parte din gruparea rev. *Gândirea* între 1928 şi 1934); membru în comitetul de direcţie al rev. *Societatea de mâine* din Cluj (1924-1925); secretar de presă la Legaţia Română din Varşovia (1929). Debutează în rev. *Cosânzeana* din Orăştie (1911). Colab. la *Luceafărul, Neamul românesc literar, Cosânzeana, Românul, Flacăra, Lumina literară, Drum drept,*

Ideea europeană, Doina, Capitala, Săgetătorul, Aurora, Ţara noastră, Ramuri, Scrisul românesc, Tiparniţa literară, Kalende, Curentul, Calendarul, Voinţa, Axa, Buna-vestire. Format în climatul sămănătorist al rev. craiovene *Ramuri,* apropiat al publicaţiilor lui N. Iorga, *Neamul românesc, Drum drept* etc., **D.** devine unul dintre principalii eseişti şi cronicari ai *Gândirii,* secondându-l pe N. Crainic până în 1933, când este îndepărtat de la această rev. Colab. cu A. C. Cuza la întocmirea primei ed. de *Opere complete* ale lui M. Eminescu (1914). Autor al monografiei *Mihail Kogălniceanu* (1921) şi al vol. *Creatorul naţionalismului* (1921). Adept al unui spiritualism ortodoxist moderat, cu nuanţe ce îi conferă o poziţie aparte în configuraţia ideologică a *Gândirii,* **D.** este un autor insuficient cunoscut, în absenţa unei ed. reprezentative a scrierilor sale.

OPERA: *Mihail Kogălniceanu,* Cluj, 1921 (ed. II, întregită şi prelucrată, Bucureşti, 1926); *Creatorul naţionalismului,* Craiova, 1921; *Supunere la tradiţie,* eseuri, cronici, art., ed., fişă bibliografică, note şi indici de E. Pintea, Cluj-Napoca, 1998.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, I; Gh. Vrabie, *Gândirismul,* Bucureşti, 1940; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; M. Bucur, *Istoriografia...*; D. Micu, *„Gândirea” şi gândirismul,* 1975; Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea,* 1980; V. Chifor, în *Familia,* nr. 3, 1991. **(V. C.)**

DRAGOLEA Mihai (prenumele la naştere: Ioan Mihai), n. 13 febr. 1955, Petroşani, jud. Hunedoara. Eseist şi prozator. Fiul lui Ioan Dragolea, jurist, şi al Floricăi (n. Cismaru), contabilă. Studii elementare (1962-1970) şi liceul (1970-1974) la Petroşani. Licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj (1975-1979). Prof. în com. Muşata, jud. Vaslui, Vulcan, jud. Hunedoara, Beliş, Gherla, Câmpia Turzii, jud. Cluj (1980-1987); instructor (probleme de literatură) la Centrul de creaţie, Cluj (1987-1990); redactor la Studioul de Radioteleviziune, Cluj, (1990-1994); secretar general de redacţie (1994-1997) şi realizator emisiuni (din 1998) la Studioul de televiziune, Cluj. Burse de specializare la BBC – Londra (1992), Swiss Radio International (1995; 1996; 1999). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Literatura fragmentară* (1998), publicată în acelaşi an cu titlul *Arhiva de goluri şi plinuri*. Debutează în rev. *Mărturisiri literare* a liceului din Petroşani (1977). Debut editorial cu un eseu despre Şcoala de la Târgovişte (*În exerciţiul ficţiunii*, 1992). Autor al unui vol. de proză scurtă (*Călătorii spre muchia de cuţit*, 1999) şi al romanului *De departe spre aproape* (2001). Premiul Uniunii Scriitorilor (1992); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1992; 1998); Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1992).

OPERA: *În exerciţiul ficţiunii. Eseu despre Şcoala de la Târgovişte*, Cluj-Napoca, 1992; *Arhiva de goluri şi plinuri. Literatura fragmentară*, eseuri, Cluj-Napoca, 1998; *Călătorii spre muchia de cuţit*, proză scurtă, Piteşti, 1999; *De departe spre aproape*, roman, Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 40, 1992; I. Simuţ, în *România literară*, nr. 17, 1992; I. Milea, în *Steaua*, nr. 5-6, 1992; Irina Petraş, în *Tribuna*, nr. 30, 1992; Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 35, 1992; R. Săplăcan, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 2000; Nicoleta Sălcudeanu, în *Vatra*, nr. 3, 2000; R. Ivănescu, *ibidem*; Şt. Borbély, în *Observator cultural*, nr. 11, 2002; I. Chirilă, în *Familia*, nr. 6, 2003. **(A. S.)**

DRAGOMIR Caius (prenumele la naştere: Caius Traian), n. 16 iul. 1939, Slatina. Poet şi eseist. Fiul lui Coriolan Dragomir, medic veterinar, şi al Polixeniei (n. Negreanu), prof. de menaj. Liceul „Radu Greceanu” din Slatina (absolvit în 1956); licenţiat al Facultăţii de Medicină din Bucureşti (1963). Dr. în ştiinţe medicale (1971). Obţine o bursă Fulbright, cu ajutorul căreia efectuează studii de filosofia ştiinţei la Univ. North Carolina şi Chappel din SUA (1985; 1987). Carieră de medic şi cercetător ştiinţific în domeniul biologiei celulare, în care a publicat numeroase lucrări în rev. de specialitate. Asistent

universitar la disciplina de histologie şi morfopatologie (1969-1978); şef de laborator la Institutul „Victor Babeş” din Bucureşti (1971-1991). Consilier al Primului Ministru al Guvernului Român (1991); şeful Departamentului Informaţiilor (1991-1992); senator (1992-1994); director general al Institutului Naţional de Geriatrie şi Gerontologie „Ana Aslan” din Bucureşti (1993-1994); ambasador al României în Franţa (1994-1997) şi în Republica Elenă (din 2001); cercetător ştiinţific şi director (din 1999) al Institutului „Victor Babeş”; prof. asociat al Univ. din Bucureşti (1995-1997) şi prof. la Univ. „Spiru Haret” (1997-1999). Debutează în rev. *Steaua*; debut editorial cu vol. de versuri *Intimitatea verbului* (1981). Colab. la *Steaua, România literară, Luceafărul, Viaţa Românească* etc. Alte vol. de poezii: *Scrisoarea lui Hipparc* (1984), *Pluralitate* (1988), *Aspecte naturale* (1989) şi *Odele morţii* (1991). Autor al mai multor vol. de eseuri (*Tratat de tehnica renunţării,* 1982; *Argument pentru o estetică a ştiinţei,* 1990 şi *Eseuri,* I-V, 1991-1997).

OPERA: *Intimitatea verbului,* versuri, Bucureşti, 1981; *Tratat de tehnica renunţării,* eseuri, Bucureşti, 1982; *Scrisoarea lui Hippac,* versuri, Cluj-Napoca, 1984; *Pluralitate,* versuri, Cluj-Napoca, 1988; *Aspecte naturale,* versuri, Bucureşti, 1989; *Argument pentru o estetică a ştiinţei,* eseu, Cluj-Napoca, 1990; *Odele morţii,* versuri, Bucureşti, 1991; *Eseuri,* I-V, Cluj-Napoca, 1991-1997.

REFERINŢE CRITICE: G. Muntean, în *România literară,* nr. 20, 1984; I. Cristofor, în *Steaua,* nr. 7, 1985; Fl. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 2-3, 1991; Irina Petraş, *ibidem,* nr. 1, 1992; T. Roman, în *România literară,* nr. 32, 1992. **(A. S.)**

DRAGOMIR Mihu (pseud. lui Mihail C. Dragomirescu), n. 24 apr. 1919, Brăila – m. 9 apr. 1964, Giurgiu. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Constantin Dragomirescu şi al Octaviei-Olimpia (n. Rădulescu), învăţători. Şcoala primară la Brăila; Liceul „N. Bălcescu” din aceeaşi localitate (1929-1933), apoi „Gh. Şincai” în Bucureşti (1933), şi din nou la Brăila, la Liceul Comercial (1934-1936), de unde este eliminat pentru atitudine „nihilistă”; reînscris în toamna lui 1936, termină liceul în 1939, premiant; în acelaşi an începe Acad. Comercială din Bucureşti; întrerupe studiile pentru a urma Şcoala de Ofiţeri de Rezervă din Bacău (1940-1941), reia studiile superioare în 1942. Concentrat în 1943, face războiul până în 1945. Îşi continuă studiile cu întreruperi, luîndu-şi licenţa în 1948. Debut publicistic în *Revista tineretului creştin* (1933). Colab. la rev. rebusiste *Revista jocurilor, Rebus, Curentul jocurilor,* folosind pseud. Jules Limah, Dr. M. C., Mihail, Mişu Brăiliţeanu, M. C. Dragomirescu. Debutează cu poezii în rev. *Valuri dunărene* din Silistra (1936) şi, în acelaşi an, editorial, cu vol. tipărit pe cont propriu, *Gânduri prăfuite* (două sute de exemplare). Înfiinţează la Brăila rev. *Flamura* (1937). Publică plachetele de versuri *Rugă de ateu, adică vorbe despre orânduieli şi cârmuitori* (1938), *Înger condeier* (1939), precum şi poemul *Edgar Allan Poe* (1940). Colab. la *Universul literar, Prepoem, Viaţă şi suflet, Năzuinţa, Festival Adonis, Junimea dobrogeană, Luceafărul, Raza literară, Cadran, Revista Fundaţiilor Regale, Păcală, Epigrama* etc. Pseud. Mihu Dragomir este folosit întâi în 1938, în rev. *Flamura.* În rev. umoristice semnează cu pseud. Miguel Y Caramba. Responsabil cultural în cadrul Organizaţiei Tineretului Progresist (1945-1946); redactor la ziarul *Înainte* din Brăila (1946-1948) şi la *Viaţa Românească* (1948-1954); redactor-şef la *Tânărul scriitor* (1954-1956); redactor-şef la redacţia de scenarii a Centrului Cinematografic Bucureşti (1956-1958); redactor-şef la *Luceafărul* (1958-1960). Publică vol. de versuri: *Prima şarjă* (1950), *Stelele păcii* (1952), *Războiul* (1954), *Pe struna fulgerelor* (1955), *Odă pământului meu* (1957), *Întoarcerea armelor* (1959), vol. de proză: *Povestiri deocamdată fantastice* (1962), şi trad. din E. A. Poe, M. K. Simonov, A. Surkov, Al. Iaşin, H. G. Wells, J. Steinbeck, Lope de Vega ş.a.

OPERA: *Gânduri prăfuite,* versuri, Bucureşti, 1936; *Rugă de ateu, adică vorbe despre orânduieli şi cârmuitori,* versuri, Bucureşti, 1938; *Înger condeier,* Bucureşti, 1939; *Edgar Allan Poe,* poem, Bucureşti, 1940; *Prima şarjă,* versuri, Bucureşti, 1950; *Chiaburul e duşmanul păcii,* Bucureşti, 1950; *Stelele păcii,* versuri, Bucureşti, 1952; *Tudor din Vladimiri,* poeme, Bucureşti, 1954; *Războiul,*

versuri, Bucureşti, 1954; *Pe struna fulgerelor,* versuri, Bucureşti, 1955; *Versuri alese,* Bucureşti, 1956; *Odă pământului meu,* versuri, Bucureşti, 1957; *Pe drumuri nesfârşite,* poeme, Bucureşti, 1958; *Poveştile bălţii,* Bucureşti, 1959 (ed. II, 1972); *Întoarcerea armelor,* versuri, Bucureşti, 1959; *Stelele aşteaptă pământul,* versuri, Bucureşti, 1961; *Povestiri deocamdată fantastice,* Bucureşti, 1962 (ed. II, 1968); *La început a fost sfârşitul,* Bucureşti, 1962; *Şarpele fantastic,* postfaţă de A. Martin, Bucureşti, 1963; *Poezii,* cuvânt înainte de Perpessicius, Bucureşti, 1963; *Inelul lui Saturn,* versuri, cuvânt înainte de I. D. Bălan, Bucureşti, 1964; *Pământul cântecului,* ed. îngrijită de A. Martin, Bucureşti, 1967; *Dor,* poezii de dragoste, ed. îngrijită şi pref. de A. Martin, Bucureşti, 1969; *Minutar peste netimp,* versuri inedite, ed. îngrijită de Chira Dragomir, cuvânt înainte de A. Martin, Bucureşti, 1974; *Noapte calmă,* versuri inedite, ed. îngrijită de Chira Dragomir, Bucureşti, 1980; *Sărbătorile poetului,* pref. de M. Scarlat, ed. îngrijită şi tabel cronologic de Chira Dragomir, Bucureşti, 1987. Traduceri: A. Surkov, *Poezii,* Bucureşti, 1951; Vl. Maiakovski, *Cum se fac versurile?,* în colab. cu I. Kişinevski, Bucureşti, 1953; S. Mihalkov, *Dar la voi ce-i?,* Bucureşti, 1953; Al. Puşkin, *Micile tragedii,* în colab. cu M. Beniuc, V. Teodorescu şi A. Maniu, Bucureşti, 1957; M. K. Simonov, *Poezii,* Bucureşti, 1961; H. G. Wells, *Opere alese,* II, în colab. cu C. Vonghizas, Bucureşti, 1963; E. A. Poe, *Poezii şi poeme,* Bucureşti, 1964; H. G. Wells, *Primii oameni în lună,* Bucureşti, 1966; J. Steinbeck, *Iarna vrajbei noastre,* în colab. cu Tatiana Maliţa, Bucureşti, 1967 (altă ed., 1993); E. A. Poe, *Scrieri alese,* în colab. cu I. Vinea şi C. Vonghizas, Bucureşti, 1968; H. G. Wells, *Maşina timpului. Războiul luminilor,* în colab. cu C. Vonghizas, Chişinău, 1997; E. A. Poe, *Masca morţii,* trad. de Diana şi L. Cotrău, ed. de L. Cotrău, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Încercări critice,* I, 1957; S. Bratu, *Cronici,* II, 1958; M. Petroveanu, *Pagini critice,* 1958; Perpessicius, *Alte menţiuni...,* I; A. Martin, *Poeţi contemporani,* I, 1967; Al. Piru, *Poezia...,* I; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; A. Martin, *Acolade,* 1977; I. D. Bălan, în *Contemporanul,* nr. 47, 1980; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1980; idem, *ibidem,* nr. 6, 1981; A. Martin, în *Contemporanul,* nr. 17, 1984; Gh. Tomozei, *ibidem,* nr. 17, 1984; E. Manu, în *România literară,* nr. 17; 26, 1984; Claudia Dimiu, în *Manuscriptum,* nr. 1, 1985; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; H. Cândroveanu, *Literatura...*; L. Chişu, *Mihu Dragomir. Metamorfozele creaţiei,* 2000; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 590, 2001. **(R. G. Ţ.)**

DRAGOMIRESCU Laura, n. 19 ian. 1893, Craiova – m. 5 ian. 1981, Bucureşti. Traducătoare. Soţia lui Mihail Dragomirescu. Debutează cu schiţe în rev. *Dunărea* din Galaţi (1916). Se specializează în trad. din lb. germană, în special texte dramatice şi poezie. Premiul Acad. (1943).

OPERA: Traduceri: H. Ibsen, *Hedda Gabler,* Bucureşti, 1921; *Rosmersholm,* Bucureşti, 1923; J. W. Goethe, *Faust,* I-II, Bucureşti, 1940-1942; A. Talanov, *Nansen,* în colab. cu I. Derevencu, Bucureşti, 1961 (ed. II, 1964); Th. Storm, *Iezerul albinelor,* în colab. cu Frida Papadache, Bucureşti, 1961; Hertha Ligeti, *Stelele nu apun,* Bucureşti, 1962; J. Verne, *Doi ani de vacanţă,* Bucureşti, 1962 (ed. II, 1966; ed. III, 2002); J. W. Goethe, *Teatru,* în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1964; A. Massepain, *Grota urşilor,* Bucureşti, 1966; G. Büchner, *Pagini alese,* Bucureşti, 1967; J.-H. Rosny Aîné, *Lupta pentru foc,* Bucureşti, 1969; Th. Storm, *Cronica despre Grieshuus,* în colab. cu Frida Papadache, Bucureşti, 1972; Chr. M. Wieland, *Oberon,* în colab. cu A. Covaci, Bucureşti, 1978; J. W. Goethe, *Hermann şi Dorothea,* pref. şi tabel cronologic de I. Roman, Bucureşti, 1978; J. W. Goethe, *Poeme epice,* trad. de ~, Iulia Murnu şi Grete Tartler, Bucureşti, 1990. **(V. S.)**

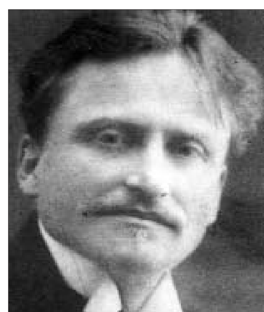

DRAGOMIRESCU Mihail, n. 22 mart. 1868, com. Plătăreşti, jud. Ilfov – m. 25 nov. 1942, Bucureşti. Estetician, teoretician al literaturii şi critic literar. Absolvă şcoala primară în com. natală (1881). Urmează cursurile gimnaziului „Gh. Lazăr" şi ale Liceului „Sf. Sava" (1881-1889). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din

Bucureşti, cu o teză despre Herbert Spencer (1892). Debutează în *Convorbiri literare* cu un poem în proză (1892). Student al lui Maiorescu; participă la întemeierea „Ligii culturale" (1890). Redactor la *Convorbiri literare* (1895-1906). Scoate rev. *Convorbiri* (1907), devenită *Convorbiri critice* (1908-1910). Conduce publicaţia *Falanga* (1910; 1926-1929). Prof. univ. – suplinitor din 1895 şi apoi titular (1906-1938) – la Univ. din Bucureşti. În 1922 înfiinţează Institutul de Literatură. Membru al Acad. din 1928. Debut editorial cu *Critica „ştiinţifică" şi Eminescu* (1895). *Ştiinţa literaturii* (1926), publicată şi în versiune franceză (1928-1930) şi *Dialoguri filosofice. Integralismul* (1929) impun „teoria capodoperei" şi un sistem estetic original cunoscut sub numele de „integralism estetic". Situat în descendenţa maioresciană, **D**. anticipă direcţii (structuralismul), într-o perioadă de criză a determinismului şi istorismului în gândirea europeană de la începutul secolului XX.

OPERA: *Critica „ştiinţifică" şi Eminescu*, Bucureşti, 1895 (ed. nouă, 1895; ed. III, 1925); *Elementele literaturii,* Bucureşti, 1900; *Estetica unită cu studiul literaturii române,* Bucureşti, 1901; *Teoria elementară a poesiei*, Bucureşti, 1902 (ed. II, revăzută şi completată, 1927); *Critica dramatică*, Bucureşti, 1904; *Dramaturgia română*, Bucureşti, 1905; *Teoria poeziei cu aplicare la literatura română*, Bucureşti, 1906 (ed. refăcută, 1927); *De la misticism la raţionalism*, Bucureşti, 1924; *Ştiinţa literaturii*, I. *Introducere în ştiinţa literaturii. Estetica literară,* Bucureşti, 1926; *Vademecum la cursul de estetică literară şi literatura română*..., ed. II, Bucureşti, 1927; *Critică*, I-II, Bucureşti, 1927-1928; *La Science de la littérature*, I-IV, Paris, 1928-1938; *Dialoguri filosofice. Integralismul*, Bucureşti, 1929; *Nouveau point de vue dans l'étude de la littérature*..., Bucureşti, 1931; *Copilul cu trei degete de aur*, roman, I-IV, Bucureşti, 1932-1936; *Sămănătorism, poporanism, criticism*, Bucureşti, 1934; *Focul,* roman, Bucureşti, 1934; *Scrieri critice şi estetice*, ed. îngrijită cu note şi comentarii de Z. Ornea şi Gh. Stroia, studiu introductiv şi tablou cronologic de Z. Ornea, Bucureşti, 1969; *Mihai Eminescu*, ed. îngrijită şi note de L. Maniu, Iaşi, 1976; *Despre frumos şi artă. Tradiţiile gândirii estetice româneşti*, I-II, antologie, tabel cronologic şi prezentări de V. Morar, prefaţă de I. Ianoşi, Bucureşti, 1984; *Critica dramatică,* ed., studiu introductiv şi note de C. Măciucă, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: *Omagiu lui M. Dragomirescu*, 1928; T. Arghezi, în *Bilete de papagal*, nr. 410, 1929; T. Vianu, *Mihail Dragomirescu*, 1939; G. Călinescu, *Istoria*...; Al. Dima, *Gândirea românească în estetică. Aspecte contemporane*, 1943; D. Micu, *Literatura română la începutul sec. XX,* 1964; M. Dumitraşcu, în *Luceafărul*, 19; 26 oct. 1968; Z. Ornea, *Trei esteticieni*, 1968; Vl. Streinu, *Pagini*..., II; Gr. Smeu, *Sensuri ale frumosului în estetica românească,* 1969; M. Dumitraşcu, în *Luceafărul*, 11 ian. 1969; *Dicţionar de estetică generală,* 1972; M. Muthu, *Orientări critice*, 1972; T. Popescu, *M. Dragomirescu, estetician*, 1973; D. Matei, *M. Dragomirescu, sistemul filosofic şi estetic,* 1974; O. Cotruş, *Meditaţii critice*, 1983; F. Aderca, *Contribuţii critice*, 1988; Fl. Mihăilescu, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii Bucureşti.* Limba şi literatura română, 1991; idem, în *Limbă şi literatură,* nr. 3-4, 1992; M. Bucur, în *Viaţa Românească,* nr. 2-3, 1993. **(M. Mt.)**

DRAGOSLAV Ion (pseud. lui Ion V. Ivaciuc), n. 14 iun. 1875, Fălticeni – m. 5 mai 1928, Fălticeni. Prozator. Fiul lui Vasile Sumanariu Ivaciuc şi al Domnicăi (n. Ciuca). Descendent al unei familii de ţărani şi preoţi bucovineni. Autodidact. Recomandat de Artur Gorovei, vine la Bucureşti (1897), îi cunoaşte pe Al. Vlahuţă şi pe Al. Macedonski. Debutează cu versuri la *Sămănătorul* (1903) şi e remarcat de Mihail Dragomirescu. Colab. la *Cosânzeana, Convorbiri critice, Falanga, Făt-Frumos, Flacăra, Gazeta Moldovei, Junimea literară, Luceafărul, Ramuri, Sămănătorul, Sburătorul, Şezătoarea, Ţara Nouă, Universul literar, Viaţa literară, Viaţa literară şi artistică* etc. Publică vol. de schiţe, nuvele, povestiri, poveşti pentru copii, legende etiologice: *Facerea lumii* (1908), *La han la trei ulcele* (1908), *Novele* (1910), *Flori şi poveşti* (1911), *Poveşti de Crăciun* (1914), *Sărăcuţul* (1915), *Nuvele şi schiţe* (1921), *Nuvele şi povestiri* (1924).

OPERA: *Pe drumul pribegiei,* versuri (1896-1903), Bucureşti, 1903; *Facerea lumii,* Bucureşti,

1908; *La han la trei ulcele,* Bucureşti, 1908 (ed. II, 1922); *Fata popii,* Bucureşti, 1909; *Povestirea copilăriei,* Bucureşti, 1909 (ed. II, 1922); *Novele,* Bucureşti, 1910; *Povestiri alese,* Bucureşti, 1910; *Flori şi poveşti,* Bucureşti, 1911; *Povestea trăsnetului,* Bucureşti, 1911; *Volintirii,* Orăştie, 1912; *Împăratul Rogojină,* Orăştie, 1912; *Poveşti de sărbători. Povestea lui Moş Crăciun. În noaptea de Anul Nou,* Orăştie, 1913; *Poveşti de Crăciun,* Bucureşti, 1914; *Jurământul,* Bucureşti, 1915 (ed. III, 1920); *Sărăcuţul,* schiţe şi poveşti, Bucureşti, 1915; *Cântecul eroilor,* Fălticeni, 1918; *Nuvele şi schiţe,* Bucureşti, 1921; *Povestea cucului,* Bucureşti, 1922; *Novele şi povestiri pentru copii,* Bucureşti, 1923; *Odiseia bătăliei de la Mărăşeşti,* versuri, Bucureşti, 1923; *Nuvele şi povestiri,* Bucureşti, 1924; *Codreanu haiducu,* nuvelă, Bucureşti, 1924; *Icoane vechi şi noi,* Bucureşti, 1924; *Firimiturile lui Dalib,* Bucureşti, f.a.; *Povestea cucului,* Bucureşti, f.a.; *Poveştile florilor,* I-II, Bucureşti, f.a.; *Facerea lumii şi alte povestiri biblice populare,* ed. II, Bucureşti, 1925.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare,* 1915; M. Dragomirescu, *De la misticism la naţionalism,* 1924; Il. Chendi, *Schiţe de critică literară,* 1924; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; D. Micu, *Început...*; Profira Sadoveanu, în *România literară,* nr. 42, 1984. **(L. G.)**

DRAGOŞ Nicolae, n. 3 nov. 1938, satul Cleşneşti, com. Glogova, jud. Gorj. Poet. Fiul lui Sever Răcănel, tâmplar, şi al Anicăi (n. Serafim), ţărancă. Liceul „Traian" din Turnu Severin (absolvit în 1955); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1960). Prof. la Târgu-Cărbuneşti (1960-1962); redactor la *Viaţa studenţească* (1962-1963), parcurge ierarhia redacţională până la funcţia de redactor-şef la *Scânteia tineretului* (1963-1969), şef de secţie la *Scânteia* (1969-1974), redactor-şef la *Luceafărul* (1974-1980), redactor-şef adjunct la *Scânteia (1980-1989)*; redactor la *Adevărul* (1990); red. la rev. *Universul satelor* (1992); şeful biroului de presă al P. D. A. R. (1993-1994); redactor-şef al rev. *Ordinea* (1994-2000); lector la Facultatea de Drept a Univ. Ecologice din Bucureşti, Catedra de ştiinţa comunicării (1999-2003); redactor-şef al rev. *Renaşterea civilizaţiei rurale româneşti* (din 1999). Colab. la *Luceafărul, România literară, Contemporanul Viaţa Românească, Tribuna, Transilvania, Totuşi iubirea, Dilema, Adevărul literar şi artistic* etc. Debut cu poezie în *Luceafărul* (1958); debut editorial cu vol. de versuri *Moartea Calului Troian* (1968). Alte vol.: *Coloană de-a lungul* (1971), *Zăpezi fără întoarcere* (1973), *Scrisoare în sat* (1975), *Îngândurat ca pietrele munţilor* (1979), *Scutier la umbra clipei* (1982), *Pentru eterna vatră românească* (1983), *Fabule cu sau fără morală* (1984), *De veghe la anotimpuri* (1985), *Fântâna din oglinzi* (1988), *Poeme dintr-un sfert de veac* (1989), *Cartea cu litere* (1994), *Vânătoarea din culori* (1995), *Zbor printre flori* (1995), *Copacul din vis* (1998) etc. **D.** este adeptul unei poezii înţelese ca reflex al vieţii cotidiene, născută din voinţa de a fi sincer cu propriile sentimente şi din dorinţa de puritate „pe care o poartă sub scutul înfrîngerilor", dar şi al unei poezii patriotice, nescutită de retorism. Premiul C.C. al U.T.C. (1975); Premiul rev. *Săptămâna* (1975); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1982); Premiul rev. *Flacăra* (1985); Premiul „M. Eminescu" al Acad (1985).

OPERA: *Moartea Calului Troian,* Bucureşti, 1968; *Coloană de-a lungul,* Bucureşti, 1971; *Zăpezi fără întoarcere,* Bucureşti, 1973; *Scut de etern,* Bucureşti, 1974; *Scrisoare în sat,* Bucureşti, 1975; *La stema ţării,* Bucureşti, 1977; *Cu inima curată,* Bucureşti, 1977; *Ritualuri intime,* Bucureşti, 1978; *Îngândurat ca pietrele munţilor,* Bucureşti, 1979; *Scutier la umbra clipei,* Bucureşti, 1982; *Pentru eterna vatră românească,* Bucureşti, 1983; *Fabule cu sau fără morală,* Bucureşti, 1984; *De veghe la anotimpuri,* Bucureşti, 1985; *Drumeţ în calea lupilor.* Filmul unei existenţe liber interpretată, în colab. cu M. Stoian, Bucureşti, 1987; *Fântâna din oglinzi,* Bucureşti, 1988; *Poeme dintr-un sfert de veac,* pref. de C. Stănescu, Bucureşti, 1989; *Cartea cu litere,* versuri, Bucureşti, 1994; *Vânătoarea din culori,* versuri, Bucureşti, 1995; *Zbor printre flori,* versuri, Bucureşti, 1995; *Alfabetul din grădina lumii,* versuri, Bucureşti, 1997; *O vuaţă ca un cântec,* publicistică, Bucureşti, 1997; *Copacul din vis,* versuri, Bucureşti, 1998; *Colivia cu păsări,*

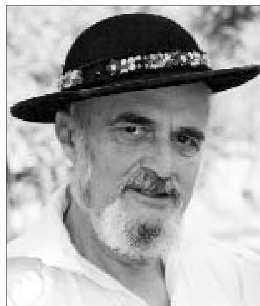
versuri, Bucureşti, 1998; *Poeme lapidare,* Bucureşti, 1999; *Amintirea ca viaţă,* versuri, Bucureşti, 2000; *Valul şi malul,* versuri, Bucureşti, 2001; *Cartea cu litere şi alte minunăţii,* versuri, Bucureşti, 2002. Traduceri: S. Şatrov, *Blana de nylon,* în colab. cu H. Rorlich, Bucureşti, 1964; B. Brecht, *Scrieri despre teatru,* în colab. cu Corina Jiva, Bucureşti, 1977; I. Voronov, *Aducerea aminte sau uitarea?,* selecţie de ~, Bucureşti, 1988; *Din înţelepciunea chineză,* în colab. cu Li Jiayu, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; Al. Piru, *Poezia...*, II; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; C. Stănescu, *Jurnal de lectură,* 1978; Ş. Cioculescu, în *Flacăra,* nr. 45, 1979; Z. Sângeorzan, în *România literară,* nr. 50, 1979; C. Stănescu, în *Scânteia,* nr. 11548, 1979; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 32, 1979; A. Martin, *ibidem,* nr. 49, 1982; E. Manu, în *România literară,* nr. 51, 1982; Al. Andriţoiu, în *Familia,* nr. 1, 1983; I. Adam, în *Luceafărul,* nr. 7, 1983; Sultana Craia, *ibidem,* nr. 33, 1984; V. Atanasiu, în *Ateneu,* nr. 3, 1984; C. Stănescu, în *Flacăra,* nr. 25, 1984; E. Papu, *ibidem,* nr. 35, 1985; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 31, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; Adriana Iliescu, în *Ramuri,* nr. 2, 1986; R. G. Ţeposu, în *Flacăra,* nr. 34, 1986; I. Purcaru, *Literatură şi naţiune,* 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 32, 1987; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988; I. Mihuţ, *Memoria timpului,* 1999; C. Tuchilă, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 580, 2001; I. Mihuţ, *Ochii lui Argus şi Poliphemos,* 2002; M. Micu, *Dicţionar sentimental de poezie,* 2003. **(I. Md.)**

DRĂGAN Dan Marius, n. 16 iul. 1963, Cluj. Poet şi prozator. Fiul lui Valer Drăgan, economist, şi al Mariei (n. Săplăcan), contabil. Şcoala generală nr. 13 (1969-1977) şi Liceul industrial „Terapia" din Cluj (1977-1881); licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Economice a Univ. din Cluj (1982-1987). Operator chimist la Întrepirnderea „Napochim" (1981-1982), lucrător comercial la Baza de aprovizionare-desfacere MTTC Braşov (1982-1986) şi merceolog la Baza de aprovizionare tehnico-materială a agriculturii nr. 12 din Cluj (1986-1988). Economist la ICS metalochimice (1988-1995), la SC Cosinus Consultanţă SRL (1995-1997) şi director la Direcţia Regională Vamală Cluj (1997-2001); din 2001, lector la Facultatea de Management a Univ. „Avram Iancu". Colab. la *Steaua* şi *Tribuna*. Prezent în antologiile *Pulbere stelară* (2002) şi *Poezia părinţilor noştri* (2002). Debutează în *Steaua* (1992). Debut editorial cu romanul *Regina Elisabeta* (1996).

OPERA: *Regina Elisabeta,* roman, pref. de P. Poantă, Cluj-Napoca, 1996; *Aur*, roman, pref. de C. Zărnescu, Cluj-Napoca, 1998; *Heraldice*, versuri, Cluj-Napoca, 1999; *Măreţia nisipului,* versuri, Cluj-Napoca, 2002; *Cărările gloriei,* versuri, postfaţă de Mircea Popa, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Ţene, în *Adevărul de Cluj,* 10 aug. 1996; Mircea Popa, *ibidem*, 27 aug. 1996; A. Ţion, în *Tribuna*, nr. 43, 1996; C. Dram, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1997. **(A. S.)**

DRĂGAN Daniel (prenumele la naştere: Daniil), n. 20 dec. 1935, com. Glodeni, jud. Dâmboviţa. Prozator. Fiul lui Ion Drăgan, brutar, şi al Floarei (n. Niţescu). Clasele primare în satul natal; studii liceale la Colegiul Naţional Militar de la Mănăstirea Dealu (1946-1948), la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu" din Târgovişte (1949-1952) şi la Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov (bacalaureatul în 1977); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1953-1955); Facultatea de Ziaristică din Bucureşti (1977-1982). În vremea studiilor liceale a avut diverse îndeletniciri: muncitor necalificat, zidar, strungar, mecanic şi laborant. Redactor la ziarul *Drum nou* din Braşov (1955-1958; 1960-1966; 1968-1980). Fondator, secretar general de redacţie (1966-1968) şi redactor-şef (1980-1989) al rev. *Astra* din Braşov; redactor-şef al rev. *Braşovul literar şi artistic* (1979-1982). Director fondator al rev. *Coresi* (1990-1992). Din 1991, director al Editurii Arania din Braşov. Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Luceafărul, Cronica, Ateneu, Tribuna, Orizont, Ramuri, Argeş,*

Convorbiri literare şi la ziarele *Chemarea, Uzina şi ogorul* din Târgovişte şi *Drum nou* din Braşov. Debut publicistic în ziarul *Chemarea* din Târgovişte (1950); debut literar cu poemul *Fericirea mea,* în *Gazeta literară* (1954); debut editorial cu romanul *Doi ori doi* (1978). A mai publicat alte opt romane (*Oceanul,* 1980; *Podul,* 1982; *Ursa Mică,* 1986; *Tare ca piatra,* 1987; *Ursa Mare,* 1988; *Presimţirile,* 1989; *Stăpânii lumii,* 1999; *Părintele Thom,* 2002), nuvele (*Mărgele roşii,* 1984), vol. de versuri (*Hohote mari auzind,* 1995; *Continentul Whitman,* 2002) şi teatru (*Revelion cu Paloma Blanca,* 2003). Premiul Asoc. Scriitorilor din Braşov (2003).

OPERA: *Doi ori doi,* roman, Bucureşti, 1978; *Oceanul,* roman, Bucureşti, 1980; *Podul,* roman, Bucureşti, 1982; *Mărgele roşii,* nuvele, Bucureşti, 1984; *Ursa Mică,* roman, Cluj-Napoca, 1986; *Tare ca piatra,* roman, Bucureşti, 1987; *Ursa Mare,* roman, Cluj-Napoca, 1988; *Presimţirile,* roman, Bucureşti, 1989; *Cherry din Dover/Cherry de Dover,* povestire, ed. româno-franceză, trad. de Romaniţa Rusu şi J. F. Mattei, Braşov, 1992; *Cherry din Dover/Cherry Dover bol,* povestire, ed. româno-maghiară, Braşov, 1992; *Zgubilici şi Scândurica,* povestire, ed. româno-germană, trad. de R.-A. Ungar, Braşov, 1992; *Hohote mari auzind,* versuri, Braşov, 1995; *Stăpânii lumii,* roman, Braşov, 1999 (ed. II, 2003); *Clipa de apoi,* discurs mistic, Braşov, 2000 (ed. II, 2003); *Firele de iarbă ale Americii,* jurnal de călătorie, Braşov, 2002; *Continentul Whitman,* versuri, Braşov, 2002; *Părintele Thom,* roman, Braşov, 2002 (ed. II, 2003); *Revelion cu Paloma Blanca,* teatru, Braşov, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *Astra,* nr. 1, 1979; C. Moraru, *ibidem,* nr. 3, 1979; L. Ulici, în *România literară,* nr. 12, 1979; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 17, 1979; V. F. Mihăescu, *ibidem,* nr. 24, 1980; M. N. Rusu, în *Viaţa studenţească,* nr. 13, 1980; I. Groşan, în *România literară,* nr. 15, 1980; I. Holban, în *Cronica,* nr. 29, 1982; N. Steinhardt, în *Familia,* nr. 6, 1984; C. Tuchilă, în *Contemporanul,* nr. 40, 1985; C. Miu, în *Tomis,* nr. 10, 1988; M. Diaconescu, în *Argeş,* nr. 12, 1988; A. D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 1, 1989; P. Poantă, în *Luceafărul,* nr. 19, 1990; Alexandra Vrânceanu, în *România literară,* nr. 36, 1992; S. Bărbulescu, în *Luceafărul,* nr. 31, 1995; M. N. Rusu, în *New York Magazin,* 28 febr. 2002; I. Itu, *Cronici de tranziţie,* 2002; S. Bărbulescu, în *Luceafărul,* nr. 5, 2003. **(A. S.)**

DRĂGAN Gabriel, n. 8 iun. 1904, com. Nicoreşti, jud. Galaţi – m. 11 febr. 1981, com. Nicoreşti, jud. Galaţi. Prozator şi poet. Provine dintr-o familie de ţărani. Şcoala primară în satul natal, liceul la Focşani şi Piatra Neamţ; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1929). Prof. la Dumbrăveni, Aiud etc. A debutat în ziarul *Reformatorul* din Piatra-Neamţ (1923). Redactor la *Telegraful* (1923) din acelaşi oraş, unde editează şi rev. *Freamătul* (1925-1927) şi *Reacţiunea literară* (1933-1935). Autor al unei *Istorii a literaturii române* (1936), simplă compilaţie pentru examenul de bacalaureat. A îngrijit ed. din V. Alecsandri, M. Kogălniceanu. A publicat un vol. de versuri, *Trofee de aur* (1937), un studiu despre *Forţele naţionalismului creator* (1937) şi romanul *Pe frontul Mărăşeşti învie morţii...* (1934).

OPERA: *Pe frontul Mărăşeşti învie morţii...,* roman, Bucureşti, 1934 (ed. VI, 1974); *Istoria literaturii române.* Pentru candidaţii la bacalaureat şi elevii şcolilor secundare, Bucureşti, 1936 (ed. II, 1937; ed. III, revăzută şi adăugită, 1943; ed. IV, 1946); *Forţele naţionalismului.* Factorii de evoluţie şi evenimentele determinante, Bucureşti, 1937; *Trofee de aur.* Poezii (1923-1936). *Pajişti de mărgean. Moarte şi ideal. Ceaslov cu adoraţii,* Bucureşti, 1937.

REFERINŢE CRITICE: D. Smântânescu, în *Ţara noastră,* nr. 798, 1935; N. Iorga, în *Cuget clar,* 28 aug. 1936. **(M. Pp.)**

DRĂGAN Ioana, n. 10 aug. 1969, Bucureşti. Prozatoare şi eseistă. Fiica lui Mircea Drăgan, regizor de film, şi a Ioanei (n. ?), actriţă. Şcoala generală (1983) şi liceul (1983-1987) la Bucureşti; licenţiată a Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1988-1993). Dr. în filologie cu teza *Romanul popular în România. Literar şi paraliterar* (2001), publicată în acelaşi an. Redactor la rev. *Moftul român* (1991-1993); prof. de lb. şi literatura franceză la Şcoala Centrală (1993-1995); redactor (1995-2003) şi

realizator (din 2003) la Redacţia emisiunilor culturale din Televiziunea Română. Colab. la *Moftul român, Literatorul, Caiete critice, România literară, Contemporanul, Apostrof, Familia* etc. Debutează în *Mangafaua* (1990). Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Vietăţi şi femei* (1997). Prezentă în antologiile *Chef cu femei urâte* (1997), *Iubiri subversive* (1998) şi *Respiro* (2003). Premiul Uniunii Scriitorilor (1998); Premiul rev. *Tomis* (1998).

OPERA: *Vietăţi şi femei,* proză scurtă, Bucureşti, 1997; *Poveştile Monei,* proză scurtă, Bucureşti, 1999; *Romanul popular în România. Literar şi paraliterar,* Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D.-S. Boerescu, *Păcatele tinereţilor,* 1999; C. Regman, *Ultime explorări critice,* 2000; G. Dimisianu, *Lumea criticului,* 2000; D. Cristea-Enache, *Concert de deschidere,* 2001; T. Urian, *Proza românească a anilor '90,* 2001; Geo Vasile, *Proza românească între milenii,* 2001. **(A. S.)**

DRĂGAN Mihai, n. 6 dec. 1937, com. Viişoara, jud. Bacău – m. 1 nov. 1993, Iaşi. Critic şi istoric literar. Fiul lui Neculai Drăgan şi al Elenei (n. Stoian), agricultori. Studii elementare în satul natal (1945-1949), continuate la Târgu-Ocna (1949-1952). Liceul la Târgu Ocna (absolvit în 1955); Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi (licenţa în 1960). Dr. în filologie (1972). Asistent (1961-1970), lector (1970-1975), conf. univ. (1975-1991) şi prof. (din 1991) la facultatea de Litere a Univ. din Iaşi. Debutează în rev. *Iaşul literar* (1958). Colab. la *Convorbiri literare, Cronica, Manuscriptum, Ateneu* (unde ţine o cronică a ediţiilor) etc. Conduce seria „Eminesciana" la Editura Junimea din Iaşi. A publicat vol. *Aproximaţii critice* (1970), monografiile *G. Ibrăileanu* (1971) şi *B. P. Hasdeu* (1972), *Reacţii critice* (1973), *Lecturi posibile* (1978), *Mihai Eminescu* (I-II, 1982-1986), *Clasici şi moderni* (1987), *Eminescu tânăr sau „A doua mea fiinţă"* (1999). A editat şi prefaţat scrieri de B. P. Hasdeu, M. Eminescu, V. Alecsandri, M. Sadoveanu, G. Ibrăileanu, Pompiliu Constantinescu. Premiul Uniunii Scriitorilor (1972); Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi.

OPERA: *Aproximaţii critice,* Iaşi, 1970; *G. Ibrăileanu,* Bucureşti, 1971; *B. P. Hasdeu,* Iaşi, 1972; *Reacţii critice,* Iaşi, 1973; *Lecturi posibile. T. Maiorescu, G. Ibrăileanu,* Iaşi, 1978; *Mihai Eminescu.* Interpretări, I-II, Iaşi, 1982-1986; *Clasici şi moderni,* Bucureşti, 1987; *Eminescu tânăr sau „A doua mea fiinţă",* Iaşi, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Al. Andriescu, în *Cronica,* nr. 17, 1972; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 26, 1972; idem, în *România literară,* nr. 17, 1974; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 22, 1974; M. Mincu, în *Amfiteatru,* nr. 9, 1976; Gh. Bulgăr, în *România literară,* nr. 33, 1982; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 24; 25, 1982; C. Trandafir, în *Ateneu,* nr. 2, 1982; C. Barbu, în *Ramuri,* nr. 2, 1983; I. Cheie-Pantea, în *Orizont,* nr. 3, 1983; I. Guţan, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1983; V. Cuţitaru, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1985; Gh. Bulgăr, în *România literară,* nr. 48, 1987; I. Cheie-Pantea, în *Orizont,* nr. 24, 1987; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1987; I. Holban, în *Cronica,* nr. 45, 1987; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 21, 1987; Al. Piru, în *Flacăra,* nr. 18, 1987; I. Holban, în *Cronica,* nr. 23, 1992; D. Mănucă, în *România literară,* nr. 44, 1993; P. Zugun, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"* din Iaşi. Literatură, 1993-1994; Lenuţa Drăgan, *Mihai Drăgan. Bibliografie,* 2002; C. Parascan, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2003. **(L. Pp.)**

DRĂGĂNOIU Ion, n. 6 ian. 1943, Braşov – m. 23 mai 2003, Bucureşti. Poet. Fiul lui Gheorghe Drăgănoiu, funcţionar, şi al Elenei (n. Moraru). Studii elementare şi liceale la Braşov (1949-1960). Facultatea de Filologie din Cluj (1960-1964), continuată la Bucureşti (1964-1965). redactor la Radiodifuziunea Română (1970-1978). Între 1970 şi 1984, redactor la *România liberă.* Din 1984, liber profesionist. Debutează cu versuri în *Luceafărul* (1966); debut editorial cu vol. *Aproape sonete* (1969). Următoarele culegeri (*Discurs împotriva metodei,* 1971; *Poeme*

mecanice, 1973) se află în raza de influenţă a poeziei lui Nichita Stănescu. O dată cu *Grădina de iarnă* (1980) şi *Scene de vânătoare* (1981), discursul liric devine mai grav şi se complică printr-o ironie abruptă şi întunecată, direcţie urmată şi în *Camera albă* (1982), *Starea provizorie* (1984), *Claudia-San sau Poemul celular* (2000) şi *Alice în ţara noţiunilor* (2000). Autor, în colab. cu Mihai Creangă, al vol. de reportaje *Fotografii fără retuş* (1974). A publicat vol. de interviuri *Convorbirile de joi* (1988). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie (1981); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1984; 2000).

OPERA: *Aproape sonete,* Bucureşti, 1969; *Discurs împotriva metodei,* Bucureşti, 1971; *Poeme mecanice,* Cluj, 1973; *Fotografii fără retuş,* reportaje, în colab. cu M. Creangă, Bucureşti, 1974; *Grădina de iarnă,* Cluj-Napoca, 1980; *Scene de vânătoare,* Bucureşti, 1981; *Camera albă,* Cluj-Napoca, 1982; *Starea provizorie,* Bucureşti, 1984; *Convorbirile de joi,* interviuri, Cluj-Napoca, 1988; *Claudia-San sau Poemul celular,* versuri, Bucureşti, 2000; *Alice în ţara noţiunilor,* versuri, Bucureşti, 2000; *Noapte iugoslavă,* Bucureşti, 2001; *I fedeli d'amore,* versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Laurenţiu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1969; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Berceanu, în *Ramuri,* nr. 2, 1983; V. Dan, în *Orizont,* nr. 2, 1984; R. C. Cristea, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1984; Grete Tartler, în *Steaua,* nr. 9, 1984; L. Raicu, *Fragmente...*; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 2, 1985; M. Mincu, *ibidem,* nr. 42, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 51, 1988; Irina Petraş, în *Steaua,* nr. 4, 1989; R. G. Ţeposu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1989. **(M. I.)**

DRĂGESCU Ioan (Ioachim) C. (numele la naştere: Ioachim Drăghici), n. 8 sept. 1844, com. Blăjel, jud. Sibiu – m. 21 apr. 1915, Bucureşti. Poet şi prozator. Format la liceul din Blaj în spiritul moştenirii paşoptiste. Înscris la Facultatea de Drept din Pesta, unde colaborează la ziarele *Concordia, Familia, Federaţiunea.* Se mută la Viena pentru a studia medicina şi participă la reuniunile literare ale Soc. România Jună. Soc. Transilvania îi acordă în 1868 o bursă pentru a-şi continua studiile în Italia. Dr. în medicină (1872). Se întoarce în ţară, stabilindu-se la Craiova. Participă ca medic la războiul pentru independenţă. După război, e medic în jud. Tulcea şi Constanţa. Face împreună cu Remus Opreanu şi Gr. Tocilescu cercetări arheologice. Revine în Oltenia în calitate de medic-şef al districtului Dolj. Tipăreşte lucrări de popularizare a cunoştinţelor medicale şi de educaţie sanitară, colaborează la periodicele timpului (*Gazeta Transilvaniei, Oltenia, Românul, Tribuna* etc.), Publicistica se înscrie sub semnul programului paşoptist (ideea emancipării şi a unităţii naţionale). În numele dacoromânismului, **D.** atacă sistemul dualist austro-ungar, punând în circulaţie o concepţie democratică şi republicană înrudită cu cea a socialiştilor, moştenită de la S. Bărnuţiu şi A. Florian, întărită de ideile lui Giuseppe Mazzini şi ale Risorgimento-ului italian (vol. *Doruri şi speranţe,* 1871, este un veritabil manifest republican şi antidinastic). Autor al romanului *Nopţile carpatine sau Istoria martirilor libertăţii* (1867), inspirat din răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan.

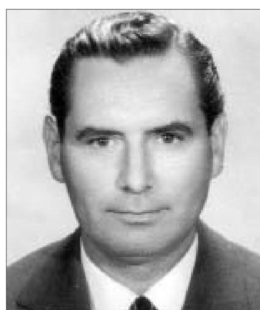
OPERA: *Nopţile carpatine sau Istoria martirilor libertăţii,* Pesta, 1867; *O istorie fără nume,* nuvelă, în *Familia,* nr. 1-7, 1868; *Scrisori din Italia,* în *Familia,* nr. 41, 1868 şi nr. 14; 17; 20; 27; 36; 39; 50; 52, 1869; (cu pseud. Brutu Catone Horea); *Amor şi patrie,* poezii, Torino, 1869; *Scrisori din Italia,* în *Familia,* nr. 1; 19; 48, 1871 şi nr. 33, 1872; *Doruri şi speranţe,* Torino, 1871; *Din Infernul lui Dante,* în *Familia,* nr. 15, 1877; *Maternologie,* Constanţa, 1881; *Un pericol naţional,* Ploieşti, 1883; *Cartea ţăranului.* Igiena poporană, Constanţa, 1886; *Publiu Ovidiu Nasone,* Constanţa, 1887; *Regule de sănătate generală şi individuală, în vederea unei epidemii,* Constanţa, 1892; *Instrucţiuni relative la farmaciile rurale,* Craiova, 1896; *Desmoşteniţii,* Bucureşti, 1903; *Pro patria, poveste despre începutul neamului românesc,* Craiova, 1913.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi a scriitorilor ei de la început şi pînă astăzi în ordine cronologică,* II, 1876; T. Maiorescu, *Critice,* I, 1908; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; I. Dăianu, *Forţele latinităţii regeneratoare. Un suflet eroic uitat: Dr. Ioachim C. Drăgescu,* 1938; I. Pătraşcu, în *Ramuri,* nr. 8, 1969; G. Neamţu, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie,* Cluj, 1972. **(L. G.)**

DRĂGUŞANU Sidonia (numele la naştere: Drăguşeanu), n. 4 aug. 1908, Bucureşti – m. 3 mai 1971, Bucureşti. Prozatoare şi autoare dramatică. Fiica lui Leon Drăguşeanu şi a Matildei (n. ?). A urmat Institutul francez „Choisy-Mangâru" (1919-1932). Redactor la rev. *Femeia şi căminul* (1945-1949), *Femeia* (1949-1950), la ziarul *România liberă* (1948-1950); redactor, apoi redactor-şef la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1951-1955). Debutează în rev. *Reporter* (1933); debut editorial cu romanul *Într-o gară mică* (1934). Colab. la *Cuvântul liber, Dimineaţa, Adevărul, Dimineaţa copiilor* etc. Bogată activitate la Radiodifuziune şi, din 1956, la Televiziune – scenete, scenarii radiofonice, conferinţe etc. -, unde timp de mai mulţi ani a susţinut rubrica „Curierul inimii". A tradus din Balzac, H. Ibsen, Anna Seghers, É. Zola, Wanda Wasilewska ş.a. Premiul Editurii Cugetarea (1934).

OPERA: *Într-o gară mică,* roman, Bucureşti, 1934; *Moaţa, Creaţa şi Grasu la bal,* ilustraţii de Magdalena Rădulescu şi Siegfrid, Bucureşti, 1945; *Cu Ţăndărică spre mările Sudului,* Bucureşti, 1946; *O javră, un câine şi un copil,* Bucureşti, 1947; *Mia, Lia şi Cuţache,* Bucureşti, 1947 (cu pseud. Catrinel); *Una din noi e de prisos,* Bucureşti, 1947; *Mache, răţoiul încălţat,* Bucureşti, 1952; *Anişoara şi Chiu-Chiuş,* Bucureşti, 1955; *Paznicul florilor,* Bucureşti, 1955; *Hoţul din grădină,* Bucureşti, 1955; *Jurnalul Aurorei Serafim,* roman, Bucureşti, 1957; *Părinţi şi copii,* în colab. cu Adriana Kiselef şi Tania Lovinescu, Bucureşti, 1957; *Seara răspunsurilor,* teatru, Bucureşti, 1958; *Dragoste rea,* roman, Bucureşti, 1960; *Fiicele,* teatru (litografiat), Bucureşti, 1963; *Zizi şi formula ei de viaţă,* teatru, Bucureşti, f.a.; *Întâlnire cu îngerul,* teatru, Bucureşti, f.a.; *Jocul adevărului,* teatru, Bucureşti, f.a.; M. Husein, *Comisarul,* în colab. cu Ana Rubinstein, Bucureşti, f.a. *Teatru,* Bucureşti, 1971 (versiune maghiară, Târgu-Mureş, 1973); *Doamna cu ochelari negri,* nuvele, Bucureşti, 1974; *Sentimente şi naftalină,* teatru, Bucureşti, f.a. Traduceri: S. Baruzdin, *Svetlana,* în colab. cu E. Bandrabur, Bucureşti, 1954; Bródy S., *Învăţătoarea,* în colab. cu Karin Rex, Bucureşti, 1958; P. Courtade, *Pianul,* Bucureşti, 1959; J. Larri, *Uimitoarele peripeţii ale lui Karik şi ale Valiei,* în colab. cu Eva Szilágyi, Bucureşti, 1960; Wanda Wasilewska, *În lupta cea grea,* în colab. cu Maria Sârbu, Bucureşti, 1960; Vl. Braghin, *În ţara codrilor de iarbă,* în colab. cu Eva Szilágyi, Bucureşti, 1962; É. Zola, *Atacul de la moară,* Bucureşti, 1963; Balzac, *Teatru,* în colab. cu Polixenia Karambi, N. N. Condeescu şi Al. Mirodan, Bucureşti, 1964; H. Ibsen, *Un duşman al poporului,* în colab. cu N. Filipovici, în vol. *Teatru,* II, Bucureşti, 1966; idem, *Femeia mării,* în colab. cu Fl. Murgescu; idem, *Hedda Gabler. Constructorul Solness,* în colab. cu Maria-Alice Botez, în vol. *Teatru,* III, Bucureşti, 1966; Anne Philipe, *Doar un suspin,* Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; A. Baranga, în *Gazeta literară,* nr. 11, 1964; G. Muntean, în *Cronica,* nr. 1, 1967; H. Oprescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1971; C. Paraschivescu, în *Teatru,* nr. 4, 1980. **(L. Pp.)**

DRIMBA Ovidiu, n. 3 sept. 1919, com. Margine, jud. Bihor. Istoric literar, comparatist şi traducător. Fiul lui Eugen Drimba, învăţător, şi al Mariei (n. Samuilă). Studii elementare în com. Lungaşu de Jos, jud. Bihor (1927-1931). Liceul „Emanuil Gojdu" din Oradea (1931-1938); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie, secţia franceză-italiană, a Univ. din Cluj (1942). Dr. în litere cu teza *Primele influenţe ale simbolismului francez asupra poeziei române* (1948). Carieră universitară începută la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj (1946-1951; până în 1948, asistent al lui Lucian Blaga), continuată la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică (1955-1984), Institutul de Arte Plastice (1955-1962), Institutul Pedagogic (1955-1962), Institutul „Maxim Gorki" (1955-1962) şi la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1962-1968). Prof. asociat la Univ. din Torino (1968-1979) şi la Univ. Cattolica din Milano (1972-1979). Colab. la *Universul literar, Revista Fundaţiilor Regale, Vremea, Saeculum,*

Viaţa Românească, Secolul 20, România literară, Luceafărul, Familia etc. Debutează în rev. *Rânduri* (1935). Debut editorial cu eseul *Filosofia lui Blaga* (1944). Numeroase vol. de studii şi eseuri (*Pagini despre cultura europeană,* 1945; *Don Quijote, sensul eroului şi semnificaţia operei,* 1955; *Însemnări despre teatrul lui Ibsen,* 1956; *Eseuri de literatură străină,* 1976; *Scriitori scandinavi şi alte eseuri,* 1980), monografii (*Leonardo da Vinci,* 1957; *François Villon şi epoca lui,* 1960; *Ovidiu, poetul Romei şi al Tomisului,* 1960; *Rabelais,* 1963; *Federico Garcia Lorca,* 1981), un „ghid de literatură universală" (*Scriitori, cărţi, personaje,* 1969) şi mai multe lucrări de sinteză (*Istoria literaturii universale,* I-III, 1968-1971; *Teatrul, de la origini şi pînă azi,* 1973), culminând cu *Istoria culturii şi civilizaţiei,* (I-IV, 1984-1994) şi *Incursiuni în civilizaţia omenirii* (I-III, 1993-1997). A prefaţat şi tradus scrieri de Jules Verne, Elsa Triolet, S. Pereira Gomes, Renata Vigano, Leonardo da Vinci, Camões, Cervantes, Selma Lagerlöf, eseişti spanioli.

OPERA: *Filosofia lui Blaga,* Bucureşti, 1944 (ed. II, 1994); *Pagini despre cultura europeană,* Bucureşti, 1945 (ed. II, 1994); *Don Quijote, sensul eroului şi semnificaţia operei,* Bucureşti, 1955; *Însemnări despre teatrul lui Ibsen,* Bucureşti, 1956; *Leonardo da Vinci,* Bucureşti, 1957 (ed. II, 1972; ed. III, 2000); *Ovidiu, poetul Romei şi al Tomisului,* pref. de T. Vianu, Bucureşti, 1960 (ed. II, 1966; ed. III, 2001); *François Villon şi epoca lui,* Bucureşti, 1960; *Rabelais,* Bucureşti, 1963 (ed. II, 2003), *Istoria literaturii universale,* I, Bucureşti, 1963 (ed. revăzută şi completată, I-III, 1968-1971; ed. definitivă, I-II, 1997); *Scriitori, cărţi, personaje.* Ghid de literatură universală, Bucureşti, 1969; *Teatrul, de la origini şi pînă azi,* Bucureşti, 1973 (ed. II, 2000); *Eseuri de literatură străină,* Cluj-Napoca, 1976; *Scriitori scandinavi şi alte eseuri,* Cluj-Napoca, 1980 (ed. II, 1997); *Federico Garcia Lorca.* Rapsodul, Bucureşti, 1981; *Istoria culturii şi civilizaţiei,* I-IV, Bucureşti, 1984-1994 (ed. definitivă, I-XI, 1997-2003); *Incursiuni în civilizaţia omenirii,* I-III, Bucureşti, 1993-1997; *Dicţionar de literatură universală,* Bucureşti, 1996; *Scrieri din trecut,* Oradea, 1997. Traduceri: Elsa Triolet, *Cuceritorul,* Bucureşti, 1946; Selma Lagerlöf, *Cartea legendelor,* Bucureşti, 1946; Renata Vigano, *Vine barza!,* în colab. cu Fl. Chiriţescu, Bucureşti, 1955; J. Pereira Gomes, *Esteiros,* Bucureşti, 1956; J. Verne, *Mathias Sandor,* Bucureşti, 1957 (ed. II, 1959; ed. III, 1961; ed. IV, 1999); Leornardo da Vinci, *Scrieri literare,* pref. şi note de ~, Bucureşti, 1976; *Eseişti spanioli,* antologie, studiu introductiv şi note de ~, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: F. Nicolau, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 3, 1945; E. Manu, în *Viaţa noastră,* nr. 1, 1945; B. Solacolu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1972; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 33, 1972; A. Silvestri, *ibidem,* nr. 10, 1974; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; C. Daniel, în *Luceafărul,* nr. 39, 1984; Fr. Păcurariu, în *România literară,* nr. 8, 1985; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 9, 1986; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 39, 1987; R. Theodorescu, în *Viaţa studenţească,* nr. 35, 1987; C. Crăciun, în *Aletheia,* nr. 5, 1995; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 37, 1996; Gh. Bulgăr, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 335, 1996; R. Voncu, în *Literatorul,* nr. 51-52, 1998; A. Marino, în *22,* 25 mart. 1998; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 33, 2003. **(I. R.)**

DROUHET Charles, n. 22 ian. 1879, Bârlad – m. 8 ian. 1940, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Pierre Drouhet şi al Nataliei (n. Olivari), prof. secundari. Şi-a făcut studiile la Bârlad, Bucureşti (licenţă în filologie modernă, 1900) şi Paris (dr. în litere la Sorbona, 1909). Prof la Gimnaziul „D. Cantemir" din Bucureşti (1904); suplinitor, apoi titular (1909) la Catedra de lb. franceză a Facultăţii de Litere a Univ. din Iaşi (1910); în 1915 ia succesiunea lui Pompiliu Eliade la Catedra de lb. şi literatura franceză a Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti, unde funcţionează până la moarte. Dublu debut în 1906, cu un studiu lingvistic în rev. *Romania* şi un altul despre Leconte de Lisle în *Convorbiri literare.* A mai colab. la *Viaţa Românească, Viaţa Nouă, Revue d'histoire littéraire de la France, Le correspondent, La Minerve française, Mercure de France.* Autor, singur sau în colab., al unor excelente manuale de lb. franceză pentru învăţământul secundar, s-a impus mai ales prin activitatea de istoric literar, consacrată în aceeaşi măsură literaturii franceze (*Istoria poeziei franceze în sec. al XIX-lea,* 1915; *Istoria teatrului*

clasic francez, 1916; *Comentarii din clasicii francezi din sec. al XVII-lea,* 1919-1920; *Curs de literatură franceză. Secolul al XVIII-lea,* 1919-1920; *Villon Montaigne,* 1923-1924; *Începuturile romantismului francez,* 1927-1928; *Literatura franceză în secolul al XVIII-lea,* 1934; *Poezia lirică în Evul Mediu şi comentarii din Charles d'Orléans şi François Villon,* 1934; *Literatura franceză. Boileau şi Voltaire, critici literari,* 1934-1935; *Literatura franceză. Preromantismul francez (1761-1820),* 1934-1935; *Literatura franceză. Romantismul,* 1937; *Literatura franceză. Umanismul. Renaşterea şi Rabelais,* 1937; *Literatura franceză. La Chanson de Roland. Poezia lirică medievală. Trubadurii. François Villon,* 1937-1938; *Literatura franceză. teatrul romantic, romanul romantic, ivirea spiritului realist în epoca romantică,* Bucureşti, 1937-1938; *Literatura franceză. Poezia franceză în sec. al XVI-lea. Clément Marot. La défense et illustration. Ronsard, poet liric şi epic,* 1938-1939; toate cursuri universitare) şi raporturilor franco-române. Teza sa de doctorat despre François Mainard a obţinut în 1910 Premiul „Bordin" al Acad. Franceze, iar cartea despre *Vasile Alecsandri şi scriitorii francezi* (1924) rămâne un model de cercetare comparatistă, documentată şi nuanţată, atentă mai ales la particularităţile autorului studiat.

OPERA: *Les manuscrits de Mainard conservés à la bibliothèque de Toulouse,* Paris, 1908; *Le poète François Mainard (1583?-1646).* Étude critique d'histoire littéraire, Paris, 1909; *Tableau chronologique des lettres du poète François Mainard, accompagné de lettres inédites,* Paris, 1909; *Istoria poesiei franceze în sec. al XIX-lea,* curs de comentarii, Bucureşti, 1915; *Istoria teatrului clasic francez,* curs de comentarii, Bucureşti, 1916; *Comentarii din clasicii francezi din sec. al XVII-lea,* Bucureşti, 1919-1920; *Curs de literatură franceză. Secolul al XVIII-lea,* Bucureşti, 1919-1920; *Teatrul francez în sec. XVII,* curs de comentarii, Bucureşti, 1923-1924; *Villon. Montaigne,* curs de comentarii, Bucureşti, 1923-1924; *Vasile Alecsandri şi scriitorii francezi,* Bucureşti, 1924; *Anatole France,* conferinţă, Bucureşti, 1925; *Ronsard,* conferinţă, Bucureşti, 1925; *Începuturile romantismului francez,* curs de comentarii, Bucureşti, 1927-1928; *La première année de français,* în colab. cu A. Beliş, Bucureşti, 1929 (ed. IX, 1936); *La deuxième année de français,* în colab. cu A. Beliş, Bucureşti, 1929 (ed. IX, 1936); *La troisième année de français,* în colab. cu A. Beliş, Bucureşti, 1929 (ed. X, 1936); *La France, leçons à l'usage des élèves de IVe classe des lycées,* în colab. cu P. Henry, Bucureşti, 1929 (ed. V, 1930); *Extraits des auteurs français depuis les origines de la littérature française jusqu'à nos jours. A l'usage des élèves de Ve classe des lycées roumains,* în colab. cu V. Ghiacioiu, Bucureşti, 1929 (ed. IX, 1936); *Extraits des auteurs classique à l'usage des élèves de VIe classe des lycées roumains,* în colab. cu V. Ghiacioiu, Bucureşti, 1929 (ed. VI, 1936); *Extraits des auteurs du programme de la VIIe classe des lycées,* în colab. cu P. Henry, Bucureşti, 1930 (ed. III, 1933); *Lectures françaises. Ouvrage à l'usage de la IVe classe des écoles professionnelles de jeunes filles,* în colab. cu A. Pierret-Antoniu, Bucureşti, 1933; *Lectures françaises. Ouvrage à l'usage des Ve, VIe et VIIe classes des écoles professionnelles de jeunes filles,* în colab. cu A. Pierret-Antoniu, Bucureşti, 1933; *Literatura franceză în secolul al XVIII-lea,* curs de comentarii, Bucureşti, 1934; *Poezia lirică în Evul Mediu şi comentarii din Charles d'Orléans şi François Villon,* curs de comentarii, Bucureşti, 1934; *Literatura franceză. Boileau şi Voltaire, critici literari,* curs de comentarii, Bucureşti, 1934-1935; *Literatura franceză. Preromantismul francez (1761-1820),* curs de comentarii, Bucureşti, 1934-1935; *Extraits des auteurs du programme de la VIIe classe des lycées,* Bucureşti, 1935; *Extraits des auteurs du programme de la VIIIe classe des lycées,* Bucureşti, 1936; *La France. Leçons à l'usage des élèves de IVe classe des lycées,* în colab. cu F. Lebrun, Bucureşti, 1936 (ed. XII, 1939); *Literatura franceză. Romantismul,* curs de comentarii, Bucureşti, 1937; *Literatura franceză. Umanismul. Renaşterea şi Rabelais,* curs de comentarii, Bucureşti, 1937; *Literatura franceză. La Chanson de Roland. Poezia lirică medievală. Trubadurii. François Villon,* curs de comentarii, Bucureşti, 1937-1938; *Literatura franceză. Teatrul romantic, romanul romantic, ivirea spiritului realist în epoca romantică,* curs de comentarii, Bucureşti, 1937-1938; *Literatura franceză. Poezia franceză în sec. al XVI-lea. Clément Marot. La défense et illustration. Ronsard, poet liric şi epic,* curs de comentarii, Bucureşti, 1938-1939; *Literatura franceză. Realismul,* curs de comentarii, Bucureşti, 1938-1939; *Lectures françaises à l'usage de la IVe classe des lycées industriels de jeunes filler,* în colab. cu A. Pierret-Antoniu, Bucureşti, 1939;

Lectures françaises à l'usage de la Ve classe des lycées industriels de jeunes filles, în colab. cu A. Pierret-Antoniu, Bucureşti, 1939; *Lectures françaises à l'usage de la VIIe classe des lycées industriels de jeunes filles,* în colab. cu A. Pierret-Antoniu, Bucureşti, 1939; *Dicţionar francez-român,* Bucureşti, 1939; *Studii de literatură română şi comparată,* cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ed. îngrijită, note, tabel bibliografic şi postfaţă de Silvia Burdea, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: *Mélanges d'histoire littéraire et de littérature comparée offerts à Charles Drouhet par ses amis, ses collègues et ses anciens élèves à l'occasion du XXXe anniversaire de son enseignement à l'université,* 1940; M. Bucur, *Istoriografia....* **(G. A.)**

DRUMEŞ Mihail (pseud. lui Mihail V. Dumitrescu), n. 26 nov. 1901, Ohrida, Macedonia – m. 27 febr. 1982, Bucureşti. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Vasile Dimitrie (ulterior Dumitrescu), căldărar, şi al Despinei (n. Gero). Familia, de origine aromână, se stabileşte în Oltenia, în com. Balş, unde **D.** urmează şcoala primară; liceul la Caracal şi Craiova (bacalaureatul în 1935); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1928). Funcţionează o vreme ca prof. de liceu apoi în învăţământul superior. Debutează la rev. craioveană *Flamura* (1922); debut editorial cu vol. de nuvele şi schiţe *Capcana* (1927). Director al Editurii Bucur Ciobanu (1938-1948). Romanele *Sfântul Părere* – devenit de la ed. a II-a *Cazul Magheru* (1930; 18 ed.) – *Invitaţie la vals* (1939; 34 ed.) i-au adus o popularitate ieşită din comun. Colab. la *Ramuri, Adevărul literar şi artistic, Rampa, Convorbiri literare, Vremea, Falanga, Universul literar* etc. A publicat şi piese de teatru: *Năluca* (1940), *Trei comedii. Şcoala nevestelor. Calul de curse. Liniştea soţului* (1940). A încercat să-şi reconsidere stilul şi maniera epică în romane cu caracter similiistoric: *Se revarsă apele* (1961), *Codrul Vlăsiei* (1966) etc. Literatură melodramatică, erotică şi cu vagi implicaţii sociale. A lăsat în ms mai multe piese de teatru, scenarii radiofonice şi pentru televiziune, dramatizări şi amintiri.

OPERA: *Capcana,* nuvele şi schiţe, Craiova, 1927; *Sfântul Părere* (ed. II, *Cazul Magheru*), Bucureşti, 1930 (ed. definitivă, 1971; alte ed., 1991; 1994); *Ioana D'Arc,* Vălenii de Munte, 1937; *Invitaţie la vals,* roman, Bucureşti, 1939 (ed. revăzută, pref. de G. Sanda, 1968; pref. şi tabel cronologic de F. Firan, Craiova, 1986; 1989; alte ed., 1993; 1994; 1998; 2003); *Scrisoarea de dragoste,* roman, Bucureşti, 1938 (ed. definitivă, pref. de F. Firan, Craiova, 1982; altă ed., 2003); *Năluca,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1940; *Trei comedii. Şcoala nevestelor. Calul de curse. Liniştea soţului,* Bucureşti, 1940; *O crimă pasională,* grotescă în trei acte, pref. de T. Scarlat, Bucureşti, 1941; *Teatru,* Bucureşti, 1942; *Elevul Dima dintr-a şaptea,* roman, Bucureşti, 1946 (ed. revăzută, 1968; alte ed., 1995; 2003); *Se revarsă apele,* roman, Bucureşti, 1961; *Codrul Vlăsiei,* roman, Bucureşti, 1966; *Arde Prahova,* Bucureşti, 1974; *Povestiri despre cutezători,* Bucureşti, 1977 (ed. II, 1989); *Povestea neamului românesc, de la început şi până în zilele noastre,* I-II, Bucureşti, 1978-1979 (altă ed., 1998); *10 cărţi celebre.* Repovestite de ~, Cluj-Napoca, 1978; *Cărţi celebre,* repovestite pe scurt pentru copii şi tineret, Iaşi, 1997.

REFERINŢE CRITICE: S. Teodorovici, în *Cronica,* nr. 2, 1967; M. Scorobete, în *Tribuna,* nr. 12, 1982; ***, în *România literară,* nr. 10, 1982; Cornelia Cârstea, *Mihail Drumeş,* 1982; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I. **(V. P.)**

DRUMUR George (pseud. lui George Pavelescu), n. 14 mart. 1911, com. Horecea-Mănăstirii, Cernăuţi, Bucovina – m. 7 iun. 1992, Timişoara. Poet. Fiul lui Cozma Pavelescu, muncitor, şi al Elenei (n. Antonovici). Şcoala primară în com. natală (1920-1924). Şcoala Normală (1925-1933) şi liceul la Cernăuţi (1933-1941); licenţiat în ştiinţe juridice al Univ. din Bucureşti (1934-1938); absolvent al Conservatorului de Muzică şi Artă Dramatică din Cernăuţi (1932-1938) şi al Facultăţii de Matematică-Fizică a Univ. din

Bucureşti (1951-1957). Debutează în *Junimea literară* cu poeziile *Peisaj* şi *Pace* (1931); debut editorial cu vol. *Solstiţii* (1936), urmat de *Suflete în azur* (1940) şi *Vatra cu stele* (1942). Colab. la *Iconar, Glasul Bucovinei, Gând românesc, Revista Fundaţiilor Regale, Convorbiri literare, Pagini literare, Curentul, Orizont.* Redactor-şef al rev. *Bucovina literară* şi *Deşteptarea* din Cernăuţi. În scopul promovării tinerilor scriitori, înfiinţează, în acelaşi oraş, Editura şi Cercul Bucovina Literară, în care s-au afirmat Dragoş Vicol, George Sidorovici, Ion Istrati ş.a. Prof. la diverse licee şi şcoli profesionale din Cernăuţi (1930-1944) şi Brezoi, jud. Vâlcea (1944-1946). Funcţionar la Federala Cooperativelor Agricole din Timişoara (1946-1948), şef de serviciu, apoi secretar la Institutul de Artă din acelaşi oraş (1949-1950), prof. la Şcoala specială de muzică (1950-1957). Secretar al Operei de Stat din Timişoara (1957-1972). Realizează versiunile româneşti ale unor librete celebre: *Orfeu* de W. Gluck, *Pescuitorii de perle* de G. Bizet, *Norma* de Bellini, *Elixirul dragostei* de G. Donizetti. Traduce din A. S. Puşkin, N. A. Nekrasov, N. Semenov, precum şi din lirica literaturilor germană, cehă şi slovacă.

OPERA: *Solstiţii,* Cernăuţi, 1936; *Suflete în azur,* Bucureşti, 1940; *Vatra cu stele,* Cernăuţi, 1942; *Însemnele anilor,* pref. de G. Muntean, Timişoara, 1973; *Neodihna cuvintelor,* Timişoara, 1986.

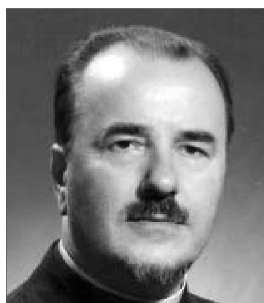
REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1943; H. Ţugui, *Memoria timpului,* 1977; M. Şerbănescu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1986; Al. Jebeleanu, în *Orizont,* nr. 11, 1986; T. Urian, *ibidem,* nr. 31, 1986; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 1, 1987; H. Ţugui, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1987; A. D. Rachieru, în *Renaşterea bănăţeană,* nr. 1674, 1995; M. Diaconu, *Mişcarea „Iconar”,* 1999; Al. George, în *Luceafărul,* nr. 16, 2002. **(A. S.)**

DRUŢĂ Ion, n. 3 sept. 1928, satul Horodişte, jud. Soroca. Prozator, dramaturg şi eseist. Fiul lui Pentelei Druţă, zugrav bisericesc, şi al Soficăi, de origine ucraineană. În 1939, familia Druţă se mută în satul Ghica Vodă, de lângă Bălţi, unde viitorul scriitor va face clasele primare. În 1945, urmează cursurile unei şcoli de tractorişti, iar în 1946 studiază la o şcoală de silvicultură. În 1947, este secretar la Sovietul sătesc din Ghica Vodă, în acelaşi an fiind chemat în armată. Urmează cursurile literare superioare de pe lângă Institutul de Literatură „Maxim Gorki” din Moscova (1956-1957). După absolvire se stabileşte la Moscova, scriind în lb. română şi rusă. Debutează în rev. *Octombrie* (1951), cu povestirea *Problema vieţii*, iar editorial, cu placheta de nuvele *La noi în sat* (1952). Lucrarea de mari proporţii *Frunze de dor* (1957) va fi urmată de titluri care îl consacră pe **D.** ca pe unul dintre cei mai importanţi scriitori ai Basarabiei: *Dor de oameni* (1959), *Balade din câmpie* (1963), prima parte a dilogiei *Povara bunătăţii noastre* (a doua apărând în 1968), *Piept la piept* (1964), *Păsările tinereţii noastre* (1974), *De la verde pân'la verde* (1982), *Biserica Albă* (1988), *Clopotniţa* (1988) ş.a. În paralel, publică piese de teatru: *Casa mare* (1959), *Doina* (1968), *Păsările tinereţii noastre* (1971), *Horia* (1973), *Frumos şi sfânt* (1974), *Cervus divinus* (1977-1987), jucate cu mare succes în fosta U.R.S.S., dar şi la teatre din România sau Franţa, cărţi pentru copii (*Cenuşica*, 1962; *Bobocel cu ale lui*, 1972; *Povestea furnicii,* 1973; *Balada celor cinci motănaşi*, 1973; *Daruri*, 1983), art. de atitudine şi eseuri devenite celebre (*Lumea lui Cehov, Eminescu, poet naţional, Cine a stins lumina în România*), multe din acestea fiind reluate în vol. bilingv (româno-rus), *Ora jertfirii* (1998). În 1987, este ales preşedinte de onoare al Uniunii Scriitorilor din Moldova. În 1989, se angajează activ în procesul de înnoire din Republica Moldova, militând pentru oficializarea limbii române şi revenirea la grafia latină. În 1990, este ales membru de onoare al Acad. Române, dar scriitorul a refuzat ridicarea diplomei, pe motivul că alegerea sa în forul academic de la Bucureşti s-a făcut din considerente politice, opera nefiindu-i cunoscută în România (unde i s-au tipărit, totuşi, câteva capodopere: *Clopotniţa*, 1988; *Povara bunătăţii noastre,* 1992). O ed. reprezentativă, cu grafie latină, din opera scriitorului, a apărut la Chişinău: *Scrieri,* I-IV (1989-1990). În 1987, a lansat ideea de a se înălţa, prin subscripţii publice, un monument grandios închinat Poetului Anonim, sugestiv numit *Badea Mior*. Operele sale au fost traduse în rusă, franceză, germană, engleză, ucraineană, bulgară, cazahă, gruzină, letonă, maghiară, lituaniană, georgiană, slovacă, armeană, uzbecă, azerbaidjană, letonă etc. A colaborat la *Octombrie, Ţăranul sovietic, Moldova socialistă, Femeia Moldovei, Nistru, Literatura şi arta, Moldova suverană, Moldova literară, Literaturnaia gazeta, Candela, Excelsior* etc., la posturi de radio şi Tv. A fost decorat cu mai

multe ordine şi medalii: Premiul de Stat al R.S.S. Moldova; Premiul „Mihai Eminescu” al Soc. Bibliofililor din Republica Moldova; Premiul „Vasile Alecsandri” al Uniunii Oamenilor de Teatru din Moldova etc. În 1988, i s-a conferit titlul de Scriitor al Poporului din R.S.S. Moldovenească, fiind decorat cu Ordinul Lenin.

OPERA: *La noi în sat*, povestiri, Chişinău, 1952; *Poveste de dragoste,* nuvele, Chişinău, 1954; *Frunze de dor*, roman, Chişinău, 1957; *Dor de oameni*, nuvele, Chişinău, 1959; *Cenuşica*, povestire pentru copii, Chişinău, 1962; *Balade din câmpie*, Chişinău, 1963 (primul vol. al dilogiei *Povara bunătăţii noastre*; vol. II, 1968); *Povestea furnicii*, versuri pentru copii, Chişinău, 1963; *Piept la piept*, nuvele, Chişinău, 1964; *Bobocel cu ale lui*, Chişinău, 1972; *Balada celor cinci motănaşi*, Chişinău, 1973; *Păsările tinereţii noastre*, teatru, Chişinău, 1974; *De la verde pân'la verde*, ed. revăzută şi completată, Chişinău, 1982; *Daruri*, istorioare pentru copii, Chişinău, 1983; *Clopotniţa*, roman, Chişinău, 1984 (ed. îngrijită de Elena Siupiur, Bucureşti, 1988, cuprinde, în afară de *Clopotniţa*, şi douăsprezece povestiri şi două nuvele); *Scrieri*, vol. I-II, Chişinău, 1986 (cu caractere chirilice); *Biserica Albă*, roman, Chişinău, 1988; *Scrieri*, I-IV. ed. îngrijită, cu acordul autorului, de V. Guţu şi E. Lungu, Chişinău, 1989-1990 (în grafie latină); *Povara bunătăţii noastre*, roman, pref. şi tabel cronologic de M. Cimpoi, Bucureşti, 1992; *Ora jertfirii*, proză, publicistică, scrisori, Chişinău, 1998; *Biserica Albă*, Chişinău, 2000.

REFERINŢE CRITICE: V. Coroban, în *Octombrie*, nr. 3, 1953; idem, *Romanul moldovenesc contemporan*, 1964 (ed. II, 1974); idem, *Profiluri literare*, 1972; A. Lupan, în *Scrieri*, III, 1973; M. Cimpoi, *Creaţia lui Ion Druţă în şcoală*, 1988; A. Hropotinschi, *Problema vieţii şi a creaţiei*, 1988; D. Grădinaru, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1988; P. Sălcudeanu, în *România literară*, nr. 39, 1988; N. Bileţchi, în *Limba şi literatura moldovenească*, nr. 1, 1989; M. Dolgan, în *Limba şi literatura moldovenească*, nr. 2, 1989; I. Ciocanu, *Dreptul la critică*, 1990; ***, *Druţiana,* 1990; Val Condurache, în *România literară*, nr. 16, 1991; Mircea Popa, în *Steaua*, nr. 1, 1991; V. Cristea, în *Literatorul*, nr. 21-22; 23; 24; 26-27, 1992; Eliza Botezatu, în *Basarabia*, nr. 2, 1992; E. Lungu, în *Sfatul Ţării*, nr. 93-95, 1992; Z. Ornea, în *Basarabia*, nr. 2, 1993; V. Cristea, în *Caiete critice*, nr. 1-3, 1994; P. Miron, în *Sfatul Ţării*, nr. 1, 1994; idem, în *Literatura şi arta*, nr. 3, 1994; M. Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, 1997. **(I. R.)**

DUBNEAC Felix, n. 29 iun. 1912, com. Viloave, jud. Soroca (Basarabia). Poet şi eseist. Fiul lui David Dubneac şi al Ştefaniei (n. Voiniţchi). Studii elementare în com. natală (absolvite în 1927), apoi Seminarul monahal de la Mănăstirea Cernica (1935-1941; după desfiinţarea Seminarului de la Cernica, ultimele două clase le face la Seminarul Teologic din Buzău). Licenţiat al Facultăţii de Teologie (1944-1948) şi al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1948-1950; doi ani de frecvenţă pe baza licenţei în teologie). Între 1944 şi 1945, paralel cu studiile teologice, urmează Acad. de Arte Frumoase şi Şcoala Superioară de Pictură Bisericească de pe lângă Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române. Diacon în Cluj (1939) şi la Mănăstirea „Sf. Ana” din Rohia (1940), de unde e transferat la Mănăstirea „Cozia” (hirotonit preot în 1954). De aici e chemat în Statele Unite (1967) la Arhiepiscopia Ortodoxă Română din Detroit, Michigan (secretar eparhial şi dirijorul corului de la Catedrala Ortodoxă Română din Windsor, Ontario, Canada). Activează la Arhiepiscopie până în 1994, când se retrage la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” („Dormition Orthodox Monastery”) din Rives Junction, Michigan. Între 1971 şi 1989 editează rev. creştină *Gândire şi artă* (Detroit, Michigan). Sunt publicate în paginile ei art. şi studii despre mişcarea ecumenică mondială, tradiţia ortodoxă românească şi imperativul unităţii diasporei; poezii de Mihai Eminescu, V. Voiculescu, O. Goga şi Nichifor Crainic; eseuri, comentarii şi evocări de Antonie Plămădeală, Valeriu Anania, Virgil Cândea etc. A realizat lucrările de pictură la Catedrala Ortodoxă Română „Sf. Gheorghe” din Windsor, Ontario (Canada) şi la bisericile „Sf. Constantin şi Elena” din Edmonton, Alberta (Canada), „Sf. Cruce” din Hollywood, Florida, „Bunavestire” din Cleveland, Ohio şi „Sfânta Treime” din Troy, Michigan. Este autorul unei impunătoare fresce istorice din Sala română de la Wayne University, Detroit, Michigan. Debutează editorial cu un volum despre „izvoarele

educaţiei creştine" (*The Problem of Senses in Christian Spirituality*, 1972), urmat de alte patru exegeze teologice: *The Beauty of Christianity and Its Destinguished Personalities* (1976; cu o versiune franceză: *La Beauté du christianisme et ses brilliantes élites,* 1978), *Orientations in the Contemporary Philosophy/Orientări în filosofia contemporană*, ed. bilingvă româno-engleză (1988), *Evocări şi mărturisiri din urmarea lui Hristos* (1993) şi *Mărturisitorii Sfintei Treimi* (1997). Este autorul a două vol. de versuri: *Poeme din credinţa şi patria voievozilor români* (1986) şi *Poeme din nostalgia valorilor eterne* (1990). A editat vol. *American-Romanians Defend Romania's Integrity and Its Independence* (Detroit, Michigan, 1977).

OPERA: *The Problem of Senses in Christian Spirituality. Sources of Christian Education*, Detroit, Michigan, 1972; *The Beauty of Christianity and Its Distinguished Personalities*, translated by Sonia Rosetti, Detroit, Michigan, 1976 (versiune franceză: *La Beauté du christianisme et ses brilliantes élites*, Detroit, Michigan, 1978); *Poeme din credinţa şi patria voievozilor români*, Detroit, Michigan, 1986; *Orientations in the Contemporary Philosophy/Orientări în filosofia contemporană,* ed. bilingvă româno-engleză, Detroit, Michigan, 1988; *Poeme din nostalgia valorilor eterne,* Detroit, Michigan, 1990; *Evocări şi mărturisiri din urmarea lui Hristos*, Detroit, Michigan, 1993; *Mărturisirea Sfintei Treimi*, Detroit, Michigan, 1997.

REFERINŢE CRITICE: ***, în *Curierul românesc*, nr. 6, 1993; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

DUCA I.[on] G.[heorghe], n. 36 dec. 1879, Bucureşti – m. 29 dec. 1933, Sinaia. Memorialist. Fiul lui Gheorghe Duca, inginer, director al Şcolii de Poduri şi Şosele, director general al Căilor Ferate Române şi constructor al portului Constanţa, şi al Mariei (n. Ghica). A urmat Liceul „Sfîntul Sava" din Bucureşti şi studii juridice la Paris. Dr. în drept cu teza *Les sociétés coopératives en Roumanie* (1902). A funcţionat scurt timp în magistratură, apoi în mişcarea cooperatistă, ajungând director al Centralei Băncilor Populare. Din 1907, când devine deputat liberal de Vâlcea, îşi începe activitatea politică. A fost parlamentar timp de douăzeci şi şase de ani, ministru la Culte şi Instrucţiune Publică (1914-1918), Agricultură şi Domenii (1918-1919), Externe (1922-1926), Interne (1927-1928) şi prim-ministru (14 nov. – 29 dec. 1933). Animat de convingeri democratice, de sentimente patriotice, pacifiste şi antifasciste, **D.** a participat activ la înfăptuirea unor importante acte istorice: întregirea ţării, reforma agrară, reforma electorală, politica de pace din cadrul Ligii Naţiunilor şi al Micii Înţelegeri. A fost asasinat în gara Sinaia, de către un membru al Gărzii de Fier. Şi-a început activitatea de orator în cadrul Asoc. Studenţilor Români din Paris, continuînd-o în Parlament, dar şi în alte cercuri politice. Începând din 1899 a publicat cronici de politică externă în *Universul* şi, ulterior, şi în *Viaţa Românească.* A mai colab. la ziarul liberal *Viitorul,* unde a fost şi codirector, la *Curentul* etc. A fost preşedinte al Sindicatului Ziariştilor. **D.** a lăsat o bogată operă memorialistică, destinată, în cea mai mare parte, editării postume. În timpul vieţii a publicat câteva broşuri şi vol. *Portrete şi amintiri* (1932).

OPERA: *Les sociétés coopératives en Roumanie,* Paris, 1902; *Portrete şi amintiri,* Bucureşti, 1932 (ed. II, 1932; III, 1933; IV, 1934); *Amintiri politice,* I-III, München, 1981-1982; *File din marea epopee a unităţii naţionale a românilor,* în *Flacăra,* 1980-1981; *Lumea la început de veac,* ed., postfaţă şi note de D. Hurezeanu şi N. C. Nicolescu, Bucureşti, 1994; *Memorii,* I-IV, ed. şi indice adnotat de St. Neagoe, Timişoara, 1994.

REFERINŢE CRITICE: C. Kiriţescu, *Ion G. Duca,* 1934; Gh. Selten, *Viaţa şi opera lui I. G. Duca,* 1935; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* III, 1936; E. Lovinescu, *Antologia scriitorilor ocazionali,* 1943; G. Galaction, *Jurnal,* I-III, 1973-1980; Al. Zub, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol",* nr. 2, 1985; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 48, 1990; V. Goia, în *Steaua,* nr. 9, 1990; N. Diaconu, în *Literatorul,* nr. 1, 1992; Georgeta Penelea-Filitti, în *Revista istorică,* nr. 1-2, 1993; N. Chivulescu, în *Tomis,* nr. 3; 4, 2000. **(S. I.)**

DUDA Virgil (numele la naştere: Rubin Leibovici), n. 25 febr. 1939, Bârlad. Prozator. Fiul lui Carol Leibovici, mic comerciant, şi al Ucăi (n. Solomon), funcţionară. Frate cu Lucian Raicu. Şcoala elementară (1945-1952) şi liceul (1952-1955) în oraşul natal; Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1956-1960). Jurisconsult la Baia Mare (1961); consilier juridic la Rafinăria de Petrol Teleajen din Ploieşti (1961-1970); redactor la Studioul Cinematografic Bucureşti (1970-1972); producător delegat la Casa de Filme (1972-1987). Stabilit în Israel în 1988; bibliotecar la Bibl. Municipală din Tel Aviv (1989-1990). Din 1990, redactor la cotidianul *Viaţa noastră.* Debutează cu schiţa *Un sentiment,* în *Gazeta literară* (1964). Colab. sporadice la rev. literare. După un prim vol. de proze scurte (*Povestiri din provincie,* 1967), se dedică romanului (*Catedrala,* 1969; *Anchetatorul apatic,* 1971; *Deruta,* 1973; *Al doilea pasaj,* 1975; *Cora,* 1977; *Măştile,* 1979; *Războiul amintirilor,* 1981; *Hărţuiala,* 1984; *Oglinda salvată,* 1986; *Alvis şi destinul,* 1993; *A trăi în păcat,* 1996; *Viaţa cu efect întârziat,* 1999; *Şase femei,* 2002). Premiul C.C. al U.T.C. (1969); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979); Premiul Uniunii Scriitorilor (1981).

OPERA: *Povestiri din provincie,* Bucureşti, 1967; *Catedrala,* Bucureşti, 1969; *Anchetatorul apatic,* Bucureşti, 1971; *Deruta,* Bucureşti, 1973; *Al doilea pasaj,* Bucureşti, 1975; *Cora,* Bucureşti, 1977; *Măştile,* Bucureşti, 1979; *Războiul amintirilor,* Bucureşti, 1981; *Hărţuiala,* Bucureşti, 1984; *Oglinda salvată,* Bucureşti, 1986; *Alvis şi destinul,* roman, Bucureşti, 1993; *A trăi în păcat,* roman, Bucureşti, 1996; *Viaţa cu efect întârziat,* roman, Bucureşti, 1999; *Şase femei,* roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, *Nouă prozatori,* 1977; D. Culcer, *Citind sau trăind literatura,* 1976; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; V. Cristea, în *România literară,* nr. 10, 1982; E. Simion, *ibidem,* nr. 19, 1982; I. Vlad, *Lectura romanului,* 1983; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu,* 1984; N. Manea, *Pe contur,* 1984; G. Dimisianu, în *Ramuri,* nr. 5, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; Tr. Ungureanu, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1986; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1992; Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 12, 1992; B. Dumitrescu, *ibidem,* nr. 4, 1994; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 368, 1997; T. Urian, în *România literară,* nr. 11, 2003. **(A. S.)**

DUGNEANU Paul, n. 23 apr. 1951, Cluj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Petre Dugneanu, prof., şi al Victoriei (n. Antipa), învăţătoare (nepoata naturalistului Grigore Antipa). Şcoala generală în Bucureşti (1958-1966); Liceul nr. 42 („Miguel de Cervantes Saavedra"), 1966-1968, continuat la Liceul nr. 36 („Ion Barbu"), 1968-1970, din acelaşi oraş. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-franceză (1970-1974). În anii studenţiei frecventează Cercul de teoria literaturii condus de S. Bratu şi cel de critică literară condus de E. Simion. Prof. la Şcoala generală Maia-Brazi (1974-1975), apoi la Şcoala generală nr. 94 din Bucureşti (1975-1978). Redactor la rev. *Cărţi româneşti*, versiunea franceză (1978-1990); redactor-şef la rev. *Universul cărţii* (1991-1995) şi redactor-şef adjunct la *Revista română* (1995-1999); din 1999, conferenţiar la Facultatea de Litere a Univ. „Ovidius" din Constanţa. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Opera poetică a lui Ion Heliade Rădulescu* (1988). Colab. la *Amfiteatru*, *Luceafărul*, *Viaţa Românească*, *România literară*, *Cronica*, *Orizont*, *Steaua* etc. Colaborator la vol. *100 cei mai mari scriitori români* (2003). Debutează în rev. *Amfiteatru* (1973). Debut editorial cu vol. de critică literară *Universuri imaginare* (1981), urmat de *Forme literare* (1993), *I. Heliade-Rădulescu. Un ales al poeziei* (1995), *Eminescu după Eminescu* (2000), *Incursiuni critice*, I-II (2001-2003), *Al doilea val. Generaţia Hyperion* (2001) şi *Poezia lui Ion Heliade-Rădulescu: între romantism şi clasicism* (2002). Ed. din Camil Petrescu, L. Rebreanu, N. Labiş, G. Bacovia, M. Eminescu, L. Blaga, R. Dianu. Premiul rev. *Luceafărul* (1977).

OPERA: *Universuri imaginare*, critică literară, Bucureşti, 1981; *Forme literare*, Bucureşti, 1993; *Ion Heliade-Rădulescu. Un ales al poeziei*, Bucureşti, 1995; *Eminescu după Eminescu*, eseuri, Bucureşti, 2000; *Incursiuni critice*, I-II, Bucureşti, 2001-2003; *Al doilea val. Generaţia Hyperion*, critică literară, Bucureşti, 2001; *Poezia lui Ion Heliade-Rădulescu: între romantism şi clasicism*, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: V. F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 52, 1981; P. Marcea, *ibidem*, 27 iun. 1981; N. Ciobanu, *ibidem*, 8 mai 1982; I. Bogdan Lefter, în *Dialog*, nr. 103-104, 1984; Ioana Bot, în *Tribuna*, nr. 6, 1991; Al. Condeescu, în *Ora*, 25 iun.

1993; A. D. Rachieru, în *Meridian Timişoara*, nr. 7, 1993; O. Soviany, în *Contemporanul*, nr. 30-31, 1993; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 15, 1993; Şt. Ioanid, în *Curierul românesc*, nr. 9, 2002; H. Cândroveanu, în *Argeş*, nr. 10, 2002. **(A. S.)**

DUICU Serafim, n. 6 aug. 1938, com. Tismana, jud. Gorj – m. 19 oct. 1996, Târgu Mureş. Critic şi istoric literar. Fiul lui Serafim Duicu, tâmplar, şi al Elenei (n. Răcoina). Studii elementare la şcoala din sat; Liceul Pedagogic din Târgu-Jiu şi Craiova (1952-1956); absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1961). Prof. secundar la Centrul Şcolar Forestier din Blaj; asistent la Institutul Pedagogic din Târgu Mureş (1964-1974). Dr. în filologie cu o lucrare despre viaţa şi opera lui Vladimir Streinu (1974). Redactor la rev. *Vatra* (1974-1978); cadru didactic la Institutul de Teatru din Târgu Mureş (din 1978). După 1990, consilier-şef la Inspectoratul pentru Cultură al jud. Mureş, ministru secretar de stat în Ministerul Culturii şi director general al Teatrului Naţional din Târgu Mureş. Colab. cu studii şi art. de critică şi istorie literară la *Tribuna, Steaua, Vatra, Familia, Orizont, Ramuri, România literară, Convorbiri literare, Ateneu, Cronica, Transilvania.* Debut publicistic în rev. *Steaua* (1967); debut editorial cu o monografie a operei critice şi poetice a lui Vladimir Streinu, la origine teza de doctorat (*Vladimir Streinu. Critic, istoric literar, estetician al poeziei şi poet,* 1977). Alte studii monografice sunt dedicate unor reprezentanţi ai Şcolii Ardelene: Gheorghe Şincai (*Pe urmele lui Gheorghe Şincai,* 1983), Samuil Micu-Clain (*Pe urmele lui Samuil Micu-Clain,* 1986) şi Petru Maior (*Pe urmele lui Petru Maior,* 1990). Autor al unui *Dicţionar de personaje dramatice* (1994). A îngrijit ed. din scrierile lui Ion Pop-Reteganul în colab. cu Ion Apostol Popescu şi Septimiu Bucur şi a editat două culegeri de folclor (*Mureş, pe marginea ta,* 1969, în colab. cu L. Lădariu şi V. Buţiu; *Du-te, dor, cu Mureşul,* 1976).

OPERA: *Vladimir Streinu. Critic, istoric literar, estetician al poeziei şi poet,* Craiova, 1977; *Pe urmele lui Gheorghe Şincai,* Bucureşti, 1983; *Pe urmele lui Samuil Micu-Clain,* Bucureşti, 1986; *Pe urmele lui Petru Maior,* Bucureşti, 1990; *Dicţionar de personaje dramatice,* Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: O. Ghidirmic, în *Ramuri,* nr. 3, 1978; I. A. Popescu, în *Tribuna,* nr. 11, 1978; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 20, 1978; Gh. Grigurcu, în *Vatra,* nr. 9, 1978; L. Ulici, în *România literară,* nr. 33, 1978; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* III, 1979; I. Chindriş, în *Vatra,* nr. 12, 1983; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 32, 1986; Mircea Popa, în *Contemporanul,* nr. 51, 1986; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 12, 1986; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986; Silvia Udrea, în *Ateneu,* nr. 6, 1987; I. Bolodea, în *Tribuna,* nr. 23, 1995. **(C. M.)**

DULFU Petre, n. 10 mart. 1856, com. Tohat, jud. Sălaj – m. 31 oct. 1953, Bucureşti. Poet, traducător şi dramaturg. Fiul lui Nichifor Dulfu şi al Agapiei (n. Bran), aparţinând intelectualităţii rurale. Îşi face studiile liceale la Baia Mare şi Cluj. Absolvent al Univ. clujene. Dr. în filosofie (1881). Se dedică activităţii didactice. Debutează cu versuri în *Familia* (1874). Colab. la publicaţii pedagogice (*Educatorul, Lumina pentru toţi, Revista pedagogică* etc.) şi literare (*Amicul familiei, Şezătoarea, Tribuna* etc.). Membru al Soc. Scriitorilor Români (1911). Premiul „Adamachi" al Acad. (1903) pentru trad. din Euripide (*Ifigenia în Aulida,* 1879; *Ifigenia în Taurida,* 1880) şi pentru *Isprăvile lui Păcală* (1894), operă care îl consacră. Pedagog de vocaţie şi om de cultură preocupat de luminarea ţărănimii, **D.** se impune atenţiei prin prelucrările folclorice în versuri, considerate de G. Călinescu „bune scrieri pentru popor".

OPERA: *Alecsandri Vazul müködése a román irodalom terén,* Cluj, 1881; *Princesa fermecată,* Sibiu, 1887; *Etica sau morala filosofică,* Bucureşti, 1889 (ed. II, revăzută, 1893); *Noţiuni de estetică,* Bucureşti, 1891; *Isprăvile lui Păcală,* Bucureşti, 1894 (ed. II, 1907; ed. XVIII, 1947; alte ed., Galaţi, 1993; Bucureştti, 1996; Chişinău, 1997; Bucureşti, 2001); *Legenda ţiganilor,* 1896 (ed. II, 1900); *Foloasele învăţăturii,* Bucureşti, 1902; *Din lumea satelor,* Bucureşti, f.a.; *Snoave,* Bucureşti, 1909;

Cântece şi poveşti, Bucureşti, 1910; *Gruie al lui Novac.* Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român (1875-1909), Bucureşti, 1913 (ed. II, 1918; ed. XIII, 1945); *Povestea lui Făt-Frumos,* Bucureşti, 1919 (ed. II, 1920; ed. V, 1924; altă ed., 1995); *Visuri împlinite,* versuri, Bucureşti, 1919; *Faptă şi răsplată.* Povestiri pentru copii şi pentru popor, Bucureşti, 1920 (ed. II, 1922; ed. VI, 1943); *Iisus Mântuitorul,* după Sfînta Scriptură, Bucureşti, 1921 (ed. II, 1922; ed. III, 1926; alte ed., Sibiu, 1990; Bucureşti, 2001); *Ion Săracul,* Bucureşti, 1923; *Odinioară,* Bucureşti, 1923; *Păcală argat,* comedie poporană cu cântec, Bucureşti, 1924; *Răzbunarea Lenuţei,* Bucureşti, 1925; *Manual de limba română,* în colab., Bucureşti, 1925; *Zâna florilor,* Bucureşti, 1920 (altă ed., 1996); *Povestea unui orfan,* Bucureşti, 1931; *Povestea României Mari,* Bucureşti, 1931; *Cei doi feţi-logofeţi cu părul de aur,* Bucureşti, 1936; *Scrieri,* ed. îngrijită de Viorica Florea şi V. Crăciun, studiu introductiv de V. Crăciun, Bucureşti, 1971; *Gruia lui Novac,* versuri, Baia Mare, 1993; *Abecedar,* partea I şi a II-a, în colab., Bucureşti, f.a.; *Aritmetica,* în colab., Bucureşti, f.a.; *Carte de geografie,* în colab., Bucureşti, f.a. Traduceri: Euripide, *Ifigenia în Aulida,* în versuri, Cluj, 1879; Euripide, *Ifigenia în Taurida,* în versuri, Gherla, 1880; Euripide, *Ifigenia,* I *Ifigenia în Aulida,* II *Ifigenia în Taurida,* în versuri, Bucureşti, 1902.

REFERINŢE CRITICE: *Omagiu profesorului Petru Dulfu,* 1927; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vârgolici, *Scriitorii clasici şi armata română,* 1986. **(M. Pr.)**

DUMA Dionisie (prenumele la naştere: Gheorghe-Dionisie), n. 18 sept. 1940, Tecuci, jud. Galaţi. Poet. Fiul lui Aurel Duma, funcţionar, şi al Aniţăi (n. Rugină). Studii elementare şi liceul la Tecuci (bacalaureatul în 1958); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1970). Prof. la Şcoala generală din com. Nărteşti, jud. Galaţi (1958-1963) şi Tecuci (1963-1983), apoi la Grupul şcolar industrial din Tecuci (1983-1999; în 1999 se pensionează la cerere). Debutează în *Iaşul literar* (1960). Debut editorial cu vol. de poezii *Ardere* (1975), urmat de *Catedrala de cuvinte* (1991), *Extemporal la inimă* (1999), *Oceanul de stres* (2002) şi *Al patrulea păcat* (2003). Epistole literare comentate în vol. *Scrisori* (2001).

OPERA: *Ardere*, versuri, Bucureşti. 1975; *Catedrala de cuvinte*, versuri, Galaţi, 1991; *Extemporal la inimă*, Galaţi, 1999; *Oceanul de stres / The Ocean of Stress*, versuri, ed. bilingvă româno-engleză, trad. de M. Fröhlich, Galaţi, 2002, *Al patrulea păcat*, Galaţi 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară*, nr. 31, 1975; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1975; N. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 32, 1975; Th. Codreanu, în *Porto-Franco*, nr. 2, 1992; M. Moga, în *Luceafărul*, nr. 5, 1992; S. Bogdănescu, în *Cronica*, nr. 3, 2000; C. Trandafir, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 2000; P. Comşa, în *Realitatea*, nr. 66, 2002; V. Şerban, în *Oglinda literară*, nr. 6, 2002; I. Hurjui, în *Cronica*, nr. 9, 2002; V. Sterom, *Banca de metafore*, 2002. **(A. S.)**

DUMBRAVĂ Bucura (pseud. lui Fany Seculici), n. 28 dec. 1868, Bratislava (Slovacia) – m. 30 ian. 1926, Port Said (Egipt). Prozatoare. Stabilită cu familia în România la vârsta de cinci ani, **D.** se împământeneşte, dovedind ataşament faţă de noua sa patrie, de istoria, tradiţiile şi folclorul ei. Înfiinţează Soc. Chindia (1905) cu intenţia de a cultiva gustul pentru portul şi dansul popular. Colab. la *Convorbiri literare, Ideea europeană, Lumina, Viaţa Românească.* Pasionată excursionistă, face ascensiuni în Alpi, escaladează gheţarul La Buée din Mont Blanc. Este prima femeie care ajunge pe vârful Omu, cel mai înalt din masivul Bucegi. Împreună cu S. Mehedinţi şi M. Haret organizează turismul în Carpaţi. *Cartea munţilor* (1920), prima lucrare scrisă direct în lb. română, este un *vademecum* al excursiilor montane, în care lauda peisajului şi a vegetaţiei muntelui se întâlneşte cu recomandări practice adresate tinerilor iubitori de drumeţie. Impresiile călătoriei în India sunt publicate potum, în vol. *Pe drumurile Indiei* (1927). Pornită spre casă, se îmbolnăveşte de ciumă bubonică şi

moare într-un spital egiptean.

OPERA: *Der Haiduk,* Regensburg, 1907; *Haiducul,* trad. de T. Nica, Bucureşti, 1907; *Der Pandur. Geschichte des Romänischen Volksaufstandes im Jahre,* 1912; *Pandurul,* trad. de Eliza Brătianu, Bucureşti, 1912 (ed. nouă, pref. de D. Almaş, 1969; ed. îngrijită şi cuvânt introductiv de Ileana Manole, 1981); *Cartea munţilor,* Bucureşti, 1920 (ed. îngrijită, pref. şi note de M. Handoca, 1970); *Ceasuri sfinte,* Bucureşti, 1921; *Pe drumurile Indiei,* Bucureşti, 1927.

REFERINŢE CRITICE: I. Simionescu, *Lecturi geografice,* 1923; Il. Chendi, *Schiţe şi critică literară,* 1924; M. Dragomirescu, *De la misticism la raţionalism,* 1925; Perpessicius, *Repertoriu critic,* 1925; Em. Bucuţa, *Scrieri,* II, 1977. **(L. G.)**

DUMBRĂVEANU Anghel (numele la naştere: Bacşiş), n. 21 nov. 1933, com. Dobroteasa, jud. Olt. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Teodor Bacşiş, contabil, şi al Elenei (n. Niţulescu). A absolvit Şcoala Pedagogică din Timişoara (1953) şi Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din acelaşi oraş (1968). Din 1953 a lucrat ca redactor la *Scrisul bănăţean,* apoi la *Orizont,* unde a fost secretar general de redacţie şi redactor-şef adjunct până în 1990; secretar al Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1969-1990). După 1972 face parte din Consiliul de conducere al Uniunii Scriitorilor, până în 1990. Redactor-fondator al rev. *Meridianul Timişoara* (1990-1994); director în Ministerul Culturii (1993-1994). Între 1995 şi 1998, angajat la Muzeul Literaturii Române. Din 1998, redactor-şef al rev. *Rostirea românească.* A debutat cu poezie în *Scrisul bănăţean* (1952); debut editorial cu *Fluviile visează oceanul* (1961). Primele două vol., cel de debut şi *Pământul şi fructele* (1964), exprimă fervenţa proletcultistă; în următoarele (*Iluminările morii,* 1967; *Oase de corăbii,* 1968; *Poeme de dragoste,* 1971) **D.** rămâne un poet exaltat, dominat de erotică şi de imaginarul marin. *Faţa străină a nopţii* (1971), *Singurătatea amiezii* (1973), *Diligenţa de seară* (1978), *Tematica umbrei* (1982) şi *Curtea retorilor* (1989) preschimbă exaltările în nostalgii şi în reflecţii elegiace. Romanul *Piatra de încercare* (1976) este rescris şi dublat cu un epilog oniric – *Iselin* –, devenind *Călătorie neterminată* (1988), dar păstrându-şi şi stilul liricizant. *Chemarea mărilor* (1976) şi *Fonetica astrelor* (1986) conţin însemnări sau tablete de călătorie. Numeroase trad., majoritatea în colab., din lb. sârbă, germană şi slovacă. Premiul rev. *Orizont* (1968); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie (1982); Premiul Acad. Române (1997). Alte vol. de versuri: *Predica focului* (1993), *Diamantul în întuneric* (1997), *Războiul estetic* (1998), *O ireală bucurie de-a aştepta* (1999), *Viaţa de fiecare zi a poetului* (2000), *Begoniile de la mansardă* (2000) etc. Autor al unui volum de evocări (*Fenomenul Nichita Stănescu,* 2003).

OPERA: *Fluviile visează oceanul,* versuri, pref. de I. Bănuţă, Bucureşti, 1961; *Pământul şi fructele,* versuri, Bucureşti, 1964; *Iluminările mării,* poeme, Bucureşti, 1967; *Oase de corăbii,* poeme, Bucureşti, 1968; *Delte,* Bucureşti, 1969; *Poeme de dragoste,* cu un medalion de N. Stănescu, Bucureşti, 1971; *Faţa străină a nopţii,* poeme, Bucureşti, 1971; *Singurătatea amiezii,* poeme, Timişoara, 1973; *Enigma orhideei/Das Geheimnis der Orchidee,* ed. bilingvă româno-germană, trad. de Irene Mokka şi H. Fassel, Timişoara, 1976; *Chemarea mărilor,* Cluj-Napoca, 1976; *Piatra de încercare,* roman, Bucureşti, 1976; *Diligenţa de seară,* versuri, Bucureşti, 1978; *Poeme,* pref. de M. Tomuş, Bucureşti, 1979; *Intrarea în cetate. Timişoara – poeme şi privelişti,* în colab. cu I. Costinaş, Timişoara, 1980; *Cuvinte magice/Magic Words,* ed. bilingvă româno-engleză, trad. de Irina Grigorescu, cuvânt introductiv de C. Ungureanu, Cluj-Napoca, 1981; *Tematica umbrei,* poeme, Bucureşti, 1982; *Fonetica astrelor,* Timişoara, 1986; *Iarna imperială,* pref. de M. Pop-Corniş, Bucureşti, 1986; *Călătorie neterminată,* roman, Bucureşti, 1988; *Curtea retorilor,* poeme, Bucureşti, 1989; *Capcane şi visuri,* roman, Timişoara, 1992; *Predica focului,* versuri, cu o tabletă şi un portret de N. Stănescu, Cluj-Napoca, 1993; *Dragoste de iarnă,* Timişoara, 1995; *Lacrima timpului/The Tear of the Time,* poeme, trad. R. Words şi Marcel Corniş-Pope, Oradea, 1997; *Diamantul în întuneric,* versuri, Ploieşti, 1997; *Războiul estetic,* versuri, postfaţă de Chişu Dascălu, Bucureşti, 1998; *O ireală bucurie de-a aştepta,* versuri, Timişoara, 1999; *Viaţa de fiecare zi a poetului,* versuri, Bucureşti, 2000; *Begoniile de la mansardă,* sonete, Timişoara, 2002; *Fenomenul Nichita Stănescu,* evocări, Timişoara, 2003; *Ceva pentru care merită să pierzi,* antologie lirică, pref. de Al. Ruja, Timişoara,

2003. Traduceri: *65 de povestiri,* în colab. cu D. Petrovici, Panciova, 1970; M. Babinka, *Unde se nasc ceţurile,* în colab. cu P. Roszkoš, Novi Sad, 1972; *Din lirica iugoslavă.* Poeţi sârbi şi croaţi contemporani, în colab. cu S. Almăjan, Bucureşti, 1973; K. Kusenberg, *Unde este unchiul Bertram?,* în colab. cu H. Fassel, Bucureşti, 1980; Irene Mokka, *Un cântec fără sfârşit,* în colab. cu H. Fassel, Bucureşti, 1983; A. Tisma, *Fata din vis,* în colab. cu N. Popovici, Novi Sad, 1988.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Păreri literare,* 1964; I. Oarcăsu, *Opinii despre poezie,* 1965; M. Tomuş, *Carnet critic,* 1969; I. Constantin, *Despre poeţi,* 1971; idem, *A doua carte despre poeţi,* 1973; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; Al. Piru, *Poezia...* II; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1977; P. Poantă, *Radiografii,* I-II, 1978-1983; Al. Ruja, *Valori lirice actuale,* 1979; Gh. Grigurcu, *Poeţii...*; L. Ciocârlie, *Eseuri critice,* 1983; V. Taşcu, *Poezia, poeziei de azi,* 1985; P. Dugneanu, *Forme literare,* 1993; H. Dulvac, în *Literatorul,* nr. 40, 1994; I. Bota, în *Tribuna,* nr. 18, 1996; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 5, 1996; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 4-5, 1998; V. Dumbrăveanu, *Tratat despre melancolie,* 2001; I. Viorel, *Hemografia,* 2002. **(Al. Cs.)**

DUMITRAŞCU Aurel, n. 21 nov. 1955, satul Sabasa, com. Borca, jud. Neamţ – m. 16 sept. 1990, Bucureşti. Poet. Fiul lui Petre Dumitraşcu, silvicultor, şi al Mariei (n. Ana). Liceul „M. Sadoveanu” din Borca (1970-1974); Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi (1983-1987). După absolvirea liceului lucrează ca merceolog şi prof. suplinitor, iar după absolvirea facultăţii, ca prof. şi muzeograf la Muzeul de Artă din Piatra-Neamţ (1987-1989). A debutat în rev. *Tomis* (1976); debut editorial cu vol. de poezii *Furtunile memoriei* (1984). Alte vol. de versuri: *Biblioteca din Nord* (1986), *Mesagerul* (1992), *Tratatul de eretică* (1995), *Mesagerul.* Opera poetică (1997) şi *Fiara melancolică* (1999). Memorialistică în *Carnete maro* (I-II, 2001-2003). A colab. la *Convorbiri literare, Luceafărul, Cronica, România literară, Tribuna.* Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1987). Poet al angoaselor disimulate într-un discurs distorsionat, ce mizează pe deviaţii şi fracturi ale coeziunii, apropiindu-se de dicteul simulat, **D.** uneşte un lirism premonitoriu cu o scriitură care bravează în gratuitate.

OPERA: *Furtunile memoriei,* versuri, Bucureşti, 1984; *Biblioteca din Nord,* versuri, Bucureşti, 1986; *Mesagerul,* versuri, ed. de A. Alui Gheorghe, Iaşi, 1992; *Tratatul de eretică,* poeme selectate şi ed. de A. Alui Gheorghe, Iaşi, 1995; *Mesagerul.* Opera poetică, pref. de E. Iordache, postfaţă de Gh. Grigurcu, îngrijirea ed. şi note bibliografice de A. Alui Gheorghe, Iaşi, 1997; *Fiara melancolică,* poeme inedite, selecţie, note bibliografice şi ed. de A. Alui Gheorghe, Botoşani, 1999; *Carnete maro,* jurnal, I-II, ed. de A. Alui Gheorghe, Iaşi, 2001-2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară,* nr. 51, 1984; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 1, 1985; Val Condurache, în *Contemporanul,* nr. 13, 1985; R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 4, 1985; C. Livescu, în *Cronica,* nr. 8, 1985; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* nr. 11, 1985; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1985; Val Condurache, *ibidem,* nr. 9, 1987; N. Danilov, *ibidem,* nr. 5, 1987; M. Mincu, în *România literară,* nr. 43, 1987; R. Săplăcan, în *Astra,* nr. 4, 1988; Ioana Dinulescu, în *Ramuri,* nr. 12, 1988; I. Mureşan, în *Tribuna,* nr. 40, 1990; L. Vasiliu, în *Cronica,* nr. 41, 1990; idem, *ibidem,* nr. 39, 1990; T. T. Coşovei, *Pornind de la un vers,* 1990; G. Vulturescu, în *Poesis,* nr. 12, 1992; D. Stanca, în *Viaţa Românească,* nr. 4-5, 1993; M. Bârsilă, în *Calende,* nr. 2, 1993; V. Spiridon, în *Familia,* nr. 3, 1994; D. Stanca, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 1996; L. Vasiliu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1996; N. Danilov, *ibidem*; V. Spiridon, în *Hyperion,* nr. 1, 2002; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 17, 2003; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2003. **(Al. Cs.)**

DUMITRESCU Aurelian Titu, n. 15 febr. 1956, Caracal. Poet. Fiul lui Adrian Dumitrescu, maistru mecanic, şi al Mariei (n. Chirca), soră medicală. Studii elementare în oraşul natal (1963-1971). Urmează Liceul teoretic „Ioniţă Assan” din Caracal (1971-1975); licenţiat al Facultăţii de Ziaristică din Bucureşti (1980-1984). Prof. de actorie la Şcoala populară de

artă din Slatina, redactor la Staţia de radioficare şi instructor cu probleme de literatură şi teatru la Casa de Cultură din acelaşi oraş (1976-1977), muncitor metalurgist la Întreprinderea de Aluminiu (1977-1980), redactor la rev. *Flacăra* (1984-1985), *Flacăra-Rebus* (1985-1987), *Filatelia* (1987-1988; secretar general de redacţie, 1988-1989), redactor-şef al rev. *Europa* (1990), publicist comentator (1990; 1999-2000), secretar general de redacţie (1990-1999) şi redactor-şef adjunct (1999) la *Viaţa Românească.* Din 2001, consilier la Secţia Asistenţă Religioasă a Ministerului Administraţiei şi Internelor. Colab. la *Familia, Luceafărul, România literară, Suplimentul literar-artistic al „Scânteii tineretului", Viaţa Românească.* Debutează în *Convorbiri literare* (1978); debut editorial cu vol. *Iubire de pietrar* (1982). Cărţile care urmează definesc profilul unui poet baroc (*Antumele,* 1985; *Antumele 4,* 1986; *Antumele 5,* 1986; *Quasimodo. Antumele 6,* 1987; *Poeme,* 1989; *Monologuri,* 1991; *Melanholia deşertăciunilor,* 1996; *Ingerul poverii,* 1998; *Capul şi pajura,* 2001 ş.a.) şi al unui reporter stăpânind subtila artă a interviului (*Antimetafizica,* 1985; *Nichita Stănescu, atît cît mai ştim noi,* 1989; *Motivarea sinelui,* 2001; *Ateliere în paragină,* 2002).

OPERA: *Iubire de pietrar,* versuri, Craiova, 1982; *Antimetafizica.* Nichita Stănescu însoţit de Aurelian Titu Dumitrescu, Bucureşti, 1985 (ed. II, 1998); *Antumele,* Bucureşti, 1985; *Antumele 4, Antumele 5,* versuri, pref. de R. G. Ţeposu, Bucureşti, 1986; *Quasimodo. Antumele 6,* versuri, Bucureşti, 1987; *Poeme,* Bucureşti, 1989; *Nichita Stănescu, atît cît mai ştim noi,* Bucureşti, 1989; *Litera,* Bucureşti, 1989; *Poeme,* Bucureşti, 1989; *Încercare de înşurubare în real,* versuri, Bucureşti, 1991; *Monologuri,* versuri, pref. de C. Baltag, Bucureşti, 1991; *Mi s-a culcat moartea pe inimă,* versuri, pref. de C. Ivănescu, Bucureşti, 1992; *Aproape tac, aproape plâng, aproape sunt,* versuri, Bucureşti, 1995; *Melanholia deşertăciunii,* versuri, Bucureşti, 1996; *Deşertăciunea şterge faţa morţii,* versuri, Bucureşti, 1996; *Acolo unde plânsul nu atinge moartea,* versuri, pref. de Dan Grigorescu, Bucureşti, 1997; *Trei tipare,* versuri, pref. de Al. Paleologu, Bucureşti, 1998; *Antumele,* antologie lirică, pref. de Nora Iuga, Bucureşti, 1998; *Îngerul poverii,* sonete, Bucureşti, 1998; *Sfânt îndârjit,* sonete, Bucureşti, 1999; *Scrisori către părintele Niculae,* tablete, Bucureşti, 2000; *Limbă, literatură, stil: opinii (1987-1989),* Bucureşti, 2001; *Maranatha,* versuri, Bucureşti, 2001; *Motivarea sinelui,* N. Constantin în dialog cu ~, Bucureşti, 2001; *Capul şi pajura,* versuri, Botoşani, 2001; *Ceremonii nocturne,* eseuri, Bucureşti, 2002; *Ateliere în paragină,* convorbiri cu C. Chirvasiu, Bucureşti, 2002; *Ghiaurele,* versuri, Bucureşti, 2002; *Ingerii îndepărtaţi,* eseuri, Bucureşti, 2002; *Puntea suspinelor şi închisoarea,* versuri, Slatina, 2003; *Viaţa la zi,* eseuri, Bucureşti, 2003; *Forme de linişte,* Slatina, 2003; *Epistolar târziu,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Dimitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1985; C. Tuchilă, în *Luceafărul,* nr. 41, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 51, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 10, 1986; E. Simion, *ibidem,* nr. 14, 1987; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; T. T. Coşovei, în *Contemporanul,* nr. 3, 1992; Dan Stanca, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 1996; I. R. Roşiianu, în *Contemporanul,* nr. 5; 52, 1997; idem, *ibidem,* nr. 5, 1998; Nora Iuga, în *România literară,* nr. 7, 1998; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1998; I. Roşioru, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1999; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 14, 2000; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 2000. **(N. Mc.)**

DUMITRESCU Cornel, n. 23 oct. 1940, Braşov – m. 1 aug. 2005, New York. Eseist. Fiul lui Alexandru Dumitrescu, funcţionr, şi al Ilinei (n. Vasilescu). Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov (bacalaureatul în 1957). Absolvent al Şcolii Populare de Artă din Braşov (1954-1957). Urmează, la fără frecvenţă, Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1965-1970). La treisprezece ani joacă, la Teatrul de Stat din Braşov, în primul spectacol cu *Titanic Vals* de Tudor Muşatescu. Actor, la acelaşi teatru, în 1957-1958 şi 1960-1962. Între 1962 şi 1965, actor la Teatrul Muzical din Braşov, secţia estradă. Paralel cu studiile universitare, e şeful corpului de ghizi al Oficiului Naţional de Turism, Braşov (1965-1968) şi directorul hotelului „Carmen" din Predeal (1968-1969). Din 1969, e organizator la departamentul de turism intern al Biroului de Turism pentru Tineret, Braşov. Începând cu 1971, intră în avocatură ca avocat pledant la Baroul din Braşov. În 1975, după alte şapte încercări, pleacă în Republica Federală

Germană, solicită azil politic şi colaborează, imediat după sosire, la „Europa Liberă”, pe teme de justiţie, regim totalitar, drepturile omului etc. În 1976 se stabileşte în Statele Unite. Opt ani e şofer de taxi şi colaborator, în continuare, al postului de radio „Europa Liberă”. Din 1988, împreună cu Dan Costescu, George Pietraru şi Andrei Bardescu (director delegat, 1988-1989), editează săptămânalul independent *Lumea liberă* (New York). Singurii editori rămân, din 1990, Dan Costescu şi Cornel Dumitrescu (titlul publicaţiei se schimbă şi el în *Lumea liberă românească*). Dorind să fie „purtătorul de cuvânt al tuturor celor ce simt româneşte”, noul periodic îşi fixează ca obiective unirea forţelor exilului, promovarea schimbului civilizat de opinii, atenuarea divergenţelor şi „formarea unei conştiinţe naţionale” capabile să creeze şi să susţină mişcarea de rezistenţă împotriva represiunii politice din ţară.

OPERA: *Autopsia*. Demonstrarea unei înscenări securiste împotriva generalului Pacepa, Bucureşti, 1998 (în colab. cu Sorin Roşca Stănescu).

REFERINŢE CRITICE: Constantin Burlacu, în *Cotidianul*, nr. 181, 1998; George Pietraru, în *Romanian Journal* (New York), nr. 114, 1999; Mirela Roznoveanu, în *Dorul*, febr. 1999; Andrei Bădin, *ibidem*; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

DUMITRESCU Geo (prenumele la naştere Gheorghe), n. 17 mai 1920, Bucureşti – m. 28 sept. 2004, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Vasile Oprea (devenit, prin schimbarea numelui, Vasile Dumitrescu), meşteşugar şi mic proprietar al unui magazin-atelier de încălţăminte, şi al Aureliei (n. Buiculescu). Liceul „Marele Voievod Mihai” din Bucureşti (1930-1939); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1939-1944), fără examen de licenţă. În dec. 1939 debutează cu poezia *Cântec* în rev. *Cadran* (sub pseud. Vladimir Ierunca); între 1939 şi 1940 face parte din cercul acestei rev. Iniţiatorul şi conducătorul rev. *Albatros* (1941) şi al grupului omonim (1941-1943), conducând şi rev. *Gândul nostru* (1942), suprimată de cenzură, ca şi *Albatros*. În col. „Albatros” îi apare prima plachetă de poeme (*Aritmetică,* 1941), sub pseud. Felix Anadam. Redactor la ziarul *Timpul* (1942-1944), la rev. *Vremea*, condusă de G. Ivaşcu, şi apoi la *Victoria* lui N. D. Cocea (1944-1950) şi director al Teatrului Naţional din Craiova. Colaborează la *Prepoem*, *Tribuna tineretului, Curentul literar, Viaţa Românească, Revista Fundaţiilor Regale, Veac nou, Scânteia tineretului, Tinereţea, Orizont, Tribuna poporului, Meridian, România liberă* etc. Redactor şi redactor-şef adjunct la rev. *Flacăra* (1947-1950), apoi, o vreme, conduce, înlocuindu-l pe M. R. Paraschivescu, *Almanahul literar* din Cluj (1950-1952). Între 1952 şi 1953, redactor la ziarul de şantier *Zorile socialismului* (Bicaz), apoi (1953-1954) la *Iaşul nou*. Între 1954 şi 1963 colaborează la *Urzica, Luceafărul*, la Editura Cartea Rusă, pentru care traduce din lirica sovietică sau participă la diferite antologii lirice. Revine la creaţia literară în anii 1958-1959. În 1967 este numit redactor-şef la *Gazeta literară*, conducând şi prima serie a *României literare* (1968-1970). Secretar al PEN-Clubului român (din 1966). În această perioadă colab. la *Contemporanul, Gazeta literară, Luceafărul, România literară, Steaua, Tribuna, Viaţa Românească* etc. susţinând, între altele o celebră „poştă a redacţiei” (*Contemporanul, Gazeta literară, România literară, Luceafărul, Flacăra*). Pentru al doilea vol., *Libertatea de a trage cu puşca* (apărut graţie ajutorului lui Petru Comarnescu, în 1946, dar prezentat încă din 1943 Editurii Prometeu sub titlul *Pelagra*), obţine Premiul pentru scriitorii tineri al Fundaţiilor Regale. Publică numai la intervale foarte mari: *Aventuri lirice* (1963), *Nevoia de cercuri* (1966) (vol. *Jurnal de campanie,* 1974, *Africa de sub frunte,* 1978 şi *Versuri,* 1981, sunt ample antologii ale creaţiei anterioare), dar e, în schimb, un prolific traducător (Rafael Alberti, Eduardas Mieželaitis, Romain Gary, Irving Stone, Curzio Malaparte, unele în colab.). O ed. completă şi definitivă de *Poezii* (2000). În 1967 şi 1968 semnează, în două versiuni, o antologie a trad. româneşti din *Florile răului* de Charles Baudelaire. Premiul Uniunii Scriitorilor (1968; 1999).

OPERA: *Aritmetică,* Bucureşti, 1941 (sub pseud. Felix Anadam); *Libertatea de a trage cu puşca,* poeme, Bucureşti, 1946; *1917,* antologie de lirică întocmită de ~, Bucureşti, 1957; *Bicazul ieri, azi şi mâine,* Bucureşti, 1963; *Aventuri lirice,* versuri, Bucureşti, 1963; *Nevoia de cercuri* (în anexă: *Libertatea de a trage cu puşca*), Bucureşti, 1966; *Jurnal de campanie,* Bucureşti, 1974; *Africa de sub frunte,* pref. de E. Simion, Bucureşti, 1978;

Versuri, pref. de L. Raicu, Bucureşti, 1981; *Biliard/Billard,* ed. bilingvă româno-franceză, trad. de Micaela Slăvescu, Bucureşti, 1981; *Libertatea de a trage cu puşca şi celelalte versuri,* Bucureşti, 1994; *Poezii,* ed. completă şi definitivă, Bucureşti, 2000; *Biliard/Billard,* versuri, ed. bilingvă româno-franceză, Bucureşti, 2001. Traduceri: Isadora Duncan*, Viaţa mea,* trad. de ~ şi Ben Corlaciu, Bucureşti, 1946; Romain Gary, *Groapa bunei speranţe,* trad. de ~, Bucureşti, 1946 (ed. revăzută şi completată în 1974); Demian Bednîi, *Figuri cunoscute,* trad. de ~, Bucureşti, 1953; Rafael Alberti, *Între garoafă şi spadă,* antologie poetică, trad. de ~, Bucureşti, 1957; Demian Bednîi, *Versuri alese,* trad. de ~, Bucureşti, 1958; Irving Stone, *Bucuria vieţii,* trad. de ~ şi Liana Dobrescu, Bucureşti, 1962 (ed. II, 1966; ed. III, 1973); H. Courlander şi Wolf Leslau, *Focul de pe munte (şi alte povestiri etiopiene),* trad. de Bianca Schächter şi ~, Bucureşti, 1963; Rafael Alberti, *Poezii,* trad. de Veronica Porumbacu şi ~, Bucureşti, 1964 (ed. II, 1973); Ivo Cipiko, *Păianjenii,* trad. de ~ şi M. Gheorghievici, Bucureşti, 1964; Eduardas Mieželaitis, *Omul,* versuri, trad. de ~, Bucureşti, 1964; Irving Stone, *Agonie şi extaz,* I-II, trad. de ~ şi Liana Dobrescu, Bucureşti, 1966 (ed. II, 1968; ed. III, 1971; ed. IV, 1993); Curzio Malaparte, *Soarele e orb,* trad. şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1967; Charles Baudelaire, *Les fleurs du mal – Florile răului,* ed. bilingvă alcătuită de ~, Bucureşti, 1967 (ed. nouă, cu o introducere de Vl. Streinu, tabel cronologic de M. Braga, Bucureşti, 1978); idem, *Les fleurs du mal – Florile răului*, ed. alcătuită de ~, introducere şi cronologie de Vl. Streinu, cuvânt la ed. de ~, Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu – N. Manolescu, *Literatura...*; Vl. Streinu, *Versificaţia...*; Al. Căprariu, *Jurnal literar,* 1967; A. Martin, *Poeţi contemporani,* 1967; C. Regman, *Cărţi, autori, tendinţe,* 1967; N. Manolescu, *Metamorfozele...*; Perpessicius, *Lecturi...*; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi...*; E. Simion, *Scriitori...*; Al. Piru, *Poezia...,* I; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 47, 1978; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 41, 1978; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 18, 1981; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1981; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 1, 1982; P. Marcea, *Concordanţe şi controverse,* 1983; I. Pop, *Lecturi...*; Vl. Streinu, *Poezie şi poeţi români,* 1983; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 1, 1983; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* III, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog în bibliotecă,* 1984; D. Micu, *Modernismul românesc,* II, 1985; I. Pop, *Jocul...*; M. Mihăieş, în *România literară,* nr. 23, 1985; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 18, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 15, 1996; E. Manu, în *Luceafărul*, nr. 9, 1997; . G. Cosoveanu, *O generaţie pierdută?,* 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 634, 2002; G. Munteanu, *ibidem,* nr. 601, 2002; M. Chivu, în *România literară,* nr. 17, 2003. **(P. P.)**

DUMITRESCU George, n. 22 apr. 1901, com. Cocioc, jud. Ilfov – m. 22 oct. 1972, Bucureşti. Poet. Liceul la Ploieşti; licenţiat în litere şi filosofie al Univ. din Bucureşti (1924). Dr. în litere (1938). Între 1925 şi 1931, asistent al lui Mihail Dragomirescu. Debut cu poezii în *Convorbiri literare* (1920); debut editorial cu placheta *Poezii* (1920). A condus rev. *Ritmul vremii* (1925-1929). A publicat vol. *Primăveri scuturate* (1924), *Cântece pentru madona mică* (1926), *Privelişti* (1928), *Elegii* (1933), *Zăpezi şi purpură* (1936); şi versuri pentru copii: *Zvon şi joacă de copii* (1955), *Ce mai faceţi, florilor?* (1957), *Glasuri limpezi* (1961). *Opinii literare* (1927) adună pagini de critică literară, exerciţiu reluat şi într-o încercare monografică despre lirica lui Panait Cerna (*Poezia lui Cerna,* 1939). Premiul Acad. (1927); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1934).

OPERA: *Poezii,* Ploieşti, 1920; *Primăveri scuturate,* Bucureşti, 1924; *Cântece pentru madona mică,* Bucureşti, 1926; *Opinii literare,* Bucureşti, 1927; *Privelişti,* Bucureşti, 1928; *Cenuşă sfântă,* Bucureşti, 1930; *Pietate,* Bucureşti, 1930; *Elegii,* Bucureşti, 1933; *Zăpezi şi purpură,* Bucureşti, 1936; *Poezia lui Cerna,* Bucureşti, 1939; *Amiază,* Bucureşti, 1942; *Zvon şi joacă de copii,* Bucureşti, 1955; *Ce mai faceţi, florilor?,* Bucureşti, 1957; *Glasuri limpezi,* Bucureşti, 1961; *Frăgezimi,* Bucureşti, 1964; *Poeme,* pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1965; *Cireş amar,* Bucureşti, 1967; *Călător fără vâsle,* Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* II; Al. Raicu, în *Gazeta literară,* nr. 45, 1974; V. Crăciun, în *Contemporanul*, nr. 35, 1986; R. Boureanu, *Văzuţi în oglinda timpului,* 1987. **(E. D.)**

DUMITRESCU George Dorul (numele la naştere Gheorghe Dumitrescu), n. 14 febr. 1904, com. Ceptura, jud. Prahova. Prozator şi publicist. Studiile liceale (1916-1925) şi Facultatea de Litere din Bucureşti (licenţa în 1931). Prof. suplinitor de română la Liceul militar din Chişinău (1933) şi la o şcoală de meserii din Bucureşti (1937). Funcţionar la secţia „Muncă şi voie bună" din Ministerul Muncii. Debutează la *Universul literar* (1928) cu proză. A redactat, în colab., rev. *Pagini basarabene* şi *Veac nou.* Colab. la *Cele trei Crişuri, Universul literar, Neamul românesc literar, Brazde adânci, România nouă literară, Telegraful, Adevărul literar şi artistic, Revista Fundaţiilor Regale, Gândirea* etc. A publicat vol. de povestiri *La fetiţa dulce* (1933) şi monografia *Viaţa şi opera lui Leon Donici* (1936). Premiul Soc. Scriitorilor Români (1933).

OPERA: *La fetiţa dulce,* Bucureşti, 1933; *Viaţa şi opera lui Leon Donici,* Chişinău, 1936.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; M. Sevastos, în *România literară,* nr. 62, 1933. **(I. R.)**

DUMITRESCU Gheorghe, n. 18 sept. 1915, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Cristache Dumitrescu, economist, şi al Aureliei (n. Negulescu). Studii la Colegiul Naţional „Sf. Sava" (1926-1933); Institutul Politehnic (1934-1940); Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (1934-1936). Colab. la rev. *Crizantema* cu schiţe, poezii, cronici plastice şi ştiinţifice, sub pseud. Rodius, la *Miraj* şi la ziarul *Dreptatea nouă.* Împreună cu Vintilă Horia editează rev. *Noi* (1933). Debut cu poezie în *Revista literară a Colegiului „Sf. Sava"* (1932); debut editorial cu romanul *Răspântia lui Mefistofele* (1934), urmat de *Ulise* (1935). Cu pseud. John Slade a semnat romanul de aventuri *Viva Villa!* (1945). Este autor al scenariului radiofonic *Frumoasele* (difuzat în 1969).

OPERA: *Răspântia lui Mefistofele,* roman, Bucureşti, 1934; *Ulise,* roman, Bucureşti, 1935.

REFERINŢE CRITICE: G. Pamfil, în *Pagini literare,* nr. 5, 1934; V. Crângu, în *Îndreptarea,* nr. 7, 1934. **(I. P.)**

DUMITRESCU Ion, n. 9 ian. 1914, com. Optaşi, jud. Olt – m. 27 iun. 1976, Bucureşti. Istoric literar şi poetician. Fiul lui Ion Dumitrescu şi al Alexandrei (n. Diaconu), ţărani. Licenţiat *magna cum laude* al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1935). Prof. la Liceul „Spiru Haret" din capitală şi la Alba Iulia; colaborator al Institutului de Lingvistică (din 1955); lector, apoi conferenţiar la Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice (din 1968). Dr. în filologie (1971). Autor al unui studiu despre *Metafora mării în poezia lui Eminescu* (1972). A îngrijit o ed. de *Studii eminesciene* de D. Caracostea (1975).

OPERA: *Metafora mării în poezia lui Eminescu,* Bucureşti, 1972; *Scene de la periferia sufletului,* versuri, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *Luceafărul,* nr.34, 1972; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1972; Alexandra Indrieş, în *Orizont,* nr. 20, 1972; T. Tihan, în *Steaua,* nr. 13, 1972; C. Tuchilă, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 336, 1996. **(M. A.)**

DUMITRESCU Lucian, n. 2 apr. 1923, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Mihai Dumitrescu, căpitan, şi al Anei (n. Trandafirescu). Şcoala primară la Bucureşti (absolvită în 1933); Liceul Militar „Mihai Viteazul" din Târgu Mureş, continuat la Timişoara (absolvit în 1941); Facultatea de Farmacie a Institutului Medico-Militar din Bucureşti (absolvită în 1946). Debut cu poezie în *Însemnări ieşene* (1938), după

câteva încercări de versificaţie în *Universul copiilor* (1933); debut editorial cu vol. de versuri *Pândar de stele* (1939). Colaborează la *Luceafărul, România literară, Viaţa militară, Pentru apărarea patriei* etc. Scriitor prolific, prendulând între versul declarativ (*Prefaţă viitorului*, 1956), proza inspirată din evenimentele celui de-al doilea război mondial (*A treia casă,* 1963; *Săgeata,* 1965) şi romanul de evocare istorică (*Valea sângelui,* 1977).

OPERA: *Pândar de stele,* versuri, Bucureşti, 1939; *Fraţii mei, oamenii,* versuri, Bucureşti, 1941; *Prefaţă viitorului,* versuri, Bucureşti, 1956; *Scrisorile soldaţilor,* versuri, Bucureşti, 1962; *A treia casă,* povestiri, Bucureşti, 1963; *Dincolo de arme,* povestiri, Bucureşti, 1964; *Săgeata,* povestiri, Bucureşti, 1965; *Preţul dimineţii,* povestiri, Bucureşti, 1967; *Săptămânile mute,* povestiri, Bucureşti, 1975; *Valea sângelui,* roman, Bucureşti, 1977; *Sub streaşina lunii,* versuri, Bucureşti, 1979; *Luminatele umbre,* versuri, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: R. Boureanu, *Funia de nisip,* 1972; S. Titel, în *România literară,* nr. 34, 1975; Gh. Pituţ, în *Luceafărul,* nr. 50, 1979; V. Mazilescu, în *România literară,* nr. 3, 1980; R. Boureanu, *ibidem,* nr. 1, 1984. **(M. Mt.)**

DUMITRESCU Mariana, n. 27 aug. 1924, Bucureşti – m. 4 apr. 1967, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Nicolae Şerban, funcţionar, şi a Eufrosinei (n. Ştefan). Licenţiată a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1946) şi a Conservatorului de Muzică şi Artă Dramatică din Bucureşti, secţia artă dramatică (1947). Actriţă la teatrul Naţional din Bucureşti, s-a remarcat şi ca scenaristă, traducătoare de librete de operă etc. Multe dintre poeziile sale au fost transpuse pe muzică. Figurează, de asemenea, pe un disc conţinând texte recitate de actori şi însoţite de comentariul lui Şerban Cioculescu. Debut editorial cu placheta *Poezii* (1942) – după mai multe încercări în rev. şcolare *Muguraşul, Universul copiilor* etc. -, de altfel rămasă şi singura publicată în timpul vieţii. Celelalte vol., *Poezii* (1967) şi *Iarba timpului* (1968), sunt postume.

OPERA: (cu numele Mariana Şerban), *Poezii,* Bucureşti, 1942; *Poezii,* cuvânt înainte de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1967; *Iarba timpului,* Bucureşti, 1968.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *Astra,* nr. 6, 1967; Vl. Streinu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1967; M. Tarangul, în *Gazeta literară,* nr. 35, 1967; Mariana Vintilă-Nuşi, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1967; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Scânteia,* 12 iul. 1969; V. Gheorghiu, în *Luceafărul,* 6 ian. 1973; E. Manu, în *Luceafărul,* nr. 8, 1997. **(E. D.)**

DUMITRESCU-BUŞULENGA Zoe, n. 20 aug. 1920, Bucureşti – m. 5 mai 2006, Iaşi (înmormântată la Mănăstirea Putna). Comparatist şi eseist. Fiica lui Nicolae Dumitrescu, jurist, şi a Mariei (n. Apostol). Licenţiată în drept şi litere, dr. în filologie (1970). Redactor la Editura de Stat, asistent (1948), conf., prof. (1971) şi şef al Catedrei de literatură universală şi comparată a Univ. din Bucureşti, director al Institutului de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" (1973). Vicepreşedinte al Acad. de Ştiinţe Sociale şi Politice (1970), membru corespondent al Acad. (1974), preşedintele Comitetului Naţional Român de Literatură Comparată (1975), membru în Biroul executiv al Internaţional Comparative Literature Association (1973-1979), *visiting professor* la Amsterdam (1972). Director al rev. *Synthesis* şi al *Revistei de istorie şi teoria literară*. Comparatist şi critic de formaţie anglo-germană, cu preocupări de interdisciplinaritate şi de filosofie a culturii: *Renaşterea: Umanismul şi dialogul artelor* (1971); *Valori şi echivalenţe umanistice* (1973), *Periplu umanistic* (1980), *Itinerarii prin cultură* (1982), iniţiator şi coordonator al unor sinteze de istorie literară la Institutul pe care l-a condus.

OPERA: *„Contemporanul" şi vremea lui,* în colab. cu S. Bratu, Bucureşti, 1959; *Creangă*, Bucureşti, 1963; *Eminescu*, Bucureşti, 1963; *Surorile Brontë*, Bucureşti, 1967; *Renaşterea: Umanismul şi dialogul artelor*, Bucureşti, 1971;

Valori şi echivalenţe umanistice, Bucureşti, 1973; *Sofocle*, Bucureşti, 1974; *Umanismul artelor,* Bucureşti, 1975; *Eminescu. Cultură şi creaţie*, Bucureşti, 1976 (ed. revăzută şi adăugită: *Mihai Eminescu: creaţie şi cultură,* 2000); *Periplu umanistic*, Bucureşti, 1980; *Itinerarii prin cultură*, Bucureşti, 1982; *Eminescu şi romantismul german,* Bucureşti, 1986; *Muzica şi literatura,* I-III, Bucureşti, 1986-1994 (în colab. cu I. Sava); *Eminescu. Viaţă, creaţie, cultură*, Bucureşti, 1989; *Eminescu şi muzica,* Bucureşti, 1989; *Eminescu, viaţa,* Bucureşti, 2000; *Ion Creangă,* ed. revăzută şi adăugită, Bucureşti, 2000; *Itinerar cultural european,* Bucureşti, 2001; *Alte „Pagini engleze”,* Bucureşti, 2001; *Portrete,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: G. Munteanu, *Atitudini*, 1966; V. Râpeanu*, Interpretări şi înţelesuri*, 1975; I. Vlad, *Lecturi constructive,* 1976; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 25, 1982; A. Martin, în *Contemporanul*, nr. 22, 1982; T. Popescu, în *Transilvania*, nr. 10, 1982; C. Vişan, în *Orizont*, nr. 26, 1982; M. Zamfir, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1987; V. Ierunca, în *România literară*, nr. 26, 1996; E. Manu, în *Luceafărul*, nr. 41, 1997; Gh. Grigurcu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2000; B. Nedelcovici, în *România literară,* nr. 12, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 23, 2002; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2002; Melania Vergu Mandas, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 634; 635, 2002 (interviu). **(M. A.)**

DUMITRIU Dana, n. 9 sept. 1943, Bucureşti–m. 10 oct. 1987, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Ilie Dumitriu, cofetar, şi a Elenei (n. Ionescu). Liceul „Petru Groza” din capitală (bacalaureatul în 1961); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1966). Redactor la Radio (1966-1967), *Munca* (1967-1968) şi, din 1968, la *România literară*. Se impune în activitatea foiletonistică la *Argeş* (1969-1973), la *Luceafărul* (1968) şi apoi la *România literară*. Afirmată în critica de întâmpinare unde probează calităţi analitice deosebite, preferinţa pentru obiectivitatea „comprehensivă”, îşi precizează punctul de vedere critic în vol. *Ambasadorii sau despre realismul psihologic* (1976). Vocaţia organică a analizei se confirmă în proza sa, începând cu nuvelele din *Migraţii* (1971) şi în special în romane: *Masa zarafului* (1972), *Duminica mironosiţelor* (1977), *Întoarcerea lui Pascal* (1979), *Sărbătorile răbdării* (1980), *Prinţul Ghica*, I-III (1982-1986). *Introducere în opera lui C. A. Rosetti* (1984) e un inteligent exerciţiu de lectură a poeziei şi prozei contemporane în ascendenţa modelului intelectual paşoptist.

OPERA: *Migraţii*, nuvele, Bucureşti, 1971; *Masa zarafului*, roman, Bucureşti, 1972; *Ambasadorii sau despre realismul psihologic,* Bucureşti, 1976; *Duminica mironosiţelor*, roman, Bucureşti, 1977; *Întoarcerea lui Pascal*, roman, Bucureşti, 1979; *Sărbătorile răbdării,* roman, Bucureşti, 1980; *Prinţul Ghica*, I-III, Bucureşti, 1982-1986 (ed. II, 1997); *Introducere în opera lui C. A. Rosetti*, Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, *Critica în primă instanţă,* 1974; V. Cristea, *Domeniul criticii*, 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Georgescu, *Volume*, 1978; D. Culcer*, Serii şi grupuri*, 1981; V. Ardeleanu, în *Transilvania*, nr. 6, 1981; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 51, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 49, 1982; M. Scarlat, în *Amfiteatru*, nr. 12, 1982; I. Holban, în *Cronica*, nr. 4, 1983; V. Felea, în *Tribuna*, nr. 10, 1983; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1984; Tr. Ungureanu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1984; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 52, 1984; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe*, 1984; L. Raicu, *Fragmente...*; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 7, 1985; I. B. Lefter, în *Amfiteatru*, nr. 5, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; Tania Radu, în *Flacăra*, nr. 29, 1986; V. Cristea, în *România literară*, nr. 42, 1987; N. Steinhardt, *Escale...*; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, I; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; A. Cosma, *Romanul...*, I; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 33, 1992; Monica Lovinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 7-8, 1994; Liana Cozea, *Dana Dumitriu – portretul unei doamne,* 2000; C. Ungureanu, în Familia, nr. 7-8, 2000; I. Holban, în *România literară,* nr. 38, 2003. **(M. Z.)**

DUMITRIU Petru, n. 8 mai 1924, Baziaş, jud. Caraş-Severin – m. 6 apr. 2002, Metz, Franţa. Prozator, eseist şi dramaturg. Fiul colonelului Petre Dumitriu şi al Mariei-Theresia (n. von Debretzy), descendentă din mica nobilime secuiască. Şcoala primară şi un an de gimnaziu la Orşova (1931-1936); absolvă liceul la Târgu-Jiu (1941). Studii de filosofie, cu o bursă „Humboldt", la Univ. din München (oct. 1941-iul. 1944), întrerupte de evenimentele de la 23 aug. 1944, care îl surprind în ţară. Eşuează şi în încercarea de a urma dreptul. Gazetar la *Fapta* lui Mircea Damian. Redactor la rev. *Flacăra* (din 1948), trece la rev. *Viaţa Românească* (unde devine redactor-şef în 1953). Din 1956, membru în Biroul de conducere al Uniunii Scriitorilor şi director la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (ESPLA); destituit în 1958, e numit în funcţia decorativă de preşedinte al Consiliului Editurilor din Ministerul Culturii. În 22 ian. 1960, plecat cu maşina în Germania Răsăriteană (D.D.R.), cere azil politic în Berlinul de Vest, gest care are ca efect măsuri punitive împotriva celor apropiaţi (arestarea părinţilor şi a surorii sale, ca şi a Henriettei Yvonne Stahl, reţinerea în ţară a unei fiice). Stabilit în R.F. Germania, e lector la Editura Fischer din Frankfurt pe Main (1961-1964), funcţionar de „relaţii publice" la o companie, funcţionar la Ministerul Poştelor şi Telecomunicaţiilor (1982-1986), apoi la o firmă privată de consulting şi publicitate pentru telecomunicaţii. Din 1988 se stabileşte la Bad Godesberg, lângă Bonn, iar din anii '90 la Metz, în Franţa. Talent precoce, **D**. scrie în 1938 *Les Trois combats avec l'Hydre* (cu un subiect din Machiavelli) şi *Meşterul Manole,* piesă în versuri (1939); debutul are loc în 1943 (*Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 6, 1943), cu proza *Nocturnă în München*. Remarcat de D. Caracostea, colaborează la *Revista Fundaţiilor Regale* (1944-1945) cu proze mitologice; *Argonautica* primeşte premiul pentru cea mai bună nuvelă a anului 1945 (din juriu face parte şi Henriette Yvonne Stahl, cu care **D**. încheagă o lungă *amitié amoureuse*, încheiată în 1956 printr-o căsătorie formală). În aceiaşi ani publică, în *Revista Fundaţiilor Regale,* piesa în patru acte şi un prolog *Preludiu la „Electra"* (1945) şi termină piesa *Greşeala* sau *Procurorul tiranului* (1945). Debutează în vol. cu *Euridice. 8 proze* (1947), fiind comentat de G. Călinescu şi I. Negoiţescu. La sfârşitul celui de-al cincilea deceniu, pentru a-şi asigura subzistenţa, **D**. „se face frate cu dracul", devenind promotor al realismului socialist. Publică schiţe, povestiri şi nuvele cu accentuată tentă ideologică (*Duşmănie,* 1948; *O sută de kilometri,* 1949; *Nopţile de iunie,* 1950), dar şi nuvela de mari dimensiuni *Bijuterii de familie* (1949), dedicată răscoalei din 1907, germene al romanului *Cronică de familie* (în care va fi inclusă). În prima jumătate a deceniului următor îi apar romane (*Drum fără pulbere*, 1951, consacrat şantierului de la Canal, vol. ce constituie, după chiar **D**., „păcatul vieţii" sale, scris, ca şi *Vânătoarea de lupi*, şi pentru a-şi salva părinţii, arestaţi şi anchetaţi; *Pasărea furtunii*, 1954, a cărui acţiune se petrece pe un vas de pescuit şi, într-o primă formă, *Cronică de Familie*, 1955, în patru părţi), nuvele (*Nuvele*, 1951, cuprinzând *Bijuterii de familie, Vânătoarea de lupi, Bedros din Bazargic* etc.; *Cronică de la câmpie,* 1955, ciclu nuvelistic cu subiecte ţărăneşti în viziune realist-socialistă), precum şi *Despre viaţă şi cărţi* (1951), vol. rudimentar de art. şi eseuri, ce conţine însă şi o excepţională analiză a cărţii de debut a lui M. Preda. Colaborează la presa literară (în special la *Steaua*) cu alte părţi din ciclul romanesc *Cronică de familie*, apărut în 1957, reeditat în 1958, ce acoperă un secol de existenţă şi istorie românească; cartea s-a bucurat de un extraordinar succes de public. Înainte de a pleca din ţară îi apare vol. de art., note şi eseuri *Noi şi neobarbarii* (1957), desfigurat de ideologia restrictivă a epocii, dar conţinând şi faimosul pamflet împotriva lui Eugen Barbu, şi numeroase referinţe filosofice (de la Heraclit la Heidegger). În anii 1958-1959, lui **D**. i se cristalizează proiectul evadării, căci, purtând vina în sine, scriitorul vrea să se purifice spunând adevărul. Faptul e azi evident din felul în care se configurează, în esenţă, noul său ciclu romanesc, intitulat *Colecţie de Biografii, Autobiografii şi Memorii contemporane*, publicat parţial (*Nexus* – proză cu un incipit programatic; *Vârsta de aur sau dulceaţa vieţii*; *Din memoriile lui Prospero Dobre*; *Proprietatea şi posesiunea*), între 1958 şi 1960, în periodice (*Steaua, Viaţa Românească, Gazeta literară, Iaşul literar*), a cărui *Justificare* teoretică apare în *Steaua* (1958). După plecare, îşi întregeşte această colecţie romanescă cu două romane scrise iniţial în română, apoi rescrise în franceză: *Rendez-vous au Jugement dernier* (1961)

şi *Incognito* (1962), publicate la Editions du Seuil din Paris, unde apăruse, în trad. parţială, şi *Cronică de familie* (1960). *Incognito* se bucură de apreciere, fiind inclus, în *Lexikon der Weltliteratur,* între capodoperele acestui secol. **D**. mai publică în anii '60: *L'Extreme Occident* (1964), roman complementar cu *Incognito*, ambele fiind un fel de variante epice ale unei Imitatio Christi; romanul *Les Initiés* (1966), care, cu personaje din cartea precedentă, se petrece în lumea companiilor transnaţionale; romanul *Le Sourire sarde* (1967) şi trilogia *L'Homme aux yeux gris* (1968-1969), care, sub aparenţele romanului de capă şi spadă, pornind de la enigma unui tablou de Tiţian, circumscrie iniţierea unui „apatrid" din „el Siglo de oro" în simbolismul tradiţional, favorizată de familiarizarea cu marile religii occidentale şi orientale. Între 1969 şi 1979, **D**. se închide într-o tăcere absolută, provocată de inadaptarea sa în „spaţiul frigului" occidental, de receptarea precară a operei sale, ca şi de criza sa morală şi religioasă prelungită, care îl duce la un pas de sinucidere. Revine cu *Au Dieu inconnu* (1979), autobiografie spirituală de mare dramatism, cu amintiri traumatice din copilărie şi reflecţii religioase deznădăjduite şi, simultan, mântuitoare, urmată de alte vol. de eseistică religioasă (*Comment ne pas l'aimer*, 1981 – o lectură a Evangheliei după Marcu; *Zéro, ou le point de départ,* 1982; *Mon semblable, mon frčre*, 1983; *Walkie-talkie. Marcher vers Dieu, parler ŕ Dieu*, 1983; *Je n'ai d'autre bonheur que Toi*, 1984). Romanul *La Liberté* (1983), consacrat contradicţiei dintre libertatea politică şi cea religioasă, romanul *La Moisson* (1989) şi vol. de nuvele *Les Amours difficiles* (1989) reiau, retrospectiv, problemele esenţiale ale biografiei sale umane şi artistice. Premiul de Stat (1950 şi 1954); Premiul Vikings (1968). În 1991 primeşte Premiul Charles Oulmont (ocazie cu care este sărbătorit de către Société de Gens de Lettres de France). Alături de Radu Petrescu, **D**. este, de departe cel mai cult prozator român modern, având în plus şi o forţă epică neobişnuită, ce acoperă straturile livreşti subterane.

OPERA: *Preludiu la Electra*, patru acte şi un prolog, în *Revista Fundaţiilor Regale*, XII, nr. 2-3, 1945; *Euridice. 8 proze*, Bucureşti, 1947; (ed. II, incluzând şi *Preludiu la Electra*, 1991); *Duşmănie*, nuvelă, Bucureşti, 1948; *Bijuterii de familie*, nuvele, Bucureşti, 1949; *O sută de kilometri*, nuvelă, Bucureşti, 1949; *Nopţile din iunie*, nuvelă, Bucureşti, 1950; *Primăvara lui Şaptezeci şi unu*, nuvelă, Bucureşti, 1950; *Drum fără pulbere,* roman, Bucureşti, 1951; (ed. II, 1952); *Nuvele*, Bucureşti, 1951; *Sărbătoare în zi de lucru*, nuvelă, Bucureşti, 1951; *Dreptate,* nuvelă, Bucureşti, 1952; *Prietenul Sava*, nuvelă, Bucureşti, 1952; *Angajamentul lui Pangrati*, piesă în două acte (4 tablouri) de T. Şoimaru, după *Drum fără pulbere*, Bucureşti, 1953; *Din tată în fiu*, nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1953; *Poveşti adevărate*, nuvele, povestiri, reportaje, Bucureşti, 1953; *Despre viaţă şi cărţi*, art. şi eseuri, Bucureşti, 1954; *Pasărea furtunii*, roman, Bucureşti, 1954, (ed. II, 1955); *Pentru demnitatea şi fericirea oamenilor (Note dintr-o călătorie în Uniunea Sovietică)*, Bucureşti, 1954; *Cronică de la câmpie*, nuvele, Bucureşti, 1955; *Cronică de familie*, roman, Bucureşti, 1955; *Focul nestins*, nuvelă, Bucureşti, 1955; *Aquarium*, nuvelă, Bucureşti, 1956; *La ora 6*, piesă în trei acte (şapte tablouri), în colab. cu Sonia Filip, Bucureşti, 1956; *Cronică de familie*, roman, I-II-III, Bucureşti, 1957; (ed. II, 1958; ed. III, cu două postfeţe de N. Manolescu şi G. Şerban, 1993); *Noi şi neobarbarii*, art. şi eseuri, Bucureşti, 1957; *Romanticii*, piesă în trei acte (şase tablouri), în colab. cu Sonia Filip, Bucureşti, 1957; *Colecţie de Biografii, Autobiografii şi Memorii contemporane: Justificare a unei Colecţii de Biografii, Autobiografii şi Memorii contemporane*, eseu programatic, în *Steaua*, nr. 1, 1958; *Nexus*, biografie, în *Steaua*, nr. 2, 1958; *Viaţa şi moartea lui Constantin Andreica*, biografie, în *Steaua*, nr. 6, 1958; *Viaţa şi moartea unui om fără acte de identitate*, biografie, în *Gazeta literară*, nr. 39, 1958; *Steaua*, nr. 9-10-11, 1958; *Luceafărul*, nr. 10, 1958; *Din Autobiografia lui Panait Petre*, în *Gazeta literară*, nr. 12-16, 1959; *Steaua*, nr. 7-8, 10-11, 1959; *Vârsta de aur sau dulceaţa vieţii (Memoriile lui Totň Istrati*), în *Steaua*, nr. 1-2; 5; 9, 1959; *Viaţa Românească*, nr. 5, 1959; *Din Memoriile lui Prospero Dobre. Optimist,* în *Steaua*, nr. 12, 1959; *Proprietatea şi posesiunea (Partea I din Memoriile lui Erasmus Ionescu)* în *Iaşul literar*, nr. 2, 1959; *Gazeta literară,* nr. 7, 1960; *Viaţa Românească*, nr. 2, 1960; *Rendez-vous au Jugement dernier*, roman, Paris, 1961 (trad. românească de Andriana Fianu, 1992); *Incognito*, roman, Paris, 1962 (trad. românească de Luminţa Brăileanu şi Delia Vasiliu, cuvânt înainte de G. Şerban, 1993); *L'Extreme-Occident*, roman, Paris, 1964 (trad. românească de Luminiţa Brăileanu, pref. de G. Pruteanu, tabel cronologic de G. Şerban, 1996);

Les Initiés, roman, Paris, 1966; *Le Sourire sarde*, roman, Paris, 1967; *L'Homme aux yeux gris*, roman, I, *L'Homme aux yeux gris*, II, *Retour ŕ Milo*, III, *Le Beau Voyage*, Paris, 1968-1969 (trad. românească de Magdalena Popescu, 1996); *Au Dieu inconnu*, eseuri, Paris, 1979; *Comment ne pas l'aimer!* Une lecture de l'Evangile selon saint Marc, eseu, Paris, 1981; *Zéro, ou le point de départ*, eseuri, Paris, 1982 (trad. românească de Maria Vodă-Căpuşan şi H. Căpuşan, 1992); *La Liberté*, roman, Paris, 1983; *Mon semblable, mon frčre*, eseuri, Paris, 1983; *Walkie-talkie. Marcher vers Dieu, parler ŕ Dieu*, eseuri, Paris, 1983; *Je n'ai d'autre bonheur que Toi.* Essai de dévotion moderne, Paris, 1984; *La Femme au miroir*, roman, Paris, 1988; *Les Amours difficiles*, nuvele şi povestiri, Lausanne-Paris, 1989; *La Moisson*, roman, Paris, 1989; *Proprietatea şi posesiunea*, roman, ed. îngrijită şi pref. de G. Şerban, Cluj-Napoca, 1991; *Bijuterii de familie,* ed., pref. şi curriculum vitae de T. Vârgolici, Bucureşti, 1997; *Vârsta de Aur sau Dulceaţa vieţii*, roman, ed. îngrijită şi pref. de I. Vartic, Cluj-Napoca, 1999. Traduceri: S. Babaevski, *Lumină deasupra pământului,* în colab. cu Gh. Nicolau, Bucureşti, 1950; H. de Balzac, *Opere*, II, în colab. cu Cezar Petrescu, Bucureşti, 1956.

REFERINŢE CRITICE: D. Caracostea, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 3, 1944; P. Comarnescu, în *Universul literar*, nr. 18, 1945; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Contemporanul*, nr. 21, 1947; I. Negoiţescu, în *Fapta,* nr. 832, 1947; G. Călinescu, în *Naţiunea*, nr. 560, 1948; M. Novicov, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1951; J. Popper, în *Flacăra*, nr. 21-22, 1951; N. Tertulian, în *Contemporanul*, nr. 8, 1953; D. Hăulică, în *Iaşul nou*, nr. 2, 1953; L. Baconski, în *Steaua*, nr. 7, 1954; A. E. Baconsky, în *Steaua*, nr. 3, 1956; Geo Şerban, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1956; S. Bratu, *Cronici*, 1957-1958; Vera Călin*, Pornind de la clasici*, 1957; Ov. S. Crohmălniceau, *Cronici literare*, 1957; P. Georgescu, *Încercări literare*, 1957; M. Petroveanu, în *Gazeta literară*, nr. 19-22, 1957; H. Bratu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1957; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 31, 1957; G. Munteanu, în *Steaua*, nr. 7, 1957; Perpessicius, în *Tânărul scriitor*, nr. 9-10-11, 1957; Al. Piru, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1957; C. Regman, în *Tribuna*, nr. 18, 1958; R. Enescu, în *Tribuna,* nr. 33-34, 1959; D. Micu, *Romanul românesc contemporan*, 1959; Pierre-Henri Simon, în *Le Figaro littéraire,* 5 ian. 1963; L. Guissard, în *Libération*, 26 oct. 1964; V. Ierunca, *Româneşte*, 1964; *Lexikon der Weltliteratur,* II, 1968; R.-M. Albérčs, *L'Aventure intellectuelle du XXe siecle. Panorama des littératures européennes,* Paris, 1969; N. Manolescu, *Arca lui Noe*, I, 1991; V. Cristea, în *Caiete critice*, nr. 3-4, 1992; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; E. Simion, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*, 1994; G. Pruteanu*, Pactul cu diavolul*. Şase zile cu Petru Dumitriu, 1995; Dan Ciachir, *Luciditate şi nostalgie*, 1996; Mihaela Cristea, *Despre realitatea iluziei*. De vorbă cu Henriette Yvonne Stahl, 1996; Al. George, *Întâlniri*, 1997; N. Balotă, în *Luceafărul*, nr. 47, 1997; N. Stroescu-Stânişoară, *În Zodia exilului*, 1998; M. Martin, în *Steaua*, nr. 1, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 18; 42, 1999; P. Ţugui, *Tinereţea lui Petru Dumitriu,* 2000; Al. Călinescu, în *Ateneu,* nr. 5, 2001; E. Negrici, în *România literară,* nr. 16, 2002; G. Dimisianu, *ibidem,* nr. 43, 2002; E. Negrici, *Literatura*…; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 35; 36, 2003; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 695, 2003. **(I. V.)**

DUMITRU M.[ihai] Ion, n. 26 sept. 1947, satul Brăteşti, com. Albeşti, jud. Argeş. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Mihai Dumitru, preot, şi al Corneliei (n. Gheorghiu). Şcoala elementară (1954-1958), generală (1958-1961), Şcoala de Meserii (1961-1962) şi Liceul „Vlaicu Vodă" (1962-1966) la Curtea de Argeş. Urmează un an (1966-1967) Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti, apoi Facultatea de Critică de Teatru şi Film a Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din acelaşi oraş (1967-1971). Bursă de doctorat la Univ. „Kiril şi Metodiu" din Skopje, Macedonia (1982-1988). Scriitor liber profesionist. Înfiinţează Editura Orient-Occident (1991) şi, împreună cu poeta Carolina Ilica, organizează (din 1997) Festivalul Internaţional „Nopţile de poezie de la Curtea de Argeş"; din 1998, Festivalul face parte din programul Fundaţiei Acad. Internaţională Orient-

Occident (Curtea de Argeş). A publicat antologii ale Festivalului în vol. *Poesys* (şapte ed., 1997-2003). Membru al Acad. de Ştiinţe şi Arte (din 2000) şi al Uniunii Scriitorilor din Republica Macedonia. Debutează în rev. *Luceafărul,* prezentat de I. D. Bălan (1962). Cu publicarea vol. *Iadeş* (1967) devine cel mai tânăr debutant editorial dintr-o promoţie care-i include pe Cezar Ivănescu, Virgil Mazilescu, Mircea Ciobanu, Gheorghe Pituţ, Ileana Mălăncioiu ş.a. La început s-a ataşat mişcării onirice, programând în fastuoase reverii poezia din principalele vol. de versuri: *Vânătorile* (1969), *Balcanice* (1970), *Orgolii* (1973), *Fals tratat de vânătoare* (1973), *Culoare şi aromă. Melanholii* (1974), *Ioan Metafora* (1986) şi de proză: *Paştele cailor* (1970), *Povestea minunatelor călătorii* (1973), *Vânătoare de tigri în Sakartvelo* (1976), *Elfi la Brusa* (1979), *Scribul şi închipuirea* (1984). Activitatea prolifică şi diversă în poezie, proză, teatru, eseu, publicistică, critică de teatru şi film, literatură pentru copii şi tineret (*Farfurii zburătoare,* 1969; *Sir şi Elixir,* 1973; *Meteoritul care a uitat să cadă,* 1977 etc.), trad. Vol. *Vânătorile* (1982) e o selecţie poetică reprezentativă, încluzând şi două cicluri noi. Traduce cu precădere din literatura macedoneană. A tradus din poezia lui N. Stănescu, M. Sorescu, E. Jebeleanu, M. Ciobanu, V. Igna, H. Bădescu, A. Popescu etc. Premiul rev. *Luceafărul* (1964); Premiul „Albatros" al Consiliului Naţional al Pionierilor (1970); Premiul Uniunii Scriitorilor (1972; 1983); Premiul C.C. al U.T.C. (1975); Premiul „Pana de aur" la Întâlnirea internaţională a traducătorilor din Iugoslavia (1977; 1986; 1994); Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor şi al Uniunii Traducătorilor din R. Macedonia (1982; 1989; 1991); Premiul Scriitorilor şi Artiştilor greci (1998); Premiul rev. *Convorbiri literare* (2002).

OPERA: *Iadeş,* versuri, Bucureşti, 1967; *Vânătorile,* poeme (1966-1967), Bucureşti, 1969; *Farfurii zburătoare,* Bucureşti, 1969; *Balcanice.* 100 balade (1966-1969), Bucureşti, 1970; *Paştele cailor,* roman, Bucureşti, 1970; *Templu otrăvit,* Bucureşti, 1970; *Poeţii de douăzeci de ani,* Bucureşti, 1972; *Fals tratat de vânătoare,* versuri, Bucureşti, 1973; *Povestea minunatelor călătorii,* roman, Bucureşti, 1973; *Sir şi Elixir,* teatru în versuri, pentru copii, Bucureşti, 1973; *Orgolii,* versuri, Bucureşti, 1973; *Culoare şi aromă. Melanholii,* versuri, Bucureşti, 1974; *Imnuri,* Bucureşti, 1974; *Vânătoare de tigri în Sakartvelo,* poezii, Bucureşti, 1976; *Meteoritul care a uitat să cadă,* Bucureşti, 1977; *Elfi la Brusa,* Bucureşti, 1979; *Vânătorile,* versuri, postfaţă de Al. Condeescu, Bucureşti, 1981; *Babilonul,* nuvele, Bucureşti, 1981; *Scribul şi închipuirea,* roman, Bucureşti, 1984; *Ioan Metafora,* Bucureşti, 1986; *Evanghelia după Ioan Metafora,* versuri, Bucureşti, 1997; *Diavolul la Sfântul Ştefan,* nuvele, Bucureşti, 1998; *Şase rândunici,* triluri, în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1998; *El vangelio según Ioan Metafora,* ed. bilingvă spaniolă-engleză, Bucureşti, 1999; *Faraonul,* versuri, Iaşi, 2002. Traduceri: *Antologia poeziei gruzine* (sec. XII-XIX), Bucureşti, 1974; B. Koneski, *Poeme,* Bucureşti, 1975; Bessiki, *Oştile tristeţii,* Iaşi, 1977; B. Pavlovski, *Duva,* Bucureşti, 1977; Njegos, *Cununa munţilor,* Bucureşti, 1978; K. Raţin, *Zorile dalbe,* Bucureşti, 1978; I. Noneşvili, *Medeea,* în colab. cu Carolina Ilica, Iaşi, 1980; *Antologia poeziei chineze,* I, în colab. cu Li Yu-Giu, Bucureşti, 1980; M. Poţhişvili, *Pasărea meditaţiei,* Iaşi, 1981; S. Ianevski, *Taină-joc-simţire,* Bucureşti, 1981; A. Popovski, *Macii,* Bucureşti, 1981; M. Rengiov, *Poezia şi Fluturele,* Bucureşti, 1981; B. Pavlovski, *Maya,* Bucureşti, 1981; idem, *Western Australia,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1981; S. Tontici, *Hulesc şi venerez,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1982; I. Strezolski, *Cartea ursitei,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1983; G. Todorovski, *Ceas de blasfemie şi mângâiere,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1983; *Poeţi romantici georgieni,* antologie şi note, Bucureşti, 1985; T. Gheorghievki, *Sămânţa neagră,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1986; B. Pavlovski, *Ipocritul,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1986; P. T. Boşkovski, *Aşternutul de spini,* în colab. cu Carolina Ilica, Cluj-Napoca, 1988; T. Petrovski, *Cheia vieţii,* în colab. cu Carolina Ilica, Bucureşti, 1989; M. Nedelkoski, *Eretikon – Erotikon,* Cluj-Napoca, 1989; *Falanga lirică macedoneană,* antologie, Chişinău, 1990; B. Pavlovski, *Ipocritul roşu,* în colab., Chişinău, 1991; *Linguriţa de aur. Antologia poeziei din Republica Moldova,* în colab., Skopje, 1993; I. Strezovski, *Romanul lui Târpe Răbdătorul şi al Tinei Zăhărel,* în colab., Bucureşti, 1995; R. Silian, *Zidirea umbrei,* în colab., Bucureşti, 1995; D. Başevski, *Vremelnică trecerea,* în colab., Bucureşti, 1995; B. Ţvetkoski, *Adiere de molitvă,* în colab., Bucureşti, 1995; V. Aţevska, *Causa sum,* în colab., Bucureşti, 1995; M.

Rengiov, *Intrarea în Ierusalim,* în colab., Bucureşti, 1995; *Antologia poeziei chineze,* I-II, în colab. cu Li Yu-Giu, Bucureşti, 1995; Paskal Ghilevski, *Instinctul luminii,* în colab., Bucureşti, 1996; S. Igniatovici, *Gâgâind în noul veac,* în colab., Bucureşti, 1997; N. Stoianov, *Viză de tranzit,* în colab., Bucureşti, 1997; T. Gheorghievski, *Calul roşu,* în colab., Bucureşti, 1997; R. Sabani, *Apa iubirii,* în colab., Bucureşti, 1997; A. Özer, *Moartea clopoţelului,* Bucureşti, 1997; V. Zhiti, *Psalm,* în colab., Bucureşti, 1997; F. Ainsa, *De aici, de acolo,* în colab., Bucureşti, 1998; S. Engüllü, *Conversaţie cu întunericul,* în colab., Bucureşti, 1998; Adonis, *Despre nebunie,* în colab., Bucureşti, 1998; Liliana R. Nikolič, *Cealaltă faţă a visului,* în colab., Bucureşti, 1998; K. Kamanda, *O sumă de neant,* în colab., Bucureşti, 1998; M. Kansu, *Degetele lui Midas,* în colab., Bucureşti, 1999; G. Asani, *Minciuni adevăerate,* în colab., Bucureşti, 1999; N. Ţ. Poposki, *Numen – Cuget – Avatar,* în colab., Bucureşti, 1999; R. Vasilevski, *Laudă iadului,* Bucureşti, 2000; M. Vukadinovič, *(V)estul,* Bucureşti, 2000; J. F. Deane, *Tocată şi fugă,* Bucureşti, 2001; D. Nain-Rudovici, *Frunză verde de dragoste,* în colab., Bucureşti, 2001; A. Estima de Oliveira, *Mesopotamia,* I-II, Bucureşti, 2001; V. Otaşevič, *Viscolire,* Bucureşti, 2001; C. Darbellay, *In extremis,* Bucureşti, 2001; K. Kadiiski, *Cină la Emaus,* Bucureşti, 2001; M. Lindro, *Discurs despre poezie,* Bucureşti, 2001; D. Katunarici, *Ecclesia invisibilis,* în colab., Bucureşti, 2001; *Lirică din vechiul Egipet,* în colab., Bucureşti, 2001; S. Kostadinovski, *Poezie despre poezie,* Bucureşti, 2002; F. Aguiar, *Lumea de hârtie,* Bucureşti, 2002; I. Golubnici, *Înger trist,* Bucureşti, 2002; S. Gloviuk, *Punct de întoarcere,* Bucureşti, 2002; S. Heaney, *Oracol şi alte poeme,* în colab., Bucureşti, 2002; P. Voélin, *Prin ochiul milenar,* Bucureşti, 2002; D. Ciuk, *Oraşul fără suflet şi alte poeme,* Bucureşti, 2002; Abd El-Karim Al Khalqy, *Cântece de dragoste,* Bucureşti, 2002; R. Riahi, *Murmure,* Bucureşti, 2002; N. Naaman, *Emancipatul,* Bucureşti, 2002; G. Smyth, *Cel care doarme peste zi,* Bucureşti, 2003; N. Naaman, *Poezii alese,* Bucureşti, 2003; R. Stallaerts, *Imagini vane dintr-o viaţă,* Bucureşti, 2003; K. Kiulavkova, *Dorinţe (Poezii eretice),* în colab., Bucureşti, 2003; V. Dârvoşanov, *Pâine şi apă,* Bucureşti, 2003; T. Cealovski, *Alegerea perlei,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. Muthu, în *Echinox,* nr. 3, 1971; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; M. Muthu, *La marginea geometriei,* 1979; G. Alboiu, *Un poet printre critici,* 1980; Grete Tartler, *Metapoetica,* 1984; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 3, 1990; V. Georgescu, în *Luceafărul,* nr. 22, 2003; M. Chelaru, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2003. **(A. S.)**

DUNĂREANU Nicolae (pseud. lui Nicolae Ionescu), n. 29 aug. 1881, Galaţi – m. 17 oct. 1973, Bucureşti. Prozator. Tatăl, mecanic naval. Urmează liceul la Iaşi, apoi un seminar pedagogic de educaţie fizică. Prof. de liceu la Galaţi. A scos împreună cu L. Marian rev. *Renaşterea Moldovei.* Colab. la *Sămănătorul, Cele trei Crişuri, Adevărul literar şi artistic, România literară, Convorbiri literare, Gazeta literară* etc. Debutează editorial cu vol. de nuvele şi schiţe *Chinuiţii* (1907). **D.** a scris, de altfel, numai proză de scurtă întindere: *Răsplata* (1908), *Nuvele şi schiţe* (1909), *Din împărăţia stufului* (1912), *Din negura vieţii* (1912), *Vremuri cernite... Călătorind prin Basarabia* (1920), *Nădejdi spulberate* (1928). În viaţa literară a fost ceea ce se cheamă un personaj pitoresc, ducând adesea viaţa eroilor săi, contemporan şi prieten cu St. O. Iosif, Emil Gârleanu, Mihail Sadoveanu, Demostene Botez. Activitatea sa artistică este mai intensă în prima parte a sec., cu timpul diminuîndu-se treptat. Este unul dintre supravieţuitorii realismului gen 1900 în proza românească.

OPERA: *Chinuiţii,* nuvele şi schiţe din viaţa de port, Bucureşti, 1907; *Răsplata,* Bucureşti, 1908; *Nuvele şi schiţe,* Bucureşti, 1909; *Din negura vieţii,* Bucureşti, 1912; *Din împărăţia stufului,* Bucureşti, 1912; *Vremuri cernite... Călătorind prin Basarabia,* Chişinău, 1920; *Prozatorii noştri.* Crestomaţie I (sec.XIX) – II (sec. XX), Chişinău, 1921; *Carte de citire* pentru cl. II şi III primară urbană, în colab., Chişinău, 1921; *Proză românească.* Opere alese din

scriitori români (în lb. rusă), I-II, în colab. cu L. Marian, Chişinău, f.a.; *Nădejdi spulberate,* schiţe, amintiri, Chişinău, 1928; *Hamalii,* Bucureşti, 1952; *Oameni şi fapte,* cuvânt înainte de D. Botez, Bucureşti, 1961; *Frumoasa Paulină,* Bucureşti, 1972. Traduceri: A. P. Cehov, *Nuvele alese,* Bucureşti, 1908.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, în *Viaţa literară şi artistică,* nr. 20, 1907; Izabela Sadoveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1912; E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Sadoveanu, *Anii de ucenicie,* 1944. **(V. P.)**

DUNĂREANU Ovidiu (pseud. lui Ovidiu Petcu), n. 21 febr. 1950, Arad. Prozator. Fiul lui Stan Petcu, subofiţer de grăniceri, apoi contabil, şi al Angelei (n. Banu). Şcoala generală (1956-1963) şi liceul teoretic (1963-1967) în com. Ostrov, jud. Constanţa. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia bibliologie-biblioteconomie (1970); studii întrerupte la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a aceleiaşi Univ. (1971-1973). Bibliograf principal la Bibl. judeţeană Constanţa (1970-1990); redactor (1990-1999), redactor-şef adjunct (2000-2002) şi redactor-şef (2002-2003) al rev. *Tomis*; din 2003, redactor-şef al Editurii şi rev. *Ex Ponto.* Colab. la *Luceafărul, Tomis, Convorbiri literare, România literară, Lumină lină* (New York) etc. A editat, în colab., o antologie de proză contemporană (*Vânzătorul de enigme,* 1993) şi alta de poezie (*Corabia de fildeş,* 2000). Debutează în rev. *Luceafărul* (1970). Premiul Filialei din Constanţa a Uniunii Scriitorilor (1995); Premiul rev. *Tomis* (1995); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2002); Premiul Salonului Naţional de Carte, Constanţa (2003).

OPERA: *Grădina lui Ieronim,* in vol. colectiv *Preludii epice,* Editura Eminescu, Bucureşti, 1990; *Cu bucuria în suflet,* proză scurtă, pref. de Şt. Cucu, Constanţa, 1995; *Scriitori de la Tomis,* Constanţa, 1997 (ed. II, 2000); *Convorbiri pontice,* interviuri, Constanţa, 1998; *Întâmplări din anul şarpelui,* proză scurtă, postfaţă de Carmen Raluca Şerban, Constanţa, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *Flacăra,* nr. 11, 1990; I. Cristoiu, *Preludii epice,* 1990; D. Mureşan, în *Vatra,* nr. 7, 1994; I. Roşioru, în *Tomis,* nr. 8, 1995; C. Miu, în *Literatorul,* nr. 34, 1996; N. Rotund, în *Tomis,* nr. 8, 1998; Fl. Popescu, în *Literatorul,* nr. 9-12, 2000; Geo Vasile, în *România literară,* nr. 31, 2001; Şt. Cucu, *Portrete literare,* 2002; N. Rotund, *Lecturi şi înţelesuri,* 2002. **(A. S.)**

DUR Ion, n. 26 mai 1950, satul Poiana, com. Turburea, jud. Gorj. Eseist şi traducător. Fiul lui Grigorie Dur, tâmplar, şi al Elenei (n. Barbu). Şcoala generală în satul natal (1957-1965); liceul la Craiova (1968-1972); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1974-1978). Dr. în filosofie al Univ. din Bucureşti cu teza *Publicistica lui C. Noica* (1996). Prof. la Liceul „7 Noiembrie", Liceul Militar „T. Vladimirescu" şi Liceul de Petrol şi Gaze din Craiova (1978-1989); publicist comentator la rev. *Continent*, redactor-şef şi director al Editurii Continent din Sibiu (1990-1992); lector (1993-1998) şi prof. (din 1999) la Facultatea de Jurnalistică din Sibiu (din 2000, şeful Catedrei de jurnalism şi filosofie). Colab. la *Revista de filosofie*, *Ramuri*, *Transilvania*, *Steua*, *România literară*, *Luceafărul*, *Viaţa Românească*, *Euphorion*, *Convorbiri literare* etc. Colaborator la *Dicţionarul operelor filosofice româneşti* (1997) şi la vol. *Curente şi tendinţe în jurnalismul contemporan* (2003). Debutează simultan în rev. *Transilvania* şi *Ramuri* (1981). Debut editorial cu vol. *Exerciţii de recunoaştere* (1992), urmat de *Noica – între dandysm şi mitul şcolii* (1994), *De la Eminescu la Cioran* (1996), *Noica – portretul gazetarului la tinereţe* (1999) şi *Hârtia de turnesol. Cioran inedit* (2000). Trad., în colab., din Hannah Arendt. Premiul Filialei din Sibiu a Uniunii Scriitorilor (2000; 2001).

OPERA: *Exerciţii de recunoaştere*, eseuri, Bucureşti, 1992; *Noica – între dandysm şi mitul şcolii*, Bucureşti, 1994; *De la Eminescu la Cioran*, eseuri, Craiova, 1996; *Noica – portretul gazetarului la tinereţe*, Sibiu, 1999; *Hârtia de turnesol. Cioran inedit. Teme pentru acasă*, Sibiu, 2000.

REFERINŢE CRITICE: C. Sălăvăstru, în *Revista de filosofie*, nr. 3, 1994; C. Cubleşan, în *Steaua*, nr. 1-2, 1994; D. C. Mihăilescu, în *Litere, arte, idei*, nr. 27, 1994; T. Popescu, în *Observator* (München), nr. 2-3, 1994; V. Avram, în *Opinia publică*, nr. 175, 1994; M. Braga, în *Tribuna* (Sibiu), 7 mart. 1997; I. Guţan, *ibidem*, 12 dec. 1997; N. Prelipceanu, în *România liberă*, 4 sept. 1999; D. Şt. Pocovnicu, în *Ateneu*, nr. 9, 2001; M. A. Diaconu, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 2001. **(A. S.)**

DUŢESCU Dan, n. 21 oct. 1918, Bucureşti – m. 26 sept. 1992, Bucureşti. Traducător. Fiul lui Constantin Duţescu şi al Eleonorei (n. Palatini). Liceul „Gh. Şincai" din Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Litere, secţia engleză a Univ. din Bucureşti. Cadru didactic la Catedra de lb. şi literatura engleză a aceleiaşi univ. (1961-1975); lector de lb. română la Londra (1964-1965) şi Cambridge (1971-1973). Debutează cu poezii în rev. liceului (1934); debut editorial cu trad. romanului *Misiunea cea mare* de Peter Cheyney (1946). A tradus din U. Sinclair, E. M. Remarque, Chauser, W. Shakespeare, J. London, J. K. Jerome etc. Premiul Uniunii Scriitorilor (pentru trad. din literatura română, 1976; din literatura universală, 1978).

OPERA: Traduceri: U. Sinclair, *Bacalaureat,* I-II, în colab. cu L. Leu, Bucureşti, 1946: P. Cheyney, *Misiunea cea mare,* Bucureşti, 1946; E. M. Remarque, *Arcul de triumf,* în colab. cu Fl. Nicolau, Bucureşti, 1947 (ed. nouă, 1973); W. Shakespeare, *Comedia erorilor,* în colab., cu I. Frunzetti, Bucureşti, 1955; idem, *Titus Andronicus,* Bucureşti, 1958; idem, *Henric al IV-lea,* partea I, Bucureşti, 1959; idem, *Timon din Atena,* în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1963; idem, *Richard al III-lea,* Bucureşti, 1964; idem, *Hamlet,* în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1964 (ed. II, 1996); idem, *Antologie bilingvă,* în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1964; J. Webster, *Diavolul alb,* Bucureşti, 1964; Th. Kyd, *Tragedia spaniolă,* Bucureşti, 1964; *Beowulf,* în colab. cu L. Leviţchi, Bucureşti, 1969; Chaucer, *Povestirile din Canterbury,* Bucureşti, 1969 (altă ed., I-II, Iaşi, 1998); J. London, *Lupul de mare,* Bucureşti, 1970 (alte ed., 1998; 2000); J. K. Jerome, *Trei pe două biciclete,* Bucureşti, 1972; *Master Manole,* Bucureşti, 1976; Chaucer, *Troilus şi Cresida,* Bucureşti, 1978; *Antologie de poezie engleză,* în colab., Bucureşti, 1981; *Romanian Poems,* Bucureşti, 1982; Ana Blandiana, *Poems,* Bucureşti, 1982; Shakespeare, *Opere complete,* I *Henric al VI-lea. Richard al III-lea,* în colab. cu B. Solacolu, Bucureşti, 1982; Ileana Mălăncioiu, *Across the Forbidden Zone,* Bucureşti, 1985; *Like Diamonds in Coal Asleep:* Selections from 20th Century Romanian Poetry, în colab. cu A. Bantaş şi L. Leviţchi, Bucureşti, 1985; Chaucer, *Legenda femeilor cinstite şi alte poeme,* Bucureşti, 1986; *Umor englezesc,* Bucureşti, 1993; J. Elrom, coordonator, *Mai este Shakespeare contemporanul nostru,* Bucureşti, 1994; W. Shakespeare, *Teatru,* în colab. cu M. Gheorghe şi L. Leviţchi, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Secolul 20,* nr. 7, 1974; A. Bantaş, în *Argeş,* nr. 3, 1978; Alina Clej, în *Secolul 20,* nr. 6, 1979; Şt. Avădanei, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1982; Pia Teodorescu Brânzeu, în *Orizont,* nr. 38, 1982; A. Bantaş, în *Cahiers roumains d'étude littéraires,* nr. 2, 1984; Dan Grigorescu, în *Literatorul,* nr. 42, 1992; A. Bantaş, în *România literară,* nr. 31, 1992. **(V. S.)**

DUŢESCU Mihai, n. 10 febr. 1941, Sibiu. Poet şi prozator. Liceul „Fraţii Buzeşti" din Craiova; Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1963). Prof. (1963-1965); redactor la rev. *Ramuri* (din 1965). Debutează cu poezie în *Luceafărul* (1962); debut editorial cu vol. de versuri *Noaptea nunţii* (1969), urmat de *Scrisori de dragoste* (1971), *Dulcea pierdere* (1974), *Pavăză de crini* (1976), *Darul de a iubi* (1978), *Veneţia* (1980), *Să nu uiţi, să nu mori* (1982), *Muzeul de ceară* (1983), *Autoportret* (1985), *Zborul săgeţii* (1988), *Patrie comunistă* (1989), *Melancolia* (1997). Poet prolific, stăpân pe o variată gamă de versificaţie, **D.** înregistrează reuşite certe mai ales după 1980 – cu *Veneţia* şi *Muzeul de*

ceară -, în vreme ce proza publicată (*Această iubire,* 1979; *Viaţă personală,* 1981; *Izgonirea neguţătorilor,* 1983; *Un om, într-o zi,* 1987) nu depăşeşte stadiul de exerciţiu în materie de roman.

OPERA: *Noaptea nunţii,* versuri, Bucureşti, 1969; *Scrisori de dragoste,* versuri, Bucureşti, 1971; *Dulcea pierdere,* versuri, Bucureşti, 1974; *Imnuri orfice,* versuri, Bucureşti, 1975; *Pavăză de crini,* versuri, Bucureşti, 1976; *Darul de a iubi,* versuri, Craiova, 1978; *Această iubire,* roman, Bucureşti, 1979; *Veneţia,* versuri, Bucureşti, 1980; *Viaţă personală,* roman, Bucureşti, 1981; *Să nu uiţi, să nu mori,* versuri, Craiova, 1982; *Muzeul de ceară,* versuri, Bucureşti, 1983; *Izgonirea neguţătorilor,* roman, Craiova, 1983; *Autoportret,* versuri, Bucureşti, 1985; *Un om, într-o zi,* roman, Craiova, 1987; *Zborul săgeţii,* versuri, Bucureşti, 1988; *Patrie comunistă,* versuri, Craiova, 1989; *Melancolie,* versuri, Craiova, 1997.

REFERINŢE CRITICE: E. Barbu, *O istorie...*; A. Cosma, *Romanul românesc contemporan,* I, 1988; N. Coande, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1999. **(M. Mt.)**

DUŢU Alexandru, n. 2 sept. 1928, Bucureşti – m. 19 ian. 1999, Bucureşti. Istoric literar şi comparatist. Fiul lui Nicolae Duţu, jurisconsult, şi al Elizei (n. Negoescu), medic. Liceul „Matei Basarab" (bacalaureatul în 1947); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1947-1951). Dr. în filologie. Bibliograf la Bibl. Acad. (1951-1963); cercetător la Institutul de Studii Sud-Est Europene (din 1963). Debut în *Gazeta literară* (1957); debut editorial cu vol. *Ecouri iberice şi hispano-americane în România* (1959). Colab. la *Tribuna, Steaua, Viaţa Românească, România literară, Luceafărul, Secolul 20, Revista de istorie şi teorie literară, Synthesis* etc. A publicat studii de comparatistică: *Shakespeare in Romania* (1964), *Coordonate ale culturii româneşti în secolul al XVIII-lea* (1968), *Les livres de sagesse dans la culture roumaine* (1971), *Umaniştii români şi cultura europeană* (1974). Alte studii: *Cultura română în civilizaţia europeană modernă* (1978), *Modele, imagini, privelişti* (1979), *Alexandria* (1984), *Călătorii, imagini, constante* (1985), *Dimensiunea umană a istoriei* (1986) pun în lumină calităţile de critic, istoric al menatlităţilor şi stilurilor într-un context universal. A stabilit şi comentat cu competenţă marginaliile lui G. Coşbuc la *Divina Comedie* (în colab.), a îngrijit ed. din opera lui N. Iorga, a tradus şi a prefaţat lucrări de prestigiu din alte culturi, înrudite ca preocupare: H. Wallon, V. L. Tapié, Chesterton, G. Keith, E. R. Curtius ş.a. Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. (1974).

OPERA: *Ecouri iberice şi hispano-americane în România,* Bucureşti, 1959; *Shakespeare in Romania.* A bibliographical essay with an introduction by M. Gheorghiu, Bucureşti, 1964; *Coordonate ale culturii româneşti în secolul al XVIII-lea* (1700-1821). Studii şi texte, Bucureşti, 1968; *Explorări în istoria literaturii române,* Bucureşti, 1969; *Les livres de sagesse dans la culture roumaine.* Introduction à l'histoire des mentalités sud-est européennes, Bucureşti, 1971; *Eseu în istoria modelelor umane.* Imaginea omului în literatură şi pictură, Bucureşti, 1972; *Cărţile de înţelepciune în cultura română,* Bucureşti, 1972; *Sinteză şi originalitate în cultura română* (1650-1848), Bucureşti, 1972; *Umaniştii români şi cultura europeană,* Bucureşti, 1974; *Cultura română în civilizaţia europeană modernă,* Bucureşti, 1978; *Modele, imagini, privelişti.* Incursiuni în cultura europeană modernă, Cluj-Napoca, 1979; *Literatura comparată şi istoria mentalităţilor,* Bucureşti, 1982; *Alexandria,* Bucureşti, 1984; *Călătorii, imagini, constante,* Bucureşti, 1985; *Dimensiunea umană a istoriei.* Direcţii în istoria mentalităţilor, Bucureşti, 1986; *Histoire de la pensée et des mentalités politiques européennes,* Bucureşti, 1997; *Ideea de Europă şi evoluţia conştiinţei europene,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *România literară,* nr. 15, 1969; M. Ungheanu, *ibidem,* nr. 25, 1969; M. Anghelescu, *ibidem,* nr. 21, 1972; Ioana Em. Petrescu, în *Tribuna,* nr. 8, 1975; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 7, 1975; Rodica Florea, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1979; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *România literară,* nr. 48, 1982; A. Marino, în *Contemporanul,* nr. 44, 1982; Al. Zub, în *Cronica,* nr. 10, 1983; idem, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1984; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 50, 1984; S. Antohi, în *Cronica,* nr. 46, 1985; M.

E

ECOVOIU Alexandru, n. 3 nov. 1943, Bucureşti. Prozator. Diverse ocupaţii: muncitor, funcţionar, proiectant, intendent muzeu; în prezent, liber profesionist. Colab. la *Contemporanul, Viaţa Românească, România literară, Luceafărul, Literatorul, Contrapunct, Archenoah* (Germania), *Del Colegio* (Spania), *Casa del tempo* (Mexic) etc. Debutează în *Viaţa studenţească* (1979), cu povestirea *Coborârea.* Debut editorial cu vol. de nuvele *Fuga din Eden* (1984). A publicat proză scurtă (*Călătoria,* 1987; *Cei trei copii – Mozart,* 2001; *Vânătorul de lupi albi,* 2001) şi romane (*Saludos,* 1995; *Staţiunea,* 1997; *Sigma,* 2002). Premiul Uniunii Scriitorilor (1996); Premiul rev. *Observator,* München (1998); Premiul Acad. Române (1999); Premiul rev. *Tomis* (2002); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2003).

OPERA: *Fuga din Eden,* proză scurtă, Bucureşti, 1984; *Călătoria,* proză scurtă, Bucureşti, 1987; *Saludos,* roman, Bucureşti, 1995 (ed. II, 1999; ed. în lb. germană, 2000; 2002; ed. franceză, 2000), *Staţiunea,* roman, Bucureşti, 1997; *Cei trei copii – Mozart,* proză scurtă, Bucureşti, 2001 (ed. în lb. germană, 2002); *Vânătorul de lupi albi,* proză scurtă, Bucureşti, 2001; *Sigma,* roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 10, 1996; R. Munteanu, *ibidem,* nr. 36, 1997; C. Regman, în *Jurnal literar,* nr. 15-16, 1998; H. Zalis, în *România literară,* nr. 16, 2000; M. Iovănel, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 651, 2001; N. Bârna, în *Viaţa Românească,* nr. 708, 2001; Maria-Ana Tupan, *ibidem,* nr. 1-2, 2003; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 2, 2002. **(A. S.)**

EFTIMIU Victor, n. 24 ian. 1889, Boboştiţa (com. în apropierea oraşului Korçë din Albania) – m. 27 nov. 1972, Bucureşti. Dramaturg, poet, prozator şi memorialist. Al doilea din cei 12 copii ai negustorului macedo-român Gheorghe [Ghergo] Eftimiu (bunicul se numea Eftimie [Timco] Ceavo) şi ai Mariei (n. Cociu), zisă şi Economu, fiică de preot. Cetăţenia română o va obţine **E.** abia în 1919. După ce urmează, în com. natală, primele clase (1895-1897) în lb. greacă, îşi va însoţi (1897) părinţii la Bucureşti, fiind aici înscris la şcoala primară de pe strada Silvestru, stradă pe care, colţ cu Calea Moşilor, îşi aşezase negoţul de coloniale şi băuturi tatăl său. Urmează patru ani (1900-1904) cursurile Liceului „Mihai Viteazul" (în anul şcolar 1903/1904, în urma unui incident, întrerupe studiile). Stabilit definitiv la Bucureşti în 1905, **E.** îşi publică, în acelaşi an, prima poezie în efemera rev. *Speranţa*, scoasă de el însuşi (5 nr.). După colab. la *Dumineca, Viaţa literară şi artistică* (pseud.: E. Victor, Athanes, V. E. Grecu ş. a.), redactează, la Sibiu, împreună cu O. Goga şi Il. Chendi, rev. *Ţara noastră* (1908). Onorariile primite în contul colab. la *Luceafărul* (Sibiu), *Tribuna* (Arad), *Lupta* (Budapesta) ş. a. îi permit o călătorie la Paris, via Budapesta-Viena, şi o şedere de doi ani (1909-1910) în capitala Franţei. Întors în ţară, va fi în scurtă vreme un om afirmat: director al Teatrului Comedia (1912), director, în mai multe rânduri (1920-1921; 1930; 1944-1945), al Teatrului Naţional din Bucureşti, al celui din Cluj (1927), preşedinte al SSR (1 sept. 1944-1948), membru al Acad. (din 1950), preşedinte al PEN-Clubului Român şi preşedinte de onoare al Uniunii Scriitorilor (din mai 1972), distins cu multe alte titluri onorifice, premii şi decoraţii, frecvent călător peste hotare ş. a. m. d. Scriitor cu priză la public, dar repede perimat postum, **E.** este autorul a circa 140 de vol., între care peste 40 de piese de teatru, unele dintre ele mereu jucate şi reluate

(*Înşir'te mărgărite,* 1911; *Cocoşul negru,* 1913; *Ringala,* 1915; *Meşterul Manole,* 1925; *Omul care a văzut moartea,* 1928; *Atrizii,* 1939; *Doctor Faust, vrăjitor,* 1957 etc.); a scris, în total, aproximativ 200.000 de versuri (*Poemele singurătăţii,* 1912; *Candele stinse,* 1915; *Lebedele sacre,* 1920; *Cântecul milei,* 1923; *Oglinzile,* 1939; *Soliile terestre,* 1961; *701 sonete,* 1966 etc.), 5.000 de art. literare, a ţinut peste 1 000 de conferinţe publice.

OPERA: (a) teatru: „legende româneşti": *Înşir'te mărgărite,* poem feeric în cinci acte, Bucureşti, 1911 (revăzut 1969); *Rapsozii,* un act, Bucureşti, 1911; *Cocoşul negru,* fantezie dramatică în şase acte, Bucureşti, 1913; *Ringala,* dramă istorică în cinci acte (în proză), Bucureşti, 1915; *Meşterul Manole,* Bucureşti, 1925; *Haiducii,* piesă în cinci acte (în proză), Bucureşti, 1949; *Pană Lesnea Rusalin (Răscoale),* dramă în cinci acte (şapte tablouri) în versuri, reprezentată la Cluj, 1956; „tragedii eline": *Prometeu,* tragedie în cinci acte, Bucureşti, 1920; *Thebaida,* tragedie în cinci acte, Bucureşti, 1924; *Atrizii,* tragedie în cinci acte, Bucureşti, 1939; „drame medievale": *Don Juan sau tragedia iubirii,* Bucureşti, 1922; refăcută sub titlul *Poveste spaniolă cu Don Juan, Don Quijote, Bufonul şi Moartea,* dramă în versuri, în zece tablouri, Bucureşti, 1938; *Glafira,* Bucureşti, 1926; *Theochrys,* dramă în versuri, în 5 acte (12 tablouri), Bucureşti, 1933; *Doctor Faust, vrăjitor,* piesă în cinci acte (în proză), Bucureşti, 1957; „tragicomedii ţărăneşti" (în proză): *Poveste de Crăciun,* Bucureşti, reprezentată 1911, publicată 1914; *Akim,* Bucureşti, 1912; *Crăciunul lui Osman,* tragicomedie într-un act, Bucureşti, 1913; *Comoara,* Bucureşti, 1922; *Omul biruie pământul* (f.a.); *Viscolul şi primăvara* (f.a.); *Ilie Sămânţă* (f.a.); „comedii provinciale": *Ariciul şi sobolul,* fabulă modernă într-un act, Bucureşti, 1912; *Sfârşitul pământului,* comedie în trei acte, reprezentată la Brăila, 1915; refăcută şi publicată, 1947; *Omul care a văzut moartea,* comedie în trei acte, reprezentată la Cernăuţi, 1928; publicată la Bucureşti, 1928; *Ferestrele albastre sau comedia aparenţelor,* cinci acte, reprezentată în 1938; publicată la Bucureşti, 1975 (în *Opere,* VI); „comedii şi drame bucureştene": *Dansul milioanelor (Ploaia de aur),* comedie în cinci acte, reprezentată la Bucureşti, stagiunea 1933-1934; scrisă 1922; *Inspectorul broaştelor,* comedie într-un act, Bucureşti, 1922; refăcută, în trei acte, Bucureşti, 1958; *Marele duhovnic,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1929; *Migdale amare* (f.a., pierdută); *Stele călătoare* (f.a., pierdută); *Alegeri* (f.a.); *Şcoala nouă* (f.a.); *Mandatul* (f.a.); *Testamentul* (f.a.); *Liberalii,* Bucureşti, (f.a.); *Halatul alb,* piesă în patru acte, Bucureşti, 1959; *Parada,* piesă în şase acte, Bucureşti, 1960; *Fetele Didinei,* comedie în trei acte, Bucureşti, scrisă în 1968; reprezentată în 1970; „piese cu subiecte de peste hotare" (în proză): *Mireasa roşie,* dramă într-un act, Bucureşti, reprezentată în 1912, publicată 1923; *Ave Maria!...,* Bucureşti, reprezentată în 1913, publicată 1923; *Napoleon I,* dramă istorică în 4 acte, Bucureşti, 1914; *Fantoma celei care va veni...,* roman teatral în şapte tablouri, 1922; publicată Bucureşti, 1923; *Daniela sau Drumul prin ceaţă,* reprezentată la Bucureşti, 1931 (pierdută); *Scamatorii,* piesă în cinci acte, reprezentată la Bucureşti, 1942; publicată Bucureşti, 1975 (în *Opere*, VI); *Sylvette,* comedie în trei acte, reprezentată la Bucureşti, 1944; publicată Bucureşti, 1975 (în *Opere*, VI); *Pelerinii* (f.a.), publicată Bucureşti, 1975 (în *Opere,* VI); *Dansatoarea* (f.a.); alte texte dramatice: *Scorpionul,* reprezentată la Sibiu, 1908 (pierdut); *Cavalerii Sfântului Nepomuk,* (f.a.) (pierdut); *Nu te superi?* spectacol de revistă, reprezentat la Bucureşti, 1912 (pierdut); *Cum am face?*, spectacol de revistă reprezentat la Bucureşti, 1914-1916 (pierdut); *E lată rău,* spectacol de revistă, reprezentat la Bucureşti, 1914-1916 (pierdut); prologuri teatrale (în versuri): *Teatrul...,* Craiova, 1911 (scris în colab. cu Dim. Anghel); *Cinematograful...,* Bucureşti, 1912; *O sală nouă...,* Bucureşti, 1912; teatru de păpuşi: *Pui de om,* Bucureşti, 1977. Ed.: *Legendele româneşti,* Bucureşti, 1948; *Teatru,* pref. autorului, Bucureşti, 1956; *Teatru,* I-II, pref. autorului, postfaţă de R. Popescu, Bucureşti, 1962; *Opere,* I-VI, cvasitotalitatea operei dramatice, Bucureşti, 1969-1975; *Teatru,* ed. de Mircea Popa, Bucureşti, 1986; (b) versuri: *Poemele singurătăţii. Imnuri creştine. Cântece de oraş,* Orăştie, 1912; *Candele stinse,* Bucureşti, 1915; *Lebedele sacre,* Craiova, 1920; *Cântecul milei. Sonetele iubirilor defuncte,* Bucureşti, 1932; *Poemele singurătăţii. Candele stinse. Lebedele sacre,* Bucureşti, 1924; *Oda limbei române,* Bucureşti, 1927; *Noaptea subterană,* Bucureşti, 1933; *Cântecul mamei şi al copiilor,* Bucureşti, 1935; *Oglinzile,* Bucureşti, 1939; *13 Decembrie şi alte poeme,* Bucureşti, 1947; *Oda*

limbei române. Poezii 1906-1956, pref. autorului, Bucureşti, 1957; *Soliile terestre,* Bucureşti, 1961; *Versuri,* Bucureşti, 1964; *Poezii,* pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1964; *701 sonete,* Bucureşti, 1966; *În gloria patriei,* Bucureşti, 1967; *Cosmos,* Bucureşti, 1971; *Omul,* Bucureşti, 1973; *Opere,* VII, Bucureşti, 1978 (Poezii); VIII, Bucureşti, 1980 (Sonete); (c) proză scurtă: *Dar de nuntă,* Bucureşti, 1911; *Fără suflet,* Bucureşti, 1912; *Spovedania unui clovn şi alte nuvele,* Bucureşti, 1913; *În temniţele Stambulului,* Bucureşti, 1913; *Poveştile focului,* Bucureşti, 1915; *Ca doi străini,* Bucureşti, 1917; *Contes roumains,* adaptation française de Marc Varenne, Paris, 1918; *Pe vremea haiducilor,* Bucureşti, 1920; *Spre ţara nouă. Povestiri din Orient,* Bucureşti, 1922; *Risto Darda. Mormântul de pe ţărmul mării,* Bucureşti, 1922; *Un asasinat patriotic,* Bucureşti, 1926; *Vulturul de argint,* Bucureşti, 1931; *Omul lui Dumnezeu,* Bucureşti, 1937; *Focuri pe Bărăgan,* Bucureşti, 1940; *O nuntă aristocratică,* Bucureşti, 1952; *Poveste haiducească,* Bucureşti, 1953; *Neguţătorul de idei,* Bucureşti, 1971; *Opere,* IX-X, Bucureşti, 1981-1982 (Nuvele, schiţe, povestiri); *Nuvele şi povestiri,* ed. şi postfaţă de C. Mohanu, Bucureşti, 1989; (d) romane: *Două cruci. Roman din viaţa macedoneană,* Bucureşti, 1914 (ed. II, 1922, în vol. *Spre ţara nouă. Povestiri din Orient;* ed. III, 1983, în *Opere,* XII); *Rasputin* (semnat cu pseud. Axentie Sandomirsky), Bucureşti, 1920 (ed. II, 1922, sub titlul *Bestia mistică. Viaţa şi moartea lui Rasputin*); *Tragedia unui comedian,* Bucureşti, 1924 (ed. II, 1940, ca primă parte a romanului *Omul fără nume;* ed. III, 1985, în *Opere,* XIV); *Principesa Moruzof,* Bucureşti, 1925 (ed. II, 1940, sub titlul *Principesa Simonof,* ca parte secundă a romanului *Omul fără nume*; ed. III, 1985, în *Opere,* XIV); *Elfiona,* Bucureşti, 1925 (ed. II, 1983, în *Opere,* XII); *Dragomirna,* Bucureşti, 1930 (ed. II, 1983, în *Opere,* XII; pref., curriculum vitae şi bibliografie de C. Mohanu, 1994); *Le nain du Théâtre Français,* Paris, 1931 (roman în trei părţi, dintre care a doua parte este trad. în lb. franceză a romanului *Tragedia unui comedian*); *Kimonoul înstelat,* Bucureşti, 1932 (ed. II, 1970; ed. III, 1984, în *Opere,* XIII; ed. revăzută şi adăugită de C. Mohanu, 1991); *Arhanghelul cu aripi de ceară,* Bucureşti, 1935 (ed. II, 1942, sub titlul *O dragoste la Viena*; ed. III, 1946; ed. IV, 1984, în *Opere*, XIII); *Omul fără nume* (cuprinde: *Prolog, Tragedia unui comedian, Principesa Simonof, Spre sursele tragediei;* ed. II, în această structură, în *Opere*, XIV, 1985); *Lora Mirandy. Romanul unei actriţe,* Bucureşti, 1941 (ed. II, 1986, în *Opere*, XV); *Scadenţa,* Bucureşti, 1944; (ed. II, 1986, în *Opere*, XV); *Pe urmele zimbrului,* Bucureşti, 1957 (ed. II, 1964; ed. III, 1987, în *Opere,* XVI); *Tengri,* Bucureşti, 1970 (ed. II, 1987, în *Opere,* XVI); *Opere,* XII-XVI, Bucureşti, 1983-1987; *Romane,* ed. şi postfaţă de C. Mohanu, Bucureşti, 1989; (e) memorialistică: *Fum de fantome,* Bucureşti, 1940 (altă ed., 1994, în *Opere,* XVII); *Amintiri şi polemici* Bucureşti, 1942; *Magia cuvintelor,* Bucureşti, 1942; *Spovedanii,* Bucureşti, 1944; *Priviri peste veacuri,* Bucureşti, 1944; *Oameni de teatru,* Bucureşti, 1965; *Portrete şi amintiri,* Bucureşti, 1965; (f) aforisme: *Vorbe... vorbe... vorbe...,* Bucureşti, 1934; *Gânduri,* Bucureşti, 1940; (g) scrieri pentru copii şi tineret: *Corabia cu pitici,* Bucureşti, 1919; *Basme de Crăciun,* Bucureşti, 1922; *Băiatul pierdut,* Bucureşti, 1922; *Făt-Frumos din lacrimi,* Bucureşti, 1922; *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte,* Bucureşti, 1922; *Pădurea ursitoarelor,* Bucureşti, 1922; *Katalina,* Bucureşti, 1922; *Şarpele fermecat,* Bucureşti, 1922; *Minunea Sfântului Ilie,* Bucureşti, 1922; *Păţania călugărului Gherasim,* Bucureşti, 1922; *Alina-Linda,* Bucureşti, 1922; *Trei îngeri,* Bucureşti, 1922; *Voievodul Dreptăţii,* Bucureşti, 1923; *Vin sărbătorile,* Bucureşti, 1923; *Un bob de grâu,* Bucureşti, 1928; *Strâmbă-lemne şi Sfarmă-pietre*, Bucureşti, 1928; *Ionică Prostul,* Bucureşti, 1928; *Omul şi Dracul,* Bucureşti, 1928; *Vestitorii,* Bucureşti, 1928; *Păunaşul codrilor,* Bucureşti, 1952; *Prichindel,* Bucureşti, 1953, (ed. II, 1955); *Poveste haiducească,* povestire în proză, Bucureşti, 1953; *Iepuraşul de turtă dulce,* Bucureşti, 1954, (ed. II, 1958); *Basme,* Bucureşti, 1955; *Poveste haiducească,* epopee în versuri, Bucureşti, 1956; *Focul. Legenda lui Prometeu,* Bucureşti, 1956; *Copiii din China,* Bucureşti, 1959; *Poveştile lui Moş Cocoş-Cocoloş,* Bucureşti, 1960; *Povestind copiilor,* Bucureşti, 1961; *Omul de piatră,* Bucureşti, 1966; *Dreptatea lui Ion Vodă,* Bucureşti, 1966; *Din vremuri voievodale,* Bucureşti, 1967; *Închinare marelui Ştefan,* Bucureşti, 1975; *Basme,* Bucureşti, 1975; *Fairy Tales,* trad. de Luiza Carol, Bucureşti, 1979; *Opere,* XI, Bucureşti, 1982

(Basme. Poveşti. Povestiri); *Cerbul fermecat,* Bucureşti, 1985; *Omuleţ,* prelucrare de V. Gafiţa, Bucureşti, 1989 (ed. II, 1992); (h) pamflete: *Jos laba de pe tricolor! Demascarea lui Stelian Popescu,* Bucureşti, 1936 (ed. II, adăugită tot 1936); *Regele munţilor. Cum a ajuns Stelian Popescu din împărat al bălţilor regele munţilor,* Bucureşti, 1936; (i) diverse: *Discurs la Mesaj şi O comunicare,* intervenţii parlamentare, Bucureşti, 1932; *Noi şi sovietele,* intervenţii parlamentare, Bucureşti, 1945; *Akademos,* comunicări şi referate academice, Bucureşti, 1955. Traduceri: Eschil (*Eumenidele*), Sofocle (*Oedip rege*) şi Euripide (*Elena*), în vol. *Trei clasici,* Bucureşti, 1941; A. S. Puşkin, *Boris Godunov,* 1950 (ed. II, 1953); Pierre Corneille, *Horaţiu, Nicomed,* trad. în colab., 1956; J. B. P. Molière, *Amphitryon,* trad. în colab., 1956; idem, *Burghezul gentilom,* 1958; Shakespeare, *A douăsprezecea noapte,* prelucrată după titlul: *Peţitorii Oliviei,* farsă în două acte, reprezentată, Bucureşti, 1912, publicată Bucureşti, 1922.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare,* 1914, 1971; E. Lovinescu, *Critice,* III; idem, *Istoria...;* idem, *Memorii...,* I; idem, *Scrieri...,* I, II, IV, V; M. Dragomirescu, *Critică,* II, 1928; G. Călinescu, *Istoria...;* Perpessicius, *Alte menţiuni...,* I; C. Ciopraga, *Literatura...;* D. Micu, *Început...;* Il. Chendi, *Pagini de critică,* 1969; M. Braga, *Destinul unor structuri literare,* 1979; V. Râpeanu, *Cultură şi istorie,* 1979; N. Carandino, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; I. Niculescu, în *Teatrul,* nr. 1, 1983; C. Mohanu, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; P. Sfetca, *Agora,* 1985; T. Vianu, *Opere,* XII, 1985; Adriana Popescu, în *Teatrul,* nr. 7-8, 1986; R. Boureanu, *Văzuţi în oglinda timpului,* 1987; I. Chindriş, *Figuri de cărturari,* 1987; Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viaţă,* 1987; H. Cândroveanu, *Literatura...;* I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi,* 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* III, 1988; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 20, 1995; A.Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* II; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 35, 1997; G. Şerban, în *Luceafărul*, nr. 31, 1997; C. Mohanu, *Victor Eftimiu,* 1999; D. Tei, în *România literară,* nr. 14, 2003. **(C. R.)**

ELIADE Irina, n. 5 febr. 1920, Ploieşti – m. 24 sept. 1998, Bucureşti. Traducătoare şi prozatoare. Fiica lui Petru Hanciu, economist, şi a Mariei (n. Ştefănescu). Studii liceale la „Institutul Pompilian" din Bucureşti (absolvit în 1938); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1939-1943); licenţă *magna cum laude* în specialităţile lb. franceză – lb. engleză; în 1945 absolvă Institutul Pedagogic Universitar. Translator şi traducător la ministerul Afacerilor Externe (1946-1948); prof. la diferite şcoli bucureştene (1948-1953); carieră univ. la Catedra de lb. şi literatura franceză a Facultăţii de Lb. Străine a Univ. din Bucureşti, de unde se pensionează în 1975; interpret la Misiunea Română de la ONU (1963-1965). Debutează la Cenaclul „Sburătorul" (1947) cu romanul *Linie moartă,* premiat, dar nepublicat până azi. Debutul editorial se produce abia în 1965, cu trad. unui roman de Camille Lemonnier. Revine la proza orig., după ce publică alte trad. din Maupassant, Gide, Malraux, Colette. Huxley şi eseuri de traductologie şi literatură universală, abia în 1987, cu vol. de nuvele *Ziduri, ferestre, grădini.* În 1991 publică romanul *Un an fără echinoxuri.* A realizat cursuri universitare şi un eseu, însoţit de trad. şi comentarii despre *Marcel Proust* (1974).

OPERA: *Marcel Proust,* eseu, antologie, comentarii, Bucureşti, 1974; *Ziduri, ferestre, grădini,* nuvele, Bucureşti, 1987; *Un an fără echinoxuri,* roman, Bucureşti, 1991. Traduceri: C. Lemonnier, *Sfârşitul familiei Rassenfosse,* Bucureşti, 1965; G. de Maupassant, *Povestiri,* Bucureşti, 1966; A. Gide, *Şcoala femeilor. Robert,* Bucureşti, 1968; Colette, *Hoinara. Duo,* Bucureşti, 1969; A. Gide, *Tezeu. File de toamnă,* Bucureşti, 1971; A. Huxley, *Orb prin Gaza,* Bucureşti, 1974; A. Malraux, *Oglinda de la hotarul ceţii. Lazăr,* Bucureşti, 1978; Colette, *Sido. Cârceii de viţă,* Bucureşti, 1982; A. Malraux, *Condiţia umană,* Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 37, 1987; D. R. Stănescu, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1987; Silviu Udrea, în

Vatra, nr. 12, 1987; M. Iacob, în *România literară,* nr. 16, 1991; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1991; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 6, 1992. **(V. S.)**

ELIADE Mircea, n. 13 mart. 1907, Bucureşti – m. 22 apr. 1986, Chicago (Statele Unite). Istoric al religiilor, prozator şi eseist. Fiul căpitanului de infanterie Gheorghe Ieremia, care-şi schimbă numele în Eliade, din admiraţie pentru marele poet, şi al Ioanei (n. Stoenescu). Şcoala primară începută la Cernavodă (1912-1914) e continuată la Bucureşti (1914-1917), în „clădirea mare, robustă, străjuită de castani" de pe strada Mântuleasa. Urmează Liceul „Spiru Haret" din capitală (1917-1925). Pasionat de ştiinţele naturale, în primul an de liceu rămâne corigent la română, franceză şi germană („Îmi era imposibil să învăţ ceva la comandă", scrie mai târziu în *Memorii*). Debutează în *Ziarul ştiinţelor populare şi al călătoriilor* cu articolul *Duşmanul viermilor de mătase* (1921). Din această perioadă datează câteva ambiţioase proiecte epice: *Călătoria celor cinci cărăbuşi în ţara furnicilor roşii* („un fel de roman de aventuri"), *Memoriile unui soldat de plumb* („un roman de nesăbuite proporţii, înglobând nu numai istoria universală, ci întreaga istorie a cosmosului") şi *Romanul adolescentului miop* („un document exemplar al adolescenţei", publicat fragmentar în *Cuvântul*, 1926; în vol. va apare abia în 1989). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti (1925-1928). Preocupat de istoria religiilor şi de orientalism, învaţă engleza pentru a-l citi pe Frazer şi publică art. despre istoria alchimiei. Scoate *Revista universitară* (1926; trei nr.) şi face prima călătorie în Italia (1927), unde-l vizitează pe Giovanni Papini. Alte călătorii, în acelaşi an, în Austria şi Elveţia, apoi în Egipt, Ceylon şi India (1928). Plănuieşte o *Istorie a Renaşterii italiene* în mai multe vol. Rămâne în India până în 1932, cu o bursă la Calcutta, pentru studiul sanscritei şi a filosofiei hinduse. Tot aici îşi redactează, între 1930 şi 1932, teza de doctorat despre *Istoria comparată a tehnicilor Yoga* (publicată în 1936, la Paris: *Yoga*. Essai sur les origines de la mystique indienne). În 1929 scrie romanul *Isabel şi apele diavolului,* tipărit în 1930. Povestea de iubire dintre tânărul bursier şi fiica profesorului Dasgupta, din capitala Indiei, stă la baza romanului *Maitreyi* (1933). În 1931 petrece câteva luni în recluziune, la mănăstiri din Himalaya. Revine în Bucureşti pentru satisfacerea serviciului militar (ian. – nov. 1932). Numit suplinitor la Catedra de filosofie (1933), îşi inaugurează cariera universitară predând un curs despre *Problema răului în filosofia indiană*. Alte cursuri: *Simbolismul religios* (1937) şi *Istoria budismului* (1938). Publică vol. de eseuri (*Soliloquii*, 1932; *Oceanografie*, 1934; *Alchimia asiatică,* 1934; *Cosmologie şi alchimie babiloniană*, 1936; *Fragmentarium*, 1939), romane (*Întoarcerea din rai*, 1934; *Lumina ce se stinge*, 1934; *India*, 1934; *Şantier*, 1935; *Huliganii*, I-II, 1935; *Domnişoara Christina*, 1936; *Şarpele*, 1937; *Nuntă în cer*, 1938) şi nuvele (*Secretul doctorului Honigberger*, 1940). În 1937, la Editura Fundaţiilor, scoate două vol. de *Scrieri literare, morale şi politice* ale lui B. P. Hasdeu, ca prim pas în „restaurarea acestui uluitor scriitor". Acuzat de „literatură pornografică", e îndepărtat din învăţământ (1937), apoi reintegrat, în 1938. Tot în 1938 (iul.) este reţinut mai multe zile în arestul Poliţiei capitalei şi interogat în legătură cu participarea la mişcarea legionară; în august, acelaşi an, e internat în lagărul de la Miercurea-Ciuc (prof. Nae Ionescu se afla aici din luna mart., după suprimarea ziarului *Cuvântul*). Editează rev. *Zalmoxis* (1939). Din 1940, e ataşat cultural la Legaţia română din Londra, iar între 1941 şi 1944 consilier cultural la Lisabona (în Portugalia îi cunoaşte şi se împrieteneşte cu Ortega y Gasset şi Eugenio d'Ors). Debutează în dramaturgie pe scena Teatrului Naţional cu *Iphigenia* (1941), sub direcţia lui Ion Şahighian. Îi apar vol. *Mitul reintegrării* (1942), *Insula lui Euthanasius* (1943) şi *Comentarii la legenda Meşterului Manole* (1943). În 1945 se stabileşte la Paris. La invitaţia prof. G. Dumézil ţine un curs liber de istoria religiilor la L'École des Hautes Études. În ţară a colaborat la *Universul literar, Vremea, Cuvântul* etc. În Franţa publică *Techniques du Yoga* (1948), *Traité d'histoire des religions* (1949), *Le Mythe de l'Éternel Retour* (1949), *Le Chamanisme et les techniques archaïques de l'extase* (1951), *Images et symboles*

(1952) şi *Le Yoga*. Immortalité et liberté (1954). În 1956 pleacă în Statele Unite şi se stabileşte la Chicago, Illinois, prof. de istoria religiilor la Divinity School. Din 1961 conduce publicaţia *History of Religions*, împreună cu J. M. Kitagawa şi Charles Lang. Tipăreşte în lb. română proză scurtă (*Nuvele*, 1963; *Pe strada Mântuleasa*, 1968; *La Ţigănci şi alte povestiri*, 1969; *În curte la Dionis*, 1977) şi romane (*Noaptea de sânziene*, I-II, 1970; *Nouăsprezece trandafiri*, 1980). Opera sa fundamentală, *Histoire des croyances et des idées religieuses*, în trei vol., e publicată la Paris, între 1976 şi 1983. Premiul Soc. Scriitorilor Români pe 1936; Christian Culture Award al Univ. din Windsor, Canada (1968); Premiul „Bordin" al Acad. Franceze (1977); Premiul internaţional „Dante Alighieri" (1984); Cordonul Legiunii de Onoare (1984); Premiul Insula d'Elba", Italia (1984). Dr. honoris causa al mai multor univ. (Yale, Loyola, Sorbona, Lancaster, La Plata), membru al Acad. Belgiene, membru corespondent al Acad. Britanice şi al Acad. Austriece de Ştiinţă. A semnat şi cu pseud. Silviu Nicoară, M. Gheorghe şi Ion Plăieşu.

OPERA: *Isabel şi apele diavolului*, roman, Bucureşti, 1930 (ed. II, 1932; ed. III, Craiova, 1990; ed. IV, îngrijită de Mihai Dascal, tabel cronologic de Mircea Handoca, Bucureşti, 1993; altă ed., 2003); *Într-o mănăstire din Himalaya*, Bucureşti, 1932 (ed. de M. Dascal, 1998); *Soliloquii*, eseuri, Bucureşti, 1932; *Maitreyi*, roman, Bucureşti, 1933 (ed. II, 1933; ed. IV, 1934; ed. IV, definitivă, 1938; ed. V, 1943; ed. VI, 1946; ed. VII, *Maitreyi. Nuntă în cer*, cu un studiu introductiv de D. Micu, 1969; ed. VIII, *Maitreyi. Nuntă în cer*, pref. şi bibliografie de G. Dimisianu, 1986; ed. IX, îngrijită de Mihai Dascal, 1991; ed. X, 1991; ed. XI, Chişinău, 1993; ed. XII, îngrijită de I. Bălu, Bucureşti, 1994; ed. XIII, *Maitreyi. La Ţigănci*, referinţe critice de Mihai Dascal, cronologie de Mircea Handoca, 1994; ed. XIV, pref. de Eugen Simion, curriculum vitae de Mircea Handoca, 1997; altă ed., 2003); *Întoarcerea din rai*, roman, Bucureşti, 1934 (ed. II, revăzută, 1943; ed. III, cuvânt înainte de Mircea Handoca, 1992; ed. IV, 1995; altă ed., 2003); *Lumina ce se stinge*, roman, Bucureşti, 1934 (ed. II, două vol., 1991; altă ed., 2003); *India*, eseuri, Bucureşti, 1934 (ed. II, 1935; ed. III, pref. de Mircea Handoca, 1991); *Oceanografie,* eseuri, Bucureşti, 1934 (ed. II, 1991; altă ed., 2003); *Alchimia asiatică.* I *Alchimie chineză şi indiană*, Bucureşti, 1934; *Huliganii*, roman, I-II, Bucureşti, 1935 (ed. II, un vol., 1936; ed. III, 1943; ed. IV, cuvânt înainte de Mircea Handoca, 1991; ed. V, 1995; altă ed., 2003); *Şantier*, roman indirect, Bucureşti, 1935 (ed. II, cuvânt înainte de Mircea Handoca, 1991); *Domnişoara Christina*, roman, Bucureşti, 1936 (ed. II, 1943; ed. îngrijită de Mihai Dascal, pref. de Sorin Alexandrescu, tabel cronologic de Mircea Handoca, 1996; altă ed., 2003); *Yoga. Essai sur les origines de la mystique indienne*, Paris, 1936; *Şarpele*, roman, Bucureşti, 1937 (ed. II, 1944; ed. III, Cluj, 1991; ed. IV, Sibiu, 1991); *Cosmologie şi alchimie babiloniană*, Bucureşti, 1937 (ed. II, Iaşi, 1991); *Nuntă în cer*, roman, Bucureşti, 1938 (ed. II, 1941); *Fragmentarium*, eseuri, Bucureşti, 1939 (ed. II, Deva, 1940; ed. III, Bucureşti, 1994); *Secretul doctorului Honigberger*, nuvele, Bucureşti, 1940 (altă ed. Cluj-Napoca, 1991); *Salazar şi revoluţia din Portugalia*, Bucureşti, 1940; *Mitul reintegrării*, Bucureşti, 1942 (altă ed., 2003); *Los Romanos*, breviario historico, Madrid, 1943; *Comentarii la legenda Meşterului Manole*, Bucureşti, 1943; *Insula lui Euthanasius*, eseuri, Bucureşti, 1943 (ed. II, 1993); *Techniques du Yoga*, Paris, 1948; *Traité d'histoire des religions*, Paris, 1949 (alte ed., 1975; 1989); *Le Mythe de l'éternel retour*, Paris, 1949; *Le chamanisme et les techniques archaïques de l'extase*, Paris, 1951 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1968; ed. III, 1971; ed. IV, 1978; ed. V, 1988); *Iphigenia*, Valle Hermoso, Argentina, 1951; *Images et symboles. Essais sur le symbolisme magico-religieux,* Paris, 1952; *Le Yoga. Imortalité et liberté,* Paris, 1956 (ed. V, revăzută şi adăugită, 1975; ed. VI, 1977; alte ed.: 1991; *Yoga. Nemurire şi libertate,* trad. de W. Fotescu, Bucureşti, 1997); *Forgerons et alchimistes*, Paris, 1956; *Mythes, rêves et mystères,* Paris, 1957; *Naissances mystiques. Essais sur quelque types d'initiation*, Paris, 1959; *Méphistophélès et l'androgyne,* Paris, 1962; *Patanjali et le Yoga*, Paris, 1962 (alte ed., 1976; 1979; 1982); *Aspects du mythe,* Paris, 1963 (alte ed., 1973; 1988); *Nuvele*, Madrid, 1963; *Le sacré et le profane*, Paris, 1965 (alte ed., 1975; 1988); *Amintiri*, I. Madrid, 1966; *From Primitives to Zen*. A Thematic Source Book on the History of Religions, London Collins, 1967; *Pe strada Mântuleasa*, nuvele, Paris, 1968; *La Ţigănci şi alte povestiri*, Bucureşti, 1969 (altă ed., 2003); *The Quest History*

and Meaning in Religion, Chicago, London, 1969; *De Zalmoxis à Gengis-Khan*. Études comparatives sur les religions et le folklore de la Dacie et de l'Europe Orientale, Paris, 1970; *La nostalgie des origines.* Méthodologie et histoire des religions, Paris, 1970 (alte ed., 1978; 1991); *Noaptea de sânziene*, I-II, roman, Paris, 1971 (ed. II, pref. de D. Micu, cuvânt înainte, tabel cronologic şi ed. îngrijită de Mircea Handoca, Bucureşti, 1991); *Religion australienne*, Paris, 1972 (altă ed., Bucureşti, 1998); *Fragments d'un journal*, Paris, 1973; *Australian Religion*. An Introduction, Foreword by V. Turner, Ithaca and London, 1973; *Mythes, Rites, Symboles.* A Mircea Eliade Reader, I-II, Edited by Wandell C. Beane and William G. Doty, New York, 1975; *Occultism, Witchraft and Cultural Fashions.* Essays in Comparative Religions, Chicago, London, 1976; *Histoire des croyances et des idées religieuses*, I-III, Paris, 1976-1989; *În curte la Dionis,* nuvele fantastice, Paris, 1977; *Nouăsprezece trandafiri*, roman, Paris, 1980 (ed. II, pref. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1991); *În curte la Dionis*, nuvele fantastice, postfaţă de Eugen Simion, Bucureşti, 1981; *Mémoires*, I (1907-1937), Paris, 1981; *Fragments d'un journal*, II (1970-1978), Paris, 1981; *Contribuţii la filosofia Renaşterii*. Itinerar italian, texte îngrijite de Constantin Popescu-Cadem, pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1984; *Briser le toit de la maison. La créativité et les symboles*, Paris, 1986; *Psihologia meditaţiei indiene*, text îngrijit de Constantin Popescu-Cadem, Bucureşti, 1986 (ed. II, cu un cuvânt introductiv de Charles Long şi un epilog de (I. P.) Culianu, Bucureşti, 1992); *Despre Eminescu şi Hasdeu*, ed. îngrijită şi pref. de Mircea Handoca, Iaşi, 1987; *Bogdan Petriceicu Hasdeu* (introducerea din 1937, la vol. de *Scrieri*), Paris, 1987; *Romanul adolescentului miop*, text stabilit de Adriana Bota, postfaţă de Mircea Handoca, Bucureşti, 1988 (alte ed.: text stabilit, cuvânt înainte şi tabel cronologic de Mircea Handoca, Bucureşti, 1989; 2002); *Mémoires*, II (1937-1960), Paris, 1988; *Profetism românesc,* I-II, Bucureşti, 1990; *Nuvele inedite*, ed. îngrijită şi cuvânt înainte de Mircea Handoca, Bucureşti, 1991; *Proză fantastică* I. *Domnişoara Christina;* II. *Secretul doctorului Honigberger;* III. *Pe strada Mântuleasa;* IV. *La umbra unui crin*, ed. de Eugen Simion, Bucureşti, 1991; *Biblioteca Maharajahului*, ed. îngrijită de Mircea Handoca, cuvânt înainte de Victor Crăciun, Bucureşti, 1991 (altă ed., pref. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1998); *Taina Indiei*. Texte inedite, ed. îngrijită şi cuvânt înainte de Mircea Handoca, postfaţă de Horia Nicolescu, Bucureşti, 1991; *Memorii*, I-II (1907-1960), ed. îngrijită şi pref. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1991 (ed. II, un vol., 1997); *Drumul spre centru*, antologie şi cuvânt înainte de G. Liiceanu şi Andrei Pleşu, Bucureşti, 1991; *Yoga*, ed. îngrijită de C. Barbu şi Mircea Handoca, Craiova, 1991; *Împotriva deznădejdii*. Publicistica exilului, ed. îngrijită de Mircea Handoca, cu o pref. de Monica Spiridon, Bucureşti, 1992; *Meşterul Manole.* Studii de etnologie şi mitologie, ed. şi note de Magda şi Petru Ursache, studiu introductiv de Petru Ursache, Iaşi, 1992; *Jurnal*, I (1940-1969), II (1970-1985), ed. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1993; *Integrala prozei fantastice*, I-III, ed. şi postfaţă de Eugen Simion, Iaşi, 1994; *Morfologia religiilor*. Prolegomene, text comunicat şi prefaţă de Mircea Handoca, Bucureşti, 1993; *Arta de a muri,* ed. îngrijită şi note de Magda şi Petru Ursache, pref. de Petru Ursache, Iaşi, 1993; *Erotica mistică în Bengal*, ed. îngrijită şi pref. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1994; *Opere* I. *Isabel şi apele diavolului;* II. *Maitreyi*, ed. îngrijită şi variante de Mihai Dascal, note şi comentarii de Mihai Dascal şi Mircea Handoca, studiu introductiv de I. Bălu, Bucureşti, 1994-1995; *Lucrurile în taină*, eseuri, ed. îngrijită, note şi pref. de E. Manu, Bucureşti, 1995; *Jurnal de vacanţă*, ed. îngrijită şi cuvânt înainte de Mircea Handoca, Bucureşti, 1995; *Maddalena*, nuvele, ed. îngrijită de Mircea Handoca şi N. Florescu, cuvânt înainte de Mircea Handoca, note şi postfaţă de N. Florescu, Bucureşti, 1996; *Coloana nesfârşită*, ed. şi pref. de Mircea Handoca, Bucureşti, 1996; *Cum am găsit piatra filosofală.* Scrieri de tinereţe (1921-1925), ed. îngrijită şi note de Mircea Handoca, cuvânt înainte de C. Noica, Bucureşti, 1996; *Memorii* (1907-1960), Bucureşti, 1997; *Ocultism, vrăjitorie şi modele culturale*. Eseuri de religie comparată, trad. din engleză de Elena Bortă, Bucureşti, 1997; *Şamanismul şi tehnicile arhaice ale extazului*, trad. de Brânduşa Prelipceanu şi Cezar Baltag, Bucureşti, 1997; *Opere,* note şi comentarii de M. Dascal şi M. Handoca, ed. şi variante de M. Dascal, Bucureşti, 1997; *Misterele şi iniţierea orientală.* Scrieri din tinereţe, ed. de M. Handoca, Bucureşti, 1998:

Mituri, vise şi mistere, trad. de Maria şi Cezar Ivănescu, Bucureşti, 1998; *India. Biblioteca maharajahului,* ed. şi prefaţă de M. Handoca, Bucureşti, 1998 (altă ed., 2003); *Gaudeamus,* Bucureşti, 1998; *Proza fantastică,* I-III, postfaţă de E. Simion, Craiova – Chişinău, 1999; *Mitul eternei reîntoarceri. Arhetipuri şi repetare,* trad. de Maria şi Cezar Ivănescu, Bucureşti, 1999; *Isabel et les eaux du diable,* roman, traduit du roumain par A. Paruit, Paris, 1999; *Tratat de istorie a religiilor,* trad. de Mariana Noica, Bucureşti, 1999; *Europa, Asia, America.* Corespondenţă, I-II, ed. de M. Handoca, Bucureşti, 1999-2003; *Noaptea de Sânziene,* postfaţă e E. Simion, Bucureşti, 1999; *Dubla existenţă a lui Spiridon V. Vadastra,* roman, Bucureşti, 2000; *Camoes şi Eminescu,* Bucureşti, 2000; *Istoria credinţelor şi ideilor religioase,* trad. şi pref. de C. Baltag, Bucureşti, 2000; *Tehnici Yoga,* trad. de Mihaela Cosma, Bucureşti, 2000; *Sacrul şi profanul,* Bucureşti, 2000; *50 de conferinţe radiofonice* (1932-1938), Bucureşti, 2001; *Întâlnirea cu sacrul,* ed. îngrijită de C. Bădiliţă şi P. Barbăneagră, Cluj-Napoca, 2001; *A vedea lumea ca în ziua dintâi a creaţiei.* Pagini despre Brâncuşi, Bucureşti, 2001; *Textele „legionare" şi despre „românism",* Cluj-Napoca, 2001; *Salazar şi revoluţia în Portugalia,* Bucureşti, 2002; *Itinerariu spiritual.* Scrieri de tinereţe: 1927, ed. de M. Handoca, Bucureşti, 2003; *Secretul doctorului Honigberger. Nopţi la Serampore,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria…*, IV, 1928; Perpessicius, *Menţiuni…*, III, 1936; G. Călinescu, *Istoria…*; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1967; Al. Piru, *Panorama…*, 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura…*, I, 1972; E. Simion, *Scriitori…*, II, 1976; I. P. Culianu, *Mircea Eliade*, 1978 (alte ed., 1995; 1998); Mircea Handoca, *Mircea Eliade*. Contribuţii biobibliografice, 1980; Adrian Marino, *Hermeneutica lui Mircea Eliade*, 1980; Marian Papahagi, *Eros şi utopie*, 1980; I. Lotreanu, *Introducere în opera lui Mircea Eliade*, 1980; E. Simion, *Întoarcerea autorului*, 1981; G. Dimisianu, *Lecturi libere*, 1983; N. Florescu, *Profitabila condiţie,* 1983; P. Poantă, *Radiografii*, II, 1983; I. Pop, *Lecturi fragmentare*, 1983; N. Steinhardt, *Critică la persoana întâi*, 1983; V. Nicolescu, *Starea critică*, II, 1984; A. Sasu-Mariana Vartic, *Romanul...*, I; E. Simion, *Sfidarea retoricii*, 1985; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări*, 1985; Gh. Bulgăr, *Cultură şi limbaj*, 1986; C. Măciucă, *Motive şi structuri dramatice*, 1986; Ioana Mărgineanu, *Teatrul şi artele poetice*, 1986; Ş. Cioculescu, *Dialoguri literare*, 1987; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; F. Aderca, *Contribuţii critice*, II, 1988; Sultana Craia, *Feţele oraşului*, 1988; S. Mioc, *Anamorfoză şi poetică*, 1988; N. Steinhardt, *Prin alţii spre sine*, 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară românească*, 1988; Mihai Zamfir, *Cealaltă faţă a prozei*, 1988; Mircea Muthu, *Alchimia existenţei*, 1989; Monica Spiridon, *Melancolia descendenţei*, 1989; Marian Papahagi, *Fragmente despre critică*, 1994; I. Maxim Danciu, *Partea şi întregul*, 1994; V. Anania, *Din spumele mării,* 1995; C. Ungureanu, *La vest de Eden*, 1995; G. Alexe, *Diorame şi eseuri*. Teologice şi literare, 1996; C. Bădiliţă, *Întâlnirea cu sacrul,* 1996; G. Dimisianu, *Clasici români din secolele XIX şi XX,* 1996; Liviu Petrescu, *Poetica postmodernismului,* 1996; Gh. Grigurcu, *A doua viaţă*, 1997; *Mircea Eliade* (1907-1986). Bibliografie întocmită de Mircea Handoca, 1997; Th. Damian, *Roua cărţilor*. O hermeneutică teologică în context literar, 1998; Monica Spiridon, *Interpretarea fără frontiere*, 1998; N. Florescu, *Întoarcerea proscrişilor*, 1998; S. Al.-George, *Arhaic şi universal. India în conştiinţa românească,* 1998; Gh. Bulgăr, *Trei scriitori clasici: Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mircea Eliade,* 1998; M. Handoca, *„Dosarul" Eliade.* I. *„Dosarul" Eliade;* II. *„Domnul Eliade. Cu cărţile pe masă;* III. *Jos farsa!* (1929-1936), Bucureşti, 1998-2001; I. Neagoş, *Mircea Eliade. Mitul iubirii,* 1999; B. S. Rennie, *Reconsiderându-l pe Mircea Eliade,* 1999; R. Reschika, *Împotriva lui Mircea Eliade,* 2000; Ileana Scipione, *Borges şi Eliade. Alchimia livrescului,* 2000; M. Handoca, *Pro Mircea Eliade,* 2000; idem, *Viaţa lui Mircea Eliade,* ed. II, 2000 (ed. III, 2002); Gh. Glodeanu, *Coordonate ale imaginarului în opera lui Mircea Eliade,* 2001; G. Stănescu, *Mircea Eliade în conştiinţa contemporanilor săi din exil,* 2001; I. Năstase, *Logicul filosofic şi religios al lui Mircea Eliade,* 2001; M. Lazurca, *Zeul absent. Literatură şi iniţiere la Mircea Eliade,* 2001; Olga-Alexandrescu Diaconu, *Creaţie şi creativitate în viziunea lui Mircea Eliade,* Bucureşti, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; M. Handoca, *Eliade şi Noica,* 2002; Florina Rogalski, *Evoluţia fantasticului. Aspecte ale*

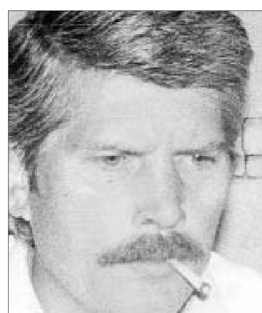
genului în proza lui Mircea Eliade, 2002; M. Tolcea, *Eliade, ezotericul,* 2002; Ilina Gregori, *Studii literare,* 2002; M. Călinescu, *Despre Ioan P. Culianu şi Mircea Eliade,* 2002; A. Acterian, *Cioran, Eliade, Ionesco,* 2003; Şt. Borbély, *Proza fantastică a lui Mircea Eliade.* Complexul gnostic, 2003; Fl. Ţurcanu, *Mircea Eliade le prisonnier de l'histoire,* 2003; Mirela Mitu, *Mircea Eliade şi Vasile Voiculescu.* Proza fantastică, 2003; F. I. Dworschak, *În apărarea lui Mircea Eliade,* 2003; Sabina Fânaru, *Eliade prin Eliade,* ed. II, 2003; Ligia Monica Cristea, *Poetica timpului la Mircea Eliade,* 2003; Lăcrămioara Berechet, *Ficţiunea iniţiatică la Mircea Eliade,* 2003; *Eliadiana.* Vol. omagial, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 1; 2; 3, 2003. **(A. S.)**

ELIADE Pompiliu, n. 13 apr. 1869, Bucureşti – m. 24 mai 1914, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Studii elementare, liceale şi superioare la Bucureşti (licenţiat în litere în 1891) şi Paris (la École Normale Supérieure, între 1892 şi 1895). Doctorat în litere la Paris (1898). Prof. suplinitor (1900), agregat (1901) şi definitiv (1904) la Univ. din Bucureşti. Membru corespondent al Acad. Române (1912). Membru în Consiliul permanent al Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice. Director general al teatrelor (1908). Debutul editorial în 1891 cu teza de licenţă de inspiraţie maioresciană, *Silogismul şi adversarul său Herbert Spencer*. A colaborat cu studii, recenzii, cronici etc. la *Literatură şi artă română, Vieaţa nouă, Revista idealistă, L'Indépendance roumaine.* A scris, în lb. franceză, două lucrări fundamentale despre epoca de înfiripare a spiritualităţii româneşti moderne (*De l'Influence française sur l'esprit public en Roumanie,* 1898, *La Roumanie au XIXe siècle,* I-II, 1914) şi, în lb. română, nişte bune „introduceri" pentru înţelegerea operei lui La Fontaine (*Filosofia lui La Fontaine*, 1901) şi Maeterlinck (*Cu privire la Maurice Maeterlinck*, 1912). Interesante păreri teoretice cu privire la literatură cuprinde cursul său editat în 1903 sub titlul *Ce este literatura? Condiţiunile şi limitele acestei arte.*

OPERA: *Silogismul şi adversarul său Herbert Spencer*, teză de licenţă, Bucureşti, 1891; *Quomodo fiat syllogismus. Quidque valeat*. Thesim facultati litterarum parisiensis, Paris, 1898; *De l'Influence française sur l'esprit public en Roumanie. Les Origines. Études sur l'état de la société roumaine a l'époque des règnes phanariotes*, Paris, 1898; *Filosofia lui La Fontaine,* Bucureşti, 1901; *Ce este literatura? Condiţiunile şi limitele acestei arte*, Bucureşti, 1903; *Causeries littéraires*, I-III, Bucureşti, 1903; *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle*, tom. I, Paris, 1905; *Teatrul Naţional din Bucureşti în 1908-1909.* Raport către dl. ministru al Instrucţiunii Publice şi al Cultelor, Bucureşti, 1909; *Cu privire la Maurice Maeterlinck,* Bucureşti, 1912; *La Roumanie au XIXe siècle,* I-II, Paris, 1914; *Ce este literatura?,* ed. îngrijită, pref. şi notă asupra ed. de Al. George, Cluj-Napoca, 1978; *Influenţa franceză asupra spiritului public în România. Originile. Studiu asupra stării societăţii româneşti în vremea domniilor fanariote,* în româneşte de Aurelia Creţia, pref. şi note Al. Duţu, Bucureşti, 1982 (ed. II, întregită şi revizuită, 2000).

REFERINŢE CRITICE: Şt. Orăşanu, *Filosofia lui La Fontaine după d. Pompiliu Eliade. Note critice*, 1901; M. Bucur, *Istoriografia...*; Al. George*, La sfârşitul lecturii*, II, 1978; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 29, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 34, 1982; P. Marcea, în *Contemporanul*, nr. 27, 1982; I. Vuşdea*, Pompiliu Eliade,* 1985. **(G. A.)**

ELIN Mihai (pseud. lui Mihai Egli), n. 25 febr. 1941, Braşov. Poet. Fiul lui Ioan Egli, forjor, şi al Floarei (n. Vasilcoi). Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov (1955-1959); Facultatea de Lb. Romanice şi Clasice, secţia franceză a Univ. din Bucureşti (1959-1964); redactor la ziarul *Scânteia tineretului* (1972-1973). Debut cu versuri în rev. *Luceafărul* (1960); debut editorial cu vol. *Treaz între două cadrane* (1968), urmat, abia după două decenii, de o a doua carte, *Vremea călătoriilor* (1989), în care sunt reluate şi

poemele din primul vol.: sugestie a unei continuităţi şi consecvenţe a formulei lirice, verificată într-un discurs tensionat, în care unui univers stihial-expresionist i se caută geometria ordonatoare, sub semnul unei stări dfe veghe a conştiinţei, sugerând şi o fermă exigenţă etică. Trad. din Edmond About, Villiers de l'Isle Adam, René Huyghes.

OPERA: *Treaz între două cadrane,* Bucureşti, 1968; *Vremea călătoriilor,* Bucureşti, 1989. Traduceri: R. Huyghes, *Puterea imaginii,* Bucureşti, 1971; Denise Aimé-Azam, *Patima lui Géricault,* Bucureşti, 1972; Villiers de l'Isle Adam, *Viitoarea Evă,* Bucureşti, 1976; Ed. About, *Omul cu urechea ruptă,* Cluj-Napoca, 1977.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 35, 1968; D. Petrovici, în *Orizont,* nr. 11, 1968; Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene,* 1970; I. Caraion, *Duelul cu crini,* 1972; M. Iorgulescu, *Scriitori...* ; T. Biolan, în *Argeş,* nr. 2, 1990; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 32, 1996. **(I. P.)**

ELVIN B.[ERNSTEIN], n. 24 aug. 1927, Moineşti. Critic literar şi prozator. Fiul lui Herman Bernstein, proprietar al unei distilerii de petrol, şi al Relei (n. Braunstein). Studii elementare la Bucureşti (1934-1938). Liceul Cultura din Bucureşti (bacalaureatul în 1946); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1946-1950; licenţa în 1951). Debutează în ziarul *Ecoul* (1944). Redactor la Editura Tineretului, la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă şi la rev. *Viaţa Românească;* secretar literar la Teatrul de Comedie, apoi la Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (din 1969). Colab. la *Teatrul, Contemporanul, Luceafărul, Steaua, Viaţa Românească* etc. **E.** a început cu studii critice (*Geo Bogza,* 1955; *Teatrul lui Mihail Sebastian,* 1955; *Camil Petrescu,* 1962) şi monografii de popularizare, într-un stil narativ, romanţat (*Anatole France,* 1957; *Anton Pavlovici Cehov,* 1960). În ambele domenii se resimte amprenta climatului epocii, stilul ei critic. Emanciparea şi adâncirea metodologică a exegezei, în spiritul unei abordări echilibrate, se realizează o dată cu studiul *Modernitatea clasicului I. L. Caragiale* (1967), care inaugurează un nou mod de recitire a operei marelui scriitor român. Curând însă **E.** se îndepărtează de domeniul criticii, consacrându-se prozei: *După o lungă şi grea suferinţă* (1973), *Partea mea de comedie* (1974), *Hotarul imaginar* (1980), *În continuare* (1982), *Colţurile cercului* (1985), *Patru şi un absent* (1988) sunt romane ce continuă o formulă camilpetresciană, prelungire a admiraţiei criticului şi creatorului pentru autorul *Patului lui Procust.* A prefaţat vol. de Gh. Brăescu, Pavel Dan, Eugen Ionescu, Mihail Sebastian, Albert Camus şi Anatole France.

OPERA: *Geo Bogza,* studiu critic, Bucureşti, 1955; *Teatrul lui Mihail Sebastian,* Bucureşti, 1955; *Anatole France,* monografie, Bucureşti, 1957; *Anton Pavlovici Cehov,* monografie, cuvânt înainte de Tamara Gane, Bucureşti, 1960; *Camil Petrescu,* studiu critic, Bucureşti, 1962; *Modernitatea clasicului I. L. Caragiale,* eseu, Bucureşti, 1967; *Teatrul şi interogaţia tragică,* Bucureşti, 1969; *După o lungă şi grea suferinţă,* roman, Bucureşti, 1973; *Partea mea de comedie,* roman, Bucureşti, 1974; *Prin ce se deosebeşte această noapte?,* roman, Bucureşti, 1977; *Hotarul imaginar,* roman, Bucureşti, 1980; *În continuare,* roman, Bucureşti, 1982 (ed. II, 2003); *Colţurile cercului,* roman, Bucureşti, 1985; *Patru şi un absent,* roman, Bucureşti, 1988; *Numărătoarea inversă,* povestiri, Bucureşti, 1997; *Datoria de a exista,* Bucureşti, 2003.

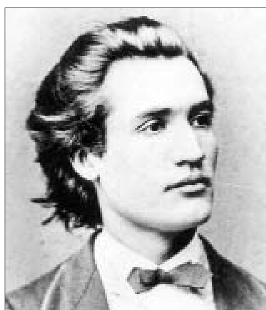
REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, *Încercări critice,* II, 1958; E. Simion, în *Contemporanul,* nr. 24, 1960;Marian Popa, în *Luceafărul,* nr. 37, 1967; Al. Călinescu, în *Iaşul literar,* nr. 10, 1967; M. Ungheanu, *Campanii,* 1970; R. Petrescu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1977; S. Titel, în *România literară,* nr. 3, 1983; Ecaterina Ţarălungă, în *Contemporanul,* nr. 30, 1985; L. Ulici, *ibidem,* nr. 30, 1986; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 3, 1986; S. Bărbulescu, în *Ateneu,* nr. 10, 1986; A. Cosma, *Romanul...,* I; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 695, 2002. **(I. R.)**

EMANUEL Paul (pseud. lui Mircea Gh. Niculescu), n. 14 febr. 1940, Bucureşti – m. apr. 1989, Los Angeles (Statele Unite). Poet şi eseist. Absolvent al Facultăţii de Teologie din Sibiu. În 1980 se stabileşte în Statele Unite; hirotonit preot în 1984. A publicat două vol. de versuri (*Existenţa şi cuvintele*, 1971; *Astă seară*, 1976) şi un vol. de

„însemnări şi aforisme" (*Solilocvii*, 1978). A tradus *Viaţa în Montparnasse în timpul marii epoci 1905-1930* de Jean-Paul Crespelle (1980).

OPERA: *Existenţa şi cuvintele*, versuri, Bucureşti, 1971; *Astă seară*, versuri, Bucureşti, 1976; *Solilocvii*. Însemnări şi aforisme (1972-1977), Bucureşti, 1978. Traduceri: Jean-Paul Crespelle, *Viaţa în Montparnasse în timpul marii epoci 1905-1930,* trad. şi note de ~, pref. de Raoul Şorban, Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: Valeriu Gherghel, în *Convorbiri literare*, nr. 1, 1980; Cezar Ivănescu, *Marin Preda*, Iaşi, 1996; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

EMINESCU Mihai (numele de naştere: Mihai Eminovici), n. 15 ian. 1850 (20 dec. 1849?), Botoşani (Ipoteşti?, jud. Botoşani) – m. 15 iun. 1889, Bucureşti. Poet, prozator şi publicist. Al şaptelea din cei 11 copii ai căminarului Gheorghe Eminovici, descendent al unei familii de ţărani români din nordul Moldovei, şi al Ralucăi, din familia micilor boieri Iuraşcu din Joldeşti. Copilăria şi-o petrece la Ipoteşti, unde-şi începe, probabil, studiile în casă, cu un prof. neamţ; înscris la Nazional Hauptschule din Cernăuţi în clasa a treia (1838), absolvă şcoala primară în 1860. Urmează apoi „K. K. Ober-Gimnasium"-ul din Cernăuţi, dar în clasa a doua fuge de la şcoală şi se întoarce în Ipoteşti, nesuportând rigorile formale ale disciplinei şcolare. Revine la gimnaziu – ca „privatist" –, dar e tentat mereu de noi evadări: în 1864 era copist la Tribunalul din Botoşani, după ce în primăvară se pare că abandonase Cernăuţiul urmând trupa Tardini-Vlădicescu, simptom al puternicei atracţii pe care lumea teatrului o va exercita asupra sa. Încearcă astfel, intermitent şi fără succes, să recupereze examenele pierdute, până când moartea lui Aron Pumnul (1866) magistrul iubit şi stimat, îl îndepărtează definitiv de Cernăuţi, dar îi prilejuieşte şi debutul literar cu o poezie ocazională: *La mormântul lui Aron Pumnul* (în broşura *Laecrimioarele învaeţaeceilor gimnaesiaşti de'n Cernaeuţi la mormântul preaiubitului lor profesoriu? Arune Pumnul,* Cernăuţi, 1866). În 25 febr./9 mart. 1866 debutează la *Familia* cu poezia *De-aş avea*, entuziast salutată de directorul rev., Iosif Vulcan, care şi schimbă numele poetului din Eminovici în **E**. Părăsind Bucovina, rătăceşte prin Transilvania, încercând să-şi completeze studiile liceale (Sibiu, Blaj); discipolul lui Aron Pumnul e preocupat însă, deopotrivă, să culeagă material şi să vadă locuri legate de momente cruciale din istoria românilor; jurnalul lui Toma Nour din *Geniu pustiu* este ecoul acestor preocupări. În toamna anului 1866 trece în Muntenia, unde e sufleur şi copist în trupele lui Iorgu Caragiale (1866-1868), Pascali (1868), apoi la Teatrul Naţional din Bucureşti, până când acest vagabondaj este întrerupt prin intervenţia tatălui său. Căminarul îl trimite pentru studii la Viena, deşi situaţia studiilor gimnaziale pare neclarificată. La Viena, audiază, între 1869 şi 1872, ca *Ausserordentlich*, cursurile de filosofie ale lui R. Zimmermann şi Th. Vogt, cursuri de limbi romanice, medicină, economie politică, citeşte filosofie, se orientează în ştiinţe (preocupări de fizică, matematică etc. va avea până la sfârşitul vieţii), desfăşoară o activitate entuziastă, agitatoric-naţională, în Soc. „România jună" şi leagă câteva prietenii trainice, ca aceea cu Slavici. După o perioadă de colab. la *Familia*, încearcă o apropiere de cercul junimist, în care lucrările sale sunt primite cu sentimentul descoperirii marelui poet al epocii: primele poezii trimise *Convorbirilor literare (Venere şi Madonă, Epigonii, Mortua est!)* apar în 1870 şi 1871, servindu-i lui Maiorescu drept argumente principale în definirea „direcţiei noi". Apariţia, la 15 apr. 1870, a poemei *Venere şi Madonă* în *Convorbiri literare* marchează în istoria poeziei româneşti un moment cu valoare de eveniment: poezia tradiţional paşoptistă publicată în *Familia* e înlocuită, fără tranziţii (tranziţia e vizibilă doar în manuscrise şi postume), cu un registru liric structural diferit, în care se pot recunoaşte elementele constitutive ale „eminescianismului". În 1872, **E**. revine în ţară; dorind să-l pregătească pentru o carieră universitară, Maiorescu îl determină să-şi continue studiile, la Berlin, cu un ajutor bănesc acordat de „Junimea". În 1872-1874 urmează, la Univ. din Berlin, cursuri de filosofie (ţinute de Zeller, Dühring, Althaus etc.), istorie (Lepsius), lb. sanscrită şi mitologie comparată,

fără a-şi încheia însă studiile şi fără a-şi lua doctoratul. Reîntors la Iaşi, lucrează ca director al Bibl. Centrale (1874), de unde e înlocuit de D. Petrino, care-l dă în judecată pentru imaginare lipsuri de cărţi. Funcţionează ca prof. la Institutul Academic şi ca revizor şcolar (1875-1876, perioadă când îl cunoaşte pe Creangă). O dată cu căderea guvernului liberal din care făcea parte Maiorescu, **E**. pierde postul de revizor şi devine redactor la *Curierul de Iaşi*. Participarea la şedinţele „Junimii”, prietenia cu Creangă şi iubirea furtunoasă pentru Veronica Micle marchează anii petrecuţi în Iaşi. Din 1877 e la Bucureşti, redactor (alături de Slavici şi Caragiale) la *Timpul.* Urmează şase ani de epuizantă activitate jurnalistică, încheiată prin izbucnirea bolii, care marchează destinul tragic al Eminovicilor şi pune capăt istovitoarei tensiuni a gândului (1883). Poetul care dezvăluise „setea de repaos” a lui Hyperion se cufundă în nebunie ca-ntr-o salvatoare uitare; când Maiorescu îi aduce la sanatoriu vol. de *Poezii* apărut în dec. 1883, **E**. îl primeşte ca pe un obiect străin, lipsit de sens. Vol. editat de Maiorescu dezvăluie culturii române fenomenul **E**. şi, o dată cu el, propriile ei posibilităţi latente, nebănuite. Dar, în timp ce spiritualitatea românească ajungea la cunoaşterea de sine prin poezia eminesciană, poetul rugii din *Oda (în metru antic)* („Ca să pot muri liniştit pe mine/Mie redă-mă”) se îndepărta de propria-i creaţie, supravieţuindu-şi dureros într-o lungă agonie de şase ani, cu răstimpuri de luciditate care sunt răstimpuri de conştiinţă deplină a bolii şi a prăbuşirilor lăuntrice.

OPERA: *Poesii*, pref. de Titu Maiorescu, Bucureşti, 1884; *Proză şi versuri*, editor V. G. Morţun, Iaşi, 1890; *Rhapsodies Roumaines*, I, *Bel–Enfant de la larme par ~,* Paris, 1890; *Deutsche Uebertragungen aus den auserleseneren des Dichtungen verstorbenen rumaenischen Poeten...* von Em. Grigorovitza. Mit einer biographischen Skizze von Titu Maiorescu, Bucureşti, 1892; *Quelques poésies de ~*, avec une notice biographique par Alexandre Vlahoutza, traduction de M. (M. V.) [Mărgărita Miller Verghi], Genève– Paris, 1892; *Opere complete, I Literatura populară. Scrieri inedite*, pref. de Il. Chendi, Bucureşti, 1902; *Poezii postume*, pref. de Il. Chendi, Bucureşti, 1905; *Scrieri politice şi literare*, I, ed. critică şi introducere de I. Scurtu, Bucureşti, Minerva, 1905; *Poezii*, ed. de I. Scurtu, Bucureşti, 1908; *Proza literară*, ed. şi introducere de I. Scurtu, Bucureşti, 1908; *Gedichte. Novellen*, Deutsch von Maximilian W. Schroff, Craiova, 1913; *Opere complete,* pref. şi studiu introductiv de A. C. Cuza, Iaşi, 1914; *Poesiile lui ~*, ed. critică de N. Iorga, I-II, Bucureşti, 1922; *Poezii lirice*, introducere de L. Blaga, Bucureşti, 1923; *Poezii filosofice, sociale şi satirice*, introducere de L. Blaga, Bucureşti, 1923; *Poesie*, prima versione italiana del testo rumeno, con introduzione e note a cura di R. Ortiz, Firenze, 1927; *Poezii*, introducere de E. Lovinescu, Bucureşti, 1929; *Poezii*, ed. alcătuită de G. Ibrăileanu, Bucureşti, 1930; *Poems*, translated from the rumanian by E. Sylvia Pankhurst and I. O. Stefanovici, with a Preface by George Bernard Shaw, with an introduction by N. Iorga, London, 1930; *Scrieri politice*, ed. comentată de D. Murăraşu, Craiova, 1931; *Poezii*, ed. îngrijită de C. Botez, Bucureşti, 1933; *Wybór poezyj i poematow,* trad. de E. Zegladovicz, pref. de N. Iorga, studiu biografic de I. L. Caragiale, Warszawa, 1933; *Poèmes choisis,* traduction par L. Barral, Paris, 1934; *Scrieri literare*, comentate de D. Murăraşu, Craiova, 1935; *Literatura populară*, comentată de D. Murăraşu, Craiova, 1936; *Poeme populare*, ed. îngrijită de I. Pillat, Bucureşti, 1936; *Poeme. Luceafărul, Călin, Epigonii, Scrisoarea I, Scrisoarea III*, ed. I. Pillat, Bucureşti, 1937; *Poezii*, ed. de M. Dragomirescu, Bucureşti, 1937; *Gedichte*, übersetzt von K. Richter, Jena und Leipzig, 1937; *Poems*, translated by Dimitrie Cuclin, Bucureşti, 1937; *Poezii*, ed. întocmită şi comentată de G. Călinescu, Bucureşti, 1938 (ed. II, revăzută, 1943); *Poems*, translated from the Rumanian by P. Grimm, Cluj, 1938; *Basme în proză*, ed. I. Pillat, Bucureşti, 1939; *Opere*, I-IV, ed. îngrijită de I. Creţu, Bucureşti, 1939; *Opere*, ed. îngrijită, note şi variante de Perpessicius (I *Poezii tipărite în timpul vieţii*, Bucureşti, 1939; II *Poezii tipărite în timpul vieţii, note şi variante: de la „Povestea codrului” la „Luceafărul,* Bucureşti, 1943; III *Poezii tipărite în timpul vieţii. Note şi variante de la „Doina” la „Kamadeva”,* Bucureşti, 1944; IV *Poezii postume*, Bucureşti, 1952; V *Poezii postume...,* Bucureşti, 1958; VI *Literatura populară,* Bucureşti, 1963; VII *Proza literară*, Bucureşti, 1977; VIII *Teatrul original şi tradus,* Bucureşti, 1978; IX *Publicistică,* studiu introductiv de Al. Oprea, Bucureşti, 1980; X *Publicistică,* coordonator D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1989; XI *Publicistică*, coordonator ed. Al. Oprea, 1984; XII *Publicistică*, coordonator Al. Oprea, 1984; XIII *Publicistică*, coordonator Al. Oprea, 1985; XIV

Traduceri filosofice, istorice şi ştiinţifice, studiu introductiv de Al. Oprea, Bucureşti, 1985; XVI *Corespondenţă. Documentar*, coordonator D. Vatamaniuc, 1989); *Poezii postume*, ed. de I. Pillat, Bucureşti, 1939; *Poezii*, ed. de Al. Colorian, Bucureşti, 1940; *Opera politică*, I-II, ed. I. Creţu, Bucurşti, 1941; *Proză literară.* Publicată. Postumă. Inedită, ed. de Al. Colorian, Bucureşti, 1943; *Poezii*, cu o pref. de Mihail Sadoveanu, Bucureşti, 1951; *Költemények*, Bucureşti, 1955; *Gedichte*. Besorgt von Alfred Margul-Sperber, Geleitwort von T. Arghezi, Einleitung von M. Beniuc, Nachwort von Oscar Walter Cisek, Bukarest, 1957; *Poezii*, ed. îngrijită de Perpessicius, Bucureşti, 1958; *Poesias*. Versión espańola de Maria Teresa León y R. Alberti, Buenos Aires, 1958; *Opere alese*, I-III, ed. îngrijită şi prefaţată de Perpessicius, Bucureşti, 1964-1965 (ed. II, 1973; în continuare ed. critică, note şi comentarii de Aurelia Rusu, IV-VII, 1978-1984); *Proză literară,* ed. îngrijită şi antologie de Aurelia Rusu, Bucureşti, 1984; VII *Traduceri, Transcrieri, excerpte,* ed. critică de Aurelia Rusu, Bucureşti, 1978 (alte ed.: 1979; 1982; 1984); *Poesie d'amore*, a cura di Mario Ruffini, Torino, 1964; *Proză literară*, ed. îngrijită de E. Simion şi Flora Şuteu, cu un studiu introductiv de E. Simion, Bucureşti, 1964; *Költeményei*, szerkesztette Kacsó Sándor, Bukarest, 1966; *Válogatot müvei.* Szerkesztette és a bevezetöt írta Köpeczi Béla, Budapest, 1967; *Despre cultură şi artă,* ed. îngrijită de D. Irimia, Iaşi, 1970; *Poezii*, ed. critică de D. Murăraşu, I-III, Bucureşti, 1970-1972; *Poezii*, I-III, ed. critică de D. Murăraşu, Bucureşti, 1982; *Poezii. Poems. Poésies. Gedichte. Stihi. Poesias*, ed. selectivă şi cuvânt introductiv de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1971; *Articole şi traduceri*, I, ed. critică de Aurelia Rusu, introducere de A. Martin, Bucureşti, 1974; *Lecturi kantiene. Traduceri din „Critica raţiunii pure”*, editate de C. Noica şi Al. Surdu, Bucureşti, 1975; *Dicţionar de rime*, ed. îngrijită de M. Bucur şi Victoria Ana Tăuşan, Bucureşti, 1976; *Literatura populară*, ed. critică îngrijită de D. Murăraşu, Bucureşti, 1977; *Poezii/Poems*, Bucureşti, 1978; *Poezii/Poems,* versiune engleză şi pref. de MacGregor Hastie, Cluj-Napoca, 1980; *Poezii. Carmina*, trad. de T. Lăzărescu, pref. de A. Martin, Bucureşti, 1980; *Poezii/Poemas*, ed. bilingvă româno-spaniolă, trad. de O. Lara, pref. de A. Martin, Bucureşti, 1980; *Poezii/Stihi*, ed. bilingvă româno-rusă, trad. de I. Kojevnikov, pref. de A. Martin, Bucureşti, 1981; *Poezii/Puizii*, ed. bilingvă româno-aromână, ed. de Chirata Iorgoveanu, transpuneri de Chirata Iorgoveanu, C. Guli, G. Perdichi, Bucureşti, 1981; *Fragmentarium*, ed. după ms, cu variante, note, addenda şi indici de Magdalena D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1981; *Proză literară*, ed. îngrijită şi antologie de Aurelia Rusu, Bucureşti, 1984; *Teatru*, I-II, ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de Aurelia Rusu, Bucureşti, 1984; *Literatura populară*, pref. şi bibliogafie de I. Rotaru, Bucureşti, 1985; *Poezii/Poésies*, prezentare şi trad. de Jean Louis Courriol, Bucureşti, 1987; *Proză literară*, ed. îngrijită, tabel cronologic, note, referinţe critice şi bibliografie selectivă de I. Cheie-Pantea, Timişoara, 1987; *Cugetări*, ed. îngrijită de M. Bucur, Chişinău, 1989; *Fiore azzuro*, selezione, versione italiana e appunti di traduttore di G. Vasile, prefazione di Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1989; *Iubirea de patrie*, ed., cuvânt înainte şi comentarii de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1989; *Poezii* (reprod. în facsimil a ed. din 1884), Bucureşti, 1989; *Poezii*, I-II, cuvânt înainte de T. Arghezi, pref. şi antologie de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, tabel cronologic de I. Creţu, Bucureşti, 1989; *Rayonnement d'un génie*, anthologie critique et poétique, note liminaire et notices biobibliographiques par G. Apostoiu, Bucureşti, 1989; *Basarabia*, Bucureşti, 1990; *Decebal. Bogdan-Dragoş. Cornul lui Decebal. Alexandru Lăpuşneanu*, teatru, ed. îngrijită de P. Creţia, Bucureşti, 1990; *Făt-Frums din lacrimă,* Cluj-Napoca, 1990; *Poezii*, antologie, studiu introductiv şi analize de I. Rotaru, Bucureşti, 1990; *Poezii*, postfaţă de C. Ciopraga, Bucureşti, 1990; *Călin file de poveste*, Craiova, 1991; *De la Nistru pân'la Tisa*, poezii politice, ed. de I. Mânzală, Codlea, 1991; *Poems*, Bangkok, 1991 (text paralel în lb. engleză şi tai); *Poezii*, antologie şi pref. de E. Simion, Bucureşti, 1991; *Poezii*, antologie, tabel cronologic, indice alfabetic şi crestomaţie critică de Felicia Giurgiu, Timişoara, 1991; *Poezii*, antologie, studiu introductiv şi analize de I. Rotaru, Bucureşti, 1991; *Fata din grădina de aur*, basme, Cluj-Napoca, 1992; *Opera esenţială*, cu zece comentarii de C. Noica şi E. Cioran, ed. şi pref. de C. Barbu, Craiova, 1992; *Poezii în „Familia”*, ed. îngrijită, note şi postfaţă de M. Blaga, Oradea, 1992; *Făt-Frumos din lacrimă. Sărmanul Dionis. La aniversară. Cezara*, pref., repere biografice, date bibliografice de G.

Munteanu, Bucureşti, 1993; *Geniu pustiu. Aur, mărire şi amor*, proză literară, pref., curriculum vitae şi bibliografie de Al. Piru, Bucureşti, 1993; *Istorie şi destin*. Contribuţii la cunoaşterea românimii sud-dunărene, antologie de Aurelia Dumitraşcu, pref. de N. S. Tanaşoca, Galaţi, 1993; *Literatura populară*, ed. îngrijită de V. Ene, Galaţi, 1993; *Opera poetică*, I-VI, ed. de Al. Piru, Craiova, 1993; *Poezii*, ed. îngrijită de I. Topolog Popescu, stabilirea postumelor de Arina Petrovici, Braşov, 1993; *Poezii antume*, Bucureşti, 1993; *Finul lui Dumnezeu*, basme, pref. de S. Ilin, ed. îngrijită de S. Ilin şi G. Zarafu, Bucureşti, 1994; *Poezie. Proză*, Bucureşti, 1994; *Poezii/Poésies*, trad. de Elisabeta Isanos, Bucureşti, 1994; *Opere*, I-V, ed. critică de D. Murăraşu, postfaţă de E. Simion, Bucureşti, 1995-2000; *Poezii*, vol. îngrijit şi prezentat de G. Gană, 1995; *Poezii/Gedichte*, ed. bilingvă, antologie şi note de I. Acsan, pref. de E. Papu, Bucureşti, 1995; *Floare albastră/Fiore azzurro*, ed. bilingvă, antologie de G. Vasile, Bucureşti, 1996; *Icoane vechi şi icoane nouă*, publicistică, antologie, cronologie, note şi comentarii, repere critice şi bibliografie de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1996; *Opere*, I-V, ed. critică de Perpessicius, Iaşi, 1996-2000; *Proză literară*, Chişinău, 1996; *Sărmanul Dionis şi alte proze*, antologie, pref. şi comentarii critice de G. Gană, Bucureşti, 1996; *Scrisori*, tabel cronologic, note, comentarii şi bibliografie de D. Murăraşu, pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1996; *Sfântul pământ al Transilvaniei sub dualismul austro-ungar*, antologie, pref., note şi comentarii de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1997; *Basarabia pământ românesc, samavolnic răpit*, antologie, pref. şi note de D. Vatamaniuc, 1997; *Elegii şi sonete/Élégies et sonnets*, trad. de Em. Marcu, Iaşi, 1997; *Eminescu în corespondenţă*, pref., notă asupra ed. şi comentarii de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1997; *Între Scylla şi Charibda*. Opera politică, Chişinău, 1997; *Luceafărul/Evening Star*, trad. de D. Cuclin, Galaţi, 1997; *Poezii*, ed. de N. Grămescu, Craiova, 1997; *Când te-am văzut Verena.* Mihai Eminescu – Veronica Micle, scrisori de dragoste, ed. de Simona Cioculescu, Bucureşti, 1998; *Chestiunea evreiască*, antologie, pref. şi note de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1998; *Românii din afara graniţelor ţării şi unitatea spirituală naţională*, antologie, pref., note şi comentarii de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1998; *Poezii*, ed. de Em. Galaicu-Păun, Chişinău, 1998; *Statul,* antologie, pref., note şi comentarii de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1999; *Versuri,* Chişinău, 1999; *Basme,* Bucureşti, 1999; *Opera poetică,* I-IV, Chişinău, 1999; *Opera politică,* Bucureşti, 1999; *Gramatica sanscrită,* manuscrisul 357 II – 30, pref. şi editare de C. Barbu, Craiova, 1999; *La mijloc de codru,* poezii, Reşiţa, 1999; *Lucifer,* trad. de Corneliu M. Popescu, Deva, 1999; *Poeme alese/Poèmes choisis,* trad. de Anni Bentoiu, A. Bosquet, Jean-Louis Couriol…, pref. de Edgar Papu, selecţie de I. Acsan, ed. bilingvă, Bucureşti, 1999; *Poezii/Poems,* trad. de L. Leviţchi şi A. Bantaş, ed. bilingvă româno-engleză, Bucureşti, 1999; *Opere,* I-V, ed. de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 1999-2003; *Versuri lirice,* Bucureşti, 2000; *Cezara,* selecţie, postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de C. Cubleşan, Bucureşti, 2000; *Gedichte,* ed. româno-germană, trad. de K. Richter, Kastellaum, 2000; *Memento mori,* Chişinău, 2000; *Poezii/Stihii,* ed. bilingvă româno-rusă, studiu introductiv de Dan Mănucă, Bucureşti, 2000; *Poezii/Versek,* ed. bilingvă, cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 2000; *Poezii,* pref. de Romul Munteanu, Deva, 2000; *Proză literară,* ed. şi pref. de D. Vatamaniuc, Bucureşti, 2000; *Luceafărul,* ed. bibliofilă, Baia Mare, 2000; *Dulcea mea Doamnă – Eminul meu iubit,* corespondenţă inedită: Miahi Eminescu – Veronica Micle, ed. îngrijită de Christina Zarifopol – Illias, Iaşi, 2000; *Eminescu. 100 de documente noi,* ed. îngrijită de G. Muntean, Bucureşti, 2000; *Opera dramatică,* Bucureşti, 2001; *Opere,* I-VIII, coordonator M. Cimpoi, Chişinău, 2001; *Proză filosofică şi fantastică,* ed. de L. Petreanu, Bucureşti, 2002; *Dicţionarul de rime, traduceri şi transcrieri, note de curs, note de lectură, excerpte, corespondenţă,* Bucureşti, 2003; *Poeme necunoscute,* reconstituite de P. Creţia, alese de M. Cărtărescu şi rostite de A. Pintea, CD-Carte, Bucureşti, 2003; *Ortodoxia,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: T. Maiorescu, *Critice*, II, 1892; N. Petraşcu, *Mihail Eminescu*, 1892; M. Dragomirescu, *Critica ştiinţifică şi Eminescu*, 1906; C. Papacostea, *Filosofia antică în opera lui Eminescu*, 1930; T. Vianu, *Poezia lui Eminescu*, 1930; G. Călinescu, *Viaţa lui Mihai Eminescu*, 1932; idem, *Opera lui Mihai Eminescu*, I-V, 1934-1936 (ed. refăcută în *Opere*, XII-XIII, 1969-1970); Al. Dima, *Motive hegeliene în scrisul eminescian*, 1934; N. Iorga, *Ist. lit. rom. cont.,* I; D. Caracostea, *Arta cuvântului la Eminescu,* 1938; L. Theodorescu, în *Convorbiri literare*, nr. 6-9, 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Arghezi,

Eminescu, 1943; D. Caracostea, *Creativitatea eminesciană,* 1943; Ş. Cioculescu, T. Vianu, Vl. Streinu, *Istoria...*; N. N. Spinei, *Hamlet şi Eminescu. Eseu asupra suferinţei,* 1945; D. Popovici, *Eminescu în critica şi istoria literară română,* 1947 (litografiat); idem, *Poezia lui Mihai Eminescu*, 1948 ((litografiat; 1969 editat); Rosa del Conte, *Mihai Eminescu o dell'Assoluto*, 1962; Aug. Z. N. Pop, *Contribuţii documentare la biografia lui Mihai Eminescu*, 1962; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu,* 1963; Allain Guillermou, *La Genèse intérieure des poésies d'Eminescu,* 1963 (trad. românească 1977); I. Massoff, *Eminescu şi teatrul*, 1964; E. Simion, *Proza lui Eminescu,* 1964; L. Gáldi, *Stilul poetic al lui Mihai Eminescu*, 1964; I. Rotaru, *Eminescu şi poezia populară*, 1965; I. Tohăneanu, *Studii de stilistică eminesciană,* 1965; *Studii eminesciene*, 1965; T. Vianu, *Studii de literatură română,* 1965; D. Murăraşu, *Comentarii eminesciene*, 1967; I. Creţu, *Mihai Eminescu. Biografie documentară,* 1968; G. C. Nicolescu, *Studii şi articole despre Eminescu,* 1968; Gh. Bulgăr, *Momentul Eminescu în evoluţia limbii române literare,* 1971; I. Rotaru, *O istorie...*, I; E. Papu, *Poezia lui Eminescu*, 1971 (ed. II, 1979); *Caietele Mihai Eminescu*, I-V, 1972-1980; Ion Dumitrescu, *Metafora mării în poezia lui Eminescu*, 1972; E. Todoran, *Eminescu*, 1972; G. Munteanu, *Hyperion,* I *Viaţa lui Eminescu,* 1973; *I. L. R.*, III; G. Ibrăileanu, *Mihai Eminescu. Studii şi articole,* 1974; C. Noica, *Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti,* 1975; Gh. Bulgăr, *De la cuvânt la metaforă în variantele liricii eminesciene,* 1975; Şt. Cazimir, *Stelele cardinale. Eseu despre Eminescu*, 1975; G. I. Tohăneanu, *Expresia artistică eminesciană,* 1975; Vl. Streinu, *Eminescu. Arghezi,* 1976; I. M. Raşcu, *Eminescu şi cultura franceză*, 1976; *Bibliografia Mihai Eminescu* (1866-1970), I *Opere,* 1976; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu. Cultură şi creaţie*, 1976; *Pagini vechi despre Eminescu*, 1976; M. Dragomirescu, *Mihai Eminescu*, 1976; *Eminescu în documente de familie*, ed. de Gh. Ungureanu, 1977; Gr. Scorpan, *Mihai Eminescu*, 1977; *M. Eminescu în critica italiană*, antologie şi trad. R. Boureanu şi T. Pârvulescu, 1977; Amita Bhose, *Eminescu şi India,* 1978; *Eminescu după Eminescu*, 1978; Ioana Em. Petrescu, *Eminescu. Modele cosmologice şi viziune poetică,* 1978; Aug. Z. N. Pop, *Pe urmele lui Mihai Eminescu,* 1978; G. Călinescu, *Mihai Eminescu. Studii şi articole*, 1978; M. Mincu, *Luceafărul*, 1978; D. Irimia, *Limbajul poetic eminescian*, 1979; G. Călinescu, *Avatarii faraonului Tlà*, 1979; I. Kojevnikov, *Mihai Eminescu şi problema romantismului în literatura română,* trad. A. Vraciu, 1979; I. D. Marin, *Eminescu la Ipoteşti*, 1979; Elena Tacciu, *Eminescu. Poezia elementelor,* 1979; I. Cheie-Pantea, *Eminescu şi Leopardi. Afinităţi elective*, 1980; Gh. Bulgăr, *Eminescu. Coordonate istorice şi stilistice ale operei*, 1980; M. Zamfir, *Poemul românesc în proză,* 1981; E. Todoran, *M. Eminescu. Epopeea română*, 1981; N. Iorga, *Eminescu*, 1981; G. Bogdan-Duică, *Mihai Eminescu. Studii şi articole,* 1981; L. Rusu, *De la Eminescu la Lucian Blaga şi alte studii literare şi estetice,* 1981; Elvira Sorohan, *Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu şi Eminescu*, 1982; M. Drăgan, *Mihai Eminescu. Interpretări*, I, 1982; D. C. Mihăilescu, *Perspective eminesciene,* 1982; *Eminescu şi clasicismul greco-latin*, 1982; G. Popa, *Spaţiu poetic eminescian*, 1982; Şt. Avădanei, *Eminescu şi literatura engleză*, 1982; I. Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor*, 1982; V. Cuţitaru, *Metamorfozele lui Hyperion. Studiu asupra poemei Luceafărului*, 1983; *Eminescu poetul naţional. Interpretat de...*, I-II, 1983-1985; P. M. Gorcea, *Steaua din oglinda visului*, 1983; D. Murăraşu, *Mihai Eminescu. Viaţa şi opera*, 1983; Al. Oprea, *În căutarea lui Eminescu gazetarul*, 1983; Perpessicius, *Eminesciana*, 1983; A. Petrescu, *Eminescu. Originile romantismului*, 1983; Aug. Z. N. Pop, *Întregiri documentare la biografia lui Eminescu,* 1983; P. Rezuş, *Mihai Eminescu*, 1983; T. V. Ştefanelli, *Amintiri despre Eminescu*, 1983; V. Vintilescu, *Eminescu şi literatura înaintaşilor*, 1983; P. Caraman, *Pământ şi apă. Contribuţie etnologică la studiul simbolicei eminesciene*, 1984; N. Ciobanu, *Eminescu. Structurile fantasticului narativ*, 1984; Th. Codreanu, *Eminescu – dialectica stilului*, 1984; E. Lovinescu, *Mihai Eminescu,* 1984; D. Tiutiuca, *Creativitate şi ideal,* 1984; Ş. Cioculescu, *Eminesciana*, 1985; *Eminescu în critica germană*, 1985; A. Petrescu, *Eminescu. Metamorfozele creaţiei,* 1985; D. Vatamaniuc, *Publicistica lui Eminescu, 1870–1877*, 1985; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu şi romantismul german*, 1986; M. Drăgan, *Mihai Eminescu. Interpretări*, II, 1986; P. Constantinescu, *O catedră Eminescu*, 1987; M. Eliade, *Despre Eminescu şi Hasdeu*, 1987; G. Galaction, *M. Eminescu,* 1987; G. Istrate, *Studii eminesciene*, 1987; Elena Loghinovski, *Eminescu în limba lui Puşkin*, 1987; Al. Melian, *Eminescu-univers deschis*, 1987; *Il momento*

Eminescu. Aspetti e problemi nella ricezione dell'opera letteraria, 1987; G. Munteanu, *Eminescu şi eminescianismul. Structuri fundamentale,* 1987; Felicia Giurgiu, *În eminescianul univers*, 1988; D. Vatamaniuc, *Eminescu. Manuscrisele. Jurnal al formării intelectuale şi al lărgirii orizontului ştiinţific. Laborator de creaţie. Instrument de lucru,* 1988; Gh. Drăgan, *Poetica eminesciană*, I, 1989; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu. Viaţă creaţie, cultură,* 1989; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, I. Sava, *Eminescu şi muzica,* 1989; *Ei l-au văzut pe Eminescu*, antologie, ed., note, bibliografie de C. Crăciun şi V. Crăciun, Cluj-Napoca, 1989; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiş*, 1989; C. Jornescu, C. Petrescu, *Valori etice în gândirea lui Eminescu*, 1989; G. Jucan, *Eminescu. Prietenii poetului*, 1989; V. C. Nechita, *Meditaţii economice eminesciene*, 1989; Irina Petraş, *Un veac de nemurire. Mihai Eminescu, Ion Creangă, Veronica Micle,* 1989; A. Petrescu, *Eminescu. Limbajul simbolic*, 1989; Ioana Em. Petrescu, *Eminescu şi mutaţiile poeziei româneşti*, 1989; G. Popa, *Prezentul etern eminescian*, 1989; I. Roşu, *Legendă şi adevăr în biografia lui M. Eminescu,* 1989; I. M. Ştefan, *Eminescu şi universul ştiinţei;* 1989; Vl. Streinu, *Eminescu,* 1989; G. I. Tohăneanu, *Eminesciana,* 1989; T. Vârgolici, *Eminescu şi marii săi prieteni*, 1989; Ioana Bot, *Eminescu şi lirica românească de azi*. Citatul eminescian în poezia contemporană, 1990; Şt. Badea, *Semnificaţia numelor proprii eminesciene*, 1990; C. Ciopraga, *Poezia lui Eminescu. Arhetipuri şi metafore fundamentale*, 1990; Rosa Del Conte, *Eminescu sau Despre absolut*, 1990; T. Nedelcea, *Eminescu şi cugetarea sacră*, 1990; Mariana Mureşanu Ionescu, *Eminescu şi intertextul romantic*, 1990; P. Rezuş, *O copilărie nepereche*, 1990; T. Nedelcea, *Eminescu împotriva socialismului,* 1991; C. Barbu, *Eminescu: poezie şi nihilism*, 1991; M. Tarangul, *Intrarea în infinit sau Dimensiunea Eminescu*, 1992; Th. Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, 1992; Al. Piru, *Eminescu, azi*, 1993; D. Vatamaniuc, *Eminescu: contribuţii documentare*, 1993; D. Tiutiuca, *Mihai Eminescu: cumpănirea întru Archeus*, 1993; Ioana Em. Petrescu, *Mihai Eminescu, poet tragic*, 1994; I. Buzaşi, *Eminescu şi Blajul*, 1994; M. Cimpoi, *Narcis şi Hyperion. Eminescu, poet al fiinţei*, Bucureşti, 1994; T. Nedelcea, *Eminescu şi cugetarea sacră,* 1994; idem, *Eminescu apărătorul românilor de pretutindeni,* 1995; Grid Modorcea, *Magul călător sau Speranţa în viaţa şi opera lui Mihai Eminescu,* 1995; D. Vatamaniuc, *Eminescu şi Transilvania*, Cluj-Napoca, 1995; O. Ghidirmic, *Moştenirea prozei eminesciene,* 1996; C. Cubleşan, *Eminescu în perspectivă critică,* 1997; Irina Petraş, *O sută de file din caietele eminesciene,* album, 1997; G. Munteanu, *Eminescu şi antinomiile posterităţii*, 1998; Tudor Nedelcea, *Eminescu, istoricul,* 1998; Grid Modorcea, *Masca lui Eminescu: coloanele unui templu teatral,* 1998; C. Livescu, *Întâiul Eminescu. Studiu critic. Copiii lui Saturn: digresiuni despre geniu,* 1998; Alex. Melian, *Mihai Eminescu – poezia invocaţiei,* 1999; T. Todoran, *De ce Eminescu?,* 1999 (în colab. cu Gh. Tohăneanu); M. Popa, *Mihai Eminescu. Contextul receptării,* 1999; D. Mănucă, *Pelerinaj spre fiinţă: eseu asupra imaginarului poetic eminescian,* 1999; M. Drăgan, *Eminescu tânăr sau „A doua mea fiinţă",* 1999; M. Cimpoi, *Plânsul demiurgului,* 1999; O. Vuia, *Spre adevăratul Eminescu,* I-II, 2000; C. N. Străchinaru, *Mihai Eminescu şi Gustavo Adolfo Becqur,* 2000; D. Scărlătescu, *Eminescu şi religia în contextul receptării critice,* 2000; Gh. Bulgăr, *Momentul Eminescu în cultura română,* 2000; N. Balotă, *Eminescu, poet al iniţierii în poezie,* 2000; M. Mincu, *Paradigma eminesciană,* 2000; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Creaţie şi cultură,* ed. revizuită şi adăugită, 2000; *Eminescu. Mă topesc în flăcări.* Dialoguri cu eminescologi, ed. II, 2000; Şt. Oprea, *Eminescu, omul de teatru,* 2000; P. Martinescu, *Odiseea editării „poeziilor" lui Eminescu în prima sută de ani: 1884-1984,* 2000; Roxana Sorescu, *Lumea repovestită,* 2000; *Mihai Eminescu şi filosofia formativă,* 2001; Gh. Ungureanu, *Eminescu în documentele de familie,* ed. II, 2001; L. Morariu, *Eminescu. Note pentru o monografie,* 2001; D. Pasat, *Eminescu şi fascinaţia cărţii,* 2002; M. Cimpoi, *Esenţa fiinţei. (Mi)teme şi simboluri existenţiale eminesciene,* 2003; Monica Spiridon, *Eminescu. Proza jurnalistică,* 2003; G. Popa, *Spiritul hyperionic sau Sublimul eminescian,* 2003; C. Noica, *Introducere la miracolul eminescian,* 2003; Rodica Marian, *Luna şi sunetul cornului – metafore obsedante la Eminescu,* 2003; G. Lateş, *Gradul zero al receptării eminesciene,* 2003; Mioara Dumitrescu, *Luceafărul. Psihanaliza şi filosofia poemului,* 2003; Grid Modorcea, *Sfânta treime a poeziei româneşti,* 2003. **(I. Em. P.)**

EMINESCU Roxana, n. 15 febr. 1947, Bucureşti. Critic şi istoric literar, traducătoare. Fiica lui Ştefan Stătescu, medic oftalmolog, şi a Yolandei (n. Eminescu), magistrat. Din 1966 îşi schimbă numele după acela al mamei. Studii medii la Liceul „Mihai Viteazul” şi la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Bucureşti. Facultatea de Lb. Străine, secţia franceză, a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1971); urmează un curs de lb. şi civilizaţie portugheză la Coimbra (1971). Dr. în filologie cu teza *Fernando Pessoa, portughez universal* (1979). Cercetător la Institutul de Istoria Artei, secţia teatru (1971-1975) şi la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu”, Secţia teoria literaturii şi literatură comparată, din Bucureşti (1975-1981). În paralel, predă cursuri de lb. portugheză la Facultatea de Lb. Străine a Univ. din Bucureşti. În 1981 pleacă cu o bursă în Portugalia; prof. invitat (teoria literaturii, literatură comparată) la Univ. Nova din Lisabona şi la o şcoală liceală privată (Instituto de Arte Decorativa e Design); lucrează şi în redacţia ziarului *O Tempo* din acelaşi oraş. În 1984 se stabileşte în Franţa, ocupând posturi de secretară în diverse întreprinderi (o vreme e chiar la rev. *Esprit,* colegă cu Bujor Nedelcovici, şi în redacţia rev. *L'Autre Journal* şi *Encore,* conduse de Michel Butel), făcând şi alte meserii pentru a putea trăi (vinde maşini de fotocopiat, lucrează la Renault etc.). Debutează în rev. pentru copii şi pionieri; primul art. important în *Viaţa Românească* (1970). Colab. la *Viaţa Românească, Secolul 20, România literară, Limba română, Synthesis* şi la *Jornal de Letras, Colóquio/Letras, O Tempo* din Portugalia etc. A publicat, *Preliminarii la o istorie a literaturii portugheze* (1979) şi *Novas coordenadas no romance portugueș* (1983). Traduce din Aquilino Ribeiro, Fernando Pessoa ş.a. şi adaptează pentru teatru scrieri de Eşa de Queirós, prefaţează trad. româneşti din Eşa de Queirós, Fernando Namora şi Lope de Vega. Diverse cursuri univ. în ms. **E.** se numără printre puţinii specialişti români în lusitanistică. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru trad. (1980).

OPERA: *Preliminarii la o istorie a literaturii portugheze,* Bucureşti, 1979; *Novas coordenadas no romance português,* Lisabona, 1983. Traduceri: A. Ribeiro, *Casa Mare din Romarigães,* Bucureşti, 1974; W. Zanini, *Tendinţele sculpturii moderne,* Bucureşti, 1977; F. Pessoa, *Ploaie oblică,* Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: *Diário popular,* Lisabona, 15 sept. 1978; A. Ionescu, în *Transilvania,* nr. 10, 1979; L. Ulici, în *România literară,* nr. 24, 1980; D. Novăceanu, în *România literară,* nr. 50, 1980; J. Listopad, în *Diário de notícias* (Lisabona), 15 dec. 1983; *O Tempo,* Lisabona, 5 sept. 1984; I. Filipciuc, în *România literară,* nr. 23, 1997. **(M. P.)**

ENĂŞESCU Artur (pseud. lui Artur A. Enăcescu), n. 19(12?) ian. 1889, Botoşani – m. 4 dec. 1942, Bucureşti. Poet. Fiul lui Alexandru Enăcescu, funcţionar la PTT, şi al Olgăi (n. Nacu). Primii ani de studii în oraşul natal (din 1896); tot aici începe studiile liceale (Liceul „Laurian”, 1900-1903), continuate la Iaşi (Liceul Naţional, 1904-1905); bacalaureatul la Botoşani (1913 sau 1914). S-a crezut că în 1911 şi 1912 ar fi audiat la Paris cursuri universitare (în realitate, în acest interval, a lucrat ca funcţionar la Botoşani, cu excepţia unei scurte şederi în capitala Franţei, în vara anului 1912). Debutează cu sonetul *Amor* în *Convorbiri critice* (1910). Colab. la *Flacăra, Moldova, Rampa, Epoca, Convorbiri literare, Vremuri nouă, Solia, Îndrumarea, Junimea Moldovei de Nord, Luceafărul, Cuvântul liber, Universul liber, Familia, Propilee literare, Ideea literară.* Mobilizat în 1916, luptă la Oituz şi Măgura Caşinului. Redactor la *Îndrumarea* din Botoşani (1918) şi la *Luceafărul* din Bucureşti (1919-1920). Bolnav, e internat la Sibiu (1920-1922). Singurul vol. antum, *Pe gânduri* (1920), apare prin grija prietenilor. Din 1928, boala sa nervoasă se instalează ireversibil; în anii '30, cu minţile rătăcite, vagabond, dormind prin ganguri sau sub scara Hotelului „Ferdinand”, este o figură tragică şi pitorească a peisajului centrului bucureştean (portretizat de Ion Sava şi Aurel Jiquidi).

OPERA: *Pe gânduri* [pe foaia de titlu: *Poezii*], Bucureşti, 1920; *Revolta zeului,* cu o prezentare de Ştefania Stâncă şi un portret-simbol imedit al autorului de I. Sava, Bucureşti, 1946; *Poezii,* ed. îngrijită, pref. şi note de M. Straje, cu un cuvânt înainte de R. Boureanu, Bucureşti, 1968.

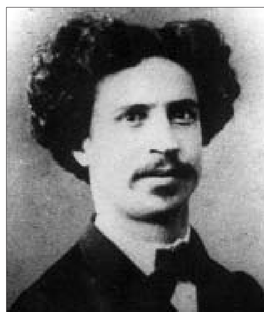
REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; Perpessicius, *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* I, 1957; T. Vianu, *Jurnal,* 1961; I. Peltz, *Cum i-am cunoscut,* 1964; T. Vârgolici, în *Luceafărul,* nr. 8, 1966; Al. A. Leontescu, în *Gazeta literară,* nr. 45, 1967; C. Cristobald, *ibidem,* nr. 50, 1967; M. Straje, în *România literară,* nr. 40, 1969; Al. Piru, *Varia,* I, 1972; Fl. Steriade, *Artur Enăşescu. Cu prilejul a 30 de ani de la moartea sa. Amintiri, texte, fotografii, date biobibliografice inedite,* 1972; I. Băjenariu, în *Ateneu,* nr. 6, 1984. **(M. P.)**

ENESCU Radu, n. 12 iul. 1925, Satu-Mare – m. 22 iul. 1994, Oradea. Eseist şi critic literar. Fiul lui Gheorghe Enescu, director de bancă, şi al Ilenei (n. Steiger). Şcoala Primară Evanghelică din Braşov; Liceul „Andrei Şaguna" din acelaşi oraş (bacalaureatul în 1944); Facultatea de Litere şi Filosofie, specialitatea filosofie, a Univ. din Cluj (licenţa în 1948). Bibliotecar la Univ. din Cluj (1949-1951), prof. de educaţie fizică în acelaşi oraş (1952-1955), redactor la rev. *Tribuna* (1957-1965), *Steaua* (1965), *Familia* (din 1966). Debutează în *Revista Cercului Literar* din Sibiu (1945); debut editorial cu eseul *Franz Kafka* (1968). A colab. la *Tribuna, Steaua, Familia, Secolul 20, România literară, Cahiers roumains d'études littéraires, Luceafărul, Scrisul bănăţean, Libertatea* din Panciovo (Iugoslavia) etc. Preocupat de probleme axiologice ale judecăţii critice în *Critică şi valoare* (1973) şi *Ab urbe condita* (1985). Impresiile unei călătorii în Statele Unite, efectuată în 1978, sunt adunate în vol. *Între două oceane* (1986). Premiul rev. *Secolul 20* (1968); Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1978).

OPERA: *Franz Kafka,* Bucureşti, 1968; *Critică şi valoare,* Cluj, 1973; *Ab urbe condita.* Eseuri despre valoarea omului şi umanismul valorilor, Timişoara, 1985; *Între două oceane,* Bucureşti, 1986.

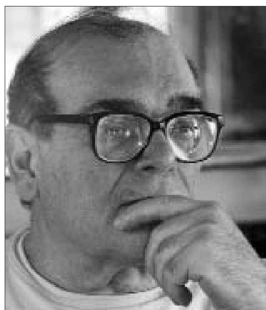
REFERINŢE CRITICE: I. Maxim, în *Luceafărul,* nr. 35, 1967; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 43, 1973; M. Iorgulescu, *ibidem,* nr. 47, 1973; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 20, 1973; M. Papahagi, în *Steaua,* nr. 20, 1973; I. Guţan, în *Transilvania,* nr. 5, 1974; S. Duicu, în *Vatra,* nr. 5, 1974; Masă rotundă despre vol. *Critică şi valoare,* în *Tribuna,* nr. 2, 1974; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1979; Al. Tănase, în *România literară,* nr. 5, 1987; M. Mihăieş, *ibidem,* nr. 40, 1987; Şt. Borbély, în *Vatra,* nr. 3, 1987; Şt. Aug. Doinaş, în *Familia,* nr. 7-8, 1994; T. Popescu, în *Steaua,* nr. 10-11, 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 30, 1994; T. Popescu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-22, 1997; N. Manea, în *Familia,* nr.6, 1999. **(D. U.)**

ERBICEANU Constantin (pseud. lui Constantin Ionescu), n. 15 aug. 1838, com. Erbiceni, jud. Iaşi – m. 21 mart. 1913, Bucureşti. Istoric literar. Fiul preotului Ioan Ionescu. A urmat Seminarul „Veniamin Costache", Facultatea de Teologie şi Facultatea de Litere a Univ. din Iaşi; studii de specializare la Atena (1865-1868). Prof. de istorie universală bisericească şi drept canonic la Seminarul Socola din Iaşi (1868-1886) şi la Seminarul Central din Bucureşti (1886-1892); prof. de drept canonic şi bisericesc la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Între 1897 şi 1904 a suplinit Catedra de elină de la Univ. din Bucureşti. Membru al Acad. (1899); membru al Soc. Medievale şi al Soc. Academice din Constantinopol.

OPERA: *Cronicarii greci cari au scris despre români în epoca fanariotă.* Textul grecesc şi trad. românească, 1888; Ulfila, *Viaţa şi doctrina lui sau Starea creştinismului în Dacia traiană şi aureliană,* 1898; *Viaţa şi activitatea literară a protosinghelului Naum Râmniceanu,* 1900; *Priviri istorice şi literare asupra epocii fanariote,* 1901; *Bărbaţi culţi greci şi români şi profesorii de la Academiile din Iaşi şi Bucureşti din epoca aşa-zisă fanariotă 1650-1821,* 1905; *Viaţa mea. Scrisă de mine după cît mi-am putut aduce aminte,* îngrijită şi prefaţată de I. Teodorescu, Bucureşti, 1913.

REFERINŢE CRITICE: V. Pârvan, *In memoriam Constantin Erbiceanu,* 1914. **(Al. P.)**

ERETESCU Constantin, n. 21 mai 1937, Cetatea Albă, Basarabia. Prozator şi eseist. Fiul lui Petre Eretescu, grefier la Tribunalul judeţean din Cetatea Albă, şi al Alexandrei (n. Cuharschi), bibliotecară. Căsătorit cu Sanda Golopenţia. Şcoala elementară „Mihai Eminescu" din Ferentari, Bucureşti (1944-1951); Liceul „Mihai Eminescu" din capitală (1951-1954). Urmează Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1955-1959); exmatriculat la sfârşitul anului IV de studii, continuă la Facultatea de Filologie a aceleiaşi Univ. (1959-1961). Prof. de lb. română la Şcoala elementară nr. 2 din Copăceni, jud. Ilfov (1961-1964); cercetător ştiinţific la Institutul de Etnografie şi Folclor al Acad., sectorul de folclor literar (1964-1980). Visiting professor la Indiana University, Bloomington, Indiana, unde predă cursuri de folclor balcanic şi est-european (1971). Secretar de redacţie la *Revista de etnografie şi folclor* (1968-1979); membru în comitetul de conducere al Muzeului Satului din Bucureşti (1974-1979). În 1980 se stabileşte în Statele Unite. Prof. adjunct asociat la Brown University, Center for Semiotic Studies, Providence (1981-1983) şi prof. de etnografie la Rhode Island School of Design, Department of Liberal Arts (1986-1996); predă cursuri de etnografie culturală, folclor literar, naraţiuni populare europene, povestiri populare ruseşti, mitologie primitivă, măşti, artă populară europeană, legende urbane etc. Între 1984 şi 1992 este redactor pentru Statele Unite al rev. *Lupta* din Paris; membru în comitetul de redacţie al rev. *ARA Journal* (American Romanian Academy of Arts and Sciences), 1984-1995. Colaborează la *Revista de etnografie şi folclor, România literară, Vatra, Dilema, România pitorească, Jurnalul literar, Moldova*, *Limbă şi literatură, Viaţa Românească, Secolul 20, Orizont* etc. E prezent în paginile mai multor publicaţii şi rev. din Statele Unite (*Micromagazin, Agora, Lumea liberă românească, Drum, Origini, ARA Journal, Providence Journal*), Canada (*Cuvântul românesc, Luceafărul românesc, Litterae*), Germania (*Schweizerische Archiv für Volkskunde*) şi Franţa (*Lupta, Études et Documents Balkaniques et Méditerranéens*). Dr. în folclor al Univ. din Bucureşti cu teza *Elemente mitologice în literatura orală românească* (1976). A colaborat la Radio Bucureşti, emisiunea „Mioriţa", cu recenzii şi eseuri pe teme folclorice; colab. la Posturile de Radio „Deutsche Welle", „Vocea Americii", „Europa Liberă" şi BBC, pe teme de emigraţie, cultură şi politică. Debut ştiinţific în *Revista de etnografie şi folclor*, cu studiul *Compoziţie în balada „Ăi trei fraţi cu nouă zmei"* (nr. 2, 1966). Debut literar în *Literatur und Kritik,* Viena (1970). Debut editorial cu romanul *Noaptea* (1988). A mai publicat un jurnal de emigraţie (*Pensiunea Dina*, 1995), romanele *În căutarea Alexandrei* (1999) şi *Party cu un ceas mai devreme* (2001), vol. de eseuri (*Feţele lui Ianus,* 2001), povestiri şi memorialistică. A tradus din Flanery O'Connor şi William March. A semnat şi cu pseud. Coca Eretescu, Nicolae Andrei, Mihai Deliu, Ioan Alexandru, Alexandru Ioan, Ioan Crişan, Mihai Cătană etc.

OPERA: *Party cu un ceas mai devreme*, roman, în *Lupta*, Paris, 1983-1984; *A doua naştere,* roman, în *Lupta*, Paris, 1986; *Mat în două mutări*, în *Lupta*, Paris, 1987; *Noaptea*, roman, Providence (Statele Unite), 1988; *Pensiunea Dina*. Jurnal de emigraţie, Bucureşti, 1995 (apărut iniţial în *Lupta*, Paris, 1984); *În căutarea Alexandrei*, roman, Bucureşti, 1999; *Dezvăluirile târzii ale unui pretins martor ocular,* piesă de teatru, Atlanta, Georgia, 2000; *Party cu un ceas mai devreme,* roman, Bucureşti, 2001; *Pasărea de fier şi fluturii,* povestiri, Bucureşti, 2001; *Feţele lui Ianus. America văzută de aproape,* eseuri, Bucureşti, 2001; *Periscop. Mărturiile unui venetic,* memorialistică, Bucureşti, 2003; *Vrăjitoarea familiei şi alte legende ale lumii de azi,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Sincu, în *Lupta* (Paris), nr. 3, 1988; Marcel Cornis-Pope, în *ARA Journal* (Davis, Statele Unite), 1988; Cornelia Comorovski, în *Lupta* (Paris), nr. 113, 1989; Marcel Cornis-Pope, în *Agora* (Philadelphia, Statele Unite), nr. 1, 1990; Virgil Nemoianu, în *România literară*, nr. 3, 1991; D. C. Mihăilescu, în *România liberă*, 15 mart. 1996; Eugenia Tudor-Anton, în *România literară*, 22-28 ian. 1997; M. Anghelescu, în *România literară*, nr. 27, 1999; Ştefan Stoenescu, în *Origini* (Norcross, Statele Unite), nr. 25-26, 1999; Mihaela Albu, în *Romanian Journal* (New York), nr. 165, 2000; M. Anghelescu, în *Dilema,* nr. 433, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite*

şi Canada, 2001; Şt. Stoenescu, în *Origini,* nr. 61-62, 2002; Mihaela Albu, *Citind la New York scriitori români…,* 2002; M. Anghelescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 672; 695, 2003; T. Urian, în *România literară,* nr. 41, 2003, M. Iorgulescu, în revista *22,* nr. 716, 2003. **(A. S.)**

ESINENCU Nicolae, n. 13 ian. 1940, Teleneşti, Chiţcani. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Gavril Esinencu şi al Ecaterinei (n. Ţopa). A urmat cursurile superioare de literatură de pe lângă Institutul „M. Gorki" din Moscova (1973). A publicat volume de versuri (*Antene,* 1968; *Copilul teribil,* 1979; *Stai să-ţi mai spun,* 1983; *Cuvinte de chemat fetele,* 1986; *Contra probă,* 1989; *Borcane cu aer,* 1991; *Cu mortul în spate,* 1993; *Disciplină mondială,* 1995; *De ce au murit dinozaurii,* 1998), proză scurtă (*Sacla,* 1968; *Portocala,* 1970; *Trompeta,* 1971; *Toi,* 1972; *Nunta,* 1980; *Roman de dragoste,* 1984; *La furat bărbaţi,* 1988; *Tunul de lemn,* 1988; *Gaura,* 1991) şi romane (*Lumina albă a pâinii,* 1980; *DOC,* 1989; *Un moldovean la închisoare,* 1990). Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1992); Premiul Uniunii Scriitorilor (2003).

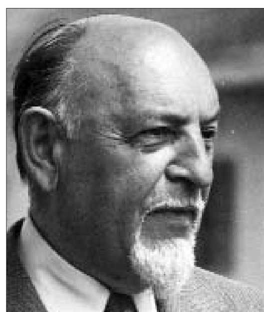
OPERA: *Antene,* versuri, Chişinău, 1968; *Sacla,* proză scurtă, Chişinău, 1968; *Portocala,* proză scurtă, Chişinău, 1970; *Trompeta,* proză scurtă, Chişinău, 1971; *Pânza cerului,* literatură pentru copii, Chişinău, 1971; *Sens,* versuri, Chişinău, 1971; *Harbuzul lui Fănel,* miniaturi pentru copii, Chişinău, 1972; *Toi,* proză scurtă, Chişinău, 1972; *Dealuri,* versuri, Chişinău, 1974; *Bună dimineaţa,* literatură pentru copii, Chişinău, 1977; *Copilul teribil,* versuri, Chişinău, 1979; *Lumina albă a pâinii,* roman, Chişinău, 1980; *Nunta,* proză scurtă, Chişinău, 1980; *Stai să-ţi mai spun,* versuri, Chişinău, 1983; *Roman de dragoste,* proză scurtă, Chişinău, 1984; *Fumoarul,* teatru, Chişinău, 1986; *Cuvinte de chemat fetele,* versuri, Chişinău, 1986; *La furat bărbaţi,* proză scurtă, Chişinău, 1988; *Tunul de lemn,* proză scurtă, Chişinău, 1988; *DOC,* microroman, Chişinău, 1989; *Contra probă,* versuri, Chişinău, 1989; *Un moldovean la închisoare,* roman, Chişinău, 1990; *Ce facem cu cerul,* literatură pentru copii, Chişinău, 1990; *Borcane cu aer,* versuri, Chişinău, 1991; *Gaura,* proză scurtă, Chişinău, 1991; *Cu mortul în spate,* versuri, Chişinău, 1993; *Disciplină mondială,* versuri, Chişinău, 1995; *Carul cu mere,* versuri pentru copii, Chişinău, 1996; *De ce au murit dinozaurii,* versuri, Chişinău, 1998; *Scrieri alese,* I-V, Chişinău, 1999-2003; *Frig,* Chişinău, 1999.

REFERINŢE CRITICE: C. Vâlcu, în *Tribuna*, nr. 49, 1991; M. Cimpoi, în *România literară,* nr. 4, 1993; R. Draghincescu, în *Contemporanul,* nr. 39, 1996; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1997; V. Sorianu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 379, 1997. **(A. S.)**

EUSTRATIE Logofătul (n.? – m. c. 1646), elenist şi traducător. Numele întreg se pare că era Dragoş Istratie. Diac, apoi treti-logofăt, din 1632 semnează ca biv logofăt al III-lea. În 1632, **E**. traduce *Pravila aleasă,* folosind, după cum mărturiseşte, o compilaţie greacă de drept civil şi canonic. Importantă ca iniţiere în ortodoxie este trad. *Şepte taine a besearecii* (tipărită în 1644, cu pref. lui Varlaam). La comanda lui Vasile Lupu se traduce şi se tipăreşte, în 1646, *Carte româneascî de învăţăturî de la pravilele împărăteşti şi de la alte giudeaţe,* cu o predoslovie a lui **E**. Cartea va avea o deosebită importanţă în dezvoltarea jurisdicţiei româneşti.

OPERA: *Şepte taine a besearecii*, Iaşi, 1644; *Carte româneascî de învăţăturî de la pravilele împărăteşti şi de la alte giudeaţe,* Iaşi, 1646 (ed. de G. Sion, 1875; reeditare în *Colecţiune de legiuirile României vechi şi cele noui*, III, 1885; reeditare în *Legile vechi româneşti şi izvoarele lor*, 1912); *Carte româneascî*, ed. îngrijită de Gh. Sion, Botoşani, 1875; *Carte românească de învăţătură*, Bucureşti, 1961.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom....*, I; C. A. Stoide, în *Arhiva*, nr. 3-4, 1933; idem*, ibidem*, nr. 1-2, 1934; N. Cartojan, *Istoria*..., II; L. Predescu, în *Glasul bisericii*, nr. 9-10, 1969. **(M. T.)**

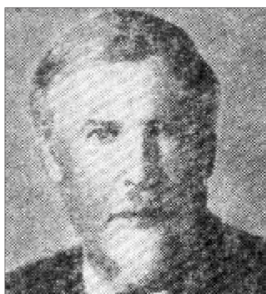
EVERAC Paul (pseud. lui Petre Constantinescu), n. 23 aug. 1924, Bucureşti. Dramaturg şi prozator. Fiul lui Alexandru Constantinescu, prof., şi al Eugeniei (n. Morărescu). Liceul „Moise Nicoară" din Arad (bacalaureatul în 1942); studii de drept (licenţa în 1947) şi filosofie (1948) la Univ. din Bucureşti. Între 1949 şi 1958 e înregistrator, contabil, director de filială CEC la Arad, director de muzeu la Buzău şi muzeograf la Sighişoara (1951-1954), jurisconsult la Fălticeni (1954-1956),

şef de protocol la Prezidiul Marii Adunări Naţionale (1956-1958). După 1989, director general al Postului Naţional de Televiziune şi director al Centrului Cultural Român din Veneţia (Italia). Debut cu schiţa *Generalul,* în *Tânărul scriitor* (1949); debut editorial cu vol. *Logodnă* (1962), urmat de *Cântec din fluier* (1963), *O întâlnire neobişnuită* (1964) etc. O serie de piese sunt publicate în fascicule şi broşuri: *Şi la stânga, trei ciocane!* (1967), *Cheţa* (1970), *Chiriţa pe şantier* (1970), *Trepte* (1972), *Consiliul* (1975), *Suplinitoarele* (1977) etc. Cele mai realizate lucrări dramatice ale lui **E.** sunt adunate în vol. *Cinci piese de teatru* (1967), *Teatru* (1975), *Viaţa lumii* (1982), *Parabole dramatice* (1983), *Teatru* (1984) şi *Aventura umană* (1989). A dat şi câteva vol. de schiţe, tablete, reflecţii, intervenţii, dialoguri, eseuri: *Reflecţii despre inteligenţă* (1967), *Dialoguri contemporane* (1971), *Încotro merge teatrul românesc?* (1975). Debutul dramaturgic se produce cu piesa *Poarta* (1959), reprezentată pe scena Naţionalului din Iaşi. I-au urmat numeroase spectacole, unele de succes, cu *Urme pe zăpadă, Camera de alături, A cincea lebădă, Un fluture pe lampă, Cartea lui Ioviţă* etc., **E.** fiind, după Aurel Baranga, cel mai jucat autor român contemporan. Premiul Ministerului Culturii (1959); Premiul „V. Alecsandri" al Casei Centrale a Creaţiei Populare (1964; 1965; 1966; 1967); Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. (1973); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1976); Premiul Uniunii Scriitorilor (1968; 1971; 1980). Prin mesajul destul de explicit şi prin natura intrigii dramatice, piesele lui **E.** se vor reacţii polemice în faţa inerţiei, şaboanelor, birocraţiei şi platitudinilor existenţei sociale şi, prin reflex, moduri ideale de comportament.

OPERA: *Logodnă,* Bucureşti, 1962; *Cântec din fluier,* Bucureşti, 1963; *Ferestre deschise,* Bucureşti, 1963; *O întâlnire neobişnuită* (Cîteva halbe cu rom), Bucureşti, 1964; *Simple coincidenţe,* Bucureşti, 1966; *Cinci piese de teatru (Poarta. Explozie întârziată. Ochiul albastru. Ştafeta nevăzută. Simple coincidenţe),* Bucureşti, 1967; *Iancu la Hălmagiu,* Bucureşti, 1967; *Reflecţii despre inteligenţă.* Opinii, Bucureşti, 1967; *Don Juan din Grădina Icoanei,* Bucureşti, 1968; *Dialoguri contemporane,* Bucureşti, 1971; *Urme pe zăpadă,* Bucureşti, 1971; *Poeme discursive,* Cluj, 1972; *Trei piese-eseu,* pref. de M. Gafiţa, Bucureşti, 1973; *Zestrea,* Bucureşti, 1973; *Un fluture pe lampă,* Bucureşti, 1974; *Teatru,* Bucureşti, 1975; *Încotro merge teatrul românesc?* Atitudini şi polemici din viaţa de teatru, Bucureşti, 1975; *Iancu la Hălmagiu,* Bucureşti, 1977; *Teatru pentru amatori.* Zece piese într-un act, Bucureşti, 1977; *Urme pe zăpadă,* Bucureşti, 1978; *Şedinţa balerinelor,* Bucureşti, 1978; *Viaţa lumii,* Bucureşti, 1982; *A cincea lebădă,* I-II, Bucureşti, 1982; *Arta monologului,* Bucureşti, 1983; *Parabole dramatice,* Cluj-Napoca, 1983; *Martor cu păreri proprii,* Iaşi, 1984; *Teatru,* Bucureşti, 1984; *Râpa cu cartofi,* teatru, Bucureşti, 1984 (ed. II, 1994); *Funigei peste Alpi,* Bucureşti, 1987; *Aventura umană,* Bucureşti, 1989; *Reacţionarul,* eseuri, Bucureşti, 1991; *Tablete,* Călăraşi, 1993; *4 Everac,* teatru, Bucureşti, 1993; *Câteva feluri de dragoste,* roman, Bucureşti, 1993 (ed. II, 2002); *Câteva feluri de moarte,* nuvele, Bucureşti, 1993; *Celălalt român,* tablete, Bucureşti, 1994; *Mai are România vreo şansă?,* Bucureşti, 1995; *Încotro?,* teatru, Bucureşti, 1995; *Poeme crepusculare,* Bucureşti, 1995; *69 tablete,* Bucureşti, 1998; *La poarta din dos a Europei,* publicistică, Bucureşti, 2000; *Iară noi, noi democraţii,* teatru, Bucureşti, 2000; *Mic breviar despre lume şi viaţă,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Revelionul: şotii şi poeme ale unui dramaturg serios,* Bucureşti, 2000; *Mirador,* teatru, Bucureşti, 2001; *Întâmplările vieţii celui de al doilea paharnic,* teatru, Bucureşti, 2001; *Călare peste mileniu,* publicistică, Bucureşti, 2002; *Mic tratat despre corupţie,* Bucureşti, 2002; *Ciupercuţe de sezon la Podul Dâmboviţei,* teatru, Bucureşti, 2002; *Repetatele violuri,* teatru, Bucureşti, 2003; *Thalia zurbagie* sau *Teatrul în tranziţie,* Bucureşti, 2003; *Resurse şi ispite în Ţara Muscelului,* în colab. cu I. Dobrescu, Bucureşti, 2003; *Robinson,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu–N. Manolescu, *Literatura română de azi,* 1965; D. Săraru, *Teatrul românesc şi interpreţi contemporani,* 1966; I. Maniţiu, *Gong,* 1968; V. Silvestri, *Prezenţa teatrului,* 1968; V. Râpeanu, *Pe drumurile tradiţiei,* 1973; I. D. Bălan, *Artă şi ideal,* 1975; C. Regman, *Colocvial,* 1976; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească,* 1977; C. Isac, *Teatrul şi viaţa,* 1978; Ov. Constantinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1982; C. Măciucă, în *Teatrul,* nr. 12, 1982; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 51, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 40, 1982; Gr. Smeu, în *România literară,* nr. 45, 1982; I. Zamfirescu, *ibidem,* nr. 53, 1982; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; Al. Raicu, *Autografe,* 1983; V. Silvestri, *Ora 19,30,* 1983;

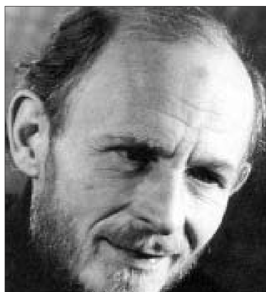
L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; *Paul Everac interpretat de...,* 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...* ; A. Săceanu, *Teatrul ca lume,* 1985; I. Purcaru, *Literatură şi naţiune,* 1986; C. Vişan, *Semnături în contemporaneitate,* 1986; G. Genoiu, *Subiecte teatrale,* 1987; H. R. Patapievici, în *România literară,* nr. 22, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 2, 1994; M. Morariu, în *Familia,* nr. 7-8, 2001; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 10, 2001; M. Morariu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 625, 2002. **(R. G. Ţ.).**

EVOLCEANU Dumitru, n. 1 oct. 1865, Botoşani – m. 28 iul. 1938, Timişoara. Critic literar. Liceul la Botoşani. Licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Iaşi (1889); studii de specializare la Paris, la École Pratique des Hautes Études şi la Collège de France (1889-1891), la Univ. din Bonn (1891-1892) şi Berlin (1892-1894). Conferenţiar, agregat (1902) şi prof. (1906-1935) de lb. şi literatura latină la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti. A făcut critică literară pe teme româneşti în *Convorbiri literare* (1894-1901) şi a publicat studii de specialitate în rev. *Orpheus* (1924-1927).

OPERA: *Istoria literaturii latine,* I *Literatura latină arhaică,* 1899.

REFERINŢE CRITICE: N. Locusteanu, în *Voinţa naţională,* nr. 4784 şi 4977-4980, 1901; N. I. Herescu şi Maria Himu, în *Revista clasică,* 1934-1935; E. Lovinescu, *Titu Maiorescu şi posteritatea lui critică,* 1943. **(Al. P.)**

EVU Eugen, n. 10 sept. 1944, Hunedoara. Poet. Fiul lui Constantin Evu, muncitor, şi al Clarei (n. Bud), agricultoare. Şcoala Profesională de Metalurgie, liceul teoretic şi o şcoală tehnică de termotehnică la Hunedoara. Între 1962 şi 1975 exercită diverse meserii şi ocupaţii (oţelar, lăcătuş, termotehnician, pedagog, funcţionar, salvamar, solist instrumentist şi vocal etc.); metodist la Casa de Cultură din Hunedoara (din 1975). Colab. la *România literară, Luceafărul, Astra, Orizont, Flacăra, Tribuna, Steaua, Vatra, Transilvania, Pentru patrie* etc. Debut în ziarul *Drumul socialismului* din Deva (1967); redebutează în *Familia,* prezentat de Şt. Aug. Doinaş (1970); debut editorial în antologia colectivă *Toate iubirile* (1974), după care publică vol. de versuri *Muntele mioritic* (1976), *Cu faţa spre stea* (1978), *Soarele de andezit* (1981), *La lumina mâinilor* (1982), *Ţara poemului meu* (1983), *Aur heraldic* (1986), *Ram cu oglinzi* (1988), *Elegiile corvine* (1998), *Strugurii întunericului* (1998), *Sărutul cu privirea* (2001) etc., în care exaltă imnografic, într-o dicţiune patetică, plaiul şi străbunii. Scrie reportaje, cărţi şi piese de teatru pentru şcolari, piese scurte pentru teatrul de amatori (*Ultima noapte a lui Manole; Pluguri pe cer*), jucate în colective locale. Premiul Televiziunii Române (1981).

OPERA: *Toate iubirile,* în colab., Timişoara, 1974; *Muntele mioritic,* versuri, Timişoara, 1976; *Cu faţa spre stea,* versuri, Timişoara, 1978; *Dragă omule,* Deva, 1978; *Soarele de andezit,* versuri, Bucureşti, 1981; *La lumina mâinilor,* versuri, Timişoara, 1982; *Incursiuni în fantastica realitate,* reportaje, în colab., Bucureşti, 1982; *Ţara poemului meu,* versuri, Bucureşti, 1983; *Aur heraldic,* Bucureşti, 1986; *Omul de zăpadă şi omul de cărbune,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1988; *Ram cu oglinzi,* versuri, Timişoara, 1988; *Mierea sălbatică,* Timişoara, 1996; *Aventurile lui Miron Paparuda şi alte povestiri,* Deva, 1996; *Cartea de sub brad,* versuri, Deva, 1997; *Elegiile corvine,* Deva, 1998; *Strugurii întunericului,* versuri, Timişoara, 1998; *Grădinile semantice,* Deva, 1999; *Plângea să nu se nască,* versuri, Timişoara, 2000; *Sărutul cu privirea,* versuri, Timişoara, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* II, 1976; Al. Piru, *Debuturi,* 1981; M. Moga, în *Contemporanul,* nr. 13, 1977; Al. Covaci, în *Tribuna,* nr. 18, 1977; M. Moţ, în *Steaua,* nr. 5, 1977; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 46, 1978; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 20, 1979; S. Avram, în *Luceafărul,* nr. 22, 1982; E. Rădulescu, în *Astra,* nr. 6, 1982; idem, *ibidem,* nr. 12, 1983; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 9, 1983; I. Adam, în *Contemporanul,* nr. 21, 1985; L. Ulici, în *România literară,* nr. 28, 1986; Al. Ruja, în *Luceafărul,* nr. 23, 1987; Al. Cistelecan, în *Luceafărul,* nr. 7, 1996; C. Leonte, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1998; L. Scurtu, în *Familia,* nr. 6, 1999; V. Sterom, în *Tomis,* nr. 9,

F

FABIAN Romulus, n. 30 nov. 1902, com. Vărădia, jud. Caraş-Severin – m. 19 oct. 1975, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Iosif Fabian, mic meşteşugar, şi al Floarei (n. Boraci). Studii liceale la Oraviţa şi Lugoj (absolvite în 1919); Seminatul Teologic la Blaj şi Lugoj (1922-1925). A debutat cu poezie în ziarul *Progresul* din Oraviţa (1924); debut editorial cu placheta de versuri *Din ţara cu bobi de aur* (1933). Vol. *Drumuri cu lună* (1936) şi *Carte din pustă* (1942) conţin poeme tradiţionaliste, cu un limbaj plin de regionalisme. Este prezent în antologia *11 poeţi bănăţeni* a lui Ion Stoia-Udrea. Preot (1925-1945); contabil la Reşiţa. Colab. la *Societatea de mâine, Scrisul bănăţean, Orizont, Flamura roşie, Drapelul roşu, Vatra* etc. Prin romanele *Eu şi ai mei* (1973), *Cei care au plecat* (1975) şi *Răsucirea* (1980), conţinând numeroase elemente autobiografice, **F.** realizează o frescă a satului bănăţean din prima jumătate a secolului al XX-lea.

OPERA: *Din ţara cu bobi de aur,* versuri, Lugoj, 1933; *Drumuri cu lună,* versuri, Timişoara, 1936; *Carte din pustă,* Timişoara, 1942; *Eu şi ai mei,* roman, Bucureşti, 1973; *Cei care au plecat,* roman, Bucureşti, 1975; *Răsucirea,* roman, ed. îngrijită de L. Alexiu, pref. de S. Titel, Timişoara, 1980; *Psalmii disperării,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: S. Titel, *Pasiunea lecturii,* 1976; N. Ţirioi, *Premise literare,* 1976; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 29, 1973; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 30, 1975; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1975. **(I. C.)**

FABIAN-BOB Vasile, n. 31 dec. 1795, satul Rusu Bârgăului, com. Josenii Bârgăului, jud. Bistriţa-Năsăud – m. 7 apr. 1836, Iaşi. Poet. Fiul lui Petre Rău, caporal în Regimentul de grăniceri din Năsăud, şi al Anisiei (n. Bob), nepoată a Episcopului Ioan Bob; în şcoală şi-a schimbat numele în Bob şi apoi l-a latinizat în Fabian. Elev al Gimnaziului românesc din Blaj şi al celui romano-catolic din Cluj, unde începe şi studii juridice şi filosofice, neterminate însă. În 1820 este invitat de Gh. Asachi la Iaşi, ca prof. la Seminarul de la Socola. Din 1828 este prof. de matematică şi de lb. latină la Gimnaziul Vasilian din Iaşi. Apropiat al lui Asachi, este membru al Comitetului Şcolar din 1832, redactor al rev. *Albina românească,* la care colab. cu mai multe trad. şi adaptări nesemnate. Traducător de manuale şcolare, autor de versuri în lb. română şi lb. latină, ultimele (între care o *Allusio* prilejuită de reinstaurarea domniilor pământeşti) rămânând în ms şi fiind, probabil, pierdute. Reproduse în *Lepturariul* lui Aron Pumnul, versurile sale au fost cunoscute de Eminescu şi parafrazate într-un pasaj din *Epigonii.*

OPERA: *Moldova la anul 1821,* în *Foaie pentru minte,* nr. 13, 1839; *Moldova la an 1829,* în *Foaie pentru minte,* nr. 14, 1839; *Suplement la gheografie,* în *Foaie pentru minte,* nr. 15, 1839; reproduse în *Lepturariu românesc,* vol. III, Viena, 1862.

REFERINŢE CRITICE: V. Popescu-Scriban, în *Foaie pentru minte,* nr. 20, 1839; V. Popp, în *Foaie pentru minte,* nr. 31-34, 1840; I. Raţiu, *Vasile Fabian-Bob,* 1907; T. Tanco, în *Steaua,* nr. 11, 1986; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea,* 1988. **(M. A.)**

FACA Constantin, n. c. 1800, Bucureşti – m. 7 mart. 1845, Bucureşti. Dramaturg şi poet. Fiul lui Ioan (sau Constantin) Faca, clucer, şi al Mariei (n. Hrisoscoleo). Se trage dintr-o familie de boieri mijlocii de origine grecească. Studiază acasă şi, probabil, la Acad. Grecească de la Măgureanu. Membru în Obşteasca Adunare (1838), preşedinte al Tribunalului de Comerţ din Bucureşti (1842), procuror la Înaltul Divan (1843). Deşi înrudit cu domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica, se numără printre opozanţi, având vederi liberale. Prieten cu Anton Pann, apropiat şi de

cercul lui Heliade-Rădulescu, a fost membru al Soc. Filarmonice şi un susţinător convins al teatrului românesc. Piesa *Comodia vremii* (1833) şi dialogul *Conversaţii* ridiculizează snobismul şi galomania, într-un mod destul de blajin însă, demonstrând aptitudini dramatice aflate încă în stare embrionară.

OPERA: *Din ale lui Constantin Faca,* în I. Heliade-Rădulescu, *Poezii inedite,* Bucureşti, 1860; *Comodia vremii (Franţuzitele),* în trei acte, în versuri, ed. după original cu o introducere de V. Vârcol, Bucureşti, 1906; *Franţuzitele.* Comedie farsă în două acte în versuri. *Satire şi fabule,* pref. şi comentarii de I. Heliade-Rădulescu, ed. nouă, tipărită prin îngrijirea d-lui I. I. Roşca, Bucureşti, 1906; *Primii noştri dramaturgi,* ed. îngrijită şi glosar de Al. Niculescu, antologie, studiu introductiv şi note biobibliografice de Fl. Tornea, Bucureşti, 1956; *Începuturile teatrului românesc,* Antologie, pref. şi note de T. Avramescu, Bucureşti, 1963.

REFERINŢE CRITICE: G. Bogdan-Duică, *Istoria literaturii române moderne,* 1923; G. Călinescu, *Istoria...;* I. Massoff, *Teatrul românesc,* I, 1961; idem, *Istoria teatrului în România,* I, 1965; *I. L. R.,* II; D. Popovici, *Romantismul....* **(G. A.)**

FAÇON Nina (prenumele la naştere: Nineta), n. 5 aug. 1909, Ploieşti – m. 24 nov. 1974, Bucureşti. Istoric literar şi eseist. Fiica lui Hugo Façon, funcţionar comercial, şi a Sally-ei (n. Diamant-Berger). Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1928-1932). Debutează în rev. *Roma,* condusă de Ramiro Ortiz (1932). Prof. în învăţământul mediu (1936-1937; 1940-1948); lector de lb. română la Univ. din Padova (1937-1938). Dr. în filologie cu teza *Michelangelo poet,* sub îndrumarea lui Ramiro Ortiz (1938). În 1941 şi 1942 publică, sub pseud. Ioana Anin (utilizat din cauza persecuţiilor rasiale), o trad. din Giordano Bruno şi, sub pseud. Sorin Ionescu, o alta din Marsilio Ficino. Din 1944 (şi, definitiv, după 1948), carieră univ. la Univ. din Bucureşti (până la titlul de prof.). A colab. la *Revista de filosofie, Roma,Studii italiene, Analele Universităţii din Bucureşti, Bulletin de la Société Roumaine de Linguistique Romane* (a fost redactor-şef al acestei publicaţii şi membră fondatoare a Soc. Române de Lingvistică Romanică), *Forum italicum* (SUA), *Beiträge zur romanischen Philologie* (Germania), *Cultura neolatina, Studi e problemi di critica testuale* (Italia) etc. Elaborează cursuri universitare (istoria literaturii şi a lb. italiene), experienţa didactică stând la baza alcătuirii unor lucrări de referinţă în lexicologie (dicţionar român-italian şi iatlian-român, în colab.), ca şi în istoria literară (*Istoria literaturii italiene,* 1969; *Literatura italiană. Dicţionar cronologic,* 1974, în colab.; *Dicţionar enciclopedic al literaturii italiene,* 1982). Profilul italienistei e completat de culegerile de studii *Intelectualul şi epoca sa* (1966) şi *Varia italica* (1975), precum şi de trad. din Machiavelli, Vico şi De Sanctis, însoţite de ample comentarii şi pref., în timp ce activitatea filosofică, iniţiată în rev. şi prin trad., se împlineşte prin studiile din vol. *Concepţia omului activ* (1946) şi prin monografia *Blaise Pascal* (1969).

OPERA: *Michelangelo poet,* Bucureşti, 1939; *Concepţia omului activ,* studii, Bucureşti, 1946; *Problemele limbii literare în cultura italiană,* Bucureşti, 1962; *Intelectualul şi epoca sa,* studii de istorie literară italiană, Bucureşti, 1966; *Blaise Pascal,* monografie, Bucureşti, 1969; *Istoria literaturii italiene,* Bucureşti, 1969; *Literatura italiană. Dicţionar cronologic,* în colab. cu Doina Condrea-Derer şi Andreea Vanci, Bucureşti, 1974; *Varia italica,* Bucureşti, 1975; *Dicţionar enciclopedic al literaturii italiene,* Bucureşti, 1982. Traduceri: G. Bruno, *Despre cauză, principiu şi unitate,* studiu introductiv de Ioana Anin, Bucureşti, 1941; M. Ficino, *Asupra iubirii sau banchetul lui Platon,* introducere şi note de S. Ionescu, Bucureşti, 1942; P. Togliatti, *Gramsci [...],* Bucureşti, 1950; G. Verga, *Familia Malavoglia,* în colab. cu D. Panaitescu. Studiu introductiv de ~, Bucureşti, 1955; G. Carducci, *Scrieri alese.* Poezii. Proză, în colab. cu T. George şi B. Solacolu, studiu introductiv şi note de ~, Bucureşti, 1964; S. Pellico, *Închisorile mele,* studiu introductiv şi note de ~, Bucureşti, 1965; Fr. de Sanctis, *Istoria literaturii italiene,* studiu introductiv şi note de ~, Bucureşti, 1966; N. Machiavelli, *Istoriile florentine,* studiu introductiv şi indice de nume de ~, Bucureşti, 1968; G. Vico, *Principiile unei ştiinţe noi cu privire la natura comună a naţiunilor.* Precedată de *Autobiografie,* studiu introductiv şi

indici de ~, note de F. Nicolini şi ~, Bucureşti, 1972; N. Machiavelli, *Măştile puterii,* trad. din italiană de ~, trad. din franceză de Lăcrămioara Petrescu, Iaşi, 1996; idem, *Principele,* Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: M. Bucur, *Istoriografia...;* Al. Balaci, în *România literară,* nr. 49, 1974; idem, în *Analele Universităţii din Bucureşti.* Filologie, nr.1, 1974; G. Lăzărescu, în *Synthesis,* nr. 1, 1974. **(M. P.)**

FAGURE Emil D. (numele la naştere: Samuel Honigman), n. 1875, Iaşi – m. 1946, Bucureşti. Publicist şi prozator. Frate cu ziaristul socialist Albert Honigman. Liceul la Iaşi; Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti. Debut în *Evenimentul literar,* sub pseud. M. Dobrin (1893). A colab. susţinut la *Evenimentul* din Iaşi, *Munca, Lumea nouă, Adevărul de joi, Pagini literare, Teatrul* din Bucureşti. Secretar de redacţie la *Evenimentul literar;* prim-redactor la *Adevărul* (1920-1921); director la *Adevărul literar şi artistic* (1920); codirector, alături de C. Mille şi B. Brănişteanu, la *Lupta* (1921-1937) şi *Presa* (1921-1923) (codirector împreună cu C. Mille). Autor al vol. *Schiţe. 30 de zile la Paris* (1915).

OPERA: *Schiţe. 30 de zile la Paris,* Bucureşti, 1905.

REFERINŢE CRITICE: O. Tafrali, *Propaganda în străinătate,* în *Adevărul,* nr. 11004, 1920; *Amintiri literare despre vechea mişcare socialistă* (1870-1900), ed. şi pref. de Tiberiu Avramescu, 1975; Tiberiu Avramescu, *„Adevărul”, mişcarea democratică şi socialistă (1895-1920),* 1982. **(N. Mc.)**

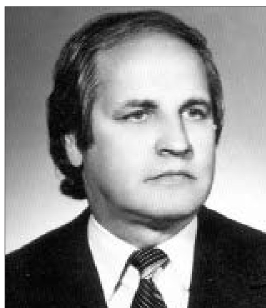

FAIFER Florin, n. 14 apr. 1943, Iaşi. Critic şi istoric literar. Fiul lui Laurenţiu Faifer. prof., şi al Margaretei (n. Irimia), medic. Studii elementare la „Spiru Haret” (1950-1954) şi Liceul „C. Negruzzi” din Iaşi (1954-1961). Licenţiat al facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1966). Cercetător ştiinţific la Institutul de Filologie Română „Al. Philippide” din Iaşi (din 1966). Debutează în *Iaşul literar* (1966); debut editorial cu vol. *Dramaturgia între clipă şi durată* (1983), urmat de *Semnele lui Hermes* (1990), *Cordonul de argint* (1997), *Efectul de prismă* (1998), *Faldurile Mnemosynei* (1999) şi *Pluta de naufragiu* (2002). Dr. în filologie (1989) cu teza *Memorialistica de călătorie (până la 1900) între real şi imaginar.* Colab. la *Anuar de lingvistică, istorie literară şi folclor, Ateneu, Caiete critice, Contemporanul, Convorbiri literare, Cronica, Dialog, Revista de istorie şi teorie literară, Viaţa Românească, Dacia literară, Apostrof, Adevărul literar şi artistic* etc. Colaborează la *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900* (1979). A publicat ed. din I. L. Caragiale, A. Acterian, L. Faifer şi Margareta Faifer, pref./postfeţe şi studii introductive la scrieri din A. Ivireanu, N. Acterian, C. Popa, A. Filip, Gr. Ilisei, Irina Andone. Premiul Acad. Române (1981); Premiul Asoc. Internaţionale a criticilor de teatru (1993); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1994; 1999).

OPERA: *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900,* în colab., Bucureşti, 1979; *Dramaturgia între clipă şi durată,* Iaşi, 1983; *Semnele lui Hermes,* eseuri, Bucureşti, 1993; *Cordonul de argint,* eseuri, Iaşi, 1997; *Efectul de prismă,* eseuri, Iaşi, 1998; *Faldurile Mnemosynei,* eseuri, Iaşi, 1999; *Pluta de naufragiu,* eseuri, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Val Condurache, în *Contemporanul,* nr. 11, 1983; D. Mănucă, în *Ateneu,* nr. 12, 1983; M. D. Gheorghiu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1984; M. Popescu, în *Tribuna,* nr. 2, 1984; L. Antonesei, în *Dialog,* nr. 6, 1984; C. Ciopraga, în *Dacia literară,* nr. 10, 1993; P. Cornea, în *Jurnalul literar,* nr. 23-26, 1993; D. Micu, în *Literatorul,* nr. 35, 1993; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 14, 1993; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1994; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 367, 1997; A. Pătraş, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2000; Elvira Sorohan, în *România literară,* nr. 12, 2003; M. Ghiţulescu, în *Convorbiri literare,* nr. 2,

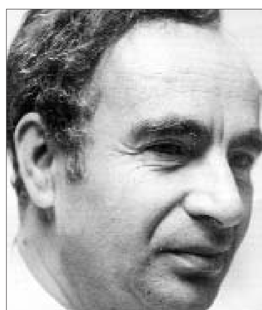
2003. **(N. Mc.)**

FAITĂR Ion, n. 15 mart. 1936, satul Remus Opreanu, jud. Constanţa. Poet. Fiul lui Grigore Faităr, muncitor CFR, şi al Auricăi (n. Ispas). Studii elementare în satul natal (1944-1948) şi la Medgidia (1948-1951); Liceul „Traian" din Medgidia (1951-1954). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1958-1963). Învăţător la Cheia (1954-1955), apoi prof. suplinitor la Ciocârlia de Jos şi Năvodari (1955-1956); prof. titular la liceul din Cobadin (1963-1965); inspector de lb. română la Inspectoratul Şcolar din Negru Vodă (1965-1967); bibliograf principal (1967-1968) şi director (1969-1971) al Bibl. Judeţene Constanţa; documentarist la Casa Corpului Didactic (1971-1974); prof. la Liceul de Căi Ferate (1974-1980) şi la Liceul „Mircea cel Bătrân" (1980-1996) din Constanţa. Colab. la *Tomis*, *Vatra*, *Revista de referate şi bibliografie*, *Revista bibliotecilor* etc. Prezent în numeroase vol. colective ale cadrelor didactice şi ale membrilor cenaclurilor literare din Constanţa, în antologii folclorice şi de poezie patriotică sau în lucrări ştiiţifice de biblioteconomie. Debutează în *Tomis* (1966). Debut editorial cu vol. de proză, în colab., *Prin constelaţii dobrogene* (1979). Un ciclu de versuri ale poetului (*Desene*) va fi inclus în *Caietul debutanţilor*, Editura Albatros (1983). A publicat mai multe culegeri lirice (*Poem lângă mare*, 1988; *Sequoia gigantea*, 1992; *Cad piersicile*, 2002; *Bonsai. Poezie în stil nipon*, 2003), eseuri (*Popas în dimineţile albastre*, 1985; *Oxigen pentru alfabet*, 2002), un jurnal de călătorie (*Trecător prin târguri şi iarmaroace*, 1982), monografia *Liceului „Mircea cel Bătrân"* din Constanţa (1996), culegeri de folclor şi bibliografii de reviste.

OPERA: *Prin constelaţii dobrogene*, proză, în colab. cu H. Teodorescu, Bucureşti, 1979; *Trecător prin târguri şi iarmaroace*, jurnal de călătorie, Bucureşti, 1982; *Desene*, versuri, în *Caietul debutanţilor*, Editura Albatros, Bucureşti, 1983; *Popas în dimineţile albastre*, eseuri, în colab. cu C. Călinescu, Bucureşti, 1985; *Poem lângă mare*, versuri, Bucureşti, 1988; *Sequoia gigantea*, versuri, Constanţa, 1992; *Cad piersicile*, versuri, Constanţa, 2002; *Oxigen pentru alfabet*, eseuri, Constanţa, 2002; *Bonsai. Poezie în stil nipon*, Constanţa, 2003; *Mitul marelui drum*, studii şi culegeri de folclor, Constanţa, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Zub, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, 1993; R. Vulpe, în *România literară*, nr. 13, 1980; Ov. Dunăreanu, în *Tomis*, nr. 4, 1985; Aurora Bădilă, în *Livres roumains*, nr. 2, 1986; V. Gheorghiţă, în *Vatra*, nr. 9, 1989; E. Puiu, în *Steaua*, nr. 3, 1990; Şt. Cucu, *Portrete literare*, 2002. **(A. S.)**

FANACHE V.[asile], n. 5 apr. 1934, com. Ghirdoveni, jud. Dâmboviţa. Critic şi istoric literar. Fiul lui Petre Fanache şi al Ioanei (n. Ionescu), ţărani. Liceul „Spiru Haret" din Buzău (1944-1952); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1954-1958). Prof. (1952-1954) în com. Măgura, jud. Dâmboviţa; cercetător la Filiala din Cluj a Acad. Române (1963-1972); conf. univ. (1972-1990) şi prof. (1990-2001) la facultatea de Filologie a Univ. din Cluj. Lector de lb. şi literatura română la Univ. Sorbona din Paris (1976-1979). Dr. în filologie cu teza *Poezia lui Mihai Beniuc* (1969). Debutează în *Steaua* (1959). Colab. la *Steaua, Tribuna, Familia, Revue Roumaine* etc. După bibliografia *„Gând românesc" şi epoca sa literară* (1973), publică studii de critică şi eseuri monografice (*Întâlniri,* 1976; *Caragiale,* 1984; *Eseuri despre vârstele poeziei,* 1990; *Bacovia, ruptura de utopia romantică,* 2000; *Bacovia în 10 poeme,* 2002; *Chipuri tăcute ale veşniciei în lirica lui Blaga,* 2003). A alcătuit antologia *Gorunul lui Horea* (1973). A colab. la *Dicţionar analitic de opere literare româneşti,* I-IV (1998-2003). Ed., pref./postfeţe la scrieri din G. Popa, D. Danciu, M. Celarianu, M. Beniuc, G. Călinescu, V. Voiculescu etc. Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1997).

OPERA: *Poezia lui Mihai Beniuc,* Bucureşti,

1972; *„Gând românesc" şi epoca sa literară,* cuvânt înainte de acad. D. Prodan, Bucureşti, 1973; *Întâlniri...,* Cluj-Napoca, 1976; *Caragiale,* Cluj-Napoca, 1984 (ed. II, 1997); *Eseuri despre vârstele poeziei*, Bucureşti, 1990; *Bacovia, ruptura de utopia romantică,* Cluj-Napoca, 2000; *Bacovia în 10 poeme,* Cluj-Napoca, 2002; *Chipuri tăcute ale veşniciei în lirica lui Blaga,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Guţan, în *Transilvania,* nr. 4, 1972; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 34, 1972; Al. Dima, în *Steaua,* nr. 3, 1974; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1976; G. Dimisianu, *Opinii literare,* 1978; V. Felea, *Prezenţa criticii,* 1982: C. Cubleşan, în *Transilvania,* nr. 11, 1984; S. Duicu, în *Vatra,* nr. 10, 1984; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 30, 1984; Fl. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 23, 1984; T. Tihan, în *Steaua,* nr. 7, 1984; idem, *Apropierea de imaginar,* 1988; Monica Spiridon, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1991; V. Spiridon, în *Familia,* nr. 6, 1991; C. Braga, în *Contrapunct,* nr. 14, 1991; Gh. Perian, în *Vatra,* nr. 4, 1992; P. Poantă, *Scriitori contemporani,* 1994; idem, în *Tribuna,* nr. 7, 1995; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 1995; Maria-Ana Tupan, în *Steaua,* nr. 12, 1995: Şt. Borbély, *Xenograme,* 1997; Gh. Girgurcu, în *România literară,* nr. 20, 1997; D. G. Burlacu, în *Vatra,* nr. 4, 2000. **(I. R.)**

FARAGO Coca (prenumele la naştere: Ana-Virginia), n. 1 aug. 1913, Craiova – m. 1 sept. 1974, Bucureşti. Poetă, prozatoare şi autoare dramatică. Fiica lui Francisc Farago, funcţionar bancar, şi al Elenei (n. Paximade). Studii liceale şi de artă dramatică (Conservatorul „Cornetti") la Craiova. Actriţă la tratrele din Craiova şi Cernăuţi; pictor scenograf la teatrul Naţional din Craiova şi la Teatrul Poporului din Bucureşti (1945-1946). Urmează şcoala de cadre a sectorului de cultură şi artă, Bucureşti (1947-1949); conduce cenaclul literar al Consiliului sindical judeţean Ilfov; ocupă diverse funcţii în Uniunea Sindicatelor şi în instituţii de cultură din capitală (1949-1952). Debutează în *Viaţa literară,* cu poezia *Primăvara* (1928). Colab. la *Adevărul, Arhivele Olteniei, Azi, Bilete de papagal, Gând românesc, Frize, Familia, Junimea literară, Meridian. Ordinea, Universul literar, Viaţa literară, Viaţa Românească, Contemporanul, Flacăra, Ramuri* etc. Editează la Caracal, în colab., rev. *Domnul de rouă* (1936). Debut editorial cu piesa *Întâmplarea* (1935), urmată de romanul *Sunt fata lui Ion Gheorghe Antim* (1936), vol. de proză scurtă *Vulturul albastru* (1938) şi *Poeme pentru singurătate* (1943). A lăsat în ms mai multe piese de teatru (unele scrise în lb. franceză), un roman şi o nuvelă.

OPERA: *Întâmplarea,* Oradea, 1935; *Sunt fata lui Ion Gheorghe Antim,* Bucureşti, 1936; *Vulturul albastru,* Bucureşti, 1938; *Poeme pentru singurătate,* Bucureşti, 1943; Traduceri: R. Nijinsky. *Viaţa lui Nijinsky,* Iaşi, 1946.

REFERINŢE CRITICE: L. Blaga, în *Cuvântul,* iul., 1925; G. Călinescu, *Istoria...;* Fl. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* 1986. **(L. G.)**

FARAGO Elena (numele la naştere: Elena Paximade), n. 29 mart. 1878, Bârlad – m. 3 ian. 1954, Craiova. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Francisc Paximade şi a Anastasiei (n. Thomaide). Prin tată, descinde dintr-o veche şi nobilă familie de origine greacă; pe linie maternă are ascendenţă de origine greacă, turcă şi română. Rămasă orfană de mică, a fost ocrotită în casa junimistului Gheorghe Panu şi, scurt timp, chiar în familia lui I. L. Caragiale, prin care îl cunoaşte pe Al. Vlahuţă şi pe alţi scriitori ai vremii. Instrucţie şcolară incompletă în pensioanele Varlaam şi Drouhet din Bârlad (1884-1890). Prin soţul ei, Francisc Farago, se apropie de cercurile socialiste. Debutează în ziarul *România muncitoare,* cu poezia *Gândul trudiţilor* (1899). Colab. la *Adevărul, Epoca, Sămănătorul, Floarea darurilor, Revista noastră, Făt-Frumos, Luceafărul, Ramuri* etc. A semnat şi cu pseud. Fatma, Andaluza, Ellen etc. Directoare a Fundaţiei „Alexandru şi Aurelia

Aman" din Craiova (1921-1954), azi Casa memorială „Elena Farago", inspectoare a azilurilor pentru copii. A întemeiat rev. *Năzuinţa* (1922). Debut editorial cu vol. *Versuri* (1906), urmat de vol. de poezie *Şoapte din umbră* (1908), *Şoaptele amurgului* (1920), *Nu mi-am plecat genunchii* (1926), reluate în diverse culegeri de autor (*Poezii alese,* 1924; *Poezii. 1906-1926,* 1928; *Poezii,* 1937), parţial reeditate (*Poezii,* 1957; *Versuri,* 1978). A mai publicat versuri pentru copii *(Pentru copii,* I-II, 1913-1920; *Copiilor,* 1913; *Din traista lui Moş Crăciun,* 1920; *Bobocica,* 1921; *Să nu plângem,* 1921; *A ciocnit cu ou de lemn,* 1943; *Într-o noapte de Crăciun,* 1944; *4 gâşte năzdrăvane,* 1944; *Pluguşorul jucăriilor,* 1944), proză pentru copii (*Să fim buni,* 1922; *Ziarul unui motan,* 1924; *Într-un cuib de rândunică,* 1926; *Să nu minţi, să nu furi,* 1944). A tradus din H. Ibsen, Fr. Nietzsche, Catulle Mendès, din poezia franceză clasică şi simbolistă (E. Verhaeren, Henri de Régnier, Paul Verlaine, Sully Prudhomme, Ed. Haracourt, Maurice Maeterlinck), din Anatole France şi Lafcadio Hearn, multe texte românând în rev. sau fiind tipărite în col. „Biblioteca pentru toţi" şi „Lectura". Premiul Acad. (1909; 1921); Premiul „Femina" (1925); Premiul Naţional pentru poezie (1937). **F.** este o remarcabilă poetă a dragostei pudice, a confesiunii suave şi a maternităţii şi unul dintre numele semnificative ale literaturii române pentru copii.

OPERA: *Versuri,* Budapesta, 1906; *Şoapte din umbră,* Craiova, 1908; *Din taina vechilor răspântii,* versuri, Craiova, 1913; *Pentru copii,* I-II, Craiova, 1913-1920; *Copiilor,* Craiova, 1913; *Din traista lui Moş Crăciun,* versuri pentru copii mari şi mici, desene de A. Petrescu, Bucureşti, 1920 (ed. II, 1926; ed. III, 1937; ed. IV, 1947; alte ed., 1994; 1997; 1998); *Şoaptele amurgului,* Craiova, 1920; *Bobocica,* Craiova, 1921, *Dar din dar,* proză, Craiova, 1921; *Să nu plângem,* Craiova, 1921; *Să fim buni,* povestiri pentru copii, Craiova, 1922; *Poezii alese,* Bucureşti, 1924; *Ziarul unui motan,* povestiri, Bucureşti, 1924; *Scrisori,* Arad, 1925; *Într-un cuib de rândunică,* povestiri pentru copii, Bucureşti, 1926; *Nu mi-am plecat genunchii,* poezii, Craiova, 1926; *Poezii. 1906-1926.* Bucăţi alese, Bucureşti, 1928; *Visul lui Viorel,* Craiova, 1928; *Poezii.* 1906-1936, ed. definitivă, îngrijită de autoare, Bucureşti, 1937; *A ciocnit cu ou de lemn,* Craiova, 1943 (altă ed., Bucureşti, 1997); *Într-o noapte de Crăciun,* Craiova, 1944 (altă ed., Bucureşti, 1991); *4 gâşte năzdrăvane,* Craiova, 1944 (ed. II, 1975; ed. III, 1986; altă ed., 1995); *Pluguşorul jucăriilor,* Craiova, 1944; *Să nu minţi, să nu furi,* Bucureşti, 1944; *Poezii pentru cei mici,* desene de D. Dăscălescu, Bucureşti, 1957; *Ţop-ţop,* poezii, ilustraţii de G. Bratu, Craiova, 1974; *Poezii,* ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de C. Papastate, Craiova, 1978; *Căţeluşul şchiop,* Bucureşti, 1974 (ed. II, 1979; ed. III, 1985; ed. IV, 1989; Timişoara, 1996; Bucureşti, 1999); *De ziua mamei,* Craiova, 2003. Traduceri: *Traduceri libere,* versuri, Craiova, 1908; *Traduceri libere şi reminiscenţe din Emile Verhaeren, Henri de Régnier, Paul Verlaine, Sully Prudhomme, Edmond Haracourt,* Craiova, 1921; *Dar din dar,* Craiova, 1921; M. Maeterlinck, *Justiţia,* Bucureşti, f.a.; idem, *Pasărea albastră,* Craiova, f.a.; A. France, *În anul 2270,* Bucureşti, f.a.; L. Hearn, *Legende japoneze,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...* I; G. Călinescu, *Istoria...;* L. Călin, *Portrete şi opinii literare,* 1972; C. D. Papastate, *Elena Farago,* 1975; E. Lovinescu, *Corespondenţă cu M. Dragomirescu şi Elena Farago,* 1976; T. Nedelcea, *70 de trepte,* 1978; F. Aderca, *Contribuţii,* I, 1983; V. Tătaru, în *Orizont,* nr. 11, 1985; I. Negrilă, în *Orizont,* nr. 15, 1985; L. Kalustian, *Simple note,* IV, 1985; Aug. Z. N. Pop, *Mărturia documentelor de la vechile tiparniţe româneşti la Nicolae Labiş,* 1985; I. Negrilă, *Însemnări despre scriitori,* 1987, H. Cândroveanu, *Literatura....* **(D. C.)**

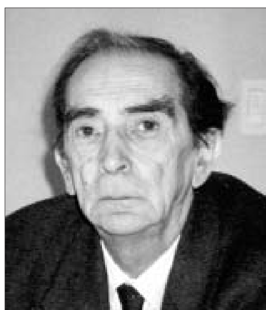

FATI Vasile Petre, n. 13 oct. 1944, Constanţa – m. 19 nov. 1996, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Vasile Fati şi al Mariei (n. Topală), muncitori. Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic din Constanţa (absolvită în 1966); Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1973). Debutează în *Luceafărul* (1961); debut editorial cu vol. *Floare de leandru* (1967), urmat de *Vedere la amiază* (1975),

Cum am crescut un zemu (1976), *Fragi în noiembrie* (1978), *Barcă de vânzare* (1980), *Paradisul de fier* (1980), *Portocale pentru eschimoşi* (1983), *Amănuntele* (1984), *Domnişoara şi spiriduşii* (1985), *Peripeţii de vacanţă* (1986), *Un om în câmp* (1989), *O doamnă la marginea oraşului* (1990), *Fotografii cu un câine lup* (1996), *Un om fără importanţă* (1997).Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1980).

OPERA: *Floare de leandru,* versuri, Bucureşti, 1967; *Vedere de amiază,* versuri, Bucureşti, 1975; *Cum am crescut un zmeu,* versuri, Bucureşti, 1976; *Fragi în noiembrie,* versuri, Bucureşti, 1978; *Barcă de vânzare,* proze, Bucureşti, 1980; *Paradisul de fier,* proze, Bucureşti, 1980; *Portocale pentru eschimoşi,* povestiri, Bucureşti, 1983; *Amănuntele,* Bucureşti, 1984; *Domnişoara şi spiriduşii,* roman, Cluj-Napoca, 1985; *Peripeţii de vacanţă,* povestiri, Bucureşti, 1986; *Un om în câmp,* roman, Bucureşti, 1989; *O doamnă la marginea oraşului,* povestiri, Bucureşti, 1990; *Fotografii cu un câine lup,* Bucureşti, 1996; *Un om fără importanţă,* roman, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: M. Petroveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1968; E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 2, 1979; Alex. Ştefănescu, *Jurnal,* 1981; S. Titel, în *România literară,* nr. 14, 1984; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 7, 1986; D. Mureşan, în *Vatra,* nr. 9, 1986; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1987; Saviana Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 349, 1996; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 51-52, 1996; D.-S. Boerescu, în *Luceafărul,* nr. 45, 1996. **(A. S.)**

FAY Ştefan J. (prenumele la naştere: Ştefan Vasile Andrei), n. 2 iul. 1919, satul Seuca, com. Bichiş, jud. Mureş. Prozator. Fiul lui Joseph de Fay şi al Gabrielei (n. Kemény). Prin ambii părinţi are o ascendenţă ilustră. Consemnată în documentele ungureşti încă din 1128, familia Fay a dat, de-a lungul secolelor, vestiţi militari, ambasdori (la Înalta Portă şi la Veneţia), guvernatori, scriitori, pictori, muzicieni etc., precum Fay András (1786-1864), străbunicul lui **F.**, clasic al literaturii maghiare. Tatăl, dr. în drept internaţional, specialist în istorie şi poliglot, a fost deputat al secuilor în primul parlament al României Mari (discursurile lui au fost elogiate de N. Iorga), prieten politic cu Octavian şi Eugen Goga, Oct. C. Tăslăuanu ş.a., devenind ulterior ambasadorul României la Tokio şi Bruxelles. Mama cobora din viţa lui Ioan Kemény, general şi principe al Transilvaniei (1660-1662), autorul unor *Memorii* faimoase (publicate în 1856 de Acad. Ungară), o excepţională cronică a Transilvaniei pentru o perioadă de treizeci de ani. Tradiţia s-a continuat prin căsătoria lui **F.** cu Voica Bogdan, descendenta mai multor familii domnitoare din Moldova – Bogdan, Cantemir, Sturza – şi strănepoată a lui Grigore Ghika, ultimul domn al Moldovei. **F.** urmează clasele primare la Şcoala „Sf. Iosif" din Bucureşti (1926-1930); Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu (1930-1935); frecventează Acad. de Arte Frunmoase din Bucureşti (1937-1939), secţia sculptură, ca elev al lui C. Medrea şi I. Jalea; fără a se înscrie la Univ., audiază cursurile lui M. Eliade, Mircea Vulcănescu, H. H. Stahl, P. Comanescu, D. Botta, Fr. Reiner ş.a. Colab. la *Universul literar, Tânărul scriitor, Contemporanul, Bicazul, Femeia, Flacăra, Viaţa militară, Astra, La Roumanie nouvelle* etc. În 1949, expropriat din com. Bichiş, i se fixează domiciliul obligatoriu la Alba Iulia, de unde fuge şi se angajează ca dulgher, apoi ca instructor normator pe diverse şantiere din Bucureşti şi Braşov (1949-1954); redactor şi stilizator la secţia Metode înaintate în muncă a Editurii Consiliului Central al Sindicatelor (1954-1958), de unde va fi concediat „ca fiu de diplomat"; o vreme lucrează în atelierul de decoruri al Teatrului Naţional Bucureşti, apoi, împreună cu pictorul Vasile Rudeanu, renovează pictura lui Gh. Tattarescu din diverse biserici şi mănăstiri; bibliotecar tehnic şi documentarist la ICSIM Bucureşti (1959-1981). A urmat Şcoala Populară de Artă din Bucureşti, secţia pictură (1960-1964), participând la patru expoziţii de grup şi fiind remarcat de I. Frunzetti. Debutează la *Universul literar* cu „eseul romantic" *Fata Morgana* (1940); debut editorial cu romanul *Noul oraş* (1952), urmat de câteva vol. de povestiri şi reportaje (*Împreună,* 1953; *Pe drumuri craiovene,* 1954; *Pe Şoseaua Basarab,* 1955; *Minerii din Valea*

Jiului, 1955) şi două romane (*Spre şantier,* 1963; *Fata plutaşului,* 1956), toate semnate cu pseud. Ştefan Andrei şi acuzate de „proletcultism” de către Paul Georgescu, la Congresul Scriitorilor din 1956. Din acest motiv, **F.** demisionează din Uniunea Scriitorilor, întrerupându-şi activitatea scriitoricească vreme de cincisprezece ani. Revine cu reconstituirile istorice *Acea noapte, acea zi de iarnă ’33* (1973) şi *La cina din nouă sute şapte* (1977). Publică apoi un roman inspirat din primul război mondial (*Caietele locotenentului Florian,* 1983), apreciat de M. Eliade, şi *Moartea baroanei* (1988), un „roman de familie”, cartea sa cea mai bună. În vol. *Amis, Démos et Rythmos* (Belgia, 1984), tipăreşte un amplu studiu monografic despre Marcel Moreau. Fragmente de jurnal în *Caietele unui fiu risipitor* (1994).

OPERA: *Noul oraş,* roman, Bucureşti, 1952 (cu pseud. Ştefan Andrei); *Spre şantier,* roman, Bucureşti, 1953; *Împreună,* povestiri, Bucureşti, 1953; *Pe drumuri craiovene,* reportaje, Bucureşti, 1954; *Pe Şoseaua Basarab,* reportaj, Bucureşti, 1955; *Minerii din Valea Jiului,* reportaje, Bucureşti, 1955; *Fata plutaşului,* roman, Bucureşti, 1956 (cu numele Ştefan Fay): *Acea noapte, acea zi de iarnă ’33,* Bucureşti, 1973; *La cina din nouă sută şapte,* Bucureşti, 1977; *Caietele locotenentului Florian,* roman, Bucureşti, 1983; *Moartea baroanei,* roman, Bucureşti, 1988 (ed. II, pref. Irina Petraş, 1994); *Sokrateion. Mărturie despre Mircea Vulcănescu,* Bucureşti, 1992 (ed. II, 1998); *Caietele unui fiu risipitor,* fragmente de jurnal, Bucureşti, 1994; *Bal la Castel,* Bucureşti, 1995 (ed. II, Sibiu, 2003), *Sub casca de aur a lui Mambrino,* Bucureşti, 1997; *Cronologia lui Ioan Kemeny,* Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, în *Gazeta literară,* nr. 13, 1954; V. Cristea, în *România literară,* nr. 2, 1974; N. Catanoy, în *World Literature Today,* USA, 1978; M. Ungheanu, în *Viaţa militară,* nr. 7, 1983; H. Cândroveanu, în *Luceafărul,* nr. 37, 1983; I. Câmpeanu, în *Contemporanul* nr. 30, 1983; T. Popescu, în *Transilvania,* nr. 8, 1983; N. Zărnescu, în *Săptămâna,* nr. 49, 1986; A. Martin, în *Viaţa militară,* nr. 10, 1988; Ileana Ulmu, în *Steaua,* nr. 10, 1988; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 6, 1989; I. Radu-Nandra, în *Tribuna,* nr. 15, 1989; I. Neacşu, în *Ateneu,* nr. 3, 1989; Fl. Manolescu, în *Luceafărul,* nr. 34, 1991; Nae Antonescu, în *Steaua,* nr. 8, 1991; I. Rad, în *Tribuna,* nr. 47, 1993; P. Poantă, în *Literatorul,* nr. 50, 1994; M. Dragolea, în *Vatra,* nr. 1, 1998; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 37, 2002; I. Rad, *La un ceai cu Ştefan Fay,* 2003. **(I. R.)**

FÂNTÂNERU Constantin, n. 1 ian. 1907, satul Budişteni, com. Leordeni, jud. Argeş – m. 21 mart. 1975, com. Ştefăneşti, jud. Argeş. Poet, prozator şi critic literar. Fiul lui Costache Fântâneru şi al Zoei (n. Cârstoiu), ţărani. Şcoala primară în Budişteni (1914-1919); Liceul „Sf. Sava” din Bucureşti (absolvit în 1927); coleg cu Al. Sahia, Eugen Ionescu, Dan Botta, împreună cu care scoate rev. *Ramuri fragede* (1926-1927); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie, secţia filologie clasică, a Univ. din Bucureşti (1930). Redactor la ziarul economic *Prezentul* (condus din 1935 de V. Madgearu); secretar de redacţie la *Universul* (din 1936) şi redactor la *Universul literar,* unde ţine cronica literară (1938-1941); îmbolnăvindu-se, în 1942 e internat la Bucureşti. Din 1948 trăieşte retras în com. sa natală. Cu sănătatea refăcută parţial, funcţionează ca prof. de lb. străine în com. Siliştea, Budişteni şi Topoloveni (1950-1968). A făcut parte din gruparea Criterion şi a activat în Cercul de studii clasice pe lângă Catedra de lb. latină a Univ. din Bucureşti. Debutează în *Revista literară a Liceului „Sf. Sava”* (1927); debut editorial cu romanul *Interior* (1932), urmat de studiul critic *Poezia lui Lucian Blaga şi gândirea mitică* (1940) şi vol. de versuri *Râsul morţilor de aur* (1940). Opera tipărită şi o selecţie reprezentativă din lucrările ms ale lui **F.** în vol. *Cărţi şi o altă carte* (1999). Colab. la *Cuvântul, Viaţa literară, Vremea, Convorbiri literare, Revista Fundaţiilor Regale.* A lăsat în ms poeme în proză, trad. comentate şi memorii. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1932).

OPERA: *Interior,* roman, Bucureşti, 1932 (ed. şi pref. de Şt. Borbély, Cluj-Napoca, 1981); *Poezia lui Lucian Blaga şi gândirea mitică,* Bucureşti, 1940; *Râsul morţilor de aur,* versuri, Bucureşti, 1940; *Cărţi şi o altă carte,* ed. critică pref., îngrijirea textului, note, bibliografie şi indici de Aurel Sasu, Bucureşti, 1999; *Cruciada umbrelor,* art. şi cronici,

ed., pref., text îngrijit şi indice de Aurel Sasu, Piteşti, 2001; *Naraţiuni,* poeme în proză, pref. de Al. Husar, ed. text îngrijit şi notă asupra ed. de Carmina Popescu, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Philippide, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 622, 1932; N. Roşu, în *Curentul,* nr. 1718, 1932; Al. Robot, în *Rampa,* nr. 4459, 1932; Perpessicius, în *Cuvântul,* nr. 2731, 1932; P. Constantinescu, în *Vremea,* nr. 365, 1932; D. Petraşincu, în *Discobolul,* nr. 3, 1932; Henriette Yvonne Stahl, în *Facla,* nr. 558, 1932; C. Cristian, *ibidem,* nr. 545, 1932; M. Sebastian, în *România literară,* nr. 43, 1932; Ş. Cioculescu, în *Adevărul,* nr. 15017, 1932; M. Suru, în *Revista literară,* nr. 2, 1932; O. Şuluţiu, în *Azi,* nr. 1, 1933; G. Călinescu, în *Jurnalul literar,* nr. 53, 1939; idem. *Istoria...;* Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...* I; Perpessicius, *Opere,* VI, 1973; Gh. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică,* 1983; V. Ierunca, în *Familia,* nr. 7, 1990; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 49-50, 2000; V. Durnea, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2003. **(A. S.)**

FELEA Victor, n. 24 mai 1923, com. Muntele Băişorii, jud. Cluj – m. 28 mart. 1993, Cluj-Napoca. Poet şi critic literar. Fiul lui Toader Felea, preot, şi al Mariei (n. Deac). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1948); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1950-1951). Reporter la ziarul *Tribuna nouă* (1946-1947); referent literar la Teatrul Naţional din Cluj (1949-1950); redactor la *Almanahul literar* (apoi la *Steaua*) de la înfiinţare (1949-1970); redactor-şef adjunct la *Tribuna* (din 1970). Debutează cu poezii şi art. de critică în *Gazeta de la Turda pentru tineret* (1941), un supliment al ziarului local; debut editorial cu vol. de poezii *Murmurul străzii* (1955). Colab. la *Contemporanul, Gazeta literară, Tribuna, Cronica, Orizont, Viaţa Românească* etc. Poet de o factură aparte într-o epocă traversată de tentaţia imaginarului, în vol. *Soarele şi liniştea* (1958), *Voci puternice* (1962), *Revers citadin* (1966), *Omul modern* (1967), *Ritual solitar* (1969), *Sentiment de vârstă* (1972), *Cumpăna bucuriei* (1975), *Reminiscenţe naive* (1977), *Gulliver* (1979), *Istorie personală* (1983), *De toamnă* (1986), *Decorul speranţei* (1988), **F.** şi-a făcut „din absenţa metaforei un stil, anulând diferenţa dintre formă şi substanţă" (L. Raicu). El este şi un critic al poeziei, capabil să se dăruiască nuanţelor, eseului teoretic (*Dialoguri despre poezie*, 1965; *Reflexii critice*, 1968; *Poezie şi critică*, 1971; *Secţiuni*, 1974; *Aspecte ale poeziei de azi*, I-III, 1977-1984), muncii de antologare (*Popas între poeţii tineri,* 1974). Premiul rev. *Steaua* (1968); Premiul Uniunii Scriitorilor (1971); Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1975). Trad. din R. Frost, Roy MacGregor Hastie ş.a.

OPERA: *Murmurul străzii*, Bucureşti, 1955; *Soarele şi liniştea,* Bucureşti, 1958; *Voci puternice,* Bucureşti, 1962; *Dialoguri despre poezie,* Bucureşti, 1965; *Revers citadin,* Bucureşti, 1966; *Omul modern*, Bucureşti, 1967; *Reflexii critice*, Bucureşti, 1968; *Ritual solitar*, Bucureşti, 1969; *Poezie şi critică*, Cluj, 1971; *Sentiment de vârstă,* Bucureşti, 1972; *Cântecul materiei*, Cluj-Napoca, 1973; *Secţiuni*, Bucureşti, 1974; *Cumpăna bucuriei*, Cluj-Napoca, 1975; *Aspecte ale poeziei de azi*, I-III, Cluj-Napoca, 1977-1984; *Reminiscenţe naive*, Bucureşti, 1977; *Gulliver*, Bucureşti, 1979; *Prezenţa criticii*, Bucureşti, 1982; *Istorie personală,* Bucureşti, 1983; *De toamnă*, Bucureşti, 1986; *Decorul speranţei*, Bucureşti, 1988; *Jucător de rezervă,* Bucureşti, 1992, *Jurnalul unui leneş: ianuarie 1955 – martie 1993,* Bucureşti, 2000; *Ritualul solitar,* versuri alese, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, *Schiţe de critică*, 1966; Al. Piru, *Panorama...*; M. Tomuş, *Carnet critic* 1969; D. Cesereanu, *Ipostaze*, 1970; A. Martin, *Poeţi contemporani*, II, 1971; P. Poantă, *Modalităţi...*; L. Raicu, *Critica, formă de viaţă,* 1976; D. Laurenţiu, *Eseuri asupra stării de graţie*, 1976; D. Culcer, *Citind sau trăind literatura*, 1976; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa*

lecturii, 1978; E. Simion, *Scrisori...*, III; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; D. Micu, *Limbaje lirice contemporane*, 1988; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 4-5, 1998; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 4, 2000. **(I. Ml.)**

FERARU Leon (pseud. lui Leon Enselberg), n. 1887, Brăila – m. 1961, New York (SUA). Poet, istoric literar şi traducător. Origine modestă: tatăl fierar (de aici şi pseud.). Studiile primare şi liceale la Brăila; licenţa în litere şi drept la Montpellier. Debut în rev. *Lumea israelită.* Colab. la *Viaţa Românească, Viaţa literară şi artistică, Ecoul. Conservatorul Brăilei, Curierul, Flacăra, Noua revistă română, Ţara nouă, Convorbiri critice, Viaţa nouă, Pessach, Pagini libere, Adevărul literar şi artistic, Tânărul evreu, Cugetul liber* etc., unde a semnat şi cu pseud. Ola Canta (împreună cu D. Anghel), H. Libanon, L. Feru. Debut editorial cu vol. *Maghernița veche şi alte versuri din anii tineri* (1926), urmat de încă un vol. de poezii, *Arabescuri* (1937). Autor a două studii critice despre romanul şi poezia românească, publicate în lb. engleză (*The Development of the Rumanian Novel,* 1926; *The Development of the Rumanian Poetry,* 1929). Prieten cu Jean Bart, Camil Baltazar şi mai ales cu D. Anghel, cu care colaborează la câteva poeme importante ale acestuia (*Halucinaţii, Orologiul, Vezuviul).* În urma scandalurilor xenofobe legate de reprezentarea piesei *Manasse* a lui Ronetti-Roman şi a altor manifestări de aceeaşi natură, în primele luni ale lui 1913 imigrează în SUA, de unde nu mai revine decât pentru scurt timp, în 1925. Corespondenţa, amintirile celor care l-au cunoscut şi dovezile palpabile ale existenţei sale dincolo de Ocean îl prezintă ca pe un neobosit şi abil propagator al valorilor culturale româneşti. După o perioadă în care a lucrat ca muncitor necalificat, este conferenţiar la Univ. din Toronto, prof. de lb. şi literaturi romanice la Columbia University din New York (1917-1927) şi la Long Island (1927-1947), unde va fi un timp şeful Departamentului de lb. străine. Colab. la *The Romanic Review, Rumanian Literary News (*al cărei editor este) şi la *The International Encyclopedia* (1930) cu art. şi recenzii despre Galaction, Mateiu I. Caragiale, Brătescu-Voineşti, L. Blaga, C. Baltazar ş.a. Trad. în lb. engleză din Eminescu, D. Arghezi, P. Cerna, A. Pann, Cârlova, Bolintineanu. Lasă prin testament Univ. Columbia, al cărei pensioar era, o bibl. de aproximativ zece mii de vol. în lb. română.

OPERA: *Maghernița veche şi alte versuri din anii tineri,* Bucureşti, 1926; *The Development of the Rumanian Novel,* New York, 1926; *The Development of the Rumanian Poetry,* New York, 1929; *Arabescuri,* Poeme, Bucureşti, 1937.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, VI; Perpessicius, în *Cuvântul,* nr.1604, 1929; G. Călinescu, *Istoria...; Scrisori către Camil Baltazar,* 1965; E. Lovinescu, *Opere,* II, 1967; C. Crişan, în *Steaua,* nr. 6, 1970; I. Pas, *Scrieri,* VI, 1973; *Scrisori către Ovid Densusianu,* II, 1981; F. Aderca, *Contribuţii...*, I; D. C. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 52, 1987; Aurel Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(D. C. M.)**

FILEROT Sergiu (pseud. lui Gheorghe Niculescu), n. 3 febr. 1921, Craiova – m. 24 sept. 1989, Bucureşti. Poet. Fiul lui Vasile Niculescu, funcţionar, şi al Mariei (n. Baldovin). Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti (absolvit în 1939). Debutează în *Jurnalul literar* al lui G. Călinescu (1939), sub pseud. Nicolae Veghe; debut editorial cu vol. de versuri *Încrustări în gând* (1941). Membru al grupării Albatros, colaborator, alături de Geo Dumitrescu, Marin Preda, Şt. Popescu ş.a. la placheta colectivă *Sârmă ghimpată,* interzisă de cenzura antonesciană (1942). Înfiinţează Editura Alfa (1942), tipăreşte vol. de poeme *Om* (1942) şi cel de poeme în proză *Libere* (1942), interzise de cenzură pentru conţinutul lor. Trimis în faţa Curţii Marţiale din Bucureşti sub acuzaţia de defetism, riscă pedeapsa cu moartea; cu ajutorul unor intelectuali antifascişti (dr. Bagdasar, avocatul Avram Bunaciu), pedeapsa îi e comutată în zece ani

de închisoare; eliberat la 23 august 1944. Colab. la *Victoria, Universul literar, Tribuna tineretului, Tinereţea, Revista Fundaţiilor Regale, Orizont, Revista muncii, Lupta tineretului, Lumea, Libertatea, Viitorul social, Flacăra Moineştiului.* Secretar de redacţie la *Lupta tineretului, Tânărul muncitor, Scânteia tineretului, Flacăra Moineştiului.* În 1958 se retrage din publicistică; funcţionar la Întreprinderea de Construcţii-Montaj Bucureşti, până la pensionare (1973). Poezia lui, violentă, protestatară, este marcată tematic şi stilistic de apartenenţa la o generaţie lirică: cea a tinerilor nonconformişti din anii celui de-al doilea război mondial. Readus în actualitatea literară de vol. *Vitrina secol XX* (1982) şi *Reîntâlniri* (1985).

OPERA: *Încrustări în gând,* poeme, Bucureşti, 1941; *Libere,* poeme în proză, Bucureşti, 1942; *Om,* poeme, Bucureşti, 1942; *Vitrina secol XX,* Bucureşti, 1982; *Reîntâlniri,* Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *Contemporanul,* nr. 8, 1983; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 39, 1985; E. Simion, în *România literară,* nr. 51, 1985; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1985; M. V. Buciu, în *Contemporanul,* nr. 5-8, 2003. **(R. Z.)**

FILIMON Domnica (prenumele la naştere: Domnica-Ana), n. 9 sept. 1928, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiica lui Gheorghe I. Filimon, ofiţer, şi a Filofteii (n. Boldeanu). Şcoala primară la Focşani (1935-1937) şi Bucureşti (1937-1939); LIceele „Domniţa Ileana" din Bucureşti (1939-1942), „Despina Doamna" din Ploieşti (1942-1945) şi „Domniţa Ileana" din Sibiu (1945-1947); Facultatea de Filologie, secţia română, a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1951). Redactor la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1955-1957) şi la Editura Tineretului (1957-1968); şefa secţiei proză – poezie – critică la Editura Albatros (1968-1983); se ocupă, de la iniţierea ei (1974), de seria „Contemporanul nostru" a aceleiaşi edituri. Colab. la *Steaua, Cronica, Săptămâna* etc. Debutează în *Viaţa Românească* (1956). Debut editorial cu micromonografia *Emil Gârleanu* (1968). Ed. din T. Maiorescu, Al. I. Odobescu, N. Filimon, I. Slavici, I. Creangă, Mihai Tican-Rumano ş.a. Colaborează cu Georgeta Rădulescu-Dulgheru la editarea operei maioresciene (*Opere* I-IV, 1978-1988). Biografia spirituală a criticului e reconstruită documentar în monografia *Tânărul Maiorescu* (1974). Autoare a vol. *Minunata călătorie a Selmei Lagerlöf în lumea lui Nils Holgersson* (1988). A mai semnat Domnica Stoicescu şi Domnica Filimon-Stoicescu. Premiul „Perpessicius" (1984).

OPERA: *Emil Gârleanu,* Bucureşti, 1968; *Tânărul Maiorescu,* Bucureşti, 1974; *Minunata călătorie a Selmei Lagerlöf în lumea lui Nils Holgersson,* Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Danilina, în *Luceafărul,* nr. 9, 1969; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1974; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 26, 1974; Ş. Cioculescu, *ibidem,* nr. 32, 1974; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 195, 1974; Al. Săndulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1974; C. Popescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1974; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 1, 1975; M. Bucur, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1979; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1980. **(A. S.)**

FILIMON Mariana, n. 9 iun. 1939, Bacău. Poetă. Fiica lui Augustin Filimon, subofiţer, şi a Constantinei (n. Cristescu). Liceul „Mihai Eminescu" din Constanţa (absolvit în 1956); licenţiată a facultăţii de Filosofie, secţia pedagogie, a Univ. din Bucureşti (1963). Dr. în pedagogie (1987). Redactor (1963-1972) şi secretar general de redacţie (din 1988) la *Forum.* Din 1990, conf. univ. la Universitatea Naţională de Arte din Bucureşti. Autoare a numeroase studii de specialitate şi a unor vol. de pedagogie. Colab. la *Luceafărul, Steaua, Viaţa Românească, România literară, Amfiteatru, Tribuna, Tomis, Ateneu, Familia* etc. Debut publicistic în ziarul din Bacău (1953) şi cu poezii în *Viaţa Românească;* debut

editorial cu vol. de versuri *Recital* (1976). Alte vol.: *Estivale* (1980), *Nuntă pe ape* (1980), *Piatra soarelui* (1982), *Scriere de mână* (1983), *Stampe* (1984), *Ordinea lucrurilor* (1988), *Măşti la vedere* (1995), *Lecţia de nesupunere* (1998), *Retorica mării* (1998), *Amfiteatrul din nori* (1998), *Scara îngerilor* (2001) şi *Pagina de gardă* (2003). Cărţi pentru copii (*Broasca albastră şi alte întâmplări cu Ionuţ,* 1991; *Poftiţi la Broscotecă,* 1993; *Noi întâmplări la Broscotecă,* 1995 etc.).

OPERA: *Recital,* versuri, Bucureşti, 1976; *Estivale,* versuri, Bucureşti, 1980; *Nuntă pe ape,* versuri, Bucureşti, 1980; *Piatra soarelui,* versuri, Bucureşti, 1982; *Scriere de mână,* versuri, Bucureşti, 1983; *Stampe,* versuri, Bucureşti, 1984; *Ordinea lucrurilor,* versuri, Bucureşti, 1988; *Broscuţa albastră şi alte întâmplări cu Ionuţ,* Bucureşti, 1991; *Poftiţi la Broscotecă,* Bucureşti, 1993; *Noi întâmplări la Broscotecă,* Bucureşti, 1995; *Măşti la vedere,* versuri, Bucureşti, 1995; *Lecţia de nesupunere,* versuri, Bucureşti, 1998; *Retorica mării,* antologie, Bucureşti, 1998; *Amfiteatrul din nori,* versuri, Bucureşti, 1998; *S-a redeschis Broscoteca,* Bucureşti, 1999; *Scara îngerilor,* versuri, Bucureşti, 2001; *Seri literare la Broscotecă,* Bucureşti, 2002; *Pagina de gardă,* versuri, Constanţa, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 14, 1976; N. Motoc, în *Tomis,* nr. 2, 1976; L. Ulici, *Prima verba,* II, 1978; B. Mihai, în *Forum,* nr. 9, 1980; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 6, 1983; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 15, 1985; L. Ulici, *ibidem,* nr. 21, 1986; I. Cristofor, în *Tribuna,* nr. 23, 1989; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 27, 1989; Gh. Grigurcu, în *Contemporanul,* 6 apr. 1995; idem, în *România literară,* nr. 5, 1996; idem, *ibidem,* nr. 17, 1999; Paula Romanescu, în *Viaţa Românească,* nr. 9-10, 2001. **(P. P.)**

FILIMON Nicolae, n. 6 sept. 1819, Bucureşti – m. 19 mart. 1865, Bucureşti. Prozator şi publicist. Fiul lui Mihai Filimon, protopopul Bisericii Enei din Bucureşti, şi al Mariei (n. ?). Primele noţiuni la Şcoala catihetică din curtea Bisericii Enei, cu dascălul Chivu, apoi în casa marelui logofăt Scarlat Bărcănescu şi în cea a clucerului Eftimie Răsuceanu, unul dintre epitropii bisericii. Ar fi urmat şi şcoala de cântăreţi bisericeşti a monahului rus Vissarion şi, poate, şcoala de cântăreţi de pe lângă Soc. Filarmonică a lui I. Heliade Rădulescu şi C. Aristia. Cântăreţ la Biserica Enei (atestat în 1829 şi 1842), epitrop al ei (din 1852 până la moarte). După mărturiile lui Ion Ghica, a fost corist în trupa Henrietei Karl şi flautist în orchestra trupei italiene ce dădea spectacole de operă în Bucureşti. Funcţionar al Departamentului Credinţei, obţine rang de pitar (1856) şi este „ajutor la masa a doua"; în 1859, devine secretar al Comisiei Documentale. Din 1862, o dată cu înfiinţarea Arhivelor Statului (în cadrul Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice) este funcţionar la această instituţie (şef al Despărţirii Istorice şi a Bunurilor Publice). Debutează cu un art. în ziarul *Naţionalul* (1857), deschizând astfel o intensă activitate de cronicar muzical şi teatral şi, din 1858, după întoarcerea dintr-o lungă călătorie prin Imperiul Austriac, Germania şi Italia, de memorialist şi nuvelist (*Monastirea dominicanilor dupe colina Fiesole,* devenită ulterior nuvela *Mateo Cipriani*). Publicate în foiletonul ziarului *Naţionalul,* între 6 sept. – 22 oct. 1859 şi 3 ian. – 24 mart. 1860, sub titlul *Trei luni în străinătate. Impresiuni şi memorii de călătorie,* notele sale de drum sunt adunate în vol. *Escursiuni în Germania meridională. Memorii artistice, istorice şi critice* (1860). Colab. începută în 1861 la *Revista Carpaţilor,* condusă de G. Sion, are un caracter mai pronunţat literar. În acelaşi an tipăreşte al doilea vol., cuprinzând nuvelele *Mateo Cipriani, Bergamo* şi *Slujnicarii* (1861). Din 1862 colaborează la *Ţăranul român* al lui Ion Ionescu de la Brad cu critică muzicală şi teatrală, cronici agrare şi, mai ales, cu basme culese şi prelucrate de el (*Roman*

năzdrăvan, Omul de piatră, Omul de flori cu barbă de mătasă), însoţite de note. În *Revista română* a lui Al. Odobescu (fostul său coleg la Comisia Documentală) publică între 1862 şi 1863 în foileton „romanţul original" *Ciocoii vechi şi noi sau Ce naşte din pisică şoareci mănâncă*, apărut în vol. în 1863. În 1864 colaborează cu cronici muzicale la *Buciumul* lui Cezar Bolliac, directorul său de la Arhivele Statului. A mai colaborat la *Independenţa, Tribuna română* (Iaşi), *Monitorul* şi *Dâmboviţa* (unde se înregistrează ultima sa apariţie publicistică, în ian. 1865). **F.** a fost primul nostru critic muzical profesionist, un folclorist cu însemnate merite; romantic şi pitoresc în nuvele, dar înzestrat şi cu apetenţa clasicului pentru fizionomii şi caractere, el are în roman „intuiţii balzaciene" şi siguranţa „tonurilor fundamentale": de unde şi vigoarea cu care impune genului un model, un personaj, precum şi „un ideal etic şi social" (G. Călinescu).

OPERA: *Escursiuni în Germania meridională.* Memorii artistice, istorice şi critice (1858), Bucureşti, 1860; *Mateo Cipriani, Bergamo* şi *Slujnicarii,* Bucureşti, 1861; *Ciocoii vechi şi noi sau Ce naşte din pisică şoareci mănâncă*, romanţ original, Bucureşti, 1863 (ed. ulterioare: 1879, cu o pref. de G. Marian; 1889; 1890; 1896; 1902, cu o pref. de N. Iorga, ed. II, 1910; ed. III, 1924; 1928, cu un studiu de E. Lovinescu; 1931, comentat de G. Baiculescu; 1935; 1941, cu un studiu critic şi glosar de N. Mihăescu; 1943; 1950, cu un studiu introductiv de P. Georgescu; 1956, cu o pref. de G. Ivaşcu; ed. II revăzută, 1959; ed. III, 1961; 1959, studiu introductiv de Ş. Cioculescu; 1963, pref. de A. Martin; 1965, ed. îngrijită, pref. şi note de Domnica Stoicescu; 1966; 1967, pref. de G. Ivaşcu; 1970, ed. îngrijită şi bibliografie de Domnica Filimon-Stoicescu, studiu introductiv de Ş. Cioculescu; 1971; 1972; 1977, ilustraţii de Val Munteanu; alte ed., 1999; 2000; 2002; unele din aceste ed. conţin, pe lângă roman, şi alte scrieri ale autorului); *Nenorocirile unui slujnicar*, nuvelă, cu o pref. de M. Dragomirescu, Bucureşti, 1916; *Nenorocirile unui slujnicar,* cu o introducere şi note de G. Baiculescu, Bucureşti, 1932; *Nuvele. Nenorocirile unui slujnicar* şi *Mateo Cipriani,* precedate *de Amintiri şi însemnări despre Nicolae Filimon* de preot G. Negulescu-Batişte şi N. Vătămanu, Bucureşti, 1942; *Opere*, I–II, ed., glosar şi bibliografie de G. Baiculescu, cu o introducere de G. Ivaşcu, Bucureşti, 1957; *Scrieri alese,* ed. îngrijită, note şi pref. de Domnica Stoicescu, Bucureşti, 1958; *Roman Năzdrăvan,* ilustraţii de A. Demian, Bucureşti, 1961 (ed. nouă, ilustraţii de Fl. Apostol, Bucureşti, 1974); *Opere,* I, ed. îngrijită şi studiu introductiv de M. Anghelescu, note şi variante de G. Baiculescu, Bucureşti, 1975; II, ed. îngrijită şi note, glosar şi bibliografie de M. Anghelescu, Bucureşti, 1978; *Ciocoii vechi şi noi,* postfaţă şi bibliografie de I. Rotaru, Bucureşti, 1981; *Ciocoii vechi şi noi,* Bucureşti, 1984; *Escursiuni în Germania meridională,* postfaţă şi bibliografie de P. Cornea, Bucureşti, 1984; *Ciocoii vechi şi noi sau Ce naşte din pisică şoareci mănâncă,* ed. îngrijită de M. Anghelescu, repere istorico-literare alcătuite în redacţie de A. Rusu, Bucureşti, 1985; *Ciocoii vechi şi noi. Nenorocirile unui slujnicar,* ed. îngrijită, tabel cronologic şi bibliografie de Domnica Filimon, studiu introductiv de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1987; *Ciocoii vechi şi noi*, postfaţă şi bibliografie de L. Chişu, Bucureşti, 1990; *Ciocoii vechi şi noi sau Ce naşte din pisică şoareci mănâncă*, pref., curriculum vitae şi bibliografie de A. Goci, Bucureşti, 1993 (altă ed., 1996); *Ciocoii vechi şi noi sau Ce naşte din pisică şoareci mănâncă*, studiu introductiv, tabel cronologic şi glosar de Roxana Cofaru, Bucureşti, 1997 (altă ed., 1998); *Opere*, I, ed. îngrijită şi cronologia vieţii de M. Anghelescu, Bucureşti, 1998; *Excursiuni în Germania Meridională. Nuvele. Basme,* Bucureşti, 1998; *Nenorocirile unui slujnicar sau Gentilomii de mahala,* nuvele, postfaţă de I. Rotaru, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* III; E. Lovinescu, *Critice,* III, 1920; G. Baiculescu, în *Studii italiene,* VII, 1940; idem, *N. Filimon, iniţiatorul romanului românesc,* 1940; idem, *Activitatea folcloristică a lui Nicolae Filimon.* Studiu şi texte, 1941; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* N. Vătămanu, în *Universul literar,* nr. 18, 1943; N. Mihăescu, *Valori literare în opera lui N. Filimon,* 1943; G. Baiculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 1, 1946; G. Călinescu, *Nicolae Filimon,* 1959; N. Vătămanu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1965; E. Manu, în *Contemporanul,* nr. 3, 1965; V. Cosma, *N. Filimon, critic muzical şi folclorist,* 1966; Perpessicius, *Opere,* II; I. Ghica, *Opere,* I, 1967; G. Ivaşcu, *Istoria...;* T. Vârgolici, *Retrospective literare,* 1969;

A. Martin, *Introducere în opera lui N. Filimon,* 1973; M. Zaciu, în *Vatra,* nr. 3, 1973; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european,* 1976; G. Ivaşcu, *Prozatori români,* 1977; *N. Filimon interpretat de...,* 1980; *Studii de sociologie a romanului românesc,* 1982; D. Păcurariu, *Scriitori...,* I; *De la N. Filimon la G. Călinescu. Studii de sociologie a romanului românesc,* 1982; G. Călinescu, *Opere,* XVII *(N. Filimon, Gr. Alexandrescu),* 1983; A. Mihu, *Meandrele adevărului,* 1983; M. Papahagi, *Critica de atelier,* 1983; R. G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor,* 1983; M. Zaciu, *Viaticum,* 1983; Şt. Cazimir, *Nu numai Caragiale,* 1984; P. Cornea, *Itinerar printre clasici,* 1984; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzică şi literatură,* I, 1984; M. Muthu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1, 1985; A. Cosma, *Geneza romanului românesc,* 1985; O. Densusianu, *Literatura română modernă,* ed. II, 1985; C. Mateescu, *Pe urmele lui N. Filimon,* 1985; A. D. Rachieru, *Vocaţia sintezei,* 1985; T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; Perpessicius, *Scriitori...,* II; Sultana Craia, *Feţele Oraşului,* 1988; Cătălina Velculescu, *Între scriere şi oralitate,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, V, 1989; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 19, 1999; I. Gr. Cherciu, *Tipologie umană în nuvelele şi în romanul lui Nicolae Filimon,* 2000; D. Şt. Rădulescu, *Dicţionarul personajelor din „Ciocoii vechi şi noi” de Nicolae Filimon,* 2000; C. Cubleşan, *Nicolae Filimon,* 2003. **(M. P.)**

FILIP George (prenumele la naştere: Gheorghe), n. 22 mart. 1939, com. Tuzla, jud. Constanţa. Poet. Fiul lui Pandele Filip, jandarm, şi al Floarei (n. Mihăilă). Studii elementare la Tuzla (1953); patru clase de liceu la Constanţa şi Bucureşti (1962). E hamal şi pescar (1953-1955), fotograf independent (1955-1958), fotoreporter la rev. *Viaţa studenţească* (1958-1959), metodist la Casa de cultură din Cernavodă (1959-1961), metodist la Casa de cultură din Mangalia (1961-1962) şi redactor la *Flota Patriei*, ziarul Marinei militare din acelaşi oraş (1962-1966). Între 1966 şi 1979 e publicist liber profesionist. Colaborează la *Luceafărul, Tribuna României, Albina, Urzica, Apărarea patriei, Dobrogea nouă, Aripile patriei, Viitorul* (Turnu Severin), *Humanitas* (Montréal, Canada) etc. Debutează cu poezii în *Albina* şi *Urzica* (1974). Debut editorial cu vol. de versuri pentru copii *Matematica pe degete* (1974). Alte culegeri lirice: *Anotimpul legendelor* (1976), *Drumuri de baladă* (1977), *Era confuziilor* (1993), *Zei fără armuri* (1996), *Din taine* (1999), *Diana* (2002) şi *Văd lumina* (2003). Autor al unui vol. de fabule (*Desant satiric*, 1975). Confesiunea scriitorului e sinceră, lipsită de echivoc: „Viaţa nu mi-a fost marcată de nici un eveniment pozitiv. Am iubit oamenii, am cântat dragostea, viaţa şi marea. Liric prin excelenţă, am recepţionat şi am vibrat prin letopiseţele mele lirice la efervescenţa socială a poporului român. Suferinţa exilului nu este o trădare, ci o veşnică redescoperire a sentimentului naţional”.

OPERA: *Matematica pe degete*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1974; *Desant satiric*, fabule, Bucureşti, 1975; *Anotimpul legendelor*, versuri, Bucureşti, 1976; *Drumuri de baladă*, versuri, Bucureşti, 1977; *Era confuziilor*, versuri, cu o pref. de Luchian Deaconu, Craiova, 1993 (vol. semnat: George Filip-Liberty); *Poeme răzleţe,* Montréal, 1994; *Zei fără armuri*, versuri, Bucureşti, 1996; *Poémes sur feuilles d'érable,* Montréal, 1998; *Din taine,* versuri, Cluj-Napoca, 1999; *Zilele săptămânii,* versuri, Montréal, 1999; *Diana,* elegii erotice, Râmnicu-Vâlcea, 2002; *'89. Poeme îndoliate,* Râmnicu-Vâlcea, 2002; *Văd lumina,* versuri, Râmnicu-Vâlcea, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

FILIP Iulian, n. 27 ian. 1948, satul Sofia, jud. Bălţi, Basarabia. Poet. Fiul lui Ion Filip şi al Anei (n. Grosu), ţărani. Şcoala medie în satul natal, apoi Facultatea de Fizică-Matematică (1965) şi Facultatea de Litere (1970) a Univ. „Alecu Russo" din Bălţi. Între 1974 şi 1985, colaborator ştiinţific al Institutului de Lb. şi Literatură al Acad. de Ştiinţe din Chişinău (dr. în filologie cu o teză despre *Teatrul popular*). Prezentator al rev. lunare televizate *Almanah literar* (1981-1985). Şeful Departamentului de cultură al Primăriei Chişinău (din 1990); editează, împreună cu V. Romanciuc, I. Colesnic şi I. Ţurcanu, rev. *Moment poetic* (1995). Debut editorial cu vol. de versuri *Neîmpăcatul meşter* (1974). A publicat mai multe vol. de poezie şi teatru pentru copii. Premiul Ministerului Culturii, al Ministerului Învăţământului şi al rev. *Femeia Moldovei* (1980); Premiul Acad. Române (1993); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Chişinău (1998).

OPERA: *Neîmpăcatul meşter,* versuri, Chişinău, 1974 (trad. în lb. rusă, Moscova, 1984); *Cerul fântânilor,* versuri, Chişinău, 1977; *Casa fiecăruia,* versuri pentru copii, Chişinău, 1980; *Cenuşar-voinicul şi Cenuşăreasa-mireasa,* Chişinău, 1981; *Primiţi căluţul?,* teatru popular, Chişinău, 1983; *Facă-se voia ta, Sfârlează,* teatru pentru copii, Chişinău, 1985; *Unde eşti,* versuri, Chişinău, 1987; *Colacul marele, frate bun cu soarele,* teatru pentru copii, Chişinău, 1988; *Cafea neagră,* versuri, Chişinău, 1989; *Copăcel, copăcel,* versuri pentru copii, Chişinău, 1989; *Dansul timizilor,* versuri, Chişinău, 1994; *Au vrut melcii să se bată,* Chişinău, 1996; *Cobaiul nu triumfă,* roman, Chişinău, 1996; *Mergătorul,* versuri, Chişinău, 1996; *Mamutul din frigider,* versuri, în lb. maghiară, Budapesta, 1997; *Din neamul lui Păcală,* Chişinău, 1997; *Seminţele mărului oprit,* versuri, Chişinău, 1998; *Plăcinţele cu mărar. Nucul cu o singură nucă,* poezii şi poveşti pentru copii, Chişinău, 1999; *Amărâtele hărţi,* versuri, Timişoara, 2000; *Un spin/Une epine,* vol. bilingv româno-francez, Ploieşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Rău, *Dansul timizilor,* 1994; *Bibliografie Iulian Filip,* 1998; N. Dabija, în *Literatura şi arta,* 30 ian.; 13 mart. 2003. **(A. S.)**

FILIP Stelian, n. 18 sept. 1924, satul Moldoveni, com. Izlaz, jud. Teleorman. Poet şi prozator. Fiul lui Pandele Filip, agricultor, şi al Floarei (n.?). Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1950-1954). Prof. suplinitor în com. Tuzla (1948-1953); redactor la Radiodifuziune (1953-1954); redactor la rev. *Albina* (1954-1959); redactor-metodist (1959-1962), apoi metodist (1963-1968) la Casa Creaţiei Populare a reg. Bucureşti; redactor-şef de secţie la Radioteleviziunea Română (1968-1988). Colab. la *Tânărul scriitor*, *Luceafărul*, *Gazeta literară*, *România literară*, *Tribuna*, *Orizont*, *Săptămâna* etc. Debutează în *Tânărul scriitor* (1956). Debut editorial cu vol. de versuri umoristice *Azi pitic, mâine voinic* (1963). Alte vol.: *Rime sprinţare* (1968), *Fabule dintr-un degetar* (1970), *Cartea cu zâmbete* (1974), *Minifabule* (1974), *Un buchet de epigrame* (1975), *Flori de cactus* (1977), *Jocul cuvintelor* (1982), *Ce frumoasă este viaţa!* (1988), *Parodii... fără adresă!* (1998), *Triptic satiric* (1999) şi *Oglinda cu multe feţe* (2001).

OPERA: *Azi pitic, mâine voinic*, versuri umoristice, Bucureşti, 1963; *Rime sprinţare*, versuri umoristice, Bucureşti, 1968; *Fabule dintr-un degetar*, Bucureşti, 1970; *Cartea cu zâmbete*, Bucureşti, 1974; *Minifabule*, Bucureşti, 1974; *Un buchet de epigrame*, Bucureşti, 1975; *Flori de cactus*, rondeluri satirice, fabule, parodii, Bucureşti, 1977; *Jocul cuvintelor*, versuri umoristice, Bucureşti, 1982; *Ce frumoasă este viaţa!*, schiţe şi povestiri satirice, Bucureşti, 1988; *Parodii... fără adresă!*, Bucureşti, 1998; *Triptic satiric*, rondeluri, fabule, parodii, Bucureşti, 1999; *Oglinda cu multe feţe*, cronici rimate, sonete, fabule, rondeluri, minipoeme satirice, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Velican, în *Orizont*, nr. 41, 1977; A. Popovici, în *Săptămâna*, nr. 474, 1980; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983. **(A. S.)**

FILIP Traian, n. 11 febr. 1929, Lugoj – m. 15 mai 1994, Bucureşti. Prozator. Liceul în Bucureşti; Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1950-1954); în paralel urmează Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1950-1951). Colab. la *România literară, Tribuna, Cronica, Luceafărul, România liberă, Scânteia* etc. Debut editorial cu romanul *Amar* (1963). Alte romane: *Desen după natură* (1966), *Dansul focului* (I-II, 1968), *Pavilionul* (I-III, 1969-1972), *Crivăţul bate năprasnic* (1974), *Calypso* (1977), *Subconştientul Veneţiei* (1984). Autor al unor vol. de proză scurtă (*Paiaţa cu pălării şi tromboane,* 1971), reportaje (*Diluviul sau apele lui Saturn,* în colab., 1971; *Oraşe cu geometria variabilă,* 1972; *Spre Kilimandjaro,* 1976) şi publicistică (*Falsificatorii de imagini,* 1979). Trad. din A. t'Serstevens şi P. Gimferrer.

OPERA: *Amar,* roman, Bucureşti, 1963; *Pământul oţelului,* reportaje, Bucureşti, 1964; *Desen după natură,* roman, Bucureşti, 1966; *Dansul focului* I-II, roman, Bucureşti, 1968; *Pavilionul,* I *Vântul din faţa soarelui,* II *Patima nopţii,* III *În singurătatea femeilor,* roman, Bucureşti, 1969-1972; *Paiaţa cu pălării şi tromboane,* schiţe, pref. de P. Comarnescu, Bucureşti, 1971; *Diluviul sau apele lui Saturn,* reportaje, în colab. cu V. Nicorovici, Bucureşti, 1971; *Oraşe cu geometria variabilă,* reportaje, Bucureşti, 1972; *Crivăţul bate năprasnic,* roman, Bucureşti, 1974; *Spre Kilimandjaro,* reportaj, Cluj-Napoca, 1976; *Calypso,* roman, Bucureşti, 1977; *Falsificatorii de imagini,* publicistică, pref. de M. Ruffini, Roma, 1979; *Subconştientul Veneţiei,* roman, Bucureşti, 1984; *Thalassa,* Milano, 1994. Traduceri: *Cartea lui Marco Polo sau Descoperirea lumii.* Text integral, rescris în franceza modernă şi comentat de A. t'Serstevens, în româneşte de ~ şi Gh. Edmond Gussi, Bucureşti, 1972; P. Gimferrer, *Fortuny,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1968; P. Comarnescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1969; V. Cristea, în *România literară,* nr. 2, 1970; I. D. Teodorescu, în *Orizont,* nr. 8, 1971; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1973; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 11, 1974; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 38, 1975; G. Muntean, în *România literară,* nr. 9, 1975; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 49, 1984; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 2, 1985; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 11, 1985; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 7, 1990; Z. Sângeorzan, în *Steaua,* nr. 9, 1995; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 18, 1995; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 7, 1996. **(A. S.)**

FILOTTI Eugen, n. 15 iul. 1896, Bucureşti – m. 1 iun. 1975, Bucureşti. Publicist şi traducător. Fiul lui Nicolae Filotti, farmacist, şi al Aureliei (n. Felix). Liceul „Gheorghe Lazăr" şi licenţa în drept la Univ. din Bucureşti (1923). Colab. la *Fapta, Facla, Chemarea, Dimineaţa, Viaţa Românească, Adevărul literar şi artistic, Hiena.* Conduce seria a doua a săptămânalului bucureştean *Cuvântul liber* (1924-1926), ce va declanşa polemica între „europeism" şi „tradiţionalism". Ataşat de presă la Praga (1927-1928); director al Biroului de presă din Ministerul Afacerilor Externe (1928-1935), funcţie în care a susţinut numirea ca ataşaţi culturali în diverse ţări a lui L. Blaga, Aron Cotruş şi Oscar Walter Cisek. Participă la toate şedinţele Societăţii Naţiunilor (1928-1935), ministru plenipotenţiar la Ankara (1935-1936), Atena (1937-1939), Sofia (1939-1941) şi Budapesta (1941-1944); secretar general în Ministerul Afacerilor Externe. În 1946 este membru în delegaţia română la Conferinţa de Pace de la Paris, alături de Lucreţiu Pătrăşcanu şi Mihai Ralea. După ani de restrişte, este numit, cu sprijinul acestuia din urmă, director la Editura în lb. străine, devenită ulterior Meridiane. Redactor la secţia germană a Editurii Tineretului. Gazetar de ţinută, publicist, om de cultură, editor, **F.** a tradus din Goethe, Heinrich Mann, Thackeray, A. J. Cronin, Wilhelm von Bode, Kenneth Clark, Fritz Martini, Charles Sterling, Mihail Alpatov ş.a.

OPERA: Traduceri: H. Mann, *Profesorul Unrat. Sfârşitul unui tiran,* Bucureşti, 1956 (ed. II, 1961); W. M. Thackeray, *Henry Esmond,* Bucureşti, 1958 (ed. II, 1965); R. Petzoldt, *Georg Friedrich Händel,* Bucureşti, 1963; idem, *Richard Strauss,* Bucureşti, 1963; C. Günter şi D. Bollenbach, *Desenul. Pe scurt*

despre tehnici, Bucureşti, 1964; A. J. Cronin, *Drumul lui Shannon,* Bucureşti, 1964 (altă ed., 1992); idem, *Castelul pălărierului,* Bucureşti, 1967 (altă ed., 1992); N. Hawthorne, *Litera stacojie,* Bucureşti, 1967 (altă ed., 1996); M. Alpatov, *Istoria artei,* II, Bucureşti, 1967; K. Pahlem, *În lumea minunată a muzicii,* Bucureşti, 1968; P.-E. Victor, *Borésl. Bucurie în noapte* (Amintiri din expediţiile franceze în Groenlanda, 1934-1936), Bucureşti, 1968; P. Frenchen, *Ivik,* Bucureşti, 1969; K. Clark, *Arta peisajului,* Bucureşti, 1969; H. Mann, *Îngerul albastru,* Bucureşti, 1970; Ch. Sterling, *Natura moartă,* Bucureşti, 1970; Fr. Martini, *Istoria literaturii germane de la începuturi până în prezent,* în colab. cu Adriana Hass, Bucureşti, 1972; G. Lukács, *Estetica,* I, în colab. cu Aurora M. Nasta, Bucureşti, 1972; W. von Bode, *Maeştrii picturii olandeze şi flamande,* I-II, Bucureşti, 1974; J. W. Goethe, *Afinităţile elective,* Bucureşti, 1975 (ed. II, 1978, într-un vol. care cuprinde şi *Suferinţele tânărului Werther* traduse de Al. Philippide); Dominique Sourdel şi Janine Sourdel-Thomine, *Civilizaţia Islamului clasic,* I-III, Bucureşti, 1975; J. W. Goethe, *Proza,* trad, de ~, J. Livescu şi Sevilla Răducanu, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: Z. Ornea, *Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea,* 1980. **(D. U.)**

FIRAN Carmen, n. 29 nov. 1958, Craiova. Poetă, prozatoare şi autoare dramatică. Fiica lui Florea Firan, prof., şi a Elenei (n. Neagoe), bibliotecară. Studii elementare (1965-1973) şi Liceul „N. Bălcescu" (1973-1974) din Craiova. Licenţiată a Facultăţii de Matematică a Univ. din acelaşi oraş (1977-1981). Prof. în com. Ileana, jud. Ialomiţa (1981-1982), Voluntari, jud. Ilfov (1982-1984) şi Bucureşti (1984-1986). Între 1986 şi 1989 e redactor la Editura Tehnică, apoi redactor-şef adjunct la ziarul *Dimineaţa.* Secretar executiv la Fundaţia Culturală Română (1991-1997) şi director adjunct la Centrul Cultural Român din New York (1997-2002). Din 2002, director de dezvoltare al Fundaţiei internaţionale Pro Patrimonio, filiala New York. În 2002 s-a stabilit în Statele Unite. Debutează în *Luceafărul* (1978). Debut în dramaturgie cu piesa *Polen pe insulă* la Teatrul Naţional din Craiova (1982). Debut editorial cu vol. de poezii *Iluzii pe cont propriu* (1981). Colab. la *Ramuri, România literară, Luceafărul, Viaţa studenţească, Teatru.* A semnat şi cu pseud. Florentina Neagoe. Autoare a unor cărţi pentru copii (*Nopţi senine pentru tine,* 1988; *Alte nopţi, aceleaşi vise,* 1989; *Vino, Doamne, mai aproape,* 1990; *Poţi să fugi în papuci de turte dulci,* 1990), a pieselor de teatru *Polen pe insulă, Vânătoare imaginară* şi *Vis în acvariu.* Vol. *Paradis pentru ziua de luni* (1983), *Îmblânzitor de vieţi furate* (1984), *Trepte sub mare* (1990), *Negru pe alb* (1995), *Locuri de trăit singur* (1997), *Viseclare cu oameni* (2000) impun o lirică melancolică, confesivă, scrisă într-un limbaj colocvial.

OPERA: *Iluzii pe cont propriu,* versuri, Craiova, 1981; *Paradis pentru ziua de luni,* versuri, Bucureşti, 1983; *Îmblânzitor de vieţi furate,* versuri, Bucureşti, 1984; *Nopţi senine pentru tine,* Bucureşti, 1988; *Alte nopţi, aceleaşi vise,* Bucureşti, 1989; *Trepte sub mare,* Bucureşti, 1990; *Vino, Doamne, mai aproape,* versuri pentru copii,Craiova, 1990; *Poţi să fugi în papuci de turte dulci,* versuri pentru copii, Craiova, 1990; *Tot mai aproape,* roman, Bucureşti, 1991; *Negru pur,* versuri, Bucureşti, 1995; *Locuri de trăit singur,* versuri, Bucureşti, 1997; *Candori pedepsite,* poezii alese / *Punished Candors,* selected poems, trad. în engleză de A. Codrescu, J. Semilian, Sanda Agalidi, A. J. Sorkin, I. Sheffer, Bucureşti, 2000; *Vise clare cu oameni,* versuri, Botoşani, 2000; *După amiază cu înger,* versuri, New York, 2000; *Prima secundă de după moarte,* versuri, New York, 2000; *Desăvârşirea erorii,* versuri, New York, 2001; *Farsa,* roman, New York, 2002; *În cea mai frumoasă viaţă,* New York, 2002; *Voci pe muchie de cuţit / Voices on the Razor's Edge,* în colab. cu A. Sângeorzan, postfaţă de Nina Cassian, trad. în engleză de Zoris Sângeorzan şi R. Hotărarnu, Craiova, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru,* nr. 9, 1981; M. Duţescu, în *Ramuri,* nr. 12, 1981; L. Ulici, în *România literară,* nr. 44, 1981; R. Diaconescu, *ibidem,* nr. 53, 1982; T. T. Coşovei, în *Suplimentul literar-artistic al „Scânteii*

tineretului", nr. 8, 1984; C. M. Popa, în *Ramuri,* nr. 1, 1984; C. Ioniţă, în *România literară,* nr. 13, 1984; Al. Cistelecan, în *Arc,* nr. 1-2, 1993; C. Naum, *ibidem,* nr. 1-2, 1994; Andreea Deciu, în *România literară,* nr. 26, 1994; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 324, 1996. **(A. S.)**

FIRAN Florea, n. 4 oct. 1933, com. Giubega, jud. Dolj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ion Firan, agricultor, şi al Mariei (n. Dudău). Studii la Şcoala Normală de Învăţători din Deva (1945-1952); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1965); Dr. în ştiinţe filologice cu teza *Presa literară craioveană. 1838-1975* (1976). Inspector şcolar, director, preşedinte al Comitetului pentru Cultură şi Educaţie Socialistă al jud. Dolj (1968-1977); lector de lb. română la Univ. din Pisa (1981-1985). Colab. la *Ramuri, România literară, Contemporanul, Le lingue del Mondi* din Florenţa, *Balcanica, Analele Universităţii din Craiova, Luceafărul.* Debutează cu art. *Coşbuc şi Craiova, documente inedite*, în rev. *Ramuri* (1965); debut editorial cu vol. *Începuturile presei literare craiovene* (1971). Vol. *Corespondenţa „Ramuri"* (1973), *De la Macedonski la Arghezi* (1975), *Pe urmele lui Tudor Arghezi* (1981), *Profiluri şi structuri literare* (I-II, 1986-2003) urmăresc revistele şi scriitorii a căror operă e legată de provincia literară a Olteniei. A publicat, în colab. cu C. M. Popa, o antologie a *Literaturii diasporei* (1994). Antologii comentate (în colab.) din opera lui Eminescu, Creangă, Coşbuc, Călinescu, Blaga, Arghezi, Alecsandri, Slavici, Rebreanu etc.

OPERA: *Începuturile presei literare craiovene,* Craiova, 1971; *Ramuri.* Studiu monografic, în colab., Craiova, 1971; *Ramuri.* Bibliografie, în colab., cuvânt înainte de M. Gheorghiu, Bucureşti, 1972; *Corespondenţa „Ramuri".* Documente literare, Craiova, 1973; *De la Macedonski la Arghezi,* pref. de O. Papadima, Craiova, 1975; *Presa literară craioveană. 1838-1975,* pref. de O. Papadima, Craiova, 1976; *Pe urmele lui Tudor Arghezi,* Bucureşti, 1981; *Arhivele Olteniei (1922-1943).* Bibliografie, în colab., Bucureşti, 1983; *Profiluri şi structuri literare.* Contribuţii la o istorie a literaturii române, I-II, cuvânt înainte de L. Călin, studiu de C. M. Popa, Craiova, 1986-2003; *Literatura diasporei,* antologie comentată, în colab. cu C. M. Popa, Craiova, 1994 (ed. II, 1996); *Spirite enciclopedice în literatura română,* I-III, antologie comentată, în colab. cu C. M. Popa, Craiova, 1995; *Ramuri.* Studiu monografic, corespondenţă, mse, antologie, bibliografie (1905-1995), Craiova, 1996; *Modernism, tradiţionalism, valori ale literaturii româneşti interbelice,* antologie comentată, în colab. cu C. M. Popa, Craiova, 1997.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *România literară,* nr. 18, 1971; Al. Piru, *ibidem,* nr. 37, 1972; Ş. Cioculescu, *ibidem,* nr. 26, 1975; C. Moraru, în *Flacăra,* nr. 26, 1975; I. Zamfirescu, în *Ramuri,* nr. 4, 1977; Al. Dima, *Dezbateri critice,* 1977; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; N. Pop, *Perimetru sentimental,* 1981; P. Marcea, *Varietăţi literare,* 1982; M. Anghelescu, *Istoriografia literară românească 1944-1984,* 1984; E. Manu, în *România literară,* nr. 33, 1984; M. M. Popa, în *România literară,* nr. 27, 1996. **(I. C.)**

FLĂMÂND Dinu (prenumele la naştere: Anchidim), n. 24 iun. 1947, Susenii Bârgăului, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet şi critic literar. Provine dintr-o familie de ţărani: tatăl, Traian Flămând; mama, Livia (n. Rău). Şcoala elementară la Susenii Bârgăului (1954-1958), şcoala nr. 4, apoi la Liceul „Unirea" din Braşov (1958-1962); Liceul „Emil Racoviţă" din Cluj (1962-1965). Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română a Univ. din Cluj (1965-1970). Face parte din grupul iniţial „Echinox"; redactor al rev. *Echinox* (1968-1970); funcţionar la Centrala Cărţii din Bucureşti (1970-1971); redactor la Editura Enciclopedică Română (1971-1973) şi apoi la rev. *Flacăra* (1973-1974); din aug. 1974 redactor la *Amfiteatru* şi *Viaţa studenţească*, de unde trece apoi (1988) la rev.

Secolul 20. În 1989 se stabileşte la Paris, unde devine corespondent pentru BBC şi Vocea Americii; din 1991, e ziarist la Radio France International; Bursier al Univ. din Iowa City, Statele Unite (sept. – dec. 1983); bursă pentru trad. a Fundaţiei Calouste Gulbenkian, Lisabona, Portugalia (sept.– dec. 1986); bursă de studii pentru doctorat a Statului francez (1989-1991). Debutează în *Tribuna* (1966), colaborând apoi, pe lângă rev. al căror redactor a fost, la *România literară, Convorbiri literare, Viaţa Românească, Steaua, Familia, Transilvania, Vatra, Viaţa studenţească, Luceafărul, Contemporanul* ş. a. Vol. de poezie (*Apeiron,* 1971; *Poezii,* 1974; *Altoiuri,* 1977; *Stare de asediu,* 1983; *Viaţă de probă,* 1999; *Dincolo/De l'autre coté,* 2000; *Migraţia pietrelor,* 2000; *Tags,* 2002) şi de eseistică literară (*Introducere în opera lui G. Bacovia,* 1979; *Intimitatea textului,* 1985); a prefaţat ed. din I. Barbu (1972) şi A. Pann (1975). A tradus din M. Booth (1977), F. Pessoa (2000; 2001), J. A. Seabra (2001), Ph. Sollers (2002), J. Semprun (2002), Dominique Villepin (2003), din poezia latino-americană (*20 de poeţi latino-americani contemporani*, 1983) şi, în rev., din lirica portugheză. Premiul Festivalului de Poezie „Mihai Eminescu" (1972); Premiul Filialei din Sibiu a Uniunii Scriitorilor pe 1986 (pentru vol. *Intimitatea textului*) şi pe 2001 (pentru vol. *Migraţia pietrelor*); Premiul Uniunii Scriitorilor pe 2001 (pentru trad. din F. Pessoa, *Cartea neliniştirii*) şi pe 2002 (pentru vol. *Tags*). **F.** este, în gruparea poetică echinoxistă (alături de I. Mircea şi A. Popescu), un poet în acelaşi timp vitalist şi reflexiv, senzual şi manierist şi unul dintre protagoniştii aşa-numitei „promoţii '70" în literatura noastră.

OPERA: *Apeiron,* Bucureşti, 1971; *Poezii,* Bucureşti, 1974; *Altoiuri,* Bucureşti, 1976; *Introducere în opera lui G. Bacovia,* Bucureşti, 1979; *Stare de asediu,* Bucureşti, 1983; *Intimitatea textului,* Bucureşti, 1985; *Viaţă de probă*, versuri, Bucureşti, 1998; *Dincolo/Dl'autre côté,* ed. bilingvă româno-franceză de P. Drogi, Bucureşti, 2000; *Migraţia pietrelor,* antologie de autor, pref. de I. Pop, Bucureşti, 2000; *Tags,* versuri, Cluj-Napoca, 2002. Traduceri: Martin Booth*, Poemul insidios,* trad. de Liliana Ursu şi ~, Bucureşti, 1977; *20 de poeţi latino-americani contemporani,* selecţie, trad. şi note de ~ şi Oana Lara, Cluj-Napoca, 1983.; F. Pessoa, *Cartea neliniştirii,* I-II, trad., pref., note şi indice tematic de ~, Bucureşti, 2000; idem, *Odă maritimă şi alte poeme,* pref. de J. A. Seabra, Bucureşti, 2001; Ph. Sollers, *Războiul gustului,* trad. şi pref. de ~, Iaşi, 2002; J. Semprun, *Mortul care trebuie,* trad. şi pref. de ~, Cluj-Napoca, 2002; Dominique de Villepin, *Napoléon: cele o sută de zile sau spiritul de sacrificiu,* Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. (Marcoş) Livian, în *Echinox,* nr. 7, 1971; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 11, 1971; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 7, 1971; I. Pop, în *Tribuna*, nr. 28, 1971; C. Pricop, în *Cronica*, nr. 1, 1972; M. Iorgulescu, în *Convorbiri literare*, nr. 1, 1973; Dana Dumitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1975; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 27, 1975; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 14, 1975; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 7, 1977; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 3, 1977; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 9, 1977; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Luceafărul*, nr. 16, 1979; M. Papahagi, în *Echinox,* nr. 5, 1979; A. Popescu, în *Tribuna*, nr. 8, 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1984; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1984; M. Ivănescu, în *Transilvania*, nr. 6, 1984; Grete Tartler, în *Amfiteatru*, nr. 8, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 37, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 32, 1985; I. Pop, în *Steaua,* nr. 11, 1985; Tania Radu, în *Transilvania*, nr. 1, 1986; Cristian Moraru, în *România literară*, nr. 22, 1987; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; C. Regman, *De la imperfect..;* Al. Piru, *Critici...*; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 9, 1998; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1999; Al. Funieru, I. Boldea, Corina Tiron, Al. Cistelecan, Rodica Draghincescu, N. Savin, M. A. Diaconu, A. Popescu, I. Pop, în *Vatra,* nr. 11, 2000; Carmen Chihaia, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 515, 2000; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 35, 2001; I. Simuţ, *ibidem,* nr. 23, 2001 (interviu); Carmen Chihaia, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 688, 2003. **(M. P.)**

FLODA Liviu (pseud. lui Adolf Leibovici), n. 16 aug. 1913, Brăila – m. 3 iun. 1997, Forest Hills, New York (Statele Unite). Prozator şi dramaturg. Fiul unui mic funcţionar. La sfârşitul primului război mondial, se mută cu familia la Bucureşti, unde urmează şcoala primară, liceul şi Facultatea de Drept (licenţa în 1936). Dr. în ştiinţe economice şi politice (1946) cu lucrarea *Bugetul de stat în economia socialistă a Uniunii Sovietice* (publicată în acelaşi an). Secretar la Liceul evreiesc „Cultura B” din capitală (1940-1944); conferenţiar la Acad. Comercială din Bucureşti (1947-1948). În acelaşi timp, predă cursuri la Şcoala Superioară de Muzeografie. Debutează în *Adevărul literar şi artistic* cu schiţa *Vocaţie* (1932). În aceeaşi rev. publică, în anii 1933-1934 şi 1938, cronici teatrale, glose muzicale şi reportaje. Susţine, de asemenea, cronica discului. E colaborator şi redactor la ziarele *Adevărul* şi *Dimineaţa* (1934-1937). În primul semnează interviuri şi comentarii literare. Alte colab. la *Semnalul* (1938), *Jurnalul* (1939-1940), *Realitatea ilustrată* (1940), *Jurnalul de dimineaţă*, sub direcţia lui Tudor Teodorescu-Branişte (1944-1947) şi *Libertatea*, fondată de Constantin-Titel Petrescu (1944-1945). Activitatea de ziarist a lui Liviu Floda, apropiat al preşedintelui Partidului Social Democrat, se încheie în 1948, la *Vânătorul şi pescarul sportiv*. După îndepărtarea din presă, ocupă diferite funcţii în întreprinderi de construcţii. În 1963 se stabileşte în Statele Unite. În ţară publică mai multe vol. despre sistemul bugetar sovietic (*Ceva despre dreptul financiar sovietic*. Fazele lui de evoluţie, 1945; *Bugetul şi problemele lui în U.R.S.S.*, 1945; *Bugetul U.R.S.S. pe anul 1946*, 1946) şi despre clasicii marxism-leninismului (*Marx şi Engels intimi*. Note şi aspecte din scrisorile schimbate între ei, 1946). În 1953, realizează, în colab. cu Marioara G. Marinescu, scenariul *Gheorghe Marinescu*, difuzat la Postul de Radio Bucureşti. Tot despre viaţa marelui neurolog scrie, în colab. cu Ştefan Tita, piesa în trei acte şi şase tablouri *Flacăra vie* (1957), prezentată, în stagiunea 1957-1958, la Teatrul Tineretului din Bucureşti. Textul dramatic e dezvoltat într-o biografie romanţată (*Gheorghe Marinescu*. Istoria unei vieţi închinate muncii, ştiinţei, progresului, 1958), semnată împreună cu Marioara G. Marinescu şi A. Radovici. A tradus *Franţa după capitulare* de Maurice Thorez (1945). După stabilirea în Statele Unite, a fost redactor şi colaborator, sub pseud. Andrei Brânduş, la Postul de Radio „Europa Liberă” din New York (1964-1974), apoi corespondent, până în 1994. A colaborat la rev. *Micromagazin* (New York), *Mele* (Hawaii), *Minimum, Facla* şi *Viaţa noastră* (ultimele trei din Israel). În *Viaţa noastră* publică săptămânal, între 1992 şi 1994, fragmente din serialul *Şaizeci de ani în serviciul presei*. În *Micromagazin* semnează cu pseud. Victor Drăguşin. Liviu Floda a fost un neobosit apărător al drepturilor omului, contribuind esenţial la reunificarea numeroaselor familii destrămate din cauza exilului. E unul din cei mai prolifici autori de interviuri din cultura română. Publicate în ţară sau transmise doar la microfonul „Europei libere”, dialogurile purtate cu scriitori (Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Nicolae Iorga, Gala Galaction, Mihail Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Minulescu, Petru Comarnescu, Andrei Codrescu), artişti (C. Nottara, George Enescu, Ion Brezianu, Jean Negulescu, Virginia Zeani, Andrei Şerban, Radu Lupu), oameni de ştiinţă (Gheorghe Marinescu, C. I. Parhon, George Palade) şi politicieni (Constantin Vişoianu, George Duca) sunt, probabil, moştenirea culturală cea mai importantă a lui Liviu Floda. În palmaresul autorului, importante sunt interviurile cu marele pictor Salvador Dalí şi cel luat, în 1979, arhiepiscopului Valerian D. Trifa, cu prilejul aniversării a cincizeci de ani de la înfiinţarea Episcopiei Ortodoxe Române din America. O parte din arhiva personală (cea mai mare parte a înregistrărilor) a fost depusă la Hoover Institution, Universitatea Stanford, California.

OPERA: *Marx şi Engels intimi*. Note şi aspecte din scrisorile schimbate între ei, cu o pref. de S. Emil, Bucureşti, 1946; *Flacăra vie*. Piesă în trei acte (şase tablouri), Bucureşti, 1957 (în colab. cu Ştefan Tita); *Gheorghe Marinescu*. Istoria unei vieţi închinate muncii, ştiinţei, progresului, pref. de C. I. Parhon, Bucureşti, 1958 (în colab. cu Marioara G. Marinescu şi A. Radovici). Traduceri: Maurice Thorez, *Franţa după capitulare*, Bucureşti, 1945.

REFERINŢE CRITICE: George Roşianu, în *Meridianul românesc* (New York), 13 iun. 1997; Cornel Dumitrescu, în *Lumea liberă românească* (New York), 14 iun. 1997; Justin C. Liuba, în *Meridianul românesc* (New York), 27 iun. 1997; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

FLORA Ion (prenumele la naştere: Ionică), n. 20 dec. 1950, Satu Nou (Iugoslavia) – m. 3 febr. 2005, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Ioţa Flora şi al Vioricăi (n. Balnojan), ţărani. Liceul la Vârşeţ (absolvit în 1969); Facultatea de Lb. şi Literatură Română, secţia română-franceză, a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1973). Ca student, frecventează Cenaclul studenţesc „Junimea", condus de Ov. S. Crohmălniceanu, şi editează împreună cu Gh. Crăciun, M. Nedelciu, Gh. Iova, Gh. Ene, I. Lăcustă şi C. Stan rev. manuscrisă *Noii* (1971-1973). Prof. la Liceul Economic din Alibunar (1974-1976); redactor la ziarul *Libertatea* şi la rev. *Lumina* din Pancevo (1977-1992). Membru al Asoc. Scriitorilor din Serbia. Consilier în Ministerul Culturii (1993-1996); muzeaograf la Muzeul Literaturii Române (1996-2001). Din 2001, secretar al Uniunii Scriitorilor din România. Colab., timp de peste două decenii, la cele mai importante rev. culturale din ţară şi din Iugoslavia şi la o serie de publicaţii din Germania, Polonia, Ungaria, Belgia, Cehoslovacia, Turcia, Franţa, Suedia. Debutează în *Libertatea* din Panciova (1968). Debut editorial cu vol. *Valsuri* (1970), urmat de *Iedera* (1975), *Fişe poetice* (1977), *Lumea fizică* (1977), *Terapia muncii* (1981), *Starea de fapt,* (1984), *O bufniţă tânără pe patul morţii* (1988), *Memoria asasină* (1989), *Tălpile violete* (1990), *Poeme* (1993), *Discurs asupra Struţocămilei* (1995), *Iepurele suedez* (1998) etc. Premiul „Struga" (1978); Premiul „Nolit" (1989); Premiul Asoc. Scriitorilor din Voivodina (1989) Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1995); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1997); Premiul ASPRO (1997). A participat la festivalul de poezie Serile de poezie de la Struga (1978; 1979; 1982; 1983; 1989), la Întâlnirile internaţionale ale scriitorilor de la Belgrad (1985), la Festivalul „Puşkin" (1987) şi la Bienala internaţională de poezie de la Liège (1988).

OPERA: *Valsuri,* Pancevo, 1970; *Iedera,* Pancevo, 1975; *Rembo ili neko drugi,* trad. de J. Melvinger, Kruševac, 1975; *Fişe poetice,* Pancevo, 1977 (ed. rom., Bucureşti, 1982); *Lumea fizică,* Vârşeţ, 1977; *Fizički svet,* trad. de M. Uzelac, Vârşeţ, 1977 (ed. nouă, trad. de T. Sarov, Skopje, 1979); *Rana jezik,* trad. de F. Ştefan, Novi Sad, 1980; *Terapia muncii,* Pancevo, 1981; *Terapija rada,* trad. de A. Puslojič, Belgrad, 1981; *Fişe poetice,* Bucureşti, 1982; *Teleaný svet,* trad. de O. Stefanco, Novi Sad, 1982; *Starea de fapt,* Pancevo, 1984 (ed. rom., Cluj-Napoca, 1986); *Az anyagi világ,* trad. de K. László, Újvidék, 1984; *Cinjenično stanje,* trad. de A. Puslojič, Belgrad, 1985; *Starea de fapt,* Cluj-Napoca, 1986; *O bufniţă tânără pe patul morţii,* Novi Sad, 1988; *Memoria asasină,* pref. de S. Ignjatović, Novi Sad, 1989; *Izdaja metafore,* trad. de A. Puslojič, pref. de S. Ignjatović, Novi Sad, 1989; *Mlada sova na samrtnoj postelji,* trad. de A. Puslojič, Berlgrad, 1989; *Tălpile violete,* Panciova, 1990 (ed. II, Cluj-Napoca, 1998); *Poeme,* antologie, cu o pref. de Al. Cistelecan, Bucureşti, 1993; *Discurs asupra Struţocămilei,* Bucureşti, 1995 (ed. II, Piteşti, 1998); *Cincizeci de romane şi alte utopii/Fifty Novels and Others Utopias,* trad. în engleză de A. Bantaş şi R. Collins, cu o pref. de C. Ungureanu, Bucureşti, 1996; *Iepurele suedez,* Bucureşti, 1997 (ed. II, Piteşti, 1998); *Medeea şi maşinile ei de război,* Panciova, 1999 (ed. II, *Medeea şi maşinile ei de război / Medeea end Her War Machines,* tr. în engleză de J. Sorkin şi Alina Cârâc, postfaţă de I. Buduca, Cluj-Napoca, 2002). Traduceri: V. Popa, *Poezii,* I-II, Pancevo, 1983; A. Puslojič, *Nu-mi amintesc prea bine, bunul meu prieten,* Pancevo, 1986; idem, *Apă de băut,* în colab. cu N. Stănescu, Bucureşti, 1986; V. Popa, *Câmpia neodihnei,* Bucureşti, 1995; *Antologia poeziei sârbe* (secolele XIII-XX), Bucureşti, 1999; V. Popa, *Inel celest,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Familia,* nr. 11, 1970; G. Bogza, în *Luceafărul,* nr. 7, 1972; D. Redjep, în *VUS,* Zagreb, nr. 1269, 1976; V. R. Tucić, *Slovo je puklo,* Novi Sad, 1978; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 7, 1978; D. Cristea, în *România literară,* nr. 28,

1978; D. Tudoran, în *Tribuna,* nr. 29, 1978; A. Petrov, în suplimentul cotidianului *Politika,* Belgrad, nr. 14, 1978; R. Siljan, în *Mlad borec,* Skopje, nr. 1286, 1979; J. Zivlak, în *Glas omladine,* Novi Sad, *nr. 224, 1980; S. Ignjatović,* în *Politika,* Belgrad, 29 aug. 1981; S. Ignjatović, în *Književnost,* nr. 10, 1981; I. Alexandru, în *Luceafărul,* nr. 41, 1981; V. F. Mihăescu, *ibidem,* nr. 9, 1982; D. Laurenţiu, *ibidem,* nr. 27, 1982; A.-D. Munteanu, *ibidem,* nr. 34, 1982; L. Vasiliu, în *Dialog,* nr. 2, 1982; Gh. Crăciun, în *Astra,* nr. 3, 1982; S. Radulović, în *Književne novine,* nr. 644, 1982; D. Cristea, în *Tribuna,* nr. 32, 1982; C. Ungureanu, în *Transilvani,* nr. 9, 1982; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 11, 1982; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 46, 1982; S. Ignjatović, în *Književna kritika,* Belgrad, nr. 4, 1982; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 36, 1983; Grete Tartler, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1984; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 9, 1984; E. Dorcescu, în *Orizont,* nr. 1, 1985; L. Ulici, în *România literară,* nr. 1, 1986; M. Živanović, în *Dnevnik,* Novi Sad, 4 mai 1986; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 20, 1987; I. B. Lefter, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1987; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 38, 1987; A. Marino, în *Lumina,* Pancevo, nr. 4-5, 1988; V. Pavković, în *Letopis Matice Srpske,* Novi Sad, nr. 5, 1988; I. B. Lefter, în *România literară,* nr. 48, 1988; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 52, 1988; E. Simion, în *Ramuri,* nr. 12, 1988; I. Deaconescu, *Poezie şi epocă,* 1988; Gh. Crăciun, în *Vatra,* nr. 2, 1989; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 2, 1989; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 39, 1989; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1989; S. Ignjatović, *Hroničar. buntovnik, athemičar,* Novi Sad, 1989; I. Pop, în *Contrapunct,* nr. 3, 1993; M. Mincu, *ibidem*; R. Munteanu, *Jurnal,* V, 1994; T. T. Coşovei, în *Vatra,* nr. 7, 1997; O. Soviany, în *Luceafărul,* nr. 16, 2000; A. Bodiu, în *Observator cultural,* nr. 35, 2000. **(P. P.)**

FLOREA Doina (prenumele la naştere: Liliana-Doina), n. 20 febr. 1945, Sibiu. Eseistă şi traducătoare. Fiica lui Nicolae Florea, economist, şi a Constanţei (n. Petrescu). Studii elementare (1952-1959) şi Liceul „Gh. Lazăr” (1959-1963), la Sibiu. Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1963-1968). Dr. în filologie cu teza *Vizualitate şi audiţie în opera lui Mihail Sadoveanu* (1982). Secretar de redacţie la rev. *Cronica* (1968-1970); redactor principal la Editura Junimea din Iaşi (1970-1991) şi la Editura Albatros (1991-1992); din 1992, redactor-şef al *Revistei Monumentelor Istorice* şi al *Buletinului Comisiei Monumentelor Istorice*; director general al editurii FFPress din Bucureşti (1993-1999); din 1999, conferenţiar la Facultatea de Litere a Univ. „Lucian Blaga” din Sibiu. Colab. la *Ateneu*, *Cronica*, *Convorbiri literare*, *Luceafărul*, *Transilvania* etc. Debutează în *Cronica* (1968). Debut editorial cu o trad. din V. Şuşkin (*În profil şi en face*, 1972). A publicat vol. de studii şi eseuri critice: *Mihail Sadoveanu sau magia rostirii* (1986), *Drumul spre eseu* (1998), *Scrierea şi cartea* (1998), *Studii de istoria literaturii române* (2000). Trad. din E. Roblès, Voltaire, I. Gudelis, E. Barrington, K. Assimakopoulos, M. Clarke, E. Gaboriau, F. Storch, W. Scott etc. Premiul Uninii Scriitorilor pentru trad. vol. *Orga de zăpadă* de F. Storch (1982).

OPERA: *Mihail Sadoveanu sau magia rostirii*, studiu monografic, Bucureşti, 1986; *Drumul spre eseu*, eseuri, Bucureşti, 1998; *Scrierea şi cartea*, studii, Bucureşti, 1998; *Bazele biblioteconomiei*, prelegeri, Bucureşti, 1998; *Studii de istoria literaturii române*, Bucureşti, 2000. Traduceri: V. Şuşkin, *În profil şi en face*, Iaşi, 1972; K. Assimakopoulos, *În gura leului*, în colab. cu I. Halianis, Iaşi, 1972; Bonaventura, *Veghile de noapte*, în colab. cu Hertha Peretz, Iaşi, 1973; W. Alexis, *Pantalonii cavalerului von Bredow*, în colab. cu Hertha Peretz, Bucureşti, 1976; E. Roblès, *Croaziera*, Iaşi, 1977; M. Clarke, *Pentru toată viaţa*, în colab. cu Hertha Peretz, Iaşi, 1978 (ed. II, Bucureşti, 1992); E. Gaboriau, *Afacerea Lerouge*, în colab. cu Hertha Peretz, Iaşi, 1980 (ed. II, Craiova, 1992); F. Storch, *Orga de zăpadă*, în colab. cu Hertha Peretz, Iaşi, 1982; Voltaire, *Dialoguri şi anecdote filosofice*, Bucureşti, 1985 (ed. II, Chişinău, 1993); I. Gudelis, *Bătrânul*, Iaşi, 1987; E. Barrington, *Lady Hamilton*, Bucureşti, 1993; W. Scott, *Richard-Inimă-de-Leu*, în colab. cu Al. Iacobescu, Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Marie-Hélène Chèze, *Emmanuel Roblès – témoin de l'homme*, 1979; N. Barbu, în *Cronica*, nr. 1, 1982; Tania Radu, *Flacăra*, nr. 33, 1982; A. Corbea, în *Cronica*, nr. 28, 1982; D.

Novăceanu, în *România literară*, nr. 37, 1985; G. Macovescu, în *Contemporanul*, nr. 39, 1985; idem, *ibidem*, nr. 19, 1987; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 26, 1987; M. A. Diaconu, *ibidem*, nr. 42, 2001; G. Mirea, *Perenitatea culturii. Perenitatea lecturii. Perenitatea criticii*, 2002. **(A. S.)**

FLORESCU Bonifaciu, n. 14 mai 1848, Budapesta – m. 18 dec. 1899, Bucureşti. Critic literar, poet şi traducător. Fiul natural al lui N. Bălcescu şi al Alexandrinei (Luxiţa) Florescu. Liceul „Louis le Grand" din Paris (bacalaureatul în 1868); licenţiat al facultăţii de Litere a Acad. din Rennes (1872). Reuşit prin concurs prof. la Catedra de istorie universală critică a Facultăţii de Litere a Univ. din Iaşi (1873), e destituit de Titu Maiorescu după un an şi transferat la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti ca prof. de istorie. Predă, aici şi la „Mihai Viteazul", la Liceul Militar şi la Seminarul „Sf. Nifon", lb. franceză. Liberal, antijunimist, detractor al lui T. Maiorescu şi Eminescu, e atacat de acesta în poezia *Epistolă deschisă homunculului Bonifaciu* (1876). Colab. la *Românul, Tranzacţiuni literare şi ştiinţifice, Revista contimporană, Stindardul, Duminica, Revista albastră, România orientală, România literară, Nuvelistul, Revista literară, Vestea, Peleşul, Analele literare, Literatorul, Povestitorul, Biblioteca familiei* etc. Întemeiază rev. *Portofoliul român* (1881-1882), *Biblioteca omului de gust* (1884) şi este director al rev. *Ţara literară.* Autor de art. şi studii (*Etiam contra omnes,* 1875; *O sută de adevăruri,* 1875; *Studii literare,* I-II, 1892-1893), de poezii (*Quelques vers,* 1877; *Sanguine româneşti,* 1889; *Ritmuri şi rime,* 1892; *Aquarele şi poezii în proză,* 1894) şi trad. din presa franceză şi din folclorul universal.

OPERA: *Etiam contra omnes,* Bucureşti, 1875; *Curs facultativ de istoria modernă critică,* Bucureşti, 1875; *O sută de adevăruri,* Bucureşti, 1875; *Quelques vers.* Au profit des blessés, versuri, Bucureşti, 1877; *Memento de istorie universală în tablouri,* Bucureşti, 1883; *Sanguine* de Catulle Mendès, traduse în româneşte şi urmate de *Sanguine româneşti,* versuri, Bucureşti, 1889; *Ritmuri şi rime,* versuri, Bucureşti, 1892; *Studii literare,* I-II, Bucureşti, 1892-1893; *Aquarele şi poezii în proză,* Bucureşti, 1894.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* nr. 4, 1960; G. D. Florescu, P. Cernovodeanu şi H. Nestorescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1967; Maria Murăreţ, în *Analele Universităţii din Bucureşti.* Limba şi literatura română, tom. XVIII, 1969. **(Al. P.)**

FLORESCU Nicolae, n. 12 oct. 1942, Bucureşti. Istoric şi critic literar. Fiul lui Nicolae Florescu, prof., şi al Virginiei (n. Găvănescu). Studii elementare (1949-1956) şi liceale (1956-1960) la Liceul „Gheorghe Şincai" din Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1965). Redactor la redacţia Culturală a Radiodifuziunii Române (1966-1970); redactor (1971-1972), apoi redactor-şef la rev. *Manuscriptum* (1972-1982); redactor-şef la *Revista de istorie şi teorie literară* (1983-1989), cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" din Bucureşti (din 1984). Redactor-şef la rev. *Jurnalul literar,* serie nouă (din 1990). Debut publicistic în *Iaşul literar,* cu o recenzie la *Cărţile populare în literatura românească,* ed. îngrijită de I. C. Chiţimia şi D. Simonescu (1964); debut editorial cu vol. *Profitabila condiţie* (1983), urmat de *Itinerarii mirabile* (1991), *Divagaţiuni cu Anton Holban* (2001), *Nicolae Cartojan regăsind calea spre Padova* (2001) şi trei „evaluări critice ale literaturii exilului" (*Întoarcerea proscrişilor,* 1998; *Noi cei din pădure,* 2000; *Menirea pribegilor,* 2003). Colab. la *Astra, Cronica, Luceafărul, Manuscriptum, România literară, Revista de istorie şi teorie literară, Tribuna* etc. În colab. cu Ileana Corbea a publicat vol. de interviuri *Biografii posibile* (I-III, 1973-1983), a îngrijit ed. din scrierile lui A. Holban, N. D. Cocea, O. Şuluţiu, Pavel Dan. A semnat şi cu

pseud. Aristarc. Preocupările sale de editor şi comentator vizează în special literatura română a secolului al XX-lea, cu predilecţie pentru autorii în a căror operă pot fi mai uşor decelate reflexele autobiografice.

OPERA: *Biografii posibile,* I-III, în colab. cu Ileana Corbea, Bucureşti, 1973-1983; *Profitabila condiţie.* Romanul aventurilor secrete, Bucureşti, 1983; *Itinerarii mirabile: proiecţii ale imaginarului,* Bucureşti, 1991; *Istoriografia literaturii române vechi,* I, Bucureşti, 1996; *Evoluţia metodelor de cercetare,* Bucureşti, 1996; *Întoarcerea proscrişilor: reevaluări critice ale literaturii exilului,* Bucureşti, 1998; *Noi, cei din pădure: reevaluări critice ale literaturii exilului,* Bucureşti, 2000; *Divagaţiuni cu Anton Holban,* Bucureşti, 2001; *Nicolae Cartojan regăsind calea spre Padova,* Bucureşti, 2001; *Menirea pribegilor: reevaluări critice ale literaturii exilului,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Constantin, în *Luceafărul,* nr. 16, 1973; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 19, 1978; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 12, 1983; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 8, 1983; Cr. Moraru, în *Luceafărul,* nr. 47, 1983; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 19; 20, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 18, 1985; Al. Zub, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol”,* vol. 23, 1986; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 2, 1992; P. Chihaia, în *România literară,* nr. 26, 1996; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 21, 1998; L. Grăsoiu, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 2001; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 568; 569, 2001; T. Vârgolici, *ibidem,* nr. 607, 2002; Gh. Glodeanu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2002. **(G. A.)**

FLORESCU Vasile, n. 4 apr. 1915, com. Manga-Pietrari, jud. Dâmboviţa – m. 14 ian. 1982, Bucureşti. Teoretician şi critic literar. Fiul lui Ion Florescu şi al Irinei (n. ?), ţărani. Şcoala primară în satul natal; studii secundare la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (1936). Absolvent al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţiat 1940), apoi al Şcolii Normale Superioare (1940-1942); elev al Institutului Francez de Înalte Studii. Prof. de franceză la Târgovişte (1943-1944), Bucureşti (1944-1945), Ploieşti (1946-1948) şi din nou la Bucureşti (1964), după o întrerupere de 16 ani, în care a funcţionat ca prof. la diferite şcoli elementare de la periferia capitalei. Debut în rev. *Cadran* (1937). A făcut parte din redacţia rev. *Cadran* şi *Comentar.* Colab. la *Universul literar, Gazeta literară, Viaţa Românească, Luceafărul, Revista de filosofie, România literară, Tribuna, Vatra, Philosophy and Rhetoric* (Pennsylvania, SUA), *Il Verri* (Milano, Feltrinelli). Membru al Acad. de Ştiinţe Sociale din Bologna, al Soc. Internaţionale de Istoria Retoricii; corespondent al Soc. Americane de Retorică, membru al Consiliului de Direcţie (Editorial Board) al rev. *Philosophy and Rhetoric.* Vol. *Retorica şi reabilitarea ei în filosofia contemporană* (1969) este tradus în italiană (1970) şi în engleză (1970). În italiană îi mai apare *La retorica nel suo sviluppo storico* (1971). Vol. *Retorica şi neoretorica* (1973) este tradus în japoneză (1979). A elaborat capitolul *Ascension et décadence* din lucrarea colectivă consacrată retoricii, la iniţiativa „Grupului din Liège”. A conferenţiat la Seminarul de Retorică de pe lângă Univ. din Bruxelles şi la Catedra de „Rhetoric and Speech” a Univ. din Pennsylvania.

OPERA: *Conceptul de literatură veche,* Bucureşti, 1968; *Retorica şi reabilitarea ei în filosofia contemporană,* Bucureşti, 1969; *La Retorica nel suo sviluppo storico,* pref. de R. Barilli, Bologna, 1971; *Retorica şi neoretorica,* Bucureşti, 1973; *La Rhétorique et la néorhétorique. Genèse. Evolution. Perspectives,* traduit du roumain par Melania Munteanu, 2-čme édition entičrement revue, Bucureşti-Paris, 1982.

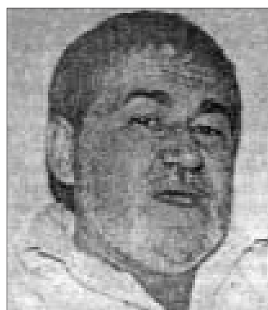
REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 10, 1969; H. Wald, în *Familia,* nr. 9, 1969; S. Bratu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1973; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 24, 1973; A. Sasu, în *Orizont,* nr. 40, 1973; idem, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 3, 1974; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 51, 1973; L. Dinescu, în *Buletinul Societăţii de Ştiinţe Filologice,* 1983; H. Wald, în *Familia,* nr. 3, 1983; idem, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* 1987. **(A. S.)**

FLORU Igena, n. 1895, Bucureşti – m. 23 mai

1926, Bucureşti, Autoare dramatică, prozatoare şi traducătoare. Fiica lui I. Floru, prof. de istorie din cercul *Convorbirilor literare,* discipol al lui T. Maiorescu, şi a Alexandrinei (n. ?). Absolventă a Şcolii Secundare de gradul 2 (1911) şi a Facultăţii de Litere, secţia modernă, a Univ. din Bucureşti (1915). Debutează cu piesa *Fără reazem,* jucată pe scena Teatrului Naţional bucureştean (1920) şi cu schiţa *Tovarăş,* publicată în *Viaţa Românească* (1920). Colab. la rev. *Adevărul literar, Dimineaţa copiilor* etc. Traduce „admirabil" (G. Călinescu) *Prinţul fericit* de Oscar Wilde (1922) şi *Basme englezeşti* (1923). Înaintea morţii premature, survenite în urma unei peritonite, îi apare un mic vol. de *Nuvele* (1926). Producţia ei literară, puţină câtă este, anunţa o remarcabilă autoare preocupată la modul liric, dar lucid, de condiţia femeii în societatea contemporană şi de micile drame ale vieţii cotidiene.

OPERA: *Fără reazem.* Piesă în trei acte, Bucureşti, 1922; *Nuvele,* Bucureşti, 1926. Traduceri: O. Wilde, *Prinţul fericit,* Bucureşti, 1922 (altă ed., 2003); *Basme englezeşti,* Bucureşti, 1923.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...;* L. Baconski, în *Steaua,* nr. 15, 1971; G. Şerban, *Ispita istoriei,* 1980. **(V. P.)**

FOARŢĂ Şerban, n. 8 iul. 1942, Turnu Severin. Poet şi eseist. Fiul medicului Nicolae Foarţă şi al Yvonnei (n. Bürger), prof. de muzică. Studii primare, gimnaziale şi liceale la Turnu Severin (Liceul „Traian", 1949-1960). Facultatea de Filologie din Timişoara (absolvită în 1965); dr. în filologie (1978), cu o teză despre *Poezia lui Ion Barbu.* Director al Teatrului Naţional din Timişoara (1990-1991). Prof. la Catedra de jurnalistică a Univ. de Vest din acelaşi oraş (şef de Catedră, 1999-2001). Debutul în rev. *Scrisul bănăţean* (1963) cu critică literară. Colab. cu versuri, tălmăciri, eseuri în *Ateneu, Dialog, Echinox, Luceafărul, Orizont, Revue Roumaine, România literară, Steaua, Vatra, Viaţa Românească* ş.a. A debutat editorial cu vol. de versuri *Texte pentru Phoenix*, 1976 (dar în 1967 editase şi prefaţase *Povestea vorbei* de A. Pann). Vol. de poezii: *Simpleroze* (1978), *Şalul, eşarpele Isadorei* (1978), *Copyright* (1979), *Areal* (1983), *Holorime* (1986), *Caragialeta* (1998), *Un castel în Spania pentru Annia* (1999), *Erau ziare evenimente* (2000), *Opera somnia* (2000), *Spectacol cu Dimov* (2002), *Caragialeta bis* (2002), *„Cartea – borcan"* (2003) şi cele de critică: *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu* (1980), *Afinităţi (s)elective* (1980), *Afinităţi efective* (1990), *Dublul regim (diurn/nocturn) al presei* (1997), impun un original poet manierist şi un eseist rafinat. A tradus vol. de Paul Valéry, Francis Carco, Stéphane Mallarmé, V. Hugo. Premiul Uniunii Scriitorilor pe 1978 (pentru vol. *Simpleroze*); Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor pe 1980 (pentru vol. *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu*), pe 1992 (pentru trad. din E. Lear & Comp., *Limericks*), pe 1996 (pentru trad. din S. Gainsbourg, *Evghenii Sokolov*) şi pe 1997 (pentru vol. *Dublul regim – diurn/nocturn – al presei*); Premiul ASPRO pe 1998 (pentru vol. *Caragialeta*) şi pe 2003 (pentru vol. *Spectacol cu Dimov*); Premiul „Poesis" pe 2000.

OPERA: *Texte pentru Phoenix,* Bucureşti, 1976 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1994); *Simpleroze*, Timişoara, 1978; *Şalul, eşarpele Isadorei/Şalul e şarpele Isadorei*, Bucureşti, 1978 (ed. II, Timişoara, 1999); *Copyright*, Bucureşti, 1979; *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu,* Timişoara, 1980; *Afinităţi (s)elective*, Bucureşti, 1980; *Areal*, Bucureşti, 1983; *Holorime*, Bucureşti, 1986; *Afinităţi efective*, reflecţii, Bucureşti, 1990; *Dublul regim (diurn/nocturn) al presei,* Timişoara, 1997; *Caragialeta,* versuri, Timişoara, 1998 (ed. II, revăzută şi adăugită, 2002); *Prolegomene la o Retorică publicitară,* Timişoara, 1998: *Un castel în Spania pentru Annia,* Timişoara, 1999; *Erau ziare, evenimente,* versuri, Timişoara, 2000; *Opera somnia,* antologie lirică, cu o pref. de M. Mihăieş, Iaşi, 2000; *Spectacol cu Dimov,* versuri, Bucureşti, 2002; *Caragialeta bis,* versuri, Timişoara, 2002; *„Cartea-borcan",* poezii alese, Bucureşti, 2003; *Clepsidra cu zăpadă,* introducere, antologie, trad., adaptări, pastişe de ~, Iaşi, 2003. Traduceri: P. Valéry, *Degas, dans, desen*, trad. de ~, Bucureşti, 1968; idem, *Introducere în metoda lui Leonardo da Vinci*, trad. de ~, Bucureşti, 1969 (ed. II, revăzută şi

adăugită, 2002); Fr. Carco, *Prietenul pictorilor*, trad. de ~, Bucureşti, 1970; St. Mallarmé, *Album de versuri*, tălmăcire, glose şi iconografie de ~, Bucureşti, 1988 (ed. II, revăzută şi adăugită, Iaşi, 2002); Edward Lear & Comp., *Limericks,* Timişoara, 1992; S. Gainsbourg, *Evghenii Sokolov,* Bucureşti, 1996; S. Dali, *Incornoraţii vârstnicei picturi moderne,* Bucureşti, 1997 (ed. II, 2001); P. Verlaine, *Invective,* Timişoara, 1998; G. Apollinaire, *Cântecul celui neiubit,* Timişoara, 2000; V. Hugo, *Balade,* Târgovişte, 2002; A. Ádam, *Versuri,* în colab. cu Ildikó Gabos, Timişoara, 2002.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba*, II, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; M. Zaciu*, Cu cărţile pe masă*, 1981; M. Iorgulescu, *Critică şi angajare*, 1981; C. Regman, *Noi explorări critice*, 1982; I. Bogdan Lefter, în *Transilvania*, nr. 2, 1982; M. Zaciu, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 2, 1982; L. Ciocârlie, *Eseuri critice*, 1983; M. Dinu Gheorghiu*, Reflexe condiţionate,* 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; N. Steinhardt, *Critică...*; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1984; M. Niţescu, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1984; Grete Tartler*, Melopoetica*, 1984; I. Pop, *Jocul...*; M. Mihăieş, în *România literară*, nr. 43, 1986; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 6, 1987; R. Munteanu*, Jurnal de cărţi*, IV, 1988; E. Simion, *Scriitori...*, IV.; C. Regman, *Nu numai despre critici,* 1990; N. Danilov, *Apocalipsa de carton,* 1993; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 6, 1999; M. E. Bunaru, Cristian Chevereşan, în *Orizont*, nr. 4, 1999; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2001; Rodica Zafiu, în *România literară,* nr. 8, 2002; Grete Tartler, *ibidem,* nr. 31, 2002; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 26, 2002; P. Şuşură, *ibidem,* nr. 33; 41, 2003; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 26, 2003; I. B. Lefter, *5 poeţi,* 2003. **(A. S.)**

FOCHI Adrian, n. 26 oct. 1920, Cernăuţi – m. 5 oct. 1985, Bucureşti. Folclorist. Fiul lui Silvestru Fochi, funcţionar, şi al Olimpiei (n. ?). Liceul de aplicaţie „Dr. C. Anghelescu" din oraşul natal (1926-1938); Facultatea de Litere a Univ. din Cernăuţi (1938-1940); absolvent al Facultăţii de Litere, secţia filologie modernă, a Univ. din Bucureşti (1946); aici îl ascultă pe D. Caracostea, care îi va marca destinul; Seminarul Pedagogic „Titu Maiorescu" (1946-1947). Prof. la Gimnaziul Unic din Râşnov (1947-1948), la Şcoala Elementară din com. Conţeşti (1948-1950) şi la Şcoala Profesională de Pielărie a Ministerului Industriei Uşoare din Capitală (1949-1953); documentarist (1957-1964) şi cercetător (din 1975) la Institutul de Folclor din Bucureşti şi la Institutul de Studii Sud-Est Europene (1964-1975). Debutează cu un art. despre relaţia istoriei cu folclorul în *Revista de folclor* (1956). Dr. în filologie cu lucrarea *George Coşbuc şi creaţia populară* (1970). Colab. la rev. din ţară şi străinătate, redactor pentru partea românească al publicaţiilor *Demos* şi *Internationale Volkskundische Bibliographie* din Basel. Autor al unei monumentale lucrări de referinţă, *Mioriţa. Tipologie, circulaţie, geneză, texte* (1964). După acest vol., scrie studii axate îndeosebi pe cercetarea comparată a folclorului popoarelor sud-est europene. Cu îndreptăţite pretenţii de exhaustivitate, *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice* (1984) îşi propune să detecteze, cu instrumentele folcloristicii comparate, „elementele comunei în cântecul epic tradiţional al românilor şi al popoarelor vecine de la nord" (slovaci, ucraineni, cehi, polonezi, lituanieni, bieloruşi şi velicoruşi), coincidenţelor cu blocul cultural slav adăugându-li-se inventarieri din spaţiul maghiar şi din cel săsesc transilvănean. *Cântecul epic tradiţional al românilor* (1985) fixează tema în perimetrii tipologici precişi, fundamentali pentru exegeza domeniului, cu extensii spre o opţiune central-europeană, în vreme ce antologia *Valori ale culturii populare româneşti* (I-II, 1987), recuperează studiile reprezentative ale unui erudit exemplar, autor de abordări esenţiale nu numai pentru folclor, ci şi pentru întreaga cultură română. Numeroase

participări la conferinţe şi congrese internaţionale i-au asigurat o binemeritată notorietate de benedictin ireproşabil, dotat cu har pentru disciplina pe care a profesat-o. Premiul „B. P. Hasdeu” al Acad. (1966).

OPERA: *Mioriţa. Tipologie, circulaţie, geneză, texte,* pref. de P. Apostol, Bucureşti, 1964; *Bibliografia generală a etnografiei şi folclorului românesc,* I-II, Bucureşti, 1968-2002; *La légende de Putiphar,* extras, München, 1971; *G. Coşbuc şi creaţia populară,* Bucureşti, 1971; *Recherches comparées de folklore sud-est européen,* Bucureşti, 1972; *Coordonate sud-est europene ale baladei populare româneşti,* Bucureşti, 1975; *Datini şi eresuri populare de la sfârşitul secolului al XIX-lea.* Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densuşianu, Bucureşti, 1976; *Estetica oralităţii,* Bucureşti, 1980; *Mioriţa.* Texte poetice alese, Bucureşti, 1980; *Femeia lui Putiphar (K 2111).* Cercetare comparată de folclor şi literatură, Bucureşti, 1982; *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice,* Bucureşti, 1984; *Cântecul epic tradiţional al românilor,* Bucureşti, 1985; *Valori ale culturii populare româneşti,* I-II, introducere şi tabel cronologic de I. Datcu, ed. îngrijită de Rodica Fochi, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: Tr. Herseni, în *Contemporanul,* nr. 26, 1965; Ov. Bârlea, *Metoda de cercetare a folclorului,* 1969; I. Muşlea, *Cercetări etnografice şi de folclor,* II, 1972; Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; M. Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han,* 1980; Ş. Cioculescu, în *Ramuri,* nr. 10, 1982; H. H. Stahl, *Eseuri critice,* 1983; P. Caraman, *Pământ şi apă,* 1984; M. Coman, în *Suplimentul literar-artistic al „Scânteii tineretului”,* nr. 52, 1984; Al. Zub, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1986; idem, în *Vatra,* nr. 10, 1986; idem, în *Ramuri,* nr. 1, 1987; L. Berdan, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară.* Fascicola B. Istorie literară, vol. 32, 1988-1991; N. Constantinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 640, 2002. **(Şt. B.)**

FOLEA Vasile, n. 26 mart. 1926, com. Găbud, jud. Alba. Prozator. Fiul lui Aron Folea şi al Anicăi (n. Ioraş), ţărani. Clasele primare în com. natală (1934-1939); Şcoala Normală de Învăţători din Blaj (1939-1947; diferenţa de liceu teoretic, 1948); doi ani la Facultatea de Filosofie a Univ. din Cluj (1949-1951; în 1951, Facultatea e desfiinţată); anul III la Facultatea de Ştiinţe Juridice, apoi trei ani (1952-1955) exmatriculat (tatăl condamnat politic); reînmatriculat în anul IV (licenţa în 1956). Avocat la Aiud, apoi la Arad (1956-1991). Dr. în drept al Univ. din Cluj (1986). Între 1990 şi 1992, conferenţiar la Univ. „Vasile Goldiş” din Arad. În 1992 se stabileşte în Germania. Debut editorial cu romanul *Să nu ucizi* (1998). Alte romane: *Destin şi putere*, I-II (1999-2000), *Nu!* (2001), *Întoarcerea* (2002) şi *Suflete zbuciumate*, I (2003).

OPERA: *Să nu ucizi*, roman, Cluj-Napoca, 1998; *Destin şi putere*. I *Jocul destinului*; II *Jocul puterii*, Cluj-Napoca, 1999-2000; *Nu!*, roman, Cluj-Napoca, 2001; *Întoarcerea*, roman, Cluj-Napoca, 2002; *Suflete zbuciumate*, I, roman, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Mocuţa, în *Arca*, nr. 10-12, 1998; idem, *ibidem*, nr. 1-3, 2000; idem, *Pe aceeaşi arcă*, 2001; idem, în *Cronica*, nr. 10, 2002. **(A. S.)**

FORNA Petru, n. 4 nov. 1944, Sighetu Marmaţiei, jud. Maramureş – m. 9 iul. 2005, Cluj. Traducător. Fiul medicului Emil Forna şi al Letiţiei (n. Bozdog). Şcoala primară nr. 10 din Cluj (1951-1955); clasele gimnaziale şi liceale la Liceul „Ady-Şincai” din acelaşi oraş (1955-1962). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1962-1967). Preparator (1967-1970), asistent (1970-1975), lector (1975-1990), conferenţiar (1990-1999) şi prof. (din 1999) la Catedra de filologie germanică a aceleiaşi Facultăţi. Între 1994 şi 1997 ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al României în Republica Austria. Dr. în filologie la Institutul de Lingvistică al Univ. din Bucureşti cu teza *Semantica prepoziţiei în germană şi română* (1973). Colab la *Steaua*, *Tribuna*, *România literară*, *Echinox*, *Ramuri*, *Secolul 20*, *Vatra* etc. Debutează în *Steaua* (1966) cu o trad. din F. Kafka (*O solie imperială*). Debut editorial cu vol. *Probleme de teoria şi practica traducerii literare* (1998), urmat în acelaşi an, în lb. germană, de o exegeză

gramaticală: *Semantik der Deutschen und Rumänischen präpositionen aus Kontrastiver sicht*. A mai publicat două lucrări de istorie literară: *Mittelhochdeutsche Literatur* (1999) şi *Walther von Der Vogelweide* (1999). Trad. din H. Böll, Christoph Hein, W. König, Fr. Dürrenmatt, J. Weidlein, M. Luther etc. A editat într-un vol. comunicările simpozionului dedicat lui Stephan Ludwig Roth (1999). Autorul unei antologii de lirică românească tradusă în germană (*Der Goldene Zweig*, 1998).

OPERA: *Probleme de teoria şi practica traducerii literare*, Cluj-Napoca, 1998; *Semantik der Deutschen und Rumänischen präpositionen aus Kontrastiver sicht*, Cluj-Napoca, 1998; *Walther von Der Vogelweide. Epoca. Poetul. Opera. Interpretarea*, Cluj-Napoca, 1999; *Mittlehochdeutsche Literatur*, Cluj-Napoca, 1999. Traduceri: H. Böll, *Opiniile unui clovn*, Cluj-Napoca, 1975 (ed. II, 1999); idem, *Destinul unei ceşti fără toartă*, Bucureşti, 1986; idem, *Fotografie de grup cu doamnă*, Cluj-Napoca, 1988; Chr. Hein, *Prieteneul străin. Sfârşitul lui Horn*, Bucureşti, 1988; W. König, *Mai aproape de cer sau Cazul Karl Simpel*, Cluj-Napoca, 1990; Fr. Dürrenmatt, *Dramatice şi critice. Scrieri şi cuvântări despre teatru*, Bucureşti, 2001; J. Weidlein, *Imaginea germanului în literatura maghiară/Das Bild des Deutschen in der Ungarischen Literatur*, ed. bilingvă româno-germană, trad. în colab. cu Gh. Olteanu, Cluj-Napoca, 2002; M. Luther, *Scrieri*, I, trad. şi note de ~, introducere şi tabel cronologic de D. Zikeli, Cluj-Napoca, 2003.

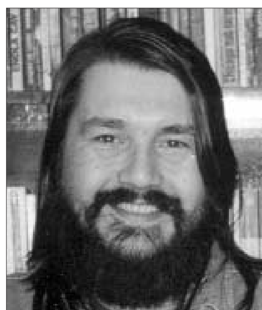
REFERINŢE CRITICE: G. Ionescu, *Orizontul traducerii*, 1981; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 46, 1986; Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 1, 1987; Gabriela Danţiş, în *Luceafărul*, nr. 9, 1989; Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 10, 1989; I. Rad, *Peregrin prin Europa*, 1998. **(A. S.)**

FOTI, Ion, n. 11 dec. 1887, Vlaho-Clisura, Macedonia – m. 1946. Poet, prozator, publicist şi traducător. Fiul unui comerciant. Studii liceale în Bitolia (Macedonia). Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Debut editorial în aromână, cu *Cântiţe si-ndoauă isturii aleapte* (1912). Corespondent al ziarului atenian *Elephteron Vima;* redactor la ziarul *Viitorul* din Bucureşti şi codirector împreună cu Romulus P. Voinescu la bilunarul de cultură *Propilee literare* (1926-1929). Colab. la *Sămănătorul, Luceafărul, Literatorul, Convorbiri critice, Flacăra, Universul.* Trad. în lb. română şi în dialectul aromân din Eschil, din lirica orientală şi din cea germană. Premiul Soc. Scriitorilor Români pentru poezie (1925).

OPERA: *Cântiţe si-ndoauă isturii aleapte,* Bucureşti, 1912; *Poeme păgâne,* Bucureşti, 1919; *Spre necunoscut.* Poeme şi poezii, Bucureşti, 1924; *Vis şi realitate,* roman, Bucureşti, 1927; *[Poezii]* în *Antologie lirică aromână.* Selecţie de texte, transpunere şi cuvânt înainte de H. Cândroveanu, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: Ov. Densusianu, în *Viaţa nouă,* nr. 7-9, 1919; T. Vianu, în *Sburătorul,* nr. 15, 1919; Em. Bucuţa, în *Buletinul cărţii,* nr. 11, 1924; E. Lovinescu, *Istoria...,* III; C. Ciopraga, *Literatura română între 1900 şi 1918,* 1970. **(N. Mc.)**

FRĂŢILĂ Adrian, n. 6 mart. 1950, satul Pocruia, com. Tismana, jud. Gorj. Poet. Fiul lui Victor Frăţilă, muncitor, şi al Paraschivei (n. Crânguş). După absolvirea Şcolii generale din Târgu-Jiu (1957-1965), intră ucenic marochiner la unul din atelierele Cooperaţiei meşteşugăreşti din localitate; în vara lui 1966, lucrează la defrişări în pădurile Ocolului silvic Tismana. Îşi continuă studiile la Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu-Jiu (1966-1967), apoi la Liceul militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza (1967-1969; repetă clasa XI-a la liceul din Rovinari, fără să-şi mai susţină bacalaureatul). Practică diverse ocupaţii: purtător de miră al unei echipe de topografi (1971), şofer profesionist la I.R.T.A. Târgu-Jiu (1972-1973), Întreprinderea minieră Oltenia, Rovinari (1974-1975) şi la Comitetul de Cultură Gorj (1975-1977), mecanic motopompist. Redactor (1990) al rev. *Columna* (Fundaţia „Constantin Brâncuşi”). Membru fondator, împreună cu A. Antonie, al Editurii Brâncuşi (1990-1995). Din 1994, este directorul Editurii Diafora din Târgu-Jiu. Debutează în

ziarul judeţean *Gazeta Gorjului* (1970). Colab. la *Luceafărul*, *Amfiteatru*, *Ramuri*, *Vatra*, *Flacăra* etc. A colaborat la vol. colective *Spre zări* (1970), *Gorjul literar*, I-VII (1971-1980), *Arc peste timp* (1977), *Ritmuri incandescente* (1979), *Lângă inima ţării* (1983), *Porţile luminii* (1983), *Sud-Vest* (1998) şi *La masa tăcerii* (2002). Debut editorial cu vol. de versuri *Echinocţiul de fiecare zi* (1978). Alte culegeri lirice: *Vânător înzăpezit* (1983) şi *La arat văzduhul* (1996). Versuri pentru copii în *Alfabetul minunat* (1986) şi *Şmecherici* (1996). Premiul rev. *Luceafărul* (1977).

OPERA: *Echinocţiul de fiecare zi*, versuri, Craiova, 1978; *Vânător înzăpezit*, versuri, Craiova, 1983; *Alfabetul minunat*, versuri pentru copii, Craiova, 1986 (alte ed., Târgu-Jiu, 1994; 1997; 1998); *Şmecherici*, versuri pentru copii, Târgu-Jiu, 1996; *La arat văzduhul*, versuri, Târgu-Jiu, 1996.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 12, 1978; Ioana Dinulescu, în *Ramuri*, nr. 7, 1979; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 5, 1979; L. Ulici, în *România literară*, nr. 16, 1979; Al. Piru, *Debuturi*, 1981; V. Dascălu, în *Ramuri*, nr. 12, 1984; T. Opriş, *500 debuturi literare*, 1991; M. Bârsilă, în *Calende*, nr. 3, 1999; Al. Sfârlea, în *Al cincilea anotimp*, nr. 2-3, 2002. **(A. S.)**

FRENKIAN Aram M., n. 19 mart. 1898, Constanţa – m. 10 nov. 1964, Bucureşti. Filosof, traducător şi eseist. După absolvirea Liceului „Gh. Lazăr" din Bucureşti, învaţă singur lb. elină şi latină. Între 1923 şi 1926 urmează cursurile Univ. din Cernăuţi, iar după obţinerea licenţei pleacă la Paris, unde studiază, la Sorbona şi la École Pratique des Hautes Études, filosofia, lb. clasice şi orientale, printre care sanscrita (1926-1928). Întors în ţară îşi dă doctoratul în litere şi filosofie, cu teza *Cosmologia lui Heraclit din Efes,* notată *magna cum laudae* (1931). Carieră universitară: asistent de lb. elină (1937), conferenţiar (1945), prof. la Catedra de filologie clasică a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1957). În 1964 este numit şef de sector la Institutul de Logică al Acad. Membru al Soc. de Ştiinţe Istorice şi Filologice, secţia de studii orientale; vicepreşedinte al Soc. de Studii Clasice. Preocupat îndeosebi de studiul şi valorificarea culturilor vechi (greacă şi orientale), cercetate mai ales din perspectivă comparatistă, **F.** semnează lucrări de strictă specialitate: *Mimesis şi muzica* (1932), *Le Monde homérique* (1934), *Études de philosophie présocratique* (I-II, 1934-1937), *Le Problème homérique* (1935), *L'Orient et les origines de l'idéalisme subjectif dans la pensée européenne* (1946), *Scepticismul grec şi filosofia indiană* (1957). Cea mai cunoscută lucrare a sa, apărută postum, este *Înţelesul suferinţei umane la Eschil, Sofocle şi Euripide* (1969). A tradus din Aristotel, Sextus Empiricus şi din primii materialişti greci. Colab. la *Studii de literatură universală, Revista de filosofie, Făt-Frumos, Revue des Études Indoeuropéenne, Buletinul Facultăţii de Ştiinţe din Cernăuţi, Codrul Cosminului* etc.

OPERA: *Mimesis şi muzica,* Bucureşti, 1932; *Le Monde homérique.* Essai de protophilosophie grecque, Paris, 1934; *Études de philosophie présocratique,* I-II, Bucureşti, 1934-1937; *Le Problème homérique,* Bucureşti, 1935; *La méthode hippocratique dans la „Phčdre" de Platon.* Suivie d'une note sur le sens primordial du mort Katholou (À propos des idées de M. Nicolai Hartmann), Bucureşti, 1941; *L'Orient et les origines de l'idéalisme subjectif dans la pensée européenne,* Bucureşti, 1946; *Scepticismul grec şi filosofia indiană,* Bucureşti, 1957; *Curs de istoria literaturii greceşti. Epoca clasică* (secolele al V-lea şi al IV-lea î. Hr.), Bucureşti, 1962; *Înţelesul suferinţei umane la Eschil, Sofocle şi Euripide,* Bucureşti, 1969; *Scrieri filosofice,* studiu introductiv de Gh. Vlăduţescu, ed. îngrijită, trad. şi note de Gh. Vlăduţescu şi D. Grama, Bucureşti, 1988; *Scepticismul grec,* ed. îngrijită şi postfaţă de Gh. Vlăduţescu, Bucureşti, 1997; *Scrieri filosofice,* studii de filosofie greacă şi comparată, Bucureşti, 1998; *Doxografii greci,* Bucureşti, 2001. Traduceri: *Primii materialişti greci,* studiu introductiv de I. Banu, Bucureşti, 1950; *Aristoteles,* studiu introductiv şi alegerea textelor de ~, Bucureşti, 1951; Sextus Empiricus, *Opere filosofice,* I-II, introducere de ~, Bucureşti, 1965.

REFERINŢE CRITICE: *Dicţionarul de filosofie,* 1978; D. M. Pippidi, în *Studii clasice,* vol. VI, 1964; N. I. Barbu, în *Forum,* nr. 2, 1974; M. Bălan, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 409, 1998. **(I. R.)**

FROLLO Mia (prenumele la naştere: Maria), n. 1885, Bucureşti – m. 1962, Bucureşti. Poetă şi traducătoare. Fiica lui George Buzoianu, prof. de geografie, şi a Marianei (n. Măldărescu). Legată într-o anumită perioadă de cenaclul rev. *Viaţa nouă* şi de prof. său, Ov. Densusianu, **F.** a lăsat un vol. de versuri simboliste (*Flori de flăcări,* 1923), o contribuţie la cunoaşterea unui scriitor uitat (*Un scriitor uitat: Marius Theodorian Carada,* 1940) şi trad. din Dante (în rev.), din Edmondo de Amicis şi Ugo Ojetti. Premiul Acad. (1923).

OPERA: *Flori de flăcări,* Bucureşti, 1923; *Un scriitor uitat: Marius Theodorian Carada,* Bucureşti, 1940; Traduceri: Ed. de Amicis, *Cuore,* Bucureşti, 1936 (ed. nouă, 1942); U. Ojetti, *Sângele,* Bucureşti, f.a. **(M. A.)**

FROSIN Constantin, n. 12 oct. 1952, satul Vereşti, com. Herăstrău, jud. Vrancea. Poet şi eseist. Fiul lui Constantin I. Frosin şi al Elenei (n. Raiu), prof. Studii elementare în localitatea Stejaru, com. Pângăraţi, jud. Neamţ; liceul la Bicaz (1967-1970) şi la Adjud, jud. Vrancea (bacalaureatul în 1972); Studii universitare, Facultatea de Filologie, la Iaşi (1972-1973), continuate la Bucureşti (1973-1976). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Schimbarea limbii nu înseamnă schimbarea scriiturii* (2000). Prof. de lb. şi literatura franceză la Liceul teoretic din Adjud, jud. Vrancea (1976-1980; 1986-1990); traducător la CIN-SN (1980-1983), apoi la ICEPRONAV Galaţi (1983-1986); redactor la Editura Porto Franco (1990-1992 şi la Editura Alma (1993-2000), din Galaţi; conferenţiar (2000-2003) şi prof. (din 2003) la Univ. „Danubius" din Galaţi (decan al Faculăţii de Ştiinţe ale Comunicării). Colab. la rev. româneşti (*Luceafărul*, *Steaua*, *Calende*, *Apostrof*, *Caiete critice*, *Contemporanul*, *Poesis*, *Vatra* etc.) şi rev. francofone din Belgia (*Radix*, *Écrits vains*, *Inédit*, *Regart*), Canada (*Liesse*), Germania (*Decision*), Italia (*Nuove lettere*) şi Franţa (*Encrier*, *Art et Poésie*, *Florilège* etc.). Prezent în vol. colective *Le Chat muse* (1992), *Anthologie poétique de Flammes Vives* (1993), *Anthologie CRISTAI* (1994/1995), *Poètes de chez nous* (1997), *La Brigade* (2002) etc. A editat antologia *Les Poètes roumains à l'honneur* (2002). Debutează în *Revista V* din Focşani (1990). Debut editorial cu vol. *L'Ivre de peau hési (t)e*, Belgia (1991). Publică vol. de poezie (*Pour de bon*, 1996; *Poèmes*, 1996; *Entre le luth et le marbre*, 2001), eseuri (*Du non sens au paradoxe*, 2002; *Pensez-vous français?*, 2002; *La traduction entre mythe et réalité*, 2003), poeme haiku (*Ikebana en miettes*, 1994; *Hymne à larmes honnies*, 1997; *À la belle âme*, 1999; *Plus près de Dieu que jamais*, 2001), şi lucrări de specialitate (*Schimbarea limbii nu înseamnă schimbarea la faţă*, 2000; *Techniques et arts de la traduction*, 2000). A tradus în lb. franceză vol. de I. Barbu, M. Eminescu, I. L. Caragiale, Urmuz, M. Sorescu, H. Zilieru, E. Simion etc. Premiul rev. *l'Encrier*, Strasbourg (1995); Premiul rev. *Nuove Lettere*, Neapole (1998); Premiul Acad. Internaţionale din Luteţia (1999); Premiul Uniunii Scriitorilor (2001); Premiul european de poezie POESIAS, Paris (2003).

OPERA: *L'Ivre de peau hési (t)e*, Belgia, 1991; *Ikebana en miettes*, haiku, pref. de A. Rău, Galaţi, 1994; *Mots de passe*, Strasbourg, 1995; *Poèmes*, Franţa, 1996; *Pour de bon*, versuri, Galaţi, 1996; *Hymne à larmes honnies*, haiku, Ploieşti, 1997; *Pages poétiques*, Canada, 1997; *Tout en vous aimant*, Avignon, 1998; *À la belle âme*, haiku, Târgu Mureş, 1999; *Schimbarea limbii nu înseamnă schimbarea la faţă*, Bucureşti, 2000; *Techniques et arts de la traduction*, Galaţi, 2000; *Plus près de Dieu que jamais*, haiku, Galaţi, 2001; *Entre le luth et le marbre*, versuri, Bucureşti, 2001; *Après l'amour, à la belle étoile*, 2002; *Du non sens au paradoxe*, eseuri, 2002; *Pensez-vous français?*, eseuri, 2002; *Pohèmes drôles à tics*, 2003; *La traduction entre mythe et réalité*, eseuri, 2003.

REFERINŢE CRITICE: S. Brejar, în *Rimbaud Revue*, nr. 8-9, 1996; I. Necula, în *Contemporanul*, nr. 34, 2001; C. Protopopescu, în *Observator cultural*, nr. 122, 2002; I. Necula, în *Contemporanul*, nr. 3, 2002. **(A. S.)**

FRUNZĂ Eugen, n. 21 aug. 1917, Märsch-Schönberg (Šumperk, azi în Cehia). Poet, traducător, prozator şi publicist. Fiul lui Alexandru Frunză, institutor, şi al Susanei (n. Rosenkrank). După refugiul din timpul războiului, îşi petrece copilăria în Bărbăteşti, Cernăuţi, unde tatăl său funcţiona ca institutor. Absolvent al Liceului „Aron Pumnul" din Cernăuţi (1928-1936); în 1936 se înscrie la Facultatea de Drept a Univ. din Cernăuţi, dar după trei ani întrerupe studiile. A făcut trei ani de front în campania din Rusia, ca ofiţer. După război ajunge, în 1945, pentru scurt timp, secretar al Partidului Comunist Român, iar în 1946 este numit prefect al jud. Rădăuţi. Din 1947 lucrează în presa centrală şi în sistemul editorial, fiind, pe rând, redactor cu probleme agrare la *Scânteia,* redactor-şef adjunct la *Flacăra, Albina* şi apoi la *Contemporanul,* redactor-şef la *Flacăra* şi director al Editurii Tineretului (de unde demisionează în 1963). Între 1953 şi 1955 a fost secretar al Uniunii Scriitorilor. A debutat în 1940, în *Convorbiri literare,* cu trad. din lb. germană. În acelaşi an se petrece şi debutul editorial, atât cu poeme personale (*Din inimă),* cât şi în calitate de traducător (*Zori de zi* de Dusha Chara-Stec). Colab. la *Bucovina* din Cernăuţi, *Clopotul* din Botoşani, *Gazeta literară, România literară, Flacăra, Contemporanul, Viaţa militară, Luceafărul, Munca,* la Radio Bucureşti. A publicat vol. de versuri *Zile slăvite* (1951), *Faţă-n faţă* (1954), *Liberi şi stăpâni* (1956), *Oameni şi căşti* (1959), *Cântece de veghe* (1959), *Cupa cu garoafe* (1960), *Fântâna soarelui* (1963), *Întoarcerea tinereţii furate* (1964), *Chipul fără noapte* (1965), *Sărutul pământului* (1966), *Cântece albe* (1967), *Iarba de aur* (1969), *Sângele nostru de-apoi* (1970), *Arbore neîmpăcat* (1973), *Numele tău* (1974), *Acolo paşii mei vor arde* (1977), *Târziu* (1980), *Infinitul din preajmă* (1983) şi *Călător în prag* (1988), precum şi numeroase antologii, unele conţinând şi cicluri inedite. De asemenea, poezii pentru copii, povestiri pentru ostaşi, note de călătorie, pamflete şi art. de atitudine militantă. A tradus din Karl May, Joseph von Eichendorff, Gottfried Keller, Theodor Storm şi din literatura germană pentru copii, în frunte cu Fraţii Grimm. **F.** este, în primul deceniu al creaţiei sale, un proletcultist dezlănţuit, temperatura inflamată demagogic a poemelor scăzând treptat, până la melancolia reflexivă şi confesivă a ultimelor volume, cu eforturi susţinute de înnoire, depuse între anii '60 şi '80. Premiul de Stat (1952).

OPERA: *Din inimă,* versuri, Bucureşti, 1940; *Două vorbe şi un singur tâlc,* versuri, Bucureşti, 1949; *Sub steagul vieţii,* versuri, Bucureşti, 1950; *Zile slăvite,* versuri, Bucureşti, 1951; *Basm să fie?,* Bucureşti, 1951; *600 de milioane de oameni liberi.* Câteva însemnări din R. P. Chineză, Bucureşti, 1954; *Faţă-n faţă,* versuri, Bucureşti, 1954; *Vă chem!,* versuri, Bucureşti, 1955; *Versuri alese,* Bucureşti, 1955; *Oamenii înving.* Însemnări din carnetul unui scriitor, Bucureşti, 1955; *Liberi şi stăpâni,* versuri, Bucureşti, 1956; *Ţară minunată,* versuri, Bucureşti, 1956; *Oameni şi căşti,* versuri, Bucureşti, 1959; *Cântece de veghe,* versuri, Bucureşti, 1959; *Cupa cu garoafe,* versuri, Bucureşti, 1960; *Atenţie – sens unic!,* pamflete, Bucureşti, 1961; *Un om şi un frate,* poezii pentru copii, Bucureşti, 1961; *Şi ziua ard stelele,* versuri, Bucureşti, 1961; *Menschen und Helme.* Deutsch von A. M. Sperber, Bucureşti, 1961; *Fântâna soarelui,* versuri, Bucureşti, 1963; *Poezii,* cuvânt înainte de R. Popescu, Bucureşti, 1963; *Întoarcerea tinereţii furate,* versuri, Bucureşti, 1964; *Ce e tata,* poezii pentru copii, Bucureşti, 1964; *Chipul fără noapte,* poezii, Bucureşti, 1965; *Sărutul pământului,* versuri, Bucureşti, 1966; *Cântece albe,* versuri, Bucureşti, 1967; *Versuri,* Bucureşti, 1968; *Iarba de aur,* versuri, Bucureşti, 1969; *Sângele nostru de-apoi,* versuri, Bucureşti, 1970; *Partea mea de lume,* versuri, Bucureşti, 1970; *Câte două cuvinte de ţinut minte,* poezii pentru copii, Bucureşti, 1970; *Iubire am scris,* versuri, Bucureşti, 1972; *Arbore neîmpăcat,* versuri, Bucureşti, 1973; *La un pichet cu salcâmi,* povestiri, Bucureşti, 1974; *Numele tău,* poeme, Bucureşti, 1974; *Dintr-un post de observaţie,* art. şi reportaje, Bucureşti, 1975; *Cred în lumina noastră,* versuri, Bucureşti, 1976; *Acolo paşii mei vor arde,* versuri, Bucureşti, 1977; *Vitrina cu gablonzuri,* aforisme, Bucureşti, 1978; *Târziu,* sonete, Bucureşti, 1980; *Şoim, şoimuleţ,*

poezii pentru copii, Bucureşti, 1980; *Vorbe... fără multă vorbă,* aforisme, Bucureşti, 1980; *Infinitul din preajmă,* glosse, Bucureşti, 1983; *Vin şoimii, vin,* poezii pentru copii, Bucureşti, 1985; *Călător în prag,* versuri, Bucureşti, 1988. Traduceri: Dusha Chara-Stec, *Zori de zi,* Bucureşti, 1940; K. May, *Winnetou,* roman, Bucureşti, 1967 (alte ed., 1992; I-III, 1996; I-V, 1997); L. Bechstein, *Căciula piticului,* Bucureşti, 1969; K. May, *Testamentul incaşului,* Bucureşti, 1971 (altă ed., 1996); H. Beseler, *Râpa huhurezului,* roman, Bucureşti, 1970; *Rübezahl. Duhul munţilor,* Bucureşti, 1970; J. von Eichendorff, *Poezii,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1972; *Motanul încălţat,* Bucureşti-Praga, 1973; Fr. Wolf, *Basme pentru copii mari şi mici,* pref. de ~, Bucureşti, 1973; *Zâna Onda. Basme clasice germane,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1973; G. Geller, *Poezii,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1975; B. Pludra, *Lütt Matten şi scoica albă,* poveste, Bucureşti, 1977; Th. Storm, *Poezii,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1979; B. Pludra – Renate Totzke-Israel, *Acolo doarme şoricelul visător,* Bucureşti-Berlin, 1984.

REFERINŢE CRITICE: R. Popescu, în *Contemporanul,* nr. 10, 1960; D. Botez, în *Luceafărul,* nr. 11, 1961; Al. Săndulescu, în *Gazeta literară,* nr. 5, 1961; Gh. Achiţei, *ibidem,* nr. 29, 1961; G. Dimisianu, *ibidem,* nr. 40, 1961; idem, *ibidem,* nr. 19, 1963; P. Marcea, în *Scânteia,* nr. 6067, 1963; C. Baltazar, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1964; A. Martin, în *Viaţa militară,* nr. 2, 1971; H. Ţugui, în *Cronica,* nr. 36, 1971; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1971; I. Constantin, *Despre poeţi,* 1971; G. Muntean, în *Contemporanul,* nr. 2, 1973; P. Poantă, *Modalităţi...;* M. Minculescu, în *România literară,* nr. 4, 1974; Al. Piru, *Poezia...,* I; G. Muntean, în *România literară,* nr. 18, 1981; idem, *ibidem,* nr. 35, 1983; idem, în *Contemporanul,* nr. 36, 1987. **(Al. Cs.)**

FRUNZĂ Victor, n. 8 iun. 1935, satul Dumitreşti, jud. Vrancea. Prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Frunză, grefier judecătoresc comunal, şi al Rădiţei (n. Sfiazov). Studii primare şi gimnaziale în com. natală (1941-1947); Liceul Economic din Râmnicu Sărat (absolvit în 1952). Absolvent al Facultăţii de Ziaristică a Univ. „Lomonosov" din Moscova (1958). Redactor la Radioteleviziunea Română, redacţia culturală (1958-1971); prof. la Facultatea de Ziaristică a Acad. „Ştefan Gheorghiu" (1971-1978). În urma unei scrisori deschise difuzate de agenţia de presă Reuter şi publicată în *Frankfurter Algemeine Zeitung* (1978), în care critică politica Partidului Comunist Român, suferă persecuţii şi este silit să se expatrieze (1980), stabilindu-se în Aarhus (Danemarca). Din 1981 colaborează la Radio Europa Liberă. Întemeiază Editura Nord (1982; din 1989, Editura „Victor Frunză"), unde publică atât cărţi proprii, cât şi vol. de Dorin Tudoran, Al. Lungu, Svetlana Paleologu-Matta, Vladimir Krasnoselski, Valentin Lustig ş.a. şi unde realizează, în 1989, o frumoasă ed. bibliofilă a operei lui Eminescu. Din 1982 colab. frecvent la ziarul *Curentul* din München, condus de Vasile C. Dumitrescu, lansând (în 1988), în corelaţie cu conceptele de „sincronism" şi „protocronism", noţiunea de „retrocronism", utilizată pentru definirea comunismului. În 1985 întemeiază rev. *Alergătorul de la Marathon,* dedicată studierii fenomenului comunist (obţine colab. de la Ion Caraion, Virgil Tănase, I. Negoiţescu, C. Sporea, C. Dumitrescu, George Astaloş, Al. Lungu, Dorin Tudoran, Doina Tuţescu ş.a.). Debutează cu versuri (*Globul din stânga,* 1968), după care publică povestiri pentru copii (*Se caută un balaur,* 1970), proză scurtă (*Privegheaţi lângă privighetori,* 1971), o piesă de teatru (1971) şi vol. de reportaje şi eseuri *Muzeu sentimental* (1972). I se joacă la Oradea piesa *Marea gară nouă* (stagiunea 1975/1976), scoasă de pe afiş după primele spectacole (va fi publicată, într-o rescriere ce „anulează", după cum declară autorul, toate versiunile anterioare, în *Alergătorul de la Marathon,* 1988). După plecarea în Danemarca se dedică mai ales scrierilor eseistice şi literare cu caracter social-politic: *Pentru drepturile omului în România* (1982), *Liturghia la nai. Romanul unei crime* (1983), *Istoria Partidului Comunist Român*

(I-II, 1984), ce se voia iniţial, după cum mărturiseşte autorul, o istorie a stalinismului în România, *Mai tari decât terorismul de stat* (1986). Alte vol: *Cât mai poate trăi un cadavru politic?* (1990), *Turma sau romanul unei vizite de lucru* (1992), *Revoluţia împuşcată* (1994), *Lehamitea* (1998) şi *Destinul unui condamnat la moarte: Sextil Puşcariu* (2001).

OPERA: *Globul din stânga,* versuri, Bucureşti, 1968; *Se caută un balaur,* povestiri, Bucureşti, 1970; *Privegheaţi lângă privighetori,* nuvele-schiţe, Bucureşti, 1971; *Muzeu sentimental* reportaje, Bucureşti, 1972; *Pentru drepturile omului în România.* Documente şi eseuri politice, Aarhus, 1982 (ed. II, 1989, ed. III, Bucureşti, 1990); *Liturghia la nai. Romanul unei crime,* Aarhus, 1983 (ed. II, sub titlul *Istoria stalinismului în România,* Bucureşti, 1990; ed. III, sub titlul *Istoria comunismului în România,* Bucureşti, 1999); *Mai tari decât terorismul de stat,* eseu, în *Alergătorul de la Marathon,* nr. 2, 1986; *Marea gară nouă,* tragedie comică în trei acte, în *Alergătorul de la Marathon,* nr. 4, 1988; *Cât mai poate trăi un cadavru politic?* Texte de exil, Bucureşti, 1990; *Turma sau romanul unei vizite de lucru,* Bucureşti, 1992; *Revoluţia împuşcată sau P.C.R. după 22 decembrie 1989,* Bucureşti, 1994; *Lehamitea,* eseu, Bucureşti, 1998; *Destinul unui condamnat la moarte: Sextil Puşcariu,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: C. Crişan, în *Ateneu,* nr. 10, 1968; D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 22, 1968; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare,* nr. 23, 1972; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 45, 1972; R. A. Roman, *ibidem,* nr. 20, 1975; S. Roşca, în *Tomis,* nr. 8, 2001 (interviu); N. Florescu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2002; Al. Săndulescu, în *România literară,* nr. 27, 2003. **(M. P.)**

FRUNZETTI Ion, n. 20 ian. 1918, Bacău – m. 11 sept. 1985, Bucureşti. Poet, eseist şi traducător. Fiul lui Constantin Frunzetti, ofiţer, şi al Anei (n. Pandele). Primele trei clase primare la Tg. Ocna (1924-1927), ultima clasă primară şi primele două de liceu la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galaţi (1927-1930), continuate la Liceul „C. Diaconovici Loga” din Timişoara (1930-1931), Liceul „Emanoil Gojdu” din Oradea (1931-1933), Liceul „Unirea” din Focşani (1933-1934) şi din nou la Timişoara (bacalaureatul în 1936). Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1936-1940). Asistent (1944-1946) al lui T. Vianu, pe care-l însoţeşte în calitate de consilier cultural şi secretar al Ambasadei României la Belgrad (1944-1947). În 1951 este îndepărtat din Univ. şi devine cercetător la Institutul de Istoria şi Teoria Artei a Acad. (până în 1967). Cadru didactic (din 1956) şi şef de Catedră (din 1977) la Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu” din Bucureşti. Director al Editurii Meridiane (1972-1973) şi director al Institutului de Istoria Artei (1973-1975). Între 1977 şi 1985 vicepreşedinte al Uniunii Artiştilor Plastici. Debutează cu un sonet în *Adevărul literar şi artistic* (1934); definitivează un vol. de versuri intitulat *Aladin,* pe care ulterior îl retrage de la tipar, debutul editorial producându-se cu vol. de poeme *Risipă avară* (1941). O menţiune de pe coprta celui de al doilea vol., *Greul pământului* (1943), anunţă ca iminentă apariţia altor lucrări (vol. de eseuri *Semne în palma veacului. Formă şi semn, Lirica lui Lucian Blaga,* piesele de teatru *O viaţă ca asta* şi *Marele Regizor,* evocarea romanţară *Arthur Rimbaud. L'homme aux verrues*), care dau o imagine asupra preocupărilor de atunci ale scriitorului. În 1945 câştigă concursul de poezie al Editurii Forum, vol. premiat, *Maree,* fiind publicat în 1946. Vol. care vor urma, *Ostrovul meu* (1957), *Dragostele aceleiaşi inimi* (1967) şi *Ţărmurile clipei* (1983), reprezintă avatarurile unei poezii vitaliste, pe alocuri ermetice, scrisă cu economie de metafore, ultimul vol. – al senectuţii retorice – decantând şi târzii achiziţii de ordin religios. După 1946, preocupările lui **F.** pentru istoria artei sunt precumpănitoare, monografiile şi studiile sale asigurându-i o discretă notorietate internaţională, care se adaugă meritelor în propaganda făcută peste hotare (îndeosebi la bienalele de la Veneţia) valorilor recunoscute ale artei plastice româneşti. Având la bază un ms predat în 1943 unei edituri bucureştene şi recuperat în formă de zaţ în 1944 dintre dărâmăturile tipografiei care urma să-l imprime, cele două vol. ale antologiei de eseuri *Pegas între Meduza şi Perseu* (I-II, 1985) alătură atât texte ezitante, de început, cât şi lucrări solid articulate, scrise ulterior, rod al unui

„enciclopedism al privirii”, care asociază preocupările particulare pentru artă cu gustul spectacular al unui voluptuos al marilor mişcări de civilizaţie. O întinsă operă de traducător (Cervantes, romanul picaresc spaniol, Tirso de Molina, Shakespeare, Victor Hugo, Lev Tolstoi, Thackeray ş.a.) întregeşte profilul spiritual al unui intelectual proteic, în care rigoarea lui Tudor Vianu (căruia îi va dedica opera întregii vieţi) s-a combinat cu o evidentă nelinişte a fragmentului în accepţiune schlegeliană, ceea ce explică şi înrâurirea pe care **F.** a avut-o asupra unor intelectuali mai tineri, precum Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu sau Andrei Cornea.

OPERA: *Risipă avară.* Poeme, cu un portret de G. Tomaziu, Bucureşti, 1941; *Greul pământului.* Poeme, cu o vignetă de A. Diaconescu, Bucureşti, 1943; *Maree,* poeme, Bucureşti, 1946; *Artele plastice în România după 23 August 1944,* în colab. cu E. Schileru, M. Popescu ş.a., sub îngrijirea acad. G. Oprescu, Bucureşti, 1949; *Ostrovul meu,* versuri, Bucureşti, 1957; *Dragostele aceleiaşi inimi,* versuri, Bucureşti, 1967; *Michaela Eleutheriade,* reproduceri, Bucureşti, 1967; *Ion Vlasiu,* album, Cluj, 1973; *Brăduţ Covaliu,* album, Bucureşti, 1975; *Ţărmurile clipei,* versuri, Bucureşti, 1983; *Velázquez,* album, Bucureşti, 1984; *Pegas între Meduza şi Perseu,* eseuri, I-II, Bucureşti, 1985; *Pictori revoluţionari de la 1848,* album, Bucureşti, 1988; *D. Paciurea,* album, Bucureşti, 1989; *Arta românească în secolul XIX,* Bucureşti, 1991; *Scrieri. Prietenii mei artiştii,* Constanţa, 1997; *În căutarea tradiţiei,* culegere îngrijită de Florica Cruceru, Bucureşti, 1998; *Studii critice,* cuvânt înaintze de A. Pleşu, postfaţă şi ed. de Florica Cruceru, Bucureşti, 2000; *Disparate,* cuvânt înainte şi antologie de Florica Cruceru, pref. de Ruxandra Demetrescu, Bucureşti, 2002. Traduceri: J. Fr. Jakobsen, *Barbara,* roman, Bucureşti, 1942; A. Rimbaud, *Iluminările.* Precedate de poeme din *Primele versuri,* Bucureşti, 1945; L. Golding, *Porţi ferecate,* roman, Bucureşti, 1946; M. de Cervantes, *Iscusitul hidalgo Don Quijote de la Mancha.* Prelucrare de J. Gonzales; în colab. cu S. Bratu, Bucureşti, 1949; B. Gorbatov, *Generaţia mea,* în colab. cu E. Hariton, Bucureşti, 1949; L. Tolstoi, *Război şi pace,* sub îngrijirea literară a lui Al. A. Philippide, în colab. cu N. Parocescu, II-IV, Bucureşti, 1949-1955 (ed. II, I-II, 1959; ed. III, I-IV, 1961; alte ed., 1963; 1969; 1971); F. M. Reşetnikov, *Oameni din Podlipnaia,* în colab. cu Maria Bistriţeanu, Bucureşti, 1954; H. Mann, *Supusul,* în colab. cu C. Dobrogeanu-Gherea, Bucureşti, 1954; V. Hugo, *Oamenii mării,* în colab. cu M. Ariel, Bucureşti, 1955 (ed. II, 1968; ed. nouă, I-II, în colab. cu Fanny Milton Lehrer, 1975); *Proză satirică spaniolă,* texte alese şi adnotate, Bucureşti, 1955; L. N. Tolstoi, *Povestiri din Sevastopol,* în colab. cu E. Antonescu, Bucureşti, 1955; W. M. Thackeray, *Bâlciul deşertăciunilor. Un roman fără erou,* I-II, în colab. cu Constanţa Tudor, Bucureşti, 1956 (ed. II, I-II, 1959; ed. III, I-III, 1963; ed. IV, I-II, 1970; ed. V, I-III, 1972; 2003); M. de Cervantes Saavedra, *Iscusitul hidalgo Don Quijote de la Mancha,* în colab. cu E. Papu, ed. prescurtată, ilustraţii de G. Doré, Bucureşti, 1957; Tirso de Molina, *Don Gil de Ciorap-Verde,* adaptare, în colab. cu E. Schileru, Bucureşti, 1957; F. Gladkov, *Cimentul,* roman, în colab. cu E. Antonescu, Bucureşti, 1960 (ed. nouă, 1964); *Isprăvile unor vântură-lume.* Proză picarescă spaniolă, culegere de texte din D. Hurtado de Mendoza, M. Alemán, M. de Cervantes Saavedra, V. Martínez Espinel, Fr. Gómez de Quevedo y Villegas, adnotată, Bucureşti, 1961; W. Shakespeare, *Sonete,* Bucureşti, 1964 (ed. II, 1967); Miguel de Cervantes Saavedra, *Don Quijote de la Mancha,* în colab. cu E. Papu, cuvânt înainte de María Teresa León, postfaţă de O. Drimba, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1965; ed. nouă, I-IV, studiu introductiv de G. Călinescu, 1969); E. Mphahlele, *Pe Second Avenue,* Bucureşti, 1967; W. Shakespeare, *Comedii,* în colab. cu D. Grigorescu şi D. Duţescu, Bucureşti, 1981; W. Shakespeare, *Opere complete,* VI, în colab., Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: Gr. Arbore, în *Luceafărul,* nr. 39, 1967; Al. Piru, *Panorama...;* P. Constantinescu, *Scrieri,* III, 1969; G. Muntean, în *România literară,* 29 mart. 1984; P. Comarnescu, *Kalokagathon,* 1985; A. Pleşu, în *România literară,* 19 sept. 1985; E. Papu, în *Arta,* 1 ian. 1988; Adina Nanu, în *Tomis,* nr. 9, 1998; Florica Cruceru, *ibidem*; I. Roşioru, *ibidem,* nr. 3, 1998; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 35, 2001; O. Sargeţiu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 647, 2002. **(Şt. B.)**

FULGA Laurenţiu (numele la naştere: Laurenţiu Ionescu), n. 2 nov. 1916, com. Fulga de Jos, jud. Prahova – m. 16 nov. 1984, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Tudor Ionescu, proprietar agrar, şi al Ecaterinei (n. Curculescu). Şcoala primară în comuna Cioranii de Jos. Liceul Militar din Chişinău. Renunţă la cariera militară, pentru care nu are vocaţie, şi se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1941). În acelaşi an, mobilizat pe front, ca ofiţer de rezervă, e grav rănit la Odessa, declarat mort la Cotul Donului (i se publică în ţară, în rev. literare, necrologul), cade prizonier. Participă ca voluntar la războiul antifascist; din nou rănit la Odessa, continuă să lupte până la victoria din 1945. Rămâne în cadrul forţelor armate, redactor la diverse rev. de cultură şi consilier artistic la „Teatrul Armatei”, până în 1961, când se retrage, dedicându-se exclusiv scrisului. Vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor în trei legislaturi (din 1968). Debutează cu proză scurtă în *Bilete de papagal* (1937). Colaborează la *Universul literar, Meşterul Manole, Decalogul, Viaţa literară, Revista Fundaţiilor Regale, Revista literară, Contemporanul, Gazeta literară, Luceafărul, Viaţa militară, Cronica, România literară, Tribuna, Viaţa Românească* ş. a. Debut editorial cu vol. de nuvele *Straniul paradis* (1942). A scris ocazional şi teatru: *Ultimul mesaj*, *Ion Vodă cel Cumplit, Meşterul Manole, Este vinovată Corina?*, piese jucate pe diverse scene, dar nici una editată. Retrospectiv, autorul declară: „considerându-le străine de structura sa intimă şi infidele faţă de gândirea lui de la începuturi, le reneagă în modul cel mai vehement. De altfel, tocmai pentru a lămuri, o dată pentru totdeauna, chestiunea paternităţii acestor lucrări (paternitate supusă, la timpul respectiv, unor imixtiuni multiple şi, azi, anonime), scriitorul s-a eliberat de memoria şi povara lor arzându-le fără a fi şovăit o clipă”. Adevărata consacrare i-o aduc lui **F.** romanele: *Eroica* (1956), *Steaua Bunei Speranţe* (1963), *Alexandra şi infernul* (1966), *Moartea lui Orfeu* (1970) şi, mai cu seamă, noua versiune a vol. de povestiri fantastice *Straniul paradis* (1975). Vocaţia pentru fantastic, halucinant, insolit, pentru tragic şi eroic marchează proza lui **F.** şi în romanele *Fascinaţia* (1977), *Salvaţi sufletele noastre* (1980). A tradus din Albert Camus, B. Lavreniev, Galina Nikolaeva, A. Serafimovici ş. a. Propensiune pentru psihologii torturate, neliniştite, puternic marcate de experienţa războiului şi a injustiţiei totalitare. Proză de anvergură filosofică, în formula unui realism parabolic şi fantastic. A mai semnat cu pseud. L. Delerei, I. Laurenţiu, I. Laurenţiu-Delerei. Premiul de Stat (1952); Premiul „Ion Creangă” al Acad. (1972).

OPERA: *Straniul paradis,* nuvele, Bucureşti, 1942 (ed. nouă, 1975); *Eroica,* roman, Bucureşti, 1956; *Steaua Bunei Speranţe,* roman, Bucureşti, 1963; *Concertul pentru două viori,* Bucureşti, 1964; *Alexandra şi infernul,* roman, Bucureşti, 1966 (ed. II, 1968; ed. III, 1974; ed. IV, pref. de A. Martin, 1976; ed. V, pref. de M. Iorgulescu, 1987); *Doamna străină,* nuvele, Bucureşti, 1968; *Moartea lui Orfeu,* roman, Bucureşti, 1970 (ed. II, 1972); *Sinteza,* Bucureşti, 1971; *Fascinaţia,* roman, Bucureşti, 1977; *Salvaţi sufletele noastre,* roman, Bucureşti, 1980 (ed. II, pref. de M. Zaciu, 1984); *E noapte şi e frig, seniori,* Bucureşti, 1983 (altă ed., pref. de M. Zaciu, 1987). Traduceri: V. Vişnevski, *Neuitatul an 1919*, trad. de ~ şi Ada Chirilă, Bucureşti, 1951; F. Zuravlev, *Soldatul Antipov,* trad. de ~ şi Nina Melincenco, Bucureşti, 1951; A. P. Serafimovici, *Torentul de fier,* trad. de ~ şi Ada Steinberg, Bucureşti, 1959; Galina Nikolaeva, *Bătălie în marş,* I-II, trad. de ~ şi N. Stoenescu, Bucureşti, 1960; V. Kocetov, *Fraţii Erşov,* trad. de ~ şi M. Cardaş, Bucureşti, 1960; Vilis Latis, *După furtună,* trad. de ~ şi I. Ionescu, Bucureşti, 1965; A. Camus, *Teatru,* trad. de ~, Marcel Aderca, V. Const. Bercescu ş. a., Bucureşti, 1970.

REFERINŢE CRITICE: O. Şuluţiu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 12, 1942; S. Bratu, *Cronici,* II, 1958; C. Cubleşan, *Miniaturi critice,* 1969; V. Cristea, *Interpretări critice,* 1970: G. Dimisianu, *Prozatori de azi,* 1970; V. Ardeleanu, *A „urî”, a „iubi”,* 1971; N. Ciobanu, *Panoramic,* 1972; L. Raicu, *Structuri literare,* 1973; G. Dimisianu, *Valori actuale,* 1974; I. Vlad, *Romanul românesc contemporan,* 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1974; A. Martin, *Metonimii,* 1974; S. P. Dan, *Proza...;* I. Vlad, *Lectura, un eveniment al cunoaşterii,* 1977; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; M. Zaciu, *Alte lecturi şi alte zile,* 1978; V. Ardeleanu, *Menţiuni,* 1978; M.

Zaciu, *Cu cărţile pe masă,* 1981; I. Holban, în *România literară,* nr. 20, 1982; N. Oprea, în *România literară,* nr. 1, 1982; M. Zaciu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 4, 1982; R. Cârneci, în *Contemporanul,* nr. 19, 1982; C. Braga, în *Echinox,* nr. 7-8, 1983; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 39, 1983; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 41, 1983; P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 47, 1983; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 41, 1983; N. Steinhardt, *Critica la persoana întâi,* 1983; L. Ulici, *Confort Procust,* 1983; I. Vlad, *Lectura romanului,* 1983; V. Chifor, în *Luceafărul,* nr. 45, 1984; C. Ciopraga, în *România literară,* nr. 6, 1984; idem, în *Cronica,* nr. 48, 1984; I. Holban, în *România literară,* nr. 21, 1984; M. Tomuş, în *Transilvania,* nr. 2, 1984; E. Uricaru, în *Steaua,* nr. 11, 1984; Cornel Moraru, *Textul şi realitatea,* 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* I; C. Munteanu, *Laurenţiu Fulga,* 2001; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 11; 12, 2001. **(M. Z.)**

FUNDESCU I.[on] C.[onstantin], n. 1836, Piteşti – m. 22 ian. 1904, Bucureşti. Poet, prozator şi folclorist. Fiul lui Constantin Fundescu, proprietar în Câmpulung şi, poate, polcovnic de plai, şi al Raliţei (n. ?). A studiat în oraşul natal şi la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti, continuându-şi instrucţia ca autodidact şi ajungând să cunoască destul de bine lb. germană şi italiană. A fost secretar şi inspector al Comitetului Teatrelor (1857-1869), administrator al *Buletinului Instrucţiunii Publice* (1866), redactor-şef (1876-1881) şi director (1882-1888) al ziarului *Telegraful.* A colab. la *Dâmboviţa, Naţionalul, Românul, Nichipercea, Satyrul, Ghimpele* etc. şi a editat publicaţiile umoristice *Pepelea* (1860-1861), *Tomba Terra* (1861), *Calendarul Dracului* (1866-1867). Prieten cu N. Filimon şi C. D. Aricescu, preţuit de B. P. Hasdeu, care i-a prefaţat col. de proză populară *Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori* (1867), prima datorată unui român. Debutează în *Dâmboviţa* şi *Naţionalul* (1857). A scris poezii (*Vocea Argeşului,* 1859; *Flori de câmp,* 1864; *Poezii noi* 1868), nuvele, un roman (*Scarlat,* 1875) şi proiectase nişte memorii de călătorie. Versifică cu uşurinţă, dar fără originalitate, teme comune literaturii vremii; mai interesant este romanul, bine povestit, cu unele încercări de analiză psihologică.

OPERA: *Vocea Argeşului,* Bucureşti, 1859; *Flori de câmp,* Bucureşti, 1864; *Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori,* cu o introducere despre literatura populară de B. P. Hasdeu, Bucureşti, 1867 (alte ed., 1875; 1896); *Poezii noi,* Bucureşti, 1868; *Scarlat.* Roman original, Bucureşti, 1875; *Hitrowo şi Kotzebue,* Bucureşti, 1890; *Făt-Frumos cu părul de aur,* Bucureşti, 1991.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică,* I, 1875; N. Iorga, *Istoria presei româneşti de la primele începuturi până la 1916,* 1922; Il. Chendi, *Foiletoane,* 1925; G. Călinescu, *Istoria...; I. L. R.,* III; O. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974. **(G. A.)**

FUNDOIANU Benjamin (pseud. lui Benjamin Wexler), n. 14 nov. 1898, Iaşi – m. 2 oct. 1944, Auschwitz (Polonia). Poet şi eseist, luându-şi numele literar de la moşia Fundoaia (jud. Dorohoi), unde bunicul dinspre tată fusese arendaş. Studii la Liceul Naţional şi la Facultatea de Drept a Univ. din Iaşi (trei ani, fără licenţă). Debutul poetic în rev. *Valuri*, Iaşi, 1914. Debutul editorial are loc în 1918, cu o povestire de inspiraţie biblică, *Tăgăduinţa lui Petru.* Colaborează cu poeme şi foiletoane pe teme diverse la *Viaţa nouă, Rampa, Adevărul literar şi artistic, Sburătorul literar, Contimporanul, Integral* etc. Membru al Cenaclului „Sburătorul". O parte din eseuri vor fi adunate în vol. *Imagini şi cărţi din Franţa* (1922). Înfiinţează şi conduce primul teatru de avangardă – „Insula" –, pe care, din lipsă de mijloace materiale, e nevoit să-l desfiinţeze în 1923, când se şi expatriază. De la Paris, cu ajutorul prietenilor din ţară şi al lui Ion Minulescu în mod deosebit, face să apară vol. *Privelişti* (1930), în care

adună tot ce era mai reprezentativ în poezia scrisă de el în româneşte. La Paris, după o perioadă de tribulaţii materiale, se angajează la studiourile „Paramount", lăsându-se o vreme captivat de arta filmului. Publică, în 1928, *Trois scénarios-ciné-poèmes*, întreprinde două călătorii în Argentina, din a căror experienţă înnoitoare rezultă două vol. de versuri: *Ulysse* (1933) şi *Titanic* (1937). Lucrările în lb. franceză vor fi semnate Benjamin Fondane. O înclinaţie nativă, precum şi prietenia cu Jules de Gaultier, şi mai ales cu Şestov, fac din studiile filosofice preocuparea centrală a perioadei franceze. Colaborator permanent la *Cahiers du Sud* şi intermitent la *Revue Philosophique, Nouvelles littéraires* etc., precum şi la rev. belgiene, elveţiene şi chiar argentiniene. O parte din eseurile închinate unor filosofi contemporani vor constitui materia vol. *La conscience malheureuse* (1936). La cartea de răsunet despre Rimbaud (*Rimbaud, le Voyou,* 1933) vin să se adauge *Faux traité d'esthétique* (1938) şi, postum, *Baudelaire et l'expérience du gouffre* (1947). Devenit, în 1939, cetăţean francez, combatant în 1939-1940, **F.** este arestat, în 1944, de Gestapo, deportat la Auschwitz şi gazat. Rămâne în istoria literaturii române ca înnoitor de sensibilitate şi tehnică poetică, iar în conştiinţa literară franceză şi europeană ca deschizător de drumuri în exegeza poeziei moderne.

OPERA: *Tăgăduinţa lui Petru. Cu o lămurire despre simbolism,* Iaşi, 1918; *Imagini şi cărţi din Franţa*, Bucureşti, 1922; *Trois scénarios–ciné-poèmes,* Bruxelles, 1928; *Priveliști,* Bucureşti, 1930; *Rimbaud, le Voyou*, Paris, 1933; *Ulysse,* Bruxelles, 1933; *La conscience malheureuse,* Paris, 1936; *Titanic,* poezii, Bruxelles, 1937*; Faux traité d'esthétique.* Essai sur la crise de la réalité, Paris, 1938; *Baudelaire et l'expérience du gouffre*, Paris, 1947; *L'Exode. Super flumina Babylonis,* Paris, 1965; *Poezii,* ed. îngrijită şi trad. de V. Teodorescu, Bucureşti, 1965; *„Priveliști" şi inedite*, introducere şi note de P. Daniel, Bucureşti, 1974; *Poezii,* ed., note şi variante de P. Daniel şi G. Zarafu, Bucureşti, 1978; *Imagini şi cărţi,* ed. de V. Teodorescu, 1980; *Poezii,* I-II, pref. de D. Micu, tabel cronologic de P. Daniel şi G. Zarafu, Bucureşti, 1983; *Conştiinţa nefericită*, trad. din lb. franceză de Andreea Vlădescu, Bucureşti, 1993; *Ora de vizită*, versuri, selecţie de L. Butnaru, Chişinău, 1993; *Benjamin Fondane et les „Cahiers du Sud": correspondence,* ed. de Monique Jutrin, Gh. Haş şi I. Pop, Bucureşti, 1998; *Versuri,* Chişinău, 1999; *Iudaism şi elenism,* Bucureşti, 1999; *Paysages* (poèmes, 1917-1923), tr. du roumain par Odile Serre/*Priveliști* (poeme, 1917-1923), tr. în lb. franceză de ~, Piteşti, 1999; *Fiinţa şi cunoaşterea: încercare asupra lui Lupaşcu,* trad., note şi pref. de V. Sporici, Iaşi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice,* VII; idem*, Istoria...;* Ov. S. Crohmălniceanu*, Lit. rom. expr...;* idem*, Literatura...,* II; M. Petroveanu*, Studii literare,* 1966; M. Tomuş*, 15 poeţi;* N. Manolescu*, Metamorfozele...;* I Pop*, Transcrieri,* 1967; M. Martin*, Identificări,* 1977; idem*, Dicţiunea ideilor,* 1981; M. Zaciu*, Cu cărţile pe masă,* 1981; Gh. Grigurcu*, Între critici,* 1983; D. Novăceanu*, Efectul oglinzii,* 1983; M. Martin*, Introducere în opera lui B. Fundoianu,* 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 27, 1985; *Le comparatisme roumain,* II, 1985; M. Bucur*, B. Fundoianu – Benjamin Fondane,* 1985; Sultana Craia*, Orizontul rustic în literatura română,* 1985; D. Micu*, Modernismul...,* II; Cristian Moraru*, Ceremonia textului,* 1985; N. Manolescu*, Teme 6,* 1986; M. Scarlat*, Istoria poeziei româneşti,* III, 1986; F. Aderca*, Contribuţii...,* II; M. Vasile*, Conceptul de originalitate în critica literară românească,* 1988; Ov. S. Crohmălniceanu*, Al doilea suflu,* 1989; Gh. Grigurcu*, De la Mihai Eminescu...*; I. Pop, în *România literară*, nr. 44, 1996; A. Rău, în *Steaua*, nr. 11-12, 1998; M. Martin, în *România literară*, nr. 47, 1998; Z. Ornea, *ibidem*, nr. 48, 1999; P. Răileanu, Michel Carasson, *Fundoianu/Fondane et l'avantgarde,* 1999; V. Stoleru, *B. Fundoianu/Benjamin Fondane,* 2000; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2000; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 2, 2001; R. I. Petrescu, *Privirea Meduzei. Poezia lui B. Fundoianu/Benjamin Fondane,* 2003. **(M. M.)**

FURTUNĂ Enric (pseud. lui Henric Pekelman), n. iun 1881, Botoşani – m. ? 1964, São Paolo (Brazilia). Poet şi dramaturg. Urmează Liceul Naţional din Iaşi, unde e coleg cu M. Sadoveanu, care-i dă şi primele îndrumări literare în creaţie, şi Facultatea de Drept a Univ. din Iaşi. Debutează cu versuri în

Sămănătorul (1904). Colab. la *Opinia, Convorbiri critice, Gândul nostru, Însemnări ieşene, Umanitatea, Adevărul literar şi artistic, Lumea evree, Lumea-bazar, Curierul israelit, Mântuirea, Egalitatea, Adam, Versuri şi proză, Vitrina literară, Cultura* etc. Autor al poemelor dramatice *Pustnicul* (1914), *Între şanţuri, Priveghiul fără lacrimi* şi al piesei *Rechiziţia* (reprezentată pe scena Naţionalului ieşean în 1920). Vol. de poezii: *De pe stâncă* (1922), *Privelişti şi impresii* (1926), *Poemele resemnării* (1940).

OPERA: *Pustnicul,* poem dramatic, Iaşi, 1914; *De pe stâncă,* poezii şi poeme, [Bucureşti], 1922; *Privelişti şi impresii,* poezii, Bucureşti, 1926; *Poemele resemnării,* Bucureşti, 1940.

REFERINŢE CRITICE: M. Sadoveanu, *Corespondenţa debutului (1898-1904),* 1977. **(M. Z.)**

FURTUNĂ Horia, n. 21 iun. 1888, Focşani – m. 8 mart. 1952, Bucureşti. Poet, dramaturg şi prozator. Fiul lui Ioan Ştefănescu, inspector general al Serviciului veterinar, şi al Speranţei-Plautina (n. Vasiliu). Tatăl şi-a schimbat oficial numele în Furtună în 1883. Studii de drept la Paris, unde îşi ia licenţa (1909) şi doctoratul (1915), cu teza *Du recours de l'assureur contre les tiers responsables de la réalisation du risque dans le contrat d'assurance.* Din 1915, profesează avocatura în Baroul de Ilfov, apoi devine directorul Serviciului teatral al Radiodifuziunii (1934-1948). Împreună cu I. Pillat şi A. Maniu conduce rev. *Flacăra* (1916). Tot cu I. Pillat înfiinţează col. „Cărţile albe”, în care apare vol. *Flori sacre* de Macedonski (1912). Participă la războiul din 1916-1918, cade prizonier în luptele de la Nad-Patac şi e internat în lagăr la Stralsund. Debutează în suplimentul ziarului *Adevărul* cu epopeea eroicomică *Iarba fiarelor* (1902). A semnat şi cu pseud. Aghiuţă, Ariel, Spiriduş, Licurici, Henri Loria. Membru al Soc. Scriitorilor Români (din 1919), o vreme făcând parte şi din conducere; vicepreşedinte al Soc. Autorilor Dramatici, calitate în care participă la diverse congrese internaţionale, deputat. Colab. la rev. *Noi pagini literare, Flacăra, Cugetul românesc, Adevărul literar şi artistic, Gândirea, Rampa, Viaţa literară, Revista Fundaţiilor Regale, Mişcarea literară* şi, cu literatură umoristică, la *Papagalul, Gluma.* A tradus din Waldemar Bonsels, E. R. Gummerus, G. Trakl şi diverse librete de operă. Bun orator, posesor al unui stil erudit, captivant şi persuasiv, de un patetism maliţios, **F.** a ţinut dese conferinţe, publicate apoi în broşuri. Trei piese rămase în ms: *Nicolae Bălcescu, O seară la teatru* şi *Băieţi buni.* **F.** clasicizează pe teme diverse, literatura sa fiind o sinteză de erudiţie şi meşteşug. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1934).

OPERA: *Du recours de l'assureur contre les tiers responsables de la réalisation du risque dans le contrat d'assurance,* Paris, 1915; *Criza morală a timpului de faţă,* Bucureşti, 1921; *Spre o politică financiară,* Bucureşti, 1921; *Ion C. Brătianu,* Bucureşti, 1921; *Făt-Frumos.* Poveste lirică în patru acte, Bucureşti, 1924; *Intensificarea producţiei,* Bucureşti, 1924; *Războiul pentru neatârnare,* Bucureşti, 1927; *Păcală,* Bucureşti, 1927; *Contesa de Noailles,* Bucureşti, 1933; *Iubita din Paris,* roman, Bucureşti, 1934; *Balada lunii,* antologie şi introducere de D. Micu, cuvânt final de E. Sperantia, Bucureţti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* IV; G. Călinescu, *Istoria...;* E. Sperantia, *Amintiri din lumea literară,* 1967; I. Valerian, *Cu scriitorii prin veac,* 1967; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; Al. Piru, *Panorama...;* D. Micu, *Început...;* idem, *Scriitori, cărţi, reviste,* 1980; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi,* 1981; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...* I; A. Goci, în *Contemporanul,* nr. 38, 1986; C. Ciopraga, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 2003. **(R. G. Ţ.)**

G

GABRIELESCU Alice, n. 1 oct. 1899, Bârlad – m. ?. Prozatoare şi traducătoare. Şcoala primară la Bârlad; liceul la Focşani şi Bucureşti. Între cele două războaie a fost ziaristă, iar după 1944, traducătoare. Debutează în 1920, la concursul de literatură al Editurii Cartea Românească cu lucrarea (premiată) *Povestiri pentru copii.* A colab. la *Adevărul literar şi artistic, Universul, Dimineaţa, Semnalul, Flacăra, Drum nou, Cele trei Crişuri, Vremea, Viaţa Românească, Spiritul vremii, România* etc. cu nuvele, art. şi cronici. Scrierile sale (*Povestiri pentru copii,* 1920; *Uimitoarele întâmplări dintr-o vacanţă,* 1927; *Necunoscuta,* 1928; *O zi din viaţa unui copil,* 1931; *Marşul femeilor,* 1933; *Lumina care nu se stinge,* 1937; *Copii curajoşi,* 1939; *Oameni mari când au fost mici,* f.a.; *Casa cu gratii,* 1944; *Secretul profesional,* f.a.; *Poveşti cu haz şi tâlc,* f.a.) se adresează publicului infantil şi celui feminin, pe un ton didactic şi profeminist. A tradus din Abatele Prévost, Balzac, Cehov, Dostoievski, Mamin Sibiriak, K. Paustovski, Henry Lawson, Doris Lessing, A. Musatov, B. Nemcová, L. A. Obuhova, J. Smuul, D. Taler, V. S. Veresaev, Z. Pluhai, M. Pujmanova, L. Voronkova, E. Vilde, V. L. Durov, Hans Kirk, Jesús Lara, Bassu Baren, Olga Bergolţ, Lao She, Kuo-Mojo, din nuvela cehă şi din cea polonă etc.

OPERA: *Povestiri pentru copii,* Bucureşti, 1920; *Uimitoarele întâmplări dintr-o vacanţă,* Bucureşti, 1927; *Necunoscuta,* nuvele, Bucureşti, 1928 (ed. II, *Intimitate,* 1934); *O zi din viaţa unui copil,* Bucureşti, 1931; *Marşul femeilor,* roman, Bucureşti, 1933; *Lumina care nu se stinge,* roman, Bucureşti, 1937; *Copii curajoşi,* roman, Bucureşti, 1939; *Casa cu gratii,* nuvele, Bucureşti, 1944; *Oameni mari când au fost mici,* Bucureşti, f.a.; *Secretul profesional,* roman, Bucureşti, f.a.; *Poveşti cu haz şi tâlc,* Bucureşti, f.a. Traduceri: Z. Voronkova, *Ninge,* în colab. cu P. Dragnea, Bucureşti, 1952; Dorris Lessing, *Bătrânul şef de trib. Alfred Coppard. Cincizeci de lire. Contribuţii la cauza comună,* în colab. cu Elena Celac, Bucureşti, 1954; A. Musatov, *Casa de pe deal,* în colab. cu Izabela Dumbravă, Bucureşti, 1954; A. S. Serafimovici, *În cartierul Presnia,* în colab. cu I. Gorunescu, Bucureşti, 1954; H. Lawson, *Cum s-a îndrăgostit Joe Wilson,* în colab. cu Ada Steinberg şi H. Tudorache, Bucureşti, 1955; Božena Nemcová, *Bunicuţa,* în colab. cu J. Grosu, Bucureşti, 1955; B. Zitcov, *Ce-am văzut,* în colab. cu R. Narti, Bucureşti, 1955; Asztalos István, *De ce mărul e rotund,* în colab. cu P. Dragoş, Bucureşti, 1956; V. Durov, *Animalele mele,* în colab. cu I. Derevencu, Bucureşti, 1956; Prévost, *Manon Lescaut,* Bucureşti, 1956 (altă ed., 1992); *Floare ruptă şi alte povestiri din literatura cehă,* în colab. cu I. Lemnij, Bucureşti, 1957; H. Kirk, *Klitgaard şi fiii,* în colab. cu Maria Bistriceanu, Bucureşti, 1957; Maria Pujmanova, *Trilogie,* în colab. cu M. Pop, Bucureşti, 1957; K. Paustovski, *Povestea unei vieţi,* în colab. cu I. Lefter, Bucureşri, 1958; Lao-She, *Ricşa şi alte povestiri,* în colab. cu L. Renet şi Tatiana Nicolescu, Bucureşti, 1958; B. Bassu, *Recrutul,* în colab. cu Ada Chiriţă, Bucureşti, 1959; Z. Pluhai, *De mă vei părăsi,* în colab. cu Alexandra Toader, Bucureşti, 1961; Olga Bergolţ, *Stele în plină zi,* în colab. cu Eleonora Mircea, Bucureşti, 1962; J. Lara, *Jawarninchij,* în colab. cu P. Mihăileanu, Bucureşti, 1964; A. Vinogradov, *Consulul negru,* în colab. cu E. Mircea, Bucureşti, 1964; Lidia A. Obuhova, *Ghimpele,* în colab. cu Irina Andreescu, Bucureşti, 1965; *Nuvela polonă contemporană,* în colab. cu M. Mitu, Bucureşti, 1965; J. Smuul, *Marea Japonie,* în colab. cu T. Grigore, Bucureşti, 1965; Zofia Posmysz, *Pasagera,* în colab. cu M. Mihai, Bucureşti, 1967; V. S. Veresaev, *Fără drum,* în colab. cu I. Block, Bucureşti, 1968; K. Paustovski, *Memorii,* I-II, în colab. cu I. Lefter, Bucureşti, 1971; A. P. Cehov, *Logodnica şi alte povestiri,* trad. de Anda Boldur, Otilia Cazimir şi ~, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Alexandrescu, în *Facla,* nr. 885, 1934; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 685, 1934; Izabela Sadoveanu, *ibidem,* nr. 888, 1937; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II. **(L. Pp.)**

GAFIŢA Gabriel, n. 4 mart. 1952, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Mihai Gafiţa şi al Ioanei (n. Roşca). Nepotul lui Viniciu Gafiţa. Liceul „N. Bălcescu" (1967-1971); Facultatea de Lb. Străine, secţia engleză-franceză, a Univ. din Bucureşti (1971-1975). În intervalul 1975-1976, liber profesionist. Prof. de lb. engleză (1976-1977); redactor la Editura Kriterion (din 1977). După 1990, consilier la Ambasada României la Londra (1991-1995), secretar de stat (din 1995), ambasador al României în Canada şi în Malaysia. Colab. la *România literară, Luceafărul, Steaua, Tribuna, Secolul 20.* Debutează cu proză în rev. *Amfiteatru* (1968); debut editorial cu vol. de provestiri *Moartea măştilor* (1971), în linia fantasticului, a alegoriei, a epicului evanescent. A mai publicat două romane: *Lumină pentru cei singuri* (1975) şi *Iarna e o altă ţară* (1980). A tradus din Yves Berger, Hugh Honour, John Rewald, Klaus Rifbjerg. Premiul C.C. al U.T.C. (1975).

OPERA: *Moartea măştilor,* povestiri, Bucureşti, 1971; *Lumină pentru cei singuri,* roman, Bucureşti, 1975; *Iarna e o altă ţară,* roman, Cluj-Napoca, 1980; *Martiriu parţial,* roman, Bucureşti, 1991; *Schiţă de portret pentru cap de familie,* roman, Bucureşti, 1995. Traduceri: Y. Berger, *Călătorie în Virginia,* Bucureşti, 1972; H. Hugh, *Neoclasicismul,* pref. de I. Pascadi, Bucureşti, 1976; J. Rewald, *Postimpresionismul.* De la Van Gogh la Gauguin, I-II, Bucureşti, 1978; K. Rifbjerg, *Anna,* pref. de ~, Bucureşti, 1979; G. Henderson, *Goticul,* Bucureşti, 1980; J. Rosenberg, *Criteriul calităţii în artă,* Bucureşti, 1980; J. Lippet, *Biografie. Un model,* note de ~, Bucureşti, 1983; J. Conrad, *Agentul secret: o istorie simplă,* Bucureşti, 1984; I. Dinesen, *Şapte povestiri gotice. Anecdote ale destinului,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1985; K. Konjetzky, *La celălalt capăt al zilei,* Bucureşti, 1986; Karen Blixen, *Din inima Africii,* postfaţă de ~, Bucureşti, 1988; B. Engelman, *În cadenţă, marş...,* Bucureşti, 1999; M. Bradbury, *Un om al istoriei,* Bucureşti, 1991.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *România literară,* nr. 36, 1971; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 12, 1971; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; V. Cristea, în *România literară,* nr. 23, 1975; I. Holban, în *Cronica,* nr. 25, 1980; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 17, 1980; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 19, 1980; M. C. Popa, *ibidem,* nr. 41, 1985; M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 8; 9, 1996 (interviu). **(I. B.)**

GAFIŢA Mihai (prenumele la naştere: Vlad-Mihai), n. 21 oct. 1923, com. Baia, jud. Suceava – m. 4 mart. 1977, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Vasile Gafiţa, funcţionar, şi al Anei (n. Ţărăniţa). Tatăl lui Gabriel Gafiţa şi frate cu Viniciu Gafiţa. Clasele primare în com. natală (1929-1933); Liceele „Nicu Gane" din Fălticeni (1933-1939) şi „August Treboniu Laurian" din Botoşani (1940-1941); Institutul Politehnic din Bucureşti, secţia electromecanică (1941-1942); Facultatea de Litere şi Filosofie (absolvită în 1946). Debutează cu versuri în *Universul copiilor* (1938), rev. la care mai târziu va fi secretar de redacţie (1942-1945), redactor al paginii de jocuri (1943-1944) şi succesor al lui N. Batzaria la directorat (1945-1948); aici publică sub diverse pseud. (Mihail Băişeanu, Mihai Moldovan, Dan A. Şoimu, Dana Şoimu, Mihai Vlad, Mihai Dimiu, Aura Grui, S. Tih, Manuela Opriş, Gabriela Mocanu, Saadi Firuz etc.) romane pentru copii, poveşti, versuri, povestiri rimate şi ritmate, cuvinte încrucişate etc. Adevăratul debut şi-l consideră pe acela din 1944, când publică în *Universul copiilor* un basm în versuri, iar în *Academia* (rev. al cărei secretar de redacţie a fost în 1944 şi 1945), art. critice. Primul preşedinte (1946-1948) al Uniunii Naţionale a Studenţilor Români de la fondarea acesteia. Prof. de matematică la Dămăroaia, lângă Bucureşti (1948-1950); prof. de istoria literaturii române la Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu", unde conduce şi Seminarul de creaţie, adică cenaclul literar (1950-1955); lector universitar de estetică şi teoria literaturii (1955-1968); redactor şi şef al secţiei de critică la rev. *Viaţa Românească* (1951-1954) şi *Gazeta literară* (1954-1956); secretar al Uniunii Scriitorilor (1956-1960); redactor-şef la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, ulterior la

Editura pentru Literatură, unde conduce sectorul de literatură română contemporană (1960-1969); şef de secţie la Editura Univers (1969-1970); redactor-şef al Editurii Cartea Românească (1970-1977). Dr. în filologie (1973). Îngrijeşte ed. din opera lui Duiliu Zamfirescu, Cezar Petrescu, I. Al. Brătescu-Voineşti, I. C. Visarion, Vasile Alecsandri, Emil Gârleanu, Anton Holban, I. Minulescu, Ion Petrovici ş.a. Sfârşeşte tragic, la cutremurul din 1977, împreună cu soţia sa, cu A. E. Baconsky, Veronica Porumbacu şi M. Petroveanu.

OPERA: *Norocel şi Smeul Smeilor,* basm în versuri, Bucureşti, 1946; *Titilică Spaima Smeilor,* basm în versuri, Bucureşti, 1947; *Cezar Petrescu,* monografie, Bucureşti, 1963; *Scriitori români contemporani.* Prozatori – Poeţi – Dramaturgi. Bibliografie de recomandare pentru bibl., în colab. cu T. Bănulescu, Bucureşti, 1964; *Duiliu Zamfirescu,* monografie, Bucureşti, 1969; *Faţa ascunsă a lunii.* Studii de istorie literară, epoca 1870-1900, Bucureşti, 1974; *Flautul lui Marsias,* schiţe literare, Bucureşti, 1977; *Studii de istorie literară,* ed. de G. Gafiţa, pref. de Aurelia Batali, Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: L. Baconski, *Marginalii critice şi istorico-litrerare,* 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 38, 1969; M. Petroveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1970; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 9, 1975; M. Iorgulescu, *Al doilea rond,* 1976; *9 pentru eternitate. 4 martie 1977,* ed. de M. Micu şi Gh. Tomozei, 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; Al. George, *La sfirşitul lecturii,* II, 1978; M. Ungheanu, *Lecturi şi rocade,* 1978; I. Marcoş, în *Steaua,* nr. 1, 1978; Gh. Grigurcu, *Între critici,* 1983; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 681, 2003. **(C. R.)**

GAFIŢA Viniciu, n. 1 mart. 1926, com. Baia, jud. Suceava – m. 21 nov. 2005, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Vasile Gafiţa, funcţionar, şi al Anei (n. Ţărăniţa). Frate cu Mihai Gafiţa şi unchiul lui Gabriel Gafiţa. Şcoala Primară (1933-1937) şi Liceul „Nicu Gane" (1937-1945) din Fălti-ceni; Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1950). Debutează cu o poveste în rev. *Universul copiilor* (1945), în care publică apoi basme, poezii, romane, semnate îndeosebi cu pseud. (Bunelu, Ana Romana, George Garo) sau cu iniţiale; debut editorial cu povestirea *Grădina cu meri* (1955). Din 1950 este redactor, lucrând la Editura de Stat, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Editura pentru Literatură, Editura Tineretului şi, până la pensionare, director la Editura Ion Creangă. Colab. la publicaţiile pentru copii, cu o frecvenţă mai mare la rev. *Cutezătorii* şi *Luminiţa.* Publică vol. *Oameni şi oameni* (1959), *Armonia* (1962), *Întâmplările Marianei* (1962), *Dimineaţa de cenuşă* (1968), *Curcubeul poveştilor* (1972), *Noi, cei care visăm* (1975), *Ghiocei pentru mama* (1982), *Sunteţi oaspeţii mei* (1984), *Ghiocei pentru mama şi alte povestiri* (1986), *Ningea peste rododendroni* (1986), *În căutarea lui Avram Iancu* (1989), majoritatea adresate tinerilor cititori, precum şi lucrarea de referinţă *Bibliografie de literatură română pentru copii* (1978).

OPERA: *Grădina cu meri,* Bucureşti, 1955; *Taşca de piele,* Bucureşti, 1957; *Oameni şi oameni,* Bucureşti, 1959; *Şoaptele pământului,* Bucureşti, 1960; *A venit primăvara,* Bucureşti, 1961; *Armonica,* Bucureşti, 1962; *Întâmplările Marianei,* Bucureşti, 1962; *Ca mărgelele pe aţă,* Bucureşti, 1965; *Trei întâmplări la Suceava,* Bucureşti, 1967; *Dimineaţa de cenuşă,* Bucureşti, 1968; *Comuna din Paris,* Bucureşti, 1971; *Curcubeul poveştilor,* Bucureşti, 1972; *Aventurile lui Grivei,* Bucureşti, 1972; *Patria, cel mai frumos cuvânt,* Bucureşti, 1972; *Munţii necunoscuţi,* Bucureşti, 1973; *Noi, cei care visăm,* Bucureşti, 1975; *Ţara de Sus,* Bucureşti, 1976; *Cărticica celor harnici,* Iaşi, 1976; *Bibliografie de literatură română pentru copii,* Bucureşti, 1978; *Pe cărări de munte,* în colab. cu P. Nedel, Bucureşti, 1980; *Ghiocei pentru mama,* Bucureşti, 1982; *Ghiocei pentru mama şi alte povestiri,* Bucureşti, 1986; *Sunteţi oaspeţii mei,* Bucureşti, 1984; *Ningea peste rododendroni,* Bucureşti, 1986; *În căutarea lui Avram Iancu,* Timişoara, 1989; Fraţii Grimm, *Hansel şi Grethel,* repovestire de ~, Bucureşti, 1996; *Recitări pentru copii mici... şi bunici,* Bucureşti, 1998; *Povestiri de ascultat şi de colorat,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *Scrisul bănăţean,* nr. 7, 1959; C. Cubleşan, *ibidem,* nr. 7, 1960; H. Zalis, în *Agricultura nouă,* nr. 628, 1960; Al. Săndulescu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1962;

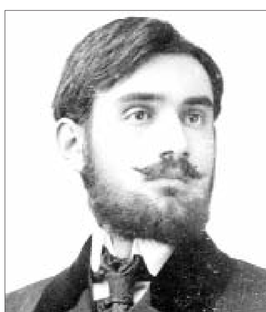
G. Demetru Pan, în *Gazeta literară,* nr. 3, 1962; P. Manoliu, în *Albina,* nr. 920, 1965; V. Rusu, în *Orizont,* nr. 22, 1978; Alina Nour, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1982; D. Toma, în *Orizont,* nr. 37, 1984; F. Moroşanu, în *Cronica,* nr. 2, 1985; Adriana Iliescu, în *România literară,* nr. 40, 1985; H. Cândroveanu, *Literatura...* **(N. G.)**

GAFTON Marcel (prenumele la naştere: Maricel), n. 27 iul. 1925, com. Pechea, jud. Galaţi – m. 21 dec. 1987, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Nicolae Gh. Gafton şi al Antoniei (n. Sârbu), învăţători. Studii liceale la Brăila; studii de drept, neterminate, la Univ. din Bucureşti (1946-1949). Debut cu poeme în *Revista Fundaţiilor Regale* (1945). S-a afirmat ca remarcabil traducător (singur sau în colab.) din scrierile lui Eduard Bass, Anatole France, Alexandre Dumas, Jules Renard, Jean Giono, M. Gorki, A. Fadeev, Boris Gorbatov, Boris Pilniak, M. Şolohov, (I. V.) Trifonov, (I. S.) Turgheniev, I. Vergasov, Stratis Mirivilis, Dragomir Petrov ş.a. A colab. la *Revista Fundaţiilor Regale, Fapta, Naţiunea, România literară, Luceafărul, Secolul 20.* Debutul târziu în vol. (*Non possumus,* 1972) şi altre trei cărţi de poezie (*Miraria,* 1977; *Adică,* 1982; *Şaizeci poeme,* 1986) îl impun ca un poet de accentuat rafinament lingvistic, cu ambiţii de novator al limbajului poetic.

OPERA: *Non possumus,* Bucureşti, 1972; *Miraria,* Bucureşti, 1977; *Adică,* Bucureşti, 1982; *Şaizeci poeme,* Bucureşti, 1986. Traduceri: V. Kaverin, *Doi căpitani,* în colab., Bucureşti, 1950; I. S. Turgheniev, *Rudin,* în colab., Bucureşti, 1950; S. Mihalkov, *Ilia Golovin,* în colab., Bucureşti, 1950; B. Gorbatov, *Doi tovarăşi. E. Gorobiov. O dimineaţă cu vânt,* în colab., Bucureşti, 1951; L. Kosmodemianskaia, *Povestire despre Zoia şi Şura,* în colab., Bucureşti, 1951; l. Kruczkowski, *Kordian şi ţăranul,* în colab., Bucureşti, 1952; T. Svatopluk, *Fără patron,* în colab., Bucureşti, 1955; A. Verşinin, *Cei ce merg împotriva curentului,* în colab., Bucureşti, 1956; Maria Pujmanova, *Trilogie,* I, în colab., Bucureşti, 1955; Lessa Origines, *Dona Beralda îşi caută fiica,* în colab., Bucureşti, 1957; M. Şolohov, *Povestiri de pe Don. Soarta unui om,* în colab., Bucureşti, 1957; A. Fadeev, *Înfrângere,* în colab., Bucureşti, 1957; A. S. Novikov-Priboi, *Căpitan de rangul I,* în colab., Bucureşti, 1958; A. Fadeev, *Tânăra gardă,* în colab., Bucureşti, 1959; C. Kaftandziev, *Legea prieteniei,* în colab., Bucureşti, 1959; A. Râbakov, *Stiletul,* în colab., Bucureşti, 1959; I. Vergasov, *În munţii Tauridei. Însemnările unui partizan,* în colab., Bucureşti, 1959; M. Ludemis, *Cerul se înnoureazǎ,* în colab., cuvânt înainte de D. Botez, Bucureşti, 1960; M. T. Ried, *Călăreţul fără cap,* în colab., Bucureşti, 1961 (altă ed., I-II, 1998); M. Gorki, *Viaţa lui Klim Samghin (Patruzei de ani),* I-IV, în colab., Bucureşti, 1961; Astrid Lindgren, *Aventurile lui Kalle Bolemkvist,* în colab., Bucureşti, 1962; S. Mirivilis, *Viaţa în mormânt,* în colab., Bucureşti, 1963; Olga Kobilinskaia, *Pământ,* în colab., Bucureşti, 1964; Filipou G. Pieridis, *Vremuri grele,* în colab., Bucureşti, 1966; I. Oleşa, *Invidie,* în colab., Bucureşti, 1966; Ed. Bass, *Circul Humberto,* în colab., Bucureşti, 1966; A. France, *Thaďs,* Bucureşti, 1966 (altă ed., 1997); Ev. Gorbov, *Casa cu plopi,* în colab., Bucureşti, 1966; M. Lalic, *Nunta,* în colab., Bucureşti, 1967; J. Renard, *Scrieri alese,* în colab., Bucureşti, 1967; A. Vesiolîi, *Rusia scăldată în sînge,* I-II, în colab., Bucureşti, 1967 (altă ed., Piteşti, 2002); R. Gallegos, *Dońa Bŕrbara,* în colab., Bucureşti, 1968; M. Gorki, *Viaţa lui Matvei Kojemeakin,* în colab., Bucureşti, 1968; Al. Dumas-pčre, *După douăzeci de ani,* I-II, Bucureşti, 1969; V. Koneţki, *Focuri pe stâncile de gheaţă,* în colab., Bucureşti, 1969; B. Pilniak, *Anul gol,* în colab., Bucureşti, 1969 (altă ed., Piteşti, 2002); J. Giono, *Să-mi rămână bucuria,* în colab., Bucureşti, 1971; M. Gorki, *Copilăria. La stăpân. Universităţile mele,* I-III, în colab., Bucureşti, 1972; N. Ognev, *Jurnalul lui Kostea Riabţev,* I-II, în colab., Bucureşti, 1972; L. Juhoviţki, *Mai stai şi te uită în urmă,* în colab., Bucureşti, 1973; L. Laliola, *Înmormântarea lui David Kracower,* în colab., Bucureşti, 1974; D. Petrov, *Fântâni. Poeme,* cu o întâmpinare de ~, Bucureşti, 1974; J. Renard, *Morcoveaţă,* în colab. cu M. Morariu, Bucureşti, 1979 (ed. nouă, 1984); I. Trifonov, *Un lung bun rămas,* în colab., Bucureşti, 1980; Balzac, *Femeia părăsită,* trad. în colab., Iaşi, 2002; J. Renard, *Morcoveaţă,* trad. în colab., Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; C. Regman, *Explorări în actualitatea imediată,* 1978; E. Manu, *Eseu despre generaţia războiului,* 1978; E. Simion, *Scriitori...,* III; Şt. Aug. Doinaş, *Lectura poeziei,* 1980; R. Munteanu, în *Flacăra,* nr. 41, 1984; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1984; idem, *Existenţa poeziei,* 1986; R. Munteanu, *Jurnal de cărţi,* IV, 1988; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...*; I. Negoiţescu, în *Familia,* nr. 7, 1991. **(I. C.)**

GALACTION Gala (pseud. lui Grigore Pişculescu), n. 16/29 apr. 1879, com. Dideşti, jud. Teleorman – m. 8 mart. 1961, Bucureşti. Prozator, memorialist şi traducător. Fiul lui Nicolae Pişculescu, arendaş al moşiei Dideşti, şi al Chiriachiei (n. Ostreanu), fiică de preot. Clasele primare în satul natal (1886-1888) şi la Roşiorii de Vede (1888-1890); liceul la Bucureşti, la „Sf. Sava" (1890-1898). Ca elev, redactează singur rev. poligrafiată *Zig-zag* (1896). Adevăratul debut în *Adevărul ilustrat* (7 oct. 1896), cu schiţa *Pe terasă.* Din această perioadă datează prietenia de-o viaţă cu T. Arghezi, N. D. Cocea şi V. Demetrius. Facultatea de Litere şi Filosofie, începută la Bucureşti în 1898 şi abandonată (1899) în favoarea Facultăţii de Teologie (1899-1903). Din 1903 la Cernăuţi, în vederea unui doctorat în teologie (obţinut în 1909). Reconfirmat (1909) în postul de defensor eclesiastic pe care îl mai deţinuse temporar în 1906. Pe deplin afirmat ca scriitor încă din primul deceniu al sec., **G.** colaborează la mai toate rev. de audienţă ale epocii, conducând el însuşi *Cronica* (1915-1916, împreună cu T. Arghezi) şi *Spicul* (1918). În 1914, Editura Viaţa Românească îi publică primul vol., *Bisericuţa din răzoare,* premiat de Acad. Română (1915). Acuzat de colaboraţionism cu ocupantul german (dec. 1916-nov. 1918), **G.** este destituit (1919) din postul de defensor eclesiastic, publicistica devenind principalul său mijloc de subzistenţă. Art. de atitudine socialistă şi democratică, publicate începând din 1919 în *Socialismul, Chemarea, Lumea nouă, Cuvântul liber, Luptătorul, Avântul* ş.a. (o parte incluse în vol. *O lume nouă,* 1919). Hirotonit preot în 1922. Din 1926, prof. la Facultatea de Teologie din Chişinău (după ce, în acelaşi an, i se refuzase o catedră similară la Univ. din Bucureşti). Tot în 1926, pelerinaj la Ierusalim (el inspiră vol. *Scrisori către Simforoza. În pământul făgăduinţei,* 1930), după cum impresiile a două călătorii la Muntele Athos, 1933, stau la baza secţiunii *Mările de miazăzi* şi *Sfântul Munte* din vol. *În grădinile Sf. Antonie* (1942). Publicist cu prezenţă susţinută în presa interbelică, **G.** se retrage, în anii războiului, din prim-planul actualităţii; după 1944, se angajează activ în viaţa literară şi politică: vicepreşedinte al SSR (1947), academician (1947), deputat M.A.N. (1948). I se conferă Ordinul Muncii clasa I (1954). Hemiplegic şi afazic în urma unei congestii cerebrale (1955), îşi petrece ultimii şase ani ai vieţii în suferinţe atroce, fizice şi mai ales morale. Înmormântat, conform dorinţei sale, la mănăstirea Cernica. Opera sa de prozator cuprinde, în principal, nuvelele şi povestirile din vol.: *Clopotele din Mănăstirea Neamţu* (1916), *De la noi la Cladova* (1924), *Caligraful Terţiu* (1929), *Nuvele şi schiţe* (1934) şi romane: *Roxana* (1930), *Papucii lui Mahmud* (1932, Premiul SSR), *Doctorul Taifun* (1933), *La răspântie de veacuri* (2 vol., 1935). A lăsat un amplu *Jurnal*, publicat postum în trei vol. masive (1973-1980), apoi în ed. definitivă (I-IV, 1996-2003). **G.** este şi autorul unui mare număr de lucrări cu caracter teologic. A tradus singur *Noul Testament* (1927) şi, în colab. cu preotul V. Radu, *Biblia* (1938). **G.** şi-a strâns publicistica în mai multe vol.: *La ţărmul mării* (1916), *O lume nouă* (1919), *Răboj pe bradul verde* (1920), *Toamne de odinioară* (1924), *Mangalia* (1947), *Oameni şi gânduri din veacul meu* (1955), a scris o biografie *Eminescu* (1914), o carte despre *Vlahuţă* (1944) şi a tradus din Shakespeare şi Anatole France.

OPERA: *Minunea din drumul Damascului (Argument apologetic)*, teză pentru licenţă, Bucureşti, 1903; *Apologia unei legi şi mai presus de ea: a unui principiu*, Bucureşti, 1909; *Bisericuţa din răzoare*, Iaşi, 1914 (ed. II, Bucureşti, 1919; ed. III, 1924; ed. IV, 1944); *Eminescu,* Bucureşti, 1914 (ed. II, sub titlul *Viaţa lui Eminescu*, 1924; ed. III, sub titlul *Mihai Eminescu,* ed. şi pref. de Gh. Cunescu, Iaşi, 1987); *Clopotele din Mănăstirea Neamţu*, Bucureşti, 1916 (ed. II, 1933); *La ţărmul mării,* Bucureşti, 1916; *O lume nouă,* Bucureşti, 1919 (ed. II, 1947);

Sionismul la prieteni, pref. de A. L. Zissu, Bucureşti, 1919; *Răboj pe bradul verde,* Iaşi, 1920; *Mustafa Efendi ajunge Macarie Monahul,* Iaşi, 1920 (ed. II, 1943); *De la noi la Cladova,* Bucureşti, 1924; *Toamne de odinioară,* Bucureşti, 1924; *Două întâmplări minunate,* Bucureşti, 1924 (ed. II, 1935); *Piatra din capul unghiului. Scrisori teologice,* Bucureşti, 1926; *Cartea creştinului ortodox,* Bucureşti, 1926; *Meditare la rugăciunea domnească adică la Tatăl nostru,* Arad, 1927; *Răbdare şi nădejde,* conferinţă ţinută deţinuţilor de la închisoarea Chişinău, în ziua de 25 martie 1928, Bucureşti, 1928; *Caligraful Terţiu,* Bucureşti, 1929 (ed. II, 1944); *Roxana,* Bucureşti, 1930 (ed. II, 1956; ed. III, 1965; ed. IV, 1967; ed. V, 1976; ed. VI, 1983; ed. VII, 1986; ed. VIII, 1989); *Scrisori către Simforoza. În pământul făgăduinţei,* Bucureşti, 1930; *Papucii lui Mahmud,* Bucureşti, 1932 (ed. II, 1939; ed. III, 1956; ed. IV, 1965; ed. V, 1967; ed. VI, 1983; ed. VII, 1986); *Doctorul Taifun,* Bucureşti, 1933 (ed. II, 1956; ed. III, 1965; ed. IV, 1967; ed. V, 1976; ed. VI, 1983; ed. VII, 1986; ed. VIII, 1989); *Nuvele şi schiţe,* Bucureşti, 1934; *La răspântie de veacuri,* I-II, Bucureşti, 1935 (ed. II, un vol., 1965; ed. III, un vol., 1974); *Elemente.* 1. Textul din care au fost traduse bibliile noastre bisericeşti; 2. Biblia elinească a celor 72 de traducători adică Septuaginta; 3. Originea şi traducătorii Septuagintei; 4. De la Reformă încoace; 5. Lupta confesională, în colab. cu V. Radu, Bucureşti, 1935; *Riţa Crăiţa,* fantezie dramatică în trei acte, Bucureşti, 1942; *În grădinile Sf. Antonie,* Bucureşti, 1942; *Vlahuţă,* Bucureşti, 1944; *Din legăturile bisericeşti româno-ruse, altădată şi azi,* Bucureşti, 1946; *Mangalia,* Bucureşti, 1947; *Opere,* I, ed. de autor, totalitatea prozei scurte, Bucureşti, 1949; *Nuvele,* pref. de C. Theodorescu, Bucureşti, 1954; *Oameni şi gânduri din veacul meu,* pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1955; *Opere alese,* I-II, pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1956-1958; *Ziua Domnului,* Bucureşti, 1958; *Opere alese,* I-IV, ed. de T. Vârgolici, pref. de D. Micu, Bucureşti, 1959-1965; *Chipuri şi popasuri,* confesiuni literare, ed. şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1969; *O lume nouă,* ed. şi pref. de Gh. Cunescu, Bucureşti, 1970; *Moara lui Călifar,* postfaţă de S. Damian, Bucureşti, 1973; *Jurnal,* I-III, ed. de Mara Galaction-Ţuculescu şi T. Vârgolici, Bucureşti, 1973-1980; *Sub feeria lunii*, ed. şi pref. de T. Tihan, Cluj-Napoca, 1974; *Prin ţară,* ed. şi pref. de Gh. Cunescu, Bucureşti, 1975; *Nuvele şi povestiri*, ed. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1979; *Opinii literare*, ed. de Gh. Cunescu, Bucureşti, 1979; *Nouvelles et récits,* trad. de Ileana Cantuniari, pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1982; *Roxana. Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun,* postfaţă de A. Anghelescu, Bucureşti, 1983; *Nuvele şi povestiri,* pref. de Ana-Maria Boariu, Cluj-Napoca, 1985; *Nuvele. Povestiri,* postfaţă şi bibliografie de C. Cubleşan, Bucureşti, 1986; *Roxana. Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun,* ed. şi bibliografie de Al. Ruja, Timişoara, 1986; *Short Stories and Tales,* trad. de Eugenia Forca, Bucureşti, 1986; *La Vulturi,* pref. şi bibliografie de T. Cristea, Bucureşti, 1988; *Roxana. Doctorul Taifun,* ed. şi pref. de T. Vârgolici, 1989; *La răspântie de veacuri,* ed. şi postfaţă de M. Barbu, Craiova, 1991; *Zile basarabene*, text ales şi îngrijit, studiu introductiv de Gh. Cunescu, Chişinău, 1993; *Papucii lui Mahmud,* ed. şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1993; *Opere,* I-VII, ed. şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1994–2003; *La Vulturi*! nuvele şi povestiri, pref., tabel cronologic, comentarii, aprecieri critice şi bibliografie de C. Munteanu, Bucureşti, 1995; *Jurnal,* I-IV, ed. II, text integral, ed. îngrijită, pref. şi note de T. Vârgolici, Bucureşti, 1996-2003. Traduceri: Anatole France, *Paiaţa Maicii Domnului,* Bucureşti, 1920; *Noul Testament,* Bucureşti, 1927; *Biblia,* Bucureşti, 1938, în colab. cu V. Radu (ed. II, 1939); Shakespeare, *Neguţătorul din Veneţia,* Bucureşti, 1955.

REFERINŢE CRITICE: I. Trivale, *Cronici literare,* 1914; E. Lovinescu, *Critice,* VI; Perpessicius, *Menţiuni...,* II, III, IV; E. Lovinescu, *Memorii,* I, 1930; N. Iorga, *Ist. lit. cont.*; E. Lovinescu, *Istoria...*; D. Caracostea, *Expresivitatea limbii române,* 1942; idem, *Critici literare,* I, 1943; T. Vârgolici, *Gala Galaction,* 1967; M. Zaciu, *Masca...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; P. Constantinescu, *Scrieri,* III; Adriana Niculiu, *Gala Galaction,* 1971; I. Vlad, *Povestirea...*; Al. Cerna-Rădulescu, *Arbori din ţara promisă,* 1972; S. P. Dan, *Proza...*; G. Ibrăileanu, *Opere,* II; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european,* 1976; D. Pillat, *Itinerarii istorico-literare,* 1978; *Gala Galaction intepretat de...,* 1978; L. Kalustian, *Simple note,* I, 1980; D. Păcurariu, *Scriitori...,* I-II; M. Zaciu, *Cu cărţile pe masă,* 1981; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 46; 47; 48; 49; 52, 1982; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 30, 1982; Gh. Cunescu, *Pe urmele lui Gala Galaction,* 1982; Al. Săndulescu,

Portrete şi analize literare, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I-II; Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinşi,* 1983; Gh. Iancovici, *Incandescenţa şi penumbrele,* 1983; E. Papu, *Motive literare româneşti,* 1983; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* IV, 1984; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; Monica Pillat, *Ieşirea din contur,* 1985; A. Anghelescu, *Vedere dinspre Eyub,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; N. Manolescu, *Teme,* VI, 1986; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II; V. Crăciun, în *Contemporanul,* nr. 30, 1986; Gh. Cunescu, în *România literară,* nr. 12, 1986; Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viaţă,* 1987; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura,* II, 1987; Const. M. Popa, *Clasici şi contemporani,* 1987; Olimpia Radu, *Pagini de critică,* 1988; T. Tihan, *Apropierea...*; I. Holban, *Literatura subiectivă,* I, 1989; I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române,* I, 1991; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 27, 1996; idem, *ibidem*, nr. 5, 1998; idem, *ibidem*, nr. 15, 1999; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 514, 2000; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 5; 6; 7, 2001; Camelia Popa Caracaleanu, *Transfigurarea fondului folcloric în nuvelele lui Gala Galaction,* 2001; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 35, 2003; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 660, 2003. **(C. R.)**

GALAICU-PĂUN Emilian, n. 22 iun. 1964, Unchiteşti, Soroca. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Vasile Galaicu, scriitor, şi al Eleonorei (n. Păun), prof. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1986). Dr. în filologie la Institutul de Literatură „M. Gorki" din Moscova (1989). Consilier editorial la Editura Cartier din Chişinău; redactor pentru Basarabia la rev. *Vatra.* Colab. la *Literatura şi arta, Contrafort, Basarabia, România literară, Luceafărul, Poesis, Familia, Steaua, Vatra, Cronica* etc. A publicat vol. de poezie (*Lumina proprie,* 1986; *Abece-Dor,* 1989; *Levitaţii deasupra hăului,* 1991; *Cel bătut îl duce pe cel nebătut,* 1994; *Yin Time,* 1999), proză (*Gesturi,* 1996) şi critică literară (*Poezia de după poezie,* 1999). Este prezent în antologiile *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene* (1995), *O mie şi una de poezii româneşti* (1997), *Antologia poeziei româneşti culte* (1998), *Une anthologie de la poésie moldave* (1999) şi *Romanian Poets of the '80s and '90s* (1999). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1994; 1996); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1994).

OPERA: *Lumina proprie,* versuri, Chişinău, 1986; *Abece-Dor,* versuri, Chişinău, 1989; *Levitaţii deasupra hăului,* versuri, Chişinău, 1991; *Cel bătut îl duce pe cel nebătut,* versuri, Cluj-Napoca, 1994; *Yin Time,* versuri, Bucureşti, 1999; *Gesturi. Trilogia nimicului,* proză, Chişinău, 1996; *Poezia de după poezie. Ultimul deceniu,* eseuri, Chişinău, 1999; *Gestuar,* versuri, Botoşani, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Muşlea, în *Tribuna,* nr. 39, 1991; A. Pantea, în *Vatra,* nr. 10, 1992; I. Boldea, în *Vatra,* nr. 10, 1992; Al. Cistelecan, în *Cuvântul,* nr. 2, 1995; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 4, 1998; M. A. Diaconu, în *Contemporanul,* nr. 48-52, 2002; M. Chivu, în *România literară,* nr. 10, 2003. **(A. S.)**

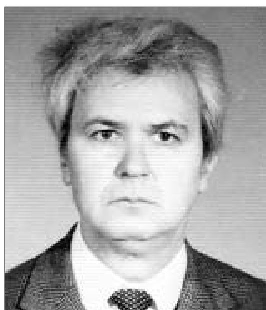

GALAN V.[ictor] Em.[il], n. 15 febr. 1921, com. Săveni, jud. Botoşani – m. 3 ian. 1995, Bucureşti. Prozator. Provine dintr-o familie de ţărani. Studii politehnice la Iaşi, Cernăuţi şi Timişoara (1940-1944). Redactor la rev. *Gluma* (1943-1944), unde debutează cu parodii, publicate sub pseud. V. Langa (1943); redactor la ziarele *Victoria* (1945-1946), *Cotidianul* (1946) şi *Scânteia* (1946-1965). Colab. la *Contemporanul, Gazeta literară, Viaţa Românească* etc. Forme rudimentare de expresie în primele vol. de proză: *Cărămidarii* (1948), *Calul lui Moş Eftimie* (1950), *Memoriile agentului electoral Teică Pasăre* (1950), *Zorii robilor* (1950), *Bărăgan* (I-II, 1954-1959) etc. Noile formule epice din romanele *Zodia înstrăinării* (1966), *Accidentul era inevitabil* (1967), *A treia Romă* (1968) şi *Hramul Sfântului Nu* (1969) nu schimbă esenţial vechea imagine a scriitorului Premiul de Stat (1950; 1954).

OPERA: *Cărămidarii,* Bucureşti, 1948; *Potop,* Bucureşti, 1948; *Calul lui Moş Eftimie,* Bucureşti, 1950; *Memoriile agentului electoral Teică Pasăre,* Bucureşti, 1950; *Zorii robilor,* Bucureşti, 1950 (ed. revăzută, I-II, pref. de M. Gafiţa, 1961); *Bărăgan,*

I-II, Bucureşti, 1954-1959; *Prima însemnare a inginerului Sie Fan-Si,* cuvânt înainte, Bucureşti, 1954; *Mesajul lui U Iuan-Tuo,* Bucureşti, 1954; *Vecinii,* Bucureşti, 1955; *Micul Kan,* povestire, Bucureşti, 1956; *De la potop încoace,* Bucureşti, 1958; *A cincea roată la căruţă,* pref. şi ed. de I. Mihăileanu, Bucureşti, 1962; *Prietena mea, Pix,* comedie în 3 acte, Bucureşti, 1963; *Cărţile Horodiţei,* Bucureşti, 1965; *Zodia înstrăinării* (Contravizitele doctorului B. A.), Bucureşti, 1966; *Zodia înstrăinării. A cincea roată la căruţă,* Bucureşti, 1967; *Accidentul era inevitabil* (Contravizitele doctorului B. A.), Bucureşti, 1967; *A treia Romă* (Contravizitele doctorului B. A.), Bucureşti, 1968; *Hramul Sfântului Nu* (Scrisori din iulie prentru dr. B. A.), Bucureşti, 1969; *Şahul dublu de la Armor,* Bucureşti, 1970; *A cincea roată la căruţă.* Proză scurtă, antologie şi pref. de Alex. Ştefănescu, Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: I. Mihăileanu, *Arta tipizării în romanul „Bărăgan”,* 1955; Ov. S. Corhmălniceanu, *Cronici literare,* 1957; S. Bratu, *Cronici,* I, 1957; P. Georgescu, *Încercări critice,* I, 1957; I. Vitner, *Prozatori contemporani,* I, 1961; I. Lungu, *Itinerar critic,* 1965; V. Cristea, în *Gazeta literară,* nr. 2, 1966; Magdalena Popescu, în *România literară,* nr. 24, 1970; P. Poantă, în *Tribuna,* nr. 21, 1984; I. Cristoiu, *Lumea literaturii,* 1986; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; E. Negrici, *Literatura...* **(I. R.)**

GANĂ George, n. 13 ian. 1935, com. Măldăieni, jud. Teleorman. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ştefan Gană, muncitor CFR, şi al Marinei (n. Nedelcu), ţărancă. Şcoala elementară în com. natală (1942-1949); Şcoala Profesională de Mecanici Utilaj la Bucureşti (1949-1952); Facultatea Muncitorească la Iaşi şi Bucureşti (1952-1954); prof. suplinitor la şcoala elementară din Măldăieni (1954-1955); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1955-1960). Carieră universitară la Catedra de literatura română din cadrul aceleiaşi facultăţi; lector la Univ. „Humboldt” din Berlin (1963-1965); lector la Univ. din Graz (1975-1978). Dr. în filologie cu teza *Opera literară a lui Lucian Blaga* (1974). Debut în *Gazeta literară* cu un art. despre piesa *Surorile Boga* de H. Lovinescu (1960); debut editorial cu o pref. la ed. G. Ciprian, *Omul cu mârţoaga* (1963). Autor al vol. *Opera literară a lui Lucian Blaga* (1976), *Tudor Vianu şi lumea culturii* (1998) şi *Melancolia lui Eminescu* (2002). Colab. la *Contemporanul, România literară, Luceafărul, Teatrul* etc. A îngrijit ed. din opera lui L. Blaga, Georgeta Mircea Cancicov, Camil Petrescu, L. Rebreanu, M. Sadoveanu şi T. Vianu.

OPERA: *Opera literară a lui Lucian Blaga,* Bucureşti, 1976; *Tudor Vianu şi lumea culturii,* Bucureşti, 1998; *Melancolia lui Eminescu,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Buduca, în *Amfiteatru,* nr. 11, 1976; Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 19, 1976; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 46, 1976; Şt. Borbély, în *Vatra,* nr. 7, 1977; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 20, 1977; M. Zaciu, *Alte lecturi şi alte zile,* 1978; Z. Ornea, în *Contemporanul,* nr. 11, 1983; M. Zaciu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1984; Fl. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 2-3, 1998; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 681; 682; 678, 2003; idem, *ibidem,* nr. 692, 2003 (interviu); Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 7-8, 2003; M. Anghelescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 670, 2003; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2003. **(M. Z.)**

GANE Horia (pseud. lui H. Roşu-Gutman), n. 10 apr. 1936, com. Scăieni, jud. Prahova. Poet şi prozator. Fiul lui Samoil Gutman şi al lui Fani (n. Sigler), muncitori. Între 1941 şi 1945 întreaga familie a fost deportată din Bucovina de Nord (Gura Humorului), în Transnistria. Şcoala elementară (1945-1949) şi Şcoala Profesională textilă (1950-1952) la Buhuşi. La nici şaisprezece ani e muncitor la Fabrica de Postav din Buhuşi (1951-1953). Între 1954 şi 1956 frecventează cursurile Facultăţii Muncitoreşti din Bucureşti, echivalente studiilor liceale. Facultatea de Lb. şi Literatura Română (neterminată) a Univ. din Bucureşti (1956-1960). Înfiinţează împreună cu alţi

colegi primul cenaclu literar studenţesc, la care citeşte, printre alţii, Nicolae Labiş. Urmează un curs de biblioteconomie (1960-1962) şi e numit bibliotecar la Bibl. Raională (1962), apoi la Şantierul Naval din Olteniţa (1962-1964); director al Bibl. Raionale din Urziceni (1964-1967), activist cultural la Bacău: coregraf pentru dansuri populare, instructor de brigăzi artistice (1967-1968); redactor la staţia locală de radioficare (1968-1970); corector la rev. *Ateneu* (1970-1974); bibliotecar la Bibl. Judeţeană Bacău (1974-1977); muncitor la Fabrica „Proletarul" din Bacău (1977-1978); funcţionar la Federaţia Comunităţilor Evreieşti din Bucureşti (1978-1981). Colab. la *Luceafărul, Ateneu, România literară, Cronica, Viaţa Românească, Tribuna* etc. Debut publicistic în *Scrisul bănăţean* (1956); debut editorial cu vol. de versuri *Lumină întârziată* (1967), urmat de romanul *Dimineaţa noului venit* (1974) şi de vol. de poezii *Plante gânditoare* (1977), *Melior* (1981) şi *Puntea de hârtie* (1986).

OPERA: *Lumină întârziată,* versuri, Bucureşti, 1967; *Dimineaţa noului venit,* roman, Bucureşti, 1974; *Plante gânditoare,* poezii, Bucureşti, 1977; *Melior,* poeme, Bucureşti, 1981; *Puntea de hârtie,* poeme, Bucureşti, 1986; *Frageda fire,* poezii pentru copii, Bucureşti, 1990; *Calm, pus deoparte,* antologie de autor, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1975; C. Stan, în *România literară,* nr. 20, 1975; C. Livescu, în *Ateneu,* nr. 2, 1975; C. Călin, *ibidem,* nr. 3, 1977; I. Alex. Angheluş, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1978; M. D. Gheorghiu, în *România literară,* nr. 38, 1978; G. Chirilă, în *Contemporanul,* nr. 45, 1987; Iuliana Alexa, în *România literară,* nr. 7, 2003. **(A. S.)**

GANE Nicolae, n. 1 febr. 1838, Fălticeni – m. 16 apr. 1916, Iaşi. Prozator şi poet. Aparţine unei vechi familii de boieri mici şi mijlocii. Fiul lui Matei Gane, postelnic, şi al Ruxandrei (n. Văsescu). Învaţă la Şcoala primară înfiinţată în Fălticeni de Neofit Scriban, apoi la Iaşi, la Pensionul Francez al lui Louis Jourdan. Intenţionează să urmeze artele frumoase la Paris, dar întâmpinând opoziţia familiei renunţă pentru o carieră publică şi cu proptele obţine, la Iaşi, postul de secretar-translator pe lângă directorul închisorilor din Moldova. Demisionează după numai o zi şi revine la Fălticeni, unde este numit membru al tribunalului de Suceava. Datorită manifestărilor prounioniste este destituit în 1857 şi îşi reîncepe cariera în 1860, ca preşedinte al aceluiaşi tribunal. Alternând funcţiile administrative cu cele din magistratură, **G.** peregrinează prin mai multe oraşe ale Moldovei, ajungând în 1865 la Iaşi. Colegul său de la Curtea de Apel, Vasile Pogor, şi cei doi fraţi Negruzzi, Costache şi Iacob, îl introduc la recent înfiinţata Soc. Junimea, al cărei membru de bază va rămâne, deşi aderă, în 1883, la Partidul Naţional Liberal al lui I. C. Brătianu. Va face o lungă carieră politică: prefect (1870; 1901) şi primar al Iaşilor (1872-1876; 1881; 1887-1888; 1896-1899; 1907-1911), deputat în aproape toate legislaturile liberale, preşedinte al Senatului (1898). Debutează la *Convorbiri literare* cu nuvela *Fluierul lui Ştefan* (1867). Aceeaşi rev. îi va publica de-a lungul anilor pagini scrise în ceasurile de răgaz, adunate periodic în vol. După 1906 va publica mai ales în *Viaţa Românească.* Membru corespondent al Acad. (1882); membru titular (1908); preşedinte al secţiei literare (1912); vicepreşedinte al Acad. (1912-1913). Încercându-şi condeiul în proză (*Novele,* I-II, 1880; *Novele,* I-III, 1886) şi în poezie (*Poezii,* 1873; *Poezii,* 1886), **G.** va izbuti mai ales ca prozator. Literatura sa sentimentală şi nostalgică s-a bucurat de succes in epocă şi a fost preţuită de povestitorii generaţiilor următoare. Publică o trad. în româneşte, în terţine imperfecte, a *Infernului* lui Dante (1906).

OPERA: *Încercări literare,* Iaşi, 1873; *Poezii,* Iaşi, 1873; *Novele,* I-II, Iaşi, 1880; *Novele,* I-III, Bucureşti, 1886; *Poezii,* Iaşi, 1886; *Domniţa Ruxandra,* Iaşi, f.a.; *Pagini răzleţe,* Iaşi, 1901; *Zile trăite,* Iaşi, 1903; *Păcate mărturisite,* Iaşi, 1904; *Bogdan Petriceicu Hasdeu,* Bucureşti, 1909; *Spice,* Bucureşti, 1909; *Novele,* I-II, studiu introductiv şi note explicative de I. Şiadbei, Craiova, 1941; *Amintiri* (1848-1891), introducere şi note explicative de I. Şiadbei, Craiova, 1942; *Scrieri,* ed. îngrijită, note bibliografice de I. Dan, pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1979; *Privighetoarea Socolei,* nuvele, pref. de I. Dan, Iaşi, 1990; *Nuvele,* Bucureşti, 1998. Traduceri: Dante Alighieri, *Divina Comedie. Infernul,* Iaşi, 1906.

REFERINŢE CRITICE: I. Chendi, *Fragmente,* 1905; G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească,* 1909; E. Lovinescu, *Critice,* VI, 1928; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; N. Iorga, *Pagini de critică de tinereţe,* I, 1968; T. Vârgolici, *Comentarii literare,* 1971; I. Vlad, *Povestirea...*; I. Dan, în *Dacia literară,* nr. 35, 1999; L. Papuc, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2000; idem, în *Dacia literară,* nr. 51, 2003. **(E. N.)**

GASTER Moses, n. 17 sept. 1856, Bucureşti – m. 5 mart. 1939, Appleton, Berkshire (Marea Britanie). Istoric literar şi folclorist. Fiul lui Abraham Emanuel Gaster, secretar, consul şi însărcinat cu afaceri al Olandei la Bucureşti, şi al Finei Judith (n. Rubinstein), din familia pianistului american Arthur Rubinstein. Dintr-o familie avută, **G.** învaţă mai întâi acasă, cu prof. particular, apoi la şcoala primară evreiască (unde îl atrăgeau mai cu seamă legendele biblice, acestea constituind, cum însuşi scria „primul impuls către studiile mele folclorice") şi, la nouă sau zece ani, la o şcoală elementară românească: studii secundare la Gimnaziul „Gh. Lazăr" (1867-1871) şi la Liceul „Matei Basarab", diploma de bacalaureat fiindu-i înmânată de Univ. din Bucureşti (1873). Studii superioare în Germania (din 1873), la Breslau, la Jüdisch Theologisches Seminar (lb. semitice şi teologie) şi la Univ. (lb. romanice). Dr. în filosofie al Univ. din Leipzig cu o teză de fonetică românească, susţinută cu prof. Gustav Gröber (1877) şi publicată în *Zeitschrift für romanische Philologie* (1878). Diploma de rabin şi predicator (1881). Debutează în rev. *Columna lui Traian,* cu art. *Câteva rectificări la etimologiile grece, turce şi maghiare ale lui Rössler* (1876). Prelegeri de literatură română şi mitologie comparată la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (1881-1885), la care asistă T. Maiorescu şi B. P. Hasdeu. Frecventează Cenaclul „Junimea", unde citeşte o bună parte din viitoarea lucrare *Literatura populară română* (1883), precum şi cercurile literare ale lui Take Ionescu, I. Haimann şi I. I. Roşca, pe care se străduieşte să-l impună ca autor dramatic. Are propriul cerc literar, la care vin P. Ispirescu, Gr. Tocilescu, L. Şăineanu, fraţii Schwarzfeld, M. Brociner, I. Bettelheim, I. I. Roşca. Patronează, alături de B. P. Hasdeu, începuturile ştiinţifice ale lui Şăineanu şi oferă îndrumări preţioase lui Ispirescu, D. Stăncescu, P. V. Năsturel, Gr. G. Tocilescu. Muncă de redacţie la *Revista pentru istorie, arheologie şi filologie* şi la *Revista literară.* Inspector şcolar (1881); membru al Soc. Ateneul Român (1885). Conferenţiază la Ateneul Român despre *Apocrifele în literatura română* (1884) şi despre *Originea alfabetului şi ortografia română* (1885) şi la Soc. Geografică Română despre *Nomenclatura topică a judeţului Vâlcea* (1885), ocazie cu care ia în derâdere, în prezenţa regelui, etimologiile date de D. A. Sturdza, unul dintre puternicii zilei, toponimelor Caracal şi Turnu Severin. Corelat cu activitatea desfăşurată de **G.** în direcţia emancipării coreligionarilor săi, incidentul avea să contribuie la expulzarea sa din ţară (1885). Se stabileşte la Londra, aşteptând revocarea decretului de expulzare, dat abia în 1888, astfel că rămâne pentru întreaga viaţă în capitala britanică, unde este numit rabin-şef al comunităţii evreieşti de rit spaniol (1887). Ţine prelegeri la Univ. din Oxford (1886; 1894). Membru în consiliu (din 1889), preşedinte (1907-1908), apoi vicepreşedinte perpetuu la The Folklore Society din Londra; vicepreşedinte la The Royal Asiatic Society (1926); membru în The Royal Society of Literature (1930); preşedinte al Soc. Quest (1931) etc. Vine des în ţară, o dată ca invitat oficial (1921), când ţine conferinţe în Bucureşti, Oradea, Cluj, Timişoara, Vălenii de Munte. Apără, în presa britanică, interesele naţionale ale României. Membru de onoare al Acad. (1929). În 1936, la sugestia lui Nicolae Titulescu, donează Acad. Române, prin mijlocirea lui D. N. Ciotoi, col. sa de cărţi rare şi ms româneşti vechi. Medalia Bene Merenti clasa II (1881) şi clasa I (1891; 1924). Membru al Ordinului Coroana României, cu gradul de Comandor (1921) şi Mare Ofiţer al Coroanei României (1930). Un volum omagial, *Gaster Anniversary Volume,* a fost publicat la Londra în 1936. A colaborat la zeci de publicaţii din ţară şi străinătate. Bibliografia operei sale cuprinde aproape trei sute de titluri, ilustrând toate domeniile în care a activat: cultură ebraică veche,

lingvistică şi filologie, literatură română veche, literatură populară. Pentru domeniul românesc, **G.** este, mai presus de toate, un erudit istoric literar, „care s-a lansat totuşi în teorii folclorice îndrăzneţe”.

OPERA: *Zur rumänischen Lautgeschichte:* I. *Die Gutturale Tenuis,* Halle, 1878; *Basme şi istorii talmudice,* 1879; *Legende talmudice şi legende româneşti,* 1882; *O poveste talmudică în limba română,* 1883; *Ochire asupra literaturii ebraice. Beiträge zur vergleichenden Sagen-und Märchenkunde,* Bucureşti, 1883; *Literatura populară română,* Bucureşti, 1883 (ed. II, îngrijită de M. Anghelescu, 1983); *Apocrifele în literatura română,* în *Atheneul Român,* conferinţe publice, Bucureşti, 1883-1884; *Originea alfabetului şi ortografia română,* Bucureşti, 1885; *Ilchester Lectures on Greeko-Slavonic Literature and its Relations to the Folklore of Europe during the Middle Ages,* London, 1887; *Chrestomaţie română,* I-II, Leipzig – Bucureşti, 1891; *Instrucţiunea în Englitera,* Bucureşti, 1893; *Geschichte der Rumänischen Philologie,* Band II, Strassburg, 1901; *Rumanian Bird and Beast Stories,* London, 1915; *Children's Stories from Rumanian Legends and Fairy Tales,* London, 1922 (ed. II, *Tales of Wonder,* 1933); *Studies and Texts in Folklore, Magic, Medieval Romance, Hebrew Apocrypha and Samaritan Archaeology,* I-III, London, 1925-1928 (ed. II, New York, 1971); *Tetraevanghelul diaconului Coresi din 1561 [Tetraevanghelul lui Radu de la Măniceşti din 1574],* Bucureşti, 1929; *Conjurations and the Ancient Mysteries,* London, 1932; *Rumanian Ballads and Slavonic Epic Poetry,* London, 1933; *Scrisori către Ioan Bianu*, ed., prefaţă şi note de Marieta Croicu şi P. Croicu, I, Bucureşti, 1974; *B. P. Hasdeu şi contemporanii săi români şi străini* (Corespondenţă primită), I, text stabilit şi note de N. Mecu, Viorica Nişcov, Al. Săndulescu, M. Vornicu, coordonare şi studiu introductiv Al. Săndulescu, Bucureşti, 1982; I. U. Jarnik, *Corespondenţă,* II, ed. îngrijită, cuvânt înainte şi bibliografie de T. Ionescu-Nişcov, Bucureşti, 1983; *B. P. Hasdeu şi contemporanii săi români şi străini* (Corespondenţă emisă şi primită), III, text stabilit, trad., note şi indici de Crina Bocşan-Decusară, N. Mecu, M. Mitu, Viorica Nişcov, Al. Săndulescu, coordonare şi postfaţă de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1984; *M. Gaster în corespondenţă,* ed. îngrijită, pref., note şi indice de V. Florea, Bucureşti, 1985; *Judaica & Hungarica,* Budapesta, 1993; *Memorii. Corespondenţă,* ed. de V. Eskenasy, Bucureşti, 1998; *Studii de folclor comparat,* ed., pref. şi note de P. Florea şi V. Florea, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Şăineanu, *Istoria filologiei române,* 1892; *Gaster Anniversary Volume.* Edited by B. Schindler, 1936; M. Eliade, în *Vremea,* nr. 442, 1936; I. Iordan, în *Buletinul Institutului de Filologie Română „Al. Philippide”,* vol. V, 1938; M. Eliade, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 5, 1939; Elisabetha Mănescu, *Dr. Moses Gaster. Viaţa şi opera sa,* 1940; D. Simonescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1940; Şt. Paşca, în *Cercetări de lingvistică,* nr. 1-4, 1956; *Gaster Centenary Publication.* Edited by B. Schindler, 1958; D. Macrea, *Lingvişti şi filologi români,* 1959; N. Iorga, *Oameni cari au fost,* II, 1967; I. C. Chiţimia, *Folclorişti şi folcloristică românească,* 1968; R. M. Donson, *The British Folklorists,* 1968; Gh. Vrabie, *Folcloristica română,* 1968; I. Muşlea, *Cercetări etnografice şi de folclor,* I, 1971; A. Fochi, *Recherches comparées de folklore sud-est européen,* 1972; M. Bucur, *Istoriografia...*; O. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; Venetia Newall, în *Studies in the Cultural Life of the Jews in England.* Edited by Dov Noy, I, 1975; A. Gorovei, *Literatură populară,* 1976; V. Florea, în *Anuarul de folclor,* vol. II, 1981; idem, în *Steaua,* nr. 4; 6, 1982; M. Anghelescu, în *România literară,* nr. 28, 1983; Z. Ornea, *ibidem,* nr. 47, 1983; V. Florea, în *Anuarul de folclor,* vol. III-IV, 1983; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1984; I. Datcu, în *Transilvania,* nr. 2, 1984; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 23, 1985; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 8, 1985; Al. Duţu, în *Luceafărul,* nr. 35, 1985; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 42, 1985; Al. Graur, în *România literară,* nr. 45, 1985; M. Bucur, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1986; V. Florea, în *Biblioteca şi cercetarea,* vol. X, 1986; V. Adăscăliţei, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1987; V. Eskenasy, în *Romanian Jewish Studies,* nr. 2, 1987; idem, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg,* vol. XIV (XVIII), 1987/1988; V. Florea, în *Anuarul de folclor,* vol. V-VII, 1987; idem, în *Biblioteca şi cercetarea,* vol. XI, 1987; I. Cuceu, în *Anuarul de folclor,* vol. V-VII, 1987; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea,* 1988; V. Florea, în *Tribuna,* nr. 22, 1988; idem, în *Ramuri,* nr.

8, 1988; idem, în *Pagini bucovinene,* nr. 10, 1988; idem, în *Biblioteca şi cercetarea,* vol. XII, 1988; idem, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1988; idem, în *Revista muzeelor şi monumentelor.* Seria Monumente istorice şi de artă, nr. 2, 1988; idem, în *Manuscriptum,* nr. 3, 1989; idem, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie din Cluj,* vol. XXXIX, 1989; idem, în *Manuscriptum,* nr. 1-4, 1992; idem, în *Tribuna,* nr. 4, 1993; idem, *Prieteni români ai lui Moses Gaster,* 1997; M. Anghelescu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1998; V. Florea, în *Tribuna,* nr. 7-8, 1998; Al. Călinescu, în *Ateneu,* nr. 2, 1999; E. Fonea, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 610, 2002; V. Florea, *Moses Gaster & Agnes Murgoci: avocaţi în Marea Britanie ai culturii româneşti,* 2003. **(V. F.)**

GAŞPAR Mihail, n. 24 ian. 1881, com. Gătaia, jud. Timiş – m. 27 nov. 1929, Timişoara. Prozator. Fiul lui Gheorghe Gaşpar, preot, şi al Elenei (n. ?). Şcoala primară în com. natală (1888-1892); liceul la Timişoara (1892-1897), Becicherecul-Mare (1897-1898) şi Beiuş (1898-1900); teologia la Caransebeş (1900-1903). Preot la Lugoj (1903-1911). Debut cu proză în ziarul *Drapelul* (1902), sub pseud. Sorin (va mai semna şi cu pseud. Socol Banc, Radu Roman, I. T. Mugur); debut editorial cu vol. *Japonia* (1905). Colab. la *Drapelul, Neamul românesc literar, Viaţa Românească, Pagini literare, Cosânzeana, Banatul* etc. El însuşi editează, la Bocşa-Montană, ziarul *Drum nou* (1923-1929). Avântându-se în lupta politică a românilor ardeleni, **G.** e condamnat la închisoare pentru un „delict de presă” şi închis la Seghedin (1907). După Unirea din 1918, e deputat în Parlamentul de la Bucureşti (1926-1929). Autor al romanelor istorice *În vraja trecutului* (1908), *Din vremuri de mărire* (I, 1910) şi *Fata vornicului Oană* (1929).

OPERA: *Japonia,* Lugoj, 1905; *În vraja trecutului,* Lugoj, 1908; *Din vremuri de mărire,* I, Vălenii de Munte, 1910; *Blăstăm de mamă. Domnişoara Marta,* Arad, 1916 (ed. II, 1942); *De-ale vieţii...,* Lugoj, 1919; *Fata vornicului Oană,* Bucureşti, 1929 (ed. II, îngrijită şi studiu introductiv de G. C. Bogdan şi Doina Bogdan-Dascălu, Timişoara, 1974); *Din vremuri de mărire,* ed. îngrijită, studiu introductiv, tabel cronologic şi bibliografie de G. C. Bogdan şi Doina Bogdan-Dascălu, Timişoara, 1982.

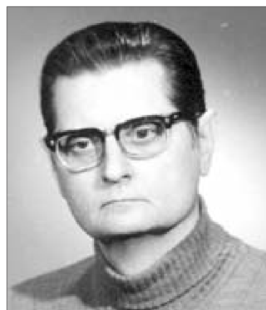
REFERINŢE CRITICE: Em. Bucuţa, în *Viaţa literară,* 30 nov. 1929; L. Costin, *Scriitorul bănăţean Mihail Gaşpar,* Craiova, 1930; I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire,* 1937; P. Oalide, în *Scrisul bănăţean,* nr. 9, 1961; Tr. L. Birăescu, în *Orizont,* nr. 48, 1974. **(M. Z.)**

GAVRIL Mihai (pseud. lui Gavril Mihai Bâr), n. 8 nov. 1922, Gherla. Poet şi traducător. Fiul lui Irimie Bâr şi al Terezei (n. Diţ), agricultori. Clasele primare la Gherla, liceul la Gherla şi Aiud (absolvit în 1942); Institutul Electrotehnic (neterminat); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu”. Redactor la *Scânteia* (1950-1954); secretar literar la Uniunea Scriitorilor. A condus rev. *Caietul artistic* (1945-1946) şi, împreună cu Eugen Jebeleanu, Radu Boureanu şi Cicerone Theodorescu, *Îndrumătorul cultural* (1947); corespondent special al *Scânteii*; a lucrat şi la Jurnalul de actualităţi. Colab. la *Contemporanul, România literară, Tomis, Astra* etc. Debutează în *Ziarul ştiinţelor şi călătoriilor* (1939); debut editorial cu *Dimineaţa pe schele* (1949); urmează alte plachete de poezii: *Conştiinţa lumii* (1959), *Prânz profan* (1968), *Rădăcină şi cer* (1969), toate ilustrând poezia militantă. În ultimele vol. predomină însă nota clasică, tradiţionalistă. Traducător al poemului *Zlatna* de Martin Opitz (1981).

OPERA: *Dimineaţa pe schele,* Bucureşti, 1949; *Argeş,* Bucureşti, 1951; *Piteşti – o regiune în plină înnoire,* 1953; *Conştiinţa lumii,* Bucureşti, 1959; *Prânz profan,* Bucureşti, 1968; *Rădăcină şi cer,* Bucureşti, 1969. Traduceri: M. Opitz, *Zlatna – cumpăna dorului,* cuvânt înainte de V. Netea, postfaţă de Al. Tănase, Bucureşti, 1981 (altă ed., 1993).

REFERINŢE CRITICE: M. R. Paraschivescu, în *Scânteia,* nr. 30, 1946; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 43, 1969; D. Micu, în *România literară,* nr. 45, 1969; O. Papadima, în *Glasul patriei,* nr. 8, 1972; Al. Philippide, în *Îndrumătorul cultural,* nr. 5, 1973; H. Fassel, în *Neue Literatur,* nr. 7, 1981. **(M. Pp.)**

GAVRILIU Leonard, n. 1 apr. 1927, Paşcani, jud. Iaşi. Poet şi eseist. Fiul lui Vasile Gavriliu, agent veterinar, şi al Elenei (n. Sofronie). Şcoala primară (1934-1938) şi Gimnaziul CFR (1938-1942), la Paşcani; liceul la Cernăuţi (1943-1944), Piteşti (1944-1945), Iaşi (1945-1946) şi Timişoara (1947-1948); Facultatea de Medicină la Iaşi (1952-1954) şi Timişoara (1954-1955); studii neterminate de filologie (1955-1956); Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1961-1966). Dr. în psihologie al Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi cu teza *Structură şi determinism în psihologia abisală* (1974). Redactor la ziarele *Luptătorul bănăţean* şi *Drapelul roşu* din Timişoara (1948-1952); corector (1955) şi secretar de redacţie la *Scrisul bănăţean* (1956-1961); preparator, asistent şi lector la Institutul Pedagogic de trei ani din Suceava (1966-1972); între 1972 şi 1989 (când se pensionează), redactor, redactor principal şi redactor de rubrică la *Informaţia Bucureştiului*. Expert parlamentar în Senatul României (1994-1996). Redactor-şef al rev. lunare *Studium* din Suceava (zece nr. între 1969 şi 1970). Director-fondator al rev. *Spiritul critic* (Paşcani). Colab. la *Scrisul bănăţean*, *Tânărul scriitor*, *Tribuna*, *Convorbiri literare*, *Cronica*, *Ateneu* etc. Debutează în rev. *Luminiţa* din Paşcani (1939). Debut editorial cu vol. de poezii *Vânt pe trestii* (1948). În continuare publică eseuri (*Inconştientul în viziunea lui Lucian Blaga*, 1997; *Inteligenţa şi patologia ei*, 2001) şi memorialistică (*Cum am „evadat" din Armata Roşie*, 1999; *Aventuri pe Siret*, 2001). Autor al unui vol. de interviuri (*Interlocutori din secolul XX*, 2003). A colaborat la editarea vol. XV din *Opere* de M. Eminescu (1993; trad din lb. germană şi revizuirea trad.); a îngrijit ed. *Eminescu* de T. Arghezi (2000), Trad. din P. Bourget, Ch. Baudelaire, P. Eluard, J. Joyce, St. Mallarmé, W. Shakespeare, W. Whitman etc.

OPERA: *Vânt pe trestii*, versuri, cu o notă biografică de M. Stegaru, Timişoara, 1948; *Inconştientul în viziunea lui Lucian Blaga. Preludii la o noologie abisală*, eseu, Bucureşti, 1997; *Cum am „evadat" din Armata Roşie*, memorialistică, Bucureşti, 1999; *Aventuri pe Siret*, memorialistică, Paşcani, 2001; *Inteligenţa şi patologia ei. Ce este prostia*, eseu, Bucureşti, 2001; *Interlocutori din secolul XX*, interviuri, Paşcani, 2003. Traduceri: Paul Bourget, *Discipolul*, Bucureşti, 1995; *Reparând zidul*, antologie (trad. din Ch. Baudelaire, F. Carco, E. E. Cummings, P. Eluard, R. Frost, E. Geibel, F. Johnson, J. Joyce, St. Mallarmé etc.), cu un Cuvânt explicativ şi o *Addenda* (*Medalion ratat: Robert Frost*), Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Andra Bruciu, în *Jurnalul literar*, nr. 5-6, 1998; Mariana Ionescu, în *Universul cărţii*, nr. 1, 2002; V. Sporici, în *Ateneu*, nr. 7, 2002; M. Diaconu, în *Universul cărţii*, nr. 11-12, 2002; V. Iancu, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 2003. **(A. S.)**

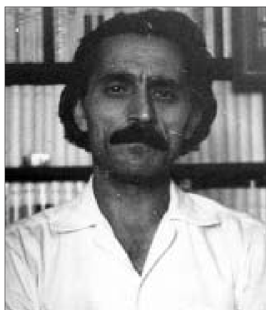

GAVRILOV Anatol, n. 23 febr. 1943, satul Cioburciu, raionul Slobozia (Republica Moldova). Critic şi istoric literar. Fiul lui Pavel Gavrilov, agronom, şi al Liubei (n. Carpov), învăţătoare. Şcolala medie în satul natal (1950-1960); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1960-1965); doctorantura pe lângă Institutul de Lb. şi Literatură al Acad. de Ştiinţe a Moldovei (1966-1969). Dr. în filologie cu teza *Problema caracterului literar în romanul moldovenesc contemporan* (1975). Laborant superior (1965-1966), colaborator ştiinţific inferior (1969-1988), colaborator ştiiţific superior (1988-1989) şi director adjunct al Institutul de Lb. şi Literatură al Acad. de Ştiinţe a Moldovei; director al Institutului de Istorie şi Teorie Literară (1991-1993); din 1993, cercetător ştiinţific, coordonator, şef al Secţiei de teorie literară şi literatură comparată (din cadrul Institutului de Lb. şi Folclor al Acad. de Ştiinţe a Moldovei). Colab. la *Limba şi literatura moldovenească*, *Nistru* (*Basarabia*), *Literatura şi arta*, *Metaliteratură* etc. A colaborat la vol. colective *Eroul contemporan în literatura sovietică moldovenească* (1972), *Critica şi procesul literar* (1978), *Literatura şi contemporaneitatea* (1982), *Literatura şi arta Moldovei*, I-II (1985-1986), *Istoria literaturii moldoveneşti*, I-II (1989), *Literatura română postbelică* (1998) etc. Debutează în *Tinerimea Moldovei* (1967). Debut editorial cu

vol. *Structura artistică a caracterului literar în roman* (1976), urmat de *Reflecţii asupra romanului* (1986) şi *Literatura română interbelică*, în colab. (2000). Pref. la ed./trad. din N. Costenco, V. Coroban, E. Sinclaire, P. Corneille, Balzac, V. Hugo, J. London, Maupassant etc. A tradus din G. Plehanov (*Arta şi viaţa socială*, 1988).

OPERA: *Structura artistică a caracterului în roman*, Chişinău, 1976; *Reflecţii asupra romanului*, studii şi articole, postfaţă de M. Cimpoi, Chişinău, 1986; *Literatura română interbelică*, în colab. cu Al. Burlacu, Chişinău, 2000.

REFERINŢE CRITICE: L. Ciobanu, în *Limba şi literatura moldovenească*, nr. 1, 1977; M. Lungu, în *Nistru*, nr. 6, 1985; Al. Burlacu, în *Limba şi literatura moldovenească*, nr. 4, 1986; M. Cimpoi, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, 1996. **(A. S.)**

GĂBRIAN Ştefan M. (pseud. lui Ştefan Mathe), n. 3 ian. 1936, Sibiu. Prozator. Fiul lui Imre Mathe şi al Anei (n. Cioran). Absolvent al liceului din Sibiu şi al unei şcoli tehnice sanitare. Debut în rev. *Vatra* (1973); debut editorial cu vol. de nuvele *Gări cardinale* (1974), urmat de *Om în mers* (1979), *Fereastră la stradă* (1982), *Fotolii şi birouaşe* (1983), *Garduri şi leoparzi* (1985), *Iubiri* (1986), *Pe jos şi pe viu* (1996). Colab. la rev. *Vatra, Transilvania, România literară, Tribuna, Luceafărul, Flacăra, Echinox* etc.

OPERA: *Gări cardinale,* proză scurtă, Bucureşti, 1974; *Om în mers,* roman, Bucureşti, 1979; *Fereastră la stradă,* Bucureşti, 1982; *Fotolii şi birouaşe,* Bucureşti, 1983; *Garduri şi leoparzi,* Bucureşti, 1985; *Iubiri,* Bucureşti, 1986; *Pe jos şi pe viu,* proză scurtă, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba,* I, 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; D. Culcer, *Serii şi grupuri,* 1981; C. Moraru, *Semnele realului,* 1981; I. Simuţ, în *Familia,* nr. 2, 1983; G. Nistor, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1984; Fl. Berindeanu, în *Amfiteatru,* nr. 10, 1985; V. Chifor, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1986; A. Cosma, în *Vatra,* nr. 7, 1986; L. Ulici, în *România literară,* nr. 19, 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(Gh. P.)**

GĂLĂŢANU Mihail, n. 11 sept. 1963, Galaţi, Poet şi prozator. Studii liceale la Liceul militar din Câmpulung Moldovenesc (1977-1978), Liceul de aviaţie din Craiova (1978-1980) şi Liceul teoretic „Mihail Kogălniceanu" din Galaţi (1980-1981); licenţiat al Facultăţii de Fizică-Matematică din Bucureşti (1988). Redactor la publicaţii din capitală (*Flacăra, Capital, Playboy*). Colab. la *România literară, Convorbiri literare, Poesis, Luceafărul, Flacăra, Dialog, Opinia studenţească* etc. Debutează în *Luceafărul* (1980). Debut editorial cu vol. de poezie *Ştiri despre mine* (1987), urmat de *Scrâşnind în pumni, cu graţie* (1993), *Evanghelia lui Barabas* (1996), *Bunicul Kennedy* (1996), *Mireasa tuturor* (1997), *Poetus captivus* (1999), *Meşterii de clopote* (1999) şi *Memorialul plăcerii* (2000). Proză scurtă în *Strada Plantelor* (2001). Premiul rev. *Luceafărul* (1984); Premiul rev. *Astra* (1986); Premiul rev. *Poesis* (1997).

OPERA: *Ştiri despre mine,* versuri, Bucureşti, 1987; *Scrâşnind în pumni, cu graţie,* versuri, Galaţi, 1993; *Evanghelia lui Barabas,* versuri, Bucureşti, 1996; *Bunicul Kennedy,* versuri, Galaţi, 1996; *Mireasa tuturor,* versuri, Bucureşti, 1997; *Poetus captivus,* versuri, Bucureşti, 1999; *Meşterii de clopote,* Bucureşti, 1999; *Memorialul plăcerii,* versuri, 2000; *Strada Plantelor,* proză scurtă, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Antonesei, în *Dialog,* nr. 126, 1988; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 53, 1988; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 15, 1988; Alex. Ştefănescu, *ibidem,* nr. 49, 1996; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 52, 1997; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 39, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 15, 1999; Geo Vasile, în *Contemporanul,* nr. 7, 2002. **(A. S.)**

GĂTĂIANŢU Pavel, n. 15 dec. 1957, Sân-Mihai-Locve, Serbia. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Gheorghe Gătăianţu şi al Cătălinei (n. Ardelean), ţărani. Şcoala elementară în satul natal; liceul economic din Alibunar (absolvit în 1976); licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Politice a Univ. din Belgrad (1985). În anii '80 înfiinţează, la Belgrad, grupul neformal de

„artă cosmică”; activează în cercul literar al scriitorilor români din Voivodina. Prof. de ştiinţe sociale (psihologie, politologie, sociologie) la şcoli medii din Alibunar şi Vârşeţ (1985-1986). Din 1986, lucrează în gazetărie, la Postul de Radio Novi Sad, programul în lb. română. Preşedinte fondator al Comunităţii românilor din Iugoslavia (1990-1994). Colab. la *Tribuna, Orizont, Vatra, Cronica, Poesis, Paralela 45, Arca* şi la rev. româneşti din Voivodina: *Lumina, Libertatea, Tribuna tineretului* etc. Debutează în *Tribuna tineretului,* Novi Sad (1972). Debut editorial cu vol. de poeme *Timp absent* (1976). A publicat poezie (*Şarpe bărbierit,* 1984; *Naşterea prozei,* 1986; *Poezii,* 1987, *Calibrul pistolului,* 1991; *Antrenament pentru ogari,* 1997; *Nevisatele vise,* 1999; *Umărul lui Sisif,* 2001; *Made in Banat,* 2002), proză (*Atentat la ordinea publică,* 1995), teatru (*Sacoul domnului Maniu,* 1998), publicistică (*Locve – ieri şi astăzi,* 1989; *Comunitatea românilor din Iugoslavia,* 1996). Premiul Editurii Libertatea, Panciova (1984; 1986); Premiul Editurii Macarie, Târgovişte (1996); Premiul Salonului Internaţional de Carte, Iaşi (1997).

OPERA: *Timp absent,* versuri, Panciova, 1976; *Şarpe bărbierit,* versuri, Panciova, 1984; *Naşterea prozei,* versuri, Panciova, 1986; *Poezii,* Panciova, 1987; *Locve – ieri şi astăzi,* publicistică, Panciova, 1989; *Calibrul pistolului,* versuri, Panciova, 1991; *Atentat la ordinea publică,* proză, Panciova, 1995; *Comunitatea românilor din Iugoslavia* (1990-1995), Panciova, 1996; *Antrenament pentru ogari,* versuri, Panciova, 1997; *Teroarea gloriei,* versuri, Târgovişte-Uzdin, 1997; *Sacoul domnului Maniu,* teatru, Seleuş, 1998; *Nevisatele vise,* versuri, Uzdin, 1999; *Sfârşit de mileniu,* versuri, Timişoara, 1999; *Biserica din Locve,* Novi Sad, 2000; *Umărul lui Sisif,* versuri, Timişoara, 2001; *Made in Banat,* versuri, Panciova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 46-47, 1991; A. D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 11, 1998; D. Pişcu, în *Bună ziua Braşov,* 2 febr. 1999; T. Grigore, în *Ramuri,* nr. 4, 2002; M. Vicol, în *Dacia literară,* nr. 51, 2003 (interviu). **(A. S.)**

GĂZDARU Dumitru, n. 1895, Galaţi – m. 1991, Buenos Aires (Argentina). Critic, filolog şi istoric literar. Seminarul Pedagogic din Galaţi; bacalaureat clasic la Liceul Internat din Iaşi. În 1916 începe să se afirme la Soc. „Avântul” din oraşul natal. Din 1919, student al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi, unde este discipolul lui Al. Philippide, Ilie Bărbulescu (ale căror cursuri le editează în 1920-1921), G. Ibrăileanu, G. Pascu. Asistent al lui Al. Philippide (din 1924) şi conferenţiar (din 1931) la aceeaşi facultate. În 1924 începe să publice în *Arhiva* din Iaşi. Dr. în litere cu o teză despre *Descendenţii demonstrativului „ille” în limba română* (1928). Pleacă la Marburg, ca asistent al lui Leo Spitzer, unde predă un curs de introducere în lb. şi cultura română şi îşi desăvârşeşte formaţia de romanist, studiind spaniola şi provensala, se iniţiază în studiile de geografie lingvistică. Stagii de studiu şi burse în Italia (Roma, Triest, Veneţia), Elveţia (Zürich, Berna), Germania (Marburg, Berlin, Giessen, Heidelberg, Frankfurt pe Main, Leipzig), Franţa (Paris), Austria (Viena) etc. Se apropie de maeştrii filologiei romanice, ai geografiei lingvistice şi ai dialectologiei (Matteo Bartoli, Karl Jaberg, Jakob Jud, Sever Pop, A. Griera, Clemente Merlo). Întreprinde cercetări de arhivă, căutând, printre altele, să pună în evidenţă relaţiile româno-italiene. Din 1934, titular al Catedrei de lb. şi literaturi romanice a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi; în 1940 devine, prin concurs, prof. de filologie romanică la Univ. din Bucureşti, unde îi succede lui O. Densusianu. Din 1940, director la Accademia di Romania din Roma; se apropie de Giulio Bertoni (predă un curs de istoria lb. române la Institutul de Filologie Romanică al Univ. din Roma, condus de acesta). Stabilit în străinătate, obţine un contract la Univ. din Buenos Aires (1949); în capitala argentiniană întemeiază şi conduce cea mai importantă rev. de cultură românească din America de Sud (*Cuget românesc,* 1951-1958). În anii ’50 predă la Univ. „El Salvador” din Buenos Aires (unde întemeiază prima Catedră de filologie romanică din Argentina şi un Institut de Filologie şi

Lingvistică), la Universidad Católica Pontificia din capitala argentiniană şi la Univ. din Mendoza (1957). Din 1962, prof. la Univ. din La Plata, Buenos Aires, unde predă filologie hispanică şi lingvistică şi este numit şef al Departamentului de filologie şi (din 1965), director al Institutului de Filologie Romanică, fiind fondatorul şi principalul animator al rev. *Románica* (1968-1973). A colaborat, de-a lungul anilor, cu studii şi art. de lingvistică şi filologie romanică şi română (mai ales dialectologie, fiind cel mai important cercetător român al aşa-numiţilor „morlaci") sau cu cercetări de literatură comparată dedicate relaţiilor româno-italiene şi româno-hispanice, cronici şi art. despre viaţa culturală a românilor din străinătate, precum şi numeroase recenzii la rev. *Arhiva, Revista critică, Cercetări istorice, Studii italiene, Buletinul Institutului de Filologie Română. Archivum romanicum, Cultura neolatina, Il Tempo, Filología, Anales de Filología clásica, Logos, Bulletin international de documentation linguistique, Romanistisches Jahrbuch* etc. şi în rev. româneşti din străinătate (*Suflet românesc, Cuget românesc, Curier creştin, Buletin informativ, Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg, Calendarul Bisericii Ortodoxe Române din Argentina, Societas Academica Dacoromana, Acta philologica).* Ilustrează vechiul comparatism, pur pozitivist şi sursologic în *Originea şi răspândirea motivului „amărâtă turturea" în literaturile romanice* (1935), o temă ce-l preocupă multă vreme, până în perioada argentiniană a cercetărilor sale. A colaborat cu art. de cultură medievală la *Enciclopedia Cattolica* (II, 1949) şi cu art. cu subiecte literare şi de cultură română la *Enciclopedia „El Ateneo"* (III, 1962). Împreună cu G. Marrone publică o antologie a literaturii italiene (*Parnaso italiano. Antología de la Literatura Italiana,* I, 1952), contribuind şi astfel, alături de Vintilă Horia şi Ştefan Baciu, la dezvoltarea studiilor literare din America de Sud. Autor al broşurii *Episcopatul românesc din America în lumina canoanelor şi a istoriei* (1957). A elaborat lucrările de lingvistică *Terminologie gramaticală cu noţiuni de gramatică generală* (1931-1932), *Qué es la lingüística* (1966), *Gramatica limbii italiene* (1928, în colab. cu G. Caragaţă), *Aventuras del latín y orígenes de las lenguas románicas* (1971) şi şi-a adunat o parte din studiile şi cercetările de filologie romanică în vol. *Controversias y Documentos Lingüísticos* (1967) şi *Ensayos de Filología y Lingüística Románicas* (1969). În 1972 avea pregătite pentru tipar vol. *Studii istorico-filologice româneşti* şi *Mărturii ale vechilor noastre legende culturale cu Occidentul* (ambele la Rumänisches Forschungsinstitut din Freiburg) şi un *Compendio de Filología hispánica.* A rămas inedit un *Dizionario italiano-rumeno* (elaborat în 1943). Pentru domeniul literar, **G.** este important mai ales pentru cercetările sale privitoare la circulaţia motivelor şi la relaţiile culturale româno-italiene.

OPERA: *Un specialist spaniol la Lipsca,* în *Revista critică,* Iaşi, 1927; *Contribuţii privitoare la originea, limba şi influenţa Mitropolitului Dosofteiu,* Iaşi, 1927; *Pseudoscience contemporaine,* în *Revista critică,* Iaşi, 1928; *Descendenţii demonstrativului latin „ille" în limba română,* Iaşi, 1929; *Un manuscris „Ciasornicul Domnilor" de N. Costin în Italia,* în *Revista critică,* Iaşi, III, 1929; *„Pastramă trufanda" de I. L. Caragiale şi faceţia CXXXI de Poggio Bracciolini,* în *Revista critică,* Iaşi, III, 1929; *La letteratura populare romena con speciale riguardo alle fiabe,* în *Il Giornale di politica e letteratura,* V, dec. 1929; *Limba română în opera unui poliglot spaniol din sec. XVIII,* în *Omagiu Profesorului Ilie Bărbulescu,* Iaşi, 1931; *Terminologie gramaticală cu noţiuni de gramatică generală,* multigrafiat, Iaşi, 1931-1932; *O relaţie italiană contemporană despre sfârşitul lui Velicico şi Miron Costin,* în *Cercetări istorice,* V-VII, 1932; *Doi moldoveni din sec. XVII la studii în Italia în Collegio din Fermo,* în *Cercetări istorice,* Iaşi, V-VII, 1932; *Legenda „Meşterul Manole"* : 1. *O menţiune în Spania despre legenda românească,* în *Arhiva,* XXXIX, 1932; 2. *O variantă rumeliotă publicată în Italia, ibidem,* 1932; 3. *Valoarea documentară a legendei româneşti, ibidem,* 1932; *Die Jassyer Schule der rumänischen Philologie,* Sibiu, 1933; *Contribuţie la relaţiile lui Gr. Maior, G. Şincai şi P. Maior cu Roma,* în *Revista critică,* Iaşi, 1933; *Operele lui Al. Philippide. Repertoriu bibliografic,* în *Comemorarea lui Al. Philippide,* Bucureşti, 1934; *Un fals lingvistic italian relativ la dialectul istroromân,* în *În memoria lui V. Pârvan,* Bucureşti, 1934; *Una relazione manoscritta italiana sulla rivoluzione di Tudor Vladimirescu,* în *Diplomatarium italicum,* III, Roma, 1934; *Informaţii italiene inedite despre câteva texte româneşti scrise de misionari catolici,* în *Studii*

italiene, Bucureşti, 1934; *Numele etnice ale istroromânilor,* în *Buletinul Institutului de Filologie Română,* Iaşi, 1934; *O relaţie italiană despre focul din Iaşi de la 1827,* în *Arhiva,* XLI, 1934; *Originea şi răspândirea motivului „amărâtă turturea" în literaturile romanice,* Iaşi, 1935; *Sopra una conseguenza del carattere di legge fonetica generale della proclisi ed enclisi,* în *Atti del III Congresso Internazionale dei Linguisti,* Firenze, 1935; *Modelul italian al Gramaticii lui Văcărescu,* în *Arhiva,* Iaşi, 1936; *Un veac de la naşterea lui Hasdeu,* în *Însemnări ieşene,* Iaşi, I, 1936; *Întregiri la studiul despre „amărâtă turturea" în literaturile romanice,* în *Arhiva,* Iaşi, 1936; *Mici controverse istroromâne:* 1. *La ce epocă se referă ştirile lui Domenico Mario Negri despre Morlachii din Dalmaţia?,* în *Arhiva,* XLIV, 1937; *Mici controverse istroromâne*: 2. *Articolul anonim „I Rumeni dell'Istra" din a. 1883,* în *Arhiva,* Iaşi, XLIV, 1937; *Filologia română în Anglia,* în *Revista critică,* XI, Iaşi, 1937; *Mici controverse istroromâne*: 3. *Iarăşi despre falsul Paropat al lui P. Kandler,* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Mici controverse istroromâne*: 4. *Autorul unei opere anonime despre Istria, apărută în a. 1863,* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Mici controverse istroromâne*: 5. *Părerea lui Alberto Fortis despre originea Morlachilor din Dalmaţia,* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Călători şi geografi italieni în sec. XVII. Referinţele lor despre Ţările Româneşti,* în colab. cu Maria Găzdaru, în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Kopil. Notă în legătură cu un nepot din documentele slavo-române,* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Altă paralelă italiană la basmul istroromân „Ştoria lui Triientin",* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Dicţionarul Scriban,* în *Arhiva,* XLVI, 1939; *Călători şi geografi italieni în sec. XVII. referinţele lor despre Ţările Româneşti,* în colab. cu Maria Găzdaru, în *Arhiva,* XLVI, 1940; *Menţiuni italiene şi dalmatine din secolul al XVI-lea despre limba şi poporul românesc,* în *Arhiva,* XLVI, 1940; *I legami spirituali fra l'Italia e la Romania,* în *Radiocorriere,* Roma, XVII, 1941; *Raporturi culturale italo-române,* în *Tempo,* Milano, nr. 6, 1941; *Il suffisso onomastico – „escu" nei documenti riguardanti le popolazioni romaniche dell'Istria, di Croazia e di Dalmazia,* în *Archivum romanicum,* XXV, 1941-1942; *Şcoala Română,* în *Tempo,* nr. 14, 1942; *Gramatica limbii italiene,* în colab. cu G. Caragaţă, Roma, 1943; *Romeni Occidentali stanziati in Italia nel medio evo,* în *Cultura Neolatina,* VI-VII, 1946-1947; *Espanol* no más *y rumano* numai *en su desarrollo paralelo,* în *Filología,* I, Buenos Aires, 1949; *La controversia sobre las leyes foneticas en el epistolario de los principales lingüístas del siglo XIX,* în *Anales de Filología Clásica,* IV, Buenos Aires, 1949; *Bestiari,* în *Enciclopedia Cattolica,* II, Cittŕ del Vaticano, 1949; *HIC, IBI, INDE en las lenguas ibero-románicas,* în *Filología,* II, Buenos Aires, 1950; *Atitudinea unor veovozi români în chestiunea Unirii Bisericilor* (1595-1700), în *Suflet românesc,* II, Roma, 1950; *A propósito de Stammbaumtheorie y Wellentheorie,* în *Anales de Filología Clásica,* V, Buenos Aires, 1950-1952; *Cuatro cartas de Friedrich Diez a (G. I.) Ascoli,* în *Filología,* III, Buenos Aires, 1951; *Datos cronológicos bio-bibliograficos sobre Vittorio Alfieri,* în colab. cu G. Marrone, *V. Alfieri. Poeta de la Virtud Heróica,* Buenos Aires, 1951; *Paralelos populares argentinos al más antiguo texto italiano,* în *Logos,* VII, nr. 9, Buenos Aires, 1951; *Vechi pribegi români, între Carpaţi şi Adriatica,* în *Cuget românesc,* nr. 1, 1951; *Mihail Eminescu frente al peligro ruso,* în *Cuget românesc,* nr. 2, 1951; *Occidentul ancoră a destinului românesc, ibidem,* nr. 3, 1951; *Biblioteca românească din Freiburg, ibidem,* nr. 3, 1951; *Atacul bolşevic contra latinităţii noastre, ibidem,* nr. 3, 1951; *De la latină la limbile romanice, ibidem,* nr. 4, 1951; *Parnaso Italiano.* Antología de la Literatura Italiana. 1. Desde San Francisco hasta Dante, în colab. cu G. Marone, Buenos Aires, 1952; *Contribuţia românilor la progresul culturtal al slavilor* (1-4), în *Cuget românesc,* II, 1952; *O datorie de onoare faţă de Dragoş Protopopescu, ibidem,* II, 1952; *O figură românească: Al. Philippide, ibidem,* II, 1952; *Afirmări româneşti în ştiinţa internaţională: N. I. Herescu. Notiţă bibliografică, ibidem,* II, 1952; *Mitul dacic în Spania, ibidem,* II, 1952; *Reforma ortografică reperistă, ibidem,* II, 1952; *Spre unitatea creştină, ibidem,* II, 1952; *„Misiunea exilaţilor", ibidem,* II, 1952; *Marşul exilului, ibidem,* II, 1952; *„Imitatio Christi" în Ţările Româneşti. O mărturie a vechilor legături culturale cu Occidentul,* în *Curier Creştin* (Buenos Aires), II, 1952; *Cartas inéditas de Adolfo Mussafia. La „ley sintáctica Tobler-Mussafia" y otros problemas filológicos,* în *Filología,* Buenos Aires, IV, 1952-

1953; *Referencias medievales a los latinos de Oriente en monumentos germánicos y románicos,* în *Homenaje a Juan C. Probst (Estudios Germánicos,* 10), Buenos Aires, 1953; *Din corespondenţa lui Ion Bianu. Trei scrisori inedite,* în *Buletinul Bibliotecii Române,* I, Freiburg, 1953; *Prima tipăritură din Moldova. Contribuţie la istoria culturii româneşti din sec. XVIII,* în *Buletinul Bibliotecii Române,* I, Freiburg i. Br., 1953; *Un Homenaje de la Universidad Mendocina al ilustre investigador y maestro Fritz Krüger,* în *Cuget românesc,* III, 1953; *Contribuţia românilor la progresul cultural al slavilor, ibidem,* III, 1953; *Xenopol în ediţie de exil, ibidem,* III, 1953; *Originea lui Xenopol, ibidem,* III, 1953; *Eminescu, ibidem,* III, 1953; *Reabilitarea lui Atilla, ibidem,* III, 1953; *„Dictator, tiran, hingher şi tâlhar", ibidem,* III, 1953; *Amintiri literare de Pamfil Şeicaru, ibidem,* III, 1953; *Emil Panaitescu, ibidem,* III, 1953; *Teologia Colindelor, ibidem,* III, 1953; *Ortografia limbii române, ibidem,* III, 1953; *Un studiu politic al Principelui Nicolae, ibidem,* III, 1953; *Un prieten dat uitării* (Matthias Friedwagner), *ibidem,* III, 1953; *Polemica confesională, ibidem,* III, 1953; *Antecedentes latinos del tema literario de „Fontefrida",* în *Anales de Filología Clásica,* VI, Buenos Aires, 1954; *De Tommaseo y sobre Tommaseo en el epistolário inédito de (G. I.) Ascoli,* în *Estudios dedicados a Menéndez Pidal,* V, Madrid, 1954; *Epistolario inédito de 1878 sobre una nueva edición de la Gramática de Friedrich Diez,* în *Homenaje a Fritz Krüger,* II, 1954; *Contribuţia românilor la progresul cultural al slavilor,* în *Cuget românesc,* IV, 1954; *„Notă despre Miguel D. Etchebarne", ibidem,* IV, 1954; *Românii în monumente literare şi istorice din Evul Mediu, ibidem,* IV, 1954; *Participare românească la „Homenaje a Fritz Krüger", ibidem,* IV, 1954; *„Sol di Rumania", ibidem,* IV, 1954; *Ţara de departe, ibidem,* IV, 1954; *Influjos de Benedetto Croce sobre la lingüística contemporánea,* în *Homenaje a Benedetto Croce,* Buenos Aires, 1954; *Bibliografia croceana* (1953-1955), *ibidem,* Buenos Aires, 1954; *Afirmări româneşti pe plan cultural internaţional,* în *Cuget românesc,* V, 1955; *Publicaţii rare sau necunoscute şi documente inedite despre limba şi poporul românesc,* 1-5, *ibidem,* V, 1955; *G. Pascu, ibidem,* V, 1955; *Claudiu Isopescu, ibidem,* V, 1955; *Adaos despre „Originea românească a savantului Mecinikov", ibidem,* V, 1955; *Persistă neliniştea în biserica liberă, ibidem,* V, 1955; *„Franz Liszt şi neamul românesc", ibidem,* V, 1955; *Ortodoxia în exil. Persistă neliniştea în biserica liberă,* în *Solia – The Herald,* XXI, 1956; *Les plus anciennes allusions aux Roumains dans la Littérature provençale,* în *Actes et mémoires du 1er Congrčs International de Langue et Littérature du Midi de la France,* Avignon, 1957; *Episcopatul românesc din America în lumina canoanelor şi a istoriei,* Buenos Aires, 1957; *Ştiinţa românească la loc de frunte în celebrarea bimilenarului lui Ovidiu,* în *Cuget românesc,* VI, 1957/1958; *Publicaţii rare sau necunoscute despre limba şi poprul românesc,* 6-22, *ibidem,* VI, 1957/1958; *Restaurarea Academiei Române, ibidem,* VI, 1957/1958; *O prezenţă culturală în cultura internaţională: Basil Munteanu. Notiţă bibliografică, ibidem,* VI, 1957/1958; *Crestături pe răbojul culturii româneşti în Argentina, ibidem,* VI, 1957/1958; *Divagaţii filologice în exil, ibidem,* VI, 1957/1958; *Românii din Buenos Aires în Asociaţia „Naciones Sojuzgadas", ibidem,* VI, 1957/1958; AORA (*Asociaţia Organizaţiilor Româneşti Anticomuniste din Argentina), ibidem,* VI, 1957/1958; *Căutări. Date şi ipoteze, ibidem,* VI, 1957/1958; *Balaur: element trac sau panindoeuropean?, ibidem,* VI, 1957/1958; *M. Sadoveanu apostrofează pe invadatorii bolşevici, ibidem,* VI, 1957/1958; *Memoria lui Andrei Costin onorată de argentinieni, ibidem,* VI, 1957/1958; *Lui Ilie Gârneaţă la împlinirea a 60 de ani, ibidem,* VI, 1957/1958; *Românii din Istria, ibidem,* VI, 1957/1958; *Centenarul Unirii: 1859-1959, ibidem,* VI, 1957/1958; *Societatea Academică Română, ibidem,* VI, 1957/1958; *Români la conducerea unei alte asociaţii de exilaţi, ibidem,* 1957/1958; *Limba, arhivă istorică şi oglindă a civilizaţiei,* în *Romania,* New York, IV, 1959; *„Tomar el cielo con las manos" en las lenguas románicas,* în *Acta Philologica,* Roma, II, 1959; *O încercare filologică inedită a lui M. G. Obedenaru,* în *Noul Album Macedo-Român,* Freiburg, 1959; *Scurt istoric al Comunităţii Ortodoxe Române din Buenos Aires,* în *Buletin Informativ,* Buenos Aires, I, 1960; *Gânduri mirene în probleme religioase, ibidem,* nr. 1; nr. 2, 1959; *Rapport sur l'activité linguistique en Argentine aprčs la guerre,* Louvain-Bruxelles, 1960 (inedit); *Eléments folcloriques roumains dans le*

patrimoine culturel européen, în *Revue des Études Roumaines,* VII-VIII, Paris, 1961; *Factores orientales, griegos y egipcios en la elaboración del tema literario de „Fontefrida",* în *Humanidades,* La Plata, XXXVIII, 1961; *El nombre ethnico maurovlachos. Su difusíon, significado y evolución semántica en la Peninsula Balcanica e Italia,* în *VI. Internationaler Kongress für Namenforschung. Kongressberichte,* II, München, 1961; *Itinerario europeo e hispano-americano del tema literario de „Fontefrida",* Oxford, 1962; *Un prejuício persistente en la Lingüística Románica referente al préstamo de los numerales,* în *Preprint of Papers for the Ninth International Congress of Linguists,* Cambridge-Mass., 1962; *Literatura rumena,* în *El pensamiento y el mundo de la letras (Enciclopedia „El Ateneo",* III), Buenos Aires, 1962; *Un conflicto dialectológico del siglo pasado. Contribución a la historia de la filología retorrománica,* în *Orbis. Bulletin international de documentation linguistique,* XI, Louvain, 1962; *Un problema lingüístico a propósito del etymon latino de „DEMAS-ADEMAS",* Strasbourg, 1962 (inedit); *La suerte en Provenza y Cataluna de un antiguo tema literario derivado de Physiologus,* în *Filología,* Buenos Aires, VII, 1961; *La más antigua jarya mozárabe. Nueva transcripción e interpretación, ibidem,* IX, 1963; *Originea românilor,* în Maria Găzdaru, *Ţara de departe,* II, Buenos Aires, 1963; *Cultura românească pe vremea lui Matei Basarab şi Vasile Lupu, ibidem,* 1963; *Dimitrei Cantemir, ibidem,* 1963; *„Mult e dulce şi frumoasă", ibidem,* 1963; *El „descubrimiento" del dialecto istrorrumano. Datos desconocidos y documentos inéditos,* în *Communications et Rapports du Premier Congrčs International de Dialectologie Générale,* I, Louvain, 1964; *Capelă, ctitorie, fundaţie, parohie,* în *Buletin informativ,* Buenos Aires, 1964; *La tórtola símbolo religioso, moral y amoroso,* în *Pets. Fauna y Flora* (Buenos Aires), nr. 9, 1965; *Qué es la lingüística,* Buenos Aires, 1966 (reimprimări, *ibidem,* 1970, 1971, 1973); *La tórtola en concurrencia con otras aves,* în *Pets. Fauma y Flora* (Buenos Aires), nr. 11, 1966; *La tórtola en el púlpito, ibidem,* nr. 14, 1966; *Datos nuevos para viejas etimologías balcánicas,* în *Acta Philologica,* Roma, V, 1966; *Controversias y Documentos Lingüísticos,* La Plata, 1967; *Un aventurier dalmatin prin Ţările Româneşti în secolul al XVII-lea,* în *Buletinul Bibliotecii Române,* Freiburg, I, 1967-1968; *Supuesto privilegio del acusativo latino en la declinación románica occidental,* în *Románica,* La Plata, nr. 1, 1968; *Perduración del Genitivo-Dativo feminino singular en la Latinidad Oriental, ibidem,* nr. 1, 1968; *Formación del plural en espanol, ibidem,* nr. 1, 1968; *Centenario de la Filología Portuguesa, Dos cartas inéditas de Adolfo Coelho, ibidem,* nr. 1, 1968; *„Eminescu" y „Odobescu" en la onomástica de los uscocos, ibidem,* nr. 1, 1968; *Coincidencia italiano-bizantina entre dos temas del folklore poético, ibidem,* nr. 1, 1968; *Réplica a una nota „critica", ibidem,* 1968; *Presentación del prof. E. Lozovan, ibidem,* nr. 1, 1968; *Privilegio del acusativo o sincretismo de los casos en español,* în *Actas del XI Congreso Internacional de Lingüística y Filología Románicas,* IV, Madrid, 1968; *Ţara şi Domnul,* în *Romănia,* XIV, nr. 105, 1969; *Ensayos de Filología y Lingüística Románicas,* La Plata, 1969; *Los latinos de Oriente en monumentos literarios e históricos de la Edad Media,* în *Románica* (Buenos Aires), br. 1, 1968; *Presentación del Profesor Eugenio Coseriu, ibidem,* nr. 2, 1969; *Presentación del Profesor Mircea Eliade, ibidem,* nr. 2, 1969; *Presentación del profesor Hans Flasche, ibidem,* nr. 2, 1969; *Cartas de B. P. Hasdeu a Hugo Schuchardt, ibidem,* nr. 3, 1970; *Presentación del Profesor Giuseppe Francescato, ibidem,* nr. 3, 1970; *Presentación del profesor Manuel Alvar, ibidem,* nr. 3, 1970; *Aventuras del latín y orígenes de las lenguas románicas,* La Plata, 1971; *Cartas de B. P. Hasdeu a Hugo Schuchardt,* La Plata, 1971; *La Lengua y el origen étnico del Vaivoda moldavo Vasile Lupu,* în *Románica,* nr. 4, 1971; *Vestigios de Bestiarios medievales en las literaturas hispánicas e iberoamericanas,* în *Romanistisches Jahrbuch,* XXII, 1971; *Antiguas referencias sobre el dialecto istrorrumano,* în *Románica* (Buenos Aires), nr. 4, 1971; *El adverbio arcaico „Y" en el lenguaje gauchesco, ibidem,* nr. 4, 1971; *Gazdă „kerosen" en rumano? El patronímico Gazdaru, ibidem,* nr. 4, 1971,

REFERINŢE CRITICE: Nydia G. B. de Fernández Pereriro, *Bibliografia de las publicaciones de D. Gazdaru,* în *Románica* (Buenos Aires), V, 1972; J. Díaz Vélez, *ibidem.* **(M. P.)**

GÂRBEA Horia (prenumele la naştere: Horia-Răzvan), n. 10 aug. 1962, Bucureşti. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Dan Alexandru, inginer mecanic, şi al Constanţei (n. Răducan), inginer agronom. A absolvit Liceul de Matematică-Fizică „Mihai Viteazul" din Bucureşti (1977-1981); licenţiat al Facultăţii de Îmbunătăţiri Funciare şi Ingineria Mediului (1981-1986). Dr. în inginerie al Univ. Tehnice de Construcţii din Bucureşti (1999). Inginer stagiar la SUGTC (Staţia Utilaj Greu) Voluntari (1986-1987); asistent suplinitor la Institutul Agronomic „N. Bălcescu" din Bucureşti (1987-1990), apoi asistent titular, şef de lucrări şi conferenţiar la acelaşi Institut (devenit Univ. de Ştiinţe Agronomice şi Medicină Veterinară), Facultatea de Îmbunătăţiri Funciare şi Ingineria Mediului. Este secretarul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti. Din 1998, secretar literar al Teatrului „Toma Caragiu" din Ploieşti. A publicat la majoritatea rev. literare din ţară; rubrici permanente la *Luceafărul* (1990-1995; 1998-2001), *ArtPanorama* (1997-1998), *Scena* (1998-2001), *Monitorul de Iaşi* (1998-1999) şi *Contemporanul* (1999-2001). Debutează cu poezie în *Amfiteatru* (1982); debut în dramaturgie cu piesa *The Serpent* (reprezentată la Royal Court Theater din Londra, 1990). Debut editorial cu un vol. de texte pentru teatru *Doamna Bovary sunt ceilalţi* (1993). A publicat poezie (*Text biografic*, 1996; *Proba cu martori*, 1996; *Creşterea iguanelor de casă*, 2003), teatru (*Mephisto*, 1993; *Decembrie, în direct*, 1999; *Cine l-a ucis pe Marx*, 2001), proză scurtă (*Misterele Bucureştilor*, 1997; *Enigme în oraşul nostru*, 2001), eseuri de critică literară (*Vacanţă în infern*, I-II, 2003) şi roman (*Căderea Bastiliei*, 1998). Piese reprezentate: *Pescăruşul din livada cu vişini* (Teatrul „V. I. Popa", 1991; Teatrul „Al. Davila", Piteşti, 1998), *Funcţionarul destinului* (Teatrul „Inoportun", Bucureşti, 1992; Theatrum Mundi, Bucureşti, 2000), *Mephisto* (Teatrul „Bulandra", Bucureşti, 1993), *Stăpânul tăcerii* (Teatrul „Al. Davila", Piteşti, 1994; Teatrul de Stat, Turda, 1995), *Il émagemment* (Franţa, 1996), *Doamna Bovary sunt ceilalţi* (Teatrul „Levant", Bucureşti, 1996), *Cafeaua domnului Ministru* (Teatrul „Toma Caragiu", Ploieşti, 2000; Centrul cultural ARCUB, Bucureşti, 2000; Teatrul de Nord, Satu Mare, 2001), *Cine l-a ucis pe Marx* (Teatrul „Elvira Godeanu", Târgu-Jiu, 2001; Teatrul „Tony Bulandra", Tărgovişte, 2002). A tradus pentru teatru din J. Copi, Molière, P. Corneille, F. Arrabal, N. Machiavelli, A. P. Cehov, T. Williams, Marivaux, J. Archey etc. Premiul pentru poezie al Univ. din Bilbao (1986); Premiul rev. *Luceafărul* (1991); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1997); Premiul rev. *Poesis* (1998); Premiul rev. *ArtPanorama* (1998); Premiul rev. *Convorbiri literare* (1999); Premiul Uniunii Scriitorilor (1999); Premiul Acad. Române (2003).

OPERA: *Doamna Bovary sunt ceilalţi*, texte pentru teatru, Bucureşti, 1993; *Mephisto*, texte pentru teatru, Bucureşti, 1993; *Text biografic*, versuri, Piatra Neamţ, 1996; *Proba cu martori*, versuri, Bucureşti, 1996; *Misterele Bucureştilor*, proză scurtă, Bucureşti, 1997; *Căderea Bastiliei*, roman, Bucureşti, 1998; *Decembrie, în direct*, texte pentru teatru, Bucureşti, 1999; *Cine l-a ucis pe Marx?*, teatru, Bucureşti, 2001; *Enigme în oraşul nostru*, proză scurtă, Bucureşti, 2001; *Raţă cu portocale*, publicistică, Ploieşti, 2002; *Vacanţă în infern*, I-II, critică, Bucureşti, 2003; *Creşterea iguanelor de casă*, versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România liberă*, 23 oct. 1993; D.-S. Boerescu, în *Poesis*, nr. 9, 1993; M. Morariu, în *Familia*, nr. 6, 1994; C. Căliman, în *Caiete critice*, nr. 1-2, 1995; O. Soviany, în *Contemporanul*, nr. 27-29, 1997; M. Ghiţulescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 367, 1967; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 42, 1998; N. Danilov, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 1998; R. Draghincescu, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1998; D. Perşa, N. Coande, Georgeta Drăghici, I. Boldea, A. Pantea, în *Vatra*, nr. 11, 1999; B. Ulmu, în *Contemporanul*, nr. 3, 2000; D. Perşa, în *Tomis*, nr. 3, 2002; Fl. Vasile, în *Contemporanul*, nr. 29-30, 2002; B. Ulmu, *File dintr-un jurnal teatral*, 2003. **(A. S.)**

GÂRJAN Sorin, n. 17 iun. 1962, Anina, jud. Caraş-Severin. Poet. Fiul lui Andrei Gârjan, tehnician, şi al Anei (n. ?), laborantă. Şcoala elementară la Moldova Nouă (1969-1977); liceul la Arad (1977-1979) şi Moldova Nouă (1979-1981); studii postliceale de biblioteconomie la Buşteni (1994). Din 2000, student la Facultatea de Comunicare şi Relaţii Publice, Bucureşti. A fost lăcătuş minier (1981-1982; 1984-1986) şi lăcătuş de întreţinere (1988-1990) la Întreprinderea minieră Moldova Nouă, jud. Caraş-Severin; metodist la Casa de cultură (1986-1988) şi bibliotecar principal la Bibl. orăşenească din aceeaşi localitate (1990-1996); referent literar (1996-1998) şi director al Casei de cultură din Beclean, jud. Bistriţa-Năsăud (1998-1999); din 1999, bibliotecar la Bibl. din Beclean. Colab. la *România literară, Luceafărul, Vatra, Tribuna, Poesis, Orizont, Familia* etc.Debutează în *Tribuna* (1986). Debut editorial cu vol. de poezie *Tăierea aripilor la îngeri* (1993). Premiul Uniunii Scriitorilor (1993).

OPERA: *Tăierea aripilor la îngeri,* versuri, Timişoara, 1993; *Îmblânzirea sinelui,* versuri, Timişoara, 1994; *Frontiera de cretă,* versuri, Reşiţa, 1995; *Lecţia de anatomie în aer liber,* versuri, ed. bilingvă româno-franceză, Timişoara, 1996; *Sezonul de vânătoare,* versuri, Timişoara, 1997; *Îngerul nimănui. Poeme siameze,* Timişoara, 1998; *iani... (ocheanul cu vitralii),* versuri, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Bota, în *Timpul* (Reşiţa), 25 sept. 1993; C. Ungureanu, în *Luceafărul,* nr. 7, 1994; idem, în *Orizont,* nr. 10, 1994; D.-S. Boerescu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1995; Ioana Cistelecan, în *Familia,* nr. 3, 1998; I. R. Zăgreanu, *Lecturi simpatetice,* 1999; B.-Al. Stănescu, în *Ziua literară,* nr. 55, 2003. **(A. S.)**

GÂRLEANU Emil, n. 4/5 ian. 1878, Iaşi – m. 2 iul. 1914, Craiova. Prozator. Fiul colonelului Emanoil Gârleanu şi al Pulcheriei (n. Antipa). Începe liceul la Iaşi (1889), dar după primele trei clase se retrage şi se înscrie la Şcoala Fiilor de Militari din acelaşi oraş, unde e coleg cu Eugeniu P. Botez (viitorul scriitor Jean Bart), apoi la Şcoala de infanterie, în Regimentul 13 „Ştefan cel Mare" (1898); din pricina activităţii publicistice, interzisă de regulament, mutat disciplinar la Bârlad. Debutează în rev. *Arhiva*, în 1900, cu poezia *Iubitei* şi cu schiţa *Dragul mamei,* semnând cu pseud. Emilgar. Înscris la Facultatea de Litere a Univ. ieşene (1900), nu urmează cursurile. Colaborează la *Arhiva, Evenimentul, Sămănătorul, Făt-Frumos, Luceafărul, Albina, Neamul românesc, Convorbiri literare, Convorbiri critice, Flacăra, Seara, Revista idealistă* ş. a., semnând cu pseud. Emilgar, Em. Maril, Gladiatoru, Glaucos ş. a. Împreună cu D. Nanu şi G. Tutoveanu, iniţiază la Bârlad rev. *Făt-Frumos* (1904-1906), de orientare sămănătoristă. În 1906, demisionează din armată şi se stabileşte la Bucureşti. Admirator al lui N. Iorga, influenţat de ideile social-estetice ale acestuia, detectabile în vol. *Bătrânii. Schiţe din viaţa boierilor moldoveni* (1905), cu care debutează. Mentorul *Sămănătorului* comentează favorabil prozele lui **G.** Figură familiară a boemei literare, **G.** se raliază apoi grupării de la *Convorbiri critice*, trecând sub mentoratul lui M. Dragomirescu. Pune bazele SSR (1908), al cărei preşedinte va fi ales în 1911-1912. Director al Teatrului Naţional din Craiova (1911-1914), şi-l asociază ca secretar literar pe L. Rebreanu. În anul morţii sale premature, **G.** scoate rev. *Proza,* pe care o scria în întregime singur. A tradus din Maupassant (*O viaţă*), Alphonse Daudet (*Sapho, Nevestele artiştilor*), O. Mirbeau ş. a. A îngrijit ed. de popularizare din V. Alecsandri, Gr. Alexandrescu, I. Creangă, M. Kogălniceanu, C. Negri ş. a. Publică *Halimaua* în traducerea lui I. Barac, revăzută şi întregită. Prozator minor, cu nostalgia lumii patriarhale din care evocă boieri romantici, „inadaptabili" şi învinşi, în maniera prozei lui I. A. Brătescu-Voineşti, I. A. Bassarabescu, M. Sadoveanu, dar cu un plus de melodramatism romanţios.

Preocuparea pentru conflictul dramatic şi sondajul psihologic inedit dezvăluie fibra mai autentică a naratorului verist din *Nucul lui Odobac, Punga, Înecatul* ş. a. Duioşia, lirismul şi ironia blândă îşi iau revanşa în tabletele „naturiste” *Din lumea celor care nu cuvântă* (1910), prevestind „poveştile boabei şi ale fărâmei” de T. Arghezi.

OPERA: *Bătrânii. Schiţe din viaţa boierilor moldoveni,* Bucureşti, 1905 (ed. II, întregită, 1909; ed. III, 1921; ed. V, 1943); *Cea dintâi durere,* Bucureşti, 1907 (ed. II, 1909); *Odată!,* Bucureşti, 1907; *Într-o zi de mai,* Bucureşti, 1908; *1877. Schiţe din război,* Bucureşti, 1908; *Punga,* cu un cuvânt înainte de M. Dragomirescu, Bucureşti, 1909; *Amintiri şi schiţe,* Bucureşti, 1910; *Din lumea celor care nu cuvântă,* Bucureşti, 1910 (ed. IX, 1943; ed. X, 1946); *Nucul lui Odobac,* Bucureşti, 1910 (ed. II, 1924; ed. IV, 1944); *Trei vedenii,* Bucureşti, 1910; *Visul lui Pillat,* Bucureşti, 1915; *O lacrimă pe-o geană,* Bucureşti, 1915; *Privelişti din ţară,* Bucureşti, 1916; *Fetiţa mamei,* Bucureşti, 1916; *Culegătorul de rouă,* Bucureşti, 1919; *Gisa-Icoana cu tâlc,* Bucureşti, 1921; *Bucăţi alese,* Craiova, 1945; *Suflet de femeie,* Bucureşti, f.a.; *Nuvele,* Bucureşti, f.a.; *Din lumea celor care nu cuvântă,* Bucureşti, 1952 (alte ed., 1955; 1980; 1981; 1988); *Opere alese,* ed. îngrijită şi studiu introductiv de I. Negoiţescu, Bucureşti, 1955; *Pagini alese,* Bucureşti, 1956 (ed. II, 1958); *Scrieri alese,* I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv şi bibliografie de T. Vârgolici, Bucureşti, 1963; *Nucul lui Odobac,* schiţe şi nuvele, ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de T. Vârgolici, Bucureşti, 1964; *Nuvele, schiţe, însemnări,* I-II, pref., text ales şi stabilit, note şi bibliografie de T. Vârgolici, Bucureşti, 1974; *1877. Schiţe de război,* antologie, cuvânt introductiv şi note de Ileana Manole, Bucureşti, 1979; *Nucul lui Odobac,* nuvele şi schiţe, postfaţă şi bibliografie de C. Cubleşan, Bucureşti, 1982; *Din lumea celor care nu cuvântă*, povestiri, ed şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1992; *Când stăpânul nu-i acasă,* povestiri pentru copii, Bucureşti, 1992; *Din lumea celor care nu cuvântă*, povestiri, Chişinău, 1992; *Din lumea celor care nu cuvântă*, povestiri, Bucureşti, 1996; *Când stăpânul nu-i acasă,* Craiova, 1998; *Cioc! Cioc! Cioc!,* Bucureşti, 1999; *Din lumea celor care nu cuvântă,* povestiri, Cluj-Napoca, 2001 (alte ed., 2002; 2003). Traduceri: A. Daudet, *Nevestele artiştilor,* Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Paşi pe nisip,* 1906; Il. Chendi, *Impresii,* 1908; N. Iorga, *O luptă literară,* II, 1916; Il. Chendi, *Schiţe de critică literară,* 1924; M. Dragomirescu, *Critice,* I, 1927; idem, *Sămănătorism, poporanism, criticism,* 1934; Perpessicius, *Menţiuni...,* I; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; idem, *Oameni cari au fost,* II, 1935; E. Lovinescu, *Memorii,* 1930; idem, *Ist. lit. rom. contemp.,* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; idem, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* III, 1954; G. Galaction, *Oameni şi gânduri din veacul meu,* 1955; T. Arghezi, *Tablete de cronicar,* 1960; T. Vârgolici, *Doi nuvelişti. Emil Gârleanu şi I. A. Bassarabescu,* 1965; *Scrisori către Garabet Ibrăileanu,* I–II, 1966–1971; Domnica Filimon-Stoicescu, *Em. Gârleanu,* 1969; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; Perpessicius, *Lecturi intermitente,* 1971; M. Sebastian, *Eseuri. Cronici. Memorial,* 1972; M. Curticeanu, în *Echinox,* nr. 2, 1972; *Emil Gârleanu şi contemporanii săi,* 1988; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 569, 2001; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 24, 2003. **(M. Z.)**

GÂRNEŢ Vasile, n. 3 febr. 1958, satul Hănăsenii Noi, jud. Lăpuşna. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Nicolae Gârneţ şi al Anei (n. Manolache), ţărani. Studii elementare în satul natal (1965-1972); şcoala medie în oraşul Leova (1973-1975); licenţiat al Facultăţii de Jurnalistică a Univ. din Chişinău (1978-1983). Redactor, şef de secţie şi director adjunct la Editura *Literatura artistică* (*Hyperion*) din Chişinău (1986-1994); din 1994, director al rev. *Contrafort*. Burse de creaţie în Germania (Literarisches Coloquium Berlin, 1995) şi Statele Unite (International Writing Program, Iowa, 1998); bursă de cercetare la Praga, Cehia (2000; 2001). Colab. la *Contrafort*, *Basarabia*, *Semn*, *Literatura şi arta*, *România literară*, *Dilema*, *Steaua*, *Vatra*, *Convorbiri literare*, *Apostrof*, *Viaţa Românească*, *Familia*, *Contrapunct* etc. Prezent în mai multe antologii de poezie: *Une antologie de la poésie Moldave* (1996), *O mie şi una de poezii româneşti*

(1997), *Dal pensiero ai segni* (1999), *Ecouri poetice din Basarabia* (1998), *Romanian Poets of the '80s and '90s* (1999), *Singular Destinies* (2003) etc. Debutează în *Literatura şi arta* (1986). Debut editorial cu romanul *Martorul* (1988). A mai publicat vol. de versuri (*Peisaje bolnave*, 1990; *Personaj în grădina uitată*, 1992; *Câmpia Borges*, 2002) şi eseuri (*Intelectualul ca diversiune*, 2003). A colaborat la *Dicţionarul scriitorilor români*, apărut în lb. cehă, Praga (2001). Premiul Uniunii Scriitorilor (1992); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2002).

OPERA: *Martorul*, roman, postfaţă de A. Ţurcanu, Chişinău, 1988; *Peisaje bolnave*, versuri, Chişinău, 1990; *Personaj în grădina uitată*, versuri, Chişinău, 1992; *Câmpia Borges*, versuri, Bucureşti, 2002; *Intelectualul ca diversiune*, eseuri, Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 34, 1990; Gh. Grigurcu, în *Dreptatea*, nr. 215, 1990; Ioana Pârvulescu, în *Contrapunct*, nr. 19, 1991; Th. Codreanu, în *Literatura şi arta*, nr. 17, 1991; L. Ulici, în *România liberă*, nr. 947, 1993; T. T. Coşovei, în *Contemporanul*, nr. 28, 1992; idem, *ibidem*, nr. 19, 1993; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 19, 1993; A. Pantea, în *Vatra*, nr. 6, 1994; N. Leahu, în *Basarabia*, nr. 8-9, 1995; L. Ulici, *Dubla impostură*, 1995; Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 3, 1996; A. Ţurcanu, *Bunul simţ*, 1996; S. Alexandrescu, în *Sud-Est*, nr. 1, 1997; (M. A.) Diaconu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 2002; L. Butnaru, în *Democraţia*, nr. 50, 2002; M. Chivu, în *România literară*, nr. 10, 2003; M. Vakulovski, în *Familia*, nr. 2, 2003. **(A. S.)**

GENARU Ovidiu (pseud. lui Ovidiu Bibire), n. 10 nov. 1934, Bacău. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Constantin Bibire, ospătar, şi al Mariei (n. Vasile). Absolvă liceul la Bacău (1953) şi Institutul de Cultură Fizică din Bucureşti (1957). Prof. de gimnastică la Şcoala Sportivă din Bacău (1957-1966); redactor la rev. *Ateneu* (1966-1974); prof. la Institutul Pedagogic din Bacău (1974-1980); muzeograf la Casa memorială „G. Bacovia" din Bacău (din 1980). Din 1990, inspector la Inspectoratul pentru Cultură, Bacău. Debutul nesemnificativ dintr-o plachetă editată de Casa de Creaţie din Bacău (1959) este urmat de cel adevărat, din *Luceafărul* (1963); debut editorial cu vol. de versuri *Un şir de zile* (1966). A semnat şi cu pseud. Ovidiu Codrin. A mai publicat vol. de poeme *Nuduri* (1967), *Ţara lui pi* (1969), *Patimile după Bacovia* (1972), *Bucolice* (1973), *Elogii* (1974), *Goana după fericire* (1974), *Madona cu lacrimi* (1977), *Poeme rapide* (1983), *Flori de câmp* (1984), *Am mai vorbit despre asta* (1986) şi *Orient, pardon!* (1999), precum şi romanele *Week-end în oraş* (1969), *Fidelitate* (1977), *Iluzia cea mare* (1979), *Sperietoarea* (1992), *Diverse cereri în căsătorie* (1994) şi *Proces verbal al unei crime* (1998). Ca autor dramatic (*La margine de paradis,* 1976; *Viaţă particulară* – jucată şi sub titlul *Vieţi paralele* – 1977; *Exerciţii de forţă şi echilibru,* 1980) a fost jucat îndeosebi de teatrele din Moldova. A tradus, în colab., din scrierile lui Vladimir Holan. Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1972; 1983; 1993); Premiul Uniunii Scriitorilor (1974).

OPERA: *Un şir de zile,* versuri, Bucureşti, 1966; *Nuduri,* versuri, Bucureşti, 1967; *Ţara lui pi,* versuri, Bucureşti, 1969; *Week-end în oraş,* roman, Bucureşti, 1969; *Patimile după Bacovia,* versuri, Bucureşti, 1972 (ed. II, postfaţă de R. C. Cristea, 1986); *Bucolice,* versuri, Iaşi, 1973; *Elogii,* poezii, Bucureşti, 1974; *Goana după fericire,* versuri, Bucureşti, 1974; *La margine de paradis,* în *Teatrul,* nr. 5, 1976; *Madona cu lacrimi,* poezii, Cluj-Napoca, 1977; *Fidelitate,* roman, Iaşi, 1977; *Viaţă particulară,* în *Teatrul,* nr. 7, 1977; *Iluzia cea mare,* roman, Bucureşti, 1979; *Cafeneaua subiectelor,* schiţe, Iaşi, 1980; *Exerciţii de forţă şi echilibru,* jucată de Teatrul dramatic „G. Bacovia", Bacău, în stagiunea 1980/1981; *Poeme rapide,* Iaşi, 1983; *Flori de câmp,* poezii, Bucureşti, 1984; *Am mai vorbit despre asta,* versuri, Iaşi, 1986; *Sperietoarea,* roman, Bucureşti, 1992; *Diverse cereri în căsătorie,* roman, Iaşi, 1994; *Proces verbal al unei crime,* roman, Bucureşti, 1998; *Orient, pardon!,* versuri, Bucureşti, 1999. Traduceri: Vl. Holan, *Noapte cu Hamlet.* Versuri, în colab. cu D. Şesanu, cuvânt înainte de O. Genaru, Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, *Utopica,* 1969; I. Constantin, *Despre noi,* 1971; P. Poantă, *Modalităţi...*; Al. Piru, *Poezia...,* II; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; E. Barbu, *O istorie...*; D. Laurenţiu, *Eseuri asupra stării de graţie,* 1976; M. Iorgulescu, *Firescul ca excepţie,* 1979; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; D. Cristea, *Faptul de a scrie,* 1980; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară,* 1982; E. Simion, *Scriitori...,* IV; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; O Soviany, în *Contemporanul,* nr. 21, 1993; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 48, 1994; Marilena Donea, *Ovidiu Genaru – 65.* Bibliografie, 1999; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 30; 31, 2002; I. Constantin, în *Luceafărul,* nr. 27, 2003. **(Al. Cs.)**

GENOIU George, n. 31 aug. 1933, com. Armăşeşti, jud. Ialomiţa. Dramaturg şi critic de teatru. Fiul lui Alexandru Genoiu, funcţionar, şi al Constanţei (n. Mincu). Şcoala elementară la Armăşeşti şi Ploieşti; Liceul „I. L. Caragiale" din Ploieşti (absolvit în 1953); Facultatea de Teatrologie a Institutului de Artă teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti (licenţa în 1962). Metodist, apoi director al Casei Regionale a Creaţiei Populare, Galaţi (1962-1964); inspector la Comitetul de cultură al regiunii Bacău (1964-1966); secretar general de redacţie şi redactor-şef al rev. *Ateneu* (1966-1990); redactor-şef al rev. *Scorpion*; director general al Casei de presă şi editură *Rampa şi ecranul,* Bucureşti (din 1990). Debutează în dramaturgie în rev. *Ateneu,* cu piesa *Umbrelă pentru singurătate* (1968); debut în critica teatrală în *Tribuna* (1963); debut scenic la teatrul dramatic „G. Bacovia" din Bacău, cu piesa *Trecere prin veranda verde* (1973). Publică alte piese în *Cronica (Dispariţia,* 1969), *Tribuna (Fereastra,* 1969; *Cină la vreme de veghe,* 1970; *Strigăte în volieră,* 1971; *Plecarea mea vremelnică,* 1972), *Convorbiri literare (Călătorind cu îndelungă răbdare,* 1971), *Ateneu (Faună în colivie)* etc. Vol. de teatru: *Însoţitorul nevăzut* (1983), *Trecere prin verandă* (1984), *Doi pentru un tango* (1986), *Conversaţie în oglindă* (1989), *Teatru* (1997), *Dramele decăderii* (2000) şi *Teatru* (2003). A scris despre dramaturgi şi spectacole în vol. *Teatrul de toate zilele* (1980), *Subiecte teatrale* (1987) şi *Reflecţii teatrale* (2003). Premiul criticii teatrale (1979); Premiul Uniunii Scriitorilor (1983); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1996); Premiul Concursului Naţional de Dramaturgie al Ministerului Culturii (ed. 1999-2000).

OPERA: *Teatrul de toate zilele,* eseuri, Iaşi, 1980; *Însoţitorul nevăzut,* Bucureşti, 1983; *Trecere prin verandă,* teatru, Iaşi, 1984; *Doi pentru un tango,* teatru, pref. de Ileana Berlogea, Bucureşti, 1986; *Subiecte teatrale,* eseuri, Bucureşti, 1987; *Conversaţie în oglindă,* teatru, Bucureşti, 1989; *O lume captivă,* teatru, Bucureşti, 1996; *Teatru,* postfaţă de Ileana Berlogea, Bucureşti, 1997; *Dramele decăderii,* piese de teatru scrise între anii 1994 şi 2000, Bucureşti, 2000, *The Dramas of Decadence,* plays written between 1994 and 2000, translation by Alina Carac, Bucureşti, 2000; *Titirică, Inimă-Bună,* pref. de M. Ghiţulescu, Bucureşti, 2002; *Viaţa secretă a dramei: tristeţi ascunse,* Bucureşti, 2003; *Teatru. Domeniile Marvila,* Bucureşti, 2003; *Reflecţii teatrale,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Radu-Maria, în *Teatrul,* nr. 2, 1980; Şt. Oprea, *ibidem,* nr. 7-8, 1980; I. Lazăr, în *România literară,* nr. 20, 1980; C. Paiu, în *Cronica,* nr. 28, 1980; Ecaterina Oproiu, în *Contemporanul,* nr. 30, 1982; C. Isac, în *Ateneu,* nr. 5, 1982; C. Livescu, în *Steaua,* nr. 1, 1984; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1984; B. Ulmu, în *Orizont,* nr. 44, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; V. Silvestru, în *România literară,* nr. 8, 1985; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 21, 1985; T. Pracsin, *Clepsidrele Thaliei,* 1985; Ileana Berlogea, în *Contemporanul,* nr. 25, 1980; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 37, 1986; R. Diaconescu, în *România literară,* nr. 21, 1987; S. Duicu, în *Vatra,* nr. 5, 1987; I. Cocora, în *Tribuna,* nr. 12-20, 1994 (interviu); I. Lazăr, în *Ateneu,* nr. 6, 1997; Monica Laiu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1998; B. Ulmu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1999; V. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 9, 2000. **(A. S.)**

GEORGE Alexandru (numele la naştere: George-Alexandru Georgescu), n. 6 apr. 1930, Bucureşti. Critic, istoric literar, prozator şi traducător. Fiul lui George Georgescu, funcţionar la Banca Naţională, şi al Elizei (n. Constantinescu). Şcoala primară nr. 7 din capitală (1937-1941); Liceul „Mihai Viteazul", continuat la „Enăchiţă Văcărescu" din Târgovişte, cu o întrerupere de un an (1946-1947). Înscris la Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti, pe care o părăseşte după un an (1949-1950). Se angajează ca muncitor constructor necalificat la Întreprinderea Mecanică 2 Bucureşti, apoi desenator şi referent tehnic la Institutul de Cercetări Ştiinţifice pentru Construcţii (1951-1955) unde obţine titlul de „inovator"; tehnoredactor la rev. *Metalurgia şi construcţii de maşini* (1955-1959); între 1959 şi 1972, bibliotecar la Bibl. Acad. Debut simultan (1969) în *Luceafărul*, cu povestirea *Nocturnă*, şi în *Ramuri*, cu un art., *Parvenitul Paşadia* (titlu schimbat în redacţie). Colaborează la *Luceafărul, România literară, Viaţa Românească, Steaua, Convorbiri literare* ş.a. Debut editorial în 1970, când apar aproape concomitent vol. de nuvele *Simple întâmplări cu sensul la urmă* şi *Marele Alfa*, un eseu critic despre Tudor Arghezi. Cartea lui **G**. care se bucură însă de ecourile cele mai largi este vol. de eseuri critice *Semne şi repere* (1971, Premiul Uniunii Scriitorilor). Monografia *În jurul lui E. Lovinescu* (1975) e, dincolo de obiectivele ei imediate, şi o meditaţie despre „condiţia specifică a criticului", care-i reţinuse atenţia şi în vol. de debut. **G**. a publicat, de asemenea, un eseu monografic despre *Mateiu I. Caragiale* (1980, Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti) şi şi-a adunat art. de mai mică întindere în *La sfârşitul lecturii* (I, 1973; II, 1978; III, 1980; IV, 1993), *În istorie, în politică, în literatură* (1997), *Pro-libertate* (1999), *Alte întâmplări* (2000), *Confesiuni împotrivă* (2000), *Consemnări în curs şi la fine* (2003). Ca prozator, a mai tipărit vol. de povestiri *Clepsidra cu venin* (1971), *Simple întâmplări în gând şi spaţii* (1982, Premiul Uniunii Scriitorilor), *Petreceri cu gândul şi inducţii sentimentale* (1986), *Şapte povestiri fără una* (1997) şi romanele *Caiet pentru...* (1984), *Dimineaţa devreme* (1987), *Seara târziu* (1988), *Într-o dimineaţă de toamnă* (1989), *Oameni şi umbre, glasuri, tăceri* (2003), toate aflate la confluenţa între ficţiune şi memorialistică, între jocul livresc şi disertaţia liberă. A tradus din Voltaire, Anatole France, Émile Zola, Edmond şi Jules de Goncourt, Villiers de l'Isle Adam, Rémy de Gourmont, Ph. van Tieghem, Jean Starobinski, Salvatore Battaglia, Jean-Pierre Richard, Pierre-Joseph Proudhon ş.a. Premiul Uniunii Scriitorilor (1990; 1993; 1996).

OPERA: *Marele Alpha*, Bucureşti, 1970; *Simple întâmplări cu sensul la urmă,* Bucureşti, 1970; *Clepsidra cu venin*, Bucureşti, 1971; *Semne şi repere*, Bucureşti, 1971; *La sfârşitul lecturii*, I-IV, Bucureşti, 1973-1993; *În jurul lui E. Lovinescu*, Bucureşti, 1975; *Mateiu I. Caragiale*, Bucureşti, 1981; *Simple întâmplări în gând şi spaţii*, Bucureşti, 1982; *Caiet pentru...,* Bucureşti, 1984 (ed. II, Târgovişte, 2000); *Petreceri cu gândul şi inducţii sentimentale,* Bucureşti, 1986; *Dimineaţa devreme*, Bucureşti, 1987 (ed. II, Târgovişte, 2001); *Seara târziu,* Bucureşti, 1988 (altă ed., 1998); *Într-o dimineaţă de toamnă*, Bucureşti, 1989; *Caragiale*. Glose, dispute, analize, Bucureşti, 1996; *În istorie, în politică, în literatură*, Bucureşti, 1997; *Şapte povestiri fără una,* Bucureşti, 1997; *Pro-libertate,* eseuri, Bucureşti, 1999; *Reveniri, restituiri, revizuiri,* Bucureşti, 1999; *Confesiuni împotrivă,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Alte întâlniri,* eseuri, Bucureşti, 2000; *În treacăt, văzând, reflectând,* Târgovişte, 2001; *O altă scrisoare pierdută,* comedie, Bucureşti, 2002; *Consemnări în curs şi la fine,* eseuri, Târgovişte, 2002; *Alte reveniri restituiri, revizuiri,* Bucureşti, 2003; *Oameni şi umbre, glasuri, tăceri,* roman, Iaşi, 2003; *Tot pentru libertate,* Bucureşti, 2003. Traduceri: Ph. Van Tieghem, *Marile doctrine literare în Franţa,* Bucureşti, 1972; Villiers de l'Isle Adam, *Povestiri crude şi insolite*, Bucureşti, 1973 (ed. II, 1980; altă ed., 1992); Jean Starobinski, *Relaţia critică*, Bucureşti, 1974; Rémy de Gourmont, *Eseuri*, Bucureşti, 1975; Salvatore Battaglia, *Mitografia personajului*, Bucureşti, 1976; Émile Zola, *Saloanele mele*, Bucureşti, 1976; Anatole France, *Viaţa literară,* Bucureşti, 1978; Edmond de Goncourt şi Jules de Goncourt, *Arta franceză a secolului al XVIII-lea,* Bucureşti, 1979; Jean- Pierre

Richard, *Literatură şi senzaţie*, Bucureşti, 1980; Louis Hautecoeur, *Literatura şi pictura în Franţa în secolele XVII-XX*, Bucureşti, 1982; Voltaire, *Secolul lui Ludovic al XIV-lea,* Bucureşti, 1983; Pierre Joseph Proudhon, *Principiul artei şi destinaţia ei socială,* Bucureşti, 1986; J. P. Sartre, *Greaţa*, trad. de ~, pref. de Irina Mavrodin, Bucureşti, 1990.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 33; 43, 1970; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 34, 1970; L. Raicu, *ibidem*, nr. 44, 1970; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 2, 1971; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 2, 1971; I. Vartic, în *Echinox*, nr. 3, 1971; V. Cristea, în *Argeş*, nr. 10, 1971; M. Papahagi, în *Steaua*, nr. 22, 1973; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 31; 34, 1973; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 32, 1973; P. Georgescu, în *Luceafărul*, nr. 38, 1973; Gh. Grigurcu, *Idei şi forme critice*, 1973; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 43; 45, 1975; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 52, 1975; V. Ardeleanu, *Opinii*, 1975; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne*, 1975; D. Culcer, *Citind sau trăind literatura*, 1976; Alex. Ştefănescu, *Preludii*, 1977; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, 1979; A. Sasu, *În căutarea formei*, 1979; Ş. Cioculescu, în *Flacăra*, nr. 15, 1980; Al. Paleologu, în *România literară*, nr. 14, 1980; N. Manolescu, *ibidem*, nr. 15, 1981; Gh. Grigurcu, *Critici...*; M. Zaciu, în *Steaua*, nr. 5, 1981; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 11, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 20, 1986; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 19, 1987; Şt. Borbély, în *Vatra*, nr. 8, 1987; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; N. Manolescu, *Teme 7*, 1988; Olimpia Radu, *Pagini*...; I. Holban, *Literatura subiectivă*, I, 1989; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 7, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 49, 1996; G. Dimisianu, *ibidem*, nr. 43, 1997; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 37-38, 1998; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1998; idem, în *România literară*, nr. 46, 1999; Gabriela Omăt, *ibidem*, nr. 25, 1999; D. Mănucă, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2000; V. Spiridon, în *Ateneu,* nr. 7, 2000; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 21; 22, 2001; idem, *ibidem,* nr. 1; 2, 2002; E. Negrici, *Literatura*...; M. Călinescu, *ibidem,* nr. 7, 2003; T. Urian, *ibidem,* nr. 30, 2003; I. Holban, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 688, 2003; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 18, 2003. **(R. G. Ţ.).**

GEORGE Grigore, n. 2 febr. 1958, com. Grindu, jud. Ialomiţa. Traducător şi eseist. Fiul lui Marin Grigore, croitor, şi al Constanţei (n.?). Studii elementare în com. natală (1965-1973); Liceul industrial nr. 5 din Bucureşti (1973-1978); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literaturi Străine a Univ. din Bucureşti, secţia arabă-chineză (1979-1983). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Problematica traducerii Coranului în limba română* (1997), publicată în acelaşi an. Referent de specialitate – lb. arabă – la Rompetrol (1983-1997), cu stagii la filialele Rompetrol din Libia (1984-1986; 1992-1993) şi Irak (1987-1991; 1994-1997). Lector (1997-2002) şi conferenţiar (din 2002) la Facultatea de Lb. şi Literaturi Străine a Univ. din Bucureşti, secţia arabă. Specializări în araba coranică la Tripoli (1985) şi Roma (1991). Coordonează col. „Bibliotheca Islamica" în cadrul Editurii Kriterion. A publicat numeroase trad. din lb. arabă însoţite de prezentări biobibliografice ale autorilor în *Calende*, *Convorbiri literare*, *Steaua*, *Literatorul*, *Ecart*, *Est-Vest*, *Luceafărul*, *Vatra* etc. Debutează în *Scânteia tineretului* (1989). Debut editorial cu vol. de versuri *Primăvara la Bagdad* (1991), urmat de *Poveşti irakiene* (1993) şi *O mărturie tulburătoare despre închinătorii la diavol* (1994). A tradus Coranul în lb. română (2000). Alte trad. din Al Ghazali, Ibn Tufayl, Ibn Ruşd (Averroes), B. Said Nursi şi Ibn 'Arabi. A realizat o antologie de poezie română în lb. arabă (*Kana yagibu*/*Ar fi trebuit*, 1995). Premiul Uniunii Scriitorilor Irakieni (1999); Premiul „Valahia" al Acad. Internaţionale Orient-Occident (2001).

OPERA: *Primăvără la Bagdad*, vesruri, Bucureşti, 1991; *Poveşti irakiene*, Bucureşti, 1993; *O mărturie tulburătoare despre închinătorii la diavol*, jurnal de călătorie, Bucureşti, 1994; *Problematica traducerii Coranului în limba română*, Bucureşti, 1997. Traduceri: *Coranul*, trad., note şi index de ~, Bucureşti, 2000 (alte ed., 2002; 2003); Al Ghazali, *Firida luminilor*, în vol. *Călăuza dervişului*, în colab. cu Luminiţa Munteanu, Bucureşti, 2001; Ibn Tufayl, *Hayy bin Yaqzan*,

Bucureşti, 2001; Ibn Ruşd (Averroes), *Cuvânt hotărâtor*, postfaţă de T. Ghiondea, Bucureşti, 2001; Ibn 'Arabi, *Geneza cercurilor. Filiaţia spirituală*, în colab. cu Rodica Firănescu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: M. Chelaru, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 2000; Fl. Popescu, în *Literatorul*, nr. 345-348, 2000; M. Boiangiu, în *Lumea*, nr. 12, 2000; T. Cristian, în *Ecart*, nr. 85, 2000; Miruna Mureşanu, în *Universul cărţii*, nr. 3, 2001; Cleopatra Lorinţiu, în *Ecart*, nr. 126, 2001; Anca Manolescu, în *Dilema*, nr. 444, 2001; Simona-Grazia Dima, în *Contemporanul*, nr. 34, 2001; M. Chelaru, în *Convorbiri literare*, nr. 10, 2001; Ioana Feodorov, *The Arab World in Romanian Culture. 1957-2001*, 2001. **(A. S.)**

GEORGE Tudor (numele la naştere: Georgescu), n. 3 febr. 1926, com. Ulmeni, jud. Ilfov – m. 12 ian. 1992, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Marin Georgescu, impiegat CFR, şi al Dobrei (n. Cicu). Absolvent al Liceului „Marele Voievod Mihai" şi al Facultăţii de Ştiinţe Juridico-Administrative din Bucureşti (1949). Debut precoce în *Universul copiilor,* cu compoziţii remarcate de N. Batzaria (1936); debut editorial cu poemul *Legenda cerbului* (1957). Jucător de rugby, apoi, sporadic, comentator al acestui sport. Metodist la Casa Centrală a Creaţiei Populare (1966-1968); pensionar al Uniunii Scriitorilor. A frecventat Cenaclul „Sburătorul", seria postlovinesciană. Figură pitorească a boemei postbelice, supranumit Ahoe, apelativ cu care şi-a dublat uneori şi semnătura de scriitor, **G.** este un versificator neobosit: *Balade* (1967), *Copacul descătuşat* (1968), *Baladele singaporene* (1970), *Ţara migrenelor* (1970), *Sonetele aeriene* (1972), *Armura de sudoare* (1972), *Bazarul cu măşti* (1973), *Parfumul timpului* (1975), *Imnuri olimpice* (1975), *Catehismul iubirii* (1977), *Imaculatul panegiric* (1977), *Cupola Bărăganului* (1979), *Ierbarul amorului* (1981), *Inventar celest* (1982), *Dacica* (1984), *Patriarhale şi exotice* (1988), poezia sa fiind un monument al artificiului. A publicat cărţi pentru copii (*Bob auriu,* 1959; *Veveriţa de foc,* 1967; *Dicţionar de omonime,* 1980; *Cetatea de sidef,* 1985), o „vastă incursiune în istoria sonetului" (*Cartea sonetului,* 1987) şi a tradus din Cecco Angiolieri, Philip Sidney, Carducci, Ady Endre, Aldo Palazzeschi ş.a., precum şi din poezia letonă contemporană. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979); Premiul Organizaţiei de Pionieri (1980).

OPERA: *Legenda cerbului,* poem, Bucureşti, 1957; *Bob auriu,* basm în versuri pentru copii, Bucureşti, 1959; *Balade,* Bucureşti, 1967; *Veveriţa de foc,* epos, Bucureşti, 1967 (ed. revăzută şi adăugită, 1973); *Copacul descătuşat,* poem simfonic, Bucureşti, 1968; *Balade,* Bucureşti, 1969; *Baladele singaporene,* Bucureşti, 1970 (ed. II, 2001); *Ţara migrenelor,* versuri, Bucureşti, 1970; *Sonetele aeriene.* Cartea întâia din trilogia sonetelor, Bucureşti, 1972; *Armura de sudoare.* Cartea a doua din trilogia sonetelor, Bucureşti, 1972; *Bazarul cu măşti.* Cartea a treia din trilogia sonetelor, Bucureşti, 1973; *Imnuri olimpice.* Sport şi liră. Cartea I, Bucureşti, 1975; *Parfumul timpului,* Bucureşti, 1975; *Sub semnul lui Hercule.* Sport şi liră, Bucureşti, 1976; *Catehismul iubirii.* Eseu liric, cu planetă de la E. Papu, *Argument pentru eseul liric de ~* şi o epistolă regăsită de F. Aderca, Bucureşti, 1977; *Imaculatul panegiric,* Bucureşti, 1977; *Cupola Bărăganului.* Balade. Imnuri. Ode. Elegii, Bucureşti, 1979; *Scarabeul sacru.* Legende, balade, sonete, poeme, cuvânt înainte de R. Vulpescu, Bucureşti, 1979; *Dicţionar de omonime* şi de familii de cuvinte, uşor de învăţat, pe rime, la care să luaţi aminte. Imnuri. Elegii. Sonete, Iaşi, 1981; *Inventar celest sau Taraba marelui talcioc cu hârburi strânse la un loc sau Turnata frescă picarescă*, Bucureşti, 1982; *Dacica.* Epopee naţională în sonete, cuvânt înainte de Al. Balaci, Bucureşti, 1984; *Cetatea de sidef,* Bucureşti, 1985; *Olympia,* în colab. cu Virgil Ludu, Bucureşti, 1985; *Turmele soarelui,* pref. de M. Ungheanu, Bucureşti, 1985; *Cartea sonetului,* I-II, Bucureşti, 1987-1990; *Patriarhale şi exotice,* Bucureşti, 1988; *Povestea lui Bob-Auriu,* Bucureşti, 1989. Traduceri: Kis J., *Versuri alese,* în colab. cu T. Pâcă, Bucureşti, 1963; G. Carducci, *Scrieri alese.* Poezii, în colab. cu B. Solacolu. Proză tradusă de Nina Façon, studiu introductiv şi note de Nina Façon, Bucureşti, 1964; M. Gallai, *Peste bariere nevăzute.* Din însemnările unui pilot-încercător, în

colab. cu G. Bocunescu, Bucureşti, 1965; Ady E., *Poezii,* Bucureşti, 1965; A. Palazzeschi, *Surorile Materassi,* în colab. cu Marilena Munteanu, pref. de Nina Façon, Bucureşti, 1969; Ph. Sidney, *Astrophel şi Stella,* cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1980; Cecco Angiolieri, *Canţonierul.* Sonete, pref., note şi comentarii de ~, Bucureşti, 1982; *Poeţi letoni contemporani,* în colab. cu I. Covaci, cuvânt înainte şi indice bibliografic de I. Covaci, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; Al. Piru, *Poezia...,* II; N. Baltag, *Polemos,* 1978; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi,* 1979; L. Raicu, *Printre contemporani,* 1980; *LRC,* I *Poezia,* 1980; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; L. Raicu, *Fragmente de timp,* 1984; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; E. Simion, *Scriitori...,* IV; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 589, 2001; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; idem, în *Luceafărul,* nr. 16, 2003; N. Gheran, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 671, 2003. **(Al. Cs.)**

GEORGESCU Gabriel, n. 4 sept. 1911, Craiova – m. 19 iun. 1973, Satu Mare. Poet şi traducător. Fiul lui Petre Georgescu, copist la Tribunalul craiovean, şi al Elisabetei-Atena (n. Nicolau), de origine macedoromână. Tatăl său, marinar în Marina comercială, îşi schimbă numele din Petre Udrea în Petre Georgescu-Marinaru. Şcoala primară şi Colegiul „Carol” din Craiova (absolvit în 1930); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1930-1935); studii de slavistică la Sofia (1932-1933), întrerupte din motive de sănătate. Funcţionar la Arhivele Statului din Bucureşti (1935); prof. de liceul la Năsăud (1936-1938), Oradea (1938-1940), Arad (1949), Oraviţa (1940-1941), Orăştie (1941-1943), Ismail (1943-1944), Craiova (1944-1945), Petroşani (1945-1946), Satu Mare (1946-1963); lector la Institutul Pedagogic din Baia Mare (1963-1972). Debutează sub pseud. G. Mavrogheni în *Vremea* (1934), cu poezia *Epicritica bucuriei.* Colab. la *Vremea, Floarea de foc, Revista Fundaţiilor Regale, Luceafărul* din Sibiu, *Pământul* din Călăraşi, *Familia, Cronica sătmăreană, Pagini literare, Amfiteatru* etc. În timpul vieţii a publicat un singur vol. de poezii orig., *Poemul fără flăcări* (1934). Sub semnătura T. Constantinov, C. Simonov şi I. Şarcov a publicat pseudotălmăciri (în fapt, poeme proprii). Traducător din poezia franceză, rusă şi maghiară, a publicat (singur sau în colab.) trad. unor poeme de Ady Endre, Verlaine, Baudelaire, Kiss Jenö, precum şi o *Antologie a poeziei franceze* (I, 1974). În periodice, a publicat, de asemenea, numeroase tălmăciri din Apollinaire, Aragon, Mallarmé, Rimbaud, Valéry, Puşkin, Petöfi, Pablo Neruda. S-a păstrat, în arhiva lui **G.**, o susţinută corespondenţă cu Tudor Vianu (1950-1960) şi Perpessicius (1950-1958).

OPERA: *Poemul fără flăcări,* Bucureşti, 1934 (ed. nouă, 1969); *Versuri,* Satu Mare, 1996; *Viaţa pe răzătoare,* satire-divertisment, Oradea, 1997; *Poeme sub cenzura clipei/Poèmes censurés par l'instant,* ed. bilingvă, Oradea, 1997. Traduceri: Ady E., *Scăpăratul focului,* în colab. cu V. Herman, Cluj, 1948; P. Verlaine, *Versuri,* Bucureşti, *1967*; *Ch. Baudelaire, Poezii*, Bucureşti, 1971; *Antologia poeziei franceze,* I, Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Lecturi...*; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; I. Ghiur, în *Pagini sătmărene,* nr. 5, 1985; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 2-3, 1993; idem, în *România literară,* nr. 43, 1993; Dana Sala, în *Familia,* nr. 6, 1995. **(M. L.)**

GEORGESCU Liviu, n. 7 apr. 1958, Bucureşti. Poet. Frate cu Manuela Tănăsescu. Studii elementare la Bucureşti; absolvent al Liceului de Muzică din capitală, secţia vioară principal, secundar pian (1973-1977). Licenţiat al Facultăţii de Medicină Generală din Bucureşti (1978-1984). În timpul studiilor universitare a participat la şedinţele „Cenaclului de Luni” condus de criticul Nicolae Manolescu. Până în 1989, medic în Bucureşti. În 1990 se stabileşte în Statele Unite. Între 1991 şi 1994 practică medicina internă la Montefiore Medical Center, Albert Einstein College of Medicine din New York. Cursuri de specializare în boli autoimune şi reumatologie la New York Hospital şi la Spitalul pentru Chirurgie Specială al

Univ. Cornell din New York. Paralel cu medicina clinică, face cercetare în domeniul bolilor autoimune, al biologiei celulare, moleculare şi genetice. Publică art. de medicină clinică şi laborator în rev. de specialitate din Suedia, Noua Zeelandă şi Statele Unite: *Annals of New York Academies of Sciences, Cancer, Journal of Clinical Investigation* etc. Din 1997, practică medicina internă şi reumatologia în clinici private, în prezent în cabinetul său din New York. Debutează în rev. *Lumină lină/Gracious Light din* New York (1998). În ţară a colaborat la *România literară, Luceafărul, Vatra, Poesis, Contemporanul, Viaţa Românească, Curierul românesc, Tribuna, Apostrof, Dacia literară, Hyperion, Convorbiri literare* şi *Cronica*; în Statele Unite la rev. *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Atlanta) *International Notebooks of Poetry, Ur-Vox* (Denver, Colorado). Până în 1989, a susţinut concerte la Ateneul Român ca membru al Orchestrei medicilor din Bucureşti. Este membru în New York Academy of Poets, în Orchestra medicilor din New York, Flushing Art League, American College of Physicians şi American College of Rheumatology. A organizat mai multe expoziţii personale de pictură la New York. Autor al vol. de versuri *Călăuza* (2000), *Solaris* (2002), *Ochiul Miriapod* (2003) şi *Hidden Death, Hidden Escape* (2003). Premiul naţional „Mihai Eminescu" pentru debut (2000); Premiul Fundaţiei „Hyperion" (2003).

OPERA: *Călăuza*, versuri, cu un cuvânt înainte de N. Manolescu, Botoşani, 2000; *Solaris,* versuri, pref. de N. Manolescu, New York, 2002; *Ochiul Miriapod,* versuri, Bucureşti, 2003; *Hidden Death, Hidden Escape,* versuri, New York, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Mihaela Albu, în *Romanian Journal* (New York), nr. 159, 2000; Aurel Sasu, în *Tribuna*, nr. 1-4, 2000; Lucian Alexa, în *Hyperion – Caiete botoşănene*, nr. 3, 2000; Călin Cocora, *ibidem*, nr. 2, 2000; Gellu Dorian, în *Convorbiri literare,* mai 2000; Ana-Maria Popescu, în *Observator cultural*, nr. 32, 2000; Manuela Tănăsescu, în *Lumină lină/Gracious Light* (New York), nr. 4, 2000; M. A. Diaconu, în *Poesis,* nr. 3-4, 2001; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2002; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 36, 2002; Şt. Stoenescu, în *Origini,* nr. 1-2, 2003; Al. Cistelecan, în *Cuvântul,* nr. 4, 2003. **(A. S.)**

GEORGESCU Miron, n. 6 iun. 1931, com. Brăduleţe, jud. Argeş. Poet. Fiul lui Gheorghe Roşescu şi al Mariei (n. Georgescu), ţărani. Şcoala primară la Zărneşti, jud. Braşov; Liceul „Avram Iancu" din Brad şi Liceul „Moise Nicoară" din Arad (bacalaureatul în 1950); Facultatea de Matematică a Institutului Politehnic din Bucureşti (1950-1954). Debut poetic în *Luceafărul* (1970); debut editorial cu vol. *Poezii* (1972). Un vol. i-a fost tradus integral în SUA (*Mamagruia,* 1981). Colab. la *Luceafărul, Ramuri, România literară.* Alte vol.: *Sunetul odihnei* (1975), *Demnitatea ochiului* (1977) şi *Epiloguri la poeme neterminate* (1985).

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1972; *Sunetul odihnei,* versuri, Bucureşti, 1975; *Demnitatea ochiului,* versuri, Bucureşti, 1977; *Mamagruia,* versuri, Bucureşti, 1979; *Epiloguri la poeme neterminate,* Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 11, 1972; N. Motoc, în *Tomis,* nr. 1, 1973; D. Flămând, în *Argeş,* nr. 1, 1973; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 5, 1973; M. Scarlat, în *România literară,* nr. 37, 1979; E. Simion, *ibidem,* nr. 45, 1979; A. Sever, *ibidem,* nr. 15, 1986; D. Bucur, în *Ramuri,* nr. 6, 1986. **(M. S.)**

GEORGESCU Paul, n. 7 nov. 1923, com. Ţăndărei, jud. Ialomiţa – m. 15 oct. 1989, Bucureşti. Critic literar şi prozator. Fiul medicului Dumitru Georgescu şi al Mariei (n. Ştefanovici). Liceul „Matei Basarab" din Bucu-reşti, apoi Facultatea de Litere şi Filosofie (absolvită în 1945). A participat la activitatea comunistă ilegală, fiind, se pare, chiar condamnat la moarte în timpul regimului antonescian. Redactor la *România liberă* (1944), la *Revista literară* (condusă de M. R. Paraschivescu), la Radiodifuziune (1945-1947), la

Viaţa Românească (1948-1952; redactor-şef, 1958-1961; redactor-şef adjunct, 1961-1972), la *Gazeta literară* (redactor-şef, 1956-1958). În paralel, activitate didactică la Catedra de literatură română a Univ. din Bucureşti (conf. univ. 1948-1956). Debut publicistic în *România liberă* (1944). Cronicar literar la Radio (săptămânal) între 1945 şi 1948. Colab. la *Gazeta literară, Viaţa Românească, Contemporanul, România literară, Luceafărul* ş. a. Debut editorial în 1957 cu *Încercări critice*, urmat de *Păreri literare* (1964), *Polivalenţa necesară* (1967), *Titu Maiorescu, critic literar* (1968), *Printre cărţi* (1973), *Volume* (1978). A prefaţat vol. din opera lui Arghezi, G. Călinescu, Camil Petrescu, M. Sadoveanu, A. Holban, Geo Bogza, Maria Banuş, T. Popovici, Veronica Porumbacu ş.a. şi a publicat un studiu introductiv la prima ed. importantă de după 1944 a scrierilor lui T. Maiorescu (*Critice*, 1966). Debutează în proză cu vol. *Vârstele tinereţii* (1967), căruia i se adaugă *Coborând* (1968), *3 nuvele* (1973), *Înainte de tăcere* (1975), *Doctorul Poenaru* (1977 – un roman ecranizat ulterior), *Vara baroc* (1980), *Solstiţiu tulburat* (1982), *Siesta* (1983), *Mai mult ca perfectul* (1984), *Natura lucrurilor* (1986), *Pontice* (1987), *Geamlâc* (1988). Membru al Acad. de Ştiinţe Sociale şi Politice. Pentru cunoaşterea autorului este indispensabilă lectura vol. de convorbiri publicat în 1982 de Florin Mugur (*Vârstele raţiunii. Convorbiri cu Paul Georgescu*). În ultimii ani ai vieţii suferinţa îl împiedică să se deplaseze şi îl constrânge să rămână închis în casă: telefonul lui **G**., la care face lungi „şuete”, a intrat în mitologia lumii literare; din aceeaşi perioadă datează o intensă activitate epistolară, ale cărei dimensiuni se pot de-abia întrezări. Premiile Uniunii Scriitorilor pe 1964, 1967, 1976 şi ale Asoc. Scriitorilor din Bucureşti pe 1973 şi 1980; Premiul „Ion Creangă” al Acad. pe 1967. Dacă prin textele critice ale lui **G**. se poate urmări mai ales desprinderea comentariului literar de clişeele proletcultismului, criticul pierzând în anii ’70 şi ’80 din importanţă, proza sa este o contribuţie semnificativă la filonul livresc şi ironic al literaturii române.

OPERA: *Încercări critice*, I-II, Bucureşti, 1957-1958; *Păreri literare,* Bucureşti, 1964; *Polivalenţa necesară*, Bucureşti, 1967; *Vârstele tinereţii*, nuvele, Bucureşti, 1967; *Coborând*, roman, Bucureşti, 1968; *Titu Maiorescu, critic literar*, Bucureşti, 1968; *3 nuvele*, Bucureşti, 1973; *Printre cărţi*, Bucureşti, 1973; *Înainte de tăcere*, Bucureşti, 1975; *Doctorul Poenaru,* roman, Bucureşti, 1977; *Revelionul*, roman, Bucureşti, 1977; *Volume*, Bucureşti, 1978; *Vara baroc*, roman, Bucureşti, 1980; *Solstiţiu tulburat*, roman, Bucureşti, 1982; *Siesta*, roman, Bucureşti, 1983; *Mai mult ca perfectul*, roman, Bucureşti, 1984; *Natura lucrurilor*, roman, Bucureşti, 1986; *Pontice*, roman, Bucureşti, 1987; *Geamlâc*, roman, Bucureşti, 1988; *Între timp*, roman, Bucureşti, 1990; *Învăţăturile unui venerabil prozator bucureştean către un tânăr critic din provincie.* Corespondenţa către I. Simuţ, prezentată şi adnotată de către destinatar, Cluj-Napoca, 1999.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, *Reflexii critice*, 1968; G. Dimisianu, *Prozatori de azi*, 1968; V. Ardeleanu*, A „urî”, a „iubi”,* 1971; C. Stănescu, *Cronici literare*, 1971; G. Dimisianu, *Valori actuale*, 1974; M. Niţescu*, Repere critice*, 1974; E. Simion*, Scriitori...,* I; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1978; M. Iorgulescu, *Critică şi angajare*, 1981; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 1981; Fl. Mugur, *Vârstele raţiunii. Convorbiri cu Paul Georgescu*, 1982; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 19, 1982; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 27, 1982; E. Simion, în *Ramuri*, nr. 7, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 35-38, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 36, 1982; M. Iorgulescu*, Ceara şi sigiliul*, 1982; Alex. Ştefănescu*, Între da şi nu*, 1982; N. Manolescu, *Arca lui Noe*, III, 1983; L. Ulici, *Confort Procust*, 1983; I. Vlad, *Lectura, un eveniment al cunoaşterii*, 1983; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 8, 1984; I. Buduca, în *Amfiteatru*, nr. 8, 1984; I. Holban, în *Convorbiri literare*, nr. 3, 1984; Val Condurache, în *Convorbiri literare*, nr.3, 1984; I. Holban, în *Cronica*, nr. 8, 1984; Fl. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 28, 1984; R. G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 33, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă a literaturii dramatice româneşti*, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; L. Raicu, *Fragmente de timp*, Bucureşti, 1984; L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 1, 1985; R. G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 18, 1985; A. Cosma, în *Vatra*, nr. 5, 1985; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 41,

1986; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 45, 1986; I. Holban, în *Cronica*, nr. 46, 1986; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 40, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; Fl. Mugur, *Schiţe de critică*, 1987; C. Regman, *De la imperfect la mai mult ca perfect*, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 41, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 52, 1988.; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 46, 1998; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 18; 48-49, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 512, 2000; Doina Curticăpeanu, în *Familia,* nr. 6, 2000; E. Negrici, *Literatura…*; N. Manea, în *Familia,* nr. 2; 3-4, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 41; 46, 2003. **(M. P.)**

GEORGESCU Paul Alexandru, n. 11 febr. 1914, Craiova. Critic şi istoric literar, traducător. Fiul lui Alexandru Georgescu şi al Virginiei (n. Burgulescu). Şcoala primară şi Liceul „Fraţii Buzeşti" din Craiova (bacalaureatul în 1932); Facultatea de Litere şi Filosofie şi Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti. Dr. în filosofia dreptului (1939); dr. în filologie hispanică, cu teza *Arta narativă a lui Miguel Angel Asturias* (1971). Carieră universitară la Catedra de lb. şi literatura spaniolă a Univ. din Bucureşti (din 1962). Debutează cu un eseu despre Eminescu în rev. *Gând românesc* (1937). Colab. la *România literară, Ramuri, Steaua, Arbol* (Spania), *Revista Nacional de Cultura, Imagen, Aretusa, El Nacional* (Venezuela), *Revista de los Andes* (Columbia), *Bufanda del sol* (Ecuador), *Studi e informazioni* (Italia) etc. Mai multe vol. despre literatura hispano-americană: *Los estudios hispánicos en Romania* (în colab., 1964), *Teatrul clasic spaniol* (1967), *Arta narativă a lui Miguel Angel Asturias* (1971), *Literatura hispano-americană în lumină sistemică* (1979) şi *Valori hispanice în perspectivă românească* (1986). A alcătuit, singur sau în colab., *Antologia eseului hispano-american* (1975), *Antologia criticii literare hispano-americane* (1986). A tradus din Asturias, Cortázar, Borges, Vargas Llosa ş.a. A ţinut conferinţe la univ. din Italia, Belgia, Olanda, Germania, Venezuela. Membru corespondent pentru secţia lingvistică al Acad. din Columbia.

OPERA: *Los estudios hispánicos en Rumania,* în colab. cu I. Iordan, Bucureşti, 1964; *Teatrul clasic spaniol,* Bucureşti, 1967; *Arta narativă a lui Miguel Angel Asturias,* Bucureşti, 1971; *Literatura hispano-americană în lumină sistemică,* Craiova, 1979; *Valori hispanice în perspectivă românească,* Bucureşti, 1986; *Cartea întrupărilor: 33 de bărbaţi iluştri văzuţi de aproape şi altfel,* Bucureşti, 1998. Traduceri: M. A. Asturias, *Domnul Preşedinte,* Bucureşti, 1960 (ed. II, 1964); M. A. Asturias, *Romanul latino-american,* Bucureşti, 1964; G. Arciniegas, *Biografia Caraibelor,* în colab. cu R. Georgescu, pref. şi tabel cronologic de ~, Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: D. Radulian, în *Steaua,* nr. 30, 1980; Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 32, 1980; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 4, 1983; Dana Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1986; N. Zărnescu, în *Săptămâna,* nr. 858, 1987; Mariana Sipoş, în *România literară,* nr. 39, 1987; Dana Diaconu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1987. **(A. S.)**

GESTICONE Mircea, n. 3 mai 1902, Bucureşti – m. 5 aug. 1961, Bucureşti. Prozator şi poet. Al cincilea copil al lui Filip Gesticone şi al Zamfirei (n. Ursachi). Tatăl, avocat, dintr-o familie de negustori ploieşteni, era simpatizant al mişcării socialiste. Mama, descendentă dintr-o familie de mici arendaşi din Botoşani, prietenă cu Sofia Nădejde. Şcoala elementară la „Dinicu Golescu" din Bucureşti; cursul inferior al liceului la „Mihai Viteazul", iar cel superior la „Gh. Lazăr", tot din Bucureşti; la vârsta de şaptesprezece ani e admis la Conservatorul din Bucureşti, în anul al IV-lea, dar nu termină studiile muzicale; Facultatea de Drept din Bucureşti (1922-1926); paralel, frecventează cursurile Institutului Italian de Cultură. Funcţionar la Banca Românească (1923-1954). Debutează cu poezia *Apotheose* în rev. *La Roumanie nouvelle* (1929); debut editorial cu

romanul *Războiul micului Tristan* (1937). După moartea soţiei, într-un accident de tramvai (1948), trăieşte retras, renunţând la scris. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1937).

OPERA: *Războiul micului Tristan,* Bucureşti, 1937; *Războiul micului Tristan. Vest,* ed. îngrijită şi pref. de A. Sasu şi S. Vlad, Bucureşti, 1983.

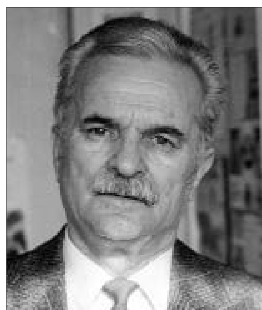
REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...,* I. **(A. S.)**

GHELMEZ Petre, n. 2 mart. 1932, com. Gogoşari, jud. Ilfov – m. 9 mart. 2001, Bucureşti. Poet. Provine dintr-o familie de ţărani. Liceul la Giurgiu; Institutul Pedagogic de doi ani din Bucureşti; îşi continuă studiile la Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia de critică literară (licenţa în 1959). Redactor la *Scânteia tineretului,* la rev. pentru copii *Luminiţa* şi *Cutezătorii*; redactor-şef adjunct la rev. *Cravata roşie* (1964-1967); director al Editurii Albatros (1970-1974); redactor-şef la *Tribuna României* (din 1974). Colab. la *România literară, Luceafărul, Convorbiri literare* etc. Autor al vol. de versuri *Germinaţii* (1967), *Altare de iarbă* (1969), *Lynxul* (1972), *Sonetele* (1974), *Evenimente* (1976), *Conversaţia* (1981), *Cvartet* (1997) etc. A scris şi câteva cărţi pentru copii (*Puf-Pufos,* 1971; *Cine eşti, pasăre?,* 1974; *Mânzul de vânt,* 1979). Optimismul şi ingenuitatea străbat o bună parte a lirismului său.

OPERA: *Germinaţii,* Bucureşti, 1967; *Joacă-te, gândule,* Bucureşti, 1968; *Altare de iarbă,* Bucureşti, 1969; *Puf-Pufos,* Bucureşti, 1971; *Lynxul,* Bucureşti, 1972; *Sonetele,* Bucureşti, 1974; *Cine eşti, pasăre?,* Bucureşti, 1974; *Evenimente,* Bucureşti, 1976; *Mânzul de vânt,* Bucureşti, 1979; *Conversaţia,* Bucureşti, 1981; *Măgăruşul,* Bucureşti, 1984; *Băiatul şi pădurea,* Bucureşti, 1986; *Coborârea în cuvânt,* pref. de L. Papadima, Bucureşti, 1987; *Paradisul atomic,* Bucureşti, 1989; *Alfabetul vesel,* versuri, Bucureşti, 1991; *Cvartet,* versuri, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: D. Miclescu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1979; Al. Ruja, în *Orizont,* nr. 18, 1979; A. Martin, în *România literară,* nr. 14, 1982; H. Cândroveanu, *Printre poeţi,* 1983; D. R. Popa, în *Luceafărul,* nr. 15, 1985; Doina Radina-Hanu, în *România literară,* nr. 6, 1985; A. Anghel, în *Argeş,* nr. 9, 1985; N. Stoian, în *Luceafărul,* nr. 18, 1987; G. Muntean, în *România literară,* nr. 24, 1987; C. Regman, *De la imperfect...*; A. T. Dumitrescu, în *Viaţa Românească,* nr. 4-5, 1998. **(I. Ml.)**

GHENCEANU Vasile Radu, n. 17 mai 1939, satul Doh, com. Măierişte, jud. Sălaj. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Ioan Ghenceanu, mecanic auto, şi al Anei (n. Astalâş). Şcoala elementară în satul natal (1946-1950), continuată în localităţile Bobota (1950-1951) şi Zalnoc (1951-1953); Şcoala pedagogică din Oradea (1953-1957), apoi Institutul pedagogic de trei ani din Baia Mare (1961-1964); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1964-1968; licenţa în 1970). Învăţător în com. Nuşfalău (1957-1958); prof. suplinitor în satul Doh (1960-1961); metodist la Casa regională a creaţiei populare Baia Mare (1964-1965); inspector la Comitetul regional de cultură şi artă Maramureş (1965-1967); redactor la ziarul *Pentru socialism* din Baia Mare (1967-1968; 1973-1974; 1978-1989); şeful Comisiei de artă la Comitetul judeţean de partid Maramureş (1968-1973); prof. la Liceele „Gh. Şincai" şi „Vasile Lucaciu" din Baia Mare (1968-1974); şeful secţiei culturale (1990-1995; 1997-2003) la cotidianul *Graiul Maramureşului* (redactor-şef adjunct între 1995 şi 1997). Prodecan la Facultatea de Jurnalism a Univ. „Vasile Goldiş" din Arad, Filiala Baia Mare (2000-2003). Colab. la *Familia, Tribuna, Luceafărul, Contemporanul, Poesis, Ateneu, Astra* etc. Redactor al rev. *Graiul de duminică* (1990) şi *Nord literar* (2003). Debutează în *Familia* (1966). Debut editorial cu vol. de poezie *Cântece pentru inima tânără* (1967). Premiul rev. *Poesis* (2001).

OPERA: *Cântece pentru inima tânără,* versuri, Bucureşti, 1967; *Cartea literelor mari,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1970 (alte ed., 1993; 1995; 2000); *Ora locală,* versuri, Cluj-Napoca, 1978;

Paralele şi memorie, jurnal de călătorie, Baia Mare, 1992; *Vindecarea de melancolie,* eseuri, pref. de Gh. Glodeanu, Baia Mare, 1996; *Însemnaţi de uitare,* versuri, Baia Mare, 1997; *Grădinile din fereastră,* note de drum, Baia Mare, 1998; *Convorbiri cu Ion Săcăleanu,* Baia Mare, 1999; *Dreptul la singurătate,* eseuri, Baia Mare, 2001; *Complexul de egalitate,* versuri, antologie de autor, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Enghel, în *Familia,* nr. 10, 1967; M. Moga, în *Contemporanul,* nr. 14, 1978; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 15, 1978; Gh. Pârja, în *Graiul Maramureşului,* nr. 983, 1992; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 6, 1996; Gh. Glodeanu, în *Poesis,* nr. 5-6, 1998; I. M. Mihai, *Scriitori din Maramureş,* 2003. **(A. S.)**

GHEORGHE DIN MOLDOVA (pseud. lui Gheorghe Kernbach), n. 10 ian. 1863, Botoşani – m. 20 sept. 1909, Iaşi. Poet. Şi-a făcut studiile primare şi secundare la Botoşani, iar cele universitare, de drept, la Bucureşti (licenţiat în 1884). A urmat şi cursuri de statistică la Roma. Magistrat, prim-redactor al ziarului *Liberalul* din Iaşi, prefect al jud. Botoşani şi Iaşi. În 1907 făcea parte din asoc. proprietarilor rev. *Viaţa Românească,* lucrând şi în redacţie. A debutat în rev. *Albina* (devenită *Albina Botoşanilor*) şi a mai colaborat la *Emanciparea, Contemporanul, Revista nouă, Viaţa Românească* (unde semna şi cu pseud. Ignotus şi Victor C. Rareş) etc. Poeziile sale (*Poezii,* 1894), delicate elegii sau glume erotice, vădesc înclinarea spre expresia gnomică, precum şi plăcerea stilizărilor în manieră folclorică.

OPERA: *Poezii* (1880-1889), Bucureşti, 1894; *Versuri şi proză,* Iaşi, 1912; *Scântei,* cu o scrisoare-pref. de B. P. Hasdeu, Bucureşti, 1930.

REFERINŢE CRITICE: I. Dafin, *Figuri ieşene,* II, 1927; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* I; idem, *Oameni cari au fost,* IV, 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; M. Sevastos, *Amintiri de la „Viaţa Românească”,* 1966; N. Iorga, *Pagini din tinereţe,* I, 1968; *Scrisori către G. Ibrăileanu,* II, 1971. **(G. A.)**

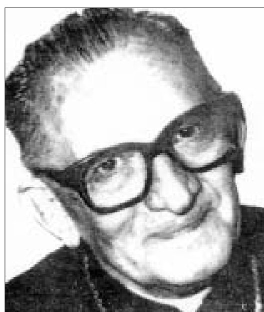

GHEORGHE Ion, n. 16 aug. 1935, com. Florica, jud. Buzău. Poet. Provine dintr-o familie de ţărani; tatăl, Anton Gheorghe, are rădăcini ardelene; mama – Filofteia (n. Marin). Studii primare în satul natal, urmate de Şcoala Normală „Spiru Haret” (1947-1948) şi Şcoala Pedagogică din Buzău (1950-1952). Absolvent al Şcolii de Literatură „M. Eminescu” din Bucureşti (1952-1954). Licenţiat în filologie al Univ. din Bucureşti (1970). Redactor, cu intermitenţe, la rev. *Albina* şi *Drumul belşugului* (1954-1957), apoi la *Gazeta literară* şi (din 1963) la *Luceafărul*. A debutat cu versuri în rev. *Tânărul scriitor* (1953), editorial cu romanul în versuri *Pâine şi sare* (1957). Poet de substanţă „tradiţionalistă”, **G.** încorporează, într-o operă amplă şi inegală valoric, variile dimensiuni ale spiritualităţii rurale, exploatând miturile, legendele, ritualurile populare, proiectate frecvent asupra realităţii imediate; evenimentul actual comunică astfel cu arhetipalul, mentalitatea tradiţională se confruntă dramatic cu istoria care rămâne obsesia fundamentală a poetului (v. îndeosebi *Nopţi cu lună pe Oceanul Atlantic,* 1966; *Zoosophia,* 1967; *Vine iarba,* 1968, *Cavalerul trac,* 1969; *Mai mult ca plânsul,* 1970; *Megalitice,* 1972; *Noimele,* 1976; *Dacia Feniks,* 1978; *Elegii politice,* 1980; *Cenuşile,* 1980; *Scripturile,* 1983; *Condica în versuri,* 1987; *Zalmoksiile,* 1988; *Elegii politice,* 2002). Reflecţii asupra miturilor autohtone în *Cultul Zburătorului* (1974). Versuri pentru copii: *Ţara rândunelelor* (1963). Premiul Uniunii Scriitorilor pe 1966; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti pe 1976.

OPERA: *Pâine şi sare*, Bucureşti, 1957; *Căile pământului*, Bucureşti, 1960; *Ţara rândunelelor*, Bucureşti, 1963; *Cariatida*, Bucureşti, 1964; *Nopţi cu lună pe Oceanul Atlantic. Scrisorile esenţiale,* Bucureşti, 1966; *Zoosophia*, Bucureşti, 1967; *Vine iarba*, Bucureşti, 1968; *Cavalerul trac*, Bucureşti, 1969; *Mai mult ca plânsul. Icoane pe sticlă*, Bucureşti, 1970; *Megalitice*, Bucureşti, 1972; *Avatara*, Bucureşti, 1972; *Poeme*, cu un cuvânt înainte de M. Mincu, Bucureşti, 1972; *Cultul Zburătorului*, Bucureşti, 1974; *Noimele*, Bucureşti,

1976; *Dacia Feniks*, Bucureşti, 1978; *Proba logosului*, cu o pref. de C. Stănescu, Bucureşti, 1979; *Cenuşile*, Bucureşti, 1980; *Elegii politice*, Bucureşti, 1980 (ed. II, 1982); *Zicere la zicere*, Bucureşti, 1982; *Scripturile*, Bucureşti, 1983; *Joaca jocului*, Bucureşti, 1984; *Şi mai joaca jocului*, Bucureşti, 1985; *Condica în versuri*, Bucureşti, 1987; *Zalmoksiile*, Bucureşti, 1988; *Elegii politice,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene,* 1970; C. Stănescu, *Poeţi şi critici*, 1972; P. Poantă, *Modalităţi*...; I. Pop, *Poezia*...; Al. Piru, *Poezia*..., I; E. Barbu, *O istorie*...; M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; Alex. Ştefănescu*, Preludiu*, 1977; E. Simion, *Scriitori*..., I; M. Niţescu, *Poeţi contemporani*, 1978; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; Gh. Grigurcu*, Poeţi români de azi,* 1979; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, II, 1981; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 34, 1982; Marian Popa, *Competenţă şi performanţă*, 1982; A. Martin, în *Contemporanul* nr. 44, 1982; N. Manolescu, în *România literară,* 38; 45, 1982; Cristian Moraru, în *Luceafărul*, nr. 1, 1983; M. Niţescu, *Atitudini*..., 1983; M. Mincu, în *Luceafărul*, nr. 39, 1983; L. Ulici, în *Astra*, nr. 4, 1984; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe*, 1984; I. D. Bălan*, Pietre pentru templul lor,* 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română*, 1985; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 3, 1985; I. Pop, *Jocul*...; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; D. Micu*, Limbaje moderne*...; C. Regman, *De la imperfect*...; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; C. Stănescu, *Jurnal de lectură*, III, 1988; C. Tuchilă, *Privirea şi cadrul*, 1988; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 27, 2002; P. Solomon, *ibidem,* nr. 11, 2003. **(I. P.)**

GHEORGHIU Constantin Virgil (numele la naştere: Virgil Gheorghiu), n. 15 sept. 1916, com. Războieni, jud. Neamţ – m. 22 iun. 1992, Paris. Prozator. Fiul lui Constantin Gheorghiu, preot, şi al Mariei (n. Scobay). Liceul Militar din Chişinău şi Cernăuţi (1928-1936); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1936-1940). Începe să scrie poezii de pe băncile liceului; debutează ca reporter de fapte diverse, la *Timpul* (1940). Alte colab. la *Universul, România, Curentul, Universul literar* etc. Debut cu vol. de poezie *Viaţa de toate zilele a poetului* (1939), urmat de *Caligrafie pe zăpadă* (1940). Premiul Scriitorilor tineri, al Fundaţiilor Regale (1940). La intrarea României în al doilea război mondial, reporter pe front, publică numeroase reportaje în marile cotidiane, adunate în vol. *Ard malurile Nistrului* (1941, cu o pref. de Tudor Arghezi), *Am luptat în Crimeea* (1942) şi *Cu submarinul la asediul Sevastopolului* (1942). În 1943 publică primul său roman: *Ultima oră,* fără un ecou critic deosebit. Între 1942 şi 1944 e ataşat cultural la ambasada română din Zagreb (Iugoslavia). În urma actului de la 23 august 1944 pleacă spre Apus, traversând o Europă devastată de bombardamente şi sub presiunea ofensivei aliaţilor. Refugiat în Germania începe, în 1946, studii de teologie la Heidelberg. În 1948 se stabileşte în Franţa, este hirotonisit preot la biserica românească din Paris (1963), stârneşte diverse controverse în sânul exilului prin atitudinile sale paradoxale, unele legate de revoltele studenţeşti din 1968, altele de acţiunile în cadrul Patriarhiei de la Constantipol. În 1950 devenise celebru prin romanul de mare succes *Ora 25,* tradus în numeroase lb. şi ecranizat în 1962. Publică un important număr de romane în lb. franceză (majoritatea având o versiune originală, needitată, în lb. română), întrunind comentariile hiperbolice ale presei: *La Seconde chance* (1952), *L'Homme qui voyagea seul* (1954), *Les Sacrifiés du Danube* (1957), *La Cravache* (1960), *Perahim* (1961), *La Maison de Petrodava* (1961), *Les Immortels d'Agapia* (1964), *De la vingt-cinquième heure à l'heure éternelle* (1965), *Le Meurtre de Kyralessa* (1966), *L'Espionne* (1971), *L'Oeil américain* (1973), *Dieu ne reşoit que le Dimanche* (1974), *Les Inconnus de Heidelberg* (1977), *Le Grand exterminateur* (1978), *La Tunique de preau* (1979), *Christ au Liban* (1979), *Les Amazones du Danube* (1980), *La Condottiera* (1980), *Dieu à Paris* (1980), *Mémoires* (1986) etc. A mai publicat scrieri similare autobiografice (*Pourquoi m'a-t-on appelé Virgil?, Témoin de la vingtcinquième heure*), biografii (*La vie du Patriarche Athenagoras,* 1969) sau biografii romanţate (*La vie de Mahomet, La Jeunesse du Docteur Luther, Saint-Jean Bouche d'or*). Bun orator ecleziastic (şi nu numai!). a ţinut serii de conferinţe în Franţa, Elveţia, Spania, Portugalia, Argentina,

Brazilia, Coreea de Sud, Olanda etc. Amestecat în diverse scandaluri din interiorul emigraţiei româneşti, a provocat reacţiile iritate ale unor personalităţi din exil, care i-au suspectat moralitatea acţiunilor publice din ultimele decenii de viaţă. Scriitor de succes în Franţa, având o relativă popularitate în clasa cititorilor de literatură de consum, **G.** încearcă, prin sondarea unor medii „exotice" şi prin prezentarea unei Românii picaresco-rocamboleşti, să reediteze cazul Panait Istrati, fără a avea însă talentul şi autenticitatea de povestitor a aceluia. Prolific şi neglijent în tot ce a scris, el e mai degrabă un N. D. Popescu al unei istorii contemporane, căreia i-a sondat superficial şi frivol semnificaţiile.

OPERA: *Viaţa de toate zilele ale poetului,* poezii, Bucureşti, 1939; *Caligrafie pe zăpadă,* poezii, Bucureşti, 1940; *Ard malurile Nistrului,* pref. de T. Arghezi, Bucureşti, 1941; *Am luptat în Crimeea,* Bucureşti, 1942; *Cu submarinul la asediul Sevastopolului,* Bucureşti, 1942; *Ultima oră,* roman, Bucureşti, 1943.

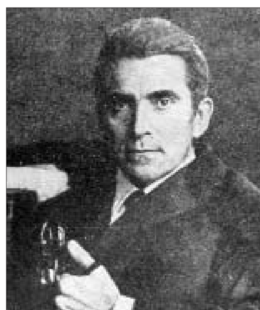
REFERINŢE CRITICE: A. Moravia, în *Il Mondo,* Roma-Milano, nr. 39, 1948; G. Barra, în *La Fiera letteraria,* nr. 6, 1950; A. Bizzarri, în *Il Mondo,* nr. 27, 1950; D. Mondrone, în *Civilà cattolica,* IV, 1950; G. Visentin, în *Fiera letteraria,* nr. 3, 1953. **(M. Z.)**

GHEORGHIU Mihai Dinu, n. 8 dec. 1953, Iaşi. Critic literar. Fiul lui Dumitru Gheorghiu, inginer agronom, şi al Anicăi (n. Oancă), educatoare. Liceul „Costache Negruzzi" (1968-1972) din Iaşi; Facultatea de Istorie-Filosofie, secţia psihologie-sociologie, a Univ. din Iaşi (1972-1976). Prof. la Centrul Logopedic din Iaşi (1976-1980); sociolog la Centrul de Ştiinţe Sociale al Univ. „Al. I. Cuza", în aceeaşi localitate, unde lucrează până în 1989, când se stabileşte în Franţa. Dr. în sociologie (1997) la École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris (unde e şi cercetător din 1989). A editat vol. *Cercetări contemporane de sociologia culturii* (1988) şi *Sociologia percepţiei artistice* (1996). Debutează cu eseul *Alchimia versului: între real şi ficţiune,* în rev. *Alma mater* (1973); debut editorial cu vol. *Ibrăileanu. Romanul criticului* (1981), un eseu critic construit pe subtila paralelă între strategia lecturii şi cea a îndrăgostirii. A făcut parte din conducerea rev. *Dialog,* al cărei cronicar literar a fost. Colab. cu eseuri şi art. critice la *Convorbiri literare, Cronica, România literară, Dialog, Transilvania, Orizont, Ramuri, Viaţa Românească.* O vreme a comentat cartea de debut în rev. *Convorbiri literare.* Cu vol. *Reflexe condiţionate* (1983) şi *Scena literaturii* (1987), **G.** se îndreaptă tot mai mult către sociologie, căreia i se va consacra aproape în întregime. A tradus din Pierre Bourdieu. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1981).

OPERA: *Ibrăileanu. Romanul criticului,* Bucureşti, 1981; *Reflexe condiţionate,* Bucureşti, 1983; *Scena literaturii.* Elemente pentru o sociologie a culturii româneşti, Bucureşti, 1987; *Les métamorphoses de l'agit-prop. Les institutions de contrôle des intellectuels par les partis comunistes et leurs transformations après 1989,* I-II, Lille, 1998. Traduceri: P. Bourdieu, *Economia bunurilor simbolice,* pref. de ~, Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1981; M. Lazăr, în *Echinox,* nr. 8-9, 1981; I. Milea, în *Tribuna,* nr. 3, 1982; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 37, 1983; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 1, 1984; G. Nistor, în *Vatra,* nr. 3, 1984; L. Antonesei, în *Amfiteatru,* nr. 6, 1984; I. B. Lefter, *ibidem,* nr. 5, 1986; Al. Călinescu, *Biblioteci...*; L. Antonesei, în *Dialog,* nr. 127-128, 1988; Ioana Vasilescu-Coşereanu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1999 (interviu). **(R. G. Ţ.).**

GHEORGHIU Mihnea, n. 5 mai 1919, Bucureşti. Poet, prozator, dramaturg, eseist şi traducător. Fiul lui Dumitru Gheorghiu, anticar, şi al Alexandrinei (n. Moldovanu), învăţătoare. Şcoala primară „Madona Dudu" (1925-1929); Liceul „Fraţii Buzeşti" din Craiova (1929-1937); Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, specialitatea engleză, franceză şi istoria

artei (1937-1941). În perioada războiului absolvă Şcoala de ofiţeri de artilerie din Craiova şi e trimis pe frontul din Basarabia. Redactor-şef al *Scânteii tineretului* (1944). Dr. în litere cu o teză intitulată *Modalitatea conformistă a dramei* (1947). Carieră universitară la Acad. de Studii Economice din Bucureşti (1946-1948); din 1948, prof. şi şef de Catedră la Univ. din Bucureşti (1948-1950); prof. şi şef al Catedrei de teatrologie şi filmologie la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" din Bucureşti (1954-1969); redactor-şef al rev. *Secolul 20* (1961-1963); preşedinte al Consiliului Cinematografic (1963-1965); vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă (1965-1968); prim-vicepreşedinte al Institutului Român pentru Relaţii Culturale cu Străinătatea (1968-1972); preşedinte al Acad. de Ştiinţe Sociale şi Politice; preşedinte al Uniunii Cineaştilor din România. Membru corespondent al Acad. (1974); membru titular (1996). Debut cu poezie în rev. *For* a Liceului „Fraţii Buzeşti" din Craiova (1935). Colab. permanente la publicaţiile de stânga din capitală (*Cadran, Azi, Cuvântul liber, Ecoul, Albatros, Lumea românească, Adevărul literar şi artistic)* şi la majoritatea rev. literare şi culturale din ţară. Debut editorial cu *Anna-Mad* (1942), poem de dragoste sau de „vrăjire" (Perpessicius). Poet (*Ultimul peisaj al oraşului cenuşiu,* 1946; *Întâmplări din marea răscoală,* 1953; *Balade,* 1956; *Ultimul peisaj,* 1974), prozator, interesat de Dimitrie Cantemir ca personaj literar în romanul *Două ambasade* (1958; reluat în 1969 sub titlul *A venit un om din Răsărit),* autor al romanului *Enigma din Strada Presei* (1988), dramaturg (*Tudor din Vladimiri,* 1955; *Zodia Taurului,* 1972; *Istorii dramatice,* 1977; i s-au jucat piesele *Tudor din Vladimiri, Istorii dramatice, Capul muşchetarului lui Cantemir, Zodia Taurului, Patetica '77, Fierul şi aurul),* teatrolog şi eseist (*Modalitatea conformistă a dramei,* I, 1948; *Walt Whitman,* 1955; *Orientări în literatura străină,* 1958; *Scene din viaţa lui Shakespeare,* 1958; *Dionysos,* 1969; *Scrisori din imediata apropiere,* 1971; *Scene din viaţa publică,* 1972; *Flori de tutun,* 1984) şi traducător din opera lui Shakespeare, în a cărui trad. integrală are merite incontestabile, Robert Burns, Fenimoore Cooper, Charles Dickens, Rudyard Kipling, Arthur Miller, H. Beecher-Stowe, Tennessee Williams, Walt Whitman, G. García Márquez ş.a.). A scris scenariul filmelor *Porto Franco* (1962), *Tudor* (1963-1964), *Zodia Fecioarei* (1967), *Pădurea pierdută* (1972), *Cantemir, Muşchetarul român* (1974), *Hyperion* (1975), *Tănase Scatiu* (1976), *Burebista* (1980). Pemiul „I. L. Caragiale" al Acad. (1972); Premiul Uniunii Scriitorilor (1975); Premiul Uniunii Cineaştilor (pentru filmul *Cantemir*), premii speciale la festivalurile internaţionale de film de la Barcelona, Buenos Aires, Cork. Membru al Acad. de Ştiinţe din New York, al Acad. Mondiale de Perspective Sociale, al Acad. Naţionale de Istorie din Caracas, al Asoc. Internaţionale „Shakespeare", al Asoc. Internaţionale a Autorilor de Film şi televiziune, al Soc. Europene de Cultură (Veneţia), al Clubului de la Roma; cavaler al Ordinului Artelor şi Literelor (Franţa); comandor al Ordinului Meritului Republicii Italiene; distins cu Das Grosse Verdienstkreuz mit Stern (Germania); medalia Erasmus şi Ordinul „Orania şi Nassau" (Olanda) etc.

OPERA: Anna-Mad, *Bucureşti, 1942*; *Ultimul peisaj al oraşului cenuşiu,* Bucureşti, 1946; *Modalitatea conformistă a dramei,* I *Orientări în teatrul contemporan,* Bucureşti, 1948; *Primăvară în Valea Jiului. Două poeme,* Bucureşti, 1949; *Întâmplări din marea răscoală,* Bucureşti, 1953; *Tudor din Vladimiri,* Bucureşti, 1955; *Ucenicia cărturarului,* Bucureşti, 1955; *Walt Whitman,* Bucureşti, 1955; *Balade,* Bucureşti, 1956; *Două ambasade,* Bucureşti, 1958 (include, ca partea I, ed. II a romanului *Ucenicia cărturarului*; ed. II, *A venit un om din Răsărit,* 1969); *Orientări în literatura străină,* Bucureşti, 1958; *Scene din viaţa lui Shakespeare,* pref. de F. Hardy, postfaţă de O. Trilling, Bucureşti, 1958 (ed. II, pref. de A. Anikst, 1960; ed. III, cuvânt înainte de T. Vianu, 1964; ed. nouă, 1968); *Dionysos,* Bucureşti, 1969; *Scrisori din imediata apropiere,* Bucureşti, 1971; *Scene din viaţa publică,* Craiova, 1972; *Zodia Taurului,* Bucureşti, 1972; *Ultimul peisaj,* Craiova, 1974; *Unul din doi: 1601 – Capul, 1821 – Zodia Taurului,* Bucureşti, 1975; *Istorii dramatice,* Bucureşti, 1977; *5 luni ca spectacol* (teatru comentat), Bucureşti, 1980; *Flori de tutun,* Bucureşti, 1984; *Enigma din Strada Presei,* Bucureşti, 1988; *Muşchetarul lui Cantemir,* roman, Bucureşti, 1990; *Cele două roze,* povestiri după Shakespeare, Bucureşti, 1992. *Fierul şi aurul: Burebista,* scenariu cinematografic, Bucureşti, 2001. Traduceri: L. Hobson, *Pe cuvânt*

de onoare, roman, Bucureşti, 1948 (altă ed., 1993); St. Heym, *Cruciaţii,* roman, Bucureşti, 1949; Ch. Dickens, *Note din America,* Bucureşti, 1953; W. Shakespeare, *Opere,* II (*Richard al II-lea*), Bucureşti, 1955; W. Whitman, *Opere alese,* Bucureşti, 1956 (alte ed., 1992; Târgovişte, 2000); W. Shakespeare, *Opere,* III (*Cei doi tineri din Verona*), Bucureşti, 1957; W. Whitman, *Fire de iarbă,* poeme, Bucureşti, 1958 (altă ed., 2000); R. Burns, *Poezii,* Bucureşti, 1960; W. Whitman, *Poeme,* Bucureşti, 1960; J. F. Cooper, *Ultimul mohican,* Bucureşti, 1965 (ed. II, 1985; ed. III, I-II, 1991; ed. IV, 2000); Ch. Dickens, *Martin Chuzzlewit,* I-II, roman, Bucureşti, 1965 (altă ed., 1999); R. Kipling, *Cartea Junglei,* I-II, Bucureşti, 1966 (altă ed., 2000); Harriet Beecher-Stowe, *Coliba unchiului Tom,* Bucureşti, 1969 (alte ed., 1992; 1995); G. García Márquez, *Un veac de singurătate,* în colab., Bucureşti, 1971 (alte ed., 1992; 1995; 1999; 2000; 2002); W. Shakespeare, *Regele Lear,* Iaşi, 1971 (altă ed., 1997); *Teatru american,* 300 de ani în trei piese de teatru, Cluj, 1973; W. Whitman, *Cântec despre mine,* Bucureşti, 1973 (ed. II, 1976); T. Williams, *Teatru,* Bucureşti, 1978; W. Shakespeare, *Comedii (A douăsprezecea noapte, Comedia erorilor),* Bucureşti, 1981; W. Shakespeare, *Opere complete,* VII, Bucureşti, 1988; W. Shakespeare, *Teatru,* trad. de ~, L. Leviţchi şi D. Duţescu, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Dinu, în *Timpul,* 17 nov. 1941; M. R. Paraschivescu, în *Evenimentul,* 8 nov. 1941; A. Tita, în *Curentul,* 1 ian. 1942; Al. Piru, *Panorama...*; I. Hinoveanu, *Convorbiri cu...*; M. Robescu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1975; R. Enescu, în *Familia,* nr. 1, 1975; Al. Balaci, în *Scânteia,* nr. 10205, 1975; F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; R. Diaconescu, în *România literară,* nr. 20, 1977; Perpessicius, *Opere,* IX, 1979; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 22, 1982; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată,* 1983; D. Grigorescu, în *România literară,* nr. 30, 1984; Fl. Potra, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1984; Ileana Corbea – N. Florescu, *Biografii posibile,* III, 1984; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; F. Neagru, *A doua carte cu prieteni,* 1985; Ioana Mărgineanu, *Teatrul şi artele plastice,* 1986; I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi,* 1988; V. Sava, în *Observator cultural,* nr. 18-31, 2001; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 23, 2002. **(D. U.)**

GHEORGHIU Taşcu, n. 20 sept. 1910, Constanţa – m. 15 oct. 1981, Bucureşti. Traducător, poet şi grafician. Fiul lui Nicolae Gheorghiu şi al Iuliei (n. ?). Studii liceale în oraşul natal; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. A editat la Constanţa rev. de avangardă *Liceu* (1932). Adevăratul debut are loc în 1934, în publicaţia lui N. D. Cocea, *Reporter,* cu un art. despre Picasso. După aceasta poate fi întâlnit cu scurte comentarii în paginile *Vieţii Româneşti,* unde a îndeplinit şi funcţia de corector. Trad. din Louis Aragon, Th. Pieridis, Shakespeare, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Luigi Pirandello, Robert Sabatier, Lautréamont, Rimbaud ş.a. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru trad. din literatura universală (1964; 1969; 1976).

OPERA: *Poezii,* în vol. Saşa Pană, *Antologia literaturii române de avangardă,* Bucureşti, 1969; *Avangarda literară românească,* antologie, studiu introductiv şi note bibliografice de M. Mincu, Bucureşti, 1983. Traduceri: J. Aldrige, *Pagini alese,* în colab., Bucureşti, 1953; L. Aragon, *Poeme,* pref. şi note de V. Lipatti, Bucureşti, 1958; Th. Pieridis, *Sinfonia cipriotă,* Bucureşti, 1958; Tölgesi L., *Am o casă cu comori,* Bucureşti, 1960; Tólasz Julia, *Tolba cu jucării,* Bucureşti, 1960; Th. Pieridis, *Un poet străin se plimbă prin Bucureşti,* Bucureşti, 1961; *Antologia poeziei albaneze,* Bucureşti, 1961; Jesualdo, *Antologia poeziei latino-americane,* Bucureşti, 1961; Shakespeare, *Pericles,* în *Opere,* X, Bucureşti, 1962; *Poeţi nordici,* în colab., Bucureşti, 1962; *Antologia poeziei chineze clasice,* ed. îngrijită de R. Vulpescu, Bucureşti, 1963; G. Tomasi di Lampedusa, *Ghepardul,* Bucureşti, 1964; L. Pirandello, *Răposatul Mattia Pascal,* pref. de E. Papu, Bucureşti, 1968; R. Desnos, *Noaptea nopţilor fără iubire,* antologie şi trad. în colab. cu V. Nicolescu, Bucureşti, 1969; G. Apollinaire, *Scrieri alese,* ed. alcătuită şi îngrijită de V. Teodorescu, Bucureşti, 1971; *Antologia poeziei franceze de la Rimbaud până azi,* I-III, Bucureşti, 1974-1976; R. Sabatier, *Prinţul,* Bucureşti, 1974; Lautréamont, *Opere complete,* bibliografie şi ilustraţii de ~, Bucureşti, 1976; A. Rimbaud, *Un anotimp în infern. Iluminările,* Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: A Păunescu, *Sub semnul întrebării,* 1979; V. Rebreanu – M. Scorobete, *Cu microfonul dincoace şi dincolo de Styx,* II, 1981; M. Mincu, *Eseu despre textul poetic,* 1986; M. Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* III, 1986. **(Gh. P.)**

GHEORGHIU Val, n. 25 ian. 1934, Dorohoi. Prozator. Fiul lui Mihai Gheorghiu şi al Elisabetei (n. Răileanu). Studii primare (1942-1945), gimnaziale şi liceale (1945-1952) la Dorohoi; absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1953-1957); îmbrăţişează în acelaşi timp pictura. Este redactor şi desenator la ziarul *Flacăra Iaşului* (1957-1967), redactor artistic la rev. *Cronica* (1967-1976), redactor la Editura junimea (1976-1985). Debutează ca pictor în 1961, având participări expoziţionale şi expoziţii personale atât în ţară, cât şi în străinătate (Berlin, Barcelona, Moscova, Ankara, Istanbul, New Delhi, Lublin, Buenos Aires, Roma, Paris). Membru al Uniunii Artiştilor Plastici (1968), i se publică în 1985 un album monografic în seria „Maeştrii artei româneşti" a Editurii Meridiane, fiind considerat una dintre personalităţile reprezentative ale picturii ieşene şi româneşti contemporane. Debut literar, în presa ieşeană, cu proză şi cronici de artă (1960). Colab. cu proză scurtă, art. despre artă, eseuri la *Iaşul literar, Flacăra Iaşului, Cronica, Convorbiri literare, România literară, Arta* etc. A publicat proză scurtă (*Arlechin în iarbă,* 1972; *Viaţa în teleferic,* 1979; *Madona cu gâtul lung,* 1987; *Pretenţiile barcagiului Caron,* 2000) şi un vol. de însemnări intime, jurnal, reflecţii despre artă, ilustrat cu reproduceri din pictura sa (*Vieţile după Vasari,* 1980).

OPERA: *Arlechin în iarbă,* Iaşi, 1972; *Viaţa în teleferic,* Iaşi, 1979; *Vieţile după Vasari,* Iaşi, 1980; *Madona cu gâtul lung,* Bucureşti, 1987; *Mă-ntorc în Bermude,* Iaşi, 1999; *Pretenţiile barcagiului Caron,* proză scurtă, Iaşi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: *Dicţionarul artiştilor români contemporani,* 1976; *Pictura românească,* 1978; *Val Gheorghiu,* album, 1985; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 7, 1987; L. Antonesei, în *Opinia studenţească,* nr. 1-2, 1988; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 18, 1988; Val Condurache, în *România literară,* nr. 37, 1988; I. Holban, în *Suplimentul literar-artistic al „Scânteii tineretului",* nr. 48, 1988; D. Popa, în *Cronica,* nr. 22, 1992; I. Holban, în *România literară,* nr. 4, 1997; idem, *ibidem,* nr. 20, 1999; Fl. Faifer, în *Luceafărul,* nr. 28, 1999; L. Anton, în *România literară,* nr. 23, 2001; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 2003. **(M. P.)**

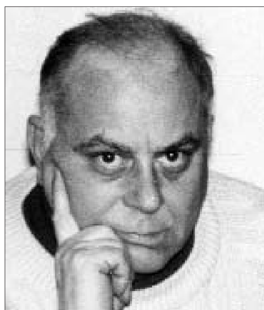

GHEORGHIU Virgil (prenumele la naştere: Virgil Romulus), n. 22 mart. 1908, Roman, jud. Neamţ – m. 7 mart. 1977, Bucureşti. Poet. Tatăl, Miltiade Gheorghiu, ofiţer de carieră, mama institutoare. Studii secundare şi liceale la Bucureşti şi Roman. Studii de pian cu Emilia Saegiu (1923-1925); Conservatorul din Bucureşti (1925-1926; prof. D. G. Kiriac şi Alfonso Castaldi). Între 1926 şi 1928 e la Iaşi: participă la mişcarea de avangardă, după ce debutase, neconcludent, cu vol. *Cântările răsăritului* (1925), prefaţat de Demostene Botez. Editează, împreună cu A. Zaremba, rev. suprarealiste *Prospect* şi *XX, literatură contemporană* (1928). Între 1928 şi 1930 studii muzicale la Viena (prof. Hugo Reinhold şi Friedrich Vührer), iar apoi (1930-1932), graţie unei burse obţinute prin I. Minulescu, atunci director general la Ministerul Cultelor şi Artelor, ajunge la Paris, elev al lui Paul Braud la Schola Cantorum. Frecventează cenaclul lui Lovinescu. Menţiune la Concursul internaţional de pian, Viena, 1933. Între 1932 şi 1939 pianist în Trio Boniş. În 1940 se internează la sanatoriul din Moroeni pentru a nu fi încorporat (scos de Enescu în 1943). Intensă activitate de muzicolog şi popularizator (*Din muzica şi viaţa compozitorilor,* 1942, vol. prefaţat de I. Teodoreanu; *Un muzician genial: George Enescu*, 1944; *Iniţiere muzicală*, 1946). Pianist la Filarmonica din Bucureşti (1948-1967), întreprinde multe turnee în străinătate (între 1955 şi 1967). **G.** a făcut şi cronică şi publicistică muzicală în diverse

ziare şi rev. (*Credinţa, Lumea românească, România, Azi, Cuvântul liber, Muzică, Muzică şi poezie, Contemporanul*), de-a lungul întregii vieţi. A compus muzică vocal-simfonică pentru solişti, cor şi orchestră, muzică simfonică şi de cameră. În perioada de glorie a avangardei şi modernismului publică la *unu* (ulterior e exclus de aici pentru colab. la alte publicaţii), *Zodiac, Bilete de papagal, România literară, Cuvântul liber, Adevărul, Discobolul* etc. Vol. *Febre*, scos în regie proprie în 1933, echivalează cu un nou debut; cu *Marea vânătoare* (1935) obţinuse Premiul Fundaţiei Regale pentru Literatură şi Artă şi Premiul Socec al SSR, iar pentru *Cântece de faun*, 1940, premiul de poezie al SSR (1942). Până la război, mai publică *Tărâmul celălalt* (1938) şi *Pădure adormită* (1941), urmate de o lungă tăcere în privinţa poeziei. *Poeme* (1966) e o nesemnificativă revenire, dar *Poezii* (1968), antologie cuprinzătoare a întregii opere, îl readuce în actualitate; mai publică, în ultimul deceniu de viaţă, alte cinci vol. de versuri (*Curent continuu,* 1968; *Ţinută de seară,* 1970; *Trezirea faunului,* 1973; *Sonete,* 1975; *Cântece finale de faun,* 1977). Vol. *Cartea rondelurilor*, pregătit de autor pentru apariţie în 1977, apare, postum, într-o amplă ed. de opere, îngrijită de Elis Buşneag, *Poezii. 1928-1977* (1986). A scris şi proză fantastică şi de anticipaţie, parţial adunată în vol. *Acul de cravată* (1966). Anunţa şi un roman, *Taraful de noapte*, şi o lucrare de muzicologie – *Trei romantici (Chopin, Schumann, Liszt*) – ce nu au apărut. Cardiac, moare la trei zile după cutremurul catastrofal din 1977, lăsând inedite. Natură duală, inclinat în egală măsură spre iconoclastie avangardistă şi spre rigoare formală, **G.** este, în acelaşi timp, originalul creator al unei poezii „fauneşti” de rafinată inspiraţie bucolică.

OPERA: *Cântările răsăritului*, pref. de Demostene Botez, Iaşi, 1925; *Febre*, poeme, Bucureşti, 1933; *Marea vânătoare*, poeme, Bucureşti, 1935; *Tărâmul celălalt*, versuri, Bucureşti, 1938; *Cântece de faun*, Bucureşti, 1940; *Pădure adormită*, Bucureşti, 1941; *Din muzica şi viaţa compozitorilor*, cu o pref. de I. Teodoreanu, Bucureşti, 1942; *Un muzician genial: George Enescu*, Bucureşti, 1944; *Iniţiere muzicală*, Bucureşti, 1946 (ed. II, 1947); *Poeme*, Bucureşti, 1966; *Acul de cravată*, Bucureşti, 1966; *Poezii*, cu o pref. de C. Baltazar, Bucureşti, 1968; *Curent continuu*, Bucureşti, 1968; *Ţinută de seară*, poezii, Bucureşti, 1970; *Trezirea faunului* (sonete, rondeluri şi poeme alese), precuvântare de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1973; *Sonete*, Bucureşti, 1975; *Cântece finale de faun*, versuri, pref. de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1977; *Poezii. 1928-1977*, ed. îngrijită, note, comentarii, indici, bibliografie de Elis Buşneag, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1986. Traduceri: B. Champigneulle, *Istoria muzicii*, Bucureşti, 1942.

REFERINŢE CRITICE: C. Theodorescu, în *România literară*, nr. 21, 1932; E. Gulian, în *România literară,* nr. 36, 1932; E. Jebeleanu, în *România literară*, nr. 32, 1932; idem, *ibidem*, nr. 39, 1932; Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 2, 1935; L. Boz, *Cartea cu poeţi*, 1935; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1930-1937*, 1937; Vl. Streinu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 9, 1937; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 907, 1938; idem, *Istoria*...; E. Lovinescu, *Aquaforte*, 1941; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice*...; C. Baltazar, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1967; I. Biberi, în *Ramuri*, nr. 3, 1967; D. Panaitescu-Perpessicius, în *Gazeta literară,* nr. 30, 1967; I. Biberi, *Orizonturi spirituale*, 1968; D. Micu, în *România literară,* nr. 1, 1968; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 42, 1968; idem, *Metamorfozele poeziei*, 1968; C. Cubleşan, în *Tribuna*, nr. 47, 1968; C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 51, 1968; Al. Piru, *Panorama*...; E. Manu, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1969; P. Constantinescu, *Scrieri*, III, 1969; E. Lovinescu, *Scrieri*, III, 1970; I. Pop, în *Tribuna*, nr. 37, 1970; Ş. Cioculescu, *Aspecte*...; D. Panaitescu-Perpessicius, *Lecturi*...; Fl. Mihăilescu, în *Luceafărul*, nr. 44, 1973; Vl. Streinu, *Pagini...,* I; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura*..., II; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 2, 1974; Al. Piru, în *România literară*, nr. 7, 1974; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 42, 1975; E. Lovinescu, *Scrieri,* VI, 1975; Al. Piru, *Poezia*...; E. Barbu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1976; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1977; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 11, 1977; E. Manu, în *România literară,* nr. 10, 1977; N. Carandino, în *Tribuna,* nr. 12, 1978; *9 pentru eternitate*, 1978; D. Panaitescu-Perpessicius, *Opere,* IX, 1980; M. Papahagi, în *România literară*, nr. 44, 1986; B. T. Arghezi, în *Steaua*, nr. 1-3, 1995; C. Cubleşan, *ibidem*, nr. 2, 1999. **(M. P.)**

GHERAN Niculae (prenumele la naştere: Niculae Paraschiv), n. 14 oct. 1929, Bucureşti. Istoric literar şi editor. Fiul lui Gheorghe Gheran, comerciant de cereale, şi al Profirei (n. Budişteanu). Şcoala primară Silvestru (1936-1940), apoi Liceul „Cantemir Vodă" (1940-1944), continuat la Liceele „Prinţul Carol", „Constantin Brâncoveanu" şi „Gheorghe Şincai" (1945-1950). Urmează Şcoala de poligrafie şi editură (absolvită în 1952). Licenţiat al Facultăţii de Filologie-Istorie a Univ. din Bucureşti (1960). Activitate neîntreruptă în sectorul editorial între 1950 şi 1993: referent tehnic, redactor, şef de redacţie, director interimar la Editura Meridiane (1963-1964), secretar al Consiliului editurilor din Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă (1964-1968), consilier general al Ministerului Culturii (1968-1970). Din 1970, redactor la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică unde a condus colectivul de literatură şi artă. A iniţiat importante col. de bibliografii, indici bibliografici, dicţionare şi sinteze de lexicografie literară. Colaborează la *Dicţionarul scriitorilor români* (I-IV, 1995-2002). Colab. la *Viaţa Românească, România literară, Contemporanul, Tribuna, Steaua, Ramuri, Adevărul literar şi artistic* etc. Debutează în *Contemporanul* (1953) cu art. *Câteva observaţii asupra unei colecţii adresate satului.* Debut editorial cu monografia *Gh. Brăescu* (1963). Vol. de documente şi studii *Caiete* (1974) e consacrat anilor de ucenicie a creaţiei rebreniene. În colab. cu Puia Florica Rebreanu, editează vol. *Rebreanu la lumina lămpii* (1981), conţinând corespondenţă de familie, căreia **G.** îi adaugă ample comentarii istoriografice, menite a clarifica zone mai puţin cunoscute sau controversate din biografia scriitorului. A publicat primele două vol. din *Jurnalul* romancierului (1984). Cea mai importantă realizare a sa este ed. critică L. Rebreanu *Opere* (I-XXIII, 1968-2003), „exemplară sub toate raporturile" (Al. Piru), model de cercetare istorico-literară bazată pe o informaţie impresionantă, scoasă din periodice şi arhiva familiei prozatorului. Dedică marelui prozator două vol. monografice: *Tânărul Rebreanu* (1986) şi *Rebreanu. Amiaza unei vieţi* (1989). A îngrijit ed. din Gh. Brăescu, Al. I. Odobescu şi N. Iorga. A semnalat şi comentat în presă documente inedite (M. Sadoveanu, G. Ibrăileanu, T. Arghezi, Camil Petrescu, Eugen Ionescu, Perpessicius ş.a.). Premiul Uniunii Scriitorilor (1981); Premiul Perpessicius (1981); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2001); Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. Române (2001).

OPERA: *Gh. Brăescu,* Bucureşti, 1963; *Liviu Rebreanu – Caiete,* Cluj, 1974; *Rebreanu la lumina lămpii,* în colab. cu Puia Florica Rebreanu, Bucureşti, 1981; *Tânărul Rebreanu,* Bucureşti, 1986; *Rebreanu. Amiaza unei vieţi,* Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Contemporanul,* nr. 12, 1963; Ş. Cioculescu, în *Gazeta literară,* nr. 17, 1963; V. Fanache, în *Steaua,* nr. 1, 1964; idem, *ibidem,* nr. 9, 1973; M. Zaciu, în *Manuscriptum,* nr. 2, 1973; M. Zaciu, M. Popa, A. Sasu, V. Taşcu, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1974; M. Zaciu, în *Tribuna,* nr. 8, 1975; V. Fanache, în *Steaua,* nr. 3, 1975; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 9, 1975; Al. Săndulescu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 2, 1976; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 23, 1978; Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 4, 1979; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 14, 1981; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 40, 1981; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 25; 44, 1981; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 52, 1981; Al. Piru, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 24, 1986; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 36, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 44, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1987; M. Muthu, în *Transilvania,* nr. 7, 1988; Al. Piru, *Critici...*; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 27, 1989; C. Crişan, în *Steaua,* nr. 11-12, 1990; V. Râpeanu, în *Armonia,* nr. 5, 1994; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 21, 1999; I. Simuţ, în *Cuvântul,* nr. 6, 2001; Cornelia Ştefănescu, în *România literară,* nr. 14, 2003. **(A. S.)**

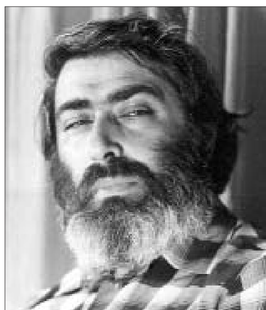

GHEREA Ioan D., n. 1898 – m. dec. 1978, Bucureşti. Filosof, eseist, estetician, memorialist şi traducător. Fiul mezin al lui C. Dobrogeanu-Gherea şi al Sofiei (n. Parcevsky). S-a impus prin lucrarea filosofică *Le moi et le monde* (I-II, 1938), publicată mai întâi fragmentar în *Révue philosophique* şi în *Révue de méthaphysique et de morale.* Colab. la *Viaţa Românească, Revista*

Fundaţiilor Regale, Adevărul literar şi artistic, Kalende cu eseuri, parţial reunite în vol. *Eseuri* (1971). Interesat de contradicţiile simţului comun şi de pluralitatea planurilor de conştiinţă în vol. *Despre câteva absurdităţi folositoare* (1971). Memorialist, evocându-i cu o fermecătoare şi înţeleaptă simplitate pe I. L. Caragiale, Mateiu I. Caragiale, George Enescu şi dr. Petru Alexandrov în *Amintiri* (1968). Trad. din Francis Jammes, Heinrich Mann şi Thomas de Quincey. Autorul unei valoroase versiuni în lb. franceză a romanului lui Ion Marin Sadoveanu, *Sfârşit de veac în Bucureşti.*

OPERA: *Le moi et le monde,* I-II, Paris, 1938; *Le moi et le monde.* Essai d'une cosmogonie anthropomorphique, Bucureşti, 1938; *Amintiri,* Bucureşti, 1968; *Nevinovăţii viclene,* în colab. cu Luca I. Caragiale, Bucureşti, 1968; *Despre câteva absurdităţi folositoare,* Bucureşti, 1971; *Eseuri,* pref. de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1971; *Eul şi lumea,* ed. îngrijită de Gh. Vlăduţescu, 1984.

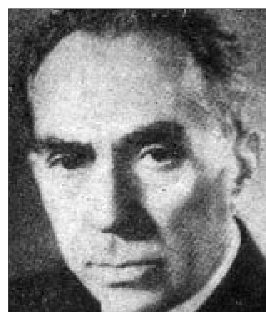
REFERINŢE CRITICE: M. Djuvara, în *Revista de filozofie,* nr. 3-4, 1939; Al. Paleologu, în *România literară,* nr. 2, 1979; Z. Ornea, *Actualitatea...* **(D. U.)**

GHERGHEI Grişa (numele la naştere: Herş Segal), n. 30 nov. 1936, Galaţi. Poet. Fiul lui Leon Segal, muncitor tipograf, şi al Suricăi (n. Moise), funcţionară. Şcoala elementară şi Liceul „V. Alecsandri" (absolvit în 1955), la Galaţi; în acelaşi oraş urmează Facultatea de Chimie Alimentară (trei ani) şi Facultatea de Filologie (licenţa în 1965). Bibliotecar la Bibl. „V. A. Urechia" din Galaţi. Colab. la *Iaşul literar, Luceafărul, România literară, Contemporanul* şi *Ateneu.* Fondator al rev. *Pagini dunărene,* în care debutează cu poezia *Peisaj cu val* (1959); debut editorial cu vol. *Nici o tangentă la inimă!* (1968), în col. „Luceafărul". Alte vol.: *Înmulţirea cu unu* (1969), *Armuri* (1971), *Pragul de sus* (1979), *Urma* (1982), *Şirul indian* (1991), *O cafea sub un cearcăn* (1997), *Culisele raiului* (2000) şi *Boemi sub dictatură* (2002).

OPERA: *Nici o tangentă la inimă!,* versuri, Bucureşti, 1968; *Înmulţirea cu unu,* poezii, Bucureşti, 1969; *Armuri,* versuri, Bucureşti, 1971; *Pragul de sus,* versuri, Bucureşti, 1979; *Urma,* versuri, Bucureşti, 1982; *Şirul indian,* versuri, Bucureşti, 1991; *O cafea sub un cearcăn,* versuri, Bucureşti, 1997; *Culisele raiului,* versuri, Bucureşti, 2000; *Boemi sub dictatură,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Gazeta literară,* nr. 31, 1968; D. Cristea, în *România literară,* nr. 15, 1971; D. Flămând, în *Luceafărul,* nr. 13, 1971; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 23, 1971; G. Chirilă, *ibidem,* nr. 24, 1980; D. Mutaşcu, în *Săptămâna,* nr. 559, 1981; Cr. Livescu, în *Ateneu,* nr. 9, 1983; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 45, 1997. **(A. S.)**

GHERGHINESCU Vania (prenumele la naştere: Dumitru), n. 12 nov. 1900, com. Cârceni, jud. Mehedinţi – m. 5 oct. 1971, Braşov. Poet. Fiul lui Constantin Gherghinescu, învăţător, şi al Elenei (n. ?). Şcoala primară în satul natal; Liceul „Traian" din Turnu Severin (absolvit în 1921); Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1925). Avocat la Turnu Severin, magistrat la Sighişoara şi Târgu Mureş, procuror general la Braşov. Secretar al Asoc. Scriitorilor din Braşov. A condus rev. de poezie *Claviaturi* (1941-1943) şi *Luceafărul de ziuă* (1957), iar în ultimii ani, rev. *Astra.* Debutează cu poezii semnate Il. D. Rim în rev. *Datina* din Turnu Severin (1919). Colab. cu poezie, publicistică şi art. de istorie literară la rev. *Bilete de papagal, Gândirea, Ramuri, Gând românesc, Clopotul, Progres şi cultură, Tribuna literară, Revista Fundaţiilor Regale, Gazeta literară, Viaţa Românească, Astra, Contemporanul.* Poezia lui **G.** (*Drum lung,* 1928; *Amvonul de azur,* 1933; *Privighetoarea oarbă,* 1940; *Timp sonor,* 1968; *Acolo sus, steaua,* 1971) e de factură elegiacă, adesea intimistă, făcând elogiul graţiei feminine şi al purităţii sentimentale. Premiul Acad. (1940).

OPERA: *Drum lung,* Craiova, 1928; *Amvonul de azur,* Bucureşti, 1933; *Privighetoarea oarbă,*

Bucureşti, 1940; *Timp sonor,* Bucureşti, 1968; *Acolo sus, steaua,* Bucureşti, 1971; *Privighetoarea oarbă,* Bucureşti, 1971.

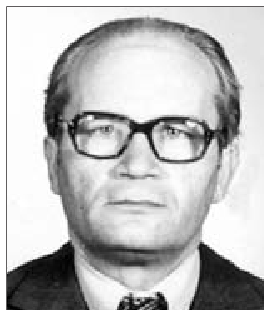
REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; A. Marin, *Comentarii critice,* 1942; Ileana Corbea – N. Florescu, *Biografii posibile,* I, 1973; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul,* 1975; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi,* 1981; C. Ciopraga, în *România literară,* nr. 40, 1987. **(R. G. Ţ.).**

GHEŢIE Coriolan, n. 1 aug. 1916, satul Halmăjd, jud. Sălaj – m. 19 mai 1990, Bucureşti. Eseist. Fiul lui Cornel Gheţie, licenţiat în drept, şi al Volumnei (n. Gâlgău). Clasele primare în com. Crasna, continuate la Liceul „Samuil Vulcan" din Zalău (1926-1929), apoi la Liceul „Institutul Pavelian" din Beiuş (1929-1933); licenţiat al Facultăţii de Drept (1937) şi al Facultăţii de Litere şi Filosofie (1939) a Univ. din Bucureşti. În 1937 este angajat la Institutul de Cercetări Sociale, condus de prof. D. Gusti, iar din 1941 la Institutul de Statistică; între 1951 şi 1976 (anul pensionării) este şef serviciu la Direcţia de statistică din Ministerul Agriculturii; redactor-şef (1937), apoi redactor responsabil şi proprietar al rev. *Decalog* (1938-1940; rev. apare din 1936). Colab. la *Curentul, Cuvântul, Flamura, Luceafărul literar şi critic, Ardealul, Meşterul Manole, Universul, Familia, Viaţa Românească, Vatra, Ramuri* etc. Debutează în rev. *Flori de crin* (Şimleu Silvaniei), cu un art. semnat Volumnia Gheţie (1932). Debut editorial cu vol. de publicistică *Raţiuni ale inimii* (1975).

OPERA: *Raţiuni ale inimii,* publicistică, Bucureşti, 1975; *Veac luciferic,* publicistică, selecţie de Al. Husar şi Ileana Gheţie, pref. de Al. Husar, Iaşi, 1996; *În dialog cu istoria,* eseuri, selecţie de Ileana Gheţie, Bucureşti, 2001; *Însemnări şi amintiri (1932-1939),* ed. şi pref. de M. Platon, Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 4, 1976; B. Crăciun, în *Familia,* nr. 10, 1976; N. Antonescu, în *Săptămâna,* 18 mart. 1977; V. Mare, în *Actualitatea creştină,* nr. 3, 1997; Geo Vasile, în *Luceafărul,* nr. 8, 1997; V. Savin, în *Vatra,* nr. 1, 1998; G. Bădărău, în *Luceafărul* nr. 39, 2001. **(A. S.)**

GHEŢIE Ion, n. 21 nov. 1930, Şimleu Silvaniei, jud. Sălaj – m. 11 apr. 2004, Bucureşti. Lingvist şi prozator. Fiul lui Victor Gheţie, director de bancă, şi al Elenei (n. Hulea). Liceul la Arad, Şimleu Silvaniei şi Cluj (1941-1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (licenţa în 1954). Cercetător la Institutul de Lingvistică din Bucureşti al Acad. (din 1955). Dr. în ştiinţe filologice. Lingvist reputat, este autorul vol. *Opera lingvistică a lui Ion Budai-Deleanu* (1966), *Începuturile scrisului în limba română* (1974), *Baza dielctală a românei literare* (1975); *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea* (2000). **G.** scrie o proză cu preferinţă pentru fantastic şi construită, în general, pe tiparul povestirii tradiţionale (*Drumul,* 1983; *Alfa şi Omega,* 1986; *Pomul vieţii,* 1987; *S.O.S.,* 1991; *Agonia,* 1997; *Încotro?,* 1999; *Taina cea mare,* 2002).

OPERA: *Opera lingvistică a lui Ion Budai-Deleanu,* Bucureşti, 1966; *Începuturile scrisului în limba română,* Bucureşti, 1974; *Drumul,* roman, Bucureşti, 1983; *Alfa şi Omega,* povestiri, Bucureşti, 1986; *Pomul vieţii,* Cluj-Napoca, 1987; *S.O.S.,* roman, Cluj-Napoca, 1991; *Diaconul Coresi şi izbânda scrisului în limba română,* în colab. cu Alex. Mareş, Bucureşti, 1994; *Introducere în dialectologia română,* Bucureşti, 1994; *Cele mai vechi cărţi populare în limba română,* I-II, coordonator în colab. cu Alex Mareş, Bucureşti, 1996-2004; *Agonia,* roman, Galaţi, 1997; *Încotro?,* Bucureşti, 1999; *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea* (până la 1521), Bucureşti, 2000; *De când se scrie româneşte?,* în colab. cu Alex. Mareş, Bucureşti, 2001; *Taina cea mare,* roman, Timişoara, 2002.

REFERINŢE CRITICE: R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 12, 1983; M. Codruţ, în *Cronica,* nr. 1, 1984;

Olimpia Berca, în *Orizont,* nr. 12, 1984; S. Bărbulescu, în *Luceafărul,* nr. 43, 1987; R. C. Cristea, în *România liberă,* nr. 1, 1988; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 21, 1993; L. Grăsoiu, în *Luceafărul,* nr. 26, 1998; C. Teutişan, în *Apostrof,* nr. 5, 1998. **(M. Mt.)**

GHIBU Onisifor, n. 31 mai 1883, com. Sălişte, jud. Sibiu – m. 31 oct. 1972, Sibiu. Pedagog şi memorialist. Părinţii, Ilie Ghibu şi Ana (n. Şteflea), ţărani cojocari. Studiile la Liceul de Stat maghiar din Sibiu (1894-1900) şi la Liceul românesc din Braşov (1900-1902); Institutul Teologic din Sibiu (1902-1905); Facultatea de Litere din Bucureşti (1905-1906); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1906-1907); studii de specializare în filosofie, pedagogie şi filologie la Univ. din Strasbourg (1907-1908) şi Jena (1908-1910). Dr. în filosofie, istorie universală şi filologie romanică la Univ. din Jena, cu prof. W. Rein (1909). Inspector general al învăţământului primar ortodox din Transilvania (1910-1914); prof. de pedagogie la Institutul Teologic din Sibiu (1911-1912); secretar general al Resortului Instrucţiei Publice din Consiliul Dirigent (1918-1920); director general al învăţământului superior din Transilvania (1919); membru al Comisiunii de organizare a Univ. din Cluj (1919); prof. titular de pedagogie şi istoria pedagogiei la Univ. din Cluj (1919-1945); decan al Facultăţii de Litere din Cluj (1928-1929); director al Seminarului Pedagogic Universitar „Gh. Lazăr” din Sibiu (1941-1945). Membru corespondent al Acad. (1919-1948). Activitate publicistică – art. de istorie şi critică literară, cronică dramatică, cronică culturală şi şcolară – în *Telegraful român, Lupta* din Budapesta, *Tribuna* din Arad, *Viaţa Românească.* Face parte din comitetul de redacţie al rev. *Luceafărul* (1912-1914), *Transilvania* (1912-1914), *Românul* (1912-1914), *Tribuna,Bucureşti* (1915-1916), *Gazeta ostaşilor* (1916). Fondator şi director al publicaţiilor *Şcoala moldovenească* (1917), *Ardealul* (1917-1918), *România Nouă* (1918; 1926-1927) şi *Cuvântul moldovenesc* (1926-1927). Misiuni pe lângă Vatican şi Soc. Naţiunilor. A fost deputat (1918-1919) şi senator (1926-1927) în Marele Sfat Naţional al Transilvaniei; preşedinte al secţiei şcolare a Astrei, vicepreşedinte şi preşedinte delegat al Comitetului Naţional Român din Cluj împotriva Dictatului de la Viena. Este unul dintre combatanţii de frunte pe teren cultural, politic şi social al generaţiei ante- şi interbelice, autor a numeroase studii şi art. de specialitate ce conţin nu puţine idei şi orientări noi în pedagogia timpului, unele apreciate şi peste hotare, expert în politica naţională şi bisericească; participant la diferite congrese şi reuniuni internaţionale, în urma cărora a primit numeroase distincţii, titluri, premii. Lucrarea sa cea mai importantă, *Din istoria literaturii didactice româneşti* (1916) s-a bucurat de o reală apreciere, ca şi activitatea sa de memorialist (*Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut,* 1974; *Pe baricadele vieţii. Anii mei de învăţătură,* 1981; *Pe baricadele vieţii. În Basarabia revoluţionară,* 1992; *În vâltoarea revoluţiei ruseşti,* 1993 etc.). A mai semnat O. Sima, Dr. G. Oprean, Dr. A. Micu, N. Foişor, O. Preaşma, G. Talmazu, N. Frunză.

OPERA: *Supliment la Catalogul cărţilor din Biblioteca Societăţii de lectură „Andrei Şaguna”,* Sibiu, 1904; *O călătorie în Alsacia-Lorena. Ţara şi şcolile ei,* Bucureşti, 1909; *Der moderne Utraquismus,* Jena, 1910; *Câteva probleme ale şcoalei româneşti din Ardeal,* Iaşi, 1910; *Despre educaţie,* Sibiu, 1911 (altă ed., 1995); *Ziaristica bisericească la români,* Sibiu, 1911; *Cercetări privitoare la situaţia învăţământului nostru primar şi la educaţia populară,* Sibiu, 1911; *Şcoala românească în Transilvania şi Ungaria. Dezvoltarea ei istorică şi situaţia ei actuală,* Bucureşti, 1915; *Din istoria literaturii didactice româneşti,* 1 *Bucoavnele,* 2 *Abecedarele din Transilvania,* 3 *Cărţile de cetire din Transilvania,* Bucureşti, 1916 (ed. nouă, îngrijită de V. Popeangă şi O. Păun, 1975); *Universitatea Daciei Superioare,* Bucureşti, 1919; *Universitatea din Cluj şi institutele ei de educaţie,* Cluj, 1922; *Catolicismul unguresc în Transilvania şi politica religioasă a statului român,* Cluj, 1924; *Înfiinţarea patriarhatului românesc,* Cluj, 1925; *Astra. Evoluţia istorică a secţiunilor literare şi ştiinţifice ale Astrei,* Sibiu, 1925; *Cea dintâi statistică a învăţământului din România întregită,* Cluj, 1925; *Portrete pedagogice,* Bucureşti, 1927; *Contribuţii*

la istoria poeziei noastre populare şi culte, Bucureşti, 1933; *Acte şi fragmente privitoare la statul romano-catolic ardelean,* Cluj, 1933; *Morminte proaspete de vlădici români,* Braşov, 1936; *La a douăzecea aniversare a Universităţii Daciei Superioare,* Cluj, 1939 (ed. II, 2001); *Prolegomena la o educaţie românească,* Bucureşti, 1940; *Puncte cardinale pentru o concepţie românească a educaţiei,* Sibiu, 1944; *Dictatură şi anarhie,* Sibiu, 1944; *Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut,* ed. îngrijită de C. Mircioiu şi Ş. Polverejan, pref. de C. Mircioiu, Cluj-Napoca, 1974; *Pentru o pedagogie românească,* ed. şi pref. de I. Gh. Stanciu, Bucureşti, 1977; *Pe baricadele vieţii. Anii mei de învăţătură,* ed. de Nadia Nicolescu, postfaţă de M. Zaciu, Cluj-Napoca, 1981 (*Aus den Barrikaden des Lebens, meine Lehrjahre,* 1988); *Alte amintiri despre Octavian Goga,* extras, Sibiu, 1982; *Nu din partea aceea.* Studii şi articole, 1904-1914, pref. de Nadia Nicolescu, ed., studiu introductiv şi note de V. Popeangă, Bucureşti, 1985; *Oameni între oameni.* Amintiri, selecţie şi introducere de I. Bulei, text stabilit, tabel cronologic şi indice de nume de Octavian O. Ghibu, Bucureşti, 1990; *Ziar de lagăr: Caracal 1945,* ed. de R. Dăscălescu şi Octavian Ghibu, Bucureşti, 1991; *Pe baricadele vieţii. În Basarabia revoluţionară (1917-1918),* ed., pref., tabel cronologic, note, bibliografie şi indice de nume de Octavian O. Ghibu, Chişinău, 1992; *Chemare la judecata istoriei,* ed. şi note de Octavian O. Ghibu, I-II, Bucureşti, 1992; *În vâltoarea revoluţiei ruseşti.* Însemnări „zilnice" ale unui ardelean, ed. şi note de Octavian O. Ghibu, Bucureşti, 1993; *Trei ani pe frontul basarabean,* ed., introducere şi note de M. Radu, Bucureşti, 1996; *Pagini de jurnal,* I-II, note şi comentarii de Octavian O. Ghibu, ed. de Miralena Mamina, Bucureşti, 1996-2000; *De la Basarabia rusească la Basarabia românească,* ed., cuvânt înainte, note şi indice de M. Radu, Bucureşti, 1997; *Pedagogia militans,* antologie de texte pedagogice, Bucureşti, 1998; *Un plan secret al guvernului unguresc din 1907 privitor la maghiarizarea românilor din Transilvania,* ed. II, Oradea, 2000; *De la răscoala lui Horia la Dictatul de la Viena,* ed. de M. O. Ghibu, Bucureşti, 2001; *Politica religioasă şi minoritară a României,* ed. de M. O. Ghibu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Lupaş, în *Satul şi şcoala,* nr. 1-2, 1933; I. Moga – I. E. Naghiu, *Bibliografia profesorului Onisifor Ghibu,* 1941; P. Anghel, *Arhivă sentimentală,* 1968; idem, *Convorbiri culturale,* 1972; Şt. Bârsănescu, în *Revista de pedagogie,* nr. 12, 1972; V. Netea, în *Transilvania,* nr. 6, 1973; D. D. Roşca, *ibidem,* nr. 12, 1974; T. Popescu, în *Transilvania,* nr. 10, 1975; M. Zaciu, *Lecturi şi zile,* 1975; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 3, 1976; I. Alexandru, *Iubirea de patrie,* 1978; O. Micu, *Onisifor Ghibu şi moştenirea sa cultural-patriotică,* 1978; Oct. O. Ghibu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1979; D. Micu, *Lecturi şi păreri,* 1978; Mircea Popa, în *Steaua,* nr. 5, 1981; B. Ţincu, în *Vatra,* nr. 11, 1981; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1981; T. Vedinaş, *Onisifor Ghibu – educator şi memorialist,* Cluj-Napoca, 1983; Oct. O. Ghibu, *Onisifor Ghibu. Bibliografie.* Scrieri privitoare la Biserică şi religie, 1988; F. Băileşteanu, *Aorist,* 1988; G. Ţepelea, *Opţiuni şi perspective,* 1989; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Caiete critice,* nr. 10-12, 1992; M. Marcian, în *Contemporanul,* nr. 18, 1993; I. Sava, *ibidem,* nr. 11, 1993; G. Nistor, în *Convorbiri literare,* nr. 3-5, 1995; M. Cimpoi, în *Ateneu,* nr. 10, 1997. **(M. Pp.)**

GHICA Ion, n. 12 aug. 1816, Bucureşti – m. 22 apr. 1897, Ghergani, jud. Dâmboviţa. Prozator. Fiu al banului Dimitrie (Tache) Ghica şi al Mariei (n. Câmpineanu), sora lui I. Câmpineanu. Frate cu Pantazi Ghica. Începe studiile în familie şi la Şcoala grecească, apoi cu prof. francez J. A. Vaillant (1830) şi la Şcoala de la „Sf. Sava" (1831-1834). Trimis la Paris pentru continuarea liceului, îşi ia bacalaureatul în litere (1836) şi în ştiinţe (1838), înscriindu-se apoi la École des Mines, unde obţine (1840) diploma de inginer. Întors în ţară cu planuri de modernizare a exploatărilor miniere, este primit cu ostilitate şi i se refuză orice funcţie, din pricina activităţii politice din anii studenţiei şi a colab. sale cu I. Câmpineanu. Trecând în Moldova, este prof. la Acad. Mihăileană din Iaşi (1842-1843), deschizând cursurile cu o

prelegere *Despre importanţa economiei politice* (1842). Elaborează un plan de reorganizare a învăţământului din Moldova, pune bazele Soc. secrete „Frăţia", împreună cu N. Bălcescu şi Christian Tell, iar în 1844 scoate, cu Alecsandri, Kogălniceanu şi Panait Balş, rev. *Propăşirea*. Se întoarce la Bucureşti (1844); întreprinde o lungă călătorie prin Italia, Franţa, Anglia (1845-1846), fiind ales, la Paris, preşedinte al Soc. Studenţilor Români. În 1847 se căsătoreşte cu Alexandrina, fiica generalului Mavros. În 1848, trimis special al Comitetului Revoluţionar la Constantinopol. După înfrângerea revoluţiei rămâne zece ani în exil. Numit bey (guvernator) al insulei Samos (1854-1858); perioada este colorat evocată în *Scrisori* şi în *Amintiri din pribegia după 1848*, cele două opere capitale ale prozatorului. După Unirea din 1859, este preşedinte al Consiliului de Miniştri, ministru de interne, funcţii ce i se vor încredinţa şi după 1866 (conservator, **G.** devenise anticuzist). În 1865, începe publicarea seriei de *Convorbiri economice*. Membru al Acad. (1874) şi preşedinte al ei (1876-1881). Director general al teatrelor (1877). Ministru al României la Londra (1881-1891), perioadă în care redactează studiul *Pământul şi omul* (neterminat) şi *Scrisori către V. Alecsandri*, apărute în *Convorbiri literare* (din 1879), apoi în vol. (1884; ed. definitivă, 1887). Bolnav, se întoarce în ţară (1891), retrăgându-se la moşia sa de la Ghergani. **G.** a fost „un mare scriitor ocazional, ca să nu spunem un diletant în literatură. Nimeni ca dânsul, nici Filimon, pe care-l admira şi l-a urmat, depăşindu-l, nici chiar Odobescu, arheologul scriitor, care a reuşit să facă să se uite arheologul în profitul scriitorului, n-au reuşit să învie trecutul cu atâta firească înzestrare a penelului, parcă substituit penei" (Ş. Cioculescu).

OPERA: *Convorbiri economice*, I-IV, Bucureşti, 1865-1875 (ed. II, 1869; ed. III, 1879-1884); *Omul fizic şi intelectual*, Bucureşti, 1866; *Ion Câmpineanu*. Discurs de recepţiune în Acad. Română, Bucureşti, 1880; *Pământul şi omul*, Bucureşti, 1884; *Scrisori ale lui Ion Ghica către V. Alecsandri*, Bucureşti, 1884; *Scrisori către V. Alecsandri,* Bucureşti, 1887 (ed. nouă, 1903; I–IV, 1925; I–IV, 1939; ed. de C. I. Bondescu şi D. Mărăcineanu, 1940; introducere, note, vocabular şi index de Olimpiu Boitoş, 1947; texte îngrijite, bibliografie şi pref. de I. Manole, 1953; 1955); *Amintiri din pribegia după 1848*. Noi scrisori către V. Alecsandri, Bucureşti, 1889 (ed. nouă, I–III, Craiova, 1940); *Scrisori inedite de la N. Bălcescu şi I. Ghica,* publicate şi adnotate de N. Cartojan, Bucureşti, 1913; *Opere complete*. *Scrisori,* I–IV, cu o pref., indice de lucruri, localităţi şi persoane de P. V. Haneş, Bucureşti, 1914-1915; *Scrieri economice*, I–II, ed. îngrijită şi comentată de I. Veverca, studiu introductiv de V. Slăvescu, Bucureşti, 1937; *Ion Ghica către N. Bălcescu,* Scrisori inedite din vremea pribăgiei, publicate cu o introducere de G. Zane, Bucureşti, 1943; V. Slăvescu, *Corespondenţa lui Ion Ghica cu Dimitrie Sturza (1860-1880)*, Bucureşti, 1943; *Opere*, I-II, ed. îngrijită, glosar, bibliografie şi introducere de I. Roman, Bucureşti, 1956; *Scrieri alese,* pref. şi note de C. Măciucă, Bucureşti, 1959; *Din vremea lui Caragea*. Scrisori către V. Alecsandri, pref. de D. Păcurariu, Bucureşti, 1960; *Din timpul zaverii.* Scrieri alese, pref. şi note de C. Măciucă, Bucureşti, 1963; *Pagini alese*, Bucureşti, 1967 (antologie, postfaţă şi bibliografie de G. Dimisianu, 1972; pref. şi tabel cronologic de M. Bucur, 1973; ed. îngrijită şi repere istorico-literare alcătuite de Ion Roman, 1976); *Opere*, I-VI, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii, glosar, bibliografie de I. Roman, Bucureşti, 1967-1988; *Scrisori către V. Alecsandri,* ed. îngrijită şi repere istorico-literare de I. Roman (ed. II), Bucureşti, 1986; *Din vremea lui Caragea*. Scrisori către V. Alecsandri, postfaţă şi bibliografie selectivă de A. Hanţă, Bucureşti, 1992; *Scrisori către V. Alecsandri*, vol. îngrijit şi prezentat de Al. George, Bucureşti, 1997; *Moravuri de altădată,* postfaţă de Z. Ornea, Bucureşti, 1998; *Scrisori către Alecsandri,* ed. integrală, cronologia vieţii şi a operei, note şi glosar de C. Mohanu, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...*, II; N. Georgescu-Tistu, *I. Ghica, scriitorul,* cu prilejul unor texte inedite, 1935; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...*; D. Păcurariu, *Ion Ghica*, Bucureşti, 1965; *I.L.R.*, III; I. Roman, *Viaţa lui Ion Ghica*, 1970; M. Bucur, în *Manuscriptum*, nr. 2, 1971; Fl. Faifer, în *Cronica*, nr. 7, 1972; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 8, 1972; Ş. Cioculescu, *Prozatori români*, 1977; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; G. Dimisianu, *Opinii literare*, 1978; L. Ciocârlie, în *Orizont*, nr. 5; 7; 9; 11, 1983; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 4, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 30, 1986; Zoe Dumitrescu-Buşulenga–I. Sava, *Muzica şi literatura,* I, 1986; Perpessicius, *Scriitori...*, II; D. Bogdan, *Pe urmele lui Ion Ghica*, 1987; Z. Ornea, *Interpretări*, 1988; C. Regman, în

Viaţa Românească, nr. 3-4, 1997; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 15, 1997; I. Buzaşi, în *Steaua*, nr. 7, 1997; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 15, 1997; Indira Spătaru, în *Dacia literară,* nr. 37, 2000; D. Bogdan, *Ion Ghica,* 2001; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 612; 613; 625; 628; 629; 2002; Şt. Cazimir, *ibidem,* nr. 615, 2002. **(M. Z.)**

GHICA Marius (pseud. lui Marius Ghiţă), n. 26 oct. 1954, Băileşti. Critic literar şi eseist. Fiul lui Ion Ghiţă, economist, şi al Teodorei (n. Duţulescu). Şcoala primară (1961-1965), gimnaziul (1965-1969) şi liceul (1969-1973) la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova; Facultatea de Filologie, secţia franceză-română, a Univ. din Craiova (1974-1978). Cursuri de vară la Univ. din Grenoble, Franţa (1976) şi la École des Hautes Études en Sciences Sociales din Paris (1990-1991). Prof. de lb. franceză la Calafat (1978-1985); redactor, secretar general de redacţie şi redactor-şef adjunct la rev. *Ramuri* (1985-1997). Din 1991, lector, apoi conf. univ. la Facultatea de Litere a Univ. din Craiova. Director al Editurii Scrisul Românesc (1997-2001). Bursă acordată de Ministerul francez al Culturii (2001). Dr. în filologie al Univ. din Craiova cu teza *Paul Valéry şi geneza poemului* (1994). Colab. la *Ramuri, Tribuna, Steaua, Transilvania, Secolul 20, Viaţa Românească, România literară, Familia, Convorbiri literare* etc. Debutează cu cronici despre L. Blaga, C. Noica, E. Papu în *Ramuri* (1981). A publicat vol. de eseuri *Facerea poemului* (1985), *Omul poietic pe tărâmul limbajului* (1989), *Paşii lui Hermes* (1999), *Derrida sau a gândi altfel* (2000), *Cosmopolis* (2000) şi *În lumea lui Thot* (2000). Interesul pentru Paul Valéry, demonstrat mai ales de primul vol., este ilustrat şi de ed. Paul Valéry, *Poezii. Dialoguri. Poetică şi estetică* (1989) şi *Eseuri aproape politice* (1999). Trad. din J. Derrida, A. Bosquet şi G. Sebbag.

OPERA: *Facerea poemului.* Încercare de poietică pe marginea textelor lui Paul Valéry. Cu o primă versiune integrală a poemului *Tânăra Parcă* de P. Valéry, în tălmăcirea lui Şt. Aug. Doinaş, pref. de Şt. Aug. Doinaş, Craiova, 1985; *Omul poietic pe tărâmul limbajului.* Eseu despre lumea lui Thot, Craiova, 1989; *Paşii lui Hermes,* eseuri, Craiova, 1999; *Derrida sau a gândi altfel/Derrida ou penser autrement,* ed. bilingvă, Craiova, 2000; *Cosmopolis. Noi şi viaţa în cetate,* Craiova, 2000; *În lumea lui Thot,* eseuri, Craiova, 2000. Traduceri: P. Valéry, *Poezie. Dialoguri. Poetică şi estetică,* trad. de Şt. Aug. Doinaş, Alina Ledeanu şi ~, Bucureşti, 1989; J. Derrida, *Celălalt cap. Democraţia amânată,* Craiova, 1993; A. Bosquet, *Meseria de ostatec,* trad. de Doina Marinescu şi ~, Craiova, 1993; J. Derrida, *Khôra,* Craiova, 1998; G. Sebbag, *Suprarealismul,* Bucureşti, 1999; P. Valéry, *Eseuri aproape politice,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 40, 1985; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 45, 1985; A. Codoban, în *Suplimentul literar al „Scânteii Tineretului",* nr. 1, 1986; I. Groşan, în *Amfiteatru,* nr. 1, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 7, 1986; D. Flămând, în *Ramuri,* nr. 2, 1986; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 11, 1986; R. G. Ţeposu, în *Amfiteatru,* nr. 3, 1987; idem, *ibidem,* nr. 5, 1989; M. Iorgulescu, în *Ramuri,* nr. 5, 1989; M. Papahagi, *ibidem*; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 14, 1989; Irina, Mavrodin, în *România literară,* nr. 32, 1989; Gr. Smeu, în *Revista de filosofie,* nr. 1, 1990; M. Papahagi, *Fragmente despre critică,* 1994; R. S. Cucu, în *Orizont,* nr. 4, 1998; I. Groşan, în *Ziua,* nr. 1558, 1999; M. Chelaru, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2000; Aura Christi, în *Contemporanul,* nr. 10, 2001. **(M. P.)**

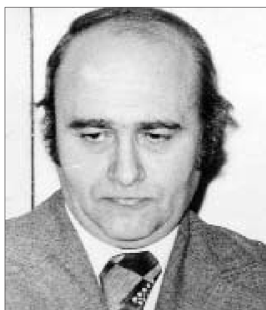

GHICA Pantazi, n. 15 mart. 1831, Bucureşti – m. 17 iul. 1882, Bucureşti. Prozator, dramaturg şi publicist. Fiu al banului Dimitrie (Tache) Ghica şi al Mariei (n. Câmpineanu), sora lui I. Câmpineanu. Frate cu Ion Ghica. Învaţă în familie cu un preceptor francez, apoi la Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti şi, cu întreruperi, la Paris (1846-1853). Secretar al *Magazinului istoric pentru Dacia* (1847) şi secretar particular al lui N. Bălcescu, **G.** se numără între comisarii pentru propagandă ai

revoluţiei de la 1848. Refugiat la Paris, urmează, fără regularitate însă, studii juridice. La întoarcerea în ţară, în 1853, profesează avocatura şi desfăşoară o bogată activitate publicistică şi literară. Debutează în ziarul *Românul,* cu nuvelele *Amazoanele române* şi *Fiica haiducului* (1858). Colaborează la *Revista contimporană, Literatorul* etc., şi lucrează în redacţiile ziarelor *Dâmboviţa, Independenţa, Stindardul* etc.; editează rev. umoristică *Păcală* (1860-1861). Carieră juridică şi politică. Autor de nuvele, schiţe şi comedii, **G.** ocupă un loc important în evoluţia romanului românesc (*Un boem român,* 1860; *Don Juanii din Bucureşti,* 1861-1862).

OPERA: *Cămătarul, istorie simţimintală a unui compatriot care pe aripile amorului ajunge la închisoare.* Anecdotă, Bucureşti, 1858; *O lacrimă a poetului Cârlova,* nuvelă, Bucureşti, 1858; *Un boem român,* romanţ, Bucureşti, 1860; *Iadeş,* comedie într-un act, Bucureşti, 1866; *Sterian Păţitul,* comedie originală în trei acte, Bucureşti, 1866; *Pionierii romanului românesc,* antologie, text stabilit, note şi pref. de Şt. Cazimir, Bucureşti, 1962:

REFERINŢE CRITICE: Al. Macedonski, în *Literatorul,* nr. 6, 1883; G. Călinescu, *Istoria...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; *I. L. R.,* II; Viorica Diaconescu, *Pantazi Ghica,* 1987. **(M. Pr.)**

GHIDIRMIC Ovidiu, n. 27 aug. 1942, satul Greceşti, com. Valea Stanciului, jud. Dolj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ion Ghidirmic, funcţionar, şi al Ioanei (n. Meluşel). A absolvit Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova (1960) şi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1965). Prof. secundar la Centrul Şcolar Agricol din Calafat (1965-1966); referent literar la Teatrul Naţional din Craiova (1966-1967); redactor la rev. *Ramuri* (1967-1974) şi la Editura Scrisul Românesc (1974-1975); bibliograf la Bibl. Judeţeană Dolj (1975-1980); cercetător ştiinţific la Institutul de Cercetări Socio-Umane din Craiova al Acad (1980-1994). Conf. univ. (1994-1998) şi prof. (din 1998) la Facultatea de Litere a Univ. din Craiova. Dr. în filologie al Univ. din Craiova cu teza *Moştenirea prozei eminesciene* (1993). Intensă activitate publicistică în rev. *Ramuri* şi în ziarul local, *Înainte.* Colaborează al rev. *România literară, Luceafărul, Familia, Tomis, Convorbiri literare, Cronica, Flacăra, Arhivele Olteniei* şi al Radiodifuziunii Române. Debut publicistic în rev. *Ramuri* (1966); debut editorial cu vol. *Camil Petrescu sau patosul lucidităţii* (1975). A mai publicat vol. de critică şi istorie literară *Zaharia Stancu sau interogaţia nesfârşită* (1977), *Poeţi neoromantici* (1985), *Proza românească şi vocaţia originalităţii* (1988), *Hermeneutica literară românească* (1994), *Moştenirea prozei eminesciene* (1996), *Studii de literatură română modernă şi contemporană* (2002). Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1986; 1997; 2003). A îngrijit ed. din Fănuş Neagu, Al. Macedonski, Florin Dumitrana, Zaharia Stancu, I. D. Sârbu, Camil Petrescu, T. Maiorescu etc.

OPERA: *Camil Petrescu sau patosul lucidităţii,* Craiova, 1975; *Zaharia Stancu sau interogaţia nesfârşită,* Craiova, 1977; *Poeţi neoromantici,* Craiova, 1985; *Proza românească şi vocaţia originalităţii,* Craiova, 1988; *Hermeneutica literară românească,* Craiova, 1994; *Moştenirea prozei eminesciene,* Craiova, 1996; *Studii de literatură română modernă şi contemporană,* Craiova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: F. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* Craiova, 1975; N. Antonescu, în *Limbă şi literatură,* vol. II, 1975; E. Negrici, în *Ramuri,* nr. 12, 1977; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare,* Craiova, 1986; I. Cheie-Pantea, în *Limbă şi literatură,* Bucureşti, vol. II, 1986; C. M. Popa, în *Ramuri,* nr. 8, 1988; C. Cubleşan, în *Tribuna,* 23 iun. 1988; B. Cioculescu, în *Limbă şi literatură,* vol. I, 1989; M. Moisă, în *Ramuri,* nr. 12, 1997; V. Taşcu, în *Luceafărul,* nr. 38, 2003. **(C. M.)**

GHIL Eliza Miruna, n. 26 nov. 1943, Turnu Măgurele, judeţul Teleorman. Eseistă. Fiica lui Stelian Cristescu, funcţionar, şi a Ilenei (n. Diaconescu). Urmează Şcoala nr. 23, fostă „Silvestru" (1950-1957), apoi Liceul nr. 10 („Şcoala Centrală"), între 1957 şi 1961. Licenţiată a Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1961-1966) şi a Univ. din Haifa, Israel

(1968-1970), disciplinele franceză şi engleză. Studii de masterat la Univ. Ebraică din Ierusalim (1970-1971). În 1971 se stabileşte în Statele Unite. Dr. (specialitatea literatura franceză medievală) al Univ. Columbia din New York (1978), cu teza *The Canzo. Structural Study of a Poetic Genre* (îndrumător: Michael Rifaterre). Până la plecarea din ţară, cercetător la Institutul de Istorie şi Teoria Literară „George Călinescu" din Bucureşti (1966-1967). Prof. suplinitor de engleză la Liceul „Even Pinah" din Haifa, Israel (1969). Asistentă de franceză la Columbia University din New York (1972-1975), apoi asistentă asociat la aceeaşi Univ. (1975-1976); lector de franceză şi lb. romanice la Dartmouth College, Hanover, New Hampshire, Statele Unite (1977-1984). Din 1984, lector, conferenţiar (începând cu 1986) şi prof. (din 1991) la University of New Orleans, Louisiana (şefă de catedră: 1988-1990; 1995, interim; 1997-2000). Colab, la *Revista de istorie şi teorie literară, Limbă şi literatură, The Romanic Review, Romance Philology, L'Esprit Createur, Tenso, Medieval Perspectives, Oral Tradition, Southeastern Europe, Yearbook Romanian Studies* etc. Debutează în *Revista de istorie şi teorie literară* (1967). Debut editorial cu volumul *L'Age de Parage. Essai sur le poétique et le politique en Occitanie au XIII-e siècle* (1989). Colaborează la vol. colectiv *A Handbook of the Troubadours* (1995), cu un important capitol despre *Imagery and Vocabulary*.

OPERA: *L'Age de Parage. Essai sur le poétique et le politique en Occitanie au XIII-e siècle,* New York, Bern, Frankfurt am Main, Paris, 1989; *A Handbook of the Troubadours*, vol. colectiv, Berkeley, Los Angeles, London, 1995 (capitolul: *Imagery and Vocabulary*).

REFERINŢE CRITICE: Armando Bisanti, în *Schede Medievali* (Palermo, Italia), nr. 18, 1990; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 31, 1990; Michel Barbaza, în *Annales du Midi* (Toulouse, Franţa), nr. 194, 1991; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

GHILIA Alecu Ivan (pseud. lui Alexandru Ivan), n. 1 mart. 1930, com. Ghilia, jud. Botoşani. Prozator, poet şi pictor. Fiul lui Vasile Ivan şi al Savetei (n. Airinei Ignat), ţărani. După Şcoala Normală din Şendriceni, urmează Acad. de Belle Arte din Iaşi (1948-1940) şi Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu" din Bucureşti (1950-1953). Redactor la *Contemporanul* şi *Gazeta literară* (1950-1960); şef de studio cinematografic (1967-1969); redactor-şef la rev. *Luminiţa.* Debutează cu versuri în ziarele *Opinca* şi *Lupta Moldovei* (1948). Autor de nuvele, povestiri şi schiţe (*Fraţii Huţulea,* 1955; *Asaltul timpului,* 1961; *Povestiri,* 1964; *Un joc nevinovat,* 1967; *Secol nervos,* 1969; *Lumina din adâncuri,* 1988), reportaje (*Cântece de drumeţie,* 1958; *Scrisori din Bărăgan,* 1959; *Insula speranţei,* 1963), romane (*Cuscrii,* I, 1958; *Ieşirea din Apocalips,* 1960; *Îngeri biciuiţi,* 1967; *Asediul,* 1969; *Appassionata,* 1971; *Recviem pentru vii,* 1972; *Vremea demonilor,* 1974; *Nopţile Negostinei,* 1976; *Dragostea câinelui de pază,* 1978; *Contemporanii diavolului,* 1990; *Întoarcerea bărbaţilor,* 1991; *Piramida,* 1997), versuri (*Ploi de lumină,* 1974, *Poeme de regăsire,* 1980; *Poeme crepusculare,* 2002). Premiul Acad (1958); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1972; 1978).

OPERA: *Drumuri, drumuri,* Bucureşti, 1954; *Fraţii Huţulea,* Bucureşti, 1955; *Cuscrii,* I, Bucureşti, 1958 (ed. revizuită, 2002); *Scrisori din Bărăgan,* Bucureşti, 1959; *Ieşirea din Apocalips,* Bucureşti, 1960; *Asaltul timpului,* Bucureşti, 1961; *Insula speranţei,* Bucureşti, 1963; *Povestiri,* Bucureşti, 1964; *Îngeri biciuiţi,* Bucureşti, 1967; *Un joc nevinovat,* Bucureşti, 1967; *Cântece de drumeţie,* Bucureşti, 1968; *Secol nervos,* Bucureşti, 1969; *Asediul,* Bucureşti, 1969; *Appassionata,* Bucureşti, 1971; *Nouă povestiri contemporane,* Bucureşti, 1971; *Recviem pentru vii,* Bucureşti, 1972; *Iubirea mea dintâi,* Bucureşti, 1973; *Întoarcerea,* Bucureşti, 1974; *Vremea demonilor,* Bucureşti, 1974; *Ploi de lumină,* Bucureşti, 1974; *Nopţile Negostinei,* Bucureşti, 1976; *Dragostea câinelui de pază,* Bucureşti, 1978; *Poeme de*

regăsire, Bucureşti, 1980; *Lumina din adâncuri,* Bucureşti, 1988; *Contemporanii diavolului,* roman, Galaţi, 1990; *Întoarcerea bărbaţilor,* roman, Bucureşti, 1991; *Piramida,* roman, Bucureşti, 1997; *Poeme crepusculare,* Botoşani, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Vimer, *Prozatori contemporani,* 1962; G. Dimisianu, *Schiţe de critică,* 1966; N. Ciobanu, *Nuvela şi povestirea contemporană,* 1967; V. Ardeleanu, *Însemnări despre proză,* 1967; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni,* 1985; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II; C. Crişan, în *Literatorul,* nr. 38, 1993; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1996; M. Tupan, *ibidem,* nr. 31, 1997; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 22, 2001. **(A. S.)**

GHILIMESCU Ştefan Ion (numele la naştere: Mihai; Ghilimescu, după numele bunicului), n. 16 mart. 1947, com. Costeştii din Vale, jud. Dâmboviţa. Poet şi eseist. Fiul lui Constantin Mihai, prof. la Şcoala de Belle Arte din Iaşi, director al ziarului *Liberalul*, şi al Mariei (n. Dumitru). Studii elementare la Tomşani (1954-1958) şi Costeştii din Vale (1958-1961); Liceul teoretic „Nicolae Grigorescu" din oraşul Titu (1961-1965), după care urmează Institutul Pedagogic din Baia Mare (1965-1968) şi Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1968-1974). Prof. la Gimbăşani, jud. Ialomiţa (1968-1969), Potlogi, jud. Dâmboviţa (1969-1974) şi la Liceul teoretic din Fieni (1974-1978); muncitor în cadrul G.C.S.F.I. Bucureşti (1978-1980); între 1980 şi 1989, funcţionar la Casa de cultură Puciuoasa, jud. Dâmboviţa; din 1990, consilier în cadrul Inspectoratului pentru Cultură al jud. Dâmboviţa, Direcţia pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional; prof. asociat la Univ. „Valahia" din Târgovişte (1992-1996). Bursier Herder, Viena (1995). Colab. la *Viaţa Românească*, *Astra*, *Ramuri*, *Luceafărul*, *Contemporanul*, *Contrapunct*, *Jurnalul literar*, *Calende* etc. Prezent în antologiile *Anotimpul întrebărilor* (1967) şi *Prima verba* (1998); Colaborator la vol. *Literatura română între impostură şi adevăr* (2000). Membru fondator al rev. de cultură *Longitudini* (1991-1993); organizatorul Concursului naţional de literatură „Moştenirea Văcăreştilor" (ajuns, din 1990, la a 14-a ed.). Debutează în suplimentul literar al ziarului *Pentru socialism* din Baia Mare (1967). Debut editorial cu vol. de eseuri şi cronici literare *Figuri ale romanului* (1997), urmat de *Figuri ale imaginarului poetic* (1998), *Dinastia de cărturari a Ciorăneştilor*, în colab. (2000), *Proximitatea lui Eminescu* (2000) şi două culegeri lirice (*Lola Lolita Bonita*, 2000; *Grădina lui Athis*, 2002). Autor al unui vol. de interviuri (*Convorbiri deschise* 2003). Ed. din M. Bucur şi C. Olăreanu. Premiul rev. *Astra* (1983).

OPERA: *Figuri ale romanului*, eseuri, Târgovişte, 1997; *Figuri ale imaginarului poetic*, eseuri, Târgovişte, 1998; *Dinastia de cărturari a Ciorăneştilor*, în colab. cu M. G. Popescu, Târgovişte, 200; *Lola Lolita Bonita*, versuri, Bucureşti, 2000; *Proximitatea lui Eminescu*, eseuri, Târgovişte, 2000; *I. C. Vissarion. Între uitare şi dăinuire*, în colab. cu V. Petrescu, Târgovişte, 2001; *Grădina lui Athis*, versuri, Piteşti, 2002; *Convorbiri deschise*, interviuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Necula, în *Contemporanul*, nr. 52, 1997; N. Oprea, în *Calende*, nr. 9-12, 1997; Al. George, în *Luceafărul*, nr. 37, 1997; S. Bărbulescu, în *Luceafărul*, nr. 36, 1999; idem, *Din perspectiva altfelităţii*, 1999; Al. George, *Confesiuni împotrivă*, 2000; C. Olăreanu, *Cum poţi să fii persan*, 2001; Al. George, *În treacăt văzând, reflectând*, 2001; Geo Vasile, în *Contemporanul*, nr. 536, 2001; Al. Th. Ionescu, în *Calende*, nr. 1, 2002; A.Maistru, în *Steaua*, nr. 3, 2003. **(A. S.)**

GHIŢESCU Ludmila, n. 1 dec. 1918, com. Volintiri, jud. Cetatea Albă – m. 2 ian. 1991, Piteşti. Poetă şi prozatoare. Fiica lui Ivan Podust, notar, şi a Marfei (n. ?). Şcoala Normală din Bucureşti; Univ. Populară „N. Iorga" din Vălenii de Munte. Participantă, sub numele Ludmila Florea, la Sfatul Scriitoricesc de la Putna (1943), convocat de

Cercul „Bucovina literară” din Cernăuţi. Studii de filologie, incomplete, la Institutul „Maxim Gorki” din Bucureşti (1954-1956). Carieră didactică la Piatra Neamţ şi Piteşti; inspector şcolar; funcţii politice la nivelul jud. Argeş. Fondatoarea Cenaclului literar „Liviu Rebreanu” din Piteşti (1947). Debut cu poezie în rev. *Cuget clar* (1938); debut editorial cu vol. *A căzut o stea* (1941), urmat de *Aşteptare* (1945). După o tăcere de un sfert de veac, publică vol. de poezii *Fântâni* (1969), *Stampe fragile* (1970), *Câmpii interioare* (1975), *Miez de anotimp* (1977), *Vifor albastru* (1979), *Între două dimineţi* (1981), *Arşiţa stelelor* (1983), *Ram de lumină* (1990). Colab. cu poezii la *România literară, Luceafărul, Cronica, Orizont, Argeş* etc. Premiul rev. *Argeş* (1984). Poetă discretă, cu vibraţie emotivă inegală, fidelă lirismului de atmosferă; a amânat proza, publicând târziu, un singur roman: *Enigma unui ametist* (1984).

OPERA: *A căzut o stea,* versuri, Bucureşti, 1941; *Aşteptare,* versuri, Bucureşti, 1945; *Fântâni,* Bucureşti, 1969; *Stampe fragile,* versuri, Bucureşti, 1970; *Câmpii interioare,* versuri, Bucureşti, 1975; *Miez de anotimp,* versuri, Bucureşti, 1977; *Vifor albastru,* versuri, Bucureşti, 1979; *Între două dimineţi,* versuri, Bucureşti, 1981; *Arşiţa stelelor,* versuri, Bucureşti, 1983; *Enigma unui ametist,* roman, Bucureşti, 1984; *Ram de lumină,* versuri, Bucureşti, 1990.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Manolescu, în *România literară,* nr. 51, 1969; D. Dumitriu, în *Argeş,* nr. 11, 1979; G. Muntean, *ibidem,* nr. 4, 1975; M. Blaga, în *Cronica,* nr. 44, 1975; I. Petrache, în *Orizont,* nr. 38, 1976; idem, *ibidem,* nr. 16, 1978; G. Muntean, în *România literară,* nr. 19, 1978; I. Tătaru, în *Contemporanul,* nr. 26, 1978; Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1978; idem, *ibidem,* nr. 29, 1980; P. M. Gorcea, în *Argeş,* nr. 1, 1980; G. Muntean, în *România literară,* nr. 31, 1980; I. Arieşanu, în *Orizont,* nr. 19, 1981; B. Constantinescu, *ibidem,* nr. 15, 1982; G. Muntean, în *România literară,* nr. 14, 1982; Şt. Albota, în *Argeş,* nr. 11, 1982; D. Anghel, *ibidem,* nr. 12, 1984. **(D. C.)**

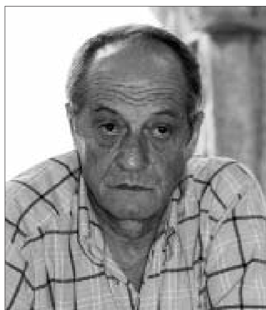

GHIŢESCU Micaela (prenumele la naştere: Micaela-Alexandra), n. 18 iul. 1931, Bucureşti. Traducătoare. Fiica lui Constantin Ghiţescu, chirurg, şi a Mariei-Eliza (n. Papacostea), licenţiată în litere. Şcoala germană (1940-1944), Liceul „Carmen Sylva” (1944-1947) şi Liceul „Gh. Lazăr” (1947-1948) din Bucureşti. Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura franceză, a Univ. din Bucureşti (1949-1952; 1955-1957). Între 1952 şi 1955 este arestată pentru relaţii cu Franţa şi condamnată la închisoare. Între 1959 şi 1971 lucrează ca muncitor necalificat, apoi ca traducător tehnic şi ca documentarist la Institutul pentru Controlul de Stat al Medicamentului şi de Cercetări Farmaceutice din Bucureşti; redactor la Bibl. Centrală Pedagogică (1971-1987). Burse de cercetare în Franţa (1990) şi Portugalia (1991; 1999). Studiază singură spaniola şi portugheza, din care traduce începând din 1964. Colab. cu art. şi trad. la rev. din ţară (*România literară, Luceafărul, Secolul 20*) şi din străinătate (*Journal de Letras, Artes & Ideias, Letras & Letras, Nós, Revista de Lusofonia, Queirosiana*–Portugalia; *Translittérature*–Paris). Debutează cu o trad. din Miguel Ángel Asturias (1964, în colab. cu Paul Teodorescu). Intensă activitate de trad. mai ales din literaturile portugheză (Ferńao Mendes Pinto, Almeida Garrett, Alexandro Herculano, Eşa de Queirós, Fernando Namora, A. Ruben, Dinís Machado, Urbano Tavares Rodrigues, Américo Guerreiro de Sousa) şi braziliană (Érico Veríssimo, José Sarney), dar şi din literaturile engleză (H. Fielding), franceză (Pierre-Dominique Gaisseau), canadiană (Stephen Leacock, în colab. cu T. Mănescu). A tradus în lb. portugheză din poezia lui L. Blaga şi G. Bacovia şi este autoarea unor lucrări cu caracter practic şi utilitar, destinate învăţării lb. spaniolă şi portugheză (*Dicţionar spaniol-român,* 1976; *Dicţionar român-spaniol,* 1976; *Dicţionar de proverbe spaniol-portughez-român,* 1980; *Mică gramatică portugheză,* 1984; *Dicţionar spaniol-român/român-spaniol,* 1994; 2000). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1986; 1995; 2002); Medalia „Prémio da Tradição” a Soc. de Lb.

Portugheză din Lisabona (1986); Diploma Institutului Camões din Portugalia (1999); „Primus inter pares", Brazilia (2000).

OPERA: *Dicţionar spaniol-român,* Bucureşti, 1976; *Dicţionar român-spaniol,* Bucureşti, 1976; *Dicţionar de proverbe spaniol-portughez-român,* Bucureşti, 1980; *Mică gramatică portugheză,* Bucureşti, 1984. Traduceri: M. Á. Asturias, *Week-end în Germania,* în colab. cu P. Teodorescu, Bucureşti, 1964; S. Leacock, *Povestiri umoristice,* în colab. cu T. Mălinescu, Bucureşti, 1965; H. Fielding, *Joseph Andrews,* Bucureşti, 1966 (altă ed., 1993); P.-D. Gaisseau, *Shangrilla, vale pierdută în preistorie,* Bucureşti, 1966; Eça de Queirós, *Crima părintelui Amaro,* Bucureşti, 1968; F. Namora, *Casa vagabonzilor. Minele din San Francisco,* Bucureşti, 1970; Eça de Queirós, *Relicva,* Bucureşti, 1972; F. M. Pinto, *Peregrinare,* Bucureşti, 1974; É. Veríssimo, *Incident la Antares,* Bucureşti, 1975; A. Herculano, *Măscăriciul,* Bucureşti, 1976; Eşa de Queirós, *Familia Maia,* 1978; Almeida Garrett, *Călătorie prin ţara mea,* Bucureşti, 1979; L. Blaga, *A milagrosa semene/Mirabila sămânţă,* Bucureşti, 1981; D. Machado, *Ce spune Molero,* Bucureşti, 1981; É. Veríssimo, *Domnul ambasador,* Bucureşti, 1981; G. Bacovia, *Plumb/Chumbo,* Bucureşti, 1983; Eşa de Queirós, *Vărul Bazilio,* 1983; A. Ruben, *Turnul familiei Barbela,* Bucureşti, 1984; J. Sarney, *Apele de miazănoapte,* Bucureşti, 1986; U. Tavares Rodrigues, *Nesupuşii. Sfârşit de exil,* Bucureşti, 1987; A. Guerreiro de Sousa, *Compoziţie la viitor. Cronos,* Bucureşti, 1988; A. Ruben, *Singurătate în patru,* Bucureşti, 1990; J.-N. Schifano, *Dansând ei ard în văpaie,* Bucureşti, 1990; J. Gracq, *Un balcon în pădure,* Bucureşti, 1991; C. C. Branco, *Unde este fericirea?,* Bucureşti, 1991; idem, *Un om de onoare,* Bucureşti, 1991; U. T. Rodrigues, *Filipa în ziua aceea,* Bucureşti, 1991; *Corăbii portugheze în căutarea lumilor noi,* Bucureşti, 1992 (alte ed., 1998; 2000); A. Olinto, *Copacabana,* Bucureşti, 1993; E. Veríssimo, *Ana Terra,* Bucureşti, 1993; idem, *Un anume căpitan Rodrigo,* Bucureşti, 1993; B. G. de Brito, *Istoria tragico-maritimă,* I-II, Bucureşti, 1993; E. Veríssimo, *Timpul şi vântul,* I-III, Bucureşti, 1993-2001 (altă ed., 2002); A. Olinto, *Mobilele dansatoarei,* Rio de Janeiro, 1994; idem, *Timpul paiaţelor,* Bucureşti, 1994; J. Gracq, *Frumosul tenebros,* Bucureşti, 1994; E. Veríssimo, *Teiniaguá. Frumoasa Luzia,* Bucureşti, 1994; idem, *Războiul,* Bucureşti, 1994; P. Coelho, *Alchimistul,* Bucureşti, 1995 (alte ed., 1998; 2002); F. Pessoa, *Banchetul anarhist,* Bucureşti, 1995; A. H. de Oliveira Marques, *Istoria Portugaliei,* Bucureşti, 1996; V. Tavares Rodrigues, *Valul de căldură,* Bucureşti, 1997; A. Olinto, *Scurtă istorie a literaturii braziliene,* Bucureşti, 1997; J. Sarney, *Stăpânul mării,* Bucureşti, 1997; N. L. Moraes, *Mucegaiul de pe pâine,* Bucureşti, 1998; L. Maia, *Jaguaribe/Memoria apelor,* ed. bilingvă, Porto Alegre, 1999; V. Heinze, *Vinovată de asasinat,* Bucureşti, 1999; L. Blaga, *Nas Cortes da Saudade,* Bucureşti, 1999; J. A. Seabra, *Conspiraţia zăpezii,* ed. bilingvă, Bucureşti, 1999; F. Pessoa, *Terapia eliberării,* Bucureşti, 2000; A. L. Antunes, *Manualul închizitorilor,* Bucureşti, 2000; A. C. Monteiro, *Europa,* ed. bilingvă, Bucureşti, 2000; H. Donato, *Scurtă istorie a Braziliei,* Bucureşti, 2000; E. Veríssimo, *Roza vânturilor,* Bucureşti, 2000; idem, *Chantecler,* Bucureşti, 2001; idem, *Umbra îngerului,* Bucureşti, 2001; A. Olinto, *Durerea fiecăruia,* Bucureşti, 2002; A. Barbault, *Zodiacul,* Bucureşti, 2002; A. Camus, *Carnete,* Bucureşti, 2002; A. L. Antunes, *Intoarcerea caravelelor,* Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: F. V. Peixoto da Fonseca, în *A Bem da Língua Portuguesa,* Lisabona, nr. 8-9, 1969; idem, *ibidem,* nr. 19, 1973; Manuel da Paiva Boléo, în *Revista Portuguesa de Filologia,* Coimbra, vol. 17, 1975-1978; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 6, 1979; F. V. Peixoto da Fonseca, în *A Bem da Língua Portuguesa,* Lisabona, nr. 3, 1979; idem, *ibidem,* nr. 1-2, 1980; Roxana Eminescu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 2, 1981; idem, în *România literară,* nr. 26, 1981; D. Novăceanu, *ibidem,* nr. 13; 14, 1982; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 17, 1982; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 9, 1986; R. Munteanu, *ibidem,* nr. 18, 1986; D. Novăceanu, *ibidem,* nr. 20, 1986; M. Zamfir, *ibidem*; D. Munteanu, în *Contemporanul,* nr. 28, 1986; M. Ivănescu, în *Transilvania,* nr. 7, 1986; Dana Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1986; C. Vaz Marques, în *Jornal de Letras, Artes & Ideias,* Lisabona, nr. 312, 1988; Lucida Ferreira, în *Jornal de Coimbra,* Coimbra, nr. 20, 1988; N. Baltă, în *Suplimentul literar-artistic al „Scânteii Tineretului",* nr. 28, 1989; Elisabeta Lasconi, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 676, 2003. **(A. S.)**

GHIŢULESCU Mircea, n. 14 aug. 1945, com. Cuca, jud. Argeş. Prozator şi critic dramatic. Fiul lui Titu Ghiţulescu, învăţător, şi al Constanţei (n. Ionescu). Studii elementare în satul natal (1952-1956); Liceul „N. Bălcescu" din Râmnicu-Vâlcea (1956-1963); Facultatea de Filologie a Univ. „Babeş-Bolyai" din Cluj (absolvită în 1969). Prof. de lb. şi literatura română la liceul din Întorsura Buzăului (1969-1970), la liceul din com. Iara, jud. Cluj (1970-1972); instructor la Comitetul de Cultură şi Educaţie Socialistă al jud. Cluj (1972-1978); director al Teatrului de Păpuşi din Cluj-Napoca (1978-1980), după care revine pe postul anterior (1980-1985); redactor la rev. *Steaua* (1985-1989) şi din nou director al Teatrului de Păpuşi (1989-1990). Între 1990 şi 1992 e director al Direcţiei teatrelor din Ministerul Culturii, director artistic al Teatrului Naţional din Cluj (1992-1993), consilier al Directorului general al Televiziunii Române (1993-1994), consilier al TVR (1994-1996), redactor la aceeaşi instituţie (1996-2000). Din 2000, secretar al Uniunii Scriitorilor din România. Dr. în estetica teatrului al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică cu teza *Direcţii estetice în comedia contemporană* (1995). Colab. la *Echinox, Steaua, Tribuna, Luceafărul, Teatru, Orizont, Vatra* etc. Debutează cu o piesă într-un act în rev. *Echinox* (1969); debut editorial cu vol. de povestiri *Oraşul fără somn* (1978), urmat de culegerea de eseuri *Alecsandri şi dublul său* (1980) şi de romanul *Omul de nisip* (1982). Piese radiofonice (*Plânsul în local interzis, O seară încântătoare, Chiuveta rabatabilă*), jucate la posturile de radio din Cluj şi Târgu Mureş (1975-1985) şi librete de balet (*Echinox,* 1980; *Simfonia a III-a,* 1981). Vol. *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane. 1944-1984* (1984) şi *Istoria dramaturgiei române contemporane. 1900-2000* (2000) sunt excelente instrumente de lucru, cu pretenţia exhaustivităţii, în vreme ce romanul *Oglinda lui Narcis* (1986) se situează, temporal şi tematic, în obsedantul deceniu, atestând rezistenţa la eroziune a unui „inocent" autohton, creionat în descendenţa prinţului Mâşkin al lui Dostoievski. A coordonat vol. *100 – cei mai mari scriitori români* (2003). Premiul Asoc. Oamenilor de Teatru şi Muzică pentru critică de teatru (1980); Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1983); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2000); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (2001); Premiul Secţiei române a Asoc. Criticilor de Teatru (2001); Premiul Ministerului Culturii şi Cultelor (2002); Premiul Acad. Române (2002).

OPERA: *Oraşul fără somn,* Cluj-Napoca, 1978; *Alecsandri şi dublul său,* Bucureşti, 1980; *Omul de nisip,* roman, Cluj-Napoca, 1982; *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane. 1944-1984,* Cluj-Napoca, 1984; *Oglinda lui Narcis,* roman, Cluj-Napoca, 1986; *Wiener Walzer,* roman, Bucureşti, 1999; *Istoria dramaturgiei române contemporane. 1900-2000,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, în *Steaua,* nr. 6, 1978; L. Ulici, în *România literară,* nr. 25, 1978; A. Sasu, *În căutarea formei,* 1979; V. Silvestru, în *Era socialistă,* nr. 20, 1981; idem, în *România literară,* nr. 36, 1984; P. Poantă, în *Tribuna,* nr, 28, 1984; C. Moraru, *Textul şi realitatea,* Bucureşti, 1984; Ileana Berlogea, în *Teatru,* nr. 5, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 22, 1987; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 4, 1987; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1987; Brânduşa Armanca, în *Orizont,* nr. 36, 1988; Şt. Borbély, în *Familia,* nr. 3, 1999; V. Sorianu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1999; Şt. Oprea, *ibidem,* nr. 3, 2001; I. Holban, *ibidem,* nr. 5-6, 2001; Maria Laiu, în *Luceafărul,* nr. 14, 2002. **(Şt. B.)**

GHIŢULESCU Zeno, n. 3 iul. 1929, com. Band, jud. Mureş. Poet. Fiul lui Ion Ghiţulescu, agronom, şi al Margaretei (n. Tătar). Clasele primare la Târgu Mureş (1936-1940), continuate în refugiu la Liceul „Radu Negru" din Făgăraş (1940-1945), apoi la Liceul „Al. Papiu Ilarian" din Târgu Mureş (1946-1947). Urmează Institutul de Medicină Generală din Cluj (1947-

1953); specializare la Iaşi (1955-1956). Medic specialist radiolog la Spitalul Clinic din Târgu Mureş. Colab. la *România literară, Viaţa Românească, Steaua, tribuna, Vatra, Târnava, Poesis, Dacia literară* etc. Prezent în antologiile *Izvoare nesecate* (1979), *E scris pe tricolor unire* (1980), *Excelsior* (1982), *Pământ etern* (1982), *Arta poetică* (1983). Debutează în ziarul *Steaua roşie* din Târgu Mureş (1957). Debut editorial cu vol. de versuri *Dincolo de umbre* (1968). Premiul Filialei din Târgu Mureş a Uniunii Scriitorilor (1994; 1996; 2000).

OPERA: *Dincolo de umbre,* versuri, Bucureşti, 1968; *Discul,* versuri, Bucureşti, 1972; *Bucuria Cuvântului,* versuri, Cluj. 1974; *Între pământ şi cer,* versuri, Bucureşti, 1977; *Foc nestins,* versuri, Cluj-Napoca, 1980; *Aripa din piatră,* versuri, Cluj-Napoca, 1986; *Prima zăpadă,* versuri, Bucureşti, 1990; *Periplu,* versuri, Târgu Mureş, 1993; *Veşnicul început,* versuri, pref. de Al. Cistelecan, Târgu Mureş, 1996; *Izbăvitoarea povară,* versuri, Bucureşti, 1998; *Pod peste abis,* versuri, Bucureşti, 1999; *Poeme,* antologie de autor, Bucureşti, 2000; *Provocarea labirintului,* versuri, Bucureşti, 2002.

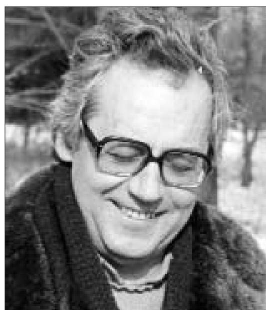
REFERINŢE CRITICE: D. Culcer, în *Vatra,* nr. 10, 1972; H. Popescu, în *Steaua,* nr. 4, 1978; I. Cristofor, *ibidem,* nr. 1, 1981; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 7, 1992; I. Boldea, în *Târnava,* nr. 4, 1994; idem, în *Vatra,* nr. 5, 1997; idem, în *Steaua,* nr. 11-12, 1998; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 8, 1999; idem, *ibidem,* nr. 6-7, 2003. **(A. S.)**

GHIU Bogdan, n. 5 iul. 1958, Bucureşti. Poet, traducător şi eseist. Fiul lui Nicolae Groza, avocat, şi al Adrianei Maria (n. Ghiu), biochimistă. Tatăl a fost prizonier de război în URSS (1941-1951), apoi deţinut politic (1958-1964). Liceul teoretic „Mircea cel Bătrân" din Constanţa (absolvit în 1977); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti, secţia română-franceză (1982). Bursier la École des Hautes Études en Sciences Sociales din Paris (1991-1992). Afirmat în „Cenaclul de Luni" al Facultăţii de Filologie din Bucureşti. Debut în *Cronica* (1974). Colab. la *Viaţa studenţească, Amfiteatru, Echinox, Dialog, Opinia studenţească, Vatra, Viaţa Românească, România literară, Dilema, Contrapunct, Privirea* etc. Debut editorial cu ciclul *Fragmente din Manual* în vol. colectiv *Cinci* (1982), alături de R. Bucur, I. Bogdan Lefter, Mariana Marin, Al. Muşina; prezent cu *46 caligrame ajutătoare* în antologia *Nouă poeţi* (1984). Redebutează cu *Manualul autorului* (1989), urmat de vol. *Poemul cu latura de un metru* (1996), *Grame* (1997), *Arhipelogos* (1997), *Ochiul de sticlă* (1997) şi *Evul Mediu sau Omul terminal* (2002). A tradus din G. Bataille, M. Albert, J. Derrida, M. Foucault.

OPERA: *Cinci,* în colab., Bucureşti, 1982; *Nouă poeţi,* în colab., Bucureşti, 1984; *Manualul autorului,* Bucureşti, 1989; *Poemul cu latura de un metru,* Constanţa, 1996; *Grame,* eseuri, Bucureşti, 1997; *Arhipelogos,* Botoşani, 1997; *Ochiul de sticlă: texte privind televiziunea,* Bucureşti, 1997; *Evul Mediu sau Omul terminal,* Cluj-Napoca, 2002. Traduceri: G. Bataille, *Partea blestemată: eseu de economie generală,* Iaşi, 1994; M. Albert, *Capitalism contra capitalism,* Bucureşti, 1994; J. Derrida, *Forţă de lege,* Bucureşti, 1995; M. Foucault, *Cuvintele şi lucrurile,* în colab. cu M. Vasilescu, Bucureşti, 1996; idem, *A supraveghea. A pedepsi,* Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 40, 1982; E. Simion, în *România literară,* nr. 42, 1982; N. Steinhardt, în *Orizont,* nr. 6, 1983; R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 1, 1985; R. G. Ţeposu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1985; E. Simion, în *România literară,* nr. 27, 1989; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 44, 1989; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 32, 1989; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 32, 1989; Gh. Grigurcu, în *Steaua,* nr. 9, 1989; I. Holban, în *Cronica,* nr. 6, 1990; B. Călinescu, în *Dialog,* nr. 138, 1990; Rodica Draghincescu, în *Contemporanul,* nr. 37, 1996; R. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 12, 1997; P. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 39, 1997; G. Pruteanu, în *Dilema,* nr. 261, 1998; M. Tupan, în *Luceafărul,* nr. 16, 2003. **(M. P.)**

GIUGARIU Mihai, n. 29 sept. 1929, Chişinău. Prozator. Fiul lui Petre Giugariu, muzician-ofiţer, şi al Valeriei (n. Chiriţescu). Liceul Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu (1939-1946); Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1946-1950). Lucrează ca muncitor în diferite meserii până în 1955, apoi în justiţie: judecător la judecătoriile Vatra Dornei, Pogoanele, Buzău şi Târgovişte (1955-1956); magistrat asistent la Tribunalul Suprem (1956-1973), judecător financiar la Curtea Superioară de Control Financiar (1973-1988), consilier la Consiliul Legislativ (1988-1989), secretar executiv şi vicepreşedinte la Fundaţia Culturală Română (1992-1996), avocat în Baroul Bucureşti (1996-1997) şi judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (din 1997). Debutează în *Luceafărul* (1955); debut editorial cu vol. de povestiri *Fata şi bătrânul* (1968), urmat de *Condotierul* (1970), *Iubiri rele* (1973), *Magdalena* (1975), *O vacanţă atât de lungă* (1978), *Mărul lui Paris* (1980), *Mesagerul* (1983), *Nepoţii lui Anton Pann* (1986), *Cină cu langustine* (1987) şi *Destine* (1990). Premiul Acad. Române (1990).

OPERA: *Fata şi bătrânul,* povestiri, Bucureşti, 1968; *Condotierul,* roman, Bucureşti, 1970; *Iubiri rele,* nuvele, Bucureşti, 1973; *Magdalena,* roman, Bucureşti, 1975; *O vacanţă atât de lungă,* roman, Bucureşti, 1978; *Mărul lui Paris,* eseuri, Bucureşti, 1980; *Mesagerul,* roman, Bucureşti, 1983; *Nepoţii lui Anton Pann,* eseuri, Bucureşti, 1986; *Cină cu langustine,* povestiri iberice, Bucureşti, 1987; *Destine,* roman, Bucureşti, 1990 (ed. II, 2003); *Prigoana: documente ale procesului C. Noica, C. Pillat, N. Steinhardt, Al. Paleologu, A. Acterian* etc., redactor coordonator ~, Bucureşti, 1996. Traduceri: E. Wallace, *Cei trei fii ai dreptăţii,* Bucureşti, 1993; J. Giraudoux, *Bella,* Bucureşti, 1998; Vl. Grigorieff, *Religiile lumii,* 1999.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisnau, *Prozatori de azi,* 1970; idem, *Valori actuale,* 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte,* 1974; V. Cristea, *Domeniul criticii,* 1976; L. Raicu, *Critica – formă de viaţă,* 1976; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 10, 1984; C. Vişan, în *Contemporanul,* nr. 32, 1984; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 36, 1984; M. Maliţa, în *Echinox,* nr. 4, 1986; Dana Dumitriu, în *România literară,* nr. 27, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 36, 1986; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II; A. Cosma, *Romanul...,* I. **(A. S.)**

GIURGIU Eugen (prenumele la naştere: Eugen Alexandru), n. 9 mai 1924, com. Iara, jud. Cluj. Prozator şi traducător. Fiul lui Olimpiu Giurgiu, funcţionar public, şi al Mariei (n. Rusu). Şcoala primară la Turda (1931-1935); liceul în acelaşi oraş (1935-1943). Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj (1945-1949; diploma de stat obiţinută în 1961). Studii la Conservatorul din Cluj (1945-1950). Master of Arts la York University din Toronto, Ontario, Canada (1969-1972). Urmează cursuri de doctorat la Columbia Pacific University din Statele Unite (1979-1981). Între 1947 şi 1951 e violonist în orchestra Operei de Stat din Cluj; inspector în Direcţia muzicii din Comitetul pentru Artă din Bucureşti (1951-1959); secretar muzical la Teatrul de Estradă din capitală (1959-1960); prof. de vioară la Şcoala de Muzică nr. 2 (1953-1968); consilier muzical la Electrecord (1961-1962); director artistic al Operei Române din Bucureşti (1962-1967). După stabilirea în Canda (1969), e prof. la Ontario Conservatory of Music din Toronto (1969-1970), prof. de corzi şi director muzical la Harbord Collegiate Institute (1971-1974), consultant la Metropolitan Separate School Board (1975-1989) şi prof. de vioară la York School of Music (1977-1988), în acelaşi oraş. Colaborează cu art., proză şi cronici muzicale la *Tribuna, Gazeta literară, Contemporanul, Muzica, Neuer Weg, Informaţia Bucureştiului, Urzica, Lumea liberă românească (*New York) etc. Între 1992 şi 1996, editează, la Toronto (Ontario, Canada), magazinul literar în lb. română *Litterae*. Semnează, în paginile acestei publicaţii, proză (*Biserica arsă*, dec. 1992;

Ca frunzele în vânt, aug.-sept. 1993; *În vizită*, dec. 1993; *Metoda americană*, ian. 1994, *Ewoclem* sau *Întortocheatele cărări*, roman, martie 1994 – sept./oct. 1995; *În poarta cimitirului*, nov.-dec. 1995), trad. din Mavis Gallant, L. M. Montgomery, Catherine Bush, Raymond Low, Umberto Eco, Bruce Hunter, Somerset Maugham, Dennis Bock, William Trevor, John Angus, Paul Theroux, István Deák, Stephen Henighan, Mark Milosh, Irving Layton şi dialoguri cu George Astaloş (mai 1994), Nicholas Catanoy (ian.-febr. 1995), Dumitru Ichim (sept.-oct. 1995). Importanţi scriitori români din ţară şi diaspora colaborează cu proză (Gabriela Adameşteanu, Nicholas Catanoy), poezie (Ştefan Aug. Doinaş, George Astaloş, Vasile Dan) şi eseuri (Adrian Marino, Nicolae Balotă, Sanda Golopenţia). În nr. din mai 1994, se publică fragmente din *Spaţiul mioritic* de Lucian Blaga. Din 1998, revista e introdusă pe Internet, fiind cea dintâi publicaţie literară românească tipărită electronic, în şapte lb.: engleză, franceză, germană, italiană, latină, română şi spaniolă. Debutează cu proză în *Gazeta de la Turda* (1943). Debut editorial cu vol. de povestiri *Flăcări în stepă* (1961; în colab. cu Cristu Nedelciu), urmat de alte două cărţi de proză scurtă (*Ca frunzele în vânt*, 1993; *Biserica arsă*, 1994) şi un roman (*Ewoclem* sau *Întortocheatele cărări*, 1996). A tradus din I. Dobrolenskaia, *Bucuriile de mâine* (1958; în colab. cu Eva Szilagyi). Din 1981, e membru corespondent al Acad. Europene de Artă, Ştiinţă şi Literatură; membru al Uniunii Scriitorilor Canadieni (din 1998).

OPERA: *Flăcări în stepă*, povestiri, Bucureşti, 1961 (în colab. cu Cristu Nedelciu); *Ca frunzele în vânt*, nuvele, Arad, 1993; *Biserica arsă*. Povestiri mai mult sau mai puţin fantastice, Bucureşti, 1994; *Ewoclem* sau *Întortocheatele cărări*, roman, Bucureşti, 1996. Traduceri: I. Dobrolenskaia, *Bucuriile de mâine*. Însemnări din viaţa unui detaşament de pionieri, Bucureşti, 1958 (în colab. cu Eva Szilagyi).

REFERINŢE CRITICE: Grete Tartler, în *România literară,* nr. 45, 1996; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

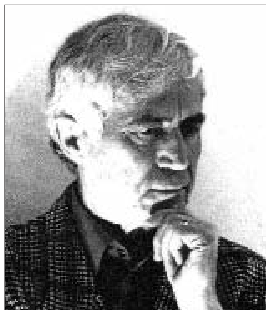

GIURGIUCA Emil, n. 27 dec. 1906, com. Diviciorii Mari, jud. Cluj – m. 3 mart. 1992, Bucureşti. Poet. Fiul lui Ioan Giurgiuca, preot, şi al Pelaghiei (n. Băieşu). Liceul la Gherla (1918-1923); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1925-1929). Prof. la Aiud (1929-1931), Uioara (1931-1933), Brad (1933-1934), Cluj (1934-1936; 1939-1940), Sighişoara (1936-1939), Bucureşti (1949-1965). A condus, împreună cu G. Boldea, apoi cu T. Murăşanu, Pavel Dan, M. Beniuc, Gr. Popa, rev. *Abecedar* din Brad (1933-1934); consilier la Editura Miron Neagu din Sighişoara; redactor-şef al rev. *Colocvii* (1965-1970). Încă licean, a debutat cu versuri în tradiţia Coşbuc, Iosif, O. Goga în rev. *Datina* din Turnu Severin (1925). Colab. la *Universul literar, România literară* din Aiud, *Ţara noastră, Gândirea, Gând românesc, Tribuna, Gazeta literară, România literară* etc. Debut editorial cu vol. *Anotimpuri* (1938), urmat de *Dincolo de pădure* (1943), ambele reprezentative pentru poezia transilvană impregnată de nostalgia satului şi a naturii elementare. *Poemele verii* (1964), *Cântece de ţară* (1967) şi *Semne pe scurt* (1972) rotunjesc opera unui poet al euforiei solare şi al contemplaţiei elegiace. Un vol. antologic de *Poeme,* cuprinzând şi câteva inedite, publică în 1989. **G.** este autorul a două antologii – *Poeţi tineri ardeleni* (1940) şi *Transilvania în poezia românească* (1943). Numeroase trad. din literatura maghiară (Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Örkényi István, Darvas József ş.a.).

OPERA: *Anotimpuri,* Bucureşti, 1938; *Poeţi tineri ardeleni.* Cu optsprezece măşti în lut de I. Vlasiu, Bucureşti, 1940; *Dincolo de pădure,* Bucureşti, 1943; *Transilvania în poezia românească,* Bucureşti, 1943; *Poemele verii,* Bucureşti, 1964; *Cântece de ţară,* Bucureşti, 1967; *Semne pe scurt,* Bucureşti, 1972; *Poeme,* cuvânt înainte de I. D. Bălan, Bucureşti, 1989. Traduceri: *Culegere din lirica maghiară,* Bucureşti, 1947; Nagy I., *Toate drepturile rezervate,* Bucureşti, 1949; Illés B., *Rapsodia Carpaţilor,* Bucureşti, 1950-1951; J. Iolán, *La periferia oraşului,* Bucureşti, 1952;

Örkény I., *Soţii,* Bucureşti, 1953; Mikszáth K., *Schiţe,* Bucureşti, 1954; Móricz Zs., *Cel din urmă haiduc,* Bucureşti, 1955; idem, *Fii bun până la moarte,* Bucureşti, 1956; Méliusz J., *Cât cuprind cu ochii,* în colab., Bucureşti, 1962; Darvas J., *Istoria unei familii de ţărani,* Bucureşti, 1963; Gárdonyi G., *Stelele din Eger,* Bucureşti, 1963; Bartalis J., *Poezii,* Bucureşti, 1976.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *Gazeta literară,* nr. 28, 1964; P. Constantinescu, *Scrieri,* III, 1969; I. Chinezu, *Pagini de critică,* 1969; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 31, 1964; N. Manolescu, *Metamorfozele...*; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 24, 1973; A. Goci, în *România literară,* nr. 3, 1973; Al. Piru, *ibidem,* nr. 6, 1974; V. Taşcu, în *Transilvania,* nr. 2, 1978; Perpessicius, *Opere,* X, 1979; L. Baconski, în *Steaua,* nr. 12, 1981; V. Bârna, în *România literară,* nr. 51, 1986; V. Netea, în *Luceafărul,* nr. 51, 1986; I. D. Bălan, *Repere critice,* 1988. **(I. P.)**

GLIGA Ioan, n. 19 apr. 1944, com. Ibăneşti-Pădure, jud. Mureş. Poet. Fiul lui Vasile Gliga şi al Lucreţiei (n. Suceava), agricultori. Şcoala generală în com. natală (1951-1958); Liceul teoretic „Andrei Şaguna" din Braşov (1971-1975). Funcţionar în Ministerul de Interne, Braşov (1968-1999). Colab. la *Astra, România literară, Luceafărul, Tribuna, Magazin istoric* etc. Debutează în *Astra* (1978). Vol de versuri (*Clipe şi treceri,* 1992; *Baladele T...,* 2001) şi poezii pentru copii (*Copacul fermecat,* 1994; *Micuţul vânător,* 1995; *Anotimpuri,* 1997 etc.). Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1995; 1998).

OPERA: *Clipe şi treceri,* versuri, Braşov, 1992; *Copacul fermecat,* poezii pentru copii, Braşov, 1994; *Micuţul vânător,* poezii pentru copii, Braşov, 1995; *Gărgăriţa împărat şi furnicuţa ruţa,* poezii pentru copii, Braşov, 1996; *Anotimpuri,* poezii pentru copii, Braşov, 1997; *Ghicitori,* pentru copii, Braşov, 1997; *Baladele T...,* versuri, pref. de E. Huidan, postfaţă de I. Topolog-Popescu, Braşov, 2001. **(A. S.)**

GLODEANU Gheorghe, n. 9 dec. 1957, Carei, jud. Satu Mare. Critic şi istoric literar. Fiul lui Gheorghe Glodeanu, mecanic de locomotivă, şi al Olgăi-Florica (n. Filip), funcţionară. Şcoala generală (1964-1972) şi liceul la Carei (1972-1976); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj, secţia română-franceză (1977-1981). Prof. la Liceul industrial nr. 5 din Satu Mare (1981-1990); inspector de specialitate la Inspectoratul Şcolar al jud. Satu Mare (1991-1992); lector (1992-1997), conferenţiar (1998-2000) şi prof. (din 2000) la Facultatea de Litere a Univ. de Nord din Baia mare (şeful Catedrei de lb. şi literatura română). Din 2003, director al rev. *Nord literar* din Baia Mare. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Poetica romanului românesc interbelic. O posibilă tipologie a romanului* (1996). Colab. la *Tribuna*, *Steaua*, *Familia*, *România literară*, *Contemporanul*, *Luceafărul*, *Viaţa Românească*, *Poesis* etc. A colaborat la vol. colective *„La ţigănci" de Mircea Eliade în cinci interpretări* (2001), *Portret de grup cu Laurenţiu Ulici* (2002) şi *N. Steinhardt. Prin alţii în postumitate* (2002). Membru fondator al rev. *Poesis* (1990) şi *Nord literar* (2003). Debutează în rev. *Tribuna* (1981). Debut editorial cu vol. de eseuri *Fantasticul în proza lui Mircea Eliade* (1993), urmat de *Eseuri* (1996), *Mircea Eliade. Poetica fantasticului şi morfologia romanului existenţial* (1997), *Poetica romanului românesc interbelic* (1998), *Dimensiuni ale romanului contemporan* (1998), *Incursiuni în literatura diasporei şi a disidenţei* (1999), *Avatarurile prozei lui Mihai Eminescu* (2000), *Coordonate ale imaginarului în opera lui Mircea Eliade* (2001), *Liviu Rebreanu. Ipostaze ale discursului epic* (2001), *„Noaptea de Sânziene" de Mircea Eliade* (2002) şi *Poetica misterului în opera lui Mateiu I. Caragiale* (2003). Ed. din Urmuz şi L. Rebreanu. Premiul rev. *Tribuna* (1987); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Fantasticul în opera lui Mircea Eliade*, Baia Mare, 1993; *Eseuri*, Baia Mare, 1996; *Mircea Eliade. Poetica fantasticului şi morfologia romanului existenţial*, Bucureşti, 1997; *Poetica*

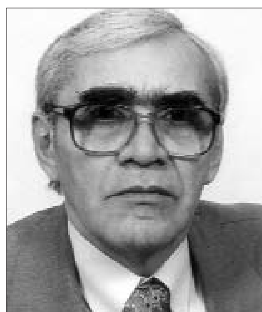
romanului românesc interbelic. O posibila tipologie a romanului, Bucureşti, 1998; *Dimensiuni ale romanului contemporan*, Baia Mare, 1998; *Incursiuni în literatura diasporei şi a disidenţei*, Bucureşti, 1999; *Avatarurile prozei lui Eminescu*, Bucureşti, 2000; *Coordonate ale imaginarului în opera lui Mircea Eliade*, Cluj-Napoca, 2001; *„Noaptea de Sânziene" de Mircea Eliade*, antologie comentată, Cluj-Napoca, 2002; *Poetica misterului în opera lui Mateiu I. Caragiale*, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Cubleşan, în *Adevărul literar şi artistic*, 5 sept. 1993; Al. Pintescu, în *Poesis*, nr. 3, 1993; M. Crihană, în *Limbă şi literatură*, vol. III-IV, 1994; Al. Spânu, în *Luceafărul*, nr. 13, 1994; Al. Pintescu, în *Poesis*, nr. 6-7, 1996; C. Munteanu, în *Steaua*, nr. 4-5, 1996; C. Livescu, în *Convorbiri literare*, nr. 3, 1998; Mircea Popa, în *Steaua*, nr. 3-4, 1999; I. Bălu, în *Apostrof*, nr. 3, 1999; S. Bărbulescu, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 2000; Camelia Crăciun, în *Vatra*, nr. 6-7, 2000; M. Barbu, *Trăind printre cărţi*, 2001; Iulia Argint, în *România literară*, nr. 39, 2002. **(A. S.)**

GOCI Aureliu (prenumele la naştere: Aurel), n. 5 iun. 1948, com. Letca Nouă, jud. Giurgiu. Critic şi istoric literar. Fiul lui Marin Goci, factor poştal, şi al Elenei (n. Croitoru), ţesătoare. Şcoala generală şi liceul la Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1972). Prof. la Săruleşti (1972), Brăneşti (1973-1974) şi Snagov, jud. Ilfov (1975-1980); redactor la *Manuscriptum* (1982-1990), *Dimineaţa, Albina, Glasul naţiunii* (1990-1994), *Armonia* şi *Ţăranul român* (1994-1999); redactor la Editura Fundaţiei PRO (1999-2000) şi la Grupul de presă Economistul (din 2000). Colab. la *Viaţa Românească, Luceafărul, Amfiteatru, România literară, Tomis, Convorbiri literare, Familia, Ramuri, Steaua, Tribuna* etc. Colaborator la vol. *101 cei mai mari scriitori români* (2003). A editat publicaţiile *România viitoare* (1991-1992), *Călătorie sprâncenată* (1997) şi *Dunărea albastră* (2002-2003). Membru fondator al Editurii Curierul Dunării (1994). Debutează în *Luceafărul* (1962). Debut editorial cu vol. *Delavrancea şi devenirile arhetipului* (1994). Au urmat *Arghezi între infinituri* (1996), *Eminescu la infinit* (1997), *Răzbunarea lui Moromete sau Marin Preda şi onoarea de a fi contrazis de istorie* (1998), *Romane şi romancieri în secolul XX* (2000), *Mileniul al treilea şi „direcţia nouă" în cultura românească* (2001), *Geneza şi structura poeziei româneşti în secolul XX* (2001), *Fenomenul „Caragiale" şi reîncarnările virtuale* (2002), *Dinu Săraru şi reconvertirea romanului în poveste* (2002). Premiul SLAST (1986).

OPERA: *Delavrancea şi devenirile arhetipului,* Bucureşti, 1994; *Arghezi între infinituri. Eseu despre religiozitatea omului necredincios,* Bucureşti, 1996; *Eminescu la infinit,* eseuri, Bucureşti, 1997; *Răzbunarea lui Moromete sau Marin Preda şi onoarea de a fi contrazis de istorie,* Bucureşti, 1998; *Romane şi romancieri în secolul XX,* eseuri, Bucureşti, 2000; *Mileniul al treilea şi „direcţia nouă" în cultura românească,* Bucureşti, 2001; *Geneza şi structura poeziei româneşti în secolul XX,* Bucureşti, 2001; *Fenomenul „Caragiale" şi reîncarnările virtuale,* eseuri, Bucureşti, 2002; *Dinu Săraru şi reconvertirea romanului în poveste,* Bucureşti, 2002. **(A. S.)**

GOCIU Simion, n. 1 sept. 1948, com. Molniţa, raionul Herţa, reg. Cernăuţi (Ucraina). Poet şi prozator. Fiul lui Simion Gociu şi al Victoriei (n.?), ţărani. Studii elementare în com. natală (1955-1963); Şcoala medie din Horbova (1963-1966); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cernăuţi (1967-1972). Corespondent al ziarului regional *Zorile Bucovinei* (1972-1973; 1985-1992); prof. în com. Cupca, raionul Hliboca (1973-1978); director la Şcoala medie din com. natală (1978-1985); redactor la *Gazeta de Herţa* (1992-1995) şi redactor-şef la săptămânalul *Concordia* (din 1995). Colab. la

Nistru, *Moldova*, *Literatura şi arta*, *Ţara fagilor*, *Glasul Bucovinei* etc. A fondat rev. pentru copii *Făgurel*. Debutează în *Zorile Bucovinei* (1965). Debut editorial cu vol. de versuri *Sărutul spicelor* (1984). Alte culegeri lirice: *La ţărmure de suflet* (1989), *Lacrima toamnei* (1999). Autor al vol. de eseuri şi schiţe *Sincer vorbind* (2000).

OPERA: *Sărutul spicelor*, versuri, Ujgorod, 1984; *La ţărmure de suflet*, versuri, Ujgorod, 1989; *Oul gastronomic*, epigrame şi fabule, pref. de V. Tărâţeanu, Cernăuţi, 1998; *Lacrima toamnei*, versuri, pref. de V. Tărâţeanu, Timişoara, 1999; *Dar cine eşti tu?*, povestiri pentru copii, Cernăuţi, 1999; *Sincer vorbind*, eseuri şi schiţe, postfaţă de M. Lutic, Cernăuţi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: I. Beldeanu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1999; G. Bădărău, *ibidem*, nr. 5, 1999; M. Cimpoi, *Critice*, II, 2002. **(A. S.)**

GOGA Eugen, n. 11 dec. 1888, com. Răşinari, jud. Sibiu – m. 5 iun. 1935, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Iosif Goga, preot, şi al Aureliei (n. Bratu). Frate cu Octavian Goga. Primele clase la Răşinari; liceul la Sibiu, Blaj şi Braşov; studii superioare la Univ. din Budapesta (1909) şi la Facultatea de Istorie a Univ. din Bucureşti (1910), întrerupte. După o perioadă în care e ziarist la *Tribuna* din Arad (1911-1912), unde, de altminteri, debutează, urmează economia politică şi sociologia la Univ. din Zürich (1913), apoi pleacă la Paris (1914); revine la Arad, în redacţia ziarului *Românul.* Participă la primul război mondial în armata austro-ungară, este făcut prizonier şi dus în lagărul din Tomsk, în Siberia. Eliberat o dată cu intrarea României în război, se reface la Techirghiol, descriindu-şi perioada captivităţii în *Două Siberii* (1916). Pleacă din nou pe front, ca voluntar, e rănit la Arabaz şi-şi pierde mâna dreaptă. Colab. la ziarele *Epoca* şi *România.* Director al ziarului *Renaşterea română* din Sibiu (1921-1929). Din 1932 până la moarte (1935), conduce *Ţara noastră* în seria ei bucureşteană. Activitatea şi-a dus-o între ziaristică, politică şi literatură, publicând romanul *Cartea facerii* (I-II, 1928-1931), inspirat din luptele duse de ardeleni pentru realizarea unităţii naţionale.

OPERA: *Două Siberii,* Bucureşti, 1916 (altă ed. 1996); *Cartea facerii,* I-II, Bucureşti, 1928-1931 (ed. şi pref. de I. D. Bălan, 1984).

REFERINŢE CRITICE: C. Noica, în *Ultima oră,* nr. 80, 1929; C. D. Ionescu, în *Ramuri,* nr. 5, 1929; Al. Hodoş, în *Universul literar,* nr. 15, 1929; P. Constantinescu, în *Vremea,* nr. 8, 1931; Al. A. Philippide, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 543, 1931; S. Dragomir, în *Revue de Transilvanie,* nr. 1, 1935; E. Jebeleanu, în *Ţara noastră,* nr. 890, 1935; Perpessicius, *Menţiuni...,* III; I. Breazu, în *Dacoromania,* nr. 8, 1936; R. Brateş, în *Gând românesc,* nr. 1, 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; N. Antonescu, *Scriitori uitaţi,* 1980; Gh. Suciu, în *Luceafărul,* nr. 18; 20, 1984; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II. **(M. Pp.)**

GOGA Mircea (prenumele la naştere: Mircea-Marius), n. 23 iul. 1948, Bistriţa, jud. Bistriţa-Năsăud. Poet, eseist şi traducător. Fiul lui Ioan Goga, publicist, şi al Emiliei (n. Ilie-Covaciu), funcţionară. Studii elementare (1955-1962) şi liceale (1962-1966) la Cluj; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1966-1971). Asistent (1972-1990), lector (1990-1994) şi conferenţiar (din 1995) la Facultatea de Filologie, Catedra de lb. română. Prof. asociat la Univ. din Paris-Sorbonne IV (din 1999) şi la Univ. Sorbonne Nouvelle (2000-2001). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Lexicul poeziei lui Octavian Goga* (1981). Colab. la *Echinox, Steaua, Tribuna, Apostrof, Poesis, Convorbiri literare, Cronica, România literară, Viaţa Românească, Origini* etc. Inclus în antologiile *Flori lângă izvoare* (1985), *Poeţi clujeni contemporani* (1997), *Visători prin Oraşul Surâsului* (2000) şi *Antologia poeţilor ardeleni contemporani* (2003). Debutează în *Echinox* (1969). Debut editorial cu vol. de poezie *Alb pelerin* (1977), urmat de alte şapte culegeri lirice (*Efebul din lumină,* 1979; *Limuzina de ceaţă,*

1982; *Urgenţa de a trăi,* 1985; *Soclul de umbră,* 1986; *Poeme,* 1987; *Poezii,* 1992; *Concert pentru vioară şi singurătate,* 1998). A publicat vol. de eseuri (*Originalitatea spiritualităţii româneşti,* 1994; *Cultura şi civilizaţia poporului român,* 1999) şi exegeze literare (*Octavian Goga. Geografie intimă,* I-IV, 2001-2003). Autorul mai multor lucrări de gramatică a limbii române. A îngrijit o ed. din memoriile lui A. Ciupe (*Născut o dată cu secolul,* 1998). A editat antologiile *Visători prin Oraşul Surâsului* (2000) şi *Odin. Zeul chior* (2000). Trad., în colab., din J. Rouaud, G. Perec, Sempé-Goscinny, H. Vermorel şi Madeleine Vermorel. Premiul rev. *Origini* (2000; 2001).

OPERA: *Alb pelerin,* versuri, Bucureşti, 1977; *Efebul din lumină,* versuri, Cluj-Napoca, 1979; *Limuzina de ceaţă,* versuri, Cluj-Napoca, 1982; *Urgenţa de a trăi,* versuri, Iaşi, 1985; *Soclul de umbră,* versuri, Cluj-Napoca, 1986; *Poeme,* Bucureşti, 1987; *Lexicul şi structura stilului în poezia lui Octavian Goga,* Bucureşti, 1989; *Originalitatea spiritualităţii româneşti,* eseuri, Cluj-Napoca, 1994; *Concert pentru vioară şi singurătate,* versuri, Cluj-Napoca, 1998 (trad. daneză, 2000; trad. engleză, 2002); *Cultura şi civilizaţia poporului român,* Cluj-Napoca, 1999; *Précis de littérature roumaine,* Cluj-Napoca, 2000; *La Roumanie et les Roumains,* Cluj-Napoca, 2000; *Octavian Goga. Geografie intimă,* I. *Răşinari şi Crăciunelul de Sus*; II *Mesianismul lui Octavian Goga. Ciucea*; III *Castelanele de la Ciucea: Veturia Goga şi Eugenia Luca,* Cluj-Napoca, 2001; IV *Golgota (Octavian Goga între apologeţi şi detractori),* Târgu Mureş, 2003; *La vie malgré tout. 50 poèmes,* trad. de Tatiana Paraschiv-Benchea şi Albert Py, Cluj-Napoca, 2001; *Poveste de Crăciun/Conte de Noël,* ed. bilingvă româno-franceză, 2002; *Poveste de Crăciun/Christmas Tale,* ed. bilingvă româno-engleză, trad. de O. More, Cluj-Napoca, 2002; *Poveste de Paşte/Conte de Pâque/Easter Tale,* ed. româno-franceză-engleză, trad. de Oltea Simescu şi E. Williams, Cluj-Napoca, 2003; *Povestea Bràduţului Norocel/Le Conte du Petit Veinard/The Little Lucky's Tale,* ed. româno-franceză-engleză, trad. de Luciana Sălăjean şi S. Blackwell, Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: J. Rouaud, *Câmpurile de onoare,* în colab. cu Yvonne Goga, Cluj-Napoca, 1993; idem, *Oameni iluştri,* în colab. cu Yvonne Goga, Cluj-Napoca, 1995; G. Perec, *O colecţie de amator,* în colab. cu Yvonne Goga, Cluj-Napoca, 1996; Sempé-Goscinny, *Micul Nicolas,* în colab. cu Yvonne Goga, Cluj-Napoca, 1998; M. Petean, *Pluies/Neiges/Divers,* Cluj-Napoca, 1998; H. Vermorel-Madeleine Vermorel, *Sigmund Freud şi Romain Rolland în corespondenţă. 1923-1936,* în colab. cu Yvonne Goga, New York, 1999; G. Stănescu, *Lorsque chez nous n'est plus chez nous,* Cluj-Napoca, 2001; M. Petean, *Folie/Cirque/Scandal,* Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: I. Istrate, în *Echinox,* nr. 4, 1978; N. Barbu, în *Cronica,* nr. 8, 1980; V. Taşcu, *ibidem,* nr. 31, 1980; idem, în *Tribuna,* nr. 37, 1982; H. Bădescu, *ibidem,* nr. 20, 1983; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 27, 1986; A. Marino, în *Tribuna,* nr. 27, 1986; A. Popescu, în *Tribuna Ardealului,* nr. 48, 1992; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească,* nr. 10-11, 2002. **(A. S.)**

GOGA Octavian, n. 20 mart. /1 apr. 1881, com. Răşinari, jud. Sibiu – m. 6 mai 1938, com. Ciucea, jud. Cluj. Poet. Fiul lui Iosif Goga, preot, şi al Aureliei (n. Bratu). Frate cu Eugen Goga. Strămoşii paterni, de origine macedoromână, veniseră în sec. al XVIII-lea în Crăciunel, lângă Cetatea de Baltă. Pe linie maternă, descinde dintr-o străveche familie braşoveană, atestată din 1480. Ambii părinţi aveau înclinaţii literare, întreţinând în familie cultul pentru poezia lui Eminescu şi Coşbuc. Din copilărie, **G.** se identifică cu universul rural, îmbrăţişându-i aspiraţiile: „De la început m-am pomenit într-un mediu ţărănesc pe care [...] am căutat să-l pătrund dus de mână de părinţii mei cărturari. Eu n-am fost ţăran, dar am priceput păsurile satului şi m-am contopit cu toate durerile lui” (*Mărturisiri*). După ce urmează primele clase la Răşinari, trece la gimnaziul şi liceul unguresc din Sibiu (1890-1899), transferându-se, în urma unui conflict naţional, la liceul românesc din Braşov, unde îşi ia şi bacalaureatul (1900). Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Budapesta (1900-1904). Student, frecventează cercul literar „Petru Maior” şi

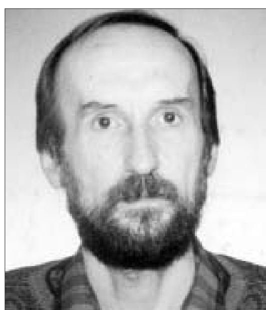
se alătură grupării fondatoare a rev. *Luceafărul*, unde publică majoritatea poeziilor sale, după un debut nesemnificativ în rev. *Tribuna* (1897). După studiile budapestane, trece la Univ. din Berlin, cu o bursă acordată de Asoc. Astra, audiind cursurile lui Wilamowitz-Moellendorf. Călătoreşte în Italia (Milano, Florenţa, Bologna). Debut editorial cu vol. *Poezii* (1905), cu un puternic ecou în critica vremii (T. Maiorescu, N. Iorga, E. Lovinescu ş. a.) Moartea tatălui (1905) îl obligă să întrerupă studiile şi să se întoarcă în Ardeal. Stabilit la Sibiu, secretar al Astrei, mută aici şi redacţia *Luceafărului*, preluându-i, împreună cu Oct. C. Tăslăuanu, direcţia (1907-1909; 1912-1914). I se acordă, în urma raportului lui T. Maiorescu, premiul Acad. „Năsturel-Herescu" (1906). Întemeiază rev. *Ţara noastră*, ca publicaţie pentru popor a Astrei (1907). Puternicul ecou al răscoalelor ţărăneşti din acelaşi an se resimte în fibra lirică a noului vol., *Ne cheamă pământul* (1909). Lupta tot mai susţinută a lui **G.** pentru drepturile naţionale şi sociale ale românilor ardeleni îi atrage arestarea şi primul proces de presă (1911), soldat cu condamnarea şi detenţia la Seghedin (1912), unde-l vizitează I. L. Caragiale. Eliberat, întreprinde o lungă călătorie prin Occident (Italia, Elveţia, Franţa, Spania); experienţa (intelectuală, sentimentală) marchează o modificare a vocii lirice, în vol. *Din umbra zidurilor* (1913), dar orizontul amintirii, lumea de „acasă" îl urmăreşte peste tot. Se stabileşte la Bucureşti, cucerind simpatia largă a publicului cu piesa *Domnul notar* (1914) şi cu fierbintele său verb oratoric din anii neutralităţii (1914-1916). Devine unul dintre animatorii „Ligii unităţii politice a tuturor românilor" şi pledează, în stilul său biblic-profetic, intrarea României în lupta pentru eliberarea Transilvaniei şi a realizării unităţii naţionale. Art. din *Strigăte în pustiu* (1915) şi poemele din vol. *Cântece fără ţară* (1916) exprimă retorica momentului, alternând virulenţa cu ardoarea patriotică. La intrarea României în război, se înrolează ca simplu soldat pe frontul din Dobrogea, detaşat apoi la Biroul de propagandă al armatei, unde editează, în refugiul de la Iaşi, ziarul *România*. I se încredinţează diverse misiuni diplomatice la Paris şi Londra, lucrând în cadrele Consiliului Naţional Român pentru a dobândi sprijinul internaţional în favoarea cauzei româneşti. După Unirea din 1918, e ministru al Instrucţiunii şi Cultelor (1919), ministru al Cultelor şi Artelor (1921), ministru de Interne (1926). Membru al Acad. (1922), rosteşte discursul solemn de primire, închinat lui G. Coşbuc (30 mai 1923). Premiul naţional de poezie (1924). Preşedinte al SSR (1924-1925). În pofida acestor onoruri (în 1932, Univ. din Cluj îi decernează titlul de *doctor honoris causa* şi-l cheamă să ilustreze o catedră special creată pentru el), **G.** se află într-o eclipsă a forţei creatoare. Piesa *Meşterul Manole* (1928) şi culegerea de conferinţe, evocări, amintiri *Precursori* (1930) sunt singurele opere care-i marchează prezenţa în literatura momentului. Târât în combinaţii politice nefaste, erorile anilor postbelici îl îndepărtează de propriile idealuri sociale cărora le e închinată întreaga sa operă lirică. Prim-ministru (1937-1938) într-o formaţiune de dreapta, scurta sa guvernare e şi începutul degringoladei politice ce avea să împingă ţara spre dezastru. Realizând – aşa cum o atestă testamentul său – dimensiunile erorii, **G.** se retrage din viaţa publică. Agitaţia ultimilor ani şi frământările de conştiinţă îi grăbesc sfârşitul: moare la 57 de ani, în urma unui accident cerebral. *Poeta vates,* **G.** a fost mesagerul şi prizonierul unei vremi istorice de mari tensiuni şi conflicte. Dăruindu-se unei misiuni, împlinirea ei l-a lăsat însă suspendat în faţa unei noi epoci, căreia nu i-a mai putut descifra sensurile istorice adevărate. Scriitor de mari resurse romantice, agitator de conştiinţe, a fost exponentul strălucit al pregătirii şi împlinirii visului naţional secular. „S-a ars pe sine prin flacăra nestinsă ce ardea în el" (N. Iorga).

OPERA: *Poezii,* Budapesta, 1905; *O seamă de cuvinte,* Sibiu, 1908; *Ne cheamă pământul*, Bucureşti, 1909; *Însemnările unui trecător.* Crâmpeie din zbuciumările de la noi, Arad, 1911; *Din umbra zidurilor,* Bucureşti, 1913; *Domnul notar,* dramă în trei acte din viaţa Ardealului, Bucureşti, 1914; *Strigăte în pustiu,* Bucureşti, 1915; *Cântece fără ţară,* Bucureşti, 1916; *Poezii,* Bucureşti, 1924; *Mustul care fierbe,* Bucureşti, 1927; *Meşterul Manole,* piesă în trei acte, Bucureşti, 1928; *Precursori,* Bucureşti, 1930; *Din larg,* poeme postume, Bucureşti, 1939; *Poezii,* Bucureşti, 1941; *Discursuri,* Bucureşti, 1942; *Versuri,* studiu introductiv de M. Beniuc, Bucureşti, 1957; *Poezii,* text ales şi stabilit, pref., note, bibliografie de I. D. Bălan, Bucureşti, 1965 (ed. II, 1967; ed. III, 1970); *Ne cheamă pământul. Cântece*

fără ţară, I-II, Bucureşti, 1965; *Opere,* I-III, ed. îngrijită de I. D. Bălan, Bucureşti, 1967-1972; *Poezii inedite.* Descoperite şi prezentate de D. Smântânescu, Bucureşti, 1973; *O. Goga în corespondenţă,* I, ed. îngrijită de Daniela Poenaru, pref. de V. Netea, Bucureşti, 1975; *Poezii,* text stabilit de I. D. Bălan, antologie, pref., cronologie, note finale şi bibliografie de (I. V.) Şerban, Bucureşti, 1976 (ed. II, 1980); *Poezii/Poesie,* traduzione di Paolo Soldati, prefazione di M. Zaciu, Bucureşti, 1978; *Pagini publicistice,* ed. îngrijită, pref. şi note de Silvia Urdea, Cluj-Napoca, 1981; *Poezii,* ed. îngrijită de I. D. Bălan, repere istorico-literare alcătuite de Aurora Moldoveanu, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1987); *Poezii/Poems,* ed. bilingvă româno-engleză, trad. de L. Leviţchi, pref. de I. D. Bălan, Bucureşti, 1982; *Ne învaţă Mărăşeştii*, ed., studiu introductiv şi note de St. Neagoe, Iaşi, 1983; *O. Goga în corespondenţă,* II, ed. îngrijită de M. Bordeianu şi St. Lemny, Bucureşti, 1983; *Poezii,* ed. îngrijită şi postfaţă, tabel cronologic şi crestomaţie critică de S. Mioc, Timişoara, 1984; *Poezii,* antologie, pref., tabel cronologic şi bibliografie de I. Simuţ, Cluj-Napoca, 1985; *Precursori,* ed. şi studiu introductiv de I. D. Bălan, 1989; *Mustul care fierbe*, ed. îngrijită, pref. şi notă bibliografică de T. Vârgolici, Bucureşti, 1992; *Poezii*, antologie, pref., cronologie, addenda şi bibliografie de I. V. Şerban, Bucureşti, 1992; *Poezii*, antologie, pref., note finale şi bibliografie de C. Trandafir, Galaţi, 1992; *Poezii*, antologie, studiu introductiv şi analize de I. D. Bălan, Bucureşti, 1992; *Opere*, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi bibliografie de I. D. Bălan, Chişinău, 1994; *Poezii*, pref. şi tabel cronologic de V. Râpeanu, Bucureşti, 1995; *Ardealul n-are Dumnezeu,* versuri, Timişoara, 1995; *Cântece fără ţară,* versuri, Timişoara, 1995; *Scrieri alese*, ed. îngrijită de St. Răducanu, Braşov, 1995; *... aceeaşi luptă,* ed. îngrijită de Dan Brudaşcu, Cluj-Napoca, 1997; *Poezii*, pref., ed., tabel cronologic, selecţie, aprecieri şi analize literare de Fl. Popescu, Bucureşti, 1997; *Mausoleul iubirii*. Corespondenţă Octavian–Veturia Goga, text stabilit, cuvânt înainte, note şi comentarii, indice general de Gh. I. Bodea, Bucureşti, 1997; *Ideea naţională*. Discursuri, cuvântări, articole, ed. îngrijită, cuvânt introductiv şi notă bibliografică de D. Brudaşcu, Cluj-Napoca, 1997; *Naţionalism dezrobitor*, studiu introductiv şi note de C. Schifirneţ, Bucureşti, 1998; *Ne cheamă pământul,* versuri, Bucureşti, 1998 (altă ed., 1999); *Poezii,* Chişinău, 1998; *În împărăţia firii,* versuri, Bucureşti, 2000; *Poezii,* ed. facsimil, Cluj-Napoca, 2001; *Opere,* I, ed., note, variante şi comentarii de I. D. Bălan, Bucureşti, 2001. Traduceri: Madách Imre, *Tragedia omului,* poem dramatic, trad. în versuri de ~, Bucureşti, 1938 (alte ed., pref. şi tabel cronologic de I. Ianoşi, 1978; 1983).

REFERINŢE CRITICE: G. Panu, în *Săptămâna,* nr. 122, 1905; S. Puşcariu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1906; N. Iorga, *O luptă literară,* II, 1906; T. Maiorescu, *Critice,* III, 1908; Il. Chendi, *Impresii,* 1908; I. Trivale, *Cronici literare,* 1915; G. Ibrăileanu, *Note şi impresii,* 1920; C. Stere, *În literatură,* 1921; E. Lovinescu, *Critice,* I; idem, *Istoria...,* I; idem, *Memorii,* I, 1931; T. Vianu, *Studii şi portrete literare,* 1938; B. Munteanu, *Panorama...*; Oct. C. Tăslăuanu, *Octavian Goga.* Amintiri şi contribuţii la istoria revistei „Luceafărul”, 1939; I. Constantinescu, *Octavian Goga,* 1939; G. Călinescu, *Istoria...*; O. Papadima, *Neam, sat, oraş, în poezia lui Oct. Goga,* 1942; C. Doicescu, *Viaţa lui Oct. Goga,* 1942; D. Popovici, în *Luceafărul,* nr. 7-8, 1942; D. Micu, *Început...*; Const. Ciopraga, *Literatura...*; I. D. Bălan, în *Flacăra,* nr. 14, 1961; T. Arghezi, în *Gazeta literară,* nr. 13, 1966; L. Baconski, *Marginalii critice şi istorico–literare,* 1968; I. Chinezu, *Pagini de critică,* 1969; I. D. Bălan, *Octavian Goga,* 1971 (ed. II, 1975); Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Al. Piru, *Varia,* I, 1972; idem, *Reflexe şi interferenţe,* 1974; *O. Goga,* antologie de I. D. Bălan, 1974; Domokos Sámuel, *O. Goga. Anii studenţiei, traducerile,* în româneşte de D. Clucer, 1978; M. Zaciu, *Alte lecturi şi alte zile,* 1978; V. Râpeanu, *Cultură şi istorie,* 1979; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 42, 1980; M. Goga, *Lexicul poeziei lui O. Goga,* 1981; Mircea Popa, *O. Goga între colectivitate şi solitudine,* 1981; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 3, 1981; Gh. Grigurcu, *ibidem*; M. Zaciu, *ibidem*; C. Ciopraga, în *Tribuna,* nr. 14, 1981; idem, în *Cronica,* nr. 14, 1981; G. Istrate, în *Cronica,* nr. 15, 1981; I. Pop, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 2, 1981; M. Zaciu, *ibidem*; Al. Săndulescu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1981; I. Bălu, în *România literară,* nr. 44, 1982; I. C. Chiţimia, în *Limbă şi literatură,* I, 1982; A. Cosma, în *Vatra,* nr.

2, 1982; M. Curticăpeanu, în *Echinox,* nr. 1-2, 1983; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 52, 1983; Al. Zub, în *Cronica,* nr. 46, 1983; idem, în *Ateneu,* nr. 11, 1983; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; I. Pop, *Lecturi fragmentare,* 1983; Vl. Streinu, *Poezie şi poeţi români,* 1983; A. P. Todor, *Confluenţe literare româno-maghiare,* 1983; C. Trandafir, *Dinamica valorilor literare,* 1983; M. Zaciu, *Viaticum,* 1983; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 1, 1984; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 1, 1984; I. Guţan, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1984; D. Păcurariu, *Scriitori şi direcţii literare,* 1984; Elena Tacciu, *Romantismul românesc*, II, 1985; I. Guţan, *O. Goga, argumentul operei,* 1987; L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 5, 1987; Cella Delavrancea*, Dintr-un secol de viaţă*, 1987; M. Goga, *Lexicul şi structura stilului în poezia lui O. Goga,* 1989; M. Avram, *Octavian Goga.* Bibliografie sibiană, 1991; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* II; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 40; 41; 42, 1998; Z. Ornea*, ibidem*, nr. 2, 1999; idem, în *Dilema,* nr. 362, 2000; C. Telescu, *Octavian Goga în conştiinţa contemporanilor,* 2000; M. Goga, *Octavian Goga: geografie intimă,* I-III, 2001; Carmen Popoiu Olteanu, *Octavian Goga* (1881-1938), 2001; Al. Husar, în *Convorbiri literare,* nr. 11; 12, 2001; I. Guţan, *Octavian Goga: înfrângeri în evantai,* 2002; P. Poantă, *Ciucea lui Octavian Goga,* 2003; Irina Petraş, în *Contemporanul,* nr. 4, 2003. **(M. Z.)**

GOGEA Vasile, n. 7 aug. 1953, Sighetu Marmaţiei, jud. Maramureş. Eseist şi prozator. Fiul lui Gavril Gogea, maistru militar, şi al Elenei (n. Karaman), muncitoare. Liceul militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza, jud. Prahova (1968-1970), continuat la Liceul „Radu Negru” din Făgăraş, jud. Braşov (1970-1972). Licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filosofie, secţia filosofie a Univ. din Cluj (1974-1979). Preparator produse explozibile la Combinatul Chimic Făgăraş (1977-1980); dispecer de producţie la Î.P.C. „Nivea” Braşov (1980-1986); referent la Teatrul Dramatic din Braşov (1986-1989); instructor cultural-sportiv la U.J.C.M. din acelaşi oraş (1989); redactor-şef adjunct şi redactor-şef la rev. *Astra* (1990-1994); referent la Bibl. Judeţeană „G. Bariţiu” din Braşov şi prof. asociat la Univ. „Transilvania” (1994-1995); din 2002, redactor-şef la Editura Grinta din Cluj-Napoca. Bursier al Fundaţiei pentru într-ajutorare intelectuală europeană, Franţa (1990). Colab. la *Echinox*, *Vatra*, *Tribuna*, *Amfiteatru*, *Calende*, *Convorbiri literare*, *Poesis*, *Contrapunct* etc. Prezent în vol. colective *Proză satirică română contemporană* (1982), *Vreme în schimbare* (1993), *Brâncuşi şi Transilvania* (2001) etc. Debutează în *Echinox* (1976). Debut editorial în vol. *Doisprezece prozatori* (1988). A publicat proză scurtă (*Logodnica mecanicului Gavrilov*, 2002), eseuri (*Re-citindu-l pe Eminescu*, 2000; *Oftalmologia sau ochelarii lui Nenea Iancu*, 2002), romanul *Scene din viaţa lui Anselmus* (1990) şi un vol. de versuri (*Propoieziţii. 1996-1998*, 1998). Ed. din M. Florian şi I. Petrovici. Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1993); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (2003).

OPERA: *Doisprezece prozatori*, vol. colectiv, Cluj-Napoca, 1988; *Scene din viaţa lui Anselmus*, roman, Bucureşti, 1990; *Fragmente salvate* (1975-1989), jurnal, pref. de Vl. Tismăneanu, Iaşi, 1996; *Exerciţii de tragere cu puşca de soc*, publicistică, Piteşti, 1998; *Propoieziţii. 1996-1998*, versuri, Satu Mare, 1998; *(Re)citindu-l pe Eminescu. În umbra timpului*, eseu, Bistriţa, 2000; *Oftalmologia sau ochelarii lui Nenea Iancu*, eseu, postfaţă de M. Muthu, Cluj-Napoca, 2002; *Logodnica mecanicului Gavrilov*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 2002; *Repere ale gândirii româneşti*, eseuri, în colab. cu A. I. Brumaru, pref. de Al. Surdu, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 8, 1988; D. Grădinaru, în *România literară*, nr. 38, 1988; Gh. Glodeanu, în *Tribuna*, nr. 37, 1988; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 16, 1991; M. Dragolea, în *Vatra*, nr. 7, 1991; Gh. Grigurcu, în *România Literară*, nr. 10, 1997; V. Podoabă, în *Vatra*, nr. 1, 1998; E. Galaicu-Păun, *ibidem*, nr. 1, 1999; C. Karnoouh, în *Obsevator cultural*, nr. 121, 2002; I. Alexa, în *România literară*, nr. 48, 2002; P. E. Silvan, în *Poesis*, nr. 1-2, 2003 **(A. S.)**

GOIA Vistian, n. 15 sept. 1935, Roşia de Secaş, jud. Alba. Istoric literar. Fiul lui Dumitru Goia şi al Mariei (n. Bicher), agricultori. Şcoala elementară în com. natală (1943-1950); Şcoala Pedagogică din Blaj (1950-1954); licenţiat al Faculăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1956-1960). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *V. A. Urechia. Studiu monografic de istorie literară* (1975). Învăţător în com. Cenade, jud. Alba (1954-1956); prof. la Paroşeni, jud. Hunedoara (1960-1962); asistent, lector, conferenţiar şi prof. la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj (1962-2001). Colab la *Tribuna*, *Steaua*, *Limbă şi literatură*, *Contemporanul*, *România literară* etc. Debutează în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”*, Philologia (1976). Debut editorial cu vol. *Literatura pentru copii* (1970), urmat de studiul monografic *V. A. Urechia* (1979), *B. P. Hasdeu şi discipolii săi* (1987), *Elocinţă şi parlamentarism* (1997), *Literatura pentru copii şi tineret* (2003). A îngrijit ed. *Oratori şi elocinţă românească* (1985); altă ed., din G. I. Ionescu-Gion (*Portrete şi evocări istorice* (1987).

OPERA: *Literatura pentru copii*, Bucureşti, 1970; *V. A. Urechia*, studiu monografic, Bucureşti, 1979; *B. P. Hasdeu şi discipolii săi*, Bucureşti, 1987; *Elocinţă şi parlamentarism*, Cluj-Napoca, 1997; *Literatura pentru copii şi tineret*, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. George, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1979; Doina Uricariu, în *Luceafărul*, nr. 39, 1979; I. Buzaşi, în *Transilvania*, nr. 9, 1979; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 28, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 27, 1987. **(A. S.)**

GOLESCU Dinicu (prenumele la naştere: Constandin), n. 7 febr. 1777, com. Goleşti, jud. Argeş – m. 5 oct. 1830, Bucureşti. Memorialist. Fiul lui Radu Golescu şi al Zoiţei (n. Florescu). Descinde dintr-o veche familie de boieri, ale cărei prime atestări documentare sunt din sec. al XVI-lea; tatăl său a fost mare ban al Ţării Româneşti. **G.** a dobândit rangul de mare logofăt (1812). Frate cu Iordache (Gheorghe) Golescu şi părinte al celor patru „fraţi Goleşti” (Ştefan, Nicolae, Alexandru, Radu), care au avut un rol important în desfăşurarea Revoluţiei de la 1848 şi a celorlalte mari evenimente politice din istoria românească a sec. al XIX-lea. El însuşi a fost amestecat încă de tânăr în tulburea viaţă politică din vremea ultimelor domnii fanariote; a fost unul dintre boierii care au sprijinit revoluţia lui Tudor Vladimirescu (logofăt al Ţării de Jos, 1821) iar după înăbuşirea acesteia, refugiat la Braşov, s-a aflat printre întemeietorii unei Societăţi culturale cu scopuri ascuns politice (1822). Călătoreşte în Rusia (1823) şi în ţări din Europa Centrală: Ungaria, Austria, Italia, Germania şi Elveţia (1824-1826). Scrierile lui, dintre care cea mai cunoscută este *Însemnare a călătoriii mele, Constantin Radovici din Goleşti, făcută în anul 1824, 1825, 1826* (1826), sunt rezultatul acestor preocupări şi le reflectă în chip elocvent. **G.** nu a fost atât un creator, cât un cărturar de factură luministă, convins că regenerarea morală şi socială a ţării nu este posibilă decât prin culturalizare, prin „luminarea” poporului; iar memorialul său de călătorie este de fapt un program politic şi cultural deghizat.

OPERA: *Însemnare a călătoriii mele, Constantin Radovici din Goleşti, făcută în anul 1824, 1825, 1826,* Buda, 1826 (introducere de N. Hodoş, Bucureşti, 1910; pref., indice de lucruri şi de cuvinte de P. V. Haneş, 1915; ed. îngrijită de D. Panaitescu-Perpessicius, Bucureşti, 1952; ed. îngrijită şi pref. de G. Pienescu, 1963; ed. îngrijită, pref., tabel cronologic de Gh. Papp, 1964; postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de Elisabeta Lasconi, 1998); *Scrieri*, ed. îngrijită, studiu, note, comentarii, bibliografie, glosar şi indice de M. Anghelescu, Bucureşti, 1990. Traduceri: *Adunare de pilde bisericeşti şi filosoficeşti, de întâmplări vrednice de mirare, de bune gânduri şi bune neravuri, de fapte istoriceşti şi anecdote, tălmăcite de pre limba grecească în cea românească*, Buda, 1826; T. Vamva, *Elementuri de filosofie morală*, Bucureşti, 1827.

REFERINŢE CRITICE: P. Eliade, *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle,* 1905; N. Iorga, *Istoria...,* I; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; D. Popovici, *Studii literare,* I, 1972; M. Zaciu, *Colaje,* 1972; M. Iorgulescu, *Firescul ca excepţie,* 1978; D. Păcurariu, *Scriitori...,* II; Al. Hanţă,

Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu, 1985; I. Cristoiu, *Lumea literaturii,* 1986; Perpessicius, *Scriitori...,* I; N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române,* 1990. **(M. I.)**

GOLESCU Iordache, n. c. 1776, Bucureşti – m. aug. 1848, Orşova. Dramaturg şi lexicograf. Fiul lui Radu Golescu, mare ban al Ţării Româneşti, şi al Zoiţei (n. Florescu). Frate cu Dinicu Golescu. Învaţă acasă, cu dascăli particulari, şi la Acad. Grecească din Bucureşti. Erudit şi poliglot, sprijină toate iniţiativele culturale ale timpului; ca membru al Eforiei domneşti, în 1817, sprijină înfiinţarea şcolii româneşti a lui Gh. Lazăr, la „Sf. Sava". Este epitrop al spitalelor, membru al Divanului Săvârşitor şi, în 1830, mare logofăt, moştenind funcţia la moartea fratelui său. În 1831 este mare logofăt al dreptăţii, apoi prezident al Sfatului Consultativ, membru al Înaltului Divan (1844), al Înaltei Curţi (1847) etc. Cu excepţia unor *Băgări de seamă asupra canoanelor grămăticeşti* (publicată în 1840, dar scrisă cu mult înainte, căci I. Heliade-Rădulescu o menţiona în 1828), scrierile sale, câte s-au păstrat, au rămas în ms, apărând postum. **G.** a alcătuit, prin 1845, o culegere de proverbe şi poveşti populare (*Pilde, povăţuri i cuvinte adevărate şi poveşti),* a tradus din Homer, Montesquieu, Bernardin de Saint-Pierre şi a compus mai multe lucrări dramatice (*Barbul Văcărescul, vânzătorul ţării,* c. 1828, reprezentată în epoca modernă de teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" din Bucureşti; *Starea Ţării Româneşti acu, în zilele măriei sale Ioan Caragea voievod,* c. 1831; *Mavrodinada sau Divanul nevinovat şi defăimat sau Copii sărmani, nevârstnici şi năpăstuiţi,* c. 1845 etc). Operele sale literare sunt colorate polemic, în tradiţia cronicărească munteană, şi au o mare savoare a expresiei.

OPERA: *Băgări de seamă asupra canoanelor grămăticeşti,* Bucureşti, 1840; *Tarafurile cele ce aşează domnia,* în *Columna lui Traian,* nr. 7, 1872; *Povăţuiri i cuvinte adevărate,* în vol. I. A. Zanne, *Proverbele românilor,* VIII, Bucureşti, 1900; *Barbul Văcărescu, vânzătorul ţării,* în vol. *Primii noştri dramaturgi,* ed. îngrijită şi glosar de Al. Niculescu, studiu introductiv şi note biobibliografice de Fl. Tornea, Bucureşti, 1960; *Starea Ţării Rumâneşti,* în vol. *Satire şi pamflete* (1800-1849), ed. şi pref. de Gh. Georgescu-Buzău, Bucureşti, 1968; *Povăţuiri pentru buna-cuviinţă,* ed. îngrijită de Gh. Paschia, pref. de M. Bucur, Bucureşti, 1975; *Scrieri alese,* ed. şi comentarii de M. Moraru, tabel bibliografic şi referinţe critice de C. Lupu, Bucureşti, 1990; *Proverbe,* Craiova, 1995 (altă ed., 1998); *Istorioare,* antologate de M. Eminescu, ed. şi pref. de Mihaela Constantinescu-Podocea, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: N. Bănescu, *Viaţa şi scrierile marelui vornic Iordache Golescu,* 1910; G. Bengescu, *Despre activitatea literară a unor membri ai familiei Golescu în cursul secolului al XIX-lea,* 1923; E. Vârtosu, *Iordache Golescu şi întâmplările anului 1821,* în *Viaţa Românească,* nr. 9-10, 1930; Perpessicius, *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* I, 1957; I. Massoff, *Teatrul românesc,* I, 1961; Georgeta Antonescu, în *Limbă şi literatură,* 1991; Luminiţa Marcu, în *România literară,* nr. 13-14, 1999; C. Popescu-Cadem, în *Jurnalul literar,* nr. 5-10, 2002. **(M. A.)**

GOLOPENŢIA Sanda, n. 2 mart. 1940, Bucureşti. Eseistă şi semioticiană. Fiica lui Anton Golopenţia, sociolog şi demograf, şi a Ştefaniei (n. Cristescu), prof. de lb. română, sociolog şi etnograf. Căsătorită cu Constantin Eretescu. Studii elementare la Şcoala nr. 15 de fete şi Liceul „Gh. Lazăr" din capitală (1946-1953); la ultimul continuă şi studiile liceale (1953-1956); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1956-1961); în 1964 obţine certificatul de traducătoare din franceză în română. Între 1962 şi 1963 este bibliotecară şi documentaristă la Institutul de Folclor din Bucureşti; documentaristă la Centrul de Cercetări Fonetice şi Dialectale din capitală (1963-1969); lector asociat la Facultatea de Lb. şi

Literatura Română (1967-1972); cercetător ştiinţific la Centrul de Cercetări Fonetice şi Dialectale, devenit ulterior Institutul de Cercetări Fonetice şi Dialectale (1969-1971); cercetător ştiinţific principal la acelaşi Institut (1971-1980). Între 1972 şi 1973 predă cursuri de semiotică la Facultatea de Filosofie din Bucureşti. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti, cu teza *Semantica transformaţională a limbii* (1969). În 1980 se stabileşte în Statele Unite. O scurtă perioadă de timp (febr.-mai; iul.-aug. 1981) lucrează ca asistentă la Cornell University, Ithaca, New York (predă lb. italiană), apoi conferenţiar invitat la Brown University, Providence, Rhode Island, Departamentul de studii franceze (1981-1982); la aceeaşi Univ. este prof. asistent (1982-1987), prof. asociat cu definitivat (1987-1990) şi prof. titular (din 1990). În iun. 1991 a predat cursuri de literatură comparată şi semiotică la International Summer Institute for Semiotic and Structural Studies, Vanderbilt University, Nashville, Tennessee; director rezident al programului Brown la Universitatea Lyon II din Franţa (1984-1985). Membră în colegiul de redacţie al mai multor publicaţii şi rev. de specialitate: *Studii şi cercetări lingvistice* (1971-1979), *Cahiers de linguistique théorique et appliquée* (1971-1979), *Revue roumaine de linguistique* (1971-1979), *Modern Language Studies* (1986-1993), *The Comparatist* (1991-1995), *Litterae*, Toronto, Canada (1994-1995; director al rev., din 1996) şi *Origini (Romanian Roots)*, Norcross, Georgia (din 1997). Publică studii de lingvistică şi semiotică (în *Fonetică şi dialectologie, Revue roumaine de linguistique, Studii şi cercetări lingvistice, Cahiers de linguistique théorique et appliquée, Limba română, Langage Sciences, Semiotica, Semiosis*), poetică a folclorului (*Revista de etnografie şi folclor, Proverbium*), teorie, critică literară şi eseuri (în *Romanic Review, Modern Language Notes, Poétique, ARA Journal, Lupta, Limite, Agora, Origini, Cahiers roumains d'études littéraires, Synthesis, România literară, Contemporanul, Dilema, Orizont, Adevărul literar şi artistic*), art. de istorie a sociologiei (în *Buletinul Bibliotecii Române* din Freiburg, *Sociologie românească*). Debutează în *Studii şi cercetări lingvistice* (1959). Debut ştiinţific în vol. cu *Sintaxa transformaţională a limbii române* (1968; în colab. cu E. Vasiliu), tradusă în engleză în 1972 (*The Transformational Syntax of Romanian*). Alte lucrări de specialitate: *Les voies de la pragmatique* (1988), *Voir les didascalies* (1994; în colab. cu M. Martinez Thomas) şi *Desire Machine*. A Romanian Love Charms Database (1998). În literatură, debutează editorial cu vol. de eseuri *Mitul pagubei* (1986), urmat de *Cartea plecării* (1995), *America America* (1996), *Vămile grave* (1999), *Intermemoria* (2001) şi *Chemarea mâinilor negative* (2002). Coautoare la vol. *The Romanian-English Contrastive Analysis Project*. Reports and Studies (1971; în colab. cu Tatiana Slama-Cazacu şi D. Chiţoran) şi *Trends in Romanian Linguistics* (1968; în colab. cu Al. Rosetti). Coordonează vol. *Les propos spectacle: Études de pragmatique théâtrale* (New York – Washington, DC - Baltimore, 1996). A editat *Descântece din Cornova-Basarabia* de Ştefania Cristescu (Providence, 1984). Colaborează la numeroase vol. colective: *Omagiu lui Al. Rosetti la 70 de ani* (1965), *Studii de poetică şi stilistică* (1966), *Phonology der Gegenwart* (1967), *Probleme de lingvistică generală* (1967), *Actes du Xe Congrès international de linguistes* (1970), *Actele celui de al XII-lea Congres internaţional de lingvistică şi filologie romanică* (1970), *Recherches sur la philosophie du sciences* (1971), *Grammaire générative transformationelle et psycho-mécanique du language* (1973), *Current Trends in Linguistics* (1974), *Further Developments in Contrastive Studies* (1974), *Transformational Grammar and the Romanian Language* (1977), *Études romaines* II (1978), *Le singe à la porte. Vers une théorie de la parodie* (1983), *The Semiotic Sphere* (1986), *Morphosyntaxe de langues romanes* (1986), *Exchanges sur la conversation* (1988), *Milieux et memoire* (1993), *Tradition and Change in Central and Eastern Europe* (1993), *Hommages offerts à Maria Manoliu-Manea* (1994), *Dialectologie et littérature du domaine d'oïl occidental* (1995), *Restituiri Anton Golopenţia* (1995), *Les propos spectacle*. Études de pragmatique théâtrale (1996), *Moldovan: The History, Culture, Language and Contemporary Politics of the People of Moldova* (1996), *Vivacité et diversité de la variation linguistique* (2000) etc. Semnează în *An Encyclopedia of Continental Women Writers* (New York and London, 1991) treizeci şi două de art. despre personalităţi feminine ale literaturii române: Hortensia Papadat-Bengescu, Cella Serghi,

Henriette Yvonne Stahl, Claudia Millian, Magda Isanos, Lucia Mantu, Margareta Sterian, Otilia Cazimir, Iulia Hasdeu, Nina Cassian, Ana Blandiana etc. A tradus din rusă în franceză *Éléments sur les idées et les méthodes de la linguistique structurale contemporaine* de J. D. Apresjan (1973; în colab. cu J.-P. de Wrangel). Din 1984, înfiinţează şi conduce Editura Hiatus, Providence, Rhode Island (Statele Unite). Îngrijeşte ed. *Opere complete* de Anton Golopenţia (I-II, 1999-2002).

OPERA: *Sintaxa transformaţională a limbii române*, Bucureşti, 1968; în colab. cu E. Vasiliu (în trad. engleză: *The Transformational Syntax of Romanian*, Bucharest – The Hague – Paris, 1972); *Mitul pagubei*, eseuri, Providence (Statele Unite), 1986; *Les voies de la pragmatique,* Stanford, 1988; *Voir les didascalies*, Paris, 1994 (în colab. cu M. Martinez Thomas); *Cartea plecării,* eseuri, Bucureşti, 1995; *America. America*, eseuri, Bucureşti, 1996; *Desire Machine*. A Romanian Love Charms Database, Bucureşti, 1998; *Vămile grave*, eseuri, Bucureşti, 1999; *Intermemoria,* eseuri, Cluj-Napoca, 2001; *Chemarea mâinilor negative,* Bucureşti, 2002. Traduceri: J. D. Apresjan, *Éléments sur les idées et les méthodes de la linguistique structurale contemporaine*, trad. din rusă în franceză, în colab. cu J.-P. de Wrangel, Paris – Bruxelles – Montréal, 1973.

REFERINŢE CRITICE: P. H. Stahl, în *Études et documents balkaniques*, nr. 7, 1985; Virgil Nemoianu, în *România literară*, nr. 3, 1991; Paul Schweiger, în *Revista mea* (Tel-Aviv), nr. 1667, 1995; Dan C. Mihăilescu, în *22*, nr. 5, 1996; idem, în *România literară*, nr. 3, 1996; Iulian Băicuş, în *Teatrul azi*, nr. 11-12, 1996; Romulus Bucur, în *Arca*, nr. 4-6, 1996; Grete Tartler, în *România literară*, nr. 11, 1996; Vitalie Ciobanu, în *Contrafort*, nr. 9, 1996; Marguerite Dorian, în *World Literature Today*, nr. 4, 1996; Doru Pop, în *Steaua*, nr. 7, 1997; Romulus Bucur, în *Arca*, nr. 10-12, 1997; Cornel Moraru, în *Vatra*, nr. 1, 1998; Andreea Deciu, în *Vineri* (Supliment al rev. *Dilema*), nr. 6, 1998; Bogdan Guta, în *Azi*, nr. 55, 1998 (interviu); Mircea Vasilescu, în *Dilema*, nr. 281, 1997 (interviu); Theodor Damian, *Roua cărţilor*. O hermeneutică teologică în context literar, 1998; Ştefan Stoenescu, în *Rădăcini / Romanian Roots* (Norcross, Georgia), nr. 33-34, 2000; Sanda Cordoş, în *Familia,* nr. 12, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001; Mihaela Albu, *Citind la New York scriitori români,* 2002; D. Petrescu, *Deconstrucţii populare,* 2002. **(A. S.)**

GOMA Paul, n. 2 oct. 1935, satul Mana, com. Vatici, jud. Orhei. Prozator. Fiul lui Eufimie Goma şi al Mariei (n. Popescu), învăţători. În 1940, când Basarabia este cedată ruşilor, familia Goma încearcă să se refugieze, dar, pornind prea târziu, este întoarsă din drum, înainte de a trece Prutul. În ian. 1941, tatăl este ridicat de agenţii NKVD şi deportat în Siberia; i se pierde urma până în 1943, când se află prizonier la Slobozia-Ialomiţa. În 1942, fiul începuse şcoala primară în satul natal, dar în mart. 1944 familia se refugiază în Transilvania, unde e nevoită să se ascundă în sate din zona Sibiului şi a Târnavei Mari, pentru a nu fi repatriată forţat sau deportată. Reuşind să-şi procure acte false, salvatoare, în ian. 1945, familia poate rămâne în satul Buia, de pe Târnava Mare. În 1946, **G.** devine elev al Şcolii Normale „Andrei Şaguna” din Sibiu, timp de doi ani, până la reforma învăţământului din 1948, când este transferat în ciclul doi la o şcoală din Şeica Mare, în zona Târnavei Mari. Din toamna anului 1949, în urma unui concurs, devine elev la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, până în 1952, când este interogat la Securitate, considerat suspect din punct de vedere politic şi exmatriculat. După insistenţe şi căutări disperate (nu mai e primit nici la Sighişoara, nici la Braşov), absolvă în 1953 liceul la Făgăraş. Biografia copilului, adolescentului, iar mai apoi a studentului **G.** e răvăşită de istorie şi politică. În 1954, reuşind la admitere simultan la Filologia bucureşteană şi la Şcoala de Literatură, devenită Institut autonom, iar apoi o secţie a Univ., alege cea de-a doua posibilitate. În urma disputelor de la seminarii, unde **G.** afirma opinii politice inconformiste, este „judecat” la rectoratul Univ. şi atenţionat aspru pentru îndrăzneli. Începe să se constituie un „caz **G.**”, decisiv atât pentru psihologia viitorului scriitor, cât şi pentru mediul politic şi

literar. Scrie părţi din proiectatul roman *Durerile facerii*, nefinalizat, unde îşi transpune revoltele şi neliniştile şi din care citeşte la seminariile de creaţie conduse de M. Gafiţa. După revoluţia maghiară din oct. 1956, scrie un episod epic în care personajul naraţiunii, în cadrul unei şedinţe, predă carnetul U.T.M., în semn de protest la represiune. Citit la un seminar de creaţie, fragmentul va declanşa comportamentul politic şi literar al disidenţei; în nov. 1956 autorul este arestat, anchetat, acuzat de agitaţie publică şi condamnat la doi ani de închisoare corecţională. Calvarul detenţiei străbate arestul de la Malmaison, penitenciarul Jilava (1957) şi Gherla (1958), povestit ulterior în romane. Din închisoare este trimis în nov. 1958 în domiciliu obligatoriu în satul Lăteşti, pentru trei ani, dar restricţia şi restriştea se prelungesc până în ian. 1963. Apoi, până în 1965, lucrează ca muncitor necalificat, fotograf ambulant, trompetist sau tehnician la Buhuşi, Rupea, Fărăgaş, Şercaia sau Braşov. Din 1965 reia studiile universitare la Filologia din Bucureşti, urmate timp de doi ani, până în 1967, şi întrerupte ca urmare a hărţuielilor Securităţii. Debutează, după îndelungi tergiversări, cu povestirea *Aia*, cu titlul schimbat de redacţie în *Când tace toba*, în rev. *Luceafărul,* din dec. 1966, când redactor-şef era E. Barbu. Continuă să publice proză în *Luceafărul,* apoi în *Gazeta literară, Viaţa Românească, Ateneu*, înfrângând cu greu timorarea redactorilor în faţa condiţiei de fost deţinut politic. Debutează în vol. în 1968 cu prozele scurte din *Camera de alături*. Cartea este lansată în librării la 22 aug., în aceeaşi zi în care fusese invadată Cehoslovacia de armatele Tratatului de la Varşovia, mai puţin armata română. Autorul se prezintă la Uniunea Scriitorilor pentru a se înrola în brigăzile patriotice de apărare, dar i se cere mai întâi să se înscrie în partid; se înscrie, deodată cu A. Păunescu, Al. Ivasiuc şi alţi entuziaşti ai momentului, impresionaţi de politica sfidătoare a României la adresa Moscovei. O vreme, în anii 1968-1973, e redactor cu jumătate de normă la *România literară*. Refuzat de editurile româneşti, în 1971 apare în Germania romanul *Ostinato,* şi în Franţa sub titlul *La Cellule des libérables*. Erezia consta în a prezenta o mărturie din interior despre închisorile din România, chiar dacă romanul o făcea deocamdată în regim ficţional. Este bine primit de presa străină, iar autorul e caracterizat ca un Soljeniţîn român. În 1972 apare cel de-al doilea roman, în versiunea germană *Die Tür*, la Suhrkamp, urmată în 1974 de versiunea franceză *Elles étaient quatre...*, la Gallimard. Cazul **G.** este comentat şi susţinut continuu de postul de radio *Europa liberă*; acelaşi post transmite în foileton versiunea românească a romanelor *Ostinato, Uşa..., Gherla*. În 1974, *Ostinato* este tradus şi în olandeză. Editura pariziană Gallimard, consecventă, publică succesiv: *Gherla*, în 1976; *Dans le cercle*, în 1977; *Garde inverse*, în 1979. Situaţia scriitorului român devine de notorietate europeană, atingând punctul de vârf în 1977, când **G.** aderă la *Charta '77*, printr-o scrisoare deschisă difuzată la *Europa liberă*, care va fi ulterior semnată, dintre scriitorii români, numai de I. Negoiţescu şi I. Vianu. Militant pentru drepturile omului în România, **G.** devine o veritabilă instituţie politică independentă, la care unii apelau pur şi simplu pentru a obţine mai rapid un paşaport. Experienţa acestei lupte politice şi a persecuţiei care a urmat este povestită meticulos în *Le tremblement des hommes* (Seuil, 1979) şi în *Chassée-croisé* (Hachette, 1983). Arestat, eliberat la insistenţa unei campanii internaţionale, bătut pe stradă, ameninţat cu moartea, cercul se strânsese tot mai mult în jurul scriitorului, din ce în ce mai ameninţat de aparatul represiv al Securităţii. Acţiunea politică a lui **G.** a avut un ecou atât de mare în Occident, încât jurnalistul Bernard Guetta nota în *Le Nouvel Observateur*:„România, în 1977, a cunoscut două cutremure, unul de pământ, în 4 martie, şi altul al oamenilor, prin Mişcarea Goma". Hărţuit, oferindu-i-se soluţia emigrării cu de-a sila, nu are de ales, în cele din urmă, decât exilul. Astfel încât la 20 dec. 1977 părăseşte definitiv ţara, împreună cu familia (soţia şi un copil), cu destinaţia Paris, unde cere şi obţine imediat azil politic. Din 1978 începe o nouă etapă biografică. Alte cărţi denunţă şi acuză sistemul comunist din România, ca, de pildă, *Les chiens de mort* (Hachette, 1981), un documentar patetic despre penitenciarul de la Piteşti, în anii '50. O veritabilă arhivă a disidenţei e cuprinsă în *Scrisori întredeschise*. *Singur împotriva lor* (1995). Vasta autobiografie recuperează perioade mai de tinereţe sau chiar din copilărie: *Bonifacia* (Albin Michel, 1986) sau *Le calidor* (aceeaşi editură, 1987). Acest ultim episod e singurul care apare, până în 1989, şi în româneşte, multiplicat în fotocopii după dactilogramă, la Editura *Dialog*, Dietzenbach, în

Germania, prin grija lui I. Solacolu. Din 1990, cărţile lui **G.** apar şi în ţară, într-un ritm de trei-patru pe an (*Din calidor. O copilărie basarabeană,* 1990; *Culoarea curcubeului '77,* 1990; *Arta refugii,* 1991; *Sabina,* 1991; *Amnezia la români,* 1992; *Justa,* 1995; *Jurnal,* I-VI, 1997-1999; *Basarabia,* 2002). Scriitorul şi-a consolidat prestigiul în cadrul disidenţei din Est, devenind, prin amploarea dezvăluirilor şi prin virulenţa protestului, un caz şi un reper. A scris numai în româneşte, deşi cărţile i-au apărut traduse în franceză, germană, olandeză, suedeză. A reprezentat tot timpul condiţia disperată a scriitorului român care nu s-a putut exprima în perfectă libertate decât în exil. Premiul Uniunii Scriitorilor (1991).

OPERA: *Camera de alături*, Bucureşti, 1968; *Ostinato*, trad. în germană de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt a. M., 1971 (ed. de buzunar, 1972; trad. în olandeză de Ronald Jonkers, Utrecht, 1974); *La cellule des libérables,* trad. în franceză şi pref. de Alain Paruit, Paris, 1971; *Die Tür*, trad. în germană de Marie-Thérèse Kerschbaumer, Frankfurt a. M., 1972; *Elles étaient quatre...*, trad. de Alain Paruit, Paris, 1974; *Gherla*, trad. în franceză de Ş. Cristovici, postfaţă de V. Ierunca, Paris, 1976 (trad. în suedeză de Barbro Andersson, Stockholm, 1978); *Dans le cercle*, trad. de Yvonne Krall, Paris, 1977; *Garde inverse*, trad. de Ş. Cristovici, Paris, 1979; *Le tremblement des hommes*, trad. de Alain Paruit, Paris, 1979 (trad. în olandeză de Paul Koeck, Antwerpen, 1980); *Les chiens de mort*, trad de Alain Paruit, Paris, 1981; *Chassée-croisé*, trad. de Alain Paruit, Paris, 1983; *Die Rote Messe*, trad. în germană de L. Grigorowitsch, Köln, 1984 (trad. în olandeză de Andrea Borbel, Antwerpen, 1985); *Bonifacia*, trad. de Alain Paruit, Paris, 1986 (în româneşte, Bucureşti, 1991); *Le calidor*, trad. de Alain Paruit, Paris, 1987; *Din „calidor". O copilărie basarabeană*, Dietzenbach, 1989 (ed. II, Chişinău, 1990; ed. III, Bucureşti, 1990); *Culoarea curcubeului '77*, Bucureşti, 1990 (ed. II, Oradea, 1993; ed. III, Chişinău, 2003); *Gherla*, Bucureşti, 1990; *Patimile după Piteşti*, Bucureşti, 1990 (ed. II, Cluj-Napoca, 1999); *Ostinato*, Bucureşti, 1991; *Arta refugii*, cu o pref. de Marta Petreu, Cluj-Napoca, 1991; *Soldatul câinelui*, Bucureşti, 1991; *Bonifacia*, roman, Bucureşti, 1991; *Sabina*, Cluj-Napoca, 1991; *Uşa noastră cea de toate zilele*, Bucureşti, 1992; *Astra*, roman, Cluj-Napoca, 1992; *Amnezia la români*, Bucureşti, 1992; *În cerc*, Bucureşti, 1995; *Justa*, Bucureşti, 1995; *Adameva,* Iaşi, 1995; *Scrisori întredeschise. Singur împotriva lor,* Oradea, 1995; *Gardă inversă*, roman, Bucureşti, 1997; *Jurnal*, I-VI, cuvânt înainte L. Alexandru, Bucureşti, 1997-1999; *Altina*. *Grădina scufundată,* roman, 1998; *Alte jurnale,* Cluj-Napoca, 1998; *Jurnalul unui jurnal* (1997), Cluj-Napoca, 1998; *Roman intim,* pref. de D.-S. Boerescu, Bucureşti, 1999; *Basarabia,* roman, Bucureşti, 2002; *Săptămâna roşie. 28 iunie – 3 iulie 1940 sau Basarabia şi evreii,* eseu, ed. II, revizuită şi adăugită, Chişinău, 2003 (ed. III, Norcross, GA, 2003).

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Amfiteatru*, nr. 34, 1968; L. Raicu, în *Gazeta literară*, nr. 35, 1968; Dieter Schlesak, în *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 12 oct. 1971; D. Ţepeneag, în *Le Monde*, 16 oct. 1971; E. Silianoff, în *Le Figaro littéraire,* 5 nov. 1971; G. Sandri, în *Il Tempo*, 20 nov. 1971; Jacques Cabau, în *L'Express*, 6 dec. 1971; Claude Bonnefoy, în *La Quinzaine littéraire*, 16 dec. 1971; Siegfried Lenz, în *Der Spiegel*, 28 febr. 1972; Monica Lovinescu, în *Ethos*, nr. 1, 1973; Ugné Karvelis, în *Le Figaro*, 23 nov. 1974; Françoise Wagener, în *Le Monde*, 25 oct. 1974; Ş. Cristovici, în *Cahiers de l'Est*, nr. 1, 1975; Sanda Stolojan, în *Le Journal de Genčve*, 6 dec. 1976; Manuel Lucbert, în *Le Monde*, 11 mai 1977; Monica Lovinescu, *Unde scurte*, 1978 (ed. II, 1990); E. Ionesco, în *Le Monde,* 9 mart. 1979; Illios Yannakakis, în *La Quinzaine littéraire*, 30 mart. 1979; Bernard Guetta, în *Le Monde*, 25 iul. 1979; Rodica Iulian, în *Limite*, nr. 36-37, nov. 1982; Sanda Stolojan, în *Ethos*, nr. 3, 1982; Alain Faverger, în *La Liberté*, 5-6 sept. 1987; I. Negoiţescu, în *Dialog* (Dietzenbach), 1988; Gabriela Adameşteanu, în *România literară*, nr. 3, 1990; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, 8 aug. 1990; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1990; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 37, 1990; I. Negoiţescu, *În cunoştinţă de cauză*, 1990; I. Vartic, M. Dragolea, Marta Petreu, în *Apostrof*, nr. 3-4, 1990; E. Simion, în *România literară*, 28 febr. 1991; Cornel Moraru, Al. Cistelecan, A. Pantea, V. Podoabă, în *Vatra*, nr. 5, 1991; R. Mareş, Ruxandra Cesereanu, C. Cubleşan, în *Steaua*, nr. 8, 1991; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, 7 aug. şi 16 oct. 1991; Magda Cârneci,

în *Contrapunct*, 29 nov. 1991; V. Podoabă, A. Pantea, Cornel Moraru, în *Vatra,* nr. 12, 1991; M. Martin, Cornel Moraru, V. Podoabă, în *Vatra*, nr. 6, 1992; Fl. Ardelean, în *Familia*, nr. 5-6, 1993; V. Ierunca, *Subiect şi predicat*, 1993; Monica Lovinescu*, Seismograme. Unde scurte,* II, 1993; idem, *Posteritatea contemporană. Unde scurte,* I, 1994; idem, *Est-etice. Unde scurte,* IV, 1994; idem, *Pragul. Unde scurte,* V, 1995; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani*, 1994; I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; I. Holban*, Salonul refuzaţilor*, 1995; C. Ungureanu, *La Vest de Eden,* 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 10, 1997; N. Oprea, T. Ştef, Al. Niculescu, D. Mureşan, V. Podoabă, L. Piţu, Cornel Moraru, în *Vatra*, nr. 4, 1997; Fl. Faifer, în *Cronica*, nr. 6, 1999; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 38; 39; 44, 2000; idem, în *Familia,* nr. 5, 2000; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 8; 38; 2001; Mihaela Aziţei, *Totalitarism şi rezistenţă în România comunistă. Cazul Goma,* 2002; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 21, 2002; Gh. Grigurcu, în *Jurnalul literar,* nr. 1-4, 2002; Titu Popescu, *ibidem*; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 4; 16; 12; 21; 23; 26; 29-30, 2002; I. Simuţ, *ibidem,* nr. 16, 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 19; 21, 2002; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 5, 2003; R. Ioanid, în *Observator cultural,* nr. 177, 2003. **(I. S.)**

GORCEA Petru Mihai, n. 28 ian. 1942, Timişoara – m. 6 ian. 2005, Piteşti. Critic literar. Fiul lui Mihai Gorcea, muncitor tâmplar, şi al Margaretei (n. Fodor). Liceul „N. Bălcescu" (bacalaureatul în 1959); Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1964). Dr. în filologie cu o teză despre *Problematica genurilor în proza de ficţiune* (1973). Carieră didactică (din 1964), la Institutul Pedagogic din Piteşti; lector de lb. şi literatura română la univ. din Turku şi Helsinki (1975-1978). A debutat cu o recenzie în *Gazeta literară* (1963); debut editorial cu vol. de eseuri *Nesomnul capodoperelor* (1977). Colab. la rev. *Argeş, Viaţa Românească, Luceafărul* etc. A publicat vol. *Structură şi mit în poezia contemporană* (1982), încercare de analiză semiotică şi arhetipală a Generaţiei '60, şi *Steaua din oglinda visului, „*eseu despre «Luceafărul» lui Eminescu" (1983).

OPERA: *Nesomnul capodoperelor,* eseuri, Bucureşti, 1977; *Structură şi mit în proza contemporană.* Eseu despre destinul literar al „generaţiei şaizeci", Bucureşti, 1982; *Steaua din oglinda visului.* Eseu despre „Luceafărul" lui Eminescu, Bucureşti, 1983; *Mihai Eminescu.* Texte literare comentate, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: I. Maxim, în *Orizont,* nr. 45, 1977; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 46, 1977; Elena Tacciu, în *România literară,* nr. 38, 1982; V. Cristea, *ibidem,* nr. 16, 1984; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1984; Al. Piru, în *Flacăra,* nr. 23, 1984; N. Steinhardt, în *Astra,* nr. 6, 1984; I. Buduca, în *Steaua,* nr. 4, 1984; Al. Piru, *Critici...* **(I. R.)**

GOROVEI Artur, n. 19 febr. 1864, Fălticeni – m. 19 mart. 1951, Bucureşti. Folclorist şi etnograf. Fiul lui Petru Gorovei, avocat, primar şi prefect de Fălticeni, şi al Mariei (n. Borş). Pe linie maternă provine dintr-o veche familie ardelenească, atestată documentar la 1275, ba chiar mai devreme (anul 1000). Şi după tată pare să fi fost ardelean, căci folcloristul se interesa mereu de armenii din Gherla, „unde numele «Gorové» este – şi mai ales era – curent". Pe linie maternă se înrudeşte cu Nicolae Gane (despre care va lăsa preţioase amintiri), mama scriitorului moldovean fiind soră cu bunica folcloristului. Şcoala primară la Rădăuţi (1872) şi Fălticeni (din 1873), unde face şi studiile gimnaziale; studii liceale la Iaşi; studii universitare de drept la Bucureşti (1886-1887) şi Iaşi (1877-1889; licenţa în 1890). Prof. secundar la Bârlad (1889-1890); ajutor de judecător şi judecător la Paşcani (1890-1891); avocat la Fălticeni (1891); judecător la Broşteni (din 1891), unde îl întâlneşte pe învăţătorul Mihai Lupescu, fost coleg de şcoală, şi împreună vor pune

la cale apariţia *Şezătoarei,* întâia revistă românească de folclor, o tentativă similară făcând **G.** şi mai înainte, împreună cu Elena Sevastos; procuror la Râmnicu-Sărat; prefect de Suceava (1905); inspector agricol (1909-1911). **G.** editează, în gimnaziu fiind, o rev. literară, *Ecoul Carpaţilor,* şi una umoristică, *Ţânţarul,* în care publică versuri şi proză. Versuri în *Foaia Societăţii Deşteptarea Comerţului şi Industriei Române* (1882) şi în *Cimpoiul* (1884), rev. a lui Frédéric Damé. Adevăratul debut al lui **G.** e considerat a se fi produs în 1884, când publică mai multe art., poezii, ghicitori şi trad. în *Revista populară,* pe care o edita, la Paris şi Fălticeni, împreună cu vărul său, Eugen Teodorini. Colab. la *Anuarul Arhivei de Folclor, Adevărul, Adevărul literar şi artistic, Analele Academiei Române, Arhiva românească, Arhivele Olteniei, Buletinul „Mihai Eminescu", Calendarul revistei „Ion Creangă", Cetatea Moldovei, Convorbiri literare, Cuget clar, Drepturile omului, Ecoul săptămânei, Études balkaniques, Făt-Frumos, Gazeta săteanului, Izvoraşul, Însemnări literare, Junimea literară, Lumea, Lupta literară, Noua revistă română, Opinia, Pagini literare, Păstorul Tutovei, Revista Fundaţiilor Regale, Revista literară, Românul, Scrisul nostru* din Bârlad, *Şezătoarea, Viaţa Românească* etc. Membru al cercului literar din Iaşi condus de poetul-arheolog Neculai Beldiceanu (aici l-a cunoscut pe I. Creangă, acesta citind, la una dintre întruniri, un fragment inedit din *Amintiri*), cerc desprins din gruparea de la *Contemporanul,* a cărei orientare estetică, potrivnică inovaţiilor literare, n-o mai împărtăşea. Membru de onoare al Acad. (1940). Cercetări istorice asupra oraşului (1938). Dr. honoris causa al Univ. din Cernăuţi (1933). A condus, împreună cu Mihai Sadoveanu, publicaţia sătească *Răvaşul poporului* (1907). Premiul Acad. (1938).

OPERA: *Cimiliturile românilor,* Bucureşti, 1898 (ed. II, îngrijită şi cuvânt înainte de I. Datcu, Bucureşti, 1972); *După dragoste,* schiţe şi nuvele, Bucureşti, 1901; *Datinile noastre la naştere,* Bucureşti, 1909, Bibl. Minervei nr. 33 (republicat în *Literatura populară,* I, 1976); *Zmei şi zâne,* Bucureşti, 1909, Bibl. populară „Socec", nr. 85-86; *Datinile noastre la nuntă,* Bucureşti, 1910, Bibl. Minervei nr. 72 (republicat în *Literatura populară,* I, 1976); *Botanica poporului român,* în colab. cu M. Lupescu, Fălticeni, 1915; *Credinţi şi superstiţii ale poporului român,* Bucureşti, 1915; *Cruzimi,* Iaşi, 1920; *Monografia oraşului Botoşani,* Fălticeni, 1926; *Alte vremuri.* Amintiri literare, Fălticeni, 1930; *Descântecele românilor,* Bucureşti, 1931 (republicat în *Literatura populară,* II, 1985); *Indicele analitic şi alfabetic al celor 25 volume din revista „Şezătoarea",* Fălticeni, 1931; *Noţiuni de folclor,* Bucureşti, 1933 (republicat în *Literatura populară,* I, 1976), *Ouăle de Paşti.* Studiu de folclor, Bucureşti, 1937 (col. „Studii şi cercetări", nr. XXX); *Fălticenii.* Cercetări istorice asupra oraşului, Fălticeni, 1938; *Zbuciumul unui suflet nou.* Jurnalul unei femei, roman, Bucureşti, 1938; *Învăţători folclorişti,* Bucureşti, 1940, col. „Cunoştinţe folositoare", seria C, nr. 93 (republicat în *Literatura populară,* I, 1976); *Meşteşugul văpsitului cu buruieni,* Bucureşti, 1943, col. „Cunoştinţe folositoare", seria B, nr. 22; *Literatura populară.* Culegeri şi studii, I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie şi indici de I. Datcu, Bucureşti, 1976-1985; *Folclor şi folcloristică,* ed. de S. Moraru, Chişinău, 1990; *Credinţe şi superstiţii ale poporului român,* ed. de Irina Nicolau şi Carmen Huluţă, Bucureşti, 2000; *Ouăle de Paşti,* studiu de folclor, ed. şi cuvânt înainte de Antoaneta Oltean, Bucureşti, 2001; *Datinile noastre la naştere,* ed. şi pref. de Sînziana Barangă, ed. III, Bucureşti, 2002; *Credinţe şi superstiţii ale poporului român,* ed. de I. Datcu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Orăşanu, în *Tinerimea română,* fascicula 1, 1898; Al. Antemireanu, în *Epoca,* nr. 1872, 1901; I. Man, în *Binele public,* nr. 3, 1901; M. Tufan, în *Revista modernă,* nr. 41, 1901; Wega, în *Apărarea naţională,* nr. 308, 1901; M. Sadoveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1922; Şt. Tuţescu, *Folcloriştii noştri,* I, 1923; N. Rusu, în *Buletinul Institutului de Literatură,* fascicula 3, broşura 4, buletinul nr. 22, 1924; N. Iorga, în *Revista istorică,* nr. 7-9, 1926; I. Şiadbei, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1926; Arald, în *Mişcarea,* nr. 91, 1930; *Lumea,* Iaşi, nr. 3536, 1930; I. I. Cantacuzino, în *Viitorul,* nr. 6671, 1930; I. Teodorescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 497, 1930; Izabela Sadoveanu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 498, 1930; P. Zosin, în *Opinia,* nr. 7075, 1930; V. Bologa, în *Drumul nou,* nr. 12, 1931; C. D. Fortunescu, în *Arhivele Olteniei,* nr. 56-58, 1931; G. Pascu, în *Revista*

critică, nr. 3-4, 1931; D. Simonescu, în *Datina,* nr. 7-9, 1931; L. Costin, în *Gorjanul,* nr. 33, 1932; C. D. Fortunescu, în *Arhivele Olteniei,* nr. 61-62, 1932; N. Iorga, în *Revista istorică,* nr. 1-3, 1932; M. Ruffini, în *Lares,* nr. 1, 1932; C. D. Fortunescu, în *Arhivele Olteniei,* 1932; N. Iorga, în *Revista istorică,* nr. 10-12, 1933; I. C. Cazan, în *Sociologie românească,* nr. 2, 1936; A. van Gennep, în *Mercure de France,* Tome 278, 1937; D. Simonescu, în *1935 literar. Sinteză bibliografică de Miron Suru,* 1937; A. G. Stino, în *Gândul nostru,* nr. 12, 1937; Matilda Alexandrescu Dersca, în *Cuget clar,* nr. 3, 1939; Ileana Bucur, în *Opinia,* nr. 9544, 1939; I. Const. Delabaia, în *Neamul românesc,* nr. 40-41, 1939; A. G. Stino, în *Neamul românesc,* nr. 23-25, 1939; L. Morariu, în *Făt-Frumos,* nr. 6, 1941; I. D. Lăudat, în *Limbă şi literatură,* vol. X, 1965; I. Muşlea, în *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei pe anii 1962-1964,* 1966; Lucia Hopu, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* tom. XVII, 1967; Ov. Densusianu, *Opere,* I, 1968; Gh. Vrabie, *Folcloristica română,* 1968; *Scrisori către Artur Gorovei,* ed. îngrijită şi introducere de Maria Luiza Ungureanu, 1970; P. Ursache, *„Şezătoarea” în contextul folcloristicii,* 1972; C. Otobâcu, în *Săptămâna,* nr. 110, 1973; I. Taloş, în *Orizont,* nr. 39, 1973; Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; I. D. Lăudat, în *Radovi Simpozijuma o jugoslavensko-rumunskim uzajamnostima u oblasti narodne književnosti,* 1974; D. Florea-Rarişte, în *Steaua,* nr. 19, 1976; I. Oprişan, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 4, 1976; S. Duicu, în *Vatra,* nr. 2, 1977; O. Văduva, în *Revista de etnografie şi folclor,* nr. 1, 1977; N. Bot, în *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei,* vol. IX, 1977; I. Datcu–Sabina C. Stroescu, *Dicţionarul folcloriştilor,* I, 1979; V. Florea, în *Anuarul de lingvistică şi istorie literară,* tom. XXVII, 1979-1980; idem, în *Anuarul de folclor,* vol. II, 1981; L. Berdan, în *Anuarul de lingvistică şi istorie literară,* XXX-XXXI, 1985-1987; I. Cuceu, în *Anuarul de folclor,* vol. V-VII, 1987; I. Lăcustă, în *Magazin istoric,* nr. 1; 2, 1992; Loretta Handrabura, *Artur Gorovei,* 2000; Lucia Berdan, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2001; Ana-Maria Popescu, în *România literară,* nr. 8, 2001. **(V. F.)**

GORUN Ion (pseud. lui Alexandru I. Hodoş), n. 30 dec. 1863, com. Roşia, jud. Sibiu – m. 30 mart. 1928. Prozator, poet şi traducător. Fiul lui Iosif Hodoş şi al Anei (n. Balint). Frate cu Enea Hodoş şi cu bibliograful Nerva Hodoş; nepot al lui Al. Papiu Ilarian. Căsătorit cu Constanţa Hodoş. Liceul la Braşov şi Sibiu (1876-1880); urmează doi ani cursurile Facultăţii de Medicină (1881-1883), se retrage şi se înscrie la Litere (unde obţine licenţa, 1888), şi apoi la Drept (abandonează). Intră în redacţia rev. liberale *Naţiunea*; secretar de redacţie la *Vieaţa* (1893-1894) şi *Povestea vorbei* (1896-1897). Conduce rev. *Viaţa nouă* (1898); redactor la *Românul* din Arad. Editează rev. *Pagini literare* (1899-1900) – cu Artur Stavri, *Viaţa literară şi artistică* (1906-1908) – cu G. Coşbuc, scurt timp, în 1907, *Revista noastră* – cu Constanţa Hodoş, *Astra* (1915-1918) şi *Războiul popoarelor* (1914-1916). Colab. la *Sămănătorul, Vatra, Fântâna Blanduziei* etc. Debutează cu versuri în *Convorbiri literare* sub pseud. Castor (1889); debut în ziaristică la *Poporul*; debut editorial cu vol. *Câteva versuri* (1901). Continuă cu proză (*Alb şi negru,* 1902; *Robinson în Ţara Românească,* 1904; *Lume necăjită,* 1911; *Obraze şi măşti,* 1922). Este autorul unei monografii despre *Al. Vlahuţă* (f.a.). A tradus din Goethe, Strindbeg, Dumas, Karl May ş.a. şi „proiectul filosofic” al lui Kant, *Spre pacea eternă.* Premiul Naţional pentru proză (1926).

OPERA: *Câteva versuri,* Bucureşti, 1901; *Alb şi negru,* Bucureşti, 1902 (ed. II, 1909); *Robinson în Ţara Românească.* Povestiri din zilele noastre, Bucureşti, 1904 (ed. II, 1909); *Taina a şasea,* schiţe, Bucureşti, 1905; *Lume necăjită,* povestiri, Bucureşti, 1911; *Ştii româneşte?.* Câteva observări asupra limbii, cum se scrie în vremea de faţă, Bucureşti, 1911 (ed. II, 1914); *Fata cea frumoasă,* Bucureşti, 1916; *Încoronarea primului rege al României întregite la Alba Iulia şi Bucureşti,* Bucureşti, 1922; *Obraze şi măşti.* Satire sociale şi literare, Bucureşti, 1922; *Nu te supăra.* Schiţe glumeţe din viaţa bucureşteană dinainte de război, Bucureşti, f.a.; *Il principe azzuro,* trad. din

românește de C. Ruberti, introducere de Cl. Isopescu, Milano, 1930; *Al. Vlahuță.* Omul și opera. O reprivire, București, f.a.; *Scrieri alese,* ed. îngrijită de Lidia Munteanu și V. Netea, pref. de V. Netea și bibliografie de Lidia Munteanu, București, 1983. Traduceri: Goethe, *Faust,* București, 1906 (alte ed., 2001; 2002); Imm. Kant, *Spre pacea eternă.* Un proiect filosofic, cu o notiță biografică și un cuvânt introductiv, București, 1922; A. Strindberg, *Frânturi din viața omenirii,* București, 1924; Al. Dumas, *Contele de Monte Cristo,* București, f.a.; K. May, *Winetu,* I-II, f.a. I. Voinovici, *Sirena,* București, f.a.; L. Wallace, *Ben Hur,* I-II, București, f.a. (altă ed., 2002).

REFERINȚE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; C. Ciopraga, *Literatura...*; Il. Chendi, *Scrieri,* II, 1989. **(V. P.)**

GORUN Petre G., n. 31 mart. 1930, satul Goicea Mică, com. Goicea, jud. Dolj. Poet, prozator și memorialist. Fiul lui Ioan Gh. Gigea, notar comunal, și al Ecaterinei (n. Chiurtu). Studii primare în satul natal (1937-1941), continuate la Liceul comercial „Gheorghe Chițu" din Craiova (1941-1949); licențiat al Facultății de Finanțe-Credit a Acad. de Studii Economice din București (1956). Referent financiar, șef serviciu și șef al Secției financiare a regiunii Oltenia (1956-1964); primar al municipiului Craiova (1964-1968); primvicepreședinte al Consiliului Popular al jud. Dolj (1968-1977); consilier și ministru al Finanțelor (1978-1986). Guvernator al României la Fondul Monetar Internațional și la Banca Mondială (1981-1986); Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României la Paris (1985-1990) și la UNESCO (1987-1990); prorector al Institutului de Drept și Relații Internaționale „Nicolae Titulescu" din București (1992-1995); din 1996, prof. de finanțe la Univ. din Craiova. Debutează cu poezie în *Contemporanul* (1951). Debut editorial cu vol. de versuri *Pentru dreptate se aprinse focul* (1977). Autor al libretului *Floare de salcâm,* muzica de C. Ungureanu (repertoriul teatrului de Operă și Operetă din Craiova, 2003).

OPERA: *Pentru dreptate se aprinse focul,* versuri, pref. de Al. Piru, Craiova, 1977; *Căldura vieții,* versuri, București, 1979; *Amintirile de acasă,* versuri, București, 1981; *La poarta vremii,* versuri, pref. de O. Ghidirmic, Craiova, 1998; *Adolescenții de altădată,* roman, în colab. cu Sava Ionescu, Craiova, 1998; *Oameni și evenimente craiovene,* memorialistică, pref. de T. Nedelcea, Craiova, 2001; *Rondeluri,* Craiova, 2001; *Sonete sentimentale,* pref. de O. Ghidirmic, Craiova, 2001; *Despre Craiova, cu dragoste,* memorialistică, pref. de T. Nedelcea, Craiova, 2002; *Din însemnările unui ambasador la Paris,* memorialistică, pref. de D. Preda, Craiova, 2002; *Amintiri despre scriitori și alți oameni de cultură,* memorialistică, pref. de T. Nedelcea, Craiova, 2003; *Lumini de amurg/Dusk Fires,* versuri, ed. româno-engleză, pref. de M. Rădoi, Craiova, 2003.

REFERINȚE CRITICE: I. D. Bălan, *Constelații diurne,* 1979; J. Constantinescu, I. Deaconescu, *Poeți olteni,* 1982. **(A. S.)**

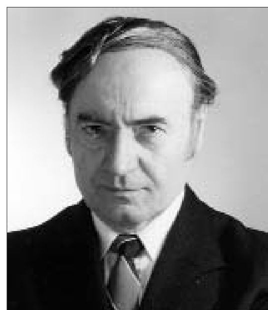

GORUNESCU Valeriu, n. 12 febr. 1922, satul Giurgeni, jud. Ialomița – m. 13 ian. 1991, București. Poet și prozator. Își petrece primii ani la Silistra, în Dobrogea. Adolescența la Brăila, unde e bursier la Liceul „N. Bălcescu"; începe Facultatea de Filosofie (până în 1950), trecând apoi la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale" din București, secția scenarii. Redactor la ziarul *Viața nouă* din Galați (1956-1968); director la Casa Centrală a Creației Populare (1968-1970). Până în 1955 semnează cu pseud. Emil Valeriu. Debutează cu un eseu despre Ernst Toller în ziarul *Ancheta* din Brăila (1939); primele versuri, în caietul liric *Azur* din Brăila (1940); debut editorial cu vol. de poezii *De-o vârstă cu țara* (1960), conținând poeme cu tematică socială convențională. *Apoca[ta]stază* (1968), *Metope* (1972), *Sarea nesomnului* (1975), *Osiile cuprinderii* (1980) etc. sunt abundent

metaforice. Romanele *Păcatul fluviului* (I, 1975), *Ţărmul fugar* (1982), *Drumul spre zori* (1988), cu pronunţat caracter autobiografic, sunt cronici de evocare pitorească a mediilor muncitoreşti din portul Brăila.

OPERA: *De-o vârstă cu ţara,* versuri, Bucureşti, 1960; *Inima şi timpul,* versuri, Bucureşti, 1962; *Umbre de copil,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1963; *Chipuri în soare,* reportaje literare, Bucureşti, 1965; *Orfeu trece punţile,* versuri, Bucureşti, 1966; *Apoca[ta]stază,* versuri, Bucureşti, 1968; *Rădvanele copilăriei,* Bucureşti, 1969; *Metope,* versuri, Bucureşti, 1972; *Platuri,* Bucureşti, 1973; *Întoarcerea la Circe,* Bucureşti, 1974; *Sarea nesomnului,* versuri, Bucureşti, 1975; *Păcatul fluviului,* I, roman, Bucureşti, 1975; *Rosturile străjii,* Bucureşti, 1976; *Mugurii vederii,* Bucureşti, 1977; *Rânduirea porţilor,* Bucureşti, 1978; *Osiile cuprinderii,* versuri, Bucureşti, 1980; *Bobuleţ – mereu drumeţ,* Bucureşti, 1981; *Ţărmul fugar,* roman, Bucureşti, 1982; *Tentaţia cheilor,* Bucureşti, 1985; *Drumul spre zori,* roman, Bucureşti, 1988; *Rectificarea viesparelor,* versuri, Bucureşti, 1995; *Psalmii învierii noastre,* poeme creştine, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Vl. Sorianu, în *Luceafărul,* nr. 45, 1967; I. Lotreanu, în *România literară,* nr. 39, 1972; Const. Trandafir, în *Viaţa Românească,* nr. 9, 1975; P. Poantă, *Modalităţi...*; Al. Piru, în *România literară,* nr. 8, 1975. **(I. C.)**

GOT Petre, n. 20 sept. 1937, com. Deseşti, jud. Maramureş. Poet. Fiul lui Gheorghe Got şi al Ioanei (n. Sacalâş), ţărani. Studii elementare în com. natală (1945-1952); Şcoala Pedagogică Mixtă Română din Sighet (1952-1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1962). Prof. de lb. şi literatura română în com. Borşa, jud. Maramureş (1956-1957) şi la Satu Mare (1962-1967; 1969-1970); metodist cultural la Baia Mare, Satu Mare (1968) şi Bucureşti (1971); redactor la Editura Eminescu (1972); redactor la rev. *Viaţa Românească* (din 1974). Colab. la *Familia, Tribuna, Luceafărul, Steaua, România literară, Viaţa Românească* etc. Debutează în *Familia* (1966); debut editorial cu vol. de poezii *Cer înfrunzit* (1969), urmat de *Glas de ceară* (1972), *Masa de mire* (1975), *Ochii florilor* (1976), *Dimineaţa cuvântului* (1980), *Paranteza lunii* (1985), *Stelele strigă* (1988), *Timp răstingnit* (1991), *Inima lui septembrie* (1996), *Poeme* (1997), *Plâns de heruvim* (1999), *Vocale celeste* (2001) şi *Clipa dintre hotare* (2001).În forme lapidare, esenţializate, poezia lui **G.** argumentează liric nevoia de puritate şi adevăr într-o lume înstrăinată de miracolul prezenţei divine. Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1999).

OPERA: *Cer înfrunzit,* versuri, Bucureşti, 1969; *Glas de ceară,* versuri, Bucureşti, 1972; *Masa de mire,* versuri, Bucureşti, 1975; *Ochii florilor,* versuri, Bucureşti, 1976; *Dimineaţa cuvântului,* versuri, Bucureşti, 1980; *Paranteza lunii,* versuri, Bucureşti, 1985; *Stelele strigă,* versuri, Bucureşti, 1988; *Timp răstingnit,* versuri, Bucureşti, 1991; *Inima lui septembrie,* versuri, Bucureşti, 1996; *Poeme,* pref. de N. Balotă şi (în loc de Cuvânt înainte) o scrisoare inedită a lui N. Stănescu, Bucureşti, 1997; *Plâns de heruvim,* versuri, postfaţă de Ştefan Aug. Doinaş, Bucureşti, 1999; *Vocale celeste,* versuri, Cluj-Napoca, 2001; *Clipa dintre hotare,* versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 6, 1970; Al. Piru, *Poezia...,* II; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 43, 1975; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; E. Manu, în *România literară,* nr. 25, 1980; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 17, 1986; N. Steinhardt, în *România literară,* nr. 28, 1986; G. Gibescu, în *Luceafărul,* nr. 31, 1986; Z. Sângeorzan, *ibidem,* nr. 42, 1987; N. Antonescu, în *Transilvania,* nr. 7, 1989; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1989; I. Guţan, în *Steaua,* nr. 7, 1989; A. Martin, în *România literară,* nr. 23, 1989; L. Grăsoiu, în *Argeş,* nr. 9, 1989; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 15, 1992; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 4, 1992; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 5, 1992; E. Manu, în *Literatorul,* nr. 25, 1992; O. Soviany, în *Contemporanul,* nr. 34; 49, 1997; D. Dimitriu, în *Ateneu,* nr. 1, 1998; C. Ciopraga, în *Dacia literară,* nr. 3, 1998; Fl. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 10, 1998; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 1,

2000; L. Grăsoiu, în *Jurnalul literar,* nr. 7-8, 2000; N. Oprea, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 516, 2000; Ştefan Aug. Doinaş, *Scriitori români,* 2000; Gh. Grigurcu, *Poezia română contemporană,* I, 2000; N. Florescu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-20, 2002; M. Cimpoi, în *Contemporanul,* nr. 40, 2002; B. Cioculescu, în *Viaţa Românească,* nr. 8-9, 2002; Victoria Milescu, în *Mişcarea literară,* nr. 1, 2002; Al. Husar, *Printre contemporani,* 2003; M. Cimpoi, *critice,* III, 2003. **(A. S.)**

GRAMATOPOL Mihai, n. 14 febr. 1937, Sibiu. Eseist şi traducător. Fiul lui Panait Gramatopol şi al Ioanei (n. Maican). Liceul la „Gh. Lazăr" şi „Mihai Viteazul" din Bucureşti (absolvit în 1954); licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia lb. clasice, a Univ. din Bucureşti (1959). Dr. în ştiinţe istorice cu teza *Pietrele gravate din colecţia Cabinetului Numismatic al Academiei R. S. România* (1977). Şef de secţie la Muzeul de Arheologie din Constanţa (1961-1962); cercetător la Acad.; funcţionar la Direcţia Patrimoniului Cultural din subordinea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste. Se ocupă de istoria culturii şi a lumii antice greco-romane, vădind competenţe multilaterale; numismatică, epigrafie, gliptică, arte miniaturale, istoria artei antice, filosofie. Debutează editorial cu *Moira, mythos, drama* (1969), o carte foarte bine primită şi foarte citită la apariţie, care este, alături de cercetările lui Aram Frenkian, D. M. Pippidi şi Liviu Rusu, una dintre puţinele analize româneşti originale asupra tragediei clasice. *Civilizaţia elenistică* (1974), *Artă şi arheologie dacică şi romană* (1982), *Dacia antiqua* (1982), *Arta imperială a epocii lui Traian* (1984), *Portretul roman în România* (1985) şi *Arta romană în România* (2000) sunt lucrări de specialitate şi interesează sub raport preponderent istoric şi cultural. Este unul dintre autorii *Enciclopediei civilizaţiei romane* (1982). A tradus lucrări din domeniul propriei profesiuni (R. Flacelière, E. Brilliant, Franşois Chamoux, Albert Thibaudet, Niels Hannestadt, A. M. Snodgrass, M. Crawford, J.-P. Vernant). I se datorează versiunea românească a *Memoriilor lui Hadrian* de Marguerite Yourcenar. **G.** reprezintă tipul savantului ce dă viaţă erudiţiei prin adoptarea perspectivei interogative a actualităţii.

OPERA: *Moira, mythos, drama,* Bucureşti, 1969 (ed. II, 2000); *Civilizaţia elenistică,* Bucureşti, 1974 (ed. şi pref. de I. Itu, Braşov, 2000); *Artă şi arheologie dacică şi romană,* Bucureşti, 1982; *Dacia antiqua.* Perspective de istoria artei şi teoriei culturale, Bucureşti, 1982; *Enciclopedia civilizaţiei romane,* în colab., Bucureşti, 1982; *Arta imperială a epocii lui Traian,* Bucureşti, 1984; *Portretul roman în România,* Bucureşti, 1985; *Artele miniaturale în Antichitate,* Bucureşti, 1991; *Arta monedelor geto-dace,* Bucureşti, 1997; *Arta romană în România,* Bucureşti, 2000; *Antichitate şi modernitate,* eseuri pragmatice, Braşov, 2000. Traduceri: R. Flacelière, *Istoria literară a Greciei antice,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1970; R. Brilliant, *Arta romană de la Republică la Constantin,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1979; K. Clark, *Revolta romantică,* Bucureşti, 1981; Marguerite Yourcenar, *Memoriile lui Hadrian,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1994; ed. III, 2001); Fr. Chamoux, *Civilizaţia greacă în epocile arhaică şi clasică,* cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1985; A. Thibaudet, *Acropole,* cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1986; N. Hannestadt, *Monumentele publice ale artei romane: program iconografic şi mesaj,* I-II, postfaţă de ~, Bucureşti, 1989; A. M. Snodgrass, *Grecia epocii întunecate,* Bucureşti, 1994; J.-P. Vernant, *Mit şi religie în Grecia Antică,* Bucureşti, 1995; M. Crawford, *Roma republicană,* Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* nr. 40, 1969; I. Bălu, în *Viaţa Românească,* nr. 1, 1970; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 15, 1975; I. Maxim, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1976; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; D. Grigorescu, în *Contemporanul,* nr. 30, 1981; D. C. Giurescu, în *România literară,* nr. 49, 1982; S. Nemeti, în *Tribuna,* nr. 14-15, 1998; L. Franga, în *România literară,* nr. 9, 2003. **(M. P.)**

GRANDEA Grigore H.[aralamb], n. 26 oct. 1843, com. Ţăndărei, jud. Ialomiţa – m. 8 nov. 1897, Bacău. Poet şi prozator. Fiul lui Haralambie Georgiu (Grandea), negustor de origine macedoneană, şi al Mariei (n. Baldovin). A studiat la Şcoala Naţională de Medicină şi Farmacie (1855-1859) şi, cu întreruperi, la Colegiul „Sf. Sava" (absolvit în 1865); în 1866 şi 1867 urmează cursurile Facultăţii de Filosofie şi Litere a Univ. din Liège, fără a obţine însă licenţa. A lucrat ca intern la spitalul Colţea (1860), subchirurg în jud. Ilfov (1861), medic de batalion în Bucureşti, prof. de ştiinţele naturii la Şcoala Naţională de Medicină şi Farmacie (1862-1863), secretar al Comisiei Documentale (1864), revizor şcolar pentru jud. Mehedinţi şi Gorj (1871), prof. provizoriu la Bucureşti (1868), Craiova (1874) şi Bacău (1888) – posturi temporare, susţinându-se însă perioade însemnate de timp din gazetărie (a fost redactor la *Monitorul oficial, Dâmboviţa, Presa, Timpul, Războiul* etc.). Ziarist pasionat şi nu lipsit de talent, a editat el însuşi numeroase publicaţii periodice: *Albina Pindului* (1868-1878), *Liceul român* (1870), *Steaua Daciei* (1871), *Tribuna* (1873), *Bucegiu* (1879), *Sentinela* (1887) etc. şi a colaborat la mai toate gazetele şi revistele vremii (*Foaie pentru minte, inimă şi literatură, Amicul poporului, Familia, Trompeta Carpaţilor, Românul, Columna lui Traian, Universul literar* etc.). Orientarea sa politică antiliberală o prevesteşte pe cea a lui M. Eminescu. A debutat ca poet în 1859, în „foaia politică şi literară" *Dâmboviţa,* al cărei proprietar era. Ca poet, **G.** e un romantic tumultuos şi patetic, mai mult un versificator, din ale cărui scrieri puţine fragmente au supravieţuit epocii. A publicat vol. *Preludele* (1862), *Poezii. Miosotis* (1865), *Poezii nouă* (1873), *Nostalgia. Poezii* (1885). Interesant ca prozator, **G.** a lăsat două romane, *Fulga sau ideal şi real* (1872) şi *Vlăsia sau ciocoii noi* (1887), şi o serie de povestiri în care dă dovadă de inventivitate în imaginarea intrigii, îndemânare de narator şi oarecare talent în creionarea portretelor comice, a scenelor de gen şi a personajelor pitoreşti şi romantice. Numeroase trad. şi prelucrări în versuri şi proză, unele incluse în vol. proprii, cea mai mare parte rămase în periodice, din Teocrit, Vergiliu, Sapho, Anacreon, Seneca, Ovidiu, Lucian din Samosata, Hafiz, Dante, Shakespeare, Uhland, Ossian, Puşkin, Th. Gray, Prudhomme, J. verne, É. Zola, G. Sand, A. Mickiewicz ş.a.

OPERA: *Preludele,* pref. de G. Sion, Bucureşti, 1862; *Poezii. Miosotis,* ed. completă, pref. de d. G. Sion şi o analiză critică de D. M. Flugel, Bucureşti, 1865 (alte ed.; 1884; 1885); *La Meuse,* trad. avec le texte en regard et une préface par A. Le Roy, Liège, 1867; *Fulga sau ideal şi real.* Roman original, Turnu Severin, 1872 (alte ed.; 1873; 1875; 1885; 1887; 1909; 1919); *Eroii Pindului,* Bucureşti, 1872; *Poezii nouă,* Bucureşti, 1973; *Nostalgia. Poezii,* Bucureşti, 1885; *Vlăsta sau ciocoii noi,* Bucureşti, 1887; *Danţul morţii. Poezii,* Bucureşti, 1918; *Scrieri,* pref., text ales şi stabilit, note de P. Ţugui, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică,* I, 1875; Al. I. Şonţu, *Grigore H. Grandea,* 1902; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; *I. L. R.,* II; P. Ţugui, *Grigore H. Grandea,* 1977; G. Ristea, în *Ateneu,* nr. 11, 1997. **(G. A.)**

GRĂMESCU H.[aralambie], n. 18 ian. 1926, com. Pleniţa, jud. Dolj – m. 14 mart. 2003, Craiova. Poet şi traducător. Fiul lui Ionel Grămescu şi al Elisabetei (n. Odinescu), agricultori. Liceul la Craiova şi Piteşti (1937-1945); Facultatea de Medicină din Cluj (1945-1949), neterminată; Şcoala de Literatură „M. Eminescu" (1950-1951), neterminată; Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1964-1965), neterminată. referent la Uniunea Scriitorilor (1951-1952); redactor la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1953-1957), la *Gazeta literară* (1958-1960), *Luceafărul* (1965-1968) şi la Editura Minerva (1969-1972). În 1960 e arestat şi condamnat la şase ani închisoare corecţională pentru delictul de „uneltire contra ordinii sociale" (eliberat în 1962). Debutează în *Lupta Ardealului* (1949); debut editorial cu *Elegii şi egloge* (1969). Alte vol.: *Norul lui Magellan. Ode şi epode* (1972), *Prin vântul toameni* (1987). Autor de antologii: *Întoarcerea florilor* (1971) – poezii din folclorul naţionalităţilor conlocuitoare – *Glasurile*

patriei (1972) – poezii patriotice – şi *Imnurile muncii* (1974). Trad. din Margarita Aligher, Arany János, Ibsen, Maria Teresa León, K. M. Siminov ş.a. A transpus în româneşte povestirile din *1001 de nopţi* şi a repovestit *Cele şapte călătorii ale lui Sindbad Marinarul* (1977). Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1982).

OPERA: *Elegii şi egloge,* Bucureşti, 1969; *Norul lui Magellan. Ode şi epode,* Bucureşti, 1972; *Cele şapte călătorii ale lui Sindbad Marinarul,* repovestite de ~, Bucureşti, 1977; *Prin vântul toameni,* Bucureşti, 1987; *Pactul cu diavolul,* roman, Pleniţa, 1994; *Adaptarea la mediu,* versuri, Craiova, 1997. Traduceri: P. Antolkoski, *Versuri alese,* Bucureşti, 1955; Arany J., *Versuri alese,* Bucureşti, 1957; *Balade populare maghiare din R. P. R.,* Bucureşti, 1960; K. M. Simonov, *Fumul patriei,* în colab. cu E. Silaghi, Bucureşti, 1960; V. Briusov, *Eu am crescut în vremea surdă,* Bucureşti, 1961; Salamon E., *Cântec pentru urmaşi,* în colab. cu V. Teodorescu şi Veronica Porumbacu, Bucureşti, 1965; H. Ibsen, *Pretendenţii la coroană,* în colab. cu Maria-Alice Botez; idem, *Brand,* în vol. *Teatru,* I, Bucureşti, 1966; idem, *Raţa sălbatică,* în colab. cu N. Filipovici, în vol. *Teatru,* III, Bucureşti, 1966; Maria Teresa León, *Când trecutul se numeşte ea,* în colab. cu D. Nicolescu, Bucureşti, 1967; Mikszáth K., *Umbrela Sfântului Petru,* în colab. cu Lucia Nasta, pref. de N. Balotă, Bucureşti, 1968; H. de Balzac, *Istoria celor treisprezece,* Bucureşti, 1969 (ed., 1993); Kányádi S., *Versuri,* Bucureşti, 1969; H. de Balzac, *Femeia la treizeci de ani,* Bucureşti, 1971; idem, *Şuanii* (Scene din viaţa militară), Bucureşti, 1971 (ed. II, 1981); H. de Balzac, *Béatrix,* Bucureşti, 1972 (alte ed., 1981; 1992); Székely J., *Turnul tăcerii,* Bucureşti, 1973; Tompa L., *Lampa lui Diogene,* Bucureşti, 1975; *Antologie de poezie bulgară de la începuturi până azi,* în colab., Bucureşti, 1977; *Cartea celor o mie şi una de nopţi,* I-II, Bucureşti, 1978-1988 (alte ed., I-II, 1997; I-III, Chişinău, 1998-2000); *Antologie de poezie armeană clasică şi contemporană,* în colab., Bucureşti, 1981; H. de Balzac, *Femeia la treizeci de ani. Istoria celor treisprezece,* Bucureşti, 1981; *Cele şapte călătorii ale lui Sindbad Marinarul,* reportaje de ~, Bucureşti, 1982 (altă ed., 1997); *Aladin şi lampa fermecată,* Bucureşti, 1991; H. de Balzac, *Ferragus. Fata cu ochii de aur.,* Bucureşti, 1992; *Povestea Dalilei cea vicleană. Povestea adormitului treaz,* Craiova, 1993; *Florile hazului,* Craiova, 1993; *Comoara fără sfârşit şi alte povestiri,* Craiova, 1993; *Ali Ben Bekar şi frumoasa Samsennahar,* Craiova, 1994; *Ali Baba şi cei patruzei de hoţi. Lampa lui Aladin. Sindbad Marinarul,* Bucureşti, 1994; *Sultanul Sabrior,* Craiova, 1994.

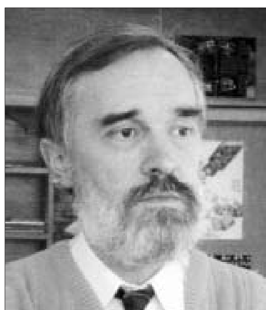
REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *România literară,* nr. 18, 1969; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 6, 1969; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 36, 1972; Dan Culcer, în *Vatra,* nr. 1, 1973. **(L. Pp.)**

GRĂMESCU Mihail, n. 16 febr. 1951, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Haralambie Grămescu, scriitor, şi al Alexandrei Beatrice (n. Kiseleff), publicistă şi traducătoare. Şcoala generală şi liceul la Bucureşti (bacalaureatul în 1971); a urmat Şcoala postliceală de laboranţi, determinări fizico-chimice (1974). Ajutor de bibliotecar la Bibl. Centrală de Stat (1970-1971); laborant la Insitutul de Cercetare şi Proiectare a Industriei lemnului, apoi la Institututl de Cercetări şi Amenajări Silvice (1973-1981); controlor de calitate la Întreprinderea de piese de schimb pentru fabricile de ciment (1981), strungar la Uzinele 23 August (1981), operator chimist la Biofarm (1981-1983); laborant de controlul calităţii apei la Piscina Hotelului Bucureşti şi la dispeceratul tehnic (1983-1989); secretar de redacţie la publicaţia *Proprietarul* (1990); redactor şi corector la *Ştiinţă şi tehnică* şi la *Adevărul* (1991-1993; pensionat din 1993); consilier editorial la Editura *Hyperion* din Craiova (1993-1995). Colab. la *Luceafărul*, *România literară*, *Literatorul*, *Convorbiri literare*, *Dialog*, *Tomis*, *Contemporanul*, *Vatra*, *Calende* etc. Prezent în vol. colective *Alfa, o antologie a literaturii de anticipaţie româneşti* (1983), *O planetă numită anticipaţie* (1985), *Nici un zeu în cosmos* (1985), *Povestiri ciberrobotice* (1986), *Timpul este umbra noastră* (1991), *În căutarea Atlantidei* (1991), *Poezia pădurii* (1998), *România SF – 2001* (2001) etc. Începând cu primul nr. (1984/1985), a făcut parte din colectivul *Almanahului „Anticipaţia”*. Debutează în *Luceafărul* (1967). Debut editorial cu vol. *Aporisticon* (1981), urmat de *Moara de apă* (1989), *Phreeria* (1991), *Săritorii în gol* (1994), *Pleniţa memoriei noastre* (1997), *Cioburi de îngeri* (1999), *Ildico* (2001), *Răzbunarea Yvonei* (2001),

Căderea (2003). Premiul rev. *Ştiinţă şi tehnică* (1982); Premiul Socon, Moscova (1989).

OPERA: *Aporisticon: glosar de civilizaţii imaginare*, Bucureşti, 1981; *Moara de apă*, proză scurtă, Bucureşti, 1989; *Phreeria*, epopee exotică, Galaţi, 1991; *Săritorii în gol*, roman, Bucureşti, 1994; *Pleniţa memoriei noastre*, Craiova, 1997; *Cioburi de îngeri*, versuri, Bucureşti, 1999; *Ildico: microromanele singurătăţii*, Bucureşti, 2001; *Răzbunarea Yvonei*, proză scurtă, Bucureşti, 2001; *Căderea*, versuri, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Ursuleanu, în *Actualitatea ştiinţifică şi tehnică*, nr. 15, 1982; G. Săsărman, în *Contemporanul*, nr. 17, 1982; L. Ulici, în *România literară*, nr. 11, 1983; C. Robu, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”*, Philologia, nr. 2, 1988; C. T. Popescu, în *Caiete critice*, nr. 1, 1990; H. Gârbea, în *Luceafărul*, nr. 4, 1990; O. Bufnilă, în *Jurnalul SF*, nr. 70, 1993; Mihaela Constantinescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1-2, 1998; Maria Magda Maftei, *ibidem*, nr. 1-2, 2002; Maria Irod, în *Luceafărul*, nr. 23, 2003. **(A. S.)**

GRĂNESCU Adrian (prenumele la naştere: Adrian-Mircea), n. 4 febr. 1949, Cluj. Fiul lui Mircea-Adrian, medic, şi al Elenei (n. Şufană), prof. Studii elementare şi liceale la Liceul „Emil Racoviţă” din Cluj (1956-1967); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1967-1972). Redactor la rev. *Echinox* (1971-1972). Metodist la Centrul de Îndrumare a Creaţiei Populare şi a Mişcării Artisitce de Masă, Cluj (1972-1974); documentarist, apoi redactor al Editurii Dacia (1974-1992); din 1992, bibliotecar la Bibl. Judeţeană „Octavian Goga” din Cluj. Colab. la *Tribuna*, *Amfiteatru*, *Vatra*, *Familia*, *Apostrof* etc. Debutează în *Tribuna* (1969). Debut editorial cu romanul *O dragoste ca oricare alta* (1988). În continuare a publicat vol. de proză scurtă (*Un altfel de sfârşit*, 1998; *Lecturile mele particulare*, 2000; *Însemnare a lecturilor mele particulare*, 2002). Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (2003).

OPERA: *O dragoste ca oricare alta*, roman, Cluj-Napoca, 1988; *Un altfel de sfârşit*, proză scurtă, pref. de M. Popa, Târgu Mureş, 1998; *Lecturile mele particulare*, proză scurtă, pref. de M. Petean şi postfaţa autorului, Cluj-Napoca, 2000; *Însemnare a lecturilor mele particulare*, proză scurtă, pref. de Gh. Perian şi postfaţa autorului, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Mircea Popa, în *Luceafărul*, 26 nov. 1988; M. Gavril, *ibidem*, 18 febr. 1989; I. Lungu, în *Contemporanul*, nr. 13, 1989; Irina Petraş, în *Transilvania*, nr. 3, 1989; I. Lungu, în *România literară*, nr. 32, 1989; V. Chirilă, în *Familia*, nr. 11-12, 1999; M. Petean, în *Vatra*, nr. 5-6, 2002; Al. Vlad, în *Vatra*, nr. 5-6, 2002 (interviu). **(A. S.)**

GRĂSOIU Dorina, n. 15 oct. 1945, Bucureşti. Istoric literar. Fiica lui Titus Colţea, funcţionar, şi a Mariei (n. Furulescu), soră medicală. Soţia lui Liviu Grăsoiu. Studii elementare (1952-1959) şi liceale (1959-1963) la Bucureşti; licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşri (1968). Dr. în filologie (1980). Cercetător la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” al Acad. (din 1968). Autoare a unor monografii dedicate procesului afirmării lui Tudor Arghezi în conştiinţa publică (*„Bătălia” Arghezi,* 1984) şi personalităţii lui Mihail Sebastian (*Mihail Sebastian sau Istoria unui destin,* 1986), coautoare a sintezelor *Literatura română contemporană* (I, 1980), *Literatur Rumäniens, 1944 bis 1980* (1983), *Atitudini şi polemici în presa literară interbelică* (1984), *Bibliografia I. L. Caragiale în periodice (1852-1912),* I-II (1997). Bursieră a Fundaţiei „Friederich Ebert” din Germania (1991). Colab. la *Revista de istorie şi teorie literară, România literară, Limbă şi literatură* etc.

OPERA: *„Bătălia” Arghezi,* Cluj-Napoca, 1984; *Mihail Sebastian sau Istoria unui destin,* Bucureşti, 1986; *I. L. Caragiale în presa vremii,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Al. George, în *România literară,* nr. 32, 1984; I. Simuţ, în *Steaua,* nr. 1, 1985; E. Simion, în *România literară,* nr. 48, 1986; D. C. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 1, 1987; E. Manu, în *Contemporanul,* nr. 31, 1987; Gh. Grigurcu, *Peisaj critic,* II, 1997. **(M. A.)**

GRĂSOIU Liviu, n. 26 mai 1943, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Nicolae Grăsoiu, ofiţer, şi al Graziellei (n. Gheorghiu), medic veterinar. Căsătorit cu Dorina Grăsoiu. Studii elementare (1950-1958) şi Liceul „Gh. Lazăr" din Bucureşti (1958-1961). Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1963-1968). A urmat Facultatea de Jurnalistică din Bucureşti (1973-1974). Redactor la Radioteleviziunea Română (1968-1990); redactor-şef (1990-1996) şi redactor-şef adjunct (din 1996), al redacţiei literatură-arte a Radiodifuziunii Române. Bursier Radio France, Paris (1991). Debutează în *Ateneu* (1968). Colab. la *Viaţa Românească, Steaua, Convorbiri literare* etc. Debut editorial cu vol. *Poezia lui Vasile Voiculescu* (1977), autor căruia îi mai consacră un vol. de documente (1979, în colab.) şi pe care îl prefaţează în col. „Biblioteca pentru toţi" (1983). A doua sa carte e o încercare de repropunere a actualităţii lui St. O. Iosif (*St. O. Iosif – doinirea ca vocaţie şi destin,* 1985). Următorul vol. e dedicat lui Topîrceanu (*George Topîrceanu sau Chiriaşul grăbit al literaturii române,* 1999). Autor de scenarii radiofonice şi de film, inspirate din opera lui Eminescu, V. Voiculescu, I. Pillat, A. Maniu, I. Ghica, I. Creangă, V. Alecsandri, Gib. I. Mihăescu ş.a. Premiul Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Poezia lui Vasile Voiculescu,* Cluj-Napoca, 1977; *St. O. Iosif – doinirea ca vocaţie şi destin,* Bucureşti, 1985; *George Topîrceanu sau Chiriaşul grăbit al literaturii române,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Luceafărul,* nr. 805, 1977; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 363, 1977; N. Mecu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1, 1978; C. Călin, în *Ateneu,* nr. 34, 1978; G. Muntean, în *Contemporanul,* nr. 27, 1986; Roxana Sorescu, în *Luceafărul,* nr. 30, 1996; Ioana Diaconescu, *ibidem,* nr. 12, 2000; C. Cubleşan, în *Curierul,* nr. 261, 2000. **(M. A.)**

GRECEA Florian, n. 11 apr. 1924, Turnu-Severin, jud. Mehedinţi. Prozator. Fiul lui Iulian Grecea, sudor, şi al Ecaterinei (n. Şandru). Frate geamăn cu Ion Grecea. Şcoala primară şi Liceul Comercial din oraşul natal (bacalaureatul la Colegiul „Carol I" din Craiova, 1942). A absolvit Şcoala de ofiţeri activi de infanterie (1943-1945), fiind trimis pe frontul din Transilvania şi Ungaria. Urmează Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1953-1955); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1961). Ofiţer activ, a urcat treptele ierarhiei militare până la gradul de colonel. Colab. la *România literară*, *Tânărul scriitor*, *Săptămâna* etc. Colab. la vol. colective *Pe drumul victoriei* (1961), *Zile de front* (1962), *Izvoarele puterii* (1967), *Start spre extraodrinar* (1970), *Zarea purpurie* (1975), *Cota soarelui* (1977), *Pagini de satiră şi umor din scriitori olteni* (1986). Debutează în *Caietul literar* (1951). A publicat vol. de proză scurtă (*Schimbă pasul*, 1955; *Candidat la însurătoare*, 1958; *Noapte albă*, 1958; *Santinela din schimbul doi*, 1962) şi romane (*Născut a doua oară*, 1960; *Însemnările unui adolescent*, 1967; *Enigma de la frontieră*, 1968; *Profesorul de dans*, 1974; *Dans la Colorado*, 1991). Autor al piesei într-un act *În numele prieteniei* (vol. *Cota soarelui*, 1977).

OPERA: *Schimbă pasul*, proză scurtă, Bucureşti, 1955; *Candidat la însurătoare*, proză scurtă, Bucureşti, 1958; *Noapte albă*, proză scurtă, Bucureşti, 1958; *Născut a doua oară*, roman, Bucureşti, 1960; *Santinela din schimbul doi*, proză scurtă, Bucureşti, 1962; *Însemnările unui adolescent*, roman, Bucureşti, 1967; *Enigma de la frontieră*, roman, Bucureşti, 1968; *Profesorul de dans*, roman, Bucureşti, 1974; *Dans la Colorado*, roman, Galaţi, 1991.

REFRINŢE CRITICE: Fl. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(A. S.)**

GRECEA Ion, n. 11 apr. 1924, Turnu-Severin, jud. Mehedinţi – m. 5 apr. 1999, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Iulian Grecea, sudor, şi al Ecaterinei (n. Şandru). Frate geamăn cu Florian Grecea. Şcoala primară şi Liceul Comercial din oraşul natal (bacalaureatul la Colegiul „Carol I" din Craiova, 1942). Absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu" (1954). A urmat Şcoala de ofiţeri activi de infanterie (1943-1945), fiind trimis pe frontul din Transilvania şi Ungaria. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română din Bucureşti. A publicat vol. de proză scurtă (*Întoarcerea la viaţă*, 1960; *Scrisoarea*, 1962; *La cumpăna nopţii*, 1964; *Ei doi şi Pipo*, 1975; *Într-o singură oră*, 1978) şi romane (*Bogăţia unui sărac*, 1961; *La porţile Severinului*, 1964; *Moartea lebedei*, 1969; *Necunoscuta*, 1971; *Prizonier la nouă ani*, 1973; *Fata morgana*, 1973; *Viaţa nu iartă*, 1974; *Talida*, 1976). A scris scenariul TV, *Nimeni nu e singur* (1984).

OPERA: *Răzbunarea*, roman, Bucureşti, 1956; *Întoarcerea la viaţă*, proză scurtă, Bucureşti, 1960; *Bogăţia unui sărac*, roman, Bucureşti, 1961; *Scrisoarea*, proză scurtă, Bucureşti, 1962; *La porţile Severinului*, roman, Bucureşti, 1964; (alte ed., 1972; 1979); *Moartea lebedei*, roman, Bucureşti, 1969 (alte ed., 1970; 1972; 1992); *Necunoscuta*, roman, Bucureşti, 1971; *Prizonier la nouă ani*, roman, Bucureşti, 1973; *Fata morgana*, roman, Bucureşti, 1973 (trad. în bulgară, 1976; maghiară, 1977; polonă, 1979 şi cehă, 1980); *Viaţa nu iartă*, roman, Bucureşti, 1974 (altă ed., 1993); *Ei doi şi Pipo*, povestiri, Bucureşti, 1975; *Talida*, roman, Bucureşti, 1976 (altă ed., 1991); *Într-o singură oră*, proză scurtă, Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(A. S.)**

GRECEANU Radu, n. c. 1655 – m. c. 1714. Originar din satul Greci-Dragomireşti, jud. Dâmboviţa. Cronicar şi traducător. Datele biografice sunt foarte puţine şi nesigure. A fost, se pare, numai logofăt la cancelaria domnească, spre deosebire de fratele său, Şerban Greceanu, care va urca pe treptele înalte ale boieriei. Împreună cu acesta, în 1688, tipăreşte la Bucureşti prima trad. integrală a Bibliei, însoţită de versuri sub semnătură proprie, ce vădesc un progres faţă de cele ale lui Varlaam. În 1691, tot împreună cu fratele său, traduce câteva din cuvântările lui Ioan Hrisostomul, sub titlul *Mărgăritare.* Precedată de versuri la stema ţării va fi şi trad. după versiunea grecească a lui Meletie Sirigul a *Pravoslavnicei mărturisiri a săborniceştii şi apostoleştii biserici a Răsăritului* a mitropolitului Petru Movilă. În versuri şi tot din greceşte, va tălmăci şi povestirea despre moartea marelui postelnic Constantin Cantacuzino. În anul 1698 apare trad. celor douăsprezece vol. ale *Mineelor,* făcută după *Sinaxarul* grecesc şi după *Mineele besearecii ceale elineşti,* confruntată şi cu cea din *Viaţa şi petrecerea sfinţilor* a lui Dosoftei. Cronica sa, cronică oficială, menită să consfinţească domnia lui Constantin Brâncoveanu, cu titlul elocvent *Începătura istorii vieţii luminatului şi preacreştinului domnului Ţării Româneşti, Io Constantin Brâncoveanu Basarab voevod* a fost proiectată pentru zece ani (1688-1698), când scrie o predoslovie. Păstrată în douăzeci şi două de cópii manuscrise, cronica a avut două versiuni: una oficială, în patruzeci şi opt de capitole, inclusă în compilaţia cerută de Ştefan Cantacuzino elogiind domnia lui Brâncoveanu, tipărită întâi de N. Bălcescu, cealaltă, revizuită pentru perioada 1699-1707 din dispoziţia domnului, intrucât cronica se arătase prea îngăduitoare cu adversarii săi politici, a fost continuată, în acelaşi stil vehement, până în 1714; această versiune, singura integrală, transmisă într-o transcriere de la 1730-1740, atribuită serdarului Grigore Greceanu, rudă a cronicarului, a fost păstrată cu grijă, timp de câteva decenii, de urmaşii familiei lui Brâncoveanu, fiind tipărită numai în 1961.

OPERA: *Stihuri 8 asupra stemei prea luminatului şi înălţatului Domn Ioan Şărban (C. B.) Voievod,* în Biblia, Bucureşti, 1688; *Versuri politice 8 asupra stemelor luminatului şi înălţatului Domn Io Constandin Basarabă Voievod, den mila lui Dumnezău Domn şi oblăduitori a toată Ţara Românească* şi *Cătră de bine voitoriul cititori* (în colab. cu Şerban Greceanu), în vol. *Mărgăritare adecă Cuvinte de multe feliuri a celui întru sfinţi Părintelui nostru Ioan Arhiepiscopului Ţarigradului a lui Zlatoust,* Bucureşti, 1691; *Verşuri politice 8 asupra stemei prea luminatului şi înălţatului Domn Io Constantin Băsărab Voievod*;

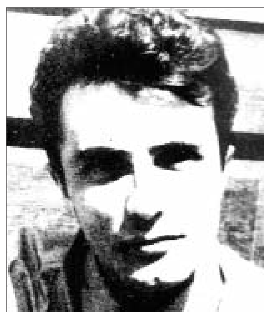
Prea luminatului, prea înălţatului şi prea slăvitului, den mila lui Dumnezău Domn şi oblăduitori toatei Ţărîi Rumâneşti Ioan Constantin B. Basarab Voievod; *Cătră cetitoriul pravoslavnic,* în vol. Petru Movilă, *Pravoslavnica mărturisire a săborniceştii şi apostoleştii Besericii Răsăritului,* Buzău, 1691; *Stihuri politice 10 asupra stemei prea luminatului, slăvitului şi blagocestivului Io Constantin B. Basarabă Voievoda,* în vol. *Mineie,* Buzăz, 1698-1699; *Istoria Ţării Româneşti de la 1680-1700,* ed. îngrijită de N. Bălcescu, în *Magazin istoric pentru Dacia,* II (*Din cronicile Ţării Româneşti*), 1846 (alte ed., *Cronicarii Ţării Româneşti,* II, 1847; *Istoria Moldo-României,* II, 1859); *Bibliografia românească veche.* 1508-1830, I, întocmită de I. Bianu, N. Hodoş şi D. Simonescu, Bucureşti, I, 1903; *Viaţa lui Constantin vodă Brâncoveanu de Radu vel-logofăt Grecianu,* ed. îngrijită de Şt. D. Greceanu, Bucureşti, 1906; *Începătura istoriii vieţii luminatului şi preacreştinului domnului Ţării Rumâneşti Io Constantin Brâncoveanu Basarab voievod, dă când Dumnezeu cu domnia l-au încoronat, pentru vremurile şi întâmplările ce în pământul acesta, în zilele Măriei-sale s-au întâmplat,* în vol. *Cronicari munteni,* ed. îngrijită de M. Gregorian. Studiu introductiv de E. Stănescu, Bucureşti, 1961; *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714),* ed. îngrijită şi introducere de Aurora Ilieş, Bucureşti, 1970. Traduceri: *Biblia,* în colab. cu N. Milescu Spătaru, Dosoftei, Şerban Greceanu, Bucureşti, 1688; *Mărgăritare adecă Cuvinte de multe feliuri a celui între sfinţi Părintelui nostru Ioan Arhiepiscopul Ţarigradului a lui Zlatoust,* în colab. cu Şt. Greceanu, Bucureşti, 1691 (ed. II, 1746); Petru Movilă, *Pravoslavnica mărturisire a săborniceştii şi apostoleştii Besericii Răsăritului,* în colab. cu Şt. Greceanu, Buzău, 1691; *Mineie,* Buzău, 1698-1699; *Poveste de jale şi pre scurt asupra nedreptei morţi a preacinstitutlui Constandin Cantacuzino,* în vol. E. Vârtosu, *O povestire inedită în versuri despre sfârşitul postelnicului Constantin Cantacuzino,* Bucureşti, 1940 (ed. nouă, în vol. *Cronici şi povestiri româneşti versificate – sec. XVII-XVIII,* ed. îngrijită şi studiu introductiv de D. Simonescu, 1967).

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom.,* II; N. Cartojan, *Istoria...,* III; Al. Piru, *Literatura...*; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. H. Mazilu, *Cronicari munteni,* 1978. **(M. T.)**

GREGORIAN George (pseud. lui George Ionescu Bruciu), n. 23 mart. 1886, Sinaia – m. 24 nov. 1962, Bucureşti. Poet. Fiul lui Grigore Negrea Bruciu. Liceul la Brăila; Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, neterminată. Debutează în 1919 la *Convorbiri critice,* apreciat în cercul lui Mihail Dragomirescu. Colab. la *Flacăra, Capitala, Luceafărul, Contemporanul, Universul, Braşovul literar şi artistic, Porunca vremii* etc. Director al cotidianului *Rampa* (1941-1944). A publicat vol. de versuri *Poezii* (1921), *La poarta din urmă* (1934), *Săracă ţară bogată* (1936), *Lumini de seară* (1936), *Două fete dintr-un neam* (1940). A scris texte pentru rev. lui Constantin Tănase. Premii pentru poezie patriotică (1913; 1925); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1922; 1937).

OPERA: *Poezii,* Bucureşti, 1921; *Ţării mele.* Două ode, Bucureşti, 1925; *La poarta din urmă,* versuri, Bucureşti, 1934; *Săracă ţară bogată,* Bucureşti, 1936; *Lumini de seară,* Bucureşti, 1936; *Două fete dintr-un neam,* versuri, Bucureşti, 1940.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice,* IX, 1923; M. Dragomirescu, *De la misticism la raţionalism,* 1925; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; Ov. Papadima, *Creatorii şi lumea lor,* 1943; Perpessicius, *Opere,* II, 1967; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice...* **(D. C. M.)**

GRIGORE Alexandru, n. 1 sept. 1940, com. Fâlfani, jud. Argeş – m. 30 iun. 1981, Bucureşti. Poet. Fiul lui Ioan Grigore şi al Constanţei (n. Vasilescu). Liceul la Piteşti (terminat în 1957); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (licenţiat în 1965). A debutat cu versuri în *Luceafărul* (1968); debut editorial cu *Tăgade* (1970), urmat de vol. *Ceremoniile* (1978). Colab. la *Viaţa Românească, Luceafărul, România literară* etc. A publicat, pe lângă poemele orig., trad. din Evtuşenko, Maiakovski şi Blok. Înainte de moarte, pregătise pentru tipar vol. de versuri *La marginea împărăţiei,* apărut postum (1983).

OPERA: *Tăgade,* Bucureşti, 1970; *Ceremoniile,* Bucureşti, 1978; *La marginea împărăţiei,* postfaţă de M. Scarlat, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 46, 1970; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 2, 1971; A. Popescu, în *Tribuna,* nr. 8, 1971; Lucia Feneşan, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1971; D. Laurenţiu, în *Luceafărul,* nr. 8, 1971; D. Al. Condeescu, *ibidem,* nr. 21, 1979; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1979; Eugenia Tudor-Anton, în *România literară,* nr. 15, 1983. **(M. S.)**

GRIGORIE Toma, n. 5 mai 1940, satul Golenţi, jud. Calafat. Poet şi eseist. Fiul lui Nicolae Grigorie, muncitor CFR, şi al Elenei (n. Pârvu). Şcoala elementară (1954) şi liceul la Calafat (bacalaureatul la Lugoj, jud. Timiş, 1960); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara şi Bucureşti (1966). Prof. la Ciupercenii Vechi (1963-1964) şi Calafat (1964-1966); instructor la Consiliul raional al organizaţiei de pionieri, Calafat (1966-1968); prof. la Liceul agricol din acelaşi oraş (1968-1973); secretar-şef la Facultatea de Horticultură a Univ. din Craiova (1973-1974); din 1974, asistent, lector şi conferenţiar la Facultatea de Litere din Craiova. Lector la Institutul de Lb. Romanice al Univ. din Poznan, Polonia (1996-1997). Participă la cursuri de vară în Macedonia (1978; 1983) şi Bulgaria (1985; 1992). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Critica literară românească de la Kogălniceanu la Maiorescu* (1983). Colab. la *Ramuri, Luceafărul, România literară, Familia, Vatra, Steaua, Transilvania* etc. Debutează în *Ramuri* (1966). Debut editorial cu vol. de versuri *Visele cuvintelor* (1981). Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *Visele cuvintelor,* versuri, Craiova, 1981; *Trăiri,* versuri, Bucureşti, 1987; *Seva lucrurilor,* versuri, Bucureşti, 1990; *Dezlănţuind tăcerea,* versuri, Craiova, 1994; *Incursiuni în literatura română,* eseuri, Craiova, 1995; *Calea de întoarcere,* versuri, Bucureşti, 1998; *Catedrala de sub stern,* versuri, Craiova, 2002; *Eseuri subsidiare la „Adio, Europa!" de I. D. Sârbu,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: B. Demetrian, în *Ramuri,* nr. 6-8, 1994; C. Avram, *Interferenţe spirituale,* 1999; M. Moisa, în *Ramuri,* nr. 9, 2002. **(A. S.)**

GRIGORESCU Dan, n. 13 mai 1931, Bucureşti. Critic, istoric literar şi eseist. Fiul lui Vasile Grigorescu, funcţionar, şi al Ecaterinei (n. Tomescu). Colegiul Naţional „Sf. Sava" din Bucureşti (1942-1950); Facultatea de Filologie, secţia engleză, a Univ. din Bucureşti (1950-1954). Redactor la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă (1954-1958); instructor la Centrul de Librării Bucureşti (1958-1960); muzeograf la Muzeul de Artă al Republicii (1960-1963); redactor (1960-1963) şi redactor-şef (1964-1968) la Editura Meridiane. Asistent (1962-1964), asistent titular (1964-1966), lector (1968-1971), conferenţiar (1971-1990) şi prof. (1990-2001) la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, Catedra de literatură universală şi comparată. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Shakespeare şi cultura română modernă* (1968). Bursier Fulbright la Univ. din Seattle şi Los Angeles (1969-1972). Director al Bibl. Române din New York (1971-1974); director al Institutului de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" din Bucureşti (din 1994). Membru corespondent al Acad. Române (1993). A colaborat la *Viaţa Românească, Secolul 20, România literară, Synthesis, Contemporanul, Tribuna, Ramuri, Caiete critice, Revue de littérature comparée, Comparative Literature, Literary History, History of Ideas* etc. Colab. la vol. colective (*Expressionism as an International Literary Phenomenon,* 1973; *Le comparatisme roumain,* 1982; *European Avant-Garde,* 1984; *Le Postmodernisme,* 1991 etc.). Debutează în *Revista Colegiului Naţional „Sf. Sava"* (1943). A publicat vol. *Shelley* (1962), *13 scriitori americani* (1968), *Shakespeare în cultura română modernă* (1971), *Romanul realist în secolul al XIX-lea* (1971; în

colab. cu S. Alexandrescu), *Direcţii în poezia secolului XX* (1975), *Realitate, mit, simbol: un portret al lui James Joyce* (1984) şi note de călătorie în America: *Marile canioane* (1977), *Înainte şi după Columb* (1987), vol. de eseuri având ca obiect arta plastică românească sau curentele artelor moderne: *Expresionismul* (1969), *Cubismul* (1972), *Arta americană* (1973), *Brâncuşi* (1979), *Constelaţia gemenilor* (1979), *Istoria unei generaţii pierdute: expresioniştii* (1980), *Aventura imaginii* (1982), *Grafica lui William Blake* (1983), *La nord de Rio Grande: introducere în arta amerindienilor* (1985), *Cuminţenia pământului* (1988), *Arta engleză* (1989), antologii literare: *Cântecul bizonului: din literatura pieilor roşii* (1978), *Casa cu multe ferestre: critici marxişti americani* (1981), sinteze de literatură americană: *Dicţionar cronologic. Literatura americană* (1977), *Dicţionar al literaturii americane* (1996), *Romanul american al secolului XX* (1999) şi *Istoria literaturii americane în date* (2002). Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Acad. (1980).

OPERA: *Shelley,* Bucureşti, 1962; *Trei pictori de la 1848,* Bucureşti, 1967; *13 scriitori americani,* Bucureşti, 1968; *Expresionismul,* Bucureşti, 1969; *Shakespeare în cultura română modernă,* Bucureşti, 1971; *Romanul realist în secolul al XIX-lea,* în colab. cu S. Alexandrescu, Bucureşti, 1971; *Cubismul,* Bucureşti, 1972; *Arta americană,* Bucureşti, 1973; *Pop art,* Bucureşti, 1975; *Direcţii în poezia secolului XX,* Bucureşti, 1975; *Marile canioane,* Bucureşti, 1977; *Dicţionar cronologic. Literatura americană,* Bucureşti, 1977; *Cântecul bizonului,* antologie de literatură amerindiană, Bucureşti, 1978; *Brâncuşi,* Bucureşti, 1979; *Constelaţia gemenilor.* Arta şi literatura din perspectivă comparatistă, Bucureşti, 1979; *Istoria unei generaţii pierdute: expresioniştii,* Bucureşti, 1980; *Aventura imaginii,* Bucureşti, 1982; *Grafica lui William Blake,* Bucureşti, 1983; *Realitate, mit, simbol: un portret al lui James Joyce,* Bucureşti, 1984; *La nord de Rio Grande: introducere în arta amerindienilor,* Bucureşti, 1985; *Înainte şi după Columb,* Bucureşti, 1987; *Vasile Kazar,* micromonografie, Bucureşti, 1988; *Cuminţenia pământului,* Bucureşti, 1988; *Arta engleză,* Bucureşti, 1989; *A History of Romanian Art,* în colab. cu V. Drăguţ, Bucureşti, 1990; *Constantin Popovici,* micromonografie, Bucureşti, 1991; *Introducere în literatura comparată.* I. *Teoria,* Bucureşti, 1992 (ed. II, 1998); *Neliniştile istoriei culturii,* eseu, Bucureşti, 1992; *Între cucută şi coca-cola,* eseu, Bucureşti, 1993; *Rubens şi misterioasele lui călătorii,* Bucureşti, 1995; *Necunoscutul de la Ambasada Franţei: un episod al biografiei lui Giordano Bruno,* Bucureşti, 1996; *Dicţionar al literaturii americane,* Bucureşti, 1996; *Puiul de ren, basme eschimose,* antologie, Bucureşti, 1996; *Pietrele de la Stonehenge tac,* eseu, Bucureşti, 1997; *Brâncuşi şi arta secolului XX,* Bucureşti, 1998; *Romanul american al secolului al XX-lea,* Bucureşti, 1999; *Jocul cu oglinzile,* eseu, Bucureşti, 2000; *Civilizaţii enigmatice din Nordul Americii,* Bucureşti, 2000; *Povestea artelor surori,* introducere în ekfrastică, Bucureşti, 2001; *Brâncuşi şi arta modernă,* Bucureşti, 2001; *Istoria literaturii americane în date,* Bucureşti, 2002; *Druizii şi lumea lor enigmatică,* eseu, Bucureşti, 2003; *Dicţionarul avangardelor,* Bucureşti, 2003. Traduceri: G. B. Shaw, *Căruţa cu mere,* în *Teatru,* Bucureşti, 1956; W. Shakespeare, *Henric al VIII-lea,* în *Opere,* XI, Bucureşti, 1963; idem, *Visul unei nopţi de vară,* în *Teatru,* Bucureşti, 1964; idem, *Zadarnicele chinuri ale dragostei,* în colab. cu I. Frunzetti, în *Opere,* III, Bucureşti, 1965; idem, *Poeme,* în *Sonete şi poeme,* Bucureşti, 1974; idem, *Poveste de iarnă,* în *Opere,* X, Bucureşti, 1980.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 2, 1972; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1972; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 1, 1977; M. Zaciu, în *Tribuna,* nr. 17, 1977; V. Nicolescu, în *Contemporanul,* nr. 7, 1978; S. Titel, în *România literară,* nr. 25, 1978; Doina Uricariu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1979; Al. Friduş, în *Cronica,* nr. 30, 1982; V. Dumitrescu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1985; S. Iosifescu, în *România literară,* nr. 22, 1985; L. Hanganu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3-4, 1995; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 571, 2001; *Dan Grigorescu la 70 de ani.* Omagiu, 2002; L. Grăsoiu, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 2003; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 691, 2003. **(A. S.)**

GRIGORESCU Ioan, n. 20 oct. 1930, Ploieşti. Prozator. Fiul lui Ion Grigorescu, petrolist, şi al Victoriei (n. Popişteanu). Liceul „Spiru Haret” din Ploieşti (bacalaureatul în 1948); Institutul de Literatură „Maxim Gorki” din Moscova, clasa prozatorului Konstantin Paustovski (1950-1955). Corespondent Agerpres în Polonia (1956-1958); redactor-şef adjunct (1958-1960) şi redactor-şef (1964-1966) la *Contemporanul*; redactor-şef al redacţiei de scenarii cinematografice, Studioul „Bucureşti” (1960-1962); redactor-şef al rev. *Cinema* (1962-1964); vicepreşedinte al Radioteleviziunii Române (1966-1970); corespondent în Franţa (1970-1971) şi corespondent special al *Scânteii* (1971-1980). Între 1993 şi 1999 a fost ambasador al României în Polonia. Bursă UNESCO, la Institutul Superior de Jurnalistică din Strasbourg, Franţa (1959-1960). Debutează în *Flamura Prahovei* (1949). Debut editorial cu vol. de reportaje *Scrisoare din Moscova* (1954). Colab. cu rubrici permanente la *Gazeta literară, România literară, Flacăra, Luceafărul, Lumea,* la *Smena* şi *Vokrug sveta* (URSS). A publicat câteva vol. de proză (*Cinema Madagascar,* 1957; *Obsesia,* 1960; *Unde vântul miroase a petrol,* 1961; *Lupta cu somnul,* 1969; *Cealaltă moarte,* 1970), dar partea cea mai semnificativă a operei sale o constituie vol. de publicistică şi reportaje, între care *Cocteil-Babilon* (1963), *Zigzag pe mapamond* (1964), *Fenix inflamabil* (1970), *Spectacolul lumii* (I-III, 1973-1983). Autor al mai multor scenarii de filme: *Străzile au amintiri* (1965), *Cartierul veseliei* (1967), *Felix şi Otilia* (1971), *Explozia* (1972), *Ringul* (1984), *Marea sfidare* (1990), *Craii de Curtea veche* (1995) etc. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1973).

OPERA: *Scrisoare din Moscova,* Bucureşti, 1954; *Învinsul Terek.* Note de drum dintr-o călătorie în Transcaucazia, Bucureşti, 1956; *Cinema Madagascar,* schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1957; *Obsesia,* nuvele, Bucureşti, 1960 (ed. II, revizuită, 1965); *Pasărea fenix.* Doi ani în Polonia populară, Bucureşti, 1961; *Unde vântul miroase a petrol,* Bucureşti, 1961; *Cocteil-Babilon.* Reportaj din America, Bucureşti, 1963; *Zigzag pe mapamond,* Bucureşti, 1964; *Ringul* (adaptare radiofonică de I. Păunescu), Bucureşti, 1968; *Lupta cu somnul,* schiţe şi nuvele, Bucureşti, 1969; *Fenix inflamabil,* Bucureşti, 1970; *Cealaltă moarte,* Bucureşti, 1970; *Spectacolul lumii.* Note de călătorie, Bucureşti, 1973; *Paradisul murdar,* Bucureşti, 1974; *Afirm!,* Eseu, Bucureşti, 1974; *Spectacolul lumii,* II (*Dilema americană*), Bucureşti, 1981; *Spectacolul lumii,* III (*Al cincilea punct cardinal*), Bucureşti, 1983. Scenarii cinematografice: *Străzile au amintiri,* în colab. cu D. Rendis, 1962; *Cartierul veseliei,* în colab. cu M. Marcus, 1965; *Subteranul,* 1967; *Canarul şi viscolul,* 1970; *Explozia,* 1972; *Felix şi Otilia,* 1972; *Mastodontul,* 1975; *Cuibul salamandrelor,* 1977; *Acţiunea „Autobuzul”,* 1978; *Braţele Afroditei,* 1980; *Mondo umano* (film de autor), 1981; *Dilema americană,* note de călătorie, 1981; *Un echipaj pentru Singapore,* în colab. cu N. Stan, 1982; *Al cincilea punct cardinal,* note de călătorie, Bucureşti, 1983; *Bine aţi venit în Infern!,* roman documentar, Bucureşti, 1995.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Tribuna,* nr. 47, 1960; S. Damian, în *Gazeta literară,* nr. 31, 1961; I. Vitner, *Prozatori contemporani,* II, 1962; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 32, 1973; S. Titel, în *România literară,* nr. 46, 1974; V. Ardeleanu, *Prozatori şi critici,* 1975; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 13, 1984; S. Titel, în *România literară,* nr. 15, 1984; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni,* 1985; C. Stănescu, în *Adevărul,* 7 iul. 1994; L. Duţă, în *Curierul naţional,* 12 oct. 1994. **(I. R.)**

GRIGORESCU-BACOVIA Agatha, n. 8 mart. 1895, Mizil – m. 12 oct. 1981, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Şerban Grigorescu şi a Mariei (n. Anastasiu). Soţia lui G. Bacovia. Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1927). Debut în rev. *Scena* (1918); debut editorial cu vol. de poezii *Armonii crepusculare* (1923). Colab. la *Viaţa nouă, Revista scriitoarelor şi scriitorilor români, Orizonturi noi, Ateneu, Steaua, România literară*

etc., semnând uneori şi Agatha Gr., Agata Grozea. A condus Cenaclul literar „G. Bacovia” şi Muzeul memorial „G. Bacovia” din Bucureşti. Vol. de versuri *Muguri cenuşii* (1926), *Pe culmi de gând* (1934), *Lumină* (1965), *Cu tine noapte* (1969), *Versuri* (1970), *Efluvii* (1977), *Şoaptele iubirii* (1979); poeme şi proză: *Terase albe. Colocviu cu poetul* (1938); memorialistică: *Bacovia. Viaţa poetului,* 1962 (ed. II: *Bacovia. Poezie sau destin,* 1972), *Poezie sau destin. Viaţa poetei* (1971), *Poezie sau destin,* III *George Bacovia. Ultimii săi ani* (1981) etc. Poetă simbolistă delicată, de temperată tonalitate bacoviană.

OPERA: *Armonii crepusculare,* versuri, Bucureşti, 1923; *Muguri cenuşii,* versuri, Bucureşti, 1926; *Pe culmi de gând,* versuri, Bucureşti, 1934; *Terase albe. Colocviu cu poetul,* poeme în proză, Bucureşti, 1938; *Bacovia. Viaţa poetului,* Bucureşti, 1962 (ed. II, revăzută şi adăugită, *Bacovia. Poezie sau destin,* 1972); *Lumină,* poezii, Bucureşti, 1965; *Poezie şi proză,* pref. de M. Petroveanu, Bucureşti, 1967; *Cu tine noaptea,* versuri, Bucureşti, 1969; *Versuri,* Bucureşti, 1970; *Poezie sau destin. Viaţa poetei,* Bucureşti, 1971; *Efluvii,* versuri, Bucureşti, 1977; *Şoaptele iubirii,* versuri, Bucureşti, 1979; *Poezie sau destin,* III *George Bacovia. Ultimii săi ani,* Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...,* III; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...* **(M. L.)**

GRIGOROVITZA Emanuil, n. 15 febr. 1857, Rădăuţi – m. 6 dec. 1915, Bucureşti. Prozator şi filolog. Studii primare la Rădăuţi şi secundare la Cernăuţi; Facultatea de Filologie, secţia germană şi franceză, începută la Univ. din Cernăuţi (1877-1878) şi terminată la Univ. din Iaşi, unde audiază cursurile lui A. D. Xenopol. Dr. în filosofie *magna cum laude* al Univ. din Berna, unde se specializează şi în slavistică. Urmează cursuri la Univ. din Berlin (1898-1901), susţinând al doilea doctorat (1901). Îşi începe cariera de prof. în Silezia, se mută în Bucovina, stabilindu-se în 1878 în România. Este prof. la Şcoala Companiei Căilor Ferate la Paşcani, la Liceul Naţional din Iaşi (1888), la Liceul „Sf. Sava” din Bucureşti (1888-1890), la Şcoala de Război din Bucureşti (1890-1899), la Şcoala Normală şi la Seminarul particular „Nifon” (1893), la Liceul „Gh. Lazăr” şi la Şcoala de Infanterie (1903-1904). Numit conf. univ. la Iaşi (1907), refuză, preferând să rămână în capitală. Pentru activitatea depusă pe teren şcolar şi publicistic va fi decorat cu Medalia Bene merenti, cu Ordinul „Sf. Stanislav” (rusesc), Ordinul „Sf. Sava” (sârb) şi cu medalia „Avântul Ţării”. A colaborat la *Conservatorul, Junimea literară, Luceafărul, Flacăra, Vatra* etc. Pe lângă activitatea de scriitor, apreciată în cercul Junimii (*De la hotare,* 1905; *Povestiri răzleţe,* 1905; *Schitul Cerebucului,* 1908; *Piatra Muierii,* 1911; *Cum a fost odată,* 1911; *Povestiri din Bucovina,* 1912; *Duduia Pulcheria,* 1922; *Cucoana Raluca,* 1924), **G.** publică manuale şcolare (*Întâia carte de lectură germană,* 1894), studii filologice docte privind sintaxa şi etimologia lb. germane sau prezenţa elementului românesc în graiurile săseşti din Ardeal, ca şi un important dicţionar german-român. Impresionează de asemenea datele adunate sub titlul *Românii în monumentele literare germane medievale* (1901). În domeniul lexicografic a mai realizat un *Dicţionar rus-român* (1894) şi un *Dicţionar român-rus* (1901), un *Lexicon de campanie român-rus-bulgar-german* (1896) ca şi un *Dicţionar geografic al Bucovinei* (1908). Importante contribuţii a lăsat în domeniul germanisticii: *Studii germaniste* (1900; 1905), studii despre geneza şi analiza unor opere ale lui Brentano (*Kritik und Quellen untersuchung zu Clemens Brentanos Drama „Die Grundung der Stadt Prag”,* 1901), Kleist (*Das Erdmannsdörfersche Manuskript zu Kleist Drama Prinz von Homburg,* 1900), Goethe (*Faust,* 1903; *Suferinţele tânărului Werther,* 1903), despre Schiller (*Curentele principale la Schiller,* 1905), cunoaşterea lui Eminescu de către cititorii germani. Iniţiind şi conducând *Rumänische Revue,* el a publicat aici trad. din lirica lui Eminescu, fapt care-l aşază în rândul celor mai de seamă popularizatori ai poetului peste hotare.

OPERA: *Curs complet de germană pentru şcoalele secundare româneşti, în 4 părţi,* Cernăuţi, 1891; *Beiträge zum Studium der Frage des Beienanderwirkens von Mytus und Geschichte in*

der Volkspoesie, Leipzig, 1892; *Autori germani.* Lectură specială, Bucureşti, 1894; *Etimologia şi sintaxa limbii germane în limitele trebuinţelor cursurilor secundare,* Bucureşti, 1894; *Întâia carte de lectură germană,* Bucureşti, 1894; *Dicţiobnar rus-român,* Bucureşti, 1894; *Lexicon de campanie român-rus-bulgar-german,* Bucureşti, 1896; *Russko-rumunsky slovar,* Bucureşti, 1896; *Das Erdmannsdörfersche Manuskript zu Kleist Drama Prinz von Homburg,* Berlin, 1900; *Chipuri şi graiuri din Bucovina,* Berlin, 1900; *Studii germaniste.* Dialectul aşa-numit săsesc al germanilor din Transilvania şi elementele române cuprinse în el, Bucureşti, 1900; *Rumänische Elemente und Einflusse in der Sprache der Siebenbürger Deutschen,* Heidelberg, 1901; *Românii în monumentele literare germane medievale,* Bucureşti, 1901; *Grave Fritz von Zolre der Oettinger als Heldengestelt in mittelalterlichen,* Leipzig, 1901; *Libussa in der deutschen Literatur,* Berlin, 1901; *Kritik und Quellenuntersuchung zu Clemens Brentanos Drama „Die Grundung der Stadt Prag",* Berlin, 1901; *Mannual german* pentru clasa a VI-a, Bucureşti, 1902; *Faust.* Studii la geneza, dezvoltarea şi analiza critică a operei lui Goethe, Bucureşti, 1903; *Suferinţele tânărului Werther.* Reflexiuni la romanul lui Goethe, Bucureşti, 1903; *Curentele principale la Schiller,* Bucureşti, 1905; *Studii germaniste,* Bucureşti, 1905; *Chipuri şi graiuri din Bucovina,* Bucureşti, 1905; *De la hotare,* Bucureşti, 1905; *Povestiri răzleţe,* Bucureşti, 1905; *Dicţionarul geografic al Bucovinei,* Bucureşti, 1908; *Schitul Cerebucului.* Povestiri din trecutul Moldovei, Bucureşti, 1908; *Poveşti răzleţe,* Bucureşti, 1908; *Piatra Muierii.* Povestiri din trecutul Bucovinei, Arad, 1911; *Cum a fost odată.* Schiţe din Bucovina, Bucureşti, 1911; *Din cartea vitejiei.* Regimentul de Infanterie 41 din Bucovina, Bucureşti, 1911; *Cum a fost odată.* Schiţe din Bucureşti, Bucureşti, 1911; *Amintiri şi Schiţe,* Bucureşti, 1912; *Povestiri din Bucovina,* Bucureşti, 1912; *Călăuza militarului român dincolo de hotarele ţării,* Bucureşti, 1913; *Duduia Pulcheria.* Amintiri din Ţara Fagilor, Bucureşti, 1922; *Cucoana Raluca.* Chipuri şi graiuri din Bucovina, Bucureşti, 1924. Traduceri: M. Eminescu, *Deutsche Übertragungen aus den auserleseneren Dichtungen des verstorbenen rumänischen Poeten Eminescu,* Bucureşti, 1892 (ed. II, 1901).

REFERINŢE CRITICE: D. Rosetti, *Dicţionarul contimpuranilor,* Bucureşti, 1897; P. Octavian, în *Arhiva,* nr. 4, 1905; I. Arburescu, în *Junimea literară,* nr. 10, 1905; I. Nădejde, în *Adevărul,* 5 iul. 1911; C. Loghin, *Antologia scrisului bucovinean până la Unire,* II, 1938; G. Călinescu, *Istoria...*; E. Beck, în *Der Südostensche,* nr. 14, 1963; M. Grigorovitza, în *Anuarul Muzeului judeţean Suceava,* X, 1983. **(M. Pp.)**

GRIGURCU Gheorghe, n. 16 apr. 1936, Soroca. Poet şi critic literar. Fiul lui Valentin Grigurcu, prof., inginer agronom, şi al Alexandrei (n. Glogovschi). A absolvit Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" şi apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1958). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti (1975). A debutat ca poet în ziarul *Crişana* (1952). A fost redactor la *Familia*, deţinând acolo, în continuare, cronica literară. Colab. la *Steaua, Viaţa Românească, România literară, Vatra, Tribuna* etc. Deşi activitatea de cronicar al rev. *Familia* l-a impus printre criticii importanţi ai momentului, **G**. a preferat să publice mai întâi vol. de versuri:*Un trandafir învaţă matematica* (1968), *Trei nori* (1969), *Râul incinerat* (1971), *Salută viaţa* (1972). Abia al şaselea vol. este unul de critică propriu-zisă, *Teritoriu liric* (1972), urmat apoi de altele: *Idei şi forme critice* (1973), *Bacovia, un antisentimental* (1974), *Poeţi români de azi* (1979), *Critici români de azi* (1981), *Între critici* (1983), *Existenţa poeziei* (1986), *De la Eminescu la Nicolae Labiş* (1989); *Peisaj critic,* I-III (1993-1999), *E. Lovinescu între continuatori şi uzurpatori* (1997), *Poezie română contemporană,* I-II (2000), fără ca producţia lirică să scadă în intensitate: *Înflorirea lucrurilor* (1973), *Apologii* (1975), *Rigoarea văzduhului* (1978), *Contemplaţii* (1984), *Cotidiene* (1986), *Un izvor bolborosind înăuntrul termometrului* (1996), *Amarul târg* (1997), *Spaţiul dintre corole* (2000), *Natură moartă şi vie* (2003). Poet şi critic în acelaşi timp, fără confuzia de planuri obişnuită în asemenea cazuri, **G**. s-a impus mai cu seamă prin activitatea sa

de cronicar al actualităţii literare, activitate de-a lungul căreia a dovedit intransigenţă morală şi estetică, precum şi o consecvenţă în negaţie împinsă uneori până la eroare. Opiniile sale, pătimaş tranşante, nu o dată excesive, sunt servite de o expresie demnă, structural metaforică, deseori memorabilă. Polemist redutabil, pentru **G.** polemica e necesitate intelectuală, dar şi „demonie", irumpere afectiv-vizionară. Premiul Uniunii Scriitorilor (1997).

OPERA: *Un trandafir învaţă matematica,* Bucureşti, 1968; *Trei nori*, Bucureşti, 1969; *Miron Pompiliu şi Junimea,* Oradea, 1969; *Râul incinerat*, Cluj, 1971; *Salută viaţa,* Bucureşti, 1972; *Teritoriu liric*, Bucureşti, 1972; *Înflorirea lucrurilor*, Timişoara*,* 1973; *Idei şi forme critice,* Bucureşti, 1973; *Bacovia, un antisentimental*, Bucureşti, 1974; *Apologii,* Cluj-Napoca, 1975; *Rigoarea văzduhului*, Cluj-Napoca, 1978; *Poeţi români de azi,* Bucureşti, 1979; *Critici români de azi*, Bucureşti, 1981; *Între critici*, Cluj-Napoca, 1983; *Contemplaţii,* versuri, Bucureşti, 1984; *Cotidiene*, versuri, Bucureşti, 1986; *Existenţa poeziei*, Bucureşti, 1986; *De la Eminescu la Nicolae Labiş*, Bucureşti, 1989; *Peisaj critic*, I-III, Bucureşti, 1993-1999; *Un izvor bolborosind înăuntrul termometrului,* versuri, Oradea, 1996; *Amarul târg,* versuri, Bucureşti, 1997; *A doua viaţă*, Bucureşti, 1997; *Cum am devenit stalinist.* Pagini din perioada 1990-1996, Iaşi, 1997; *E. Lovinescu între continuatori şi uzurpatori,* Bucureşti, 1997; *Imposibila neutralitate,* Bucureşti, 1998; *Amurgul idolilor,* Bucureşti, 1999; *Dealul purtat de scripeţi,* poem, Botoşani, 1999; *Dialoguri crude şi insolite,* realizate de Gr. Scarlat, Iaşi, 1999; *Amintiri din epoca de platină,* Chişinău, 2002; *Spaţiul dintre corole,* versuri, Bucureşti, 2002; *Poezie română contemporană,* I-II, Iaşi, 2000; *Acul şi steaua,* versuri, Bistriţa, 2001; *În răspăr,* Cluj-Napoca, 2001; *În pădurea de metafore,* Piteşti, 2003; *Natură moartă şi vie,* versuri, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene*, 1970; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; idem, *Critică şi angajare,* 1981; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 17, 1979; idem, în *România literară*, nr. 40, 1981; M. Martin, în *România literară*, nr. 38, 1982; M. Niţescu, în *Viaţa Românească*, nr. 4, 1982; Al. George, în *Viaţa Românească,* nr. 4, 1983; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 24, 1983; L. Alexiu, în *Orizont*, nr. 51, 1984; V. Felea, în *Steaua*, nr. 1, 1984; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 27, 1985; M. Martin*,* în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1985; N. Steinhardt, în *Familia,* nr. 1, 1985; M. Sorescu, *Uşor cu pianul pe scări,* 1985; Al. Călinescu, în *Cronica,* nr. 50, 1986; Ş. Foarţă, în *Orizont,* nr. 15, 1986; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 51, 1986; M. Martin, în *România literară*, nr. 9, 1986; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 49, 1986; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 11, 1987; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 33, 1987; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 8, 1987; Cornel Moraru, în *Vatra*, nr. 2, 1988; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; M. Papahagi, *Fragmente despre critică,* 1994; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 2, 1995; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 14, 1996; N. Manolescu, *ibidem*, nr. 49, 1997; I. Pop, *Pagini transparente*, 1997; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 13, 1998; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 50, 1999; L. Perţa, în *Familia,* nr. 7-8, 2000; C. M. Spiridon, în *Convorbiri literare,* nr. 1; 2, 2000; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 5, 2001; N. Manolescu, *ibidem*; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 589; 593; 951, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 4; 14, 2001; Irina Mavrodin, *ibidem,* nr. 37, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 627, 2002; idem, *ibidem,* nr. 691, 2003; C. Proca, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2003 (interviu); N. Coande, în *Jurnalul literar,* nr. 1-6, 2003 (interviu); T. Urian, în *România literară,* nr. 12, 2003. **(M. M.)**

GRIMM Petre, n. 22 febr. 1881, Bucureşti – m. 3 dec. 1944, Sibiu. Istoric literar şi traducător. Fiul lui Frederick Grimm, originar din Alsacia, şi al Leontinei (n. Leclerc). Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti; licenţă în franceză şi germană la Univ. din acelaşi oraş. Studiază engleza la Freiburg. În 1919 este numit lector de engleză la Univ. din Cluj, iar în 1925, după susţinerea doctoratului, prof. Debutează în

Gândirea, cu trad. din Tennyson. Fondatorul Catedrei de engleză a Univ. clujene. Cercetător al relaţiilor culturale româno-engleze (*Traduceri şi imitaţiuni româneşti după literatura engleză,* 1924; *Cele dintâi traduceri englezeşti din literatura română,* 1943).

OPERA: *Traduceri şi imitaţiuni româneşti după literatura engleză,* în *Dacoromania,* III, 1924; *Robert Burns, poetul ţărănimei,* Cluj, 1925; *Cele dintâi traduceri englezeşti din literatura română,* în *Studii literare,* II, Sibiu, 1943. Traduceri: W. Cowper, *John Gilpin,* Brăila, 1924; Lord Byron, *Cain. Un mister,* Bucureşti, 1925; M. Eminescu, *Poems,* Cluj, 1938; W. Shakespeare, *Cum vă place?,* Bucureşti, 1942.

REFERINŢE CRITICE: D. Protopopescu, în *Codrul Cosminului,* nr. 1, 1925; C. Daicoviciu, în *Transilvania,* nr. 10-12, 1944; D. Grigorescu, *Shakespeare în cultura română modernă,* Bucureşti, 1971; M. Bogdan, în *Limbile moderne în şcoală,* II, 1974. **(V. S.)**

GRONOV-MARINESCU Elena (numele la naştere: Gronov), n. 28 febr. 1944, Bucureşti. Prozatoare şi poetă. Fiica lui Gheorghe Gronov, electrician, şi a Elenei (n. Bratovici), marochineră. Şcoala elementară Herăstrău (1950-1955; 1956-1957; clasa VI-a, 1955-1956, la Şcoala medie de fete „I. L. Caragiale); Liceul „Mihail Sadoveanu” (1957-1961); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1961-1966). Din 1966, redactor la Editura Militară. Colab. la *Luceafărul*, *România literară* etc. Debutează în *Luceafărul* (1967). Debut editorial cu micromonografia *Mihail Săulescu* (1970). A publican romane (*Regăsire*, 1975; *Preţul nemărturisit al zilelor*, 1978; *Aşteptare*, 1980; *Somnul fresiilor*, 1981; *Oglinzi*, 1983l *Toamna Târziu…*, 1984; *Recurs pentru memorie*, 1985; *Orele speranţei*, 1987; *Cerul a coborât pe pământ*, 1988; *Strigătul mării*, 1992; *Dincolo de adevăr*, 1993; *Preţul lucidităţii*, 1996; *Interviul*, 1998), vol. de versuri (*Iubire de ţară*, 1974; *La porţile luminii*, 1977; *La ţărmul visului*, 1979) şi proză scurtă (*La Parolissum*, 1978). Ed. critice din M. Săulescu (*Versuri. Teatru. Articole*, 1974; *Pagini alese*, 1988).

OPERA: *Mihail Săulescu*, micromonografie, pref. de V. Eftimiu, Bucureşti, 1970; *Iubire de ţară*, versuri, Bucureşti, 1974; *Regăsire*, roman, Bucureşti, 1975; *La porţile luminii*, versuri, Bucureşti, 1977; *Preţul nemărturisit al zilelor*, roman, Bucureşti, 1978; *La Parolissum*, proză scurtă, Bucureşti, 1978; *La ţărmul visului*, versuri, Bucureşti, 1979; *Aşteptare*, roman, Bucureşti, 1980; *Somnul fresiilor*, roman, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1991); *Oglinzi*, roman, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1992); *Toamna târziu…*, roman, Bucureşti, 1984; *Recurs pentru memorie*, roman, Bucureşti, 1985 (ed. II, 1991); *Orele speranţei*, roman, Bucureşti, 1987; *Cerul a coborât pe pământ*, roman, Bucureşti, 1987 (ed. II, 1991); *Strigătul mării*, roman Bucureşti, 1992; *Dincolo de adevăr*, roman, Bucureşti, 1993; *Preţul lucidităţii*, roman, Bucureşti, 1996; *Interviul*, roman, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: G. Smeu, în *România literară*, nr. 14, 1982; G. Chirilă, în *Contemporanul*, nr. 10, 1984; E. Manu, în *România literară*, nr. 29, 1984; M. Iorgulescu, *ibidem*, nr. 9, 1986; C. Ciopraga, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1998. **(A. S.)**

GROSU Jean, n. 31 dec. 1919, Botoşani. Traducător. Fiul lui Moise Grosu, cerealist şi funcţionar bancar, şi al Henriettei (n. Löbel). Şcoala primară (1925-1929) şi Liceul „Laurian” (1929-1934) la Botoşani. Între 1935 şi 1939 studiază chimia industrială la Şcoala „T. G. Masaryk” din Zlin (Cehoslovacia); studii de drept, neterminate (1946-1948). Debutează în *Contemporanul,* unde funcţionează ca secretar general de redacţie (1946-1953). Secretar general de redacţie (1954-1958) la *Gazeta literară,* apoi redactor de proză la *Luceafărul* (1963-1965) şi *Viaţa Românească* (1966-1975). A fost angajat al secţiei culturale a ambasadei R. S. Cehoslovace la

Bucureşti (1953-1963). Colaborează cu trad. din literatura cehă, slovacă şi romandă, precum şi cu art. despre scriitorii aparţinând acestor literaturi, la *Tânărul scriitor, Teatrul, Gazeta literară, Secolul 20, Tribuna, Contemporanul, Magazin, Urzica, Almanahul literar, Viaţa Românească, Magazin istoric* etc. A realizat numeroase dramatizări şi adaptări radiofonice din opera unoe scriitori cehi (J. Hašek, J. Otčenašek) şi slovaci (Nataša Tanaská, Peter Karvaš); tot pentru radio, ca şi pentru teatrele din ţară, a tradus numeroase piese de teatru din trei literaturi (cehă, slovacă, elveţiană), nu totdeauna adunate în vol. Între numeroasele sale trad. din literaturile cehă şi slovacă, multe însoţite de pref. sau postfeţe proprii (Karel Čapek, Jan Otčenašek, Iosef Toman etc.), celebră este excelenta versiune românească a capodoperei lui Jaroslav Hašek, *Peripeţiile bravului soldat Švejk* (1956, în colab. cu Al. O. Teodoreanu). A tradus şi din literatura elveţiană (a alcătuit şi două antologii: *Proză scurtă elveţiană,* 1981; *Antologie lirică elveţiană,* 1985). Medalia Soc. Cehoslovace pentru Relaţii Internaţionale (1965); Premiul Uniunii Sciitorilor (1970; 1991; 1995; 2000); Premiul Uniunii Scriitorilor Cehoslovaci pentru trad. (1968); Premiul Ministerului Culturii din Praga (1976); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2002); Premiul Asoc. Scriitorilor Cehi (2000); Premiul Ministerului Culturii (2003).

OPERA: Traduceri: J. Drda, *Baricada mută,* nuvelă, Bucureşti, 1949; idem, *Nuvele,* 1950; Marie Majerová, *Sirena,* Bucureşti, 1950 (ed. II, 1962); Alena Bernasková, *Drum deschis,* Bucureşti, 1953; J. Marek, *Vorbeşte mama,* Bucureşti, 1953; Božena Némcová, *Bunicuţa,* Bucureşti, 1954 (ed. II, 1961); T. Svatopluk, *Fără patron,* Bucureşti, 1954; J. Hašek, *Peripeţiile bravului soldat Švejk,* Bucureşti, 1956 (în colab. cu Al. O. teodoreanu; alte ed., fără menţiunea acestei colab.: 1957; 1964; 1971; 1983; 1994; 1997; 2003); J. Otčenašek, *Copiii noştri,* Bucureşti, 1956; P. Karvaš, *Elefantul alb Jumbo,* Bucureşti, 1958; J. Marek, *Ţara de sub Ecuator,* Bucureşti, 1959; L. Aškenazy, *Oaspetele,* teatru, Bucureşti, 1961; B. Březovsky, *Vârsta primejdioasă,* teatru, Bucureşti, 1961; J. Otčenašek, *Romeo, Julieta şi întunericul,* Bucureşti, 1961 (ed. II, revăzută, 1972; ed. III, 1979); B. Blazer, *Prea mult pentru o seară,* teatru, Bucureşti, 1962; P. Karvaš, *Antigona şi ceilalţi,* teatru, Bucureşti, 1962; L. Mnačko, *Moartea se numeşte Engelchen,* Bucureşti, 1962; J. Hašek, *Abecedarul umorului,* Bucureşti, 1963; P. Kohout, *A treia soră,* teatru, Bucureşti, 1963; V. Havel, *Garden Party,* teatru, Bucureşti, 1965; P. Karvaš, *Peruca cea mare,* teatru, 1965; Marie Majerová, *Balada minerilor,* Bucureşti, 1965; K. Čapek, *Krakatit,* Bucureşti, 1967 (ed. II, 1986); L. Smocek, *Labirintul,* Bucureşti, 1967; J. Toman, *După noi, potopul,* Bucureşti, 1967 (ed. II, revăzută, 1967; ed. III, 1971); P. Karvaš, *De ochii noştri frumoşi,* Bucureşti, 1968; K. Čapek, *Fabrica de absolut,* Bucureşti, 1969 (ed. II, 1986); I. Klima, *Castelul,* Bucureşti, 1969; Alena Vostrá, *Cine sapă groapa altuia,* Bucureşti, 1969; L. Tazky, *Amenmaria,* Bucureşti, 1970; J. Toman, *Don Juan,* Bucureşti, 1970; J. Burian-Bohumila Muchová, *Misterioşii etrusci,* Bucureşti, 1973; J. Hašek, *Să râdem cu Jaroslav Hašek,* Bucureşti, 1973; Klára Jarunková, *Singură la părinţi,* Bucureşti, 1973; J. Marek, *Panoptic de vechi întâmplări criminalistice,* Bucureşti, 1973; K. Čapek, *Echipa întâi,* Bucureşti, 1974; Jarmila Loukotková, *Sânge pentru cine,* Bucureşti, 1974; J. Otčenašek, *Pe când în rai ploua,* Bucureşti, 1974 (ed. II, *Pe când în paradis ploua,* 1979); M. Stingl, *Aventura marilor căpetenii indiene,* Bucureşti, 1974; J. Kozák, *Mariana Radvaková,* Bucureşti, 1976; J. Voskovec – J. Werich, *Nord contra Sud,* Bucureşti, 1976; J. Marek, *Panoptic de oameni păcătoşi,* Bucureşti, 1977; D. Sajner, *Amintirile unui ştreang,* Bucureşti, 1977; J. Marek, *Unchiul meu Ulise,* Bucureşti, 1978; Johanna Spiry, *Heidi, fetiţa munţilor,* Bucureşti, 1978 (ed. II, 1987); J. Solovič, *Aventura păguboşilor,* teatru, Bucureşti, 1979; F. Cašpar, *Fridolin,* Bucureşti, 1980; J. Toman, *Socrate,* Bucureşti, 1980 (ed. II, 1987); *Proză scurtă elveţiană,* antologie, Bucureşti, 1981; J. Šmid, *Bucuriile curate ale vieţii mele,* Bucureşti, 1981; J. K. Beneš, *Viaţa furată,* Bucureşti, 1982 (ed. II, 1992); J. Marek, *Panoptic praghez,* Bucureşti, 1983; J. Kozák, *Vânător în taiga,* Bucureşti, 1983; J. Hašek, *Supliment vesel duminical,* Bucureşti, 1984; Nataša Tanská, *Duelul,* Bucureşti, 1984; idem, *Scrisoarea,* teatru, Bucureşti, 1984; J. Streit, *Martin şi albinele,* Bucureşti, 1984; *Antologie lirică elveţiană,* Bucureşti, 1985; J. Kozák, *Adam şi Eva,* Bucureşti, 1985; B. Hrabal, *În fiecare zi o minune,* Bucureşti, 1986; J. Marek, *Tristan,*

Bucureşti, 1987; J. Hašek, *Povestiri vesele,* Bucureşti, 1988; J. Kozák, *Samurul negru-ursul cafeniu,* Bucureşti, 1989; Nataša Tanská, *Scrisori cu postscriptum,* teatru, Bucureşti, 1989; R. Raž, *Vânzătorul de umor,* Bucureşti, 1991; V. Havel, *Ispita,* teatru, Bucureşti, 1991; M. Kundera, *Ridicole iubiri,* Bucureşti, 1991; idem, *Gluma,* Bucureşti, 1992; J. Spyri, *Heidi, fetiţa munţilor,* Bucureşti, 1992; F. Gašpar, *Fridolin,* Bucureşti, 1992; A. Simon, *Memoria stelelor,* Timişoara, 1994; M. Kundera, *Viaţa e în altă parte,* Bucureşti, 1995; idem, *Valsul de adio,* Bucureşti, 1996; A. Dagan, *Bufonii curţii,* Bucureşti, 1997; V. Havel, *Viaţa în adevăr,* Bucureşti, 1997; M. Kundera, *Cartea râsului şi a uitării,* Bucureşti, 1998; idem, *Insuportabila uşurătate a fiinţei,* Bucureşti, 1999; B. Hrabal, *Minunea noastră cea de toate zilele,* Bucureşti, 2000; idem, *L-am servit pe regele Angliei,* Bucureşti, 2000; V. Havel, *Opera calicilor,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Herta Perez, în *Iaşul literar,* nr. 12, 1961; Sanda Apostolescu, în *Secolul 20,* nr. 11-12, 1974; R. Popescu, în *România liberă,* 25 iul. 1975; I. Cristoiu, în *Viaţa studenţească,* 21 sept. 1975; F. Neagu, în *România literară,* nr. 2, 1980; *Bibliografie personală,* 1995; Elisabeta Lasconi, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 688, 2003. **(V. S.)**

GROŞAN Ioan, n. 3 oct. 1954, com. Satulung, jud. Maramureş. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Gheorghe Groşan, mic funcţionar, şi al Adelinei (n. Lupean), învăţătoare. Liceul „Gh. Şincai" din Baia Mare (absolvit în 1973); licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia română-spaniolă, a Univ. din Cluj (1978). În timpul studiilor univ., redactor la rev. *Echinox* (1974-1978), în care debutează cu publicistică (1974), afirmându-se mai ales prin piesa de teatru *Şcoala ludică,* prin interviuri şi printr-o incisivă cronică cinematografică. Fondator împreună cu Lucian Perţa, Gh. Ţâra, Radu G. Ţeposu, Diana Cosma, I. Buduca ş.a. al grpării *Ars amatoria,* în care experimentează satira socială, autorii amalgamându-şi adesea semnăturile. Prof. de lb. română la Bucureşti (1978-1988); referent la Uniunea Artiştilor Plastici (din 1988). A colaborat la îngrijirea unei ed. din scrierile lui Aureliu Cornea (1978). Colab. la *Echinox, Steaua, Tribuna, Viaţa studenţească, Viaţa Românească, România literară, Transilvania, Astra* etc. Debutează în *Echinox* (1974). Autor al vol.: *Caravana cinematografică* (1985), *Trenul de noapte* (1989), *Şcoala ludică* (1990), *Planeta Mediocrilor* (1991), *O sută de ani la Porţile Orientului* (1991), *Nutzi, spaima Constituţii* (1995; 1998), *Judeţul Vaslui în NATO* (2002). Scenariul de film, *Acolo unde ochii dor* (1995) şi scurt metrajul documentar *Aurolac,* în colab. cu I. Ilieşiu (1993). Premiul Uniunii Scriitorilor (1985; 1992).

OPERA: *Caravana cinematografică,* povestiri, Bucureşti, 1985; *Trenul de noapte,* Bucureşti, 1989; *Şcoala ludică,* teatru, Bucureşti, 1990; *Planeta Mediocrilor,* Bucureşti, 1991 (ed. II, Braşov, 2002); *O sută de ani la Porţile Orientului,* Bucureşti, 1991 (ed. II, Braşov, 2002); *Nutzi, spaima Constituţii,* jurnal de bordel, Bucureşti, 1995; *Nutzi, spaima Constituţii,* jurnal de Cotroceni, Craiova, 1998; *Povestiri alese,* Bucureşti, 1999; *Judeţul Vaslui în NATO,* foileton science-fiction, Braşov, 2002.

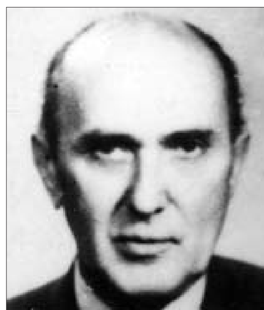
REFERINŢE CRITICE: M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 21, 1985; R. C. Cristea, în *Familia,* nr. 6, 1985; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 32, 1985; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 10, 1985; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 51, 1985; Cr. Moraru, în *Ateneu,* nr. 2, 1986; I. Moldovan, în *Tribuna,* nr. 41, 1986; Monica Spiridon, în *România literară,* nr. 8, 1987; N. Băciuţ, în *Vatra,* nr. 8, 1987; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; C. Regman, *De la imperfect...*; Monica Spiridon, în *Jurnalul literar,* nr. 28, 1990; O. Pecican, în *Steaua,* nr. 10, 1992; Maria Vodă Căpuşan, în *Caiete critice,* nr. 1-2, 1999; Gh. Perian, în *Familia,* nr. 1, 1993; M. Drăghici, în *Luceafărul,* nr. 27, 1997; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 638, 2002; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 2003; R. Ţuculescu, în *Observator cultural,* nr. 197, 2003. **(M. P.)**

GROZDAN Dorian (numele la naştere: Grozdan Rusalin), n. 2 nov. 1912, com. Gherteniş, jud. Caraş-Severin – m. 19 ian. 1991, Timişoara. Poet, dramaturg şi prozator. Fiul lui Iuliu Rusalin şi al Mariei (n. ?), ţărani. Şcoala generală în com. natală (1919-1926); între 1926 şi 1933 urmează Seminarul Pedagogic din Arad; din 1933, carieră în învăţământ la Timişoara-Fratelia, Ghiroda-Nouă, Ronaţ etc. La Seminarul Pedagogic scoate rev. *Zori senine,* iar în colab. cu M. Bucătură a editat rev. *Prichindelul.* A colaborat la *Timpul* (Arad), *Vestul, Societatea de mâine, Universul literar, Viaţa literară, Hiperion, Orizont, Contemporanul* etc. Secretar de redacţie la ziarul *Dacia*; redactor-şef la *Viaţa bănăţeană* şi *Românul* din Timişoara (1945-1948); secretar de redacţie la rev. *Luceafărul* din acelaşi oraş. Debutează în *Adevărul literar şi artistic* (1930). A publicat vol. de versuri (*Brazde păgâne,* 1935; *Cioplituri în lemn,* 1936; *Porţi închise,* 1942; *Umbre de cleştar,* 1974; *Anotimpuri aprinse,* 1974) şi teatru (*Trei nopţi de râs,* 1930; *Două scrisori,* 1932; *Surd şi chior,* 1936 etc.). Prezent în *Antologia învăţătorilor în literatură* (1928) şi în vol. colective *11 poeţi bănăţeni* (1942), *Lirica timişoreană. 1944-1969* (1970), *Oda de 30 Decembrie* (1977), *Laudă patriei* (1984), *Glasul cetăţii* (1986) şi *Mereu în inima ţării* (1987). Premiul Tinerimii Române (1930); Premiul Grupării învăţătorilor scriitori (1942).

OPERA: *Trei nopţi de râs,* teatru, Cluj, 1930; *Omul şi beţia,* teatru, Cluj, 1930; *Cucoana din tren,* teatru, Cluj, 1930; *Când găina cântă,* teatru, Cluj, 1931; *Mă bate nevasta,* teatru, Cluj, 1932; *Două scrisori,* teatru, Cluj, 1932; *Brazde păgâne,* versuri, Timişoara, 1935; *Surd şi chior,* teatru, Timişoara, 1936; *Cioplituri în lemn,* versuri, Timişoara, 1936; *Porţi închise,* versuri, Timişoara, 1942; *Umbre de cleştar,* versuri, Timişoara, 1974; *Anotimpuri aprinse,* versuri, Timişoara, 1974, *Romul Ladea şi lumea lui cuprinzătoare,* studiu monografic, Timişoara, 1979.

REFERINŢE CRITICE: I. Lotreanu, în *Luceafărul,* nr. 7-8, 1935; T. Topliceanu, *ibidem,* nr. 5, 1936; B. Iordan, în *Politica,* nr. 3, 1938; Gh. Atanasiu, în *Vestul,* nr. 2803, 1942; L. Alexiu, în *Orizont,* 31 mai 1974; Gh. Nistor, în *Transilvania,* nr. 7, 1974; N. Ţirioi, *Premise literare,* 1976; D. Mutaşcu, în *Săptămâna,* nr. 661, 1982; T. Crişciu, în *Orizont,* nr. 44, 1982; Olimpia Berca, în *Orizont,* nr. 16, 1989; Al. Ruja, *Parte din întreg,* 1994. **(A. S.)**

GRUIA Bazil (prenumele la naştere: Vasile), n. 5 ian. 1909, com. Cisteiul de Mureş, jud. Alba – m. 7 oct. 1995, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui Vasile Gruia, preot, şi al Altiţei (n. Timar). Şcoala elementară în satul natal (1915-1919); studiile liceale la Turda (1919-1922) şi Aiud (1922-1927); studii juridice la Cluj (1927-1932). Dr. în drept (1932). Profesează avocatura. Debut cu poezii în rev. liceului din Aiud, *Ghionoaia*; debut editorial cu vol. *În ţara toameni* (1929). Colaborează la *Fire de tort* din Turda, *Unirea* din Blaj, *Patria* din Cluj, *Societatea de mâine* etc. După o lungă întrerupere revine la literatură, adunându-şi producţia poetică în vol. *Arderea etapelor* (1968), *Patima albă* (1976), *Efigiile riscului* (1978), *Inscripţii pe tăbliţe de aer* (1983), *Miraucloşii Alter Ego* (1985), *Infinitul de fiecare zi* (1987), *A patra dimensiune* (1989), *Pelerin la Curtea Mirajelor* (1991), *Copacul ascuns* (1994), *Recviem pentru o iluzie* (1995) etc. Mărturii şi documente legate de biografia lui Lucian Blaga, în vol. *Blaga inedit* (I-II, 1974-1981).

OPERA: *În ţara toamnei,* Cluj, 1929; *Arderea etapelor,* Bucureşti, 1968; *Obsesia verii,* Cluj, 1972; *Blaga inedit.* Amintiri şi documente, Cluj-Napoca, 1974; *Patima albă,* Cluj-Napoca, 1976; *Efigiile riscului,* Cluj-Napoca, 1978; *Blaga inedit.* Efigii documentare, II, Cluj-Napoca, 1981; *Inscripţii pe tăbliţe de aer,* Cluj-Napoca, 1983; *Miraculoşii Alter Ego,* Cluj-Napoca, 1985; *Infinitul de fiecare zi,* Cluj-Napoca, 1987; *A patra dimensiune,* Cluj-Napoca, 1989; *Pelerin la Curtea Mirajelor,* versuri, Cluj-Napoca, 1991; *Copacul ascuns,* versuri, Cluj-Napoca, 1994; *Recviem pentru o iluzie,* versuri, Bucureşti, 1995; *Mixaje în timp,* I-III, Bucureşti, 1995-1999.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Viaţa literară,* nr. 121, 1929; M. Popa, în *Luceafărul,* nr. 18, 1968; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 27, 1972; D. Micu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1975; P. Poantă, *Radiografii,* I-II, 1978-1983; A. Sasu, *În căutarea formei,* 1979; M. Vaida, în *Tribuna,* nr. 20, 1983; N. Steinhardt, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1984; P. Poantă, în *Steaua,* nr. 1, 1984; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; idem, în *Steaua,* nr. 10, 1987; P. Poantă, în *România literară,* nr. 37, 1987; A. Pop, în *Steaua,* nr. 10-11, 1995; I. Lungu, în *Tribuna,* nr. 14, 1995; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 10-11, 1995. **(P. P.)**

GRUIA Călin (pseud. lui Chiril Gurduz), n. 21 mart. 1915, satul Trifeşti, jud. Orhei, Basarabia – m. 9 iul. 1989, Bucureşti. Prozator şi poet. Fiul lui Vartolomeu Gurduz şi al Alexandrinei (n. Galbură), agricultori. Absolvent al Şcolii Normale din Orhei (1936) şi al Şcolii de Ofiţeri de Rezervă (1937); învăţător în com. Tvardiţa din jud. Tighina şi în com. Umbrăreşti din jud. Tecuci (1937-1939). După un stagiu de concentrare la regiment (1939-1940), devine combatant pe frontul de est (1940-1944), prizonier de război în URSS (1944-1948). Redactor la emisiunile pentru copii ale Radioteleviziunii Române (1951-1969). Colab. la rev. *Roza* şi *Basarabia literară* din Chişinău, *Cutezătorii, Luminiţa, Arici Pogonici* etc. Debutează cu versuri şi proză în rev. *Sepranţa* din Orhei (1938); după debutul editorial cu placheta de versuri *Litanii de seară* (1942), **G.** nu mai tipăreşte nici un volum până în 1952, când îi apare culegerea de povestiri *Nucul lui Toderiţă.* Vor urma vol. de poveşti, povestiri şi legende (*Nuieluşa de alun,* 1954; *Izvorul fermecat,* 1956; *La „Drumurile lumii”,* 1959; *Poiana lunii,* 1960; *Poveşti,* 1967; *Domniţa de rouă,* 1969; *Ramura de măr înflorit,* 1974; *Prinţul de hârtie,* 1977; *Nălucile nopţii,* 1985), câteva romane (*Ograda,* 1965; *De-a visele...,* 1966; *Vântură-lume,* 1970; *Acolo colinele ard...,* 1974; *Pânzele mamei,* 1984). Alte vol. de povestiri sau evocări (*Vineri la amiază,* 1962; *Scrisori pentru fluturi şi pietre,* 1976; *Moartea lui Elisei,* 1980; *La valsul dimineţii,* 1981) se adresează adulţilor. Versurile scrise de-a lungul a trei decenii (1940-1970) sunt reunite în vol. *În norii ce vin şi se duc* (1980), unele poeme fiind reluate în *Călătorii* (1988). Autor a peste cincizeci de scenarii radiofonice pentru copii şi al unor scenarii pentru filme cu tematică istorică (*Baladă pentru Măriuca, Vlad Ţepeş, Corbea, Ospăţul*). O parte din scrierile sale au fost traduse în diverse lb. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1980).

OPERA: *Litanii de seară,* Bucureşti, 1942; *Nucul lui Toderiţă,* Bucureşti, 1952; *Nuieluşa de alun,* Bucureşti, 1954 (alte ed., 1992; Chişinău, 1994); *Ciuboţelele ogarului,* Bucureşti, 1954; *Poveste mică pentru cei mici,* Bucureşti, 1954; *Povestea lăcrămioarelor,* Bucureşti, 1955; *Profesorul cel nou,* Bucureşti, 1955; *Izvorul fermecat,* Bucureşti, 1956; *Minunata-mpărăţie cu palate de hârtie,* Bucureşti, 1957; *La „Drumurile lumii”,* Bucureşti, 1959; *Poiana lunii,* Bucureşti, 1960; *Onică,* Bucureşti, 1962; *Vineri la amiază,* Bucureşti, 1962; *Drumul spune poveşti,* Bucureşti, 1963; *Di-Di-Ri,* Bucureşti, 1964; *Ograda,* Bucureşti, 1965; *De-a visele...,* Bucureşti, 1966; *Ospăţul,* Bucureşti, 1966; *Poveşti,* Bucureşti, 1967; *Jucăuşul,* Bucureşti, 1967; *Domniţa de rouă,* Bucureşti, 1969; *Vântură-lume,* Bucureşti, 1970; *Măriuca,* Bucureşti, 1970; *Cu ochii ca iarba...,* Bucureşti, 1972; *Acolo colinele ard...,* Bucureşti, 1974; *Ramura de măr înflorit,* Bucureşti, 1974; *Peretele de lut,* Bucureşti, 1975; *Scrisori pentru fluturi şi pietre,* Bucureşti, 1976; *Prinţul de hârtie,* Bucureşti, 1977; *Prietena mea, Cateluţa,* Bucureşti, 1979; *Moara lui Elisei,* Iaşi, 1980; *În norii ce vin şi se duc,* Bucureşti, 1980; *La valsul dimineţii,* Bucureşti, 1981; *Poiana de argint,* Bucureşti, 1982; *Pânzele mamei,* Bucureşti, 1984; *Nălucile nopţii,* Bucureşti, 1985; *Călătorii,* Bucureşti, 1988; *The Hound Boots,* Bucureşti, 1995; *Izvorul fermecat,* Bucureşti, 1997; *Fata cu părul de aur,* Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Nicorovici, în *Contemporanul,* nr. 20, 1955; I. Roman, *ibidem,* nr. 21, 1958; Sanda Marinescu, în *Viaţa Românească,* nr. 2, 1960; E. Manu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1967; H. Ţugui, în *Cronica,* nr. 34, 1977; Mirela Roznoveanu, în *Viaţa Românească,* nr. 11, 1980; G. Mureşan, în *Contemporanul,* nr. 22, 1980; G. Chirilă, *ibidem,* nr. 7, 1981; R. G. Ţeposu, în *România literară,* nr. 16, 1981; Tania Radu, în *Flacăra,* nr. 29, 1984; H. Ţugui, în *Cronica,* nr. 2, 1985. **(I. R.)**

GRUIA Stelian, n. 16 apr. 1933, com. Arbore, jud. Suceava – m. 16 oct. 1996, Bucureşti. Prozator şi poet. Provine dintr-o familie de ţărani. Liceul Comercial din Suceava (absolvit în 1952); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1955); bursier al Univ. „Taras Şevcenko" din Kiev, secţia slavistică (1955-1959). Cadru didactic la Facultatea de Lb. Slave a Univ. din Bucureşti. Debutează în ziarul *Zori noi* din Suceava (1950); debut editorial cu vol. *Sâmbăta morţilor* (1968). A publicat proză scurtă (*Ciobanul şi cireşul sălbatic,* 1973), versuri (*Baladele Arborei,* 1977; *Nord,* 1979) şi romane (*Calul negru,* 1983; *Un an, o viaţă,* 1986; *Prinţul Constantin,* 1995). Este autorul unui *Curs de istoria literaturii ucrainene* (1975). Colab. la *România literară, Luceafărul, Contemporanul* etc. Trad. din poezia ucraineană.

OPERA: *Eminescu în versuri ucrainene,* Bucureşti, 1958; *Roata,* nuvele, Bucureşti, 1968; *Sâmbăta morţilor,* nuvele, Bucureşti, 1968; *Ciobanul şi cireşul sălbatic,* Bucureşti, 1973; *Curs de istoria literaturii ucrainene.* Partea I (A doua jumătate a secolului XIX), Bucureşti, 1975; *Baladele Arborei,* versuri, Bucureşti, 1977; *Nord,* versuri, Bucureşti, 1979; *Calul negru,* roman, Bucureşti, 1983; *Un an, o viaţă,* roman, Bucureşti, 1986; *Măgăruşul năzdrăvan,* versuri pentru copii, Bucureşti, 1991; *Prinţul Constantin,* roman, Bucureşti, 1995. Traduceri: *Dume,* cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1974; *Balada locului.* Poezie ucraineană din România, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: Magdalena Popescu, în *Gazeta literară,* nr. 40, 1968; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 5, 1980; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 14, 1980; P. Marcea, în *Săptămâna,* nr. 524, 1980; Gh. Pituţ, în *Luceafrăul,* nr. 24, 1980; Marian Popa, în *Contemporanul,* nr. 26, 1980; M. Iordache, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1983; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 28, 1983; F. Băileşteanu, în *Literatorul,* nr. 46, 1996. **(I. R.)**

GUGA Romulus, n. 2 iun. 1939, Oradea – m. 17 oct. 1983, Târgu Mureş. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Ioan Guga, medic, şi al Şaroltei (n. Ertzey). Studii la Liceul „Emanoil Gojdu" din Oradea (clasele I-VI, 1946-1952), continuate la Liceul „Gh. Bariţiu" din Cluj (clasele VII-VIII, 1952-1954), apoi la Gherla (1954-1955) şi Dej (1955-1956). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1957-1962). Contabil la Gherla (1956-1957); prof. în satul Măcicaş, jud. Cluj (1962-1963); metodist la Casa Universitarilor din Cluj (1963-1967); referent şi secretar literar la Teatrul de Stat din Târgu Mureş (1967-1971); redactor-şef al rev. *Vatra* (1971-1983). Colab. la *Tribuna, Contemporanul, România literară* etc Publică vol. de versuri (*Bărci părăsite,* 1968; *Totem,* 1970), romane (*Nebunul şi floarea,* 1970; *Viaţa post-mortem,* 1972; *Sărbători fericite,* 1973; *Paradisul pentru o mie de ani,* 1974; *Adio, Arizona,* 1974) şi piese de teatru (*Speranţa nu moare în zori,* 1973; *Noaptea cabotinilor,* 1978; *Evul Mediu întâmplător,* 1980; *Amurgul burghez,* 1982), jucate cu succes pe scenele din capitală şi din ţară. Premiul Uniunii Scriitorilor (1970; 1977).

OPERA: *Bărci părăsite,* versuri, Bucureşti, 1968; *Totem,* versuri, Bucureşti, 1970; *Nebunul şi floarea,* roman, Cluj, 1970 (alte ed., 1991; Târgu Mureş, 1993); *Viaţa post-mortem,* roman, Bucureşti, 1972; *Sărbători fericite,* roman, Bucureşti, 1973; *Speranţa nu moare în zori,* piesă de teatru, 1973; *Paradisul pentru o mie de ani,* roman, Bucureşti, 1974; *Adio, Arizona* (Spovedania unui naiv făcută în faţa unui autor din provincie), Cluj-Napoca, 1974; *Noaptea cabotinilor,* piesă de teatru, 1978; *Evul Mediu întâmplător,* piesă de teatru, 1980; *Amurgul buerghez,* piesă de teatru, 1982; *Evul Mediu întâmplător,* piese de teatru, ed. îngrijită de Voica Foişoreanu-Guga, Bucureşti, 1984; *Poezii,* studiu introductiv de Şt. Aug. Doinaş, ed. îngrijită de R. Vulpescu, Cluj-Napoca, 1986. Traduceri: Sütő A., *Un leagăn pe cer,* Bucureşti, 1972; J. Becker, *Iacob mincinosul,* în colab. cu Iva Paraschiv, Cluj-Napoca, 1974; W. Meinck, *Uluitoarele aventuri ale lui Marco Polo,* în colab. cu Ileana Foişoreanu, I-II, Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: M. Papahagi, în *Echinox,* nr. 1, 1968; N. Ciobanu, *Panoramic,* 1972; V. Felea, *Secţiuni,* 1974; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; V. Cristea, *Domeniul criticii,* 1975; C. Regman, *Colocvial,* 1976; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan,* 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; M. Rotaru, în *Orizont,* nr. 7, 1982; P. M. Gorcea, *Structură şi mit în proza contemporană,* 1982; V. Silvestru, în *Vatra,* nr. 3, 1983; idem, *Ora 19,30,* 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; D. Solomon, în *Vatra,* nr. 9, 1984; A. Cosma, *ibidem,* nr. 10, 1984; D. R. Popescu, *Galaxia Grama,* 1984; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 43, 1986; C. Ciopraga, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 42, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; C. Măciucă, *Motive şi structuri dramatice,* 1986; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...,* II; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; M. Popescu, *Teatrul ca literatură,* 1987; A. Cosma, *Romanul...,* I; F. Băileşteanu, în *Manuscriptum,* nr. 1-4, 1993; C. Moraru, în *Vatra,* nr. 5, 1994; M. Măluţ, în *Steaua,* nr. 6, 1998; C. Miu, în *Tomis,* nr. 10, 2001. **(I. R.)**

GULIAN Emil, n. 1907, Giurgiu – m. 1942, pe front. Poet. Licenţiat în drept şi filosofie; avocat. A debutat la *Universul literar,* în perioada în care era condus de Camil Petrescu. A colaborat cu poezii, proză şi art. de critică la *Universul literar, România literară, Contimporanul, Vremea, Azi, Cuvântul, Convorbiri literare, Rampa* etc. Un singur vol. de versuri, *Duh de basm* (1934). Trad. din E. A. Poe, Paul Claudel, Jules Supervielle, Valéry Larbaud, Fr. Mauriac, G. Duhamel ş.a. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1934). În poezia lui **G.,** abstractizarea peisajului discursivităţii au creat o aparenţă de ermetism şi chiar posibilitatea descifrării unor ecouri barbiene. Poemele – mai toate erotice – se constituie în descripţii ale unui peisaj simbolic, în care vagul, răceala şi abstracţiunea sunt forme de manifestare ale unei disimulate melancolii.

OPERA: *Duh de basm,* poeme, Bucureşti, 1934. Traduceri: *Poemele lui Edgar Poe,* studiu introductiv de ~, Bucureşti, 1938 (ed. şi pref. de L. Cotrău, Oradea, 1995); E. A. Poe, *Scrieri alese,* poezia tradusă de ~ şi D. Botta, Bucureşti, 1969 (altă ed., 1979).

REFERINŢE CRITICE: L. Boz, *Cartea cu poeţi,* 1935; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937,* 1937; Vl. Streinu, *Pagini de critică literară,* 1938; G. Călinescu, *Istoria…*; N. Manolescu, *Metamorfozele…*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura…,* II; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la începuturi până azi,* 1981; P. Martinescu, în *România literară,* nr. 25, 1994. **(R. Z.)**

GURĂU Apostol (prenumele la naştere: Apostu), n. 18 nov. 1940, com. Independenţa, jud. Galaţi. Prozator şi eseist. Fiul lui Dumitrache Gurău şi al Ioanei (n. Soare), agricultori. Studii primare (1947-1951) şi gimnaziale (1951-1954), în com. natală. Liceul „C. Negri" din Galaţi (1954-1958); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1967). Prof. şi bibliotecar în mai multe sate din Lunca Inferioară a Siretului, apoi referent literar la Casa Creaţiei Populare din Galaţi (1969-1974); din 1974, prof. la Liceele „Metalurgic" şi „Elena Doamna" din acelaşi oraş. A editat rev. *Pagini dunărene* (1969-1974). Colab. la *Luceafărul, Ateneu, Cronica, Antares, Porto-Franco, Oglinda literară, Literatorul* etc. Debutează în *Luceafărul* (1969). Debut editorial cu vol. de povestiri *Începutul verii astronomice* (1978). A publicat romane (*Defonia,* 1981; *Sâmbure înflorit,* 1990), proză scurtă (*Ispita mării verzi,* 1986; *Agent T.F.P.: Omul nopţii,* 1997) şi eseuri (*Celălalt,* 2000; *Brofft-Moft,* 2003). A semnat şi Constantin Ucuta.

OPERA: *Începutul verii astronomice,* proză scurtă, Bucureşti, 1978; *Defonia,* roman, Bucureşti, 1981; *Ispita mării verzi,* proză scurtă, Bucureşti, 1986; *Sâmbure înflorit,* roman, Galaţi, 1990; *Agent T.F.P.: Omul nopţii,* proză scurtă, Galaţi, 1997; *Celălalt,* eseuri, memorialistică, Galaţi, 2000; *Brofft-Moft,* eseuri, Galaţi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 23, 1981; D. A. Condeescu, *ibidem,* nr. 26; 28, 1981; C. Trandafir, în *Steaua,* nr. 11, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 50, 1986; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 6, 1987; Diana Adamek, în *Transilvania,* nr. 35, 1990; C. Regman, *Nu numai despre critici,* 1990; L. Ulici, *Prima verba,* III, 1992; M. Papahagi, *Interpretări pe teme date,* 1995. **(A. S.)**

GURGHIANU Aurel, n. 11 mai 1924, com. Iclănzel, jud. Mureş – m. 21 sept. 1987, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui George Gurghianu şi al Rozaliei (n. Oltean). Studii la Şcoala Normală de băieţi din Târgu Mureş (1937-1940), continuate la Blaj, unde, în 1945, îşi ia diploma de învăţător. A lucrat ca învăţător în satul natal până în 1948. Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1948-1952). Redactor-şef adjunct la rev. *Steaua* (din 1959). Debutează cu versuri în suplimentul literar al ziarului clujean *Lupta Ardealului* (1949). Colab. la *Steaua, România literară, Tribuna, Convorbiri literare* etc. Activitatea sa este legată îndeosebi de gruparea poetică formată la rev. *Steaua* în jurul lui A. E. Baconsky. După un debut mai puţin semnificativ (*Drumuri,* 1954), tributar tematismului exterior şi convenţional al epocii, **G.** se impune treptat ca un poet al reveriei calme, cultivând pastelul sentimental, în replică (solidar cu confraţii de grupare) la retorica reportericească a deceniului al şaselea. Un moment de cotitură e reprezentat în acest sens de vol. *Zilele care cântă* (1957) şi mai ales de *Liniştea creaţiei* (1962), *Biografii sentimentale* (1965) şi *Strada vântului* (1968), ce reabilitează lirismului faptului cotidian: o „poezie de notaţie" aproximând în elemente de peisaj o stare sufletească senin melancolică. *Poartă cu săgeţi* (1972) şi *Temperatura cuvântului* (1972), urmate de *Curenţii de seară* (1976) şi *Orele şi umbra* (1980), *Număraţi caii amurgului* (1982), marchează o sporită concentrare intelectuală a expresiei, cenzurarea sentimentalismului şi deschiderea spre parabola ironică şi grotească, cu tentă onirică. Vol. *Diagnosticul străzii* (1985) şi *Călăreţul din somn* (postum), printre cele mai realizate de opera lui **G.**, reprezintă şi o sinteză a formulei sale lirice. **G.** este şi autorul a trei vol. de „însemnări, crochiuri şi mărturisiri": *Terasa şi alte confesiuni* (1978), *Carnet* (1981) şi *Anotimpurile cetăţii* (1988). A tradus din Kostas Varnalis. Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1972; 1976).

OPERA: *Drumuri,* Bucureşti, 1954; *Zilele care cântă,* Bucureşti, 1957; *Liniştea creaţiei,* Bucureşti, 1962; *Biografii sentimentale,* Bucureşti, 1965; *Strada vântului,* Bucureşti, 1968; *Ascult strada,* Bucureşti, 1969; *Poartă cu săgeţi,* Bucureşti, 1972; *Temperatura cuvintelor,* Cluj, 1972; *Curenţii de seară,* Cluj-Napoca, 1976; *Terasa şi alte confesiuni,* eseuri, Cluj-Napoca, 1978; *Orele şi umbra,* Bucureşti, 1980; *Carnet.* Însemnări, crochiuri, mărturisiri, Cluj-Napoca, 1981; *Număraţi caii amurgului,* Bucureşti, 1982; *Diagnosticul străzii,* Cluj-Napoca, 1985; *Anotimpurile cetăţii,* eseuri, Cluj-Napoca, 1988; *Călăreţul din somn,* pref. de P. Poantă, postfaţă de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 1991; *Mistuitoarele ruguri,* versuri, Cluj-Napoca, 2000. Traduceri: K. Varnalis, *Versuri,* Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, *Reflexii critice,* 1978; idem, *Poezie şi critică,* 1971; I. Pop, în *România literară,* nr. 13, 1972; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice,* 1974; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 5, 1974; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; P. Poantă, *Radiografii,* I, 1978; P. Stoica, în *România literară,* nr. 19, 1981; Al. Cistelecan, în *Familia,* nr. 8, 1982; E. Simion, *Scriitori...*, III; D. Mureşan, în *Vatra,* nr. 5, 1985; V. Felea, în *Tribuna,* nr. 23, 1985; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi,* 1985; I. Simuţ, în *România literară,* nr. 32, 1986; A. Rău, în *Steaua,* nr. 10, 1987; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 42, 1988; V. Spiridon, în *Familia,* nr. 7-8, 1993; I. Negoiţescu, în *Steaua,* nr. 4-5, 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 40, 1996; M. Mincu, în *Contemporanul,* nr. 6, 2000. **(I. P.)**

GURIAN Sorana, n. 1913 (1917?) – m. iun. 1956, Paris. Prozatoare şi traducătoare. Licenţiată în litere la Iaşi. Studii la Sorbona. Citindu-i în ms un roman redactat în vremea studenţiei şi rămas nepublicat, Octav Botez dă verdictul de „scabros", ulterior E. Lovinescu remarcă şi el accentele senzualităţii nude ale scrierii. Îşi face intrarea în Cenaclul „Sburătorul", citind nuvele, bine apreciate de maestru. Debut publicistic în *Revista Fundaţiilor Regale,* cu nuvelele *Medalionul* şi *Narcoza* (1940), incluse ulterior în vol. *Întâmplări dintre amurg şi noapte* (1946). Autoare a romanului *Zilele nu se întorc niciodată* (1946). În 1949 se stabileşte în Franţa. Organizează la locuinţa din Paris un cenaclu frecventat de M. Eliade, E. Cioran, E. Ionescu, V. Ierunca, Monica Lovinescu, Paul Celan etc. A

tradus singură sau în colab., din A. E. Griboedov, J. B. Priestley, Hans Prager (din acesta din urmă în lb. franceză).

OPERA: *Întâmplări dintre amurg şi noapte,* nuvele, Bucureşti, 1946; *Zilele nu se întorc niciodată,* roman, Bucureşti, 1946 (*Les jours ne reviennent jamais,* în trad. autoarei, Paris, 1952); *Les mailles du filet,* Paris, 1950 (în româneşte: *Ochiurile reţelei.* Jurnalul meu din România, trad. de Cornelia Ştefănescu, pref. de N. Florescu, Bucureşti, 2002); *Les amours impitoyables,* Paris, 1953. Traduceri: A. S. Griboedov, *Prea multă minte strică,* în colab. cu Z. Stancu, Bucureşti, 1945; J. B. Priestley, *Lumina dragostei,* Bucureşti, 1945; H. Prager, *L'hôpital des mers froides,* traduit de l'allemand par ~, Verviers, Belgique, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Aquaforte,* 1941; N. Papatanasiu, în *Drapelul,* nr. 318, 1946; O. C., în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 2, 1946; Al. Piru, *Panorama...*; Vl. Streinu, *Pagini...,* II; Perpessicius, *Opere,* XI, 1980. **(M. V.)**

GUŢAN Ilie, n. 20 iul. 1939, com. Drăgoteşti, jud. Dolj. Critic şi istoric literar. Fiul lui Dumitru Guţan şi al Ioanei (n. Dobre), ţărani. Studii elementare la Beneşti (1946-1950), Viişoara Mică (1950-1952) şi Drăgoteşti (1952-1953); liceul la Balş (1953-1956); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1958-1963). Prof. în Tălmaciu (1963-1968) şi la Liceul „O. Goga" din Sibiu (1968-1971; 1990-1992); asistent (1971-1975), apoi lector (1976-1987) la Facultatea de Filologie şi Istorie din Sibiu; conf. univ. (1992-1995) şi prof. (din 1995) la Facultatea de Litere şi Arte din acelaşi oraş. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Simbolurile operei lui Tudor Arghezi* (1979). Colab. la *Gazeta literară, Contemporanul, România literară, Transilvania, Viaţa Românească, Luceafărul, Steaua, Ramuri, Tribuna* etc. Debutează cu un art. despre M. Sadoveanu în *Gazeta literară* (1965); debut editorial cu vol. *Tudor Arghezi – imaginarul erotic* (1980), urmat de *Octavian Goga – argumentul operei* (1987), *Cercul Literar de la Sibiu* (1995), *Critica şi actul lecturii* (1999), *Octavian Goga – răsfrângeri în evantai* (2002), *Caleidoscop* (2003) şi *Ion Creangă: treptele receptării operei* (2003). A îngrijit ed. din opera lui T. Arghezi şi O. Goga. A coordonat *Acta Universitatis Cibiniensis, Caietele O. Goga* şi *Caietele Lucian Blaga.* Premiul Filialei din Sibiu al Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Tudor Arghezi – imaginarul erotic,* Bucureşti, 1980; *Octavian Goga – argumentul operei,* Bucureşti, 1987; *Cercul Literar de la Sibiu,* Sibiu, 1995; *Critica şi actul lecturii,* Sibiu, 1999; *Octavian Goga – răsfrângeri în evantai,* Sibiu, 2002; *Caleidoscop.* Pagini de critică şi istorie literară, Sibiu, 2003; *Ion Creangă: treptele receptării operei,* Sibiu, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 32, 1974; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 35, 1974; idem, *Itinerar critic,* II, 1976; Al. Săndulescu, *Continuităţi,* 1976; C. Trandafir, în *Transilvania,* nr. 10, 1980; I. D. Bălan, în *Contemporanul,* nr. 31, 1980; P. Dugneanu, în *Luceafărul,* nr. 3, 1981; Mariana Ionescu, în *Contemporanul,* nr. 52, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 46, 1987; V. Chifor, în *Steaua,* nr. 3, 1988; A. Sasu, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1988; I. Dur, în *Saeculum,* nr. 3-4, 1995; M. Tomuş, în *Rostirea românească,* nr. 1-3, 1999; D. Deleanu, în *Viaţa Românească,* nr. 1-2, 2000; A. Terian, în *Euphorion,* nr. 5-6; 7-8, 2003; C. M. Popa, în *Mozaicul,* nr. 1-2, 2003; V. Protopoescu, în *Observator cultural,* nr. 184, 2003. **(A. S.)**

GUŢAN Victoria, n. 7 oct. 1949, com. Racoviţa, jud. Sibiu. Prozatoare şi eseistă. Fiica lui Ieronim Murărescu şi a Victoriei (n. Stoichiţă), agricultori. Şcoala elementară în com. natală (1956-1963); Liceul teoretic la Avrig (1963-1967); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1967-1972). Prof. la Liceul de artă din Sibiu. Debut editorial cu romanul *Iarba morţii* (1995).

OPERA: *Iarba morţii,* roman, Sibiu, 1995; *Anonimus,* roman, Sibiu, 2000; *Volbura,* roman, Sibiu, 2002; *Ion Creangă. Trepte ale receptării operei,* în colab., Sibiu, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Avram, în *Opinia publică,* nr. 210, 1995; V. Chifor, în *Euphorion,* nr. 2, 2000; I. Mariş, în *Tribuna,* 16 febr. 2001; A. Terian, în *Euphorion,* nr. 4, 2002; M. Barbu, în *Tribuna,* 31 mai 2002; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 5, 2002. **(A. S.)**

GYR Radu (pseud. lui Radu Demetrescu), n. 2 mart. 1905, Câmpulung Muscel – m. 29 apr. 1975, Bucureşti. Poet, drama-turg şi eseist. Fiul lui Coco Demetrescu (fost artist societar clasa I al Teatrului Naţional din Craiova), şi al Eugeniei (n. Gherghel). Studii liceale la Liceul „Carol I" din Craiova şi universitare la Bucureşti. Licenţiat în litere şi filosofie; dr. în litere, prof. secundar, asist. universitar, conf. la Institutul de Literatură şi prof. de franceză la Şcoala de Geniu. Între anii 1963 şi 1975 a desfăşurat activitate redacţională la *Glasul Patriei* (ulterior: *Tribuna României*). A debutat la 14 ani, publicând în rev. liceului poemul dramatic în versuri *În munţi.* Iniţial a folosit pseud. Radu Grui (invocând toponimicul Dealul Gruiului), modificat ulterior în Radu Gyr. Alte pseud.: Ioachim Puşcaşu, Nenea Răducu. Debut editorial cu vol. *Linişti de schituri* (1924). A colaborat la rev. *Cele trei Crişuri, Năzuinţa, Adevărul literar şi artistic, Gândirea, Ramuri, Ritmul vieţii, Falanga, Axa, Flamura, Universul literar, Propilee literare, Răsăritul, Suflet românesc, Arhivele Olteniei, Revista Fundaţiilor Regale, Glasul Patriei, Tribuna României* ş.a. A frecventat cenaclul lui Mihail Dragomirescu. A publicat, până la sfârşitul războiului, şapte culegeri de poezie (*Linişti de schituri,* 1924; *Plânge Strâmbă-Lemne,* 1927; *Cerbul de lumină,* 1928; *Stele pentru leagăn,* 1936; *Cununi uscate,* 1938; *Poeme de război,* 1943; *Balade,* 1944), un poem dramatic (*Corabia cu tufănici,* 1939) şi trei studii critice (*„Învierea" de Tolstoi,* 1927; *Eposul popular iugoslav,* în colab. cu A. Balotă, 1936; *Curentele de avangardă,* 1937), precum şi mai multe vol. pentru copii. Participarea la Mişcarea Legionară e plătită cu aproape douăzeci de ani de detenţie politică. Premiul pentru sonet al Soc. Scriitorilor Români (1926), Premiul Institutului pentru Literatură (1927), Premiul „Adamachi" al Acad. Române (1928) şi Premiul pentru poezie „Socec" al Soc. Scriitorilor Români (1939).

OPERA: *Linişti de schituri,* Craiova, 1924; *Căciuliţa roşie.* O poveste în pădure, cu pitici şi cu-o fetiţă, în colab. cu N. Milcu, Bucureşti, 1926 (ed. II, 1937); *Floarea lui Sânzien,* în colab. cu N. Milcu, Bucureşti, 1927; *Plânge Strâmbă-Lemne*, Craiova, 1927; *„Învierea" de Tolstoi*, studiu critic, Bucureşti, 1927; *Cerbul de lumină*, Bucureşti, 1928; *Studenţimea şi idealul spiritual*, conferinţă, Bucureşti, 1935; *Eposul popular iugoslav,*în colab. cu A. Balotă, Bucureşti, 1936; *Stele pentru leagăn*, Râmnicu-Vâlcea, 1936; *Curentele de avangardă*, eseuri, Bucureşti, 1937; *Cununi uscate,* versuri, Bucureşti, 1938; *Femeia în eroismul spiritual, moral şi naţional*, conferinţe, ed. II, Bucureşti, 1937; *Corabia cu tufănici,* poem dramatic, Bucureşti, 1939; *Muţu Cotoşmanul,* poveste în versuri, Bucureşti, 1942; *Bimbirică în Lună*; *Sandu*; *Sanda şi Lăbuş*; *Poznele Boanţei*; *Bimbirică aviator*; *Bimbirică în Africa*; *Bimbirică sportiv*; *Bimbirică în submarin*; *Aventurile baronului Münchausen*; *Pinocchio automobilist*; *Micky-maus paraşutist*; *Voinicelul Argeş*; *Fata babei şi fata moşneagului*; *Zâna munţilor*; *Darurile lui Moş Crăciun,* Bucureşti, 1942-1944; *Poeme de război*, Bucureşti, 1943; *Balade*, Bucureşti, 1944; *Poezii*, I-II, ed. îngrijită de Simona Popa, Timişoara, 1992; *Anotimpul umbrelor,* sonete şi rondeluri, ed. şi postfaţă de B. Cioculescu, Bucureşti, 1993; *Ultimele poeme*, ed. şi postfaţă de B. Cioculescu, Bucureşti, 1994; *Poezii,* Timişoara, 1994; *Calendarul meu*. Prietenii, momente şi atitudini literare, ed. de I. Popişteanu, Constanţa, 1996; *Muţu Cotoşmanu,* poveste, Constanţa, 1996; *Voinicul Argeş şi balaurul cu şapte capete,* poveste după P. Ispirescu, Constanţa, 1997; *Baba Cloanţa Cotoroanţa,* poveste, Constanţa, 1997; *Capra cu trei iezi,* poveste hazlie după I. Creangă, Constanţa, 1997; *De ce nu are ursul coadă,* Constanţa, 1997; *Fata babei şi fata moşneagului.* Poveste după I. Creangă, Constanţa, 1997; *Bimbirică în lună,* poveste hazlie, Constanţa, 1998; *Crucea din stepă*, poeme de război, pref. de B. Cioculescu, ed. de I. Popişteanu, Constanţa, 1998; *Bimbirică automobilist,* poveste, Constanţa, 1998; *Bimbirică aviator,* poveste, Constanţa, 1998; *Sângele temniţei stigmate*, versuri, Bucureşti, 1998; *Sandu, Sanda şi Lăbuş,* poveste hazlie, Constanţa, 1998; *Muţunache se răzbună pe urs,* poveste hazlie, Constanţa, 1998; *Balade,* ed. de I. Popişteanu, pref. de A. Popescu, Constanţa, 1999; *Era o casă albă,* poveste, Constanţa, 2000; *Sângele temniţei stigmate,* versuri, Bucureşti, 2003. Traduceri: Jack London, *Când şi-aduce omul aminte*..., Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; E. Lovinescu, *Istoria*..., I; G. Călinescu, *Istoria*...; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române,* 1940 (ed. IV, 1946); P. Constantinescu, *Scrieri*, III, 1969; Ş. Cioculescu, *Aspecte lirice*...; N. Manolescu, *Metamorfozele*...; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura*..., II; A. Popescu, în *Luceafărul*, nr. 16, 1995; B. T. Arghezi, în *Steaua*, nr. 3, 1995; A. Popescu, *Lancea frântă. Lirica lui Radu Gyr,* 1995; D. Burlacu, în *Steaua*, nr. 3, 1996; I. Boldea, în *Luceafărul*, nr. 16, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 16, 1996; N. Rotund, în *Tomis,* nr. 7, 1999; I. Buzaşi, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 511, 2000; C. D. Zeletin, în *Ateneu,* nr. 1, 2001; Gh. Ceauşescu, în *România literară,* nr. 6, 2002. **(M. S.)**

H

HAGIU Grigore, n. 27 sept. 1933, Târgu Bujor – m. 13 febr. 1985, Bucureşti. Poet. Provine dintr-o familie de agricultori. Liceul la Galaţi (bacalaureatul în 1952); studii universitare, neterminate, la Institutul de Cinematografie din Bucureşti (1952-1953); în 1955 se înscrie la Facultatea de Filologie, secţia criticiă literară, a Univ. din Bucureşti, iar în 1957 trece la secţia germană. Redactor la *Drum nou* (1961-1962), *Luceafărul* şi *Gazeta literară.* Debut în *Tânărul scriitor* (1950); debut editorial cu vol. *Autoportret în august* (1962). A mai publicat vol. de poeme *Continentele ascunse* (1965), *Sfera gânditoare* (1967), *De dragoste de ţară* (1967), *Poezii* (1968), *Spaţiile somnului* (1969), *Nobleţe de stirpe* (1969), *Nostalgica triadă* (1970), *Cântecele de slavă* (1971), *Poezii* (1973), *Miazănoaptea miresmelor* (1973), *Zenit de anotimpuri* (1974), *Sărbătorile anului* (1975), *Descântece de gravitaţie* (1977), *Sonete* (1978), *Fantastica pădure* (1980), *Alte sonete* (1983), *Zilele vârstele anii* (1985), *Poeme* (1986), *Cristal de primăvară* (1991) şi *Liniştea versului* (1997), ultimele patru postum, şi un vol. de critică de artă, *Bucureştiul artistic* (1984). Premiul Uniunii Scriitorilor (1967); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1978). Emul al lui Nichita Stănescu, **H.** a cântat la două corzi: una socială şi imnică, cealaltă confesivă şi vizionară, atrasă deopotrivă de virtuozitatea imagistică şi de prestaţia conceptuală, abstractizantă.

OPERA: *Autoportret în august.* Versuri, Bucureşti, 1962; *Continentele ascunse*. Versuri, Bucureşti, 1965; *Sfera gânditoare*, Bucureşti, 1967; *De dragoste de ţară*, Bucureşti, 1967; *Poezii*, Bucureşti, 1968; *Spaţiile somnului*. Versuri, Bucureşti, 1969; *Nobleţe de stirpe*. Poezii (1962-1969), Bucureşti, 1969; *Nostalgica triadă.* Versuri, Bucureşti, 1970; *Cântece de slavă,* Bucureşti, 1971; *Poezii,* Bucureşti, 1973; *Miazănoaptea miresmelor*. Poeme, Bucureşti, 1973; *Zenit de anotimpuri,* Bucureşti, 1974; *Sărbătorile anului*, Bucureşti, 1975; *Descântece de gravitaţie*, Bucureşti, 1977; *Sonete*, Bucureşti, 1978; *Fantastica pădure*, Bucureşti, 1980; *Alte sonete,* Bucureşti, 1983; *Bucureştiul artistic*, Bucureşti, 1984, *Zilele vârstele anii.* Mărturii despre mine însumi, cuvânt înainte de C. Baltag, Bucureşti, 1985; *Poeme,* cuvânt înainte de F. Neagu, Bucureşti, 1986; *Cristal de primăvară*, versuri, Galaţi, 1991; *Liniştea versului*, sonete, cuvânt înainte de C. Baltag, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: M. Martin, *Generaţie şi creaţie*, 1969; C. Regman, *Cică nişte cronicari*, 1970; A. Martin, *Poeţi contemporani*, II, 1971; P. Poantă, *Modalităţi*…; M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; Al. Piru, *Poezia*…, II; D. Laurenţiu, *Eseuri asupra stării de graţie*, 1976; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi români de azi*, 1979; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1980; Fl. Mugur, *Profesiunea de scriitor*, 1979; D. Dimitriu, *Singurătatea lecturii*, 1980; D. Cristea, *Faptul de a scrie*, 1980; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi*, III, 1984; E. Simion, *Scriitori*…, IV; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiş*, 1989; T. T. Coşovei, în *Contemporanul*, nr. 31, 1991; Ioana Bot, în *Tribuna,* nr. 10, 1992; I. Negoiţescu, în *Familia*, nr. 12, 1992; M. Cimpoi, în *Literatorul*, nr. 43, 1992; C. Regman, în *Jurnalul literar*, nr. 49-52, 1997; N. Breban, în *Contemporanul*, nr. 4, 1999; C. Trandafir, *Grigore Hagiu şi generaţia*, 2003. **(Al. Cs.)**

HALICI Mihail, n. 19 oct. 1643, Caransebeş – m. c. 1712. Fiul lui Mihail Halici, „jurat în senatul” Caransebeşului, cărturar de seamă (tradusese câţiva psalmi în lb. română). Îşi începe studiile în oraşul natal (1651), le continuă la Liceul Reformat din sibiu (1661-1664) şi le încheie la Colegiul Reformat din Aiud. Rector al Colegiului Reformat din Orăştie (1667-1669). După un conflict cu autorităţile şcolare din Aiud, pentru motivul că era un adept al lui Descartes, pleacă la Sibiu (1674); în acelaşi an se hotărăşte să plece din Transilvania. Colindă Austria, Ţările de Jos (între 1679 şi 1684 este student în drept la Univ. din Leyda), Franţa şi Anglia (era în

Londra în 1694). S-au păstrat de la el puţine lucruri, printre care un caiet de versuri latineşti şi ungureşti pe teme date, alcătuit la liceul din Sibiu. În 1674 închină o odă în româneşte prietenului său Francisc Pápai, odă ce a apărut într-o broşură omagială. În 1712, La Londra, scrie un *Tatăl nostru* în ungureşte şi latineşte. I se atribuie şi un *Dictionarium valachico-latinum*.

OPERA: *Oda* către Francisc Páriz Pápai în *Chrestomaţie română*, îngrijită de M. Gaster, Leipzig–Bucureşti, 1891; *Dictionarium valachio-latinum*, studiu şi indice de F. Kiraly, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Cartojan, *Istoria*…, II; G. Ivaşcu, *Istoria*…; Maria Ursuţiu, *Din nou despre biblioteca Halici (1674) – addenda et corrigenda*, în *Biblioteca şi cercetarea*, XII, 1988. **(M. T.)**

HALIPPA Pan[telimon], n. 1 aug. 1883, satul Cubolta, jud. Soroca, Basarabia – m. 30 apr. 1979, Bucureşti. Poet şi publicist. Primele învăţături în lb. română le-a deprins în casa părintească. Seminarul Teologic din Edineţ şi Chişinău; Facultatea de Ştiinţe Naturale şi Agronomice a Univ. din Dorpat (Estonia), întreruptă din cauza izbucnirii revoluţiei (1905); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi. Debutează cu poezii în lb. rusă, în rev. pentru elevi a Seminarului Teologic din Chişinău (1901). A semnat şi cu pseud. P. Basarabeanu, P. Cubolteanu etc., spre a-şi ascunde identitatea de cenzura timpului. A condus rev. *Cuvânt moldovenesc* (1913-1921), *Viaţa Basarabiei* şi ziarul cu acelaşi nume, La Chişinău (1922-1940) şi Bucureşti (1940-1944). Deputat de Soroca, vicepreşedinte şi preşedinte al Sfatului Ţării (1918), ministru în mai multe rânduri, şeful Partidului Naţional Tărănesc din Basarabia. Arestat şi închis (1950), a fost predat autorităţilor sovietice şi condamnat la douăzeci şi cinci de ani muncă silnică. Membru corespondent al Acad. (1918). Colaborează la rev. *Arhiva, Revista ştiinţifică „V. Adamachi", Viaţa Românească* şi la cele basarabene. A publicat diverse lucrări cu caracter economic, istoric ori geografic, după model luminist. Trad. din poezia lui Puşkin şi Lermontov. A lăsat în ms *Amintirile unui moşneag de 92 de ani, Poeţii şi prozatorii basarabeni, Proverbe moldoveneşti din Basarabia*. Poezia lui **H.** (*Flori de pârloagă,* 1921; *Cântare pământului,* 1940) este un reflex al mişcării de redeşteptare naţională de la începutul sec. XX, cântată cu patimă, dar fără posibilităţi artistice. Întreaga activitate politică şi-a consemnat-o în *Cronica vieţii mele*, ms. de 1480 p.

OPERA: *Basarabia sub împăratul Alexandru I (1812-1825),* Chişinău, 1914; *Flori de pârloagă* (1912-1920), pref. de M. Sadoveanu, Iaşi, 1921; *O cuvântare ţinută în Parlamentul ţării,* Bucureşti, 1924; *Soia.* Sfaturi pentru ţărani, Chişinău, 1939; *Bogdan Petriceicu Hasdeu,* Chişinău, 1939; *Cântare pământului,* Chişinău, 1940; *Muncă şi învăţătură*, Chişinău, 1940; *Basarabia*. Schiţă geografică, Chişinău, f.a.; *Testament pentru urmaşi,* Chişinău, 1991; *Calvarul românilor basarabeni şi bucovineni,* documente şi studii, Cerasu, Prahova, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Ciobanu, *Cultura românească în Basarabia*, 1923; G. Călinescu, *Istoria*…; Viorica Moisiuc, în *Manuscriptum*, nr. 1-4, 1992; Gh. Neacşu, în *Magazin istoric*, nr. 11, 1992; A. Ciocanu, în *Literatorul*, nr. 31, 1993. **(R. G. Ţ.).**

HAN Raymonde, n. 1894, Focşani – m. mart. 1962, Bucureşti. Poetă. Studii muzicale de pian la Berlin. Soţia sculptorului Oscar Han. Debut poetic în *Gândirea*. A colaborat la *Viaţa Românească, Azi, Viaţa literară*; în *Curentul* a susţinut cronica muzicală. Zaharia Stancu i-a inclus şapte poeme în *Antologia poeţilor tineri* (1934). Unicul vol. al poetei este *Cartea dimineţii* (1939). Ca şi în poezia lui B. Fundoianu, versurile poetei constituie una dintre cele mai interesante reacţii antisămănătoriste; relevantă pentru că este o reacţie de fond: artistică, nu doctrinară.

OPERA: *Cartea dimineţii*, Bucureşti, 1939.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 8, 1939; L. Iliescu,

în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1939; G. Călinescu, *Istoria*…; N. Manolescu, *Metamorfozele*…, I; D. Micu, *Gândirea şi gândirismul*, 1975. **(M. S.)**

HANDOCA Mircea, n. 12 apr. 1929, Botoşani. Bibliograf şi istoric literar. Părinţii: Constantin Handoca şi Marthe-Hélène (n. Labin), farmacişti. Şcoala generală la Podul Iloaiei (1935-1939); studii liceale la Liceul Naţional din Iaşi (1939-1944) şi la Liceul „Al. Ghica" din Alexandria (1944-1947). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1947-1951). Prof. la Bucşani, jud. Dâmboviţa (1951-1955), Târgovişte (1955-1959), Păclişa, jud. Hunedoara (1959-1960) şi la Liceul „D. Bolintineanu" din Bucureşti (1960-1990). Colab. la *Adevărul literar şi artistic*, *Convorbiri literare*, *Familia*, *Jurnalul literar*, *Manuscriptum*, *Orizont*, *Poesis*, *Revista de istorie şi teorie litarară*, *România literară*, *Transilvania*, *Tribuna*, *Vatra* etc. A colaborat la vol. colective închinate lui Mircea Eliade (*Mircea Eliade et les horizons de la culture*, 1984; *Mircea Eliade semn al secolului XX*, 1995; *O nouă „cameră Sambô" a lui Mircea Eliade*, 1999; *Între mit şi logos*, 2000; *Esploratori del pensiero umano Georges Dumézil e Mircea Eliade*, 2000; *Mircea Eliade un mecena al românismului*, 2002; *Non omnis moriar*, 2003 etc.). Debutează în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor* (1962). Debut editorial cu vol. *Excursie literară* (1971). **H.** şi-a dedicat aproape întreaga activitate cercetării vieţii şi operei lui M. Eliade: *Mircea Eliade. Contribuţii bibliogra*fice (1980), *Mircea Eliade* (1992), *Pe urmele lui Mircea Eliade* (1996), *Mircea Eliade*. Bibliografia, I-III (1997-1999), Convorbiri cu şi despre Mircea Eliade (1998), *Viaţa lui Mircea Eliade* (2000), *Pro Mircea Eliade* (2000), *Eliade şi Noica* (2002). Paralel, numeroase ed. din opera marelui scriitor. Alte ed. din B. Amaru, Bucura Dumbravă, Nestor Urechia, G. Teodorescu-Kirileanu, C. Noica, Ionel Jianu etc.

OPERA: *Excursie literară*, Bucureşti, 1971; *Al. O. Teodoreanu (Păstorel)*, Bucureşti, 1975; *Mircea Eliade*. Contribuţii bibliografice, 1980; *Pe urmele lui G. Topârceanu*, Bucureşti, 1983; *Pe urmele lui Al. O. Teodoreanu (Păstorel)*, Bucureşti, 1988; *Mircea Eliade. Câtvea ipostaze ale unei personalităţi proteice*, Bucureşti, 1992; *Pe urmele doctorului Sârbu şi ale actriţei Tantzi Cocea*, Bucureşti, 1996; *Pe urmele lui Mircea Eliade*, Târgu Mureş, 1996; *Mircea Eliade*. Bibliografia, I-III, Bucureşti, 1997-1999; *Convorbiri cu şi despre Mircea Eliade*, Bucureşti, 1998; *Viaţa lui Mircea Eliade*, Cluj-Napoca, 2000; *Pro Mircea Eliade*, Cluj-Napoca, 2000; *Eliade şi Noica*, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 22, 1978; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 8, 1979; E. Manu, în *Săptămâna*, nr. 484, 1980; Gh. Bulgăr, în *Familia*, nr. 12, 1984; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 22, 1987; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 19, 1989; idem, *ibidem*, nr. 11, 1991; H. R. Patapievici, în *România literară*, nr. 24, 1992; Gh. Glodeanu, în *Tribuna*, nr. 44-45, 1992; M. Martin, în *Jurnalul literar*, nr. 31-34, 1992; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 23, 1993; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic*, 2 febr. 1997; D. C. Mihăilescu, în *22*, nr. 43, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 8, 1999; idem, *ibidem*, nr. 6, 2000; C. Moraru, în *Vatra*, nr. 6-7, 2000; Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 2002; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic*, 25 febr. 2003. **(A. S.)**

HANEŞ Petre V., n. 6 nov. 1879, Călăraşi – m. 17 apr. 1966, Bucureşti. Istoric literar. Fiul lui Vasile Haneş şi al Mariei (n. Leca). Liceul „Matei Basarab" şi Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti. Dr. în litere (1920). Prof. de lb. română la Liceele „Matei Basarab" şi „Mihai Viteazul" din Bucureşti şi la Seminarul Pedagogic din Capitală. A ţinut cursuri libere la Facultatea de Litere din Bucureşti. Alte funcţii în învăţământ: inspector şcolar, membru permanent în Consiliul Ministerului Instrucţiunii Publice (în 1920, secretar general). A debutat în 1900, în *Noua*

revistă română. S-a consacrat studiilor de istorie literară, publicate în *Revista universitară* (1900), *Viaţa nouă, Convorbiri literare, Preocupări literare* (director, 1936-1938), *Biserica ortodoxă română*, *Limbă şi literatură* etc. Este întemeietorul Soc. „Prietenii Istoriei Literare" (1926) şi, în ultimii ani ai vieţii, membru activ al Soc. de Ştiinţe Filologice. Îngrijeşte ed. din al. Russo, N. Bălcescu, Gr. Alexandrescu, M. Kogălniceanu, D. Golescu ş. a. Cercetător conştiincios şi onest (*Cântarea României*, 1900; *Alexandru Russo*, 1901; *Dezvoltarea limbii române în prima jumătate a sec. al XIX-lea,* 1904; *Studii de literatură română*, 1910; *Evangheliarul românesc din 1561 în conparaţiune cu cel slavonesc*, 1913; *Un călător englez despre români*, 1920; *Scriitori basarabeni*, 1920; *Studii literare*, 1925; *Studii şi cercetări*, 1927; *Istoria literară în călătorii*, 1933; *Genuri literare*, 1934; *Scriitori basarabeni. 1850-1940,* 1942; *Vechile noastre cazanii: Coresi, Varlaam*, Mânăstirea Dealu, 1943 etc.). **H.** acordă egală atenţie tuturor epocilor de cultură română. Este şi autorul unei *Istorii a literaturii româneşti* (1924), editată şi în lb. franceză (1934).

OPERA: *Cântarea României*, Bucureşti, 1900; *Alexandru Russo.* O pagină ignorată din literatura română, pref. de Ov. Densusianu, Bucureşti, 1901 (ed. II, 1930); *Dezvoltarea limbii literare române în prima jumătate a sec. al XIX-lea,* Bucureşti, 1904 (ed. II, 1926); *Studii de literatură română,* Bucureşti, 1910 (ed. II, f.a.); *Evangheliarul românesc din 1561 în comparaţiune cu cel slavonesc*, Bucureşti, 1913; *Gramatica românească pentru toţi românii,* în colab. cu V. V. Haneş, Bucureşti, 1919; *Un călător englez despre români*, teză de doctorat, Bucureşti, 1920; *Scriitori basarabeni*, Bucureşti, 1920 (ed. II, 1936); *Istoria literaturii româneşti*, Bucureşti, 1924 (ed. II, 1927; ed. III, 1931); *Studii literare*, Bucureşti, 1925; *Studii şi cercetări*, Bucureşti, 1927; *Istoria literară în călătorii*, Bucureşti, 1933; *Genuri literare*, Bucureşti, 1934; *Lecturi alese din scriitorii români*, Bucureşti, 1934; *Histoire de la littérature roumaine*. Préface de M. Roques, Paris, 1934; *Tinereţe,* Bucureşti, 1941; *Scriitori basarabeni. 1850-1940,* Bucureşti, 1942; *Vechile noastre cazanii: Coresi, Varlaam,* Mânăstirea Dealu, Bucureşti, 1943; *Studii de istorie literară*, pref. de M. Gafiţa, Bucureşti, 1970; *Mihai Eminescu începător*, Bucureşti, f.a.; *Poezii populare în scrisorile din război ale soldaţilor*, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria…*; E. Manu, în *Tribuna*, nr. 29, 1966; M. Dragomirescu, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1966; M. Bucur, *Istoriografia…* **(S. I.)**

HANGANU George, n. 30 mart. 1914, Buzău – m. 8 iul. 1994, Bucureşti. Istoic literar şi comparatist. Fiul lui George Hanganu, general de divizie, şi al lui Joie-Claudine Guy Bulat, prof. de franceză. Şcoala primară la Tours (Franţa); studii medii începute la Paris şi continuate la Galaţi (1923-1929), unde îşi dă şi bacalaureatul; Facultatea de Litere şi Filosofie, secţia lb. moderne: franceza şi engleza, a Univ. din Cluj (licenţa în 1932); bursier al Univ. din Paris (1936-1940). Dr. *magna cum laude* în literatură franceză al Univ. din Cluj, cu teza *La pensée religieuse de Leconte de Lisle* (1940). A debutat cu broşura *Doi poeţi vizionari* (1936). Prof. de liceu la Târgu Mureş, Arad, Oradea, Timişoara, Braşov, Cluj; lector la Acad. Comercială din Braşov (1948-1950); conf. de literatură franceză la Facultatea de Lb. Romanice a Univ. din Bucureşti. A colaborat la *Saeculum, România literară, Steaua, Tribuna, Révue roumaine, Secolul 20* etc. cu eseuri şi studii despre scriitori francezi: Rimbaud (despre care publică şi *L'Univers poétique d'Arthur Rimbaud*, 1947), Mallarmé, Apollinaire, Gide, Valéry, Claudel, Prévert ş.a., şi români: Lucian Blaga, Anton Holban, Ion Barbu ş.a., din perspectiva relaţiilor acestora cu literatura franceză. Lucrarea sa reprezentativă rămâne *Interferenţe şi peisaje literare franceze* (1973).

OPERA: *Doi poeţi vizionari*, Bucureşti, 1936; *Introducere în gândirea poetică franceză modernă*, [pe copertă: *Introducere în modernismul francez*], Sibiu, 1944; *L'Univers poétique d'Arthur Rimbaud,* Braşov, 1947; *Interferenţe şi peisaje literare franceze*, Bucureşti, 1973; *Cours d'histoire et de civilisation française*, Bucureşti, 1974 (multigrafiat).

REFERINŢE CRITICE: Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 19, 1973; G. Pârvan, în *Synthesis*, nr. 2, 1975. **(M. Z.)**

HANGIU Ion, n. 16 febr. 1924, com. Horezu, jud. Vâlcea. Istoric literar. Fiul lui Dumitru Hangiu, agricultor, şi al Ioanei (n. Comănescu). Primele şase clase elementare în com. natală (1931-1936), apoi două clase profesionale la Drăgăşani (1937-1939); înscris (1940) la Liceul „Al. Lahovari" din Râmnicu-Vâlcea, ca elev particular, urmează aici primele două clase (1941-1942) şi se transferă apoi la Liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu (bacalaureatul în 1946). Se înscrie (1946) la Facultăţile de Litere şi Drept din Bucureşti, susţine examenele (1947-1948) şi, după reforma învăţământului (1948), renunţând la drept, urmează doar Facultatea de Filologie (licenţa în 1949). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Sămănătorismul. Geneză, ideologie, reprezentanţi* (1968). Prof. la Horezu (1949-1950), apoi redactor la Editura Politică; redactor (1958) şi redactor-şef (din 1960) la Editura Didactică şi Pedagogică, până în 1966; expert (1966) şi secretar ştiinţific (1967-1970) la Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice, comisia de ştiinţe sociale şi umane; între 1971 şi 1996, secretar general al Soc. de Ştiinţe Filologice; înfiinţează, în această calitate, rev. *Limba şi literatura română* (1972) şi *Buletinul Societăţii* (1976). Colab. la *Contemporanul*, *România literară*, *Convorbiri literare*, *Tribuna învăţământului* etc. Debutează în *Contemporanul* (1965). Debut editorial cu vol. *De la tiparniţa lui Macarie la Combinatul poligrafic „Casa Scânteii"* (1959; lucrare nedifuzată – există într-un exemplar depus de autor la B.A.R.). A publicat lucrări de istorie a presei literare: *Presa literară românească* (1968), *Reviste şi curente în evoluţia literaturii române* (1978) şi *Dicţionar al presei literare româneşti. 1790-1982* (1987; ed. II, revizuită şi completată, 1996). Ed. din I. Creangă, M. Eminescu, T. Vianu şi L. Rebreanu. Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu" al Acad. Române (1990).

OPERA: *De la tiparniţa lui Macarie la Combinatul poligrafic „Casa Scânteii"*, Bucureşti, 1959; *Presa literară românească. Articole-program de ziare şi reviste* (1789-1948), I-II, antologie, introducere de D. Micu, Bucureşti, 1968; *Bibliografia naţională retrospectivă şi progresul ştiinţelor filologice*, Bucureşti, 1977 (extras); *Reviste şi curente în evoluţia literaturii române*, Bucureşti, 1978; *Societăţi şi asociaţii în ştiinţa românească*, Bucureşti, 1981; *Centenarul concursurilor şcolare. De la „Tinerimea Română" la Concursul „M. Eminescu" (1885-1985)*, Bucureşti, 1985; *Dicţionar al presei literare româneşti* (1790-1982), Bucureşti, 1987 (ed. II, revizuită şi completată – până la 1990, 1996).

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Luceafărul*, nr. 8, 1979; idem, *ibidem*, nr. 20; 21, 1987; N. Edroiu, în *Flacăra*, nr. 51, 1987; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, E. Todoran, Mircea Popa, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 3-4, 1988; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 42, 1996; Gh. Bulgăr, *ibidem*, nr. 26, 1997. **(A. S.)**

HANŢĂ Alec, n. 22 apr. 1931, com. Soveja, jud. Vrancea. Critic şi istoric ltierar. Fiul lui Nicolae Hanţă, agricultor, şi al Marinei (n. Oprea). Studii medii la Liceele „Unirea" din Focşani şi „Ioan Slavici" din Panciu (1951); Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. din Bucureşti (1955); studii de specializare în literaturile feudale la Univ. din Rennes (Franţa) (1963). Dr. în filologie cu teza *Idei şi forme literare la români până la Titu Maiorescu* (1970). Preparator (din 1956) la Catedra de istoria literaturii române a Institutului pedagogic din Bucureşti, apoi asistent (din 1958), lector (din 1963), conferenţiar (din 1972) şi prof. (din 1991) la aceeaşi Catedră a Facultăţii de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti; lector de lb., literatură, istorie şi civilizaţie românească în Franţa, la Toulouse şi Montpellier (1964-1966; 1968-1969). Colab. la *Luceafărul, Gazeta literară, Contemporanul, România literară, Revista de istorie şi*

teorie literară etc. Debut publicistic în *Tânărul scriitor* (1956); debut editorial cu vol. *Ideea de patrie în literatura română* (1976), urmat de *„Contemporanul" (1881-1891). O revistă aşa cum a fost* (1983) şi de *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu* (1985). Ed. din scrieri de P. Istrati, C. Hogaş, A. Pann, I. Agârbiceanu, T. Vianu etc. Premiul „B. P. Hasdeu" al Acad. (1983).

OPERA: *Ideea de patrie în literatura română*, Bucureşti, 1976; *„Contemporanul" (1881-1891).* O revistă aşa cum a fost, Bucureşti, 1983; *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 19, 1976; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 19, 1976; Mircea Popa şi I. Marcoş, în *Tribuna*, nr. 19, 1976; Al. Piru, *Critici şi metode*, 1989; *Buletinul Colegiului Universitar*, Facultatea de Litere, 2002 (nr. omagial). **(N. Mc.)**

HASDEU Bogdan Petriceicu, n. 16 febr. 1836, com. Cristineşti, jud. Hotin (Bucovina) – m. 25 aug. 1907, Bucureşti. Filolog, poet, prozator, dramaturg şi jurnalist. Tatăl Iuliei Hasdeu. Coboară dintr-o familie de cărturari români de origine nobilă, indigenată în Polonia, care-şi păstrase neştirbit sentimentul apartenenţei naţionale. Fiul lui Alexandru Hasdeu, prof. şi avocat, interesat de folclorul românesc, din care a tradus în rusă, şi al Elisabetei (n. Davksza). Studiază la diverse şcoli din Podolia şi Volinia, apoi la liceul din Chişinău şi la Univ. din Harkov (1852), pe care însă n-o absolvă, deoarece în 1854 se angajează militar. De o uimitoare precocitate intelectuală, proiectând mereu mari opere fundamentale şi încercându-şi condeiul, cu egală dezinvoltură, în toate genurile literare, duce, în acelaşi timp, traiul zvânturat al ofiţerului de husari, în stil Peciorin, risipitor, nebun, în conflict ostentativ cu morala filistină. În 1857, trece Prutul: e întâi judecător la Cahul, apoi se stabileşte la Iaşi unde iniţiază o serie de publicaţii, de profil filologico-istoric şi literar: *Romania, Foaia de istorie română, Foiţa de istorie şi literatură, Din Moldova (Lumina)* – toate între 1858-1863. Apariţia nuvelei *Duduca Mamuca* (1863) provoacă îndepărtarea lui **H.** din posturile de bibliotecar şi prof. la Gimnaziul Central şi chemarea în faţa tribunalului, sub învinuirea de imoralitate. Curând după aceasta părăseşte Iaşiul, fixându-se la Bucureşti, unde-şi reia activitatea prodigioasă, cu o iradiere şi mai largă de opinie decât până acum. Editează rev. umoristice *Aghiuţă* (1863-1864) şi *Satyrul* (1866), gazetele *Traian* (1869) şi *Columna lui Traian* (1870-1877; 1882-1883), conduce *Arhiva istorică a României* (din 1864), ia parte activă la viaţa politică, se afirmă ca unul dintre cei mai de seamă filologi şi istorici ai vremii, fără a înceta să producă beletristică: versuri risipite prin periodice, monografia *Ioan Vodă cel Cumplit* (1865), memorabila piesă *Răzvan şi Vidra* (1867). De pe la 1870 înainte, abandonează politica, în mare parte şi literatura, dăruindu-se exclusiv ştiinţei. Începe acum epoca marilor lucrări care-i vor aduce o întinsă notorietate în ţară şi peste hotare: *Istoria critică a românilor* (I, 1873), *Cuvente den bătrâni* (I–III, 1878-1881), *Etymologicum Magnum Romaniae* (I–IV, 1886-1898). Prof. la Univ. din Bucureşti (1874), director al Arhivelor Statului (1876), membru al Acad. Române (1877), devine membru al Soc. Lingvistice din Paris, membru al Acad. din St. Petersburg, ca şi al altor soc. savante. Moartea năprasnică a fiicei sale, Iulia (17/29 sept. 1888), survenită puţin timp după ce întemeiase *Revista nouă* (1887), îl distruge sufleteşte. Treptat, **H.** va renunţa la multiplele sale activităţi, retrăgându-se în bizarul castel de la Câmpina, unde va încerca, prin practici spiritiste (expuse în *Sic cogito,* 1892), să-şi mângâie sfâşietoarea durere. Geniu plurivalent, cu orizonturi enciclopedice, **H.** reuneşte în ecuaţia personalităţii un romantic cu ambiţii prometeene, un savant format la şcoala pozitivismului, un zeflemist dispus să ia totul în răspăr şi un vizionar capabil de fulguraţii profetice. Opera sa, deşi inegală, cuprinzând multe scrieri neîncheiate, îl situează, fără îndoială, printre marile spirite ale culturii române din toate timpurile.

OPERA: *Luca Stroici, părintele filologiei latino-romăne,* Bucureşti, 1864; *Filosofia portretului lui Ţepeş.* Schiţă iconografică, Bucureşti, 1864; *Studie critice asupra istoriei române.* Câteva analize literare externe (Raicevich, Wolf, Palanzov, Crusius, Eutropius, Gorczyn), Bucureşti, 1864; *Micuţa.* Trei

zile şi trei nopţi din viaţa unui student, Bucureşti, 1864; *Ioan Vodă cel Cumplit.* Aventurile, domnia, resbelele, moartea lui; rolul său în istoria universală şi în viaţa poporului român, Bucureşti, 1865; *Trei evrei: jupânul Shylok al lui Shakespeare, domnul Gobseck al lui Balzac şi jupânul Moise al lui Alecsandri,* Bucureşti, 1865; *Răzvan Vodă,* ed. II, Bucureşti, 1867 (*Răzvan şi Vidra,* ed. III, Bucureşti, 1869); *Odă la boieri.* 1848-1869, Bucureşti, 1869; *Poezie,* Bucureşti, 1873; *Istoria critică a românilor.* Pământul Terrei Româneşti, I, Bucureşti, 1873; *Principie de filologia comparativă ario-europeană, cuprinzând grupurile indo-perso-tracic, greco-italo-celtic şi leto-slavo-germanic, cu aplicaţiuni la istoria limbei române,* tom I, Bucureşti, 1875; *Fragmente pentru istoria limbei române.* Elemente dacice, Bucureşti, 1876; *Histoire critique des Roumains. La Valachie jusqu'en 1400,* ed. entièrement refondue, traduit du roumain sous les yeux de l'auteur par Frédéric Damé, Bucarest, 1878; *Zâna Filma. Geţii şi gepizii în Dacia,* Bucureşti, 1878; *Cuvente den bătrâni,* I, *Limba vorbită între 1550-1600.* Studiu paleografico-linguistic, Bucureşti, 1878; II, *Cărţile poporane ale românilor în sec. al XVI-lea.* Studiu de filologie comparativă, Bucureşti, 1879; III, *Istoria limbei române,* partea I: *Principe de linguistică,* Bucureşti, 1881; *Obiceiuri juridice ale poporului român. Programa de...,* Bucureşti, 1878; *Trei crai de la Răsărit,* Bucureşti, 1879; *Românul stă bine înfipt în ambele Dacii,* în *Album macedo-român,* Bucureşti, 1880; *Psaltirea, publicată româneşte la 1577 de Diaconul Coresi.* Reprodusă cu un studiu bibliografic şi un glosar comparativ de ~, I, Bucureşti, 1881; *Din istoria limbei române,* Bucureşti, 1883; *Olteneştele.* Patru discursuri. Originile Craiovei: Hrist şi Tudor Vladimirescu, Craiova, 1884; *Sur les éléments turcs dans la langue roumaine,* Bucureşti, 1885; *Etymologicum Magnum Romaniae,* I–IV, Bucureşti, 1886–1898; *Sic cogito.* Ce e viaţa? Ce e moartea? Ce e omul?, Bucureşti, 1892; B. P. Hasdeu, L. Şăineanu, G. Ionescu-Gion, *„Eine Trilogie": O istorie germană a literaturei române,* Bucureşti, 1892; *Sarcasm şi ideal.* 1887-1896. Ultimii nouă ani de literatură, Bucureşti, 1897; *Papa de la Neva,* Bucureşti, 1901; *O nevastă romancă în traiul pământesc şi în viaţa după moarte.* O conferinţă academică şi mai multe sedenţe extraacademice, Bucureşti, 1903; *Ursita,* pref. de I. Dragomirescu, Bucureşti, 1910; *Cuvente den bătrâni,* texte alese, cu o introducere şi note de J. Byck, Bucureşti, 1937; *Scrieri literare, morale şi politice,* I–II, ed. critică, cu note şi variante de M. Eliade, Bucureşti, 1937; *Ioan Vodă cel Cumplit (1572-1574),* ed. comentată de C. Chiţimia, Craiova, 1942; *Scrieri literare,* ed. îngrijită de A. Rusu, pref. de G. Munteanu, Bucureşti, 1960; *Articole şi studii literare,* ed. îngrijită şi pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1961; *Scrieri alese,* ed. îngrijită de J. Byck, pref. de G. Munteanu, Bucureşti, 1968; *Etymologicum Magnum Romaniae,* I–II, ed. îngrijită de A. Rusu, pref. P. Cornea, Bucureşti, 1970; *Răzvan şi Vidra,* postfaţă de C. Măciucă, Bucureşti, 1971; *Etymologicum Magnum Romaniae,* I-II, ed. îngrijită şi studiu introductiv de Gr. Brâncuş, Bucureşti, 1972-1976; *Răzvan şi Vidra. Trei crai de la Răsărit,* pref. de M. Drăgan, Bucureşti, 1973; *Duduca Mamuca,* ed. îngrijită şi pref. de G. Şeuleanu, Cluj, 1973; *Scrieri istorice,* I–II, ed. îngrijită şi pref. de A. Sacerdoţeanu, Bucureşti, 1973; *Sarcasm şi ideal,* ed. îngrijită şi postfaţă de M. Zaciu, Bucureşti, 1975; *Corespondenţa B. P. Hasdeu – Iulia Hasdeu,* în *Documente şi manuscrise,* publicate, adnotate şi comentate de P. Cornea, Elena Piru, Roxana Sorescu, vol. III, Bucureşti, 1976; *Studii de folclor,* ed. îngrijită şi note de N. Bot, pref. de Ov. Bârlea, Cluj-Napoca, 1978; *B. P. Hasdeu şi contemporanii săi români şi străini,* coordonare şi studiu introductiv de Al. Săndulescu, Bucureşti, 1982-1984; *Teatru,* cuvânt înainte de C. Cubleşan, Cluj-Napoca, 1982; *Cuvente den bătrâni,* ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de G. Mihăilă, 1983-1984; *Istoria critică a românilor,* studiu introductiv şi note de M. Neagoe, ed. îngrijită şi studiu introductiv de Gr. Brâncuş, Bucureşti, 1984; *Răzvan şi Vidra. Trei crai de la Răsărit,* Bucureşti, 1985; *Scrieri filosofice,* ed. îngrijită, selecţia textelor, studiu introductiv, note şi comentarii însoţite de o terminologie filosofică hasdeană de V. Vetişanu, Bucureşti, 1985; *Opere,* I-IV, *Poezii,* ed., note, comentarii, variante şi indici de S. Ilin, studiu introductiv de George Munteanu, trad. versurilor de Raluca Tulbure şi Victor Tulbure, Bucureşti, 1986-2003; *Studii de lingvistică şi filologie,* I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de Gr. Brâncuş, Bucureşti, 1988; *Scrieri literare,* postfaţă şi bibliografie de P. Cornea, Bucureşti, 1989; *Istoria toleranţei religioase în România*, ed. şi pref. de S.

Ilin, Bucureşti, 1992; *Scrieri,* I-III (de la vol. III, *Opere*), ed. îngrijită de S. Ilin şi I. Oprişan, Bucureşti, 1993-1998; *Poezie, proză, dramaturgie*, Chişinău, 1997; *Folclor literar,* I-II, Bucureşti, 1997-2002; *Răzvan şi Vidra*, poemă dramatică în cinci cânturi, postfaţă, tabel cronologic şi aprecieri critice de C. Mohanu, Bucureşti, 1998; *Etimologicum Magnum Romaniae. Dicţionarul limbii istorice şi poporane a românilor,* ed. îngrijită şi studiu introductiv de Gr. Brâncuş, Bucureşti, 1998; *Scrieri alese,* vol. îngrijit şi prezentat de M. Zamfir, Bucureşti, 1999; *Istoria critică a românilor,* ed. îngrijită şi studiu introductiv de Gr. Brâncuş, Bucureşti, 1999; *Sic cogito: ce e viaţa? ce e moartea? ce e omul?,* Bucureşti, 2000; *Protocoalele şedinţelor de spiritism,* postfaţă de M. Colosenco, trad. textelor de I. Tabacu, Bucureşti, 2000; *Literatură populară.* Basme populare româneşti, pref. de Ov. Bârlea, ed. de Lia Stoica Vasilescu, Bucureşti, 2000; *Muntele şi valea,* Chişinău, 2001; *Publicistică politică,* ed. îngrijită de S. Ilin, Bucureşti, 2002; *Arhiva spiritistă,* I-III, transcrierea, trad. textelor şi note de I. Tabacu, Bucureşti, 2002-2004; *Povestea crinului şi alte poveşti,* ed. îngrijită de S. Ilin, Bucureşti, 2002; *Soarele şi luna.* Folclor tradiţional în versuri, ed., pref., note, comentarii, variante şi indici de I. Oprişan, Bucureşti, 2002; *Studii şi articole de economie politică,* ed. de I. Oprişan, Bucureşti, 2002; *Dramaturgia,* ed. de S. Ilin şi I. Oprişan, Bucureşti, 2003; *Folcloristica,* I-II, ed. critică, note, variante şi comentarii de I. Oprişan, Bucureşti, 2003; *Răzvan şi Vidra,* poemă dramatică în cinci părţi, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Petraşcu, *Scriitori români contimporani,* 1898; I. L. Caragiale, în *Epoca,* 27 iun. – 1 iul. 1897 (în *Opere...,* III); D. Teleor, *B. P. Hasdeu (Savantul, omul de spirit, spiritistul),* 1909; N. Gane, *Bogdan Petriceicu Hasdeu,* 1909; Iorga, *Istoria...,* III; I. Dragomirescu, *Ideile şi faptele lui Bogdan Petriceicu Hasdeu,* I (1836-1863), 1913; N. I. Apostolescu, *Hasdeu şi Tocilescu,* 1913; N. Iorga, *B. P. Hasdeu.* Cu prilejul comemorării lui la Câmpina, 1927; B. Lăzăreanu, *Umorul lui Hasdeu,* 1927; L. Marian, *Bogdan Petriceicu Hasdeu,* 1928; S. Puşcariu, *B. P. Hasdeu ca lingvist,* 1932; Elena Dvoicenco, *Începuturile literare ale lui B. P. Hasdeu*, 1936; Th. Capidan, *Bogdan Petriceicu Hasdeu ca lingvist indo-europenist şi filolog,* 1937; C. Crăciun, *B. P. Hasdeu şi ideologia naturalistă în istoriografie,* 1941; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* Al. Ciorănescu, *Teatrul românesc în versuri,* 1943; Perpessicius, *Jurnal de lector. Eminesciana,* 1944; Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...;* Perpessicius, *Menţiunii de istoriografie literară şi folclor* I, 1957; N. Romanenko, *Bogdan Petriceicu Hasdeu. Viaţa şi opera (1836-1907),* 1957; D. Macrea, *Lingvişti şi filologi români,* 1959; Al. Dima, *Studii de istoria teoriei literare româneşti,* 1962; G. Munteanu, *B. P. Hasdeu,* 1963; *Studii şi materiale despre B. P. Hasdeu,* 1966; Elena Dvoicenko-Markova, *Russko-rumînskie literaturnie sveazi v pervoi polovinie XIX veka,* 1966; V. Brădăţeanu, *Istoria literaturii dramatice româneşti şi a artei spectacolului,* 1966; I. C. Chiţimia, *Folclorişti şi folcloristică românească,* 1968; Gh. Vrabie, *Folcloristica română,* 1968; Maria Frunză, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* 1969; M. Drăgan, *B. P. Hasdeu,* 1972; *B. P. Hasdeu interpretat de...*, 1972; M. Ungheanu, *Pădurea de simboluri,* 1973; V. Sandu, *Publicistica lui B. P. Hasdeu,* 1974; Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti,* 1974; P. Cornea, *Oamenii începutului de drum,* 1975; V. Vetişanu, în *Studii,* nr. 7, 1974; Fl. Faifer, în *Anuar de lingvistică şi istorie literară,* XXVI, 1977-1978; I. Oprişan, în *Manuscriptum,* nr. 4, 1977 şi nr. 2, 1978; Al. Săndulescu şi I. Oprişan, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1978; I. Diaconescu şi Şt. Cincă, în *Manuscriptum,* nr. 1, 1979; St. Ilin, în *Manuscriptum,* nr. 2; 3; 4; 1979; 1; 2; 3; 1980; 2; 4, 1981; Viorica Nişcov, în *Manuscriptum,* nr. 3, 1982; Gh. Mihăiţă, în *Viaţa Românească,* nr. 6, 1982; Al. Dima, *Viziunea...;* Al. Săndulescu, *Portrete şi analize literare,* 1982; Elena Tacciu, *Romantismul românesc,* I, 1982; N. I. Apostolescu, *Studii şi portrete literare,* 1983; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic,* 1983; A. Densusianu, *Cercetări literare,* 1983; M. Zaciu, *Viaticum,* 1983; P. Cornea, *Itinerar printre clasici,* 1984; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european,* 1984; I. D Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; V. Mîndra, *Istoria...,* I; A. Gh. Olteanu, *Structurile retorice ale liricii orale româneşti,* 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...;* T. Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea,* 1985; Gh. Bulgăr, *Cultură şi limbaj,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare,* II, 1986; G. Jucan, *Mihai Eminescu. Prieteni şi contemporani,* 1986; Perpessicius,

Scriitori..., II; M. Eliade, *Despre Eminescu şi Hasdeu,* 1987; V. Goia, *B. P. Hasdeu şi discipolii săi,* 1987; (C. M.) Popa, *Clasici şi contemporani,* 1987; N. Steinhardt, *Escale...;* M. Anghelescu, *Textul şi realitatea,* 1988; M. Ungheanu, *Fiii risipitori,* 1988; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic,* V, 1989; I. Holban, *Literatura subiectivă,* I, 1989; V. Sandu, *Viaţa lui Bogdan Petriceicu Hasdeu,* 1989.; I. Oprişan, *Romanul vieţi lui Hasdeu,* 1990; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 49, 1996; Gh. Florescu, în *Cronica*, nr. 4, 1997; D. Ştefănescu, *Desfundarea fântânilor*, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 27, 1999; I. Oprişan, *B. P. Hasdeu sau setea de absolut. Tumultul sau misterul vieţii,* 2001; Gh. Rusu, *Bogdan Petriceicu Hasdeu şi universul culturii populare: reprezentări mitologice, ezoterism, magie, mit,* 2001; Marta Petreu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 620, 2002; T. Vârgolici, *ibidem,* nr. 601; 604; 627; 631; 641, 2002; O. Pecican, *Hasdeenii. O odisee a receptării,* 2003. **(P. C.)**

HASDEU Iulia, n. 2 nov. 1869, Bucureşti – m. 17 sept. 1888, Bucureşti. Poetă. fiica lui Bogdan Petriceicu Hasdeu şi a Iuliei (n. Faliciu). La unsprezece ani absolvă Liceul „Sf. Sava”, iar la şaptesprezece îşi ia bacalaureatul la Sorbona (1886). Moare înainte de a-şi lua licenţa în litere, după ce urmase cursuri şi la École des Hautes Études din Paris, iar la Bucureşti, Conservatorul. A publicat, în timpul vieţii, doar patru poezii, în lb. franceză, în *L'Étoile roumaine: Les Contes bleus, Larmes d'enfance, Dédain, Le souhait d'une villaine* (1887).

OPERA: *Quelques poésies posthumes*, Bucureşti, 1888; *Œuvres posthumes*, I-II, Paris – Bucureşti, 1889-1890; *Sanda,* nuvelă, Braşov, 1904; *Domnişoara Ursuză*, trad. de B. P. Hasdeu, 1970; *Prinţesa Fluture,* basme şi povestiri… prezentate copiilor de Crina Decusară, Bucureşti, 1972; *Documente şi manuscrise literare*, III, ed. de Paul Cornea, Elena Piru, Roxana Sorescu, Bucureşti, 1974; *Versuri. Proză. Corespondenţă,* ed. îngrijită de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 1976; *Fluieraşul de os,* povestiri, legende, basme, ed. de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 1997; *Năzdrăvăniile Denisei*, roman pentru copii şi tineret, trad. de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 1998; *Parlons français*, curs de lb. franceză, Bucureşti, 1999; *Contes blues et legendes/Basme şi legende,* selecţie şi trad. de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 2000; *19 file de jurnal,* ed. de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 2000; *Bourgeons d'Avril/Muguri de aprilie,* ed. şi trad. de A. G. Cipeianu, Raluca Grigoriu şi I. Potopin, Bucureşti, 2000; *Chevalerie/Medievale*, ed. şi trad. de A. G. Cipeianu, Raluca Grigoriu şi I. Potopin, Bucureşti, 2001; *Spălarea apei,* poeme, Bucureşti, 2001; *Le fils gate/Fiul răsfăţat,* trad. de Crina Decusară-Bocşan, Bucureşti, 2002; *Teatru,* trad. de Crina Decusară-Bocşan, Raluca Grigoriu…, Bucureşti, 2002; *Eseuri literare şi reflecţii,* trad. de Crina Decusară-Bocşan, Doina Mandaj…, Bucureşti, 2003. Traduceri: A. Lieury, *Manual de psihologie generală*, Bucureşti, 1996 (altă ed., 1998).

REFERINŢE CRITICE: Al. I. Odobescu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1889; N. I. Apostolescu, *L'influence des romantique français sur la počsie roumaine*, 1909; N. Iorga, *Ist. lit. cont.,* II; C. Manolache, *Scânteietoarea viaţă a Iuliei Hasdeu*, 1939; I. A. Manolescu, *Iulia Hasdeu,* 1939; C. Doicescu, *Iulia Hasdeu. Cu tălmăciri din poeziile sale*, 1941; Elena Piru, în *Ateneru*, nr. 11, 1969; Delavrancea, *Opere*, V, 1969; Crina Decusară-Bocşan, *Camille Armand – pseudonimul Iuliei Hasdeu*, 1974; Crina Decusară-Bocşan, în *România literară*, nr. 33, 1990; idem, în *Manuscriptum*, nr. 1-4, 1992; I. C. Chiţimia, în *Luceafărul*, nr. 26, 1992; M. Coloşenco, *ibidem*, nr. 12, 1996; Crina Decusară-Bocşan, *Renaşterea unui nume*, 2002; Jenica Tabacu, *Castelul Iulia Hasdeu*. *Muzeul memorial B. P. Hasdeu*, 2002; idem, *Julie Hasdeu/Iulia Hasdeu*, 2003. **(A. S.)**

HAŞA Gligor, n. 2 ian. 1938, satul Tău, com. Roşia de Secaş, jud. Alba. Prozator. Fiul lui Nichifor Haşa, ţăran, şi al Mariei (n. Muntean). Studii elementare în satul natal (1945-1952); Liceul Pedagogic din Blaj (1952-1956); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Timişoara (1963-1969). Secretar cu problele de învăţământ al U.T.C.

în fostul raion Sebeş şi reg. Hunedoara (1963-1964); activist cu probleme de şcoli şi organizaţii de pionieri la C.C. al U.T.C. (1964-1969); preşedintele Consiliului judeţean Hunedoara al Organizaţiei Pionierilor şi inspector general-adjunct al Inspectoratului Şcolar Hunedoara (1969-1973); prof. la Liceul nr. 2 (1973-1975) şi la Liceul „Traian" (1975-1998), din Deva. Colab. la *Tribuna*, *Scânteia tineretului*, *Orizont*, *Astra* etc. Debutează în *Apărarea patriei*. Debut editorial cu *101 sugestii pentru activităţi educative* (1973). Publică romane (*Comoara lui Decebal*, 1981; *Septembrie cu măşti*, 1985; *Sceptrul lui Decebal*, 1986; *Răbdarea pietrelor*, 1987), proză scurtă (*Stejarul corbului alb*, 1984; *Povestiri cu tâlc*, 2002) şi eseuri (*A cuteza cutezanţă*, 1998). Autor al unei culegeri de folclor literar (*De la Haţeg la Zarand*, 1969).

OPERA: *101 sugestii pentru activităţi educative*, Bucureşti, 1973; *Comoara lui Decebal*, roman, Bucureşti, 1981; *Stejarul corbului alb*, proză scurtă, Timişoara, 1984; *Septembrie cu măşti*, roman, Bucureşti,. 1985; *Sceptrul lui Decebal*, roman, Bucureşti, 1986; *Răbdarea pietrelor*, roman, Cluj-Napoca, 1987; *Amiaza unei iubiri*, publicistică, Cluj-Napoca, 1989; *A cuteza cutezanţă*, eseuri, Deva, 1998; *Eminescu, muntele fără poteci*, eseuri, Deva, 1999; *Răzbunarea gemenilor*, roman, Deva, 2000; *Povestiri cu tâlc*, Deva, 2002.

REFERINŢE CRITICE: S. Bărbulescu, în *Luceafărul*, nr. 18, 1987; Al. Ruja, în *Orizont*, nr. 13, 1987. **(A. S.)**

HAŢEGAN Vasile, n. 15 nov. 1915, Youngstown, Ohio (Statele Unite) – m. 25 apr. 2003, Lakewood Hospital, Statele Unite. Istoric literar şi traducător. Fiul lui Vasile Haţegan şi al Rafilei (n. Coman), agricultori. Părinţii fac parte din prima generaţie de ardeleni imigraţi în America. În familie, atmosfera continua să fie curat românească. „Auzeam numai limba românească (bineînţeles, ca-n Ardeal), iar când nu găseam un cuvânt românesc împrumutam cuvântul englez potrivit, pe care îl românizam." În micul oraşel de peste Ocean, viaţa e trăită în cultura, tradiţiile, obiceiurile şi credinţa strămoşească. Tânărul studiază la McGuffy Grammar School din Youngstown (1921-1925), apoi la Madison School (1925-1929) şi East High School (1929-1933) din aceeaşi localitate. Între 1933 şi 1937 urmează în ţară Academia Teologică „Andreiană" din Sibiu (simţind chemare pentru preoţie, refuză o bursă de patru ani în domeniul chimiei). Titlul tezei de licenţă: *Rolul social al bisericii*. Paralel, frecventează Liceul „Gheorghe Lazăr" pentru echivalarea diplomei de bacalaureat. „De tânăr am fost încântat de tot ce e românesc şi am fost (şi sunt încă) foarte mândru de originea mea. Din momentul în care am călcat pe pământul românesc, am simţit atmosfera românească şi am văzut frumuseţile ţării, am devenit român consacrat. Chiar mă gândeam să rămân acolo, dacă nu intervenea începutul războiului. (...) Deşi nu aveam conforturile din America, am fost frapat de viaţa de la ţară şi de psihologia ţăranului român cu care mă identificam. Această experienţă românească a rămas cu mine toată viaţa mea şi mi-am dedicat-o în slujba bisericii ortodoxe aici în America şi promovării culturii româneşti." Se înscrie în programul de doctorat al Facultăţii de Teologie a Univ. din Bucureşti (1937-1939). La Facultatea de Litere şi Filosofie a aceleiaşi Univ. audiază cursuri de sociologie, istorie, dialectologie, folclor, literatură română şi civilizaţie engleză. Începând cu 1939, studiază sociologia în Anglia, la Cambridge University (studii întrerupte din cauza războiului). În acelaşi an se întoarce în Statele Unite. Îşi completează pregătirea universitară la Youngstown (Ohio) University (1939-1940), apoi urmează cursuri speciale pentru obţinerea diplomei de secretar la YMCA, Young Men's Christian Association (1941-1944). În 1944 urmează un curs de îndrumător pastoral (Pastoral Counseling). Licenţiat în teologie la Union Theological Seminary din New York (1946-1948); licenţiat în litere şi înscris la programul de doctorat în istoria Americii la Columbia University din acelaşi oraş (1952-1955). În 1955 pleacă la Cleveland, Ohio, paroh al comunităţii româneşti din localitate. Urmează din nou, timp de doi ani (1972-1974), la Case Western Reserve University din Cleveland, Ohio, un curs special de îndrumător pastoral şi de psihologie. În febr. 1941 fusese hirotonit diacon şi numit preot, în aceeaşi lună, la

Catedrala greacă din New York, de către arhiepiscopul Athenagoras, viitorul Patriarh Ecumenic. Secretar al directorului Asistenţei Poloneze de război (1940-1941) şi preot paroh la biserica ortodoxă „Sf. Dumitru” din New York din 1941 până în 1955. A fost lector la Columbia University, Union Theological Seminary, St. Vladimir's Seminary, traducător de lb. română la Oficiul Serviciilor Strategice şi director de activităţi la Brooklyn Navy YMCA între 1942 şi 1946. Între 1955 şi 1982 e preot paroh la biserica ortodoxă română „Sf. Maria” din Cleveland, Ohio (cea mai mare parohie românească din America). Colaborează cu art., studii, eseuri şi meditaţii teologice la *Orthodox Unity* (Statele Unite), *Revista teologică, Viaţa ilustrată, Universul, Christian Science Monitor* (Statele Unite), *Youngstown Vindicator* (Statele Unite) etc. Importante contribuţii privitoare la tradiţia culturală a românilor-americani publică în *Information Bulletin* (Jackson, Michigan): *Preserving Romanian Culture in America* (nr. 4, 1997), *Romanian-American Political Actions* (nr. 1, 1998), *The Romanian Language in America* (nr. 2, 1998) şi *Theodore Andrica: 1900-1990* (nr. 3, 1998). A colaborat, de asemenea, la Posturile de Radio „Vocea Americii” şi „Europa Liberă”. În ţară a predat religia în şcoli publice din Sibiu, a fost ghid şi interpret la Ministerul Afacerilor Externe, la Patriarhia Română şi Mitropolia din Sibiu, interpret al Legaţiilor britanică şi americană din Bucureşti, prof. suplinitor de engleză la Colegiul „Sf. Sava”, secretar (doi ani) al cursurilor de lb. engleză de la Sinaia, preşedintele studenţilor Secţiei de engleză a Univ. din capitală şi membru fondator al rev. *Misiunea creştină*. În perioada studiilor teologice din România a trimis sute de vol. şi cărţi de cult parohiilor ortodoxe din Statele Unite. În 1939 e delegat la Conferinţa Mondială a tineretului creştin de la Amsterdam. E fondator al Seminarului „Nicolae Iorga”, al Clubului Filatelic Român (Romanian Stamp Club) şi al Consiliului American pentru Români (American Council for Romanians); fondator şi preşedinte al Asoc. Clerului Ortodox (Orthodox Clergy Association) din New York şi al Frăţiei Creştin-Ortodoxe (Orthodox Christian Fellowship) de la Columbia University; iniţiator şi organizator al mai multor seminarii şi conferinţe ortodoxe în Statele Unite. A desfăşurat o campanie fără precedent pentru recunoaşterea Bisericii Ortodoxe ca a patra religie importantă în Statele Unite şi pentru acceptarea preoţilor militari ortodocşi în Forţele Armate Americane. *Prayer Book for Eastern Orthodox Christians*, publicată în colab. cu Peter H. Horton-Billard (1944), a fost distribuită gratuit militarilor, în timpul războiului, în peste şaptezeci şi cinci de mii de exemplare. În vremea păstoririi sale s-a zidit, pentru comunitatea românilor din Cleveland, Ohio, în stilul bisericilor de lemn maramureşene, unul din cele mai frumoase lăcaşe de cult din America (Biserica a fost sfinţită în 21 aug. 1960). Biblioteca şi muzeul parohiei, posedând bogate colecţii de carte românească (peste trei mii de volume şi mari valori de artă (peste cincizeci de picturi originale, costume, covoare, ceramică şi obiecte de artizanat) sunt astăzi printre cele mai mari din afara graniţelor ţării. Redactorul secţiei engleze (1954-1974) a rev. *Solia* (*The Herald*), publicată de Episcopia Ortodoxă Română din Statele Unite începând din 1936. Redactor-şef al rev. *Orthodox Unity*. A Pan-Orthodox Newspaper (1990-1992). Publicaţia militează pentru unitatea bisericilor ortodoxe pe pământ american. Autor al vol. *St. Mary's Romanian Orthodox Church*, Cleveland, Ohio. 1904-1979. *A historical Perspective* (1979) şi *Romanian Culture in America* (1988). Selecţiuni din ultimul vol. s-au publicat în *Curierul românesc* (nr. 3-16, 1991); integral, lucrarea a fost reprodusă în *Information Bulletin*, Jackson, Michigan (nr. 1, 1995 – nr. 6, 1996). A tradus în lb. engleză două vol. ale Arhiepiscopului Valerian D. Trifa: *Marginal Notes on a Court Case* (1988) şi, în colab. cu Traian Lascu şi Rozeta M. Metes, *Dearly Beloved...* (1995), art. publicate de autor între 1952 şi 1980 în rev. *Solia* (*The Herald*).

OPERA: *Prayer Book for Eastern Orthodox Christians*. A Collection of Orthodox Prayers and Devotions, Compiled by The Reverend Peter H. Horton-Billard and The Reverend Vasile Haţegan, New York, 1944; *St. Mary's Romanian Orthodox Church*, Cleveland, Ohio. 1904-1979. A Historical Perspective, Cleveland, Ohio, 1979; *Romanian Culture in America*, Cleveland, Ohio, 1988. Traduceri: Valerian D. Trifa, *Marginal Notes on a Court Case*. Translated from Romanian by ~, Jackson, Michigan, 1988; *Dearly Beloved...* An Anthology of Archbishop Valerian D. Trifa's Writings. Translated from Romanian by ~, Traian

Lascu and Rozeta M. Metes, edited by Traian Lascu, Jackson, Michigan, 1995.

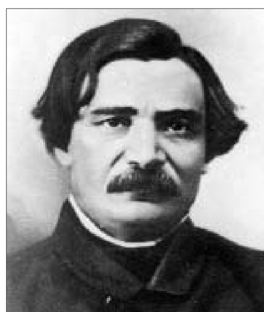
REFERINŢE CRITICE: Miron Butariu, *O viaţă de om*. Note autobiografice, 1991; Ion Longin Popescu, în *Curierul românesc*, nr. 3-4, 1991; Dan Fornade, în *Luceafărul românesc*, (Montréal, Québec, Canada), dec. 1995; Alexandru Nemoianu, în *Information Bulletin* (Jackson, Michigan), nr. 6, 1996; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

HĂULICĂ Dan, n. 7 febr. 1932, Iaşi. Eseist. Fiul lui Nicolae Hăulică, funcţionar, şi al Lucreţiei (n. Pascalide). Studii liceale şi universitare la Iaşi, continuate cu studii de istoria artei la Bucureşti. Carieră universitară; redactor-şef al rev. *Secolul 20* (din 1971). Preşedinte al Asoc. Internaţionale a Criticilor de Artă (din 1981). *Critică şi cultură* (1967) şi *Geografii spirituale* (1973) sunt vol. eclectice, ale unui critic impresionist. *Calder. Variaţiuni pe tema „homo faber"* (1971, în colab.) conţine reflecţii şi amintiri despre personalitatea şi opera unuia dintre înnoitorii limbajului plastic contemporan, în vreme ce *Nostalgia sintezei* (1984) drapează în falduri elegante, somptuoase caligrafia de senzaţii livreşti a unui împătimit peregrin cultural, capabil să construiască la nesfârşit, în tonurile unui sacerdoţiu laic, mai mult îngândurat decât melancolic, poduri de analogii peste forme şi civilizaţii. Cea mai importantă operă a lui **H.** rămâne, în ciuda miilor de pagini febril aşternute pe hârtie, rev. *Secolul 20*.

OPERA: *Michelangelo Buonarroti*, album, în colab. cu G. Oprescu şi Al. Balaci, Bucureşti, 1964; *Peintres roumains*, I-II, Paris, 1965; *Critică şi cultură*, Bucureşti, 1967; *Brâncuşi ou l'anonimat du génie,* Bucureşti, 1967; *Paris,* album, în colab. Bucureşti, 1971; *Calder. Variaţiuni pe tema „homo faber",* album, în colab., Bucureşti, 1971; *Georgrafii spirituale,* Bucureşti, 1973; *Nostalgia sintexei*, Bucureşti, 1984.

REFERINŢE CRITICE: V. Râpeanu, *Interpretări şi înţelesuri*, 1975; Vl. Streinu, *Pagini…*, IV; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, II, 1979; M. Sorescu, în *Ramuri*, nr. 1, 1980; Th. Mănescu, în *Arta*, nr. 9, 1981; G. Chifu, în *Ramuri*, nr. 12, 1982; Al. Paleologu, în *România literară*, nr. 6, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 8, 1982; M. Dinescu, în *Ramuri*, nr. 2, 1982; M. Ghica, *ibidem*, nr. 5, 1985; A. Pleşu, în *România literară*, nr. 8, 1985; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1985; N. Steinhardt, în *Familia*, nr. 5, 1985; Geo Vasile, în *Observator cultural*, nr. 102, 2002. **(Şt. B.)**

HELIADE-RĂDULESCU Ion, n. 6 ian. 1802, Târgovişte – m. 27 apr. 1872, Bucureşti. Poet, prozator şi traducător. Fiul polcovnicului Ilie Rădulescu şi al Eufrosinei (probabil, din familia Danielopol). Îşi începe studiile de lb. greacă, întâi cu dascălul Alexe, apoi, cu călugărul Naum, şi le continuă la Acad. Domnească de la Schitu Măgureanu. Cu un lucrător la via părintească, învaţă să citească româneşte, exersându-se pe cărţi populare şi pe *Istoria* lui P. Maior. În 1818 devine elevul lui Gh. Lazăr, care şi-l va asocia ca prof. de aritmetică şi geometrie (din 1820). După plecarea lui Gh. Lazăr, **H.-R.** redeschide şcoala de la „Sf. Sava" şi începe o rodnică activitate culturală. Membru activ al asoc. culturale ale epocii: Soc. Literară (din 1827), Soc. Filarmonică (din 1833); prof. la Conservatorul Filarmonic. Întemeietor al presei din Ţara Românească (*Curierul românesc*, 1829; *Muzeul naţional*, 1936; *Curier de ambe sexe,* 1837; *Almanah literar* pe 1839), tipograf, editor şi critic, **H.-R.** se bucură, în epoca premergătoare Revoluţiei de la 1848, în toate cele trei provincii româneşti, de un prestigiu cultural unanim. Planul unei „biblioteci universale" (1846) este o întreprindere menită să înzestreze literatura română cu capodoperele literaturii beletristice, istorice, filosofice etc. ale tuturor timpurilor. **H.-R.** însuşi traduce din Hesiod, Dante, Ariosto, Tasso, Boileau, Voltaire, Marmontel, J.-J. Rousseau, Molière, Lamartine, Byron, Ossian, G. Sand, Dumas, Balzac, L. Blanc, V. Hugo, Goethe, Schiller ş.a. Ca traducător

debutează în 1830, cu un vol. de *Meditaţii poetice dintr-a lui A. de la Martin,* cărora le adaugă primele sale poezii orig., în mare măsură lamartiniene şi ele. Publică la Sibiu *Gramatica românească* (1828); primul vol. orig.: *Culegere din scrierile lui I. Eliade de proze şi de poezie* (1836). Întemeietor al teoriei literare româneşti (clasică la început, romantică mai apoi), duce o politică literară de încurajare a debuturilor în *Curierul românesc* şi de valorificare a creaţiei româneşti anterioare. După 1840, o nouă generaţie, revoluţionară, începe să concureze idealul său iluminist. La 1848, joacă un rol de prim-plan, totuşi ambiguu şi contestat; exilul (1848-1858, la Paris, în insula Chios, la Constantinopol) îi sporeşte izolarea. După întoarcerea din exil, **H.-R.** îşi continuă activitatea în acelaşi spirit iluminist pe care epoca de după Unire îl simţea depăşit. Rămâne un solitar, în ciuda activităţii sale publicistice (vehement polemică), politice (deputat de Muscel, în 1864) şi culturale (preşedinte al Soc. Academice în 1864, membru în Comitetul Teatrelor). Operele semnificative ale acestei perioade sunt *Curs întreg de poesie generale* (I-IV, 1868-1870, publicare încheiată postum, 1880) şi *Echilibru între anthitesi sau spiritul şi materia* (1869). Deşi din amplul său proiect, *Umanitatea,* poem cu patru mari cicluri (*Biblice, Evanghelice, Omul soţial* şi *Omul individual*), nu realizează decât fragmente inegale valoric, **H.-R.** a lăsat moştenire literaturii române proiectul unei opere care să cuprindă totalitatea existenţei ca unic şi grandios spectacol al Ideii în descendentele ei încorporări, în istoria sacră, în istoria politică şi în biografia individuală.

OPERA: *Culegere din scrierile lui I. Eliade de proze şi de poezie,* Bucureşti, 1836 [ed. cu alfabet de tranziţie]; *Culegere din scrierile lui I. Eliade de prose sci poesie*, Bucureşti, 1836 [cu caractere chirilice şi alt conţinut decât ed. precedentă cu acelaşi titlu]; *Hristianismu la începutul său.* Estract din cele din urmă zile ale lui Pompei. Imitaţie de ~, Bucureşti, 1836; *Asupra traducţiei lui Omer*, Bucureşti, 1837; *Căderea dracilor*, Bucureşti, 1840; *Mic curs de morală*, Bucureşti, 1840; *Paralelismu între limba romana şi italiana,* partea I, Bucureşti, 1840; *Paralelismu între dialectele românu şi italianu sau Forma ori gramatica aquestoru dialecte*[partea II], Bucureşti, 1841; *Prescurtare de gramatica limbei romano-italiene*, Bucureşti, 1841; *Vocabularu de vorbe curat române şi străine*, Bucureşti, 1842; *Elemente de istoria universală spre întrebuinţarea şi ajutorul junimei que urmeada clasele quelle de jos de umaniore,* culeasă şi trad. în româneşce de ~, Bucureşti, 1843; *20 decembrie 1843 la Estraordinara Generala Adunare* de ~, Bucureşti, 1843; *Pokrestenieto na ednogo cbiascennika isidin, ili Nacealoto na Hristi anstboto cobrano otă I. Eliada...*, trad. în lb. bulgară de Vasili Stankvici Svisciovci, Bucureşti, 1845; *Vocabularu de vorbe streine în limba română, adică Slavone, Ungureşti, Turceşti, Nemţeşti, Greceşti...*, Bucureşti, 1847;*Michaiu*. Fragment d'opera în ajunul bataliei de la Calugareni, Bucureşti, 1848; *Souvenirs et impressions d'un proscrit* par un Roumain, Paris, 1849; *Souvenirs et impressions d'un proscrit*, Paris, 1850; *La Constitution Roumaine espliquée d'aprés ses vrais principes*, Paris, 1850 (trad. română: *Constituţia românească de la 1848 explicată după adevăratele salle principe*, în *Equilibru între anthitesi*, 1859); *Le Protectorat du Czar ou la Roumanie et la Russie*. Nouveaux documents sur la situation européenne, par J. R., Témoin oculaire des événements qui se sont passés en Valachie de 1828 à 1849, pref. de S. Rhéal, Paris, 1850; *Epistole şi acte alle ómenilor miscarii romane din 1848*, Paris, 1851; *Mémoires sur l'histoire de la régénération roumaine ou sur les événements de 1848 accomplis en Valachie*, Paris, 1851; *Cyclopele tristei figure Tandalida sau Tândala shi Pacala*. Poema eroica, Paris, 1854; *O festa in comemoratia dillei de 23 sept. 1854 sau Cobza lui Marinica. Opera seria in doe parţi Tralalà, Tralà, Tralà adico Etcetera*, Beciu, 1855; *A. M. St. Marc-Girardin,* Constantinopole, 1856; *Descrierea Europei dupe Tractatul din Paris*, de Ioan Prosdociu, Paris, 1856; *Românilor!,* s.l., 1856; *Biblicele sau Notiţii historice, philosophice, religiose şi politice asupra Bibliei,* Paris, 1858; *Dossier relatif aux Principautés Danuviennes,* s.l., 1858; *Collectio de brebenei şi viorelle de J. R. Diverse,* Bucureşti, 1860; *Diverse*, II, [*Issachar, Englessi şi Francesii sau Dreptul şi datoria, libertatea şi egalitatea*]. Studii, Bucureşti, 1860; *Diverse*, II [*Anco o data Progresu, Conservaţia şi Adunarea generală de J. R.*], Bucureşti, 1860 [parţial identic cu vol. anterior]; *Diverse*, V, *Poezii inedite* [*Tandalida,* ed. II; *Fa-me tata sa-ti sémen sau generatia actuale din generatia trecuta* de C. Balacescul; Din alle lui Constantin Facà. *Françositele*], Bucureşti, 1860;

Litteratura. Critică, I, Bucureşti, 1860; *Lectura pentru clasa I primaria*. Lecţiuni preparatorie, II, Bucureşti, 1861; *Progres general între doe hordii şi natio sau Spoiţii cu roşu şi spoiţii cu albu.* Mysteru în doe acte, Bucureşti, 1861; *Prescurtare de historia Românilor sau Dacia şi România*, Bucureşti, 1861 (ed. II, *Elemente de Historia Românilor sau Dacia şi România*, Bucureşti, 1869); *Abecedaru séu Manual de silabism*, I, Bucureşti, 1861 (ed. II, 1870); *Ruge şi morala evanghelica pentru clasea I primaria*, Bucureşti, 1861 (ed. II, *Ruge şi moralea evanghelica pentru clasele primare*, Bucureşti, 1894); *Instituţiunile României*. Tabel historicu de la Trajan pânô în dillele nóstre de ~, Bucureşti, 1863 (ed. III, 1894); *In Memoria Mariei Paucésca nascuta Zossima*, Bucureşti, 1863; *La Îmmormèntarea reposatului Ioanne Vacarescul*, Oraţio funebra, Pronunţiatu la 5 Mart., Bucureşti, 1863; *Pace sau însoçire între Averea nemişcătoare şi între Bani sau casă de credit reciproc*, Bucureşti, 1863; *Vot universal şi resvot universal*, Bucureşti, 1863 (ed. III, *Votul, resvotul universal*, 1863; ed. IV, *Votul universal şi resvotul universal. Modificarea legii electorale în folosul intelectualilor*, 1914); *Proprietarii şi Sătenii.* Ca în Basarabia. Ca în Bucovina. Cum îi va D. Cogâlniceanul. Părere, Colonie militare, Bucureşti, 1864; *Unirea şi unitatea*, ed. II, Jassi, 1864 (ed. I, în *Instituţiunile României*); *Curs întreg de poesie generale,* I, *Geniul Limbelor, Tractat de versificaţiune, Poemă didactică, Sapphice, Lamartiniane, Imitaţiuni, Tergoveştene, Intime*, Bucureşti, 1868; *Litteratura = politică*, Bucureşti, 1868; *Equilibru între Anthitesi sau Spiritul şi Materia*, Bucureşti. Publicat de la 1859 până la 1869; *Hymnul creaţiunii*, Bucureşti, 1869; *Curs întreg de poesie generale*, II. *Despre epopea, Anatolida sau Omul şi forţele*, poema în doe-zeci canturi. I. *Empyreul şi Tohu-Bohu*; II. *Hymnul creaţiunii*; III. *Viaţa sau Androgynul*; IV. *Arborul sciinţei;* V. *Moartea sau fraţii*, Bucureşti, 1870); *Curs întreg de poesie generale*, III. Partea I *Ossianice. Fingal*, Bucureşti, 1870; *Curs întreg de poesie generale,* III, Partea II. *Epicele. Infernul* după D. Alighieri, Bucureşti, 1870; *Lectură, noţiuni gramaticale*, Bucureşti, 1870; *Principia de orthographia romana*, Bucureşti, 1870; *Seraphita şi Oda Romanilor.* Poesii inedite. *Sburatorul*, Bucureşti, 1872; *La Dacia e la Romania*. Compendio di Storia rumena. Tradotto dal rumeno e preceduto da una biografia dell'autore per Maria Gr. Stefanescu, Napoli, 1876; *Curs de poesie generale. Dramaticele. Brutu.* Tragedie în cinci acte după Voltaire. Scriere posthuma, Bucureşti, 1878; *Curs de poesie generale,* IV. *Epicele. Michaida;* T. Tasso, *Gerusaleme Liberata*, cântul VII; L. Ariosto, *Orlandu furiosul*, cântul IV, Bucureşti, 1880; *Curs de poesie generale. Fabulele lui ~,* Craiova, 1883; *Curs de poesie generale. Satirele şi fabulele lui ~,* Craiova, 1883; *Cântarea cântărilor* adaptată la inclitul connubiu al M. (M. L.) L. Carol I şi Elisabeth, Bucureşti, 1869 (ed. IV, 1870); *Christianismul şi catholicismul*, Bucureşti, 1870; *Proclamaţiunea rescularei naţionale de la 1848 în capulu căreia s'a aflatu Ion Heliade Rădulescu*, Bucureşti, 1881; *Drei Gedischte*, Aus dem Romänischen in's deutsche übersetzt von (M. S.) Möckesch, Bukarest, 1887; *Scrisori din Exil*, cu note de N. B. Locusteanu, Bucureşti, 1891; *Scrisori din Exil*, cu note de N. B. Locusteanu, Bucureşti, 1891 (altă ed., cu diferenţe faţă de precedenta); *Historia critică universală.* Scriere posthumă, I-II, Bucureşti, 1892; *Amintiri asupra Istoriei regenerărei române sau Evenimentele de la 1848*, Bucureşti, 1893; *Cântarea dimineţei*. Cuvintele de ~, Musica de B. Franchetti, Bucureşti, 1893; *Fabule*, ed. II, Bucureşti, 1894; *Un respuns Prinţului Georgie Bibescu* asupra revoluţiunii române din 1848, denigrată de Domnia-Sa şi Satira contra generalului Duhamel, trimis de Rusia în Principatele Danubiene la 1848, Bucureşti, 1901; *Bucăţi alese*, culegere, introd. şi note de M. Stăncescu, Bucureşti, 1909; *Michaida.* Fragment epic, ed. III, Bucureşti, 1909; *Scrieri alese* d'ale lui ~, care pot servi şi şcoalelor secundare de ambele sexe, fiind conform cu programele de studii, pref. de Al. Heliade-Rădulescu şi cu o prescurtare din biografia lui Ion Heliade-Rădulescu de M. Stăncescu. Discursul lui Hasdeu ţinut la Acad. Română în 1902. Bibliografie analitică de scrierile lui ~, ed. I, Bucureşti, 1909; *Amintirile şi impresiile unui proscrisu,* carte tradusă din lb. franceză de G. O. Gârbea, Bucureşti, 1916; *Echilibru între antiteze (Operele complete,* I-II), pref., indice de persoane, cuvinte şi forme de Petre V. Haneş, Bucureşti, 1916; *Acte şi scrisori,* ed. de Em. Vârtosu, Bucureşti, 1928; *Scrieri literare*, ed. îngrijită de G. Baiculescu, Craiova, 1939; *Scrieri politice, sociale şi lingvistice,* ed. îngrijită de G. Baiculescu, Craiova,

1942; *Opere*, I-II, ed. îngrijită şi studiu introductiv de D. Popovici, Bucureşti, 1939-1943 (ed. îngrijită de Vl. Drimba, studiu introductiv de Al. Piru, I, 1967; II, 1968; III, 1975); *Scrieri alese*, ed. îngrijită de Vl. Drimba, pref. de C. Măciucă, Bucureşti, 1969; *Versuri şi proză,* ed. îngrijită de Vl. Drimba, pref. de M. Anghelescu, Bucureşti, 1972; *Scrisori şi acte*, ed. îngrijită de G. Potra, N. Simache şi G. G. Potra, pref. de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1972; *Scrieri lingvistice*, ed. îngrijită de I. Popescu-Sireteanu, Bucureşti, 1973; *Suvenire şi impresii ale unui proscris*, ed. îngrijită, pref. şi note de Maria Protase, Cluj-Napoca, 1975; *Critica literară*, ed., pref., note, glosar şi indice de A. Sasu, Bucureşti, 1979; *Gramatica românească*, ed. şi studiu de Valeria Guţu-Romalo, Bucureşti, 1980; *Scrieri alese*, ed. de Vl. Drimba, pref. şi cronologie de C. Măciucă, Bucureşti, 1984; *Versuri*, text ales şi stabilit de Vl. Drimba, pref. şi tabel cronologic de M. Anghelescu, Bucureşti, 1986; *Corespondenţă inedită*, publicată şi adnotată de M. Anghelescu, Bucureşti, 1992; *Istoria critică universală. Biblicele. Echilibrul între antiteze,* ed. de M. Anghelescu, Bucureşti, 2002; *Opere,* ed. îngrijită, pref., note şi bibliografie de M. Anghelescu, Bucureşti, 2002; *Protectoratul Ţarului sau România şi Rusia: noi documente asupra situaţiei europene,* selecţie, trad. şi pref. de M. Anghelescu, Bucureşti, 2002. Traduceri: Lamartine, *Meditaţii poetice dintr-ale lui…,* Bucureşti, 1830; Voltaire, *Fanatismul sau Mahomet proorocul,* Bucureşti, 1830; Lévizac şi Moysant, *Regulile sau grammatica poezii*, Bucureşti, 1831; *Fanatismul sau Mahomet Proorocul*, Bucureşti, 1831-1834; Marmontel, *Bărbatul bun*, Bucureşti, 1832; idem, *Femea bună*, Bucureşti, 1832; L. B. Francœur, *Aritmetica*, Bucureşti, 1832; 1835; Byron, *Din scrierile lui ~,* partea I-III, Bucureşti, 1834; Molière, *Amfitrion*, Bucureşti, 1835; J.-J. Rousseau*, Julia sau Noua Eloïse*, Bucureşti, 1837; Byron, *Din operile lui ~,* tom. I-II, Bucureşti, 1837-1839; I. Miniat, *Cuvinte...*, Bucureşti, 1839; M. de Cervantes, *Don Chishot de la Mancha*, Bucureşti, 1840; F. Romani, *Norma*, Bucureşti, 1843; Al. Dumas*, Din Corricolo*, partea I-II, Bucureşti, 1846-1847; idem, *Speronare*, I-III, Bucureşti, 1846-1847; Byron, *Don Juan*, Bucureşti, 1847; E. Sue, *Crucea de argintu*, Bucureşti, 1858; *Biblia sacra*, fascicula 1-5, Paris, 1858-1860; V. Hugo, *Hernani*, Bucureşti, 1863; D. Alighieri, *Infernul.* Cânt I-V, în *Curs de poesie generale,* III, partea a 2-a, Bucureşti, 1870; Voltaire, *Brutu*, în *Curs de poesie generale,* III, Dramaticele, Bucureşti, 1878; L. Ariosto*, Orlandu furiosul*. Cânt IV, în *Curs de poesie generale,* III, fascicula IV, Bucureşti, 1880; T. Tasso, *Gerusaleme liberata.* Cânt VII, în *Curs de poesie generale*, III, fascicula IV, Bucureşti, 1880; *Opere,* II, Bucureşti, 1968 (trad. din Lamartine, La Fontaine, Byron, Ossian, Al. Dumas, Schiller etc.).

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Istoria...,* I; G. D. Scraba, *Ioan Heliade Rădulescu. Începuturile filologiei şi sociologiei române,* 1921; Ov. Densusianu, *Literatura română modernă,* II, 1921; G. Bogdan-Duică, *Istoria literaturii române moderne.* Întâii poeţi munteni, 1923; G. Oprescu, *Eliade Rădulescu şi Franţa,* 1924; T. Vianu, *Influenţa lui Hegel în cultura română,* 1933; D. Popovici, *Santa, Cetate. Între utopie şi poezie,* 1935; idem, *Ideologia literară a lui I. Heliade Rădulescu,* 1935; G. Călinescu, *Istoria...;* Ş. Cioculescu, Vl. Streinu, T. Vianu, *Istoria...;* D. Popovici, *Cercetări de literatură română,* 1944; P. Cornea, *Studii...;* G. Călinescu, *I. Eliade Rădulescu şi şcoala sa,* 1966; G. Ivaşcu, *Istoria...; I. L. R.,* II; Al. Piru, *Introducere în opera lui I. Eliade Rădulescu,* 1971; R. Tomoioagă, *Ion Eliade Rădulescu. Ideologia social-politică şi filosofică,* 1971; I. Rotaru, *O istorie...,* I; Nr. omagiale: *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 3, 1972; *Luceafărul,* nr. 18, 1972; *Tribuna,* nr. 18, 1972; *Cronica,* nr. 17, 1972; P. Cornea, *Originile...;* M. Zaciu, *Ordinea...;* D. Popovici, *Studii...,* II; M. Zaciu, *Bivuac,* 1974; *Structuri tematice şi retorico-stilistice în romantismul românesc,* 1976; M. Muthu, *Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; R. Tomoioagă, *Personalităţi şi tendinţe în perioada paşoptistă,* 1976; L. Volovici, *Apariţia scriitorului în cultura românească,* 1976; Al. Bistriţianu, *Teorie şi inspiraţie folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri,* 1977; I. Rotaru, *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri,* 1979; D. Păcurariu, *Clasicism şi tendinţe clasice în literatura română,* 1979; *I. Heliade-Rădulescu interpretat de...,* studiu introductiv şi antologie de P. Cornea, 1980; E. Simion, *Dimineaţa poeţilor,* 1980; Elvira Sorohan, *Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu şi Eminescu,* 1982; Gr. Ţugui, *Ion Heliade-Rădulescu*

îndrumătorul cultural şi scriitorul, 1982; M. Anghelescu, *Ion Heliade-Rădulescu: o biografie a omului şi a operei,* 1986; P. Dugneanu, *Poezia lui Ion Heliade-Rădulescu,* 1995 (ed. II, 2002); N. Manolescu, *Poeţi romantici,* 1999; M. Anghelescu, *Echilibrul între antiteze. Heliade – o biografie,* 2001. **(I. Em. P.)**

HERESCU N.[icolae] I., n. 5 dec. 1906, Turnu Severin – m. 19 aug. 1961, Zürich (Elveţia). Poet, traducător şi eseist. Fiul lui Ion Herescu, locotenent-colonel, şi al Caterinei (n. ?). Tatăl provenea dintr-o veche familie boierească muntea-nă, atestată încă în sec. al XIV-lea, printre membrii căreia s-a numărat şi umanistul Udrişte Năsturel. Studii liceale la Craiova; Facultatea de Litere şi Filosofie, secţia limbi clasice, a Univ. din Bucureşti; studii de specializare la Paris (1927-1929). Dr. în litere (1929). Prof. secundar, asistent (din 1929), conf. (1932) şi prof. de lb. şi literatura latină la Univ. din Bucureşti (1935-1945), prof. la Univ. din Lisabona (1947); director al Institutului de Studii Latine din Bucureşti. Preşedinte al Soc. Scriitorilor Români (1939-1944). Membru al Acad. de Ştiinţe Morale şi Politice şi al Soc. de Studii Latine de la Paris; director al publicaţiei *Favonius* din Craiova (1926-1928) şi al *Revistei clasice Oprpheus*. *Favonius* din Bucureşti (1929-1943); împreună cu I. Pillat şi V. Voiculescu editează unicul nr. al rev. de poezie *Pleiada* (1934). A colaborat, mai ales cu trad. din clasicii antici sau cu eseuri dedicate lor, la *Adevărul literar şi artistic, Cele trei Crişuri, Cuget clar, Familia, Flamura, Gândirea, Galeria artei, Năzuinţa, Orpheus, Ramuri, Revista Fundaţiilor Regale, Universul literar,* precum şi la rev. de specialitate din străinătate *(Acta Philologica, Orphaeus, Revue de philologie, Revue des études latines).* A debutat, ca poet, cu un *Sonet*, în rev. craioveană *Năzuinţa* (1922). Trad. sale din Eschil, Catul, Horaţiu, Plaut, Tibul, Vergiliu se numără printre cele mai bune din cultura noastră, iar studiile şi eseurile se străduiesc să facă accesibile unui public cât mai larg valorile clasicismului (*Pentru clasicism,* 1937; *Caete clasice,* 1941; *Milliarium*, I-II, 1936-1941 etc.) sau se constituie în contribuţii erudite la cunoaşterea literaturii antice (mai ales cele publicate în străinătate: *Catullo*, 1943; *Punti di vista sulla lingua di Tito-Livio*, 1943; *Ovidiana*, 1958, în colab.; *La poésie latine,* 1960; *Style et hasard*, 1963). Sunt fundamentale lucrările sale bibliografice (*Bibliographie de la littérature latine,* 1943; *Bibliografia clasică în România*, în colab., 1943). A colaborat cu I. Pillat la trad. *Poeziilor alese din Francis Jammes* (1927) şi a scris poezie orig., în general idile agreste în descendenţa lui Horaţiu, înrudite şi cu maniera pillatiană: *Basmul celor patru zodii* (1926), *Cartea cu lumină* (1926).

OPERA: *Basmul celor patru zodii,* f.l., 1926; *Cartea cu lumină*, Craiova, 1926; *Însemnări literare* (1924-1926), Arad, 1926; *Limba latină.* Îndrumări, sfaturi practice, Bucureşti, 1930; *Pentru clasicism,* Fapte. Idei. Oameni. 1926-1936, Craiova, 1937; *Destinul împărătesc al poetului,* Bucureşti, 1939; *Caete clasice,* Bucureşti, 1941; *Milliarium*, I-II, Bucureşti, 1936-1941; *Bibliographie de la littérature latine*, Paris, 1943; *Catullo,* Roma, 1943; *Punti di vista sulla lingua di Tito-Livio,* Roma, 1943; *La poésie latine*. Étude des structures phoniques, Paris, 1960; *Bibliografia clasică în România*, în colab. cu Maria Marinescu-Himu şi C. E. Stoenescu (anii 1928-1939), f. l., 1943; *Ovidiana*. Recherches sur Ovide, în colab. cu D. Adameşteanu, V. Cristea şi E. Lozovan, Paris, 1958; *Entretiens avec J. Marouzeau, propos recueillis par ~,* Catania, 1962; *Style et hasard,* München, 1963; *Agonie fără moarte,* roman, în româneşte de Cornelia Ştefănescu, Bucureşti, 1998. Traduceri: *Lirica lui Horaţiu,* antologie, trad. în metru modern, introducere şi note de ~, Craiova, 1929; *Plaut, Militarul îngâmfat (Milles gloriosus),* Bucureşti, 1941; Horaţiu, *Arta poetică,* Iaşi, 1943; *Lirica latină,* antologie, introducere şi note de ~, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: N. Laslo, în *Gând românesc*, nr. 11-12, 1935; O. Baiculescu, în *Convorbiri literare*, nr. 10-12, 1939; G. Călinescu, *Istoria…*; E. Lozovan, în *Acta Philologica*, tom. III, 1964; M. Bucur, *Istoriografia…*; N. Lascu, *Clasicii antici în România*, 1974; E. Dumitraşcu*, N. I. Herescu,* 1984; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 506, 2000. **(G. A.)**

HEROVANU Eugen, n. 13 sept. 1874, Piatra Neamţ – m. 31 dec. 1956, Bucureşti. Prozator, eseist şi memorialist. Fiul lui Nicolae Herovanu, funcţionar la Finanţe, şi al Mariei (n. Champalbert), prof., descinzând dintr-o familie franceză naturalizată în Moldova în sec. al XIX-lea. Şcoala primară la Piatra-Neamţ; Liceul Naţional din Iaşi (bacalaureatul în 1896), unde e coleg cu M. Codreanu şi Jean Bart. Studii de drept la Iaşi (licenţa în 1900). Dr. în drept la Bruxelles (1904). De pe băncile şcolii se apropie de mişcarea socialistă, frecventând clubul ieşean; admirator al lui I. Nădejde, colaborează cu versuri la ziarele socialiste *Munca* şi *Lumea nouă*. Debutează cu poemul dramatic *Dragoste şi răzbunare*, evocare a Moldovei sec. al XVI-lea, sub domnia lui Ştefăniţă-vodă; piesa s-a jucat în stagiunea 1900 la Naţionalul ieşean cu State Dragomir şi Aglaie Pruteanu (reluată în 1920, cu Sorana Ţopa). Revine la poezie în 1901, colaborând la *Mişcarea literară şi artistică*, apoi abandonează. Intră în presă, lucrând sau colaborând la ziarele *Jurnalul, Evenimentul. Seara, Noutatea, Opinia, Dimineaţa, Adevărul* etc. Publicistica lui dezbate problemele acute al momentului istoric: frământările social-politice, aspiraţia spre Unire a tuturor românilor, refuzul neutralităţii (colab. la *Gloria* cu art. de pledoarie pentru intrarea în război alături de Antantă), ulterior pentru apărarea democraţiei şi lupta antifascistă; o adună în vol. *Spre anarhie* (1899), *Zile de zbucium* (1916), *Pe marginea epopeii* (1919), *Încotro ne duce destinul?* (1926), *Castele în Spania* (1946). În 1937 ia apărarea lui M. Sadoveanu, alături de N. Iorga, Tudor Arghezi ş.a. Avocat şi prof. de procedură civilă la Univ. din Iaşi (1920-1929), apoi la Bucureşti (1929-1950). Autor al unor lucrări juridice apreciate (*Tratat de procedură civilă*, 1914; *Principiile procedurii judiciare*, 1931; *Teoria execuţiunii silite,* 1941; *Pagini de practică judiciară şi extrajudecătorească*, 1944). Colaborează la rev. *Viaţa Românească*, *Adevărul literar şi artistic, Revista Fundaţiilor Regale* etc. Editează el însuşi, în colab., rev. *Epigonii* (1903-1904) şi singur, publicaţia sui-generis *Caiete săptămânale* (două serii, 1936-1937). După vol. de nuvele *Răni vechi* (1902) şi romanul *Paria* (1906), **H.** se dedică memorialisticii (*Oraşul amintirilor*, 1936), eseisticii (*Călătorul romantic*, 1938; *Cartea prieteniei*, 1939) şi aforismelor, notelor intime (*Confidenţe*, 1940). A lăsat în ms un interesant jurnal, conţinând perioada dintre 1940 şi 1944.

OPERA: *Dragoste şi răzbunare*, poem dramatic, Iaşi, 1896; *Spre anarhie*, Iaşi, 1899; *Răni vechi,* nuvele, Iaşi, 1902; *Paria*, roman, Iaşi, 1906 (ed. II, Bucureşti, 1927); *Zile de zbucium*, Iaşi, 1916; *Pe marginea epopeii*, Iaşi, 1919; *Încotro ne duce destinul?,* Iaşi, 1926; *Oraşul amintirilor,* memorialistică, Bucureşti, 1936; *Caiete săptămânale,* Bucureşti, 1937; *Călătorul romantic,* eseuri, Bucureşti, 1938; *Cartea prieteniei,* eseistică, Bucureşti, 1939 (ed. II, 1998); *Confidenţe,* Bucureşti, 1940; *Despre arta de a citi şi alte câteva lucruri în legătură cu această temă,* Bucureşti, 1940; *Castele în Spania,* Bucureşti, 1946; *Oraşul amintirilor,* ed., studiu introductiv şi note de I. Ardeleanu, Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: A. Bugariu, în *Luceafărul*, nr. 9, 1936; S. Albu, în *Gazeta literară*, nr. 2, 1957; J. Stoenescu, în *Revista română de drept,* nr. 6, 1967; I. Maftei, *Personalităţi ieşene,* II, 1975. **(M. Z.)**

HERZ A.[dolf] de (prenumele la naştere: Adolf Edmund George), n. 15 dec. 1887, Bucureşti – m. 10 mart. 1936, Bucureşti. Dramaturg. Fiul lui Edgar von (cavaler de) Herz şi al Mariei (n. Keresteyi). Şcoala primară în particular; liceul la Bucureşti şi şcoala militară (doi ani) la Iaşi; licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Mebmru fondator al Soc. Scriitorilor Români; secretar literar la Teatrul Naţional din Bucureşti; redactor şi conducător de publicaţii literare; *Făt-Frumos, Scena.* Debut cu versuri în *Sămănătorul* (1906). Colab. la *Viaţa Românească, Convorbiri literare, Viaţa nouă, Gândirea, Adevărul literar şi artistic* (director, 1920-1924), *Flacăra, Dimineaţa, Adevărul, Epoca, Steagul, Rampa* etc. A editat rev. teatrală *Scena* (1917-1918). A mai semnat cu pseud. Dinu-Ramură, Mira Dăianu, Dinu etc. Pe lângă un rol publicistic notoriu în epocă, a fost un

mare animator de teatru, la dezvoltarea căruia a contribuit atât prin rev. conduse, cât şi în calitate de dramaturg (*Domniţa Ruxandra*, 1907; *Noaptea învierii*, 1909; *Păianjenul*, 1913; *Cuceritorul*, 1914; *Omul de zăpadă*, 1927 etc.).

OPERA: *Domniţa Ruxandra,* dramă istorică în trei acte, Bucureşti, 1907; *Floare de nalbă,* Bucureşti, 1908; *Noaptea învierii,* dramă istorică în trei acte, Bucureşti, 1909; *Când ochii plâng,* Craiova, 1911; *Păianjenul,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1913 (ed. II, 1925); *Bunicul,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1913; *Cuceritorul,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1914; *Caricatura sub ocupaţie,* Bucureşti, 1918; *Mărgeluş,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1921; *Şeful gării,* Bucureşti, 1924; *Seară pierdută,* comedie într-un act, Bucureşti, 1925; *Aripi frânte,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1926; *Omul de zăpadă,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1927; *Nopte bună.* Schiţe uşoare, Bucureşti, 1929; *Încurcă lume,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1930; *Om discret şi alte povestiri vesele,* Bucureşti, f.a. Traduceri: *Vălul de pe ochi,* comedie în trei acte, Bucureşti, 1918; Romain Rolland, *Beethoven*, Bucureşti, 1918; Chamberlain, *Viaţa lui Richard Wagner,* Bucureşti, 1924.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice*, I, 1909; idem, *Istoria literaturii române contemporane* (1900-1937), 1937; G. Călinescu, *Istoria*…; C.Ciopraga, *Literatura*…; M. Sadoveanu, *Amintiri literare,* 1970; V. Brădăţeanu, *Comedia în dramaturgia românească,* 1970; idem, *Istoria literaturii dramatice româneşti şi a artei spectacolului,* II, 1979; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; O. Păun, în *România literară,* nr. 12, 1986. **(M. Pp.)**

HINOVEANU Ilarie, n. 27 sept. 1934, com. Vânjuleţ, jud. Mehedinţi. Poet. Şcoala elementară în comuna natală (1941-1948); liceul la Turnu Severin (1948-1952). Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din Bucuresti (absolvită în 1957). A lucrat ca inginer la Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor din Bucureşti (1957-1959), apoi la Craiova, la Centrul de Metrologie (1959-1962) şi la Uzina Constructoare de Maşini (1962-1964); secretar general de redacţie (1964-1968) şi redactor-şef adjunct (1968-1974) la rev. *Ramuri*; secretar al Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1965-1973); director al Editurii Scrisul Românesc (1972-1990) şi redactor-şef al Editurii Literatorul din Criova (1990). Între 1998 şi 2001, secretar general de redacţie la rev. *Mozaicul* din Craiova. Colab. la *România literară, Flacăra, Familia, Tribuna, Argeş, Convorbiri literare, Caligraf* etc. Debutul publicistic în *Luceafărul*, cu un ciclu de versuri despre Oltenia (1958); debutul editorial cu vol. *Cântec tânăr* (1960), editat de Casa Regională a Creaţiei Populare din Craiova. A publicat în continuare vol. de poezii (*Vânt de vis*, 1977; *Călăreţ stingher*, 1984; *Constelaţii de lut*, 1984; *Bolta cuvintelor,* 1994; *Vise rebele,* 1999; *Terori sfidate,* 2003), interviuri (*Convorbiri cu…,* 1974) şi eseuri (*Comoara de la Ostroveni şi „brâncuşii" Craiovei,* 2002; *Din lumea umbrelor,* 2003). Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1977; 1984); Premiul Acad. Române (2003).

OPERA: *Cântec tânăr,* Craiova, 1960; *Cocorul din unghi,* Bucureşti, 1967; *Convorbiri cu…,* Craiova, 1974; *Vânt de vis,* Craiova, 1977; *Călăreţ stingher,* Bucureşti, 1984; *Constelaţii de lut,* Bucureşti, 1987; *Bolta cuvintelor,* versuri, Craiova, 1994; *Vise rebele,* versuri, Craiova, 1999; *Comoara de la Ostroveni şi „brâncuşii" Craiovei,* eseuri, Craiova, 2002; *Terori sfidate,* versuri, pref. de C. M. Popa, Craiova, 2003; *Din lumea umbrelor*, eseuri, Craiova, 2003; *Ştefan Odobleja – între „aventura ştiinţifică" şi patimile glorificării,* Craiova, 2003.

REFERINŢE CRITICE: H. Bădescu, în *Steaua*, nr. 8, 1967; Şt. Aug. Doinaş, *Lampa lui Diogene*, 1970; Fl. Firan, *De la Macedonski la Arghezi,* 1975; Fl. Miu, *Cuvinte şi spaţiu,* 2001. **(A. S.)**

HOBANA Ion (numele la naştere: Aurelian Manta-Roşie), n. 25 ian. 1931, Sânnicolau Mare. Eseist şi prozator. Fiul lui Ioan Manta-Roşie, magistrat, şi al Antoanetei (n. Patrichi), prof. Şcoala primară la Alba Iulia (1937-1938) şi Bârlad (1938-1939); Liceul la Bârlad (1941-1942), Tighina (1942-1944), Rânicu Vâlcea (1944-1946) şi din nou Bârlad (1946-1949). Facultatea de

Filologie a Univ. din Bucureşti (1949-1950). Debut în ziarul *Păreri tutovene* din Bârlad (1947). Colab. la *Flacăra*. Redactor la *Scânteia tineretului* (1950-1952); şeful redacţiei literare a rev. *Luminiţa* (1952-1956); şeful redacţiei de literatură pentru copii (1955-1961) şi al redacţiei de literatură ştiinţifico-fantastică ale Editurii Tineretului (1961-1968); şeful secţiei de ştiinţă de la *Scânteia* (1968-1972), secretar al Uniunii Scriitorilor (1972-1990). După mai multe cărţi pentru copii (*Centru înaintaş*, 1954; *Sfârşitul vacanţei*, 1960), **H.** se va instala în science fiction: publică povestiri SF (*Oameni şi stele,* 1963; *Un fel de spaţiu*, 1988), exageză SF (*20 000 de pagini în căutarea lui Jules Verne*, 1979; *Science fiction,* 1983; *Literatura de anticipaţie,* 1986), exegeză ufologică (*OZN – O sfidare pentru raţiunea umană*, 1971, în colab.), numeroase antologii comentate de science fiction românesc şi străin (*Viitorul a început ieri*, 1966; *Viitorul? Atenţie,* 1969; *Vârsta de aur a anticipaţiei româneşti*, 1969; *Fantascienza*, în colab. cu Gian Franco de Turris, 1972; *Odiseea marţiană*, 1975; *O falie în timp*, 1975; *Povestiri ştiinţifico-fantastice*, 1976; *Fugă în spaţiu-timp*, 1981), principala sa contribuţie înscriindu-se în perimetrul studiului comparativ al literaturii SF. A prefaţat/postfaţat vol. SF de Stanislaw Lem, Arthur Conan Doyle, H. G. Wells, Edgar Allan Poe, Hugo Raes, Robert Louis Stevenson, Mark Twain, Villiers de l'Isle Adam, Jan Waiss, Edmond About, Mircea Opriţă, Cyrano de Bergerac, Cezar Petrescu; de asemenea, cărţi de doctrină paleoastronautică (*Amintiri despre viitor* de Erich von Däniken, 1970) şi ufologică (*Experienţa OZN* de J. Allen Hynek, 1978). A tradus mult SF francez, în special din Jules Verne. Premiul Uniunii Scriitorilor (1970; 1980; 1984; 1997); Premiul internaţional la Primul Congres European de Science Fiction (Triest, Italia, 1972); Premiul „Cutezătorii" al Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor (1974); Premiul special „Europa" la Eurocon V (Stresa, Italia, 1980); Premiul „Aripile de aur ale fanteziei" (Poznan, Polonia, 1980); Premiul „World SF" (Brighton, Marea Britanie, 1984).

OPERA: *Centru înaintaş,* Bucureşti, 1954; *Petrică şi ceasul vrăjit*, Bucureşti, 1957 (ed. II, 1970); *Ultimul văl,* Bucureşti, 1967; *Caleidoscop*, Bucureşti, 1958 (ed. II, 1979; ed. III, 1998); *Sfârşitul vacanţei*, Bucureşti, 1960 (ed. II, revăzută, 1969); *Orar de vacanţă*, Bucureşti, 1962; *Oameni şi stele*, povestiri, Bucureşti, 1963; *Viitorul a început ieri*, retrospectiva anticipaţiei franceze, Bucureşti, 1966; *Viitorul? Atenţie,* studii şi art. adnotate şi comentate de ~, Bucureşti, 1968; *Imaginile imposibilului*. Filmul ştiinţifico-fantastic, Bucureşti, 1968; *Vârsta de aur a anticipaţiei româneşti*, antologie, Bucureşti, 1969; *OZN – O sfidare pentru raţiunea umană*, în colab. cu J. Weverbergh, Bucureşti, 1971; (*UFO's in East and West*, I-II, în colab. cu J. Weverbergh, 1971-1972); *Horea*, poem, Bucuresti, 1974 (ed. II, 1983); *Odiseea marţiană*, maeştri anticipaţiei clasice, antologie, Bucureşti, 1975; *20 000 de pagini în căutarea lui Jules Verne*, Bucureşti, 1979; ed. revăzută, 2000 (*Ventimila pagine allla ricerca di Jules Verne*, Milano, 1981); *Science fiction.* Autori, cărţi, idei, I, Bucureşti, 1983 (ed. II, *Literatura de anticipaţie*. Autori, cărţi, idei, 1986); *Un fel de spaţiu,* povestiri, Bucureşti, 1988; *Călătorie întreruptă*, Bucureşti, 1989; *De triomf van de droom,* în colab. cu J. Weverbergh, eseu, Belgia, 1991 (versiunea românească: *Triumful visătorilor*, Bucureşti, 1998); *Jules Verne în România?,* eseuri, Bucureşti, 1992; *Enigme pe cerul istoriei,* eseu, Bucureşti, 1993 (ed. II, revăzută, 1996); *Misterul Roswell după cincizeci de ani*, eseu, Bucureşti, 1997; *Un englez neliniştit. H. G. Wells şi universul SF,* monografie, Bucuresti, 1996; *OZN – Observatori credibili,* relatări incredibile, Iaşi, 2001. Traduceri: S. Mihalkov, *Unchiul Steopa miliţian*, Bucuresti, 1957; J. Verne, *Insula cu elice*, Bucureşti, 1959 (ed. II, 1978; ed. III, 1986); *În secolul XXIX.* O zi din viaţa unui ziarist american în anul 2889, Bucuresti, 1961; idem, *Cele cinci sute de milioane ale Begumei,* Bucureşti, 1968 (ed. II, 1976); idem, *Steaua Sudului. Ţara diamantelor,* Bucureşti, 1973 (ed. II, 1984); J. H. Rosny-Aîné, *Navigatorii infinitului*, Bucureşti, 1974; (A. S.) Puşkin, *Poveste cu un pescar şi un peştişor*, Bucureşti, 1975 (ed. II, 1982); J. Verne, *Şarpele de mare,* Bucureşti, 1976; J. Allen Hynek, *Experienţa OZN,* în colab. cu P.-Gr. Năstase, pref., note şi comentarii de ~, Cluj-Napoca, 1978; Cyrano de Bergerac, *Statele Lunii. Statele Soarelui*, pref. de ~, Bucureşti, 1980 (ed. II, 2001); Jules Verne, *Eternul Adam,* Cluj-Napoca, 1991; M. Renard, *Omul trucat*, Bucureşti, 1991; J. Verne, *Cristofor Columb,* Bucureşti, 1992; R. Bonadimani, *Stăpânii viselor*, Bucureşti, 1993; idem, *Amazoana Anyhia*, Bucureşti, 1993; J. Verne, *Călătorie prin imposibil*, Bucureşti, 1994; idem, *Parisul în secolul XX*, Bucureşti, 1995; idem, *Călătorie de-a-ndăratelea în Anglia şi Scoţia*, Bucureşti, 1999; E. Salgari, *Minunile anului 2000*, Iaşi, 2000.

REFERINŢE CRITICE: L. Neamţu, *Blondul împotriva umbrei sale*, 1973; Fl. Manolescu, *Literatura S.F.,* 1980; C. Crişan, în *Viaţa Românească,* nr. 3, 1980; A. Marino, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 2, 1980; L. Neamţu, în *Steaua*, nr. 1, 1981; D. Rebreanu, în *Tribuna*, nr. 7, 1981; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 6, 1981; V. Bugariu, în *Luceafărul*, nr. 47, 1983; Fl. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 25, 1983; A. Marino, în *Tribuna*, nr. 25, 1983; M. Opriţă, în *Steaua*, nr. 7, 1983; A. Rogoz, în *Viaţa Romînnească*, nr. 10, 1983; S. Titel, în *România literară*, nr. 21, 1983; M. Botez, în *Ateneu*, nr. 9, 1984; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Secolul 20*, nr. 275-276, 1984; M. Opriţă, *ibidem*; V. Bugariu, în *România literară*, nr. 28, 1987; C. Robu, în *Almanah Anticipaţia*, 1988; idem, în *Helion*, nr. 6, 1989; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 4, 1990; Cristina Iliescu, în *Cronica*, nr. 8, 2000; S. Roşca, în *Tomis*, nr. 10, 2001. **(C. R.)**

HODOŞ Constanţa, n. 12 oct. 1860, com. Zimbru, jud. Arad – m. 20 apr. 1934, Bucureşti. Prozatoare, autoare dramatică şi publicistă. Fiica lui Constantin Tălaş, învăţător, notar, subprefect, unul dintre susţinătorii luptei românilor din Zarand, şi a Amaliei (n. ?). soţia lui Ion Gorun. Copilăria la Aciua, Hălmagiu şi Baia de Criş. Absolventă a Şcolii Româneşti de Fete din Hălmagiu; alte studii în particular, fiind mai mult o autodidactă. Precoce şi împătimită cititoare de literatură. După o căsnicie ratată, în 1886 se stabileşte la Bucureşti. Îmbină o susţinută activitate literară cu publicistica pe teme naţionale, sociale şi culturale. Editează în capitală *Revista noastră* (1905-1916). Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Dacia Traiană, Luceafărul, Lumea ilustrată, Minerva, Revista scriitoarei, Sămănătorul, Sibiul literar, Telegraful român, Transilvania, Universul, Viaţa, Viaţa literară* etc. Debut în rev. *Familia* (1891), sub pseud. Th. Costan; debut editorial sub acelaşi pseud. – cu nuvela *Aur!* (1893), urmată de vol. de proză scurtă *Spre fericire* (1897), *Frumos* (1905), *Departe de lume* (1909), *Aci, pe pământ* (1914), de romanul *Martirii* (1908), de câteva piese de teatru: *Aur!* (1903), *Mântuirea* (1920), *Judecătorul* (1922), reprezentate la Teatrul Naţional din Bucureşti şi pe scenele unor teatre de amatori din Transilvania. A mai publicat piese şi povestiri pentru copii: *Teatru de copii* (1914), *Rodica. În vârtejul războiului* (1921), *Povestiri din viaţa copiilor* (1928). Membră în comitetul Soc. Scriitorilor Români. Medalia Bene Merenti clasa I (1910).

OPERA: (cu pseud. Th. Costan) *Aur!...,* nuvelă, Bucureşti, Sibiu, 1893; *Spre fericire,* Bucureşti, 1897; *Aur!...,* dramă în patru acte, Bucureşti, 1903; *Frumos*, Bucureşti, 1905; *Martirii*, roman, Bucureşti, 1908 (ed. II, 1915; ed. III, 1928); *Departe de lume*, nuvele, Bucureşti, 1909 (ed. II, 1925); *Aci, pe pământ,* Bucureşti, 1914; *Teatru de copii*, Bucureşti, 1914; *Mântuirea.* Dramă modernă într-un act, Sibiu, 1920; *Lilica iubeşte*. Povestire, Bucureşti, 1921 (ed. II, 1926; ed. III, 1932); *Judecătorul*. Dramă într-un act, Sibiu, 1922; *Teatru de copii,* Bucureşti, 1925; *Povestiri din viaţa copiilor*, Sibiu, 1928.

REFERINŢE CRITICE: *Luceafărul*, nr. 15-16, 1905; Il. Chendi, în *Viaţa literară şi artistică*, nr. 8, 1908; N. Iorga, *O luptă literară*, I, 1914; Gh. Adamescu, *Contribuţiune la bibliografia românească*, III, 1928; *Revista scriitoarelor şi scriitorilor români*, nr. 3-4, 1934; N. Iorga, *Ist. lit. cont*., II; I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire*, 1937; C. Ciopraga, *Literatura*…; D. Micu, *Început*…; Personalităţi feminine, 1975; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983. **(S. I.)**

HODOŞ Enea, n. 31 dec. 1858, Roşia Montană – m. 25 iul. 1945, Sibiu. Prozator şi folclorist. Fiul lui Iosif Hodoş şi al Anei (n. Balint). Frate cu Ion Groun şi cu Nerva Hodoş. Studii primare şi secundare la Roşia Montană, Baia de Criş, Brad, Braşov şi Blaj; studii superioare de medicină, neterminate, la Viena, de litere şi filosofie la Viena şi Pesta. Învăţător la Şcoala Civilă de Fete a Astrei din Sibiu şi membru al grupării tribuniste (1886-1888). Prof. de lb. română, lb. maghiară şi istorie la Institutul Pedagogic din Caransebeş. pensionat, se pare forţat, în 1905, intră în redacţia *Telegrafului român*, unde

lucrează, cu o temporară reluare a activităţii didactice, la Sighet (1919-1920), până la moarte. Membru corespondent al Acad. (1904). A debutat în rev. manuscrisă *Filomela* din Blaj, în 1876. A colaborat la *Amicul familiei, Aurora română* din Cernăuţi, *Convorbiri literare, Familia, Foaia ilustrată, Foaia diecezană, Luceafărul, Tribuna* etc. Autor al unui vol. de *Schiţe umoristice* [1897]. A tradus din I. Turgheniev.

OPERA: *Poezii poporale din Bănat,* I, Caransebeş, 1892; II. *Balade*, Sibiu, 1906; III. *Descântece*, Sibiu, 1912; *Manual de istoria literaturii române,* Caransebeş, 1893; *Cântece cătăneşti*, Caransebeş, [1894]; *Schiţe umoristice*, Caransebeş, [1897]; *Cântece bănăţene*, Caransebeş, 1898; *Convorbiri pedagogice alese şi prelucrate de ~*, Caransebeş, [1898]; *Literatură poporală aleasă din diferite colecţiuni*, Caransebeş, [1901]; *Simeon Balint*. Viaţa şi luptele lui în Munţii Apuseni ai Ardealului la 1848-49, Bucureşti, 1913; *Frunzuliţe din război*. Versuri din Ardeal şi Bucovina adunate şi alese de ~, Sibiu, [1918]; *Frumoasa din nor şi alte poveşti*, Oraviţa, 1927; *Mic dicţionar*. Cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, unele provincialisme, arhaisme ş.a., Sibiu, [1929]; *Scrisori*, Sibiu, [1940]; *O viaţă de luptă*, suferinţă şi nădejde, Sibiu, [1941]; *Literatura zilei*. Articole diverse, Sibiu, [1941]; *Cercetări*. Cu privire la trecutul şcoalelor confesionale ortodoxe române din Ardeal, Sibiu, 1944; *Din corespondenţa lui Simeon Bărnuţiu şi a contemporanilor săi*, Sibiu, 1944. Traduceri: I. Turgheniev, *Clara Milici*. Novelă, Sibiu, 1890; idem, *Ceasul*. Povestirea unui bătrân, Sibiu, 1909.

REFERINŢE CRITICE: I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire*, 1937; O. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti*, 1974; V. Florea, *Folcloristul Enea Hodoş*, teză de doctorat, 1974. **(S. I.)**

HOGAŞ Calistrat (numele la naştere: Dumitriu), n. 19 apr. 1848, Tecuci – m. 28 aug. 1917, Roman. Prozator. Fiul protopopului Gh. Dumitriu şi al Marioarei (n. Stanciu). Numele este o poreclă a bunicului ce i se transferă şi lui **H.** la şcoala primară, pentru a fi deosebit de alţi omonimi. Clasele primare la Tecuci; studii medii şi liceale la Acad. Mihăileană şi Liceul Naţional din Iaşi (1859-1867); Facultatea de Litere a Univ. din Iaşi (1867-1869). Prof. de lb. şi literatura română la Piatra Neamţ, Tecuci, Alexandria, Roman (din 1869); din 1898, prof. la Liceul Internat din Iaşi. Debutează cu versuri în ziarul *Corespondenţa provincială* din Piatra-Neamţ (1874). Întemeiază, tot la Piatra, un efemer săptămânal cu titlul *Situaţiunea* (1878). Între anii 1881 şi 1882, revizor şcolar al jud. Neamţ (îl cunoaşte pe I. L. Caragiale). Colaborează la rev. *Asachi* (1881-1885), unde apar întâile *Amintiri din o călătorie* (1882-1884). Le reia şi le continuă în *Arhiva* (1893-1902), rev. lui A. D. Xenopol. Apariţia *Vieţii Româneşti,* constituirea grupării din jurul rev. şi prietenia cu G. Ibrăileanu joacă un rol decisiv în cariera scriitorului: între 1907 şi 1912 rev. îi publică *În munţii Neamţului* şi alte note de drum. Scrierile sale urmau să fie adunate în vol. în 1912, dar tirajul este distrus din cauza prea multelor greşeli de tipar. Noua ed. (1914) este aproape în întregime distrusă de un incendiu. Scriitorul este respins, foarte probabil din cauza raportului întocmit de I. Caragiani, de la premiul Acad. Române. Retras în ultimii ani la Piatra-Neamţ, nu mai apucă, din cauza războiului, să-şi vadă cartea tipărită. Opera îi va fi editată de-abia în 1921, în două vol., *Amintiri dintr-o călătorie* şi *În munţii Neamţului,* cel de-al doilea cu o pref. de M. Sadoveanu. **H.** este un povestitor plin de farmec, „explorator" al munţilor din Moldova, pe care i-a prezentat sub semnul „colosalului". Proza sa este puternic marcată de reminiscenţe livreşti, pe care le integrează unei viziuni parodice şi umoristice. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1922).

OPERA: *Pe drumuri de munte,* Iaşi, 1914; *Cucoana Marieta.* Nuvele, note critice de Octav Botez, Bucureşti, 1915 (ed. II, 1922); *Amintiri dintr-o călătorie,* Iaşi, 1921; *În munţii Neamţului,* pref. de M. Sadoveanu, Iaşi, 1921; *Pe drumuri de munte,* I-II, introducere de Vl. Streinu, Bucureşti, 1944-1947; *În munţii Neamţului,* pref. de Domnica Filimon, Bucureşti, 1955; *Opere,* ed. îngrijită, cu glosar, bibliografie şi studiu introductiv de Const. Ciopraga, Bucureşti, 1956; *Pe drumuri de munte*, pref. de Const. Ciopraga, Bucureşti, 1960; *În munţii Neamţului,* pref. şi note de G. G. Ursu şi George Sanda, Bucureşti, 1961; D. Stăhiescu, *Scrisori inedite ale lui Calistrat Hogaş, în Limbă şi literatură,* VI, 1962; *Pe drumuri de munte,* I-II, pref. şi note finale de Const. Ciopraga, text stabilit şi

adnotat de C. Mohanu, Bucureşti, 1965; *Proză,* I-II, pref. de Const. Ciopraga, Bucureşti, 1967 (ed. II, 1969); *În munţii Neamţului,* pref. şi note finale de Al. Hanţă, text stabilit şi adnotat de C. Mohanu, Bucureşti, 1969; *Pe drumuri de munte,* pref., note şi bibliografie de I. Dan, Bucureşti, 1973; *Amintiri dintr-o călătorie,* postfaţă şi bibliografie de Const. Călin, Bucureşti, 1974 (ed. II, 1980); *Pe drumuri de munte,* antologie şi pref. de Al. Hanţă, Bucureşti, 1976; *În munţii Nemaţului,* postfaţă şi bibliografie de Al. Călinescu, Bucureşti, 1978; *Pe drumuri de munte,* pref., tabel cronologic şi aprecieri critice de P. Marcea, Bucureşti, 1982; *Pe drumuri de munte,* repere istorico-literare alcătuite în redacţie de Aurora Slobodeanu, Bucureşti, 1983; *Pe drumuri de munte,* studiu şi bibliografie de V. Ciucă, Iaşi, 1983; *Opere,* studiu introductiv şi comentarii de Al. Săndulescu, ed. şi variante de Daciana Vlădoiu, Bucureşti, 1984; *Pe drumuri de munte,* pref., note şi bibliografie de I. Dan, Bucureşti, 1986; *Pe drumuri de munte,* pref., tabel cronologic şi aprecieri critice de P. Marcea, Bucureşti, 1986; *Pe drumuri de munte,* ed. îngrijită de Daciana Vlădoiu, repere istorico-literare alcătuite în redacţie de Aurora Slobodeanu, Bucureşti, 1988; *În munţii Neamţului*, Bucureşti, 1995; *Pe drumuri de munte*, Chişinău, 1996 (alte ed., Bucureşti, 1997; 1998); *Pe drumuri de munte,* pref., note şi tabel cronologic de E. Creangă, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: G. Ibrăileanu, *Note şi impresii,* 1920; O. Botez, *Pe marginea cărţilor,* 1923; E. Lovinescu, *Critice,* VIII, 1923; G. Călinescu, *Istoria...;* T. Vianu, *Arta...;* Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 11, 1944; C. Ciopraga, *Calistrat Hogaş,* 1960; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu,* 1966; Vl. Streinu, *Calistrat Hogaş,* 1968; C. Ciopraga, *Literatura...;* D. Micu, *Început...; Calistrat Hogaş interpretat de...,* studiu introductiv, antologie, tabel cronologic şi bibliografie de Jana Balacciu, 1978; Ş. Cioculescu, în *România literară,* nr. 13, 1982; F. Aderca, *Contribuţii...,* I*;* S. Anghelescu, *Portretul literar,* 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română,* 1985; Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor,* 1985; Elena Tacciu, *Romantismul românesc,* II, 1985; G. Istrate, în *România literară,* nr. 25, 1997; I. Savitescu, în *Ateneu,* nr. 1, 1998; Sidonia C. Hogaş, *Tataia. Amintiri din viaţa lui Calistrat Hogaş,* ed. revizuită, 2000; Al. Săndulescu, în *România literară,* nr. 21, 2002; N. Manolescu, *ibidem,* nr. 21, 2003. **(Al. C.)**

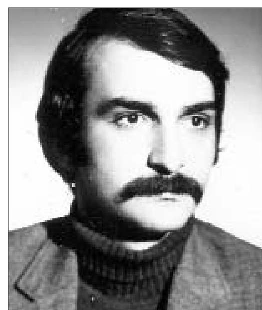

HOLBAN Anton, n. 10 febr. 1902, Huşi – m. 15 ian. 1937, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Gh. Holban, ofiţer, şi al Antoanetei (n. Lovinescu). Nepot al lui E. Lovinescu. Urmează cursurile şcolii primare „Al. I. Cuza” din Fălticeni (1909-1913). Gimnaziul „Alecu Donici” şi Liceul „Unirea” din acelaşi oraş (ultimele două clase la „Matei Basarab” din Bucureşti; examenul de absolvire în 1921). Studii de franceză la Univ. din Bucureşti (1921-1925); studii la Sorbona (1926-1928) în vederea unei teze de doctorat despre Barbey d’Aurevilly, proiect nerealizat. Prof. de franceză la Galaţi (1928-1932) şi Bucureşti (din 1932). Debutează, în 1924, la rev. lui Liviu Rebreanu, *Mişcarea literară*. Bogată activitate publicistică (eseuri, recenzii, cronici literare, muzicale, plastice, note de călătorie etc.) la *Sburătorul, Viaţa literară, Rampa, Vremea, Azi, Critica* (apoi *Critica actualtăţii*), *România literară* etc. Membru, în 1926, în comitetul de redacţie al rev. *Sburătorul*. Debut editorial cu *Romanul lui Mirel* (1929; fragmente din carte apar în *Gazeta literară,* cu o prezentare de E. Lovinescu). Vor urma: *O moarte care nu dovedeşte nimic* (1931), *Parada dascălilor* (1932), *Ioana* (1934). Postum, apar nuvelele din *Halucinaţii* (1938) şi romanul (pregătit pentru publicare în 1926) *Jocurile Daniei* (1971). A comentat în mai multe rânduri, cu aplicaţie şi pătrundere, opera Hortensiei Papadat-Bengescu şi a lui Marcel Proust (de altfel, contribuţia sa la exegeza românească a lui Proust este dintre cele mai importante). **H.** este prin excelenţă romancierul (auto)analist, teoretician şi practician (ca şi Camil Petrescu) al persoanei întâi, insistând în disecarea stărilor sufleteşti tulburi şi chinuitoare, făcând radiografia geloziei şi hărţuindu-şi eroul între două obsesii fundamentale: iubirea şi moartea. Premiul Soc. Scriitorulor Români (1934).

OPERA: *Romanul lui Mirel*, Bucureşti, 1929; *O moarte care nu dovedeşte nimic,* Bucureşti, 1931 (alte ed., 1938; 1972; ed. îngrijită de Elena Beram, 1974);

Parada dascălilor, Bucureşti, 1932; *Ioana*, Brad, 1934; *Halucinaţii*, Bucureşti, 1938; *Parada dascălilor*, pref. de Paul Georgescu, Bucureşti, 1958; *Opere*, I–III, ed. îngrijită şi studiu introductiv de Elena Beram, Bucureşti, 1970-1975; *Jocurile Daniei*, ed. îngrijită de N. Florescu, Bucureşti, 1971; *Bunica se pregăteşte să moară*, ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de Elena Beram, Bucureşti, 1971; *Nuvele,* antologie, postfaţă şi bibliografie de Al. Călinescu, Bucureşti, 1976; *Pseudojurnal*, corespondenţă, acte, confesiuni, ed. îngrijită de Ileana Corbea şi N. Florescu, pref. şi note de N. Florescu, Bucureşti, 1978; *Romane*, I-II, ed. îngrijită de Elena Beram şi N. Florescu, antologie şi repere istorico-literare alcătuite în redacţie de Mihai Dascal, Bucureşti, 1982; *Ioana*, pref. şi bibliografie de Al. George, Bucureşti, 1984; Jocurile *Daniei. O moarte care nu dovedeşte nimic. Ioana*, Bucureşti, 1985; *O moarte care nu dovedeşte nimic. Jocurile Daniei*, postfaţă şi bibliografie de M. Mangiulea, Bucureşti, 1987; *O moarte care nu dovedeşte nimic*, text stabilit şi revăzut de Elena Beram, postfaţă de N. Florescu, tabel cronologic de Elena Beram şi N. Florescu, Bucureşti, 1992; *O moarte care nu dovedeşte nimic. Ioana*, ed., pref. şi curriculum vitae de T. Vârgolici, Bucureşti, 1995; *Opere*, I, ed. de Elena Beram, cronologia vieţii şi operei de Elena Beram şi N. Florescu, Bucureşti, 1997; *Opere,* ed. îngrijită de Elena Beram, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane (1900–1937),* 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; P. Constantinescu, *Scrieri*, II, 1967; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Vl. Streinu*, Pagini...*, I; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, I; L. Petrescu, *Realitate şi romanesc*, 1969; Al. Călinescu, *Anton Holban – complexul lucidităţii,* 1972; Al. Protopopescu, *Romanul psihologic românesc*, 1978; N. Manolescu, *Arca...,* II; A. Sasu, în *Studii de sociologie a romanului*, 1982; M. Zamfir, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1982; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 12, 1983; Monica Spiridon, în *Limbă şi literatură*, nr. 2, 1983; V. Anania, *Rotonda plopilor aprinşi*, 1983; N. Florescu, *Profitabila condiţie*, 1983; Gh. Lăzărescu*, Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică*, 1983; C. Trandafir, *Dinamica valorilor literare,* 1983; Silvia Urdea, *Anton Holban sau imaginaţia ca destin*, 1983; Mariana Vartic, *Anton Holban şi personajul ca actor*, 1983; I. Vlad, *Lectura romanului*, 1983; C. Braga, în *Echinox*, nr. 1-2, 1984; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 12, 1984; D. C. Mihăilescu, în *Steaua*, nr. 2, 1984; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, II; M. Zamfir, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 3, 1988; M. Mangiulea, *Introducere în opera lui Anton Holban*, 1989; Romaniţa Constantinescu, în *România literară,* nr. 12, 1995; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* III; Alex. Ruja, în *Orizont,* nr. 9, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 16, 1998; S. Ailenei, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2000; Gh. Glodeanu, în *Jurnalul literar,* nr. 5-10, 2001; N. Florescu, *Divagaţiuni cu Anton Holban,* 2001; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 5, 2002; Al. Călinescu, *ibidem*; N. Manolescu, *ibidem*; E. Vasilescu, *Anton Holban,* 2002. **(Al. C.)**

HOLBAN Ioan, n. 2 iul. 1954, Fălticeni. Critic şi istoric literar. Fiul lui Ioan Holban, învăţător şi al Raisei (n. Cociug). Studii elementare (1961-1968) şi Liceul „A. T. Laurian" (1969-1973) la Botoşani. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1974-1978). Prof. la Paşcani (1978-1979) şi Iaşi (1979-1980). Cercetător la Institutul de Filologie „A. Philippide" din Iaşi (1980-1990); redactor-şef la rev. *Cronica* (1990-1996); director general al Teatrului Naţional „V. Alecsandri" din Iaşi (din 1996) şi secretar al Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1992-1996). Dr. în filologie al Univ. din Iaşi cu teza *Literatura subiectivă în perioada interbelică* (1998). Colaborează la *Amfiteatru, Anuar de lingvistică şi de istorie literară, Astra, Ateneu, Cahiers roumains d'études littéraires, Caiete critice, Contemporanul, Convorbiri literare, Cronica, Dialog, Luceafărul, Opinia studenţească, România literară, Steaua, Tribuna, Tribuna României*. Debut publicistic în *Dialog* (1974); debut editorial cu vol. *Proza criticilor* (1983), urmat de monografiile *Ion Creangă* (1984) şi *Hortensia Papadat-Bengescu* (1985), de *Profiluri epice contemporane* (1987), *Literatura subiectivă* (I, 1989) şi *Salonul refuzaţilor* (1993). A publicat o *Istorie a literaturii române* (portrete contemporane, 2003); autor al unui jurnal în China (*Poarta Lumii*, 1999). Ed. din G. Ibrăileanu, L. Blaga, I. Creangă

ş.a. Premiul pentru critică literară al Colocviului naţional de literatură şi publicistică (1977); Premiul „Napoca universitară" (1978); Premiul rev. Cronica (1982); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1993).

OPERA: *Proza criticilor*, Bucureşti, 1983; *Ion Creangă.* Spaţiul memoriei, Iaşi, 1984; *Hortensia Papadat-Bengescu,* Bucureşti, 1985 (ed. II, 2002); *Profiluri epice contemporane*, Bucureşti, 1987; *Literatura subiectivă,* I *Jurnalul intim. Autobiografia literară*, Bucureşti, 1989; *Salonul refuzaţilor*, Iaşi, 1993; *Cimitirul „Eternitatea"*. Dicţionarul personalităţilor, coordonare generală în colab. cu L. Vasiliu, Iaşi, 1995; *Poarta Lumii*. Jurnal în China, Iaşi, 1999; *Istoria literaturii române*. Portrete contemporane, I, Iaşi, 2003.

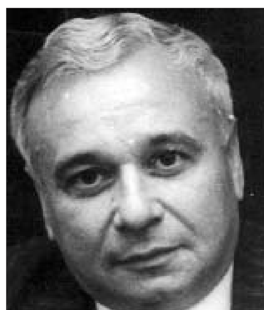
REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 27, 1983l; P. Georgescu, *ibidem*, nr. 38, 1983; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 1983; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1984; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 5, 1985; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 33, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 36, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 37, 1985; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 7, 1986; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 43, 1987; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania*, nr. 2, 1988; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 1, 1988; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 2, 1988; P. Georgescu, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1988; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 16, 1990; D. Popa, în *Contemporanul*, nr. 1, 1992 (interviu); C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 250, 1995 (interviu); idem, *ibidem*, nr. 685, 2003 (interviu); T. Urian, în *România lirterară*, nr. 45, 2003. **(N. Mc.)**

HOLBAN Nicolae (numele la naştere: Natan Herşcu), n. 26 mai 1929, Iaşi. Prozator. Fiul lui David Herşcu, tâmplar, şi al Rebecăi (n. Bercovici). Fratele lui Sorin Holban. Şcoala elementară „Vasile Conta" din Iaşi (1937-1940) şi Liceul teoretic evreiesc din acelaşi oraş (1941-1944); umează Facultatea Muncitorească (1954-1955), apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1956-1962). Ucenic-practicant (auto-Champion) în Bucureşti (1945-1947), reporter, colaborator voluntar la ziarul *Timpul* (1946), redactor la ziarul *Viaţa sindicală* (1947-1958), lăcătuş la Fabrica de autobuze „Tudor Vladimirescu" din Bucureşti (1959-1963), reporter, apoi redactor, şef de secţie şi realizator de emisiuni la Televiziunea Română (1963-1989); consilier de presă la *Jurnalul naţional* (1995-1998). Debutează în *Luceafărul* (1962). Debut editorial cu vol. *Reporter sentimental* (1981). A mai publicat un vol. de proză scurtă (*Reporter de cursă lungă*, 1983) şi două romane (*Cabina de montaj*, 1986; *De azi în trei săptămâni*, 1988). Autor al piesei de teatru *Apă vie*, în colab. cu S. Holban (premiera la Teatrul „Al. Davila" din Piteşti, 1960) şi al unui scenariu radiofonic cu acelaşi titlu (transmis, în regia lui A. Zirrra, în 1961). Realizator de filme documentare: *A doua tinereţe*, *O vioară pentru mai târziu*, *Profesiunea de om* etc.

OPERA: *Reporter sentimental*, reportaje, postfaţă de M. Sântimbreanu, Bucureşti, 1981; Reporter de cură lungă, proză scurtă, postfaţă de M. Sântimbreanu, Bucureşti, 1983; *Cabina de montaj*, roman, Bucureşti, 1986; *De azi în trei săptămâni*, roman, Bucureşti, 1988.

REFERINŢE CRITICE: C. Căliman, în *Munca*, nr. 8005, 1973; Ecaterina Oproiu, în *Contemporanul*, nr. 36, 1974; idem, *ibidem*, nr. 27, 1975; I. Purcaru, în *Flacăra*, nr. 28, 1981; V. Bugariu, în *Luceafărul*, nr. 33, 1981; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 52, 1983; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 28, 1986; Carmen Dumitrescu, în *Flacăra*, nr. 52, 1988; R. Munteanu, *ibidem*, nr. 2, 1989. **(A. S.)**

HOLBAN Sorin (numele la naştere: Solo Herşcu), n. 6 febr., 1933, Iaşi – m. 11 ian. 2004, Bucureşti. Prozator şi dramaturg. Fiul lui David Herşcu, tâmplar, şi al Rebecăi (n. Bercovici). Fratele lui Nicolae Holban. Şcoala elementară la Iaşi (1939-1944); Liceul „Matei Basarab" la Bucureşti (1945-1955); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din

Bucureşti (1965-1970. Redactor la ziarul *Munca* (1950-1958, când este demis); frezor la Uzina Metalurgică „Grigore Preoteasa” (1959-1960); redactor, şef de secţie şi publicist comentator la *Informaţia Bucureştiului* (1960-1980; pensionat în urma unui infarct miocadric); din 1994, publicist comentator la *Jurnalul naţional*. A scris piese de teatru (*Apă vie*, premiera la Teatrul „Al. Davila” din Piteşti, 1960; *Iarna când au murit cangurii*, jucată la Teatrul Giuleşti, Sala Majestic, 1985; *Al treilea martor*, jucată la acelaşi teatru, 1990; *Loveşte-l pe aproapele tău*, pusă în scenă la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoşani, 1991), teatru TV (*Fata care a deschis toate ferestrele*, 1988; *Bună dimineaţa, viaţă!*, 1989; *Aştept provincia*, 1995) şi comedii muzicale (*Vin americanii*, reprezentată la Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”, 1998). Ca prozator a publicat romane (*Iarna când au murit cangurii*, 1984; *Să nu aştepţi minuni de la luna septembrie*, 1991; *Revolta manechinelor*, 2001; *Vinovăţia mieilor*, 2002) şi proză scurtă (*Te urăsc, iubita mea*, 1976; *O fată puţin gravidă*, 1997). Autorul unui vol. de poezie (*Cu tango înainte*, 1982). Premiul de debut al Editurii Eminescu (1976); Premiul Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România (1998).

OPERA: *Te urăsc, iubita mea*, proză scurtă, Bucureşti, 1976; *Cu tango înainte*, versuri, postfaţă de N. Dragoş, Bucureşti, 1982; *Iarna când au murit cangurii*, roman, Bucureşti, 1984; *Să nu aştepţi minuni de la luna septembrie*, roman, Bucureşti, 1991; *Loveşte-l pe aproapele tău,* teatru, Bucureşti, 1995; *O fată puţin gravidă*, schiţe umoristice, Bucureşti, 1997; *Revolta manechinelor*, roman, Bucureşti, 2001; *Vinovăţia mieilor*, roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *Luceafărul*, 29 ian. 1977; Dana Dumitriu, în *Presa noastră*, nr. 2, 1983; N. Ciobanu, în *Luceafărul*, nr. 25, 1983; V. Băran, în *Informaţia Bucureştiului*, 3 apr. 1985; H. Zalis, în *România literară*, 10 oct. 1985; Nicoleta Gherghel, în *Luceafărul*, nr. 26, 1986; D. Kivu, în *Teatrul*, nr. 7-8, 1986; Florica Ichim, în *România liberă*, nr. 13191, 1987; E. Comarnescu, în *Cronica română*, 11 nov. 1999; Mariana Ionescu, în *Jurnalul de Bucureşti*, nr. 461, 2001; B. Ghiu, în *Jurnalul naţional*, 17 dec. 2001; Mariana Ionescu, în *Universul cărţii*, nr. 1, 2002. **(A. S.)**

HORASANGIAN Bedros (prenumele la naştere ortografiat Petre), n. 18 nov. 1947, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ovanes Horasangian, inginer, şi al Nadiei (n. ?), contabilă. Studii medii la Liceul „Spiru Haret” din Bucureşti, absolvit în 1965. Studii universitare la Institutul Politehnic din Bucureşti (absolvit în 1970); lucrează o vreme ca inginer, dar renunţă apoi, dedicându-se scrisului. După 1990, funcţionar la Uniunea Scriitorilor şi la Comunitatea armeană. Colab. la *România literară, Tribuna, Viaţa Românească etc.* **H.** debutează cu două vol. de proză scurtă (*Curcubeul de la miezul nopţii,* 1984; *Închiderea ediţiei,* 1984), care atrag de îndată atenţia criticii asupra sa. Genul pare să-l absoarbă în manieră decisivă (*Parcul Ioanid,* 1986; *Portocala de adio,* 1989), romanele *Sala de aşteptare* (1987), *În larg* (1989) şi Zăpada mieilor (1996) înălţându-se substanţial dintr-o experienţă de povestitor (prin atenţia la concret, înzestrarea pentru psihologia punctuală, schiţată lapidar, poanta narativă). Premiul Uniunii Scriitorilor (1984); Premiul Acad. (1987).

OPERA: *Curcubeul de la miezul nopţii,* proză scurtă, Bucureşti, 1984; *Închiderea ediţiei,* proză scurtă, Bucureşti, 1984; *Parcul Ioanid*, proză scurtă, Bucureşti, 1986; *Sala de aşteptare*, roman, Bucureşti, 1987 (altă ed., 2002); *În larg*, roman, Bucureşti, 1989; *Portocala de adio*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 1989; *Enciclopedia armenilor*, Sibiu, 1994; *Bonjour popor*, Bucureşti, 1995; *Zăpada mieilor*, roman, Bucureşti, 1996 (varianta iniţială aproape definitivă, Cluj-Napoca, 1997); *Integrarea europeană*, poeme, cuvânt înainte de M. Ivănescu, Bucureşti, 1997; *Tranzit,* publicistică, Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 15, 1985; E. Simion, în *Flacăra,* nr. 15, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 16, 1985; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1985; N. Steinhardt, în *Familia,* nr. 3, 1985; Cornel Moraru, în *Vatra,* nr. 4, 1985; M. Muthu, în *Steaua,* nr. 4, 1985; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 17, 1985; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1985; D. Mănucă, în *Cronica,* nr. 8, 1985; G. Dimisianu, în

România literară, nr. 44, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent,* 1985; V. Podoabă, în *Familia,* nr. 2, 1986; L. Papadima, în *Ramuri,* nr. 3, 1986; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 50, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 50, 1986; C. Stamatoiu, în *Vatra,* nr. 3, 1987; I. Holban, în *România literară*, nr. 39, 1987; G. Dimisianu, *Subiecte,* 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; C. Regman, *De la imperfect...*; Al. Th. Ionescu, în *Argeş,* nr. 7, 1988; Silvia Urdea, în *Vatra,* nr. 17, 1988; D. Jela, în *Tomis,* nr. 9, 1988; V. Podoabă, în *Familia,* nr. 4, 1988; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 17, 1988; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; Monica Spiridon, în *Vatra*, nr. 2, 1997; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 10, 1997; V. Mihaiu, în *Steaua,* nr. 2-3, 1997; E. Negrici, *Literatura…* **(M. P.)**

HOREA Ion, n. 10 mai 1929, com. Petea de Câmpie, jud. Mureş. Poet. Fiul lui Ioan Horgoş Horea, ţăran, şi al Anei (n. Teban). Liceul la Aiud (1940-1942), Turda (1942-1944), Târgu Mureş (1944-1945), apoi Seminarul Pedagogic din Cluj (1945-1946) şi Liceul „Al. Papiu Ilarian" din Târgu Mureş (1947-1948). Urmează Institutul de Arte Plastice din Bucureşti (1948-1949). Obligat să-l părăsească lucrează ca desenator tehnic la Uzinele Metalurgice Cugir (1949-1951). Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1951-1952), redactor la *Viaţa Românească* (1952-1964); ocupă funcţii de răspundere la Uniunea Scriitorilor (secretar, 1964-1968) sau la rev. ale acesteia (*Gazeta literară*, redactor-şef adjunct, 1968; *România literară*, redactor-şef adjunct 1968-1990). Debut cu versuri în manieră tradiţionalistă în ziarul *Lupta Ardealului* (1949); debut editorial cu vol. *Poezii* (1956), realizând un fel de *georgicon* al spaţiului transilvan îndeosebi în vol. *Umbra plopilor* (1965), *Calendar* (1969), *Încă nu* (1972) sau *Un cântec de dragoste pentru Transilvania* (1983). Rafinamentelor bucolice li se va adăuga, în *Măslinul lui Platon* (1977), şi nostalgia unei Elade văzute în latura ei plastică, pentru ca în vol. următoare (*Bătaia cu aur,* 1979; *Drumuri şi fântâni*, 1988; *Dealuri de lut,* 1990; *Cumpene*, 1991; *Bătăi în dungă*, 1999) să descopere ruralismul şi dimensiunea lui enorm plastică şi bufă. A mai publicat versuri pentru copii (*Flori de păpădie*, 1962; *Cărticica noastră*, 1969; *Guguştiucul*, 1985 etc.) şi a tradus din scriitorii maghiari din România. Premiul Uniunii Scriitorilor (1961; 1976); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1972).

OPERA: *Poezii*, Bucureşti, 1956; *Coloană în amiază*, versuri, Bucureşti, 1961; *Flori de păpădie*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1962; *Umbra plopilor*, versuri, Bucureşti, 1965; *Poezii*, Bucureşti, 1967; *Calendar*, versuri, Bucureşti, 1969; *Încă nu*, versuri, Cluj, 1972; *Versuri*, Bucureşti, 1973; *Măslinul lui Platon*, Versuri, Cluj-Napoca, 1977; *Bătaia cu aur*, versuri, Cluj-Napoca, 1979; *Un cântec de dragoste pentru Transilvania*, Cluj-Napoca, 1983; *Eu trebuie să fiu*, pref. de E. Papu, Bucureşti, 1984; *Guguştiucul*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1985; *Noaptea nopţilor*, Cluj-Napoca, 1985; *Podul de vamă*, versuri, Bucureşti, 1986; *Viaţa, viaţa*, Cluj-Napoca, 1987; *Drumuri şi fântâni*, versuri, Bucureşti, 1988; *Dealuri de lut*, versuri, Cluj-Napoca, 1990; *Cartea copiilor frumoşi*, Bucureşti, 1991; *Cumpene*, versuri, Bucureşti, 1991; *Locul şi ceasul*, versuri, Bucureşti, 1994; *Căderea pe gânduri*, versuri, Târgu Mureş, 1996; *Bătăi în dungă*, versuri, Bucureşti, 1999; *Cartea sonetelor*, Târgu Mureş, 2000; *Şi va fi ziuă şi va fi noapte*, versuri, Târgu Mureş, 2001; *Mărturisiri şi rugăciuni*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, *Poezie şi critică*, 1971; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice*, 1974; H. Zalis, *Tensiuni lirice contemporane*, 1975; P. Poantă, *Radiografii*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi…*; D. Micu, în *Tribuna*, nr. 20, 1979; Doina Uricariu, în *Luceafărul*, nr. 21, 1979; R. Vulpescu, în *România literară*, nr. 19, 1979; M. Odangiu, în *Orizont*, nr. 38, 1982; Hr. Cândroveanu, în *România literară*, nr. 48, 1982; I. D. Bălan, în *Scânteia*, nr. 12 742, 1983; P. Poantă, în *Tribuna*, nr. 42, 1983; Tania Radu, în *Flacăra*, nr. 25, 1983; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 10, 1984; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 29, 1983; M. Iorgulescu, *ibidem*, nr. 43, 1984; E. Simion, în *Ramuri*, nr. 10, 1985; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 32, 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română*, 1985; V. Cristea, în *România literară*, nr. 10, 1986; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 10, 1986; D. Micu, *ibidem*, nr. 8; 9, 1987; Ioana Bot,

în *Tribuna*, nr. 46, 1987; V. Spiridon, în *Familia*, nr. 7, 1991; I. Bodlea, în *Vatra*, nr. 4, 1992; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 20, 1995; M. Tomuş, în *Rostirea românească*, nr. 7-8, 1995; Al. Cistelecan, în *România literară*, nr. 19, 1999; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 5-6, 1999; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 9, 2001, idem, *ibidem*, nr. 4, 2002. **(P. P.)**

HOREA Irina, n. 7 oct. 1956, Bucureşti. Traducătoare. Fiica lui Ion Horea, poet, şi a Feliciei (n. Chirilean), prof. de fizică-matematică. Studii elementare (1963-1971) şi liceale în Bucureşti (Liceul „C. A. Rosetti”, 1971-1975). Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literaturi Germanice (1975-1980; studii întrerupte în 1978, din motive de sănătate). Redactor la Studioul „Animafilm” (1981-1990); corector la *România literară* (1990-1992); din 1992, redactor la rev. *Lettre Internationale*; între 1994 şi 2002, secretar literar la Teatrul Evreiesc de Stat; traducătoare la Biroul din Bucureşti al Agenţiei Reuters (1996-2000); din 2001, traducătoare şi redactor de ştiri la Biroul Compress din Bucureşti al Primăriei oraşului Viena. Colab. la *Tribuna*, *România literară*, *22*, *Dilema*, *Lettre Internationale*, *Luceafărul*, *Vatra*, *Ramuri*, la rev. din Finlanda, Austria şi Spania. Debutează cu trad. unui ciclu de poeme de Diane Wakoski în *Tribuna* (1977). Debut editorial cu vol. *Povestiri africane* de Doris Lessing (1989). Trad. din G. Soros, W. Golding, D. Pendleton, A. Hailey, P. Bailey, M. Dimond, J. Irwing, J. R. R. Tolkien, N. Mailer, C. Castaneda etc. Premiul Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: Traduceri: Doris Lessing, *Povestiri africane*, pref. de M. Mihăieş, Bucureşti, 1989; G. Soros, *Pentru o transformare a sistemului sovietic*, Bucureşti, 1991; *Probleme globale ale omenirii*, coordonator L. R. Brown, Bucureşti, 1992; *Manual pentru ziariştii din Europa Centrală şi de Est*, editor M. F. Mallette, trad. în colab. cu Doina Lică, Bucureşti, 1992; Lin-Sergeant Hare, *H*, Bucureşti, 1993; D. Pendleton, *Executorul. Război contra Mafiei*, Bucureşti, 1993; W. Golding, *Turnul*, Bucureşti, 1993; D. Pendleton, *Călăul*, Bucureşti, 1994; Ira Levin, *Silver. Blocul turn*, Bucureşti, 1995; A. Hailey, *Ştirile de aseară*, în colab. cu Manuela Tănase, Bucureşti, 1995; P. Bailey, *Bătrânii soldaţi*, în vol. *Bătrânii soldaţi. La „Jerusalem”*, Bucureşti, 1996; A. Brownjohn, *Umbre lungi*, Bucureşti, 1996; Michelle Mazel, *Luna de piatră*, Bucureşti, 1997; M. Dimond, *Evreii, Dumnezeu şi istoria*, Bucureşti, 1997; J. Irwing, *Lumea văzută de Garp*, Bucureşti, 1997; *Făuritorii*, antologie de M. Bar-Zohar, Bucureşti, 1998; P. Johnson, *O istorie a evreilor*, Bucureşti, 1999; R. G. Fanto, *Biograful şi doamna cărţilor de joc*, Bucureşti, 1999; J. R. R. Tolkien, *Frăţia inelului*, trad. versurilor de I. Horea, Bucureşti, 1999; N. Mailer, *Evanghelia după Fiu*, Bucureşti, 2000; I. Neusner, *Iudaismul în timpurile moderne*, Bucureşti, 2001; J. R. R. Tolkien, *Întoarcerea Regelui*, trad. versurilor de I. Horea, Bucureşti, 2001; *Evrei în lume*. Dicţionar biografic, coordonator Viviane Prager, trad. în colab. cu Viviane Prager şi Carmen Stana, Bucureşti, 2001; (A. S.) Lindemann, *Trei procese celebre: Dreyfus, Beilils, Frank*. 1894-1975, Bucureşti, 2002; R. Banks, *Dulcea lume de după*, postfaţă de Şt. Stoenescu, Bucureşti, 2002; C. Castaneda, *Pase magice*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Diana Popescu, în *Adevărul*, 24 mart. 1998; Andreea Deciu, în *România literară*, 15-21 iul. 1998; Cristina Modreanu, în *Adevărul*, 28 febr. 2000; M. Chivu, în *România literară*, 21-27 febr. 2001; Iuliana Alexa, *ibidem*, 12-18 febr. 2003; R. Lazu, în *Vatra*, nr. 6-7, 2003. **(A. S.)**

HORIA Vintilă (numele la naştere: Caftangioglu), n. 18 dec. 1915, Segarea, jud. Dolj – m. 4 apr. 1992, Madrid (Spania). Poet, prozator şi eseist. Fiul unui agronom. Din 1923 familia se stabileşte la Bucureşti. Studii liceale la Colegiul „Sf. Sava”; debutează aici în rev. elevilor – *Vlăstarul* (1932). Studii universitare de litere, filosofie şi drept. Din 1936 colaborează la *Gândirea,* cu eseuri, poezie şi proză scurtă. În 1939, întemeiază la Bucureşti rev. *Meşterul Manole*. În 1940, este numit ataşat de presă la Ambasada Română din Roma. Din 1942, ataşat de presă la

Consulatul Român din Viena. Deportat (1944) de germani în lagărul de la Krummhübel (Silezia); în 1945, transferat în lagărul „Maria Pfarr” (Austria). Eliberat de englezi în 1945. Se stabileşte iniţial în Italia, la Assisi şi Florenţa (1945-1948), frecventându-l pe G. Papini (va ilustra aceste întâlniri în vol. *Giovanni Papini*, ed. franceză, 1963; ed. spaniolă, 1965). Emigrează în Argentina (1948-1953), unde creează rev. *Noutăţi despre Argentina şi România* şi lucrează ca prof. de literatură română la Facultatea de Filosofie şi Litere din Buenos Aires, dar şi ca mic funcţionar de bancă. Trăieşte la Madrid (1953-1960), la început cu o bursă acordată de Institutul Cultural Hispanic, apoi ca funcţionar, reporter şi prof. numit la Şcoala Oficială de Jurnalism din Madrid. Aici, redactează (iniţial în lb. spaniolă, apoi în franceză) primul său mare roman, *Dumnezeu s-a născut în exil*, încununat cu Premiul Goncourt (1960). Este silit să refuze premiul din pricina unei campanii de presă orchestrată la Paris împotriva lui în ziarele de stânga. Stabilit o vreme, la Paris (1960-1964), se întoarce la Madrid (1964), unde se afla o comunitate românească şi câţiva intelectuali români activi (Al. Busuioceanu, A. Răuţă, G. Uscătescu ş.a.). Colaborează intens la diverse publicaţii spaniole (*ABC, Ya, Madrid, El Alcázar, Semana, Estafeta literaria, Indice, Revista de literatura, Tercer programa*) şi din alte ţări (*Écrits de Paris, Antaios* din Stuttgart), se integrează tot mai mult în viaţa culturală a Spaniei, dar devine cetăţean al acestei ţări numai în 1972. Între ian. 1969 şi mai 1970, călătoreşte în întreaga lume (de la Napoli la Stockholm, din Pădurea Neagră la Montréal şi Toronto, de la Salamanca la Dublin), ca reporter al rev. *Tribuna Médica* din Madrid, pentru a-i întâlni pe marii scriitori şi oameni de ştiinţă ai secolului (interviurile sunt adunate ulterior în vol. *Viaje a los centros de la tierra,* 1971). Prof. de literatură universală şi comparată la Universidad Complutense din Madrid; între 1979 şi 1988, prof. de literatură contemporană la Univ. Catolică din Paris, filiala Madrid; ulterior, prof. la Univ. din Alcalá de Henares. Cumpără o casă la Polop de la Marina, unde petrece lungi perioade ale anului, ba chiar prefaţează o carte cuprinzând istoria acestei localităţi (Joaquín Fuster Pérez, *Baronía de Polop*, 1971). În acest răstimp, are o laborioasă activitate de scriitor, publicând romane, nuvele, eseuri şi poezie; întemeiază şi conduce rev. *Futuro Presente* şi colecţia editorială *Tercer Milenio*. Este fondator al Soc. Spaniole de Parapsihologie şi co-director al rev. *Meta-politica* (Roma). Conferenţiază şi publică în Spania, Franţa, Italia şi Chile. A tradus în spaniolă dialogurile lui Francisco de Holanda cu Michelangelo (1956), precum şi din Ungaretti (1958) şi, în colab., din alţi poeţi italieni moderni (*Poesía italiana contemporánea*, 1959) şi a prefaţat diverse opere de autori spanioli (*Ellos oyeron su voz.* Testimonio de buscaderos de Dios en nuestro tiempo, Madrid, 1957; Juan Dacio, *Diccionario de los papas*, Barcelona, 1963; José Luís Martín Abril, *El banco sin respaldo*, 1966; Ramos Perera, *Uri Geller al descubierto,* 1975) şi români (Jorge Uscătescu, *Hombres y realidades de nuestro tiempo*, Madrid, 1961; Panait Istrati, *Los cardos de Baragan*, 1973) sau scrieri de valoare universală (Blaise Pascal, *Pensamientos,* Santa Cruz de Tenerife, 1968; Franz Kafka, *El proceso*, Madrid, 1981). A alcătuit antologii de poezie românească modernă (*Antologia poeţilor români în exil*, Buenos Aires, 1953; *Poezia românească nouă*, Salamanca, 1956), selectând nume precum C. Amăriuţei, L. M. Arcade, Antoaneta Bodisco, Al. Busuioceanu, Nicu Caranica, N. A. Gheorghe, V. Ierunca, Ion Pârvulescu, Yvonne Rossignon, H. Stamatu, V. Ţâră. Lasă o operă impunătoare, construită în bună măsură pe paradigma exilului, în toate cele patru lb. folosite: română, franceză, italiană şi spaniolă. Până la plecarea din ţară (1942) opera sa cuprindea vol. de poezie (*Procesiuni,* 1936; *Cetatea cu duhuri,* 1939; *Cartea omului singur,* 1941) şi romanul *Acolo şi stelele ard* (1942); după plecare publică, pe lângă versuri (*A murit un sfânt,* 1952; *Jurnal de copilărie,* 1958; *Viitor petrecut,* Salamanca, 1976) şi romane (*Dieu est né à l'exil,* Paris, 1960; *Le Chevalier de la résignation,* 1961; *Les Impossibles,* 1962; *La septième lettre,* 1964; *Une femme pour l'Apocalypse,* 1968; *El hombre de las nieblas,* 1970; *El viaje a San Marcos,* 1972; *Marta e la segunda guerra,* 1982; *Perseguid a Boecio,* 1983; *Un sepulcro en el cielo,* 1987; *Les clefs du crépuscule,* 1988), povestiri (*El despertar de la sombra,* 1967; *Informe último sobre el Reino H.: relatos,* 1981), un foarte interesant jurnal (*Le Journal d'un paysan du Danube,* 1966), interviuri *(Viaje a los centros de la tierra,* 1971; *Encuesta detrás de lo visible,* 1975), cărţi de eseu literar, filosofic şi social-politic (*Eseu*

despre interpretarea ciclică a istoriei, 1953; *Presencia del mito*, 1956; *Poesía y libertad*, 1959; *La rebeldía de los escritores soviéticos*, 1960; *La poesía italiana contemporánea,* 1961; *Quaderno italiano*, 1962; *Giovanni Papini*, 1963; *España y otros mundos*, 1970; *Pépi Sanchez,* 1971; *Mester de novelista*, 1972; *Introducciòn a la literatura del siglo XX. Ensayo de epistemologia literaria,* 1976; *Consideraciones sobre un mundo peor*, 1978; *Literatura y disidencia: de Mayakowski a Soljenitsin*, 1980; *Los derechos humanos y la novela del siglo XX,* 1981), cea mai mare parte traduse (spaniolă, franceză, catalană) şi reeditate de mai multe ori. **H.** este, alături de Ionesco, M. Eliade, E. Cioran unul dintre scriitorii români cei mai cunoscuţi în lume.

OPERA: *Procesiuni*, poeme, Bucureşti, 1936; *Cetatea cu duhuri*, poeme, Bucureşti, 1939; *Cartea omului singur*, poeme, Bucureşti, 1941; *Acolo şi stelele ard*, roman, Bucureşti, 1942; *A murit un sfânt*, poeme, Valle Hermoso (Argentina), 1952; *Eseu despre interpretarea ciclică a istoriei*, Madrid, 1953; *Presencia del mito*, eseu, Madrid, 1956; *Jurnal de copilărie,* poeme, Paris, 1958; *Poesía y liberdad,* eseuri, Madrid, 1959; *La rebeldía de los escritores soviéticos,* eseu, Madrid, 1960; *Dieu est né à l'exil*, roman, préface de D. Rops, Paris, 1960; ed. nouă, 1961 (trad. spaniolă: *Dios ha nacido en el exilio. Diario de Ovidio en Tomis,* prefacio por D. Rops, traducción del francés por Rafael Vázquez-Zamora, Barcelona, 1960; alte ed.: Barcelona, 1963; Madrid, 1968; Barcelona, 1972; Madrid, 1983; trad. catalană: *Déu ha nascut a l'exili. Diari d'Ovidi a Tomis*, traducció de R. Llates, Barcelona, 1963; trad. românească: *Dumnezeu s-a născut în exil*, roman, trad. din lb. franceză de Al. Ciorănescu, Madrid, 1978); *La poesía italiana contemporánea,* Guatemala, 1961; *Le Chevalier de la Résignation*, roman, Paris, 1961 (trad. spaniolă: *El caballero de la resignación,* Barcelona, 1961); *Les Impossibles*, Paris, 1962 (trad. spaniolă: *Los imposibles,* traducido del francés por R. Vázquez-Zamora, Barcelona, 1966); *Quaderno italiano,* eseu, Pisa, 1962; *Giovanni Papini*, Paris, 1963 (trad. spaniolă: *Giovanni Papini,* de J. García Mercadal, Madrid, 1965); *Platón, personaje de novela,* Madrid, 1964; *La septième lettre*, roman, Paris, 1964 (trad. spaniolă: *La séptima carta*, traducción de Mercedes A. Carrera, Barcelona, 1966; alte ed.: Barcelona, 1969; Barcelona, 1976); *Le Journal d'un paysan du Danube*, Paris, 1966 (trad. spaniolă: *Diario de un campesino del Danubio,* traducción M. García Vinor, Barcelona, 1968); *El despertar de la sombra,* traducción del rumano por A. Iglesias Laguna, Madrid, 1967; *Une femme pour l'Apocalypse,*Paris, 1968 (trad. spaniolă: *Una mujer para el Apocalipsis,* tradujo M. Arroita Jaureguí, Madrid, 1968); *El hombre de las nieblas,* traducción de M. Arroita Jaureguí, Barcelona, 1970 (alte ed.: Barcelona, 1971; Barcelona, 1975); *Espańa y otros mundos*, Barcelona, 1970; *Viaje a los centros de la tierra.* Encuesta sobre el estado actual del pensamiento, las artes y las ciencias, Barcelona, 1971 (ed. II, Barcelona, 1972; alte ed.: Barcelona, 1976, 1979), *Pépi Sanchez*, Madrid, 1971 (ed. nouă, 1972); *Mester de novelista,* Madrid, 1972; *El viaje a San Marcos,* Introducción y traducción: M. Arroita Jaureguí, roman, Madrid, 1972; *Encuesta detrás de lo visible*, Barcelona, 1975 (ed. nouă, Barcelona, 1980); *Introducción a la literatura del siglo XX. Ensayo de epistemologia literaria,* Madrid, 1976; *Viitor petrecut*, poeme, Salamanca, 1976; *Consideraciones sobre un mundo peor*, Barcelona, 1978; *Literatura y disidencia: de Mayakowski a Soljenitsin*, Madrid, 1980; *Los derechos humanos y la novela del siglo XX,* Madrid, 1981; *Informe último sobre el Reino H.: relatos,* Barcelona, 1981; *Marta o la segunda guerra*, traducción del francés de C. A. Betoret, Barcelona, 1982; *Perseguid a Boecio*, Madrid, 1983 (ed. II, *ibidem*); *Un sepulcro en el cielo,* Barcelona, 1987; *Les clefs du crépuscule*, Lausanne, 1988; *Dumnezeu s-a născut în exil*, roman, trad. din franceză, revizuită de autor, Craiova, 1990; *Cavalerul resemnării*, roman, trad. din franceză de Ileana Cantuniari, postfaţă de Monica Nedelcu, Craiova, 1991; *Mai sus de miazănoapte*, roman, Bucureşti, 1992; *Salvarea de ostrogoţi (Prigoniţi-l pe Boeţiu)*, trad. de Ileana Cantuniari, Craiova, 1993; *Un mormânt în cer*, trad. de M. Cantuniari şi T. Ş. Olteanu, Bucureşti, 1994; *Recucerirea descoperirii*, trad. de M. Cantuniari, Bucureşti, 1996; *Dicţionarul papilor,* trad. de Ana Vădeanu, Bucureşti, 1999; *Introducere în istoria filosofiei româneşti moderne. Introduction dans l'histoire de la philosophie roumaine moderne,* pref. de C. Amariuţei, versiunea românească a textului francez de Cornelia Ştefănescu, ed. de N. Florescu, Bucureşti, 1999; *Moartea morţii mele,* proză, ed. de

Mircea Popa, Cluj-Napoca, 1999; *Dumnezeu s-a născut în exil,* roman, Bucureşti, 1999; *A murit un sfânt…,* poezii (1941-1951), ed. de N. Florescu, Bucureşti, 2000; *Sfârşit de exil,* nuvele, cuvânt înainte de N. Florescu, ed. de Mihaela Constantinescu-Podocea, Bucureşti, 2001; *Credinţă şi creaţie,* ed. şi pref. de Mircea Popa, Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: Francisco de Holanda, *Conversaciones con Miguel Angel*, introducción y notas de ~, Nueva versión castellana de ~ y J. Vila Selma, Buenos Aires, 1956; Giuseppe Ungaretti, *El dolor,* traducción del italiano por ~, Madrid, 1958; *Poesía italiana contemporánea,* antologia, Madrid, 1959 (în colab. cu J. López Pacheco).

REFERINŢE CRITICE: O. Papadima, în *Gândirea*, nr. 2, 1938; Mariella Coandă, în *Gândirea*, nr. 8, 1942; N. Roşu, în *Gândirea*, nr. 10, 1942; O. Şuluţiu, în *Revista Fundaţiilor Regale,* nr. 1, 1943; *Enciclopedia Universal Ilustrada Europeo-Americana*, Supl. 1961-1962, pp. 226-227; D. Micu, *Gândirea şi gândirismul*, 1975; M. Cismărescu, în *Revista scriitorilor români*, nr. 15, 1978; N. Balotă, în *Revista scriitorilor români,* nr. 25, 1988; C. Ungureanu, *La vest de Eden*, 1995; Monica Spiridon, în *Luceafărul*, nr. 34, 1996; P. Martinescu, în *România literară*, nr. 17, 1997; Z. Sângeorzan, *ibidem*, nr. 28, 1998; M. Handoca, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 552, 2001; Crenguţa Gânscă, *Vintilă Horia – al zecelea cerc.* Eseu despre o trilogie a exilului, 2001; Marilena Rotaru, *Întoarcerea lui Vintilă Horia,* 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 43, 2003. **(M. Mt.)**

HORODINCĂ Georgeta, n. 13 nov. 1930, com. Căuşanii Mari, jud. Tighina, Basarabia – m. iul. 2006, Paris. Istoric şi critic literar, eseistă şi proza-toare. Soţia lui N. Tertu-lian. Liceul la Galaţi, Craiova şi Iaşi (1940-1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Iaşi, neterminată (1949-1950); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (1950-1951). Redactor la *România liberă* (1951-1955), *Gazeta literară* (1955-1961), Studioul Cinematografic „Bucureşti"; redactor-şef adjunct (1963-1969) şi din nou redactor la *Secolul 20* (1969-1974); redactor-şef adjunct la *Luceafărul* (1972-1974). A debutat în *Iaşul literar* (1950); debut editorial cu studiul *Duiliu Zamfirescu şi contribuţia lui la dezvoltarea romanului nostru realist* (1956). A publicat studii monografice (*Jean-Paul Sartre*, 1964; D. *Anghel, Portret în evantai*, 1972; *Ştefan Bănulescu,* 2002), vol. de critică (*Structuri libere*, 1970; *Studii literare*, 1978), un vol. de nuvele şi povestiri (*Bastarzii*, 1979) şi un roman (*Somnambulii soarelui*, 1981). A tradus scrieri de Pierre Gamara, Jan Otçenásek, Michel Butor, Michel Zévaco, Albert Camus, Gaëtan Picon. A prefaţat şi postfaţat ed./trad. din Mihail Sadoveanu, Franz Carl Weiskopf, Ion Agârbiceanu, Alexandru Cazaban, Jan Drda, Marie Majerová, John Braine, F. Dürrenmatt, Alberto Moravia, Jean-Paul Srtre, Michel Butor, Albert Camus, D. Anghel, Émil Zola, Joris-Karl Huysmans, Stendhal. Premiul „Ion Creangă" al Acad. (1979). În 1982 se stabileşte în Franţa.

OPERA: *Duiliu Zamfirescu şi contribuţia lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, Bucureşti, 1956; *Jean-Paul Sartre*, Bucureşti, 1964; *Structuri libere*, Bucureşti, 1970; *D. Anghel. Portret în evantai,* Bucureşti, 1972; *Studii literare,* Bucureşti, 1978; *Bastarzii*, nuvele şi povestiri, Bucureşti, 1979; *Somnambulii soarelui*, roman, Bucureşti, 1981; *Ştefan Bănulescu sau ipostazele scrisului*, Bucureşti, 2002. Traduceri: P. Gamara, *Aventura „Şarpelui cu pene",* Bucureşti, 1965; J. Otčenásek, *Cetăţeanul Brych*, Bucureşti, 1966; M. Butor, *Renunţarea*, Bucureşti, 1967; M. Zévaco, *Pardaillan şi Fausto*, Bucureşti, 1967 (altă ed., 1994); A. Camus, *Străinul*, Bucureşti, 1968 (alte ed., 1992; 1993; 2001); G. Picon, *Funcţia lecturii*, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: E. Manu, în *Luceafărul*, nr. 48, 1967; Z. Sângeorzan, în *Cronica*, nr. 18, 1970; L. Petrescu, în *Tribuna*, nr. 26, 1970; Alex. Ştefănescu, în *Tomis*, nr. 15, 1972; V. Taşcu, în *Familia*, nr. 10, 1972; Al. George, *La sfârşitul lecturii*, I, 1973; P. Georgescu, *Printre cărţi*, 1973; N. Ciobanu, *Critica în primă instanţă*, 1974; C. Ungureanu, *La umbra cărţilor în floare*, 1975; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, III, 1979; I. Caraion, *Jurnal*, I, 1980; Ioana Creţulescu, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 40, 1980; B. Elvin, *ibidem*, nr.

47, 1980; Dana Dumitriu, *ibidem*, nr. 31, 1981; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară*, nr. 32, 1990; Roxana Răcaru, *ibidem*, nr. 49, 2002; Bianca Burtă, în *Observator cultural*, nr. 154, 2003. **(C. R.)**

HOROMNEA Dragomir, n. 13 mart. 1939, com. Vlădeni, jud. Botoşani. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Ilie Horomnea şi al Haretei (n. Vasiliu), învăţători. Liceul Militar „Dimitrie Cantemir" din Breaza (1954-1957). Şcoala de ofiţeri activi (arme întrunite) din Sibiu (1957-1959; este trcut în rezervă înainte de absolvire, pe considerente politice). Urmează Facultatea de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1962-1967). Între 1959 şi 1962, prof. la diferite şcoli elementare din jud. Botoşani. Şef al subredacţiei din Iaşi (1965-1967), apoi redactor principal şi şef de secţie la *Viaţa studenţească* (1967-1971); redactor la *Scânteia tineretului* (1971-1979) şi la *Munca de partid* (1979-1984). În 1984, după apariţia romanului *Drumul Cavalerilor* (1983), e scos din presă pentru denigrarea socialismului şi i se interzice dreptul de semnătură. Referent la Loto-Pronosport (1984), apoi redactor şi şef de rubrică (foloseşte pseud. Nicolae Păun) la *România liberă* (1984-1990). Redactor la *Adevărul* (1990) şi publicist comentator la *Viitorul românesc* (1990), *Curierul naţional* (1990-1992), *Jurnalul naţional* (1996-1998). Între 1992 şi 1996 este cooptat în efectivele Ministerului de Interne (şeful Secţiei de Cultură şi Educaţie din Comandamentul Naţional al Grănicerilor); coordonator (1998-2000) al săptămânalului *New Europe*, secţia română. Colab. la *Viaţa Românească, Amfiteatru, Teatrul, Viaţa militară* etc. Debutează cu versuri în rev. *Pionierul* (1952); debut editorial cu vol. de povestiri ştiinţifico-fantastice *Monştrii lui Prasad* (1972), urmat, în acelaşi gen, de vol. *O sută de ani* (1973); autorul a două romane: *Cer cuvântul* (1977) şi *Drumul Cavalerilor*, acesta din urmă retras din circulaţie din dispoziţia Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste. I s-au jucat piesele de teatru *Cer cuvântul*, dramatizare a romanului omonim (Teatrul de Stat din Botoşani, stagiunea 1978/1979 şi Teatrul de Stat din Timişoara, secţia maghiară, stagiunea 1980/1981) şi *Tren fără întoarcere* (Teatrul de Stat din Botoşani, stagiunea 1981/1982). A publicat piesa de teatru *Audienţa* în rev. *Teatrul* (1980) şi este autorul scenariului filmului de lung metraj *Dincolo de orizont* (1979), în regia lui St. Traian Roman.

OPERA: *Monştrii lui Prasad*, povestiri, Bucureşti, 1972; *O sută de ani,* povestiri, Bucureşti, 1973; *Cer cuvântul,* roman, Bucureşti, 1977; *Drumul Cavalerilor*, roman, I, Bucureşti, 1983 (altă ed., I *Ţara şi pârloaga*; II *Înalta trădare*; III *Întoarcerea în ţărână*, Bucureşti, 1995).

REFERINŢE CRITICE: N. Ciobanu, în *Luceafărul*, nr. 25, 1977; E. Simion, *ibidem*, nr. 51, 1977; E. Vasilescu, în *Scânteia*, nr. 10 973, 1977; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 28, 1977; L. Ulici, *ibidem*, nr. 33, 1977; G. Genoiu, în *Contemporanul*, nr. 31, 1979; idem, în *Ateneu*, nr. 138, 1979; I. Zamfirescu, în *Teatrul*, nr. 6, 1979; V. Silvestru, în *România literară*, nr. 32, 1979; C. Paiu, *ibidem*, nr. 36, 1982; C. Paraschivescu, în *Teatrul*, nr. 7-8, 1982; C. Munteanu, în *Solstiţiu*, nr. 3, 1990; C. Timofte, în *Românul*, nr. 13, 1996; I. Prigoreanu, în *Azi literar*, nr. 50, 1998. **(A. S.)**

HORVAT Săluc, n. 23 iun. 1935, satul Şigău, jud. Cluj. Istoric literar şi bibliograf. Fiul lui Grigore Horvat, maistru zidar, şi al Paraschivei (n. Hârţa). Şcoala generală în satul natal; liceul la Oradea (1953-1955); Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de trei ani din Baia Mare, apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj. Bibliotecar – director al Bibl. Univ. de Nord din Baia Mare (1965-1997); din 1972, lector asociat la aceeaşi Univ. A predat la Colegiile Naţionale „Mihai Eminescu", „Gh. Şincai" şi „Vasile Lucaciu", toate din Baia Mare. Colab. la *Tribuna, Steaua, România literară, Viaţa Românească, Luceafărul, Familia, Poesis* etc. Membru fondator şi director executiv al rev. *Nord literar* (din 2003). A realizat doi indici bibliografici (*Viaţa socială,* 1976; *Limbă şi literatură. 1955,* 1970), un dicţionar al *Personalului didactic al Universităţii Baia Mare* (1991) şi antologia *Caleidoscop umoristic,* semnată H. Săulescu (1993). Debutează în *România literară* (1970). Debut editorial cu dicţionarul cronologic *Mihai Eminescu* (1994). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1995).

OPERA: *Mihai Eminescu. Dicţionar cronologic,* pref. de Gh. Bulgăr, Baia Mare, 1994; *Gh. Bulgăr. Biobliografie,* cuvânt înainte de N. Antonescu, Baia Mare, 1996; *Însemnări bibliografice,* studii despre presa literară, Constanţa, 1997; *Însemnări despre Mihai Eminescu,* Baia Mare, 2000; *Liviu Rebreanu, „Ion" – universul uman,* pref. de Gh. Glodeanu, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Vasilescu, în *Biblioteca,* nr. 6-8, 1995; Gh. Glodeanu, în *Tribuna,* nr. 26-27, 1995; Gh. Bulgăr, în *Vatra,* nr. 3, 1996; I. Buzaşi, în *Steaua,* nr. 1-2, 1996; Al. Spiru, în *Luceafărul,* nr. 18, 1996; C. Cubleşan, *Eminescu în perspectiva criticii,* 1997; Gh. Bulgăr, *Momentul Eminescu în cultura română,* 2000; C. Munteanu, în *Graiul Maramureşului,* 17-18 febr. 2001; V. Oros, *Şcoala şi oamenii ei,* 2002; I. M. Mihai, *Scriitori maramureşeni,* 2003. **(A. S.)**

HOSSU Andrei-Iustin, n. 15 ian. 1950, satul Cheud, jud. Sălaj. Eseist. Fiul lui Petre Hossu, prof., şi al Letiţiei (n. Fărcaş). Liceul „Ady-Şincai" din Cluj (bacalaureatul în 1967); licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Univ. din Cluj (1972). Asistent (1972-1990), lector (1990-2001) şi cercetător (din 2001) la Facultatea de Drept a Univ. din Cluj. Dr. în filosofie al Univ. din Cluj cu teza *Conţinutul politic şi ideologic al existenţialismului francez* (1981). Colaborează la *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada) şi *Origini/Romanian Roots* (Norcross, Georgia, Statele Unite). Colab. la vol. colective *Operaţie pe cord deschis* (1998) şi *Biopolitica eminesciană* (2000). Debutează în *Echinox* (1971), cu o recenzie la *Rostirea filosofică românească* de C. Noica. Debut editorial cu vol. *Istoria Monarhiei Române* (1995). A publicat eseuri filosofice (*Existenţialismul francez,* 1996; *Cele trei trepte ale singurătăţii,* 1997; *Formele de guvernământ în Europa antică, medievală creştină şi modernă liberală,* 1999), eseuri literare (*Cuvinte despre Bacovia sau revelaţiile unui veac,* 2001), memorialistică (*Filosoful şi omul D. D. Roşca,* 2002; *În bârlogul meşterului Constantin Noica,* 2002; *Tăinuind cu Petre Ţuţea,* 2002). Premiul Asoc. Literart XXI, Statele Unite (2002).

OPERA: *Istoria Monarhiei Române,* Bucureşti, 1995; *Existenţialismul francez,* eseu, Cluj-Napoca, 1996; *Cele trei trepte ale singurătăţii,* eseuri, Iaşi, 1997; *Restituirea adevărului. Monarhia constituţională în România* (10 mai 1866 – 30 dec. 1947), Piteşti, 1998; *Formele de guvernământ în Europa antică, medievală creştină şi modernă liberală,* Piteşti, 1999; *Cugetări religioase, filosofice, morale şi politice (1984-1996),* Piteşti, 2000; *Cimitirul vesel nu este vesel,* Baia Mare, 2000; *Cuvinte despre Bacovia sau revelaţiile unui veac,* eseuri, Norcross, Georgia, Statele Unite, 2001; *Filosoful şi omul D. D. Roşca (1895-1980),* memorialistică, Piteşti, 2002; *În bârlogul meşterului Constantin Noica,* memorialistică, Norcross, Georgia, Statele Unite, 2002; *Tăinuind cu Petre Ţuţea,* memorialistică, Norcross, Georgia, Statele Unite, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Cucerzan, în *Agora Noesis,* nr. 4-6, 1997; I. Zeana, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), iun. 2000; M. Stere Derdena, *ibidem,* oct. 2001. **(A. S.)**

HOSSU Petre, n. 5 iul. 1922, satul Cheud, jud. Sălaj – m. 15 iun. 1998, Cluj. Eseist şi dramaturg. Fiul lui Andrei Hossu, învăţător, şi al Elisabetei (n. Caba). Şcoala primară în satul natal (1928-1932); studii liceale la Gimnaziul „Dr. Constantin Angelescu" (1932-1933) şi la Liceul „George Bariţiu" din Cluj (1933-1940). După un an la Medicină (1940-1041), se transferă la Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Cluj-Sibiu (1941-1945). Secretar general al Cercului literar studenţesc „O. Goga" de la Sibiu (1942-1944). I-a avut prof. pe L. Blaga, D. D. Roşca şi L. Rusu. Din 1949 până în 1950, când va fi înlăturat din Univ., asistent al prof. D. D. Roşca. Prof. la Liceul nr. 2 din Cluj (1950-1951), în com. Năpradea (1951-1960) şi Cheud (1960-1969), apoi cercetător ştiinţific la Institutul de Filosofie al

Acad., Filiala Cluj (1969-1975) şi bibliotecar-cercetător la Bibl. Centrală Universitară (1975-1982). Colaborează la *Transilvania* şi *Luceafărul* din Sibiu, *Dacia rediviva* (supliment al rev. *Vremea*), *Viaţa universitară, Tribuna* etc. A colaborat la vol. *Blaga inedit – efigii documentare* (1981). Debutează în ziarul *Ţara* din Sibiu (1941), cu piesa de teatru *Lumina se destramă,* tipărită în vol. în acelaşi an. A publicat eseuri (*Despre condiţia umană,* 1944; *Spre o dialectică a tragediei,* 1944), un vol. de *Memoriale* (2003) şi *Memorialul Lucian Blaga* (2003). A tradus, în şaisprezece vol., *O mie şi una de nopţi* (au apărut doar trei, între 1966 şi 1996). A semnat şi cu pseud. Radu Filimon.

OPERA: *Lumina se destramă,* teatru, Sibiu, 1941; *Despre condiţia umană,* eseuri, Cluj-Sibiu, 1944; *Spre o dialectică a tragediei,* eseuri, Sibiu, 1944; *Memoriale,* Piteşti, 2003; *Memorialul Lucian Blaga,* Norcross, Georgia, Statele Unite, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Papu, în *Tribuna,* nr. 5, 1970; (M. S.) Derdena, în *Cuvântul românesc* (Hamilton, Canada), iul-aug. 2002; G. Băjenaru, *ibidem,* dec. 2003. **(A. S.)**

HOSSU-LONGIN Francisc, n. 2 oct. 1847, com. Zam, jud. Hunedoara – m. 12 febr. 1935, Deva (?). Memorialist. Fiul lui Mihai Lupu Hossu, funcţionar, şi al Luizei sau Aloisei (n. Pandak). Studii primare la Deva, Orăştie şi Beiuş şi liceale la Beiuş, Alba Iulia, Cluj şi Orăştie. Între 1868 şi 1872 urmează dreptul la Pesta, după care se stabileşte ca avocat la Deva. Membru al Soc. „Petru Maior", în timpul studenţiei, şi al Astrei. Membru în comitetul de conducere al Partidului Naţional Român, apărător în procesul memorandumului. A lucrat în redacţiile rev. *Familia* şi *Gura satului*, în care publică şi materiale literare sau de informaţie generală (unele semnate cu pseud. Letiţia). A mai colaborat la *Calicul, Gazeta ilustrată, Gazeta Transilvaniei şi Transilvania*. *Amintiri din viaţa mea,* scrise la bătrâneţe, donate Bibl. Centrale Universitare din Cluj şi publicate postum (1975), reconstituie, fără pretenţii literare, dar cu savoarea autenticităţii, moravuri şi întâmplări caracteristice vieţii transilvănene din a doua jumătate a sec. XIX, oferind şi un interesant material documentar istoric.

OPERA: *Amintiri din viaţa mea*, text stabilit, introducere, note şi glosar de Georgeta Antonescu, Cluj-Napoca, 1975.

REFERINŢE CRITICE: A. A. Mureşianu, în *Carpaţii*, nr. 894, 1927; Al. Achim, în *Gazeta ilustrată*, nr. 5, 1934; N. Iorga, *Oameni cari au fost*, III, 1936; N. Antonescu, în *Steaua*, nr. 4, 1975. **(G. A.)**

HOSSU-LONGIN Valentin (numele la naştere: Hossu), n. 21 iul. 1939, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Emilian Hossu, inginer mecanic, şi al Anei (n. Haţeganu). Studii medii la Liceele „N. Bălcescu" şi „Titu Maiorescu" din Bucureşti (bacalaureatul în 1956); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1959-1961) şi Bucureşti, specialitatea teoria şi practica presei (absolvită în 1964). Reporter la *Scânteia* (1964-1966), *România liberă* (1967), *Teleormanul* (1968), la Radiodifuziunea Română (1969-1971), la România pitorească (1972-1990). Între 1990 şi 1992, redactor la diverse publicaţii: *Atheneum*, *Baricada, Rezistenţa, Demoraţia creştină* şi *Linia întâi*; redactor-şef al rev. *Cuget* (1992-1996); director al postului de televiziune SOTI (1993-1994); consilier guvernamental (1997-2000); membru în Consiliul de administraţie şi consilier al preşedintelui Soc. Române de Radiodifuziune (1999-2001). Din 2003, redactor-şef adjunct al ziarului *Curierul Naţional*. Colaborează la *Viaţa studenţească, Presa noastră, Tribuna, Steaua*, *Luceafărul, România literară, Viaţa Românească*. Debutează în *Steaua* (1970) cu schiţa *La despărţire*; debut editorial cu vol. de proză scurtă *Trenul de flăcări* (1971). Autor al cărţilor de reportaje *Ţara Lotrului* (1972), *Omul pentru om* (1977), *Prin Ţara Trandafirilor* (1979), *Soarele din poartă* (1989) şi al romanului *Cel căzut* (1980). Despre românii din afara graniţelor ţării în vol. *A doua Românie* (1999). Premiul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist (1972).

OPERA: *Trenul de flăcări*, povestiri, Bucureşti, 1971; *Ţara Lotrului*, reportaje, Bucureşti, 1972; *Omul pentru om*, reportaje, Bucureşti, 1977; *Prin Ţara Trandafirilor*, reportaje, Bucureşti, 1979; *Cel căzut*, roman, Bucureşti, 1980; *Soarele din poartă*, reportaje, Bucureşti, 1989; *Monarhia românească*, Bucureşti, 1994; *Clipe de eternitate*, proză-document, Bucureşti, 1995; *A doua Românie*, eseuri, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: Marina Popa, în *Săptămâna*, nr. 25, 1971; N. Balotă, în *România literară*, nr. 22, 1971; R. Mareş, în *Tribuna*, nr. 27, 1971; N. Antonescu, în *Steaua*, nr. 7, 1971; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul*, nr. 20, 1971; M. Iorgulescu, *ibidem*, nr. 49, 1972; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 51, 1972; F. Faifer, în *Cronica*, nr. 22, 1973; C. Hârlav, în *Tribuna*, nr. 40, 1974; V. Bugariu, în *Luceafărul*, nr. 42, 1977; V. Taşcu, în *Steaua*, nr. 11, 1977; I. Holban, în *Cronica*, nr. 30, 1980; C. Mareş, în *Micro Magazin* (New York), 19 mai 1994; N. Prelipceanu, în *România liberă*, 1 apr. 1994; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 26, 1994. **(M. V.)**

HOTNOG Titus, n. 27 oct. 1890, com. Covasna, jud. Iaşi – m. 7 iun. 1957, Iaşi. Prozator. Fiul lui Costache Hotnog, învăţător, şi al Mariei (n. Gherasimatos). Şcoala primară în satul natal; Gimnaziul „Ştefan cel Mare" (1901-1905) şi Liceul Naţional (1905-1909) din Iaşi; Facultatea de Litere din acelaşi oraş (1909-1913); după licenţă se înscrie la Scoala Militară de Infanterie din Bucureşti. Prizonier de război în Germania (1916-1918). Prof. la Chişinău (1918) şi Iaşi (1926); director al Şcolii „Vasile Lupu" din Iaşi; inspector (1929-1933), prof. la Liceul Naţional din acelaşi oraş (1939-1947) şi la diverse şcoli elementare (1947-1952). Debutează cu o recenzie în *Arhiva* (1911). Şi-a desfăşurat activitatea literară în jurul rev. *Cadran* şi *Viaţa Românească*, unde şi-a publicat o parte dintre povestiri. La cea din urmă deţine câţiva ani rubrica „Documente omeneşti", ce va deveni subtitlul vol. său de proză *Vrăbioiul alb şi... alte păsări* (1936), cuprinzând „nuvele, schiţe şi documente omeneşti". Cunoscător de lb. clasice şi orientale, a scris un studiu istorico-filologic cu care va şi debuta editorial în 1919 (*Bezerenban. Din cronica persană a lui Fazel-Ullach-Raschid*). A redactat un studiu toponimic, bine informat, despre cuvintele de origine cumană din lb. română. Colab. la *Adevărul literar şi artistic, Viaţa Românească, Însemnări ieşene, Vremea şcolii, Cadran, Arhiva*. A tradus din Cehov şi Puşkin. Ignorat pe nedrept, **H.** e un prozator talentat, din spiţa cehoviană, cultivând abil parabola satirică şi fiziologia ironică.

OPERA: *Bezerenban. Din cronica persană a lui Fazel-Ullach-Raschid.* Studiu istorico-filologic, Iaşi, 1919; *Câteva cuvinte toponimice de origine cumană*, Iaşi, f.a.; *Vrăbioiul alb şi... alte păsări.* Nuvele, schiţe şi documente omeneşti, Iaşi, 1936 (ed. îngrijită de P. Florea, Iaşi, 1972).

REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, în *Iaşul literar*, nr. 6, 1957; Vl. Streinu, *Pagini...*, II; A. Leon, *Umbre*, I, 1970; Al. George, în *Luceafărul*, nr. 29, 1972; I. Nuţă, în *Cronica*, nr. 47, 1990; G. Istrate, în *Dacia literară*, nr. 51, 2003. **(R. G. Ţ.).**

HREHOR Constantin, n. 18 aug. 1953, Suceviţa, jud. Suceava. Poet. Fiul lui Ioan Hrehor, meşter fierar, şi al Virginiei (n. Corjân). Şcoala generală în Suceviţa; urmează o Şcoală profesională, secţia tâmplărie-sculptură, la Suceava; Liceul „E. Hurmuzachi" din Rădăuţi (absolvit în 1975); licenţiat al Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu (1980; hirotonit în 1982). Prof. suplinitor la Voievodeasa, com. Suceviţa (1975-1976); preot la Grăniceşti (din 1982); prof. de teologie şi literatură la Seminarul teologic „Mt. Dosoftei" din Suceava (1992-1996). Specializare la Şcoala Internaţională de Jurnalistică din Lille, Franţa (1990). Debutează în rev. *Dialog* (1979). Debut editorial în vol. colectiv *Prier*, al Editurii Cartea Românească (1988). A publicat vol. de versuri (*Târziu înclinat*, 1991; *Ninsori providenţiale*, 1994; *Păstorul viziunilor*, 1996;

Pseudonimele îngerilor, 1999; *Privirea zidită*, 2000; *Pianul înzăpezit*, 2002) şi culegeri de interviuri (*Mierea din drumul pelinului*, 2001; *Iarba din roata amurgului*, 2001; *Tămâie şi exil*, 2002). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995); Premiul Fundaţiei Culturale „Bucovina” (1997; 2000; 2001; 2002); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (2001); Premiul Soc. Scriitorilor Bucovineni (2003).

OPERA: *Prier*, vol. colectiv al Editurii Cartea Românească, Bucureşti, 1988 (ciclul *Portret cu fructe*); *Târziu înclinat*, versuri, Bucureşti, 1991; *Ninsori providenţiale*, versuri, Suceava, 1994; *Păstorul viziunilor*, versuri, Suceava, 1996; *Pseudonimele îngerilor*, versuri, Botoşani, 1999; *Privirea zidită*, versuri, Suceava, 2000; *Mierea din drumul pelinului*, convorbiri, Botoşani, 2001; *Iarba din roata amurgului*, convorbiri, Botoşani, 2001; *Tămâie şi exil*, convorbiri, Botoşani, 2002; *Pianul înzăpezit*, versuri, antologie de autor, Cluj-Napoca, 2002; *Muntele mărturisirilor*, publicistică, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: M. Moga, în *Luceafărul*, nr. 43, 1991; I. Holban, în *Cronica*, nr. 5, 1992; Maria-Ana Tupan, în *Viaţa Românească*, nr. 10-11, 1993; (M. A.) Diaconu, în *Poesis*, nr. 8, 1994; A. D. Rachieru, *Poeţi din Bucovina*, 1996; C. Severin, în *Vatra*, nr. 11, 1998; S. Bărbulescu, în *Contemporanul*, nr. 47, 1999; D. Corbu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 2000; I. Boroda, în *Dacia literară*, nr. 38, 2000; idem, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 2002; A. Alui Gheorghe, *ibidem*, nr. 1, 2002. **(A. S.)**

HRENCIUC Dina (prenumele la naştere: Didina), n. 23 mart. 1958, Rădăuţi, jud. Suceava. Prozatoare. Fiica lui Vasile Hrenciuc şi a Mariei (n. Moholiţchi), muncitori. Şcoala generală (1965-1973) şi liceul (1973-1977) la Rădăuţi; licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1978-1982). Prof. în satul Hadâmbu, com. Mogoşeşti, jud. Iaşi (1982-1984); bibliotecar la Bibl. orăşenească (municipală) din Rădăuţi (1985-1990; 1996-1997) şi la Bibl. judeţeană „George Bariţiu” din Braşov (1990-1996; 1997-2003). Colab. la *Convorbiri literare, Cronica, Contrapunct, Astra, Arca* etc. Debutează în cotidianul *Zori noi* din Suceava (1972). Debut editorial cu romanul *Cercuri albe* (1984). Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Cercuri albe,* roman, Bucureşti, 1984; *Despărţire ratată,* roman, Bucureşti, 1998; *Biblioteca judeţeană „George Bariţiu” Braşov,* monografie, Braşov, 2000; *Pas în cerc,* roman, Piteşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 10, 1985; I. Holban, în *România literară,* nr. 20, 1985; C. Pricop, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1985; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 51-52, 1998/1999; C. Arcu, în *Bucovina literară,* nr. 7, 2001; Roxana Răcaru, în *România literară,* nr. 37, 2001. **(A. S.)**

HRISOVERGHI Alexandru, n. 27 febr. 1811, Iaşi – m. 9 mart. 1837, Iaşi. Poet. Fiu al vornicului Neculai Hrisoverghi, se trage dintr-o familie boierească de origine greacă, stabilită în Moldova cu un secol mai înainte. Studiază lb. greacă şi franceză şi literatura clasică cu un dascăl la Chişinău, unde familia se refugiase în 1821, şi apoi la pensioane din Iaşi. În 1830 intră în Oştirea Naţională, pe care o părăseşte temporar în 1832, pentru a reveni, ajungând aghiotant domnesc, cu gradul de căpitan. În 1833 face o călătorie prin Bulgaria la Adrianopol, cu care prilej i se deşteaptă, se pare, „geniul poetic”, nutrit cu lecturi preponderent romantice. În 1843 îi apare prima şi singura poezie tipărită în timpul vieţii, oda *Ruinelor cetăţii Neamţu*. Trad. din Schiller, Lamartine, A. Chénier, V. Hugo şi Al Dumas. Unicul său vol., *Poezii*, a apărut postum, în 1843, îngrijit şi prefaţat de M. Kogălniceanu. Poet melancolic şi meditativ, autor de ode, elegii şi poezii erotice insuficient cizelate, **H.** a contribuit totuşi la îndrumarea literaturii române moderne spre romantism.

OPERA: *Poezii*, Iaşi, 1843; Mumuleanu, Hrisoverghi, Cuciureanu, *Scrieri alese*, Bucureşti, 1909; *Primii noştri poeţi.* Culegere de versuri, ed., îngrijită de T. Vârgolici, Bucureşti, 1954. Traduceri: Al. Dumas, *Antoni*, dramă în cinci acte, precuvântare de C. Negruzzi, Bucureşti, 1837.

REFERINŢE CRITICE: N. I. Apostolescu, *L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine,* 1909; G. Călinescu, *Istoria*…; I.L.R., II; D. Popovici, *Romantismul*…; Il. Chendi, *Pagini de critică*, 1969; M. Anghelescu, *Preromantismul românesc*, 1971; P. Cornea, *Originile*… **(G. A.)**

HRISTACHE Pitarul, sfârşitul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea. Poet şi cronicar. Autor al *Istoriei faptelor lui Mavroghene Vodă şi a războiului din timpul lui, pe la 1790.*

OPERA: *Istoria faptelor lui Mavroghene Vodă şi a răzmiriţei din timpul lui*, *pe la 1790,* ed. de C. Bolliac, în *Buciumul*, nr. 7; 9-10, 1863; reprodusă în V. A. Urechia; *Istoria românilor*, III, Bucureşti, 1893; *Povestea mavroghenească,* introducere şi note de Gh. Adamescu, Bucureşti, [1896]; *Cronici şi povestiri româneşti versificate*, studiu şi ed. critică de D. Simonescu, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: S. Puşcariu, *Istoria literaturii române,* 1930; N. Iorga, *Ist. lit. rom.,* III; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române*, 1940; A. Piru, *Istoria...* **(M. T.)**

HUDICI Vera, n. 1 ian. 1917, satul Cotileu, jud. Hotin. Prozatoare. A absolvit liceul teoretic şi Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu". Redactor la *Flacăra, Tânărul scriitor* şi Editura de Stat pentru Literatură şi Artă. Colab. la *Tânărul scriitor, Viaţa Românească, Flacăra, Contemporanul* etc. Debutează în *Bucovina literară* din Cernăuţi (1943). Debut editorial cu vol. de nuvele *Ion Asaftei* (1950).

OPERA: *Ion Asaftei,* proză scurtă, Bucureşti, 1950; *Drumul spre lumină,* proză scurtă, Bucureşti, 1950; *Nădejdi împlinite,* proză scurtă, în colab. cu I. Jipa, Bucureşti, 1951; *Răspântia,* proză scurtă, Bucureşti, 1957; *Zile de primăvară,* roman, Bucureşti, 1957; *Traisa cu umbre,* roman, Bucureşti, 1970; *Împăcarea,* proză scurtă, Bucureşti, 1981.

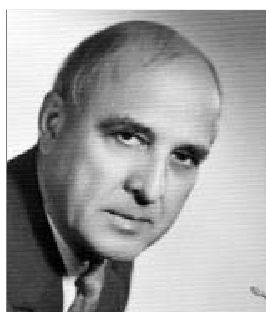
REFERINŢE CRITICE: I. Marinca, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1961; M. Sârbulescu, în *Cadran,* nr. 1, 1971. **(A. S.)**

HUREZEANU Emil, n. 26 aug. 1955, Sibiu. Poet şi eseist. Fiul lui Ion Hurezeanu, inginer, şi al Paraschivei (n. Ocneanu), prof. Nepot al lui I. Negoiţescu. Studii elementare, medii şi liceale în oraşul natal (1962-1974); Facultatea de Drept a Univ. din Cluj-Napoca (1975-1979). Redactor (1976-1979) şi secretar general de redacţie (din 1978) la rev. *Echinox*. Membru fondator al grupării „Ars amatoria" (interpretează câteva roluri în spectacolele de teatru ale grupului). Lucrează ca jurisconsult (1980), librar (1981) şi avocat (1982) în jud. Sibiu. Bursier „Herder" la Viena, la recomandarea Anei Blandiana (1982-1983). Stabilit în Germania. Comentator politic (din 1983) şi director al Departamentului românesc (după 1989) al Postului de radio Europa Liberă. Director al Secţiei române a Postului de radio Deutsche Welle din Köln (1995-2002); comentator politic la *Evenimentul zilei* (din 2002). Colaborează cu poezie şi art. literare la *România literară, Tribuna, Steaua, Dialog, Familia, Amfiteatru.* Debut în rev. *Transilvania din Sibiu* (1975); debut editorial cu vol. de poezii *Lecţia de anatomie* (1979), prefaţat de Şt. Aug. Doinaş. Prezent în antologia *Poezia oraşului* (1980), îngrijită de Petre Stoica. Premiul rev. *Tribuna* (1978); Premiul rev. *Amfiteatru* (1979); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1979).

OPERA: *Lecţia de anatomie*, pref. de Şt. Aug. Doinaş, Cluj-Napoca, 1979; *Ultimele*, *primele*, versuri, Bucureşti, 1994; *Între câine şi lup: radiografii ale tranziţiei,* Cluj-Napoca, 1996; *Cutia neagră: istoria prezentă a României în 1001 de minute la microfonul Europei Libere,* Bucureşti, 1997.

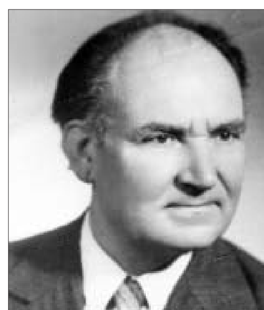
REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 4, 1980; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 32, 1992; Şt. Borbély, în *Apostrof*, nr. 8-9, 1994; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 16, 1994; I. Pop, în *Vatra*, nr. 5, 1994; M. Zaciu, în *Familia*, nr. 2-3, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 3, 1997. **(A. S.)**

HURJUI Ion (prenumele în actul de identitate: Jan), n. 18 apr. 1933 (în acte: 1 mai 1333), satul Ploscuţeni, com. Buciumeni, jud. Vrancea. Poet şi prozator. Fiul lui Gheorghe Hurjui şi al Anei (n. Berza), învăţători. Studii elementare în Vladnicul de Sus, com. Galbeni, jud. Vrancea; Liceul „Dimitrie Sturdza" din Tecuci (1943-1951); licenţiat al Facultăţii de Medicină Generală a Institutului de Medicină şi Farmacie din Iaşi (1951-1957). Prof. univ. medicină internă la Univ. de Medicină şi Farmacie „Gr. T. Popa" din Iaşi, şeful Clinicii a V-a Medicală (1994-2003); medic şef, şef al Policlinicii Universitare Iaşi (1993-1994). Redactor la rev. medicale. Dr. în medicină al Institutului de Medicină şi Farmacie din Iaşi (1973). Colab. la *Cronica*, *Convorbiri literare*, *Dacia literară*, *Ateneu*, *Luceafărul*, *Contemporanul*, *România literară*, *Poesis* etc. Debutează în *Cronica* (1966). Debut editorial cu vol. de versuri *Noaptea Pandorei* (1969). Alte culegeri lirice: *Ornicul trecerii* (1971), *Poemia* (1980), *April* (1986), *Poemia şi alte poeme* (1995), *Limba Hu* (2001), *Sunetul cheamă auzul* (2001) şi *Recurs la Poemia* (2003). Autor al romanului *Iubirea din strada a şaptea* (1983). A scris piesa de teatru *Comedie cu războinici*, pusă în scenă la Teatrul „Luceafărul" din Iaşi (stagiunea 1982/1983). Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1981; 2002; 2003).

OPERA: *Noaptea Pandorei*, versuri, Bucureşti, 1969; *Ornicul trecerii*, versuri, Iaşi, 1971; *Poemia*, versuri, Iaşi, 1980; *Iubirea din strada a şaptea*, roman, Iaşi, 1983; *April*, versuri, Iaşi, 1986; *Poemia şi alte poeme*, versuri, pref. de I. Holban, Iaşi, 1995; *Limba Hu*, versuri, Iaşi, 2001; *Sunetul cheamă auzul*, versuri, pref. de I. Holban, Iaşi, 2001; *Recurs la Poemia / Appeal to Poemia*, ed. bilingvă româno-engleză, selecţie şi trad. de Laura Ioana Leon, pref. de I. Holban, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Laurenţiu, în *Luceafărul*, nr. 26, 1969; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 43, 1969; C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 6, 1972; V. Cuţitaru, *Spaţii*, 1981; M. Drăgan, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1983; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 2, 1987; C. Pricop, în *Convorbiri literare*, nr. 3, 1987; D. Dimitriu, în *Ateneu*, nr. 8, 1996; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi*, 1997; D. Şt. Pocovnicu, în *Ateneu*, nr. 12, 2001; L. Leonte, în *Cronica*, nr. 4, 2002. **(A. S.)**

HUSAR Al.[exandru], n. 26 apr. 1920, Ilva Mare (azi Lunca Ilvei), jud. Bistriţa-Năsăud. Critic şi istoric literar. Fiul lui Coloman Husar, mecanic de locomotivă, şi al Firoanei (n. Miciu). Studii elementare în Valea Mare, com. Şanţ şi Anieş, com. Maieru (1931-1939); Liceul grăniceresc „George Coşbuc" din Năsăud; urmează Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1939-1943; licenţa în filosofie, specialitatea estetică şi critică literară, 1954); Seminarul Pedagogic Universitar din Bucureşti (1944-1945). Dr. în filosofie al Univ. din Bucureşti cu teza *Metapoetica* (1972). Prof. la Liceul mixt şi la Liceul de fete din Năsăud (1945); arhivist la Arhivele Statului din acelaşi oraş (1946-1950) şi la Arhivele Statului din Cluj (1951-1952); asistent la Facultatea de Istorie a Univ. din Cluj (1952-1959), apoi lector (din 1959) şi conferenţiar la Facultatea de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi, Catedra de literatură română şi universală, până în 1985, când se pensionează. Prof. asociat la Univ. San Marcos" din Lima, Peru (1975-1976). Între 1969 şi 1972, a fost preşedinte al Comitetului de Cultură şi Artă al jud. Iaşi. Colab. la *Curentul literar*, *Convorbiri literare*, *Tribuna*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Iaşul literar*, *Viaţa Rom*ânească, *Secolul 20*, *România literară*, *Contemporanul*, *Manuscriptum*, *Cronica*, *Revista de istorie şi teorie literară* etc. A

editat rev. *Răboj năsăudean* a elevilor Liceului „George Coşbuc" (1939). Debutează cu *Note de călătorie* în *Anuarul* aceluiaşi liceu (1935/1936). Debut editorial cu vol. *Dincolo de ruine*, subintitulat *Cetăţi medievale* (1959). A publican eseuri şi studii de istorie literară (*Întoarcerea la literatură*, 1978; *Ars longa*, 1980; *Metapoetica*, 1983; *Izvoarele artei*, 1988; *Ideea europeană sau Noi şi Euro*pa, 1993; *Întoarcerea la literatură*, 2000; *Pro Eminescu*, 2001, *Printre contemporani*, 2003), memorialistică (*Periplu prin memorie*, 1998) şi vol. de poezie (*Irenikon*, 1990; *Poeme de odinioară*, 2000). Ed. din G. Coşbuc şi G. Ibrăileanu. Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu" al Acad. Române (1985); Premiul *Revistei V* (1995); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (2000).

OPERA: *Dincolo de ruine. Cetăţi medievale*, Bucureşti, 1959 (ed. revăzută şi adăugită, Iaşi, 2003); *Întoarcerea la literatură. Printre clasici*, Iaşi, 1978; *Ars longa. Probleme fundamentale ale artei*, Bucureşti, 1980; *Metapoetica. Prolegomene*, Bucureşti, 1983; *Izvoarele artei. Ad fontes*, Bucureşti, 1988; *Irenikon*, versuri, Cluj-Napoca, 1990; *Ideea europeană sau Noi şi Europa*, Iaşi-Chişinău, 1993; *Lecţiile istoriei (O tempora!)*, Iaşi, 1995; *Anti-Gog* (replică la *Gog* de G. Papini), Iaşi, 1996; *Periplu prin memorie (O tempora!)*, Iaşi, 1998; *Cetăţi pe Nistru*, Chişinău, 1998; *Mioriţa – de la motiv la mit*, Iaşi, 1999; *Întoarcerea la literatură. Aplicaţii*, studii şi eseuri, Iaşi, 2000; *Poeme de odinioară*, Timişoara, 2000; *Pro Eminescu*, studii, Iaşi, 2001; *Tradiţii naţionale în estetică şi filosofia artei*, Iaşi, 2001; *Printre contemporani*. Oameni şi cărţi, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Maniu, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi*, III. Literatură, 1982/1983; Şt. Avădanei, în *Cronica*, nr. 7, 1984; Vl. Sorianu, în *Ateneu*, nr. 4, 1984; S. Pârvu, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1985; Al. Tănase, în *România literară*, nr. 20, 1987; *Bibliografia Al. Husar*, 2003. **(A. S.)**

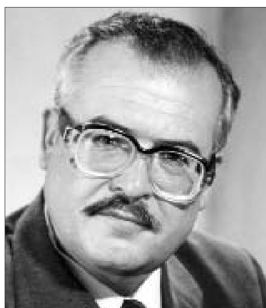

HUZUM Virgil (prenumele la naştere: Virgiliu), n. 12 dec. 1905, com. Ianca, jud. Brăila – m. 7 iul. 1987. Poet. Fiul lui Ion Huzum, farmacist, şi al Clarei (n. Andoniu). Şcoala primară la Darabani şi Focşani, unde urmează şi liceul (absolvit în 1923). Elev, publică versuri în *Anuarul Societăţii literare a Liceului „Unirea"*. Studii de farmacie; licenţa în litere şi filosofie (1931). Debutează în rev. *Adevărul literar şi artistic* (1924); debut editorial cu parodii şi pastişe poetice *Á la maničre de…* (1926), urmate de plachetele de poezie *Bolta bizantină* (1929), *Zenit* (1936), *Mirajul sunetelor* (1973). Colaborează la *Bilete de papagal, Vremea, Viaţa literară, Zodiac, Viaţa Românească* etc. Premiul Soc. Scriitorilor Români (1936).

OPERA: *Á la manière de…,* Focşani, 1926; *Bolta bizantină*, versuri, Bucureşti, 1929; *Zenit*, versuri, Bucureşti, 1936; *Mirajul sunetelor,* versuri, Bucureşti, 1973.

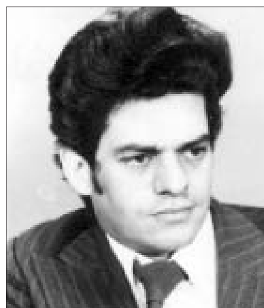
REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 25, 1973; C. Baltazar, în *Contemporanul*, nr. 37, 1973. **(E. N.)**

I

IACHIM Ion, n. 1 ian. 1950, satul Cornova, raionul Ungheni. Prozator şi poet. Fiul lui Evdochim Iachim, felcer, şi al Elenei (n. Jianu), infirmieră. A absolvit Univ. Pedagogică „Ion Creangă” din Chişinău (1968-1972). Doctorand la Institutul de Lb. şi Literatură al Acad. de Ştiinţe (1975-1978). Prof. la Colegiul de Economie şi Drept „Socrate” din Chişinău; comentator şi redactor-şef adjunct (din 1997) la săptămânalul pedagogic *Făclia.* Colab. la *Nistru* (*Basarabia*), *Literatura şi arta, Limba română, Moldova* etc. Inclus în antologia tinerilor poeţi, prozatori şi critici *Dintre sute de catarge ’89* (1990). Debutează în *Femeia Moldovei* (1972). Debut editorial cu vol. de povestiri şi nuvele *Întoarcerea la mare* (1983). A publicat vol. de proză pentru copii şi adolescenţi (*Un dar de la Moş Dănilă,* 1988; *Amintirile Piţigoiului Zbanţ,* 1996; *Ca floarea de măr, fericirea,* 2002; *Piciorul de aramă al căprioarei,* 2003), un microroman (*Cu jăraticul pe buze,* 1994) şi un vol. de versuri (*Doamna iasomie,* 2001). Autorul unei piese de teatru despre I. Creangă (*Nu mai plânge, Păsărilă!,* 1999). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2002).

OPERA: *Întoarcerea la mare,* nuvele şi povestiri, pref. de Al. Cosmescu, Chişinău, 1983; *Un dar de la Moş Dănilă,* povestiri, Chişinău, 1988; *Apostol fără nimb,* confesiuni, Chişinău, 1991; *Lăcrimioara, Iulia, Trăncănel, dragii mei elevi...,* jurnal şcolar, Chişinău, 1993; *Cu jăraticul pe buze,* microroman, pref. de S. Vangheli, Chişinău, 1994 (ed. II, 2000); *Amintirile piţigoiului Zbanţ,* poveste pentru copii, Chişinpu, 1996 (ed. II, 1997); *Nu mai plânge, Păsărilă!,* piesă de teatru, Chişinău, 1999; *Doamna iasomie,* versuri, Chişinău, 2001; *Receptarea şi crearea operelor epice în şcoală,* Chişinău, 2001; *Ca floarea de măr, fericirea,* povestiri, Chişinău, 2002; *Piciorul de aramă al căprioarei,* pref. de I. Colesnic, Chişinău, 2003. **(A. S.)**

IACOBAN Mircea Radu, n. 19 febr. 1940, Iaşi. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Alexandru Iacoban, judecător, şi al Mariei (n. Grămadă), învăţătoare. Studii elementare (1946-1954) şi Liceul „Ştefan cel Mare” (1954-1957) la Suceava. Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza” din Iaşi (1957-1962). Redactor la Studioul de radio Iaşi (1961-1966); secretar general de redacţie al rev. *Cronica* (1966-1969), apoi director al Editurii Junimea din Iaşi (1969-1979); director al Teatrului Naţional „Vasile Alecsandri” din acelaşi oraş (1979-1990); funcţionar cultural la Chişinău (1990-1992); redactor la ziarul *Românul* (1992-1994). Din 1994, director al Teatrului „Luceafărul” din Iaşi. Debut în rev. *Luceafărul* (1959); debut editorial cu vol. de schiţe şi povestiri *Estudiantina* (1962), înfăţişând scene din viaţa studenţească, urmat de alte două vol. de schiţe, *Nedumerit în Atlantida* (1968) şi *O mască în plus* (1969) şi de romanul *Departe* (1975). Dramaturgul abordează forme diverse ale genului, de la caracterologia satirică din *Sâmbătă la Veritas* (1973), la comedia sportivă din *Football* (1974); de la drama din *Noaptea* (1976) la restituirea istorică din *Reduta şi şoarecii* (1977). Publicistică în vol. *Cu microfonul în buzunar* (1969), *Lumea într-o picătură* (1971), *Altfel despre sport* (1972), *Din Azore în Antile* (1973), *Razna prin trei continente* (1977), *Puterea ingrată la români* (1990), *Potcoave pentru purici* (2000), *Uimiri* (2001). A scris scenarii pentru filme artisitce de lung metraj (*Totul pentru fotbal*, *Am o idee*, *Escapada*, *Un bulgăre de humă*). Premiul Asoc. Scriitorilor din Iaşi (1970); Premiul Uniunii Scriitorilor (1973); Premiul „I. L. Caragiale” al Acad. (1977); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995).

OPERA: *Estudiantina*, schiţe şi povestiri, Bucureşti, 1962; *Nedumerit în Atlantida*, schiţe, Bucureşti, 1968; *Cu microfonul în buzunar*, reportaje, Bucureşti, 1969; *O mască în plus*, schiţe,

Bucureşti, 1969; *Altfel despre sport*, reportaje, Bucureşti, 1972; *Sâmbătă la Veritas*, teatru, Bucureşti, 1973; *Din Azore în Antile*, publicistică, Iaşi, 1973; *Departe*, roman, Iaşi, 1975; *Noaptea*, teatru, Bucureşti, 1976; *Razna prin trei continente*, note de călătorie, Bucureşti, 1977; *Reduta şi şoarecii*, teatru, Bucureşti, 1977; *Oastea oştilor*. Cartea I, roman, Iaşi, 1980; *...Şi alte piese*, Iaşi, 1985; *Noaptea*. Teatru, pref. de V. Silvestru, Bucureşti, 1986; *Martor*, Iaşi, 1988; *Puterea ingrată la români*, publicistică, Iaşi, 1990; *O cronică a Basarabiei*, I-II, Iaşi, 1995-1999; *Potcoave pentru purici*, publicistică, Iaşi, 2000; *Uimiri*, publicistică, Bucureşti, 2001; *Cercul*, teatru, Iaşi, 2001; *Noaptea asta nu câştigă nimeni*, teatru, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: G. Dimisianu, în *Gazeta literară*, nr. 23, 1968; Z. Sângeorzan, în *Cronica*, nr. 26, 1968; C. Ciopraga, în *România literară*, nr. 17, 1971; A. Sasu, în *Tribuna*, nr. 17, 1971; G. Pruteanu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1973; G. Genoiu, în *Ateneu*, nr. 2, 1975; I. Cocora, în *Tribuna*, nr. 3, 1977; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească*, 1977; Al. Călinescu, în *Teatrul*, nr. 1, 1977; idem, *ibidem*, nr. 7-8, 1980; I. Holban, în *Cronica*, nr. 47, 1980; Alice Georgescu, în *Teatrul*, nr. 7-8, 1981; Al. Călinescu, *ibidem*, nr. 1, 1982; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani*, 1983; F. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată*, 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; Ileana Berlogea, în *Contemporanul*, nr. 51, 1984; G. Pruteanu, *ibidem*, nr. 6, 1985; (R. G. Ţ.)eposu, în *Flacăra*, nr. 43, 1985; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni*, 1985; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 8, 1987; M. Popescu, în *România literară*, nr. 41, 1987; V. Silvestru, *ibidem*, nr. 49, 1987; S. Adam, în *Ateneu*, nr. 7, 2001; M. R. Mocanu, în *Contemporanul*, nr. 40, 2002; Cristina Modreanu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 615, 2002. **(A. S.)**

IACOBESCU Alexandru, n. 7 iun. 1874, Piteşti – m. 1945, Bucureşti. Poet, prozator şi traducător. Bibliotecar la Fundaţia „Aman” din Craiova (până în 1935). A scos, la Craiova, împreună cu Marcel Romanescu rev. *Viaţa literară* (1914). Secretar de redacţie la *Drum drept* (1920-1927); redactor la *Curentul*. Debut cu versuri în rev. *Ramuri* (1914); debut editorial cu vol. *Balade* (1919). A colaborat la *Adevărul literar şi artistic*, *Convorbiri literare*, *Gândirea*, *Universul literar* etc., uneori sub pseud. Daniel Aramă, Ion Aramă, Teofil Roman, Pantagruel. A scris o poezie elegiacă, picturală, a efemerului şi a imaterialităţii, altfel monotonă, cu o imagistică destul de banală (*Umbre peste ape*, 1923; *Cosânzeana*, 1924; *Elegii şi poeme*, 1928; *Lauri şi purpură*, 1929), proză de călătorie (*Icoane şi privelişti*, 1926), literatură pentru copii. Trad. din V. Hugo, Leopardi, Cervantes, Dostoievski, Al. Dumas, W. Scott, Ch. Dickens, M. Prévost, É. Zola, P. Loti, J. Lemaître, I. Bunin, G. Sand, J. London, J. Kessel, F. Cooper, P. Benoit, J.O. Curwood, L. Raymont, R. Malzeroy, H. Allen ş.a.

OPERA: *Balade*, Craiova, 1919; *Sub zidurile Troiei*, Craiova, 1920; *Umbre peste ape*, versuri, Craiova, 1923; *Cosânzeana*, vesuri, Craiova, 1924; *Icoane şi privelişti*, proză, Arad, 1926; *Elegii şi poeme*, Craiova, 1928; *Lauri şi purpură*, versuri, Craiova, 1929; *Chipuri de bronz*, Craiova, 1930; *Icoane din Bosfor*, proză, Craiova, 1932; *Pulberi înstelate*, Craiova, 1935; *Ursul cu laba-ntoarsă*, Bucureşti, 1939; *Vraja*, Bucureşti, 1939; *Maiestăţii Sale, Regelui*, Bucureşti, 1940; *Dracul păcălit*. Poveşti, Bucureşti, 1941; *Comoara de sub stâncă*, Bucureşti, 1942; *Moartea zimbrului*, roman, Bucureşti, 1944; *Fântâna fermecată*, poveşti, Bucureşti, 1945; *Poeme*, Bucureşti, f.a.; *Sonete*, Bucureşti, f.a.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria...*, III; Perpessicius, *Menţiuni...*, III; S. Metzulescu, *Literile din Ţara Banilor*, 1936. **(R. Z.)**

IACOBESCU D. (pseud. lui Armand Iacobson), n. 1893, Craiova – m. 9 oct. 1913, Bucureşti. Fiul medicului Iacob Iacobson şi al Dorotheei (n. Jensen). Din 1898, după moartea tatălui, trăieşte la Bucureşti unde urmează cursurile Seminarului Pedagogic Universitar. Poet precoce, **I.** debutează în 1912 în rev. *Insula;* un caiet ms, pe care l-a citit T. Vianu, datează toată opera sa poetică între 4 iul. 1912 şi 13 aug. 1913. A mai

colaborat la *Arta, Flacăra, Noua revistă română, Ilustraţiunea naţională, Noi pagini literare, Biruinţa, Ramuri.* Ftizic, **I.** moare la 20 de ani, lăsând o operă restrânsă (câteva zeci de poezii şi un mănunchi de trad. din Longfellow, Baudelaire, Mallarmé, Rollinat, Verlaine, Samain), adunată aproape integral de Perspessicius în vol. *Quasi* (1930). Situate în aria simbolismului, versurile sale – spune T. Vianu – „se află prin fantasticul şi bizareria unora din ele la hotarele lui Baudelaire, iar prin melodiosul şi dulcele lor sentiment sub cerul tomnatic al lui Verlaine şi Samain".

OPERA: *Quasi,* pref. de Perpessicius şi un frontispiciu de N. N. Tonitza, Bucureşti, 1930.

REFERINŢE CRITICE: C. Sp. Hasnaş, în *Flacăra*, nr. 1, 1913; I. Trivale, în *Noua revistă română*, nr. 18, 1913; T. Vianu, *Masca timpului*, 1926; F. Aderca, în *Cuvântul liber,* nr. 43, 1920; N. Davidescu*, Aspecte...*, II; Ştefania Lillian-Harjeu, în Rampa, nr. 2355, 1925; Perpessicius, *Menţiuni...*, I; E. Lovinescu, *Istoria...*, III; A. P. Samson, în *Rampa*, nr. 3606, 1930; G. Călinescu, *Istoria...*; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Contemporanul,* nr. 13, 1948; D. Micu*, Istoria...*, I; Horia Oprescu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1965; Lidia Bote, *Simbolismul românesc*, 1966; Ana Blandiana, în *Amfiteatru*, nr. 11, 1966; Gh. Drăgan, în *Iaşul literar*, nr. 12, 1966; C. Ciopraga, *Literatura...*; *Antologia poeziei simboliste româneşti,* 1972; D. Micu, în *Steaua*, nr. 12, 1980; S. Iosifescu, *Descoperirea cunoscutului,* 1986; T. Vianu, *Scriitori români din secolul XX,* 1986. **(M. P.)**

IANCU Traian, n. 8 mai 1923, com. Făget, jud. Timiş - m. 1 mai 1997, Bucureşti. Poet. Părinţii, Milentie Iancu şi Ana (n. Stănescu), ţărani. Studii medii la Liceul „C. Brediceanu" din Lugoj (absolvit în 1943); începe Facultatea de Medicină din Bucureşti, dar o întrerupe după trei ani şi intră la Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" (absolvită în 1951). Din 1951, funcţionar la Uniunea Scriitorilor: director al Uniunii Scriitorilor şi director al Fondului literar. Debutează în rev. *Primăvara Banatului* din Lugoj (1941); debut editorial cu vol. de versuri *Dragostele mele* (1969). Alte vol.: *Puntea soarelui* (1971), *Noi* (1972), *Să iubim ce-i de iubit* (1975), *Bucuriile noastre* (1978), *Doina* (1981), *Iubire de oameni* (1984), *Grădina* (1986), *Cântecul iubirii* (1989). Colaborează la *România literară*, *Luceafărul*, *Steaua*, *Tribuna* etc. Poezia reprezintă pentru **I.** o modalitate de militantism ce s-ar vrea ardent şi de exprimare frustă, patetică a unei naturi lirice, înrudită cu cea folclorică.

OPERA: *Dragostele mele*, versuri, Bucureşti, 1969; *Puntea soarelui*, versuri, Bucureşti, 1971; *Noi*, versuri, Cluj, 1972; *Să iubim ce-i de iubit*, versuri, Bucureşti, 1975; *Bucuriile noastre*, versuri, Bucureşti, 1978; *Doina*, versuri, Bucureşti, 1981; *Iubire de oameni*, versuri, Bucureşti, 1984; *Grădina*, versuri, Bucureşti, 1986; *Cântecul iubirii*, versuri, Bucureşti, 1989.

REFERINŢE CRITICE: Perpessicius, *Lecturi*...; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 13, 1972; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 7, 1972; Al. Piru, *Poezia*..., I; Z. Sângeorzan, în *Cronica*, nr. 26, 1975; M. Tomuş, în *Transilvania*, nr. 5, 1976; D. Zamfirescu, în *Contemporanul*, nr. 48, 1978; A. Goci, în *Scânteia*, nr. 12419, 1982; G. Munteanu, în *România literară*, nr. 47, 1982; I. Grinevici, în *Săptămâna*, nr. 45, 1984; Al. Protopopescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1985; Al. Raicu, în *Ateneu*, nr. 3, 1985; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni*, 1985; Vl. Bârna, în *Contemporanul*, nr. 35, 1986; P. Poantă, în *Tribuna*, nr. 51, 1986. **(I. Md.)**

IANCU Victor, n. 25 mart. 1936, Agârbiciu, com. Căpuşu Mare, jud. Cluj. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Iosif Iancu, agricultor, şi al Floarei (n. Truţa). Şcoala primară în Agârbiciu (1942-1948), şcoala elementară în Căpuşu Mic şi Sărmaşu (1948-1950); urmează Liceul Militar „Dimitrie Cantemir" din Predeal (1950-1954) şi Şcoala Militară de Geniu Râmnicu-Vâlcea (1954-1955; studii întrerupte); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1955-1960).

Prof. la Baia Mare (1960-1961); asistent (1961-1965), lector (1965-1969), conferenţiar (1969-1990) şi prof. (din 1990) la Facultatea de Litere a Univ. de Nord din Baia Mare; şef de Catedră (1971-1974; 1995-1996), prorector al Institutului Pedagogic (1971-1972) şi prorector al Univ. (din 1996). Lector de lb. română la Univ. din Torino şi Milano (1971-1972) şi la Univ. „Eötvös Loránd" din Budapesta (1991-1994). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Palatalizarea dentalelor în limba română* (1967). Colab. la *România literară*, *Luceafărul*, *Flacăra*, *Steaua*, *Tribuna*, *Vatra*, *Familia* etc. Director fondator al rev. *Curier*, buletin al Comisiei Naţionale Române UNESCO (1998-2001). Debutează în *Steaua* (1964). Debut editorial cu un memorial de călătorie (*Italia posibilă*, 1978). A publicat romane (*Pământ, cosmos şi retur*, în colab., 1980; *Drum de piatră*, 1986; *Pământul negru*, 1988; *Pensiunea Barbagia*, 1992; *Blândul Dracula*, 2002), proză scurtă (*Întrebări în asfinţit*, 1983) şi teatru (*Avram Iancu*, trilogie, 1995). A publicat, de asemenea, mai multe lucrări de lingvistică şi filologie. Realizator al filmului documentar *Avram Iancu*, în regia lui G. Mureşan (1999). Premiul „Timotei Cipariu" al Acad. Române (1985).

OPERA: *Italia posibilă*, memorial de călătorie, Cluj-Napoca, 1978; *Pământ, cosmos şi retur*, roman satiric, în colab. cu D. Mureşan, Timişoara, 1980; *Ursul câştigător la loto. Fabule cu morală şi fără…*, în colab. cu D. Mureşan, Bucureşti, 1981; *Întrebări în asfinţit*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 1983; *Drum de piatră*, roman, Cluj-Napoca, 1986; *Pământul negru*, roman, Cluj-Napoca, 1988; *Pensiunea Barbagia*, roman, Cluj-Napoca, 1992; *Avram Iancu*, trilogie dramatică, Cluj-Napoca, 1995; *Istoria pierdută a României postdecembriste*, publicistică, Bucureşti, 2000; *Pentru o cultură a păcii, democraţiei şi toleranţei în România*, I, publicistică, Bucureşti, 2000; *Jurnal involuntar*, memorialistică, postfaţă de Ana Blandiana, Piteşti, 2000; *Blândul Dracula*, roman, Cluj-Napoca, 2002. Traduceri: I. Silone, *Şcoala dictatorilor*, Cluj-Napoca, 1992.

REFERINŢE CRITICE: Alina Nour, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1983; S. Duicu, în *Vatra*, nr. 4, 1987; M. Iordache, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1987; I. Buzaşi, în *Ateneu*, nr. 9, 1987. **(A. S.)**

IANCULESCU Dinu, n. 24 mart. 1925, Bucureşti. Poet. Fiul lui Constantin Ianculescu, inginer, şi al Aurorei (n. Vlădescu). Studii la Liceele „Cantemir-Vodă" (1936) şi „Sf. Andrei" (1937) din Bucureşti, „Andrei Şaguna" din Braşov (1938-1942) şi la Colegiul Naţional „Sf. Sava" din Bucureşti (bacalaureatul în 1945); absolvent al Facultăţii de Teatru a Conservatorului de Muzică şi Artă Dramatică din Bucureşti (1947). Crainic la Radio Bucureşti (1945-1950); actor la Teatrul Naţional din Bucureşti (1947-1950), la Teatrul „C.I. Nottara" (1950-1985). Stabilit în Germania în 1985. Colab. (din 1986), ca actor la Staatstheater Darmstadt şi la posturile de radio H.R. Frankfurt şi S.W.F. Baden-Baden (Germania). Debut cu versuri în *Universul literar* (1941); debut editorial cu vol. *Argintatul peşte şi alte poezii* (1970), urmat de *41 de sonete* (1975), *Rondeluri* (1980), *O lumină de cuvinte* (1994) şi *Un gând, un chip ştiut, un vis, un timp* (2002). După ce la debut se exersase cu predilecţie într-o poezie de notaţii fragmentare, uneori ingenios articulate metaforic, **I.** optează pentru formele fixe ale sonetului şi rondelului, convenabile unui temperament liric echilibrat, înclinat spre cizelarea imaginii şi armonizarea muzicală a discursului.

OPERA: *Argintatul peşte şi alte poezii*, Bucureşti, 1970; *41 de sonete*, Bucureşti, 1975; *Rondeluri*, Bucureşti, 1980; *O lumină de cuvinte*, versuri, Bucureşti, 1994; *Un gând, un chip ştiut, un vis, un timp...*, rondeluri, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *România literară*, nr. 15, 1971; A. Popescu, în *Tribuna*, nr. 21, 1971; C. Ciopraga, în *Cronica*, nr. 20, 1971; N. Amaru, *ibidem*, nr. 48, 1975; Gh. Bulgăr, în *România literară*, nr. 3, 1976; I. Moldovan, în *Echinox*, nr. 1-2, 1976; Al. Andriţoiu, în *România literară*, nr. 31, 1981; I. Arieşanu, în *Orizont*, nr. 19, 1981; R. Cârneci, în *Contemporanul*, nr. 5, 1981; Gh. Pituţ, în *Luceafărul*, nr. 15, 1981; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 254, 1995; Gh. Bulgăr, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1996; Irina Petraş, în *Contemporanul*, nr. 45, 2000; B. Cioculescu, în *România literară*, nr. 7, 2003;

Al. Lungu, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 2003; Irina Petraş, în *Contemporanul*, nr. 5-8, 2003. **(I. P.)**

IANOŞI Ion (numele la naştere: Janosi Steinberger), n. 1 mai 1928, Braşov. Critic literar şi eseist. Fiul lui Iuliu Steinberger, comerciant, şi al Anei Lató (n. Leitner), ziaristă. Căsătorit cu Janina Ianoşi. Liceul „Ioan Meşotă" din Braşov (1944-1947); studii de filosofie la Cluj (1947-1949) şi Leningrad (1949-1954). Dr. al Univ. din Leningrad (1955). Lector la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică (1955-1958), transferat apoi la Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti, lector (1958-1962), conferenţiar (1962-1968) şi prof. (1968-1998). Senior *visiting prof.* la Collegium Budapest (1996-1997). Secretar al secţiei de critică şi istorie literară a Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (din 1980). Debut în presă în 1956; debut editorial în 1963 cu vol. *Romanul monumental şi secolul XX*. Din 1966 participă la congrese şi reuniuni internaţionale de estetică şi filosofie. A publicat studii de estetică (*Dialectica şi estetică*, 1971; *Schiţă pentru o estetică posibilă*, 1975; *Hegel şi arta*, 1980; *Nearta – artă*, I-II, 1982-1985; *Sublimul în estetică*, 1983; *Sublimul în artă*, 1984; *Sublimul în spiritualitatea românească*, 1987), o monografie despre *Thomas Mann* (1965), eseuri (*Dostoievski, „tragedia subteranei"*, 1968; *Romanul unui oraş. Petersburg – Petrograd – Leningrad*, 1972; *Alegerea lui Iona*, 1974; *Poveste cu doi necunoscuţi: Dostoievski şi Tolstoi*, 1977), un important studiu despre filosofia românească (*Literatură şi filosofie*, 1986) şi vol. de memorialistică (*Secolul nostru cel de toate zilele*, 1980; *Opţiuni*, 1989). A prefaţat *Estetica* lui T. Vianu (1968), vol. III-XI de *Opere* ale lui F. M. Dostoievski, *Jurnalul* lui Lev Tolstoi, *Abstracţie şi intropatie* de W. Worringer etc., a editat vol. Marx, Engels, Lenin, *Despre literatură şi artă* (1974), antologii ale scrierilor lui Hegel (1980) şi Kant (1981), a colaborat la *Dicţionarul de estetică literară generală* (1972), a coordonat *Dicţionarul operelor filosofice româneşti* (1997) şi a desfăşurat, în majoritatea rev. literare, o bogată activitate publicistică, la interferenţa esteticii cu istoria şi critica literară şi cu literatura comparată. Premiul Uniunii Scriitorilor (1964; 1981); Premiul Acad. Române (1979); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1986).

OPERA: *Romanul monumental şi secolul XX*, Bucureşti, 1963; *Thomas Mann*, Bucureşti, 1965; *Dostoievski, „tragedia subteranei"*, Bucureşti, 1968; *Dialectica şi estetica*, Bucureşti, 1971; *Romanul unui oraş. Petersburg – Petrograd – Leningrad*, Bucureşti, 1972; *Alegerea lui Iona*, Bucureşti, 1974; *Schiţă pentru o estetică posibilă*, Bucureşti, 1975; *Poveste cu doi necunoscuţi: Dostoievski şi Tolstoi*, Bucureşti, 1977; *Umanism: viziune şi întruchipare*, Bucureşti, 1978; *Estetica*, Bucureşti, 1978; *Secolul nostru cel de toate zilele*, Bucureşti, 1980; *Hegel şi arta*, Bucureşti, 1980; *Nearta – artă*, I-II, Bucureşti, 1982-1985; *Sublimul în estetică*, Bucureşti, 1983; *Sublimul în artă* (Un drum în cultura lumii), Bucureşti, 1984; *Sublimul în spiritualitatea românească*, 1987; *Literatură şi filosofie*. Interacţiuni în cultura română, Bucureşti, 1986; *Opţiuni*, Bucureşti, 1989; *Tolstoi. Romanul unei drame*, Bucureşti, 1991 (ed. II, 1998); *Izvoare biblice. Alegerea lui Iona*, Bucureşti, 1994; *Idei inoportune*, memorialistică, Bucureşti, 1995; *O istorie a filosofiei româneşti*, Cluj-Napoca, 1996; *Constantin Noica – între construcţie şi expresie*, Bucureşti, 1998; *Vârstele omului*, Bucureşti, 1998; *Dostoievski. Dostoievski şi Tolstoi*, Bucureşti, 2000; *Prejudecăţi şi judecăţi*, Bucureşti, 2002; *Thomas Mann. Temă cu variaţiuni*, Bucureşti, 2002; *eu şi el. Însemnări subiective despre Ceauşescu*, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Achiţei, în *Luceafărul*, nr. 1, 1968; P. Georgescu, în *România literară*, nr. 30, 1971; T. Popescu, în *Tribuna*, nr. 51, 1971; D. Pillat, în *Luceafărul*, nr. 7, 1972; Maria Banuş, în *Tribuna*, nr. 44, 1974; M. Petroveanu, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1974; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 30, 1975; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 34, 1975; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 27, 1977; *Estetică şi umanism*, 1979; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, II, 1979; S. Titel, în *România literară*, nr. 42, 1980; Gr. Smeu, în *Transilvania*, nr. 1, 1980; M. Muthu, în *Steaua*, nr. 4, 1987; *Ion Ianoşi. O viaţă de*

cărturar, 1998; *Eseistică şi moralitate*. Omagiu profesorului Ion Ianoşi, 1998; C. Popa, în *România literară*, nr. 1, 2001; B. Marian, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 664, 2003; Al. Săndulescu, în *România literară*, nr. 43, 2003. **(A. S.)**

IANOŞI Janina, n. 12 iul. 1930, Bucureşti. Traducătoare şi eseistă. Fiica lui Leon Caffé, medic internist, şi a Aureliei (n. Teodorescu), licenţiată în litere şi filosofie. Soţia lui Ion Ianoşi. Clasele primare în particular şi la Şcolala „Sf. Iosif" (1937-1940), liceale la Şcoala „Sf. Iosif" (1941-1945), apoi la Şcoala Centrală de Fete din Bucureşti (1946-1949). Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1949-1950), Institutul de Poligrafie, Facultatea Redacţie-Edituri din Moscova (1950-1951), de unde se transferă la Facultatea de Filosofie a Univ. din Leningrad (1951-1955). Asistent, (1955), lector (1970) şi conf. univ. (1983-1989) la Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti. Dr. în filosofie a Univ. din Bucureşti, cu teza *Optimism şi pesimism istoric* (1972; publicată în acelaşi an). Bună cunoscătoare a lb. franceză, germană şi rusă, traduce din aceasta din urmă lucrări de estetică semnate de Herzen, Bielinski, Cernâşevski, Dobroliubov, Pisarev, G.V. Plehanov, I. Davâdov şi literatură (*Jurnalul* lui Lev Tolstoi, proză de K. Paustovski, Marina Ţvetaeva, A. Adamovici, Daniil Granin), cu o predilecţie pentru marile nume.

OPERA: *Optimism şi pesimism istoric*, Bucureşti, 1972. Traduceri: I. Davâdov, *Arta şi elita*, Bucureşti, 1973; L. Tolstoi, *Jurnal*, I-II, pref., tabel cronologic, note şi comentarii de I. Ianoşi, Bucureşti, 1975-1976 (ed. II, 2000); G.V. Plehanov, *Studii de teoria artei*, pref. şi aparat critic de I. Ianoşi, Bucureşti, 1978; K. Paustovski, *Trandafirul de aur*, pref. şi tabel cronologic de I. Ianoşi, Bucureşti, 1981; Marina Ţvetaeva, *Proză*, pref. şi tabel cronologic de I. Ianoşi, Bucureşti, 1986; Herzen, Bielinski, Cernâşevski, Dobroliubov, *Despre cultura estetică, valorile artistice, creaţia literară*. Selecţie, studiu introductiv şi îngrijirea ed. I. Ianoşi, Bucureşti, 1987; A. Adamovici, D. Granin, *Cartea blocadei*, cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1987; V. Grossman, *Panta Rhei*, Bucureşti, 1990; A. Platonov, *Cevengur*, în colab. cu G. Bălăiţă, Bucureşti, 1990; V. Soloviov, N. Berdiaev, G. Fedotov, *Creştinism şi antisemitism*, Bucureşti, 1992; F. Nietzsche, *Despre genealogia moralei*, în colab. cu H. Stanca, Cluj-Napoca, 1993; P. Ceaadaev, *Scrisori filosofice*, Bucureşti, 1993; L. Şestov, *Apoteoza lipsei de temeiuri. Eseu de gândire adogmatică*, Bucureşti, 1995; H. Heine, *Contribuţii la istoria religiei şi a filosofiei în Germania*, Bucureşti, 1996; H. Corbin, *Paradoxul monoteismului*, Cluj-Napoca, 1997; V. Jankélévitch, *Paradoxul moralei*, Cluj-Napoca, 1997; J. Haberman, *Sfera publică şi transformarea ei structurală*, Bucureşti, 1998; Th. Mann, *Germania şi germanii*, Bucureşti, 1998; idem, *Despre problema evreiască*, Bucureşti, 1998; E. Wiesel, *Celebrare biblică. Portrete şi legende*, Bucureşti, 1998; V. Jankélévitch, *Să iertăm?*, Cluj-Napoca, 1998; L. Poliakov, *Istoria antisemitismului*, vol. II-III, Bucureşti, 1999-2000; M. Halder, *Ce este un evreu?* Bucureşti, 2000; J. Tulard, *Napoleon*, Bucureşti, 2000; G. Aly, *Soluţia finală*, Bucureşti, 2001; Pauline Bebe, *Femeile şi iudaismul*, Bucureşti, 2002; M. Mendelssohn, *Ierusalim*, Bucureşti, 2003. **(A. S.)**

IANUŞ Marius (pseud. lui Marius-Christian Drăjan), n. 24 dec. 1975, Braşov. Poet. Fiul lui Nicolae Drăjan şi al Mariei (n. Ianuş). Absolvent al Liceului Militar „D. Cantemir" din Breaza (1995). Studii la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti (redactor al rev. *Litere nouă*). Redactor la *Ziarul financiar, Playboy* şi *Madame Figaro*; redactor la Editura Pro Logos. Debutează în *Vatra* (1994; poeme semnate Marius-Christian Drăjan). Colab. la *România literară, Astra, Cuvântul, ArtPanorama, Paralela 45, Interval, Monitorul de Braşov* etc. Iniţiază împreună cu Dumitru Crudu mişcarea poetică a „fracturismului", printr-un manifest publicat în

Paralela 45 (nr. 1-2, 1999). A publicat vol. de versuri *Manifest anarhist şi alte fracturi* (2000) şi *Ursul din containăr* (2002).

OPERA: *Manifest anarhist şi alte fracturi,* versuri, Bucureşti, 2000; *Ursul din containăr,* versuri, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 5, 1999; D.-S. Boerescu, în *Contemporanul*, nr. 9, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 580, 2001; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 10, 2001; Geo Vasile, în *Contemporanul*, nr. 8, 2002; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 695, 2003; D. Cristea-Enache, *ibidem*, nr. 663; 671, 2003; O. Soviany, în *Luceafărul*, nr. 7, 2003; Irina Petraş, în *Contemporanul*, nr. 9, 2003. **(A. S.)**

IARIN George (pseud. lui Gheorghe Ionescu), n. 2 dec. 1940, Ploieşti. Poet. Fiul lui Georghe Ionescu, ofiţer, şi al Vioricăi (n. Barescu). Şcoala elementară la Ploieşti şi Râmnicu Sărat (1947-1953); Liceul Teoretic din Râmnicu-Sărat (absolvit în 1957); în urma arestării şi a condamnării la închisoare a tatălui său (1957), este încorporat într-un detaşament militar de muncă forţată (eliberat în 1961); studii, neterminate, la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică „I.L. Caragiale" din Bucureşti, (1962). Prof. de lb. română, muzică şi desen la şcoli generale din mediul rural (1962-1966); inspector şi bibliotecar la Centrala Petrolului Bolintin Vale (1966-1983); statistician la Schela de foraj Chitila – S.C. Foraj Sonde Bucureşti (din 1984). Debut cu versuri în *Luceafărul* (1959), semnând George Gh. Ionescu; debut editorial cu placheta *Elegii pentru pământ* (1977), urmată de *Scrisori din Andromeda* (1981), *Ziar de seară* (1983), *Ţinuturile mentei* (1986), *Biblioteca pierdută* (1988) şi *Regele valsului* (1992). Colab. la *Gazeta literară*, *Luceafărul*, *Viaţa Românească*, *Steaua*, *Tribuna*, *Tomis*, *Flacăra*. Este prezent cu poezii în *Antologia poeţilor tineri* (1982), *Arta poetică* (1983), *Questions at the Turn of the Millennium* (1984), *Poezia izvor de frumuseţe* (1987). Rafinamentul caligrafic şi muzical al poeziei lui **I.** izvorăşte din convingerea secretă că verbul poetic poate exorciza demonia realului, acreditând o utopie a frumuseţii dincolo de accidentele biografiei individuale.

OPERA: *Elegii pentru pământ*, Bucureşti, 1977; *Scrisori din Andromeda*, Bucureşti, 1981; *Ziar de seară*, Bucureşti, 1983; *Ţinuturile mentei*, Bucureşti, 1986; *Biblioteca pierdută*, Bucureşti, 1988; *Regele valsului*, versuri, Bucureşti, 1992.

REFERINŢE CRITICE: Florenţa Albu, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1977; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 7, 1977; N. Prelipceanu, în *Tribuna*, nr. 7, 1978; I. Cristofor, în *Steaua*, nr. 10, 1981; Gh. Suciu, *ibidem*, nr. 2, 1987; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 4, 1987; I. B. Lefter, în *România literară*, nr. 19, 1987; L. Raicu, *ibidem*, nr. 49, 1987; E. Simion, *ibidem*, nr. 41, 1988; L. Ulici, *ibidem*, nr. 9, 1989; I. Istrate, în *Steaua*, nr. 1, 1989; E. Simion, în *Literatorul*, nr. 47, 1992; I. Cristofor, în *Tribuna*, nr. 8, 1993. **(I. Md.)**

IARU Florin (pseud. lui Florin Râpă), n. 24 mai 1954, Bucureşti. Poet. Fiul lui Ilie Râpă şi al Luciei (n. Iaru), prof. Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1978). Prof. la Galaţi (1978-1981) şi la Bulbucata (1981-1982); gestionar la Librăria „Cartea Românească" din Bucureşti (din 1983). Debutează cu poezie în *Luminiţa* (1962). Colaborează mai consistent la *Amfiteatru* (1970). Membru al Cenaclului de Luni, condus de N. Manolescu; coleg de generaţie cu Mircea Cărtărescu şi Traian T. Coşovei, Ion Stratan, împreună cu care va scoate un „fastuos şi teribilist" (Alex. Ştefănescu) vol. colectiv, intitulat *Aer cu diamante* (1982). „Copil teribil al grupului", înregistrează un răsunător debut editorial cu vol. *Cântece de trecut strada* (1981), în care ludicul iconoclast debordează în „absurd jovial" (Gh. Grigurcu), dând la iveală o melancolie de adâncime reală, camuflată la suprafaţă în tonuri jucăuşe, parodice. *La cea mai înaltă ficţiune* (1984)

marchează o despărţire de „uniforma generaţiei, prea strâmtă” (C. Regman), deschizând vol. spre coşmarul unui banal cotidian, receptat neconcesiv, frenetic, trepidant, cu nervii întinşi la incandescenţă. Alte vol.: *Înnebunesc şi-mi pare rău* (1990) şi *Poeme alese* (2002). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1981).

OPERA: *Cântece de trecut strada*, Bucureşti, 1981; *Aer cu diamante*, în colab., Bucureşti, 1982; *La cea mai înaltă ficţiune*, Bucureşti, 1984; *Înnebunesc şi-mi pare rău*, versuri, Bucureşti, 1990; *Poeme alese* (1975-1990), Braşov, 2002.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 39, 1981; D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 49, 1981; R.C. Cristea, în *Amfiteatru*, nr. 3, 1982; I. B. Lefter, în *Contemporanul*, nr. 6, 1982; R.G. Ţeposu, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1982; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 10, 1982; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 10, 1984; N. Manolescu, *ibidem*, nr. 22, 1984; N. Steinhardt, în *Astra*, nr. 7, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 46, 1990; Radu Tania, în *Arc*, 1991; A. Pantea, în *Vatra*, nr. 5, 1991; C. Regman, în *Jurnalul literar*, nr. 9-12, 1991; Gh. Tomozei, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 139, 1992; T.T. Coşovei, în *Contemporanul*, nr. 15, 1993; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 656, 2003. **(Şt. B.)**

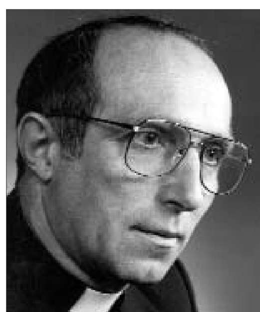

IBRĂILEANU G.[arabet], n. 23 mai 1871, Târgu-Frumos, jud. Iaşi – m. 10 mart. 1936, Bucureşti. Critic, istoric literar, eseist şi romancier. Părinţii, Teodor Ibrăileanu şi Maria (n. Marcovici). Tatăl, mic negustor la Târgu-Frumos, vechil de moşie la Poiana Iuraşcu în jud. Bacău, apoi funcţionar la Roman. Urmează şcoala primară la Bacău şi Roman (1879-1883), gimnaziul la Roman (1883-1887) şi liceul la Bârlad (1887-1890). Între 1887 şi 1890 scoate, cu P. Muşoiu şi E. Vaian, la Roman, rev. *Şcoala nouă,* de orientare socialistă, unde publică încercări literare şi trad. sub pseud. Cezar Vraja. Între 1891 şi 1895 e student la Facultatea de Litere a Univ. din Iaşi şi elev al Şcolii Normale Superioare. Art. politice în ziarele socialiste *Munca, Lumea nouă* şi art. de critică în rev. *Critica socială* (1892) şi *Evenimentul literar* (1893-1894) din Iaşi. În 1894, redactor la *Lumea nouă*, organ al social-democraţiei române din Bucureşti. Prof. suplinitor de lb. română la Bacău, trece (1899), sub înrâurirea lui C. Stere, la aripa stângă a Partidului Liberal. Prof. suplinitor, din 1900, la Liceul „C. Negruzzi” din Iaşi, trece, cu Titu Maiorescu, în 1902, examenul de capacitate şi devine titular. Excursie, în 1904, cu soţia, Elena (n. Carp), în Austria, Italia, Elveţia şi Germania. Colab. sporadice la *Noua revistă română* din Bucureşti şi *Curentul nou* din Galaţi. Împreună cu C. Stere scoate, la 1 mart. 1906, rev. *Viaţa Românească*, la Iaşi, al cărui secretar de redacţie va fi până în 1933. Prof. suplinitor de istoria literaturii române şi estetică literară la Facultata de Litere din Iaşi (din 1908), titular (din 1912) în urma trecerii examenului de doctorat cu o teză despre *Opera literară a d-lui Vlahuţă.* Conduce cenaclul rev. *Viaţa Românească.* Publică *Spiritul critic în cultura românească* (1909), *Scriitori şi curente* (1909), *Note şi impresii* (1920), *După război – Cultură şi literatură* (1921), *Scriitori români şi străini* (1926), *Studii literare* (1930) – apărute întâi în rev. –, vol. de cugetări *Privind viaţa* (1930) şi romanul *Adela* (1933). Doctrinar al poporanismului literar (până în 1916) şi teoretician al specificului naţional, **I.** e un critic sociolog şi psiholog în formula Taine – Bourget, partizan în estetică al energetismului sub influenţa lui Oswald-William James şi, după Hennequin, teoretician al ideii de selecţie literară.

OPERA: *Spiritul critic în cultura românească,* Iaşi, 1909 (ed. II, 1922; ed. III, 1943); *Scriitori şi curente*, Iaşi, 1909 (ed. II, 1930); *Opera literară a d-lui Vlahuţă*, Iaşi, 1912; *Note şi impresii*, Iaşi, 1920; *După război. Cultură şi literatură*, Iaşi, 1921; *Istoria literaturii române moderne*, editată de Gh. Şerbănescu, Iaşi, 1926; *Scriitori români şi străini*, Iaşi, 1926; *Privind viaţa*, cu un portret inedit de Şt. Dumitrescu, Bucureşti, 1930; *Studii literare*, Iaşi, 1930 (ed. II, 1931); *Adela*. Fragment din jurnalul lui Emil Codrescu (iul.-aug. 189...), roman, Bucureşti, 1933 (ed. II, 1933; altă ed., f.a.; ed. nouă, pref. de C. Ciopraga, 1959; 1961; 1963; postfaţă şi bibliografie de Eugenia Tudor, 1972; 1976; 1974; pref. de Al. Husar, Iaşi, 1983; pref. de A. Goci, 1995; studiu introductiv de M. Papahagi,

1998); *Pagini alese*, ed. îngrijită, pref. de M. Ralea, I-II, 1957; *Studii literare*, ed. îngrijită şi postfaţă de S. Bratu, cu un portret de E. Mihăescu, Bucureşti, 1957; *Studii literare*, ed. îngrijită, pref. şi note de S. Bratu, Bucureşti, 1962; *Adela. Privind viaţa. Amintiri din copilărie şi adolescenţă*, pref. şi tabel cronologic de C. Ciopraga, ed. II, Bucureşti, 1966 (ed. III, 1985); *Scriitori români şi străini*, I-II, ed. îngrijită de I. Creţu, pref. de Al. Piru, trad. versurilor din note L. Iliescu, Bucureşti, 1968; *Studii literare*, antologie, studiu introductiv şi note de I. Bălu, Bucureşti, 1968 (ed. II, 1976); *Opere*, I-II, ed. îngrijită, note şi comentarii de C. Ciopraga, Iaşi, 1970-1972; *Campanii*, ed. îngrijită şi pref. de M. Ungheanu, Bucureşti, 1971; *Privind viaţa*, ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de V. Taşcu, Cluj, 1972; *Mihai Eminescu. Studii şi articole*, ed. îngrijită, pref., note şi bibliografie de M. Drăgan, Iaşi, 1974; *Opere*, I-X, ed. critică de Rodica Rotaru şi Al. Piru, pref. de Al. Piru, Bucureşti, 1974-1981; *Studii literare,* repere istorico-literare de Rodica Rotaru, I-II, Bucureşti, 1979; *Spiritul critic în cultura românească. Note şi impresii*, postfaţă şi bibliografie de I. Holban, Bucureşti, 1984; *Adela. Amintiri*, pref. de Eugenia Tudor-Anton, ed. III, Bucureşti, 1985; *Studii literare*, ed. îngrijită, studiu introductiv, tabel cronologic, note, bibliografie şi indice de nume de Lenuţa Drăgan şi M. Drăgan, Iaşi, 1986; *Privind viaţa. Adela. Amintiri*, repere istorico-literare de Rodica Rotaru, ed. îngrijită de Rodica Rotaru şi Al. Piru, Bucureşti, 1987; *Cugetări*, antologie, pref., indice bibliografic şi indice tematic de S. Selian, Bucureşti, 1989; *Opere*, I-II, Chişinău, 1997; *Opere,* I-II, Chişinău, 1997; *Curentul Eminescu,* Bucureşti, 1999; *Adela,* ed. de P. Balmuş, Chişinău, 2000; *Creaţie şi analiză,* pref. şi repere critice de I. Paler, Piteşti, 2000; *Spiritul critic în cultura românească,* ed. de P. Balmuş, Chişinău, 2000 (altă ed., Iaşi, 2001).

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 5, 1936; G. C. Nicolescu, *Ideologia literară poporanistă. Contribuţia lui G. Ibrăileanu*, 1937; G. Călinescu, *Istoria...*; Maria Cardinalli*, Un romanziere romeno: G. Ibrăileanu*, Estratto della Rassegna Italo-Romena, Gennaio, 1942; Al. Piru, *Viaţa lui G. Ibrăileanu,* 1946; Al. Dima, *G. Ibrăileanu. Concepţia estetică,* 1947; *G. Ibrăileanu. Biobibliografie*, 1954 (multigrafiat); Al. Piru, *Opera lui G. Ibrăileanu*, 1959; I. D. Lăudat, *Concepţia lui Ibrăileanu despre literatură în etapa lui socialistă (1889-1899)*, 1963 (extras); idem, *Contribuţii la cunoaşterea lui Ibrăileanu în etapa lui socialistă*, 1964 (extras); *Scrisori către Ibrăileanu*, I-IV, 1966-1974; Al. Piru, *G. Ibrăileanu (Viaţa şi opera)*, 1967; I. M. Raşcu, *Amintiri şi medalioane literare,* 1967; I. Creţu, *G. Ibrăileanu. Restituiri literare*, 1968; C. Ciopraga, *Literatura...*; M. Drăgan, *G. Ibrăileanu*, 1971; Al. Piru, *Varia*, 1972; *Amintiri despre Ibrăileanu*, I-II, 1974-1976; M. Drăgan, *Lecturi posibile*, 1978; M. Muthu, *La marginea geometriei*, 1979; M. Papahagi, *Eros şi utopie*, 1980; N. Manolescu, *Arca...*, II; M. D. Gheorghiu, *Ibrăileanu. Romanul criticului*, 1981; I. Vartic, *Modelul şi oglinda*, 1982; Lenuţa Drăgan şi Dorina Mercheş, *G. Ibrăileanu, 1871-1936. Biobibliografie*, 1982 (multigrafiat); I. Holban, *Proza criticilor*, 1983; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, II; Al. Dobrescu, *G. Ibrăileanu. Nostalgia certitudinii*, 1989; I. Dună, *Opera lui G. Ibrăileanu,* 1989; M. Muthu, *Alchimia mileniului*, 1989; Eugenia Tudor-Anton, în *Luceafărul*, nr. 13, 1996; A. D. Rachieru, *ibidem*, nr. 25, 1996; I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 11; 12, 1999; idem, *ibidem,* nr. 1, 2000; C. Ciopraga, *ibidem,* nr. 11, 2001; G. Istrate, *ibidem*; M. Zamfir, în *România literară,* nr. 20, 2001; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 592, 2001; Gr. Codrescu, în *Ateneu,* nr. 5, 2003; Al. Dobrescu, *Butoiul lui Diogene,* 2003. **(Al. P.)**

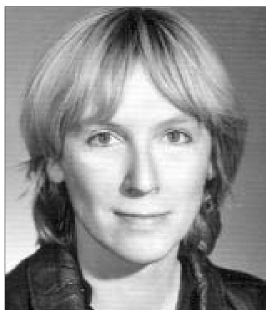

ICHIM Dumitru, n. 14 aug. 1944, com. Dărmăneşti, jud. Bacău. Poet, eseist şi prozator. Fiul lui Dumitru Ichim, cântăreţ bisericesc, şi al Elenei (n. Cămară). Soţul poetei Florica Baţu. După cele opt clase elementare, urmează cursurile Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamţu (1959-1964). Liceul teoretic, fără frecvenţă, la Moineşti. Licenţiat al Institutului Teologic de grad universitar din Bucureşti (1969).

Teza de licenţă e susţinută cu prof. Petru Rezuş. Între 1968 şi 1970 urmează cursuri pentru doctorat, secţia teologie sistematică, la Catedra teologie dogmatică, sub îndrumarea prof. Dumitru Stăniloae. Studiază la Seabury-Western Theological Seminary, Garett Methodist Seminary, ambele din Evanston, Illinois (Statele Unite), şi la McCormik Presbyterian Seminary, Chicago, Illinois (1970-1972). Continuă studiile ca bursier al Consiliului Mondial al Bisericilor la Princeton Presbyterian Seminary, Princeton, New Jersey (1972-1973). Îndrumătorul tezei de doctorat, susţinută în 1973, e teologul american James McCord. Titlul tezei: *The Orthodox Liturgy and the World.* În 1974 este hirotonit preot al parohiei „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel" din Kitchener, Ontario (Canada). Împreună cu Florica Baţu, conduce emisiunea bilunară de cultură şi spiritualitate românească („Romanian Kaleido-scope"), transmisă pe canalul de televiziune patru din Kitchener (1975-1985). În 1978 se transferă la parohia „Sfântul Ioan Botezătorul" din acelaşi oraş. Desfăşoară o susţinută şi rodnică activitate în rândurile comunităţii româneşti din Kitchener, contribuind esenţial la înfiinţarea Centrului Cultural Românesc şi la zidirea unei noi biserici ortodoxe române (sfinţită la 14 aug. 1994). Din 1979, face parte din Colegiul redacţional al *Cuvântului românesc* (Hamilton, Ontario, Canada), unde publică eseuri de teologie şi filosofie, poezii şi cronici literare. A colaborat la *Amfiteatru, Gazeta literară, Luceafărul, Studii teologice, Telegraful român, Vatra* (Germania), *Revista Scriitorilor Români* (Germania), *Comuniunea românească* (Statele Unite), *Lumină lină* (New York, Statele Unite), *Drum* (Statele Unite), *Solia* (Statele Unite), *Luceafărul* (Canada) etc. Editează rev. literară *Orpheus* (din 1988), buletinul parohial *Rădăcini* şi colecţia *Vestitorul român canadian (Romanian Canadian Herald)*. Debutează editorial cu vol. de poezii *De unde începe omul* (1970), urmat de *Sub umbra Sfinxului* (1975; în colab. cu Petru Rezuş), *Constantin Brâncoveanu* (1981), *Melcul* (1981), *Vinerea Mare* (1981), *Agape* (1982; în colab. cu Nicolae Novac şi Florica Baţu), *Biserică şi religie la români* (1985; în colab. cu Horia Stamatu), *Apariţiile Maicii Domnului la Medjugorje* (1989), *Cerşetorul porţilor de rouă* (2001), *Poem imaginar dramatic în cinci tablouri* (2003) şi *Floarea fântânilor pierdute* (2003). Autor a trei volume de poeme haiku (*Valea nisipului de aur*, 1977; *Urmele*, 1977; *Fântâna luminii*, 1993) şi a două vol. de poeme tanka (*Dar în silaba Luminii plângeam orfan şi greier*, 1987; *Pasărea cu şapte aripi,* 1993).

OPERA: *De unde începe omul*, versuri, Bucureşti, 1970; *Sub umbra Sfinxului*, Kitchener, Ontario, Canada, 1975 (în colab. cu Petru Rezuş); *Valea nisipului de aur*, poeme haiku, Kitchener, Ontario, Canada, 1977; *Urmele*, poeme haiku, Kitchener, Ontario, Canada, 1977; *Constantin Brâncoveanu*, poem istoric, Kitchener, Ontario, Canada, 1981; *Melcul*, şase scene în versuri, Kitchener, Ontario, Canada, 1981; *Agape*, versuri şi proză, Kitchener, Ontario, Canada, 1982 (în colab. cu Nicolae Novac şi Florica Baţu; secţiunea semnată de Dumitru Ichim se intitulează: *Planeta Ichthys*); *Biserică şi religie la români*, Hamilton, Ontario, Canada, 1985 (în colab. cu Horia Samatu); *Dar în silaba Luminii plângeam orfan şi greier*, poeme tanka, München, 1987; *Apariţiile Maicii Domnului la Medjugorje,* Kitchener, Ontario, Canada, 1989; *Fântâna luminii*. 100 plus poeme haiku, Bucureşti, 1993; *Pasărea cu şapte aripi*, poeme tanka, Bucureşti, 1993; *Cereşetorul porţilor de rouă,* versuri, Bucureşti, 2001; *Poem imaginar dramatic în cinci tablouri,* Cluj-Napoca, 2003; *Floarea fântânilor pierdute,* versuri, Vancouver, Canada, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Rebegea, în *Amfiteatru,* nr. 1, 1971; George Muntean, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 2, 1978; George Băjenaru, în *Universul* (Hollywood, Statele Unite), nr. 259, 1996; idem, *Între sublim şi tragic.* Eseuri literare, însemnări, convorbiri, 1998 (reprodus din *Cuvântul românesc,* Hamilton, Canada, nr. 243, 1996; versiunea engleză a apărut în *ARA – Journal*, nr. 21-22, 1996-1997); G. Băjenaru, *Cititor în exilul creator*, 2001; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

IERONIM Ioana (pseud. Ioanei Brânduş), n. 9 ian. 1947, Râşnov. Poetă şi traducătoare. Fiica lui Mihai Moroiu, medic veterinar, şi a Mariei (n. Bărbulescu). Şcoala germană din Râşnov (1954-1959); Liceul Central (1959-1963) şi Liceul „Ion Neculce" din Bucureşti (1963-1965). Facultatea de Lb. Germanice a Univ. din Bucureşti (1965-1970). Corespondent comercial la Mineralimport-Export, apoi Impexim (1970-1972); prof. la Univ. Populară din capitală (1972-1975). Între 1975 şi 1990, redactor la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică; redactor la *Secolul 20* (1990-1992); consilier cultural la Ambasada României din Washington (1992-1996); redactor la *Revista 22* (1996; 1998); şef relaţii publice la Fundaţia pentru o Societate Deschisă (1996-1998). Din 1998, director de program la Comisia Fulbright din Bucureşti. Debut cu versuri (semnate Ioana Moroiu) în *Luceafărul* (1971). Cărţi de poezie: *Vară timpurie* (1979), *Proiect de mitologie* (1981), *Cortina* (1983), *Eglogă* (1984), *Poeme* (1986), *Luni dimineaţa* (1987), *Triumful paparudei* (1992), *Munci, zile, alunecări de teren* (2001), *„41"* (2003) şi trad. semnate Ioana Moroiu, din Nils Petersen, Joseph Conrad, Simon Vestdijk, atestând orientarea spre zone literare (daneze, olandeze) al căror prestigiu mondial se justifică prin „delicata invitaţie la echilibru, frumuseţe sufletească şi simpatie umană". Fina percepţie a realului, unită cu expresia subtilă, constituie suportul viziunii hiperrealiste, unde „mitologizarea", presupunând convertirea banalităţii în insolit şi straniu, oferă cheia ambiguităţii poeziei. Premiul rev. *Luceafărul* pentru poezie (1975).

OPERA: *Vară timpurie*, versuri, Bucureşti, 1979; *Proiect de mitologie*, versuri, Bucureşti, 1981; *Cortina*, versuri, Bucureşti, 1983; *Eglogă*, versuri, Bucureşti, 1984; *Poeme*, Bucureşti, 1986; *Luni dimineaţa*, versuri, Bucureşti, 1987; *Triumful paparudei*, poeme narative, Bucureşti, 1992 (în engleză: *Triumph of the Waterwitch*, trad. de A.J. Sorkin şi ~, Marea Britanie, 2000); *Triumful paparudei/Fool's Triumph*, ed. bilingvă, trad. de Georgiana Gălăţeanu-Fârnoagă şi Sh. King, postfaţă de Gh. Crăciun, Piteşti, 2000; *Munci, zile, alunecări de teren*, versuri, pref. de Alex. Ştefănescu, Bucureşti, 2001; *„41"*, poeme/*„41"*, poems, ed. bilingvă, trad. de A.J. Sorkin şi ~, Bucureşti, 2003. *Traduceri*: N. Petersen, *Strada Săndălarilor*, Bucureşti, 1977; J. Conrad, *Ţărmul refugiului*, Bucureşti, 1979; S. Vestdijk, *Călătorie în Jamaica*, Bucureşti, 1980; A. Codrescu, *Alien Candor/Candoare străină*, ed. bilingvă, Bucureşti, 1996 (ed. II, Piteşti, 2000).

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *România literară*, nr. 33, 1979; N. Manolescu, *ibidem*, nr. 10, 1982; P. Dugneanu, în *Luceafărul*, nr. 7, 1982; M.N. Rusu, în *Amfiteatru*, nr. 1, 1982; Grete Tartler, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1984; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 2, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 8, 1985; idem, *ibidem*, nr. 52, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; L. Ulici, *ibidem*, nr. 2, 1987; M. Moga, în *Luceafărul*, nr. 11, 1992; Andreea Deciu, în *România literară*, nr. 15, 1992; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 8, 2002; M.V. Buciu, în *Contemporanul*, nr. 5, 2003. **(D. C.)**

IERUNCA Virgil (numele la naştere: Virgil Untaru), n. 16 aug. 1920, com. Lădeşti, jud. Vâlcea. Publicist, eseist, critic literar şi poet. Căsătorit cu Monica Lovinescu. Fiul lui Dumitru Untaru şi al Mariei (n. Neagoie), agricultori. Studii la Şcoala primară din satul natal, apoi la Liceul „Alexandru Lahovari" din Râmnicu-Vâlcea. Bacalaureatul la Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti (1939). Licenţiat în litere şi filosofie al Univ. din Bucureşti (1943). Redactor, în studenţie, al ziarului *Timpul* (de sub direcţia lui M. Grigorescu), de unde trece la *Ecoul*. Debutează, cu art. *Tolstoi critic de artă,* în *Jurnalul literar* al lui G. Călinescu (nr. 25/18 iun. 1939), semnat cu pseud. Virgiliu Angelli. Animator, împreună cu Geo Dumitrescu, al rev. *Albatros* (1942), suprimată printr-un decret special al regimului antonescian. Colab. la *Revista Fundaţiilor Regale, Vremea, Preocupări literare, Viaţa Românească, Pământul românesc, Universul literar, Kalende* etc. Redactor, împreună cu

I. Caraion, al unicului nr. al rev. *Agora* (1946), unde debutează Paul Celan. Face, în *Lumea* lui G. Călinescu (1947), elogiul lui M. Fărcăşanu, decretat oficial „criminal al poporului", rev. fiind suprimată. Părăseşte ţara ca bursier al guvernului francez (dec. 1946) şi se stabileşte la Paris, ataşându-se prioritar unui grup din exil format din generalul Rădescu, Gr. Gafencu, M. Fărcăşanu, E. Gherman. Redactor al emisiunilor pentru străinătate ale Radioteleviziunii Franceze din 1952 până în 1975, când este numit cercetător la Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S.), în cadrul secţiei de filosofie. Începe un doctorat la Sorbona cu Jean Wahl despre ipostazierile literare ale Răului, abandonat pe parcurs. Colaborator al postului de radio „Europa Liberă" (din 1975). Redactor al principalelor rev. literare româneşti din exil: *Luceafărul* (1948-1949, sub egida lui M. Eliade, resursele financiare fiind asigurate de către generalul Rădescu), *Caiete de dor* (1951-1957), *România muncitoare* (organ sindical condus de către muncitorul E. Gherman), *Limite* (1969-1986), *Ethos* (1973-1986) şi, împreună cu prof. E. Turdeanu, la rev. „Fundaţiei Regale Universitare Carol I" din Paris, *Fiinţa Românească* (1963-1968). Editează, la Roma, *Revista scriitorilor români* (cu M. Popescu). Colab. la reviste din exil: *Cuvântul în exil, La Nation Roumaine, Românul, Uniunea română, America, Lumea liberă, Agora* etc. Ţintă, în apr. 1983, a unui atentator trimis din ţară (Bistran), care se predă autorităţilor franceze, şi a unei continue campanii de denigrare din partea forurilor de la Bucureşti, prin intermediul unor art. semnate de G. Călinescu, Z. Stancu, V. Nicolescu, P. Marcea, E. Barbu, C. V. Tudor, A. Păunescu, A. Silvestri ş.a. Vol. *Româneşte* (1964) se naşte din „obligaţia morală a strigătului" de protest împotriva derivei ideologice a intelectualilor rămaşi în ţară, în vreme ce *Piteşti* (1981) e un document de penitenciar zguduitor, foarte bine primit de public pe fondul uriaşului val de interes stârnit de *Arhipelagul Gulag* al lui Soljeniţîn. Alte vol.: *Fenomenul Piteşti* (1990), *Subiect şi predicat* (1993), *Dimpotrivă* (1994), *Semnul mirării* (1995), *Trecut-au anii* (2000), *Poeme de exil* (2001). Editor al lui Al. Busuioceanu (*Fructul de a trăi,* 1963) şi G. M. Cantacuzino (*Scrieri*, 1966; *Simetrii*, 1973). Prezintă cultura română în lexicoane celebre: *Encyclopédie de la Pléiade* (1957; 1968), *Histoire générale des littératures* (1961), *Dictionnaire des Littératures* (1968), *Lexikon der Weltliteratur im 20. Jahrhunderts* (1961), *Dictionnaire du surréalisme et ses environs* (1982). Scrie postfaţa la ed. franceză a romanului *Gherla* de P. Goma, tipărit de către Gallimard în 1976. Prezent în antologii de poezie românească editate de V. Horia la Madrid (*Poezia românească nouă,* 1956), Şt. Baciu în Nicaragua, *(11+ 11 poetas rumanos contemporáneos,* 1976) şi N. Catanoy la Ottawa, în Canada (*Modern Romanian Poetry*, 1977). Colab. la vol. colective *Studies in Honour of Mircea Eliade* (Chicago-London, 1969); *La Création collective*, Paris, 1981– un studiu despre A. Şerban; *Création et répétition*, Paris (1982) – despre Brâncuşi; *Hommage à Mircea Vulcănescu*, Paris (1989). Traduce poeţi români pentru *La Nouvelle Revue Française, Esprit, L'Autre Europe, La Nouvelle Alternative* etc. Deţinător al Medaliei „Iuliu Maniu", decernată de fundaţia omonimă şi de Uniunea Ţărilor Captive din SUA.

OPERA: *Loi, terreur et résistence en Roumanie,* Paris, 1960; *Româneşte*, Paris, 1964; *Piteşti*, Madrid, 1981; *Fenomenul Piteşti*, Bucureşti, 1990; *Româneşte*, Bucureşti, 1991; *Subiect şi predicat*, Bucureşti, 1993; *Dimpotrivă*, Bucureşti, 1994; *Semnul mirării*, Bucureşti, 1995; *Trecut-au anii:* fragmente de jurnal, întâmplări şi accente, scrisori nepierdute, Bucureşti, 2000; *Poeme de exil,* urmate de *Tălmăciri,* Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: I. Simuţ, *Incursiuni în literatura actuală*, 1994; Al. Niculescu, în *România literară*, nr. 5, 1995; M. Dragolea, în *Vatra*, nr. 1-2, 1995; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 50, 1995; Al. Cistelecan, în *Vatra*, nr. 1-2, 1995; Monica Spiridon, în *Luceafărul,* nr. 3, 1996; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 47; 48-49, 1999; C. M. Spiridon, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 2000; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2000; N. Steinhardt, *Dumnezeu în care spui că nu crezi…,* 2000; Al. Paleologu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-14, 2000; Gh. Grigurcu, *ibidem*; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 568; 579, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 24, 2001; M. A. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 2002; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 16, 2002; I. Boldea, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2003; idem, în *România literară,* nr. 1, 2003; V. Chifor, în *Familia,* nr. 1, 2003; Adrian Alui Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2003 (interviu). **(Şt. B.)**

IGNA Vasile, n. 4 mart. 1944, com. Ardusat, Jud. Maramureş. Poet şi prozator. Fiul lui Vasile Igna şi al Mariei (n. Raţa), agricultori. Şcoala elementară în com. natală (1950-1957); liceul la Şomcuta Mare (1957-1961; bacalaureatul la Liceul „Gh. Şincai" din Baia Mare). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1961-1966). Prof. la Gădălin, jud. Cluj (1966-1969); redactor, şeful secţiei de literatură (1969-1990) şi director (1990-1994) al Editurii Dacia; secretar I şi consilier la Ambasada României din Paris (1994-1998); director al Centrului Cultural Român din Paris (1998-1999); directorul Direcţiei patrimoniu diplomatic (2000-2001), director adjunct şi director al Direcţiei Relaţii Culturale din Ministerul Afacerilor Externe (2001-2002). Din 2002, consilier cultural şi de presă la Ambasada României din Berna (Elveţia). Colab. la *Tribuna*, *Steaua*, *Luceafărul*, *Ateneu*, *Echinox*, *Vatra*, *România literară*, *Transilvania* etc. Debut cu versuri în *Viaţa studenţească* (1963); debut editorial cu placheta de versuri *Arme albe* (1968), urmată de încă opt vol. de poezii (*Fum şi ninsoare*, 1972; *Provincia cărturarului*, 1975; *Starea de urgenţă*, 1981; *Grădina oarbă*, 1984; *Insula verde*, 1986; *Orbite*, 1989; *Clepsidra cu cenuşă*, 1999; *Călăuzele oarbe*, 1999), ce definesc un lirism de factură intelectualist-livrescă, reflexiv şi elegiac, cu punctul de plecare în notaţia evenimentului cotidian, „prozaic", generator de reverii evanescente ori de viziuni în care tonalitatea melancolică e dublată de ironie şi sarcasm. Sub titlul *Ora morilor de vânt* (1978), a tipărit o suită de povestiri fantastice, urmată de câteva „pre-texte" – poeme în proză cu caracter autobiografic. Autor al vol. de eseuri *Naufragiu în Bibliotecă*, 2000. Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1972; 1981); Premiul rev. *Poesis* (1991) şi *Ateneu* (1992).

OPERA: *Arme albe*, versuri, Cluj, 1968; *Fum şi ninsoare*, versuri, Cluj, 1972; *Provincia cărturarului*, versuri, Cluj-Napoca, 1975; *Ora morilor de vânt*, povestiri fantastice, Cluj-Napoca, 1978; *Starea de urgenţă*, versuri, Bucureşti, 1981; *Grădina oarbă*, Cluj-Napoca, 1984; *Insula verde*, versuri, Bucureşti, 1986; *Orbite*, versuri, Bucureşti, 1989; *Clepsidra cu cenuşă*, antologie lirică, Bucureşti, 1999; *Poveştile ariciului Păpădie*, poezii pentru copii, Cluj-Napoca, 1999; *Călăuzele oarbe*, versuri, Bucureşti, 1999; *Naufragiu în Bibliotecă*, eseuri, Bucureşti, 2000; *Subteranele memoriei*. Pagini din rezistenţa culturii. 1944-1954, Bucureşti, 2001; *Marx contra Iisus*, Bucureşti, 2003. *Traduceri*: A.E. Miété, *Chansons du soleil/Cântecele soarelui*, ed. bilingvă, Cluj-Napoca, 1981; M. Puig, *Cel mai frumos tango*, în colab., Bucureşti, 1981; B. Pérez Galdós, *Torquemada*, în colab., Bucureşti, 1984; D. Kanellopoulos, *42 de poeţi greci contemporani*, în colab., Cluj-Napoca, 1984.

REFERINŢE CRITICE: P. Poantă, *Modalităţi*...; Al. Piru, *Poezia*..., II; M. Iorgulescu, *Scriitori*...; Gh. Grigurcu, *Poeţi*...; P. Poantă, *Radiografii*, I-II, 1978-1983; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 11, 1981; Gh. Grigurcu, în *Steaua*, nr. 11, 1981; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 46, 1981; D.C. Mihăilescu, în *Tribuna*, nr. 16, 1981; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 37, 1981; N. Steinhardt, *Critică*...; L. Ulici, în *România literară*, nr. 48, 49, 1984; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 49, 1984; E. Simion, în *Flacăra*, nr. 51, 1984; I. Pop, în *Steaua*, nr. 1, 1985; V. Taşcu, *Poezia poeziei de azi*, 1985; E. Simion, în *România literară*, nr. 42, 1986; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 46, 1986; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; idem, în *Orizont*, nr. 6, 1987; A. Pantea, în *Vatra*, nr. 3, 1987; I. Pop, în *Steaua*, nr. 7, 1989; V. Cristea, în *România literară*, nr. 15, 1990; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 2, 1990; Gh. Grigurcu, în *Steaua*, nr. 6, 1990; I. Negoiţescu, în *Familia*, nr. 7-8, 1992; M. Opriţa, în *Tribuna*, nr. 8, 1994; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 51-52, 2002; Al. Săndulescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 659, 2003. **(I. P.)**

IGNEA Dumitru, n. 22 mai 1919, Iaşi. Prozator. Fiul lui Gheorghe Ignea, muncitor CFR, şi al Catrinei (n. Vechiu). Clasele primare la Şcoala „Gheorghe Mârzescu" din Iaşi (1916-1920); Şcoala de Perfecţionare în Artele Grafice din Bucureşti (1937-1940); în 1946 frecventează, tot la Bucureşti, un curs de ziaristică de şase luni; ucenic-librar (1931-1932); ucenic-tipograf (1933-1937). Combatant pe frontul de Est şi prizonier (1941-1945). Secretar de redacţie la ziarul *Lupta Moldovei* din Iaşi (1946-1948); redactor-şef la ziarul

Opinia din acelaşi oraş (1948-1950); redactor-şef la ziarul *Canalul Dunăre-Marea Neagră* din Constanţa (1950-1952); redactor la *Viaţa Românească* (1952-1955); redactor-şef la *Iaşul literar* (1957-1959); redactor-şef la *Convorbiri literare* (1970-1972); secretar al Filialei Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1959-1969). Debutează cu două poeme în stil maiakovskian, *A noastră este pacea* şi *Dictatura proletară*, în almanahul literar *Pentru pace şi cultură luptăm!* (1969); debut editorial cu vol. *Povestiri*, apărut în col. „Ogoare noi" (1955), căruia îi urmează romanele *Strada primăverii* (1956), *Condamnat la moarte* (1971) şi *Sub aripa timpului* (1988), precum şi culegerile de povestiri *Taina celor cincisprezece litere* (1960) şi *Omul cu părul cărunt* (1961). Autor al piesei de teatru *Prietena mea, noaptea*, adaptată şi difuzată la Radio Iaşi (1974). A îngrijit o ed. din versurile lui George Lesnea. Colaborează cu schiţe, povestiri, reportaje, art. la *Viaţa Românească*, *Gazeta literară*, *Iaşul nou*, *Iaşul literar*, *Convorbiri literare*, *Cronica*, *Steaua*, *Contemporanul* etc.

OPERA: *Povestiri*, Bucureşti, 1955; *Strada primăverii*, roman, Bucureşti, 1956; *Taina celor cincisprezece litere*, povestiri, Iaşi, 1960; *Omul cu părul cărunt*, povestiri, Iaşi, 1961; *Condamnat la moarte*, roman, 1971; *Sub aripa timpului*, roman, Iaşi, 1988; *La Crimeea, peste mare*, roman, Iaşi, 2002.

REFERINŢE CRITICE: T. Vârgolici, în *Luceafărul*, nr. 15, 1964; C. Coroiu, în *Cronica*, nr. 20, 1971; L. Dumbravă, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1971; V. Sorianu, *Contrapunct critic*, 1971; N. Barbu, în *Cronica*, nr. 22, 1979; L. Dumbravă, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1979; L. Papuc, *ibidem*, nr. 2, 1989. **(I. R.)**

ILEA Ion Th.[eodor], n. 17 iun. 1908, com. Bistriţa Bârgăului, jud. Bistriţa-Năsăud – m. 25 sept. 1983, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Theodor Ilea şi al Ilenei (n. Bellei). Urmează Şcoala de Meserii CFR la Cluj (1923-1926), calificat strungar în fier; Şcoala de Contabilitate Cooperatistă din Luduş-Turda (1927-1928); Acad. de Artă Dramatică din Cluj (1929-1934). Secretar de redacţie la rev. *Societatea de mâine* din Cluj (1931-1935), director la *Eu şi Europa* din Deva (1936-1939) şi *Transilvania noastră* (1943-1944). Debutează în rev. *Hyperion* din Cluj (1930); debut editorial cu *Inventar rural* (1931). Membru al Soc. Scriitorilor Români (1936). Colaborează la *Cuvântul liber*, *Viaţa literară*, *Braşovul literar*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Convorbiri literare*, *Dimineaţa*, *Adevărul*, *România*, *Universul literar*, *Şantier*, *Tribuna democrată*, *Manifest*, *Familia*, *Azi* etc. Autor al vol. de versuri *Gloata* (1934), *Întoarcere* (1942), *Simfonia furtunilor* (1946), *Pasul meu peste ani* (1957), *Anii vii* (1967), *Poezii* (1970) şi *Eflorescenţă* (1972) şi al prozelor din *Sub cerul Heniului* (1973) şi *Mărturisirile unui anonim* (1974). Premiul Asoc. Scriitorilor din Braşov (1971).

OPERA: *Inventar rural*, versuri, Cluj, 1931; *Gloata*, versuri, cuvânt introductiv de E. Ionescu, Bucureşti, 1934; *Întoarcere*, versuri, Bucureşti, 1942; *Simfonia furtunilor*, versuri, Bucureşti, 1946; *Pasul meu peste ani*, versuri, cuvânt înainte de T. Arghezi, Bucureşti, 1957; *Anii vii*, versuri, pref. de O. Papadima, Bucureşti, 1967; *Poezii*, ilustraţii de E. Drăguţescu, Bucureşti, 1970; *Eflorescenţă*, versuri, Bucureşti, 1972; *Sub cerul Heniului*, proză, Bucureşti, 1973; *Mărturisirile unui anonim*, memorialistică, cuvânt de încheiere de M. Gafiţa, Bucureşti, 1974; *Viaţa mai departe*, poezii, Cluj-Napoca, 1981.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; D. Vrânceanu, în *Viaţa literară*, 15 dec. 1936; I. Şugariu, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 2, 1943; L. Valea, în *Gazeta Transilvaniei*, nr. 18, 1943; H. Ţugui, în *Scrisul bănăţean*, nr. 1, 1958; A. Martin, în *Tribuna*, nr. 29, 1968; Al. Piru, *Panorama...*; C. Cubleşan, *Menţiuni critice*, 1969; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, II; Al. Piru, în *România literară*, nr. 12, 1974; idem, *Poezia...*, I; Gh. Grigurcu, în *Steaua*, nr. 1, 1982; H. Zalis, în *Contemporanul*, nr. 33, 1982. **(Gh. P.)**

ILEA Letiţia, n. 3 iul. 1967, Cluj. Poetă. Fiica lui Ioan Olariu, inginer minier, şi a Corneliei (n. Vonica). Studii elementare la Scoala de aplicaţie a Liceului Pedagogic din Cluj; Liceul „Emil Racoviţă" din acelaşi oraş, secţia matematică-fizică (absolvit în 1985); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1989). Redactor şi redactor-şef al rev. *Echinox*

(1986-1989); prof. de lb. franceză în com. Chinteni, jud. Cluj (1989-1994); redactor-şef la Uniplus Radio Cluj (1994-1995); prof. la Liceul „Mihai Eminescu" din Cluj (1995-1999) şi la Colegiul Naţional „Mihai Viteazul" din Ploieşti (din 1999). A participat la Bienala internaţională a poeţilor de la Val-de-Marne, Paris (2001). Colab. la *Steaua, Tribuna, Amfiteatru, Apostrof, Transilvania, România literară, Familia, Contrapunct, Poesis, Viaţa Românească* etc. Prezentă în *Antologia poeţilor clujeni* (1998), *Romanian Poets of the '80s* (1999), *Portret de grup cu Laurenţiu Ulici* (2002), *Une anthologie de rencontres* (2002). Debutează în *Steaua* (1984). Debut editorial cu vol. de versuri *Eufemisme* (1997). Premiul rev. *Amfiteatru* (1988); Premiul rev. *Contrapunct* (1998); Premiul Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (1999).

OPERA: *Eufemisme*, versuri, Cluj-Napoca, 1997; *Chiar viaţa,* versuri, Piteşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: I. Pop, în *Tribuna*, nr. 25, 1997; R. Bucur, în *Arca*, nr. 4-6, 1997; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, 4 aug. 1998; I. Boldea, în *Cuvântul*, nr. 6, 2000; Tr. T. Coşovei, în *Adevărul*, 4 mart. 2000; R. Bucur, *Poeţi optzecişti (şi nu numai) în anii '90* (2000); M. Petean, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 2001. **(A. S.)**

ILEA Marian, n. 25 aug. 1959, Ieud, jud. Maramureş. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Grigore Ilea, lăcătuş, şi al Ioanei (n. Bizău). Licenţiat al Acad. de Ştiinţe Economice din Bucureşti (1980-1984). Editorialist la *Clipa* şi *Glasul Maramureşului* (din 1990). Colab. la *Familia, Vatra, Luceafărul, România literară, Steaua, Tribuna, Observator cultural* etc. Prezent în antologiile *Sfâşierea lui Morfeu* (1994), *Chef cu femei urâte* (1997) şi *Generaţia '80 în proza scurtă* (1998). Din 2003 editează rev. *Nord literar.* Debutează în *Familia* (1984). Debut editorial cu vol. de povestiri *Desiştea* (1990). Alte vol. de proză scurtă: *Desiştea,* II (1994), *Povestiri din Medio-Monte* (2000), *Vacek* (2002), *Casa din Piaţa Gorki* (2003) şi *Medio-Monte* (2003). Autor al vol. de teatru *Ariel* (1997). Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1991); Premiul rev. *Familia* (1993); Premiul Uniunii Scriitorilor (1997); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (2003).

OPERA: *Desiştea,* I-II, proză scurtă, Bucureşti, 1990-1996; *Ariel,* teatru, Bucureşti, 1997; *Povestiri din Medio-Monte,* proză scurtă, Bucureşti, 2000; *Vacek,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 2002; *Casa din piaţa Gorki,* proză scurtă, Baia Mare, 2003; *Medio-Monte,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Moldovan, în *Familia,* nr. 1, 1991; Sanda Cordoş, în *Tribuna,* nr. 20, 1991; I. Simuţ, în *Vatra,* nr. 10, 1992; R. Aldulescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 355, 1997; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 1, 2003. **(A. S.)**

ILICA Carolina, n. 19 mart. 1951, satul Vidra, com. Vârfurile, jud. Arad. Poetă şi traducătoare. Fiica lui Iacob Ilica şi a Valeriei (n. Mager), ţărani. Soţia lui Dumitru M. Ion. Absolventă a Liceului Pedagogic din Arad (1971) şi a Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1975). Membră a Cenaclului arădean „Lucian Blaga"; laureată a Concursului de poezie „Nicolae Labiş" (1968). Prof. la Liceul Pedagogic din Arad (din 1975); redactor la *Scânteia tineretului* (din 1980), apoi la *Tineretul liber* şi *Vocea României*. Secretar II pe probleme de cultură şi presă la Ambasada Română din Republica Macedonia (1995-1997). Vicepreşedinte şi director artistic fondator (împreună cu Dumitru M. Ion) al Fundaţiei Acad. Internaţională Orient-Occident (1997) şi al Festivalului internaţional „Nopţile de poezie de la Curtea de Argeş". Debut în ziarul *Flacăra roşie* din Arad (1966); debut editorial cu vol. *Neîmblânzită ca o stea lactee* (1974), cu care a câştigat concursul de debut al Editurii Eminescu. A mai publicat vol. de versuri *Dogoarea şi flacăra* (1977), *Tirania visului* (I-II, 1982-1985), *Ephemeris* (1987); *Poeme reci* (1993), *Scara la cer* (1997), *Sonete imperfecte* (2000), *Din foc şi din gheaţă* (2003), precum şi numeroase trad., în colab., în special din literatura iugoslavă modernă. Poezia de explozie senzuală a primelor vol. se rarefiază pe parcurs într-una de rafinament erotic, spre a declina apoi într-o elegie pe ruinele iubirii.

OPERA: *Neîmblânzită ca o stea lactee*, Bucureşti, 1974; *Cu împrumut, mireasma tinereţii*, gravuri de

M. Chirnoagă, Bucureşti, 1975; *Dogoarea şi flacăra*, Bucureşti, 1977; *Tirania visului*. Versuri, I-II, Bucureşti, 1982-1985; *Ephemeris*. Versuri, Bucureşti, 1987; *Poeme reci* (*Tirania visului*, III), versuri, Bucureşti, 1993; *Makedonski molitvi/Rozariu macedonean*, ed. II, bilingvă, Skopje, 1996; *Scara la cer*, versuri, Bucureşti, 1997 (ed. II, 1998); *Şase rândunici*, triluri, în colab. cu Dumitru M. Ion, Bucureşti, 1998; *Tirania visului/The Tyrany of Dream*, versuri, ed. bilingvă, Bucureşti, 1999; *Sonete imperfecte*, Bucureşti, 2000; *Iubind în taină*. I *Violet*, versuri, Botoşani, 2001; *Poemul scurt al lungii mele vieţi*, Bucureşti, 2001; *Din foc şi din gheaţă*, versuri, Bucureşti, 2003. *Traduceri*: M. Matevski, *Iezere*, în colab., Timişoara, 1979; I. Noneşvili, *Medeea*, în colab., Iaşi, 1980; I. Koteski, *Dragoste şi moarte*, Bucureşti, 1981; B. Pavlovski, *Western Australia*, în colab., Bucureşti, 1981; *Antologie de poezie armeană clasică şi contemporană*, în colab., 1981; S. Tontici, *Hulesc şi venerez*. Versuri, în colab., Bucureşti, 1982; I. Stregovski, *Cartea ursitei*, roman, în colab., Bucureşti, 1983; G. Todorovski, *Ceas de blasfemie şi mângâieri*. Versuri, în colab., Bucureşti, 1983; P.M. Andreevski, *Deniţia. Laude şi plângeri*, în colab., Bucureşti, 1985; B. Pavlovski, *Ipocritul*, roman, în colab., Bucureşti, 1986; T. Georgievskij, *Sămânţa neagră. Calul roşu*, nuvele, în colab., Bucureşti, 1986; P.T. Boşkovski, *Aşternutul de spini*. Versuri, în colab., Cluj-Napoca, 1988; T. Petrovski, *Cheia vieţii*, Bucureşti, 1989; *Falanga lirică macedoneană*, antologie, în colab., Chişinău, 1990; B. Pavlovski, *Ipocritul roşu*, Chişinău, 1991; J. Strezovski, *Romanul lui Târpe Răbdătorul şi al Tinei Zăhărel*, în colab., Bucureşti, 1993; R. Silian, *Zidirea umbrei*, în colab., Bucureşti, 1993, M. Lindro, *Poezii*, în colab., Bucureşti, 1993; D. Başevski, *Vremelnică trecere*, în colab., Bucureşti, 1995; B. Ţvetkovski, *Adiere de molitvă*, în colab., Bucureşti, 1995; V. Aţevska, *Causa Sum*, în colab., Bucureşti, 1995; J.J. Padron, *Cercurile infernului*, în colab., Bucureşti, 1995; M. Rengiov, *Intrarea în Ierusalim*, în colab., Bucureşti, 1996; P. Ghilevski, *Instinctul luminii*, în colab., Bucureşti, 1996; S. Igniatovici, *Găgăind în noul veac*, în colab., Bucureşti, 1997; N. Stoianov, *Viză de tranzit*, în colab., Bucureşti, 1997; T. Gheorghievski, *Calul roşu*, în colab., Bucureşti, 1997; A. Özer, *Moartea clopoţelului*, în colab., Bucureşti, 1997; V. Zahiti, *Psalm*, în colab., Bucureşti, 1997; F. Ainsa, *De aici, de acolo*, în colab., Bucureşti, 1998; S. Engüllü, *Conversaţie cu întunericul*, în colab., Bucureşti, 1998; Adonis, *Despre nebunie*, în colab., Bucureşti, 1998; Liliana R. Nikolici, *Cealaltă faţă a visului*, în colab., Bucureşti, 1998; K. Kamanda, *O sumă de neant*, în colab., Bucureşti, 1998; M. Kansu, *Degetele lui Midas*, în colab., Bucureşti, 1999; N. Ţinţar-Poposki, *Numen-Cuget-Avar*, în colab., Bucureşti, 1999; M. Matevski, *Nirvana*, în colab., Bucureşti, 2002; F. Bacchiega, *Calea Cinabrului*, în colab., Bucureşti, 2002; N. Cage-Florentiny, *Curcubeu*, *Speranţa*, Bucureşti, 2002; M. Radovici, *Daruri*, Bucureşti, 2002; D. Pavici, *Ţurţuri*, în colab., Bucureşti, 2002; N. Telebak-Teni, *Vipia minţii*, în colab., Bucureşti, 2002; *Poesys 5. Anotimpurile visului*, în colab., Bucureşti, 2002; P.J. Daly, *Glasul iepurelui*, în colab., Bucureşti, 2003; Katiţa Kiulavkova, *Dorinţe*, în colab., Bucureşti, 2003; *Poesys. Ars Poetica*, în colab., Bucureşti, 2003; *Divina Poesia*, antologie de poezie universală, Bucureşti, 2003; *Poesys 8. Sacralitate*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Poezia...*, II; L. Ulici, *Prima verba*, 1975; E. Barbu, *O istorie...*; C. Regman, *Colocvial*, 1976; V. Atanasiu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul*, nr. 34, 1978; V. Atanasiu, în *Orizont*, nr. 3, 1983; Alex. Ştefănescu, în *Flacăra*, nr. 26, 1983; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 11, 1983; Grete Tartler, *Melopoetica*, Bucureşti, 1984; R.G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 43, 1985; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 44, 1987; H. Gârbea, în *Luceafărul*, nr. 25, 1993; R. Munteanu, *ibidem*, nr. 14, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 25, 1998; C. Ciopraga, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 2001; O. Soviany, în *Contemporanul*, nr. 4, 2002; Fl. Popescu, în *Tomis*, nr. 2, 2002. **(A. S.)**

ILIESCU Adriana, n. 31 mai 1938, Craiova. Istoric şi critic literar, prozatoare, poetă. Fiica lui Aurelian Iliescu, jurist, şi a Mariei (n. Cernătescu), prof. A urmat liceul la Craiova şi Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1960). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Curentul realist în literatura română din secolul al XIX-lea* (1972). Redactor la

Gazeta literară (1960-1962); prof. în învăţământul mediu, cercetător; din 2000, prof. la Facultatea de Litere a Univ. „Hyperion” din Bucureşti. Debut în *Viaţa studenţească* (1957); debut editorial cu monografia rev. *Literatorul* (1968). Colab. la *Convorbiri literare*, *Ramuri*, *România literară*, *Tribuna*, *Viaţa Românească* etc. Alte vol. alternează studiile de istorie literară (*Revistele literare de la sfârşitul secolului al XIX-lea*, 1972; *Realismul în literatura română în secolul al XIX-lea*, 1975; *Proza realistă în secolul al XIX-lea*, 1978; *Poezia simbolistă românească*, 1985) cu beletristica (*Trecuta vârstă a Julietei*, 1969; *Domnişoara cu miozotis*, 1970; *Insula*, 1971; *Oraşul*, 1978; *Jurnal de vacanţă*, 1983; *Serbările mării*, 2002; *Istorisiri de vacanţă*, 2003) şi poezia (*Homer avea dreptate*, 2002).

OPERA: *Literatorul*. Studiu monografic, Bucureşti, 1968; *Trecuta vârstă a Julietei*, proze, Bucureşti, 1969; *Domnişoara cu miozotis*, roman, Bucureşti, 1970; *Insula*, nuvele, Bucureşti, 1971; *Revistele literare de la sfârşitul secolului al XIX-lea*, Bucureşti, 1972; *Realismul în literatura română în secolul al XIX-lea*, Bucureşti, 1975; *Proza realistă în secolul al XIX-lea*, Bucureşti, 1978; *Oraşul*, roman, Bucureşti, 1978; *Jurnal de vacanţă*, versuri şi proză, Bucureşti, 1983; *Poezia simbolistă românească*, Bucureşti, 1985; *Cartea cu Pichi*, ilustraţii de Valeria Moldovan, Bucureşti, 1987; *Nemaipomenitele întâmplări ale fraţilor Prepe*, proză pentru copii, Bucureşti, 1990; *Studiul textului*, Bucureşti, 1994; *Elemente de lingvistică: teoria comunicării, semiotica, analiza textului literar*, Bucureşti, 1998; *Simbol şi comunicare în literatura interbelică*, Bucureşti, 1999; *Expresionism şi autenticitate în literatura română*, Bucureşti, 1999; *Retorică şi inovaţie în proza contemporană*, Bucureşti, 2000; *Homer avea dreptate*, poeme, Bucureşti, 2002; *Serbările mării*, roman, Bucureşti, 2002; *Istorisiri de vacanţă*, nuvele, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Fl. Mihăilescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1, 1973; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 11, 1976; D. Dimitriu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1979; C. Moraru, în *România literară*, nr. 35, 1984; M. Scarlat, în *România literară*, nr. 11, 1986; Iulia Argint, în *România literară*, nr. 33, 2003. **(S. I.)**

ILIESCU Ion, n. 4 ian. 1929, com. Elisabeta Doamna, jud. Neamţ. Estetician şi istoric literar. Fiul lui Vasile Iliescu, funcţionar, şi al Anei (n. Popescu). Şcoala primară la Roman (1937-1940); liceul în acelaşi oraş (1940-1948); Facultatea de Filosofie la Iaşi (1948-1950), Cluj (1950-1951) şi Bucureşti (1951-1952). Dr. în filosofie al Univ. din Cluj cu teza *Istoria esteticii româneşti în perioada începuturilor* (1969). Pedagog la Cluj (1950-1951); prof. la o Şcoala profesională (1952-1954) şi la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăştie (1955-1961); inspector şcolar în acelaşi oraş (1954-1955); între 1961 şi 1990, lector, conferenţiar şi prof. la Facultatea de Filologie a Univ. de Vest din Timişoara; prof. şi decan al Facultăţii de Jurnalistică a Univ. Tibiscus (1990-1995), apoi prof. şi decan al Facultăţii de Ştiinţe ale Culturii a Univ. Banatului din Timişoara (1995-2002). Colab. la *Steaua*, *Scrisul bănăţean*, *Orizont*, *Limbă şi literatură*, *Tribuna*, *Analele Universităţii din Timişoara*, *Analele Universităţii din Bucureşti*, *Forum* etc. A colaborat la *Dicţionarul de estetică generală* (1972) şi la vol. *Estetică şi moralitate* (1998). Debutează în rev. *Steaua* (1958). Debut editorial cu studiul documentar *Eminescu în Banat* (1964). A publicat lucrări de istoria esteticii (*Geneza ideilor estetice în cultura românească*, 1972; *Pagini de istoria esteticii româneşti*, 1998; *Cercetări privitoare la estetica generală în cultura românească*, 2003), eseuri monografice (*Mihail Sorbul*, 1998; *C. Dimitrescu-Iaşi*, 1998; *Poetul Aron Cotruş*, 1999), cercetări de istoria presei (*Sondări în istoria presei româneşti*, 1999; *O istorie deschisă a presei române. 1575-1925*, 1999; *Scriitori şi reviste cu preocupări de estetică*, 2003), monografii culturale (*Corul de la Orăştie*, 1968; *1224-1974. Orăştie 750 de ani*, 1974) şi antologii de folclor. Ed. din S. Bărnuţiu, C. Dimitrescu-Iaşi, M. C. Ghyka, N. Titulescu (în colab.) etc.

OPERA: *Corul de la Orăştie*, monografie culturală, Hunedoara, 1968; *Ce-am in inimă şi-n gând*, antologie de folclor, Timişoara, 1968; *Cântece populare minereşti*, antologie de folclor, Bucureşti, 1969; *Geneza ideilor estetice în cultura*

românească, Timişoara, 1972; *1224-1974. Orăştie 750 de ani*, monografie istorică şi culturală, cuvânt înainte de D. Prodan, Deva, 1974; *Mihai Eminescu. Bibliofilie*, Timişoara, 1998; *Mihail Sorbul*, monografie, Timişoara, 1998; *Pagini din istoria esteticii româneşti*, Timişoara, 1998; *C. Dimitrescu-Iaşi*, monografie, Timişoara, 1998; *Aron Cotruş - publicist*, eseu, Timişoara, 1998; *Sondări în istoria presei româneşti*, Timişoara, 1999; *O istorie deschisă a presei române*. 1575-1925, Timişoara, 1999; *Poetul Aron Cotruş. Întregiri pentru viaţă şi operă*, monografie, Timişoara, 1999; *Făt-Frumos al românilor la Viena*, eseu bibliografic, Timişoara, 2000; *Eminescu din inimile noastre*, istorie literară, Timişoara, 2000; *Bibliofilia*, teoria cărţii, Timişoara, 2001; *Ion Creangă*, trei eseuri, Timişoara, 2002; *Colecţionarea o pasiune nobilă*, Timişoara, 2001; *Estetica presei scrise*, Timişoara, 2001; *Ion Luca Caragiale în panteonul presei*, Timişoara, 2002; *Cercetări privitoare la estetica generală în cultura românească*, Timişoara, 2003; *Scriitori şi reviste cu preocupări de estetică*, Timişoara, 2003; *Contribuţii de istorie literară*, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Foarţă, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1966; D. D. Roşca, în *Tribuna*, 22 febr. 1972; Al. Dima, în *Steaua*, nr. 10, 1972; P. Ursachi, în *Cronica*, nr. 47, 1972; A. Marino, în *Revista de filosofie*, nr. 20, 1972; idem, în *Luceafărul*, 30 nov. 1974; Gh. Luchescu, în *Tempo*, nr. 26, 1999; M. Şerbănescu, în *Anotimpuri literare*, nr. 35, 2001; C. Buiciuc, în *Actualitatea*, nr. 307, 2002. **(A. S.)**

ILIESCU Lazăr, n. 27 dec. 1887, Bucureşti – m. 13 iun. 1977, Bucureşti. Traducător. Studii de drept şi comerţ la Iaşi, Köln, Bonn şi Freiburg. Dr. în filosofie la Heidelberg. Lucrează ca avocat, apoi ca funcţionar în Ministerul Finanţelor şi ca redactor la ziarul *Dreptatea*. Debutează în *Sămănătorul* (1906) şi în rev. ploieşteană *Avântul*. Publică poezie şi studii de jurisprudenţă în diverse rev. româneşti (*Noua revistă română*, *Viaţa Românească* etc.) şi ziare germane. După 1944 se consacră în exclusivitate trad. din lb. germană şi franceză. A tradus din Heine, Lenau, *Convorbirile* cu Goethe ale lui J.P. Eckermann, Th. Mann, H. Hesse, B. Brecht, Racine, Baudelaire, Carco, Verhaeren, precum şi din scriitori germani din România (A. Margul-Sperber, O.W. Cisek, Fr. Storch).

OPERA: Traduceri: Ch. Baudelaire, *Les fleurs du mal*, Bucureşti, 1939; G. Feustel, *Şoareci, lacrimi şi un colţ viu*, Bucureşti, 1957; H. Heine, *Poezii*, Bucureşti, 1957; N. Lenau, *Versuri alese*, Bucureşti, 1957 (altă ed., 2001); W. Victor, *A fost primăvară... 1848*. Chipuri dintr-un alt an de neuitat, Bucureşti, 1958; W. Busch, *Album*, Bucureşti, 1960; Th. Mann, *Nuvele*, în colab. cu Alice Voinescu, Bucureşti, 1960 (ed. II, 1965); A. de Musset, *Poezii*, Bucureşti, 1960; Racine, *Britannicus*, Bucureşti, 1960 (altă ed., 2002); Fr. Storch, *Umbre încătuşate*, Bucureşti, 1961; J. Becher, *Poezii*, Bucureşti, 1962; A. Margul-Sperber, *Poezii*, Bucureşti, 1962; O.W. Cisek, *Pârjolul (Horea)*, Bucureşti, 1963; B. Brecht, *Versuri*, în colab. cu D. Botez, Bucureşti, 1964; J.P. Eckermann, *Convorbiri cu Goethe*, Bucureşti, 1965; Th. Mann, *Moartea la Veneţia*, în colab. cu Al. Philippide, Bucureşti, 1965 (altă ed., 1991); H. Hesse, *Nuvele*, Bucureşti, 1967; F. Carco, *Farmecul Parisului*, Bucureşti, 1970; H. Heine, *Opere alese*, I, în colab. cu Al. Philippide şi Em. Cerbu, Bucureşti, 1970; Elena Văcărescu şi Anna de Noailles, *Versuri*, în colab. cu D. Botez, Bucureşti, 1971; W. Busch, *Plici şi Plum*, Bucureşti, 1971; E. Verhaeren, *Poeme*, Bucureşti, 1973; F. Gerstäcker, *Piraţii de pe Mississippi*, Bucureşti, 1975; Anna de Noailles, *Dispreţul vanităţii*, Timişoara, 1995. **(V. S.)**

ILIESCU Nicolae, n. 7 febr. 1956, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ene Iliescu, ofiţer, şi al Sandei (n. Manole). Absolvă Liceul „Gheorghe Lazăr" din Capitală (1975); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1979). Prof. în jud. Dâmboviţa şi Ialomiţa (1979-1983) şi în învăţământul liceal din Bucureşti (1983-1986); referent şi redactor în cadrul administraţiei centrale a Uniunii Scriitorilor (1986-1989); corector la *România literară* (1989-1990); redactor la *Tineretul liber* (1990-1992), apoi la rev. *Arc* a Fundaţiei Culturale Române şi redactor-şef adjunct la rev. *Literatorul* (1992-1996); din 1996, consilier, redactor şi secretar ştiinţific al Secţiei de filologie şi literatură a Acad. Române. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Dislocarea naraţiunii prin descriere de/din interior la Nicolae Filimon* (2002). Debut cu un art. de critică în rev. *Amfiteatru*

(1978) şi, în acelaşi an, în *Tribuna* cu o povestire. Colaborează la antologia de proză scurtă *Desant '83*; debut editorial cu vol. de povestiri *Departe, pe jos...* (1983), urmat de romanul *Dus-întors* (1988). Colab. la *România literară*, *Contemporanul*, *Ramuri* etc. Alte vol.: *Dodecaedru*, în colab. (1991), *Discheta de demaraj* (1995), *Distribuţia a fost următoarea* (1995), *Depăşirea interzisă* (2001), *Abatorul de vise* (2001), *Natură moartă cu viaţă* (2002) etc. **I.** scrie o proză autoreflexivă, în care ficţiunea şi realul devin termeni substituibili.

OPERA: *Departe, pe jos...*, povestiri, Bucureşti, 1983; *Dus-întors*, roman, Bucureşti, 1988; *Dodecaedru*, roman, în colab. cu G. Cuşnarencu, Bucureşti, 1991; *Discheta de demaraj*, Bucureşti, 1995; *Distribuţia a fost următoarea*, Bucureşti, 1995; *Cele şapte minuni ale lumii*, în colab. cu Mihaela Iliescu, Bucureşti, 1998; *Depăşirea interzisă*, Bucureşti, 2001; *Abatorul de vise*, Bucureşti, 2001; *Natură moartă cu viaţă*, Bucureşti, 2002; *Completarea însuşimii mele*, Craiova, 2003; *Parfumul oraşelor*, în colab. cu Mihaela Iliescu, Bucureşti, 2003; *Manual de trudire a cuvântului*, în colab. cu Mihaela Constantinescu, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D.R. Popescu, *Galaxia Grama*, 1984; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 19, 1984; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 27, 1984; I. Rotaru, *Istoria...*, III; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; E. Simion, *Scriitori...*, IV; E. Simion, în *Literatorul*, nr. 6, 1992; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 34, 1992; V. Cristea, în *Caiete critice*, nr. 3, 1996; B. Popescu, *ibidem*, nr. 1-2, 1997; Elena Vlădăreanu, în *Luceafărul*, nr. 8, 2002. **(M. Mt.)**

ILIESCU Vasile (prenumele la naştere: Vasile Stelian), n. 16 iun. 1925, satul Beilic, com. Jegălia, Jud. Ialomiţa - m. 23 ian. 2004, München (Germania). Prozator şi eseist. Fiul lui Stelian Iliescu, preot ortodox, prof. de religie şi al (?), (n. Ionescu). Şcoala primară „August Treboniu Laurian” (1932-1936), Liceul „Matei Basarab” (1936-1944) şi Facultatea de Medicină şi Farmacie (1944-1950) la Bucureşti. Dr. în chirurgie ortopedică (1972). Medic specialist în diverse spitale din Bucureşti (1948-1950; 1965-1970), Miercurea Ciuc (1950), Braşov (1951-1960) şi Ploieşti (1960-1964); între 1970 şi 1974 lucrează la Centrul de Medicină Sportivă din Bucureşti. În 1974 se stabileşte în Germania. Îşi continuă activitatea în diferite oraşe, până în 1979, când îşi deschide un cabinet particular de consultaţii pentru ortopedie, traumatologie, reumatologie şi medicină sportivă, la München (în 1996 se retrage din activitatea medicală). Titular la Catedra de antropologie culturală a Univ. „Avram Iancu” din Cluj (1996). Colab. la *Curentul* (München), *Apoziţia* (München), *Dorul* (Danemarca), *Adevărul literar şi artistic*, *Luceafărul*, *Altarul Banatului*, *Aletheia* etc. Debuteză în *Curentul* (1980) cu art. *Olimpiade ale ruşinii*, semnat Ioan Roman. Debut editorial cu vol. *Povestirile unui exilat la München* (1994). Publică romanul *Savonarola* (1996), trilogia *Statul. Utopie şi realitate* (1996-1998), un studiu de *Antropologie culturală germană* (I-II, 1998) şi eseul *Critica statului* (2001). Colaborează la antologia de proză scurtă în lb. germană *Erzählung mit Azteken* (1995). Editează, în colab. cu Virginia Şerbănescu, romanul lui P. Şeicaru, *Vulpea roşcată* (1995). Premiul Salonului Internaţional de Carte, Oradea (2001).

OPERA: *Povestirile unui exilat la München*, Timişoara, 1994; Savonarola, roman, Cluj-Napoca, 1996; *Statul. Utopie şi realitate*, I-III, Cluj-Napoca, 1996-1998; *Antropologie culturală germană*, I-II, Cluj-Napoca, 1998; *Critica statului: democraţie-totalitarism*, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Niculiu, în *Radical* (Sibiu), nr. 1224, 1994; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 16, 1996; T. Popescu, în *Dorul* (Danemarca), apr. 1997; Al. Sfârlea, în *UNU*, nr. 7-9, 2001; P. Chihaia, în *Dorul* (Danemarca), nr. 143, 2001; V. Frunză, în *Adevărul literar şi artstic*, 6 nov. 2001; L. Domnescu, în *Observator*, nr. 1184-1187, 2001; T. Popescu, în *Observator* (München), nr. 3, 2001; P. Chihaia, în *Lumea liberă* (New York), nr. 713, 2002. **(A. S.)**

ILIEŞU Petru (numele la naştere: Petru Nicolae Ilieş), n. 12 sept. 1951, Timişoara. Poet. Fiul lui Ioan Ilieş, inginer, şi al Melaniei (n. Lup), prof. Absolvent al Liceului „Eftimie Murgu" din Timişoara (1971); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1974-1978). Bibliotecar la Bibl. Judeţeană (1979-1996) şi director al Fundaţiei „Timişoara '89" (din 1990). Cursuri de management pentru ONG-uri în Danemarca (1991), Suedia (1995), Federaţia Rusă (1997) şi Anglia (1998). Colab. la *Forum studenţesc, Orizont, Steaua, Vatra, Viaţa Românească, Timpul, Origini* etc. Prezent în antologia de poezie românească *Sid tustaudes* (Stockholm, 1998). A înfiinţat Editura Planetarium (1995). Debutează în *Orizont* (1971). A organizat mai multe spectacole de lumină, sunet şi proiecţii (*Nu războaielor*, 1974; *Eu, Ion,* 1974; *Petru*, 1997; *Romania, post scriptum,* 1999; *Revoluţia*, 2000; *Vacarm*, 2001; *Camera obscură şi plasa de pescuit,* 2002). Debut editorial cu vol. de versuri *Pastel H.* (1978). A editat o monografie istorică a oraşului Timişoara (2003). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (1996).

OPERA: *Pastel H.,* versuri, Bucureşti, 1978; *Autoportret cu foxterrier,* versuri, Bucureşti, 1980; *Camera de mercur,* versuri, Bucureşti, 1982; *Întrebare despre întoarcerea acasă,* versuri, Bucureşti, 1985; *Confesiune asupra labirintului,* Timişoara, 1995; *România: o pastişă după Ginsberg / Romania: A Ginsberg Pastiche,* trad. engleză de Johanna Walzenbach-Marcu, Timişoara, 1996; *Petru,* Timişoara, 1997; *Romania, post scriptum / Romania Post Scriptum,* versiunea engleză de Johanna Walzenbach-Marcu, Timişoara, 1999; *Revoluţia*, Timişoara, 2000; *Timişoara 1989. No Comment?,* Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Docrcescu, în *Orizont*, nr. 16, 1978; N. Ciobanu, în *Luceafărul*, nr. 17, 1978; M. Pop-Corniş, în *Orizont*, nr. 7, 1978; I. Arieşanu, *ibidem*, nr. 19, 1981; M. Pop-Corniş, *ibidem*, nr. 25, 1982; I. Holban, în *România literară,* nr. 38, 1982; idem, în *Cronica*, nr. 44, 1985; L. Ulici, *Prima verba,* III, 1991; N. Coande, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1998. **(A. S.)**

ILIN Stancu, n. 23 nov. 1933, com. Fărcaşele, jud. Olt. Istoric literar. Fiul lui Voicu Ilin şi al Mariei (n. Voicu), agricultori. Studii primare în com. natală (1941-1945); Gimnaziul Unic Comercial din Caracal (1945-1948); Şcoala Medie Tehnică de Comerţ „Gheorghe Chiţu" din Craiova (1948-1952). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1952-1957). Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Liviu Rebreanu în lumina manuscriselor şi a corespondenţei sale* (1978). Bursă „Humboldt" la Univ. Tübingen, Germania (1969-1970; 1971); bursier al Univ. din Bonn (1991). Cercetător la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" din Bucureşti (din 1957). Colab. la *Contemporanul*, *Cronica*, *Luceafărul*, *Manuscriptum*, *Revista de istorie şi teorie literară*, *Steaua*, *Transilvania*, *Viaţa Românească*. Debut publicistic în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor* (1959); debut editorial cu vol. *Liviu Rebreanu în atelierul de creaţie* (1985), urmat de *Liviu Rebreanu în agora* (1988), după ce publicase trei vol. în colab. (*Reviste literare româneşti din secolul al XIX-lea*, 1970; *Reviste literare româneşti din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea*, 1974; *Reviste literare româneşti de la începutul secolului al XX-lea*, 1976). A colaborat la *Istoria literaturii române* (II, 1968), *Metododologia istoriei şi criticii literare* (1969), *Studii de literatură universală şi comparată* (1971), *Reviste progresiste româneşti interbelice* (1972), *Literatura română contemporană. I. Poezia* (1980), *Mihai Eminescu. Centenar* (1984), *Atitudini şi polemici în presa literară interbelică* (1984). A publicat antologia de folclor *Poezia obiceiurilor de iarnă* (1985). În colab., ed. critice din B.P. Hasdeu (*Opere*, I-V, 1986-2003) şi I. L. Caragiale (*Opere*, I-IV, 2000-2002). Premiul „B.P. Hasdeu" al Acad. Române (1985).

OPERA: *Reviste literare româneşti din secolul al XIX-lea*, în colab., Bucureşti, 1970; *Reviste literare româneşti din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea*, în colab., Bucureşti, 1974; *Reviste literare româneşti de la începutul secolului al XX-lea*,

în colab., Bucureşti, 1976; *Liviu Rebreanu în atelierul de creaţie*, Bucureşti, 1985; *Liviu Rebreanu în agora, Bucureşti*, 1988; *Bibliografia I.L. Caragiale în periodice*, I-II, în colab., Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, în *Flacăra*, nr. 41, 1985; M. Anghelescu, în *Transilvania*, nr. 10, 1986; L. Raicu, în *România literară*, nr. 3, 1986; Z. Ornea, *ibidem*, nr. 23, 1986; Ş. Cioculescu, *ibidem*, nr. 33, 1986; E. Simion, *ibidem*, nr. 8, 1989; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 29, 1990; N. Mecu, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1990; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 606, 2002; Cornelia Ştefănescu, în *România literară*, nr. 29; 30, 2002; D. Mănucă, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 2003. **(N. Mc.)**

ILIS Florina-Liliana, n. 26 aug. 1968, com. Olcea, jud. Bihor. Prozatoare. Fiica lui Teodor Ilis şi al Anei (n. Pojega). Şcoala generală în com. natală (1975-1983); Liceul „Emanoil Gojdu" din Oradea (1983-1987); licenţiată a Facultăţii de Litere a Univ. din Cluj (1987-1992), secţia română-franceză. Şcoala de înalte studii postuniversitare istorie-filologie (1992-1994). Bibliotecar la Bibl. Centrală Universitară „Lucian Blaga" (din 1992). Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Fenomenul science-fiction şi cultura postmodernă. Ficţiunea cyberpunk* (2003). Colab. la *Echinox, Vatra, Însemnări ieşene, Tribuna, Apostrof* etc. Debut editorial cu vol. *Haiku şi caligrame* (2000; în colab.).

OPERA: *Haiku şi caligrame,* Cluj-Napoca, 2000 (autoarea caligramelor, Rodica Frenţiu); *Coborârea de pe cruce,* roman, Cluj-Napoca, 2001; *Chemarea lui Matei,* roman, Cluj-Napoca, 2002.

REFERINŢE CRITICE: A. Marino, în *Piaţa literară,* nr. 7, 2002; Rodica Frenţiu, *ibidem*; Ştefan Borbély, *ibidem*; Sanda Crodoş, în *Vatra*, nr. 10-12, 2002; A. Marino, în *Observator cultural*, nr. 156, 2003; Georgeta Drăghici, în *România literară,* nr. 50, 2003. **(A. S.)**

ILISEI Grigore, n. 20 nov. 1943, com. Mălini, jud. Suceava. Prozator. Fiul lui Ilie Ilisei, preot, şi al Georgetei (n. Zăhărescu). Studii primare în satul Mănăstioara, com. Preuteşti (1950-1953) şi la Şcoala generală „Al.I. Cuza" din Fălticeni (1953-1957); Liceul „Nicu Gane" din Fălticeni (1957-1961); licenţiat al Facultăţii de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi (1966). Redactor la Studiourile de Radio din Iaşi şi Bucureşti (1966-1973); redactor-şef al Studioului de Radio şi Televiziune din Iaşi. Debutează cu povestirea *Singurătate*, în *Cronica* (1970). Colab. la *Convorbiri literare*, *Contemporanul*, *România literară* şi *Tribuna*. Publică vol. de proză scurtă (*Năvod pentru scrumbii albastre*, 1972; *Reîntoarcerea verii*, 1975), reportaje (*Într-o cabină de transmisie*, 1972; *Periplu moldav*, 1974; *Fotograme*, 1985) şi impresii de călătorie (*Stampe europene*, 1976; *De la apa Iordanului la fiordurile norvegiene*, 1999). Autor al romanelor *Ceasul oprit* (1980), *Masa de biliard* (1983), *Octavia* (1986), *Pasaj de raţe sălbatice* (1996) şi al vol. de interviuri *Cu George Lesnea prin veac* (1977), *O leacă de taifas* (1998), *Divanuri duminicale* (2001). A îngrijit ed. *Grădina liniştită* de Aurel George Stino (1974).

OPERA: *Năvod pentru scrumbii albastre*, proză scurtă, Iaşi, 1972; *Într-o cabină de transmisie*, reportaje, Bucureşti, 1972; *Periplu moldav*, reportaje, Bucureşti, 1974; *Reîntoarcerea verii*, proză scurtă, Bucureşti, 1975; *Stampe europene*, impresii de călătorie, Iaşi, 1976; *Cu George Lesnea prin veac*, interviuri, Bucureşti, 1977 (ed. II, 1996; ed. III, 2002); *Ceasul oprit*, roman, Bucureşti, 1980; *Masa de biliard*, roman, Bucureşti, 1983; *Fotograme*, reportaje, Bucureşti, 1985; *Peisaje*, Iaşi, 1985; *Octavia*, roman, Iaşi, 1986; *Fălticeni*, în colab. cu Şt.S. Gorovei, Bucureşti, 1987; *Portrete în timp*, Iaşi, 1990; *Pasaj de raţe sălbatice*, roman, Iaşi, 1996; *Călin Alupi*, album, în colab. cu A. Istrati, Iaşi, 1996; *Fălticeni, mon amour*, o scurtă istorie sentimentală, Iaşi, 1996; *O leacă de taifas*, interviuri, Iaşi, 1998; *Iulia Halaucescu*, album, Iaşi, 1999; *De la apa Iordanului la fiordurilor*

norvegiene, jurnal de călătorie, Iaşi, 1999; *Divanuri duminicale*, interviuri, Iaşi, 2002; *Fălticeni*, cu un *Dicţionar fălticean* de C. Ciolca, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Val Condurache, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1974; V. Ciucă, în *Contemporanul*, nr. 28, 1974; N. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 26, 1974; L. Leonte, *ibidem*, nr. 9, 1976; Z. Sângeorzan, în *Tribuna*, nr. 49, 1976; Val Condurache, în *Convorbiri literare*, nr. 3; 12, 1976; F. Faifer, în *Cronica*, nr. 37, 1980; Z. Sângeorzan, în *România literară*, nr. 32, 1980; I. Holban. *ibidem*, nr. 31, 1984; idem, în *Cronica*, nr. 34, 1985; F. Faifer, *ibidem*, nr. 46, 1985; L. Leonte, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1986; L. Ulici, în *România literară*, nr. 7, 1986; I. Holban, *ibidem*, nr. 24, 1987; idem, *Profiluri epice contemporane*, 1987; C. Livescu, în *Luceafărul*, nr. 35, 1987; A. Cosma, *Romanul...*, I; Fl. Faifer, în *Cronica*, nr. 22, 1991; N. Turtureanu, *ibidem*, nr. 29, 1991 (interviu); C. Ciopraga, în *Dacia literară*, nr. 9, 1993; D. Mănucă, în *Luceafărul*, nr. 11, 1993; idem, în *Convorbiri literare*, nr. 11, 1996; M.A. Diaconu, în *Cronica*, nr. 4, 2002; I. Holban, în *Dacia literară*, nr. 45, 2002; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 651, 2003. **(A. S.)**

INDRIEŞ Alexandra (pseud. Gloriei Maria Barna), n. 13 mart. 1936, Oradea – m. ian. 1993, Timişoara. Prozatoare şi critic literar. Liceul teoretic la Arad (absolvit în 1953); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu" din Bucureşti; licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura română a Univ. din Bucureşti, unde a fost colegă cu Paul Goma şi Sorin Titel. În 1956 a fost arestată şi închisă câteva luni pentru agitaţie politică. A salvat-o de la o detenţie mai îndelungată Andrei Lillin. Dr. în filologie (1979). Debutează în ziarul *Viaţa capitalei* (1954); debut editorial cu romanul *Saltul în gol* (1973). Critic literar de orientare structuralistă, afirmată prin studii minuţioase despre Lucian Blaga (*Corola de minuni a lumii*, 1975; *Sporind a lumii taină*, 1981). Libertatea imaginaţiei epice în stil postmodernist câştigă partida în romanele *Două-trei minute...* (1984), *Cutia de chibrituri* (1987) şi *Un sertar întredeschis* (1995). Semiotica pierde teren în favoarea unei psihologii antropologice în eseurile critice din *Alternative bacoviene* (1984) şi *Polifonia persoanei* (1986).

OPERA: *Saltul în gol*, roman, Timişoara, 1973; *Corola de minuni a lumii*. Interpretarea stilistică a sistemului poetic al lui Lucian Blaga, Timişoara, 1975; *Sporind a lumii taină*. Verbul în poezia lui Lucian Blaga, Bucureşti, 1981; *Alternative bacoviene*, eseuri, Bucureşti, 1984; *Două-trei minute...*, roman, Bucureşti, 1984; *Polifonia persoanei*, eseuri, Timişoara, 1986; *Cutia de chibrituri*, roman, Bucureşti, 1987; *Un sertar întredeschis*, roman, Timişoara, 1995.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, *Prima verba*, 1975; Olimpia Berca, în *Orizont*, nr. 38, 1975; Brânduşa Armanca, *ibidem*, nr. 28, 1981; idem, *ibidem*, nr. 50, 1981; Melania Livadă, în *România literară*, nr. 17, 1982; Elena Tacciu, *ibidem*, nr. 37, 1984; A.D. Rachieru, în *Orizont*, nr. 36, 1984; Brânduşa Armanca, *ibidem*, nr. 48, 1984; idem, *ibidem*, nr. 13, 1986; Ş. Foarţă, *ibidem*, nr. 49; 51, 1986; idem, *ibidem*, nr. 2, 1987; C. Ungureanu, *ibidem*, nr. 5, 1987; I. Simuţ, în *Familia*, nr. 10, 1988. **(I. S.)**

INDRIEŞ Elena (prenumele la botez: Elena-Marta), n. 1 febr. 1951, com. Geoagiu, reg. Hunedoara. Poetă şi eseistă. Fiica lui Iosif Indrieş, avocat şi tenor la Opera Română din Cluj, şi a Aureliei (n. Marghita), prof. de pian. Studii elementare la Lugoj (1958-1962); liceul la Lugoj şi Târgu Mureş (1962-1970; bacalaureatul la Lugoj); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti, secţia română-franceză (1970-1974); studii neterminate la Facultatea de Filosofie. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Elementele heraclitiene în universul liric al poeţilor din Transilvania* (1983). În 1991 se stabileşte în Suedia, unde continuă studiile de lb. franceză la Västaras

(1994-1995) şi Stockholm (1995-1996); cursuri de lb. suedeză (1993-1994; 1996-1997; 1998-2000), engleză, germană şi spaniolă (1997-1998). Redactor la Editura Eminescu (1975-1977) şi Univers (1978-1991); în Suedia, redactor la ziarele *Ögat* şi *Vi Ocksa* (1998-2000; se pensionează de boală, în 2003). Colab. la *Vatra*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *România literară*, *Revue roumaine*, *Revista de istorie şi teorie literară* etc. Debutează în suplimentul literar artistic *Generaţii* al ziarului *Drapelul roşu* din Timişoara (1968). Debut editorial în *Caietul debutanţilor* al Editurii Albatros (1981). A publicat un vol. de poezii (*Trepte sub pleoape*, 1985) şi altul de eseuri (*Dimensiuni ale poeziei române moderne*, 1989). În *Le Comparatisme roumain* (II, 1985) publică studiul *Lucian Blaga: dans le monde d'Héraclite*. A realizat *Catalogul Editurii Univers* pe 20 de ani (1981) şi pe 25 de ani (1986). Prezentă cu un ciclu de poezii în lb. suedeză în *Antologie de poezie* (Sollentuna, 2002). A tradus din S. Vestdijk şi Al. Dumas (în colab.).

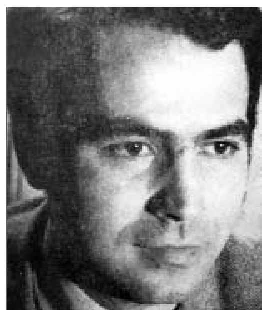
OPERA: *Propileele*, în vol. colectiv *Caietul debutan*ţilor, Editura Albatros,. Bucureşti, 1981; *Trepte sub pleoape*, versuri, Bucureşti, 1985; *Dimensiuni ale poeziei române moderne*, eseuri, Bucureşti, 1989. Traduceri: Al. Dumas, *Războiul femeilor*, în colab. cu Micaela Giura, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: H. Cândroveanu, în *Contemporanul*, 7 mart. 1986; Gh. Iancovici, în *Familia*, nr. 4, 1987; L. Alexiu, în *Arcade* (Lugoj), nr. 1, 1990. **(A. S.)**

IOAN Augustin (prenumele la naştere: Marian-Augustin), n. 5 mart. 1965, com. Dorobanţu, jud. Tulcea. Poet. Fiul lui Gheorghe Ioan şi al Axiniei (n. Naum), învăţători. Clasele primare în com. natală, cele gimnaziale şi liceale la Liceul „Spiru Haret" din Tulcea (1979-1983); licenţiat al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu" din Bucureşti (1984-1990). Studii la Oxford University (1992-1993) şi la University of Cincinnati, Ohio, Statele Unite (1993-1994). Preparator (1990-1993), asistent (1993-1997), lector (1997-2002) şi conferenţiar (din 2002) la Univ. de Arhitectură „Ion Mincu" din Bucureşti. Burse de specializare în Italia (1991), Cehia (1995-1997), Ungaria (1997-1998; 2000) şi Germania (2003); bursier al Colegiului Noua Europă din Bucureşti (1995-1996; 1997-2000). Dr. în istoria arhitecturii cu teza *Studiu comparat al arhitecturii moderne. 1930-1960* (1998); dr. în filosofie al Univ. din Bucureşti cu teza *Filosofii contemporane ale spaţiului public şi privat* (2002). Colab. la *Tribuna*, *Contemporanul*, *Vatra*, *Luceafărul*, *Poesis*, *ArtPanorama*, *Tomis*, *Orizont* etc. Inclus în vol. *Sfâşierea lui Morfeu* (1990) şi în *Antologia poeziei româneşti contemporane* (1999). Debutează concomitent în *Contemporanul* şi *Tribuna* (1981). Debut editorial cu placheta *Gestica* (1987). Volume de poezie: *Partidul poeţilor* (1992), *Patria, poporul şi io* (1995), *Armata poporului* (1998), *Terapia prin scris* (2000), *Dez/(în)cântarea României* (2001) şi *Ante-logica* (2003). Autor a numeroase lucrări de specialitate (*Arhitectura şi puterea*, 1992; *Fiinţa şi spaţiul*, 1993; *Spaţiul sacru*, 2001 etc.).

OPERA: *Gestica*, versuri, pref. de M. Martin, postfaţă de Al. Condeescu, Bucureşti, 1987; *Partidul poeţilor*, pref. de M. Martin, Galaţi, 1992; *Patria, poporul şi io*, versuri, Bucureşti, 1995; *Armata poporului*, versuri, Bucureşti, 1998; *Terapia prin scris*, versuri, Petroşani, 2000; *Dez/(în)cântarea României*, versuri, Constanţa, 2001; *Ante-logica*. Poezii 1979-1999, cuvânt înainte de Al. Cistelecan, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. B. Lefter, *Romanian Writers of the '80s and '90s*, 1999. **(A. S.)**

IOANA Nicolae, n. 17 sept. 1939, com. Racoviţa, jud, Argeş. Poet şi prozator. Fiul lui Vasile Ioana, brutar, şi al Mariei (n. Ciocănea). Liceul seral la Piteşti (bacalaureatul în 1954); Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1959-1964). Pontator la Uzinele de Piese Auto din Colibaşi (1955); contabil la Întreprinderea de Expediţii Auto din Piteşti (1958-1959); redactor la Agerpres (1964-1966), la Editura Tineretului şi la Editura Albatros (1966-1975); instructor la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste (1975-1982); redactor la Editura Sport-Turism (din 1982). Debut publicistic în rev. *Luceafărul* (1958); debut editorial cu vol. de versuri *Templu sub apă* (1967), urmat de alte plachete: *Moartea lui Socrate* (1969), *Monologul alb* (1972),

Cartea de nisip (1973), *Viaţa după o zi* (1976), *Amiaza melcilor* (1977), *Forma focului* (1977), *Faţa zilei* (1979) – din care este contrasă „autoselecţia" *Tabloul singuraticului* (1979). În anii '80 este activ mai ales ca romancier: *Pavilionul* (1981), *Strada Occidentului* (1986), *Vizită la domiciliu* (1989). Alte vol. de versuri: *Studiul de noapte* (1982), *Coridorul* (1989), *O zi liberă* (1996), precum şi un vol. de proză scurtă, *Pasagerul* (1985). A tradus (în colab.) antologia *Din lirica turcă contemporană* (1974). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie.

OPERA: *Templu sub apă*, versuri, Bucureşti, 1967; *Moartea lui Socrate*, versuri, Bucureşti, 1969; *Monologul alb*, versuri, Bucureşti, 1972; *Cartea de nisip*, versuri, Bucureşti, 1973; *Viaţa după o zi*, versuri, Bucureşti, 1976; *Amiaza melcilor*, versuri, Bucureşti, 1977; *Forma focului*, versuri, Bucureşti, 1977; *Faţa zilei*, versuri, Bucureşti, 1979; *Tabloul singuraticului*, versuri, postfaţă de Dana Dumitriu, Bucureşti, 1979; *Pavilionul*, roman, Bucureşti, 1981; *Studiul de noapte*, versuri, Bucureşti, 1982; *Pasagerul*, proză scurtă, Bucureşti, 1985; *Strada Occidentului*, roman, Bucureşti, 1986; *Coridorul*, versuri, Bucureşti, 1989; *Vizită la domiciliu*, roman, Bucureşti, 1989; *Marin Preda incomodul*, Bucureşti, 1995; *O zi liberă*, versuri, Bucureşti, 1996; *Tabloul singuraticului*, versuri, Bucureşti, 1997; *Goana după vânt*, Bucureşti, 1999; *Nordul*, Piteşti, 2002. Traduceri: *Din lirica turcă contemporană*, antologie, pref., note şi trad. în colab. cu N. Iusuf, A. Baubec, Bucureşti, 1974.

REFERINŢE CRITICE: I. Caraion, *Duelul cu crini*, 1972; M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; E. Dorcescu, *Embleme ale realităţii*, 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1978; D. Dimitriu, *Singurătatea lecturii*, 1980; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 2, 1980; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 15, 1980; H. Bădescu, în *Tribuna*, nr. 13, 1981; I. Holban, în *Cronica*, nr. 50, 1981; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 26, 1982; H. Cândroveanu, *Printre poeţi*, 1983; F. Miu, *Semne*, 1983; Fl. Mugur, în *Flacăra*, nr. 50, 1983; C. Tuchilă, *Cetăţile poeziei*, 1983; M. Scarlat, în *România literară*, nr. 21, 1983; V. Cristea, *ibidem*, nr. 52, 1985; idem, *ibidem*, nr. 49, 1986; P. Dugneanu, în *Luceafărul*, nr. 8, 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; Fl. Mugur, *Schiţe despre fericire*, 1987; Carmen Muşat, în *Observator cultural*, nr. 123, 2002; A. Bodiu, *ibidem*; M.V. Buciu, în *Contemporanul*, nr. 42, 2002. **(C. R.)**

IOANID Ştefan (pseud. lui Ştefan Cioacă), n. 18 apr. 1949, Braşov. Poet. Fiul lui Teodor Cioacă, sudor, şi al Floarei (n. Popa). Liceul „Ioan Meşotă" din Braşov; licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1970-1974). Prof. de filosofie, psihologie şi logică la Snagov şi Bucureşti (1974-1987); redactor la *Satul românesc* (1987-1990); consilier de presă la Confederaţia Naţională a Sindicatelor Libere din România (1990-1991); publicist comentator la *Curierul românesc* (din 1991). Colab. la *România literară*, *Viaţa Românească*, *Astra*, *Luceafărul*, *Amfiteatru*, *Steaua*, *Vatra* etc. Debutează în *Astra* (1966). Debut editorial cu vol. de poezii *Cuvântul unic* (1976), urmat de *Mersul pe ape* (1980), *Al doilea vis din Pădurea Cedrii* (1986) şi *Prolegomenele morţii* (1998). Premiul rev. *Luceafărul* (1976); Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1998).

OPERA: *Cuvântul unic*, versuri, Bucureşti, 1976; *Mersul pe ape*, versuri, Bucureşti, 1980; *Al doilea vis din Pădurea Cedrii*, versuri, Bucureşti, 1986; *Prolegomenele morţii*, versuri, Bucureşti, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 3, 1977; D. Laurenţiu, în *Luceafărul*, 39 iul. 1978; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 8, 1980; M. N. Rusu, *ibidem*, nr. 11, 1980; L. Ulici, în *România literară*, nr. 2, 1987; D. Stanca, în *România liberă*, 22 dec. 1998; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, 23 febr. 1999; I. Murgeanu, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1999; R. Bărbulescu, în *Observator* (München), nr. 1-2, 2000. **(A. S.)**

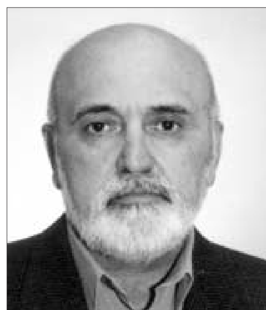

ION Angela, n. 27 nov. 1928, com. Băişeşti, jud. Suceava. Istoric literar. Fiica lui Gheorghe Preluca şi a Ilenei (n. Sibechi), învăţători. Absolventă a Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1951). Carieră didactică universitară (din 1954); din 1977, prof. şi şef al Catedrei de lb. şi literatura franceză a Univ. bucureştene. Dr. în ştiinţe filologice (1969). Debut

editorial cu vol. *Balzac* (1973), publicat în lb. franceză, reluat sub titlul *Honoré de Balzac* (1974). Publică studii şi pref. referitoare la scriitorii francezi din sec. al XIX-lea. A coordonat lucrări de sinteză, precum dicţionarul *Scriitori francezi* (1978), şi un dicţionar istoric şi critic al literaturii franceze (1982), *Histoire de la littérature française* (I-III, 1981). Coordonează ed. critică a operelor lui Balzac în trad. românească. Membră în Groupe d'Études Romantiques (din 1970); vicepreşedintă a Soc. de Ştiinţe Filologice din România (din 1977).

OPERA: *Balzac* (în lb. franceză), Bucureşti, 1973; *La Poésie romantique*, curs, Bucureşti, 1973; *Honoré de Balzac*, Bucureşti, 1974; *Scriitori francezi*. Mic dicţionar, în colab. cu Irina Mavrodin, Bucureşti, 1978; *Histoire de la littérature française*. Publiée sous la direction de ~, în colab., I-III, Bucureşti, 1981 (ed. II, I-II, 1982); *Arte poetice. Romantismul*, coordonarea vol. de ~, studiu introductiv de R. Munteanu, Bucureşti, 1982; *Literatura franceză*. Dicţionar istoric şi critic, coordonator ~, Bucureşti, 1982; *La Littérature française dans l'espace culturel roumain*, în colab., Bucureşti, 1984. Traduceri: G. Genette, *Figuri*, selecţie, pref., în colab., Bucureşti, 1978.

REFERINŢE CRITICE: R. Pierrot, în *L'Année balzacienne*, 1973; D. Grigorescu, în *Contemporanul*, nr. 22, 1975; N. Balotă, în *România literară*, nr. 33, 1976; M. Martin, *ibidem*, nr. 25, 1979; A. Ionescu, în *Viaţa Românească*, nr. 4, 1980; P.-G. Castex, în *L'Information littéraire*, nr. 5, 1985. **(N. G.)**

IONESCU Al. Th. (prenumele la naştere Alexandru-Theodor), n. 9 febr. 1950, satul Udupu, com. Tătărăştii de Sus, jud. Teleorman. Critic literar. Fiul lui Marin Ionescu, medic, şi al Mariei (n. Brezoianu), învăţătoare. Şcoala generală în com. natală (1957-1965); liceul la Piteşti (1965-1969), apoi Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1970-1974). Prof. la Ciofrângeni, jud. Argeş (1975-1980) şi Curtea de Argeş (1980-1990); redactor la rev. *Argeş* şi secretar general de redacţie la rev. *Calende* din Piteşti (1990-1996); din 1996, prof. la Colegiul Naţional „Vlaicu Vodă" din Curtea de Argeş. Colab. la *Argeş, Calende, Familia, Tribuna, Vatra, Echinox, Observator cultural, Contrapunct, Paralela 45* etc. A colaborat la vol. *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice* (1994; 1999), *Un destin istoric: Biserica Română Unită* (1990), *Proza românească* (2000) şi *Literatura română postbelică între impostură şi adevăr* (2000). Debutează în *Echinox* (nr. 4, 1972). Debut editorial cu vol. *Aventura prozei scurte în anii '80* (1995). Membru fondator, împreună cu M. Cordun, N. Oprea şi C. Vlasie, al rev. *Calende* (1991).

OPERA: *Aventura prozei scurte în anii '80,* eseuri, Piteşti, 1995; *Mircea Nedelciu,* monografie, Braşov, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Oprea, în *Calende,* nr. 4-5, 1995; Al. Cistelecan, în *Vatra,* nr. 5, 1995; Gh. Mocuţa, în *Arca,* nr. 7-8, 1995; Tania Radu, în *Cotidianul,* nr. 35, 1995; L. Petrescu, *Poetica postmodernismului,* 1998; Şt. V. Marinescu, *Proba transparenţei,* 1998; I. B. Lefter, *Anii '60-'90. Critica literară,* 2002; D. Stanca, în *România literară,* 27 febr. 2002. **(A. S.)**

IONESCU Cornel Mihai, n. 11 febr. 1941, Bucureşti. Eseist şi traducător. Fiul lui Mihai Ionescu, prof., şi al Elenei (n. Verghi). Liceul „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti; Facultatea de Lb. Romanice şi Clasice a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1964). Carieră didactică la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti. Debut cu critică în *Luceafărul* (1961); debut editorial cu *Generaţia lui Neptun* (1967), o sinteză asupra noii avangarde italiene, urmat de *Palimpseste* (1979), studii despre scriitori români şi străini. Colab. sporadice la *România literară*, *Secolul 20* etc. Bun cunoscător al literaturii italiene şi spaniole, a tradus din scrierile lui Ugo Foscolo, Dino Buzzati, Galvano della Volpe, Umberto Eco, a întocmit antologii, a prefaţat

diverse vol., a tradus în italiană diferiţi scriitori români.

OPERA: *Generaţia lui Neptun*. Grupul ’63, Bucureşti, 1967; *Palimpseste*, Bucureşti, 1979; Traduceri: U. Foscolo, *Ultimele scrisori ale lui Jacopo Ortis*, publicate după manuscrise, pref. de ~, Bucureşti, 1966; U. Eco, *Opera deschisă*. Formă şi indeterminare în poeticile contemporane, pref. de ~, Bucureşti, 1969; G. della Volpe, *Critica gustului*, pref. de ~, Bucureşti, 1975; Venera Antonescu, *Dincolo de coclauri/Au delá des combes/Al di lá dei colli/Más allá de los páramos*, versuri, trad. în lb. franceză de Venera Antonescu, în lb. spaniolă de Cristina Hâncu, în lb. italiană de ~, Bucureşti, 1979.

REFERINŢE CRITICE: L. Antenesei, în *Cronica*, nr. 36, 1979; I. Maxim, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1979; C. Tuchilă, în *Ramuri*, nr. 10, 1979; Doina Uricariu, în *Luceafărul*, nr. 22, 1979. **(R. G. Ţ.).**

IONESCU Dan (prenumele la naştere: Miki-Dan), n. 2 apr. 1970, com. Bălăciţa, jud. Mehedinţi. Poet. Fiul lui Dumitru Ionescu şi al Domnicăi (n. Dincă). Studii elementare la Cleanov (1976-1980) şi Craiova (1980-1984); Liceul de filologie-istorie din Craiova (1984-1988); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Istorie a Univ. din Craiova (1990-1995). Prof. de lb. şi literatura latină la Liceul de chimie (1995-1996) şi la Liceul teoretic „Tudor Arghezi” din acelaşi oraş (1996-1999); din 1999, prof. de lb. şi literatura română la Colegiul Naţional „Nicolae Titulescu”. Colab. la *Ramuri, Meridian, Luceafărul, Mozaicul, Speculum* etc. Prezent în antologiile lirice *Sud-Vest* (1998) şi *Poezia pădurii* (1998). Debutează în *Ramuri* (1989). Debut editorial cu vol. de versuri *Biblioteca într-o alocuţiune* (1995).

OPERA: *Biblioteca într-o alocuţiune,* versuri, pref. de D. Cristea, Craiova, 1995; *Altceva de cunoscut,* versuri, Craiova, 1998; *Departe de ocean,* versuri, pref. de D. Cristea, Bucureşti, 2000; *Fugă în scris,* versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: D. Cristea, în *Luceafărul,* nr. 14, 1996; Laura Lazăr, în *Echinox,* nr. 5-6, 1996; I. Lascu, în *Calende,* nr. 3, 1998; (C. M.) Popa, *Noaptea lui Vincent,* 1998; T. Grigorie, în *Ramuri,* nr. 11-12, 2002. **(A. S.)**

IONESCU Eugen, n. 13/26 nov. 1909, Slatina – m. 28 mart. 1994, Paris. Dramaturg, eseist, critic literar, prozator şi poet. Fiul lui Eugen Ionescu, avocat, şi al Thérèsei (n. Icard). În urma separării părinţilor, **I.** îşi petrece o parte din copilărie în Franţa, unde face şi şcoala primară, apoi, întors la tatăl său, absolvă Liceul „Sf. Sava” (1928) şi Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1932). Prof. de lb. franceză la licee din capitală şi din provincie. A debutat în *Revista literară a Liceului „Sf. Sava”* (1927); debutul literar propriu-zis, în *Bilete de papagal* (1928), cu poezie. Între 1928 şi 1940 a mai colaborat la *Viaţa literară, Fapta, Zodiac, Facla, Floarea de foc, România literară, Rampa, Azi, Meridian, Familia, Reporter, Ideea europeană, Vremea, Universul literar, Viaţa Românească,* publicând cronici literare, pagini de jurnal, eseuri, cronici plastice, poezii şi fragmente de roman. Debut editorial cu placheta de versuri *Elegii pentru fiinţe mici* (1931). În 1934 publică vol. *Nu*, considerat de autor un „fals tratat de critică literară”, producând scandal prin ireverenţele şi contestarea unor scriitori contemporani consacraţi: Arghezi, Camil Petrescu, E. Lovinescu, Ion Barbu şi M. Eliade. În anii următori, **I.** exprimă o serie de atitudini de opoziţie faţă de tendinţele literare şi culturale ale dreptei politice. În 1938-1939 obţine o bursă pentru un doctorat la Paris. Pleacă din nou în Franţa în 1941 unde, imediat după război, traduce din P. Dan, M. Ralea, Urmuz. În 1950 începe, prin *Cântăreaţa cheală,* prodigioasa carieră a dramaturgului, autor azi a peste 30 de piese traduse şi jucate pretundeni în lume. Membru al Acad. Franceze din 1970; dr. *honoris causa* la mai multe univ. din Europa şi America. Teoretician al „avangardei” teatrale din deceniul şase, impropriu numită „teatrul absurdului”, autor al mai multor vol. de nuvele, jurnal, publicistică. Cele mai cunoscute piese ale lui **I.** (*Cântăreaţa cheală, Scaunele, Lecţia, Ucigaş fără simbrie, Rinocerii, Setea şi foamea, Regele moare*) au apărut şi în trad. românească, în două ed. : 1968 şi 1970.

OPERA: *Elegii pentru fiinţe mici,* Craiova,

1931; *Nu,* Bucureşti, 1934 (ed. II, pref. de M. Vulcănescu, 2002); *Englezeşte fără profesor,* în *Secolul 20,* nr. 1, 1965; *Eu.* Cu un prolog la *Englezeşte fără profesor* de G. Ionescu şi un epilog de I. Vartic, ed. îngrijită de Mariana Vartic, Cluj-Napoca, 1990. *Elegii pentru fiinţe mici*, cuvânt introductiv de N. Florescu, Bucureşti, 1990; *Însinguratul*, trad. de Rodica Chiriacescu, Bucureşti, 1990; *Jurnal în fărâme*, trad. de Irina Bădescu, Bucureşti, 1992 (ed. II, 2002); *Război cu toată lumea*, I-II, publicistică românească, ed. îngrijită şi bibliografie de Mariana Vartic şi A. Sasu, Bucureşti, 1992; *Note şi contranote*, trad. şi cuvânt înainte de I. Pop, Bucureşti, 1992 (ed. II, 2002); *Prezent trecut, trecut prezent*, trad. de Simona Cioculescu, Bucureşti, 1993; *Antidoturi,* trad. de Mariana Dimov, Bucureşti, 1993; *Sub semnul întrebării*, trad. de Natalia Cernăuţeanu, Bucureşti, 1994; *Căutarea intermitentă*, trad. de B. Cioculescu, Bucureşti, 1994; *Teatru*, I-V, trad. şi notă asupra ed. de D. C. Mihăilescu, Bucureşti, 1998; *Călătorie în lumea morţilor,* Bucureşti, 1998; *Între viaţă şi vis.* Convorbiri cu Claude Bonnefoy, trad. din franceză de Simona Cioculescu, Bucureşti, 1999; *Cântăreaţa cheală. Lecţia,* Bucureşti, 2003; *Jacques. Viitorul e în ouă. Scaunele,* Bucureşti, 2003; *Prezent trecut, trecut prezent,* trad. de Simona Cioculescu, Bucureşti, 2003; *Antidoturi,* trad. de Marina Dimov, Bucureşti, 2003; *Victimele datoriei. Amedeu. Tabloul,* Bucureşti, 2003; *Teatru,* I-IV, trad. de V. Russo şi V. Zografi, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Vremea,* 6 mart. 1932; P. Constantinescu, în *Vremea*, 27 mai 1934; P. Comarnescu, în *Rampa,* 28 mai 1934; O. Şuluţiu, în *Reporter*, 13 iun. 1934; M. Vulcănescu, în *Familia*, nr. 5-6, 1934; P. Martinescu, în *Facla*, 2 apr. 1936; Elena Vianu, în *Gazeta literară*, nr. 7, 1965; P. Constantinescu, *Scrieri,* III, 1969; I. Negoiţescu, în *România literară,* 26 iun. 1969; N. Balotă, *Labirint,* 1970; Al. Paleologu, *Spiritul şi litera,* 1971; N. Balotă*, Lupta cu absurdul*, 1971; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, III, Gelu Ionescu*,* în vol. *Colloque de Cerisy. Ionesco: situation et perspectives*, 1980; E. Simion, în *Ramuri,* nr. 102, 1982; I. Vartic, *Modelul şi oglinda,* 1982; G. Ionescu, *Les débuts littéraires roumains d'Eugène Ionesco*, 1989; G. Ionescu, *Anatomia unei negaţii*. Scrierile lui Eugen Ionescu în limba română. 1927-1940, 1991; L. Raicu, *Journal en miettes cu Eugène Ionesco*, 1993; C. Ungureanu, *La vest de Eden,* 1995; V. Ierunca, *Semnul mirării*, 1995; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 1995; Adriana Alexandrescu, în *Cronica*, nr. 13-14, 21, 1995; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* III; Gh. Grigurcu*, A doua viaţă*, 1997; M. Cimpoi, în *România literară*, nr. 1, 1998; N. Balotă, în *Luceafărul*, nr. 23, 1999; Dosar Eugen Ionescu, 1999; Cl. Bonnefoy, *Eugène Ionesco. Între vis şi viaţă,* 1999; Anca Maria-Rusu, *Eugen Ionescu şi Samuel Beckett în spaţiul cultural românesc,* 2000; Monica Ioani, *Le process de mots chez Ionesco,* 2000; G. Feal, *Ionesco. Un théâtre onirique,* 2001; Marta Petreu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 555; 573; 588; 589, 2001; Marta Petreu, *Ionescu în ţara tatălui,* 2001; S. Damian, *ibidem,* nr. 631; 632; 633; 2002; Alexandra Laignel-Lavastine, *Cioran, Eliade, Ionesco. L'oubli du fascisme,* 2002; A. Acterian, *Cioran, Eliade, Ionesco,* 2003; Marie-France Ionesco, *Portretul scriitorului în secol. Eugène Ionesco (1909-1994),* 2003; Marta Petreu, în *România literară,* nr. 24, 2003; Gh. Grigurcu, *ibidem,* nr. 11; 12, 2003. **(I. V.)**

IONESCU Gelu (prenumele la naştere: Gheorghe), n. 8 iunie 1937, Galaţi. Critic, istoric literar şi eseist. Fiul lui Ghiţă Ionescu, proprietar agricol, licenţiat în drept, şi al Antoanetei (n. Constantinescu). Şcoala primară la Galaţi (1944-1949), cea generală la Târgu-Ocna, unde absolvă Liceul „Oituz" (1954); studii de inginerie, neterminate, la Institutul de Mine, secţia topografie minieră, Bucureşti (1954-1957); Facultatea de Lb. şi Literatură Română a Univ. din Bucureşti (1958-1963). Dr. în litere al Univ. din Bucureşti cu o teză despre Eugen Ionescu (1974). Preparator, asistent, apoi lector univ. la Catedra de literatură universală şi comparată a aceleiaşi facultăţii (1963-1982). În 1982 azilant politic în Franţa, stabilindu-se ulterior în Germania; între 1983 şi 1995 este „Program editor", apoi „Senior program editor" la Radio Europa Liberă din

München, secţia română, coordonând programele săptămânale *Actualitatea culturală românească* şi *Perspective europene*, scriind sute de comentarii pe teme politice, sociale, culturale şi literare. Din 1995, lector de lb. şi literatură română la Seminarul de romanistică al Univ. din Heidelberg, seminar la care activaseră, cu un notoriu succes, cunoscutul românist şi romanist Klaus Heitmann şi S. Damian. Debut în publicistică în *Contemporanul* (1962); colaborează la *Contemporanul, Viaţă Românească, Cinema, Amfiteatru, România literară, Steaua* (unde ţine, între 1975 şi 1980, cronica trad.), *Caiete critice* (redactor coordonator între 1975 şi 1982). Debut editorial cu vol. de studii şi eseuri *Romanul lecturii* (1976), urmat de un al doilea vol. de critică şi eseistică, *Orizontul traducerii* (1981). Editează, în colab. cu Sorin Alexandrescu, M. Călinescu şi G. Gană, seria de *Opere* ale lui T. Vianu, primele 11 vol. (1971-1982), alcătuieşte şi prefaţează antologii din teatrul lui E. Ionescu (1970), din povestirile lui V. Voiculescu (1975), din scrierile de călătorie ale lui T. Vianu (1978). Invitat de E. Ionescu, se documentează asupra operei acestuia la Paris (1972). Participă cu două conferinţe la colocviul „Ionesco” de la Cerisy-la-Salle, Franţa (1978), publicate în vol. *Ionesco. Situation et perspectives* (1980). Scrie o postfaţă la vol. Eugène Ionesco, *Hugoliade* (1982), tradus apoi în germană, italiană, engleză, spaniolă etc. În 1989 îi apare studiul *Les débuts littéraires roumains d'Eugène Ionesco (1927-1940)*, în col. „Studia Romanica”, coordonată de Klaus Heitmann, lucrare de pionierat dedicată începuturilor literare ale cunoscutului dramaturg; este o variantă mai scurtă a versiunii româneşti, interzisă în România între 1973 şi 1991, când apare sub titlul ei iniţial de *Anatomia unei negaţii*. Din 1990, îşi reia colaborarea la rev. din ţară (*România literară, „22”, Vatra, Apostrof*). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1976); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică şi istorie literară (1991).

OPERA: *Romanul lecturii*, Bucureşti, 1976; *Orizontul traducerii*, Bucureşti, 1981; *Les débuts littéraires roumains d'Eugène Ionesco (1927-1940),* Heidelberg, 1989; *Anatomia unei negaţii*, Bucureşti, 1991; *Copacul din câmpie.* Scrieri memorialistice, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V. Ardeleanu, în *Steaua*, nr. 11, 1976; M. D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare*, nr. 11, 1976; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 41, 1976; L. Ulici, *ibidem,* nr. 47, 1976; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 45, 1976; I. Maxim, în *Orizont,* nr. 50, 1976; Irina Bădescu, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 4, 1977; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1977; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1981; A. Corbea, în *Cronica*, nr. 25, 1981; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 26, 1981; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 6, 1981; M. D. Gheorghiu, în *Amfiteatru*, nr. 6, 1981; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 36, 1981; I. Vartic, în *Steaua,* nr. 2, 1982; L. Ulici, în *România literară*, nr. 7, 1990; C. Moraru, în *Contrapunct,* nr. 13, 1990; Horst Fassel, în *Südost-Forschungen*, Band IL, 1990; H. Merkl, în *Romanistisches Jahrbuch*, Band 41, 1990; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 21, 1991; Fl. Manolescu, în *Luceafărul*, nr. 27, 1991; L. Raicu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 102, 1993; M. Zaciu, *Scrisori nimănui*, 1996; *Vatra*, nr. 11-12, 1996, număr dedicat; D. Mureşan, în *Vatra*, nr. 3, 1997; Svetlana Cristea, în *Observator cultural,* nr. 85, 2001. **(M. Z.)**

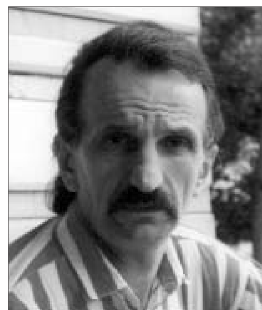

IONESCU Mariana, n. 26 aug. 1947, com. Amaru, jud. Buzău. Critic literar şi prozatoare. Fiica lui Ion Ionescu, preot, şi a Marianei (n. Ştefănescu). Studii elementare în com. natală (1954-1958) şi Ploieşti (1958-1960); Liceul „I.L. Caragiale” din Ploieşti (1960-1965). Licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1965-1970). Redactor (1970-1998) şi redactor-şef (1998-2003) la Editura Eminescu. Dr. în filologie al Univ. din Bucureşti cu teza *Proza lui Tudor Arghezi* (1981). Bursă de specializare la Paris (1974). Debutează cu art. *Note despre „Cartea nunţii” de G. Călinescu*, în rev. *Ramuri* (1971); debut în proză cu *Tu, cel mai paşnic oştean...* în *Luceafărul* (1983). Colab. la *Ramuri*, *Luceafărul*, *Steaua*, *Ateneu*, *Cahiers roumains d'études littéraires*, *Orizont* etc. Cronică literară la radio. A publicat vol. de eseuri şi critică literară (*Artă şi aspiraţie*, 1977; *Ochiul ciclopului*, 1981; *Introducere în opera lui Zaharia Stancu*, 1985),

proză scurtă (*Două părţi cal şi una vizitiu*, 1990; *Geografie cu îngeri*, 1997; *Jocuri şi zile*, 2000; *Muritorii de rând*, 2003), roman (*Exerciţii de fidelitate*, 1987) şi poezie (*Umărul de argint*, 2002). Ed. din opera lui T. Arghezi, I. Al. Brătescu-Voineşti, L. Rebreanu, Z. Stancu.

OPERA: *Artă şi aspiraţie*, Cluj-Napoca, 1977; *Ochiul ciclopului. Tudor Arghezi, prozatorul*, Bucureşti, 1981; *Introducere în opera lui Zaharia Stancu*, Bucureşti, 1985; *Exerciţii de fidelitate*, roman, Bucureşti, 1987 (ed. II, 1999); *Două părţi cal şi una vizitiu*, nuvele, Bucureşti, 1990; *Geografie cu îngeri. Jurnal fabulatoriu*, proză scurtă, Bucureşti, 1997; *Jocuri şi zile*, povestiri, Bucureşti, 2000; *Interviu cu înger şi maimuţă*, eseuri, proză, interviuri, Bucureşti, 2001; *Umărul de argint/Cette épaule en argent*, poezii, versiunea franceză de C. Frosin, Bucureşti, 2002 (vol. semnat Vicenţia Vara); *Muritorii de rând*, proză scurtă, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 13, 1977; L. Ulici, în *România literară*, nr. 20, 1977; V. Râpeanu, în *Săptămâna*, nr. 334, 1977; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 25, 1977; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii*, II, 1979; Al. Oproescu, *Scriitori buzoieni*, 1980; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 21, 1981; Ş. Cioculescu, în *România literară*,, nr. 22, 1981; D. Micu, în *Limbă şi literatură*, nr. 3, 1981; I. Guţan, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1982; idem, în *Transilvania*, nr. 4, 1986; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 1, 1986; Doina Modola, în *Steaua*, nr. 9, 1986; G. Mirea, în *Vatra*, nr. 1, 1987; T. Cristea, în *Scânteia tineretului*, nr. 52, 1987; R. Munteanu, în *Flacăra*, nr. 7, 1988; Sultana Craia, în *Livres roumains*, nr. 2, 1988; A. Cosma, în *Transilvania*, nr. 10, 1988; V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 51, 1988; C. Tuchilă, în Universul cărţii, nr. 10, 1991; R. Munteanu, în *Baricada*, nr. 4, 1992; I. Adam, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 419, 1998; I. Roşioru, în *Tomis*, nr. 2, 2000; G. Vasile, în *România literară*, nr. 13, 2000; A. Grigor, *Căruţa lui Moromete*, 2001; P. Silvestru, *Carte de citire*, 2002; C.M. Popa, *Braţul de la Lepanto*, 2003; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 668, 2003; Eugenia Tudor Anton, în *Viaţa Românească*, nr. 6-7, 2003. **(A. S.)**

IONESCU Mircea M., n. 31 oct. 1945, Bucureşti. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Mircea N. Ionescu, ceasornicar, şi al Zoiţei (n. Papamihali). Şcoala elementară şi liceul la Bucureşti (1952-1963). Licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din acelaşi oraş (1963-1968). Urmează cursuri post-universitare de ziaristică (1979). Redactor la ziarul *Munca* (1968-1971), apoi redactor principal la ziarul *Sportul* (1971-1986). În 1986 se stabileşte în Statele Unite. Colaborează la *Informaţia Bucureştiului, Contemporanul, Luceafărul, Lumea liberă românească* (New York), *Luceafărul românesc* (Montréal, Canada), rev. *Fotbal* etc. Comentator radio şi TV al evenimentelor sportive (1973-1986). Editează la New York, începând cu 1987, *Lumea sporturilor*, devenită, din 1989, *Lumea noastră – Lumea sporturilor*, magazin de cultură, politică şi divertisment. Printre colaboratori: Dorin Tudoran, Cristian Ţopescu, Timotei Ursu, Dumitru Chirilă, Maria Preduţ, Gheorghe Nicolescu şi Octavian Vintilă. Din 1997, publicaţia apare ca secţiune distinctă în *New York Magazin*, săptămânal fondat de Grigore L. Culian (redactor-şef: Ovidiu N. Horvat). Din 2002, şeful departamentului sport al cotidianului *Gardianul.* Debutează ca student în ziarul *Munca* (1963). Debut editorial cu romanul poliţist *Asasinul acordă interviuri* (1976). Debut în dramaturgie la Teatrul de Stat din Arad (13 mai 1979), cu piesa *Centrul înaintaş s-a născut la miezul nopţii*, urmată de *Pelé şi caii verzi* (Teatrul de Stat din Petroşani, 1981), *A murit Thales de sete?* (Teatrul de Stat din Arad, 1982), *Aventura unei femei cuminţi* (Teatrul „Bacovia” din Bacău, 1983), *Adio, Pelé* (Teatrul Dramatic din Braşov, 1984), *Cum se cucereşte o actriţă* (Teatrul Popular Drobeta Turnu Severin, 1985), *Beethoven cântă la pistol* (Chişinău, Bridgeport şi New York, 1995; Oradea şi Stockholm, 1996), *Pierdut în New York* (Teatrul Valah din Giurgiu, 1997), *Turnătorul şi actriţa* (Teatrul Valah din Giurgiu, 1998). Ultima e tipărită în vol. cu titlul *Incredibila iubire dintre un turnător şi o actriţă*. Publică în rev. *Teatrul* piesa *Premiantul cere reexaminare* (1982). Autorul mai multor vol. de

reportaje sportive (*Întâlniri care se uită greu...* Din jurnalul unui cronicar de fotbal, 1981; *Columb a descoperit America, Hagi a cucerit-o!*, 1994; *Taximetrist de noapte la New York,* 2000; *La masă cu zei muritori care au avut lumea la picioare,* 2001 etc.) şi a trei vol. de teatru (*Pierdut în New York*, 1997; *New York-Bucureşti, reîntoarcerea niciunde...*, 1998; *La Est de West,* 2003). Premiul Asoc. Presei Sportive din România pe 1994 pentru vol. *Columb a descoperit America, Hagi a cucerit-o!*; Premiul Acad. Carpatica din Bucureşti pe 1998 pentru vol. de teatru *New York-Bucureşti, reîntoarcerea niciunde...* A semnat şi cu pseud. Mircea Bătrânu.

OPERA: *Asasinul acordă interviuri*, roman, Cluj-Napoca, 1976; *Întâlniri care se uită greu...* Din jurnalul unui cronicar de fotbal, Bucureşti, 1981; *Columb a descoperit America, Hagi a cucerit-o!*, Constanţa, 1994; *Pierdut în New York,* teatru, Bucureşti, 1997 (include şi *Beethoven cântă din pistol*); *New York-Bucureşti, reîntoarcerea niciunde...* (cuprinde: *Incredibila iubire dintre un turnător şi o actriţă*, tragi-comedie în şapte scene de dragoste şi dezamăgire, şi *New York-Bucureşti, reîntoarcerea niciunde...*, meditaţie amăruie între patru tablouri cu destulă natură moartă), Bucureşti, 1998; *Taximetrist de noapte la New York,* Bucureşti, 2000 (ed. II, 2001); *La masă cu zei muritori care au avut lumea la picioare,* Bucureşti, 2001; *Dona Quijota joacă samba,* Bucureşti, 2002; *Hamlet a murit degeaba,* Bucureşti, 2003; *La Est de West,* teatru, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Artur Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 41, 1977; Valeria Duca, în *Teatrul*, aug. 1980; Dumitru Chirilă, în *Tribuna*, 10 iul. 1980; Dinu Kivu, în *Teatrul*, nr. 5; 10, 1981; Valentin Silvestru, în *România literară*, 2 mai 1985; Ioan Chirilă, în *Sportul*, 14 febr. 1985; Veronica Boldişor, în *Literatură şi artă* (Chişinău), 11 mai 1995; Marius Tupan, în *Luceafărul*, 3 dec. 1997; Dumitru Chirilă, în *Familia*, nr. 1; 8, 1998; Mircea Ghiţulescu, în *Rampa,* 22 apr. 1998; Bogdan Ulmu, în *Cronica,* sept. 1998; Ion Parhon, în *Panoramic,* 26 apr. 1998; Gabriel Pleşea, *Scriitori români la New York*. Interviuri, fragmente de operă, semnalările criticii, Bucureşti, 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

IONESCU Radu (apare în acte şi sub numele de Ivăncescu Răducanu), n. 1834, Bucureşti – m. 24 dec. 1872, Bucureşti. Poet şi critic literar. „Născut din părinţi săraci” – probabil de origine sârbă sau muntenegreană –, urmează cursurile Colegiului „Sf. Sava”. Studii literare şi filosofice (neterminate) la Paris, unde colaborează, în 1857, la *Buciumul* lui C. Bolliac. În 1860 e la Bucureşti şi colaborează la *Dâmboviţa* lui Bolintineanu, devenită, în oct. 1860, *Independinţa* şi, în 1862, *Independinţa română*, a cărei conducere o preia în mai 1860. Colaborator şi membru în comitetul de redacţie al *Revistei române* (1861-1863), redactor responsabil la *Uniunea română* (1861), redactor la *Românul* lui C. A. Rosetti (1863-1864), conduce apoi *Conştiinţa naţională* (1865) şi redactează anonim rev. satirică *Şarivari român* (1865). Publică în aceste ziare şi rev. cu iniţiale (R. I.) sub pseud. (Radion) sau anonim versuri, proză literară (i se atribuie în ultima vreme romanul neterminat *Don Juanii din Bucureşti – Independinţa,* 1861, 1862 –, precum şi *Catastihul amorului* şi *La gura sobei*, apărute anonim, 1865), critică literară şi teatrală, art. teoretice (*Principiile criticii*), care fac din el un precursor al lui T. Maiorescu, şi numeroase art. politice de orientare liberală. În literatură debutase ca elev cu un vol. dedicat „conşcolarilor” săi, *Cânturi intime* (1854), cuprinzând poezii de interes strict istoric, pe linia preocupărilor tematice ale „poeţilor damnaţi” din generaţia scriitorilor minori postpaşoptişti. După 1865 părăseşte ziaristica şi îndeplineşte (până la declanşarea bolii) o serie de funcţii administrative şi politice: director în Ministerul Cultelor (1865), deputat de Argeş (1866), agent diplomatic al României la Belgrad (1867-1870).

OPERA: *Cânturi intime*, Bucureşti, 1854; *Odă la România,* Paris, 1859; *Domnitorul Alexandru Ioan Cuza şi Unirea completă a Principatelor*, Bucureşti, 1861; *Două conferinţe despre domnia lui Ştefan cel Mare,* Bucureşti, 1865; *Din istoria teoriei şi criticii literare româneşti,* antologie şi introducere de G. Ivaşcu, 1967; *Scrieri alese,* ed. pref., note şi bibliografie de D. Bălăeţ, Bucureşti, 1974.

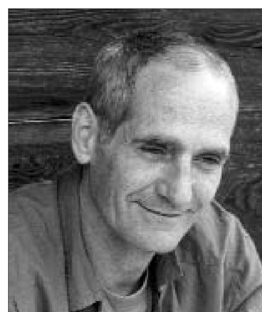
REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române şi a literaţilor ei de la început şi până astăzi, în ordine cronologică,* I, 1875; N. Iorga, *Istoria...*, III; T. Vianu, *Influenţa lui Hegel în cultura română*, 1933; G. Călinescu, *Istoria...*; G. Florea, în *Materiale de istorie şi muzeografie,* IV, 1966; P. Cornea, *De la Alexandrescu la Eminescu*, 1966; A. Marino, *Introducere în critica literară,* 1968; *I. L. R.,* II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; Şt. Cazimir, în *Limbă şi literatură*, nr. 24, 1970; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 27, 1974; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, 1976; D. Bălăeţ, *Radu Ionescu, un fiu al fantasiei*, 1985. **(I. Em. P.)**

IONESCU Stejar, n. 10 apr. 1898, com. Corbu, jud. Brăila – m. iun. 1928, lângă Slănic. Prozator. Fiul lui Iustinian Ionescu şi al Adelei (n.?). Copilăria şi primii ani de şcoală la Sinaia. Studii secundare la Ploieşti, de unde, în toamna lui 1913, se mută la Liceul Internat din Iaşi. Facultatea de Drept a Univ. din Iaşi (absolvită în 1919). Scurtă carieră de avocat, abandonată în favoarea activităţii redacţionale, ziaristice. Debut în proză cu schiţa *Frământările domnului Popoiu*, în *Însemnări literare* (1919). Publică reportaje, recenzii, cronici dramatice în ziarul ieşean *Opinia* şi în rev. *Viaţa Românească*, *Adevărul literar şi artistic*, semnând şi cu pseud. I. Luchian. Singurul său vol. de proză, *Domnul de la Murano* (1928), apare cu câteva luni înaintea tragicului accident de automobil, care-i curmă viaţa. M. Sadoveanu, M. Ralea, M. Sevastos şi Ionel Teodoreanu îi evocă silueta discretă; cel din urmă promite chiar să continue un ms rămas neterminat al lui **I.**, *Game*. Alt prieten, Cezar Petrescu, publică unele texte postume în 1933, în *Adevărul literar şi artistic*. Scriitorul e redescoperit abia în 1971, prin ed. postumă îngrijită de L. Baconski.

OPERA: *Domnul de la Murano*, Iaşi, 1928 (ed. nouă, studiu introductiv, note şi bibliografie de L. Baconski, Cluj, 1971).

REFERINŢE CRITICE: Camil Petrescu, în *Cetatea literară*, nr. 4, 1926; Perpessicius, *Menţiuni...*, II; idem, *Opere*, III, 1971; M. Zaciu, *Colaje*, 1972. **(M. Z.)**

IONESCU Tudor, n. 14 iun. 1943, Timişoara. Prozator, eseist şi traducător. Fiul lui Angelo Ionescu, inginer, şi al Mariei (n. Cnobloch), prof. univ. Studii elementare la Cluj (1950-1957); Liceul „Mihai Eminescu" (1957-1960), apoi Liceul „G. Bariţiu" (1960-1961), din acelaşi oraş (bacalaureatul la liceul „N. Bălcescu", 1961). Între 1961 şi 1962 a urmat Şcoala superioară de ofiţeri de aviaţie „Aurel Vlaicu", Bobocu, Buzău; Facultatea de Educaţie Fizică a Institutului Pedagogic de trei ani din Cluj (1962-1963); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1963-1967). Prof. de lb. franceză la Gherla (1967-1968) şi Cluj (1968-1970); asistent (1970-1990), lector (1990-1996) şi conferenţiar (din 1996) la Facultatea de Litere a Univ. din Cluj, Catedra de lb. şi literatura franceză. Dr. în filologie al Univ. din Cluj cu teza *Marcel Proust et le théâtre* (1986). Specializări şi conferinţe la Dijon (1972), Besançon (1990), Nantes (1992) şi Rennes (1998), Franţa, Geneva, Elveţia (1992) şi Seneffe, Belgia (1999). Colab. la *Tribuna*, *Steaua*, *Echinox*, *Apostrof* etc. Debutează în *Tribuna* (1966), cu trad. din J. Prévert. Debut editorial cu vol. *Glose franceze* (1981). A publicat proză scurtă (*Ţinuta obligatorie*, 1986; *Şi pe faţă şi pe dos*, 1989; *Sfârşit de vară pe râu*, 1993) şi eseuri (*Marcel Proust et le théâtre*, 1996; *Ştiinţa şi/sau arta traducerii*, 2003). Autorul unei dramatizări după Ilf şi Petrov (*Viţelul de aur*, 1979). Trad din Martha Bibescu, San Antonio, J.-J. Wunenburger, Appollinaire etc.

OPERA: *Glose franceze*, eseuri, Cluj-Napoca, 1981; *Ţinuta obligatorie*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 1986; *Şi pe faţă şi pe dos*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 1989; *Sfârşit de vară pe râu*, proză scurtă, Cluj-Napoca, 1993; *Marcel Proust et le théâtre*, Cluj-Npoca, 1996; *Ştiinţa şi/sau arta traducerii*, Cluj-Napoca, 2003; Traduceri: Martha Bibescu, *La bal cu Marcel Proust*, Cluj-Napoca, 1976; San Antonio, *Cu mujica înainte marş!*, Cluj-Napoca, 1995; A. Popescu, *Les Faubourgs du Ciel*, trad. în colab., Troyes, 1995; J.-J. Wunenberger, *Utopia sau criza imaginarului*, Cluj-Napoca, 2001; D. Wildenstein & Y. Stavridès, *Negustori de artă*,

2002; G. Appollinaire, *Cele unşpe mii de vergine-bune*, Cluj-Napoca, 2002; M. Petean, *Folie, cirque, scandal*, Cluj-Napoca, 2002; V. Igna, *La Province de l'Érudit*, în colab. cu E. Marcu, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Balotă, în *România literară*, nr. 36, 1976; Elena Tacciu, *ibidem*, nr. 3, 1982; T. Olteanu, în *Bulletin des amis de M. Proust*, nr. 32, 1982; M. Dragolea, în *Tribuna*, nr. 1, 1987; Şt. Borbély, în *Apostrof*, nr. 5-7, 1994; Ioana Bot, în *Steaua*, nr. 7-8, 1994; idem, *ibidem*, nr. 9-10, 1996; M. Brix, *Les Lettres Romanes*, nr. 1-2, 2000; T. Octavian, în *Caţavencu*, nr. 13, 2002. **(A. S.)**

IONESCU-RION Raicu (numele la natere: Raicu Ionescu), n. 24 aug. 1872, com. Bălăbăneşti, jud. Galaţi – m. 19 apr. 1895, Târgovişte. Critic literar. Provine dintr-o familie de ţărani săraci. Şcoala primară la Tăcuta (1879-1882); liceul la Bârlad (1882-1889); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (1890-1893) şi, concomitent, bursier la Şcoala Normală Superioară. În timpul studiilor liceale întemeiază împreună cu G. Ibrăileanu, N. Savin, D. Moscu şi T. Cardaş Soc. literară „Orientul", de orientare socialistă (1887). În această perioadă – lecturi sistematice din P.J. Proudhon, Karl Marx, Fr. Engels, Max Nordau, Ch. Darwin, H. Spencer, precum şi din H. Taine şi G. Brandes. Debutează cu art. *Împrejurări uşurătoare*, în rev. *Şcoala nouă* din Roman (1889), aflată sub direcţia lui P. Muşoiu şi E. Vaian, avându-l secretar de redacţie pe G. Ibrăileanu. Colaborează cu studii de critică socială şi art. teoretice la ziarele *Critica socială* şi *Munca*, ambele de orientare socialistă, şi la *Evenimentul* (unde secretar de redacţie era G. Ibrăileanu); majoritatea studiilor literare ale lui **I.-R.** vor fi publicate în *Evenimentul literar*. Prof. suplinitor la Târgovişte (1893-1895). Moare răpus de ftizie. Pseud.: Rion, V. Rion, Noir, Th. Bulgarul, Faust, Paul Fortună G. Mirea etc. Prietenii săi apropiaţi (G. Ibrăileanu şi Sofia Nădejde) îi publică postum o culegere de *Scrieri literare* (1895). În activitatea sa critică, **I.-R.** s-a afirmat ca un discipol şi admirator al lui C. Dobrogeanu-Gherea, demonstrând numeroase şi puternice afinităţi cu G. Ibrăileanu.

OPERA: *Scrieri literare*, pref. de Sofia Nădejde, postfaţă de C. Vraja, Iaşi, 1895; *Religia! Familia! Proprietatea!* Din epoca Revoluţiei Franceze, Bucureşti, 1945; *Culegere de articole*, pref. de P. Andronescu-Caraion, Bucureşti, 1951; *Datoria artei*, ed. îngrijită şi pref. de S. Bratu, Bucureşti, 1959; *Scrieri*. Culegere de texte, studiu şi note de Florica Neagoe, Bucureşti, 1964; *Artă revoluţionară*, studiu introductiv, text ales şi stabilit, note şi bibliografie de V. Vişinescu, Bucureşti, 1972.

REFERINŢE CRITICE: G. Ibrăileanu, *Scriitori...*; G.C. Nicolescu, *Curentul literar de la „Contemporanul"*, 1968; Al. Piru, *Varia*, I, 1972; *Centenar Raicu Ionescu-Rion* (1872-1895), Iaşi, 1973. **(L. P.)**

IORDA Marin (numele la naştere: Iordache), n. 8 sept. 1901, Bucureşti – m. 23 iun. 1972, Bucureşti. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Constantin Iordache şi al Comanei (n.?). Debut în *Revista copiilor şi a tinerimii* cu ilustraţii şi proză (1919). Împreună cu N. Batzaria a înfiinţat, în 1924, rev. *Dimineaţa copiilor* (director între 1936 şi 1938). Ilustrator, desenator al personajelor comice Haplea şi Guguţă, umorist, gazetar, mai târziu scenograf şi regizor, director al unor teatre pentru copii la Bucureşti, Braşov etc. Regizor la Teatrul Muncitoresc „Muncă şi Voie Bună" condus de V.I. Popa, al cărui colaborator apropiat a fost; împreună cu acesta a redactat *Revista copiilor şi a tinerimii*. Colab. la *Adevărul literar*, *Dimineaţa*, *Adevărul*, *Cuvântul liber*, *Rampa*, *Scena*, *Vremea* etc. Consilier la Ministerul Artelor (1944-1945), director al Teatrului Muncitoresc (1946), al Teatrului Naţional din Iaşi (1947-1948), al Teatrului Naţional din Craiova (1949); regizor la Teatrul Naţional din Bucureşti (1944-1945), la Teatrul CFR Giuleşti (1950-1957) şi la Teatrul Tineretului (1957-1961). **I.** este şi autor al unuia dintre primele desene animate româneşti (avându-l drept personaj pe Haplea), în 1927, şi regizor de film în aceeaşi

perioadă a începuturilor cinematografiei româneşti. A scris literatură pentru copii (*Meşterul Strică*, 1937; *Poveştile unchiului meu*, 1938; *Guguţă în vacanţă*, 1942), piese destinate teatrelor populare, proză interesată de social şi orientată democtaric (nuvelele din vol. *Funeralii naţionale*, 1936, şi romanul *Oameni în cătuşe de aur*, 1945).

OPERA: *Funeralii naţionale*, nuvele, Bucureşti, 1936 (ed. II, *Noapte de cloroform*, 1969); *Meşterul Strică*, Bucureşti, 1937; *Haplea la stăpân*, Bucureşti, 1937; *Poveştile unchiului meu*, Bucureşti, 1938; *Camaradul Sfârlă*, Bucureşti, 1940; *Guguţă în vacanţă*, Bucureşti, 1942; *Ucenicul*, Bucureşti, 1942; *Oameni în cătuşe de aur*, roman, Bucureşti, 1945; *Măşti de carto*n, Bucureşti, f.a.; *De la Cal la Cal Vapor*, Bucureşti, 1946; *Meşterul Strică şi alte povestiri*, Bucureşti, 1973 (ed. II, 1987); *Un căţel, un purcel şi un băieţel*, Bucureşti, 1994.

REFERINŢE CRITICE: A., în *Viaţa Românească*, nr. 1; 4, 1938; ***, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 903, 1938. **(R. Z.)**

IORDACHE Emil, n. 16 dec. 1954, Iaşi – m. 11 oct. 2005, Iaşi. Critic, istoric literar şi traducător. Fiul lui Constantin Iordache, constructor, şi al Valeriei (n. Chebac). Absolvent al Liceului de Construcţii din Iaşi (1968-1974); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. „Al. I. Cuza”, secţia rusă-română (1979). Prof. de lb. română şi lb. rusă la diverse şcoli din jud. Botoşani (1979-1984); secretar general de redacţie la *Caiete botoşănene* (1985-1990) şi la *Convorbiri literare* (1995-2001). Asistent la Catedra de slavistică a Facultăţii de Litere din Iaşi (1990; prof., din 2001). Dr. în filologie al Univ. din Iaşi cu teza *Semiotica traducerii poetice* (1993; publicată în 1994). Colab. la *Cronica, Timpul, România literară, Observator cultural, Steaua, Poesis, Convorbiri literare* etc. Debutează în *SLAST* (1982). Debut editorial cu vol. de versuri *Paşii poetului* (1989; în colab. cu G. Dorian).

OPERA: *Paşii poetului,* în colab. cu G. Dorian, Bucureşti, 1989; *Semiotica traducerii literare,* Iaşi, 1994; *Către Serghei Esenin,* Iaşi, 1995; *Evadări din Zoorlanda,* Iaşi, 1997; *Serghei Esenin. Omul şi poetul,* Iaşi, 1998; *Literatura orizontală,* Iaşi, 1998; *Cărţile pe masă,* Iaşi, 2000; *Studii despre Gogol,* Iaşi, 2000; *Persanul cu nas de argint,* Iaşi, 2002. Traduceri: F. Abramov, *Casa*, Bucureşti, 1985; T. Zulfikarov, *Poemele peregrinării,* Bucureşti, 1990; L. Şestov, *Începuturi şi sfârşituri,* Iaşi, 1993; B. Pasternak, *Doctor Jivago,* Iaşi, 1994; I. Brodski, *Din nicăieri cu dragoste,* Iaşi, 1995; D. Merejkovski, *Gogol şi diavolul,* Iaşi, 1996; Vl. Nabokov, *Clipa de curaj,* Piatra-Neamţ, 1997; F. M. Dostoievski, *Însemnări din subterană,* Iaşi, 1996; D. Merejkovski, *Evanghelia necunoscută,* Iaşi, 1997; idem, *Rusia bulnavă,* Iaşi, 1997; A. Platonov, *Marea subterană,* Iaşi, 1997; F. M. Dostoievski, *Idiotul*, Iaşi, 1998; idem, *Jurnal de scriitor,* I-III, Iaşi, 1998-2000 (în colab.); (A. S.) Puşkin, *Talismanul*, Iaşi, 1999; P. Florenski, *Stâlpul şi temelia adevărului,* Iaşi, 1999 (în colab.); N. V. Gogol, *Opere*, II-III, Iaşi, 1999-2001; V. F. Vostokov, *Incursiuni în medicina tibetană,* Iaşi, 2000; N. Nazarbaev, *Kazahstan – 2030,* Chişinău, 2001; *În terenul istoriei,* Chişinău, 2001; D. Harms, *Mi se spune capucin*, Iaşi, 2002; A. Mariengof, *Serghei Esenin aşa cum a fost,* Iaşi, 2002; A. Blok, *Versuri despre Preafrumoasa Doamnă,* Chişinău, 2003; L. Tolstoi, *Anna Karenina,* Iaşi, 2003; V. Nabokov, *Glorie,* Iaşi, 2003; F. M. Dostoievski, *Jucătorul şi alte microromane,* Iaşi, 2003; A. Platonov, *Moscova cea fericită şi alte nuvele,* Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Avădanei, în *Ateneu*, nr. 11, 1989; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 43; 44, 1999; idem, *ibidem*, nr. 46, 2000; D. Cojocaru, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 2002; *Convorbiri literare,* nr. 8, 2003. **(A. S.)**

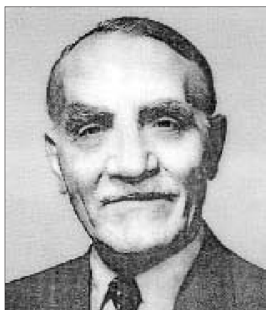

IORDACHE-STREINU Elena, n. 17 mai 1902, Baia de Aramă – m. 1995, Bucureşti. Prozatoare. Soţia lui Vladimir Streinu. Fiica lui Constantin Vasiliu, inginer, şi a Alexandrinei (n. Bălţăţeanu). Şcoala primară (absolvită în 1913) şi liceul (absolvit în 1920) la Turnu Severin şi Bucureşti; Facultatea de Litere şi Filosofie, specialitatea istorie şi geografie, a Univ. din Bucureşti (1920-1924). Sudiază la École des

Hautes Études din Paris (1926-1928) şi la Nancy (1929). Prof. de istorie şi geografie la Liceul Teoretic din Găeşti (1920-1934) şi directoare a Liceului Ortodox de Fete din aceeaşi localitate (1929-1936). După stabilirea în Bucureşti, frecventează Cenaclul „Sburătorul". Între 1950 şi 1962 lucrează în diferite cooperative de artă decorativă. Debutează târziu, în rev. *Ramuri* (1969); debut editorial cu masivul roman *Păuna şi copiii ei*, scris de-a lungul mai multor ani, dar publicat abia în 1970.

OPERA: *Păuna şi copiii ei*, roman, Bucureşti, 1970.

REFERINŢE CRITICE: I. Adam, în *Scânteia*, nr. 8 751, 1971; C. Baltazar, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1971; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 10, 1971; G. Muntean, în *Cronica*, nr. 5, 1971; A. Sasu, în *Tribuna*, nr. 4, 1971; A. Şorobetea, în *Steaua*, nr. 4, 1971; I. Hinoveanu, în *Ramuri*, nr. 10, 1972; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(A. S.)**

IORDAN Iorgu, n. 11 oct. 1888, Tecuci – m. 20 sept. 1986, Bucureşti. Memorialist. Fiul lui Toader Toşcu Iordan, grădinar, şi al Ilenei (n. Crăciun). Şcoala primară şi gimnaziul la Tecuci; bacalaureatul la Liceul Internat din Iaşi (1908); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie (1911) şi al Facultăţii de Drept a Univ. din acelaşi oraş (1912). Dr. în filologie cu teza *Diftongarea lui* e *şi* o *accentuaţi în pooziţiile* ă, e (1919). Cursuri de specializare la univ. din Bonn (1921-1922), Berlin (1923) şi Paris (1925). Remarcat de G. Ibrăileanu, intră în cercul rev. *Viaţa Românească*, unde va debuta, în 1911, cu recenzii. Paralel cu activitatea ştiinţifică, este atras şi de publicistică, semnând art. în *Adevărul*, *Dimineaţa*, *Adevărul literar şi artistic*, *Ecoul*, *Însemnări ieşene*, *Manifest*, *Jurnalul literar*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Contemporanul*, *Scânteia*, *Gazeta literară*, *Cronica* etc. Suplinitor (1926-1927), apoi titular al Catedrei de filologie romanică (1927-1934) şi al celei de lb. română (1934-1946) la Univ. din Iaşi; decan al Facultăţii de Litere din Iaşi (1938-1939); director al Teatrului Naţional din Iaşi (1928-1930); ambasador al României în URSS (1945-1947); decan al Facultăţii de Filologie din Bucureşti (1947-1950; 1956-1957; rector al Univ. din Bucureşti (1957-1958). Membru corespondent (1934), membru titular (1945) şi vicepreşedinte al Acad. (1957-1966). Dr. honoris causa al univ. „Humboldt" din Berlin (1959), Montpellier (1960), „Al. I. Cuza" din Iaşi (1967), Gand (1967). Membru corespondent al Acad. Saxone de Ştiinţe din Leipzig (1958), al Acad. Germane de Ştiinţe din Berlin (1964), al Acad. Austriece de Ştiinţe din Viena (1966), al Acad. Bavareze de Ştiinţe din München (1968), al Institutului Mexican de Cultură din Mexico (1969). Om de ştiinţă emerit (1962); Laureat al Premiului de Stat (1954; 1956). Autor a trei vol. de Memorii (1976-1978).

OPERA: *Limba „eroilor" lui Caragiale*, Bucureşti, 1957; *Memorii*, I-III, Bucureşti, 1976-1978; *Articole politice*, Bucureşti, 1979; V. Mangu, *De vorbă cu Iorgu Iordan*, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: *Titluri şi lucrări*. 1911-1973, 1974; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 45, 1976; P. Georgescu, în *Contemporanul*, nr. 35, 1977; C. Regman, *Exlorări în actualitatea imediată*, 1978; E. Simion, în *România literară*, nr. 38, 1979; Al. Piru, *Marginalia*, 1980; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, II, 1982; G. Pruteanu, în *Cronica*, nr. 39, 1985; A. Leon, *ibidem*, nr. 40, 1986; M. Sala, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988. **(I. R.)**

IORGA Nicolae, n. 5/17 ian. 1871, Botoşani – m. 27 nov. 1940, Strejnic, jud. Prahova. Istoric literar şi critic, memorialist, dramaturg, poet. Fiul avocatului Nicu Iorga şi al Zulniei (n. Arghiropol). Şcoala primară „Marchian Florescu" din Botoşani (1878-1881), tot acolo, liceul „A. Tr. Laurian" (1881-1886), apoi, la Iaşi, Liceul Naţional, unde-şi ia bacalaureatul (1888). **I.** e o inteligenţă ieşită din comun, uimindu-şi şi „scandalizându-şi" prof. Publică primul său

„articol” la 14 ani, în ziarul unchiului său după mamă, Em. Arghiropol, *Romanul*. Debut propriu-zis, în *Lupta* (1890), cu un art. despre *Năpasta* lui I. L. Caragiale. Înscris la Facultatea de Litere din Iaşi (1888), o termină în 1889 cu *magna cum laude*, avându-i prof. pe A. D. Xenopol, Şt. Vârgolici, A. Vizanti, I. Caragiani, A. Densuşianu ş. a. Cei mai mulţi îl consideră „un adevărat fenomen”. Numit prof. la Ploieşti (1890-1894), nu predă. Colaborează la *Revista nouă, Convorbiri literare, Contemporanul, Lupta, Arhiva, Era nouă, Drapelul, Adevărul, Timpul, Constituţionalul* ş. a. La Bucureşti, atrage interesul şi simpatia celor mai proeminente figuri ale culturii momentului. Cu sprijinul lui Hasdeu, obţine o bursă de studii (patru ani), în Franţa (1890). Specializare la École des Hautes Études, cu Leger, Picot, Lognon, Gaston Paris ş. a. (diplomat, în 1893). De la Paris, numeroase colab. la presa din ţară; începe colab. la *Revue Historique* şi la *Enciclopedia Franceză.* Călătorii de studii la Londra, Oxford, Berlin, München, Nürnberg, Leipzig (unde obţine titlul de dr., în 1893, cu o teză despre *Thomas III, Marquis de Saluces*). Întors în ţară, e prof. suplinitor la Univ. din Bucureşti (1894); lecţia inaugurală: *Despre concepţia actuală a istoriei şi geneza ei.* Prof. titular (1895). Membru corespondent al Acad. (1897). Intensă activitate de cercetare în arhive româneşti şi străine (călătorii în fiecare an, în diverse ţări europene), materialul extras e publicat în *Acte şi fragmente cu privire la istoria românilor*, serie începută în 1895; cel din arhive străine, în 6 vol. de *Notes et Extraits...*, din 1899 încolo. Activitatea de istoric e dublată de cea literară (*Poezii*, 1893; *Schiţe din literatura română*, I-II, 1893-1894; *Amintiri din Italia*, 1895), precum şi de o fecundă prezenţă publicistică la *Arhiva, Literatură şi artă română, Revue critique d’Histoire et de Littérature, l’Indépendance roumaine, România jună, Epoca* ş.a., unde se afirmă şi talentul său de sociolog şi pamfletar: *Opinions pernicieuses d’un mauvais patriote* (1900) ş.a. În primii ani ai sec. XX, **I.** întreprinde dese călătorii în Transilvania, interesat de arhive, dar şi de formele vieţii naţionale, de lupta pentru emancipare şi unitate politică. În literatură, legat de cercul rev. *Sămănătorul*, la conducerea căreia (1903-1906) va determina o direcţie doctrinară. Violente polemici îl confruntă cu poziţiile adverse, ale rev. *Viaţa Românească* şi *Vieaţa nouă*. Îşi raliază forţe scriitoriceşti tinere, de la *Ramuri, Luceafărul, Făt-Frumos* etc., întemeind pe aceleaşi baze ideologice *Neamul românesc* (1906) şi rev. *Floarea darurilor* (1907). Începe elaborarea câtorva lucrări de anvergură în domeniul istoriei, al istoriei literare etc. În 1907, luând apărarea ţăranilor răsculaţi, pamfletul său *Dumnezeu să-i ierte!* e un adevărat manifest. Se mută temporar la Vălenii de Munte (1908), punând bazele unei originale „fundaţii” culturale: tipografie, editură, univ. populară (din 1912); scoate aici rev. *Neamul românesc literar* (1908)*, Drum drept* (1913); editează numeroase vol., ed. din clasicii români etc. Membru al Acad. Române (26 mai 1910). An de an, continuă turneele în Occident, cercetând arhive, biblioteci, ţinând conferinţe la diverse univ. Asiduă campanie de sprijinire a luptei pentru eliberarea românilor transilvăneni („Liga culturală”), bogată activitate oratorică şi politică în preajma şi în timpul primului război mondial. În timpul refugiului de la Iaşi (1916-1918), scoate acolo *Neamul românesc* şi *Drum drept.* Între cele două războaie, redeschide univ. populară de la Văleni (1921), reia activitatea „Ligii culturale”, intră în politica de partid: preşedinte al Consiliului de Miniştri (1931-1932); rector al Univ. din Bucureşti (1929-1932), *dr. honoris causa* al unor univ. străine, membru coresp. al Acad. franceze, sârbe, poloneze ş.a. Numeroase turnee de conferinţe în ţările sud-est, central şi vest-europene, inclusiv în cele scandinave şi în SUA. Pune bazele Şcolii Române de la Paris – Fontenay-aux-Roses (1921) şi a celei de la Veneţia (Casa Romena, 1930). Unanim recunoscut ca exponentul cel mai autorizat al spiritualităţii româneşti. Întinsă notorietate universală, dobândită şi prin lucrările fundamentale în lb. străine: *Geschichte des Rumänischen Volkes* (1905), *The Byzantin empire* (London, 1907), *Geschichte des Osmanischen Reiches* (Gotha, 1908), *Histoire des Roumains et de leur civilisation* (Paris, 1920), *Byzance aprčs Byzance* (1934), *Études byzantines* (I-II, 1939-1940) etc. Alături de prodigioasa activitate a istoricului, **I.** cultivă constant şi creaţia literară (poezii, dramaturgie, aceasta din urmă ilustrând episoade, conflicte şi figuri tragice din istoria naţională sau străină: *Mihai Viteazul, Cantemir Bătrânul, Const. Brâncoveanu, Doamna lui Ieremia, Ovidiu, Cleopatra, Moartea lui Dante* ş.a.) sau genurile paraliterare:*O viaţă de om, aşa cum a fost* (1934), *Memorii*, I-VII (1931-

1939), *Oameni cari au fost* (I-IV, 1934-1939), *Sfaturi pe întunerec* (I-II, 1936-1940). Înainte de moarte, proiecta un monumental studiu de *Istoriologie umană*. Opunându-se planurilor de aservire a României fascismului intern şi Germaniei hitleriste, **I.** e victima unui odios asasinat politic: răpit din locuinţa sa de la Sinaia, e ucis în marginea pădurii Strejnic de către terorişti legionari. În toate domeniile sale de manifestare, **I.** şi-a pus amprenta geniului, transfigurând istoria şi proiectând literatura pe ecranul istoriei. Asumându-şi, pentru epoca sa, „rolul lui Voltaire" (G. Călinescu), **I.** a fost un scriitor total.

OPERA: *Poezii*, Bucureşti, 1893; *Schiţe din literatura română*, I–II, Iaşi, 1893–1894; *Amintiri din Italia. Giosuè Carducci,* Bucureşti, 1895; *Cronicile muntene*, Bucureşti, 1899; *Opinions sincčres*, Bucureşti, 1899; *Opinions pernicieuses d'un mauvais patriote,* Bucureşti, 1900; *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, I-II, Bucureşti, 1901; *Scrierile Cantacuzinilor,* Bucureşti, 1901; *Sate şi preoţi din Ardeal*, Bucureşti, 1902; *Scènes et Histoires du passé roumain,* Bucureşti, 1902; *Cuvinte adevărate*, Bucureşti, 1903 (ed. II, 1904); *Pe drumuri depărtate,* Bucureşti, 1904; *Drumuri şi oraşe din România,* Bucureşti, 1904; *Istoria literaturii religioase a românilor până la 1688,* Bucureşti, 1904; *Povestiri, scrisori şi cronici*, Bucureşti, 1905; *Sate şi mănăstiri din România*, Bucureşti, 1905; *Cărţi şi scriitori români din veacurile XVII-XIX,* Bucureşti, 1906; *Prin Bulgaria la Constantinopole,* Bucureşti, 1907; *Istoria literaturii româneşti în veacul al XIX-lea,* I-II, Bucureşti, 1907-1909 (ed. revizuită şi augmentată, 1925-1933); *Pasărea măiastră*, Vălenii de Munte, 1909; *Pilde filosoficeşti,* Vălenii de Munte, 1909; *Poesii ale scriitorilor din epoca Unirii,* Vălenii de Munte, 1909; *Balada populară românească,* Vălenii de Munte, 1910; *Doamna lui Ieremia Vodă*, dramă, Bucureşti, 1910; *Poeţii români de supt stăpânirea rusească,* Vălenii de Munte, 1910; *Cugetări*, Vălenii de Munte, 1911 (ed. nouă îngrijită de B. Theodorescu, 1968, 1972); *Oameni cari au fost*, Vălenii de Munte, 1911; *Gh. Asachi ca tipograf şi editor*, Bucureşti, 1912; *Trei drame (Doamna luiIeremia, Gheorghe Lazăr, Contra Patriei*), Vălenii de Munte, 1912; *Note de drum. Prin Germania*, Vălenii de Munte, 1913; *Constantin Brâncoveanu,* dramă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1914; *Cinci conferinţe despre Veneţia*, Bucureşti, 1914; *O luptă literară*, I–II, Vălenii de Munte, 1914– 1916; *Pagini despre Serbia de azi,* Bucureşti, 1914; *Spiritul public şi literatura în epoca Unirii*, Bucureşti, 1915; *Cărţi reprezentative în istoria omenirii,* I–IV, Bucureşti, 1916–1931; *Opere necunoscute ale lui C. Negruzzi*, Iaşi, 1918; *Anthologie de la litérature roumaine*. Introduction historique et notices, Paris, 1920 (în colab. cu S. Gorceix); *Cantemir Bătrânul*, dramă în cinci acte, Bucureşti, 1920; *Un domn pribeag*, dramă în cinci acte, Bucureşti, 1920; *Istoria literaturilor romanice*, I-III, Bucureşti, 1920; *Mihai Viteazul,* dramă în cinci acte, Bucureşti, 1920; *În Franţa*. Drumuri ale unui istoric, Bucureşti, 1921; *Din opera poetică a lui N. Iorga,* Craiova, 1921; *Pagini de critică din tinereţe,* Craiova, 1921; *Tudor Vladimirescu*, dramă în cinci acte, Craiova, 1921; *Moartea lui Dante. Molière se răzbună*. Două comemorări, Craiova, 1922; *Omul care ni trebuie*, piesă în trei acte, Craiova, 1922; *Zidirea mănăstirii Argeş*, un act, Craiova, 1922; *Contes roumains*, Paris, 1923; *Sarmală, amicul poporului,* piesă în trei acte, Craiova, 1923; *Idées et formes littéraires françaises dans le Sud-Est de l'Europe*, Paris, 1924; *Note polone*, Bucureşti, 1924; *La Roumanie pittoresque*, Paris, 1924; *Les écrivains réalistes en Roumanie comme témoins du changement de milieu au XIX-e sičcle*, Paris, 1925; *Istoria literaturii româneşti,* I–III, Bucureşti, 1925–1933; *Isus*, dramă în cinci acte, Craiova, 1925; *La société roumaine au XIX-e sičcle dans le théâtre roumain,* Paris, 1926; *Câteva zile prin Spania,* Bucureşti, 1927; *Fata babei şi fata moşneagului*, legendă dramatică în cinci acte, Vălenii de Munte, 1927; *Médaillons d'histoire littéraire bysantine*, Paris, 1927; *Cleopatra*, piesă în cinci acte, Bucureşti, 1928; *Livres populaires dans le Sud-Est de l'Europe*, Bucureşti, 1928; *Ţara latină cea mai depărtată în Europa: Portugalia*. Note de drum şi conferinţe, Bucureşti, 1928; *Art et Littérature des roumains*, Paris, 1929; *Fratele păgân*, dramă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1929; *Ţări scandinave: Suedia şi Norvegia*. Note de drum şi conferinţe, Bucureşti, 1929; *Privelişti elveţiene*, Bucureşti, 1930; *America şi românii din America.* Note de drum şi conferinţe, Vălenii de Munte, 1930; *Fiul cel pierdut*, dramă în trei acte, Ploieşti, 1930; *Sfântul Francisc*, dramă în cinci acte, Vălenii de

Munte, 1930; *Casandra*, piesă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1931; *Ovidiu*, poem dramatic în cinci acte, Vălenii de Munte, 1931; *Memorii,* I-VII, Bucureşti, 1931–1939; *Vederi din Grecia de azi,* Bucureşti, 1931; *O ultimă rază,* piesă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1932; *Catapeteasma ruptă-n două,* dramă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1934; *Moartea lui Asur,* dramă în cinci acte, Bucureşti, 1934; *Istoria literaturii româneşti contemporane*, I-II, Bucureşti, 1934; *O viaţă de om, aşa cum a fost*, I-III, Bucureşti, 1934; *Oameni cari au fost*, I-IV, Bucureşti, 1934-1939 (ed. îngrijită pref. şi note de I. Roman, I-II, 1967); *Sângele lui Minos*, dramă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1935; *Un biet moşneag şi un doge*, dramă în cinci acte, Vălenii de Munte, 1936; *Primele mele drumuri italiene*, Bucureşti, 1936; *Sfaturi pe întunerec*, I-II, Bucureşti, 1936–1940; *Zbor şi cuib*, comedie în trei acte, Vălenii de Munte, 1937; *Instantanee veneţiene*, Bucureşti, 1938; *Răzbunarea pământului,* tragedie antică în trei acte, Vălenii de Munte, 1938; *Regele Cristina*, dramă în cinci acte, Bucureşti, 1939; *Moartea lui Alexandru*, dramă în cinci acte, Bucureşti, 1939; *Toate poeziile lui N. Iorga*, I-II, Vălenii de Munte, 1939–1940; *Vagabondul*, dramă în trei acte, Bucureşti, 1940; *Pagini alese,* I-II, antologie şi ed. de M. Berza, Bucureşti, 1965; *Istoria literaturilor romanice în dezvoltarea şi legăturile lor,* ed. îngrijită, note şi pref. de Al. Duţu, Bucureşti, 1968; *Scrieri despre artă*, antologie şi pref. de B. Theodorescu, Bucureşti, 1968; *Studii literare*, I-II, ed. îngrijită şi cuvânt introductiv de B. Theodorescu, Bucureşti, 1969; *Corespondenţă...*, ed. îngrijită, note şi cuvânt înainte de M. Oprescu, Bucureşti, 1969; *Ultimele*, ed. şi comentariu introductiv de S. Neagoe, Bucureşti, 1971; *Peisagii*, ed. îngrijită de M. Zaciu, Cluj, 1972; *Evocări din literatura universală,* ed. îngrijită de Liliana Iorga Pippidi, cu o pref. de Al. Duţu, Bucureşti, 1972; *Teatru*, I-II, ed. îngrijită de V. Iova, pref. de M. Vaida, Bucureşti, 1974-1980; *Privelişti din ţară*, cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ed. îngrijită, note, glosar, indice şi tabel biobibliografic de V. Nedel, Bucureşti, 1974; *Oameni cari au fost,* antologie, ed. îngrijită, note şi comentarii de V. şi Sanda Râpeanu, studiu introductiv de V. Râpeanu, Bucureşti, 1975; *Orizonturile mele. O viaţă de om, aşa cum a fost,* ed. îngrijită de V. şi Sanda Râpeanu, studiu introductiv, note, comentarii, indice de V. Râpeanu, Bucureşti, 1972 (ed. II, III, 1976; IV, 1982; V, 1984); *Pagini alese din însemnările de călătorie prin Ardeal şi Banat,* ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de L. Cursaru, Bucureşti, 1977; *Istoria literaturii româneşti. Introducere sintetică*, ed. şi postfaţă de M. Ungheanu, Bucureşti, 1977 (altă ed., 1988); *O luptă literară,* I-II, ed. îngrijită de V. şi Sanda Râpeanu, studiu introductiv, note şi comentarii de V. Râpeanu, Bucureşti, 1979; *Călătorii peste hotare*, I-II, ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de L. Cursaru, Bucureşti, 1980; *Eminescu*, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi bibliografie de N. Liu, Iaşi, 1981; *Teatru şi societate*, antologie şi note de Gabriela Moldoveanu, studiu introductiv de V. Râpeanu, Bucureşti, 1986; *Istoria românilor,* I-VII, text stabilit, note, comentarii, postfaţă şi indice de V. Ghica, V. M. Birliba şi I. Ioniţă, Bucureşti, 1988-2002; *Cărţi reprezentative în viaţa omenirii*, I-II, după note stenografiate, ed., note, comentarii şi postfaţă de M. Gherman, Bucureşti, 1991; *În luptă cu absurdul revizionism maghiar*, ed. de M. Ungheanu, Bucureşti, 1991; *Politica externă a Regelui Carol I*, introducere, note asupra ed. de V. Rădulescu, text adaptat şi prelucrat de Marilena Rădulescu, Bucureşti, 1991; *Scrisori către Catinca*, 1900-1939, editate de A. Pippidi, cu un cuvânt înainte de Liliana Iorga Pippidi, Bucureşti, 1991; *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, Bucureşti, 1992; *Istoria românilor pentru poporul românesc,* I-II, ed. de Gh. Penelea Filitti, Bucureşti, 1993; *Pagini de critică literară*, antologie, pref., note şi comentarii de V. Râpeanu, Bucureşti, 1994; *Neamul românesc în Basarabia*, I-II, ed. de I. Datcu, Bucureşti, 1995-1997; *Istoria relaţiilor române,* trad. de Anca Vorjinschi, ed. de Fl. Rotaru, Bucureşti, 1995; *Hotare şi spaţii naţionale: afirmarea vitalităţii româneşti,* studiu introductiv de M. Ungheanu, Galaţi, 1996; *Oameni cari au fost,* I-II, studiu introductiv de V. Râpeanu, Bucureşti, 1996-1997; *Sfaturi pe întuneric*, I-II, ed. şi note de V. Râpeanu şi Sanda Râpeanu, Bucureşti, 1996 (altă ed., 2001); *Regina Maria*. Cu prilejul încoronării, Iaşi, 1996; *Regele Ferdinand*. Cu prilejul încoronării, Iaşi, 1996; *Peisagii*, antologie, pref., note şi glosar de M. Zaciu, Cluj-Napoca, 1998; *Chestiunea Dunării,* ed. şi studiu introductiv de V. Spinei, Iaşi, 1998; *Războiul pentru independenţă:*

acţiuni diplomatice şi stări de spirit, Bucureşti, 1998; *Din trecutul istoric al oraşului Brăila,* studiu introductiv, note şi comentarii de I. Cândea, Brăila, 1999; *Dobrogea romană,* studii şi documente, Bucureşti, 1999; *Generalităţi cu privire la studiile istorice,* ed. de A. Pippidi, Iaşi, 1999; *Istoria literaturii româneşti.* Introducere sintetică. *Arta şi literatura românilor.* Sinteze paralele, trad. de Lidia Simion şi A. Pippidi, studiu introductiv şi note de A. Pippidi, Bucureşti, 1999; *Istoria presei româneşti,* Bucureşti, 1999; *Scrieri despre armeni,* pref. de A. Pippidi, ed., trad. şi note de A. Acterian, Bucureşti, 1999; *Scrisori de boieri. Scrisori de domni,* ed. de Ruxandra Mihăilă, Bucureşti, 1999; *Byzantium after Byzantium.* Introduction by V. Cândea, translated by Laura Treptow, Iaşi – Oxford, 2000; *O nouă epocă de cultură,* ed. şi studiu introductiv de V. Râpeanu, Bucureşti, 2000; *Istoria bisericii româneşti şi a vieţii religioase a românilor,* ed. de Mihaela Paraschiv, Iaşi, 2001; *Bizanţ după Bizanţ,* trad. după originalul francez de Liliana Iorga-Pippidi, Bucureşti, 2002; *Herodot,* ed. facsimil, Bucureşti, 2003. Traduceri: Puşkin, *Ţiganii*, Vălenii de Munte, 1908; Goldoni, *Hangiţa*, Braşov, 1914; Maria, Regina României, *Ţara mea*. Partea I-II, trad. din englezeşte de ~, Iaşi, 1917 (ed. III, 1919); *Contes roumains*, transposés en français par ~, Paris. 1933; Eschyle, *Prometeu înlănţuit,* în patru perdele şi două tablouri, prologul şi traducerea de ~, Bucureşti, 1940.

REFERINŢE CRITICE: B. Theodorescu, *Bibliografia istorică şi literară a lui N. Iorga* (1890-1934), 1935; E. Lovinescu, *Istoria...*, I, II; Perpessicius, *Menţiuni...*, III; G. Călinescu, *Istoria...*; T. Vianu, *Arta...*; B. Theodorescu, *N. Iorga*, 1943; D. Micu, *Istoria...*, II, 1965; L. Petrescu, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”,* Series Philologia, fascicula I, 1966; Ş. Cioculescu, în *Revista de istorie şi teoria literară,* nr. 1, 1966; M. Zaciu, *Masca...*; B. Theodorescu, *N. Iorga*, 1968; C. Ciopraga, *Literatura...*; N. Grigoraş, Gh. Buzatu, *N. Iorga, omul şi opera,* 1971; Mircea Popa, *Spaţii literare*, 1973; I. Rotaru, *O istorie...* I; E. Lovinescu, *Scrieri*, IV, VI, 1975; B. Theodorescu, *N. Iorga. Biobibliografie*, 1976; *N. Iorga, l'homme et l'œuvre à l'occasion du centième anniversaire de sa naissance,* 1972; *Scrisori către N. Iorga,* I, 1972; Bianca Valota Cavallotti, *Nicola Iorga,* Napoli, 1977; *N. Iorga interpretat de ~,* 1979; V. Râpeanu, *Cultură şi istorie,* I-II, 1979-1981; D. Zamfirescu, *N. Iorga. Etape către o monografie,* 1981; V. Netea, în *Vatra,* nr. 7, 1982; M. Anghelescu, în *Transilvania*, nr. 12, 1983; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 45, 1983; I. Niculescu, în *Teatrul*, nr. 3, 1983; P. Ţurlea, în *Manuscriptum*, nr. 4, 1983; idem, în *Magazin istoric*, nr. 8, 1983; F. Aderca, *Contribuţii critice*, 1983; C. Cubleşan, *Teatrul, între civic şi etic,* 1983; L. Kalustian, *Simple note*, III, 1983; P. Marcea, *Concordanţe şi controverse,* 1983; M. Anghelescu, în *Transilvania,* nr. 12, 1983; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 16, 1983; M. Zaciu, *Viaticum,* 1983; Doina Modola, *Dramaturgia românească între 1900-1918,* 1983; E. Papu, *Motive literare româneşti,* 1983; V. Netea, *Interviuri din literatura română*, 1983; T. P. Avram, *Confluenţe literare româno-maghiare*, 1984; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 6 şi 14, 1984; N. Mecu, în *Viaţa Românească,* nr. 7, 1984; I. Adam, *Planetariu*, 1984; C. Ciopraga, *Propilee,* 1984; D. Păcurariu, *Scriitori şi direcţii literare,* 1984; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european*, 1984; Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor*, 1985; Elena Tacciu, *Romantismul românesc*, II, 1985; M. Anghelescu, în *Transilvania*, nr. 4, 1986; V. Râpeanu, *Scriitori dintre cele două războaie mondiale,* 1986; M. Dinuţa, *N. Iorga şi creaţia populară,* 1986; N. Dragoş, M. Stoian, *Drumeţ în calea lupilor. Filmul unei existenţe reale liber interpretată*, 1987; M. Muthu, *Alchimia mileniului*, 1989; P. Şeicaru, *Nicolae Iorga*, 1990; H. Popescu, *Înaintea conştiinţei mele şi a judecăţii veacurilor: N. Iorga,* 1991; P. Ţurlea, *Nicolae Iorga în viaţa politică a României,* 1991; *Nicolae Iorga.* Opera, omul, prietenii, 1992; V. Râpeanu, *Nicolae Iorga*, 1994; D. Micu, în *Luceafărul*, nr. 24, 1996; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* III; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 4, 1996; idem, *ibidem*, nr. 10; 33; 42, 1997; idem, *ibidem*, nr. 23; 43, 1999; R. Munteanu, în *Luceafărul*, nr. 33; 34, 1999; Florea Ioncioaia, *Nicolae Iorga istoric al educaţiei,* 2000; H. Zincă, *Noiembrie însângerat,* 2000; P. Ţurlea, *Nicolae Iorga între dictatura regală şi dictatura legionară,* 2001; idem, *Nicolae Iorga. O viaţă pentru neamul românesc,* 2001; P. Şeicaru, *Nicolae Iorga,* ed. III, 2002; Gh. I. Florescu, în *Convorbiri literare,* nr. 5; 6, 2003. **(M. Z.)**

IORGOVEANU Chira (Chirata sau Kira), n. 22 sept. 1948, com. Başchioi (azi Nicolae Bălcescu), jud. Tulcea. Poetă şi traducătoare. Fiica lui Sima Iorgoveanu, funcţionar, şi a Mariei (n. Caracota). Studii liceale şi bacalaureatul la Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti (1962-1966); licenţiată a Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1971). Din 1971, redactor la Editura Minerva. Debur editorial cu vol. *Antologie de poezie populară aromână* (1976), urmat de *Dacica* (1978), antologie de lirică românească, două vol. de poezii (*Steauă di dor*, 1982; în aromână; *Ramura de măslin*, 1985) şi antologia *Un veac de poezie aromână* (1985). A publicat o ed. româno-aromânească din *Poeziile* lui Eminescu (1981). Trad. din clasicul georgian Vaja Pşavela.

OPERA: *Antologie de poezie populară aromână*, ed. îngrijită, pref. şi transpunere de ~, Bucureşti, 1976; *Dacica*. Antologie de lirică românească, pref. de P. Anghel, Bucureşti, 1978; M. Eminescu, *Poezii/Puizii*, ed. româno-aromână, transpuneri în colab. cu I. Cutova, C. Guli, G. Perdichi, Bucureşti, 1981; *Steauă di dor*. Poeme aromâne, Bucureşti, 1983; *Ramura de măslin*. Poezii, Bucureşti, 1985; *Un veac de poezie aromână*, introducere şi prezentările autorilor de H. Cândroveanu, ed. şi note de ~, transpuneri de H. Cândroveanu şi ~, Bucureşti, 1985; *Traduceri*: Vaja Pşavela, *Cântăreţii naturii*, în colab. cu Zaira Samharadze, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: H. Cândroveanu, în *Flacăra*, nr. 16, 1983; C. Livescu, în *Ateneu*, nr. 9, 1983; L. Ulici, în *România literară*, nr. 26, 1983; C. Crişan, în *Steaua*, nr. 2, 1984; F. Băileşteanu, în *Luceafărul*, nr. 2, 1986; Sultana Craia, *ibidem*, nr. 6, 1986; C. Moraru, în *România literară*, nr. 33, 1986. **(A. S.)**

IORGULESCU Mircea, n. 23 aug. 1943, Valea Călugărească, jud. Prahova. Critic şi istoric literar. Fiul lui Nicolae Iorgulescu şi al Zoei (n. Stavri), podgoreni. Absolvent al Liceului din Urlaţi (1961) şi al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1966). Colaborator extern la diverse ziare (1966-1968); redactor la ziarul *Munca* (1968-1970) şi la *România literară* (din 1971). Stabilit în Franţa din 1989, devine colaborator la Radio France International şi la Radio Europa Liberă. Debutează în *Revista nouă* (Ploieşti, 1966), colaborând ulterior la *Luceafărul* (invitat de Mihai Ungheanu), unde practic redebutează (1968), *Ramuri* (cronicar literar, 1968-1969), *Argeş* (mai ales 1969-1974), *Convorbiri literare, România literară* (invitat de Lucian Raicu), *România liberă, Astra, Ateneu, Tomis, Cronica, Tribuna* etc., adesea ca titular de rubrică. Debutează cu vol. de critică literară *Rondul de noapte* (1974), urmat de mai multe vol. de foiletoane, art. şi studii critice: *Al doilea rond* (1976), *Firescul ca excepţie* (1979), *Critică şi angajare* (1981), *Ceara şi sigiliul* (1982), *Prezent* (1985), de un dicţionar literar, *Scriitori tineri contemporani* (1978) şi de eseuri critice despre Panait Istrati (*Spre alt Istrati*, I, 1986) şi I. L. Caragiale (*Eseu despre lumea lui Caragiale*, 1988). A elaborat antologiile *C. Dobrogeanu-Gherea* („interpretat de...", 1975) şi *Arhipelag. Proză scurtă contemporană, 1970-1980* (1981). A prefaţat ed. şi vol. de Mihai Eminescu (1972), T. Arghezi (1973), Dinicu Golescu (1976), A. Rău (1982), C. Dobrogeanu-Gherea (1983), Marin Preda (1983), Mihail Crama (1984), M. Sadoveanu (1986), D. Zamfirescu (1989) etc., dar şi de autori obscuri (I. Mitru, Angela Nache). **I.** este în critica românească un adept al exprimării energice (adesea polemice) a judecăţii, cu interes pentru implicaţia etică a scrisului, şi un istoric literar înzestrat cu imaginaţie şi deschis spre revizuirea critică şi reinterpretarea novatoare.

OPERA: *Rondul de noapte,* Bucureşti, 1974; *Al doilea rond*, Bucureşti, 1976; *Scriitori tineri contemporani*, Bucureşti, 1978; *Firescul ca excepţie*, Bucureşti, 1979; *Critică şi angajare*,

Bucureşti, 1981; *Ceara şi sigiliul*, Bucureşti, 1982; *Prezent*, Bucureşti, 1985; *Spre alt Istrati*, Bucureşti, 1986; *Eseu despre lumea lui Caragiale*, Bucureşti, 1988 (ed. II, cu titlul *Marea trăncăneală*, 1994; altă ed., 2002).

REFERINŢE CRITICE: I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 23, 1974; L. Petrescu, în *Tribuna*, nr. 28, 1974; C. Regman, în *Ateneu*, nr. 4, 1974; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 36, 1974; G. Dimisianu, în *România literară*, nr. 29, 1974; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 1, 1975; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 32, 1979; L. Raicu, *Printre contemporani*, 1980; Gh. Grigurcu, *Critici*...; D. Culcer, *Serii şi grupuri*, 1981; E. Simion, în *România literară,* nr. 40, 1981; C. Stănescu, în *Scânteia*, nr. 12176, 1981; M. Zaciu, în *Steaua,* nr. 9, 1981; I. Buduca, în *Amfiteatru*, nr. 4, 1981; V. Cristea, în *Viaţa Românească*, nr. 4, 1982; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 19, 1982; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 37, 1985; idem, în *Tribuna*, nr. 32, 1986; idem, în *Tribuna*, nr. 46, 1988. M. Papahagi, *Fragmente despre critică*, 1994; I. Negoiţescu, *Scriitori contemporani,* 1994; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 4, 1995; G. Dimisianu, *ibidem*, nr. 18, 1996; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 23, 2001 (interviu); I. Holban, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 2002; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 690, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 39, 2003. **(M. P.)**

IOSIF St.[Ştefan] O.[Octavian], n. 11/23 oct. 1875, Braşov – m. 22 iunie 1913, Bucureşti. Poet, prozator, dramaturg şi traducător. Fiul lui Ştefan Iosif, prof. de elină şi germană la liceul românesc din Braşov, şi al Paraschivei (n. Mihălţeanu). Tatăl, licenţiat în filologie la Leipzig, între 1878 şi 1889, a funcţionat şi ca director al liceului unde preda; mama, fiică de preot, era nepoata lui G. Munteanu, prof. şi literat, primul traducător în româneşte al *Suferinţelor tânărului Werther*. **I.** face serioase studii primare şi liceale la Braşov, Sibiu şi Bucureşti (bacalaureat, 1895), însuşindu-şi temeinic câteva lb. străine, vechi şi moderne; începe de două ori Facultatea de Litere şi Filosofie la Bucureşti (1895 şi 1903), fără a ajunge totuşi să-şi ia licenţa. A îndeplinit funcţii administrative minore (copist la Ministerul de Domenii, corector de ziar, custode al Bibl. Fundaţiei Universitare, custode al Muzeului Th. Aman), încercând să-şi suplimenteze veniturile din lecţii particulare, din colab. la diverse periodice şi din vânzarea propriilor vol. Redactor, încă de la înfiinţare, al rev. *Sămănătorul* (1901), a colaborat şi la *Adevărul, Adevărul ilustrat, Convorbiri literare, Cumpăna* (al cărei fondator este, alături de M. Sadoveanu, D. Anghel şi Il. Chendi), *Curierul literar, Epoca, Epoca literară, Familia, Floare-albastră, Literatură şi artă română, Pagini literare, Ramuri, Viaţa, Viaţa Românească* ş. a. A debutat în *Revista şcoalei* din Craiova, în 1892, cu poezia *Izvorul*. Principalele vol. antume sunt: *Versuri* (1897), *Patriarhale* (1901), *Poezii 1901-1902* (1902), *Credinţe* (1905), *Poezii, 1893-1908* (1908), *Cântece* (1912). A primit premii ale Acad. Române pentru vol. *Poezii* (în 1902) şi *Credinţe* (în 1906). Se numără printre iniţiatorii înfiinţării Soc. Scriitorilor Români (1909), membru în comitet până în 1911. A mai semnat şi cu pseud. M. Petru, M. Pătru şi I. Darie. În colab. cu D. Anghel a publicat poezie, proză şi dramaturgie orig., precum şi trad., semnate fie cu cele două nume, fie cu pseud. colectiv A. Mirea. Poezia sa, în care pot fi recunoscute ecouri din Eminescu şi Coşbuc, dar şi anticipări bacoviene şi simboliste, denotă o sensibilitate autentică, dar insuficient de profundă şi de personală, o mare îndemânare în utilizarea unor variate tehnici prozodice şi un constant respect pentru valorile perene ale binelui şi frumosului. Excelent traducător, mai ales din germană şi maghiară, a contribuit la cunoaşterea de către publicul românesc a unor creaţii de primă importanţă ale lui Goethe, Schiller, Heine, R. Wagner, Petöfi, Arany ş. a. Ca prozator, cultivă schiţa realist-melancolică, iar ca dramaturg se inspiră din basmele sau tradiţia istorică naţională, fără a neglija complet nici actualitatea.

OPERA: *Versuri,* Bucureşti, 1897; *Patriarhale*, Bucureşti, 1901; *Poezii. 1901-1902*, Bucureşti, 1902; *A fost odată...,* poveste în versuri, Bucureşti, 1903 (ed. II, 1909); *Din zile mari,* poem istoric, Bucureşti, 1905; *Credinţe,* poezii, Bucureşti, 1905; *Zorile,* dramă istorică în două acte şi în versuri,

Bucureşti, 1907; *Poezii. 1893-1908,* Bucureşti, 1908; *Cântece*, Bucureşti, 1912; *Din zile mari,* poem istoric, Bucureşti, 1930; *Poezii*, ed. definitivă, îngrijită de Ş. Cioculescu, Bucureşti, 1939 (ed. II, revăzută, 1944); *Poezii,* ed. îngrijită de N. Mihăescu, Bucureşti, 1943; *Poezii. Din zile mari. Zorile*, I-II, cu un studiu despre viaţa şi operele poetului de P. V. Haneş, Bucureşti, 1943-1944; *Versuri*, cu un studiu introductiv de I. Manole, Bucureşti, 1952; *Versuri originale şi tălmăciri*, ed. îngrijită şi pref. de I. Roman, Bucureşti, 1960 (ed. II, 1965); *Opere alese*, I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv, note şi bibliografie de I. Roman, Bucureşti, 1962; St. O. Iosif, D. Anghel, N. Negru, M. Sadoveanu, N. Iorga..., *Corespondenţa*, ed. îngrijită, note şi cuvânt înainte de H. Oprescu, Bucureşti, 1969; *Versuri originale şi tălmăciri,* studiu introductiv şi note de I. Roman, Bucureşti, 1970; *Opere*, I-IV, ed. îngrijită, comentarii şi variante, bibliografie de I. Roman, Bucureşti, 1970-1981; *Poezii*, cu o pref. de N. Ciobanu, Bucureşti, 1971; *Din zile mari,* versuri, text îngrijit şi prefaţă de V. Netea, Bucureşti, 1974; *Poezii,* antologie şi pref. de P. Munteanu, Bucureşti, 1975; *Poezii*, antologie, postfaţă şi bibliografie de I. D. Bălan, Bucureşti, 1975 (ed. II, 1978); *Versuri*, Bucureşti, 1981; *Scrieri,* I-II, ed. îngrijită, studiu introductiv şi comentarii de I. Roman, Bucureşti, 1982; *Cântec sfânt*, Chişinău, 1997; *Icoane din Carpaţi,* Iaşi, 1999; *Poezii,* Bucureşti, 2002; *Versuri originale şi tălmăciri,* Bucureşti, 2002. Traduceri: A. Petöfi, *Apostolul şi alte poezii*, trad. libere de ~, Bucureşti, 1896 (ed. II, revăzută, 1908); A. Petöfi, *Poezii alese,* trad. libere de ~, Craiova, 1897; Heine, *Romanţe şi cântece*, trad. în versuri de ~, Bucureşti, 1901; Goethe, *Dragoste cu toane*, tradusă de ~, Braşov, 1907; *Tălmăciri*, Bucureşti, 1909; L. Detter, *O istorie din zilele noastre. Gertruda Baumgarten*, trad. de ~, Ploieşti, 1910; Fr. Schiller, *Wilhelm Tell*, trad. în formă originală de ~, Braşov, 1913 (altă ed., 2002); R. Wagner*, Tannhäuser sau Lupta cântăreţilor de la Wartburg*, trad. în metru original de ~, Bucureşti, f.a.; R. Wagner, *Lohengrin*, trad. în metru original de ~, Bucureşti, f.a.; R. Wagner, *Olandezul zburător (Corabia-nălucă*) trad. în metru original de ~, Bucureşti, f.a.; Corneille, *Cidul*, trad. în formă originală de ~, Bucureşti, f.a.; G. Keller, *Legende*, trad. în de ~, Bucureşti, f.a.; L. Fulda, *Talismanul*, Bucureşti, f.a.; Goethe, *Dragoste cu toane*, trad. de ~, Bucureşti, f.a.; R. Wagner, *Rienzi. Cel din urmă tribun,* trad. de ~, Bucureşti, f.a.; *Legenda funigeilor,* poem dramatic în 3 acte, Iaşi, 1907 (în colab. cu D. Anghel; ed. II, 1909), *Cometa,* comedie în 3 acte în versuri, Bucureşti, 1908 (în colab. cu D. Anghel; ed. II, 1912); *Caleidoscopul lui A. Mirea*, Bucureşti, 1908-1910; *Carmen saeculare*, poem istoric, Bucureşti, 1909 (în colab. cu D. Anghel); *Cireşul lui Lucullus*, Bucureşti, 1910 (în colab. cu D. Anghel); *Portrete*, Bucureşti, 1910 (în colab. cu D. Anghel); *Le cerisier de Lucullus. Les mille nouvelles nouvelles*, Paris, 1911-1912 (în colab. cu D. Anghel); P. Verlaine, *Traduceri din* ~, Bucureşti, 1903 (în colab. cu D. Anghel); H. Ibsen, *Poezii,* Bucureşti, 1906 (în colab. cu D. Anghel); Fr. Halm, *Camoës*, Bucureşti, 1909 (în colab. cu D. Anghel); Al. Dumas-tatăl, *Strigoiul Carpaţilor*, Bucureşti, 1909 (în colab. cu D. Anghel); Th. de Banville*, Gringoire*, Bucureşti, 1910 (în colab. cu D. Anghel); D. Anghel şi St. O. Iosif, *Cireşul lui Lucullus,* teatru, proză, traduceri, ed. îngrijită şi note de I. Roman, Bucureşti, 1976; W. Shakespeare, *Romeo şi Julieta,* Bucureşti, 1998 (alte ed., 2000; 2001; 2002); La Fontaine, *Fabule,* trad. în colab. cu D. Anghel, Bucureşti, 2002; P. Verlaine, *Poemes/Poezii,* trad. de ~ şi C. D. Zeletin, Bucureşti, 2002; W. Shakespeare, *Visul unei nopţi de vară,* Târgovişte, 2003.

REFERINŢE CRITICE: P. Eliade, *Causeries littéraires,* II, 1903; Il. Chendi, *Fragmente*, 1905; V. Savel, *Contimporanii*, 1920; Natalia Negru, *Helianta. Două vieţi stinse. Mărturisiri*, 1920; P. I. Papadopol, *Un sol al biruinţei: St. O. Iosif*, 1930; G. Călinescu, *Istoria...*; I. Roman*, St. O. Iosif*, 1964; D. Micu*, Început de secol*, 1970; I. Rotaru, *O istorie...*, II; I. D. Bălan, *Ethos şi cultură sau vocaţia tinereţii*; 1972; N. Ciobanu, *Însemne ale modernităţii;* 1977; M. Vaida, *Introducere în opera lui St. O. Iosif,* 1977; L. Grăsoiu, *St. O. Iosif. Doinirea ca vocaţie şi destin*, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor,* 1985; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura,* 1986; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu...*; N. Irimie, în *Tribuna,* nr. 26, 1993; Z. Ornea, în *Dilema,* nr. 377, 2000; I. Stoica, în *Biblioteca,* nr. 3, 2002. **(G. A.)**

IOSIFESCU Silvian (prenumele la naştere: Sylvain), n. 21 ian. 1917, Bucureşti. Critic şi teoretician literar, traducător. Fiul lui Pincu Iosifescu şi al Tonyei (n.?). În tinereţe a folosit şi pseud. Sorin Irimie şi Monica Şerbănescu. Absolvă liceul în 1934; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1934-1939). Colab. la *Era nouă* (1936). Redactor la *Scânteia* şi la Editura de Stat (1945-1949); carieră universitară (începută în 1948); prof. şi şef al Catedrei de teoria literaturii de la Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti. Debut în rev. Liceului „Matei Basarab", *Preocupări literare şi artistice* (1934); debut editorial cu vol. de critică *Oameni şi cărţi* (1946). După o intensă activitate publicistică în deceniul al şaselea şi după unele apariţii editoriale (*Caragiale*, 1951; *Probleme şi opere contemporane*, 1954; *Oameni deosebiţi*, 1954; *Drumuri literare*, 1957; *În jurul romanului*, 1959), se dedică unor probleme preponderent teoretice şi metodologice. Publică numeroase art. de spacialitate în rev. din ţară şi străinătate (Franţa, SUA, URSS, Polonia, Ungaria, Belgia, Olanda, Mexic, Finlanda etc.). Alcătuieşte (singur sau în colab.) diverse antologii: *Proza umoristică engleză* (1965), *Proza satirică franceză* (1963), *Literatura mărturisirilor de la Cellini la Malraux* (1972); coordonează vol. *Analiză şi interpretare* (1972). *Teoria literaturii* (1965), *Literatura de froniteră* (1969), *Construcţie şi lectură* (1970), *Configuraţii şi rezonanţe* (1973), *Proză şi luciditate* (1974), *Mobilitatea privirii* (1976), *Texte şi întrebări* (1979), *Reverberaţii* (1981), *Trepte* (1988) sunt câteva dintre titlurile ce alcătuiesc o bogată activitate teoretică şi critică asociată celei de traducător din operele lui Romain Rolland, Robert Graves, John Steinbeck, H. Taine. A prefaţat şi editat scrieri de Al. Vlahuţă, I.L. Caragiale, H. Papadat-Bengescu. Premiul Uniunii Scriitorilor (1981).

OPERA: *Oameni şi cărţi*, Bucureşti, 1946; *Alexandru Vlahuţă*, Bucureşti, 1949; *Vasile Cîrlova şi Grigore Alexandrescu*, Bucureşti, 1949; *Caragiale*, Bucureşti, 1951 (ed. II, 1952); *Probleme şi opere contemporane*, Bucureşti, 1954; *Oameni deosebiţi*, Bucureşti, 1954; *Eroi şi conflicte în dramaturgia noatră actuală*, Bucureşti, 1955; *Romantismul eroului revoluţionar*, Bucureşti, 1956; *Furtună în cancelarie*, piesă de teatru, în colab., Bucureşti, 1956; *Drumuri literare*, Bucureşti, 1957; *În jurul romanului*, Bucureşti, 1959 (ed. II, 1961); *Grigore Alexandrescu*, Bucureşti, 1960; *Momentul Caragiale*, Bucureşti, 1963; *Artă şi arte*, Bucureşti, 1965; *Teoria literaturii*, Bucureşti, 1965; *Prelegeri de estetică*. Curente artisitce, Bucureşti, 1967; *Literatura de frontieră*, Bucureşti, 1969 (ed. II, 1971); *Construcţie şi lectură*, Bucureşti, 1970; *Dimensiuni caragialiene*, Bucureşti, 1972; *Configuraţii şi rezonanţe*, Bucureşti, 1973; *Proză şi luciditate*, Bucureşti, 1974; *Mobilitatea privirii*, Bucureşti, 1976; *Reîntâlniri cu France şi Shaw*, Bucureşti, 1978; *Texte şi întrebări*, Bucureşti, 1979; *Reverberaţii*, Bucureşti, 1981; *De-a lungul unui secol*, Bucureşti, 1983; *Voltaire – 1983*, Bucureşti, 1983; *Descoperirea cunoscutului*, Bucureşti, 1986; *Trepte*, Bucureşti, 1988. *Traduceri*: R. Rolland, *Călătorie în ţara muzicii*, în colab. cu Vera Călin, Bucureşti, 1947 (ed. II, 1964); idem, *Inimă vrăjită*, în colab. cu Vera Călin, Bucureşti, I-III, 1949-1956 (alte ed., 1960; 1961; 1964); J. Steinbeck, *Bătălia*, Bucureşti, 1958; H. Taine, *Pagini de critică literară*, Bucureşti, 1965; R. Graves, *Eu, Claudius, împărat*, Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 25, 1977; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 23, 1979; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, II, 1979; M. Iorgulescu, în *România literară*, nr. 13, 1980; Ov. S. Crohmălniceanu, *ibidem*, nr. 9, 1982; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; V. Stanciu, în *Steaua*, nr. 3, 1984; L. Raicu, *Fragmente*...; E. Simion, în *România literară*, nr. 43, 1986; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 49, 1986; Ov. S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989. **(I. C.)**

IOV D.[imitrie], n.9 mart. 1888, satul Uricani, com. Flămânzi, jud. Botoşani – m. 20 aug. 1959, Gherla. Poet şi prozator. Fiul lui Toader Iov şi al Ecaterinei (n?), comercianţi. A urmat Şcoala Comercială Superioară din Iaşi. Inspector general al Artelor pentru Basarabia, deputat, senator şi prefect de Soroca. Debut în *Universul literar* (1910). A fost redactor la *Adevărul*, *Dimineaţa* (1912), *Ramuri* (1914-1916), *Drum drept* (1916), *Lumina* din Craiova (1915-1916), *Fulgerul* din Iaşi (1912-1916), *Mişcarea* din Iaşi (1919), *Dacia* din Bucureşti (1919-1924), *Curentul* (1924-1942) şi a condus periodicele *Renaşterea Moldovei*, *Biblioteca copiilor şi a tinerimei*, *Cuvântul*, *Cuvântul nostru* din Chişinău şi *Basarabia de Sus* din Soroca. A colaborat la *România*, *Opinia* şi *Mişcarea* din Iaşi, *Dacia*, *Viitorul*, *Sfatul ţării*, *Răsăritul* din Chişinău, *Florile dalbe*, *Gazeta poporului* din Suceava, *Îndreptarea literară*, *Junimea Moldovei de Nord*, *Unirea* din Blaj, *Renaşterea română* din Sibiu, *Lectura pentru toţi*, *Universul literar*, *Freamătul*, *Adevărul*, *Facla*, *Flacăra* etc. Autor al vol. de versuri *Covor basarabean* (1943) şi al nuvelelor şi schiţelor din *În lunca Trotuşului* (1923), *Duduia Adela* (f.a.), *Amintiri şi lacrimi* (1932), *Gospodarul din Orhei* (1942).

OPERA: *Scrisori către un nepot: Moartea Regelui Carol*, Craiova, 1915; *În lunca Trotuşului*, nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1923; *Amintiri şi lacrimi*, nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1932; *Gospodarul din Orhei*, nuvele şi schiţe, Bucureşti, 1942; *Covor basarabean*, versuri, cu 58 gravuri originale de Th. Kiriakoff-Soroceanu, Iaşi, 1943; *D-aia n-are ursul coadă...*, Bucureşti, 1943; *Moldova de la Nistru*, Bucureşti, 1943; *Duduia Adela*, nuvele şi schiţe, f.a.

REFERINŢE CRITICE: S. Vărzaru, în *Cuget moldovenesc*, nr. 5-7, 1973, I. Bejenaru, în *Ateneu*, nr. 1, 1985. **(R. Z.)**

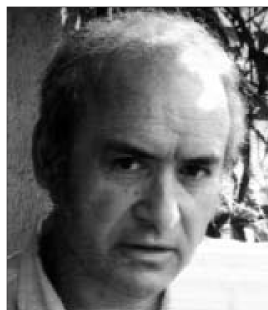

IOVA Gheorghe, n. 29 ian. 1950, satul Găgeni, com. Săhăteni, jud. Buzău. Poet, prozator şi eseist. Fiul Mariei Lungu (n. Iova). Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1972). A frecventat Cenaclul „Junimea”, condus de Ov. S. Crohmălniceanu; membru al grupului de poeţi şi prozatori „Noii”, constituit în cadrul Facultăţii împreună cu M. Nedelciu, Ioan Flora, Gh. Crăciun, Constantin Stan, Sorin Preda, Gheorghe Ene, Ioan Lăcustă şi Emil Paraschivoiu. Prof. la Buzău, apoi (după 1990) redactor la *Contrapunct* şi *Contemporanul.* Debutează cu poezie în *Luceafărul* (1970). Debut editorial în vol. colectiv de proză *Desant 83* (1983). Prezent în antologiile *Nouă poeţi* (1984), *Poezia română actuală* (1998) şi *Romanian Poets of the ’80s and ’90s* (1999). Colab. la *Luceafărul, România literară, Vatra, Viaţa Românească, Convorbiri literare, Dacia literară, Tribuna, Poesis, Contrapunct, Contemporanul* etc. A colaborat la vol. *Competiţia continuă. Generaţia ’80 în texte teoretice* (1994; 1999), *Generaţia ’80 în proza scurtă* (1998) şi *Experimentul literar românesc postbelic* (1998). Premiul Frontiera Poesis (1998); Premiul ASPRO (1999); Premiul Uniunii Scriitorilor (1999).

OPERA: *Desant 83,* vol. colectiv de proză, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1983 (ed. II, Piteşti, 2000); *Nouă poeţi,* vol. colectiv de poezie, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1984; *Texteiova,* Bucureşti, 1992; *1971. Ordinea în care el plânge,* versuri, Bucureşti, 1997; *1973. Sintaxa libertăţii de a spune,* versuri, Botoşani, 1998; *Călare pe muşcătură,* Piteşti, 1998; *Acţiunea textuală: bunul simţ vizionar,* Piteşti, 1999; *De câţi oameni e nevoie pentru sfârşitul lumii,* roman, Piteşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: M. Mincu, *Eseu despre textul poetic,* II, 1986; G. Vulturescu, în *Poesis,* nr. 9, 1992; I. Moldovan, în *Familia,* nr. 6, 1992; S. Preda, în *Vatra,* nr. 1-2, 1995; M. Mincu, *Poezia română culturală,* 1998; L. Vasiliu, în *Convorbiri literare,* nr. 9, 1998; C. Dobrescu, *Modernitatea ultimă,* 1998; I. B. Lefter, în *Observator cultural,* nr.

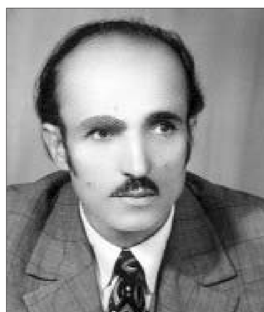
34, 2000; N. Bârna, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2000; C. Moraru, în *Euphorion,* nr. 1-2, 2001; E. Negrici, *Literatura...*; Gh. Crăciun, în *Observator cultural,* nr. 146, 2002. **(A. S.)**

IOVAN Ion (pseud. lui Ion Ivan), n. 9 mai1937, Găeşti. Poet şi prozator. Fiul lui Nicolae Ivan, comerciant, şi al Mariei (n. Georgescu). Şcoala elementară în oraşul natal; Liceul „I.C. Brătianu" din Piteşti (absolvit în 1955); Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1957-1961); Şcoala de Geologie (1961-1963). Funcţionar la Arhivele Statului din Bucureşti (1957-1961); prospector geolog la Întreprinderea de Prospecţiuni, Bucureşti (1963-1965); bibliograf la Depozitul de manuale şcolare al municipiului Bucureşti (1965-1975); inspector la Consiliul Popular Municipal (1975-1990); secretar de redacţie la rev. *Memoria* (1990-1991); redactor la Editura Eminescu (1991-1999). Debutează cu un poem în rev. *Luceafărul* (1961), după care renunţă să mai publice în presă; debut editorial cu vol. de poeme *După-amiaza unei clipe* (1976). După încă un vol. de versuri, *Rezervaţie naturală* (1979), se dedică prozei cu un „roman al autenticităţii", *Comisia specială* (1981), prima parte a unei trilogii. Elaborată cu intensităţi atent căutate, poezia lui **I.** aparţine unui citadin preocupat de maxima concentrare a expresiei. În roman el atrage imediat atenţia criticii prin insolitul narativităţii şi ironia de calitate, în descendenţa marilor modele naţionale: I.L. Caragiale, Urmuz, E. Ionescu. *Impromptu* (1986) schimbă registrul, propunând un roman intelectualizant, digresiv, mixtură de eseu, construcţie riguroasă şi reverie liberă. Autor al unui eseu despre *Mateiu Caragiale* (2003). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1976).

OPERA: *După-amiaza unei clipe*, versuri, Bucureşti, 1976; *Rezervaţie naturală*, versuri, Bucureşti, 1979; *Comisia specială*, roman, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1998); *Impromptu*, roman, Bucureşti, 1986; *Ultima iarnă*, roman, Bucureşti, 1991; *Mateiu Caragiale: portretul unui dandy român*, Bucureşti, 2003.

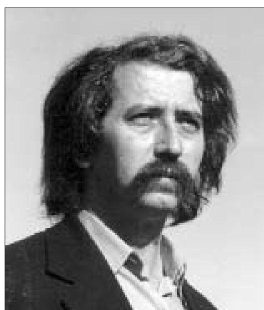
REFERINŢE CRITICE: Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 4, 1977; L. Ulici, în *România literară*, nr. 48, 1977; E. Dorcescu, în *Orizont*, nr. 13, 1977; Al. Piru, în *Luceafărul*, nr. 15, 1977; M. Coman, *ibidem*, nr. 51, 1977; N. Ciobanu, *ibidem*, nr. 37, 1979; C. Tuchilă, *ibidem*, nr. 25, 1980; D. Mureşan, în *Vatra*, nr. 6, 1980; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1982; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 18, 1982; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1982; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 48, 1986; E. Simion, în *România literară*, nr. 37, 1986; I. Vlad, în *Tribuna*, nr. 39, 1986; H. Gârbea, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1986; C. Tuchilă, *Privirea şi cadrul*, 1988; Alexandra Vrânceanu, în *România literară*, nr. 7, 1992; M. Mincu, *Textualism şi autenticitate*, 1993; H. Gârbea, în *Viaţa Românească*, nr. 12, 1996; Adriana Bittel, în *Formula AS*, nr. 545, 2002; M. Chivu, în *România literară*, nr. 48, 2002; P. Cernat, în *Observator cultural*, nr. 153, 2003; M. Mincu, în *Ziua literară*, nr. 70, 2003; Gh. Glodeanu, în *Jurnalul literar*, nr. 7-12, 2003. **(Şt. B.)**

IOVESCU Ion Marin, n. 6 aug. 1912, com. Spineni, jud. Olt – m. 9 aug. 1977, com. Bughea de Jos, jud. Argeş. Prozator. Provine dintr-o familie de ţărani săraci. Liceul la Slatina şi Constanţa; Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti. Funcţionează ca prof. de liceu, voiajor comercial, funcţionar, bibliotecar etc. până în 1968. Între 1932 şi 1936 frecventează Cenaclul „Sburătorul". Debut în rev. *România literară* (1934), de sub conducerea lui L. Rebreanu; debut editorial cu romanul *Nuntă cu bucluc*, prefaţat elogios de către E. Lovinescu (1936). Colab. la *Sburătorul*, *Vremea*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Argeş* etc. Scriind o proză cu caracter mai mult dialogic, cultivând pitorescul de limbaj şi etnografic (*O daravelă de proces*, 1941; *Lacrimi pe pâine*, 1967; *Soare cu dinţi*, 1974; *Marea vâlvătaie*, I, 1977), **I.** prelungeşte – în condiţiile satului aflat la întretăierea cu mahalaua – vitalitatea povestirii împreună cu aceea a unui fond paremiologic impresionant, ce alcătuieşte, în realitate, substanţa multora dintre istorisirile acestui „Creangă al Munteniei" (E. Lovinescu).

OPERA: *Nuntă cu blucluc*, roman, pref. de E. Lovinescu, Bucureşti, 1936 (ed. II, pref. de M. Mincu, 1971); *O daravelă de proces*, roman, Bucureşti, 1941; *Oameni degeaba*, roman, Bucureşti, 1943; *Lacrimi pe pâine*, povestiri şi nuvele, Bucureşti, 1967; *Nuntă cu bucluc. Oameni degeaba. O daravelă de proces*, postfaţă de E. Lovinescu, Bucureşti, 1969; *Soare cu dinţi*, Bucureşti, 1974; *Marea vâlvătaie*, I, roman, pref. de L. Fulga, Bucureşti, 1977.

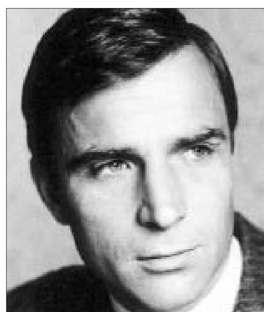
REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria*..., IV; G. Călinescu, *Istoria*...; Vl. Streinu, *Pagini*..., I; I. Rotaru, *O istorie*..., I; M. Mincu, *Critice*, I-II, 1969-1971; M.N. Rusu, *Utopica*, 1969; P. Poantă, *Radiografii*, I, 1978; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc*..., II. **(M. Mt.)**

IOVIAN Ion Tudor (pseud. lui Ioan Ivan), n. 1 ian. 1952, Valea lui Ion, jud. Bacău. Poet. Şcoala generală (1959-1968) şi liceul (1958-1972), la Buhuşi; licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1972-1976). Repartizat (1976) la Bibl. Judeţeană din Bacău, urmează cursuri de specialitate în biblioteconomie; prof. de defectologie la o Şcoală specială din Bacău (1977), apoi prof. la Buhuşi (din 1978). Redactor la *Viaţa băcăuană* (1994), *13 Plus* (1998) şi *Zburătorul*. Colab. la *Ateneu*, *Amfiteatru*, *Luceafărul*, *Cronica*, *România literară* etc. Debutează cu un grupaj de poeme în rev. *Ateneu* (1968). Debut editorial în vol. colectiv *Zece poeţi* (1982), cu placheta: *Să aruncăm în aer tristeţea*. Au urmat *Pădurea de pini* (1983), *Presiunea luminii* (1987), *După amiază cu scaun gol* (1996), *Şoricelul Kafka pe foaia de hârtie* (1999), *Pagini alese* (2001) şi *Gherla imaginarului arghezian* (2003).

OPERA: *Să aruncăm în aer tristeţea*, în vol. *Zece poeţi*, Iaşi, 1982; *Pădurea de pini*, versuri, Bucureşti, 1983; *Presiunea luminii*, versuri, Bucureşti, 1987; *După amiază cu scaun gol*, versuri, pref. de Gh. Iorga, Bacău, 1996; *Şoricelul Kafka pe foaia de hârtie (mica vicioasă poezia)*, versuri, Botoşani, 1999; *Pagini alese*, versuri, antologie de autor, studiu introductiv de V. Sorianu, tabel cronologic de E. Budău şi semnale critice de I. Prăjişteanu, Bacău, 2001; *Gherla imaginarului arghezian*, eseuri, Bacău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, 11 feb 1984; L. Ulici, *ibidem*, 9 febr. 1984; C. Călin, în *Ateneu*, nr. 5, 1984; C. Livescu, în *Cronica*, 23 mart. 1984; Al. Condeescu, în *Luceafărul*, 11 aug. 1984; I. Holban, în *Ateneu*, nr. 11, 1987; Al. Călinescu, în *Cronica*, 29 apr. 1988; V. Bardan, în *Luceafărul*, nr. 21, 1989; I. Boldea, în *Vatra*, nr. 6, 1996; Al. Cistelecan, *ibidem*; M. Dinutz, *Popasuri critice*, 2001; V. Sorianu, *Literatura noastră cea de toate zilele*, 2001; M. Dopcea, în *Poesis*, nr. 134-135, 2002; Th. Codreanu, *Complexul bacovian*, 2002; V. Spiridon, în *Ateneu*, nr. 9, 2003. **(A. S.)**

IRIMIE Negoiţă, n. 30 sept. 1933, Ploieşti – m. 16 febr. 2000, Cluj-Napoca. Poet. Fiul lui Ioan Irimie, cizmar, şi al Ioanei (n. Grama). Liceul în Blaj (1945-1950); absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1954). Debutează cu versuri în *Almanahul literar* (1953); debut editorial cu placheta *Cascadele luminii* (1964). Alte vol. de poezii: *Dor de infinit* (1966), *Joc de planete* (1966), *Echilibru indiferent* (1969), *Patima ciocârliei* (1970), *Ramură solară* (1972), *Aluzie marină* (1973), *Colorând o frază* (1978), *Strada cu un singur număr* (1983), *Patria limbii române* (1985), *Desen după natură* (1988), *Turmele albe, zăpezile* (1993), *Bazar sentimental* (1998); *Nouri, fregate, corăbii...* (2000), *Scrisori către prieteni* (2003). Colab. la rev. *Steaua*, *Gazeta literară*, *Luceafărul*, *România literară*, *Convorbiri literare*, *Ramuri*, *Ateneu* etc. Redactor la rev. *Tribuna* (din 1957), în paginile căreia abrodează şi cronica plastică. Poezia sa este expresia unei sensibilităţi temperate, care, în absenţa unor obsesii majore, se materializează într-un caleidoscop liric colorat variabil de metamorfozele intime ale emoţiei.

OPERA: *Cascadele luminii*, versuri, Bucureşti, 1964; *Dor de infinit*, versuri, Bucureşti, 1966; *Joc de*

planete, versuri, Bucureşti, 1966; *Echilibru indiferent*, versuri, Bucureşti, 1969; *Patima ciocârliei*, versuri, Cluj, 1970; *Ramură solară*, versuri, Cluj, 1972; *Aluzie marină*, versuri, Bucureşti, 1973; *Colorând o frază*, versuri, Cluj-Napoca, 1978; *Strada cu un singur număr*, versuri, Cluj-Napoca, 1983; *Patria limbii române*, versuri, Bucureşti, 1985; *Desen după natură*, versuri, Cluj-Napoca, Bucureşti, 1988; *Turmele albe, zăpezile*, 60 poeme, Cluj-Napoca, 1993; *Bazar sentimental*, culori, sunete, cuvinte, Cluj-Napoca, 1998; *Nouri, fregate, corăbii...*, vesruri, Cluj-Napoca, 2000; *Crochiuri plastice*, Cluj-Napoca, 2002; *Scrisori către prieteni*, versuri, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: R. Enescu, în *Tribuna*, nr. 3, 1964; M. Tomuş, în *Steaua*, nr. 5, 1967; E. Manu, în *Luceafărul*, nr. 3, 1968; M. Vaida, în *Tribuna*, nr. 21, 1969; D. Micu, în *România literară*, nr. 25, 1969; Fl. Manolescu, *ibidem*, nr. 18, 1970; N. Manolescu, *ibidem*, nr. 26, 1972; P. Poantă, în *Tribuna*, nr. 17, 1972; M. Iorgulescu, în *Luceafărul*, nr. 12, 1974; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 21, 1978; V. Felea, în *Tribuna*, nr. 14, 1978; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 9, 1978; idem, *Radiografii*, II, 1983; A.I. Brumaru, în *Săptămâna*, nr. 12, 1984; Mariana Lazăr, în *Steaua*, nr. 7, 1984; P. Poantă, în *Tribuna*, nr. 26, 1985; M. Scorobete, în *Contemporanul*, nr. 11, 1985; H. Zalis, *ibidem*, nr. 46, 1985; I. Buzaşi, *ibidem*, nr. 39, 1986; N. Stoian, în *Luceafărul*, nr. 16, 1987; A. Rău, în *Steaua*, nr. 10, 1993; A. Pop, *ibidem*; M. Opriţa, în *Tribuna*, nr. 39, 1993 (interviu); I. Cocora, în *Contemporanul*, nr. 42, 1993; A. Ţion, în *Steaua*, nr. 9, 1998; I. Buzaşi, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 508, 2000. **(I. Md.)**

IRINEU Cora (numele la naştere: Elena D. Friedman), n. 22 ian. 1888, Târgu-Bujor – m. 11 febr. 1924, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Dimitrie Friedman, medic, şi a Elenei (n.?). În 1918 familia îşi schimbă oficial numele în Irineu. Liceul la Constanţa (absolvit în 1906); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1912). Redactor la rev. *Ideea europeană*, unde debutează cu art. *Către critici* (1919). Colab. la *Viaţa Românească*, *Cugetul românesc* etc., în special cu „scrisori bănăţene" şi cu art. despre feminism, despre actualitatea literară franceză, despre necesitatea studiilor clasice etc. A scris comentarii critice la poezia lui Paul Verlaine, Paul Claudel, Anna de Noailles, Lucian Blaga etc. Un interesant comentariu despre *Marcel Proust şi romanul subconştientului* (1922) se înscrie printre primele ecouri româneşti ale operei novatoare proustiene. Vol. *Scrisori bănăţene* (1924) apare în ziua în care Cora **I.** îşi pune capăt vieţii. Împărtăşind frământările spirituale ale generaţiei de după primul război mondial, scriitoarea a fost o natură problematică, chinuită de luciditate şi de nelinişti interioare.

OPERA: *Scrisori bănăţene*, Bucureşti, 1924 (ed. îngrijită, text ales, tabel cronologic, date bibliografice, iconografie de P. Pascu, Timişoara, 1975).

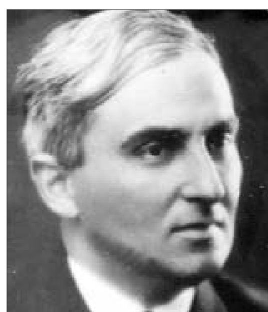
REFERINŢE CRITICE: Camil Petrescu, în *Revista vremii*, nr. 4, 1924; G. Şerban, în *Luceafărul*, nr. 9, 1973; Veronica Porumbacu, în *România literară*, nr. 19, 1975; L. Kalustian, *Simple note*, IV, 1985. **(M. Pr.)**

IROAIE Petru, n. 1907, Bucovina – m. 1984, Palermo (Italia). Istoric literar şi folclorist. Studii universitare la Cernăuţi, unde face parte din cercul grupat în jurul *Buletinului „Mihai Eminescu"* şi este secretar al Institutului de Literatură condus de Leca Morariu. Bursier al Şcolii Române din Roma. Stabilit la Palermo, predă la Univ. lb. şi literatura română. Debutează cu art., studii şi recenzii de folclor şi istorie literară în mediul intelectual al Cernăuţiului, având şi ulterior contribuţii în special în sfera folcloristicii dacoromâne şi istroromâne, în lingvistică (rotacismul în română şi în dialectele siciliene) şi mai puţin în istoria literară (studii despre N. Bălcescu, Al. I. Odobescu, Barbu Delavrancea, Eminescu şi folclorul, Ionel Teodoreanu, Tudor Arghezi), unde are studii importante mai ales în domeniul relaţiilor culturale româno-italiene (Petru Cercel, umaniştii italieni şi românii, Dante în România etc.). A colaborat la *Codrul Cosminului*, *Buletinul „Mihai Eminescu"*, *Archivum romanicum*, *Italica* din Iaşi, *Convorbiri literare*, *Făt-Frumos*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Ephemeris dacoromana*, *Revista Scriitorilor Români din Roma*, *La Cultura nel mondo*, *Celebes* din Trapani (Italia), *Folklore* etc. şi la diverse

publicaţii universitare italiene (şi îndeosebi palermitane, între care la prestigiosul *Bolletino del Centro di Studi Filologici e Lunguistici Siciliani*). Fondator al Soc. Academice Române din Roma, participă la congresele acesteia, publicând în vol. de *Acta*. Vol. sale reprezentative (*Vita e poesia popolare romena*, 1943; *Umanesimo romeno*, 1967; *Conversazioni critiche*, 1967; *Elementi di lingua romena*, 1972) atestă elocvent această diversitate de interese, ce rămâne una dintre caracteristicile generale ale universitarilor români stabiliţi sau formaţi în Italia (D. Găzdaru, Gheorghe Caragaţă, Teodor Onciulescu, Alexandrina Mititelu, Petru Ciureanu, Gheorghe Carageani, Al. Niculescu).

OPERA: *Cernăuţiul folcloric*, Cernăuţi, 1934; *La centenarul Al. Odobescu*, Suceava, 1934; *Aşà cãntaţ!* (Cântece populare istroromâne, ed. pentru Cirebiria), Susneviţa-Jeiăn, 1936; *Cântece populare istroromâne*, note şi comentarii, Cernăuţi, 1936; *Critica criticii româneşti*, Cernăuţi, 1937; *Espressione epistolare contadinesca*, Firenze, 1937; *Caracterul poeziei populare*, Cernăuţi, 1937; Rec. la L. Morariu, *De-ale Cirebirilor*, IV..., Cernăuţi, 1934, în *Archivum romanicum*, XXI, 1937; *Nunta goangelor la Eminescu*, în *Buletinul „Mihai Eminescu"*, 1937; *Poezia autentic populară*, Iaşi, 1938; *Ionel Teodoreanu*, Cernăuţi, 1939; *Eminescu şi Italia*, în *Convorbiri literare*, nr. 6-9, 1939; *„Somnul, vameş vieţii"* [Eminescu], în *Făt-Frumos*, XIV, 1939; *Eminescu şi dialectele Italiei Meridionale*, în *Buletinul „Mihai Eminescu"*, X, 1939; *Il canto popolare istroromeno*, în *Ephemeris dacoromana*, IX, 1940; *Grai şi băsmuire cirebiră*, I, Iaşi, 1940; *Sensul folcloric în poezia lui Eminescu*, Cernăuţi, 1940; *Alte cântece populare istroromâne*, Iaşi, 1940; *Note lingvistice*, I, Cernăuţi, 1940 (extras din *Codrul Cosminului*, X-XII, 1940); *Note lingvistice*, II, Iaşi, 1940; *Il canto popolare istroromeno*, în *Ephemeris dacoromana*, IX, 1940; *Sulla poesia popolare italiana (in occasione di alcuni recenti studi)*, în *Italica*, 1941; *Energie şi vitalitate românească*, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 8-9, 1941; *Il Natale e il Capodanno nella poesia popolare romena*, în *Meridiano di Roma*, 1941, nr. 3; *La filosofia nel canto popolare romeno*, în *Giornale di Politica e Letteratura*, XVII, 1941; *Omenia românească*, Bucureşti, 1941; *Natură şi sens popular românesc*, Iaşi, 1942 (extras din *Cetatea Moldovei*, nr. 1, 1942); *Sulla poesia popolare italiana*, Iaşi, 1942 (extras din *Italica*, nr. 1, 1941); *Ricordo di Nicola Bălcescu*, în *Meridiano di Roma*, 1943, nr. 35; *Vita e poesia popolare romena*, Bucarest, 1943; *Umanesimo popolare romeno*, în *La Cultura nel mondo*, Roma, I, 1945; *Bălcescu precursore del socialismo romeno*, Palermo, 1946; *Tudor Arghezi il poeta „dalle sette fronti"*, Palermo, 1946 [retipărit din *La Nuova Critica*, Palermo, 1945, nr. 5-6]; *Geometrismo concettuale romeno*, *La Cultura nel mondo*, Roma, II, 1946, nr. 1; *Sulla questione della poesia popolare. Individuo e popolo nella poesia popolare*, în *Folklore* (Napoli), IV, 1949, f. I-II, pp. 32-43 [ultimele pagini privesc poezia populară românească]; *Il mito di Garibaldi in Romania*, *Rassegna storica del Risorgimento*, XXXVII, 1950; *Documenti palermitani intorno a N. Bălcescu*, în *Nicola Bălcescu a Palermo*, Istituto per la Storia del Risorgimento Italiano, Comitato di Palermo, *Quaderni storici*, 4, Palermo, 1953; *Siculo-vlachica*, în *Bolletino del Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani*, Palermo, III, 1955; *Il principe romeno Petru Cercel umanista e poeta in Italia*, în *Romana*, II, 1955, nr. 7; *Miorizza o il canto della fusione con la natura*, Napoli, Pironti, 1958; *Per un profilo di Nicola Bălcescu, storico ed eroe del Risorgimento romeno*, în *Miscellanea di studi in onore del prof. Eugenio Di Carlo*, I, Trapani, A. Vento ed., 1959; *Dante nella letteratura romena*, în *Célčbes. Rivista di varia cultura*, Trapani, IV, 1965, nr. 2; *Umanesimo romeno*, Trapani, 1967; *Momenti danteschi nella letteratura romena*, în *Atti del Convegno di Studi su Dante e la agna Curia*, Palermo, 1967; *Conversazioni critiche*, Palermo, 1967; *Alla ricerca della definizione dell'uomo nella letteratura popolare romena*, în *La Cultura nel mondo*, Roma, XXII, 1968, nr. 1; *Grigore Nandriş, cărturarul rectitudinii*, extras din *Revista scriitorilor români*, Roma, 1969; *I Romeni nell'opera di Ransano*, în *Il Veltro*, XIII, 1969, nr. 1-2; *Elementi di lingua romena*, Palermo - Roma, 1972; *Umanesimo moderno di Giuli Bertoni*, în *Ricerche di Filologia Romena*, Università di Palermo, 1976; *Torna, torna fratre (Lectio difficilior)*, în *Ricerche di Filologia Romena*, Università di Palermo, 1976; *La glossa del 587 nell'interpretazione di H. Mihăescu*, în *Ricerche di Filologia Romena*, Università di Palermo, 1976.

REFERINŢE CRITICE: R. Corso, în *Archivo per la raccolta e lo studio delle tradizioni popolari*, XV, 1940; Mircea Popescu, în *Revista scriitorilor români*, München, nr. 11, 1972; C. Sporea, în *Revista scriitorilor români*, nr. 21, 1984; M. Bucur, *Istoriografia...* **(M. P.)**

ISAC Emil, n. 17 mai 1886, Cluj – m. 25 mart. 1954, Cluj. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Aurel Isac, avocat şi om politic, şi al Elisabetei-Eliza (n. Roşescu), învăţătoare. Pe linie paternă şi maternă se trage din familii de intelectuali ardeleni, devotaţi idealului naţional al românilor; tatăl său a fost unul dintre principalii apărători în procesul Memorandumului, după 1918 senator şi preşedinte de onoare al Uniunii Avocaţilor din România; mama, pictoriţă, a transmis, probabil, copiilor înclinaţiile artistice (sora mai mare a poetului, Valeria, a fost pianistă şi compozitoare). Studii primare la şcoala evanghelică (germană) din Cluj, secundare la Liceul Piariştilor (maghiar) din Cluj şi la Liceul grăniceresc (român) din Năsăud (bacalaureat la Liceul Regal maghiar din Sibiu, 1904); absolvent al Facultăţii de Drept şi Ştiinţe de stat din Cluj (1910). Colaborează la presa română şi maghiară din Transilvania şi militează pentru drepturile sociale şi naţionale ale românilor ardeleni; membru al Marelui Sfat Naţional de la Alba Iulia (1918), în 1919 e ataşat la biroul de presă din Berna. Între cele două războaie mondiale, inspector al teatrelor din Transilvania şi Banat (1920-1940) şi prof. de estetică la Şcoala de Belle Arte din Cluj (1925-1931). A colaborat la *Adevărul* (Budapesta), *Cele trei Crişuri, Drapelul, Facla, Familia, Gazeta de duminecă, Gazeta Transilvaniei, Noua revistă română, Rampa, România muncitoare, Steaua, Vieaţa nouă* ş. a. A debutat în 1902, în rev. maghiară *Ellenzék* (Cluj) cu un art. despre V. Alecsandri, iar în 1903 în *Kolozsvári Friss Ujság*, cu două *Cântece* traduse din româneşte şi semnate Emisac. În 1903 are loc şi debutul românesc în *Familia,* cu poezia *La umbra plopilor*. Prin poeziile sale (vol. mai importante: *Poezii.* 1908; *Poeme*, 1936; *Poezii*1936; *Opere*, ed. definitivă, 1946) şi prin poemele în proză (*Ardealule, Ardealule bătrân*, 1916; *Poeme în proză,* 1923; *Cartea unui om,* 1925; *Notiţele mele,* 1925) reprezintă orientarea modernistă a literaturii ardelene din prima jumătate a veacului şi se bucură de succes la public, fără să atingă însă vreodată valoarea lui Goga sau Blaga. A avut şi numeroase proiecte dramatice din care n-a finalizat decât două (*Maica cea tânără*, 1931, şi *Domnul Milion*, rămasă în ms şi publicată postum), ambele influenţate de modalităţile teatrului expresionist. Publicistica, bogată şi ea, e de orientare umanitaristă şi socializantă.

OPERA: *Poezii.* Impresii şi senzaţii moderne, Cluj, 1908; *Ardealule, Ardealule bătrân,* Arad, 1916; *Poeme în proză*, Oradea, 1923; *Cartea unui om*, Arad, 1925; *Notiţele mele*, Arad, 1925; *Maica cea tânără,* ed. III (sic!), Cluj, 1931; *Poeme*, Bucureşti, 1936; *Poezii*, Bucureşti, 1936; *Opere*, ed. definitivă îngrijită de M. R. Paraschivescu, Bucureşti, 1946; *Poezii alese,* ed. îngrijită şi cuvânt înainte de Veronica Porumbacu, Bucureşti, 1954; *Poezii alese,* ed. îngrijită şi prefaţată de I. Brad, Bucureşti, 1956; *Scrieri alese*, ed. îngrijită de I. Brad, pref. de M. Zaciu, Bucureşti, 1960; *Versuri*, ed. îngrijită şi pref. de I. Brad, Bucureşti, 1964; *Poezii*, antologie şi preafaţă de M. Tomuş, text stabilit şi note de M. Tomuş şi I. Precup, Bucureşti, 1976; *Proză. Teatru,* antologie de M. Tomuş şi M. Popa, pref., tabel cronologic, text stabilit, note de M. Popa, Bucureşti, 1986; *Poezii,* antologie şi pref. de I. Oarcăsu, Cluj-Napoca, 1986.

REFERINŢE CRITICE: N. Davidescu, *Aspecte şi direcţii literare*, II, 1924; Il. Chendi*, Schiţe de critică literară,* 1924; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*, III, 1927; Perpessicius, *Menţiuni critice*, I, 1928; G. Călinescu, *Istoria...*; E. Sperantia, *Amintiri din lumea literară*, 1967; M. Zaciu, *Masca geniului*, 1967; L. Baconski, *Marginalii critice şi istorico-literare*, 1968; C. Ciopraga*, Literatura...*; D. Micu, *Început...*; M. Zaciu, *Glose*, 1970; I. Brad, *Emil Isac un tribun al ideilor noi*, 1972; A. Sasu–Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* III; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Revista de istorie şi teorie literară,* nr. 1-4, 1996. **(G. A.)**

ISANOS Magda, n. 17 apr. 1916, Iaşi – m. 17 nov. 1944, Bucureşti. Poetă. Fiica lui Mihail Isanos şi a Elisabetei (n. Bălan), medici la spitalul din Costiugeni. Liceul Eparhial din Chişinău. Urmează, din 1934, cursurile Facultăţii de Drept a Univ. din Iaşi. După absolvire, profesează, pentru scurt timp, ca avocat în acelaşi oraş. Căsătorită cu Eusebiu Camilar. A frecventat cercuri studenţeşti democratice. Debut în 1932 în rev. *Licurici*. A colaborat la *Însemnări ieşene, Iaşul, Jurnalul literar, Viaţa Basarabiei, Pagini basarabene, Vremea, Cuget moldovenesc, Revista Fundaţiilor Regale, Viaţa Românească* etc. Moare la numai 28 de ani, după o lungă perioadă de boală şi de aşteptare a sfârşitului. În revenirea obsedantă asupra temei morţii, versurile grave, muzicale (*Poezii*, 1943) oscilează între deznădejde şi euforie. Antologii lirice postume: *Ţara luminii* (1946), *Poezii* (1947), *Versuri* (1955), *Versuri* (1964), *Poezii* (1974). Premiul de debut al Editurii Fundaţiei Regale pentru Literatură şi Artă pentru drama în patru acte *Focurile* (1945, în colab. cu E. Camilar).

OPERA: *Poezii*, Iaşi, 1943; *Cântarea munţilor*, poeme, cu o prezentare de M. Beniuc, Bucureşti, 1945; *Focurile*, dramă în patru acte (în colab. cu E. Camilar), Bucureşti, 1945; *Ţara luminii*, versuri, Bucureşti, 1946; *Poezii*, culegere cu o prezentare de C. Baltazar, Bucureşti, 1947; *Versuri*, cu un cuvânt înainte de Veronica Porumbacu, Bucureşti, 1955; *Versuri,* ed. îngrijită şi prefaţă de M. Bucur, Bucureşti, 1964; *Poezii*, antologie, postfaţă şi bibliografie de Magda Ursache, Bucureşti, 1974; *Cântarea munţilor*, ed. şi tabel cronologic de Margareta Husar, pref. de C. Ciopraga, Bucureşti, 1988; *Confesiuni lirice,* Chişinău, 1989; *Poezii/Poésies*, trad. de Elisabeta Isanos, Bucureşti, 1996. Traduceri: L. Soloviev, *Minunata istorie a lui Nastratin Hogea,* trad. de ~ şi E. Camilar, Bucureşti, 1945 (altă ed., 2002).

REFERINŢE CRITICE: Pompiliu Constantinescu, *Scrieri alese,* 1957; V. Felea, *Dialoguri despre poezie*, 1965; *Studii de poetică şi stilistică*, 1966; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; Al. Piru, *Panorama*...; N. Manolescu, *Metamorfozele*...; *Magda Isanos. Biobibliografie*, 1974; H. Bădescu, *Magda Isanos. Drumul spre Eleusis*, 1975; Alex. Ştefănescu, *Jurnal de critic*, 1980; I. Niculescu, în *Teatru*, nr. 12, 1984; Al. Horia, în *Luceafărul*, nr. 47, 1986; I. D. Bălan, *Repere critice*, 1988; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, III, 1988; Tatiana Rădulescu, în *Viaţa Românească,* nr. 5-6, 1997; M. R. Mocanu, în *Contemporanul,* nr. 43, 2001; Elisabeta Isanos, *În căutarea Magdei Isanos,* 2003. **(R. Z.)**

ISBĂŞESCU Mihai, n. 14 ian. 1915, Bucureşti. Istoric literar, filolog şi traducător. Fiul lui Dumitru Isbăşescu, medic veterinar, şi al Filofteiei (n. Stîlpeanu). Colegiul „Sf. Sava" din Bucureşti (absolvit în 1932); Facultatea de Litere şi Drept a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1936). Dr. în filologie germană cu teza *Minne un Liebe* la Univ. din Tübingen (1939). Carieră universitară la Bucureşti. Debutează în *Curentul literar* cu *Lirica de dragoste a cântăreţilor cavaleri germani* (1940). Studii de literatură şi lb. germană, publicate în rev. de specialitate din ţară şi străinătate, dicţionare bilingve, cursuri universitare, pref. şi portrete (la trad. din literatura germană), precum şi numeroade trad. Membru în Istitut für Deutsche Sprache din Mannheim; în curatoriul Soc. internaţionale „Faust-Gesellschaft" (1964). Medalia de aur „Goethe" a Institutului Goethe şi a Acad. Germane din München (1970). Colab. la *Universul literar*, *Curentul literar*, *Vremea*, *Gazeta literară*, *Contemporanul*, *Secolul 20* etc. Trad. din Th. Bernhard, H. Böll, E. Canetti, H. von Doderer, Fr. Dürrenmatt, Goethe, W. Hauff, H. von Hofmannstahl, Fr. Kafka, H. Kipphardt, H. Laxness, Th. Mann, D. Noll, Fr. Schiller, R. Schuder, F. von Saar, Theun de Vries, E. Wickert, H. Zillich, precum şi *Walhalla şi Thule*, repovestire a unor mituri şi legende germane. A alcătuit antologia de scriitori români contemporani *Eine Welt wird geboren*, în colab. cu Al. A. Şahighian (1974). Autor al *Istoriei*

literaturii germane de la origini până în prezent (1968), **I.** se impune prin rigoare şi probitate în studii introductive informate şi pertinente la trad. din literatura germană. Premiul Uniunii Scriitorilor (1978).

OPERA: *Minne und Liebe*. Ein Beitrag zür minnesungerischen Begriffsdeutung und Terminologie, Tübingen, 1940; *Aliteraţiunea în poezia germană*, Bucureşti, 1944; *Mutaţia consonantică în limba germană*, Bucureşti, 1944; *Memoriu de titluri şi lucrări*, Bucureşti, 1944; *Contribuţii la studiul originii şi evoluţiei monologului feminin în lumina genezei Minnesangului*, Bucureşti, 1945; *Istoria literaturii germane*, I-III, curs, Bucureşti, 1946-1948; *Cultura şi literatura epocii cavalereşti*, Bucureşti, 1949; *Istoria literaturii germane*. Epoci şi personalităţi în curs, Bucureşti, 1949; *Dicţionar de buzunar român-german*, Bucureşti, 1962 (ed. II, 1967); *Istoria literaturii germane de la origini până în prezent*, Bucureşti, 1968; *Dicţionar german-român*, Bucureşti, 1969. *Traduceri*: Fr. von Schiller, *Intrigă şi iubire*, în vol. *Teatru*, I, în colab. cu Mariana Crainic, Bucureşti, 1955; Th. de Vries, O *stafie umblă prin Europa*, Bucureşti, 1957; R. Schumann, *Viaţa în imagini*, Bucureşti, 1960; H. Sichrovsky, *India îşi şterge lacrimile*, Bucureşti, 1962; H. Laxness, *Clopotul din Islanda*, Bucureşti, 1962; Rosemarie Schuder, *Fiul vrăjitoarei*. Roman despre Johannes Kepler, Bucureşti, 1964; D. Noll, *Aventurile lui Werner Holt*, I *Romanul unei adolescenţe*, Bucureşti, 1965; H. Böll, *Partida de biliard la ora 9 1/2*, Bucureşti, 1966; M. Alpatov, *Istoria artei*, I-II, *Arta lumii vechi şi a evului mediu*, în colab. cu B. Colbert, Bucureşti, 1967; F. Kafka, *Verdictul şi alte povestiri*, Bucureşti, 1969; E. Canetti, *Orbirea*, Bucureşti, 1973; Th. Mann, *Alteţă regală*, Bucureşti, 1974 (altă ed., 1999); E. Wickert, *O iarnă pe muntele Fuji*, Bucureşti, 1974; W. Hauff, *Liechtenstein*. Legendă romantică din istoria Württenbergului, Bucureşti, 1975; J. Paul, *Viaţa lui Quintus Fixlein*, Bucureşti, 1976; *Walhalla şi Thule*. Mituri şi legende vechi germanice repovestite, I-II, Bucureşti, 1977; S. Heym, *Relatare despre regele David*, Bucureşti, 1978 (altă ed., Chişinău, 1995); A.W. Schlegel, *Despre literatură*, pref. şi note de ~, Bucureşti, 1983; Ingeborg Drewitz, *Blocul turn*, Bucureşti, 1988; E. Wickert, *Templul părăsit*, Bucureşti, 1989 (ed. II, 2003); F. Kafka, O*pera antumă*, în colab. cu R.G. Pârvu, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: A. Marino, în *Cronica*, nr. 16, 1969; T. Răchiţeanu, în *Tribuna*, nr. 5, 1969; Al. Dima, în *Informaţia Bucureştiului*, nr. 4893, 1969; N. Balotă, în *România literară*, nr. 13, 1974; Al. Balaci, în *Contemporanul*, nr. 14, 1974; D. Grigorescu, *ibidem*, nr. 13, 1979; O. Nicolae, *ibidem*, nr. 48, 1979; R.C. Cristea, în *Familia*, nr. 12, 1984; L. Ulici, în *România literară*, nr. 51, 1984. **(E. N.)**

ISOPESCU Claudiu, n. 5/18 apr. 1894, com. Frătăuţii Vechi, jud. Suceava – m. 1 apr. 1956, Roma (Italia). Istoric literar şi traducător. Provine dintr-o familie de cărturari. Termină Griechischorthodox Obergymnasium din Suceava (1912). Se înscrie la Univ. din Cernăuţi, pe care o întrerupe din cauza războiului, şi termină Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti în 1919; licenţiat *magna cum laude* în filologie modernă, specialitatea italiană. Prof. de italiană şi germană la Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti (1920-1923); membru al Şcolii Române din Roma (1923-1925); conferenţiar (din 1929) şi prof. (din 1936) de lb. şi literatura română la Univ. din Roma. Colab. la publicaţiile Şcolii Române din Roma (*Ephemeris Dacoromana* şi *Diplomatarium italicum*), la *Codrul Cosminului*, *Il giornale di politica e di letteratura*, *Roma*, *L'Europa Orientale*, *Termini*, *Revista germaniştilor români*, *Meridiano di Roma*, *Rassegna Italo-Romena*, *Revue de Culture*, *Européenne*, *Atti dell'Academia degli Arcadi*, *Le vie d'Oriente*, *Cahiers „Sextil Puşcariu"*, *Il libro italiano del mondo*, *L'illustrazione toscana*, precum şi la culegerile de acte şi memorii ale Acad. Române şi la diverse publicaţii academice italiene. Cercetător de tip tradiţional al relaţiilor culturale şi literare româno-italiene, **I.** a publicat studiile *L'Italia e le origini della nuova letteratura romena* (1929), *La stampa periodica romeno-italiana in Romania e in Italia* (1937), *Saggi romeno-italo-ispanici* (1943), precum şi contribuţii la exegeza operei lui I. Codru-Drăguşanu şi Gh. Asachi.

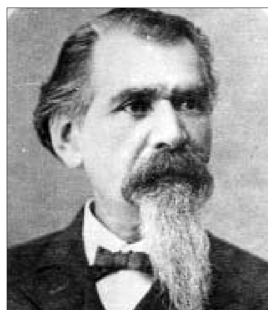
OPERA: *Alcuni documenti inediti della fine del Cinquecento*, în *Ephemeris dacoromana*, II, 1924,

pp. 460-500; *Alcuni documenti inediti della fine del Cinquecento*, Seconda serie, în *Diplomatarium italicum*, I, 1925, pp. 378-505; *Romania*, în *Leonardo*, I, 1925, nr. 5, pp. 111-112; *I romeni al di là del Dniestr*, în *Vita italiana*, XIII, 1925, v. XXVI, pp. 15-22; *La nuova legislazione scolastica romena e le minoranze*, în *Europa meridionale*, II, 1926, nr. 2, pp. 32-34; *Alcuni documenti inediti della fine del Cinquecento*, Terza serie, în *Academia Română. Memoriile secţiunii istorice*, X, 1926; *Orme di Roma nell'arte moldava*, în *Terra d'Italia*, II, 1927, pp. 203-207; *La scuola sociale in Romania*, în *Costruire*, IV, 1927, nr. 4, pp. 40-43; *L'arte religiosa moldava della Bucovina: La chiesa di vatra Moldovitzei*, în *Costruire*, IV, 1927, nr. 5, pp. 40-42; *La chiesa di Radauti*, în *Secolo XX*, XXVI, 1927, pp. 382-384; *La poesia popolare romena*, în *Giornale politico e letterario*, III, 1927, pp. 380-386; *L'arte religiosa moldava nella Bucovina: il monastero di Voronetz*, în *L'Illustrazione italiana*, V, 1927, nr. 12, pp. 28-31; *La Romania nella Guerra mondiale*, în *L'Europa Orientale*, VII, 1927, pp. 424-434; *Opere e splendori d'arte italiana in Romania*, în *Il raduno degli artisti di tutte le arti*, II, 1928, nr. 24, p. 3; *Un pittore romeno dell'Ottocento a Roma*, *ibidem*, II, 1928, nr. 25, p. 5 [G. Asachi]; *Antiche attestazioni italiane della latinitŕ dei romeni*, în *Atti del I congresso di studi romani*, Roma, 1929, II, pp. 463-484; *Una predica romena tenuta a Roma nel 1608*, în *Archivum romanicum*, XIII, 1929, pp. 394-396; *I primi storici romeni e l'Italia*, în *Augustea*, V, 1929, pp. 564-565; *Lo storico romeno Cantacuzino e gli influssi spirituali italiani*, în *Augustea*, V, 1929, pp. 564-655; *Un villaggio italiano in Romania*, în *Augustea*, V, 1929, p. 655; *L'Italia e le origini della nuova letteratura romena*, în *Giornale di politica e letteratura*, V, 1929, pp. 212-231; *Uno studente romeno dell'Ottocento a Roma*, *ibidem*, V, 1929, pp. 653-670 [Asachi]; *L'Italia e gli inizi del teatro drammatico e musicale romeno*, *ibidem*, V, 1929, pp. 1348-1378; *La pittura sacra moldava nelle chiese di Bucovina*, în *Le vie dell'Oriente*, VI, 1929, nr. 7, pp. 35-41; *La Trasilvania e la letteratura romena*, *ibidem*, VI, 1929; nr. 3, pp. 37-42; *Il poeta Giorgio Asachi in Italia. Contributo alla storia dei rapporti culturali tra l'Italia e la Romania nell'Ottocento*, Livorno, Giusti, 1930; *Il viaggiatore transilvano Ion Codru Drăguşanu e l'Italia*, Roma, Anonima Romana Editoriale, 1930; *Il mazziniano romeno N. Bălcescu*, Roma, 1930; *G. Asachi a Roma: amore e arte*, în *Giornale di politica e letteratura*, VI, 1930, pp. 350-370; *L'ultimo soggiorno di Giorgio Asachi in Italia*, *ibidem*, VI, 1930, pp. 513-540; *Il viaggiatore romeno I. Codru Drăguşanu a Roma nel 1839*, în *Il Congresso di studi romani*, Roma, 1931, vol. III, pp. 411-428; *Il musicista romeno Ciprian Porunbescu a Roma* (con lettere inedite), în *Giornale di politica e letteratura*, VII, 1931, pp. 643-659; *Un artista romeno dell'Ottocento a Roma. Contributo alla storia dei rapporti fra l'Italia e la Romania*, în Roma, X, 1932, pp. 3-22; *Il viaggiatore Dinicu Golescu in Italia*, în *L'Europa orientale*, XII, 1932, pp. 250-280; *Il vescovo Amfilohie Hotiniul e l'Italia*, în *Europa orientale*, XIII, 1933, pp. 516-547; *Il poeta romeno D. Zamfirescu a Roma*, în *III Congresso di studi romani*, Bologna, 1935, IV, pp. 403-409; *Il poeta Duiliu Zamfirescu a Napoli*, în *Atti dell'Accademia di Archeologia, lettere e belle arti*, Napoli, 1935, v. XII, parte II, pp. 33-57; *Sconosciute traduzioni romene della Divina commedia*, în *Arcadia*, XVII, 1933, v. XI-XII, pp. 121-128; *Lo scrittore romeno Aron Densusianu e l'Italia*, în *Atti dell'Accademia di Archeologia, lettere e belle arti*, Napoli, 1936, v. XV, pp. 139-189; *La stampa periodica italo-romena in Romania e in Italia*, Roma, Instituto dell'Europa Orientale, 1937, 366 pp.; *Italia e Romania unite nella lotta per la loro independenza*, în *Termini*, Fiume, III, 1938, pp. 425-426; *La pittura sacra moldava in Bucovina*, în *Turismo d'Italia*, III, 1938, nr. 10, pp. 5-8; *La Societŕ Internazionale Neolatina di Torino (1864) e i romeni*, Estr. din *Atti del Congresso Nazionale di Storia del Risorgimento Italiano*, Venezia, settembre 1936, Bologna, 1939, 36 pp.; *La legione romena in Italia*, în *Augustea*, XIV, 1939, nr. 6, pp. 21-23; nr. 7, pp. 21-23; *Un poeta dell'unità nazionale romena: I.C. Drăgescu e l'Italia*, în *Meridiano di Roma*, IV, 1939, nr. 8, p. 11; *Carol II, re della cultura romena*, în *Termini*, IV, 1939, nr. 34-37, pp. 716-718; *Italia e Romania nel loro sviluppo storico*, în *Augustea*, XV, 1940, nr. 6, pp. 6-7; *L'Europa Sud Orientale*, I, 1940, pp. 12-14; *Spiritualità di C. Codreanu*, în *Augustea*, XV, 1940, nr. 23-24, pp. 6-7; *L'Italia e gli inizi della vera cultura romena*, în *Costruire*, XVII, 1940, nr. 7-8, pp. 62-66; *Romanità e italianità in Romania*, în *Il libro italiano nel mondo*, I, 1940, nr.

9, pp. 42-53; *Il movimento latinista in Romania*, în *Secolo nostro*, X, 1940, pp. 339-343; *La nuova Romania. Spiritualià ed etica legionaria*, în *Termini*, V, 1940, pp. 1057-1061; *Lingua, letteratura e storia romena in Ispagna*, Milano, 1941, 30 pp. (estr. din *Rassegna italo-romena*); *Commemorazione del poeta Octavian Goga*, Milano, 1938, 20 pp. (estr. din *Rassegna italo-romena*); *Lo studente romeno Artemiu Homorodeanu a Roma nel 1876*, Milano, Combi, 1941, 37 pp. (estr. din *Rassegna italo-romena*); *Lingua e letteratura italiana in Romania*, în *Augustea*, XV, 1941, nr. 1, pp. 10-12; nr. 2, pp. 20-23; *La Società Internazionale Neolatina di Torino (1864) e i Romeni*, în *Atti del XXVI Congresso di studi sul Risorgimento italiano*, 1941, pp. 305-338; *Il principe dei poeti romeni del 900: Octavia Goga*, în *Meridiano di Roma*, VI, 1941, nr. 21, pp. 8-9; *Echi di Roma in Romania*, *ibidem*, VI, 1941, nr. 12, p. 9; *Echi di Roma in Romania*, Roma, Instituto di Studi Romani, 1942, 25 pp. („Quaderni dell'Impero. Orme di Roma nel Mondo", V); *Filologia romena all'Università di Torino verso il 1870*, în *Memorie dell'Accademia di Scienze di Torino, Classe di Scienze Morali, Storiche e Filosofiche*, Serie II, t. LXX, 1940-1942, p. II, pp. 283-297; *Commemorazione di Mihail Kogălniceanu*, în *Termini*, VII, 1942, nr. 74-76, pp. 1480-1485; *Studi italo-romeno-ispanici*, Roma, Signorelli, 1943; *Il poeta Romolo Scriban e l'Italia*, Roma, Signorelli, 1943, 61 pp.; *Un grande letterato romeno: Nicola Iorga*, în *La cultura nel mondo*, I, 1945, pp. 68-78; *Ricordo di Cartojan*, în *La nuova Europa*, II, 1945, nr. 8, p. 8; *G. Pascoli e la letteratura romena*, în *Lettere*, I, 1946, nr. 2, pp. 106-109; *Il sommo linguista romeno: Sextil Puşcariu*, în *Aevum*, XXII, 1948, pp. 369-382; *Roma e la poesia romena dell'Ottocento*, în *Osservatore romano*, 21 apr. 1948; *Umanesimo e Arcadia dell'Italia in Romania*, în *Osservatore romano*, 23 iul. 1948; *Viaggiatori eruditi in Romenia*, în *Osservatore romano*, 13 iun. 1948; *L'italianismo e il Risorgimento italiano nella letteratura romena*, în *Osservatore romano*, 15 aug. 1948; *Venezia, Napoli e Roma nella poesia romena*, în *Osservatore romano*, 1 sept. 1948; *Letteratura comparata*, în *Idea*, 11 sept. 1949; *Caragiale, un grande umorista romeno*, în *Idea*, Settimanale di cultura, Roma, I, 1949, nr. 7, p. 2; *Renseignements sur la littérature en Roumanie*, în *Pagine nuove*, III, 1949, f. III-IV, pp. I-XXV f.t.; *Thème de Jésus dans la poésie roumaine jusqu'à la fin du XIX-e siècle*, Coimbra, 1950; *Les origines de l'enseignement du roumain en France*, în *Langues Modernes*, nr. 4, 1950; *La nostalgie de Rome et Miron Costin*, în *Revue de l'Université Laval*, nr. 5, 1950; *La letteratura nel Canada d'oggi*, în *Idea*, 3 sept. 1950; *Rapporti fra l'Italia e il romanzo francese del '600*, în *Idea*, nr. 41, 1950; *L'Abbé Desfontaines e l'Italia*, în *Osservatore romano*, 11 dec. 1950; *As primeiras notícias estrangeiras sobre a vida literária na Roménia*, în *Revista de Historía*, 1951; *Pièces françaises à sujet sud-est européen*, în *La Revue de culture européenne*, nr. 1, 1951; *Cent ans après la littérature roumaine en 1850*, în *Les langues modernes*, 1951; *La culture italienne en France dans le second quart du XIX-e siècle*, în *Revue de Culture Européenne*, 1951; *De la littérature roumaine en Amérique*, în *Cahiers Sextil Puşcariu*, I, 1952, fasc. 2, pp. 343-364; *Sulla letteratura romena in Inghilterra*, în *Giornale Italiano di Filologia*, VI, nr. 3, 1953, pp. 197-220; *Nicola Iorga*, în *Responsabilità del sapere*, VIII, 1954, pp. 68-85; *Il diplomatico e studioso americano E. Schuyler e i Romeni*, Freiburg, 1954; *Nicola Iorga e la letteratura comparata*, în *Giornale italiano di filologia*, VIII, 1955, pp. 14-20; *Difesa della cristianità e della latinità dei Romeni*, în *Vita e pensiero*, XXXVIII, nr. 4, 1955, pp. 227-234; *Un poème religieux inédit en latin d'un Roumain du XVIII-e siècle*, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg* i. Br., III, 1955-1956. *Traduceri*: C. Isopescu-G. Constantinescu, *Dalla lirica romena contemporanea*, *Giornale di politica e letteratura*, V,1929, pp. 1275-1281 [trad. din Arghezi, C. Baltazar, N. Crainic, I.A. George, A. Maniu, I. Pillat]; I.L. Caragiale, *Una lettera smaritta* [*O scrisoare pierdută*], prima traduzione dal romeno di ~ e A. Silvestri Giorgi, prefazione di Giulio Bertoni, Perugia-Venezia, 1929.

REFERINŢE CRITICE: R. Corso, în *Folklore italiano*, 1930; E. Damiani, în *Civilità moderna*, 1930; *Il Marzocco*, 1930, nr. 12; *Il Marzocco*, 1930, nr. 29; L. Tonelli, în *Rassegna nationale*, 1931; *Marzocco*, 1932, nr. 4; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 625, 1932; *Europa orientale*, 1940; T. Şoimaru, în *România literară*, nr. 20, 1939; E. Bonuccelli, în *Meridiano di Roma*, 1943, nr. 27; G. Mancini, *Rivista di Letterature Moderne*, 1948;

I. Popinceanu şi T. Onciulescu, *Les études de linguistique roumaine de 1939 à 1950*, *Revista portuguesa de filologia*, Coimbra, II, 1953; M. Baffi, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg*, 1955-1956; *Giornale italiano di filologia*, 1956; C.D. Amzăr, în *Südost-Forschungen*, 1957; P. Ţugui, în vol. *Bucovina. Istorie şi cultură*, 2002. **(M. A.)**

ISPIRESCU Petre, n. ian. 1830, Bucureşti – m. [21 (?)] 27 nov. 1887, Bucureşti. Folclorist şi povestitor. Fiul frizerului Gheorghe Ispirescu şi al Elenei (n. ?), de origine transilvăneană. Autodidact, a învăţat cu dascălul de la biserica Udricani şi câteva clase la şcoala dascălului S. Lupescu de la biserica Olteni (din 1840). Învaţă apoi psaltichie la biserica Domniţa Bălaşa şi, între 1844 şi 1848, intră ucenic în tipografia Carcalechi. Tipograf din 1854 (tipografia Copainig); în 1858 este culegător în tipografia ziarului *Naţionalul;* între 1860 şi 1863, asociat cu directorul acestui ziar (V. Boerescu); lucrează apoi în tipografia ziarului *Românul* (1863-1864), iar în mai 1867 înfiinţează (cu Franz Göbl şi Scarlat Walter) Tipografia Lucrătorilor Asociaţi; în 1867 este director al Tipografiei Statului; în 1868 înfiinţează, cu P. Gorjan, C. P. Conduratu şi I. Buznea, Tipografia Laboratorilor Români, devenită (din 1877) Tipografia Soc. Academice Române, al cărei singur proprietar rămâne în 1879. În 1862 începe să publice în *Ţăranul român*, îndemnat de I. Ionescu de la Brad şi mai ales de N. Filimon (care, de altminteri, îl precedase în strângerea şi prelucrarea basmelor populare). Colaborează ulterior la *Columna lui Traian, Convorbiri literare, Familia, Revista literară, Revista pentru istorie, arheologie şi filologie, România liberă, Revista Societăţii „Tinerimea română", Analele literare, Dorobanţul, Tribuna.* Debutează editorial cu *Legende sau basmele românilor. Ghicitori şi proverburi* (1872; ed. III, pref. de V. Alecsandri), urmate de *Snoave sau poveşti populare,* (I-II, 1873-1874), *Din poveştile unchiaşului sfătos* (1879, pref. de Al. Odobescu), *Pilde şi ghicitori* (1880), *Basme, snoave şi glume* (1883), *Poveşti morale* (1886) ş. a. Povestitor de excepţional talent mai mult decât folclorist, **I.** joacă în literatura noastră rolul unor Grimm sau Perrault.

OPERA: *Legende sau basmele românilor. Ghicitori şi proverburi,* I-II, adunate din gura poporului, scrise şi date la lumină de ~, pref. de B. P. Hasdeu, Bucureşti, 1872-1876; *Snoave sau poveşti populare,* adunate din gurile celor ce ştiu multe, Bucureşti, 1873-1874 (ed. II, 1879); *Isprăvile şi viaţa lui Mihai Viteazul*, Bucureşti, 1877 (alte ed., 1908, pref. de Al. Odobescu; 1939, ed. şi pref. de D. Ciurezu); *Din poveştile unchiaşului sfătos*. Basme păgâneşti întocmite de ~, cu o precuvântare de Al. I. Odobescu, I, Bucureşti, 1879; II, pref. de St. O. Iosif, Bucureşti, 1907 (ed. V, 1942); *Pilde şi ghicitori*, adunate de ~, Bucureşti, 1880; *Legende sau basmele românilor* adunate din gura poporului de ~, Bucureşti, 1881 (alte ed.: 1881, pref. de V. Alecsandri; 1882; 1901; 1907, pref. de B. Delavrancea; I-II, 1908, ed. ilustrată de V. Rola Piekarski; I-III, studiu introductiv de E. Lovinescu, 1929; 1932, ed. comentată de N. Cartojan; 1933, ed. comentată de G. Gerota; I-II, 1936, pref. de I. Iordan; 1940, ed. şi pref. de C. Fierăscu; 1943, ed. comentată de N. Mihăescu; 1968, ed. de Aristiţa Avramescu, pref. de I. Iordan; 1989, pref. de N. Constantinescu); *Basme, snoave şi glume,* adunate din gura poporului, Craiova, 1883; *Jucării şi jocuri de copii*, adunate de ~, Sibiu, 1885; *Poveşti morale* adunate din gura poporului de ~, Bucureşti, 1886; *Istoria lui Ştefan Vodă cel Mare şi cel Bun,* Bucureşti, 1908 (ed. nouă, 1921); *La Roşiorii de Vede,* Bucureşti, 1924; *Snoave, c*u un studiu şi note de C. Fierăscu, Bucureşti, 1934; *Poveşti despre Vlad Vodă Ţepeş,* Cernăuţi, 1936 (ed. II, 1942); *Bucăţi alese,* I–II, ed. ilustrată cu studii şi explicări, îngrijită de Paul I. Papadopol, I-II, Bucureşti, 1937; *Basmele românilor*, ed. şi introducere de Gh. Cardaş, Bucureşti, 1939; *Basme*, precuvântare de E. Camilar, Bucureşti, 1959; *Basme, legende, snoave,* ed. îngrijită de R. Albala, pref. de C. Bărbulescu, Bucureşti, 1960 (ed. II, 1966); *Prâslea cel Voinic şi merele de aur,* pref. de I. Stăvăruş, Bucureşti, 1962 (ed. nouă, 1964); *Opere,* I-II, ed. îngrijită, note şi variante, glosar şi bibliografie de Artistiţa Avramescu, studiu introductiv de C. Bărbulescu, Bucureşti, 1969-1971; *Lupul pârcălab.* Snoave şi zicători populare, ed. îngrijită de Aristiţa Avramescu, pref. de A. Fochi, Bucureşti, 1970; *Pasărea măiastră.* Poveşti alese din *Legende sau basmele românilor,* pref. de I. Roman, Bucureşti,

1974; *Fata săracului cea isteaţă*, Chişinău, 1992; *Greuceanu şi alte povestiri*, Ploieşti, 1992; *Prâslea cel Voinic şi merele de aur*, Ploieşti, 1992; *Tinereţe fără bătrâneţe*, ed. şi pref. de V. Ene, Galaţi, 1993; *Aleodor împărat*, Bucureşti, 1993; *Legende sau basmele românilor*, ed. şi pref. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1994; *Poveştile unchiaşului sfătos,* Baia Mare, 1996; *Legende sau basmele românilor*, ed. îngrijită, note şi comentarii de Aristiţa Avramescu, pref. de N. Constantinescu, Bucureşti, 1997; *Basme*, Bucureşti, 1998; *Basme/Marchen,* I-II, ed. bilingvă de M. Albastru, Bucureşti, 2001-2002; *Basmele românilor,* Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: B. Delavrancea, *Opere*, V, 1969; Al. I. Odobescu, *Petre Ispirescu,* 1887; D. Littman, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor*, IV, 1955; Ov. Bârlea, *Istoria folcloristicii româneşti*, 1974; E. Todoran, în *Dacoromania*, VI, 1981-1982; Aura Matei Săvulescu, *Utopia nemuririi,* 1984; M. Anghelescu, *Introducere în opera lui Petre Ispirescu,* 1987; P. Florea, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 556, 2001. **(M. A.)**

ISTRATE Gheorghe, n. 11 mai 1940, satul Limpeziş, com. Movila Banului, jud. Buzău. Poet şi publicist. Fiul lui Ion Istrate şi al Mariei (n. Petre), agricultori. Studii primare în satul natal (1947-1951), gimnaziale în Movila Banului (1951-1954). Liceul „B.P. Hasdeu” din Buzău (absolvit în 1957); Facultatea de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (licenţa în 1968). Bibliotecar comunal (1958-1959), apoi impiegat de mişcare CFR (1960-1962). Redactor la ziarul *Scânteia tineretului* şi la rev. *Tribuna României*. Debutează în *Viaţa Buzăului* (1956). Colaborează la *Luceafărul*, *România literară*, *Ramuri*, *Convorbiri literare*, *Viaţa studenţească*. Şi-a reorganizat materia lirică a vol, de debut (*Măştile somnului*, 1968) şi a celor următoare (*Poeme*, 1971; *Pseudopatriarhalia*, 1974; *Zodia Şarpelui*, 1975; *Sceptrul singurătăţii*, 1978) într-o amplă antologie: *Rune* (1980). Alte vol. de versuri: *Interiorul tăcerii* (1985), *Poezii în şoaptă* (1985), *Despărţirea de cuvinte* (1988), *Interiorul tăcerii* (1993), *LV* (1995), *Fragmente despre infinit* (2000), *Distilerii nocturne* (2000). Premiul rev *Luceafărul* (1966); Premiul rev. *Amfiteatru* (1968); Premiul rev. *Breve* (Italia; 1969).

OPERA: *Măştile somnului*, versuri, Bucureşti, 1968; *Poeme*, Bucureşti, 1971; *Pseudopatriarhalia*, versuri, Bucureşti, 1974; *Zodia Şarpelui*, versuri, Bucureşti, 1975; *Cântec la izvoarele lumii*, versuri, Bucureşti, 1975; *Sceptrul singurătăţii*, versuri, Bucureşti, 1978; *Rune*, versuri, postfaţă de C.M. Ionescu, Bucureşti, 1980; *Interiorul tăcerii*, versuri, Bucureşti, 1985; *Poezii în şoaptă*, Bucureşti, 1985; *Despărţirea de cuvinte*, versuri, Bucureşti, 1988; *Interiorul tăcerii*, versuri, Bucureşti, 1993; *LV*, versuri, Buzău, 1995; *Ritual*, Constanţa, 1996; *Limpeziş. Locul fiinţei*, Bucureşti, 1997; *Fragmente despre infinit*, versuri, Bucureşti, 2000; *Distilerii nocturne. 100 poezii*, Timişoara, 2000.

REFERINŢE CRITICE: C. Ciopraga, *Personalitatea literaturii române*, 1973; Al. Piru, *Poezia...*, I; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; R.G. Ţeposu, în *România literară*, nr. 51, 1980; N. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 49, 1980; D.R. Popa, în *Tribuna României*, nr. 238, 1983; C. Tuchilă, *Cetăţile poeziei*, 1983; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 49, 1984; D.R. Stănescu, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1984; Şt. Aug. Doinaş, *ibidem*, nr. 7, 1985; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni*, 1985; Al. Piru, în *România literară*, nr. 1, 1986; G. Alboiu, în *Luceafărul*, nr. 9, 1986; Tia Şerbănescu, în *România literară*, nr. 4, 1990; M. Tupan, în *Luceafărul*, nr. 12-13, 1994; Geo Vasile, în *Contemporanul*, nr. 22, 2002; E. Manu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 602, 2002. **(A. S.)**

ISTRATI Panait (numele la naştere: Gherasim Istrate), n. 10/22 aug. 1884, Brăila – m. 16 apr. 1935, Bucureşti. Prozator. Fiul natural al negustorului şi contrabandistului grec Gheorghios Valsamis şi al Joiţei Istrate, spălătoreasă. Copilăria în satul mamei, Baldovineşti. Absolvă patru clase la şcoala primară „Tudor Vladimirescu” din Brăila (1897, după ce se reînscrisese de trei ori în clasa întâi), câştigându-şi apoi existenţa ca băiat de prăvălie, plăcintar, vânzător într-o băcănie, ucenic la atelierele docurilor, zugrav. Între timp, setea de călătorii îl poartă până pe meleagurile Egiptului (1907-1909). Intră în contact cu mişcarea

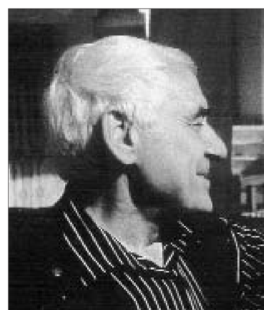
muncitorească şi debutează în *România muncitoare* cu art. *Hotel Regina* (1906). Din 1916 pleacă prin Occident, ducând o viaţă dezordonată, schimbând mereu ocupaţiile, în permanentă luptă cu privaţiunile. Cutreieră Elveţia, ajunge la Paris, iar la Nisa face o tentativă de sinucidere (3 ian. 1921). Corespondenţă asiduă cu Romain Rolland, la insistenţele căruia îşi redactează, în lb. franceză, primele povestiri. Tot datorită lui Romain Rolland publică în rev. *Europe* (nr. din 15 aug. 1923) *Kyra Kyralina*, apărută în vol. un an mai târziu (1924). Larga audienţă de critică şi de public a acesteia va însoţi şi vol. următoare. Scrierile aparţinând anilor 1922-1926 şi 1931-1935 sunt organizate în ciclurile cuprinzând istorisirile, copilăria, adolescenţa şi viaţa lui Adrian Zograffi. Din primul ciclu fac parte *Kyra Kyralina, Oncle Anghel* (1924), *Les haïdoucs* (I-II, 1925-1926); al doilea este alcătuit din *Codine* (1925); al treilea cuprinde vol. *Mikhaïl* (1927); ultimul înglobează *La maison Thüringer* (1933), *Le bureau de placement* (1933), *Méditerranée* (1934-1935). Beneficiind de liantul unui personaj-martor, care îndeplineşte, pe rând, rolurile de narator, protagonist sau simplu ascultător, povestirile se iscă, firesc, unele din altele, în cea mai bună tradiţie a marilor povestitori. Opere neincluse în cicluri: *La famille Perlmutter (*1927*), Le refrain de la fosse. Nerrantsoula (*1927*), Les chardons du Baragan (*1928*), Tsatsa Minnka (*1931*).* Vol. autobiografice: *Trecut şi viitor (*1925*), Mes départs (*1928*), Pour avoir aimé la terre (*1930). Paralel cu tipărirea la editurile franceze, cărţile sale sunt publicate şi în ţară, unele în transpunerea autorului însuşi. În 1925 şi 1929 stă câteva luni în patrie. Vizitează URSS (1927-1929), publicând apoi vol. *Vers l'autre flamme (Confession pour vaincus,* 1929). Călătoreşte prin Grecia în compania lui Nikos Kazantzakis. În 1930 se reîntoarce definitiv în ţară. Atitudinea lui de independenţă, expusă în eseul *L'homme qui n'adhère à rien* (1933), îi atrage, atât aici, cât şi peste hotare, vehemente contestări. În schimb, exceptând unele reacţii violent negatoare din presa românească, opera „vagabondului-scriitor", revendicat de două literaturi, marchează, după expresia lui Romain Rolland, „un succes universal".

OPERA: *Kyra Kyralina*, 6-e éd., avant-propos R. Rolland, Paris, 1924; Paris, 1932; Paris, 1959; préf. de R. Rolland, Paris,1961 (Les récits d'Adrien Zograffi, I); *Chira Chiralina,* în româneşte de un anonim, Bucureşti, 1924; (versiune românească de autor, Bucureşti, 1934; versiune românească de autor cu o scrisoare şi o pref. de R. Rolland, Bucureşti, 1943; trad. de E. Barbu, postfaţă şi bibliografie de M. Vaida, Bucureşti, 1973; *Oncle Anghel*, 3-e éd., Paris, 1924; Paris, 1933; préf. de Henry Poulaille, Paris, 1951 (Les récits d'Adrien Zograffi, II); *Moş Anghel*, în trad. autorului, Bucureşti, 1925; în trad. autorului, cu o schiţă biografică de Al. Talex, Bucureşti, f.a.; *Les haïdoucs*, 2-e éd., I. *Présentation des haïdoucs*, Paris, 1925; Paris, 1934 (Les récits d'Adrien Zograffi, III); *Haiducii*, trad. de I. Neagu-Rădulescu, Bucureşti, 1930; trad. de Al. Talex, Bucureşti, 1943; *Trecut şi viitor.* Pagini autobiografice, Bucureşti, 1925; Bucureşti, 1935; *Codine,* Paris, 1925; Paris, 1964 (Enfance d'Adrien Zograffi); *Codin*, în trad. autorului, pref. de I. Minulescu, Bucureşti, 1935; *Domnitza de Snagov,* 10-e éd., Paris, 1926; Paris, 1935 (Les récits d'Adrien Zograffi, III. Les haïdoucs, II); *Domniţa din Snagov,* trad. de Al. Talex, Bucureşti, 1937; *Isaac, le tresseur de fil de fer,* Strasbourg, 1927; *La famille Perlmutter*, 9-e éd., Paris, 1927 (în colab. cu J. Jéhouda); *Mikhaïl,* 4-a éd., Paris, 1927 (Adolescence d'Adrien Zograffi); *Mihail*, trad. de Al. Talex, Bucureşti, 1939; *Le refrain de la fosse. Nerrantsoula,* Paris, 1927; Paris, 1934; *Nerantsula*, trad. de Th. Buzoianu, Bucureşti, 1929; *Les chardons du Baragan*, Paris, 1928; Paris, 1929; Paris, 1958; Paris, 1972; pref. de R. Rolland, Genève-Paris, 1974; *Ciulinii Bărăganului*, primul cap. trad. de autor, restul de Al. Talex, pref. de Perpessicius, Bucureşti, 1942; în româneşte de Al. Talex, pref. de M. Zaciu, Bucureşti, 1957; versiune românească de E. Barbu, postfaţă şi bibliografie de M. Dascal, Bucureşti, 1977; *Mes départs*. Pages autobiographiques, 5-e éd., Paris, 1928; *La stăpân*. Pagini autobiografice, în trad. autorului, Bucureşti, 1940; *Vers l'autre flamme,* I, *Après seize mois dans l'U.R.S.S.*, Paris, 1929 (Valence, 1977; Paris, 1980); *Spovedania unui învins*, trad. de P. Ioanid, Bucureşti, 1929; *Le pêcheur d'éponges.* Pages autobiographiques, 11-e éd., Paris, 1930; *Pescuitorul de bureţi*. Pagini autobiografice, versiune românească de autor, Bucureşti, 1941; *Pour avoir aimé la terre,* Paris, 1930 (ed., II, 1931); *Pentru a fi iubit pământul*, trad. de Al. Talex, cuvânt

introductiv de Al. Oprea, Bucureşti, 1969; *En Egypte*, Paris, 1931; *Tsatsa Minnka*, 11-e éd., Paris (tipărită simultan şi în ed. de lux); *Ţaţa Minca,* în trad. autorului, Bucureşti, 1931; *La maison Thüringer,* 6-e éd., Paris, 1933; Paris, 1936 (Vie d'Adrien Zograffi, I); *Casa Thüringer*, în trad. autorului, Bucureşti, 1933; *Le bureau de placement*, 11-e éd., Paris, 1933; Paris, 1936; (Vie d'Adrien Zograffi, II); *Biroul de plasare,* în trad. autorului, Bucureşti, 1934; *Méditerranée*, I, *Lever du soleil,* Paris, 1934; II, *Coucher du soleil*, Paris, 1935; I-II, Paris, 1939 (Vie d'Adrien Zograffi, III-IV); *În lumea Mediteranei,* I, *Răsărit de soare,* trad. de Al. Talex, cu o scrisoare de R. Rolland, Bucureşti, 1936; II, *Apus de soare*, redactare românească făcută de autor, Bucureşti, 1936; *Kir Nicolas. Codine,* Paris, 1936; *Chira Chiralina şi alte povestiri*, studiu introductiv de I. Roman, Bucureşti, 1957; *Kyra Kyralina. Oncle Anghel,* post-face et notes d'Hubert Juin, Paris, 1958; *Chira Chiralina. Moş Anghel. Ciulinii Bărăganului*, pref. de Al. Oprea, Bucureşti, 1962; *Chira Chiralina. Moş Anghel*, trad. de E. Barbu, cuvânt înainte de R. Rolland, Bucureşti, 1966; *Opere alese. Oeuvres choisies*, I-VI, ed. bilingvă îngrijită de Al. Oprea, trad. de E. Barbu, Bucureşti, 1966-1974; VII, versiune românească de E. Barbu, trad. literală de V. Covaci, Bucureşti, 1983; VIII, versiune românească de E. Barbu, trad. literală de A. I. Deleanu, Bucureşti, 1983; IX, versiune românească de E. Barbu, trad. literală de Vicenţa Pisoschi, Bucureşti, 1984; *Oeuvres,* I-IV, pref. de J. Kessel, Paris, 1968-1970; *Povestirile lui Adrian Zograffi,* I-II, trad. de E. Barbu, pref. de Aurelia Batali, Bucureşti, 1969; *Prezentarea haiducilor. Domniţa din Snagov,* trad. de E. Barbu, Bucureşti, 1969; *Neranţula. Ţaţa Minca. Cosma. Chira Chiralina,* prezentare de Apostolis Monastirioty, Bucureşti, 1970; *Haiducii. Domniţa din Snagov,* trad. de E. Barbu, Bucureşti, 1971; *Ciulinii Bărăganului. Moş Anghel*, antologie şi pref. de Al. Hanţă, Bucureşti, 1972; *„Căpitan" Mavromati,* cuvânt înainte de B. Buzilă, Bucureşti, 1974; *Codin. Mihail. Ciulinii Bărăganului,* versiune românească de E. Barbu, Bucureşti, 1974; *Povestirile lui Adrian Zograffi. Chira Chiralina. Moş Anghel,* trad. de E. Barbu, repere istorico-literare alcătuite de Chirata Dumitru, Bucureşti, 1976; *Œuvres* I-II, Paris, 1978; *Cum am devenit scriitor,* reconstituire pe bază de texte autobiografice, alese, traduse şi adnotate de Al. Talex, Craiova, 1981 (ed. II, 1985; ed. III, 1998); *Chira Chiralina*, ed. îngrijită, pref. şi note de Al. Talex, Bucureşti, 1982; *Viaţa lui Adrian Zograffi,* ed. îngrijită, prezentare şi note de Al. Talex, Bucureşti, 1983; *Căpitan Mavromati. Ciulinii Bărăganului,* cuvânt înainte de B. Buzilă, Bucureşti, 1984; *Chira Chiralina. Kyra Kyralina,* cuvânt înainte de M. Iorgulescu, pref. de R. Rolland, notă biografică de Al. Talex, Bucureşti, 1984; *Moş Anghel. Codin*, postfaţă şi bibliografie de M. Iorgulescu, Bucureşti, 1984; *Neranţula şi alte povestiri,* ed., pref., trad. şi bibliografie de Al. Talex, Bucureşti, 1984; *Amintiri, evocări, confesiuni,* ed., pref., trad. şi note de Al. Talex, Bucureşti, 1985; *Cum am devenit scriitor*, reconstituire pe bază de texte autobiografice alese, traduse şi adnotate de Al. Talex, Bucureşti, 1985; *Moş Anghel. Codin. Ciulinii Bărăganului*, ed. îngrijită, trad. şi repere istorico-literare de Al. Talex, Bucureşti, 1987; *Corespondenţă cu scriitori străini*, ed., trad. şi note de Al. Talex, Bucureşti, 1988; *Neranţula şi alte povestiri*, pref. de C. Cubleşan, tabel cronologic de Al. Talex, Bucureşti, 1988. *Cruciada mea sau a noastră*, ed. de C. Moga, Cluj-Napoca, 1992; *Pagini de corespondenţă*, trad. din lb. franceză de Carmen Turcan, trad. din lb. germană de H. Stiehler, Bucureşti, 1993; *Panait Istrati – omul care nu aderă la nimic*. Documente din Rusia Sovietică, ed., note şi comentarii de Z. Bălan, Brăila, 1996; *Codin/Codine,* ed. şi studiu introductiv de Z. Bălan, Brăila, 1996; *Ţaţa Minca/Tsatsa Minka,* ed. şi studiu introductiv de Z. Bălan, Brăila, 1997; *Chira Chiralina,* ed., pref. şi curriculum vitae de A. Goci, Bucureşti, 1997; *Pelerinul inimii*, antologie, cuvânt înainte, prezentări şi trad. de Al. Talex, Bucureşti, 1998; *Casa Thuringer/La Maison Thuringer,* ed. şi studiu introductiv de Z. Bălan, Braşov, 1998; *Chira Chiralina* şi alte scrieri, ed., tabel cronologic, bibliografic şi referinţe critice de E. Blăjan, Braşov, 1998; *Mediterana,* cuvânt înainte şi trad. cărţii *Răsărit de soare* de M. Iorgulescu, trad. cărţii *Apus de soare* de P. Istrati, Bucureşti, 2001; *Opere,* I-II, povestiri, romane, ed., cronologie şi comentarii de T. Vârgolici, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: R. Rolland, în *Europe*, 15 aug. 1925; G. Brandes, în *Socialdemokraten*, nr. 2-3, 1926; E. Lovinescu, *Istoria...*, II; A. Thibaudet,

în *Europe nouvelle*, 16 oct. 1926; A. Tilgher, în *La cultura,* 15 dec. 1927; G. Ibrăileanu, *Studii literare*, 1930; P. Pandrea, *Psihanaliză judiciară*, 1934; Camil Petrescu, *Teze şi antiteze*, 1936; Al. Talex, *Panait Istrati*, 1944; C. Baltazar, *Scriitor şi om*, 1946; R. Lalou*, Le roman français depuis 1900*, 1963; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră,* 1966; L. Baconski, *Marginalii critice şi istorico-literare*, 1968; P. Constantinescu, *Scrieri...*, III; D. Botez, *Memorii,* I, 1970; Monique Jutrin-Klenner, *Panait Istrati, un chardon déraciné*, 1970; T. Vianu, *Scriitori români*, III, 1970; H. Zalis, *Aspecte şi structuri neoromantice*, 1971; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; I. Vlad, *Povestirea...*; Vl. Streinu*, Pagini...*, I; M. Muthu*, Literatura română şi spiritul sud-est european*, 1976; Al. Oprea, *Panait Istrati, dosar al vieţii şi al operei,* 1976; P. Marcea, *Varietăţi literare*, 1982; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 22, 1984; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 26, 1984; *Panait Istrati fotograf şi în fotografii*, album, 1984; Al. Oprea, *Panait Istrati, dosar al vieţii şi al operei*, 1984; A.D. Rachieru, în *Luceafărul,* nr. 26, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor*, 1985; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română*, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; P. Martinescu*, Umbre pe pânza vremii,* 1985; Z. Ornea, *Actualitatea...*; E. Simion, *Sfidarea retoricii*, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 28, 1986; M. Iorgulescu, *Spre alt Istrati,* 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, II; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, II; Ov. S. Crohmălniceanu, în *România literară,* 2, 1987; Ş. Cioculescu, *Dialoguri literare,* 1987; G. Dimisianu, *Subiect*, 1987; M. Anghelescu, *Textul şi realitatea,* 1988; F. Băileşteanu, *Aorist*, 1988; Perpessicius, *Scriitori...,* IV; Camelia Stănescu, în *Literatorul*, nr. 15, 1992; E. Simion, *ibidem*, nr. 15-16, 1993; C. Ungureanu, *La vest de Eden*, 1995; V. Ierunca, *Semnul mirării*, 1995; *Cahiers Panait Istrati*, 1996; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 23, 1999; C. Mitru, în *Dacia literară,* nr. 38, 2000; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 581, 2001; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 18, 2001; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 639; 640; 642; 643, 2002; I. Ursulescu, *Panait Istrati – Pseudonime,* 2002; Z. Bălan, în *România literară,* nr. 6, 2003; H. Zalis, în *Contemporanul,* nr. 40, 2003. **(M. V.)**

ITU Ion (numele la naştere: Ioan Itul), n. 8 nov. 1935, com. Sălaşul de Sus-Haţeg, jud. Hunedoara – m. 5 apr. 2006, Braşov. Critic literar şi eseist. Fiul lui Ioan Itul, agent sanitar, şi al Susanei (n. Itul). Şcoala elementară în com. natală (1942-1946); studii gimnaziale în com. Pui (1946-1949); liceul din Petroşani (1949-1953); licenţiat al Facultăţii de Filologie-Istorie a Univ. din Cluj (1959-1963). Prof. suplinitor în com. Lunca Cernii (1954-1956) şi Pui, jud. Hunedoara (1958-1960); între timp, doi ani serviciul militar la detaşamentele de muncă de la Jilava (1956-1957) şi la Întreprinderea de Construcţii Hunedoara (1957-1959); director de cămin cultural în com. Răşinari, jud. Sibiu (1960-1964); metodist la Casa municipală de cultură (1964-1966) şi redactor la Centrul de Radioficare Sibiu (1966-1968); redactor la *Tribuna Sibiului* (1968-1971), apoi la rev. *Astra* din Braşov (1971-1990; 1997-2001); şeful Comisiei de cultură, culte, mass media la Consiliul jud. Braşov (25 dec. 1989 – 20 mai 1990); deputat în Parlamentul României, secretarul Comisiei de Cultură, culte şi mass media din Camera Deputaţilor (1990-1993). Director fondator al Editurii Orientul Latin (1991). Colab. la *Astra*, *Transilvania*, *Steaua*, *Tribuna*, *Contemporanul*, *România literară*, *Săptămâna* etc. A colaborat la vol. colective *Omagiu 100. Brâncuşi* (1976), *Nicolae Titulescu. 1941-1991* (1991), *Dicţionar de critică literară* (1995), *Eminescu. Mă topesc în flăcări* (1999), *Dicţionar de poezie românească* (1999), *Brâncuşi – artist filosof* (2001) etc. Debutează în *Tribuna* (1963). Debut editorial cu o monografie dedicată Luciei Cosma (*Destinul unei artiste*, 1976), urmat de *Pictori sibieni* (1987), *Critică şi strategie* (1988), *Poemele sacre* (1994), *Primii noştri poeţi* (1995), *Orfismul eminescian* (1995), *Drumul Parnasului* (1998), *Principii de estetică şi filosofia culturii* (2001), *Cronici de tranziţie* (2002), *Rădăcinile doctrinei literare în Ardeal* (2002) şi *Sfântul de la Târgu Jiu* (2003). Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (2002).

OPERA: *Destinul unei artiste*, monografie, Bucureşti, 1976; *Pictori sibieni*, Bucureşti, 1987;

Critică şi strategie, eseuri, Cluj-Napoca, 1988; *Eminescu şi Braşovul*, coordonator, Braşov, 1990; *Poemele sacre*, eseuri, pref. de R. Vulcănescu, Braşov, 1994; *Primii noştri poeţi*, studii de istorie literară, Braşov, 1995; *Orfismul eminescian*, eseu, Braşov, 1995; *Drumul Parnasului*, eseuri, Braşov, 1998; *Principii de estetică şi filosofia culturii*, Braşov, 2001; *Cronici de tranziţie*, comentarii critice, Braşov, 2002; *Rădăcinile doctrinei literare în Ardeal*, Braşov, 2002; *Sfântul de la Târgu Jiu*, Târgu Jiu, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. I. Brumaru, în *Astra*, nr. 2, 1984; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 32, 1984; Magdalena Vasilescu, în *Revista de pedagogie*, nr. 7, 1990; Ov. Moceanu, în *Gazeta de Transilvania*, 3-4 sept. 1994; I. Cristofor, în *Tribuna*, nr. 30-31, 1995 (interviu); C. Cubleşan, *ibidem*, nr. 26, 1996; L. Comşia, în *Gazeta de Transilvania*, nr. 2095-2120, 1997; A. I. Brumaru, în *Argeş*, nr. 14, 2000; N. Stoie, în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură*, 31 aug. – 1 sept. 2002; A. I. Brumaru, *ibidem*, 12-13 oct. 2002. **(A. S.)**

ITU Mircea, n. 18 dec. 1967, Sibiu. Eseist. Fiul lui Ion Itu, scriitor, şi al Iustinei (n. Bulbucan), prof. Studii elementare la Braşov (1974-1982); Liceul „Unirea" din acelaşi oraş (1982-1986); licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti, secţia română-hindi (1989-1994); specializare în India la Institutul Central de Hindi din Agra (1992-1993) şi la Departamentul de sanscrită al Univ. din New Delhi (1997-1998); cercetare postdoctorală la University of Edinburg, Scoţia (2002). Dr. la École Pratique des Hautes Études, Paris, cu teza *L'indianisme de Mircea Eliade* (1999). Prof. la Liceul „Dr. Ioan Meşotă" din Braşov (1994-1996); din 1998, cercetător ştiinţific la Institutul de Filosofie şi Psihologie al Acad. Române. Cursuri de cultură, civilizaţie indiană şi istoria religiilor la Univ. din Bucureşti (1998-2003) şi la Univ. „Spiru Haret" (2000-2003). Colab. la *Revista de filosofie, Revue roumaine de philosophie, Contemporanul, Astra, Indian Perspectives* (New Delhi), *Analele Universităţii „Spiru Haret"* etc. A colaborat la vol. colective *Elidiana* (1997), *Constantin Brâncuşi, artist-filosof* (2002), *Studii de istoria filosofiei universale* (2003), *Changing Religious Worlds* (2003) etc. Debutează în *Contemporanul* (1987). Debut editorial cu eseul *Indianismul lui Eminescu* (1995). A publicat vol. *Indianismul lui Blaga* (1996), *Indianismul lui Eliade* (1997) *Itinerarii indiene* (I-II, 1998-2000), *Introducere în hermeneutică* (2002) şi *Itinerarii britanice* (2003). Autor al romanului *Lila* (1998). Coordonează antologia *Poezii de dragoste* (1992) şi *Dicţionar de critică literară* (1995). A editat un *Manual de limbă sanscrită* (2001) şi, în colab., un curs de *Cultură şi civilizaţie indiană* (2001). Premiul Filialei din Braşov a Uniunii Scriitorilor (1997).

OPERA: *Indianismul lui Eminescu,* Braşov, 1995; *Indianismul lui Blaga,* pref. de R. Scagno, Braşov, 1996; *Indianismul lui Eliade,* pref. de R. Scagno, Braşov, 1997; *Itinerarii indiene,* I-II, jurnal, Braşov, 1998-2000; *Lila – roman indian,* Braşov, 1998 (tr. în lb. franceză de Raluca Taraş, 1999); *Introducere în hermeneutică,* postfeţe de B. S. Rennie şi D. Allen, Braşov, 2002; *Itinerarii britanice,* jurnal, Braşov, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Cubleşan, în *Steaua,* nr. 6, 1993. **(A. S.)**

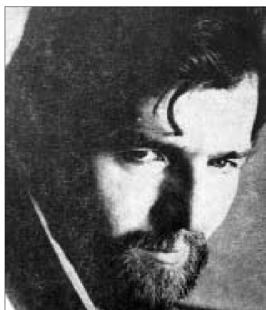

IUGA Gabriel (numele la naştere: Brânzoi; numele Iuga oficializat în 1973), n. 1 nov. 1942, Bucureşti. Poet şi prozator. Fiul lui Ion Brânzoi, cercetător ştiinţific, şi al Ioanei (n. Iuga). Şcoala generală şi liceul la Bucureşti; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1972). Colab. la *Amfiteatru*, *Viaţa studenţească*, *Luceafărul*, *România literară*, *Contemporanul*, *Flacăra* etc. Redactor-şef la *Glasul românesc* (1991-1994) şi *Riposta* (1996). Începând cu 1967, a fost supus unor represalii politice, violenţe psihice şi fizice pentru activitate desidentă şi atitudine consecvent anticomunistă. Permanent supravegheat, de mai multe ori a fost arestat şi reţinut de organele

represive ale statului totalitar. Debutează în *Luceafărul* (1966). Debut editorial cu vol. de versuri *Înstrăinări* (1969). Publică poezie (*Înfăşurat în flăcări*, 1978; *Neoromantica*, 1982; *Sărind într-un picior*, 1987), proză scurtă (*Comoara regilor daci*, 1969; *Strigătul*, 1978; *Între două tăceri*, 1999) şi romane (*Pânda*, 1981; *Câinele de piatră*, 1985; *Umbra şoimului pe zăpadă*, 1988; *Vecinătatea pustiului*, 2000).

OPERA: *Înstrăinări*, versuri, Bucureşti, 1969; *Comoara regilor daci*, proză scurtă, Bucureşti, 1969; *Înfăşurat în flăcări*, versuri, Bucureşti, 1978; *Strigătul*, proză scurtă, Bucureşti, 1978; *Pânda*, roman, Bucureşti, 1981; *Neoromantica*, versuri, Bucureşti, 1982; *Câinele de piatră*, roman, Bucureşti, 1985; *Sărind într-un picior*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1987; *Umbra şoimului pe zăpadă*, roman, Bucureşti, 1988; *Între două tăceri*, proză scurtă, Bucureşti, 1999; *Vecinătatea pustiului*, roman, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: I. Constantin, *A doua carte despre poeţi*, 1978; G. Alboiu, *Un poet printre critici*, 1979; Eufrosina Alboiu, în *Scânteia tineretului*, 22 mai 1979; A. Silvestri, în *Luceafărul*, nr. 7, 1983; L. Ulici, în *România literară*, nr. 33, 1985; G. Mureşan, în *Contemporanul*, nr. 22, 1987; C. Munteanu, în *Steaua*, nr. 8, 1988; R. Munteanu, în *Flacăra*, nr. 9, 1988; I. Segărceanu, în *România Mare*, nr. 489, 1999. **(A. S.)**

IUGA Ion, n. 6 ian. 1940, com. Săliştea de Sus, jud. Maramureş. Poet. Fiul lui Vasile Iuga şi al Anuţei (n. Iuga), ţărani. Absolvă liceul la Cluj (1959) şi Facultatea de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1964). Redactor la rev. *Familia* (1964-1968); director al cinematografului Doina din Bucureşti. Debutează cu reportaje în ziarul băimărean *Pentru socialism* (1959) şi cu poezie în *Luceafărul* (1963); debut editorial cu vol. *Tăceri neprimite* (1968). Oraculară prin retorică, poezia lui **I.** suferă de o anume afectare din cauza sobrietăţii excesive a discursului poetic (*Almar*, 1970; *Ţara fântânilor*, 1971; *Irosirea zăpezilor*, 1974; *Cămaşa Patriei*, 1975; *Din Marmaţia*, 1977; *Binecuvântata civilizaţie*, 1980; *Ieşire din vis*, 1982; *Fântâni pentru bronzul eroilor*, 1983; *Casa poemelor*, 1984; *Povara umbrei*, 1987).

OPERA: *Tăceri neprimite*, versuri, Bucureşti, 1968; *Almar*, versuri, Bucureşti, 1970; *Ţara fântânilor*, versuri, Bucureşti, 1971; *Irosirea zăpezilor*, versuri, Bucureşti, 1974; *Cămaşa Patriei*, versuri, Bucureşti, 1975; *Din Marmaţia*, versuri, Bucureşti, 1977; *Binecuvântata civilizaţie*, versuri, Bucureşti, 1980; *Ieşire din vis*, versuri, Bucureşti, 1982; *Fântâni pentru bronzul eroilor*, versuri, Bucureşti, 1983; *Casa poemelor*, versuri, Bucureşti, 1984; *Povara umbrei*, versuri, Bucureşti, 1987.

REFERINŢE CRITICE: M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; Al. Piru, *Poezia...*, II; M. Iorgulescu, *Scriitori...* , G. Alboiu, *Un poet printre critici*, 1979; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 51, 1981; M. Petrişor, în *Familia*, nr. 8, 1981; I. Arieşanu, în *Orizont*, nr. 52, 1981; I.B. Lefter, în *România literară*, nr. 23, 1981; S. Bărbulescu, ibidem, nr. 26, 1984; Şt. Aug. Doinaş, *ibidem*, nr. 5, 1985; V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 7, 1985; A.I. Brumaru, în *Astra*, nr. 9, 1985; A. Silvestri, în *Contemporanul*, nr. 7, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; L. Ulici, în *România literară*, nr. 27, 1987; V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 43, 1987; I. Murgeanu, în *România literară*, nr. 43, 1993. **(R. G. Ţ.).**

IUGA Nicolae, n. 12 iun. 1953, com. Săliştea de Sus, jud. Maramureş. Eseist. Şcoala generală în com. natală (1968); Liceul teoretic din Borşa (absolvit în 1973); licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Cluj (1978); dr. în filosofie (2002). Prof. la Colegiul Naţional „Dragoş Vodă" din Sighetu Marmaţiei (din 1978); vicepreşedinte al Consiliului judeţean Maramureş (ian. – iun. 1990); inspector la Inspectoratul Şcolar judeţean Maramureş (1990-1993); redactor-şef la *Jurnalul de Sighet* (1993-2000); din 2000, cadru didactic la Filiala din Baia Mare a Univ. de Vest „Vasile Goldiş" din Arad (conferenţiar şi prodecan al Facultăţii de Ştiinţe Umanist-Creştine). Colab. la *Amfiteatru*, *Steaua*, *Astra*, *Familia* etc. Debutează în *Tribuna* (1973). Debut editorial cu vol. *Întoarcerea Casandrei* (1999). A publicat eseuri (*Etica creştină privită dinspre filosofie*, 2000; *Profesorul şi sirena*, 2001;

Filosofia contemporană despre morala creştină, 2002) şi jurnalul de călătorie *La porţile Occidentului* (2003).

OPERA: *Întoarcerea Casandrei*, publicistică, Baia Mare, 1999; *Etica creştină privită dinspre filosofie*, eseuri, Baia Mare, 2000; *Profesorul şi sirena*, eseuri, Baia Mare, 2001; *Filosofia contemporană despre morala creştină*, eseuri, pref. de A. Marga, Piteşti, 2002; *La porţile Occidentului*, jurnal de călătorie, Baia Mare, 2003.

REFERINŢE CRTICE: A. I. Brumaru, în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură*, nr. 25, 2001; V. Iancu, în *Informaţia zilei*, nr. 1147, 2001; A. Marga, în *Graiul Maramureşului*, 23 iun. 2002; I. Al. Tofan, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 2002; V. Latiş, în *Mişcarea literară*, nr. 2, 2002. **(A. S.)**

IUGA Nora (pseud. Eleonorei Almosnino), n. 4 ian. 1933, Bucureşti. Poetă şi traducătoare. Fiica lui Iosif Iuga, violonist şi a Elenei (n. Teodorovici), balerină. Soţia lui George Almosnino. A absolvit Liceul „Iulia Hasdeu" din Bucureşti (1949) şi Facultatea de Filologie, secţia germană, a Univ. din acelaşi oraş (1954). Prof. la Sibiu (1954-1955); redactor la *Neuer Weg* (1955); bibliograf la Bibl. Centrală de Stat din Bucureşti (1956-1969); redactor la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică (1969-1977), apoi la rev. *Volk und Kultur*. Debutează în *Gazeta literară* (1965); debut editorial cu vol. de versuri *Vina nu e a mea* (1968). Începuturile stau sub semnul îndrumărilor lui Geo Dumitrescu, Miron Radu Paraschivescu şi ale grupului oniric din care face parte. Colaborează la *Gazeta literară*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *Tribuna*, *România literară*, *Viaţa Românească* etc. În lirica feminină contemporană, **I.** aduce o notă aparte prin versuri dinamice, a căror gravitate este uneori contrapunctată de umor (*Captivitatea cercului*, 1970; *Scrisori neexpediate*, 1978; *Opinii despre durere*, 1980; *Inima ca un pumn de boxeur*, 1982; *Piaţa cerului*, 1986; *Cântece*, 1989; *Dactilografa de noapte*, 1996; *Capricii periculoase*, 1998; *Spitalul manechinelor*, 1998; *Inima ca un pumn de boxer*, 2000; *Autobuzul cu cocoşaţi*, 2002). A tradus din Knut Hamsun, Barbara Bronnen, A. Strindberg, G. Grass, E. Jelinek, E. Junger, H. Müller, G. Scholem etc. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie (1980).

OPERA: *Vina nu e a mea*, pref. de M.R. Paraschivescu, Bucureşti, 1968; *Captivitatea cercului*, Bucureşti, 1970; *Scrisori neexpediate*, Bucureşti, 1978; *Opinii despre durere*, Bucureşti, 1980; *Inima ca un pumn de boxeur*, Bucureşti, 1982; *Piaţa cerului*, Bucureşti, 1986; *Cântece*, Bucureşti, 1989; *Săpunul lui Leopold Bloom*, roman, Bucureşti, 1993; *Dactilografa de noapte*, versuri, Bucureşti, 1996; *Capricii periculoase*, versuri, Bucureşti, 1998; *Spitalul manechinelor*, versuri, Bucureşti, 1998; *Sexagenara şi tânărul*, roman, Bucureşti, 2000; *Inima ca un pumn de boxeur*, versuri, Bucureşti, 2000; *Fasanenstrasse 23: o vară la Berlin*, Bucureşti, 2001; *Autobuzul cu cocoşaţi*, versuri, Bucureşti, 2002; *Lebăda cu două intrări*, Bucureşti, 2003. *Traduceri*: A. Strindberg, *Vrăjitoarea*, Bucureşti, 1981 (ed. II, 1993); K. Hamsun, *Ultimul capitol*, în colab. cu G. Almosnino, Bucureşti, 1983; Barbara Bromen, *Povara*, în colab. cu G. Almosnino, Bucureşti, 1987; E. Jelinek, *Pianista*, Bucureşti, 1994; G. Csejka, H. Müller, *Încă de pe atunci vulpea era vânătorul*, Bucureşti, 1995; G. Scholem, *Cabala şi simbolistica ei*, Bucureşti, 1996; H. Müller, *Animalul inimii*, Bucureşti, 1997; G. Grass, *Toba de tinichea*, Bucureşti, 1997; H. Kennel, *Jogging cu securitatea*, Bucureşti, 1998; V. Michels-Wenz, *Nietzsche pentru stresaţi*, Bucureşti, 2000; E. Junger, *Eumeswil*, Bucureşti, 2000; Aglaia Veteranyi, *De ce fierbe copilul în mămăligă*, Iaşi, 2003; idem, *Raftul cu ultimele suflări*, Iaşi, 2003; E. Wichner, *Singularul norilor*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Raicu, în *Gazeta literară*, nr. 27, 1968; V. Felea, *Secţiuni*, 1974; Al. Piru, *Poezia...*, II; C. Crişan, în *Contemporanul*, nr. 26, 1979; L. Raicu, în *România literară*, nr. 19, 1979; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 10, 1980; C. Tuchilă, în *Viaţa Românească*, nr. 2, 1981; D. Flămând, în *Amfiteatru*, nr. 3, 1982; E. Simion, în *România literară*, nr. 15, 1982; C. Tuchilă, în *Luceafărul*, nr. 28, 1982; M. Ivănescu, în *Transilvania*, nr. 3, 1984; Gh. Grigurcu, în *Argeş*, nr. 1, 1985; L. Ulici, în *România literară*, nr. 23, 1985; V. Cristea, în *Contemporanul*, nr. 24, 1986; Dana

Dumitriu, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1986; Angela Marinescu, în *Vatra*, nr. 12, 1986; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 1987; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 49, 1990; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 24, 1997; R. Munteanu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1997; M. Mincu, *ibidem*, nr. 44, 1998; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 45, 1998; O. Soviany, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 1998; idem, *ibidem*, nr. 5, 1999; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 569, 2001; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 27, 2002; I. Pop, *ibidem*, nr. 36, 2003. **(A. S.)**

IULIAN Rodica (pseud. Rodicăi-Iuliana Bălănescu), n. 21 dec. 1931, Craiova. Prozatoare şi poetă. Fiica lui Ştefan Bălănescu, contabil, şi a Valentinei (n. Milcu). Liceul „Domniţa Ileana" din Bucureşti (bacalaureatul în 1948); Facultatea de Medicină a Univ. din Bucureşti (1949-1957). După stagiul în mediul rural, medic specialist la Institutul Oncologic din Bucureşti (1962-1978). Colab. la *Viaţa Românească*, *Cronica* etc. cu poezii, trad., note. Debutează cu poeme în *Luceafărul* (1965); debut editorial cu *Intersecţii* (1967), urmat de vol. *Elegiile de pe pod* (1969), *Palinodii* (1970), *Facerea cortului* (1971), *Aproape Omul* (1975), *Scrisori de toată ziua* (1977), *Cronica nisipurilor* (1978), *Vitralii* (1981), *Peştera oglinzilor* (1991), *Scrisori de la miezul nopţii* (1995), *Exiluri* (1995) etc. În 1980 se stabileşte în Franţa, unde colaborează la emisiunile culturale ale postului de radio Europa Liberă (din 1981), la cele în lb. română de la Radio France Internationale (începând din 1985) şi la rev. din exil (*Limite* şi *Meridian*). Sensibilitate reflexivă, **I.** cultivă un lirism cerebral, de patos temperat, în versuri lapidare şi o proză parabolică de subtilă meditaţie transfigurată eseistic. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru roman (1978).

OPERA: *Intersecţii*, versuri, Bucureşti, 1967; *Elegiile de pe pod*, versuri, Bucureşti, 1969; *Palinodii*, versuri, Bucureşti, 1970; *Facerea cortului*, versuri, Bucureşti, 1971; *Aproape Omul*, versuri, Bucureşti, 1975; *Scrisori de toată ziua*, proză, Bucureşti, 1977; *Cronica nisipurilor*, roman, Bucureşti, 1978; *Vitralii*, roman, Cluj-Napoca, 1981; *Peştera oglinzilor*, proză scurtă, Bucureşti, 1991; *Scrisori de la miezul nopţii*, proză scurtă, Bucureşti, 1995, *Les hommes de Pavlov*, roman, Paris, 1995; *Exiluri*, Bucureşti, 1995; *Le Repentir*, roman, Paris, 1999; *Fin de chasse*, roman, Paris, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gr. Cumpăna, în *Cronica*, nr. 5, 1967; I. Florea, în *Iaşul literar*, nr. 8, 1967; V. Rusu, în *Astra*, nr. 9, 1967; S. Sălăgean, în *Gazeta literară*, nr. 35, 1967; E. Apoca, în *Orizont*, nr. 5, 1969; N. Corvin, în *Luceafărul*, nr. 12, 1969; P. Pardău, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1971; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 52, 1975; Dana Dumitriu, *ibidem*, nr. 35, 1977; V. Andru, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1977; I. Maxim, în *Orizont*, nr. 31, 1977; I. Mirescu, *ibidem*, nr. 46, 1978; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 43, 1978; Dana Dumitriu, *ibidem*, nr. 11, 1979; Corina Cristea, în *România literară*, nr. 32, 1990; R. Constantinescu, în *România literară*, nr. 10, 1992; Florenţa Albu, în *Viaţa Românească*, nr. 7-8, 1996. **(D. C.)**

IUREŞ Ştefan (numele la naştere: Iuster), n. 7 mai 1931, Iaşi. Poet, prozator şi eseist. Părinţii, Ichil Iuster, contabil, şi Nette (n. Lupu). Liceul de cultură generală (1942-1949; bacalaureatul în 1950); Şcoala de Literatură „M. Eminescu" (1950-1951); Facultatea de Filologie, secţia română (1951-1955; licenţa în 1958); Institutul de Lb. Germanice, secţia engleză (1968-1972; licenţa în 1974). Redactor la *Amfiteatru* (1966-1974) şi *Viaţa studenţească* (1974-1976). Debutează în *Scânteia tineretului* cu poezia *Examene* (1949); debut editorial cu vol. *Cuvânt despre tinereţe* (1953). Alte vol.: *Urmaşii lui Roaită* (1953), *Fructe în mai* (1956), *În preajma lui Lenin* (1957), *Pe acest pământ* (1959), *Poema citadină* (1963), *Numai un flaut* (1966), *Mâhnitul meu centaur* (1981), *Desaga jucătorului de scrabble* (2002). Scrie eseuri (*Alt container pentru Osaka*,

1974; *Amatorul de sâmburi*, 1983), teatru pentru şcolari, scenarii de film şi radiofonice. Autor al romanelor *Plexul solar* (1977), *Orbita planetei Eps* (1987) şi al vol. *Jumbo-Jet şi alte proze* (1984).

OPERA: *Cuvânt despre tinereţe*, versuri, Bucureşti, 1953; *Urmaşii lui Roaită*, versuri, Bucureşti, 1953; *Fructe în mai*, versuri, Bucureşti, 1956; *În preajma lui Lenin*, versuri, Bucureşti, 1957; *Pe acest pământ*, Bucureşti, 1959; *Poema citadină*, Bucureşti, 1963; *Numai un flaut*, sonete, Bucureşti, 1966; *Alt container pentru Osaka*, eseuri, Bucureşti, 1974; *Plexul solar*, roman, Bucureşti, 1977; *Mâhnitul meu centaur*, versuri, Bucureşti, 1981; *Amatorul de sâmburi*, eseuri, Cluj-Napoca, 1983; *Jumbo-Jet şi alte proze*, Bucureşti, 1984; *Orbita planetei Eps*, roman, Bucureşti, 1987; *Nesomn, stare de graţie*, Bucureşti, 2001; *Desaga jucătorului de scrabble*, sonete, Bucureşti, 2002. *Traduceri*: San-Antonio (F. Dard), *O cruntă spargere de nuntă*, Bucureşti, 1994; A. Neher, *Exilul cuvântului*, Bucureşti, 2002.

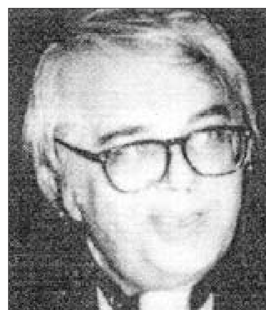
REFERINŢE CRITICE: Doina Uricariu, în *România literară*, nr. 12, 1975; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 50, 1977; E. Simion, în *Luceafărul*, nr. 52, 1977; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 15, 1978; V. Taşcu, în *Familia*, nr. 3, 1978; A. Cosma, *Romanul...*, I; V. Scoradeţ, în *Contemporanul*, nr. 28, 2002. **(I. Md.)**

IUTEŞ Gica (pseud. Elinei-Georgeta Drăgoi), n. 17 sept. 1925, Bârlad. Prozatoare pentru copii. Fiica lui Vasile Iuteş, tehnician subofiţer, şi a Mariei (n. Iosipescu). Şcoala elementară la Bârlad (1932-1936); Liceul de Fete „Iorgu Radu" din acelaşi oraş (1937-1945). Absolventă a Facultăţii de Filosofie, secţia sociologie, a Univ. din Bucureşti (1949). Redactor la rev. *Studentul român* (1948), *Scânteia tineretului* (1949), *Pionierul* (1950-1952), *Tânărul scriitor* (1954-1957), *Luceafărul* (1958-1971). Colaborează la *Contemporanul*, *Luceafărul*, *Gazeta literară*, *România literară*, *Revue Roumaine*, *Flacăra*, *România liberă* etc. Debutează în rev. *Studentul român* (1949). După succesul obţinut cu întâiul vol., *Să vă povestim despre noi* (1950), se consacră literaturii pentru copii: *Inimoşii* (1953), *Praştia năzdrăvană* (1955), *Cei de la Crisanta* (1960), *Faima detaşamentului* (1963), *Atenţiune, Carolina!* (1970), *Răpirea Mietei* (1977), *Dabada şi Nubanu* (1978). *Măr roşu ca focul* (1978) etc. Premiul Uniunii Scriitorilor (1964); Premiul Consiliului Naţional al Pionierulor (1970); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1979; 1985).

OPERA: *Să vă povestim despre noi*, povestiri, Bucureşti, 1950; *Vlăstar voinicul*, Bucureşti, 1950; *Cum am devenit stahanovist*, Bucureşti, 1953; *Inimoşii*, Bucureşti, 1953; *Praştia năzdrăvană*, Bucureşti, 1955; *Băiatul şi noaptea*, Bucureşti, 1957; *Cei de la Crisanta*, Bucureşti, 1960 (ed. III, *O stea din toate e a mea*, 1974); *Faima detaşamentului*, Bucureşti, 1963 (altă ed., 1965); *Atenţiune, Carolina!*, Bucureşti, 1970; *Răpirea Mietei*, Bucureşti, 1977; *Măr roşu ca focul*, Bucureşti, 1978; *Dabada şi Nubanu*. Mic roman cu cei mai mici, Bucureşti, 1978; *Noi şi arhimededoi*, Bucureşti, 1984; *O stea din toate e a mea*, Bucureşti, 1986; *Atenţiune Carolina SOS, Balaban*, Bucureşti, 1992.

REFERINŢE CRITICE: Al. I. Friduş, în *Convorbiri literare*, nr. 1, 1971; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 30, 1977; F. Neagu, *A doua carte cu prieteni*, 1985; Cleopatra Lorinţiu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1987; H. Cândroveanu, *Literatura...* **(M. Pp.)**

IVANOVICI Victor (prenumele la naştere: Victor Constantin), n. 24 aug. 1947, Tulcea. Critic literar, traducător şi eseist. Fiul lui Nicolae Ivanovici, jurist, şi al Afroditei (n. Ioannidis). Studii elementare şi gimnaziale la Tulcea (1954-1961), studii liceale la Liceul de lb. greacă din Bucureşti (1962-1966); Facultatea de Lb. Romanice, Clasice şi Orientale, secţia spaniolă-română, a Univ. din Bucureşti (1966-1971). Asistent universitar la Catedra de lingvistică romanică, italiană şi spaniolă a Univ. din Bucureşti (din 1971). În 1984 se stabileşte la Atena, unde predă lb. spaniolă în învăţământul privat. Intensă activitate culturală (conferinţe, trad., emisiuni radiofonice) în

Grecia şi Spania. Membru al Institutului Internaţional de Literatură Ibero-americană din Pittsburgh (SUA), al Soc. Internaţioanle a prof. de spaniolă şi a hispaniştilor (din Madrid); membru al Uniunii Scriitorilor din România şi al Asoc. Scriitorilor Greci. Debut cu un sonet în *Scânteia tineretului*; din 1966 colab. cu trad. şi recenzii la *Amfiteatru*, *România literară* (cronică teatrală), *Luceafărul*, *Echinox*, *Cahiers roumains d'études littéraires*, *Contemporanul*, *Steaua*, *Tribuna*, *Viaţa Românească*, *Romanian Review*. Din 1985, colab. cu trad. şi eseuri la *To Dentro*, *I Lexi*, *ANTI*, *Cielo Mediterraneo* – toate din Atena, *Paratiritis* din Salonic, *Pórphyras* din Corfu, *Equivalencias*, *Erytheia* din Madrid, *Voz de Tenerife*, *La Bufanda del Sol* din Quinto, *La Bicicleta* din Santiago de Chile, *LAR* din Concepción, *Stremej* din Skopje. Debutează în vol. în lb. greacă cu *Triptic neoelen. Kavafis, Seferis, Sikelianòs*, Atena, 1979 şi în lb. română cu *Formă şi deschidere* (1980). Alte vol.: *Suprarealism şi „suprarealisme"* (1996) şi *Repere în zigzag* (2000). A colaborat la vol. colective (*Istoria literaturii spaniole*, 1975; *Stil şi compoziţie în romanul hispano-american de azi*, 1976; *Conflictele Epocii de Aur la marii scriitori ai barocului: Quevedo, Góngora, Calderón, Gracián*, 1976; *Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu*, 1982; *Literatura Hispánica*, 1989), a prefaţat o ed. din poezia lui Justo Jorge Padrón (*Sólo muere la mano que te escribe. Los rostros escuchados*, 1989) şi a publicat (singur sau în colab.) trad. în lb. română din esiştii hispano-americani, din Odysseas Elytis, Omar Lara, Kostas Karyotakis, ca şi vol. de estetică al lui Evanghelos Moutsopoulos şi în lb. greacă din Manuel Scorza, Octávio Paz, E. Rodríguez Monegal, precum şi din poezia română modernă. A tradus în lb. spaniolă din poezia populară românească şi din Ion Barbu şi a îngriji, în Grecia, ed. din Borges şi Mircea Eliade. Critic deschis celor mai variate metodologii moderne (de la critica arhetipală la cea structuralistă şi hermeneutică), traducător din şi în limba română, greacă şi spaniolă, **I.** este unul dintre numele reprezentative ale generaţiei afirmate în spaţiul literar în anii '70.

OPERA: *Triptic neoelen. Kavafis, Seferis, Sikelianòs*, Atena, 1979; *Formă şi deschidere*. Structuri şi categorii literare, Bucureşti, 1980; *Celălalt suprarealism*, Atena, 1987; *Suprarealism şi „suprarealisme"*: Grecia, România şi ţările hispanice, Timişoara, 1996; *Repere în zig-zag*, pref. de M. Călinescu, Bucureşti, 2000. Traduceri: *Antologia eseului hispano-american*, în colab., Bucureşti, 1975; E. Moutsopoulos, *Categoriile estetice*. Introducere la o axiologie a obiectului estetic, Bucureşti, 1976; O. Lara, *Călătorul neîmplinit*, Bucureşti, 1979; *Lírica popular tradicional rumana*, în colab. cu O. Lara, Bucureşti, 1979; O. Elytis, *Iar ca sentiment un cristal*, în colab., Cluj-Napoca, 1980; I. Barbu, *Juego secundo*, în colab. cu O. Lara, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: M. Coman, în *Luceafărul*, nr. 4, 1981; M.D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare*, nr. 1, 1981; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 20, 1981; V. Popovici, în *Orizont*, nr. 4, 1981; R. Toma, în *Cahier roumains d'études littéraires*, nr. 2, 1981; V. Stancu, în *Cronica*, nr. 23, 1991 (interviu); D. Cristea, în *Luceafărul*, nr. 28, 1996; Simona-Grazia Dima, în *Contemporanul*, nr. 41, 2001. **(M. P.)**

IVASIUC Alexandru, n. 12 iul. 1933, Sighetu Marmaţiei – m. 4 mart. 1977, Bucureşti. Prozator şi eseist. Fiul lui Leon Ivasiuc, prof. de ştiinţele naturii la Liceul „Dragoş Vodă" din Sighet, o vreme specialist geolog la o soc. petroliferă; originar din Bucovina, unde, înaintea primului război mondial, bunicul scriitorului, locotenent-colonelul Mihai Ivasiuc, era ofiţer de frontieră la Iţcani – Suceava. Mama, Ana (n. Jusco), descinde din vechi neamuri maramureşene (Ciplea, Mihaly) atestate documentar, cu diplome nobiliare, din sec. al XV-lea. În 1940, în urma Dictatului de la Viena, familia se mută la Bucureşti, unde **I.** urmează cursul primar (1940-1944) la o şcoală de pe strada Mântuleasa, iar prima clasă de liceu la „Matei Basarab", după care se întoarce la Sighet, urmând Liceul „Dragoş Vodă" până la absolvire (1951). Studiile la Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1951-1953), întrerupte; se înscrie la medicină

(1953). La 4 nov. 1956 e arestat şi condamnat la cinci ani pentru agitaţie publică, plus doi ani domiciliu obligatoriu în Bărăgan, la Rubla. Eliberat la începutul lui 1963, e mai întâi încărcător la fabrica de medicamente „Sintofarm", apoi translator la Ambasada SUA, până în 1968. Debutează cu schiţa *Timbrul* în *Gazeta literară* (iul. 1964); în aceeaşi rev. publică (tot în 1964) şi primul său eseu, *Inocenţă şi vinovăţie în proza americană*. Debut editorial cu romanul *Vestibul* (1967). Începând din 1968 colaborează la principalele rev. literare; susţine o rubrică permanentă, *Pro domo,* în *Contemporanul,* apoi în *România literară* (până în vara 1976). În 1977 deţine la *Contemporanul* rubrica *Argument* (ultimul art., *Puterea scriitorului*, îi apare la 4 mart. 1977) şi colaborează la *Informaţia Bucureştiului* cu o suită de art. săptămânale. Redactor-şef al Editurii „Cartea Românească" în 1970; în toamna aceluiaşi an (până în mai 1972) secretar al Uniunii Scriitorilor. Director al Casei de Filme nr. 1 (1972-1974). Autor al romanelor *Interval (*1968*), Cunoaştere de noapte (*1969*), Păsările (*1970*), Apa (*1973*), Iluminări (*1975*), Racul (*1976*)* şi al unui vol. de nuvele, *Corn de vânătoare* (1972). În 1968-1969, împreună cu soţia sa, Tita Chiper-Ivasiuc, a beneficiat de o bursă „Ford" în cadrul programului internaţional al Univ. Iowa din Iowa-City, primul participant român al acestui program. În 1969, invitat să conferenţieze despre literatura română în SUA, la Univ. Columbia, Berkeley-California, East-Texas, Ann-Arbor, Michigan şi, în Anglia, la Oxford. Şi-a pierdut viaţa în timpul cutremurului din mart. 1977. Eseist de vocaţie (*Radicalitate şi valoare,* 1972*; Pro domo,* 1974), **I.** e un romancier original, cu imaginaţia ideii, modern în obsesiile sale, preocupat de înnoirile de substanţă şi de structură ale prozei contemporane. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză (1967; 1970); Premiul Acad. (1970); Premiul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste (1970).

OPERA: *Vestibul,* Bucureşti, 1967; *Interval*, Bucureşti, 1968; *Cunoaştere de noapte*, Bucureşti, 1969 (ed. II, cu o postfaţă de Gabriela Omăt, Bucureşti, 1977); *Păsările*, Bucureşti, 1970 (ed. II, pref. de N. Manolescu, Bucureşti, 1977); *Radicalitate şi valoare*, eseuri, Bucureşti, 1972; *Corn de vânătoare*, nuvele, Cluj, 1972; *Apa*, Bucureşti, 1973; *Pro domo*, eseuri, Bucureşti, 1974; *Iluminări*, Bucureşti, 1975; *Racul*, Bucureşti, 1976; *Păsările*, antologie, pref., comentarii, referinţe critice şi bibliografie de I. Bogdan Lefter, Bucureşti, 1986; *Apa*, pref. de I. Bogdan Lefter, Bucureşti, 1987; *Corn de vânătoare*, nuvele, Bucureşti, 1991; *Interval. Corn de vânătoare*, Bucureşti, 1997; *Cunoaştere de noapte*, studiu introductiv, tabel cronologic şi referinţe de Diana Adamek, Cluj-Napoca, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Ardeleanu, *Opinii*, 1975; N. Balotă, *Universul prozei*, 1976; C. Ungureanu, *Proză şi reflexivitate*, 1977; E. Simion*, Scriitori...*, I; I. Vitner, *Alexandru Ivasiuc – înfruntarea contrariilor*, 1980; *Alexandru Ivasiuc interpretat de...*, 1980; N. Manolescu, *Arca lui Noe*, II, 1981; Al. George, în *România literară,* nr. 32, 1982; Fl. Manolescu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 4, 1982; C. Livescu, *Scene din viaţa imaginară*, 1982; Gh. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică*, 1983; R. G. Ţeposu, *Viaţa şi opiniile personajelor*, 1983; Tita Chiper-Ivasiuc, în *Manuscriptum*, nr. 3, 1984; Val Condurache*, Portret al criticului în tinereţe*, 1984; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu,* 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; I. Cristoiu, *Lumea literaturii*, 1986; N. Manolescu, *Teme 6*, 1986; Valentina Marin Curticeanu, *Critica şi modelul*, 1986; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, II; I. Holban, *Profiluri epice contemporane,* 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 1987; A. Cosma, *Romanul...*, I; I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi*, 1988; N. Manolescu, *Teme 7*, 1988; L. Leonte, *Prozatori contemporani,* II, 1989; Romaniţa Constantinescu, în *România literară*, nr. 13, 1995; L. Petrescu, *Poetica postmodernismului*, 1996; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 23, 25, 1996; Tita Chiper-Ivasiuc, în *România literară*, nr. 28, 1998; N. Breban, în *Contemporanul,* nr. 40; 41; 42, 2000; I. Bogdan Lefter, *Al. Ivasiuc, ultimul modernist,* 2001; Sanda Cordoş, *Al. Ivasiuc,* 2001; E. Negrici, *Literatura*... **(N. M.)**

IVAŞCU George, n. 22 iul. 1911, com. Cerţeşti, jud. Galaţi – m. 21 iun. 1988, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiul lui Dumitru Ivaşcu şi al Mariei (n. Bulgaru). Liceul la Bârlad (1922-1929); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (1933). Dr. în ştiinţe filologice cu *Istoria literaturii române*, I (1975). Debutează în rev. *Manifest* (unde e şi redactor responsabil) în 1934 cu o cronică la romanul lui Ionel Teodoreanu, *Crăciunul de la Silvestri*. Colab. la *Gândul vremii*, *Lumea*, *Iaşul*, *Însemnări ieşene*, *Jurnalul literar* (secretar de redacţie), *Vremea*, *Timpul*, *Ecoul*, *Tribuna poporului*, *Victoria* (redactor responsabil), *România liberă*, *Gazeta literară*, *Viaţa Românească*, *Analele Universităţii Bucureşti*, *Revue roumaine* (redactor responsabil), *Arcades* (redactor responsabil), *Contemporanul* (redactor-şef: 1955-1971), *Lumea* (redactor-şef: 1963-1966), *Cahiers roumains d'études littéraires*, *Synthesis*, *Books Abroad*, *Quaderni di storia della critica e delle poetiche*, *Revue de l'Association Internationale des Critiques Littéraires*. Director al rev. *România literară* (din 1971). Membru al Consiliului Ziariştilor. Responsabilul Centrului român al Asoc. Internaţionale a Criticilor Literari (Paris; din 1971) şi membru în Comitetul Executiv al acesteia. Membru al Acad. de Ştiinţe Sociale şi Politice. Şeful Catedrei de istoria literaturii române a Univ. din Bucureşti (1958-1968). A publicat vol. de eseuri critice (*Confruntări literare*, I-III, 1966-1988), studii monografice (*Titu Maiorescu*, 1972; *Dobrogeanu-Gherea*, 1972; *Nicolae Filomon*, 1977), publicistică (*Jurnal ieşean*, 1971; *101 tablete*, 1974; *Profil de epocă*, 1981), antologii (*Reflector peste timp*, I, 1964; *Din istoria teoriei şi a criticii literare româneşti*, I, 1967). Autor al *Istoriei literaturii române* (I, 1969). A îngrijit ed. din scrieri de Lucian Blaga şi C. Dobrogeanu-Gherea. Premiul Uniunii Scriitorilor (1969; 1971).

OPERA: *Ion Creangă*. Valoarea artistică şi semnificaţia operei (extras din *Însemnări ieşene*, nr. 15-16), Iaşi, 1937; *Reflector peste timp* (Din istoria reportajului românesc), I (1829-1866), Bucureşti, 1964; *Confruntări literare*, I-III, Bucureşti, 1966-1988; *Din istoria teoriei şi a criticii literare româneşti* I (1812-1866), Bucureşti, 1967; *Istoria literaturii române*, I, Bucureşti, 1969; *Jurnal ieşean*, Bucureşti, 1971; *Titu Maiorescu*, Bucureşti, 1972; *Dobrogeanu-Gherea*, Bucureşti, 1972; *101 tablete*, Bucureşti, 1974; *Nicolae Filimon*, Bucureşti, 1977*; Cumpăna cuvântului*, în colab. cu Antoaneta Tănăsescu, Bucureşti, 1978; *Profil de epocă*. Din cronica anilor 1965-1981, Bucureşti, 1981.

REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, în *Gazeta literară*, nr. 14, 1967; M.N. Rusu, în *Luceafărul*, nr. 10, 1967; Z. Ornea, în *Scânteia*, nr. 7421, 1967; Ş. Foarţă, în *Orizont*, nr. 7, 1967; V. Felea, în *Steaua*, nr. 9, 1967; P. Georgescu, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1967; idem, *ibidem*, nr. 4, 1968; N. Manolescu, în *Amfiteatru*, nr. 27, 1968; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 31, 1968; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Gazeta literară*, nr. 30, 1968; idem, în *România literară*, nr. 30, 1969; Magdalena Popescu, *ibidem*, nr. 39, 1969; M. Petroveanu, în *Lupta de clasă*, nr. 4, 1969; G. Munteanu, în *Familia*, nr. 10, 1969; E. Todoran, în *Orizont*, nr. 10, 1969; L. Ulici, în *Luceafărul*, nr. 36, 1969; V. Florescu, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1969; C. Stănescu, *Poeţi şi critici*, 1972; M. Bucur, *Istoriografia...*; Ileana Corbea – N. Florescu, *Biografii posibile*, 1976; C. Ciopraga, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1977; M. Zaciu, în *Steaua*, nr. 1, 1978; M. Ivănescu, în *Transilvania*, nr. 4, 1978; Fl. Mihăilescu, *Conceptul de critică literară în România*, 1979; M. Zaciu, *Lancea lui Achile*, 1980; Al. Balaci, în *Luceafărul*, nr. 44, 1981; N. Liu, în *Steaua*, nr. 11, 1981; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 32, 1981; C. Coroiu, *Tinereţea lui Guttenberg*, 1982; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii*, 1983; Şt. Aug. Doinaş, în *Secolul 20*, nr. 4-6, 1985; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 30, 1986; C. Trandafir, în *Ateneu*, nr. 7, 1986; N. Mecu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 4, 1986; G. Muntean, *ibidem*, nr. 4, 1986; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 326, 1996; N. Gheran, *ibidem*, nr. 671, 2003. **(A. S.)**

IVĂNCEANU Vintilă (prenumele la naştere: Vintilă Şerban Constantin Cristian), n. 26 dec. 1940, Bucureşti. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Şerban Ivănceanu, prof. la Facultatea de Drept din Bucureşti, şi al Anei-Cleopatra (n. Garabet Aslan). Studiile şcolare începute în 1947 sunt absolvite la Liceul „I.L. Caragiale" din Bucureşti (1957); urmează doi ani cursurile Şcolii Finaciare (1957-1959), înscriindu-se apoi la secţia de Evidenţă Contabilă a Acad. de Ştiinţe Economice din Bucureşti (1959-1966). Debutează cu poezii în *Contemporanul* (1964), colaborând şi la *Luceafărul*, *Gazeta literară*, *Ramuri* (unde susţine rubrica „Personaje"), *Amfiteatru*. Ca student, este remarcat de M.R. Paraschivescu, care îl semnalează elogios (1966) în rev. *Ramuri* („Nu întâmplător poezia lui Vintilă Ivănceanu, acest talent ce mi se pare cu totul deosebit, capătă o proiecţie cu atât mai fantastică, mai onirică şi mai absurdă când ştii că el studiază la facultate evidenţa contabilă"). Membru al Cenaclului „Junimea" de pe lângă rev. *Amfiteatru*, secretar al Cenaclului Uniunii Scriitorilor, **I.** face parte împreună cu Leonid Dimov, D. Ţepeneag, Virgil Mazilescu şi alţii din grupul scriitorilor onirici afirmaţi în principal în paginile rev. *Amfiteatru*, fiind unul dintre protagoniştii neoavangardei româneşti şi ai primului scandal literar de proporţii provocat de cenzurarea activităţii unei grupări literare constituite. Până în 1971, când, plecat într-un turneu de conferinţe prin Germania, Austria şi Elveţia, ca invitat al rev. *Eufora* şi al Editurii Eine Welt, se stabileşte la Viena, **I.** publică două vol. de versuri: *Cinste specială* (1967), cu o pref. de M.R. Paraschivescu, şi *Versuri* (1969), precum şi romanele *Până la dispariţie* (1968) şi [*Nemaipomenitele păţanii ale lui*] *Milorad de Bouteille* (1970); a mai scris *Vulcalobargul şi frumoasa Belepongă*. Cărţile îi sunt traduse în lb. germană, suedeză, japoneză. În 1971 Editura Suhrkamp îi publică romanul politic avangardist *Aus*; ulterior îi apar *Unser Vater der Drache* şi *Ein Bestiarium*. În Austria animă Editura Rhombus (1977) şi se dedică regiei de teatru (preferându-i pe maeştrii absurdului, Beckett, Salzburg, 1982; Boris Vian, Salzburg, 1984; Arrabal, Viena, 1986, dar şi autori austrieci contemporani, precum Reinhard Gruber, 1988).

OPERA: *Cinste specială*. Versuri, pref. de M.R. Paraschivescu, Bucureşti, 1967; *Până la dispariţie*, roman, Bucureşti, 1968; *Versuri*, Bucureşti, 1969; *Milorad de Bouteille* [pe copertă: *Nemaipomenitele păţanii ale lui Milorad de Bouteille*], Bucureşti, 1970; *Vulcaloborgul şi frumoasa belepenjă,* proză, Bucureşti, 1971; *Sodom,* proză, Viena, 1978; *Stumm,* versuri, Viena, 1990; *Prozessionstheater,* în colab., Köln, 1995; *Zerokörper,* în colab., Viena, 1997; *Zweimal Fin de Siècle,* în colab., Viena, 1999; *Begra,* versuri, Viena, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *Gazeta literară*, nr. 5, 1968; A. Antonescu, în *Contemporanul*, nr. 9, 1968; C. Baltag, în *Gazeta literară*, nr. 10, 1968; D. Micu, *ibidem*, nr. 21, 1968; V. Ivanovici, în *Ramuri*, nr. 5, 1968; Marian Popa, în *Luceafărul*, nr. 10, 1968; M. Petroveanu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1968; N. Prelipceanu, în *Scânteia tineretului*, nr. 3, 1968; V. Cristea, în *România literară*, nr. 3, 1969; Ov.S. Crohmălniceanu, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1969; R. Enescu, în *Familia*, nr. 6, 1969; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 15, 1969; Al. Piru, în *Ramuri*, nr. 8, 1969; idem, *ibidem*, nr. 11, 1969; L. Raicu, în *România literară*, nr. 11, 1969; G. Dimisianu, *ibidem*, nr. 18, 1970; N. Balotă, *ibidem*, nr. 13, 1971; D. Laurenţiu, în *Luceafărul*, nr. 9, 1971; Mirela Roznoveanu, în *Tomis*, nr. 3, 1971; M. Braga, în *Tribuna*, nr. 12, 1971; e. h., în *Salzburger Nachrichten*, 11 mai 1977; Andrea Amort, în *Kurier*, 24 iun. 1988; M. Rüdenauer, în *Neue Kronen Zeitung*, 23 iun. 1988; Ruxandra Cesereanu, în *România literară,* nr. 30, 1991; I. Negoiţescu, în *Contrapunct,* 16 aug. 1991. **(M. P.)**

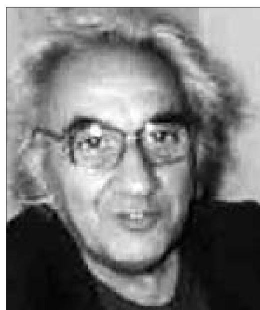

IVĂNESCU Cezar, n. 6 aug. 1941, Bârlad. Poet. Liceul la Bârlad (absolvit în 1960). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi (1968). Redactor la rev. *Argeş* şi *Luceafărul*. Debut poetic în *Luceafărul* (1959). Debutează editorial cu vol. de versuri *Rod* (1968), urmat de: *Rod III* (1975), *Rod IV (*1977*), La Baad (*1979*), Muzeon (*1979*), Fragmente din Muzeon* (1982), *Doina, (*1983*), Rod* (1985), *Doina*

*(*1986*), Alte fragmente din Muzeon* (1992), *Poeme* (2000). Autor a două vol. documentare: *Pentru Marin Preda* (1996) şi *Timpul asasinilor* (1997, în colab.). Debut în teatru cu piesa *Mica dramă,* la Teatrul „Al. Davila" din Piteşti (1969). Este autorul unei antologii tematice de poezie românească, *Cântecul amintirii* (1978). A tradus, în colab. cu Maria Ivănescu, vol. lui Mircea Eliade *De la Zamolxis la Genghis-Han.* Studii comparative despre folclorul Daciei şi al Europei Orientale (1980). Premiul Uniunii Scriitorilor (1992).

OPERA: *Rod,* Bucureşti, 1968; *Rod,* III, Bucureşti, 1975; *Rod IV,* Bucureşti, 1977; *La Baad*, Bucureşti, 1979; *Muzeon,* Bucureşti, 1979; *Fragmente din Muzeon*, Bucureşti, 1982; *Doina,* Bucureşti, 1983; *Rod,* Bucureşti, 1985; *Doina*, Bucureşti, 1986; *Alte fragmente din Muzeon*, versuri, Bucureşti, 1992; *Rosarium,* Bucureşti, 1992 (altă ed., Timişoara, 1996); *Sutrele muţeniei,* Bucureşti, 1994; *Jeu d'amour,* Timişoara, 1995; *Pentru Marin Preda*, Iaşi, 1996; *Rod/Seed Time and Harvest,* trad. de Maria Sârbu, Oradea, 1996; *Timpul asasinilor: documente şi mărturii despre Nicolae Labiş,* în colab. cu Stela Covaci, Bucureşti, 1997; *Doina (Tatăl meu Rusia),* versuri, Iaşi, 2000; *Poeme,* Iaşi, 2000. Traduceri: Mircea Eliade, *Eseuri*, în colab. cu Maria Ivănescu, Bucureşti, 1991; idem, *Făurari şi alchimişti,* Bucureşti, 1996; P. L. Sulitzer, *Învingătoarea,* Bucureşti, 1999; *Magia şi vrăjitoria în Europa,* Bucureşti, 1997; M. de Saint Pierre, *Miliardarul,* Bucureşti, 1998; M. Eliade, *Mituri, vise şi mistere,* Bucureşti, 1998; idem, *Mitul eternei reîntoarceri,* Bucureşti, 1999; N. Troyat, *Tristele ţarine,* Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: D. Laurenţiu, *Eseuri asupra stării de graţie,* 1976; M. Iorgulescu, *Al doilea rond*, 1976; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane,* 1997; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi,* 1977; D. Dimitriu*, Ares şi Eros*, 1978; M. Niţescu, *Poeţi contemporani,* 1978; E. Dorcescu, *Embleme ale realităţii,* 1978; M. Iorgulescu, *Scriitori...*; Gh. Grigurcu*, Poeţi...*; G. Alboiu*, Un poet printre critici*, 1979; V. Felea, *Aspecte ale poeziei de azi*, II, 1980; Z. Sângeorzan, *Conversaţii critice*, 1980; H. Cândroveanu*, Poeţi şi poezie*, 1980; V. Marian, în *Luceafărul*, nr. 10, 1982; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 18, 1982; C. Bogdan, în *Orizont*, nr. 22, 1982; H. Cândroveanu, în *Luceafărul*, nr. 32, 1982; N. Motoc, în *Tomis*, nr. 4, 1982; I. Negoiţescu, în *Vatra,* nr. 4, 1992; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 16, 1993; V. Stanciu, în *Cronica,* nr. 8, 1993 (interviu); A. D. Rachieru, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 41, 1996; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 19, 1997; C. T. Popescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 363, 1997. **(D. C. M.)**

IVĂNESCU Mircea, n. 26 mart. 1931, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Adam Ivănescu, inginer agronom, şi al Aurorei (n. Popârlan). Bacalaureatul la Liceul „Spiru Haret" (1949), după o întrerupere de un an datorată bolii, răstimp în care îşi aprofundează cunoştinţele de lb. şi cultură engleză sub îndrumarea tatălui său. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1954). A funcţionat ca redactor la *Agerpres*, la rev. *Lumea,* şef de secţie la „Editura pentru Literatura Universală" (E.P.L.U.) devenită ulterior „Univers", la rev. *Transilvania,* revenind la *Lumea*. Din 1980 părăseşte Bucureştiul, stabilindu-se la Sibiu unde lucrează la rev. *Transilvania.* Debutează cu poezii în *Steaua* (1958) şi în aceeaşi rev. publică primele eseuri (1960). Debut în vol. cu *Versuri* (1968) urmat de *Poeme* (1970), *Poesii* (1970), *Alte versuri* (1972), *Alte poeme* (1973), *Alte poeme nouă* (1986), *Poezii vechi, nouă* (1999) ş.a. Frapanta originalitate a poeziei sale – deloc dispusă la compromisuri estetice cu directivele dogmatice ale totalitarismului –, ineditul viziunii lirice fac din **I.** un poet dificil de încadrat în vreuna din orientările şi direcţiile poetice autohtone. Singularitatea creaţiei poetice a lui **I.** este dublată de o excepţională carieră de traducător. Traducerile sale din Scott Fitzgerald, W. Faulkner, Truman Capote, din poeţii americani, din Joyce, Musil şi Kafka reprezintă tot atâtea performanţe greu de egalat în spaţiul cultural românesc. Repunând în discuţie statutul lirismului, al ironiei şi livrescului în spaţiul „poesiei", opera lui **I.** relevă o conştiinţă lucidă aflată în căutarea, uneori melancolică ori nostalgică, alteori dezolată sau dezamăgită, a unei ordini mereu refuzate a lumii şi a prezenţei persoanei în lume.

Aspiraţia spre un „punct fix al lumii rotitoare” – ca proiecţie esenţială în spirit a vieţii imediate – oferă substanţa fluidă a discursului poetic, introspecţia operând cu un flux continuu de asocieri şi disocieri care, în pofida acumulării, ajung fatalmente la aporii insurmontabile. A obţinut mai multe premii ale Uniunii Scriitorilor, între care şi Premiul „Opera omnia” (1993; 1995).

OPERA: *Versuri*, Bucureşti, 1968; *Poeme*, Bucureşti, 1970; *Poesii*, Bucureşti, 1970; *Alte versuri*, Bucureşti, 1972; *Alte poeme*, Bucureşti, 1973; *Poem*, Bucureşti, 1973; *Amintiri,* în colab. cu L. Dimov şi F. Pucă, Bucureşti, 1973; *Alte poezii*, Cluj-Napoca, 1976; *Poeme nouă*, Cluj-Napoca, 1982; *Commentarius perpetuus,* în colab. cu Rodica Braga, Cluj-Napoca, 1986; *Alte poeme nouă*, Bucureşti, 1986; *Versuri vechi, nouă,* Bucureşti, 1988; *Poeme vechi, nouă,* Bucureşti, 1989; *Limitele puterii sau mituirea martorilor,* un roman rustic, în colab. cu I. Panţa, Bucureşti, 1994; *Versuri,* postfaţă de I. B. Lefter, Bucureşti, 1996; *Poezii*, Bucureşti, 1997; *Poezii vechi şi nouă,* pref. de E. Negrici, *Bucureşti,* 1999; *Aceleaşi vremi,* Cluj-Napoca, 2002; *Punţi,* o antologie de texte, în colab. cu R. Vancu, Bucureşti, 2002; *Commentarius perpetuus,* II. *Parabole,* în colab. cu Rodica Braga, Sibiu, 2003; *Versuri poeme poesii altele aceleaşi vechi nouă,* antologie şi pref. de M. Călinescu, Iaşi, 2003. Traduceri: S. Fitzgerald, *Marele Gatsby*, Bucureşti, 1967; W. Faulkner, *Zgomotul şi furia*, Bucureşti, 1971 (alte ed., 1997; 1999); S. Fitzgerald, *Blândeţea nopţii*, Bucureşti, 1974 (altă ed. Chişinău, 1991; Bucureşti, 1994, Iaşi, 2001); W. Faulkner, *Absalom! Absalom!*, Bucureşti, 1974 (altă ed., 1999); P. Beagle, *Ultima licornă,* Bucureşti, 1977; T. Capote, *Alte glasuri, alte încăperi*, Bucureşti, 1977; W. Faulkner, *Sartoris*, Bucureşti, 1980; L. Bernstein, *Cum să înţelegem muzica. Concerte pentru tineret*, Bucureşti, 1982; J. Joyce, *Ulise*, note de ~, Bucureşti, 1984; F. Kafka, *Pagini de jurnal şi corespondenţă*, Bucureşti, 1984; *Poezie americană modernă şi contemporană*, selecţie, note şi comentarii de ~, Bucureşti, 1986; *Trei poeţi englezi contemporani: Fleur Adcock, Alan Brownjohn, Ion Silkin,* în colab. cu Liliana Ursu şi Denisa Comănescu, Bucureşti, 1989; W. Faulkner, *Pogoară-te Moise*, Bucureşti, 1991 (altă ed., Iaşi, 2003); F. S. Fitzgerald, *Marele Gatsby,* Craiova, 1991; P. Heyse, *Andrea Delphin. Răzbunare şi moarte*, Craiova, 1991; F. Nietzsche, *Naşterea filosofiei în epoca tragediei greceşti*, trad. şi note de ~, studiu introductiv de V. Muscă, Cluj-Napoca, 1992; R. M. Rilke, *Povestiri despre Bunul Dumnezeu*, Cluj-Napoca, 1993; V. Volkoff, *Struţocămila*, Bucureşti, 1993; M. Solomon, *Magadan,* Bucureşti, 1993; H. Arendt, *Originile totalitarismului*, trad. de I. Dur şi ~, Bucureşti, 1994; D. de Rougemont, *Partea diavolului*, Bucureşti, 1994; F. Nietzsche, *Ecce homo,* Cluj-Napoca, 1994 (ed. II, 1999); W. Faulkner, *Recviem pentru o călugăriţă*, Bucureşti, 1995; R. Musil, *Omul fără însuşiri*, I-V, Bucureşti, 1995-1996; J. Joyce, *Ulise,* trad. de ~, cuvânt înainte de Şt. Stoenescu, Bucureşti, 1996; F. Kafka, *Opere complete,* I-VI, trad. şi note de ~, Bucureşti, 1996-2001; Fr. Nietzsche, *Naşterea filosofiei în epoca tragediei greceşti,* Cluj-Napoca, 1998 (altă ed., 2002); W. Faulkner, *Steaguri în ţărână,* Bucureşti, 1999; H. Broch, *Somnambulii,* Bucureşti, 2000; W. Faulkner, *O parabolă,* Bucureşti, 2000; Ch. Haller, *Jocurile zeilor/Götterspiele,* Bucureşti, 2000; Susan Sontag, *Împotriva interpretării,* Bucureşti, 2000; R. M. Rilke, *Povestiri despre Bunul Dumnezeu,* Cluj-Napoca, 2002.

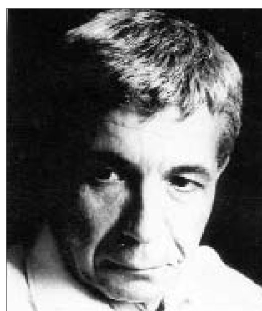
REFERINŢE CRITICE: V. Cristea, *Interpretări critice*, 1971; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; M. Niţescu, *Între Scylla şi Carybda,* 1972; Al. Andriescu, *Relief contemporan,* 1974; D. Cristea, *Un an de poezie*, 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte*, 1974; M. Petroveanu*, Traiectorii lirice*, 1974; M. Tomuş, *Istorie literară şi poezie*, 1974; Valeriu Cristea*, Domeniul criticii*, 1975; Marin Mincu, *Poezie şi generaţie*, 1975; Al. Piru, *Poezia...*, 1975; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu*, 1977, L. Raicu*, Practica scrisului şi experienţa lecturii*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeţi...*; M. Papahagi, *Critica de atelier*, 1983; N. Manolescu, *Despre poezie,* 1987; Al. Cistelecan*, Poezie şi livresc*, 1987; Roxana Sorescu, în *Luceafărul*, nr. 15, 1996; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 31, 1996; M. Diaconu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 1998; L. Vasiliu, în *Convorbiri literare,* nr. 3, 1999; Roxana Sorescu, *Lumea repovestită,* 2000; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 41, 2000; idem, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 2001 (interviu); P. Ursache, *ibidem,* nr. 12, 2001; idem, în *Dacia literară,* nr. 46, 2002; I. Constantin, în *România literară,* nr. 44, 2003; Raluca Dună, în *Luceafărul,* nr. 13; 31, 2003; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 17, 2003. **(I. Md.)**

IZBĂŞESCU Gheorghe (numele la naştere: Isbăşescu), n. 8 sept. 1935, satul Lăicăi, com. Cetăţeni, jud. Argeş. Poet. Fiul lui Gheorghe T. Isbăşescu, funcţionar, şi al Victoriei (n. Miriţescu). Şcoala primară în Lăicăi; Liceul „Ienăchiţă Văcărescu" din Târgovişte (absolvit în 1953); abandonează după trei ani Facultatea de Filologie a Univ. bucureştene (începută în 1953) spre a absolvi Facultatea de Filologie a Univ. "Al.I. Cuza" din Iaşi (1965-1968; licenţa în 1970). Prof. suplinitor în Viişoara, (1962-1965) şi Oituz (1965-1973); prof. la Liceul Industrial de Chimie din Oneşti (1973-1975); din 1975, titular al Catedrei de creaţie literară de pe lângă Casa Pionierilor din aceeaşi localitate (din 1990, Clubul elevilor „Alecu Aslan", al cărui director este până în 1998). Aici organizează Cenaclul „Zburătorul", din ale cărui creaţii va îngriji trei culegeri (1976; 1983; 1996). Un debut irelevant în *Tânărul scriitor* (1957), urmat de colab. sporadice în presa vremii; adevăratul debut în *Ateneu* (1979); debut editorial cu *Viaţa în tablouri* (1984), câştigând concursul de debut al Editurii Albatros, alături de Andrei Zanca şi Dinu Olăraşu. A mai publicat vol. de versuri *Garsoniera 49* (1985), *Coborârea din tablouri* (1993), *Ansamblul de manevre* (1993), *Melodrama realului* (1995), *Mâna cu efect întârziat* (1997), *Cântece de mântuire* (1998), *Muza din tomberon* (1998), *Mona-Ra* (2000). Autor al romanului *Salonul de vară* (2003). Premiul rev. *Vatra* (1984).

OPERA: *Viaţa în tablouri*. Poeme, Bucureşti, 1984; *Garsoniera 49*. Poeme, Iaşi, 1985; *Coborârea din tablouri*, versuri, Bacău, 1993; *Ansamblul de manevre*, versuri, Bacău, 1993; *Ulise al oraşului: mica epopee apretată*, Bacău, 1994 (ed. II, pref. de N. Oprea şi O. Soviany, Timişoara, 1998); *Melodrama realului*, versuri, Iaşi, 1995 (ed. II, Timişoara, 1997); *Mâna cu efect întârziat*, versuri, Timişoara, 1997; *Cântece de mântuire*, versuri, Botoşani, 1998; *Muza din tomberon* (O trilogie), versuri, Timişoara, 1998; *Mona-Ra*, Timişoara, 2000; *Salonul de vară*, roman, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară*, nr. 51, 1984; R.C. Cristea, în *Familia*, nr. 12, 1984; Constanţa Buzea, în *Amfiteatru*, nr. 2, 1985; C. Pricop, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1985; R.G. Ţeposu, în *Flacăra*, nr. 16, 1985; N. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 8, 1985; Al. Călinescu, *ibidem*, nr. 30, 1985; N. Oprea, în *Argeş*, nr. 9, 1985; idem, în *Luceafărul*, nr. 43, 1986; H. Zalis, în *România literară*, nr. 23, 1986; L. Antonesei, în *Opinia studenţească*, nr. 5-6, 1986; I.T. Iovian, în *Ateneu*, nr. 8, 1993; I. Moldovan, în *Familia*, nr. 4, 1993; Ch.W. Schenk, în *Poesis*, nr. 4-5, 1993; V. Spiridon, *ibidem*; Gh. Mocuţa, în *Arca*, nr. 4-6; 10-12, 1993; H. Gârbea, în *Luceafărul*, 28 iul. 1993; N. Oprea, în *Calende*, nr. 3, 1994; V. Spiridon, în *Familia*, nr. 9, 1994; O. Soviany, în *Contemporanul*, nr. 50, 1994; Mihaela Ursa, în *Steaua*, nr. 12, 1994; Rodica Draghincescu, în *Viaţa Românească*, nr. 3-4, 1996; Gh. Mocuţa, în *Zburătorul*, nr. 1-3, 1996; O. Soviany, în *Luceafărul*, nr. 19, 1996; A. Pantea, în *Vatra*, nr. 6, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 9, 1998; M. Mincu, în *Luceafărul*, nr. 7, 1999; M.A. Diaconu, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1999; Şt. I. Ghilimescu, *Figuri ale imaginarului poetic*, 1999; N. Leahu, *Poezia generaţiei '80*, 2000; S. Bărbulescu, în *Luceafărul*, nr. 36, 2000. **(A. S.)**

IZVERNA Pan (pseud. lui Pandele Tărăbac), n. 27 iul. 1937, com. Malovăţ, jud. Mehedinţi. Poet şi traducător. Fiul lui Alexandru Tărăbac, funcţionar judecătoresc şi învăţător, şi al Mariei (n. Hurduc), moaşă. Şcoala primară în com. natală; Liceul „Traian" din Turnu Severin (bacalaureatul în 1954); Facultatea de Medicină Generală, începută la Timişoara şi absolvită la Bucureşti (1961). Medic la Bârsăneşti, în Moldova (1961-1963), la Rasa-Grădiştea (Călăraşi, 1963-1966), la Dragoş-Vodă (Constanţa, 1966-1970), la Drajna şi Izvoarele (Prahova, 1971-1975). Redactor la ziarul *Dreptatea* (1993). Între 1996 şi 2000, angajat al Muzeului Literaturii Române. Debutează cu proză în *Luceafărul* (1966); debut editorial cu vol. de poeme *Arhipelag de noapte* (1971). Poezie de meditaţie pe marginea intimităţii angoasate de fragilitatea fiinţei. Îşi

întregeşte profilul poetic în vol. *Cuaternar* (1972), cu accente de coşmar şi apocalipsă, pentru ca timbrul poeziei să se clasicizeze în formele fixe din *Rondelul tainelor* (1974) şi *Rondelurile* (1983). Alte vol.: *Anamnesis* (1986), *Bătrânul anticar* (1990) şi *Epifaniile poetului şi ale poeziei* (2000). Colaborează la *Luceafărul*, *România literară*, *Convorbiri literare*, *Ramuri* etc. A tradus din Buffon, Chateaubriand, Aloysius Bertand, Th. Gautier, A. Carrel etc.

OPERA: *Arhipelag de noapte*. Poeme, Bucureşti, 1971; *Cuaternar*. Versuri, Bucureşti, 1972; *Rondelul tainelor*, Bucureşti, 1974; *Rondelurile*, Bucureşti, 1983; *Anamnesis*. Versuri, Bucureşti, 1986; *Bătrânul anticar*, proze, Bucureşti, 1990; *Epifaniile poetului şi ale poeziei*, eseuri, Bucureşti, 2000. *Traduceri*: A. Bertrand, *Gaspard de la Nuit*. Fantezii în maniera lui Rembrandt şi a lui Callot, urmate de scrisorile lui A. B. către David D'Angers, în colab. cu Irina Mavrodin, Bucureşti, 1977; Chateuabriand, *Călătorii*, Bucureşti, 1978; G.L. Buffon, *Pagini de istorie naturăla*, Bucureşti, 1980; Th. Gautier, *Călătorie în Italia*, Bucureşti, 1983; G.L. Buffon, *Istoria naturală*, Bucureşti, 1984; Foustel de Coulenge, *Cetatea antică*, I-II, Bucureşti, 1984; W. Folkierski, *Între clasicism şi romantism*, I-II, Bucureşti, 1988; Th. Gautier, *Istoria romantismului*, I-II, Bucureşti, 1990 (ed. II, I-II, 1998); G. Glotz, *Cetatea greacă*, în colab. cu Mioara Izverna, Bucureşti, 1992; F. Masson, *Napoleon şi iubirea*, Bucureşti, 1993; A. Carrel, *Rugăciunea*, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: D. Flămând, în *Luceafărul*, nr. 11, 1971; A. Popescu, în *Tribuna*, nr. 12, 1971; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 8, 1975; V. Cristea, în *România literară*, nr. 37, 1988; Al. Horia, în *Luceafărul*, nr. 45, 1988; L. Ulici, în *România literară*, nr. 8, 1989. **(M. Pp.)**

J

JACQUIER Henri, n. 25 sept. 1900, Grenoble (Franţa) – m. 19 apr. 1980, Cluj-Napoca. Lingvist şi istoric literar. Fiul lui Pierre Jacquier, funcţionar de bancă, şi al Rosaliei (n. Couturier). Studiile primare la Voiron (Isčre, Franţa), iar cele medii la Liceul „Champollion" din Grenoble, unde obţine, în 1916 şi 1917, bacalaureatele în litere şi ştiinte; studii universitare la Lyon (licenţiat în litere şi filosofie în 1921) şi Paris (1921-1923). Dr. în filologie la Univ. din Bucureşti (1947). Stabilit în România imediat după terminarea studiilor superioare, funcţionează ca prof. de franceză la Liceul „Eminescu" din Satu Mare (1923-1924), Liceul „Bariţiu" şi la Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj (1924-1931). Concomitent e angajat la Catedra de lb. franceză a Univ. din Cluj în calitate de conf. suplinitor (1925-1931), lector (1931-1947) şi prof. (1947-1968); între 1959 şi 1968 a fost şeful Catedrei de filologie romanică la aceeaşi Univ. A ţinut cursuri de istoria lb. şi literaturii franceze, filologie romanică, istoria şi geografia Franţei. A activat în cadrul Muzeului Limbii Române, a fost gazdă şi moderator al şedinţelor Cercului Literar de la Sibiu. A publicat numeroase şi variate – sub aspectul tematicii – art. în *Almanahul literar*, *Bulletin linguistique*, *Cercetări de lingvistică*, *Gând românesc*, *Revue de Transylvanie*, *Revista Cercului Literar*, *România literară* din Aiud, *Steaua*, *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai"*, *Psihologia*, *Studii literare*, *Studii şi cercetări lingvistice*, *Tribuna*, *Viaţa Românească*.

OPERA: *Introducere în studiul limbilor romanice*, fasc. I, Cluj, 1948; *Babel, mit viu*, ed., pref., note şi comentarii de M. Muthu, Cluj-Napoca, 1991.

REFERINŢE CRITICE: L. Baconski, în *Steaua*, nr. 9, 1965; Maria Vodă Căpuşan, în *Tribuna*, nr. 17, 1980; Şt. Aug. Doinaş, în *Steaua*, nr. 5, 1980; O. Şchiau, *ibidem*; I. Baciu, în *Cercetări de lingvistică*, nr. 2, 1980; M. Muthu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 1-2, 1988; idem, în *Steaua*, nr. 11-12, 1989; idem, în *Jurnalul literar*, nr. 30, 1990; Sanda Cordoş, în *Tribuna*, nr. 9, 1992. **(G. A.)**

JALEŞ Petru (pseud. lui Boris Musteaţă), n. 12 febr. 1942, Nicoleni-Bălţi, Basarabia. Poet, prozator şi traducător. Fiul lui Vladimir Musteaţă, contabil, şi al Nadejdei (n. Vasilovski), desenatoare. Liceul „Aurel Vlaicu" din Bucureşti (bacalaureatul în 1975); absolvent al Şcolii de Cinematografie (1958-1960). Urmează Institutul Plitehnic din Bucureşti, Facultatea de Fizică Nucleară (1960-1965), Facultatea de Lb. şi Literatura Română (1968-1972) şi Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1972-1976). Redactor la Anima Film (1972-1974) şi la Studioul Cinematografic „Alexandru Sahia" (1974-1979). În 1979 se stabileşte în Statele Unite. Colaborează la *Luceafărul*, *Viaţa studenţească* etc. Debut publicistic în *Luceafărul* (1958); debut editorial cu vol. de poezii *Menuet* (1968). Alte vol. de versuri: *Poema* (1971), *Poemele mării* (1975), *Cântul etern* (1977), *Poema dacica* (1977), *Luminile de dimineaţă* (1978). Autor al romanului *Vânzătorul de memorii* (1972). A semnat scenarii pentru filme documentare şi de animaţie. În Statele Unite a organizat mai multe expoziţii personale de pictură, la New York. Trad. din poezia rusă modernă (Bella Ahmadulina, Rimma Kazakova, Fazil Iskander, Bulat Okudjava, Robert Rojdestvenski).

OPERA: *Menuet*, versuri, Bucureşti, 1968; *Poema*, versuri, Bucureşti, 1971; *Vânzătorul de memorii*, roman, Bucureşti, 1972; *Poemele mării*, versuri, Bucureşti, 1975; *Cântul etern*, versuri, Bucureşti, 1977; *Poema dacica*, versuri, Bucureşti, 1977; *Luminile de dimineaţă*. Invocaţii, Bucureşti, 1978. *Traduceri*: *Poeme* (Bella Ahmadulina, Rimma

Kazakova, F. Iskander, B. Okudjava, Robert Rojdestvenski), trad. şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1977.

REFERINŢE CRITICE: H. Bădescu, în *Steaua*, nr. 10, 1971; Al. Lungu, în *Ateneu*, nr. 4, 1972; E. Manu, în *Săptămâna*, nr. 256, 1975; Dana Dumitriu, în *România literară*, nr. 47, 1977; D. Mutaşcu, în *Săptămâna*, nr. 357, 1977; E. Manu, *ibidem*, nr. 395; 1978. **(A. S.)**

JAR Alexandru (pseud. lui Alexandru Avram), n. 20 nov. 1911, Iaşi – m. 10 nov. 1988. Poet şi prozator. Fiul lui Iacob Avram şi al Şurei Bella. Autodidact. În timpul celui de-al doilea război mondial participă, ca membru al Partidului Comunist Român, la mişcarea de rezistenţă din Franţa, epocă evocată în versurile din vol. *Sânge şi vis* (1945) şi nuvelele din vol. *Interogatoriu* (1948). După 23 august 1944, ocupă diverse funcţii administrative în aparatul Uniunii Scriitorilor. Debutează în rev. *Bluze albastre* (1930). Colab. la *Bluze albastre*, *Cuvântul liber*, *Şantier*, *Vremea*, *Tinereţea*, *Flacăra* etc. După alte vol. de poezii (*Poemul marii deşteptări*, 1946; *Fragment de veac*, 1946), **J.** se dedică prozei, tipărind un mare număr de romane (*Evadare*, 1949; *Sfârşitul jalbelor*, 1950; *La borna 202*, 1951; *Marea pregătire*, 1952; *Undeva pe Dunăre*, 1952; *O poveste simplă*, 1955; *Lagard cel însemnat*, 1966; *Trădarea lunii*, 1968; *Eu, Consula!*, 1971) şi câteva vol. de nuvele (*Tehnicul şi-a făcut datoria*, 1951; *Nasul şi fericirea lumii*, 1976 etc.). Timp de aproape un deceniu (1956-1966) nu poate publica, deoarece unele luări de poziţie mai puţin rigide declanşează „cazul Jar", ce se traduce în vehementa criticare şi „demascare" a scriitorului şi interdicţia de publicare. Laureat al Premiului de Stat (1950).

OPERA: *Sânge şi vis*, versuri, Paris, 1945; *Poemul marii deşteptări*, Bucureşti, 1946; *Fragment de veac*, poeme. Cu trei ilustraţii de Marcela Cordescu, Bucureşti, 1946; *Moartea lui Iosif Clişici*, nuvelă, Bucureşti, 1948; *Interogatoriu*, nuvele, Bucureşti, 1948 (ed. II, adăugită, 1953); *Evadare*, roman, Bucureşti, 1949; *Sfârşitul jalbelor*, roman, Bucureşti, 1950 [vol. I din trilogia *Griviţa*]; *La borna 202*, Bucureşti, 1951; *Tehnicul şi-a făcut datoria*, nuvele, Bucureşti, 1951; *Văcsuitorul de ghete*, nuvelă, Bucureşti, 1951; *Marea pregătire*, roman, Bucureşti, 1952 [vol. II din trilogia *Griviţa*]; *Undeva pe Dunăre*, roman, Bucureşti, 1952 (ed. II, 1953); *Cucuietul*, povestire pentru tineret, Bucureşti, 1954; *O poveste simplă*, roman, Bucureşti, 1955; *Lagard cel însemnat*, roman, Bucureşti, 1966; *Trădarea lunii*, roman, Bucureşti, 1968; *Eu, Consula!*, roman, Bucureşti, 1971; *Nasul şi fericirea lumii*, nuvele, Bucureşti, 1976;

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama...*; S. Titel, în *România literară*, nr. 1, 1972; M. Iorgulescu, în *Luceafărul*, nr. 34, 1972; D. Culcer, *Citind sau trăind literatura*, 1976; A. Cosma, *Romanul...*, I. **(I. R.)**

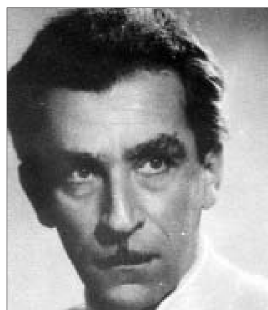

JEBELEANU Alexandru, n. 7 oct. 1923, com. Şipet, jud. Timiş – m. 28 apr. 1996, Timişoara. Poet. Fiul lui Alexandru Jebeleanu şi al Emiliei (n. Sârbu). A urmat un semestru cursurile Facultăţii de Agronomie din Timişoara; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1959). Debut în *Universul literar* (1941). Între 1948 şi 1970, secretar al Asoc. Scriitorilor din Timişoara; redactor-şef al rev. *Scrisul bănăţean* (1952-1972); redactor (din 1972), apoi director al Editurii Facla din Timişoara. După debutul în vol. colectiv *Oglinzi sonore* (1945), a publicat vol. de versuri: *Certitudini* (1958), *Frumuseţi simple* (1962), *Nostalgii solare* (1965), *Divagaţii şi simetrii* (1969), *Transparenţe* (1972), *Peregrinări terestre* (1975), *Surâsul Meduzei* (1979), *Forma clară a inimii* (1982), *Viziunile lui Narcis* (1985), *Linia azură a lucrurilor* (1986), *Arhitecturi de cristal* (1989), *Magnolii de octombrie* (1994) şi *Sonete de dragoste* (1996). Premiul Asoc. Scriitorilor din Timişoara (1972).

OPERA: *Oglinzi sonore*, în colab., Timişoara, 1945; *Certitudini*, versuri, Bucureşti, 1958; *Frumuseţi simple*, versuri, Bucureşti, 1962; *Nostalgii solare*, versuri, Bucureşti, 1965; *Divagaţii şi simetrii*, versuri, Bucureşti, 1969; *Transparenţe*, versuri, Bucureşti, 1972; *Peregrinări terestre*, versuri, Timişoara, 1975; *Surâsul Meduzei*, versuri, Timişoara, 1979; *Forma clară a inimii*, versuri, Bucureşti, 1982; *Viziunile lui*

Narcis, Bucureşti, 1985; *Linia azură a lucrurilor*, cuvânt înainte de E. Manu, Timişoara, 1986; *Arhitecturi de cristal*, versuri, Timişoara, 1989; *Magnolii de octombrie*, versuri, Timişoara, 1994; *Sonete de dragoste*, Timişoara, 1996.

REFERINŢE CRITICE: R. Flora, *Istoria literaturii române*, II, 1963; Al. Piru, *Poezia...*, II: N. Ţirioi, *Premise literare*, 1976; L. Alexiu, *Ideografii lirice conteporane*, 1977; Al. Ruja, *Valori lirice actuale*, 1979; C. Ungureanu, *Imediata noastră apropiere*, 1980; P.N. Dolângă, *Mărturisiri şi repere*, 1980; I. Măduţa, în *Familia*, nr. 3, 1983; E. Dorcescu, în *Orizont*, nr. 11, 1983; C. Ungureanu, *ibidem*, nr. 12, 1985; Gr. Scarlat, în *Familia*, nr. 5, 1986; H. Zalis, în *România literară*, nr. 33, 1986; M. Şerbănescu, în *Literatorul*, nr. 46, 1996. **(E. D.)**

JEBELEANU Eugen, n. 24 apr. 1911, Câmpina – m. 21 aug. 1991, Bucureşti. Poet şi traducător. Fiul lui Valeriu Jebeleanu, funcţionar, şi al Aureliei (n. Bulgar). Studii primare în oraşul natal şi Braşov (1918-1922), apoi, din toamna anului 1922, cele secundare la Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov. Debutează cu poezii în *Viaţa literară* a lui I. Valerian (1927), doi ani mai târziu producându-se şi debutul editorial cu vol. *Schituri cu soare*, apărut la Braşov (1929). Tot aici tipăreşte rev. *Pe drumuri noi.* După absolvirea liceului se mută la Bucureşti, unde urmează cursurile Facultăţii de Drept. La propunerea lui E. Lovinescu, în 1929 i se decernează premiul „Ion Pavelescu" pentru sonet. Viaţă grea: este *speaker* de reclame la *Cuvântul,* redactor efemer la *Rampa* etc. Se împrieteneşte cu Al. Sahia, începând colab. la publicaţii de stânga: *Cuvântul liber, Azi, Reporter, Adevărul, Dimineaţa* etc. Tipăreşte rev. *Herald* (două nr., unul închinat lui Lucian Blaga, celălalt lui Tudor Arghezi). Face parte din cercul rev. *Braşovul literar şi artistic* (1931-1933), redactor la *Ţara noastră* a lui Goga (1932-1935), la *România literară* a lui Cezar Petrescu (1939), la *Cuvântul liber*, apoi funcţionar în Direcţia Presei; redactor la *Victoria* lui N. D. Cocea (din 1944). Vol. de trad. din poemele lui Rainer Maria Rilke (apărut în 1932) este urmat de *Inimi sub săbii*, 1934 (Premiul Fundaţiilor Regale), un vol. de subtilităţi ermetizante, de extracţie barbiană, elogiat de către critică. În 1938 este implicat într-un eveniment de istorie literară: îl descoperă pe D. Petrescu-Orfanul (D. Stelaru), pe care-l întâlneşte vânzându-şi vol. *Preamărirea durerii,* apărut în acelaşi an, într-un restaurant din capitală. Entuziast, îl va prezenta publicului într-un art. şi îi va propune adoptarea pseud. După 1944, vol. *Ceea ce nu se uită* (1945), *Scutul păcii* (1949), *Poeme de pace şi de luptă* (1950), *În satul lui Sahia* (1952), *Bălcescu* (1952), propun o poezie patetică, militantă, subminată de elanuri retorice şi impulsuri ocazionale. Remarcabil este sentimentul cosmicului pe care-l degajă aceste poezii, registru care prefigurează *Surâsul Hiroshimei*, vol. de mare succes de mai târziu (1958). Membru corespondent al Acad. (1955). După *Oratoriul Eliberării* (1959), motivele poeziei antirăzboinice sunt preluate în *Cântece împotriva morţii* (1963). Dispariţia prematură, în plin elan creator, a soţiei sale, graficiana Florica Cordescu (1965), determină o profundă modificare a vocii poetului: lirismul se interiorizează, gesturile îşi pierd din amplitudine, esenţializându-se într-un tulburător ritual al invocării şi răfuielii cu „celălalt tărâm". *Elegie pentru floarea secerată* (1967) instituie, în acest sens, o poezie a absenţei, cu nuanţe adesea intimiste. Poetul nu petrarchizează, ci îşi asumă destinul deschis, bărbăteşte, refuzul uitării, provocarea morţii având o solemnitate tragică, cu finalitate evident morală. *Hanibal* (1972) este un volum-sinteză, documentul liric al unei autentice conştiinţe care a transformat poezia într-un instrument de luptă îndreptat împotriva tuturor relelor ce întunecă aspiraţia spre frumos şi puritate a omului. Orgoliul aspru, inflexibil, al acestor versuri, ca şi al celor din următorul vol., *Arma secretă* (1980), aparţine nu unui solipsist, ci înţeleptului în permanent dialog cu cetatea, pe linia celei mai elevate poezii sociale. Vol. de însemnări din 1981, intitulat *Deasupra zilei* (titlu protestatar), reuneşte eseistica minoră a cinci decenii de literatură, reprezentând, totodată, adâncirea în amintiri a unui om din ce în ce mai singur şi mai răzvrătit public împotriva timpului său, imunizat prin vârstă, prin prestigiu şi prin hazardul de a fi fost primul care a scris un reportaj, în 1936, despre copilul N. Ceauşescu. Membru titular al Acad.

(1974). Premiul Fundaţiilor Regale (1934); laureat al premiilor internaţionale Etna Taormina (1970) şi Herder (1972).

OPERA: *Schituri cu soare,* Braşov, 1929; *Inimi sub săbii*, Bucureşti, 1934; *Ceea ce nu se uită*, Bucureşti, 1945; *Cultura maghiară în România democratică*, Bucureşti, 1946; *Scutul păcii*, Bucureşti, 1949; *Poeme de pace şi luptă*, Bucureşti, 1950; *Poeme*, ilustraţii de Florica Cordescu, Bucureşti, 1951; *În satul lui Sahia*, Bucureşti, 1952 (ed. II, 1957); *Bălcescu,* poem, Bucureşti, 1952 (ed.II, 1955; ed. III, cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, 1963; trad. în maghiară de Majtényi Erik, 1953; 1954); *Cântecele pădurii tinere*, Bucureşti, 1953; *Versuri alese*, Bucureşti, 1954; *Din veacul XX.* Publicistică, Bucureşti, 1956; *Ady Endre, Scurtă expunere a vieţii şi operei poetului*, Bucureşti, 1958; *Surâsul Hiroshimei*, Bucureşti, 1958; *Oratoriul Eliberării,* ilustraţii de Florica Cordescu, Bucureşti, 1959; *Cântăm patria*, Bucureşti, 1959; *Poezii şi poeme,* pref. de Perpessicius, Bucureşti, 1961; *Cântece împotriva morţii,* ilustraţii de Florica Cordescu, Bucureşti, 1963; *Povestea broaştei ţestoase*, ilustraţii de Florica Cordescu, Bucureşti, 1963; *Poeme 1944-1964,* versuri alese, Bucureşti, 1964; *Elegie pentru floarea secerată,* ilustraţii de Florica Cordescu, Bucureşti, 1967; *Hanibal,* versuri, coperta şi ilustraţiile de T. Jebeleanu, Bucureşti, 1972 (trad. maghiară de Király László, 1975; trad. franceză de Irina Mavrodin, 1985); *Surâsul Hiroshimei şi alte versuri*, cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, Bucureşti, 1973; *Scrieri*, I-IV, Bucureşti, 1974-1983; *Harfa şi minotaurul*, versuri alese, ed. îngrijită de autor, pref. de L. Raicu, tabel cronologic de C. Simionescu, Bucureşti, 1977; *Surâsul Hiroshimei/La sonrisa de Hiroshima/Il Sorriso di Hiroshima/Le sourire d'Hiroshima/The Smile of Hiroshima/Das Lächeln Hiroshimas*, trad. de M. Serrano Perez, Elio Filippo Accroca, D. Vrânceanu, H. Juin, A. Bantaş, G. Maurer, proclamaţie de (M. A.) Asturias, ilustraţii de Florica Cordescu, coperta de T. Jebeleanu, Bucureşti, 1978; *Groapa cu lei/The Lion's Den*, poeme, coperta şi ilustraţiile autorului, Bucureşti, 1980; *Deasupra zilei*, însemnări, coperta şi ilustraţiile de T. Jebeleanu, Bucureşti, 1981; *Hanibal / Hannibal*, ed. bilingvă româno-suedeză, trad. de I. Milos, pref. de A. Martin, Bucureşti, 1981; *Den Leben geborgt*, trad. de F. Hodjak, Bucureşti, 1983; *Poezii,* Bucureşti, 1988; *Poezii,* antologie, tabel cronologic, pref. şi comentarii de T. Cristea, Bucureşti, 1990; *Hanibal*, versuri, Chişinău, 1997. Traduceri: R. M. Rilke, *Poeme*, Bucureşti, 1932; idem, *Povestea despre iubirea şi moartea stegarului Christoph Rilke*, Bucureşti, 1946; Petőfi S., *Poeme alese*, Bucureşti, 1949; P. Neruda, *Poeme*, Bucureşti, 1951; Ady E., *Poeme*, Bucureşti, 1955 (ed. nouă, 1977); *Poeme maghiare,* Bucureşti, 1956; *Poeţi ai libertăţii*, Bucureşti, 1957; N. Guillén, *Poeme cubane*, Bucureşti, 1963 (ed. nouă, 1976); Petőfi S., *Versek es Költemények/Poezii şi poeme*, ed. bilingvă, Bucureşti, 1969 (ed. nouă, 1973); idem, *János Viteazul,* Bucureşti, 1973.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, *Istoria...*; D. Micu şi N. Manolescu, *Literatura română de azi*, 1965; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; L. Raicu, *Structuri literare*, 1973; E. Simion, *Scriitori...*, I; Al. Paleologu, *Simţul practic*, 1974; M. Zaciu, *Lecturi şi zile,* 1975; D. Laurenţiu, *Eseuri asupra stării de graţie*, 1976; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; L. Raicu*, Practica scrisului*, 1978; *Eugen Jebeleanu interpretat de...*, 1979; P. Marcea, *Concordanţe şi controverse,* 1983; Al. Paleologu, *Alchimia existenţei,* 1983; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei,* 1986; L. Ulici, în *Luceafărul,* nr. 18, 1991; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 1; 17, 1991; C. Catargiu, *Eugen Jebeleanu sau vocile tragicului,* 1996; D. Ţepeneag, în *Contemporanul,* nr. 8; 9; 10, 1999; idem, *ibidem,* nr. 40, 2000; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 25, 2003. **(M. P.)**

JIANU Nicolae (pseud. lui Nicolae Popescu), n. 12 nov. 1916, Fălticeni – m. 15 oct. 1982, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ioan Popescu, agronom, şi al Elenei (n. Pavel). Şcoala elementară la Fălticeni; liceul la Fălticeni şi Arad (absolvit în 1939); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1943). Debutează cu poezie în *Adevărul literar* (1936). Prof. suplinitor de filosofie la Liceul „Sf.

Gheorghe” din Bucureşti (1943-1944); redactor la *Curentul* (1939-1944), *Flacăra* (1948-1950), *Gazeta literară* (1967-1969), *Luceafărul*, *România literară* şi la Televiziune (1969-1970). Colaborează la *Înmuguriri* din Fălticeni, *Hotarul* din Arad, *Adevărul literar şi artistic*, *Gândirea*, precum şi la aproape toate publicaţiile literare româneşti de după 1944. Debutează editorial cu nuvela *Ucenicul Năsturaş descoperă viaţa* (1949). Abordează, în romane ca *Viforul* (1950), *Cumpăna luminilor* (1952), *Pământul era viu* (I-II, 1966) ori *Sfârşitul singurătăţii* (1967), o problematică socială sau propagandistică; preocupat apoi, într-o valoroasă creaţie nuvelistică mai validă estetic (*Alge*, 1967; *Cvartetul alb*, 1973; *Echinox*, 1977), de procese individuale plasate în contextul social-politic al vremii. A tradus din literaturile sovietică, maghiară, cehă şi slovacă. Premiul de Stat (1952).

OPERA: *Ucenicul Năsturaş descoperă viaţa*, nuvelă, Bucureşti, 1949; *Viforul*, roman, Bucureşti, 1950; *Acasă*, nuvelă, Bucureşti, 1951; *Cumpăna luminilor*, roman, Bucureşti, 1952 (ed. II, 1959); *Filonul 25*, roman, Bucureşti, 1954; *Izvorul roşu*, I, roman, Bucureşti, 1955; *Fecior de suflet*, nuvelă, Bucureşti, 1956; *Unul de la „Neptun”*, nuvelă, Bucureşti, 1956; *Drumul spre cer*, Bucureşti, 1957; *Veneam din întuneric*, nuvele, Bucureşti, 1962 (ed. II, 1971); *O întâmplare în munţi*, roman, Bucureşti, 1963; *Era ceaţă pe Tisa*, povestiri, Bucureşti, 1965; *Pământul era viu*, I-II, roman, Bucureşti, 1966; *Alge*, nuvele, Bucureşti, 1967; *Sfârşitul singurătăţii*, roman, Bucureşti, 1967 (ed. II, 1977); *Iubire*, nuvele, Bucureşti, 1968; *Manechine*, Bucureşti, 1970; *Cvartetul alb*, nuvele, Bucureşti, 1973; *Timpul rămâne tânăr*, nuvele, Bucureşti, 1973; *Echinox*, nuvele, Bucureşti, 1977; *Mai erau câteva ceasuri*, povestiri, Bucureşti, 1983; *Traduceri*: I.V. Karnauhova, *Cartea prieteniei*, în colab. cu Diana Heim, Bucureşti, 1952; L. Dohertry, *Fiii minerului*, în colab. cu Antoaneta Ralian, Bucureşti, 1961; H. Bloom, *Revoltă în Transvaal*, în colab. cu Gabriela Niţescu, Bucureşti, 1963; Jokái Mór, *Diamantele negre*, în colab. cu I. Czinczár, Bucureşti, 1965; E. Fiker, *Cazul C.-L.*, în colab. cu Tr. Ionescu-Nişcov, Bucureşti, 1967; Szabó Magda, *Căprioara. Pomana porcului*, în colab. cu I. Czinczár, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: S. Titel, în *România literară*, nr. 48, 1973; M. Scarlat, *ibidem*, nr. 42, 1977; V. Taşcu, în *Steaua*, nr. 4, 1977; I.D. Teodorescu, în *Orizont*, nr. 20, 1977; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 14, 1978; M. Ungheanu, în *România literară*, nr. 43, 1982; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc...*, II; N. Mărgeanu, în *România literară*, nr. 33, 1992. **(M. Mt.)**

JORDAN B. (pseud. lui Iordache Bucă; numele de familie schimbat în 1938 în Botna), n. 22 febr. 1903, com. Joråşti, jud. Galaţi – m. 30 iun. 1962. Prozator. Fiul lui Ifrim Gh. Bucă şi al Ioanei (n. Vasilache). Şcoala primară în satul natal (1910-1915); Şcoala Pregătitoare din Jorăşti (1917-1918) şi Târgu-Bujor; Şcoala Normală de Băieţi din Brăila (1919-1921), unde e elevul lui Perpessicius, şi Buzău (1921-1923). Învăţător la Ismail (din 1924) şi Bucureşti (din 1936); funcţionar la Fundaţia Culturală, sectorul „şcoli ţărăneşti” (din 1939); în 1947 şi 1948 redactor la *Frontul plugarilor* (era membru în formaţia politică a lui M. Ralea, apoi în Frontul Plugarilor, din 1945). Consilier cultural la Ministerul Educaţiei şi Învăţământului (1948-1951). Între 1937 şi 1952 a publicat numeroase manuale pentru învăţământul primar. Debutează, sub. pseud. care îl consacră, în *Bilete de papagal*. Colab. la *Doina* din Jorăşti, *Ultima oră*, *Revista scriitoarelor şi scriitorilor români*, *Cuvântul*, *România literară* condusă de L. Rebreanu, *Viaţa Românească*, *SO4H2*, *Frize*, *13*, *Bloc*, *Viaţa literară*, *Azi*, *Lanuri*, *Şcoala primară română*, *Pagini literare*, *Politica vremii*, *Universul literar*, *Straja Moldovei*, *Căminul cultural*, *Graiul copiilor*, *Gazeta învăţământului*. A semnat şi Ion Jorăşteanu, Florea Barbu, I. Botna. A editat rev. *Expres*, la Ismail (1929); director al rev. *Orientări* din Moineşti (1932) şi redactor responsabil al publicaţiei *Şcoala ţăranului* (din 1939); debut editorial cu romanul *Normaliştii* (1933), bine primit de critică, urmat de *Vitrina cu păpuşi de porţelan* (1934), *Pământul ispitelor* (*Delta*) (1935), *Învăţătorii* (1935), *Revizori şi inspectori* (1936, în colab. cu V. Munteanu), *Trenul albastru* (1937), *Satele* (1938), *Seria Marga Munteanu* (1939), *Decebal* (1941), *Zile şi nopţi în furtună* (I-III, 1959-1961). A tradus *Ţăranii* de W. Reymont (1942), a publicat piese pentru teatrul şcolar şi sătesc, biografii romanţate (*Greta Garbo*, 1939; *Caragiale*, 1939, în colab. cu L. Predescu), precum

şi *Antologia învăţătorilor în literatură* (1939). Membru al Asoc. Scriitorilor Români (din 1935). Premiul pentru cel mai bun roman social (*Pământul ispitelor*, ms, 1934).

OPERA: *Normaliştii*, roman, Bolgrad, 1933 (ed. II, Bucureşti, 1936; ed. III, f.a.; ed. şi bibliografie de C. Mohanu, 1984); *Vitrina cu păpuşi de porţelan*, roman, Bolgrad, 1934; *Pământul ispitelor* (*Delta*), roman, Bucureşti, 1935; *Învăţătorii*, roman, Bucureşti, 1935 (ed. II, 1936); *Revizori şi inspectori*, în colab. cu V. Munteanu, Bucureşti, 1936; *Trenul albastru*, roman, Bucureşti, 1937; *Satele*, roman, Bucureşti, 1938; *Caragiale*. Tragicul destin al unui mare scriitor, în colab. cu L. Predescu, Bucureşti, 1939; *Seria Magda Munteanu*, roman, Bucureşti, 1939; *Greta Garbo*. Viaţa romanţată a celei mai mari vedete a ecranului, Bucureşti, 1939; *Biletul de loterie*. Patru piese şcolare şi săteşti, Bucureşti, 1939; *Antologia învăţătorilor în literatură*, Bucureşti, 1939; *Decebal*, roman, Bucureşti, 1941 (ed. II, 1942); *Furtună în sat*, piesă în două acte, Bucureşti, 1947; *Zile şi nopţi în furtună*, I, *Vuiet în adâncuri*, II, *S-aprind scântei în beznă*, III, *Răscoala cea mare*, pref. de Perpessicius, Bucureşti, 1959-1961. *Traduceri*: N. Pospelov, P. Sabliovski, *Literatura rusă* [semnat: Iordan], Bucureşti, 1935; Alice T. Hobbart, *Petrol pentru China*, Bucureşti, 1942; W. Reymont, *Ţăranii*, I-II, în colab. cu Th. Holban, Bucureşti, 1942 (ed. II, în colab. cu C. Ţoiu, 1965; ed. III, 1986); N. Pospelov, P. Sabliovski, A. Zercianinov, *Istoria literaturii ruse*, Bucureşti, 1950.

REFERINŢE CRITICE: G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 636, 1933; O. Şuluţiu, în *Viaţa literară*, nr. 141, 1933; Z. Stancu, în *Azi*, nr. 2, 1933; M. Sebastian, în *Rampa*, nr. 5 419, 1936; M. Straje, în *Viaţa literară*, nr. 5, 1936; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane* (1900-1937), 1937; G. Călinescu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 912, 1938; Ş. Cioculescu, în *Jurnalul*, 16 ian. 1939; G. Gălinescu, *Istoria*...; O. Papadima, *Creatorii şi lumea lor*, 1943; Perpessicius, *Menţiuni*..., V; M. Martin, în *Contemporanul*, nr. 29, 1960; Perpessicius, *Alte menţiuni de istoriografie literară şi folclor*, II, 1964; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura*..., I; Gh. Ştefănescu, în *Limbă şi literatură*, 1970; Perpessicius, *Excurs sentimental*, 1971; O. Papadima, *Scriitorii şi înţelesurile vieţii*, 1971; Gh. S. Ştefănescu, *B. Jordan (1903-1962). Bibliografie*, 1972; C. L., în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1985; A. Sasu – Mariana Vartic, *Romanul românesc*..., II. **(V. P.)**

JUCAN Graţian, n. 19 sept. 1929, Câmpulung Moldovenesc, jud. Suceava. Folclorist şi istoric literar. Fiul lui Dumitru Jucan, funcţionar, şi al Irinei (n. Sabie). Studii elementare şi liceul („Dragoş Vodă”) la Câmpulung Moldovenesc; licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1949-1953). Prof. de lb. şi literatura română la Liceul „Dragoş Vodă” din Câmpulung Moldovenesc (1954-1990). Colab. la *Iaşul literar*, *Cronica*, *Limbă şi literatură*, *Steaua*, *Transilvania*, *Telegraful român*, *Revista muzeelor*, *Poesis* etc. Autor al unor culegeri de folclor din ţinutul Câmpulung Moldovenesc şi din regiunea Dornelor (*Bucurie, mândră floare*, 1962; *Traiul ni s-a luminat*, 1963; *Bujorel crescut în soare*, 1963; *De mă-ntrebi de unde sunt*, 1964; *De sub muntele Rarău*, 1971; 2000). A publicat lucrări de istorie culturală locală (*Câmpulungul Moldovenesc – vatră folclorică*, 1975; *Câmpulungul Moldovenesc. Pagini culturale*, 1979; *Câmpulungul Moldovenesc. Repere spirituale*, 1979 etc.) şi întregiri documentare la biografia lui Eminescu (*Eminescu şi patrimoniul popular*, I-II, 1985-1993; *M. Eminescu. Prieteni şi contemporani*, 1986; *M. Eminescu şi Bucovina*, 1997; *M. Eminescu şi Ardealul*, 1998; *Eminescu înainte şi după Eminescu*, 2002).

OPERA: *Câmpulungul Moldovenesc – vatră folclorică*, Bucureşti, 1975; *Câmpulungul Moldovenesc. Pagini culturale*, Bucureşti, 1979; *Eminescu şi patrimoniul popular*, I, Bucureşti, 1985; II, Suceava, 1993; *M. Eminescu. Prieteni şi contemporani*, Bucureşti, 1986; *Eminescu. Prietenii poetului*, Bucureşti, 1989; *Câmpulungul Moldovenesc. Repere spirituale*, Suceava, 1991; *Bucovina. Medalioane culturale*, Suceava, 1995; *Ştefan cel Mare şi Sfânt în creaţia poetică şi publicistica eminesciană*, Câmpulung Moldovenesc, 1995; *Câmpulungul Moldovenesc. Istoric –*

Cultural – Turistic, Câmpulung Moldovenesc, 1995; *Câmpulungul Moldovenesc*. Contribuţii bibliografice, în colab., Câmpulung Moldovenesc, 1996; *Fundu Moldovei. Un sat de munte*, Suceava, 1997; *M. Eminescu şi Bucovina*, Suceava, 1997; *M. Eminescu şi Ardealul*, Câmpulung Moldovenesc, 1998; *Epigramişti şi epigrame*, Câmpulung Moldovenesc, 1998; *Bucovina*, art. şi eseuri, Suceava, 1999; *M. Eminescu*, art. şi eseuri, Suceava, 2000; *Eminescu înainte şi după Eminescu*, Câmpulung Moldovenesc, 2002.

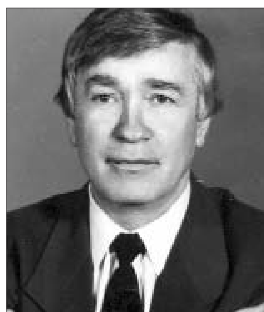
REFERINŢE CRITICE: D. Vicol, în *Cronica*, nr. 22, 1975; I. Popescu-Sireteanu, în *Limbă şi literatură*, vol. I, 1976; D. R. Popa, în *Tribuna României*, nr. 163, 1979; Al. Andrei, în *Limba şi literatura română*, nr. 1, 1986; C. Blănaru, în *Crai nou* (Suceava), nr. 258, 1990; idem, în *Curierul de Bucovina*, nr. 33, 1994; Lucia Olaru Nenati, în *Hyperion*, nr. 2, 1998; C. Blănaru, în *Bucovina literară*, nr. 1, 2000; Doina Cernica, în *Crai nou*, nr. 2286, 2000. **(A. S.)**

JUCAN Marius (prenumele la naştere: Alexandru-Marius), n. 26 iun. 1950, Dej, jud. Cluj. Prozator şi eseist. Fiul lui Silviu Jucan şi al Mariei (n. Ghioroltean), medici. Liceul „Ady-Şincai” din Cluj (1966-1970); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1970-1974). Dr. în filologie al aceleiaşi Univ. cu teza *The Complex Innocence. A Phenomenological-Hermeneutical Approach to Henry James's Tales* (2000). Bursă de specializare la Delaware University, Statele Unite (1997). Prof. de lb. engleză la Baia Mare (1974-1978; 1986-1990); asistent la Univ. de Nord din Baia Mare (1978-1986); lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă (1990-1994), la Facultatea de Litere (1994-1997), la Facultatea de Istorie-Filosofie (1997-1999) şi la Facultatea de Studii Europene a Univ. din Cluj (1999-2002; conferenţiar, din 2002); director al programului de studii americane (din 1997). Colab. la *Amfiteatru, Astra, Echinox, Steaua, Tribuna, Observator cultural, Familia, Vatra, Ramuri, Transylvanian Review* etc. A colaborat la vol. colective *Un destin istoric: Biserica Română Unită* (1999), *Religie şi filosofie* (2001), *America in/from Romania* (2003) şi *Caietele Echinox* (2003). Debutează în *Luceafărul* (1968). Debut editorial în antologia de debut în proza scurtă *Doisprezece prozatori* (1988). A publicat un vol. de nuvele (*Un locuitor al oglinzii,* 1994) şi eseurile critice *Fascinaţia ficţiunii* (1998), *The Complex Innocence* (2001) şi *Singurătatea salvată* (2001). A tradus din Z. Brzezinski. Premiul Salonului Naţional de Carte, Cluj (1995).

OPERA: *Doisprezece prozatori,* volum colectiv de proză scurtă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1988; *Un locuitor al oglinzii,* nuvele, Cluj-Napoca, 1994; *Fascinaţia ficţiunii sau Despre retorica elipsei,* eseuri, Cluj-Napoca, 1998; *The Complex Innocence. A Phenomenological-Hermeneutical Approach to Henry James's Tales,* eseuri, Cluj-Napoca, 2001; *Singurătatea salvată. O încercare asupra operei lui Henry David Thoreau din perspectiva modernităţii americane,* eseuri, Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 8, 1988; I. Holban, în *Cronica,* 14 oct. 1988; M. Muthu, în *Tribuna,* nr. 28-29, 1995; Al. Vlad, în *Vatra,* nr. 8, 1995; Monica Gheţ, în *Tribuna,* nr. 11-12, 1999; Mihaela Ursa, în *Steaua,* nr. 7, 2000; Diana Adamek, *Transilvania şi verile cu polen,* 2002. **(A. S.)**

JURCĂ Gheorghe, n. 20 ian. 1939, Abrud-Sat, jud. Alba. Poet şi prozator. Fiul lui Ioan Jurcă, ţăran, şi al Laurei (n. Degher). Şcoala generală în com. natală (cu numele schimbat în Ciuruleasa) şi în oraşul Abrud; liceul la Brad, jud. Hunedoara; licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Univ. din Bucureşti (1970). Între 1957 şi 1961, preparator de minereuri aurifere la Uzina de preperare Gura-Barza-Crişcior; a urmat Şcoala de Ziaristică la Acad. „Ştefan Gheorghiu” din Bucureşti; redactor la ziarul *Drumul socialismului* din Deva (1963-1968); din 1968, şef de secţie, apoi redactor-şef adjunct şi director editor al cotidianului *Unirea* din Alba Iulia. Colab. la *Luceafărul,*

România literară, Tribuna, Steaua, Orizont, Familia, Poesis, Discobolul etc. Prezent în vol. de reportaje *Ţara dintre cetăţi şi râuri* (1984). Debutează în *Luceafărul* (1983). Debut editorial cu vol. *Mărturisirile muntelui,* în colab. (1985). A publicat poezie (*Bătrânul Ulise,* 1999; *Pământul de acasă,* 1999; *Adam şi Eva,* 2000; *Catedrala de iarbă,* 2001; *Un Hamlet de provincie,* 2002; *Copacul cu sertare,* 2003), proză scurtă (*Amurg în pădurea de carpeni,* 1987; *Toast de Anul Nou într-un hotel de provincie,* 1989; *Musafira de la miezul nopţii,* 1999; *Sihastra,* 2000) şi romane (*Nu ucideţi dragostea,* 1994; *Vânătorul de himere,* 1996; *Vinul amar al iubirii,* 1996; *Don Quijote pe calul de lemn,* 1998; *Ochiul lui Satan,* 2002; *Tempora,* 2002).

OPERA: *Mărturisirile muntelui,* reportaje, în colab. cu M. Stâncel, Bucureşti, 1985; *Amurg în pădurea de carpeni,* proză scurtă, Bucureşti, 1987; *Toast de Anul Nou într-un hotel de provincie,* proză scurtă, Bucureşti, 1989; *Nu ucideţi dragostea,* roman, Alba Iulia, 1994; *Vânătorul de himere,* roman, Cluj-Napoca, 1996; *Vinul amar al iubirii,* roman, Cluj-Napoca, 1996; *Don Quijote pe calul de lemn,* roman, Alba iulia, 1998; *Musafira de la miezul nopţii,* proză scurtă, Cluj-Napoca, 1999; *Pământul de acasă,* versuri, Cluj-Napoca, 1999; *Bătrânul Ulise,* versuri, Sibiu, 1999; *Adam şi Eva,* versuri, Alba iulia, 2000; *Scara de nisip,* versuri, Cluj-Napoca, 2000; *Catedrala de iarbă,* versuri, Cluj-Napoca, 2001; *Un Hamlet de provincie,* versuri, Alba Iulia, 2002; *Ochiul lui Satan,* roman, Cluj-Napoca, 2002; *Tempora,* roman, Cluj-Napoca, 2002; *Copacul cu sertare,* versuri, Alba iulia, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Pantea, în *Tribuna,* nr. 9, 1985; I. Arieşanu, în *Orizont,* nr. 21, 1988; H. Bădescu, în *Steaua,* nr. 7, 1988; I. Arieşanu, în *Orizont,* nr. 28, 1989; Constant Călinescu, în *Luceafărul,* nr. 29, 1989; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 19, 1993; I. Moldova, în *Familia,* nr. 6, 2000. **(A. S.)**

JURCA ROVINA Ion (prenumele la naştere: Ioan), n. 1 oct. 1940, Rovina, com. Bucureşci, jud. Hunedoara. Poet, prozator şi dramaturg. Fiul lui Petru Jurca, muncitor, şi al Linei (n. Lupaş). Şcoala generală la Liebling, jud. Timiş (1948-1955); Liceul „C. D. Loga" din Timişoara (1955-1959); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. de Vest din Timişoara (1960-1965). Prof. la Almaş, jud. Arad (1965-1966); bibliotecar la Bibl. judeţeană (1966-1967), corector (1967-1970), apoi redactor (1970-1977) la ziarul *Drapelul roşu*, redactor la Editura Facla (1977-1990) şi redactor comentator, coordonator al suplimentului literar-artistic *Paralela 45* al ziarului *Renaşterea bănăţeană* din Timişoara (1990-2000). Debutează în *Familia* (1966), cu poezie sub semnătura Ioan Jurca. Debut în dramaturgie cu piesa *Râzi, nebunule, şi pentru mine!* (premiera la Teatrul pentru Copii şi Tineri „Merlin" din Timişoara, 11 dec. 2001). Debut editorial cu romanul *Fericiţi când renaştem* (1976). Alte romane: *Noua promisiune* (1980), *Scoica de aur* (1984) şi *Călătorie spre dragoste* (1988). A mai publicat poezie (*Tânguirea iconarilor*, 1996; *Ospăţul solemn*, 1998), proză scurtă (*Purgatoriu*, 1995) şi teatru (*Piscina*, 2000; *Fiul vameşului*, 2003). Premiul Filialei din Timişoara a Uniunii Scriitorilor (2001).

OPERA: *Fericiţi când renaştem*, roman, Timişoara, 1976; *Noua promisiune*, roman, Timişoara, 1980 (ed. necenzurată, cu titlul *Cine rămâne treaz*, 1994); *Scoica de aur*, roman, Timişoara, 1984; *Călătorie spre dragoste*, roman, Timişoara, 1988; *Purgatoriu*, proză scurtă, Timişoara, 1995; *Tânguirea iconarilor*, versuri, Timişoara, 1996; *Ospăţul solemn*, poem, Timişoara, 1998; *Piscina*, teatru, Timişoara, 2000; *Fiul vameşului*, teatru, Timişoara, 2003.

REFERINŢE CRITICE: E. Dorcescu, în *Familia*, nr. 2, 1977; I. Arieşanu, în *Orizont*, 30 mart. 1978; S. Dorian, în *Convorbiri literare*, 1 ian. 1979; M. Odangiu, în *Orizont*, 27 nov. 1980; Al. Ruja, în *Tribuna*, nr. 31, 1981; idem, în *Luceafărul*, 18 mai 1985; idem, *Parte din întreg*, I, 1994; A. Turcuş, în *Renaşterea bănăţeană*, 20 dec. 1995; Al. Ruja, *Parte din întreg*, II, 1999; Olimpia Berca, în *Paralela 45*, 8 febr. 2000. **(A. S.)**

K

KALUSTIAN Leon, n. 17 oct. 1908, Focşani – m. 1990, Bucureşti. Eseist şi memorialist. Fiul lui Sarchis Kalustian şi al Iuliei (n. Gherghel). Studii liceale la Focşani şi Bucureşti. Debut publicistic în ziarul *Cuvântul* (1926); redactor la *Cuvântul* (1926-1927), *Curentul* (1928-1934), *Mişcarea* (1931-1932), *România* (1938-1940) etc. Colaborează la *Dimineaţa*, *Adevărul*, *Facla*, *Lumea românească*, *Azi*, *Reporter*, *Adevărul literar şi artistic*, *România literară*, *Manuscriptum*, *Ramuri*, *Luceafărul*, *Flacăra* etc. Debut editorial târziu cu *Fascimile* (1975), urmat de *Conspiraţii sub cer deschis* (1976) şi de cinci vol. de *Simple note* (1980-1985).

OPERA: *Fascimile*, Bucureşti, 1975; *Conspiraţii sub cer deschis*. Pagini dintr-o luptă antifascistă şi democratică, cuvânt înainte de V. Râpeanu, Bucureşti, 1976; *Simple note*, I-V, Bucureşti, 1980-1985; *Simple note din „Simple note"*, Bucureşti, 1998; *Facsimile*, pref. de Valeriu Râpeanu, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 17, 1975; N. Carandino, în *Transilvania*, nr. 8, 1975; T. Vârgolici, în *Contemporanul*, nr. 22, 1981; G. Arion, în *Flacăra*, nr. 39, 1982; Gh. Suciu, în *Luceafărul*, nr. 34, 1982; C. Coroiu, *Tinereţea lui Gutenberg*, 1982; V. Râpeanu, *Memoria şi feţele timpului*, 1983; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea clasicilor*, 1985; I. Adam, *Planetarium*, 1987. **(R. Z.)**

KENEREŞ Adina (prenumele la naştere: Adriana), n. 13 aug. 1957, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Maximilian Kenereş, inginer-economist, şi a Elisabetei (n. Deliu), funcţionară. Soţia lui Petru Romoşan. Şcoala primară, gimnaziul şi Liceul „I.L. Caragiale" din Bucureşti (1964-1976); Facultatea de Lb. şi Literaturi Străine, secţia engleză-hindi, a Univ. din Bucureşti, Prof. de lb. engleză la Ploieşti (1980-1981), redactor (1983-1984) şi bibliotecară (1985-1987) la Uniunea Artiştilor Plastici din Bucureşti. În 1987 se stabileşte la Paris, unde lucrează (din 1988) ca *assistante de direction* la o galerie de artă, precum şi ca redactor şi responsabil editorial (producţie independentă şi colaborări ca realizator) la editurile Belin, Flammarion, Larousse, Sélection du Reader's Digest, Errance, Eclectis, ATP. Obţine o diplomă de studii aprofundate (DEA) la Univ. Paris VII (1989), unde se şi înscrie la doctorat în engleză, cu o teza intitulată *Les dessins des poètes anglais, 1850-1900*. Colab. la *Amfiteatru*, *Arta*, *România literară*, *Vatra*, *Convorbiri literare*, *Dialog* etc. Debut cu o nuvelă în rev. *Vatra* (1981); debut editorial cu romanul *Îngereasa cu pălărie verde* (1983), urmat de vol. de nuvele *Rochia de crin* (1985).

OPERA: *Îngereasa cu pălărie verde*, roman, Bucureşti, 1983; *Rochia de crin*, nuvele, Bucureşti, 1985. Traduceri: *A mai trecut o zi*, proză indiană contemporană, în colab. cu Ioana Rotaru, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Crăciun, în *Astra*, nr. 3, 1984; N. Manea, în *Amfiteatru*, nr. 3, 1984; Irina Petraş, în *Transilvania*, nr, 7, 1984; N. Manea, *Pe contur*, 1984; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe*, 1984; idem, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1985; M. Papahagi, în *Tribuna*, nr. 20, 1985; M. Mihăieş, în *Orizont*, nr. 14, 1985; N. Manolescu, în *România literară*, nr. 22, 1985; I. Holban, în *Cronica*, nr. 25, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; R.C. Cristea, în *Familia*, nr. 3, 1986. **(M. P.)**

KERNBACH Victor, n. 14 oct. 1923, Chişinău – m. 16 febr. 1995, Bucureşti. Prozator, poet, eseist şi traducător. Fiul lui Eugen Kernbach, avocat, şi al Tamarei (n. Onilă). Nepot pe linie colaterală al poetului Gheorghe din Moldova şi al poetei Ana Conta-Kernbach, sora filosofului Vasile Conta. Clasele primare şi primele clase secundare la Liceul „B.P. Hasdeu” din Chişinău (până în 1940), bacalaureatul la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Bucureşti (1942); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1942-1946; licenţa în 1947). Redactor la *Veac nou* (1946-1956), *Gazeta literară* (1956-1959); lector la Institutul de Teatru din Bucureşti (1951-1953); metodist la Casa Centrală a Creaţiei Populare (1963-1968); instructor la Centrala Cărţii (din 1970); redactor la *Scânteia* şi la rev. *Magazin*. A debutat cu versuri în *Vremea* (1941). Colab. la *Evenimentul zilei*, *Lumea*, *Revista Fundaţiilor Regale* şi la majoritatea publicaţiilor de după 1948. O menţiune aparte pentru serialul de eseuri *Orizontul vizitelor nepământene*, apărut în *Viaţa studenţească* (1968) – prima sistematizare doctrinară a paleoastronauticii în ţara noastră. Pigmentul exotic sugerat de colab. la *Mnatobi* şi *Ţiskari*, rev. literare din Tbilisi (Gruzia), prinde mai clar contur prin raportare la impresiile de călătorie din vol. *Ţara dintre zăpezi şi portocali* (1958). A alcătuit, tradus şi prefaţat antologii. Autor al vol. de versuri *Rime* (1957), *Freamăt galactic* (1966), *Tabla de oricalc* (1971) şi al naraţiunilor *SF Luntrea sublimă* (1961), *Umbra timpului* (1966), *Povestiri ciudate* (1967), *Vacanţele secrete* (1987). Cel mai cunoscut titlu al său rămâne *Enigmele miturilor astrale* (1970), iar cele mai consistente contribuţii, datând din ultimele decenii de viaţă, se înscriu în domeniul istoriei religiilor şi al mitologiei comparate: *Miturile existenţiale* (1978), *Dicţionar de mitologie generală* (1983), *Biserica în involuţie* (1984). A efectuat singur sau în colab. şi/sau a prefaţat/postfaţat trad. din scrierile lui Vladimir Maiakovski, Pavel Bajov, S. Mstislavski, Stepan Şcipaciov, N. Pospelov, V. Şabliovski, A. Zercianinov, Şota Rustaveli, Margarita Aligher, Olga Berggolţ, Petrus Brovka, Ghiorghi Leonidze, Valeri Briusov, Elisaveta Drabkina, M. Prilejaeva, Nikoloz Brataşvili, Konstantine Gamsahurdia, H.G. Wells, Isaak Babel.

OPERA: *Rime*, Bucureşti, 1957; *Ţara dintre zăpezi şi portocali*. Ecouri dintr-un itinerar caucazian, Bucureşti, 1958; *Luntrea sublimă*. Evocare fantastică, Bucureşti, 1961 (ed. II, 1968; ed. III, 2001); *Lumini pe Strada Mare*, reportaje, Bucureşti, 1963; *Freamăt galactic*, versuri, Bucureşti, 1966; *Umbra timpului*, microroman SF, Bucureşti, 1966; *Povestiri ciudate*, Bucureşti, 1967; *Vântul de miercuri*, roman, Bucureşti, 1968; *Enigmele miturilor astrale*, Bucureşti, 1970 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1973; ed. III, pref. de I. Oprişan, 1996); *Tabla de oricalc*, versuri, Bucureşti, 1971; *Miturile esenţiale*. Antologie de texte, cu o introducere în mitologie, comentarii critice şi note de referinţă, Bucureşti, 1978 (alte ed., 1996; 2001); *Dicţionar de mitologie generală*, Bucureşti, 1983 (ed. II, 1989; ed. II, 1995); *Biserica în involuţie*, Bucureşti, 1984; *Vacanţele secrete*, pseudobasme, Bucureşti, 1987; *Universul mitic al românilor*, Bucureşti, 1994 (altă ed., 2002); *Mit, mitogeneză, mitosferă*, Bucureşti, 1995; *Penumbra dedicaţiilor*, Bucureşti, 1997. Traduceri: Vl. Maiakovski, *15 poeme*, Bucureşti, 1947; P. Bajov, *Floarea de piatră* şi alte basme din Urali, Bucureşti, 1948; *Aspecte din literatura rusă*, Bucureşti, 19848; *Maiakovski despre America*, în colab. cu Al.A. Philippide, Mihu Dragomir, N. Argintescu-Amza, O. Râureanu, I. Dumbravă, Bucureşti, 1950; N. Pospelov, V. Şabliovski, A. Zercianinov, *Istoria literaturii ruse*, în colab. cu B. Jordan, Bucureşti, 1950; S. Scipaciov, *Căsuţa din Şuşensc*, Bucureşti, 1950; Ş. Rustaveli, *Viteazul în piele de tigru*, Bucureşti, 1956 (ed. II, 1963); P. Brovka, *Când se unesc râurile*, în colab. cu N. Negrea, Bucureşti, 1959; Gh. Leonidze, *Versuri alese*, Bucureşti, 1959; *Basme populare gruzine*, Bucureşti, 1961; Elisaveta Drabkina, *Toamna aurie*, în colab. cu Eleonora Mircea, Bucureşti, 1961; M. Prilejaeva, *Sub cerul Nordului*, în colab. cu M. Grădinaru, Bucureşti, 1961; *Armata păcii*, antologie, Bucureşti, 1962; N. Barataşvili, *Versuri*, Bucureşti, 1962; S. Mstislavski, *În ajun (Anul 1917)*, în colab. cu A. Verbiţchi, Bucureşti, 1962; K. Gamsahurdia, *Mâna marelui meşter*,

Bucureşti, 1963; H. G. Wells, *Opere alese*, III *Hrana zeilor. Oameni ca zeii. Dl. Blettsworthy pe insula Rampole*, în colab. cu C. Vonghizas, Bucureşti, 1964; idem, *Opere alese*, IV *Oul de cristal*. Povestiri ştiinţifico-fantastice, în colab. cu C. Vonghizas, B. Bereanu, Bucureşti, 1965; I. Babel, *Armata de cavalerie*, Bucureşti, 1965; idem, *Armata de cavalerie. Povestiri din Odesa*, Bucureşti, 1967; *Enigma văii albe*. Povestiri ştiinţifico-fantastice bulgare, în colab. cu M. Maghiari, Bucureşti, 1967; N. Lofts, *Ca trandafirul în floare*, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: C. Baltag, în *Gazeta literară*, nr. 1, 1968; C. Cubleşan, în *Tribuna*, nr. 36, 1970; D. Cristea, în *România literară*, nr. 30, 1971; D. Flămând, în *Luceafărul*, nr. 26, 1971; C. Robu, în *Steaua*, nr. 1, 1971; Fl. Manolescu, *Literatura S. F.*, 1980; Elena Tacciu, în *România literară*, nr. 42, 1983; H. Aramă, în *Viaţa Românească*, nr. 2, 1984; Mirela Roznoveanu, în *Almanahul Anticipaţia*, 1988; M. Coman, în *Tribuna*, nr. 33; 35, 1989; C. Crişan, în *Luceafărul*, nr. 48, 1990. **(C. R.)**

KIRIŢESCU Alexandru, n. 28 mart. 1888, Piteşti – m. 9 apr. 1961, Bucureşti. Dramaturg şi traducător. Fiul lui Gheorghe Kiriţescu şi al Elenei (n. ?). Îşi dă bacalaureatul la Liceul „Gh. Lazăr" din Bucureşti (1903), absolvind, tot aici, Facultatea de Drept (1915). Debutează cu piesa *Învinşii* (jucată în 1914). Are o intensă activitate publicistică în *Rampa, Adevărul, Lupta, Cuvântul, Gazeta.*În 1929 i se reprezintă comedia *Marcel & Marcel sau Anişoara şi ispita,* care împreună cu comedia *Gaiţele sau Cuibul de viespi* (jucată în stagiunea 1929-1930, revăzută şi reluată în 1933) şi drama *Florentina* (1931) formează „trilogia burgheză"; în 1934 i se reprezintă comedia *Lăcustele*, în 1943, *Intermezzo*, piesă cu subiect spaniol, iar în 1945, comedia *Dictatorul*. În 1936 i se joacă *Borgia*, prima parte a „trilogiei Renaşterii"; între 1938 şi 1940, ca ataşat cultural la Roma, se documentează pentru celelalte două părţi: *Nunta din Perugia* (1947) şi *Michelangelo* (1948). În ultima perioadă de creaţie, **K.** scrie opere fără importanţă pentru destinul său artistic: drama *Marseilleza* (1948), libretul *Tarsiţa şi Roşiorul* (1949), poemul dramatic *Ruxanda şi Timotei* (1957), prelucrarea dramatică *Moş Teacă* (1960), precum şi piese într-un act pentru teatrul de amatori. În 1956 îi apare prima culegere de piese, încununată cu Premiul „I. L. Caragiale" al Acad. A tradus (singur sau în colab.) din Molière, Gogol, Lev Tolstoi, A. V. Suhovo-Kobîlin, L. Leonov ş.a.

OPERA: *Cântecul de nuntă,* Bucureşti, 1946; *Darul frăţiei*, Bucureşti, 1953; *Dreptate*, dramatizare după nuvela lui P. Dumitriu, Bucureşti, 1953; *Dulapul cu oglindă*, Bucureşti, 1953; *Negustorie cinstită*, Bucureşti, 1953; *Cu viaţa mergem înainte*, Bucureşti, 1953; *Gaiţele*, Bucureşti, 1953; *Teatru*, studiu introductiv de S. Alterescu, Bucureşti, 1956; *Ruxanda şi Timotei,* Bucureşti, 1957; *Gaiţele* [„trilogia burgheză"], ed. îngrijită de V. şi Sanda Râpeanu, pref. şi note de V. Râpeanu, Bucureşti, 1976; *Gaiţele şi alte piese de teatru*, studiu introductiv şi note de V. Râpeanu, Bucureşti, 1986 (ed. II, 1989); *Gaiţele. Nunta din Perugia,* pref. de V. Râpeanu, ed. şi note de Sanda Râpeanu, Bucureşti, 2002. Traduceri: D. Furmanov*, Răzvrătirea,* Bucureşti, 1952 (în colab. cu A. Ivanovski); N. V. Gogol, *Jucătorii de cărţi*, Bucureşti, 1952 (în colab. cu Ada Petrari); L. N. Tolstoi, *Ivan cel Groaznic,*Bucureşti, 1952 (în colab. cu A. Ivanovski); L. N. Tolstoi*, Teatru*, Bucureşti, 1953 (în colab. cu Ada Petrari şi Tamara Gane); L. Leonov, *Invazia*, Bucureşti, 1953 (în colab. cu Ada Steinberg); St. Zlobin, *Stepan Razin*, Bucureşti, 1954 (în colab. cu A. Ivanovski); Kiss László şi Kovács László, *Furtună în munţi*, Bucureşti, 1954 (în colab. cu A. Bantaş); A. V. Suhovo-Kobîlin, *Trilogie*, Bucureşti, 1956 (în colab. cu Sonia Filip şi Tatiana Berindei); N. V. Gogol, *Opere*, IV, Bucureşti, 1957 (în colab. cu Ada Steinberg); Georges Soria, *Trufia şi norul*, Bucureşti, 1957; Ferencz László, *Vânător de zestre*, Bucureşti, 1957; Molière, *Opere*, IV, Bucureşti, 1958; Molière, *Tartuffe,* trad. de A. Toma şi ~, ed. II, Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1900-1937*, 1937; Camil Petrescu, *Opinii şi atitudini*, 1962;

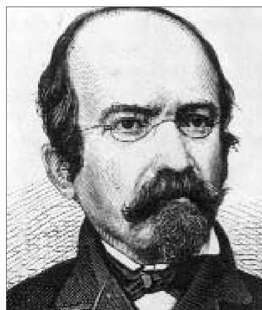
Radu Stanca, *Acvariu*, 1971; G. M. Zamfirescu, *Mărturii în contemporaneitate*, 1974; Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura...*, III; I. M. Sadoveanu, *Scrieri,*V, 1978; V. Râpeanu, *Cultură şi istorie*, 1979; I. Vartic, *Modelul şi oglinda*, 1982; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...,* III; Miruna Runcan, în *Observator cultural,* nr. 154, 2003; Mihaela Michailov, *ibidem,* nr. 152, 2003. **(I. V.)**

KIROPOL Miron, n. 29 sept. 1936, Bucureşti. Poet. Fiul lui Simion Chiropol, plutonier de jandarmi, şi al Elenei (n. Stanciu). Studii medii la Liceul „D. Cantemir" din Bucureşti (1951-1954); Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, abandonată după doi ani (1955-1956). Frecventează asiduu, în schimb, Bibl. Acad. Arhivar într-o uzină, bibliotecar într-o bibl. tehnică, corector la *Gazeta literară*. Debut în *Contemporanul* cu poezia *Soare cu Andersen* (1963); debut editorial cu vol. *Jocul lui Adam* (1967), semnat, ca şi următoarele două cărţi, cu numele Miron Chiropol. Colab. la *Gazeta literară*, *Secolul 20*, *Luceafărul*, *Orizont*, *Amfiteatru*, *Ateneu*. În 1968 se stabileşte în Franţa. Student la Institutul Catolic din Paris (1969). Pictor. Prin grija lui Vintilă Horia obţine o bursă a Vaticanului, pentru doi ani, în Spania (1970). După un an, se întoarce în Franţa, unde lucrează ca paznic de muzeu (din 1971). Colab. la Radio Europa Liberă. A mai publicat vol. de versuri *Schimbarea la faţă* (1968), *Rosarium* (1969) – acesta din umră distrus ca urmare a rămânerii sale în Franţa, *Diotima*, I-II (1997-1999), *Augusta nostalgie a sângelui* (1997), *Solitudinea lui Eros* (1998), *Ceea ce sferele gândesc despre noi* (1999), *Metopa* (2001). În Franţa a tipărit vol. *Dieu me doit cette perte* (1983), *Auguste nostalgie du sang* (1986), *Chasteté régnante* (1987), *Apophtegmes de l'amour* (1989).

OPERA: *Jocul lui Adam*, versuri, Bucureşti, 1967; *Schimbarea la faţă*, versuri, Bucureşti, 1968; *Rosarium*, versuri, Bucureşti, 1969; *Diotima*, I-II, versuri, Oradea, 1997-1999; *Augusta nostalgie a sângelui / Auguste nostalgie du sang*, ed. bilingvă, Oradea, 1997; *Solitudinea lui Eros*, versuri, Bucureşti, 1998; *Ceea ce sferele gândesc despre noi*, versuri, Iaşi, 1999; *Metopa*, versuri, Timişoara, 2001. Traduceri: *Poeţi francezi din secolul al XVI-lea,* Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: L. Ciobanu, în *Cronica*, nr. 22, 1967; V. Cristea, în *Contemporanul*, nr. 13, 1967; L. Raicu, în *Gazeta literară*, nr. 17, 1967; M. Tomuş, în *Steaua*, nr. 6, 1967; I. Caraion, în *Viaţa Românească*, nr. 6, 1968; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 5, 1969; D. Micu, în *România literară*, nr. 3, 1969; E. Simion, în *România literară*, nr. 24, 1991; O. Morar, în *Convorbiri literare*, nr. 10, 1998; C.M. Spiridon, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1999 (interviu); T. Popescu, în *Jurnalul literar*, nr. 3-6, 2000; Irina Mavrodin, în *România literară*, nr. 24, 2001. **(I. P.)**

KOGĂLNICEANU Mihail, n. 6 sept. 1817, Iaşi – m. 20 iun. 1891, Paris. Îndrumător cultural şi literar, prozator, memorialist. Fiul lui Ilie Kogălniceanu, mare vornic, şi al Catincăi (n. Stavilă). Învaţă iniţial cu dascălul Gherman Vida şi la pensioanele franceze din Iaşi (1828) şi Miroslava, în apropierea Iaşului (1831). Este trimis, împreună cu fiii domnitorului Mihail Sturdza, la Lunéville (1834-1835) şi Berlin (1835-1838), unde, pe lângă serioase studii particulare, audiază, din 1836, cursurile de istorie şi drept ale Univ. (la care se înscrie în oct. 1837), orientându-şi gândirea în sens liberal şi democratic. Debutează în ian. 1835, cu *Romänische oder wallachische Sprache und Literatur,* în *Magazin für die Literatur des Auslandes*, iar în sept., la numai 20

de ani, proiectează scrierea unei istorii apărută în 1838 la Berlin sub titlul *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des valaques transdanubiens*. Rechemat la Iaşi (febr. 1838), este numit aghiotant domnesc, dar începe, strategic, o impetuoasă activitate cultural-literară, cu finalitate politică; preia *Alăuta românească* (1838), îşi cumpără o tipografie (1839) şi scoate rev. *Dacia literară* (1840) – care inaugurează în literatura română direcţia naţională şi populară –, *Arhiva românească* (1841), *Propăşirea* (1844) ş.a.; este numit codirector al Teatrului din Iaşi (1840); publică prima proză, *Filosofia vistului* (1838), dar şi seria studiilor sociale (*Dezrobirea ţiganilor*, 1844 etc.); deschide cursul de istorie naţională la Acad. Mihăileană cu celebrul *Cuvânt introductiv* şi aşază sub teascuri întâiul vol. din *Letopiseţele Ţării Moldovei* (1846). Sintetizând întregul program paşoptist, **K.** devine sufletul grupării de la *Dacia literară*, veritabilul conducător politic al generaţiei şi adversarul lui Mihail Sturdza care, prin măsurile sale nedrepte (precum detenţia de la Râşca, 1844), îi trezeşte gândul „deştărării". După o încercare eşuată (în 1844), pleacă la Paris (1845), apoi în Spania (1846). În 1848, participă la mişcarea din Iaşi, dar, pus sub urmărire, trece la Cernăuţi, unde scrie *Dorinţele partidei naţionale în Moldova.* Fără să renunţe la preocupările cărturăreşti sau la avocatură, din 1849, **K.**, cu geniul său politic, se consacră făuririi României moderne. Redactor al rev. *Steaua Dunării* (1855), deputat în Divanul ad-hoc (1857), prim-ministru al lui Al. I. Cuza şi autor al marilor sale reforme, ministru de externe la 1877, întâiul ministru al României la Paris (1880), senator, animator fără egal al vieţii noastre parlamentare (din 1862), strălucit orator, **K.** ajunge cel mai mare bărbat de stat al românilor în sec. XIX. Prodigioasa-i existenţă, sublimată în istoria ţării, se monumentalizează în actele epocale de la 1859, 1864, 1877. Preşedintele Acad. Române (1887-1890). Memorabil discursul solemn *Dezrobirea ţiganilor, ştergerea privilegiilor boiereşti, emanciparea ţăranilor* (1891) – „cântecul meu de lebădă". Moare la Paris, în timpul unei operaţii. Marcată de farmecul inteligenţei, opera literară îl situează între prozatorii de frunte ai realismului românesc în faza lui de constituire.

OPERA: *Iluzii pierdute. Un întâi amor*, Iaşi, 1841; *Moldau und Wallachei. Romänische oder wallachische Sprache und Literatur von Michael Kogalniceano, Berlin, 18 Januar 1837, mit romänischer bersetzung*, Bucureşti, 1895; *Iluzii pierdute*, Bucureşti, 1908; *Scrisori*, 1834-1849, ed. îngrijită de P. V. Haneş, Bucureşti, 1913; *Opere*, ed. comentată de N. Cartojan, Craiova, 1930; *Scrisori şi discursuri,* comentate de N. Cartojan, ed. II, Craiova, 1939; *Opere,* I, ed. critică, introducere şi note de A. Oţetea, Bucureşti, 1946; *Scrieri alese,* I-II, ed. îngrijită şi pref. de D. Simonescu, Bucureşti, 1955; *Discursuri parlamentare din epoca Unirii*, ed. îngrijită de Vl. Diculescu, Bucureşti, 1959; *Scrisori. Note de călătorie,* texte îngrijite, adnotate şi prezentate de Aug. Z. N. Pop şi D. Simonescu, Bucureşti, 1967; *Opere*, I-V, ed. îngrijită, studiu introductiv de D. Simonescu, Bucureşti, 1974-1989; *Scrieri literare,* antologie, postfaţă şi bibliografie de P. Cornea, Bucureşti, 1976; *Tainele inimei. Scrieri literare şi istorice*, ed. îngrijită, pref. şi tabel cronologic de D. Simonescu, Bucureşti, 1987; *Discursuri parlamentare*, antologie, pref., tabel cronologic şi note de Georgeta Penelea Filitti, Bucureşti, 1994; *Scrieri literare, istorice şi sociale,* Chişinău, 1997; *Carte de bucate boiereşti*. 200 reţete cercate de bucate, prăjituri şi alte trebi gospodăreşti, în colab. cu C. Negruzzi, Bucureşti, 1998; *Răpirea Bucovinei după documente autentice,* Iaşi, 1999; *Scrieri literare. Discursuri,* ed., tabel cronologic, referinţe critice, glosar de T. Vârgolici, Bucureşti, 2001; *Profesie de credinţă,* Bucureşti – Chişinău, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Mihail Kogălniceanu – scriitorul, omul politic şi românul*, 1920; R. Dragnea, *Mihail Kogălniceanu*, 1921; G. Călinescu, *Istoria...*; N. Cartojan, *Mihail Kogălniceanu, activitatea literară*, 1942; Perpessicius, *Jurnal de lector*, 1946; Aug. Z. N. Pop, *Catalogul corespondenţei lui Mihail Kogălniceanu,* 1959; V. Ionescu, *Mihail Kogălniceanu. Contribuţii la cunoaşterea vieţii, activităţii şi concepţiilor sale*, 1963; *I. L. R.*, II; G. Ivaşcu, *Istoria...*; D. Popovici, *Romantismul...*, 1969; Al. Duţu, *Explorări în istoria literaturii române,* 1969; Al. Zub, *Mihail Kogălniceanu (1817-1891). Bibliografie,* 1971; Maria Platon,

KOGĂLNICEANU

Dacia literară. Destinul unei reviste, viaţa unei epoci literare, 1974; Al. Zub*, Mihail Kogălniceanu, istoric*, 1974; M. Zaciu, în *România literară*, nr. 16, 1975; Ş. Cioculescu, *Prozatori români,* 1977; Aug. Z. N. Pop, *Pe urmele lui Mihail Kogălniceanu,* 1979; Al. Hanţă, *Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu*, 1985; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – I. Sava, *Muzica şi literatura*, I, 1986; P. Cornea*, Aproapele şi departele,* 1990; N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, I, 1990; E. Simion, în *România literară,* nr. 26-27, 1991; I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române,* I, 1991; Al. Zub, *În orizontul istoriei*, 1994; M. Zaciu, *Clasici şi contemporani*, 1994; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 14-15, 1995; Al. Zub, în *Dacia literară,* nr. 42, 2001. **(M. Pr.)**

L

LABIŞ Nicolae, n. 2 dec. 1935, Mălini, jud. Suceava – m. 22 dec. 1956, Bucureşti, Poet. Fiul lui Eugen Labiş şi al Anei-Profira (n. Luca-Asandei), învăţători; prin mamă descinde din Ştefan sân Petrea Ciubotariul, tatăl lui Creangă. Urmează şcoala primară în satul natal, apoi în satul Văcarea din Muşcel (loc de refugiu al mamei după mobilizarea pe front a soţului). Liceul „N. Gane din Fălticeni, începând cu 1946 (în 1945 familia se întoarce la Mălini). După câteva luni petrecute ca elev la Liceul Naţional din Iaşi (1951), în anul 1952 se înscrie la Şcoala de Literatură „M. Eminescu". După absolvire (1954), poetul este redactor mai întâi la rev. *Contemporanul,* apoi la *Gazeta literară.* Ulterior se înscrie la Facultatea de Filologie, ale cărei cursuri va renunţa însă să le frecventeze. Poetul se stinge din viaţă în urma unui accident suferit în noaptea de 9 spre 10 dec. 1956. Scriitor precoce, **L.** debutează cu poezii în ziarul sucevean *Zori noi.* La 15 ani publică prima poezie în rev. *Iaşul nou,* iar un an mai târziu îşi face debutul bucureştean în *Viaţa Românească.* În timpul studiilor la Şcoala de Literatură, colaborează la *Contemporanul* şi *Gazeta literară* şi cunoaşte o rapidă consacrare, ce va fi, de altfel, întărită de apariţia celor două vol. antume: *Primele iubiri* (1956) şi *Puiul de cerb* (1956). Acestora li se adaugă culegerea postumă *Lupta cu inerţia* (1958), îmbogăţită treptat cu inedite şi texte publicate în periodice.

OPERA: *Primele iubiri,* Bucureşti, 1956; *Puiul de cerb,* Bucureşti, 1956; *Lupta cu inerţia,* pref. de G. Bogza, Bucureşti, 1958; *Primele iubiri,* pref. de P. Georgescu, Bucureşti, 1962; *Păcălici şi Tândăleţ,* Bucureşti, 1963 (ed. II, 1977); *Anotimpurile,* Bucureşti, 1964; *Moartea căprioarei,* pref. de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1964; *Versuri,* cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, 1964; *Albatrosul ucis,* ed. îngrijită şi postfaţă de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1966; *Scufiţa roşie.* Poveste despre prietenie, poem, Bucureşti, 1967; *Poezii,* Bucureşti, 1968; *Moartea căprioarei,* cuvânt înainte de Victoria Ana Tăuşan, Bucureşti, 1969; *Scrisoare mamei,* Bucureşti, 1969; *Poezii,* studiu introductiv de V. Cuţitaru, Iaşi, 1971; *Sunt spiritul adâncurilor,* ed. comentată de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1971; *Vârsta de bronz,* poezii, ed. îngrijită şi pref. de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1971; *Primele iubiri / Premiers amours,* trad. de A. G. Boeşteanu, cu un cuvânt introductiv de T. Vianu, Bucureşti, 1974; *Poezii,* antologie, postfaţă şi bibliografie de V. Bugariu, Bucureşti, 1976; *Moartea căprioarei,* studiu introductiv, antologie, tabel cronologic şi selecţia comentariilor critice de I. Bălu, Bucureşti, 1983; *Poezii,* cu o precuvântare de G. Călinescu, selecţie, text stabilit şi însemnare finală de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1984; *Poezii,* ed. îngrijită, pref., tabel cronologic şi addenda de Antoaneta Tănăsescu, Bucureşti, 1985; *Poezii,* antologie, postfaţă şi bibliografie de P. Dugneanu, Bucureşti, 1987; *Poezii,* ed. de Gh. Tomozei, posfaţă de P. Dugneanu, Bucureşti, 1989; *Albatrosul ucis,* text ales, stabilit, pref., postfaţă, tabel cronologic şi referinţe critice de Gh. Tomozei, Galaţi, 1993; *Poezii,* cuvânt înainte de R. Cârneci, ed. de Gh. Tomozei, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: Şt. Bitan, *Albatrosul ucis,* 1970; G. Călinescu, *Literatura nouă,* 1972; Gh. Tomozei, *Moartea unui poet,* 1972; P. Poantă, *Modalităţi…*; I. Pop, *Poezia unei generaţii,* 1973; T. Vianu, *Opere,* III, 1973; L. Raicu, *Nicolae Labiş,* 1977; I. Bălu, *Nicolae Labiş,* 1982; C. Ivănescu, în *Luceafărul,* nr. 44, 1982; M. Ungureanu, în *Luceafărul,* nr. 48, 1982; Al. Dima, *Viziunea…*; C. Livescu, *Scene…*; Alex. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 2, 1983; M. Cazacu, *Triptic-dilemă,* 1983; M. Mincu, în *Luceafărul,* nr. 36, 1983; V. Bugariu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1984; D. Dumitriu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 1984; A. D. Rachieru, în *Orizont,* nr. 34, 1984; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 26, 1984; Alex. Ştefănescu, *Dialog în bibliotecă,* 1984; Zaharia Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 49, 1985; V. Cristea, în *România literară,* nr. 50, 1985; C. Baltag, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1985; I. D. Bălan, *Pietre pentru templul lor,* 1985; O. Ghidirmic, *Poeţi*

neoromantici, 1985; Gh. Tomozei, *Urmele poetului Labiş,* 1985; D. Bălăeţ, *Eterna regăsire,* 1986; N. Labiş – album memorial, 1987; V. Cristea, *Fereastra criticului,* 1987; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan,* 1987; D. Micu, *Limbaje lirice contemporane,* 1988; Gh. Grigurcu, *De la Mihai Eminescu*...; M. Cimpoi, în *Luceafărul,* nr. 12, 1996; Stela Covaci, *Timpul asasinilor,* 1977 (în colab. cu C. Ivănescu); R. Cârneci, în *Ateneu,* nr. 12, 2000; A. D. Rachieru, în *Contemporanul,* nr. 1, 2001; Al. Husar, în *Dacia literară,* nr. 40, 2001; Gh. Grigurcu, în *Familia,* nr. 6, 2001; G. Bădărău, *Nicolae Labiş. Viaţa şi opera,* 2001; Alex. Toma, *Fenomenul Labiş,* 2002; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 39, 2002; I. Străuţ, *Ultima graniţă a terorii,* 2003. **(I. Ml.)**

LAHOVARI Ion N., n. 1848 – m. 14/27 iun. 1915, Bucureşti. Diplomat, memorialist şi orator. Tatăl Marthei Bibescu. Studiile liceale la celebrul Colegiu parizian „Louis le Grand”. Dr. în drept şi licenţiat în litere şi filosofie (la Paris). Voluntar în războiul pentru independenţă. Decorat cu Ordinul „Sf. Gheorghe” al Rusiei. Avocat, intră în politică: deputat conservator (1871), preşedinte al Senatului (1912), şef al Partidului Conservator (1915). De mai multe ori ministru: de externe (1899-1900; 1907; 1914-1915), al domeniilor, agriculturii şi industriei (1904-1907; 1912). Partizan al cauzei eliberării românilor transilvăneni şi al Unirii, pledează pentru intrarea României în primul război mondial alături de Puterile Antantei. Memoriile sale de campanie apar întâi în foiletonul cotidianului francez *Le Journal des Débats* (1912), sub titlul *Le Passage du Danube, 1877*, fragmentar; încheiate în 1914, vor fi editate postum (1925), tot în lb. franceză, la Bucureşti, sub titlul *Souvenirs d'un volontaire de l'Armée roumaine (Plevna, 1877)*.

OPERA: *Expoziţiunea jubiliară română din 1906*. Discursuri rostite, Bucureşti, 1907; *Cum s-a stricat limba românească*. Studiu literar şi filosofic, Bucureşti, 1911; *România şi războiul european*, Bucureşti, 1916 (ed. II, 1929); *Souvenirs d'un volontaire de l'Armée roumaine (Plevna, 1877)*, préf. par la Princesse Bibesco, Bucarest, 1925.

REFERINŢE CRITICE: M. Zaciu, *Alte lecturi*... **(M. Z.)**

LALESCU Traian, n.10 mart. 1920, Bucureşti – m. 15 oct. 1976, Bucureşti. Poet. Al. patrulea copil al matematicianului Traian Lalescu (1882-1929) şi al Ecaterieni (n.?). Familia Lalescu e originară din com. Cornea. Urmează Liceul „Spiru Haret” din Bucureşti şi studii de drept la Univ. din Bucureşti. Debut cu versuri în rev. liceului, *Vlăstarul*. Colaborează la *Universul literar*, *Front literar*, *Festival*, *Mlădiţe* etc.; debut editorial cu vol. *Lumină tristă* (1939), urmat de placheta *Lanterna magică* (1941, scrisă în colab. cu Şt. Baciu). După o lungă tăcere revine în literatură cu vol. semiantologic *Dantelă veche* (1972).

OPERA: *Lumină tristă*, versuri, Bucureşti, 1939; *Lanterna magică*, versuri, în colab. cu Şt. Baciu, portrete şi ilustraţii de G. Tomaziu, Bucureşti, 1941; *Dantelă veche*, versuri, Bucureşti, 1972 (cu semnătura Traian Tr. Lalescu); *Mă gândesc la tata*, memorialistică, cuvânt înainte de Ed. Nicolau, Bucureşti, 1987; *Poezii*, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: A. Goci, în *România literară*, nr. 51, 1972; Al. Ruja, în *Orizont*, nr. 32, 1972. **(M. Z.)**

LAPEDATU I.[oan] A.[lexandru], n. 6 iul. 1844, com. Colun, jud. Sibiu – m. 28 mart. 1878, Braşov. Poet, prozator şi publicist. Fiul lui Alexa Lapedatu şi al Anei (n. Panga), ţărani. Cursurile primare la Hosman, studiile secundare la Liceul Romano-Catolic din Sibiu (1860-1868). Trimis de Soc. Transilvania cu o bursă

de studii la Paris, urmează aici (1868-1870), apoi la Bruxelles, cursuri de filologie clasică şi obţine, în 1871, doctoratul în filologie şi litere. Reputat prof. de limbi clasice la Braşov, este considerat unul dintre dascălii străluciţi ai învăţământului transilvănean. Primele versuri, scrise în timpul liceului, sunt tipărite în *Aurora română*. Colaborează atât la periodice ardelene, cât şi la cele de peste munţi: *Albina Pindului*, *Familia*, *Revista literară şi ştiinţifică*, *Timpul*, *Traian* etc. Redactor la *Orientul latin* (1874-1875) şi la *Albina Carpaţilor* (1877-1878). Pseud.: Narcis, Nouraş. A publicat doar două vol.: *Încercări în literatură* (1874) şi *Asupra situaţiunii* (1877); opera nuvelistică rămasă în periodice (mai ales în *Albina Carpaţilor*) este adunată postum în două vol. de *Nuvele istorice* (1905-1906).

OPERA: *Încercări în literatură*, versuri, Braşov, 1874; *Asupra situaţiunii*. Articoli şi foişoare, Braşov, 1877; *Nuvele istorice. Amor şi răzbunare şi O tragedie din zile bătrâne*, cu o notiţă biografică şi portretul autorului, Sibiu, 1905; *Nuvele istorice. Moartea lui Asan şi O duşmănie cu bun sfârşit*, Sibiu, 1906; *Moartea lui Asan*. Povestire istorică, pref. şi schiţă biografică de A. Bârseanu, Sibiu, 1906; *Mira, fată de împărat*, Sibiu, 1909; *Poezii ale scriitorilor din epoca Unirii*, Vălenii de Munte, 1909; *Două povestiri istorice*, Cluj, 1922; *Moartea lui Asan*. Povestire istorică, Sibiu, 1935; *Încercări în literatură*, ed. îngrijită, pref. şi bibliografie de D. Vatamaniuc, Cluj-Napoca, 1976; *Scrieri alese*, pref., note şi comentarii de I. Oprişan, Cluj-Napoca, 1985; *Amintiri*, Cluj-Napoca, 1998.

REFERINŢE CRITICE: V. Gr. Pop, *Conspect asupra literaturii române şi scriitorilor ei de la început şi până astăzi în ordine cronologică*, II, 1876; I. Matei, *Figuri reprezentative de la noi: Ion Al. Lapedatu (1844-1878*), 1934; Gh. Cardaş, *Poeţii şi prozatorii Ardealului până la Unire (1800-1918)*, 1936; I. Breazu, *Povestitori ardeleni şi bănăţeni până la Unire*, 1937; Gh. Cardaş, *Poezia românească de la origine până în zilele noastre (1673-1937)*, I, 1937; I. Lupaş, *Profesorul Ioan A. Lapedatu*, 1937; N. Iorga, *Oameni cari ai fost*, I, 1967; D. Vatamaniuc, *Publicistica lui Eminescu*, 1985; N. Antonescu, în *Steaua*, nr. 7, 1986; Sultana Craia, în *Luceafărul*, nr. 8, 1986; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 15, 1986. **(L. G.)**

LARI Leonida, n. 26 oct. 1949, Bursuceni, jud. Bălţi. Fiica lui Ion Tuchilatu şi a Nadejdei (n. ?), învăţătoare. Licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Chişinău (1966-1971). Colaborator ştiinţific la Muzeul de Literatură „Dimitrie Cantemir” (1971-1973); redactor la rev. *Literatura şi arta* (1973-1976) şi la Editura Cartea Moldovenească (1976-1981); deputată în Parlamentul URSS (1988-1989); din 1989, redactor-şef la rev. *Glasul naţiunii*; deputată în Parlamentul României (din 2000). Colab. la *Literatura şi arta, Familia, Cronica, Flacăra, România Mare, Basarabia* etc. A editat rev. *Glasul* (1989), prima publicaţie cu grafie latină din Basarabia, după 1940. Debutează în *Tineretul Moldovei* (1964). Debut editorial cu vol. *Piaţa Dolei* (1974). A tradus în diverse antologii din A. Puşkin, M. Lermontov, S. Esenin, E. Poe, Novalis, A. Ahmatova, N. Lenau, M. Zvetaeva etc. Premiul „Mihai Eminescu” al Acad. Române (1993); Ordinul Republicii Moldova (1996).

OPERA: *Piaţa Dolei,* versuri, Chişinău, 1974; *Marele vânt,* versuri, Chişinău, 1980; *Insula de repaos,* proză pentru copii, Chişinău, 1981; *Lumina grăitoare,* poezii pentru copii, Chişinău, 1982; *Mitul trandafirului,* versuri, Chişinău, 1985; *Scoica solară,* versuri, Chişinău, 1987; *Anul 1989,* Chişinău, 1990; *Dulcele foc,* antologie, pref. de Doina Uricariu, Bucureşti, 1991; *Lira şi păianjenul,* versuri, Chişinău, 1991; *Al nouălea val,* versuri, Bucureşti, 1993; *Epifanii,* versuri, Galaţi, 1994; *Scrisori de pe strada Maica Domnului,* versuri, Bucureşti, 1995; *Lunaria,* versuri, Bucureşti, 1995; *Aldebaran,* poezii, versiune româno-franceză, trad. de C. Frosin, Galaţi, 1996; *Între îngeri şi demoni,* versuri, Bucureşti, 1998; *Avatar,* versuri, Galaţi, 1999; *Învingătoarele spaţii,* versuri, Bucureşti, 1999; *Infinitul de aur,* versuri, Timişoara, 2001; *Răstignirea porumbeilor,* versuri, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I. Ciocanu, *Măsura adevărului,* 1986; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 50, 1990; Viorel Ardeleanu, în *Astra,* nr.

7, 1990; A. Popescu, în *Steaua,* nr. 11-12, 1990; idem, în *Tribuna,* nr. 39, 1991; I. Alexandru, în *Glasul naţiunii,* 20 apr. 1991; Elvira Sorohan, în *Cronica,* nr. 10, 1991; idem, *ibidem,* nr. 4, 1992; I. Necula, în *Ateneu,* nr. 10, 1992; Jeana Morărescu, în *Literatorul,* nr. 16-17, 1992; D. Micu, *ibidem,* nr. 17, 1993; A. Ciocanu, în *Totuşi iubirea,* nr. 50, 1993, D. Cristea-Enache, în *Contemporanul,* nr. 1-2, 1997. **(A. S.)**

LARIAN Sonia (numele la naştere: Ariane Lewenstein), n. 15 mai 1931, Bucureşti. Prozatoare. Fiica lui Mordco Lewenstein, comerciant şi (după 1944) prof., şi a Antoniei (n. Reissman), funcţionară. Soţia lui Lucian Raicu. Şcoala primară (1938-1942) şi liceul în Bucureşti (absolvit în 1949); Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1949-1953), fără examen de stat. Debutează în *Revista elevilor* (1947). Colab. la *Pionierul*, *Contemporanul*, *Viaţa Românească*, *România literară*. Redactor la publicaţii pentru copii şi la rev. *Viaţa Românească* (1950-1958). În 1988 se stabileşte la Paris. Debutează editorial cu povestiri pentru copii (*Cei dintr-a V-a A*, 1952, în colab.). În 1957 publică *Şmecherul în paradis*, vol. de foiletoane satirice. Se dedică literaturii pentru copii (*Ghiduş Arcăduş*, 1953; *Prietenul meu Vasile Clăbuc*, 1956; *Cutia de sticlă*, 1957; *Băieţaşul din stele*, 1958; *Călătorii extraordinare la grădiniţă şi la şcoală*, 1961), dintre scrierile sale detaşându-se povestirea *Continentul colorat* (1964). Îşi impune însă un profil artistic prin „romanul” *Biblioteca fantastică* (1976), inventar, epic şi eseistic al lumii animaliere din mituri, basme şi fabule. În literatura românească despre moarte, romanul *Bietele corpuri* (1986) constituie o carte de prim rang. Textele sale au fost traduse în rev. pentru copii din Austria, Bulgaria, Cehoslovacia şi URSS.

OPERA: *Cei dintr-a V-a A*, în colab. cu V. Vîntu, Bucureşti, 1952; *Ghiduş Arcăduş*, Bucureşti, 1953; *Prietenul meu Vasile Clăbuc*, Bucureşti, 1956; *Cutia de sticlă*, Bucureşti, 1957; *Şmecherul în paradis*, Bucureşti, 1957; *Băieţaşul din stele*, Bucureşti, 1958; *Călătorii extraordinare la grădiniţă şi la şcoală*, Bucureşti, 1961; *Continentul colorat*, Bucureşti, 1964; *Biblioteca fantastică*, Bucureşti, 1976 (ed. II, 1994); *Bietele corpuri*, Bucureşti, 1986.

REFERINŢE CRITICE: D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 38, 1976; V. Cristea, în *România literară*, nr. 27, 1977; E. Simion, în *Luceafărul*, nr. 4, 1977; M. Ungheanu, *ibidem*, nr. 30, 1977; N. Manea, în *Tribuna*, nr. 15, 1977; S. Titel, în *România literară*, nr. 48, 1977; V. Cristea, *ibidem*, nr. 27, 1986; Adriana Babeţi, în *Orizont*, nr. 26, 1986; Al. Călinescu, în *Cronica*, nr. 40, 1986; Dana Dumitriu, în *Transilvania*, nr. 11, 1986; H. Cândroveanu, *Literatura*...; L. Ciocârlie, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1990; I. Boldea, în *Vatra*, nr. 9, 1992; Ioana Pârvulescu, în *România literară*, nr. 20, 1994. **(I. V.)**

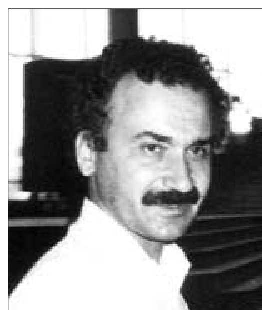

LASCAROV-MOLDOVANU Alexandru, n. 5 apr. 1885, Tecuci – m. 1972. Prozator şi traducător. Licenţa în drept la Univ. din Iaşi. Avocat. Debut editorial cu vol. *Petre Liciu* (1914). Colab. la *Sămănătorul*, *Neamul românesc literar*, *Ţara Bârsei*, *Gândirea* etc. Traduce scrieri de E. Fromentin, A. Daudet, O. Goldsmith, I.S. Turgheniev ş.a. Vol.: *Povestirile lui Spulber* (1921), *În grădina lui Naş Muşat* (1926), *Mamina* (1933), *Romanul furnicei* (1936) etc. Împreună cu Apostol D. Culea alcătuieşte *Antologia Dobrogei* (1928). Scriitor sămănătorist, evoluând spre o literatură pur educativă, de nuanţe mistice şi naţionaliste, în afara sferei interesului artistic.

OPERA: *Petre Liciu*, Focşani, 1914; *Zile de campanie*. Iunie-august 1913, Bucureşti, 1915; *Femeea-avocat*. Observaţiuni la doctrina şi jurisprudenţa romană, Bucureşti, 1915; *Povestirirle lui Spulber*, Craiova, 1921; *Hotare şi singurătăţi*, Bucureşti, 1922; *Fabule şi satire*, Arad, 1925; *Constituţionalitatea*, Bucureşti, 1925; *Revoluţia de mâine*, Bucureşti, 1925; *În grădina lui Naş Muşat*, Bucureşti, 1926; *Omul care tace*, povestiri, Bucureşti, 1926 (ed. II, 1935); *Pe drumuri de ţară*, Bucureşti, 1926 (ed. II, 1929); *Domnul Preşedinte*, Bucureşti, 1928; *Înseninare*, Craiova, 1928; *Cohortele morţii*, Bucureşti, 1930; *Dacă am cunoaşte*... Scrisori creştine, Bucureşti, 1930; *Un tăciune şi un cărbune*, Bucureşti, 1930; *Ziua de luminare împotriva sifilisului*, Bucureşti, 1930;

Ceas de cumpănă, Bucureşti, 1931; *Pe urma vijeliei*, Bucureşti, 1931; *Biserica năruită*, Bucureşti, 1932 (ed. definitivă, 1939); *Nopţi din Moldova*, Craiova, 1932; *Casa din pădure*, Bucureşti, 1932; *Concordanţă a Noului Testament*, Bucureşti, 1932; *Schitul cu plopi*, Sibiu, 1933; *Mamina*, roman, Bucureşti, 1933 (ed. II, 1934; ed. III, 1938); *Vieţile sfinţilor*, I-VII, Bucureşti, 1933-1942 (altă ed., I-VI, 1992-1999); *Ce trebuie să ştie... orice ţăran din legile cele mai de seamă ale ţării*. Carte de învăţături cetăţeneşti, Bucureşti, 1934 (ed. II, 1939); *Viaţa Creştină în pilde*. Culese şi prelucrate de ~, Bucureşti, 1934 (ed. II, 1937; ed. III, 2001); *Flori creştine*, Bucureşti, 1935; *Romanul furnicei*, Bucureşti, 1936; *Întoarcerea lui Andrei Pătraşcu*, roman, Bucureşti, 1936; *Tătunu*, roman, Bucureşti, 1937 (ed. II, f.a.), *Drumuri. În valea umbrei morţii. Sub cer înseninat. Amintiri*, Bucureşti, 1938; *La apusul soarelui*, Bucureşti, 1938; *Alte flori creştine*, Bucureşti, 1939; *Satul, sătenii şi serviciul social*, Bucureşti, 1939; *Cartea cu pilde*, Bucureşti, 1940; *Furnica*, poem dramatic în versuri, Bucureşti, 1940; *Viaţa Sf. Ioan Gură de Aur, patriarhul Constantinopolului*, Bucureşti, 1941; *Fabule*, Bucureşti, 1942; *Amintiri cu învăţători*, Bucureşti, 1943; *Apa cea vie*, Bucureşti, 1943; *Viaţa Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava*, Bucureşti, 2002. *Traduceri*: E. Fromentin, *Dominique*, Bucureşti, 1922; A. Daudet, *Scrisori din moara mea*, Bucureşti, 1923; N. Iorga, *Istoria românilor şi a civilizaţiei lor*, Bucureşti, 1929; S. Smiles, *Ajută-te singur (Self-Help) sau caracter, purtare şi străruinţe, ilustrare cu ajutorul biografiilor*, Bucureşti, 1931 (altă ed., 1992); J. Lübbock, *Fericirea de a trăi*, Bucureşti, 1934; *Tălmăciri alese din Sf. Ioan Gură de Aur*, Bucureşti, 1937; Bernardin de Saint-Pierre, *Paul şi Virginia*, Bucureşti, 1939; *Asemănarea cu Domnul Hristos (Imitatio Christi)*, versiune nouă, cuprinzând şi *Meditaţiile* lui Lamennais, Bucureşti, 1940; O. Goldsmith, *Preotul din Wakefield*, Bucureşti, 1940; J. Sandeau, *Magdalena*, Bucureşti, 1941; D. Defoe, *Viaţa şi aventurile lui Robinson Crusoe*, Bucureşti, 1945; N.P. Wiesman, *Fabiola*, Bucureşti, 1991.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.*, II; E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937*, 1937; B. Munteano, *Panorama*...; G. Călinescu, *Istoria*...; O. Papadima, *Creatorii şi lumea lor*, 1943; I. Rotaru, *O istorie*..., II; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul*, 1975; Sanda Radian, *Măştile fabulei*, 1983; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc*..., II; I. Lăcustă, în *Magazin istoric*, nr. 11, 1994. **(M. L.)**

LASCU Ioan, n. 9 ian. 1951, satul Slătinoara, com. Iscroni-Livezeni, jud. Hunedoara. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Ioan Lascu, ţăran, şi al Ilinei (n. Gălăţean). Şcoala generală (1958-1966) şi Liceul teoretic (1966-1970), la Petroşani; licenţiat al Faculăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1970-1974). Prof. la Petrila, jud. Hunedoara (1974-1978); instructor la Comitetul pentru Cultură şi Educaţie Socialistă al jud. Hunedoara (1979-1982); redactor la ziarul *Steagul roşu* din Petroşani (1982-1983); director la Casa de Cultură a tineretului din Craiova (1983-1986); metodist principal (1986-1988; 1989-1990) şi director (1988-1989) la Casa de Cultură a ştiinţei şi tehnicii pentru tineret, Craiova; redactor la rev. *Ramuri* (1990-1991) şi redactor principal, publicist comentator la *Tineretul liber*, cu suplimentul literar-artistic *SLATL* (1991-1993); din 1993, lector, apoi conferenţiar la Facultatea de Litere a Univ. din Craiova. Dr. în filologie al Univ. din Craiova cu teza *Une grille de lecture pour l'ouvre littéraire d'Albert Camus* (2001). Bursă de documentare la Bibl. Naţională din Paris (1998). A editat, în colab. cu I. I. Iosif, rev. *Star Trafic SF* (1990). Colab. la *Ramuri*, *Familia*, *Steaua*, *Apostrof*, *Vatra*, *Luceafărul*, *România literară*, *Calende*, *Astra* etc. Prezent în antologiile *Un sfert de veac de poezie* (1998) şi *Sud-Vest* (1998). Debutează în rev. liceului din Petroşani, *Mărturisiri literare* (1970). Debut editorial cu ciclul de poeme *Norul povăţuind steaua*, în vol. colectiv *Zboruri lirice* (1988) al Editurii Scrisul Românesc. A publicat poezie (*Contrar aşteptărilor*, 1993; *Marea întârziere*, 1994; *O groapă în timp*, 1998), proză scurtă (*Sublima persiflare. Represalii 1984*, 2001) şi eseuri (*Un aisberg deasupra mării*, 1999; *Albert Camus şi exigenţa unităţii*, 2002). A realizat, în colab., un

Dicţionar al scriitorilor din Vale [Valea Jiului] (1999). Trad. din O. Spengler, Fr. Claudon, K. Haddad-Wotling, P. Brunel, D. Mdelénat, J. M. Gliksohn, D. Couty etc. Premiul rev. *Ramuri* (1985; 1988); Premiul Filialei din Craiova a Uniunii Scriitorilor (1997; 1999; 2002).

OPERA: *Norul povăţuind steaua*, în vol. *Zboruri lirice*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1988; *Contrar aşteptărilor*, versuri, Craiova, 1993; *Marea întârziere*, versuri, Craiova, 1994; *O groapă în timp*, versuri, Craiova, 1998; *Un aisberg deasupra mării. Eseu despre opera postumă a lui Ion D. Sârbu*, Craiova, 1999; *Sublima persiflare. Represalii 1984*, proză scurtă, Craiova, 2001; *Albert Camus şi exigenţa unităţii. O grilă de lectură pentru opera literară a lui Albert Camus*, Craiova, 2002.

REFERINŢE CRITICE: B. Demetrian, în *Ramuri*, nr. 10-12, 1993; Ioana Dinulescu, *ibidem*; M. Bârsilă, în *Calende*, nr. 2, 1994; C. M. Popa, *Noaptea lui Vincent*, 1998; N. Coande, în *Cronica*, nr. 6, 1998; G. Vulturescu, în *Poesis*, nr. 7-8, 1998; D. Cristea, în *Ramuri*, nr. 9, 1999; Doina Curticăpeanu, în *Familia*, nr. 3, 2000; Irina Mavrodin, D. Cristea, S. Preda, D. Stanca, T. Ştef, B. Demetrian, Ioana Dinulescu, H. Dulvac, N. Coande, în *Ramuri*, nr. 10, 2001; Al. Stănescu, în *Luceafărul*, nr. 41, 2002. **(A. S.)**

LASCU Nicolae (numele la naştere: Laslo), n. 20 apr. 1908, com. Benic, jud. Alba – m. 24 iun. 1988, Cluj-Napoca. Istoric al literaturii antice şi traducător. Fiul lui Amos Laslo şi al Savetei (n. Francu), ţărani. În 1938 reia vechiul nume, Lascu, purtat înaintea politicii de deznaţionalizare de această familie românească. Şcoala elementară în satul natal; Liceul „Mihai Viteazul" din Alba Iulia (bacalaureatul în 1927); studii de filologie clasică la Univ. din Cluj (licenţa în 1931), continuate cu specalizări la Şcoala Română din Roma (1932-1934) şi la Paris (1938-1939). Carieră universitară: asistent (1934-1943), lector (1943-1948), conf. (1948-1950), prof. (1950-1973) la Catedra de lb. clasice, apoi la cea de Istorie a Univ. clujene, unde a fost decan (1959-1960) şi prorector (1962-1968). Debut publicistic în *Anuarul Liceului „Mihai Viteazul"* din Alba Iulia (1923). La îndemnul prof. săi, Th. Naum şi Şt. Bezdechi, se consacră studiilor clasice, publicând lucrările *Cum trăiau romanii* (1965), *Ovidiu. Omul şi poetul* (1971) şi *Clasicii antici în România* (1974), cea mai complexă bibliografie, precedată de un amplu studiu istoric şi critic. A tradus (în vol. distincte, antologii şi în rev.) din Ovidiu, Tibul, Horaţiu, Herodot, Strabo, Plutarh, Xenophon, Polybiu, Arrian, C. Rufus, Tacit. A îngrijit şi prefaţat/postfaţat ed. din opera lui Ovidiu (1957), Tacit, Sallustiu ş.a. A colaborat la *Societatea de mâine*, *Transilvania*, *Ţară nouă*, *Revista clasică*, *Ausonia*, *Studii literare*, *Maia* (Florenţa, Italia), *Studi ovidiani* (Roma), *Circolo Letterario* (Sulmona, Italia) etc. Membru în Societé des Études Latines (Paris) şi al altor soc. ştiinţifice. Premiul Acad. (1947).

OPERA: *Traduceri româneşti din Vergiliu*, Cluj, 1934; *Horaţiu în literatura română*, Cluj, 1935; *Izvoarele literare ale „Metamorfozelor" Lui Ovidiu*, Cluj, 1938; *Alecu Beldiman traducător al Odiseii*, Cluj, 1942; *Alba Iulia et ses environs*, Bucureşti, 1945; *Academia Română şi traducerile din clasicii antici*, Cluj, 1947; *Culegere de texte latine*, Cluj, 1956; *Curs de istoria lumii antice*, Bucureşti, 1957; *Crestomaţie pentru istoria universală veche*, I-II, în colab. cu H. Daicoviciu, Bucureşti, 1960-1962; *Istoria universală veche*, Bucureşti, 1961; *Cum trăiau romanii*, Bucureşti, 1965; *Ovidiu. Omul şi poetul*, Cluj, 1971; *Ovidiu, poetul exilat la Tomis*, Constanţa, 1973; *Texte latine*, coordonare de ~, Cluj, 1973; *Dimitrie Cantemir şi Ovidiu*, Cluj-Napoca, 1974; *Clasicii antici în România*, Cluj-Napoca, 1974; *Cu privire la Dacia Felix*, Deva, 1975; *Lui Ovidiu*, Cluj-Napoca, 1977; *Călători şi exploratori în Antichitate*, Bucureşti, 1986; *Pentru clasicism*, ed. şi pref. de Stella Petecel, Cluj-Napoca, 1997. *Traduceri*: R. Paribeni, *Traian, preabunul împărat*, Sibiu, 1943; Ovidiu, *Scrisori din exil*, Bucureşti, 1957; R. Bloch, *Etruscii*, Bucureşti, 1966; Sallustius, *Opere*, studiu introductiv, note şi indici de ~, Bucureşti, 1969.

REFERINŢE CRITICE: D. Murăraşu, în *Făt-Frumos*, nr. 3-4, 1932; N. Iorga, în *Revista istorică*, nr. 1-3, 1934; N.I. Herescu, în *Revista clasică*, nr. 4, 1932-1933; D.M. Pippidi, *ibidem*, nr.

9-10, 1937-1938; E. Giurgica, în *Dacia*, nr. 5, 1941; D. Bodiu, în *Revista istorică română*, nr. 13, 1943; H. Daicoviciu, în *Tribuna*, nr. 13, 1965; C. Daicoviciu, *ibidem*, nr. 7, 1972; M. Bucur, *Istoriografia*...; Gh. Ceauşescu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 4, 1974; N.A. Ursu, în *Cronica*, nr. 40, 1975; Mircea Popa, în *Synthesis*, nr. 3, 1976; idem, în *Tribuna*, nr. 35, 1988; V. Moga, în *Apulum*, nr. 26, 1988. **(M. Pp.)**

LASCU-POP Rodica, n. 31 mart. 1946, com. Vinţu de Jos, jud. Alba. Eseistă şi traducătoare. Fiica lui Ioan Lascu, inginer agronom, şi a Mariei-Eugenia (n. Maniu), prof. de fizică şi chimie. Studii primare (1952-1956) şi Şcoala generală (1956-1959) în comuna natală; Liceul „Horia, Cloşca şi Crişan" din Alba Iulia (1959-1963); licenţiată a Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1964-1969). Asistentă stagiară (1969-1972), asistentă titulară (1972-1978) şi lector (1978-1990), la Catedra de filologie romanică, apoi conferenţiar (1990-1998) şi prof. (din 1998) la Catedra de lb. şi literatură franceză a Facultăţii de Litere din Cluj. Din 1990, directoare a Centrului de studii de literatură belgiană francofonă. Dr. în filologie a Univ. din Cluj cu teza *Le fantastique dans les romans de Julien Green* (1977). Cursuri de vară, specializări şi stagii de documentare în Franţa (1968) şi Belgia (1979; 1993; 1995; 1997; 2000). Colab. la *Steaua, Tribuna, Echinox, Apostrof, Vatra, Secolul 20, Cahiers roumains d'études littéraires* şi la rev. din Belgia (*Marginales, la Libre Belgique, Textyles*), Spania (*Francofonia*), Franţa (*Bulletin de la Societé internationale d'études greeniennes*) şi Finlanda. A colaborat la vol. colective *Jean Muno* (1989), *Papier blanc, encre noir* (1992), *Cultures en conflict* (1992), *Itinéraires et contacts de cultures* (1994), *Francofonia*, III (1995), *Y a-t-il une dialogue interculturel dans les pays francophones?* (1995), *Autour de Julien Green, au coeur de Léviathan* (1998), *Lettres ou ne pas Lettres* (2001) etc. Debutează în *Echinox* (1975). Debut editorial cu vol. *De la istorie la ficţiune* (1995). Trad. din J. Muno, A. Ayguesparse, Marie Gevers, H. Bauchau. A editat singură sau în colab. vol. *La Belgique francophone* (1991), *Michel de Ghelderode… trente ans après* (1995), *Hommage à Jean Starobinski* (1997), *Marguerite Yourcenar: retour aux sources* (1998), Le *Fantastique au carrefour des Arts* (1998) şi *Études francophones. Variations sur la différence* (2000).

OPERA: *De la istorie la ficţiune,* interviuri, cu trad. şi prezentări biobliografice (A. Ayguesparse, J. Green, Claire Lejeune, M. Moreau etc.), Bucureşti, 1995; *Le discours littéraires dans la France des Lumières,* Bucureşti, 1997; *Le fantastique dans les romans de Julien Green,* Bucureşti, 1997; *Introducere în istoria şi deontologia traducerii,* Cluj-Napoca, 1997; *Catalog al traducerilor din literatura belgiană francofonă/Répertoire des traductions de la littérature belge de langue française. 1990-2000,* Cluj, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 7, 1987; I. Cristofor, în *Tribuna*, nr. 50, 1993; Z. Hajdu, în *Textyles*, nr. 11, 1994; M. Morariu, nr. 9, 1995; J. Boly, în *Francophonie vivante,* nr. 3, 1997; H. Bauchau, *Journal d'Antigone,* 1999; P.-Ph. Fraiture, *Le Congo belge et son récit francophone à la veille des indépendances sous l'empire du royaume,* 2003. **(A. S.)**

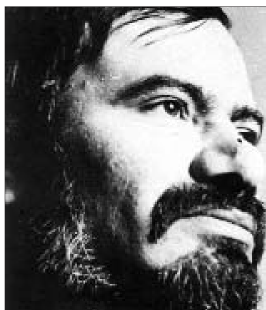

LASZLO Alexandru, n. 4 mai 1966, Cluj. Eseist şi traducător. Fiul lui Laszlo Nicolae şi al Mariei (n. ?), muncitori. Studii elementare (1972-1980) şi Liceul teoretic „Ady-Şincai" din Cluj (1980-1984); licenţiat al Facultăţii de Filologie a Univ. din Cluj (1985-1989). Dr. în filologie al aceleiaşi Univ. cu teza *Criticul literar Nicolae Manolescu* (1998). Prof. de lb. română la Cârlibaba, jud. Suceava (1989-1990); prof. de stenodactilografie la Liceul „Gheorghe Şincai" (1990-1992) şi prof. de lb. italiană (din 1992) la Liceul „George Bariţiu" din Cluj. Burse de studii la Università degli Studi, Milano (1993) şi la Università per Stranieri, Perugia, Italia (2001). Colab. la *România literară, Jurnalul literar, Familia, Timpul, Tribuna, Luceafărul, Viaţa Românească, Convorbiri literare, Euphorion, Vatra* etc. Membru fondator şi director al rev. româno-italiene *Amici* (1996-1997), al Fundaţiei Culturale (1996) şi al Editurii cu acelaşi nume (din 2002). Debutează în *România literară* (1991).

Debut editorial cu vol. *Între Icar şi Anteu* (1996). Ed., pref./postfeţe la vol. din P. Goma (*Scrisori întredeschise. Singur împotriva lor,* 1995; *Jurnal pe sărite,* 1997) şi G. Boccacio (*Decameronul,* 2000). A publicat o ed. a *Coranului* în trad. lui S. Octavian Isopescu (1992). Autor al unui *Dicţionar italian-român* (1999) şi al unui *Dicţionar practic italian-român şi român-italian* (2003). Trad. din R. Gary, R. Queneau, L. Accattoli, R. Allegri.

OPERA: *Între Icar şi Anteu. Polemici,* Cluj-Napoca, 1996; *Orient Expres. Polemici,* Cluj-Napoca, 1999; *Grâul şi neghina. Polemici şi alte eseuri,* Chişinău, 2002; *Criticul literar Nicolae Manolescu,* studiu monografic, Cluj-Napoca, 2003. Traduceri: R. Gary (Emile Ajar), *Ai toată viaţa înainte,* trad., cuvânt înainte şi note de ~, Bucureşti, 1993; *Omaggio a Dinu Adamesteanu,* trad. în lb. italiană în colab. cu Graţiana Alicu, Cluj-Napoca, 1996; L. Accattoli, *Karol Wojtyla. Omul sfârşitului de mileniu,* postfaţă de A. Popescu, Cluj-Napoca, 1999; Raymond Queneau, *Razie în metrou,* trad. şi pseudopostfaţă de ~, pref. de L. Piţu, Piteşti, 2001; R. Allegri, *Padre Pio. Omul speranţei,* Cluj-Napoca, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, în *România literară,* nr. 11, 1997; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 374, 1997; Fl. Mihăilescu, în *Steaua,* nr. 11-12, 1997; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 41, 1999; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1999; M. A. Diaconu, în *Antiteze,* nr. 3-4, 2000. **(A. S.)**

LAURENŢIU Dan (pseudonimul lui Laurenţiu Ciobanu), n. 10 aug. 1937, com. Podul Iloaiei, jud. Iaşi – m. 21 dec. 1998, Bucureşti. Poet şi eseist. Liceul „Naţional" din Iaşi, apoi studii de filosofie la Univ. „Al. I. Cuza" din acelaşi oraş. Între 1963 şi 1966 este prof. la o şcoală profesională. Redactor la *Cronica* (1966-1968), apoi la *Luceafărul* (1969-1993) şi la Editura Cartea Românească (1993-1998). Debut în *Iaşul literar* (1959). **L.** scrie o poezie elegiacă, de atmosferă, într-un limbaj de simboluri, în care temele fundamentale ale morţii şi ale timpului sunt tratate cu o gravitate care exclude dintru început derizoriul şi parodia – tinzând spre maxima esenţializare (vol.: *Poziţia aştrilor,* 1967; *Călătoria de seară,* 1969; *Imnuri către amurg,* 1970; *Poeme de dragoste,* 1975; *Zodia leului,* 1978; antologia reprezentativă *Poziţia aştrilor,* 1980; *Privirea lui Orfeu,* 1984; *Ave Eva,* 1986; *Psyche,* 1989; *Călătoria mea ca martir şi erou al timpului,* 1991; *Femeie dormind,* 1993; *Mountolive,* 1994). Premiul de critică al Asoc. Scriitorilor din Bucureşti, (1976) pentru vol. *Eseuri asupra stării de graţie*; Premiul de poezie al Uniunii Scriitorilor (1978; 1994; 1995).

OPERA: *Poziţia aştrilor,* versuri, Bucureşti, 1967; *Călătoria de seară,* Bucureşti, 1969; *Imnuri către amurg,* Bucureşti, 1970; *Poeme de dragoste,* Bucureşti, 1975; *Eseuri asupra stării de graţie,* Bucureşti, 1976; *Zodia leului,* Bucureşti, 1978; *Poziţia aştrilor,* cu o postfaţă de D. Cristea, Bucureşti, 1980; *Privirea lui Orfeu,* poeme, Bucureşti, 1984; *Ave Eva,* Bucureşti, 1986; *Psyche,* poeme, Bucureşti, 1989; *Călătoria mea ca martir şi erou al timpului,* poeme, Bucureşti, 1991; *101 poezii,* antologie, Bucureşti, 1993; *Femeie dormind,* poeme, Bucureşti, 1993; *Mountolive,* Bucureşti, 1994; *Privirea lui Orfeu.* Jurnal metafizic, Bucureşti, 1995; *Poziţia aştrilor,* versuri, Bucureşti, 1996; *Călătoria mea ca erou şi martir al timpului,* antologie, postfaţă şi notă biobliografică de Irina Mavrodin, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 2, 1968; idem, în *Contemporanul,* nr. 9, 1969; M. N. Rusu, *Utopica,* 1969; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 51, 1970; I. Constantin, *Despre poeţi,* 1971; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric,* 1972; D. Cristea, *Un an de poezie,* 1974; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 47, 1975; Al. Piru, *Poezia…*; M. Mincu, *Poezie şi generaţie,* 1975; M. Ungheanu, *Arhipelag de semne,* 1975; M. Iorgulescu, *Scriitori…*; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 50, 1978; L. Raicu, *Practica scrisului şi experienţa lecturii,* 1978; G. Alboiu, *Un poet printre critici,* 1979; D. Cristea, *Faptul de a scrie,* 1980; N. Manolescu, în *România literară,* nr. 10, 1980; I. Negoiţescu, *Alte însemnări critice,* 1980; Z. Sângeorzan, *Conversaţii critice,* 1980; Al. Ştefănescu, *Între da şi nu,* 1982; E. Simion, *Scriitori…,* III; M. Iorgulescu, în *România*

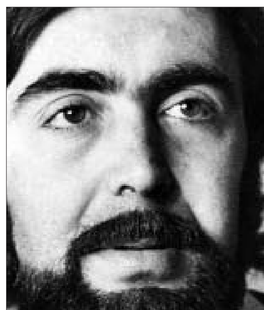
literară, nr. 21, 1987; Al. Cistelecan, *Poezie şi livresc,* 1987; I. Constantin, *Complicitatea fertilă,* 1994; Eugenia Tudor-Anton, în *Luceafărul,* nr. 23, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 7, 1997; C. T. Dragomir, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 1999. **(Al. Cs.)**

LAZAR Monica (prenumele la naştere: Monica Rodica Maria), n. 5 oct. 1933, Cluj – m. 8 apr. 1984, Cluj-Napoca. Critic literar. Fiica lui Ioan Lazar, magistrat, şi a Mariei (n. Goia), contabilă. Şcoala Germană din Dumbrăveni şi Cluj (1945-1952); Facultatea de Filologie a Univ. din Cluj (1952-1956), licenţa în lb. şi literatura română. Dr. în filologie cu o teză despre Pavel Dan, la Univ. din Iaşi (1967). Bibliotecar (1953-1956), redactor la Editura Tineretului (1956-1957), la rev. *Tribuna* (1957-1958), prof. de liceu (1959-1961), lector univ. la Baia Mare (1961-1970), lector la Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice din Cluj (1970-1979), lector la Facultatea de Filologie a Univ. din acelaşi oraş (1979-1983). Debut în *Tribuna* cu publicistică (1957). Colab. la *Steaua*, *Familia*, *Iaşul literar*, *Cronica*, *Revista de istorie şi teorie literară*, *Orizont*, *Limba română* etc., cu studii de lb. şi literatură, cronici plastice, teatrale, literare, recenzii (a semnat şi cu pseud. Marina Vlad). Debut editorial cu monografia *Pavel Dan* (1967). A publicat ed. *Versuri* de Radu Stanca (1980). Studii şi comentarii diverse, în rev., despre M. Sadoveanu, V. Voiculescu, G. Călinescu, Lucian Blaga ş.a. Comentarii teatrale la Ibsen, Barbu Delavrancea, G.M. Zamfirescu, Horia Lovinescu ş.a. **L.** a lăsat o operă critică neîmplinită, dar cu numeroase contribuţii analitice interesante despre literatura română clasică şi contemporană, interpretată dintr-un unghi fenomenologic şi stilistic.

OPERA: *Pavel Dan (1907-1937)*, Bucureşti, 1967.

REFERINŢE CRITICE: N. Antonescu, în *Ateneu*, nr. 8, 1967; I. Apetroaie, în *Cronica*, nr. 48, 1967; N. Barbu, în *Iaşul literar*, nr. 8, 1967; M. Drăgan, în *Tribuna*, nr. 48, 1967; M. Zaciu, în *Steaua*, nr. 6, 1967; S. Velea, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 4, 1967; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 1, 1968. **(M. Z.)**

LAZU Ion, n. 6 ian. 1940, com. Cioburciu, jud. Tighina. Poet şi prozator. Fiul lui Grigore Lazu, agricultor, şi al Verei (n. Ciobanu), nepoata istoricului literar Şt. Ciobanu. Şcoala primară în com. Cireaşov, jud. Olt (1946-1950) şi Slatina (1950-1953); tot la Slatina, Liceul „Radu Greceanu” (1953-1956); licenţiat al Facultăţii de Geologie-Geografie a Univ. din Bucureşti (1956-1961). Geolog prospector la Întreprinderea de Prospecţiuni Geologice şi Geofizice din Bucureşti (1961-1999); din 1996, redactor la Editura Vinea. Colab. la *România literară*, *Luceafărul*, *Ramuri*, *Familia*, *Contemporanul*, *Viaţa Românească*, *Tomis* etc. Inclus în antologiile *Poezia pădurii* (1999) şi *Spectre Lyrique* (1999). Debutează în *Ateneu* (1964). Debut editorial cu schiţe şi povestiri (*Ningea în ochii ei albaştri*, 1970). A publicat romane (*Despre vii, numai bine*, 1971; *Rămăşagul*, 1982; *Curtea interioară*, 1983; *Capcana de piatră*, 1987; *Veneticii*, 2002), proză scurtă (*Blana de viezure*, 1979; *Întâmplări din pădure*, 1991) şi vol. de versuri (*Muzeul Poetului*, 1981; *Poemul de dimineaţă*, 1996; *Cuvinte lângă zid*, 1999). Ed. din poezia postumă a lui V. Ciobanu (*Haina de brumă*, 1984).

OPERA: *Ningea în ochii ei albaştri*, proză scurtă, Bucureşti, 1970; *Despre vii, numai bine*, roman, Bucureşti, 1971; *Blana de viezure*, proză scurtă, Bucureşti, 1979; *Muzeul Poetului*, elegii, prezentare de C. Regman, Bucureşti, 1981; *Rămăşagul*, roman, Bucureşti, 1982; *Curtea interioară*, roman, Bucureşti, 1983; *Natura sculptează*, album, Bucureşti, 1984; *Capcana de piatră – o anchetă pe cont propriu*, roman, Bucureşti, 1987; *Întâmplări din pădure*, proză scurtă, Editura Ion Creangă, 1991; *Poemul de dimineaţă*, elegii, Bucureşti, 1996; *Cuvinte lângă*

zid, elegii, Bucureşti, 1999; *Veneticii*, roman, Bucureşti, 2002.

REFERINŢE CRITICE: A. Roman, în *Luceafărul*, nr. 41, 1979; I. Groşan, în *România literară*, nr. 17, 1980; D.-S. Boerescu, în *Luceafărul*, nr. 42, 1996; Mariana Filimon, în *Viaţa Românească*, nr. 9-10, 1997; Mara Magda Maftei, *ibidem*, nr. 3-4, 2003; B.-Al. Stănescu, în *Luceafărul*, nr. 10, 2003. **(A. S.)**

LĂCUSTĂ Ioan, n. 15 sept. 1948, com. Vârfuri, jud. Arad. Prozator. Fiul lui Dumitru Lăcustă şi al Antoninei (n. Movileanu), învăţători. Şcoala generală în com. Luncaviţa, jud. Tulcea, apoi Liceul nr. 2 din Rădăuţi şi Liceul „Vasile Alecsandri" din Galaţi. Licenţiat al Facultăţii de Litere a Univ. din Bucureşti (1972). Redactor la rev. *Magazin istoric* (din 1972). Debut în *Vatra* (1980); debut editorial în antologiile colective *Proză satirică română contemporană* (1982) şi *Desant '83* (1983). A publicat vol. de proză scurtă (*Cu ochi blânzi*, 1985; *Linişte*, 1989; *În şoaptă*, 1999; *Fără Caragiale*, 2001), roman (*Calendarul de nisip*, 1990) şi poezie (*Cartea Lumânării*, 2001). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (1985); Premiul rev. *Luceafărul* (1985); Premiul Acad. Române (1990); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1999).

OPERA: *Desant '83*, în colab., Bucureşti, 1983; *Cu ochi blânzi*, proză scurtă, Bucureşti, 1985; *Linişte. Povestiri din viaţa mea*, Bucureşti, 1989; *Calendarul de nisip*, roman, Bucureşti, 1990; *1919-1937. Zece alegeri parlamentare. Cine a câştigat*, Bucureşti, 1998; *În şoaptă*, proză scurtă, Bucureşti, 1999; *41 de luni care au schimbat România: 23 august 1944 – decembrie 1947*, Bucureşti, 1999; *Cartea Lumânării*, versuri, Râmnicu-Sărat, 2001; *Fără Caragiale*, proză scurtă şi versuri, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 52, 1983; idem, *ibidem*, nr. 15, 1985; M. Iorgulescu, *Prezent*, 1985; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 8, 1985; G. Dimisianu, *Subiecte*, 1987; I. Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; M. Mihăieş, în *Familia*, nr. 8, 1989; E. Simion, *Scriitori...*, IV; Ov. S. Crohmălniceanu, în *Viaţa Românească*, nr. 10, 1990; E. Simion, în *România literară*, 20 sept. 1990; V. Cristea, în *Caiete critice*, nr. 3, 1990; N. Iliescu, în *Literatorul*, nr. 37, 1993 (interviu); Z. Ornea, în *România literară*, nr. 39, 1998; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, 17 aug. 1999; D. Croitoru, în *România literară*, 18 mai, 1999. **(N. Mc.)**

LĂCUSTEANU Grigore, n. mart. 1813, Bucureşti – m. 23 mai 1883, Bucureşti. Memorialist. Fiul stolnicului Ştefan Lăcusteanu şi al Elencăi (n. Dedulescu); descendent dintr-o veche familie boierească de al doilea rang. Şi-a început învăţătura foarte de timpuriu, în casă, cu o serie de dascăli greci; între 1921 şi 1824 învaţă la Sibiu, unde familia se refugiase de teama revoluţiei lui Tudor Vladimirescu, la „şcoala copiilor de militari", continuându-şi studiile la Bucureşti, la Şcoala Bărăţiei şi la cea privată a lui Neofit Duca. În 1830 intră în armata naţională cu gradul de praporcic; avansează repede (căpitan în 1831, maior în 1837), apoi, cu oarecare dificultăţi, ajunge la gradul de colonel, cu care se pensionează în 1853. După 1866 e, cinci ani la rând, senator. *Amintirile* sale, scrise între 1870 şi 1874, dar publicate abia în 1935, constituie un document extrem de preţios prin sinceritatea neprefăcută şi remarcabilul simţ al realului cu privire la oamenii, moravurile şi întâmplările din Ţara Românească de la mijlocul sec. XIX.

OPERA: *Amintirile colonelului Lăcusteanu*, publicate şi adnotate de R. Crutzescu, cu un comentar istoric de I.C. Filitti, Bucureşti, 1935 (altă ed., pref. de P. Creţia, text stabilit, note, comentarii bibliografice şi glosar de Sanda Vârjoghe, 1991).

REFERINŢE CRITICE: Camil Petrescu, *Teze şi antiteze*, 1936; G. Călinescu, *Istoria...*; *I. L. R.*, II; N.

Bârna, în *Literatorul*, nr. 31, 1992; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 19, 1992. **(G. A.)**

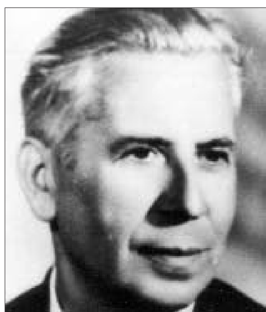
LĂNCRĂNJAN Ion, n. 13 aug. 1928, Oarda de Sus, jud. Alba – m. 6 martie 1991, Bucureşti. Prozator. Familie de ţărani: tatăl, Ilie Lăncrănjan, şi mama Iova (n. Romcea). Urmează, din 1942, Şcoala de ucenici de pe lângă uzinele „Astra" din Braşov, apoi o şcoală metalurgică la Câmpina. Din 1951 este elev al Şcolii de literatură „Mihai Eminescu", după absolvirea căreia va lucra ca redactor la *Tânărul scriitor* (din 1953), apoi la *Luceafărul, Gazeta literară, Viaţa Românească* – până în 1967, de când se dedică numai literaturii şi unor activităţi obşteşti. Debutul ca prozator în *Tânărul scriitor* (1954) cu nuvela *Cordovanii,* nucleul viitorului roman cu acelaşi titlu. A mai publicat în *Tribuna, Ramuri, Steaua, Ateneu, Manuscriptum, Săptămâna* şi *România Mare.* Debutul editorial cu romanul *Cordovanii* (1963). Alte romane: *Caloianul* (1975), *Suferinţa urmaşilor* (1978), *Fiul secetei* (1979). *Drumul câinelui* (1974) e o povestire mai amplă. Este prezent cu nuvela *Pe tăcute* în antologia lui C. Regman (*Nuvela românească contemporană,* 1944-1974), dar până în acel moment îşi strânsese deja povestirile şi nuvelele în vol. *Eclipsa de soare* (1969), *Fragmentarium* (1969), *Vuietul* (1969), *Ploaia de la miezul nopţii* (1973). Intensa activitate publicistică s-a materializat în vol. de însemnări *Nevoia de adevăr* (1978) şi un altul de art. şi eseuri, *Cuvânt despre Transilvania* (1982), stârnind numeroase reacţii şi controverse. A urmat vol. de art. *Vocaţia constructivă* (1983) şi romanul *Toamnă fierbinte* (1986). După o perioadă de relativă izolare, publică ampla nuvelă *Lostriţa* (1990) şi vol. de povestiri *Omul de sub munte* (1990). Scris în 1987, romanul *Cum mor ţăranii* apare postum (1991). A mai rămas în ms tetralogia *Coridorul puterii,* cuprinzând *Suburbiile vieţii* (1994), *Melancolia ţărânii, Raţiunea supremă* şi *După asfinţit – a treia zi.* Premiul de Stat şi Premiul Uniunii Scriitorilor, ambele în 1963. Deputat în Marea Adunare Naţională, circumscripţia electorală Drăcşenei – Teleorman (1980) şi Premiul annual de publicistică al rev. *România Mare* (1990). Autodidact, produs tipic al epocii sale, **L.** îşi axează unilateral epica, de vădită tendinţă moralizatoare, pe ideea soartei ţăranului, într-o lume ostilă, pervertită de obsesia luptei pentru putere. Credinţa, până în ultima clipă, în teza şi spiritul partinic i-a îngustat şi mai mult viziunea artistică.

OPERA: *Cordovanii,* Bucureşti, 1963 (ed. revăzută 1967; ed. ne varietur 1972); *Eclipsa de soare,* Bucureşti, 1969; *Fragmentarium,* Bucureşti, 1969; *Vaietul,* Bucureşti, 1969; *Ploaia de la miezul nopţii,* Cluj, 1973; *Drumul câinelui,* Bucureşti, 1974 (ed. II, 2003); *Caloianul,* Bucureşti, 1975; *Nevoia de adevăr,* Bucureşti, 1978; *Suferinţa urmaşilor,* Bucureşti, 1978 (ed. II, 1985); *Fiul secetei,* Bucureşti, 1979 (ed. II, 1984); *Cuvânt despre Transilvania,* Bucureşti, 1982 (ed. II, 1995); *Eclipsă de soare. Drumul câinelui,* Bucureşti, 1982; *Vocaţia constructivă,* Bucureşti, 1983; *Toamnă fierbinte,* Bucureşti, 1986; *Lostriţa,* Bucureşti, 1990; *Omul de sub munte,* Alba Iulia, 1990; *Cum mor ţăranii,* Bucureşti, 1991; *Coridorul puterii,* I, *Suburbiile vieţii,* Deva, 1994; *Umbra răsculatului,* roman, Bucureşti, 1996.

REFERINŢE CRITICE: I. Lungu, în *Tribuna,* nr. 33; 34; 35, 1963; N. Manolescu, în *Contemporanul,* nr. 36; 37, 1963; P. Nicolau, în *Luceafărul,* nr. 17, 1966; Al. Oprea, în *Luceafărul,* nr. 23, 1967; Vl. Streinu, în *Luceafărul,* nr. 6, 1967; D. Cosman, în *Amfiteatru,* nr. 5, 1968; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 19, 1969; G. Dimisianu, în *România literară,* nr. 14, 1969; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1969; M. Iorgulescu, în *Ramuri,* nr. 5, 1969; M. Moţ, în *Argeş,* nr. 5, 1969; Vl. Sorianu, în *Ateneu,* nr. 8, 1969; T. Tihan, în *Steaua,* nr. 8, 1969; Z. V. Toporaş, în *Iaşul literar,* nr. 4, 1970; Al. Ivasiuc, în *România literară,* nr. 4, 1971; A. Sasu, în *Tribuna,* nr. 7, 1971; A. Gheorghe, în *Convorbiri literare,* nr. 6, 1971; D. Micu, în *Scânteia,* nr. 9139, 1972; H. Cândroveanu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1972; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 96, 1972; idem, în *Săptămâna,* nr. 118, 1973; A. Goci, în *România literară,* nr. 13, 1973; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 14, 1973; M. Pop Corniş, în *Orizont,* nr. 19, 1973; T. Tihan, în *Steaua,* nr. 1973; M. Iorgulescu, în *Luceafărul,* nr. 37; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 51, 1974; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 2, 1975; S. Titel, în *România literară,* nr. 4, 1975; V. Cristea, în *România literară,* nr. 25, 1975; E. Manu,

în *Săptămâna,* nr. 216, 1975; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 2, 1975; V. Ardeleanu, în *Steaua,* nr. 2, 1975; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 7, 1975; A. Sasu, în *Tribuna,* nr. 8, 1975; A. I. Brumaru, în *Astra,* nr. 3, 1975; Al. Oprea, în *Tribuna,* nr. 12; 20, 1975; L. Alexiu, în *Orizont,* nr. 21, 1975; D. Micu, în *Contemporanul,* nr. 22, 1975; I. Lungu, în *Tribuna,* nr. 26, 1975; L. Leonte, în *Cronica,* nr. 26, 1975; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1975; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 7, 1975; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 241, 1975; C. Regman, în *Viaţa Românească,* nr. 8, 1975; V. Taşcu, în *Steaua,* nr. 8, 1975; I. Vlad, în *Tribuna,* nr. 32, 1975; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 9, 1975; D. Culcer, în *Vatra,* nr. 9, 1975; W. T, în *Neue Literatur,* nr. 10, 1975; I. Lungu, în *Tribuna,* nr. 42, 1975; E. Rădulescu, în *Karpaten Rundschau,* nr. 43, 1975; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 43, 1975; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 52, 1975; L. Petrina, în *Tribuna,* nr. 32, 1976; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 10, 1976; A. Cosma, *Romanul românesc şi problematica omului contemporan,* 1977; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 2, 1977; V. Râpeanu, în *România literară,* nr. 15, 1977; C. Stan, în *Luceafărul,* nr. 32, 1977; H. Cândroveanu, în *Convorbiri literare,* nr. 11, 1977; B. Gruia, în *Steaua,* nr. 4, 1978; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 30, 1978; idem, în *Flacăra,* nr. 35, 1978; Val Condurache, în *Convorbiri literare,* nr. 8, 1978; Gh. Pituţ, în *Luceafărul,* nr. 32, 1978; F. Faifer, în *Cronica,* nr. 34, 1978; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 405, 1978; C. Ungureanu, în *Orizont,* nr. 38, 1978; I. Alexandru, în *Luceafărul,* nr. 39, 1978; I. Lungu, în *Steaua,* nr. 10, 1978; I. Maxim, în *Orizont,* nr. 40, 1978; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 41, 1978; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1978; Al. Oprea, în *Luceafărul,* nr. 41, 1978; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1978; Ioana Dinulescu, în *Ramuri,* nr. 10, 1978; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 44, 1978; M. Sorescu, în *Ramuri,* nr. 11, 1978; Cr. Livescu, în *Ateneu,* nr. 4, 1978; Ana Selejan, în *Transilvania,* nr. 12, 1978; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 49, 1978; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare,* nr. 1, 1979; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 2, 1979; F. Neagu, în *Luceafărul,* nr. 2, 1979; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 2, 1979; D. Micu, în *Scânteia,* nr. 11.343, 1979; A. Păunescu, în *Flacăra,* nr. 7, 1979; I. Alexandru, în *Flacăra,* nr. 7, 1979; Marian Popa, în *Săptămâna,* nr. 433, 1979; D. Zamfirescu, în *Săptămâna,* nr. 435, 1979; D. Culcer, în *Vatra,* nr. 4, 1979; H. Zalis, în *Săptămâna,* nr. 442, 1979; C. Ungureanu, în *Luceafărul,* nr. 25, 1979; M. Ungheanu, *în Luceafărul,* nr. 29, 1979 (interviu); L. Leonte, în *Revue Roumaine,* nr. 8, 1979; V. F. Mihăescu, în *Luceafărul,* nr. 31, 1979; idem., în *Luceafărul,* nr. 46, 1979; C. Trandafir, în *Viaţa Românească,* nr. 12, 1979; A Cusin, în *Flacăra,* nr. 49, 1979; V. F. Mihăescu, în *Revue Roumaine,* nr. 5, 1980; Gh. Pituţ, în *Luceafărul,* nr. 1, 1980; G. Arion, în *Flacăra,* nr. 3, 1980; E. Manu, în *Săptămâna,* nr. 477, 1980; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare,* nr. 2, 1980; M. Tomuş, în *Transilvania,* nr. 2, 1980; F. Băileşteanu, în *România literară,* nr. 6, 1980; Mircea Popa, în *Tribuna,* nr. 6, 1980; V. F. Mihăescu, în *Flacăra,* nr. 8, 1980; M. Odangiu, în *Orizont,* nr. 9, 1980; C. Stănescu, în *Flacăra,* nr. 8, 1980; M. Ungheanu, în *Flacăra,* nr. 8, 1980; V. Ungureanu, în *Flacăra,* nr. 8, 1980; S. I. Nicolescu, în *Argeş,* nr. 3, 1980; N. Spinei, în *Argeş,* nr. 1; 3, 1980; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 10, 1980; I. Adam, în *Contemporanul,* nr. 13, 1980; L. Ulici, în *Contemporanul,* nr. 13, 1980; I. Adam, în *Steaua,* nr. 4, 1980; Z. Sângeorzan, în *Cronica,* nr. 14, 1980; N. Ciobanu, în *Luceafărul,* nr. 14, 1980; Sultana Craia, în *Luceafărul,* nr. 14, 1980; M. Vasile, în *Luceafărul,* nr. 52, 1980; B. Bădulescu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 4, 1981; Al. Piru, *Istoria literaturii române de la început până azi,* 1981; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 34, 1981; I. Purcaru, în *Flacăra,* nr. 50, 1981; M. Ungheanu, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 4, 1982; idem, în *Luceafărul,* nr. 15, 1982; A. Silvestri, în *Flacăra,* nr. 14, 1982; M. Iorgulescu, în *România literară,* nr. 17, 1982; P. Marcea, în *Contemporanul,* nr. 80, 14 mai 1982; D. Ciachir, în *Săptămâna,* nr. 595, 1982; C. Stănescu, în *România literară,* nr. 21, 1982; A. Silvestri, în *Luceafărul,* nr. 30, 1982; V. Chifor, în *Transilvania,* nr. 8, 1982; A. Goci, în *Argeş,* nr. 7, 1982; A. Popescu, în *Astra,* nr. 10, 1982; I. Cristoiu, în *Flacăra,* nr. 43, 1982; C. Sorescu, în *Luceafărul,* nr. 44, 1982; A. D. Munteanu, în *Luceafărul,* nr. 50, 1982; A. Brânduşa, în *Orizont,* nr. 52, 1982; A. D. Rachieru, în *Orizont,* nr. 45, 1983; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe,* Bucureşti, 1984; M. Odangiu, *Romanul politic,* 1984; D. George, în *Orizont,* nr. 16, 1984 (interviu); S. Virgil, în *Luceafărul,* nr. 19, 1984 (interviu); I. Bălu, în *România literară,* nr. 30, 1984; D. Rotaru, în *Argeş,*

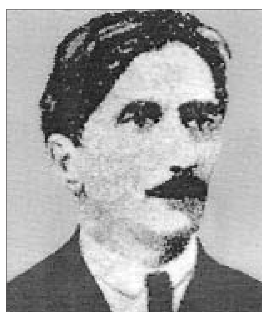
nr. 1, 1984; M. Brăescu, în *Luceafărul,* nr. 41, 1984; N. Georgescu, în *Luceafărul,* nr. 16, 1984; D. Bălăeţ, în *Luceafărul,* nr. 50; 51, 1985; Irina Petraş, în *SLAST,* nr. 12, 1985; I. Bădescu, în *Luceafărul,* nr. 5, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 21, 1986 (interviu); D. Bălăeţ, în *Luceafărul,* nr. 26, 1986; M. Ungheanu, în *Luceafărul,* nr. 27, 1986; D. Bălăeţ, în *România literară,* nr. 39, 1986; L. Petrina, în *Tribuna,* nr. 32, 1986; A. Sasu–Marian Vartic, *Romanul românesc…,* II; Gh. Glodeanu, în *Familia,* nr. 8, 1986; idem, în *Tribuna,* nr. 50, 1987; I. Bădescu, în *Luceafărul,* nr. 32, 1987; I. Rotaru, *O istorie a literaturii române,* 1987; A. Cosma, *Romanul românesc contemporan. 1945-1985,* 1988; C. Cubleşan, în *Tribuna,* nr. 33, 1992; idem, în *Steaua,* nr. 8-9, 1993; idem, *Opera literară a lui Ion Lăncrănjan,* 1993; M. Ungheanu, în *Manuscriptum,* nr. 1-4, 1994; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 220, 1994; I. Bălu, în *Steaua,* nr. 10-11, 1994; G. Morărel, *Agenţi şi supra-agenţi în comunism. Analiza prozei lui Ion Lăncrănjan,* 2000; E. Negrici, *Literatura…* **(C. M.)**

LĂUDAT I.[on] D.[umitru], n. 3 nov. 1909, satul Socu, com. Bărbăteşti, jud. Gorj – m. 8 nov. 1996, Iaşi. Istoric literar. Fiul lui Dumitru Lăudat şi al Mariei (n. Ştefănescu), agricultori. Absolvent al Şcolii Normale „Vasile Lupu” din Iaşi (1928) şi al Seminarului Central din Bucureşti (1933); licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Iaşi (1938). Debutează cu art. *Istorii literare româneşti* în rev. *Vremea şcolii* (1941). Prof. de liceu la Iaşi şi Craiova; prof. la Univ. din Iaşi. Dr. în filologie cu teza *Contribuţiuni la cunoaşterea lui G. Ibrăileanu în prima etapă a activităţii sale. 1889-1900* (1958). Colaborează la *Argeş*, *Ateneu, Cronica*, etc. Autor al unor contribuţii documentare la biografia lui G. Ibrăileanu (1965). După o monografie *Dimitrie Cantemir* (1973), publică vol. *Curente literare* (1987) şi *Personalităţi literare româneşti* (1988). E autorul unei *Istorii a literaturii române vechi* (I-III, 1962-1968).

OPERA: *Istoria literaturii române vechi*, I-III, Bucureşti, 1962-1968; *Contribuţii la cunoaşterea activităţii lui G. Ibrăileanu în etapa sa socialistă. 1889-1895*, Iaşi, 1965; *Metodica predării limbii şi literaturii române*, în colab., Bucureşti, 1973; *Dimitrie Cantemir*. Viaţa şi opera, Iaşi, 1973; *Curente literare*, Iaşi, 1987; *Personalităţi literare româneşti*, Iaşi, 1988.

REFERINŢE CRITICE: O. Şchiau, în *Tribuna*, nr. 48, 1962; idem, *ibidem*, nr. 18, 1964; I. Apetroaie, în *Iaşul literar*, nr. 7, 1964; M. Muthu, în *Tribuna*, nr. 25, 1973; P. Pavel, în *Cronica*, nr. 43, 1984; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(I. R.)**

LĂZĂREANU Barbu (numele la naştere: Avram Lazarovici), n. 5 oct. 1881, Botoşani – m. 19 ian. 1957, Bucureşti. Istoric literar şi bibliograf. Fiul lui Herschel Lazarovici. Şcoala primară şi Liceul „Laurian” din Botoşani. Expulzat pentru activitate politică în mişcarea socialistă, trăieşte un timp în Franţa (1907-1912). Primit, în urma unui examen, la École des Hautes Études din Paris, audiază cursurile lui Sylvain Lévi, Charles Diehl şi Georges Rebaud, fiind coleg cu istoricul O. Tafrali (1908-1909). Debut poetic în rev. proprie, *Victor Hugo* (1902); debut editorial cu vol. *Constantin Radovici, Agatha Bârsescu, Nora Marinescu* (1917). Întors în ţară, este redactor la rev. *Înfrăţirea*, *Viitorul social*, *Lupta zilnică*, *Scena*, *Socialismul*, *Adevărul literar*, la ziarele *Adevărul* şi *Dimineaţa*; rector al Univ. Muncitoreşti din Bucureşti (1945-1948); director al Bibl. Acad. (1948-1957). Membru al Acad. (1948). Colab. la *Ţivil-Cazon*, *Zeflemeaua*, *România muncitoare*, *Arhiva* din Iaşi, *Cuvântul liber*, *Adevărul literar şi artistic*, *Rampa*, *Adam*, *Flacăra*, *Luptătorul*, *Revista idealistă*, *Revista ideii*, *Revista literară*, *Vremea*, *Viaţa Românească*, *Contemporanul* etc. A mai semnat cu pseud. Arald, Alex. Bucur, Bélé, Matei Rareş, Mathieu H. Rareş, Trubadurul, Alexandru B. Trudă etc. Publicist, cronicar al mişcării muncitoreşti, filolog, foclorist, bibliograf, **L.** este în primul rând un comentator al

literaturii române, glosând „cu privire la...” o mulţime de autori (G. Coşbuc, M. Eminescu, Gh. Asachi, I. Heliade-Rădulescu, I.L. Caragiale, B.P. Hasdeu ş.a.). A adnotat, prefaţat sau îngrijit ed. din opera lui I. L. Caragiale (versurile satirice), C. Dobrogeanu-Gherea, din literatura antimonarhică etc. Glosator neostenit, „atotştiutor”, „fără asemănare” (Perpessicius), **L.** s-a risipit o viaţa în mica istorie literară.

OPERA: *Constantin Radovici, Agatha Bârsescu, Nora Marinescu*, Bucureşti, 1917; *Lespezi şi moloz din templul lui Epidau*, Bucureşti, 1924; *Doctorul Ottoi (O. Călin)*, Bucureşti, f.a.; *Anton Bacalbaşa*, Bucureşti, 1924 (ed. II, 1947; ed. nouă, cu revizuiri şi adause, 1948); *Câţiva povestitori: Nic'a lui Ştefan a Petrei, Nedea Popescu, Noel Wolf*, Bucureşti, 1924; *Umorul lui Hasdeu*, Bucureşti, 1927; *Ursitul fetelor şi al vădanelor... şi alte schiţe de literatură populară şi păreri critice privitoare la destinul unor cuvinte*, Bucureşti, 1927; *Cu privire la Coşbuc*, Bucureşti, 1937; *Cu privire la folclor*, I-II, Bucureşti, 1937; *Cu privire la Alecsandri*, Bucureşti, 1937; *Cu privire la I.L. Caragiale*, Bucureşti, 1937; *Cu privire la Creangă*, Bucureşti, 1937; *Cu privire la umor*, I-II, Bucureşti, 1937; *Cu privire la epigramă şi epigramişti*, Bucureşti, 1937; *Cu privire la Eminescu*, I-IV, Bucureşti, 1937-1938; *Cu privire la Hasdeu*, I-III, Bucureşti, 1937-1938; *Cu privire la gramatică şi vocabular*, I-III, Bucureşti, 1937-1938; *Cu privire la traduceri şi traducători*, I-II, Bucureşti, 1938; *Cu privire la teatru*, I-II, Bucureşti, 1938; *Cu privire la Asachi şi Heliade*, Bucureşti, 1938; *Ion Creangă*, Bucureşti, 1947; *Cântăreţi români ai Comunei din Paris: Mihai Eminescu, Constantin Mille, Gheorghe din Moldova, Traian Demetrescu*, Bucureşti, 1948; *Ioan Păun-Pincio*, Bucureşti, 1948; *I.C. Frimu*, Bucureşti, 1948; *Ion Creangă şi basmul rusesc*. Comentarii, Bucureşti, 1949; *Eminescu, om al cărţii*, extras, Bucureşti, 1950; *Glose şi comentarii de istoriografie literară*, culegere întocmită de I. Crişan şi G. Baiculescu, Bucureşti, 1958; *Cu privire la: Mihai Eminescu, Ion Creangă, I.L. Caragiale, G. Coşbuc, B.P. Hasdeu, V. Alecsandri, G. Asachi şi I. Heliade-Rădulescu*. Glosse şi comentarii, ed. îngrijită de G. Baiculescu, cuvânt introductiv de Perpessicius, Bucureşti, 1971; *Cu privire la meşteşugarii cuvintelor*, ed. îngrijită de Mariana şi V. Iova, Bucureşti, 1975

REFERINŢE CRITICE: J. Byck, în *Revista de folclor*, nr. 1-2, 1957; Perpessicius, *Alte menţiuni...*, II; M. Bucur, *Istoriografia...* **(V. C.)**

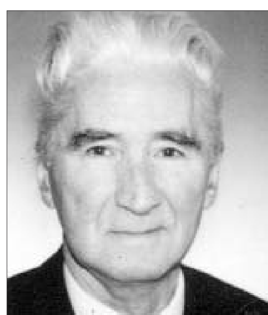

LĂZĂRESCU Dan A.[medeo], n. 30 nov. 1918, Bucureşti – m. 2002, Bucureşti. Eseist şi traducător. Fiul lui Amedeu A. Lăzărescu, avocat, şi al Adelaidei-Alina (n. Ciuflea). Liceul „Spiru Haret” din Bucureşti; licenţiat în drept al Univ. din Bucureşti. Activitate în Partidul Naţional Liberal. Redactor-şef al ziarului *Liberalul* (1946-1947; 1990-1993); preşedintele grupului parlamentar P.N.L. din Camera Deputaţilor (1990-1992); senator P.N.L. de Timiş (1996). În 1958, condamnat la muncă silnică de Tribunalul Militar al Capitalei; eliberat în 29 iul. 1964 de la penitenciarul din Botoşani. Istoric şi istoric al diplomaţiei în vol. *Imaginea poporului român prin călătorii* (I-II, 1985-1986) şi *Diplomaţi iluştri* (I-V, 1973-1986); a colaborat la dicţionarul *Instituţii feudale în Ţările Române* (1988) şi la vol. colectiv *La Révolution française et son influence dans l'Europe Orientale* (1989). În 1965 a publicat la Editura de Studii Masonice o *Introduction à l'histoire de la Franc-Maçonnerie en Roumanie*. A publicat numeroase studii şi art. în vol. colective sau în rev. de specialitate (*Revue roumaine d'histoire*, *Studii. Revista de istorie* etc), în domenii precum istoria universală, ştiinţa economică (a mai semnat şi cu pseud. Ariel, Dan Ciuflea). Ca scriitor a dat o *Introducere în shakespearologie* (1974), lucrarea sa principală, în care trece în revistă principalele şcoli de critică şi istorie shakespearologică din intervalul 1593-1964. A publicat, singur sau în colab., trad. din Shakespeare, Anatole France şi John Linkaler. A colaborat la Radio Bucureşti (emisiunea „Monografia unor capodopere”) cu prezentări, trad. şi adaptări după Horaţiu, François Villon, Christopher Marlowe, Shakespeare, La Fontaine, Chateaubriand, Victor Hugo, Heine, Balzac, E.A. Poe, Giacomo Leopardi, Rudyard Kipling.

OPERA: *Introduction à l'histoire de la Franc-Maçonnerie en Roumanie*, Bucureşti, 1965; *Introducere în shakespearologie*, Bucureşti, 1974;

Diplomaţi iluştri, Bucureşti, 1973; *Diplomaţi iluştri*, II. *Richelieu*, Bucureşti, 1979; *Diplomaţi iluştri*, III. *Lord Palmerston*, Bucureşti, 1975; *Diplomaţi iluştri*, IV. *Marchizul de Salisbury*, Bucureşti, 1983; *Diplomaţi iluştri*, V. *William Pitt „cel Tânăr”*, Bucureşti, 1986; *Imaginea poporului român prin călători 1716-1789*, I-III, Bucureşti, 1985-1995); *Introducere în istoria liberalismului european şi în istoria Partidului Naţional-Liberal din România*, Bucureşti, 1996; *Românii în francmasoneria universală*, Bucureşti, 1997; *Confesiuni*. Dialoguri realizate de S. Ţoancă, Timişoara, 1997; *Contele-duce de Olivares*, Târgovişte, 2002. *Traduceri*: W. Shakespeare, *Îmblânzirea scorpiei*, în *Opere*, IV, Bucureşti, 1957 (ed. II, 1982); A. France, *Ospătăria „La Regina Pédauque”*, în colab. cu Alex. E. Lăzărescu, Bucureşti, 1976 (altă ed., 1997); M. Slukis, *Scară spre cer*, în colab. cu S. Noran, Bucureşti, 1967; E. Linkaler, *Don Juan în America*, Bucureşti, 1969; D. Bresniak, *Francmasoneria în Europa de Est*, Bucureşti, 1994; D. Somervell, *Studiu asupra istoriei*, Bucureşti, 1997; W. Shakespeare, *Comedia erorilor*, Bucureşti, 2002; idem, *Macbeth*, Bucureşti, 2002; idem, *Othelo*, Bucureşti, 2002; idem, *Neguţătorul din Veneţia*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: A. Isac, în *România literară*, nr. 41, 1974; E. Manu, în *Revista de istorie şi teorie literară*, nr. 3, 1974; Catrinel Pleşu-Petrulian, în *Synthesis*, nr. 1, 1974; I. Constantinescu, în *Cahiers roumains d'études littéraires*, nr. 1, 1976. **(V. S.)**

LĂZĂRESCU George, n. 6 mai 1922, Călăraşi. Istoric şi traducător. Fiul lui Ioan Lăzărescu, mic comerciant, şi al Ecaterinei (n. Boeru). Licenţiat în litere şi filosofie la Bucureşti (1946). Prof. la diferite licee din Capitală şi din provincie; carieră universitară, (din 1954) la Catedra de lb. şi literatură italiană a Facultăţii de Lb. Romanice a Univ. din Bucureşti; prof. de lb. şi cultura română la Univ. din Pisa (1974-1978). A debutat cu o trad. din *Epistolarul* lui Tasso (1956). Părăsind rareori cercul specialităţii sale, **L.** colaborează la rev. italieneşti cu art. referitoare la relaţiile culturale româno-italiene (*Il Veltro*, *Uomini e libri*, *Opera aperta*, *Quaderni dell'umanesimo* etc). Cariera didactică s-a materializat în dicţionare, manuale, cursuri, unele de circulaţie: *Morfologia limbii italiene* (1968), *Corso di storia dell'arte italiana* (1974), *Breve antologia della poesia italiana* (1978), *Italia – cultura e civiltà* (1980), *Civilizaţie italiană* (1987). Iniţial teză de doctorat, *Ţările Române şi Italia până la 1600* e publicată în colab. cu N. Stoicescu (1972). Celelalte studii sunt consacrate literaturii şi civilizaţiei italiene (*Petrarca prozatorul*, 1975; *Galileo Galilei – dialog cu planetele*, 1982), dar **L.** e la fel de cunoscut şi ca traducător, printre alţii, din Petrarca, Leon Battista Alberti, Edmondi de Amicis, Alberto Moravia, Giulio Carlo Argan. A dat o versiune italiană a poemelor lui Ioan Alexandru. Ca italienist, **L.** îşi propune şi cunoaşterea reciprocă a celor două culturi, română şi italiană (*Repere de cultură*, 1982; *Prezenţe româneşti în Italia*, 1995; *Şcoala română din Roma*, 2002). Cavaler al Ordinului Cultural al Republicii Italiene (1971).

OPERA: *Ţările Române şi Italia până la 1600*, Bucureşti, în colab. cu N. Stoicescu, 1972; *Petrarca prozatorul*, Bucureşti, 1975; *Storia della civiltà italiana*, Bucureşti, 1977; *Dicţionar mitologic*, Bucureşti, 1979 (alte ed., 1992; 1998); *Italia - cultura e civiltà*, Bucureşti, 1980 (altă ed., 2001); *Mic dicţionar italian-român*, Bucureşti, 1982; *Galileo Galilei – dialog cu planetele*, Bucureşti, 1982; *Repere de cultură*, Bucureşti, 1982; *Civilizaţie italiană*, Bucureşti, 1987; *Prezenţe româneşti în Italia*, Bucureşti, 1995; *Şcoala română din Roma*, Bucureşti, 1996 (ed. II, 2002). *Traduceri*: M. Tobino, *Organizaţia clandestină*, Bucureşti, 1964; I. Nievo, *Memoriile unui italian*, I-II, Bucureşti, 1969; A. Moravia, *Ciociara*, în colab. cu Adriana Lăzărescu, Bucureşti, 1971 (altă ed., 1993); Ed. De Amicis, *Cuore*, în colab. cu Adriana Lăzărescu, Bucureşti, 1971 (ed. II, 1995); G.C. Argan, *De la Bramante la Canova*, Bucureşti, 1974; N. Rossi Lemeni, *Poeme*, Bucureşti, 1974; G. D'Annunzio, *Focul*, în colab. cu Adriana Lăzărescu, Bucureşti, 1979; I. Alexandru, *Poezii/Poesie*, ed. bilingvă româno-italiană, Bucureşti, 1981; Petrarca, *Scrieri alese*, Bucureşti, 1982; L. Preti, *Drama lui Oberdan*, Bucureşti, 1986; idem, *Planeta Terra în pericol*, Bucureşti, 1991; idem, *Imigraţi în Europa*,

Bucureşti, 1993; L. Ugolini, *Divina nebunie*, Bucureşti, 1993; S. Nievo, *Din dragoste adevărată*, în colab. cu Adriana Lăzărescu, Bucureşti, 1994; L. Preti, *Dezechilibrul anului 2000*, Bucureşti, 2000.

REFERINŢE CRITICE: Al. Balaci, în *România literară*, nr. 11676, 1975; idem, *ibidem*, nr. 42, 1982; D. Grigorescu, în *Contemporanul*, nr. 16, 1982. **(C. M.)**

LEAHU Nicolae, n. 20 iul. 1963, satul Bădicu Moldovenesc, jud. Cahul. Poet şi eseist. Fiul lui Gheorghe Leahu, agricultor, şi al Nadejdei (n. Postolache). Şcoala medie în satul natal (1980), apoi Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic „Al. Russo" din Bălţi (1985). Asistent, lector (1985-1986; prin cumul: 1988-1993), lector superior (1993-2003) şi conferenţiar (din 2003) la Facultatea de Filologie a Univ. „A. Russo"; redactor-şef adjunct al ziarului *Glia drochiană* (1986-1993); redactor-şef al rev. *Semn* (din 1995). Dr. al Univ. „Al. I. Cuza" din Iaşi cu teza *Poezia generaţiei '80* (2000), tipărită în acelaşi an. Colab. la *Literatura şi arta*, *Moldova*, *Basarabia*, *Contrafort*, *Vatra*, *Convorbiri literare*, *Dacia literară* etc. Prezent în antologiile *Dintre sute de catarge '90* (1990), *Portret de grup* (1995), *Une anthologie de la poésie moldave* (1996), *Metafore româneşti din Basarabia* (1998) şi *Singular Destinies* (2003). Debutează cu un ciclu de parodii în *Literatura şi arta* (1981). Debut editorial cu vol. de versuri *Mişcare browniană* (1993). Publică un eseu ludic (*Erotokritikon*, 2001) şi altul dramatic (*Cvartet pentru o voce şi toate cuvintele*, în colab., 2001). Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1994; 1997; 2002).

OPERA: *Mişcare browniană*, versuri, Chişinău, 1993; *Personajul din poezie*, versuri, Chişinău, 1997; *Poezia generaţiei '80*, eseu, Chişinău, 2000; *Cvartet pentru o voce şi toate cuvintele*, eseu dramatic, în colab. cu Maria Şleahtiţchi, Chişinău, 2001; *Erotokritikon. Făt-Frumos, fiul Pixului*, eseu ludic, Iaşi, 2001.

REFERINŢE CRITICE: Ov. Moceanu, în *Gazeta de Transilvania*, nr. 1409, 1994; E. Galaicu-Păun, în *Vatra*, nr. 2, 1997; L. Vasiliu, în *Dacia literară*, nr. 4, 1997; E. Lungu, în *Sud-Est*, nr. 2, 2001; Camelia Crăciun, în *Observator cutural*, nr. 102, 2002; A. Ciubotaru, D. Crudu, în *Contrafort*, nr. 4-5, 2002. **(A. S.)**

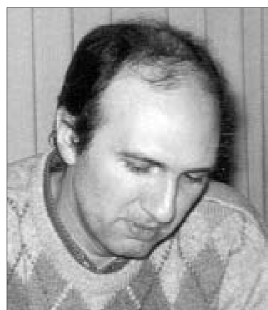

LECCA Haralamb G.[eorge], n. 10/23 febr. 1873, Caracal – m. 9 mart. 1920, Bucureşti. Poet, dramaturg şi traducător. Fiul lui George Lecca, şi al Zoei (n. Mănăstiriceanu); nepot al pictorului Constantin Lecca. Clasele primare la Caracal; liceul la Craiova; studii de medicină la Paris şi Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti. Subdirector general al teatrelor; director al Teartului Naţional din Iaşi; inspector general al teatrelor; regizor şi actor amator. Debut cu poezia *În cimitir*, în *Revista nouă* a lui B.P. Hasdeu. Colab. la *Vatra*, *Convorbiri literare*, *Flacăra*, *Viaţa literară*, *Falanga*, *Rampa*, *Scena* etc. Opera principală e consituită din versuri (*Prima*, 1896; *Cinci poeme*, 1897; *Secunda*, 1898; *Sexta*, 1901; *Octava*, 1904; *A noua*, 1904; *Poezii*, 1911) cu vizibile influenţe din scriitori francezi, în special simbolişti, „interpretaţi odios" şi cu numeroase „trivialităţi" (G. Călinescu), şi dintr-o serie de piese de slabă factură artistică, bazate pe psihologii tulburi şi cu acţiunea nu totdeauna suficient motivată (*Tertia. Casta diva*, 1899; *Quarta. Jucătorii de cărţi*, 1900; *Quinta. Suprema forţă*, 1901; *Septima. Câinii*, 1902; *Cancer la inimă*, 1907 etc.). A publicat şi nuvele (*Crăngi*, 1914). A tradus din Shakespeare, Corneille, Racine, Hugo, Balzac, Th. de Banville, Sienkiewicz, Maeterlinck, Boccaccio, Daudet, Conan-Doyle. Premiul „V. Adamachi" al Acad. (1898).

OPERA: *Prima* (1890-1895), versuri, Bucureşti, 1896; *Cinci poeme*, Bucureşti, 1897; *Secunda* (1895-1897), versuri, Bucureşti, 1898; *Tertia. Casta diva*, Bucureşti, 1899 (ed. II, 1906); *Quarta. Jucătorii de cărţi*, Bucureşti, 1900 (ed. II, 1901; ed. III, 1904); *Quinta. Suprema forţă*, piesă în patru acte, Bucureşti, 1901; *Sexta*. Versuri (1898-1900), Bucureşti, 1901;

Septima. Câinii, piesă în patru acte, Bucureşti, 1902 (ed. II, 1903); *Octava*. Poezii, Bucureşti, 1904; *A noua*. Poezii, Bucureşti, 1904; *A zecea. I.N.R.I.*, poemă biblică, 1904; *Cancer la inimă*, piesă în trei acte, Bucureşti, 1907; *Poezii*, Bucureşti, 1911; *Noi românii. Trei oameni. Actorii*, conferinţe, Bucureşti, 1912; *Dincolo de Dunăre-n Balcani*, Bucureşti, 1913; *Crăngi*, Bucureşti, 1914; *Nuvele*, Bucureşti, f.a.; *Moartea lui Sherlock Holmes*, f.a.; *Zece monologuri*, Bucureşti, f.a.; *Traduceri*: Tennyson, *Enoch Arden*, Bucureşti, 1896; Shakespeare, *Femeia îndărătnică*, Bucureşti, 1897; Carmen Sylva, *Povestea unei regine*, Bucureşti, 1899; Carmen Sylva, *Marioara. În ziua scadenţei*, Iaşi, 1904; Flammarion, *Tainele cerului*, Bucureşti, 1904; V. Hugo, *Ernani*, Bucureşti, 1904; Grillparzer, *Hero şi Leandru*, Bucureşti, f.a.; Racine, *Atala*, Bucureşti, 1907; Th. de Banville, *Sărutarea*, Bucureşti, 1907; Shakespeare, *Romeo şi Julieta*, Bucureşti, 1907; Sienkiewicz, *Quo vadis*, Bucureşti, 1908; *Din viaţa lui Napoleon*, Bucureşti, 1908; Sudermann, *Moara părăsită*, Bucureşti, 1908; Maeterlinck, *Inteligenţa florilor*, Bucureşti, 1908; Beaumarchais, *Bărbierul din Sevilla*, Bucureşti, 1908; Maupassant, *O viaţă*, Bucureşti, 1908; Swift, *Guliver în Ţara uriaşilor*, Bucureşti, 1909; Corneille, *Horaţiu*, Bucureşti, 1912; Molière, *Tartuffe*, Bucureşti, 1913; Balzac, *Moş Goriot*, Bucureşti, 1914; A. Daudet, *Jack*, Bucureşti, 1914 (altă ed., 2001); Boccaccio, *Poveşti din Decameron*, Bucureşti, 1926.

REFERINŢE CRITICE: Il. Chendi, *Foiletoane*, 1904; idem, *Fragmente*, 1905; M. Dragomirescu, *Critica dramatică*, 1906; Il. Chendi, *Impresii*, 1908; V. Brădăţeanu, *Comedia în dramaturgia românească*, 1970; idem, *Istoria literaturii dramatice româneşti şi a artei spectacolului*, 1979; F. Firan, *Profiluri şi structuri literare*, 1986. **(M. Pp.)**

LEFTER Ion Bogdan, n. 11 mart. 1957, Bucureşti. Poet, critic şi istoric literar. Fiul lui Virgil Lefter şi al Ceciliei (n. Trufin), ingineri. Licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literaturi Străine, secţia engleză-română, a Univ. din Bucureşti (1981). Cadru didactic la Facultatea de Litere din Bucureşti. Debut publicistic cu poeme în *Luceafărul* (1978), prezentate de Leonid Dimov. Colab. la *Amfiteatru*, *Caiete critice*, *Dialog*, *România literară*, *Viaţa Românească* etc.; debut editorial în poezie în vol. colectiv *Cinci* (1982) şi independent, cu *Globul de cristal* (1983). În acelaşi an publică proză scurtă în vol. colectiv *Desant '83*. Criticul debutează cu vol. *Alexandru Ivasiuc. „Păsările"* (1986), urmat de *Recapitularea modernităţii* (2000), *Postmodernism: din dosarul unei „bătălii" culturale* (2000), *5 poeţi* (2003) şi *Primii postmoderni: „Şcoala de la Târgovişte*" (2003). Sinteze de lexicografie literară: *Scriitori români din anii '80-'90* (I-II, 2000-2001), *Mic dicţionar de scriitori bucureşteni* (2001) şi *Anii '60-'90: critica literară* (2002). A prefaţat ed. din G. Bacovia, L. Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie (1983); Premiul Asoc. „G. Călinescu" din Oneşti pentru critică (1986).

OPERA: *Cinci*, în colab., Bucureşti, 1982; *Globul de cristal*, versuri, Bucureşti, 1983; *Desant '83*, în colab., Bucureşti, 1983 (ed. II, 2000); *Alexandru Ivasiuc. „Păsările"*, Bucureşti, 1986; *Experimentul literar românesc postbelic*, în colab. cu Monica Spiridon şi Gh. Crăciun, Piteşti, 1998; *A Guide to Romanian Literature: novels, experiment and the postcommunist book industry*, Piteşti, 1999; *Romanian Fiction of the '80 and '90s: a Concise Anthology*, Piteşti, 1990; *Romanian Writers of the '80 and '90s: a Concise Dictionary*, coordinated and with an introduction by ~, Piteşti, 1999; *Scriitori români din anii '80 şi '90: dicţionar bio-bibliografic*, Piteşti, I-III, 2000-2001; *Recapitularea modernităţii: pentru o nouă istorie a literaturii române*, Piteşti, 2000; *Postmodernism: din dosarul unei „bătălii" culturale*, Piteşti, 2000; *Mic dicţionar de scriitori bucureşteni din secolul XIX sau despre cum se trăia altădată fala de a reprezenta capitala*, Piteşti, 2001; *Scurtă istorie a romanului românesc, cu 25 de aplicaţii*, Piteşti, 2001; *Alexandru Ivasiuc: ultimul modernist*, Piteşti, 2001; *Anii '60-'90: critica literară*, Piteşti, 2002; *5 poeţi: Naum, Dimov, Ivănescu, Mugur, Foarţă*, Piteşti, 2003; *Primii postmoderni: „Şcoala de la Târgovişte"*, Piteşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: N. Manolescu, în *România literară*, nr. 18, 1983; Al. Cistelecan, în *Familia*, nr. 5, 1983; N. Steinhardt, în *Steaua*, nr. 8,

1983; Grete Tartler, *Melopoetica*, 1984; Gh. Grigurcu, *Existenţa poeziei*, 1986; L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 3, 1987; I. Simuţ, în *Familia*, nr. 5, 1987; Cr. Moraru, în *Transilvania*, nr. 5, 1987; P. Cornea, în *Limbă şi literatură*, III, 1988; E. Simion, *Scriitori*..., IV; M. Mincu, în *Contemporanul*, nr. 10, 1999; Luminiţa Marcu, în *România literară*, nr. 17, 2001; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 596, 2001; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 7, 2002; H. Zalis, în *Contemporanul*, nr. 22; 23, 2002; D. Cristea-Enache, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 618, 2002; idem, *ibidem*, nr. 675; 683, 2003. **(N. Mc.)**

LEMNARU Oscar (numele la naştere: Oscar Holtzman), n. 1 febr. 1907, Bucureşti – m. 17 mai 1968, Bucureşti. Prozator şi traducător. Fiul lui Solomon Holtzman şi al lui Sali (n.?). Liceul la Brăila, unde debutează şi în gazetărie, la rev. *Florile Dunării* (1927), sub pseud. Vasile Cărămidaru. Atras de capitală, se consacră publicisticii, scriind la *Facla* lui Ion Vinea, la *Azi*, *Reporter*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Lumea* lui G. Călinescu, comentarii filosofice, de artă, eseuri literare, aforisme sau făcând jurnalistică. A fost participant activ la viaţa cafenelei bucureştene, lansând calambururi şi memorabile vorbe de spirit într-o operă orală, comparabilă cu aceea a unor Al. O. Teodoreanu, Tudor Muşatescu sau Şerban Cioculescu. Nuvelele fantastice din unicul său vol., *Omul şi umbra* (1946), au fost citite în Cenaclul „Sburătorul”, dar n-au suscitat interes. A publicat un fragment din romanul neterminat *Adonis hâdul* în rev. *Azi* (1935). În ultimii ani stilizează trad. nesemnificative din lb. rusă şi face trad. din literatura franceză (Émile Zola, Romain Rolland, Robert Merle), intrând în penumbra vieţii literare.

OPERA: *Omul si umbra*, nuvele, Bucureşti, 1946 (ed. îngrijită şi pref. de M. Braga, Cluj-Napoca, 1975; 2000). Traduceri: R. Rolland, *Jean-Christophe*, I-II, Bucureşti, 1957-1958; E. Zola, *Germinal*, Bucureşti, 1960 (altă ed., I-II, Craiova, 1994); R. Merle, *Insula*, Bucureşti, 1964; J. Villain, *Şi astfel zămisli Dumnezeu apartheidul. Şase mii de kilometri prin Africa de Sud*, Bucureşti, 1964.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama*...; B. Alexandru-Emandi, în *România literară*, nr. 4, 1969; G. Călinescu, *Literatura nouă*, 1972; I. Şerbu, *Vitrina cu amintiri*, 1973; Mircea Popa, *Spaţii literare*, 1974; S.P. Dan, *Proza*...; V. Lipatti, în *România literară*, nr. 1, 1983; I. Simuţ, în *Familia*, nr. 2, 1983; A.I. Brumaru, în *Luceafărul*, nr. 40, 1986; L. Dumitriu, în *Jurnalul literar*, nr. 22, 1990; C. Ungureanu, în *Luceafărul*, nr. 28, 1993; D. Mănucă, în *Convorbiri literare*, nr. 6, 1997. **(I. S.)**

LEON Aurel, n. 13 sept. 1911, com. Cucuteni, jud. Iaşi – m. 4 oct. 1996, Iaşi. Prozator şi memorialist. Fiul lui Constantin Leon şi al Profirei (n.?). Liceul Internat din Iaşi; tot aici, studii juridice şi de artă dramatică. Redactor la ziarele *Opinia* din Iaşi (1932-1940), unde conduce pagina literară şi deţine cronica literară şi teatrală, *Prutul* (1939-1941), *România liberă* (1945-1950), *Drapelul*, *Cronica* (1967-1971). Debut cu versuri în *Adevărul literar şi artistic* (1932). Colab. la *Albina*, *Flacăra Iaşului*, *Iaşul literar*, *Scrisul bănăţean*, *Tribuna* etc. Debut editorial cu vol. de proză scurtă *Din pridvor* (1962). **L.** s-a impus mai ales ca memorialist, prin seria de evocări adunate sub titlul *Umbre* (I-V, 1970-1986), completate de romanele *Landoul cu blazon* (1984) şi *Cărări peste dealuri* (1988).

OPERA: *Din pridvor*, proză scurtă, Bucureşti, 1962; *Iaşi*, album, text de ~, Bucureşti, 1965; *Umbre*, I-V, Iaşi, 1970-1986; *Destinul unui artist: Ştefan Ciubotăraşu*, Iaşi, 1975; *Landoul cu blazon*, roman, Iaşi, 1984; *Cărări peste dealuri*, roman, Iaşi, 1988.

REFERINŢE CRITICE: M. Tomuş, *Răsfrângeri*, 1973; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, III, 1979; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 5, 1973; V.

Pavelcu, în *Cronica*, nr. 21, 1979; N. Barbu, în *Convorbiri literare*, nr. 9, 1981; idem, în *Cronica*, nr. 18, 1984; I. Holban, *ibidem*, nr. 51, 1988; D. Dimitriu, în *Cronica*, nr. 24, 1991 (interviu); Şt. Oprea, în *Forum cultural*, sept. 1996. **(S. I.)**

LEONTE Liviu, n. 8 apr. 1929, com. Cepleniţa, jud. Iaşi. Critic şi istoric literar. Fiul lui Vasile Leonte şi al Mariei (n. Scutaru), învăţători. Liceul Internat „C. Negruzzi” din Iaşi (1939-1947) şi Facultatea de Filologie, secţia lb. şi literatura română, a Univ. „Al.I. Cuza” din acelaşi oraş (licenţa în 1952). Asistent universitar (1950-1952); redactor la rev. *Iaşul nou* (1952-1953); cercetător la Institutul de Istorie şi Filologie al Acad., Filiala Iaşi (1953-1961); lector (1958-1964; 1968-1988), apoi prof. (1990-1999) la Catedra de literatură română şi comparată de la Facultatea de Litere a Univ. „Al.I. Cuza” din Iaşi; redactor-şef la rev. *Cronica* (1970-1979). Lector la Univ. „Paul Valéry” din Montpellier, Franţa (1964-1966); conferenţiar la aceeaşi Univ. (1966-1968); prof. invitat la Univ. Toulouse Le Mirail din Franţa (1990-1994). Dr. în filologie al Univ. „Al.I. Cuza” din Iaşi cu studiul monografic despre *Constantin Negruzzi* (1979). Debut în rev. *Iaşul nou* (1951). Colab. la *Iaşul literar*, *Contemporanul*, *Convorbiri literare* şi *Cronica*. Autor a numeroase cronici literare, şi-a consacrat cea mai mare parte a activităţii de istoric literar studierii şi editării operei lui C. Negruzzi, căruia i-a îngrijit mai multe ed., inclusiv o ed. critică. Monografia *Constantin Negruzzi* (1980) constituie sinteza cercetărilor parţiale anterioare. Cele două vol. de *Prozatori contemporani* (1984-1989) cuprind succinte sinteze despre creaţia de după cel de al doilea război mondial a câtorva scriitori reprezentativi ai epocii. Premiul „Perpessicius” al Muzeului Literaturii Române (1974); Premiul „B.P. Hasdeu” al Acad. (1980); Premiul Uniunii Scriitorilor (1984); Premiul rev. *Cronica* (1986); Premiul Filialei din Iaşi a Uniunii Scriitorilor (1998).

OPERA: *Constantin Negruzzi*, monografie, Bucureşti, 1980 (ed. II, 2003); *Istoria literaturii române. Proza contemporană*, Iaşi, 1980; *Prozatori contemporani*, I-II, Iaşi, 1984-1989; *Scriitori, cărţi, reviste*, Iaşi, 1998.

REFERINŢE CRITICE: Al. Andriescu, în *Cronica*, nr. 51, 1974; M. Zaciu, *Lecturi şi zile*, 1975; V. Cristea, în *România literară*, nr. 24, 1980; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 8, 1980; idem, *ibidem*, nr. 9, 1981; I. Holban, în *Cronica*, nr. 32, 1984; C. Ciopraga, *ibidem*, nr. 15, 1989; I. Holban, *ibidem*, nr. 31, 1989; Al. Călinescu, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1989; D. Dimitriu, în *Cronica*, nr. 9, 1999; I. Holban, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 2000; V. Sorianu, în *Ateneu*, nr. 2, 2000; Gh. Glodeanu, în *Steaua*, nr. 2-3, 2000; S. Adam, în *Ateneu*, nr. 4, 2002; I. Holban, în *Ateneu*, nr. 4, 2003. **(G. A.)**

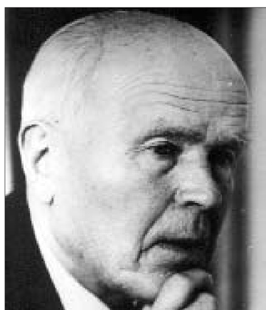

LESENCIUC Adrian, n. 21 aug. 1975, Câmpulung Moldovenesc, jud. Suceava. Poet. Fiul lui Vasile Lesenciuc şi al Vioricăi Olariu (n. Lazăr). Studii elementare la Breaza, jud. Suceava (1981-1989); Liceul Militar „Ştefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc (1989-1993), apoi Institutul Militar de Artilerie şi Rachete Antiaeriene „General Bengescu” din Braşov (1993-1997); din 2001, studii postuniversitare la Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Facultatea de Comunicare şi Relaţii Publice „David Ogilvy” din Braşov. Comandant de pluton la Brigada 5 Artilerie Antiaeriană „General Burileanu”, Floreşti-Cluj (1997-1999); din 1999, comandant de pluton şi instructor la Acad. Forţelor aeriene „Henri Coandă” din Braşov. A editat rev. *Ave*, Braşov (2000-2002). Colab. la *Astra*, *Tribuna*, *Steaua*, *Gazeta de Transilvania* etc. Debutează în *Astra* (1997). Publică vol. de versuri *Antifilosofia* (1998), *Copilul-genune* (1999), *Laocoonia* (2000) şi *Liam* (2001). Autor al eseului *Puzzle cu umbre pe ape* (2002). Premiul rev. *Tribuna* (1999).

OPERA: *Antifilosofia*, versuri, prezentare de I. Cristofor, Cluj-Napoca, 1998; *Copilul-genune*,

versuri, prezentare de C. Cubleşan, Cluj-Napoca, 1999; *Laocoonia*, versuri, Braşov, 2000; *Liam*, versuri, pref. de A. I. Brumaru, prezentări de P. Poantă şi Mircea Popa, Cluj-Napoca, 2001; *Puzzle cu umbre pe ape*, eseu, pref. de A. I. Brumaru, Braşov, 2002.

REFERINŢE CRITICE: C. Cubleşan, în *Scutul patriei*, nr. 296, 1998; Mona Mamulea, în *Astra*, nr. 5, 1999; L. Comşia, în *Gazeta de Transilvania*, nr. 2991, 2000; D. Munteanu, *ibidem*, nr. 3519, 2002; A. I. Burmaru, *ibidem*, nr. 3525, 2002. **(A. S.)**

LESNEA George (numele la naştere: Glod), n. 25 mart. 1902, Iaşi – m. 6 iul. 1979, Iaşi. Poet şi traducător. Fiul lui Iosif Glod, căruţaş, şi al Mariei (n.?). Şcoala primară la Iaşi. Cărămidar, zeţar la tipografia rev. *Viaţa Românească*; bibliotecar la Baroul avocaţilor din Iaşi; preşedinte al Filialei Uniunii Scriitorilor din Iaşi. Debutează în rev. *Gândul nostru* din Iaşi cu poezia *Din adâncuri* (1922). Sprijinit de scriitorii Sandu Teleajen şi Ionel Teodoreanu, se afirmă în cercul *Vieţii Româneşti*, colaborând la rev. cu începere din 1929. Publică versuri în *Bilete de papagal*, *Gândirea*, *Cuvântul liber*, *Cadran*, *Manifest*, *Însemnări ieşene* etc. Poeziile lui de factură tradiţionalistă, sunt pasteluri şi evocări istorice, a căror notă comună o constituie vitalismul, frenezia acumulării metaforice. Vol. de versuri: *Veac tânăr* (1931), *Poezii* (1938), *Argint* (1938), *Cântece de noapte* (1979) etc. Trad. din Esenin, Puşkin, S. Mihalkov, Lermontov ş.a. Premiul Acad. (1934); Premiul Soc. Scriitorilor Români (1940); Premiul de Stat pentru trad. (1957).

OPERA: *Veac tânăr*, versuri, Iaşi, 1931; *Cântec deplin*, versuri, Bucureşti, 1934; *Argint*, versuri, Bucureşti, 1938; *Poezii*, Iaşi, 1938; *Ceaslov*, versuri, Bucureşti, 1940; *Izvod*, poezii, Bucureşti, 1943; *Pomul vieţii*, versuri, Iaşi, 1943; *Treptele anilor*, poezii, Bucureşti, 1962; *Versuri*, cuvânt înainte de D. Botez, postfaţă de N. Manolescu, Bucureşti, 1964; *Ulcioare de piatră*, Iaşi, 1969; *Chipul din fântână*. Versuri alese, Iaşi, 1972; *Poeme patriei*, Bucureşti, 1975; *Poeme*, cu un portret de I. Teodoreanu, ed. îngrijită, note şi bibliografie de Z. Sângeorzan, Iaşi, 1977; *Cântece de noapte*, versuri, Iaşi, 1979; *Pe-un prag de fum*, versuri, ed. îngrijită de D. Ignea, postfaţă de Val Condurache, Iaşi, 1983; *Poezii*, Timişoara, 1994; *Opera poetică*, I-II, Chişinău, 1999. *Traduceri*: S. Esenin, *Poeme*, pref. de I. Teodoreanu, Iaşi, 1937; M. Lermontov, *Demonul*, Bucureşti, 1939; *Tălmăciri din Iosif Utkin*, Bucureşti, 1945; A.S. Puşkin, *Poeme*, Bucureşti, 1947; idem, *Poltava*, Bucureşti, 1949; idem, *Povestea craiului Saltan*, Bucureşti, 1949; idem, *Ţiganii*, Bucureşti, 1949; idem, *Călăreţul de aramă*, Bucureşti, 1949; idem, *Fântâna din Bakcisarai*, Bucureşti, 1949; S. Mihalkov, *Aveam treizeci de ani*, Bucureşti, 1949; E. Privalova, *Corăbioara*, Bucureşti, 1949; Lermontov, *Poeme*, Bucureşti, 1955; A.S. Puşkin, *Evgheni Oneghin*, Bucureşti, 1955; S. Esenin, *Poezii-poeme*, Bucureşti, 1957; idem, *Scrisoare mamei*, Bucureşti, 1970; idem, *Albastru-i blând*, Timişoara, 1996; idem, *Ceaslovul satelor*, în colab. Chişinău, 2002.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1900-1937*, 1937; Perpessicius, *Menţiuni*..., IV; G. Călinescu, *Istoria*...; idem, *Ulysse*, 1967; A. Martin, *Poeţi contemporani*, I, 1967; Ş. Cioculescu, *Aspecte*...; Ov.S. Crohmălniceanu, *Literatura*..., II; D. Micu, *„Gândirea" şi gândirismul*, 1975; Gr. Ilisei, *Cu George Lesnea prin veac*, 1977 (ed. II, 1996; ed. III, 2002); M. Ralea, *Scrieri*, II, 1977; M. Stescu, *G. Lesnea. Bibliografie*, 1977; Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viaţă*, 1987; G. Turtureanu, în *Cronica*, nr. 7, 1992; A. Dumbravă, în *Dacia literară*, nr. 44, 2002; C. Ciopraga, *ibidem*, nr. 46, 2002; idem, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 614, 2002; I. Bălu, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 2002. **(R. Z.)**

LEU Corneliu, n. 21 iul. 1932, Medgidia. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Ion Leu, avocat şi prof. la Seminarul Musulman, şi al Valentinei (n. Şora), medic. Liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanţa (1942-1950); Facultatea de Filosofie, secţia psihologie, a Univ. din Bucureşti (1950-1952); Acad. „Ştefan Gheorghiu” (absolvită în 1965). Redactor la ziarul *Cuget liber* din Constanţa (1948-1950); redactor la Radiodifuziune (1950-1958), la rev. *Roumanie d'aujourd'hui* (1958-1962), la *Luceafărul* (1962-1965); redactor-şef la Editura Eminescu (1970-1971); director general adjunct la Consiliul Naţional al Cinematografiei (1971); director al Casei de Filme 4 (1971-1979); redactor-şef adjunct la rev. *Contemporanul* (din 1979). Debut cu proză în *Flacăra* (1948); debut editorial cu romanul *Ochiu-dracului* (1956). Romanul sentimental (de tipul *Femeia cu ochi albaştri*, 1970), documentarul (*Plângerea lui Dracula*, 1977; *Romanul unei zile mari*, 1979) şi actualitatea (*Vârsta de aur*, 1957; *Puterea*, 1964; *Viaţa particulară a lui Constant Hagiu*, 1967; *...Această viaţă sentimentală*, 1976; *Patriarhii*, 1979 etc.) sunt cele trei registre ale literaturii sale. A publicat vol. de reportaje *Reporter romantic în ţară şi pe glob* (1979) şi piesa de teatru *Femeia fericită* (1974). A realizat un ciclu de filme documentare despre scriitori, scenariul pentru filmul artistic *Asediul* (1970), un ciclu de patruzeci şi opt de filme de călătorii în jurul lumii (1972-1975). Ca un bilanţ de carieră, îşi ordonează scrierile într-un fel de serie mascată de „opere” revizuite pentru eternitate şi aşezate pe două direcţii tematice. Din prima grupare proiectată apar până la sfârşitul anului 1989 trei vol., ce reunesc nuvele şi romane anterioare sub titlul pompos *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau Ce însemnă puterea*. Cea de-a doua direcţie a reeditărilor o alcătuiesc romanele istorice, scrise în genul unor lamentaţii de nenoroc, întâi despre Dracula ca „mare caracter”, apoi despre Al.I. Cuza ca victimă a complotului dintr-o noapte de febr. 1866. Ca un corolar, ca o încununare a istoriei naţionale e privită ziua de 23 august 1944 în *Romanul unei zile mari*, promovată în ed. succesive (1979; 1984; 1989). Romane publicate după 1989: *Poetul ca o floare* (1992), *Drumul spre Damasc* (1995), *Spionii birocraţi* (1996), *Iarna iubirii* (2001) etc. Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1973; 1977); Premiul Uniunii Scriitorilor (1979).

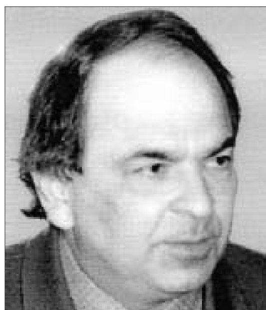
OPERA: *Ochiu-dracului*, roman, Bucureşti, 1956; *Vârsta de aur*, roman, Bucureşti, 1957; *Nopţi dobrogene*, povestiri, Bucureşti, 1958; *Vârsta de aur*, roman, Bucureşti, 1958; Sângele *şi apa, nuvele*, Bucureşti, 1959; *Cu mâinile noastre*, reportaje, Bucureşti, 1961; *O familie puternică*, Bucureşti, 1963; *Viitorul al doilea*, nuvelă, Bucureşti, 1963; *Puterea*, roman, Bucureşti, 1964 (ed. revăzută, 1973); *Balade, nuvele*, Bucureşti, 1965; *Viaţa particulară a lui Constant Hagiu*, roman, Bucureşti, 1967; *Dreptul la dragoste*, nuvele, Bucureşti, 1968; *Femeia cu ochi albaştri*, roman, Bucureşti, 1970 (ed. II, 1977); *Femeia fericită*, piesă în trei acte, Bucureşti, 1974; *Trei prinţi de la Carpaţi*, Bucureşti, 1976; *Preţul dragostei, al credinţei şi al urii*, roman, Bucureşti, 1976; *...Această viaţă sentimentală*, roman, Bucureşti, 1976; *Plângerea lui Dracula*, roman, Bucureşti, 1977; *A doua dragoste şi altele*, teatru, Bucureşti, 1979; *Patriarhii*, roman, Bucureşti, 1979; *Reporter romantic în ţară şi pe glob*, Iaşi, 1979; *Romanul unei zile mari*, Bucureşti, 1979 (ed. II, 1984; ed. III, 1989); *Baladele pământului natal*, nuvelă, Bucureşti, 1979; *Insulele*, roman, Bucureşti, 1982 (în lb. engleză, *Islands*, 2002); *Romanul nopţii de februarie: Plângerea Domnului Alexandru*, roman, Bucureşti, 1983; *Romanul unui mare caracter*, Bucureşti, 1985; *Rănile soldaţilor învingători*, roman, Bucureşti, 1985; *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau Ce însemnă puterea*, roman, I-III, Bucureşti, 1987-1989; *De groază şi de râs*, I-II, proze şi scenarii, Bucureşti, 1993; *Poetul ca o floare*, roman, Bucureşti, 1992; *Drumul spre Damasc*, roman, Bucureşti, 1995; *Democraţia locală*, eseuri, Bucureşti, 1995; *Spionii birocraţi*, roman, Bucureşti, 1996; *Fiii risipitori ai Europei*, eseuri, Bucureşti, 1996; *Au avut românii norocul unei revoluţii*, eseu, Bucureşti, 1997; *Re-introducere în personalism*, eseuri, Bucureşti, 2000; *Iarna iubirii*, roman, Bucureşti, 2001; *Cartea episcopilor cruciaţi*, roman, Bucureşti, 2001; *Amintiri din Casa Scriitorilor*, Bucureşti, 2002; *Romanul plângerilor sau Calul lui Dracula*, Bucureşti, 2003; *Studii, metode şi ipoteze de filosofie personalistă*, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: I.D. Bălan, *Delimitări critice*, 1964; I. Cocora, *Privitor ca la teatru*, 1975; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 25, 1979; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 4, 1980; N. Constantinescu, *ibidem*, nr. 27, 1982; Al.I. Ghilia, *ibidem*, nr. 30, 1982; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic*, 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă*...; A. Silvestri, în *Luceafărul*, nr. 30, 33, 1984; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 34, 1984; L. Ulici, *ibidem*, nr. 12, 1985; D. Micu, *ibidem*, nr. 34, 1985; I.D. Bălan, *Pietre pentru templul lor*, 1985; E. Manu, în *România literară*, nr. 26, 1985; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc*..., II; C.M. Popa, *Clasici şi contemporani*, 1987; I. Rotaru, *O istorie*...; C. Tuchilă, *Privirea şi cadrul*, 1988; I. Simuţ, în *România literară*, nr. 24, 1991; I. Roşioru, în *Tomis*, nr. 12, 2000. **(I. S.)**

LEVIŢCHI Leon, n. 27 aug. 1918, com. Edineşti, jud. Hotin. – m. 16 oct. 1991, Bucureşti. Traducă-tor şi eseist. Fiul lui Dimid Leviţchi, preot, şi al Zinoviei (n. Ghirlea), în văţătoare. Liceul la Hotin (1929-1937); Facultatea de Litere, secţia engleză, a Univ. din Bucureşti (1937-1941), unde face, în continuare, carieră universitară (pensionat în 1980, cu titlul de prof.). Debutează în 1946 cu trad. romanului *Balaurul* de Upton Sinclair, în colab. cu Dan Duţescu. Redactează dicţionare, gramatici normative şi manuale de lb. engleză şi traduce din autori dintre cei mai diverşi: Th. Dreiser, J. Swift, Shakespeare, A.I. Morton, Ch. Marlowe, R.W. Emerson etc. Îngrijeşte (împreună cu Tudor Dorin) o *Antologie de poezie americană de la începuturi până azi* (I-II, 1977-1978) şi *Antologia poeziei engleze de la începuturi până azi* (I-IV, 1980-1984). A publicat un vol. de *Studii shakespeareiene* (1976). Numele lui este însă legat în primul rând de faptul că a înzestrat cultura română cu o ediţie „integrală”, în unsprezece vol., a pieselor lui Shakespeare (în cele mai bune versiuni româneşti, datorate unor nume ilustre ale literaturii române), reluată în anii ’80 ca ediţie critică şi ajunsă până la vol. IX. Premiul Uniunii Scriitorilor (1976).

OPERA: *Îndrumar pentru traducătorii din limba engleză în limba română*, Bucureşti, 1975; *Studii shakespeareiene*, Cluj-Napoca, 1976; *O istorie a literaturii engleze şi americane*, I, Cluj-Napoca, 1985 (ed. II, I-II, Bucureşti, 1998). *Traduceri*: U. Sinclair, *Balaurul*, în colab. cu D. Duţescu, Bucureşti, 1946; Th. Dreiser, *O tragedie americană*, Bucureşti, 1954 (altă ed., I-II, 1994); J. Swift, *Călătoriile lui Gulliver*, Bucureşti, 1956 (ed. nouă, 1983; 2002); W. Shakespeare, *Mult zgomot pentru nimic*, Bucureşti, 1956; idem, *Henric al IV-lea* (partea a II-a), Bucureşti, 1957; idem, *Troilus şi Cresida*, Bucureşti, 1960 (altă ed., 1987); idem, *Timon din Atena*, în colab. cu D. Duţescu, Bucureşti, 1960; idem, *Furtuna*, Bucureşti, 1963; idem, *Hamlet*, în colab. cu D. Duţescu, Bucureşti, 1964 (altă ed., 1996); idem, *Antologie bilingvă*, în colab. cu D. Duţescu, Bucureşti, 1964; A.L. Morton, *Utopia engleză*, Bucureşti, 1958; Chr. Marlowe, *Tragica istorie a doctorului Faust*, Bucureşti, 1964; R.W. Emerson, *Eseuri*, Bucureşti, 1968; *Beowulf*, în colab. cu D. Duţescu, Bucureşti, 1969; *Balade engleze*, Bucureşti, 1970; Ph. Gosse, *Istoria pirateriei*, Bucureşti, 1975; *Antologie de poezie americană de la începuturi până azi*, în colab. cu T. Dorin, I-II, Bucureşti, 1977-1978; M. Eminescu, *Poems*, Bucureşti, 1978; *Antologia poeziei engleze de la începuturi până azi*, în colab. cu T. Dorin, I-IV, Bucureşti, 1980-1984; G. Coşbuc, *Poems*, Bucureşti, 1980; *Romanian Folk Ballads*, Bucureşti, 1980; O. Goga, *Poems*, Bucureşti, 1982; W. Shakespeare, *Opere complete*, ed. critică, I-IX, Bucureşti, 1982-1995; J. Swift, *Călătoriile lui Gulliver. Povestea unui poloboc şi alte satire*, în colab. cu A. Brezianu, Bucureşti, 1985; *Like Diamonds in the Coal Asleep: Selections from 20th Century Romanian Poetry*, în colab. cu A. Bantaş, D. Duţescu, Bucureşti, 1985; Chr. Marlowe, *Teatru*, în colab. cu A. Bantaş, Bucureşti, 1988; J.K. Jerome, *Trei într-o barcă*, Bucureşti, 1994; W. Shakespeare, *Teatru*, trad. de M. Gheorghiu, D. Duţescu şi ~, Bucureşti, 1999; J.R. Tolkien, *Hobbitul*, trad. de Catinca Ralea, versurile traduse de ~, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: D. Grigorescu, în *Secolul 20*, nr. 11-12, 1977; N. Harsany, în *Orizont*, nr. 32, 1985; D. Duţescu, în *Viaţa Românească*, nr. 1-2, 1999. **(V. S.)**

LIICEANU Gabriel, n. 23 mai 1942, Râmnicu Vâlcea. Filosof, eseist şi traducător. Fiul economistului Petre Liiceanu şi al prof. de matematică Ioana (n. Marineanu). Studii la Liceul „Gh. Lazăr” din Bucureşti (absolvit în 1960), la Facultatea de Filosofie din capitală (licenţa în 1965) şi, tot acolo, la Facultatea de Lb. Clasice (1968-1973). După absolvire, cercetător ştiinţific la Institutul de Filosofie al Acad. (1965-1975) şi la Institutul de Istorie a Artei (1975-1989). Director al Editurii Humanitas din 1990. Din 1992, prof. la Facultatea de Filosofie a Univ. din Bucureşti. Dr. în filosofie cu teza *Tragicul. O fenomenologie a limitei şi depăşirii,* publicată în 1975 (debut editorial), susţinută la Univ. Bucureşti în 1975. Bursier al Fundaţiei Humboldt din Germania (1982). Debutează în *Revista de filosofie* (1976). Colab. la *Revista de filosofie, Secolul 20, Revue Roumaine des sciences sociales, Studii şi cercetări de istoria artei, România literară, Viaţa Românească* etc. Membru marcant al grupului intelectual de la Păltiniş, constituit în jurul filosofului Constantin Noica, rol asumat prin publicarea celor mai citite (şi controversate) cărţi din România deceniului 9: *Jurnalul de la Păltiniş. Un model paideic în cultura umanistă* (1983) şi *Epistolar* (1987). Publică în 1981 vol. de eseuri *Încercare în politropia omului şi a culturii.* Alte vol.: *Apel către lichele* (1992), *Cearta cu filosofia* (1992), *Uşa interzisă* (2002). Trad. din David Armeanul (1977), Platon (vol. III din seria de *Opere,* 1978), Norbert Groeben (1978), Martin Heidegger (1982-1988, în colab cu Thomas Kleininger). Prin destin şi calitate, **L.** e un spirit universal, de elită, reiterând, în cadrul grupului bucureştean din care face parte (Andrei Pleşu, Petru Creţia, Sorin Vieru, Andrei Cornea) efervescenţa erudită a marii generaţii interbelice româneşti, formată din Noica, M. Eliade, E. Cioran etc.

OPERA: *Tragicul. O fenomenologie a limitei şi depăşirii,* Bucureşti, 1975 (ed. II, 1993); *Încercare în politropia omului şi a culturii,* Bucureşti, 1981; *Jurnalul de la Păltiniş. Un model paideic în cultura umanistă,* Bucureşti, 1983 (ed. II, 1991; ed. III, 1996; ed. IV, 2003); *Epistolar,* prezentat şi îngrijit de ~, Bucureşti, 1987 (ed. II, revăzută şi adăugită, 1996); *Apel către lichele,* Bucureşti, 1992 (ed. II, 1996); *Cearta cu filosofia,* eseuri, Bucureşti, 1992 (ed. II, 1998); *Despre limită,* Bucureşti, 1994 (ed. II, 1997); *Itinerariile unei vieţi,* urmat de *Apocalipsa după Cioran.* Trei zile de convorbiri, Bucureşti, 1995; *Itinéraires d'une vie: E. Cioran. Les continents de l'insomnie: entretien avec E. M. Cioran,* traduit du roumain par Alexandra Laignel-Lavastine, Paris, 1995; *Le Jorunal de Paltinis: 1977-1981. Recit d'une formation spirituelle et philosophique,* traduit du roumain par Marie-France Ionesco, Paris, 1999; *Uşa interzisă,* Bucureşti, 2002. Traduceri: David, *Introducere în filosofie,* trad., studiu introductiv, note, comentarii de ~, Bucureşti, 1977; Platon, *Opere,* III (trad. în colab.), Bucureşti, 1978; Norbert Groeben, *Psihologia literaturii. Ştiinţa literaturii între hermeneutică şi empirizare,* trad. de ~ şi Suzana Mihăilescu, Bucureşti, 1978; Martin Heidegger, *Originea operei de artă,* trad. de ~ şi Thomas Kleininger, Bucureşti, 1982 (ed. II, 1995); idem, *Repere pe drumul gândirii,* trad. de ~ şi Thomas Kleininger, note introductive de ~, Bucureşti, 1988; Platon, *Phaidros,* trad., lămuriri preliminare şi note de ~, Bucureşti, 1993.

REFERINŢE CRITICE: H. Wald, în *Familia,* nr. 1, 1976; L. Ciocârlie, în *Orizont,* nr. 5, 1976; Şt. Aug. Doinaş, în *Luceafărul,* nr. 5, 1977; S. Vieru, în *Cahiers roumains d'études littéraires,* nr. 1, 1977; D. C. Mihăilescu, în *Transilvania,* nr. 11, 1981; H. Göllner, în *Karpaten Rundschau,* nr. 5, 1981; N. Mecu, în *Revista de Istorie şi Teorie Literară,* nr. 1, 1982; D. Pavel, în *Amfiteatru,* nr. 9, 1984; Val Condurache, *Portret al criticului în tinereţe,* 1984; E. Simion, *Sfidarea retoricii,* 1984; Ioana Mărgineanu, *Teatrul şi artele poetice,* 1986; M. Papahagi, în *Tribuna,* nr. 36, 1987; A. Marino, *ibidem,* nr. 45, 1987; Ş. Foarţă, în *Orizont,* nr. 44, 1987; L. Petrescu, în *Steaua,* nr. 10, 1987; Ioana Pârvulescu, în *România literară,* nr. 50, 1996; M. Mihăieş, în *Orizont,* nr. 11, 1996; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 8, 1996; Gh. Grigurcu, în *Jurnalul literar,* nr. 9-12, 2000; P. Goma, *ibidem*; S. Comoroşan, în *Contemporanul,* nr. 6, 2001; Al. George, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 619; 620; 621, 2002; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 14, 2002 (interviu); Al. Ştefănescu, în *România literară,* nr.

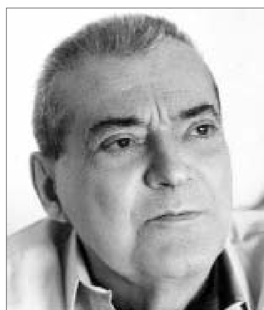
20; 45, 2002; V. Iancu, în *Convorbiri literare,* nr. 4, 2003; C. Stănescu, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 691, 2003. **(Şt. B.)**

LILĂ Ion, n. 1951. Prozator. A debutat cu poeme în *Viaţa Românească* (1970); debut editorial cu vol. de povestiri *Ploaie amară* (1978), după care publică, în ritm alert, alte vol. de proză, povestiri şi romane: *Cu pieptul în bătaia vântului* (1980), *Cascadorul* (1981), *Peştele cel mic* (1983), *Lumea, de la început* (1984), *Să visezi în crângul de salcâmi* (1985), *Ca vântul pe câmpie* (1987), *Luna de pe cer* (1988), *Învingătorului i se dau flori* (1989), *Insula* (1995), *Parfumul păpuşilor de porţelan* (2003) precum şi povestiri pentru copii: *Hai să fim prieteni* (1981), *Aventurile lui Pălăriuţă* (1983), *O poveste cu pantofi* (1986), *Împăratul automobilist* (1997). Vol. lui **L.** cuprind proze de investigaţie a mediului, centrate în jurul unui conflict ce merge spre rezolvări fericite. Eroii săi, până la o vreme adolescenţi, trec prin crize remediabile şi remediate. Ritmul naraţiunii se lasă adesea muiat în pasaje lirice şie frânt, în ultimele cărţi, de *flash*-urile memoriei.

OPERA: *Ploaie amară*, Bucureşti, 1978; *Cu pieptul în bătaia vântului*, roman, Bucureşti, 1980; *Cascadorul*. Trei romane, Bucureşti, 1981; *Hai să fim prieteni*, povestiri, Bucureşti, 1981; *Aventurile lui Pălăriuţă*, Bucureşti, 1983; *Peştele cel mic*, Bucureşti, 1983; *Lumea, de la început*, roman, Bucureşti, 1984; *Să visezi în crângul de salcâmi*, roman, Bucureşti, 1985 (alte ed., 1990; 1993); *O poveste cu pantofi*, Bucureşti, 1986; *Ca vântul pe câmpie*, roman, Bucureşti, 1987; *Luna de pe cer*, roman, Bucureşti, 1988; *Învingătorului i se dau flori*, roman, Bucureşti, 1989; *Oraşul cu prieteni*, Bucureşti, 1989; *Insula*, trei romane, Bucureşti, 1995; *Împăratul automobilist sau Cum a zburat iepuraşul cu balonul*, Bucureşti, 1997; *Morcoveaţă cu dulceaţă*, carte de colorat, Bucureşti, 1998; *Parfumul păpuşilor de porţelan*, roman, Bucureşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 24, 1982; R.G. Ţeposu, în *România literară*, nr. 26, 1982; Elena Tacciu, *ibidem*, nr. 36, 1983; I. Holban, în *Cronica*, nr. 36, 1983; idem, în *Convorbiri literare*, nr. 12, 1984; V. Cristea, în *România literară*, nr. 43, 1984; Adriana Iliescu, *ibidem*, nr. 11, 1987; Doina Pologea, în *Ramuri*, nr. 5, 1987; I. Holban, în *Convorbiri literare*, nr. 7, 1988; Irina Petraş, în *Steaua*, nr. 11, 1988; D. Micu, în *Contemporanul*, nr. 18, 1989. **(Al. Cs.)**

LIPATTI Valentin, n.26 mart. 1923, Bucureşti. Eseist şi traducător. Fiul lui Theodor Lipatti, diplomat, şi al Anei (n. Racoviceanu). Frate cu pianistul Dinu Lipatti. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti, unde a fost elevul lui Basil Munteanu şi al lui Tudor Vianu (ale căror cursuri le rezumă şi litografiază). Carieră universitară la Facultatea de Lb. Romanice şi Clasice a aceleiaşi Univ. şi, în paralel, carieră diplomatică: ambasador, delegat al României la UNESCO, participant la pregătirea reuniunii de la Helsinki. Din 1945, când litografiază un curs de *Istoria literaturii italiene*, redactează cursuri universitare, manuale şcolare, pref. şi note la vol. de scriitori francezi etc. A publicat un curs de literatură franceză în sec. al XVIII-lea (*Le dix-huitième siècle français*, 1976), un eseu despre *Montesquieu, gânditor iluminist* (1955) şi două vol. intitulate *Valori franceze* (1959-1968). A tradus din Molière, Beaumarchais, Hugo, Balzac, Anouilh, Paul Vialar.

OPERA: *Istoria literaturii italiene*, curs litografiat, Bucureşti, 1945; *Montesquieu, gânditor iluminist*, Bucureşti, 1955; *Valori franceze*. Studii şi articole, I-II, Bucureşti, 1959-1968; *Problema naţională din România*. Date şi fapte, în colab. cu J. Demeter şi E. Eisenburger, Bucureşti, 1972; *Le dix-huitième siècle français*, Bucureşti, 1976 (altă ed., 1997); *Modigliani*, album, Bucureşti, 1984; *Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa: însemnări despre o negociere şi urmările ei*, Bucureşti, 1985; *Balcanii ieri şi azi*. Contribuţii

româneşti la colaborarea balcanică multilaterală, Bucureşti, 1988; *Strada Povernei 23*, memorii, Bucureşti, 1993; *Război şi pace în Balcani*, Bucureşti, 1994; *Lumea în tranziţie: cronici de politică externă*, Bucureşti, 1996. Traduceri: Molière, *Georges Dandin sau Soţul păcălit*, studiu introductiv de ~, Bucureşti, 1951; V. Hugo, *Despre literatură*, prezentare şi note de ~, Bucureşti, 1957; L. Rebreanu, *Răscoala (La révolte)*, versiune franceză de ~, Bucureşti, 1957 (ed. II, 1958); J. Anouilh, *Ciocârlia*, Bucureşti, 1958; H. de Balzac, *Iluzii pierdute*, cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1959; C. Prisnea, *Bacchus en Roumanie*, versiune franceză de ~, Bucureşti, 1962; P. Vialar, *Vremea impostorilor*, cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1964; Beaumarchais, *Bărbierul din Sevilla. Nunta lui Figaro*, Bucureşti, 1967 (altă ed., 1995).

REFERINŢE CRITICE: V. Felea, în *Steaua*, nr. 5, 1958; M. Nicolae, în *Scrisul bănăţean*, nr. 9, 1959; C. Nistor, în *Orizont*, nr. 9, 1968; G. Pruteanu, în *Iaşul literar*, nr. 9, 1968; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *România literară*, nr. 47, 1976; N. Iliescu, în *Arc*, 1993; Laura Guţanu, în *Viaţa Românească*, nr. 5-6, 1996. **(A. S.)**

LIVADĂ Melania (numele la naştere: Hayek), n. 28 febr. 1909, Bucureşti – m. 3 nov. 1988, Bucureşti. Critic şi istoric literar. Fiica lui Adolf Hayek, contabil, şi a Georginei (n. Barbu). Şcoala Centrală de Fete din Bucureşti (1922-1930); licenţiată a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (1935). Prof. la Ploieşti, Iaşi, Dorohoi, Cernăuţi şi Bucureşti (1939-1965). Debut cu art. de critică în ziarul *Curentul* (1933). Colaborează la *Universul literar* (1943-1945), *Revista Fundaţiilor Regale* (1939-1942), *Bucovina literară*, *Saeculum*, *Contemporanul*, *România literară*, *Viaţa Românească* etc. În 1944 ia apărarea filosofiei lui Blaga (*Lucian Blaga. Comentarii la o discuţie filosofică*) împotriva atacurilor grupării *Symposion* (Dumitru Isac), răspunzând acuzelor de misticism şi antiraţionalism, agnosticism, lipsă de originalitate şi influenţă primejdioasă asupra tineretului. Revine abia peste trei decenii, cu o *Iniţiere în poezia lui Lucian Blaga* (1974). Temele criticii sale privesc aria literaturii interbelice (*Pompiliu Constantinescu – „un Sant-Just al opiniei critice”*, 1981; *G. Călinescu – poet şi teoretician al poeziei*, 1982).

OPERA: *Lucian Blaga. Comentarii la o discuţie filosofică*, Sibiu, 1944; *Iniţiere în poezia lui Lucian Blaga*, Bucureşti, 1974; *Pompiliu Constantinescu – „un Sant-Just al opiniei critice”*, Iaşi, 1981; *G. Călinescu – poet şi teoretician al poeziei*, Bucureşti, 1982.

REFERINŢE CRITICE: Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 23, 1974; M. Zaciu, în *Steaua*, nr. 12, 1981; Ş. Cioculescu, în *România literară*, nr. 53, 1982. **(I. S.)**

LIVESCU Cristian, n. 24 dec. 1945, Focşani, jud. Vrancea. Critic literar. Fiul lui Ioan Livescu, inginer constructor, şi al Georgetei (n. Calogera). Studii elementare şi liceale la Piatra Neamţ şi Brăila (bacalaureatul în 1963); licenţiat al Facultăţii de Lb. şi Literatura Română a Univ. din Bucureşti (1968). Conducător al Cercului studenţesc de teorie şi critică literară al Facultăţii, sub coordonarea lui S. Bratu (1966-1968). Redactor la ziarul *Ceahlăul* din Piatra Neamţ (1968-1990). Din 1990, inspector la Inspectoratul pentru Cultură al jud. Neamţ (devenit Direcţia pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional). Din 2000, redactor-şef al rev. *Antiteze*; director fondator al Editurii Crigarux din Piatra-Neamţ. Debutează în *Viaţa studenţească* (1965). Debut editorial cu eseul *Introducere în opera lui Ion Pillat* (1980). A publicat vol. *Scene din viaţa imaginară* (1982), *Voluptatea Labirintului* (1995), *Întâiul Eminescu* (1999), *Ascuns într-o lojă* (2002) şi *Dicţionarul performanţei sportive din judeţul Neamţ* (2002). Ed. critice din C. Hogaş şi M. Eminescu. Premiul rev. *Convorbiri literare* (1996); Premiul rev. *Poesis* (1999); Premiul Soc. Scriitorilor Bucovineni (2000).

OPERA: *Introducere în opera lui Ion Pillat*, eseu, Bucureşti, 1980; *Scene din viaţa imaginară*, eseuri, Bucureşti, 1982; *Voluptatea Labirintului*, studii critice, Iaşi, 1995; *Întâiul Eminescu*, eseuri, Piatra Neamţ (1999; ed. II, Iaşi, 2003); *Ascuns într-o lojă. O istorie pe alocuri sentimentală a Teatrului Tineretului din Piatra-Neamţ*, Piatra-Neamţ, 2002; *Dicţionarul performanţei sportive din judeţul Neamţ*, Piatra Neamţ, 2002.

REFRINŢE CRITICE: Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 2, 1981; L. Ulici, în *România literară*, nr. 9, 1981; I. Simuţ, în *Familia*, nr. 6, 1981; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1983; C. Călin, în *Ateneu*, nr. 10, 1985; Eugenia Tudor Anton, în *Luceafărul*, nr. 35, 1995; D. Stanca, în *Luceafărul*, nr. 10, 1999; Al. Pintescu, în *Poesis*, nr. 3-4, 1999; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 48, 1999; Şt. Munteanu, *Fulguraţii eminescologice*, 2000; C. Coroiu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 637; 638, 2002; B. Ulmu, *în Convorbiri literare*, nr. 2-3, 2003. **(A. S.)**

LIVEZEANU Irina, n. 18 oct. 1952, Bucureşti. Istoric al culturii. Fiica lui Nathan Livezeanu, funcţionar în construcţii, şi a Herthei (n. Weiser), cosmeticiană. În 1965 se stabileşte în Statele Unite. Studiază la Swarthmore College, Pennsylvania (absolvit în 1974). Licenţă la University of Michigan, Russian and East European Studies (1979). Dr. în istorie la aceeaşi Univ. (1986). Assitant Professor la Colby College din Waterville, Maine (1987-1991), la Ohio State University (1991-1994) şi University of Pittsburgh, Departamentul de istorie (1994-1996). Visiting Professor la Facultatea de Studii Europene a Univ. din Cluj-Napoca (1996). Din 1996, prof. asociat la University of Pittsburgh, Departamentul de istorie. Colaborează la *Soviet Studies, American Review, Russian Review* etc. Colaborări la vol. colective: *A Yearbook of Central European Culture* (1983), *Fascists and Conservatives in Europe* (1990) şi *Splintered Classes: The European Lower Middle Classes in the Age of Fascism* (1990). Este autoarea vol. *Cultural Politics in Greater Romania. Regionalism, Nation Building, and Ethnic Struggle. 1918-1930* (1995; traducere românească, 1998). Membră în mai multe organizaţii profesionale: Association for the Study of Nationalities, Association for Jewish Studies, Society for Romanian Studies, American Historical Association etc. Premiul „Heldt" pe 1995, acordat de Association of Women in Slavic Studies, şi Premiul Academiei Româno-Americane de Ştiinţe şi Arte (1995).

OPERA: *Cultural Politics in Greater Romania. Regionalism, Nation Building, and Ethnic Struggle. 1918-1930,* Ithaca, London, 1995 (versiune românească: *Cultură şi naţionalism în România Mare. 1918-1930,* trad. din engleză de Vlad Russo, Bucureşti, 1998).

REFERINŢE CRITICE: Stelian Tănase, în *Sfera politicii*, nr. 33, 1995 (interviu); Daniel Chirot, *ibidem* (art. tradus de Ioana Goga-Mărieş); Wim van Meurs, în *Zeischrift für Siebenbürgische Landeskunde* (Köln, Weimar, Wien), Heft 1, 1996; Albert von Brunn, în *Orientierung* (Zürich), nr. 8, 1996; Mary Ellen Fischer, în *American Historical Review*, October 1996; John W. Cole, în *Contemporary Sociology*, November 1996; Ovidiu Pecican, în *Contemporanul,* nr. 44, 1997; Paul D. Lensink, în *History Review of New Books*, Fall 1997; Michael Shafir, în *East European Jewish Affairs,* nr. 1, 1997; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 38, 1998; A. Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români din Statele Unite şi Canada,* 2001. **(A. S.)**

LOCUSTEANU Petre, n. 1883, Bucureşti – m. mart. 1919, Bucureşti. Publicist şi prozator. Angajat la Teatrul Naţional din Craiova, dar nerealizat ca actor, **L.** se consacră publicisticii: redactor şi cronicar dramatic la rev. *Flacăra*, secondat de Ion Pillat (1911-1914); editor al unei rev. bilunare proprii, *Ziarul meu* (1916); administrator al ziarului *România* din Iaşi (1917-1918). Debutează editorial cu farsa *Nevasta lui Cerceluş* (1910), urmată de colaborarea la *Flacăra* cu o portrete spirituale şi schiţe umoristice, strânse ulterior în vol. *Cincizeci figuri contimporane* (1913) şi *Suntem nebuni* (1914). Ele îi rezervă lui **L.** un loc modest în familia prozatorilor umorişti, ilustrată în perioada antebelică, la niveluri artisitce diferite, de I.A. Bassarabescu, D.D. Pătrăşcanu, Al. Cazaban, A.P. Bănuţ.

OPERA: *Nevasta lui Cerceluş*, farsă într-un act, Bucureşti, 1910; *Cincizeci figuri contimporane*, seria I, Bucureşti, 1913; *Suntem nebuni*, schiţe umoristice, Bucureşti, 1914; *Comisarul Stănescu*, schiţe umoristice, Bucureşti, 1915; *Glasul vitejiei*, antologie eroică, Bucureşti, 1915; *Umorul românesc*, încercare critică şi antologie, Bucureşti, 1915; *Funcţionarul de la domenii*, Bucureşti, 1915.

REFERINŢE CRITICE: E. Lovinescu, *Critice*, VIII, 1923; C. Ciopraga, *Literatura...*; A. Goci, în *Manuscriptum*, nr. 3, 1985; Fl. Faifer, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1998. **(M. Pr.)**

LOGHIN Constantin, n. 4 nov. 1892, com. Budeniţ, jud. Storojineţ. – m. 23 febr. 1961, Gura Humorului. Istoric literar. Fiul lui Leon Loghin şi al Rozaliei (n.?), răzeşi. Şcoala primară în comuna natală (1899-1903); liceul clasic la Cernăuţi (absolvit în 1912); licenţiat în litere al Univ. din Cernăuţi (1919). Prof. la Liceul „Mitropolitul Silvestru” din Cernăuţi (1920-1940; 1941-1943), la Liceul „Matei Basarab” din Bucureşti (1940-1941), la Colegiul Naţional Bănăţean „C. Diaconovici-Loga” din Timişoara (1944-1949), la Gherla (din 1949) şi la Gura Humorului. Activitate de popularizare şi stimulare a culturii bucovinene prin scris şi pe căi administrative. Membru, apoi vicepreşedinte al Soc. pentru Literatură şi Cultură Română în Bucovina (din 1928); corespondent şi redactor pentru Bucovina al ziarului *Universul* vreme de aproape cincisprezece ani; a îngrijit vol. *Eminescu şi Bucovina* (1943); a întemeiat şi condus Soc. Scriitorilor Bucovineni. Autor de manuale de lb. română şi antologii de uz şcolar. A editat un periodic efemer, *Tribuna* (1938-1939), şi a fost director al ziarului *Bucovina* din Cernăuţi (1941-1944). Autor al unei *Istorii a literaturii române* (1926), ajunsă, în 1944, la ed. a XIV-a.

OPERA: *O sută de ani de la naşterea lui Alecu Hurmuzachi*, Cernăuţi, 1924; *Scriitori bucovineni*, Cernăuţi, 1924; *Anul 1848 în cultura şi literatura Bucovinei*, Cernăuţi, 1926; *Istoria literaturii române din Bucovina. 1775-1918*, Cernăuţi, 1926 (altă ed., 1996); *Istoria literaturii române*, Cernăuţi, 1926 (ed. XIV, 1944); *Din trecutul Societăţii pentru Cultură*, Cernăuţi, 1932; *Societatea pentru Cultură şi Literatură Română. 1862-1932*. Schiţă istorică, Cernăuţi, 1932; *Geschichte der rumänischen Literatur*, în colab. cu S. Drimmer, Cernăuţi, 1934; *Cernăuţi*, Cernăuţi, 1936; *Antologia scrisului bucovinean*, Cernăuţi, 1938; *Societatea pentru Cultură. La 80 de ani*, Cernăuţi, 1943; *Aron Pumnul – M. Eminescu*, Cernăuţi, 1943; *Iancu cav. de Flondor*, Bucureşti, 1944.

REFERINŢE CRITICE: Const. N. Stănescu, în *Viaţa Românească*, nr. 10-11, 1928; Şt. Popescu, în *Viaţa Românească*, nr. 11, 1938. **(L. Pp.)**

LORINŢIU Cleopatra, n. 26 sept. 1957, Năsăud. Poetă, prozatoare şi traducătoare. Fiica lui Virgil Lorinţiu, economist, şi a Eleonorei (n. Leonte). Liceul „Liviu Rebreanu” din Bistriţa (1972-1976); Facultatea de Cibernetică Economică a Acad. de Studii Economice din Bucureşti (1976-1981). În 1981-1982 a lucrat la Institutul de Cercetări pentru Electrotehnică din Bucureşti; redactor la *Scânteia tineretului* (1983). Debut în rev. *Femeia* (1968); debut editorial cu vol. *Regina cu paşi furaţi* (1978). A făcut parte din Cenaclul „Amfiteatrul artelor”. A colaborat cu art., cronici la *Luceafărul*, *Suplimentul literar al „Scânteii tineretului”* şi cu poeme la *România literară*, *Tribuna*, *Steaua*, *Luceafărul*. Vol. pentru copii: *Ora culorilor* (1979), *Libeluliada* (1981), *Exerciţii de vacanţă* (1986). Literatura pentru copii i-a fost tradusă, parţial, în lb. rusă şi cehă. În 1987 apare cu un grupaj de poeme în *Time's Litterary Supplement*, iar cu câteva povestiri în *Antologia literaturii universale pentru copii*, apărută la Editura Cetîlnic din Cehoslovacia. Vol. de poeme: *Peisajul din care lipsesc* (1981), *Terasa cu oleandri* (1985) şi *Aproape imaginară* (1987). *Există un limpede loc* (1989) e un reportaj monografic despre ţinuturile natale. **L.** trece de la graţia infantilă a debutului la o confesiune mai crispată sau mai destinsă în celelalte vol., cu o arie de explorare sentimentală ce se întinde peste zona

domesticului. Premiul Festivalului „Nicolae Labiş” (1977); Premiul *Suplimentului literar al „Scânteii tineretului”* pentru publicistică (1984); Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti (1981).

OPERA: *Regina cu paşi furaţi*, Cluj-Napoca, 1978; *Ora culorilor*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1979; *Libeluliada*, povestiri pentru copii, Bucureşti, 1981; *Peisajul din care lipsesc*. Poeme, Bucureşti, 1981; *Dom uvitîi pluşciom (Casa cu volbură)*, Bucureşti, 1984; *Terasa cu oleandri*. Poeme, Cluj-Napoca, 1985; *Exerciţii de vacanţă*, povestiri pentru copii, Bucureşti, 1986; *Aproape imaginară*. Poeme, Bucureşti, 1987; *Există un limpede loc*, reportaj, Bucureşti, 1989; *Iubirea nu trece*, roman, Bucureşti, 1992; *Fetiţa care eram*, povestiri, Bucureşti, 1992; *Ceaiul amanţilor*, Bucureşti, 1993; *Cineva din trecut*, Bucureşti, 1995; *Un ghem de vise*, Bucureşti, 1998; *Simpla suflare/Souffle ephemere*, ed. bilingvă, trad. în lb. franceză de Oana Cuzub, Botoşani, 2002. *Traduceri*: G. Keneth, *Vârsta de aur*, note şi cuvânt înainte de ~, Bucureşti, 1983.

REFERINŢE CRITICE: L. Ulici, în *România literară*, nr. 37, 1978; N. Ciobanu, în *Luceafărul*, nr. 41, 1978; P. Poantă, în *Steaua*, nr. 10, 1978; L. Alexiu, în *Orizont*, nr. 2, 1979; V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 24, 1981; L. Ulici, în *Contemporanul*, nr. 35, 1981; I.B. Lefter, în *România literară*, nr. 31, 1981; C. Regman, în *Viaţa Românească*, nr. 9, 1981; A. Popescu, în *Tribuna*, nr. 28, 1981; V. Felea, *ibidem*, nr. 40, 1985; V.F. Mihăescu, în *Luceafărul*, nr. 19, 1985; Ioana Bot, în *Tribuna*, nr. 38, 1992; O. Nuşfelean, în *Tribuna*, nr. 39, 1996; Grete Tartler, în *Luceafărul*, nr. 11, 1996. **(Al. Cs.)**

LOTREANU Ion (numele la naştere: Lăbuşcă), n. 2 mai 1940, com. Alimpeşti, jud. Gorj – m. 22 mai 1985, Bucureşti. Poet, prozator şi eseist. Fiul lui Petre Lăbuşcă şi al Mariei (n. Albeanu), ţărani. Liceul la Târgu Jiu şi Câmpulung Moldovenesc (1954-1957); absolvent al Liceului Militar „Ştefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc (1957); urmează ŞcoalaMilitară de Ofiţeri Activi din Sibiu (1957-1960) şi Facultatea de Filologie a Univ. din Bucureşti (1966-1970). Ofiţer de carieră (1960-1973). Redactor la rev. *Viaţa militară* (1966-1973); secretar de redacţie la rev. *Săptămâna* (din 1973). Debutează în ziarul *Apărarea patriei* (1959), iar editorial cu vol. de versuri *Azimut* (1971). Alte vol. de poezii: *Aerul de sub fluturi* (1974), *Punctul sensibil* (1976), *Acordul cu lumea* (1978), *Ochiul mierlei* (1979). Colab. la *Ateneu*, *Contemporanul*, *Luceafărul*, *România literară*, *Tribuna* etc. Grija pentru varietatea prozodică, metaforică şi tematică este caracteristică poeziei lui **L.** Vol. de critică şi eseistică literară: *Analogia suverană* (1975), *Creaţie şi implicare* (1976), *Introducere în opera lui Mircea Eliade* (1980), *Despre analogie şi alte eseuri*. Romane: *Elvira şi locotenentul* (1978), *Iluzia* (1981), *Cârtiţa albă* (1984), *Cămaşa de mire* (1985).

OPERA: *Azimut*, poezii, Bucureşti, 1971; *Lăcuste şi aeroporturi*, versuri, Bucureşti, 1972; *Aici, lânga Carpaţi*, sonete, Bucureşti, 1972; *Aerul de sub fluturi*, versuri, Bucureşti, 1974; *Analogia suverană*, eseuri, Bucureşti, 1975; *Punctul sensibil*, versuri, Bucureşti, 1976; *Creaţie şi implicare*, articole şi eseuri, Bucureşti, 1976; *Caligrafii critice*, eseuri, Bucureşti, 1977; *Acordul cu lumea*, poeme, Bucureşti, 1978; *Elvira şi locotenentul*, roman, Bucureşti, 1978; *Ochiul mierlei*, versuri, Craiova, 1979; *Teme şi variaţiuni*, eseuri, Bucureşti, 1979; *Introducere în opera lui Mircea Eliade*, Bucureşti, 1980; *Iluzia*, roman, Bucureşti, 1981; *Despre analogie şi alte eseuri*, Bucureşti, 1982; *Cârtiţa albă*, roman, Bucureşti, 1984; *Cămaşa de mire*, roman, Bucureşti, 1985.

REFERINŢE CRITICE: M. Mincu, *Poezie şi generaţie*, L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1977; M. Iorgulescu, *Scriitori*...; Al. Ruja, *Valori lirice actuale*, 1979; C. Ricus, în *Luceafărul*, nr. 10, 1983; Z. Sângeorzan, în *Cronica*, nr. 6, 1985; V. Horj, în *Familia*, nr. 6, 1985. **(I. Md.)**

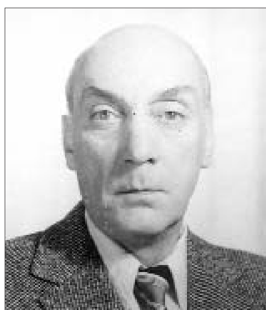
LOVINESCU E.[ugen], n. 31 oct. 1881, Fălticeni – m. 16 iul. 1943, Bucureşti. Critic literar şi prozator. Al patrulea fiu al lui Vasile T. Lovinescu, prof. (pe numele lui adevărat Vasile Teodorescu), şi al Profirei (n. Manoliu). Gimnaziul la Fălticeni, apoi „Liceul Internat” din Iaşi (1896-1899), avându-i prof. pe A. Densuşianu, J.-B. Hétrat, S. Mehedinţi, M. Pompiliu. Înscris la Univ. din Iaşi (1899), o părăseşte după câteva săptămâni, mutându-se la secţia de lb. clasice a Univ. din Bucureşti. Audiază cursurile lui T. Maiorescu şi N. Iorga. Licenţa cu o lucrare despre sintaxa latină (1903). Prof. la liceul din Ploieşti (1904-1906). Debutează în suplimentul literar al *Adevărului* (1904) şi se face cunoscut prin foiletoanele publicate în *Epoca* (1904-1906), strânse în vol. *Paşi pe nisip* (I-II, 1906). Obţine titlul de dr. (în Franţa, 1909) cu o lucrare despre *Jean-Jacques Weiss et son oeuvre littéraire* (tipărită în acelaşi an, cu o pref. de Emile Faguet); lucrare suplimentară: *Les voyageurs français en Grèce au XIX-e siècle* (1909) cu o pref. de Gustave Flougères. Colaborează la *Convorbiri literare, Viaţa Românească* şi, mai ales, la *Convorbiri critice.* Monografiile sale despre Gr. Alexandrescu (1910), C. Negruzzi (1913), G. Asachi (1921) indică interesul pentru zona clasicităţii. Încercările de a intra în ierarhia universitară, la Bucureşti, apoi la Iaşi (unde e prof. suplinitor între 1911 şi 1921), din nou la Bucureşti (după primul război), se soldează cu eşecuri amare. Publică foiletoane în *Viaţa literară, Falanga, Flacăra, Noua revistă română, Rampa,* adunate în seria *Critice.* Editează magazinul ilustrat *Lectura pentru toţi* (1918-1920) şi rev. *Sburătorul* (1919-1922; serie nouă, 1926-1927), patronând, până la sfârşitul vieţii, şi cenaclul cu acelaşi nume. Elaborează, pe bazele teoretice ale „modernismului”, sintezele *Istoria civilizaţiei române moderne* (I-III, 1924-1925) şi *Istoria literaturii române contemporane* (I, II, III, IV, VI, 1926-1929). După ce dă o ed. defintivă a *Criticelor* (1925-1929), începe seria *Memoriilor* (1932) şi, paralel, ciclul romanesc *Bizu* (1932), romanţând şi episoade din biografia eminesciană (*Mite, Bălăuca,* 1935). În ultimii ani de viaţă, se dedică studiului moştenirii maioresciene: *T. Maiorescu* (I-II, 1940), *T. Maiorescu şi contemporanii lui* (I-II, 1943-1944), *T. Maiorescu şi posteritatea lui critică* (1943). **L.** este, după T. Maiorescu, cel mai important critic român: el repune analiza pe terenul autonomiei esteticului, fără a eluda totuşi factorii istorici şi rolul unui „spirit al veacului” *(saeculum)* în formarea curentelor şi personalităţilor creatoare.

OPERA: *Paşi pe nisip,* I-II, Fălticeni, 1906; *De peste prag,* dramă în trei acte, Ploieşti, 1906; *Nuvele,* Bucureşti, 1907; *Jean-Jacques Weiss et son oeuvre littéraire,* pref. E. Faguet, Paris, 1990; *Les voyageurs français en Grèce au XIX-e siècle,* pref. de Gustave Flougères, Paris, 1909; *Critice,* I-II, Bucureşti, 1909-1910; *Gr. Alexandrescu, viaţa şi opera lui,* Bucureşti, 1910 (ed. II, 1928); *Scenete şi fantezii,* Bucureşti, 1911; *Costache Negruzzi. Viaţa şi opera lui,* Bucureşti, 1913 (ed. II, 1924; ed. III, 1940); *Aripa morţii,* roman, Bucureşti, 1913; *Critice,* I-IX, Bucureşti, 1915-1923 (ed. definitivă, 1925-1929); *Epiloguri literare,* I, Bucureşti, 1919; *În marginea epopeei. Note de război,* Bucureşti, 1919; *Pagini de război,* Bucureşti, 1919; *Lulu,* roman, Bucureşti, 1920; *Antologie critică,* Bucureşti, 1921; *Gh. Asachi,* Bucureşti, 1921 (ed. definitivă, 1927); *Portrete literare,* Bucureşti, 1921; *Istoria civilizaţiei române moderne* (I, *Forţele revoluţionare,* Bucureşti, 1924; II, *Forţele reacţionare,* 1925; III, *Legile formaţiei civilizaţiei româneşti,* 1925); *Viaţa dublă,* roman, Bucureşti, 1927; *Istoria literaturii române contemporane,* I-VI, Bucureşti, 1926-1929 (ed. nouă, I-II, 1973; postfaţă de E. Simion, 1989); *Memorii,* I-III, Bucureşti, 1932; *Bizu,* Bucureşti, 1932 (ed. II, îngrijită şi pref. de M. Papahagi, Cluj-Napoca, 1974); *Firu-n patru,* roman, Bucureşti, 1934; *Bălăuca,* roman, Bucureşti, 1935; *Mite,* roman, Bucureşti, 1935; *Diana,* roman, Bucureşti, 1936; *Mili,* roman, Bucureşti, 1937; *T. Maiorescu,* I-II, Bucureşti, 1940 (reeditare, 1972); *Aquaforte,* Bucureşti, 1941; *P. P. Carp, critic literar şi literat,* Bucureşti, 1941; *Antologia ideologiei junimiste…,* Bucureşti, 1942; *T. Maiorescu şi contemporanii lui,* I-II, Bucureşti, 1943-1944 (reeditat, 1974); *T. Maiorescu şi posteritatea lui critică,* Bucureşti, 1943; *Antologia scriitorilor ocazionali,* Bucureşti, 1943; *Texte critice,* Bucureşti, 1968; *Scrieri,* I-VIII,

ed. şi studiu introductiv de E. Simion, Bucureşti, 1969-1980; *Mite. Bălăuca,* Bucureşti, 1971; *Istoria civilizaţiei române moderne,* ed., studiu introductiv şi note de Z. Ornea, Bucureşti, 1972; *Istoria literaturii române contemporane,* I-II, Bucureşti, 1973; *Acord final,* ed. şi pref. de A. Sasu, Cluj-Napoca, 1974; *E. Lovinescu. Corespondenţă cu M. Dragomirescu şi Elena Farago,* ed. îngrijită, studiu introductiv şi note de C. D. Papastate, Craiova, 1976; *E. Lovinescu. Scrisori şi documente,* ed. de N. Scurtu, Bucureşti, 1981; *Opere,* I-VIII, ed. îngrijită de Maria Simionescu şi Al. George, studiu introductiv şi note de Al. George, Bucureşti, 1982-1989; *Mihai Eminescu,* ed. critică, pref., note, variante bibliografice şi indice de I. Nuţă, Iaşi, 1984; *Istoria literaturii române contemporane,* postfaţă de E. Simion, Bucureşti, 1989; *Mite. Bălăuca,* Bucureşti, 1989; *Viaţa dublă,* roman, ed. de I. Nuţa, Iaşi, 1991; *Istoria civilizaţiei române moderne,* I-III, ed., studiu introductiv şi tabel cronologic de Z. Ornea, Bucureşti, 1992; *„Sburătorul”.* Agende literare, I-VI, pref. şi note de Al. George, ed. de Monica Lovinescu şi Gabriela Omăt, Bucureşti, 1993-2002; *Mite. Bălăuca,* romane, ed. de T. Vârgolici, Bucureşti, 1995; *Istoria civilizaţiei române moderne,* ed. şi studiu introductiv de Z. Ornea, Bucureşti, 1997; *Memorii. Aquaforte,* ed. de Gabriela Omăt, Bucureşti, 1998; *Mite,* roman, ed., note şi tabel cronologic de I. Nuţă, Bucureşti, 2000; *Revizuiri,* ed. îngrijită şi studiu introductiv de I. Simuţ, Piteşti, 2003. Traduceri: Tacitus, *Analele,* I-II, Bucureşti, 1918 (ed. II, 1922; ed. III, 1925); Horatius, *Odele şi epodele,* Bucureşti, 1923; idem, *Satire şi scrisori,* Bucureşti, 1923; Cicero, *Catilinarele,* I-IV, Bucureşti, 1935 (ed. IV, 1938); Vergilius, *Eneida,* Bucureşti, 1938 (alte ed., text revizuit, pref., tabel cronologic, note şi indice de E. Cizek, 1964; text revăzut şi note de E. Cizek, pref. şi note finale de E. Papu, 1967; tabel cronologic, pref., note şi bibliografie de G. Creţia, 1978); Homer, *Odiseea,* ed. III, Bucureşti, 1946 (alte ed., I-II, text revăzut şi note de Tr. Costa, pref. de Venera Antonescu, 1966; pref. de Tr. Diaconescu, 1995).

REFERINŢE CRITICE: D. Caracostea, *Un mare critic român modernist*, 1927; Ş. Cioculescu, în *Adevărul*, nr. 13859, 1929; idem, *Aspecte*...; Camil Petrescu, *E. Lovinescu sub zodia seninătăţii imperturbabile,* 1933; Perpessicius, *Menţiuni*..., I–IV; Vl. Streinu, *Pagini de critică literară*, 1938; G. Călinescu, *Istoria*...; T. Vianu, *Arta*...; Ş. Cioculescu, P. Constantinescu, Perpessicius, Vl. Streinu. T. Vianu, Eugen Lovinescu, 1942; Ileana Vrancea, *E. Lovinescu, critic literar*, 1965; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; Vl. Streinu, în *Luceafărul*, nr. 48, 1966; P. Georgescu, *Polivalenţa necesară*, 1967; P. Constantinescu, *Scrieri*, III, 1969; M. N. Rusu, *Utopica*, 1969; Ileana Vrancea, *Lovinescu, artistul*, 1969; I. Pascadi, *Esteticieni români*, 1969; E. Simion, *E. Lovinescu, scepticul mântuit*, 1971; Z. Ornea, *Studii şi cercetări*, 1972; Fl. Mihăilescu, *E. Lovinescu şi antinomiile criticii*, 1972; *Lovinescu interpretat de...,* 1973; Al. George, *În jurul lui E. Lovinescu*, 1975; I. Negoiţescu, *Engrame*, 1975; *Cahiers roumains d’études litteraires*, nr. 4, 1981; *Viaţa Românească*, nr. 1, 1982 (suplimentul *Caiete critice*); *Le comparatisme roumain*, I, 1982; M. Iorgulescu, *Ceara şi sigiliul*, 1982; L. Raicu, *Calea de acces*, 1982; Al. Săndulescu, *Portrete şi analize literare*, 1982; Alex. Ştefănescu*, Între da şi nu*, 1982; F. Aderca, *Contribuţii*..., I; G. Dimisianu, *Lecturi libere*, 1983; Gh. Grigurcu, *Între critici*, 1983; I. Holban, *Proza criticilor*, 1983; Gh. Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura română interbelică*, 1983; N. Manolescu, *Teme 4,* 1983; M. Niţescu, *Atitudini*...; Al. Paleologu, *Alchimia existenţei*, 1983; M. Papahagi, *Critica de atelier*, 1983; Z. Sângeorzan, *Anotimpurile criticii*, 1983; N. Steinhardt, *Critică*...; M. Zaciu, *Viaticum*, 1983; C. Ciopraga, *Propilee*, 1984; V. Cristea, *Modestie şi orgoliu*, 1984; Al. Dobrescu, *Foiletoane*, III, 1984; Ş. Cioculescu, *Eminesciana*, 1985; Z. Ornea, *Actualitatea*...; M. Ungheanu, *Exactitatea admiraţiei*, 1985; M. Anghelescu, *Lectura operei*, 1986; D. Caracostea, *Scrieri alese*, I, 1986; G. Ivaşcu, *Confruntări literare*, II, 1986; Valentina Marin Curticeanu, *Critica şi modelul*, 1986; M. Martin, *Singura critică*, 1986; A. Sasu–Mariana Vartic, *Romanul românesc*..., II; Ş. Cioculescu, *Dialoguri literare*, 1987; P. Constantinescu, *O catedră Eminescu*, 1987; Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viaţă*, 1987; F. Aderca, *Contribuţii*..., II; N. Manolescu, *Teme 7,* 1988; N. Steinhardt*, Prin alţii spre sine*, 1988; M. Vasile, *Conceptul de originalitate în critica literară*

românească, 1988; M. Zamfir, *Cealaltă faţă*...; Ş. Cioculescu, *Itinerar critic*, V, 1989; Perpessicius, *Scriitori...,* IV; V. Ierunca, *Româneşte,* 1991; E. Simion, în *Literatorul*, nr. 28, 29, 1993; A. Sasu, *Eul suveran. Paradigme lovinesciene*, 1994; Şt. Borbély, *Grădina magistrului Thomas*, 1995; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 48, 1997; idem, *E. Lovinescu între continuatori şi uzurpatori,* 1997; Valentina Marin-Curticeanu, *Eugen Lovinescu, critic şi istoric literar,* 1998; V. Popovici, în *Orizont*, nr. 5, 1998; M. Anghelescu, în *Luceafărul*, nr. 32, 1998; Z. Ornea, în *România literară*, nr. 38, 1999; I. Negoiţescu, *Despre E. Lovinescu,* 1999; Z. Ornea, în *România literară,* nr. 14; 19, 2001; A. Grigor, *E. Lovinescu. Breviar,* 2002; T. Vârgolici, în *Adevărul literar şi artistic,* nr. 605, 2002; Al. George, *ibidem,* nr. 656; 657, 2003; idem, în *Luceafărul,* nr. 2; 12; 18, 2003; Al. Săndulescu, în *Jurnalul literar,* nr. 7-12, 2003. **(E. S.)**

LOVINESCU Horia, n. 28 aug. 1917, Fălticeni – m. 16 sept. 1983, Bucureşti. Dramaturg. Fiul lui Octav Lovinescu, avocat, frate al criticului E. Lovinescu, şi al Anei (n. Cetăţeanu), originară din Transilvania (com. Subcetate), descendentă din familia lui Budai-Deleanu. Liceul „Nicu Gane” din Fălticeni (1932-1936); Facultatea de Litere şi Filosofie a Univ. din Bucureşti (absolvită în 1942); dr. în litere şi filosofie la Univ. din Iaşi cu o teză despre Rimbaud (1946; în acelaşi an, pentru aceeaşi lucrare, Premiul Cercului „Sburătorul”). Funcţionar la Institutul de Statistică din Bucureşti şi la Radiodifuziune. Debut în 1953, în rev. *Viaţa Românească*, cu piesa *Lumina de la Ulmi* (Premiul de stat, 1953), jucată un an mai târziu pe scena Teatrului Municipal din Bucureşti. În 1954 debutează editorial cu aceeaşi piesă. Director al Teatrului „Nottara”, din 1960 până la moarte (1983). În această calitate, conduce turnee în Danemarca, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Portugalia ş.a. Două scenarii de film: *Meandre* şi *Bancnota de 100 de lei*. A tradus singur şi în colab. din M. Şatrov, Al. Mišarin, A. Veicler. A realizat o dramatizare după Dostoievski (*Karamazovii*). Piesele sale au fost jucate în Bulgaria, Cehoslovacia, China, Franţa, S.U.A., Ungaria şi URSS. Bun cunoscător al teatrului, având gusturi şi opinii consolidate, **L.** abordează o problematică general-umană într-o retorică diversificată, urmărind cu predilecţie reacţiile conştiinţei în situaţii echivoce: *Hanul de la răscruce* (1957), *Surorile Boga* (1959), *Moartea unui artist* (1965), *Petru Rareş* (1967), *Jocul vieţii şi al morţii în deşertul de cenuşă* (1968), *Şi eu am fost în Arcadia* (1971), *Paradisul* (1974) ş.a. Opera dramatică e apoi editată în vol. succesive de *Teatru* (1963; 1967; 1971; 1973). Premiul de stat pentru *Citadela sfărâmată* (1955) şi al Uniunii Scriitorilor pentru *Şi eu am fost în Arcadia* (1971); Premiul „I. L. Caragiale” al Acad. pe 1971; Premiul Asoc. Scriitorilor din Bucureşti pe 1979.

OPERA: *Lumina de la Ulmi*, Bucureşti, 1954; *Citadela sfărâmată*, Bucureşti, 1955; *Oaspetele din faptul serii*, Bucureşti, 1955; *Elena*, Bucureşti, 1956; *Hanul de la răscruce*, Bucureşti, 1957; *O întâmplare*, Bucureşti, 1958; *... Şi pe strada noastră*, Bucureşti, 1959; *Surorile Boga*, Bucureşti, 1959; *Revederea*, Bucureşti, 1962; *Teatru*, Bucureşti, 1963; *Moartea unui artist*, Bucureşti, 1965 (1975); *Teatru*, Bucureşti, 1967; *Maria*, Bucureşti, 1970; *Teatru*, Bucureşti, 1971; *Şi eu am fost în Arcadia*, Bucureşti, 1971; *Teatru*, I-II, Bucureşti, 1973; *Ultima cursă*, Bucureşti, 1976; *Adolescentul,* Bucureşti, 1977; *Picu,* Bucureşti, 1978; *Teatru*, I-II, Bucureşti, 1978; *Citadela sfărâmată*, Bucureşti, 1981; *Rimbaud,* eseu critic, Bucureşti, 1981; *Noaptea umbrelor*. *Oraşul viitorului. Karamazovii,* Bucureşti, 1983; *Negru şi roşu,* Bucureşti, 1984. Traduceri: M. Şatrov, *În numele revoluţiei*, dramă eroică în trei acte şi opt tablouri, în colab. cu Nadia Lovinescu, Bucureşti, 1959; M. Sizova, *Mica balerină,* Bucureşti, 1961; A. Veicler şi A. Mišarin, *Cântecul vântului,* poem, Bucureşti, 1961.

REFERINŢE CRITICE: Ov. S. Crohmălniceanu, *Cronici literare*, 1957; D. Micu, N. Manolescu, *Literatura română de azi*, 1965; D. Săraru, *Teatru românesc şi interpreţi contemporani*, 1966; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră*, 1966; I. Biberi, *Orizonturi spirituale*, 1968; I. Maniţiu, *Gong*, 1968; V. Silvestru, *Prezenţa teatrului*, 1968; Ileana

Corbea, N. Florescu, *Biografii posibile*, 1973; A. Săceanu, *Faţa văzută şi nevăzută a teatrului*, 1974; I. D. Bălan, *Artă şi ideal*, 1975; V. Brădăţeanu, *Viziune şi univers în noua dramaturgie românească*, 1977; Alex. Ştefănescu, *Preludiu,* 1977; C. Isac, *Teatrul şi viaţa*, 1978; V. Mîndra, *Jocul situaţiilor dramatice*, 1978; A. Bădescu, în *Contemporanul*, nr. 41, 1979; M. Iorgulescu, în *Teatrul*, nr. 11, 1979; V. Silvestru, în *România literară*, nr. 23, 1979; Al. Călinescu, în *Teatrul,* nr. 6, 1980; M. Ghiţulescu, în *Steaua,* nr. 3, 1980; I. Vartic, în *Ramuri*, nr. 6, 1980; S. Alterescu, în *Orizont*, nr. 15, 1981; D. Novăceanu, în *România literară*, nr. 9, 1981; V. Popa, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1981; M. Popescu, în *România literară*, nr. 18, 1981; P. Tutungiu, în *Teatrul*, nr. 1, 1981; M. Robescu, în *Teatrul*, nr. 5, 1981; Ov. Constantinescu, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1982; Liana Cojocaru, în *Orizont*, nr. 13, 1982; *Horia Lovinescu interpretat de...,* 1983; C. Cubleşan, *Teatrul între civic şi etic*, 1983; R. Diaconescu, *Dramaturgi români contemporani*, 1983; Fl. Faifer, *Dramaturgia între clipă şi durată*, 1983; V. Silvestru, *Ora 19,30,* 1983; M. Ghiţulescu, *O panoramă...*; D. R. Popescu, *Galaxia Grama*, 1984; I. Zamfirescu, *Teatrul romantic european*, 1984; T. Praxin, *Clepsidrele Thaliei*, 1985; A. Săceanu, *Teatrul ca lume*, 1985; Natalia Stancu, *Horia Lovinescu – o dramaturgie sub zodia lucidităţii*, 1985; T. Vianu, *Opere*, XII, 1985; I. Drăgănoiu, *Convorbirile de joi*, 1988; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească...*, III; I. Ceuca, în *Steaua*, nr. 8, 1997; I. Stanomir, în *Observator cultural,* nr. 53; 54, 2001; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 14, 2003. **(R. G. Ţ.)**

LOVINESCU Monica, n. 19 nov. 1923, Bucureşti. Critic literar şi eseist. Fiica lui Eugen Lovinescu şi a Ecaterinei (n. Bălăcioiu), prof. de lb. franceză (arestată în 1958 şi decedată în închisoare în 1960). Începe studiile primare în particular, fiind apoi (1934-1942) înscrisă la Liceul Notre Dame de Sion, unde susţine şi bacalaureatul (1942); se înscrie la Facultatea de Litere a Univ. din Bucureşti, unde obţine licenţa în 1946. Asistenta lui Camil Petrescu la seminarul de artă dramatică (1946-1947). În 1947 pleacă la Paris cu o bursă a guvernului francez; cere azil politic în primele zile ale lui 1948. Face parte din câteva companii teatrale de avangardă şi semnează (în colab.) regia unor spectacole; lucrează, în paralel, la o agenţie literară franceză, încercând (fără succes) să promoveze şi trad. din literatura română. În intervalul 1951-1975 realizează numeroase emisiuni literare şi muzicale la Radiodifuziunea franceză; din 1962 începe să colaboreze la Radio Europa Liberă, unde din 1967 deţine emisiunea săptămânală *Teze şi antiteze la Paris* şi scrie cronici literare despre literatura română pentru emisiunea *Actualitatea culturală*. **L.** devine astfel, alături de Virgil Ierunca, una dintre vocile cele mai autorizate ale criticii literare româneşti, bucurându-se de o enormă influenţă în mediile intelectuale din ţară. Este sistematic atacată de E. Barbu, Adrian Păunescu, Artur Silvestri, Corneliu Vadim Tudor, Ion Lăncrănjan ş.a. în rev. pe care aceştia le conduc sau le controlează (mai ales în diverse serii ale rev. *Luceafărul* şi în *Săptămâna*). În 18 nov. 1977 este agresată de terorişti palestinieni trimişi de Securitate la ordinele lui N. Ceauşescu (aşa cum semnalează în cărţile lor fostul general de Securitate Ion Mihai Pacepa sau analişti ai serviciilor secrete, precum Thierry Wolton sau Jean-Paul Picaber) şi transportată în stare de comă la spital. După însănătoşire, îşi reia activitatea, înţeleasă, cu echilibru şi luciditate, ca o adevărată misiune. **L.** i-a cunoscut în casa tatălui său pe toţi scriitorii ce frecventau cenaclul „Sburătorul”, i s-au dedicat poezii, a trăit de timpuriu mereu în preajma literaturii şi nu e de mirare că începe să scrie foarte devreme: la vârsta de opt ani (1931) i se publică un basm în *Dimineaţa copiilor*; la cincisprezece ani (1938) îi apar proze scurte în rev. *Vremea* şi *Kalende* (sub pseud. Ioana Tăutu). După moartea lui E. Lovinescu (1943) publică sub propriul nume romanul *În contratimp* în mai multe nr. din *Revista Fundaţiilor Regale*; după război (1944-1945) scrie cronică dramatică în ziarul *Democraţia* al lui Anton Dumitriu. La Paris, intensa activitate radiofonică se traduce în sute de recenzii, note, mese rotunde, comentarii etc., ce pot alcătui materia mai multor vol.; colaborează la rev. româneşti ale exilului (*Luceafărul, Caiete de dor, Fiinţa românească, Ethos, Contrapunct, Dialog, Agora*), precum şi la diverse publicaţii precum *East Europe* (SUA), *Kontinent, Preuves, l'Alternative, Les Cahiers de*

l'Est, *La France Catholique, Témoignages din Paris*. O mică parte din această considerabilă activitate critică a apărut în vol. *Unde scurte* (1978). **L.** a publicat sub diverse pseud. trad. în lb. franceză din literatura română (pseud. Monique Saint-Côme, C.-V. Gheorghiu, *La Vingt-Cinquième Heure*, 1949; pseud. Claude Pascal, Adriana Georgescu, *Au commencement était la fin*, 1951; pseud. Claude Jaillet, Miron Radu Paraschivescu, *Journal d'un hérétique*, 1976) şi a elaborat capitolul despre teatrul românesc din *Histoire du spectacle* (Encyclopédie de la Pléiade, 1965). Premiul ARA (The American Romanian Academy of Arts and Science, 1987). **L.** este una dintre instanţele critice care au contribuit decisiv, nu mai puţin decât cele mai autorizate voci ale criticii exprimate în presa literară din ţară, la consolidarea şi dezvoltarea unei literaturi româneşti de valoare, la selecţia şi impunerea celor mai relevante nume ale literaturii române contemporane.

OPERA: *În contratimp*, roman, în *Revista Fundaţiilor Regale*, nr. 1-4, 1945; *Histoire du Spectacle*, în colab., Paris, 1965; *Unde scurte*, Madrid, 1978; *Unde scurte,* I-VI, eseuri, Bucureşti, 1990-1996; *La apa Vavilonului,* I-II, memorii, jurnale, convorbiri, Bucureşti, 1999-2001; *Jurnal.* 1981-1984, Bucureşti, 2002; *Diagonale,* Bucureşti, 2002; *Jurnal,* I-IV, Bucureşti, 2002-2004; *Jurnal,* I, ed. II, revăzută, Bucureşti, 2003. Traduceri: (cu pseud. Monique Saint-Côme) C.-V. Gheorghiu, *La Vingt-Cinquième Heure*, Paris, 1949; (cu pseud. Claude Pascal) Adriana Georgescu, *Au commencement était la fin*, Paris, 1951; (cu pseud. Claude Jaillet) M. R. Paraschivescu, *Journal d'un hérétique*, Paris, 1976.

REFERINŢE CRITICE: M. Cismărescu, în *Revista Scriitorilor Români* (Roma), nr. 15, 1978; V. Nemoianu, în World Literature Today (Oklahoma, USA), Summer 1979; I. Negoiţescu, în *Limite* (Paris), nr. 40-41, 1983; I. Petran, în *Viaţa noastră* (Israel), 31 aug. 1979; Alex. Ştefănescu, în *România literară*, nr. 50, 1995; idem, *ibidem*, nr. 27, 1996; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 27, 1996; L. Petrescu, în *Steaua*, nr. 3, 1996; V. Pop, în *Vatra*, nr. 11-12, 1996; Alex Ştefănescu, în *România literară*, nr. 5, 1998; G. Dimisianu, *ibidem*, nr. 45, 1998; Gh. Grigurcu, *ibidem*, nr. 18, 1998; M. Zamfir, *ibidem*, nr. 51-52, 1999; Alex. Ştefănescu, *ibidem*, nr. 45, 1999; Al. George, în *Luceafărul*, nr. 41; 42; 43, 1999; Monica Spiridon, *ibidem*, nr. 3; 33, 1999; N. Florescu, în *Jurnalul literar,* nr. 13-14, 2000; Gh. Grigurcu, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2000; Alex. Ştefănescu, în *România literară,* nr. 12, 2001; idem, *ibidem,* nr. 50, 2002; I. Simuţ, în *Contemporanul,* nr. 16, 2002; I. Boldea, în *Viaţa Românească,* nr. 3-4, 2003; T. Urian, în *România literară,* nr. 2; 18, 2003. **(M. P.)**

LOVINESCU Tania (pseud. Anetei Tiana Goldenberg), n. 9 dec. 1924, Ploieşti. Poetă şi prozatoare. A absolvit Liceul „Regina Elisabeta" din Ploieşti, apoi Facultatea de Fizică şi Chimie a Univ. din Bucureşti. În 1989 se stabileşte în Israel. Redactor la Radiodifuziune şi redactor responsabil la *Almanahul femeii.* Colab. la *România literară, Luceafărul,Contemporanul, Femeia* şi la publicaţii de lb. română din Israel: *Facla, Viaţa noastră, Ultima oră, Minimum.* Debut editorial cu vol. de versuri: *Oamenii, visele* (1968). Premiul Uniunii Scriitorilor (1961).

OPERA: *Oamenii, visele,* versuri, Bucureşti, 1968; *Arpegii de toamnă,* versuri, Bucureşti, 1973; *Aproapele meu,* proză scurtă, Bucureşti, 1979; *Pescăruşii,* versuri, Bucureşti, 1985; *Exerciţii de luciditate,* versuri, Bucureşti, 1986; *Femeia lui Lot,* roman, Tel Aviv, 1990 (altă ed., Bucureşti, 1992); *Reversul unui zbor,* versuri, Tel Aviv, 1993; *Mă numesc Alzheimer,* roman, Bucureşti, 1999 (în lb. engleză, trad. de Mariana Balotescu, Iaşi, 1999); *Abel,* poezii, Bucureşti, 2001.

REFERINŢE CRITICE: B. Cioculescu, în *România literară,* nr. 30, 1980; Adriana Kiselef, în *Săptămâna,* nr. 521, 1980; Fl. Costinescu, în *Contemporanul,* nr. 10, 1986. **(A. S.)**

LOVINESCU Vasile, n. 17 dec. 1905, Fălticeni – m. 14 aug. 1984, Bucureşti. Esesit. Fiul lui Octav Lovinescu, avocat, şi al Anei (n. Cetăţeanu), descendentă din familia lui I. Budai-Deleanu. Frate cu Horia Lovinescu şi nepotul lui E. Lovinescu. Primele trei clase gimnaziale le-a făcut la Fălticeni, continuându-şi studiile secundare la Liceul „Sf. Sava" din

Bucureşti, unde şi-a luat bacalaureatul în 1925; Facultatea de Drept a Univ. din Bucureşti (1925-1929). A profesat avocatura, în baroul Ilfov, îndeplinind şi funcţia de avocat al municipiului Bucureşti (1930-1942); consilier juridic la Uzinele Siderurgice din Reşita (din 1942). În ciuda carierei pe care licenţa în drept i-o asigura, nu a rămas fidel formaţiei juridice. Întâlnirea cu scrierile lui René Guénon şi mai apoi corespondenţa cu acesta i-au marcat definitiv cursul vieţii. La fel ca maestrul său se va converti la islam, deşi va continua să frecventeze biserica ortodoxă. Gnoza islamică şi în special cea şiită se va regăsi în investigaţiile sale hermeneutice de mai târziu. Un hagialâc la Muntele Athos făcut în taină (1935), ca şi iniţierea în tariqa alauită din Elveţia (1936) conferă conţinut spiritual şi un sens mai precis orientat înclinaţiei naturale spre ezoterism. Primele art. din *Viaţa literară*, *Viaţa Românească*, *Vremea*, *Familia*, *Adevărul literar şi artistic*, *Credinţa* sunt mici eseuri pe teme folclorice şi iniţiatice: despre mistica tibetană, despre Ignaţiu de Loyola şi exerciţiile sale spirituale, despre Arthur Rimbaud, R. Guénon ş.a. În parte vor fi reluate, sub pseud. Geticus, într-un text mai amplu despre Dacia hiperboreeană, evidenţiind caracterul simbolic şi metafizic al tradiţiilor noastre arhaice, în rev. *Études Traditionnelles*, care apărea la Paris, sub îndrumarea lui R. Guénon (1936-1937). Debutul editorial se produce abia în anul 1981 cu un volum de exegeza literară, *Al patrulea hagialâc*. Este singura carte editată în timpul vieţii. A trăit de la un timp tot mai izolat, chiar dacă, dupa unele mărturii, întemeiază în anii ’50 un grup iniţiatic pe care-l conduce cu perseverenţă şi rigoare. Revine târziu, aproape nesemnificativ, în publicistică (*România literară*, *Orizont*), iar în ultimii ani de viaţă, când se retrage la Fălticeni (1980-1984), publică sporadic eseuri şi amintiri în suplimentul sucevean *Pagini bucovinene* al rev. *Convorbiri literare*. Postum îi apar *La Dacie hyperboréenne* (1987), *Creangă şi Creanga de aur* (1989), *Monarhul ascuns* (1992), *Incantaţia sângelui* (1993), *Mitul sfâşiat* (1993), *Steaua fără nume* (1994), *Jurnal alchimic* (1994), *Scrisori crepusculare* (1995), *Însemnări iniţiatice* (1996), *Meditaţii, simboluri, ritm* (1997). Considerat cel mai de seamă reprezentant al ezoterismului românesc, **L.** şi-a învăluit el însuşi viaţa şi opera într-o aură enigmatică, astfel că biografia de profunzime a autorului rămâne încă de studiat şi de descifrat.

OPERA: *Al patrulea hagialâc*. Exegeză nocturnă a Crailor de Curtea-Veche, Bucureşti, 1981 (ed. II, îngrijită de Fl. Mihăescu şi Roxana Cristian, 1996); *La Dacie hyperboréenne*, Puiseaux, 1987; *Creangă şi Creanga de aur*, Bucureşti, 1989 (ed. II, 1996); *Monarhul ascuns (permanenţă şi ocultare)*, ed. de Alexandrina Lovinescu şi P. Bejan, Iaşi, 1992 (ed. II, 1999); *Incantaţia sângelui: câteva elemente esoterice din iconografia şi literatura cultă*, ed. de Alexandrina Lovinescu şi P. Bejan, Iaşi, 1993 (ed. II, 1999); *Mitul sfâşiat* (mesaje străvechi), ed. de Alexandrina Lovinescu şi P. Bejan, Iaşi, 1993 (ed. II, 1999); *Interpretatea esoterică a unor basme şi balade populare româneşti*, Bucureşti, 1993 (ed. II, 2000); *Dacia hiperboreană*, ed. de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, Bucureşti, 1994 (ed. II, 1996); *Steaua fără nume*, ed. de Roxana Cristian, Fl. Mihăescu şi D. Stanca, Bucureşti, 1994; *Jurnal alchimic*, ed., pref. şi note de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, Iaşi, 1994 (ed. II, 1999); *Scrisori crepusculare*, ed. de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, Bucureşti, 1995; *Însemnări iniţiatice*, ed. de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, 1996; *O icoană creştină pe Columna Traiană. Glose asupra melancoliei*, ed. de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, Bucureşti, 1996; *Meditaţii, simboluri, ritm*, ed. de Roxana Cristian şi Fl. Mihăescu, Bucureşti, 1997.

REFERINŢE CRITICE: E. Simion, în *Ramuri*, nr. 5, 1983; Al. George, în *Viaţa Românească*, nr. 3, 1982; M.D. Gheorghiu, în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1982; D. Vighi, în *Orizont*, nr. 1, 1982; M. Ungheanu, în *Luceafărul*, nr. 11, 1982; I. Pânzaru, în *Pagini bucovinene*, oct. 1988; Al. Dobrescu, în *Vatra*, nr. 12, 1989; I. Holban, în *Cronica*, nr. 3, 1990; C. Livescu, în *Ateneu*, nr. 4, 1991; D. Stanca, în *Contemporanul*, nr. 37, 1992; E. Simion, în *Caiete critice*, nr. 9-11, 1994; D. Stanca, în *Luceafărul*, nr. 43, 1995; I. Datcu, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 591, 2001; E. Dimitriu, *Lovineştii*, 2001; Fl. Mihăescu, *Treptele cunoaşterii iniţiatice la Vasile Lovinescu*, 2003. **(C. M.)**

LOZOVAN Eugen, n. 2 mai 1929, Bucureşti – m. 3 dec. 1977, Copenhaga (Danemarca). Lingvist, istoric, filolog şi istoric literar. Provine dintr-o familie originară din Basarabia, împroprietărită pe malul Bucovăţului de Alexandru cel Bun şi Iliaş Voievod la 1420, recunoscută de ruşi, după 1812, în cinul boieresc al *odnodvorţilor*. Bunicul, Nicolae Lozovan (1852-1941), a fost primar al Lozovei şi căpitan de mazâli. Studii primare, gimnaziale şi liceale la Bucureşti (Şcoala „Polizu", Liceul „Gh. Lazăr"); bacalaureatul în 1947, ca şef de promoţie; urmează cursurile Facultăţii de Filologie a Univ. din Bucureşti (1947-1950), unde îi are ca profesori pe Iorgu Iordan, Valeriu Papahagi, Umberto Ciancolo. În 1950 pleacă la Viena; cu ajutor francez iese din zona sovietică şi ajunge la Innsbruck; pleacă ulterior în Franţa. Studiază, în 1950 şi 1951, la Sorbona (italiana cu H. Bédarida) şi la Strasbourg (italiană şi filologie romanică cu P. Renucci şi Em. Laroche). În anii parizieni este un apropiat al lui Basil Munteanu şi al lui N.I. Herescu (în 1964 va da o contribuţie bibliografică decisivă la cunoaşterea clasicistului român). Între 1953 şi 1957, studii de arheologie latină (cu R. Bloch), de slavistică (cu André Vaillant), de paleografie (cu R. Marichal) şi dialectologie (cu A. Dauzat) la École Pratique des Hautes Études; în paralel, este elevul lui Sever Pop la Louvain (studii de dialectologie). Din 1957, carieră universitară la Copenhaga (asistent, „lektor", prof.). Între 1954 şi 1961, redactor pentru partea românească la *Bibliographie linguistique* (Utrecht). În 1968, la invitaţia lui D. Găzdaru, ţine cursuri la univ. din Argentina; în 1975 şi 1976, prof. invitat de filologie romanică la Harvard. Conferinţe în diverse univ. europene (Heidelberg, Oxford, Londra etc.); participă la congrese şi colocvii la Amsterdam, Florenţa, Madrid, Paris, Roma, Salamanca, Sulmona, Veneţia etc. Membru în Comitetul pentru Atlasul Lingvistic Mediteranean. Debutul literar al lui **L.** are loc cu trad. din italiană în rev. *Universul copiilor* (1942-1943), sub îndrumarea lui N. Batzaria. Debut ştiinţific, nelipsit de o nunaţă polemică, cu art. *Le partage politique de l'Europe et la scission linguistique. Les tendances actuelles de la langue roumaine*, apărut în *Buletinul Bibliotecii Române* din Freiburg (1954). Contribuţii de bibliografie lingvistică, istoria lingvisticii, onomastică, toponomastică, lingvistică romanică, dialectologie, geografie, lingvistică, lexicologie, filologie clasică (Ovidiu) şi studii despre istoria veche a spaţiului românesc (de la istoria Daciei la aceea a Evului Mediu timpuriu şi a invaziilor barbare), despre cultura şi literatura română (D. Cantemir, B.P. Hasdeu, Eminescu) şi relaţiile ei cu alte culturi (în special cu cele ale Scandinaviei), ca şi numeroase recenzii, în *Zeitschrift für romanische Philologie*, *History of Religions*, *Orbis*, *Onoma*, *Revue Internationale d'Onomastique*, *Societas dacoromana. Acta philologica*, *Revue des études roumaines*, *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, *Romance Philology*, *Revue des études latines*, *Oikoumene*, *Revue de littérature comparée*, *Romanica* (Buenos Aires), *Revue romane*, *Kratylos*, *Annales* etc., precum şi în diverse vol. de studii şi acte. A colaborat cu N.I. Herescu la editarea vol. *Ovidiana* (1958), cu prilejul bimilenarului naşterii marelui exilat de la Tomis, şi cu Holger Sten la aceea a studiilor de sintaxă a lb. române ale lui K. Standfeld şi Hedvig Olsen (1960-1963). Colaborator la prestigioasele lucrări ale lui Franz Altheim, *Geschichte der Hunnen*, (IV-V, 1962) şi *Die Araber in der alten Welt* (1965). **L.** este (aşa cum a intuit D. Găzdaru), prin varietatea intereselor ştiinţifice şi prin multiplele sale competenţe în câmpul ştiinţelor lb. şi al istoriei, cel mai autentic continuator modern al exemplului hasdeian.

OPERA: *Unité et dislocation de la Romania orientale*, în *Orbis*, nr. 3, 1954; *Le partage politique de l'Europe et la scission linguistique. Les tendances actuelles de la langue roumaine*, în *Buletinul Bibliotecii Române*, Freiburg, nr. 2, 1954; *Expatriation et bilinguisme*, în *Orbis*, nr. 4, 1955; *La linguistique roumaine de 1952 à 1954*, în *Zeitschrift für romanische Philologie*, 1955; *Bibliographie onomastique de la Roumanie*, în *Onoma*, nr. 6, 7, 1955; *Bilan d'une bibliographie. L'état des études linguistiques roumaines*, în *Orbis*, nr. 5, 1956; *Questionnaire linguistique. La langue des roumains à l'étranger*. Préface par S. Pop, Louvain, 1956; *Le „village" dans toponymie et l'histoire Roumaines*, în *Zeitschrift für romanische Philologie*, nr. 73, 1957; *Les „routes" de la Romania orientale*, în *Revue*

Internationale d'Onomastique, nr. 9, 1957; *Ovide et le bilinguisme*, în *Ovidiana. Recherches sur Ovide, publiées à l'occasion du bimillénaire de la naissance du poète par N.I. Herescu, avec le concours de MM D. Adameşteanu, Vasile Cristea*, ~, Paris, 1958; *Byzance et la romanité scythique*, în *Revue des études romaines*, nr. 5-6, 1957-1958; *L'eredità di B.P. Hasdeu*, în *Societas Academica Dacoromana. Acta philologica*, Roma, vol. I, 1958; *Réalités pontiques et nécessités littéraires chez Ovide*, în *Atti del convegno internazionale ovidiano*, Roma, vol. II, 1959; *La lexicologie roumaine*, în *Revue de linguistique romane*, nr. 22, 1959; *Des „contributions onomastiques" roumaines*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 11, 1959; *Diachronie et géographie linguistique roumaines*, în *Societas Academica Dacoromana. Acta philologica*, Roma, II, 1959; *Les études de syntaxe roumaine*, în K. Sandfeld-Hedvig Olsen, *Syntaxe roumaine*, ed. de H. Sten şi ~, III, Copenhaga, 1963; *Langue et ambiance. Problèmes stylistiques du roumain en dehors des frontières*, în *Revue des études roumaines*, nr. 7-8, 1960; *Romains et Barbares sur le Moyen Danube*, în F. Altheim, *Geschichte der Hunnen*, Berlin, II; *Autour des rapports pontico-méditerranéens*, în *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, nr. 2-3, 1961; *Marginalia romano-slavica*, în *Romance Philology*, nr. 14, 1961; *Du nom ethnique des Daces*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 13, 1961; *La toponymie roumaine dans les cartes et les portulans italiens*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 13, 1961; *Abrud et la metallurgie de l'or en Dacie*, *ibidem*; *Ovide, agonothčte de Tomes*, în *Revue des études latines*, nr. 39, 1961; *Aux origines du Christianisme daco-scytique*, în F. Altheim, *Geschichte der Hunnen*, Berlin, IV, 1962; *Villes, campagnes et routes de la Romania orientale*, *ibidem*; *Le „vocabularium valachicum" de Chr. Frid. Temler*, în *Etudes roumaines dédiées à A. Blinkenberg*, Copenhaga, 1963; *Un problème d'expressivité roumaine: „je veux"*, în *Studia neophilologica*, nr. 35, 1963; *Vikings et Valaques au Moyen-Âge*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 15, 1963; *L'Aristote et la Dacie*, *ibidem*; *Piae memoriae N.I. Herescu: Bibliographie*, în *Societas Academica Dacoromana. Acta philologica*, III, Roma, 1964; *Sabazios et la benedictio latina*, în *Oikoumene*, Catania, 1964; *Les Pleistoi: des Carpathes à Qumran*, în *Acta philosophica et Theologica*, nr. 2, 1964; *Les Pleistoi dances – moines abstinents?*, în *Orpheus*, nr. 11, 1964; *Les contacts slaco-roumains aux Xe-XIIe sičcles*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 16, 1964; *Fălciu et la navigation fluviale en Roumanie*, în *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, nr. 7, 1965; *De l'onomastique de l'Orient latin*, în *Revue internationale d'onomastique*, nr. 17, 1965; *Onomastique roumaine et balcanique*, ibidem; *Les relations culturelles roumano-scandinaves au Xxe sičcle*, în *Revue de littérature comparée*, nr. 39, 1965; *De la Mer Baltique à la Mer Noire*, în F. Altheim, R. Stiehl, *Die Araber un der alten Welt*, II, Berlin, 1965; *„L'union linguistique" comme hypothčse de travail*, în *Bollettino dell'Atlante Lunguistico Mediterraneo*, nr. 8-9, 1966; *Rome, Dacie et Scandinavie chez Eminescu*, în *Revue romane*, nr. 2, 1967; *Doina et saga. Parallčles épiques roumano-scandinaves*, în *Revue romane*, numéro spécial I (*Mélanges Holger Stern*), Copenhague, 1967; *Latinité d'Afrique et de Dacie*, în *Actas del XI Congreso Internacional de lingüística y filología románicas*, Madrid, 1968; *La Romania extrême-orientale*, în *Festschrift Walther von Wartburg*, ed. de K. Baldinger, Tübingen, I, 1968; *Romania y Barbaricum*, în *Románica*, La Plata, I, 1968; *Dacia sacra*, în *History of Religions*, nr. 7, 1968; *Les Vikings sur le Danube*, în *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, nr. 10-12, 1968; *Rurik et Dragos*, în *Revue des études roumaines*, nr. 11-12, 1969; *Laus Romae*, în *Románica*, La Plata, nr. 2, 1969; *Los límites del concimiento histórico*, în *Románica*, Buenos Aires, nr. 2, 1969; *Voyageurs nordiques dans les pays roumains*, în *Études romanes de Lund* (*Mélanges Alf Lombard*), nr. 18, 1969; *Jérôme Carcopino*, în *Románica*, nr. 2, 1970; *Un médecin danois en Moldavie: Hans Andersen Skovgaard (1600-1956)*, în *Románica*, Buenos Aires, nr. 2, 1971; *Varègues, Roméens et le lion du Pirée*, în *Revue romane* (*Mélanges Poul Hoybye*), 1973; *D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724)*, în *Revue des études roumaines*, nr. 13-14, 1974; *L'acclamation impériale de Pierre le Grand*, în *Románica*, nr. 5, 1974; *D. Cantemir – panégyriste de Pierre le Grand*, în *Buletinul Bibliotecii Române*, Freiburg, nr. 5, 1975; *La „lettre sur la conscience" de D. Cantemir*, în *Revue des études roumaines*, nr. 15, 1975; *B.P. Hasdeu et les dieux nordiques*, *ibidem*; *Une faillite diplomatique – l'alliance de D. Cantemir avec Pierre le Grand*, în *Buletinul Bibliotecii Române*, Freiburg, nr. 7, 1979; *D.*

Cantemir avant les Lumières, RIDS, Copenhaga, nr. 77, 1980; *D. Cantemir: „Le panégyrique de Pierre le Grand”*, RIDS, nr. 92, Copenhaga, 1981; *La lèpre en Dacie*, în *Mémorial Petar Skok*, Zagreb, 1982; *Glose istorico-literare*, *Aalborg* (Danemarca), 1994; *Dacia Sacra*, trad. de M. Popescu, ed. şi repere biografice de I. Oprişan, Bucureşti, 1999.

REFERINŢE CRITICE: D. Găzdaru, în *Románica*, Buenos Aires, I, 1968; J. Días Vélez, în *Románica*, Buenos Aires, I, 1968; D. Găzdaru, în *Románica*, Buenos Aires, II, 1970; M. Zaciu, *Teritorii*, 1976; P. Diaconu, în *Tomis*, nr. 3, 1998; M. Pelin, în *Adevărul literar şi artistic*, nr. 628, 2002. **(M. P.)**

LUCA Eugen, n. 21 iun. 1923, Iaşi – m. 13 iul. 1997, Haifa (Israel). Critic şi istoric literar. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Univ. din Iaşi. Redactor la rev. *Contemporanul*. Colab. la *Contemporanul*, *Gazeta literară*, *Viaţa Românească*, *Luceafărul* etc. În 1976 se stabileşte în Israel. A publicat vol. *Poezia lui Marcel Breslaşu* (1959), *Mihail Sadoveanu sau elogiul raţiunii* (1972), *Demers critic* (1973) şi culegerea de studii critice *Aproximaţii* (1982).

OPERA: *Poezia lui Marcel Breslaşu*, monografie, Bucureşti, 1959; *Mihail Sadoveanu sau elogiul raţiunii*, monografie, Bucureşti, 1972; *Demers critic*, studii critice, Bucureşti, 1973; *Aproximaţii*, studii critice, Tel Aviv, 1982.

REFERINŢE CRITICE: B. Buzilă, în *Gazeta literară*, nr. 24, 1960; L. Baconski, în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”*, nr. 2, 1959; Al. Dobrescu, în *Convorbiri literare*, nr. 24, 1972; C. Ungureanu, în *Orizont*, nr. 32, 1972; M. Papahagi, în *Steaua*, nr. 17, 1973. **(M. Pp.)**

LUCA Gherasim (pseud. lui Salman Locker), n. 23 iul. 1913, Bucureşti – m. 9 febr. 1994, Paris (se sinucide, aruncându-se în Sena). Poet şi prozator. Fiul unor mici negustori (telali, vânzători de haine vechi). Liceul „Matei Basarab” din Bucureşti. Înscris, se pare, la Institutul Politehnic din Bucureşti. În 1939 petrece câteva luni la Paris, unde se înscrie la Facultatea de Filosofie. Fondator, împreună cu Gellu Naum, al Grupului suprarealist român (1940). Debut în rev. de avangardă *Alge* (1930). Colab. la rev. *Unu*, *Cuvântul liber*, *Meridian*, *Viaţa imediată*, *Muci*. Toată viaţa a fost liber profesionist. După o primă încercare eşuată, pleacă din România în Israel (1951); din 1952 trăieşte la Paris. A debutat editorial cu un mic. vol. de proză, *Roman de dragoste* (1933), cu accente oniric-suprarealiste, subsumând parodic clişeele „discursului amoros”, urmat de *Fata morgana* (1937), roman de factură lirică, fantezist-ironică (cu ecouri urmuziene), cu o construcţie epică şubredă şi afectat de tezism. Personalitatea lui **L.** se conturează însă pregnant îndeosebi între anii 1940 şi 1947, în cadrul mişcării suprarealiste, alături de Gellu Naum, Paul Păun, Virgil Teodorescu, D. Trost, când publică, în lb. română şi franceză, texte programatice (*Dialectique de la dialectique*, 1945, în colab. cu D. Trost) şi de proză poetică şi eseistică semnificative pentru doctrina şi practica suprarealistă (*Inventatorul iubirii*, 1945; *Le Vampire passif*, 1945; *Un lup văzut printr-o lupă*, 1945; *Amphitrite*, 1947; *Le secret du vide et du plein*, 1947). S-a exersat şi în artele plastice, experimentând în aria colajului (prin propunerea unor „cubomanii”) şi a „obiectului suprarealist” (două expoziţii, în 1945 şi 1946, la Bucureşti). Creaţia sa de expresie franceză de după 1952 l-a impus printre poeţii cei mai originali ai momentului: pe linia inaugurată de textele franceze din 1947, **L.** propune o deconstrucţie şi o rearticulare a limbajului considerat ca substanţă sonoră în permanent proces genezic, „facerea” confundându-se cu rostirea într-o desfăşurare spectaculară, în care gravitatea efortului de cristalizare a semnificantului şi mesajului se conjugă cu o particulară disponibilitate ludică (*Héros-limite*, 1953; *Le chant de la carpe*, 1973; *Paralipomènes*, 1976).

OPERA: *Roman de dragoste*, Bucureşti, 1933; *Fata morgana*, Bucureşti, 1937; *Quantitativement aimée*, Bucureşti, 1944; *Un lup văzut printr-o lupă*, Bucureşti, 1945; *Le Vampire passif*, Bucureşti, 1945; *Inventatorul iubirii*, urmat de *Parcurg imposibilul* şi de *Moartea moartă*, Bucureşti, 1945; *Dialectique de la dialectique*, în colab. cu D. Trost, Bucureşti, 1945; *Présentation de graphies colorées, de cubomanies et d'objects*, în colab., Bucureşti, 1945; *Les Orgies des quanta*, Bucureşti, 1946; *Amphitrite*, Bucureşti, 1947; *Infra-Noir*, în colab., Bucureşti, 1947; *Le secret du vide et du plein*, Bucureşti, 1947; *Éloge de Malombra*, în colab., Bucureşti, 1947; *Inventatorul iubirii şi alte scrieri*, ed., pref. şi note de I. Pop, Cluj-Napoca, 2003.

REFERINŢE CRITICE: Al. Piru, *Panorama*...; I. Pop, *Avangardismul*...; M. Mincu, *Avangarda literară românească*, 1983; E. Simion, *Scriitori*..., III; D. Micu, *Modernismul*..., I; M. Camus, în *Steaua*, nr. 10-11, 1994; P. Răileanu, *La Dialectique démonique*. Le parcours roumain de Gherasim Luca, 1995; C.M. Spiridon, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1998; P. Răileanu, *ibidem*; I. Pop, în *România literară*, nr. 15, 2003. **(I. P.)**

LUCA Ion, n. 7 dec. 1894, Roman – m. 30 ian. 1972, Vatra Dornei. Dramaturg. Provine dintr-o familie de muncitori. Şcoala primară la Roman şi Bacău. Îşi continuă studiile la seminarul „Veniamin Costache" din Iaşi. Licenţiat în drept (Iaşi) şi teologie (Bucureşti); doctoratul în drept şi teologie (Bucureşti). În timpul primului război mondial lucrează ca sergent sanitar în Rusia, într-un spital orăşenesc din Nikolaev (1917-1918). Este diacon, apoi prof. şi avocat la Bacău. După 1930, se dedică teatrului; debutează în anul 1933, pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti, cu piesa *Iuda* (avându-l coautor pe G. Ciprian, care adaugă textului iniţial încă un act). A compus şi publicat peste 40 de piese de teatru, unele dintre ele fiind jucate de teatre din Bucureşti, Iaşi, Cluj etc. Dramaturgia lui **L.** se înscrie, într-o anumită măsură, în sfera tradiţionalismului literar interbelic, fără ca scriitorul să fi avut propriu-zis legături cu gruparea de la *Gândirea*; **L.** compune, astfel, un poem dramatic (*Icarii de pe Argeş*, 1933), inspirat de legenda Meşterului Manole. Numeroase alte drame sunt prelucrări ale unor episoade din istoria naţională: *Alb şi negru* (1933; o tragicomedie avându-i drept protagonişti pe Constantin Vodă Cantemir, Mitropolitul Dosoftei, logofătul Miron Costin ş.a.), *Rachieriţa* (1934; cu subiect din vremea domniei lui Dumitraşcu Vodă), *Leana vrăjitoarea* (lucrare ce evocă Războiul pentru independenţă din 1877-1878), *Dumitra* (1958; acţiunea se petrece în timpul domniei lui Mihalache Sturdza şi îi are drept protagonişti pe M. Kogălniceanu şi Al. Cuza), *Doamna Chiajna*, *Cuza Vodă, Cele patru Mării* (piesă din viaţa lui Ştefan cel Mare) etc. După război, scriitorul face eforturi de a compune mai cu seamă drame de critică socială (*Pelina*, 1937; lucrare închinată răscoalelor ţărăneşti din 1907) sau piese de actualitate: *Chiftarii* (din viaţa industrială a Hunedoarei), *Apele-n jug* (din viaţa şantierului de la Bicaz), *Iubire învrăjbită, Emilia* etc. Spre sfârşitul vieţii, **L.** se stabileşte la Vatra Dornei, unde funcţionează ca învăţător.

OPERA: *Alb şi negru*, tragicomedie în opt tablouri, Bucureşti, 1933 (ed. II, Bacău, 1941); *Icarii de pe Argeş*, tragedie în versuri, Bucureşti, 1933 (ed. II, Bacău, 1940; ed. IV, Bucureşti, 1944); *Rachieriţa,* dramă în versuri, Bucureşti, 1934 (ed. II, Bacău, 1938; ed. III, Bucureşti, 1943); *Amon-Ra*, poem dramatic, Bucureşti, 1936 (ed. II, Bacău, 1940; ed. III, Bucureşti, 1943); *Evdochia,* dramă în zece tablouri, Bacău, 1938 (ed. II, *Femeia cezarului*, comedie în unsprezece tablouri, 1938; trad. engleză: *Eudochia*, A Drama. Translated from the Rumanian by Alice V. Wise, Bacău, 1938; trad. italiană: *Eudochia*, Dramma. Traduzione dal romeno di E. Loreti, Bacău, 1938; trad. germană: Eudochia. Aus dem rumänischen übersetzt von A. Klug, Bacău, f.a.); *Femeia, fiica bărbatului*, dramă în trei acte, Bacău, 1938 (trad. germană: *Die Frau – die Tochter des Mannes*. Ins deutsche übertragen von A. Klug, 1938); *Morişca*, o comedie în patru acte, Bacău, 1938; *Rechts oder Links*, Lustspiel in vier Aufzügen, Aus dem Rumänischen übersetzt von A. Klug, Cernăuţi, 1938; *Deux pièces de théâtre roumaines: Eudocie. La femme, fille de l'homme.* Préface et traduction de F. Hermann, Bacău, 1939; *Javra pământului*,

tragicomedie în şase tablouri, Bacău, 1942; *Femeia cezarului. Morişca*. Două comedii, Bucureşti, 1943; *Năframa iubitei*, dramă, Bucureşti, 1944; *Salba reginei*, dramă în douăsprezece tablouri, Bucureşti, 1947; *Dumitra,* dramă în trei acte, Bucureşti, 1958; *Teatru*, pref. de V. Râpeanu, Bucureşti, 1963; *Teatru*, Bucureşti, 1968; *Alb şi negru*, ed. şi pref. de Sanda Anghelescu-Magoş, Bucureşti, 1976. Traduceri: A. Panteleev, *Prima săptămână*, în colab. cu A. Ivanovschi, Bucureşti, 1950; Al. Voloşin, *Pământul Cuznețcului*, în colab. cu Elena Constantinescu, postfață de I. Călugăru, Bucureşti, 1950.

REFERINȚE CRITICE: T. Arghezi, în *Adevărul*, nr. 16.737, 1946; P. Comarnescu, în *Viața Românească*, nr. 12, 1944; G. Ciprian, *Scrieri*, I, 1965; V. Râpeanu, *Noi şi cei dinaintea noastră*, 1966; Al. Piru, *Panorama*...; O. Papadima, *Scriitorii şi înțelesurile vieții*, 1971; V. Râpeanu, în *România literară*, nr. 3, 1972; C. Isac, *Permanențe în dramaturgie*, 1982; I. Niculescu, în *Teatru*, nr. 6, 1983; V. Anania, *Rotonda plopilor aprinşi*, 1983; L. Chiscop, în *Contemporanul*, nr. 50, 1984; M. Cosmescu, în *Ateneu*, nr. 10, 12, 1984; M. Cârlan, *ibidem*, nr. 12, 1984; C. Isac, în *Cronica*, nr. 2, 1985; A. Pața, *ibidem*, nr. 32, 1986; V. Brădățeanu, în *Teatrul*, nr. 4, 1987; Cr. Dumitrescu, *ibidem*, nr. 5, 1987; A. Sasu – Mariana Vartic, *Dramaturgia românească*..., III. **(L. P.)**

LUCA Remus, n. 25 mai 1923, Târgu Mureş. Prozator. Fiul lui Ştefan Luca şi al Zamfirei (n.?), funcționari. Frate cu Ştefan Luca. Liceul „Vasile cel Mare” din Blaj (bacalaureatul în 1943). În 1946 este student la Facultatea de Litere din Bucureşti, apoi redactor la un ziar din Târgu Mureş şi învăţător, În 1952 absolvă Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu” şi devine redactor la *Viața Românească*. Publică schițe şi povestiri încă din liceu. Adevăratul debut, cu povestirea *Într-o gară* (1952), într-un vol. cu Ion Istrati. Critica timpului îi apreciază superlativ *Ana Nucului* (1953). Traduce literatură maghiară din România: Asztalos I., Fodor L., Nagy I., Papp F., Simon M., Sütó A., Szabó Gy. Vol. de proză scurtă (*Povestiri*, 1955; *Cămaşa de mire*, 1958; *Dimineață de mai*, 1959; *Ziua întâlnirilor*, 1963; *Nume*, 1972) şi romane axate pe probleme sociale şi morale (*Liniştea iernii*, 1956; *Poveste de dragoste*, 1962; *Cu ce se şlefuiesc diamantele*, 1966; *Astă seară îl arestăm pe asasin*, 1967).

OPERA: *Ana Nucului*, roman, Bucureşti, 1953; *Povestiri*, Bucureşti, 1955; *Liniştea iernii*, roman, Bucureşti, 1956; *Cămaşa de mire*, nuvelă, Bucureşti, 1958; *Dimineață de mai*, nuvele, Bucureşti, 1959; *Poveste de dragoste*, roman, Bucureşti, 1962; *Ziua întâlnirilor*, nuvele, Bucureşti, 1963; *Cu ce se şlefuiesc diamantele*, roman, Bucureşti, 1966; *Astă seară îl arestăm pe asasin*, roman, Bucureşti, 1967; *Drum de soartă şi de răzbunare*. O istorie din Ardeal, roman, Bucureşti, 1970; *Nume*, nuvele, Bucureşti, 1972; *Apocrife*. Schițe, nuvele şi alte parodii, Bucureşti, 1975; Traduceri: Asztalos I., *Inima tânără*, Bucureşti, 1953 (ed. II, 1961); Sütó A., *Candidatul necunoscut*, Bucureşti, 1954; idem, *A şaptea bucurie*, în colab. cu Al. Aldea, Bucureşti, 1954; Papp F., *Rugina*, Bucureşti, 1955; Simon Magda, *Nuntă mare*, Bucureşti, 1959; Sütó A., *Cireşe tomnatice*, în colab. cu C. Olariu şi N. Străvoiu, Bucureşti, 1963; H. Sienkiewicz, *Quo vadis*, în colab. cu Elena Linţa, Bucureşti, 1967; Szabo G., *Neamul Gondoşilor*, Bucureşti, 1967; R. Marinkovici, *Mâinile şi alte povestiri*, în colab. cu Voislawa Stoianovici, Bucureşti, 1968; Fodor S., *Mofeta*, Bucureşti, 1972; Kahana M., *Şase zile şi a şaptea*, Bucureşti, 1972; Nagy, I., *Nepoţii oltenilor*, Bucureşti, 1972.

REFERINȚE CRITICE: I. Vitner, *Prozatori contemporani*, I, 1961; S. Iosifescu, *Artă şi arte*, 1965; Eugenia Anton-Tudor, în *Viața Românească*, nr. 11, 1976. **(E. N.)**

LUCA Ştefan, n. 7 aug. 1924, satul Berghia, jud. Mureş – m. 13 ian. 1991, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ştefan Luca şi al Zamfirei (n.?), funcționari. Frate cu Remus Luca. Absolvent al Şcolii Normale din Blaj (1943); Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu” (1952-1954); gazetar şi activist cultural (până în 1952); redactor la *Contemporanul*, *Gazeta literară* şi la

Editura Eminescu (până în 1972). Debutează cu o schiţă satirică în *Viaţa Românească* (1953); debut editorial cu vol. de proză scurtă *Cişmele şi noroi* (1954). Colaborează la *Gazeta literară*, *România literară*, *Contemporanul*. În schiţele şi nuvelele din celelalte vol., *Balul intelectualilor* (1961), *Moştenirea* (1964), *Cheia de fa* (1972) etc., **L.** evocă satul şi oraşul ardelenesc, mai cu seamă din zona Mureşului, cunoscută în copilărie şi tinereţe.

OPERA: *Cişmele şi noroi*, schiţe satirice, Bucureşti, 1954; *Aventurile lui Nucu*, povestiri, Bucureşti, 1956; *Din satul meu*, nuvele, Bucureşti, 1956; *Zile de iulie*, Bucureşti, 1956; *An de şcoală*, versuri pentru copii, Bucureşti, 1957; *Lala*, povestire, Bucureşti, 1957; *Drumul trece prin pădure*, nuvele, Bucureşti, 1960; *Balul intelectualilor*, roman, Bucureşti, 1961; *Itinerar neobişnuit*, nuvele, Bucureşti, 1962; *Nu e senină dimineaţa*, Bucureşti, 1962; *Însemnările unui învăţător*, Bucureşti, 1963; *Moştenirea*, roman, Bucureşti, 1964; *Servieta Eleonorei*, Bucureşti, 1965; *Salcia supărată*, roman, Bucureşti, 1966; *Septembrie pe Crişuri*, Bucureşti, 1967; *Penumbre*, roman, Bucureşti, 1969; *Cheia de fa*, roman, Bucureşti, 1972. *Traduceri*: Fáy A., *Fabule*, Bucureşti, 1955.

REFERINŢE CRITICE: V. Ardeleanu, *Însemnări despre proză*, 1966; M. Drăgan, în *Iaşul literar*, nr. 10, 1966; S. Titel, în *România literară*, nr. 30, 1973; M. Constantinescu, în *Viaţa Românească*, nr. 5, 1973. **(E. N.)**

LUDESCU Stoica, n. c. 1612 – m. c. 1695. Cronicar. Îşi ia numele de la moşia Ludeşti din Dâmboviţa. Şerban Cantacuzino îl face judecător al scaunului de Târgovişte (1680). Se numeşte pe sine „bătrâna slugă”, omul de casă al Cantacuzinilor, îmbrăţişând cu ei epocile de glorie şi prăbuşire: astfel, Grigore Ghica îl ţine închis timp de doi ani de zile. Un cărturar mărunt, socotit continuatorul *Letopiseţului cantacuzinesc* (*Istoria Ţării Rumâneşti de când au descălecat pravoslavnicii creştini*) de către N. Iorga, C. Giurescu, D. Onciul, C.C. Giurescu, N. Cartojan, S. Puşcariu. Letopiseţul leagă între ele vechi anale: *Viaţa patriarhului Nifon*, de gavril Protul, poema lui Stavrinos, cronica ritmată a lui Matei al Mirelor şi relatările unui contemporan al lui Matei Basarab, partea originală fiind aproximată a cuprinde intervalul de timp dintre ultimul an de domnie a lui Matei Basarab şi anul 1688.

OPERA: *Magazin istoric pentru Dacia*, IV, 1846; V, 1847; *Istoria Ţarii Rumâneşti de la 1290-1690* (*Letopiseţul cantacuzinesc*), ed. critică de C. Grecescu şi D. Simonescu, Bucureşti, 1960; *Cronicari munteni*, ed. îngrijită de M. Gregorian, studiu introductiv de E. Stănescu, Bucureşti, 1961.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. rom.*, II; N. Cartojan, *Istoria*..., III; Al. Piru, *Literatura*...; G. Ivaşcu, *Istoria*...; D.H. Mazilu, *Cronicarii munteni*, 1978. **(M. T.)**

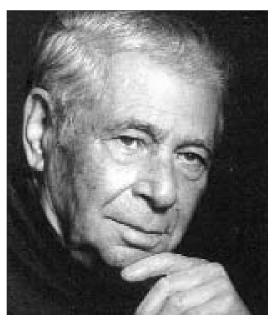

LUNGIANU Mihail, n. 13 dec. 1876, com. Rucăr, jud. Argeş – m. 21 ian. 1966, Bucureşti. Prozator. Fiul lui Ioan Lungianu, preot. Licenţa în drpet la Univ. din Bucureşti (1906), Carieră de jurist. Debut în *România literară* (1905); debut editorial cu vol. *Icoane din popor* (1910). Colab. la *Sămănătorul*, *Neamul românesc literar*, *Ramuri*, *Sburătorul* etc., uneori cu pseud.. Mihail de la Rucăr, Melun, Freamăt, Boldur, Argeş. Vol.: *La Cruci. Icoane de la ţară* (1911), *Din umbra satelor* (1913), *Postelnicul Cumpănă* (1914), *Zile senine. Icoane de la ţară* (1914); *Gura iadului* (1914), *Însăilări* (1914), *Claca şi robot* (1915), *Mucenicii neamului* (1922), *În Sărbători* (1922), *Povestiri* (1923), *Săracu' Gealapu* (1928), *Alte poveşti* (1929), *Din ţara lui Alb-Împărat* (1936), *Comoara lui Prăslea* (1936). Reprezentant al sămănătorismului, cu o operă diversă, de interes minor.

OPERA: *Icoane din popor*, Bucureşti, 1910; *La Cruci. Icoane de la ţară*, Bucureşti, 1911 (ed. II, 1923); *Din umbra satelor*. Povestiri şi icoane, Bucureşti, 1913 (ed. II, f.a.); *Postelnicul Cumpănă*, Bucureşti, 1914; *Zile senine. Icoane de la ţară*, Bucureşti, 1914 (ed. IV, 1922); *Gura*

iadului, Bucureşti, 1914 (ed. II, Piteşti, 1915); *Însăilări*, Piteşti, 1914 (ed. II, Bucureşti, 1921); *Claca şi robot*, Bucureşti, 1915 (ed. II, 1916; ed. III, 1921; ed. IV, 1923); *Mucenicii neamului*, Bucureşti, 1922; *În Sărbători*. Icoane din viaţa ţărănimii, Bucureşti, 1922 (ed. III, 1923); *Povestiri*, Bucureşti, 1923; *Sărăcu' Gealapu*, Bucureşti, 1928; *Alte poveşti*, Bucureşti, 1929; *Din ţara lui Alb-Împărat*, Bucureşti, 1936; *Comoara lui Prăslea*, poveşti pentru copii, Bucureşti, 1936.

REFERINŢE CRITICE: N. Iorga, *Ist. lit. cont.*, II; E. Lovinescu, *Istoria...*; G. Călinescu, *Istoria...*; D. Murăraşu, *Istoria literaturii române*, 1970; C. Ciopraga, *Literatura...*; D. Micu, *Început...*; Z. Ornea, *Sămănătorismul*, 1970. **(M. L.)**

LUNGU Alexandru, n. 13 apr. 1924, Cetatea Albă, Basarabia. Poet. Fiul lui Alexandru Lungu, inginer, şi al Anei (n. Vlasie), învăţătoare. Şcoala primară la Buzău; studiile secundare, începute în 1934, la Liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu, sunt continuate la Liceele „A. Şaguna" din Braşov, „G. Bariţ" din Cluj, „G. Coşbuc" din Năsăud; ultimele clase la Buzău, unde susţine bacalaureatul (1942); studii de medicină la Bucureşti (1943-1949); medic la Institutul de Endocrinologie al Acad., unde e cercetător şi şef de sector (1949-1973); în paralel, predă la Catedra de endocrinologie a Institutului de Medicină şi Farmacie din Bucureşti (până în 1956). Stabilit în R.F. Germania în 1973, lucrează ca medic la o clinică din Bad-Münster-am Stein (1974-1976), apoi deschide un cabinet propriu la Raubach, în Westerwald, unde lucrează până în 1989, când se retrage la Bonn şi se dedică numai creaţiei literare. Debutează cu poezie în rev. *Prepoem* (1939). În ultimele clase de liceu redactează şi editează la Bacău, împreună cu Ion Caraion, caietul de poezie *Zarathustra* (1940-1941). Între 1939 şi 1946 colab. la *Curentul literar*, *Revista Fundaţiilor Regale*, *Vremea*, *Viaţa Basarabiei*, *Claviaturi*, *Democraţia*, *Fapta* etc. Debut editorial cu vol. *Ora 25* (1946), pentru al cărui ms luase, cu un an înainte, Premiul „I. Minulescu". Între 1946 şi 1964 se decide pentru tăcerea literară, refuzând să participe la direcţia realist-socialistă. Se consacră studiilor ştiinţifice în domeniul endocrinologiei, biometeorologiei, biocronologiei şi ciberneticii biologice şi medicale, publicând numeroase lucrări în rev. de specialitate, româneşti şi străine, precum şi vol. monografic *Orologiile biologice* şi manualul de endocrinologie pentru medici şi biologi, *Hormonii şi viaţa*. Membru al Acad. se Ştiinţe din New York şi al Soc. Internaţionale de Biometeorologie. Reintră în viaţa literară în 1964, cu poezii publicate în *Tribuna*, apoi în *Viaţa Românească*, *România literară*, *Steaua*, *Luceafărul* etc. Până la plecarea din ţară îi apar vol. de poezii *Dresoarea de fluturi* (1968), *Timpul oglinzilor* (1968), *Altceva decât umbra* (1969), *Ninsoarea neagră* (1970), *Poeme* (1971 – titlul iniţial, *Apocrifele sfântului Dada*, neacceptat, a rămas în interiorul cărţii, ca titlu al unui ciclu), *Armura de aer* (1973). În Occident colaborează la rev. *Ethos*, *Limite*, *Mele*, *Micron* şi editează în redacţie proprie col. „Semn", în care publică *Elegiile malteze* (1980), *Litera şi legământul* (1981), *Trei parabole* (1981), *Septuoprepoeme* (1981), *Umerii lui Elohim* (1981), *Nutreţ pentru demoni* (1982), *Spaima viorilor* (1982), *Clavicula mundi* (1983), *Fapta şi întâmpinarea* (1984), *Judecata fără de apoi* (1984), *Piatra-apa-soarta* (1985), *Steaua neizbucnită* (1986), *Trei poeme* (1986), *Fuga din privelişti* (1987), *Elegiile cretane* (1989), iar la Editura „V. Frunză" din Aarhus (Danemarca), *Pardes* (1989). Alte vol.: *Cheia din miresme* (1990), *Stigmate şi lauri* (1993), *Ocolul oglinzii* (1995), *Zariştea de timp* (1997), *Ochiul din lacrimă* (1998), *Roua de apocalips* (2000), *Pictopoeme* (2001), *Răscrucea şi semnul* (2001), *Misterul poeziei* (2003). Scoate la Bonn, împreună cu soţia sa, Micaela Lungu, rev. de poezie *Argo*. Grafician şi pictor., **L.** e un artist complex care crede în puterea artei de a reda lumii puritatea pierdută, dar şi în virtuţile avangardei poetice.

OPERA: *Ora 25*, versuri, Bucureşti, 1946; *Dresoarea de fluturi*, versuri, Bucureşti, 1968; *Timpul oglinzilor*, versuri, Bucureşti, 1968; *Altceva decât umbra*, versuri, Bucureşti, 1969; *Ninsoarea neagră*, versuri, Bucureşti, 1970; *Poeme*, Bucureşti, 1971; *Armura de aer*, versuri, Bucureşti, 1973; *Elegiile malteze*, Raubach, 1980; *Litera şi*

legământul, versuri, Raubach, 1981; *Trei parabole*, versuri, Raubach, 1981; *Septuoprepoeme*, Raubach, 1981; *Umerii lui Elohim*, Raubach, 1981; *Nutreţ pentru demoni*, versuri, Raubach, 1982; *Spaima viorilor*, versuri, Raubach, 1982; *Clavicula mundi*, Raubach, 1983; *Fapta şi întâmpinarea*, versuri, Raubach, 1984; *Judecata fără de apoi*, versuri, Raubach, 1984; *Piatra-apa-soarta*, versuri, postfaţă de M. Niculescu, Raubach, 1985; *Steaua neizbucnită*, versuri, Raubach, 1986; *Trei poeme*, Raubach, 1986; *Fuga din priveliști*, versuri, Raubach, 1987; *Elegiile cretane*, Raubach, 1989; *Pardes*, versuri, Aarhus (Danemarca), 1989; *Cheia din miresme*, versuri, Bucureşti, 1990; *Stigmate şi lauri*, versuri, Bucureşti, 1993; *Ocolul oglinzii*, versuri, Bucureşti,, 1995; *Zariştea de timp/En glanta ur tid*, ed. bilingvă, Oradea, 1997; *Ochiul din lacrimă/Das Auge aus der Träne*, ed. bilingvă, Bucureşti, 1998; *Roua de apocalips*, versuri, Bucureşti, 1998; *Ninsoarea neagră*, I-II, versuri, pref. de Gh. Grigurcu, Bucureşti, 2000; *Pictopoeme*, Bonn, 2001; *Răscrucea şi semnul/The Crossing and the Sign*, trad. în engleză de Luiza şi Carol Stieber, Piteşti, 2001; *Misterul poeziei: între turnul de fildeş şi zgomotul istoriei*, Piteşti, 2003.

REFERINŢE CRITICE: B. Munteano, în *Mélanges de linguistique et de littératures romanes offerts ŕ Mario Roques*, I, 1950; I. Negoiţescu, *Scriitori moderni*, 1966; Vl. Streinu, *Pagini...*, III; Al. Piru, *Panorama...*; I. Caraion, în *Viaţa Românească*, nr. 7, 1968; D. Micu, în *Gazeta literară*, nr. 15, 1968; I. Oarcăsu, în *Tribuna*, nr. 23, 1968; Ş. Foarţă, în *Orizont*, nr. 9, 1969; Gh. Grigurcu, în *Familia*, nr. 6, 1969; Al. Piru, în *Ramuri*, nr. 9, 1969; N. Manolescu, în *Contemporanul*, nr. 17, 1970; I. Constantin, în *România literară*, nr. 49, 1970; D. Cristea, *ibidem*, nr. 47, 1971; E. Manu, în *Ateneu*, nr. 7, 1971; Alex. Ştefănescu, în *Luceafărul*, nr. 44, 1971; Ş. Cioculescu, *Aspecte...*; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; I. Caraion, *Duelul cu crinii*, 1972; A.D. Munteanu, O*pera şi destinul creatorului*, 1972; D. Flămând, în *Ateneu*, nr. 1, 1972; Ioana Creţulescu, în *Viaţa Românească*, nr. 4, 1972; I. Caraion, în *Steaua*, nr. 8, 1973; P. Poantă, *ibidem*, nr. 10, 1973; Fl. Mihăilescu, în *Luceafărul*, nr. 39, 1973; H. Stamatu, în *Cuvântul românesc*, nr. 12, 1983; *Mele*, Honolulu, 1984 [nr. omagial coordonat de Şt. Baciu]; Sanda Stolojan, în *Lupta* (*The Fight*), nr. 34, 1985; N. Catanoy, în *Matrix*, Noua Zeelandă, nr. 9, 1985; G.C. Focke, în *Contrapunct*, Köln, nr. 4, 1985; Şt. Baciu, în *Presencia literaria*, Bolivia, nr. 12, 1988; H. Stamatu, în *Alergătorul de la Marathon*, Aarhus, nr. 4, 1989; J. Popper, *ibidem*; S. Levin, *ibidem*; I. Cristofor, în *Tribuna*, nr. 50, 1991; M. Zaciu, în *Familia*, nr. 10; 11, 1991; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 16, 1994 (interviu); T. Pop, în *Jurnalul literar*, nr. 37-40, 1995; idem, în *Steaua*, nr. 4-5, 1995; Gh. Grigurcu, în *Vatra*, nr. 5, 1996; idem, în *România literară*, nr. 44, 1996; idem, *ibidem*, nr. 23-24, 1998; idem, în *Contemporanul*, nr. 23, 1998; A. Zanca, în *Vatra*, nr. 3, 1999 (interviu); M. Zaciu, *ibidem*; A. Pantea, *ibidem*; C. Moraru, *ibidem*; Gh. Grigurcu, în *România literară*, nr. 33, 2003; Ş. Foarţă, în *Observator cultural*, nr. 168, 2003. **(M. Z.)**

LUNGU Alexandru D., n. 8 apr. 1928, com. Miorcani, jud. Botoşani. Prozator şi dramaturg. Fiul lui Dumitru Lungu şi al Mănditei (n. Lavric), ţărani. Şcoala primară în com. natală (1934-1941), apoi şcoala normală în Şendiceni, Dorohoi (1941-1949). Licenţiat al Institutului de Artă Cinematografică, secţia actorie (1950-1954). Actor la Teatrul Mic (1954-1978, când pleacă prin demisie). Colab. la *Gazeta literară, Luceafărul, Viaţa militară, România literară, Foaie* (Statele Unite) etc. Debutează în rev. *Albina* (1958). Debut în dramatugie cu piesa *A opta minune,* pusă în scenă la Teatrul Mic (1972), jucată apoi la Arad şi Botoşani. Debut editorial cu vol. de nuvele *Notar* (1960). Trad. din M. Delibes, Antonio Buero Vallejo, Juan Benet etc. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru romanul *Duminicile unei veri* (2001).

OPERA: *Hotar,* proză scurtă, Bucureşti, 1960; *Cristal,* proză scurtă, Bucureşti, 1967; *Cu soarele în braţe,* proză scurtă, Bucureşti, 1969; *Oraşul cu o singură stradă,* roman, Bucureşti, 1983; *Lacătul apei,* proză scurtă, Bucureşti, 1986; *Duminicile unei veri,* roman, Bucureşti, 1991 (ed. II, Botoşani, 2001); *Moarte măruntă,* roman, Bucureşti, 1997; *Chilipir de om pe jos,* proză scurtă, Bucureşti,

2002; *Salonul japonez,* teatru, pref. de D. R. Popescu, Botoşani, 2002. Traduceri: M. Delibes, *Cinci ore cu Mario,* Bucureşti, 1970; *Antologia umorului spaniol,* în colab., Bucureşti, 1975.

REFERINŢE CRITICE: P. Georgescu, în *Gazeta literară,* 10 nov. 1960; M. Mincu, *ibidem,* 27 aug. 1967; D. Nicolescu, în *România literară,* 16 apr. 1987; D. Ţiganiuc, în *Hyperion,* nr. 1-2, 1997; R. Munteanu, în *Luceafărul,* 14 mai 1997; Andra Demetriad, *ibidem,* nr. 25, 2002; L. Grăsoiu, în *Convorbiri literare,* nr. 5, 2002; M. Ghiţulescu, în *Curentul,* 25-26 ian. 2003; A. Milca, în *Cronica română,* 10 mart. 2003; Ana Dobre, în *Luceafărul,* nr. 10, 2003. **(A. S.)**

LUNGU Ion (prenumele la naştere: Ioan), n. 18 iun. 1921, com. Valea Mare, jud. Arad – m. 19 iul. 2001, Cluj-Napoca. Istoric literar şi prozator. Fiul lui Vasilie Lungu, ţăran şi muncitor forestier, şi al Anei (n. Bacoş). Şcoala elementară în com. natală (1928-1935); Liceul „Avram Iancu" din Brad (1936-1942); studii universitare de medicină abandonate; urmează Facultatea de Filosofie la Sibiu (1942-1944), Cluj (1944-1946) şi Leningrad (1946-1947); licenţa în 1948, la Univ. din Cluj. Readctor la ziarul *România viitoare* din Sibiu (1944-1945); redactor la *Tribuna nouă* (1945-1946) şi *Adevărul Ardealului* (redactor şi redactor-şef între 1947 şi 1950); conf. univ. la Facultatea de Filosofie a Univ. din Cluj (1948-1950; în 1950 e înlăturat din învăţământ, ca urmare a excluderii din Partidul Comunist); bibliotecar şi translator la Bibl. Centrală Universitară din Cluj (1950-1953), apoi cercetător la Institutul de Istorie şi Filosofie al Acad. (1953-1958); redactor la rev. *Tribuna* (1959-1983). Dr. în filosofie al Univ. din Cluj cu teza *Şcoala ardeleană, mişcare culturală luministă* (1976). Debutează în ziarul *România viitoare* (1944). A publicat un vol. de critică literară (*Itinerar critic*, 1965), două romane (*Regele pălăriilor*, 1967; *Recviem rustic*, 1973), studiul *Şcoala Ardeleană. Mişcare ideologică naţională iluministă* (1978), lucrarea sa cea mai împlinită, şi memorialistică (*Pe urmele misterioase ale memoriei*, 1995). Premiul Asoc. Scriitorilor din Cluj (1978); Premiul „B.P. Hasdeu" al Acad (1978).

OPERA: *Itinerar critic*, Bucureşti, 1965; *Regele pălăriilor*, roman, Bucureşti, 1967; *Recviem rustic*, roman, Bucureşti, 1973; *Şcoala Ardeleană. Mişcare ideologică naţională iluministă*, Bucureşti, 1978 (ed. II, 1995); *Pe urmele misterioase ale memoriei*, memorii, Bucureşti, 1995; *Timp trecut*, ed. de Maria Lungu, Bistriţa, 2002.

REFERINŢE CRITICE: Val Condurache, în *Convorbiri literare*, nr. 20, 1973; T. Tihan, în *Steaua*, nr. 14, 1973; E. Uricaru, *ibidem*, nr. 19, 1973; *Masă rotundă*, în *Tribuna*, nr. 13, 1978; I.M. Danciu, în *Tribuna*, nr. 16, 1995 (interviu); I. Oarcăsu, *ibidem*, nr. 15, 1996. **(A. S.)**

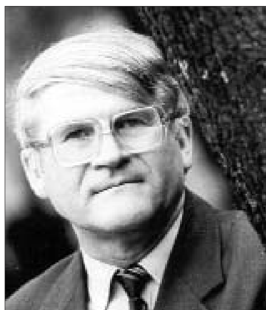

LUPAN Radu (prenumele la naştere: Raymond), n. 23 mart. 1920, Galaţi. Eseist şi traducător. Fiul lui Iosef Lupan, funcţionar, şi al Esterei (n. Vigder). Licenţiat în litere şi filosofie al Univ. din Bucureşti. Redactor la rev. *Contemporanul*; lector la Catedra de lb. şi literatura engleză a Univ. din Bucureşti; redactor-şef la redacţia publicaţiilor pentru străinătate şi la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă; şef de secţie la Uniunea Scriitorilor (1959-1983). A predat la Univ. din Hull (Marea Britanie) şi a conferenţiat în Anglia, Germania şi SUA; visiting prof. la Antioh University, Oxford (1978-1980); bursier Fulbright la Univ. din Buffalo, Statele Unite (1989). Debutează cu proză orig., trad. de poezie şi art. de critică literară în pagina literară a ziarului *Ecoul* (1943). Autor al monografiilor *G.B. Shaw* (1958), *Hemingway, scriitorul* (1966), al romanului *Războiul ascuns* (1961), al vol. de versuri *Ca şi cum* (1980), al vol. de eseuri literare *Text şi context* (I-II, 1983-1988) şi al multor trad. din lb. engleză şi germană. A semnat şi cu pseud. Radu Lilian.

OPERA: *G.B. Shaw*, Bucureşti, 1958; *Războiul ascuns*, roman, Bucureşti, 1961; *Hemingway, scriitorul*, Bucureşti, 1966; *Ca şi cum*, versuri,

Bucureşti, 1980; *Text şi context*, I, Bucureşti, 1983; *Text şi context*, II, *Moderni şi postmoderni*, Bucureşti, 1988; *Viziuni americane: romanul românesc contemporan*, Bucureşti, 1997; *Proust – Joyce: anticipări*, Bucureşti, 2002. *Traduceri*: K. Chandar, *Flacăra şi floarea*, Bucureşti, 1953; G. Greene, *Americanul liniştit*, Bucureşti, 1958; idem, *Omul nostru din Havana*, Bucureşti, 1960 (ed. II, 1961); E. Hemingway, *Adio arme. A avea şi a nu avea*, Bucureşti, 1961 (altă ed., 1992); idem, *Câştigătorul nu ia nimic*, Bucureşti, 1964; Fr. Dürenmatt, *Pana de automobil*, Bucureşti, 1964 (altă ed., 2003); R. Aldington, *Moartea unui erou*, Bucureşti, 1964; W. Faulkner, *Ursul*, Bucureşti, 1964; J. Dos Passos, *S.U.A.*, Bucureşti, 1968; S. Maugham, *Vălul pictat*, Bucureşti, 1972; W. Faulkner, *Lumină de august*, Bucureşti, 1973; J. Updike, *Muzee şi femei*, Bucureşti, 1980; J. Joyce, *Corespondenţa*, Bucureşti, 1983; W. Faulkner, *Gambitul calului*, Bucureşti, 1993; E. Hemingway, *Povestiri*, I-II, Bucureşti, 1994; T. Wolfe, *Rugul deşertăciunilor*, Bucureşti, 1996; G. Orwell, *Omagiul Cataloniei*, Bucureşti, 1997; J. Irving, *Hotelul New Hampshire*, Bucureşti, 1997; J. Berlin, *Adevăratul studiu al omenirii*, Bucureşti, 2001; G. Greene, *Americanul liniştit*, Iaşi, 2003.

REFERINŢE CRITICE: C. Nistor, în *Orizont*, nr. 6, 1967; M. Bogdan, în *Steaua*, nr. 9, 1967; P. Solomon, în *România literară*, nr. 12, 1980; Ov.S. Crohmălniceanu, *ibidem*, nr. 13, 1984; S. Titel, *În căutarea lui Cehov*, 1984; G. Bădărău, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 1984; Ov.S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, 1989; Irina Mavrodin, în *România literară*, nr. 23, 2003. **(V. S.)**

LUTIC Mircea, n. 29 mai 1939, com. Iordăneşti, jud. Storojineţ. Poet şi traducător. Fiul lui Sava Lutic şi al Zenoviei (n. Holunga), ţărani. Şcoala elementară în com. natală (1946-1953); Liceul Pedagogic din Cernăuţi (1953-1957); licenţiat al Facultăţii de Istorie-Filologie a Univ. din Chişinău (1957-1964). Prof. la Iordăneşti (1957-1958) şi director de studii la Sărata-Galbenă, raionul Hânceşti (Basarabia); corespondent al săptămânalului *Cultura* din Chişinău (1965); redactor la Direcţia regională pentru presă, Cernăuţi (1965-1967); redactor la Editura *Carpaţi* din Ujgorod (1968-1969); secretar general de redacţie la *Zorile Bucovinei* din Cernăuţi (1967-2003). Colab. la *Cultura Moldovei*, *Nistru*, *Moldova*, *Zorile Bucovinei*, *Cultura*, *Literatura şi arta*, *Glasul Bucovinei*, *Curierul de Cernăuţi* etc. Inclus în antologiile *Glasuri tinere* (1964), *Plaiul doinelor* (1968), *De dragoste* (1978), *Lumina inimii* (1979), *Moment poetic* (1996), *Metafore româneşti din Bucovina de Nord* (2000) etc. Debutează în *Cultura Moldovei* (1962). Debut editorial cu vol. de versuri *Baştina luminii* (1973), urmat de *Fereastră de veghe* (1978) şi *Datul întru fiinţă* (2000). A tradus din Tolstoi, Dostoievski, Lermontov, Puşkin, Turgheniev, Cehov, U. Sinclair etc. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1984); Premiul rev. *Literatura şi arta* (1992; 1993) şi *Moldova suverană* (1993).

OPERA: *Baştina luminii*, versuri, Ujgorod, 1973; *Fereastră de veghe*, Ujgorod, 1978; *Datul întru fiinţă*, Cernăuţi, 2000. Traduceri: *Constelaţii de inimi. Pagini din poezia popoarelor Patriei*, în colab., Chişinău, 1976; A. Upitis, *În sânul familiei*, Chişinău, 1977; *Floarea vieţii. Nuvela cubaneză contemporană*, în colab., Chişinău, 1977; U. Sinclair, *Jungla*, Chişinău, 1978; Fr. Beok, *Sipetul cu argint*, în colab., Chişinău, 1978; O. Honciar, *Ciclonul*, Chişinău, 1979; A. Muhtar, *Bătrânul platan*, Chişinău, 1981; A. Cehov, *Cameleonul*, în colab., Chişinău, 1982; F. Dostoievski, *Fraţii Karamazov*, Chişinău, 1983; L. Tolstoi, *Opere alese*, I-IX, în colab., Chişinău, 1985; *Din lirica ucraineană*, în colab., Chişinău, 1986; I. Turgheniev, *Părinţi şi copii*, Chişinău, 1987; Puşkin, *Opere alese*, I-III, în colab., Chişinău, 1987; M. Lermontov, *Opere alese*, I-II, în colab., Chişinău, 1988; O. Honciar, *Brigantina*, Chişinău, 1988; V. Zemliak, *Stolul de lebede*, Chişinău, 1989; M. Şolhov, *Soarta unui om*, Chişinău, 1990; L. Tolstoi, *Copilăria. Adolescenţa. Tinereţea*, Chişinău, 1990; V. Kolodii, *Lamura albă a toamnei*, Cernăuţi, 2001; idem, *Lacrima de adio a dimineţii*, Kiev, 2002;

REFERINŢE CRITICE: Gr. Bostan, în *Zorile Bucovinei* (Cernăuţi), nr. 103, 1989; S. Gociu, în *Concordia* (Kiev-Cernăuţi), nr. 22, 1999; S.

LISTA AUTORI
A - L

Belicov, în *Moldova suverană* (Chişinău), nr. 108-109, 1999; Maria Toacă, în *Zorile Bucovinei*, nr. 84, 2000; V. Nastasiu, în *Ţara* (Chişinău), nr. 78, 2002; M. Cimpoi, *Critice*, 2002; V. Dinescu, în *Arcaşul* (Cernăuţi), nr. 11, 2003. **(A. S.)**

A

AARON Vasile
ABĂLUŢĂ Constantin
ACHIŢEI Gheorghe
ACSAN Ion
ACSINTEANU George
ADAM Ioan
ADAM Ioan
ADAM Sergiu
ADAMEK Diana
ADAMESCU Gheorghe
ADAMEŞTEANU Gabriela
ADAMS-MUREŞANU Eugenia
ADĂMUŢ Anton
ADERCA Felix
ADERCA Marcel
ADRIAN Ion Veniamin
AGÂRBICEANU Ion
AGOPIAN Ştefan
ALBALA Radu
ALBIŞOR Emil
ALBOIU George
ALBU Florenţa
ALBU Mihaela
ALDULESCU Radu
ALECSANDRI Vasile
ALEXANDRESCU Grigore
ALEXANDRESCU Matei
ALEXANDRESCU Sorin
ALEXANDRESCU-URECHIA Vasile
ALEXANDRU Ioan
ALEXANDRU Oltea
ALEXANDRU Radu F.
ALEXE George
ALEXIU Lucian
AL-GEORGE Ion

B

BALACI Alexandru
BALACI Anca
BALAHUR Paul
BALAJ Veronica
BALOTĂ Anton
BALOTĂ Nicolae
BALŞ Teodor
BALTAG Cezar
BALTAG Nicolae
BALTAG Radu
BALTAZAR Camil
BANCIU Paul Eugen
BANDRABUR Ionel
BANEA Gheorghe
BANTAŞ Andrei
BANTAŞ Ioana
BANUŞ Maria
BARAC Ioan
BARANGA Aurel
BARBORICĂ Corneliu
BARBU Eugen
BARBU Ion
BARBU Marian
BARBU N.[icolae]
BARBU Vasile
BARCAROIU Constantin
BARDAN Vasile
BARIŢ George
BARIŢIU Ieronim G.
BARNOSCHI D.[imitrie] V.[asiliu]
BARONZI George A.[nton]
BART Jean
BASARAB Neagoe
BASCOVICI Şerban
BASSARABESCU I.[on] A.[lexandru]
BATZARIA N.[icolae]
BAŢU-ICHIM Florica
BĂCIUŢ Nicolae
BĂDĂUŢĂ Alexandru
BĂDESCU Horia
BĂDESCU Ioniţă Scipione
BĂDESCU Irina
BĂIEŞU Ion
BĂILEŞTEANU Fănuş
BĂJENARU George
BĂLAN Cristian Petru
BĂLAN Eugen
BĂLAN Ion
BĂLAN Ion Dodu
BĂLĂCESCU Costache
BĂLĂEŢ Dumitru
BĂLĂI Emil
BĂLĂIŢĂ George
BĂLĂNOIU Emilian
BĂLCESCU Nicolae
BĂLU Ion
BĂNCILĂ Vasile
BĂNESCU Florin
BĂNULESCU Daniel
BĂNULESCU Ştefan
BĂNUŢ A.[urel] P.[aul]
BĂNUŢĂ Ion
BĂRAN Tudor
BĂRAN Vasile
BĂRBUCEANU Constantin
BĂRBULESCU Radu
BĂRGĂUANU Gheorghe
BĂRNUŢIU Simion
BĂSSĂRĂBEANU Ştefan
BÂRGĂU Valeriu
BÂRLEA Ovidiu
BÂRNA Nicolae
BÂRNA Vlaicu
BÂRSAN Zaharia
BÂRSILĂ Mircea
BELCIU Maya
BELDEANU Ion
BELDICEANU Neculai
BELDICEANU Nicolae N.
BELDIMAN Alexandru
BELIMACE Constantin
BELLU Pavel
BENADOR Ury
BENEŞ V.[ilhelm]
BENGESCU-DABIJA George
BENIUC Mihai

BERBECARU Valentin
BERCA Olimpia
BERCEANU Patrel
BERCOVICI Konrad
BERINDEANU Florin
BERLOGEA Ileana
BEŞTELIU Marin
BEURAN Grigore
BEZA Marcu
BEZDECHI Ştefan
BIBERI Ion
BIBESCU Martha
BILCIURESCU Alexandru
BILEŢCHI Nicolae
BIRĂESCU Traian Liviu
BIROU Virgil
BISTRIŢIANU Alexandru
BITTEL Adriana
BLAGA Iosif
BLAGA Lucian
BLANDIANA Ana
BLECHER Max
BODISCO Antoaneta
BODIU Andrei
BODIU Aurel
BODNĂRESCU Samson
BODUNESCU Ion
BOERESCU Dan-Silviu
BOERIU Eta
BOGDAN Dan
BOGDAN Elvira
BOGDAN-DUICĂ Gh.[eorghe]
BOGDĂNESCU Simion
BOGREA Vasile
BOGZA Geo
BOICULESI Valeria
BOITOR George
BOITOŞ Olimpiu
BOJAN Mariana
BOJÂNCĂ Damaschin T.
BOLDAN Emil
BOLDEA George
BOLDEA Iulian
BOLDUR Anda
BOLDUREANU Ioan-Viorel
BOLINTINEANU Dimitrie
BOLLIAC Cezar
BOLOŞ Ion
BONCIU H.[aimovici]
BORBÉLY Ştefan
BOSTAN Grigore Constantin
BOŞCA Teodor
BOT Ioana
BOTEZ Alice
BOTEZ Demostene
BOTEZ I.
BOTEZ Ioachim
BOTEZ Mihai
BOTEZ Octav
BOTTA Dan
BOTTA Emil
BOTTEA Horia
BOUREANU Radu
BOUREANUL Eugeniu
BOZ Lucian
BRAD Ion
BRAGA Corin
BRAGA Mircea
BRAGA Rodica
BRAGA Roman
BRAHAŞ Cornel
BRAN-LEMENY Ioan-Alexandru
BRANIŞTE Valeriu
BRATEŞ Radu
BRATOLOVEANU Liviu
BRATU Savin
BRĂDĂŢEANU Virgil
BRĂESCU Gheorghe
BRĂTESCU-VOINEŞTI Ioan Alexandru
BREAZU Ion
BREBAN Nicolae
BRESLAŞU Marcel
BREZIANU Andrei
BREZIANU Barbu
BRUMARU A.[urel] I.[on]
BRUMARU Emil
BRUNEA-FOX F.

C

CAZABAN Alexandru
CAZAN Ion
CAZIMIR Otilia
CAZIMIR Şt.[efan]
CĂLDĂRARU Emilia
CĂLIN Alex. Amalia
CĂLIN Liviu
CĂLIN Vera
CĂLINESCU Al.[exandru]
CĂLINESCU Alexandru
CĂLINESCU George
CĂLINESCU Matei
CĂLUGĂRU Alice
CĂLUGĂRU Ion
CĂPRARIU Al.[exandru]
CĂPUŞAN Cornel
CĂRTĂRESCU Mircea
CÂNDROVEANU Hristu
CÂRJA Ion
CÂRLOVA Vasile
CÂRNECI Magda
CÂRNECI Radu
CELARIANU Mihail
CENUŞĂ Zina
CERANU Nina
CERNA Dumitru
CERNA Panait
CERNA-RĂDULESCU Al.[exandru]
CERNEŢ Laurenţiu
CESEREANU Domiţian
CESEREANU Ruxandra
CETEA Doina
CHEIE-PANTEA I.[osif]
CHELARIU Traian
CHELARU Marius
CHENDI Ilarie
CHESARIE DE RÂMNIC
CHICET Isidor
CHICHERE Ion
CHIFOR Valentin
CHIFU Gabriel
CHIHAIA Pavel
CHIMET Iordan
CHINDRIŞ Ioan
CHINEZU Ion
CHIOARU Dumitru
CHIPER Grigore
CHIRA Minerva
CHIRESCU Aurel
CHIRIAC Ion
CHIRILĂ George
CHIRIŢĂ Constantin
CHIRNOAGĂ Mihail
CHITIC Paul Cornel
CHIŢIMIA I.[on] C.[onstantin]
CHIVU Gheorghe
CHRISTI Aura
CIACHIR Dan
CIMPOEŞU Petru
CIMPOI Mihai
CINCA Silvia
CIOBANU Constantin Th.
CIOBANU Mircea
CIOBANU Nicolae
CIOBANU Radu
CIOBANU Ştefan
CIOBANU Valeriu
CIOBANU Vitalie
CIOCANU Anatol
CIOCÂLTEU V.[intilă]
CIOCÂRDIA-MATILA Dimitrie
CIOCÂRLAN I.[on]
CIOCÂRLIE Corina
CIOCÂRLIE Livius
CIOCULESCU Barbu
CIOCULESCU Eugenia
CIOCULESCU Radu
CIOCULESCU Simona
CIOCULESCU Şerban
CIOFLEC Romulus
CIOPRAGA Constantin
CIORAN Emil
CIORĂNESCU Alexandru
CIORĂNESCU George
CIORĂNESCU Ioan I.
CIPARIU Timotei

CIPRIAN George
CISTELECAN Al.[exandru]
CIUBAN Gavril
CIURA Alexandru
CIUREA Doina
CIUREZU D.[umitru]
CIURUNGA Andrei
CIZEK Eugen
CLAUDIAN Alexandru
CLIUC Vitalie
CLOPOŢEL Ion
COBAN Nicolae
COCEA N.[icolae] D.[imitrie]
COCORA Ion
CODREANCA Lidia
CODREANU Mihai
CODREANU Theodor
CODRESCU Andrei
CODRESCU Theodor
CODRIN Şerban
CODRU-DRĂGUŞANU Ion
CODRUŢ Mariana
COJA Ion
COJOCARU Mircea
COJOCARU Romulus
COLESNIC Iurie
COLIN Vladimir
COLORIAN Alexandru
COMAN Mihai
COMARNESCU Petru
COMĂNESCU Denisa
COMOROŞAN Sorin
CONACHI Costache
CONDIESCU N.[icolae] M.[atei]
CONDURACHE Val[eriu]
CONSTANT Eugen
CONSTANT Paul
CONSTANT Savin
CONSTANTIN Ilie
CONSTANTIN Theodor
CONSTANTINESCU Dan
CONSTANTINESCU Emilian I.
CONSTANTINESCU I.[oan]
CONSTANTINESCU Mircea
CONSTANTINESCU Ovidiu
CONSTANTINESCU Pompiliu
CONSTANTINESCU Titel
COPILU-CHEATRĂ V.[asile]
CORBEA Andrei
CORBEA Dumitru
CORBU Daniel
CORCHEŞ Victor
CORDOŞ Sanda
CORDUN Miron
CORESI Diaconul
CORLACIU Ben[edict]
CORLAN Ion
CORNEA Andrei
CORNEA Aureliu
CORNEA George
CORNEA Paul
CORNIŞ-POP Marcel
COROAMĂ-STANCA Sorana
COROIU Constantin
COSAŞU Radu
COSMA Anton
COSMA Flavia
COSMA Mihail
COSTACHE Veniamin
COSTESCU Dan
COSTIN Calistrat
COSTIN Miron
COSTIN Nicolae
COSTINESCU Florin
COŞBUC George
COŞOVEI Traian
COŞOVEI Traian T.
COTOVU Sandra
COTRUŞ Aron
COTRUŞ Ovidiu
COTUŢIU Cornel
COVACI Aurel
COVACI Ion
COZEA Liana
COZMUŢA Augustin Ioan
CRAIA Sultana

CRAINIC Nichifor
CRAMA Mihail
CRĂCIUN Gheorghe
CRĂCIUNESCU Ioana
CRĂSESCU Victor
CRĂSNARU Daniela
CREANGĂ Ion
CREMENE Mioara
CREŢAN Gabriela
CREŢEANU George
CREŢIA Petru
CREŢU Ion
CREŢULESCU Ioana
CREVEDIA N.
CRIMCA Anastasie
CRISTACHE Nicolae
CRISTEA Corina
CRISTEA Dan
CRISTEA Tudor
CRISTEA Valeriu
CRISTEA-ENACHE Daniel
CRISTESCU Maria Luiza
CRISTIAN Flaviu
CRISTOFOR Ion
CRISTOIU Ion
CRIŞAN Constantin
CRIŞAN Nicolae
CROHMĂLNICEANU Ov. S.
CRUCEANU Ada D.
CRUCEANU Mihail
CRUDU Dumitru
CRUDU Tiberiu
CUBLEŞAN Constantin
CUGLER-PONI Matilda
CUJBĂ Sergiu Victor
CULCER Dan
CULIANU Ioan Petru
CUNŢAN Maria
CURTA Eugen
CURTICĂPEANU Doina
CUSIN Adi
CUŞNARENCU George
CUTASEVICI Gheorghe
CUŢITARU Virgil

D

DABIJA Nicolae
DAIAN Paul
DAMASCHIN Dan
DAMIAN Mircea
DAMIAN Nicolae
DAMIAN S.
DAMIAN Ştefan
DAMIAN Theodor
DAN George
DAN Ilie
DAN Ioan
DAN Pavel
DAN Sergiu
DAN Sergiu Pavel
DAN Vasile
DANCIU Dimitrie
DANCIU I. Maxim
DANEŞ Tudor
DANIEL Paul
DANILOV Nichita
DASCAL Mihai
DASCĂLU Crişu
DATCU Iordan
DAUŞ Ludovic
DAVID Dorian
DAVID Ioan
DAVIDESCU Nicolae
DAVIDOGLU Mihail
DAVILA Alexandru
DĂNCIULESCU Sina
DĂNILĂ Nicolae-Dan
DĂNILĂ Simion
DÂNCU Vasile
DEACONESCU Ion
DEAL Alexandru
DELAVRANCEA Barbu
DELAVRANCEA Cella
DELEANU Andrei Ion

DELEANU Horia
DELEANU Liviu
DEMETRESCU Romulus
DEMETRESCU Traian
DEMETRIADE Mircea
DEMETRIAN Bucur
DEMETRIESCU Anghel
DEMETRIUS Lucia
DEMETRIUS Vasile
DEMETRU PAN George
DENCIU Ioan Dumitru
DENSUSIANU Ovid
DENSUŞIANU Aron
DENSUŞIANU Ovid-Aron
DEPĂRĂŢEANU Alexandru
DERŞIDAN Ioan
DESSILA Octav
DEŞLIU Dan
DEŞLIU Valentin
DIACONESCU Ioana
DIACONESCU Mihail
DIACONESCU Romulus
DIACONESCU Traian
DIACONU Mircea A.
DIACONU Nicolae
DIACONU Virgil
DIAMANDI Sterie
DIANU Romulus
DIANU Viorel
DIMA Alexandru
DIMA Nicholas
DIMA Simion
DIMA Simona-Grazia
DIMA Valentina
DIMISIANU Gabriel
DIMITRIU Daniel
DIMITRIU Paul
DIMITRIU Ştefan
DIMOV Leonid
DINCĂ Dumitru Ion
DINESCU Mircea
DINULESCU Dumitru
DINULESCU Ioana
DINUŢ Titu
DIONISIE Eclesiarhul
DOBOŞ Vasilian
DOBRESCU Alexandru
DOBRESCU Caius
DOBRIAN Vasile
DOBRIDOR Ilariu
DOBROGEANU-GHEREA Constantin
DOCLIN Octavian
DOHI Alexandru
DOHOTARU Adrian
DOINAŞ Ştefan Augustin
DOLÂNGĂ Nicolae
DOLFI Valentin
DONGOROZI I.[on]
DONICI Alexandru
DONICI Leon
DONNA Gabriel
DONOSE Vicenţiu
DORCESCU Eugen
DORIAN Dorel
DORIAN Emil
DORIAN Gellu
DOSOFTEI
DRAGHINCESCU Rodica
DRAGNEA Radu
DRAGOLEA Mihai
DRAGOMIR Caius
DRAGOMIR Mihu
DRAGOMIRESCU Laura
DRAGOMIRESCU Mihail
DRAGOSLAV Ion
DRAGOŞ Nicolae
DRĂGAN Dan Marius
DRĂGAN Daniel
DRĂGAN Gabriel
DRĂGAN Ioana
DRĂGAN Mihai
DRĂGĂNOIU Ion
DRĂGESCU Ioan (Ioachim) C.
DRĂGUŞANU Sidonia
DRIMBA Ovidiu
DROUHET Charles

DRUMEŞ Mihail
DRUMUR George
DRUŢĂ Ion
DUBNEAC Felix
DUCA I.[on] G.[heorghe]
DUDA Virgil
DUGNEANU Paul
DUICU Serafim
DULFU Petre
DUMA Dionisie
DUMBRAVĂ Bucura
DUMBRĂVEANU Anghel
DUMITRAŞCU Aurel
DUMITRESCU Aurelian Titu
DUMITRESCU Cornel
DUMITRESCU Geo
DUMITRESCU George
DUMITRESCU George Dorul
DUMITRESCU Gheorghe
DUMITRESCU Ion
DUMITRESCU Lucian
DUMITRESCU Mariana
DUMITRESCU-BUŞULENGA Zoe
DUMITRIU Dana
DUMITRIU Petru
DUMITRU M.[ihai] Ion
DUNĂREANU Nicolae
DUNĂREANU Ovidiu
DUR Ion
DUŢESCU Dan
DUŢESCU Mihai
DUŢU Alexandru

E

ECOVOIU Alexandru
EFTIMIU Victor
ELIADE Irina
ELIADE Mircea
ELIADE Pompiliu
ELIN Mihai
ELVIN B.[ERNSTEIN]
EMANUEL Paul
EMINESCU Mihai
EMINESCU Roxana
ENĂŞESCU Artur
ENESCU Radu
ERBICEANU Constantin
ERETESCU Constantin
ESINENCU Nicolae
EUSTRATIE Logofătul
EVERAC Paul
EVOLCEANU Dumitru
EVU Eugen

F

FABIAN Romulus
FABIAN-BOB Vasile
FACA Constantin
FA˙ON Nina
FAGURE Emil D.
FAIFER Florin
FAITĂR Ion
FANACHE V.[asile]
FARAGO Coca
FARAGO Elena
FATI Vasile Petre
FAY Ştefan J.
FÂNTÂNERU Constantin
FELEA Victor
FERARU Leon
FILEROT Sergiu
FILIMON Domnica
FILIMON Mariana
FILIMON Nicolae

FILIP George
FILIP Iulian
FILIP Stelian
FILIP Traian
FILOTTI Eugen
FIRAN Carmen
FIRAN Florea
FLĂMÂND Dinu
FLODA Liviu
FLORA Ion
FLOREA Doina
FLORESCU Bonifaciu
FLORESCU Nicolae
FLORESCU Vasile
FLORU Igena
FOARŢĂ Şerban
FOCHI Adrian
FOLEA Vasile
FORNA Petru
FOTI Ion
FRĂŢILĂ Adrian
FRENKIAN Aram M.
FROLLO Mia
FROSIN Constantin
FRUNZĂ Eugen
FRUNZĂ Victor
FRUNZETTI Ion
FULGA Laurenţiu
FUNDESCU I.[on] C.[onstantin]
FUNDOIANU Benjamin
FURTUNĂ Enric
FURTUNĂ Horia

G

GABRIELESCU Alice
GAFIŢA Gabriel
GAFIŢA Mihai
GAFIŢA Viniciu
GAFTON Marcel
GALACTION Gala
GALAICU-PĂUN Emilian
GALAN V.[ictor] Em.[il]
GANĂ George
GANE Horia
GANE Nicolae
GASTER Moses
GAŞPAR Mihail
GAVRIL Mihai
GAVRILIU Leonard
GAVRILOV Anatol
GĂBRIAN Ştefan M.
GĂLĂŢANU Mihail
GĂTĂIANŢU Pavel
GĂZDARU Dumitru
GÂRBEA Horia
GÂRJAN Sorin
GÂRLEANU Emil
GÂRNEŢ Vasile
GENARU Ovidiu
GENOIU George
GEORGE Alexandru
GEORGE Grigore
GEORGE Tudor
GEORGESCU Gabriel
GEORGESCU Liviu
GEORGESCU Miron
GEORGESCU Paul
GEORGESCU Paul Alexandru
GESTICONE Mircea
GHELMEZ Petre
GHENCEANU Vasile Radu
GHEORGHE DIN MOLDOVA
GHEORGHE Ion
GHEORGHIU Constantin Virgil
GHEORGHIU Mihai Dinu
GHEORGHIU Mihnea
GHEORGHIU Taşcu
GHEORGHIU Val
GHEORGHIU Virgil
GHERAN Niculae
GHEREA Ioan D.
GHERGHEI Grişa
GHERGHINESCU Vania
GHEŢIE Coriolan
GHEŢIE Ion

GHIBU Onisifor
GHICA Ion
GHICA Marius
GHICA Pantazi
GHIDIRMIC Ovidiu
GHIL Eliza Miruna
GHILIA Alecu Ivan
GHILIMESCU Ştefan Ion
GHIŢESCU Ludmila
GHIŢESCU Micaela
GHIŢULESCU Mircea
GHIŢULESCU Zeno
GHIU Bogdan
GIUGARIU Mihai
GIURGIU Eugen
GIURGIUCA Emil
GLIGA Ioan
GLODEANU Gheorghe
GOCI Aureliu
GOCIU Simion
GOGA Eugen
GOGA Mircea
GOGA Octavian
GOGEA Vasile
GOIA Vistian
GOLESCU Dinicu
GOLESCU Iordache
GOLOPENŢIA Sanda
GOMA Paul
GORCEA Petru Mihai
GOROVEI Artur
GORUN Ion
GORUN Petre G.
GORUNESCU Valeriu
GOT Petre
GRAMATOPOL Mihai
GRANDEA Grigore H.[aralamb]
GRĂMESCU H.[aralambie]
GRĂMESCU Mihail
GRĂNESCU Adrian
GRĂSOIU Dorina
GRĂSOIU Liviu
GRECEA Florian
GRECEA Ion
GRECEANU Radu
GREGORIAN George
GRIGORE Alexandru
GRIGORIE Toma
GRIGORESCU Dan
GRIGORESCU Ioan
GRIGORESCU-BACOVIA Agatha
GRIGOROVITZA Emanuil
GRIGURCU Gheorghe
GRIMM Petre
GRONOV-MARINESCU Elena
GROSU Jean
GROŞAN Ioan
GROZDAN Dorian
GRUIA Bazil
GRUIA Călin
GRUIA Stelian
GUGA Romulus
GULIAN Emil
GURĂU Apostol
GURGHIANU Aurel
GURIAN Sorana
GUŢAN Ilie
GUŢAN Victoria
GYR Radu

H

HAGIU Grigore
HALICI Mihail
HALIPPA Pan[telimon]
HAN Raymonde
HANDOCA Mircea
HANEŞ Petre V.
HANGANU George
HANGIU Ion
HANŢĂ Alec
HASDEU Bogdan Petriceicu
HASDEU Iulia
HAŞA Gligor
HAŢEGAN Vasile
HĂULICĂ Dan

HELIADE-RĂDULESCU Ion
HERESCU N.[icolae] I.
HEROVANU Eugen
HERZ A.[dolf] de
HINOVEANU Ilarie
HOBANA Ion
HODOŞ Constanţa
HODOŞ Enea
HOGAŞ Calistrat
HOLBAN Anton
HOLBAN Ioan
HOLBAN Nicolae
HOLBAN Sorin
HORASANGIAN Bedros
HOREA Ion
HOREA Irina
HORIA Vintilă
HORODINCĂ Georgeta
HOROMNEA Dragomir
HORVAT Săluc
HOSSU Andrei-Iustin
HOSSU Petre
HOSSU-LONGIN Francisc
HOSSU-LONGIN Valentin
HOTNOG Titus
HREHOR Constantin
HRENCIUC Dina
HRISOVERGHI Alexandru
HRISTACHE Pitarul
HUDICI Vera
HUREZEANU Emil
HURJUI Ion
HUSAR Al.[exandru]
HUZUM Virgil

I

IACHIM Ion
IACOBAN Mircea Radu
IACOBESCU Alexandru
IACOBESCU D.
IANCU Traian
IANCU Victor
IANCULESCU Dinu
IANOŞI Ion
IANOŞI Janina
IANUŞ Marius
IARIN George
IARU Florin
IBRĂILEANU G.[arabet]
ICHIM Dumitru
IERONIM Ioana
IERUNCA Virgil
IGNA Vasile
IGNEA Dumitru
ILEA Ion Th.[eodor]
ILEA Letiţia
ILEA Marian
ILICA Carolina
ILIESCU Adriana
ILIESCU Ion
ILIESCU Lazăr
ILIESCU Nicolae
ILIESCU Vasile
ILIEŞU Petru
ILIN Stancu
ILIS Florina-Liliana
ILISEI Grigore
INDRIEŞ Alexandra
INDRIEŞ Elena
IOAN Augustin
IOANA Nicolae
IOANID Ştefan
ION Angela
IONESCU Al. Th.
IONESCU Cornel Mihai
IONESCU Dan
IONESCU Eugen
IONESCU Gelu
IONESCU Mariana
IONESCU Mircea M.
IONESCU Radu
IONESCU Stejar
IONESCU Tudor
IONESCU-RION Raicu
IORDA Marin

IORDACHE Emil
IORDACHE-STREINU Elena
IORDAN Iorgu
IORGA Nicolae
IORGOVEANU Chira
IORGULESCU Mircea
IOSIF St.[Ştefan] O.[Octavian]
IOSIFESCU Silvian
IOV D.[imitrie]
IOVA Gheorghe
IOVAN Ion
IOVESCU Ion Marin
IOVIAN Ion Tudor
IRIMIE Negoiţă
IRINEU Cora
IROAIE Petru
ISAC Emil
ISANOS Magda
ISBĂŞESCU Mihai
ISOPESCU Claudiu
ISPIRESCU Petre
ISTRATE Gheorghe
ISTRATI Panait
ITU Ion
ITU Mircea
IUGA Gabriel
IUGA Ion
IUGA Nicolae
IUGA Nora
IULIAN Rodica
IUREŞ Ştefan
IUTEŞ Gica
IVANOVICI Victor
IVASIUC Alexandru
IVAŞCU George
IVĂNCEANU Vintilă
IVĂNESCU Cezar
IVĂNESCU Mircea
IZBĂŞESCU Gheorghe
IZVERNA Pan

J

JACQUIER Henri
JALEŞ Petru
JAR Alexandru
JEBELEANU Alexandru
JEBELEANU Eugen
JIANU Nicolae
JORDAN B.
JUCAN Graţian
JUCAN Marius
JURCĂ Gheorghe
JURCA ROVINA Ion

K

KALUSTIAN Leon
KENEREŞ Adina
KERNBACH Victor
KIRIŢESCU Alexandru
KIROPOL Miron
KOGĂLNICEANU Mihail

L

LABIŞ Nicolae
LAHOVARI Ion N.
LALESCU Traian
LAPEDATU I.[oan] A.[lexandru]
LARI Leonida
LARIAN Sonia
LASCAROV-MOLDOVANU Alexandru
LASCU Ioan
LASCU Nicolae
LASCU-POP Rodica
LASZLO Alexandru
LAURENŢIU Dan
LAZAR Monica
LAZU Ion
LĂCUSTĂ Ioan
LĂCUSTEANU Grigore
LĂNCRĂNJAN Ion